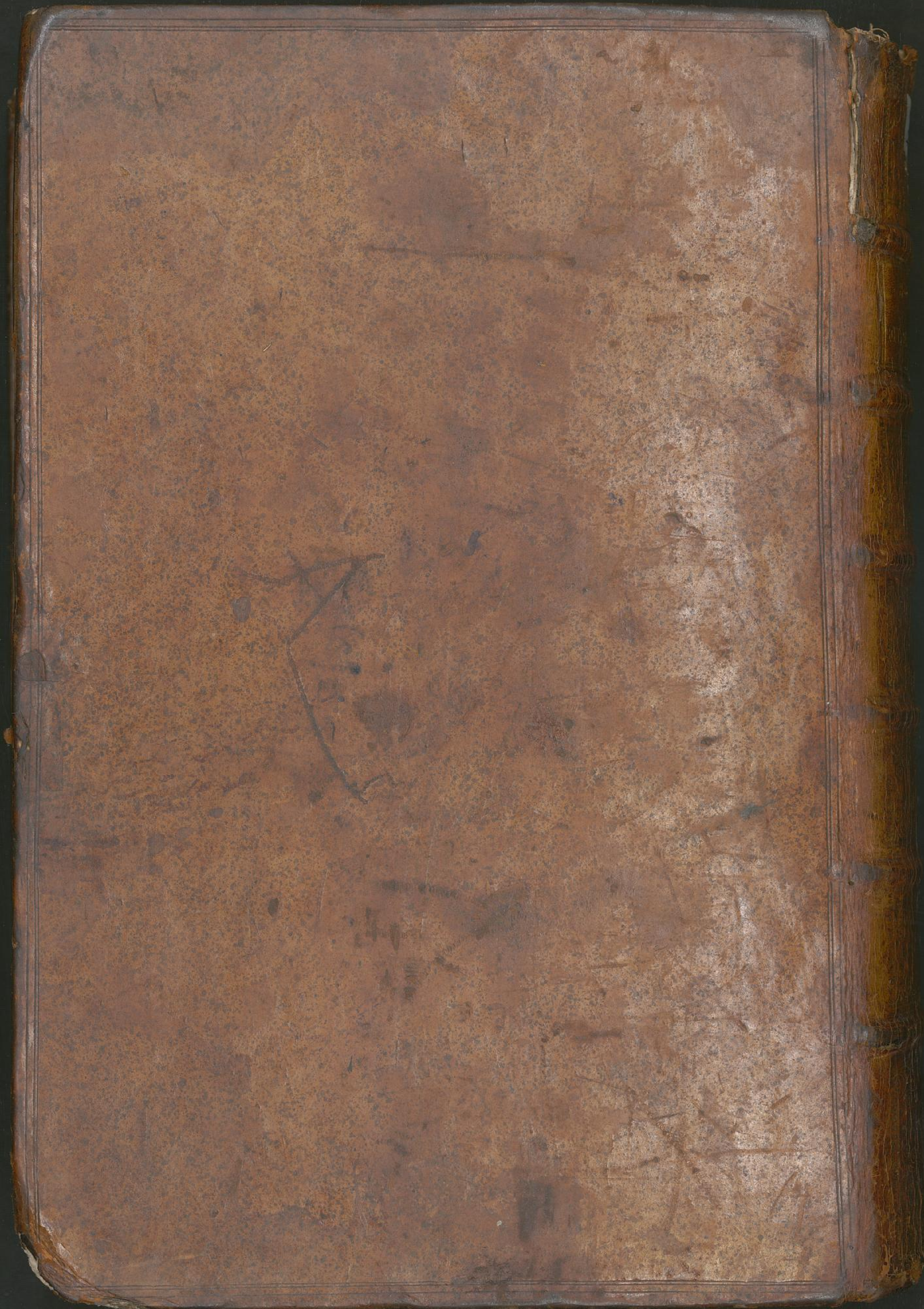
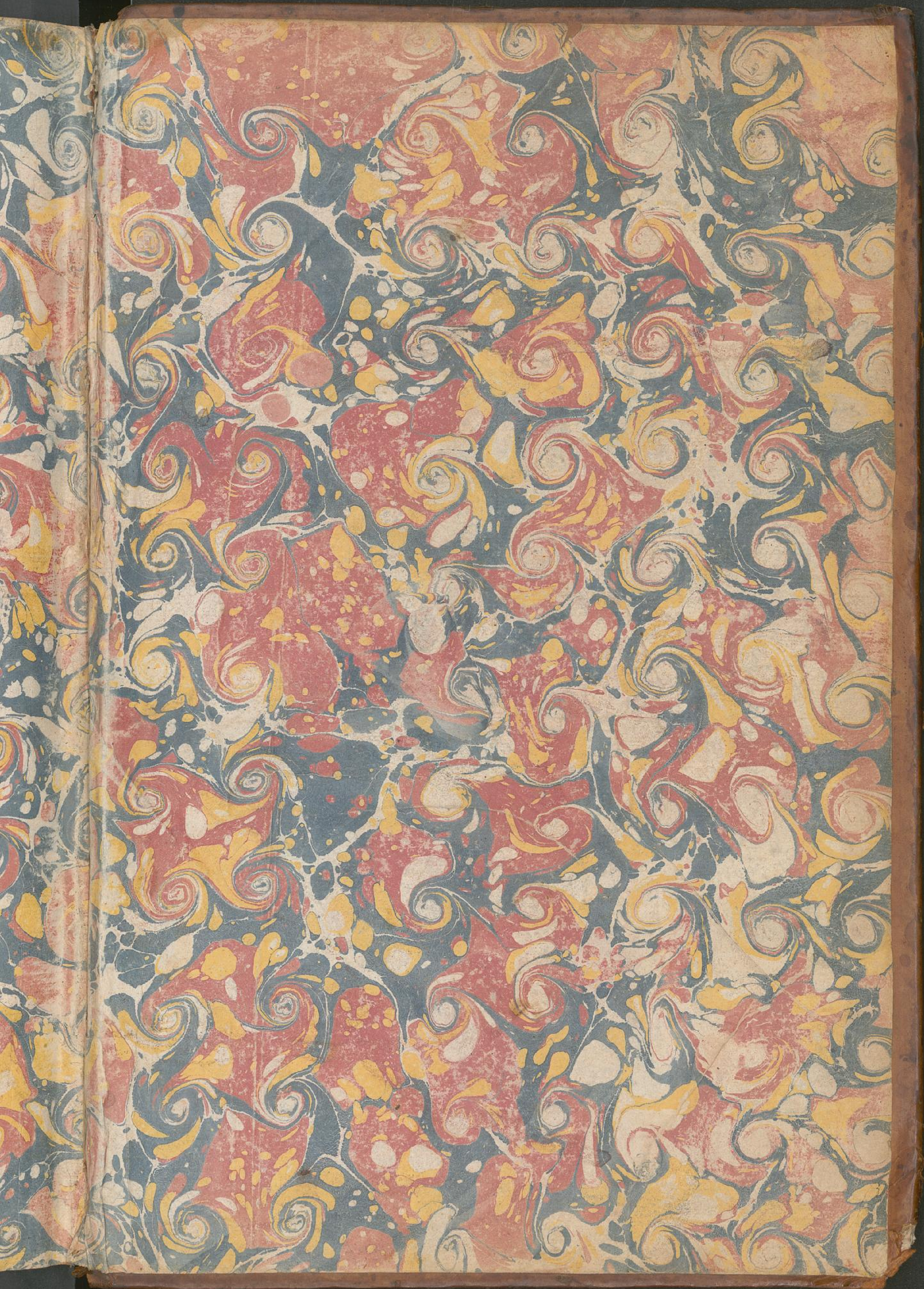
Miqrā

Arias Montano, Benito

BeGenewwā, [1618]

Persistent Link: https://doi.org/10.3931/e-rara-56892

BIBLIA HEBRAICA.

EORVNDEM LATINA INTERPRETATIO XANTIS PAGNINI LVCENSIS,

BENEDICTI ARIÆ MONTANI Hispal. & quorundam aliorum collato studio, ad Hebraicam dictionem diligentissimè expensa.

ACCESSERVNT *Libri Græcè scripti, qui vocantur* APOCRYPHI; *cum interlineari interpretatione Latina ex Bibliis Complutensibus petita.*

Jacobus Allott

Magister Ioannes Paillet sacerdos.
Parochus.

נדפס על ידי כאפא אירן

בגנווא

BEN. ARIÆ MONTANI HISPALENSIS IN LATINAM EX HEBRAICA VERITATE VETERIS TESTAMENTI

interpretationem, ad Chriſtianæ doctrinæ ſtudioſos,

PRÆFATIO.

NEMO duarum, aut plurium linguarum cognitione præditus, quotidiana experientia non docetur, idque vſu ſæpiſſime compertum eſt, fieri nõ poſſe, vt cuiuſuis auctoris mentem, ac ſententiam faciliùs vlla lingua quiſquam aſſequatur, quàm illa met, quâ is veluti ſibi familiariſſima, ac materna, aut eſt locutus, aut monumenta ſcriptis reliquit. Conſtat enim animi noſtri ſenſa & cogitationes ea lingua, quæ tanquam nobiſcum nata eſt, quàm qualibet alia, quæ non ſine labore comparatur, multo minori negotio, atque etiam multò aptiùs exprimi poſſe. Idq; tùm natura ipſa docet, tũ facilitas illa, qua miro quodam modo ad eius potius, cui nobiſcum vna eademque lingua materna communis eſt, quàm ad illius, quocum extero ſermone, licèt alioqui nobis noto, vti opus eſt, colloquium allicimur. Fit autem plerumque, vt ij qui artes ac diſciplinas tractant, aliena lingua vti cogãtur: quod quidem euenire ſolet, aut propter eius linguæ cognitionem, quam interdum habẽt plures nationes; aut quòd iis vocabulis, quæ in earum artium aut diſciplinarum, quas profitentur, tractatione adhiberi neceſſe eſt, in propria lingua deſtituantur. Atque hac potiſſimùm de cauſa neceſſe habent earum linguarum adiumentis vti, quibus linguis artes ac diſciplinæ, in quibus ipſi verſantur, luculenter traditæ ſunt ac conſcriptæ: ideoque fit, vt qui ad illarum cognitionem peruenire cupit, earum linguarum, quibus eas e artes faciliùs aſſequi poſſe putat, facultatem ſibi neceſſariò comparandam exiſtimet. Equidem optãdum ſit vno omnes linguæ genere vti: nam hoc modo cõſuetudo, rerumque vſus ac tandem cõmunis illa ſocietas, qua homines inter ſe veluti quodam affinitatis vinculo coniunguntur, multo minore labore, quàm nunc fit, conſeruari poſſet. Sed quando humani generis culpa, ac iuſto Dei iudicio omnium hominum communio dirempta, & vnicus ille loquendi modus in varia, ac planè diuerſa linguarum genera diductus eſt; neceſſe eſt eum qui ex cæterorum conſuetudine aliquam vtilitatem percipere cupit, eorum linguam diſcere quibuſcum res ei eſt, aut certè cum iis verſari qui eius linguam probè teneant, à quibus nimirùm intelligatur. Sed neque perinde eſt vtile, neque etiam tam in laude ponitur, materna lingua cum extero, qui eam nouit, vti, quàm peregrinam linguam probè tenere. Qua de cauſa qui rerum peregrinarum ſtudio tenentur, continuo labore, ac diligentia peregrinis etiam linguis, quibus earum rerum, quas ſcire cupiunt, cognitio continetur, & quibus ea primùm pertractatæ fuerunt, operam dant. Inter eas autem diſciplinas, quæ omni hominum generi vtiles, atque adeò neceſſariæ ſunt, quæque ideo ab omnibus diſci debent, nullam eſſe, quæ cum ſacræ ac diuinæ ſcripturæ dignitate ac præſtantia conferri aut comparari poſſit, in maiori, quam Regiis Bibliis præpoſuimus, præfatione, abundè à nobis demonſtratum eſt. Conſequens ergo eſt, eum, qui ſacratiſſimæ illius ſcientię ſtudio tenetur, ea ſibi adiumenta comparare, quibus ad eius ſacraria, tum facilem, tum etiam breuem ſibi viam pateфaciat. Nihil

verò est quod ad eam rem aditum faciliorem parare possit, quàm earum linguarum cognitio, quibus sacri libri, Spiritu Sancto auctore, fuerunt conscripti. Duo autem linguarum genera, diuino consilio inter cætera potissimùm delecta sunt, quibus omnis diuinorum mysteriorum ratio contineretur. quarum altera omnium antiquissima, à Deo ipso instituta, inter primos humani generis parētes in vsu fuit. altera verò propter paternam Noah in filium Iapheth benedictionem, cum gente ipsa fuit præ cæteris illustrata. Illam posteritas Hebraicam (quam merito primæuam potius dixeris;) hanc verò Græcam siue Eliensem appellauit. quæ quidem cùm vel ob cæterarum nationum cum Græca familiaritatem & commercia, vel propter studium, quod in ea addiscenda à plerisque adhibitum est, compluribus nationibus nota, & familiaris fuerit, aptissima & maximè commoda fuit, qua diuina mysteria plerisque nationibus patefierent. Inter omnes verò Hebraica lingua primatum quendam obtinuit, & in quadam veluti sacra arce collocata est. idque tum propter venerandam illam antiquitatem. est enim mundo ipsi coæua: tum propter primorum humani generis parentum, qui ea vsi sunt, dignitatem; tum verò maximè (vt testis est Moses) quod Deum ipsum primum habeat auctorem, & qua potissimæ ac nobilissimæ partes vniuersi huius orbis, qui cōspici potest ac videri, sua quæque nomina primùm sunt sortitæ, qualia sunt: cælum, terra, mare, lux, nox quæ etiam hominibus ipsis imposita nomina continuit, quorum significatio totidem elementis, eodemque singularum partium pondere constans in aliis linguis nō est. His & illud accedit, Deum ipsum post insignem illam linguarum diuisionem, probitate & sanctitate maximè cōspicuos viros hac lingua allocutū esse; quod vel ex nominibus ab ipso aut impositi, aut mutatis cōstat: cuius generis sunt hæc: Abrā in Abrahā, Sarai in Sara, Iacob in Israel, atque adeò sacratissimum illud ipsius nomen, omni hominum captu & interpretatione maius, quod ex huius linguæ verbis deduci voluit. Neque verò his solùm ornamentis hanc linguam præ cæteris decorauit & insigniuit, sed tum admirabili illo legis ab ipso latæ ac conscriptæ volumine, tum etiam frequentibus illis cum Mose colloquiis eam mirificè illustrauit. Nam hæc omnia, Hebraica lingua prolata & tradita fuisse, præter constantem fidem, quæ vel apud ipsos linguarum detrectatores est, plurima nomina, ac præclara monumenta declarant, quæ in deserto illo, in quo Deus quadraginta annorum spatio Israelitas exercuit, relicta sunt. Neque verò illud postremum est, nullam, scilicet, earum linguarum, quarum cognitio ad hanc vsque ętatem deuenit, vel pronunciationis integritate gratiorem, vel simplicium verborum copia abundantiorem, vel significatione ipsa, vel significādi modis magis esse distinctam. Quod quidem, cùm ad eum locum peruenerimus, Deo dante, à nobis sigillatim demonstrabitur. Quamobrem qui in sacris diuinæ Legis, Psalmorum, & Prophetarum libris intelligendis diligentissimam (quatenus per humanam industriam pręstari potest) operam posuerunt, nulla neque laboris, nec difficultatis habita ratione, ad eius linguæ studia se contulerunt, cui diuina mysteria primùm credita sunt, vt aliquando cum hominibus communicarentur. Quod si id magistrorum defectu interdum effici nō potuit: saltem à piis sacræ scripturę studiosis, Græcæ & Latinæ scripturæ non ignaris, semper expetitum est, vt illa primęuæ & antiquissimę linguę proprietas, doctorum aliquot virorum diligentia, iis linguis, quas ipsi tenent, quàm fieri posset aptissimè exprimeretur, vt hac ratione proprias veteris Testamenti locutiones assequerentur. Hoc consilium sunt secuti DD. Augustinus & Hironymus: quorum ille in iis libris quos De doctrina Christiana inscripsit, ita scriptum reliquit: Et Latinæ quidem linguę homines, quos instruendos suscepimus, duabus aliis, ad scripturarum diuinarum cognitionem habent opus, Hebræa scilicet & Græca; vt ad exemplaria precedentia recurratur si quam dubitationem attulerit Latinorum interpretum infinita varietas. Hieronymus verò ad Suniam & Fretelam scribit, his verbis: Sicut in nouo Testamento, si quando apud Latinos quęstio exoritur, & est inter exemplaria varietas, recurrimus ad fontem Græci sermonis, quo nouum scriptum est instrumentum: Ita in veteri Testamento, si quando inter Græcos Latinósque diuersitas est, ad Hebraicam recurrimus veritatem, vt quicquid de fonte proficiscitur, hoc quæramus in riuulis. At præter magnam doctorum sanctorumque virorum auctoritatem, quæ ad persuadendum plurimum posse debet, multis etiam argumentis, si, vt par est, ea ponderentur, & attentè considerentur, primæuæ atque omnium antiquissimæ linguæ vtilitas apertè demonstratur; eaque, quam nullus in

Aug. de Doctr. Christ.

August. Epist. 19. ad Hier.

Hier. ad Sun. ut habet dist. 9. c. Ad veterum.

Hieron. Comm. lib. 2. in epist. ad Gall.

quouis

quouis alio linguarum genere interpres assequi possit: ex quibus à nobis hoc loco quædam collecta sunt, quæ candidis ac maturo iudicio præditis lectoribus satisfacere debere existimamus.

1 PRIMVM itaque, quod in aliqua lingua ambiguum verbum est, id non semper ab interpretibus ambiguè reddi potest. qua in re sententiæ, & vocabuli illius significatio non integra, sed manca quodammodo & ex parte tantùm cõuertitur. Atqui cùm huiusmodi aliqua vox, ambigua, scilicet, seu quæ duo significat, in primæua illa lingua vsurpatur, ea Spiritum sanctum sine delectu aliquo vsum non esse, nobis persuademus; & vtramque significationẽ, suam interpretationem postulare; & hac de causa eas voces nobis, vt in vtramque partem eas interpretemur, propositas esse credimus. huius autem rei exempla præter ea quæ passim in nostris scriptis sunt allata, alia, ac plura, Deo dante, posthac à nobis indicabuntur.

2 FIT autem plerumque, vt ea quæ in prima lingua vnum, ac certum aliquid significant, ab interpretibus ambiguè reddantur: rursusque illa è secunda in tertiam linguam conuersa, adhuc magis incertam significationem relinquãt. quod quidem ex quamplurimis exemplis in veteri Bibliorum editione patet: quale illud est in Psalmo centesimo decimo נדבות Græcus enim interpres vertit ἀρχὴ; ex quo Latinus, principium reddidit, cùm vertendũ fuerit, Principatus: qua, nimirum, voce magnum de Christi imperio & auctoritate arcanum continetur.

3 PLERAQVE verò, quæ in primo ipso fonte perspicuam habẽt sententiam, in aliam linguam conuersa, obscuriora fieri cuiuis in linguarum cognitione versato manifestum est. Id verò plerumque accidit vel in iis dictis, in quibus prouerbium aliquod cõtinetur, aut in vocibus communibus, vel in iis verbis quæ ad aliquam artem pertinent. Eæ enim voces quæ in singulis linguis per translationem adhibitæ sunt, rarò in alias linguas translatæ, conuenire solent: vt à nobis sæpius est obseruatum.

4 NEQVE verò, secunda interpretatio, quę à priore manat, eandem habet puritatem atq; elegantiam quam prior: neque etiã ipsa prior editio quę est ex primæuo exemplari expressa, eam habet vim ac vocum proprietatem, quam in ipso primo exemplari agnõscas.

5 HIS & illud accedit, pleraque in primęua lingua non modò tralationibus, sed ceterarum etiam figurarum generibus, ac modis enuntiari, quę vt ab interpretibus pari significationis proprietate, elegantia, & splendore reddãtur, fieri nullo modo potest. Ea enim, in quã transferuntur, lingua huiusmodi dictionum structuram in eadem significatione non admittit: atque huius generis exempla in nostris Commentariis plurima annotauimus, ac plura etiam posthac, Deo permittente, à nobis proferentur.

6 ILLVD autem inter cetera sępius & quotidiano vsu compertum est, tum librariorum, tum etiam Typographorum culpa multos errores tã in Græca, quàm in Latina lingua passim committi, qui nullo modo, nisi ex primæuæ illius linguæ veritate, emendari possunt. Quanta verò integritate sacra Biblia in ea lingua, quæ Sancta appellatur, semper conseruata fuerint (etsi non desunt qui vnius Iustini Martyris opinione adducti aliter sentiunt) plerique doctissimi viri constanter asseuerarunt; idque à nobis etiam quoad efficere poterimus, aliquando etiam demonstrabitur.

7 SÆPIVS autem euenire videmus, vt deprauato hęreticorum ingenio, insigníque malitia, Latina sacrorum Bibliorum interpretatio fœdè corrumpatur, & nouarum interpretationum prætextu, per summum scelus contaminetur, aut etiam (quod sæpissimè accidit) falsa sententię interpretatione peruertatur. Cui malo nullum magis salutare remedium adhiberi potest, quàm si veritas ipsa, primæuę & archetypę illius linguę subsidio confirmata, à scelestorum hominum impietate vindicetur. Si enim prima illa primi ac omnium vetustissimi exemplaris verba cum iis quas isti vsurpant, dictionibus, & peruersa interpretatione attentè conferantur, deprauatio, ac fœditas illico deprehendetur.

8 ILLVD verò prætermittendum non est, sacram, nempe, Scripturam adeò vberem, ac fœcundam esse, vt sępius duplicem sensum in se contineat. quod quidem potissimùm accidit, cùm oratio ex figuris, exornationibus, aut allegoriis constat. quæ quidem fœcunditas nusquam magis quàm in primæua illa lingua, deprehẽdi aut obseruari potest. Quo in genere, illam quę sancta appellata est, linguam ceteris pręstare omnibus, constat: cuius, nimirum,

infinitæ pænè dictiones multiplicem in se significationem continent : quod in quouis alio linguarum genere non inuenias. Atque hac potissimùm de causa eam tanquam omnium fœcundissimam à Deo electam esse, vt diuinorum mysteriorum veluti sacrarium quoddam esset, credendum est.

Mvlta ad hanc rem alia argumenta hoc loco afferri possent, quibus primæua linguarum genera ceteris omnibus, quæ ad ea tanquam interpretes accedunt, dignitate ac præstãtia præcellere, ostendi posset, nisi breuitati studentes, præfationis terminos circunscriberemus, & nisi illud quoque intelligeremus, nihil tãtùm hac in parte à nobis afferri posse, quod cum iis quæ à peritissimis viris de antiquarum linguarum, ac potissimùm de sanctæ illius ac primariæ linguæ vtilitate, dignitate & amplitudine tradita sunt, ne minima quidem ex parte conferri posse. Hisce igitur atque aliis hodierno die quamplures doctissimi ac pientissimi viri, rationibus adducti, nullis nec vigiliis, nec laboribus pepercerunt, vt Hebræa cum Græcis Latinísque coniungerent. qui cùm suorum laborum vtilitatem sibi ex voto successisse animaduerterent, tantum abest, vt eos tantorum laborum pœnituerit, quinimo potius tãti, tamque præclari beneficij, immortales Deo gratias egerunt. Alij verò extiterũt qui aut propter incommoda, quæ tunc temporis esse poterant, aut etiam ob magistrorum penuriam, operis magnitudine deterriti, alienis potius laboribus frui, quàm suorum periculum facere, maluerunt. exoptabant quippè non solùm Hebraicæ linguæ sententiam, verùm vim ipsam verborum, ac figuras, & loquendi proprietates Hebraicas docti alicuius viri diligentia, Latinis verbis quàm aptissimè exprimi; vt hac ratione sacra mysteria ipsis innotescerẽt. Sed cùm animaduerterent quamplurimos hac tempestate interpretes in eo totos esse, vt Biblia Hebræa certatim quàm maximè Latina faciant, id est, Latinitati tantùm studeant; ipsi contra id solùm percupiunt, vt Biblia Hebræa non quàm maximè Latina, sed quàm maximè Hebraica Latinè habeant, id est, vt ab Hebraici sermonis phrasi & proprietate ne transuersum quidem digitum, quod aiunt, discedatur: vt hoc nimirum modo, & assidua illa lectione, diuinorum mysteriorum cognitionem tandem longo vsu sibi familiarem reddant, & viam sibi ad veterem illam sacrorum Bibliorum editionem (quam diligenter correctam ceteris omnibus anteferendam existimamus) sibi patefaciant. 9

Qvo quidem doctorum piorumque virorum desiderio permoti nonnulli linguarum cognitione præditi, sacra Biblia ex Hebræa in Latinam linguam de verbo exprimendi prouinciam alioqui difficillimam susceperunt. Inter quos nullus nostro hoc sæculo, ob maiorẽ operam in hoc negotio consumptam, maiori dignus commendatione habitus est, quàm Santes ille Pagninus, vir ex D. Dominici familia ob insignẽ pietatem, sacræ Theologiæ cognitionem, & summam denique linguarum peritiam maximè conspicuus. Cuius viri Latina ex Hebraica veritate sacrorum librorum interpretatio non paruum candidis Theologis ad sacræ Scripturæ arcana intelligenda adiumentum attulit. 10

Vervm enimuerò cùm nihil simul & inuentum & perfectum sit, neque vna eademque ætas omnia in lucem proferat, neque etiam vnius mente omnia perspici ac peragi possint, non potuit vir ille, licèt ob eximiam doctrinam propè singularis, in re tam ampla, & in ea lingua in qua infinita propè mysteria continentur, ita omnia accuratè diligenterque vidisse, quin aliquid etiam exercitatis ingeniis dispiciendum examinãdumque reliquerit. Plerique igitur eximij illius viri laboribus & doctrina adiuti, nonnulla obseruarunt, quæ minus diligenter (pace tanti viri dixerim) ab ipso animaduersa sunt. Quæ quidem res, licet non magni momenti, siquidem cum ingenti ea, quæ ex eius laboribus percipitur, vtilitate conferatur, nihilominus præbuit occasionem nonnullis, qui potius veritatis quàm altercationis studio ducebantur, vt eam Santis Pagnini Bibliorum interpretationem, vltrà etiam quàm par sit, tum dictis, tum etiam scriptis carperent, his potissimùm adducti rationibus; quarum præcipuæ hæ sunt: pleris; in locis Pagnini interpretationem neque cohærere cum veritate Hebraica, neque satis etiam cum Catholicæ fidei mysteriis conuenire. cuius rei hoc ab illis exemplum indicitur in libro Iob, quo loci nostra editio habet: *Ego scio quòd in nouissimo de terra surrecturus sum, & rursus circumdabor pelle, & oculi mei conspecturi sunt.* quem locum ita vertit Pagninus: *Et ego noui redemptorẽ meum viuum & nouissimũ, qui super terram surget, & post pellem meam contritam verme contriuerunt hanc carnem & de carne mea videbo Deum, &c.* Cuius interpretationis pars, 11

nis pars, neque cũ fidei nostræ mysteriis, neque cum re ipsa de qua eo loco differitur, rectè quadrat, nisi longa & difficili annotatione addita. Si quæ igitur huiusmodi occurrerent, & obseruari & corrigi omnino debere docti viri censuerunt. Nonnulla insuper, minora illa quidem adnotata sunt: sed quæ tamen frequenter occurrunt, & ad Hebraicæ veritatis examinandę rationem non leuis sunt ponderis ac momenti: Quòd is, videlicet susceptę ex verbo interpretationis nonnunquam oblitus, paraphrastem egerit, vt apud Isaiam: *Superstitione repleti sunt præ Aramæis qui sunt ad Orientem Israelis.* Deinde quòd dictiones quę simpliciter verti debuerant, addita expositione, interpretatus sit, vt eodem loco: *Inscientiis alienis*; cùm vertendum fuerit, *in natis alienis*; quæ interpretatio, nō minus elegantem, quàm certam significationem continet: cùm ex illa altera lector cogatur diuinare. Præterea quòd quædam non necessaria sæpius ab eo adhibita sint; vt eo loco: *In auribus meis sunt, dicit Dominus*, ab eo additum est: *Sunt dicit.* Hæc & his similia, quanquā ea non sunt quæ fidem, ac pietatem offendãt: attamen pro ratione susceptæ ab eo pr ouincię, non satis ad Hebraici textus fidem accuratè examinata, & conuersa, & indicanda & corrigenda esse, viri eruditissimi iudicarunt.

Isa.2. Isa.5.

13 ITAQVE cùm præstantissimum illud, & Christianæ Reipub. adeò necessarium Bibliorum opus antiquis linguis, earúmque interpretationibus, characterum elegantia, omni denique ornatu & splendore illustratum, Philippi Regis auctoritate & liberalitate pararetur: illustrium virorũ iudicio, optima illa, nec vllo pacto prætermittenda occasio fuit, quin maximus ille Apparatus Bibliorum de verbo è veritate Hebraica expressorum accessione cumularetur. Inter cætera verò omnia, illud huius operis à Sante Pagnino editum exemplar vna omnium commendatione approbatum est. Quo quidem summorum Theologorum consilio per nos, quibus totius huius negotij procuratio & executio commissa fuerat, & approbato, & cum Louaniensi Academia communicato, vt ea de re ab ea, quid agẽdū esset, deliberaretur, ac decerneretur, postulauimus. Itaque post maturam hac de re deliberationem, tandem ab eius Academię Theologis in eam sententiam itum est, vt, scilicet, Regium illud opus, hac etiam in parte locupletatum prodiret. Huic autem rei optimè cōsultum fore existimatum est, si Santis Pagnini Interpretatio, veluti omnium tutissima Hebraico textui annecteretur: ita tamen, vt priusquam prælo subiiceretur, à Censoribus Theologis doctissimis, & insigni linguarum cognitione præditis, qui ad omne opus Regium recognoscẽdum electi sunt, prius diligenter examinaretur, vt ab iis, si quid, quod ad sententiæ puritatẽ pertineat, à Pagnino minus animaduersum sit, annotaretur. Qui quidem, collatis inter se tribus ipsius Pagnini exemplaribus, diuersis temporibus in lucem emissis, adhibito etiam eius Dictionario Hebraico, aliísque lucubrationibus & vigiliis, pleraq; loca adnotarũt, quę ipse Pagninus veritatis & sapientiæ amore ductus, aliter quàm in prima editione habebantur, legenda, & tenenda esse, & ingenuè agnouit, & constanter asseuerauit. Quamobrẽ nihil nos ab instituto opere alienum facturos, quin potius publicæ studiosorum vtilitati consulturos, eorúmque desiderio satisfacturos existimauimus, si tũ ex ipsius Pagnini interpretatione, tum etiam ex Hebraicæ locutionis, ac proprietatis diligẽti obseruatione, nouo labore, nouum opus contexeremus, in quo omnes dictiones quàm aptissimè, quoad effici posset (neque enim omnia eodẽ pondere, atque eadem vi, ac proprietate, qua in primæua illa lingua leguntur, vt suprà demonstrauimus, ex ea in aliam linguam trãsferri possunt) de verbo expressæ essent. id autem negotij Censores, pro ea, quam nos habere iudicarunt, linguarum cognitione (quæ quàm sit exigua, ingenuè agnoscimus) nobis committendum cẽsuerunt. Quam quidem curam, etsi ea summis laboribus, ac difficultatibus carere nō videbatur, lubenti tamen atque alacri animo susceptam (nullos enim labores Christianæ Reipub. gratiã ferre ac perpeti nolumus) cum quibusdam linguarum peritissimis viris communicauimus. Porrò communicatis in singulos dies sẽtentiis, ac verbis omnibus, eorúmque modis cæterísque orationis partibus, quàm maximè fieri potuit, ad Latinæ linguæ proprietatẽ examinatis, non pristinam quidem illam Pagnini editionem, sed Hebraicam locutionem simplicissimè redditam in omnibus veteris Testamenti libris, tandem absoluimus. quam quidem nostram interpretationem ipsis Censoribus, atque adeò toti Louaniensi Academiæ probatam, in studiosorum gratiam edi curauimus, eámque Regiis Bibliis adiunximus, atque iñ eorum gratiam, qui eam tantùm postularẽt, vt à reliquo Apparatu separata etiam concin-

naretur,operam dedimus. Hanc certè interpretationem non ſolùm Hebraicæ linguæ ſtudioſis, verùm etiam iis, qui Hebraicam vim, ac proprietatem Latinè cognoſcere cupiunt, vſui maximè fore exiſtimamus.

Iis autem qui in Hebraica lingua vel mediocriter exercitati ſunt, hac noſtra interpretatione ad verbum reddita,propoſito etiam Hebraicę linguæ idiotiſmo,atq; Idiotiſmorum, quos in hac noſtra editione collegimus,addito libello,ſatis à nobis conſultũ eſſe exiſtimamus. Aliis verò,tum ex Lexicis,tum ex Grammatica arte, aliíſque adiumẽtis per nos allatis tantum compendij, facilitatis,ac perſpicuitatis attulimus,vt,ſi modò aſſiduam operam,ac diligentiam ea in re adhibere velint,eam ſibi quatuor,aut ad ſummum,ſex mẽſium ſpatio linguæ Hebraicę cognitionem acquirant,quæ ipſis in ſacræ Scripturæ lectione non parum afferet adiumenti. Dubium enim nõ eſt,quin Deus ſtudium,& labores eorum promoturus ſit, qui in ſacris diuinæ Scripturæ libris intelligendis, quantam poterunt, operam & induſtriam ponent. Totum denique opus ita à nobis concinnatum eſt, vt Pagnini editione in margine,bona fide,collocata,noſtrã interpretationem è verbo expreſſam alio characteris genere,videlicet,Italico,in eius locũ ſubſtituerimus, vt hac,ſcilicet, characterum diuerſitate & notulis in margine adhibitis,quid à nobis aut relictum ſit, aut mutatũ,perſpici poſſit. Noſtris autem laboribus effecimus,vt in cõiungendis Hebraicis dictionibus cum Latinis,nullus iam cuiuſquã poſſit eſſe labor, cùm ſingulis Hebraicis vocibus ſingulæ Latinæ è regione reſpondeant. Ita vt ad ſimilitudinem eorum qui muſicas cãtilenas ſuis notis diſtinctas,iíſque ſubiectas,& annexas vno aſpectu canunt,hic ſimul Hebręa & Latina,vno etiam aſpectu legi,ac ſimul conferri poſſint. Difficilia etiã quorumuis verborum Themata quas radices vocãt,in margine adſcripta ſunt,vt hac ratione Lexica ſeu Dictionaria tutiùs adiri poſſint,ac nullus dubitãdi aut diuinãdi locus relinquatur. Etſi verò illud in primis optãdũ, atq; omnibus ſacræ ſcripturæ ſtudioſis conſulẽdũ eſt, vt ad linguæ Hebraicæ ſtudia ſe conferant:attamen quia pleriſque id,aut per ingenium,aut per otium,aut aliã quamuis ob cauſam nõ licet,illud ab omnibus,qui Latinè ſciunt,præſtari debet,vt,ſcilicet,Hebraicè ſaltem legere diſcant,ſi modò ex hoc libro fructum aliquẽ percipere cupiunt:is verò eſt trium,aut certè quatuor dierum labor,cuius eos certè nunquam pœnitebit. Quia verò qualis & quãta ex noſtris hiſce laboribus vtilitas percipi poſſit, ex diligẽti operis ipſius lectione ſtudioſi abundè cognoſcent, finem tandem faciemus, ac precibus à Deo Opt.Max.omnis ſapientiæ fonte ſupplices petemus, vt eam omnibus Chriſtianis mentẽ iniiciat, qua præditi in eam ſacræ Scripturæ lectionem incumbãt quæ ei ſit gratiſſima; ipſis verò ad cæleſte regnum viam muniat tutiſſimam. Antuerpiæ Calend. Septembr. anno à virginis partu CIↃ. IↃ. LXXI.

BENEDICTI ARIAE MONTANI DE VARIA HEBRAICORVM LIBRORVM SCRIPTIONE ET LECTIONE commentatio.

SACROS libros Hebraicè ſcriptos duplici forma viſere eſt. Quædam enim exemplaria conſonantibus tantùm literis exarata ſunt; atque omnibus vocalibus prorſus carent. quæ deſcribendi ratio antiquiſſima & à Moſe vſque ab omnibus ſcriptoribus obſeruata creditur ad poſteriora ſæcula, vti mox indicabimus.

Alia verò exemplaria, eadémque hoc tempore frequentiora, præter conſonantium litterarum characteres, notas etiam quaſdam habent, partim ſubſcriptas, partim inſcriptas certis pũctis ac virgulis conſtantes, quarum idem in illa lingua vſus eſt, qui vocalium in Latina & in Græca præcipuè, ex his verò notis quædam longas, quędam breues, nonnullæ ſemibreues vocales referunt; atque ſyllabas vnà cum conſonantibus conficiunt. Atque de harum vocalium ſiue notarum antiquitate primíſque inuentoribus *Grammatici certant, & adhuc ſub iudice lis eſt:* aliis ad Eſdræ tempus & diligentiam rem hanc referentibus, aliis ad ſcholam apud Tyberriadem doctorum quondam virorum frequentia celebrem. Vt vt hoc habeat, illud omnibus in conſtanti certóque eſt vocalium notarum inuentionem conſonantibus Hebraicis minimè eſſe coæuam.

Quæ punctis ſiue vocalibus exemplaria carent, variam lectionem admittere poſſunt, idque non promiſcuè & paſſim, verùm quibuſdam in locis ac verbis accidit, ex varia adiunctione vocalium in ſcripto vel pronunciatione. vt ſi quiſpiã his Latinis literis SRPNTM interſerat vocales eee, SERPENTEM efficiet; ſi verò poſtremo loco u ponat, dicet *ſerpentum.*

Verùm enimuerò, cùm illa, de qua agimus, ſacra lingua certas conſtantéſque normas (vt ſi qua maximè) ſeruet, atque grammaticam rationem ſequatur aptiſſimam, in ſcriptura ea quæ ſine vocalibus exarata fuerit, non temerè quaſlibet vocales pro cuiuſque arbitrio admittet, ſed eas tantùm quæ ex vocis ratione & ſignificatione adhiberi poſſunt; perinde atque Latinarum, quas in exemplum adducebamus modò, literarum ratio nullas alias Latinè ſecum patietur, quàm triplicem e, vel e duplicem, & ſimplicem u. Quidquid enim illis literis dixeris, pręter *ſerpentem* vel *ſerpentum*, nihil prorſus Latinè ſignificabit; atque ita nihil tua pronunciatione efficies: vt etiam ſi his literis MSS alias interponamus vocales quàm u, a, vel u, i, nihil omnino, quod Latinum ſonet, legemus. Igitur qui Hebraicæ linguæ peritus eſt, quamcumque literarum coniunctionem conſpexerit, ex grãmaticę artis ratione, omnibus

iis vocalibus inſtruit, quas pro linguę vſu mens concipit, atque ars & norma poſtulat: itaque eaſdem omnino conſonantes nũc in nominis vnius, nunc in alterius, nunc in verbi, interdum aduerbij, aut cuiuſpiam alîus vocabuli formã pũctis addendis definit, ſiue voce ipſa pronuntiat. Sed quodnam verbum, quódue nomen aut vócabulum certum ſtatuere conueniat, ipſa argumenti & adiunctorum verborum atque orationũ ratio indicabit: vt ſi quis ſcriberet, *Sed iam ſr p n t m maior concordia*, apertè cognoſceremus, non *ſerpẽtem*, ſed legendũ eſſe *ſerpentum*. verùm ſi reperiamus: *S r p n t mq́*, *humi c l b r m*, nemo Latinè doctus aliter legerit quàm *Serpentẽ colubrũ*: quidquid enim aliter pronunciabitur, ineptum planè euadet. Atque hoc eſt quod D. Hieronymus docere volebat illis verbis: *Pũcta & vocales adhibentur pro conſequẽtia & arbitrio.* Hæc cùm ita habeant, fieri poteſt, imò ſępè vſu venire videmus, vt eidem conſonãtium numero alij atque alij puncti addantur, qui & variam pronuntiando vocem edant, & interpretando ſignificationem admittant: quę tamen nec temerè nec pręter artem admittenda ſunt. Quęcunque verò his modis fuerint, ſenſum legentibus efficient, quamuis diuerſum non tamen pugnantem: id quod ex variis, cùm apud Latinos & Gręcos, tum apud Chaldæos verſionibus oſtenditur, quæ ex varia earundem conſonantium punctatione & pronuntiatione, intra artis tamen cancellos cohibita, profectę videntur. Ita vt videatur Spiritus ſanctus qui ſacra ſcripta illa in lingua primum illis conſonãtibus citra vocales exarari iuſſerit, ea potius omnia quę varietas illa complectitur, quàm vnam tantùm partem ſignificare voluiſſe: maximè verò cùm in myſteriorum, atque in eam diſciplinam quæ ad pietatem facit, nihil illa pronunciationum & ſignificationum varietas abſurdi inferat, imò contrà potius multum momenti emolumentíque conferat. Iuuen.

DE VARIETATE LECTIONIS *circa conſonantes literas.*

NEC verò in vocalium punctorum aſſignanda ratione tantùm lectionis varietas ſpectari poteſt, ſed in conſonantium literarum ſcriptione nonnulla etiam inuenitur diuerſitas. Vel quia duas conſonãtes affinem ſortiri figuram contigit, vt apud nos in breuiore Latinorum characterũ, quibus vtimur, forma c & e, n & u adeò ſimiles habent figuras, vt nõ rarò alterę pro alteris ſcribendo pingantur. vel in pronunciatione earum, quę vicinum ac tantũ non ſimillimum ſonum referũt, vt m in dictionum finibus, pro quo noſtrates fere omnes n pronuntiando reddunt, ſicut etiam de pro te in verborum fine proferunt: id quod nullis linguis non accidere exiſtimamus. Hoc pacto Gręcorũ Digamma, quod Germani, Saxones, Belgici ac Britanni partim ſimplicem v, partim duplicẽ faciũt, idémque hi durius, illi ſuauius, alij lenius vt liquidum u pronuntiant. Ad hunc itaque modum in Hebraica ſcriptione ac lectione euenit vt ר pro ד, & ה pro ח, ו pro י mutentur, tum ex figurarum ſimilitudine, tum ex ſoni vicinitate, interdum etiam ex conſuetudine pronuntiandi, non rarò autem ex vitio oris eius à quo proferuntur.

Itaque nemo doctus inficias ibit eiuſdem conſonantium complexus ac numeri aliam atque aliam, vel pro literarum ipſarum ratione, vel pro punctationis vſu, pronuntiationis formam eſſe poſſe, ſic tamen vt à certis regulis atque norma, iuxta dialectorũ varietatem, vel pronuntiantis conſuetudinem non diſcedatur. Atque rationem hanc omnem peritioribus ſubductam comprehenſámque eſſe certum exploratúmque eſt.

Vt in iis libris qui ſine vocalibus conſcripti ſunt, certam conſtantémque exem-

exemplarium omnium,tum manuſcriptorum,tum excuſorum ſcriptionem ſimilémque omnino comperimus, ſic in omnibus etiam iis quibus puncta ſunt addita,non aliam cuipiam nec diſcrepantem aliis punctationem obſeruauimus,nec quiſquam eſt qui vllo in loco diuerſa lectionis Hebraicæ exempla ab iis quę circumferuntur,vidiſſe ſe aſſerat,modò grammaticam rationem obſeruatam dicat.Et quidem Dei conſilio ac voluntate factum putamus, vt cùm magna Græcorum Latinorúmque ferè omnium eiuſdem auctoris exemplarium, ac præſertim manuſcriptorum pluribus in locis varietas deprehendatur,magna tamen in omnibus Hebraicis, quæcunque noſtro ſęculo inueniuntur,Bibliis,ſcriptionis æqualitas: ſimilitudo atque conſtantia ſeruetur,quocunque modo ſcripta illa ſint, ſiue ſolis conſonantibus conſtent,ſiue punctis etiam inſtructa viſantur.

In columnarum marginibuș per omnia Biblia, præcipuè verò manuſcripta, annotatiunculæ quædam certis in locis inueniuntur, conſtantes omnino ſibíque per exemplaria omnia conſimiles, quibus indicantur voces aliquæ, quę in ipſo contextu ſunt aliqua ex parte grammaticę normę terminum excedentes, vel in literarum, vel in punctorum, vel in coniugationis vel formę, vel generis varietate,cùm tamen ſic olim ſcripta fuiſſe videantur. Quamobrem, quamquam huiuſmodi notetur varietas, nulli tamen licere dicitur cōtextus ipſius iam diu receptam lectionem mutare: ſed varietas illa non temerè aut præter cauſam inducta creditur & conſeruatur.

Igitur cùm dicimus alium ſic,alium verò ſic legere,non in eam ſententiam accipimus, vt intelligendum ſit de ſcriptura punctis inducta. Nemo enim Hebraicè ſciens aliter legere potuit,atque lectio punctis affecta habebat, omnéſque eundem librum eodem modo legebant, nec fieri aliter potuit vel in vno,vel in pluribus exemplaribus,maximè quòd exemplaria ſibi inuicem conſentire diximus. Verùm illam legendi varietatem in iis libris admittimus,qui ſine punctis fuerint conſcripti. namque in huiuſmodi eidem conſonantium numero alius alia puncta adiungere potuit, non tamen citra Grammaticæ normas,ſi modò linguæ peritus fuerit Hebraicæ.

Illa ſcriptorum frequens adnotatio, *ſcribitur ſic,legitur* verò *ſic*,non id ſignificat videlicet, lectorum vel ſcriptorum arbitrio ſic vel ſic eſſe legendum, ſed id indicat, quod de varia antiqua lectione in margine adnotari dicebamus. Atq.ex huiuſmodi annotationibus varias interpretationes nō inutiliter produci nihil prohibet:ea quippe arcanorum ſcriptorum maieſtas & fœcunditas eſt.

Extat prętereaalius ab antiquis Hebraicorũ Bibliorum ſtudioſis exantlatus labor, magnæque diligentiæ teſtis cui ſcholaſticum nomen eſt MAZORETH, Latinè Exhibitionem dicere poſſumus, in quo omniũ quotquot in vniuerſis Bibliis viſuntur verſuum, vocabulorum & literarũ ſumma ſubducta exhibetur,indicatur præterea quot literis ſinguli libri conſtent, vbinam medium, vbi quarta adnotetur pars, quot præter communem ſcriptionem, maiores, quot minores, quot mediocres literæ, quot etiam permutatę, vt ב pro כ, ר pro ד, ו pro י obſeruentur. de huius autem diligentię origine certi nihil à nobis affirmari poteſt, quam tamen valde antiquam eſſe, Ioſephi aduerſus Appionem grammaticum auctoritas comprobat.Hoc opus vel iuſto volumine conſcriptum circumfertur, cuius elegans apud nos in membranis exemplar eſt, vel in manuſcriptorum Bibliorum ſummo & imo marginibus viſitur. Nam quę in lateribus, ſiue ſecundum columnas adnotantur, eæ ſunt variæ illæ lectiones ſiue pronuntiationes,

de quibus ſuperiùs dicebamus. Atque huius, quàm vocant, MAZZORETH conſtantia & fides exemplarium ipſorum collatione, & ſtudioſorum teſtimoniis commendatur.

De pronuntiationum varietate.

PRONVNTIATIONIS varietas vel in alio atque alio, vel in eodem deprehenditur populo, Perſępe enim vſu venire videmus, vt quę apud vnam regionem vno modo proferuntur, multo aliter in alia enuntientur. Hinc verò Gręcarum dialectorum natum diſcrimen fuit, hinc multarum linguarum ex eadē origine differentia, vt Hiſpanicæ, Gallicæ, Italicę, quę vna ferè (quod verba ſpectat) lingua ſunt, dirimuntur verò diuerſarum vocalium vel earundem conſonantium pronuntiatione, vt *Pan, pain, pane, agua, eau, aqua.* Atque huiuſmodi varietas ex iiſdem ferè conſonantibus diuerſas vel linguas, vel eiuſdem linguæ differentias efficit, ſic vt vna Italica lingua in Genuenſem, Longobardicam, Hetruſcam, Romanam, Neapolitanam, Calabrienſem, Siculam, Bergomenſem, Venetam, Tridentinam, & Pedemontanam diuiditur. Hiſpanica etiam quæ ſic propriè nunc dicitur, in Portogallenſem & Caſtellanam primùm; hæc deinde in ciuiliorem & ruſticiorem, ſiue in nouam ac veterem diſtrahitur. Alij quippe *Principe, iuſtitia, voluntad*: alij *Prencipe, ioſtitia, veluntade* dicunt. Atque ita fit, vt eaſdem conſonantes ISTC. PRNCP. VLNTD. alij aliis vocalibus aſſocient: neque tamen ob eam rem vel corrumpatur lingua, vel ſenſus detrimentum fiat. Apud Latinos hæc pronuntiationum diſcrimina fuiſſe, & Plauti comœdiæ, & veteres Leges, & lapides antiqui teſtantur. Quam quidem ob rem quæcunque linguæ conſonantium literarum præcipuam in ſcribendo rationem habent, vt Orientales antiquæ omnes ferè, nihil ad ſententiæ vſum detrimenti accipiunt, quoquo modo idem vocabulum pro dialectorum forma pronuntietur, vt nihil Caſtellano ſententię perit Portogallenſi ſermone. Atque ita olim, cùm vnus Iſraëliticus eſſet populus, aliæ tribus alias regiones incolentes aliter pronuntiabant; adeò vt ex Siboleth prolatione alij alios deprehenderent, & Petrus ex loquelæ animaduerſione Pontificis miniſtris Galilæus argueretur.

Atque in eiuſdem populi hominibus varia eiuſdem vocis pronũtiatio vel ex neglectione, vel ex linguę labiorúmq; vitio plerumque oritur, cùm quis pro R profert D aut L; pro ce, ze vel ſe; pro M, N; vel pro N, M, vt noſtratum nonnulli *mueſtro* & *moſotros*, pro *noſotros* & *nueſtro* dicunt. Atque hoc pronuntiationis vitium tantum aſſuetudine hęrere valeréque poteſt, vt ſcribendo etiam admittatur, quod & Valentinis iam olim, & Hiſpalenſibus non ita pridem accidit, qui pro *lechugas lichugas*, pro *açotea açutea*, vel, *aſotea, pro moço, çapato, çarça, moſſo, ſapato, ſarſa* pronuntiant.

Ex huiuſmodi in vtroque genere exemplis euenire potuiſſe arbitramur, vt quę aliis aliter in Hebraica lectione pronuntiarentur, aliter etiam ſcriberentur, atque vt ea differentia illa fuerit, quę in marginalibus adnotationibus adſcribitur, in idem ferè recidens cum ea ſcriptura quę in contextu eſt. Nec enim varietas hęc pronuntiationis affinem ſonum tranſilit, ſed intra proximę vocis terminos cohibetur. Nullus quippe (vt puto) pro *parra* dixit *pama* nec *pacca*; ſed dicere potuit *parha*, vel *pala, vel pada*, & pro *corço corſo*, vel *corto*, quo fit vt illa varietas attentiorem lectoris diligentiam fallere non poſſit. Quamobrem huiuſmodi vel MAZZORETH, vel variæ in marginibus lectionis diligentiam, nemo vnquam Hebraicè peritus, qui illius nouerit vſum (quod hactenus intellexerimus) improbauit, immò potiùs doctus

non

non obseruatione atque commendatione dignam duxit.

DE VERSIONVM SIMILITVDINE *& varietate.*

EORVM, qui ex alia in aliam linguam quælibet scripta vel dicta vertunt, duplex esse consilium potest. Namque alij sententiarum pondere perquam fideliter exhibendo intenti, orationi etiam elegantiori operam tribuendam esse arbitrantur. Alij verò orationis eius linguæ in quam vertunt elegantia prætermissa, vocabulorum atque sermonum, ex quibus vertunt, partibus omnibus satisfacere conantur, ne quid legenti non modò sententiarum ac rerum, sed nec verborum quoque & schematũ desideretur, solliciti. Atque hi sic fidorũ interpretũ nomen merentur, vt tamen aliis, qui nõ verba numerare, sed res pondere suo reddere studuerũt, nullam possint laudem eripere. Siquidem quantum hi verborum proprietati deferunt, tantum illi sententiarum perspicuitati attribuunt. Cùm verò vtrumque ab vno præstari eadem opera simplicíque labore non possit, consultum videbitur, si id per plureis, partitis operis efficiatur, & alius verba vt in alia lingua sunt, quoad eius fieri possit, totidem numeris reponat, sententias verò diligenter expendendas & explicandas alius curet.

Cùm verò diuinorum scriptorum auctoritas, maiestas & grauitas omnibus nominibus omníque iure suspicienda sit, nihil profectò operæ, studij, laboris & industriæ est, quod in iis vertendis positum expectari, laudari probaríque non debeat, quippe quorum non solum sensa à Deo demandata & suggesta, sed verba etiam dictata credimus. Quamobrẽ nullã sententiæ partem omitti, nullam etiam verborum & orationis rationem, quoad eius fieri possit, prætermitti fuerit consultissimum; quod cùm per Græcæ vel Latinæ dictionis dissimilitudinem eadem opera confici non posset, effectum est, vt alij sensa diligenter vertendo obseruarẽt, alij etiam verborum simplicitatem sectarentur, atque ex vtrorúmq; labore ac studio simul allato, magnum legentibus & attendẽtibus operæpretiũ fieret. Priorem itaque vertendi rationem optimè omnium quorum in ea re labores extãt, Latinę editionis, quam vulgatam vocant, interpres consecutus est: posteriorem verò nemo ex iis qui nobis hactenus visi sunt, Sante Pagnino melius tractarat, nisi quibusdam in locis vel sonare vellet Latinius quàm Hebraici sermonis proprietas postularet, in aliis verò paraphrastem magis quàm interpretem ageret. Huius autem diligentiam nos imitati, atque pressius etiam secuti, eam quam in prima huius Operis præfatione exposuimus, operam pręstabamus; quámque à nemine hactenus doctorum & candidorum virorum improbari audiuimus, pręter vnum Erostratum, qui Theologorum suę ętatis & superioris ferè omniumlaboribus obtrectare, atque Pagnino in primis apertè bellum indicere, summę sibi, vt existimo, laudi fore sperauit. Is quoniam Pagninum viuum habere non potuit, nostrum pro omnibus aliis nomen proscindendum suscepit, nactus fortassis oportunitatem in quorundam animis & consiliis, qui cùm soli sapere, soli bene viuere, Iesúmq; propiùs insequi & comitari sibi videantur, atque id palàm professi iactitent, me, qui minimum atque adeò inutilem Iesu Christi discipulum ago, odio habuerunt gratis. Atque hi, quòd neminem qui aliàs bene audiat, palàm improbare audent, aliorũ quos ad eam rem occultè inducere possunt, ingeniis & nominibus abutũtur. Horum autem nec artes fallunt, nec gregem prodere, aut cognomen indicare iuuat. Vtuntur quidem illi magno & inaccessibili ad suas agendas res mysterio, sed quod facilè iis qui simplicius apertiúsque agere volunt, pelluceat;

quódque non post multos annos tandem aperiendum est virtute illius, qui illuminabit abscondita cordis, & occulta tenebrarum, tunc laus erit vnicuique secundum opera sua. Sed ad rem ipsam reuertamur.

NEMO Hebraicè doctus est, qui inficias ire possit, Hebraicam linguam in simplicibus etiam verbis multiplicem significationem continere, non illam quidem pugnantem, tamen multiplicem, ídque cum omnibus aliis linguis non ignotum aut nouum sit: huic tamen est notissimum & frequentissimum. Ideò verò videtur Deus veteres libros hac potissimum lingua conscriptos à principio voluisse, qui cùm simplicissima illa immensáque sapientia omnia nouerit, vt multa etiam consilij sui mysteria vnica ac simplici oratione declararet, eam auctor ipse linguam adoptauit, quę prima omnium fuerit, quæque omnium significantissima laudatur. Cęteras námque linguas idem pręstare non posse, manifestius est, quàm vt nostris documentis egeat. Ne tamen graue quicquam sine argumento ponere videamur, vnum satis fuerit adnotare magnæ in sacra lectione auctoritatis locum, at eum ita præmunire, Gręcam linguam verborum splendore & vbertate, & multiplici compositione ac significatione Latinæ præexcellere, nemo vel qui vtramque leuiter degustarit, est qui ambigat. Atqui sacrorum verborum maiestatem, pondus, numerum, & significationis vim Græcè reddi exprimíque posse, Ecclesiastici libri concinnator negat. *Hortor itaque vos*, inquit, *cum beneuolentia & attentiore studio lectionem facere, & veniam habere in illis in quibus videmur sequẽtes imaginem sapientiæ, & deficere in verborum compositione. Nam deficiunt verba Hebraica, quando fuerint translata in alteram linguam. Non autem solùm hæc, sed & ipsa Lex & Prophetæ, cæteráque aliorum librorum non paruam habent differentiam, quando inter se dicũtur.* Ecli. prolog.

Cùm verò sacrorum librorum interpretes, aliarum linguarum peritis hominibus quàm maximè prodesse studuerint, id quod vna opera efficere non poterant, diuiso labore moliti sunt; ita alius aliam eiusdem verbi significationem, alius verò aliam, siue ex varia pũctatione sibi existimata, siue ex simplicitate, siue ex translatione, siue ex multiplicitate, (quam ęquiuocationem vocant Dialectici) exhiberet. Hæ tantum abest vt secum pugnent, vt potius vnà collatæ & consideratæ, magnum lectoribus, vti dicebamus, vsum fructúmque afferant. Iam verò consilij nostri rationem reddendam nobis esse arbitramur.

Cùm institutum nostrum, omnibus ferè studiosis postulantibus, id esset vt Latinam ex verbo translationem ad Apparatus sacri instructionem conferremus, hoc nobis negotij dari putauimus, vt Complutensis exemplaris, quod in toto opere præcipuum secuti fueramus, rationem omnino consequeremur, vt pote cui omnia alia quæ punctis vocalibus instructa sunt exemplaria, adstipulantur. itaque hoc vnum, quàm maxima poteramus diligentia, curauimus. Nec enim aliter citra Romanę Ecclesię iudicium, & doctorum omnium sententiam fieri poterat, sine sacrilegio nefarióque scelere. Sed ecclesiam ipsam minimè permissuram esse, vt aliquid de consueta & cõstanti omnium Hebraicorum exemplarium lectione mutaretur, hoc profectò cum primis intellexeramus, vel ex eo quòd tot iam seculis retrò elapsis, ex quo sermo ille ortus est, quo quęrebatur an aliqua lectioni Hebraicę mutatio Iudæorum vel incuria & inscitia, vel industria & fraude acciderit, nécne: tamen nihil Romana Ecclesia de ea re aduersus eas quę nunc constant, lectiones decernendum duxerit, nihílque decreuerit. Quamobrem huiusmodi audaciam vt planè nobis religiosum id vel cogitare fuerat, ita à mente

omnino nostra alienam fuisse declaramus.

Hoc verò primum, imò hoc vnum atque maximum est quod Erostratus iste in nobis accusat, magnísque clamoribus exagitat, multis etiam conscriptis prologis, multis chartis repletis inculcat: Habere se ex quorundam Gręcorum auctorum lectione loca nonnulla, quæ immutata à Iudæis ferantur, ea nos ex suis commentariis petere debuisse, & in aliam formam referre, literis nonnullis addendis, vocalibus, punctis & aliis figuris variandis. atque ex huiusmodi mutatione locorum illorum interpretationem facere, qualem ipsemet vnus vellet. Atque huiusmodi loca quæ sint, si non omnia, at selectiora maiorísque, vt ipsi videtur, momenti, deinceps referentur, iis omissis quæ prorsus inania sunt. ita adeò, quid ille voluerit, & quemadmodum Regio, illustri atque omnibus seculis admirando Operi incendium molitus fuerit, candidi lectores cognoscent.

AN POST D. HIERONYMI TEMPORA SACRA *scripta fuerint per Iudæos aliquibus in locis consultò deprauata.*

DISPVTATIO hæc tam de libris qui ante D. Hieronymum circumferebantur, quàm de iis qui postea extiterunt, nec nostri muneris, nec huius est loci: in quo de reprehensione & accusatione Erostrati aduersus Pagninum præcipuè agitur: Rem tamen ipsam variè à studiosis nonnullis ventilatam nouimus, ad quorum scripta eos allegandos arbitror, qui huiusmodi controuersiis curiosè delectantur. inter illa verò doctum maturúmque iudicium auctoris commendant, quæ à G. Genebrardo pio, prudente atque eruditissimo viro variis in locis indicata sunt magis quàm ex professo pertractata. Nos verò dum nostrum institutum huiusmodi non fuerit, factum ipsum minimè affirmabimus; ne in illum antiquis omnibus doctis viris vitatum scopulum incidamus, incerta pro certis habere, iísque temere assentiri. Atq; vtut res habeat, Catholicæ Ecclesiæ prudentiā auctoritatémq; perpetuò sequemur, cuius nullum deliberatum aut certum de hac re hactenus extat dedecretum vel iudicium, quamquam identidem argumentum hoc ad singulares disputationes abreptum nouerimus, tamen prudentissima & piissima Romana Ecclesia, nec apicem nec iota vnum de communi Hebraica lectione mutari hactenus passa est, siue libri pūctis instructi fuerint, siue caruerint. Quamobrem magnam in vtriusque generis exemplaribus constantiam visere est, vbicunque illa reperiuntur, tam in Vaticana, quàm in cunctis Italiæ, Græciæ, atque adeò totius Europæ, Asiæ, Africæ, cùm priuatis, tum publicis bibliothecis. Quanta porrò Christianę disciplinæ & pietatis rationibus incommoda atque detrimēta afferre possit huiusmodi disceptatio, à nonnullis in alteram partem contentiosè suscepta, si vrgeatur porrò, nec nos hoc loco ostendemus, nec qui propediem ostendant, defuturos arbitramur. Interim verò dum aliud ab Ecclesia edocti fuerimus, cuius decreta & fidem secuturos nos profitemur, existimamus ac tenemus bona Biblia Hebraica, bona item Gręca, bonáque Latina apud illam esse & fuisse. Atque hoc pacto perniciosissimum Machometanę doctrinę fundamentum euertere studemus, quo seductor ille sua somnia pro diuinis oraculis vēditabat: Asserēs scilicet, veteris Testamenti libros à Iudęis, noui verò à Christianis fuisse deprauatos, sibi verò certa diuinitus data esse responsa, quibus vtraque corrigeretur lectio: quam illius impostoris astutam substructionē Bernardus Bredembachius Viennensis Ecclesię decanus efficacibus argumentis oppugnauit, vir pius & eruditus, eo in libro quem De sua in Syriam peregrinatione ante cen-

tum & quadraginta annos conſcripſit.

Cùm verò nos in hac parte quæ ad variam Hebraicæ linguæ lectionem, atque ad variam ſacrorum librorum interpretationem pertinet, officio noſtro ſatisfeciſſe nobis videamur, Eroſtrati porrò criminationibus reſpõdebimus; cui ſi minus propter ingeniorum ac iudiciorum diuerſitatem ſatisfecerimus, Chriſtiana certè ſedulitate minimè deerimus.

ADVERSVS SECVNDVM SACRI APPARATVS REGIIS BIBLIIS ADIVNCTVM TOMVM, HOC *eſt, Sanctis Pagnini verſionem illam ſtudioſorum opera & diligentia excultam, viri cuiuſdam notæ, cum ſimplici ſingularum notarum dimotione.*

NOTA PRIMA.

Cur in margine illius libri ponuntur ſigna variæ interpretationis Rabbinorum? Apoſtolicæ autem & Euangelicæ tranſlationis, aut lectionis Eccleſiæ nullum ſignum appoſitum videas.

RESPONSIO.

Nullum in vllo libri totius margine Rabbinorum interpretationis ſignũ aut eſt, aut indicari poteſt. Quidquid enim in margine Hebraicis literis viſitur, vel verborũ thema eſt, vel animaduerſio aliqua lectionis, vel punctationis variȩ, quȩ ſecundũ normam in exemplaribus obſeruatur, qua de re in ſuperiori commentatione diſſerebamus. Quod verò de Apoſtolica vel Euangelica lectione ait, ſic excipimus. Neque integrum nec fas nobis fuit ab exemplaribus propoſitis vel punctum, vel minimum apicem variare, neque cuiquam hoc licere arbitramur. Quas verò iſte varias tralationes Apoſtolicas appellat, ad varias punctationes Bibliorum, quȩ ſine punctis legebantur, pertinere oſtendebamus.

NOTA SECVNDA.

1. Pſalmi quinti titulus apud nos eſt, *Pro hæreditate*, aut *pro ea quæ hæreditatem conſequitur.*
2. Noua hȩc editio hunc titulum prȩfert, *Super Nehiloth.*
3. In margine, *Super exercitus.*

RESPONSIO.

In meis Latinis Bibliis vulgatȩ editionis tantum legi, *Pro ea quæ hereditatem conſequitur.* Atque ipſamet tranſlatio ſeſe paraphraſticôs accipiendam exhibet, non reſpondens ex ȩquo vnico Hebraicarum inſcriptionum vocabulo. Nec verò de vulgata verſione hic agimus, quam ipſi obſeruamus perpetuò & obſeruandam ſemper duximus: in qua tamen notator hic duplicẽ lectionẽ indicat, atque idem ipſe, variam vulgatȩ editionis tranſlationem ſtatuit. Verùm quid in hac re accuſet, pernoſcamus. Noua, inquit, hȩc editio hunc titulum, prȩfert, &c.) Pagninus nullum prȩtulit nouum titulum, ſed quem Hebraicè legit, Latinis notis, quoad potuit, exprimebat, ſed quẽ in ipſis Bibliorum exemplaribus omnibus conſecratum obſeruauit, & reliquit. cur verò ſic reliquerit, in cauſa fuiſſe arbitramur varias de his titulis apud Grȩcos & Latinos interpretationes & ſententias. Certè mihi nullum delictum eſſe videtur, id quod in Hebraica lectione Hebrȩis literis conſcriptum eſt, Latinis referre: maximè verò cùm vocabulum id genus fuerit, cuius, prȩterquam hoc loco, exemplum nullum, vel in ſacris libris aliàs, vel apud vllos illius linguȩ ſcriptores reperiatur, cuiúſque ſimplicem interpretationem nulla adiuncta oratio indicet. Quamobrem non abſonum interpreti videbatur,

vocem

vocem vti inuenerat intactam relinquere, & interpretationis rationem ac modum expositoribus permittere, ac neque hoc absque exemplo facere. Siquidem tum antiqui ferè omnes, tum vulgatæ editionis auctor, idem fecere: nec in aliis vocabulis modò, sed etiam in voce huic affini, atque ex eodem themate deductæ. Psal. 62. PRO AMALETH: quam semota pectorali litera, quæ pronuntiari Latinè non potest, ita vt sonare Latinis valebat, reliquit, imitatus etiam interpretes Græcos, qui idem plenius fecerant.

3. Hæc vox הנחילות iis quibus instructa est literis & punctis, semel tantùm in sacris Bibliis inuenitur, nullámque habet grammaticam simplicem similitudinem cum נחלה pro quo Latinè plerumque reddimus *hæreditas*, nec cum huius plurali נחלות. iis verò qui etymologiarum omnino ignari nō sunt, vocabulo חיל maximè videtur affinis, cui litera Iod radicalis est, vt & huic vocabulo נחילות quod ex חיל cum additione literę נ componatur. Cùm verò verbum חיל in sacris libris ducēties tricesies septies legatur, & ex hoc numero à vulgatę Latinę versionis auctore septuagies versum sit nomine *exercitus*, minimè mirandum est, Pagninum germanam etymologiam secutum, atque vulgatam versionem imitatum, scripsisse Latinè, *Super exercitus*, qui tamen nec alteram interpretationem exclusit, nec ostium præclusit iis qui de vocabulo Latino *exercitus* mira volent commentari.

NOTATIO III.

1. In titulo Psalmi noni *Halmuth laben*, apud Septuaginta, *Super occultis filij*; D. Hieronymus reddit, *Super mortem filij*.
2. Noua hæc editio dictionem Hebræam intactam reliquit.
3. In margine ponitur, *Super mortem filij*. Sed quid commune esse potest *Laben* cum *Nebal*?

RESPONSIO.

Hanc inscriptionem à Pagnino sic relictā ob easdem causas arbitror, quas in responsione ad primam notationem referebamus, atque ita loci interpretationem legentium diligentiæ permissam.

Nouum quidem erit, & nullo alio scripturarum sacrarum loco obseruatū exemplum nominis מות cum datiuo casu possessiui loco cōnstructi, ita vt pro למות הבן legatur עלמות לבן ideò verò singularis figura sermonis ita vt sonabat, à Sancte relicta est.

Interpretatio verò, *super mortem Nebal*, aptissima nobis videbatur, atq. iis etiam (ni fallor) videbitur, qui Psalmi totius sententiam attento sanóque iudicio expenderint. Neque enim hîc de iis expositionibus agimus, quæ ex anagogiæ vel allegoriæ varietate afferri à singulis possunt. Quid verò commune esse possit voci *Laben* & *Nebal*, exponam si potero. Antiquæ artis elegantiæque fuit, in iis orationibus vel sermonibus, qui in cuiusquam reprehensionem publicè edebantur (non hîc loquimur de iudicialibus causis) verùm de carminibus, Satyris, Epigrammatis, & huius generis scriptis aliis, eius qui reprehenderetur nomen significari magis quàm scribi. id verò ambage, definitione, descriptione, vel inuersione literarum, syllabarum transpositione, vel alia huiusmodi fiebat dissimulatione, quorum exemplorum apud humanarum disciplinarum professores plenę sunt paginę, vt in Ruffum, in Myrmilionem, in Causidicum quendam. Crispinorum quoque ac Belidarū, Eryphilarum, Nomētanorum & Pantalabi nomina, ad hoc genus referimus, vt ille aiebat, *Parcere nominibus, dicere de vitiis*: ita vt quisquis bene sibi conscius

 esset, nihil

eſſet,nihil de huiuſmodi ſcriptis iure conqueri poſſet. Namque vt publico ſcripto ac libello certa proſcinderentur nomina, primùm communis offenſio cauere cœpit:deinde verò lex prohibuit.

Agricolæ priſci fortes paruóque beati,
Condita poſt frumenta leuantes tempore feſto,
Corpus & ipſum animum ſpe finis dira ferentem,
Tellurem porco, Siluanum lacte piabant,
Floribus & vino Genium memorem breuis æui:
Feſcennina per hunc inuenta licentia morem,
Verſibus alternis opprobria ruſtica fudit,
Libertáſque recurrentes accepta per annos
Luſit amabiliter, donec iam ſæuus apertam Horat. ep.lib.I.
In rabiem verti cœpit iocus, & per honeſtas
Ire domos impunè minax. Doluere cruento
Dente laceſſiti: fuit intactis quoque cura
Conditione ſuper communi. Quin etiam lex
Pœnáque lata, malo quæ nollet carmine quenquã
Deſcribi, vertere modum formidine pœnæ,
Ad bene dicendum delectandúmque redacti.

Hanc rationẽ longè etiam ante Græcorũ elegantias in ſacris libris & carminibus obſeruatam videmus. Sic Dauid Saulem aduerſarium ſuum filium Cis,parum immutato cognomine, prudentiſſimè notabat, dum filium Cus appellaret:eundem quoque pro Biniamini,Iemini dicebat. Idem igitur vates cùm inuidi, ingrati ac maleuoli illius Nebal ſtudia, mores & exitum (illo Pſalmo iuxta ſimplicem quandam interpretationem explicando)canere inſtituiſſet, nomen NEBAL in LABEN iiſdem omnino literis atque ſyllabis ex metatheſi permutauit;ita vt non modò communes, verùm eaſdem literas,eadémque omnino puncta vtrumque habeat, verùm permutata omnia; quæ qui Latinorum Græcorúmque more legerit, alterum pro altero neceſſariò pronuntiabit.Neque verò Hebraicè tantùm, ſed Latinè etiam legenti plura quàm decies decem nomina duplicia indicari poſſunt, quę vel aliqua literarum affinitate, vel communione viciniſſima ſunt, eidémque vel perſonæ vel loco impoſita. vt ON, AVEN; IETHER, IETRO; Ezec.36.
SEMALI, SELAMO; GOSEM, GOSEMO; IESAI, ISAI, NEPVSZIM, Exod.4. Eſdr.2.
NEPIVZZIM; ELISAMAGH, ELISVGHA; GOREN-NEION, GOREN Neem.6.
CHIDON, GETH; MEGETH, SOPHACH; SOBECH, ZINA, ZIZA, NAH- 2.Par.2. Neem.7.
HAS, ISAI, IESE; MAGHACHIA, MICHAIAHV; ELATH, DIALOTH, 2.Reg.5. 2.Reg.6.
& complura alia.Porrò nominibus LABEN & NEBAL per methateſin varia- 2.Reg.8.
tis,valde etiam ſimilia obſeruãtibus reperientur, vt GHAMIEL, ELIGAM; 2.Reg.10. 2.Reg.24.
ZZARAHH, HHARAZZ; BETAHH, TEBHHA; AVARNA, AVARNA; IE- Ierem.22.
CHONIA, IEHOIACHIN.

NOTATIO IIII.

1. Iob cap.19.legitur:*Rurſus circundabor pelle mea.*
2. Hęc editio continet, *Et poſt pellem meam contriuerunt hanc.*
3. Cùm verba hęc neceſſariò ad reſurrectionem referenda ſint:
4. Iudæi putant hoc verbum NAQAF tantum ſignificare Secare & ſcindere.

RESPONSIO.

Quę in cunctis Hebraicis eſt lectio, ſic habet: ואחר עורו נקפו זאת. prò quibus verbis Pagninus numeratò reddebat: *Et poſt pellem meam contriuerunt hanc.* Atque hanc Pagnini verſionem ex verbo factam ita relinquere viſum fuit iis, qui verborum numerum pondúſque æſtimabant.

Fatemur verò in noſtra Verſione vulgata ita eſſe, vt notator citat, atque in illa verſione reſurrectionis myſterium indicari, quam nulli etiam ex Iudęis negant, pręter Sadducęos. Atque ita interpres ille eam rationem ſecutus videtur, quam notator iſte ſępius repetit, nempe ſenſum & non verba reddidiſſe.Nec verò quiſquã certa aliqua ratione cũ verbis penitus quadrãte, euincere

euincere apud eruditos poterit, Hebraica verba perperam à Pagnino fuisse versa, quę tamen nec in vita ad resurrectionem referri possunt.

4. Verbum נקף tantummodo significare Secare & scindere, à nullo Iudęorum, quod sciam, dictum est. Namque hoc verbum sexies tantùm in Hebraicis libris vsurpatum obseruabamus, quinquies apud Isaiam, & semel apud Iob, ídq; à vulgatę editionis Interprete, pro significationis vsu oportunitatéque redditur, seruata tamen Latini sermonis ratione. Iob 26. ex sententiæ causa vertitur *circundabor*, prima singulari persona. Isa. 3. vers. 24. *funiculus*. cap. 11, 33. *subuertere*. cap. 17. 6. *excussio oliuarum*. cap. 24. 15. *oliuæ excutiantur*. cap. 29, 1. *Solemnitates volutæ sunt*. Pagninus non longè discessit à significatione Subuertendi & excutiendi, cùm verteret *contriuerunt*. In Gręcis verò versionibus quę Septuaginta interpretibus adscribuntur, variæ significationis verba pro hoc Hebraico apud Iob in aliis atque aliis exemplaribus inuenire est. vna lectio habet ἀναντλοῦν, *exhauriens, antlans* siue *exantlans*; alias habet ἀνατλοῦν *tolerans* siue *sustinens*: *Pellis mea sustinens hæc*, aliàs *exhauriens hæc*.

ALII *loci notati*.

Iob 19. *Reposita est hæc spes in sinu meo*.

2. Pro hac tralatione Pagninus pręfert: *Defecerunt renes mei in sinu meo*. reprehēsionis ratio, Cur dicit Pagninus defecisse renes in sinu, qui non sunt in sinu? Vocabularium Complutense putat *Chelioth* significare *renes*; docuerat tamen *Chala* verbum, vnde *chelioth* deducitur, inter alia significare id quod Latinè dicitur *Expectare* & *desiderare*. Et verbum Hebręum, pro quo D. Hieronymus vertit *reposita est*, significat *defecit* & *perfecta est*.

Defensio pro Pagnino.

Huius loci reprehensor ipse aliam suam versionem in medium profert, quam ad verbum esse ait: *Hæc desideria mea perfecta sunt in sinu meo*. idem etiam dicit, D. Hieronymum & Septuaginta sensum magis quàm verba reddidisse, *Defecerunt renes mei in sinu meo*. Hęc Pagnini versio est. Verùm hic reprehensor ait, Spiritum sanctum non ita impropriè fuisse locutum. Atqui huiusmodi de Spiritu sancti lingua & sermone disputationes à Porphyriis, Iulianis, & his similibus iniri solent, non à simplicibus & piis Christianis. Nam Spiritus sanctus canit, *Et insuper vsque ad noctem increpuerunt me renes mei*. &, *con-*

psal. 30. *turbatus est spiritus meus, anima mea, & venter meus*. &, *Super hoc venter meus ad Moab quasi cithara sonabit, & viscera mea ad murum cocti lateris*. & plus quàm mille ora-

Isai. 16. tiones huiusmodi tropis diuinus Spiritus enuntiat.

Quod verò ad verbum attinet, ex sex & viginti exemplis, quibus in sacrorum librorum lectione hoc verbum reperitur, vulgatę editionis auctor ad minimū sedecim *renum* nomine reddidit. Sed satis in hac re est ipsum reprehensorem confiteri, non esse impropriè redditum, *defecerunt*. Atqui in sacris libris hoc verbum siue hanc vocem ducenties vigesies nouies legimus, ex his in vulgata Latina editione semel versum est *extendere*, id est definire: *interficere* bis. *filere*, semel. *expectare facere*, semel. *complere*, semel. *delere*, nouies. *tondere vsque ad solum*, semel. *explere*, bis. *complere*, quinquagies ac ter. *atterere*, semel. *secare vsque ad solum*, semel. *tabescere*, semel. *versum esse*, semel. *malum parari*, semel. *cōsumere*, vigesies nouies. *secū voluere*, semel. *cūcta bibere*, semel. *auferre*, ter. *cōterere*, semel. *atterere*, semel. *arescere*, semel. *subuertere penitus*, semel. *euer ere*, semel. *cōficere*, semel. *partiri*, semel. *cōcludere*, semel. *perficere*, quater ac decies. *inuoluere*, semel. *definire*, bis. *ac nihilū redige e*, semel. *cōsūmare*, semel & trigesies. *adducere*. semel. *reponi*

semel.

semel.*finiri opus*,semel.*finire & finis*,decies.*cohibere*,semel.*metere omnia*,bis *internecionem*,semel.*deficere*,septies & vigesies.*disperdere*,semel.*perdere* bis. Atqui ex his quinque & quadraginta Latinis verbis,quibus vulgatæ editionis auctor Hebraici verbi CHALAH significationem vertit,nullum,vt apparet, est, *desiderare* vel *desiderium*,quod notator iste ad verbum reddi posse ait. Ex quibus obseruationibus conficitur, consultius à Pagnino versum in *defecerunt renes mei*, vt pote in vtroque vocabulo vulgatæ editionis exempla secuto, quàm ab isto notatore, qui præter vnum vulgatæ exemplum corrigit, *desideria mea*. Præterea nomen Latinum *sinus*, eam corporis partem significat, quæ inter pectoris brachiorúmque complexum est. hinc verò *vestium laxitas*, atque *complicatio vestium* appellatur *sinus*,ídque Latinis,vt apud Terentium:

Nónne hic amandus? hiccine nónne in sinu gestandus? & illud, Terent. Adelph.

Nuda genu,nodóque sinus collecta fluentes. Virgil. Æneid. lib. 1.

Et, *Inuoluítque sinu.* Nauium etiam vela secundos sinus implere dicimus. Iuuen. sat. 6. At verò Hebraicum vocabulum HEIK propriè vsurpari solet ad eam corporis partem significandam, in qua interiora siue viscera sunt, siue alio nómine membra, quæ à medicis vitalia dicuntur, omnem, inquam, illam partem, tam exterius, quàm interius, ídque quatuor ac triginta sacrorum librorum locis obseruatur,quibus vocabulum hoc reperire est;ex iis verò admodum pauci ad eam significationem referuntur, quàm Latinorum *sinus* propriè exprimit. Sed ita vsu venire solet, vt vnaquæque lingua eas, quas ipsa potest,opes afferat ad alterius reponendam vicem. Hæc corporis pars quam Hebraicè חיק dicimus, omnis ipsa intus & foris Italorum sermone *vita* appellatur.sic enim illi loquuntur,*Hapatito nela vita*, id est, *in visceribus*, vel *circa viscera*. Atque huius obseruationis nostræ ex Latina versione,quam vulgatam appellant,exempla nonnulla subiiciam, Psal. 35. *Et oratio mea in sinu meo conuertetur.* &, *Redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum.* &, *Memor esto opprobrij seruorum tuorũ,quod continui in sinu meo.* &, *Abscondit ignem in sinu.* &, *Ira in sinu stulti quiescit.* &, *Reddam & retribuam in sinu eorum iniquitates vestras.* &, *Remetiar opus eorum primum in sinu eorum.* &, *Reddis iniquitatem patrum in sinum eorum post eos* : Idem nomen pro tota rei alicuius profunditate vsurpatur. *In sinu eorum erat cubitus, & cubitus in latitudine : & de sinu terræ vsque ad crepidinem nouissimam, duo cubiti.* Pro exteriore corporis amplexu inter pectus & brachia : *Ab ea quæ dormit in sinu tuo custodi claustra oris tui.* Quin & vnum atque alterum fortasse apud Latinos exemplum reperire possemus huius vocabuli *sinus* pro ea corporis parte vsurpati,quam Itali *vitam* vocant:vt,

Psal. 35. Psal. 79. Psal. 89. Prou. 6. Eccles. 9. Esa. 65. Hier. 32. Ezec. 43. Mich. 7. Æn. 7.

Hinc Dea cæruleis vnum de crinibus anguem
Coniicit,inque sinum præcordia ad intima subdit.

Apparet itaque Pagninum iniustè reprehendi,qui suum propositum vertendi ex verbo in hoc etiam loco tenuerit.

ISAIÆ. 16.

Emitte agnum Domine dominatorem terræ.

Noua hæc editio sic transtulit,*Emittite agnum, Dominator terræ.*

Responsio.

Locus hic ita Hebraicè habet,שלחו כר מושל ארץ quem Pagninus vertebat, *Mittite agnum dominatoris terræ.* Nos verò qui versionis verba ad Hebricam lectionem referre conabamur, cùm nec makaph, nec ה possessiuum, nec aliud

nec aliud genitiui ſignum reperiſſemus, neque etiam את aut ה notificatiuum, quę accuſandi caſum indicare ſolent, Pagnini genitiuo ad marginem relegato, ſubſtituebamus *Dominator.*, quod vocabuli ratio poſtulare videtur, citra cuiuſquam in ſacra lingua exercitati reprehenſionem.

In Græcis libris variè hunc locum verſum legimus. Namque ex duobus exemplaribus excuſis quę nobis ſunt, id quod in Complutenſibus & Regiis Bibliis viſitur, ſic habet, ἀποστελῶ ἀμνὸν κυριεύοντα ἐπὶ τὴν γῆν, *Mittam agnum dominatorem ſuper terram.* Alterum verò ſic, ἀποστελῶ ὡς ἑρπετὰ ἐπὶ τὴν γῆν, *Mittam ſicut ſerpentia ſuperterram.* Ex quo manifeſtè apparet, interpretes Gręcos variandæ interpretationis oportunitati fuiſſe obſecutos: nec Pagninum pręſenti lectioni obſecundantem erraſſe, pręcipuè iiſdem vocabulis cum vulgata Latina vſum, tametſi numeros & modos variare obiecta oculis Hebraica lectio coëgerit.

LOCVS *Daniel. c. 9.*

Noſtra verſio habet, *Et finis eius vaſtitas, & poſt finem belli ſtatuta deſolatio.* Trãſlatio Pagnini, *Et finis eius in inundatione, & vſque ad finem belli deciſæ ſunt deſolationes.*

Reſponſio.

Huius loci ſententiam noſtra verſio Latinè atque eleganter exprimit Hebraici ſermonis figuris sũmotis. Locus verò Hebraicè ſic legitur, וקצו בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שממות quod ſic transferebat Pagninus: *Et finis eius in inundatione, & vſque ad finem belli deciſæ ſunt deſolationes.* Cùm verò verbum, pro quo ille reddit, *deciſæ ſunt*, Hebraicè ſingularis numeri ſit, numero plurali ad marginem tranſlato, ſingularem alio charactere ſubſtituebamus *deciſa*, ſummoto verbo *ſunt*, quod Latinę orationis cauſa Pagninus addiderat.

Ex multis linguæ ſacrę obſeruationibus vna eadémque perelegans eſt, vt ex duobus vocabulis in eadem oratione poſitis, quorum alterum ſingularis, alterum pluralis eſt numeri, id quod pluraliter enuntiatum eſt, cum ſingularium diſtributione explicandum ſit. vt in illo exemplo, *Audite populi omnis ille*, id eſt, omnis populus, & ſinguli ex populo. Itaque hoc loco verba illa, *exciſæ deſolationes*, explicant vrbis Ieruſalem deſolationes omnes atque ſingulas deciſas decretáſq; eſſe, ita vt cum illa apud Euangeliſtam prędictione Chriſti, quadret: *Non relinquetur lapis ſuper lapidem qui non deſtruatur.*

Hebraicum vocabulum שטף, pro quo Pagninus reddebat *inundatione*, quinquies ac trigeſies in ſacris libris repetitur, ídq; ſemper in ſignificatione *inundationis*, vel ſimpliciter, vel per tranſlationem vſurpatum, quod vulgata verſio ſemel interpretatur *obruere*, bis verò *lauare*, bis autem *fluere*, toties *diluuium*, ſemel *curſum imbris vehementis*, bis *demergere*, bis *erumpere*, ſemel *impetu vadere*, ſemel *inundare lauando*, ſemel *imbrem vehementem*, ſemel *pugnare*, ſemel *opprimere*, ſemel *vaſtitas.* Atque in hoc apud Danielem capite ſemel *flumen operire*, quatuordecies *inundare*, ex quibus bis etiam apud eundem vatem *inundare* vertit.

Alterum vocabulum eſt חרץ, cui in vulgata Latina reſpondet *ſtatuta*, in Pagnini verſione *deciſa*: atque hoc in ſacris libris quinquies & vigeſies legitur in verbi forma, octies verò nominis figuram obtinet, ſempérque cùm nomẽ eſt, *auri* ſignificationem habet. Ex exemplis verbi vel verbalis nominis octo apud noſtram vulgatam exponuntur ſignificatione *motus*, ſeptemdecim verò *præciſionis* vel *conſtitutionis*, eodem ſenſu, aliàs *colligere ſpicas remanenteis*, aliàs *formellæ caſei*, *ferrata carpenta*, *decernere*, *lapides cædere*, *breuitas*

tas temporis:abbreuiata consummatio, bis, *abbreuiationis* semel, *serra* semel, *rostra serrantia* semel, *muri excisi* apud Danielem, *statuta, finis, præfinire* apud eũdem. Apud Ioëlem *concisio*, apud Amosum *claustra ferrea*. Atque hæ omnes interpretationes magnam affinitatem habent cum significatione verbi *præcidere ac decidere*, ídque Hebraicè scientibus ipsius verbi simplicitas probat. Ex Græcis, quæ apud me sunt, exemplaribus alterum hoc loco habet, καὶ ἕως τέλους πολέμου συντετμημένον τάξει ἀφανισμοῖς. Alterũ verò, καὶ ἕως συντελείας καὶ σπουδῆς τάξει ἐπὶ ἀφανισμῷ. vt altera versio Hebraici verbi numeros pluralem *&* singularem, altera verò sententiam tantùm obseruasse videatur. Certè vtraque verbum τάξει conseruauit, quod eundem sensum cum Pagnini *decisa*, efficit.

Ex eodem *Daniele. cap. 9.*

Et non erit populus qui eum negaturus est.

Pagnigni translatio, *Et non ei*, in margine *erit*. Ex translatione Septuaginta apparet deesse Hebraicum verbum משפט, id est, *iudicium*. Ex translatione D. Hieronymi apparet duplicem fuisse lectionem, & D. Hieronymum legisse vocem Hebraicam addita vna litera עם שפט, id est, *populus iudicans*. Hæc notator.

Responsio.

In omnibus Hebraicis Bibliis ita constanter legitur, ואין לו, quæ verba ex numero ac pondere hoc solùm Latinè sonant, *Et non ei*, siue *non illi*.

Longè verò similius longéque facilius notator iste repetere posset id quod sæpissimè aliàs inculcat, D. Hieronymum & Septuaginta sensum & non verba reddidisse, quàm quòd ait, apparere nomen משפט deesse, vel fuisse etiam literam ע quæ nunc desideretur: vtrumque enim sine auctore vllo asserit. Deinde quòd Interpres futurum verbum à se inuentum nũquam futurum faceret, *Iudicaturus est*, nam id sine sententiæ dispendio admitti non posset. Præterea non satis etiã esset nomen MISPAT, aut etiam literam ע addere, vt hic vult, nisi etiam Vau litera in verbo שפט adderetur, & Mem clausum in Mem apertum conuerteretur; quæ obseruatio religiosa admodum in illa lingua est. שפט autem non *negare*, sed *iudicare* significat. Pagnino autem præsentem Hebræam lectionem mutare non licuit. Atque hæc lectio variè apud Græcos explicatur.

Locvs *ex Daniel. 9.*

D. Hieronymus vertit, *Et erit in templo abominatio desolationis*. Septuaginta vertunt, *Et in templo abominatio desolationum erit*. Pagninus, *Et super alam abominationum stupefaciens.*

Responsio.

ועל כנף שקיצים משמם Pagninus verterat, *Et super extensionem abominationum admirari faciet*. Nos verò pro *extensionem*, posuimus *alam*. & pro *admirari faciet* verbo futuri, posuimus *stupefaciens*. Pagnini verò mutata vocabula in margine collocauimus.

כנף quinquaginta & quinque locis apud sacros libros reperitur: ex quibus quinquies & quadragies *alam* vulgatę Latinę Interpres vertit. idémque vocabulum pro *additione* siue *extensione* vsurpatur, vt *alas terræ*, *alas Austri*, sed hoc ex figura.

Verbum verò שמם vulgata editio pluribus in locis *stupendi* siue *stupefaciendi* Latino vocabulo reddit, pręcipuè cùm de destructione aut vastatione sermo fit. vt Leu. 26, 31. 4. Reg. 9, 8. 4. Reg. 22, 19. Deuter. 28, 37. Iob 17, 8. & 18, 20, 21. 2 Paralip. 7, 2. Eccles. 7. 16.

LOCVS ex *Habacuq c.2.*

Quia veniens veniet, & non tardabit. D.Paulus aliter aliquantulum : *Quia venturus est,* inquit, *veniet, & non tardabit.* Editio hæc : *Quia veniendo veniet, & non tardabit.*

Responsio.

Eiusdem verbi repetitionem in illa lingua frequentissimam ad rei significatę asseuerationem, vulgata editio sępe pręsenti participio vertit, Lati-
Is.30. niore videlicet oratione, quàm si per infinitiuum reddas: *Miserans miserabitur*
Ier. 31. *tui.* &, *Miserens miserebor eius.* Interdum etiam nomen ex verbo deductum,
Thren.3. participij vel infinitiui loco vulgata editio vsurpat. vt, *Memoria memor ero.*

Atque ex D.Pauli auctoritate, quam notator iste citat, apertè consequitur, non esse necessariam præsentis participij vsurpationem, ad huiusmodi orationem vertendam. Siquidem D.Paulus futuro vsus est cum additione participij. Atqui D.Paulus non agebat interpretem, sed citatorem sacrorum testimoniorum, quæ aliquando ex verbo, sępe ex sententia citabat. Pagninus gerundium vsurpauit infinitiuo verbo affine, Latinioris orationis causa, ne diceret *venire veniet,* vt in Hebręo est.

LOCVS ex *Habacuq c.2.*

Paulus citat iuxta translationem Septuaginta, *Quòd si subtraxerit se, non placebit animæ meæ.* Hęc editio interpretatur, *Ecce elata est,* vel *viri superbi est, non recta anima eius in eo.*

Responsio.

D.Paulus cùm Gręcis Gręcè scriberet, hanc sententiam eo modo citauit, quo in Gręcis exemplaribus legit: vulgatę Latinę editionis auctor Hebraicā lectionem secutus est, הנה עפלה לא ישרה נפשו בו. Atq; ex verbis Hebraicis Latinam orationem cum sententia reddidit.

Pagninus verò cùm verbum Hebraicum femininę vocis Latinè reddere non posset, (nam Latina lingua genera verbis negauit) mutauit genus, additque nomen *viri,* itaque reddidit, *Ecce viri superbi non est recta anima in eo.* Qui modò suā Pagnino operā addidere, Hebraismi conseruandi causa verbi genus, quoad fieri potuit, conseruantes, pro *viri superbi* substituerūt, *elata est.* Atq; ita figuræ & significationi verbi interpretationem aptare videbantur, cùm inter vulgatę Latinę atque Gręcarum editionum varietatem Hebraici verbi figura & simplicitas repetenda duceretur. Atqui verbum עפלה in sacris libris decies inuenitur: plerumque autem elationis atque altæ cuiusdam sub-
2 Paral. limitatis significationem habet: ter verò quemdam Hierosolymis sublimem
27,4.& 33.14.& locum ita appellatum significat, vbi vulgata versio Hebraicum vocabulū
Nehem. reliquit. ex cęteris locis aliquando reddit *tenebræ,* nonnunquam *contenebratus,* aliàs *nebulosa turris,* propter altitudinem. atque hoc Habacuq loco figuratè vertit, *incredulus.* Nos verò ex verbo posuimus *elata,* quia de anima sermo fiebat. Septuaginta per metaphoram interpretati sunt ὑποστείληται.

LOCVS ex *Isaia c.1.*

Nisi Dominus exercituum reliquisset nobis semen, quasi Sodoma fuissemus, & Gomorræ similes essemus. Pagninus pro *semen* vertit *superstitem,* id est, *superstites, vt parum,* id est *paucos.*

Responsio.

Pagninus pro vocabulo שריד reddiderat *superstites paucos* : verùm quia SARID singularis numeri est, plurali Pagnini ad marginem reiecto, substitutus est singularis numerus *Superstitem.* Cæterùm quod ad Pauli lectionem attinet,

attinet, idem iste notator fatetur Paulum agere paraphastem.

S A R I D septies ac vigesies in sacris legitur scriptis. pro quo vulgata ter *vsque ad internecionem* vertit, nouies verò *reliquiæ*, semel *nihil*, semel *nullum saluari*, semel *relictus*, ter *reliqui*, semel *quicquam*, semel *semen*, bis *remanens*, semel *relinqui*, semel *residuus*, reliqua verò καὶ πείφεχον interpretatur. Atque ita Pagninus Latinum nomen significationi *remanens* siue *reliquus* affine quęrens, *superstites* non perperam inuenisse videtur.

L O C V S *Isaiæ* 9.

Primo tempore alleuiata est.

Hunc locum Septuaginta verterunt, *hoc primum bibe, velociter fac.*

Variè vertit Hieronymus, & longè secus quàm Septuaginta.

Hæc Pagnini editio sic hoc caput distinxit: *Quia non contenebratus ei, qui coarctatus in ea: secundum tempus primum alleuiauit terram Zabulon.*

Responsio.

Ex confessione variæ translationis quam notator hic præfatur, manifestè colligitur, Hebraicam scripturam vocalibus summotis pũctis ostium ad varias interpretationes aperuisse. In Pagnini translatione nulla noua distinctio facta est, sed quę lectio literis & punctis cõstabat, ea fuit religiosè obseruata: כי לא מועף לאשר מוצק לה כעת הראשון הקל ארצה זבולן Hac in oratione duo vocabula sunt, alterum עוף, cui vulgata editio quintuplici significatione respondet, ex his est Iob 10.22. Amos 4.
vna *obtenebrare*, & *obscurescere* & *nebula*. Alterum verò verbum est pro quo vulgata bis reddit *opprimere & vastare*, bis *molestum esse*, bis *in angustia constitui*, bis *arctare*, *angustum* semel, *necessitates* quinquies. *constituere aduersus aliquem*, semel. *angustia* septies, *circumuallare* semel, *obsidere* semel. Huius loci difficultatem ex Hebraismo ortam vulgatæ editionis auctor exprimenda sententia molliebat; Pagninus idem facere conabatur, cui qui suppetias nos ferebamus, Hebraica verba secuti, singulis vocibus Latinas quàm commodissimè potuimus, inscripsimus.

In complutensi exemplari Græco, atque in aliis etiam, diuersa à Latinis vulgatis capitum distinctio est: atque adeò variæ voces in hoc apud Matthæum citato loco leguntur.

L O C V S *Isai. c.* 10.

Consummatio abbreuiata inundabit iustitiam, consummationem enim & abbreuiationem Dominus Deus exercituum faciet in medio omnis terræ.

Paulus Rom. 9. scribit *consummans & abbreuians*: vulgata versio habet, *& abbreuiationem*, Pagninus, *& decisam.*

Responsio.

Pagninus eodẽ vocabulo vsus est cum vulgata editione, *consummationem decisam*, in abstracto, vt dici solet.

Verbum נחרצה participium est passiuæ vocis vel pręteritum, & quia ad pręteriti significationem referri non potest, sed ad futurum vel ad præsens, à Pagnino participij forma translatum est. Iam verò in iis quæ pręcesserunt indicabamus, hoc verbum in vulgata editione decies translatum esse in significatione *Decidendi, concidendi*, ac *definiendi.*

L O C V S ex *Iob c.* 19.

Credo quòd redemptor meus viuit, & in nouissimo de terra surrecturus sum.

Pagninus vertit: *Et ego noui redemptorem meum, & nouissimo super puluerem staturum.*

Dicet quispiam sic in Hebraico esse, fateor, sed si Pagninus mutauisset Vau in Iod, & pro IAKVM scriberet IAKIM: : tunc poterat vertere, *super*

terram

terram surgere faciet,id est,suscitabit omnes.

Responsio.

Pagnino,vt iam suo loco diximus,nec libuit nec licuit mutare lectionem Hebraicam.

Verbum verò,*staturum*,siue *stabit*,legendum esse in futuro tempore, tertia persona singularis numeri,etiam Græci Interpretes docuerunt,ἐπὶ γῆς ἀναστήσεται. Quò autem Pagninus neutro genere verterit *staturum*,id ex obseruatione Hebraicę orationis fecit,in qua nomen עוֹר, pro quo Latinus reddere solet *pellis*,masculini generis est.Loci autem difficultas Hebraicè scientibus nulla est.cùm enim Iob resurrectionem suam futuram crederet,elegante illius linguę schemate confessus pronũciauit.Quippe vt apud Latinos *cuticula*,siue *cutis* pro toto corpore vsurpatur, sic apud Hebræos, atque adeò apud Iob, vocabulum עוֹר,vt,*pellem pro pelle dabit homo*. Confessus itaque fidem suam Iob,ait,*Scio nouißimò super puluerum staturum*.quid verò staturum esset, continuò exposuit;*hanc pellem meam,postquam contriuerint*. Quòd si loco *pellis* Pagninus verteret *corium*,nulla in grammatica difficultas esset. Sed non idem Latinis *corium* atque *pellis* propriè significat: quamquam existimem Latinum nomẽ *corium* ex Hebraico GHOR factum.in Gręca versione oratio hęc aptè admodum reddita est,ἀναστήσεται τὸ δέρμα μου.

LOCVS *ex Isa.c.28:*

In loquela labij,aut,vt Septuaginta verterunt,*per verbum labiorum*. Hebraicè non est legendum I.AAGE,sed LAACE,quod significat *barbara lingua loqui.*

Pagninus pręfert,*In blæsitatibus labij*.& vbi Hieronymus vertit,*manda,remãda,expecta,reexpecta*,vertit hec,*præceptum ad præceptum,linea ad lineam.*

Responsio.

Nullius vsquam Hebraici exemplaris auctoritate docere potest notator iste legendum esse LAACE.quod si maximè,vt is vult,inueniretur,quidnam admirabilioris sententiæ produceretur ex illo,*in barbarismis labij*,quàm ex illo,*in blæsitatibus labij?*

Cùm nulla Hebręis nota sit,quę Latinę pręposition RE vim referat in compositione:nec imperatiuus Hebraicus cum ל seruili adiuncto vsquam obseruetur,duo illa repetita Hebraica vocabula צו לצו קו לקו,quę nominis formam obtinent,cum articulo datiui siue accusatiui casus,Pagninus ita vertebat ex verbo,*Præceptum ad præceptum,linea ad lineam*. Noster verò vulgatę editionis Interpretes non verborum figuras religiosè semper, sed sententiam reddendam susceperat.

Verbum צוה ex quo nomen צו factum est, pluribus quàm quingentis & quadraginta exemplis in sacra lectione reperitur,& perpetuò à vulgatę versionis auctore *præcipiendi,mandandi*,atque *imperandi* significatione redditur. Alterum verò קו vocabulum vulgata versio interdum *resticulam,funiculum, lineã, mensuram ædificationis,normam lignarij* siue *rubricam,normam mensuræ*, & *perpendiculum* exponit.Non ergo malè vertisse Pagninus censendus est, cùm pro sententię ratione *lineam* vertit,quod & vulgatę auctor facit.

DE TITVLO PSALMI,
Pro torcularibus.

In Pagnini versione non extat titulus,*Pro torcularibus*,in Psalterio:causa autem est quòd Vau sit mutata in Iod,nam pro GITHOTH legitur Hebraicè GITHITH.

Primum nullo teste affirmat hãc literarũ mutationem inHebraicis libris fuisse factam. Deinde verò si maximè notator hic factam docuisset, tamen Pagnino nefas duceretur, pręsentem omnium exemplarium lectionem immutare. Sed quia vocabulum GITHITH eiusmodi significationem Latinam admittere potest, eam in margine etiam adnotare placuit ex Pagnini emendationibus desumptam, vt in Psal.8. videre est.

LOCVS, *ex Isa.*11.

Et flos de radice eius ascendet. In hac editione pro *flore* versum est *surculus*. in margine est *germen*. Tanti fuit negotij vni literæ addere virgulam vnam, vt ex Res fieret He?

Responsio.

Hebraicum nomen נצר ad plantas propriè refertur, atque Latinè *germen* siue *surculum* significat: Hispanicè *Pimpollo, o bastago*. hoc autem notator iste minimè inficiatur, sed ait non fuisse magni negotij vnam literam ex Hebraica lectione mutare. certè Pagnino minimè sacrilego viro eximiæque religionis maximi negotij hoc fuisset. D.Hieronymus hoc loco נצר agnoscit (& non נצה, vt iste mutatum vellet) atque ex hoc vocabulo adstruere conatur illud *Nazaræus vocabitur.*

DE TITVLIS PSALMORVM,

Pro his qui immutantur.

Vbi fuerat vocabulum SNIM *sonim*, quod significaret *immutatos*, positum est SSNIM *sosanim*, quod significat *lilia*, & ita inuenitur in hac editione.

Responsio.

Ait iste, verùm non docet vocabulum fuisse immutatum. Complutensis editio *Pro liliis* Latinè habet, atque ita etiam in D.Hieronymi Psalterio legimus.

LOCVS *ex Psal.*15.

Non dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Hęc editio habet, *misericordem tuum videre foueam.*

Responsio.

Pagninus vertebat: *Non dabis misericordem tuum vt videat corruptionem.* Latinum vocabulum *misericordem* reddidit pro Hebraico HHAZZID, vt distingueret à KADOS, pro quo vulgata editio ferè semper vertit *sanctus*. Nec verò notator iste inficias it, HHAZZID Hebraicè significare *misericordem*, sed ait inHebraico pro KADOS legi HHAZZID. Quod si ita est, quid quęso Pagninus errauit, quidve notatur?

Vocabulum SAHHATH, pro quo Pagninus cum vulgata vertit *corruptionem*, qui verò Pagnini labori suam contulerunt operam posuerunt *foueam*, idem in vulgata semel vertitur *sordes*, octies *corruptio*, semel *putredo*, *interitus* octies, *fouea* nouies, *interitio* bis, *internecio* semel, *inhabitabilis* semel, *fabulationes* semel, *peccata* semel, *rete* semel. Itaque nouem ex vulgata editione exemplis vocabulum hoc *foueam* significare docemur, hoc est, foueam in qua corruptio vel destructio accidat, id quod vulgata versio declarat, atque etiam vocabulum in margine huius versionis ex Pagnino positum. Atqui verissimum est, Christum non vidisse foueam corruptionis causa paratam, hoc est, fouęę euentum non vidisse, quod & verbum eodem in versu positũ

ostendit:

oſtendit: *non derelinques*, &c.

LOCVS ex *Pſal*. 8.

Ex ore infantium & lactentium perfeciſti laudem. Omnes noui interpretes pro *laudem* vertunt *potentiam*, *fortitudinem*. ſed intelliget vir doctus mutatam eſſe vocem Hebręam, & pro GHOZ legendum eſſe ROM.

Reſponſio.

Nomen, *laus*, etiam ad *potentiam* & *fortitudinem* ſignificandam transfertur. itaque rectè vertit Pagninus, & vulgatę etiam editionis auctor vertit rectè ex translatione.

GHOZ pro ROM fuiſſe ſubſtitutum, nullo documento affirmat notator. Nec ROM propriè *laudem* ſignificat, ſed *altitudinem*, *elationem*, & ſimilia.

HOC *commentationis volumen ſecundo ſacri Apparatus tomo addendum, Benedictus Arias Montanus à ſe conſcriptum, legitimis librorum Eccleſiaſticis Cenſoribus examinandum, corrigendum & iudicandum offert, vt cætera omnia quæcunque ipſius nomine in lucem prodierint. Datum in Rupe Aracenenſi, Calend. April.* M. D. LXXXI.

Benedictus Arias Montanus.

בראשית.

LIBER GENESIS,

HEBRAICE BERESITH, ID EST,

In principio, cum versione Santis Pagnini,

ad Hebraicam phrasin diligenter examinata.

Devs creauit principio In

1 בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים

. terram & cælos

אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ׃

solitudo erat terra Et

2 וְהָאָרֶץ a הָיְתָה b תֹהוּ — a הָיָה

facies super caligo & : inanitas & — tenebræ in superficie

c וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל־פְּנֵי — b תהה

.aquarum facies super motabat † Dei spiritus & : abyssi — c בהה

d תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל־e פְּנֵי הַמָּיִם׃ — † flabat

vidit Et .lux fuit Et .lux Sit : Deus dixit Et — d תהם

3 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים f יְהִי אוֹר וַיְהִי־אוֹר׃ g וַיַּרְא — e פנה f היה

inter Deus diuisit & : bona ‡ quod , lucem Deus — ‡ esset

4 אֱלֹהִים אֶת־הָאוֹר כִּי־טוֹב וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין — g ראה

Deus vocauit Et .tenebras inter & lucem

5 הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀

,vespera fuit Et .noctem vocauit tenebras & ,diem lucem

לָאוֹר יוֹם וְלַחֹשֶׁךְ קָרָא לָיְלָה וַיְהִי־עֶרֶב

expansio Sit : Deus dixit Et .vnus dies ,manè fuit & — firmamentum

6 וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם אֶחָד׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ

.aquas ad aquas inter diuidens sit & ,aquarum medio in — diuidat aquas ab aquis. firmamentum

בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם׃

aquas inter diuisit & , expansionem Deus fecit Et

7 h וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הָרָקִיעַ וַיַּבְדֵּל בֵּין הַמַּיִם — h עשה

super ‡ quæ aquas inter & ,expansionem subter † quæ — † erant ‡ erant

אֲשֶׁר מִתַּחַת לָרָקִיעַ וּבֵין הַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל

Deus vocauit Et .ita fuit Et .expansionem

8 לָרָקִיעַ וַיְהִי־כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים

dies ,mane fuit &, vespera fuit Et .cælos expansionem

לָרָקִיעַ שָׁמָיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם

sub de* aquæ Congregentur : Deus dixit Et .secundus — * quæ sunt

9 שֵׁנִי׃ i וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים k יִקָּווּ הַמַּיִם מִתַּחַת — i שנה

fuit Et .arida appareas & ‡ ,vnum locum ad cælis — k קוה

הַשָּׁמַיִם אֶל־l מָקוֹם אֶחָד וְתֵרָאֶה הַיַּבָּשָׁה וַיְהִי־ — ‡ vt conspicitur

congregationem & ; terram ,aridam Deus vocauit Et — l קום

10 כֵן׃ וַיִּקְרָא אֱלֹהִים ׀ לַיַּבָּשָׁה אֶרֶץ וּלְמִקְוֵה — * esset

.bonum quod Deus vidit Et .maria appellauit aquarum

הַמַּיִם קָרָא יַמִּים וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃

herbam ,germen terra Germinet : Deus dixit Et

11 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תַּדְשֵׁא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב

fructum facientem fructus arborem , semen seminificantem — fructiferam

מַזְרִיעַ זֶרַע עֵץ m פְּרִי עֹשֶׂה פְּרִי — m פרה

.ita fuit Et .terram super ea in eius semen cuius , suæ speciei

לְמִינוֹ אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃

semen seminificantem herbam , germen terra protulit Et

12 n וַתּוֹצֵא הָאָרֶץ דֶּשֶׁא עֵשֶׂב מַזְרִיעַ זֶרַע — n יצא

ea in semen cuius fructum facientem arborem & ,sua specie in

לְמִינֵהוּ וְעֵץ עֹשֶׂה־פְּרִי אֲשֶׁר זַרְעוֹ־בוֹ

fuit Et .bonum ‡ quod Deus vidit Et .sua specie in — ‡ esset

13 לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־

: Deus dixit Et .tertius dies ,mane fuit & vespera

14 עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם שְׁלִישִׁי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים

diuidendum ad ,cælorum expansione in luminaria Sint

יְהִי o מְאֹרֹת בִּרְקִיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל — o אור

tempora & signa in sint & noctem inter & diem inter

בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלָּיְלָה וְהָיוּ p לְאֹתֹת q וּלְמוֹעֲדִים — p אות q יעד

expansione in luminaria in sint & ,annos & ,dies &

15 וּלְיָמִים r וְשָׁנִים׃ וְהָיוּ לִמְאוֹרֹת בִּרְקִיעַ — r יום שנה

.ita fuit Et .terram super illuminandum ad cælorum

הַשָּׁמַיִם s לְהָאִיר עַל־הָאָרֶץ וַיְהִי־כֵן׃ — s אור

: magna luminaria duo Deus fecit Et

16 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־שְׁנֵי הַמְּאֹרֹת הַגְּדֹלִים

& ,diei dominium ad maius luminare

אֶת־הַמָּאוֹר הַגָּדֹל לְמֶמְשֶׁלֶת הַיּוֹם וְאֶת־

.stellas & , noctis dominium ad minus luminare

הַמָּאוֹר הַקָּטֹן לְמֶמְשֶׁלֶת הַלַּיְלָה וְאֵת הַכּוֹכָבִים׃

illuminandum ad ,cæli expansione in Deus eas posuit Et

17 וַיִּתֵּן אֹתָם אֱלֹהִים בִּרְקִיעַ הַשָּׁמָיִם לְהָאִיר

,noctem in & die in dominandum ad Et .terram super

18 עַל־הָאָרֶץ׃ וְלִמְשֹׁל בַּיּוֹם וּבַלַּיְלָה

vidit Et .tenebras inter & lucem inter diuidendum ad &

וּלְהַבְדִּיל בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ וַיַּרְא — † esset

, mane fuit & ,vespera fuit Et .bonum † quod Deus

19 אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר

aquæ Reptificent : Deus dixit Et .quartus dies

20 יוֹם רְבִיעִי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם

super terram super volet volatile & : viuentis animæ reptile

שֶׁרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־

Deus creauit Et .cælorum expansionis facies

21 פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמָיִם׃ וַיִּבְרָא אֱלֹהִים

viuentem animam omnem & ,magnos cetos

אֶת־הַתַּנִּינִם הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה ׀

& ,sua specie in aquæ fecerunt repere quam repentem

הָרֹמֶשֶׂת אֲשֶׁר שָׁרְצוּ הַמַּיִם לְמִינֵהֶם וְאֵת

quod Deus vidit Et .sua specie in alatum volatile omne

כָּל־עוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־

Crescite : dicendo , Deus eis benedixit Et .bonum

22 טוֹב׃ וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים לֵאמֹר a פְּרוּ — a פָּרָה

volatile & : maribus in aquas replete & multiplicamini &

b וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַמַּיִם c בַּיַּמִּים וְהָעוֹף — b רָבָה c יָם

fuit & vespera fuit Et .terra in se multiplicet

23 יִרֶב בָּאָרֶץ׃ וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־

Producat : Deus dixit Et .quintus dies ,mane

24 בֹקֶר יוֹם חֲמִישִׁי׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא — צָמַח

iumentum ,suam speciem ad viuentem animam terra

הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֵמָה — bestias

.ita fuit Et.sua specie secundum terræ feram & reptile &

וָרֶמֶשׂ d וְחַיְתוֹ־אֶרֶץ לְמִינָהּ וַיְהִי־כֵן׃ — d חַיָּה bestias

& ,sua specie secundum terræ feram Deus fecit Et

25 וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־חַיַּת הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת־ — חַיּוֹת בָּרָא

terræ reptile omne & ,sua speciem secundum iumentum

הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֵת כָּל־רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה

dixit Et .bonum quod Deus vidit Et .suam speciem ad

26 לְמִינֵהוּ וַיַּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב׃ וַיֹּאמֶר

, nostra imagine in hominem Faciamus : Deus — ad imaginem nostram

אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ

maris pisces in dnentur & , nostram similitudinem secundum

e כִּדְמוּתֵנוּ f וְיִרְדּוּ g בִדְגַת הַיָּם — e דָּמָה f רָדָה

,terram omne in & iumentum in & ,cæli volatile in & — g דָּגָה

27 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל־הָאָרֶץ

creauit Et .terram super reptans reptile omne in &

וּבְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאָרֶץ׃ וַיִּבְרָא

Dei imagine in ,sua imagine in hominem Deus — ad imaginem suam; ad imaginem

אֱלֹהִים ׀ אֶת־הָאָדָם בְּצַלְמוֹ בְּצֶלֶם אֱלֹהִים

.eos creauit fœminam & masculum ; illum creauit

בָּרָא אֹתוֹ זָכָר וּנְקֵבָה בָּרָא אֹתָם׃

: Deus eos ad dixit & ,Deus eis benedixit Et

28 וַיְבָרֶךְ אֹתָם אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לָהֶם אֱלֹהִים

,terram replete & ,vos multiplicate & Crescite

פְּרוּ וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ

volatile in & ,maris pisces in dominamini & : eam subjicite &

וְכִבְשֻׁהָ וּרְדוּ בִּדְגַת הַיָּם וּבְעוֹף

.terram super reptantem bestiam omnem in & ,cæli

הַשָּׁמַיִם וּבְכָל־חַיָּה הָרֹמֶשֶׂת עַל־הָאָרֶץ׃

herbam omnem vobis dedi Ecce : Deus dixit Et
29 וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נָתַתִּי לָכֶם אֶת־כָּל־עֵשֶׂב ׀ נתן [a]
ś terræ omnis superficie in quæ semen seminificantem
זֹרֵעַ זֶרַע אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ ‡ est
seminificās arboris fructus ‡ qua in arborem omnem &
וְאֶת־כָּל־הָעֵץ אֲשֶׁר־בּוֹ פְרִי־עֵץ זֹרֵעַ
bestiæ omni Et .escam in erit vobis : semen
30 זָרַע לָכֶם יִהְיֶה לְאָכְלָה׃ וּלְכָל־חַיַּת
super reptanti omni & , cælorum volatili omni & , terræ
הָאָרֶץ וּלְכָל־עוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל ׀ רוֹמֵשׂ עַל־
herbæ olus omne , viuens anima quo in terram
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בּוֹ נֶפֶשׁ חַיָּה אֶת־כָּל־יֶרֶק עֵשֶׂב
quod omne Deus vidit Et .ita fuit & .escam in
31 לְאָכְלָה וַיְהִי־כֵן׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר
, mane fuit & vespera fuit & : valde bonum ecce & , fecerat
עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר
.sextus dies
יוֹם הַשִּׁשִּׁי׃

CAP. II. ב

.eorū exercitus omnis & , terra & cæli sunt perfecti Et
1 וַיְכֻלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם׃ כלה [b]
quod suum opus septimo die in Deus perfecit Et
2 וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר לאך [c]
quod suo opere omni ab septimo die in requieuit & fecerat
עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר
, septimo diei Deus benedixit Et .fecerat
3 עָשָׂה׃ וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי
, suo opere omni ab requieuerat eo in quia : illum sanctificauit &
וַיְקַדֵּשׁ אֹתוֹ כִּי בוֹ שָׁבַת מִכָּל־מְלַאכְתּוֹ
generationes Istę .faceret vt Deus creauerat quod
4 אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת׃ אֵלֶּה ‡ תוֹלְדוֹת עשה [d]
Dñs facere ‡ die in ea creari in † , terræ & cæli
הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהִבָּרְאָם בְּיוֹם עֲשׂוֹת יְהוָה ילד [e]
, agri virgultū omne Et .cælum & terram Deus
5 אֱלֹהִים אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃ וְכֹל ׀ שִׂיחַ הַשָּׂדֶה † quando creati sunt ‡ quo fecit
agri herbam omnem & , terra in esset antequam
טֶרֶם יִהְיֶה בָאָרֶץ וְכָל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הזעיר שדה
Deus Dominus fecit pluere non quia : orietur antequam
טֶרֶם יִצְמָח כִּי לֹא הִמְטִיר יְהוָה אֱלֹהִים
.terram colendam ad erat nō homo & , terram super
עַל־הָאָרֶץ וְאָדָם אַיִן לַעֲבֹד אֶת־הָאֲדָמָה׃ qui coleret
irrigabat & , terra de ascendebat vapor Et
6 וְאֵד יַעֲלֶה מִן־הָאָרֶץ וְהִשְׁקָה
Dominus formauit Et . terræ faciem vniuersam
7 אֶת־כָּל־פְּנֵי־הָאֲדָמָה׃ וַיִּיצֶר יְהוָה פנה [f] ê puluere terræ
inspirauit & , terra de puluerem hominem Deus
אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם עָפָר מִן־הָאֲדָמָה וַיִּפַּח נפח [g]
animā in homo fuit & ; vitæ spiraculum eius faciem in
בְּאַפָּיו נִשְׁמַת חַיִּים וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ
Heden in hortū Deus Dominus plantauit Et .viuentem
8 חַיָּה׃ וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גַּן־בְּעֵדֶן נטע [h]
.formauit quem , hominem ibi posuit & ; oriente ab
מִקֶּדֶם וַיָּשֶׂם שָׁם אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר יָצָר׃
terra è Deus Dominus fecit germinare Et
9 וַיַּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים מִן־הָאֲדָמָה
bonam & visum ad concupiscibilem arborem omnem
כָּל־עֵץ נֶחְמָד לְמַרְאֶה וְטוֹב visu
scientiæ arborem & , horti medio in vitæ arborem & : escam in
לְמַאֲכָל וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגָּן וְעֵץ הַדַּעַת egrediebatur
irrigandum ad , Heden ex egrediens fluuius Et .mali & boni
10 טוֹב וָרָע׃ וְנָהָר יֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת ידע [i] רוע [k] שקה [l]
.capita quatuor in est & , diuiditur inde & : hortum
אֶת־הַגָּן וּמִשָּׁם יִפָּרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רָאשִׁים׃
terram totam circuiens ipse : Pison , vnius Nomen
11 שֵׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסֹּבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ circuit
illius terræ aurum Et .aurum ibi quod , Chauilah
12 הַחֲוִילָה אֲשֶׁר־שָׁם הַזָּהָב׃ וּזֲהַב הָאָרֶץ הַהִוא ibi est זהב
fluuij nomen Et .onyx lapis & , bdelium † ibi . bonū
13 טוֹב שָׁם הַבְּדֹלַח וְאֶבֶן הַשֹּׁהַם׃ וְשֵׁם־הַנָּהָר † est
.Aethiopiæ terrā omnem circuiens ipse : Gnichon secundi
הַשֵּׁנִי גִּיחוֹן הוּא הַסּוֹבֵב אֵת כָּל־אֶרֶץ כּוּשׁ׃ circuit

vadens ipse : Chidekel tertij fluuij nomen Et — vadit ad Orientem Assur
14 וְשֵׁם הַנָּהָר הַשְּׁלִישִׁי חִדֶּקֶל הוּא הַהֹלֵךְ
.Perath ipse , quartus fluuius Et Assur ante — est
קִדְמַת אַשּׁוּר וְהַנָּהָר הָרְבִיעִי הוּא פְרָת׃
, hominem Deus Dominus tulit Et
15 וַיִּקַּח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם — לקח [a]
.eū custodiendū ad & eū colendū ad , Heden horto in eū posuit &
וַיַּנִּחֵהוּ בְגַן־עֵדֶן לְעָבְדָהּ וּלְשָׁמְרָהּ׃ — נוח [b]
: dicendo hominem ad Deus Dominus præcepit Et
16 וַיְצַו יְהוָה אֱלֹהִים עַל־הָאָדָם לֵאמֹר — צוה [c]
arbore ex Et .comedes comedendo horti arbore omni Ex
17 מִכֹּל עֵץ־הַגָּן אָכֹל תֹּאכֵל׃ וּמֵעֵץ
die in , quia : ea ex comedes non , mali & boni scientiæ
הַדַּעַת טוֹב וָרָע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ כִּי בְּיוֹם
Dominus dixit Et .morieris moriendo , ea ex te comedere — quo comederis
18 אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
ei faciam : solum hominem esse bonum Non : Deus — Non est bonum
אֱלֹהִים לֹא־טוֹב הֱיוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה־לּוֹ — היה [d]
Deus Dominus formauit Et .eo coram tanquam , adiutorium — quod sit coram eo
19 עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיִּצֶר יְהוָה אֱלֹהִים — בדד [e]
volatile omne & , agri bestiam omnem terra è
מִן־הָאֲדָמָה כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל־עוֹף
videndum ad , hominem ipsum ad adduxit & , cæli
הַשָּׁמַיִם וַיָּבֵא אֶל־הָאָדָם לִרְאוֹת — בוא [f] ראה [g]
homo illud vocauit quod omne & : illud vocaret quid
מַה־יִּקְרָא־לוֹ וְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָא־לוֹ הָאָדָם
homo vocauit Et .eius nomen hoc , viuentis animæ — est
20 נֶפֶשׁ חַיָּה הוּא שְׁמוֹ׃ וַיִּקְרָא הָאָדָם
omni & , cæli volatili & animali omni nomina
שֵׁמוֹת לְכָל־הַבְּהֵמָה וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְכֹל
adiutorium inuenit non homini Et .agri bestiæ
חַיַּת הַשָּׂדֶה וּלְאָדָם לֹא־מָצָא עֵזֶר
Deus Dominus fecit cadere Et .eo corā tanquam — quod esset
21 כְּנֶגְדּוֹ׃ וַיַּפֵּל יְהוָה אֱלֹהִים ׀ — נפל [h]
vnam cepit & : dormiuit & , hominem super soporem
תַּרְדֵּמָה עַל־הָאָדָם וַיִּישָׁן וַיִּקַּח אַחַת
ædificauit Et .ea pro carnem clausit & , eius costis è
22 מִצַּלְעֹתָיו וַיִּסְגֹּר בָּשָׂר תַּחְתֶּנָּה׃ וַיִּבֶן — בנה [i]
homine de ceperat quam costam Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהִים ׀ אֶת־הַצֵּלָע אֲשֶׁר־לָקַח מִן־הָאָדָם
dixit Et .hominem ad eam adduxit & mulierem in
23 לְאִשָּׁה וַיְבִאֶהָ אֶל־הָאָדָם׃ וַיֹּאמֶר — איש [k]
.mea carne ex caro & , meis ossibus ex os vice Hac : homo
הָאָדָם זֹאת הַפַּעַם עֶצֶם מֵעֲצָמַי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרִי
.ipsa est sumpta viro ex quia , Virago vocabitur hanc ad — quæ propter Virassa
לְזֹאת יִקָּרֵא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לֻקְחָה־זֹּאת׃
adhærebit & suā matrē & suum patrem vir relinquet Ideirco — vnusquisque
24 עַל־כֵּן יַעֲזָב־אִישׁ אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ וְדָבַק
ipsi ambo erant Et .vnam carnem in erūt & , sua vxore in — vxori suæ caro vna
25 בְּאִשְׁתּוֹ וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד׃ וַיִּהְיוּ שְׁנֵיהֶם — שנה [l]
.erubescebant non & , eius vxor & homo , nudi — pudebat eos
עֲרוּמִּים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ וְלֹא יִתְבֹּשָׁשׁוּ׃

CAP III. ג

quam agri bestia omni callidior erat serpens Et
1 וְהַנָּחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכֹּל חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
quod Etiam : mulierem ad dixit Et . Deus Dominus fecerat — Verè
עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהִים וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה אַף כִּי־
? horti arbore omni ex comedetis Non , Deus dixit
אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִכֹּל עֵץ הַגָּן׃
horti arboris fructu De , serpentem ad mulier dixit Et
2 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־הַנָּחָשׁ מִפְּרִי עֵץ־הַגָּן — פרה [m] † est
dixit , horti medio in † quæ arboris fructu de Et .vescemur
3 נֹאכֵל׃ וּמִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַגָּן אָמַר — eam
fortè ne , eam in tangetis non & , ea ex comedetis Non , Deus
אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְּעוּ בּוֹ פֶּן־ — נגע [n]
Non : mulierem ad serpens dixit Et .moriamini
4 תְּמֻתוּן׃ וַיֹּאמֶר הַנָּחָשׁ אֶל־הָאִשָּׁה לֹא־ — מות [o] scit
quod Deus sciens Quoniam .moriemini moriendo
5 מוֹת תְּמֻתוּן׃ כִּי יֹדֵעַ אֱלֹהִים כִּי
eritis & , vestri oculi aperientur & , ea ex vos comedere die in — qua comedetis vos
בְּיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקְחוּ עֵינֵיכֶם וִהְיִיתֶם — היה [p]

quòd , mulier vidit Et .malû & bonû ſcientes, dij ſicut
6 כאלהים ידעי טוב[a] ורע: [b]ותרא האשה כי
, oculis *ipſa deſiderium quod &* ,cibum ad arbor bona
טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים
, eius fructu de cepit & : intelligendum ad arbor cõcupiſcibilis &
ונחמד העץ להשכיל[c] ותקח מפריו
.comedit & ,ſecum ſuo viro etiam dedit & :comedit &
ותאכל [d]ותתן גם־לאישה עמה ויאכל:
quòd cognouerunt & , ipſorum amborû oculi ſunt aperti Et
7 ותפקחנה עיני [e]שניהם וידעו כי
ſibi fecerunt & ,ficus folia conſuerunt & :*ipſi* nudi
עירמם הם ויתפרו עלה תאנה [f]ויעשו להם
Dei Domini vocem audiuerunt Et .cingulos
8 חגרת: וישמעו את־קול יהוה אלהים
,homo ſe abſcondit & : diei auram ad horto in ambulantis †
מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם
.horti arboris medio in Dei Domini facie à eius vxor &
ואשתו מפני יהוה אלהים בתוך עץ הגן:
dixit Et .hominem Deus Dominus vocauit Et
9 ויקרא יהוה אלהים אל־האדם ויאמר
,horto in audiui tuam Vocem ,ait Et ? tu Vbi , ei
10 לו איכה: ויאמר את־[g]קלך שמעתי בגן
Quis,dixit Et .me abſcondi & ,*ego* nudus quia ,timui &
11 [h]ואירא כי־עירם אנכי ואחבא: ויאמר מי
quam arbore ex Nonne ? *tu* nudus quòd tibi indicauit
[i]הגיד לך כי עירם אתה המן־העץ אשר
? comediſti , ea ex *comedendum non ad* tibi præcepi
צויתיך [k]לבלתי אכל־ממנו אכלת:
, *mecum* dediſti quam Mulier ,homo ait Et
12 ויאמר האדם האשה אשר נתתה עמדי
dixit Et . comedi & , arbore de mihi dedit ipſa
13 הוא נתנה־לי מן־העץ ואכל: ויאמר
ait Et ? feciſti hoc Quid :mulieri Deus Dominus
יהוה אלהים לאשה מה־זאת עשית ותאמר
dixit Et . comedi & ,me ſeduxit Serpens : mulier
14 האשה הנחש [l]השיאני ואכל: ויאמר
maledictus,hoc feciſti Quia ſerpentem ad Deus Dominus
יהוה אלהים אל־הנחש כי עשית זאת ארור
Super . agri beſtia omni præ & , animali omni præ tu
אתה מכל־הבהמה ומכל חית השדה על־
diebus omnibus comedes puluerem & ,gradieris tuum ventrem
גחנך [m]תלך ועפר תאכל כל־[n]ימי
inter & te inter ponam inimicitiam Et . tuæ vitæ
15 [o]חייך: [p]ואיבה [q]אשית בינך ובין
ipſum : eius ſemen inter & , tuû ſemen inter & , mulierem
האשה ובין זרעך ובין זרעה הוא
Ad . calcaneum ei conteres tu & , caput tibi conteret
16 ישופך ראש ואתה תשופנו עקב: אל־
,tuum dolorem multiplicabo Multiplicando , dixit mulierem
האשה אמר הרבה ארבה עצבונך
tuum virum ad & : filios paries dolore cum : tuû conceptû &
[r]והרנך בעצב [s]תלדי בנים ואל־אישך
homini Et . te in dominabitur ipſe &, *tuus appetitus*
17 תשוקתך והוא ימשל־בך: ולאדם
ex comediſti & , tuæ vxoris voci paruiſti Quia : ait
אמר כי שמעת לקול אשתך ותאכל מן־
comedes Non , dicendo tibi præcepi quam arbore
העץ אשר [t]צויתיך לאמר לא תאכל
ea ex comedes labore In . te propter terra maledicta ;ea ex
ממנו ארורה האדמה בעבורך בעצבון תאכלנה
germinabit tribulum & ſpinam Et . tuæ vitæ diebus cunctis
18 כל ימי חייך: וקוץ ודרדר תצמיח
ſudore In .agri herbam comedes & ,tibi
19 לך ואכלת את־עשב השדה: [u]בזעת
quia ,terram in *te reuerti vſque* ,pane veſceris tui vultus
אפיך תאכל לחם עד שובך אל־האדמה כי
.reuerteris puluerem in & ,*tu* puluis nam : es ſumptus ea ex
ממנה לקחת כי־עפר אתה ואל־עפר תשוב:
ipſa quia , Chauuah ſuæ vxoris nomen homo vocauit Et
20 ויקרא האדם שם אשתו חוה כי הוא
Deus Dominus fecit Et .viuentis omnis mater fuit
21 היתה אם כל־חי: ויעש יהוה אלהים

[a]רוע [b]ראה & quòd deſiderabilis eſſet
[c]לקח
[d]נתן
[e]שנה eſſent
[f]עשה
+ ערה
† ambulantem
[g]קול eram
[h]ירא
[i]נגד eſſes
vt non comederes
[k]בלה vt eſſet mecum
נתן 3ª pers. fœmin. præteriti
[l]נשא
[m]ילך
[n]יום [o]חיה
[p]איב [q]שות
[r]הרה [s]ילד erit deſiderium tuum
[t]צוה
[u]יזע donec reuertaris
es

.eos fecit induere & ,*pellis* tunicas eius vxori & homini
לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם:
vnus *ſicut* fuit homo Ecce :Deus Dominus dixit Et
22 ויאמר יהוה אלהים הן האדם היה כאחד
mittat fortè ne ,nunc Et . malum & bonum ſciendû ad nobis ex
ממנו לדעת טוב ורע ועתה פן־ישלח
, vitæ arbore de etiam ſumat & , ſuam manum
ידו ולקח גם מעץ החיים
Dominus cû emiſit Et .ſeculum in viuat & ,comedat &
23 ואכל וחי לעלם: וישלחהו יהוה
quòd ,terram colendam ad Heden horto de Deus
אלהים מגן־עדן לעבד את־האדמה אשר
collocauit & ,hominem eiecit Et .*inde* eſt ſumptus
24 לקח משם: ויגרש את־האדם וישכן
& , Cherubim Heden *hortum ad* Oriente ab
מקדם לגן־עדן את־הכרבים ואת
viam cuſtodiendum ad *ſe vertentis* gladij aciem
להט החרב המתהפכת לשמר את־דרך
. vitæ arboris
עץ החיים:

CAP. IIII. ד

,concepit &, ſuam vxorem Chauuah cognouit ipſe homo Et
1 והאדם ידע את־חוה אשתו [a]ותהר
.Domino ‡ cum virum Acquiſiui : dixit & ,Cain peperit &
[b]ותלד את־קין ותאמר [c]קניתי איש את־יהוה:
.Hebel eius fratrem pareret vt addidit Et
2 [d]ותסף ללדת את־אחיו את־הבל
. terram *colens fuit* Cain & , pecudum paſtor Hebel erat Et
ויהי־הבל רעה צאן וקין היה עבד אדמה:
fructu de Cain adduxit & , dierum fine in fuit Et
3 ויהי מקץ ימים [e]ויבא קין [f]מפרי
adduxit Hebel Et .Domino oblationem terræ
4 האדמה מנחה ליהוה: והבל הביא
. earum adipe de & ſuarum pecudum primogenitis de ipſe etiam
גם־הוא מבכרות צאנו ומחלבהן
.eius oblationem ad &, Hebel ad Dominus reſpexit Et
5 [g]וישע יהוה אל־הבל ואל־[h]מנחתו:
.reſpexit non eius oblationem ad & ,Cain ad Et
6 ואל־קין ואל־מנחתו לא שעה
.eius vultus conciderunt & : valde Cain eſt iratus Et
[i]ויחר לקין מאד [k]ויפלו [l]פניו:
quid ad & ? tibi ira eſt quid Ad ,Cain ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אל־קין למה חרה לך ולמה
benefeceris ſi Nonne ? tui vultus conciderunt
7 נפלו פניך: הלוא אם־[m]תיטיב
peccatum oſtium ad ,benefeceris non ſi Et ? *eleuare*
[n]שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת
.*eum in* dominaberis tu & ,eius appetitus *te ad Et ? cubans*
רבץ ואליך תשוקתו ואתה תמשל־בו:
fuit Et .ſuum fratrem Hebel ad Cain dixit Et
8 ויאמר קין אל־הבל אחיו ° ויהי
Hebel *ad* † Cain ſurrexit & ,agro in *ipſos eſſe in*
בהיותם בשדה [o]ויקם קין אל־הבל
:Cain ad Dominus dixit Et .eum occidit & , ſuum fratrem
9 אחיו ויהרגהו: ויאמר יהוה אל־קין
cuſtos Nunquid . noui Non :dixit Et ?tuus frater Hebel † Vbi
אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר
Vox ? feciſti Quid : dixit Et ? ego ‡ mei fratris
10 אחי אנכי: ויאמר מה עשית קול
. terra è me ad *clamantium* tui fratris ſanguinum
דמי אחיך צעקים אלי מן־האדמה:
quæ *terra à tu* maledictus nunc Et
11 ועתה ארור אתה מן־האדמה אשר
tui fratris ſanguines ſuſciperet vt , ſuum os aperuit
[p]פצתה את־[q]פיה לקחת את־דמי אחיך
addet non , terram coles *Quòd* . tua manu de
12 מידך: [r]כי תעבד את־האדמה לא־[r]תסף
.terra in eris profugus & Vagus . tibi ſuum *robur* dare
[s]תת־[t]כחה לך [u]נע [x]ונד תהיה בארץ:
.*parcere* * quàm mea *iniquitas* ‡ Maior: Dominû ad Cain dixit Et
13 ויאמר קין אל־יהוה גדול עוני מנשא:

pelliceas
ſermè
ex qua
horti
verſatilem
[a]הרה
[b]ילד
‡ vel. à vel per Dominum
[c]קנה [d]יסף colebat
[e]בוא
[f]פרה
[g]שעה
[h]מנח
[i]חרה [k]נפל
[l]פנה
[m]יטב [n]נשא venia erit?
cubat? Et in te erit ei.
cùm eſſent ipſi
[o]קום
† contra
† eſt
‡ ſum
clamat
eris ſuper terram
[p]פצה [q]פה Quando
לקח capere sumere
[r]יסף [s]נתן fructum
[t]כוח [u]נוע
[x]נוד
‡ eſt punitio vt feram.

:terræ superficie de hodie me eiecisti Ecce
14 הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה
,terra in profugus & vagus ero & : me abscondam tua facie à &
ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ
dixit Et . me occidat ,me inueniens omnis (vt), erit &
15 והיה כל—[a] מצאי יהרגני: ויאמר
septempliciter, Cain occidens omnis Propterea : Dominus ei
לו יהוה לכן כל—הרג קין שבעתים
non ad signum Cain in Dominus posuit Et .vindicabitur
[b] יקם [c] וישם יהוה לקין אות לבלתי
est egressus Et .eum inueniens omnis eum percutiendum
16 [d] הכות—אתו כל—מצאו: ויצא
ante Nod terra in sedit & , Domini facie à Cain
קין מלפני יהוה וישב בארץ—נוד קדמת—
,concepit & , suam vxorem Cain cognouit Et . Heden
17 עדן: וידע קין את—[e] אשתו [f] ותהר
ciuitatem ædificans fuit Et . Chanoch peperit &
[g] ותלד את—חנוך ויהי בנה עיר
Chanoch sui filij nomen sicut , ciuitatis nomen vocauit &
ויקרא שם העיר כשם בנו חנוך:
Hirad & : Hirad Chanoch ipsi est natus Et
18 [h] ויולד לחנוך את—עירד ועירד
Methusael genuit Mechuiael & : Mechuiael genuit
ילד את—מחויאל ומחייאל ילד את—מתושאל
sibi accepit Et . Lemech genuit Methusael &
19 ומתושאל ילד את—למך: [i] ויקח—לו
nomen & , Hadah vnius nomen : vxores duas Lemech
למך שתי נשים שם האחת עדה ושם
. Iabal Hadah genuit Et .Sillah , secundæ
20 [k] השנית צלה: ותלד עדה את—יבל
. possessionis & , tentorium sedentis pater fuit Ipse
הוא היה אבי ישב אהל ומקנה:
omnis pater fuit Ipse . Iubal eius fratris, nomen Et
21 ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל—
ipsa etiam Sillah Et . organum & citharam apprehendētis
22 תפש כנור ועוגב: וצלה גם—היא
, æris opificium omne acuentem ‡ Cain Thubal peperit
ילדה את—תובל קין לטש כל—חרש נחשת
dixit Et . Nahamah † Cain Thubal soror &: ferri &
23 וברזל ואחות תובל—קין נעמה: ויאמר
vocem meam Audite : Sillah & Hadah suis vxoribus Lemech
למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי
virum Quòd : meum eloquium auscultate : Lemech vxores
נשי למך [l] האזנה אמרתי כי איש
Quia ,meum liuorem in puerum & , meum vulnus in occidi
24 הרגתי לפצעי וילד לחברתי: כי
. septies & septuagesies Lemech & , Cain vindicabitur septēpliciter
שבעתים [m] יקם—קין ולמך שבעים ושבעה:
, filium peperit & . suam vxorem adhuc Adam cognouit Et
25 וידע אדם עוד את—אשתו ותלד בן
mihi posuit quia : Seth eius nomen vocauit &
ותקרא את—שמו שת כי [n] שת—לי
cum occidit quia ;Hebel pro alterum semen Deus
אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרגו
vocauit & , filius est natus ipsi etiam Seth Et . Cain
26 קין: ולשת גם—הוא ילד—בן ויקרא
inuocandum ad est cœptum Tunc . Enos eius nomen
את—שמו אנוש אז [o] הוחל לקרא
.Domini nomine in
בשם יהוה:

CAP. V. ה

Deum creare die in , Adam generationum liber Iste
1 זה ספר תולדת אדם ביום ברא אלהים
.illum fecit Dei similitudine In .hominem
אדם [p] בדמות אלהים עשה אתו:
eis benedixit & :eos creauit fœminam & Masculum
2 זכר ונקבה בראם ויברך אתם
. eos creari die in , Adam eorum nomen vocauit &
ויקרא את—שמם אדם ביום הבראם:
genuit & ,annos centum & triginta Adam vixit Et
3 [q] ויחי אדם שלשים [r] ומאת שנה ויולד

eius nomen vocauit & , suam imaginem in , sua similitudine in
בדמותו כצלמו ויקרא את—שמו
ipsum gignere post Adam dies fuerunt Et . Seth
4 שת: ויהיו ימי—אדם אחרי [a] הולידו
filios genuit & : anni octingenti , Seth
את—שת שמנה מאת שנה ויולד בנים
,vixit quibus , Adam dies omnes fuerunt Et . filias &
5 ובנות: ויהיו כל—ימי אדם אשר—[b] חי
.est mortuus & , anni triginta & , anni nongenti
תשע מאות שנה ושלשים שנה [c] וימת:
,annos centum & ,annos quinque Seth vixit Et
6 ויחי—שת חמש שנים ומאת שנה
postquam Seth vixit Et . Enos genuit &
7 ויולד את—אנוש: ויחי—שת אחרי
octingentos & ,annos septem, Enos ipse genuit
הולידו את—אנוש שבע שנים ושמנה מאות
Seth dies omnes fuerunt Et . filias & filios genuit &, annos
8 שנה ויולד בנים ובנות: ויהיו כל—ימי—שת
. est mortuus &: anni nongenti & , anni duodecim
[d] שתים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת:
.Chenan genuit & ,annos nonaginta Enos vixit Et
9 ויחי אנוש תשעים שנה ויולד את—קינן:
, Chenan ipse genuit postquam Enos vixit Et
10 ויחי אנוש אחרי הולידו את—קינן
genuit & : annos octingentos & , annos quindecim
חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד
quinque Enos dies omnes fuerunt Et .filias & filios
11 בנים ובנות: ויהיו כל—ימי אנוש חמש
vixit Et .est mortuus & :anni nongenti & , anni
12 שנים ותשע מאות שנה וימת: ויחי
.Mahalalel genuit & , annos septuaginta Chenan
קינן שבעים שנה ויולד את—מהללאל:
Mahalalel ipse genuit postquam Chenan vixit Et
13 ויחי קינן אחרי הולידו את—מהללאל
genuit & : annos octingentos & , annos quadraginta
[e] ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד
decem , Chenan dies omnes fuerunt Et . filias & filios
14 בנים ובנות: ויהיו כל—[f] ימי קינן עשר
vixit Et .est mortuus & :anni nongenti & , anni
15 שנים ותשע מאות שנה וימת: ויחי
genuit & , annos sexaginta & , annos quinque Mahalalel
מהללאל חמש שנים וששים שנה ויולד
ipse genuit postquam Mahalalel vixit Et .Iered
16 את—ירד: ויחי מהללאל אחרי הולידו את—
genuit & : annos octingentos & ,annos triginta , Iered
ירד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד
quinque, Mahalalel dies omnes fuerunt Et . filias & filios
17 בנים ובנות: ויהיו כל—ימי מהללאל חמש
.est mortuus & :anni octingenti & , anni nonaginta &
ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת:
:annos centum & ,annos sexaginta & duos Iered vixit Et
18 ויחי—ירד שתים וששים שנה ומאת שנה
postquam Iered vixit Et .Chanoch genuit &
19 ויולד את—חנוך: ויחי—ירד אחרי
genuit & :annos octingentos , Chanoch genuit
הולידו את—חנוך שמנה מאות שנה ויולד
duo , Iered dies omnes fuerunt Et . filias & filios
20 בנים ובנות: ויהיו כל—ימי—ירד שתים
.est mortuus & : anni nongenti & anni sexaginta &
וששים שנה ותשע [g] מאות שנה [h] וימת:
genuit &, annos sexaginta & quinque Chanoch vixit Et
21 ויחי חנוך חמש וששים שנה ויולד
cum Chanoch ambulauit Et .Methuselach
22 את—מתושלח: ויתהלך חנוך את—
, Methuselach ipse genuit postquam , Deo
האלהים אחרי הולידו את—מתושלח
fuerunt Et . filias & filios genuit & :annos trecentos
23 שלש מאות שנה ויולד בנים ובנות: ויהי
,anni sexaginta & quinque , Chanoch dies omnes
כל—ימי חנוך חמש וששים שנה
cum Chanoch ambulauit Et .anni trecenti &
24 ושלש מאות שנה: ויתהלך חנוך את—

ad similitudinem suam, ad
postquam genuit ipse
[a] ילד
[b] חיה
[c] מות
[d] שנה
[e] רבע
[f] יום
[g] מאה
[h] מות

[a] מצא
ne percutiendum
[b] נקם
[c] שום [d] נכה
habitauit ad Orientem
[e] איש [f] הרה
ædificauit
[g] ילד
nomine
[h] ילד
[i] לקח
[k] שנה
inhabitantis pecudis.
אהל
‡ malleatorem
† fuit
Si
[l] אזן
occidero meo vulnere meo liuore
הרג
[m] נקם
[n] שות
inuocati nomen, vel pollui
[o] חלל
qua creauit Deus
[p] דמה
qua creati sunt.
[q] חיה [r] מאה

.Deus eum tulit quia ,ipse non & ,DEO fuit
האלהים ואיננו כי־לקח אתו אלהים׃
,annos octoginta & septem Methuselach vixit Et
25 ויחי מתושלח שבע ושמנים שנה
vixit Et .Lemech genuit & : annos centum &
26 ומאת שנה ויולד את־למך׃ ויחי
duos ,Lemech ipse genuit postquam ,Methuselach
מתושלח אחרי הולידו את־למך שתים
filios genuit & :annos septingentos & , annos octoginta &
ושמונים שנה ושבע מאות שנה ויולד בנים
nouem ,Methuselach dies omnes fuerunt Et .filias &
27 ובנות׃ ויהיו כל־ימי מתושלח תשע
.est mortuus & : anni nongenti & ,anni sexaginta &
וששים שנה ותשע מאות שנה וימת׃
centum & ,annos octoginta & duos Lemech vixit Et
28 ויחי־למך שתים ושמנים שנה ומאת
eius nomen vocauit Et .filium genuit & , annos
29 שנה ויולד בן׃ ויקרא את־שמו
,nostro opere ab nos consolabitur Iste :dicendo ,Noach
נח לאמר זה ינחמנו [a]ממעשנו
[a]עשה
ei maledixit cui terra de nostrarum manuum dolore à &
ומעצבון ידינו מן־האדמה אשר אררה
,Noach ipse genuit postquam Lemech vixit Et .Dominus
30 יהוה׃ ויחי־למך אחרי הולידו את־נח
genuit & : annos quingentos & , annos nonaginta & quinque
חמש ותשעים שנה וחמש מאת שנה ויולד
septem ,Lemech dies omnes fuerunt Et .filias & filios
31 בנים ובנות׃ ויהי כל־ימי־למך שבע
.est mortuus & :anni septingenti & ,anni septuaginta &
ושבעים שנה ושבע מאות שנה וימת׃
genuit & .annorum quingentorum filius Noach fuit Et
ויהי־נח בן־חמש מאות שנה ויולד
.Iepheth & ,Cham ,Sem Noach
32 נח את־שם את־חם ואת־יפת׃

CAP. VI. ו

super multiplicandum ad homo cœpit cùm fuit Et
1 ויהי כי־[b]החל האדם [c]לרב על־
cœperunt homines multiplicari
‡ principum
[b]חלל [c]רבב
uiderunt Et .eis sunt natæ filiæ & ,terræ facies
2 [d]פני האדמה ובנות ילדו להם׃ [e]ויראו
[d]פנה [e]ראה
pulchræ quòd ,hominum filias Dei ‡ filij
בני־האלהים את־בנות האדם כי [f]טבת
[f]טוב
.elegerunt quas omnibus ex vxores sibi acceperunt & : ipsæ
הנה [g]ויקחו להם נשים מכל אשר בחרו׃
[g]לקח
meus spiritus contendet *Non ,Dominus, dixit Et
3 ויאמר יהוה לא־ידון רוחי
* erit vt in vagina
דור
erunt Et .caro. ipse ‡ etiam quod eo in seculum in homine eũ
באדם לעלם בשגם הוא בשר והיו
‡ sic
נפל
fuerunt Gigantes .anni viginti & centum ,eius dies
4 [h]ימיו מאה ועשרים שנה׃ הנפלים היו
[h]יום
sunt ingressi quàm postea etiam Et . ipsis diebus in terra in
בארץ בימים ההם וגם אחרי־כן אשר [i]יבאו
.eis genuerunt & ,hominum filias ad Dei ‡ filij
בני האלהים אל־בנות האדם וילדו להם
‡ principum
[i]בוא
.nominis viri seculo à qui potentes † Isti
המה הגברים אשר מעולם אנשי השם׃
† sunt fuerunt nominati.
:terra in hominis malitia multa quòd Dominus vidit Et
5 וירא יהוה כי רבה [k]רעת האדם בארץ
[k]רוע
tantum eius cordis cogitationum imaginatio omnis &
וכל־יצר מחשבת לבו רק
tantummodo esset
quòd Dominum pœnituit Et .die omni malum
6 רע כל־היום׃ וינחם יהוה כי־
suum cor ad indoluit & :terra in hominem fecisset
עשה את־האדם בארץ ויתעצב אל־לבו׃
doluit in corde suo.
quem hominem Delebo : Dominus dixit Et
7 ויאמר יהוה אמחה את־האדם אשר־
,iumentum ad vsque homine ab ,terræ facies desuper creaui
בראתי מעל פני האדמה מאדם עד־בהמה
à superficie
quòd me pœnitet quia :cælorum volatile ad & ,reptile ad vsque
עד־רמש ועד־עוף השמים כי נחמתי כי
.Domini oculis in gratiam inuenit Noach Et .ea feci
8 [l]עשיתם׃ ונח מצא חן בעיני יהוה׃
[l]עשה

perfectus ,iustus vir Noach :Noach generationes Istæ
9 אלה [a]תולדת נח נח איש צדיק תמים
[a]ילד
ambulauit Deo Cum .suis generationibus in fuit
היה [b]בדרתיו את־האלהים התהלך־
[b]דור
,Sem ,filios tres Noach genuit Et .Noach
10 נח׃ ויולד נח שלשה בנים את־שם
conspectu in terra est corrupta Et .Iepheth & ,Cham
11 את־חם ואת־יפת׃ ותשחת הארץ לפני
מלא plenus fuit
vidit Et .iniquitate terra est repleta & :DEI
12 האלהים ותמלא הארץ חמס׃ וירא
מלאה a
corruperat quia :erat corrupta ecce & ,terram DEVS
אלהים את־הארץ והנה נשחתה כי־השחית
מלא plenum esse, impleri
שחת corrumpere
.terram super suam viam caro omnis
כל־בשר את־דרכו על־הארץ׃
carnis omnis Finis ,Noach ad DEVS dixit Et
13 ויאמר אלהים לנח [c]קץ כל־בשר
[c]קצץ
iniquitate terra est repleta quia ,meum conspectum ad venit
בא לפני כי־מלאה הארץ חמס
disperdo cum terra.
שחת perdere
.terram ipsam eos disperdens ego ecce & :eorum facie à
מפניהם [d]והנני משחיתם את־הארץ׃
[d]הן
facies Nidos .Gopher lignorum arcam tibi Fac
14 עשה לך תבת עצי־גפר [e]קנים תעשה את־
[e]קנן
.bitumine in foris à & domo à ‡ eam bituminabis & ,arcam
התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר׃
in arca
‡ intrinsecus & forinsecus
hæc mensura qua
cubiti Trecenti .eam facies quo hoc Et
15 וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה
,eius latitudo cubiti quinquaginta ,arcæ longitudo
ארך התבה חמשים אמה רחבה
altitudo
,arcæ facies Fenestram .eius statura cubiti triginta &
16 ושלשים אמה קומתה׃ צהר תעשה לתבה
arcæ ostium & :sursum de eã consummabis cubitum ad &
ואל־אמה [f]תכלנה מלמעלה ופתח התבה
[f]כלה
in ea.
tertia & secunda ,Inferiora .pones eius latere in
בצדה תשים תחתים [g]שנים ושלשים
[g]שנה
adduco
diluuium adducens ego ecce ,ego Et .eam facies
17 תעשה׃ ואני הנני מביא את־[h]המבול
[h]נבל
,carnem omnem perdendum ad ,terram super aquarum
מים על־הארץ לשחת כל־בשר
in qua est
† est
† quod omne .cælo sub de vitæ spiritus ea in quod
אשר־בו רוח חיים מתחת השמים כל אשר־
‡ morietur.
:tecum meum fœdus statuam Et .expirabit ‡ terra in
18 בארץ יגוע׃ והקמתי את־בריתי אתך
,tua vxor & ,tui filij & tu ,arcam in ingredieris &
ובאת אל־התבה אתה ובניך ואשתך
,viuente omni ex Et .tecum tuorum filiorum vxores &
19 ונשי־בניך אתך׃ ומכל־החי
in introduces omnibus ex bina ,carne omni ex
מכל־בשר שנים מכל תביא אל־
viuendum
.erunt fœmina & Masculus :tecum viuificandum ad ,arcam
התבה להחית אתך זכר ונקבה יהיו׃
;sua specie in iumento ex & ,sua specie in volatili Ex
20 מהעוף למינהו ומן־הבהמה למינה
omnibus ex bina :sua specie in terræ reptili omni ex
מכל רמש האדמה למינהו שנים מכל
viuendum.
cape tu Et .viuificandum ad ,te ad ingredientur
21 יבאו אליך להחיות׃ ואתה [i]קח־
[i]לקח
congregabis & ,comeditur quæ ,esca omni ex tibi
לך מכל־מאכל אשר יאכל ואספת
:Noach fecit Et .escam in eis & tibi erit & : te ad
22 אליך והיה לך ולהם לאכלה׃ [k]ויעש נח
[k]עשה
.fecit sic DEVS ei præcepit quod omne iuxta
ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה׃
אלהים

CAP. VII. ז

omnis & ,tu Ingredere :Noach ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה לנח בא־אתה וכל־
iustum vidi te quia ;arcam in tua domus
ביתך אל־התבה כי־אתך [l]ראיתי צדיק
[l]ראה
omni Ex .ista generatione in meo conspectu in
2 [m]לפני בדור הזה׃ מכל
[m]פנה
,septena septena tibi capies mundo iumento
הבהמה הטהורה תקח־לך שבעה שבעה

ipsum mundum non quod iumento ex & :eius vxorẽ & virum
איש ואשתו ומן־הבהמה אשר לא טהרה הוא — est,
cæli volatili Etiam .eius vxorem & virum , bina
3 שנים איש ואשתו: גם מעוף השמים
viuificandum ad , fœminam & masculum , septena septena
שבעה שבעה זכר ונקבה לחיות[a] — חיה[a] post
adhuc dies ad Quia .terræ vniuersæ faciem super semen
4 זרע על־פני כל־הארץ: כי לימים עוד — post plu
dies quadraginta terram super *pluere faciens* ego ,septem
שבעה אנכי ממטיר על־הארץ ארבעים יום
quam substantiam omnem delebo & : noctes quadraginta &
וארבעים לילה ומחיתי[b] את־כל־היקום אשר — מחה[b]
omne iuxta Noach fecit Et .terræ superficie à ,feci
5 עשיתי מעל פני האדמה: ויעש נח ככל
sexcentorum *filius* Noach Et .Dominus ei præcepit quod — erat vir
6 אשר־צוהו יהוה: ונח בן־שש מאות
.terram super *aquæ* : fuit diluuium & :annorum — aquæ erant
שנה והמבול היה מים על־הארץ:
.eius vxor & ,eius filij & Noach est ingressus Et
7 ויבא נח ובניו ואשתו
facie à , arcam in secum eius filiorum vxores &
ונשי־בניו אתו אל־התבה מפני
, puro iumento Ex .diluuij aquarum
8 מי המבול: מן־הבהמה הטהורה — non erat
, mundum *ipsum non* quod iumento ex &
ומן־הבהמה אשר איננה טהרה
.terram super *reptans* quod omni & ,volatili ex & — reptat
ומן־העוף וכל אשר־רמש על־האדמה:
arcam in Noach ad sunt ingressa bina Bina
9 שנים שנים באו אל־נח אל־התבה
.Noach Deus præcepit quẽmadmodũ fœmina & masculus
זכר ונקבה כאשר צוה אלהים את־נח:
fuerunt diluuij aquæ & ,dies *septem ad* fuit Et — post septem
10 ויהי לשבעת הימים ומי המבול היו
vitæ annorum sexcentesimo anno In .terram super
11 על־הארץ: בשנת שש־מאות שנה לחיי
mensis die decima septima , in secundo mense in , Noach
נח בחדש השני בשבעה־עשר יום לחדש
, *multæ* voraginis fontes omnes sunt rupti hoc die in — magnæ
ביום הזה נבקעו כל־מעינת תהום רבה
super pluuia fuit Et .sunt apertæ cæli cataractæ &
12 וארבת השמים נפתחו: ויהי הגשם על־
.noctes quadraginta & dies quadraginta terram
הארץ ארבעים יום וארבעים לילה:
,Sem & , Noach est ingressus *ipsius diei corpore In* — In ipsomet die
13 בעצם היום הזה בא נח ושם־
tres & , Noach vxor & ,Noach filij Iepheth & ,Cham &
וחם ויפת בני־נח ואשת[c] נח ושלשת — איש[c]
omnis & Ipsi .arcam in eis cum eius filiorum vxores
14 נשי־בניו אתם אל־התבה: המה וכל־
omne & , sua specie in iumentum omne & , sua specie in bestia
החיה למינה וכל־הבהמה למינה וכל־
volatile omne & : sua specie in terram super reptans reptile
הרמש הרמש על־הארץ למינהו וכל־העוף
ad sunt ingressa Et .alatum omne , auis omnis; sua specie in
15 למינהו כל צפור כל־כנף: ויבאו אל־
carne omni ex , bina bina arcam in Noach
נח אל־התבה שנים שנים מכל־הבשר
masculus , *ingredientia Et* .vitæ spiritus *ea in cuius* — in qua erat
16 אשר־בו רוח חיים: והבאים זכר — Et quæ ingrediebantur,
quemadmodũ sunt ingressa , carne omni ex fœmina &
ונקבה מכל־בשר באו[d] כאשר — בוא[d]
fuit Et .eum super Dominus clausit Et .Deus ei præcepit — multiplicatæ sunt
17 צוה אתו אלהים ויסגר יהוה בעדו: ויהי — נבל[e] רבה[f]
se multiplicarunt & ,terram super dies quadraginta diluuium — ‡ eleuata est super
המבול[e] ארבעים יום על־הארץ וירבו[f]
desuper se eleuauit ‡ & , arcam eleuauerunt & , aquæ
המים וישאו[g] את־התבה ותרם[h] מעל — נשא[g] רום[h]
valde ‡ *multiplicarunt se* & aquæ ‡ *inualuerunt* Et .terram — † roboraue-runt se ‡multiplicatæ sunt
18 הארץ: ויגברו המים וירבו מאד
.aquarum faciem super arca ambulauit & ,terram super
על־הארץ ותלך[i] התבה על־פני[k] המים: — ילך[i] פנה[k]

‡ roboraueruͤt se validissimè — roboraueruͤt sunt operti & :terram super *valde valde inualuerunt* ‡ aquæ Et
19 והמים גברו מאד מאד על־הארץ ויכסו[a] — כסה[a]
† erant — .cælo toto sub † qui , excelsi montes omnes
כל־ההרים הגבהים אשר־תחת כל־השמים:
‡ supernè — : aquæ inualuerunt ‡ *desursum* cubitis Quindecim
20 חמש עשרה אמה מלמעלה גברו המים
Expirauit — caro omnis obiit Et .montes sunt operti &
21 ויכסו ההרים: ויגוע כל־בשר
tam de volatili quàm de iumento, — ,bestia *in* & *iumento in* & ,volatili *in* & , terram super reptans
הרמש על־הארץ בעוף ובבהמה ובחיה
‡ omnia hoïe. — .*homo omnis* † & ,terram super reptante reptili omni *in* &
ובכל־השרץ השרץ על־הארץ וכל האדם:
omnia in quorum facie erat anhelitus spiritus vitæ, ex omnibus quæ erãt — ,*eius naribus in* , *vitæ spiritus flatus quod* Omne
22 כל אשר נשמת־רוח חיים באפיו
deleuit Et .sunt mortua sicco in ‡quod omni ex
23 מכל אשר בחרבה מתו[b]: וימח[c] את־ — מות[b]
מחה[c] — .terræ faciem super ‡ quæ substantiam omnem
כל־היקום אשר על־פני האדמה
‡ erat — ad vsque & ,reptile ad vsque ,iumentum ad vsque homine ab
מאדם עד־בהמה עד־רמש ועד־
remansit & , terra de sunt deleta & , cæli volatile
עוף השמים וימחו מן־הארץ וישאר
cum eo erant — inualuerunt Et .arca in *eo cum* qui & ,Noach tantum
24 אך־נח ואשר אתו בתבה: ויגברו
.dies centum & quinquaginta terram super aquæ
המים על־הארץ חמשים ומאת[d] יום: — מאה[d]

CAP. VIII. ח

bestiæ omnis & ,Noach Deus est recordatus Et
1 ויזכר אלהים את־נח ואת כל־החיה
quæ erant — fecit transire & , arca in eo cum *quod* iumenti omnis &
ואת־כל־הבהמה אשר אתו בתבה ויעבר
.aquæ quieuerunt & , terram super ventum Deus
אלהים רוח על־הארץ וישכו[e] המים: — שכך[e]
clauserunt se — cataractæ & , voraginis fontes *sunt clausi* Et
2 ויסכרו מעינת תהום וארבת
cælo de pluuia est prohibita & .cæli
השמים ויכלא הגשם מן־השמים: — כלא
quæ erant super — .eundo , terram *desuper* aquæ sunt reuersæ Et
3 וישבו[f] המים מעל הארץ הלוך — שוב[f] הלך
in fine *vel* post finem — quinquaginta *fine à* aquæ defecerunt & .redeundo &
ושוב ויחסרו המים מקצה חמשים
mense in arca requieuit Et .dierum centum &
4 ומאת יום: ותנח[g] התבה בחדש — נוח[g]
montes super , mensis die decima septima in ,septimo
השביעי בשבעה־עשר יום לחדש על הרי — הר הָרָר
ibant & deficiebant — ad vsque *deficiendo & eundo fuerunt* aquæ Et .Ararat
5 אררט: והמים היו הלוך וחסור עד
sunt visa , mensis vna in , decimo In :decimum mensem
החדש העשירי בעשירי באחד לחדש נראו[h] — ראה[h]
in fine *vel* post finem — ,dierum quadraginta *fine à* fuit Et .montium capita
6 ראשי ההרים: ויהי מקץ[i] ארבעים יום — קצץ[i]
.fecerat quam , arcæ fenestram Noach aperuit & — חלל[k]
ויפתח נח את־חלון[k] התבה אשר עשה:
,redeundo & egrediendo exiit & , coruum emisit Et
7 וישלח את־הערב ויצא יצוא ושוב
quæ erant super — emisit Et .terram *desuper* aquæ ‡ exsiccerent donec
8 עד־יבשת המים מעל הארץ: וישלח — יבש
vt videret — aquæ essent alleuiatæ an *videndum ad* , se à columbam
את־היונה מאתו לראות הקלו[l] המים — קלל[l]
quæ erant in — columba inuenit non Et .terræ superficie à
9 מעל פני האדמה: ולא־מצאה היונה
plantæ — , arcam in eum ad rediit & , sui pedis *volæ* requiem
מנוח לכף־רגלה ותשב אליו אל־התבה
aquæ erant super — ,suam manum misit Et .terræ omnis faciem *super aquæ* quia
כי מים על־פני כל־הארץ וישלח ידו
arcam in se ad eam introduxit & , eam accepit &
ויקחה[m] ויבא[n] אתה אליו אל־התבה: — לקח[m] בוא[n]
addidit & , alios dies septem adhuc expectauit Et
10 ויחל[o] עוד שבעת ימים אחרים ויסף — חלל[o]
eum ad venit Et .arca ex columbam emittere
11 שלח את־היונה מן־התבה: ותבא אליו

ʒ raptum oliuæ folium ecce & ,*vesperæ tempus ad* columba — tempore vespertino ʒ raptum erat
היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף
aquæ essent alleuiatæ quòd Noach cognouit Et .eius ore in
בפיה וידע נח כי־קלו המים
septem adhuc expectauit Et .terram *desuper* — quæ erāt super
12 מעל הארץ: וייחל עוד שבעת — יחל
addidit non & ,columbam emisit & , alios dies
ימים אחרים וישלח את־היונה ולא־יספה
-sex & vno in fuit Et .*adhuc* eum ad reuerti — amplius
13 שוב־אליו עוד: ויהי באחת ושש־
aruerunt , mensis vna in ,primo in , anno centesimo
מאות שנה בראשון באחד לחדש חרבו
operimentum Noach remouit & :terram *desuper* aquæ — quæ erant super
המים מעל הארץ [a]ויסר נח את־מכסה — [a]סור
.terræ facies aruerant ecce & vidit Et .arcæ
התבה [b]וירא והנה חרבו פני האדמה: — [b]ראה
,mensis die vigesima & septima in , secundo mense in Et
14 ובחדש [c]השני בשבעה ועשרים יום לחדש — [c]שנה
Noach ad DEVS est locutus Et .terra aruit
15 יבשה הארץ: וידבר אלהים אל־נח
,tui filij & , tua vxor & ,tu ,arca de Exi :dicendo
16 לאמר: [d]צא מן־התבה אתה [e]ואשתך ובניך — [d]יצא [e]איש
qua ,bestiam Omnem .tecum tuorum filiorum vxores & — quæ est tecum
17 ונשי־בניך אתך: כל־החיה אשר
omni *in* & ,*iumento in &* ,*volatili in* ,carne omni ex, *tecum* — tam de volatili quā de iumēto
אתך מכל־בשר בעוף ובבהמה ובכל
tecum educ ,terram super reptante reptili
־הרמש הרמש על־הארץ הוצא אתך — היצא ק
.terram super multiplicentur & crescant & ,terram in repant &
ושרצו בארץ [f]ופרו [g]ורבו על־הארץ: — [f]פרה[g]רבה
vxores & ,eius vxor & ,eius filij & ,Noach exiit Et
18 ויצא נח ובניו ואשתו ונשי
reptile omne ,bestia Omnis .eo cum eius filiorum
19 בניו אתו: כל־החיה כל־הרמש
terram super *reptans omne* ,volatile omne & — omne quod mouetur secūdum familias suas
וכל־העוף כל רומש על־הארץ
ædificauit Et .arca de exierunt *suas familias ad*
20 [h]למשפחתיהם יצאו מן־התבה: [i]ויבן — [h]שפחה [i]בנה
iumento omni ex tulit & , Domino altare Noach — ʒ obtulit
נח מזבח ליהוה ויקח מכל הבהמה
ʒ *ascendere fecit* & ,mundo volatili omni ex & ,mundo
הטהרה ומכל העוף הטהור [k]ויעל — [k]עלה
Dominus est odoratus Et .altari in holocausta
21 עלת במזבח: [l]וירח יהוה — [l]רוח
Non: *suum cor ad* ʒ Dominus dixit Et .quietis odorem — ʒ in corde suo
את־ריח [m]הניחח ויאמר יהוה אל־לבו לא — [m]נוח
propter terræ *adhuc maledicendum ad* ‡ addam — ‡ vt maledicam vltra
אסף לקלל עוד את־האדמה בעבור
:sua pueritia à † mala hominis cordis cogitatio quia , hominem — † est
האדם כי יצר לב האדם [n]רע מנעריו — [n]רוע
viuens omne *percutiendum ad adhuc* addam non & — vltra vt percutiam
ולא־אסף עוד [o]להכות את־כל־[p]חי — [o]נכה[p]חיה
dies omnes Adhuc .feci quemadmodum
22 כאשר עשיתי: עד כל־ימי
,æstas & ,æstus & , frigus & messis & sementis , terræ
הארץ זרע וקציר [q]וקר [r]וחם וקיץ — [q]קרר [r]חמם
.cessabunt non nox & ,dies & , hyems &
וחרף ויום ולילה לא ישבתו:

CAP. IX. ט

dixit & ,eius filiis & , Noach DEVS benedixit Et
1 ויברך אלהים את־נח ואת־בניו ויאמר
. terram replete & multiplicamini & Crescite : eis — פרה רבה
להם פרו ורבו ומלאו את־הארץ:
omnem super erit vester pauor & , vester timor Et
2 [s]ומוראכם [t]וחתכם יהיה על כל־ — [s]ירא[t]חתת
omni in ,cæli volatile omne super & ,terræ bestiam
חית הארץ ועל כל־עוף השמים בכל — cum omnibus quæ mouere faciēt terra.
maris piscibus omnibus *in* & ,*humi repet quod*
אשר תרמש האדמה ובכל־דגי הים — † quæ omnia manui vestræ ‡ est
ipsum ‡ quod reptile Omne .sunt tradita *vestrā manūi n* †
3 בידכם [u]נתנו: כל־רמש אשר הוא־ — [u]נתן

viuentem herbam — *herbæ olus* sicut ,escam in erit vobis ,viuens
חי לכם יהיה לאכלה כירק עשב
Veruntamen cū anima eius, — ,*eius anima in* carnem *Tantum* omnia vobis dedi
נתתי לכם את־כל: אך־בשר בנפשו 4
quæ est sanguis eius, ʒ animarum vestrarum — profecto Et .comedetis non , *ipsius sanguine*
דמו לא תאכלו: ואך את־ 5
bestiæ omnis manu de ; requirā *vestris animabus* ʒ vestrum sanguinē
דמכם לנפשתיכם אדרש מיד כל־חיה — דרש
,eius fratris viri manu de hominis manu de & : illum requirā
אדרשנו ומיד האדם מיד איש אחיו
Qui effuderit — sanguinem *Effundens* .hominis animam requiram
אדרש את־נפש האדם: שפך דם 6
per hominem ad imaginem — *imagine in* quia ;effundetur eius sanguis ,*homine in* hominis
האדם באדם דמו ישפך כי בצלם — צלל
crescite vos Et .hominem fecit DEI
אלהים עשה את־האדם: ואתם פרו 7
generamini — .ea in multiplicamini & , terra in *producite* , multiplicamini &
ורבו שרצו בארץ ורבו־בה:
:dicendo , secum eius filios ad & Noach ad DEVS dixit Et
ויאמר אלהים אל־נח ואל־בניו אתו לאמר: 8
statuo — , vobiscum meum pactum *statuens* ego ecce , ego Et
ואני הנני[a]מקים את־בריתי אתכם 9 — [a]קום
omni cum Et .vos post vestro semine cum &
ואת־זרעכם אחריכם: ואת כל־ 10
ʒ est † tam ‡ quàm — , iumento in ‡ , volatili in † , vobiscum ʒ quæ , viuente anima
נפש החיה אשר אתכם בעוף בבהמה
quæ egressa sunt ex arca, & omni bestia terræ: — *egredientibus* omnibus ex ;vobiscum terræ bestia omni in &
ובכל־חית הארץ אתכם מכל יצאי
meum pactum statui Et .*terræ bestiæ omni* ,*arcam*
התבה לכל חית הארץ: והקמתי את־בריתי 11 — ברא
vltra — aquis ab *adhuc* caro omnis excidetur non & , vobiscum
אתכם ולא־יכרת כל־בשר עוד [b]ממי — [b]מים [c]נבל
* vt disperdat — .terram *disperdendum ad* * , diluuium *adhuc* erit non & : diluuij
[c]המבול ולא־יהיה עוד מבול לשחת הארץ:
† est — , fœderis signum † Hoc , DEVS dixit Et
ויאמר אלהים זאת אות־הברית 12
* do — omnem inter & , vos inter & , me inter *dans* * ego quod
אשר אני נתן ביני וביניכם ובין כל־
‡ est — . sæculi generationes in , vobiscum ‡ quæ viuentem animam
נפש חיה אשר אתכם [d]לדרת עלם: — [d]דור
ponam — fœderis signum in erit & , nube in *dedi* meum Arcum
את־קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית 13
cùm obnubilauero — nubem *me obnubilando in* erit Et .terram inter & me inter
ביני ובין הארץ: והיה בענני ענן 14
recordabor Et :nube in arcus apparebit & , terram super
על־הארץ ונראתה הקשת בענן: וזכרתי 15 — ראה
† est — omnem inter & , vos inter & , me inter † quod , mei fœderis
את־בריתי אשר ביני וביניכם ובין כל־
cum — adhuc erit non & : carne omni *in* viuentem animam
נפש חיה בכל־בשר ולא־יהיה עוד
At disperdat — .carnem omnem *disperdendum ad* diluuium ad aqua
המים למבול לשחת כל־בשר:
vt recorder pacti perpetui — *recordandum ad* ,illum videbo & ,nube in arcus erit Et
והיתה הקשת בענן וראיתיה לזכר 16
animam omnē inter & ,DEVM inter *sæculi fœderis*
ברית עולם בין אלהים ובין כל־נפש
ʒ est cum — dixit Et .terram super ʒ quæ ,carne omni *in* viuentem
חיה בכל־בשר אשר על־הארץ: ויאמר 17
‡ est — statui quod , fœderis signum ‡ Hoc :Noach ad DEVS
אלהים אל־נח זאת אות־הברית אשר הקמתי
† est — .terram super † quæ carnem omnem inter & me inter
ביני ובין כל־בשר אשר על־הארץ:
qui egressi sunt — ,Sem , arca ex *egredientes* Noach filij fuerunt Et
ויהיו בני־נח היצאים מן־התבה שם 18
est — .Chenahan pater *ipse* Cham Et .Iepheth & ,Cham &
וחם ויפת וחם הוא אבי כנען:
est dispersa istis ab Et .Noach filij isti Tres
incepit Noach colere terram, — שלשה אלה בני־נח ומאלה נפצה 19
plantauit & ,terræ vir Noach cœpit Et .terra omnis
כל־הארץ: [e]ויחל נח איש האדמה [f]ויטע 20 — [e]חלל[f]נטע
se discooperuit & ,est inebriatus & ,vino de bibit Et .vineam — [g]שתה
כרם: [g]וישת מן־היין וישכר [h]ויתגל 21 — [h]גלה

pater, Cham vidit Et . sui tabernaculi medio in
22 בתוך אהלה׃ וירא חם אבי
a ראה
duobus nunciauit & : sui patris turpitudinem Chenahan
כנען את ערות אביו ויגד לשני
b ערה c נגד
Iepheth & Sem tulit Et . platea in suis fratribus
tulerunt
23 אחיו בחוץ׃ ויקח שם ויפת
d שנה
e לקח
, ipsi ambo humerum super posuerunt & vestimentum
את השמלה וישימו על שכם שניהם
f שום
. sui patris turpitudinem operuerunt . & retrorsum iuerunt † &
† euntes auersa facie,
וילכו אחרנית ויכסו את ערות אביהם
g כסה
non sui patris turpitudinem & , retrorsum eorum facies Et
ופניהם אחרנית וערות אביהם לא
h פנה
cognouit &, suo vino à Noach est expergefactus Et . viderunt
erant aduersæ
24 ראו׃ וייקץ נח מיינו וידע
: dixit Et . paruus suus filius sibi fecit quod
minor.
25 את אשר עשה לו בנו הקטן׃ ויאמר
. suis fratribus erit seruorum seruus ; Chenahan Maledictus
ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו׃
, Sem DEVS Dominus Benedictus : dixit Et
26 ויאמר ברוך יהוה אלהי שם
Dilatet . eis seruus Chenahan sit &
27 ויהי כנען עבד למו׃ יפת
i היה k פתח
sit & : Sem tabernaculis in habitet & , Iepheth DEVS
אלהים ליפת וישכן באהלי שם ויהי
diluuium post Noach vixit Et . eis seruus Chenahan
28 כנען עבד למו׃ ויחי נח אחר המבול
l חיה
. annos quinquaginta & annos trecentos
שלש מאות שנה וחמשים שנה׃
m מאה
anni nongenti Noach dies omnes fuerunt Et
29 ויהיו כל ימי נח תשע מאות שנה
. est mortuus & : anni quinquaginta &
וחמשים שנה וימת׃
n מות

CAP. X. י

, Cham, Sem, Noach filiorum generationes † istæ Et
† sunt
1 ואלה תולדת בני נח שם חם
o ילד
: diluuium post filij eis sunt nati & : Iepheth &
ויפת ויולדו להם בנים אחר המבול׃
Iauan &, Madai &, Maghog & Ghomer, Iepheth Filij
2 בני יפת גמר ומגוג ומדי ויון
Ghomer filij Et . Tiras &, Mesech &, Tubal &
ותבל ומשך ותירס׃ ובני גמר
filij Et . Togharmah &, Riphath &, Aschenaz
3 אשכנז וריפת ותגרמה׃ ובני
. Dodanim &, Chitthim, Tharsis &, Elisah : Iauan
4 יון אלישה ותרשיש כתים ודדנים׃
, suis terris in gentium insulæ sunt separatæ istis Ab
secundum terras suas
5 מאלה נפרדו איי הגוים בארצתם
. suis gentibus in suas familias ad, suam linguam ad singulæ
secundum linguam suam, secundum familias suas,
איש ללשנו למשפחתם בגויהם׃
. Chenahan &, Puth &, Misraim & Chus, Cham filij Et
6 ובני חם כוש ומצרים ופוט וכנען׃
, Rahamah &, Sabthah &, Chauilah &, Seba, Chus filij Et
7 ובני כוש סבא וחוילה וסבתה ורעמה
. Dedan &, Seba ; Rahamah filij Et . Sabthecah &
וסבתכא ובני רעמה שבא ודדן׃
esse cœpit ipse . Nimrod genuit Chus Et
8 וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות
p חלל
faciem ad venatione potens fuit Ipse . terra in potens
coram Domino
9 גבר בארץ׃ הוא היה גבר ציד לפני
q צוד
venatione fortis Nimrod Sicut : dicitur Idcirco . Domini
יהוה על כן יאמר כנמרד גבור ציד
eius regni principium fuit Et . Domini conspectum ad
coram Domino
10 לפני יהוה׃ ותהי ראשית ממלכתו
. Sinhar terra in, Chalneh &, Achad &, Erech &, Babel
בבל וארך ואכד וכלנה בארץ שנער׃
ædificauit & ; Assur exijt ipsa terra E
11 מן הארץ ההוא יצא אשור ויבן
r בנה
. Chalach & ciuitatem Rechoboth &, Nineueh
את נינוה ואת רחבת עיר ואת כלח׃
‡ ipsa. Chalach inter & Nineueh inter Resen Et
‡ est
12 ואת רסן בין נינוה ובין כלח הוא

, Ludim genuit Misraim Et . magna ciuitas
13 העיר הגדלה׃ ומצרים ילד את לודים
: Naphthuchim &, Lehabim &, Hanamim &
ואת ענמים ואת להבים ואת נפתחים׃
vnde
sunt egressi quod : Chasluchim & Patrusim Et
14 ואת פתרסים ואת כסלחים אשר יצאו
Chenahan Et . Chaphtorim &, Pelistim inde
15 משם פלשתים ואת כפתרים׃ וכנען
. Cheth & suum primogenitum Sidon genuit
ילד את צידן בכרו ואת חת׃
Ghirghasi &, Emori &, Iebusi Et
16 ואת היבוסי ואת האמרי ואת הגרגשי׃
. Aruadi Et . Sini &, Harchi & Chiuui Et
17 ואת החוי ואת הערקי ואת הסיני׃ ואת הארודי
sunt sparsæ postea Et . Chamathi &, Semari &
18 ואת הצמרי ואת החמתי ואחר נפצו
פוץ in niphal נפוץ
Chenahanæi terminus fuit Et . Chenahanæi familiæ
19 משפחות הכנעני׃ ויהי גבול הכנעני
donec ingrediaris
te ingrediendo, Hazzah ad vsque Gherat te ingrediente Sidon à
מצידן באכה גררה עד עזה באכה
a בוא
. Lasah ad vsque Seboim & Admah & Hamorah & Sedom
וצבוים
סדמה ועמרה ואדמה וצבים עד לשע׃
, suas linguas ad †, suas familias ad *, Cham filij Isti
* per familias suas
† per linguas suas,
20 אלה בני חם למשפחתם ללשנתם
Etiam natus est Sem ipsi Et . suis gentibus in, suis terris in
21 בארצתם בגויהם׃ ולשם ילד גם
‡ fuit
‡ maior.
maioris ‡ Iepheth frater, Heber filiorum omnium pater ‡ ipse
הוא אבי כל בני עבר אחי יפת הגדול׃
, Lud &, Arpachsad &, Assur &, Helam, Sem Filij
22 בני שם עילם ואשור וארפכשד ולוד
Ghether & Chul & Hus ; Aram filij Et . Aram &
23 וארם׃ ובני ארם עוץ וחול וגתר
Selach & : Selach genuit Arpachsad Et Mas &
24 ומש׃ וארפכשד ילד את שלח ושלח
nati sunt
duo est natus Heber ipsi Et . Heber genuit
25 ילד את עבר׃ ולעבר ילד שני
est diuisa eius diebus in quia : Pelegh vnius nomen : filij
בנים שם האחד פלג כי בימיו נפלגה
פלא פלג נפלג diuidi in niphal
Iochthan Et . Iochthan eius fratris nomen & ; terra
26 הארץ ושם אחיו יקטן׃ ויקטן
Chasarmaueth &, Seleph & Almodad genuit
ילד את אלמודד ואת שלף ואת חצרמות
& Vzal & Hadoram Et . Iarach &
27 ואת ירח׃ ואת הדורם ואת אוזל ואת
. Seba & Abimael & Hobal Et . Dichlah
28 דקלה׃ ואת עובל ואת אבימאל ואת שבא׃
. Iobab & Chauilah & Ophir Et
29 ואת אופר ואת חוילה ואת יובב
eorum habitatio fuit Et . Iochthan filij isti Omnes
30 כל אלה בני יקטן׃ ויהי מושבם
b ישב
donec ingrediaris
Isti . orientis montem Sephar te ingrediendo, Mesah à
31 ממשא באכה ספרה הר הקדם׃ אלה
per per
, suis terris in, suas linguas ad, suas familias ad, Sem filij
בני שם למשפחתם ללשנתם בארצתם
in gentibus suis.
Noach filiorum familiæ Istæ . suas gentes ad
32 לגויהם׃ אלה משפחת בני נח
‡ per
sunt diuisæ istis ab & : suis gentibus in, suas generationes ad ‡
c ילד
לתולדתם בגויהם ומאלה נפרדו
פרד separare
. diluuium post terra in gentes
הגוים בארץ אחר המבול׃

CAP XI. יא

. vna verba & , vnum labium terra omnis erat Et
labij vnius, & verborum eorundem.
1 ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים׃
‡ vallem inuenerunt &, oriente ab ipsos proficiscendo in fuit Et
cum proficiscerentur ipsi
‡ planiciem
2 ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה
dixerunt Et . ibi habitauerunt &, Sinhar terra in
3 בארץ שנער וישבו שם׃ ויאמרו
‡ quisque
, lateres laterificemus Agite : suum socium ad ‡ vir
איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים
לבן הלבן לבנה laterem formare
later eis fuit Et . combustionem ad comburamus &
ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה

שרף urere
נשרף niphal. 3a pers. sing. fem. praeteriti pro 1a plurali ...

Agite : dixerunt Et .cæmentū in eis fuit lutum & , lapidem in
4 לאבן והחמר היה להם לחמר: ויאמרו הבה
,cælum in eius caput, & , turrim & ciuitatem nobis ædificemus
נבנה־לנו עיר ומגדל וראשו בשמים
super dispergamur fortè ne , nomen nobis faciamus &
ונעשה־לנו שם פן־נפוץ על־
videndum ad Dominus descendit Et .terræ omnis facies
5 פני כל־הארץ: וירד יהוה [a] לראת
filij ædificabant quam , turrim & , ciuitatem
את־העיר ואת־המגדל אשר [b] בנו בני
labium & vnus populus Ecce : Dominus dixit Et .hominum
6 האדם: ויאמר יהוה הן עם אחד ושפה
.faciendum ad eorum incipere ‡ hoc Et . ipsis omnibus † vnum,
אחת לכלם וזה [c] החלם לעשות
cogitauerunt quod omne , eis ab prohibebitur non nunc Et
ועתה לא־יבצר מהם כל אשר יזמו
confundamus † & , descendamus Agite .faciendum ad
7 לעשות: הבה נרדה ונבלה
.sui socij labium vir audiant non vt , eorum labiū ibi
שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו:
facies super inde eos Dominus dispersit Et
8 [d] ויפץ יהוה אתם משם על־פני
.ciuitatem ædificandum ad cessauerunt & :terræ omnis
כל־הארץ ויחדלו לבנת העיר:
confudit ibi quia , Babel eius nomen vocauit Propterea
9 על־כן קרא שמה בבל כי־שם בלל
Dominus eos dispersit inde & ;terræ omnis labium Dominus
יהוה שפת כל־הארץ ומשם הפיצם יהוה
generationes Istæ .terræ omnis facies super
10 על־פני כל־הארץ: אלה תולדת
genuit & ,annorum centum filius Sem : Sem
שם שם בן־מאת שנה ויולד את־
vixit Et .diluuium post annis duobus Arpachsad
11 ארפכשד שנתים אחר המבול: ויחי־
quingentos , Arpachsad ipsum gignere post Sem
שם אחרי הולידו את־ארפכשד חמש מאות
Arpachsad Et filias & filios genuit & :annos
12 שנה ויולד בנים ובנות: וארפכשד
.Selach genuit & , annos triginta & quinque vixit
חי חמש ושלשים שנה ויולד את־שלח:
,Selach ipse genuit postquam Arpachsad vixit Et
13 ויחי ארפכשד אחרי הולידו את־שלח
filios genuit & : annos quadringentos & , annos tres
שלש שנים וארבע מאות שנה ויולד בנים
genuit & , annos triginta vixit Selach Et . filias &
14 ובנות: ושלח חי שלשים שנה ויולד
ipse genuit postquam Selach vixit Et .Heber
15 את־עבר: ויחי־שלח אחרי הולידו
: annos quadringentos & , annos tres , Heber
את־עבר שלש שנים וארבע מאות שנה
quatuor Heber vixit Et .filias & filios genuit &
16 ויולד בנים ובנות: ויחי־עבר ארבע
vixit Et .Pelegh genuit & annos triginta &
17 ושלשים שנה ויולד את־פלג: ויחי־
annos triginta , Pelegh ipse genuit postquam Heber
עבר אחרי הולידו את־פלג שלשים שנה
.filias & filios genuit & : annos quadringentos &
וארבע מאות שנה ויולד בנים ובנות:
.Rehu genuit & : annos triginta Pelegh vixit Et
18 ויחי־פלג שלשים שנה ויולד את־רעו:
nouem , Rehu ipse genuit postquam Pelegh vixit Et
19 ויחי־פלג אחרי הולידו את־רעו תשע
.filias & filios genuit & : annos ducentos & annos
שנים ומאתים שנה ויולד בנים ובנות:
genuit & , annos triginta & duos Rehu vixit Et
20 ויחי רעו שתים ושלשים שנה ויולד
ipse genuit postquam Rehu vixit Et .Serugh
21 את־שרוג: ויחי רעו אחרי הולידו
genuit & , annos ducentos & , annos septem , Serugh
את־שרוג שבע שנים ומאתים שנה ויולד
,annos triginta Serugh vixit Et .filias & filios
22 בנים ובנות: ויחי שרוג שלשים שנה

pro lapide, pro cæmento.
חמר
in superficie
vt videret
ירד
[a] ראה
[b] בנה
† est ‡ est
vt faciant.
[c] חלל
זמם
vt faciant.
Vel confundatur vnusquisque
בלל
[d] פרץ
ædificare
postquam genuit.

postquam Serugh vixit Et Nachor genuit &
23 ויולד את־נחור: ויחי שרוג אחרי
genuit & : annos ducentos , Nachor ipse genuit
הולידו את־נחור [a] מאתים שנה ויולד
viginti & nouem Nachor vixit Et . filias & filios
24 בנים ובנות: ויחי נחור תשע ועשרים
postquam Nachor vixit Et . Terach genuit & , annos
25 שנה ויולד את־תרח: ויחי נחור אחרי
centum & annos nouendecim , Terach ipse genuit
הולידו את־תרח תשע־עשרה שנה ומאת
vixit Et .filias & filios genuit & : annos
26 שנה ויולד בנים ובנות: ויחי־
,Abram genuit & , annos septuaginta Terach
תרח שבעים שנה ויולד את־אברם
generationes ‡ istæ Et .Haran & , Nachor
27 את־נחור ואת־הרן: ואלה תולדת
& , Nachor , Abram genuit Terach : Terach
תרח תרח הוליד את־אברם את־נחור ואת־
est mortuus Et .Loth genuit Haran Et .Haran
28 הרן והרן הוליד את־לוט: [b] וימת
suæ natiuitatis terra in , sui patris Terach facies super Haran
הרן על־[c] פני תרח אביו בארץ [d] מולדתו
Nachor & Abram * accepit Et .Chasdim Vr in
29 באור כשדים: [e] ויקח אברם ונחור
nomen & ; Sarai , Abram vxoris Nomen : vxores sibi
להם נשים שם [f] אשת־אברם שרי ושם
Milchah patris Haran filia , Milchah , Nachor vxoris
אשת־נחור מלכה בת־הרן אבי־מלכה
.natus ei erat Non . sterilis Sarai fuit Et .Iscah patris &
30 ואבי יסכה: ותהי שרי עקרה אין לה ולד:
filium Loth & , suum filium Abram Terach accepit Et
31 ויקח תרח את־אברם בנו ואת־לוט בן־
vxorem , suam nurum Sarai & , sui filij filium Haran
הרן בן־בנו ואת שרי [g] כלתו אשת
, Chasdim Vr de eis cum exierunt & . sui filij Abram
אברם בנו ויצאו אתם מאור כשדים
; Charan ad vsque venerunt & : Chenahan terram in eundum ad
[h] ללכת ארצה כנען ויבאו עד־חרן
quinque , Terach dies fuerunt Et .ibi habitauerunt &
32 וישבו שם: ויהיו [i] ימי־תרח חמש
.Charan in Terach est mortuus & : anni ducenti & , anni
שנים ומאתים שנה וימת תרח בחרן:

CAP. XII. יב

tibi Vade : Abram ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־אברם לך־לך
terram ad , tui patris domo è &, tua cognatione è & , tua terra è
מארצך וממולדתך ומבית אביך אל־הארץ
, magnam gentem in te faciam Et .te faciam videre quam
2 אשר [k] אראך: [l] ואעשך לגוי גדול
. benedictio esto & : tuum nomen magnificabo & , tibi benedicā &
ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה:
, tibi maledicentibus & : tibi benedicentibus benedicam Et
3 ואברכה מברכיך ומקללך
familiæ omnes te in benedicentur Et . maledicam
[m] אאר ונברכו בך כל משפחת
est locutus quemadmodum Abram abiit Et . terræ
4 האדמה: וילך אברם כאשר דבר
filius † Abram Et .Loth secum perrexit & .Dominus eum ad
אליו יהוה וילך אתו לוט ואברם בן־
.Charan de suo exire in annorum septuaginta & , annorum quinque
חמש שנים ושבעים שנה [n] בצאתו מחרן:
filium Loth & , suam vxorem Sarai Abram cepit Et
5 ויקח אברם את־שרי אשתו ואת־לוט בן־
,acquisierant quam, suam substantiam omnem & , sui fratris
אחיו ואת־כל־רכושם אשר רכשו
eundum ad exiuerunt & , Charan in fecerant quam animam &
ואת־הנפש אשר־עשו בחרן ויצאו ללכת
.Chenahan terram in sunt ingressi & . Chenahan terram in
ארצה כנען [o] ויבאו ארצה כנען:
,Sechem locum ad vsque terram in Abram transiit Et
6 ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם

[a] מאה
‡ sunt
[b] מות
coram Terach patre suo
[c] פנה [d] ילד
* acceperunt
[e] לקח
[f] איש
[g] כלל
vt pergerent
[h] ילך
[i] יום
ילך
[k] ראה
[l] עשה
benedicent se
[m] ארר
† erat
quando egressus est
[n] יצא
לקח
animas quas
vt pergerent
ילך
[o] בוא
עבר

tunc Chenahanæus Et .Moreh quercum ad vsque
tunc erat
עד אלון מורה והכנעני אז
:dixit & , Abram ad Dominus est visus Et . terra in
Abrahæ
7 בארץ׃ [a]וירא יהוה אל־אברם ויאמר
[a]ראה
ædificauit Et .hanc terram dabo tuo Semini
לזרעך [b]אתן את־הארץ הזאת [c]ויבן
[b]נתן [c]בנה
se euulsit Et . eum ad apparuerat qui , Domino altare ibi
sibi.
8 שם מזבח ליהוה הנראה אליו׃ ויעתק
transtulit se
tetendit Et .Bethel ipsi oriente ab montem ad inde
משם ההרה מקדם לבית־אל [d]ויט
[d]נטה
.oriente ab Hai & ,mari a Bethel : suum tentorium
erat ab occidente.
אהלה בית־אל מים והעי מקדם
nomine in inuocauit & , Domino altare ibi ædificauit Et
nomen
ויבן־שם מזבח ליהוה ויקרא בשם
proficiscendo & , eundo Abram est profectus Et .Domini
9 יהוה׃ ויסע אברם הלוך ונסוע
Abram descendit Et .terra in fames fuit Et .meridiem ad
10 הנגבה׃ ויהי רעב בארץ וירד אברם
.terra in fames erat grauis quia , ibi peregrinandū ad , Ægyptum in
vt peregrinaretur
מצרימה לגור שם כי־כבד הרעב בארץ׃
‡ quando
,Ægyptum ingrediendum ad ‡ appropinquauit cùm vt ‡ fuit Et
‡ vt ingrederetur
11 ויהי כאשר הקריב לבוא מצרימה
, cognoui nunc Ecce : suam vxorem Sarai ad dixit &
ויאמר אל־שרי אשתו הנה־נא ידעתי
erit Et .tu aspectu pulchra mulier quòd
es:
12 כי אשה [e]יפת־מראה את׃ והיה
[e]יפה
eius Vxor , dicent & ,Ægyptij te viderint cùm
כי־יראו אתך המצרים ואמרו אשתו
:quæso Dic .viuere facient te & , me occident & :hæc
este
13 זאת והרגו אתי ואתך [f]יחיו׃ אמרי־נא
[f]חיה
viuat & , te propter mihi sit bene vt ,tu mea Soror
אחתי את למען ייטב־לי בעבורך וחיתה
Abram ingrederetur cùm , fuit Et .te propter mea anima
14 נפשי בגללך׃ ויהי כבוא אברם
quòd mulierem Ægyptij viderunt & , Ægyptum
מצרימה ויראו המצרים את־האשה כי־
principes eam viderunt Et .valde ipsa pulchra
esset
15 יפה הוא מאד׃ ויראו אתה שרי
est sublata Et .Parhoh ad eam laudauerunt & , Parhoh
Parhoni.
פרעה ויהללו אתה אל־פרעה [g]ותקח
[g]לקח
benefecit Abram ipsi Et .Parhoh domum (in) mulier
16 האשה בית פרעה׃ ולאברם היטיב
,serui & ,asini & , bos & pecus ei fuit Et .eam propter
fuerunt pecudes & boues
בעבורה ויהי־לו צאן־ובקר וחמרים ועבדים
percussit Et . cameli & ,asinæ & , ancillæ &
17 ושפחת ואתנת וגמלים׃ וינגע
,eius domum & , magnis percussionibus Parhoh Dominus
יהוה את־פרעה נגעים גדלים ואת־ביתו
Parhoh vocauit Et .Abram vxoris Sarai verbum propter
causa
18 על־דבר שרי אשת אברם׃ ויקרא פרעה
non quid Ad ? mihi fecisti hoc Quid : dixit & , Abram ad
Abram, Cur Vt
לאברם ויאמר מה־זאת עשית לי למה לא־
,dixisti quid Ad ? ipsa tua vxor quòd mihi indicasti
esset? Vt
19 [h]הגדת לי כי אשתך הוא׃ למה אמרת
[h]נגד
.vxorem in mihi eam tuli Et ? ipsa mea Soror
este
אחתי הוא ואקח אתה לי לאשה
præcepit Et .vade & ,cape , tua vxor ecce nunc Et
20 ועתה הנה אשתך קח ולך׃ ויצו
& ,eum dimiserunt & , viris Parhoh eum super
עליו פרעה אנשים וישלחו אתו ואת־
.ei quod omne & ,eius vxorem
omnia quæ erant ei.
אשתו ואת־כל־אשר־לו׃

CAP XIII. יג

omne & , eius vxor & ipse , Ægypto ex Abram ascendit Et
& omnia quæ erant ei.
1 [i]ויעל אברם ממצרים הוא ואשתו וכל־
[i]עלה
Abram Et meridiem ad eo cum Loth & , ei quod
2 אשר־לו ולוט עמו הנגבה׃ ואברם
iuit Et .auro in & , argento in pecore in valde grauis
diues erat
3 כבד מאד במקנה בכסף ובזהב׃ וילך
ad vsque , Bethel ad vsque & meridie à suas profectiones ad
per profectiones suas
[k]למסעיו מנגב ועד־בית־אל עד־
[k]נסע

vbi fuerat
,principio in eius tabernaculū ibi fuit quo , locum
המקום אשר־היה שם אהלה [a]בתחלה
[a]חלל
quod .altaris locum Ad .Hai inter & , Bethel inter
4 בין בית־אל ובין העי׃ אל־מקום המזבח אשר־
Abram ibi inuocauerat & , principio in ibi fecerat
עשה שם בראשנה ויקרא שם אברם
nomen
ambulanti Loth ipsi etiam Et . Domini nomine in
5 בשם יהוה׃ וגם־ללוט ההלך
erant pecudes & boues
.tabernacula & bos & pecus fuit Abram cum
את־אברם היה צאן־ובקר ואהלים׃
vt habitarent
quia ;simul sedendum ad terra eos ferebat non Et
6 ולא־נשא אתם הארץ [b]לשבת יחדו כי־
[b]ישב
habitare poterant non & , multa eorum substantia erat
היה רכושם [c]רב ולא יכלו לשבת
[c]רבב
pastores inter contentio fuit Et . simul
7 יחדו׃ ויהי־[d]ריב בין [e]רעי
[d]רוב [e]רעה
.Loth pecoris pastores inter & ; Abram pecoris
מקנה־אברם ובין רעי מקנה־לוט
habitabant
. terra in sedens tunc Perizæus & Chenahanæus Et
8 והכנעני והפרזי אז ישב בארץ׃
contentio sit quæso Ne : Loth ad Abram dixit Et
ויאמר אברם אל־לוט אל־נא [f]תהי מריבה
[f]היה
inter &, meos pastores inter & , te inter & me inter
ביני ובינך ובין רעי ובין
: nos fratres viri quia , tuos pastores
רעיך כי־אנשים אחים אנחנו׃
est coram te? Separa te nunc à me
me desuper nunc Separare ? tuum conspectum ad terra omnis Nonne
9 הלא כל־הארץ לפניך הפרד נא מעלי
Si ieris ad sinistram , dexteram tenebo:
, dexteram si & :dextrabo & , sinistram Si
אם־השמאל ואימנה ואם־הימין
& si ad dexteram ieris, sinistram tenebo.
,suos oculos Loth leuauit Et .sinistrabo &
10 ואשמאילה׃ [g]וישא־לוט את־עיניו
‡ esset irrigua
,rigans ‡ ipsa tota quòd Iarden planiciem omnem vidit &
[h]וירא את־כל־[h]ככר הירדן כי כלה משקה
[g]נשא
[h]ראה
,Hamorah & , Sedom Dominus disperderet antequam
[i]לפני שחת יהוה את־סדם ואת־עמרה
[h]כר
te ingrediente , Aegypti terra sicut , Domini hortus sicut
כגן־יהוה כארץ מצרים [k]באכה
[i]פנה
[k]בוא
, Iarden planiciem omnem Loth sibi elegit Et . Sohar
11 צער׃ ויבחר־לו לוט את כל־ככר הירדן
separauerunt se alter ab altero.
.sue fratre desuper vir sunt separati & , oriẽte ab Loth est profectus &
ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו׃
habitauit Loth & , Chenahan terra in habitauit Abram
12 אברם ישב בארץ־כנען ולוט ישב
.Sedom vsque tabernaculum tetendit & , planiciei vrbibus in
[l]בערי הככר ויאהל עד־סדם׃
[l]עור
erant mali,
.valde Domino peccatores & , mali Sedom viri Et
13 ואנשי סדם [m]רעים וחטאים ליהוה מאד׃
[m]רוע
postquam separauit se
separari post , Abram ad dixit Dominus Et
14 ויהוה אמר אל־אברם אחרי הפרד־
Loth ab eo.
à vide & ,tuos oculos nunc Leua . eo cum de Loth
לוט מעמו שא נא עיניך וראה מן־
vbi es,
,meridiem ad & , aquilonem ad , ibi tu quo loco
המקום אשר־אתה שם צפנה ונגבה
‡ & ad occidentem
quam terram omnem Quia .mare ad & ‡ , orientē ad &
15 וקדמה וימה׃ כי את־כל־הארץ אשר־
‡ vides
. seculum in vsque tuo semini & , eam dabo tibi , videns ‡ tu
אתה ראה לך [n]אתננה ולזרעך עד־עולם׃
[n]נתן [o]שום
‡ quia si poterit quisquam
quod ‡ : terræ puluerem sicut tuum semen ponam Et
16 [o]ושמתי את־זרעך כעפר הארץ אשר
etiam ,terræ puluerem numerare vir potuerit si
אם־יוכל איש [p]למנות את־עפר הארץ גם־
[p]מנה
per terram in longitudinem eius , & in latitudinem eius,
terra in ambula , Surge .numerabitur tuum semen
17 זרעך ימנה׃ קום התהלך בארץ
. eam dabo tibi quia : eius latitudinem ad & , eius longitudinē ad
לארכה ולרחבה כי לך אתננה׃
habitauit & venit & , Abram tabernaculum tetendit Et
18 ויאהל אברם [q]ויבא וישב
[q]בוא
quæ sunt in
ibi ædificauit & : Chebron in qua .Mamre quercubus in
באלני ממרא אשר בחברון [r]ויבן־שם
[r]בנה
. Domino altare
מזבח ליהוה׃

CAP. XIIII. יד

Arioch , Sinbar regis Amraphel diebus in fuit Et
1 וַיְהִי בִּימֵי אַמְרָפֶל מֶלֶךְ־שִׁנְעָר אַרְיוֹךְ
Tidhal & , Helam rex Chedorlahomer , Elasar rex
מֶלֶךְ אֶלָּסָר כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל
rege Berah cum bellum fecerunt : gentium rex
מֶלֶךְ גּוֹיִם׃ 2 עָשׂוּ מִלְחָמָה אֶת־בֶּרַע מֶלֶךְ
rege Sinab , Hamorah rege Birsah cum & , Sedom
סְדֹם וְאֶת־בִּרְשַׁע מֶלֶךְ עֲמֹרָה שִׁנְאָב מֶלֶךְ
ipsa , Belah rege & , Seboim rege Semeber & , Admah — ipsa est
אַדְמָה וְשֶׁמְאֵבֶר מֶלֶךְ צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִיא־ — צבוים קְ
: Siddim vallem ad conuenerunt ‡ isti Omnes . Sohar
3 צֹעַר׃ כָּל־אֵלֶּה חָבְרוּ אֶל־עֵמֶק הַשִּׂדִּים — ‡ coniuncti sunt in valle ‡ ipsa est vallis maris
seruierunt annos Duodecim . salis mare ipsa ‡
הוּא יָם הַמֶּלַח׃ 4 שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה עָבְדוּ
. rebellarunt anno decimo tertio & , Chedorlahomer — defecerunt.
אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָרָדוּ׃
, Chedorlahomer venit anno decimoquarto in Et
5 וּבְאַרְבַּע עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּא כְדָרְלָעֹמֶר
Rephaim percusserunt Et : eo cum qui reges & — qui erant cum
וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וַיַּכּוּ[a] אֶת־רְפָאִים — [a] נָכָה
& , Ham in Zuzim & , Charnaim Astheroth in
בְּעַשְׁתְּרֹת קַרְנַיִם וְאֶת־הַזּוּזִים בְּהָם וְאֵת
Chori Et . Chiriathaim Sauch in Emim
6 הָאֵימִים בְּשָׁוֵה קִרְיָתָיִם׃ וְאֶת־הַחֹרִי
quæ , Paran planiciem ad vsque, Sehir eorum monte in — in montanis
בְּהַרְרָם שֵׂעִיר עַד אֵיל פָּארָן אֲשֶׁר
Hen ad venerunt & , redierunt Et . desertum super — quæ est iuxta
7 עַל־הַמִּדְבָּר׃ וַיָּשֻׁבוּ וַיָּבֹאוּ אֶל־עֵין
, Amalechitæ agrū omnē percusserūt & : Cades ipsa ; Misphath — ipsa est Cades
מִשְׁפָּט הִוא קָדֵשׁ וַיַּכּוּ אֶת־כָּל־שְׂדֵה הָעֲמָלֵקִי
. Thamar Chaseson in habitantem Emoræum etiam &
וְגַם אֶת־הָאֱמֹרִי הַיֹּשֵׁב בְּחַצְצֹן תָּמָר׃
rex & , Hamorah rex & , Sedom rex est egressus Et
8 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם וּמֶלֶךְ עֲמֹרָה וּמֶלֶךְ
, Sohar ‡ Ipsa :Belah rex & , Seboim rex & , Admah — ‡ est
אַדְמָה וּמֶלֶךְ צְבֹיִים וּמֶלֶךְ בֶּלַע הִוא־צֹעַר — צבוים קְ
. Siddim valle in bellum eis cum ordinauerunt &
וַיַּעַרְכוּ אִתָּם מִלְחָמָה בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃
rege , Tidhal & , Helam rege Chedorlahomer Cum
9 אֵת כְּדָרְלָעֹמֶר מֶלֶךְ עֵילָם וְתִדְעָל מֶלֶךְ
rege Arioch & , Sinhar rege Amraphel & , gentium
גּוֹיִם וְאַמְרָפֶל מֶלֶךְ שִׁנְעָר וְאַרְיוֹךְ מֶלֶךְ
. quinque cum reges quatuor , Elasar
אֶלָּסָר אַרְבָּעָה מְלָכִים אֶת־הַחֲמִשָּׁה׃
: cæmenti putei putei Siddim vallis Et — plena erat puteis
10 וְעֵמֶק הַשִּׂדִּים בֶּאֱרֹת בֶּאֱרֹת חֵמָר
: ibi ceciderunt & , Hamorah & , Sedom rex fugerunt Et
וַיָּנֻסוּ[b] מֶלֶךְ־סְדֹם וַעֲמֹרָה וַיִּפְּלוּ[c] שָׁמָּה — [b] נוּס [c] נָפַל
omnem ceperunt Et . fugerūt montē in residui &
11 וְהַנִּשְׁאָרִים הֶרָה נָּסוּ׃ וַיִּקְחוּ[d] אֶת־כָּל־ — [d] לָקַח
, eorum escam omnem & , Hamorah & Sedom substantiam
רְכֻשׁ סְדֹם וַעֲמֹרָה וְאֶת־כָּל־אָכְלָם
eius substantiam & , Loth ceperunt Et . abierunt &
12 וַיֵּלֵכוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־לוֹט וְאֶת־רְכֻשׁוֹ
sedens ipse Et . abierunt & , Abram fratris filium — habitabat
בֶּן־אֲחִי אַבְרָם וַיֵּלֵכוּ וְהוּא יֹשֵׁב — ‡ quidam qui euaserat
Abram nunciauit & , euasor ‡ venit Et . Sedom in
13 בִּסְדֹם׃ וַיָּבֹא[e] הַפָּלִיט וַיַּגֵּד[f] לְאַבְרָם — [e] בּוֹא [f] נָגַד
Emori Mamre quercubus in habitans ipse & : Hebræo — habitabat
הָעִבְרִי וְהוּא שֹׁכֵן בְּאֵלֹנֵי מַמְרֵא הָאֱמֹרִי
fœderis viri ipsi & , Haner fratris & , Eschol fratris — erant fœderati cum Abram.
אֲחִי אֶשְׁכֹּל וַאֲחִי עָנֵר וְהֵם בַּעֲלֵי בְרִית־
est captiuatus quod ‡ Abram audiuit Et . Abram — ‡ quòd captiuus ductus esset
14 אַבְרָם׃ וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה — ‡ armauit pueros suos, puetos
. suæ domus natos , suos initiatos expediuit ‡ Et . suus frater
אָחִיו וַיָּרֶק[g] אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ — [g] ריק
. Dan ad vsque est persecutus & ; trecentos & octodecim
שְׁמֹנָה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדֹּף עַד־דָּן׃
, eius serui & , ipse nocte eos super se diuisit Et
15 וַיֵּחָלֵק עֲלֵיהֶם לַיְלָה הוּא וַעֲבָדָיו

quæ , Chouah ad vsque eos est persecutus & , eos percussit & — [a] נָכָה * est
וַיַּכֵּם[a] וַיִּרְדְּפֵם עַד־חוֹבָה אֲשֶׁר
substantiam omnem reduxit Et . Dammesech læua à * — [b] שׁוּב
16 מִשְּׂמֹאל לְדַמָּשֶׂק׃ וַיָּשֶׁב[b] אֵת כָּל־הָרְכֻשׁ
: reduxit eius substantiam & , suum fratrem Loth etiam &
וְגַם אֶת־לוֹט אָחִיו וּרְכֻשׁוֹ הֵשִׁיב
. populum & mulieres etiam &
וְגַם אֶת־הַנָּשִׁים וְאֶת־הָעָם׃
post ; eius occursum in Sidom rex exiuit Et — postquam reuersus est ipse
17 וַיֵּצֵא מֶלֶךְ־סְדֹם לִקְרָאתוֹ אַחֲרֵי
& , Chedorlahomer percutiendo à ipsum reuerti
שׁוּבוֹ מֵהַכּוֹת אֶת־כְּדָרְלָעֹמֶר וְאֶת־
vallis ‡ ipsa . Sauch vallem ad , eo cum † qui reges — † erant ‡ est
הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶל־עֵמֶק שָׁוֵה הוּא עֵמֶק
eduxit Salem rex Malchisedech Et . regis — protulit * erat
18 הַמֶּלֶךְ׃ וּמַלְכִּי־צֶדֶק מֶלֶךְ שָׁלֵם הוֹצִיא[c] — [c] יָצָא
. altissimo Deo sacerdos * ipse Et . vinum & panem — [d] עָלָה
לֶחֶם וָיָיִן וְהוּא כֹהֵן לְאֵל[d] עֶלְיוֹן׃
Deo Abram Benedictus : dixit & , ei benedixit Et
19 וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל
Deus benedictus Et . terræ & cæli possessori altissimo
20 עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃ וּבָרוּךְ אֵל
dedit & . tua manu in tuos hostes tradidit qui , altissimus
עֶלְיוֹן אֲשֶׁר־מִגֵּן צָרֶיךָ בְּיָדֶךָ וַיִּתֶּן[e] — [e] נָתַן
ad Sedom rex dixit Et . omnibus de decimam ei
21 לוֹ מַעֲשֵׂר מִכֹּל׃ וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־סְדֹם אֶל־
: tibi cape substantiam & , animam mihi Da : Abram — animas,
אַבְרָם תֶּן־לִי הַנֶּפֶשׁ וְהָרְכֻשׁ קַח־לָךְ׃
meā manū Leuaui : Sedom regem ad Abram dixit Et
22 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֶל־מֶלֶךְ סְדֹם הֲרִמֹתִי[f] יָדִי — [f] רוּם
. terræ & cæli possessorem , altissimū Deū Dñm ad
אֶל־יְהוָה אֵל עֶלְיוֹן קֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ׃
, calceamenti corrigiam ad vsque & filo à Si
23 אִם־מִחוּט וְעַד שְׂרוֹךְ־נַעַל
Ego ; dices non & : tibi quod omni ex accipiam si & — accepero ex omnibus quæ sunt tibi ; ne dicas : † ea
וְאִם־אֶקַּח[g] מִכָּל־אֲשֶׁר־לָךְ וְלֹא תֹאמַר אֲנִי — [g] לָקַח
quæ tantum † Præter . Abram ditaui
24 הֶעֱשַׁרְתִּי אֶת־אַבְרָם׃ בִּלְעָדַי רַק אֲשֶׁר
iuerunt qui , virorum partem & , pueri comederunt
אָכְלוּ הַנְּעָרִים וְחֵלֶק הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָלְכוּ
. suam partem accipiant ipsi . Mamre & , Eschol , Hanner : mecum
אִתִּי עָנֵר אֶשְׁכֹּל וּמַמְרֵא הֵם יִקְחוּ חֶלְקָם׃

CAP. XV. טו

ad Domini verbum fuit hæc verba Post — hæc
1 אַחַר הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־
. Abram timeas Ne : dicendo , visione in Abram — [h] יָרֵא
אַבְרָם בַּמַּחֲזֶה לֵאמֹר אַל־תִּירָא[h] אַבְרָם
valde multa tua merces : tibi scutum * Ego — * ero
אָנֹכִי מָגֵן לָךְ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד׃
: mihi dabis quid , Iehoui Domine : Abram dixit Et — DEVS,
2 וַיֹּאמֶר אַבְרָם אֲדֹנָי יֱהוִה מַה־תִּתֶּן־לִי
, meæ domus procurator filius & , liberis absque vado ego Et — gubernator
וְאָנֹכִי הוֹלֵךְ עֲרִירִי וּבֶן־מֶשֶׁק בֵּיתִי
: Abram dixit Et . Elihezer Dammesech iste
3 הוּא דַּמֶּשֶׂק אֱלִיעֶזֶר׃ וַיֹּאמֶר אַבְרָם
meæ domus filius ecce Et . semen dedisti non mihi Ecce
הֵן לִי לֹא נָתַתָּה זָרַע וְהִנֵּה בֶן־בֵּיתִי
eum ad Domini verbum ecce Et . me hæreditans — hæreditat
4 יוֹרֵשׁ אֹתִי׃ וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו
egredietur qui quinimo , iste te hæreditabit Non : dicendo — sed
לֵאמֹר לֹא יִירָשְׁךָ זֶה כִּי־אִם אֲשֶׁר יֵצֵא
eum eduxit Et . te hæreditabit ipse , tuis visceribus de
5 מִמֵּעֶיךָ הוּא יִירָשֶׁךָ׃ וַיּוֹצֵא אֹתוֹ
numera & , cælos in nunc Suspice : dixit & , foras
הַחוּצָה וַיֹּאמֶר הַבֶּט־נָא הַשָּׁמַיְמָה וּסְפֹר
: ei dixit Et . eas numerare poteris si , stellas
הַכּוֹכָבִים אִם־תּוּכַל לִסְפֹּר אֹתָם וַיֹּאמֶר לוֹ
, Dominum in credidit Et . tuum semen erit Sic — Domino,
6 כֹּה יִהְיֶה זַרְעֶךָ׃ וְהֶאֱמִן בַּיהוָה
Ego : eum ad dixit Et . iustitiam ei illud imputauit & — Sibi ad iustitiā
7 וַיַּחְשְׁבֶהָ לּוֹ צְדָקָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֲנִי

dandam ad , Chasdim Vr de te eduxi qui , Dominus — vt darem
יהוה אשר [a]הוצאתיך מאור כשדים לתת — [a] יצא
: dixit Et . eam hæreditandū ad , istam terram tibi — vt hæredites eam
8 לך את הארץ הזאת [b]לרשתה : ויאמר — [b] ירש
? eā hæreditabo quòd , cognoscam quo in ‡ Iehouih Domine — ‡ Deus
אדני יהוה במה [c]אדע כי אירשנה : — [c] ידע
9 , triennem vitulam mihi Tolle : eum ad dixit Et
ויאמר אליו [d]קחה לי עגלה משלשת — [d] לקח
. pipionem & , turturē & , triennem arietē & , triennem capram & — pullum columbarum.
ועז משלשת ואיל משלש ותר וגוזל :
, medio in ea diuisit & , ista omnia sibi tulit Et — per medium, & posuit singulas diuisionis eius partes, alteram contra alteram , sed aues non diuisit.
10 ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך
& , eius sociæ occursum ad , suæ partis vnumquodque dedit &
ויתן איש בתרו לקראת רעהו ואת
11 , cadauera super volatile descendit † Et .diuisit non auem — † descenderunt aues
הצפר לא בתר : וירד העיט על הפגרים
, intrandum ad Sol * fuit Et . Abram eas ‡ exsufflauit & — ‡ abigebat * sole occumbente,
12 [e]וישב אתם אברם : ויהי השמש לבוא
. obscuritas ‡ terror ecce Et . Abram super cecidit sopor &
ותרדמה נפלה על אברם והנה אימה חשכה — [e] נשב
:Abram ad dixit Et . eum super cadens magna — ‡ tenebrosus magnus
13 גדלה נפלת עליו : ויאמר לאברם
tuum semen erit peregrinum quòd , cognosces Cognoscendo
ידע תדע כי גר יהיה זרעך
quadringentos , eos affligēt & , eis seruient Et .sibi non terra in — † sua. Et seruire facient eos,
בארץ לא להם [f]ועבדום וענו אתם ארבע מאות — [f] ענה
. ego ‡ iudicans, seruient cui gentem etiam Et . annos — ‡ iudico
14 שנה : וגם את הגוי אשר יעבדו [g]דן אנכי — [g] דון
tu Et .magna substantia * in egredientur postea Et — * cum
15 ואחרי כן יצאו ברכש גדול : ואתה
canitie in Sepelieris . pace in tuos patres ad ingredieris
תבוא אל אבתיך בשלום תקבר בשיבה
quia , huc reuertentur quarta generatio Et .bona — generatione quarta
16 טובה : ודור רביעי ישובו הנה כי
fuit Et .hucusque Emoræi † iniquitas perfecta † non — † est ‡ punitio
17 לא שלם [h]עון האמרי עד הנה : ויהי — [h] עוה
fumi † furnus ecce & : erat caligo & , occumbens Sol ‡ — ‡ sole occumbente † fumans,
השמש באה ועלטה היה והנה תנור עשן
.ipsas diuisiones inter transibat quæ , ignis lampas &
ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים האלה :
Abram cum Dominus pepigit ipso die In
18 ביום ההוא כרת יהוה את אברם
: hanc terram dedi tuo Semini : dicendo , fœdus — dabo
ברית לאמר לזרעך נתתי את הארץ הזאת
. Perath flumen , magnum flumen ad vsque , Aegypti flumine à
מנהר מצרים עד הנהר הגדול נהר פרת :
. Chadmonæum & , Chenizæum & , Chenæum
19 את הקיני ואת הקנזי ואת הקדמני :
. Rephaim & , Perizæum & , Chitthæum Et
20 ואת החתי ואת הפרזי ואת הרפאים :
, Ghirghasæum & , Chenahanæum & , Emoræum Et
21 ואת האמרי ואת הכנעני ואת הגרגשי
. Iebusæum &
ואת היבוסי :

CAP. XVI. יו

ei ‡ Et , ei pepererat non Abram vxor Sarai Et — ‡ erat
1 ושרי [i]אשת אברם לא ילדה לו ולה — [i] איש
dixit Et .Hagar eius nomen & , Aegyptia ancilla
2 שפחה מצרית ושמה הגר : ותאמר
, Dominus me conclusit nunc Ecce : Abram ad Sarai
שרי אל אברם הנה נא עצרני יהוה — ne parerem
ædificabor fortè ‡ ; meam ancillam ad nunc Ingredere .pariendo à — ‡ si
[k]מלדת [l]בא נא אל שפחתי אולי אבנה — [k] ילד [l] בוא
Sarai tulit Et .Sarai voci Abram paruit Et .ea ab — filios suscipiam
3 ממנה וישמע אברם לקול שרי : [m]ותקח שרי — [m] לקח
fine à † suam ancillam Ægyptiam Haghar , Abram vxor — † in fine
אשת אברם את הגר המצרית שפחתה [n]מקץ — [n] קצץ
:Chenahan terra in Abram habitandum ad ‡ , annorum decem — ‡ quibus habitauit
עשר שנים [o]לשבת אברם בארץ כנען — [o] ישב
.vxorem in ipsi suo viro Abram eam dedit &
ותתן אתה לאברם אישה לו לאשה : — [p] נתן

quòd vidit Et .concepit & Haghar ad est ingressus Et
4 ויבא אל הגר [a]ותהר [b]ותרא כי — [a] הרה [b] ראה
*despectui fuit — .suis oculis in eius domina fuit vilis * & , concepisset
הרתה [c]ותקל גברתה בעיניה : — [c] קלל
Punitio mea — .te super mea Iniquitas : Abram ad Sarai dixit Et
5 ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך
quòd vidit Et .tuo sinu in meam ancillam dedi Ego
אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא כי
‡ despectui sum — , me inter Dominus Iudicet .eius oculis in sum vilis & , concepit
הרתה ואקל בעיניה ישפט יהוה ביני
Ecce :Sarai ad Abram dixit Et .te inter &
6 ובינך : ויאמר אברם אל שרי הנה
.tuis oculis in bonum quod ei fac , tua manu in tua ancilla
שפחתך בידך [d]עשי לה הטוב בעיניך — [d] עשה
eam inuenit Et .eius facie à fugit & , Sarai eam afflixit Et
7 [e]ותענה שרי ותברח מפניה : וימצאה — [e] ענה
iuxta — , deserto in aquarum fontem super Domini Angelus
[f]מלאך יהוה על עין המים במדבר — [f] לאך
iuxta — ancilla Hagar : dixit Et .Sur via in fontem super
8 על העין בדרך שור : ויאמר הגר שפחת
vnde venis , & quò vadis? — , dixit Et ? ibis quò & , venisti quo à ? vbi , Sarai
שרי אי מזה באת ואנה [g]תלכי ותאמר — [g] ילך
dixit Et .fugiens ego meæ dominæ Sarai facie A
9 מפני שרי גברתי אנכי ברחת : ויאמר — fugio.
, tuam dominam ad Reuertere : Domini Angelus ei
לה מלאך יהוה שובי אל גברתך
Angelus ei dixit Et .eius manibus sub te humilia &
10 והתעני תחת ידיה : ויאמר לה מלאך
non & , tuum semen multiplicabo Multiplicando : Domini
יהוה הרבה ארבה את זרעך ולא
præ — :Domini Angelus ei dixit Et .multitudine à numerabitur
11 יספר [h]מרב : ויאמר לה מלאך יהוה — [h] רבב
Ecce es — eius nomen vocabis & , filium paries & prægnans tu Ecce
הנך הרה וילדת בן וקראת שמו
.tuam afflictionem ad Dominus audiuit quia ; Ismahel
ישמעאל כי שמע יהוה אל עניך :
syluestris, vel tanquam onager — omnes in eius Manus .homo ferus erit ipse Et
12 והוא יהיה פרא אדם ידו בכל
coram omnibus fratribus suis — suorum fratrum omnium facies super Et .eum in omnium manus &
ויד כל בו ועל פני כל אחיו
qui loquebatur — loquentis Domini nomen vocauit Et .habitabit
13 ישכן : ותקרא שם יהוה הדבר
‡ vides me — etiam Num : dixit quia , me videns ‡ Deus Tu :se ad
אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם
* quæ sunt — vocauit Idcirco ? me videntem post * vidi hic
14 הלם ראיתי אחרי ראי : על כן קרא
Cades inter Ecce .me videntis , viuentis puteum , puteum
לבאר באר [i]לחי [k]ראי הנה בין קדש — [i] חיה [k] ראה
.filium Abram ipsi Hagar peperit Et .Bered inter &
15 ובין ברד : [l]ותלד הגר לאברם בן — [l] ילד
, Hagar peperit quem sui filij nomen Abram vocauit Et
ויקרא אברם שם בנו אשר ילדה הגר
† erat — sex & annorum octoginta † filius Abram Et .Ismahel
16 ישמעאל : ואברם בן שמנים שנה ושש
quando peperit — .Abram ipsi Ismahel Hagar pariendo in , annorum
שנים בלדת הגר את ישמעאל לאברם :

CAP. XVII. יז

nouem & annorum nonaginta filius Abram fuit Et
1 ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע
dixit & , Abram ad Dominus est visus Et .annorum
שנים וירא יהוה אל אברם ויאמר
, meo conspectu in ambula : omnipotens Deus Ego : eum ad
אליו אני אל שדי התהלך לפני
me inter meum pactum dabo Et .perfectus esto &
2 והיה תמים : ואתנה בריתי ביני
vehementissimè, vel copiosissimè. — .plurimum plurimum in te multiplicabo & : te inter &
ובינך וארבה אותך במאד מאד :
postrauit se — est locutus Et .suam faciem super Abram cecidit Et
3 [m]ויפל אברם על פניו וידבר — [m] נפל
meum pactum ecce Ego : dicendo DEVS eo cum
4 אתו אלהים לאמר : אני הנה בריתי

vocabitur non Et . gentium multitudinis patrem in eris & ,tecum
5 אתך והיית לאב המון גוים׃ ולא־יקרא — הָמוֹן a
,Abraham tuum nomen erit & , Abraham tuum nomen vltra — sed
עוד את־שמך אברם והיה שמך אברהם
faciam fructificari † Et .te dedi gentium multitudinis patrem quia — posui
6 כי אב־המון גוים נתתיך׃ a והפרתי — † multiplicabo te vehementissimè
reges & :gentes in te dabo * & ,plurimum plurimum in te — * ponam
אתך במאד מאד ונתתיך לגוים ומלכים — פרה a
me inter meum fœdus statuam Et .egredientur te ex
7 ממך יצאו׃ b והקמתי את־בריתי ביני — קום b
suas generationes in ,te post suum semen inter & ,te inter &
ובינך ובין זרעך אחריך c לדרתם — דור c
tuo semini & ,Deum in tibi existendum ad ,seculi pactum in — vt sim
לברית עולם להיות לך לאלהים ולזרעך
terram te post tuo semini & tibi dabo Et .te post
8 אחריך׃ ונתתי לך ולזרעך אחריך את ארץ
possessionem in Chenahan terram omnem ,tuarum peregrinationum
d מגריך את כל־ארץ כנען לאחזת — גור d
ad Deus dixit Et .Deum in eis ero & :seculi — perpetuum
9 עולם והייתי להם לאלהים׃ ויאמר אלהים אל־
tu ,custodies meum pactum tu Et . Abraham
אברהם ואתה את־בריתי תשמר אתה
meum pactum Hoc .suas generationes in te post tuum semen &
10 וזרעך אחריך לדרתם׃ זאת בריתי
tuum semen inter & ,eos inter & , me inter custodietis quod
אשר תשמרו ביני וביניכם ובין זרעך
circuncidetis Et . masculum omnem vobis circuncidi : te post — vt circuncidatur in vobis omnis masculus.
11 אחריך המול לכם כל־זכר׃ ונמלתם את
me inter fœderis signum in erit & : vestri præputij carnem
בשר ערלתכם והיה לאות ברית ביני
omnis vobis circuncidetur dierum octo filius Et . vos inter &
12 וביניכם׃ ובן־שמנת ימים ימול לכם כל־
acquisitio & , domus natus ; vestras generationes in masculus — & emptus argento,
זכר לדרתיכם יליד בית ומקנת־
. ipse ‡ tuo semine de non qui alienigena filio omni ab , argenti — ‡ est.
כסף מכל בן־נכר אשר לא מזרעך הוא׃
acquisitio * & ,tuæ domus natus circuncidetur Circuncidendo
13 המול ימול יליד ביתך e ומקנת — קנה e
pactum in vestra carne in meum fœdus erit & : tui argenti — * emptus argento tuo.
כספך והיתה בריתי בבשרכם לברית
circuncidetur non cùm masculus : præputiatus Et .seculi
14 עולם׃ וערל זכר אשר לא־ימול
: suis populis de illa anima excidetur & , eius præputij caro
את־בשר ערלתו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה — † quia ‡ fecit irritum.
: Abraham ad Deus dixit Et .fregit ‡ meum fœdus †
15 את־בריתי f הפר׃ ויאמר אלהים אל־אברהם — פור f
quia , Sarai eius nomen vocabis non tuæ vxoris Sarai
שרי אשתך לא־תקרא את־שמה שרי כי
dabo etiam & ,ei benedicam Et .eius nomen ‡ Sarah — ‡ est
16 שרה שמה׃ וברכתי אתה וגם נתתי
Reges .gentes in erit & ,ei benedicam & : filium tibi ea ex
ממנה לך בן וברכתיה והיתה לגוים מלכי
super Abraham cecidit Et .erunt ea ex populorum — prostravit se
17 עמים ממנה יהיו׃ g ויפל אברהם על־ — נפל g
centum filio Nunquid : suo corde in dixit & : risit & , suas facies
פניו ויצחק ויאמר בלבו הלבן מאה־ — ילד h
annorum nonaginta filia † Sarah an Et ? † nascetur annorum — † proles,
שנה h יולד ואם־שרה הבת־תשעים שנה
Vtinam : Deum ad Abraham dixit Et ? pariet
18 תלד׃ ויאמר אברהם אל־האלהים לו
Verè : Deus dixit Et .tuo conspectu in viuat Ismahel
19 ישמעאל יחיה לפניך׃ ויאמר אלהים אבל
eius nomen vocabis & ; filium tibi pariens tua vxor Sarah — pariet
שרה אשתך ילדת לך בן וקראת את־שמו
, seculi fœdus in eo cum meum fœdus statuam & . Ischac
יצחק i והקמתי את־בריתי אתו לברית עולם — קום i
Ecce .te audiui Ismahel ad ‡ Et .eum post eius semini * — * & ‡ in
20 לזרעו אחריו׃ ולישמעאל שמעתיך הנה
eum faciam multiplicare & , eum faciam crescere & , ei benedixi
ברכתי אתו k והפריתי אתו l והרביתי אתו — פרה k רבה l
cú ‡ dabo &. generabit principes Duodecim .plurimú plurimú in — vehementissimè ‡ ponam
במאד מאד m שנים־עשר נשיאם יוליד n ונתתיו — שנה m נתן n

, Ischac cum statuam meum fœdus Et .magnam gentem in
21 לגוי גדול׃ ואת־בריתי אקים את־יצחק
anno in hoc tempore in Sarah tibi pariet quem
יעד a — אשר תלד לך שרה a למועד הזה בשנה
finiuit loqui — Deus ascendit & :eo cum loquendum ad absolutus Et .altero
כלה b עלה c — 22 האחרת׃ b ויכל לדבר אתו c ויעל אלהים
† ab — Ismahel Abraham tulit Et .Abraham desuper †
לקח d — 23 מעל אברהם׃ d ויקח אברהם את־ישמעאל
omnem acquisitum argento suo. — acquisitionem omnem & , suæ domus natos omnes & , suum filium
בנו ואת כל־ילידי ביתו ואת כל־מקנת
,Abraham domus viris in masculi Omnis .sui argenti
כספו כל־זכר באנשי בית אברהם
,ipsius diei corpore in eorum præputij carnem circuncidit &
מול e — וימל e את־בשר ערלתם בעצם היום הזה
‡ quando † erat — filius † Abraham Et .Deus eo cum est locutus sicut ‡
24 כאשר דבר אתו אלהים׃ ואברהם בן־
quando circuncisa fuit ei caro — .sui præputij carnem illi circuncidi in ,annorum nouem & nonaginta
תשעים ותשע שנה בהמלו בשר ערלתו׃
‡ erat — ,annorum tredecim ‡ filius , eius filius Ismahel Et
25 וישמעאל בנו בן־שלש עשרה שנה
quando circuncisa fuit ei caro — diei corpore In .sui præputij carnem illi circuncidi in
בהמלו את בשר ערלתו׃ בעצם היום
.eius filius Ismahel & , Abraham est circuncisus ipsius
26 הזה נמול אברהם וישמעאל בנו׃
emptus argento — argenti acquisitio & ,domus natus ,eius domus viri omnes Et
קנה f — 27 וכל־אנשי ביתו יליד בית f ומקנת־כסף
.eo cum sunt circuncisi , alienigenæ filio à
נמל g — מאת בן־נכר g נמלו אתו׃

CAP. XVIII. יח

ipse Et .Mamre quercubus in Dominus ei est visus Et
ראה h — 1 h וירא אליו יהוה באלני ממרא והוא
sedebat in ostio ‡ cùm incalesceret dies. — eleuauit Et .diem incalescere vt ‡ tabernaculi ostio sedens
2 ישב פתח־האהל כחם היום׃ i וישא
flantes † viri tres ecce Et .vidit & , suos oculos
נשא i — עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים
† stabant iuxta eum. — ostio ab eorum occursum in cucurrit & , vidit Et .eum super
עליו וירא וירץ לקראתם מפתח
Domine mi, — ,mei Domini :dixit Et .terram in se incuruauit, & , tabernaculi
3 האהל וישתחו ארצה׃ ויאמר אדני
nunc — transeas quæso ne , tuis oculis in gratiam inueni nunc si
חנן k — אם־נא מצאתי k חן בעיניך אל־נא תעבר
à — leuate & ,aquæ parum nunc Tolletur .tuo seruo desuper
לקח l — 4 מעל עבדך׃ l יקח־נא מעט־מים ורחצו
buccellam capiam Et .arbore sub innitimini & ,vestros pedes
5 רגליכם והשענו תחת העץ׃ ואקחה פת־
idcirco quia ,transibitis postea ;vestrum cor fulcite & ,panis
לחם וסעדו לבכם אחר תעברו כי־על־כן
facias Sic :dixerunt Et .vestrum servum ad transistis
עברתם על־עבדכם ויאמרו כן תעשה
Abraham festinauit Et .es locutus quemadmodum
6 כאשר דברת׃ וימהר אברהם
fata tria ,Festina :dixit & , Sarah ad tabernaculum ad
האהלה אל־שרה ויאמר מהרי שלש סאים
ad Et .subcinericios panes fac & , consperge similæ farinæ
עוג m — 7 קמח סלת לושי ועשי m עגות׃ ואל־
boues — tenerum bouis filium tulit & , Abraham cucurrit bouem
רוץ n רכך o — הבקר n רץ אברהם ויקח בן־בקר o רך
vt pararet — .eum faciendum ad festinauit & ,puerum ad dedit & ,bonum &
וטוב ויתן אל־הנער וימהר לעשות אתו׃
parauerat, & posuit ante eos — :fecerat quem , bouis filium & ,lac & butyrum tulit Et
8 ויקח חמאה וחלב ובן־הבקר אשר עשה
stabat iuxta eos — ,arbore sub eos super stans ipse & ;eorum conspectu ad dedit &
נתן p — p ויתן לפניהם והוא־עמד עליהם תחת העץ
† est — ? tua vxor Sarah † Vbi :eum ad dixerunt Et .comederunt &
9 ויאכלו׃ ויאמרו אליו איה שרה אשתך
reuertar Reuertendo :dixit Et .tabernaculo in Ecce :dixit Et
10 ויאמר הנה באהל׃ ויאמר שוב אשוב
† erit — : tuæ vxori Sarah † filius ecce Et .vitæ tempus secundum te ad
אליך כעת חיה והנה־בן לשרה אשתך
‡ audiebat in ostio ‡ quod erat — .eum post ipsum ‡ & ,tabernaculi ostio audiens ‡ Sarah Et
ושרה שמעת פתח האהל והוא אחריו׃

Desierat . dies in venientes senes Sarah & Abraham Et progressi erant
11 וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים[a] בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל בּוֹא[a]
Sarah risit Et .mulierum vt via Sarah ipsi esse
12 לִהְיוֹת[b] לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים׃ וַתִּצְחַק שָׂרָה consuetudo היה[b]
? voluptas mihi erit ,|| me veterascere Post : dicendo .sese intra
בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי [c]בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה בלה[c]
:Abraham ad Dominus dixit Et .senuit meus dominus Et || Postquam senui,
13 וַאדֹנִי זָקֵן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם
,pariam verè etiam Num :dicendo , Sarah risit hoc quid Ad Vt quid
לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם [d]אֵלֵד ילד[d]
tempus Ad res Domino à difficilis erit An ?senui ego & Nunquid abscondetur à Domino quidquam?
14 וַאֲנִי זָקַנְתִּי׃ הֲיִפָּלֵא מֵיְהוָה דָּבָר [e]לַמּוֹעֵד
.filius Sarah ipsi ‡ & ,vitæ tempus secundum te ad reuertar
אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵן׃ יעד[e] ‡ erit
.timuit quia ,risi Non :dicendo Sarah negauit Et
15 וַתְּכַחֵשׁ שָׂרָה לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי יָרֵאָה
surrexerunt Et .risisti quia , Nequaquam , dixit Et
16 וַיֹּאמֶר לֹא כִּי צָחָקְתְּ׃ וַיָּקֻמוּ[f] קום[f]
Abraham Et .Sedom facies contra respexerunt & ,viri inde
מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיַּשְׁקִפוּ עַל־פְּנֵי סְדֹם וְאַבְרָהָם
:dixit Dominus Et .eos dimittendum ad || eis cum ambulans ibat
17 הֹלֵךְ עִמָּם לְשַׁלְּחָם׃ וַיהוָה אָמָר || vt eos deduceret.
?faciens ‡ ego quod ,Abraham ab ego celans † Nunquid † celo ego Abraham ‡ facio?
הַמְכַסֶּה אֲנִי מֵאַבְרָהָם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה׃
: forteni & , magnam gentem in erit essendo Abraham Et
18 וְאַבְרָהָם הָיוֹ יִהְיֶה לְגוֹי גָּדוֹל וְעָצוּם
. eum noui Quia .terræ gentes omnes eo in benedicentur & benedicent sibi
19 וְנִבְרְכוּ־בוֹ כֹּל גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ כִּי יְדַעְתִּיו
.se post suæ domui & ,suis filiis præcipiet quod Propterea Propterea
לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת־בָּנָיו וְאֶת־בֵּיתוֹ אַחֲרָיו
; iudicium & iustitiam faciendum ad , Domini viam custodient & vt faciant
וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ יְהוָה לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט
est locutus quod Abraham super Dominus faciat venire vt
לְמַעַן הָבִיא יְהוָה עַל־אַבְרָהָם אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר
, Hamorah & , Sedom Clamor : Dominus dixit Et . eum super
20 עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה זַעֲקַת סְדֹם וַעֲמֹרָה
est aggrauatum quia, eorum peccatum & : est multiplicatus quia quidem
כִּי־רָבָּה וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה
, eius clamorem secundùm an ,videbo & , nunc Descendam . valde
21 מְאֹד׃ [g]אֵרֲדָה־נָּא וְאֶרְאֶה הַכְּצַעֲקָתָהּ ירד[g]
. sciam , non si & : consummationé fecerint ,me ad venit qui עשה[h] ידע[i]
הַבָּאָה אֵלַי עָשׂוּ[h] כָּלָה וְאִם־לֹא אֵדָעָה׃ verterunt se
. Sedom in perrexerunt & , viri inde respexerunt Et פנה[k]
22 [k]וַיִּפְנוּ מִשָּׁם הָאֲנָשִׁים וַיֵּלְכוּ סְדֹמָה ‡ stabat coram Domino.
accessit Et . Domini conspectum ad stans ‡ ipse adhuc Abraham Et
23 וְאַבְרָהָם עוֹדֶנּוּ עֹמֵד לִפְנֵי יְהוָה׃ [l]וַיִּגַּשׁ נגש[l]
? impio cum iustum disperdes etiā Nunquid : dixit & , Abraham
אַבְרָהָם וַיֹּאמַר הַאַף תִּסְפֶּה צַדִּיק עִם־רָשָׁע׃
, ciuitatis medio in * , iusti quinquaginta fuerint forte Si * intra ciuitatem,
24 אוּלַי יֵשׁ חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר
propter loco parces non & , disperdes etiam nunquid
הַאַף תִּסְפֶּה וְלֹא־[m]תִשָּׂא לַמָּקוֹם לְמַעַן נשא[m]
tibi Absit ? eam intra † qui iustos quinquaginta † sunt
25 חֲמִשִּׁים הַצַּדִּיקִם אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ׃ חָלִלָה לְּךָ
cum iustum faciendum mori ad ‡ , hanc rem secundum faciendo à vt facias || vt mori facias
[n]מֵעֲשֹׂת כַּדָּבָר הַזֶּה [o]לְהָמִית צַדִּיק עִם־ עשה[n]
iudex Nunquid .tibi Absit . impius sicut iustus sicut ‡ sit & , impio
רָשָׁע וְהָיָה כַצַּדִּיק כָּרָשָׁע חָלִלָה לָּךְ הֲשֹׁפֵט מות[o] ‡ iustus
:Dominus dixit Et ? iudicium faciet non terræ omnis
26 כָּל־הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
, ciuitatem intra iustos quinquaginta Sedom in inuenero Si
אִם־אֶמְצָא בִסְדֹם חֲמִשִּׁים צַדִּיקִם בְּתוֹךְ הָעִיר
, Abraham respondit Et . eos propter loco toti parcam &
27 וְנָשָׂאתִי לְכָל־הַמָּקוֹם בַּעֲבוּרָם׃ [p]וַיַּעַן אַבְרָהָם ענה[p]
meum Dominum ad loqui cœpi nunc Ecce : dixit &
וַיֹּאמַר הִנֵּה־נָא[q]הוֹאַלְתִּי לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי יאל[q]
quinquaginta † defuerint forsitan Si .cinis & puluis ego ‡ & ‡ sum † de
28 וְאָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר׃ אוּלַי יַחְסְרוּן חֲמִשִּׁים
totam quinque in ‡ disperdes nunquid : quinque iustis ‡ propter
הַצַּדִּיקִם חֲמִשָּׁה הֲתַשְׁחִית בַּחֲמִשָּׁה אֶת־כָּל־
ibi inuenero si disperdam Non : dixit & ? ciuitatem
הָעִיר וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית אִם־אֶמְצָא שָׁם

vt loqueretur loquendum ad adhuc addidit Et .quinque & quadraginta
29 אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ וַיֹּסֶף עוֹד לְדַבֵּר
? quadraginta ibi inueniantur forte Si : dixit & , eum ad
אֵלָיו וַיֹּאמַר אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם אַרְבָּעִים
, dixit Et .quadraginta propter faciam Non :dixit Et
30 וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה בַּעֲבוּר הָאַרְבָּעִים׃ וַיֹּאמֶר
inueniantur forte Si : loquar & ,meo Domino ira sit nunc Ne
אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבֵּרָה אוּלַי יִמָּצְאוּן
inuenero si ,faciam Non : dixit Et ?triginta ibi
שָׁם שְׁלֹשִׁים וַיֹּאמֶר לֹא אֶעֱשֶׂה אִם־אֶמְצָא
cœpi nunc Ecce : dixit Et .triginta ibi
31 שָׁם שְׁלֹשִׁים׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־נָא הוֹאַלְתִּי
?viginti ibi inueniantur forte Si :meũ Dominum ad loqui
לְדַבֵּר אֶל־אֲדֹנָי אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֶשְׂרִים
:dixit Et .viginti propter disperdam Non : dixit Et
32 וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית בַּעֲבוּר הָעֶשְׂרִים׃ וַיֹּאמֶר
veruntamen semel .hac vice tantum loquar & ,meo Domino ira sit nunc Ne
אַל־נָא יִחַר לַאדֹנָי וַאֲדַבְּרָה אַךְ־הַפַּעַם
disperdam Non :dixit Et ?decem ibi inueniantur forte Si
אוּלַי יִמָּצְאוּן שָׁם עֲשָׂרָה וַיֹּאמֶר לֹא אַשְׁחִית
finiuit quando Dominus iuit Et .decem propter
33 בַּעֲבוּר הָעֲשָׂרָה׃ וַיֵּלֶךְ יְהוָה כַּאֲשֶׁר כִּלָּה
.suũ locum ad est reuersus Abraham & :Abraham ad loqui
שוב[a] קום[b] לְדַבֵּר אֶל־אַבְרָהָם וְאַבְרָהָם [a]שָׁב [b]לִמְקֹמוֹ׃

CAP. XIX. יט

vesperi, , vespera in Sedom in Angeli duo venerunt Et
לאך[c] 1 וַיָּבֹאוּ שְׁנֵי [c]הַמַּלְאָכִים סְדֹמָה בָּעֶרֶב
sedebat surrexit & ,Lot vidit Et .Sedom porta in sedens Lot &
ראה[d] קום[e] וְלוֹט יֹשֵׁב בְּשַׁעַר־סְדֹם [d]וַיַּרְא־לוֹט [e]וַיָּקָם
.terram super faciem in se incuruauit & ,eorum occursum in
שחה[f] לִקְרָאתָם [f]וַיִּשְׁתַּחוּ אַפַּיִם אָרְצָה׃
ad nunc declinate :mei Domini nunc Ecce : dixit Et
2 וַיֹּאמֶר הִנֶּה נָּא־אֲדֹנַי סוּרוּ נָא אֶל־
,vestros pedes lauate & ,pernoctate & , vestri serui domum
לון[g] בֵּית עַבְדְּכֶם [g]וְלִינוּ וְרַחֲצוּ רַגְלֵיכֶם
:dixerunt Et .vestram viam in ibitis & surgetis manè &
וְהִשְׁכַּמְתֶּם וַהֲלַכְתֶּם לְדַרְכְּכֶם וַיֹּאמְרוּ
sed fecit vim Et .pernoctabimus platea in quia ,Nequaquam
3 לֹּא כִּי בָרְחוֹב נָלִין׃ וַיִּפְצַר־
eis :eius domum ad venerunt & ,eum ad declinauerunt & ,valde eos in
בָּם מְאֹד וַיָּסֻרוּ אֵלָיו וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּיתוֹ
.comederunt & , coxit infermentata & : conuiuium eis fecit &
וַיַּעַשׂ לָהֶם מִשְׁתֶּה וּמַצּוֹת אָפָה וַיֹּאכֵלוּ׃
dormirent Sedom viri ciuitatis viri & cubassent Antequam
4 טֶרֶם יִשְׁכָּבוּ וְאַנְשֵׁי הָעִיר אַנְשֵׁי סְדֹם
iuxta omnis ,senem ad vsque & puero à ,domum super gyrarunt
סבב[h] [h]נָסַבּוּ עַל־הַבַּיִת מִנַּעַר וְעַד־זָקֵן כָּל־
Loth dixerunt & ,Lot ad vocauerunt Et .extremo ab populus
5 הָעָם מִקָּצֶה׃ וַיִּקְרְאוּ אֶל־לוֹט וַיֹּאמְרוּ
‡ sunt ? nocte te ad venerunt qui viri ‡ Vbi : ei
לוֹ אַיֵּה הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־בָּאוּ אֵלֶיךָ הַלָּיְלָה
est egressus Et .eos cognoscemus & ,nos ad eos Educ
יצא[i] ידע[k] 6 [i]הוֹצִיאֵם אֵלֵינוּ [k]וְנֵדְעָה אֹתָם׃ וַיֵּצֵא
.se post clausit portam & ,ianuam ad Lot eos ad
אֲלֵהֶם לוֹט הַפֶּתְחָה וְהַדֶּלֶת סָגַר אַחֲרָיו׃
.malefaciatis mei fratres nunc Ne : dixit Et
רוע[l] 7 וַיֹּאמַר אַל־נָא אַחַי [l]תָּרֵעוּ׃
* sunt cognouerunt non quæ filiæ duæ * mihi nunc Ecce
8 הִנֵּה־נָא לִי שְׁתֵּי בָנוֹת אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ
eis facite & , vos ad eas nunc educam : virum
אִישׁ אוֹצִיאָה־נָּא אֶתְהֶן אֲלֵיכֶם וַעֲשׂוּ לָהֶן
‡ est ne istis viris tantùm :vestris oculis in ‡ bonum sicut
כַּטּוֹב בְּעֵינֵיכֶם רַק לָאֲנָשִׁים הָאֵל אַל־
quicquam, eo quòd .mei tigni vmbra in venerunt propterea quia ,rem faciatis
בוא[k] קרה[m] תַּעֲשׂוּ דָבָר כִּי־עַל־כֵּן בָּאוּ בְּצֵל [m]קֹרָתִי׃
Vade venit Vnus : dixerunt & .vltrà Accede ,dixerunt Et
נגש[n] 9 וַיֹּאמְרוּ [n]גֶּשׁ־הָלְאָה וַיֹּאמְרוּ הָאֶחָד בָּא־
tibi malefaciemus Nunc ? iudicando iudicauit & ,peregrinandum ad
לָגוּר וַיִּשְׁפֹּט שָׁפוֹט עַתָּה נָרַע לְךָ
† magis quàm ipsis. ‡ ipsum Loth appropinquauerunt & ,valde Lot in ‡ virũ in fecerũt vim & .ipsis præ
מֵהֶם וַיִּפְצְרוּ בָאִישׁ בְּלוֹט מְאֹד וַיִּגְּשׁוּ

germen & ,vrbium habitatores omnes & ,planiciem omnem &
ואת כל־הככר ואת כל־ישבי הערים וצמח
& effecta est — statua *fuit &* , eum post eius vxor respexit Et ,terræ
ᵃנבט — 26 הארמה: ᵃותבט אשתו מאחריו ותהי נציב
‡ surrexit — , locum ad *matutino in* Abraham *manicauit* ‡ Et .salis
* mane summo — 27 מלח: וישכם אברהם בבקר אל־המקום
vbi steterat — super respexit Et .Domino coram *ibi steterat quo*
28 אשר־עמד שם את־פני יהוה: וישקף על־
terræ faciem omnem super & ,Hamorah & Sedom faciem
פני סדם ועמרה ועל כל־פני ארץ
fumus sicut , terræ fumus ascendebat ecce & , vidit & , planiciei
ᵇראה — הככר ᵇוירא והנה עלה קיטר הארץ כקיטר
cùm disperderet — , planiciei ciuitates Deus *disperdendo in* fuit Et .fornacis
29 הכבשן: ויהי בשחת אלהים את־ערי הככר
Lot emisit & , Abraham Deus est recordatus &
ויזכר אלהים את־אברהם וישלח את־לוט
quando subuertit — *habitauit quibus* ‡ ,ciuitates *subuertendo in* ,subuersionis medio è
‡ in quarũ vna habitabat — מתוך ההפכה בהפך את־הערים אשר־ישב
habitauit & . Sohar de Lot ascendit Et .Lot *eis in*
ᶜעלה — 30 בהן לוט: ᶜויעל לוט מצוער וישב
habitare — *sedere* timuit quia , eo cum eius filiæ duæ & . monte in
בהר ושתי בנתיו עמו כי ירא לשבת
habitauit — dixit Et .eius filiæ duæ & ipse spelunca in *sedit* & ,Sohar in
ᵈשנה — 31 בצוער וישב במערה הוא ᵈושתי בנתיו: ותאמר
‖ maior † est, — est non vir & , † senex noster Pater . minorem ad *primogenita*‖
הבכירה אל־הצעירה אבינו זקן ואיש אין
†vt ingrediatur ad nos secundum morem — .terræ omnis *viam secundum nos super veniendum ad* ‡ terra in
בארץ לבוא עלינו כדרך כל־הארץ:
* potum demus ‖ dormiamus — ,eo cum *cubemus* ‖ & ,vinum nostro patri *propinemus* * , Veni
32 לכה נשקה את־אבינו יין ונשכבה עמו
† potum dederunt — *propinauerunt* † Et .semen nostro patre de viuificemus &
33 ונחיה מאבינו זרע: ותשקין את־
‡ maior, & dormiuit — *cubauit &* , *primogenita* ‡ venit & : ipsa nocte in vinum suo patri
אביהן יין בלילה הוא ותבא הבכירה ותשכב
‡ quando dormiuit ipsa, nec quando surrexit ipsa. — *.eius surgere & ,eius accumbere in* ‡ cognouit non & ,suo patre cum
את־אביה ולא־ידע בשכבה ובקומה:
* in crastino ‖ heri serò — : minorem ad primogenita dixit & , *crastino à* * fuit Et
34 ויהי ממחרת ותאמר הבכירה אל־הצעירה
† potum demus ei vinum dormis — *vinum ei propinemus* † ,meo patre cum *præterita nocte* ‖ cubaui Ecce
הן־שכבתי אמש את־אבי נשקנו יין
viuificemus & , eo cum cuba ingredere & , nocte etiam
גם־הלילה ובאי שכבי עמו ונחיה
‡ potum dederunt — ipsa nocte in etiam *propinauerunt* ‡ Et .semen nostro patre de
35 מאבינו זרע: ותשקין גם בלילה ההוא
‡ dormiuit — ,eo cum *cubauit* ‡ & , minor surrexit Et .vinum suo patri
ᵉקום — את־אביהן יין ᵉותקם הצעירה ותשכב עמו
* quando dormiuit ipsa , nec quando surrexit ipsa. — conceperũt Et *.eius surgere in &,eius accumbere in* * cognouit nõ &
36 ולא־ידע בשכבה ובקמה: ᶠותהרין
filiũ *primogenita* ‖ peperit Et .suo patre de Lot filiæ duæ
ᶠהרה ᵍילד — 37 שתי בנות־לוט מאביהן: ᵍותלד הבכירה בן
‖ maior † est — ad vsque Moab pater † ipse .Moab eius nomen vocauit &
ותקרא שמו מואב הוא אבי־מואב עד־
vocauit & , filium peperit ipsa etiam minor Et .hanc diem
38 היום: והצעירה גם־הוא ילדה בן ותקרא
† est — Hammon filiorum pater ‡ ipse : Benhammi eius nomen
שמו בן־עמי הוא אבי בני־עמון
.hanc diem ad vsque
עד־היום:

CAP. XX. כ

,meridianam terram ad Abraham inde est profectus Et
ᵍנסע — 1 ᵍויסע משם אברהם ארצה הנגב
est peregrinatus & : Sur inter & , Cades inter *habitauit &
ʰגור — וישב בין־קדש ובין שור ʰויגר
‡ super * vxore sua: — :*suam vxorem* * Sarah *ad* ‡ Abraham dixit Et .Gherat in
2 בגרר: ויאמר אברהם אל־שרה אשתו
‖ est — accepit & , Gherat rex Abimelech misit & .*ipsa* ‖ mea Soror
ⁱלקח — אחתי היא וישלח אבימלך מלך גרר ⁱויקח
somnio in Abimelech ad Deus venit Et :Sarah
3 את־שרה: ויבא אלהים אל־אבימלך בחלום
† es — quam vxorem propter mortuus tu† Ecce : ei dixit & ", noctis
הלילה ויאמר לו הנך ᵏמת על־האשה אשר־

.suam manum viri miserunt Et .ianuam *frangendum ad* — vt frangerent ostium.
לשבר הדלת: וישלחו האנשים את־ידם 10
ianuam & ,domum in se ad Lot introduxerunt &
ויביאו את־לוט אליהם הביתה ואת־הדלת
percusserũt ,domus *ostio* qui viros Et .clauserunt — erant ad ostium
ᵃנכה — סגרו: ואת־האנשים אשר־פתח הבית ᵃהכו 11
laborauerunt & : maximum ad vsque & minimo à cæcitatibus *in*
ᵇלאה — בסנורים מקטן ועד־גדול ᵇוילאו
* Lot ad viri dixerunt Et .ostium *inueniendum ad* — vt inuenirent
למצא הפתח: ויאמרו האנשים אל־לוט 12
,tuas filias & ,tuos filios & ,Generum ? hîc tibi quis † Adhuc — † est
עד מי־לך פה חתן ובניך ובנתיך
Quia .loco de educ , ciuitate in tibi ‡ quæ omnia & — ‡ sunt
ᶜיצא — וכל אשר־לך בעיר ᶜהוצא מן־המקום: כי־ 13
creuit quia ,hunc locum nos *disperdentes* — disperdimus
משחתים אנחנו את־המקום הזה כי־גדלה
Dominus nos misit & : Domino coram eorum clamor
צעקתם את־פני יהוה וישלחנו יהוה
est locutus & , Lot est egressus Et .eum perdendum ad
לשחתה: ויצא לוט וידבר 14
egredimini , Surgite : dixit & , suas filias *accipientes* ,suos generos ad — qui acceperant
ב דגש — אל־חתניו לקחי בנתיו ויאמר קומו צאו
fuit Et. ciuitatem Dominus *disperdens* quia , isto loco de — disperdet
מן־המקום הזה כי־משחית יהוה את־העיר ויהי
aurora *ipsa* cùm Et .suorum generorum oculis in ludens sicut
כמצחק בעיני חתניו: וכמו השחר 15
Surge ,dicendo Lot in Angeli faciebant vim *&* ,ascendisset
עלה ויאיצו המלאכים בלוט לאמר קום
,*inuentas* , tuas filias duas & ,tuam vxorem cape
קח את־אשתך ואת־שתי בנתיך הנמצאת — quæ inueniantur
.tardabat Et .ciuitatis *iniquitate in consumaris* fortè ne
פן־תספה ᵈבעון העיר: ויתמהמה 16 — pereas in punitione
,eius vxoris manum & ,eius manum *in* viri apprehenderunt & — ᵈעוה
ויחזיקו האנשים בידו וביד־אשתו
:*eum super Dominus indulgentia in* , eius filiarum duarum manum &
וביד שתי בנתיו בחמלת יהוה עליו — eo quòd parceret Dominus ei.
fuit Et .vrbem extra eum posuerunt & , eum eduxerunt &
ויצאהו ᶜוינחהו מחוץ לעיר: ויהי 17
in te Erue : dixit & . foras eos educerent illi cùm — ᶜנוח
כהוציאם אתם החוצה ויאמר המלט על־
omni in stes ne & , te post respicias ne , tua anima
נפשך אל־ᶠתביט אחריך ואל־תעמד בכל־
dixit Et .pereas fortè ne , te erue montem ad .planicie — ᶠנבט
ככר ההרה המלט פן־תספה: ויאמר 18
inuenit nune Ecce .mei domini nunc Ne : eos ad Lot
לוט אלהם אל־נא אדני: הנה־נא מצא 19
tuã misericordiã magnificasti & , tuis oculis in gratiam tuus seruus
עבדך חן בעיניך ותגדל חסדך
ego Et .meam animam *viuificandum ad* ,mecum fecisti quam — vt viuificares
אשר עשית עמדי ᵍלהחיות את־נפשי ואנכי — ᵍחיה
mihi hæreat fortè ne , montem ad me liberare potero non
לא ʰאוכל להמלט ההרה פן־תדבקני — ʰיכל
propinqua ista ciuitas nunc Ecce .moriar & , malum
הרעה ⁱומתי: הנה־נא העיר הזאת קרבה 20 — ⁱמות
.illuc nunc me eruam .parua *ipsa* & , illuc fugiendum ad — est
לנוס שמה והוא מצער אמלטה נא שמה
: eum ad dixit Et .mea anima viuet Et ? *ipsa* parua nõ Nunquid — est?
הלא מצער הוא ותחי נפשי: ויאמר אליו 21
me subuertere non ad : hoc verbo in etiam ,tuã faciem suscepi Ecce — vt non subuertam
הנה נשאתי פניך גם לדבר הזה לבלתי הפכי
, illuc te erue Festina .es locutus *quam* ciuitatem — vt
את־העיר אשר דברת: מהר המלט שמה 22
.illuc *tuum ingredi ad vsque* , *rem faciendum ad* potero non quia — facere quid quam donec ingrediaris
כי לא אוכל לעשות דבר עד־ᵏבאך שמה
est egressus Sol .Sohar ciuitatis nomen vocauit Idcirco
ᵏבוא — על־כן קרא שם־העיר צוער: השמש יצא 23
Dominus Et .Sohar est ingressus Lot & ;terram super
על־הארץ ולוט בא צערה: ויהוה 24
, ignem & sulphur Hamorah super & , Sedom super *fecit pluere* — pluit
המטיר על־סדם ועל־עמרה גפרית ואש
,istas ciuitates subuertit Et . cælis è Domino cum de
ˡאל־ה — מאת יהוה מן־השמים: ויהפך את־הערים האל 25

non Abimelech Et marito maritata ‡ ipsa & : accepisti
לקחת והוא בעלת בעל: ואבימלך לא 4
etiam gentē nūquid , Domine : dixit & , eam ad appropinquauerat
קרב אליה ויאמר אדני הגוי גם
mea Soror : mihi dixit ipse non Nunquid ? occides iustam
צדיק תהרג: הלא הוא אמר לי אחתי 5
perfectione In ? ipse‖ meus Frater : dixit ipsa etiam ipsa & ‡ ipsa
הוא והיא גם הוא אמרה אחי הוא [a] בתם
.hoc feci meatum manuum munditia in & , mei cordis
לבבי ובנקין [b] כפי עשיתי זאת:
, noui ego Etiam : somnio in Deus eum ad dixit Et
ויאמר אליו האלהים בחלם גם אנכי ידעתי 6
etiam prohibui & , hoc fecisti tui cordis perfectione in quia
כי בתם לבבך עשית זאת ואחשך גם
tangendum ad , *te dedi* ‡ non idcirco , *mihi peccando à* te ego
אנכי אותך [c] מחטו לי על כן לא נתתיך לנגע
propheta quia , *viri* * vxorem *reuerti fac* ‡ nunc Et *.eam ad*
אליה: ועתה [d] השב אשת האיש כי נביא 7
, *reuerti faciens* ‡ tu non si & : *viue* † & , te pro exorabit & *ipse*‖
הוא ויתפלל בעדך וחיה ואם אינך משיב
.tibi ‡ quod omne & , tu morieris moriendo quia scito
[e] דע כי מות תמות אתה וכל אשר לך:
, suos seruos omnes vocauit & , *matutino in Abimelech manicauit* * Et
וישכם אבימלך בבקר ויקרא לכל עבדיו 8
.eorum auribus in ista verba omnia est locutus &
וידבר את כל הדברים האלה באזניהם
Abimelech vocauit Et .valde viri timuerunt &
[f] וייראו האנשים מאד: ויקרא אבימלך
peccaui quid Et ? nobis fecisti Quid : ei dixit & , Abraham
לאברהם ויאמר לו מה עשית לנו ומה חטאתי 9
peccatum meum regnum super & , me super induxisti quia , tibi
לך כי [g] הבאת עלי ועל ממלכתי חטאה
.mecum fecisti , *fient* non quæ Opera ‡ grande
גדלה [h] מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי:
quia , vidisti Quid : Abraham ad Abimelech dixit Et
ויאמר אבימלך אל אברהם מה [i] ראית כי 10
Quia , Abraham dixit Et ? hanc rem fecisti
עשית את הדבר הזה: ויאמר אברהם כי 11
.isto loco in Dei timor est non Tantum ‡ : dixi
אמרתי רק אין יראת אלהים במקום הזה
verè etiam Et .*mea vxoris verbum super* me occident &
והרגוני על דבר אשתי: וגם אמנה 12
filia non veruntamen : ipsa mei patris filia † mea soror
אחתי בת אבי הוא אך לא בת
quando , fuit Et .vxorem in mihi fuit & , meæ matris
אמי ותהי לי לאשה: ויהי כאשר 13
: ei dixit & , mei patris domo de Deus *me errare fecerunt*
[k] התעו אתי אלהים מבית אבי ואמר לה
omnem ad : mecum facies quam , tua misericordia ‡ Hæc
זה חסדך אשר תעשי עמדי אל כל
.*ipse* † meus Frater : *mihi dic* , *illuc ingrediemur quò* * locum
המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא:
ancillas & , seruos & *bouem & pecudem* ‡ Abimelech cepit Et
[l] ויקח אבימלך צאן ובקר ועבדים ושפחת 14
.eius vxorem Sarah ei reddidit & , Abraham dedit &
ויתן לאברהם [m] וישב לו את שרה אשתו:
bono in * : te coram mea terra Ecce : Abimelech dixit Et
15 ויאמר אבימלך הנה ארצי לפניך בטוב
mille dedi Ecce : dixit Sarah ad Et *sede tuis oculis in*
16 בעיניך [n] שב: ולשרה אמר הנה נתתי אלף
, oculorum operimentum tibi *ipsum* ‖ ecce : tuo fratri argenteos
כסף לאחיך הנה הוא לך [o] כסות עינים
se corripuit & * omnibus cum & , tecum ‡ qui omnibus
לכל אשר אתך ואת כל ונכחת:
Deus sanauit & , Deum ad Abraham orauit Et
ויתפלל אברהם אל האלהים וירפא אלהים 17
pepererunt & , eius ancillas & eius vxorem & Abimelech
את אבימלך ואת אשתו ואמהתיו וילדו:
domus vuluam omnē super Dominus clauserat claudēdo Quia
18 כי עצר עצר יהוה בעד כל רחם לבית
.Abraham *vxoris* † Sarah *verbum super* ‖ : Abimelech
אבימלך על דבר שרה אשת אברהם:

‡ est
* est? ‖ est
[a] תמם
[b] נקה
ne peccares in me.
‡ permisi tibi vt tãgeres eam.
[c] חטא
‡ redde * viro
[d] שוב
‖ est
† viues:
‡ reddideris,
‡ est
[e] ידע
* surrexit Abimelech mane summo,
[f] ירא
[g] בוא
solent fieri,
[h] עשה
[i] ראה
‡ Verè
propter vxorem meam
† est
errare fecit me Deus
[k] תעה
‡ est.
* ad quem venimus, dic de me:
† est
‡ pecudes, & boues
[l] לקח
[m] שוב
* in loco bono coram oculis tuis habita
[n] ישב
‖ est
[o] כסה
‡ sunt
* & erudiuit se.
‖ propter † vxorem.

CAP. XXI. כא

. dixit quemadmodum Sarah visitauit Dominus Et
1 ויהוה פקד את שרה כאשר אמר
.est locutus quemadmodum , Sarah ipsi Dominus fecit Et
ויעש יהוה לשרה כאשר דבר:
,eius senectute in filiū Abrahā ipsi Sarah peperit & concepit Et
2 ותהר [a] ותלד [b] שרה לאברהם בן לזקניו
.Deus ei fuerat locutus quod *præfixum tempus ad*
למועד [c] אשר דבר אתו אלהים:
,sibi est natus qui sui filij nomen Abraham vocauit Et
3 ויקרא אברהם את שם בנו הנולד [d] לו
Abraham circumcidit Et .Ischac , Sarah ei peperit quem
4 אשר ילדה לו שרה יצחק: וימל [e] אברהם
quemadmodū , dierum octo filium , suum filium Ischac
את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר
,annorum centum *filius* Abraham Et .Deus ei præcepit
5 צוה אתו אלהים: ואברהם בן [f] מאת שנה
Risum : Sarah dixit Et .suus filius Ischac *ei nascendo in*
6 בהולד לו את יצחק בנו: ותאמר שרה צחק
.mihi corridebis audiens Omnis .Deus mihi fecit
עשה לי אלהים כל השמע יצחק לי:
fecit lactare , Abraham ad fuisset locutus Quis : dixit Et
7 ותאמר מי מלל לאברהם [g] היניקה
: eius senectute in filium peperi quia , Sarah filios
בנים שרה כי ילדתי בן לזקניו:
Abraham fecit Et .est ablactatus & , puer creuit Et
8 ויגדל הילד ויגמל ויעש [h] אברהם
vidit Et .Ischac *ablactari* die in ,magnum conuiuium
9 משתה גדול ביום הגמל את יצחק: [i] ותרא
Abrahā ipsi peperit quem , Ægyptiæ Haghar filium Sarah
שרה את בן הגר המצרית אשר ילדה לאברהם
hanc ancillam Eiice : Abraham ad dixit Et *subsannantem*
10 מצחק: ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת
,huius ancillæ filius hæreditabit non quia : eius filium &
ואת בנה כי לא יירש בן האמה הזאת
valde *verbum fuit malum* Et .Ischac eum , meo filio cum
11 עם בני עם יצחק: [k] וירע הדבר מאד
dixit Et *.sui filij causas super* Abrahami oculis in
12 בעיני אברהם על אודת בנו: ויאמר
super , tuis oculis in malum sit Ne : Abraham ad Deus
אלהים אל אברהם אל ירע בעיניך על
te ad dicet quod Omne : tuam ancillam super & , puerum
הנער ועל אמתך כל אשר תאמר אליך
.semen tibi vocabitur Ischac in quia : eius vocē *in* audi , Sarah
שרה שמע [l] בקלה כי ביצחק יקרא לך זרע:
quia , eum ponam gentem in ancillæ filium etiam Et
13 וגם את בן האמה לגוי [m] אשימנו כי
tulit & , *diluculo in Abraham manicauit* ‖ Et . *ipse* tuum semen
14 זרעך הוא: וישכם אברהם בבקר [n] ויקח
super posuit , Haghar *ad dedit* & , aquæ vtrem & , panem
לחם וחמת מים ויתן אל הגר שם על
errauit & perrexit & : eam dimisit & : puerum & , eius humerum
שכמה ואת הילד וישלחה [o] ותלך [p] ותתע
,vtre de aquæ defecerunt Et .Beersebah deserto in
15 במדבר באר שבע: [q] ויכלו המים מן החמת
.arborum vnam subter puerum proiecit &
ותשלך את הילד תחת אחד השיחם:
iactus sicut se elongando , regione e sibi sedit & , abiit Et
16 ותלך [r] ותשב לה מנגד הרחק [s] כמטחוי
sedit & : *pueri mortem in videam* Ne : dixit quia : arcus
קשת כי אמרה אל אראה [t] במות הילד ותשב
audiuit Et .fleuit & ,suam vocem eleuauit & , regione e
17 מנגד [u] ותשא את קלה ותבך: וישמע
Dei Angelus clamauit Et . pueri vocem Deus
אלהים את קול הנער ויקרא מלאך אלהים
? Haghar ‡ tibi Quid : ei dixit & : cælis de Haghar ad
אל הגר מן השמים ויאמר לה מה לך הגר
quo in pueri vocem Deus audiuit quia : timeas Ne
אל תיראי כי שמע אלהים אל קול הנער באשר
fortifica † & ,puerum tolle Surge .ibi *ipse*
18 הוא שם: קומי [x] שאי את הנער והחזיקי

[a] הרה [b] ילד
in tempore
[c] יעד
[d] ילד
[e] מול
vir erat [f] מאה
quando natus est
[g] ינק
[h] עשה
qua ablactatus est
[i] ראה
videntem
ירש
displicuit res [k] רוע
propter filium suum
In omnibus quæ dixerit tibi
[l] קול
[m] שום
‡ est
‖ Et surrexit Abraham summo mane,
[n] לקח
[o] ילך [p] תעה
[q] כלה
[r] ישב [s] טחה
Non videbo quando morietur puer
[t] מות
[u] נשא
בכה
‡ est
In loco vbi est.
† tene
[x] נשא

.eum ponam magnam gentem in quia , *eo in tuam manum* — manu tua eum,
ᵃשום — את־ידך בו כי־ לגוי גדול ᵃאשימנו׃
:aquæ puteum vidit & ,eius oculos Deus aperuit Et
ᵇראה — 19 ויפקח אלהים את־עיניה ᵇותרא באר מים
potum dedit & ,aqua vtrem impleuit & ,iuit &
ᶜילך ᵈשקה — ᶜותלך ותמלא את־החמת מים ᵈותשק את־
sed's ‡ & :creuit & :puero cum Deus fuit Et .puero — ‡ habitauit
ᵉישב — הנער׃ ויהי אלהים את־הנער ויגדל ᵉוישב 20
deserto in habitauit Et *arcuarius iaculans* * fuit & ,deserto in — * iaculator sagittarius.
במדבר ויהי רבה קשת׃ וישב במדבר 21
.Ægypti terra de vxorem eius mater ei accepit & ,Paran
ᶠלקח — פארן ᶠותקח־לו אמו אשה מארץ מצרים׃
Pichol & , Abimelech dixit & ,ipso tempore in fuit Et
ויהי בעת ההוא ויאמר אבימלך ופיכל 22
‖ Deus :dicendo , Abraham ad eius exercitus princeps — ‖ est
ᵍשור — ᵍשר־צבאו אל־אברהם לאמר אלהים
hunc Et *faciens* † tu quæ omnibus in tecum — † facis
עמך בכל אשר־אתה עשה׃ ועתה 23
mihi fueris mentitus si ,Ecce :*Deo in* mihi iura — per Deum
השבעה לי באלהים הנה אם־תשקר לי
feci quam misericordiam iuxta , meo nepoti & ,meo filio &
ʰעשה — ולניני ולנכדי כחסד אשר ʰעשיתי
es peregrinatus *qua* , terra cum & ,mecum facies ,tecum — in qua
ⁱגור — עמך תעשה עמדי ועם־הארץ אשר־ⁱגרתה־
.iurabo Ego : Abraham dixit Et *ea in*
בה׃ ויאמר אברהם אנכי אשבע׃ 24
causas super Abimelech ipsum Abraham increpauit Et — propter puteū
ᵏיכח — ᵏוהוכח אברהם את־אבימלך על־ארות 25
.Abimelech serui rapuerant quam ,aquæ *putei*
באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך׃
verbum fecit quis noui non ,Abimelech dixit Et — fecerit hoc.
ויאמר אבימלך לא ידעתי מי עשה את־הדבר 26
non ego etiam & , mihi nunciasti non tu etiam & :*hoc*
ˡנגד — הזה וגם־אתה לא־ˡהגדת לי וגם אנכי לא
,*pecudem* Abraham accepit Et .hodie præter audiui — pecudes, & boues,
27
שמעתי בלתי היום׃ ויקח אברהם צאן
ipsi ambo percusserunt & :Abimelech ipsi dedit & ,*bouem &*
ᵐנתן — ובקר ᵐויתן לאבימלך ויכרתו שניהם
pecoris agnas septem Abraham statuit Et .fœdus — pecorum seorsum.
28 ברית׃ ויצב אברהם את־שבע כבשת הצאן
Quid :Abraham ad Abimelech dixit Et .*solas ipsas*
29 לבדהן׃ ויאמר אבימלך אל־אברהם מה
?*ipsas solas* starefecisti quas istæ agnæ septem *hæ* sunt
ⁿיצב — הנה שבע כבשת האלה אשר ⁿהצבת לבדנה׃ — seorsum?
,mea manu è capies agnas septem Quia : dixit Et
30 ויאמר כי את־שבע כבשת תקח מידי
fodi quòd ,testimonium in mihi sit vt
בעבור תהיה־לי לעדה כי חפרתי את־
istum locum vocauit Idcirco .hunc puteum
31 הבאר הזאת׃ על־כן קרא למקום ההוא
percusserunt Et .ipsi ambo iurauerant ibi quia .Beersebah
ᵒשנה — 32 באר שבע כי שם נשבעו ᵒשניהם׃ ויכרתו
princeps Pichol & , Abimelech surrexit Et .Beersebah in fœdus
ᵖקום — ברית בבאר שבע ᵖויקם אבימלך ופיכל שר־
.Pelistim terram ad sunt reuersi & ;eius exercitus
צבאו וישבו אל־ארץ פלשתים׃
nomine in † ibi inuocauit & :Beersebah in *arborem* ‡ plantauit Et — ‡ nemus † nomen
34 ᑫויטע אשל בבאר שבע ויקרא־שם בשם
terra in Abraham *est peregrinatus* ‖ Et .seculi Dei Domini
ᑫנטע — יהוה אל עולם׃ ʳויגר אברהם בארץ 35 — ‖ habitauit
.multos dies Pelistim
ʳגור
ˢיום — פלשתים ˢימים רבים׃

CAP XXII. כב

tentauit Deus & ista verba post fuit Et
1 ויהי אחר הדברים האלה והאלהים נסה
.ego Ecce : dixit & .Abraham :eum ad dixit & , Abraham
את־אברהם ויאמר אליו אברהם ויאמר הנני׃
quem ,tuum vnicum tuum filium nunc Cape :dixit Et
ᵗלקח — ויאמר ᵗקח־נא את־בנך את־יחידך אשר־
. Moriah terram ad tibi vade & :Ischac ,dilexisti
ᵘילך — אהבת את־יצחק ᵘולך־לך אל־ארץ המריה

& offer eum — montium vnum super holocaustum in ibi *eum ascendere fac &*
והעלהו שם לעלה על אחד ההרים
Et surrexit Abraham summo mane, — *diluculo in Abraham manicauit* Et .te ad dicam quem
3 אשר אמר אליך׃ וישכם אברהם בבקר
,secum suos pueros duos cepit & ,suum asinum statuit &
ויחבש את־חמרו ויקח את־שני נעריו אתו
,surrexit & , holocausti ligna scidit & ,suum filium Ischac &.
ואת יצחק בנו ויבקע עצי עלה ויקם
.Deus ei dixit quem ; locum ad iuit &
וילך אל־המקום אשר־אמר־לו האלהים׃
ᵃנשא — vidit & ,suos oculos Abraham leuauit *&* , tertia die In
ᵇראה — 4 ביום השלישי ᵃוישא אברהם את־עיניו ᵇוירא
‡ procul. — :suos pueros ad Abraham dixit Et .*longinquo de* ‡ locum
* Manete hîc — 5 את־המקום מרחק׃ ויאמר אברהם אל־נעריו
Vsque ibimus puer & ego & :asino cum *hic vobis Sedete**
שבו־לכם פה עם־החמור ואני והנער נלכה עד־
accepit Et .vos ad reuertemur & , adorabimus & ;illuc
ᶜשחה — 6 כה ᶜונשתחוה ונשובה אליכם׃ ויקח
,suū filium Ischac super posuit & ,holocausti ligna Abraham
ᵈשום — אברהם את־עצי העלה ᵈוישם על־יצחק בנו
iuerunt & :gladium & ,ignem sua manu in accepit &
ויקח בידו את־האש ואת־המאכלת וילכו
Abraham ad Ischac dixit Et .simul ipsi ambo
7 שניהם יחדו׃ ויאמר יצחק אל־אברהם
.mi fili ego Ecce : dixit & .mi Pater : dixit & ,suum patrem
אביו ויאמר אבי ויאמר הנני־בני
?holocaustū in agnus vbi & :ligna & , ignis Ecce : dixit &
ויאמר הנה האש והעצים ואיה השה לעלה׃
prospiciet — agnum sibi *videbit* Deus ; Abraham dixit Et
8 ויאמר אברהם אלהים יראה־לו השה
.pariter ipsi ambo perrexerunt Et .mi fili holocaustum In
לעלה בני וילכו שניהם יחדו׃
. Deus ei dixerat quem locum ad venerunt Et
ᵉבנה — 9 ᵉויבאו אל־המקום אשר אמר־לו האלהים
ordinauit & , altare Abraham ibi ædificauit Et
ᶠבנה — ᶠויבן שם אברהם את־המזבח ויערך את־
super eum posuit & ,suum filium Ischac ligauit & , ligna
ᵍשום — העצים ויעקד את־יצחק בנו ᵍוישם אתו על־
super — Abraham misit Et .ligna *desuper* altare
10 המזבח ממעל לעצים׃ וישלח אברהם את־
vt iugularet — .suū filium *iugulandum ad* gladium accepit & ,suā manum
ʰלקח — ידו ʰויקח את־המאכלת לשחט את־בנו׃
: dixit & , cælis de Domini Angelus eum ad clamauit Et
11 ויקרא אליו מלאך יהוה מן־השמים ויאמר
Ne : dixit Et .ego Ecce :dixit Et .Abraham , Abraham
12 אברהם אברהם ויאמר הנני׃ ויאמר אל־
extendas — .quicquam ei facias ne & ,puerum ad tuam manum *mittas*
ⁱעשה — תשלח ידך אל־הנער ואל־ⁱתעש לו מאומה
times — non & ,tu Deum *timens* quòd cognoui nunc quia
כי עתה ידעתי כי־ירא אלהים אתה ולא
.me à tuum vnicum tuum filium prohibuisti
חשכת את־בנך את־יחידך ממני׃
aries ecce & ,vidit & suos oculos Abraham leuauit Et
ᵏנשא ˡראה — 13 ᵏוישא אברהם את־עיניו ˡוירא והנה־איל
post se — , Abraham iuit Et .suis cornibus *in* ‡ perplexitate in detentus *post*
‡ spinarum — אחר נאחז בסבך בקרניו וילך אברהם
‡ & obtulit — .suo filio pro holocaustū in eū *fecit ascendere &* ‡ ,arietem cepit &
ויקח את־האיל ויעלהו לעלה תחת בנו׃
Dominus prospiciet. Idcirco — .*videbit Iehouah* ipsius loci nomen Abraham vocauit Et
14 ויקרא אברהם שם־המקום ההוא יהוה יראה
clamauit Et .videbitur Dominus monte In ,hodie dicitur *Quod*
15 אשר יאמר היום בהר יהוה יראה׃ ויקרא
.cælo de secundò Abraham ad Domini Angelus
ᵐשנה — מלאך יהוה אל־אברהם ᵐשנית מן־השמים׃
Per me — quòd eo pro quia : Dominus dixit , iuraui *me In* :dixit Et
16 ויאמר בי נשבעתי נאם־יהוה כי יען אשר
rem hanc — tuum filium prohibuisti non & ,*hoc verbum* fecisti
עשית את־הדבר הזה ולא חשכת את־בנך
,tibi benedicam benedicendo Quia :tuum vnicum
17 את־יחידך׃ כי־ברך אברכך
,cælorum stellas sicut tuum semen multiplicabo multiplicādo &
והרבה ארבה את־זרעך ככוכבי השמים

tuū ſemen hæreditabit & :maris *labium ſuper* quæ arenam ſicut & eſt iuxta lit-tus
וכחול אשר על־ [a]שפת הים [b]וירש זרעך
omnes tuo ſemine in benedicentur Et .ſuorū inimicorū portam
18 את שער איביו: והתברכו בזרעך כל
.meam vocem in . audiuiſti quòd eò terræ gentes obediuiſti voci meæ.
גויי הארץ עקב אשר שמעת [c]בקלי:
,ſurrexerunt & : ſuos pueros ad Abraham eſt reuerſus Et
19 [d]וישב אברהם אל־נעריו [e]ויקמו
-Beer in Abraham *ſedit* † & .Beerſebah ad pariter iuerunt & † habitauit
וילכו יחדו אל־באר שבע וישב אברהם בבאר
eſt nunciatum & ,*iſta verba* poſt fuit Et ſebah. res iſtas
20 שבע: ויהי אחרי הדברים האלה [f]ויגד
filios ipſa etiam Milcah peperit Ecce :dicendo Abraham ipſi
לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם־הוא בנים
Buz & ,ſuum primogenitum Hus .tuo fratri Nachor
21 לנחור אחיך: את־עוץ בכרו ואת־בוז
,Cheſed Et .Aram pattem Chemuel & ,eius fratrem
22 אחיו ואת־קמואל אבי ארם: ואת־כשד
.Bethuel & ,Idlaph & ,Pildas & ,Chazo &
ואת־חזו ואת־פלדש ואת־ידלף ואת בתואל:
peperit iſtos Octo .Ribcah genuit Bethuel Et
23 ובתואל ילד את־רבקה שמנה אלה ילדה
,eius concubina Et .Abraham fratri Nachor Milcah
24 מלכה לנחור אחי אברהם: ופילגשו
,Thebach ipſa etiam peperit & :Reumah eius nomen &
ושמה ראומה [g]ותלד גם־הוא את־טבח
.Mahacah & ,Tachas & ,Gacham &
ואת־גחם ואת־תחש ואת־מעכה:

Margin: [a] שפה ; [b] ירש ; [c] קול ; [d] שוב [e] קום ; [f] נגד ; [g] ילד

CAP. XXIII. כג

anni viginti & anni centum Sarah *vitæ fuerunt* Et fuit vita
1 ויהיו [h]חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה
Sarah eſt mortua Et .Sarah vitæ anni ,anni ſeptem &
2 ושבע [i]שנים שני חיי שרה: [k]ותמת שרה
.Chenahan terra in † Chebron ipſa ,Chiriatharbah in † eſt
בקרית ארבע הוא חברון בארץ כנען
.eam lugendum ad & ,Sarah plangendum ad Abraham venit Et
ויבא אברהם לספד לשרה [l]ולבכתה:
eſt locutus & ;ſui mortui *facies deſuper* Abraham ſurrexit Et à facie
3 ויקם אברהם מעל פני מתו וידבר
ego incola & Peregrinus :dicendo ,Cheth filios ad ſum
4 אל־בני־חת לאמר: [m]גר־[n]ותושב אנכי
ſepeliam & ,vobiſcum ſepulchri poſſeſſioné mihi date : vobiſcum
עמכם [o]תנו לי אחזת־קבר עמכם ואקברה
Cheth filij reſponderunt Et . mea facie à meum mortuum
5 מתי מלפני: [p]ויענו בני־חת
.mi domine nos Audi :ei dicendo ,Abraham ad
6 את־אברהם לאמר לו: שמענו אדני
electione in ‡ :noſtri medio in tu† Dei Princeps † es
נשיא אלהים אתה בתוכנו במבחר
‡ in electis ſepulchris noſtris
nobis è Vir .tuum mortuum ſepeli *noſtrorum ſepulchrorum*
קברינו קבר את־מתך איש ממנו
.tuū mortuum *ſepeliendo à* ,te à prohibebit non ſuum ſepulchrum ne ſepelias
את־קברו לא־יכלה ממך מקבר מתך:
terræ populo ſe incuruauit & ,Abraham ſurrexit Et
7 [q]ויקם אברהם [r]וישתחו לעם־הארץ
cum eſt Si :dicendo ,eis cum eſt locutus Et .Cheth filiis
8 לבני־חת: וידבר אתם לאמר אם־יש את־
;mea facie à meum mortuum *ſepeliendum ad* † veſtra anima
‡ vt ſepeliam
נפשכם לקבר את־ [ſ]מתי מלפני
dabit Et ✠ .Sochar *filium Hephron erga mihi orate* ‡ & ,me audite
‡ intercedite me apud Hephron filium
9 שמעוני ופגעו־לי בעפרון בן־צחר: [t]ויתן־
fine in quæ ei ‖ quæ *duplicitatis* * ſpeluncam mihi
✠ Vt det
לי את־מערת המכפלה אשר־לו אשר בקצה
veſtri medio in mihi eam det pleno argento In .ſui agri
* duplicem
שדהו בכסף מלא יתננה לי בתוככם
‖ eſt
filiorum medio in *ſedens* † Hephron Et .ſepulchri hæreditatem in
† habitabat
10 לאחזת־קבר: ועפרון ישב בתוך בני־
auribus in Abraham Chittæus Hephron reſpondit Et .Cheth
חת ויען עפרון החתי את־אברהם באזני
: dicendo ſuæ ciuitatis portā ingredientibus omnibus ,Cheth filiorum
בני־חת לכל [u]באי שער־עירו לאמר:

Margin: [h] חיה ; [i] שנה [k] מות ; [l] בכה ; [m] גור [n] ישב ; [o] נתן ; [p] ענה ; כלא ; [q] קום ; [r] שחה ; [ſ] מות ; [t] נתן ; [u] בוא

,ſpeluncam & ,tibi dedi Agrum .me audi ,mi domine Non
11 לא־אדני שמעני השדה נתתי לך והמערה
mei populi filiorum oculis in .eam dedi tibi ,eo in † quæ
† eſt
אשר־בו לך נתתיה לעיני בני־עמי
Abraham ſe incuruauit Et .tuum mortuum ſepeli .tibi eam dedi
12 נתתיה לך קבר מתך: וישתחו אברהם
auribus In Hephron ad eſt locutus Et .terræ populo coram
13 לפני עם־הארץ: וידבר אל־עפרון באזני
: me audias vtinam tu ſi ,Verum :dicendo ,terræ populi
עם־הארץ לאמר אך אם־אתה לו שמעני
dabo
meū mortuū ſepeliam & ,me à cape ,agri argentū *dedi*
נתתי כסף השדה [a]קח ממני ואקברה את־מתי
: ei dicendo ,Abraham Hephron reſpondit Et .ibi
14 שמה: [b]ויען עפרון את־אברהם לאמר לו:
ſiclorum quadringentorum Terra :me audi ,mi Domine
15 אדני שמעני ארץ ארבע מאת שקל־
eſt
tuum mortuum & ?*ipſa* quid .te inter & me inter argenti
כסף ביני ובינך מה־הוא ואת־מתך
ipſi Hephron
appendit & ,*Hephron ad* Abraham audiuit Et .ſepeli
16 קבר: וישמע אברהם אל־עפרון וישקל
fuerat locutus quod ,argentum Hephron ipſi Abraham
אברהם לעפרן את־הכסף אשר דבר
argenti ſiclos quadringentos ,Cheth filiorum auribus in
באזני בני־חת ארבע מאות שקל כסף
,Hephron ager *ſtetit Et* * .*mercatorem ad* ✠ tranſeuntis
✠ *vel*, per mercatores.
17 עבר לסחר: ויקם שדה עפרון
ſpelunca & ,ager ;Mamre *facies ad* † qui *duplicitate in* ‖ qui
* Confirmatúſque eſt
אשר במכפלה אשר לפני ממרא השדה והמערה
‖ erat in ſpelunca duplici
omni in ‡ quæ ,agro in ‡ quæ arbor omnis & ,eo in ‡ quæ
† erat coram
‡ erat
אשר־בו וכל־העץ אשר בשדה אשר בכל־
oculis in *acquiſitionem* * in Abraham Ipſi ;*circum* ✠ eius termino
✠ per circuitū.
18 גבלו סביב: לאברהם למקנה לעיני
* poſſeſſionem,
.eius ciuitatis portam *ingredientibus omnibus in* ‖ ,Cheth filiorum
‖ & omnium ingredientium
בני־חת בכל באי שער־עירו:
ſuam vxorem Sarah Abraham ſepeliuit poſtea Et
19 ואחרי־כן קבר אברהם את־שרה אשתו
‡ hæc :Mamre *facies ſuper duplicitatis agri* † ſpelunca in
† agri duplici coram
† eſt
אל־מערת שדה המכפלה על־ [c]פני ממרא הוא
ager *ſtetit Et* ‡ .Chenahan terra in Chebron
‡ confirmatúſque eſt
20 חברון בארץ כנען: [d]ויקם השדה
,ſepulchri poſſeſſionem in Abraham ipſi ,eo in quæ ſpelunca &
והמערה אשר־בו לאברהם לאחזת־קבר
.Cheth filiis à
מאת בני־חת:

Margin: [a] לקח ; [b] ענה ; קנה ; [c] פנה ; [d] קום

CAP. XXIIII. כד

benedixit Dominus & ,dies in venerat ſenex Abraham Et
1 ואברהם זקן [e]בא בימים ויהוה ברך
ſuū ſeruū ad Abraham dixit Et .omnibus in Abraham
2 את־אברהם בכל: ויאמר אברהם אל־עבדו
Pone :ei † quæ omnibus *in* dominantem ,ſuæ domus ſenem
† erant
זקן ביתו המשל בכל־אשר־לו [f]שים־
te faciam iurare Et .meo femore ſub tuam manum nunc
3 נא ידך תחת ירכי: ואשביעך
non quòd ,terræ *Deo* ✠ & ,cæli *Deo Domino in* ‡
‡ per Dominū Deum
ביהוה אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא־
ego cuius * ,Chenahanæi filiabus de meo filio vxorem accipies
✠ Deum
[g]תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי
* in cuius medio ego habito.
meā cognationé ad & ,meam terrā ad *Quia* .*eius medio in habitans*
Sed
4 יושב בקרבו: כי אל־ארצי ואל־ [h]מולדתי
.Iſchac meo filio vxorem capies & ,ibis
eum ad dixit Et
5 [i]תלך ולקחת אשה לבני ליצחק: ויאמר אליו
me poſt *eundum ad* mulier voluerit non forſitan Si :ſeruus
venire
העבד אולי לא־תאבה האשה ללכת אחרי
tuum filiū reducam reducendo nunquid ,hanc terram ad
אל־הארץ הזאת [k]ההשב אשיב את־בנך
eum ad dixit Et ?*inde es egreſſus qua* ,terram ad
vnde egreſſus es?
6 אל־הארץ אשר־יצאת משם: ויאמר אליו
.illuc meum filium reducas fortè ne ,tibi *Cuſtodire* :Abraham
Caue
אברהם השמר לך פן־תשיב את־בני שמה:
,mei patris domo è me tulit qui cæli Deus Dominus
7 יהוה אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי

Margin: [e] בוא ; [f] שום ; [g] לקח [h] ילד ; [i] ילך ; [k] שוב

pro manibus eius: .earum pondus aurei decem ; eius manus super armillas
צמידים על־ידיה ᶻ עשרה זהב משקלם׃
‡ est est Nunquid .mihi nunc Indica ‡ tu ‡ cuius Filia : dixit Et
23 ויאמר בת־מי את ᵃ הגידי נא לי היש ᵃ נגד
? pernoctandum ad nobis locus tui patris domo in ᵇ לון
בית־אביך מקום לנו ᵇ ללין׃
* sum quem ,Milcah filij , ego* Bethuel Filia :eum ad dixit Et
24 ותאמר אליו בת־בתואל אנכי בן־מלכה אשר
,palea Etiam :eum ad dixit Et . Nachor ipsi peperit
25 ילדה לנחור׃ ותאמר אליו גם־תבן
‖ & † est ‡ & .pernoctandū ad locus etiam ‡ ,nobiscum † multū pabulum etiam‖ ᶜ רבב
גם־מספוא ᶜ רב עמנו גם־מקום ללון׃
.Domino se incuruauit & , vir se inclinauit Et ᵈ קדד
26 ᵈ ויקד האיש ᵉ וישתחו ליהוה׃ ᵉ שחה ברך
,Abraham mei domini Deus Dominus Benedictus : dixit Et
27 ויאמר ברוך יהוה אלהי אדני אברהם
* a cum a ‡ suam veritatem & suā misericordiam dereliquit non qui ᶠ אמן
אשר לא־עזב חסדו ᶠ ואמתו מעם
* Peregrinantem fratrum domum Dominus me duxit ,via in Ego* .meo domino ᵍ נחה
אדני אנכי בדרך ᵍ נחני יהוה בית אחי
domui nunciauit & , puella cucurrit Et .mei domini ʰ רוץ
אדני׃ 28 ʰ ותרץ הנער ותגד לבית
הנערה ק , frater ‖ Ribcah ipsi Et .hæc verba secundum suæ matris
אמה כדברים האלה׃ 29 ולרבקה אח
‖ erat foras virum ad Laban cucurrit Et : Laban eius nomē &
ושמו לבן וירץ לבן אל־האיש החוצה
cùm vidisset & , inaurem videre vt † ,fuit Et .fontem ad ⁱ ראה
אל־העין׃ 30 ויהי ⁱ כראת את־הנזם ואת־
eùm audiuit ipse ipsam audire vt & , suæ sororis manus super armillas
הצמדים על־ידי אחתו וכשמעו את־
me ad est locutus Sic , dicendo , suæ sororis Ribcah verba
דברי רבקה אחתו לאמר כה־דבר אלי
stabat iuxta camelos super stans ecce & : virum ad venit & ,vir
האיש ויבא אל־האיש והנה עמד על־הגמלים
iuxta Domini benedicte Ingredere : dixit Et . fontem super
על־העין׃ 31 ויאמר בוא ברוך יהוה
vt quid manes foris? locum & domum paraui ego Et ? platea in stabis quid ad
למה תעמד בחוץ ואנכי ᵏ פניתי הבית ומקום ᵏ פנה
,camelos soluit & ,domum ad vir venit Et .camelis
לגמלים׃ 32 ויבא האיש הביתה ויפתח הגמלים
lauandum ad aquam & ,camelis pabulum & ,paleam dedit &
ויתן תבן ומספוא לגמלים ומים לרחץ
† erant . secum † qui virorum pedes & ,eius pedes
רגליו ורגלי האנשים אשר אתו׃
‡ coram eo vt comederet. Non : dixit Et .comedendum ad eius facies ad ‡ est positum Et
33 ˡ ויושם לפניו לאכל ויאמר לא ויושם ק
.Loquere :dixit Et .mea verba sum locutus ‡ vsque ‡ ,comedam
אכל עד אם־דברתי דברי ויאמר דבר׃ ˡ שום
‡ donec loquar * sum. : ego* Abraham Seruus : dixit Et
34 ויאמר עבד אברהם אנכי׃
:est magnificatus & , valde meo domino benedixit Dominus Et
35 ויהוה ברך את־אדני מאד ויגדל
‡ pecudes, & boues, ,seruos & , aurum & , argentum & ,bouem & pecus ‡ ei dedit &
ויתן־לו צאן ובקר וכסף וזהב ועבדם
Sarah peperit Et .asinos & , camelos & ,ancillas & ᵐ ילד
36 ושפחת וגמלים וחמרים׃ ᵐ ותלד שרה
‡ suam senectutem post meo domino filium mei domini vxor
אשת אדני בן לאדני אחרי זקנתה
† sunt me fecit iurare Et .ei † quæ omnia ei dedit & ⁿ נתן
37 ⁿ ויתן־לו את־כל־אשר־לו׃ וישבעני
filiabus de meo filio vxorem capies Non : dicēdo meus dominus
אדני לאמר לא־תקח אשה לבני מבנות ᵒ לקח
in cuius terra ego habito. Sed non Si .eius terra in habitans ego cuius ,Chenhanæi
הכנעני אשר אנכי ישב בארצו׃ אם־לא
‡ perges. capies & , meam familiam ad & ,ibis ‡ mei patris domum ad
38 אל־בית־אבי ᵖ תלך ואל־משפחתי ולקחת ᵖ ילך
non Fortasse : meum dominum ad dixi Et .meo filio vxorem
אשה לבני׃ 39 ואמר אל־אדני אלי לא־
cuius Dominus ,me ad dixit Et .me post mulier ibit
תלך האשה אחרי׃ 40 ויאמר אלי יהוה אשר־
secundabit & , tecum suū angelum mittet ,conspectu in ambulaui
התהלכתי ᵠ לפניו ישלח מלאכו אתך והצליח ᵠ פנה

qui & ,mihi est locutus qui & ,meæ cognationis terra è &
ומארץ מולדתי ואשר דבר־לי ואשר
† est : hanc terram dabo tuo Semini : dicendo , mihi iurauit
נשבע־לי לאמר לזרעך אתן את־הארץ הזאת
meo filio vxorem capies & ,inde facies ad suū angelum mittet ipse ante te,
הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני
,te post eundum ad mulier voluerit non si Et .inde pergere
משם׃ 8 ואם־לא תאבה האשה ללכת אחריך
non meum filium tantum : isto meo iuramento à eris mundus & duntaxat
ᵃ ונקית משבעתי זאת רק את־בני לא ᵃ נקה
sub suam manum seruus posuit Et .illuc reducas
9 תשב שמה׃ וישם העבד את־ידו תחת
.istud verbum super ei iurauit & ,sui domini Abraham femore super hoc
ירך אברהם אדניו ᵇ וישבע לו על־הדבר הזה׃ ᵇ שבע
,sui domini camelis è camelos decem seruus cepit Et
10 ויקח העבד עשרה גמלים מגמלי אדניו
,surrexit Et .eius manu in † sui domini bonum omne & :iuit & † erat
וילך וכל־טוב אדניו בידו ויקם
.Nachor ciuitatem ad ,Naharaim Aram ad iuit & in
וילך אל־ארם נהרים אל־עיר נחור׃
puteum ad ciuitatem extra camelos fecit genu flectere Et
11 ויברך הגמלים מחוץ לעיר אל־באר
.haustrices exeundi tempus ad ,vesperæ tempus ad ,aquæ tēpore vespertino, tempore quo egrediuntur mulieres quæ hauriunt
המים לעת ערב לעת ᶜ צאת השאבת׃
fac occurrere Abraham mei domini Deus Domine : dixit Et
12 ויאמר יהוה אלהי אדני אברהם הקרה־ ᶜ יצא
meo domino cum misericordiam fac & : hodie me coram nunc
נא לפני היום ועשה־חסד עם אדני
filiæ & .aquæ fontem super stans † ego Ecce .Abraham † sto iuxta
13 אברהם׃ הנה אנכי ᵈ נצב על־עין המים ובנות ᵈ יצב
.aquam hauriendum ad egredientes ‡ ciuitatis virorum ‡ egrediuntur
אנשי העיר יצאת לשאב מים׃
nunc Inclina , eam ad dixero quam ‡ puella erit Et ‡ ad quam
14 והיה הנער אשר אמר אליה ᵉ הטי־נא נער הנערה ק
tuis camelis etiam & , Bibe ,dixerit & ,bibam & ,tuā hydriā
כדך ואשתה ואמרה שתה וגם־גמליך ᵉ נטה
,feciam ea in ‡ Et .Ischac tuo seruo arguisti ipsam ; dabo potum ‡ præparasti ‡ per hoc
אשקה אתה הכחת לעבדך ליצחק ובה ᵍ אדע יכח ᵍ ידע
fuit Et .meo domino cum misericordiam fecisti quia † si feceris
15 כי־עשית חסד עם־אדני׃ ויהי־
,egrediebas Ribcah ecce & , loqui compleuerit antequam ipse יצא
הוא טרם כלה לדבר והנה רבקה יצאת
fratris Nachor vxoris Milcah filio Bethuel erat nata quæ
אשר ילדה לבתואל בן־מלכה אשת נחור אחי
puella Et .eius humerum super ‡ eius cadus ‡ Et .Abrahami ‡ hydria ‡ erat
16 אברהם וכדה על־שכמה׃ והנער והנערה ק
: eam cognouerat non vir & : virgo , valde aspectu pulchra ‡
ʰ טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה יאה ק ‡ erat
.ascendit & ,suum cadum impleuit & ,fontem ad descendit &
ⁱ ותרד העינה ותמלא כדה ᵏ ותעל׃ מלא טוב
me Refrigera : dixit & , eius occursum in seruus cucurrit Et *hydriam suam
17 ˡ וירץ העבד לקראתה ויאמר הגמיאיני ᵏ ירד עלה
.mi domine Bibe : dixit Et .tua hydria de aquæ exiguo † nunc ‖ Potum da mihi
18 נא מעט־מים מכדך׃ ותאמר שתה אדני ˡ רוץ
,suam manū super suam hydriam fecit descendere & ,festinauit & † parum
ותמהר ותרד כדה על־ידה מהר
:dixit & ,ei dare potum compleuit Et .ei dedit potum &
19 ותשקהו׃ ᵐ ותכל להשקתו ותאמר כלה
compleuerunt si ad vsque ‡ , hauriam tuis camelis Etiam ‡ donec compleuerint
גם לגמליך אשאב עד אם־כלו
in suum cadum ‡ euacuauit & , festinauit Et . bibere ‡ hydriam suam
20 לשתת׃ ותמהר ⁿ ותער כדה אל־ ⁿ ערה
hausit & ;hauriendum ad ,puteum ad adhuc cucurrit & ,canale
ᵒ השקת ותרץ עוד אל־הבאר לשאב ותשאב ᵒ שקה
, taceus eam ad stupescens vir Et .eius camelis omnibus ‡ stupebat super eam
21 לכל־גמליו׃ והאיש ᵖ משתאה לה מחריש ᵖ שאה
non an , suam viam Dominus secundasset vtrum sciendum ad
לדעת ההצליח יהוה דרכו אם־לא׃ דרך
cepit & , bibere cameli compleuissent cùm fuit Et
22 ויהי כאשר כלו הגמלים ᵠ לשתות ויקח ᵠ שתה
duas & , eius pondus sicli dimidium , auri inaurem vir ‡ auream, semissis
האיש נזם זהב בקע משקלו ʳ ושני ʳ שנה

domo de & ,mea familia de meo filio vxorem capies & ,tuam viam
דרכך ולקחת אשה לבני ממשפחתי ומבית
veneris cùm ,meo iuramento à eris immunis Tunc .mei patris
41 אבי: אז תנקה מאלתי כי תבוא
immunis eris & ,tibi dederint non si & :meam familiam ad
אל־משפחתי ואם־לא יתנו לך והיית נקי
Domine :dixi & ,fontem ad hodie veni Et .meo iuramento à
42 מאלתי: ואבא היום אל־העין ואמר יהוה
secundas nunc tu es si ,Abraham mei domini Deus
אלהי אדני אברהם אם־ישך־נא מצליח
ego Ecce :eam super ambulo ego qua ,meam viam
43 דרכי אשר אנכי הלך עליה: הנה אנכי
hauriendū ad egrediens ,puella erit & :aquæ fonte super stans
נצב על־עין המים והיה העלמה היצאת לשאב
aquæ parum quæso mihi Propina :eam ad dixero &
ואמרתי אליה השקיני־נא מעט־מים
etiam & ,bibe tu Etiam .me ad dixerit Et .tua hydria de
44 מכדך: ואמרה אלי גם־אתה שתה וגם
Dominus præparauit quam vxor † ipsa :hauriam tuis camelis
לגמליך אשאב הוא האשה אשר־הכיח יהוה
loquendum ad complerem antequam Ego .mei domini filio
45 לבן־אדני: אני טרם אכלה לדבר
super eius hydria & ,egrediens ‡ Ribcah ecce & ,meum cor ad
אל־לבי והנה רבקה יצאת וכדה על־
dixi & :hausit & ,fontem ad descendit & :eius humerum
שכמה ותרד העינה ותשאב ואמר
fecit descendere & ,festinauit Et .quæso mihi Propina :eam ad
46 אליה השקיני נא: ותמהר ותורד
tuis camelos ‖ etiam & ,Bibe :dixit & ,se desuper ‡ suam hydriam
כדה מעליה ותאמר שתה וגם־גמליך
interrogaui Et .potauit camelos * etiam & ,bibi & :potabo
47 אשקה ואשת וגם הגמלים השקתה: ואשאל
filij Bethuel Filia :dixit Et ? tu ‖ cuius Filia :dixi & ,eam
אתה ואמר בת־מי את ותאמר בת־בתואל בן־
super inaurem posui Et .Milcah ei peperit quem ,Nachor
נחור אשר ילדה־לו מלכה ואשם הנזם על־
,me inclinaui Et .eius manus super armillas & ,eius faciem †
48 אפה והצמידים על־ידיה: ואקד
Deo Domino benedixi & ,Domino me incuruaui &
ואשתחוה ליהוה ואברך את־יהוה אלהי
capiendū ad ,veritatis via in ‡ me duxit qui ,Abraham mei domini
אדני אברהם אשר הנחני בדרך אמת לקחת
si nunc Et .eius filio mei domini fratris filiam
49 את־בת־אחי אדני לבנו: ועתה אם־
,meo domino cum veritatem & misericordiam facientes vos estis
ישכם עשים חסד ואמת את־אדני
dexteram super respiciam ‡ & :mihi indicate ,non si Et .mihi indicate
הגידו לי ואם־לא הגידו לי ואפנה על־ימין
.Bethuel & Laban respondit Et .sinistram super vel
50 או על־שמאל: ויען לבן ובתואל
te ad loqui poterimus * Nō .verbum exiit Domino A :dixerunt &
ויאמרו מיהוה יצא הדבר לא נוכל דבר אליך
.vade & ,accipe .te coram Ribcah Ecce .bonum vel malum
51 רע או־טוב: הנה־רבקה לפניך קח ולך
.Dominus est locutus queadmodū ,tui domini filio vxor sit &
ותהי אשה לבן־אדניך כאשר דבר יהוה:
, eorum verba Abraham seruus audiuit quando fuit Et
52 ויהי כאשר שמע עבד אברהם את־דבריהם
vasa seruus protulit Et .Domino terram in se incuruauit &
53 וישתחו ארצה ליהוה: ויוצא העבד כלי־
pretiosa & Ribcah ipsi dedit & ,vestes & auri ‖ vasa & argenti *
כסף וכלי זהב ובגדים ויתן לרבקה ומגדנת
, biberunt & ,comederunt Et .eius matri & ,eius fratri dedit
54 נתן לאחיה ולאמה: ויאכלו וישתו
surrexerunt Et :pernoctauerunt & ,eo cum † qui viri & ipse
הוא והאנשים אשר־עמו וילינו ויקומו
.meum dominum ad ‡ me Dimittite :dixit Et .diluculo in
בבקר ויאמר שלחני לאדני:
nobiscum puella Maneat :eius mater & ,eius frater dixit Et
55 ויאמר אחיה ואמה תשב הנער אתנו
Ne :eos ad dixit Et .ibis postea :decadem vel dies
56 ימים או עשור אחר תלך: ויאמר אלהם אל־

eris mundus
a נקה
b בוא
si tu nunc secundas
per quam ego ambulo:
sto iuxta
c יצב
d שקה
† est
loqui in corde meo,
‡ egrediebatur
e ירד
Da mihi potum nunc.
‡ quæ erat super se,
‡ camelis tuis potum dabo
* camelis potū dedit.
‖ est
f שום
† nares
g קוד
h שחה
‡ per viam
i נחה
si facitis
k עשה
‡ vertam me ad dextram vel ad sinistram.
l נגד
m ענה
* possumus
n יכל
o לקח ילך
שחה
* argentea
‖ aurea
p מגד
q שתה
† erant
r לון
mane.
‡ & ibo
s ישב
הנערה
ק קרי
per dies saltem decem
הנער

me dimittite. meā viam secundauit Dominus & .me retardetis
תאחרו אתי ויהוה הצליח דרכי שלחוני
,puellam Vocemus :dixerunt Et .meum dominū ad ibo &
57 ואלכה לאדני: ויאמרו נקרא לנער
dixerunt & ,Ribcah vocauerunt Et .eius os interrogemus &
58 ונשאלה את־פיה: ויקראו לרבקה ויאמרו
.Ibo :dixit Et ? isto viro cum ibis Nunquid :eam ad
אליה התלכי עם־האיש הזה ותאמר אלך:
,eius nutricem & ,suam sororem Ribcah dimiserunt Et
59 וישלחו את־רבקה אחתם ואת־מנקתה
benedixerunt Et .eius viros & ,Abraham seruum &
60 ואת־עבד אברהם ואת־אנשיו: ויברכו
mille in sis tu ,nostra Soror :ei dixerunt & ,Ribcah
את־רבקה ויאמרו לה אחתנו את היי לאלפי
.ipsum odientiū portam tuum semen hæreditet & :milliū decem
רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו:
super equitauerunt * & ,eius puellæ & Ribcah surrexit ‡ Et
61 ותקם רבקה ונערתיה ותרכבנה על־
seruus tulit Et .virum post iuerunt & ,camelos
הגמלים ותלכנה אחרי האיש ויקח העבד
veniendo à veniebat Ischac Et .abiit & ,Ribcah
62 את־רבקה וילך: ויצחק בא מבוא
.meridiei terra in sedens † ipse Et .rei lachai Beer
באר לחי ראי והוא יושב בארץ הנגב:
respicere ad ‡ agro in meditandum ‡ ad Ischac erat egressus Et
63 ויצא יצחק לשוח בשדה לפנות
cameli ecce & ,vidit & ,suos oculos eleuauit & :vesperam
ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים
vidit & ,suos oculos Ribcah eleuauit Et .venientes *
64 באים: ותשא רבקה את־עיניה ותרא
ad dixit Et ‡ .camelo desuper cecidit † & ,Ischac
65 את־יצחק ותפל מעל הגמל: ותאמר אל־
nostrū occursū in agro in ambulans ‡ iste vir Quis :seruum
העבד מי־האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו
velamentum accepit & .meus dominus * Ipse :seruus dixit Et
ויאמר העבד הוא אדני ותקח הצעיף
omnia ‖ Ischac ipsi seruus narrauit Et .se operuit &
66 ותתכס: ויספר העבד ליצחק את כל־
tabernaculum in Ischac eā introduxit Et .fecerat quæ verba
67 הדברים אשר עשה: ויבאה יצחק האהלה
,vxorem in ei fuit & ,Ribcah accepit & ,suæ matris Sarah
שרה אמו ויקח את־רבקה ותהי־לו לאשה
.suam matrem post Ischac se est consolatus & :eam dilexit &
ויאהבה וינחם יצחק אחרי אמו:

CAP. XXV. כה

eius nomen & ,vxorem accepit & Abraham addidit Et
1 ויסף אברהם ויקח אשה ושמה
,Iochsan & ,Zimran ei peperit Et .Cheturah
2 קטורה: ותלד לו את־זמרן ואת־יקשן
.Suach & ,Isbac & ,Midian & ,Medan &
ואת־מדן ואת־מדין ואת־ישבק ואת־שוח:
Dedan filij & .Dedan & ,Seba genuit Iocsan Et
3 ויקשן ילד את־שבא ואת־דדן ובני דדן
filij Et .Leummim & ,Lethusim & ,Assurim fuerunt
היו אשורם ולטושם ולאמים: ובני
.Eldaah & ,Abidah & ,Chanoch & ,Hepher & ,Hephah ,Midian
4 מדין עיפה ועפר וחנך ואבידע ואלדעה
Abraham dedit Et .Cheturah filij isti omnes
5 כל־אלה בני קטורה: ויתן אברהם את־כל־
concubinarum filiis Et .Ischac ipsi ,sibi † quæ omnia
6 כל־אשר־לו ליצחק: ולבני הפילגשים
desuper ‡ eos emisit & :dona Abraham dedit ,Abraham ipsi ‡ quæ
אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל
terram ad ,orientem ad ,viuente ipso adhuc in ,suo filio Ischac
יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל־ארץ
: vixit quos Abraham vitæ annorum dies ‖ isti Et .Orientis *
7 קדם: ואלה ימי שני־חיי אברהם אשר־חי
.anni quinque & ,anni septuaginta & ,anni centum
מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים:
,senex ,bona senectute in Abraham est mortuus & :obiit Et
8 ויגוע וימת אברהם בשיבה טובה זקן

לנערה
ק
a ינק
‡ surrexerunt
* ascenderunt
b קום
c ילך d לקח
‡ id est, de puteo viuentis videntis me.
† manebat
e ראה
‡ orandum
‡ dum declinaret vespera.
f פנה
* veniebant
g נשא
† iactauit se de
‡ Dixerat enim
h נפל
‡ qui ambulat per agrum
* est
‖ omnia quæ
i כסה
k בוא
l נחם
m ילד
n נתן
† erant
‡ erant
‡ ab
o חיה
* orientalem,
‖ sunt
p יום q שנה
r מאה
s מות

sepelierunt Et .suos populos ad est congregatus & .satur &
9 ושבע ויאסף אל־עמיו׃ ויקברו
, duplicitatis spelunca in eius filij Ismahel & Ischac eum — duplici
אתו יצחק וישמעאל בניו אל־מערת המכפלה
super ‡ quæ , Chittæi Sochar filij Hephron agro in — ‡ est
אל־שדה עפרן בן־צחר החתי אשר על־
Abraham emit quem , Agro :Mamre facies
10 פני ממרא׃ השדה אשר־קנה אברהם — a פנה
Sarah & , Abraham est sepultus ibi : Cheth filiis à
מאת בני־חת שמה קבר אברהם ושרה
benedixit & , Abraham mortem post fuit Et .eius vxor — postquam mortuus est.
11 אשתו׃ b ויהי אחרי מות אברהם ויברך — b היה
Beer cum ‡ Ischac sedit † & ,eius filio Ischac Deus
אלהים את־יצחק בנו וישב יצחק עם־באר — † habitauit ‡ apud puteum Viuentis videntis me.
filij Ismahel generationes istæ Et .roi lachai
12 לחי ראי׃ ואלה c תלדת ישמעאל בן־ — c ילד
Sarah ancilla Aegyptia Haghar peperit quem Abraham
אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה
Ismahel filiorum nomina hæc Et .Abraham ipsi
13 לאברהם׃ ואלה שמות בני ישמעאל — per nomina sua, per generationes suas.
,Nebaioth Ismahel Primogenitus.suas generationes ad ,suis nominibus in
בשמתם לתולדתם בכר ישמעאל נבית
, Dumah & ,Mismah Et .Mibsam & , Adbeel & ,Chedar &
14 וקדר ואדבאל ומבשם׃ ומשמע ודומה
.Chedmah & , Naphis , Iethur , Thema & , Chadar .Massa &
15 ומשא׃ חדד ותימא יטור נפיש וקדמה׃
eorum nomina ista & , Ismahel filij ipsi Isti — sunt
16 אלה הם בני ישמעאל ואלה שמתם
principes duodecim: :suis palatiis in :suis oppidis in — per villas suas, & per palatia sua.
בחצריהם ובטירתם שנים־עשר נשיאם
; anni centum , Ismahel vitæ anni isti Et .suas familias per
17 לאמתם׃ ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה
,est mortuus & , obiit Et .anni septem & anni triginta &
ושלשים שנה ושבע שנים ויגוע d וימת — d מות
habitauerunt Et .suos populos ad est congregatus &
18 ויאסף אל־עמיו׃ וישכנו
,Ægypti facies super quæ , Sur ad vsque Chauilah à — est ante Ægyptum,
מחוילה עד־שור אשר על־פני מצרים
.cecidit suorum fratrum omnium facies Super .Assur in te ingrediente — Coram omnibus fratribus suis mortuus est.
e באכה אשורה על־פני כל־אחיו נפל׃
Abraham .Abraham filij Is hae generationes ‡ istæ Et — e בוא
19 ואלה תולדת יצחק בן־אברהם אברהם
quadraginta filius ‡ Ischac erat Et .Ischac genuit — ‡ sunt ‡ quadragenarius, quando accepit
20 הוליד את־יצחק׃ ויהי יצחק בן־ארבעים
Aramæi Bethuel filiam Ribcah cum accipiendo in ,annorum
שנה f בקחתו את־רבקה בת־בתואל הארמי — f לקח
.vxorem in sibi , Aramæi Laban sororem , Aram Padan de
מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה׃
quia ,sua vxoris regione e * Dominum ad Ischac orauit Et — * pro vxore sua
21 ויעתר יצחק ליהוה לנכח אשתו כי
concepit & ,Dominus ei fuit exorabilis & :ipsa || sterilis — || erat. Et complacuit
עקרה הוא ויעתר לו יהוה g ותהר — g הרה
,eius interiore in † filij se collidebant Et .eius vxor Ribcah — † in vtero eius.
22 רבקה אשתו׃ ויתרצצו הבנים בקרבה
interrogauit ad iuit Et ‡ ego .hoc quid ad ‡ ,ita Si :dixit & — ‡ Vt quid ego
ותאמר אם־כן למה זה אנכי h ותלך לדרש — h ילך
‡ gentes Duæ :ei Dominus dixit Et .Dominum — ‡ sunt
23 את־יהוה׃ ויאמר יהוה לה שני גיים — i שנה גוים
.se separabunt tuis visceribus à populi duo & ,tuo vtero in
בבטנך ושני לאמים ממעיך יפרדו
.minori seruiet multus || & ,erit fortior populo præ * populus Et — ק * populo maior
ולאם מלאם יאמץ ורב יעבד צעיר׃
gemini ecce & ,pariendum ad eius dies sunt impleti Et
24 וימלאו ימיה k ללדת והנה l תומם — k ילד l תאם
ipse totus rufus prior est egressus Et. eius vtero in † — † erant
25 בבטנה׃ ויצא הראשון אדמוני כלו
.Esau eius nomen vocauerunt Et capilli ‡ pallium sicut — ‡ pilosum.
כאדרת שער ויקראו שמו עשו׃
apprehendens ‡ eius manus & ,eius frater est egressus postea Et — ‡ tenebat calcaneum
26 ואחרי־כן יצא אחיו וידו אחזת
Ischac Et .Iahacob eius nomen vocauit & , Esau calcaneo in
בעקב עשו ויקרא שמו יעקב ויצחק

erat sexagenarius, quando peperit — creuerunt Et .ipsos gignendo in annorum sexaginta filius
27 בן־ששים שנה בלדת אתם׃ ויגדלו
‡ agricola: — :agri ‡ vir ,venatione sciens vir Esau fuit Et .pueri
הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה
*erat || in — .tabernaculis || manens perfectus vir * Iahacob &
a תמם — ויעקב איש a תם ישב אהלים׃
† erat — :eius ore in † venatio quia , Esau Ischac dilexit Et
28 ויאהב יצחק את־עשו כי־ציד בפיו
‡ diligebat — . coctum Iahacob coxit Et .Iahacob diligens ‡ Ribcah &
b נזד — 29 ורבקה אהבת את־יעקב׃ b ויזד יעקב נזיד
‡ erat — dixit Et .lassus ipse ‡ & ,agro ex Esau venit &
30 ויבא עשו מן־השדה והוא עיף׃ ויאמר
, rufo de nunc me comedere Fac :Iahacob ad Esau
עשו אל־יעקב הלעיטני נא מן־האדם
lum — eius nomen vocauit Idcirco .ego lassus quia , isto rufo
האדם הזה כי עיף אנכי על־כן קרא־שמו
hoc tempore — hodie sicut Vende :Iahacob dixit Et .Edom
31 אדום׃ ויאמר יעקב מכרה כיום את־
ego Ecce :Esau dixit Et .mihi tuam primogenituram
32 בכרתך לי׃ ויאמר עשו הנה אנכי
vado vt moriar, vt quid — ? primogenitura mihi hoc quid ad & ,moriendum ad vadens
הולך למות ולמה־זה לי בכרה׃
hoc tempore — .ei iurauit Et .hodie sicut mihi Iura :Iahacob dixit Et
33 ויאמר יעקב השבעה לי כיום וישבע לו
Iahacob Et .Iahacob ipsi suam primogenituram vendidit Et
34 וימכר את־בכרתו ליעקב׃ ויעקב
.bibit & , comedit & ,lenticularum coctum & , panem Esau dedit
c שתה — נתן לעשו לחם ונזיד עדשים ויאכל c וישת
.primogenituram Esau contempsitque , abiit & ,surrexit Et
d קום e בזה — d ויקם וילך e ויבז עשו את־הבכרה׃

CAP. XXVI. כו

quæ priorem famem præter terra in fames fuit Et
1 ויהי רעב בארץ מלבד הרעב הראשון אשר
Abimelech ad Ischac iuit & :Abraham diebus in fuerat
היה בימי אברהם וילך יצחק אל־אבימלך
ei — ,Dominus cum ad est visus Et .Gherar in Pelistim regem
f ראה — 2 מלך־פלשתים גררה׃ f וירא אליו יהוה
quam , terra in habita : Aegyptum in descendas Ne :dixit &
g ירד — ויאמר אל־g תרד מצרימה שכן בארץ אשר
‡ tibi. Inhabita terram hanc, — ,tecum ero & ,hac terra in Peregrinare .te ad ‡ dicam
3 אמר אליך׃ גור בארץ הזאת ואהיה עמך
omnes dabo tuo semini & tibi quia :tibi benedicam &
h נתן — ואברכך כי־לך ולזרעך h אתן את־כל־
.iuraui quod iuramentum statuam & ,istas terras
הארצת האל והקמתי את־השבעה אשר נשבעתי
faciam multiplicare Et .tuum patrem Abraham ad
i רבה — 4 לאברהם אביך׃ i והרביתי את־
omnes tuo semini dabo & ,cæli stellas sicut tuum semen
זרעך ככוכבי השמים ונתתי לזרעך את כל־
gentes omnes tuo semine in benedicentur Et .istas terras
הארצת האל והתברכו בזרעך כל גויי
obediuerit ‡ voci meæ, & custodierit — ,meam vocem in ‡ Abraham audiuit quod Eò .terræ
5 הארץ׃ עקב אשר־שמע אברהם בקלי
,mea statuta , mea præcepta , meam custodiam custodiuit &
k צוה l חקק — וישמר משמרתי k מצותי l חקותי
.Gherat in Ischac habitauit Et .meas leges &
6 ותורתי׃ וישב יצחק בגרר׃
de vxore eius. — :dixit Et .eius vxorem ad loci viri interrogauerunt Et
7 וישאלו אנשי המקום לאשתו ויאמר
|| est: † est — fortè ne : mea Vxor dicere timuit quia :ipsa || mea Soror
אחתי הוא כי ירא לאמר אשתי פן־
‡ propter ‡ pulchra aspectu erat. — bona ‡ quia :Ribcah super ‡ loci viri me occiderent
הרג — יהרגני אנשי המקום על־רבקה כי־טובת
ארך — ,dies ibi ei essent prolongati cùm in fuit Et .ipsa aspectu
8 מראה הוא׃ ויהי כי־ארכו־לו שם הימים
; vidit & ,fenestram per Pelistim rex Abimelech aspexit &
וישקף אבימלך מלך פלשתים בעד החלון וירא
ludebat — vocauit Et .sua vxore Ribcah cum ridens Ischac ecce &
והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו׃ ויקרא
est: — .ipsa tua vxor ecce Verè :dixit & , Ischac ad Abimelech
9 אבימלך ליצחק ויאמר אך הנה אשתך הוא

:Ischac eum ad dixit Et ? ipsa mea Soror , dixisti quomodo Et est .
וְאֵיךְ אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הִוא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יִצְחָק
:Abimelech dixit Et ,eam super moriar fortè Ne ,dixi Quia
10 כִּי אָמַרְתִּי פֶּן־אָמוּת עָלֶיהָ׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ
populi vnus iacuit parum vt ? nobis fecisti hoc Quid
מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לָּנוּ כִּמְעַט שָׁכַב אַחַד הָעָם
.delictum nos super fecisses venire & , tua vxore cum
אֶת־אִשְׁתֶּךָ וְהֵבֵאתָ עָלֵינוּ אָשָׁם׃
Tangens ‡ :dicendo , populo omni Abimelech præcepit Et
11 וַיְצַו אֲבִימֶלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר הַנֹּגֵעַ
seuit Et .morietur moriendo ,eius vxorem & , istum virum in
12 בָּאִישׁ הַזֶּה וּבְאִשְׁתּוֹ מוֹת יוּמָת׃ וַיִּזְרַע
centum ipso anno in reperit & , ipsa terra in Ischac .
יִצְחָק בָּאָרֶץ הַהִוא וַיִּמְצָא בַּשָּׁנָה הַהִוא מֵאָה
iuit & ,vir creuit Et .Dominus ei benedixit & ,mensuras*
13 שְׁעָרִים וַיְבָרְכֵהוּ יְהוָה׃ וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ
possessio ei fuit Et .valde creuit quo vsque † , crescêdo & , eundo
14 הָלוֹךְ וְגָדֵל עַד כִּי־גָדַל מְאֹד׃ וַיְהִי־לוֹ מִקְנֵה
inuiderunt & :multus famulatus ‡ & ,boum ‡ possessio & , pecoris †
צֹאן וּמִקְנֵה בָקָר וַעֲבֻדָּה רַבָּה וַיְקַנְאוּ
foderunt quos , puteos omnes Et .Pelistim ei
15 אֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים׃ וְכָל־הַבְּאֵרֹת אֲשֶׁר חָפְרוּ
eos obturauerunt ,sui patris Abraham diebus in , sui patris serui
עַבְדֵי אָבִיו בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו סִתְּמוּם
Abimelech dixit Et .puluere eos impleuerunt & , Pelistim
16 פְּלִשְׁתִּים וַיְמַלְאוּם עָפָר׃ וַיֹּאמֶר אֲבִימֶלֶךְ
.valde nobis es fortior quia , nobiscum à Abi : Ischac ad
אֶל־יִצְחָק לֵךְ מֵעִמָּנוּ כִּי־עָצַמְתָּ מִמֶּנּוּ מְאֹד׃
sedit* & ,Gherar valle in est castrametatus & ,Ischac inde abijt Et
17 וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם יִצְחָק וַיִּחַן בְּנַחַל־גְּרָר וַיֵּשֶׁב
, aquæ puteos fodit & , Ischac est reuersus Et .ibi
18 שָׁם׃ וַיָּשָׁב יִצְחָק וַיַּחְפֹּר אֶת־בְּאֵרֹת הַמַּיִם
eos obturauerant & ,sui patris Abraham diebus in foderant quos
אֲשֶׁר חָפְרוּ בִּימֵי אַבְרָהָם אָבִיו וַיְסַתְּמוּם
nomina eis vocauit Et .Abrahæ mortem post Pelistim
פְּלִשְׁתִּים אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיִּקְרָא לָהֶן שֵׁמוֹת
foderunt Et .suus pater eis vocauerat quæ nomina secundum
19 כַּשֵּׁמֹת אֲשֶׁר־קָרָא לָהֶן אָבִיו׃ וַיַּחְפְּרוּ
aquarum puteum ibi inuenerunt & : valle in Ischac serui
עַבְדֵי־יִצְחָק בַּנָּחַל וַיִּמְצְאוּ־שָׁם בְּאֵר מַיִם
pastoribus cum Gherar pastores sunt iurgati Et .viuentium
20 חַיִּים׃ וַיָּרִיבוּ רֹעֵי גְרָר עִם־רֹעֵי
,Hesech putei nomen vocauit Et aqua nobis : dicendo , Ischac
יִצְחָק לֵאמֹר לָנוּ הַמָּיִם וַיִּקְרָא שֵׁם־הַבְּאֵר עֵשֶׂק
,alium puteum foderunt Et .eo cum litigauerunt ‡ quia
21 כִּי הִתְעַשְּׂקוּ עִמּוֹ׃ וַיַּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֶרֶת
:Sithnah|| eius nomen vocauit Et .eo super etiam sunt iurgati &
וַיָּרִיבוּ גַּם־עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ שִׂטְנָה׃
sunt iurgati non & ,alium puteum fodit & , inde se euulsit Et
22 וַיַּעְתֵּק מִשָּׁם וַיַּחְפֹּר בְּאֵר אַחֶרֶת וְלֹא רָבוּ
Quia :dixit Et . ‡ Rechoboth eius nomen vocauit & : eo super
עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחֹבוֹת וַיֹּאמֶר כִּי
.terra in creuimus & , nobis Dominus fecit dilatare nunc
עַתָּה הִרְחִיב יְהוָה לָנוּ וּפָרִינוּ בָאָרֶץ׃
.Beersebah † inde ascendit Et
23 וַיַּעַל מִשָּׁם בְּאֵר שָׁבַע׃
:dixit & . ipsa nocte in Dominus eum ad* est visus Et
24 וַיֵּרָא אֵלָיו יְהוָה בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר
tecum quia , timeas Ne .tui patris Abraham Deus Ego
אָנֹכִי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ אַל־תִּירָא כִּי־אִתְּךָ
tuum semen multiplicare faciam & , tibi benedicam & ego, †
אָנֹכִי וּבֵרַכְתִּיךָ וְהִרְבֵּיתִי אֶת־זַרְעֲךָ
ibi ædificauit Et .meum seruum Abraham propter
בַּעֲבוּר אַבְרָהָם עַבְדִּי׃ וַיִּבֶן שָׁם
ibi tetendit & ,Domini nomine in ‡ inuocauit & ,altare
25 מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה וַיֶּט־שָׁם
.puteum Ischac serui ibi foderunt & , suum tabernaculum
אָהֳלוֹ וַיִּכְרוּ־שָׁם עַבְדֵי־יִצְחָק בְּאֵר׃
Achuzath & , Gherar ex eum ad iuit Abimelech Et
26 וַאֲבִימֶלֶךְ הָלַךְ אֵלָיו מִגְּרָר וַאֲחֻזַּת
eos ad dixit Et .eius exercitus princeps Pichol & , eius amicus
27 מֵרֵעֵהוּ וּפִיכֹל שַׂר־צְבָאוֹ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם

propter eam.
Paulum abfuit quin dormierit vnus è populo
עֹשֶׂה a Qui tetigerit virum hunc,
* modios || petrezit pergendo, † donec cresceret
† pecudum ‡ boum, ‡ prouentus
יוֹם b
סִתֵּם terra
מָלֵא à nobis:
יָלַךְ c mansit * habitauit
חָנָה d
שׁוּב e
eos nominibus
quibus vocauerat
חָיָה f רִיב g
רָעָה h
* Nostra est aqua. ‡ iurgati sunt
id est, odium.
שָׂטָן transtulit se
id est, latitudines.
nos,
פָּרָה i † in
עָלָה k * ei
רָאָה l
יָרֵא m † sum
רָבָה n ‡ nomen
בָּנָה o
נָטָה p
כָּרָה q

,me habuistis odio vos& ,me ad venistis Cur :Ischac
יִצְחָק מַדּוּעַ בָּאתֶם אֵלָי וְאַתֶּם שְׂנֵאתֶם אֹתִי
,vidimus Videndo :dixerunt Et ? vobiscum à me emisistis &
28 וַתְּשַׁלְּחוּנִי מֵאִתְּכֶם׃ וַיֹּאמְרוּ רָאוֹ רָאִינוּ
iuramentum nunc Sit : diximus & , tecum Dominus fuit quòd
כִּי־הָיָה יְהוָה עִמָּךְ וַנֹּאמֶר תְּהִי נָא אָלָה
.tecum fœdus percutiemus & : te inter & , nos inter ,nos inter
בֵּינוֹתֵינוּ בֵּינֵינוּ וּבֵינֶךָ וְנִכְרְתָה בְרִית עִמָּךְ׃
, te tetigerimus non quemadmodû , malum nobiscû feceris Si
29 אִם־תַּעֲשֵׂה עִמָּנוּ רָעָה כַּאֲשֶׁר לֹא נְגַעֲנוּךָ
te dimisimus & , bonum duntaxat tecum fecimus quemadmodum &
וְכַאֲשֶׁר עָשִׂינוּ עִמְּךָ רַק־טוֹב וַנְּשַׁלֵּחֲךָ
eis fecit Et .Domini* benedictus nunc tu : pace in
30 בְּשָׁלוֹם אַתָּה עַתָּה בְּרוּךְ יְהוָה׃ וַיַּעַשׂ לָהֶם
diluculo in manicarunt Et .biberunt & ederunt & , conuiuium
31 מִשְׁתֶּה וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ׃ וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר
abierunt & , Ischac eos deduxit Et .suo fratri vir iurauerunt &
וַיִּשָּׁבְעוּ אִישׁ לְאָחִיו וַיְשַׁלְּחֵם יִצְחָק וַיֵּלְכוּ
serui venerunt & , ipsa die in fuit Et .pace in eo cum de
32 מֵאִתּוֹ בְּשָׁלוֹם׃ וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי
, foderunt quem putei occasiones super ei nunciauerunt & , Ischac
יִצְחָק וַיַּגִּדוּ לוֹ עַל־אֹדוֹת הַבְּאֵר אֲשֶׁר חָפָרוּ
eum vocauit Et .aquas Inuenimus : ei dixerunt &
33 וַיֹּאמְרוּ לוֹ מָצָאנוּ מָיִם׃ וַיִּקְרָא אֹתָהּ
diem ad vsque , Beersebath † vrbis nomen Idcirco .Sibeah
שִׁבְעָה עַל־כֵּן שֵׁם־הָעִיר בְּאֵר שֶׁבַע עַד הַיּוֹם
annorum quadraginta filius Esau erat Et .hanc
34 הַזֶּה׃ וַיְהִי עֵשָׂו בֶּן־אַרְבָּעִים שָׁנָה
& , Chittæi Beeri filiam Iehudith vxorem accepit &
וַיִּקַּח אִשָּׁה אֶת־יְהוּדִית בַּת־בְּאֵרִי הַחִתִּי וְאֶת־
amaritudo fuerunt Et .Chittæi Elon filiam Bosmath
35 בָּשְׂמַת בַּת־אֵילֹן הַחִתִּי׃ וַתִּהְיֶיןָ מֹרַת
Ribcah ipsi & , Ischac ipsi spiritus
רוּחַ לְיִצְחָק וּלְרִבְקָה׃

CAP. XXVII. כז

eius oculi caligassent & , Ischac senuisset cùm fuit Et
1 וַיְהִי כִּי־זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיןָ עֵינָיו
, dixit & , maiorem suum filium Esau vocauit & , videndo à
מֵרְאֹת וַיִּקְרָא אֶת־עֵשָׂו בְּנוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר
Ecce :dixit Et .ego Ecce :eum ad dixit Et .mi Fili :eum ad
2 אֵלָיו בְּנִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר הִנֵּה־
nunc Et .meæ mortis diem noui non .senui nunc
3 נָא זָקַנְתִּי לֹא יָדַעְתִּי יוֹם מוֹתִי׃ וְעַתָּה
,tuum arcum & , tuam pharetram , tua instrumenta quæso tolle
שָׂא־נָא כֵלֶיךָ תֶּלְיְךָ וְקַשְׁתֶּךָ
.venationem mihi venare & , agrum in egredere &
וְצֵא הַשָּׂדֶה וְצוּדָה לִּי צָיִדה׃
affer & : dilexi quemadmodum sapidos cibos mihi fac Et
4 וַעֲשֵׂה־לִי מַטְעַמִּים כַּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי וְהָבִיאָה
antequam , mea anima tibi benedicat vt : comedam & , mihi
לִּי וְאֹכֵלָה בַּעֲבוּר תְּבָרֶכְךָ נַפְשִׁי בְּטֶרֶם
Esau ad Ischac loquendo in audiens Ribcah Et .moriar
5 אָמוּת׃ וְרִבְקָה שֹׁמַעַת בְּדַבֵּר יִצְחָק אֶל־עֵשָׂו
venationem venandum ad , agrum in Esau fuit Et .suum filium
בְּנוֹ וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו הַשָּׂדֶה לָצוּד צַיִד
suum filium Iahacob ad dicit Ribcah Et .adducendum ad
6 לְהָבִיא׃ וְרִבְקָה אָמְרָה אֶל־יַעֲקֹב בְּנָהּ
Esau ad loquentem tuum patrem audiui Ecce : dicendo
לֵאמֹר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי אֶת־אָבִיךָ מְדַבֵּר אֶל־עֵשָׂו
fac & , venationem mihi Affer : dicendo , tuum fratrem
7 אָחִיךָ לֵאמֹר׃ הָבִיאָה לִּי צַיִד וַעֲשֵׂה־
facies ad tibi benedicam & , comedam & , delectabiles cibos mihi
לִי מַטְעַמִּים וְאֹכֵלָה וַאֲבָרֶכְכָה לִפְנֵי
audi ‡ mi fili nunc Et .meæ mortis facies ad , Domini
8 יְהוָה לִפְנֵי מוֹתִי׃ וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע
nunc Vade .tibi præcipiens ego quod ad , meam vocem in
9 בְּקֹלִי לַאֲשֶׁר אֲנִי מְצַוָּה אֹתָךְ׃ לֶךְ־נָא
: bonos caprarum hœdos duos inde , mihi cape & , pecus ‡ ad
אֶל־הַצֹּאן וְקַח־לִי מִשָּׁם שְׁנֵי גְּדָיֵי עִזִּים טֹבִים
: dilexit quemadmodum, tuo patri sapidos cibos eos* faciam &
וְאֶעֱשֶׂה אֹתָם מַטְעַמִּים לְאָבִיךָ כַּאֲשֶׁר אָהֵב׃

בּוֹא a ne essem vobiscum?
רָאָה b
עָשָׂה c *es
surrexerunt summo mane
aliter alteri.
à se
causam
נָגַד d
† est
quadragenarius
לָקַח e
irritabant spiritum Ischac & Ribcah.
מָרַר f vel מֹרַת
כָּלָה g vt non videret,
Ecce adsum.
quo moriar.
cape נָשָׂא h
כָּלָה i תְּלִי יְתִירָה
יָצָא l
audiebat dum loqueretur
vt afferret.
בּוֹא m
coram Domino, antequam moriar. ‡ obedi voci meæ, in eo quod præcipio tibi.
פָּנָה n קוֹל
‡ pecudes,
יָלַךְ o לָקַח p
* ex eis

tibi benedicat vt propterea, comedet &, tuo patri afferes Et
10 והבאת לאביך ואכל בעבר אשר יברכך
Rbcah ad Iahacob dixit Et .suæ mortis facies ad
11 לפני מותו: ויאמר יעקב אל־רבקה — antequam moriatur.
ego & , pilosus vir † meus frater Esau Ecce : suam matrem — † est
אמו הן עשו אחי איש שעיר ואנכי
ero & , meus pater me palpauerit fortè Si .lenis vir
12 איש חלק: אולי [a] ימשני אבי והייתי — [a] משש
me super faciam venire & ;faciens errare tanquam eius oculis in — tanquam seductor.
בעיניו [b] כמתעתע והבאתי עלי
: sua mater ei dixit Et .benedictionem non &, maledictionem — [b] תעה
13 קללה ולא ברכה: ותאמר לו אמו
, meam vocem in audi Tantùm ‡ .mi fili tua maledictio † me Super — † sit ‡ Veruntamen obedi voci meæ,
עלי קללתך בני אך שמע בקלי
. suæ matri attulit & , accepit & , iuit Et .mihi cape , vade &
14 ולך קח־לי: וילך ויקח ויבא לאמו
. eius pater dilexit quemadmodum , sapidos cibos eius mater fecit Et
ותעש אמו [c] מטעמים כאשר אהב אביו: — [c] טעם
maioris sui filij Esau vestes Ribcah accepit Et
15 ותקח רבקה את־בגדי עשו בנה הגדל
Iahacob induit & : domo *in secum* quæ , concupiscibiles — erant apud se
החמדת אשר אתה בבית ותלבש את־יעקב
caprarum hœdorum pelles Et .minorem suum filium
16 בנה הקטן: ואת ערת גדיי העזים
.*eius ceruicum* lenitatem super & , eius manus super fecit induere — colli eius.
הלבישה על־ידיו ועל חלקת צואריו:
. *fecerat* quos panem & , sapidos cibos dedit Et — parauerat
17 ותתן את־המטעמים ואת־הלחם אשר [d] עשתה — [d] עשה
, suum patrem ad venit Et .sui filij Iahacob manu in
18 ביד יעקב בנה: [e] ויבא אל־אביו — [e] בוא
? mi fili *tu* * Quis . *ego Ecce* ‡ : dixit Et . mi Pater , dixit & — ‡ Ecce adsum. * es
ויאמר אבי ויאמר הנני מי אתה בני:
, tuus primogenitus Esau ‖ Ego : suum patrem ad Iahacob dixit Et — ‖ sum
19 ויאמר יעקב אל־אביו אנכי עשו בכרך
, sede , nunc Surge . me ad es locutus quemadmodum feci
עשיתי כאשר דברת אלי קום־נא [f] שבה — [f] ישב
.tua anima mihi benedicat vt , mea venatione de comede &
ואכלה [g] מצידי בעבור תברכני נפשך: — [g] צוד
Festinasti ? hoc † Quid : suum filium ad Ischac dixit Et — † est
20 ויאמר יצחק אל־בנו מה־זה מהרת
Dominus occurrere fecit Quia : dixit Et . mi fili *inueniendum ad* ‡ — ‡ vt inuenires
למצא בני ויאמר כי הקרה יהוה
: Iahacob ad Ischac dixit Et .*meam faciem ad* ‡ tuus Deus — ‡ venationem coram me.
21 אלהיך לפני: ויאמר יצחק אל־יעקב
meus filius ipse *tu an* , mi fili te palpabo & , nunc Appropinqua — vtrum sis
[h] גשה־נא [i] ואמשך בני האתה זה בני — [h] נגש
Ischac ad Iahacob appropinquauit Et. .non an , Esau
22 עשו אם־לא: ויגש יעקב אל־יצחק — [i] משש
, * Iahacob vox , Vox : dixit & , eum palpauit & , suum patrem — * est,
אביו וימשהו ויאמר הקל קול יעקב
erant quia , eum agnouit non Et . Esau manus manus &
23 והידים ידי עשו: ולא [k] הכירו כי־היו — [k] נכר
. ei benedixit Et . pilosæ sui fratris Esau manus sicut eius manus
ידיו כידי עשו אחיו שערת ויברכהו:
. *Ego* * : dixit Et ? Esau meus filius ipse ‡ Tu : dixit Et — ‡ es * Sum.
24 ויאמר אתה זה בני עשו ויאמר אני:
venatione de comedam &, mihi fac Appropinquare : dixit Et
25 ויאמר הגשה לי ואכלה מציד
, ei fecit appropinquare Et . mea anima tibi benedicat vt , mei filij
בני למען תברכך נפשי ויגש־לו
eum ad dixit Et .bibit &, vinum ei attulit Et : comedit &
26 ויאכל ויבא לו יין וישת: ויאמר אליו
. mi fili me osculare & , nunc Appropinqua : eius pater Ischac
יצחק אביו גשה־נא [l] ושקה־לי בני: — [l] נשק
est odoratus Et .eum est osculatus & , appropinquauit Et
27 ויגש [m] וישק־לו [m] וירח — [m] ריח
Vide : dixit & , ei benedixit & , eius vestimentorum odorem — Ecce odor
את־ריח בגדיו ויברכהו ויאמר ראה
. Dominus *ei* benedixit cui , agri *odorem* ‡ sicut mei filij *odorem* — ‡ odor
ריח בני כריח שדה אשר ברכו יהוה:
pinguedinibus de & ., cæli rore de Deus tibi det Et
28 ויתן לך האלהים מטל השמים ומשמני

. noui vini & , frumenti multitudinem & , terræ
הארץ [a] ורב דגן ותירש: — [a] רבב
esto : populi tibi se incuruent & , populi tibi Seruiant
29 יעבדוך עמים וישתחו לך לאמים היה — וין / ק
. tuæ matris filij tibi se incuruent & , tuis fratribus dominus
גביר לאחיך [b] וישתחוו לך בני אמך — [b] שחה
.*benedictus tibi benedicentes & , maledictus tibi Maledicentes* * — * Maledicentes tibi maledicti erunt , & benedicentes tibi, benedicti erūt.
ארריך ארור ומברכיך ברוך:
benedicendum ad Ischac compleuit quando fuit Et
30 ויהי כאשר כלה יצחק לברך את־
facie à Iahacob exierat exeundo *tantum* ‖ fuit & , Iahacob — ‖ veruntamen
יעקב ויהי אך יצא יצא יעקב מאת [c] פני — [c] פנה
. sua venatione à venit eius frater Esau & : sui patris Ischac
יצחק אביו ועשו אחיו בא [d] מצידו: — [d] צוד
: suo patri attulit & , sapidos cibos ipse etiam fecit Et
31 [e] ויעש גם־הוא מטעמים [f] ויבא לאביו — [e] עשה [f] בוא
venatione de comedat & , meus pater Surgat : suo patri dixit &
ויאמר לאביו [g] יקם אבי ויאכל מציד — [g] קום
Ischac ei dixit Et . tua anima mihi benedicat vt , sui filij
32 בנו בעבר תברכני נפשך: ויאמר לו יצחק
tuus primogenitus tuus filius ‡ Ego : dixit Et ? tu ‡ Quis : eius pater — ‡ es ‡ sum
אביו מי־אתה ויאמר אני בנך בכרך
. *valde vsque* † magno *tremore* ‖ Ischac *contremuit* * Et . Esau — * expauit ‖ pauore † vehementissimè
33 עשו: ויחרד יצחק חרדה גדלה עד־מאד
attulit & , venationem est venatus qui , ille vbi ‡ Quis : dixit Et — ‡ est, &
ויאמר מי־אפוא הוא הצד־ציד ויבא
ei benedixi & ? venires antequam omnibus ex comedi & , mihi
לי ואכל מכל בטרם תבוא ואברכהו
, sui patris verba Esau *audire Vt* . erit benedictus etiam — Cùm audisset
34 גם־ברוך יהיה: כשמע עשו את־דברי אביו
: suo patri dixit Et .*valde vsq; amaro* & , magno clamore clamauit & — amaritudine affectus est vehementissimè.
ויצעק צעקה גדלה ומרה עד־מאד ויאמר לאביו
tuus frater Venit dixit Et . mi pater *ego etiam* † , mihi Benedic — † etiam ego filius tuus sum.
35 ברכני גם־אני אבי: ויאמר בא אחיך
quòd Num ‡ : dixit & . tuam benedictionem accepit & , *dolo in* ‡ — ‡ dolosè, ‡ Verè vocatum est
36 במרמה [h] ויקח ברכתך: ויאמר הכי — [h] לקח
. vicibus duabus iam me supplantauit & , Iahacob eius nomē *vocauit*
קרא שמו יעקב [i] ויעקבני זה פעמים — [i] עקב
accepit nunc ecce & , accepit meam Primogenituram
את־בכרתי לקח והנה עתה לקח
? benedictionē mihi reseruasti Nonne : dixit Et . meā benedictionē
ברכתי ויאמר הלא־אצלת לי ברכה:
eum posui dominū Ecce : Esau ad dixit & , Ischac respondit Et
37 [k] ויען יצחק ויאמר לעשו הן גביר [l] שמתיו — [k] ענה [l] שום
, *frumento* & ; seruos in ei dedi eius fratres omnes & , tibi — frumentum, & vinum nouum adiunxi ei;
לך ואת־כל־אחיו נתתי לו לעבדים ודגן
? mi fili faciam quid nunc tibi & ; *eum fulsi musto* &
ותירש סמכתיו ולכה אפוא מה אעשה בני:
vna benedictio Num : suum patrem ad Esau dixit Et
38 ויאמר עשו אל־אביו הברכה אחת — † est
. mi pater ‡ ego Etiam . mihi Benedic ? mi pater tibi *ipsa* † — ‡ filius tuus
הוא־לך אבי ברכני גם־אני אבי
Ischac respondit Et . fleuit & , suam vocem Esau eleuauit Et
39 [m] וישא עשו קלו ויבך: ויען יצחק — [m] נשא
erit terræ pinguedinibus de Ecce : eum ad dixit & , eius pater
אביו ויאמר אליו הנה משמני הארץ יהיה — in
super Et . desuper cæli rore de & , tua habitatio
40 [n] מושבך ומטל השמים מעל: ועל־ — [n] ישב
quando erit Et . seruies tuo fratri & , viues tuo gladio
חרבך תחיה ואת־אחיך תעבד והיה כאשר — à
. tuo collo *desuper* eius iugum franges & , dominaberis
[o] תריד ופרקת [p] עלו מעל צוארך: — [o] רוד [p] עלל
qua , *benedictione super* Iahacob Esau habuit odio Et — propter benedictionem,
41 וישטם עשו את־יעקב על־הברכה אשר
Appropinquabunt : suo corde in Esau *dixit* & : eius pater ei benedixit — cogitauit
ברכו אביו ויאמר עשו בלבו יקרבו — לבב
. meum fratrem Iahacob occidam & , mei patris luctus dies
[q] ימי אבל אבי ואהרגה את־יעקב אחי: — [q] יום
, maioris sui filij Esau verba Ribcah ipsi *est nunciatum* Et — nunciata sunt
42 [r] ויגד לרבקה את־דברי עשו בנה הגדל — [r] נגד
dixit & , minorem suum filium Iahacob ad vocauit & , misit &
ותשלח ותקרא ליעקב בנה הקטן ותאמר

. te occidendum ad tibi se consolans tuus frater Esau Ecce : eum ad
אֵלָיו הִנֵּה עֵשָׂו אָחִיךָ מִתְנַחֵם לְךָ לְהָרְגֶךָ׃
tibi fuge , surge & ; meam vocem in audi *, mi fili nunc Et
43 וְעַתָּה בְנִי שְׁמַע [a] בְּקֹלִי וְקוּם בְּרַח־לְךָ
eo cum sedebis ‖ Et . Charan in meum fratrem Laban ad
אֶל־לָבָן אָחִי חָרָנָה׃ 44 וְיָשַׁבְתָּ עִמּוֹ
. tui fratris furor auertatur quo vsque , vnos † dies
יָמִים אֲחָדִים עַד אֲשֶׁר־תָּשׁוּב [b] חֲמַת אָחִיךָ׃
obliuiscatur & , te à tui fratris furorem auerti ad Vsque ‡
45 עַד־שׁוּב אַף־אָחִיךָ מִמְּךָ וְשָׁכַח אֵת
quid Vt . inde te accipiam & , mittam Et . ei fecisti quæ
אֲשֶׁר־[c]עָשִׂיתָ לּוֹ וְשָׁלַחְתִּי וּלְקַחְתִּיךָ מִשָּׁם לָמָה
Ribcah dixit Et ? vna die vobis ambobus etiam orbabor
46 אֶשְׁכַּל גַּם־שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד׃ וַתֹּאמֶר רִבְקָה
filiarum facie à mea vita in sum affecta Angustiis : Ischac ad
אֶל־יִצְחָק [d] קַצְתִּי [e] בְחַיַּי מִפְּנֵי בְּנוֹת
istas sicut, Cheth filiabus de vxorem Iahacob accipiens † si : Cheth
חֵת אִם־לֹקֵחַ יַעֲקֹב אִשָּׁה מִבְּנוֹת־חֵת כָּאֵלֶּה
? vita mihi quid ad ‡ , terræ filiabus de
מִבְּנוֹת הָאָרֶץ לָמָּה לִּי חַיִּים׃

consolatur se super te, vt occidat te. נחם התנחם
* obedi voci meæ, קול [a]
‖ habita
† aliquot, donec quiescat
יתם [b]
‡ Donec auertatur furor
עשה [c]
propter filias קוץ [d] חיה [e]
† acceperit
vt quid est mihi vita?

CAP. XXVIII. כח

, ei præcepit & , ei benedixit & , Iahacob ad Ischac vocauit Et
1 וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל־יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוֵּהוּ
. Chenahan filiabus de vxorem capies Non , ei dixit &
וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא־[f]תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃
patris Bethuel domum ad , Aram Padan in vade, Surge
2 קוּם לֵךְ פַּדֶּנָה אֲרָם בֵּיתָה בְתוּאֵל אֲבִי
Laban filiabus de vxorem inde tibi cape & : tuæ matris
אִמֶּךָ וְקַח־לְךָ מִשָּׁם אִשָּׁה מִבְּנוֹת לָבָן
tibi benedicat omnipotens Deus Et . tuæ matris fratris
3 אֲחִי אִמֶּךָ׃ וְאֵל שַׁדַּי יְבָרֵךְ אֹתְךָ
. populorũ cœtũ in sis & , te faciat multiplicare & , te faciat crescere &
וְיַפְרְךָ [g] וְיַרְבֶּךָ [h] וְהָיִיתָ לִקְהַל עַמִּים׃
tuo semini & , tibi, Abraham benedictionem tibi det Et
4 וְיִתֶּן־לְךָ אֶת־בִּרְכַּת אַבְרָהָם לְךָ וּלְזַרְעֲךָ
, tuarum peregrinationum terram te hæreditandum ad , tecum
אִתָּךְ [i] לְרִשְׁתְּךָ אֶת־אֶרֶץ [k] מְגֻרֶיךָ
Ischac misit Et . Abraham ipsi Deus dedit quam
אֲשֶׁר־נָתַן אֱלֹהִים לְאַבְרָהָם׃ 5 וַיִּשְׁלַח יִצְחָק
Bethuel filium Laban ad , Aram Padan in iuit & , Iahacob
אֶת־יַעֲקֹב וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם אֶל־לָבָן בֶּן־בְּתוּאֵל
. Esau & , Iahacob matris , Ribcah fratrem Aramæi
הָאֲרַמִּי אֲחִי רִבְקָה אֵם יַעֲקֹב וְעֵשָׂו׃
misit &. Iahacob Ischac benedixit quòd , Esau vidit Et
6 וַיַּרְא [l] עֵשָׂו כִּי־בֵרַךְ יִצְחָק אֶת־יַעֲקֹב וְשִׁלַּח
, vxorem inde sibi accipiendum ad , Aram * Padan in eum
אֹתוֹ פַּדֶּנָה אֲרָם לָקַחַת־לוֹ מִשָּׁם אִשָּׁה
accipies non : dicendo eum super * præcepit & , ei eũ benedicendo in
בְּבָרְכוֹ אֹתוֹ [m] וַיְצַו עָלָיו לֵאמֹר לֹא־תִקַּח
, suum patrem ad Iahacob audiuit ‖ Et . Chenahan filiabus de vxorem
אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן׃ 7 וַיִּשְׁמַע יַעֲקֹב אֶל־אָבִיו
Esau vidit Et . Aram Padan in iuit & ; suam matrem ad &
וְאֶל־אִמּוֹ וַיֵּלֶךְ פַּדֶּנָה אֲרָם׃ 8 [n] וַיַּרְא עֵשָׂו
. sui patris Ischac oculis in Chenahan filiæ malæ quòd †
כִּי [o] רָעוֹת בְּנוֹת כְּנָעַן בְּעֵינֵי יִצְחָק אָבִיו׃
Machalath accepit & , Ismahel ad Esau abiit Et
9 וַיֵּלֶךְ עֵשָׂו אֶל־יִשְׁמָעֵאל וַיִּקַּח [p] אֶת־מָחֲלַת
super Nebaioth sororem Abraham filij Ismahel filiam
בַּת־יִשְׁמָעֵאל בֶּן־אַבְרָהָם אֲחוֹת נְבָיוֹת עַל־
-Beer è Iahacob est egressus Et . vxorem in sibi, suas vxores
נָשָׁיו לוֹ לְאִשָּׁה׃ 10 וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר
pernoctauit & , locum in occurrit ‡ Et : Charan in iuit &, Sebah
שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חָרָנָה׃ 11 וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם [q] וַיָּלֶן
, loci , lapidibus de tulit & ; sol occubuerat quia , ibi
שָׁם כִּי־בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאַבְנֵי הַמָּקוֹם
. illo loco in iacuit ‖ & , sua ceruicalia * posuit &
וַיָּשֶׂם [r] מְרַאֲשֹׁתָיו וַיִּשְׁכַּב בַּמָּקוֹם הַהוּא׃
, terram super † erecta scala ecce & : somniauit Et
12 וַיַּחֲלֹם וְהִנֵּה סֻלָּם [s] מֻצָּב אַרְצָה
Dei angeli ecce Et : cælum attingens ‡ eius caput &
וְרֹאשׁוֹ [t] מַגִּיעַ הַשָּׁמַיְמָה וְהִנֵּה מַלְאֲכֵי אֱלֹהִים

לקח [f]
פרה [g] רבה [h]
vt hæreditate accipias
ירש [i] גור [k]
ראה [l]
quando benedixit * ei
צוה [m]
‖ Et obediuit Iahacob patri suo, & matri suæ,
ראה [n]
† quòd displicerent filiæ
רוע [o] לקח [p]
‡ deuenit
לון [q]
* sub capite suo, ‖ dormiuit
ראש [r]
† erat ‡ tangebat
יצב [s] נגע [t]

stans *Dominus ecce Et . ea in descendentes & ascendentes ‡
13 עֹלִים [a] וְיֹרְדִים בּוֹ׃ וְהִנֵּה יְהוָה נִצָּב
, tui patris Abraham Deus Dominus Ego : dixit & , eam super
עָלָיו וַיֹּאמַר אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אָבִיךָ
tibi , eam super iacens tu quam ‖ Terram . Ischac Deus &
וֵאלֹהֵי יִצְחָק הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שֹׁכֵב עָלֶיהָ לְךָ
puluis sicut tuum semen erit Et . tuo semini &, eam dabo
14 אֶתְּנֶנָּה וּלְזַרְעֶךָ׃ וְהָיָה זַרְעֲךָ כַּעֲפַר
, aquilonẽ ad &, orientem ad &, occidentem ad cresces † &, terræ
הָאָרֶץ וּפָרַצְתָּ יָמָּה וָקֵדְמָה וְצָפֹנָה
, terræ familiæ omnes te in benedicentur & : meridiem ad &
וָנֶגְבָּה וְנִבְרְכוּ בְךָ כָּל־מִשְׁפְּחֹת הָאֲדָמָה
omni in * te custodiam & , tecum ego ‡ ecce Et . tuo semine in &
15 וּבְזַרְעֶךָ׃ וְהִנֵּה אָנֹכִי עִמָּךְ וּשְׁמַרְתִּיךָ בְּכֹל
quia : hanc terram ad te faciam redire & , ibis quò
אֲשֶׁר־תֵּלֵךְ [b] וַהֲשִׁבֹתִיךָ אֶל־הָאֲדָמָה הַזֹּאת כִּי
quod fecero si quò vsque ‖ , te derelinquam non
לֹא אֶעֱזָבְךָ עַד אֲשֶׁר אִם־עָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר־
, suo somno à Iahacob est expergefactus Et . tibi sum locutus
16 דִּבַּרְתִּי לָךְ׃ וַיִּיקַץ יַעֲקֹב מִשְּׁנָתוֹ
. sciebam non ego &, isto loco in Dominus est Verè: dixit &
וַיֹּאמֶר אָכֵן יֵשׁ יְהוָה בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְאָנֹכִי לֹא יָדָעְתִּי׃
ni-hic est nõ : iste locus † terribilis Quàm : dixit &, timuit Et
17 וַיִּירָא וַיֹּאמַר מַה־[c]נּוֹרָא הַמָּקוֹם הַזֶּה אֵין זֶה כִּי
manicauit ‡ Et . cæli porta hoc & ‡ , Dei domus si
18 אִם־בֵּית אֱלֹהִים וְזֶה שַׁעַר הַשָּׁמָיִם׃ וַיַּשְׁכֵּם
posuerat quem lapidem . tulit & , diluculo in * Iahacob
יַעֲקֹב בַּבֹּקֶר [d] וַיִּקַּח אֶת־הָאֶבֶן אֲשֶׁר־[e] שָׂם
super oleum effudit & , statuam * eum posuit &, sua ceruicalia ‖
מְרַאֲשֹׁתָיו וַיָּשֶׂם אֹתָהּ מַצֵּבָה [f] וַיִּצֹק שֶׁמֶן עַל־
ipsius loci nomen vocauit Et . eius caput †
19 רֹאשָׁהּ׃ וַיִּקְרָא אֶת־שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא
. priori in * ciuitatis nomen ‡ Luz vtique & : Bethel ‖
בֵּית־אֵל וְאוּלָם לוּז שֵׁם־הָעִיר לָרִאשֹׁנָה׃
Deus fuerit Si : dicendo votum Iahacob vouit Et
20 וַיִּדַּר [g] יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם־יִהְיֶה אֱלֹהִים
, ambulo ego quam ‖ ista via in me custodierit & , mecum
עִמָּדִי וּשְׁמָרַנִי בַּדֶּרֶךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ
: induendum ad vestem &, comedendũ ad panem mihi dederit &
וְנָתַן־לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבֶגֶד לִלְבֹּשׁ׃
erit &: mei patris domum ad pace in fuero reuersus Et
21 וְשַׁבְתִּי בְשָׁלוֹם אֶל־בֵּית אָבִי וְהָיָה
posui quem iste lapis Et . Deum in mihi Dominus
22 יְהוָה לִי לֵאלֹהִים׃ וְהָאֶבֶן הַזֹּאת אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי
mihi dabis quod omne ‡ & . Dei domus erit , statuam †
מַצֵּבָה יִהְיֶה בֵּית אֱלֹהִים וְכֹל אֲשֶׁר תִּתֶּן־לִי
. tibi illud decimabo decimando
עַשֵּׂר אֲעַשְּׂרֶנּוּ לָךְ׃

ascendebant & descendebant per eam.
* stabat iuxta
עלה [a]
‖ super quam tu dormis.
† multiplicaberis
benedicent se
‡ sum
* quocunque perrexeris
שוב [b]
‖ donec
† est
ירא [c]
‡ & hic est porta
* surrexit summo mane
לקח [d]
שום [e]
‖ sub capite suo
* in נציב, נצב
יצק [f]
† summitatem
‖ domum Dei.
‡ erat * prius.
נדר [g]
‖ per
† in
‡ ex omnibus quæ dederis mihi, decimando decimas dabo

CAP. XXIX. כט

filiorum terram ad iuit &, suos pedes Iahacob leuauit Et
1 וַיִּשָּׂא [h] יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אַרְצָה בְנֵי־
ibi ecce & , agro in * puteus ecce & , vidit Et . Orientis
2 קֶדֶם׃ וַיַּרְא [i] וְהִנֵּה בְאֵר בַּשָּׂדֶה וְהִנֵּה־שָׁם
puteo è quia, illum super ‖ cubantes ouium greges tres
שְׁלֹשָׁה עֶדְרֵי־צֹאן רֹבְצִים עָלֶיהָ כִּי מִן־הַבְּאֵר
os super † magnus lapis & : gregibus dabant potum ipso
3 הַהִוא [k] יַשְׁקוּ הָעֲדָרִים וְהָאֶבֶן גְּדֹלָה עַל־פִּי
, greges omnes illic se congregabant Et . putei
הַבְּאֵר׃ וְנֶאֶסְפוּ־שָׁמָּה כָל־הָעֲדָרִים
dabant potum & , putei os desuper lapidem reuoluebant &
וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקוּ
putei os super lapidem restituebant & : pecudibus
אֶת־הַצֹּאן וְהֵשִׁיבוּ [l] אֶת־הָאֶבֶן עַל־פִּי הַבְּאֵר
mei Fratres : Iahacob eos ad dixit Et . suum locum in
4 לִמְקֹמָהּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחַי
: eis dixit Et . nos * Charan De : dixerunt Et ? vos ‡ vnde
מֵאַיִן אַתֶּם וַיֹּאמְרוּ מֵחָרָן אֲנָחְנוּ׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם
. Nouimus: dixerunt Et ? Nachor filium Laban nostis Nunquid
5 הַיְדַעְתֶּם אֶת־לָבָן בֶּן־נָחוֹר וַיֹּאמְרוּ יָדָעְנוּ׃
ecce Et . Pax ‡ dixerunt Et ? ei pax Nunquid : eis dixit Et
וַיֹּאמֶר לָהֶם הֲשָׁלוֹם לוֹ וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם וְהִנֵּה

נשא [h]
* erat
ראה [i]
‖ iuxta
† erat
שקה [k]
אסף
ab ore
שוב [l]
‡ estis? * sumus
‖ Nunquid sanitas est ei? ‡ Sanitas.

Ecce :dixit Et .pecudibus cum veniens eius filia Rachel veniebat
7 רָחֵל בִּתּוֹ בָּאָה עִם־הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר הֵן
date Potum.acquisitionem congregari tempus non.magnus dies adhuc
עוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל לֹא־עֵת הֵאָסֵף הַמִּקְנֶה הַשְׁקוּ
vsque poterimus Non :dixerunt Et .pascite ,ite & ,pecudibus
8 הַצֹּאן וּלְכוּ רְעוּ׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא נוּכַל עַד
lapidem reuoluant & ,greges omnes congregentur quo
אֲשֶׁר יֵאָסְפוּ כָל־הָעֲדָרִים וְגָלְלוּ אֶת־הָאֶבֶן
.pecudibus demus potum & ,putei ore desuper
מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וְהִשְׁקִינוּ הַצֹּאן׃
,pecudibus cum venit Rachel & ,eis cum loquente eo Adhuc
9 עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם וְרָחֵל בָּאָה עִם־הַצֹּאן
quando fuit Et .illa pastor quia .suo patri quæ
10 אֲשֶׁר לְאָבִיהָ כִּי רֹעָה הִוא׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
,suæ matris fratris Laban filiam Rachel Iahacob vidit
רָאָה יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל בַּת־לָבָן אֲחִי אִמּוֹ
.Iahacob accessit & ,suæ matris fratris Laban pecudes &
וְאֶת־צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ וַיִּגַּשׁ יַעֲקֹב
dedit potum & ,putei ore desuper lapidem reuoluit &
וַיָּגֶל אֶת־הָאֶבֶן מֵעַל פִּי הַבְּאֵר וַיַּשְׁקְ אֶת־
est osculatus Et .suæ matris fratris Laban pecudibus
11 צֹאן לָבָן אֲחִי אִמּוֹ׃ וַיִּשַּׁק
.fleuit & ,suam vocem eleuauit & ,Racheli Iahacob
יַעֲקֹב לְרָחֵל וַיִּשָּׂא אֶת־קֹלוֹ וַיֵּבְךְּ׃
sui patris frater quòd ,Racheli ipsi Iahacob nunciauerat Et
12 וַיַּגֵּד יַעֲקֹב לְרָחֵל כִּי אֲחִי אָבִיהָ
nunciauit & , cucurrit & : ipse Ribcah filius quòd & , ipse
הוּא וְכִי בֶן־רִבְקָה הוּא וַתָּרָץ וַתַּגֵּד
Iahacob auditionem Laban audire sicut fuit Et .suo patri
13 לְאָבִיהָ׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ לָבָן אֶת־שֵׁמַע יַעֲקֹב
est amplexatus & ,eius occursum in cucurrit & ,suæ sororis filij
בֶּן־אֲחֹתוֹ וַיָּרָץ לִקְרָאתוֹ וַיְחַבֶּק־
; suam domum ad eum fecit venire & ,eum est osculatus & , eum
לוֹ וַיְנַשֶּׁק־לוֹ וַיְבִיאֵהוּ אֶל־בֵּיתוֹ
.ista verba omnia Laban ipsi narrauit & hæc.
וַיְסַפֵּר לְלָבָן אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
.tu mea caro & ,meum os Profectò : Laban ei dixit Et
14 וַיֹּאמֶר לוֹ לָבָן אַךְ עַצְמִי וּבְשָׂרִי אָתָּה
Laban dixit Et .dierum mensem eo cum habitauit Et
15 וַיֵּשֶׁב עִמּוֹ חֹדֶשׁ יָמִים׃ וַיֹּאמֶר לָבָן
gratis mihi seruies & ,tu meus frater quia Num : Iahacob ipsi es,
לְיַעֲקֹב הֲכִי־אָחִי אַתָּה וַעֲבַדְתַּנִי חִנָּם
duæ Laban ipsi Et .tua merces quæ ,mihi Indica
16 הַגִּידָה לִּי מַה־מַּשְׂכֻּרְתֶּךָ׃ וּלְלָבָן שְׁתֵּי
.Rachel minoris nomen & Lea maioris nomen ,filiæ
בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לֵאָה וְשֵׁם הַקְּטַנָּה רָחֵל׃
,forma pulchra erat Rachel & : teneri Leah oculi Et
17 וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת־תֹּאַר
,Rachel Iahacob dilexit Et .aspectu pulchra &
18 וִיפַת מַרְאֶה׃ וַיֶּאֱהַב יַעֲקֹב אֶת־רָחֵל
.minore tua filia Rachel in annos septem tibi Seruiam : dixit &
וַיֹּאמֶר אֶעֱבָדְךָ שֶׁבַע שָׁנִים בְּרָחֵל בִּתְּךָ הַקְּטַנָּה׃
eam me dare præ tibi eam me dare Bonum :Laban dixit Et
19 וַיֹּאמֶר לָבָן טוֹב תִּתִּי אֹתָהּ לָךְ מִתִּתִּי אֹתָהּ
Rachel in Iahacob seruiuit Et .mecum mane ;alteri viro
20 לְאִישׁ אַחֵר שְׁבָה עִמָּדִי׃ וַיַּעֲבֹד יַעֲקֹב בְּרָחֵל
,vni dies sicut eius oculis in fuerunt Et .annos septem
שֶׁבַע שָׁנִים וַיִּהְיוּ בְעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים
Da :Laban ad Iahacob dixit Et .eam se diligendo in
21 בְּאַהֲבָתוֹ אֹתָהּ׃ וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן הָבָה
.eam ad ingrediar & ,mei dies sunt completi quia ;meam vxorem
אֶת־אִשְׁתִּי כִּי מָלְאוּ יָמָי וְאָבוֹאָה אֵלֶיהָ׃
fecit & ,loci viros omnes Laban congregauit Et
22 וַיֶּאֱסֹף לָבָן אֶת־כָּל־אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ
Leah accepit & ,vespera in fuit Et .conuiuium
23 מִשְׁתֶּה׃ וַיְהִי בָעֶרֶב וַיִּקַּח אֶת־לֵאָה
.eam ad est ingressus & , eam ad eam fecit venire & , suam filiam
בִתּוֹ וַיָּבֵא אֹתָהּ אֵלָיו וַיָּבֹא אֵלֶיהָ׃
Leah ipsi suam ancillam Zilpah ei Laban dedit Et
24 וַיִּתֵּן לָבָן לָהּ אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתוֹ לְלֵאָה
: Leah ipsa ecce & ,diluculo in fuit Et .ancillam suæ filiæ
25 בִתּוֹ שִׁפְחָה׃ וַיְהִי בַבֹּקֶר וְהִנֵּה־הִוא לֵאָה

Rachel in Nonne? mihi fecisti hoc Quid : Laban ad dixit &
וַיֹּאמֶר אֶל־לָבָן מַה־זֹּאת עָשִׂיתָ לִּי הֲלֹא בְרָחֵל
:Laban dixit Et me decepisti quid vt Et : tecum seruiui
26 עָבַדְתִּי עִמָּךְ וְלָמָּה רִמִּיתָנִי׃ וַיֹּאמֶר לָבָן
facies ad minorem dandam ad , nostro loco in sic fiet Non
לֹא־יֵעָשֶׂה כֵן בִּמְקוֹמֵנוּ לָתֵת הַצְּעִירָה לִפְנֵי
tibi dabimus & ,huius hebdomadam Comple . primogenita
27 הַבְּכִירָה׃ מַלֵּא שְׁבֻעַ זֹאת וְנִתְּנָה לְךָ
adhuc mecum seruies quam seruitute in hanc etiam
גַּם־אֶת־זֹאת בַּעֲבֹדָה אֲשֶׁר תַּעֲבֹד עִמָּדִי עוֹד
compleuit & ,sic Iahacob fecit Et .alios annos septem
28 שֶׁבַע־שָׁנִים אֲחֵרוֹת׃ וַיַּעַשׂ יַעֲקֹב כֵּן וַיְמַלֵּא
.vxorem in ei suam filiam Rachel ei dedit & ,illius hebdomadam
שְׁבֻעַ זֹאת וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־רָחֵל בִּתּוֹ לוֹ לְאִשָּׁה׃
suam ancillam Bilhah suæ filiæ Rachel ipsi Laban dedit Et
29 וַיִּתֵּן לָבָן לְרָחֵל בִּתּוֹ אֶת־בִּלְהָה שִׁפְחָתוֹ
dilexit & ,Rachel ad etiam est ingressus Et .ancillam in ei
30 לָהּ לְשִׁפְחָה׃ וַיָּבֹא גַּם אֶל־רָחֵל וַיֶּאֱהַב
annos septem adhuc eo cum seruiuit & ,Leah præ Rachel etiam
גַּם־אֶת־רָחֵל מִלֵּאָה וַיַּעֲבֹד עִמּוֹ עוֹד שֶׁבַע־שָׁנִים
aperuit & ,Leah exosa quòd Dominus vidit Et .alios
31 אֲחֵרוֹת׃ וַיַּרְא יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה לֵאָה וַיִּפְתַּח
,Leah concepit Et .sterilis Rachel & ,eius vuluam
32 אֶת־רַחְמָהּ וְרָחֵל עֲקָרָה׃ וַתַּהַר לֵאָה
: dixit quia ;Reuben eius nomen vocauit & ,filium peperit &
וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא שְׁמוֹ רְאוּבֵן כִּי אָמְרָה
me diliget nunc quoniam ,meam afflictionem in Dominus vidit Quia
כִּי־רָאָה יְהוָה בְּעָנְיִי כִּי עַתָּה יֶאֱהָבַנִי
Quia : dixit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et .meus vir
33 אִישִׁי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר כִּי־
etiam mihi dedit & ,ego exosa quòd Dominus audiuit
שָׁמַע יְהוָה כִּי־שְׂנוּאָה אָנֹכִי וַיִּתֶּן־לִי גַּם־
concepit Et .Simhon eius nomen vocauit & :hunc
34 אֶת־זֶה וַתִּקְרָא שְׁמוֹ שִׁמְעוֹן׃ וַתַּהַר
copulabitur vice hac Nunc : dixit & , filium peperit & ,adhuc
עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן וַתֹּאמֶר עַתָּה הַפַּעַם יִלָּוֶה
Idcirco .filios tres ei peperi quia :me ad meus vir
אִישִׁי אֵלַי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שְׁלֹשָׁה בָנִים עַל־כֵּן
,filium peperit &,adhuc concepit Et .Leui eius nomen vocauit
35 קָרָא־שְׁמוֹ לֵוִי׃ וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בֵּן
vocauit idcirco .Dominum laudabo vice Hac : dixit &
וַתֹּאמֶר הַפַּעַם אוֹדֶה אֶת־יְהוָה עַל־כֵּן קָרְאָה
.pariendo à stetit Et .Iehudah eius nomen
שְׁמוֹ יְהוּדָה וַתַּעֲמֹד מִלֶּדֶת׃

CAP. XXX. ל

inuidit & , Iahacob ipsi pareret non quòd , Rachel vidit Et
1 וַתֵּרֶא רָחֵל כִּי לֹא יָלְדָה לְיַעֲקֹב וַתְּקַנֵּא
mihi Da : Iahacob ad dixit & suam sororem in Rachel
רָחֵל בַּאֲחֹתָהּ וַתֹּאמֶר אֶל־יַעֲקֹב הָבָה־לִּי
Iahacob furor est iratus Et .ego mortua ,non si & : filios
2 בָנִים וְאִם־אַיִן מֵתָה אָנֹכִי׃ וַיִּחַר־אַף יַעֲקֹב
qui ego Deo pro Nunquid : dixit & ,Rachel in
בְּרָחֵל וַיֹּאמֶר הֲתַחַת אֱלֹהִים אָנֹכִי אֲשֶׁר־
mea ancilla Ecce : dixit Et .ventris fructum te à prohibuit
3 מָנַע מִמֵּךְ פְּרִי־בָטֶן׃ וַתֹּאמֶר הִנֵּה אֲמָתִי
,mea genua super pariet & ,eam ad ingredere , Bilhah
בִלְהָה בֹּא אֵלֶיהָ וְתֵלֵד עַל־בִּרְכַּי
Bilhah ei dedit Et .ea ex ego etiam ædificabor
4 וְאִבָּנֶה גַם־אָנֹכִי מִמֶּנָּה׃ וַתִּתֶּן־לוֹ אֶת־בִּלְהָה
.Iahacob eam ad est ingressus & : vxorem in suam ancillam
שִׁפְחָתָהּ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ יַעֲקֹב׃
.filium Iahacob ipsi peperit & ,Bilhah concepit Et
5 וַתַּהַר בִּלְהָה וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן׃
audiuit etiam & ,Deus me Iudicauit : Rachel dixit Et
6 וַתֹּאמֶר רָחֵל דָּנַנִּי אֱלֹהִים וְגַם שָׁמַע
.Dan eius nomen vocauit Idcirco : filium mihi dedit &, meā voce &
בְּקֹלִי וַיִּתֶּן־לִי בֵּן עַל־כֵּן קָרְאָה שְׁמוֹ דָּן׃
filium ,Rachel ancilla Bilhah peperit & ,adhuc concepit Et
7 וַתַּהַר עוֹד וַתֵּלֶד בִּלְהָה שִׁפְחַת רָחֵל בֵּן
Luctationibus : Rachel dixit Et .Iahacob ipsi secundum
8 שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃ וַתֹּאמֶר רָחֵל נַפְתּוּלֵי

:dixit Et .te propter Dominus mihi benedixit & sum auguratus
28 נִחַשְׁתִּי וַיְבָרְכֵנִי יְהוָה בִּגְלָלֶךָ׃ וַיֹּאמַר
.dabo & ,me super tuam mercedem Nomina
נָקְבָה שְׂכָרְךָ עָלַי וְאֶתֵּנָה׃
tibi seruiui quod nosti Tu : eum ad dixit Et
29 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ
quod pusillum Quia .mecum tua acquisitio fuit qua &
30 וְאֵת אֲשֶׁר־הָיָה מִקְנְךָ אִתִּי׃ כִּי מְעַט אֲשֶׁר
benedixit & ,multitudinem in creuit & .meas facies ad tibi fuit
הָיָה לְךָ לְפָנַי וַיִּפְרֹץ לָרֹב וַיְבָרֶךְ
etiam faciam quando nunc Et .meum pedem ad tibi Dominus
יְהוָה אֹתְךָ לְרַגְלִי וְעַתָּה מָתַי אֶעֱשֶׂה גַם־
dixit Et ? tibi dabo Quid : dixit Et ? mea domui ego
31 אָנֹכִי לְבֵיתִי׃ וַיֹּאמֶר מָה אֶתֶּן־לָךְ וַיֹּאמֶר
rem mihi feceris Si : quicquam mihi dabis Non ; Iahacob
יַעֲקֹב לֹא־תִתֶּן־לִי מְאוּמָה אִם־תַּעֲשֶׂה־לִּי הַדָּבָר
.custodiam tuas pecudes , pascam , reuertar , hanc
הַזֶּה אָשׁוּבָה אֶרְעֶה צֹאנְךָ אֶשְׁמֹר׃
inde remouendo ,hodie tuas pecudes omnes per Transibo
32 אֶעֱבֹר בְּכָל־צֹאנְךָ הַיּוֹם הָסֵר מִשָּׁם
nigrum ‖ pecus omne & ,maculosum & punctatum pecus omne
כָּל־שֶׂה נָקֹד וְטָלוּא וְכָל־שֶׂה־חוּם
.mea merces erit & : capris in punctatum & maculosum & ,agnis in
בַּכְּשָׂבִים וְטָלוּא וְנָקֹד בָּעִזִּים וְהָיָה שְׂכָרִי׃
cum ,crastina die in mea iustitia me in testificabitur Et
33 וְעָנְתָה־בִּי צִדְקָתִי בְּיוֹם מָחָר כִּי־
ipsum non quod Omne .te coram meam mercedé super venerit
תָבוֹא עַל־שְׂכָרִי לְפָנֶיךָ כֹּל אֲשֶׁר־אֵינֶנּוּ
ablatum furto ,agnis in nigrum & ,capris in maculosum & ,punctatum
נָקֹד וְטָלוּא בָּעִזִּים וְחוּם בַּכְּשָׂבִים גָּנוּב
fit vtinam : Ecce , Laban dixit Et .mecum ipsum
34 הוּא אִתִּי׃ וַיֹּאמֶר לָבָן הֵן לוּ יְהִי
illa die in fecit remouere Et .tuum verbum secundum
35 כִדְבָרֶךָ׃ וַיָּסַר בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־
capras omnes & ,maculosos & fasciatos ,hircos
הַתְּיָשִׁים הָעֲקֻדִּים וְהַטְּלֻאִים וְאֵת כָּל־הָעִזִּים
nigrum omne & ,eo in candor cui omne ,maculosas & punctatas
הַנְּקֻדּוֹת וְהַטְּלֻאֹת כֹּל אֲשֶׁר־לָבָן בּוֹ וְכָל־חוּם
viam posuit Et .suorum filiorum manu in dedit & ,agnis in
36 בַּכְּשָׂבִים וַיִּתֵּן בְּיַד־בָּנָיו׃ וַיָּשֶׂם דֶּרֶךְ
pascens Iahacob Et .Iahacob inter & ,se inter dierum trium
שְׁלֹשֶׁת יָמִים בֵּינוֹ וּבֵין יַעֲקֹב וְיַעֲקֹב רֹעֶה
virgam Iahacob sibi tulit Et .residuas Laban pecudem
37 אֶת־צֹאן לָבָן הַנּוֹתָרֹת׃ וַיִּקַּח־לוֹ יַעֲקֹב מַקַּל
eis in decorticauit & castaneæ ‖ & coryli & ,viridem ,populi
לִבְנֶה לַח וְלוּז וְעַרְמוֹן וַיְפַצֵּל בָּהֵן
virgis super qui candoris nudationem albos cortices
פְּצָלוֹת לְבָנוֹת מַחְשֹׂף הַלָּבָן אֲשֶׁר עַל־הַמַּקְלוֹת׃
canalibus in decorticauit quas virgas statuit Et
38 וַיַּצֵּג אֶת־הַמַּקְלוֹת אֲשֶׁר פִּצֵּל בָּרְהָטִים
bibendum ad pecudes veniebant quò aquarum potatoriis in
בְּשִׁקֲתוֹת הַמָּיִם אֲשֶׁר תָּבֹאןָ הַצֹּאן לִשְׁתּוֹת
.bibendum ad eas veniendo in incalescebant & ‖ ,pecudum regione è
לְנֹכַח הַצֹּאן וַיֵּחַמְנָה בְּבֹאָן לִשְׁתּוֹת׃
pariebant & ,virgas ad pecudes incalescebant Et
39 וַיֶּחֱמוּ הַצֹּאן אֶל־הַמַּקְלוֹת וַתֵּלַדְןָ
agnos Et .maculosas & punctatas ,alligatas pecudes
40 הַצֹּאן עֲקֻדִּים נְקֻדִּים וּטְלֻאִים׃ וְהַכְּשָׂבִים
,alligatum ad pecudum facies dedit & ,Iahacob fecit diuidere
הִפְרִיד יַעֲקֹב וַיִּתֵּן פְּנֵי הַצֹּאן אֶל־עָקֹד
greges sibi posuit Et .Laban pecudibus in nigrum omne &
וְכָל־חוּם בְּצֹאן לָבָן וַיָּשֶׁת לוֹ עֲדָרִים
.Laban pecudes super eos posuit non & solos sibi
לְבַדּוֹ וְלֹא שָׁתָם עַל־צֹאן לָבָן׃
ponebat & ,colligatarum pecudum calescere omni in fuit Et
41 וְהָיָה בְּכָל־יַחֵם הַצֹּאן הַמְקֻשָּׁרוֹת וְשָׂם
canalibus in pecudum oculis in virgas Iahacob
יַעֲקֹב אֶת־הַמַּקְלוֹת לְעֵינֵי הַצֹּאן בָּרְהָטִים
pecudes serotinando in ‖ Et .virgis in eas incalefaciendum ad
42 לְיַחְמֵנָּה בַּמַּקְלוֹת׃ וּבְהַעֲטִיף הַצֹּאן
colligata & ;Laban ipsius cessantia erant Et .ponebat non
לֹא יָשִׂים וְהָיָה הָעֲטֻפִים לְלָבָן וְהַקְּשֻׁרִים

נָחַשׁ expertus sum, quod
‡ mihi, * eam.
נָתַן a ‖ qualiter seruierim tibi, & quantum fuerit pecus tuum propter me.
קָנָה פָּרַץ b
† ante me.
פָּנָה רָבַב d ‡ ad ingressum pedis mei. $ pro domo mea?
נָתַן c
יָשַׁב
סוּר f * punctis & maculis latis respersum, ‖ rufum in pecudibus,
חָמַם
‡ mihi צֶדֶק עָנָה
‡ non erit punctis & maculis latis respersum $ rufum in pecudibus,
* erit apud me.
עָקַד ‖ cinctos punctis & maculis. † punctis & maculis respersas, omne in quo erat candor, & omne rufum in ouibus.
נָצַל g
שׂוּם h * pascebat pecudes
יָתַר i לָקַח k ‡ populeam * amygdalinam, ‖ castaneam, † denudans candorem, ‡ erat in
חָשַׂף
יָצַג ‡ ad quæ * vt biberent,
שֶׁקֶת l
בּוֹא m
שָׁתָה n ‖ & coirent, dũ venirent † coibant ‡ ad virgarum aspectum, $ notis quibusdam cinctas, punctisque & maculis respersas. * posuit
שׁוּר o ‖ seorsum, † iuxta * coitu $ primitiuarũ,
שׂוּם p * vt coirent in virgarum aspectu ‖ dum serotina vel debiliora pariebant pecudes. † serotina ‡ primitiua

vocauit Et .potui etiam ,mea sorore cum sum luctata Dei
אֱלֹהִים נִפְתַּלְתִּי עִם־אֲחֹתִי גַּם־יָכֹלְתִּי וַתִּקְרָא
stetisset quòd Leah vidit Et .Naphtali eius nomen
9 שְׁמוֹ נַפְתָּלִי׃ וַתֵּרֶא לֵאָה כִּי עָמְדָה
eam dedit & ,suam ancillam Zilpah .accepit & pariendo à
מִלֶּדֶת וַתִּקַּח אֶת־זִלְפָּה שִׁפְחָתָהּ וַתִּתֵּן אֹתָהּ
Leah ancilla Zilpah peperit Et .vxorem in Iahacob ipsi
10 לְיַעֲקֹב לְאִשָּׁה׃ וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת לֵאָה
.Prosperitas Venit † : Leah dixit Et .filium Iahacob ipsi
11 לְיַעֲקֹב בֵּן׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה בגד
ancilla Zilpah peperit Et .Ghad eius nomen vocauit Et
12 וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ גָּד׃ וַתֵּלֶד זִלְפָּה שִׁפְחַת
:Leah dixit Et .Iahacob ipsi secundum filium Leah
13 לֵאָה בֵּן שֵׁנִי לְיַעֲקֹב׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה
vocauit Et .filiæ me beatificauerunt quia ,mea felicitate In
בְּאָשְׁרִי כִּי אִשְּׁרוּנִי בָּנוֹת וַתִּקְרָא אֶת־
.triticorum ‖ messis diebus in Reuben iuit Et .Aser eius nomen
14 שְׁמוֹ אָשֵׁר׃ וַיֵּלֶךְ רְאוּבֵן בִּימֵי קְצִיר־חִטִּים
Leah ad eas attulit & ,agro in mandragoras reperit &
וַיִּמְצָא דוּדָאִים בַּשָּׂדֶה וַיָּבֵא אֹתָם אֶל־לֵאָה
mihi quæso Da : Leah ad Rachel dixit Et .suam matrem
אִמּוֹ וַתֹּאמֶר רָחֵל אֶל־לֵאָה תְּנִי־נָא לִי
te accipere parum Num :ei dixit Et .tui filij mandragoris de
15 מִדּוּדָאֵי בְּנֵךְ׃ וַתֹּאמֶר לָהּ הַמְעַט קַחְתֵּךְ
? mei filij mandragoras etiam accipiendum ad & ‖ ,meum virum
אֶת־אִישִׁי וְלָקַחַת גַּם אֶת־דּוּדָאֵי בְּנִי
mandragoris pro nocte tecum cubet Idcirco : Rachel dixit &
וַתֹּאמֶר רָחֵל לָכֵן יִשְׁכַּב עִמָּךְ הַלַּיְלָה תַּחַת דּוּדָאֵי
Leah est egressa & ,vespera in agro ex Iahacob venit Et .tui filij
16 בְנֵךְ׃ וַיָּבֹא יַעֲקֹב מִן־הַשָּׂדֶה בָּעֶרֶב וַתֵּצֵא לֵאָה
cõducendo mercede quia ,ingredieris me Ad : dixit & ,eius occursum in
לִקְרָאתוֹ וַתֹּאמֶר אֵלַי תָּבוֹא כִּי שָׂכֹר
ea cum dormiuit & : mei filij mandragoris in te conduxi
שְׂכַרְתִּיךָ בְּדוּדָאֵי בְּנִי וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ
,concepit & ,Leah ad Deus audiuit Et illa nocte in
17 בַּלַּיְלָה הוּא׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶל־לֵאָה וַתַּהַר
: Leah dixit Et .quintum filium Iahacob ipsi peperit &
18 וַתֵּלֶד לְיַעֲקֹב בֵּן חֲמִישִׁי׃ וַתֹּאמֶר לֵאָה
meam ancillam dedi quia ,meam mercedem Deus Dedit
נָתַן אֱלֹהִים שְׂכָרִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי שִׁפְחָתִי
concepit Et .Issachar eius nomen vocauit Et .meo viro
19 לְאִישִׁי וַתִּקְרָא שְׁמוֹ יִשָּׂשכָר׃ וַתַּהַר
.Iahacob ipsi sextum filium peperit & ,Leah adhuc
עוֹד לֵאָה וַתֵּלֶד בֵּן־שִׁשִּׁי לְיַעֲקֹב׃
.bona dote me Deus me Dotauit : Leah dixit Et
20 וַתֹּאמֶר לֵאָה זְבָדַנִי אֱלֹהִים אֹתִי זֵבֶד טוֹב
sex ei peperi quia :meus vir mecum habitabit vice Hac
הַפַּעַם יִזְבְּלֵנִי אִישִׁי כִּי־יָלַדְתִּי לוֹ שִׁשָּׁה
.Zebulun eius nomen vocauit & : filios
בָנִים וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ זְבֻלוּן׃
.Dinah eius nomen vocauit & ;filiam peperit postea Et
21 וְאַחַר יָלְדָה בַּת וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמָהּ דִּינָה׃
,Deus eam ad audiuit & ,Rachel Deus est recordatus Et
22 וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־רָחֵל וַיִּשְׁמַע אֵלֶיהָ אֱלֹהִים
,filium peperit & ,concepit Et .eius uuluam aperuit &
23 וַיִּפְתַּח אֶת־רַחְמָהּ׃ וַתַּהַר וַתֵּלֶד בֵּן
.meum opprobrium Deus Abstulit : dixit &
וַתֹּאמֶר אָסַף אֱלֹהִים אֶת־חֶרְפָּתִי׃
Dominus Addat : dicendo ,Ioseph eius nomen vocauit Et
24 וַתִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ יוֹסֵף לֵאמֹר יֹסֵף יְהוָה
Rachel peperisset cùm fuit Et .alium filium mihi
25 לִי בֵּן אַחֵר׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר יָלְדָה רָחֵל אֶת־
ad ibo & ,me Dimitte : Laban ad Iahacob dixit & ,Ioseph
יוֹסֵף וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל־לָבָן שַׁלְּחֵנִי וְאֵלְכָה אֶל־
.meas vxores Da .meam terram ad & ,meum locum
26 מְקוֹמִי וּלְאַרְצִי׃ תְּנָה אֶת־נָשַׁי
quia abibo & ,eis in tibi seruiui quod ,meos liberos &
וְאֶת־יְלָדַי אֲשֶׁר עָבַדְתִּי אֹתְךָ בָּהֵן וְאֵלֵכָה כִּי
.tibi seruiui quam ,meam seruitutem nosti tu
אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־עֲבֹדָתִי אֲשֶׁר עֲבַדְתִּיךָ׃
,tuis oculis in gratiam inueni quæso Si : Laban eum ad dixit Et
27 וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָבָן אִם־נָא מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ

prævalui
desisset parere עָמַד a
בא גד
גד
ק
† Venit exercitus, scilicet filiorum.
Vt beata dicat, quia beatam dicent me ‖ triticea.
אָשַׁר b
חנט c
נָתַן d Num parũ est, quòd acceperis
לָקַח e ‖ vt accipere velis
$ vesperi, בּוֹא f יָצָא g
exaudiuit Deus Leah,
הָרָה h
יָלַד i
שָׂכַר
זָבַל
דִּין exaudiuit eam
אָסַף k יָסַף
יָלַד l
נָתַן m ‡ propter quos seruiui tibi
יָלַד n
חָנַן o

ei fuerunt Et .valde valde vir creuit Et .Iahacob ipsius — vehementissimè.
43 ויפרץ האיש מאד מאד ויהי־לו : ליעקב
.asini & ,cameli & ,serui & ,ancillæ & , multæ pecudes
צאן [a]רבות ושפחות ועבדים וגמלים וחמרים: — [a]רבב

CAP. XXXI. לא

Tulit :dicendo ‡ Laban filiorum verba audiuit Et — ‡ dicentium:
1 וישמע את־דברי בני־לבן לאמר לקח
nostro patri ipsi quibus de & * ,nostro patri ‡ quæ omnia Iahacob — ‡ erant * & de his quæ erant
יעקב את כל־אשר לאבינו ומאשר לאבינו
Iahacob vidit Et .hanc gloriam omnem fecit
2 עשה את כל־הכבד הזה : [b]וירא יעקב את־ — [b]ראה
nudiustertius † ,heri sicut secum ipse non || ecce & , Laban faciem — || non erat † &
[c]פני לבן והנה איננו עמו כתמול שלשום : — [c]פנה
terram ad Reuertere :Iahacob ad Dominus dixit Et
3 ויאמר יהוה אל־יעקב שוב אל־ארץ
.tecum ero & ,tuam cognationem ad & ,tuorum patrum
אבותיך [d]ולמולדתך ואהיה עמך : — [d]ילד
agrum in Leah & Rachel vocauit & ,Iahacob misit Et
4 וישלח יעקב ויקרא לרחל וללאה השדה
faciem ego Videns :eis dixit Et .suas pecudes ad — Video
5 אל־צאנו : ויאמר להן ראה אנכי את־פני
:nudiustertius * , heri sicut ,me ad ipse ‡ non quia , vestri patris — ‡ est erga me * &
אביכן כי־איננו אלי כתמול שלשם
quòd nostis ipsæ vos Et .mecum fuit mei patris Deus &
6 ואלהי אבי היה עמדי : ואתנה ידעתן כי
vester pater Et .vestro patri seruiui mea vi omni in || — || omnibus viribus meis
7 בכל־כחי עבדתי את־אביכן : ואביכן
.partibus ‡ decem meam mercedem mutauit & ,me in fefellit † — † mentitus est mihi, ‡ vicibus.
התל בי והחלף את־משכרתי עשרת [e]מנים — [e]מנה
.mecum malefaciendum ad * , Deus ei dedit ‡ non Et
ולא־נתנו אלהים [f]להרע עמדי : — [f]רוע ‡ permisit * vt malefaceret mihi.
pariebant & ,tua merces erunt Punctata || ,dicebat ita Si — || Punctis respersa
8 אם־כה יאמר נקדים יהיה שכרך וילדו
erunt Fasciata ‡ , dicebat ita si Et .punctata || pecudes omnes — † punctis respersa. ‡ Maculis cincta
כל־הצאן נקדים ואם־כה יאמר עקדים יהיה
.fasciata ‡ pecudes omnes pariebant & , tua merces — ‡ maculis cincta.
שכרך וילדו כל־הצאן עקדים :
,vestri patris acquisitionem Deus abstulit Et
9 [g]ויצל אלהים את־מקנה אביכם — [g]נצל
,pecudes incalescendi * tempore in fuit Et .mihi dedit & — * quo coëunt
10 ויתן־לי : ויהי בעת יחם הצאן
,hirci ecce & , somnio in vidi & . meos oculos leuaui &
[h]ואשא עיני וארא בחלום והנה העתדים — [h]נשא
.grandinatas & punctatas ,fasciatas pecudes † super ascendentes || — || ascendebant † capras notis quibusdam cinctas punctísque & maculis grandineis respersas.
העלים על־הצאן עקדים נקדים וברדים :
Iahacob :somnio in Dei Angelus me ad dixit Et
11 ויאמר אלי מלאך האלהים בחלום יעקב
,tuos oculos nunc Leua : dixit Et .ego ‡ Ecce : dixi Et — ‡ adsum.
12 ואמר הנני : ויאמר [k]שא־נא עיניך — [i]לאך [k]נשא
fasciatas pecudes ‡ super ascendentes hircos omnes vide & — ‡ capras notis quibusdam cinctas, punctísque & maculis grandineis respersas.
וראה כל־העתדים [l]העלים על־הצאן עקדים
Laban quæ omnia vidi quoniam .grandinatas & punctatas
נקדים וברדים כי ראיתי את כל־אשר לבן
vnxisti quo || ,Bethel Deus Ego .tibi faciens * — [l]עלה * facit
13 עשה לך : אנכי האל בית־אל אשר משחת
,surge Nunc .votum ibi mihi vouisti quo ‡ ,statuam ibi — || vbi vnxisti ‡ vbi vouisti mihi
שם מצבה אשר נדרת לי שם נדר עתה קום
.tuæ cognationis terram ad reuertere & ,hac terra de egredere
צא מן־הארץ הזאת ושוב אל־ארץ מולדתך :
adhuc Nunquid :ei dixerunt & ,Leah & Rachel respondit Et
14 [m]ותען רחל ולאה ותאמרנה לו העוד — [m]ענה
? nostri patris domo in hæreditas & , pars nobis ‡ — ‡ est
לנו חלק ונחלה בבית אבינו :
,nos vendidit quia ei * sumus reputatæ extraneæ Nonne — * ab eo.
15 הלוא נכריות נחשבנו לו כי מכרנו
? nostram pecuniam comedendo † etiam comedit || & — || consumpsit † consumendo
ויאכל גם־אכול את־כספנו :
,nostro patre à Deus abstulit quam opulentia omnis ‡ Quia — ‡ omnes diuitiæ quas
16 כי כל־העשר אשר [n]הציל אלהים מאבינו — [n]נצל
dixit quæ omnia ,nunc Et .nostris filiis ac ,ipsa ‡ nobis — ‡ pertinebant.
לנו הוא ולבנינו ועתה כל אשר אמר

eleuauit & ,Iahacob surrexit Et .fac , te ad Deus
17 אלהים אליך עשה : ויקם יעקב וישא
duxit Et .camelos super suas vxores & ,suos filios
18 את־בניו ואת־נשיו על־הגמלים : וינהג
quam suam substantiam omnem & ,suum pecus omne
את־כל־מקנהו ואת־כל־רכשו אשר
Padan in acquisierat quod suæ acquisitionis pecus , acquisierat
[a]קנה רכש מקנהו [a]קנינו אשר רכש בפדן
.Chenahan terram in suum patrem Ischac ad veniendū ad ,Aram
ארם לבוא אל־יצחק אביו ארצה כנען :
est furata & ,suam pecudem tondendum ad fuerat Laban Et
19 ולבן הלך לגזז את־צאנו ותגנב
† idola, ‡ erant — est furatus Et .suo patri ‡ quæ Theraphim † Rachel
20 רחל את־התרפים אשר לאביה : ויגנב
ei indicauit non quòd eò , Aramæi Laban cor Iahacob
[b]נגד יעקב את־לב לבן הארמי על־בלי [b]הגיד לו
‡ fugeret * erant — .ei * quæ omnia & ,ipse fugit Et .ipse fugiens ‡ quòd
21 כי ברח הוא : ויברח הוא וכל־אשר־לו
suam faciem posuit & ,flumen transiuit & ,surrexit Et
[c]קום [c]ויקם ויעבר את־הנהר [d]וישם את־פניו
[d]שום — die in Laban ipsi fuit nunciatum Et .Ghilhad montem †
22 הר הגלעד : ויגד ללבן ביום — † ad
suos fratres tulit Et .Iahacob fugeret quòd tertia
23 [e]לקח השלישי כי ברח יעקב : [e]ויקח את־אחיו
|| itinere — ,dierum septem via || eum post est secutus & , secum
עמו וירדף אחריו דרך שבעת ימים
Deus venerat Et .Ghilhad monte in eum est assecutus &
24 וידבק אתו בהר הגלעד : ויבא אלהים
Caue — Custodire : ei dixerat & ,noctis somnio in Aramæum Laban ad
אל־לבן הארמי בחלם הלילה ויאמר לו השמר
.malum ad vsque bono à Iahacob cum loquaris fortè ne , tibi
[f]רוע לך פן־תדבר עם־יעקב מטוב עד־[f]רע :
fixerat Iahacob Et .Iahacob ipsum Laban est assecutus Et
25 [g]נשג [g]וישג לבן את־יעקב ויעקב תקע
suis fratribus cum fixit Laban & ,monte in suum tabernaculum
את־אהלו בהר ולבן תקע את־אחיו
Quid : Iahacob ipsi Laban dixit Et .Ghilhad monte in
26 בהר הגלעד : ויאמר לבן ליעקב מה
meas filias duxisti & ,meum cor es furatus Et ? fecisti
[h]עשה [h]עשית ותגנב את־לבבי ותנהג את־בנותי
vt fugeres? — ?fugiendum ad te abscondisti quid Vt .gladio captiuas sicut
27 כשביות חרב : למה נחבאת לברח
,lætitia in te dimisissem & ?mihi indicasti non & ,me es furatus Et
[i]נגד ותגנב אתי ולא־[i]הגדת לי ואשלחך בשמחה
me permisisti non Et .cithara in & ,tympano in ,canticis in &
28 [k]שור [l]תפף [k]ובשרים [l]בתף ובכנור : ולא נטשתני
ita faciendo. — . facere egisti stultè nunc ? meas filias & meos filios osculari
לנשק לבני ולבנתי עתה הסכלת עשו :
fortitudo in manu mea — :malum vobiscum faciendum ad mea manus fortitudinem ad Est
29 [m]איל יש־[m]לאל ידי לעשות עמכם רע
† sed — :dicendo me ad dixit præterita nocte vestri patris Deus & †
ואלהי אביכם אמש אמר אלי לאמר
‡ Caue * ne loquaris — .malum ad vsque bono à Iahacob cum loquendo à * , tibi Custodire ‡
השמר לך מדבר עם־יעקב מטוב עד־רע :
|| ire — || desiderabas desiderando quia .iuisti eundo nunc Et
30 ועתה הלך הלכת כי־נכסף נכספתה
? meos deos es furatus quid vt ,tui patris domum ad
לבית אביך למה גנבת את־אלהי :
,timui Quia : Laban ipsi dixit & ,Iahacob respondit Et
31 [n]ענה [n]ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי
† si dixissem ‡ à me. — . mecum à ‡ tuas filias raperes fortè ne ; dixi quia †
כי אמרתי פן־תגזל את־בנותיך מעמי :
‡ Is — coram viuat non ,tuos deos inueneris quo Cum ‡
32 עם אשר תמצא את־אלהיך לא יחיה נגד
si quid est — non Et .tibi cape & ,mecum quid tibi agnosce .nostris fratribus
[o]נכר [p]לקח אחינו [o]הכר־לך מה עמדי [p]וקח־לך ולא־
venit Et .eos esset furata Rachel quòd , Iahacob sciebat
33 [q]בוא ידע יעקב כי רחל גנבתם : [q]ויבא
,Leah tabernaculum in & , Iahacob tabernaculum in Laban
לבן באהל־יעקב ובאהל לאה
.inuenit non & , ancillarum ambarum tabernaculum in &
ובאהל שתי האמהת ולא מצא

.Rachel tabernaculú in venit &, Leah tabernaculo de eſt egreſſus Et
ויצא מאהל לאה ויבא באהל רחל׃
clitella in] ea poſuerat & ,Theraphim * acceperat Rachel Et
34 ורחל לקחה את־התרפים [a]ותשמם בכר
totum Laban contrectauit & : ea ſuper ſedit & ,cameli
הגמל ותשב עליהם וימשש לבן את־כל־
:ſuum patrem ad dixit Et .inuenit non & ,tabernaculum
35 האהל ולא מצא׃ ותאמר אל־אביה
ſurgendum ad potero non quia ,mei domini oculis in ira ſit Ne
אל־[b]יחר בעיני אדני כי לוא [c]אוכל לקום
non & ,eſt ſcrutatus Et .mihi ‡ mulierum via † Quia .tua facie à
מפניך כי־דרך נשים לי ויחפש ולא
eſt iurgatus & ,Iahacob ipſi fuit ira Et .Theraphim ȝ inuenit
36 מצא את־התרפים׃ ויחר ליעקב [d]וירב
Quæ : Laban ipſi dixit & ,Iahacob reſpondit Et .Laban in *
בלבן [e]ויען יעקב ויאמר ללבן מה־
? me poſt exarſiſti † quia ,meum peccatum quod , mea præuaricatio ||
פשעי מה חטאתי כי דלקת אחרי׃
omnibus ex inueniſti quid ,mea vaſa ‡ omnia contrectaſti Quia
37 כי־מששת את־כל־[f]כלי מה־מצאת מכל
;tuis fratribus & ,meis fratribus coram hîc Pone ? tuæ domus vaſis
כלי־ביתך שים כה נגד אחי ואחיך
ego * annos viginti Iam .nos duos inter arguant ȝ &
38 ויוכיחו בין [g]שנינו׃ זה עשרים שנה אנכי
arietes Et :ſunt abortitæ non tuæ capræ & ,tuæ oues :tecum
עמך רחליך ועזיך לא שכלו ואילי
attuli non Raptum .comedi non tuarum pecudum
39 צאנך לא אכלתי׃ טרפה לא־[h]הבאתי
,illud requirebas mea manu de ,illud expiabam Ego :te ad
אליך אנכי אחטנה מידי תבקשנה
.noctis ablatum furto & ,diei ablatum furto
גנבתי יום וגנבתי לילה׃
.nocte in glacies & ,æſtus me conſumebat , die in Fui
40 הייתי ביום אכלני חרב וקרח בלילה
ȝ mihi Iam .meis oculis ab meus ſomnus recedebat Et
41 [i]ותדד שנתי מעיני׃ זה־לי
quatuordecim ; tibi ſeruiui tua domo in anni viginti
עשרים שנה בביתך עבדתיך ארבע־עשרה
:tuis pecudibus in † annos ſex & ,tuis filiabus duabus in † annos
שנה בשתי בנתיך ושש שנים בצאנך
partibus decem meam mercedem mutaſti &
ותחלף את־משכרתי עשרת [k]מנים׃
Iſchac pauor & ,Abraham Deus ,mei patris Deus Niſi
42 לולי אלהי אבי אלהי אברהם ופחד יצחק
meâ Afflictioné .me dimiſiſſes vacuum nunc quia ,mihi fuiſſet
היה לי כי עתה [l]ריקם שלחתני את־[m]עניי
arguit & ,Deus vidit mearum manuum laborem &
ואת־יגיע כפי ראה אלהים ויוכח
:Iahacob ad dixit & ;Laban reſpondit Et .præterita nocte
43 אמש׃ ויען לבן ויאמר אל־יעקב
:ȝ meæ pecudes,pecudes & :ȝ mei filij ,filij & :ȝ meæ filiæ ,Filiæ
הבנות בנתי והבנים בני והצאן צאני
quid meis filiabus Et .illud mihi ,videns tu quod omne &
וכל אשר־אתה ראה לי־הוא ולבנתי מה־
? pepererunt quos earum filiis vel ,hodie iſtis faciam
אעשה לאלה היום או לבניהן אשר ילדו׃
erit & ;tu & ., ego fœdus percutiamus ,veni nunc Et
44 ועתה [n]לכה נכרתה ברית אני ואתה והיה
Iahacob tulit Et .te inter & ,me inter teſtimonium in
45 [o]לעד ביני ובינך׃ ויקח יעקב
Iahacob dixit Et .ſtatuam † eum erexit & ,lapidem
46 אבן וירימה מצבה׃ ויאמר יעקב
fecerunt & ,lapides tulerunt Et .lapides Colligite :ſuis fratribus
לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו־
eum vocauit Et .cumulum ſuper ibi comederunt & ; cumulum
47 [p]גל ויאכלו שם על־הגל׃ ויקרא־לו
.Galghed ‡ ,eum vocauit Iahacob & : Sahaduta Ieghar ‡ , Laban
לבן יגר שהדותא ויעקב קרא לו גלעד׃
te inter & me inter teſtis ȝ iſte Cumulus : Laban dixit Et
48 ויאמר לבן הגל הזה עד ביני ובינך
.Galghed eius nomen vocauit Idcirco :hodie
היום על־כן קרא־שמו גלעד׃

* idola, || in ſtratorio
שום
quòd non poſſim ſurgere
[b]חרה [c]יכל
† conſuetudo ‡ eſt
ȝ idola.
[d]רוב
* cum
[e]ענה
|| eſt † perſecutus es me? ‡ ſupellectilia mea,
[f]כלה
ȝ declarent * fui
יכח
[g]שנה
[h]בוא
pœnas luebam pro eo.
gelu
ȝ ſunt
[i]נדד
† pro vicibus
[k]מנה
pro me
[l]ריק [m]ענה
increpauit te
כף
* ſunt
quicquid vides meum eſt,
[n]ילך
[o]עוד
† in tumulum
[p]גלל
‡ cumulum Teſtimonij
ȝ ſu

* ſpeculam, me inter Dominus Speculetur : dixit quia , Mizpah * Et
49 והמצפה אשר אמר [a]יצף יהוה ביני
afflixeris Si .ſuo amico ab vir abſcondemur quia : te inter &
50 ובינך כי נסתר איש מרעהו׃ אם־תענה
eſt nó : meas filias ſuper vxores acceperis ſi & , meas filias
את־בנתי ואם־[b]תקח נשים על־בנתי אין
.te inter & me inter teſtis ȝ Deus , vide : nobiſcum vir ‡
איש עמנו ראה אלהים [c]עד ביני ובינך׃
ecce & , iſte cumulus Ecce : Iahacob ipſi Laban dixit Et
51 ויאמר לבן ליעקב הנה [d]הגל הזה והנה
Teſtis te inter & me inter ieci quam ſtatua
52 [e]המצבה אשר [f]יריתי ביני ובינך׃ עד
‡ tranſibo non ego ſi † ,ſtatua teſtis & , iſte cumulus
הגל הזה ועדה המצבה אם־אני לא־אעבר
me ad * tranſibis non tu ſi ȝ & iſtum cumulum te ad
אליך את־הגל הזה ואם־אתה לא־תעבר אלי
:malum ad iſtam ſtatuam & , iſtum cumulum
את־הגל הזה ואת־המצבה הזאת [g]לרעה׃
,nos inter iudicent , Nachor Deus & , Abraham Deus
53 אלהי אברהם ואלהי נחור ישפטו בינינו
ſui patris pauore in Iahacoh iurauit Et ; eorum patris Deus
אלהי אביהם וישבע יעקב בפחד אביו
vocauit &, monte in victimam Iahacob mactauit Et .Iſchac
54 יצחק׃ ויזבח יעקב זבח בהר ויקרא
,panem comederunt Et .panem comedendum ad ſuos fratres ad
לאחיו לאכל־לחם ויאכלו לחם
,mane in Laban manicauit Et .monte in pernoctauerunt &
55 [h]וילינו בהר׃ וישכם לבן בבקר
;abiit & :eis benedixit &, ſuas filias & ſuos filios eſt oſculatus &
וינשק לבניו ולבנותיו ויברך אתהם [i]וילך
.ſuum locum ad Laban eſt reuerſus &
[k]וישב לבן [l]למקמו׃

CAP. XXXII. לב

Angeli eum in occurrerunt & ,ſuam viam in abiit Iahacob Et
1 ויעקב הלך לדרכו ויפגעו־בו מלאכי
Caſtra : eos vidit quando ,Iahacob dixit Et .Dei
2 אלהים׃ ויאמר יעקב כאשר [m]ראם מחנה
.Machanaiim ȝ ,illius loci nomen vocauit Et .hæc ‡ Dei
אלהים זה ויקרא שם־המקום ההוא מחנים׃
,ſuú fratré Eſau ad ſuas facies ad nuncios Iahacob miſit Et
3 וישלח יעקב מלאכים לפניו אל־עשו אחיו
: dicendo ,eis præcepit Et .Edom agrum Sehir terram ad
4 ארצה שעיר שדה אדום׃ [n]ויצו אתם לאמר
tuus ſeruus dixit Sic .Eſau ipſi meo domino dicetis Sic
כה תאמרון לאדני לעשו כה אמר עבדך
.hucuſque ſum moratus & ,ſum hoſpitatus Laban Cum : Iahacob
יעקב עם־לבן [o]גרתי ואחר עד־עתה׃
,ancilla & ,ſeruus & ,pecus ,aſinus & ,bos mihi fuit ȝ Et
5 [p]ויהי־לי שור וחמור צאן ועבד ושפחה
gratiam inueniendum ad || ,meo domino annunciandum ad* ,miſi &
ואשלחה [q]להגיד לאדני למצא־[r]חן
Iahacob ad nuncij ſunt reuerſi Et .tuis oculis in
6 בעיניך׃ וישבו המלאכים אל־יעקב
etiam & ,Eſau ad ,tuum fratrem ad Venimus : dicendo
לאמר [s]באנו אל־אחיך אל־עשו וגם
.eo cum ‡ viri quadringenti & , tui occurſum in vadens †
הלך לקראתך וארבע־מאות איש עמו׃
diuiſit & ,ei fuit anguſtia ȝ & ,valde Iahacob timuit Et
7 ויירא יעקב מאד [t]ויצר לו [u]ויחץ את־
,boues & ,pecudes & ,ſecum * qui ,populum
העם אשר־אתו ואת־הצאן ואת־הבקר
venerit Si : dixit Et .caſtra duo in || camelos &
8 והגמלים לשני [x]מחנות׃ ויאמר אם־יבוא
erit & , eam percuſſerit & , vnam turmam ad Eſau
עשו אל־המחנה האחת [y]והכהו והיה
:Iahacob dixit Et .euaſionem in ,remanſerit quæ turma
9 המחנה הנשאר לפליטה׃ ויאמר יעקב
Domine ,Iſchac mei patris Deus & , Abraham mei patris Deus
אלהי אבי אברהם ואלהי אבי יצחק יהוה
,tuam cognationem ad &,tuam terram ad Reuertere ,me ad dicens ȝ
האמר אלי שוב לארצך [z]ולמולדתך

* ſpeculam,
[a]צפה
latemus alter alteri
סתר
[b]לקח
‡ quiſquam
ȝ eſt
[c]עוד
[d]גלל
[e]יצב [f]ירה
† quòd
‡ veniens
ȝ quòd
* veniens
[g]רוע
iudicet
per pauorem
fratres ſuos vt comederent.
ſurrexit Laban ſummo mane,
[h]לון
[i]ילך
[k]שוב [l]קום
ei
[m]ראה
‡ ſunt
ȝ Duo caſtra.
ante ſe
regionis
[n]צוה
habitaui
[o]גור
ȝ Et ſunt mihi boues, & aſini, pecudes, & ſerui,& ancillæ.
[p]היה
ȝ vt nunciarem
|| vt inuenirem
[q]נגד [r]חנן
[s]בוא
† pergit
‡ ſunt
ȝ anguſtiis affectus eſt,
[t]יצר [u]חצה
* erat
|| in duas turmas
[x]חנה
[y]נכה
ȝ qui dixiſti
[z]ילד

misericordiis *omnibus præ sum* Paruus .*tecum* benefaciam &
ואיטבה עמך׃ קטנתי מכל החסדים 10
Quia .tuo seruo cum fecisti quam veritate *omni præ* &||
ומכל־האמת אשר עשית את־עבדך כי
duo in *fui* ‡ nunc & :hunc Iarden transiui *mea virga* ‡ in
במקלי עברתי את־הירדן הזה ועתה הייתי לשני
11 manu de ,mei fratris manu de *quæso* * me Erue . *castra*
מחנות׃ [a]הצילני נא מיד אחי מיד
,me percutiat & ,veniat fortè ne ,eum *ego timens quia* || .Esau
עשו כי־ירא אנכי אתו פן־יבוא והכני
12 Benefaciendo : dixisti tu Et .*filios super matrem* †
אם על־בנים׃ ואתה אמרת היטב
,maris arenam sicut ,tuum semen ponam & :*tecum* ‡ benefaciam
איטיב עמך [b]ושמתי את־זרעך כחול הים
13 ibi pernoctauit Et .multitudine præ numeratur non quæ
אשר לא־יספר [c]מרב׃ [d]וילן שם
munus ,suam manum *in veniente de* ‡ tulit Et .ipsa nocte in
בלילה ההוא [c]ויקח מן־הבא בידו מנחה
,viginti hircos & ,ducentas Capras :suum fratrem Esau ad
לעשו אחיו׃ עזים [f]מאתים ותישים עשרים 14
Camelos .viginti arietes & ,ducentas oues
15 רחלים מאתים ואילים עשרים גמלים
,quadraginta vaccas ;triginta earum filios & ,lactantes
מיניקות ובניהם שלשים [g]פרות ארבעים
.decem pullos & ,viginti asinas , decem iuuencos &
ופרים עשרה אתנת עשרים ועירם עשרה׃
:seorsum *gregem gregem* suorum seruorum manu in dedit Et
16 ויתן ביד־עבדיו עדר עדר לבדו
ponetis *spacium & ,mea facie in* Transite : suos seruos ad dixit &
ויאמר אל־עבדיו עברו לפני ורוח תשימו
primo præcepit Et .gregem inter & gregem inter
17 בין עדר ובין עדר׃ [h]ויצו את־הראשון
,te interrogauerit & ,meus frater Esau tibi occurrerit *Cùm* : dicendo
לאמר כי יפגשך עשו אחי ושאלך
?*tuæ facies ad* || ista cuius & ,*ibis* * quò & ,*tu* ‡ Cuius:dicendo
לאמר למי־אתה ואנה תלך ולמי אלה לפניך׃
missum ,*ipsum* ‡ munus ,Iahacob *tuo Seruo* † :dices Et
18 ואמרת לעבדך ליעקב מנחה הוא שלוחה
.nos post ‡ ipse etiam ecce Et .Esau meum dominum ad
לאדני לעשו והנה גם־הוא אחרינו׃
etiam ,tertio etiam ,secundo etiam præcepit Et
19 [k]ויצו גם את־השני גם את־השלישי גם
verbum secundù :dicendo ,greges post euntibus cunctis
את־כל־ההלכים אחרי העדרים לאמר כדבר
dicetis Et . eum *vos inueniendo in* , Esau ad loquemini hoc
20 הזה תדברון אל־עשו במצאכם אתו׃ ואמרתם
: dixit quia .nos post ‡ Iahacob tuus seruus Ecce : etiam
גם הנה עבדך יעקב אחרינו כי־אמר
postea & ;*meas facies ad eunte* || munere *in* eius faciem *Expiabo*
אכפרה פניו במנחה ההלכת לפני ואחרי־כן
.meam faciem suscipiat forte si: eius faciem videbo
אראה פניו אולי [l]ישא פני׃
pernoctauit ipse & ,*eius faciem super* munus transiuit Et
21 ותעבר המנחה על־פניו והוא לן
,ipsa nocte in surrexit Et .turma cum ipsa nocte in
22 בלילה־ההוא במחנה׃ [m]ויקם בלילה הוא
& ,suas ancillas duas & ,suas vxores duas accepit &
ויקח את־שתי נשיו ואת־שתי שפחתיו ואת־
.Iabboc vadum transiuit & ,suos natos vndecim
אחד עשר ילדיו ויעבר את מעבר יבק׃
fecit transire & :torrentem eos fecit transire & ,eos accepit Et
23 ויקחם ויעברם את־הנחל ויעבר
,ipse solus Iahacob remansit Et .*sibi quod*
את־אשר־לו׃ [n]ויותר יעקב לבדו
.*aurora ascendere ad vsque* eo cum vir est luctatus Et
24 ויאבק איש עמו עד [o]עלות השחר׃
curuaturam in ‡ tetigit & : ei præualeret non quòd ,vidit Et
25 [p]וירא כי לא יכל לו [q]ויגע בכף־
, Iahacob femoris curuatura se mouit & ,eius femoris
ירכו [r]ותקע כף־ירך יעקב
ascendit quia ,me Dimitte :dixit Et .secum *illo luctando in* ‡
26 בהאבקו עמו׃ ויאמר שלחני כי עלה

tibi. Minor sum cunctis קטן
[a]יטב
|| & omni
‡ baculo meo
‡ habeo duas turmas.
* nunc
[a]נצל
|| Timeo enim נכה הכה
† matrémque cum filiis.
‡ tibi
[b]שום
[c]רבב [d]לון
‡ ex iis quæ occurrebant ad
[e]לקח
[f]מאה
[g]פרה ינק
singulos greges
ante me, & interstitium
[h]צוה
‡ es * pergis
|| sunt ante te?
[i]ילך
† Serui tui
‡ est
‡ est
[k]צוה
quando inueneritis
‡ est
Placabo
|| quod vadit ante me
[l]נשא
ante eum.
עבר
[m]קום חנה מחנה
omnia quæ erant sibi.
[n]יתר
donec ascendit aurora.
[o]עלה
‡ neruum כפף
[p]ראה [q]נגע
[r]יקע
‡ luctante illo

.aurora ,te dimittam Non : dixit Et .mihi benedixeris *quin* *
השחר ויאמר לא אשלחך כי אם־ברכתני׃
.Iahacob : dixit Et ? tuum nomen || Quod : eum ad dixit Et
27 ויאמר אליו מה־שמך ויאמר יעקב׃
:tuum nomen vltrà dicetur Iahacob Non : dixit Et
28 ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך
quinimò : Israel cum fuisti princeps quia , Deo cum &
כי אם־ישראל כי־[a]שרית עם־אלהים ועם־
.præualuisti & , hominibus ,Iahacob interrogauit Et
29 אנשים [b]ותוכל׃ וישאל יעקב
& dixit :Indica nunc nomen tuum. Et dixit: Vt quid *hoc*
ויאמר [c]הגידה־נא שמך ויאמר למה זה
interrogas de nomine meo? Et benedixit ei ibi. Et vocauit
30 תשאל לשמי ויברך אתו שם׃ ויקרא
Iahacob nomen loci * Peniel : quia vidi Deum
יעקב שם המקום פניאל כי־ראיתי אלהים
facies ad facies ,*& liberata est* anima mea. Et ortus est ei
31 פנים אל־פנים ותנצל נפשי׃ ויזרח־לו
sol quando transiuit , Penuel & ipse *claudicans* super
השמש כאשר עבר את־פנואל והוא צלע על־
femur suum. Idcirco non comedunt filij Israel
32 ירכו׃ על־כן לא־יאכלו בני־ישראל
neruum *contractionis*, qui *super curuaturam* femoris, vsque ad
את־גיד הנשה אשר על־[d]כף הירך עד
diem hanc : quia tetigit *in curuaturam* † femoris Iahacob, ‡ *in neruo*
היום הזה כי נגע בכף־ירך יעקב בגיד
.contractionis
הנשה׃

CAP. XXXIII. לג

Et leuauit Iahacob oculos suos, & vidit, & ecce Esau
1 [e]וישא יעקב עיניו [f]וירא והנה עשו
veniens & cum eo quadringenti viri. Et diuisit natos
בא ועמו ארבע מאות איש [g]ויחץ את־הילדים
super Leah, & super Rachel, & super duas ancillas.
על־לאה ועל־רחל ועל [h]שתי השפחות׃
Et posuit ancillas, & natos earum prius,
2 וישם את־השפחות ואת־ילדיהן ראשנה
& Leah, & natos eius posteriores: & Rachel &
ואת־לאה וילדיה אחרנים ואת־רחל ואת־
Ioseph posteriores. Et ipse transiuit ante eos,
3 יוסף אחרנים׃ והוא עבר לפניהם
& incuruauit se in terram septem vicibus, *vsque appropinquare se*
[k]וישתחו ארצה שבע פעמים עד־[l]גשתו
vsque ad fratrem suum. Et cucurrit Esau in occursum eius,
4 עד־אחיו׃ [m]וירץ עשו לקראתו
& complexus est eum, & || *cecidit* super collum eius, & osculatus est eum:
ויחבקהו [n]ויפל על־צוארו [o]וישקהו
& fleuerunt. Et leuauit oculos suos, & vidit vxores
5 ויבכו׃ וישא את־עיניו וירא את־הנשים
& natos, & dixit: Qui isti tibi? Et dixit: Nati †,
ואת־הילדים ויאמר מי־אלה לך ויאמר הילדים
quos benignè dedit Deus seruo tuo. Et appropinquauerunt
אשר־חנן אלהים את־עבדך׃ ותגשן
ancillæ ipsæ, & nati earum, & incuruauerunt se.
השפחות הנה וילדיהן ותשתחוין׃
Et appropinquauit etiam Leah, & liberi eius, & incuruauerunt se,
6 ותגש גם־לאה וילדיה וישתחוו
& post *appropinquauit* Ioseph, & Rachel, & incuruauerunt se.
ואחר נגש יוסף ורחל וישתחוו׃
Et dixit: † *Qua tibi* omnis turma illa ‡ *cui occurri?*
ויאמר מי לך כל־המחנה הזה אשר פגשתי
Et dixit : Ad inueniendum gratiam in oculis domini mei.
7 ויאמר למצא־[o]חן בעיני אדני׃
Et dixit Esau : Est mihi multum, frater mi, sit tibi
8 ויאמר עשו יש־לי [p]רב אחי יהי לך
quod *tibi*. Et dixit Iahacob : Ne quæso, si nunc
9 אשר־לך׃ ויאמר יעקב אל־נא אם־נא
inueni gratiam in oculis tuis, & *capies* munus meum è manu mea:
מצאתי חן בעיניך ולקחת מנחתי מידי
quia || *idcirco* vidi faciem tuam, † *vt videre* faciem ‡ *Dei*
כי־על־כן ראיתי פניך כראת פני אלהים

* nisi
|| est
sed
[a]שרה
[b]יכל
[c]נגד
* *facies Dei.* שאל
facie ad faciem, & euasit
claudicabat
est in neruo
[d]כפף
† neruum
‡ neruum
[e]נשא [f]ראה
veniebat
[g]חצה
cum Leah & Rachel, & vtraque ancilla.
[h]שנה
[i]שום
donec appropinquaret fratri suo.
[k]שחה
[l]נגש
‡ iactauit se
[m]רוץ
צואריו
ק׳
[n]נפלו נשק
† sunt,
appropinquauerunt
† Quorsum
‡ quam obuiam habui?
[o]חנן
[p]רבב
suum est.
capias
|| ita
† ac si viderem
‡ Angeli,

+ ab אבק pulvis, unde נאבק in niphal, luctari, a pulvere ducta significatio, luctando ... excitatur.
ותקע hic י radicale ... in ... littera ...

mei filij Sechem : dicendo ,eis cum Chamor est locutus Et
8 וידבר חמור אתם לאמר שכם בני
illi eam quæso date .vestra filia in* eius anima complacuit ‡
חשקה נפשו בבתכם [a]תנו נא אתה לו
vestras filias : nobiscum iungite connubia Et .vxorem in
9 לאשה: [b]והתחתנו אתנו בנתיכם
.vobis accipietis nostras filias & ,nobis date
תתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם:
:vestras facies ad erit terra & : habitabitis nobiscum Et
10 ואתנו [c]תשבו והארץ תהיה לפניכם
dixit Et .ea in tenete vos & ,eam circuite & ,habitate
11 שבו וסחרוה והאחזו בה: ויאמר
gratiam Inueniam : eius fratres ad & ,eius patrem ad Sechem
שכם אל אביה ואל אחיה אמצא [d]חן
,dabo , mihi dixeritis quod & : vestris oculis in
בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתן:
quemadmodum dabo & ,donum & ,dotem valde me super Augete
12 [e]הרבו עלי מאד מהר [f]ומתן ואתנה כאשר
.vxorem in puellam mihi date & ,me ad ‡ dixeritis
תאמרו אלי ותנו לי את הנער לאשה:
Chamor & , Sechem ‡ Iahacob filij responderunt Et
13 [g]ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור
Dinah polluerat* quia ,sunt locuti & ,dolo in eius patrem
אביו במרמה וידברו אשר טמא את דינה
facicendum ad poterimus Non † :eos ad dixerunt Et ,suam sororem
14 אחתם: ויאמרו אליהם לא [h]נוכל לעשות
ipsi cui viro nostram sororem dandum ad hoc verbum
הדבר הזה לתת את אחתנו לאיש אשר לו
Veruntamen .nobis hoc opprobrium † quia :præputium
15 ערלה כי חרפה הוא לנו: אך
circuncidi ad ‡ ,nos sicut fueritis si ,vobis complacebimus hoc in
בזאת [i]נאות לכם אם [k]תהיו כמנו [l]להמל
vobis nostras filias dabimus Et .masculum omnem vobis
16 לכם כל זכר: ונתנו את בנתינו לכם
,vobiscum habitabimus & : nobis capiemus vestras filias &
ואת בנתיכם נקח לנו וישבנו אתכם
nos ad audieritis ‡ non si Et .vnum populum in erimus &
17 והיינו לעם אחד: ואם לא תשמעו אלינו
,ibimus* &,nostram filiam capiemus & ,circuncidi ad
להמול ולקחנו את [m]בתנו והלכנו:
oculis in & ,Chamor oculis in eorum verba bona fuerunt || Et
18 וייטבו דבריהם בעיני חמור ובעיני
faciendum ad † puer tardauit non Et .Chamor filij Sechem
19 שכם בן חמור: ולא אחר הנער לעשות
honoratus ‡ ipse & : Iahacob filia in ‡ complacuerat quia ,tem
הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד
Sechem & ,Chamor venit Et ,sui patris domo tota præ
20 מכל בית אביו: ויבא חמור ושכם
viros ad sunt locuti & : suæ ciuitatis portam ad eius filius
בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי
ipsi * pacifici isti Viri :dicendo suæ ciuitatis
21 עירם לאמר: האנשים האלה שלמים הם
ecce terra Et .eam circuibunt ||&,terra in habitabunt &,nobiscũ
אתנו וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה
nobis accipiemus eorum Filias .eorum facies ad manibus † lata
רחבת ידים לפניהם את בנתם [n]נקח לנו
hoc in Verùm .eis dabimus nostras filias; &,vxores in
22 לנשים ואת בנתינו נתן להם: אך בזאת
,nobiscum habitandum ad ‡ viri nobis complacebunt
[o]יאתו לנו האנשים [p]לשבת אתנו
,masculum omnem nobis circuncidi in , vnum populum in existendum ad ‡
להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר
,eorũ possessio || & ,eorum Pecus .circuncisi * ipsi quemadmodum
23 כאשר הם נמלים: מקנהם [q]וקנינם
cõplaceamus Verũtamen ? ipsa nobis † nonne,eorum iumenta omnia &
וכל [r]בהמתם הלוא לנו הם אך נאותה
Chamor ad audierunt ‡ Et .nobiscum habitabunt & ,eis
24 להם וישבו אתנו: וישמעו אל חמור
.eius vrbis portam egredientes omnes ,eius filium Sechem ad &
ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו
portam ‡ egredientes omnes ,masculus omnis se circunciderunt Et
[s]וימלו כל זכר כל יצאי שער

חשק ‡ hæsit.
? cũm
[a]נתן
[b]חתן התחתן
coram vobis:
[c]ישב
negotiamini in ea, & possessiones facite in ea
[d]חנן מצא
mihi
[e]רבה [f]נתן
‡ mihi
הנערה
קח
‡ ad
[g]ענה
* violauerat
† Non possumus facere hoc, vt demus
[h]יכל
חרף
‡ abominatio est
‡ vt circuncidatur in vobis omnis masculus.
[i]יאת [k]היה
[l]מול
‡ obedieritis nobis , vt circuncidamini,
* recedemus
[m]בנה
|| placuerunt
† vt faceret
‡ ei
‡ erat honorabilior in
כבד
נכבד
* sunt
|| negotiabuntur in ea.
† est locis ante eos.
רחב
[n]לקח
‡ vt habitent
[o]יאת [p]ישב
‡ vt sint populus vnus, quando circuncisus erit in vobis omnis masculus,
* sunt
מול
|| substantia
נמלים
[q]קנה
† nostra erunt?
[r]בהם
‡ obedierunt Chamor & Sechem filio eius,
‡ per
[s]מול

quæ ,meam bene dictionem quæso Cape .mihi complacuisti &
11 ותרצני: קח נא את ברכתי אשר
mihi sunt quia & ,Deus mihi est largitus quia : tibi est allata
הבאת לך כי [a]חנני אלהים וכי יש לי
Proficiscamur :dixit Et .accepit & ,eum coegit Et .omnia
12 כל ויפצר בו ויקח: ויאמר [b]נסעה
ieum ad dixit Et .sui regione e ambulabo & ,ambulemus &
13 ונלכה ואלכה לנגדך: ויאמר אליו
boues & ,pecudes & ,teneri nati quòd sciens meus Dominus
אדני ידע כי הילדים [c]רכים והצאן והבקר
omnes morientur & vna die eas pulsabunt Et .me super lactantes
[c]עלות עלי ודפקום יום אחד [d]ומתו כל
:sui serui facies ad † meus dominus quæso Transeat .pecudes
14 הצאן: יעבר נא אדני לפני עבדו
quod operis ‡ pedem ad pedetentim me ducam ego &
ואני אתנהלה [e]לאטי לרגל [f]המלאכה אשר
ad veniam vsquequo ,natorum pedem ad & ,meam faciem ad
לפני ולרגל הילדים עד אשר אבא אל
faciam Stare : Esau dixit Et .Sehir in meum dominum
15 אדני שעירה: ויאמר עשו [g]אציגה
quid Vt :dixit Et .mecum † qui ,populo de tecum nunc
נא עמך מן העם אשר אתי ויאמר למה
.mei domini oculis in gratiam Inueniam ? hoc
זה אמצא [h]חן בעיני אדני:
. Sehir in suam viam ad Esau ipsa die in est reuersus Et
16 [i]וישב ביום ההוא עשו לדרכו שעירה:
,domum sibi ædificauit & ,Succhoth in est profectus Iahacob Et
17 ויעקב נסע סכתה ויבן לו בית
nomen vocauit Idcirco .tabernacula fecit suo gregi &
ולמקנהו עשה [k]סכת על כן קרא שם
ciuitatem Salem (in) ‡ Iahacob venit Et .Succoth † loci
18 המקום סכות: [l]ויבא יעקב שלם עיר
Padan de illo veniendo in * .Chenahan terra in ‡ quæ Sechem
שכם אשר בארץ כנען בבאו מפדן
emit Et .vrbem ante est castrametatus || & : Aram
19 ארם [m]ויחן את פני העיר: [n]ויקן
suum tabernaculum ibi tetendit quo † agri partem
את חלקת השדה אשר נטה שם אהלו
.agnis centum in ‡,Sechem patris Chamor filiorum manu de
מיד בני חמור אבי שכם במאה קשיטה:
.Israel Elohe El ‡:illud vocauit & altare ibi statuit Et
20 ויצב שם מזבח ויקרא לו אל אלהי ישראל:

complaceas mihi.
רצה
[a]חנן
[b]נסע
ante te.
scit
[c]רכך
fœtæ sunt mihi. Et si pulsauero...
[c]עול [d]מות
† ante seruum suum.
‡ gregis qui est ante me,
[e]אט [f]לאך
[g]יצג
† est
[h]חנן
per
[i]שוב
[k]סכך
† tabernacula, al. vmbracula.
‡ incolumis,
[l]בוא
‡ erat
* quando venit ipse
|| mansit
[m]חנה
[n]קנה
† in quo tetendit
‡ centum nummis.
‡ Fortis Deus Israel.

CAP. XXXIIII. לד

peperit quam ,Leah filia Dinah est egressa Et
1 [o]ותצא דינה בת לאה אשר ילדה
eam vidit Et .terræ filiabus in videndum ad ,Iahacob ipsi
2 ליעקב לראות בבנות הארץ: [p]וירא אתה
,eam tulit & ,terræ principis Chiuuæi Chamor filius Sechem
שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה
eius anima hæsit Et .eam afflixit & ,ei concubuit &
3 וישכב אתה ויענה: ותדבק נפשו
est locutus Et .puellam dilexit & , Iahacob filia Dinah in
בדינה בת יעקב ויאהב את הנער וידבר
Chamor ad Sechem dixit Et . puellæ cor super
4 על לב הנער: ויאמר שכם אל חמור
.vxorem in hanc natam mihi Cape: dicendo,suũ patrem
אביו לאמר [q]קח לי את הילדה הזאת לאשה:
.suam filiam Dinah violauerit quòd audiuit Iahacob Et
5 ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו
,Iahacob siluit Et .agro in eius pecore cum erant eius filij Et
ובניו היו את מקנהו בשדה והחרש יעקב
Sechem pater Chamor est egressus Et .eorum venire ad vsque
6 עד באם: ויצא חמור אבי שכם
Iahacob filij Et .eo cum loquendum ad Iahacob ad
7 אל יעקב לדבר אתו: ובני יעקב
sunt affecti dolore & ,ipsos audire vt , agro de venerunt
באו מן השדה כשמעם ויתעצבו
fecit abiectionem * quia , valde eis fuit ira & ‡ viri
האנשים [r]ויחר להם מאד כי נבלה עשה
.fiet non sic & ;Iahacob filia cum cubandum ad , Israel in
בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה:

[o]יצא
vt videret filias
[p]ראה
cum ea
ענה
Dinah filiæ
נער
ad
הנערה
קח
[q]לקח
טמא
pecudibus eius
קנה
donec venirent ipsi.
quando audierunt;
עצב
‡ irati sunt
* ignominiam
[r]חרה
vt coiret

v. 7. נבל cadere, Piel נבל ... unde נבל stultus ... unde נבלה flagitium, stultitia

dolentes ipsos existendo in * tertia die in fuit Et .eius vrbis
25 ויהי ביום השלישי בהיותם כאבים עירו:
fratres ,Leui & Simhon ,Iahacob filij duo acceperunt &
ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי
fiducia † ciuitatem super || venerunt & ,suum gladium quisque ,Dinah
דינה איש חרבו ויבאו על העיר בטח
& Chamor Et .masculum omnem occiderunt &
26 ויהרגו כל זכר: ואת חמור ואת
tulerunt & ;gladij os ad occiderunt eius filium Sechem
שכם בנו הרגו לפי חרב ויקחו את
Iahacob Filij .sunt egressi & ,Sechem domo è Dinah
27 דינה מבית שכם ויצאו: בני יעקב
polluerant † quia ,vrbem sunt prædati & ,occisos super † venerunt
באו על החללים ויבזו העיר אשר טמאו
& ,eorum boues & ,eorum Pecudes .suam sororem
28 אחותם: את צאנם ואת בקרם ואת
agro in ‡ quæ & ,vrbe in ‡ quæ & ,eorum asinos
חמריהם ואת אשר בעיר ואת אשר בשדה
omnes & ,eorum substantiam omnem Et .acceperunt
29 לקחו: ואת כל חילם ואת כל
.sunt prædati & ,captiuauerunt eorum vxores & ,eorum paruulos
טפם ואת נשיהם שבו ויבזו
ad Iahacob dixit Et . domo in * quæ omnia &
30 ואת כל אשר בבית: ויאמר יעקב אל
me faciendum fœtere ad ||,me Turbastis :Leui ad & ,Simhon
שמעון ואל לוי עכרתם אתי להבאישני
viri † ego & :Perizæo in & ,Chenahanæo in terræ habitatore in
בישב הארץ בכנעני ובפרזי ואני מתי
dispersar & ,me percutient & ,me super ‡ se congregabunt & numeri
מספר ונאספו עלי והכוני ונשמדתי
meretricem vt Nunquid :dixerunt Et .mea domus & ,ego
31 אני וביתי: ויאמרו הכזונה
? nostram sororem faciet
יעשה את אחותנו:

quando erant ipsi dolore affecti:
היה
ויקחו
|| ad
† confidenter
בטח
‡ ad
† violauerant
טמא
בזז
בקר
‡ erant
חיל
טף טפף
* erant
|| vt fœtere facere me habitatoribus
† paucus numero sum
באש
מתי
‡ aduersum
נכרה
ספר
זנה

CAP. XXXV. לה

ascende ,Surge :Iahacob ad Deus dixit Et
1 ויאמר אלהים אל יעקב קום עלה
est visus qui ,Deo altare ibi fac & ,ibi mane & ,Bethel *
בית אל ושב שם ועשה שם מזבח לאל הנראה
dixit Et .tui fratris Esau facie à te fugiendo in , te ad
2 אליך בברחך מפני עשו אחיך: ויאמר
Remouete : secum ‡ qui omnes ad & suam domum ad Iahacob
יעקב אל ביתו ואל כל אשר עמו הסירו
.vos mundate & ,vestri medio in || qui ,alienigenæ * Deos
את אלהי הנכר אשר בתככם והטהרו
ascendamus & ,surgamus Et .vestra vestimenta mutate &
3 והחליפו שמלתיכם: ונקומה ונעלה
me exaudienti ‡ ,Deo altare ibi faciam & ;Bethel †
בית אל ואעשה שם מזבח לאל הענה אתי
.ambulaui qua via in mecum fuit & ,meæ angustiæ die in
ביום צרתי ויהי עמדי בדרך אשר הלכתי:
, alienigenæ deos omnes Iahacob ad ‡ dederunt Et
4 ויתנו אל יעקב את כל אלהי הנכר
.suis auribus in || quæ ,inaures & ,sua manu in || qui
אשר בידם ואת הנזמים אשר באזניהם
.Sechem cum † quæ , quercum subter Iahacob eos abscondit &
ויטמן אתם יעקב תחת האלה אשר עם שכם:
quæ vrbes super Dei terror fuit Et. sunt profecti Et
5 ויסעו ויהי חתת אלהים על הערים אשר
.Iahacob filios post sunt persecuti non & :eorum circuitu ||
סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב:
:Chenahan terra in quæ ,Luzah in Iahacob venit Et
6 ויבא יעקב לוזה אשר בארץ כנען
.secum † qui populus omnis & ,ipse ,Bethel ipsa †
הוא בית אל הוא וכל העם אשר עמו:
.Bethel El locum vocauit & ,altare ibi ædificauit Et
7 ויבן שם מזבח ויקרא למקום אל בית אל
ipso fugiendo in * , Deus eum ad sunt reuelati ‡ ibi Quia
כי שם נגלו אליו האלהים בברחו
.Ribcah nutrix Deborah est mortua Et .sui fratris facie à
8 מפני אחיו: ותמת דברה מינקת רבקה

* in
ישב
tibi, dum fugeres
familiæ suæ, & reliquis
‡ erant
סור
* alienigenarū
נכר
|| sunt
תוך
† in
‡ qui exaudiuit
צור
‡ ipsi
* alienigenarū
נתן
|| erant
† erat apud
נסע
חתת
|| erant in circuitibus
† hæc est
‡ erat
בנה
‡ visus fuit sibi dum fugeret
מות
ינק

vocauit & quercu sub Bethel desubter est sepulta &
ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא
ad Deus est visus Et .Bachuth Allon ‡ eius nomen
9 שמו אלון בכות: וירא אלהים אל
.ei benedixit & :Aram Padan de , illo veniendo in , adhuc Iahacob
יעקב עוד בבאו מפדן ארם ויברך אתו:
vocabitur Non .Iahacob ‡ tuū Nomen :Deus ei dixit Et
10 ויאמר לו אלהים שמך יעקב לא יקרא
:tuū nomen erit Israel quinimo ,Iahacob vltrà tuū nomen
שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך
:Deus ei dixit Et .Israel eius nomen vocauit Et
11 ויקרא את שמו ישראל: ויאמר לו אלהים
cœtus & Gens .multiplicare & fructesce ‡ , omnipotens Deus † Ego
אני אל שדי פרה ורבה גוי וקהל
.egredientur tuis lumbis è reges & :te ex erit gentium
גוים יהיה ממך ומלכים מחלציך יצאו:
tibi ,Ischac & Abraham dedi quam terram Et
12 ואת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך
.terram dabo te post tuo semini & :eam dabo
אתננה ולזרעך אחריך אתן את הארץ:
quo locum in ‡ Deus eum desuper † ascendit Et
13 ויעל מעליו אלהים במקום אשר
statuam ‡ Iahacob statuit Et .secum est locutus
14 דבר אתו: ויצב יעקב מצבה
libauit & ; lapidis statuam ||, secum est locutus quo * loco in
במקום אשר דבר אתו מצבת אבן ויסך
.oleum eam † super effudit & ,libamen eam † super
עליה נסך ויצק עליה שמן:
est locutus quo ‡ loci nomen Iahacob vocauit Et
15 ויקרא יעקב את שם המקום אשר דבר
,Bethel de sunt profecti Et .Bethel ,Deus ibi secum
16 אתו שם אלהים בית אל: ויסעו מבית אל
.Ephrath in veniendum ad , terræ tractus quasi adhuc erat &
ויהי עוד כברת הארץ לבוא אפרתה
.ipsam pariendo in inaurauit ‡ & ,Rachel peperit &
ותלד רחל ותקש בלדתה:
:obstetrix ei dixit & ,ipsam pariendo in illâ indurando in * fuit Et
17 ויהי בהקשתה בלדתה ותאמר לה המילדת
exeundo in † fuit Et .filius tibi || iste etiam quia Ne
18 אל תיראי כי גם זה לך בן: ויהי בצאת
.Benoni ‡ eius nomen vocauit & ,mortua est quia ‡ , eius anima
נפשה כי מתה ותקרא שמו בן אוני
.Rachel est mortua Et .Biniamin || eum vocauit eius pater Et
19 ואביו קרא לו בנימין: ותמת רחל
.Bethlechem * hæc ,Ephrath via in est sepulta Et
ותקבר בדרך אפרתה הוא בית לחם:
Hac ‡ .eius sepulchrum super statuam † Iahacob statuit Et
20 ויצב יעקב מצבה על קברתה הוא
est profectus Et .hanc diem ad vsque , Rachel sepulchri statua
21 מצבת קברת רחל עד היום: ויסע
.Heder * turrim vltra ab ‡ suū tabernaculum tetendit & , Israel
ישראל ויט אהלה מהלאה למגדל עדר:
,Reuben iuit & ,ipsa terra in Israel habitando in || fuit Et
22 ויהי בשכן ישראל בארץ ההוא וילך ראובן
audiuit Et .sui patris concubina Bilhah cum concubuit &
וישכב את בלהה פילגש אביו וישמע
.duodecim Iahacob filij fuerunt Et .Israel
ישראל ויהיו בני יעקב שנים עשר:
,Simhon & , Reuben Iahacob primogenitus :Leah Filij
23 בני לאה בכור יעקב ראובן ושמעון
.Zebulun & ,Issachar & ,Iehudah & ,Leui &
ולוי ויהודה ויששכר וזבלון:
.Biniamin & ,Ioseph ,Rachel Filij
24 בני רחל יוסף ובנימן:
.Naphtali & ,Dan ,Rachel ancillæ Bilhah filij Et
25 ובני בלהה שפחת רחל דן ונפתלי:
filij † Isti . Aser & ,Gad ,Leah ancillæ Zilpah filij Et
26 ובני זלפה שפחת לאה גד ואשר אלה בני
.Aram Padan in ei est natus qui ,Iahacob
יעקב אשר ילד לו בפדן ארם:
ciuitate Mamre in suum patrem Ischac ad Iahacob venit Et
27 ויבא יעקב אל יצחק אביו ממרא קרית

‡ quercus fletus.
בכה
ראה
dum veniret ipse,
‡ est
sed
‡ sum
‡ cresce
נתן
† ab eo
‡ è loco in
עלה
‡ titulum
יצב
* in
|| titulum lapideum,
נסך
† eum ‡ in
נסע
miliare
ברה
‡ difficultatem passa est dum pareret,
ילד קשה
* ea difficultatē patiente, dum pareret.
|| est
† egrediente
ירא יצא
‡ dū moreretur
‡ Filium doloris mei.
מורה
|| Filium dexteræ.
* est
† titulum
‡ Hic est titulus
‡ trans
* Gregū.
נטה
|| cùm habitaret
פיסקת
† sunt
nati sunt
בוא

,Abraham *ibi est hospitatus* quo ‡ Chebron † hæc ,Arba — † est ‡ in qua habitauit
הארבע הוא חברון אשר־[a]גר־שם אברהם — [a] גור יום
anni centum Ischac dies fuerunt Et . Ischac &
ויצחק׃ ויהיו [b]ימי יצחק [c]מאת שנה 28 — [c] מאה
,est mortuus & ,Ischac obiit Et . anni octoginta &
ושמנים שנה׃ ויגוע יצחק [d]וימת 29 — [d] מות
sepeliérũt Et .dierũ satur & ,senex, suos populos ad est collectus &
ויאסף אל־עמיו זקן ושבע ימים ויקברו
. eius filij Iahacob & Esau eum
אתו עשו ויעקב בניו׃

CAP. XXXVI. לו

.Edom * hic ,Esau generationes $ istæ Et — $ sunt * est
1 ואלה [e]תלדות עשו הוא אדום׃ — [e] ילד
,Chenahan filiabus è suas vxores accepit Esau
עשו לקח את־נשיו מבנות כנען את־ 2
Hanah filiam Aholibamah & ,Chittæi Elon filiam Hadah
עדה בת־אילון החתי ואת־אהליבמה בת־ענה
filiam Bosmath Et . Chiuuæi Sibhon filiæ
בת־צבעון החוי׃ ואת־בשמת בת־ 3
Esau ipsi Hadah peperit Et .Nebaioth sororem Ismahel
ישמעאל אחות נביות׃ ותלד עדה לעשו 4
. Rehuel peperit Bosmath & ,Eliphaz
את־אליפז ובשמת ילדה את־רעואל׃
& ,Iahalam & ,Iehus peperit Aholibamah Et
ואהליבמה ילדה את־יעיש ואת־יעלם ואת־ 5 — יעוש קׄ
.Chenahan terra in ei sunt nati qui ,Esau filij Isti .Corach
קרח אלה בני עשו אשר ילדו־לו בארץ כנען׃
& ,suos filios & ,suas vxores Esau accepit Et
[f]ויקח עשו את־נשיו ואת־בניו ואת־ 6 — [f] לקח
suum pecus & ,suæ domus animas omnes & , suas filias — pecudes suas
בנתיו ואת־כל־נפשות ביתו ואת־מקנהו — קנה
quam suam substantiam omnem & ,*suum inumentum omne* & — omnia animalia sua,
ואת־כל־בהמתו ואת כל־[g]קנינו אשר — [g] קנה
Iahacob facie à terram $ adiuit & ,Chenahan terra in acquisierat — $ aliam
רכש בארץ כנען וילך אל־ארץ מפני יעקב
habitare præ multa eorum substantia erat Quia .sui fratris — vt non quirent habitare
אחיו׃ כי־היה רכושם [h]רב [i]משבת 7 — [h] רבב׳ [i] ישב
ferre eorum peregrinationum terra poterat non Et .pariter
יחדו ולא יכלה ארץ מגוריהם [k]לשאת — [k] נשא
monte in Esau habitauit Et .*eorum pecorum facie à* $ eos — $ propter pecudes eorum:
אתם מפני מקניהם׃ [l]וישב עשו בהר 8 — [l] ישב
Esau generationes || Istæ Et .Edom *ipse* * Esau ;Sehir — * est || sunt † sunt
שעיר עשו הוא אדום׃ ואלה תלדות עשו 9
filiorum nomina † Ista .Sehir monte in Edom patris
אבי אדום בהר שעיר׃ אלה שמות בני־ 10
filius Rehuel ,Esau vxoris Hadah filius Eliphaz ;Esau
עשו אליפז בן־עדה [m]אשת עשו רעואל בן־ — [m] איש
,Teman ;Eliphaz filij fuerunt Et .Esau vxoris Bosmath
בשמת אשת עשו׃ ויהיו בני אליפז תימן 11
fuit Timnah Et .Chenaz & ,Ghahatham & ,Sepho ,Omar
אומר צפו וגעתם וקנז׃ ותמנע היתה 12
Eliphaz ipsi peperit & ,Esau filio Eliphaz concubina
פילגש לאליפז בן־עשו [n]ותלד לאליפז את־ — [n] ילד
filij † isti Et .Esau vxoris Hadah filij isti ,Hamalech — † sunt
עמלק אלה בני עדה אשת עשו׃ ואלה בני 13
fuerunt Isti .Mizzah & ,Sammah ,Zerach & ,Nachath ,Rehuel
רעואל נחת וזרח שמה ומזה אלה היו
filij fuerunt isti Et .Esau vxoris Bosmath filij
בני בשמת אשת עשו׃ ואלה [o]היו בני 14 — [o] היה
. Esau vxoris Sibhon filiæ Hanah filiæ Aholibamah
אהליבמה בת־ענה בת־צבעון אשת עשו
.Corach & ,Iahalam & ,Iehus Esau ipsi peperit Et
ותלד לעשו את־יעיש ואת־יעלם ואת־קרח׃ — יעוש קׄ
primogeniti Eliphaz Filij : Esau filiorum duces * Isti — * sunt
אלה אלופי בני־עשו בני אליפז בכור 15
dux ,Sepho dux ,Omar dux ,Teman dux ,Esau
עשו אלוף תימן אלוף אומר אלוף צפו אלוף — תימן קׄ
dux ,Ghahathan dux ,Corach Dux .Chenaz
קנז׃ אלוף קרח אלוף געתם אלוף 16
Isti .Edom terra in Eliphaz duces † Isti .Amalech — † sunt
עמלק אלה אלופי אליפז בארץ אדום אלה

$ sunt — Dux :Esau filij Rehuel filij $ Isti Et .Hadah filij $
17 בני עדה׃ ואלה בני רעואל בן־עשו אלוף
* sunt — *Isti .Mizzah dux ,Sammah dux ,Zerach dux ,Nachath
נחת אלוף זרח אלוף שמה אלוף מזה אלה
|| sunt — vxoris Bosmath filij || Isti .Edom terra in Rehuel duces
אלופי רעואל בארץ אדום אלה בני בשמת אשת
† sunt — Dux :Esau vxoris Aholibamah filij † isti Et :Esau
18 עשו׃ ואלה בני אהליבמה אשת עשו אלוף
‡ sunt — duces ‡ Isti .Corach dux ,Iahalam dux ,Iehus
יעוש אלוף יעלם אלוף קרח אלה אלופי
.Esau vxoris Hanah filiæ Aholibamah
אהליבמה בת־ענה אשת עשו׃
* est $ sunt — .Edom * Ipse .eorum duces isti & ,Esau filij $ Isti
19 אלה בני־עשו ואלה אלופיהם הוא אדום׃
|| sunt — Lothan ;terræ habitatores Chorei Sehir filij || Isti
20 אלה בני־שעיר החרי ישבי הארץ לוטן
.Disan & Eser & Dison Et . Hanah & Sibhon & Sobal &
21 ושובל וצבעון וענה׃ ודשון ואצר ודישן
Choreorum filiorum — .Edom terra in Sehir *filij Chorei* duces Isti
אלה אלופי החרי בני שעיר בארץ אדום׃
Lothan soror & :Hemam & ,Chori, Lothan filij fuerunt Et
22 ויהיו בני־לוטן חרי והימם ואחות לוטן
$ sunt — Manachath & Haluan ,Sobal filij $ isti Et .Timnah
23 תמנע׃ ואלה בני שובל עלון ומנחת
* sunt — ,Aiah & ,Sibhon filij * isti Et .Onam & ,Sepho ,Hebal &
24 ועיבל שפו ואונם׃ ואלה בני־צבעון ואיה
|| est — ,deserto in mulos inuenit qui ,Hanah || Hic .Hanah &
[a] יום — וענה הוא ענה אשר מצא את־[a]הימם במדבר
eum pasceret — .sui patris Sibhon asinos *illum pascendo in*
[b] רעה — [b]ברעתו את־החמרים לצבעון אביו׃
‡ sunt — .Hanah filia Aholibamah & ,Dison ,Hanah filij ‡ isti Et
25 ואלה בני־ענה דשן ואהליבמה בת־ענה׃
.Cheran & ,Ithran & ,Esban & Chemdan ,Dison filij isti Et
26 ואלה בני דישן חמדן ואשבן ויתרן וכרן׃
$ sunt — . Hacan & ,Zahauan & Bilhan ,Eser filij $ Isti
27 אלה בני־אצר בלהן וזעון ועקן׃
* sunt — .Aran & Hus ,Dison filij * Isti
28 אלה בני־דישן עוץ וארן׃
|| sunt † Choreorum, — dux ,Sobal dux ,Lothan dux ,*Chorei* † duces || Isti
29 אלה אלופי החרי אלוף לוטן אלוף שובל אלוף
,Eser dux ,Dison Dux .Hanah dux ,Sibhon
30 צבעון אלוף ענה׃ אלוף דשן אלוף אצר
$ sunt * Choreorum, — ,eorum ducibus in *Chorei* * duces $ Isti .Disan dux
אלוף דישן אלה אלופי החרי לאלפיהם
‡ sunt — regnauerunt qui reges ‡ isti Et .Sehir terra in
31 בארץ שעיר׃ ואלה המלכים אשר מלכו
antequam regnaret rex super filios — .Israel *filiis regem regnare ante* ,Edom terra in
בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל׃
nomen & ;Behor filius Belah Edom in regnauit Et
32 וימלך באדום בלע בן־בעור ושם
[c] מות — regnauit & ,Belah est mortuus Et .Dinhabah eius ciuitatis
33 עירו דנהבה׃ [c]וימת בלע וימלך
est mortuus Et .Bosrah de Zerach filius Iobab eo pro
34 תחתיו יובב בן־זרח מבצרה׃ וימת
.australi terra è Chusam eo pro regnauit & ,Iobab
יובב וימלך תחתיו חשם מארץ התימני׃
filius Hadad eo pro regnauit & ,Chusam est mortuus Et
35 וימת חשם וימלך תחתיו הדד בן־
nomen Et .Moab agro in Midian percussit qui Bedad
[d] נכה — בדד [d]המכה את־מדין בשדה מואב ושם
regnauit & : Hadad est mortuus Et .Hauith eius ciuitatis
36 עירו עוית׃ וימת הדד וימלך
,Samlah est mortuus Et .Masrechah de Samlah eo pro
37 תחתיו שמלה ממשרקה׃ וימת שמלה
.fluminis Rechoboth de Saul eo pro regnauit &
[e] מלך — [e]וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר׃
Bahalchanan eo pro regnauit & ,Saul est mortuus Et
38 וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן
,Hachbor filius Bahalchanan est mortuus Et .Hachbor filius
39 בן־עכבור׃ וימת בעל חנן בן־עכבור
nomen & ;Pahu eius ciuitatis nomen & ,Hadar eo pro regnauit &
וימלך תחתיו הדר ושם עירו פעו ושם

pecudes pascendum ad eius fratres iuerunt Et .verbum
12 את־הדבר: וילכו אחיו [a] לרעות את־צאן
[a] רעה
:Ioseph ad Israel dixit Et .Sechem in sui patris
13 אביהם בשכם: ויאמר ישראל אל־יוסף
pascunt
te mittam & , Veni ? Sechem in *pascentes* tui fratres Nonne
הלוא אחיך רעים בשכם לכה ואשלחך
adsum
,nunc Vade : ei dixit Et .*ego* Ecce :ei dixit Et .eos ad
14 אליהם ויאמר לו הנני: ויאמר לו [b] לך־נא
[b] ילך
‡ incolumitatem
gregis *pacem* * & ,tuorum fratrum *pacem* ‡ vide
* incolumitatẽ pecorum, & refer mihi rem.
ראה את־שלום אחיך ואת־שלום הצאן
venit & ,Chebron valle è eum misit Et. *verbum mihi reuerti fac &*
[c] והשבני דבר וישלחהו מעמק חברון ויבא
[c] שוב
‖ errabat
.agro in *errans* ‖ ecce & , vir eum inuenit Et .Sechem in
15 שכמה: וימצאהו איש והנה תעה בשדה
? quæris Quid : dicendo vir eum interrogauit Et
וישאלהו האיש לאמר מה־תבקש:
quæro
obsecro nuncia ;*quærens ego* meos Fratres : dixit Et
16 ויאמר את־אחי אנכי מבקש [d] הגידה־נא
[d] נגד
pascant.
.hinc sunt Profecti :vir dixit Et .*pascentes* ipsi vbi mihi
17 לי איפה הם רעים: ויאמר האיש נסעו מזה
*eos
Ioseph iuit Et .Dothan in Eamus : dicentes * audiui Quia
כי שמעתי אמרים נלכה דתינה וילך יוסף
viderunt Et .Dothan in eos inuenit & ,suos fratres post
18 אחר אחיו וימצאם בדתן: [e] ויראו
[e] ראה
eos ad appropinquaret antequam & : longinquo à eum
אתו מרחק ובטרם יקרב אליהם
‡ in
dixerunt * Et .eum interimendum ad ,eum ‡ sunt machinati &
* dicebat alter alteri:
19 ויתנכלו אתו [f] להמיתו: ויאמרו
[f] מות
.*veniens iste somniorum magister* ‖ Ecce : *suum fratrem ad vir*
‖ somniator ille venit.
איש אל־אחיו הנה בעל החלמות הלזה בא:
eum proiiciamus & ,eum occidamus & ,venite nunc Et
20 ועתה לכו ונהרגהו ונשלכהו
† deuorauit
;eum *comedit* † mala Bestia : dicemus & , cisternarum vnam in
באחד [g] הברות ואמרנו חיה רעה [h] אכלתהו
[g] בור [h] אכל
,Reuben audiuit Et , eius somnia fuerint quid videbimus &
21 ונראה מה־יהיו חלמתיו: וישמע ראובן
‡ in
.anima ‡ eũ percutiamus Ne :dixit & , eorum manu è eũ eripuit &
[i] ויצלהו מידם ויאמר לא [k] נכנו נפש:
[i] נצל [k] נכה
proii cite : sanguinẽ effundatis Ne : Reuben eos ad dixit Et
22 ויאמר אלהם ראובן אל־תשפכו־דם השליכו
‡ est
ne manum & ,deserto in ‡ quæ , hanc cisternam in eum
אתו אל־הבור הזה אשר במדבר ויד אל־
vt reuerti faceret eum
eũ reuerti faciẽdũ ad eorũ manu è eũ erueret vt ;eũ in mittatis
תשלחו־בו למען הציל אתו מידם [l] להשיבו
[l] שוב
ad Ioseph venit : vt fuit Et .suum patrem ad
23 אל־אביו: ויהי כאשר־בא יוסף אל־
, sua tunica Ioseph expoliauerunt & ,suos fratres
אחיו ויפשיטו את־יוסף את־כתנתו את־
*polymita
‖ erat
.eum tulerunt Et .eum super ‖ quæ *particularum* * tunica
24 כתנת [m] הפסים אשר עליו: [n] ויקחהו
[m] פסס
.ea in † non , vacua ‖ cisterna & , cisternam in eum proiecerunt &
וישלכו אתו הברה והבור [o] רק אין בו
[n] לקח
† erant
leuauerunt & ,panem comedendum ad sederunt Et . aquæ
25 מים: וישבו לאכל־לחם [p] וישאו
[o] ריק [p] נשא
‡ veniebat
veniens ‡ Ismahelitarum turma ecce & ,viderunt & ,suos oculos
עיניהם ויראו והנה ארחת ישמעאלים באה
‡ portabant
,resinam & , atomata *ferentes* ‡ eorum cameli & ,Ghilhad de
מגלעד וגמליהם נשאים [q] נכאת וצרי
[q] נכרת
*vt deferrent
.Ægyptum in *descendere faciendum ad* * ,ambulantes ,stacten &
ולט הולכים [r] להוריד מצרימה:
[r] ירד
si vtilitas Quæ : suos fratres ad Iehudah dixit Et
26 ויאמר יהודה אל־אחיו מה־בצע כי
? eius sanguinem celauerimus & ,nostrum fratrem occiderimus
נהרג את־אחינו וכסינו את־דמו:
nostra manus & ,Ismahelitis eum vendamus & , Venite
27 [s] לכו ונמכרנו לישמעאלים וידנו
[s] ילך
est
paruerunt Et .*ipse* nostra caro ,noster frater quia. eum in sit ne
אל־תהי־בו כי־אחינו בשרנו הוא וישמעו
,mercatores Midianitæ viri transierunt Et .eius fratres
28 אחיו: ויעברו אנשים מדינים סחרים
cisterna è Ioseph fecerunt ascendere & , extraxerunt &
וימשכו [t] ויעלו את־יוסף מן־הבור
[t] עלה

.Mezahab filiæ Mathred filia Mehethabel eius vxoris
[a] אשתו מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב:
[a] איש
‡ sunt
‖ per
,suas familias *ad* ‖ ,Esau ducum nomina ‡ ista Et
40 ואלה שמות אלופי עשו למשפחתם
, Halua dux , Timnah * dux ;*suis nominibus in* ,sua loca *ad*
secundum nomina sua.
[b] למקמתם בשמתם אלוף תמנע אלוף עלוה
[b] קום
,Elah dux ,Aholibamah Dux .Ietheth dux
41 אלוף יתת: אלוף אהליבמה אלוף אלה
dux ,Teman dux , Chenaz Dux .Pinon dux
42 אלוף פינן: אלוף קנז אלוף תימן אלוף
* Isti. Hiram dux ,Magdiel Dux .Mibsar
* sunt
43 מבצר: אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה
hæreditatis
.eorum *possessionis* terra in , suas habitationes per Edom duces
אלופי אדום [c] למשבתם בארץ אחזתם
[c] ישב
.Edom pater Esau † Ipse
† est
הוא עשו אבי אדום:

CAP. XXXVII. לז

,sui patris peregrinationum terra in Iahacob habitauit Et
1 וישב יעקב בארץ מגורי אביו
‡ sunt
Ioseph : Iahacob generationes ‡ Istæ . Chenahan terra in
2 בארץ כנען: אלה [d] תלדות יעקב יוסף
[d] ילד
pascebat
suis fratribus cum *pastor erat* annorum septemdecim filius
בן־שבע־עשרה שנה היה רעה את־אחיו
[a] רעה
‖ pecudes
† erat
filiis cum & , Bilhah filiis cum puer *ipse* † & ,*pecudibus in* ‖
בצאן והוא נער את־בני בלהה ואת־בני
eorum infamiam Ioseph retulit Et .sui patris vxorum , Zilpah
זלפה נשי אביו [e] ויבא יוסף את־ [f] דבתם 3
[e] בוא [f] דבב
diligebat Israel Et .eorum patrem ad malam
רעה אל־אביהם: וישראל אהב את־
senectutis erat
: ei *ipse senectutum* filius quia , suis filiis cunctis præ Ioseph
יוסף מכל־בניו כי־בן־זקנים הוא לו
polymitam.
,eius fratres viderunt Et .*particularum* tunicam ei fecit &
ועשה לו כתנת [g] פסים: [h] ויראו אחיו 4
[g] פסם פס פסא
,eius fratribus cunctis præ eorum pater diligeret eum quòd
[h] ראה
כי־אתו אהב אביהם מכל־אחיו
*pacificè.
. *pace in* * eum alloqui poterant non & , eum habebant odio &
וישנאו אתו ולא יכלו דברו לשלום:
שלם
,suis fratribus nunciauit & ,somnium Ioseph somniauit Et
ויחלם יוסף חלום [i] ויגד לאחיו 5
חלם [i] נגד
: eos ad dixit Et .*eum odisse* amplius addiderunt &
vt odio haberent eum.
[k] ויוספו עוד שנא אתו: ויאמר אליהם 6
[k] יסף
.somniaui quod , hoc somnium quæso Audite
שמעו־נא החלום הזה אשר חלמתי:
.agri medio in manipulos *manipulantes* nos ecce Et
ligabamus
והנה אנחנו מאלמים אלמים בתוך השדה 7
אלם
ecce Et . stabat etiam & , meus manipulus surrexit ecce Et
והנה קמה אלמתי וגם־ [l] נצבה והנה
[l] נגד נצב
.meo manipulo se incuruabant & , vestri manipuli circundabant
[m] תסבינה אלמתיכם [n] ותשתחוין לאלמתי:
[m] סבב
regnabis regnando Nunquid :eius fratres ei dixerunt Et
ויאמרו לו אחיו המלך תמלך 8
[n] שחה
adhuc addiderunt Et ? *nos in* dominaberis dominando an , nos super
nobis?
עלינו ואם־משול תמשל בנו ויוספו עוד
.eius verba *super* ‡ & ,eius somnia *super* ‡ eum *odio habere* †
† vt odio haberent
‡ propter
שנא אתו על־חלמתיו ועל־דבריו:
illud narrauit & ,alterum somnium adhuc somniauit Et
ויחלם עוד חלום אחר ויספר אתו 9
ecce Et : adhuc somnium somniaui Ecce : dixit & ; suis fratribus
לאחיו ויאמר הנה חלמתי חלום עוד והנה
se *incuruantes* stellæ vndecim & ,luna & , sol
incuruabant
השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחוים
.*suos fratres ad & suum patrem ad* narrauit Et .mihi
patri suo, & fratribus suis.
לי: ויספר אל־אביו ואל־אחיו 10
somnium ‡ Quid : ei dixit & , eius pater *eum in* † increpauit Et
† eum
‡ est
ויגער־בו אביו ויאמר לו מה החלום
tua mater & ego veniemus veniendo Num? somniasti quod hoc
הזה אשר חלמת הבוא נבוא אני ואמך
? terram in tibi nos incuruandum ad , tui fratres &
ואחיך להשתחות לך ארצה:
obseruabat eius pater & : eius fratres eum in inuiderunt Et
ויקנאו־בו אחיו ואביו שמר 11
קנא

:argento viginti in Ismahelitis Ioseph vendiderunt Et — viginti argenteis.
וימכרו את־יוסף לישמעאלים בעשרים כסף
Reuben est reuersus Et .Ægyptum in Ioseph adduxerunt &
29 ויביאו את־יוסף מצרימה : וישב ראובן
scidit & ,cisterna in Ioseph ‡ non ecce & , cisternam ad — ‡ erat
אל־הבור והנה אין־יוסף בבור ויקרע את־
:dixit & ,suos fratres ad est reuersus Et .sua vestimenta
30 בגדיו : [a]וישב אל־אחיו ויאמר — [a]שוב
tulerunt Et ?veniens ego ? quò ego & ,est non Puer — quò ibo?
31 הילד איננו ואני אנה אני־בא : ויקחו את־
tinxerunt & , caprarum hircum iugulauerunt & , Ioseph tunicam
כתנת יוסף וישחטו שעיר עזים ויטבלו
,versicolorem tunicam miserunt Et . sanguine in tunicam — polymitam,
32 את־הכתנת בדם : וישלחו את־כתנת הפסים
:inuenimus Hanc :dixerunt & ,suum patrem ad fecerũt venire & — deferre
ויביאו אל־אביהם ויאמרו זאת מצאנו
.non an , ipsa tui filij tunica vtrum ,nunc agnosce — sit
[b]הכר־נא הכתנת בנך הוא אם־לא : — [b]נכר
mala bestia .‡ mei filij Tunica : dixit & ,eam agnouit Et — ‡ est.
33 ויכירה ויאמר כתנת בני חיה רעה
scidit Et .Ioseph est raptus Rapiendo .eum deuorauit
34 אכלתהו טרף טרף יוסף : ויקרע
, suis lumbis in saccum posuit & , sua vestimenta Iahacob
יעקב שמלתיו [c]וישם שק במתניו — [c]שום
omnes surrexerunt Et .multis diebus suo filio super luxit &
35 ויתאבל על־בנו ימים רבים : ויקמו כל־
renuit & ; eum consolandum ad ,eius filiæ omnes & . eius filij
בניו וכל־בנתיו לנחמו וימאן
lugens meum filium ad descendam Quia : dixit & , consolari
להתנחם ויאמר כי־[d]ארד אל־בני אבל — [d]ירד
Madianitæ Et . eius pater eum fleuit Et .sepulchrum ad
36 שאלה [e]ויבך אתו אביו : והמדנים — [e]בכה
Parhoh eunucho * Potiphar , Aegyptum ad ‡ eum vendiderunt — ‡ in Ægypto *principi
מכרו אתו אל־מצרים לפוטיפר סריס פרעה
.laniorum principi
[f]שר הטבחים : — [f]שור

CAP. XXXVIII. לח

cum à Iehudah descendit & ,ipso tempore in fuit Et
1 ויהי בעת ההוא וירד יהודה מאת
eius nomen & ,Hadullam item virum ad declinauit & ,suis fratribus
אחיו [g]ויט עד־איש עדלמי ושמו — [g]נטה
,Chenahanæi viri filiam Iehudah ibi vidit Et .Chirah
2 חירה : [h]וירא־שם יהודה בת־איש כנעני — [h]ראה
.eam ad est ingressus & ,eam accepit & : Suah eius nomen &
ושמו שוע [i]ויקחה [k]ויבא אליה : — [i]לקח [k]בוא
eius nomen vocauit & ,filium peperit & ,concepit Et
3 [l]ותהר [m]ותלד בן ויקרא את־שמו — [l]הרה [m]ילד
vocauit & ,filium peperit & ,adhuc concepit Et. .Her
4 ער : ותהר עוד ותלד בן ותקרא את־
,filium peperit & ,adhuc addidit Et . Onan eius nomen
5 שמו אונן : ותסף עוד ותלד בן
,Chezib in erat Et . Selah eius nomen vocauit &
ותקרא את־שמו שלה והיה בכזיב
Her ipsi vxorem Iehudah accepit Et .eum illam pariendo in — quando peperit ipsa
6 בלדתה אתו : ויקח יהודה אשה לער
.Thamar eius nomen & ,suo primogenito
בכורו ושמה תמר :
oculis in malus Iehudah primogenitus Her erat Et
7 ויהי ער בכור יהודה רע בעיני
Iehudah dixit Et . Dominus eum interemit & : Domini
8 יהוה [n]וימתהו יהוה : ויאמר יהודה — [n]מות
,eam duc & ,tui fratris vxorem ad Ingredere : Onan ad — affinitatem cõtrahe cum ea iure propinquitatis,
לאונן בא אל־אשת אחיך ויבם אתה
non quòd , Onan cognouit Et .tuo fratri semen suscita &
9 והקם זרע לאחיך : וידע אונן כי לא
,sui fratris vxorem ad ingrediebatur si ‡ erat & , semen foret qui — ‡ quando
לו יהיה הזרע והיה אם־בא אל־אשת אחיו
.suo fratri semen dandum non ad ,terram in corrumpebat & — ne daret
ושחת ארצה לבלתי נתן־זרע לאחיו :
fecit mori & : fecit quod , Domini oculis in malum fuit Et — displicuit
10 [o]וירע בעיני יהוה אשר עשה וימת — [o]רוע

:suam nurum Thamar ad Iehudah dixit Et . eum etiam
11 גם־אתו : ויאמר יהודה לתמר [a]כלתו — [a]כלה
.meus filius Selah crescat donec ,tui patris domo in vidua Mane
[b]שבי אלמנה בית־אביך עד־יגדל שלה בני — [b]ישב
.eius fratres sicut ipse etiam moriatur forte Ne , dixit Quia
כי אמר פן־ימות גם־הוא כאחיו
.sui patris domo in mansit & , Thamar iuit Et
[c]ותלך תמר ותשב בית אביה : — [c]ילך
vxor Suah filia est mortua & ,dies sunt multiplicati Et
12 [d]וירבו הימים ותמת בת־שוע אשת־ — [d]רבה
tonsores super ascendit & ,Iehudah se est consolatus Et . Iehudah — ad
יהודה וינחם יהודה [e]ויעל על־גזזי — [e]עלה
.Timnath in Hadullamita eius socius Chirah & ipse ,sui gregis * — *ouium suarũ,
צאנו הוא וחירה רעהו העדלמי תמנתה :
ascendens tuus socer Ecce :dicendo ,Thamar ipsi fuit nunciatũ Et — ascendit
13 [f]ויגד לתמר לאמר הנה חמיך עלה — [f]נגד
vestes remouit Et .suum gregem || tondendum ad Timnath in — || oues suas.
14 תמנתה [g]לגז צאנו : [h]ותסר בגדי — [g]גזז [h]סור
.est inuoluta ‡ & ,velamine in se operuit & ,se desuper † suæ viduitatis — † à ‡ celauit se
אלמנותה מעליה [i]ותכס בצעיף ותתעלף — [i]כסה
.Timnath in viam super * quod ,Henaim ‡ ostio in mansit & — ‡ duorũ fontium *erat iuxta
ותשב בפתח עינים אשר על־דרך תמנתה
fuerat data non ipsa & , Selah creuerat quòd viderat quoniam
כי ראתה כי־גדל שלה והוא לא־נתנה
eam putauit & ,Iehudah eam vidit Et .vxorem in ei
15 לו לאשה : ויראה יהודה ויחשבה
. suam faciem operuerat quia meretricem in — esse
לזונה כי [k]כסתה פניה : — [k]כסה
,quæso Da ‡ :dixit & , viam ad † eam ad declinauit Et — † via ‡ Age
16 [l]ויט אליה אל־הדרך ויאמר [m]הבה־נא — [l]נטה [m]יהב
.ipsa ‡ sua nurus quòd , nouerat non quia .te ad ingrediar — ‡ esset.
אבוא אליך כי לא ידע כי [n]כלתו הוא — [n]כלה
? me ad ingrediatis si ,mihi dabis Quid : dixit &
17 ותאמר מה־תתן־לי כי תבוא אלי :
grege de caprarum hœdum mittam Ego , dixit Et — pecudibus
ויאמר אנכי אשלח גדי־עזים מן־הצאן
? te mittere ad vsque arrabonem dabis Num : dixit & — donec miseris?
ותאמר אם־תתן ערבון עד שלחך :
: dixit Et ? tibi dem quod * pignus Quod : dixit Et — * vt
18 ויאמר מה הערבון אשר אתן־לך ותאמר
.tua manu in † quæ ,tuam virgam & ,tuam taniam || & , tuũ Sigillũ — || pallium tuũ, † est
חתמך ופתילך [o]ומטך אשר בידך — [o]נטה
.ei ‡ concepit & ,eam ad est ingressus & ,ei dedit Et — † exeo.
ויתן־לה ויבא אליה [p]ותהר לו : — [p]הרה
,se desuper ‡ suum velamen remouit & ,abiit & ,surrexit Et — † à
19 [q]ותקם [r]ותלך [s]ותסר צעיפה מעליה — [q]קום [r]ילך
Iehudah misit Et . suæ viduitatis vestibus se induit &
20 ותלבש בגדי אלמנותה : וישלח יהודה — [s]סור
capiendum ad || ,Hadullamitæ sui socij manu in * capratum hœdum — * per manum || vt caperet
את־גדי העזים ביד רעהו העדלמי לקחת
.eam inuenit non & .mulieris manu de pignus
הערבון מיד האשה ולא מצאה : — ערב ערבון
Vbi : dicendo , eius loci viros interrogauit Et
21 וישאל את־אנשי [t]מקמה לאמר איה — [t]קום
: dixerunt Et ? viam super ‡ Henaim ‡ in illa prostituta † — † est meretrix ‡ fontibus ‡ iuxta
הקדשה הוא בעינים על־הדרך ויאמרו
ad est reuersus Et . prostituta hoc in * fuit Non — *hic meretrix.
22 לא־היתה בזה קדשה : [u]וישב אל־ — [u]שוב
viri etiam Et .eam inueni Non : dixit & , Iehudah
יהודה ויאמר לא מצאתיה וגם אנשי
. prostituta hoc in || fuit Non : dixerunt loci — hic meretrix.
המקום אמרו לא־היתה בזה קדשה :
.contemptum in simus forte ne ;sibi Capiat : Iehudah dixit Et
23 ויאמר יהודה [x]תקח־לה פן נהיה לבוז — [x]לקח
.eam inuenisti non tu & , hunc hœdum misi Ecce
הנה שלחתי הגדי הזה ואתה לא מצאתה :
Iehudah ipsi est nunciatum & ,mensium tertiatio vt fuit Et — fuerunt circiter tres menses
24 ויהי כמשלש חדשים [y]ויגד ליהודה — [y]נגד
ecce etiam & , tua nurus Thamar est Fornicata : dicendo
לאמר [z]זנתה תמר כלתך וגם הנה — [z]זנה
,eam Educite : Iehudah dixit Et .fornicationes ad * grauida ‡ — ‡ est *de fornicatio-
הרה לזנונים ויאמר יהודה הוציאוה

misit ipsa & , educta Ipsa , comburatur & educebatur
25 הוא מוצאת והיא שלחה ותשרף:
ego *si hæc cuius Viro dicendo suum socerum ad
אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי
, tæniæ & , sigillum cuius quæso Agnosce : dixit Et .grauida
הרה ותאמר הכר נא למי החתמת והפתילים
est Iusta : dixit & , Iehudah agnouit Et .ista virga &
26 והמטה האלה: ויכר יהודה ויאמר צדקה
non Et .meo filio Selah eam dedi non quod eo quia me præ
ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני ולא
tempore in fuit Et .eam cognoscendum ad adhuc addidit
27 יסף עוד לדעתה: ויהי בעת
.eius vtero in gemini ecce & , eius pariendi
לדתה והנה תאומים בבטנה:
,obstetrix accepit & ,manum dedit & ,illam pariendo in fuit Et
28 ויהי בלדתה ויתן יד ותקח המילדת
est egressus Iste : dicendo , coccinum eius manum super ligauit &
ותקשר על ידו שני לאמר זה יצא
est egressus ecce & ,suam manum conuertens vt fuit Et .prius
29 ראשנה: ויהי כמשיב ידו והנה יצא
vocauit Et .diuisio te Super diuisisti Cur :dixit & ,eius frater
אחיו ותאמר מה פרצת עליך פרץ ויקרא
.eius frater est egressus postea Et . Peres * eius nomen
30 שמו פרץ: ואחר יצא אחיו
.Zerach eius nomen vocauit & :coccinum eius manum super cuius
אשר על ידו השני ויקרא שמו זרח

Margin: שרף יצא — De viro — fuit, sunt — fit — נכר — Iustior me est — נטה נכר — vt cognosceret — ידע — quo parturiebat ipsa — erant — בטן — ילד illa patiente — ad — cùm retraheret — שוב — fit — פרץ * Diuisio, irruptio, siue fortitudo. — ad cuius manum erat

CAP. XXXIX. לט

eum emit Et .Ægyptum in est factus descendere Ioseph Et
1 ויוסף הורד מצרימה ויקנהו
Ægyptius vir , laniorum princeps ,Pathoh eunuchus Potiphar
פוטיפר סריס פרעה שר הטבחים איש מצרי
.illuc eum fecerunt descendere qui :Ismahelitarum manu e
מיד הישמעאלים אשר הורדהו שמה:
,prosperans vir fuit & ,Ioseph cum Dominus fuit Et
2 ויהי יהוה את יוסף ויהי איש מצליח
,eius domini viri Ægyptij domini domo in fuit &
ויהי בבית אדניו המצרי: וירא אדניו
,faciens ipse quæ omnia & , eo cum Dominus quòd
3 כי יהוה אתו וכל אשר הוא עשה
Ioseph inuenit Et ,eius manu in prosperare faciens Dominus
יהוה מצליח בידו: וימצא יוסף
super eũ præposuit Et .ei ministrabat & ,eius oculis in gratiam
4 חן בעיניו וישרת אתו ויפקדהו על
fuit Et .eius manu in dedit ,ei erant omnia & ,suam domum
ביתו וכל יש לו נתן בידו: ויהי
quæ omnia super & suam domum in eum præposuit tunc ex
5 מאז הפקיד אתו בביתו ועל כל אשר
propter Ægyptij domui Dominus benedixit & ,ei erant
יש לו ויברך יהוה את בית המצרי בגלל
,ei erant quæ omnibus in Domini benedictio fuit Et .Ioseph
יוסף ויהי ברכת יהוה בכל אשר יש לו
manu in ,sibi quæ omnia reliquit Et .agro in & domo in
6 בבית ובשדה: ויעזב כל אשר לו ביד
,panem nisi ,quicquam secum cognouit non & ,Ioseph
יוסף ולא ידע אתו מאומה כי אם הלחם
pulcher & ,forma pulcher Ioseph erat Et .comedens ipse quem
אשר הוא אוכל ויהי יוסף יפה תאר ויפה
vxor leuauit & ,ista verba post fuit Et .aspectu
7 מראה: ויהי אחר הדברים האלה ותשא אשת
Concumbe :dixit & , Ioseph ad suos oculos eius domini
אדניו את עיניה אל יוסף ותאמר שכבה
Ecce : sui domini vxorem ad dixit & , renuit Et .mecum
8 עמי: וימאן ויאמר אל אשת אדניו הן
omne & ;domo in quid ;mecum cognouit non meus dominus
אדני לא ידע אתי מה בבית וכל
domo in magnus ipse Non .mea manu in dedit ,ei est quod
9 אשר יש לו נתן בידי: איננו גדול בבית
, te nisi quicquam me a prohibuit non Et .me præ hac
הזה ממני ולא חשך ממני מאומה כי אם אותך
malum faciam quomodo Et .eius vxor tu quod eo in
באשר את אשתו ואיך אעשה הרעה

Margin: הורד ירד קנה princeps — טבח — צלח — faciebat — secundabat — חנן — quæ — ex eo tempore quo — domui suæ — erant — עזב — comedebat — יפה — נשא — שכב — מאן — esset — Non est maior aliquis — me. — fis

vt peccem fuit Et ? Deum contra peccabo & , hoc grande
10 הגדלה הזאת וחטאתי לאלהים: ויהי
,eam ad audiuit non & ,die die Ioseph ad eam loqui vt
כדברה אל יוסף יום יום ולא שמע אליה
. ea cum existendum ad , eam apud concumbendum ad
לשכב אצלה להיות עמה:
domum est ingressus & , hanc diem secundum , fuit Et
11 ויהי כהיום הזה ויבא הביתה
illic domus viris ex vir non & : suum opus faciendum ad
לעשות מלאכתו ואין איש מאנשי הבית שם
Concumbe : dicendo ,eius veste in eum apprehendit Et .domo in
12 בבית: ותתפשהו בבגדו לאמר שכבה
:fugit & ,eius manu in suum vestimentum reliquit & .mecum
עמי ויעזב בגדו בידה וינס
reliquisset quod .eam videre vt fuit Et .foras est egressus &
13 ויצא החוצה: ויהי כראותה כי עזב
: foras fugisset & ,sua manu in suum vestimentum
בגדו בידה וינס החוצה:
:dicendo , eos ad dixit & ,suæ domus viros ad clamauit Et
14 ותקרא לאנשי ביתה ותאמר להם לאמר
.nos in illudendum ad , Hebræum virum nobis adduxit , Videte
ראו הביא לנו איש עברי לצחק בנו
clamaui & , mecum concumbendum ad , me ad est Ingressus
בא אלי לשכב עמי ואקרא
eleuassem quod , eum audire vt fuit Et . magna voce in
15 בקול גדול: ויהי כשמעו כי הרימתי
,me apud suum vestimentum reliquit & ;clamassem & ,meã vocem
קולי ואקרא ויעזב בגדו אצלי
eius vestimentum retinuit Et .foras est egressus & ,fugit &
16 וינס ויצא החוצה: ותנח בגדו
.suam domum ad eius dominum venire ad vsque , se apud
אצלה עד בוא אדניו אל ביתו:
: dicendo ista verba secundum eum ad est locuta Et
17 ותדבר אליו כדברים האלה לאמר
,nobis adduxisti quem , Hebræus seruus me ad est Ingressus
בא אלי העבד העברי אשר הבאת לנו
,meam vocem me leuare vt fuit Et . me illudendum ad
18 לצחק בי: ויהי כהרימי קולי
fugit & ,me apud suum vestimentum reliquit & , clamassem &
ואקרא ויעזב בגדו אצלי וינס
,suæ vxoris verba eius dominus audire vt fuit Et .foras
19 החוצה: ויהי כשמע אדניו את דברי אשתו
ista verba Secundum : dicendo , eum ad est locuta quæ
אשר דברה אליו לאמר כדברים האלה
, eius furor est iratus & , tuus seruus mihi fecit
עשה לי עבדך ויחר אפו:
domum ad eum dedit & ,eum Ioseph dominus accepit Et
20 ויקח אדני יוסף אתו ויתנהו אל בית
fuit & : ligati regis vincti quo loco carceris
הסהר מקום אשר אסורי המלך אסורים ויהי
,Ioseph cum Dominus fuit Et .carceris domo in ibi
21 שם בבית הסהר: ויהי יהוה את יוסף
oculis in eius gratiam dedit & , misericordiam eum ad inclinauit &
ויט אליו חסד ויתן חנו בעיני
,carceris domus princeps dedit Et .carceris domus principis
22 שר בית הסהר: ויתן שר בית הסהר
domo in qui , vinctos omnes Ioseph manu in
ביד יוסף את כל האסירם אשר בבית
,faciens erat ipse ,ibi facientes quæ omnia & ,carceris
הסהר ואת כל אשר עשים שם הוא היה עשה:
quidquam omne videns carceris domus princeps Neque
23 אין שר בית הסהר ראה את כל מאומה
ipse quod & : eo cum Dominus quod eo in ,eius manu in
בידו באשר יהוה אתו ואשר הוא
.faciens prosperare Dominus , faciens
עשה יהוה מצליח:

Margin: חטא vt peccem — cùm loqueretur ipsa — dicendo, — pareret ei, vt concumberet secum, vt esset — אצל — בוא בית — vt faceret — erat quisquã — עשה מלא — per vestimentum eius, — תפש — נוס — cùm vidisset ipsa, — ראה — קרא vocauit viros — צחק vt illuderet nos. — בוא — שמע cùm audisset ipse, — רום — נוח donec veniret dominus eius — vt illuderet in me. — cùm eleuassem — cùm audisset — hæc — חרה — posuit in domo — לקח — in vinciuntur: — אסירי — נטה חנן — שור — erant — האסירם — faciebant — faciebat. — videbat quidquam ex iis, quærerant — erat — faciebat, — secundabat.

CAP. XL. מ

pincerna peccauerunt ,hæc verba post , fuit Et
1 ויהי אחר הדברים האלה חטאו משקה
, Ægypti regi suo domino ,pistor & , Ægypti regis
מלך מצרים והאפה לאדניהם למלך מצרים:

Margin: hæc

principem *super*, *suos eunuchos duos super* Parhoh succensuit Et

2 ויקצף פרעה על שני סריסיו על שר

eos *dedit* || Et .pistorum principem contra &, pincernarum

3 המשקים ועל שר האופים: ויתן אתם

,carceris *domum ad* , laniorum principis domus custodia in

במשמר בית שר הטבחים אל־בית הסהר

princeps *commendauit* ‡ Et .*ibi* † vinctus Ioseph quo loco ‡

4 מקום אשר יוסף אסור שם: ויפקד שר

fuerunt Et .eis ministrabat &, *eis cum* * Ioseph laniorum

הטבחים את־יוסף אתם וישרת אתם ויהיו

,ipsi ambo somnium somniauerunt Et . custodia in *dies*

5 ימים במשמר: ויחלמו חלום שניהם

solutionem secundū quisque , vna nocte in suum somnium quisque

איש חלמו בלילה אחד איש כפתרון

, Ægypti regi * qui pistor & Pincerna : sui somnij

חלמו המשקה והאפה אשר למלך מצרים

eos ad venit Et .carceris domo in vincti ‡ qui

6 אשר אסורים בבית הסהר: ויבא אליהם

.*conturbati ipsi* ecce &, eos vidit & :diluculo in Ioseph

יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים:

custodia in secum ‡ qui , Parhoh *eunuchos* ‡ interrogauit Et

7 וישאל את־סריסי פרעה אשר אתו במשמר

? hodie *malæ* vestræ facies Cur : dicendo ,sui domini domus

בית־אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום:

.*illud est nō soluens* &, somniauimus Somnium :eum ad dixerunt Et

8 ויאמרו אליו חלום חלמנו ופתר אין אתו

? solutiones ‡ Dei Nonne : Ioseph eos ad dixit Et

ויאמר אלהם יוסף הלוא לאלהים פתרנים

pincernarum princeps narrauit Et ,mihi quæso Narrate

9 ספרו־נא לי: ויספר שר־המשקים

ecce &, *meo somnio In* : ei dixit & : Ioseph ipsi suum somnium

את־חלמו ליוסף ויאמר לו בחלומי והנה

ipsa ‡ &, rami tres † vite in Et .*meas facies ad* || vitis

10 גפן לפני: ובגפן שלשה שריגם והוא

eius botri *fecerunt Coquere* *.eius flos ascendit germinans tanquam

כפרחת עלתה נצה הבשילו אשכלתיה

accipiebam &, mea manu in ‡ Parhoh calix Et . vuas

11 ענבים: וכוס פרעה בידי ואקח

dabam &,Parhoh calicem in eas exprimebam &, vuas

את־הענבים ואשחט אתם אל־כוס פרעה ואתן

Hæc :Ioseph ei dixit Et .Parhoh *volam super* * calicem

12 את־הכוס על־כף פרעה: ויאמר לו יוסף זה

.*ipsi* † dies tres rami Tres :eius interpretatio ||

פתרנו שלשת השרגים שלשת ימים הם:

,tuum caput Parhoh eleuabit *diebus tribus adhuc In*

13 בעוד שלשת ימים ישא פרעה את־ראשך

Parhoh calicem dabis &, *tuam sedem super* ‡ te faciet redire &

והשיבך על־כנך ונתת כוס־פרעה

.eius pincerna fuisti *qua priorem rationem* * secundū eius manu in

בידו כמשפט הראשון אשר היית משקהו:

facies || & : tibi fuerit bene quando , tecum mei memento Sed

14 כי אם־זכרתני אתך כאשר ייטב לך ועשית־

ad mei mentionem *facies* † & : misericordiam mecum quæso

נא עמדי חסד והזכרתני אל־

.hac domo è me fac educere &, Parhoh

פרעה והוצאתני מן־הבית הזה:

:Hebræorum terra è sum ablatus furto auferendo furto Quia

15 כי־גנב גנבתי מארץ העברים

.*cisterna* ‡ in me ponerēt quòd, quicquam feci non hic etiā &

וגם־פה לא־עשיתי מאומה כי־שמו אתי בבור:

dixit & ; *soluit bonum quia* ‡ ,pistorum princeps vidit Et

16 וירא שר־האפים כי־טוב פתר ויאמר

canistra tria ecce &, *meo somnio in* * ego Etiam : Ioseph ad

אל־יוסף אף־אני בחלומי והנה שלשה סלי

omni ex || superiori canistro in Et . meum caput super alba

17 חרי על־ראשי: ובסל העליון מכל

è eos *comedens volatile* & † :pistoris opere Parhoh *cibo*

מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן־

Hæc :dixit &, Ioseph respondit Et .*meo capite desuper* ‡ canistro

18 הסל מעל ראשי: ויען יוסף ויאמר זה

,*ipsa* * dies tres canistra Tria :eius interpretatio ‡

פתרנו שלשת הסלים שלשת ימים הם:

contra vtrumque principem suum, contra || posuit — in domo — ‡ in † erat ‡ præposuit * eis — per annum, *vel* aliquandiu — * fuerant — ‡ erant — erant dolore affecti. — ‡ principes ‡ erant — tristes sunt — & qui interpretetur illud, non est. ‡ sunt — Me somniante, || erat corā me. † erant ‡ erat: * Maturauerunt — עלה נוץ ‡ erat — לקח — * in manu — כפף — || est † sunt. — In fine trium dierum — נשא ‡ ad locū tuū, — שוב כון * consuetudinem priorem quando || fac — † fac — יצא ‡ carcere. — עשה — שום ‡ quòd bene interpretatus esset, — ראה — שור — אפה *me somniante, || erat ex omnibus cibis — סלל חור † & aues comedebant ‡ quod erat super caput meū — ענה ‡ est * sunt.

In fine trium tuum caput Parhoh auferet *diebus tribus adhuc In*

19 בעוד שלשת ימים ישא פרעה את־ראשך

volatile comedet, & * ,lignū super te suspendet & ,*te desuper* ‡

מעליך ותלה אותך על־עץ ואכל העוף את־

die tertia die in ,fuit Et .*te desuper* || tuam carnem

20 בשרך מעליך: ויהי ביום השלישי יום

,suis seruis omnibus conuiuium fecit &, Parhoh *nasci* †

הלדת את־פרעה ויעש משתה לכל־עבדיו

principis caput &, pincernarum principis caput eleuauit &

וישא את־ראש שר המשקים ואת־ראש שר

principem fecit redire Et .suorum seruorum medio in pistorum

21 האפים בתוך עבדיו: וישב את־שר

super calicem dedit &, suam propinationem ad pincernarum

המשקים על־משקהו ויתן הכוס על־

sicut , suspendit pistorum principem Et .Parhoh *volam*

22 כף פרעה: ואת שר־האפים תלה כאשר

princeps est recordatus non Et .Ioseph eis soluerat

פתר להם יוסף: ולא־זכר שר־

.eius est oblitus &, Ioseph ipsius pincernarum

המשקים את־יוסף וישכחהו:

dierum — נשא ‡ à te. * & comedent aues || à te. — † qua natus fuerat — ילד — in אפה manu

CAP. XLI. מא

Parhoh &, dierum duorum annorum *fine à* fuit Et

1 ויהי מקץ שנתים ימים ופרעה

‡ *somnians* , ecce &, flumen *super stans* * ecce Et

חלם והנה עמד על־היאר:

2 והנה מן־ flumine || *ascendentes* septem vaccæ pulchræ aspectu &, pingues

היאר עלת שבע פרות יפות מראה ובריאת

carne &, pascebant in prato. Et ecce septem vaccæ

3 בשר ותרעינה באחו: והנה שבע פרות

aliæ † *ascendentes* post eas è flumine, ‡ *mala* aspectu,

אחרות עלות אחריהן מן־היאר רעות מראה

& tenues carne ; & stabant apud vaccas, ‡ *super labium*

ודקות בשר ותעמדנה אצל הפרות על־שפת

fluminis. Et comederunt vaccæ * *malæ* aspectu

4 היאר: ותאכלנה הפרות רעות המראה

& tenues carne, septem vaccas pulchras aspectu,

ודקת הבשר את שבע הפרות יפת המראה

& pingues. Et expergefactus est Parhoh. Et dormiuit

5 והבריאת וייקץ פרעה: ויישן

& somniauit secundò. Et ecce septem spicæ || *ascendentes* in culmo

ויחלם שנית והנה שבע שבלים עלות בקנה

vno, pingues &, † *bonæ*. Et ecce septem spicæ tenues

6 אחת בריאות וטבות: והנה שבע שבלים דקות

& arefactæ Euro, || *germinantes* post eas. Et deglutiuerunt

7 ושדופת קדים צמחות אחריהן: ותבלענה

spicæ tenues, septem spicas pingues

השבלים הדקות את שבע השבלים הבריאות

& plenas. Et expergefactus est Parhoh, & ecce somnium.

והמלאות וייקץ פרעה והנה חלום:

8 Et fuit in diluculo, & *contritus* est spiritus eius; & misit,

ויהי בבקר ותפעם רוחו וישלח

& vocauit omnes *genethliacos* Ægypti, & omnes

ויקרא את־כל־חרטמי מצרים ואת־כל־

sapientes eius; & narrauit Parhoh eis somnium suum,

חכמיה ויספר פרעה להם את־חלמו

& *non soluens ea* ipsi Parhoh. Et locutus est princeps

9 ואין־פותר אותם לפרעה: וידבר שר

pincernarum ‡ *eum* Parhoh dicendo : Peccata mea ego

המשקים את־פרעה לאמר את־חטאי אני

memorans hodie. Parhoh iratus est † *super* seruos suos,

10 מזכיר היום: פרעה קצף על־עבדיו

& † *dedit* me in custodiam domus principis laniorum, me

ויתן אתי במשמר בית שר הטבחים אתי

& principem pistorum. Et somniauimus somnium

11 ואת שר האפים: ונחלמה חלום

in nocte vna, ego & ipse : *Vir* secundum solutionem

בלילה אחד אני והוא איש כפתרון

somnij sui somniauimus. Et ibi ‡ nobiscum puer Hebræus

12 חלמו חלמנו: ושם אתנו נער עברי

seruus principi laniorum, & narrauimus ei ; & soluit nobis

עבד לשר הטבחים ונספר־לו ויפתר־לנו

in fine קץ שנה ‡ somniauit *stabat iuxta — || ascendebant — עלה פרה — יפה — רעה † ascendebant ‡ turpes — רוע ‡ quæ erant iuxta ripam — רקק — שפה *turpes — רקק — || ascendebant — † pulchræ. — טוב — || oriebantur — שדף — בלע — מלא — יקץ consternatus — פעם — חרטום — חכם & non erat qui interpretaretur ex eis — זכר ‡ ad * memoro † contra — שמר † posuit — אפה — finguli — חלם ‡ erat

fames consumet & ; Aegypti terra in saturitas omnis

כל—השבע בארץ מצרים וכלה הרעב את—

facie à* terra in saturitas ‡cognoscetur non Et .terram

31 הארץ: ולא—[a] יודע השבע בארץ מפני

.valde ipsa || grauis quia ,postea ipsius famis

הרעב ההוא אחרי—כן כי—כבד הוא מאד:

;vicibus duabus Pharaoni ipsi somnium iterari super † Et

32 ועל [b] השנות החלום אל—פרעה פעמים

Deus festinans ‡ & ; Deo cum à verbum paratum ‡ quia

כי—[c] נכון הדבר מעם האלהים וממהר האלהים

intelligentem || virum Parhoh prouideat nunc Et .illud faciendũ ad*

33 לעשתו: ועתה [d] ירא פרעה איש [e] נבון

.Aegypti terram super illum ponat & , sapientem &

וחכם [f] וישיתהו על—ארץ מצרים:

, terram super præfectos constituat & Parhoh Faciat

34 יעשה פרעה ויפקד פקדים על—הארץ

.saturitatis ‡ annis septem in Aegypti terram quintet † &

וחמש את—ארץ מצרים בשבע שני השבע:

venientium bonorum annorum escam omnem congregent Et

35 ויקבצו את—כל—אכל השנים הטבות הבאת

cibum ,Parhoh manu sub frumentum congregent & , istorum

האלה ויצברו—בר תחת יד—פרעה אכל

,terræ ipsi depositum in cibus fit Et .seruent &,vrbibus in

36 בערים ושמרו: והיה האכל לפקדון לארץ

non & :Aegypti terra in erunt qui ,famis annos septem ad

לשבע שני הרעב אשר [g] תהיין בארץ מצרים ולא—

oculis in verbum fuit bonum* Et .fame in ‡ terra succidetur

37 תכרת הארץ ברעב: וייטב הדבר בעיני

dixit Et ,eius seruorum omnium oculis in & ,Parhoh

38 פרעה ובעיני כל—עבדיו: ויאמר

,virum istum sicut inueniemus || Nunquid : suos seruos ad Parhoh

פרעה אל—עבדיו הנמצא כזה איש

:Ioseph ad Parhoh dixit Et ?eo in Dei spiritus cui

39 אשר רוח אלהים בו: ויאמר פרעה אל—יוסף

est non ,hoc totum te Deus fecit cognoscere Postquã

אחרי [h] הודיע אלהים אותך את—כל—זאת אין—

super eris Tu .tu sicut sapiens & intelligens

40 [i] נבון וחכם כמוך: אתה תהיה על—

tantùm:meus populus omnis osculabitur tuum os super & , meam domũ

ביתי ועל—פיך [k] ישק כל—עמי רק

:Ioseph ad Parhoh dixit Et .te præ ero magnus‡ solio

41 הכסא אגדל ממך: ויאמר פרעה אל—יוסף

.Aegypti terram omnem super te dedi ‡ ,Vide

ראה נתתי אתך על כל—ארץ מצרים:

,sua manu desuper* suum annulum Parhoh remouit Et

42 [l] ויסר פרעה את—טבעתו מעל ידו

eum fecit induere & .Ioseph manum super illum dedit || &

ויתן אתה על—יד יוסף וילבש אתו

.eius collum super auri‡ torquem posuit & , byssi † vestibus

בגדי—שש [m] וישם רבד הזהב על—צוארו:

.sibi † qui secundo curru in eum fecit equitare Et

43 וירכב אתו במרכבת המשנה אשר—לו

vniuersam super eum dando† Et .Abrech || eius facies ad* clamabãt Et

ויקראו לפניו אברך ונתון אתו על—כל—

Ego : Ioseph ad Parhoh dixit Et .Aegypti terram

44 ארץ מצרים: ויאמר פרעה אל—יוסף אני

&,suam manum vir‡ leuabit non ,te præter:& ,Parhoh

פרעה ובלעדיך לא—ירים איש את—ידו ואת—

Parhoh vocauit Et .Aegypti terra omni in suum pedem

45 רגלו בכל—ארץ מצרים: ויקרא פרעה

Asnath ei dedit & ,Pahaneach Saphnath* Ioseph nomen

שם—יוסף צפנת פענח ויתן—לו את—אסנת

est egressus Et .vxorem in On sacerdotis Pothipherah filiam

בת—פוטי פרע כהן אן לאשה ויצא

triginta filius Ioseph Et .Aegypti terram super Ioseph

46 יוסף על—ארץ מצרים: ויוסף בן—שלשים

.Aegypti regis .Parhoh facies ad ipsum stando in ,annorum

שנה בעמדו לפני פרעה מלך—מצרים

omnem per transiuit & ,Parhoh facie à Ioseph est egressus Et

47 ויצא יוסף מלפני פרעה ויעבר בכל—

saturitatis annis septem in terra fecit Et .Aegypti terram

ארץ מצרים: ותעש הארץ בשבע שני השבע

D

abundantia
‡abundantia
* propter famẽ ipsam quæ erit.
[a] ידע
|| erit
† propterea iteratum est
[b] שנה
‡ firma est res à
‡ festinat
* facere eam
|| prudentem
[c] כון [d] ראה
[e] בין [f] שות
† quintam partem soluere iubeat
‡ abundantiæ.
pro terra, pro septem annis
[g] היה
‡ propter famẽ.
* placuit sermo
כרת
|| inuentus vnquam est talis vir, in quo sit spiritus Dei?
[h] ידע
[i] בין
ad sermonem tuum armabitur
[k] נשק
‡ maior ero te.
‡ posui
* è
[l] סור
|| posuit illum in manu
† byssinis,
‡ auream in collo eius.
[m] שום
† erat
* ante eum.
|| pater tener, vel flecte genua.
† constituit
‡ quisquam
* absconditi reuelatorem.
principis
erat vir
quando stetit coram Parhoh rege
congregauerũt habitatores

.soluit suum somnium secundum viro , nostra somnia singulis

את—חלמתינו איש כחלמו פתר:

Me : fuit sic , nobis soluit quemadmodum, fuit Et

13 ויהי כאשר—פתר—לנו כן היה אתי

.suspendit ipsum & ,meam sedem super fecit redire ad locũ meum,

[a] השיב על—[b] כני ואתו תלה:

eum fecerũt currere & ,Ioseph vocauit & ,Parhoh misit Et

14 וישלח פרעה ויקרא את—יוסף [c] ויריצהו

ad venit & ,suas vestes mutauit & ,totondit Et .cisterna è carcere

מן—הבור ויגלח ויחלף שמלתיו [d] ויבא אל—

Somnium :Ioseph ad Parhoh dixit Et . Parhoh

15 פרעה: ויאמר פרעה אל—יוסף חלום

te super * audiui ego Et .illud est non soluens & , somniaui

חלמתי ופתר אין אתו ואני שמעתי עליך

.illud soluendum ad somnium audies , dicendo

לאמר תשמע חלום לפתר אתו:

Deus me Præter : dicendo , Parhoh ad Ioseph respondit Et

16 [e] ויען יוסף את—פרעה לאמר בלעדי אלהים

ad Parhoh est locutus Et .Parhonis pacem respondebit

17 יענה את—שלום פרעה: וידבר פרעה אל—

.fluminis labium super stans † ego ecce meo somnio In || : Ioseph

יוסף בחלמי הנני עמד על—[f] שפת היאר:

pingues vaccæ septem ascendentes ‡ flumine è ecce Et

18 והנה מן—היאר [g] עלות שבע [h] פרות בריאות

.carecto in pascebant & , forma pulchræ &, carne

בשר [i] ויפת תאר [k] ותרעינה באחו:

,tenues eas post ascendentes ‡ aliæ vaccæ septem ecce Et

19 והנה שבע—פרות אחרות עלות אחריהן [l] דלות

illas sicut || vidi Non .carne tenues & ,valde forma malæ * &

[m] ורעות תאר מאד [n] ורקות בשר לא [o] ראיתי כהנה

vaccæ comederunt Et .malitia † in Aegypti terra tota in

20 בכל—ארץ מצרים לרע: ותאכלנה הפרות

priores vaccas septem .malæ ‡ & ,tenues

הרקות והרעות את שבע הפרות הראשנות

non & ,earum interiora ad venerunt Et .pingues

21 הבריאת: ותבאנה אל—קרבנה ולא

earum aspectus & :earum interiora ad venissent quòd, est cognitum

[p] נודע כי—באו אל—קרבנה ומראיהן

vidi Et .sum expergefactus & : principio in sicut malus ‡

22 רע כאשר [q] בתחלה ואיקץ: וארא

calamo in ascendentes || spicæ septem ecce Et : meo somnio in*

בחלמי והנה שבע שבלים עלת בקנה

arida ‡ spicæ septem ecce Et .bonæ † & , plenæ vno

23 אחד מלאת [r] וטבות: והנה שבע שבלים צנמות

.eas post germinantes * , Euro arefactæ ‡ tenues

דקות שדפות קדים צמחות אחריהם:

spicas septem ,tenues spicæ deglutierunt Et

24 ותבלען השבלים [s] הדקת את שבע השבלים

.mihi annuncians non & .genethliacos † ad dixit Et .bonas ||

[t] הטבות ואמר אל החרטמים ואין מגיד לי:

vnum ‡ Parhoh Somnium : Parhoh ad Ioseph dixit Et

25 ויאמר יוסף אל—פרעה חלום פרעה אחד

.Parhoni nunciauit faciens Deus Quod .illud

הוא את אשר האלהים עשה [u] הגיד לפרעה:

septem Et .ipsæ ‡ anni septem ,bonæ vaccæ Septem

26 שבע [x] פרת הטבת שבע שנים הנה ושבע

vnum † somnium .ipsæ || anni septem , bonæ * spicæ

השבלים הטבת שבע שנים הנה חלום אחד

ascendentes malæ ‡ & ,tenues vaccæ septem Et .illud

27 הוא: ושבע הפרות [y] הרקות [z] והרעת העלת

vacuæ spicæ septem & : ipsæ ‡ anni septem , eas post

אחריהן שבע שנים הנה ושבע השבלים הרקות

.famis anni septem erunt , Euro arefactæ

שדפות הקדים יהיו שבע שני רעב:

Quod : Parhoh ad sum locutus quod verbum Hoc

28 הוא הדבר אשר דברתי אל—פרעה אשר

septem Ecce .Parhonem fecit videre ,faciens Deus

29 האלהים עשה הראה את—פרעה: הנה שבע

.Aegypti terra omni in magna saturitas venientes anni

שנים באות שבע גדול בכל—ארץ מצרים:

tradetur obliuioni & ;eos post famis anni septem surgent Et

30 וקמו שבע שני רעב אחריהן ונשכח

singulis
ad locũ meum,
[a] שוב [b] כון
[c] רוץ
carcere
[d] בוא
& qui interpretetur illud, non est,
* de te dicere, quod audias
[e] ענה
|| Me somniãte.
† stabam iuxta ripam
עמד
[f] שפה
‡ ascendebant
[g] עלה [h] פרה
[i] יפה [k] רעה
‡ ascendebant
[l] דלל
* turpes
|| similes
[m] רוע
[n] רקק
[o] ראה
† turpitudine.
‡ turpes
[p] ידע
‡ turpis
[q] חלל
* dum somniarem,
|| ascendebant in culmo
† pulchræ.
‡ paruæ
[r] טוב
‡ percussæ
* gemmabant
[s] דקק [t] טוב
|| pulchras.
† magos, & non fuit qui indicaret mihi.
‡ idem est. Quæ Deus facturus est,
[u] נגד
‡ sunt.
[x] פרה
* pulchræ.
|| sunt.
† idem est.
‡ turpes
[y] רקק [z] רוע
[a] עלה
‡ sunt:
[b] ריק
est
facturus est.
veniunt abundantiæ magnæ
[c] קום

alienum eis. *ignotum* se ostendit &, eos agnouit &, suos fratres Ioseph vidit Et

7 וַיַּרְא יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וַיַּכִּרֵם וַיִּתְנַכֵּר ‏[a] רָאָה ‏[b] נָכַר

: eos ad dixit & : dura eis cum est locutus Et *eos ad*

אֲלֵיהֶם וַיְדַבֵּר אִתָּם ‏[c] קָשׁוֹת וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם ‏[c] קָשֶׁה

emendum ad Chenahan terra De, dixerunt Et ? venistis Vnde

מֵאַיִן בָּאתֶם וַיֹּאמְרוּ מֵאֶרֶץ כְּנַעַן לִשְׁבָּר־

non ipsi &, suos fratres Ioseph agnouit Et cibum

8 אֹכֶל׃ וַיַּכֵּר יוֹסֵף אֶת־אֶחָיו וְהֵם לֹא

somniorum Ioseph est recordatus Et eum agnouerunt

9 הִכִּרֻהוּ׃ וַיִּזְכֹּר יוֹסֵף אֵת הַחֲלֹמוֹת

‡ de Exploratores: eos ad dixit & eis ‡ somniauerat quæ

אֲשֶׁר חָלַם לָהֶם וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מְרַגְּלִים ‏[‡] רָגַל

estis: venistis terræ *nuditatem* ‡ videndum ad : Vos*

אַתֶּם לִרְאוֹת אֶת־[d] עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם׃ ‏[d] עָרָה

‡ exinanitionem.

tui serui Et || mi domine Nequaquam eum ad dixerunt Et

10 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו לֹא אֲדֹנִי וַעֲבָדֶיךָ

|| Sed viri filij nos Omnes cibum emendum ad venerunt

11 בָּאוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל׃ ‏[e] כֻּלָּנוּ בְּנֵי אִישׁ־ ‏[e] כֹּל

eiusdem: veraces sumus. exploratores tui serui sunt non *nos rect*i : *nos vnius*

אֶחָד נָחְנוּ ‏[f] כֵּנִים אֲנַחְנוּ לֹא־הָיוּ עֲבָדֶיךָ מְרַגְּלִים׃ ‏[f] כּוּן

venistis terræ *nuditatem quia* || Nequaquam : eos ad dixit Et

|| sed exinanitionem

12 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם לֹא כִּי־עֶרְוַת הָאָרֶץ בָּאתֶם

fratres, tui serui Duodecim : dixerunt Et videndum ad

13 לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמְרוּ שְׁנֵים עָשָׂר עֲבָדֶיךָ אַחִים ׀

‡ sumus * eiusdem

ecce & Chenahan terra in *vnius** viri filij *nos* ‡

אֲנַחְנוּ בְּנֵי אִישׁ־אֶחָד בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וְהִנֵּה

† est *ipse* † non vnus &, hodie nostro patre cum † minor

הַקָּטֹן אֶת־אָבִינוּ הַיּוֹם וְהָאֶחָד אֵינֶנּוּ׃ קָטֹן

‡ est vos ad sum locutus quod ‡ Hoc : Ioseph eos ad dixit Et

14 וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף הוּא אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֲלֵכֶם

probabimini hoc In *vos* Exploratores : dicendo

15 לֵאמֹר מְרַגְּלִים אַתֶּם׃ בְּזֹאת תִּבָּחֵנוּ

veneritcum nisi, hinc egressi fueritis Si *Parhoh viuat*

‡ per vitam Parhonis.

חֵי פַרְעֹה אִם־[h] תֵּצְאוּ מִזֶּה כִּי אִם־בְּבוֹא ‏[g] חָיָה ‏[h] יָצָא

vnum vobis ex Mittite huc minimus vester frater

16 אֲחִיכֶם הַקָּטֹן הֵנָּה׃ שִׁלְחוּ מִכֶּם אֶחָד

probabuntur & vinciemini vos &, vestrum fratrem accipiat &

[i] וְיִקַּח אֶת־אֲחִיכֶם וְאַתֶּם הֵאָסְרוּ וְיִבָּחֲנוּ ‏[i] לָקַח

*Parhoh viuat, non si Et** : vobiscum ‡ veritas an vestra verba

‡ sit * Sin minus, per vitam Parhonis.

דִּבְרֵיכֶם ‏[k] הַאֱמֶת אִתְּכֶם וְאִם־לֹא חֵי פַרְעֹה ‏[k] אָמַן

ad eos congregauit Et *vos* || exploratores *quia*

|| estis

17 כִּי מְרַגְּלִים אַתֶּם׃ וַיֶּאֱסֹף אֹתָם אֶל־

die in Ioseph eos ad dixit Et diebus tribus custodiam

18 מִשְׁמָר שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם יוֹסֵף בַּיּוֹם

timeo. *timens* ego Deum viuetis & facite Hoc : tertio

הַשְּׁלִישִׁי זֹאת עֲשׂוּ וִחְיוּ אֶת־הָאֱלֹהִים אֲנִי יָרֵא׃

† veraces estis domo in ligetur vnus vester frater *vos* *recti* † Si

19 אִם־[l] כֵּנִים אַתֶּם אֲחִיכֶם אֶחָד יֵאָסֵר בְּבֵית ‏[l] כּוּן

‡ alimentum ad expellendum famem e domibus vestris.

famis fractionem ‡ adducite, ite vos & vestræ custodiæ

מִשְׁמַרְכֶם וְאַתֶּם [m] לְכוּ הָבִיאוּ שֶׁבֶר רַעֲבוֹן ‏[m] יָלַךְ ‏[n] בּוֹא

adducetis minimum vestrum fratrem Et *vestrarum domorum*

20 בָּתֵּיכֶם׃ וְאֶת־אֲחִיכֶם הַקָּטֹן תָּבִיאוּ

fecerunt Et, moriemini non &, vestra verba verificabuntur &, me ad

אֵלַי וְיֵאָמְנוּ דִבְרֵיכֶם וְלֹא תָמוּתוּ ‏[o] וַיַּעֲשׂוּ ‏[o] עָשָׂה

‡ dicebat alter alteri: * deliquimus contra

*delinquentes** Verè : suum fratrem ad *vir* dixerunt ‡ Et ita

21 כֵן׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו אֲבָל אֲשֵׁמִים׀

angustiam vidimus quod, nostrum fratrem *super* nos

|| dum deprecaretur nos,

אֲנַחְנוּ עַל־אָחִינוּ אֲשֶׁר רָאִינוּ ‏[p] צָרַת ‏[p] צוּר

Idcirco audiuimus non &; *nos ad ipsum deprecando in* || eius animæ

נַפְשׁוֹ בְּהִתְחַנְנוֹ אֵלֵינוּ וְלֹא שָׁמָעְנוּ עַל־כֵּן

† super Reuben respondit Et hæc angustia *nos ad* † venit

22 בָּאָה אֵלֵינוּ הַצָּרָה הַזֹּאת׃ ‏[q] וַיַּעַן רְאוּבֵן ‏[q] עָנָה

Ne : dicendo vos ad dixi Nonne : dicendo eis

אֹתָם לֵאמֹר הֲלוֹא אָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם ׀ לֵאמֹר אַל־

eius sanguis etiam Et : audistis non &, puerum in peccetis

תֶּחֶטְאוּ בַיֶּלֶד וְלֹא שְׁמַעְתֶּם וְגַם־דָּמוֹ

audiret *audiens* quod nouerunt non ipsi Et requiritur ecce

23 הִנֵּה נִדְרָשׁ׃ וְהֵם לֹא יָדְעוּ כִּי שֹׁמֵעַ

† erat *ab eis desuper** se vertit Et eos † inter interpres quia Ioseph

24 יוֹסֵף כִּי ‏[r] הַמֵּלִיץ בֵּינֹתָם׃ ‏[f] וַיִּסֹּב מֵעֲלֵיהֶם ‏[r] לוּץ

eos ad est locutus &, eos ad est reuersus Et fleuit &

וַיֵּבְךְּ ‏[t] וַיָּשָׁב אֲלֵהֶם וַיְדַבֵּר ‏[f] סָבַב ‏[t] בָּכָה

annorum septem escam omnem congregauit Et *pugillos in* frumenta in horrea.

48 לִקְמָצִים׃ וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־אֹכֶל ׀ שֶׁבַע שָׁנִים קָמַץ קָבַץ

vrbibus in cibum *dedit* Et Ægypti terra in fuerunt qui posuit

אֲשֶׁר הָיוּ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּתֶּן־אֹכֶל בֶּעָרִים

eius medio in *dedit, eius circuitus* ‡ qui ciuitatis agri cibum erat in circuitu eius, posuit

אֹכֶל שְׂדֵה־הָעִיר אֲשֶׁר סְבִיבֹתֶיהָ נָתַן בְּתוֹכָהּ׃ סָבַב

maris arenam tanquam frumentum Ioseph congregauit Et

49 וַיִּצְבֹּר יוֹסֵף בָּר כְּחוֹל הַיָּם

non quia, *numerandum ad* || cessauit *quo vsque**, valde multum * adeo quod || numerari

הַרְבֵּה מְאֹד עַד כִּי־חָדַל לִסְפֹּר כִּי־אֵין

antequam, filij duo *est natus* ‡ Ioseph ipsi Et numerus † † erat ‡ nati sunt

50 מִסְפָּר׃ וּלְיוֹסֵף יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים בְּטֶרֶם

filia Asnath ei peperit quos : famis annus veniret

תָּבוֹא שְׁנַת הָרָעָב אֲשֶׁר יָלְדָה־לּוֹ אָסְנַת בַּת־

nomen Ioseph vocauit Et On *sacerdotis* Potiphar principis

51 פּוֹטִי פֶרַע כֹּהֵן אוֹן׃ וַיִּקְרָא יוֹסֵף אֶת־שֵׁם

Deus me fecit obliuisci ‡ Quia Menasseh primogeniti ‡ dixit

הַבְּכוֹר מְנַשֶּׁה כִּי־[a] נַשַּׁנִי אֱלֹהִים אֶת־ ‏[a] נָשָׁה

mei patris domus omnis &, mei laboris omnis

כָּל־עֲמָלִי וְאֵת כָּל־בֵּית אָבִי׃

me fecit crescere* Quia : Ephraim vocauit secundi nomen Et * dixit

52 וְאֵת שֵׁם ‏[b] הַשֵּׁנִי קָרָא אֶפְרָיִם כִּי־[c] הִפְרַנִי ‏[b] שָׁנָה ‏[c] פָּרָה

septem sunt finiti Et : meæ afflictionis terra in Deus

53 אֱלֹהִים בְּאֶרֶץ ‏[d] עָנְיִי׃ ‏[e] וַתִּכְלֶינָה שֶׁבַע ‏[d] עָנָה ‏[e] כָּלָה

Ægypti terra in fuit quæ, saturitatis anni

שְׁנֵי הַשָּׂבָע אֲשֶׁר הָיָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

dixit sicut, venire famis anni septem inceperunt Et

54 ‏[f] וַתְּחִלֶּינָה שֶׁבַע שְׁנֵי הָרָעָב לָבוֹא כַּאֲשֶׁר אָמַר ‏[f] חָלַל

terra omni in &, terris omnibus in fames fuit Et Ioseph

יוֹסֵף וַיְהִי רָעָב בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וּבְכָל־אֶרֶץ

Ægypti terra omnis esuriit Et panis erat Ægypti

55 מִצְרַיִם הָיָה לָחֶם׃ וַתִּרְעַב כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם

dixit Et *panem ad* Parhoh ad populus clamauit & Pro pane

וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־פַּרְעֹה לַלָּחֶם וַיֹּאמֶר

dixerit quod, Ioseph ad Ite : Ægyptiis omnibus Parhoh

פַּרְעֹה לְכָל־מִצְרַיִם לְכוּ אֶל־יוֹסֵף אֲשֶׁר־יֹאמַר

terræ facies vniuersas super erat fames Et facietis, vobis in vniuersa terra.

56 לָכֶם תַּעֲשׂוּ׃ וְהָרָעָב הָיָה עַל כָּל־[g] פְּנֵי הָאָרֶץ ‏[g] פָּנָה

Ægyptiis *fregit &* , *eis in quibus omnia* † Ioseph aperuit Et

† horrea, in quibus erant, & vendidit

וַיִּפְתַּח יוֹסֵף אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּהֶם וַיִּשְׁבֹּר לְמִצְרַיִם שָׁבַר

terra omnis * Et Ægypti terra in fames inualuit Et * omnes habitatores terræ

57 וַיֶּחֱזַק הָרָעָב בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְכָל־הָאָרֶץ

inualuerat quia : Ioseph *ad frangendum ad* || Ægyptum in venerunt || vt emerent à

[h] בָּאוּ מִצְרַיְמָה לִשְׁבֹּר אֶל־יוֹסֵף כִּי־חָזַק ‏[h] בּוֹא

terra omni in fames

הָרָעָב בְּכָל־הָאָרֶץ׃

CAP. XLII. מב

Ægypto in *fractio* esset quod, Iahacob vidit Et alimentum

1 ‏[i] וַיַּרְא יַעֲקֹב כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם ‏[i] רָאָה

? vosipsos aspicitis quid Ad : suis filiis Iahacob dixit &

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב לְבָנָיו לָמָּה תִּתְרָאוּ׃

: Ægypto in *fractio* est quod audiui Ecce : dixit Et alimentum

2 וַיֹּאמֶר הִנֵּה שָׁמַעְתִּי כִּי יֶשׁ־שֶׁבֶר בְּמִצְרָיִם

non &, viuemus &, inde nobis emite & illuc descendite

‏[k] רְדוּ־שָׁמָּה וְשִׁבְרוּ־לָנוּ מִשָּׁם וְנִחְיֶה וְלֹא חָיָה ‏[k] יָרַד

emendum ad, decem Ioseph fratres descenderunt Et moriemur

3 נָמוּת׃ וַיֵּרְדוּ אֲחֵי־יוֹסֵף עֲשָׂרָה לִשְׁבֹּר מוּת

Ioseph fratrem Biniamin Et Ægypto *ab* frumentum in

4 בָּר מִמִּצְרָיִם׃ וְאֶת־בִּנְיָמִין אֲחִי יוֹסֵף

fortè Ne, dixit quia : suis fratribus cum Iahacob misit non

לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶחָיו כִּי אָמַר פֶּן־

emendum ad, Israel filij venerunt Et *periculum* ei accidat mors.

5 יִקְרָאֶנּוּ אָסוֹן׃ וַיָּבֹאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִשְׁבֹּר קָרָא

Chenahan terra in fames erat quia, venientium medio in

בְּתוֹךְ הַבָּאִים כִּי־הָיָה הָרָעָב בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃

Ipse terram super *imperator ipse* Ioseph Et erat dominus

6 וְיוֹסֵף הוּא הַשַּׁלִּיט עַל־הָאָרֶץ הוּא

Ioseph fratres venerunt Et terræ populo omni *frangere* faciebat vendere

הַמַּשְׁבִּיר לְכָל־עַם הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ אֲחֵי יוֹסֵף שָׁבַר

terram *in facies in* ei se incuruauerunt & In faciem super

‏[l] וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אַפַּיִם אָרְצָה׃ ‏[l] שָׁחָה

.eorum oculos ad eum ligauit & ,Simhon eis cum à accepit Et — ex eis
ויקח מאתם את־שמעון ויאסר אתו לעיניהם: — a לקח
,frumento eorum vasa impleuerunt & ,Ioseph præcepit Et
25 b ויצו יוסף וימלאו את־ c כליהם בר — b צוה c כלה
.suum saccum ad viri* ,eorum pecunias redire faciendum ad ‡ & — ‡ vt restituerét * vniuscuiusque in sacco suo, & darent
ולהשיב כספיהם איש אל־שקו
.sic eis fecit Et .viam ad || escam eis dandum ad &
ולתת להם d צדה לדרך ויעש להם כן: — d צוד
abierunt & :suos asinos super suam fractionem † tulerunt Et — ‡ alimétum suũ
26 e וישאו את־שברם על־חמריהם וילכו — e נשא
pabulum dandum ad ‡ ,suum saccum vnus aperuit Et .inde — ‡ vt daret
27 משם: ויפתח האחד את־שקו לתת מספוא
ipsa ‡ ecce & ,suam pecuniam vidit & : hospitio in suo asino — ‡ erat
לחמרו במלון וירא את־כספו והנה־הוא
est Reddita :suos fratres ad dixit Et .sui sacci ore in
28 f בפי אמתחתו: ויאמר אל־אחיו הושב — f פרה
,eorum cor exiit || Et .meo sacco in * ecce etiam Et .mea pecunia — * est
כספי וגם הנה באמתחתי ויצא לבם — || euanuit
hoc Quid :dicendo suum fratrem ad vir intremuerunt † & — † obstupuerũt alter alteri
ויחרדו איש אל־אחיו לאמר מה־זאת
Iahacob ad venerunt Et ? nobis Deus fecit
29 עשה אלהים לנו: ויבאו אל־יעקב
ei annunciauerunt & ;Chenahan terram in suum patrem
אביהם ארצה כנען g ויגידו לו את — g נגד
dominus vir est Locutus : dicendo ,eis contingentia omnia — quæ acciderant
30 כל־ h הקרת אתם לאמר: דבר האיש אדני — h קרה
exploratores tanquam nos dedit & ,dura nobiscum terræ
הארץ אתנו i קשות ויתן אתנו כמרגלים — i קשה
non :nos Recti : eum ad diximus Et . terræ — Veraces sumus
31 את־הארץ: ונאמר אליו k כנים אנחנו לא — k כון
fratres nos ‡ Duodecim .exploratores fuimus ‡ — ‡ sumus
32 היינו מרגלים: שנים־עשר אנחנו אחים
cum † hodie minor & ,ipse || non Vnus .nostri patris filij — || est † est
בני אבינו האחד איננו והקטן היום את־
vir nos ad dixit Et .Chenahan terra in nostro patre
33 אבינו בארץ כנען: ויאמר אלינו האיש
.vos recti quòd ,cognoscam hoc In :terræ dominus — veraces estis,
אדני הארץ בזאת l אדע כי כנים אתם — l ידע
famem ‡ & ,mecum dimittite vnum vestrum Fratrem — ‡ frumentum ad expellẽdum famem
אחיכם האחד m הניחו אתי ואת־רעבון
adducite Et .ite & ,capite vestrarum domorum — m ינח
34 בתיכם n קחו o ולכו: והביאו את־ — n לקח o ילך
non quòd ,cognoscam & ,me ad minimum vestrum fratrem
אחיכם הקטן אלי ואדעה כי לא
dabo vestrum Fratrem .vos recti quia ,vos exploratores — estis, sed veraces.
מרגלים אתם כי כנים אתם את־אחיכם אתן
euacuantibus ipsis fuit Et .circuibitis terram & : vobis — in terra negotiabimini.
35 לכם ואת־הארץ תסחרו: ויהי הם p מריקים — p ריק
.suo sacco in ‡ suæ pecuniæ ligamen viri † ecce & ,suos saccos — † vniuscuiusq. ligatura ‡ erat
שקיהם והנה־איש צרור־כספו בשקו
;eorum pater & ,ipsi ,suarum pecuniarum ligamina viderunt Et
ויראו את־צררות כספיהם המה ואביהם
Me :eorum pater Iahacob eos ad dixit Et .timuerunt &
36 וייראו: ויאמר אלהם יעקב אביהם אתי
& ,ipse non Simhon & ,ipse non Ioseph : orbastis — est
שכלתם יוסף איננו ושמעון איננו ואת־
.hæc omnia fuerunt me super :capietis Biniamin — Aduersum
בנימן תקחו עלי היו כלנה:
Duos :dicendo suum patrem ad Reuben dixit Et
37 ויאמר ראובן אל־אביו לאמר את־שני
Da .te ad eum adduxero non si ,mori facias meos filios
בני q תמית אם־לא אביאנו אליך r תנה — q מות r נתן
dixit Et te ad eum reducam ego & ,meam manum super eum — in manu mea
38 אתו על־ידי ואני s אשיבנו אליך: ויאמר — s שוב
.est mortuus eius frater quia,vobiscum meus filius descendet Non
לא־ירד בני עמכם כי־אחיו מת
via in periculum † ei accidet & : remansit iste solus || ipse & — || tantummodo † mors
והוא לבדו נשאר וקראהו אסון בדרך
meam caniciem facietis descendere & .ea in ibitis qua ‡ — ‡ per quam ibitis.
אשר תלכו־בה t והורדתם את־שיבתי — t ירד
.terra in * grauis fames Et .sepulchrum ad dolore in ‡ — ‡ cum * erat
39 ביגון שאולה: והרעב כבד בארץ:

CAP. XLIII. מג

quod, alimentum edere finissent cùm fuit Et
1 ויהי כאשר a כלו לאכל את־השבר אשר — a כלה
:eorum pater eos ad dixit & :Ægypto ex attulerant
הביאו ממצרים ויאמר אליהם אביהם — ei
eum ad dixit Et .cibi pusillum nobis emite ,Reuertimini
2 שבו שברו־לנו מעט־אכל: ויאמר אליו
vir nos in est contestatus Contestando ,dicendo Iehudah
יהודה לאמר b העד העד בנו האיש — b עוד
.vobiscum vestro fratre sine meas facies videbitis Non : dicendo
לאמר לא־תראו פני בלתי אחיכם אתכם: — miseris
.descendemus,nobiscum nostrum fratrem mittens tu es Si
3 אם־ישך משלח את־אחינו אתנו c נרדה — c ירד
non ,mittens tu non si Et .cibum tibi ememus & — Si verò non miseris
4 ונשברה לך אכל: ואם־אינך משלח לא
videbitis Non :nos ad dixit vir Quia .descendemus
נרד כי־האיש אמר אלינו לא־תראו
:Israel dixit Et .vobiscum vestro fratre sine meas facies
5 פני בלתי אחיכם אתכם: ויאמר ישראל
adhuc an : viro denunciandum ad ,mihi malefecistis quid Ad — [illegible]
למה d הרעתם לי e להגיד לאיש העוד — d רוע e נגד
vir interrogauit Interrogando :dixerunt Et ? frater ‡ vobis — ‡ esset
6 לכם אח: ויאמרו שאל שאל־האיש — de nobis, & de cognatione nostra,
adhuc Num :dicendo ,nostram cognationem ad & ,nos ad
לנו f ולמולדתנו לאמר העוד — f ילד
ei nunciauimus Et ? frater vobis est num ? viuens ‡ vester pater — ‡ viuit? * secundum verba ista
אביכם חי. היש לכם אח ונגד־לו
quòd ,sciebamus sciendo Nunquid ,istorum verborum os super*
על־פי הדברים האלה הידוע נדע כי
dixit Et ? vestrum fratrem facite Descendere :diceret
7 יאמר הורידו את־אחיכם: ויאמר
,mecum puerum Mitte :suum patrem Israel ad Iehudah
יהודה אל־ישראל אביו שלחה הנער אתי
etiam moriemur non &,viuemus & ;pergemus & .surgemus &
ונקומה g ונלכה ונחיה ולא נמות גם־ — g ילך
:illo pro spondeo Ego .nostri paruuli etiam ,tu etiam ,nos
8 אנחנו גם־אתה גם־ h טפנו: אנכי אערבנו — h טפף
,te ad eum adduxero non si :eum requiras mea manu de
מידי תבקשנו אם־לא הביאתיו אליך
.diebus omnibus tibi peccabo & ,te ante eum statuero & — pœnæ obnoxius ero
i והצגתיו לפניך וחטאתי לך כל־הימים: — i יצג
his fuissemus reuersi nunc quia ,tardauissemus nisi Quia
9 כי לולא התמהמהנו כי־עתה שבנו זה
:eorum pater Israel eos ad dixit Et .vicibus duabus — bis.
10 פעמים: ויאמר אלהם ישראל אביהם
terræ cantatione de tollite :facite hoc ,nunc ita Si — optimis frugibus
אם־כן אפוא זאת עשו קחו מזמרת הארץ
pusillum ; munus virum ad facite descendere & ,vestris vasis in
בכליכם והורידו לאיש מנחה מעט
.amygdalas &,auellanas,stacten & ,aromata,mellis pusillum &, resinæ — pineas,
צרי ומעט דבש k נכאת ולט בטנים ושקדים: — k נכר
& ,vestris manibus in capite duplicem pecuniam Et
11 וכסף משנה קחו בידכם ואת־
reducetis vestrorum saccorum ore in reductam pecuniam
הכסף l המושב בפי m אמתחתיכם תשיבו — l שוב
vestrum fratrem Et .hoc || error fortè si ,vestra manu in — m מתח
12 בידכם אולי משגה הוא: ואת־אחיכם — || esset.
,virum ad reuertimini , surgite & :capite
קחו וקומו שובו אל־האיש:
facies ad misericordias vobis det omnipotens Deus Et — ante
13 ואל שדי יתן לכם רחמים לפני
& ,alium vestrum fratrem vobis dimittat & ,viri — virum,
האיש ושלח לכם את־אחיכם אחר ואת־
.sum orbatus ,sum orbatus quomodo ego Et .Biniamin
בנימין ואני כאשר שכלתי שכלתי:
duplicem & ,hoc munus viri ceperunt Et
14 n ויקחו האנשים את־המנחה הזאת ומשנה־ — n לקח
,surrexerunt & ;Biniamin & , sua manu in ceperunt pecuniam
כסף לקחו בידם ואת־בנימן o ויקמו — o קום
.Ioseph coram steterunt & ,Ægyptum in descenderunt &
וירדו מצרים ויעמדו p לפני יוסף: — p פנה

super † qui ei dixit & ,Biniamin eis cum Ioseph vidit Et
15 וַיַּרְא יוֹסֵף אִתָּם אֶת־בִּנְיָמִין וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־ a
† erat — רָאָה a
mačta & ,domum in viros Adduc :suam domum
בֵּיתוֹ b הָבֵא אֶת־הָאֲנָשִׁים הַבָּיְתָה וּטְבֹחַ
בּוֹא b
meridie in viri comedent mecū quia ;præpara & , victimam
טֶבַח c וְהָכֵן כִּי אִתִּי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בַּצָּהֳרָיִם׃
כּוּן c
fecit venire Et .Ioseph dixit quemadmodum vir fecit Et
16 וַיַּעַשׂ d הָאִישׁ כַּאֲשֶׁר אָמַר יוֹסֵף וַיָּבֵא
עָשָׂה d
timuerunt Et .Ioseph domum in homines vir
17 הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף׃ וַיִּירְאוּ
Super :dixerunt & ,Ioseph domum in erant adducti quia , viri
Propter
הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ בֵּית יוֹסֵף וַיֹּאמְרוּ עַל־
sumus ,principio in nostris saccis in reddita pecuniæ verbum
pecuniam quæ reddita est
דְּבַר הַכֶּסֶף e הַשָּׁב בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ f בַּתְּחִלָּה אֲנַחְנוּ
שׁוּב e חָלַל f
,nos super se desciendum ad & ,nos super se volvendum ad ‡ ,adducti
† vt vertat se contra nos, & iactet se * & capiat
מוּבָאִים לְהִתְגֹּלֵל עָלֵינוּ וּלְהִתְנַפֵּל עָלֵינוּ
.nostros asinos & , seruos in nos capiendum ad & *
וְלָקַחַת אֹתָנוּ לַעֲבָדִים וְאֶת־חֲמֹרֵינוּ׃
;Ioseph domum super || qui ,virum ad accesserunt Et
|| erat
18 וַיִּגְּשׁוּ g אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר עַל־בֵּית יוֹסֵף
נָגַשׁ g
,me In ‡ :dixerunt Et domus ostio † eum ad sunt locuti &
† in ‡ Quæsumus
19 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו פֶּתַח הַבָּיִת׃ וַיֹּאמְרוּ בִּי
emendum ad principio in descendimus descendendo , mi domine
אֲדֹנִי יָרֹד יָרַדְנוּ בַּתְּחִלָּה לִשְׁבָּר־
aperuissemus & ,hospitium ad venissemus cùm ,fuit Et .escam
20 אֹכֶל׃ וַיְהִי כִּי־בָאנוּ אֶל־הַמָּלוֹן וַנִּפְתְּחָה
.sui facci ore in viri pecunia ecce & ,nostros saccos
vniusculusque erat
אֶת־אַמְתְּחֹתֵינוּ וְהִנֵּה כֶסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ
eam retulimus & , eius pondere in nostram Pecuniam
כַּסְפֵּנוּ בְּמִשְׁקָלוֹ וַנָּשֶׁב אֹתוֹ
fecimus descendere aliam pecuniam Et .nostra manu in
21 בְּיָדֵנוּ׃ וְכֶסֶף אַחֵר h הוֹרַדְנוּ
יָרַד h
quis scimus non .escam emendum ad nostra manu in
בְיָדֵנוּ לִשְׁבָּר־אֹכֶל לֹא יָדַעְנוּ מִי־
i dixit Et .nostris saccis in nostram pecuniam posuerit
22 שָׂם כַּסְפֵּנוּ בְּאַמְתְּחֹתֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר i
שׂוּם i
vestri patris Deus & .vester Deus .timeatis ne .vobis Pax
שָׁלוֹם לָכֶם אַל־תִּירָאוּ אֱלֹהֵיכֶם וֵאלֹהֵי אֲבִיכֶם
venit vestra pecunia ;vestris saccis in absconditum vobis dedit
thesaurum
נָתַן לָכֶם k מַטְמוֹן בְּאַמְתְּחֹתֵיכֶם כַּסְפְּכֶם בָּא
טָמַן k
fecit venire Et .Simhon eos ad eduxit & :me ad
23 אֵלָי וַיּוֹצֵא אֲלֵהֶם אֶת־שִׁמְעוֹן׃ וַיָּבֵא
:aquam dedit Et .Ioseph domum in homines vir
הָאִישׁ אֶת־הָאֲנָשִׁים בֵּיתָה יוֹסֵף וַיִּתֶּן־מַיִם
.eorum asinis pabulum dedit & , suos pedes lauerunt &
וַיִּרְחֲצוּ רַגְלֵיהֶם וַיִּתֵּן מִסְפּוֹא לַחֲמֹרֵיהֶם׃
Ioseph venire ad vsque munus parauerunt Et
donec veniret
24 וַיָּכִינוּ l אֶת־הַמִּנְחָה עַד־בּוֹא יוֹסֵף
כּוּן l
.panem essent comesturi ibi quòd audierant quia .meridie in
בַּצָּהֳרָיִם כִּי שָׁמְעוּ כִּי־שָׁם יֹאכְלוּ לָחֶם׃
munus ei attulerunt &,domum in Ioseph venit Et
25 וַיָּבֹא יוֹסֵף הַבַּיְתָה וַיָּבִיאוּ לוֹ אֶת־הַמִּנְחָה
ei se incuruauerunt & :domum in ,ipsorum manu in † quod
† erat
אֲשֶׁר־בְּיָדָם הַבָּיְתָה m וַיִּשְׁתַּחֲווּ־לוֹ
שָׁחָה m
pax Num* :dixit & ,pacem ad eu postulauit Et ‡ .terram in
‡ interrogauit eos de sanitate, * Num sanus est pater vester senex, || viuit?
26 אָרְצָה׃ וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר הֲשָׁלוֹם
viuens || ipse adhuc Num ||dixeratis quem seni vestro patri
אֲבִיכֶם הַזָּקֵן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם הַעוֹדֶנּוּ n חָי׃
ipse ‡ adhuc :nostro patri ipsi tuo seruo Pax † :dixerunt Et
חָיָה n
27 וַיֹּאמְרוּ שָׁלוֹם לְעַבְדְּךָ לְאָבִינוּ עוֹדֶנּוּ
leuauit Et .se incuruauerunt & prociderunt Et o .viuens
† Sanitas est ‡ viuit.
28 חָי וַיִּקְּדוּ o וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ׃ וַיִּשָּׂא p
קָדַד o נָשָׂא p רָאָה q
,suæ matris filium ,suum fratrem Biniamin vidit & , suos oculos
עֵינָיו q וַיַּרְא אֶת־בִּנְיָמִין אָחִיו בֶּן־אִמּוֹ
dixeratis quem ,minimus vester frater ‡ iste Num :dixit &
† est * mihi?
וַיֹּאמֶר הֲזֶה אֲחִיכֶם הַקָּטֹן אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם
festinauit Et .mi fili tui misereatur Deus ,dixit Et ?me ad*
29 אֵלָי וַיֹּאמַר אֱלֹהִים r יָחְנְךָ בְּנִי׃ וַיְמַהֵר
חָנַן r
:suum fratrem ad ‡ eius miserationes reuoluebantur || quia ,Ioseph
|| incaluerant, vel , resonuerāt ‡ super ‡ vt fleret
יוֹסֵף כִּי־נִכְמְרוּ רַחֲמָיו אֶל־אָחִיו
.ibi fleuit & ,cubiculum est ingressus Et .flendum ad ‡ quæsiuit &
וַיְבַקֵּשׁ s לִבְכּוֹת וַיָּבֹא הַחַדְרָה וַיֵּבְךְּ שָׁמָּה׃
בָּכָה s

,dixit & ; se continuit & , est egressus & , suam faciem lauit Et
vim fecit sibi,
30 וַיִּרְחַץ פָּנָיו וַיֵּצֵא וַיִּתְאַפַּק וַיֹּאמֶר
† seorsum,
:solu ipsi ‡ eis & ,soli ipsi ‡ ei posuerunt Et ,panem Ponite
31 שִׂימוּ a לָחֶם׃ וַיָּשִׂימוּ לוֹ לְבַדּוֹ וְלָהֶם לְבַדָּם
שׂוּם a
|| qui comedebant * poterant
possunt* non quia ,seorsum secum comedentibus || Ægyptijs &
וְלַמִּצְרִים הָאֹכְלִים אִתּוֹ לְבַדָּם כִּי לֹא יוּכְלוּן
abominatio quia ,panem Hebræis cum comedere Ægyptij
הַמִּצְרִים לֶאֱכֹל אֶת־הָעִבְרִים לֶחֶם כִּי־תוֹעֵבָה
primogenitus , eius faciei ad || sederunt Et .Ægyptijs ipsa †
† est || ante eum
32 הִוא לְמִצְרָיִם׃ וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָיו הַבְּכֹר
.suam paruitatem iuxta paruus & .suam primogenituram secundum
כִּבְכֹרָתוֹ וְהַצָּעִיר כִּצְעִרָתוֹ
.suum proximum ad vir viri sunt admirati Et
vnusquisque
וַיִּתְמְהוּ הָאֲנָשִׁים אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ׃
multiplicauit & .eos ad sui faciebus cum à dona tulit Et
accepit partes à facie sua,
33 וַיִּשָּׂא b מַשְׂאֹת מֵאֵת פָּנָיו אֲלֵהֶם c וַתֵּרֶב
נָשָׂא b רָבָה c
,munus* quinque,eorum omnium donis præ Biniamin donum ‡
‡ partem † plusquam partes * partes
מַשְׂאַת בִּנְיָמִן מִמַּשְׂאֹת כֻּלָּם חָמֵשׁ יָדוֹת
.eo cum se inebriauerunt & ,biberunt Et
וַיִּשְׁתּוּ d וַיִּשְׁכְּרוּ עִמּוֹ׃
שָׁתָה d

CAP. XLIIII. מד

:dicendo,suam domum super † qui ei præcepit Et
† erat
1 וַיְצַו e אֶת־אֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ לֵאמֹר
צָוָה e
quod sicuti ‡ ,esca virorum saccos Imple
‡ quantum poterint
מַלֵּא אֶת־אַמְתְּחֹת הָאֲנָשִׁים אֹכֶל כַּאֲשֶׁר
.sui facci ore in viri † pecunia pone & , ferre poterunt
† vniuscuiusq.
יוּכְלוּן שְׂאֵת וְשִׂים כֶּסֶף־אִישׁ בְּפִי אַמְתַּחְתּוֹ׃
ore in pones argenti scyphum ,meum scyphum Et
argenteum pone
2 וְאֶת־גְּבִיעִי גְּבִיעַ הַכֶּסֶף תָּשִׂים בְּפִי
fecit Et .eius fractionis || pecuniam & ,minimi* facci
* iunioris, || alimenta eius.
אַמְתַּחַת הַקָּטֹן וְאֵת כֶּסֶף שִׁבְרוֹ f וַיַּעַשׂ
עָשָׂה f
,illuxit Mane .fuerat locutus quod Ioseph verbum secundū
3 כִּדְבַר יוֹסֵף אֲשֶׁר דִּבֵּר׃ הַבֹּקֶר אוֹר
.eorum asini & ,ipsi sunt dimissi viri &
וְהָאֲנָשִׁים שֻׁלְּחוּ הֵמָּה וַחֲמֹרֵיהֶם׃
.se elongauerant non ,vrbem egressi erant Ipsi
הֵם יָצְאוּ אֶת־הָעִיר לֹא הִרְחִיקוּ
persequere ,Surge :suam domum super ‡ qui ei dixit Ioseph & 4
‡ erat
וְיוֹסֵף אָמַר לַאֲשֶׁר עַל־בֵּיתוֹ קוּם רְדֹף
quid Ad :eos ad dices & ,eos attinges & ,viros post
& apprehende
אַחֲרֵי הָאֲנָשִׁים g וְהִשַּׂגְתָּם וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם לָמָּה
נָשַׂג g
hic Nonne ?bono pro malum reddidistis
5 שִׁלַּמְתֶּם h רָעָה תַּחַת טוֹבָה׃ הֲלוֹא זֶה
רוּעַ h
eo in augurabitur augurando* ipse Et ?eo in meus dominus bibit quo
† est in quo bibit dominus meus? * tentando tentat in eo:
אֲשֶׁר יִשְׁתֶּה אֲדֹנִי בּוֹ וְהוּא נַחֵשׁ יְנַחֵשׁ בּוֹ
est locutus &,eos attigit || Et .fecistis quod fecistis malè
|| apprehendit
6 הֲרֵעֹתֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם׃ וַיַּשִּׂגֵם וַיְדַבֵּר
:eum ad dixerunt Et .ista verba eos ad
7 אֲלֵהֶם אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
loquitur
‡ ista verba secundum meus dominus loquetur † quid Ad
לָמָּה יְדַבֵּר אֲדֹנִי כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה
,hoc verbum secundum faciendo à ‡ tuis seruis ‡ Absit
† à ‡ vt faciant
חָלִילָה לַעֲבָדֶיךָ מֵעֲשׂוֹת כַּדָּבָר הַזֶּה׃
,nostrorum saccorum ore in inuenimus quam pecunia Ecce
8 הֵן כֶּסֶף אֲשֶׁר מָצָאנוּ i בְּפִי אַמְתְּחֹתֵינוּ
פרה i
furabimur || quomodo &.Chenahan terra è te ad fecimus reuerti*
* retulimus || furati sumus
הֱשִׁיבֹנוּ k אֵלֶיךָ מֵאֶרֶץ כְּנָעַן וְאֵיךְ נִגְנֹב
שׁוּב k
inuenietur Cui † ? aurum vel argentum tui domini domo è
† Is cum quo inuentus fuerit
9 מִבֵּית אֲדֹנֶיךָ כֶּסֶף אוֹ זָהָב׃ אֲשֶׁר יִמָּצֵא
erimus nos etiam & .moriatur ,tuis seruis è eo cum
אִתּוֹ מֵעֲבָדֶיךָ l וָמֵת וְגַם־אֲנַחְנוּ נִהְיֶה
מוּת l
nunc Etiam :dixit Et .seruos in meo domino
10 לַאדֹנִי לַעֲבָדִים׃ וַיֹּאמֶר גַּם־עַתָּה
erit ,eo cum inuenietur Cui ,illud ita ,vestra verba secundum
sit.Is cum quo inuentus fuerit,
כְדִבְרֵיכֶם כֶּן־הוּא אֲשֶׁר יִמָּצֵא אִתּוֹ יִהְיֶה־
festinauerunt Et .innocentes eritis vos & , seruus mihi
11 לִּי עָבֶד וְאַתֶּם תִּהְיוּ נְקִיִּם׃ וַיְמַהֲרוּ
.terram in suum saccum vir fecerunt descendere &
vnusquisque
וַיּוֹרִדוּ אִישׁ אֶת־אַמְתַּחְתּוֹ אָרְצָה
maiore in ‡ ,est scrutatus Et .suum saccum vir † aperuerunt &
† singuli ‡ à
12 וַיִּפְתְּחוּ אִישׁ אַמְתַּחְתּוֹ׃ וַיְחַפֵּשׂ בַּגָּדוֹל

facco in scyphus est inuentus Et.finiuit minore in &,incepit
[a]החל ובקטן כלה וימצא הגביע באמתחת
vir onus imposuit &,sua vestimenta sciderunt Et .Biniamin
13 בנימן: ויקרעו שמלתם ויעמס איש
.ciuitatem in sunt reuersi & ,suum asinum super
על־חמרו וישבו העירה:
ille &, Ioseph domum ad eius fratres & Iehudah venit Et
14 ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא
terram in eius facies ad ceciderunt & * :ibi ipse ‡ adhuc
עודנו שם [b]ויפלו לפניו ארצה:
quod hoc factum || Quod : Ioseph eis dixit Et
15 ויאמר להם יוסף מה־המעשה הזה אשר
vir augurabitur augurando † quod nouistis nonne ?fecistis
עשיתם הלוא ידעתם כי־נחש ינחש איש
dicemus Quid : Iehudah dixit Et ?ego sicut ‡ qui
16 אשר כמני: ויאמר יהודה מה־נאמר
?nos iustificabimus quid ‡ & ,loquemur quid ?meo domino
לאדני מה־נדבר ומה־[c] נצטדק
nos Ecce .suorum seruorum iniquitatem inuenit Deus
האלהים מצא את־עון עבדיך הננו
est inuentus cui etiam ,nos etiam ,meo domino serui
עבדים לאדני גם־אנחנו גם אשר־נמצא
.hoc faciendo à mihi † Absit :dixit Et .eius manu in scyphus
17 הגביע בידו: ויאמר חלילה לי [d]מעשות זאת
mihi erit ipse ,eius manu in scyphus est inuentus cui ‡ Vir
האיש אשר נמצא הגביע בידו הוא יהיה־לי
.vestrum patrem ad pace in ascendite vos Et .seruus
עבד ואתם [e]עלו לשלום אל־אביכם:
; mi domine me In ‡ :dixit & ,Iehudah eum ad accessit Et
18 [f]ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני
:mei domini auribus in verbum tuus seruus quæso loquatur
ידבר־נא עבדך דבר באזני אדני
.Parhoh sicut,tu sicut quia || :tuum seruum in tuus furor irascatur ne &
ואל־[g]יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה:
est Numquid:dicendo,suos seruos interrogauit meus Dominus
19 אדני שאל את־עבדיו לאמר היש־
:meum dominum ad diximus Et ?frater vel, pater vobis
20 לכם אב או־אח: ונאמר אל־אדני
eius frater &; paruus senectutum puer & ,senex pater nobis Est
יש־לנו אב זקן וילד זקנים קטן ואחיו
eius pater & ,suæ matri tantùm ipse remansit & ; est mortuus
[h]מת [i]ויותר הוא לבדו לאמו ואביו
eum facite Descendere:tuos seruos ad dixisti Et .eum dilexit
21 אהבו: ותאמר אל־עבדיך [k]הורדהו
diximus Et .eum super meum oculum ponam & ;me ad
22 אלי [l]ואשימה עיני עליו: ונאמר
;suum patrem relinquere puer poterit Non :meum dominum ad
אל־אדני לא־יוכל הנער לעזב את־אביו
ad dixisti Et .morietur &, suum patrem relinquet &
23 ועזב את־אביו ומת: ותאמר אל־
,vobiscum minimus vester frater descendat non Si :tuos seruos
עבדיך אם־לא ירד אחיכם הקטן אתכם
ascendimus quando fuit Et .meas facies videndum ad addetis non
24 לא [m]תספון לראות פני: ויהי כי עלינו
verba ei nunciauimus &,meum patrem tuum seruum ad
אל־עבדך אבי ונגד־לו את דברי
nobis emite ,Reuertimini :noster pater dixit Et :mei domini
25 אדני: ויאמר אבינו שבו שברו־לנו
.descendere poterimus Non :diximus Et .escæ pusillum
26 מעט־אכל: ונאמר לא [n]נוכל לרדת
quia :descendemus & ,nobiscum minimus noster frater est Si
אם־יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי־
minimus noster frater & ,viri faciem videre poterimus non
לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן
:nos ad meus pater tuus seruus dixit Et .nobiscum ipse non
27 איננו אתנו: ויאמר עבדך אבי אלינו
.mea vxor mihi peperit duos quòd ,nostis vos
אתם ידעתם כי שנים ילדה־לי [o]אשתי:
rapiendo Profecto :dixi & ;mecum à vnus est egressus Et
28 ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף
capietur .hactenus eum vidi non & :est raptus
טרף ולא [p]ראיתיו עד־הנה:
29 ולקחתם

[a] חלל — & onerauit quisq. asinum suum,
venerunt
‡ erat
* & prostrauerunt se coram eo
[b] נפל
|| opus
† tentando tentat
‡ est
‡ in quo
[c] צדק — sumus
ille in cuius manu inuentus est scyphus.
† à me vt faciam
[d] עשה
‡ in cuius manu inuentus est scyphus,
[e] עלה
‡ Quæso
[f] נגש
||quia tu sicut Parhoh, & Parhoh sicut tu.
[g] חרה
[h] מות [i] יתר
[k] ירד
[l] שום
עזב — si reliquerit
vt videatis
[m] יסף
[n] יכל — fuerit
fratre nostro minimo non existente
[o] איש — à me;
[p] ראה

etiam hunc cum à * meis faciebus, & accidet ei mors:
גם־את־זה מעם [a]פני [b]וקרהו אסון
& descendere facietis caniciem meam in malo ad sepulchrum.
[c]והורדתם את־שיבתי ברעה שאלה:
Et nunc, vt || venire me ad seruum tuum patrem meum:
30 ועתה [d]כבאי אל־עבדך אבי
& puer non † ipse nobiscum, & anima eius ligata ‡ in anima ipsius:
והנער איננו אתנו ונפשו קשורה בנפשו:
Et erit, vt videre ipsum quòd non ‡ puer, & morietur:
31 והיה כראותו כי־אין הנער [e]ומת
& descendere facient serui tui caniciem serui tui patris nostri
והורידו עבדיך את־שיבת עבדך אבינו
in * dolore ad sepulchrum. Quoniam seruus tuus spopondit
32 ביגון שאלה: כי עבדך ערב
pro puero à cum patre meo, dicendo: Si non reduxero eum
את־הנער מעם אבי לאמר אם־לא אביאנו
ad te, & peccabo patri meo omnibus diebus. Et nunc
33 אליך וחטאתי לאבי כל־הימים: ועתה
maneat quæso seruus tuus pro puero seruus domino meo:
ישב־נא עבדך תחת הנער עבד לאדני
& puer ascendat cum fratribus suis. Nam quomodo
34 והנער [f]יעל עם־אחיו: כי־איך
ascendam ad patrem meum: & puer non ipse mecum? Ne fortè
אעלה אל־אבי והנער איננו אתי פן
videam in malo, quod inueniet patrem meum.
אראה [g]ברע אשר ימצא את־אבי:

CAP. XLV. מה

Et non potuit Ioseph ad continendum se, ad omnes qui stabant
1 ולא־יכל יוסף להתאפק לכל הנצבים
iuxta ipsum, & clamauit: Educite omnem virum desuper me.
עליו ויקרא [h]הוציאו כל־איש מעלי
Et non stetit quisquam secum, in notificando se Ioseph ad * fratres suos.
ולא־עמד איש אתו [i]בהתודע יוסף אל־אחיו:
Et dedit vocem suam || in fletu. Et audierunt Ægyptij,
2 ויתן את־קלו [k]בבכי וישמעו מצרים
& audiuit domus Parhoh. Et dixit Ioseph † ad fratres suos:
3 וישמע בית פרעה: ויאמר יוסף אל־אחיו
Ego ‡ Ioseph. Num adhuc pater meus ‡ viuens? Et non potuerunt
אני יוסף העוד אבי חי ולא־יכלו
fratres eius ad respondendum ei: quia territi erant à facie eius.
אחיו [l]לענות אתו כי נבהלו מפניו:
Et dixit Ioseph || ad fratres suos: Accedite quæso ad me.
4 ויאמר יוסף אל־אחיו [m]גשו־נא אלי
Et accesserunt: Et dixit: Ego † Ioseph frater vester, ‡ quem
ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר־
vendidistis me in Ægyptum. Et nunc ne dolore afficiamini,
5 מכרתם אתי מצרימה: ועתה אל־תעצבו
& ne sit ita in oculis vestris, quòd vendideritis me huc:
ואל־[n]יחר בעיניכם כי־מכרתם אתי הנה
quia ‡ in viuificationem misit me Deus ad * facies vestras.
כי למחיה שלחני אלהים לפניכם:
Quoniam iam anni duo || famis in medio terræ, & adhuc
6 כי־זה [o]שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד
quinque anni † quibus non ‡ aratio & messis.
חמש שנים אשר אין־חריש וקציר:
Et misit me Deus ante vos, ‡ ad ponendum vobis
7 וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם
* residuũ in terra, || & ad victum dandum vobis in euasionem magnam.
שארית בארץ [p]ולהחיות לכם לפליטה גדלה:
Et nunc non vos misistis me huc, sed Deus,
8 ועתה לא־אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים
& posuit me in patrem ipsi Parhoh, & in dominum omni
[q]וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל־
domui eius, & dominatorum in omni terra Ægypti.
ביתו ומשל בכל־ארץ מצרים:
Festinate, & ascendite ad patrem meum, & dicetis ad eum:
9 מהרו [r]ועלו אל־אבי ואמרתם אליו
Sic dixit filius tuus Ioseph: Posuit me Deus in dominum
כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון
omni Ægypto: descende ad me, ne stes.
לכל־מצרים רדה אלי אל־תעמד:

à
[a] פנה [b] קרה
[c] ירד
|| cùm venero
[d] בוא
† fuerit
‡ est cùm
cùm viderit ipse
[e] מות
‡ sit
* cum
patri meo,
obnoxius ero
[f] עלה
puero non existente
malum,
[g] רוע
vim sibi facere:
à me.
[h] יצא
quando ostendit se fratribus suis.
[i] ידע
|| cum
[k] בכה
† fratribus suis:
‡ sum
‡ viuit
respondere
[l] ענה
|| fratribus suis:
[m] נגש
† sum
‡ me vendidistis
[n] חרה
‡ propter vitã
* ante vos.
|| fuerunt
[o] שנה
† sunt, in
‡ erit
‡ vt ponam
* reliquias
|| & viuificem vos euasione magna.
[p] חיה
[q] שום
dicite
[r] עלה

,me *ad* propinquus eris & ,Ghosen terra in habitabis Et
10 וישבת בארץ־גשן [a]והיית קרוב אלי
,tui boues & ,tuæ pecudes & ,tuorū filiorum filij & ,tui filij & ,tu
אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך
quia ,ibi te alam Et .tibi † quæ omnia &
11 וכל־אשר־לך: וכלכלתי אתך שם כי־
,tu *depauperteris* ‡ ne ,‡ famis anni quinque .adhuc
עוד חמש שנים רעב פן־[b]תורש אתה
vestri oculi ecce Et .tibi * quod omne & ,tua domus &
12 וביתך וכל־אשר־לך: והנה עיניכם
loquens † meum os quòd ;Biniamin mei fratris oculi & ,*videntes*||
ראות ועיני אחי בנימין כי־פי המדבר
meam gloriam omnem meo patri *nunciabitis* ‡ Et .vos ad
13 אליכם: [c]והגדתם לאבי את־כל־כבודי
,*festinabitis* ‡ Et .vidistis quæ omnia & ,Aegypto in
במצרים ואת כל־אשר ראיתם ומהרתם
super *cecidit* * Et .huc meum patrem *facietis* descendere &
14 [d]והורדתם את־אבי הנה: [e]ויפל על־
fleuit Biniamin & : fleuit & ,sui fratris Biniamin *ceruices*||
צוארי בנימן־אחיו [f]ויבך ובנימן בכה
,suos fratres omnes est osculatus Et .eius *ceruices* † super
15 על־צואריו: וינשק לכל־אחיו
.eo cum eius fratres sunt locuti postea & : eos super fleuit &
ויבך עלהם ואחרי כן דברו אחיו אתו:
Venerunt : dicendo ,Parhoh domo † est audita vox Et
16 והקל נשמע בית פרעה לאמר באו
oculis in & ,Parhoh oculis in *fuit bonum* ‡ Et .Ioseph fratres
אחי יוסף וייטב בעיני פרעה ובעיני
Dic : Ioseph ad Parhoh dixit Et .eius seruorum
17 עבדיו: ויאמר פרעה אל־יוסף אמר
.vestra iumenta onerate ,facite Hoc : *tuos fratres ad*
אל־אחיך זאת [g]עשו טענו את־בעירכם
capite Et .Chenahan terram ingredimini : ite &
18 [h]ולכו־באו ארצה כנען: [i]וקחו את־
dabo & : me ad venite & ,vestras *domos* & .vestrum patrem
אביכם ואת־בתיכם ובאו אלי ואתנה
pinguedinem comedetis & : Aegypti terræ bonum vobis
לכם את־טוב ארץ מצרים ואכלו את־חלב
vobis Capite .facite hoc : es iussus tu Et .terræ
19 הארץ: ואתה [k]צויתה זאת עשו קחו־לכם
;vestris vxoribus * & ,vestris paruulis * currus Aegypti terra de
מארץ מצרים עגלות [l]לטפכם ולנשיכם
vester oculus Et .*venietis* † & ,vestrum patrem *feretis* || &
20 ונשאתם את־אביכם ובאתם: ועינכם
terræ omnis bonum quia : *vestra vasa super* ‡ parcat non
אל [m]תחס על־[n]כליכם כי־טוב כל־ארץ
dedit Et .Israel filij sic fecerunt Et .*illud vobis* ‡ Aegypti
21 מצרים לכם הוא: ויעשו־כן בני ישראל ויתן
eis dedit & : Parhoh *os* * iuxta currus Ioseph eis
להם יוסף עגלות על־פי פרעה ויתן להם
mutationes † vnicuique dedit ipsis Omnibus .*viam ad* || escam
22 [o]צדה לדרך: לכלם נתן לאיש חלפות
quinq; & ,argenteos trecentos dedit Biniamin ipsi & ,*vestium*||
שמלת ולבנימן נתן שלש מאות כסף וחמש
decem ,hoc sicut misit suo patri Et .*vestium mutationes* ‡
23 חלפת שמלת: ולאביו שלח כזאת עשרה
asinas decem & ,Aegypti bono de ferentes asinos
חמרים נשאים מטוב מצרים ועשר אתנת
.*viam ad* suo patri escam & ,panem & ,frumentum ferentes
נשאת בר ולחם ומזון לאביו לדרך:
: eos ad dixit Et .abierunt & ,suos fratres dimisit Et
24 וישלח את־אחיו וילכו ויאמר אלהם
venerunt & ,Aegypto ex ascenderunt Et .via in *contendatis* Ne
אל־תרגזו בדרך: [q]ויעלו ממצרים [r]ויבאו
.suum patrem Iahacob ad Chenahan terram ‡
ארץ כנען אל־יעקב אביהם:
quia & ,*viuens* Ioseph Adhuc : dicendo ei nunciauerunt Et
25 [s]ויגדו לו לאמר עוד יוסף חי וכי־
est debilitatum Et .Aegypti terra omni in *dominans* ipse
הוא משל בכל־ארץ מצרים [t]ויפג
eum ad sunt locuti Et .eis credebat non quia ,eius cor
26 לבו כי לא־האמין להם: וידברו אליו

mihi.
[a] היה
‡ sunt
‡ paupertate conficiaris
[b] ירש
* est
|| vident.
† loquitur
‡ nunciate
[c] נגד
‡ festinate.
facite,
* iactauit se
[d] ירד [e] נפל
|| collum
[f] בכה
† collum
† in
‡ placuit
fratribus tuis:
[g] עשה
[h] ילך [i] לקח
familias
[k] צוה
* pro
[l] טפף
|| accipite
† venite.
‡ supellectilibus vestris:
[m] חוס [n] כלה
‡ vestrum erit:
* sermonem
|| pro itinere.
† mutatorias
[o] צוד
|| vestes,
[p] מאה
‡ mutatorias vestes.
pro itinere.
irascamini
[q] עלה [r] בוא
‡ in
viuit
[s] נגד
dominatur
[t] פוג

: eos ad fuerat locutus quæ ,Ioseph verba omnia
את כל־דברי יוסף אשר דבר אלהם
;cum *ferendum ad* ,Ioseph misit quos currus vidit Et
ויראה את־העגלות אשר־שלח יוסף [a]לשאת אתו
: Israel dixit Et .eorum patris Iahacob spiritus reuixit &
ותחי [b]רוח יעקב אביהם: ויאמר ישראל 27
,eū videbo & ,ibo : *viuens* * meus filius Ioseph adhuc ;*Multum*‡
[c]רב עוד־יוסף בני חי אלכה ואראנו
.moriar antequam
בטרם אמות:

CAP. XLVI. מו

venit & ,ei † quæ omnia & ,Israel est profectus Et
[d]ויסע ישראל וכל־אשר־לו ויבא 1
sui patris Deo sacrificia sacrificauit & ,Beersebah in
בארה שבע ויזבח זבחים לאלהי אביו
visionibus in Israel ad Deus dixit Et .Ischac
יצחק: ויאמר אלהים לישראל במראת 2
.*ego* Ecce : dixit Et .Iahacob ,Iahacob : ait & ,noctis
הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני:
timeas ne : tui patris Deus ,*Deus* Ego : dixit Et
ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל־תירא 3
te ponam magnam gentem in quia ;Aegyptum in *descendendo à*
[e]מרדה מצרימה כי־לגוי גדול אשימך
ego & ,Aegyptum in tecum descendam Ego .ibi
שם: אנכי [f]ארד עמך מצרימה ואנכי 4
ponet Ioseph & : ascendendo etiam te faciam ascendere
[g]אעלך גם־עלה ויוסף [h]ישית
Iahacob surrexit Et .tuos oculos super suam manum
ידו על־עיניך: [i]ויקם יעקב 5
Iahacob Israel filij *tulerunt* † Et Beersebah de
מבאר שבע [k]וישאו בני־ישראל את־יעקב
,*plaustris in* || suas vxores & ,suos paruulos & ,suum patrem
אביהם ואת־[l]טפם ואת־נשיהם בעגלות
ceperunt Et .eum ferendum ad Parhoh misit *quæ*
אשר־שלח פרעה לשאת אתו: [m]ויקחו את־ 6
terra in acquisierant quam ,suam *acquisitionem* ‡ & ,*suum pecus* †
מקנהם ואת־רכושם אשר רכשו בארץ
eius semen omne & ,Iahacob ,Aegyptum in venerunt &, Chenahan
כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל־זרעו
,eius filiæ : eo cum eius filiorum filij & ,eius Filij .eo cum
אתו: בניו ובני בניו אתו בנתיו 7
secum adduxit .suum semen omne & ,eius filiorum filiæ &
ובנות בניו וכל־זרעו הביא אתו
,Israel filiorum nomina * hæc Et .Aegyptum in
מצרימה: ואלה שמות בני־ישראל 8
Primogenitus : eius filij & ,Iahacob ,Aegyptum in sunt ingressi qui
הבאים מצרימה יעקב ובניו בכר
,Pallu & ,Chanoch : Reuben filij Et .Reuben ,Iahacob
יעקב ראובן: ובני ראובן חנוך ופלוא 9
,Iemuel : Simhon filij Et .Charmi & ,Chesron &
וחצרן וכרמי: ובני שמעון ימואל 10
filius Saul & ;Sochar & ,Iachin & ,Ohad & ,Iamin &
וימין ואהד ויכין וצחר ושאול בן־
,Merari & ,Chehath ,Gherson : Leui filij Et .Chenahanitidis
הכנענית: ובני לוי גרשון קהת ומררי: 11
: Zerach &, Peres & ,Selah & ,Onan & ,Her : Iehudah filij Et
ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח 12
fuerunt Et .Chenahan terra in Onan & ,Her est mortuus Et
[n]וימת ער ואונן בארץ כנען ויהיו
;Tolah : Isachar filij Et .Chamul & ,Chesron ;Peres filij
בני־פרץ חצרן וחמול: ובני יששכר תולע 13
,Zered ;Zebulun filij Et .Simron & ,Iob & ,Puuah &
ופוה ויוב ושמרן: ובני זבלון סרד 14
peperit quos ,Leah filij † Isti .Iachleel & ,Elon &
ואלון ויחלאל: אלה בני לאה אשר ילדה 15
Omnes .eius filiam Dinah & ,Aram Padan in Iahacob ipsi
ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל־
.tres & ,triginta ‡ eius filiarum & eius filiorum animæ
נפש בניו ובנותיו שלשים ושלש:
,Heri ,Esbon & ,Suni ,Chaggi & ,Siphion ;Ghad filij Et
ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבן ערי 16
,Isuah & ,Imnah ; Aser filij Et .Areli & ,Arodi &
וארודי ואראלי: ובני אשר ימנה וישוה 17

vt ferrent
[a] נשא
[b] חיה
‡ Sufficit;
* viuit:
[c] רבב
† erant
[d] נסע
adsum.
sum fortis.
descendere
[e] ירד
[f] ירד
[g] עלה
[h] שות
[i] קום
† eleuauerunt
[k] נשא
|| super currus, quos
[l] טפף
[m] לקח
† pecudes suas,
‡ substantiam
fuit
[n] מות
† sunt
‡ fuerunt

;Berihah filij Et .eorum soror Serach & ,Berihah & , Isui &
וישוי ובריעה ושרח אחתם ובני בריעה
Laban dedit quam ,Zilpah filij * Isti .Malchiel & ,Cheber — * sunt
18 חבר ומלכיאל: אלה בני זלפה אשר־נתן לבן
sedecim ,Iahacob ipsi istos peperit & ; suæ filiæ Leah
ללאה בתו ותלד את־אלה ליעקב שש עשרה
.Biniamin & Ioseph,Iahacob vxoris Rachel Filij .animas
19 נפש: בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימן:
ei peperit quos ,Aegypti terra in Ioseph ipsi *natum est* Et — sunt nati
20 [a]ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה־לו — [a] ילד
& ,Menasseh ;On *sacerdotis* Pothipherah filia Asnath — principis
אסנת בת־פוטי פרע כהן און את־מנשה ואת־
,Gherah,Asbel & , Becher & , Belah ‡ Biniamin filij Et .Ephraim — ‡ fuerunt
21 אפרים: ובני בנימן בלע ובכר ואשבל גרא
.Arde & ,Chuppim & ,Muppim ; Ros &, Echi, Nahaman &
ונעמן אחי וראש מפים וחפים וארד:
omnes,Iahacob ipsi *natus est* ‡ qui ,Rachel filij † Isti — † sunt ‡ nati sunt
22 אלה בני רחל אשר ילד ליעקב כל־
.Chusim, Dan filij Et .quatuordecim animæ
23 נפש ארבעה עשר: ובני דן חשים:
.Sillem &, Ieser & . Ghuni & ,Iachseel ,Naphthali filij Et
24 ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם:
,suæ filiæ Rachel Laban dedit quam ,Bilhah filij * Isti — * sunt
25 אלה בני בלהה אשר־נתן לבן לרחל בתו
.septem animæ omnes ,Iahacob ipsi istos peperit &
ותלד את־אלה ליעקב כל־נפש שבעה:
egressæ, Aegyptum in Iahacob *ipsi veniens anima Omnis* — Omnes animæ quæ venerunt cum
26 כל־הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי
sexaginta ‡ animæ omnes, Iahacob filiorum vxores præter *eius femur* † — † de femore eius ‡ fuerunt || nati sunt
ירכו מלבד נשי בני־יעקב כל־נפש ששים
animæ ,Aegypto in ei *natus*|| qui ,Ioseph filij Et .sex &
27 ושש: ובני יוסף אשר־ילד־לו במצרים נפש
Aegyptum in *est ingressa* quæ,Iahacob domus *anima Omnis* .duæ — Omnes animæ ingressæ sunt.
שנים כל־הנפש לבית־יעקב הבאה מצרימה
,Ioseph ad se ante misit Iehudam Et .septuaginta* — * fuerunt
28 שבעים: ואת־יהודה שלח לפניו אל־יוסף
.Ghosen terram in venerunt & :Ghosen se ante *significandum* ad — præparandum
[b]להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן: — [b] ירה
occursum in ascendit & ,suum currum Ioseph ligauit Et
29 ויאסר יוסף מרכבתו [c]ויעל לקראת־ — [c] עלה
cecidit * Et .*eum ad* ‡ est conspectus & Ghosen sui patris Israel — ‡ ei. * Et iactauit se ad
ישראל אביו גשנה [d]וירא אליו [e]ויפל — [d] ראה [e] נפל
dixit Et .adhuc eius collum super fleuit & ,eius collum *super*
30 על־צואריו [f]ויבך על־צואריו עוד: ויאמר — [f] בכה
me videre post || ,vice hac Moriar :Ioseph ad Israel — || postquam vidi
ישראל אל־יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את־
ad Ioseph dixit Et .*viuus* † tu adhuc quoniam :tuam faciem — † viuis.
31 פניך כי עודך חי: ויאמר יוסף אל־
nunciabo & ,Ascendam :sui patris *domum ad & suos fratres* — fratribus suis, & domui
אחיו ואל־בית אביו אעלה [g]ואגידה — [g] נגד
qui ,mei patris domus & mei Fratres:eum ad dicam & , Parhoh
לפרעה ואמרה אליו אחי ובית־אבי אשר
pastores viri Et .me ad venerunt, Chenahan terra in † — † erant
32 בארץ־כנען באו אלי: והאנשים [h]רעי — [h] רעה
,eorum pecudes & ;*fuerunt pecoris* ‡ viri quia, ‡ pecudum — ‡ sunt, ‡ gregarij sunt
צאן כי־אנשי מקנה היו וצאנם
. attulerunt ,eis * quæ omnia &, eorum boues & — * erant
ובקרם וכל־אשר להם הביאו:
Quod : dixerit & ,Parhoh *vos ad* || vocauerit cùm , erit — || vos
33 והיה כי־יקרא לכם פרעה ואמר מה־
fuerunt *pecoris* ‡ Viri :dicetis Et vestrum opus † — † est ‡ gregarij
34 מעשיכם: ואמרתם אנשי מקנה היו
,nos etiam ,*nunc ad vsque* ‡ & ,nostra pueritia à tui serui — ‡ ad hoc tempus.
עבדיך מנעורינו ועד־עתה גם־אנחנו
quia :Ghosen terra in habiteris vt : nostri patres etiam
גם־אבתינו בעבור [i]תשבו בארץ גשן כי־ — [i] ישב
.*pecoris* || pasto- omnis * Aegyptiorum abominatio — * est || pecudum.
תועבת מצרים כל־רעה צאן:

CAP. XLVII. מז

,meus Pater dixit & , Parhoh nunciauit & ,Ioseph venit Et
1 ויבא יוסף [k]ויגד לפרעה ויאמר אבי — [k] נגד

‡ quæ omnia &, eorum boues &, eorum pecudes &, mei fratres & — ‡ erant
ואחי וצאנם ובקרם וכל־אשר
·Ghosen terra in *ipsi* ecce &:Chenahan terra è venerunt ,eis — sunt
להם באו מארץ כנען והנם בארץ גשן: — קצה
eos fecit stare &,viros quinque cepit *suorum fratrum extremitate de* Et — de extremis fratribus suis
2 ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים ויצגם
‡ Quæ :eius fratres ad Parhoh dixit Et .Parhoh ante — ‡ sunt
3 לפני פרעה: ויאמר פרעה אל־אחיו מה־
,tui serui *pecoris Pastor* : Parhoh ad dixerunt Et ? vestra opera — * Pastores pecudum sunt
מעשיכם ויאמרו אל־פרעה רעה צאן עבדיך
:Parhoh ad dixerunt Et .nostri patres etiam ,nos etiam
4 גם־אנחנו גם־אבותינו: ויאמרו אל־פרעה
quod pecori ‡ pascuum † non quia, venimus terra in *peregrinandum Ad*|| — || Vt peregrinaremur † est ‡ pecudibus quæ sunt ‡ est
לגור בארץ באנו כי־אין מרעה לצאן אשר
nunc Et. Chenahan terra in fames ‡ grauis quoniam, tuis seruis
לעבדיך כי־כבד הרעב בארץ כנען ועתה
Parhoh dixit Et .Ghosen terra in tui serui quæsumus habitent
5 ישבו־נא עבדיך בארץ גשן: ויאמר פרעה
.te ad venerunt tui fratres & tuus Pater :dicendo, Ioseph ad
אל־יוסף לאמר אביך ואחיך באו אליך:
fac habitare terræ optimo in : *ipsa* te coram Aegypti Terra — est,
6 ארץ מצרים לפניך הוא במיטב הארץ הושב
.Ghosen terra in habitent : tuos fratres & , tuum patrem
את־אביך ואת־אחיך ישבו בארץ גשן
principes eos pones & ,*roboris* viri eos inter sint & cognoueris si Et — robusti,
ואם־ידעת ויש־בם אנשי־חיל ושמתם שרי
Iahacob Ioseph adduxit Et .*mihi quod super pecudis* — pecudum super his, quæ sunt mihi.
7 מקנה על־אשר־לי: ויבא יוסף את־יעקב
Iahacob benedixit ‡ &;Parhoh coram eum statuit &, suum patrem — ‡ salutauit Iahacob Parhoh.
אביו ויעמדהו לפני פרעה ויברך יעקב את־
annorum dies * Quot : Iahacob ad Parhoh dixit Et .*Parhoni* — * sunt
8 פרעה: ויאמר פרעה אל־יעקב כמה [l]ימי שני — [l] יום
annorum Dies: Parhoh ad Iahacob dixit Et ? tuæ vitæ
9 [m]חייך: ויאמר יעקב אל־פרעה ימי שני — [m] חיה
mali & *pusillum* || :anni centum & triginta, mearum peregrinationum — || parui
מגורי שלשים [n]ומאת שנה מעט [o]ורעים — [n] מאה
annorum dies attigerunt non &, meæ vitæ annorum dies fuerunt — [o] רוע
היו ימי שני חיי ולא [p]השיגו את־ימי שני — [p] נשג
benedixit || Et .suarum peregrinationum diebus in meorum vitæ — || salutauit
10 חיי אבתי בימי מגוריהם: ויברך
. Parhoh facie à est egressus & , Parhoh Iahacob
יעקב את־פרעה ויצא מלפני פרעה:
dedit &, suos fratres &, suum patrem Ioseph fecit habitare Et
11 ויושב יוסף את־אביו ואת־אחיו ויתן
terra in , *terræ optimo* in Aegypti terra in possessionem eis — optima terra,
להם אחזה בארץ מצרים במיטב הארץ בארץ
Ioseph aluit Et .Parhoh præcepit quemadmodum,Rhameses
12 רעמסס כאשר צוה פרעה: ויכלכל יוסף
,sui patris domum omnem &, suos fratres &, suum patrem
את־אביו ואת־אחיו ואת כל־בית אביו
quoniam ; terra omni in † non panis Et .*paruuli os ad* || pane — || quemadmodum alitur paruulus. † erat
13 לחם לפי [q]הטף ולחם אין בכל־הארץ כי־ — [q] טפף
terra & Aegypti terra laborauit & : valde ‡ fames grauis — ‡ erat
כבד הרעב מאד [r]ותלה ארץ מצרים וארץ — [r] להה
omnem Ioseph collegit Et .*famis facie à* ‡ Chenahan — ‡ propter famem.
14 כנען מפני הרעב: וילקט יוסף את־כל־
Chenahan terra in &,Aegypti terra in est inuenta quæ, pecuniam
הכסף הנמצא בארץ־מצרים ובארץ כנען
Ioseph intulit Et . *ementes* ipsi quod alimento pro — emebant.
15 בשבר אשר־הם שברים ויבא יוסף את־
terra è pecunia est consumpta Et .Parhoh domum in pecuniam
16 הכסף ביתה פרעה: [s]ויתם הכסף מארץ — [s] תמם
ad Aegyptus omnis *venerunt &* , Chenahan terra è & , Aegypti — & venit
מצרים ומארץ כנען ויבאו כל־מצרים אל־
moriemur quid ad & :panem nobis Da : dicendo , Ioseph
יוסף לאמר [t]הבה־לנו לחם ולמה נמות — [t] יהב
Date ; Ioseph dixit Et .pecunia defecit quia ? te coram
17 נגדך כי אפס כסף: ויאמר יוסף הבו
defecit si,vestris pecudibus pro vobis dabo & :vestras pecudes
מקניכם ואתנה לכם במקניכם אם־אפס
dedit Et :Ioseph ad suas pecudes attulerunt Et .pecunia
18 כסף: ויביאו את־מקניהם אל־יוסף ויתן

,pecudum grege pro & ,equis pro panem Ioseph eis
להם יוסף לחם בסוסים ובמקנה הצאן
omnib.pro pane pro eos *duxit* || & ,asinis pro & ,boum *grege* * pro &
ובמקנה הבקר ובחמרים וינהלם בלחם בכל
,ipse annus est finitus Et .ipso anno in eorum gregibus
18 מקנהם בשנה ההוא: ותתם השנה ההוא
Non : ei dixerunt & ,secundo anno in eum ad venerunt &
ויבאו אליו בשנה השנית ויאמרו לו לא
grex & ,pecunia sit finita *quinimo* ,meo domino à abscondemus
נכחד מאדני כי אם תם הכסף ומקנה
,meo domino coram remansit Non ,*meum dominum ad* iumentorum
הבהמה אל אדני לא נשאר לפני אדני
moriemur quid Vt .nostram terram & nostrũ corpus præterquã
19 בלתי אם [a] גויתנו ואדמתנו: למה נמות
,nos eine ,nostram terram etiam ,nos Etiam ?tuos oculos ad
לעיניך גם אנחנו גם אדמתנו קנה אתנו
nostra terra & nos erimus & :pane pro nostram terram &
ואת אדמתנו בלחם ונהיה אנחנו ואדמתנו
,moriemur non &, viuemus &,semen da & ,Parhoni serui
עבדים לפרעה [b] ותן זרע ונחיה ולא נמות
terram omnem Ioseph emit Et .desolabitur non terra &
20 והאדמה לא [c] תשם: [d] ויקן יוסף את כל אדמת
vnusquisque Ægyptij vendiderunt nam .*Parhoni* * Ægypti
מצרים לפרעה כי מכרו מצרים איש
terra fuit & :fames eos super inualuerat quia; suum agrum
שדהו כי חזק עלהם הרעב ותהי הארץ
extremitate ab, vrbes ad eum fecit transire populum Et .Parhoni
21 לפרעה: ואת העם העביר אתו לערים מקצה
terram Tantum :eius extremitatem ad vsque & , Ægypti termini
22 גבול מצרים ועד קצהו: רק אדמת
,Parhoh à * sacerdotibus *statutum* ‡ quia ,emit non sacerdotum
הכהנים לא קנה כי [e] חק לכהנים מאת פרעה
idcirco :Parhoh eis dedit *quod suum statutum* || comedebant &
ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה על כן
ad Ioseph dixit Et .suam terram vendiderunt non
23 לא מכרו את אדמתם: ויאמר יוסף אל
vestram terram & ,hodie vos emi Ecce :populum
העם הן קניתי אתכם היום ואת אדמתכם
.terram seretis & ,semen vobis Ecce :Parhoh ipsi
לפרעה הא לכם זרע וזרעתם את האדמה:
,Parhoh ipsi *quintam* * dabitis *&* ,*prouentibus in* ‡ erit Et
24 והיה בתבואת ונתתם חמישית לפרעה
,*vestris cibis in* ‡ & ,agri *semen in* † vobis *erit* *manus* || quatuor &
וארבע הידת יהיה לכם לזרע השדה ולאכלכם
,vestris paruulis comedendum ad & , vestris domibus in ‡ qui iis &
ולאשר בבתיכם ולאכל לטפכם:
oculis in gratiam inueniamus , nos Viuificasti :dixerunt Et
25 ויאמרו החיתנו נמצא [f] חן בעיני
illud posuit Et .Parhoh serui erimus &,mei domini
26 אדני והיינו עבדים לפרעה: [g] וישם אתה
Ægypti terram super hanc diem ad vsque statutum in Ioseph
יוסף לחק עד היום הזה על אדמת מצרים
ipsorummet sacerdotum terra tantum :*quintam ad* Parhoh ipsi
לפרעה לחמש רק אדמת הכהנים לבדם
terra in Israel habitauit Et ,Parhoh fuit non
27 לא היתה לפרעה: וישב ישראל בארץ
,creuerunt & ,ea in *se tenuerunt* Et Ghosen terra in ,Ægypti
מצרים בארץ גשן ויאחזו בה [h] ויפרו
Ægypti terra in Iahacob vixit Et ,valde sunt multiplicati &
28 [i] וירבו מאד: ויחי יעקב בארץ מצרים
eius vitæ anni Iahacob dies fuerunt & :annos septendecim
שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו
appropinquauerunt Et .anni centum & ,quadraginta & anni septem
29 שבע שנים וארבעים ומאת שנה: ויקרבו
,*Ioseph ad suum filium ad* * vocauit & ;*moriendum ad* ‡ Israel dies
ימי ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף
pone ,tuis oculis in gratiam inueni quæso Si :ei dixit &
ויאמר לו אם נא מצאתי חן בעיניך שים
misericordiam mecum facies & ,meo femore sub tuam manũ quæso
נא ידך תחת ירכי ועשית עמדי חסד
dormiam Et Ægypto in me sepelias quæso ne : veritatem &
30 [k] ואמת אל נא תקברני במצרים: ושכבתי

Marginalia: צאן צנה; * armento; || sustentauit; קנה; מקנה; תמם; quod; domino meo.; גוה גוי; [b] נתן; [c] שמם; [d] קנה; * pro Parhoh; חזק; עבר; קצה; ‡ pars; * erat; גבל; [e] חקק כהן; || partem suam quam; זרע; ‡ de frugibus; * quintam partem; † partes erunt; || pro semine; † pro cibo vestro.; ‡ sunt; בוא תבואה; יד; חיה; [f] חנן; [g] שום; pro quinta parte; possessiones habuerunt; [h] פרה; [i] רבה; ‡ vt moreretur; * filium suum Ioseph.; [k] קבר אמן

me sepelies & ,Ægypto ex me tolles Et ,meis patribus cum
עם אבתי ונשאתני ממצרים וקברתני
.tuum verbum secundum faciam Ego :dixit Et .eorum sepulchro in
בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך:
se incuruauit & :ei iurauit & .mihi Iura ;dixit Et
31 ויאמר השבעה לי וישבע לו [a] וישתחו
.lecti caput *super* Israel
ישראל על ראש [b] המטה:

CAP. XLVIII. מח

Ecce :Ioseph ad ‡ dixit & ,hæc verba post fuit Et
1 ויהי אחרי הדברים האלה ויאמר ליוסף הנה
,secum suos filios duos cepit Et .*ægrotans* tuus pater
אביך חלה [c] ויקח את שני בניו עמו את
:dixit & ;Iahacob ipsi † nunciauit Et .Ephraim & ,Menasseh
2 מנשה ואת אפרים: [d] ויגד ליעקב ויאמר
sedit & ,Israel *se confortauit* & ,te ad venit Ioseph tuus filius Ecce
הנה בנך יוסף בא אליך ויתחזק ישראל וישב
omnipotens Deus :Ioseph ad Iahacob dixit Et .lectum super
3 על המטה: ויאמר יעקב אל יוסף אל שדי
.mihi benedixit & ,Chenahan terra in ,Luz in me ad est visus
נראה אלי בלוז בארץ כנען ויברך אתי:
,te faciam multiplicari & *te faciens crescere* ego Ecce :me ad dixit Et
4 ויאמר אלי הנני מפרך והרביתך
hanc terram dabo & :populorum cœtum in te dabo &
ונתתיך לקהל עמים ונתתי את הארץ הזאת
duo nunc Et .*seculi* * hæreditatem ‡ te post tuo semini
5 לזרעך אחריך אחזת עולם: ועתה שני
me veniendum ad vsque ,Ægypti terra in tibi sunt nati qui ,tui filij
בניך [e] הנולדים לך בארץ מצרים עד [f] באי
,Menasseh & Ephraim ,*ipsi mihi* ‡ ,Ægyptum in te ad
אליך מצרימה לי הם אפרים ומנשה
quam tua cognatio Et .mihi erunt Simhon & ,Reuben sicut
6 כראובן ושמעון יהיו לי: ומולדתך אשר
suorum fratrum nomen *Super* ‡ .erunt *tibi* † ,eos post generabis
הולדת אחריהם לך יהיו על שם אחיהם
,Padan de *me veniendo in ego* ‡ Et .sua hæreditate in vocabuntur
7 יקראו בנחלתם: ואני בבאי מפדן
adhuc in || ,via in Chenahan terra in Rachel *me super* * est mortua
מתה עלי רחל בארץ כנען בדרך בעוד
ibi eam sepeliui Et .Ephrath in veniendum ad terræ *tractus quasi*
כברת ארץ [g] לבא אפרתה ואקברה שם
Israel vidit Et .Bethlechem † ipsa , Ephrath via in
8 בדרך אפרת הוא בית לחם: [h] וירא ישראל
Ioseph dixit Et ?isti ‡ Cuius :dixit & ,Ioseph filios
9 את בני יוסף ויאמר מי אלה: ויאמר יוסף
.*hoc in* ‡ Deus mihi dedit quos ,*ipsi* † mei Filij:suũ patrem ad
אל אביו בני הם אשר נתן לי אלהים בזה
oculi Et .eis benedicam & ,me ad quæso eos *Cape* : dixit &
10 ויאמר קחם נא אלי ואברכם: ועיני
.*videndum ad* * poterat Non .*senectute præ* ‡ erant graues Israel
ישראל כבדו מזקן לא יוכל לראות
dedit amplexus & *eis dedit oscula &* || ,illum ad eos fecit accedere &
[i] ויגש אתם אליו [k] וישק להם ויחבק
non tuam faciem Videre:Ioseph ad Israel dixit Et .*eis*
11 להם: ויאמר ישראל אל יוסף ראה פניך לא
.tuum semen etiam Deus me fecit videre ecce & ,putabam
פללתי והנה הראה אתי אלהים גם את זרעך:
se incuruauit & ;eius genibus *cum de* † eos Ioseph eduxit Et
12 ויוצא יוסף אתם מעם [l] ברכיו וישתחו
,ipsos ambos Ioseph tulit Et .terram in suam faciem in
13 לאפיו ארצה: ויקח יוסף את שניהם
Menasseh & ,Israel sinistra à suam dexteram in Ephraim
את אפרים בימינו משמאל ישראל ואת מנשה
.eum ad fecit accedere & :Israel dextera à suam sinistram in
בשמאלו מימין ישראל ויגש אליו:
caput super posuit & ,suam dexteram Israel *misit* Et
14 וישלח ישראל את ימינו [m] וישת על ראש
caput super suam sinistram & ,minimus *&* , Ephraim
אפרים והוא הצעיר ואת שמאלו על ראש
Menasseh quòd ,suas manus fecit Intelligere Menasseh
מנשה שכל את ידיו כי מנשה

Marginalia: [a] שחה; [b] נטה; ‡ quispiam; ægrotat.; [c] לקח; † nuncius; [d] נגד; vim fecit sibi; חזק; crescere facio; פרה; ‡ in perpetuam; antequam venitem; [e] ילד [f] בוא; ‡ mei sunt,; liberi tui quos; † tui; ‡ Secundum; me veniente; * mihi; || quum adhuc esset miliare; [g] ברה; † est; [h] ראה; ‡ sunt; † sunt; ‡ hic.; Duc; ‡ propter senectutem.; * videre; || & osculatus est eos, & amplexus est eos,; [i] נגש [k] נשק; † à; [l] ברך; extendit; [m] שות; qui erat

Deus :dixit & ,Ioseph ipsi benedixit Et primogenitus ‡ ‡ foret

15 הבכור׃ ויברך את־יוסף ויאמר האלהים 15

,Ischac & ,Abraham *eius facies ad mei patres ambulauerunt cuius* in cuius conspectu ambulauerunt patres mei,

אשר התהלכו אבתי לפניו אברהם ויצחק

.hanc diem ad vsque *me adhuc ab* * me pascit qui Deus * à tempore præcedenti

האלהים הרעה אתי מעודי עד־היום הזה׃

benedicat ,malo omni ab me redemit qui Angelus

16 המלאך הגאל אתי מכל־רע יברך את־

meorum patrum nomen & ,meum nomen eis in vocetur &,pueris

הנערים ויקרא בהם שמי ושם אבתי

medio in multitudinem in sint piscium instar & ,Ischac & ,Abraham

אברהם ויצחק [a] וידגו לרב בקרב [a] רגה

manum suus pater poneret quòd ,Ioseph vidit Et .terræ

17 הארץ׃ וירא יוסף כי־ישית אביו יד־

;suis oculis in *fuit malum* & ,Ephraim caput super suam dexteram displicuit

ימינו על־ראש אפרים [b] וירע בעיניו [b] רוע

capite *desuper* ‡ eam *remouendum ad* † .sui patris manum sustentauit & † vt remoueret ‡ à

ויתמך יד־אביו [c] להסיר אתה מעל ראש־ [c] סור

Ioseph dixit Et ,Menasseh caput super Ephraim

18 אפרים על־ראש מנשה׃ ויאמר יוסף אל־

Pone .primogenitus ‡ iste quia :mi pater sic Non :suo patri ‡ est

אביו לא־כן אבי כי־זה הבכר שים

Noui :dixit & ,eius pater renuit Et .eius caput super tuam dexteram

19 ימינך על־ראשו׃ [d] וימאן אביו ויאמר ידעתי [d] מאן

ipse etiam & :populum in erit ipse etiam ,noui ,mi fili

בני ידעתי גם־הוא יהיה־לעם וגם־הוא

eius semen & :*illo præ* crescet minor eius frater verè Et. crescet magis quàm ipse.

יגדל ואולם אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו

:dicendo ,ipsa die in eis benedixit Et .gentium plenitudo erit

20 יהיה מלא־הגוים׃ ויברכם ביום ההוא לאמור

,Ephraim sicut Deus te Ponat :dicendo ,Israel benedicet te in

בך יברך ישראל לאמר [e] ישמך אלהים כאפרים [e] שום

.Menasseh ante Ephraim posuit Et. Menasseh sicut &

וכמנשה וישם את־אפרים לפני מנשה׃

erit & ,*moriens* ego Ecce :Ioseph ad Israel dixit Et morior

21 ויאמר ישראל אל־יוסף הנה אנכי [f] מת והיה [f] מות

terram ad vos faciet redire & ,vobiscum Deus

אלהים עמכם [g] והשיב אתכם אל־ארץ [g] שוב

,tuos fratres super vnam partem tibi dedi ego Et. vestrorum patrum

22 אבתיכם׃ ואני נתתי לך שכם אחד על־אחיך

.meo arcu in & ,meo gladio in Emoræi manu de cepi quam

אשר לקחתי מיד האמרי בחרבי ובקשתי׃

CAP. XLIX. מט

,vos Congregate :dixit & ,*suos filios ad* Iahacob vocauit Et filios suos,

1 ויקרא יעקב אל־בניו ויאמר האספו אסף

nouissimo in vobis est euenturum quod ,vobis nunciabo &

[h] ואגידה לכם את אשר־יקרא אתכם באחרית [h] נגד

audite & ,Iahacob filij audite & ,vos Congregate .dierum

2 הימים׃ הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו

meus primogenitus Reuben .vestrum patrem Israel ad

3 אל־ישראל אביכם׃ ראובן בכרי

extollendi excellentia ,mei roboris principium & ,mea fortitudo ,tu excellens dignitate, & excellens fortitudine.

אתה כחי וראשית אוני יתר [i] שאת

quia :*excellens fias ne* ‡ aquæ sicut *Festinatio* *fortis excellentia &* Leuis

4 ויתר [k] עז׃ פחז כמים אל־[l] תותר כי

.*ascendit* * meum stratum polluisti tunc ,tui patris cubilia ascendisti ‡ non habebis excellentiam:

עלית משכבי אביך אז חללת יצועי עלה׃ [k] עזז [l] יתר

.*eorum machæra* ‖ iniquitatis arma, fratres Leui & Simhon excisum fuit. ‖ in habitationibus suis.

5 שמעון ולוי אחים כלי חמס [m] מכרתיהם׃

eorum cœtu in ,mea anima veniat non eorum secretum In [m] מכר

6 [n] בסדם אל־תבא נפשי בקהלם

,virum occiderunt suo furore in Quia .mea gloria *se vniat ne* † [n] סוד

אל־[o] תחד כבדי כי באפם הרגו איש † non vniatis [o] יחד

.eorum furor Maledictus murum eradicauerunt sua voluntate in &

7 וברצנם עקרו שור׃ ארור אפם

,Iahacob in eos Diuidam .est indurata quia,eorum ira & ;*fortis* ‡ quia ‡ pertinax.

כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב

te laudabunt ,tu ‡ Iehudah .Israel in eos dispergam & ‡ es

8 [p] ואפיצם בישראל׃ יהודה אתה [q] יודוך [p] פוץ [q] ידה

se Incuruabunt.tuorum inimicorum ceruice in * tua.Manus.tui fratres * erit

אחיך ידך בערף איביך [r] ישתחוו [r] שחה

‡ Vt mi fili præda A :Iehudah leonis catulus ‡ tui patris filij tibi

9 לך בני אביך׃ גור אריה יהודה מטרף בני

quis .major leo sicut & ,leo sicut cubauit ,se incuruauit ;ascendisti עלה

עלית כרע רבץ כאריה וכלביא מי

legislator & Iehudah ex virga recedet Non ‡ eum suscitabit

10 יקימנו׃ [a] לא־יסור שבט מיהודה ומחקק [a] קום

.populorum *obedientia* † ei &,*Siloh* ‖ veniat vsquequo, *eius pedes inter de* de pedib. eius, Messias, † erit aggregatio

מבין רגליו עד כי־יבא שילה ולו יקהת עמים׃

:suam asinam mi fili optimam vitem ad &,suum pullum vitem ad Ligans

11 אסרי לגפן עירה ולשרקה בני אתנו

;suum operimentum vuarum sanguine in &,suum vestimentum vino in Lauit

כבס ביין לבשו ובדם־ענבים סותה׃

.lacte *præ* dentibus candidior & ,vino oculis Rubicundior

12 חכלילי עינים מיין ולבן־שנים מחלב׃

,nauium portum *ad ipse* † & ,habitabit marium portum *ad* ‖ Zebulun ‖ iuxta † erit iuxta

13 זבולן לחוף ימים ישכן והוא לחוף אנית

inter cubans ,*osseus* ‖ asinus * Issachar .Sidon *super eius latus &* terminus eius vsque ad * vt ‖ fortis, † esset

14 וירכתו על־צידן׃ יששכר חמר גרם רבץ בין

;terram & ;bona † quòd requiem vidit Et .duos terminos

15 המשפתים׃ וירא [b] מנחה כי טוב ואת־הארץ [b] נוח ‡ esset

fuit & ,portandum ad suum humerum inclinauit & :pulchra ‡ quòd

כי נעמה [c] ויט שכמו לסבל ויהי [c] נטה

vna sicut ,suum populum iudicabit Dan .seruiens tributo

16 למס עבד׃ דן [d] ידין עמו כאחד [d] דין

* vt ,cerastes† viam *super* ‖ serpens * Dan Erit .Israel *tribuum* ‡ è tribubus

17 שבטי ישראל׃ יהי־דן נחש עלי־דרך שפיפן ‖ iuxta † vt ‡ iuxta

eum equitans cecidit & ,equi calcaneos mordens, ,semitam *super* ‡

עלי־ארח הנשך עקבי־סוס [e] ויפל רכבו [e] נפל

.Domine expectaui tuam Salutem .retrorsum

18 אחור׃ לישועתך קויתי יהוה׃

.*tandem superabit ipse &* ,*eum superabit* exercitus Ghad succidet eum, ipse succidat calcaneum.

19 גד גדוד יגודנו והוא יגד עקב׃

.regis delicias dabit ipse & ,eius panis pinguis ‡ Aser Ex ‡ erit

20 מאשר שמנה לחמו והוא יתן מעדני־מלך׃

.pulchritudinis *dicta dans* ‖ ,dimissa cerua * Naphthali * vt ‖ qui dat eloquia

21 נפתלי אילה שלחה הנתן אמרי־שפר׃

filiæ ;fontem *super* ‡ crescens *filius* ‡ ,Ioseph *fructescens Filius* † † Vt ramus crescens ‡ vt ramus

22 בן פרת יוסף בן פרת עלי־עין בנות

,iaculauerunt & ,eum *amarificarunt* ‖ Et .murum super *incedebat* * ‡ iuxta * incedebant ‖ amaritudine affecerunt

23 צעדה עלי־שור׃ וימררהו [f] ורבו [f] רבב

‡ forti in habitauit Et .*sagittarum domini* † eum oderunt & † sagittarii. ‡ loco

24 וישטמהו בעלי [g] חצים׃ ותשב באיתן [g] חצץ [h]

,manibus è eius manuum brachia se roborauerunt & ,eius arcus ‡ pascens lapidem

קשתו [h] ויפזו זרעי ידיו מידי [h] פזז

Deo A .Israel *lapis pastor* ‡ inde ,Iahacob potentis

25 אביר יעקב משם רעה אבן ישראל׃ מאל

tibi benedicet & ,omnipotente & ;te adiuuabit & ,tui patris

אביך ויעזרך ואת שדי ויברכך

cubantis abyssi benedictionibus ;desuper cæli benedictionibus

ברכת שמים מעל ברכת תהום רבצת

Benedictiones .vuluæ & ,vberum benedictionibus ;subtus

26 תחת ברכת שדים ורחם׃ ברכת

ad vsque meorum genitorum *benedictiones super præualuerunt* tui patris fortiores fuerunt benedictionibus

אביך גברו על־ברכת [i] הורי עד [i] הרה

verticem *in* † & ,Ioseph caput *ad* ‖ erunt *seculi* * collium *terminum* ‡ ‖ desiderium * perpetuorum: ‖ super † super

[k] תאות גבעת עולם תהיין לראש יוסף ולקדקד [k] תאר

diluculo in ‡ ,rapiet lupus ‡ Biniamin .eius fratrum nazaræi

27 נזיר אחיו׃ בנימין זאב יטרף בבקר ‡ vt ‡ manè * vesperi

istæ Omnes .spolium diuidet *vespera in* * &, prædam comedet

28 יאכל עד ולערב יחלק שלל׃ כל־אלה ‖ est

eis est locutus quod ‖ hos Et .duodecim Israel tribus

שבטי ישראל שנים עשר וזאת אשר־דבר להם

,suam benedictionem secundum vnicuique ,eis benedixit &,eorum pater

אביהם ויברך אותם איש אשר כברכתו

Ego :eos ad dixit & ,eis præcepit Et .eis benedixit

29 ברך אתם׃ [l] ויצו אותם ויאמר אלהם אני [l] צור

meos patres ad me Sepelite.meum populum ad congregor † cum patribus meis

נאסף אל־עמי קברו אתי אל־אבתי

spelunca In .Chittæi Hephron agro in ‡ quæ spelunca in ‡ est

30 אל־המערה אשר בשדה עפרון החתי׃ במערה

terra in ,Mamre *facies super* † quæ *duplicitatu* ‖ agro in * quæ ‡ est ‖ duplici † ante

אשר בשדה המכפלה אשר־על־פני ממרא בארץ

Hephron ex agro cum Abraham emit quam, Chenahan
כנען אשר קנה אברהם את־השדה מאת עפרן
sepelierunt Ibi .sepulchri possessionem in Chittæo
31 החתי לאחזת־קבר: שמה קברו את־
sepelierunt Ibi .eius vxorem Sarah & ,Abraham
אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את־
.Leah sepeliui ibi &:eius vxorem Ribcah & ,Ischac
יצחק ואת רבקה אשתו ושמה קברתי את־לאה:
filiis à ‡ ,eo in † quæ speluncæ & ,agri Emptio
32 מקנה השדה והמערה אשר־בו מאת בני־
collegit & ,suis filiis præcipiendum ad Iahacob finiuit Et .Cheth
33 חת: [a]ויכל יעקב לצות את־בניו ויאסף
.suos populos ad est aggregatus & ,obiit & ; lectum ad suos pedes
רגליו אל־[b]המטה ויגוע ויאסף אל־עמיו:

† est ‡ fuit
קנה Emere
præcipere שדה ager
[a] כלה צוה vel præcipere
in lecto,
[b] נטה

CAP. L. נ

,eum super fleuit & ,sui patris faciem super Ioseph cecidit Et
1 ויפל יוסף על־פני אביו [c]ויבך עליו
suis seruis Ioseph præcepit Et .ei dedit oscula &
2 [d]וישק־לו: ויצו יוסף את־עבדיו את־
balsamarunt* Et .suum patrem balsamandum ad ‡ ,medicis
הרפאים לחנט את־אביו ויחנטו
quadraginta ei sunt completi Et .Israel ipsum medici
3 הרפאים את־ישראל: וימלאו־לו ארבעים
eum fleuerunt & balsamatorum † dies complentur sic quia :dies
יום כי כן ימלאו ימי החנטים ויבכו אתו
.eius luctus dies transierunt Et .diebus septuaginta Ægyptij
4 מצרים שבעים יום: ויעברו ימי בכיתו
quæso Si :dicendo ,Parhoh domum ad Ioseph est locutus Et
וידבר יוסף אל־בית פרעה לאמר אם־נא
auribus in quæso loquimini,vestris oculis in gratiam inueni
מצאתי [e]חן בעיניכם דברו־נא באזני
Ecce :dicendo ,me fecit iurare meus Pater :dicendo ,Parhoh
5 פרעה לאמר: אבי השביעני לאמר הנה
terra in mihi fodi quod ,meo sepulchro in : moriens ego
אנכי [f]מת בקברי אשר כריתי לי בארץ
,obsecro ascendam nunc Et .me sepelies ibi ,Chenahan
כנען שמה תקברני ועתה אעלה־נא
:Parhoh dixit Et .reuertar &,meum patrem sepeliam &
6 ואקברה את־אבי ואשובה: ויאמר פרעה
.te fecit iurare quemadmodum ,tuum patrem sepeli & ,Ascende
עלה וקבר את־אביך כאשר השביעך:
ascenderunt & ;suum patrem sepeliendum ad ,Ioseph ascendit Et
7 [g]ויעל יוסף לקבר את־אביו ויעלו
omnes & ,eius domus seniores ,Parhoh serui omnes eo cum
אתו כל־עבדי פרעה זקני ביתו וכל
,Ioseph domus omnis Et .Ægypti terræ seniores
8 זקני ארץ־מצרים: וכל בית יוסף
,suos paruulos tantùm .eius patris domus & ,eius fratres &
ואחיו ובית אביו רק [h]טפם
.Ghosen terra in reliquerunt,suos boues & ,suas pecudes &
וצאנם ובקרם עזבו בארץ גשן:
fuit & :equites etiam ,currus etiam, eo cum ascendit Et
9 ויעל עמו גם־רכב גם־פרשים ויהי
,Athad aream ad vsque venerunt Et .valde grauis turma
10 המחנה כבד מאד: ויבאו עד־גרן האטד
,magno planctu ibi planxerunt Et .Iarden transitu in quæ
אשר בעבר הירדן ויספדו־שם מספד גדול
.diebus septem luctum suo patri fecit Et . valde graui &
וכבד מאד ויעש לאביו אבל שבעת ימים:
area in luctum Chenahanæi terræ habitator vidit Et
11 וירא יושב הארץ הכנעני את־האבל בגרן
Idcirco .Ægyptijs iste* grauis Luctus :dixerunt & ,Athad
האטד ויאמרו אבל־כבד זה למצרים על־כן
.Iarden transitu in † qui ,Misraim Abel || eius nomen vocauit
קרא שמה אבל מצרים אשר בעבר הירדן:
.eis præceperat quemadmodum ,sic ei eius filij fecerunt Et
12 ויעשו בניו לו כן כאשר צום:
sepelierunt &,Chenahan terram in eius filij eum tulerunt Et
13 וישאו אתו בניו ארצה כנען ויקברו
Abraham emit quam ,duplicitatis agri spelunca in eum
אתו במערת שדה המכפלה אשר קנה אברהם

[c] בכה
[d] נשק
‡ vt condirent aromatibus
* aromatibus condiuerunt
† eorum qui aromatibus condiuntur:
[e] חנן
morior:
[f] מות
[g] עלה
[h] טפף
ascenderunt
est trans
viderunt habitatores
* est
|| luctus Ægypti,
† est trans
duplici,

Chittæo Hephron ab sepulchri possessionem in agro cum
את־השדה לאחזת־קבר מאת עפרן החתי
,ipse Ægyptum in Ioseph est reuersus Et .Mamre facies super
14 על־פני ממרא: [a]וישב יוסף מצרימה הוא
sepeliendum ad ‡ ,eo cum ascendentes † omnes &,eius fratres &
ואחיו וכל־העלים אתו לקבר את־
viderunt Et .suum patrem eum sepelire post ‡ ,eius patrem
15 אביו אחרי קברו את־אביו: ויראו
Fortasse:dixerunt & ,eorum pater est mortuus quòd ,Ioseph fratres
אחי־יוסף כי־מת אביהם ויאמרו לו
omne nobis reddet reddendo & ,Ioseph nos odio habebit
ישטמנו יוסף והשב ישיב לנו את כל־
Ioseph ad mandauerunt Et .ei retribuimus quod ,malum
16 הרעה אשר גמלנו אתו: ויצוו אל־יוסף
Sic :dicendo ,cum mori ante præcepit tuus Pater :dicendo
17 לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר: כה־
,tuorum fratrū præuaricationi nūc parce Obsecro :Ioseph dicetis
תאמרו ליוסף אנא [b]שא נא פשע אחיך
parce nunc Et ,tibi retribuerunt malum quia:eorū peccato &
וחטאתם כי־רעה גמלוך ועתה שא
Ioseph fleuit Et .tui patris Dei seruorum præuaricationi quæso
נא לפשע עבדי אלהי אביך ויבך יוסף
ceciderunt &,eius fratres etiam iuerunt Et .cum ad ipsos loquendo in
18 [c]בדברם אליו: וילכו גם־אחיו ויפלו
dixit Et seruos in* tibi nos ‡ Ecce ,dixerunt &;eo coram
19 לפניו ויאמרו הננו לך לעבדים: ויאמר
Deo pro nunquid quoniam :timeatis Ne:Ioseph eos ad
אלהם יוסף אל־[d]תיראו כי התחת אלהים
Deus .malum me aduersum cogitastis vos Et ? ego
20 אני: ואתם חשבתם עלי רעה אלהים
hanc diem secundum facere propter ,bonum in illud cogitauit
חשבה לטבה למען עשה כיום הזה
:timeatis ne nunc Et .magnum populum viuificandum ad
21 [e]להחית עם־רב: ועתה אל־תיראו
est consolatus & :vestros paruulos & ,vos alam Ego
אנכי אכלכל אתכם ואת־טפכם וינחם
Ioseph habitauit Et .eorum cor ad est locutus & ,eos
22 אותם וידבר על־לבם: וישב יוסף
centum Ioseph vixit & :eius patris domus &, ipse ,Ægypto in
במצרים הוא ובית אביו ויחי יוסף מאה
filios Ephraim ipsi Ioseph vidit Et .annos decem &
23 ועשר שנים: וירא יוסף לאפרים בני
super sunt nati Menasseh filij Machir filij etiam ° :tertiorū
שלשים גם בני מכיר בן־מנשה ילדו על־
Ego :suos fratres ad Ioseph dixit Et .Ioseph genua
24 ברכי יוסף: ויאמר יוסף אל־אחיו אנכי
faciet ascendere & ,vos visitabit visitando Deus & ,moriens
מת ואלהים פקד יפקד אתכם והעלה
iurauit quam terram ad ,hac terra è vos
אתכם מן־הארץ הזאת אל־הארץ אשר נשבע
Ioseph fecit iurare Et Iahacob & ,Ischac , Abraham
25 לאברהם ליצחק וליעקב: וישבע יוסף
Deus visitabit Visitando : dicendo ,Israel filios
את־בני ישראל לאמר פקד יפקד אלהים
.hinc mea ossa ascendere facietis Et .vos
אתכם והעליתם את־עצמתי מזה:
:annorum decem & centum filius ,Ioseph est mortuus Et
26 וימת יוסף בן־מאה ועשר שנים
.Ægypto in arca in posuit ‡ & ,eum balsamarunt † &
ויחנטו אתו [f]ויישם בארון במצרים:

ante
[a] שוב
† qui ascenderunt
‡ vt sepelirent
‡ postquam sepeliuit
præceperunt nuncio misso
antequam moreretur,
[b] נשא
dum loquerentur sibi.
[c] דבר
‡ sumus
* serui.
[d] ירא
sum?
vt faceret
vt viuificaret
[e] חיה
tertiæ generationis:
מם רבתי
morior,
† aromatibus condierunt
‡ positus est
[f] שום

סוף ספר בראשית

FINIS LIBRI
GENESEOS.

LIBER EXODVS,

ID EST, EXITVS:

HEBRAICE ואלה שמות

CAPVT I. א

ET
Israel filiorum nomina hæc
1 ו אלה שמות בני ישראל
cum Ægyptum *ingredientium*
הבאים מצרימה את
,sim familia & vir ,Iahacob
יעקב איש וביתו
,Simhon, Reuben .sunt ingressi
2 באו : ראובן שמעון
.Biniamin & ,Zebulun ,Issachar .Iehudah & .Leui
3 לוי ויהודה : יששכר זבולן ובנימן :
anima omnis fuit Et .Aser & ,Ghad,Naphtali & ,Dan
4 דן ונפתלי גד ואשר : ויהי כל־נפש
erat Ioseph at : animæ septuaginta ,Iahacob *femur egredientium*
5 יצאי ירך־יעקב שבעים נפש ויוסף היה
eius fratres omnes & , Ioseph est mortuus Et .Aegypto in
6 במצרים : [a] וימת יוסף וכל־אחיו
,fructificauerunt Israel filij Et .illa generatio omnis &
7 וכל הדור ההוא : ובני ישראל [b] פרו
:valde valde in ‡ sunt roborati &,sunt multiplicati & *,se produxerūt &*
וישרצו [c] וירבו ויעצמו במאד מאד
nouus rex surrexit Et .eis ℥ terra est repleta &
8 ותמלא הארץ אתם : [d] ויקם מלך־חדש
dixit Et .Ioseph cognouit non qui Aegyptum super
9 על־מצרים אשר לא־ידע את־יוסף : ויאמר
robustus & , multus Israel filiorum populus Ecce : suum populum ad
אל־עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום
,multiplicetur fortè ne *,illum in sapiamus* † ,Agite *nobis præ* ‖
10 ממנו : [e] הבה נתחכמה לו פן־ירבה
super ipse etiam addatur & :bellum euenerit cùm ,fit &
והיה כי־תקראנה מלחמה [f] ונוסף גם־הוא על־
.terra è ascendat & ,nos contra pugnet & nostris inimicis
שנאינו ונלחם־בנו ועלה מן־הארץ :
eum affligerent vt ,tributorum principes eum super posuerunt Et
11 [g] וישימו עליו שרי [h] מסים למען [i] ענתו
,Parhoh ipsi thesaurorum vrbes ædificauit Et .suis oneribus in
בסבלתם [k] ויבן ערי מסכנות לפרעה את־
,eum affligebant *quemadmodum* * Et Rhahamses. & Pithom
12 פתם ואת־רעמסס : וכאשר יענו אתו
filios propter *angustiabantur &* † :crescebat sic & ,multiplicabatur *sic* ‖
כן ירבה וכן יפרץ [l] ויקצו מפני בני
.duritia in ‖ Israel filios Aegyptij fecerunt seruire Et .Israel
13 ישראל : ויעבדו מצרים את־בני ישראל בפרך :
,luto in dura seruitute in eorum vitam amaricarunt Et
14 וימררו את־[m] חייהם בעבדה קשה בחמר
omni cum ,agro in seruitute omni in & ,lateribus in &
ובלבנים ובכל־עבדה בשדה את כל־
rex dixit Et *.duritia in eis in sunt operati quibus* ,eorum opere
15 עבדתם אשר־עבדו בהם בפרך : ויאמר מלך
℥ vnius nomen quarum, Hebræarum obstetricibus Aegypti
מצרים [n] למילדת העבריות אשר שם האחת
: dixit Et Puhah alterius nomen & . Siphrah
16 שפרה ושם השנית פועה : ויאמר
,sellas super videritis & ,Hebræas *vos obstetrecando In*
בילדכן את־העבריות [o] וראיתן על האבנים
.viuet & * ,est filia si & : eum *interficietis &* ℥ ,est filius si
אם־בן הוא והמתן אתו ואם־בת הוא וחיה :
fecerunt non & ,Deum obstetrices timuerunt Et
17 [p] ותיראן המילדת את־האלהים ולא עשו
viuificauerunt sed ,Ægypti rex eas ad est locutus quemadmodū
כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיין

qui ingressi sunt
singuli cum familia sua,
fuerunt omnes animæ eorum qui egressi sunt è femore
[a] מות
[b] פרה
nati sunt in multitudine,
‡ copiosissimè
[c] רבה
℥ ex
[d] קום
fortior
‖ nobis est.
† sapientes simus propter eum,
[e] יהב [f] יסף
[g] שום
[h] מסס [i] ענה
[k] בנה
* quanto magis
‖ eo magis
† tædio afficiebantur
[l] קוץ
‖ durè
[m] חיה
in quibus operati sunt durè.
℥ erat
[n] ילד
Cùm obstetricaueritis
[o] ראה
℥ interficite
* viuat.
[p] ירא

,obstetrices Ægypti rex vocauit Et ,pueros
18 את־הילדים : ויקרא מלך־מצרים למילדת
viuificastis & ,hanc rem fecistis Cur : eis dixit &
ויאמר להן מדוע עשיתן הדבר הזה ותחיין את־
non Quia : Parhoh ad obstetrices dixerunt Et ?pueros
19 הילדים : ותאמרן המילדת אל־פרעה כי לא
:ipsæ† obstetrices quia ,Hebrææ † Ægyptiæ mulieres sicut
כנשים המצרית העברית כי־חיות הנה
benefecit Et .pepererunt & obstetrix eas ad veniat Antequam
20 בטרם תבוא אלהן המילדת וילדו : וייטב
.valde sunt roborati & , populus creuit & , obstetricibus Deus
אלהים למילדת וירב העם ויעצמו מאד :
fecit & ,Deum obstetrices timuerunt quia ,fuit Et
21 ויהי כי־יראו המילדת את־האלהים ויעש
suo populo vniuerso Parhoh præcepit Et .domos eis
22 להם בתים : [a] ויצו פרעה לכל־עמו
,eum proiicietis flumen in *natum* filium Omnem : dicendo
לאמר כל־הבן הילוד היארה תשליכהו
.viuificabitis filiam omnem &
וכל־הבת תחיון :

‡ sunt:
[a] צוה
qui nascetur

CAP. II. ב

.Leui filiam tulit & ,Leui domo de vir iuit Et
1 וילך איש מבית לוי [b] ויקח את־בת־לוי :
quòd ,eum vidit & ,filium peperit & ,mulier concepit Et
2 [c] ותהר האשה ותלד בן ותרא אתו כי־
non Et .mensibus tribus eum abscondit & *:ipse bonus*
3 טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים : ולא־
,iunci arcam sibi accepit & , eum abscondere vltrà potuit
יכלה עוד הצפינו ותקח־לו תבת גמא
ea in posuit & : pice in & ,bitumine in eam bituminauit &
ותחמרה בחמר ובזפת ותשם בה את־
stetit Et .fluminis ripam iuxta iunceto in posuit & ,puerum
4 הילד ותשם בסוף על־שפת היאר : [d] ותתצב
descendit Et .ei fieret quid sciret vt ,longinquo à eius soror
5 אחתו מרחק [e] לדעה מה־יעשה לו : [f] ותרד
ibant eius puellæ & , flumen ad se lauandum ad Parhoh filia
בת־פרעה לרחץ על־היאר ונערתיה הלכת
,iunceti medio in arcam vidit & :fluminis *manum* iuxta
על־יד היאר ותרא את־התבה בתוך הסוף
,aperuit Et .eam accepit & .suam ancillam misit &
6 ותשלח את־אמתה ותקחה : ותפתח
est miserta & :flebat puer ecce & :puerum ipsum vidit &
ותראהו את־הילד והנה־נער בכה ותחמל
dixit Et .iste ℥ Hebræorum pueris De :dixit & ,eum super
7 עליו ותאמר מילדי העברים זה : ותאמר
vocabo & vadam Nunquid . Parhoh filiam ad eius soror
אחתו אל־בת־פרעה האלך וקראתי
?puerum tibi lactabit & , Hebræis ex *nutricem* mulierem tibi
לך אשה [g] מינקת מן העברית ותינק לך את־הילד :
,puella iuit & .Vade : Parhoh filia ei dixit Et
8 ותאמר־לה בת־פרעה לכי ותלך העלמה
filia ei dixit Et .pueri matrem vocauit &
9 ותקרא את־אם הילד : ותאמר לה בת־
ego & ,mihi eum lacta & ,istum puerum Deduc ,Parhoh
פרעה [h] היליכי את־הילד הזה והינקהו לי ואני
,puerum mulier accepit Et .tuam mercedem dabo
[i] אתן את־שכרך ותקח האשה הילד
eum adduxit & ,puer *est factus magnus* Et cum lactauit &
10 ותניקהו : ויגדל הילד [k] ותבאהו
eius nomen vocauit & : filium in ei fuit & .Parhoh filiam ad
לבת־פרעה ויהי־לה לבן ותקרא שמו

[b] לקח
[c] הרה
pulcher esset,
iunceam
[d] יצב
[e] ידע [f] ירד
locum
℥ est
lactantem
[g] ינק
[h] ילך
[i] נתן
creuit
[k] בוא

CAP. II.

.fuit Et .eum traxi aquis ex Quia ,dixit & ,Mosch
11 מֹשֶׁה וַתֹּאמֶר כִּי מִן־הַמַּיִם [a] מְשִׁיתִהוּ׃ וַיְהִי
ad est egressus & ,Mosch *est factus magnus &* , ipsis diebus in
בַּיָּמִים הָהֵם וַיִּגְדַּל מֹשֶׁה וַיֵּצֵא אֶל־
Aegyptium virum vidit & ,*eorum oneribus in* vidit & ,suos fratres
אֶחָיו וַיַּרְא בְּסִבְלֹתָם וַיַּרְא אִישׁ מִצְרִי
Huc respexit Et .suis fratribus è Hebræum virum percutientem
12 מַכֶּה [b] אִישׁ־עִבְרִי מֵאֶחָיו׃ [c] וַיִּפֶן כֹּה
,Aegyptium percussit & , *vir* non quòd vidit & ,illuc &
וָכֹה וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ וַיַּךְ אֶת־הַמִּצְרִי
,secunda die in est egressus Et .arena in eum abscondit &
13 וַיִּטְמְנֵהוּ בַּחוֹל׃ וַיֵּצֵא בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי
:impium ad dixit & ,*contendentes* Hebræi viri duo ecce &
וְהִנֵּה שְׁנֵי־אֲנָשִׁים עִבְרִים [d] נִצִּים וַיֹּאמֶר לָרָשָׁע
te posuit Quis : dixit Et ?tuum proximum *percuties* quid Vt
14 לָמָּה תַכֶּה רֵעֶךָ׃ וַיֹּאמֶר מִי שָׂמְךָ
me occidendum ad Nunquid ?nos super iudicem & principem virum in
לְאִישׁ [e] שַׂר וְשֹׁפֵט עָלֵינוּ הַלְהָרְגֵנִי
timuit Et ? Aegyptium occidisti quemadmodum , *dicens* tu
אַתָּה אֹמֵר כַּאֲשֶׁר הָרַגְתָּ אֶת־הַמִּצְרִי וַיִּירָא
Parhoh audiuit Et .res est scita Verè : dixit & ,Mosch
15 מֹשֶׁה וַיֹּאמַר אָכֵן נוֹדַע הַדָּבָר׃ וַיִּשְׁמַע פַּרְעֹה
fugit Et .Mosch occidere quæsiuit & , hanc rem
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וַיְבַקֵּשׁ לַהֲרֹג אֶת־מֹשֶׁה וַיִּבְרַח
sedit & ,Midian terra in habitauit & ,Parhoh facie à Mosch
מֹשֶׁה מִפְּנֵי פַרְעֹה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ־מִדְיָן וַיֵּשֶׁב
,venerunt & ; filiæ septem † Midian sacerdoti Et .puteum iuxta
16 עַל־הַבְּאֵר׃ וּלְכֹהֵן מִדְיָן שֶׁבַע בָּנוֹת וַתָּבֹאנָה
dandum potum ad ,canales impleuerunt & ,hauserunt &
[f] וַתִּדְלֶנָה וַתְּמַלֶּאנָה אֶת־הָרְהָטִים [g] לְהַשְׁקוֹת
.eas expulerunt & , pastores venerunt Et .sui patris pecudibus
17 צֹאן אֲבִיהֶן׃ וַיָּבֹאוּ [h] הָרֹעִים וַיְגָרְשׁוּם
.earum pecudibus dedit potum & ,eas seruauit & ,Mosch surrexit &
וַיָּקָם מֹשֶׁה וַיּוֹשִׁעָן וַיַּשְׁקְ אֶת־צֹאנָם׃
Cur : dixit & .suum patrem Rehuel ad venerunt Et
18 וַתָּבֹאנָה אֶל־רְעוּאֵל אֲבִיהֶן וַיֹּאמֶר מַדּוּעַ
Aegyptius vir :dixerunt Et ?hodie venire festinastis
19 מִהַרְתֶּן בֹּא הַיּוֹם׃ וַתֹּאמַרְןָ אִישׁ מִצְרִי
.nobis hausit hauriendo etiam & ; pastorum manu de nos eruit
[i] הִצִּילָנוּ מִיַּד הָרֹעִים וְגַם־דָּלֹה דָלָה לָנוּ
ipse vbi Et : suas filias ad dixit Et .pecudibus dedit potum &
20 וַיַּשְׁקְ אֶת־הַצֹּאן׃ וַיֹּאמֶר אֶל־בְּנֹתָיו וְאַיּוֹ
comedat & ,eum Vocate ? virum dimisistis *hoc* quid Vt
לָמָּה זֶּה עֲזַבְתֶּן אֶת־הָאִישׁ קִרְאֶן לוֹ וְיֹאכַל
dedit Et .viro cum habitare Mosch voluit Et .panem
21 לָחֶם׃ [k] וַיּוֹאֶל מֹשֶׁה [l] לָשֶׁבֶת אֶת־הָאִישׁ וַיִּתֵּן
vocauit & ,filium peperit Et ..Mosch ipsi suam filiam Sipporah
22 אֶת־צִפֹּרָה בִתּוֹ לְמֹשֶׁה׃ וַתֵּלֶד בֵּן וַיִּקְרָא
terra in fui Peregrinus : dixit quia ;Ghersom eius nomen
אֶת־שְׁמוֹ גֵּרְשֹׁם כִּי אָמַר גֵּר הָיִיתִי בְּאֶרֶץ
est mortuus & *hos multos dies* fuit Et .aliena
23 נָכְרִיָּה׃ וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת
,*seruitute à* Israel filij suspirauerunt & ,Aegypti rex
מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַיֵּאָנְחוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מִן־הָעֲבֹדָה
à Deum ad eorum clamor ascendit Et .clamauerũt &
וַיִּזְעָקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֶל־הָאֱלֹהִים מִן־
:eorum clamorem Deus audiuit Et *seruitute*
24 הָעֲבֹדָה׃ וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת־נַאֲקָתָם
,Abraham cum sui pacti Deus est recordatus Et
וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת־בְּרִיתוֹ אֶת־אַבְרָהָם אֶת־
filios Deus vidit Et .Iahacob & ,Isehac
25 יִצְחָק וְאֶת־יַעֲקֹב׃ וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי
.Deus cognouit & ; Israel
יִשְׂרָאֵל וַיֵּדַע אֱלֹהִים׃

Margin: [a] מָשָׁה creuit · onera eorum, · [b] נָכָה · [c] פָּנָה esset quisquam · litigabant · [d] נָצָה percutis · occidere me · [e] שׂוּר cogitas · erant · [f] דָּלָה · [g] שָׁקָה · [h] רָעָה · [i] נָצַל est? · [k] יָאַל [l] יָשַׁב · post dies multos hos, · propter opus, · propter opus,

CAP. III. ג

sui soceri Ithro pecora *pascens erat* Mosch Et
1 וּמֹשֶׁה הָיָה רֹעֶה אֶת־צֹאן יִתְרוֹ חֹתְנוֹ
,desertum post pecora duxit Et .Midian sacerdotis
כֹּהֵן מִדְיָן וַיִּנְהַג אֶת־הַצֹּאן אַחַר הַמִּדְבָּר
est conspectus Et .Choreb in Dei montem ad venit &
2 וַיָּבֹא אֶל־הַר הָאֱלֹהִים חֹרֵבָה׃ וַיֵּרָא

Margin: pascebat

.rubi medio de ignis flamma in , *eum ad* Domini Angelus
מַלְאַךְ יְהוָה אֵלָיו [a] בְּלַבַּת־אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסְּנֶה
ipse non rubus & ,igne in ardebat rubus ecce & ,vidit Et
וַיַּרְא וְהִנֵּה הַסְּנֶה בֹּעֵר בָּאֵשׁ וְהַסְּנֶה אֵינֶנּוּ
videbo & ,nunc Diuertam :Mosch dixit Et .*consumptus*
3 אֻכָּל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אָסֻרָה־נָּא וְאֶרְאֶה
.rubus ardeat non cur ,hanc magnam visionem
אֶת־הַמַּרְאֶה הַגָּדֹל הַזֶּה מַדּוּעַ לֹא־יִבְעַר הַסְּנֶה׃
clamauit & :videndum ad diuerteret quòd ,Dominus vidit Et
4 וַיַּרְא יְהוָה כִּי [b] סָר לִרְאוֹת וַיִּקְרָא
.Mosch ,Mosch :dixit & ;rubi medio de Deus *eum ad*
אֵלָיו אֱלֹהִים מִתּוֹךְ הַסְּנֶה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מֹשֶׁה
Solue .huc appropinques Ne :dixit Et .*ego* Ecce :dixit Et
5 וַיֹּאמֶר הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר אַל־תִּקְרַב הֲלֹם [c] שַׁל־
tu quo † locus quia ,tuis pedibus *desuper* tua calceamẽta
נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה
Deus Ego :dixit Et .est sanctitatis terra ,*eo super stans*
6 עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת־קֹדֶשׁ הוּא׃ וַיֹּאמֶר אָנֹכִי אֱלֹהֵי
.Iahacob Deus & ,Isehac Deus ,Abraham Deus ,tui patris
אָבִיךָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב
ad *respiciendo à* timuit quia ,suam faciem Mosch abscondit Et
וַיַּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרֵא [d] מֵהַבִּיט אֶל־
afflictionem vidi Videndo :Dominus dixit Et .Deum
7 הָאֱלֹהִים׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה רָאֹה רָאִיתִי אֶת־[e] עֳנִי
audiui eorum clamorem & ;Aegypto in ‡ qui ,mei populi
עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרָיִם וְאֶת־צַעֲקָתָם שָׁמַעְתִּי
descendi Et .eius dolores noui quia :eius exactores propter
8 מִפְּנֵי נֹגְשָׂיו כִּי יָדַעְתִּי אֶת־מַכְאֹבָיו׃ וָאֵרֵד
eum faciendum ascendere ad & ; Aegypti manu è eum liberandũ ad
לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֹתוֹ
terram ad ,latam & , bonam terram ad ,ipsa terra è
מִן־הָאָרֶץ הַהִוא אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחָבָה אֶל־אֶרֶץ
,Chittæi & ,Chenahanæi locum ad ;melle & ,lacte fluentem
[f] זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ אֶל־מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
ecce nunc Et .Iebusæi & ,Chiuuæi & , Perizæi & ,Emoræi &
9 וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃ וְעַתָּה הִנֵּה
vidi etiam & ; me ad venit Israel filiorum clamor
צַעֲקַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלָי וְגַם־רָאִיתִי אֶת־
,veni nunc Et .eos opprimunt Aegyptij qua ,oppressionẽ
10 הַלַּחַץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם׃ וְעַתָּה [g] לְכָה
filios meum populum *educ* & ,Parhoh ad te mittam &
וְאֶשְׁלָחֲךָ אֶל־פַּרְעֹה [h] וְהוֹצֵא אֶת־עַמִּי בְנֵי־
:Deum ad Mosch dixit Et .Aegypto ex Israel
11 יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים
educam quòd & ?Parhoh ad vadam quòd ,sum Quis
מִי אָנֹכִי כִּי אֵלֵךְ אֶל־פַּרְעֹה וְכִי אוֹצִיא אֶת־
.tecum ero Quia .dixit Et ?Aegypto ex Israel filios
12 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם׃ וַיֹּאמֶר כִּי־אֶהְיֶה עִמָּךְ
te educendo In :te misetim ego quòd ,signum tibi hoc Et
וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת כִּי אָנֹכִי שְׁלַחְתִּיךָ בְּהוֹצִיאֲךָ
super Deum coletis ,Aegypto ex populum
אֶת־הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעַבְדוּן אֶת־הָאֱלֹהִים עַל
Ecce :Deum ad Mosch dixit Et .istum montem
13 הָהָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָאֱלֹהִים הִנֵּה
Deus :eis dicam & ,Israel filios ad *veniens* ego
אָנֹכִי [i] בָא אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתִּי לָהֶם אֱלֹהֵי
‡ Quod ,mihi *dicent* † Et .vos ad me misit vestrorum patrum
אֲבוֹתֵיכֶם שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם וְאָמְרוּ־לִי מַה־
ad Deus dixit Et ?eos ad dicam . quid ,eius nomen
14 שְּׁמוֹ מָה אֹמַר אֲלֵהֶם׃ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל־
filijs dices Sic :dixit Et .ero qui Ero :Mosch
מֹשֶׁה אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה וַיֹּאמֶר כֹּה תֹאמַר לִבְנֵי
adhuc dixit Et .vos ad me misit Ero :Israel
15 יִשְׂרָאֵל אֶהְיֶה שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ וַיֹּאמֶר עוֹד
Dominus :Israel filios ad dices Sic :Mosch ad Deus
אֱלֹהִים אֶל־מֹשֶׁה כֹּה תֹאמַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְהוָה
,Isehac Deus ,Abraham Deus , vestrorum patrum Deus
אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק
seculum in meum nomen Hoc .vos ad me misit Iahacob Deus &
וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם זֶה־שְּׁמִי לְעֹלָם
congregabis § & Vade *generationis* generatione in mei mentio hæc &
16 וְזֶה זִכְרִי [k] לְדֹר דֹּר׃ [l] לֵךְ וְאָסַפְתָּ

Margin: [a] לַבָּה [l] לֵב non consumebatur. · vocauit [b] סוּר eum · adsum. · [c] נָשַׁל · † super quo tu stas, · aspicere [d] נָבַט · [e] עָנָה ‡ est · [f] זוּב · [g] הָלַךְ educes · [h] יָצָא · Cum eduxeris · Ibo [i] בּוֹא · † si dixerint, · ‡ est · & generationem. · § congrega · [k] דּוֹר [l] הָלַךְ

voci obedierint non &, tibi crediderint non si, erit Et
8 וְהָיָה אִם־לֹא יַאֲמִינוּ לָךְ וְלֹא יִשְׁמְעוּ לְקֹל
alterius. — erit Et, *posterioris* signi voci credent &, prioris signi
9 הָאֹת הָרִאשׁוֹן וְהֶאֱמִינוּ לְקֹל הָאֹת הָאַחֲרוֹן׃ וְהָיָה
non &, istis signis duobus etiam crediderunt non si
אִם־לֹא יַאֲמִינוּ גַּם לִשְׁנֵי הָאֹתוֹת הָאֵלֶּה וְלֹא
vertentur — fundes &, fluminis aqua ex capies &, tuæ voci obedierint
יִשְׁמְעוּן לְקֹלֶךָ וְלָקַחְתָּ מִמֵּימֵי הַיְאֹר וְשָׁפַכְתָּ
לקח[a] — *erunt* &, flumine è capies quas aquæ erunt Et : aridam super
הַיַּבָּשָׁה וְהָיוּ הַמַּיִם אֲשֶׁר [a]תִּקַּח מִן־הַיְאֹר וְהָיוּ
: Dominum ad Moseh dixit Et . arida in sanguinem in
10 לְדָם בַּיַּבָּשֶׁת׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה
Obsecro * sum — , heri ab etiam *ego* * verborum vir non, Domine *me* Pro
בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אָנֹכִי גַּם מִתְּמוֹל
ex hoc tempore quo locutus es — : tuum seruum ad *te loqui tunc* ex etiam, nudiustertius à etiam
גַּם מִשִּׁלְשֹׁם גַּם מֵאָז דַּבֶּרְךָ אֶל־עַבְדֶּךָ
Dominus dixit Et . sum lingua grauis & ore grauis quia
11 כִּי כְבַד־פֶּה וּכְבַד לָשׁוֹן אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
, mutum posuit quis vel, homini os posuit Quis : eum ad
אֵלָיו מִי שָׂם פֶּה לָאָדָם אוֹ מִי־יָשׂוּם אִלֵּם
? Dominus ego Nonne ? cæcum vel, videntem vel, surdum vel
אוֹ חֵרֵשׁ אוֹ פִקֵּחַ אוֹ עִוֵּר הֲלֹא אָנֹכִי יְהוָה׃
ירה[b] — te docebo &, tuo ore cum ero ego &, vade nunc Et
12 וְעַתָּה לֵךְ וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ [b]וְהוֹרֵיתִיךָ
Obsecro — quæso mitte, Domine *me Pro* : dixit E . loqueris quæ
13 אֲשֶׁר תְּדַבֵּר׃ וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי שְׁלַח־נָא
Illius quem missurus es. — , Moseh in Domini furor est iratus Et . *mittes* manum per
14 בְּיַד־תִּשְׁלָח׃ [c]וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה
רחה[c] — quòd, noui Leuitam tuum fratrem Aharon Nonne : dixit &
וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי־
egreditur ipse ecce etiam Et ? ipse loquetur loquendo
דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא וְגַם הִנֵּה־הוּא יֹצֵא
, suo corde in lætabitur &, te videbit &, tui occursum in
לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ׃
ego & : eius ore in verba pones &, eum ad loqueris Et
15 וְדִבַּרְתָּ אֵלָיו וְשַׂמְתָּ אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי
vos docebo &, eius ore cum &, tuo ore cum ero
אֶהְיֶה עִם־פִּיךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם אֵת
facturi estis. — , populum ad te pro ipse loquetur Et *facietis* quæ
16 אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃ וְדִבֶּר־הוּא לְךָ אֶל־הָעָם
ei eris tu &, ore pro tibi erit ipse, erit &
וְהָיָה הוּא יִהְיֶה־לְּךָ לְפֶה וְאַתָּה תִּהְיֶה־לּוֹ
, tua manu in capies hanc virgam Et . Deo pro
17 לֵאלֹהִים׃ וְאֶת־הַמַּטֶּה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדֶךָ
in qua facies — , Moseh fuit Et . signa *ea in facies qua*
18 אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־בּוֹ אֶת־הָאֹתֹת׃ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה
Vadam : ei dixit &, suum socerum Iether ad est reuersus &
וַיָּשָׁב אֶל־יֶתֶר חֹתְנוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ אֵלְכָה
† sunt — videbo &, Ægypto in † qui meos fratres ad reuertar & nunc
נָּא וְאָשׁוּבָה אֶל־אַחַי אֲשֶׁר־בְּמִצְרַיִם וְאֶרְאֶה
viuant. — . pace in Vade, Moseh ad Iethro dixit Et . *viuentes ipsi* adhuc an
הַעוֹדָם חַיִּים וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ לְמֹשֶׁה לֵךְ לְשָׁלוֹם׃
reuertere, Vade : Midian in Moseh ad Dominus dixit Et
19 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּמִדְיָן לֵךְ שֻׁב
qui quærebant — *quærentes* viri omnes sunt mortui quia ; Ægyptum in
מות[d] — מִצְרָיִם כִּי־[d]מֵתוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַמְבַקְשִׁים
&, suam vxorem Moseh tulit Et . tuam animam
20 אֶת־נַפְשֶׁךָ׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־
est reuersus &, asinum super eos fecit equitare &, suos filios
בָּנָיו וַיַּרְכִּבֵם עַל־הַחֲמֹר וַיָּשָׁב
Dei virgam Moseh tulit Et . Ægypti terram in
אַרְצָה מִצְרָיִם וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּה הָאֱלֹהִים
Cùm iueris vt reuertaris — *te eundo In* : Moseh ad Dominus dixit Et . sua manu in
21 בְּיָדוֹ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּלֶכְתְּךָ
‡ vt — quæ portenta omnia ‡ vide, Ægyptum in *redeundum ad*
לָשׁוּב מִצְרַיְמָה רְאֵה כָּל־הַמֹּפְתִים אֲשֶׁר־
facias — ego Et Parhoh coram *ea facies* &, tua manu in posui
שַׂמְתִּי בְיָדֶךָ וַעֲשִׂיתָם לִפְנֵי פַרְעֹה וַאֲנִי
. populum dimittet non &, eius cor indurabo
אֲחַזֵּק אֶת־לִבּוֹ וְלֹא יְשַׁלַּח אֶת־הָעָם׃
meus Filius : Dominus dixit Sic : Parhoh ad dices Et
22 וְאָמַרְתָּ אֶל־פַּרְעֹה כֹּה אָמַר יְהוָה בְּנִי

Deus Dominus : eos ad dices &, Israel senes
אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם יְהוָה אֱלֹהֵי
, Ischac, Abraham Deus, *me ad* est conspectus vestrorum patrum — mihi
אֲבֹתֵיכֶם נִרְאָה אֵלַי אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק
est factum quod † &, vos visitaui Visitando : dicendo, Iahacob & — † vidi
וְיַעֲקֹב לֵאמֹר פָּקֹד פָּקַדְתִּי אֶתְכֶם וְאֶת־[a]הֶעָשׂוּי — עשה[a]
vos faciam Ascendere : dixi Et . Ægypto in vobis
17 לָכֶם בְּמִצְרָיִם׃ וָאֹמַר אַעֲלֶה אֶתְכֶם
, Chittæi &, Chenahanæi terram ad Ægypti afflictione ex
[b]מֵעֳנִי מִצְרַיִם אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי — ענה[b]
terram ad, Iebusæi &, Chiuuæi &, Perizæi &, Emorræi &
וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֶל־אֶרֶץ
tu ibis &, tuæ voci obedient Et . melle & lacte fluentem
18 זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃ וְשָׁמְעוּ לְקֹלֶךָ וּבָאתָ אַתָּה
: eum ad dicetis &, Ægypti regem ad Israel senes &
וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־מֶלֶךְ מִצְרַיִם וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו
ibimus nunc Et : *nos super* occurrit Hebræorum Deus Dominus — nobis.
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִיִּים נִקְרָה עָלֵינוּ וְעַתָּה נֵלְכָה־
sacrificemus vt, desertum in dierum trium viam nunc
נָּא דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים בַּמִּדְבָּר וְנִזְבְּחָה
vos *dabit* non quod noui ego Et . nostro Deo Domino — permittet
19 לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ וַאֲנִי יָדַעְתִּי כִּי לֹא־יִתֵּן אֶתְכֶם
. forti manu in *neque*, *abire* Ægypti rex — vt abeatis, nisi
מֶלֶךְ מִצְרַיִם לַהֲלֹךְ וְלֹא בְּיָד חֲזָקָה׃
, Ægyptum percutiam &, meam manum mittam Et
20 וְשָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי [c]וְהִכֵּיתִי אֶת־מִצְרָיִם — נכה[c]
: eius medio in faciam quæ, meis mirabilibus omnibus cum
בְּכֹל נִפְלְאֹתַי אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה בְּקִרְבּוֹ
populo gratiam dabo Et . vos dimittet postea &
21 וְאַחֲרֵי־כֵן יְשַׁלַּח אֶתְכֶם׃ וְנָתַתִּי אֶת־[d]חֵן הָעָם־ — חנן[d]
non, ibitis quando, erit Et . Ægyptiorum oculis in huic
הַזֶּה בְּעֵינֵי מִצְרָיִם וְהָיָה כִּי תֵלֵכוּן לֹא
, sua vicina à mulier postulabit Sed . vacui ibitis
22 תֵלְכוּ רֵיקָם׃ וְשָׁאֲלָה אִשָּׁה מִשְּׁכֶנְתָּהּ
: vestes &, *auri* ‡ vasa &, *argenti* † vasa suæ domus hospita ab & — † argentea. ‡ aurea.
וּמִגָּרַת בֵּיתָהּ כְּלֵי־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב וּשְׂמָלֹת
spoliabitis &, vestras filias super &, vestros filios super ponetis
[e]וְשַׂמְתֶּם עַל־בְּנֵיכֶם וְעַל־בְּנֹתֵיכֶם וְנִצַּלְתֶּם — שום[e]
. Ægyptum
אֶת־מִצְרָיִם׃

CAP. IIII. ד

, mihi credent non ecce Et : dixit &, Moseh respondit Et
1 וַיַּעַן מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר וְהֵן לֹא־יַאֲמִינוּ לִי
est conspectus Non : dicent quia *mea voce in audient* neque — patebunt voci meæ,
וְלֹא יִשְׁמְעוּ בְּקֹלִי כִּי יֹאמְרוּ לֹא־נִרְאָה
est Quid : Dominus eum ad dixit Et . Dominus *te ad* — tibi
2 אֵלֶיךָ יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה מַזֶּה — מה זה ק
eam Proiice : ait Et . Virga : dixit Et ? tua manu in
3 בְיָדֶךָ וַיֹּאמֶר [f]מַטֶּה׃ וַיֹּאמֶר הַשְׁלִיכֵהוּ — נטה[f]
. serpentem in fuit &, terram in eam proiecit Et . terram in — versa est
אַרְצָה וַיַּשְׁלִכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ
ad Dominus dixit Et . eius facie à Moseh fugit Et
4 [g]וַיָּנָס מֹשֶׁה מִפָּנָיו׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־ — נום[g]
extendit Et . *eius cauda in* apprehende &, tuam manū Extende : Moseh — caudam eius.
מֹשֶׁה שְׁלַח יָדְךָ וֶאֱחֹז בִּזְנָבוֹ וַיִּשְׁלַח
. eius manu in virgam in *fuit* &, eam apprehendit &, suam manum — versa est
יָדוֹ וַיַּחֲזֶק בּוֹ וַיְהִי לְמַטֶּה [h]בְּכַפּוֹ׃ — כפף[h]
Deus Dominus *te ad* est conspectus quòd credant Vt — tibi
5 לְמַעַן יַאֲמִינוּ כִּי־נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי
, Iahacob Deus &, Ischac Deus, Abraham Deus, eorū patrum
אֲבֹתָם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם אֱלֹהֵי יִצְחָק וֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃
tuam manum nunc Introduc : adhuc ei Dominus dixit Et
6 וַיֹּאמֶר יְהוָה לוֹ עוֹד הָבֵא־נָא יָדְךָ
: eam eduxit & : suum sinum in suam manū introduxit Et . tuū sinum in
בְּחֵיקֶךָ וַיָּבֵא יָדוֹ בְּחֵיקוֹ וַיּוֹצִאָהּ
Reduc : dixit Et . nix sicut leprosa † eius manus ecce & — † erat
וְהִנֵּה יָדוֹ מְצֹרַעַת כַּשָּׁלֶג׃ וַיֹּאמֶר [i]הָשֵׁב — שוב[i]
; suum sinum ad suam manum reduxit Et . tuum sinum in tuā manū
7 יָדְךָ אֶל־חֵיקֶךָ וַיָּשֶׁב יָדוֹ אֶל־חֵיקוֹ
. eius caro sicut erat reuersa ecce &, suo sinu è eam eduxit &
וַיּוֹצִאָהּ מֵחֵיקוֹ וְהִנֵּה־שָׁבָה כִּבְשָׂרוֹ׃

Dimitte : te ad dixi Et .Israel meus primogenitus — tibi

23 בכרי ישראל: ואמר אליך שלח את־

ego Ecce :illum dimittere tenuisti & :me colat & ,meum filium — vt seruiat mihi;

בני ויעבדני ותמאן לשלחו הנה אנכי

,via in ,fuit Et .tuum primogenitum tuum filium occido

24 הרג את־בנך בכרך: ויהי בדרך

seum interficere quæsiuit & ,Dominus ei occurrit & ,diuersorio in

במלון ויפגשהו יהוה ויבקש המיתו:

sui filij præputium circuncidit & ,petram Sipporah tulit Et

25 ותקח צפרה [a] צר ותכרת את־ערלת בנה — [a] צור

sanguinum sponsus Quia :dixit & ,eius pedes fecit tangere &

[b] ותגע לרגליו ותאמר כי חתן־דמים — [b] נגע

sanguinum Sponsus dixit Tunc .eo ab recessit Et .mihi es

26 אתה לי: [c] וירף ממנו אז אמרה חתן דמים — [c] רפה

Vade : Aharon ad Dominus dixit Et .circuncisiones ad — propter circuncisionem:

27 למולת: ויאמר יהוה אל־אהרן לך

monte in ei occurrit & ,iuit Et .desertum in Moseh occursum in

לקראת משה המדברה וילך ויפגשהו בהר

Moseh nunciauit Et .eum est osculatus & ,Dei

28 האלהים [d] וישק־לו: [e] ויגד משה — [d] נשק [e] נגד

,eum misit qui Domini verba omnia ,Aharon ipsi

לאהרן את כל־דברי יהוה אשר שלחו

Moseh iuit Et .ei præcepit quæ signa omnia &

29 ואת כל־האתת אשר צוהו: וילך משה

.Israel filiorum senes omnes congregauerunt & .Aharon &

ואהרן ויאספו את כל־זקני בני ישראל:

est locutus quæ verba omnia Aharon est locutus Et

30 וידבר אהרן את כל־הדברים אשר־דבר

.populi oculis in signa fecit & ; Moseh ad Dominus

יהוה אל־משה ויעש האתת לעיני העם:

Dominus visitauit quòd ,audiuerunt Et .populus credidit Et

31 ויאמן העם וישמעו כי־פקד יהוה

,eorum afflictionem vidit quòd & ,Israel filios

את־בני ישראל וכי ראה את־ענים

.adorauerunt & ,se incuruauerunt &

[f] ויקדו [g] וישתחוו: — [f] קדד [g] שחה

CAP. V. ה

ad dixerunt & ,Aharon & Moseh venerunt postea Et

1 ואחר באו משה ואהרן ויאמרו אל־

Dimitte ,Israel Deus Dominus dixit Sic :Parhoh

פרעה כה־אמר יהוה אלהי ישראל שלח

dixit Et .deserto in mihi festa celebrent vt ,meum populum

2 את־עמי [h] ויחגו לי במדבר: ויאמר — [h] חגג

dimittam vt ,*eius vocem audiam quòd* ‡ ,Dominus † Quis :Parhoh — † est ‡ vt parcam voci eius;

פרעה מי יהוה אשר אשמע בקלו לשלח

etiam & ,Dominum noui Non ?Israel

את־ישראל לא ידעתי את־יהוה וגם את־

Hebræorum Deus :dixerunt Et .dimittam non Israel

3 ישראל לא אשלח ויאמרו אלהי העברים

dierum trium via nunc Ibimus : *nos super innocatus est* — occurrit nobis;

נקרא עלינו נלכה נא דרך שלשת ימים

forte ne ,nostro Deo Domino sacrificemus vt ; desertum in

במדבר ונזבחה ליהוה אלהינו פן־

eos ad dixit Et .gladio vel ,pestilentia cum nobis occurrat

4 יפגענו בדבר או בחרב: ויאמר אלהם

facere cessare Aharon & Moseh quid Vt : Ægypti rex — facitis

מלך מצרים למה משה ואהרן תפריעו את־

dixit Et .vestra onera ad Ite ?suis operibus ab populum

5 העם ממעשיו לכו לסבלתיכם: ויאמר

fecistis cessare & ,terræ populus nunc *multi* Ecce :Parhoh — multus

פרעה הן־רבים עתה עם הארץ [i] והשבתם — [i] שבת

illa die in Parhoh præcepit Et .suis oneribus ab eos

6 אתם מסבלתם: [k] ויצו פרעה ביום ההוא — [k] צוה

Non :dicendo ,eius præfectis & :*populo in exigentibus* — exactoribus populi;

7 את־הנגשים בעם ואת־שטריו לאמר: לא

lateres laterificandum ad populo paleam detis vt ,addetis

תאספון [l] לתת תבן לעם ללבן הלבנים — [l] נתן

.paleam sibi colligant & ,vadant ipsi ?nudiustertius ‡ heri sicut — ‡ &

כתמול שלשם הם ילכו וקששו להם תבן:

heri faciebant ipsi quam ,laterum summam Et

8 ואת־מתכנת הלבנים אשר הם עשים תמול

‡ & — quia :ea ex diminuetis non ,eos super ponetis ,nudiustertius ‡

שלשם תשימו עליהם לא תגרעו ממנו כי־

,Ibimus :dicendo clamant ipsi Idcirco. .sunt otiosi

[a] רפה — [a] נרפים הם על־כן הם צעקים לאמר נלכה

super opus Aggrauetur .nostro Deo sacrificabimus

9 נזבחה לאלהינו: תכבד העבדה על־

.mendacij verbis in confidant ne & ,eo in faciant & ,viros

[b] שעה — האנשים ויעשו־בה ואל־[b] ישעו בדברי־שקר:

ad dixerunt & ,eius præfecti & ,populi exactores sunt egressi Et

10 ויצאו נגשי העם ושטריו ויאמרו אל־

.paleam vobis do ego Non ,Parhoh dixit Sic :dicendo ,populum

העם לאמר כה אמר פרעה אינני נתן לכם תבן:

vbi — :repereritis *quo à* ,paleam vobis capite ,ite Vos

11 אתם לכו קחו לכם תבן מאשר תמצאו

dispersus est — *se dispersit* Et .aliquid vestro opere de diminuitur non quia

[c] פוץ — 12 כי אין נגרע מעבדתכם דבר: [c] ויפץ

quisquilias — .Palea pro *stipulam* colligeret vt ,Ægypti terram omnem in populus

[d] קשש — העם בכל־ארץ מצרים [d] לקשש קש לתבן:

vestra opera Perficite :dicendo ,vrgebant exactores Et

[e] אוץ [f] כלה — 13 והנגשים [e] אצים לאמר [f] כלו מעשיכם

* per singulos dies, — .palea erat cùm quemadmodum ,*suo die in diei rem**

דבר־יום ביומו כאשר בהיות התבן:

eos super posuerunt quos ,Israel filiorum præfecti sunt cæsi Et

[g] נכה — 14 [g] ויכו שטרי בני ישראל אשר־שמו עלהם

|| præceptum — ,vestrum *statutum*|| perfecistis non Cur :dicendo ,Parhoh exactores

נגשי פרעה לאמר מדוע לא כליתם חקכם

† & — etiam ,heri etiam ,nudiustertius † heri sicut laterificandum ad

ללבן כתמול שלשם גם־תמול גם־

clamauerunt & ,Israel filiorum præfecti venerunt Et ?hodie

15 היום: ויבאו שטרי בני ישראל ויצעקו

facis — ? tuis seruis sic *facies* quid Vt :dicendo ,Parhoh ad

אל־פרעה לאמר למה תעשה כה לעבדיך:

‡ & dicunt — nobis *dicentes* ‡ lateres & ,tuis seruis datur non Palea

16 תבן אין נתן לעבדיך ולבנים אמרים לנו

† cæduntur, * punitur — .tuus populus *peccat* * & ,*cæsi* † tui serui ecce & ,facite

עשו והנה עבדיך מכים וחטאת עמך:

|| Vacatis, vacatis. ‡ dicitis: — :*dicentes* ‡ vos Idcirco .*otiosi estis Otiosi*|| :dixit Et

17 ויאמר נרפים אתם נרפים על־כן אתם אמרים

,operamini ,ite nunc Et .Domino sacrificabimus ,Ibimus

18 נלכה נזבחה ליהוה: ועתה לכו עבדו

.dabitis laterum summam & ,vobis dabitur non palea &

ותבן לא־ינתן לכם ותכן לבנים תתנו:

‡ esse — :dicendo ,malo in ‡ se Israel filiorum præfecti viderunt Et

[h] רוע — 19 ויראו שטרי בני־ישראל אתם [h] ברע לאמר

per singulos dies. — .*suo die in diei rem* vestris lateribus de diminuetis Non

לא־תגרעו מלבניכם דבר־יום ביומו:

stantes ,Aharon & Moseh ipsi occurrerunt Et

[i] יצב — 20 ויפגעו את־משה ואת־אהרן [i] נצבים

.Parhoh à egrediebantur quando ,eorum occursum in

[k] יצא — לקראתם [k] בצאתם מאת פרעה:

,iudicet & ,vos super Dominus Videat :eos ad dixerunt Et

21 ויאמרו אלהם ירא יהוה עליכם וישפט

. Parhoh oculis in nostrum odorem fecistis fœtere quia

אשר הבאשתם את־ריחנו בעיני פרעה

eorum manu in gladium daretis vt ,eius seruorum oculis in &

ובעיני עבדיו לתת־חרב בידם

,Dominum ad Moseh est reuersus Et .nos occidendum ad

22 להרגנו: וישב משה אל־יהוה

† & — quid vt † ,huic populo malefecisti quid vt , Domine : dixit &

ויאמר אדני למה הרעתה לעם הזה למה

‡ ex eo tempore, quo — ,Parhoh ad sum ingressus *tunc ex* ‡ Et ? me misisti *hoc*

23 זה שלחתני: ומאז באתי אל־פרעה

[l] נצל — eruendo & ,huic populo malefecit ,tuo nomine in loquerer vt

לדבר בשמך הרע לעם הזה [l] והצל

.tuum populum eruisti non

לא־הצלת את־עמך:

CAP. VI. ו

quæ videbis Nunc :Moseh ad Dominus dixit Et

1 ויאמר יהוה אל־משה עתה תראה אשר

manu in & ,eos dimittet forti manu in quia ,Parhoh faciam

אעשה לפרעה כי ביד חזקה ישלחם וביד

Deus est locutus Et .sua terra è eos expellet forti
חזקה יגרשם מארצו׃ וידבר אלהים 2
sum visus Et .Dominus Ego :eum ad dixit & ,Moseh ad
[a] ראה — אל־משה ויאמר אליו אני יהוה׃ וארא [a] 3
.omnipotente Deo in *Iahacob ad & ,Ischac ad ,Abraham ad* — ipsi Abraham, Ischac, & Iahacob,
אל־אברהם אל־יצחק ואל־יעקב באל שדי
etiam Et .eis sum cognitus non ,Dominus * meo nomine § & — § in * Adonai
ושמי יהוה לא [b] נודעתי להם׃ וגם 4
[b] ידע — terram eis darem vt ,eis cum meum pactum statui
[c] קום — [c] הקמתי את־בריתי אתם לתת להם את־ארץ
sunt peregrinati qua * eorum peregrinationum terram ,Chenahan — * in qua peregrinati sunt.
[d] גור — כנען את ארץ [d] מגריהם אשר־גרו
,Israel filiorum clamorem audiui ego etiam Et .*ea in*
בה׃ וגם אני שמעתי את־נאקת בני ישראל 5
.mei pacti sum recordatus & ,*eos* faciunt seruire Aegypt j *quod* † — † quos
אשר מצרים מעבדים אתם ואזכר את־בריתי׃
educam Et .Dominus Ego :Israel filiis dic Idcirco
לכן אמר לבני־ישראל אני יהוה והוצאתי 6
vos eruam & ,Aegyptiorum oneribus *sub de* vos — ex
אתכם מתחת סבלת מצרים והצלתי אתכם
,extenso brachio in vos redimam & ,eorum seruitute à
מעבדתם וגאלתי אתכם בזרוע נטויה
,populum in mihi vos accipiam Et .magnis iudiciis in &
ובשפטים גדלים׃ ולקחתי אתכם לי לעם 7
Dominus sum quòd scietis & ;Deum in vobis ero &
והייתי לכם לאלהים וידעתם כי־אני יהוה
. Aegypti oneribus *sub de* vos educo qui vester Deus ex
אלהיכם המוציא אתכם מתחת סבלות מצרים׃
leuaui quam † terram in vos introducam Et — † super
והבאתי אתכם אל־הארץ אשר נשאתי 8
;Iahacob & ,Ischac ,Abraham eam *dandum ad* ,meam manum — vt darem
את־ידי לתת אתה לאברהם ליצחק וליעקב — † in
. Dominus Ego .hæreditatem † vobis eam dabo &
[e] ירש — ונתתי אתה לכם [e] מורשה אני יהוה׃
audierunt non Et .Israel filios ad sic Moseh est locutus Et
וידבר משה כן אל־בני ישראל ולא שמעו 9
seruitutem propter & ,spiritus angustiam propter *Moseh ad* — Moseh
אל־משה מקצר רוח ומעבדה
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et .duram
10 קשה׃ וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
dimittat vt ,Aegypti regem Parhoh ad loquere ,Ingredere
בא דבר אל־פרעה מלך מצרים וישלח 11
coram Moseh est locutus Et .sua terra è Israel filios
את־בני־ישראל מארצו׃ וידבר משה לפני 12
,*me ad* audierunt non Israel filij Ecce :dicendo ,Domino — me
יהוה לאמר הן בני־ישראל לא־שמעו אלי
?labiis incircuncisus † ego & ,Parhoh me audiet quomodo & — † sum
ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים׃
,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן 13
regem Parhoh ad & ,Israel filios ad eis præcepit &
ויצום אל־בני ישראל ואל־פרעה מלך
.Aegypti terra è Israel filios educendum ad ,Aegypti
מצרים להוציא את־בני־ישראל מארץ מצרים׃
Reuben Filij :eorum patrum domus capita † Ista — † sunt
אלה ראשי בית־אבתם בני ראובן 14
Charmi & ,Chesron ,Pallu & ,Chenoch ,Israel primogeniti
בכר ישראל חנוך ופלוא חצרן וכרמי
,Iamin & ,Iemuel ,Simhon filij Et .Reuben familiæ * Istæ — * sunt
אלה משפחת ראובן׃ ובני שמעון ימואל וימין 15
;Chenahantidis filius Saul & ,Sochar & ,Iachin & ,Ohad &
ואהד ויכין וצחר ושאול בן־הכנענית
Leui filiorum nomina ‡ hæc Et .Simhon familiæ istæ — ‡ sunt
אלה משפחת שמעון׃ ואלה שמות בני־לוי 16
.Merari & ,Chehath & Gherson ,eorum generationes secundum
[f] ילד — [f] לתלדתם גרשון וקהת ומררי — † fuerunt
.anni centum & ,triginta & ,septem † Leui vitæ anni Et
ושני חיי לוי שבע ושלשים ומאת שנה׃
.suas familias secundum Simhi & ,Labni Gherson Filij
בני גרשון לבני ושמעי למשפחתם׃ 17
.Huzziel & Chebron & ,Ishar & ,Hamram ,Chehath filij Et
ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל 18

† fuerunt — .anni centum & ,triginta & ,tres † Chehath vitæ anni Et
[a] שנה [b] חיה — [b] ושני [b] חיי קהת שלש ושלשים ומאת שנה׃
Leui familiæ Istæ .Musi & Machli :Merari filij Et
ובני מררי מחלי ומושי אלה משפחת הלוי 19
Iochebed Hamram accepit Et .eorum generationes secundum
לתלדתם׃ ויקח עמרם את־יוכבד 20
amitam — & ,Aharon ei peperit & ,vxorem in sibi suam *patruelem*
דדתו לו לאשה ותלד לו את־אהרן ואת־
§ fuerunt — centum & .triginta & septem § Hamram vitæ anni Et .Moseh
משה ושני חיי עמרם שבע ושלשים ומאת
.Zichri & ,Nepheg & Corach ,Ishar filij Et .anni
שנה׃ ובני יצהר קרח ונפג וזכרי׃ 21
.Sithri & ,Elsaphan & ,Misael :Huzziel filij Et
ובני עזיאל מישאל ואלצפן וסתרי׃ 22
Hamminadab filiam Elisebah Aharon accepit Et
ויקח אהרן את־אלישבע בת־עמינדב 23
,Nadab ei peperit & ;vxorem in sibi Nachson sororem
אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את־נדב
* & — filij Et .Ithamar & ,Elhazar * ,Abihu &
ואת־אביהוא את־אלעזר ואת־איתמר׃ ובני 24
familiæ Istæ .Abiasaph & ,Elcanah & ,Assir ,Corach
קרח אסיר ואלקנה ואביאסף אלה משפחת
filiabus è sibi accepit Aharon filius Elhazar Et .Corchitæ
הקרחי׃ ואלעזר בן־אהרן לקח־לו מבנות 25
† sunt — † Ista :Pinchas ei peperit & ,vxorem in sibi Putiel
פוטיאל לו לאשה ותלד לו את־פנחס אלה
.suas familias secundum Leuitarum patrum capita
ראשי אבות הלוים למשפחתם׃
‡ est — ,*eis* Dominus dixit quibus ,Moseh & Aharon ‡ Iste
הוא אהרן ומשה אשר אמר יהוה להם 26
secundum Aegypti terra è Israel filios Educite
הוציאו את־בני ישראל מארץ מצרים על־
loquuntur — regem Parhoh ad *loquentes* Isti .suos exercitus
צבאתם׃ הם המדברים אל־פרעה מלך־ 27
* est — * hic :Ægypto ex Israel filios educendum ad ,Ægypti
מצרים להוציא את־בני־ישראל ממצרים הוא
§ qua — Dominus est locutus § die in fuit Et .Aharon & Moseh
משה ואהרן׃ ויהי ביום דבר יהוה 28
Dominus est locutus Et .Ægypti terra in Moseh ad
אל־משה בארץ מצרים׃ וידבר יהוה 29
Parhoh ad Loquere .Dominus Ego :dicendo ,Moseh ad
אל־משה לאמר אני יהוה דבר אל־פרעה
loquor — .te ad *loquens* ego quæ omnia Aegypti regem
מלך מצרים את כל־אשר אני דבר אליך׃
incircuncisus ego Ecce :Domino coram Moseh dixit Et
ויאמר משה לפני יהוה הן אני ערל 30
obediet mihi — ?Parhoh *me ad audiet* quomodo & ,labiis
שפתים ואיך ישמע אלי פרעה׃

CAP. VII. ז

pro Deo — *Deum* te dedi ,Vide :Moseh ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אל־משה ראה נתתיך אלהים 1
.tuus propheta erit tuus frater Aharon & ,Parhoh ipsi
לפרעה ואהרן אחיך יהיה נביאך׃
Aharon & ,tibi præcipiam quæ omnia loqueris Tu
אתה תדבר את כל־אשר אצוך ואהרן 2
Israel filios dimittat vt ,Parhoh ad loquetur tuus frater
אחיך ידבר אל־פרעה ושלח את־בני־ישראל
multiplicabo & ,Parhoh cor indurabo ego Et .sua terra è
[c] רבה — מארצו׃ ואני אקשה את־לב פרעה [c] והרביתי 3
.Aegypti terra in mea portenta & ,mea signa
את־אתתי ואת־מופתי בארץ מצרים׃
vos — meam manum dabo & ,Parhoh *vos ad* audiet non Et
ולא־ישמע אלכם פרעה ונתתי את־ידי 4
,meum populum ,meos exercitus educam & ,Aegypto in
במצרים והוצאתי את־צבאתי את־עמי
.magnis iudiciis in Aegypti terra è Israel filios
בני־ישראל מארץ מצרים בשפטים גדלים׃
‡ sum — *me extendere in* † ,Dominus ‡ ego quòd Aegypt j scient Et
† cùm extendero — וידעו מצרים כי־אני יהוה בנטתי את־ 5
Israel filios eduxero & ;Aegyptum super meam manum
ידי על־מצרים והוצאתי את־בני־ישראל

quemadmodum;Aharon & Moseh fecit Et .eorum medio è
6 מתוכם׃ ויעש משה ואהרן כאשר
filius ‡ Moseh Et .fecerunt sic ,eis Dominus præcepit ‡ erat
7 צוה יהוה אתם כן עשו׃ ומשה בן־
octoginta & trium filius Aharon & ,annorum octoginta
שמנים שנה ואהרן בן־שלש ושמנים
Dominus dixit Et .Parhoh ad sunt locuti quando , annorum
8 שנה בדברם אל־פרעה׃ ויאמר יהוה
fuerit locutus Cùm :dicendo ,Aharon ad &,Moseh ad Si
9 אל־משה ואל־אהרן לאמר׃ כי ידבר
dices & :portentum vobis Date :dicendo ,Parhoh vos ad
אלכם פרעה לאמר תנו לכם [a]מופת ואמרת [a] ופרת
,Parhoh coram proiice & ,tuam virgam Tolle :Aharon ad
10 אל־אהרן קח את־[b]מטך והשלך [c]לפני־פרעה [b] נטה
,Parhoh ad Aharon & Moseh venit Et .draconem in fiet & vertetur
יהי לתנין׃ ויבא משה ואהרן אל־פרעה [c] פנה
proiecit Et . Dominus præcepit quemadmodum , sic fecerunt &
ויעשו כן כאשר צוה יהוה וישלך
,eius seruis coram & , Parhoh coram suam virgam Aharon
אהרן את־מטהו [c]לפני פרעה ולפני עבדיו
,sapientes ad ‡ Parhoh etiam vocant Et .draconem in fuit & versa est
11 ויהי לתנין׃ ויקרא גם־פרעה לחכמים ‡ sapientes
Aegypti genethliaci ‡ ipsi etiam fecerunt & , præstigiatores ad & & maleficos
ולמכשפים ויעשו גם־הם חרטמי מצרים ‡ magi
,suam virgam vnusquisq. proiecerunt Et .sic suis incantationibus
12 [d]בלהטיהם כן׃ וישליכו איש מטהו [d] להט
.eorum virgas Aharon virga deglutiuit Et .serpentes in fuerunt & versæ sunt
ויהיו לתנינם ויבלע מטה־אהרן את־מטתם׃
quemadmodum ,eos ad audiuit non &,Parhoh cor se roborauit Et paruit eis,
13 ויחזק לב פרעה ולא שמע אלהם כאשר
: Moseh ad Dominus dixit Et .Dominus est locutus
14 דבר יהוה׃ ויאמר יהוה אל־משה
ad Vade .populum dimittere renuit : Parhoh cor Graue Ingrauatum est
15 כבד לב פרעה מאן לשלח העם׃ לך אל־
stabis & ,aquas ad egreditur ecce ,diluculo in Parhoh manè,
פרעה בבקר הנה יצא המימה ונצבת
est versa quæ virgam &, fluminis ripam iuxta eius occursum in
לקראתו על־[e]שפת היאר והמטה אשר־נהפך [e] שפה
Dominus :eum ad dices Et .tua manu in tolles, serpentem in
16 לנחש תקח בידך׃ ואמרת אליו יהוה
Dimitte :dicendo , te ad me misit Hebræorum Deus
אלהי העברים שלחני אליך לאמר שלח את־
audisti non ecce & : deserto in me colant & , meum populum vt mihi seruiant
עמי ויעבדני במדבר והנה לא־שמעת
‡ ego quòd ,scies hoc In : Dominus dixit Sic . hactenus ‡ sum
17 עד־כה׃ כה אמר יהוה בזאת תדע כי אני
,mea manu in ‡ quæ , virga in percutio ego Ecce .Dominus ‡ est
יהוה הנה אנכי מכה במטה אשר־בידי
.sanguinem in vertentur & ,flumine in † quæ aquas super † sunt
על־המים אשר ביאר ונהפכו לדם׃
:fluuius fœtebit & , morietur , flumine in qui piscis Et pisces qui sunt in flumine, morientur,
18 והדגה אשר־ביאר תמות ובאש היאר
. flumine è aquas bibant vt , Aegyptij laborabunt &
[f]ונלאו מצרים [g]לשתות מים מן־היאר׃ [f] לאה [g] שתה
Tolle :Aharon ad Dic :Moseh ad Dominus dixit Et
19 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־אהרן קח
,Aegypti aquas super tuam manum extende & ,tuam virgam
מטך ונטה־ידך על־מימי מצרים
,eorum paludes super &,eorum riuos super,eorum flumina super
על־נהרתם על־יאריהם ועל־אגמיהם
efficientur & ,eorum aquarum congregationem omnem super &
ועל כל־מקוה מימיהם ויהיו־
,lignis in & .Aegypti terra omni in sanguis erit & : sanguis
דם והיה דם בכל־ארץ מצרים ובעצים
, Aharon & Moseh sic fecerunt Et .lapidibus in &
20 ובאבנים׃ ויעשו־כן משה ואהרן
,virgam eleuauit Et .Dominus præcepit quemadmodum
כאשר צוה יהוה [h]וירם במטה [h] רום
, Parhoh oculis in flumine in ‡ quæ aquas percussit: & ‡ erant
ויך את־המים אשר ביאר לעיני פרעה
quæ ,aquæ omnes sunt versæ & :eius seruorum oculis in &
ולעיני עבדיו ויהפכו כל־המים אשר־

‡ erant † pisces qui erãt in flumine, mortui sunt.
.est mortuus flumine in qui piscis † Et .sanguinem in ,flumine in ‡
21 ביאר לדם׃ והדגה אשר־ביאר מתה
aquam bibere Aegyptij potuerunt non & ,fluuius fœtuit Et
ויבאש היאר ולא־יכלו מצרים לשתות מים
, Aegypti terra omni in sanguis fuit Et .flumine è
מן־היאר ויהי הדם בכל־ארץ מצרים׃
magi ,suis incantationibus Aegypti genethliaci sic fecerunt Et
22 ויעשו־כן חרטמי מצרים בלטיהם
eos, ,eos ad audiuit non & ,Parhoh cor se roborauit &
ויחזק לב־פרעה ולא־שמע אלהם
,Parhoh respexit Et .Dominus est locutus quemadmodum
23 כאשר דבר יהוה׃ [a]ויפן פרעה [a] פנה
etiam suum cor posuit non & ;suam domum in venit &
ויבא אל־ביתו ולא־[b]שת לבו גם־ [b] שות
‡ per fluminis circuitus ‡ Aegyptij omnes foderunt Et .hoc ad
24 לזאת׃ ויחפרו כל־מצרים סביבת היאר
.fluminis aquis ex bibere poterant non quia :biberent vt aquas
מים לשתות כי לא יכלו לשתת ממימי היאר׃
percussit postquam ,dies septem sunt completi Et
25 וימלא שבעת ימים אחרי [c]הכות־ [c] נכה
.flumen Dominus
יהוה את־היאר׃

CAP. VIII. ח

,Parhoh ad ingredere :Moseh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה
Dimitte :Dominus dixit Sic :eum ad dices &
ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח את־
renueris dimittere. ,dimittendum ad tu renuens si Et .mihi seruient & ,meũ populum
2 עמי ויעבדני׃ ואם־מאן אתה לשלח
† percutio ‡ ranis .ranis in ‡ tuum terminum omnem percutiens † ego ecce
הנה אנכי נגף את־כל־גבולך בצפרדעים׃
venient & ,ascendent & ,ranas fluuius producet Et
3 ושרץ היאר צפרדעים [d]ועלו ובאו [d] עלה
,tuum lectum super & ,tui lecti cubiculum in & ,tuam domum in
בביתך ובחדר משכבך ועל־מטתך
,tuos furnos in & ,tuũ populum in & ,tuorum seruorum domum in &
ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך
pastas omnes in & ,tuum populum in & ,te in Et .tuas conspersiones in &
4 ובמשארותיך׃ ובכה ובעמך ובכל־
ad Dominus dixit Et .ranæ ascendent ,tuos seruos
5 עבדיך יעלו הצפרדעים׃ ויאמר יהוה אל־
tua virga cum tuam manum Extende :Aharon ad Dic :Moseh
משה אמר אל־אהרן נטה את־ידך במטך
fac ascendere & :paludes super & ,riuos super ,flumina super
על־הנהרת על־היארים ועל־האגמים והעל
Aharon extendit Et .Aegypti terram super ranas
6 את־הצפרדעים על־ארץ מצרים׃ ויט אהרן
,rana ascendit & .Aegypti aquas super suam manum
את־ידו על מימי מצרים ותעל הצפרדע
[e] כסה genethliaci sic fecerunt Et .Aegypti terram operuit &
7 [e]ותכס את־ארץ מצרים׃ ויעשו־כן החרטמים
[f] להט vel ranas fecerunt ascendere Et .suis incantationibus
לאט [f]בלטיהם ויעלו את־הצפרדעים
Moseh ad Parhoh vocauit Et ;Aegypti terram super
8 על־ארץ מצרים׃ ויקרא פרעה למשה Moseh & Aharon,
remoueat vt Dominum ad orate dixit & ,Aharon ad &
[g] סור ולאהרן ויאמר העתירו אל־יהוה [g]ויסר
,populum dimittam & ,meo populo à & ,me à ranas
הצפרדעים ממני ומעמי ואשלחה את־העם
:Parhoh ad Moseh dixit Et .Domino sacrificabunt &
9 ויזבחו ליהוה׃ ויאמר משה לפרעה
† & dic ,tuis seruis pro & ,te pro deprecer quando † , me super Gloriare
התפאר עלי למתי אעתיר לך ולעבדיך
vt exterminare faciam ,te à ranas faciendum excidere ad ,tuo populo pro &
ולעמך להכרית הצפרדעים ממך
,dixit Et .remanebunt flumine in tantùm :tuis domibus à &
10 ומבתיך רק ביאר תשארנה׃ ויאמר
Cras est non quòd ,scias vt ;tuum verbum iuxta :dixit Et .crastinũ In
למחר ויאמר כדברך למען תדע כי־אין
,te à ranæ recedent Et .noster Deus Dominus sicut
11 כיהוה אלהינו׃ וסרו הצפרדעים ממך

tantum , tuo populo à & , tuis seruis à & . tuis domibus à &
ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק
Aharon & Moseh est egressus Et . remanebunt flumine in
12 ביאר תשארנה: ויצא משה ואהרן à
propter Dominum ad Moseh clamauit & ; Parhoh cum à
מעם פרעה ויצעק משה אל־יהוה על־
fecit Et .Parhoni posuit quas ranarum verbum ranae
13 דבר הצפרדעים אשר־שם לפרעה: ויעש
ranae sunt mortuae & , Moseh verbum iuxta Dominus
יהוה כדבר משה וימתו הצפרדעים
congregauerunt Et . agris ex & , atriis ex , domibus è è villis,
14 מן־הבתים מן־החצרת ומן־ᵃהשדת: ויצברו ᵃשדה
vidit Et . terra foetuit & : aceruos aceruos eas aceruatim,
15 אתם חמרם חמרם ותבאש הארץ: וירא
.suum cor aggrauauit & , respiratio esset quod Parhoh
פרעה כי היתה הרוחה והכבד את־לבו
Dominus est locutus quemadmodum , eos ad audiuit non & eos
ולא שמע אלהם כאשר דבר יהוה:
: Aharon ad Dic : Moseh ad Dominus dixit Et
16 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־אהרן
sit $ & , terrae puluerem percute & , tuam virgam Extende conuertetur
נטה את־מטך והך את־עפר הארץ ᵇוהיה ᵇנכרה
.sic fecerunt Et . Aegypti terra omni in pediculos in
17 לכנם בכל־ארץ מצרים: ויעשו־כן
percussit & , sua virga in suam manum Aharon extendit Et
ᶜויט אהרן את־ידו במטהו ויך את־ ᶜנטה
Omnis .iumento in & ,homine in pediculus fuit & , terrae puluerem fuerunt pediculi in hominibus & iumentis.
עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל־
.Aegypti terra omni in ,pediculi fuit * terrae puluis * versus est in pediculos,
עפר הארץ היה כנים בכל־ארץ מצרים:
,suas incantationes per genethliaci sic fecerunt Et
18 ויעשו־כן החרטמים ᵈבלטיהם ᵈלאט
pediculus fuit Et .potuerunt non & ;pediculos educendum ad
להוציא את־הכנים ולא יכלו ותהי הכנם
ad genethliaci dixerunt . iumento in & ,homine in in hominibus & iumentis.
19 באדם ובבהמה: ויאמרו החרטמם אל־
,Parhoh cor se roborauit Et .est Dei Digitus : Parhoh
פרעה אצבע אלהים הוא ויחזק לב־פרעה
.Dominus est locutus quemadmodum , eos ad audiuit non & eos
ולא־שמע אלהם כאשר דבר יהוה:
diluculo in Manica :Moseh ad Dominus dixit Et Surge summo mane,
20 ויאמר יהוה אל־משה השכם בבקר
dices & ,aquas ad egreditur ecce ;Parhoh coram sta &
והתיצב לפני פרעה הנה יוצא המימה ואמרת
.mihi seruiat vt ,meū populum Dimitte:Dominus dixit Sic :eum ad
אליו כה אמר יהוה שלח עמי ויעבדני:
ego ecce ,meum populum dimittens non tu si Quia nisi dimiseris
21 כי אם־אינך משלח את־עמי הנני
,tuum populum in & ,tuos seruos in & , te in facio mittere
משליח בך ובעבדיך ובעמך
Aegyptiorum domus replebuntur & :mixtionem , tuas domos in & omne ferarum genus
ᵈובבתיך את־הערב ומלאו בתי מצרים ᵈבירת
. eam super ipsi quam $ terra etiam & , mixtione ‡ ‡ omni ferarū genere, $ super quam sunt.
את־הערב וגם האדמה אשר־הם עליה:
qua* , Gosen terram ipsa die in separabo Et * in qua
22 ᵉוהפליתי ביום ההוא את־ארץ גשן אשר ᵉפלה
vt , mixtio ‡ ibi sit non vt ,ea super manet meus populus ‡ omne ferarum genus,
עמי עמד עליה לבלתי היות־שם ערב למען
ponam Et . terrae medio in Dominus † ego quod scias † sum
23 תדע כי אני יהוה בקרב הארץ: ושמתי
.tuum populum inter & ,meum populum inter redemptionem
ᶠפדת בין עמי ובין עמך ᶠפדה
. sic Dominus fecit Et . hoc signum erit crastinum In Cras
24 למחר יהיה האת הזה: ויעש יהוה כן
domum & , Parhonis domum in grauis mixtio venit Et omne ferarum genus graue
ויבא ערב כבד ביתה פרעה ובית
corrumpebatur ‡ : Aegypti terram omnem in & ,eius seruorum ‡ &
עבדיו ובכל־ארץ מצרים תשחת
Moseh ad Parhoh vocauit Et . mixtionis facie à * terra * propter omne ferarum genus.
25 הארץ מפני הערב: ויקרא פרעה אל־משה
.terra in vestro Deo sacrificate , Ite : dixit & , Aharon ad &
ולאהרן ויאמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ:

‡ est ‖ vt faciamus † Num
Quid † .sic faciendum ad‖ ,rectum ‡ Non : Moseh dixit Et
26 ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי
? nostro Deo Domino sacrificabimus Aegypti abominationem
תועבת מצרים נזבח ליהוה אלהינו
Si sacrificauerimus eorum oculis in Aegypti abominationem sacrificabimus Ecce
הן נזבח את־ᵃתועבת מצרים לעיניהם ᵃתעב
‖ nonne ibimus dierum trium Viam ? nos lapidabunt non & ‖
27 ולא יסקלנו: דרך שלשת ימים נלך
quemadmodum ,nostro Deo Domino sacrificabimus , desertum in
במדבר וזבחנו ליהוה אלהינו כאשר
dixit nobis. , vos dimittam Ego :Parhoh dixit Et .nos ad dicet
28 יאמר אלינו: ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם
veruntamen :deserto in vestro Deo Domino sacrificabitis &
וזבחתם ליהוה אלהיכם במדבר רק
.me pro Orate .eundo vos elongabitis non elongando
הרחק לא־תרחיקו ללכת העתירו בעדי:
à te, orabo & .te cum ex egredior ego Ecce : Moseh dixit Et
29 ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי
omne ferarum genus ,eius seruis à , Parhoh à mixtio recedet & , Dominum ad
אל־יהוה וסר הערב מפרעה מעבדיו
,fallere Parhoh addat ne veruntamen .cras eius populo à &
ומעמו מחר רק אל־יסף פרעה התל
à .Domino sacrificandum ad ,populum dimittat non vt
לבלתי שלח את־העם לזבח ליהוה:
. Dominum ad orauit & , Parhoh cum à Moseh est egressus Et
30 ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל־יהוה:
recedere fecit omne ferarum genus mixtionem amouit & ,Moseh verbum iuxta Dominus fecit Et
31 ויעש יהוה כדבר משה ויסר הערב
‡ & . vnum remansit non : eius populo à & ,eius seruis à ‡ , Parhoh à
מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד:
: hac vice etiam ,suum cor Parhoh aggrauauit Et
32 ויכבד פרעה את־לבו גם בפעם הזאת
.populum dimisit non &
ולא שלח את־העם:

CAP. IX. ט

,Parhoh ad Ingredere : Moseh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה בא אל־פרעה
: Hebraeorum Deus Dominus dixit Sic :eum ad loqueris &
ודברת אליו כה־אמר יהוה אלהי העברים
renueris renuens si Quia .mihi seruiat vt ,meum populum Dimitte
2 שלח את־עמי ויעבדני: כי אם־מאן
retinueris eos, manus Ecce :eis in retinens tu adhuc & ,dimittere tu
3 אתה לשלח ועודך מחזיק בם: הנה יד־
$ sunt , equis in ,agro in $ quae , tuis pecudibus in est Domini
יהוה הויה במקנך אשר בשדה בסוסים
.valde grauis pestis ,ouibus in & ,bobus in . camelis in , asinis in
בחמרים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד:
pecudes pecu inter & . Israel pecu inter Dominus diuidet Et
4 והפלה יהוה בין מקנה ישראל ובין מקנה
† quae sunt ‡ quicquam. . verbum ‡ Israel filius † omnibus ex morietur non & , Aegypti
מצרים ולא ימות מכל־לבני ישראל דבר:
Dominus faciet Cras : dicendo , tempus Dominus posuit Et
5 וישם יהוה ᵇמועד לאמר מחר יעשה יהוה ᵇיעד
rem hanc rem Dominus fecit Et .terra in hoc verbum
6 הדבר הזה בארץ: ויעש יהוה את־הדבר
in : Aegypti pecus omne est mortuus & , crastino à hanc
הזה ממחרת וימת כל מקנה מצרים
pecoribus . vnum est mortuum non Israel filiorum pecore de &
וממקנה בני־ישראל לא־מת אחד:
Israel pecore è est mortuum non ecce & ,Parhoh misit Et
7 וישלח פרעה והנה לא־מת ממקנה ישראל
ne vnum quidem. dimisit non & , Parhoh cor se aggrauauit Et .vnum ad vsque
עד־אחד ויכבד לב פרעה ולא שלח
: Aharon ad & Moseh ad Dominus dixit Et .populum
8 את־העם: ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן
plenas volas vestras è cinere ,fornacis fauilla vestrarum volarum plenitudinem vobis Tollite
קחו לכם מלא חפניכם ᶜפיח כבשן ᶜפוח
eum erit Et .Parhoh oculis in caelum in Moseh eam spargat &
9 וזרקו משה השמימה לעיני פרעה: והיה
,hominem super erit & ,Aegypti terram omnem super puluerem in
לאבק על כל־ארץ מצרים והיה על־האדם

omni in inflationes germinans vlcus in *animal* super & — animalia
וְעַל־הַבְּהֵמָה לִשְׁחִין פֹּרֵחַ [a]אֲבַעְבֻּעֹת בְּכָל־ — [a]פִּיחַ
steterunt & ;*fornacis fauillam* tulerunt Et . Ægypti terra — cinerem è fornace;
10 אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיִּקְחוּ אֶת־פִּיחַ הַכִּבְשָׁן וַיַּעַמְדוּ
fuit & ,cælum in Mosch *eam* sparsit & : Parhoh coram — eum
לִפְנֵי פַרְעֹה וַיִּזְרֹק אֹתוֹ מֹשֶׁה הַשָּׁמָיְמָה וַיְהִי
.*animali in &* ,*homine* in germinans inflationum vlcus — hominibus, & animalibus;
שְׁחִין אֲבַעְבֻּעֹת פֹּרֵחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃
propter Mosch coram stare *genethliaci* * potuerunt non Et — magi
11 וְלֹא־יָכְלוּ הַחַרְטֻמִּים לַעֲמֹד לִפְנֵי מֹשֶׁה מִפְּנֵי
omnibus in & ,*genethliacis* in vlcus fuit quia ,vlcus — magis;
הַשְּׁחִין כִּי־הָיָה הַשְּׁחִין בַּחַרְטֻמִּם וּבְכָל־
audiuit non & ,Parhoh cor Dominus roborauit Et . Ægyptiis — obediuit eis
12 מִצְרָיִם׃ וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁמַע
.Mosch ad Dominus est locutus quemadmodum ,*eos ad*
אֲלֵהֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה׃
,*diluculo in Manica* : Mosch ad Dominus dixit Et — Surge summo mane,
13 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הַשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר
dixit Sic : eum ad dices & ; Parhoh coram sta &
וְהִתְיַצֵּב לִפְנֵי פַרְעֹה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר
,meum populum Dimitte : Hebræorum Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים שַׁלַּח אֶת־עַמִּי
omnes mitto ego hac vice *in* Quia .mihi *seruient &* — seruiat vt
14 וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי בַּפַּעַם הַזֹּאת אֲנִי שֹׁלֵחַ אֶת־כָּל־
,tuum populum in & ,tuos seruos in & ,tuum cor in meas plagas
[b]מַגֵּפֹתַי אֶל־לִבְּךָ וּבַעֲבָדֶיךָ וּבְעַמֶּךָ — [b]נָגַף
. terra omni in ego sicut est non quòd scias vt
בַּעֲבוּר תֵּדַע כִּי אֵין כָּמֹנִי בְּכָל־הָאָרֶץ׃
,te percutiam & ,meam manum misi nunc Quia
15 כִּי עַתָּה שָׁלַחְתִּי אֶת־יָדִי [c]וָאַךְ אוֹתְךָ — [c]נָכָה
.terra è es succisus & ,peste in tuum populum &
וְאֶת־עַמְּךָ בַּדָּבֶר וַתִּכָּחֵד מִן־הָאָרֶץ׃
te faciam videre vt ,te feci stare hoc propter profectò Et
16 וְאוּלָם בַּעֲבוּר זֹאת הֶעֱמַדְתִּיךָ בַּעֲבוּר הַרְאֹתְךָ
: terra vniuersa in meũ nomen *narrandum* ad & ,meam potentiam — narrare faciam
אֶת־כֹּחִי וּלְמַעַן סַפֵּר שְׁמִי בְּכָל־הָאָרֶץ׃
.eos dimittas non vt ,meum populum in te eleuas tu Adhuc
17 עוֹדְךָ [d]מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי לְבִלְתִּי שַׁלְּחָם׃ — [d]סָלַל
grauem * grandinem *crastinum tempus iuxta faciens pluere* ego Ecce — pluo in tempore crastino * grandem
18 הִנְנִי מַמְטִיר כָּעֵת מָחָר בָּרָד כָּבֵד
die à ,Ægypto in ipsa sicut fuit non qualis ,valde
מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּמִצְרַיִם לְמִן־הַיּוֹם
congrega ,mitte nunc Et *hucusque & ,eam fundari* — quia fundata est vsque ad hoc tempus.
19 [e]הִוָּסְדָה וְעַד־עָתָּה׃ וְעַתָּה שְׁלַח [f]הָעֵז אֶת־ — [e]יָסַד [f]עוּז
,homo Omnis .agro in tibi † quæ omnia & ,tuũ pecus — † sunt
מִקְנְךָ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לְךָ בַּשָּׂדֶה כָּל־הָאָדָם
fuerit congregatũ non & ,agro in fuerit inuentũ quod animal &
וְהַבְּהֵמָה אֲשֶׁר־יִמָּצֵא בַשָּׂדֶה וְלֹא יֵאָסֵף
.morientur & : grando ea super descendet & ,domum in
הַבַּיְתָה וְיָרַד עֲלֵהֶם הַבָּרָד וָמֵתוּ׃
fecit fugere ,Parhoh seruis è Domini verbum timuit Qui
20 הַיָּרֵא אֶת־דְּבַר יְהוָה מֵעַבְדֵי פַּרְעֹה [g]הֵנִיס — [g]נוּס
qui Et .domos ad suum pecus & ; suos seruos
21 אֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ אֶל־הַבָּתִּים׃ וַאֲשֶׁר
dereliquit & ;Domini verbum ad suum cor posuit non
לֹא־שָׂם לִבּוֹ אֶל־דְּבַר יְהוָה וַיַּעֲזֹב אֶת־
Dominus dixit Et .agro in suum pecus & ,suos seruos
22 עֲבָדָיו וְאֶת־מִקְנֵהוּ בַּשָּׂדֶה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
grando erit & ,cælum in tuam manum Extende : Mosch ad
אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וִיהִי בָרָד
,animal super & ,hominem super ,Ægypti terra omni in
בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם עַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה
. Ægypti terra in agri herbam omnem super &
וְעַל כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
Dominus & ,cælum in suam virgam Mosch extendit Et
23 [h]וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־מַטֵּהוּ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיהוָה — [h]נָטָה
,terram super ignis ambulauit & : grandinem & ,*voces* dedit — tonitrua.
נָתַן קֹלֹת וּבָרָד וַתִּהֲלַךְ אֵשׁ אָרְצָה
. Ægypti terram super grandinem Dominus pluit &
וַיַּמְטֵר יְהוָה בָּרָד עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃
,grandinis medio in se comprehendens ignis & ,grando fuit Et
24 וַיְהִי בָרָד וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת בְּתוֹךְ הַבָּרָד

terra omni in ipsa sicut fuit non qualis ,valde grauis
כָּבֵד מְאֹד אֲשֶׁר לֹא־הָיָה כָמֹהוּ בְּכָל־אֶרֶץ
ex eo tempore quo — omni in grando percussit Et .gentem in fuit *tunc ex* Ægypti
25 מִצְרַיִם מֵאָז הָיְתָה לְגוֹי׃ [a]וַיַּךְ הַבָּרָד בְּכָל־ — [a]נָכָה
† erant — homine ab ,agro in † quæ omnia ,Ægypti terra
אֶרֶץ מִצְרַיִם אֵת כָּל־אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה מֵאָדָם
percussit agri herbam omnem Et .animal ad vsque &
וְעַד־בְּהֵמָה וְאֵת כָּל־עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה הִכָּה
Tantùm ;confregit agri arborem omnem & ,grando
26 הַבָּרָד וְאֶת־כָּל־עֵץ הַשָּׂדֶה שִׁבֵּר׃ רַק
in qua erant — . grando fuit non ,Israel filij *ibi qua* Ghosen terra in
בְּאֶרֶץ גֹּשֶׁן אֲשֶׁר־שָׁם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה בָּרָד׃
Mosch & Aharon, — dixit & ,*Aharon ad &* ,*Mosch ad* vocauit & ,Parhoh Misitque
27 וַיִּשְׁלַח פַּרְעֹה וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר
ego & ,iustus Dominus . hac vice Peccaui : eos ad
אֲלֵהֶם חָטָאתִי הַפָּעַם יְהוָה הַצַּדִּיק וַאֲנִי
,Dominum ad Orate .impij meus populus &
28 וְעַמִּי הָרְשָׁעִים׃ הַעְתִּירוּ אֶל־יְהוָה
‡ sufficiet, ‡ tonitrua — ,vos dimittam & ;grando & ,Dei *voces* ‡ sint ne ,*multum* ‡&
[b]וְרַב [c]מִהְיֹת קֹלֹת אֱלֹהִים וּבָרָד וַאֲשַׁלְּחָה אֶתְכֶם — [b]רָבַב [c]הָיָה
*amplius non manebitis. — : Mosch eum ad dixit Et .*standum ad adderis non* * &
29 וְלֹא תֹסִפוּן לַעֲמֹד׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מֹשֶׁה
‖ Cùm egressus fuero — ad meas palmas extendam ,vrbem *me exire Sicut* ‖
כְּצֵאתִי אֶת־הָעִיר אֶפְרֹשׂ אֶת־כַּפַּי אֶל־
,vltra erit non grando & ,cessabunt tonitrua : Dominum
יְהוָה הַקֹּלוֹת יֶחְדָּלוּן וְהַבָּרָד לֹא יִהְיֶה־עוֹד
Domini est — ,tui serui & ,tu At . terra *Domino* quòd ,scias vt
30 לְמַעַן תֵּדַע כִּי לַיהוָה הָאָרֶץ׃ וְאַתָּה וַעֲבָדֶיךָ
nondum — .Dei Domini facie à timeatis *antequam* quia ,noui
יָדַעְתִּי כִּי טֶרֶם [d]תִּירְאוּן מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים׃ — [d]יָרֵא
hordeum quia ,est percussum hordeum & linum Et
31 וְהַפִּשְׁתָּה וְהַשְּׂעֹרָה [e]נֻכָּתָה כִּי הַשְּׂעֹרָה — [e]נָכָה
* erat — spelta & ,triticum Et .calamo in linum & ,* viride
32 אָבִיב וְהַפִּשְׁתָּה גִּבְעֹל׃ וְהַחִטָּה וְהַכֻּסֶּמֶת
serotina erant. — Mosch est egressus Et .*ipsa caliginosa* quia ,sunt percussa non
33 לֹא נֻכּוּ כִּי אֲפִילֹת הֵנָּה׃ וַיֵּצֵא מֹשֶׁה
à Parhoh de ciuitate. — ad suas palmas extendit & ,*ciuitatem Parhoh cum à*
מֵעִם פַּרְעֹה אֶת־הָעִיר וַיִּפְרֹשׂ כַּפָּיו אֶל־
tonitrua, — non pluuia & ,grando & ,*voces* cessauerunt & ,Dominum
יְהוָה וַיֶּחְדְּלוּ [f]הַקֹּלוֹת וְהַבָּרָד וּמָטָר לֹא־ — [f]קוֹל
,pluuia cessasset quòd Parhoh vidit Et .terram superfusa est
34 [g]נִתַּךְ אָרְצָה׃ [h]וַיַּרְא פַּרְעֹה כִּי־חָדַל הַמָּטָר — [g]נָתַךְ [h]רָאָה
suũ cor aggrauauit & ,*peccandum ad* ‡ addidit & ,*voces* † & ,grando &
† tonitrua, ‡ vt peccaret, — וְהַבָּרָד וְהַקֹּלֹת וַיֹּסֶף לַחֲטֹא וַיַּכְבֵּד לִבּוֹ
dimisit non & ,Parhoh cor est roboratum Et .eius serui & ,ipse
35 הוּא וַעֲבָדָיו׃ וַיֶּחֱזַק לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שִׁלַּח
Dominus est locutus quemadmodum ,Israel filios
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
.Mosch manum per
בְּיַד־מֹשֶׁה׃

CAP. X. יוד

,Parhoh ad Ingredere :Mosch ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה [i]בֹּא אֶל־פַּרְעֹה — [i]בּוֹא
eius seruorum cor & ,eius cor feci aggrauare ego quia
כִּי־אֲנִי הִכְבַּדְתִּי אֶת־לִבּוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו
‡ vt ponam ‡ in medio eius. — .*eius interioribus in* ‡ hæc mea signa *me ponendum ad* ‡
לְמַעַן [k]שִׁתִי אֹתֹתַי אֵלֶּה בְּקִרְבּוֹ׃ — [k]שׁוּת
quæ : tui filij filij & ,tui filij auribus in narres vt Et
2 וּלְמַעַן תְּסַפֵּר בְּאָזְנֵי בִנְךָ וּבֶן־בִּנְךָ אֵת אֲשֶׁר
;eis in posui quæ mea signa & ,Ægypto in feci
הִתְעַלַּלְתִּי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־[l]אֹתֹתַי אֲשֶׁר־[m]שַׂמְתִּי בָם — [l]אוֹת [m]שׂוּם
sum — Aharon & Mosch est egressus Et .Dominus *ego* quia sciatis &
3 וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
Deus Dominus dixit Sic : eum ad dixerunt & ,Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
Dimitte ?me coram humiliari renuisti quo Vsque :Hebræorum
הָעִבְרִים עַד־מָתַי מֵאַנְתָּ [n]לֵעָנֹת מִפָּנָי שַׁלַּח — [n]עָנָה
‖ Vt seruiat mihi. — *tu renuens* † si Quia .*mihi seruiant &* ‖ ;meum populum
† renueris ‡ adduco — 4 עַמִּי וְיַעַבְדֻנִי׃ כִּי אִם־מָאֵן אַתָּה
locustam cras *adducens* ‡ ego ecce ,meum populum dimittere
לְשַׁלֵּחַ אֶת־עַמִּי הִנְנִי [o]מֵבִיא מָחָר אַרְבֶּה — [o]בּוֹא

poterit non & ,terræ oculum operiet Et .tuum terminum in superficiem
5 בגבלך׃ וכסה את־עין הארץ ולא יוכל
euasionis ‡ residuum comedet & ,terram videre †
לראת את־הארץ ואכל את־יתר הפלטה
lignum omne * comedet & ,grandine à vobis remanens ‡
הנשארת לכם מן־הברד ואכל את־כל־העץ
,tuæ domus replebuntur Et .agro de vobis germinans
6 הצמח לכם מן־השדה׃ ומלאו [a] בתיך
,Aegypti omnis || domus & ,tuorum seruorum omnium domus &
ובתי כל־עבדיך ובתי כל־מצרים
die à tuorum patrum patres & , tui patres viderunt non quas
אשר לא־[b]ראו אבתיך ואבות אבתיך מיום
,se vertit † Et. hanc diem ad vsque terram super eorum esse ‡
[c]היותם על־האדמה עד היום הזה [d] ויפן
Parhoh serui dixerunt Et . Parhoh cum à ‡ est egressus &
7 ויצא מעם פרעה׃ ויאמרו עבדי פרעה
Dimitte ? scandalum * in nobis iste erit quo Vsque : eum ad
אליו עד־מתי יהיה זה לנו [e] למוקש שלח
antè Num .suo Deo Domino seruiant vt , viros
את־האנשים ויעבדו את־יהוה אלהיהם הטרם
Moseh est reductus Et ? Aegyptus periit quòd , scies
8 [f]תדע כי אבדה מצרים׃ [g] ויושב את־משה
seruite ,Ite : eos ad dixit & . Parhoh ad Aharon &
ואת־אהרן אל־פרעה ויאמר אלהם [h] לכו עבדו
? euntes qui & Qui . vestro Deo Domino
את־יהוה אלהיכם מי ומי ההלכים׃
nostris senibus cum & ,nostris pueris Cum :Moseh dixit Et
9 ויאמר משה בנערינו ובזקנינו
,nostris pecudibus cú , nostris filiabus cú & , nostris filiis cum, ibimus
נלך בבנינו ובבנותנו בצאננו
.nobis † Domini sollennitas quia :ibimus , nostris bobus cum &
ובבקרנו נלך כי [l] חג־יהוה לנו׃
sicut ,vobiscum Dominus ita Sit : eos ad dixit Et
10 ויאמר אלהם יהי כן יהוה עמכם כאשר
‡ malum quia . Videte .vestram familiam ‡ & , vos dimittam
אשלח אתכם ואת־[k]טפכם ראו כי רעה
seruite & , viri nunc Ite .sic Non .vestræ facies * contra
11 נגד פניכם׃ לא כן לכו נא הגברים ועבדו
eos expulit Et .quærentes || vos hoc quia , Domino
את־יהוה כי אתה אתם מבקשים ויגרש אתם
: Moseh ad Dominus dixit Et . Parhoh facie à
12 מאת פני פרעה׃ ויאמר יהוה אל־משה
: locusta in Aegypti terram super tuam manum Extende
נטה ידך על־ארץ מצרים בארבה
omnem comedat & , Aegypti terram super ascendat &
[l] ויעל על־ארץ מצרים ויאכל את־כל־
.grando reliquit quæ omnia , terræ herbam
עשב הארץ את כל־אשר השאיר הברד׃
: Aegypti terram super suam virgam Moseh extendit Et
13 [m] ויט משה את־מטהו על־ארץ מצרים
die tota terram in orientalem ventum duxit Dominus &
ויהוה נהג רוח קדים בארץ כל־היום
orientalis ventus & , fuit Mane . nocte tota & , ipsa
ההוא וכל־הלילה הבקר היה ורוח הקדים
totam super locusta ascendit ‡ Et . locustam † eleuauit
14 נשא את־הארבה׃ ויעל הארבה על כל־
grauis * , Aegypti termino omni in requieuit ‡ & ,Aegypti terram
ארץ מצרים [n] וינח בכל גבול מצרים כבד
eam post & ,ipsa sicut locusta sic fuit non ipsam || Ante .valde
מאד לפניו לא־היה כן ארבה כמהו ואחריו
,terræ omnis oculum operuit † Et .sic erit non
15 לא יהיה־כן׃ [o] ויכס את־עין כל־הארץ
,terræ herbam omnem comedit ‡ & , terra est obscurata &
ותחשך הארץ ויאכל את־כל־עשב הארץ
non & : grando reliquerat quem ,arboris fructum omnem &
ואת כל־[p]פרי העץ אשר [q] הותיר הברד ולא־
terra tota in agri herba in & ,ligno in , viror omnis * remansit
נותר כל־ירק בעץ ובעשב השדה בכל־ארץ
Moseh vocandum ad || Parhoh festinauit Et . Aegypti
16 מצרים׃ וימהר פרעה לקרא למשה
.vobis & , vestro Deo Domino Peccaui : dixit & , Aharon &
ולאהרן ויאמר חטאתי ליהוה אלהיכם ולכם׃

† quispiam
‡ quod euasit
‡ quod remanet
* omnem arborem germinantem
[a]בית
omnium Ægyptiorum,
[b]ראה
‡ qua fuerunt
† respexit,
[c]היה [d]פנה
‡ à Parhoh.
* laqueum ?
[e]יקש
scire vis,
[f]ידע [g]שוב
[h]הלך
sunt qui eunt
† est
[l]חגג
‡ paruulos vestros.
‡ est
[k]טפף
* faciem vestram.
|| quæritis.
[l]עלה
[m]נטה
† locustas.
‡ ascenderunt locustæ
‡ requieuerunt
* graues
[n]נוח
|| ipsas non fuerunt tales locustæ, nec posthac futuræ sunt.
† operuerunt superficiem
[o]כסה
‡ comederunt
[p]פרד [q]יתר
* quicquam viride, in arboribus, & in herbis
|| vt vocaret.

† remitte ,hac vice tantùm ‡ ,meum peccatum quæso tolle † nunc Et
17 ועתה [a] שא נא חטאתי אך הפעם
me desuper ‡ remoueat & , vestrum Deum Dominum adorate &
והעתירו ליהוה אלהיכם [b] ויסר מעלי
, Parhoh cum à * est egressus Et .hanc mortem tantùm
18 רק את־המות הזה׃ ויצא מעם פרעה
ventum Dominus vertit Et .Dominum ad orauit &
19 ויעתר אל־יהוה׃ ויהפך יהוה רוח־
eam ‡ fixit & locustam † leuauit & , valde fortem maris ||
ים חזק מאד וישא את־הארבה ויתקעהו
termino omni in vna locusta remansit Non . Suph mare in
ימה סוף לא נשאר ארבה אחד בכל גבול
non & , Parhoh cor Dominus roborauit Et . Aegypti
20 מצרים׃ ויחזק יהוה את־לב פרעה ולא
ad Dominus dixit Et . Israel filios dimisit
21 שלח את־בני ישראל׃ ויאמר יהוה אל־
obscuritas erit & ,cælos super ‡ tuam manum Extende : Moseh
משה נטה ידך על־השמים ויהי חשך
extendit Et . obscuritatem * palpabit & : Aegypti terram super
22 על־ארץ מצרים [c] וימש חשך׃ [d] ויט
caliginis obscuritas fuit & , cælos ad || suam manum Moseh
משה את־ידו על־השמים ויהי חשך־אפלה
viderunt Non † .diebus tribus Aegypti terra tota in
23 בכל־ארץ מצרים שלשת ימים׃ לא־[e]ראו
tribus se sub de vir surrexerunt neque , suum fratrem vir
איש את־אחיו ולא־[f]קמו איש מתחתיו שלשת
.suis habitaculis in lux fuit Israel filiis omnibus sed : diebus
ימים ולכל־בני ישראל היה אור [g]במושבתם׃
seruite , Ite : dixit & ,Moseh ad Parhoh vocauit Et
24 ויקרא פרעה אל־משה ויאמר לכו עבדו את־
etiam ; statuetur vester bos & ,vestrum pecus ‡ tantùm , Domino
יהוה רק צאנכם ובקרכם יצג גם־
tu Etiam : Moseh dixit Et .vobiscum ibit vestra familia
25 טפכם [h] ילך עמכם׃ ויאמר משה גם־אתה
faciemus & ‡ ,holocausta & sacrificia nostra manu in dabis
[i] תתן בידנו זבחים [k] ועלת ועשינו
.nobiscum ibit nostra possessio * etiam Et .nostro Deo Domino
26 ליהוה אלהינו׃ וגם־מקננו ילך עמנו
seruiendum ad accipiemus eo ex quia , vngula remanebit Non
לא תשאר פרסה כי ממנו [m] נקח לעבד
seruiemus quid sciemus non || nos Et.nostro Deo Domino
את־יהוה אלהינו ואנחנו לא־[n]נדע מה־נעבד
Dominus roborauit Et .illuc nos venire vsque † Domino
27 את־יהוה עד־[o]באנו שמה׃ ויחזק יהוה
ei dixit Et . eos dimittere voluit non & , Parhoh cor
28 את־לב פרעה ולא אבה לשלחם׃ ויאמר־לו
videre addas ne ‡ tibi Caue .me desuper Abi ‡ : Parhoh
פרעה [p]לך מעלי השמר לך אל־[q]תסף [r]ראות
.morieris , meam faciem te videre * die in quia , meam faciem
פני כי ביום [r]ראתך פני תמות׃
vltra addam Non * .es locutus Rectum : Moseh dixit Et
29 ויאמר משה כן דברת לא־אסף עוד
.tuam faciem videre
ראות פניך׃

† remitte
‡ veruntamen
[a]נשא
‡ à me
[b]סור
* à Parhoh,
|| occidentalem
† locustas
‡ eas
‡ in cælum, & erunt tenebræ
* tenebras.
[c]משש
[d]נטה
|| ad cælum, & fuerunt tenebræ caliginosæ
† Non videbat alter alterum, neque surrexit quisquam ex loco suo
[e]ראה [f]קום
[g]ישב
‡ pecudes vestræ, & boues vestri manebũt, & paruuli vestri ibunt.
[h]הלך
‡ quæ
[i]נתן [k]עלה
* pecudes nostræ ibunt
[l]קנה
[m]לקח
|| nescimus quibus seruituri sumus
[n]ידע
† donec veniamus
[o]בוא
‡ Recede à me.
‡ ne amplius videas
* qua videbis
[p]הלך [q]יסף
[r]ראה
* Non videbo vltrà

CAP. XI. יא

vnam plagam Adhuc : Moseh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה עוד נגע אחד
postea ,Ægyptum super & Parhoh super adducam
אביא על־פרעה ועל־מצרים אחרי־כן
expellendo ,omnino ipse dimiserit Cùm .hinc vos dimittet
ישלח אתכם מזה כשלחו כלה גרש
:populi auribus in nunc Loquere. . hinc vos expellet
2 יגרש אתכם מזה׃ דבר־נא באזני העם
,sua socia à femina & ,suo socio à vir petant &
וישאלו איש מאת רעהו ואשה מאת רעותה
gratiam Dominus dedit Et .aurea vasa & , argentea vasa
3 כלי־כסף וכלי זהב׃ ויתן יהוה את־חן
magnus Moseh vir Etiam .Aegyptiorum oculis in populum
העם בעיני מצרים גם האיש משה גדול
oculis in & ,Parhoh seruorum oculis in Ægypti terra in valde †
מאד בארץ מצרים בעיני עבדי־פרעה ובעיני

vnusquisque à proximo suo, & vnaquæque à proxima sua,
populo
† erat

‖ coctione † aqua, sed

,igni assum quinimo , aquis † in coctum coquendo ‖ aut,crudum
נָא וּבָשֵׁל מְבֻשָּׁל בַּמָּיִם כִּי אִם־צְלִי־אֵשׁ

‡ cum cruribus. ‡ & cum interioribus eius. "quod relictum fuerit

.eius interius super & ‡ eius genua super ‡ eius Caput
רֹאשׁוֹ עַל־כְּרָעָיו וְעַל־קִרְבּוֹ׃
eo ex relictum * Et .mane vsque eo ex relinquetis non Et
10 וְלֹא־תוֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַנֹּתָר מִמֶּנּוּ

יתר a

:eum comedetis sic Et .comburetis igne in ,manè vsque
11 עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרֹפוּ׃ וְכָכָה תֹּאכְלוּ אֹתוֹ
,vestris pedibus in vestra calceamenta , accincti vestri Lumbi
מָתְנֵיכֶם חֲגֻרִים נַעֲלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם

festinanter,

.festinatione in eum comedetis & : vestra manu in vester baculus &
וּמַקֶּלְכֶם בְּיֶדְכֶם וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּחִפָּזוֹן

Pesach est

Ægypti terram per transibo Et. .Domino ipse Transitus
12 פֶּסַח הוּא לַיהוָה׃ וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ־מִצְרַיִם
terra in primogenitum omne percutiam & , ista nocte in
בַּלַּיְלָה הַזֶּה וְהִכֵּיתִי כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ

נגף b

Diis cunctis in & ;animal ad vsque homine ab , Ægypti
מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אֱלֹהֵי
sanguis erit Et .Dominus ego ,iudicia faciam Ægypti
13 מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוָה׃ וְהָיָה הַדָּם

in domibus, in quibus vos eritis,

videbo & ,ibi vos quibus domos super signum in vobis
לָכֶם לְאֹת עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרָאִיתִי

אות d בית c
ראה e

plaga vobis in erit non & , vos super transibo & , sanguinem
אֶת־הַדָּם וּפָסַחְתִּי עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בָכֶם נֶגֶף
.Ægypti terra in me percutiendo in ‡,perditionem ad
לְמַשְׁחִית בְּהַכֹּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

‡ quando percutiam terram Ægypti.

celebrabitis & ,memoriam ad vobis iste dies erit Et
14 וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה לָכֶם לְזִכָּרוֹן וְחַגֹּתֶם

שחת f חגג g
‡ in generationibus vestris: *perpetuo

seculi * statuto : vestras generationes ad ‡ ,Domino festum eum
אֹתוֹ חַג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם

חקק h
יום i

,comedetis infermentata diebus Septem . eum celebrabitis
15 תְּחָגֻּהוּ׃ שִׁבְעַת יָמִים מַצּוֹת תֹּאכֵלוּ
fermentum facietis cessare prima die in veruntamen
אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תַּשְׁבִּיתוּ שְּׂאֹר

שבר k
‖ qui comederit
כרת l

excidetur , fermentatum comedens ‖ omnis quia , : vestris domibus à
מִבָּתֵּיכֶם כִּי כָּל־אֹכֵל חָמֵץ וְנִכְרְתָה
diem ad vsque primo die à ,Israel ex ipsa anima
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל מִיּוֹם הָרִאשֹׁן עַד־יוֹם
,sanctitatis conuocatio primo die in Et .septimum
16 הַשְּׁבִעִי׃ וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן מִקְרָא־קֹדֶשׁ
Omne vobis erit sanctitatis conuocatio septima die in &
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרָא־קֹדֶשׁ יִהְיֶה לָכֶם כָּל־

Veruntamen
לאך m
tantummodo *ab omni anima

comedetur quod Tantùm .eis in fiet non opus
מְלָאכָה לֹא־יֵעָשֶׂה בָהֶם אַךְ אֲשֶׁר יֵאָכֵל
custodietis Et .vobis fiet ipsum solum illud anima omni *
17 לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא לְבַדּוֹ יֵעָשֶׂה לָכֶם׃ וּשְׁמַרְתֶּם
eduxi huius diei corpore in quia ,infermentata
אֶת־הַמַּצּוֹת כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי אֶת־

יצא n

diem custodietis & : Ægypti terra è vestros exercitus
צִבְאוֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַיּוֹם

† in generationibus vestris ‡ perpetuo.

primo In .seculi ‡ statuto vestras generationes ad † hunc
18 הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם׃ בָּרִאשֹׁן

דור o

infermentata comedetis vespera in mensis die decima quarta in
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ בָּעֶרֶב תֹּאכְלוּ מַצֹּת
.vespera in mensis vigesimum & vnum diem ad vsque
עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים לַחֹדֶשׁ בָּעָרֶב׃
,vestris domibus in inuenietur non fermentum diebus Septem
19 שִׁבְעַת יָמִים שְׂאֹר לֹא יִמָּצֵא בְּבָתֵּיכֶם

‖ qui comederit ‡ exterminabitur * tam peregrini quàm indigenæ

ipsa anima excidetur & ‡, fermentatum comedens ‡ omnis Quia
כִּי כָּל־אֹכֵל מַחְמֶצֶת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא
.terræ indigena in & ,peregrino in * ,Israel cœtu è
מֵעֲדַת יִשְׂרָאֵל בַּגֵּר וּבְאֶזְרַח הָאָרֶץ׃

יעד p
גור q זרח r

omnibus In .comedens non fermentatum Omne
20 כָּל־מַחְמֶצֶת לֹא תֹאכֵלוּ בְּכֹל
vocauit Et . infermentata comedetis vestris habitaculis
21 מוֹשְׁבֹתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מַצּוֹת׃ וַיִּקְרָא
Trahite : eos ad dixit & , Israel seniores omnes Moseh
מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם מִשְׁכוּ

† pecora secundum ‡ Pesach.

.Transitum † immolate & ,vestras familias ad pecus ‡ vobis accipite &
וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפְּחֹתֵיכֶם וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח׃
,sanguinem instringetis & ,hyssopi fasciculum accipietis Et
22 וּלְקַחְתֶּם אֲגֻדַּת אֵזוֹב וּטְבַלְתֶּם בַּדָּם

:Dominus dixit Sic :Moseh dixit Et ,populi
4 הָעָם׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה כֹּה אָמַר יְהוָה
.Aegypti medium in egredior ego , noctis medium Circa
כַּחֲצֹת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרָיִם׃

Cùm media fuerit nox.
חצה a

primogenito à ,Aegypti terra in primogenitum omne morietur Et
5 וּמֵת כָּל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר

מות b

primogenitum ad vsque ,eius solium super sedet qui , Parhoh
פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר
animalis ‡ primogenitum omne & ,molas post † quæ ancillæ
הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחַר הָרֵחָיִם וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה׃

† est ‡ animalium,

, Aegypti terra omni in magnus clamor erit Et
6 וְהָיְתָה צְעָקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם

qualis non fuit, nec futurus est, Et apud

omnes ad Et .addetur non ipse sicut & fuit non ille sicut qui
7 אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָתָה וְכָמֹהוּ לֹא תֹסִף׃ וּלְכֹל
viro à suam linguam canis mouebit non Israel filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יֶחֱרַץ־כֶּלֶב לְשֹׁנוֹ לְמֵאִישׁ

diuiserit
ידע c

Dominus diuidet quòd sciatis vt :animal ad vsque
וְעַד־בְּהֵמָה לְמַעַן תֵּדְעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה
tui serui omnes descendent Et .Israel inter & Aegyptum inter
8 בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל׃ וְיָרְדוּ כָל־עֲבָדֶיךָ
tu Egredere: dicendo ,mihi se incuruabunt & ,me ad isti
אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ־לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה

שחה d יצא e
‡ est

.egrediar postea & ,tuis pedibus in ‡ qui ,populus omnis &
וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן אֵצֵא
.furoris ira in Parhoh cum à est egressus Et
וַיֵּצֵא מֵעִם־פַּרְעֹה בָּחֳרִי־אָף׃

à Parhoh
חרה f

vos audiet Non :Moseh ad Dominus dixit Et
9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם
.Aegypti terra in mea portenta multiplicari pro ,Parhoh
פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מוֹפְתַי בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

vt multiplicem
רבה g יפת h

ista portenta omnia fecerunt Aharon & Moseh Et
10 וּמֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־הַמֹּפְתִים הָאֵלֶּה

עשה i

non &,Parhoh cor Dominus roborauit & : Parhoh coram
לִפְנֵי פַרְעֹה וַיְחַזֵּק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא־
.sua terra è Israel filios dimisit
שִׁלַּח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאַרְצוֹ׃

CAP. XII. יב

terra in Aharon ad & ,Moseh ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ
,mensium caput vobis iste Mensis , dicendo , Aegypti
2 מִצְרַיִם לֵאמֹר׃ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים

erit

ad Loquimini .anni mensibus in vobis ipse primus
3 רִאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחָדְשֵׁי הַשָּׁנָה׃ דַּבְּרוּ אֶל־
,huius mensis decima In : dicendo ,Israel cœtum omnem
כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר בֶּעָשֹׂר לַחֹדֶשׁ הַזֶּה

עוד k

,patrum domum per agnum vnusquisque sibi accipient &
וְיִקְחוּ לָהֶם אִישׁ שֶׂה לְבֵית־אָבֹת

לקח l

esse quàm domus fuerit minor si Et .domum per agnum
4 שֶׂה לַבָּיִת׃ וְאִם־יִמְעַט הַבַּיִת מִהְיֹת

היה m
agni

est propinquus qui suum vicinum etiam ipse accipiet & , agno ab
מִשֶּׂה וְלָקַח הוּא וּשְׁכֵנוֹ הַקָּרֹב
eius comedere os ad virum ‡ ;animarum numero in suam domum ad ‡
אֶל־בֵּיתוֹ בְּמִכְסַת נְפָשֹׁת אִישׁ לְפִי אָכְלוֹ

‡ domi suæ, iuxta numerum ‡ vnumquemque secundum edere eius

masculus , perfectus Agnus .agnum super numerabitis
5 תָּכֹסּוּ עַל־הַשֶּׂה׃ שֶׂה תָמִים זָכָר

כסס n

capris ex & ,agnis ex ‖ :vobis erit , anni filius †
בֶּן־שָׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־הַכְּבָשִׂים וּמִן־הָעִזִּים

† anniculus, ‖ ex ouibus, aut

decimam quartam ad vsque custodiam ad vobis erit Et .accipietis
6 תִּקָּחוּ׃ וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעָה עָשָׂר
cœtus omnis eum immolabunt & : huius mensis diem
יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה וְשָׁחֲטוּ אֹתוֹ כֹּל קְהַל
è tollent Et .vesperas duas inter Israel synagogæ
7 עֲדַת־יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעַרְבָּיִם׃ וְלָקְחוּ מִן־
,superliminare super & ,postes ambos super dabunt & ,sanguine
הַדָּם וְנָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמַּשְׁקוֹף

& ponet in ambobus postibus, & in superliminari in domibus, in quibus comedent eum.

comedent Et .eis in eum comedent quibus , domos super
8 עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ אֹתוֹ בָּהֶם׃ וְאָכְלוּ
,infermentata & , igni assam ipsa nocte in carnem
אֶת־הַבָּשָׂר בַּלַּיְלָה הַזֶּה צְלִי־אֵשׁ וּמַצּוֹת

שנה p זוז
בית r צלה
* cum amaritudinibus.

eo ex comedatis Ne , eum comedent amaritudines super *
9 עַל־מְרֹרִים יֹאכְלֻהוּ׃ אַל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ

,Succhoth in Rahmeses de Israel filij sunt profecti Et
37 וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמְסֵס סֻכֹּתָה[a]
familiâ ‡ prӕter ,tantùm virorum peditu mille † sexcenta fermè
כְּשֵׁשׁ־מֵאוֹת[b] אֶלֶף רַגְלִי הַגְּבָרִים לְבַד מִטָּף[c]:
,bos & ,pecus & ‡,eis cum ascendit multa mixtio etiam Et
38 וְגַם־עֵרֶב רַב עָלָה אִתָּם וְצֹאן וּבָקָר
quam ,conspersionem || coxerunt Et . valde grauis possessio
39 מִקְנֶה כָּבֵד מְאֹד: וַיֹּאפוּ[d] אֶת־הַבָּצֵק אֲשֶׁר
non quia , infermentatas placentulas : Ægypto ex eduxerunt
הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֻגֹת[e] מַצּוֹת כִּי לֹא
non & ,Ægypto ex fuerunt expulsi quia ,fermentatum fuerat †
חָמֵץ כִּי־גֹרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
.sibi fecerant non escam etiam & ,demorari potuerunt
יָכְלוּ לְהִתְמַהְמֵהַּ[f] וְגַם־צֵדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם:
,Ægypto in habitauerunt qua ,Israel filiorum habitatio Et
40 וּמוֹשַׁב[g] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרָיִם
fine à ‡ fuit Et anni quadringenti & , anni triginta ‡
41 שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וַיְהִי מִקֵּץ[h]
fuit & , annorum quadringentorum & ,annorum triginta
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי
Domini exercitus omnes sunt egressi ,huius diei corpore in
בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה
Domino ipsa custodiarum Nox .Ægypti terra è
42 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם: לֵיל שִׁמֻּרִים הוּא לַיהוָה
ista || nox Ipsa .Ægypti terra è eos educendos ad
לְהוֹצִיאָם[i] מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הוּא־הַלַּיְלָה הַזֶּה
.suas generationes in ‡ Israel filiis omnibus custodia † Domino
לַיהוָה שִׁמֻּרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם[k]:
statutum Hoc : Aharon & Mosch ad Dominus Dixitque
43 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת[l]
.eo in * comedet non alienigenæ filius Omnis : Transitus ‡
הַפָּסַח כָּל־בֶּן־נֵכָר לֹא־יֹאכַל בּוֹ:
circuncides & ,argenti emptionem || viri seruum omnem Et
44 וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנַת[m]־כָּסֶף וּמַלְתָּה
non mercenarius & Aduena .eo in ‡ comedet tunc .eum
45 אֹתוֹ אָז יֹאכַל בּוֹ: תּוֹשָׁב[o] וְשָׂכִיר לֹא־
educes Non .comedetur vna domo in .eo in ‡ comedet
46 יֹאכַל בּוֹ: בְּבַיִת אֶחָד יֵאָכֵל לֹא־תוֹצִיא
.eo in cõfringetis non os & ,extra carne de domo è
מִן־הַבַּיִת מִן־הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ־בוֹ:
.eum facient Israel cœtus Omnis
47 כָּל־עֲדַת[p] יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ[q] אֹתוֹ:
fecerit & ,peregrinus tecum fuerit peregrinatus cùm Et
48 וְכִי־יָגוּר אִתְּךָ גֵּר וְעָשָׂה
tunc & ,masculus omnis ei circuncidetur ,Domino Transitum
פֶסַח לַיהוָה הִמּוֹל לוֹ כָל־זָכָר וְאָז
: terræ indigena sicut erit & , illud faciendum ad accedet
יִקְרַב לַעֲשֹׂתוֹ וְהָיָה כְּאֶזְרַח[r] הָאָרֶץ
vna Lex .eo in ‡ comedet non præputiatus † omnis Et
49 וְכָל־עָרֵל לֹא־יֹאכַל בּוֹ: תּוֹרָה[s] אַחַת
.vestri medio in peregrinanti peregrino & , indigenæ erit
יִהְיֶה לָאֶזְרָח וְלַגֵּר[t] הַגָּר בְּתוֹכְכֶם:
præcepit quemadmodum : Israel filij omnes fecerunt Et
50 וַיַּעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה
.fecerunt sic ,Aharon & Mosch Dominus
יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ:
Dominus eduxit ,huius diei corpore in fuit Et
51 וַיְהִי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־
. suos exercitus per Ægypti terra è Israel filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צִבְאֹתָם:

CAP. XIII. יג

:dicendo . Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
omnis Aperitio .primogenitum omne mihi Sanctifica
2 קַדֶּשׁ־לִי כָל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־
.ipsa mihi, animali in & ,homine in ‡ , Israel filiis in vuluæ
רֶחֶם בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה לִי הוּא:
,huius diei Memento :populum ad Mosch Dixitque
3 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה
quia ,seruorum domo è , Ægypto ex estis egressi quo
אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים כִּי

נסע[a]
† millia peditũ ‡ paruulos
מאה[b]
טפף[c]
‡ & pecudes, & boues, *grex magnus || pastam
אפה[d]
† fermentauerant,
עוג[e]
מהמה[f]
ישב[g]
‡ fuit per triginta annos, & quadringentos annos.
‡ in
קצץ[h]
obseruabilis est
* vt educat || est
יצא[i]
† custodia ‡ per
דור[k]
חקק[l]
‡ Pesach *ex || emptum argento.
קנה[m] מול[n]
‡ ex
ישב[o]
‡ ex
faciet
יעד[p] עשה[q]
Pesach
זרח[r]
† qui habuerit præputium ‡ ex
ירה[s]
גור[t]
‡ Quicquid primũ aperit vuluam ‡ tam in homine, quàm in iumento, meum est.

ad & ,superliminare ad facietis pertingere & ,pelui ‡ in † qui
אֲשֶׁר־בַּסַּף[a] וְהִגַּעְתֶּם[b] אֶל־הַמַּשְׁקוֹף וְאֶל־
non vos & ; pelui ‡ in * qui ,sanguine de postes ambos
שְׁתֵּי[c] הַמְּזוּזֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בַּסָּף וְאַתֶּם לֹא
.mane vsque suæ domus ostio ex vnusquisque egredimini
תֵצְאוּ[d] אִישׁ מִפֶּתַח־בֵּיתוֹ עַד־בֹּקֶר:
,Ægyptum percutiendum ad Dominus transibit Et
23 וְעָבַר יְהוָה לִנְגֹּף אֶת־מִצְרַיִם
ambobus super & ,superliminari super sanguinem videbit &
וְרָאָה אֶת־הַדָּם עַל־הַמַּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי
dabit non & ,ostium super Dominus transiliet & , postibus
הַמְּזוּזֹת וּפָסַח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן
.percutiendum ad vestras domos ad veniendum ad vastatorem
הַמַּשְׁחִית[e] לָבֹא[f] אֶל־בָּתֵּיכֶם לִנְגֹּף:
tuis filiis & tibi statutum in istud verbum custodietis Et
24 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה לְחָק[g]־לְךָ וּלְבָנֶיךָ
terram ad fueritis ingressi cùm erit Et .seculum in vsque
25 עַד־עוֹלָם: וְהָיָה כִּי־תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ
,est locutus quemadmodum , vobis Dominus dabit quam
אֲשֶׁר יִתֵּן[h] יְהוָה לָכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר
dixerint cùm , erit Et :hoc opus custodietis &
26 וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת: וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ
? vobis hoc opus Quid ,vestri filij vos ad
אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם:
transiuit qui , Domino ipsum transitus Sacrificium : dicetis Et
27 וַאֲמַרְתֶּם זֶבַח־פֶּסַח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח
illum percutiendo in ,Aegypto in Israel filiorum domos super
עַל־בָּתֵּי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנָגְפּוֹ
se incuruauit Et .eruit nostras domos & ,Aegyptum
אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בָּתֵּינוּ הִצִּיל[i] וַיִּקֹּד[k]
filij fecerunt & ,abierunt Et .se humiliauerunt & ,populus
28 הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ[l]: וַיֵּלְכוּ[m] וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי
Mosch Dominus præcepit quemadmodum : Israel
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה
Dominus & ,noctis medio in ,fuit Et .fecerunt sic ,Aharon &
29 וְאַהֲרֹן כֵּן עָשׂוּ[n]: וַיְהִי בַּחֲצִי[o] הַלַּיְלָה וַיהוָה
primogenito à Aegypti terra in primogenitum omne percussit
הִכָּה[p] כָל־בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר
primogenitum ad vsque suum solium super sedente , Pharoh
פַּרְעֹה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר
primogenitum omne & , fouea ‡ domo in † qui captiuitatis
הַשְּׁבִי[q] אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר
,eius serui omnes & ,ipsa nocte Pharoh surrexit Et .animalis
30 בְּהֵמָה: וַיָּקָם[r] פַּרְעֹה לַיְלָה הוּא וְכָל־עֲבָדָיו
quia ; Aegypto in magnus clamor fuit Et . Aegyptus omnis &
וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי[s] צְעָקָה גְדֹלָה בְּמִצְרָיִם כִּי־
Mosch vocauit Et .mortuus ibi non qua domus erat non
31 אֵין בַּיִת אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מֵת[t]: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה
medio è egredimini , Surgite : dixit & , noctu Aharon &
וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צְּאוּ[u] מִתּוֹךְ
seruite ,ite & : Israel filij etiam , vos etiam .mei populi
עַמִּי גַּם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ[x] עִבְדוּ
,vestrum pecus ‡ Etiam .vestrum loqui secundum Domino
32 אֶת־יְהוָה כְּדַבֶּרְכֶם: גַּם־צֹאנְכֶם
,ite Et .estis locuti quemadmodum , accipite vestrum bouem etiam
גַּם־בְּקַרְכֶם קְחוּ[y] כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וָלֵכוּ
populum super ‡ Aegyptus inualuit Et .mihi etiam benedicetis ‡ &
33 וּבֵרַכְתֶּם גַּם־אֹתִי: וַתֶּחֱזַק מִצְרַיִם עַל־הָעָם
nos † Omnes :dixerunt quia ; terra de eos emittere festinando
לְמַהֵר לְשַׁלְּחָם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ כֻּלָּנוּ
antequàm suam conspersionem ‡ populus tulit Et .mortui
34 מֵתִים: וַיִּשָּׂא[z] הָעָם אֶת־בְּצֵקוֹ טֶרֶם
,suis vestimentis in ligatas , suas conspersiones ‡ , fermentaretur
יֶחְמָץ מִשְׁאֲרֹתָם צְרֻרֹת בְּשִׂמְלֹתָם
verbum iuxta fecerunt Israel filij Et .suum humerum super
35 עַל־שִׁכְמָם: וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ[a] כִּדְבַר
,auri || vasa & ,argenti * vasa Aegyptiis ab postulauerunt & ,Mosch
מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלֵי[b]־כֶסֶף וּכְלֵי זָהָב
oculis in populi gratiam dedit Dominus Et . vestes &
36 וּשְׂמָלֹת: וַיהוָה נָתַן אֶת־חֵן[c] הָעָם בְּעֵינֵי
.Aegyptios spoliauerunt & ;eis commodauerunt & ,Aegyptiorum
מִצְרַיִם וַיַּשְׁאִלוּם וַיְנַצְּלוּ אֶת־מִצְרָיִם:

† est ‡ vase
ספף[a] נגע[b]
* est ‡ vase,
שנה[c]
יצא[d]
in
permittet
vt veniat
שחת[e] בוא[f]
tem istam pro statuto
חקק[g]
נתן[h]
vobis
Pesach est
quando percussit
נצל[i] קדד[k]
שחה[l]
הלך[m]
media nocte
עשה[n]
חצה[o]
נכה[p]
† erat ‡ carceris
שבה[q]
קום[r]
היה[s]
in qua nõ esset mortuus.
מות[t]
יצא[u]
הלך[x]
quod locuti estis. ‡ pecora vestra, etiam boues vestros
לקח[y]
‡ benedicite * vim fecit || populo † sumus
‡ pastam suam
נשא[z]
‡ pastis suis.
עשה[a]
* argentea, || aurea,
כלה[b]
חנן[c]

non & ,hinc vos Dominus eduxit manus fortitudine in
בחזק יד הוציא יהוה אתכם מזה ולא
mense in *egredientes* *vos* Hodie .fermentatum comedetur
egredimini
4 יאכל חמץ׃ היום אתם יצאים בחדש
Dominus te introduxerit cùm ,erit Et .*nouarum frugum*
Iulij.
5 האביב׃ והיה כי־[a]יביאך יהוה
[a]בוא
,Chiuuæi &, Emoræi & ,Chethæi & ,Chenahanæi terram in
אל־ארץ [b]הכנעני והחתי והאמרי והחוי
[b]כנע
tibi *dandum ad* ‡ , suis patribus iurauit quam † ,Iebusæi &
† super ‡ vt daret
והיבוסי אשר נשבע לאבתיך [c]לתת לך
[c]נתן
seruitutem seruies & ; melle & , lacte fluentem terram
ארץ [d]זבת חלב ודבש ועבדת את־העבדה
[d]זוב
comedes diebus Septem .isto mense in hanc
6 הזאת בחדש הזה׃ שבעת ימים תאכל
.Domino † solennitas septimo die in & ;infermentata
† erit
מצת וביום השביעי [e]חג ליהוה
[e]חגג
non & ,diebus septem *comedetur* Infermentata
comedentur
7 מצות יאכל את שבעת הימים ולא־
fermentum tibi conspicietur non & , fermentatum tibi conspicietur
יראה לך חמץ ולא־יראה לך שאר
,ipso die in tuo filio nuntiabis Et .tuo termino omni in
8 בכל־גבלך׃ [f]והגדת לבנך ביום ההוא
[f]נגד
me exeundo in ‡ , mihi Dominus fecit † hoc Propter :dicendo
† quod ‡ cùm exirem
לאמר בעבור זה עשה יהוה לי [g]בצאתי
[g]יצא
,tuam manum super signum in tibi erit Et .Ægypto de
9 ממצרים׃ והיה לך לאות על־ידך
Domini lex sit vt ,tuos oculos inter , memoriam in &
ולזכרון בין עיניך למען תהיה [h]תורת יהוה
[h]ירה
.Ægypto ex Dominus te eduxit forti manu in quia : tuo ore in
בפיך כי ביד חזקה הוצאך יהוה ממצרים׃
diebus à suo tempore in hoc statutum custodies Et
quotannis.
10 ושמרת את־[i]החקה הזאת [k]למועדה [l]מימים
[i]חקק [k]יעד
terram in Dominus te introduxerit cùm ,erit Et .*dies in*
11 ימימה׃ והיה כי־[m]יבאך יהוה אל־ארץ
[l]יום [m]בוא
,tuis patribus & , tibi iurauit quemadmodum , Chenahanæi
הכנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך
יבאך ק
,*vulua apertionem omnem* facies transire Et :tibi eam dederit &
quicquid primũ aperit vuluam,
12 ונתנה לך׃ והעברת כל־פטר רחם
quod *animalis emissionem apertionem omnem* ‡ & ,Dominum ad
‡ quicquid primũ aperit vuluam, & emittit animal
ליהוה וכל־פטר שגר בהמה אשר
apertionem omnem ‡ Et .Domino ‖ mascula, tibi erit
‖ erunt ‡ omne primogenitum
13 יהיה לך הזכרים ליהוה׃ וכל־פטר
;*illud deceruicabis &* †, redemeris non si & : *agno in* * redimes asini
* hœdo: † ceruicẽ franges ei;
חמר תפדה בשה ואם־לא תפדה וערפתו
.redimes ,tuis filiis in hominis primogenitum omne &
וכל בכור אדם בבניך תפדה׃
: dicendo ,cras tuus filius te interrogauerit cùm ,erit Et
14 והיה כי־ישאלך בנך מחר לאמר
nos eduxit manus fortitudine In : eum ad dices & ? hoc ‡ Quid
‡ est
מה־זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו
cùm ,fuit Et . seruorum domo è Ægypto ex Dominus
15 יהוה ממצרים מבית עבדים׃ ויהי כי־
Dominus occidit & ,nos dimittendum ad , Parhoh se indurasset
הקשה פרעה לשלחנו ויהרג יהוה
hominis primogenito à Ægypti terra in primogenitum omne
כל־בכור בארץ מצרים מבכור אדם
Domino sacrifico ego Idcirco .animalis primogenitum ad vsque
ועד־בכור בהמה על־כן אני זבח ליהוה
primogenitum omne & , masculos , *vulua apertionem omnem*
quicquid primum aperit vuluam,
כל־פטר רחם הזכרים וכל־בכור
,tua manu *super* * signum in erit Et .redimam meorum filiorum
* in
16 בני אפדה׃ והיה לאות על־ידכה
manus fortitudine in quia ; tuos oculos inter frontalia in &
ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד
dimittendo in ,fuit Et . Ægypto ex Dominus nos eduxit
cùm dimisisset
17 הוציאנו יהוה ממצרים׃ ויהי בשלח
terræ *via* Deus eos duxit non & , populum Parhoh
per viam
פרעה את־העם ולא־[n]נחם אלהים דרך ארץ
[n]נחה
forte Ne : Deus dixit Nam. *ipsa* propinqua quia , Pelistim
erat
פלשתים כי קרוב הוא כי אמר אלהים פן־
reuertantur & , prœlium *eos videndo in* ‡ , populum pœniteat
cùm viderint
ינחם העם בראתם מלחמה [o]ושבו
[o]שוב

per viam
via populum Deus fecit circuire Et ,Ægyptum in
18 מצרימה׃ [a]ויסב אלהים את־העם דרך
[a]סבב
accincti
Israel filij ascenderunt *quintati* & : Suph maris deserti
המדבר ים־סוף וחמשים עלו בני־ישראל
tulit
Ioseph ossa Moseh *sumpsit* Et . Ægypti terra è
19 מארץ מצרים׃ [b]ויקח משה את־עצמות יוסף
[b]לקח
:dicendo , Israel filios adiurauerat adiurando quia ,secum
עמו כי השבע השביע את־בני ישראל לאמר
facietis ascendere & , vos Deus visitabit Visitando
פקד יפקד אלהים אתכם [c]והעליתם את־
[c]עלה
,Succoth è sunt profecti Et . vobiscum hinc mea ossa
20 עצמתי מזה אתכם׃ [d]ויסעו [e]מסכות
[d]נסע [e]סכך
Dominus Et .deserti fine in Etham in sunt castrametati &
21 [f]ויחנו באתם בקצה המדבר׃ ויהוה
[f]חנה
eos ducendum ad ‡ , nubis columna in interdiu eos ante ibat
‡ vt duceret eos per viam:
הלך לפניהם יומם בעמוד ענן לנחתם
eundum ad ,*eis illucendum ad* * ,ignis columna in noctu & : *via*
* vt lumen faceret eis, vt ambularent
הדרך ולילה בעמוד אש [g]להאיר להם [h]ללכת
[g]אור [h]הלך
nubis columnam *amouebit* ‡ Non .nocte & die
‡ recedere faciebat
22 יומם ולילה׃ לא־[i]ימיש עמוד הענן
.populum ante noctu ignis columnam & , interdiu
יומם ועמוד האש לילה לפני העם׃
[i]מוש

CAP. XIIII. יד

: dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
castrametentur & ,reuertantur & , Israel filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל וישבו ויחנו
Bahal ante ,mare inter & , Migdol inter Pihachiroth ante
לפני פי [k]החירת בין מגדל ובין הים לפני בעל
[k]חור
.mare iuxta castrametabimini ipsum contra , Sephon
צפן נכחו [l]תחנו על־הים׃
[l]חנה
,terra in *ipsi* ‡ Confusi : Israel *filios ad* † Parhoh Dicetque
† super filiis ‡ sunt
3 ואמר פרעה לבני ישראל [m]נבכים הם בארץ
[m]בוך
cor fortificabo Et .desertum *eos super* * clausit
*viam illis
4 סגר עליהם המדבר׃ וחזקתי את־לב־
,Parhoh in glorificabor & , eos post persequetur & Parhoh
פרעה ורדף אחריהם ואכבדה בפרעה
; Dominus *ego* ‡ quòd , Ægyptij scient & : eius *virtute* † omni in &
† exercitu ‡ sum
ובכל־חילו וידעו מצרים כי־אני יהוה
quòd , Ægypti regi est nunciatum Et . sic fecerunt &
5 ויעשו־כן׃ [n]ויגד למלך מצרים כי
[n]נגד
eius seruorum & ,Parhoh cor se vertit Et . populus fugeret
ברח העם ויהפך לבב פרעה ועבדיו
dimisimus quia , fecimus hoc Quid : dixerunt & , populum ad
אל־העם ויאמרו מה־זאת [o]עשינו כי־שלחנו
[o]עשה
ne seruiret
,suum currum vinxit Et ? nobis *seruiendo à* , Israel
6 את־ישראל מעבדנו׃ ויאסר את־רכבו
‡ tulit
sexcentos cepit ‡ Et .secum *cepit* ‡ suum populum &
7 ואת־עמו לקח עמו׃ [p]ויקח שש [q]מאות
[p]לקח [q]מאה
super duces & , Ægypti currum omnem & , electos currus
רכב בחור וכל רכב מצרים ושלשם על־
vniuersos ipsos
regis Parhoh cor Dominus roborauit Et .*illud vniuersum*
8 [r]כלו׃ ויחזק יהוה את־לב פרעה מלך
[r]כלל
filij Et .Israel filios post est persecutus & , Ægypti
מצרים וירדף אחרי בני ישראל ובני
egrediebantur
sunt persecuti Et .excelsa manu in *egredientes* Israel
9 ישראל יצאים ביד רמה׃ וירדפו
,castrametantes eos comprehenderunt & , eos post Ægyptij
מצרים אחריהם [s]וישיגו אותם [t]חנים
[s]נשג [t]חנה
omnes equi,
eius equites & , Parhoh currus , *equus omnis* , mare iuxta
על־הים כל־סוס רכב פרעה ופרשיו
* exercitus
.Sephon Bahal ante Pihachiroth iuxta , eius *virtus* * &
וחילו על־פי [u]החירת לפני בעל צפן׃
[u]חור
† exercitum.
Israel filij eleuauerunt Et : fecit accedere Parhoh Et
10 ופרעה הקריב [x]וישאו בני־ישראל
[x]נשא
‖ Ægyptij proficiscebantur
.eos post *proficiscens Aegyptus* ‖ ecce & ,suos oculos
את־עיניהם והנה־מצרים נסע אחריהם
.Dominũ ad Israel filij clamauerunt & ,valde timuerunt Et
[y]וייראו מאד ויצעקו בני־ישראל אל־יהוה׃
[y]ירא
‡ erant
sepulchra ‡ non quòd An : Moseh ad dixerunt Et
11 ויאמרו אל־משה המבלי אין־קברים

hoc Quid .deserto in moriendum ad * nos Cepisti ‖ ? Ægypto in ‖ Tulisti
בְּמִצְרַיִם לְקַחְתָּנוּ לָמוּת בַּמִּדְבָּר מַה־זֹּאת * vt moreremur
hoc Nonne ? Ægypto ex nos educendum ad ‖ ,nobis fecisti ‖ vt educeres
12 עָשִׂיתָ לָּנוּ לְהוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרָיִם׃ הֲלֹא־זֶה יצא
: dicendo , Ægypto in te ad sumus loquuti quod verbum † † est
הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבַּרְנוּ אֵלֶיךָ בְמִצְרַיִם לֵאמֹר
nobis bonum quia : Ægyptiis seruiemus & , nobis à Cessa melius erat
חֲדַל מִמֶּנּוּ וְנַעַבְדָה אֶת־מִצְרָיִם כִּי טוֹב לָנוּ
Dixitque ? deserto in nos mori præ , Ægyptiis seruire quàm mori
עֲבֹד אֶת־מִצְרַיִם מִמֻּתֵנוּ בַּמִּדְבָּר׃ 13 וַיֹּאמֶר מות
videte & ,state , timeatis Ne :populum ad Moseh
מֹשֶׁה אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־ ראה
quos Nam .hodie vobis faciet quam ,Domini salutem
יְשׁוּעַת יְהוָה אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה לָכֶם הַיּוֹם כִּי אֲשֶׁר
eos videndum ad addetis non ,hodie Ægyptios vidistis non estis visuri
רְאִיתֶם אֶת־מִצְרַיִם הַיּוֹם לֹא תֹסִפוּ לִרְאֹתָם יסף
,vobis $ pugnabit Dominus .seculum in vsque vltra
14 עוֹד עַד־עוֹלָם׃ יְהוָה יִלָּחֵם לָכֶם
Quid : Moseh ad Dominus Dixitque .tacebitis vos &
15 וְאַתֶּם תַּחֲרִשׁוּן׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מַה־
.proficiscantur & ,Israel filios ad Loquere ? me ad clamabis clamas
תִּצְעַק אֵלָי דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל וְיִסָּעוּ׃ נסע
tuam manum extende & , tuam virgam eleua tu Et
16 וְאַתָּה הָרֵם אֶת־מַטְּךָ וּנְטֵה אֶת־יָדְךָ רום נטה
Israel filij ingrediantur & ;illud finde & , mare super
עַל־הַיָּם וּבְקָעֵהוּ וְיָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בוא
roborans ego ecce ego Et .aridam per maris medium in roboro
בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה׃ 17 וַאֲנִי הִנְנִי מְחַזֵּק
glorificabor & ,eos post ingredientur & ,Ægyptiorum cor
אֶת־לֵב מִצְרַיִם וְיָבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם וְאִכָּבְדָה
.eius equitib. in & ,eius curru † in ,eius virtute ‖ omni in & ,Parhoh in ‖ exercitu / † curribus
בְּפַרְעֹה וּבְכָל־חֵילוֹ בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃
me glorificari in $,Dominus ego ‡ quòd ,Ægyptij scient Et ‡ sum / $ cùm glorificatus fuero
18 וְיָדְעוּ מִצְרַיִם כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּהִכָּבְדִי
est profectus Et .eius equitibus in & , eius curru * in Parhoh in *curribus
בְּפַרְעֹה בְּרִכְבּוֹ וּבְפָרָשָׁיו׃ 19 וַיִּסַּע
iuit & ,Israel turmam ‖ ante ibat qui Dei angelus ‖ castra
מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים הַהֹלֵךְ לִפְנֵי מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֵּלֶךְ לאך הלך
eorum facie à † nubis columna est profecta Et . ipsorum tergo à † quæ erat ante eos,
מֵאַחֲרֵיהֶם וַיִּסַּע עַמּוּד הֶעָנָן מִפְּנֵיהֶם נסע
turmam ‡ inter venit Et .ipsorum tergo à stetit & ‡ castra
וַיַּעֲמֹד מֵאַחֲרֵיהֶם׃ 20 וַיָּבֹא בֵּין מַחֲנֵה בוא
,nubes fuit Et .Israel turmam $ inter & ,Ægyptiorum $ castra
מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הֶעָנָן
appropinquauit non & , noctem illuminauit & , obscuritas &
וְהַחֹשֶׁךְ וַיָּאֶר אֶת־הַלָּיְלָה וְלֹא־קָרַב אור
Moseh extendit Et .nocte tota istum ad hic alter alteri
זֶה אֶל־זֶה כָּל־הַלָּיְלָה׃ 21 וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־ נטה
,mare Dominus fecit abire & ,mare super suam manum
יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיּוֹלֶךְ יְהוָה אֶת־הַיָּם
posuit & ,nocte tota vehementi orientali spiritu in
בְּרוּחַ קָדִים עַזָּה כָּל־הַלַּיְלָה וַיָּשֶׂם אֶת־ שום
sunt ingressi Et .aquæ sunt scissæ & ,siccitatem in mare siccum,
הַיָּם לֶחָרָבָה וַיִּבָּקְעוּ הַמָּיִם׃ 22 וַיָּבֹאוּ
† eis aquæ & : aridam per ,maris medio in Israel filij intra mare, / † erant
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְהַמַּיִם לָהֶם
sunt secuti Et .eorum sinistra à & ,eorum dextera à murus
חוֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃ 23 וַיִּרְדְּפוּ ימן
.Parhoh equus omnis eos post sunt ingressi & ,Ægyptij omnes equi
מִצְרַיִם וַיָּבֹאוּ אַחֲרֵיהֶם כֹּל סוּס פַּרְעֹה
fuit Et .maris medium in ,eius equites & ,eius currus
רִכְבּוֹ וּפָרָשָׁיו אֶל־תּוֹךְ הַיָּם׃ 24 וַיְהִי
turmam ad* Dominus respexit & ,diluculi custodia $ in $ vigilia matutina, / *super castra
בְּאַשְׁמֹרֶת הַבֹּקֶר וַיַּשְׁקֵף יְהוָה אֶל־מַחֲנֵה
conturbauit & : nubis & ,ignis columna in ,Ægyptiorum
מִצְרַיִם בְּעַמּוּד אֵשׁ וְעָנָן וַיָּהָם אֶת־ המם
.eius curruum rotam † remouit Et . Ægyptiorum turmam ‖ ‖ castra / † rotas
מַחֲנֵה מִצְרָיִם׃ 25 וַיָּסַר אֵת אֹפַן מַרְכְּבֹתָיו סור
facie à Fugiam : Ægyptus $ dixit Et . grauitatem in eam ‡ duxit & ‡ eos in profundum. / $ Ægyptius:
וַיְנַהֲגֵהוּ בִּכְבֵדֻת וַיֹּאמֶר מִצְרַיִם אָנוּסָה מִפְּנֵי נוס
.Ægyptios in eis* pugnat Dominus quia ,Israel * pro
יִשְׂרָאֵל כִּי יְהוָה נִלְחָם לָהֶם בְּמִצְרָיִם׃

tuam manum Extende : Moseh ad Dominus Dixitque
26 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נְטֵה אֶת־יָדְךָ
super , Ægyptios super aquæ reuertentur & ,mare super
שוב עַל־הַיָּם וְיָשֻׁבוּ הַמַּיִם עַל־מִצְרַיִם עַל־
currus Moseh extendit Et .eius equites super & , eius currum
27 רִכְבּוֹ וְעַל־פָּרָשָׁיו׃ וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־
respiciente respiciendum ad mare est reuersum & ,mare super suam manum
פנה יָדוֹ עַל־הַיָּם וַיָּשָׁב הַיָּם לִפְנוֹת
fugiebant ,eius occursum in fugientes Ægyptij & , suam fortitudinem ad mane
נוס בֹּקֶר לְאֵיתָנוֹ וּמִצְרַיִם נָסִים לִקְרָאתוֹ
. maris medium in Ægyptios Dominus excussit &
וַיְנַעֵר יְהוָה אֶת־מִצְרַיִם בְּתוֹךְ הַיָּם׃
currus & , currum operuerunt & , aquæ sunt reuersæ Et
שוב כסה 28 וַיָּשֻׁבוּ הַמַּיִם וַיְכַסּוּ אֶת־הָרֶכֶב וְאֶת־
qui venerant eos post venientes , Parhoh exercitu omni in equites
בוא הַפָּרָשִׁים לְכֹל חֵיל פַּרְעֹה הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם
ex eis vel vnus. . vnum ad eis in remansit non : mare in
בַּיָּם לֹא־נִשְׁאַר בָּהֶם עַד־אֶחָד׃
,maris medio in siccum per ambulauerunt Israel filij Et
29 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הָלְכוּ בַיַּבָּשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם
$ erant .eorum sinistra à & , eorum dextera à murus $ eis aquæ &
ימן וְהַמַּיִם לָהֶם חֹמָה מִימִינָם וּמִשְּׂמֹאלָם׃
manu ‡ Israel ipsa die in Dominus seruauit Et
30 וַיּוֹשַׁע יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד
Ægyptios mortuos mortuum Ægyptum Israel vidit Et .Ægyptiorum
ראה מות מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת
*littus manum Israel vidit Et . maris labium * iuxta
שפה 31 עַל־שְׂפַת הַיָּם׃ וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד
ירא timuerunt & ; Ægyptios in Dominus fecit quam magnam
הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ
‡ Domino, & Moseh seruo ,Dominum in ‡ crediderunt & , Dominum populus
הָעָם אֶת־יְהוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהוָה
.eius seruum Moseh in &
וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ׃

CAP. XV. טו

canticum Israel filij & ,Moseh cecinit Tunc
שור 1 אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה
dicentes quia ,Domino Cantabo ; dicendo ,dixerunt & , Domino hoc
הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־
proiecit eius ascensorem & equum ,est magnificatus magnificando
גָאֹה גָּאָה סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה
fuit & ,Dominus laus & ,mea Fortitudo .mare in
עזז יהיה 2 בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־
‡ iste Deus ‡ : ei faciam tabernaculũ & ,meus Deus Iste .salutem in mihi
נוה לִי לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי
.eum exaltabo & ,mei patris
רום אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃
bellator .eius nomen Dominus ,belli vir Dominus
3 יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה שְׁמוֹ׃
‡ exercitum / $ electi principes eius electio $ & , mare in deiecit eius virtutem ‡ & , Parhoh Currus
4 מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
. Suph mari in sunt submersi eius ducum
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף׃
Gurgites operuerunt .lapis tanquam profunda in descenderunt ,eos operient Abyssi
כסה צול 5 תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אָבֶן׃
: fortitudine in est magnificata Domine tua Dextera
6 יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ
confregit .inimicum franges Domine tua dextera
יְמִינְךָ יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃
$ magnificetiæ / * diruisti / ‖ in te : misisti : tuos ‖ consurgentes dirues * tuæ celsitudinis $ multitudine in Et
רבב קום 7 וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס קָמֶיךָ
† quæ deuorauit .stipulam sicut eos deuorabit † ,tuam iram mittes
תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃
‡ per ventum furoris tui sicuti steterunt ,aquæ sunt coaceruatæ tui nasi spiritu in ‡ Et
נצב 8 וּבְרוּחַ אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־
$ coagulati sunt gurgites / * spolia, .maris corde in abyssi sunt coagulata $,fluenta aceruus
נֵד נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃
spolium * diuidam , comprehendam , Persequar , inimicus Dixit
נשג 9 אָמַר אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל
‖ euaginabo , meum gladium euacuabo ‖ , mea anima eis implebitur
תִּמְלָאֵמוֹ נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי

,tuo spiritu in Flauisti .mea manus eos *depauperabit*
10 [a]תורישמו ידי׃ נשפת ברוחך
.vehemẽtibus aquis in plũbum tanquã sunt absorpti ,mare eos operuit
[b]כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים׃
magnificus tu sicut quis,Domine diis in tu sicut Quis
11 מי־כמכה [c]באלם יהוה מי כמכה נאדר
? *mirabile* ‡ faciens , laudibus terribilis ,sanctitate in
בקדש [d]נורא [e]תהלת עשה־פלא׃
.terra eos *deglutiet* † ,tuam dexteram Extendisti
12 [f]נטית ימינך תבלעמו ארץ׃
: redemisti ⸸ hunc populum tua misericordia in Duxisti
13 [g]נחית בחסדך עם־זו גאלת
.tuæ sanctitatis habitaculum ad tua fortitudine in duxisti
נהלת [h]בעזך אל־נוה קדשך׃
apprehendit dolor : *contremiscent* , populi Audierunt
14 שמעו עמים ירגזון [i]חיל אחז
millenarij ‖ sunt territi Tunc .Palæstinæ habitatores
15 ישבי פלשת׃ אז נבהלו אלופי
sunt dissoluti : tremor *eos apprehendet* † Moab robustos , Edom
אדום אילי מואב יאחזמו רעד [k]נמגו
.Chenahan habitatores omnes
כל ישבי כנען׃
.tui brachij *magno* ⸸ in pauor & terror eos super *Cadet* ‡
16 [l]תפל עליהם אימתה ופחד בגדל זרועך
,Domine tuus populus transiret donec ,lapis sicut *Taceant* *
[m]ידמו כאבן עד־יעבר עמך יהוה
.possedisti ‖ iste populus transiret donec
עד־יעבר עם־זו [n]קנית׃
tuæ hæreditatis monte in eos plantabis & ,eos Introduces
17 [o]תבאמו [p]ותטעמו בהר נחלתך
sanctuarium ,Domine es operatus ,*te sedendum ad* † loco
[q]מכון [r]לשבתך פעלת יהוה מקדש
.tuæ manus firmauerunt ‡ Domine
אדני כוננו ידיך׃
.perpetuum & ,seculum in regnabit Dominus
18 יהוה ימלך לעלם ועד׃
suis equitibus & ,*suo curru in* * Parhoh *equus est ingressus* ⸸ Quia
19 כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו
;maris aquas eos super Dominus fecit redire Et : mare in
בים [s]וישב יהוה עלהם את־[t]מי הים
.maris medio in siccum per ambulauerunt Israel filij &
ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים׃
tympanum Aharon soror prophetissa Miriam *cepit* ‖ Et
20 [u]ותקח מרים הנביאה אחות אהרן את־[x]התף
eam post mulieres omnes sunt egressæ & ,sua manu in
בידה [y]ותצאן כל־[z]הנשים אחריה
: Miriam eis *respondit* * Et .choris & tympanis cum
21 [a]בתפים [b]ובמחלת׃ [c]ותען להם מרים
,est magnificatus magnificando quoniam ,Domino Cantate
[d]שירו ליהוה כי־גאה גאה
fecit proficisci Et .mare in proiecit eius *ascensorem & equum* *
22 סוס ורכבו רמה בים׃ [e]ויסע
in sunt egressi & , Suph mari à Israel Moseh
משה את־ישראל מים־סוף ויצאו אל־
non & ,*deserto in* † diebus tribus *iuerunt* ‖ & , Sur desertum
מדבר־שור [f]וילכו שלשת־ימים במדבר ולא־
potuerunt non & ,Marah ad venerunt Et .aquas repererunt
23 מצאו מים׃ ויבאו [g]מרתה ולא יכלו
Idcirco .*ipsæ* ‡ amaræ quia , Marah de aquas bibere
[h]לשתת מים ממרה כי מרים הם על־כן
populus murmurauerunt Et . Marah ⸸ eius nomen vocauit
24 קרא־שמה מרה׃ [i]וילנו העם
ad clamauit Et ?bibemus Quid : dicendo Moseh contra
25 על־משה לאמר מה־נשתה׃ ויצעק אל־
in proiecit & , lignum Dominus eum docuit & , Dominum
יהוה [k]ויורהו יהוה עץ וישלך אל־
statutum ei posuit Ibi . aquæ dulcuerunt & , aquas
המים וימתקו המים שם [l]שם לו [m]חק
Si :dixit Et .eum tentauit ibi & , iudicium &
26 ומשפט ושם נסהו׃ ויאמר אם־
eius oculis in rectum & ,tui Dei Domini *vocem audieris audiendo* *
שמוע תשמע לקול יהוה אלהיך והישר בעיניו

perdet
vel [a]ירש
רוש
[b]כסה
[c]אלם
‡ mirabilia?
[d]ירא [e]הלל
† deglutiuit
[f]נטה
⸸ quem
[g]נחה
[h]עזז
irati sunt:
[i]חול
‖ principes
† apprehendit
[k]מוג
‡ Cecidit
⸸ magnitudine
[l]נפל
* Tacuerunt
[m]דמם
‖ quem
[n]קנה
[o]בוא [p]נטע
† habitationis tuæ , quem
[q]כון [r]ישב
‡ quod.
⸸ ingressi sunt equi
* cum curribus suis.
[s]שוב [t]מים
‖ tulit
[u]לקח
[x]תפף
[y]יצא [z]אנש
* cantauit
[a]תפף [b]חלל
[c]ענה [d]שור
* equos & ascensores
[e]נסע
‖ perrexerunt
† per desertum,
[f]הלך
[g]מרר
‡ erant
[h]שתה
⸸ *Amaritudinẽ.*
[i]לון
[k]ירה
[l]שום
[m]חקק
* obediendo obedieris voci

omnia custodieris & , eius præceptis *auscultaueris* & ,feceris
תעשה והאזנת [a]למצותיו ושמרת כל־
, Ægypto in posui quam infirmitatem omnem , eius statuta
חקיו כל־[b]המחלה אשר־שמתי במצרים
.te sanans Dominus ego quia : te super ponam non
לא־אשים עליך כי אני יהוה רפאך׃
fontes duodecim † ibi & ,Elim in venerunt Et
27 ויבאו אילמה ושם שתים עשרה עינת
ibi sunt castrametati & : palmæ septuaginta & , aquarum
מים ושבעים תמרים [c]ויחנו־שם
.aquas *super*
על־המים׃

CAP. XVI. יו

filiorum cœtus omnes venerunt & , Elim ex sunt profecti Et
1 ויסעו מאילם ויבאו כל־עדת בני־
inter & , Elim inter † quod , Sin desertum in Israel
ישראל אל־מדבר־סין אשר בין־אילם ובין
corũ *exire ad* secundi mensis die decima quinta in , Sinai
סיני בחמשה עשר יום לחדש השני [d]לצאתם
congregatio omnis murmurauerunt Et .Ægypti terra de
2 מארץ מצרים׃ וילינו כל־[e]עדת
.deserto in Aharon *super* & Moseh *super* Israel filiorum
בני־ישראל על־משה ועל־אהרן במדבר׃
nos esse mortuos dabit Quis ⸸ : Israel filij eos ad dixerunt Et
3 ויאמרו אלהם בני ישראל מי־[f]יתן [g]מותנו
ollam iuxta *nos sedendo in* * , Ægypti terra in Domini manũ per
ביד־יהוה בארץ מצרים [h]בשבתנו על־סיר
eduxistis quia ! saturitatem ad panem *nos edendo in* ‡ , carnis
הבשר באכלנו לחם לשבע כי־הוצאתם
cœtum omnem interimendum ad , hoc desertum in nos
אתנו אל־המדבר הזה להמית את־כל־הקהל
ego Ecce :Moseh ad Dominus Dixitque .fame in hunc
4 הזה ברעב׃ ויאמר יהוה אל־משה הנני
,populus egredietur & ,cælis de panem vobis *pluens*
ממטיר לכם לחם מן־השמים ויצא העם
ibit ⸸ vtrum ,eũ tentem vt , suo die in diei rem *colligent* &
ולקטו דבר־יום ביומו למען [i]אנסנו הילך
sexta die in erit Et . non an ,mea lege in
5 [k]בתורתי אם־לא׃ והיה ביום הששי
quod *super* ‖ duplum erit & ,afferent quod parabunt &
[l]והכינו את אשר־[m]יביאו והיה משנה על אשר־
ad Aharon & Moseh Dixitque . *die die* ⸸ colligent
6 ילקטו יום יום׃ ויאמר משה ואהרן אל־
Dominus quod scietis & Vesperi : Israel filios omnes
כל־בני ישראל ערב וידעתם כי יהוה
videbitis & ,manè Et .Ægypti terra de vos eduxit
7 [n]הוציא אתכם מארץ מצרים׃ ובקר [o]וראיתם
vestras murmurationes *eum audiendo in* † Domini gloriam
את־כבוד יהוה בשמעו את־[p]תלנתיכם
facitis murmurare quia , ⸸ quid nos Et . Dominum contra
על־יהוה [q]ונחנו מה כי תלונו
vobis *Dominum dando In* * : Moseh Dixitque ? nos contra
8 עלינו׃ ויאמר משה [r]בתת יהוה לכם
,saturandũ ad *matutino in* † panem & ,edendum ad carnẽ *vespera in* ‡
בערב בשר לאכל ולחם בבקר לשבע
vos quibus vestras murmurationes *Dominũ audiendo in* ⸸
בשמע יהוה את־תלנתיכם אשר־אתם
nos contra Non ? * quid nos Et .eum contra *murmurantes* ‖
מלינם עליו ונחנו מה לא־עלינו
Dixitque .Dominum contra *quia* , ‡ vestræ murmurationes
9 תלנתיכם כי על־יהוה׃ ויאמר
filiorum cœtum omnem ad Dic : Aharon ad Moseh
משה אל־אהרן אמר אל־כל־[s]עדת בני
audiuit quia , Domini facies ad Accedite :Israel
ישראל קרבו [t]לפני יהוה כי שמע את
ad Aharon *loqui vt* fuit Et .vestras murmurationes
10 [u]תלנתיכם׃ [x]ויהי כדבר אהרן אל־
;desertum ad respexerunt & , Israel filiorum cœtum omnem
כל־עדת בני־ישראל ויפנו אל־המדבר
.nube in est conspecta Domini gloria ecce &
והנה כבוד יהוה נראה בענן׃

obtemperauetis
[a]צוה
[b]חלה
† erant
[c]חנה
iuxta
† est
ab exitu
[d]יצא
וילונו
ק
[e]יעד
contra
⸸ Vtinam mortui essemus
[f]נתן [g]מות
* quando sedebamus
[h]ישב
‡ quando comedebamus
pluo
colliget
⸸ ambulet
[i]נסה
[k]ירה
‖ ad id
[l]כון [m]בוא
⸸ de die in diem.
[n]יצא [o]ראה
‡ cùm audierit
[p]לון
⸸ sumus,
[q]אני
תלינו
ק
* Cùm dederit Dominus
[r]נתן
‡ vesperi
† manè
⸸ cùm audierit Dominus
‖ murmuratis
* sumus?
† sunt, sed
[s]יעד
[t]פנה
cùm loqueretur
[u]לון [x]היה

: dicendo , Mosech ad Dominus est locutus Et
11 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
loquere , Israel filiorum murmurationes Audiui
12 שמעתי את־תלונת בני ישראל דבר
, carnem comedetis duas vesperas Inter : dicendo eos ad
אלהם לאמר בין הערבים תאכלו בשר
Dominus *ego* ‡ quòd scietis & : pane saturabimini *diluculo in* &†
ובבקר תשבעו־לחם וידעתם כי אני יהוה
,*coturnix ascendit* ⸸ & ,vespera in fuit Et . vester Deus
13 אלהיכם: ויהי בערב [a]ותעל השלו
roris cubatio fuit , *diluculo in* & ,*castrametationem operuit* &
[b]ותכס את־המחנה ובבקר היתה שכבת הטל
ecce & ,roris *cubatio ascendit* Et .*castrametationem* * circum
14 סביב למחנה: ותעל שכבת הטל והנה
pruina sicut minutum ,rotundum minutum deserti *faciem super* ‖
על־פני המדבר [c]דק מחספס דק ככפר
vir † dixerunt & ,Israel filij viderunt Et . terram super
15 על־הארץ: [d]ויראו בני־ישראל ויאמרו איש
. *illud* ⸸ quid *sciebant non* ‡ quia ? *hoc Quid* : *suum fratrem ad*
אל־אחיו [e]מן הוא כי לא ידעו מה־הוא
Dominus dedit quem panis* Hic : eos ad Mosech dixit Et
ויאמר משה אלהם הוא הלחם אשר נתן יהוה
: Dominus præcepit quod *verbum* ‖ Hoc . vescendum ad vobis
16 לכם לאכלה: זה הדבר אשר צוה יהוה
numeri *caput ad* ‡ Homer ,*sui edere os ad vir* † eo ex colligite
לקטו ממנו איש לפי אכלו עמר לגלגלת מספר
. accipietis ,*suo tabernaculo in qui iu vir* ⸸ ,vestrarum animarum
נפשתיכם איש לאשר באהלו [f]תקחו:
multiplicans *collegerunt & ,Israel filij sic fecerunt Et
17 [g]ויעשו־כן בני ישראל וילקטו המרבה
fecit abundare ‖ non & ,Homer in sunt mensi Et .*diminuens* &
18 והממעיט: [h]וימדו בעמר ולא העדיף
sui edere os ad vir : *minorauit non diminuens* & ,*multiplicans*
המרבה והממעיט לא החסיר איש לפי־אכלו
non Quisquam : eos ad Mosech Dixitque . collegerunt
19 לקטו: ויאמר משה אלהם איש אל־
, Mosech ad audierunt non Et . mane vsque eo ex relinquat
20 יותר ממנו עד־בקר: ולא־שמעו אל־משה
vermiculauit & ,manè vsque eo ex viri reliquerunt &
ויותרו אנשים ממנו עד־בקר [i]וירם
. Mosech eos contra est iratus Et . fœtuit & , vermes
תולעים ויבאש ויקצף עלהם משה:
vnusquisque ,*matutino in matutino* † illud collegerunt Et
21 וילקטו אתו בבקר בבקר איש
. est liquefactum & ,sol incaluit Et . *sui edere os iuxta* ‡
כפי אכלו [k]וחם השמש ונמס:
duo ,duplicem panem collegerunt sexta die in fuit Et
22 ויהי ביום הששי לקטו לחם משנה שני
,congregationis principes omnes venerunt Et . singulo pro Homer
העמר לאחד [l]ויבאו כל־נשיאי [m]העדה
quod * Hoc eos : ad dixit Et . Mosech ipsi nunciauerunt &
23 [n]ויגידו למשה: ויאמר אלהם הוא אשר
Domino sanctitatis sabbathi Requies , Dominus est locutus
דבר יהוה [o]שבתון שבת־קדש ליהוה
,estis lixaturi quod & : coquite ,estis cocturi Quod . cras
מחר את אשר־[p]תאפו אפו ואת אשר־תבשלו
custodiam in vobis dimittite *superabundans omne** & : lixate
בשלו ואת כל־העדף [q]הניחו לכם למשמרת
,mane vsque illud dimiserunt Et . manè vsque
24 עד־הבקר: ויניחו אתו עד־הבקר
vermis & , fœtuit non & , Mosech præcepit quemadmodum
כאשר צוה משה ולא הבאיש [r]ורמה
, hodie illud Comedite : Mosech dixit Et . eo in fuit non
25 לא־היתה בו: ויאמר משה אכלהו היום
illud inuenietis non Hodie . Domino hodie ‖ sabbathum quia
כי־שבת היום ליהוה היום לא תמצאהו
die in & ,illud colligetis diebus Sex . agro in
26 בשדה: ששת ימים תלקטהו וביום
die in fuit Et . eo in erit non ; sabbathum † septimo
27 השביעי שבת לא יהיה־בו: ויהי ביום
. inuenerunt non & ,colligendũ ad populo de sunt egressi septimo
השביעי יצאו מן־העם ללקט ולא מצאו:

† & manè
‡ sum
⸸ ascenderũt coturnices, & operuerunt castra, & manè descendit ros
[a]עלה
[b]כסה
*castra. Et excisa est descensio
‖ erat in superficie
[c]דקק
† alter alteri: Man est,
[d]ראה
‡ ignorabant
⸸ esset.
[e]מנה
* est
‖ est
† singuli quantum ad vescendum sufficiat,
‡ iuxta summã
⸸ singuli pro iis qui sunt in tabernaculo suo,
[f]לקח
* quidam plus, & quidam minus.
[g]עשה
‖ plus habuit qui plus collegit, neq. minus habuit qui minus collegit: sed singuli quãtum ad vescendũ sufficiebat,
[h]מדד
[i]רמם
† singulo manè.
‡ quantum sufficiebat sibi ad vescendum.
[k]חמם
[l]בוא [m]יעד
* est
[n]נגד
[o]שבת
[p]אפה
* quicquid superest
[q]ינח
[r]רמם
‖ est
† est

custodire renuistis quo Vsque : Mosech ad Dominus Dixitque
28 ויאמר יהוה אל־משה עד־אנה מאנתם לשמר
dedit Dominus quòd Videte ? meas leges & , mea præcepta
29 [a]מצותי [b]ותורתי: [c]ראו כי־יהוה נתן
sexto die in vobis *dans* ‡ ipse Idcirco. sabbathum vobis
לכם השבת על־כן הוא נתן לכם ביום הששי
ne ,*se sub* * vnusquisque Manete : duorum dierum *panem* ⸸
לחם יומים [d]שבו איש תחתיו אל־
. septimo die in suo loco è quispiam egrediatur
יצא איש ממקמו ביום השביעי:
. septimo die in populus cessauerunt Et
30 וישבתו העם ביום השביעי:
illud Et . Man eius nomen Israel domus vocauerunt Et
31 ויקראו בית־ישראל את־שמו [d]מן והוא
lagani tanquam eius gustus & ,album coriandri semen tanquam
כזרע גד לבן וטעמו כצפיחת
quod *verbum* Hoc Mosech Dixitque . melle cum
32 בדבש: ויאמר משה זה הדבר אשר
custodiam ad eo ex Homer Imple : Dominus præcepit
צוה יהוה מלא העמר ממנו למשמרת
quem *panem* videant vt , vestris generationibus in
[e]לדרתיכם למען יראו את־הלחם אשר
vos *me educendo in* , deserto in vos feci comedere
האכלתי אתכם במדבר [f]בהוציאי אתכם
: Aharon ad Mosech Dixitque . Aegypti terra de
33 מארץ מצרים: ויאמר משה אל־אהרן
,Man Homer plenum ibi pone & ,vnam *pateram Accipe*
[g]קח צנצנת אחת [h]ותן־שמה מלא־העמר מן
.*vestras generationes ad* custodiam ad Domino coram illud repone &
[i]והנח אתו [k]לפני יהוה למשמרת לדרתיכם:
illud reposuit & ,Mosech ad Dominus præcepit Quemadmodum
34 כאשר צוה יהוה אל־משה ויניחהו
filij Et . custodiam ad testimonio coram Aharon
35 אהרן לפני העדת למשמרת: ובני
ad vsque ,annos quadraginta Man comederunt Israel
ישראל אכלו את־המן ארבעים שנה עד־
,comederunt Man . habitatam terram ad *eorum venire*
[l]באם אל־ארץ נושבת את־המן אכלו
. Ghenahan terræ extremum ad *eorum venire vsque*
עד־באם אל־[m]קצה ארץ כנען:
. *ipsum** Ephah ⸸ decima Homer Et
36 והעמר עשרית האיפה הוא:

CAP. XVII. יז

Israel filiorum cœtus omnis sunt profecti Et
1 [n]ויסעו כל־[o]עדת בני־ישראל
,Domini *ore super* suas profectiones per , Sin deserto è
ממדבר־סין למסעיהם על־פי יהוה
bibendum ad ‡ aquæ † non & , Rephidim in sunt castrametati &
[p]ויחנו ברפידים ואין מים [q]לשתת
: dixerunt & ,Mosech cum populus est iurgatus Et .*populum*
2 העם: [r]וירב העם עם־משה ויאמרו
: Mosech eis Dixitque . bibemus & , aquas nobis Date
[s]תנו־לנו מים ונשתה ויאמר להם משה
? Dominum *tentabitis Quid** ! mecum *iurgabimini* ⸸ Quid
מה־תריבון עמדי מה־[t]תנסון את־יהוה:
populus murmurauit Et . aquas *ad* ‖ populus ibi sitiuit Et
3 ויצמא שם העם למים [u]וילן העם
nos fecisti ascendere *istud* quid Ad : dixit & , Mosech contra
על־משה ויאמר למה זה [x]העליתנו
& ,meos filios & ,me *interficiendum ad* ‡ , Agypto ex
ממצרים [y]להמית אתי ואת־בני ואת־
Dominum ad Mosech clamauit Et ? siti in mea pecora
4 [z]מקני בצמא: ויצעק משה אל־יהוה
,modicum Adhuc ? huic populo faciam Quid : dicendo
לאמר מה אעשה לעם הזה עוד מעט
Transi : Mosech ad Dominus Dixitque . me lapidabunt &
5 וסקלני: ויאמר יהוה אל־משה עבר
,tuam virgam & , Israel senioribus è tecum cape & ,populo coram
[a]לפני העם [b]וקח אתך מזקני ישראל [c]ומטך
: ibis & ,tua manu in cape ,fluuium *ea in* percussisti qua
אשר [d]הכית בו את־היאר קח בידך והלכת:

[a]צוה [b]ירה
[c]ראה
‡ dat
⸸ cibum
* in loco suo,
[d]ישב
erat
[d]מנה
pastæ
est
cibum
[e]דור
quando eduxi
[f]יצא
Tolle vrnam
[g]לקח [h]נתן
in generationibus vestris.
[i]ינח
[k]פנה
donec venerũt
[l]בוא
donec venerũt
[m]קצה
⸸ pars
* est.
[n]נסע [o]יעד
ad sermonem
† erant
‡ vt biberet populus.
[p]חנה
[q]שתה
[r]רוב
[s]נתן
⸸ iurgamini
* Cur tentatis
[t]נסה
‖ propter
[u]לון
[x]עלה
‡ vt interficeres
[y]מות
[z]קנה
[a]פנה
[b]לקח
[c]נטה [d]נכה

Choreb in petram super ibi te coram *stans* ego Ecce
6 הנני עמד לפניך שם על־הצור בחרב
sto
bibet & , aquæ ea ex egredientur & petram *in* percuties &
7 והכית בצור ויצאו ממנו מים ושתה
.Israel seniorum oculis in Moseh sic fecit Et populus
העם [a]ויעש כן משה לעיני זקני ישראל׃
[a]עשה † Massah & Meribah.
propter ,*Iurgium & Tentationem* † loci nomen Vocauitque
8 7 ויקרא שם המקום מסה ומריבה על־
,Dominum *eos tentasse super* ‡ & ,Israel filiorum iurgium
‡ quia tentauerunt
ריבו בני ישראל ועל נסתם את־יהוה
: non an ,*nostro interiori* * in Dominus est Num : dicendo
* medio nostri
לאמר היש יהוה בקרבנו אם־אין׃
.Riphidim in Israel cum pugnauit & ,Hamalec venit Et
9 8 ויבא עמלק וילחם עם־ישראל ברפידם׃
,viros nobis Elige : Iehosuah ad Moseh Dixitque
9 ויאמר משה אל־[b]יהושע בחר־לנו אנשים
[b]ישע
super sto ego Cras .Hamalec *in* † pugna egredere &
† cum
10 [c]וצא הלחם בעמלק מחר אנכי [d] נצב על־
[c]יצא [d]יצב
.mea manu in Dei virga & ,collis *caput* ‡
‡ verticem
ראש הגבעה ומטה האלהים בידי׃
pugnando ,Moseh ei dixit quemadmodum Iehosuah Fecitque
10 ויעש יהושע כאשר אמר־לו משה להלחם
caput ascenderunt Chur & .Aharon ,Moseh Et .Hamalec cum
verticem
11 בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש
, suam manum Moseh eleuabat quando ,fuit Et .collis
11 הגבעה׃ והיה כאשר [e] ירים משה ידו
[e]רום
præualebat & ,suam manū demittebat quādo & :Israel prçualebat &
12 וגבר ישראל וכאשר [f] יניח ידו וגבר
[f]נוח
,lapidem *ceperunt* ‡ & , † graues Moseh manus Et .Hamalec
† erant ‡ tulerunt
12 עמלק׃ וידי משה כבדים [g]ויקחו־אבן
[g]לקח
.Chur & Aharon & ; eum super sedit & ,eum subter posuerunt &
[h]וישימו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור
[h]שום
eius manibus fuit Et .vnus || inde & vnus hinc,*eius manus in fulcierunt* *
* sustinuerunt manibus suis, || alter. Et fuit vtraque manus eius firma, donec occumberet sol,
13 תמכו בידיו מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו
Iehosuah *debilitauit* † Et .*solem occumbere ad vsque ,fidelitas*
13 אמונה עד־[i]בא השמש׃ ויחלש יהושע את־
ad Dominus Dixitq. .gladij *os ad* ‡ eius populum & ,Hamelec
[i]בוא ‡ acie
14 14 עמלק ואת־עמו לפי־חרב׃ ויאמר יהוה אל־
auribus in pone & ,libro in memoriale hoc Scribe : Moseh
משה כתב זאת זכרון בספר [k]ושים באזני
[k]שום ‡ ne sit sub cælo.
sub de ‡ Hamalec mentionem ,delebo delendo quia : Iehosuah
יהושע כי־מחה אמחה את־זכר עמלק מתחת
eius nomen vocauit & : altare Moseh ædificauit Et *.cælū*
15 15 השמים׃ [l]ויבן משה מזבח ויקרא שמו
[l]בנה * vel, *signum meum.*
thronum super manu quia ,dixit Et . mea eleuatio * Dominus
16 יהוה [m]נסי׃ ויאמר כי־יד על־[n]כס
[m]נסס
. generationē|| generatione à ,Hamalec in Domini bellum ,Domini
|| in
16 יה מלחמה ליהוה בעמלק מדר [o]דר׃
[n]בכא [o]דור

CAP. XVIII. יח

Moseh socer Midian sacerdos Ithro audiuit Et
17 1 וישמע יתרו כהן מדין חתן משה את
, eius populo Israel & ,Moseh Deus fecit quæ omnia
18 כל־אשר עשה אלהים למשה ולישראל עמו
. Ægypto ex Israel Dominus eduxit quòd
כי־[p]הוציא יהוה את־ישראל ממצרים׃
[p]יצא
Moseh vxorem Sipporah Moseh socer Ithro tulit Et
2 [q]ויקח יתרו חתן משה את־צפרה [r]אשת משה
[q]לקח [r]איש
cuius , eius filios duos Et . eius dimissiones post
19 3 אחר שלוחיה׃ ואת [s]שני בניה אשר
[s]שנה
fui Peregrinus , dixit quia ,Ghersom vnius nomen
שם האחד גרשם כי אמר [t]גר [u]הייתי
[t]גור [u]היה
* quia Elihezer *vnius* ‡ nomen Et . aliena terra in
‡ alterius * dixit
20 4 בארץ נכריה׃ ושם האחד אליעזר כי־
gladio à me eruit & , ‡ meo auxilio in mei patris Deus
‡ fuit,
אלהי אבי בעזרי [x]ויצלני מחרב
[x]נצל
eius vxor & , eius filij & ,Moseh socer Ithro venit Et .Parhoh
5 פרעה׃ [y]ויבא יתרו חתן משה ובניו ואשתו
[y]בוא in quo castrametabatur ad montem
monte ibi castrametans ipse quo , desertum in Moseh ad
21 אל־משה אל־המדבר אשר־הוא חנה שם הר
Ithro tuus socer Ego : Moseh ad dixit Et .Dei
9 האלהים׃ ויאמר אל משה אני חתנך יתרו

|| venio † sunt
.ea cum † eius filij duo & ,tua vxor & te ad *veniens* ||
בא אליך ואשתך ושני בניה עמה׃
,se incuruauit & ,sui socerī occursum in Moseh est egressus Et
7 ויצא משה לקראת חתנו [a]וישתחו
[a]שחת
,*pacem ad suo socio vir oprarunt* & , eum est osculatus &
salutauit alter alterum pacifice.
[b]וישק־לו וישאלו איש־לרעהו לשלום
[b]נשק
suo socero Moseh narrauit Et .tabernaculum ad venerunt &
8 ויבאו האהלה׃ ויספר משה לחתנו
Ægyptiis & , Parhoni Dominus fecit quæ omnia
את כל־אשר עשה יהוה לפרעה ולמצרים
eos reperit qui laborem omnem ; Israel *occasiones* propter
על אודת ישראל את כל־התלאה אשר מצאתם
Ithro est lætatus Et , Dominus eos eripuit & , via in
9 בדרך [c]ויצלם יהוה׃ [d]ויחד יתרו
[c]נצל [d]חדה
quem ,Israeli Dominus fecit quod bonum omne super
על כל־הטובה אשר־עשה יהוה לישראל אשר
: Ithro Dixitque .Ægyptiorum manu è *eum* eripuit
10 הצילו מיד מצרים׃ ויאמר יתרו
,Ægyptiorum manu è vos eruit qui Dominus Benedictus
ברוך יהוה אשר הציל אתכם מיד מצרים
manu *sub* de populum eruit qui , Parhoh manu è &
ומיד פרעה אשר הציל את־העם מתחת יד־
Dominus magnus quòd ,cognoui Nunc ,Ægyptiorum
11 מצרים׃ עתה ידעתי כי־גדול יהוה
.eos contra *superbierunt qua re in quia* , diis omnibus præ
eo quòd superbè egerunt
מכל־האלהים כי בדבר אשר [e]זדו עליהם׃
[e]זוד
sacrificia & holocaustum Moseh socer Ithro *accepit* ||Et
|| obtulit
12 [f]ויקח יתרו חתן משה עלה וזבחים
[f]לקח
Israel seniores omnes & , Aharon venit Et .Deo
לאלהים [g]ויבא אהרן וכל זקני ישראל
[g]בוא
. Deo coram Moseh socero cum panem manducandū ad
לאכל־לחם עם־חתן משה [h]לפני האלהים׃
[h]פנה in
iudicandum ad Moseh sedit & , crastino *de* fuit Et
13 [i]ויהי ממחרת וישב משה לשפט את־
[i]היה
ad vsque manè à Moseh iuxta populus stetit Et .populum
העם ויעמד העם על־משה מן־הבקר עד־
ipse quæ omnia Moseh socer vidit Et . vesperam
14 הערב׃ [i]וירא חתן משה את כל־אשר־הוא
[i]ראה
faciens tu quam ista res Quæ ‡ :dixit & ;populo *faciens* ‡
‡ faciebat ‡ Quid est hoc quod facis
עשה לעם ויאמר מה־הדבר הזה אשר אתה עשה
stat populus omnis & ,tu solus sedes tu Cur ? populo
לעם מדוע אתה יושב לבדך וכל־העם [k]נצב
[k]יצב
Moseh Dixitque ? vesperam ad vsque mane à te iuxta
15 עליך מן־בקר עד־ערב׃ ויאמר משה
. Deum inquirendum ad populus me ad *veniet* Quia :suo socero
venit
לחתנו כי־יבא אלי העם לדרש אלהים׃
inter *iudicabo* ‡ & ,me ad *veniens* ,*verbum* † eis fuerit Cùm
† causa.veniunt ‡ iudico
16 כי־יהיה להם דבר בא אלי ושפטתי בין
, Dei statuta *notificabo & :eius socium inter &* ,*virum* ‡
‡ vtrumque, & notifico
איש ובין רעהו [l]והודעתי את־[m]חקי האלהים
[l]ידע [m]חקק
Non : eum ad Moseh socer dixit Et . eius leges &
17 ואת־[n]תורתיו׃ ויאמר חתן משה אליו לא־
[n]ירה
, *marcesces Marcescendo faciens* || tu quod verbum bonum
* est
18 טוב הדבר אשר אתה עשה׃ נבל תבל
Isces. Cadendo cades.
grauis ‡ quia ,tecum † qui iste populus etiam ,tum etiam
† est ‡ supra vires tuas est res
גם־אתה גם־העם הזה אשר עמך כי־כבד
.tu solus eam facere poteris non : *res te præ*
ממך הדבר לא־[o]תוכל עשהו לבדך׃
[o]יכול
Deus erit & ,tibi consulam ,*mea voce in* ‡ audi Nunc
‡ vocem meā,
19 עתה שמע [p]בקלי איעצך ויהי אלהים
[p]קול
tu adduces || & , Deo coram populo * tu Esto .tecum
* pro || refer eius causas
עמך היה אתה לעם מול האלהים [q]והבאת אתה
[q]בוא
eos monebis Et .Deum ad *verba*
20 את־הדברים אל־האלהים׃ והזהרתה אתהם
eis notificabis & :leges & , statuta
את־[r]החקים ואת־[s]התורת [t]והודעת להם את־
[r]חקק [s]ירה [t]ידע
.facient quod opus & , *ea in ibunt* || viam
|| per quam ambulent
הדרך [u]ילכו בה ואת־המעשה אשר [x]יעשון׃
[u]הלך [x]עשה
, *virtutis* ‡ viros populo omni ex *videbis* † tu Et
† considera ‡ fortes.
21 ואתה תחזה מכל־העם אנשי־חיל
:auaritiam odientes , *veritatis* ‡ viros , Deum timentes
‡ veridicos,
יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע

principes ,centenorum principes ,millenorum principes eos super pones &
ושמת עלהם [a]שרי אלפים שרי מאות שרי
tribunos, centuriones, quinquagenarios, decanos.
populum iudicabunt Et .decem principes & quinquaginta
22 ושפטו את־העם חמשים ושרי עשרות׃
[a]שור
adducent ‡ magnam rem omnem ,erit Et .tempore omni in
בכל־עת והיה כל־הדבר הגדל יביאו
‡ referunt
alleuia * & ,ipsi iudicabunt paruam rem omnem & ,te ad
אליך וכל־הדבר הקטן ישפטו־הם [b]והקל
* ad alleuiandum te,
feceris hoc verbum Si .tecum ferent & ,te desuper
23 מעליך ונשאו אתך׃ אם את־הדבר הזה תעשה
[b]קלל
omnis etiam & ,stare poteris & Deus tibi præcepit || &
וצוך אלהים ויכלת עמד וגם כל־
|| quæ
. pace in veniet † suum locum super iste populus
העם הזה על־מקמו יבא בשלום׃
† ibi pacifice
quæ omnia fecit & ,sui soceri voci Moseh obediuit Et
24 וישמע משה לקול חתנו ויעש כל אשר
,Israel omni ex virtutis viros Moseh elegit Et .dixit
25 אמר׃ ויבחר משה אנשי־חיל מכל־ישראל
strenuos
principes ,millenorum principes .populum super capita eos dedit &
[c]ויתן אתם ראשים על־העם שרי אלפים שרי
tribunos, centuriones, quinquagenarios, & decanos.
.decem principes & ,quinquaginta principes ,centenorum
מאת שרי חמשים ושרי עשרת׃
[c]נתן
Rem † .tempore omni in populum iudicabunt Et
26 ושפטו את־העם בכל־עת את־הדבר
† Ardua referebant
paruam rem omnem & ‡ ,Moseh ad adducent duram
הקשה יביאון אל־משה וכל־הדבר הקטן
‡ & omnia parua iudicabant
abiit & :suum socerum Moseh dimisit ‡ Et .ipsi iudicabunt
27 ישפוטו הם׃ וישלח משה את־חתנו וילך
‡ deduxit
.suam terram ad sibi
לו אל־ארצו׃

CAP. XIX. יט

terra è Israel filiorum exire tertio mense In
1 בחדש השלישי [d]לצאת בני־ישראל מארץ
egressionis
[d]יצא
.Sinai desertum sunt ingressi ipsa die in ,Aegypti
מצרים ביום הזה [e]באו מדבר סיני׃
[e]בוא
desertum venerunt & ,Rephidim de sunt profecti Et
2 [f]ויסעו מרפידים ויבאו מדבר
[f]נסע
ibi est castrametatus & ,deserto in sunt castrametati & ;Sinai
סיני [g]ויחנו במדבר ויחן־שם
[g]חנה
Deum ad ascendit Moseh Et .montem contra Israel
3 ישראל נגד ההר׃ ומשה עלה אל־האלהים
Sic :dicendo ,monte è Dominus eum ad clamauit Et
ויקרא אליו יהוה מן־ההר לאמר כה
nam vocaueras,
:Israel filiis annunciabis & ,Iahacob domui dices
תאמר לבית יעקב [h]ותגיד לבני ישראל׃
[h]נגד
eleuaui Et .Ægyptiis feci quæ vidistis Vos
4 אתם [i]ראיתם אשר [k]עשיתי למצרים [l]ואשא
[i]ראה
[k]עשה
.me ad vos adduxi & ,aquilarum alas super vos
אתכם על־כנפי נשרים [m]ואבא אתכם אלי׃
[l]נשא [m]בוא
custodieritis & ,meæ voci obedieritis obaudiendo si ,nunc Et
5 ועתה אם־שמוע תשמעו [n]בקלי ושמרתם
[n]קול
,populis omnibus præ peculium * mihi eritis & ,meum pactum
את־בריתי [o]והייתם לי סגלה מכל־העמים
* tanquam thesaurus dilectus
[o]היה
regnum mihi eritis vos Et .terra omnis mihi || quia
6 כי־לי כל־הארץ׃ ואתם תהיו־לי ממלכת
|| mea est
loqueris quæ verba ‡ Hæc .sancta gens & ,sacerdotum †
כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר
† sacerdotale. ‡ sunt
seniores vocauit & ,Moseh venit Et .Israel filios ad
7 אל־בני ישראל׃ ויבא משה ויקרא לזקני
quæ ista verba omnia eis coram posuit & ,populi
העם [p]וישם לפניהם את כל־הדברים האלה אשר
[p]שום
populus omnis responderunt Et .Dominus ei præcepit
8 צוהו יהוה׃ [q]ויענו כל־העם
[q]ענה
.faciemus ,Dominus est locutus quod Omne :dixerunt & ,pariter
יחדו ויאמרו כל אשר־דבר יהוה נעשה
.Dominum ad populi verba Moseh retulit Et
[r]וישב משה את־דברי העם אל־יהוה׃
[r]שוב
te ad veniens ego Ecce :Moseh ad Dominus Dixitque
9 ויאמר יהוה אל־משה הנה אנכי בא אליך
venio
,tecum me loquendo in ,populus audiat vt ,nubis densitate in
בעב הענן בעבור ישמע העם בדברי עמך
dum loquor

tibi
Moseh nunciauit Et .seculum in credant te in etiam &
וגם־בך יאמינו לעולם [a]ויגד משה את־
[a]נגד
ad Dominus Dixitque .Dominum ad populi verba
10 דברי העם אל־יהוה׃ ויאמר יהוה אל־
; cras & ,hodie eos sanctificabis & ,populum ad Vade :Moseh
משה [b]לך אל־העם וקדשתם היום ומחר
[b]הלך
diem ad parati erunt Et .sua vestimenta lauabunt &
11 וכבסו שמלתם׃ והיו [c]נכנים ליום
[c]כון
oculis in Dominus descendet tertia die in quia ;tertium
השלישי כי ביום השלישי ירד יהוה לעיני
terminabis Et .Sinai montem super populi omnis
12 כל־העם על־הר סיני׃ והגבלת את־
pones terminū populo per circuitum,
montem in ascendere * vobis Custodimini ‡ :dicendo ,circum populum
העם סביב לאמר השמרו לכם [d]עלות בהר
‡ Cauete
* ne ascendatis
[d]עלה
,montem in tetigerit qui omnis .eius terminum in tangere & ||
ונגע [e]בקצהו כל־הנגע בהר
|| neq. tangatis
[e]קצה
quia ,manus eum in tanget Non .morietur moriendo
13 מות יומת׃ לא־תגע בו יד כי־
animal siue ;iaculabitur iaculando vel ,lapidabitur lapidando
סקול יסקל או־ירה יירה אם־בהמה
ascendent ipsi ,cornu arietis protrahendo In .viuet non ,vir siue
אם־איש לא יחיה במשך היבל המה יעלו
Cùm prolixum sonitum dederit buccina
,populum ad monte de Moseh descendit Et .montem in
14 בהר׃ וירד משה מן־ההר אל־העם
.sua vestimenta lauerunt & ,populum sanctificauit &
ויקדש את־העם ויכבסו שמלתם׃
,dies tres ad parati Estote :populum ad dixit Et
15 ויאמר אל־העם [f]היו נכנים לשלשת [g]ימים
[f]היה [g]יום
die in fuit Et .vxorem ad appropinquetis ne
16 אל־[h]תגשו אל־אשה׃ ויהי ביום
[h]נגש
fulgura & ,voces fuit & ‡ ,mane existendo in † tertio
השלישי בהית הבקר ויהי [i]קלת וברקים
† cùm esset
‡ fuerunt tonitrua.
[i]קול
; valde fortis buccinæ vox & ,montem super grauis nubes &
וענן כבד על־ההר וקל שפר חזק מאד
.castrametatione in qui populus omnis expauit &
ויחרד כל־העם אשר במחנה׃
erant in castris.
Dei occursum in populum Moseh eduxit Et
17 ויוצא משה את־העם לקראת האלהים
.montis infimo in steterunt & ,castrametatione è
מן־המחנה ויתיצבו בתחתית ההר׃
castris †
descendisset quòd facie à ,ipse totus fumabat Sinai mons Et
18 והר סיני עשן כלו מפני אשר ירד
eò
,eius fumus ascendit & :igne in Dominus eum super
עליו יהוה באש [k]ויעל עשנו
[k]עלה
.valde mons omnis expauit & ,fornacis fumus sicut
כעשן הכבשן ויחרד כל־ההר מאד׃
commotus est †
Moseh .valde se fortificans & ,iens † buccinæ vox || fuit Et
19 ויהי קול השפר הולך וחזק מאד משה
|| sonitu
† eunte,& forti existente
.voce in ei respondebat Deus & ,loquebatur
ידבר והאלהים [l]יעננו בקול׃
[l]ענה
caput ‡ super Sinai montem super Dominus descendit Et
20 וירד יהוה על־הר סיני אל־ראש
‡ verticem
.montis caput ad Moseh ad Dominus clamauit * Et ;montis
ההר ויקרא יהוה למשה אל־ראש ההר
* vocauit
:Moseh ad Dominus Dixitque .Moseh ascendit Et
21 ויעל משה׃ ויאמר יהוה אל־משה
ad ‡ destruant fortè ne ,populum in contestare ,Descende
רד העד בעם פן־יהרסו אל־
‡ terminum, vt ascendant
etiam Et .multus ‡ eis ex cadat † & ,videndum ad Dominū
22 יהוה [m]לראות ונפל ממנו [n]רב׃ וגם
† corruant
‡ multi
[m]ראה
:se sanctificabunt ,Dominum ad accedunt qui sacerdotes
הכהנים הנגשים אל־יהוה יתקדשו
[n]רבב
Moseh Dixitque .Dominus eis in diuidat * fortè ne
23 פן־יפרץ בהם יהוה׃ ויאמר משה
* diuisionem faciat
montem ad ascendere populus poterit Non :Dominum ad
אל־יהוה לא־יוכל העם לעלת אל־הר
Termina :dicendo ,nos in es contestatus tu quia :Sinai
סיני כי־אתה [o]העדתה בנו לאמר הגבל
[o]עוד
eum ad Dixitque .eum sanctifica & ,montem
24 את־ההר וקדשתו׃ ויאמר אליו
,tecum Aharon & ,tu ascende & ,descende ,Vade :Dominus
יהוה [p]לך־[q]רד ועלית אתה ואהרן עמך
[p]הלך [q]ירד

ad ascendendum ad ,† diruant ne :populus & ,sacerdotes &
והכהנים והעם אל־יהרסו לעלת אל־
Moseh Descenditque . eis in diuidat forte ne :Dominum
25 יהוה פן־יפרץ־בם: וירד משה
. eos ad dixit & ,populum ad
אל־העם ויאמר אלהם:

† terminum, diuisionem faciat

CAP. XX. כ

, ista verba omnia Deus est locutus Et
1 וידבר אלהים את כל־הדברים האלה
te eduxi qui ,tuus Deus Dominus Ego :dicendo
2 לאמר: אנכי יהוה אלהיך אשר [a]הוצאתיך
tibi erit Non .seruorum domo è , Ægypti terra è
3 מארץ מצרים מבית עבדים: לא־יהיה־לך
tibi facies Non . meas facies super ‡ alij dij
4 אלהים אחרים על־[b]פני: לא־תעשה־לך
; desuper * cælis in † quæ similitudinem omnem & ,sculptile
פסל וכל־[c]תמונה אשר בשמים ממעל
. terram sub de † aquis in quæ & ,subter de ‡ terra in ‡ quæ &
ואשר בארץ מתחת ואשר במים מתחת לארץ:
ego Quia . eis seruies * neque ,eis te incuruabis Non
5 לא־[d]תשתחוה להם ולא תעבדם כי אנכי
iniquitatem visitans ,zelotes Deus ,tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך אל קנא פקד עון
quartos super & ,tertios super ,filios super patrum
אבת על־בנים על־שלשים ועל־רבעים
,millibus misericordiam faciens Et .me odientibus
6 לשנאי: ועשה חסד לאלפים
. mea præcepta custodientibus & ;me diligentibus
לאהבי ולשמרי [e]מצותי:
: vanum in tui Dei Domini nomen feres Non
7 לא [f]תשא את־שם־יהוה אלהיך לשוא:
tulerit || qui , eum Dominus mundificabit * non quia
כי לא ינקה יהוה את אשר־ישא את־
,sabbathi diei Recordare .vanum in eius nomen
8 שמו לשוא: זכור את־יום השבת
facies & ,operabetis diebus Sex .eum sanctificandum ad
9 לקדשו: ששת ימים תעבד ועשית
Domino † sabbathum septimo die Et .tuum opus omne
10 כל־מלאכתך: ויום השביעי שבת ליהוה
, tuus filius & ,tu opus omne facies Non .tuo Deo
אלהיך לא־תעשה כל־מלאכה אתה ובנך־
, tuum animal & ,tua ancilla & ,tuus seruus ,tua filia &
ובתך עבדך ואמתך ובהמתך
diebus sex Quia . tuis portis in † qui ,tuus peregrinus &
11 [g]וגרך אשר בשעריך: כי ששת־ימים
& ,mare ,terram & , cælos Dominus fecit
עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ את־הים ואת־
Ideirco .septimo die in requieuit & ,eis in † quæ omnia
כל־אשר־בם [h]וינח ביום השביעי על־כן
. eum sanctificauit & ,quietis diei Dominus benedixit
ברך יהוה את־יום השבת ויקדשהו:
vt , tuam matrem & ,tuum patrem Honora
12 כבד את־אביך ואת־אמך למען
Dominus quam ,terram super tuos ‡ dies prolongent
13 יארכון ימיך על האדמה אשר־יהוה
14 adulterabis ‡ Non . occides Non .tibi dans * tuus Deus
15 אלהיך נתן לך: לא תרצח: לא תנאף:
tuum socium in respondebis || Non . furaberis Non
16 לא תגנב: לא־תענה ברעך
17 : tui socij domum concupisces Non .falsitatis testis
עד שקר: לא תחמד בית רעך
, eius ancillam & ,eius seruum & ,tui socij vxorem concupisces non
לא־תחמד [i]אשת [k]רעך ועבדו ואמתו
. tuo socio † quod omne & ,eius asinum & ,eius bouem &
ושורו וחמרו וכל אשר לרעך:
, lampades & , voces videntes ‡ populus omnis Et
18 וכל־העם [l]ראים את־הקולת ואת־הלפידם
,populus vidit Et .fumantē montem & ,buccinæ vocem &
ואת קול השפר ואת־ההר עשן וירא העם
ad dixerunt Et .longinquo à steterunt & ,se mouerunt &
19 [m]וינעו ויעמדו מרחק: ויאמרו אל־

[a] יצא — erunt
‡ coram me.
[b] פנה
† est
* sursum,
[c] מון
‡ est
‡ deorsum,
† subter
* coles ea.
[d] שחה
[e] צוה — assumes
[f] נשא — * innocentem iudicabit
|| assumpserit
† est,
[g] גור — † est
† sunt
[h] נוח — sabbathi.
prolongentur
‡ tui
* dat
‡ committes adulterium.
|| testificaberis in proximum tuum testimonium mendax.
* proximi
[i] איש [k] רעה — † est
‡ videbat tonitrua,
[l] ראה — sonitum
procul,
[m] נוע

loquatur ne & :audiemus & ,nobiscum tu Loquere :Moseh
משה דבר־אתה עמנו ונשמעה ואל־ידבר
Moseh Dixitque . moriamur forte ne , Deus nobiscum
20 עמנו אלהים פן־נמות: ויאמר משה
, vos tentare pro quia ,timeatis Ne : populum ad
אל־העם אל־[a]תיראו כי לבעבור [b]נסות אתכם
super eius timor esset vt & . Deus venit
בא האלהים ובעבור תהיה יראתו על־
: longinquo à † populus stetit Et .peccetis ne ;vestras facies
21 [c]פניכם לבלתי תחטאו: ויעמד העם מרחק
. Deus ibi † qua || . caliginē ad appropinquauit Moseh &
ומשה נגש אל־הערפל אשר־שם האלהים:
filios ad dices Sic : Moseh ad Dominus Dixitque
22 ויאמר יהוה אל־משה כה תאמר אל־בני
sum locutus cælis è quòd vidistis Vos : Israel
ישראל אתם [d]ראיתם כי מן־השמים דברתי
deos & , argenti deos mecum facietis Non . vobiscum
23 עמכם: לא [e]תעשון אתי אלהי כסף ואלהי
, mihi facies terra ‡ Altare . vobis facietis non auri ‡
24 זהב לא תעשו לכם: מזבח אדמה תעשה־לי
tua pacifica & ,tua holocausta illud super immolabis &
וזבחת עליו את־עלתיך ואת־שלמיך
quo loco omni in ;tuum bouem † & ,tuum pecus
את־צאנך ואת־בקרך בכל־המקום אשר
. tibi benedicam & , te ad veniam ,meum nomen faciā memorare
אזכיר את־שמי אבוא אליך וברכתיך:
eos ædificabis non ,mihi feceris lapidum altare si Et
25 ואם־מזבח אבנים תעשה־לי לא־תבנה אתהן
. illud pollues & ,illud super eleuaueris tuum gladium Cum .excisione
[f]גזית כי חרבך [g]הנפת עליה ותחלליה:
vt ,meum altare ad ascensionibus in * ascendes non Et
26 ולא־תעלה במעלת על־מזבחי אשר
. illud super tua nuditas detegatur non
לא־תגלה [h]ערותך עליו:

CAP. XXI. כא

. eorum facies ad ‡ pones quæ iudicia † hæc Et
1 ואלה המשפטים אשר [i]תשים לפניהם:
,seruiet annis sex , Hebræum seruum emeris Cùm
2 כי תקנה עבד עברי שש שנים יעבד
. gratis liberum in ‡ egredietur septimo in &
ובשבעת יצא לחפשי חנם:
suo corpore in ‡ ,fuerit ingressus suo corpore in ‡ Si
3 אם־[k]בגפו [l]יבא בגפו
eius vxor egredietur & ,ipse * mulieris dominus ‡ Si .egredietur
יצא אם־בעל אשה הוא ויצאה אשתו
peperit & ,vxorem ei dedit eius dominus Si . secum
4 עמו: אם־אדניו [m]יתן־לו אשה וילדה־
,eius domino erit ‡ ,eius nati † & vxor : filias vel , filios ei
לו בנים או בנות האשה וילדיה תהיה לאדניה
dixerit dicendo si Et . suo corpore in egredietur ipse &
5 והוא יצא בגפו: ואם־אמר יאמר
, meos filios & ,meam vxorem ,meum dominum Dilexi : seruus
העבד אהבתי את־אדני את־אשתי ואת־בני
suus dominus eum faciet accedere Et . liber egrediar non
6 לא [n]אצא חפשי: [o]והגישו אדניו
ad vel ,ostium ad eum faciet accedere & , Deos ad
אל־האלהים והגישו אל־הדלת או אל־
,subula in eius aurem eius dominus perforabit & , postem
[p]המזוזה ורצע אדניו את־אזנו במרצע
suam filiam vir vendiderit cùm & .seculum in ei seruiet &
7 ועבדו לעלם: וכי־ימכר איש את־[q]בתו
. seruorum exire secundum egredietur non ,ancillam in
לאמה לא תצא [r]כצאת העבדים:
cam desponsauit non ‡ qui , sui domini oculis in mala Si
8 אם־רעה בעיני אדניה אשר־לא יעדה
, eā vendendū ad dominabitur || non ,alieno populo eā faciet redimere &
והפדה לעם נכרי לא־ימשל למכרה
, eam desponderit suo filio si Et . eam in ipsum prauaricando in
9 בבגדו־בה: ואם־לבנו ייעדנה
alteram Si . ei faciet filiarum iudicium * secundum
במשפט הבנות יעשה־לה: אם־אחרת

vt tentaret
[a] ירא [b] נסה — coram vobis,
† procul,
[c] פנה
|| in
† erat
[d] ראה — argenteos,
[e] עשה — ‡ aureos
‡ terreum
pecudes tuas,
† boues tuos:
lapideum
excisos. Si malleum
[f] גזז [g] נוף — * per gradus
turpitudo
[h] ערה
† sunt
‡ coram eis.
[i] שום
‡ liber
‡ cum
‡ cum
[k] גוף [l] בוא — ‡ maritus
* erat,
[m] נתן — † filij
‡ erunt
[n] יצא [o] נגש — iudices,
[p] זוז
[q] בנה — quemadmodū egrediuntur serui. Si displicuerit
[r] יצא — ‡ sibi
לי
ק
|| erit potestas vendendi eam, cùm spreuerit eam.
* morem

eius *habitationem* ‡ & ,eius operimentum ,eius *carnem* ‡ sibi acceperit
[a]יקח־לו שארה [b]כסותה [c]ועֹנתה
:ei fecerit non hæc tria si Et . diminuet non
11 לא יגרע׃ ואם־שלש־אלה לא־יעשה לה
, virum *Percutiens* † . argento non || gratis egredietur &
12 ויצאה חנם אין כסף׃ [d]מכה איש
non *qui* ‡ Et . morietur moriendo , fuerit mortuus &
13 [e]ומת מות יומת׃ ואשר לא
, eius manum ad *fecit occurrere* * Deus sed , ‡ est insidiatus
צדה והאלהים אנה לידו
superbierit cum Et . *illuc fugiet quo* || locum tibi ponam &
14 [f]ושמתי לך מקום אשר ינוס שמה׃ וכי־[g]יזד
cum à ,astutia in † eum occidendum ad suum socium contra vir
איש על־רעהו להרגו בערמה מעם
, suum patrem *percutiens* ‡ Et .moriendum ad ,eum capies meo altari
15 מזבחי תקחנו למות׃ ומכה אביו
, virum *furans* ‡ Et . morietur moriendo ,suam matrem &
16 ואמו מות יומת׃ וגנב איש
moriendo ,eius manu in fuerit inuentus & , eum vendiderit &
ומכרו ונמצא בידו מות
moriendo ,suæ matri & ,suo patri maledicens Et . morietur
17 יומת׃ ומקלל אביו ואמו מות
quispiam percusserit & , viri fuerint rixati cùm Et .morietur
18 יומת׃ וכי־[h]יריבן אנשים והכה־איש
,fuerit mortuus non & , pugno vel , lapide in suum socium
את־רעהו באבן או באגרף ולא ימות
ambulauerit & , surrexerit Si : lectum in ceciderit sed
19 ונפל למשכב׃ אם־יקום והתהלך
tantùm ,percussit qui erit innocens & , *suo fulcro super platea in*
בחוץ על־משענתו ונקה המכה רק
percusserit cùm Et .*sanabit* ‡ medendo & ,dabit eius *cessationem* †
20 [i]שבתו [k]יתן ורפא ירפא׃ וכי־יכה
,virga in suam ancillam vel , suum seruum quispiam
איש את־עבדו או את־אמתו בשבט
. vindicabitur vindicando ,eius manu sub fuerit mortuus &
[l]ומת תחת ידו נקם ינקם׃
non ,steterit duobus diebus vel die si Veruntamen
21 אך אם־יום או יומים יעמד לא
fuerint rixati cùm Et . *ipse* eius argentum quia ,vindicabitur
22 יקם כי כספו הוא׃ וכי־[m]ינצו
fuerint egressi & ,prægnantem mulierem percusserint & , viri
אנשים ונגפו אשה הרה ויצאו
quemadmodum ,punietur puniendo ,mors fuerit non & ,eius nati
ילדיה ולא יהיה אסון ענוש יענש כאשר
. *iudicibus in* ‡ dabit & ,mulieris *dominus* † eum super imposuerit
[n]ישית עליו בעל האשה ונתן בפללים׃
. anima pro animam dabis & ,fuerit mors si Et
23 ואם־אסון יהיה [o]ונתתה נפש תחת נפש׃
, manu pro manum ,dente pro dentem ,oculo pro Oculum
24 עין תחת עין שן תחת שן יד תחת יד
vulnus ,adustione pro Adustionem : pede pro pedem
25 רגל תחת רגל׃ [p]כויה תחת כויה פצע
percusserit cùm Et . liuore pro liuorem ,vulnere pro
26 תחת פצע חבורה תחת חבורה׃ וכי־[q]יכה
,eum corruperit & ,suæ ancillæ oculum vel ,sui serui oculum vir
איש את־עין עבדו או־את־עין אמתו ושחתה
dentem si Et . eius oculo pro eum dimittet liberum
27 לחפשי ישלחנו תחת עינו׃ ואם־שן
liberum , excusserit suæ ancillæ dentem vel ,sui serui
עבדו או־שן אמתו [r]יפיל לחפשי
bos *conissauerit* cùm Et :eius dente pro eum dimittet
28 ישלחנו תחת שנו׃ וכי־[s]יגח שור את־
lapidando ,fuerit mortuus & ,mulierem vel , virum
איש או את־אשה ומת סקול
dominus & , eius caro comedetur non & , bos lapidabitur
יסקל השור ולא יאכל את־בשרו ובעל
, heri ab , *ipse* ‡ cornupeta bos si Et . innocens † bouis
29 השור [t]נקי׃ ואם שור נגח הוא מתמל
eum custodierit non & ,eius *dominum in fuerit contestatum* || &,nudiustertius ‡
שלשם [u]והועד בבעליו ולא ישמרנו
etiam & ,lapidabitur bos , mulierem vel virum occiderit &
[x]והמית איש או אשה השור יסקל וגם־

‡ alimentum
‡ tempus
[a]לקח
[b]כסה [c]עון
|| absque
† Qui percusserit
[d]נכה
‡ si
[e]מות
‡ ei,
* fuit causa, vt veniret
|| ad quem fugiet. Sin verò voluntariè egerit
[f]שום [g]זוד
† dolo, ab
‡ qui percusserit
‡ qui furatus fuerit.
[h]רוב
foras super baculo suo,
† damnum cessationis
‡ mederi faciet,
[i]שבת [k]נתן
[l]מות
est
[m]נצה
† maritus
‡ vt statuerent iudices.
[n]שית
[o]נתן
[p]כוה
[q]נכה
[r]נפל
cornu petierit
[s]נגח
‡ fuerit † erit
[t]נקה
‡ &
|| contestatio facta fuerit domino
[u]עוד [x]מות

,eum super fuerit posita *expiatio* Si , morietur eius dominus
30 בעליו יומת׃ אם־כפר [a]יושת עליו
fuerit impositum quod omne iuxta suæ animæ redemptionem dabit &
ונתן פדין נפשו ככל אשר־יושת
,*coniscauerit* filiam vel ,*coniscauerit* filium Si . eum super
31 עליו׃ או־בן יגח או־בת יגח
coniscauerit seruum Si .ei fiet hoc iudicium secundum
32 כמשפט הזה יעשה לו׃ אם־עבד יגח
dabit siclos triginta argenti ,ancillam vel bos
השור או אמה כסף שלשים שקלים יתן
quispiam aperuerit cùm Et .lapidabitur bos & , eius *dominus*
33 לאדניו והשור יסקל׃ וכי־יפתח איש
, eam cooperuerit non & ,cisternam quispiam foderit cùm vel ,cisternam
בור או כי־יכרה איש בר ולא [b]יכסנו
cisternæ Dominus : asinus vel , bos illuc ceciderit &
34 ונפל־שמה שור או חמור׃ בעל הבור
erit mortuum & ,eius domino restituet , argentum reddet
ישלם כסף [c]ישיב לבעליו והמת יהיה־
, sui *socij* bouem cuiuspiam bos percusserit cùm Et .sibi
35 לו׃ וכי־[d]יגף שור־איש את־שור רעהו
dimidiabunt & ,viuum bouem vendent & ;fuerit mortuus &
ומת ומכרו את־השור [e]החי [f]וחצו
Vel .dimidiabunt mortuum etiam & ,eius argentum
36 את־כספו וגם את־המת יחצון׃ או
, nudiustertius † heri ab *ipse* || cornupeta bos quòd est notum
נודע כי שור נגח הוא מתמול שלשם
bouem reddet reddendo ,eius dominus eum custodierit non &
ולא ישמרנו בעליו שלם ישלם שור
. sibi erit mortuus & , boue pro
תחת השור והמת יהיה־לו׃

CAP. XXII. כב

1 , *agnum* vel ,bouem quispiam fuerit furatus Cùm
כי יגנב־איש שור או־שה
reddet boues quinque ,eum vendiderit vel ,eum *mactauerit* &
וטבחו או מכרו חמשה בקר ישלם
. *agno* pro pecudes quatuor & , boue pro
תחת השור וארבע צאן תחת השה׃
,fuerit percussus & , fur fuerit inuentus *perfossione in* Si
2 אם־[g]במחתרת ימצא הגנב [h]והכה
sol fuerit ortus Si .*sanguines ei* ‡ non ,fuerit mortuus &
3 ומת אין לו [i]דמים׃ אם־זרחה השמש
,ei est non Si :* reddet reddendo ;*ei sanguines* ‡ ,eum super
עליו [i]דמים לו שלם ישלם אם־אין לו
fuerit inuentum inueniendo Si .*suo furto in* † vendetur &
4 ונמכר בגנבתו׃ אם־המצא תמצא
, *agnum* ‡ ad vsque asinum ad vsque boue à furtum eius manu in
בידו הגנבה משור עד־חמור עד־שה
quispiam fecerit pasci Cùm .reddet *duos* , *viuos*
5 [k]חיים [l]שנים ישלם׃ כי יבער־איש
fuerit pastum & ,suum iumentum dimiserit & ,vineam vel agrum
שדה או־כרם ושלח את־בעירה ובער
suæ vineæ bonitatem & ,sui agri bonitatem ,alterius agro in
בשדה אחר [m]מיטב שדהו ומיטב כרמו
,spinas inuenerit & ,ignis fuerit egressus Cùm . reddet
6 ישלם׃ כי־[n]תצא אש ומצאה [o]קצים
reddendo ,ager vel , seges vel ,* aceruus fuerit *comestus* ‡&
ונאכל גדיש או [p]הקמה או השדה שלם
dederit Cùm . succensionem succendens reddet
7 ישלם המבער את־הבערה׃ כי־[q]יתן
,custodiendum ad vasa vel argentum *suum socium ad* || quispiam
איש אל־רעהו כסף או־[r]כלים לשמר
, fur fuerit inuentus si :*viri* † domo è fuerit ablatum furto &
וגנב מבית האיש אם־ימצא הגנב
accedet & , fur fuerit inuentus non Si . duplicia reddet
8 ישלם שנים׃ אם־לא ימצא הגנב ונקרב
suam manum misit non si , *Deos* ad domus dominus
בעל־הבית אל־האלהים אם־לא שלח ידו
,præuaricationis verbo omni Super .sui *socij opus* in
9 במלאכת רעהו׃ על־כל־דבר־פשע
super ,vestimento super ,*agno* super ,asino super ,boue super
על־שור על־חמור על־שה על־שלמה על־

redemptio
[a]שית
cornu petierit
cornu petierit
domino
[b]כסה
[c]שוב
proximi
[d]נגף
[e]חיה [f]חצה
|| erat
† &
pecus paruum
iugulauerit
pecude.
cum perfossorio
[g]חתר
[h]נכה [i]דם
‡ erit percussor morti obnoxius.
‡ erit morti obnoxius:
* fur:
† propter furtum suum.
‡ pecus, idque viuum, duplum
[k]חיה [l]שנה
[m]יטב
[n]יצא [o]קוץ
‡ consumptus
* frugum,
[p]קום
[q]נתן
|| proximo suo
[r]כלה
† ipsius:
iudices, vt sciant
substantiam proximi
pecude,

Deos ‡ ad vſque ſhoc illud quòd dixerit qui : amiſſione omni
כל־אבדה אשר יאמר כי־הוא זה עד האלהים
, Dij ‡ condemnauerint quem : amborum verbum * veniet
[a]יבא דבר־שניהם אשר ירשיען אלהים
ad || quis dederit Si .ſuo proximo dupla reddet
10 ישלם שנים לרעהו׃ כי־[b]יתן איש אל־
animal omne & , agnum † vel , bouem vel , aſinum ſuum ſocium
רעהו חמור או־שור או־שה וכל־בהמה
abactum ‡ vel , confractum vel ,fuerit mortuum & ,cuſtodiendũ ad
לשמר [c]ומת או־נשבר או־נשבה
: eos ambos ‡ inter erit Domini Iuramentum : vidente nemine
11 אין ראה׃ שבעת יהוה תהיה בין שניהם
ſuſcipiet & . ſui proximi opus in ſuam manum miſit non ſi
אם־לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח
fuerit ablatum furto furando ſi Et .reddet non & ,eius dominus
12 בעליו ולא ישלם׃ ואם־גנב יגנב
,fuerit raptum rapiendo Si .eius domino reddet , eo cum à
13 מעמו ישלם לבעליו׃ אם־טרף יטרף
petierit cùm Et .reddet non raptum ;teſtem eum adducet
14 [d]יבאהו עד הטרפה לא ישלם׃ וכי־ישאל
vel , fuerit confractum & , ſuo proximo cum à ‡ quiſpiam
איש מעם רעהו ונשבר או־
.reddet reddendo , ſecum non eius domino ,fuerit mortuum
מת בעליו אין־עמו שלם ישלם׃
mercenarius Si .reddet non,eo cum eius dominus Si
15 אם־בעליו עמו לא ישלם אם־שכיר
;virginem quiſpiam pellexerit * cùm Et ſua mercede in ‡venit ,ipſe ‡
16 הוא בא בשכרו׃ וכי־יפתה איש בתולה
eã accelerabit accelerando † ea cũ cubuerit || &;deſpõſata eſt non quæ
אשר לא־ארשה ושכב עמה מהר ימהרנה
eam dare eius pater renuerit renuendo Si .vxorem in ſibi
17 לו לאשה׃ אם־מאן ימאן אביה [e]לתתה
Præſtigiatricem ,virginum dotem iuxta appendet argentum ,ſibi
18 לו כסף ישקל כמהר הבתולת׃ מכשפה
moriendo ,animali cum cubans † Omnis .viuificabis non
19 לא תחיה׃ כל־שכב עם־בהמה מות
præter quàm ,excindetur ‡ Diis Immolans .morietur
20 יומת׃ זבח לאלהים יחרם בלתי
:eũ opprimes non & ,populabis non peregrinum Et .ſoli Domino
21 ליהוה לבדו׃ [f]וגר לא־[g]תונה ולא תלחצנו
viduam Omnem .Ægypti terra in fuiſtis peregrini quia
22 כי־גרים הייתם בארץ מצרים׃ כל־אלמנה
,eum afflixeris affligendo Si .affligetis non pupillum &
23 [h]ויתום לא [i]תענון׃ אם־ענה תענה אתו
audiam audiendo , me ad clamauerit clamando ſi quia
כי אם־צעק יצעק אלי שמע אשמע
vos occidam & , meus naſus iraſcetur Et .eius clamorem
24 צעקתו׃ וחרה אפי והרגתי אתכם
.pupilli veſtri filij & , viduæ veſtræ vxores erunt & ;gladio in
בחרב והיו [k]נשיכם אלמנות ובניכם יתמים׃
,tecum † pauperi ,meo populo mutuaueris argentum Si
25 אם־כסף תלוה את־עמי את־העני עמך
cum ſuper ponetis Non .fœnerator ſicut ei eris non
לא־תהיה לו כנשה לא־[l]תשימון עליו
veſtimentum fueris pigneratus pignerando † Si .vſuram
26 נשך׃ אם־חבל תחבל שלמת
Quia .ei illud conuertes Solis ingredi ad vſque ‡ ,tui proximi
27 רעך עד־בא השמש [m]תשיבנו לו׃ כי
,ſuæ pelli|| eius veſtimentũ illud tantum ; eius operimentũ ipſum *
הוא [n]כסותה לבדה הוא שמלתו [o]לערו
quia , exaudiam ,me ad clamauerit cùm erit Et .dormiat quo in
במה ישכב והיה כי־יצעק אלי ושמעתי כי־
eleuato ‡ & ,maledices non Diis .ego † miſericors
28 [p]חנון אני׃ אלהים לא תקלל ונשיא
tuam Plenitudinem ‡ .maledices non tuo populo in
29 בעמך לא [q]תאר׃ מלאתך
tuorum filiorum Primogenitum . tardabis non .tuam lachrymam &
ודמעך לא תאחר בכור בניך
Septem :tuo pecori ,tuo boui facies Sic .mihi dabis
30 [r]תתן־לי׃ כן־תעשה לשרך לצאנך שבעת
.mihi eum dabis octauo die in : ſua matre cum erit diebus
ימים יהיה עם־אמו ביום השמיני תתנו־לי׃

re amiſſa : cùm dixerit quiſpiã hoc eſſe.
‡ iudices
* cauſa
[a]בוא
|| proximo ſuo
[b]נתן
† pecus,
‡ raptum
[c]מות
‡ vtrumque:
ſubſtantiam
ab
commodatum acceperit
[d]בוא
‡ à
non exiſtente
‡ eſt,
‡ propter mercedem ſuam.
* ſeduxerit
† dotando dotabit
[e]נתן
Maleficam non ſines viuere.
† coiens
‡ occidetur,
peregrino non inferes vim,
[f]גור [g]ינה
[h]יתם [i]ענה
furor meus,
[k]אנש
† qui eſt
vſurarius.
[l]שום
‡ in pignus recipiendo , in pignus receperis
‡ cùm occubuerit ſol, reſtitues illud ei.
[m]שוב
* eſt
|| eſt
[n]כסה [o]עור
† ſum. Iudicibus
‡ principi
[p]חנן [q]ארר
‡ Primitias ſemẽtis tuæ cùm fuerint maturæ & primitias vini tui (inſtar lachrymæ deſcẽdentis è torculari) offerre
[r]נתן

raptam agro in carnem & ; mihi eritis ſanctitatis viri Et
31 ואנשי־קדש [a]תהיון לי ובשר בשדה טרפה
.eam proiicietis cani : comedetis non
לא תאכלו לכלב תשלכון אתו׃

CAP. XXIII. כג

tuam manum ponas Ne .mendacij auditionem feres Non
1 לא [b]תשא שמע שוא אל־[c]תשת ידך
eris Non .iniquitatis teſtem exiſtendum ad ‡ impio cum
2 עם־רשע [d]להית [e]עד חמס׃ לא־תהיה
, lite ſuper ‡ reſpondebis non & , mala ad multos poſt
אחרי־רבים לרעת ולא־תענה על־רב
non tenuem * Et .peruertendum ad multos poſt declinandum ad
3 לנטת אחרי רבים [f]להטת׃ [g]ודל לא
tibi inimicantis boui occurreris Cùm .ſua cauſſa in decorabis
4 תהדר [h]בריבו׃ כי תפגע שור איבך
.illi eum reduces reducendo , erranti eius aſino vel
או חמרו תעה [i]השב תשיבנו לו׃
,ſuo onere ſub cubantem te odientis aſinum videris Cùm
5 כי־תראה חמור שנאך רבץ תחת [k]משאו
Non .eo cum deſeres Deſerendo : ei deſerendo à ceſſabis|| &
6 וחדלת מעזב לו עזב תעזב עמו׃ לא
mendacij verbo A .eius lite in tui egeni iudicium declinabis ‡
7 [l]תטה משפט [m]אבינך בריבו׃ מדבר־שקר
non quia , occidas ne iuſtum & innocentem & , te elongabis
תרחק [x]ונקי וצדיק אל־תהרג כי לא־
munus quia , accipies non munus Et .impium iuſtificabo
8 אצדיק רשע׃ ושחד לא [o]תקח כי השחד
peregrinũ Et .iuſtorum verba peruertet ‡ &,apertos excæcabit ‡
9 יעור פקחים ויסלף דברי צדיקים׃ [p]וגר
quia,peregrini animam noſtis vos & : opprimes non
לא תלחץ ואתם ידעתם את־נפש הגר כי־
feres annis ſex Et .Ægypti terra in fuiſtis peregrini
10 גרים הייתם בארץ מצרים׃ ושש שנים תזרע
:eius prouentum congregabis & , tuam terram
את־ארצך ואספת את־[q]תבואתה׃
comedent Et :eam dimittes & ,eam relinques ſeptimo Et
11 והשביעת תשמטנה ונטשתה ואכלו
.agri beſtia comedet eorum reſiduum & , tui populi inopes
אביני עמך ויתרם תאכל [r]חית השדה
facies diebus Sex .tua oliua , tuæ vineæ facies Sic
12 כן־תעשה לכרמך לזיתך׃ ששת ימים תעשה
requieſcat vt , ceſſabis ‡ ſeptimo die in & ,tua opera
[ſ]מעשיך וביום השביעי תשבת למען ינוח
.peregrinus & ,tuæ ancillæ filius reſpiret * &,tuus aſinus & ,tuus bos
שורך וחמרך וינפש בן־[t]אמתך [u]והגר׃
nomen & :eritis cauti ,vos ad dixi quæ omnibus in Et
13 ובכל אשר־אמרתי אליכם תשמרו ושם
ſuper audietur Non .memorabitis non aliorum deorum
אלהים אחרים לא תזכירו לא ישמע על־
.anno in mihi ages feſtum vicibus Tribus .tuum os
14 פיך׃ שלש רגלים [x]תחג לי בשנה׃
diebus Septem .cuſtodies infermentatorum Solennitatem
15 את־חג המצות תשמר שבעת ימים
tempus ad tibi præcepi quemadmodum ,infermentata comedes
תאכל מצות כאשר [y]צויתך [z]למועד
, Ægypto ex es egreſſus eo in quià : nouarum frugum menſis
חדש האביב כי־בו יצאת ממצרים
meſſis ſolennitatem Et .vacuè mea facies videbitur † non &
16 ולא־[a]יראו [b]פני ריקם׃ וחג הקציר
ſolennitatẽ & ,agro in ſeminaueris quæ ,tuorũ operũ primitiuorum
בכורי מעשיך אשר תזרע בשדה וחג
ex tua opera te colligendo in ,annum exeundo in ‡ collectionis
האסף [c]בצאת השנה באספך את־מעשיך מן־
omnis conſpicietur anno in vicibus Tribus .agro
17 השדה׃ שלש פעמים בשנה יראה כל־
immolabis Non .Domini dominatoris facies ad ‡ tuus maſculus
18 זכורך אל־פני האדן יהוה׃ לא־תזבח
pernoctabit neque , meæ victimæ ſanguinem fermentato ſuper
על־חמץ דם־זבחי ולא־[d]ילין
tuæ terræ primitiuorum Initium .manè vſque mei agni adeps 19
חלב־חגי עד־בקר׃ ראשית בכורי אדמתך

[a]היה
ſuſcipies
[b]נשא
[c]שות
‡ vt ſis teſtis mendax.
[d]חיה [e]עוד
‡ in cauſſa, vt declines
* pauperem non honorabis
[f]נטה [g]דלל
[h]ריב
[i]שוב
[k]נשא
|| deſines auxiliari ei? Auxiliando auxiliaberis
‡ peruertes
[l]נטה
[m]אבה
[n]נקה
[o]לקח
‡ excæcat videntes.
‡ peruertit
[p]גור
[q]בוא
[r]חיה
& olieto tuo.
‡ requieſces
[ſ]עשה
* requieſcat anima
[t]אמה [u]גור
[x]חגג
[y]צוה [z]יעד
quo incipiunt matureſcere fruges:
† conſpicientur coram me vacui.
[a]ראה
[b]פנה
‡ quando egreditur annus , & quando collegeris
[c]יצא
‡ coram dominatore Domino.
[d]לון
Primitias

hœdum coques . Non .tui Dei Domini domum † adduces
תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תְבַשֵּׁל גְּדִי
,te coram angelum mittens ‡ ego Ecce .suæ matris lacte in
20 בַּחֲלֵב אִמּוֹ׃ הִנֵּה אָנֹכִי שֹׁלֵחַ מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ
locum in te introducédum ad & , via in te custodiendum ad
לִשְׁמָרְךָ בַּדָּרֶךְ וְלַהֲבִיאֲךָ אֶל־הַמָּקוֹם
.eius voce in ‡ audi & ,eius faciebus à te Obserua † .paraui quem
21 אֲשֶׁר הֲכִנֹתִי׃ הִשָּׁמֶר מִפָּנָיו וּשְׁמַע בְּקֹלוֹ
, vestræ præuaricationi parcet non quia, ,eum in sis rebellis ‡ ne
אַל־תַּמֵּר בּוֹ כִּי לֹא יִשָּׂא לְפִשְׁעֲכֶם
audiendo si Quia .eius interiori * in meum nomen quia
22 כִּי שְׁמִי בְּקִרְבּוֹ׃ כִּי אִם־שָׁמוֹעַ
inimicabor & , loquar|| quæ omnia feceris & ,eius vocè audieris
תִּשְׁמַע בְּקֹלוֹ וְעָשִׂיתָ כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר וְאָיַבְתִּי
ibit Quia .te coarctantes , coarctabo & ,tuis inimicis
23 אֶת־אֹיְבֶיךָ וְצַרְתִּי אֶת־צֹרְרֶיךָ׃ כִּי־יֵלֵךְ
, Emoræum ad te introducet & ,te ante meus angelus
מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וֶהֱבִיאֲךָ אֶל־הָאֱמֹרִי
,Iebusæú &,Chiuuæum , Chenahanæú &, Perizæum &, Chitthæú &
וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַכְּנַעֲנִי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי
neque , eorum diis te incuruabis Non .cum succidam &
24 וְהִכְחַדְתִּיו׃ לֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה לֵאלֹהֵיהֶם וְלֹא
destruendo quoniá:eorú opera secundú facies non &,eis seruies
תָעָבְדֵם וְלֹא תַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיהֶם כִּי הָרֵס
.eorum statuas confringes confringendo & ,eos destrues
תְּהָרְסֵם וְשַׁבֵּר תְּשַׁבֵּר מַצֵּבֹתֵיהֶם׃
.tuo pani benedicet & ,vestro Deo Domino seruietis Et
25 וַעֲבַדְתֶּם אֵת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּבֵרַךְ אֶת־לַחְמְךָ
.tuo interiori de ‡ infirmitatem remouebo & ; tuis aquis &
וְאֶת־מֵימֶיךָ וַהֲסִרֹתִי מַחֲלָה מִקִּרְבֶּךָ׃
Numerum .tua terra in sterilis & abortiens erit Non
26 לֹא תִהְיֶה מְשַׁכֵּלָה וַעֲקָרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת־מִסְפַּר
,te ante mittam meum Terrorem .complebo tuorú dierú
27 יָמֶיךָ אֲמַלֵּא׃ אֶת־אֵימָתִי אֲשַׁלַּח לְפָנֶיךָ
dabo & , eis in ingredieris quibus* :populum omnem frangam‡ &
וְהַמֹּתִי אֶת־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר תָּבֹא בָּהֶם וְנָתַתִּי
mittam Et .|| ceruicem te ad tuos inimicos omnes
28 אֶת־כָּל־אֹיְבֶיךָ אֵלֶיךָ עֹרֶף׃ וְשָׁלַחְתִּי
,Chiuuæum expellet & : te ante crabronem
אֶת־הַצִּרְעָה לְפָנֶיךָ וְגֵרְשָׁה אֶת־הַחִוִּי אֶת־
eum eiiciam Non .tuis faciebus à Chittæum & , Chenahanæum
29 הַכְּנַעֲנִי וְאֶת־הַחִתִּי מִלְּפָנֶיךָ׃ לֹא אֲגָרְשֶׁנּוּ
, desolata terra sit forte ne ;vno anno in tuis faciebus à
מִפָּנֶיךָ בְּשָׁנָה אֶחָת פֶּן־תִּהְיֶה הָאָרֶץ שְׁמָמָה
paulatim Paulatim .agri bestia te super multiplicetur &
30 וְרַבָּה עָלֶיךָ חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ מְעַט מְעַט
hæredes & fructifices donec .tuis faciebus à eum eiiciam
אֲגָרְשֶׁנּוּ מִפָּנֶיךָ עַד אֲשֶׁר תִּפְרֶה וְנָחַלְתָּ
, Suph mari à tuum terminum ponam Et .terram
31 אֶת־הָאָרֶץ׃ וְשַׁתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ מִיַּם־סוּף
quia : flumen ad vsque deserto à & ,Pelistim mare ad vsque &
וְעַד־יָם פְּלִשְׁתִּים וּמִמִּדְבָּר עַד־הַנָּהָר כִּי
.tuis facieb. à eos eiicies & , terræ habitatores vestra manu in dabo
אֶתֵּן בְּיֶדְכֶם אֵת יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ וְגֵרַשְׁתָּמוֹ מִפָּנֶיךָ׃
fœdus eorum diis & , eis † percuties Non
32 לֹא־תִכְרֹת לָהֶם וְלֵאלֹהֵיהֶם בְּרִית׃
faciant peccare forte ne ,tua terra in habitabunt Non
33 לֹא יֵשְׁבוּ בְּאַרְצְךָ פֶּן־יַחֲטִיאוּ
tibi erit quia ,eorum deos colueris cùm ,mihi te
אֹתְךָ לִי כִּי תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם כִּי־יִהְיֶה לְךָ
,offendiculum in
לְמוֹקֵשׁ׃

† in ‡ mitto בוא a לאך b — † Caue ‡ vocem ‡ exarcerbes כון c קול d מרה e — נשא f * medio || loquor, od'o habebo odio habentes te: צרר g הלך h — שחה i coles eos, — יצב k coletis Dominum Deum vestrum, ‡ è medio tui מים l סור m — יום n המם o בוא p ‡ perdam * ad quem ingredieris. || vertentes. נתן q פנה r — חיה s crescas — שות t — † cum כרת v — laqueum. יקש u

CAP. XXIIII. כד

,tu Dominum ad Ascende :dixit Mosch ad Et
1 וְאֶל־מֹשֶׁה אָמַר עֲלֵה אֶל־יְהוָה אַתָּה
senioribus è septuaginta & , Abihu & , Nadab ,Aharon &
וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי
Mosch accedat Et .longinquo de vos incuruabitis & ,Israel
2 יִשְׂרָאֵל וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם מֵרָחֹק׃ וְנִגַּשׁ מֹשֶׁה
populus & ,appropinquent non ipsi & ,Dominum ad tantum
לְבַדּוֹ אֶל־יְהוָה וְהֵם לֹא יִגָּשׁוּ וְהָעָם

procul. שחה x בדד z נגש y

populo narrauit & ,Mosch venit Et .eo cum ascendet non
3 לֹא יַעֲלוּ עִמּוֹ׃ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וַיְסַפֵּר לָעָם
respondit Et .iudicia omnia & ,Domini verba omnia
אֵת כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וְאֵת כָּל־הַמִּשְׁפָּטִים וַיַּעַן
verba Omnia :dixerunt & , vna voce populus omnis
כָּל־הָעָם קוֹל אֶחָד וַיֹּאמְרוּ כָּל־הַדְּבָרִים
Mosch scripsit Et .faciemus, Dominus est locutus quæ
4 אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֵת
altare ædificauit & ,mane in manicauit &, Domini verba omnia
כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה וַיַּשְׁכֵּם בַּבֹּקֶר וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ
duodecim secundum statuas duodecim & , monte sub
תַּחַת הָהָר וּשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה מַצֵּבָה לִשְׁנֵים עָשָׂר
,Israel filiorum pueros misit Et .Israel tribus
5 שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁלַח אֶת־נַעֲרֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
pacifica sacrificia sacrificauerút &,holocausta fecerunt ascendere &
וַיַּעֲלוּ עֹלֹת וַיִּזְבְּחוּ זְבָחִים שְׁלָמִים
,sanguinis dimidium Mosch cepit Et .vitulos Domino
6 לַיהוָה פָּרִים׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה חֲצִי הַדָּם
super sparsit sanguinis dimidium & , crateribus in posuit &
וַיָּשֶׂם בָּאַגָּנֹת וַחֲצִי הַדָּם זָרַק עַל־
auribus in legit & ,fœderis librum cepit Et .altare
7 הַמִּזְבֵּחַ׃ וַיִּקַּח סֵפֶר הַבְּרִית וַיִּקְרָא בְּאָזְנֵי
faciemus ,Dominus est locutus quæ Omnia .dixerunt & populi
הָעָם וַיֹּאמְרוּ כֹּל אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה נַעֲשֶׂה
super sparsit & ,sanguinem Mosch cepit Et .audiemus &
8 וְנִשְׁמָע׃ וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּזְרֹק עַל־
Dominus pepigit quod , fœderis sanguis Ecce :dixit & ,populi
הָעָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה דַם־הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה
Mosch ascendit Et .his verbis omnibus super vobiscum
9 עִמָּכֶם עַל כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיַּעַל מֹשֶׁה
senioribus è septuaginta & , Abihu & , Nadab , Aharon &
וְאַהֲרֹן נָדָב וַאֲבִיהוּא וְשִׁבְעִים מִזִּקְנֵי
eius pedibus sub & .Israel Deum viderunt Et .Israel
10 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּרְאוּ אֵת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וְתַחַת רַגְלָיו
cælorum corpus † sicut & , saphyri lateris † opus sicut ||
כְּמַעֲשֵׂה לִבְנַת הַסַּפִּיר וּכְעֶצֶם הַשָּׁמַיִם
misit non Israel filiorum separatos ‡ ad Et .puritate † in
11 לָטֹהַר׃ וְאֶל־אֲצִילֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא שָׁלַח
comederunt & , Deum viderunt Et .suam manum
יָדוֹ וַיֶּחֱזוּ אֶת־הָאֱלֹהִים וַיֹּאכְלוּ
Ascende : Mosch ad Dominus Dixitque .biberunt &
12 וַיִּשְׁתּוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עֲלֵה
tabulas tibi dabo & :ibi esto & ,montem in me ad
אֵלַי הָהָרָה וֶהְיֵה־שָׁם וְאֶתְּנָה לְךָ אֶת־לֻחֹת
scripsi quæ ,mandatum & legem & , lapideas
הָאֶבֶן וְהַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה אֲשֶׁר כָּתַבְתִּי
;eius minister Iehosuah & ,Mosch surrexit Et .eos docendum ad
13 לְהוֹרֹתָם׃ וַיָּקָם מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ מְשָׁרְתוֹ
seniores ad Et .Dei montem in Mosch ascendit &
14 וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הַר הָאֱלֹהִים׃ וְאֶל־הַזְּקֵנִים
.vos ad reuertamur donec ,hoc in nobis Sedete : dixit
אָמַר שְׁבוּ־לָנוּ בָזֶה עַד אֲשֶׁר־נָשׁוּב אֲלֵיכֶם
,verborum dominus quis † :vobiscum ‡ Chur & Aharon ecce Et
וְהִנֵּה אַהֲרֹן וְחוּר עִמָּכֶם מִי־בַעַל דְּבָרִים
operuit & , montem in Mosch ascendit Et .eos ad accedat
15 יִגַּשׁ אֲלֵהֶם׃ וַיַּעַל מֹשֶׁה אֶל־הָהָר וַיְכַס
Domini gloria habitauit Et .montem nubes
16 הֶעָנָן אֶת־הָהָר׃ וַיִּשְׁכֹּן כְּבוֹד־יְהוָה
;diebus sex nubes eum operuit & ,Sinai montem super
עַל־הַר סִינַי וַיְכַסֵּהוּ הֶעָנָן שֵׁשֶׁת יָמִים
.nubis medio è septimo die in Mosch ad clamauit Et
וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מִתּוֹךְ הֶעָנָן׃
vertice in comedens ignis sicut Domini gloriæ aspectus Et
17 וּמַרְאֵה כְּבוֹד יְהוָה כְּאֵשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ
.Israel filiorum oculis in montis
הָהָר לְעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
ascendit & ,nubis medium in Mosch est ingressus Et
18 וַיָּבֹא מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הֶעָנָן וַיַּעַל
,dies quadraginta monte in Mosch fuit Et .montem in
אֶל־הָהָר וַיְהִי מֹשֶׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם
.noctes quadraginta &
וְאַרְבָּעִים לָיְלָה׃

עלה a — ענה b — surrexit manè בכר c — שנה d יצב e — immolauerunt עלה f — פרר g — לקח h חצה — שום k — ראה l — || erat † lapidis ‡ aspectus לבן m — † serenitate. ‡ principes חזה n — שתה o — נתן q לוח p — ירה r — קום s שרת t — Manete hic, ישב u — ‡ sunt † quisquis habuerit causas, נגש x כסה y — vocauit — ardens

CAP. XXV. כה

:dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
.eleuationem mihi accipient & ,Iſrael filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל ויקחו־לי תרומה
,eius cor eum faciet ſpontaneum quem viro omni Ab
מאת כל־איש אשר [a]ידבנו לבו
quam eleuatio † iſta Et .meam eleuationem capietis
3 [b]תקחו את־תרומתי׃ וזאת התרומה אשר
,hyacinthũ Et ;æs & ,argentum & ,Aurum :eis cum à || capietis
4 תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת׃ ותכלת
.capras * & ,byſſum & ,cocci vermiculum & ‡ ,purpuram &
5 וארגמן ותולעת [c]שני ושש ועזים׃
ligna & ,taxorum pelles & ,rubricatas arietum pelles Et
6 [d]וערת אילם מאדמים וערת תחשים ועצי
oleo † aromata ,luminari † Oleum .Sittim
7 [e]שטים׃ שמן [f]למאר בשמים לשמן
,onychis Lapides .aromatum ſuffimento ‡ & ,vnctionis
המשחה ולקטרת הסמים׃ אבני־שהם
.pectorali ‡ & ,Ephod ‡ plenitudinum lapides &
ואבני מלאים לאפד ולחשן׃
.eorum medio in habitabo & ,ſanctuarium mihi facient Et
8 [g]ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם׃
ſimilitudinem ,te faciens videre ego quæ omnia Secundum
9 ככל אשר אני מראה אותך את [h]תבנית
.facietis ſic & ,eius vaſorũ omniũ ſimilitudinem & ,tabernaculi
המשכן ואת תבנית כל־[i]כליו וכן תעשו׃
† dimidium & cubiti Duo .Sittim ligna || arcam facient Et
10 ועשו ארון עצי שטים [k]אמתים וחצי
cubitus & :eius latitudo dimidium & cubitus & :eius longitudo
ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה
.mundo auro eam operies Et .eius ſtatura ‡ dimidium &
11 וחצי [l]קמתו׃ [m]וצפית אתו זהב טהור
coronam eam ſuper facies & :eam operies foris à & domo à ‡
מבית ומחוץ תצפנו [n]ועשית עליו [o]זר
,auri || anulos quatuor ei fundes Et .vndiquaque auri *
12 זהב סביב׃ ויצקת לו ארבע טבעת זהב
ſuper anulos duos & ,eius angulis quatuor ſuper pones &
ונתתה על ארבע פעמתיו [p]ושתי טבעת על־
.ſecunda * eius coſta ſuper ‡ anulos duos & ,vna ‡ eius coſta †
צלעו האחת ושתי טבעת על־צלעו [p]השנית׃
.auro eos cooperies & ,Sittim lignorum || vectes facies Et
13 [q]ועשית בדי עצי שטים [r]וצפית אתם זהב׃
arcæ coſtas ſuper † annulos in vectes induces Et
14 [ſ]והבאת את־הבדים בטבעת על צלעת הארן
erunt arcæ anulis In .eis in ‡ arcam portandum ad
15 [t]לשאת את־הארן בהם׃ בטבעת הארן [u]יהיו
arcam ad dabis ‡ Et ,ea ab remouebuntur non ,vectes
16 הבדים לא [x]יסרו ממנו׃ [y]ונתת אל־הארן
opertorium * facies Et .tibi dabo quod teſtimonium
17 את [z]העדת אשר אתן אליך׃ ועשית כפרת
:eius longitudo || dimidij & duorum Cubitorum .mundo auro
זהב טהור [a]אמתים [b]וחצי ארכה
Cherubim duos facies Et .eius latitudo dimidij & cubiti &
18 ואמה וחצי רחבה׃ ועשית שנים כרבים
extremitatibus duabus à eos facies ductili ‡ ;auro †
זהב [c]מקשה תעשה אתם משני קצות
hinc externo ab vnum Cherub fac Et .propitiatorij
19 הכפרת׃ ועשה כרוב אחד מקצה מזה
facietis propitiatorio à :inde extremo ab alterum Cherub &
וכרוב־אחד מקצה מזה מן־הכפרת תעשו
erunt Et .eius extremitatibus duabus ſuper ,Cherubim
20 את־הכרבים על־שני קצותיו׃ והיו
tegentes ſupernè alas expandentes Cherubim
הכרבים פרשי כנפים למעלה סככים
ad vir * eorum facies & ,propitiatorium ſuper ſuis alis in
בכנפיהם על־הכפרת [d]ופניהם איש אל־
.Cherubim facies erunt propitiatorium ad ,ſuum fratrem
אחיו אל־הכפרת יהיו פני הכרבים׃
,deſuper arcam ſuper propitiatorium dabis || Et
21 ונתת את־הכפרת על־הארן מלמעלה

oblationem
[a] נדב oblationem † eſt
[b] לקח || ab
‡ coccum bis tinctum,
* pilos caprarum.
[c] שן [d] עור † pro
[e] שוט [f] אור ‡ pro
‡ pro
[g] עשה facio
[h] בנה
[i] כלה || è lignis † erit
[k] אמה ‡ altitudo
[l] קום
[m] צפה ‡ intrinſecus & extrinſecus
[n] עשה
[o] זרה * auream || aureos,
[p] שנה † latere ‡ vno, ‡ in latere * ſecundo. || è lignis
[q] עשה
[r] צפה [ſ] בוא † qui ſunt in lateribus ‡ cum
[t] נשא [u] היה ‡ pones in arca
[x] סור [y] נתן * propitiatorium ex
[z] עוד || erit
[a] אמה
[b] לשר † aureos: ‡ auro
[c] קשה
* erit altera ad alteram,
[d] פנה
|| Pones

,te ad † dabo quod ,teſtimonium dabis arcam ad || &
ואל־הארן תתן את־העדת אשר אתן אליך׃
propitiatorio deſuper tecum loquar & ,ibi tibi conueniam Et
22 [a]ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפרת
,teſtimonij arcam ſuper qui Cherubim duos inter de
מבין שני הכרבים אשר על־ארון העדת את
.Iſrael filios ad tibi præcipiam quæ omnia
כל־אשר אצוה אותך אל־בני ישראל׃
:eius lõgitudo duorũ Cubitorũ .Sittim ligna menſam facies Et
23 ועשית שלחן עצי [b]שטים אמתים ארכו
.eius ſtatura dimidium & cubitus & :eius latitudo cubitus &
ואמה רחבו ואמה וחצי [c]קמתו׃
auri coronam ei facies & ,mundo auro eam teges Et
24 וצפית אתו זהב טהור ועשית לו [d]זר זהב
.circum palmæ ‡ clauſuram ei facies Et .vndiquaque
25 סביב׃ ועשית לו מסגרת טפח סביב
ei facies Et .circum eius clauſuræ auri ‡ coronam facies Et
26 ועשית זר־זהב למסגרתו סביב׃ ועשית לו
quatuor ſuper annulos dabis * & ,auri anulos quatuor
ארבע טבעת זהב ונתת את־הטבעת על ארבע
clauſuræ regione E .eius pedibus quatuor || qui angulis
27 [e]הפאת אשר לארבע רגליו׃ [f]לעמת המסגרת
portandum ad ,vectibus domos in † ,anuli erunt
תהיין הטבעת [g]לבתים לבדים [h]לשאת את־
operies & ,Sittim ligna ‡ vectes facies Et .menſam
28 השלחן׃ [i]ועשית את־הבדים עצי [k]שטים [l]וצפית
facies Et .menſa illis in portabitur & ;auro eos
29 אתם זהב ונשא־בם את־השלחן׃ ועשית
,eius calamos medios & ,eius cochlearia & ,eius ſcutellas
קערתיו [m]וכפתיו [n]וקשותיו
facies mundum aurum ;eis in ‡ libabitur quibus ,eius cyathos &
[o]ומנקיתיו אשר [p]יסך בהן זהב טהור תעשה
meæ facies ad || facierũ panem menſam ſuper dabis * Et .eos
30 אתם׃ [q]ונתת על־השלחן לחם [r]פנים לפני
Ductile ,mundo auro † candelabrum facies Et .iugiter
31 תמיד׃ ועשית [ſ]מנרת זהב טהור מקשה
,eius calices ,eius calamus & eius Femur † candelabrum fiet
תיעשה המנורה ירכה וקנה גביעיה
ſex Et .erunt ipſo ex eius flores & ,eius poma ‡
32 כפתריה ופרחיה ממנה יהיו׃ וששה
candelabri calami tres :eius lateribus è egredientes ‡ calami
קנים יצאים [t]מצדיה שלשה קני מנרה
eius latere ex candelabri calami tres & ,vno eius latere ex
מצדה האחד ושלשה קני מנרה מצדה
,vno calamo in amygdalati calices Tres .ſecundo *
33 השני׃ שלשה גבעים משקדים בקנה האחד
calamo in amygdalati calices tres & :flos & ,pomum ||
כפתר ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה
egredientibus calamis ſex ſic :flos & pomum ‡ ,vno
האחד כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים
,amygdalati calices quatuor † candelabro in Et .candelabro è
34 מן־המנרה׃ ובמנרה ארבעה גבעים משקדים
calamis duobus ſub pomum ‡ Et .eius flores & ,eius poma ‡
35 כפתריה ופרחיה׃ וכפתר תחת [u]שני הקנים
pomum * & ,ipſo ex calamis duobus ſub pomum * & ,ipſo ex
ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר
egredientibus calamis ſex :ipſo ex calamis duobus ſub
תחת־שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים
:erunt ipſo ex eorum calami & ,eorum Poma .candelabro è
36 מן־המנרה׃ כפתריהם [u]וקנתם ממנה יהיו
facies Et .mundum aurum † ,vnum ductile ipſum totum
37 כלה מקשה אחת זהב טהור׃ ועשית את־
faciet ‡ lucere & ,eius lucernas faciet aſcendere ‡ & :ſeptem eius lucernas
נרתיה שבעה והעלה את־נרתיה [x]והאיר
* eius receptacula & ,ipſius forcipes Et .eius facierum latus ſuper
38 על־עבר פניה׃ ומלקחיה ומחתתיה
illud faciet † mundi auri Talentum || mundo auro
39 זהב טהור׃ ככר זהב טהור יעשה אתה
fac & ,vide Et .iſtis vaſis omnibus cum ‡
40 את כל־[y]הכלים האלה׃ וראה ועשה
.monte in es factus videre tu quam ,eorum ſimilitudinẽ in ‡
[z]בתבניתם אשר־אתה מראה בהר׃

|| in arca pones † tibi.
tecum
[a] יעד quod eſt
è lignis
[b] שוט altitudo
[c] קום
[d] זרה ‡ quatuor digitorum in circuitu. ‡ auream
* pones
|| ſunt
[e] פאה
[f] עמת † qui recipient vectes,
[g] בית
[h] נשא ‡ è lignis
[i] עשה
[k] שוט
[l] צפה
[m] כפף
[n] קשה ‡ ex auro mundo
[o] נקה [p] נסך * pones || coram me
[q] נתן [r] פנה † ex
[ſ] נור † Haſtile ‡ ſphærulæ ‡ egredientur
[t] צדד * altero || ſphærula,
‡ ſphærula
† erunt
‡ ſphærulæ ‡ ſphærula
[u] שנה * ſphærula
Sphærulæ
[u] קנה † ex auro mundo. ‡ accendere facies, vel diſponet ‡ facies contra faciem eius.
[x] אור * ex || Et talento † facies ‡ & omnia vaſa iſta
[y] כלה ‡ ſecundum
[z] בנה

incaſtraturæ e-
erant
ᵃשנה
|| vel gradus ſcalæ
† altera ad alteram:
‡ latus meridianum.
ᵇפאה ᶜימן
ᵈ ᵉשנה
‡ incaſtraturis
* incaſtraturis
|| lateri
† ſecundo
‡ plagam
‡ argenteas,
* alteram.
|| occidentem,
ᶠים
ᵍהיה
infernè,
* geminatæ
ʰתאם
ⁱתמם
argenteæ,
alteram.
ᵏשנה
ˡעשה
‡ è
* lateris
ᵐשוט
† ſecundi,
‡ lateris
‡ occidentem.
ⁿים
ᵒתוך
* erit tranſiens
ᵖקצה
|| ex
† loca
ᑫבית
ʳצפה
‡ diſpoſitionem
‡ quam
ˢקום
* ex
ᵗראה
|| opere phrygionico facies
ᵘשן
† cum figuris
‡ pones
ˣוו
pones
intra velum
ʸבוא
ᶻעוד
ᵃנתן
ᵇשום

tabulæ *manus* Duæ ,vnius tabulæ latitudo ,cubiti
17 האמה רחב הקרש האחד : ᵃשתי ידות לקרש
vni || diſpoſitæ † *ad qualibet* *ſuam ſororem* : ſic facies
האחד משלבת אשה אל־אחתה כן תעשה
tabulas facies Et .tabernaculi tabulis omnibus
18 לכל קרשי המשכן : ועשית את־הקרשים
. auſtrum ad *meridiei angulum* ‡ ad tabulas viginti ,tabernaculo
למשכן עשרים קרש ᵇלפאת נגבה ᶜתימנה :
viginti ſubter facies argenti baſes quadraginta Et
19 וארבעים אדני־כסף תעשה תחת עשרים
duabus ,vnam tabulam ſubter baſes duas ,tabulas
הקרש ᵈשני אדנים תחת־הקרש האחד ᵉלשתי
duabus ,vnam tabulam ſubter baſes duas & ;eius *manibus* ‡
ידתיו ושני אדנים תחת־הקרש האחד לשתי
angulum ‡ *ad ſecundæ* † tabernaculi *coſtæ* || Et . eius *manibus**
20 ידתיו : ולצלע המשכן השנית לפאת
earum baſes quadraginta Et .tabulas viginti ,aquilonis
21 צפון עשרים קרש : וארבעים אדניהם
baſes duas & ,vnam tabulam ſubter baſes duas ,*argenti* ‡
כסף שני אדנים תחת הקרש האחד ושני אדנים
,*mare* || ad tabernaculi latera ad Et .*vnam* * tabulam ſubter
22 תחת הקרש האחד : ולירכתי המשכן ᶠימה
facies tabulas duas Et . tabulas ſex facies
23 תעשה ששה קרשים : ושני קרשים תעשה
erunt Et . duobus lateribus in tabernaculi angulis in
24 למקצעת המשכן בירכתים : ᵍויהיו
eius caput . ſuper perfectæ * erunt pariter & ,*infra de* geminatæ
ʰתאמם מלמטה ויחדו יהיו ⁱתמים על־ראשו
duobus in ,ipſis ambabus erit Sic .vnum annulum ad
אל־הטבעת האחת כן יהיה לשניהם לשני
earum baſes & ,tabulæ octo erunt Et .erunt angulis
25 המקצעת יהיו : והיו שמנה קרשים ואדניהם
tabulam ſubter baſes Duæ .baſes ſedecim *argenti*
כסף ששה עשר אדנים שני אדנים תחת הקרש
facies Et .*vnam* tabulam ſubter baſes duæ & ,vnam
26 האחד ᵏושני אדנים תחת הקרש האחד : ˡועשית
tabernaculi *coſtæ* * tabulis quinque Sittim lignis ‡ vectes
בריחם עצי ᵐשטים חמשה לקרשי צלע־המשכן
tabernaculi *coſtæ* * tabulis vectes quinque Et .vnius
27 האחד : וחמשה בריחם לקרשי צלע־המשכן
tabernaculi *coſtæ* ‡ tabulis vectes quinque & ,*ſecundæ* †
השנית וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן
medio in medius vectis Et .*mare* ‡ ad latera duo ad
28 לירכתים ⁿימה : והבריח ᵒהתיכן בתוך
Et . extremum ad extremo ab *penetrans* * tabularum
29 הקרשים מברח מן־ᵖהקצה אל־הקצה : ואת־
auro || facies earum annulos & ,auro teges tabulas
הקרשים תצפה זהב ואת־טבעתיהם תעשה זהב
.auro vectes cooperies & ,vectibus *domos* †
ᑫבתים לבריחם ʳוצפית את־הבריחם זהב :
quod ‡ . eius *iudicium* ‡ ſecundum tabernaculum eriges Et
30 ˢוהקמת את־המשכן כמשפטו אשר
, hyacintho * velum facies Et .monte in videre es factus
31 ᵗהראית בהר : ועשית פרכת תכלת
cogitantis *opus* || :retorta byſſo & ,cocci vermiculo & ,purpura &
וארגמן ותולעת ᵘשני ושש משזר מעשה חשב
ſuper illud *dabis* ‡ Et .Cherubim † illud *faciet*
32 יעשה אתה כרבים : ונתתה אתה על־
earum vncini (&) ,auro obductis Sittim columnis quatuor
ארבעה עמודי שטים מצפים זהב ˣוויהם
dabis Et .argenteas baſes quatuor ſuper aurei
33 זהב על־ארבעה אדני־כסף : ונתתה את־
domo à illuc introduces & ,vncinos ſubter velum
הפרכת תחת הקרסים ʸוהבאת שמה מבית
velum diuidet & .teſtimonij arcam *veli*
לפרכת את ארון ᶻהעדות והבדילה הפרכת
. ſanctitatum ſanctitatem inter & ,ſanctitatem inter vobis
לכם בין הקדש ובין קדש הקדשים :
ſanctitate in teſtimonij arcam ſuper propitiatorium pones Et
ᵃונתת את־הכפרת על ארון העדת בקדש
,velum extra *ab* menſam pones Et .ſanctitatum 34
35 הקדשים : ᵇושמת את־השלחן מחוץ לפרכת

CAP. XXVI. כו

,*retortam byſſum* ,cortinis decem facies tabernaculum Et
1 ואת־המשכן תעשה עשר יריעת שש משזר
. *opus* ‡ Cherubim .cocci *vermiculum* & ,*purpuram & hyacinthum &*
ותכלת וארגמן ותלעת ᵃשני כרבים מעשה
vnius cortinæ Longitudo . *eos* facies *cogitantis*
2 חשב תעשה אתם : ארך היריעה האחת
cubito in † quatuor latitudo & .*cubito in* || viginti & octo *
שמנה ועשרים באמה ורחב ארבע באמה
. cortinis omnibus ‡ vna Menſura .vnius cortinæ
היריעה האחת מדה אחת לכל־היריעת :
ad mulier * coniunctæ erunt cortinæ Quinque
3 חמש היריעת ᵇתהיין חברת אשה אל־
.*ſuam ſororem ad quaque* || coniunctæ cortinæ quinque & ,*ſuam ſororem*
אחתה וחמש יריעת חברת אשה אל־אחתה :
cortinæ *labium* *ſuper* † hyacinthi laqueolos facies Et
4 ᶜועשית ᵈללאת תכלת על ᵉשפת היריעה
labio ‡ in facies ſic & : coniunctione in extremo ab vnius
האחת מקצה בחברת וכן תעשה בשפת
Quinquaginta . ſecundæ coniunctione in extremæ cortinæ
5 היריעה ᶠהקיצונה במחברת ᵍהשנית : חמשים
laqueolos quinquaginta & , vna cortina in facies laqueolos
ללאת תעשה ביריעה האחת וחמשים ללאת
. ſecundæ coniunctione in † quæ ,cortinæ extremo in facies
6 תעשה בקצה היריעה אשר במחברת השנית
facies Et .*ſuam ſororem ad quaque anſulæ* *Suſcipientes*
מקבילת הללאת אשה אל־אחתה : ועשית
vnāquamq. || cortinas coniunges & ,auri vncinos quinquaginta
חמשים קרסי זהב וחברת את־היריעת אשה
.vnum tabernaculum erit & ,vncinis *in ſuam ſororem ad*
אל־אחתה בקרסים והיה המשכן אחד :
: tabernaculū ſuper *tentorium in* ‡ caprarum †, cortinas facies Et
7 ועשית יריעת עזים לאהל על־המשכן
cortinæ Longitudo ,eas facies cortinas vndecim
8 עשתי־עשרה יריעת תעשה אתם : ארך היריעה
cortinæ *cubito in* quatuor latitudo & *cubito in* triginta vnius
האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה היריעה
. cortinis vndecim † vna Menſura .vnius
האחת מדה אחת לעשתי־עשרה יריעת :
ſex & ,ſeorſum cortinas quinque coniunges Et
9 וחברת את־חמש היריעת ʰלבד ואת־שש
e ſextam cortinam duplicabis & :ſeorſum cortinas
היריעת לבד וכפלת את־היריעה הששית אל־
laqueolos quinquaginta facies Et .*tentorij facierum regione*
10 מול ⁱפני האהל : ועשית חמשים ללאת
; coniunctione in extremæ vnius cortinæ *labium* *ſuper*
על שפת היריעה האחת הקיצנה בחברת
coniunctionis cortinæ *labium* *ſuper* laqueolos quinquaginta &
וחמשים ללאת על שפת היריעה החברת
: quinquaginta æreos vncinos facies Et .ſecundæ
11 השנית : ועשית קרסי נחשת חמשים
coniunges & ,laqueolos in vncinos induces &
ᵏוהבאת את־הקרסים בללאת וחברת את־
cortinis in *abundans* ‡ ſuperfluitas Et .vnum erit & ,*tentorium* †
12 האהל והיה אחד : וסרח העדף ביריעת
ſuper * ſuperfluet ſuperabundantis cortinæ dimidium ,*tentorij* ‡
האהל ˡחצי היריעה העדפת תסרח על
inde cubitus & ,hinc cubitus Et .tabernaculi *poſteriora*
13 אחרי המשכן : והאמה מזה והאמה מזה
ſuperfluū erit ,*tentorij* || cortinarum longitudine in ſuperfluente in
בעדף בארך יריעת האהל יהיה סרוח
.illud tegendum ad inde & hinc tabernaculi lateribus ſuper
על־ᵐצדי המשכן מזה ומזה ⁿלכסתו :
rubricatas † arietum *pelles* *tentorio* ‡ operimentū facies Et
14 ᵒועשית מכסה לאהל ᵖערת אילם מאדמים
facies Et . deſuper taxorum *pellium* || operimentum &
15 ומכסה ערת תחשים מלמעלה : ועשית
. ſtantes Sittim lignis † tabernaculo tabulas
את־הקרשים למשכן עצי שטים עמדים :
dimidij & ,cubiti & :tabulæ longitudo cubitorum Decem
16 עשר אמות ארך הקרש ואמה וחצי

è byſſo retorta, & hyacintho, & purpura, & vermiculo
‡ opere phrygionico
ᵃשן
* erit
|| cubitorum,
† cubitorum
‡ erit
* altera ad alteram,
ᵇהיה
|| altera ad alteram.
† in ora
ᵈלול
ᵉשפה
ᶜעשה
‡ ora
ᶠקוץ ᵍשנה
† eſt
Oppoſiti erunt laqueoli alter ad alterum.
|| alteram ad alteram cum
† è pilis
‡ ad operimentum
cubitorum
† erit
ʰבדד
contra
faciem tecti.
ⁱפנה
in ora
in ora
ᵏבוא
† tectum,
‡ quæ ſuperfluit
‡ tecti,
* in poſterioribus
ˡחצה
tecti,
ᵐצדד
ⁿכסה
‡ tecto, è pellibus
† rubricatis,
ᵒעשה ᵖעור
|| è pellibus
†

tabernaculi *costam* *super* mensam contra candelabrum & in latere
ואת־ המנרה נכח השלחן על צלע המשכן
.aquilonis *costam super dabis* mensam & ; austrum ad
תימנה והשלחן תתן על־צלע צפון:
, hyacintho † tabernaculi ostium ad *operimentum* ‡ facies Et
36 ועשית מסך לפתח האהל תכלת
opere , retorta bysso & , cocci vermiculo & , purpura &
וארגמן ותולעת שני ושש משזר מעשה
, *Sittim* ‡ columnas quinque auleo facies Et . *recamantis**
37 רקם: ועשית למסך חמשה עמודי שטים
: eis fundes & :aurei earum vncini ,auro , eas cooperies &
וצפית אתם זהב וויהם זהב ויצקת להם
.æris bases quinque
חמשה אדני נחשת:

CAP. XXVII. כז

cubitorum quinque : Sittim lignis ‡ altare facies Et
1 ועשית את־המזבח עצי שטים חמש אמות
erit Quadratum .latitudo cubitorum quinque & , longitudo †
ארך וחמש אמות רחב רבוע יהיה
eius cornua facies Et .eius *statura* ‡ cubitorū trium & ,altare
2 המזבח ושלש אמות קמתו: ועשית קרנתיו
, eius cornua erunt ipso Ex .eius angulis quatuor super
על ארבע פנתיו ממנו תהיין קרנתיו
, *illud excinerandū** ad eius *ollas* ‡ facies Et .ære illud cooperies &
3 וצפית אתו נחשת: ועשית סירתיו לדשנו
.eius receptacula & ,eius tridētes & ,eius *aspersoria* || & ,eius scopas &
ויעיו ומזרקתיו ומזלגתיו ומחתתיו
cribrum ei facies Et . *as* ‡ facies *eius vasis Omnibus* †
4 לכל־כליו תעשה נחשת: ועשית לו מכבר
quatuor reti super facies Et : *æris retis* ‡ opere
מעשה רשת נחשת ועשית על־הרשת ארבע
.eius extremitatibus quatuor super , æris annulos
טבעת נחשת על ארבע קצותיו:
erit & , *infra de* altaris ambitum subter illud pones Et
5 ונתתה אתה תחת כרכב המזבח מלמטה והיתה
vectes facies Et . altaris medium ad vsque rete
6 הרשת עד חצי המזבח: ועשית בדים
.ære eos cooperies & : Sittim lignis ‡ vectes ,altari
למזבח בדי עצי שטים וצפית אתם נחשת:
vectes erunt & ,annulos in eius vectes inducentur Et
7 והובא את־בדיו בטבעת והיו הבדים
.illud *ferendo in* altaris lateribus duobus super
על־שתי צלעת המזבח בשאת אתו:
fecit videre Quemadmodum illud facies *tabularum Cauum* ||
8 נבוב לחת תעשה אתו כאשר הראה
tabernaculi atrium facies Et .facient sic ,montem te
9 אתך בהר כן יעשו: ועשית את חצר המשכן
.retorta bysso ‡ atrio *Fundæ* . *austrum ad ,meridiei angulum* † ad
לפאת נגב־תימנה קלעים לחצר שש משזר
eius columnæ Et . *vnum angulum** ad lōgitudo *cubito in* ‡ Centum
10 מאה באמה ארך לפאה האחת: ועמדיו
,columnarum vncini ; æris viginti earum bases & , viginti
עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמדים
aquilonis angulum † ad sic Et ; *argenti earum circuli* || &
11 וחשקיהם כסף: וכן לפאת צפון
eius columnæ & : *longitudine* , centum *funda* ‡ longitudine in
בארך קלעים מאה ארך ועמדו
, columnarum vncini ; *æris** viginti earum bases & , viginti
עשרים ואדניהם עשרים נחשת ווי העמדים
; *maris angulum* † ad atrij latitudo Et *argenti earum circuli** &
12 וחשקיהם כסף: ורחב החצר לפאת ים
; decem earum columnæ : cubitorum quinquaginta *fundæ*
קלעים חמשים אמה עמדיהם עשרה
angulum ‡ ad atrij latitudo Et .decem earum bases &
13 ואדניהם עשרה: ורחב החצר לפאת
quindecim Et .cubiti quinquaginta orientem ad *anteriorem*
14 קדמה מזרחה חמשים אמה: וחמש עשרה
earū bases & ,tres earū columnæ ; *humero funda** cubitorum
אמה קלעים לכתף עמדיהם שלשה ואדניהם
; *funda* † quindecim secundo *humero* || Et .tres
15 שלשה: ולכתף השנית חמש עשרה קלעים

נוף a pones in latere
ימן b ‡ aulæum † ex
סכך c *acupictoris ‡ Sittinas;
‡ è
עשרה d
אמרה e † erit ‡ altitudo
קום f
פנן g
הירה h ‡ lebetes * remouendum ciherem eius,
צפרה i || crateras † Omnia vasa eius ‡ ex ære.
כלרה k ‡ reticulato æreum.
קצרה l inferne,
חצרה m ‡ è
בוא n ad ferendum
שנרה o
נשא p || Cum vacuo inter tabulas
ביב q † plagam australem ad meridiem. Cortinæ erunt ‡ è
פאת ימן r ‡ cubitorū erit * plagam vnam: || filia eas cingētiā argentea † plagam aquilonarem ‡ erunt cortinæ
ועמדיו ק * æreæ, || fila eas cingentia argentea † latus occidentale, cortinæ ‡ latus orientale
פארה r
* erunt cortinæ lateri vni, || lateri † cortinæ
שנרה n

portæ Et .tres earum bases & , tres earum columnæ
16 עמדיהם שלשה ואדניהם שלשה: ולשער
, purpura & , hyacintho ‡ cubitorum viginti *operimentum* † atrij
החצר מסך עשרים אמה תכלת וארגמן
. *recamantis* ‡ opere , retorta bysso & ,cocci vermiculo &
17 ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם
.Omnes .quatuor earum bases & ,quatuor earum Columnæ
עמדיהם ארבעה ואדניהם ארבעה: כל־
earum vncini ; argento* cinctæ circum atrij columnæ
עמודי החצר סביב מחשקים כסף וויהם
centum atrij Longitudo .ærei earum bases & ;argentei
18 כסף ואדניהם נחשת: ארך החצר מאה
statura † & , quinquaginta in quinquaginta latitudo & ; *cubito in* ||
באמה ורחב חמשים בחמשים וקמה
.æreæ earum bases & ,retorta bysso ‡ ,cubitorum quinque
חמש אמות שש משזר ואדניהם נחשת:
omnes & ;eius *seruitio omni in** tabernaculi *vasis omnibus* ‡
19 לכל כלי המשכן בכל עבדתו וכל־
præcipies tu Et . *æs* || atrij claui omnes & , eius claui
20 יתדתיו וכל־יתדת החצר נחשת: ואתה תצוה
,purum oleæ oleum te ad *accipient* † & , Israel filiis
את־בני ישראל ויקחו אליך שמן זית זך
.semper lucernam *ascendere faciendum ad* ‡ ,luminari ‡ contusum
כתית למאור להעלת נר תמיד:
super || quod , *velum extra ab conuentus** tabernaculo In
21 באהל מועד מחוץ לפרכת אשר על־
vsque vespera à eius filij & ,Aharon eam disponet ,*testimonium*
העדת יערך אתו אהרן ובניו מערב עד־
eorum generationibus *seculi* † Statutum .Domino coram mane
בקר לפני יהוה חקת עולם לדרתם
.Israel filiis à
מאת בני ישראל:

CAP. XXVIII. כח

cuum fratrem Aharon te ad fac appropinquare tu Et
1 ואתה הקרב אליך את־אהרן אחיך
fungendum sacerdotio ad ,Israel filiorum medio è secum eius filios &
ואת־בניו אתו מתוך בני ישראל לכהנו־
filij Ithamar & , Elhazar , Abihu & ,Nadab ,Aharon mihi
לי אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר בני
, tuo fratri Aharon sanctitatis vestes facies Et . Aharon
2 אהרן: ועשית בגדי־קדש לאהרן אחיך
omnes ad loqueris tu Et .decorem & gloriam ad
3 לכבוד ולתפארת: ואתה תדבר אל־כל־
facient & : sapientiæ spiritu *eum repleui quem* ,corde sapientes
חכמי־לב אשר מלאתיו רוח חכמה ועשו
eum sacerdotio fungendū ad ,eū sanctificandū ad ,Aharon vestes
את־בגדי אהרן לקדשו לכהנו־
, pectorale ,facient quas vestes † hæ Et .mihi
4 לי: ואלה הבגדים אשר יעשו חשן
, cidarin , *ocellationis* tunicam & , pallium & ,superhumerale &
ואפוד ומעיל וכתנת תשבץ מצנפת
,tuo fratri Aharon sanctitatis vestes facient Et .baltheum &
ואבנט ועשו בגדי־קדש לאהרן אחיך
accipient ipsi Et .mihi *sacerdotio fungendum ad* ,eius filiis &
5 ולבניו לכהנו־לי: והם יקחו את־
vermiculum & , purpuram & ,hyacinthum & ,aurum
הזהב ואת־התכלת ואת־הארגמן ואת־תולעת
, auro † superhumerale facient Et .byssum & , cocci
6 השני ואת־השש: ועשו את־האפד זהב
, retorta bysso & , cocci vermiculo ,purpura & , hyacintho
תכלת וארגמן תולעת שני ושש משזר
ad ei *erit** iunctæ *scapulæ* ‡ Duæ .*cogitantis* ‡ opere
7 מעשה חשב: שתי כתפת חברת יהיה־לו אל־
artificum † Et . *iungetur* || & ,eius extremitates duas
8 שני קצותיו וחבר: וחשב
ipso ex ,ipsius opus sicut ,illud super *quod* ‡ ,eius superhumeralis
אפדתו אשר עליו כמעשהו ממנו
, cocci vermiculo & purpura & ,hyacintho ,auro ‡ ,erit
יהיה זהב תכלת וארגמן ותולעת שני
, *onychis* lapides duos accipies Et .retorta bysso &
9 ושש משזר: ולקחת את־שתי אבני־שהם

† erit aulæum ‡ ex
סכך a ‡ phrygionico.
שן b
* erunt
‖ cubitorum, † altitudo
קום c ‡ ex
אמרה d ‡ Omnia vasa * cum omni ministerio
כלרה e || ex ære. † accipiendo afferent
לקח f זכך g ‡ pro ‡ vt ardere faciant
כתת h
עלה i
נוד k יעד l *ecclesiæ extra velum, || est iuxta arcā testimonij, † perpetuum
עור m
חקק n דור o
vt sacerdotio fungatur
פאר p quos repleui
עשרה q vt sacerdotio fungatur
† sunt
opere phrygionico oculis contextam,
vt sacerdotio fungantur
לקח r
† ex
שן s
‡ phrygionico. ‡ oræ * erunt
שנרה t || coniungentur. † baltheus
קצה u ‡ qui est ‡ ex
onychinos,

infernè ,eius coniunctionem contra eius facierum regione è infra ab *
פני [a] מִלְמַטָּה מִמּוּל [a] פָּנָיו לְעֻמַּת מַחְבַּרְתּוֹ
supra baltheum iungent pectorale leuabunt || Et . superhumeralis artificium desuper †
28 מִמַּעַל לְחֵשֶׁב הָאֵפוֹד׃ וְיִרְכְּסוּ אֶת־הַחֹשֶׁן
,hyacinthi filo in superhumeralis anulos ad eius anulis ab
תיו מִטַּבְּעֹתָו אֶל־טַבְּעֹת הָאֵפֹד בִּפְתִיל תְּכֵלֶת
קֻ tollatur ‡ non & ; superhumeralis artificium super existendum ad ‡
[b] לִהְיוֹת עַל־חֵשֶׁב הָאֵפוֹד וְלֹא־[c]יִזַּח
‡ vt sit super baltheum ‡ separetur Aharon portabit Et .superhumerali desuper pectorale
היה [b] זחח [c] 29 הַחֹשֶׁן מֵעַל הָאֵפוֹד׃ וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־
,suum cor super ,iudicij pectorali in Israel filiorum nomina
שְׁמוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּחֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל־לִבּוֹ
*quando ingredietur sanctuarium Domino coram memoriam in ,sanctitatem ad ipsum ingrediendo in *
[d] בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ לְזִכָּרֹן לִפְנֵי־יְהוָה 30
בוא [d] , Vrim || iudicij pectorali in dabis Et .iugiter
תָּמִיד׃ וְנָתַתָּ אֶל־חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט אֶת־הָאוּרִים
|| Illuminationes & Perfectiones, † quando ingredietur eum ingrediendo in † , Aharon cor super erunt & ;Thummim &
וְאֶת־[e]הַתֻּמִּים וְהָיוּ עַל־לֵב אַהֲרֹן בְּבֹאוֹ
תמם [e] filiorum iudicium Aharon portabit Et . Domino coram
לִפְנֵי יְהוָה וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־מִשְׁפַּט בְּנֵי־
. semper Domino coram suum cor super Israel
יִשְׂרָאֵל עַל־לִבּוֹ לִפְנֵי יְהוָה תָּמִיד׃
‡ ex .hyacintho ‡ totum superhumeralis pallium facies Et
31 וְעָשִׂיתָ אֶת־מְעִיל הָאֵפוֹד כְּלִיל תְּכֵלֶת׃
‡ capitij * Ora eius ori erit Labium * .eius medio in eius capitis ‡ os erit Et
32 וְהָיָה פִי־רֹאשׁוֹ בְּתוֹכוֹ שָׂפָה יִהְיֶה לְפִיו פי [f]
ne ,ei erit loricæ os sicut , texentis opere circum
סָבִיב מַעֲשֵׂה אֹרֵג כְּפִי תַחְרָא יִהְיֶה־לּוֹ לֹא
|| ex ,hyacintho || mala punica eius fimbriis super facies Et .scindatur
33 יִקָּרֵעַ׃ וְעָשִׂיתָ עַל־שׁוּלָיו רִמֹּנֵי תְּכֵלֶת
.circum eius fimbriis super cocci vermiculo & ,purpura &
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי עַל־שׁוּלָיו סָבִיב
Tintinabulum .circum earum medio in auri tintinabula &
פעם [g] 34 [g] וּפַעֲמֹנֵי זָהָב בְּתוֹכָם סָבִיב׃ פַּעֲמֹן
,Punicum malum & , auri tintinabulum , Punicum malum & ,auri
זָהָב וְרִמּוֹן פַּעֲמֹן זָהָב וְרִמּוֹן
Aharon super erit Et .circum pallij fimbriis • super
35 עַל־שׁוּלֵי הַמְּעִיל סָבִיב׃ וְהָיָה עַל־אַהֲרֹן
sonus eius, quando ingredietur sanctuarium, † quando egredietur, sanctitatem ad ipsum ingrediendo in ,eius vox audietur & ,ministrandum ad
לְשָׁרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל־הַקֹּדֶשׁ
. morietur non & ,ipsum exeundo in † & , Domino coram
יצא [h] לִפְנֵי יְהוָה [h]וּבְצֵאתוֹ וְלֹא יָמוּת׃
aperitiones eum super aperies * & , mundo auro florem ‡ facies Et
36 וְעָשִׂיתָ צִּיץ זָהָב טָהוֹר וּפִתַּחְתָּ עָלָיו פִּתּוּחֵי
‡ laminam ex * sculpes in ea sculpturis || cum filo super || eam pones Et . Domino Sanctitas : sigilli
שום [i] 37 חֹתָם קֹדֶשׁ לַיהוָה׃ [i]וְשַׂמְתָּ אֹתוֹ עַל־פְּתִיל
facierum regione è , cidarim † super erit & ,hyacinthi
תְּכֵלֶת וְהָיָה עַל־הַמִּצְנָפֶת אֶל־מוּל פְּנֵי־
† mitram, è regione mitræ portabit & ,Aharon frontem supra erit Et .erit cidaris
פנה [k] 38 הַמִּצְנֶפֶת יִהְיֶה׃ וְהָיָה עַל־מֵצַח אַהֲרֹן וְנָשָׂא
filij sanctificabunt quas sanctificationum iniquitatem Aharon
עון [l] אַהֲרֹן אֶת־[l]עֲוֺן הַקֳּדָשִׁים אֲשֶׁר יַקְדִּישׁוּ בְּנֵי
supra erit & ,eorum sanctificationum donis omnibus in Israel
נתן [m] יִשְׂרָאֵל לְכָל־[m]מַתְּנֹת קָדְשֵׁיהֶם וְהָיָה עַל־
.Domino coram eis beneplacitum ad iugiter eius frontem
רצה [n] מִצְחוֹ תָּמִיד [n]לְרָצוֹן לָהֶם לִפְנֵי יְהוָה׃
mitram ,byssi cidarim facies & , byssi tunicam stringes Et
עשה [o] 39 וְשִׁבַּצְתָּ הַכְּתֹנֶת שֵׁשׁ [o]וְעָשִׂיתָ מִצְנֶפֶת שֵׁשׁ
phrygionis. Aharon filiis Et .recamantis opere facies baltheum &
בנה [p] 40 וְאַבְנֵט תַּעֲשֶׂה מַעֲשֵׂה רֹקֵם׃ [p]וְלִבְנֵי אַהֲרֹן
pileos mitras & ,baltheos eis facies & , tunicas facies
תַּעֲשֶׂה כֻתֳּנֹת וְעָשִׂיתָ לָהֶם אַבְנֵטִים וּמִגְבָּעוֹת
facies induere Et .decorem & gloriam ad eis facies
41 תַּעֲשֶׂה לָהֶם לְכָבוֹד וּלְתִפְאָרֶת׃ וְהִלְבַּשְׁתָּ
vnges & : secum eius filios & ,tuum fratrem Aharon illa
אֹתָם אֶת־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וּמָשַׁחְתָּ
consecrabis ,eos sanctificabis & , eorum manum implebis & , illos
אֹתָם וּמִלֵּאתָ אֶת־יָדָם וְקִדַּשְׁתָּ אֹתָם
lini feminalia eis fac Et .mihi fungentur sacerdotio &
42 וְכִהֲנוּ לִי׃ וַעֲשֵׂה לָהֶם מִכְנְסֵי־בָד
turpitudinis. .erunt femora ad vsque & ,lumbis A .nuditatis carnem operiendum ad
בשה־ערה [q] [q]לְכַסּוֹת בְּשַׂר [r]עֶרְוָה מִמָּתְנַיִם וְעַד־יְרֵכַיִם יִהְיוּ׃

Sex .Israel filiorum nomina eis super aperies & sculpes in
10 וּפִתַּחְתָּ עֲלֵיהֶם שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ שִׁשָּׁה
sex nomina & ,vno lapide super || eorũ nominibus de nomina ||in
מִשְּׁמֹתָם עַל הָאֶבֶן הָאֶחָת וְאֶת־שְׁמוֹת הַשִּׁשָּׁה
, eorũ generationes iuxta ,secundo lapide super † residua † in
[a]הַנּוֹתָרִים עַל־הָאֶבֶן [b]הַשֵּׁנִית כְּתוֹלְדֹתָם׃ יתר [a] שנה [b]
aperies ‡ sigilli aperitionibus lapidis artificis * Opere * lapicidæ sculpturis ‡ sculpes || cum
11 מַעֲשֵׂה חָרַשׁ אֶבֶן פִּתּוּחֵי חֹתָם תְּפַתַּח אֶת־
: Israel filiorum nominibus super || lapides ambos
שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל־שְׁמֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
pones Et .eos facies auri ocellaturis † circundates † palis
12 [c]מֻסַבֹּת מִשְׁבְּצוֹת זָהָב תַּעֲשֶׂה אֹתָם׃ [d]וְשַׂמְתָּ סבב [c] שום [d] in oris
lapides , superhumeralis scapulis super lapides ambos
אֶת־שְׁתֵּי הָאֲבָנִים עַל כִּתְפֹת הָאֵפֹד אַבְנֵי
eorum nomina Aharon portabit Et .Israel filiis recordationis memoriæ
זִכָּרֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָשָׂא אַהֲרֹן אֶת־שְׁמוֹתָם
. memoriam ad suis humeris duobus super Domino coram
[e]לִפְנֵי יְהוָה עַל־שְׁתֵּי כְתֵפָיו לְזִכָּרֹן׃ פנה [e]
auro † catenas duas Et .auri ocellaturas facies Et palas † ex
13 וְעָשִׂיתָ מִשְׁבְּצֹת זָהָב׃ וּשְׁתֵּי שַׁרְשְׁרֹת זָהָב
dabis & :funis opere eas facies ,conterminas mundo plectili,
14 טָהוֹר מִגְבָּלֹת תַּעֲשֶׂה אֹתָם מַעֲשֵׂה עֲבֹת וְנָתַתָּה
facies Et .ocellaturis super complicationum catenas plectiles in palis,
15 אֶת־שַׁרְשְׁרֹת הָעֲבֹתֹת עַל־הַמִּשְׁבְּצֹת׃ וְעָשִׂיתָ
superhumeralis opus Sicut . cogitantis opere ,iudicij pectorale phrygionico.
חֹשֶׁן מִשְׁפָּט מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב כְּמַעֲשֵׂה אֵפֹד
,cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho , auro † .illud facies † ex
תַּעֲשֶׂנּוּ זָהָב תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי
.duplicatum erit Quadratum .illud facies , retorta bysso &
וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ׃ רָבוּעַ יִהְיֶה כָּפוּל
16 implebis Et . eius latitudo palmus & ,eius longitudo ‡ Palmus ‡ erit
17 זֶרֶת אָרְכּוֹ וְזֶרֶת רָחְבּוֹ׃ וּמִלֵּאתָ
: Ordo .lapidis ordinibus quatuor , lapidis plenitudinem eo in eum imple ne
בוֹ מִלֻּאַת אֶבֶן אַרְבָּעָה טוּרִים אָבֶן טוּר
.vnus ordo , Smaragdus & , Topazius ,Sardius
אֹדֶם פִּטְדָה וּבָרֶקֶת הַטּוּר הָאֶחָד׃
.Adamas & ,Saphyrus ,Carbunculus :secundus ordo Et Iaspis.
18 וְהַטּוּר [f]הַשֵּׁנִי נֹפֶךְ סַפִּיר [g]וְיָהֲלֹם׃ שנה [f] הלם [g]
.Amethystus & ,Achates ,Lyncurius : tertius ordo Et
19 וְהַטּוּר הַשְּׁלִישִׁי לֶשֶׁם [h]שְׁבוֹ [i]וְאַחְלָמָה׃ שבה [h] חלם [i]
: Iaspis * & ,Onyx & , Chrysolithus : quartus ordo Et
20 וְהַטּוּר הָרְבִיעִי תַּרְשִׁישׁ וְשֹׁהַם [k]וְיָשְׁפֵה *Beryllus: ישף [k]
lapides Et . suis plenitudinibus in erunt auro Constricti
21 מְשֻׁבָּצִים זָהָב [l]יִהְיוּ בְּמִלּוּאֹתָם׃ וְהָאֲבָנִים היה [l]
duodecim Israel filiorum nominibus super erunt cum
תִּהְיֶיןָ עַל־שְׁמֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל [m]שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שנה [m]
,suo nomine super vir || sigilli aperitionibus * , ipsorum nomina super ‡ ‡ secundum * sculpturis || singuli cum
עַל־שְׁמֹתָם פִּתּוּחֵי חוֹתָם אִישׁ עַל־שְׁמוֹ
pectorali super facies Et . tribubus duodecim erunt
22 תִּהְיֶיןָ לִשְׁנֵי עָשָׂר שָׁבֶט׃ וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן
.mundo auro complicationis † opere termini catenas † plectilis ex
שַׁרְשֹׁת גַּבְלֻת מַעֲשֵׂה עֲבֹת זָהָב טָהוֹר׃
dabis & ;auri annulos duos pectorali super facies Et pones
23 וְעָשִׂיתָ עַל־הַחֹשֶׁן שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב וְנָתַתָּ
:pectoralis extremitatibus duabus super anulos ambos
אֶת־שְׁתֵּי הַטַּבָּעוֹת עַל־שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃
,anulis duobus super auri complicationes duas pones Et catenas aureas
24 וְנָתַתָּה אֶת־שְׁתֵּי עֲבֹתֹת הַזָּהָב עַל־שְׁתֵּי הַטַּבָּעֹת
extremitates duas Et . pectoralis extremitatibus in
25 אֶל־קְצוֹת הַחֹשֶׁן׃ וְאֵת שְׁתֵּי [n]קְצוֹת קצה [n]
, ocellaturis ‡ duabus super dabis complicationum ‡ duarum ‡ catenarum pones ‡ palis, *ponesin oris ||contra faciem
שְׁתֵּי הָעֲבֹתֹת תִּתֵּן עַל־שְׁתֵּי הַמִּשְׁבְּצוֹת
.eius facierum regione è || superhumeralis scapulis super dabis * &
וְנָתַתָּה עַל־כִּתְפוֹת הָאֵפֹד אֶל־מוּל פָּנָיו׃
super eos pones & .auri anulos duos facies Et
26 וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבְּעוֹת זָהָב [o]וְשַׂמְתָּ אֹתָם עַל־ שום [o]
ad quod eius labio super † , pectoralis extremitatibus duabus † in ora eius quæ
שְׁנֵי קְצוֹת הַחֹשֶׁן עַל־[p]שְׂפָתוֹ אֲשֶׁר אֶל־ שפה [p]
anulos duos facies Et .domum in ‡ superhumeralis latus ‡ intrinsecis.
27 עֵבֶר הָאֵפֹד בָּיְתָה׃ וְעָשִׂיתָ שְׁתֵּי טַבְּעוֹת
superhumeralis scapulis duabus ‡ super eos dabis & , auri ‡ duobus lateribus
זָהָב וְנָתַתָּה אֹתָם עַל־שְׁתֵּי כִתְפוֹת הָאֵפוֹד

Et .circum altare super asperges & , eius sanguinem
17 דמו וזרקת על־המזבח סביב׃ ואת־
, eius intestinum lauabis & ; eius frustra in concides arietem
האיל תנתח לנתחיו ורחצת קרבו
.eius caput super & , eius frusta super *dabis* & , eius crura &
וכרעיו [a] ונתת על־נתחיו ועל־ראשו׃
Holocaustum .altari in arietem totum facies suffire Et
18 והקטרת את־כל־האיל המזבחה עלה
.*ipsa* ‖ Domino *Ignitio* * .quietis *odor* ‡ Domino *hoc* ‡
הוא ליהוה ריח [b] ניחוח [c] אשה ליהוה הוא׃
eius filij & , Aharon *fulciet* † & ,secundum arietem capies Et
19 ולקחת את האיל השני וסמך אהרן ובניו
,arietem mactabis Et . arietis caput super suas manus
20 את־ידיהם על־ראש האיל׃ ושחטת את־האיל
auris *tenerum* ‡ super *dabis* ‡ & , eius sanguine de capies &
ולקחת מדמו ונתתה על־תנוך אזן
super & , dexteræ eius filiorum auris *tenerum* super & , Aharon
אהרן ועל־תנוך אזן בניו [d] הימנית ועל־
eorum pedis pollicem super & ,dexteræ eorum manus pollicem
בהן ידם הימנית ועל־בהן רגלם
.circum altare super sanguinem asperges & : dexteri
הימנית וזרקת את־הדם על־המזבח סביב׃
oleo de & ,altare super † qui sanguine de capies Et
21 ולקחת מן־הדם אשר על־המזבח ומשמן
super & , eius vestes super & ,Aharon super asperges & , vnctionis
המשחה [e] והזית על־אהרן ועל־בגדיו ועל־
sanctificabitur & ,secum eius filiorum vestes super & , eius filios
בניו ועל־בגדי בניו אתו וקדש
.secum eius filiorum vestes & , eius filij & ,eius vestes & , ipse
הוא ובגדיו ובניו ובגדי בניו אתו׃
adipem & ,caudam & ,adipem ariete ab tolles Et
22 ולקחת מן־האיל החלב [f] והאליה ואת־החלב
duos & , iecoris *reticulum* & , intestinum operientem
המכסה את־הקרב ואת יתרת הכבד ואת [g] שתי
coxam ‡ & ,eos super † qui adipem & , renes
[h] הכלית ואת־החלב אשר עליהן ואת [i] שוק
,vnam panis tortam Et .*ipse impletionum* ‡ aries quia.*dexteram*
23 הימין כי איל מלאים הוא׃ וככר לחם אחת
canistro è , vnum laganum & , vnam oleo * panis placentam &
וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד מסל
omnia pones Et . Domino coram ‖ qui ,infermentatorum
24 המצות אשר לפני יהוה׃ [k] ושמת הכל
agitabis † & , eius filiorum volas super & , Aharon volas super
על [l] כפי אהרן ועל כפי בניו [m] והנפת
ea capies Et . Domino coram *agitationem* ‡ ea
25 אתם תנופה לפני יהוה׃ ולקחת אתם
holocaustum *super* ‡ altari in facies suffire & , eorum manu è
מידם והקטרת המזבחה על־העלה
. Domino *ipsa Ignitio* * . Domino coram quietis odorem in
לריח [n] ניחוח לפני יהוה [o] אשה הוא ליהוה׃
qui impletionum ariete ab ‡ pectus capies Et
26 ולקחת את־החזה מאיל המלאים אשר
erit & ; Domino coram eleuationem illud eleuabis & , Aharon ipsi
לאהרן והנפת אתו תנופה [p] לפני יהוה והיה
& ,eleuationis pectus sanctificabis Et . partem in tibi
27 לך למנה׃ וקדשת את חזה התנופה ואת
est exaltatus qui & , est eleuatum quod exaltationis armum
שוק התרומה אשר הונף ואשר [q] הורם
quod † de & ,Aharon ipsi quod † de , *impletionum* ‖ ariete ab
מאיל המלאים מאשר לאהרן ומאשר
statutum in eius filiis & , Aharon ipsi erit Et .eius filiis
28 לבניו׃ והיה לאהרן ולבניו [r] לחק־
exaltatio & , *ipse* exaltatio quia , Israel filiis à seculi
עולם מאת בני ישראל כי תרומה הוא ותרומה
,suorum pacificorum sacrificiis de Israel filiis à erit
יהיה מאת בני־ישראל מזבחי שלמיהם
‡ quæ sanctitatis vestes Et . Domino eorum exaltatio
29 תרומתם ליהוה׃ ובגדי הקדש אשר
,eis *in* vngendum ad ,eum post eius filiis erunt , Aharon ipsi
לאהרן [s] יהיו לבניו אחריו למשחה בהם
diebus Septem .eorum manum eis *in implendum* ad &
30 ולמלא־בם את־ידם׃ שבעת ימים

pones
[a] נתן
‖ est
‡ in odorem
* Oblatio ignita
‖ est.
[b] נוח [c] אש
† iungent
‡ pones
‡ fibram.
[d] ימן
† est
[e] נזה
[f] אלה
fibram
[g] שנה
† est
‡ armum dextrum,
[h] כלה [i] שוק
‡ consecrationum est,
* ex
‖ est
[k] שום
† eleuabis
[l] כפף [m] נוף
‡ eleuationem
‡ in
* Oblatio est
[n] נוח [o] אש
‡ arietis consecrationū quod est
[p] פנה
[q] רום
‖ consecrationum. † eo
[r] חקק
‡ sunt
cum
[s] היה
consectandum cum

ipsos ingrediendo in .eius filios super & , Aharon super erunt Et
43 [b] והיו על־אהרן ועל־בניו [a] בבאם
,altare ad *ipsos accedendo in* ‖ vel ,*conuentus* * tabernaculum ad
אל־אהל [c] מועד או [d] בגשתם אל־המזבח
,iniquitatem ferent non & ; sanctitate in ministrandum ad
לשרת בקדש ולא [e] ישאו [f] עון
.eum post eius semini & , ei *seculi* ‡ Statutum: morientur & †
[g] ומתו [h] חקת עולם לו ולזרעו אחריו׃

CAP. XXIX. כט

sanctificandum ad eis facies quod *verbum* ‖ hoc Et
1 וזה הדבר אשר־תעשה להם לקדש
vnum iuuencum Cape .mihi fungendum sacerdotio ad , eos
אתם לכהן לי לקח [h] פר אחד
,*azymorum panem* * Et .*perfectos* ‡ duos arietes & ,bouis filium
2 בן־בקר ואילם שנים תמימם׃ ולחם מצות
infermentata lagana & , oleo in mixtas infermentatas placentas &
[i] וחלת מצת בלולת בשמן ורקיקי מצות
dabis † Et .ea facies triticorum simila ‖ . oleo in vncta
3 משחים בשמן סלת [k] חטים תעשה אתם׃ ונתת
,canistro in ea *facies appropinquare* ‡ & ,vno canistro *super* ‡ ea
אותם על־סל אחד והקרבת אתם בסל
& ,Aharon Et ,arietes duos & , iuuencum &
4 ואת־הפר ואת שני האילם׃ ואת־אהרן ואת־
:*conuentus* tabernaculi ostium ad facies appropinquare eius filios
בניו תקריב אל־פתח אהל [l] מועד
vestes accipies Et . aqua in eos lauabis &
5 ורחצת אתם במים׃ ולקחת את־הבגדים
pallium & , tunicam Aharon facies induere &
והלבשת את־אהרן את־הכתנת ואת מעיל
cinges & : pectorale & , superhumerale ac , superhumeralis
האפד ואת־האפד ואת־החשן ואפדת
super *cidarim* * pones Et .superhumeralis *artificio in ei* ‡
6 לו בחשב האפד׃ [m] ושמת המצנפת על־
.cidarim super sanctitatis diadema *dabis* † & ; eius caput
ראשו [n] ונתת את־נזר הקדש על־המצנפת׃
,eius caput super fundes & . vnctionis oleum accipies Et
7 ולקחת את־שמן המשחה ויצקת על־ראשו
, facies appropinquare eius filios Et .eum vnges &
8 ומשחת אתו׃ ואת־[o] בניו תקריב
,baltheo eos cinges Et . tunicas eos induere facies &
9 והלבשתם כתנת׃ וחגרת אתם אבנט
erit & ,mitras eis vincies & ,eius filios & Aharon
אהרן ובניו וחבשת להם מגבעת והיתה
,Aharon manum *implebis* & ;seculi statutum in sacerdotium eis
להם כהנה [p] לחקת עולם ומלאת יד־אהרן
iuuencum facies appropinquare Et .eius filiorum manum &
10 ויד־בניו׃ והקרבת את־[q] הפר
eius filij & ,Aharon *fulciet* ‖ & , *conuentus* * tabernaculo coram
לפני אהל [r] מועד וסמך אהרן ובניו את־
iuuencum mactabis Et . iuuenci caput super suas manus
11 ידיהם על־ראש הפר׃ ושחטת את־הפר
capies Et .*conuentus* tabernaculi ostium ad Domino coram
12 לפני יהוה פתח אהל מועד׃ ולקחת
.tuo digito in altaris cornibus *super dabis* & , iuuenci sanguine è
מדם הפר ונתתה על־קרנת המזבח באצבעך
.altaris fundamentum ad fundes sanguinem omnem Et
ואת־כל־הדם תשפך אל־יסוד המזבח׃
& ,intestinum operientem adipem omnem capies Et
13 ולקחת את־כל־החלב המכסה את־הקרב ואת
adipem & , renes duos & , hepate *super reticulum*
היתרת על־הכבד ואת [s] שתי [t] הכלית ואת־החלב
carnem Et .altari in facies suffire & ;eos super † qui
14 אשר עליהן והקטרת המזבחה׃ ואת־בשר
igne in combures eius fimum & , eius pellem & , iuuenci
הפר ואת־[u] ערו ואת־פרשו תשרף באש
vnum arietem Et .*hoc Peccatum .castrametationem extra ab*
15 מחוץ למחנה חטאת הוא׃ ואת־האיל האחד
super suas manus eius filij & , Aharon *fulcient* * & ; capies
[x] תקח וסמכו אהרן ובניו את־ידיהם על־
capies & . arietem mactabis Et .arietis caput
16 ראש האיל׃ ושחטת את־האיל ולקחת את־

quando ingredientur
[a] היה [b] בוא
* ecclesiæ
‖ cùm appropinquauerint
[c] יעד [d] נגש
[e] נשא [f] עוה
† neque
‡ perpetuū erit
[g] מות [h] חקק
‖ est
[h] פרה
‡ immaculatos.
* panes infermentatos
[i] חלל
‖ Ex
† pones
[k] חנט
‡ in
‡ offeres
[l] יעד
ecclesiæ,
‡ cum baltheo
* mitram
[m] שום
† pones
[n] נתן
[o] בנה
consecrabis
[p] חקק
[q] פרה
* ecclesiæ,
‖ iungent
[r] יעד
ecclesiæ
pones in
fibram cum
[s] שנה [t] כלה
† est
igni extra castra. Sacrificium pro peccato est.
[u] עור
* iungent
[x] לקח

ad veniet qui :eius filiis de eo sub sacerdos eas induet loco ipsius
ילבשם הכהן תחתיו מבניו אשר [a] יבא אל־ [a] בוא
.sanctitate in ministrandum ad conuentus tabernaculum ecclesiæ
אהל [b] מועד לשרת בקדש׃ [b] יעד
eius carnem coques & ,scapies plenitudinem arietem Et consecrationum
31 ואת איל המלאים [c] תקח ובשלת את־בשרו [c] לקח
carnem eius filij & ,Aharon comedent Et .sancto loco in
32 [d] במקם קדש׃ ואכל אהרן ובניו את־בשר [d] קום
tabernaculi ostium ad ,canistro in † qui panem & ,arietis † est
האיל ואת־הלחם אשר בסל פתח אהל
.eis in est expiatum quibus ‡ ea comedent Et .conuentus ‡ ‡ ecclesiæ
33 מועד׃ ואכלו אתם אשר כפר בהם $ per quæ propiciatio facta est,
alienigena Et. eos sanctificandum ad ,eorũ manum implendũ ad
למלא את־ידם לקדש אתם [e] וזר [e] זור
carne de superfuerit si Et .ea * sanctitas quia ,comedet non * sunt.
34 לא־יאכל כי־קדש הם׃ ואם־[f] יותר מבשר [f] יתר
combures & ,mane vsque pane de & ,plenitudinum || || consecrationum,
המלאים ומן־הלחם עד־הבקר ושרפת את־
.ipsum sanctitas quia ,comedetur Non .igne in residuum est
הנותר באש לא יאכל כי־קדש הוא׃
quæ omnia Iuxta .sic eius filiis & Aharon facies Et
35 ועשית לאהרן ולבניו ככה ככל אשר־
.eorum manum implebis diebus septem .tibi præcepi consecrabis
צויתי אתכה שבעת [g] ימים תמלא ידם׃ [g] יום
,expiationes super || dies * facies peccati $ iuuencum Et $ pro peccato. *per diem
36 [h] ופר חטאת תעשה ליום על־הכפרים [h] פר
cum vnges & ;eo super te expiando in † altare super expiabis & || propter † cùm expiaueris eum:
וחטאת על־המזבח בכפרך עליו ומשחת אתו
altare super expiabis diebus Septem .ipsum sanctificandũ ad
37 לקדשו׃ שבעת ימים תכפר על־המזבח
.sanctitatum sanctitas altare erit & :illud sanctificabis &
וקדשת אתו והיה המזבח קדש קדשים
quod $ hoc Et .sanctificabitur ,altare in attingens Omne Quicquid tetigerit $ est
38 כל־הנגע במזבח יקדש׃ וזה אשר * anniculos || in die
dies || duos anni filios * Agnos .altare super facies
תעשה על־המזבח כבשים בני־שנה שנים ליום
& :matutino in facies vnum Agnum .iugiter
39 תמיד׃ את־הכבש האחד תעשה בבקר ואת
decimationem Et .vesperas duas inter facies alterum agnum decimã partem
40 הכבש השני תעשה בין הערבים׃ ועשרן
,libamen & ;Hin quartum ,contuso oleo in mixtæ similæ
סלת בלול בשמן כתית רבע ההין ונסך
agnum Et .vni agno $ vini Hin quartum
41 רביעת ההין יין לכבש האחד׃ ואת הכבש
,matutini munus sicut ,vesperas duas inter facies secundum sacrificium matutinum,
השני תעשה בין הערבים [k] כמנחת הבקר [k] מנח
ignitionem ,quietis odorem in facies eius libamen iuxta & oblationem ignitam
ונסכה תעשה־לה לריח ניחח אשה
ostium ad vestras generationes in iuge Holocaustum .Domino
42 ליהוה׃ [l] עלת תמיד [m] לדרתיכם פתח [l] עלה [m] דור
vobis $ conueniam quo ‡ ,Domino coram conuentus † tabernaculi † ecclesiæ ‡ in $ vobiscum
אהל־מועד לפני יהוה אשר [n] אועד לכם [n] יעד
filiis * ibi conueniam Et .ibi te ad loquendum ad ,illic
43 שמה לדבר אליך שם׃ [o] ונעדתי שמה לבני * cum
sanctificabo Et. .mea gloria in sanctificabitur & ,Israel
44 ישראל ונקדש בכבדי׃ וקדשתי
& ,Aharon & ;altare & ,conuentus || tabernaculum || ecclesiæ,
את־אהל מועד ואת־המזבח ואת־אהרן ואת־
habitabo Et .mihi sacerdotio fungendum ad ,sanctificabo eius filios vt sacerdotio fungantur
45 בניו אקדש לכהן לי׃ ושכנתי
.Deum in eis ero & ;Israel filiorum medio in
בתוך בני ישראל והייתי להם לאלהים׃ sum
qui ,eorum Deus Dominus ego quia scient Et
46 וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר
me habitandum ad* ,Ægypti terra de eos feci exire $ $ eduxi * vt habitarem
[p] הוצאתי אתם מארץ מצרים [q] לשכני [p] יצא [q] שכן
.eorum Deus Dominus ego :eorum medio in
בתוכם אני יהוה אלהיהם׃

CAP. XXX. ל

Sittim lignis † .suffitus suffimenti altare facies Et † Ex
1 ועשית מזבח מקטר קטרת עצי [r] שטים [r] שוט

,eius latitudo cubitus & ,eius lõgitudo Cubitus .illud facies
2 תעשה אתו׃ אמה ארכו ואמה רחבו
altitudo .eius cornua ipso Ex .eius statura duo cubiti & :erit quadratum
[a] אמה [b] קום רבוע יהיה [a] ואמתים [b] קמתו ממנו קרנתיו׃
eius parietes & ,eius tectum mundo auro illud teges Et
3 [c] וצפית אתו זהב טהור את־גגו ואת־קירתיו [c] צפה
.circum auri coronam ei facies Et .eius cornua & ,circum
[d] זרר סביב ואת־קרנתיו ועשית לו [d] זר זהב סביב׃
$ infra eius coronam desubter $ ei facies auri anulos duos Et
4 [e] ושתי טבעת זהב תעשה־לו מתחת לזרו [e] שנה
:eius lateribus duobus super facies ,eius costis duabus super
[f] צדד על שתי צלעתיו תעשה על־שני [f] צדיו
* inter vectes. || cum .eis in || ipsum portandum ad ,vectibus domos in* erit &
[g] בית [h] נשא והיה [g] לבתים לבדים [h] לשאת אתו בהמה׃
† ex .auro eos teges & ;Sittim lignis † vectes facies Et
5 ועשית את־הבדים עצי שטים וצפית אתם זהב׃
‡ pones $ est .testimonij arcam super $ quod ,velum ante illud dabis ‡ Et
6 ונתתה אתו לפני הפרכת אשר על־ארן [k] העדת [i] פנה [k] עוד
*propitiatorium || est † in ‡ tecum conueniam quo † testimonium super || quod expiatorium * ante
לפני הכפרת אשר על־העדת אשר אועד
suffimentum Aharon illud super faciet suffire Et .ibi tibi ‡ 7
לך שמה׃ והקטיר עליו אהרן קטרת
$ singulo manè. Quando aptabit ,lucernas eum bonificando In .matutino in matutino in $ aromatum
[l] יטב [m] נור סמים בבקר בבקר [l] בהיטיבו את־[m] הנרת
* quando incenderet .lucernas, Aharon ascendere faciendo in* Et .illud faciet suffire
8 קטירנה׃ [n] ובהעלת אהרן את־הנרת [n] עלה
iugiter suffimentum ,illud faciet suffire duas vesperas inter
בין הערבים יקטירנה קטרת תמיד
facietis ascendere Non .vestras generationes in Domino coram
9 לפני יהוה [o] לדרתיכם׃ לא־תעלו [o] דור
sacrificium, libamen & :munus & ,holocaustum & ,alienũ suffimentũ illud super
עליו קטרת זרה ועלה ומנחה ונסך
super Aharon expiabit Et .illud super libabitis non
10 לא [p] תסכו עליו׃ וכפר אהרן על־ [p] נסך
oblationis pro peccato expiationum peccati sanguine De .anno in semel eius cornua
קרנתיו אחת בשנה מדם חטאת הכפרים
:vestris generationibus in illud super expiabit anno in semel
אחת בשנה יכפר עליו לדרתיכם
est Dominus est locutus Et .Domino illud sanctitatum sanctitas
11 קדש־קדשים הוא ליהוה׃ וידבר יהוה
summam filiorum caput leuabis Cùm :dicendo ,Moseh ad
12 אל־משה לאמר׃ כי [q] תשא את־ראש בני [q] נשא
‡ secundum numerum $ redemptionẽ * cùm numeraueris expiationem $ quisque dabunt ‡ ,eorum visitatos ad ‡ Israel
ישראל לפקדיהם ונתנו איש כפר
eis in erit non. & ;eos visitando in* ,Domino suæ animæ
|| cùm numeraueris נפשו ליהוה בפקד אתם ולא־יהיה בהם
transiens Omnis .dabunt Hoc .eos visitando in || ,plaga
13 נגף בפקד אתם׃ זה יתנו כל־העבר
† ad numeros ‡ secundum seclum .sanctitatis seclo in ‡ ,secli dimidium ,visitatos super†
[r] חצר על־הפקדים [r] מחצית השקל בשקל הקדש
$ est *oblatio || ad numeros eleuatio * secli Dimidium .seclus $ obolorum Viginti
עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה
filio à visitatos super || transiens Omnis .Domino
14 ליהוה׃ כל העבר על־הפקדים מבן
oblationem .Domino eleuationem dabit ,supra & annorum viginti
עשרים שנה ומעלה יתן תרומת יהוה׃
pauper diminuet non tenuis & ;multiplicabit non Diues
15 העשיר לא־ירבה והדל לא ימעיט
expiandũ ad Domino oblationem dando ,secli dimidio de
[s] נתן ממחצית השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר
animas vestras. expiationum argentum capies Et .vestris animabus super
16 על־נפשתיכם׃ ולקחת את־כסף הכפרים
pro tabernaculi opere super illud dabis & ,Israel filiis à
מאת בני ישראל ונתת אתו על־עבדת אהל
ecclesiæ, Domino coram memoriam ad Israel filiis erit & :conuentus
[t] יעד [t] מועד והיה לבני ישראל לזכרון לפני יהוה
animas vestras. Dominus est locutus Et .vestris animabus super expiandum ad
17 לכפר על־נפשתיכם׃ וידבר יהוה
æneam ,aris concham facies Et :dicendo Moseh ad
18 אל־משה לאמר׃ ועשית כיור נחשת
pones tabernaculũ inter illam dabis & :lauandum ad .æris eius basim &
[u] וכנו נחשת לרחצה ונתת אתו בין־אהל

lau:bunt Et ;aquas ibi *dabis* ‡ & ,altare inter & ,*conuentus*
19 מועד ובין המזבח ונתת שמה מים׃ ורחצו
.suos pedes & ,suas manus ea ex eius filij & Aharon
אהרן ובניו ממנו את־ידיהם ואת־רגליהם׃
,aquis se lauabunt ,*conuentus* * tabernaculum ad *eos ingrediendo In* ‡
20 [a]בבאם אל־אהל מועד ירחצו־מים
ministrandũ ad † altare ad *eos appropinquando in* ‖ vel;morientur nõ &
ולא [b]ימתו או [c]בגשתם אל־המזבח לשרת
,suas manus lauabunt Et . Domino *ignitionem suffiendum ad*
21 להקטיר [d]אשה ליהוה׃ ורחצו ידיהם
statutum eis erit Et . morientur non & ,suos pedes &
ורגליהם ולא [e]ימתו והיתה להם [f]חק־
. eorum generationibus in ,eius semini & ,ei *seculi* †
עולם לו ולזרעו [g]לדרתם׃
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
22 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
libertatis ‡ myrrhæ ,*capitis* ‡ aromata tibi accipe tu Et
23 ואתה [h]קח־לך בשמים ראש [i]מר־דרור
quinquaginta ,ipsius dimidiũ ,*aromatis* ‖ Chinemon & * quingentos
חמש[k]מאות וקנמן־בשם [l]מחציתו חמשים
.ducentos & quinquaginta ,*aromatis* † calami & ;ducentos &
ומאתים וקנה־בשם חמשים ומאתים׃
oliuæ olei & ;sanctitatis *seclo in* ‡ quingentos casiæ Et
24 וקדה חמש מאות בשקל הקדש ושמן זית
pigmentum ‡ sanctitatis vnctionis oleum ipsum facies Et :Hin
25 הין׃ ועשית אתו שמן משחת־קדש רקח
sanctitatis vnctionis Oleum *pigmentarij* * opere ,*pigmenti*
מרקחת מעשה רקח שמן משחת־קדש
& ,*conuentus* ‖ tabernaculum eo in vnges Et ;erit
26 יהיה׃ ומשחת בו את־אהל [m]מועד ואת
,ipsius vasa omnia & ,mensam Et .testimonij arcam
27 ארון [n]העדת׃ ואת־השלחן ואת־כל־[o]כליו
.suffimenti altare & ,ipsius vasa & ,candelabrum &
ואת־[p]המנרה ואת־כליה ואת מזבח הקטרת׃
& ,ipsius vasa omnia & ,holocausti altare Et
28 ואת־מזבח העלה ואת־כל־כליו ואת־
sanctitas erunt & ,ea sanctificabis Et . eius basim & ,concham
29 הכיר ואת־[q]כנו׃ וקדשת אתם והיו קדש
,sanctificabitur ,*eis in attingens Omne* .sanctitatum
קדשים כל־הנגע בהם יקדש׃
, eos sanctificabis & ; vnges eius filios & ,Aharon Et
30 ואת־אהרן ואת־בניו תמשח וקדשת אתם
Israel filios ad Et . mihi *sacerdotio fungendum ad*
31 לכהן לי׃ ואל־[r]בני ישראל
mihi hoc erit sanctitatis vnctionis Oleum : dicendo ,loquêris
תדבר לאמר שמן משחת־קדש יהיה זה לי
non hominis carnem Super .vestris generationibus in
32 לדרתיכם׃ על־בשר אדם לא
Sanctitas , illud sicut facietis non eius *pondere in* & , vngetur
[s]ייסך [t]ובמתכנתו לא תעשו כמהו קדש
pigmentauerit qui Vir * . vobis erit sanctitas ,*hoc* ‡
33 הוא קדש יהיה לכם׃ איש אשר ירקח
succidetur & extraneum super eo ex posuerit qui & ,*illud sicut*
כמהו ואשר [u]יתן ממנו על־[u]זר ונכרת
tibi Accipe :Moseh ad Dominus dixit Et . suis populis è
34 מעמיו׃ ויאמר יהוה אל־משה קח־לך
,aromata , Chalbanum & , Onycham & ; *Guttam* ,aromata
סמים נטף ושחלת וחלבנה סמים
ipsum facies Et :erit *tanto in tantum* :mundum thus &
35 ולבנה זכה [x]בד בבד יהיה׃ ועשית אתה
mundum *salitum* ‡ ;pigmentarij opere *pigmentis* ‡ suffimentum
קטרת רקח מעשה רוקח ממלח טהור
dabis ‖ & ,comminuendo eo ex contundes Et .*sanctitas* *
36 קדש׃ ושחקת ממנה [y]הדק ונתתה
quo ,*conuentus* † tabernaculo in testimonio coram eo ex
ממנה לפני העדת באהל מועד אשר
. vobis erit sanctitatum Sanctitas . ibi *tibi* ‡ conueniam
אועד לך שמה קדש קדשים תהיה לכם׃
facietis non ,*eius pondere in* ‡ facies quod suffimentum Et
37 והקטרת אשר תעשה במתכנתה לא תעשו
. Domino tibi erit sanctitas . vobis
לכם קדש תהיה לך ליהוה׃

ecclesiæ, ‡ pones
‡ Quando ingredientur * ecclesiæ,
[a]בוא [b]מות
‖ quando appropinquabunt † vt ministrent vt suffiant oblationẽ ignitam
[c]נגש [d]אש
[e]מות [f]חקק
† perpetuum
[g]דור
‡ præcipua, ‡ liberè fluentis
[h]לקח [i]מור
* seclos ‖ aromatici.
[k]מאה [l]חצר
† aromatici, ‡ seclos secundum pondus
‡ vnguentum
vngenti * vnguentarij;
‖ ecclesiæ,
[m]יעד
[n]עוד [o]כלה
[p]נור
[q]כון
Quicquid tetigerit ea,
vt sacerdotio fungantur
[r]בנה
secundum summam
[s]יסך [t]תכן
‡ est * Quisquis confecerit vnguentum simile;
[u]נתן [u]זור
Stactea,
æqualis ponderis
[x]בדד
‡ aromaticum ‡ mixtum erit, * & sanctum, ‖ pones
[y]דקק
† ecclesiæ. in ‡ tecum
‡ secundũ supputationẽ eius,

, *eo in* ‡ odorandum ad ipsum sicut fecerit *qui Vir* ‡
38 איש אשר־יעשה כמוה להריח בה
. suis populi è excidetur &
ונכרת מעמיו׃

CAP. XXXI. לא

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
Chur filij Vri filium Besalel *nomine in* vocaui , Vide
2 ראה קראתי בשם בצלאל בן־אורי בן־חור
,Dei spiritu eum repleui Et .Iehudah *tribui*.
3 [a]למטה יהודה׃ ואמלא אתו רוח אלהים
omni in & ,scientia in & ,intelligentia in & ; sapientia in
בחכמה [b]ובתבונה [c]ובדעת ובכל־
faciendum ad ,cogitationes cogitandum Ad ;*opificio*
4 [d]מלאכה׃ לחשב מחשבת לעשות
lapidis fabrefactione in Et . ære in & , argento in & ,auro in
5 בזהב ובכסף ובנחשת׃ ובחרשת אבן
omni in faciendum ad , *ligni fabrefactione* in & ;implendum ad
למלאת ובחרשת עץ לעשות בכל־
Aholiab secum dedi ecce ego Et .*opificio*
6 מלאכה׃ ואני הנה [e]נתתי אתו את אהליאב
sapientis omnis corde in & , Dan *tribus* Achisamach filium
בן־אחיסמך למטה־דן ובלב כל־חכם־
.tibi præcepi quæ omnia facient Et : sapientiam dedi corde
לב נתתי חכמה ועשו את כל־אשר [f]צויתך׃
& , testimonio † arcam & ,*conuentus* ‖ Tabernaculum
7 את אהל [g]מועד ואת־הארן [h]לעדת ואת־
. tabernaculi vasa omnia & ,eam super ‡ quod propitiatorium
הכפרת אשר עליו ואת כל־[i]כלי האהל׃
candelabrum & ; eius vasa & ,mensam Et
8 ואת־השלחן ואת־כליו ואת־[k]המנרה
. suffimenti altare & ,eius vasa omnia & , mundum
הטהרה ואת־כל־כליה ואת מזבח הקטרת׃
concham & ;eius vasa omnia & ,holocausti altare Et
9 ואת־מזבח העלה ואת־כל־כליו ואת־הכיור
sanctitatis vestes & ,*ministerij* vestes Et .eius basim &
10 ואת־[l]כנו׃ ואת בגדי השרד ואת־בגדי הקדש
. sacerdotio fungendũ ad ,eius filiorũ vestes & , sacerdoti Aharon
לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו לכהן׃
aromatum suffimentum & ,vnctionis oleum Et
11 ואת שמן המשחה ואת־קטרת הסמים
dixit Et .facient , tibi præcepi quæ omnia Iuxta .sanctitati
12 לקדש ככל אשר־צויתך יעשו׃ ויאמר
ad loquere tu Et :dicendo , Moseh ad Dominus
13 יהוה אל־משה לאמר׃ ואתה דבר אל־
. custodietis *meas cessationes* Veruntamẽ .dicendo Israel filios
בני ישראל לאמר אך את־[m]שבתתי תשמרו
vestris generationibus in ,vos inter & ,me inter *istud* signum Quia
כי אות הוא ביני וביניכם [n]לדרתיכם
custodietis Et .vos sanctificans Dominus *ego* ‡ quia *sciendum ad* †
14 [o]לדעת כי אני יהוה מקדשכם׃ ושמרתם
,illud Polluens .vobis *ipsa* * sanctitas quia , *quietem* ‡
את־השבת כי קדש הוא לכם מחלליה
opus eo in faciens omnis quia ;morietur moriendo
מות יומת כי כל־העשה בה [p]מלאכה
. suorum populorum *interiori ab* ‖ ipsa anima excidetur &
ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמיה׃
septimo die in & ,*opificium* ‡ fiet diebus Sex
15 ששת [q]ימים יעשה מלאכה וביום השביעי
faciens Omnis .Domino sanctitas , * cessationis *quies* ‡
שבת שבתון קדש ליהוה כל־העשה
;morietur moriendo , *cessationis* † die in *opificium* ‖
מלאכה ביום השבת מות יומת׃
faciendum ad ,*cessationem* ‡ Israel filij custodient Et
16 ושמרו בני־ישראל את־השבת [r]לעשות את־
, me Inter .*seculi* ‡ pactum suis generationibus in *cessationem*
17 השבת [s]לדרתם ברית עולם׃ ביני
sex Quia .seculum in *ipsa* ‖ signum Israel filios inter &
ובין בני ישראל אות הוא לעלם כי־ששת
die in & ,terram & cælos Dominus fecit diebus
ימים עשה יהוה את־השמים ואת־הארץ וביום

‡ Quisquis ‡ illud,
per nomen
de tribu
[a]נטה
[b]בין [c]ידע
opere.
[d]לאך
arte lapidaria
arte lignaria;
opere.
[e]נתן
de tribu
[f]צוה
‖ ecclesiæ, † pro
[g]יעד [h]עוד
‡ est
[i]כלה
[k]נור
ministeriales,
[l]כון
sabbatha mea
[m]שבת
est
[n]דור
† vt sciatis ‡ sum
[o]ידע
‡ sabbathum, * est
[p]לאך
‖ è medio
‡ opus,
[q]יום
‡ sabbathum * est,
‖ opus † sabbathi,
‡ sabbathum, vt præparent sabbathum
[r]עשה
‡ perpetuum. * est
[s]דור

* furoris || hoc populi tui
.tuo populo || malum super te pœniteat & , tui nasi* ira ab
מחרון אפך והנחם על־הרעה לעמך׃
, tuorum seruorum Israel & ,Ischac ,Abraham Recordare
13 זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך
per teipsum; Multiplicabo : eos ad es locutus & , te in eu iurasti quibus
אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה
terram omnem & :cælorum stellas sicut vestrum semen
את־זרעכם ככוכבי השמים וכל־הארץ
hæreditabunt & ,vestro semini dabo ,dixi quam hanc
הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו
quod malum super Dominum pœnituit Et .seculum in
14 לעלם׃ וינחם יהוה על־הרעה אשר
aspexit Moseh descendit & se vertit Et . suo populo facere vt est locutus
15 פנה[a] דבר לעשות לעמו׃ ויפן[a] וירד משה
† erant tabulæ ,eius manu in † testimonij tabulæ duæ & ; monte è
שנה[b] מן־ההר ושני[b] לחת[c] העדת[d] בידו לחת
לוח[c] עוד[d] ipsæ hinc ‡ & Hinc .suis lateribus duobus à scriptæ
‡ ,inde erant כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם
‡ erant ,scriptura & ; ipsæ ‡ Dei opus tabulæ Et .scriptæ
16 כתבים׃ והלחת מעשה אלהים המה והמכתב
erat audiuit Et .tabulis super sculpta ,ipsa Dei scriptura
17 מכתב אלהים הוא חרות על־הלחת׃ וישמע
vociferantis, ad dixit & ,eius vociferatione in populi vocem Iehoiuah
רוע[e] יהושע את־קול העם ברעה[e] ויאמר אל־
ברעו Non :dixit Et ,castrametatione ‡ in prælij Vox :Moseh
ק משה קול מלחמה במחנה׃ ויאמר אין
‡ castris. , debilitatem clamandi vox non & fortitudinem clamandi vox*
18 * est clamor victorum, neque eorum qui victi sunt, sed vocem cantantium ego audio.
קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה
appropinquauit quando fuit Et . audiens ego canendi vocem
19 קול ענות אנכי שמע׃ ויהי[g] כאשר קרב
ענה[f] חיה[g] : choros & , vitulum vidit & , castrametationem || ad
|| castra, אל־המחנה וירא[h] את־העגל ומחלת[i]
ראה[h] חלל[i] suis manibus è proiecit & ,Moseh furor excanduit &
ויחר־אף משה וישלך מידו את־
חרה[k] * cepit Et .monte sub eas confregit & ,tabulas
20 הלחת וישבר אתם תחת ההר׃ ויקח[m] את־
מידיו v(s)que † ,moluit & ,igne in combussit & ,fecerant quem vitulum
ק העגל אשר עשו וישרף באש ויטחן עד
לוח[l] לקח adaquauit ‡ & ,aquarum facies super sparsit & : comminuit quo
אשר־דק וזר[o] על־פני המים וישק[p]
† donec in puluerem redegit, ‡ bibere fecit
: Aharon ad Moseh dixit Et .Israel filios
21 את־בני ישראל׃ ויאמר משה אל־אהרן
רקק[n] זרה[o] eum super induxisti quia ;iste populus tibi fecit Quid
מה־עשה לך העם הזה כי־הבאת עליו
שקה[p] nasus excandescat ‡ Ne : Aharon dixit Et ?grande peccatum
22 חטאה גדלה׃ ויאמר אהרן אל־יחר אף
בוא[q] ‡ irascatur furor * ad malum pronus sit.
ipse malo in * quod ,pupulum nosti Tu .mei domini
אדני אתה ידעת את־העם כי ברע הוא׃
cant qui Deos nobis Fac :mihi dixerunt Et
23 ויאמרו לי עשה־לנו אלהים אשר ילכו
nos fecit ascendere qui ,viro Moseh huic quia ; nos ante
עלה[r] לפנינו כי־זה משה האיש אשר העלנו[r]
|| euenerit, .ei fuit || quid nouimus non ,Ægypti terra è
מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו׃
† est .mihi dederunt & ,vos Abrumpite ‡ ?aurũ † Cui :eis dixi Et
24 † Separate vos ab inauribus aureis quæ ,sunt in auribus vestris.
ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו־לי
. iste vitulus est egressus & ,ignem in illud proieci &
ואשלכהו באש ויצא העגל הזה׃
נתן[s] quia , ipse ‡ nudatus quod populum Moseh vidit Et
25 ‡ esset, * inter hostes eorum.
וירא משה את־העם כי פרע הוא כי־
. eis insurgentibus in * infamiam ad Aharon eum discooperuerat
פרעה אהרן לשמצה בקמיהם׃
ראה[t] קום || castrorum, † Quis est Domini?
Quis † :dixit & ,castrametationis || porta in Moseh stetit Et
26 ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי
‡ veniat. . Leui filij omnes eum ad sunt congregati Et .‡ me Ad ?Domino
ליהוה אלי ויאספו אליו כל־בני לוי׃
לוה[x] Ponite :Israel Deus Dominus dixit Sic :eis dixit Et
27 ויאמר להם כה־אמר יהוה אלהי ישראל שימו
שום reuertimini & ,Transite .suũ femur super suum gladiũ vnusquisq.
איש־חרבו על־ירכו עברו ושובו
‡ castris. quisque occidit Et .castrametatione ‡ in portam ad porta de
משער לשער במחנה והרגו איש־את־

.Moseh dedit Et ,respirauit & ,cessauit septimo
18 השביעי שבת וינפש׃ ויתן[a] אל־משה
animo requieuit.
tabulas duas ,Sinai monte in secum loqui cum complere vt ||
נפש[a] בכלתו לדבר אתו בהר סיני שני לחת[c]
|| quando compleuit .Dei digito in scriptas lapidis tabulas ,testimonij
כלה[b] לוח[c] העדת[d] לחת אבן כתבים באצבע אלהים׃
עוד[d]

CAP. XXXII. לב

descendendum ad Moseh tardaret quòd populus vidit Et
1 וירא[e] העם כי־בשש משה לרדת[f]
descendere ראה[e] ירד[f] , Aharon super* populus est congregatus & ; monte è
* contra מן־ההר ויקהל העם על־אהרן
qui Deos nobis fac ,Surge :eum ad dixerunt &
ויאמרו אליו קום עשה־לנו אלהים אשר
nos fecit ascedere qui viro Moseh huic quia ;nos ante eant
ילכו לפנינו כי־זה משה האיש אשר[g] העלנו
עלה[g] dixit Et .ei fuit* quid nouimus non ‡ ,Ægypti terra è
‡ nesciemus * acciderit.
2 מארץ מצרים לא ידענו מה־היה לו׃ ויאמר
|| sunt auribus in || quæ ,auri inaures Separate :Aharon eos ad
אלהם אהרן פרקו נזמי הזהב אשר באזני
, vestrarum filiarum & ,vestrorum filiorum ,vestrarum vxorum
נשיכם בניכם ובנתיכם
separauerunt Et populus omnis abruperunt Et . me ad adducite &
3 והביאו[h] אלי׃ ויתפרקו כל־העם את־
בוא[h] || ab inauribus aureis, † erant
ad adduxerunt & ;suis auribus in † quæ , auri inaures ||
נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל־
,stylo in illud formauit & ,eorum manu è cepit Et .Aharon
4 לקח[i] צור[k] אהרן׃ ויקח[i] מידם ויצר[k] אתו בחרט
‡ ex eo ‡ fusilem, * sunt
tui dij* Isti :dixerunt & ,fusionis ‡ vitulum illud ‡ fecit &
ויעשהו עגל מסכה[l] ויאמרו אלה אלהיך
נסך[l] .Ægypti terra è te fecerunt ascendere qui ,Israel
ישראל אשר העלוך[m] מארץ מצרים׃
עלה[m] .eius facies ad || altare ædificauit & ,Aharon vidit Et
5 || coram eo, וירא אהרן ויבן[n] מזבח לפניו
בנה[n] † est cras Domino † Solennitas :dixit & ,Aharon clamauit &
ויקרא אהרן ויאמר חג[o] ליהוה מחר׃
חגג[o] , holocausta fecerunt ascendere ‡ & ; crastino de manicarunt ‡ Et
‡ surrexerunt in * obtulerunt
6 וישכימו ממחרת ויעלו[p] עלת
עלה[p] edendum ad* populus sedit Et . pacifica fecerunt accedere &
* vt manducaret & biberet,
ויגשו[q] שלמים וישב[r] העם לאכל
נגש[q] ישב[r] est locutus Et .ridendum ad || surrexerunt & ,bibendum ad &
|| vt luderent.
7 שתה[s] קום[t] ושתו[s] ויקמו[t] לצחק וידבר
,tuus populus † corrupit quia ,descede ,Vade : Moseh ad Dominus
יהוה אל־משה לך־רד כי שחת עמך
† viam suam הלך[x] ירד[u] citò Recesserunt .Ægypti terra è fecisti ascendere quem
אשר העלית מארץ מצרים׃ סרו מהר
8 vitulum sibi fecerunt :eis præcepi quam via de
מן־הדרך אשר צויתם[y] עשו להם עגל
צוה[y] ‡ fusilem, :dixerunt & ,ei immolauerunt & ;ei se incuruauerunt & , fusionis ‡
מסכה וישתחוו־לו ויזבחו־לו ויאמרו
נסך[z] terra è te fecerunt ascendere qui ,Israel tui dij ‡ Isti
אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ
שחה[z] ‡ sunt Vidi : Moseh ad Dominus dixit Et . Ægypti
9 מצרים׃ ויאמר יהוה אל־משה ראיתי[b]
ראה[b] . ipse ceruice durus * populus ecce & , hunc populum
* duræ ceruicis est.
את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף הוא׃
, eos in meus nasus || excandescet & ,me dimitte nunc Et
|| furor meus
10 ועתה הניחה לי[d] ויחר־אפי בהם
נוח[d] חרה , magnam gentem in te faciam & ,eos consumam &
ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול׃
† faciem :dixit & ,sui Dei Domini facies † Moseh orauit Et
11 חלה[e] ויחל[e] משה את־פני יהוה אלהיו ויאמר
† irascitur furor tuus, ,tuum populum in tuus nasus excandescet ‡ Domine quid Ad
למה יהוה יחרה אפך בעמך
, magna fortitudine in Ægypti terra è fecisti exire quem
אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול
יצא[f] :dicendo ,Ægyptij dicent quid Ad ?forti manu in &
12 וביד חזקה׃ למה יאמרו מצרים לאמר
Malitiosè eduxit ,montibus in eos occidendum ad ,eos fecit exire malitia In
ברעה הוציאם להרג אתם בהרים
רוע[g] Reuertere ?terræ superficie de eos consumendum ad &
כלה[h] ולכלתם מעל פני האדמה שוב

vnuſquiſque & ,ſuum ſocium vnuſquiſq. & ,ſuum fratrem amicum
אחיו ואיש את־רעהו ואיש את־
.Moſeh verbum ſecundũ Leui filij fecerunt Et ,ſuum propinquum
28 קרבו׃ [a]ויעשו בני־לוי כדבר משה
.viri* millia tria ferme illa die in populo è cecidit ‡ Et
[b]ויפל מן־העם ביום ההוא כשלשת אלפי איש׃
.Domino hodie veſtram manum Implete ‖ : Moſeh dixit Et
29 ויאמר משה מלאו ידכם היום ליהוה
dandam ad & ,ſuum fratrem in & ,ſuum filium in vir † Quia
כי איש בבנו ובאחיו [c]ולתת
dixit & ,craſtino de ‡ fuit Et .benedictionem hodie vos ſuper
30 עליכם היום ברכה׃ ויהי ממחרת ויאמר
. grande peccatum peccaſtis vos : populum ad Moſeh
משה אל־העם אתם חטאתם חטאה גדלה
pro expiabo ‡ fortè ſi ,Dominum ad aſcendam nunc Et
ועתה אעלה אל־יהוה אולי אכפרה בעד
;dixit & ,Dominum ad Moſeh eſt reuerſus Et .veſtro peccato
31 חטאתכם׃ [d]וישב משה אל־יהוה ויאמר
fecerunt & ,grande peccatum iſte populus peccauit , Obſecro
אנא חטא העם הזה חטאה גדלה ויעשו
;eorũ peccatum auferes ‖ ſi nunc Et .auri* deos ſibi
32 להם אלהי זהב׃ ועתה אם־[e]תשא חטאתם
. ſcripſiſti quem ,tuo libro de nunc me dele , non ſi &
ואם־אין [f]מחני נא מספרך אשר כתבת׃
,mihi peccauit qui Quis : Moſeh ad Dominus dixit Et
33 ויאמר יהוה אל־משה מי אשר חטא־לי
populum duc ,vade nunc Et .meo libro è eum delebo
34 אמחנו מספרי׃ ועתה לך נחה את־העם
.te ante ibit meus angelus Ecce . tibi ſum locutus quod ad
אל אשר־דברתי לך הנה [g]מלאכי ילך לפניך
;eorum peccatum eos ſuper viſitabo & ,me viſitandi die in Et
וביום פקדי ופקדתי עלהם חטאתם׃
fecerunt quod ſuper ,populum Dominus percuſſit Et
35 [h]ויגף יהוה את־העם על אשר עשו
.Aharon fecit quem ,vitulum
את־העגל אשר עשה אהרן׃

CAP. XXXIII. לג

aſcende ,Vade : Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה [i]לך עלה
terra è feciſti aſcendere quem populus & ,tu hinc
מזה אתה והעם אשר [k]העלית מארץ
Iſchac ,Abraham iuraui quam terram ad ,Ægypti
מצרים אל־הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק
mittam Et .eam dabo tuo Semini : dicendo ,Iahacob &
2 וליעקב לאמר לזרעך אתננה׃ ושלחתי
,Emoræum ,Chenahanæum eiiciam & ,angelum te ante
לפניך מלאך וגרשתי את־הכנעני האמרי
Ad :Iebuſæum & ,Chiuuæum ,Perizæum & ,Chittæum &
3 והחתי והפרזי החוי והיבוסי׃ אל־
.tuum interius in aſcendam non Quia .melle & lacte fluentem terram
ארץ [l]זבת חלב ודבש כי לא אעלה בקרבך
;via in te conſumam fortè ne,tu ceruice durus populus Nam
כי עם־קשה־ערף אתה פן־[m]אכלך בדרך׃
:luxerunt & ,hoc malum verbum populus audiuit Et
4 וישמע העם את־הדבר [n]הרע הזה ויתאבלו
.ſe ſuper ſuum ornamentum vnuſquiſque poſuerunt non &
ולא־[o]שתו איש [p]עדיו עליו׃
,Iſrael filios ad Dic :Moſeh ad Dominus dixit Et
5 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־בני־ישראל
aſcendam vno Momento . ceruice durus populus Vos
אתם עם־קשה־ערף רגע אחד אעלה
deſcendere fac nunc Et ,te conſumam & ;tuum interius in
בקרבך [q]וכליתיך ועתה [t]הורד
. tibi faciam quid ſciam & ,te deſuper tuum ornatum
עדיך מעליך ואדעה מה אעשה־לך׃
.Choreb monte à ſua ornamenta* Iſrael filij detraxerunt ‡ Et
6 ויתנצלו [ſ]בני־ישראל את־עדים מהר חורב׃
extra ſibi extendit & ,tabernaculum accipiet † Moſeh Et
7 ומשה [t]יקח את־האהל ונטה־לו מחוץ
illud vocauit Et caſtrametatione* à elongando caſtrametationem ‡
למחנה הרחק מן־המחנה וקרא לו

[a] עשה ‡ ceciderunt * virorum.
[b] נפל ‖ Conſecraſtis † vnuſquiſque veſtrum conſecrauit manum ſuam
[c] נתן ‡ in ‡ expiem orãdo
[d] שוב
* aureos. ‖ remittis
[e] נשא
[f] מחה Quiſquis peccauerit
quò
[g] לאך qua viſitabo,
eo quòd
[h] נגף
[i] הלך
[k] עלה
medium tui.
[l] זוב duræ ceruicis es,
[m] כלה
[n] רוע
[o] שות [p] עדה
medium tui.
[q] כלה [r] ירד
‡ ſpoliauerũt ſe * ornamentis ſuis
[ſ] בנה
† accepit
[t] לקח
‡ caſtra procul * caſtris.

exibit † , Dominum quærens ‖ omnis erat & .mohed Ohel*
אהל מועד והיה כל־מבקש יהוה יצא
.caſtrametationem extra ‡ quod , conuentus ‡ tabernaculum ad
אל־אהל מועד אשר מחוץ למחנה׃
ſurgebant, tabernaculum ad Moſeh exire vt* ,erat Et
8 והיה [a]כצאת משה אל־האהל יקומו
; ſui tabernaculi oſtio ‖ vnuſquiſque ſtabant & , populus omnis
כל־העם ונצבו איש פתח אהלו
. tabernaculum cum ingredi ‡ donec ,Moſeh poſt aſpiciebant &
[b]והביטו אחרי משה עד־[c]באו האהלה׃
deſcendebat ,tabernaculum in Moſeh venire iuxta ‡ erat Et
9 והיה כבא משה האהלה ירד
cum loquebatur & ,tabernaculi oſtio* ſtabat & ,nubis columna
עמוד הענן ועמד פתח האהל ודבר עם־
nubis columnam populus omnis videbat Et .Moſeh
10 משה׃ וראה כל־העם את־עמוד הענן
,populus omnis ſurgebat & :tabernaculi oſtio ‖ ſtantem
עמד פתח האהל [d]וקם כל־העם
. tui tabernaculi oſtio † vnuſquiſque ſe incuruabat &
[e]והשתחוו איש פתח אהלו׃
,facies ad facies ‡ Moſeh ad Dominus loquebatur Et
11 ודבר יהוה אל־משה פנים אל־פנים
reuertebatur & :ſuum amicum ad vir loquetur ‡ quemadmodũ
כאשר ידבר איש אל־רעהו [f]ושב
Nun filius Iehoſuah eius miniſter & ;caſtrametationem ad
אל־המחנה ומשרתו יהושע בן־נון
Moſeh dixit Et .tabernaculi medio de recedebat non puer
12 נער לא [g]ימיש מתוך האהל׃ ויאמר משה
fac Aſcendere ,me ad dicens tu ,Vide : Dominum ad
אל־יהוה ראה אתה אמר אלי העל את־
es miſſurus quem ,me feciſti ſcire non tu & ,hunc populum
העם הזה ואתה לא [h]הודעתני את אשר־תשלח
inueniſti etiam & ,nomine in te Noui ,dixiſti tu & : mecum
עמי ואתה אמרת ידעתיך בשם וגם־מצאת
gratiam inueni quæſo ſi nunc Et ,meis oculis in gratiam
13 [i]חן בעיני׃ ועתה אם־נא מצאתי חן
, te ſciam & tuam viam nunc me fac ſcire ,tuis oculis in
בעיניך הודעני נא את־דרכך ואדעך
tuus populus quia ; vide & ſuis oculis in gratiã inueniam vt
למען אמצא־חן בעיניך וראה כי עמך
faciã requieſcere & ,ibunt mea Facies ‡ : dixit Et .hæc gens †
14 הגוי הזה׃ ויאמר [k]פני ילכו [l]והנחתי
, euntes tua facies non Si ‡ :eum ad dixit Et .te
15 לך׃ ויאמר אליו אם־אין פניך הלכים
cognoſcetur quo in Et . hinc nos facies aſcendere ne
16 אל־[m]תעלנו מזה׃ ובמה [n]יודע
? tuus populus & ego tuis oculis in gratiam inueni quòd hîc
אפוא כי־מצאתי [o]חן בעיניך אני ועמך
, ego ,erimus diuiſi Et ? nobiſcum te eundo in † nonne
הלוא [p]בלכתך עמנו [q]ונפלינו אני
, terræ facies ſuper ‡ qui populo omni ab tuus populus &
ועמך מכל־העם אשר על־פני האדמה׃
verbum Etiam :Moſeh ad Dominus dixit Et
17 ויאמר יהוה אל־משה גם את־הדבר
gratiam inueniſti quia :faciam ,es locutus quod hoc
הזה אשר דברת אעשה כי־מצאת חן
me videre Fac :dixit Et . nomine in te noui & ,meis oculis in
18 בעיני ואדעך בשם׃ ויאמר הראני
omne faciam tranſire Ego :dixit Et .tuam gloriam quæſo
19 נא את־כבדך׃ ויאמר אני אעביר כל־
Domini nomine in ‖ inuocabo & ,tuas facies * ſuper meum bonum
טובי על־פניך וקראתי בשם יהוה
miſerebor & ,addam gratiam cui addam gratiam & .te coram
לפניך [r]וחנתי את־אשר אחן ורחמתי את־
; meas facies ‡ videre poteris Non :dixit Et . miſerebor cui
20 אשר ארחם׃ ויאמר לא [ſ]תוכל [t]לראת את־פני
:Dominus dixit Et .viuet & ,homo me videbit non quia
21 כי לא־יראני האדם [u]וחי׃ ויאמר יהוה
, erit Et , petram ſupra ſtabis & mecum locus Ecce
22 הנה מקום אתי [x]ונצבת על־הצור׃ והיה
, petræ foramine in te ponam & ,meam gloriam tranſeundo in*
בעבר כבדי [y]ושמתיך [z]בנקרת הצור

* Tabernaculum conuentus. ‖ qui quærebat ‡ egrediebatur ‡ eccleſiæ † erat * quando egrediebatur
[a] יצא
‖ ad oſtium
‡ ingrederetur
[b] נבט [c] בוא
‡ quando ingrediebatur
* ad oſtium
‖ ad oſtium
[d] קום
[e] שחה
† facie ad faciem,
‡ loquitur
[f] שוב caſtra:
[g] מוש
dicis mihi,
[h] ירע
[i] חנן
† eſt † Facies mea ibit,
[k] פנה [l] נוח
‡ Niſi facies tua ambulauerit
[m] עלה
[n] ידע
[o] חנן
† cùm ambulaueris
[p] הלך
[q] פלה
‡ eſt
* faciem tuam, ‖ nomen
miſerebor cui miſerebor,
[r] חנן
‡ faciem meam
[ſ] יכל [t] ראה
[u] חיה
[x] יצב
* cùm tranſierit gloria mea,
[y] שום [z] נקר

remouebo Et .me transire ad vsque, te super meam volam tegam &
23 [b]והסרתי [a]ושכתי כפי עליך עד־עברי׃
mea facies ‡ & ,mea posteriora videbis & , meam volam
את־[c]כפי וראית את־אחרי ופני
.videbuntur non
לא יראו׃

operiam vola mea te, donec transeam
[a]שכך [b]סור
‡ facie mea nō videbitur.
[c]כפף

CAP. XXXIIII. לד

duas tibi Dola : Moseh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה פסל־לך [d]שני־
tabulas super scribam & ; priores sicut lapidis tabulas
[e]לחת אבנים כראשנים וכתבתי על־הלחת את־
quas , priores tabulas super fuerunt quæ verba
הדברים אשר [f]היו על־הלחת הראשנים אשר
matutino in ascendes & : manè paratus esto Et .fregisti
2 שברת׃ והיה נכון לבקר [g]ועלית בבקר
.montis caput super ibi mihi stabis & , Sinai montem in
אל־הר סיני ונצבת לי שם על־ראש ההר׃
videatur ne vir etiam & ; tecum ascendet non vir Et
3 ואיש לא־יעלה עמך וגם־איש אל־ירא
è pascant ne bos & , pecus etiam : monte toto in
בכל־ההר גם־הצאן והבקר אל־[h]ירעו אל־
lapideas tabulas duas dolauit Et .huius montis regione
4 מול ההר ההוא׃ ויפסל שני־לחת אבנים
in ascendit & , matutino in Moseh manicauit Et .priores sicut
כראשנים וישכם משה בבקר [i]ויעל אל־
: ei Dominus præcepit quemadmodum , Sinai montem
הר סיני כאשר צוה יהוה אתו
descendit Et .lapidum tabulas duas sua manu in accepit &
5 [k]ויקח בידו [l]שני [m]לחת אבנים׃ וירד
nomine in † inuocauit Et .ibi eo cum stetit & , nube in Dominus
יהוה בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם
:clamauit Et .eius facies super ‡ Dominus transiuit Et .Domini
6 יהוה׃ ויעבר יהוה על־פניו ויקרא
, narium longus , gratiosus & misericors, Deus , Dominus , Dominus
יהוה יהוה אל רחום וחנון ארך [n]אפים
misericordiā Seruās :veritate & , misericordia multus &
7 [o]ורב־חסד [p]ואמת׃ נצר חסד
:peccatum & , præuaricationem &, iniquitatē ferens, millibus
לאלפים נשא עון ופשע וחטאה
super patrum iniquitatem visitans , purificabit non purificando † &
ונקה לא ינקה פקד עון אבות על־
.quartos super & tertios super , filiorum filios super & , filios
בנים ועל־בני בנים על־שלשים ועל־רבעים
.procidit & , terram in se incuruauit & , Moseh festinauit Et
8 וימהר משה [q]ויקד ארצה [r]וישתחו׃
tuis oculis in gratiam inueni quæso Si : dixit Et
9 ויאמר אם־נא מצאתי [s]חן בעיניך
populus quia ; nostro interiori in † dominus nunc vadat , Domine
אדני ילך־נא אדני בקרבנו כי עם־
, nostro peccato &, nostræ iniquitati parces & , ipse ceruice durus ‡
קשה־ערף הוא וסלחת [t]לעוננו ולחטאתנו
coram fœdus feriens ego Ecce : dixit Et ·nos hæreditabis &
10 ונחלתנו׃ ויאמר הנה אנכי כרת ברית נגד
sunt creata non quæ , mirabilia faciam , tuo populo omni
כל־עמך אעשה נפלאת אשר לא־נבראו
omnis videbit & : gentibus omnibus in & , terra omni in
בכל־הארץ ובכל־הגוים וראה כל־
quia , Domini opus eius interiori in tu cuius populus
העם אשר־אתה בקרבו את־מעשה יהוה כי־
tibi Serua .tecum faciens * ego quod , ipse formidabilis ‡
11 [u]נורא הוא אשר אני עשה עמך שמר־לך
eijciens † ego Ecce .hodie tibi præcipiens ‖ ego quod
את אשר אנכי [u]מצוך היום הנני גרש
Chittæum &, Chenahanæum & , Emorræum , tua facie à
מפניך את־האמרי והכנעני והחתי
,tibi Obseruare .Iebusæum , & Chiuuæum & , Perizæum &
12 והפרזי והחוי והיבוסי׃ השמר לך
ingrediens tu quam , terram habitanti fœdus ferias forte ne
פן־תכרת ברית ליושב הארץ אשר אתה [x]בא
,tuo interiori * in laqueum in sit forte ne , eam super
עליה פן־יהיה למוקש בקרבך׃

[d]שנה
lapideas
[e]לוח
[f]היה
[g]עלה
verticem
[h]רעה
surrexit
[i]עלה
lapideas.
[k]לקח
[l]שנה
[m]לוח
† nomen
‡ ante eum.
clemens, tardus ad iram,
[n]אף
[o]רבב
[p]אמן
† innocentem iudicando non innocentem iudicabit,
humiliauit se.
[q]קדד
[r]שחה
[s]חנן
† per medium nostri,
‡ duræ ceruicis est,
[t]עוה
ferio
in cuius medio es, omne
‡ terribile est,
* facio
[u]ירא
‖ præcipio
† eiicio
[u]צוה
Caue
cum habitatore terræ, ad quam ingrederis.
[y][x]בוא
* medio tui.

eorum statuas & , frangetis † eorum altaria Quoniam ‖
13 כי את־מזבחתם [a]תתצון ואת־[b]מצבתם
non Quia * succidetis eius ‡ lucos & , confringetis
14 תשברון ואת־אשריו תכרתון׃ כי לא
, eius nomen zelotes Dominus Nam .alteri Deo te incuruabis
תשתחוה לאל אחר כי יהוה קנא שמו
:terræ habitanti * fœdus ferias forte Ne .ipse ‡ zelotes Deus
15 אל קנא הוא׃ פן־תכרת ברית ליושב הארץ
,eorum diis sacrificent & , eorum deos post fornicentur &
[c]וזנו אחרי אלהיהם וזבחו לאלהיהם
accipias Et .eius sacrificio de comedas & , te ad calmet &
16 וקרא לך ואכלת מזבחו׃ ולקחת
post eius filiæ fornicentur & , tuis filiis eius filiabus de
[d]מבנתיו לבניך וזנו בנתיו אחרי
,earum deos post tuos filios faciant fornicari &, ipsarum deos
אלהיהן והזנו את־בניך אחרי אלהיהן׃
, tibi facies non fusionis Deos
17 אלהי [e]מסכה לא־תעשה־לך׃
diebus Septem , custodies infermentatorum Solennitatem
18 את־[f]חג המצות תשמר שבעת ימים
mensis tempore in tibi præcipi qua * , infermentata comedes
תאכל מצות אשר צויתך [g]למועד חדש
.Ægypto de es egressus primitiuorum mense in quia ; Abib ‖
האביב כי בחדש האביב יצאת ממצרים׃
apertio, erit memorata tua possessio omnis &, mihi matricis apertio Omnis †
19 כל־פטר רחם לי וכל־[h]מקנך תזכר פטר
si Et .agno in ‡ redimes asini apertionem Et .agni ‡ &, bouis
20 שור ושה׃ ופטר חמור תפדה בשה ואם־
primogenitum Omne .illum excervicabis * , redemeris non
לא תפדה וערפתו כל בכור
.vacuè meæ facies ‖ conspicientur non & , redimes tuorum filiorum
בניך תפדה ולא־[i]יראו פני ריקם׃
cessabis septimo die in & , seruies † diebus Sex
21 ששת ימים תעבד וביום השביעי תשבת
hebdomadarum solennitatem Et .cessabis messe in & , aratione In
22 בחריש ובקציר תשבת׃ וחג שבעת
collectionis festum Et .triticorum ‡ messis primitias , tibi facies
תעשה לך בכורי קציר [k]חטים וחג האסיף
conspicietur anno in vicibus Tribus .anni reuolutione †
23 [l]תקופת השנה׃ שלש פעמים בשנה יראה
Dei Domini dominatoris facies ad * tuus masculus omnis
כל־זכורך את־פני האדן יהוה אלהי
dilatabo & , tuis faciebus ‖ à gentes eiiciam Quia .Israel
24 ישראל׃ כי־[m]אוריש גוים מפניך והרחבתי
; tuam terram vir concupiscet non Et .tuum terminum
את־גבלך ולא־יחמד איש את־ארצך
tribus , tui Dei Domini facies ad apparendum ad, te ascendendo in ‡
[n]בעלתך לראות את־פני יהוה אלהיך שלש
, fermentatum super immolabis Non .anno in vicibus
25 פעמים בשנה׃ לא־תשחט על־חמץ
sacrificium mane ad ‡ pernoctabit neque ; mei sacrificij sanguinem
דם־זבחי ולא־[o]ילין לבקר זבח
tuæ terræ primitiuorum Principium .transitus ‡ solennitatis
26 [p]חג הפסח׃ ראשית בכורי אדמתך
hœdum coques Non . tui Dei Domini domum adduces
[q]תביא בית יהוה אלהיך לא־תבשל גדי
tibi Scribe : Moseh ad Dominus dixit Et .suæ matris lacte in
27 בחלב אמו׃ ויאמר יהוה אל־משה כתב־לך
istorum verborum os super quia : hæc verba
את־הדברים האלה כי על־פי הדברים האלה
cum ibi fuit Et . Israel cum & , fœdus tecum pepigi
28 [r]כרתי אתך ברית ואת־ישראל׃ [s]ויהי־שם עם־
Panem .noctes quadraginta & dies quadraginta Domino
יהוה ארבעים יום וארבעים לילה לחם
tabulis super scripsit & : bibit non aquam & , edit non
לא אכל ומים לא שתה ויכתב על־[t]הלחת את
descendendo in fuit Et verba decem , fœderis verba
29 דברי הברית עשרת הדברים׃ ויהי [u]ברדת
manu in ‡ testimonij tabulæ duæ & , Sinai monte è Moseh
משה מהר סיני ושני לחת העדת ביד־
cognouit non Moseh & , monte è eum descendendo in * , Moseh
משה ברדתו מן־ההר ומשה לא־ידע

Sed aras † dirueris
[a]נתץ [b]יצב
‡ eorum
‡ est
* cum, habitatore
[c]זנה
vocet te,
[d]בנה
conflatiles
[e]נסך
[f]חגג
* quemadmodum
[g]יעד
‖ primitiuorum
† Omne primogenitū meum est, & omne pecus tuum quod masculū parit; primogenitum
[h]קנה
† pecudis. Et primogenitum ‡ oue.
* ceruicē truncabis illi.
‖ coram me vacui.
[i]ראה
† operaberis,
‡ triticeæ.
[k]חנט
‡ in
[l]קוף
* coram dominatore Domino Deo
‖ facie tua.
[m]ירש
† quādo ascendes, vt conciaris coram Domino Deo tuo.
[n]עלה
‡ vsque
[o]לון
‡ Pesach.
[p]חגג
[q]בוא
secundum verba ista.
[r]כרת
[s]היה
[t]לוח
cūm descenderet
[u]ירד
‡ essent
* cūm descenderet

.eo cum *ipſum loquendo in* ,*ſuarum facierum* ‡ cutis *promicuiſſet* † quòd
כי קרן עור פניו בדברו אתו׃
ecce &:Moſeh Iſrael filij omnes & ,Aharon vidit Et
30 [a]וירא אהרן וכל בני ישראל את משה והנה
.eum ad *accedendo ab* || timuerunt &:eius *facierum* * cutis *promicabat* ‡
קרן עור פניו וייראו [b]מגשת אליו׃
,Aharon eum ad ſunt reuerſi & ,Moſeh eos *ad clamauit* † Et
31 ויקרא אלהם משה [c] וישבו אליו אהרן
.eos ad Moſeh eſt locutus &: ſinagoga in *Prælati* ‡ omnes &
וכל הנשאים בעדה וידבר משה אלהם׃
eis præcepit & : Iſrael filij omnes appropinquauerũt poſtea Et
32 ואחרי כן נגשו כל בני ישראל [d]ויצום
.Sinai monte in ſecum Dominus eſt locutus quæ omnia
את כל אשר דבר יהוה אתו בהר סיני׃
ſuper *dedit* * & ,eis cum *loquendo à* ‡ Moſeh conſummauit Et
33 [e]ויכל משה מדבר אתם [f]ויתן על
Dominum ante Moſeh *veniendo in* ‡ Et .velamen *ſuas facies* ||
34 פניו מסוה׃ ובבא משה לפני יהוה
.cum egredi vſque ‡ ,velamen remouebat ,eo cum loquendũ ad
לדבר אתו [g]יסיר את המסוה עד [h]צאתו
quod , Iſrael filios ad eſt locutus & ,eſt egreſſus Et
ויצא ודבר אל בני ישראל את אשר
quod Moſeh *facies* ‡ Iſrael filij videbant Et .erat iuſſus
35 יצוה׃ וראו בני ישראל את פני משה כי
Moſeh reducebat & : Moſeh *facierum* || cutis *promicuiſſet* *
קרן עור פני משה והשיב משה את
.eo cum loquendũ ad *ſe venire vſque* † ,ſuam faciem ſuper velamen
המסוה על פניו עד באו לדבר אתו׃

†reſplenduiſſet ‡ faciei ſuæ, cũ loqueretur — [a]ראה — ‡ reſplendebat * faciei || appropinquare — [b]נגש — † vocauit — [c]שוב — ‡ principes — [d]צוה — ‡ loqui * poſuit — [e]כלה [f]נתן — || faciem ſuam † quando veniebat ‡ donec egrederetur — [g]סור [h]יצא — ‡ faciem — * reſplenduiſſet || faciei — † donec veniret

CAP. XXXV. לה

filiorum ſynagogam omnem Moſeh fecit congregare Et
1 ויקהל משה את כל [i]עדת בני
præcepit quæ verba † Hæc :eos ad dixit & ,Iſrael
ישראל ויאמר אלהם אלה הדברים אשר צוה
fiet diebus Sex .ea faciendum ad Dominus
2 יהוה [k]לעשת אתם׃ ששת ימים תעשה
,ſanctitas vobis erit ſeptima die in & ,*functio*
מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש
functionem * eo in *faciens* ‡ Omnis . .Domino ceſſationis *quies* ‡
שבת שבתון ליהוה כל העשה בו [l]מלאכה
, veſtris habitaculis omnibus in ignem accendetis Non .morietur
3 יומת׃ לא תבערו אש בכל [m]משבתיכם
ſynagogam omnem ad Moſeh dixit Et ,*ceſſationis* || die in
4 ביום השבת׃ ויאמר משה אל כל [n]עדת
præcepit quod verbum ‡ Hoc :dicendo , Iſrael filiorum
בני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה
Domino *eleuationem vobiſcum* ‡ à Accipite :dicendo , Dominus
5 יהוה לאמר׃ [o]קחו מאתכם תרומה ליהוה
, Domini *eleuationem* * eam afferet ,*eius cor ſpontaneum* ‡ Omnis
כל נדיב לבו יביאה את תרומת יהוה
,purpuram &,*hyacinthum* Et :æs & ,argentum & ,aurum
6 זהב וכסף ונחשת׃ ותכלת וארגמן
arietum pelles Et .*capras* || & ,byſſum & ,cocci vermiculum &
7 ותולעת [p]שני ושש ועזים׃ [q]וערת אילם
oleum Et .Sittim ligna & , taxorum pelles & , rubricatas
8 מאדמים וערת תחשים ועצי שטים׃ ושמן
ſuffimento & ,vnctionis oleo † aromata & , luminari †
למאור ובשמים לשמן המשחה ולקטרת
plenitudinum lapides & ,*onychis* ‡ lapides Et .aromatum
9 הסמים׃ ואבני שהם ואבני מלאים
,vobis in corde *ſapiens omnis* || Et .pectorali & ,ſuperhumerali *
10 לאפוד ולחשן׃ וכל חכם לב בכם
.Dominus præcepit quæ omnia facient & ,venient
[r]יבאו ויעשו את כל אשר צוה יהוה׃
,eius operimentum &,eius tentorium , Tabernaculum
11 את המשכן את אהלו ואת [s]מכסהו
,eius columnas ,eius vectes ,eius tabulas & ,eius *vncinos*
את קרסיו ואת קרשיו את בריחו את עמדיו
,*operculum* ‡ ,eius vectes & , Arcam .eius baſes &
12 ואת אדניו׃ את הארן ואת בדיו את הכפרת
,eius vectes & , Menſam .*tegminis* * velum &
13 ואת פרכת [t]המסך׃ את השלחן ואת בדיו

[i]יעד — † ſunt || — [k]עשה — opus, — ‡ ſabbathum ‡ qui fecerit * opus — [l]לאך — [m]ישב — || ſabbathi, — [n]יעד — ‡ eſt — ‡ vobis oblationem — [o]לקח — ‡ cuius ſpontaneum eſt cor. * oblationem — || caprarum pilos. — [p]שן[q]עור — † pro — ‡ onychinos, — * pro || omnes ſapientes — [r]בוא — [s]כסה — circulos — בריחיו ק — ‡ propitiatoriũ * tentorij. — [t]סכך

candelabrum Et .facierum panem & ,eius vaſa omnia &
14 ואת כל [a]כליו ואת לחם הפנים׃ ואת [b]מנרת
oleum & ,eius lucernas & ,eius vaſa & ,luminaris
המאור ואת כליה ואת נרתיה ואת שמן
, eius vectes & , ſuffimenti altare Et .luminaris
15 המאור׃ ואת מזבח הקטרת ואת בדיו
& ,aromatum ſuffimentum & , vnctionis oleum &
ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים ואת
,holocauſti Altare .tabernaculi oſtio † oſtij *tegmen* ||
16 מסך הפתח לפתח המשכן׃ את מזבח העלה
& ,eius vectes ;ei ‡ quod *æris* ‡ cribrum &
ואת מכבר הנחשת אשר לו את בדיו ואת
Fundas .eius baſim & , concham ;eius vaſa omnia
17 כל כליו את הכיר ואת [c]כנו׃ את קלעי
portæ *tegmen* & ,eius baſes & .eius columnas , atrij
החצר את עמדיו ואת אדניה ואת מסך שער
,atrij paxillos & ,tabernaculi Paxillos .atrij,
18 החצר׃ את יתדת המשכן ואת יתדת החצר
miniſtrandum ad miniſterij Veſtes ſeorum funiculos &
19 ואת [d]מיתריהם׃ את בגדי השרד לשרת
veſtes &, ſacerdoti Aharon ſanctitatis veſtes ;ſanctitate in
בקדש את בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת בגדי
ſunt egreſſi Et .ſacerdotio fungendum ad eius filiorum
20 בניו לכהן׃ ויצאו
.Moſeh *faciebus* à Iſrael filiorum cœtus omnis
כל [e]עדת בני ישראל [f]מלפני משה׃
,ſuum cor *eum extulit* quem vir omnis venerunt Et
21 [g]ויבאו כל איש אשר נשאו לבו
attulerunt : *eum* eius ſpiritus fecit ſpontaneum quem omnis &
וכל אשר נדבה רוחו אתו הביאו
,*conuentus* ‡ tabernaculi *functionem* ‡ ad Domini *eleuationem* ||
את תרומת יהוה למלאכת אהל מועד
venerunt Et .ſanctitatis veſtes ad & ,eius *ſeruitium* ‡ omne ad &
22 ולכל עבדתו ולבגדי הקדש׃ ויבאו
attulerunt corde ſpontaneus omnis, mulieribus *ſuper* * viri
האנשים על הנשים כל נדיב לב הביאו
.auri vas omne ,*ſubligaculum* & ,anulum &,inaurem & ,fibulam
חח ונזם וטבעת וכומז כל [h]כלי זהב
.Domino auri *agitationem agitauit* qui vir omnis Et
וכל איש אשר [i]הניף תנופת זהב ליהוה׃
, purpura & ,hyacinthus *eo cum* eſt inuentus *quo* † vir omnis Et
23 וכל איש אשר נמצא אתו תכלת וארגמן
arietum pelles & ;*capræ* & , byſſus & ,cocci vermiculus &
ותולעת שני ושש ועזים [k]וערת אילם
eleuans Omnis .adduxerunt * , taxorum pelles & , rubricatæ
24 מאדמים וערת תחשים הביאו׃ כל [l]מרים
eleuationem adduxerunt , æris & ; argenti eleuationem
תרומת כסף ונחשת הביאו את תרומת
,Sittim ligna *eo cum eſt inuentum quo* omnis Et .Domini
25 יהוה וכל אשר נמצא אתו עצי שטים
mulier Omniſque .*adduxerunt ſeruitij functionem omnem* ad
לכל מלאכת העבדה הביאו׃ וכל אשה
, netum attulerunt & ,neuerunt ſuis manibus in , corde ſapiens
חכמת לב בידיה טוו ויביאו [m]מטוה
, cocci vermiculum , purpuram & , hyacinthum
את התכלת ואת הארגמן את תולעת השני
earum cor extulit quas mulieres omnes Et .byſſum &
26 ואת השש׃ וכל הנשים אשר נשא לבן
Prælati * Et .*capras* ‡ neuerunt ,ſapientia in *eas*
27 אתנה בחכמה טוו את העזים׃ והנשאם
plenitudinum lapides & ,onychis lapides attulerunt
הביאו את אבני השהם ואת אבני המלאים
oleum & ,aroma Et .pectorali & ,ſuperhumerali †
28 לאפוד ולחשן׃ ואת הבשם ואת השמן
.aromatum ſuffimento & , vnctionis oleo & , luminari †
למאור ולשמן המשחה ולקטרת הסמים׃
ipſorum cor fecerat ſpontaneos quos mulier & , vir Omnis
29 כל איש ואשה אשר נדב לבם
præcepit quod opus omne ad afferendum ad ,*eos*
אתם להביא לכל המלאכה אשר צוה
Iſrael filij attulerunt , Moſeh *manu in faciendum ad* , Dominus
יהוה [n]לעשות ביד משה [o]הביאו בני ישראל

[a]כלה [b]נור — || aulæum † pro — ‡ æneum † erat — Cortinas — [c]כון — aulæum — [d]יתר — facie — [e]יעד [f]פנה — eleuauit — [g]בוא — ‡ oblationem † opus ‡ eccleſiæ, ‡ opus — * cum — dextrale, — [h]כלה — eleuauit eleuationem — [i]נוף — † cum quo — caprarum pili. — [k]עור — * ea — [l]רום — cum quo inuenta ſunt — omne opus miniſterij attulerunt — [m]טוה — quas eleuauit cor — ‡ caprarum pilos. * Principes — † pro — vt faceret per manum — [n]עשה — [o]בוא

* è
,cocci vermiculo & ,purpura & , hyacintho & ,retorta bysso *
שֵׁשׁ מָשְׁזָר וּתְכֵלֶת וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת [a]שָׁנִי — [a]שָׁן
phrygionis
Longitudo .eas fecit *cogitantis* opere : Cherubim
כְּרֻבִים מַעֲשֵׂה חֹשֵׁב עָשָׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ
cubitorum
latitudo & , *cubito in* viginti & octo , vnius cortinæ
9 הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁמֹנֶה וְעֶשְׂרִים בָּאַמָּה וְרֹחַב
cubitorum, ‡ erat
omnibus ‡ vna Mensura . vnius cortinæ *cubito in* quatuor
אַרְבַּע בָּאַמָּה הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְכָל־
alteram ad alteram:
ad vnam cortinas quinque coniunxit Et .cortinis
10 הַיְרִיעֹת׃ וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת אַחַת אֶל־
alteram ad alteram.
.*vnam ad vnam* coniunxit cortinas quinque & ; *vnam*
אֶחָת וְחָמֵשׁ יְרִיעֹת חִבַּר אַחַת אֶל־אֶחָת׃
in ora
,vnius cortinæ *labio super* hyacinthi laqueolos fecit Et
11 וַיַּעַשׂ לֻלְאֹת תְּכֵלֶת עַל [b]שְׂפַת הַיְרִיעָה הָאֶחָת — [b]שָׂפָה
|| à latere
cortinæ *labio* † in fecit sic : coniunctione in *extremitate ab* ||
[c]מִקָּצָה בַּמַּחְבָּרֶת כֵּן עָשָׂה בִּשְׂפַת הַיְרִיעָה — [c]קָצָה
† ora
Quinquaginta .secundæ coniunctione in , extremæ
12 הַקִּיצוֹנָה בַּמַּחְבֶּרֶת [d]הַשֵּׁנִית׃ חֲמִשִּׁים — [d]שָׁנָה
laqueolos quinquaginta & , vna cortina in fecit laqueolos
לֻלָאֹת עָשָׂה בַּיְרִיעָה הָאֶחָת וַחֲמִשִּׁים לֻלָאֹת
‡ est
, secundæ coniunctione in ‡ quæ cortinæ extremo in fecit
עָשָׂה בִּקְצֵה הַיְרִיעָה אֲשֶׁר בַּמַּחְבֶּרֶת הַשֵּׁנִית
† erant
fecit Et .*vnum ad vnus* ‡ laqueoli † oppositi
13 מַקְבִּילֹת הַלֻּלָאֹת אַחַת אֶל־אֶחָת׃ וַיַּעַשׂ
‡ alter al alterum.
cortinas coniunxit & , auri vncinos quinquaginta
חֲמִשִּׁים קַרְסֵי זָהָב וַיְחַבֵּר אֶת־הַיְרִיעֹת
.vnum tabernaculum fuit & , vncinis *in vnam ad vnam*
alteram al alteram cum
אַחַת אֶל־אַחַת בַּקְּרָסִים וַיְהִי הַמִּשְׁכָּן אֶחָד׃
è caprarum pilis tecto
:tabernaculum super *tentorio caprarum* cortinas fecit Et
14 וַיַּעַשׂ יְרִיעֹת עִזִּים לְאֹהֶל עַל־הַמִּשְׁכָּן
Longitudo .*eas* fecit cortinas vndecim
15 עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה יְרִיעֹת עָשָׂה אֹתָם׃ אֹרֶךְ
cubitorum;
cubitorum quatuor & , *cubito in* triginta vnius cortinæ
הַיְרִיעָה הָאַחַת שְׁלֹשִׁים בָּאַמָּה וְאַרְבַּע [e]אַמּוֹת — [e]אַמָּה
‡ erat
vndecim ‡ vna Mensura .vnius cortinæ latitudo
רֹחַב הַיְרִיעָה הָאֶחָת מִדָּה אַחַת לְעַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה
,seorsum cortinas quinque coniunxit Et .cortinis
16 יְרִיעֹת׃ וַיְחַבֵּר אֶת־חֲמֵשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד
quinquaginta laqueolos fecit Et .seorsum cortinas sex &
17 וְאֶת־שֵׁשׁ הַיְרִיעֹת לְבָד׃ [f]וַיַּעַשׂ לֻלָאֹת חֲמִשִּׁים — [f]עָשָׂה
in ora
quinquaginta &:coniunctione in extremæ cortinæ *labio super*
עַל [g]שְׂפַת הַיְרִיעָה הַקִּיצֹנָה בַּמַּחְבָּרֶת וַחֲמִשִּׁים — [g]שָׂפָה
† in ora ‡ in coniunctione
.secundæ *coniungentis* ‡ cortinæ *labio super* † fecit laqueolos
לֻלָאֹת עָשָׂה עַל־שְׂפַת הַיְרִיעָה הַחֹבֶרֶת הַשֵּׁנִית׃
coniungendum ad ,quinquaginta æris vncinos fecit Et
18 וַיַּעַשׂ קַרְסֵי נְחֹשֶׁת חֲמִשִּׁים לְחַבֵּר
tectum, vt esset vnum.
operimentum fecit Et .*vnum existendum ad* , *tentorium*
19 אֶת־הָאֹהֶל [h]לִהְיֹת אֶחָד׃ וַיַּעַשׂ מִכְסֶה — [h]הָיָה
pellibus * operimentum & ,rubricatis arietum pellibus * tentorio
* è
לָאֹהֶל [i]עֹרֹת אֵילִם מְאָדָּמִים וּמִכְסֵה עֹרֹת — [i]עוֹר
tabernaculo tabulas fecit Et .*desuper* † taxorum
† supernè.
20 תְּחָשִׁים מִלְמָעְלָה׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן
longitudo cubitorum Decem .stantes Sittim lignis ‡
‡ è
21 עֲצֵי [k]שִׁטִּים עֹמְדִים׃ עֶשֶׂר [l]אַמֹּת אֹרֶךְ — [k]שׁוּט
tabulæ latitudo cubiti dimidij & cubiti & , tabulæ
הַקָּרֶשׁ וְאַמָּה [m]וַחֲצִי הָאַמָּה רֹחַב הַקֶּרֶשׁ — [l]אַמָּה
incastrata ‡ vni tabulæ *manus* ‡ Duæ .vnius — [m]חָצָה
‡ incastraturæ erant ‡ commissę altera ad alterá:
22 הָאֶחָד׃ [n]שְׁתֵּי יָדֹת לַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד מְשֻׁלָּבֹת
.tabernaculi tabulis omnibus fecit sic : *vnam ad vna*
אַחַת אֶל־אֶחָת כֵּן עָשָׂה לְכֹל קַרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן׃ — [n]שָׁנָה
tabulas viginti ,tabernaculo tabulas fecit Et
23 וַיַּעַשׂ אֶת־הַקְּרָשִׁים לַמִּשְׁכָּן עֶשְׂרִים קְרָשִׁים
bases quadraginta Et .austrum ad meridiei *angulum* * ad
* latus
24 [o]לִפְאַת נֶגֶב [p]תֵּימָנָה׃ וְאַרְבָּעִים אַדְנֵי־ — [o]פֵּאָה [p]יָמַן
bases Duas .tabulis viginti sub fecit argenti
כֶסֶף עָשָׂה תַּחַת עֶשְׂרִים הַקְּרָשִׁים שְׁנֵי אֲדָנִים
|| pro † incastraturis
bases duas & ,eius *manibus* ‡ duabus || vna tabula sub
תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו וּשְׁנֵי אֲדָנִים
‡ pro ‡ incastraturis
costæ * Et .eius *manibus* ‡ duabus ‡ vna tabula sub
* in latere secundo || in latere aquilonari.
25 תַּחַת־הַקֶּרֶשׁ הָאֶחָד לִשְׁתֵּי יְדֹתָיו׃ וּלְצֶלַע
viginti fecit , *aquilonis angulum ad* ,*secundæ* || tabernaculi
הַמִּשְׁכָּן הַשֵּׁנִית לִפְאַת צָפוֹן עָשָׂה עֶשְׂרִים

: Israel filios ad Moseh dixit Et .Domino *deuotionem* — oblationem spontaneam
30 נְדָבָה לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־[a]בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — [a]בָּנָה
, Vri filium Besalel ,nomine in Dominus vocauit , Videte
[b]רְאוּ קָרָא יְהוָה בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל בֶּן־אוּרִי — [b]רָאָה
spiritus eum repleuit Et .Iehudah *tribui* , Chur filij — è tribu
31 בֶּן־חוּר [c]לְמַטֵּה יְהוּדָה׃ וַיְמַלֵּא אֹתוֹ רוּחַ — [c]נָטָה
omni *in* & , scientia *in* & ,intelligentia *in* ,sapientia *in* Dei
אֱלֹהִים בְּחָכְמָה [d]בִּתְבוּנָה [e]וּבְדַעַת וּבְכָל־ — [d]בִּין [e]יָדַע
faciendum ad , cogitationes cogitandum ad Et .opere
32 [f]מְלָאכָה׃ וְלַחְשֹׁב מַחֲשָׁבֹת [g]לַעֲשׂוֹת — [f]לָאַךְ [g]עָשָׂה
lapidis artificio † in Et .ære in & ,argento in & , auro in
33 בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת׃ וּבַחֲרֹשֶׁת אֶבֶן
omni in faciendum ad , *ligni artificio* ‡ in & ; complendum ad — † arte lapidaria ‡ arte lignaria,
לְמַלֹּאת וּבַחֲרֹשֶׁת עֵץ לַעֲשׂוֹת בְּכָל־
ipsius corde in dedit docendum ad Et .cogitationis opere
34 מְלֶאכֶת מַחֲשָׁבֶת׃ [h]וּלְהוֹרֹת נָתַן בְּלִבּוֹ — [h]יָרָה
.Dan *tribui* Achisamach filium Aholiab & ,ipsum — è tribu
הוּא וְאָהֳלִיאָב בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן׃
functionem omnem faciendú ad,cordis sapientia eos Repleuit — omne opus fabrile, & phrygionicum, & acupictorium
35 מִלֵּא אֹתָם חָכְמַת־לֵב לַעֲשׂוֹת כָּל־מְלֶאכֶת
,purpura in & , hyacintho in *recamantis & ,cogitantis & ,fabri*
חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן
omnem * facientes ,*texentis* ‡ & ,bysso in & , cocci vermiculo in — ‡ textorio, * omne
בְּתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ וְאֹרֵג [i]עֹשֵׂי כָּל־ — [i]עָשָׂה
.cogitationes cogitantes & ,*functionem* — opus
מְלָאכָה וְחֹשְׁבֵי מַחֲשָׁבֹת׃

CAP. XXXVI. לו

corde sapiens vir omnis & ,Aholiab & ,Besalel fecit Et
1 וְעָשָׂה בְצַלְאֵל וְאָהֳלִיאָב וְכֹל אִישׁ חֲכַם־לֵב
, *ipsis in* intelligentiam & sapientiam Dominus dedit quibus
אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה [k]וּתְבוּנָה בָּהֵמָּה — [k]בִּין
seruitij functionem omnem faciendum ad , sciendum ad — omne opus ministerij
[l]לָדַעַת [m]לַעֲשֹׂת אֶת־כָּל־מְלֶאכֶת עֲבֹדַת — [l]יָדַע [m]עָשָׂה
clamauit ‡ Et .Dominus præcepit *quibus omnibus* * ,sanctitatis — * secundum omnia quæ ‡ vocauit
2 הַקֹּדֶשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה׃ וַיִּקְרָא
virum omnem *ad* & ,Aholiab *ad* & , Besalel *ad* Moseh
מֹשֶׁה אֶל־בְּצַלְאֵל וְאֶל־אָהֳלִיאָב וְאֶל כָּל־אִישׁ
,*eius* corde in sapientiam Dominus dedit cui corde sapientem
חֲכַם־לֵב אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה חָכְמָה בְּלִבּוֹ
ad * appropinquandum ad ,eius cor *eum extulit* ‡ quem omnem — ‡ eleuauit * operi
כֹּל אֲשֶׁר נְשָׂאוֹ לִבּוֹ לְקָרְבָה אֶל־
facie à tulerunt Et .*illam* || faciendum ad *functionem* — || illud.
3 הַמְּלָאכָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ׃ [n]וַיִּקְחוּ מִלִּפְנֵי — [n]לָקַח
filij attulerant quam *eleuationem* ‡ omnem Moseh — ‡ oblationem ‡ opus ministerij * illud,
מֹשֶׁה אֵת כָּל־הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר הֵבִיאוּ בְּנֵי
: illam * faciendum ad sanctitatis *seruitij functionem* ‡ ad ,Israel — || oblationem spontaneá, singulo manè.
יִשְׂרָאֵל לִמְלֶאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לַעֲשֹׂת אֹתָהּ
.*matutino in matutino in deuotionem* || adhuc eum ad attulerunt ipsi & — † omne opus ‡ singulus ab opere suo, quod † faciebant,
וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו עוֹד נְדָבָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר׃
functionem omnem † facientes ,sapientes omnes venerunt Et
4 וַיָּבֹאוּ כָּל־הַחֲכָמִים הָעֹשִׂים אֵת כָּל־מְלֶאכֶת
ipsi *quam sua functione à vir vir* ‡ : sanctitatis
הַקֹּדֶשׁ אִישׁ־אִישׁ מִמְּלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־הֵמָּה
Multiplicantes * :dicendo Moseh ad dixerunt Et .*facientes* ‡ — * Multiplicant
5 עֹשִׂים׃ וַיֹּאמְרוּ אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר [o]מַרְבִּים — [o]רָבָה
functionem ad , *seruitij sufficientia præ* || offerendo populus — || vltra sufficientiam ministerij, ad opus quod † illud.
הָעָם לְהָבִיא [p]מִדֵּי הָעֲבֹדָה לַמְּלָאכָה — [p]דַּי
præcepit Et .*illam* ‡ faciendum ad Dominus præcepit *quam*
6 אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשֹׂת אֹתָהּ׃ [q]וַיְצַו — [q]צָוָה
dicendo ,*castrametatione* ‡ in vocem fecerunt transire & ,Moseh — ‡ castris,
מֹשֶׁה וַיַּעֲבִירוּ קוֹל בַּמַּחֲנֶה לֵאמֹר
:*eleuationem* * ad *functionem* ‡ vltrà faciant ne ,mulier & Vir — ‡ opus * oblationem || ne offerret.
אִישׁ וְאִשָּׁה אַל־יַעֲשׂוּ־עוֹד מְלָאכָה לִתְרוּמַת
functio † Et .*adducendo ab* || populus est prohibitus Et .sanctitatis — † substátia erat eis sufficiens ad omne
7 הַקֹּדֶשׁ וַיִּכָּלֵא הָעָם מֵהָבִיא׃ וְהַמְּלָאכָה
faciendum ad , *functionem omnem ad eorum sufficientia erat*
הָיְתָה דַיָּם לְכָל־הַמְּלָאכָה לַעֲשׂוֹת
sapiens omnis fecerunt Et .superabundandum &, *illum* ‡ — ‡ illud.
8 אֹתָהּ [r]וְהוֹתֵר׃ וַיַּעֲשׂוּ כָל־חֲכַם־ — [r]יָתַר
;cortinas decem , tabernaculum , *functionem* ‡ facientibus *in* †,corde — ‡ opus, † cum
לֵב [s]בְּעֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֶת־הַמִּשְׁכָּן עֶשֶׂר יְרִיעֹת — [s]עָשָׂה

† ex — :mundo auro † propiciatorium fecit Et .arcam
עשרה[a] — 6 את־הארן: [a]ויעש כפרת זהב טהור
† erat — dimidij & ,cubiti & ;eius longitudo ‡ dimidij & ,cubitorũ duorum
חצרה[b] — אמתים [b]וחצי ארכה ואמה וחצי
‡ ex * ductiles — ductili *;auro ‡ Cherubim duos fecit Et .eius latitudo
שנרה[c] — 7 רחבה: ויעש [c]שני כרבים זהב מקשה
Cherub. propiciatorij extremitatibus duabus à eos fecit
קצרה[d] — 8 עשה אתם משני [d]קצות הכפרת: כרוב
† alterum — extremo ab *vnum* † Cherub & ,hinc extremo ab vnum
אחד מקצה מזה וכרוב־אחד מקצה
duabus à Cherubim fecit , propiciatorio à ; inde
מזה מן־הכפרת עשה את־הכרבים משני
alas extendentes Cherubim erant Et .eius extremitatibus
קצותיו — 9 קצותו: ויהיו הכרבים פרשי כנפים
ק — ,propiciatorium *super* suis alis *in* tegentes supernè
למעלה סככים בכנפיהם על־הכפרת
* altera ad alteram. — erant propiciatorium Ad .*suum fratrem ad vir* * eorum facies &
ופניהם איש אל־אחיו אל־הכפרת היו
† è — : Sittim lignis † mensam fecit Et .Cherubim facies
10 פני הכרבים: ויעש את־השלחן עצי שטים
‡ erat — cubiti & ,eius latitudo cubiti & ,eius longitudo ‡ duorum cubitorum
אמתים ארכו ואמה רחבו ואמה
altitudo — ei fecit & ;mundo auro eam texit Et .eius *statura* dimidij &
קום[e] — 11 וחצי [e]קמתו: ויצף אתו זהב טהור ויעש לו
palmi clausuram ei fecit Et .circum auream coronam
זרה[f] — 12 [f]זר זהב סביב: ויעש לו מסגרת טפח
.circum ipsius clausuræ auri coronam fecit & ;circum
סביב ויעש זר־זהב למסגרתו סביב:
posuit — anulos *dedit* & , auri anulos quatuor ei fudit Et
נתן[g] — 13 ויצק לו ארבע טבעת זהב [g]ויתן את־הטבעת
† erant in — .eius pedibus quatuor † qui , angulis quatuor super
פארה[h] — על ארבע [h]הפאת אשר לארבע רגליו:
loca — vectibus *domus* ,anuli erant clausuræ regione E
ביתה[i] — 14 לעמת המסגרת היו הטבעת [i]בתים לבדים
† è — lignis † vectes fecit Et .mensam portandum ad
15 לשאת את־השלחן: ויעש את־הבדים עצי
.mensam portandum ad , auro eos texit & : Sittim
שטים ויצף אתם זהב לשאת את־השלחן:
† erant — ,mensam super † quæ vasa fecit Et
כלה[k] — 16 ויעש את־[k]הכלים אשר על־השלחן את־
& , eius cyathos & ,eius cochlearia & ,eius scutellas
כפף[l] — קערתיו ואת־[l]כפתיו ואת־[m]מנקיתיו ואת־
נקה[m] — .mundo auro ,*eis in libab.tur* ‡ quibus medios calamos
‡ libabatur — הקשות אשר [n]יסך בהן זהב טהור:
‡ ex — fecit ductile .puro auro ‡ candelabrum fecit Et
נסך[n] [o]נור — 17 ויעש את־[o]המנרה זהב טהור מקשה עשה
Hastile — ,eius calices ,eius calamus & , eius *Femur* .candelabrum
את־המנרה ירכה וקנה גביעיה
sphærulæ — calami sex Et .fuerunt ipso ex ,eius flores & ,eius *poma*
קנה[p] — 18 כפתריה ופרחיה ממנה היו: וששה [p]קנים
egrediebantur — ipsius latere ex candelabri calami Tres .eius lateribus è *egredientes*
צדד[q] [r]נור — יצאים [q]מצדיה שלשה קני [r]מנרה מצדה
.secundo eius latere ex candelabri calami tres & , vno
האחד ושלשה קני מנרה מצדה השני:
sphærula — *pomum* ; vno calamo in amygdalati scyphi Tres
19 שלשה גבעים משקדים בקנה האחד כפתר
,vno calamo in amygdalati scyphi tres & , flos &
ופרח ושלשה גבעים משקדים בקנה אחד
sphærula, — è egredientibus calamis sex sic .flos & , *pomum*
כפתר ופרח כן לששת הקנים היצאים מן־
,amygdalati scyphi quatuor candelabro in Et .candelabro
20 המנרה: ובמנרה ארבעה גבעים משקדים
† sphærulæ ‡ sphærula — calamis duobus sub *pomum* ‡ Et .eius flores & ,eius *poma* †
שנה[s] — 21 כפתריה ופרחיה: וכפתר תחת [s]שני הקנים
sphærula — *pomum* & ,ipso ex calamis duobus sub sphærula & , ipso ex
ממנה וכפתר תחת שני הקנים ממנה וכפתר
egredientibus calamis sex : ipso ex calamis duobus sub
תחת־שני הקנים ממנה לששת הקנים היצאים
Sphærulæ — ipso ex ,eorum calami & eorum *Poma* . ipso ex
22 ממנה: כפתריהם וקנתם ממנה
† ex ‖ erat — .puro auro ‖ vnum ,ductile *illud* † Totum .fuerunt
כלה[t] — היו [t]כלה מקשה אחת זהב טהור:

duas ,argenteas earum bases quadraginta Et . tabulas
קרשים: וארבעים אדניהם כסף שני 26
sub bases duas & , vna tabula sub bases
ארנים תחת הקרש האחד ושני ארנים תחת
‖ altera. — ,*mare ad* * tabernaculi lateribus ‡ Et . *vna* ‖ tabula
‡ in * ad occidentem, — הקרש האחד: ולירכתי המשכן ימה 27
fecit tabulas duas Et .tabulas sex fecit
עשה ששה קרשים: ושני קרשים עשה 28
‖ in angulis — geminatæ fuerunt Et .lateribus in tabernaculi *costis* ‖
למקצעת המשכן בירכתים: והיו תואמים 29
† infernè, ‡ fuerunt geminatæ — ad ,eius caput ad *consummatæ erunt* ‡ pariter & ,*infra ab* †
מלמטה ויחדו יהיו [a]תמים אל־ראשו אל־
תמם[a] — duobus ‡ ipsis ambabus fecit sic : vnum anulum
‡ in — הטבעת האחת כן עשה [b]לשניהם לשני
שנה[b] — earum bases & ,tabulæ octo fuerunt Et .angulis
היה[c] — המקצעת: [c]והיו שמנה קרשים ואדניהם 30
binæ — *bases duæ bases duæ* ,bases sedecim , argenteæ
כסף ששה עשר אדנים שני אדנים שני אדנים
‡ qualibet tabula. * è — lignis * vectes fecit Et . *vna tabula* ‡ sub
עשרה[d] — תחת הקרש האחד: [d]ויעש בריחי עצי 31
‖ pro † lateris — .vnius tabernaculi *costæ* † tabulis ‖ quinque ; Sittim
[e]שטים חמשה לקרשי צלע־המשכן האחת:
שוט[e] — tabernaculi *costæ* ‡ tabulis ‡ vectes quinque Et
‡ pro ‡ lateris * alterius. — וחמשה בריחם לקרשי צלע־המשכן 32
‖ pro — tabernaculi tabulis ‖ vectes quinque Et .*secundæ* *
השנית וחמשה בריחם לקרשי המשכן
† occidentem, — medium vectem fecit Et .*mare* † ad lateribus in
תוך[f] — לירכתים ימה: ויעש את־הבריח [f]התיכן 33
† ad transeundum per medium — .extremum ad extremo ab ,tabularum *medio in penetrandum ad* ‡
לברח בתוך הקרשים מן־[g]הקצה אל־הקצה:
קצה[g] — ,auro ‡ fecit earum anulos & , auro texit tabulas Et
‡ ex * loca — ואת־הקרשים צפה זהב ואת־טבעתם עשה זהב 34
.auro vectes texit & : vectibus *domos* *
בית[h] [i]צפה — [h]בתים לבריחם [i]ויצף את־הבריחם זהב:
‖ ex — vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ‖ velum fecit Et
ויעש את־הפרכת תכלת וארגמן ותולעת 35
† acupictorio ‡ cum — .Cherubim ‡ illud fecit *cogitantis* † opere : retorta bysso & ,cocci
שני ושש משזר מעשה חשב עשה אתה כרבים:
eas texit & , Sittim columnas quatuor ei fecit Et
ויעש לה ארבעה עמודי שטים ויצפם 36
† vncini aurei. — argenti bases quatuor eis fudit Et. auri † earum *capitella* ;auro
יצק[k] — זהב וויהם זהב [k]ויצק להם ארבעה אדני־כסף:
aulæum — purpura & ,hyacintho tabernaculi ostium ad *tectum* fecit Et
סכך[l] — ויעש [l]מסך לפתח האהל תכלת וארגמן 37
phrygionico. — .*recamantis* opere , retorta bysso &,cocci vermiculo &
ותולעת שני ושש משזר מעשה רקם:
,earum vncinos & , quinque eius columnas Et
וו[m] — ואת־עמודיו חמשה ואת־[m]וויהם 38
fila eas cingentia erant ex auro, — earum bases & ,*aureæ earum cinctura* & : earum capita texit &
וצפה ראשיהם וחשקיהם זהב ואדניהם
.æreæ quinque
חמשה נחשת:

CAP. XXXVII. לז

‡ è — ,duorũ cubitorũ :Sittim lignis ‡ arcam Besaleel fecit Et
עשרה[n] — 1 [n]ויעש בצלאל את־הארן עצי שטים [o]אמתים
אמה[o] — ;eius latitudo dimidij & , cubiti & ;eius longitudo dimidij &
חצרה[p] — [p]וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו
‖ altitudo — auro eam texit Et .eius *statura* ‖ dimidij & , cubiti &
קום[q] — 2 ואמה וחצי [q]קמתו: ויצפהו זהב
† intrinsecus, & extrinsecus. — .circum auri coronam ei fecit & : *extra ab & ,domo à* † mundo
זרה[r] — טהור מבית ומחוץ ויעש לו [r]זר זהב סביב:
quatuor super , auri anulos quatuor illi fudit Et
3 ויצק לו ארבע טבעת זהב על ארבע
in latere ipsius vno, — duos & ,*vna eius costa super* anulos duos & ; eius angulis
שנה[s] — פעמתיו [s]ושתי טבעת על־צלעו האחת ושתי
altero, — vectes fecit Et .*secundo* ipsius latere super anulos
4 טבעת על־צלעו השנית: ויעש בדי
è lignis — introduxit Et . auro eos texit & Sittim *lignorum*
שוט[t] [u]צפה — 5 עצי [t]שטים [u]ויצף אתם זהב: [x]ויבא
בוא[x] [y]נשא — portandum ad , arcæ *costas super* anulos in vectes
in lateribus. — את־הבדים בטבעת על צלעת הארן [y]לשאת

cubitorum, eorum bases & , decem eorum columnæ ,*cubito in* quinquaginta
חֲמִשִּׁים בָּאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם עֲשָׂרָה וְאַדְנֵיהֶם
fila eas cingentia ex — .argento *earum cinctura* & ,columnarum vncini , decem
עֲשָׂרָה וָוֵי הָעַמֻּדִים וַחֲשׁוּקֵיהֶם כָּסֶף׃
plagam — . cubitorum quinquaginta ,Ortum ad Orientis *angulum* ad Et
13 וְלִפְאַת קֵדְמָה מִזְרָחָה חֲמִשִּׁים אַמָּה׃
|| Tentoria † in latere: — *scapulam ad* † cubitorum quindecim *Funda* ||
14 קְלָעִים חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה אַמָּה אֶל־הַכָּתֵף
eorum — .tres eorum bases & tres *earum* columnæ
עַמּוּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה׃
latus — atrij portam ad ;inde & hinc secundum *humerum* ad Et
15 וְלַכָּתֵף הַשֵּׁנִית מִזֶּה וּמִזֶּה לְשַׁעַר הֶחָצֵר
שֵׁנִית[a] ‡ tentoria * eorum — ,tres *earum* * columnæ :cubitorum quindecim *funda* ‡
קְלָעִים חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אַמָּה עַמֻּדֵיהֶם שְׁלֹשָׁה
|| eorum † Omnia tentoria — circum atrij *fundæ* Omnes † .tres *earum* || bases &
16 וְאַדְנֵיהֶם שְׁלֹשָׁה׃ כָּל־קַלְעֵי הֶחָצֵר סָבִיב
‡ ex ‡ columnarũ ex — vncini ,ære *columnis* ‡ bases Et .retorta bysso ‡
17 שֵׁשׁ מָשְׁזָר׃ וְהָאֲדָנִים לָעַמֻּדִים נְחֹשֶׁת וָוֵי
*fila eas cingentia ex — earum capita *tectum* || & ,argento *earum cinctura* * & ,columnarum
|| tecta fuerunt צֻפָּה[b] — הָעַמּוּדִים וַחֲשׁוּקֵיהֶם כֶּסֶף וְצִפּוּי[b] רָאשֵׁיהֶם
atrij columnæ omnes ,argento cinctæ ipsæ & ;argento
כֶּסֶף וְהֵם מְחֻשָּׁקִים כֶּסֶף כֹּל עַמֻּדֵי הֶחָצֵר׃
† aulæum ‡ phrygionis ex — ,hyacintho, *recamantis* ‡ opere atrij portæ *tentorium* † Et
18 וּמָסַךְ[c] שַׁעַר הֶחָצֵר מַעֲשֵׂה רֹקֵם תְּכֵלֶת
סָכַךְ[c] — viginti Et .retorta bysso & , cocci vermiculo & ,purpura &
וְאַרְגָּמָן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר וְעֶשְׂרִים
cubitorũ erat * altitudo — cubitorum quinque latitudine in *statura* * & ,longitudo *cubiti* ‡
אַמָּה אֹרֶךְ וְקוֹמָה בְרֹחַב חָמֵשׁ[d] אַמּוֹת
אָמַר[d] || contra tẽtoria † eorum ‡ ex — ,quatuor *earum* † columnæ Et .atrij *fundarum regione* ‡ ||
19 לְעֻמַּת קַלְעֵי הֶחָצֵר׃ וְעַמֻּדֵיהֶם אַרְבָּעָה
.argento ‡ eorum vncini : ære ‡ quatuor eorum bases &
וְאַדְנֵיהֶם אַרְבָּעָה נְחֹשֶׁת וָוֵיהֶם כֶּסֶף
‡ tecta sunt * fila eas cingentia — .argento *earum cinctura* * & ,earum capita *tectum* ‡ Et
וְצִפּוּי רָאשֵׁיהֶם וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף׃
|| tabernaculi,& atrij in circuitu erant ex ære. — *aris circum atrio & , tabernaculo* || claui omnes Et
20 וְכָל־הַיְתֵדֹת לַמִּשְׁכָּן וְלֶחָצֵר סָבִיב נְחֹשֶׁת׃
Isti sunt numerati rerum — quia ,testimonij tabernaculi ,tabernaculi *visitata Ista*
21 אֵלֶּה פְקוּדֵי הַמִּשְׁכָּן מִשְׁכַּן[e] הָעֵדֻת אֲשֶׁר
עוּד[e] — manu in ,Leuitarum *seruitium Mosis os super fuit visitatum* †
† numerata sunt omnia ad iussum Mosch, in ministerium — פֻּקַּד עַל־פִּי מֹשֶׁה עֲבֹדַת הַלְוִיִּם[f] בְּיַד
filius Besalel Et .sacerdotis Aharon filij Ithamar
לָוָה[f] ‡ è tribu — 22 אִיתָמָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן׃ וּבְצַלְאֵל בֶּן־
omnia fecit , Iehudah *tribui* ‡ Chur filij Vri
נָטָה[g] — אוּרִי בֶן־חוּר לְמַטֵּה[g] יְהוּדָה עָשָׂה אֵת כָּל־
Aholiab eo cum Et .Moseh Dominus præcepit quæ
23 אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וְאִתּוֹ אָהֳלִיאָב
‡ è tribu ‡ plumarius, & phrygio, — *recamans & cogitans* ‡ & ,artifex ,Dan *tribui* ‡ Achisamach filius
בֶּן־אֲחִיסָמָךְ לְמַטֵּה־דָן חָרָשׁ וְחֹשֵׁב וְרֹקֵם
.bysso & ,cocci vermiculo in & ,purpura in & ,hyacintho in
בַּתְּכֵלֶת וּבָאַרְגָּמָן וּבְתוֹלַעַת הַשָּׁנִי וּבַשֵּׁשׁ׃
opere omni in opus ad factum aurum Omne
24 כָּל־הַזָּהָב הֶעָשׂוּי[h] לַמְּלָאכָה בְּכֹל מְלֶאכֶת
עָשָׂה[h] || oblationis † talentorum, — *talenti* † viginti & nouem *eleuationis* || aurum fuit & : sanctitatis
הָיָה[i] — הַקֹּדֶשׁ וַיְהִי[i] זְהַב הַתְּנוּפָה תֵּשַׁע וְעֶשְׂרִים כִּכָּר
‡ seclorum , secundũ seclum sanctuarii. — ,*sanctitatis seclo in secli* ‡ triginta & ,septingintorum &
וּשְׁבַע[k] מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ׃
מָאָה[k] ‡ numeratorũ — ,mille & ,talenta centum synagogæ *visitatorum* ‡ argentum Et
25 וְכֶסֶף פְּקוּדֵי[l] הָעֵדָה מְאַת כִּכָּר וְאֶלֶף
יָעַד[l] — seclo in , secli septuaginta & quinque & ,septingenti &
וּשְׁבַע מֵאוֹת וַחֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים שֶׁקֶל בְּשֶׁקֶל
* Semissis — seclo in ,secli dimidium capiti *Bekagh* * .sanctitatis
חָצָה[m] || ad numeratos, à viro — 26 הַקֹּדֶשׁ׃ בֶּקַע לַגֻּלְגֹּלֶת מַחֲצִית[m] הַשֶּׁקֶל בְּשֶׁקֶל
viginti *filio à visitatos super* || transeunti omni ,sanctitatis
הַקֹּדֶשׁ לְכֹל הָעֹבֵר עַל־הַפְּקֻדִים מִבֶּן עֶשְׂרִים
, millibus tribus & ,millibus sexcentis ,supra & , annorum
שָׁנָה וָמַעְלָה לְשֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים
fuerunt — argenti talenta centum *fuit* Et .quinquaginta & ,quingentis &
27 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים׃ וַיְהִי מְאַת כִּכַּר הַכֶּסֶף
,veli bases & ,sanctitatis bases fundendum ad
יָצַק[n] ‡ pro — לָצֶקֶת[n] אֵת אַדְנֵי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אַדְנֵי הַפָּרֹכֶת
.basi ‡ Talentum .talentis centum , bases centum
מְאַת אֲדָנִים לִמְאַת הַכִּכָּר כִּכָּר לָאָדֶן׃

eius forcipes & ,septem eius lucernas fecit Et
עָשָׂה[a] ‡ ex — 23 וַיַּעַשׂ[a] אֶת־נֵרֹתֶיהָ שִׁבְעָה וּמַלְקָחֶיהָ
puri auri Talento .puro auro † eius receptacula &
24 וּמַחְתֹּתֶיהָ זָהָב טָהוֹר׃ כִּכָּר זָהָב טָהוֹר
fecit Et .eius vasa omnia & ,ipsum fecit
כָּלָה[b] ‡ è — 25 עָשָׂה אֹתָהּ וְאֵת כָּל־כֵּלֶיהָ[b]׃ וַיַּעַשׂ אֶת־
, eius longitudo cubitus : Sittim lignis ‡ suffimenti altare
מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת עֲצֵי שִׁטִּים אַמָּה אָרְכּוֹ
† in quadrum, * altitudo — .eius *statura* * ,cubiti duo & ; *quadrata* ‡ , eius latitudo cubitus &
קוּם[c] — וְאַמָּה רָחְבּוֹ רָבוּעַ וְאַמָּתַיִם[c] קֹמָתוֹ
.puro auro illud texit Et . eius cornua fuerunt ipso ex
26 מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו׃ וַיְצַף אֹתוֹ זָהָב טָהוֹר
.eius cornua & ; circum eius parietes & ,eius tectum
אֶת־גַּגּוֹ וְאֶת־קִירֹתָיו סָבִיב וְאֶת־קַרְנֹתָיו
auri anulos duos Et .circum auri coronam ei fecit
זוּר[d] ‡ infra † in duobus angulis ‡ loca scilicet — 27 וַיַּעַשׂ לוֹ זֵר[d] זָהָב סָבִיב׃ וּשְׁתֵּי[e] טַבְּעֹת זָהָב
שָׁנָה[e] — super ,eius *costis duabus super* ‡ *eius coronam desubter* † ei fecit
עָשָׂה־לּוֹ מִתַּחַת לְזֵרוֹ עַל שְׁתֵּי צַלְעֹתָיו עַל
illud portandum ad vectibus *domos in* ‡ ,eius lateribus duobus
בַּיִת[f] — שְׁנֵי צִדָּיו לְבָתִּים[f] לְבַדִּים לָשֵׂאת[g] אֹתוֹ
נָשָׂא[g] || è * cum — texit & ,Sittim lignis || vectes fecit Et .eis *in* *
צָפָה[h] — 28 בָּהֶם׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי שִׁטִּים וַיְצַף[h]
,sanctificationem .vnctionis oleum fecit Et .auro eos
29 אֹתָם זָהָב׃ וַיַּעַשׂ אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה קֹדֶשׁ
† aromatitum — .pigmentarij opere .purum *aromatum* † suffimentum &
וְאֶת־קְטֹרֶת הַסַּמִּים טָהוֹר מַעֲשֵׂה רֹקֵחַ׃

CAP. XXXVIII. לח

Quinque .Sittim lignis ‡ holocausti altare fecit Et
1 וַיַּעַשׂ אֶת־מִזְבַּח הָעֹלָה עֲצֵי שִׁטִּים חָמֵשׁ
,eius latitudo cubitorum quinque & ; ipsius longitudo cubitorum
אָמַר[i] — אַמּוֹת[i] אָרְכּוֹ וְחָמֵשׁ אַמּוֹת רָחְבּוֹ
‡ in quadrum, * altitudo — ,eius cornua fecit Et .eius *statura* * cubitorum trium & ;*quadrata* ‡
אָמָה[k] קוּם[l] — 2 רָבוּעַ וְשָׁלֹשׁ[k] אַמּוֹת[l] קֹמָתוֹ׃ וַיַּעַשׂ[m] קַרְנֹתָיו
עָשָׂה[m] — texit & : eius cornua erant ipso ex : eius angulis quatuor super
פָּנָה[n] צָפָה[o] — עַל אַרְבַּע פִּנֹּתָיו[n] מִמֶּנּוּ הָיוּ קַרְנֹתָיו וַיְצַף[o]
,altaris vasa omnia fecit Et .ære illud
3 אֹתוֹ נְחֹשֶׁת׃ וַיַּעַשׂ אֶת־כָּל־כְּלֵי[p] הַמִּזְבֵּחַ אֶת־
כָּלָה[p] || crateras , & fuscinulas, ‡ ærea. — ,*tridentes* ,*sparsorias pelues* || & ,scopas & ,lebetes
הַסִּירֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקֹת אֶת־הַמִּזְלָגֹת
fecit Et *are* † fecit eius vasa omnia :receptacula &
4 וְאֶת־הַמַּחְתֹּת[q] כָּל־כֵּלָיו עָשָׂה נְחֹשֶׁת׃ וַיַּעַשׂ
חָתָה[q] ‡ reticulato æneum, — eius ambitum subter , *aris retis* ‡ opere cribrum altari
לַמִּזְבֵּחַ מִכְבַּר מַעֲשֵׂה רֶשֶׁת נְחֹשֶׁת תַּחַת כַּרְכֻּבּוֹ
‡ infernè — anulos quatuor fudit Et .eius medium ad vsque *infra ab* ‡
5 מִלְּמַטָּה עַד־חֶצְיוֹ׃ וַיִּצֹק אַרְבַּע טַבָּעֹת
*cribri ænei, loca — .vectibus *domos* ,*aris cribro* * extremitatibus quatuor in
קָצָה[r] בַּיִת[s] — בְּאַרְבַּע הַקְּצָוֹת[r] לְמִכְבַּר הַנְּחֹשֶׁת בָּתִּים[s] לַבַּדִּים׃
|| è — .ære eos texit & ,Sittim lignis || vectes fecit Et
שׁוּט[t] — 6 וַיַּעַשׂ אֶת־הַבַּדִּים עֲצֵי[t] שִׁטִּים וַיְצַף אֹתָם נְחֹשֶׁת׃
† in lateribus — altaris *costis super* † anulos in vectes introduxit Et
בּוֹא[u] — 7 וַיָּבֵא[u] אֶת־הַבַּדִּים בַּטַּבָּעֹת עַל צַלְעֹת הַמִּזְבֵּחַ
* Cum vacuo inter tabulas — .illud fecit *tabularum Vacuum* ‡ .eis in ipsum portandum ad
נָשָׂא[x] לוּחַ[y] ‡ æneam, — לָשֵׂאת[x] אֹתוֹ בָּהֶם נְבוּב לֻחֹת[y] עָשָׂה אֹתוֹ׃
: aris ‡ eius basim & .aris ‡ concham fecit Et
8 וַיַּעַשׂ אֵת הַכִּיּוֹר נְחֹשֶׁת וְאֵת כַּנּוֹ[z] נְחֹשֶׁת
כּוּן[z] * ex || conuenientiũ † conueniebant ad — tabernaculi ostium *exercebant* ‡ quæ *exercentium* || speculis in *
בְּמַרְאֹת הַצֹּבְאֹת אֲשֶׁר צָבְאוּ פֶּתַח אֹהֶל
‡ plagam — meridiei *angulum* ‡ ad atrium fecit Et .ecclesiæ
יָעַד[a] פֵּאָה[b] — 9 מוֹעֵד[a]׃ וַיַּעַשׂ אֶת־הֶחָצֵר לִפְאַת[b] נֶגֶב
‡ Tentoria, *vel* cortinæ, * ex — *cubito in* || centum ,retorta bysso * atrij *Funda* ‡ .austrum ad
תֵּימָנָה[c] קַלְעֵי הֶחָצֵר שֵׁשׁ מָשְׁזָר מֵאָה בָּאַמָּה׃
|| cubitorum. † eorum ‡ ex — : ære ‡ viginti *earum* † bases & ,viginti *earum* † Columnæ
10 עַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת
יָמַן[c] ‡ fila eas cingentia ex * plagam — *angulum* ad Et .argento *earum cinctura* ‡ & ,columnarum vncini
11 וָוֵי הָעַמּוּדִים וַחֲשֻׁקֵיהֶם כָּסֶף׃ וְלִפְאַת
cubitorum, — .viginti earum Columnæ . *cubito in* || centum aquilonis
צָפוֹן מֵאָה בָאַמָּה עַמּוּדֵיהֶם עֶשְׂרִים
† ex * fila eas cingentia ex ‡ plagam occidentalem, tentoria — ,columnarum vncini :ære † viginti earum bases &
וְאַדְנֵיהֶם עֶשְׂרִים נְחֹשֶׁת וָוֵי הָעַמּוּדִים
funda , *maris angulum* ‡ ad Et .argento *earum cinctura* ‡ &
12 וַחֲשׁוּקֵיהֶם כָּסֶף׃ וְלִפְאַת־יָם קְלָעִים

.suis plenitudinibus in *auri* *ocellaturis* ‡ circundati , *Inspis* † &

וישפה מוס־ת משבצת זהב במלאתם :

ipsi ‡ Israel filiorum nominibus *super* lapides Et

14 והאבנים על־שמת בני־ישראל הנה

,sigilli *apertionibus* *, eorum nominibus *super* ‡ duodecim

שתים עשרה על־שמתם פתוחי חתם

.*tribubus* ‡ duodecim ‖ suo nomine *super* ‖ vnusquisque

איש על־שמו לשנים עשר שבט :

opere terminationis catenas pectorale super fecerunt Et

15 ויעשו על־החשן שרשרת גבלת מעשה

,auro *ocellaturas* * duas fecerunt Et .puro auro ,*complicationis* ‡

16 עבת זהב טהור : ויעשו שתי משבצת זהב

super anulos duos *dederunt* & :auri anulos duos &

[a] ושתי טבעת זהב ויתנו את־שתי הטבעת על־

duos *dederunt* Et .pectoralis extremitatibus duabus

17 שני קצות החשן : ויתנו שתי

extremitatibus super ,anulis duobus *super* *auri* funes

העבתת הזהב על־שתי הטבעת על־קצות

funium duorum extremitates duas Et .pectoralis

18 החשן : ואת [b] שתי [c] קצות שתי העבתת

scapulis super * eas dederunt & :*ocellaturis* ‡ duabus *super* *dederunt* ‡

נתנו על־שתי המשבצת ויתנם על־כתפת

fecerunt Et .*eius facierum regione* *e* ‖ superhumeralis

19 האפד אל־מול פניו : [d] ויעשו

extremitatibus duabus super posuerunt & ,auri anulos duos

שתי טבעת זהב וישימו על־שני קצות

superhumeralis latus ad ‡ *quod* eius *labium super* † , pectoralis

החשן על־[e] שפתו אשר אל־עבר האפד

eos *dederunt* * & ,auri anulos duos fecerunt Et .*domum in* ‡

20 [f] ביתה : ויעשו שתי טבעת זהב [g] ויתנם

regione *a* *infra* *ab* † superhumeralis *scapulis* ‖ duabus super

על־שתי כתפת האפד מלמטה ממול

artificio *desuper* ‡ , eius coniunctionem contra eius *facierum*

פניו לעמת מחברתו ממעל לחשב

ipsius anulis ab pectorale *leuauerunt* * Et .superhumeralis

21 האפד : וירכסו את־החשן מטבעתו

existendum ad ‖ ,hyacinthi filo in superhumeralis anulos ad

אל־טבעת האפד בפתיל תכלת [h] להית

desuper ‡ pectorale *attolleretur* † non & ,superhumeralis *artificium super*

על־חשב האפד ולא־יזח החשן מעל

.Moseh Dominus præcepit quemadmodum , superhumerali

האפד כאשר צוה יהוה את־משה :

totum ,textoris opere superhumeralis pallium fecit Et

22 ויעש את־מעיל האפד מעשה ארג כליל

,loricæ os sicut , eius medio in pallij os Et .hyacinthinum

23 תכלת : ופי־המעיל בתוכו כפי תחרא

super fecerunt Et .scinderetur ne circùm eius ori labrum

24 שפה לפיו סביב לא יקרע : ויעשו על־

,purpura & , hyacintho † malogranata pallij fimbrij

שולי המעיל רמוני תכלת וארגמן

tintinnabula fecerunt Et .retorta ‡ cocci vermiculo &

25 ותולעת [i] שני משזר : ויעשו פעמני

,malogranatorū medio in tintinnabula *dederunt* *&* , *puri* *auri* †

זהב טהור ויתנו את־הפעמנים בתוך הרמנים

.malogranatorum medio in circùm pallij fimbriis super

על־שולי המעיל סביב בתוך הרמנים :

malogranatū & , tintinnabulum ,malogranatum & Tintinnabulum

26 פעמן ורמן פעמן ורמן

quemadmodum , ministrandum ad , circùm pallij fimbriis super

על־שולי המעיל סביב [k] לשרת כאשר

tunicas fecerunt Et .Moseh Dominus præcepit

27 צוה יהוה את־משה : ויעשו את־הכתנת

.eius filius & ,Aharon ,*texentis* ‡ opere bysso †

שש מעשה ארג לאהרן ולבניו :

,bysso *mitrarum* *ornamenta* * & ,bysso ‡ cidarim Et

28 ואת המצנפת שש ואת־פארי המגבעת שש

bakheum Et .retorta bysso † lini *collectoria* ‖ &

29 ואת־מכנסי הבד שש משזר : ואת־האבנט

cocci vermiculo & , purpura & , hyacintho & , retorta bysso ‡

שש משזר ותכלת וארגמן ותולעת שני

Dominus præcepit quemadmodum ; *recamantis* opere

מעשה רקם כאשר צוה יהוה את־

† Beryllus, ‡ palis aureis · cum ‡ erant · ‡ cum * sculpturis · ‖ cum † secundum ‡ tribus · ‡ plectili ex * palas ex · posuerunt · [a] שנה · posuerunt · aureos in · [b] שנה [c] קצה · ‡ posuerunt in ‡ palis * in oris ‖ contra faciem eius. · [d] עשה · † in ora ‡ quæ erat · ‡ intrinsecus. * posuerunt · [e] שפה [f] בית · [g] נתן · ‖ oris † infernè contra faciem ‡ supra baltheū * coniunxerunt · תיו · ק · ‖ vt esset super baltheum† · [h] היה · † separaretur ‡ à · † ex · ‡ & bysso · [i] שן · ‖ ex auro puro, & posuerunt · [k] שרת · † ex ‡ textorio. · ‡ ex * pileos galerorum ex ‖ feminalia † ex · phrygionis,

septuaginta & , quinque & ,septingentis & , mille † Et

28 ואת־האלף ושבע המאות וחמשה ושבעים

cinxit & ,ipsarum capita texit & ,columnis vncinos fecit

עשה [a] ווים לעמודים וצפה ראשיהם וחשק

,talenta septuaginta *eleuationis* æs Et .eas

29 אתם : ונחשת [b] התנופה שבעים ככר

bases eo *in* fecit Et .sicli quadringenti & millia duo &

30 ואלפים וארבע־מאות שקל : [c] ויעש בה את־אדני

& , *æris* † altare & ,*conuentus* ‖ tabernaculi ostij

פתח אהל [d] מועד ואת מזבח הנחשת ואת־

.altaris vasa omnia & ; ei ‡ quod *æris* ‡ cribrum

מכבר הנחשת אשר־לו ואת כל־[e] כלי המזבח :

atrij portæ bases & , circum atrij bases Et

31 ואת־אדני החצר סביב ואת־אדני שער החצר

atrij palos omnes & , tabernaculi palos omnes &

ואת כל־יתדת המשכן ואת־כל־יתדת החצר

.circum

סביב :

CAP. XXXIX. לט

cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho ex Et

1 ומן־התכלת והארגמן ותולעת [f] השני

fecerunt & :sanctitate in ministrandum ad ministerij vestes fecerunt

עשו בגדי־שרד [g] לשרת בקדש ויעשו

præcepit quemadmodum , Aharon † quæ sanctitatis vestes

את־בגדי הקדש אשר לאהרן כאשר צוה

,auro † superhumerale fecit Et ,Moseh Dominus

2 יהוה את־משה : ויעש את־האפד זהב

.retorta bysso & ,cocci vermiculo & ,purpura & ,hyacintho

תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר :

faciendū ad fila abscidit & ,*auri laqueos* extenderunt Et

3 וירקעו את־[h] פחי הזהב וקצץ פתילם לעשות

medio in & , purpuræ medio in & , hyacinthi medio in

בתוך התכלת ובתוך הארגמן ובתוך

.*cogitantis* opere ,byssi medio in & ,cocci vermiculi

תולעת השני ובתוך השש מעשה חשב :

extremitatibus duabus super :se copulantes ei fecerunt *Scapulas*

4 כתפת עשו־לו חברת על־שני [i] קצוותיו

quod ‡ eius superhumeralis *artificium* † Et . coniungebatur

5 חבר : וחשב אפדתו אשר

,hyacintho , auro * eius opus secundum *ipsum* ‡ ipso ex , illud super

עליו ממנו הוא כמעשהו זהב תכלת

quemadmodum ,retorta bysso & , cocci vermiculo & , purpura &

וארגמן ותולעת שני ושש משזר כאשר

lapides *fecerunt* Et .Moseh Dominus præcepit

6 צוה יהוה את־משה : [k] ויעשו את־אבני

apertionibus *apertos* ,*auri* *ocellaturis* ‡ circundatos *onychinis* †

השהם [l] מסבת משבצת זהב מפתחת פתוחי

posuit Et . Israel filiorum nominibus *super* ‡ sigilli

7 חותם על־שמות בני ישראל : [m] וישם

memoriæ ‖ lapides , superhumeralis *humeris* *super* * eos

אתם על כתפת האפד אבני זכרון

.Moseh Dominus præcepit quemadmodum ;Israel filiis

[n] לבני ישראל כאשר צוה יהוה את־משה :

opus sicut ,*cogitantis* † opere pectorale fecit Et

8 ויעש את־החשן מעשה חשב כמעשה

vermiculo & , purpura & , hyacintho , auro ‡ superhumeralis

אפד זהב תכלת וארגמן ותולעת

duplicatum ,fuit Quadrum .retorta bysso & , cocci

9 [o] שני ושש משזר : רבוע היה כפול

palmus & ,eius longitudo Palmus .pectorale fecerunt

עשו את־החשן זרת ארכו וזרת

quatuor eo in repleuerunt Et .duplicatum ,eius latitudo

10 רחבו כפול : וימלאו־בו ארבעה

ordo , *Chrysolithus* *&* .*Smaragdus* ,*Rubinus* : Ordo lapidis ordines

טורי אבן טור אדם פטדה וברקת הטור

,Sappirus ,Carbunculus : secundus ordo Et . vnus

11 האחד : והטור [p] השני נפך ספיר

, Achates , Ligurius : tertius ordo Et . *Adamas* &

12 ויהלם : והטור השלישי לשם [q] שבו

,Onyx ,Tharsis ; quartus ordo Et . Amethystus &

13 ואחלמה : והטור הרביעי תרשיש שהם

† ex · [a] וו · oblationis · [b] נוף · ex · [c] עשה · ‖ ecclesiæ, † æreum, · [d] יעד · ‡ æreum ‡ erat · [e] כלה · in circuitu. · [f] שן · [g] שרת · † erant · † ex · bracteas aureas. · [h] פוח · phrygionico. · Oras · [i] קצה · † baltheus ‡ qui erat · ‡ erat * ex · aptauerunt · [k] עשה · † onychinos ‡ palis aureis cælatos cælaturis · [l] סבב · ‡ cum · [m] שום · * in oris ‖ in memoriam · [n] בנה · † phrygionico · ‡ ex · [o] שן · Sardius, Topazius, & Smaragdus, · [p] שנה · Iaspis · [q] שבה

auro * sanctitatis coronæ *florem* ‡ fecerunt Et .Mosch ‡ laminam * ex

30 משה׃ ᵃויעשו את־ציץ נזר־הקדש זהב ᵃעשה

sigilli *apertionum* ‡ scripturam ea *super* † scripserunt & ; mundo † in ‡ cælaturarum

טהור ויכתבו עליו מכתב פתוחי חותם

,hyacinthi filum eam super *dederunt* ‖ Et . Domino Sanctitas ‖ posuerunt

31 קדש ליהוה׃ ᵇויתנו עליו פתיל תכלת ᵇנתן

præcepit quemadmodū ,*desuper* ‡ cidarim super *dandum* † ad † ponendum ‡ supernè,

לתת על־המצנפת מלמעלה כאשר צוה

opus omne consummauit Et . Moseh Dominus

32 יהוה את־משה׃ ᶜותכל כל־עבדת ᶜכלה

omnia iuxta , Israel filij fecerunt Et .*conuentus tentorij* , habitaculi & tabernaculi ecclesiæ.

משכן אהל ᵈמועד ויעשו בני ישראל ככל ᵈיעד

, fecerunt sic , Moseh Dominus præcepit quæ

אשר צוה יהוה את־משה כן עשו׃

,tentorium , Moseh ad tabernaculum attulerunt Et

33 ᵉויביאו את־המשכן אל־משה את־האהל ᵉבוא

,eius vectes , eius tabulas , eius *vncinos* ,eius vasa omnia & circulos

ואת־כל־ᶠכליו קרסיו קרשיו בריחו ᶠכלה בריחיו

pellium opertorium Et . eius bases & ,eius columnas &

34 ועמדיו ואדניו׃ ואת־מכסה עורת

,taxorum pellium opertorium & , rubricatarum arietum ק

האילם המאדמים ואת־מכסה ᵍערת התחשים ᵍעור

& testimonij Arcam .*tegumenti* velum & tentorij.

35 ואת פרכת ʰהמסך׃ את־ארון ⁱהעדת ואת־ ʰסכך ⁱעוד

omnia ;Mensam .propitiatorium & ,eius vectes

36 בדיו ואת הכפרת׃ את־השלחן את־כל־

Candelabrum .facierum panem & , eius vasa

37 כליו ואת לחם ᵏהפנים׃ את־ˡהמנרה ᵏפנה ˡנור

& ,ordinationis lucernas , eius lucernas , mundum

הטהרה את־נרתיה נרת המערכה ואת־

altare Et .luminaris oleum & ,eius vasa omnia

38 כל־כליה ואת שמן המאור׃ ואת מזבח

,aromatum suffimentum & , vnctionis oleum & , *auri* aureum,

הזהב ואת שמן המשחה ואת קטרת הסמים

, *æris** Altare .tabernaculi ostij *tegumentum* ‡ & ‡ aulæum * æreum,

39 ואת מסך פתח האהל׃ את מזבח הנחשת

omnia & ,eius vectes ,illi † quod æris cribrum & † erat

ואת־מכבר הנחשת אשר־לו את־בדיו ואת־כל־

Fundas .eius basim & ,concham ; eius vasa Tentoria

40 כליו את־הכיר ואת־ᵐכנו׃ את קלעי ᵐכון

tegumentum & ,eius bases & , eius columnas , atrij aulæum

החצר את־עמדיה ואת־אדניה ואת־המסך

omnia & ,eius palos & , eius funes , atrij *portæ* pro porta

לשער החצר את־ⁿמיתריו ויתדתיה ואת כל־ ⁿיתר

conuentus tentorio ‡ tabernaculi *seruitij* † vasa † ministerij ‡ in tabernaculo ecclesiæ.

כלי עבדת המשכן לאהל מועד׃

, sanctitate in ministrandum ad ministerij Vestes

41 את־בגדי השרד ᵒלשרת בקדש את־ ᵒשרת

eius filiorum vestes & ,sacerdoti Aharon sanctitatis vestes

בגדי הקדש לאהרן הכהן ואת־בגדי בניו

Dominus præcepit quæ omnia Iuxta . sacerdotio fungendum ad

42 לכהן׃ ככל אשר־צוה יהוה

.*seruitium* omne ,Israel filij fecerunt sic , Moseh opus.

את־משה כן עשו בני ישראל את כל־העבדה׃

fecerunt ecce & ,opus omne Moseh vidit Et

43 ᵖוירא משה את־כל־המלאכה והנה עשו ᵖראה

benedixit & :fecerunt sic , Dominus præcepit quemadmodum : illud

אתה כאשר צוה יהוה כן עשו ויברך

.Moseh eis

אתם משה׃

CAP. XL. מ

:dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et

1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃

erigos , mensis vna in , primi mensis die In

2 ביום־החדש הראשון באחד לחדש ᵠתקים ᵠקום

ibi pones Et . *conuentus tentorium* tabernaculum tabernaculum ecclesiæ.

3 את־משכן אהל ʳמועד׃ ˢושמת שם את ʳיעד ˢשום

.*velum* *arcam* *super* * teges & ,testimonij arcam * arcam velo

ארון העדות ᵗוסכת על־הארן את־הפרכת׃ ᵗסכך

, eius ordinationem ordinabis & , mensam introduces Et

4 ᵘוהבאת את־השלחן וערכת את־ערכו ᵘבוא

accendes .eius lucernas *facies ascendere* & ,candelabrum introduces &

ᵃנור ᵇעלה והבאת את־ᵃהמנרה ᵇוהעלית את־נרתיה׃

pones coram suffimentum ad aureum altare *dabis* Et

5 ונתתה את־מזבח הזהב לקטרת לפני

.*tabernaculo* *ostij* *tegumentum* ‡ pones & :testimonij arca ‡ aulæum ad ostium tabernaculi.

ארון העדת ושמת את־מסך הפתח למשכן׃

tabernaculi ostio coram holocausti altare *dabis* ‡ Et ‡ pones

6 ᶜנתן ᵈפנה ᶜונתתה את מזבח העלה ᵈלפני פתח משכן

tabernaculum inter concham *dabis* ‖ Et . *conuentus tentorij* * * tabernaculi ecclesiæ ‖ pones

7 אהל־מועד׃ ונתת את־הכיר בין־אהל

pones Et .aquas ibi *dabis* ‡ & ; altare inter & ,*conuentus* † † ecclesiæ, ‡ pones

8 מועד ובין המזבח ונתת שם מים׃ ושמת

. atrij portæ *tegumentum* *dabis* & ,circum atrium pones aulæum

את־החצר סביב ונתת את־מסך שער החצר׃

,tabernaculum vnges & ,vnctionis oleum accipies Et

9 ולקחת את־שמן המשחה ומשחת את־המשכן

omnia & , illud sanctificabis & ; eo in † quæ omnia & † sunt

ואת־כל־אשר־בו וקדשת אתו ואת־כל־

altare vnges Et .sanctitas erit & : eius vasa

10 ᵉכלה ᵉכליו והיה קדש׃ ומשחת את־מזבח

,altare sanctificabis & ;eius vasa omnia & , holocausti

העלה ואת־כל־כליו וקדשת את־המזבח

vnges Et .sanctitatum sanctitas altare erit &

11 והיה המזבח קדש קדשים׃ ומשחת את־

.illam sanctificabis & ; eius basim & ,concham

ᶠכון הכיר ואת־ᶠכנו וקדשת אתו׃

ad eius filios & , Aharon facies appropinquare Et

12 ᵍבנה והקרבת את־אהרן ואת־ᵍבניו אל־

ecclesiæ, .aquis in eos lauabis & : *conuentus* tabernaculi ostium

פתח אהל מועד ורחצת אתם במים׃

vnges & : sanctitatis vestes Aharon facies induere Et

13 והלבשת את־אהרן את בגדי הקדש ומשחת

.mihi fungetur sacerdotio & ,eum sanctificabis & ,eum

אתו וקדשת אתו וכהן לי׃

facies induere & ,facies appropinquare eius filios Et

14 ואת־בניו תקריב והלבשת

vnxisti quemadmodum eos vnges Et .tunicis eos

15 אתם כתנת׃ ומשחת אתם כאשר משחת

erit & : mihi sacerdotio fungentur & , eorum patrem

את־אביהם וכהנו לי והיתה

seculi sacerdotium in eorum *vnctionem* † eis *existendum ad* vt sit † vnctio

ʰהיה ʰלהית להם משחתם לכהנת עולם

quæ omnia iuxta : Moseh fecit Et .eorum generationes in

16 ⁱדור ᵏעשה ⁱלדרתם׃ ᵏויעש משה ככל אשר

mense in fuit Et .fecit sic ,ei Dominus præcepit

17 צוה יהוה אתו כן עשה׃ ויהי בחדש

est erectum , *mensis vno in* . secundo anno in ,primo prima die mensis,

ˡשנה ᵐקום הראשון בשנה ˡהשנית באחד לחדש ᵐהוקם

,tabernaculum Moseh fecit erigi Et . tabernaculum

18 המשכן׃ ויקם משה את־המשכן

dedit † & ,eius tabulas fecit ponere & ,eius bases *dedit* † & † posuit

ⁿנתן ᵒשום ⁿויתן את־אדניו ᵒוישם את־קרשיו ויתן

extendit Et .eius columnas erexit & ;eius vectes

19 את־בריחיו ויקם את־עמודיו׃ ויפרש

operimentum posuit & ; tabernaculum super tentorium

את־האהל על־המשכן וישם את־מכסה

præcepit quemadmodum ,*desuper* ‡ illud super *tentorij* ‖ ‖ tecti ‡ supernè,

האהל עליו מלמעלה כאשר צוה

testimonium *deditque* ,*cepit* Et . Moseh Dominus tulit,& posuit

20 ᵖלקח ᵠעוד יהוה את־משה׃ ᵖויקח ויתן את־ᵠהעדת

dedit * & , arca *super* ‡ vectes posuit & , arca in ‡ in * posuit

אל־הארן וישם את־הבדים על־הארן ויתן

introduxit Et .*desuper* ‖ arcam super propitiatorium ‖ supernè.

21 ʳבוא את־הכפרת על־הארן מלמעלה׃ ʳויבא

,*tegumenti* velum posuit & , tabernaculum in arcam tentorij.

ˢסכך את־הארן אל־המשכן וישם את פרכת ˢהמסך

præcepit quemadmodum , testimonij arcam super operuit &

ויסך על ארון העדות כאשר צוה

tabernaculo in mensam posuit Et .Moseh Dominus

22 יהוה את־משה׃ ויתן את־השלחן באהל

.velum extra , aquilonem ad tabernaculi *femur super conuentus* ‡ † ecclesiæ ad latus

ᵗיעד ᵗמועד על ירך המשכן צפנה מחוץ לפרכת׃

,Domino coram panis ordinationem eam super ordinauit Et

23 וַיַּעֲרֹךְ עָלָיו עֵרֶךְ לֶחֶם לִפְנֵי יְהוָה
posuit Et .Mosch Dominus præcepit quemadmodum

24 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם
,mensam contra conuentus tabernaculo in candelabrum

אֶת־הַמְּנֹרָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד נֹכַח הַשֻּׁלְחָן
fecit ascendere ‡ Et .meridiem in tabernaculi femur super †

25 עַל יֶרֶךְ הַמִּשְׁכָּן נֶגְבָּה׃ וַיַּעַל
Dominus præcepit quemadmodum , Domino coram lucernas

הַנֵּרֹת לִפְנֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
tabernaculo in auri ‡ altare posuit Et .Mosch

26 אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת־מִזְבַּח הַזָּהָב בְּאֹהֶל
illo super fecit suffire Et .velo coram conuentus

27 מוֹעֵד לִפְנֵי הַפָּרֹכֶת׃ וַיַּקְטֵר עָלָיו
Dominus præcepit quemadmodum ,aromatum suffimentum

קְטֹרֶת סַמִּים כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
.tabernaculi ostij tegumentum posuit Et .Mosch

28 אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּשֶׂם אֶת־מָסַךְ הַפֶּתַח לַמִּשְׁכָּן׃
tabernaculi ostium ad posuit holocausti altare Et

29 וְאֵת מִזְבַּח הָעֹלָה שָׂם פֶּתַח מִשְׁכַּן
holocaustum illo super fecit ascendere & ;conuentus tentorij

אֹהֶל־מוֹעֵד וַיַּעַל עָלָיו אֶת־הָעֹלָה
.Mosch Dominus præcepit quemadmodum ,munus &

וְאֶת־הַמִּנְחָה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃
inter & conuentus tabernaculum inter concham posuit Et

30 וַיָּשֶׂם אֶת־הַכִּיֹּר בֵּין־אֹהֶל מוֹעֵד וּבֵין
lauabunt Et .lauandum ad aquas ibi dedit & ;altare

31 הַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן שָׁמָּה מַיִם לְרָחְצָה׃ וְרָחֲצוּ
& ,suas manus ,eius filij & Aharon & .Mosch ea ex

מִמֶּנּוּ מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־

[Marginalia: ponifecit · לִפְנֵי; ecclesiæ; נֹכַח ad latus; ‡ accendit · וַיַּעַל; ‡ aureum; ecclesiæ; aulæum ad ostium; ecclesiæ, & obtulit; sacrificium · מִנְחָה; posuit · שׂוּם; נָתַן]

,conuentus ‡ tabernaculum ad eos ingrediendo In .suos pedes

32 רַגְלֵיהֶם׃ בְּבֹאָם אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
quemadmodum ,se lauabunt ,altare ad eos approximando in * &

וּבְקָרְבָתָם אֶל־הַמִּזְבֵּחַ יִרְחָצוּ כַּאֲשֶׁר
attium erexit Et .Mosch Dominus præcepit

33 צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיָּקֶם אֶת־הֶחָצֵר
porta tegumentum dedit & ;altare & ,tabernaculum circum ||

סָבִיב לַמִּשְׁכָּן וְלַמִּזְבֵּחַ וַיִּתֵּן אֶת־מָסַךְ שַׁעַר
.opus Mosch consummauit & ;atrij

הֶחָצֵר וַיְכַל מֹשֶׁה אֶת־הַמְּלָאכָה׃
gloria & conuentus † tabernaculum nubes operuit Et

34 וַיְכַס הֶעָנָן אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וּכְבוֹד
Mosch potuit non Et .tabernaculum impleuit Domini

35 יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן׃ וְלֹא־יָכֹל מֹשֶׁה
illud super habitauit ‡ quia , conuentus ‡ tabernaculum ad ingredi

לָבוֹא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד כִּי־שָׁכַן עָלָיו
.tabernaculum repleuit Domini gloria & ; nubes

הֶעָנָן וּכְבוֹד יְהוָה מָלֵא אֶת־הַמִּשְׁכָּן׃
proficiscebantur ,tabernaculo desuper || nubes ascendendo in * Et

36 וּבְהֵעָלוֹת הֶעָנָן מֵעַל הַמִּשְׁכָּן יִסְעוּ
non si Et .suis profectionibus cunctis in Israel filij

37 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּכֹל מַסְעֵיהֶם׃ וְאִם־לֹא
.eius sustolli ‡ diem ad vsque proficiscebantur non & ,nubes ascenderet †

יֵעָלֶה הֶעָנָן וְלֹא יִסְעוּ עַד־יוֹם הֵעָלֹתוֹ׃
ignis & ,die tabernaculum super ‡ Domini nubes Quia

38 כִּי עֲנַן יְהוָה עַל־הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ
, Israel domus omnis oculis in ,eo in nocte erit*

תִּהְיֶה לַיְלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל
.eorum profectionibus cunctis in

בְּכָל־מַסְעֵיהֶם׃

[Marginalia: Quando ingredientur ‡ ecclesiæ, בּוֹא; quando appropinquabunt; קוּם; || in circuitu tabernaculi,& altaris, & posuit aulæum ad portam; כָּלָה · מָסָךְ; † ecclesiæ, כָּסָה; ‡ ecclesiæ, ‡ mansit; quando recedebat || à; עָלָה · נָסַע; † recedebat ‡ qua recedebat; ‡ erat]

LIBER LEVITICVS:

HEBRAICE, וַיִּקְרָא

ID EST, ET VOCAVIT.

CAPVT I. א

est locutus & ,Mosch ad clamauit Et

1 וַיִּקְרָא אֶל־מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר
tabernaculo è eum ad Dominus

יְהוָה אֵלָיו מֵאֹהֶל
Loquere :dicendo , conuentus ‡

2 מוֹעֵד לֵאמֹר׃ דַּבֵּר
dices & ,Israel filios ad

אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
vobis ex fecerit appropinquare * cùm Homo : eos ad

אֲלֵהֶם אָדָם כִּי־יַקְרִיב מִכֶּם
de & ,bous ‡ de ,animali || de ,Domino appropinquationem ||

קָרְבָּן לַיהוָה מִן־הַבְּהֵמָה מִן־הַבָּקָר וּמִן־
.vestram appropinquare facietis pecore ‡

הַצֹּאן תַּקְרִיבוּ אֶת־קָרְבַּנְכֶם׃
masculum , boue || de eius appropinquatio ascensio * Si

3 אִם־עֹלָה קָרְבָּנוֹ מִן־הַבָּקָר זָכָר
conuentus ‡ tabernaculi ostium ad :eum faciet appropinquare integrum †

תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד
.Domini facies ad suam voluntatem ad ‡ ,eum faciet appropinquare

יַקְרִיב אֹתוֹ לִרְצֹנוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃
erit accepta † & ,ascensionis || caput super suam manum fulciet * Et

4 וְסָמַךְ יָדוֹ עַל רֹאשׁ הָעֹלָה וְנִרְצָה
filium mactabit Et .ipsum super expiandum ad ei

5 לוֹ לְכַפֵּר עָלָיו׃ וְשָׁחַט אֶת־בֶּן
Aharon filij facient appropinquare ‡ & :Domini facies ad ‡ bouis

הַבָּקָר לִפְנֵי יְהוָה וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אַהֲרֹן

[Marginalia: vocauit Mosch, אלף זעירא ‡ ecclesiæ; יעד; בנה * obtulerit; || oblationem † animalibus, ‡ bobus, ‡ pecudibus offeretis oblationem vestram. * holocaustum est oblatio || bobus, † immaculatū offeret ‡ ecclesiæ; תמם ‡ secundum; רצה * coniunget || holocausti, † placabile erit pro eo * in conspectu ‡ offerent]

super sanguinem spargent & , sanguinem sacerdotes

הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וְזָרְקוּ אֶת־הַדָּם עַל־
.conuentus || tabernaculi ostium * quod , circum altare

הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
.eius frusta in illud concidet & ,ascensionem exspoliabit † Et

6 וְהִפְשִׁיט אֶת־הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לִנְתָחֶיהָ׃
.altare super ignem sacerdotis Aharon filij dabunt Et

7 וְנָתְנוּ בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֵן אֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
filij ordinabunt Et .ignem super ligna ordinabunt Et

8 וְעָרְכוּ עֵצִים עַל־הָאֵשׁ׃ וְעָרְכוּ בְּנֵי
& ,caput ,frusta sacerdotes Aharon

אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֵת הַנְּתָחִים אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־
super † qui ,ignem super ‡ quæ ligna super ,adipem

הַפָּדֶר עַל־הָעֵצִים אֲשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אֲשֶׁר עַל־
.aquis in lauabit ,eius crura & ,eius intestinum Et .altare

9 הַמִּזְבֵּחַ׃ וְקִרְבּוֹ וּכְרָעָיו יִרְחַץ בַּמָּיִם
Ascensio . altari in omnia sacerdos faciet suffire &

וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַכֹּל הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה
pecore ‡ de si Et .Domino quietis odoris ignitio

10 אִשֵּׁה רֵיחַ־נִיחוֹחַ לַיהוָה׃ וְאִם־מִן־הַצֹּאן
ascensione * in capris de vel ,ouibus de ,eius appropinquatio

קָרְבָּנוֹ מִן־הַכְּשָׂבִים אוֹ מִן־הָעִזִּים לְעֹלָה
eum mactabit Et .eum faciet appropinquare integrum || masculum

11 זָכָר תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ׃ וְשָׁחַט אֹתוֹ
spargent Et .Domini facies ad aquilonem ad altaris femur † ad

עַל יֶרֶךְ הַמִּזְבֵּחַ צָפֹנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרְקוּ
.vndique altare super eius sanguinem sacerdotes Aharon filij

בְּנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃

[Marginalia: * est ad || ecclesiæ. † excoriabit holocaustum, ponent; ‡ sunt † est; Holocaustum; oblatio ignita ‡ pecoribus est oblatio; אִשֶּׁה · נוּחַ; * holocaustum, || immaculatum offeret. תמם † latus]

& ,eius caput & ,ipsius frusta in eum concidet Et
12 ונתח אתו לנתחיו ואת־ראשו ואת־
quæ , ligna super ea sacerdos ordinabit &,eius adipem
פדרו וערך הכהן אתם על־העצים אשר
,intestinum Et .altare super ‡ qui ignem super †
13 על־האש אשר על־המזבח: והקרב
sacerdos *faciet appropinquare* & ,aquis in lauabit crura &
והכרעים ירחץ במים והקריב הכהן
ignitio ipsa Ascensio .altare super faciet suffire & ,omnia
את־הכל והקטיר המזבחה עלה הוא [a]אשה
ascensio aue † de si Et .Domino quietis odoris
14 ריח [b]ניחח ליהוה: ואם מן־העוף עלה
,turturibus de *faciet accedere* ‡ & , Domino *eius appropinquatio*
קרבנו ליהוה והקריב מן־[c]התרים
.suam *appropinquationem* ‡ . columbæ filiis de vel
או מן־בני היונה את־קרבנו:
contorquebit * & altare ad sacerdos ipsum offeret Et
15 והקריבו הכהן אל־המזבח ומלק
exprimetur & , altare super faciet suffire Et .ipsius caput
את־ראשו והקטיר המזבחה [d]ונמצה
remouebit Et .altaris parietem super eius sanguis
16 דמו על קיר המזבח: [e]והסיר את־
apud eam proiiciet & ,: ipsius pluma cum eius vesiculam
[f]מראתו [g]בנצתה והשליך אתה אצל
findet Et .cineris locum in orientem ad altare
17 המזבח קדמה אל־מקום הדשן: ושסע
sacerdos eam faciet suffire & , diuidet non , ipsius alis cum eam
אתו בכנפיו לא יבדיל והקטיר אתו הכהן
ipsa Ascensio ‡ .ignem super † quæ ,ligna super ,altari in
המזבחה על־העצים אשר על־האש עלה הוא
.Domino quietis odoris *ignitio*
אשה ריח ניחח ליהוה:

† sunt
‡ est
offeret
Holocaustum est oblatio ignita
[a]אש [b]נוח
† auibus est holocaustum oblatio ipsius
† offeret
[c]תור
‡ oblationem
* vngue secabit
[d]מצה
[e]סור
[f]ראה [g]נצח
† sunt
‡ Holocaustum est oblatio

CAP. II. ב

muneris appropinquationem faciet appropinquare cùm anima Et
1 ונפש כי־תקריב קרבן [h]מנחה
eam super fundet Et ,eius *appropinquatio* ‡ erit simila , Domino
ליהוה סלת יהיה קרבנו ויצק עליה
ad eam afferet Et .thus eam super *dabit* & , oleum
2 שמן ונתן עליה לבנה: [i]והביאה אל־
plenum inde *comprehendet* ‖ & ,sacerdotes Aharon filios
בני אהרן הכהנים וקמץ משם מלא
omne super ipsius oleo de & ,eius simila de suum pugillum
קמצו מסלתה ומשמנה על כל־
eius *memoriale* sacerdos faciet suffire & , ipsius thus
לבנתה והקטיר הכהן את־אזכרתה
residuum Et .Domino quietis odoris *Ignitio* .altari super
3 המזבחה אשה ריח ניחח ליהוה: [k]והנותרת
sanctitatum Sanctitas .ipsius filiis & ,* Aharon ,*munere* ‡ de
מן־המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים
feceris appropinquare cùm † Et .Domini *ignitionibus* ‖ de
4 [l]מאשי יהוה: וכי תקרב
placentæ simila ‡ , clibani coctionem ,*muneris appropinquationem*
קרבן מנחה מאפה תנור סלת [m]חלות
infermentatorum lagana & ,oleo *in confusæ* * infermentatæ
[n]מצת בלולת בשמן ורקיקי מצות
sartagine *super manus* ‖ si Et .oleo *in* vncta
5 משחים בשמן: ואם־מנחה על־[o]המחבת
.erit *azima* ‡ oleo *in confusa* † simila , tua oblatio
קרבנך סלת בלולה בשמן מצה תהיה:
Munus ‡ .oleum eam super fundes & ,frusta * eam *Seca* ‡
6 [p]פתות אתה פתים ויצקת עליה שמן [q]מנחה
simila . tua *appropinquatio frixorij munus* † si Et .ipsa
7 הוא: ואם־מנחת מרחשת קרבנך סלת
fiet quod sacrificium afferes Et .fiet oleo in‡
8 בשמן תעשה: [r]והבאת את־המנחה אשר יעשה
, sacerdotem ad illud offeret Et .Domino iis ex
מאלה ליהוה והקריבה אל־הכהן
sacerdos faciet eleuare Et .altare ad illud faciet accedere &
9 [s]והגישה אל־המזבח: [t]והרים הכהן
.altari in faciet suffire & ,eius *memoriale* *munere* ‡ de
מן־המנחה את־אזכרתה והקטיר המזבחה

obtulerit oblationem minha
[h]מנח
‡ oblatio
ponet
[i]בוא
‖ accipiet
odorem
Oblatio est ignita
[k]יתר
‡ sacrificio,
*erit.
‖ est de oblationibus ignitis
† si obtuleris oblationem sacrificij
‡ è
[l]אש
* erunt mixtæ
[m]חל [n]מץ
‖ fuerit sacrificium de
[o]חבר
† conspersa
‖ infermentata
‡ Concides
* in
‡ Sacrificiú est.
[p]פתת
[q]מנח
† sacrificiú craticulæ fuerit oblatio
‡ conspersa
[r]בוא
[s]נגש [t]רום
‡ sacrificio odorem

de residuum Et .Domino quietis odoris *Ignitio*
10 אשה ריח ניחח ליהוה: [a]והנותרת מן־
sanctitatum Sanctitas .eius filiis & , * Aharon *munere* ‡
המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים
quod *munus* † Omne .Domini *ignitionibus* ‖ de
11 מאשי יהוה: כל־המנחה אשר
quia;fermentatum fiet non , Domino appropinquare facietis
תקריבו ליהוה לא תעשה חמץ כי
eo de suffire facietis non mel omne & , fermentum omne
כל־שאר וכל־דבש לא־תקטירו ממנו
facietis accedere principij Appropinquationem ‡ .Domino ignitionem
12 אשה ליהוה: קרבן ראשית תקריבו
odorem in ascendent non altare ad & , Domino ea
אתם ליהוה ואל־המזבח לא־[b]יעלו לריח
sale in tui *muneris appropinquationem* ‡ omnem Et .quietis
13 [c]ניחח: וכל־קרבן מנחתך במלח
desuper * tui Dei fœderis sal facies cessare non & , salies
תמלח ולא [d]תשבית מלח ברית אלהיך מעל
.sal offeres tua oblatione omni *Super* ‖ tuo munere
מנחתך על כל־קרבנך תקריב מלח:
,Domino primitiarum *munus* feceris appropinquare si Et
14 ואם־תקריב מנחת בכורים ליהוה
spicæ viridis contusum triticum , igne in tostam ‡ spicam teneram
אביב [e]קלוי באש גרש כרמל
dabis Et .tuarum primitiarum sacrificium offeres
15 תקריב את מנחת בכוריך: [f]ונתת
illa Munus .thus eam super pones & , oleum eam super
עליה שמן [g]ושמת עליה לבנה מנחה היא:
,eius cótuso fruméto de ,eius *memoriale* sacerdos faciet suffire Et
16 והקטיר הכהן את־אזכרתה מגרשה
.Domino *Ignitio* . ipsius thus omne super eius oleo de &
ומשמנה על כל־לבנתה אשה ליהוה:

Oblatio est
[a]יתר
‡ sacrificio
*erit.
‖ oblationibus ignitis
† sacrificium
‡ In oblationem primitiarum offeretis
[b]עלה
‡ oblationem sacrificij
[c]נוח
*à
[d]שבת
‖ In
sacrificium
‡ cum culmo
[e]קלה
[f]נתן
Sacrificium est
[g]שום
odorem
Oblatio est ignita

CAP. III. ג

si , eius *appropinquatio* pacificorum sacrificium si Et
1 ואם־זבח שלמים קרבנו אם
siue masculum siue ,*faciens appropinquare* * ipse *boue* ‡ de
מן־הבקר הוא מקריב אם־זכר אם־
.Domini facies ad eum *faciet accedere integrum* ‖ feminam
נקבה [h]תמים יקריבנו [i]לפני יהוה:
, suæ oblationis caput super suam manum *fulciet* † Et
2 וסמך ידו על־ראש קרבנו
filij spargent & ,*conuentus* ‡ tabernaculi ostium ‡ eum immolabit &
ושחטו פתח אהל [k]מועד וזרקו [l]בני
.circuitu in altare super sanguinem sacerdotes Aharon
אהרן הכהנים את־הדם על־המזבח סביב:
: Domino ignitionem pacificorum sacrificio de offeret Et
3 והקריב מזבח השלמים [m]אשה ליהוה
adipem omnem & , intestinum operientem adipem
את־החלב המכסה את־הקרב ואת כל־החלב
& renes duos Et .intestinum super † qui
4 אשר על־הקרב: ואת [n]שתי [o]הכלית ואת־
& , illis super * qui ,ipsis super * qui , adipem
החלב אשר עלהן אשר על־הכסלים ואת־
.eam remouebit renibus *super* ,hepate *super* fibram
היתרת על־הכבד על־הכליות יסירנה:
super , altari in Aharon filij illum facient suffire Et
5 והקטירו אתו בני־אהרן המזבחה על־
Ignitio * .ignem super ‡ quæ ligna super *qua* ,*ascensionem* ‡
העלה אשר על־העצים אשר על־האש אשה
eius *appropinquatio pecore* ‖ de si Et .Domino quietis odoris
6 ריח [p]ניחח ליהוה: ואם־מן־הצאן קרבנו
,feminam vel masculum , Domino pacificorum sacrificium in
לזבח שלמים ליהוה זכר או נקבה
faciens appropinquare‡ ipse agnum Si .cú *faciet accedere integrum* †
7 תמים יקריבנו: אם־כשב הוא־מקריב
.Domini facies ad ipsum faciet accedere & ,*suam appropinquationem*
את־קרבנו והקריב אתו לפני יהוה:
,suæ *appropinquationis* * caput super suam manum *fulciet* † Et
8 וסמך את־ידו על־ראש קרבנו
filij spargent & ;*conuentus* tabernaculi facies ad eum mactabit &
ושחט אתו לפני אהל מועד וזרקו בני

fueris oblatio
‡ bobus
*offert,
‖ immaculatum offeret
[h]תמם [i]פנה
† coniunget
‡ ad
‡ ecclesiæ,
[k]יעד [l]בנה
[m]אש
† est
[n]שנה
[o]כלה
* est
cum
‡ holocaustum, quod est
‡ sunt
* Oblatio est ignita
‖ pecudibus est oblatio
[p]נוח
† immaculatum offeret
‡ offert oblationem suam,
‡ coniunget
* oblationis
ecclesiæ,

aromatum suffimenti altaris cornua super sanguine de sacerdos
הַכֹּהֵן מִן־הַדָּם עַל־קַרְנוֹת מִזְבַּח קְטֹרֶת הַסַּמִּים
totum &, conuentus ‖ tabernaculo in * quod Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־
ascensionis † altaris fundamentum ad effundet iuuenci sanguinem
דַּם הַפָּר יִשְׁפֹּךְ אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה
adipem totum Et . conuentus tabernaculi ostium quæ
8 אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְאֶת־כָּל־חֵלֶב
operientem adipem , eo ex leuabit peccati * iuuenci
פַּר הַחַטָּאת יָרִים מִמֶּנּוּ אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה
. intestinum super ‡ qui adipem totum & , intestinum
עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃
, eis super † qui , adipem & , renes duos Et
9 וְאֵת שְׁתֵּי הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן
super ‖ hepate super ‖ fibram & , ilia super † qui
אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־
boue à leuabitur ‡ Quemadmodum . eam remouebit renibus
10 הַכְּלָיוֹת יְסִירֶנָּה׃ כַּאֲשֶׁר יוּרַם מִשּׁוֹר
altare super sacerdos * ea faciet suffire & , pacificorum sacrificij
זֶבַח הַשְּׁלָמִים וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן עַל מִזְבַּח
, eius carnem totam & , iuuenci pellem Et . ascensionis
11 הָעֹלָה׃ וְאֶת־עוֹר הַפָּר וְאֶת־כָּל־בְּשָׂרוֹ
, ipsius intestino & , eius cruribus super & , eius capite super
עַל־רֹאשׁוֹ וְעַל־כְּרָעָיו וְקִרְבּוֹ
ad iuuencum totum faciet exire Et . ipsius fimo &
12 וּפִרְשׁוֹ׃ וְהוֹצִיא אֶת־כָּל־הַפָּר אֶל־
effusionem ‡ ad mundum locum ad castrametationem † extra
מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר אֶל־שֶׁפֶךְ
effusionem super igne in lignis super eum comburet &, cineris
הַדֶּשֶׁן וְשָׂרַף אֹתוֹ עַל־עֵצִים בָּאֵשׁ עַל־שֶׁפֶךְ
Israel congregatio omnis si Et . comburetur cineris
13 הַדֶּשֶׁן יִשָּׂרֵף׃ וְאִם כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל
; congregationis oculis ab verbum fuerit absconditum & , errauerint
יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהָל
non quæ , Domini præceptis omnibus ex vnum fecerint &
וְעָשׂוּ אַחַת מִכָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־
. peccatum fuerit scitum Et : deliquerint & , fient
14 תֵעָשֶׂינָה וְאָשֵׁמוּ׃ וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת
congregatio facient appropinquare ‡ & , eo super peccauerunt quo †
אֲשֶׁר חָטְאוּ עָלֶיהָ וְהִקְרִיבוּ הַקָּהָל
facies ad eum adducent & , peccatum ad bouis filium , iuuencum
פַּר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְהֵבִיאוּ אֹתוֹ לִפְנֵי
congregationis seniores fulcient * Et . conuentus ‡ tabernaculi
15 אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְסָמְכוּ זִקְנֵי הָעֵדָה
, Domini facies ad iuuenci caput super suas manus
אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה
sacerdos afferet Et . Domini facies ad iuuencum mactabit &
16 וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃ וְהֵבִיא הַכֹּהֵן
. conuentus tabernaculum ad iuuenci sanguine de vnctus
הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃
septem asperget &, sanguine de suum digitum sacerdos tinget Et
17 וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶצְבָּעוֹ מִן־הַדָּם וְהִזָּה שֶׁבַע
de Et . veli faciebus cum Domini facies ad vicibus
18 פְּעָמִים לִפְנֵי יְהוָה אֵת פְּנֵי הַפָּרֹכֶת׃ וּמִן־
Domini facies ad * quod altaris cornua super dabit ‡ sanguine
הַדָּם יִתֵּן עַל־קַרְנֹת הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יְהוָה
effundet sanguinem totum & ; conuentus ‡ tabernaculo in ‖ quod
אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאֵת כָּל־הַדָּם יִשְׁפֹּךְ
tabernaculi ostium ad quæ ascensionis † altaris fundamentum
אֶל־יְסוֹד מִזְבַּח הָעֹלָה אֲשֶׁר־פֶּתַח אֹהֶל
faciet suffire & , eo ab tollet eius adipem totum Et . conuentus ‡
19 מוֹעֵד׃ וְאֵת כָּל־חֶלְבּוֹ יָרִים מִמֶּנּוּ וְהִקְטִיר
iuuenco fecit quemadmodum, iuuenco faciet Et . altare super
20 הַמִּזְבֵּחָה׃ וְעָשָׂה לַפָּר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְפַר
, sacerdos eos super expiabit & , ei faciet sic ; peccati ‡
הַחַטָּאת כֵּן יַעֲשֶׂה־לּוֹ וְכִפֶּר עֲלֵהֶם הַכֹּהֵן
extra ad iuuencum faciet exire * Et . eis dimittetur &
21 וְנִסְלַח לָהֶם׃ וְהוֹצִיא אֶת־הַפָּר אֶל־מִחוּץ
combussit quemadmodum , eum comburet & castrametationem ‖
לַמַּחֲנֶה וְשָׂרַף אֹתוֹ כַּאֲשֶׁר שָׂרַף
. ipse congregationis peccatum † : primum iuuencum
אֵת הַפָּר הָרִאשׁוֹן חַטַּאת הַקָּהָל הוּא׃

Marginalia (left): * est ‖ ecclesiæ. יָעַד[a] ‖ holocausti, quod est ad פָּר[b] ‡ pro peccato רוּם[c] * est ‡ est שָׁנָה[d] † est ‖ cum ‡ tollitur כָּלָה[e] סוּר[f] holocausti, cum יָצָא[g] † castra ‡ locum effusionis יָעַד[h] lauerit res שָׁגָה[i] צָוָה[k] fiant fienda, יָדַע[l] † ia † offeret pro peccato, בָּנָה[m] בּוֹא ‡ ecclesiæ. * coniungent סָמַךְ נָזָה[m] totam Domino ante velum. ‡ ponet * est נָתַן[n] פָּנָה ‖ est ‡ ecclesiæ. יָפַר[p] ‖ holocausti ‡ ecclesiæ. רוּם[q] פָּר[r] ‡ pro peccato, יָצָא * ducet ‖ castra, ‡ oblatio pro peccato congregationis est.

. vndiquaque altare super eius sanguinem Aharon
אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
ignitionem pacificorum sacrificio de faciet appropinquare Et
9 וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה
dorsi spinæ regione e , integram caudam , eius adipem , Domino
לַיהוָה חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצֶה
& , intestinum operientem adipem & : eam remouebit
יְסִירֶנָּה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב וְאֵת
duos Et . intestinum super † qui adipem omnem
10 כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי
super qui , eis super * qui adipem & , renes
הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
renibus super , hepate super , fibram & , ilia
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת
; altari in sacerdos eum faciet suffire Et . eam remouebit
11 יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירוֹ הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
, eius approximatio ‡ capra si Et . Domino ignitionis cibus †
12 לֶחֶם אִשֶּׁה לַיהוָה׃ וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ
fulciet * Et . Domini facies ad eam faciet appropinquare &
13 וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה׃ וְסָמַךְ אֶת־
tabernaculi facies ad eam mactabit &, eius caput super suam manum
יָדוֹ עַל־רֹאשׁוֹ וְשָׁחַט אֹתוֹ לִפְנֵי אֹהֶל
altare super eius sanguinem Aharon filij spargent & : conuentus ‖
מוֹעֵד וְזָרְקוּ בְּנֵי אַהֲרֹן אֶת־דָּמוֹ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
suam appropinquationem ‡ ea ex faciet appropinquare † Et . vndiquaque
14 סָבִיב׃ וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ קָרְבָּנוֹ
, intestinum operientem adipem , Domino ignitionem
אִשֶּׁה לַיהוָה אֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב
duos Et . intestinum super † qui adipem omnem &
15 וְאֵת כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב׃ וְאֵת שְׁתֵּי
super † qui , eis super † qui adipem & , renes
הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵהֶן אֲשֶׁר עַל־
renibus super ‡ , hepate super ‡ fibram & , ilia
הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־הַכְּלָיֹת
. altari in sacerdos ea suffire faciet Et . eam remouebit
16 יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִירָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה
‡ Domino adeps omnis : quietis odorem in ignitionis Cibus
לֶחֶם אִשֶּׁה לְרֵיחַ נִיחֹחַ כָּל־חֵלֶב לַיהוָה׃
cunctis in vestras generationes per sæculi Statutum
17 חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל
non sanguinem omnem & , adipem omnem , vestris habitaculis
מוֹשְׁבֹתֵיכֶם כָּל־חֵלֶב וְכָל־דָּם לֹא
. comedetis
תֹאכֵלוּ׃

Marginalia (right): offeret עָצָה[a] contra spinam סוּר[b] † est * est cum † caro oblationis ignitæ est ‡ fuerit oblatio eius, offeret אִשׁ[d] פָּנָה[e] * coniunget ‖ ecclesiæ יָעַד[a] † offeret ‡ oblationem † est שָׁנָה[f] † est כָּלָה[g] ‡ cum סוּר[h] Caro oblationis ignitæ est ‡ est. נוּחַ[i] חָקַק[k] דּוּר[l] יָשַׁב[m]

CAP. IIII. ד

: dicendo , Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
peccauerit cum Anima : dicendo Israel filios ad Loquere
2 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר נֶפֶשׁ כִּי־תֶחֱטָא
fient * non quæ Domini præceptis omnibus ex ignorantia in ‡
בִשְׁגָגָה מִכֹּל מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה
vnctus sacerdos Si : his ex vno ab ‖ fecerit &
3 וְעָשָׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה׃ אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ
suo peccato super faciet accedere ‡ &, populi delictum ad † peccauerit
יֶחֱטָא לְאַשְׁמַת הָעָם וְהִקְרִיב עַל חַטָּאתוֹ
Domino integrum bouis filium iuuencum , peccauit quod
אֲשֶׁר חָטָא פַּר בֶּן־בָּקָר תָּמִים לַיהוָה
4 tabernaculi ostium ad iuuencum adferet Et . peccatum in
לְחַטָּאת׃ וְהֵבִיא אֶת־הַפָּר אֶל־פֶּתַח אֹהֶל
caput super suam manum fulciet † & ; Domini facies ad conuentus ‖
מוֹעֵד לִפְנֵי יְהוָה וְסָמַךְ אֶת־יָדוֹ עַל־רֹאשׁ
. Domini facies ad iuuencum mactabit & , iuuenci
הַפָּר וְשָׁחַט אֶת־הַפָּר לִפְנֵי יְהוָה׃
afferet &, iuuenci sanguine de vnctus sacerdos accipiet Et
5 וְלָקַח הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ מִדַּם הַפָּר וְהֵבִיא
sacerdos tinget Et . conuentus tabernaculum ad eum ecclesiæ.
6 אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְטָבַל הַכֹּהֵן אֶת־
vicibus septem sanguine de asperget & , sanguine in suum digitum
אֶצְבָּעוֹ בַּדָּם וְהִזָּה מִן־הַדָּם שֶׁבַע פְּעָמִים
dabit ‖ Et . sanctitatis veli faciebus cum Domini facies ad ‡
7 לִפְנֵי יְהוָה אֶת־פְּנֵי פָּרֹכֶת הַקֹּדֶשׁ׃ וְנָתַן

Marginalia (right): ‡ per errorem * sunt fienda, צָוָה[n] † vnum † secundum ‡ offeret pro תָּמַם[o] pro peccato. בּוֹא[p] ‖ ecclesiæ † coniunget יָעַד[q] פָּר[r] נָזָה[f] ‡ coram Dño, ante velum ‖ ponet

CAP. V. ה

adiurationis vocem audierit & ,peccauerit cùm anima Et
1 ונפש כי־תחטא ושמעה קול אלה
,annunciauerit non si ,sciuit vel vidit vel testis ipse &
2 והוא [a]עד או ראה או ידע אם־לוא [b]יגיד
tetigerit quæ anima Vel .suum iniquitatem portabit &
ונשא [c]עונו׃ או נפש אשר תגע
vel ,immundæ feræ cadauer in vel ,immundam rem omnem in
בכל־דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או
;immundi reptilis cadauer in vel ,immundi animalis cadauer in
בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא
.deliquit & ,immundus ipse † & ,eo ab fuerit absconditum ‖ &
ונעלם ממנו והוא טמא ואשם
omnem ad hominis immunditiam in tetigerit cùm Vel
3 או כי [d]יגע בטמאת אדם לכל
fuerit absconditum & ,ea in immundus fiet qua ‡ ,eius immunditiam
טמאתו אשר יטמא בה ונעלם
iurauerit cùm anima Vel .deliquit & sciuit ipse ‡ & .eo ab
4 ממנו והוא ידע ואשם׃ או נפש כי תשבע
benefaciendum ad vel malefaciendum ad ,labiis in proferendum ad
לבטא [e]בשפתים [f]להרע או [g]להיטיב
fuerit absconditum † & ,iuramento in homo proferet quod omne ad ‖
לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם
.istis ex vno in deliquit & ,sciuit ipse ‡ & ,eo ab
ממנו והוא־ידע ואשם לאחת מאלה׃
fuerit confessa & ,istis ex vno in deliquerit cùm ,erit Et
5 והיה כי־יאשם לאחת מאלה [h]והתודה
suum delictum * adducet Et :eo super peccauit quod ‡
6 אשר חטא עליה׃ [i]והביא את־אשמו
è feminam ,peccauit quod ,suo peccato super ‖ Domino
ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה מן
expiabit & :peccatum ad † caprarum hircam vel ,agnam pecoribus
הצאן כשבה או־שעירת עזים לחטאת וכפר
attigerit non si Et .eius peccato à sacerdos eam super ‡
7 עליו הכהן מחטאתו׃ ואם־לא תגיע
quod suum delictum * adducet & ,agnelli sufficientiam ‡ eius manus
ידו די שה והביא את־אשמו אשר
,Domino columbæ filios duos vel ,turtures duos ,peccauit
חטא שתי [k]תרים או־שני בני־יונה ליהוה
adducet Et .ascensionem ad vnum † & ,peccatum ad ‖ vnum
8 אחד לחטאת ואחד לעלה׃ והביא
qui faciet appropinquare ‡ , & sacerdotem ad eos
אתם אל־הכהן והקריב את־אשר
regione è † ipsius caput contorquebit ‖ & ;primum peccatum ad ‡
לחטאת ראשונה ומלק את־ראשו ממול
sanguine de asperget Et .diuidet non & ,eius ceruicis
9 ערפו ולא יבדיל׃ [l]והזה מדם
,sanguine in reliquum ‡ & ,altaris parietem super peccati ‡
החטאת על־קיר המזבח והנשאר בדם
.ipse Peccatum * .altaris fundamentum ad exprimetur
ימצה אל־יסוד המזבח חטאת הוא׃
:iudicium ‡ iuxta ascensionem † faciet secundam ‖ Et
10 ואת־השני יעשה עלה כמשפט
,peccauit quod ipsius peccato à sacerdos eum super ‡ expiabit &
וכפר עליו הכהן מחטאתו אשר־חטא
eius manus attigerit non si Et .ei dimittetur &
11 ונסלח לו׃ ואם־לא תשיג ידו
adducet & ,columbæ filios duos ad vel ,turtures duos ad
לשתי תרים או [m]לשני בני־יונה והביא את־
similæ ephah decimationem † ,peccauit quod ‖ suam approximationem *
קרבנו אשר חטא עשירת האפה סלת
ponet neque ,oleum eam super ponet Non .peccatum ad ‡
לחטאת לא־[n]ישים עליה שמן ולא־[o]יתן
eam adducet Et .ipsa peccatum ‡ quia ,thus eam super
12 עליה לבנה כי חטאת היא׃ והביאה
suum pugillum plenum ea ex sacerdos apprehendet * & ,sacerdotem ad
אל־הכהן וקמץ הכהן ממנה מלוא קמצו
ignitiones † super altari in faciet suffire & ,eius memoriale ‖
את־אזכרתה והקטיר המזבחה על [p]אשי
eum super ‡ expiabit Et .ipsa peccatum ‡ :Domini
13 יהוה חטאת הוא׃ וכפר עליו

iuramenti,
[a] עוד [b] נגד est
portabit pœnã iniquitatis suæ.
[c] עוה
‖ latuerit eam, † ipsa immunda est,
[d] נגע
‡ in qua polluitur, & latuerit eam,
‡ ipsa
vt proferat labiis.
[e] שפה [f] רוע
[g] יטב
‖ secundum
† latuerit eam,
‡ ipsa
[h] ידה
‡ id super quo peccauit:
* oblationem delicti sui
[i] בוא
‖ pro
† pro peccato,
‡ eam
‡ sufficiens pecus,
* oblatione pro delicto suo
[k] תור
‖ pro peccato,
† alterum pro holocausto.
‡ offeret eum
‡ est pro peccato
‖ vngue secabit
† contra ceruicem
[l] נזה
‡ oblationis pro peccato
‡ quod superest de
* Oblatio pro peccato est.
‖ alterum
† holocaustum
‡ morem:
‡ eam
[m] שנה
* oblationem
‖ pro quo
† decimam partem
‡ pro peccato.
[n] שום [o] נתן
‡ oblatio pro peccato est.
* accipiet
‖ odorem
† oblationes ignitas
[p] אש
‡ oblatio pro peccato est.
‡ eum-

omnibus ex vnum fecerit & ,peccauerit Prælatus Quod
22 אשר נשיא יחטא ועשה אחת מכל־
,ignorantia in fient non quæ ,sui Dei Domini præceptis
[a]מצות יהוה אלהיו אשר לא־[b]תעשינה בשגגה
,suum peccatum ei fuerit notificatum Vel :deliquerit &
23 ואשם׃ או־[c]הודע אליו חטאתו
hircum suam appropinquationem adducet & ,eo in peccauit quo
אשר חטא בה [d]והביא את־קרבנו שעיר
suam manum fulciet ‡ Et .integrum masculum caprarum
24 עזים זכר [e]תמים׃ וסמך ידו
quo ,loco in eum mactabit & ,hirci caput super
על־ראש השעיר ושחט אתו במקום אשר־
.ipse Peccatum ‖ .Domini facies ad ascensionem mactabit *
ישחט את־העלה לפני יהוה חטאת הוא׃
,suo digito in peccati † sanguine de sacerdos accipiet Et
25 ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו
eius sanguinem & :ascensionis ‡ altaris cornua super dabit ‡ &
ונתן על־קרנת מזבח העלה ואת־דמו
totum Et ascensionis * altaris fundamentum ad effundet
26 ישפך אל־יסוד מזבח העלה׃ ואת־כל־
sacrificij adipem sicut ,altari in faciet suffire eius adipem
חלבו יקטיר המזבחה כחלב זבח
,eius peccato à sacerdos eum super expiabit & :pacificorum
השלמים וכפר עליו הכהן מחטאתו
ignorantia in peccauerit vna anima si Et .ei dimittetur &
27 ונסלח לו׃ ואם־נפש אחת תחטא בשגגה
Domini præceptis ex vnum ipsa faciendo in ,terræ populo de
מעם הארץ בעשתה אחת ממצות יהוה
fuerit notificatum Vel :deliquerit & ,fient non quæ
28 אשר לא־תעשינה ואשם׃ או הודע
suam appropinquationem adducet &,peccauit quod suum peccatum ei
אליו חטאתו אשר חטא והביא קרבנו
quod ,suo peccato super feminam integram caprarum hircam
שעירת עזים תמימה נקבה על־חטאתו אשר
:peccati † caput super suam manum fulciet ‖ Et .peccauit
29 חטא׃ וסמך את־ידו על ראש החטאת
accipiet Et .ascensionis ‡ loco in peccatum ‡ mactabit &
30 ושחט את־החטאת במקום העלה׃ ולקח
cornua super dabit * & ,suo digito in eius sanguine de sacerdos
הכהן מדמה באצבעו ונתן על־קרנת
ad effundet eius sanguinem totum & ,ascensionis altaris
מזבח העלה ואת־כל־דמה ישפך אל־
,remouebit eius adipem totum Et ,altaris fundamentum
31 יסוד המזבח׃ ואת־כל־חלבה [f]יסיר
:pacificorum sacrificio desuper adeps est remotus quemadmodum
כאשר הוסר חלב מעל זבח השלמים
:Domino quietis odorem in altare super sacerdos faciet suffire &
והקטיר הכהן המזבחה לריח [g]ניחח ליהוה
si Et .ei dimittetur & ,sacerdos eum super expiabit &
32 וכפר עליו הכהן ונסלח לו׃ ואם־
feminam ,peccatum ad ‡ suam appropinquationem adduxerit agnum †
כבש [h]יביא קרבנו לחטאת נקבה
super suam manum fulciet Et .eam adducet integram
33 תמימה יביאנה׃ וסמך את־ידו על־
quo loco in ,peccatum ad eam ‡ mactabit & ,peccati ‡ caput
ראש החטאת ושחט אתה לחטאת במקום אשר
sanguine de sacerdos accipiet Et .ascensionem mactabit *
34 ישחט את־העלה׃ ולקח הכהן מדם
altaris cornua super dabit † & ,suo digito in peccati ‖
החטאת באצבעו ונתן על־קרנת מזבח
fundamentum ad effundet eius sanguinem totum & ;ascensionis ‡
העלה ואת־כל־דמה ישפך אל־יסוד
quemadmodum ,remouebit eius adipem totum Et .altaris
35 המזבח׃ ואת־כל־חלבה יסיר כאשר
adolebit & .pacificorum sacrificio à agni adeps est remotus
יוסר חלב הכשב מזבח השלמים והקטיר
expiabit & :Domini ignitiones super altari in ea sacerdos
הכהן אתם המזבחה על [i]אשי יהוה וכפר
,peccauit quod suo peccato super * sacerdos eum super
עליו הכהן על־חטאתו אשר־חטא
.ei dimittetur &
ונסלח לו׃

Cùm Princeps sunt fienda per errorem.
[a] צוה [b] עשה
[c] ידע
afferet oblationem suam
[d] בוא
‡ coniunget
[e] תמם
* mactari solet holocaustum
‖ Oblatio pro peccato est.
† oblationis pro peccato
‡ ponet
‡ holocausti.
* holocausti.
per errorem
dum facit
sunt fienda
ei oblationem
pro
‖ coniunget
† oblationis pro peccato,
‡ oblationem pro peccato
‡ holocausti.
* ponet
holocausti,
[f] סור
[g] נוח
† pecus attulerit oblationem
‡ pro peccato.
[h] בוא
‡ oblationis pro peccato,
‡ eam pro peccato
* mactari solet holocaustum.
‖ oblationis pro peccato
‡ holocausti,
in oblationem ignitam
[i] אש

super ascensio ipsa ascensionis || lex * Hæc :dicendo
לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל
ignis Et .mane v.que nocte tota altare super vstionem
מוֹקְדָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כָּל־הַלַּיְלָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ
in lumento ‡ sacerdos † induet Et .eo in erit accensus altaris
10 הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ׃ וְלָבַשׁ הַכֹּהֵן מִדּוֹ
leuabit & ,suam carnem super induet lini feminalia ‡ & ,lini
בַד וּמִכְנְסֵי־בַד יִלְבַּשׁ עַל־בְּשָׂרוֹ וְהֵרִים
:altare super ascensionem † ignis comedet quod || cinerem
אֶת־הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ
,suas vestes exuet Et .altare apud illum ponet &
11 וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ׃ וּפָשַׁט אֶת־בְּגָדָיו
ad cinerem faciet exire ‡ & ,alias vestes induet &
וְלָבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־
super ignis Et .mundum locum ad ,castrametationem ‡ extra
12 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה אֶל־מָקוֹם טָהוֹר׃ וְהָאֵשׁ עַל־
eo super accendet Et .extinguetur non .eo in erit accensus* altari
הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה וּבִעֵר עָלֶיהָ
illud super ordinabit & :matutino in matutino in || ligna sacerdos
הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר וְעָרַךְ עָלֶיהָ
.pacificorum adipes illud super faciet suffire & ,ascensionem †
הָעֹלָה וְהִקְטִיר עָלֶיהָ חֶלְבֵי הַשְּׁלָמִים׃
.extinguetur non ,altare super erit accensus iugiter Ignis
13 אֵשׁ תָּמִיד תּוּקַד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה׃
Aharon filios illud offerre muneris ‡ lex ‡ istaEt
14 וְזֹאת תּוֹרַת הַמִּנְחָה הַקְרֵב אֹתָהּ בְּנֵי־אַהֲרֹן
eo ab leuabit Et .altaris facies ad Domini facies ad*
15 לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי הַמִּזְבֵּחַ׃ וְהֵרִים מִמֶּנּוּ
totum & ,eius oleo de & ,muneris simila de suo pugillo in
בְּקֻמְצוֹ מִסֹּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשַּׁמְנָהּ וְאֵת כָּל־
odore altari in faciet suffire & :munus super || quod ,thus
הַלְּבֹנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ רֵיחַ
ex ea residuum Et .Domino ipsius memoriale ‡ quietis
16 נִיחֹחַ אַזְכָּרָתָהּ לַיהוָה׃ וְהַנּוֹתֶרֶת מִמֶּנָּה
loco in ,comedetur ‡ Infermentata .eius filij & Aharon comedent
יֹאכְלוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו מַצּוֹת תֵּאָכֵל בְּמָקוֹם
Non .illud* comedent conuentus ‡ tabernaculi atrio in sancto
17 קָדֹשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ׃ לֹא
.meis ignitionibus || ex eam dedi eorũ Partem .fermentatũ coquetur
תֵאָפֶה חָמֵץ חֶלְקָם נָתַתִּי אֹתָהּ מֵאִשָּׁי
.delictum ‡ sicut &,peccatum ‡ sicut ,ipsa † sanctitatum Sanctitas
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא כַּחַטָּאת וְכָאָשָׁם׃
Statutum .ea comedet Aharon filiis in * masculus Omnis
18 כָּל־זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חָק־
Omnis .Domini ignitionibus || de vestris generationibus in seculi
עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל
Dominus est locutus Et .sanctificabitur ,eis in † tetigerit qui
19 אֲשֶׁר־יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה
Aharon appropinquatio Hoc ‡ :dicendo Mosech ad
20 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן
.eum vngi ‡ die in Domino offerent quam eius filiorum &
וּבָנָיו אֲשֶׁר־יַקְרִיבוּ לַיהוָה בְּיוֹם הִמָּשַׁח אֹתוֹ
eius Dimidium .iuge munus || ,similæ Ephad Decimum
עֲשִׂירִת הָאֵפָה סֹלֶת מִנְחָה תָּמִיד מַחֲצִיתָהּ
sartagine Super † .vespera in eius dimidium & ,matutino in †
21 בַּבֹּקֶר וּמַחֲצִיתָהּ בָּעָרֶב׃ עַל־מַחֲבַת
muneris coctiones ‡ :eam adduces frictam : fiet oleo in
בַּשֶּׁמֶן תֵּעָשֶׂה מֻרְבֶּכֶת תְּבִיאֶנָּה תֻּפִינֵי מִנְחַת
.Domino quietis odorem facies accedere buccellarum
פִּתִּים תַּקְרִיב רֵיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה׃
eam faciet eius filiis è eo sub * vnctus sacerdos Et
22 וְהַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ תַּחְתָּיו מִבָּנָיו יַעֲשֶׂה אֹתָהּ
suffietur tota ,Domino seculi Statutum
חָק־עוֹלָם לַיהוָה כָּלִיל תָּקְטָר׃
.comedetur Non : erit totum || sacerdotis munus omne Et
23 וְכָל־מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאָכֵל׃
:dicendo ,Mosech ad Dominus est locutus Et
24 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
lex † Ista :dicendo ,eius filios ad & ,Aharon ad Loquere
25 דַּבֵּר אֶל־אַהֲרֹן וְאֶל־בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת
mactabitur ,ascensio ‡ mactabitur quo loco in :peccati ‡
הַחַטָּאת בִּמְקוֹם אֲשֶׁר תִּשָּׁחֵט הָעֹלָה תִּשָּׁחֵט

* est
‡ holocausti.Et holocaustum propter
a יְקֹד
† se
‡ veste linea,
c מַד רוּם
‡ feminalibus lineis
* se
|| quia cõsumet † holocaustum
e שׂוּם
† educet
f יָצָא
‡ castra
* ardebit
g יְקֹד
||singulo mane,
† holocaustum,
‡ est
‡ oblationis quam offerent filij
* corã Domino
h פָּנָה רוּם
|| est
† odorem
k נוּחַ יָתַר
† comedentur,
m מֵץ
‡ ecclesiæ
* ea
n יַעַד
|| oblationibus meis ignitis.
† est,
‡ oblatio pro peccato,
‡ oblatio pro delicto.
* de
o חָקַק זָכַר
|| oblationibus ignitis
† eas,
p נָגַע
‡ Ista est oblatio
‡ qua vngetur ipsemet. Decimam partem || sacrificium
q חָצָה
† mane,
* in
‡ coacta sacrificij per frusta offeres
r אָפָה
* pro
s פָּתַת נוּחַ
|| holocaustum
‡ oblationis pro peccato: † holocaustum

vno ex , peccauit quod ,ipsius peccato super sacerdos a
הַכֹּהֵן עַל־חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר־חָטָא מֵאַחַת
.munus sicut sacerdoti erit Et .ei dimittetur & ,istis de sacrificium.
מֵאֵלֶּה וְנִסְלַח לוֹ וְהָיְתָה לַכֹּהֵן כַּמִּנְחָה׃
: dicendo , Mosech ad Dominus est locutus Et
14 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
peccauerit &,præuaricationem fuerit præuaricata cùm Anima
15 נֶפֶשׁ כִּי־תִמְעֹל מַעַל וְחָטְאָה
suum delictum* adducet & ,Domini sanctitatibus de ignorantia in ‡
בִּשְׁגָגָה מִקָּדְשֵׁי יְהוָה וְהֵבִיא אֶת־אֲשָׁמוֹ
tua ordinatione in † pecudibus de integrum || arietem Domino
לַיהוָה אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ
.delictum ad ‡ sanctitatis seclo in ,seclorum argentum
כֶּסֶף־שְׁקָלִים בְּשֶׁקֶל־הַקֹּדֶשׁ לְאָשָׁם׃
& ,retribuet sanctificatione de peccauit quod Et
16 וְאֵת אֲשֶׁר חָטָא מִן־הַקֹּדֶשׁ יְשַׁלֵּם וְאֶת־
sacerdoti eam dabit & , eam ad addet ipsius partem quintam
חֲמִשִׁתוֹ יוֹסֵף עָלָיו וְנָתַן אֹתוֹ לַכֹּהֵן
.ei dimittetur & ,delicti † ariete in eũ super expiabit sacerdos &
וְהַכֹּהֵן יְכַפֵּר עָלָיו בְּאֵיל הָאָשָׁם וְנִסְלַח לוֹ׃
omnibus ex vnum fecerit & peccauerit cùm anima si Et
17 וְאִם־נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְעָשְׂתָה אַחַת מִכָּל־
,cognouerit non & , fiunt non quæ Domini præceptis
מִצְוֹת יְהוָה אֲשֶׁר לֹא תֵעָשֶׂינָה וְלֹא־יָדַע
integrũ* arietẽ adducet Et .sua peruersitate ‡ portauerit &,deliquerit &
18 וְאָשֵׁם וְנָשָׂא עֲוֺנוֹ׃ וְהֵבִיא אַיִל תָּמִים
:sacerdotem ad ,delictum ad ,tua ordinatione in || pecudibus de
מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם אֶל־הַכֹּהֵן
qua sua ignorantia super sacerdos eam super expiabit &
וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן עַל שִׁגְגָתוֹ אֲשֶׁר־
Delictum .ei dimittetur & ,sciuit non ipse ‡ & ,ignorauit
19 שָׁגַג וְהוּא לֹא־יָדַע וְנִסְלַח לוֹ׃ אָשָׁם
.Domino deliquit delinquendo :illud ‡
הוּא אָשֹׁם אָשַׁם לַיהוָה׃

CAP. VI.

: dicendo ,Mosech ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
præuaricationem fuerit præuaricata & ,peccauerit cùm Anima
2 נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וּמָעֲלָה מַעַל
vel ,commendatione in suum proximum in fuerit mentitus † & ,Dominũ in
בַּיהוָה וְכִחֵשׁ בַּעֲמִיתוֹ בְּפִקָּדוֹן אוֹ־
:suum proximum vi occupauit vel ,rapina in vel ,manus positione in
בִתְשׂוּמֶת יָד אוֹ בְגָזֵל אוֹ עָשַׁק אֶת־עֲמִיתוֹ׃
iurauerit & ea in fuerit mentitus &,amissionem ‡ inuenit Vel
3 אוֹ־מָצָא אֲבֵדָה וְכִחֶשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע
homo fecerit quæ omnibus ex vno super falsum super
עַל־שָׁקֶר עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה הָאָדָם
,deliquerit & ,peccauerit cùm erit Et .ipsis in peccando
4 לַחֲטֹא בָהֵנָּה׃ וְהָיָה כִּי־יֶחֱטָא וְאָשֵׁם
,vsurpationem * vel . rapuit quam rapinam ‡ reddet &
וְהֵשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל אוֹ אֶת־הָעֹשֶׁק
.eo cum est commendata quæ commendationem vel,vi vsurpauit quam
אֲשֶׁר עָשָׁק אוֹ אֶת־הַפִּקָּדוֹן אֲשֶׁר הָפְקַד אִתּוֹ
quo omni ab Vel .inuenit quod amissum vel
5 אוֹ אֶת־הָאֲבֵדָה אֲשֶׁר מָצָא׃ אוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר־
.eius capite in || illud reddet & ,falsum in eo super iurauerit
יִשָּׁבַע עָלָיו לַשֶּׁקֶר וְשִׁלַּם אֹתוֹ בְּרֹאשׁוֹ
illud dabit , ei ipsum cui † : illud super addet eius quintum &
וַחֲמִשִׁתָיו יֹסֵף עָלָיו לַאֲשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ
, Domino adducet suum delictum ‡ Et .sui delicti * die in
6 בְּיוֹם אַשְׁמָתוֹ׃ וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה
delictum ad tua ordinatione in pecore è integrum * arietem
אַיִל תָּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכְּךָ לְאָשָׁם
faties ad || sacerdos illum super expiabit Et .sacerdotem ad
7 אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְכִפֶּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי
faciet quæ omnibus ex vno super ei † dimittetur &.Domini
יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
ad Dominus est locutus Et .eo in delinquendo
8 לְאַשְׁמָה בָהּ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
, eius filios & ,Aharon Præcipe : dicendo , Mosech
9 מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ צַו אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו

a הָיָה מְנַח
‡ per errorem *oblationem pro delicto suo
c בּוֹא
|| immaculatũ † secundũ æstimationẽ tuam ‡ pro delicto
† oblationis delicti.
d עָשָׂה sunt fienda
e צוֹה
‡ pœnam iniquitatis suæ. * immaculatum
f עוֹן
|| secundũ æstimationẽ tuam pro delicto
‡ ipsa
‡ est.
† negauerit proximo suo depositũ, vel pecuniam positam in eius manu negotiationis gratia, vel raptum, vel vi extorsit aliquid à proximo suo:
g שׁוּם
‡ amissum, & negauerit illud,
‡ raptum quod * vi extortum quod vi extortũ, vel depositũ quod depositũ est apud eum,
h שׁוּב
|| cum sorte eius & quintã partem ipsius
† ei cuius erat.
i נָתַן
‡ oblationis pro delicto suo.
‡ oblationem pro delicto suo
* immaculatum è pecudibus secundum æstimationem tuã pro delicto
|| coram Domino.
† vnumquodq;
k צוה בנה

.suorum pacificorum *confessionis* * sacrificio *super* ‡ suam oblationem
קָרְבָּנוֹ עַל־זֶבַח תּוֹדַת שְׁלָמָיו׃
appropinquatione † omni ex vnum eo ex *faciet appropinquare* || Et
וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־קָרְבָּן 14
pacificorum sanguinem spargenti Sacerdoti .Domino oblationem
תְּרוּמָה לַיהוָה לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים
,eius pacificorum *confessionis* † sacrificij caro Et .erit ipsi
לוֹ יִהְיֶה׃ וּבְשַׂר זֶבַח [a]תּוֹדַת שְׁלָמָיו 15
vsque eo ex dimittet Non .comedetur eius oblationis die in
בְּיוֹם קָרְבָּנוֹ יֵאָכֵל לֹא־[b]יַנִּיחַ מִמֶּנּוּ עַד־
:eius *appropinquationis* ‡ sacrificiū *deuotio* † vel votum si Et .mane
בֹּקֶר׃ וְאִם־נֶדֶר אוֹ נְדָבָה זֶבַח קָרְבָּנוֹ 16
; comedetur , suum sacrificium *illum facere prope* ‡ die in
בְּיוֹם הַקְרִיבוֹ אֶת־זִבְחוֹ יֵאָכֵל
residuum Et .comedetur eo ex residuum & ,crastino à * &
וּמִמָּחֳרָת [c]וְהַנּוֹתָר מִמֶּנּוּ יֵאָכֵל׃ וְהַנּוֹתָר 17
.comburetur igne in tertia die in ,sacrificij carne de
מִבְּשַׂר הַזָּבַח בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בָּאֵשׁ יִשָּׂרֵף׃
sacrificij carne de fuerit comestum comedendo si Et
וְאִם הֵאָכֹל יֵאָכֵל מִבְּשַׂר־זֶבַח 18
faciens appropinquare acceptus erit non tertia die in , eius pacificorū
שְׁלָמָיו בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי לֹא יֵרָצֶה הַמַּקְרִיב
anima & ;erit *Corruptum* .illi reputabitur non , illud
אֹתוֹ לֹא יֵחָשֵׁב לוֹ פִּגּוּל יִהְיֶה וְהַנֶּפֶשׁ
caro Et .portabit suam *iniquitatem* ,eo ex comedens
הָאֹכֶלֶת מִמֶּנּוּ [d]עֲוֹנָהּ [e]תִּשָּׂא׃ וְהַבָּשָׂר 19
igne in :comedetur non ,immundum omne *in* tetigerit quæ
אֲשֶׁר [e]יִגַּע בְּכָל־טָמֵא לֹא יֵאָכֵל בָּאֵשׁ
.carnem comedet mundus omnis ,carnem & ;comburetur
יִשָּׂרֵף וְהַבָּשָׂר כָּל־טָהוֹר יֹאכַל בָּשָׂר׃
pacificorum sacrificio de carnem comederit quæ anima Et
וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל בָּשָׂר מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים 20
excidetur & .*ipsum* || super eius immunditia & Domino ‡ quod
אֲשֶׁר לַיהוָה וְטֻמְאָתוֹ עָלָיו [f]וְנִכְרְתָה
tetigerit cùm anima Et .suis populis è ipsa anima
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וְנֶפֶשׁ כִּי־תִגַּע 21
iumentum in vel * ,hominis *immunditiam in* ‡ ,immundum omne *in*
בְּכָל־טָמֵא בְּטֻמְאַת אָדָם אוֹ בִּבְהֵמָה
comederit & ,*immundam abominationem omnem in* † vel ,*immundum*
טְמֵאָה אוֹ בְּכָל־שֶׁקֶץ טָמֵא וְאָכַל
excidetur & ,Domino ‡ quod pacificorum sacrificij carne de
מִבְּשַׂר־זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה
Dominus est locutus Et .suis populis è ipsa anima
הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר יְהוָה 22
, Israel filios ad Loquere :dicendo , Mosch ad
אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־[g]בְּנֵי יִשְׂרָאֵל 23
non capræ & , agni & , bouis adipem Omnem : dicendo
לֵאמֹר כָּל־חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וָעֵז לֹא
fiet ,rapti adeps & ,cadaueris adeps Et .comedetis
תֹאכֵלוּ׃ וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה 24
.illum comedetis non comedendo *&* *functionem omnem* in
לְכָל־[h]מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ׃
quo * animali de adipem *comedens* ‡ omnis Nam
כִּי כָּל־אֹכֵל חֵלֶב מִן־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר 25
anima excidetur & ,Domino *ignitionem eo ex faciet appropinquare*
יַקְרִיב מִמֶּנָּה [i]אִשֶּׁה לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
non sanguinem omnem Et .suis populis è *comedens* ||
הָאֹכֶלֶת מֵעַמֶּיהָ׃ וְכָל־דָּם לֹא 26
volatile ad † . vestris habitationibus cunctis in comedetis
תֹאכְלוּ בְּכֹל [k]מוֹשְׁבֹתֵיכֶם לָעוֹף
sanguinē omnem comederit quæ anima Omnis .*iumentum ad &*
וְלַבְּהֵמָה׃ כָּל־נֶפֶשׁ אֲשֶׁר־תֹּאכַל כָּל־דָּם 27
est locutus Et .suis populis è illa anima excidetur *&*
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמֶּיהָ׃ וַיְדַבֵּר 28
filios ad Loquere : dicendo ,Mosch ad Dominus
יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי 29
suorū pacificorum sacrificiū *faciens Accedere* :dicendo , Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הַמַּקְרִיב אֶת־זֶבַח שְׁלָמָיו
sacrificio de Domino suam oblationem adducet , Domino
לַיהוָה [l]יָבִיא אֶת־קָרְבָּנוֹ לַיהוָה מִזֶּבַח
.Domini *ignitiones* adducent eius Manus .suorum pacificorum
שְׁלָמָיו׃ יָדָיו תְּבִיאֶינָה אֵת אִשֵּׁי יְהוָה 30

‡ pro
* gratiarum actionis
|| offeret
† oblatione
† gratiarum actionis
[a] ירה
[b] ינח
† spontaneum est
‡ oblationis
‡ qua obtulerit
* in
[c] יתר
placebit offerens
Propharum
pœnam
[d] עוה [e] נשא
[e] נגע
‡ est
|| ipsam,
[f] כרת
‡ tam de immunditia
* quàm animalis immundi,
‡ omnis reptilis immundi,
‡ est
[g] בנה
omne opus, sed
[h] לאך
‡ qui comederit
* ex quo offeret oblationem ignitam
[i] אש
‡ quæ comederit
† tam de auibus quàm de animalibus.
[k] ישב
Offerens
[l] בוא
oblationes ignitas

.ipsa * sanctitatum Sanctitas .*Domini facies ad peccatum* ‡
הַחַטָּאת לִפְנֵי יְהוָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃
sancto loco in ;illud comedet ,illud expians Sacerdos
הַכֹּהֵן הַמְחַטֵּא אֹתָהּ יֹאכְלֶנָּה בְּמָקוֹם קָדֹשׁ 26
qui Omnis .*conuentus* || tabernaculi atrio in ,comedetur
תֵּאָכֵל בַּחֲצַר אֹהֶל [a]מוֹעֵד׃ כֹּל אֲשֶׁר־ 27
aspersum fuerit quod & ,*sanctus erit* ‡ ,eius *carne in* † tetigerit
[b]יִגַּע בִּבְשָׂרָהּ יִקְדָּשׁ וַאֲשֶׁר [c]יִזֶּה
.*illud super* fuerit aspersum *Quod* ‡ .vestem super eius sanguine è
מִדָּמָהּ עַל־הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזֶּה עָלֶיהָ
bullietur quo testæ vas Et .sancto loco in lauabis
תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדֹשׁ׃ [d]וּכְלִי־חֶרֶשׂ אֲשֶׁר תְּבֻשַּׁל־ 28
tergetur & †,fuerit *bullita æru* vase in si Et .confringetur *eo in*
בּוֹ יִשָּׁבֵר וְאִם־בִּכְלִי נְחֹשֶׁת בֻּשָּׁלָה וּמֹרַק
sacerdotes inter masculus Omnis .*aquis in inundabitur &*
29 וְשֻׁטַּף בַּמָּיִם׃ כָּל־זָכָר בַּכֹּהֲנִים
peccatum omne ‡ Et .*ipsa* ‡ sanctitatū Sanctitas .illud comedet
30 יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא׃ וְכָל־חַטָּאת
, *conuentus* * tabernaculum ad *eius sanguine de* adducetur *quod*
אֲשֶׁר [e]יוּבָא מִדָּמָהּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
.comburetur igne In .comedetur non , sanctitate in expiandum ad
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ לֹא תֵאָכֵל בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃

CAP. VII.

.*ipsa* ‡ sanctitatum Sanctitas .*delicti* ‡ lex † ista Et
וְזֹאת [f]תּוֹרַת הָאָשָׁם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ 1
mactabunt ,*ascensionem* * mactabunt quo loco In
בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחֲטוּ אֶת־הָעֹלָה יִשְׁחֲטוּ אֶת־ 2
.circuitu in altare super sparget eius sanguinem & ;*delictum* ||
הָאָשָׁם וְאֶת־דָּמוֹ יִזְרֹק עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃
,eo ex *faciet appropinquare* † eius adipem totum Et
וְאֵת כָּל־חֶלְבּוֹ יַקְרִיב מִמֶּנּוּ אֵת 3
.intestinum operientem adipem & ,*caudam* ‡
הָאַלְיָה וְאֶת־הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת־הַקֶּרֶב׃
,eis super ‡ qui adipem & ,renes duos Et
וְאֵת [g]שְׁתֵּי [h]הַכְּלָיֹת וְאֶת־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עֲלֵיהֶן 4
super || ,hepate *super* || fibram & : illis super * qui
אֲשֶׁר עַל־הַכְּסָלִים וְאֶת־הַיֹּתֶרֶת עַל־הַכָּבֵד עַל־
sacerdos ea faciet suffire Et .*illam* remouebit renibus
הַכְּלָיֹת [i]יְסִירֶנָּה׃ וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן 5
masculus Omnis .*istud delictum* ‡ .Domino *ignitionem* † altari in
הַמִּזְבֵּחָה אִשֶּׁה לַיהוָה אָשָׁם הוּא׃ כָּל־זָכָר 6
.comedetur sancto loco In .illud comedet sacerdotes inter
בַּכֹּהֲנִים יֹאכְלֶנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֵאָכֵל
Lex .*delictum sic ;peccatum Sicut* .*ipsa* ‡ sanctitatum Sanctitas
קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא׃ כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם תּוֹרָה 7
.erit *ei* ,*eo in expiabit qui Sacerdos* || .eis * vna
אַחַת לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יְכַפֶּר־בּוֹ לוֹ יִהְיֶה׃
pellis : viri *ascensionem faciens appropinquare* † sacerdos Et
וְהַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב אֶת־[k]עֹלַת אִישׁ עוֹר 8
.erit *ei* ‡ ,sacerdoti *fecit accedere quam ascensionis* ‡
הָעֹלָה אֲשֶׁר הִקְרִיב לַכֹּהֵן לוֹ יִהְיֶה׃
omne & ,clibano in coquetur quod munus omne Et
וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר תֵּאָפֶה בַּתַּנּוּר וְכָל־ 9
offerenti sacerdoti , craticula *super* ‡ & , sartagine in factum
נַעֲשָׂה בַמַּרְחֶשֶׁת וְעַל־מַחֲבַת לַכֹּהֵן הַמַּקְרִיב
,oleo *in* mixtum munus omne Et .erit ipsi , ipsum
אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה׃ וְכָל־מִנְחָה בְלוּלָה־בַשֶּׁמֶן 10
.*suum fratrē secundū viro* ,erit Aharon filiis omnibus , aridum &
וַחֲרֵבָה לְכָל־בְּנֵי אַהֲרֹן תִּהְיֶה אִישׁ כְּאָחִיו׃
faciet appropinquare * quod pacificorum sacrificij lex ‡ hæc Et
וְזֹאת [l]תּוֹרַת זֶבַח הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יַקְרִיב 11
,illud *fecerit appropinquare confessione super* || Si .Domino
לַיהוָה׃ אִם עַל־תּוֹדָה יַקְרִיבֶנּוּ 12
placentas confessionis sacrificio *super faciet appropinquare &* †
וְהִקְרִיב עַל־זֶבַח הַתּוֹדָה [m]חַלּוֹת
infermentatorum lagana & ,oleo in *confusas* ‡ infermentatas
[n]מַצּוֹת בְּלוּלֹת בַּשֶּׁמֶן וּרְקִיקֵי מַצּוֹת
confusas ‡ placentas ,frictam similam & ,oleo in vncta
מְשֻׁחִים בַּשָּׁמֶן וְסֹלֶת מֻרְבֶּכֶת חַלֹּת בְּלוּלֹת
faciet appropinquare fermentati panis placentis Super .oleo *in*
בַּשָּׁמֶן׃ עַל־חַלֹּת לֶחֶם חָמֵץ יַקְרִיב 13

‡ oblatio pro peccato coram Domino.
* est.
|| ecclesiæ.
[a] יעד
† carnem
‡ sanctificabitur.
[b] נגע [c] נזה
‡ Illud super quod
[d] כלה
æneo cocta
† defricabitur & lauabitur aqua.
‡ est:
‡ omnis oblatio pro peccato , de cuius sanguine
* ecclesiæ,
[e] בוא
† est
‡ oblationis pro delicto.
‡ est.
[f] ירה
* holocaustum,
|| oblationem pro delicto.
† offeret
‡ pinguedinem caudæ,
‡ est
[g] שנה
[h] כלה
* est
|| cum
[i] סור
† oblationem ignitam
‡ Oblatio pro delicto est.
‡ est. Sicut oblatio pro peccato , sic oblatio pro delicto.
|| Sacerdotis qui expiabit illud.
† offerens holocaustum
[k] עלה
‡ holocausti, quod obtulit
‡ eius
‡ ita
‡ est
* offeret
[l] ירה
|| pro gratiarum actione obtulerit
† offeret pro
[m] חלל
‡ mixtas
[n] מצץ
‡ mixtas
offeret

pectusculum ,illum adducet pectusculo *super* adipem
אֶת־הַחֵלֶב עַל־הֶחָזֶה יְבִיאֶנּוּ אֶת הֶחָזֶה
.Domino coram eleuationem ipsum eleuandum ad
[a]לְהָנִיף אֹתוֹ תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָֹה׃
erit Et .altare super ,adipem sacerdos faciet suffire Et
31 וְהִקְטִיר הַכֹּהֵן אֶת־הַחֵלֶב הַמִּזְבֵּחָה וְהָיָה
dextrum armum Et .eius filiis & Aharon pectus
32 הֶחָזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו׃ וְאֵת שׁוֹק הַיָּמִין
.vestrorum pacificorum sacrificiis è .sacerdoti eleuationem dabitis
תִּתְּנוּ תְרוּמָה לַכֹּהֵן מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיכֶם׃
adipem & ,pacificorum sanguinem *facienti Accidere*
33 הַמַּקְרִיב אֶת־דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֵלֶב
.*distributionem* in dexter armus erit ipsi .Aharon filiis è
מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה׃
exaltationis armum & ,eleuationis pectus Quia
34 כִּי אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה
: eorum pacificorum sacrificiis è ,Israel filiis à *cepi*
לָקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שַׁלְמֵיהֶם
statutum in eius filiis & ,sacerdoti Aharon ea dedi &
וָאֶתֵּן אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו [b]לְחָק־
,Aharon vnctio ‡ Hæc .Israel filiis à *seculi*
35 עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ זֹאת מִשְׁחַת אַהֲרֹן
|| die in ; Domini *ignitionibus* † de eius filiorum vnctio &
וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאִשֵּׁי יְהוָֹה בְּיוֹם
.Domino sacerdotio fungendum ad eos fecit appropinquare
הִקְרִיב אֹתָם לְכַהֵן לַיהוָֹה׃
die in ,eis dandum ad Dominus præcepit Quas
36 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה [c]לָתֵת לָהֶם בְּיוֹם
seculi statutum ,Israel filiis à *illos eum Vngere*
מָשְׁחוֹ אֹתָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֻקַּת עוֹלָם
, *muneri*, *ascensioni* ‡ lex † Hæc .eorum generationibus in
37 [d]לְדֹרֹתָם׃ זֹאת הַתּוֹרָה לָעֹלָה לַמִּנְחָה
·pacificorum sacrificio & ,*plenitudinibus & ,culpatorio & ,peccatorio &*
וְלַחַטָּאת וְלָאָשָׁם וְלַמִּלּוּאִים וּלְזֶבַח הַשְּׁלָמִים׃
,Sinai monte in Moseh Dominus præcepit Quam
38 אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה אֶת־מֹשֶׁה בְּהַר סִינָי
faciendum accedere ad * ,Israel filiis *eum præcipere* ‡ die in
בְּיוֹם צַוֹּתוֹ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַקְרִיב אֶת־
.Sinai deserto in Domino suas *approximationes*
קָרְבְּנֵיהֶם לַיהוָֹה בְּמִדְבַּר סִינָי׃

cum
[a]נוף
Offerenti
partem.
tuli
[b]חקק
perpetuum
‡ est
‡ oblationibus ignitis
|| qua
[c]נתן
qua vnxit eos
† est
+ holocausto, sacrificio,& oblationi pro peccato, & oblationi pro delicto, & consecrationibus,
[d]דור
‡ qua præcepit
* vt offerrent oblationes

CAP. VIII. ח

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָֹה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
,vestes & ,eo cum eius filios & Aharon Tolle
2 [e]קַח אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו אִתּוֹ וְאֵת הַבְּגָדִים
duos & ,*peccatorij* ‡ iuuencum & ,vnctionis oleum &
וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת [f]פַּר הַחַטָּאת וְאֵת [g]שְׁנֵי
omnem Et .infermentatorum canistrum & ,arietes
3 הָאֵילִים וְאֵת סַל [h]הַמַּצּוֹת׃ וְאֵת כָּל־
fecit Et .*conuentus* || tabernaculi ostium ad congrega *cœtum* *
4 [i]הָעֵדָה הַקְהֵל אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ [k]וַיַּעַשׂ
est congregatus † Et .ei Dominus præcepit quemadmodum Moseh
מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה אֹתוֹ וַתִּקָּהֵל
Moseh dixit Et .*conuentus* ‡ tabernaculi ostium ad *cœtus* ‡
5 הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
faciendum ad † ,Dominus præcepit quod verbum || Hoc : *cœtum* * ad
אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָֹה לַעֲשׂוֹת׃
:eius filios & ,Aharon Moseh fecit appropinquare Et
6 וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה אֶת־אַהֲרֹן וְאֶת־בָּנָיו
,tunicam eum super *dedit* ‡ Et .*aquis in* eos lauit &
7 וַיִּרְחַץ אֹתָם בַּמָּיִם׃ [l]וַיִּתֵּן עָלָיו אֶת־הַכֻּתֹּנֶת
dedit * & ,pallium eum induit & ,baltheo in illum cinxit &
וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בָּאַבְנֵט וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ אֶת־[m]הַמְּעִיל וַיִּתֵּן
artificio in || eum cinxit & ,superhumerale eum super
עָלָיו אֶת־הָאֵפֹד וַיַּחְגֹּר אֹתוֹ בְּחֵשֶׁב
eum super posuit Et .eo cum eum cinxit & ,superhumeralis
8 הָאֵפֹד וַיֶּאְפֹּד לוֹ בּוֹ׃ [n]וַיָּשֶׂם עָלָיו
& ,Vrim ‡ pectorali in *dedit* & ,pectorale
אֶת־הַחֹשֶׁן וַיִּתֵּן אֶל־הַחֹשֶׁן אֶת־הָאוּרִים וְאֶת־
:eius caput super cidarim posuit Et .Thummim
9 הַתֻּמִּים׃ וַיָּשֶׂם אֶת־הַמִּצְנֶפֶת עַל־רֹאשׁוֹ

[e]לקח
‡ oblationis pro peccato,
[f]פר [g]שנה
[h]מץ
* congregationem
|| ecclesiæ,
[i]יסד [k]עשה
† cõgregata est
‡ congregatio
‡ ecclesiæ,
* congregationem.
† vt faciatis.
aqua.
‡ posuit
[l]נתן
* posuit
[m]מעל
|| cingulo
[n]שום
posuit
‡ *Aluminatiores & perfectiones.*

florem ,*eius facierum regione* è cidarim super posuit &
וַיָּשֶׂם עַל־הַמִּצְנֶפֶת אֶל־מוּל פָּנָיו אֵת צִיץ
Dominus præcepit quemadmodum ,sanctitatis coronam , auri
הַזָּהָב נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה
,vnctionis oleum Moseh cepit Et .Moseh
10 אֶת־מֹשֶׁה׃ [a]וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה
: illo in † quæ omnia & ,tabernaculum vnxit &
וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בּוֹ
11 altare super illo ex aspersit Et .ea sanctificauit &
וַיְקַדֵּשׁ אֹתָם׃ [b]וַיַּז מִמֶּנּוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ
,eius vasa omnia & , altare vnxit & , vicibus septem
שֶׁבַע פְּעָמִים וַיִּמְשַׁח אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־כָּל־[c]כֵּלָיו
.ea sanctificandum ad ,eius *solidationem* & ,concham &
וְאֶת־הַכִּיֹּר וְאֶת־[d]כַּנּוֹ לְקַדְּשָׁם׃
vnxit & ; Aharon caput super vnctionis oleo ex fudit Et
12 וַיִּצֹק מִשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה עַל רֹאשׁ אַהֲרֹן וַיִּמְשַׁח
Moseh fecit appropinquare Et .eum sanctificandum ad eum
13 אֹתוֹ לְקַדְּשׁוֹ׃ וַיַּקְרֵב מֹשֶׁה
eos cinxit & , tunicas eos fecit induere & , Aharon filios
אֶת־בְּנֵי אַהֲרֹן וַיַּלְבִּשֵׁם כֻּתֳּנֹת וַיַּחְגֹּר אֹתָם
præcepit quemadmodum : *mitras* eis vinxit & , baltheo
אַבְנֵט וַיַּחֲבֹשׁ לָהֶם מִגְבָּעוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה
,*peccati* iuuencum fecit accedere Et .Moseh Dominus
14 יְהוָֹה אֶת־מֹשֶׁה׃ [e]וַיַּגֵּשׁ אֵת [f]פַּר הַחַטָּאת
iuuenci caput super suas manus eius filij & Aharon *firmauit* || &
וַיִּסְמֹךְ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ פַּר
dedit || & ,sanguinem Moseh cepit & ,mactauit Et .*peccati* ‡
15 הַחַטָּאת׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם וַיִּתֵּן
expiauit & .suo digito in vndiquaque altaris cornua super
עַל־קַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב בְּאֶצְבָּעוֹ וַיְחַטֵּא
fundamentum ad fudit sanguinem & , altare
אֶת־הַמִּזְבֵּחַ וְאֶת־הַדָּם יָצַק אֶל־יְסוֹד
.*illud super* expiandum ad illud sanctificauit & , altaris
הַמִּזְבֵּחַ וַיְקַדְּשֵׁהוּ לְכַפֵּר עָלָיו׃
& ,intestinum super ‡ qui adipem totum tulit Et
16 [g]וַיִּקַּח אֶת־כָּל־הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל־הַקֶּרֶב וְאֵת
: eorum adipem & , renes duos & , iecoris fibram
יֹתֶרֶת הַכָּבֵד וְאֶת־[h]שְׁתֵּי [i]הַכְּלָיֹת וְאֶת־חֶלְבְּהֶן
&,iuuencum Et .altari in Moseh fecit suffire &
17 וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה הַמִּזְבֵּחָה׃ וְאֶת־[k]הַפָּר וְאֶת־
combussit eius fimum & ,eius carnem & , eius pellem
[l]עֹרוֹ וְאֶת־בְּשָׂרוֹ וְאֶת־פִּרְשׁוֹ שָׂרַף
Dominus præcepit quemadmodum ,*castrametationem* extra igne in
בָּאֵשׁ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה
: *ascensionis* arietem fecit appropinquare Et .Moseh
18 אֶת־מֹשֶׁה׃ וַיַּקְרֵב אֵת אֵיל הָעֹלָה
caput super suas manus eius filij & , Aharon *fulcierunt* &
וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן [m]וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם עַל־רֹאשׁ
sanguinem Moseh sparsit & : mactauit Et . arietis
19 הָאָיִל׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּזְרֹק מֹשֶׁה אֶת־הַדָּם
truncauit arietem Et . vndiquaque altare super
20 עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב׃ וְאֶת־הָאַיִל נִתַּח
& , caput Moseh fecit suffire & : ipsius frusta in
לִנְתָחָיו וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־
genua & ,intestinum Et .adipem & , frusta
21 הַנְּתָחִים וְאֶת־הַפָּדֶר׃ וְאֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־הַכְּרָעַיִם
arietem totum Moseh fecit suffire & : aquis in lauit
רָחַץ בַּמָּיִם וַיַּקְטֵר מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הָאַיִל
ipse ignitio * : quietis odorem in *ipse Ascensio* ‡ .altari in
הַמִּזְבֵּחָה עֹלָה הוּא לְרֵיחַ־[n]נִיחֹחַ אִשֶּׁה הוּא
.Moseh Dominus præcepit quemadmodum , Domino
לַיהוָֹה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָֹה אֶת־מֹשֶׁה׃
arietem , secundum arietem fecit appropinquare Et
22 וַיַּקְרֵב אֶת־הָאַיִל הַשֵּׁנִי אֵיל
suas manus eius filij & , Aharon *fulcierunt & : plenitudinum*
הַמִּלֻּאִים וַיִּסְמְכוּ אַהֲרֹן וּבָנָיו אֶת־יְדֵיהֶם
Moseh cepit & , mactauit Et . arietis caput super
23 עַל־רֹאשׁ הָאָיִל׃ וַיִּשְׁחָט וַיִּקַּח מֹשֶׁה
Aharon auris *cartilaginem* † super *dedit* || & , eius sanguine de
מִדָּמוֹ וַיִּתֵּן עַל־תְּנוּךְ אֹזֶן־אַהֲרֹן
pollicem super & ,dexteræ eius manus pollicem super & , dexteræ
הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל־בֹּהֶן

contra faciem eius laminam
[a]לקח
† erant
[b]נזר
[c]כלל
basim
[d]כון
pileos:
oblationis pro peccato.
[e]נגש [f]פר
|| coniunxerunt
‡ oblationis pro peccato.
|| posuit
illud.
‡ erat
[g]לקח
[h]שנה [i]כלה
[k]פר
[l]עור
castra
holocausti:
coniunxerunt
[m]בנר
concidit
crura
Holocaustum est
* Oblatio ignita est
[n]נוח
consecrationũ, & coniunxerũt
|| posuit
† fibram

filios fecit appropinquare Et .dexteri eius pedis
24 רגלו הימנית׃ ויקרב את־בני
corū auris cartilaginem || super sanguine de Mosch dedit &, Aharon
אהרן ויתן משה מן־הדם על־תנוך אזנם
super &, dexteræ eorum manus pollicem super &, dexteræ
הימנית ועל־בהן ידם הימנית ועל־
sanguinem Mosch sparsit & :dexteri eorum pedis pollicem
בהן רגלם הימנית ויזרק משה את־הדם
& ,adipem cepit Et .vndiquaque altari super
25 על־המזבח סביב׃ ויקח את־החלב ואת
& ;intestinum super † qui adipem totum & ,caudam
האליה ואת־כל־החלב אשר על־הקרב ואת
,eorum adipem & ,renes duos & ,iecoris fibram
יתרת הכבד ואת־שתי הכלית ואת־חלבהן
quæ infermentatorum canistro de Et .dextrum armum &
26 ואת שוק הימין׃ ומסל המצות אשר
placentam & ,vnam azymi placentam* tulit Domini facies ad ‡
לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת
super posuit & : vnum laganum & ,vnam olei || panis
לחם שמן אחת ורקיק אחד וישם על־
omnia dedit † Et .dextrum armum super & ,adipes
27 החלבים ועל שוק הימין׃ ויתן את־הכל
agitauit ‡ & ;eius filiorum volas super & , Aharon volas super
על כפי אהרן ועל כפי בניו וינף
ea Mosch cepit Et .Domini facies ad agitatione ea
28 אתם תנופה לפני יהוה׃ ויקח משה אתם
super altari in fecit suffire & ,eorum volis desuper ‡
מעל כפיהם ויקטר המזבחה על־
ipsa Ignitio || .quietis odorem in ea Plenitudines .ascensionem *
העלה מלאים הם לריח ניחח אשה הוא
illud eleuauit & ,pectus Mosch cepit Et .Domino
29 ליהוה׃ ויקח משה את־החזה ויניפהו
Mosch ipsi ;plenitudinum ariete ex ,Domini facies ad † eleuatione
תנופה לפני יהוה מאיל המלאים למשה
Dominus præcepit quemadmodum ,distributionem ‡ in fuit
היה למנה כאשר צוה יהוה את־
de & ,vnctionis oleo ex Mosch cepit Et .Mosch
30 משה׃ ויקח משה משמן המשחה ומן־
super ,Aharon super aspersit & : altare super ‡ qui sanguine
הדם אשר על־המזבח ויז על־אהרן על־
.secum eius filiorum vestes super & , eius filios super & ; eius vestes
בגדיו ועל־בניו ועל־בגדי בניו אתו
&,eius filios & ,eius vestes ,Aharon sanctificauit Et
ויקדש את־אהרן את־בגדיו ואת־בניו ואת־
,Aharon ad Mosch dixit Et .secum eius filiorum vestes
31 בגדי בניו אתו׃ ויאמר משה אל־אהרן
,conuentus † tabernaculi ostium * carnem Bullite || :eius filios ad &
ואל־בניו בשלו את־הבשר פתח אהל מועד
canistro in ‡ qui panem & ; eam comederis ibi &
ושם תאכלו אתו ואת־הלחם אשר בסל
. Aharon : dicendo præcepit quemadmodum , plenitudinum ‡
המלאים כאשר צויתי לאמר אהרן
,pane in & , carne in relictum † Et .eam comedent eius filij &
32 ובניו יאכלהו׃ והנותר בבשר ובלחם
non conuentus ‡ tabernaculi ostio ex Et .comburetis igne in
33 באש תשרפו׃ ומפתח אהל מועד לא
dies complendi † diem ad vsque , diebus septem egrediemini
תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי
complebit ‡ diebus septem quia , vestrarum plenitudinum ‡
מלאיכם כי שבעת ימים ימלא את־
præcepit ,hac die in fecit Quemadmodum : vestram manum
34 ידכם׃ כאשר עשה ביום הזה צוה
ostium || Et .vos super expiandum ad faciendum ad* Dominus
35 יהוה לעשת לכפר עליכם׃ ופתח
septem nocte & die manebitis conuentus † tabernaculi
אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת
: moriemini non & ,Domini custodiam custodietis & ,diebus
ימים ושמרתם את־משמרת יהוה ולא תמותו
omnia eius filij & Aharon fecit Et .sum iussus sic quia
36 כי־כן צויתי׃ ויעש אהרן ובניו את כל־
.Mosch manu in Dominus præcepit quæ verba
הדברים אשר־צוה יהוה ביד־משה׃

posuit || fibram — tulit — pinguedinem caudæ, † est — [a] אלה — [b] מץ — ‡ erant coram Domino. * tortam infermentatam — [c] פנה [d] חל — || oleati — [e] שום [f] נתן — † posuit — ‡ eleuauit ea eleuatione coram Domino. — [g] כפף [h] נוף — [i] לקח — ‡ ex * holocaustum. Consecrationes sunt || Oblatio ignita est — [k] נוח — † coram Domino. ‡ partem, — ‡ erat — [l] נזה — [m] בגר — Coquite * ad † ecclesiæ, ‡ est — ‡ consecrationum; — [n] צוה — † quod superest de — [o] יתר — ‡ ecclesiæ — [p] יעד — † quo completi fuerint — [q] יום — ‡ consecrationū ‡ consecrabitis — * vt faceretis || ad — [r] עשה — † ecclesiæ — [s] ישב — [t] מות — fecerunt — [u] עשה

CAP. IX. ט

,Aharon ad * Mosch clamauit ‡ ,octaua die in fuit Et
1 ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן
:Aharon ad dixit Et .Israel seniores ad † & ,eius filios ad || &
2 ולבניו ולזקני ישראל׃ ויאמר אל־אהרן
arietem & , peccatum in ‡ bouis filium vitulum tibi Cape
קח־לך עגל בן־בקר לחטאת ואיל
.Domini facies ad fac appropinquare & :integros ascensionem ‡ in
לעלה תמימם והקרב לפני יהוה׃
caprarū hircum Capite * :dicendo ,loqueris Israel filios ad Et
3 ואל־בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים
.ascensionem in integros anni filios ‡ agnum & ,vitulū & peccatum in †
לחטאת ועגל וכבש בני־שנה תמימם לעלה׃
facies ad * sacrificandum ad pacifica in ‡ arietem &,bouem Et
4 ושור ואיל לשלמים לזבח לפני
Dominus hodie quia :oleo in confusum || munus & ,Domini
יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה
Mosch præcepit quæ tulerunt Et .vos ad visus est †
5 נראה אליכם׃ ויקחו את אשר צוה משה
omnis appropinquauerunt & :conuentus tabernaculi facies ad ‡
אל־פני אהל מועד ויקרבו כל־
:Mosch dixit Et .Domini facies ad ‡ steterunt & , cœtus
6 העדה ויעמדו לפני יהוה׃ ויאמר משה
conspicietur & : facietis Dominus præcepit quod verbum Hoc
זה הדבר אשר־צוה יהוה תעשו וירא
: Aharon ad Mosch dixit Et .Domini gloria vos ad ‡
7 אליכם כבוד יהוה׃ ויאמר משה אל־אהרן
& , tuum peccatum fac & ,altare ad Appropinqua
קרב אל־המזבח ועשה את־חטאתך ואת־
fac & ; populo pro & , te pro expia || & .tuam ascensionem*
עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה
quemadmodum ,eis pro expia & ,populi appropinquationem ||
את־קרבן העם וכפר בעדם כאשר
.altare ad Aharon appropinquauit Et .Dominus præcepit
8 צוה יהוה׃ ויקרב אהרן אל־המזבח
.ei ‡ quod peccati ‡ vitulum mactauit &
וישחט את־עגל החטאת אשר־לו׃
,eum ad sanguinem Aharon filij fecerunt appropinquare * Et
9 ויקרבו בני אהרן את־הדם אליו
cornua super dedit || & ,sanguinem in suum digitum intinxit &
ויטבל אצבעו בדם ויתן על־קרנות
.altaris fundamentum ad fudit sanguinem & :altaris
המזבח ואת־הדם יצק אל־יסוד המזבח׃
de fibram & , renes & ,adipem Et
10 ואת־החלב ואת־הכלית ואת־היתרת מן־
quemadmodum : altare super fecit suffire peccato de hepate
הכבד מן־החטאת הקטיר המזבחה כאשר
& , carnem Et .Mosch Dominus præcepit
11 צוה יהוה את־משה׃ ואת־הבשר ואת־
.castrametationem extra igne in combussit pellem
העור שרף באש מחוץ למחנה׃
Aharon filij fecerunt inuenire & : ascensionem mactauit Et
12 וישחט את־העלה וימצאו בני אהרן
.vndiquaque altare super eum aspersit & ,sanguinem eum ad
אליו את־הדם ויזרקהו על־המזבח סביב׃
& ,eius frusta in eum ad fecerunt inuenire ascensionem Et
13 ואת־העלה המציאו אליו לנתחיה ואת־
lauit Et .altare super fecit suffire & : caput
14 הראש ויקטר על־המזבח׃ וירחץ את־
ascensionem super fecit suffire & ,crura & , intestinum
הקרב ואת־הכרעים ויקטר על־העלה
cepit & ,populi oblationem fecit accedere Et .altari in
15 המזבחה׃ ויקרב את קרבן העם ויקח
eum mactauit & ;populo ‡ quod peccati ‡ hircum
את־שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו
fecit appropinquare * Et .primum sicut ipsum mundauit &
16 ויחטאהו כראשון׃ ויקרב את־
fecit appropinquare Et .iudicium † iuxta illud fecit & ,ascensionem ||
17 העלה ויעשה כמשפט׃ ויקרב
fecit suffire & ,ipso ex suam volam impleuit & , munus
את־המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר

‡ vocauit * Aharon, — [a] היה — || filios † seniores — [b] בגר — ‡ pro peccato, — [c] לקח — ‡ holocaustum immaculatos, & offer — [d] פנה — * Tollite † peccato, † anniculos immaculatos in holocaustum. ‡ pro pacificis, * coram Domino. || conspersum — [e] מנח — † conspectus est vobis. ‡ coram tabernaculo ecclesiæ, — [f] יעד — ‡ coram Domino. — [g] ראה — ‡ vobis oblationē tuam pro peccato, — * holocaustum suum, || expiationem fac — [h] עלה — † oblationem — ‡ oblationis pro peccato ‡ erat * obtulerunt — || posuit — [i] נתן — [k] כלה — oblatione pro peccato — castra. — holocaustum: & parauerunt — [l] בגר — ei — holocaustum parauerunt ei — holocaustum — obtulit — [m] לקח — ‡ oblationis pro peccato ‡ erat * obtulit — || holocaustum † morem: — [n] מנח

forte ne egrediemini non *conuentus* tabernaculi ostio ex Et

7 ומפתח אהל מועד לא תצאו פן־

: vos super † Domini vnctionis oleum quia , moriamini

תמתו כי־שמן משחת יהוה עליכם

Dominus est locutus Et .Moseh verbum iuxta fecerunt &

8 [a] ויעשו כדבר משה : וידבר יהוה

bibas ne *siceram* & Vinum : dicendo , Aharon ad

9 אל־אהרן לאמר : יין ושכר אל־[b]תשת

; *conuentus* ‡ tabernaculum in *vos intrando in* † tecum tui filij & , tu

אתה ובניך אתך [c]בבאכם אל־אהל מועד

.vestras generationes in seculi statutum : moriemini non &

ולא תמתו [d]חקת עולם לדרתיכם :

inter & *.pollutionem inter & sanctitatem inter diuidendum ad* ‡ Et

10 ולהבדיל בין הקדש ובין החל ובין

filios docendum ad Et : mundum inter & immundum

11 הטמא ובין הטהור : [e]ולהורת את־בני

Dominus est locutus quæ , statuta omnia Israel

ישראל את כל־[f]החקים אשר דבר יהוה

ad Moseh est locutus Et .Moseh *manu in* * eos ad

12 אליהם ביד־משה : וידבר משה אל־

: *relictos* || eius filios Ithamar ad & , Elhazar ad & , Aharon

אהרן ואל־אלעזר ואל־איתמר בניו [g]הנותרים

: Domini *ignitionibus ex* † relictum *munus* *Capite*

קחו את־[h]המנחה הנותרת מאשי יהוה

sanctitatum sanctitas quia , altare iuxta *azyma* ‡ illud comedite &

ואכלוה [i]מצות אצל המזבח כי קדש קדשים

quia , sancto loco in illud comedetis Et *.ipsa* ‡

13 הוא : ואכלתם אתה במקום קדוש כי

ignitionibus de *illud* || tuorum filiorum statutum & *tuum* * statutum

חקך וחק־בניך הוא מאשי

, eleuationis pectus Et .sum iussus sic quia ; Domini

14 יהוה כי־כן [k]צויתי : ואת חזה התנופה

tu mundo loco in comedetis exaltationis armum &

ואת שוק התרומה תאכלו במקום טהור אתה

statutum ‡ & *tuum* ‡ statutum † quia : tecum tuæ filiæ & , tui filij &

ובניך ובנתיך אתך כי־חקך וחק־

.Israel filiorum pacificorum sacrificiis de sunt data tuis filiis

בניך נתנו מזבחי שלמי בני ישראל :

ignitiones super *agitationis* * pectus & , exaltationis Armum

15 שוק התרומה וחזה התנופה על אשי

.Domini facies ad agitationem ad agitandum † adducent adipum

החלבים [l]יביאו להניף תנופה לפני יהוה

quemadmodum , seculi statutum in tecum tuis filiis & tibi erit Et

והיה לך ולבניך אתך לחק־עולם כאשר

quærendo *peccati* hircum Et .Dominus * præcepit

16 צוה יהוה : ואת שעיר החטאת דרש

super efferbuit ira & , combustus erat ecce & ; Moseh quæsiuit

דרש משה והנה שרף ויקצף על־

: dicendo , relictos Aharon filios Ithamar & *super* , Elhazar

אלעזר ועל־איתמר בני אהרן הנותרים לאמר :

loco in *peccatum* comedistis non Cur

17 מדוע לא־אכלתם את־החטאת במקום

dedit ipsam & ; *ipsa* ‡ sanctitatum sanctitas quia : *sanctitatis* †

הקדש כי קדש קדשים הוא ואתה נתן

eos super expiandum ad , *cœtus peruersitatem* portandum ad vobis

לכם [m]לשאת את־עון העדה לכפר עליהם

eius sanguis *adductus* || est non En .*Domini facies ad*

18 לפני יהוה : הן לא־הובא את־דמה

illum comedetis comedendo . intrinsecus sanctitatem in

אל־הקדש [n]פנימה אכול תאכלו אתה

. præcepi quemadmodum , sanctitate in

בקדש כאשר צויתי :

obtulerunt hodie En : Moseh ad Aharon est locutus Et

19 וידבר אהרן אל־משה הן היום הקריבו

, Domini facies ad eorum *ascensionem* † & , eorum *peccatum* ||

את־חטאתם ואת־עלתם לפני יהוה

, hodie *peccatum comedam* ‡ & : hæc sicut *me vocauerunt* ‡ &

ותקראנה אתי כאלה ואכלתי חטאת היום

, Moseh audiuit Et ? Domini oculis in *erit bonum an* *

20 הייטב בעיני יהוה : וישמע משה

.eius oculis in *fuit bonum* || &

וייטב בעיניו :

ecclesiæ · † est · [a]עשר sechar · [b]שתר † cum intrabitis ‡ ecclesiæ : · [c]בוא · [d]חקק ‡ ad distinguendum inter sanctum & prophanum, · [e]ירה · [f]חקק * per manum · || qui relicti fuerant : Tollite sacrificium · [g]יתר † ex oblationibus ignitis · [h]מנח ‡ cum infermentatis ‡ est. · [i]מץ * tibi || est · [k]צוה · † in ‡ tibi ‡ in · * eleuationis || oblationes ignitas † ad eleuandum eleuationem corā Domino. · [l]בוא · oblationis pro peccato · iratus est cōtra · oblationem pro peccato · † sancto: ‡ est · iniquitatē congregationis, · [m]נשא * coram Dño. || illatus · [n]פנה · || oblationem pro peccato † holocaustum ‡ euenerunt mihi ‡ si comedissem oblationē pro peccato * nunquid placuisset || placuit

mactauit Et *matutini ascensionem* præter , altare super

על־המזבח מלבד עלת הבקר : 18 וישחט את־

: populo * quod pacificorum sacrificium , arietem & , bouem

השור ואת־האיל זבח השלמים אשר לעם

eum sparsit & , *eum ad* † sanguinem Aharon filij *fecerunt inuenire* || &

וימצאו בני אהרן את־הדם אליו ויזרקהו

, *boue de* ‡ adipes Et .vndequaque altare super

19 על־המזבח סביב : ואת־החלבים מן־השור

fibram & , renes & *operiens* ‡ & , caudam , *ariete de* &

ומן־האיל האליה והמכסה [a]והכלית ויתרת

: pectora super adipes posuerunt Et .iecoris

20 הכבד : [b]וישימו את־החלבים על־[c]החזות

, pectora Et .altari in adipes fecit suffire &

ויקטר החלבים המזבחה : ואת החזות

facies ad * eleuationem Aharon eleuatur dextrum armum &

ואת שוק הימין [d]הניף אהרן תנופה לפני

eleuauit Et .Moseh præcepit quemadmodum ; *Domini*

22 יהוה כאשר צוה משה : [e]וישא

descendit & ; eis benedixit & , populum ad suas manus Aharon

אהרן את־ידו אל־העם ויברכם וירד

.pacifica & , *ascensionem* † & , *peccatum* || faciendo à

[f]מעשת החטאת והעלה והשלמים :

; *conuentus* ‡ tabernaculum ad Aharon & , Moseh venit Et

23 [g]ויבא משה ואהרן אל־אהל [h]מועד

gloria est conspecta & : populo benedixerunt & , sunt egressi &

ויצאו ויברכו את־העם וירא כבוד

ignis est egressus Et .*populum omnem ad* ‡ Domini

24 יהוה אל־כל־העם : [i]ותצא אש

, *ascensionem* || altare super *comedit* * & , Domini faciebus à

מלפני יהוה ותאכל על־המזבח את־העלה

ceciderunt & , ouarunt † & populus omnis vidit & : adipes &

ואת־החלבים [k]וירא כל־העם [l]וירנו [m]ויפלו

.suas facies super

על־פניהם :

CAP. X. יוד

quisque , Abihu & , Nadab , Aharon filij tulerunt Et

1 [n]ויקחו בני־אהרן נדב ואביהוא איש

ea super posuerunt & , ignem ea in *dederunt* || & , *suum thuribulum* *

[o]מחתתו [p]ויתנו בהן אש [q]וישימו עליה

ignem Domini facies ad *fecerunt propinquare* † & : suffimentum

קטרת ויקריבו לפני יהוה אש

ignis est egressus Et .eis præcepit non quod , alienum

2 זרה אשר לא צוה אתם : [r]ותצא אש

facies ad ‡ sunt mortui & , eos *comedit* ‡ & , Domini faciebus à

מלפני יהוה ותאכל אותם [s]וימתו לפני

quod * Hoc : Aharon ad Moseh dixit Et . *Domini*

3 יהוה : ויאמר משה אל־אהרן הוא אשר־

, sanctificabor meis propinquis In : dicendo Dominus est locutus

דבר יהוה לאמר בקרבי אקדש

.Aharon siluit Et .glorificabor *populi omnis facies super* &

ועל־פני כל־העם אכבד [t]וידם אהרן :

filios Elsaphan *ad* & , *Misael ad* ‡ Moseh *clamauit* † Et

4 ויקרא משה אל־מישאל ואל אלצפן בני

portate, Appropinquate : eos ad dixit & : Aharon patrui Vzziel

עזיאל [u]דד אהרן ויאמר אלהם קרבו [x]שאו

extra * ad sanctitatis *faciebus* ‡ è vestros fratres

את־אחיכם מאת פני־הקדש אל־מחוץ

eos portauerunt & , appropinquauerunt Et .*castrametationem* ||

5 למחנה : ויקרבו וישאם

quemadmodum , *castrametationem* extra *ad* suis tunicis in

בכתנתם אל־מחוץ למחנה כאשר

, Aharon ad Moseh dixit Et .Moseh est locutus

6 דבר משה : ויאמר משה אל־אהרן

ne vestra Capita : eius filios Ithamar ad & , Elhazar *ad* &

ולאלעזר ולאיתמר בניו ראשיכם אל־

, moriemini non & , *dissuetis non* vestra vestimenta & , nudetis

תפרעו ובגדיכם לא־תפרמו ולא תמתו

domus omnis vestri fratres Et *feruescet ira* cœtum omnem super &

ועל כל־[y]העדה יקצף ואחיכם כל־בית

. Dominus combussit quam combustionem flebunt , Israel

ישראל [z]יבכו את־השרפה אשר שרף יהוה :

holocaustum matutinum. * erat · || parauerunt † ei ‡ bouis, & arietis, · ‡ quod operit · [a]כלה · [b]שום [c]חזה · * coram · [d]נוף Domino, · [e]נשא · ידו · ק · || oblationem pro peccato, † holocaustum, · [f]עשה ‡ ecclesiæ, · [g]בוא [h]יעד ‡ omni populo. · [i]יצא * consumpsit || holocaustum · † laudauerūt & prostrauerunt se · [k]ראה [l]רנן [m]נפל · [n]לקח * acerram suā, || posuerunt · [o]חתה [p]נתן · [q]שום † obtulerunt · [r]יצא ‡ consumpsit ‡ coram Dño. · [s]מות * est · coram omni populo · [t]דמם † vocauit ‡ Misael, · [u]דוד [x]נשא ‡ conspectu * locum · || castra. · castra, · ne scindatis. · non irascetur, · [y]יעד · [z]בכה

CAP. XI. יא

dicendo , Aharon ad & Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר
: dicendo ,Iſrael filios ad Loquimini : eos ad
2 אלהם: דברו אל־בני ישראל לאמר
† quod animali omni ex ,comedetis *quam* *viuens* *Hæc*
זאת החיה אשר תאכלו מכל־הבהמה אשר
findens & ,vngulam *vngulifecans* ‡ Omne .terram ſuper
3 על־הארץ: כל מפרסת פרסה ושסעת
, *animali in* ruminationem faciens aſcendere ,vngularum fiſſuram
שסע פרסת מעלת [a]גרה בבהמה
comedetis non hoc Verùm .comedetis *illud*
4 אתה תאכלו: אך את־זה לא תאכלו
vngulifecantibus de & ,ruminationem aſcendere facientibus de
[b]ממעלי הגרה וממפרסי
ruminationem *faciens* aſcendere quia ,Camelus .vngulam
הפרסה את־הגמל כי־מעלה גרה
.vobis *ipſe* ‡ immundus ,*diuidens ipſe* † non vngulam & ,ipſe
הוא ופרסה איננו מפריס טמא הוא לכם:
: ipſe ruminationem *faciens* aſcendere quia ,cuniculus Et
5 ואת־השפן כי־מעלה גרה הוא
Et .vobis *ipſe* ‡ immundus ,*diuidet* non vngulam &
6 ופרסה לא יפריס טמא הוא לכם: ואת־
vngulam & ,ipſe ruminationẽ *faciens* aſcendere quia , lepus
[c]הארנבת כי־מעלת גרה הוא ופרסה
,ſus Et .vobis *ipſe* immundus ,diuidit non
7 לא הפריסה טמאה הוא לכם: ואת־החזיר
,vngulæ fiſſuram *findens* ‡ & ,ipſe vngulam *diuidens* † quia
כי־מפריס פרסה הוא ושסע שסע פרסה
.vobis *ipſe* * immundus , *ruminabit* ⸸ non ruminationem ipſe &
והוא גרה לא־[c]יגר טמא הוא לכם:
non eorum cadauer *in* & :comedetis non eorum carne De
8 מבשרם לא תאכלו ובנבלתם לא
comedetis Hoc .vobis *iſta* Immunda .tangetis
9 [d]תגעו טמאים הם לכם: את־זה תאכלו
pinnula ei quod Omne ‡ .aquis in † quæ omnibus ex
מכל אשר במים כל אשר־לו סנפיר
.comedetis ea ,fluminibus in & ,maribus in .aquis in *ſquama &*
וקשקשת במים בימים ובנחלים אתם תאכלו:
,maribus in *ſquama & ,pinnula ei non cui omne* ⸸ Et
10 וכל אשר אין־לו סנפיר וקשקשת בימים
anima omn. de & , aquarum reptili omni ex .torrentibus in &
ובנחלים מכל שרץ המים ומכל נפש
.vobis *ipſa* ‖ abominatio ;aquis in * quæ viuente
החיה אשר במים שקץ הם לכם:
;comedetis non eorum carne de :vobis erunt abominatio Et
11 ושקץ [e]יהיו לכם מבשרם לא תאכלו
non cui omne .abominamini eorum cadauer &
12 ואת־נבלתם תשקצו: כל אשר אין־
.vobis *iſtud* ‡ abominatio ,aquis in ſquama & pinna *ei* †
לו סנפיר וקשקשת במים שקץ הוא לכם:
, comedetur non ; volatili ex abominamini iſta Et
13 ואת־אלה תשקצו מן־העוף לא יאכלו
.*marina aquila* * & ,gryphus & aquila *:ipſa* ⸸ abominatio
שקץ הם את־הנשר ואת־הפרס ואת העזניה:
omnis .*ſua ſpecie in pica* † & ,*volatica* ‖ Et
14 ואת־הדאה ואת־האיה למינה: את כל־
& , *vlula* ⸸ filia Et .*ſua ſpecie in* ‡ coruus
15 ערב למינו: 16 ואת [f]בת היענה ואת־
.*ſua ſpecie in aſtur* † & ,*phthitica* ‖ & *accipiter* *
התחמס ואת־השחף ואת־הנץ למינהו:
noctiuaga ⸸ & , mergulus & ,*falco* † Et
17 ואת־הכוס ואת־השלך ואת־הינשוף:
.*philoſt.rgos* † & ,*cuculus* ‖ & ,*cincta* * Et
18 ואת־התנשמת ואת־[g]הקאת ואת־הרחם:
,*montigallus* ⸸ & ,*ſua ſpecie in furibunda auis* ‡ ,ciconia Et
19 ואת החסידה האנפה למינה ואת־[h]הדוכיפת
ambulans volucris reptile Omne .veſpertilio &
20 ואת־העטלף: כל שרץ העוף ההלך
hoc Veruntamen .vobis *illud* ‖ abominatio ,* quatuor ſuper
21 על־ארבע שקץ הוא לכם: אך את־זה

Hæc eſt beſtia quam
† eſt
‡ diuidens
inter animalia
[a]גרר
ex his quæ diuidunt
[b]עלה
facit
† diuidit
‡ eſt
facit
diuidit
‡ eſt
facit
[c]רנב
eſt
† diuidit
‡ findit
⸸ aſcendere facit
* eſt
[c]גרר
ſunt
[d]נגע
† ſunt
‡ Omnia quibus ſunt pinnæ & ſquamæ
⸸ Omnia quibus non ſunt pinnæ & ſquamæ,
* eſt
‖ erunt
[e]היה
† eſt
‡ erit
⸸ erunt.
* haliætus.
‖ vultur,
† miluus ſecũdum ſpeciem ſuam.
‡ ſecundũ ſuã ſpeciem,
⸸ ſtruthionis,
[f]בנה
* noctua.
‖ larus,
† accipiter ſecũdum ſpeciem ſuam.
‡ nycticorax.
⸸ ibis,
[g]קאה
* porphyrion,
‖ pelicanus,
† cygnus.
‡ charadrius ſecundum ſpeciem ſuam.
⸸ vpupa,
[h]דכף
* pedes
‖ erit

, *quatuor ſuper ambulante ,volucris reptili omni ex comedetis
תאכלו מכל שרץ העוף ההלך על־ארבע
ſaltandum ad eius pedes deſuper crura *ei* ‖ cui
אשר־לא כרעים ממעל לרגליו לנתר
,comedetis eis ex Iſta .terram ſuper eis *in* †
22 בהן על־הארץ: את־אלה מהם תאכלו את־
& *,ſua ſpecie in* ‡ attacum & *,ſua ſpecie in* ‡ Locuſtam
הארבה למינו ואת־הסלעם למינהו ואת־
.*ſua ſpecie in* ‡ bruchum & ,*ſua ſpecie in* ‡ ophiomachum
החרגל למינהו ואת־החגב למינהו:
,pedes quatuor *ei* ⸸ cui volucris reptile omne Et
23 וכל שרץ העוף אשר־לו ארבע רגלים
Omnis .vos polluetis his Et .vobis *illud* * abominatio
24 שקץ הוא לכם: ולאלה תטמאו כל־
.veſperam ad vſque erit immundus ,eorum cadauer *in attingens*
הנגע בנבלתם יטמא עד־הערב:
, ſua veſtimenta lauabit ,eorum cadauere de *portans* † omnis Et
25 וכל־הנשא מנבלתם יכבס בגדיו
animal Omne .veſperam ad vſque erit immundus &
26 וטמא עד־הערב: לכל־הבהמה
,*findens ipſum* ‡ non fiſſuram & .vngulam *diuidens ipſum* † quod
אשר הוא מפרסת פרסה ושסע איננה שסעת
ipſa * immunda ,*faciens aſcendere ipſum* ⸸ non ruminationem &
[k]וגרה איננה מעלה טמאים הם
omne Et .erit immundus ,ea *in attingens* ‖ Omnis .vobis
27 לכם כל־הנגע בהם יטמא: וכל
ſuper ambulante viuente omni in † ſuas volas ſuper ambulans
הולך על־[l]כפיו בכל־החיה ההלכת על־
,corũ cadauer *in tangens* ⸸ Omnis .vobis *ipſa* ‡ immunda ,*quatuor*
ארבע טמאים הם לכם כל־הנגע בנבלתם
, eorũ cadauer *portans* * Et .veſperam ad vſque erit immundus
28 יטמא עד־הערב: והנשא את־נבלתם
; veſperam ad vſque erit immundus & , ſua veſtimenta lauabit
יכבס בגדיו וטמא עד־הערב
immundum vobis hoc Et .vobis *ipſa* immunda
29 טמאים המה לכם: וזה לכם הטמא
rubeta & ,mus & ,muſtela :terram ſuper *reptante reptili in* †
בשרץ השרץ על־הארץ החלד והעכבר והצב
,*limax* * & ,ſtellio & ,*lacerta* ⸸ & ,*viuerra* ‡ Et .*ſua ſpecie in* †
30 למינהו: והאנקה [m]והכח והלטאה והחמט
in omni † ,vobis ‖ : immunda Iſta .talpa &
31 והתנשמת: אלה הטמאים לכם בכל־
erit immundus ,*eorum morte in* ,*ea in tangens Omnis* .reptili
השרץ כל־הנגע בהם [n]במתם יטמא
, *illud ſuper* ceciderit quod ‡ omne Et .veſperam ad vſque
32 עד־הערב: וכל אשר־[o]יפל עליו
vel ligni vaſe omni ex * ,erit immundum ,*eorum morte in* ⸸ eis ex
מהם במתם יטמא מכל [p]כלי־עץ או
fiet *quo* ‖ vas omne .ſaccus aut ,pellis aut ,veſtis
בגד או עור או שק כל־כלי אשר־יעשה
ad vſq. erit immundum & ,ducetur aquas in , *eis in* opus
[q]מלאכה בהם במים [r]יובא וטמא עד־
cuius teſta † vas omne Et .mundabitur & ,veſperam
33 הערב וטהר: וכל־כלי־חרש אשר־
, eius medio in ‡ quod omne ,eius medium in eis ex ceciderit
יפל מהם אל־תוכו כל אשר בתוכו
cibo omni Ex ⸸ .confringetis ipſum & ,erit immundum
34 יטמא ואתו תשברו: מכל־האכל
: erit immundus ,aqua *eum ſuper* venerit *quem comedetur* * qui
אשר יאכל אשר יבוא עליו מים יטמא
.erit immundus ,vaſe omni in *bibetur* ‖ qui potus omnis &
וכל־משקה אשר ישתה בכל־כלי יטמא:
illud ſuper eorum cadauere de ceciderit quod † omne Et
35 וכל אשר־יפל מנבלתם עליו
Immunda .*diruetur* ‡ chytropodes & ,Clibanus .erit immundum
יטמא תנור [s]וכירים [t]יתץ טמאים
fons Veruntamen .vobis erunt immunda & ;*ipſa* ⸸
36 הם וטמאים [u]יהיו לכם: אך מעין
tangens * & .mundus erit aquarum congregationis ciſterna &
ובור מקוה־מים יהיה טהור ונגע
ceciderit cùm Et .erit immundus ,eorum cadauer *in*
37 בנבלתם יטמא: וכי יפל

* pedes
‖ ſunt
לו
ק
[i]עלה
† cum
‡ ſecundũ ſpeciem ſuam,
⸸ ſunt
* erit
qui tetigerit
† qui portat
† diuidit
‡ findit
⸸ aſcendere facit, * ſunt
[k]גרר
‖ qui tetigerit
† inter omnes feras quæ ambulant ſuper quatuor pedes
[l]כפף
‡ erunt
⸸ qui tetigerit
* qui portauerit
erunt
‖ inter reptilia quæ reptant
† ſecundũ ſpeciem ſuam.
‡ mygale,
⸸ chamæleon,
* lacerta,
[m]כוח
‡ erunt
† inter omnia reptilia. omnis qui tetigerit ea dum mortua fuerint,
[n]מות [o]נפל
‡ ſuper
⸸ dum mortua fuerint,
* tam vas ligneum quàm
[p]כלה
‖ in quo
[q]לאך [r]בוא
† teſtaceum ſuper quod
‡ eſt
⸸ Omnis cibus
* comeditur ſuper quem
‖ bibitur
† ſuper
‡ diruentur:
[s]כיר [t]נתץ
⸸ ſunt.
[u]היה
* qui tetigerit

, *feretur* quod , fatum femen omne fuper eorum cadauere de
מנבלתם על־כל־זרע זרוע אשר יזרע
,femen fuper aqua fuerit *data* ‡ cùm Et .*illud* † mundum
38 טהור הוא׃ וכי ᵃ יתן־מים על־זרע
iftud $ immundum , illud fuper eorum cadauere de ceciderit &
ונפל מנבלתם עליו טמא הוא
quod *animali* *de* fuerit mortuum cùm Et .vobis
39 לכם׃ וכי ימות מן־הבהמה אשר־
erit immũdus ,eius cadauer *in* tangens ,vefcendum ad vobis *ipfum* †
היא לכם לאכלה הנגע בנבלתה יטמא
lauabit ,eius cadauere de comedens Et .vefperam ad vfque
40 עד־הערב׃ והאכל מנבלתה יכבס
ferens & : vefperam ad vfque erit immundus & ,fua veftimenta
בגדיו וטמא עד־הערב והנשא
erit immundus & ,fua veftimenta lauabit , eius cadauer
את־נבלתה יכבס בגדיו וטמא
fuper reptans reptile omne Et .vefperam ad vfque
41 עד־הערב׃ וכל־השרץ השרץ על־
ambulans Omne .comedetur non ,*ipfa* abominatio ,terram
42 הארץ שקץ הוא לא יאכל׃ כל הולך
omne ad vfque † quatuor fuper ambulans omne & ,pectus fuper
על־גחון וכל הולך על־ארבע עד כל־
, terram fuper *reptanti* , *reptili* *omni* *duos* pedes multiplicans
מרבה רגלים לכל־השרץ השרץ על־הארץ
contamineris ‡ Ne .*ipfa* † abominatio quia,ea comedetis non
43 לא תאכלום כי־שקץ הם׃ אל־תשקצו
neque : reptante reptili omni in veftras animas
את־נפשתיכם בכל־השרץ השרץ ולא
ego Quia .eis in *eritis immundi* & ,eis in vos polluetis
44 תטמאו בהם ᵇ ונטמתם בם׃ כי אני
,fancti eritis & ,vos fanctificabitis & ,vefter Deus Dominus
יהוה אלהיכם והתקדשתם ᶜ והייתם קדשים
veftras animas polluetis non & . *ego* fanctus quia
כי קדוש אני ולא תטמאו את־נפשתיכם
Dominus ego Quia .terram fuper *gradiente* reptili omni in
45 בכל־השרץ הרמש על־הארץ׃ כי אני יהוה
vobis *exiftendum ad* ,Ægypti terra è vos faciens afcendere
המעלה אתכם מארץ מצרים להית לכם
.*ego* fanctus quia ,fancti eritis & :Deum in
לאלהים והייתם קדשים כי קדוש אני׃
animæ omnis & , volucris & :animalis lex † Hæc
46 זאת ᵈ תורת הבהמה והעוף וכל נפש
reptante anima omni in & , aquis in *gradientis* ,viuentis
החיה הרמשת במים ולכל־נפש השרצת
immundum inter diftinguendum ad Et .terram fuper
47 על־הארץ׃ להבדיל בין הטמא
inter & ,comeditur quæ *viuentem* inter & ,mundum inter &
ובין הטהר ובין החיה הנאכלת ובין
.*comedetur* ‡ non quæ *viuentem* †
החיה אשר לא תאכל׃

† eft. ‡ pofita ᵃנתן $ erit aliquod animal † eft eft † pedes inter omnia reptilia quæ reptant † funt, ‡ abominemini nec coinquinabitis vos. ᵇטמא ᶜהיה fum. quod reptat vt fim fum. † eft ᵈירה quæ reptat beftiam † beftiam ‡ comeditur.

CAP. XII. יב

:dicendo ,Mofeh ad Dominus eft locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
cùm Mulier :dicendo , Ifrael filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל לאמר אשה כי
feptem erit immunda & , mafculum pepererit & ,feminificauerit
תזריע וילדה זכר וטמאה שבעת
.erit immunda , fui menftrui feparationis dies Secundum .diebus
ᵉ ימים ᵉ כימי ᶠ נדת ᵍ דותה תטמא׃
.eius præputij caro circuncidetur octauo die in Et
3 וביום השמיני ʰ ימול בשר ערלתו׃
fanguine in manebit ,diebus tribus & ,diebus triginta Et
4 ושלשים יום ושלשת ימים ⁱ תשב בדמי
fanctuarium ad & ,tanget non fanctitatẽ omnem *in* ,purificationis
טהרה בכל־קדש לא־ᵏתגע ואל־המקדש
.eius purificationis dies *complendum ad vfque* ,veniet non
לא־ˡתבא עד־מלאת ימי טהרה׃
duabus hebdomadibus erit immũda & , pepererit feminam fi Et
5 ואם־נקבה ᵐ תלד וטמאה שבעים
diebus fex & ,diebus fexaginta & , fuaui feparationem iuxta
כנדתה וששים יום וששת ימים

ᶠיום ᵉנדר ᵍדוה ʰמול ⁱישב ᵏנגע donec compleantur, ˡבוא ᵐילד

† in fanguine *complendo in* ‡ Et .purificationis *fanguinibus fuper* † manebit
6 תשב על־דמי טהרה׃ ובמלאת
agnum adducet ,*filia* * vel , filio $ eius purificationis dies
ימי טהרה ᵃ לבן או לבת תביא כבש
turturem vel columbæ filium & ,*afcenfionem* † in *fui anni filium* ||
בן־ᵇשנתו לעלה ובן־יונה או־ᶜתר
,facerdotem ad *conuentus* $ tabernaculi oftium ad ,*peccatum in* ‡
לחטאת אל־פתח אהל־ᵈמועד אל־הכהן׃
expiabit & ,*Domini facies ad* || ipfum *faciet appropinquare* * Et
7 והקריבו לפני יהוה וכפר
Hæc .fuorum fanguinum vena à mundabitur & , eam *fuper*
עליה וטהרה ממקר דמיה זאת
non fi Et .feminam vel , mafculum parientis lex †
8 ᵉ תורת הילדת לזכר או לנקבה׃ ואם־לא
duos accipiet & ,agnelli fufficientiam eius manus inuenerit
תמצא ידה די שה ולקחה ᶠ שתי־
,*afcenfionem* ‡ ad vnum , columbæ filios duos vel , turtures
ᵍ תרים או שני בני יונה אחד לעלה
, facerdos eam *fuper* expiabit & : *peccatum* * ad *vnum* $ &
ואחד לחטאת וכפר עליה הכהן
.mundabitur &
וטהרה׃

† in fanguine ‡ cùm impleti fuerint $ pro * pro filia ᵃבנה || anniculum † holocauftum, ᵇשנה ᶜתור ‡ pro peccato, $ ecclefiæ * offeret || coram Domino, ᵈיעד † eft ᵉירה ᶠשנה ‡ holocauftum, ᵍתור $ alterum * oblationem pro peccato:

CAP. XIII. יג

, Aharon ad & . Mofeh ad Dominus eft locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן
tumor eius carnis cute in fuerit cùm Homo : dicendo
2 לאמר׃ אדם כי־יהיה בעור־בשרו ʰ שאת
eius carnis cute in fuerit & ,*candor* ‡ vel *inhærentia* † vel
או־ספחת או בהרת והיה בעור־בשרו
vel ,facerdotem Aharon ad adducetur & ,lepræ *tactum in* $
לנגע צרעת ⁱ והובא אל־אהרן הכהן או
facerdos videbit Et .facerdotibus eius filiis è vnum ad
3 אל־אחד ᵏ מבניו הכהנים׃ וראה הכהן
,*albus* ‡ verfus fuerit *tactu* † in pilus || Et .carnis cute in *tactum* *
את־הנגע בעור־הבשר ושער בנגע הפך לבן
lepræ tactus ,eius carnis cute *præ profundus* $ plagæ afpectus &
ומראה הנגע עמק מעור בשרו נגע צרעת
fi Et .*eum polluet* & † ,facerdos *eum* || videbit & : *ipfe* *
4 הוא וראהו הכהן וטמא אתו׃ ואם־
non profundus $ & ,eius carnis cute in *ipfe* *albus* *candor* ‡
בהרת לבנה הוא בעור בשרו ועמק אין־
,*albus* * eft verfus non eius pilus & ,cute *præ* eius afpectus
ˡ מראה מן־העור ושערה לא־הפך לבן
.diebus feptem *tactum* || facerdos faciet claudere &
והסגיר הכהן את־הנגע שבעת ᵐ ימים׃
tactus ecce ‡ & ,feptima die in facerdos *eum* † videbit Et
5 וראהו הכהן ביום השביעי והנה הנגע
eũ faciet claudere & ,cute in *tactus fe expandit non* $,ei⁹ oculis in ftetit
עמד בעיניו לא־פשה הנגע בעור והסגירו
facerdos videbit Et .fecundò diebus feptem facerdos
6 הכהן שבעת ימים שנית׃ וראה הכהן
,*tactus fubobfcurus ecce* * & , fecundò feptima die in eum
אתו ביום השביעי שנית והנה כהה הנגע
facerdos *eum mundabit* † & ,cute in *tactus fe diffuderit* || nec
ולא־פשה הנגע בעור וטהרו הכהן
.erit mundus & ,fua veftimenta lauabit & ,*ipfa* *inhærentia* ‡
מספחת הוא וכבס בגדיו וטהר׃
poft * cute in *inhærentia fe diffuderit diffundendo* $ fi Et
7 ואם־פשה תפשה המספחת בעור אחרי
videbitur & , eius mundationem ad *facerdotem ad eum videri*
הראתו אל־הכהן לטהרתו ונראה
fe diffudit ecce † .facerdos videbit Et : *facerdotem ad* || fecundò
8 שנית אל־הכהן׃ וראה הכהן והנה ⁿ פשתה
.*ipfa* $ lepra ,facerdos *eum polluet* & ‡ ,cute in *inhærentia*
המספחת בעור וטמאו הכהן צרעת הוא׃
ad adducetur & ,homine in fuerit cùm lepræ Tactus
9 נגע צרעת כי תהיה באדם ° והובא אל־
albus tumor ecce & ,facerdos videbit Et .facerdotem
10 הכהן׃ וראה הכהן והנה ᵖ שאת־לבנה
viuæ carnis *viuacitas* & ,*album* * pilum vertit ipfe & ,cute in
בעור והיא הפכה שער לבן ומחית בשר חי

ʰנשא † fcabies ferpẽs ‡ macula alba $ fecundum plagam ⁱבוא ᵏבנה * plagam || fi † plaga ‡ in albedinẽ: $ profundior fuerit * eft: || eam † contaminatã dicet eam. ‡ macula alba eft $ profundior non eft * in albedinem; ˡראה || plagam ᵐיום † eam ‡ fi plaga $ nec creuit plaga * fi fubnigra fuerit plaga, || creuit plaga † mundam dicet eam ‡ fcabies eft, $ crefcẽdo creuerit fcabies * poftquã vifa eft à facerdote || à facerdote: † fi creuerit fcabies ⁿפשה ‡ Immundam dicet eam $ eft. °בוא ᵖנשא * in alborem: & pinguedo

fuerit subobscura † est
נשׂא[a]
‡ mundam iudicabit eam
$ est.
* si
‖ profundior fuerit
דקק[b]
† immundam dicet eam
‡ macula nigra est: $ est.
* plagam maculæ nigræ,
‖ fuerit
† profundior
‡ fuerit $ ea,
* plagam maculæ nigræ
‖ plagam † si
‡ creuerit macula nigra
† ea
‡ maculæ nigræ non fuerit profundior
$ radetur,
* maculam nigram
יום שׁנה[c]
‖ maculā nigrā
† si nō creuerit macula nigra
‡ fuerit profundior
$ mundam dicet eam
crescendo creuerit macula nigra
‖ eam
† si creuerit macula nigra
‡ immunda est,
$ macula nigra
* ortus fuerit
‖ macula nigra munda est:
† mundam dicet eam
‡ fuerint
$ maculæ claræ albæ,
maculæ albæ subobscuræ albæ, macula alba est, floruit
† munda est,
‡ vertice est,
$ est.
* à cincinno faciei
פאר[e]
‖ est
פנה[f]
† est.
‡ plaga alba, rufa
$ germinans
אדם[g]
* si
נשׂא[h]
† in cute
‡ leprosus est:
$ est: immundum dicendo immundum dicet

; ipsa † combustionis tumor ,rugata ipsa & ; cute in
בְּעוֹר וְהִוא כֵהָה [a] שְׂאֵת הַמִּכְוָה הוּא
.ipsa $ combustionis ardor quia ,sacerdos eum mundabit ‡&
וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן כִּי־צָרֶבֶת הַמִּכְוָה הִיא׃
,capite in ,plaga eo in fuerit cùm mulier siue vir Et
29 וְאִישׁ אוֹ אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בוֹ נָגַע בְּרֹאשׁ
ecce * & : plagam sacerdos videbit Et .barba in vel
30 אוֹ בְזָקָן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה
,subtilis flauus pilus ea in & ,cute præ profundius ‖ eius aspectus
מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־הָעוֹר וּבוֹ שֵׂעָר צָהֹב [b] דָּק
capitis lepra ipse conuulsio ‡ ,sacerdos eum polluet † &
וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶתֶק הוּא צָרַעַת הָרֹאשׁ
sacerdos viderit cùm Et .ipse $ barbæ vel
31 אוֹ הַזָּקָן הוּא׃ וְכִי־יִרְאֶה הַכֹּהֵן אֶת־
præ profundus † eius aspectus ‖ non ecce & ,conuulsionis tactum *
נֶגַע הַנֶּתֶק וְהִנֵּה אֵין־מַרְאֵהוּ עָמֹק מִן־
sacerdos faciet recludere & ,eo $ in ‡ non niger pilus & , cute
הָעוֹר וְשֵׂעָר שָׁחֹר אֵין בּוֹ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן
videbit Et .diebus septem conuulsionis tactum *
32 אֶת־נֶגַע הַנֶּתֶק שִׁבְעַת יָמִים׃ וְרָאָה
se diffudit † non ecce † & ,septima die in tactum ‖ sacerdos
הַכֹּהֵן אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה
aspectus & ,flauus pilus eo † in fuerit nec , conuulsio
הַנֶּתֶק וְלֹא־הָיָה בוֹ שֵׂעָר צָהֹב וּמַרְאֵה
sed se radet $ Et .cute præ profundum non conuulsionis ‡
33 הַנֶּתֶק אֵין עָמֹק מִן־הָעוֹר׃ וְהִתְגַּלָּח וְאֶת־
sacerdos faciet recludere & : radet non conuulsionem *
הַנֶּתֶק לֹא יְגַלֵּחַ וְהִסְגִּיר הַכֹּהֵן אֶת־
sacerdos videbit Et .secundò diebus septem conuulsionem $
34 הַנֶּתֶק שִׁבְעַת [c] יָמִים שֵׁנִית׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן
se diffudit non ecce † & , septima die in conuulsionem ‖
אֶת־הַנֶּתֶק בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה
præ profundus ipse ‡ non eius aspectus & : cute in conuulsio
הַנֶּתֶק בָּעוֹר וּמַרְאֵהוּ אֵינֶנּוּ עָמֹק מִן־
,sua vestimenta lauabit & : sacerdos eum mundabit $ & , cute
הָעוֹר וְטִהַר אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְכִבֶּס בְּגָדָיו
conuulsio se diffuderit diffundendo si Et .erit mundus &
35 וְטָהֵר׃ וְאִם־פָּשֹׂה יִפְשֶׂה הַנֶּתֶק
: sacerdos eum ‖ videbit Et :eius mundiciem post , cute in
36 בָּעוֹר אַחֲרֵי טָהֳרָתוֹ׃ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן
sacerdos quæret non , cute in conuulsio sese diffudit ecce † &
וְהִנֵּה פָּשָׂה הַנֶּתֶק בָּעוֹר לֹא־יְבַקֵּר הַכֹּהֵן
eius oculis in si Et .ipse immundus ‡ flauum pilum
37 לַשֵּׂעָר הַצָּהֹב טָמֵא הוּא׃ וְאִם־בְּעֵינָיו
est sanata ,ea in germinauerit * niger pilus & , conuulsio $ steterit
עָמַד הַנֶּתֶק וְשֵׂעָר שָׁחֹר צָמַח־בּוֹ נִרְפָּא
.sacerdos eum mundabit † & ipse mundus , conuulsio ‖
הַנֶּתֶק טָהוֹר הוּא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃
eorum carnis cute in fuerit † cùm mulier siue vir Et
38 וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בְעוֹר־בְּשָׂרָם
ecce & , sacerdos videbit Et :albi candores candores $
39 בֶּהָרֹת בֶּהָרֹת לְבָנֹת׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
ipse splendor ,albi subobscuri candores eorum carnis cute in
בְעוֹר־בְּשָׂרָם בֶּהָרֹת כֵּהוֹת לְבָנֹת בֹּהַק הוּא
fuerit decapillatum cùm vir Et .ipse mundus † ,cute in germinauit
40 פָּרַח בָּעוֹר טָהוֹר הוּא׃ וְאִישׁ כִּי יִמָּרֵט
angulo ab * Et .ipse $ mundus ,ipse ‡ caluus , eius caput
41 רֹאשׁוֹ קֵרֵחַ הוּא טָהוֹר הוּא׃ וְאִם [c] מִפְּאַת
ipse ‖ recaluaster , eius caput fuerit decapillatum eius faciem
פָּנָיו [f] יִמָּרֵט רֹאשׁוֹ גִּבֵּחַ הוּא
recaluatione in vel caluitio in fuerit cùm Et .ipse † mundus
42 טָהוֹר הוּא׃ וְכִי־יִהְיֶה בַקָּרַחַת אוֹ בַגַּבַּחַת
,eius caluitie in ipsa gemmescens $ lepra , impensè rufus albus tactus ‡
נֶגַע לָבָן [g] אֲדַמְדָּם צָרַעַת פֹּרַחַת הִוא בְּקָרַחְתּוֹ
ecce * & , sacerdos eum videbit Et .eius recaluatione in vel
43 אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ׃ וְרָאָה אֹתוֹ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
vel ,eius caluitio in multum rufus , albus plagæ tumor
[h] שְׂאֵת־הַנֶּגַע לְבָנָה אֲדַמְדֶּמֶת בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ
.carnis cutis † lepræ aspectus quasi ,eius recaluatione in
בְגַבַּחְתּוֹ כְּמַרְאֵה צָרַעַת עוֹר בָּשָׂר׃
eum polluet polluendo : ipse $ immundus ,ipse affectus lepra ‡ Vir
44 אִישׁ־צָרוּעַ הוּא טָמֵא הוּא טַמֵּא יְטַמְּאֶנּוּ

,eius carnis cute in ipsa ‡ inueterata Lepra : tumore in †
11 צָרַעַת נוֹשֶׁנֶת הִוא בְּעוֹר בְּשָׂרוֹ : בַּשְׂאֵת
immundus * quia ,eum faciet claudere nec ,sacerdos eum polluet $ &
וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן לֹא יַסְגִּרֶנּוּ כִּי טָמֵא
operuerit & ,cute in lepra floruerit florendo ‖ si Et .iste
12 הוּא׃ וְאִם־פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה
ad vsque & eius capite è tactus † cutem omnem lepra
הַצָּרַעַת אֵת כָּל־עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד־
: sacerdotis oculorum omnem aspectum ad ‡ eius pedes
רַגְלָיו לְכָל־מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן׃
omnem lepra operuit ecce & ,sacerdos videbit Et
13 וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה [b] כִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת־כָּל־
albus est versus ipse totus ;tactum mundificabit $ & ,eius carnem
בְּשָׂרוֹ וְטִהַר אֶת־הַנָּגַע כֻּלּוֹ הָפַךְ לָבָן
. viua caro eo ‖ in conspici * die in Et .ipse mundus
14 טָהוֹר הוּא׃ וּבְיוֹם [c] הֵרָאוֹת בּוֹ בָּשָׂר חַי
, viuam carnem sacerdos videbit Et .erit immundus †
15 יִטְמָא׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן אֶת־הַבָּשָׂר הַחַי
.ipse $ lepra ipsa $ immunda viua caro :eum polluet † &
וְטִמְּאוֹ הַבָּשָׂר הַחַי טָמֵא הוּא צָרַעַת הוּא׃
album ‖ in conuersa & ,viua caro fuerit reuersa cùm Vel
16 אוֹ כִי יָשׁוּב הַבָּשָׂר הַחַי וְנֶהְפַּךְ לְלָבָן
, sacerdos eum videbit Et .sacerdotem ad veniet &
17 וּבָא אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן
sacerdos mundificabit ‡ & :album in tactus est conuersus ecce † &
וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ הַנֶּגַע לְלָבָן וְטִהַר הַכֹּהֵן
ea in * fuerit cùm caro Et . ipse mundus ,tactum $
18 אֶת־הַנֶּגַע טָהוֹר הוּא׃ וּבָשָׂר כִּי־יִהְיֶה בוֹ־
loco in fuerit Et .fuerit sanata ‖ & , inflammatio eius cute in
19 בְעֹרוֹ שְׁחִין וְנִרְפָּא׃ וְהָיָה בִּמְקוֹם
,impensè rufus albus splendor ‡ vel ,albus tumor inflammationis †
הַשְּׁחִין שְׂאֵת לְבָנָה אוֹ בַהֶרֶת לְבָנָה [d] אֲדַמְדָּמֶת
ecce * , sacerdos videbit Et .sacerdotem ad $ conspicietur &
20 וְנִרְאָה אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה
fuerit versus eius pilus & , cute præ humilis ‖ eius aspectus
מַרְאֶהָ שָׁפָל מִן־הָעוֹר וּשְׂעָרָהּ הָפַךְ
vlcere in ,ipse $ lepræ tactus ,sacerdos eum polluet * & ,album †
לָבָן וְטִמְּאוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע־צָרַעַת הוּא בַּשְּׁחִין
non ecce & ,sacerdos illam viderit si Et .germinauit
21 פָּרָחָה׃ וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־
ipsa & † ,cute præ ipsa non humilis & ,albus pilus ea in *
בָּהּ שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהִוא
.diebus septem sacerdos eum faciet recludere & , subobscura †
כֵהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת יָמִים׃
sacerdos polluet $ & ,cute in se diffuderit diffundendo si Et
22 וְאִם־פָּשֹׂה תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן
non ,splendor ‖ steterit ea pro si Et . ipsa * plaga ,eum
23 אֹתוֹ נֶגַע הוּא׃ וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַּעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא
.sacerdos eū purificabit $ & ,ipsa inflammationis † combustio,se diffudit
פָשָׂתָה צָרֶבֶת הַשְּׁחִין הִוא וְטִהֲרוֹ הַכֹּהֵן׃ [e]
fuerit & ,ignis adustio eius cute in fuerit cùm caro Vel
24 אוֹ בָשָׂר כִּי־יִהְיֶה [f] בְעֹרוֹ [g] מִכְוַת־אֵשׁ [h] וְהָיְתָה
album ‖ vel ,impensè rufus ,albus splendor * ,combustionis viuacitas †
מִחְיַת הַמִּכְוָה בַּהֶרֶת לְבָנָה [k] אֲדַמְדֶּמֶת אוֹ לְבָנָה׃ [i]
albus pilus est conuersus ecce & ,sacerdos eam videbit Et
25 וְרָאָה אֹתָהּ הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נֶהְפַּךְ שֵׂעָר לָבָן
ipsa $ lepra , cute præ profundus ‡ eius aspectus & ,splendorē † in
בַּבַּהֶרֶת וּמַרְאֶהָ עָמֹק מִן־הָעוֹר צָרַעַת הוּא
lepræ tactus ,sacerdos eum polluet ‖ & ,floruit * adustione in
בַּמִּכְוָה פָּרָחָה וְטִמֵּא אֹתוֹ הַכֹּהֵן נֶגַע צָרַעַת
non ecce ‡ & ,sacerdos eam viderit si Et .ipse †
26 הוּא׃ וְאִם יִרְאֶנָּה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה אֵין־
ipsa & * ,cute præ ipsa non humilis & $ albus pilus candore in
בַּבַּהֶרֶת שֵׂעָר לָבָן וּשְׁפָלָה אֵינֶנָּה מִן־הָעוֹר וְהִוא
.diebus septem sacerdos eum faciet recludere & , rugata
כֵהָה וְהִסְגִּירוֹ הַכֹּהֵן שִׁבְעַת [m] יָמִים׃
diffundendo ‖ si ,septimo die in sacerdos eum videbit Et
27 וְרָאָהוּ הַכֹּהֵן בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי אִם־פָּשֹׂה
lepræ tactus :eum sacerdos polluet † & , cute in se diffuderit
תִפְשֶׂה בָּעוֹר וְטִמֵּא הַכֹּהֵן אֹתוֹ נֶגַע צָרַעַת
se diffudit non candor $ steterit ea pro si Et .ipsa ‡
28 הוּא׃ וְאִם־תַּחְתֶּיהָ תַעֲמֹד הַבַּהֶרֶת לֹא־פָשְׂתָה

† est
‡ est
ישׁן
$ immundam dicet eam
* immunda est.
‖ germinando germinauerit
† plagæ
‡ secundum
כסה[b]
$ mundam dicet plagam, tota versa est in candorē, munda est.
* qua conspecta fuerit
‖ ea
ראה[c]
† immunda
‡ immundam dicet eam.
$ est.
‖ candorem,
† si versa fuerit plaga in candorem;
‡ mundā dicet
$ plagam, munda est.
* in cute carnis vlcus,
‖ sanatum
† vlceris
‡ macula alba subrufa,
אדם[d]
$ sacerdoti.
* si
‖ humilior fuerit
† in candorem,
‡ immundam dicet
$ est,
* fuerit
† nec humilior
‡ sed fuerit
crescendo creuerit
‡ immundam dicet eam * est.
‖ maculæ alba, nec creuerit
† vlceris est:
‡ mundam dicet eam
פשׂה עור[e]
כוה היה[g]
$ in carne
* macula alba, subrufa,
‖ alba.
חיה אדם[i]
† maculā albā,
‡ fuerit profundior $ est,
* germinans:
‖ immundam dicet eam $ est.
† si nō fuerit in macula alba
ראה[l]
* nec humilior fuerit
* sed fuerit subobscura:
יום[m]
‖ crescendo creuerit
‡ immundam dicet $ est.
$ macula alba nec creuerit
פשׂה

eo in cui † leprosus Et .eius tactus eius capite In .sacerdos
הַכֹּהֵן בְּרֹאשׁוֹ נִגְעוֹ׃ וְהַצָּרוּעַ אֲשֶׁר־בּוֹ 45
erit eius caput & ,dissuta ‡ erunt eius vestimenta ,tactus
הַנֶּגַע בְּגָדָיו יִהְיוּ פְרֻמִים וְרֹאשׁוֹ יִהְיֶה
immundum immundus & inuoluet mystacem super & ,nudatum
פָרוּעַ וְעַל־שָׂפָם יַעְטֶה וְטָמֵא׀ טָמֵא
46 ;eo in tactus ‡ quibus diebus Omnibus .vocabit †
יִקְרָא׃ כָּל־יְמֵי אֲשֶׁר הַנֶּגַע בּוֹ
extra , habitabit solus .ipse immundus , erit immundus
יִטְמָא טָמֵא הוּא בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ
ea in fuerit cùm vestis Et .eius habitatio castrametationem
לַמַּחֲנֶה aמוֹשָׁבוֹ׃ וְהַבֶּגֶד כִּי־יִהְיֶה בוֹ 47
:linorum † veste in vel ,lanæ † veste in, lepræ tactus ||
נֶגַע צָרָעַת בְּבֶגֶד צֶמֶר אוֹ בְּבֶגֶד פִּשְׁתִּים׃
,lanæ & ,linis intertexto in * vel ,ductili filo ‡ in Vel
אוֹ bבִשְׁתִי אוֹ בְעֵרֶב לַפִּשְׁתִּים וְלַצָּמֶר 48
plaga fuerit Et .pellis opificio || omni in vel ,pelle in vel
אוֹ בְעוֹר אוֹ בְּכָל־מְלֶאכֶת עוֹר׃ וְהָיָה הַנֶּגַע 49
vel ,pelle in vel , veste in multum rufa vel , viridis valde
cיְרַקְרַק׀ אוֹ dאֲדַמְדָּם בַּבֶּגֶד אוֹ בָעוֹר אוֹ־
tactus ,pellis vase omni in ‡ vel,intertextura † in vel,ductili filo † in
בַשְּׁתִי אוֹ־בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר נֶגַע
Videbitque .sacerdoti conspicietur & ,ipse * lepræ
צָרַעַת הוּא וְהָרְאָה אֶת־הַכֹּהֵן׃ וְרָאָה 50
septem plagam faciet recludere & , tactum || sacerdos
הַכֹּהֵן אֶת־הַנָּגַע וְהִסְגִּיר אֶת־הַנֶּגַע שִׁבְעַת
,septimo die in tactum videbit Et .diebus
eיָמִים׃ וְרָאָה אֶת־הַנֶּגַע בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי 51
,intertexto in ‡ vel,ductili filo in ‡ vel ,veste in plaga se diffuderit cùm †
כִּי־פָשָׂה הַנֶּגַע בַּבֶּגֶד אוֹ־בַשְּׁתִי אוֹ־בָעֵרֶב
: opificium ad || pelle * fit quod omni in , pelle in vel
אוֹ בָעוֹר לְכֹל אֲשֶׁר־יֵעָשֶׂה הָעוֹר לִמְלָאכָה
Comburétque .ipse immundus tactus : corrodens † lepra
צָרַעַת מַמְאֶרֶת הַנֶּגַע טָמֵא הוּא׃ וְשָׂרַף 52
.lana in intertextum ‡ vel ductile filum ‡ vel , vestem
אֶת־הַבֶּגֶד אוֹ אֶת־הַשְּׁתִי׀ אוֹ אֶת־הָעֵרֶב בַּצֶּמֶר
fuerit quo pellis vas || omne vel ,linis in* vel
אוֹ בַפִּשְׁתִּים אוֹ אֶת־כָּל־כְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר־יִהְיֶה
.cōburetur igne in ,ipsa pungens lepra quia : tactus † eo in
בּוֹ הַנָּגַע כִּי־צָרַעַת מַמְאֶרֶת הִוא בָּאֵשׁ תִּשָּׂרֵף׃
tactus sese diffudit ‡ non ecce & ,sacerdos viderit si Et
וְאִם יִרְאֶה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה לֹא־פָשָׂה הַנֶּגַע 53
.pellis vase||omni in vel,intertexto in* vel producto filo in ‡ vel,veste in
בַּבֶּגֶד אוֹ בַשְּׁתִי אוֹ בָעֵרֶב אוֹ בְּכָל־כְּלִי־עוֹר׃
, tactus eo in quod ‡ lauabunt & sacerdos præcipiet Et
וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְכִבְּסוּ אֵת אֲשֶׁר־בּוֹ הַנָּגַע 54
. secundò diebus septem eum ‡ faciet claudere &
וְהִסְגִּירוֹ שִׁבְעַת־יָמִים fשֵׁנִית׃
ecce & ,tactus est lotus † postquam sacerdos videbit Et
וְרָאָה הַכֹּהֵן אַחֲרֵי׀ הֻכַּבֵּס אֶת־הַנֶּגַע וְהִנֵּה 55
; se diffudit non tactus & ‡,suum oculum tactus vertit ‡ non
לֹא־הָפַךְ הַנֶּגַע אֶת־עֵינוֹ וְהַנֶּגַע לֹא־פָשָׂה
ipsa || Fossio .eum † combures igne in ; ipse immundus
טָמֵא הוּא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ פְּחֶתֶת הִוא
viderit si Et . sua recaluatione in vel ,suo caluitio in
בְּקָרַחְתּוֹ אוֹ בְגַבַּחְתּוֹ׃ וְאִם רָאָה 56
,ille est lotus || postquam , tactus rugatus ecce & * ,sacerdos
הַכֹּהֵן וְהִנֵּה כֵּהָה הַנֶּגַע אַחֲרֵי הֻכַּבֵּס אֹתוֹ
,ductili filo ‡ de vel ,pelle de vel ,veste de eum † franget &
וְקָרַע אֹתוֹ מִן־הַבֶּגֶד אוֹ מִן־הָעוֹר אוֹ מִן־הַשְּׁתִי
,veste in amplius fuerit conspecta si Et intertexto ‡ de vel
אוֹ מִן־הָעֵרֶב׃ וְאִם־תֵּרָאֶה עוֹד בַּבֶּגֶד 57
,pellis vase || omni in vel ,intertexto in * vel ,ductili filo ‡ in vel
אוֹ־בַשְּׁתִי אוֹ־בָעֵרֶב אוֹ בְכָל־כְּלִי־עוֹר
eo in quo cum ipsum † combures igne in : ipsa gemmescens
פֹּרַחַת הִוא בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפֶנּוּ אֵת אֲשֶׁר־בּוֹ
vel,intertextum ‡ vel ,ductile filum ‡ vel ,vestem Et .tactus
הַנָּגַע׃ וְהַבֶּגֶד אוֹ־gהַשְּׁתִי אוֹ־הָעֵרֶב אוֹ־ 58
,tactus eis ab recedet & ,lauabis quod pellis vas * omne
כָּל־hכְּלִי הָעוֹר אֲשֶׁר תְּכַבֵּס iוְסָר מֵהֶם הַנָּגַע
.erit mundum & , secundò lauabitur &
וְכֻבַּס kשֵׁנִית וְטָהֵר׃

est plaga
† in quo fuerit plaga,
‡ scissa,
labrum operiet
;immundum
† se
‡ fuerit plaga
castra erit
aיָשַׁב
|| plaga
† lanea.
‡ linea.
‡ stamine,
* subtegmine ex lino , vel lana
bשְׁתָה
|| opere pelliceo.
cיָרַק dאָדַם
† stamine,
‡ subtegmine,
‡ quouis instrumento pelliceo,plaga
* fuerit
|| plagam,
eיוֹם
† si creuerit
‡ stamine
‡ subtegmine,
* ex
|| pro opere;
† pungens est, plaga immunda est.
‡ stamen
‡ subtegmen ex
* lino,
|| instrumentum pelliceum
† plaga:
‡ creuit plaga
‡ stamine
* subtegmine
|| instrumento pelliceo.
‡ illud in quo est plaga,
‡ eam
fשָׁנָה
† lota est plaga, si
‡ mutauerit plaga colorem
‡ nec plaga creuerit timmunda est:
* eam
|| est
* quòd subobscura sit plaga,
|| lota
† eam
‡ stamine
‡ subtegmine
‡ stamine
* subtegmine,
|| instrumento pelliceo, florens est:
† cum illo in quo est plaga.
‡ stamen.
‡ subtegmen.
gשָׁתָה
hכְּלִי
* instrumentū pelliceum
iסוּר kשָׁנָה

† plagæ vel ,lanæ vestis ‡ lepræ tactus † lex Hæc
59 זֹאת aתּוֹרַת נֶגַע־צָרַעַת בֶּגֶד הַצֶּמֶר׀ אוֹ
,pellis vasis * omnis vel,intertexti ‡ vel,ductilis fili vel linorum
הַפִּשְׁתִּים אוֹ הַשְּׁתִי אוֹ הָעֵרֶב אוֹ כָּל־כְּלִי־עוֹר
.illud polluendum ad vel ,illud mundandum || ad
לְטַהֲרוֹ אוֹ לְטַמְּאוֹ׃

CAP. XIIII. יד

:dicendo , Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
,suæ mundationis die in leprosi lex erit Ista
2 זֹאת תִּהְיֶה bתּוֹרַת הַמְּצֹרָע בְּיוֹם טָהֳרָתוֹ
sacerdos egredietur Et . sacerdotem ad adducetur &
3 cוְהוּבָא אֶל־הַכֹּהֵן׃ וְיָצָא הַכֹּהֵן
est sanatus ecce ‡ & .sacerdos videbit & :castrametationem † extra ad
אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְרָאָה הַכֹּהֵן וְהִנֵּה נִרְפָּא
,sacerdos præcipiet Et .infecto lepra à lepræ tactus
4 נֶגַע־הַצָּרַעַת מִן־הַצָּרוּעַ׃ וְצִוָּה הַכֹּהֵן
, mundos viuos passeres duos se purificanti ‡ accipiet &
וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי־צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת
.hyssopum & ,vermiculi coccum & ,cedri lignum &
וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב׃
vnum passerem mactabit & , sacerdos præcipiet Et
5 וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְשָׁחַט אֶת־הַצִּפּוֹר הָאֶחָת
Passerem .viuas aquas super testæ vase in
6 אֶל־dכְּלִי־חֶרֶשׂ עַל־מַיִם חַיִּים׃ אֶת־הַצִּפֹּר
coccum & , cedri lignum & ,eum capiet viuum
הַחַיָּה eיִקַּח אֹתָהּ וְאֶת־עֵץ הָאֶרֶז וְאֶת־שְׁנִי
passerem & , ea tinget & : hyssopum & , vermiculi
הַתּוֹלַעַת וְאֶת־הָאֵזֹב וְטָבַל אוֹתָם וְאֵת׀ הַצִּפֹּר
. viuentes aquas super mactati passeris sanguine in viuum
הַחַיָּה בְּדַם הַצִּפֹּר הַשְּׁחֻטָה עַל הַמַּיִם הַחַיִּים׃
: vicibus septem lepra à se mundantem super asperget Et
7 וְהִזָּה עַל הַמִּטַּהֵר מִן־הַצָּרַעַת שֶׁבַע פְּעָמִים
facies super viuum passerem dimittet & , eum mundabit &
וְטִהֲרוֹ וְשִׁלַּח אֶת־הַצִּפֹּר הַחַיָּה עַל־fפְּנֵי
radet & ,sua vestimenta se mundans lauabit Et .agri
8 הַשָּׂדֶה׃ וְכִבֶּס הַמִּטַּהֵר אֶת־בְּגָדָיו וְגִלַּח אֶת־
postea & , se purificabit & , aquis in se lauabit & , suum pilum omné
כָּל־שְׂעָרוֹ וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר וְאַחַר
suū tabernaculū extra ab habitabit & , castrametationē ad ingredietur
יָבוֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה וְיָשַׁב מִחוּץ לְאָהֳלוֹ
radet septimo die in erit Et .diebus septem
9 שִׁבְעַת gיָמִים׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יְגַלַּח אֶת־
& ,suam barbam & ,suum caput , suum pilum omnem
כָּל־שְׂעָרוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־זְקָנוֹ וְאֵת
: radet suum pilum omnem & , suorum oculorum eminentias
hגַּבֹּת עֵינָיו וְאֶת־כָּל־שְׂעָרוֹ יְגַלֵּחַ
,aquis in suam carnem lauabit & , sua vestimenta lauabit &
וְכִבֶּס אֶת־בְּגָדָיו וְרָחַץ אֶת־בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם
duos capiet octauo die in Et .se purificabit &
10 וְטָהֵר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי iיִקַּח kשְׁנֵי־
. integram sui anni filiam † vnam agnam & , integros agnos
כְבָשִׂים תְּמִימִם וְכַבְשָׂה אַחַת lבַּת־שְׁנָתָהּ תְּמִימָה
,oleo cum confusum munus ‡ similæ decimas tres &
וּשְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֹנִים סֹלֶת מִנְחָה בְּלוּלָה בַשֶּׁמֶן
mundans sacerdos statuet Et .olei vnum log ‡ &
11 mוְלֹג אֶחָד שָׁמֶן׃ וְהֶעֱמִיד הַכֹּהֵן הַמְטַהֵר אֵת
ostium Domini facies ad || ; ea & ,se mundantem * virum
הָאִישׁ הַמִּטַּהֵר וְאֹתָם nלִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח
agnum sacerdos capiet Et .conuentus † tabernaculi
12 אֹהֶל oמוֹעֵד׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת־הַכֶּבֶשׂ
sextarium & ,delictum in ‡ eum faciet appropinquare ‡ & , vnum
הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאָשָׁם וְאֶת־לֹג
.Domini facies ad motationem || ea motabit * & :olei
הַשָּׁמֶן pוְהֵנִיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי יְהוָה׃
mactabit quo † loco in agnum mactabit Et
13 וְשָׁחַט אֶת־הַכֶּבֶשׂ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַט אֶת־
quia : sanctitatis loco in ascensionem ‡ & ,peccatum ‡
הַחַטָּאת וְאֶת־הָעֹלָה בִּמְקוֹם הַקֹּדֶשׁ כִּי
sanctitatum Sanctitas .sacerdoti ipsum delictum , peccatum ‡ sicut
כַּחַטָּאת הָאָשָׁם הוּא לַכֹּהֵן קֹדֶשׁ קָדָשִׁים

† vestimenti lanei , vel linei, vel staminis, -
aיָרָה
‡ subtegminis,
* instrumenti pellicei
|| ad iudicandū mundum illud, vel ad iudicandū immundū,
bיָרָה
cבּוֹא
castra.
‡ si sanata fuerit plaga
‡ pro mundando
fictili,
dכְּלִי
cedrinum.
eלָקַח
mundandum
fפָּנָה
mundandus
castra,
gיוֹם
supercilia
hגָּבַב
iלָקַח kשָׁנָה
immaculatos
† anniculā immaculatam,
lבָּנָה
‡ oblationem mixtam
‡ sextarium
mלוֹג
* mundandum
|| coram Domino ad
nפָּנָה oיָעַד
† ecclesiæ.
‡ offeret
‡ pro delicto,
* eleuabit
|| eleuationem corā Domino.
pנוּף
† in
‡ oblationem pro peccato,
* holocaustum
‡ oblatio pro peccato, oblatio pro delicto est sacerdotis.

dabit & ,delicti † sanguine de sacerdos capiet Et .illud est.
14 הוא׃ ולקח הכהן מדם האשם ונתן
super & ,dexteræ se mundantis ‡ auris cartilaginem super sacerdos ponet
הכהן על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־
.dexteri eius pedis pollicem super & , dexteræ eius manus pollicem
בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו הימנית׃
volam super fundet & ,olei sextario de sacerdos capiet Et
15 ולקח הכהן מלג השמן ויצק על־כף
suum digitum sacerdos tinget Et .sinistram sacerdotis
16 הכהן השמאלית׃ וטבל הכהן את־אצבעו
: sinistram suam volam super $ quod oleo ex dexterum
הימנית מן־השמן אשר על־כפו[a] השמאלית
facies ad vicibus septem suo digito in oleo de sparget &
והזה[b] מן־השמן באצבעו שבע פעמים לפני
,eius volam super * quod olei residuo de Et .Domini
17 יהוה׃ ומיתר השמן אשר על־כפו
,dexteræ se mundantis * auris cartilaginem super sacerdos dabit
יתן הכהן על־תנוך אזן המטהר הימנית
eius pedis pollicem super & , dexteræ eius manus pollicem super &
ועל־בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו
,oleo in † residuum Et .delicti || sanguinem super ; dexteri
18 הימנית על דם האשם׃ והנותר[c] בשמן
.se mundantis * caput super dabit , sacerdotis volam super ‡ quod
אשר על־כף הכהן יתן[d] על־ראש המטהר
.Domini facies ad || sacerdos eum super expiabitque
וכפר עליו הכהן לפני[e] יהוה׃
expiabitque , peccatum † sacerdos Facietque
19 ועשה הכהן את־החטאת וכפר על־
mactabit postea & ; sua immunditia ab se mundantem ‡
המטהר מטמאתו ואחר ישחט את־
? ascensionem || sacerdos faciet ascendere Et .ascensionem
20 העלה׃ והעלה הכהן את־העלה
,sacerdos eum super expiabit & altari in munus &
ואת־המנחה המזבחה וכפר עליו הכהן
eius manus non & ,ipse tenuis † si Et .erit mundus &
21 וטהר׃ ואם־דל[f] הוא ואין ידו
eleuationem in culpatorium $ vnum agnum accipiet & ,attingens ‡
משגת[g] ולקח כבש אחד אשם לתנופה
confusam * vnam similæ decimam & ,eum super expiandum ad
לכפר עליו ועשרון סלת אחד בלול
,turtures duos Et .olei sextarium & ,munus in || oleo cum
22 בשמן למנחה[h] ולג[i] שמן׃ ושתי[k] תרים[l]
vnus erit & ; eius manus attinget † quos columbæ filios duos vel
או שני בני יונה אשר תשיג ידו והיה אחד
die in ea Adducetque .ascensio $ vnus & ,peccatum ‡
23 חטאת והאחד עלה׃ והביא[m] אתם ביום
ostium ad sacerdotem ad suæ purificationi octauo
השמיני לטהרתו אל־הכהן אל־פתח
sacerdos capiet Et .Domini facies ad conuentus † tabernaculi
24 אהל מועד[n] לפני יהוה׃ ולקח הכהן
mouabit $ & ; olei sextarium & , delicti ‡ agnum
את־כבש האשם ואת־לג[o] השמן והניף[p]
iugulabit Et .Domini facies ad motationem * sacerdos ea
25 אתם הכהן תנופה לפני יהוה׃ ושחט
; delicti † sanguine de sacerdos capiet & ,delicti || agnum
את־כבש האשם ולקח הכהן מדם האשם
super & ,dexteræ se mundantis ‡ auris cartilaginem super dabitque
ונתן על־תנוך אזן המטהר הימנית ועל־
eius pedis pollicem super & , dexteræ eius manus pollicem
בהן ידו הימנית ועל־בהן רגלו
volam super sacerdos fundet oleo de Et .dexteri
26 הימנית׃ ומן־השמן יצק הכהן על־כף[q]
suo digito in sacerdos Spargetque .sinistram sacerdotis
27 הכהן השמאלית׃ והזה[r] הכהן באצבעו
sinistram suam volam super † quod oleo de dextero
הימנית מן־השמן אשר על־כפו השמאלית
sacerdos dabit Et .Domini facies ad vicibus septem
28 שבע פעמים לפני יהוה׃ ונתן הכהן
cartilaginem super suam volam super † quod oleo de
מן־השמן אשר על־כפו על־תנוך
, dexteræ eius manus pollicem super & ,dexteræ se mundantis a auris
אזן המטהר הימנית ועל־בהן ידו הימנית

† oblationis pro delicto, & ponet ‡ mundandi
$ est
[a] כפף coram Dño.
[b] נזה * est
‡ $ ponet * mundandi
|| oblationis pro delicto, † de
[c] יתר † est $ ponet * mundandi
[d] נתן || coram Dño.
[e] פנה † oblationem pro peccato, ‡ mundandum $ holocaustum, * offeret || holocaustum
[f] דלל † pauper fuerit, ‡ apprehendens $ pro delicto
[g] נשג * permixtam
|| pro sacrificio.
[h] מנה [i] לוג [k] שנה [l] תור ‡ apprehendet ‡ pro peccato $ holocaustum.
[m] בוא
† ecclesiæ coram Domino.
[n] יעד ‡ oblationis pro delicto $ eleuabit
[o] לוג [p] נוף * eleuatione corã Domino. || oblationis pro delicto, † oblationis pro delicto. ponetque ‡ immundandi
[q] כפף
[r] נזה † est
coram Dño.
$ est
mundandi

sanguinis loco super ,dexteri eius pedis pollicem super &
ועל־בהן רגלו הימנית על־מקום דם
volam super ‡ quod oleo de residuum Et .delicti
29 האשם׃ והנותר[a] מן־השמן אשר על־כף
expiandum ad , se mundantis * caput super dabit $,sacerdotis
הכהן יתן[b] על־ראש המטהר לכפר
vnum faciet Et .Domini facies ad || eum super
30 עליו לפני יהוה׃ ועשה את־האחד
attinget quibus ‡ ex ,columbæ filiis de vel ,turturibus de
מן־התרים או מן־בני[d] היונה מאשר תשיג
vnum ,eius manus attigerit Quod .eius manus
31 ידו׃ את אשר־תשיג[e] ידו את־האחד
expiabitque : munere super ascensionem vnum ‡ &,delictum †
חטאת ואת־האחד עלה על־המנחה וכפר
.Domini facies ad se mundantem $ super sacerdos
הכהן על המטהר לפני יהוה׃
non cuius ,lepræ tactus eo in cui || lex * Ista
32 זאת[f] תורת אשר־בו נגע צרעת אשר לא־
,suam mundationem in eius manus assequetur †
תשיג ידו בטהרתו׃
, Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
33 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן
, Chenahan terram ad fueritis ingressi Cùm :dicendo
34 לאמר׃ כי תבאו[g] אל־ארץ כנען
tactum * dedero & ,apprehensionem $ in vobis dans ‡ ego quam
אשר אני נתן לכם לאחזה ונתתי[h] נגע
veniet Et .vestræ apprehensionis * terræ domo in lepræ
35 צרעת בבית ארץ אחזתכם׃ ובא
: dicendo , sacerdoti nunciabit & , domus ei † cuius ||
אשר־לו הבית והגיד[i] לכהן לאמר
præcipiet Et .domo in mihi conspicitur tactus ‡ Tanquam
36 כנגע נראה לי בבית׃ וצוה
sacerdos ingrediatur antequam domum verrent & , sacerdos
הכהן ופנו[k] את־הבית בטרם יבא הכהן
quod omne polluatur non & , tactum $ videndum ad
לראות[l] את־הנגע ולא יטמא כל־אשר
videndum ad sacerdos ingredietur postea Et .domo in *
בבית ואחר כן יבא הכהן לראות
tactus ecce & tactum videbit Et .domum
37 את־הבית׃ וראה את־הנגע והנה הנגע
subrufa vel subuirides nigræ domus parietibus in
בקירת הבית שקערורת ירקרקת או אדמדמת
egredietur Et .pariete præ humilia * earum aspectus &
38 ומראיהן שפל מן־הקיר׃ ויצא
faciet claudere & ,domus ostium ad domo è sacerdos
הכהן מן־הבית אל־פתח הבית והסגיר את־
die in sacerdos reuertetur Et .diebus septem domum
39 הבית שבעת ימים[m]׃ ושב[n] הכהן ביום
parietibus in tactus se diffudit ecce & : videbit & . septimo
השביעי וראה והנה פשה הנגע בקירת
lapides eruent & ,sacerdos præcipiet Et : domus
40 הבית׃ וצוה הכהן וחלצו את־האבנים
,ciuitatem extra ad eos proicient & ;tactus eis in quibus
אשר בהן הנגע והשליכו אתהן אל־מחוץ לעיר
iubebit radere domum Et .immundum locum in
41 אל־מקום טמא׃ ואת־הבית יקצע
exciderunt || quem puluerem effundent & vndiquaque domo à
מבית סביב ושפכו את־העפר אשר[o] הקצו
.immundum locum in ciuitatem extra ad
אל־מחוץ לעיר אל־מקום טמא׃
pro ‡ ad adducent & ,alios capient † Et
42 ולקחו אבנים אחרות והביאו אל־תחת
.domum linet & ,capiet alium puluerem & :lapidibus
האבנים ועפר אחר יקח[p] וטח[q] את־הבית׃
,domo in germinauerit * & ,tactus $ fuerit reuersus ‡ si Et
43 ואם־ישוב הנגע ופרח בבית
fecisse abscindi post & || lapides remouebit postquam
אחר חלץ את־האבנים ואחרי[r] הקצות את־
sacerdos ingredietur Et .liniri post † & , domum
44 הבית ואחרי הטוח׃ ובא[s] הכהן
dolore afficiens lepra ,domo in tactus se diffudit ecce ‡ & ,videbit &
וראה והנה פשה הנגע בבית צרעת ממארת[t]

Oblationis pro delicto.
‡ est $ ponet
[a] יתר * mundandi,
[b] נתן || coram Dño. † iis quæ apprehenderit
[c] תור [d] בנה
[e] נשג † pro peccato, ‡ alterum in holocaustum in sacrificio: $ mundandum * est || eius in quo fuerit plaga
[f] ירה † apprehendet
[g] בוא ‡ do $ possessionem * plagam
[h] נתן * possessionis || ille † est
[i] נגד ‡ plaga
[k] פנה $ plagam,
[l] ראה * est
si in plaga quæ est
nigredines, flauedines vel rubedines. * fuerit humilior
[m] יום [n] שוב si creuerit plaga
est plaga
intrinsecus per circuitum, || abraserunt
[o] קצה
† tollent ‡ locum lapidum:
[p] לקח [q] טוח ‡ reuersa $ plaga * floruerit || abradere fecit
[r] קצה † complanare
[s] בוא ‡ si creuerit plaga
[t] מאר

ad vsq. erit im nundus & ,aquis in se lauabit & , sua vestimenta
בגדיו ורחץ במים וטמא עד־
,sua vestiméta lauabit fluentis *carnem in tangens* Et .vesperam
7 הערב: והנגע בבשר הזב וכבס בגדיו
.vesperam ad vsque erit immundus & , aquis in se abluet &
ורחץ במים וטמא עד־הערב:
,sua vestimenta lauabit ,&,mundum in fluens spuerit cùm Et
8 וכי־[a]ירק הזב בטהור וכבס בגדיו
.vesperam ad vsque erit immundus & ;aquis in se abluet &
ורחץ במים וטמא עד־הערב:
,fluens *eam super* equitauerit *quam equitatura* omnis Et
9 וכל־המרכב אשר ירכב עליו הזב
fuerit quod omne *in* tangens omnis Et .erit *immunda*
10 יטמא: וכל־הנגע בכל אשר יהיה
,ea *portans &* .vesperam ad vsque erit immundus ,cū subter
תחתיו יטמא עד־הערב והנושא אותם
erit immundus & , aquis in se lauabit & ,sua vestimenta abluet
יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא
,fluens *eum in* tetigerit quem omnis Et .vesperam ad vsque
11 עד־הערב: וכל אשר יגע־בו הזב
,sua vestimenta lauabit & ,*aquis in inundauerit* non suas manus &
וידיו לא־שטף במים וכבס בגדיו
.vesperam ad vsque erit immundus & ,aquis in se abluet &
ורחץ במים וטמא עד־הערב:
:confringetur ,fluens *illud in* tetigerit quod *testæ* vas Et
12 וכלי־חרש אשר־יגע־בו הזב ישבר
.*aquis in inundabitur ligni* vas omne &
וכל־כלי־עץ ישטף במים:
numerabit & ,suo fluxu à fluens fuerit mundatus cùm Et
13 וכי־יטהר הזב מזובו וספר
; sua vestimenta lauabit & *,sua emundationi* dies septem sibi
לו שבעת [b]ימים לטהרתו וכבס בגדיו
.erit mundus & ,viuis aquis in suam carnem abluet &
ורחץ בשרו במים [c]חיים וטהר:
vel ,turtures duos sibi sumet octauo die in Et
14 וביום השמיני [d]יקח־לו [e]שתי [f]תרים או
ostium ad , *Domini facies ad* || veniet & ,columbæ filios duos
שני בני יונה [g]ובא לפני יהוה אל־פתח
.*sacerdotem ad* ‡ eos dabitque ;*conuentus* † tabernaculi
15 אהל [h]מועד [i]ונתנם אל־הכהן:
vnum * & *,peccatum* ‡ vnum sacerdos eos faciet Et
ועשה אתם הכהן אחד חטאת והאחד
Domini facies ad || sacerdos eum super expiabit & *:ascensionem*
עלה וכפר עליו הכהן [k]לפני יהוה
cubatio † eo ex fuerit egressa cùm vir Et .eius fluxu à
16 מזובו: ואיש כי־[l]תצא ממנו שכבת־
erit immundus & .suā carnē omnem aquis in abluet & ,seminis
זרע ורחץ במים את־כל־בשרו וטמא
quam pellis omnis & ,vestis omnis Et .vesperam ad vsque
17 עד־הערב: וכל־בגד וכל־עור אשר־
,aquis in lauabitur & , seminis *cubatio eam super* ‡ fuerit
יהיה עליו שכבת־זרע וכבס במים
cubuerit qua ‡ mulier Et .vesperam ad vsq. erit immundus &
18 וטמא עד־הערב: ואשה אשר ישכב
, aquis in se abluent & ,*seminis cubatione ea cum vir*
איש אתה שכבת־זרע ורחצו במים
fuerit cùm mulier Et .vesperam ad vsque erunt immundi &
19 וטמאו עד־הערב: ואשה כי־תהיה
diebus septem ,eius carne in eius fluxus fuerit sanguis , fluens
[m]זבה דם יהיה זבה בבשרה שבעת ימים
erit immundus ,eam *in tangens* || omnis & :*sua separatione* * in erit
תהיה [n]בנדתה וכל־הנגע בה יטמא
illud super cubuerit quod † omne Et .vesperam ad vsque
20 עד־הערב: וכל אשר תשכב עליו
sederit quod omne & : erit immundum *sua separatione in*
בנדתה יטמא וכל אשר־[o]תשב
.eius cubile *in* tangens omnis Et .erit immundum ,*illud* super
21 עליו יטמא: וכל־הנגע במשכבה
ad vsq. erit immundus & ,aquis in se abluet & ,suas vestes lauabit
יכבס בגדיו ורחץ במים וטמא עד־
,*eo super sederit quo vas omne in tangens* ‡ omnis Et .vesperam
22 הערב: וכל־הנגע בכל־כלי אשר־תשב עליו

qui tetigerit menstruatam
[a] רקק
& omne sagma super quod immundum
qui portauerit
lauerit aqua,
fictile
ligneum lauabitur aqua.
immundatione sua
[b] יום
[c] חיה
[d] לקח
[e] שנה [f] תור
|| coram Dño.
[g] בוא
† ecclesiæ:
‡ sacerdoti.
[h] יעד [i] נתן
‡ pro peccato:
* alterum in holocaustum:
|| coram Dño.
[k] פנה
† effusio
[l] יצא
‡ super quam effusio
‡ cum qua dormierit vir patiens effusionē seminis
[m] זוב
* mēstruo suo:
|| qui tetigerit
[n] נדד
‡ super quo dormierit in menstruo suo,
[o] ישב
‡ qui tetigerit omne instrumentum super quo sederit.

Destructque .est immunda , domo in est
45 הוא בבית טמא הוא: ונתץ את־
vniuersum & , eius ligna & , eius lapides , domum
הבית את־[a]אבניו ואת־עציו ואת כל־
in ciuitatem extra *ad facies exire* & ,domus puluerem
עפר הבית [b]והוציא אל־מחוץ לעיר אל־
omnibus domum in *ingredient Et* immundum locum
46 מקום טמא: והבא אל־הבית כל־
.vesperam ad vsque erit immundus ,eam iussit claudere † diebus
ימי הסגיר אתו יטמא עד־הערב:
comedens ‡ & :sua vestimenta lauabit ,domo in *iacens Et* ‡
47 והשכב בבית יכבס את־בגדיו והאכל
ingrediendo si Et .sua vestimenta lauabit ,domo in
48 בבית יכבס את־בגדיו: ואם־בא
tactus se diffudit * non ecce & ,viderit & ,sacerdos fuerit ingressus
יבא הכהן וראה והנה לא־פשה הנגע
sacerdos *mundabit* † & ,*domum oblini post* || domo in
בבית אחרי [c]הטח את־הבית וטהר הכהן את־
purificandum ad capiet Et .*tactus* ‡ est *sanatus* † quia :domum
49 הבית כי נרפא הנגע: ולקח לחטא
,vermiculi coccum & ,cedri lignū & , passeres duos domum
את־הבית [d]שתי צפרים ועץ ארז ושני תולעת
ad * vnum passerem Mactabitque .hyssopum &
50 ואזוב: ושחט את־הצפר האחת אל־
lignum capiet Et .viuas aquas super *testæ vas*
51 כלי־חרש על־מים [e]חיים: ולקח את־עץ־
& ,vermiculi coccum & ,hyssopum & cedri
הארז ואת־האזב ואת שני התולעת ואת
,mactati passeris sanguinem in ea tinget & ,viuum passerem
הצפר החיה וטבל אתם בדם הצפר השחוטה
,vicibus septem domum *ad* asperget & : viuis aquis in &
ובמים החיים [f]והזה אל־הבית שבע פעמים:
aquis in & ,passeris sanguine in domum purificabit Et
52 וחטא את־הבית בדם הצפור ובמים
,hyssopo in & ,cedri ligno in & , viuo passere in & ,viuis
החיים ובצפר החיה ובעץ הארז ובאזב
viuum passerem dimittet Et .vermiculi cocco in &
53 [g]ובשני התולעת: ושלח את־הצפר החיה
super expiabitque :agri *facies ad* ‡ ciuitatem extra *ad*
אל־מחוץ לעיר אל־פני השדה וכפר על־
tactui ‡ omni lex † Ista .erit munda & , domum
54 הבית וטהר: זאת [h]התורה לכל־נגע
.domus * & . vestis lepræ Et *.capitis scabiei* ‡ & ,lepræ
55 הצרעת ולנתק: ולצרעת הבגד ולבית:
die in ‡ docendum ad *.candori* ‡ & ,*inhærentiæ* † & ,*tumori* || Et
56 ולשאת ולספחת ולבהרת: להורת ביום
lepræ lex || Ista *.mundum die in* * & ,immundum
57 הטמא וביום הטהר זאת תורת הצרעת:

[a] אבן
educet
[b] יצא
qui autem ingressus fuerit
† quibus
[b] יום
‡ qui autem dormierit
‡ qui comederit
* creuit plaga
|| postquā complanata est domus.
† mundam iudicabit
‡ sanata
‡ plaga
[c] טוח
[d] שנה
* in vase fictili
[e] חיה
[f] נזה
[g] שן
‡ super faciem
‡ est
[h] ירה
‡ plagæ
‡ maculæ nigræ.
* domus
|| tumoris,
† scabiei,
‡ candenti maculæ.
‡ per diē quod est
* per diē quod mundum est
|| est

CAP. XV. טו

,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן 1
. dicetis & ;Israel filios ad Loquimini : dicendo
לאמר: דברו אל־[i]בני ישראל ואמרתם 2
.suum fluxum sua *carne* de fluens fuerit cùm vir Vir :eos ad
אלהם איש איש כי יהיה [k]זב מבשרו זובו
,eius immunditia erit hæc Et *.ipse* * immundus
3 טמא הוא: וזאת תהיה טמאתו
fecit claudere † vel ,suum fluxum eius *caro spumat* || ,eius fluxu in
בזובו רר בשרו את־זובו או־[l]החתים
.*ipsa* ‡ eius immunditia :suo fluxu à *suam carnem*
בשרו מזובו טמאתו הוא:
:erit immundū ,fluens *illud super cubuerit quo cubile* Omne
4 כל־המשכב אשר ישכב עליו הזב יטמא
.erit immundus ,*eo* super sederit quo *vas* omne &
וכל־[m]הכלי אשר־ישב עליו יטמא:
,sua vestimenta lauabit ,eius cubile tetigerit qui vir Et
5 ואיש אשר [n]יגע במשכבו יכבס בגדיו
.vesperam ad vsque erit immundus & .aquis in se lauabit &
ורחץ במים וטמא עד־הערב:
lauabit ,fluens *illud super sederit quod vas* ‡ super *sedens* † Et
6 והישב על־הכלי אשר־ישב עליו הזב יכבס

[i] בנה
menta
[k] זוב
* est.
[l] חתם
|| fluit menta
† clausa est menta eius
‡ est.
stratum in quo dormierit
instrumentum
[m] כלה
[n] נגע
† qui sederit
‡ instrumentū super quod sedit

.ascensionem in * ariete & ,peccatum in ‡ bouis filio iuuenco cum
בְּפַר בֶּן־בָּקָר לְחַטָּאת וְאַיִל לְעֹלָה׃
erunt lini || feminalia & ,se induet sanctitatis lini Tunica
4 כְּתֹנֶת־בַּד קֹדֶשׁ יִלְבָּשׁ וּמִכְנְסֵי־בַד יִהְיוּ
lini cidari in † & ,se accinget lini baltheo in & ,eius carnem super
עַל־בְּשָׂרוֹ וּבְאַבְנֵט בַּד יַחְגֹּר וּבְמִצְנֶפֶת בַּד
,suam carnē aquis in abluet & :hæc ‡ sanctitatis vestes :se inuoluet
יִצְנֹף בִּגְדֵי־קֹדֶשׁ הֵם וְרָחַץ בַּמַּיִם אֶת־בְּשָׂרוֹ
duos capiet Israel filiorum cœtu à Et .ea induet &
5 וּלְבֵשָׁם׃ וּמֵאֵת עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יִקַּח שְׁנֵי־
.ascensionem * in vnum arietem & ,peccatum in ‡ caprarum hircos
שְׂעִירֵי עִזִּים לְחַטָּאת וְאַיִל אֶחָד לְעֹלָה׃
quod peccati † iuuencum Aharon faciet appropinquare Et
6 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־
capiet Et .sua domo pro & ,se pro expiabit & :sibi ‡
7 לוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ׃ וְלָקַח אֶת־
ostiū(ad) Domini facies ad ‡ eos faciet stare & ,hircos duos
שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְהוָה פֶּתַח
ambos super Aharon dabit || Et .conuentus * tabernaculi
8 אֹהֶל מוֹעֵד׃ וְנָתַן אַהֲרֹן עַל־שְׁנֵי
vnam sortem & ,Domino vnam sortem ; sortes hircos
הַשְּׂעִירִם גֹּרָלוֹת גּוֹרָל אֶחָד לַיהוָה וְגוֹרָל אֶחָד
hircum Aharon faciet appropinquare ‡ Et .Ghazazelo †
9 לַעֲזָאזֵל׃ וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־הַשָּׂעִיר
eum faciet & ,Domino sors eum super ascendit cui ‡
אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל לַיהוָה וְעָשָׂהוּ
,sors eum super ascenderit cui hircus Et .peccatum *
10 חַטָּאת׃ וְהַשָּׂעִיר אֲשֶׁר עָלָה עָלָיו הַגּוֹרָל
expiandum ad , Domini facies ad † viuus statuetur ,Ghazazelo
לַעֲזָאזֵל יָעֳמַד־חַי לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר
.desertum in Ghazazel ad ‡ eum mittendum ad ;illum super
עָלָיו לְשַׁלַּח אֹתוֹ לַעֲזָאזֵל הַמִּדְבָּרָה׃
;sibi ‡ quod peccati † iuuencum Aharon faciet accedere || Et
11 וְהִקְרִיב אַהֲרֹן אֶת־פַּר הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ
iuuencum mactabit & : sua domo pro & , se pro expiabit &
וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וְשָׁחַט אֶת־פַּר
thuribulum plenum capiet Et .sibi ‡ quod peccati ‡
12 הַחַטָּאת אֲשֶׁר־לוֹ׃ וְלָקַח מְלֹא־הַמַּחְתָּה
plenitudine & ,Domini faciebus à ‡ altari desuper ignis prunis
גַּחֲלֵי־אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ מִלִּפְנֵי יְהוָה וּמְלֹא
domo à || adducet & : tenui aromatum suffimento suarum volarum
חָפְנָיו קְטֹרֶת סַמִּים דַּקָּה וְהֵבִיא מִבֵּית
facies ad † ignem super suffimentum Dabitque .velum in
13 לַפָּרֹכֶת׃ וְנָתַן אֶת־הַקְּטֹרֶת עַל־הָאֵשׁ לִפְנֵי
quod ,propiciatorium suffimenti nubes operiet & ,Domini
יְהוָה וְכִסָּה׀ עֲנַן הַקְּטֹרֶת אֶת־הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר
sanguine de Tolletque .morietur non & ,testimonium super ‡
14 עַל־הָעֵדוּת וְלֹא יָמוּת׃ וְלָקַח מִדַּם
rectorij facies super ‡ suo digito in asperget & ,iuuenci
הַפָּר וְהִזָּה בְאֶצְבָּעוֹ עַל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת
vicibus septem asperget rectorij facies ad * & :orientem ad
קֵדְמָה וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת יַזֶּה שֶׁבַע־פְּעָמִים
hircum Mactabitque .suo digito in sanguine de
15 מִן־הַדָּם בְּאֶצְבָּעוֹ׃ וְשָׁחַט אֶת־שְׂעִיר
eius sanguinem adducet & : populo ‡ quod peccati ||
הַחַטָּאת אֲשֶׁר לָעָם וְהֵבִיא אֶת־דָּמוֹ
quod secundum eius sanguinem faciet & :velum in domo à ad ‡
אֶל־מִבֵּית לַפָּרֹכֶת וְעָשָׂה אֶת־דָּמוֹ כַּאֲשֶׁר
rectorium super illum asperget & :iuuenci sanguini fecit
עָשָׂה לְדַם הַפָּר וְהִזָּה אֹתוֹ עַל־הַכַּפֹּרֶת
sanctuarium super expiabit Et .operimenti facies ad &
16 וְלִפְנֵי הַכַּפֹּרֶת׃ וְכִפֶּר עַל־הַקֹּדֶשׁ
eorum præuaricationibus à & , Israel filiorum immunditiis ab
מִטֻּמְאֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּמִפִּשְׁעֵיהֶם
conuentus || tabernaculo faciet sic & ;eorum peccatis cunctis in
לְכָל־חַטֹּאתָם וְכֵן יַעֲשֶׂה לְאֹהֶל מוֹעֵד
omnis Et .eorum immunditiarum medio in eis cum commoranti
17 הַשֹּׁכֵן אִתָּם בְּתוֹךְ טֻמְאֹתָם׃ וְכָל
illum veniendo in . conuentus tabernaculo in erit non homo
אָדָם לֹא־יִהְיֶה׀ בְּאֹהֶל מוֹעֵד בְּבֹאוֹ
se pro expiabit & ;eum egredi ad vsque , sanctitate in expiandum ad
לְכַפֵּר בַּקֹּדֶשׁ עַד־צֵאתוֹ וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ

Marginal notes: ‡ pro peccato, * pro holocausto. פַּר[a] || linea † mitra linea amiciet se: ‡ sunt: יָעַד[b] לָקַח[c] שָׁנָה[d] ‡ pro peccato, * holocaustum. Offerétque † pro peccato פַּר[e] ‡ est ‡ coram Dño. פָּנָה[f] * ecclesiæ. || ponet † pro capro emissario. ‡ offeret עָן[g] ‡ super quem ascenderit * pro peccato pro capro emissario; חָיָה[h] † coram Dño, ‡ pro capro emissario || offeres ‡ pro peccato ‡ est ‡ pro peccato ‡ est חָתָה[i] ‡ è conspectu * plenas volas suas || intra דָּקַק[k] בּוֹא[l] † coram Domino, ‡ est עוּד[m] ‡ contra faciem propiciatorij נָזָה[n] * coram propiciatorio || pro peccato † est || pro peccato † est ‡ intra propiciatorium coram propiciatorio. פָּנָה[o] || ecclesiæ & יָעַד[p] ecclesiæ, dum ingreditur ipse בּוֹא[q] donec egrediatur ipse:

erit immundus & .aquis in se abluet & ,sua vestimenta lauabit
יְכַבֵּס בְּגָדָיו וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָמֵא
super vel * ,ipsum cubile super ‡ si Et .vesperam ad vsque
23 עַד־הָעָרֶב׃ וְאִם עַל־הַמִּשְׁכָּב הוּא אוֹ עַל־
,illud in ipsum tangendo in eo super sedens ipsa quo vas
הַכְּלִי אֲשֶׁר־הִוא יֹשֶׁבֶת־עָלָיו בְּנָגְעוֹ־בוֹ
cubuerit cubando || si Et .vesperam ad vsque erit immundus
24 יִטְמָא עַד־הָעָרֶב׃ וְאִם שָׁכֹב יִשְׁכַּב
erit immūdus & .eo super eius menstruum fuerit & ,ea cum vir
אִישׁ אֹתָהּ וּתְהִי נִדָּתָהּ עָלָיו וְטָמֵא
,illud super cubuerit quod cubile omne & , diebus septem
שִׁבְעַת יָמִים וְכָל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב עָלָיו
sui sanguinis fluxum fluxerit cùm mulier Et .erit immundum
25 יִטְמָא׃ וְאִשָּׁה כִּי־יָזוּב זוֹב דָּמָהּ
fluxerit cùm vel ;suæ elongationis tempore absque multis diebus
יָמִים רַבִּים בְּלֹא עֶת־נִדָּתָהּ אוֹ כִי־תָזוּב
dies secundū suæ immūditiæ fluxus dies omnes ,sua elongatione super ‡
עַל־נִדָּתָהּ כָּל־יְמֵי זוֹב טֻמְאָתָהּ כִּימֵי
quo || cubile Omne .ipsa * immunda erit ‡ sui menstrui
26 נִדָּתָהּ תִּהְיֶה טְמֵאָה הִוא׃ כָּל־הַמִּשְׁכָּב אֲשֶׁר־
suæ separationis † cubile sicut sui fluxus diebus omnibus eo super iacuerit
תִּשְׁכַּב עָלָיו כָּל־יְמֵי זוֹבָהּ כְּמִשְׁכַּב נִדָּתָהּ
immundū ,illud super sederit quod vas ‡ omne Et .ei erit
יִהְיֶה־לָּהּ וְכָל־הַכְּלִי אֲשֶׁר תֵּשֵׁב עָלָיו טָמֵא
omnis Et .suæ separationis ‡ immunditiam iuxta erit
27 יִהְיֶה כְּטֻמְאַת נִדָּתָהּ׃ וְכָל־
se abluet & ,suas vestes lauabit & ;erit immundus , ea in tangens *
הַנּוֹגֵעַ בָּם יִטְמָא וְכִבֶּס בְּגָדָיו וְרָחַץ
.vesperam ad vsque erit immundus & ,aquis in
בַּמַּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃
septem sibi numerabit & ,suo fluxu à fuerit mundata si Et
28 וְאִם־טָהֲרָה מִזּוֹבָהּ וְסָפְרָה לָּהּ שִׁבְעַת
capiet octauo die in Et .mundabitur postea & ,dies
29 יָמִים וְאַחַר תִּטְהָר׃ וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי תִּקַּח־
adducet & : columbæ filios duos vel , turtures duos sibi
לָהּ שְׁתֵּי תֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְהֵבִיאָה
.conuentus tabernaculi ostium ad sacerdotem ad eos
אוֹתָם אֶל־הַכֹּהֵן אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד׃
vnum || & ,peccatum vnum sacerdos faciet Et
30 וְעָשָׂה הַכֹּהֵן אֶת־הָאֶחָד חַטָּאת וְאֶת־הָאֶחָד
Domini facies ad † sacerdos eam super expiabit & :ascensionem
עֹלָה וְכִפֶּר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה
Israel filios separabitis Et .eius immunditiæ fluxu à
31 מִזּוֹב טֻמְאָתָהּ׃ וְהִזַּרְתֶּם אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
sua immunditia in ‡ morientur non & ,sua immunditia † ab
מִטֻּמְאָתָם וְלֹא יָמֻתוּ בְּטֻמְאָתָם
.eorum medio in ‡ quod meum tabernaculum eos polluendo in
בְּטַמְּאָם אֶת־מִשְׁכָּנִי אֲשֶׁר בְּתוֹכָם׃
cubatio eo ex || egredietur cuius & , fluentis lex ‡ Ista
32 זֹאת תּוֹרַת הַזָּב וַאֲשֶׁר תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת־
.sua separatione in dolentis Et .ea in se polluendum ad † ,seminis
33 זֶרַע לְטָמְאָה־בָהּ׃ וְהַדָּוָה בְּנִדָּתָהּ
viro ‡ & ,femina in & ,masculo in suum fluxum fluentis &
וְהַזָּב אֶת־זוֹבוֹ לַזָּכָר וְלַנְּקֵבָה וּלְאִישׁ
.immunda cum iacuerit qui
אֲשֶׁר יִשְׁכַּב עִם־טְמֵאָה׃

CAP. XVI. טז

mori post ,Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אַחֲרֵי מוֹת
, Domini facies ad eos faciendo accedere in , Aharon filij duo
שְׁנֵי בְּנֵי אַהֲרֹן בְּקָרְבָתָם לִפְנֵי־יְהוָה
Loquere :Mosch ad Dominus Dixitque .sunt mortui &
2 וַיָּמֻתוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה דַּבֵּר
tempore omni in ingrediatur non & ,tuum fratrem Aharon ad
אֶל־אַהֲרֹן אָחִיךָ וְאַל־יָבֹא בְכָל־עֵת
quod rectorij facies ad velum in domo à sanctitatem ad
אֶל־הַקֹּדֶשׁ מִבֵּית לַפָּרֹכֶת אֶל־פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת אֲשֶׁר
super conspiciar nube in Quia .moriatur non & ,arcam supra *
עַל־הָאָרֹן וְלֹא יָמוּת כִּי בֶּעָנָן אֵרָאֶה עַל־
.sanctitatem in Aharon ingredietur isto In ,propiciatorium
3 הַכַּפֹּרֶת׃ בְּזֹאת יָבֹא אַהֲרֹן אֶל־הַקֹּדֶשׁ

Marginal notes: * quis stratum * vel instrumētū super quod sedebat, tetigerit, כָּלָה[a] || coeundo coierit הָיָה[b] super quod dormierit יוֹם[c] præter tempus menstrui sui, רָבַב[d] ‡ in menstruo suo, ‡ erunt, * est. || in quo dormierit † menstrui sui ‡ instrumētum יָשַׁב[e] ‡ menstrui sui; נָדַד[f] * qui tetigerit לָקַח[g] שָׁנָה תּוֹר[h] ecclesiæ. יָעַד[i] pro peccato || alterum in holocaustum. † coram Dño, פָּנָה[k] נָזַר[l] † immunditiis suis, ‡ propter immūditias suas, dum contaminauerint מוּת[m] ‡ est || ex quo effusio יָרָה[n] זוּב[o] יָצָא[p] † vt sit immundus propter illam. Et cius quæ patitur in menstruo suo, ‡ viri postquam sunt mortui dum offerrent corá Domino. שָׁנָה[q] קָנָה[r] פָּנָה[s] מוּת[t] בּוֹא[u] intra velum coram propiciatorio. * est Cum his rebus

Exibítque. Israel ecclesia vniuersa pro & , sua domo pro &
18 ויצא : ובעד ביתו ובעד כל־קהל ישראל :
:se super || expiabit & ,Domini facies ad * quod altare ad
אל־המזבח אשר לפני־יהוה וכפר עליו
dabit † & ,hirci sanguine de & ,iuuenci sanguine de capiétque
ולקח מדם [a] הפר ומדם השעיר ונתן
illud super asperget Et ,vndiquaque altaris cornua super
19 על־קרנות המזבח סביב : [b] והזה עליו
, illud mundabit & ,vicibus septem suo digito in sanguine de
מן־הדם באצבעו שבע פעמים וטהרו
.Israel filiorum immunditiis ab illud sanctificabítque
וקדשו מטמאת בני ישראל :
tabernaculum & sanctuarium expiando ab complebit Et
20 וכלה מכפר את־הקדש ואת־אהל
.viuum hircum faciet appropinquare & ‡ altare & ,conuentus
מועד ואת־המזבח והקריב את־השעיר [c] החי :
caput super suas manus ambas Aharon fulciet Et
21 וסמך אהרן את־[d] שתי ידו על ראש
iniquitatates omnes illud super confitebitur & ,viui hirci
השעיר החי [e] והתודה עליו את־כל־[f] עונת
omnibus in eorum præuaricationes omnes & , Israel filiorum
בני ישראל ואת־כל־פשעיהם לכל־
mittet & ,hirci caput super eas dabit & :eorum peccatis
חטאתם ונתן אתם על־ראש השעיר ושלח
hircus portabit Et .desertum ad opportuni viri manu in
22 ביד־איש [g] עתי המדברה : ונשא השעיר
:seiunctionis †, terram in eorum iniquitates omnes se super
עליו את־כל־עונתם אל־ארץ גזרה
Aharon veniet Et ,deserto in hircum dimittet &
23 ושלח את־השעיר במדבר : ובא אהרן
quas ,lini vestes exuet & conuentus tabernaculum in
אל־אהל מועד ופשט את־בגדי הבד אשר
.ibi eas reponet & :sanctitatem in illum ingrediendo in induerat
לבש בבאו אל־הקדש [h] והניחם שם :
induet & sancto loco in aquis in suam carnem abluet Et
24 ורחץ את־בשרו במים במקום קדוש ולבש
& ,suam ascentionem faciet & ,egredietur Et .suas vestes
את־בגדיו ויצא ועשה את־[i] עלתו ואת־
.populo pro & ,se pro expiabit & :populi ascensionem
[i] עלת העם וכפר בעדו ובעד העם :
.altari in faciet suffire peccati adipem Et
25 ואת חלב החטאת יקטיר המזבחה :
lauabit Ghazazel ad hircum emittens Et
26 והמשלח את־השעיר לעזאזל יכבס
postea & : aquis in suam carnem abluet & sua vestimenta
בגדיו ורחץ את־בשרו במים ואחרי־כן
,peccati ‡ iuuencum Et .castrametationem † in ingredietur
27 יבוא אל־המחנה : ואת [k] פר החטאת
eorum sanguis est illatus quorum ,peccati ‡ hircum &
ואת שעיר החטאת אשר [l] הובא את־דמם
:castrametationem extra ad educet , sanctuario in expiandum ad
לכפר בקדש יוציא אל־מחוץ למחנה
,eorum carnem & . eorum pelles igne in comburent &
ושרפו באש את־[m] ערתם ואת־בשרם
,sua vestimenta lauabit ea comburens Et .eorum fimum &
28 ואת־פרשם : והשרף אתם יכבס בגדיו
in ingredietur postea & , aquis in suam carnem abluet &
ורחץ את־בשרו במים ואחרי־כן יבוא אל־
mense in :sæculi statutum in vobis erit Et .castrametationem
29 המחנה : [n] והיתה לכם [o] לחקת עולם בחדש
,vestras animas affligetis mensis decima in septimo
השביעי בעשור לחדש [p] תענו את־נפשתיכם
peregrinus & indigena ; facietis non functionem omnem * &
וכל־[q] מלאכה לא תעשו האזרח [r] והגר
expiabit hac die in Quia .vestri medio in peregrinans †
30 הגר בתוככם : כי־ביום הזה יכפר
: vestris peccatis omnibus ab vos mundandum ad vos super
עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם
ipsa quietis Cessatio * .mundabimini Domini facies ad ‡
31 לפני יהוה תטהרו : שבת שבתון היא
.sæculi statuto vestras animas affligetis & ,vobis
לכם ועניתם את־נפשתיכם חקת עולם :

* est coram Domino
|| pro se
† ponet
[a] פר
[b] נזה
expiare
ecclesiæ
‡ offeret
[c] חיה [d] שנה
ידיו
[e] ידה [f] עוה
cum
qui diu consueuit ire
[g] עות
† inhabitabile,
ecclesiæ,
dum ingrederetur sanctuarium.
[h] ינח
holocaustum suum
holocaustum
[i] עלה
pro peccato
pro capro emissario
† castra
[k] פר
‡ pro peccato,
[l] בוא
castra:
[m] עור
castra,
[n] היה
[o] חקק
[p] ענה
* omne opus
[q] לאך [r] גור
† qui peregrinatus
‡ coram Domino
* Sabbathum enim requiei est

implebit † cuius & , eum || vnget quem sacerdos expiabit Et
32 וכפר הכהן אשר־ימשח אתו ואשר ימלא
induet Et .suo patre pro ministrandum ad eius manum
את־ידו לכהן תחת אביו ולבש
expiabit Et .sanctitatis vestes ,lini vestes
33 את־בגדי הבד בגדי הקדש : וכפר את־
& , conuentus tabernaculum & , sanctitatis sanctuarium
מקדש הקדש ואת־אהל [a] מועד ואת־
populum cunctum: super & ,sacerdotes super & : expiabit altare
המזבח יכפר ועל הכהנים ועל־כל־עם
statutum in vobis hoc Erítque .expiabit ecclesiæ
34 הקהל יכפר : והיתה־זאת לכם לחקת
suis peccatis omnibus ab Israel filios super expiandum ad sæculi
עולם לכפר על־[b] בני ישראל מכל־חטאתם
Dominus præcepit quod iuxta Fecítque .anno in semel
אחת בשנה [c] ויעש כאשר צוה יהוה את־
.Moseh
משה :

CAP. XVII. יז

: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר :
filios omnes ad & ,eius filios ad & , Aharon ad Loquere
2 דבר אל־אהרן ואל־בניו ואל כל־בני
præcepit quod verbum † Istud : eos ad dices & : Israel
ישראל ואמרת אליהם זה הדבר אשר־צוה
qui Israel domo è vir Vir :dicendo Dominus
3 יהוה לאמר : איש איש מבית ישראל אשר
,castrametatione in capram vel ,agnum vel , bouem mactauerit
ישחט שור או־כשב או־עז במחנה
ostium ad Et .castrametationem extra mactauerit qui vel
4 או אשר ישחט מחוץ למחנה : ואל־פתח
faciendum appropinquare ad ‡ eum adduxerit non conuentus tabernaculi
אהל [d] מועד לא [e] הביאו להקריב
sanguis : Domini tabernaculi facies ad , Domino appropinquationem
קרבן ליהוה [f] לפני משכן יהוה דם
excidetur & : fudit sanguinem : illi viro reputabitur
יחשב לאיש ההוא דם שפך ונכרת
vt Propterea .sui populi medio è ille vir
5 האיש ההוא מקרב עמו : למען אשר
sacrificantes ipsi quæ .sua sacrificia Israel filij adducant
יביאו בני ישראל את־זבחיהם אשר הם זבחים
ostium ad Domino ea adducant & , agri facies super
על־פני השדה והביאם ליהוה אל־פתח
sacrificia sacrificent & ; sacerdotem ad conuentus tabernaculi
אהל מועד אל־הכהן וזבחו זבחי
sanguinem sacerdos sparget Et .ea Domino pacificorum
6 שלמים ליהוה אותם : וזרק הכהן את־הדם
:conuentus tabernaculi ostium (ad) Domini altare super
על־מזבח יהוה פתח אהל מועד
.Domino quietis odorem in adipem faciet suffire &
והקטיר החלב לריח [g] ניחח ליהוה :
quos pilosis sua sacrificia adhuc sacrificabunt non Et
7 ולא־יזבחו עוד את־זבחיהם לשעירם אשר
eis hoc erit sæculi Statutum .eos post fornicantes ipsi
הם [h] זנים אחריהם [i] חקת עולם תהיה־זאת להם
vir Vir : dices eos ad Et .eorum generationibus in
[k] לדרתם : ואלהם תאמר איש איש
,vestri medio in peregrinabitur || qui peregrino * è & , Israel domo è
מבית ישראל ומן־[l] הגר אשר־יגור בתוכם
ostium ad Et .sacrificium vel ,ascensionem fecit ascendere † qui
9 אשר־יעלה עלה או־זבח : ואל־פתח
illud faciendum ad illud adduxerit non conuentus tabernaculi
אהל מועד לא יביאנו [m] לעשות אתו
.suis populis è ipse vir excidetur & ,Domino
ליהוה ונכרת האיש ההוא מעמיו :
peregrinante peregrino è & ,Israel domo è vir vir Et
10 ואיש איש מבית ישראל ומן־הגר הגר
dabo & ;sanguinem omnem comederit qui , eorum medio in
בתוכם אשר יאכל כל־דם [n] ונתתי
eam excîdam & , sanguinem comedenté animam in meas facies
פני בנפש האכלת את־הדם והכרתי אתה

|| vngens
† consecrabit
ecclesiæ
[a] יעד
[b] בנה
[c] עשה
† est
Quicunque
castris,
castra.
ecclesiæ
‡ ad offerendã oblationem
[d] יעד [e] בוא
[f] פנה
sacrificant in agro,
ecclesiæ
ecclesiæ
[g] נוח
dæmonibus, post quos fornicantur
[h] זנה [i] חקק
[k] דור
* peregrinis
|| peregrinantur
[l] גור
† obtulerit holocaustum,
ecclesiæ
[m] עשה
peregrinis qui peregrinantur
[n] נתן

, ipsa sanguine in carnis anima Quia ,sui populi medio è
11 מקרב עמה : כי נפש הבשר בדם הוא
super expiandum ad , altare super vobis eum dedi ego &
ואני נתתיו לכם על־המזבח לכפר על־
.expiabit anima in ipse sanguis quia : vestras animas
נפשתיכם כי־הדם הוא בנפש יכפר :
vobis ex anima Omnis : Israel filiis dixi Idcirco
12 על־כן אמרתי לבני ישראל כל־נפש מכם
,vestri medio in peregrinans peregrinus & : sanguinē comedet non
לא־תאכל דם והגר הגר בתוככם
,Israel filiis è vir vir Et .sanguinem comedet non
13 לא־יאכל דם : ואיש איש מבני ישראל
fuerit venatus qui , eorum medio in peregrinante peregrino è &
ומן־הגר [a]הגר בתוככם אשר [b]יצוד
effundet & ,comedetur ‡ quæ auis vel ,viuentis venationem †
ציד חיה או־עוף אשר יאכל ושפך את־
omnis anima Quia .puluere in illum operiet & , eius sanguinem
דמו וכסהו בעפר : כי־נפש כל־
:Israel filiis Dixitque .ipse eius anima in , eius sanguis ,carnis
בשר דמו בנפשו הוא ואמר לבני ישראל
omnis anima quia : comedetis non carnis omnis Sanguinem
דם כל־בשר לא תאכלו כי נפש כל־
.excidetur ,illum comedens omnis .ipsa eius sanguis carnis
בשר דמו הוא כל־אכליו יכרת :
raptum & ,cadauer comederit quæ anima omnis Et
15 וכל־נפש אשר תאכל נבלה וטרפה
se abluet & ,sua vestimenta lauabit & ,peregrino in & indigena in
באזרח ובגר וכבס בגדיו ורחץ
.erit mundus & ; vesperam ad vsque erit immundus & , aquis in
במים וטמא עד־הערב וטהר :
portabit & ,abluerit non suam carnem & ,se lauerit non si Et
16 ואם לא יכבס ובשרו לא ירחץ ונשא
.suam peruersitatem
[c]עונו :

CAP. XVIII. יח

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר :
Ego : eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere
2 דבר אל־[d]בני ישראל ואמרת אלהם אני
,Ægypti terræ opus Secundum .vester Deus Dominus
3 יהוה אלהיכם : כמעשה ארץ־מצרים
terræ opus secundum & :facietis non ,ea in habitastis qua
אשר־ישבתם־בה לא [e]תעשו וכמעשה ארץ־
,facietis non , illuc vos adducens ego quo ,Chenahan
כנען אשר אני [f]מביא אתכם שמה לא תעשו
mea Iudicia .ambulabitis non eorum statutis in &
4 [g]ובחקתיהם לא [h]תלכו : את־משפטי
.eis in ambulandum ad ‡ , seruabitis mea statuta & ,facietis
תעשו ואת־חקתי תשמרו ללכת בהם
,mea statuta custodietis Et .vester Deus Dominus Ego
5 אני יהוה אלהיכם : ושמרתם את־חקתי
:eis in viuet & ,homo ea faciet quæ ,mea iudicia &
ואת־משפטי אשר יעשה אתם האדם [i]וחי בהם
suæ carnis reliquias omnes ad vir Vir .Dominus Ego
6 אני יהוה : איש איש אל־כל־שאר בשרו
.Dominus Ego .nuditatem ‡ reuelandum ad ,accedetis non †
לא תקרבו [k]לגלות [l]ערוה אני יהוה :
non tuæ matris nuditatem & , tui patris Nuditatem ‡
7 ערות אביך וערות אמך לא
.eius nuditatem * reuelabis non : ipsa ‡ tua Mater .reuelabis
תגלה אמך הוא לא תגלה ערותה :
Nuditas .reuelabis non tui patris vxoris Nuditatem
8 ערות אשת־אביך לא תגלה ערות
,tui patris filiæ tuæ sororis Nuditatem .ipsa || tui patris
9 אביך הוא : ערות אחותך [m]בת־אביך
non ,foris genitæ vel ,domi genitæ ‡ ,tuæ matris filiæ vel
או בת־אמך [n]מולדת בית או מולדת חוץ לא
vel ,tui filij filiæ Nuditatem .earum turpitudinem reuelabis
10 תגלה ערותן : ערות בת־בנך או
tua nuditas ‡ quia : earum nuditatem reuelabis non ,tuæ filiæ filiæ
בת־בתך לא תגלה [o]ערותן כי ערותך

est
animam
peregrinis qui peregrinantur
[a]גור [b]צוד
† venatione bestiam, vel auem
‡ comeditur.
est.
est.
tam de indigenis quàm de peregrinis
pœnam iniquitatis suæ.
[c]עוה
[d]בנה
in qua
[e]עשה
ad quam ego adduco vos,
[f]בוא
[g]חקק [h]הלך
‡ vt ambuletis
[i]חיה
Nullus ad propinquam
† accedet
‡ turpitudinē.
[k]גלה [l]ערה
‡ Turpitudinē
‡ est:
* turpitudinē
|| est.
[m]בנה
‡ quæ genita est domi, vel genita est foris,
[n]ילד
‡ turpitudo
[o]ערה

nata * ,tui patris vxoris filiæ Nuditatem .ipsa ‡
11 הנה : ערות בת־[a]אשת אביך [b]מולדת
.eius nuditatem reuelabis non :ipsa || tua soror :tui patris
אביך אחותך הוא לא תגלה ערותה :
caro † : reuelabis non tui patris sororis Nuditatem
12 ערות אחות־אביך לא תגלה שאר
,reuelabis non tuæ matris sororis Nuditatem .ipsa ‡ tui patris
13 אביך הוא : ערות אחות־אמך לא תגלה
tui patris fratris Nuditatem .ipsa * tuæ matris caro ‡ quia
14 כי־שאר אמך הוא : ערות אחי־אביך
.ipsa tui patrui vxor , accedes non eius vxorem ad : reuelabis non
לא תגלה אל־אשתו לא תקרב [c]דדתך הוא :
:ipsa || tui filij vxor ,reuelabis non tuæ nurus Nuditatem
15 ערות [d]כלתך לא תגלה אשת בנך הוא
tui fratris vxoris Nuditatem .eius nuditatem reuelabis non
16 לא תגלה ערותה : ערות אשת־אחיך
vxoris Nuditatem .ipsa tui fratris nuditas : reuelabis non
17 לא תגלה ערות אחיך הוא : ערות אשה
filiam & ,eius filij filiam : reuelabis non eius filiæ &
[e]ובתה לא תגלה את־בת־בנה ואת־בת־
caro ,eius nuditatem reuelandum ad accipies non eius filiæ
בתה לא [f]תקח [g]לגלות ערותה שארה
non eius sororem ad * vxorem Et .ipsa Nefas .ipsa ‡
18 הנה [h]זמה הוא : ואשה אל־אחתה לא
eā super eius nuditatem reuelandum ad , lacessendum ad , accipies
תקח לצרר לגלות ערותה עליה
suæ immūditiæ separatione † in mulierem ad Et .eius vitu || in
19 [i]בחייה : ואל־אשה [k]בנדת טמאתה
vxorem ad Et .eius nuditatem reuelandum ad accedas non
20 לא תקרב לגלות ערותה : ואל־אשת
polluendum ad ,semen in ,tuum concubitum dabis non tui proximi
עמיתך לא־[l]תתן שכבתך לזרע לטמאה־
faciendum transire ad dabis non tuo semine è Et .ea in
21 בה : ומזרעך לא־תתן להעביר
.Dominus Ego .tui Dei nomen pollues non & ,regnanti
למלך ולא תחלל את־שם אלהיך אני יהוה :
abominatio : mulieris concubitus cubabis non masculo Cum
22 את־זכר לא תשכב משכבי אשה תועבה
,tuum concubitum dabis non animali omni in Et .ipsa
23 הוא : ובכל־בהמה לא־תתן שכבתך
,animalis facies ad ‡ stabit non mulier Et .eo in polluendum ad †
לטמאה־בה ואשה לא־תעמד לפני בהמה
omnibus in polluamini Ne .hoc Confusio .ei accumbendum ad
24 לרבעה [m]תבל הוא : אל־תטמאו בכל־
quas ,gentes se polluerunt his omnibus in quia : his
אלה כי בכל־אלה נטמאו הגוים אשר־
, terra se polluit Et .vestris faciebus à emittens ego
25 אני משלח מפניכם : ותטמא הארץ
terra euomuit & : eam super eius iniquitatem visitaui &
ואפקד עונה עליה [n]ותקא הארץ את־
,mea statuta vos custodietis Et .suos habitatores
26 ישביה : ושמרתם אתם את־[o]חקתי
abominationibus omnibus ex facietis non & ,mea iudicia &
ואת־משפטי ולא [p]תעשו מכל התועבת
.vestri medio in peregrinans peregrinus & , indigena , istis
האלה האזרח [q]והגר הגר בתוככם :
homines fecerunt istas abominationes omnes Quia
27 כי את־כל־התועבת האל עשו אנשי־
.terra se polluit & :vos ante qui terræ
הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ :
,eam vos contaminando in , vos terra euomat non Et
28 ולא־[r]תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה
.vos ante quæ ,gentem euomuit quemadmodum
כאשר קאה את־הגוי אשר [s]לפניכם :
abominationibus omnibus ex fecerit qui omnis Quia
29 כי כל־אשר יעשה מכל התועבת
.sui populi interiori ex facientes animæ excidentur & , istis
האלה ונכרתו הנפשות העשת מקרב עמם :
faciendum non ad , meam custodiam custodietis Et
30 ושמרתם את־משמרתי לבלתי עשות
, vestras facies ad sunt factæ quæ , abominationum statutis è
[t]מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם

‡ est
* quæ genita est à patre tuo,
[a]איש [b]ילד
|| est:
† propinqua
‡ est.
‡ propinqua
* est.
vxor fratris patris tui est.
[c]דוד
|| est:
[d]כלל
[e]בנה
[f]לקח [g]גלה
‡ tua sunt. Scelus est.
* cum sorore
[h]זמם
|| vita
† menstruo
[i]חיה [k]נדד
in semine, vt polluaris in eo
[l]נתן
ad Molech,
coibis coitu muliebri:
est
† vt polluas te cum
† ante animal, vt coeat cum ea. Turpitudo est.
[m]בלל
emitto
[n]קוא
[o]חקק
[p]עשה
[q]גור
dum contaminaueritis
[r]קוא
[s]פנה
, è medio
vt non faciatis
ante vos,
[t]חקק

.vester Deus Dominus Ego .eis in vos polluatis neque
ולא תטמאו בהם אני יהוה אלהיכם׃

CAP. XIX. יט

;dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
dices & ,Israel filiorum cœtum omnem ad Loquere
2 דבר אל־כל־[a]עדת [b]בני־ישראל ואמרת
Dominus *ego* † sanctus quia , eritis Sancti : eos ad
אלהם קדשים [c]תהיו כי קדוש אני יהוה
,timeatis suum patrem & suam matrem *Vir* † .vester Deus
3 אלהיכם׃ איש אמו ואביו [d]תיראו
.vester Deus Dominus ego : seruabitis *meas cessationes* ‡ &
ואת־[e]שבתתי תשמרו אני יהוה אלהיכם׃
non *fusionis* † deos & *inutilia* || ad *respiciatis* * Ne
4 אל־[f]תפנו אל־האלילם ואלהי [g]מסכה לא
cùm Et .vester Deus Dominus Ego .vobis facietis
5 תעשו לכם אני יהוה אלהיכם׃ וכי
vestrā voluntatē ad ‡ , Domino pacificorum sacrificium sacrificaueritis
תזבחו זבח שלמים ליהוה [h]לרצנכם
:comedetur *vos sacrificandi* ‡ die In *.illud* sacrificabitis
6 תזבחהו׃ ביום זבחכם יאכל
igne in ,tertium diem ad vsque residuum Et .crastino *à* * &
וממחרת [i]והנותר עד־יום השלישי באש
die in fuerit comestum comedendo si Et .comburetur
7 ישרף׃ ואם האכל יאכל ביום
,illud comedentes Et .*acceptabitur* † non *,illud corruptum* || ,tertio
8 השלישי פגול הוא לא ירצה׃ ואכליו
,polluit Domini sanctitatem quia : portabit *suam iniquitatem*
[k]עונו ישא כי את־קדש יהוה חלל
vos metendo in Et ‡ .suis populis è ipsa anima excidetur &
9 ונכרתה הנפש ההוא מעמיה׃ ובקצרכם
tui agri angulum *consummabis* ‡ non , vestræ terræ messem
את־קציר ארצכם לא תכלה [l]פאת שדך
.colliges non tuæ messis *spicilegium* * & , metendo
לקצר ולקט קצירך לא תלקט׃
non tuæ vineæ *granum & ,racemabis non tuam vineam* || Et
10 וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא
Dominus Ego : *ea* ‡ relinques peregrino & *,afflicto* † ; colliges
תלקט [m]לעני [n]ולגר תעזב אתם אני יהוה
non & , negabitis non & ,furabimini Non .vester Deus
11 אלהיכם׃ לא תגנבו ולא־תכחשו ולא־
iurabitis non Et .suum proximum in quisque *fraudabitis* ‡
12 תשקרו איש בעמיתו׃ ולא־תשבעו
Ego ; tui Dei nomen *polluas & : falsum in* ‡ meo nomine in
בשמי לשקר וחללת את־שם אלהיך אני
Non .rapies neque *,tuum socium opprimes* * Non .Dominus
13 יהוה׃ לא־תעשק את־[o]רעך ולא תגזל לא־
.manè vsque *tecum* || mercenarij opus pernoctabit
[p]תלין פעלת שכיר אתך עד־בקר׃
dabis non *cæci facies ad* † & , surdo maledices Non
14 לא־תקלל חרש ולפני עור לא [q]תתן
.Dominus Ego .tuo Deo à timebis sed : offendiculum
מכשל ויראת מאלהיך אני יהוה׃
facies feres † non : iudicio in iniquitatem facietis Non
15 לא־תעשו עול במשפט לא־[r]תשא פני־
iudicabis iustitia in : magni *facies decorabis* ‡ neque *,tenuis*
[s]דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט
; tuos populos in *detractor* ‡ ibis Non .tuum proximum
16 עמיתך׃ לא־[t]תלך רכיל בעמיך
.Dominus Ego : tui *socij* || sanguinem *super* * stabis non
לא תעמד על־דם רעך אני יהוה׃
Corripiendo .tuo corde in tuum fratrem habeas odio Ne
17 לא־תשנא את־אחיך בלבבך [u]הוכח
.peccatum illo super *feras* † ne & , tuum proximum corripies
תוכיח את־עמיתך ולא־תשא עליו חטא׃
:tui populi *filios obseruabis* ‡ non & ,te vlcisceris Non
18 לא־[x]תקם ולא־[y]תטר את־בני עמך
,Dominus Ego .te sicut tuum *socium* ‡ diliges Et
ואהבת לרעך כמוך אני יהוה׃
non tuum Animal. custodietis mea Statuta
19 את־[z]חקתי תשמרו בהמתך לא־

: *mixtionibus* || seres non tuum Agrum *.promiscuis* * facies *accumbere* ‡
תרביע כלאים שדך לא־תזרע כלאים
.te super ascendet non *lini & lanæ intertexturarum* † vestis &
ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך׃
, seminis concubitu muliere cum concubuerit cùm vir Et
20 ואיש כי־ישכב את־אשה שכבת־זרע
non redimendo & , viro desponsata ancilla *ipsa* ‡ &
והוא שפחה נחרפת לאיש והפדה לא
animaduersio * ,ei fuerit data non *libertas* ‡ vel ,fuerit redempta
נפדתה או חפשה לא נתן־לה בקרת
adducet Et .manumissa est non quia ,morientur Non *.erit*
21 תהיה לא [a]יומתו כי־לא חפשה׃ [b]והביא
,conuentus † tabernaculi ostium ad Domino *suum delictum* ||
את־אשמו ליהוה אל־פתח אהל [c]מועד
ariete in sacerdos eum super expiabit Et .delicti arietem
22 איל אשם׃ וכפר עליו הכהן באיל
:peccauit quod eius peccatum *super Domini facies ad* ‡ delicti
האשם לפני יהוה על־חטאתו אשר חטא
cùm Et .peccauit quod ,suo peccato *de* ‡ ei parcetur &
23 ונסלח לו מחטאתו אשר חטא׃ וכי־
arborem omnem plantaueritis & , terram ad fueritis ingressi
תבאו אל־הארץ ונטעתם כל־עץ
Tribus .eius fructum ,eius præputium *præputiabitis* * & ,cibi
מאכל וערלתם ערלתו את־[d]פריו שלש
. † comedetur non *.præputiati* || vobis erit annis
[e]שנים יהיה לכם ערלים לא יאכל׃
sanctitas eius fructus omnis erit quarto anno in Et
24 ובשנה הרביעת יהיה כל־פריו קדש
comedetis quinto anno in Et .Domino *laudum* ‡
25 הלולים ליהוה׃ ובשנה החמישת תאכלו
Ego .eius prouentum vobis *faciendum addere ad* ‡ ,eius fructum
את־פריו [f]להוסיף לכם [g]תבואתו אני
Non .sanguine *super* * comedetis Non .vester Deus Dominus
26 יהוה אלהיכם׃ לא תאכלו על־הדם לא
angulum *circundabitis* ‡ Non *.præstigiabimus* ‡ neque *,ominabimini* †
27 תנחשו ולא תעוננו׃ לא [h]תקפו [i]פאת
.tuæ barbæ angulum *corrumpes* * non & ,vestri capitis
ראשכם ולא תשחית את פאת זקנך׃
scripturam & ;vestra carne in dabitis non *anima* || incisionem Et
28 ושרט לנפש לא [k]תתנו בבשרכם וכתבת
.Dominus Ego .vobis in *dabitis* ‡ non *exarationis* †
קעקע לא תתנו בכם אני יהוה׃
non & ,eam facias fornicari vt ,tuam filiam polluas Ne
29 אל־תחלל את־[l]בתך להזנותה ולא־
.machinatione ‡ terra impleatur & , terra fornicetur
תזנה הארץ ומלאה הארץ [m]זמה׃
.metuetis meum sanctuarium & ,custodietis mea Sabbatha
30 את־שבתתי תשמרו ומקדשי [n]תיראו
ad || & ,pythones ad *respiciatis* * Ne .Dominus Ego
31 אני יהוה׃ אל־[o]תפנו אל־[p]האבת ואל־
Ego .eis in vos polluendum ad *, quæratis* † ne *scíolos*
הידענים אל־תבקשו לטמאה בהם אני
facies decorabis & ,consurges caniciei faciebus A ‡ .vester Deus Domin⁹
32 יהוה אלהיכם׃ מפני [q]שיבה תקום והדרת פני
cùm Et .Dominus Ego .tuo Deo à *timebis* ‡ & ,senis
33 זקן ויראת מאלהיך אני יהוה׃ וכי־
non , vestra terra in peregrinus *tecum* * fuerit peregrinatus
יגור אתך [r]גר בארצכם לא
vobis erit ,vobis ex indigena Tanquam *.eum populabitis* ‡
34 [s]תונו אתו׃ כאזרח מכם יהיה לכם
quia ;*te sicut eum diliges* ‡ & :vobiscum *peregrinans* † ,peregrinus
הגר הגר אתכם ואהבת לו כמוך כי־
.vester Deus Dominus Ego .Ægypti terra in fuistis peregrini
גרים הייתם בארץ מצרים אני יהוה אלהיכם׃
,pondere in *,mensione* ‡ in ,iudicio in iniquitatem facietis Non
35 לא־[t]תעשו עול במשפט במדה במשקל
epha *,iustitiæ lapides :iustitiæ Stateræ .mensura* * in &
36 ובמשורה׃ מאזני צדק אבני־צדק איפת
Dominus Ego .vobis erit || *iustitiæ* hin & *,iustitiæ* ||
צדק והין צדק יהיה לכם אני יהוה
.Ægypti terra è vos *feci exire* † qui vester Deus
אלהיכם אשר [u]הוצאתי אתכם מארץ מצרים׃

‡ coire
* cum altera specie.
|| diuersis speciebus,
† diuersis speciebus contexta
‡ fuerit
‡ manumissio
* vapulabit.
[a]מות [b]בוא
|| oblationé pro delicto suo
† ecclesiæ,
[c]יעד
‡ coram Domino propter
‡ super
* auferetis
[d]פרה
|| præputiatus.
‡ fructus eius.
[e]שנה
‡ laudabilis
‡ vt addere faciatis
[f]יסף [g]בוא
* cum
† augurabimini,
‡ obseruabitis tempora.
‡ in circuitu attondebitis
[h]יקף [i]פאה
* dissipabis
|| pro anima
[k]נתן
† notæ
‡ ponetis
[l]בנה
‡ scelere.
[m]זמם
[n]ירא
* vertatis vos
|| ab haruspicibus
[o]פנה [p]אוב
† sciscitemini,
‡ Ante caniciē cōsurge, & honora faciem
[q]שוב
‡ time
* apud te
[r]גור
|| vim inferetis ei.
[s]ינה
† qui peregrinatur
‡ diligite eum sicut vosipsos,
‡ mensura magna
[t]עשה
* mensura parua. Statera iusta , pondera iusta;
|| iustum,
† eduxi
[u]יצא

[a]יעד [b]בנה
† sum
[c]חיה
‡ Vnusquisque
[d]ירא
‡ sabbatha mea
[e]שבת
* vertatis vos
|| idola,
† fusiles
[f]פנה [g]נסך
‡ secundum beneplacitum vestrum
[h]רצה
‡ qua sacrificaueritis
* in
[i]יתר
|| prophanum erit
† placebit. Qui verò comederit illud , pœnam iniquitatis suæ
[k]עוה
‡ Cùm autem messueritis
‡ finies
[l]פאה
* spicas remanentes
|| vineæ tuæ nō colliges racemos , & baccas
‡ eas: † pauperi
[m]ענה [n]גור
† mentiemini
‡ mendaciter, neque polluas
* vim inferes proximo tuo,
[o]רעה
|| apud te
[p]לון
† coram cæco
[q]נתן
† suscipies faciem pauperis.
[r]נשא
‡ honorabis faciem
[s]דלל
‡ fraudulenter
[t]הלך
* contra
|| proximi
[u]יכח
† suscipias
‡ seruabis odiū cum filiis
[x]נקם [y]נטר
‡ proximum
[z]חקק

scelus — .vestri medio in *patratio* erit non & ,eas & ,eum

אֹתוֹ וְאֶתְהֶן וְלֹא־תִהְיֶה זִמָּה בְּתוֹכְכֶם׃

posuerit — moriendo ,iumento in suum concubitum *dederit* qui vir Et

15 נתן[a] — וְאִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן[a] שְׁכָבְתּוֹ בִּבְהֵמָה מוֹת

quæ mulier Et .occidetis iumentum & : morietur

16 יוּמָת וְאֶת־הַבְּהֵמָה תַּהֲרֹגוּ׃ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר

ad coeundum cum eo, — occides & ,*ei accumbendum ad* ,animal omne ad accesserit

תִּקְרַב אֶל־כָּל־בְּהֵמָה לְרִבְעָה אֹתָהּ וְהָרַגְתָּ

.morientur moriendo : iumentum & , mulierem

אֶת־הָאִשָּׁה וְאֶת־הַבְּהֵמָה מוֹת יוּמָתוּ

Sanguis — acceperit qui vir Et .eos in eorum *Sanguines*

17 דְּמֵיהֶם בָּם׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִקַּח אֶת־

viderit & ,suæ matris filiam vel, sui patris filiam suam sororem

בנה[b] — אֲחֹתוֹ בַּת־אָבִיו אוֹ־בַת[b]־אִמּוֹ וְרָאָה

turpitudinem — opprobrium ,eius nuditatem viderit ipsa & ,eius *nuditatem*

ערה[c] — אֶת־עֶרְוָתָהּ[c] וְהִיא תִרְאֶה אֶת־עֶרְוָתוֹ חֶסֶד

‡ est: † Turpitudinē — *Nuditatem* ‡ .sui populi filiorum oculis succidentur & : *hoc* ‡

הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְּנֵי עַמָּם עֶרְוַת

pœnam iniquitatis suæ — vir Et .portabit *suam peruersitatem* ,reuelauit suæ sororis

18 נשא[d] — אֲחֹתוֹ גִּלָּה עֲוֹנוֹ יִשָּׂא[d]׃ וְאִישׁ

‡ menstruata — reuelauerit & , *infirma* ‡ muliere cum concubuerit qui

אֲשֶׁר־יִשְׁכַּב אֶת־אִשָּׁה דָּוָה וְגִלָּה אֶת־

* discooperuerit — reuelauerit ipsa & ,*nudauerit* * eius venam , eius nuditatem

עֶרְוָתָהּ אֶת־מְקֹרָהּ הֶעֱרָה וְהִוא גִּלְּתָה אֶת־

è medio — *interiori ex* ipsi ambo succidentur & ,eius sanguinis venam

קור[e] — מְקוֹר[e] דָּמֶיהָ וְנִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקֶּרֶב

tui patris sororis & , tuæ matris sororis nuditatem Et .sui populi

19 עַמָּם׃ וְעֶרְוַת אֲחוֹת אִמְּךָ וַאֲחוֹת אָבִיךָ

propinquam ‡ pœnam iniquitatis suæ — *suam peruersitatem* ‡ , nudauit suam *carnem* quia : discooperies non

לֹא תְגַלֵּה כִּי אֶת־שְׁאֵרוֹ הֶעֱרָה עֲוֹנָם[f]

ערה[f] — , *sui patrui vxore* ‡ cum concubuerit qui vir Et .portabunt

20 יִשָּׂאוּ׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־דֹּדָתוֹ[g]

‡ vxore fratris patris sui, — : portabunt suum peccatum : reuelauit sui patrui nuditatem

דוד[g] — עֶרְוַת דֹּדוֹ גִּלָּה חֶטְאָם יִשָּׂאוּ

orbati — acceperit qui vir Et .morientur *atechni*

21 מות[h] — עֲרִירִים יָמֻתוּ[h]׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת־

fœditas est. — ,reuelauit sui fratris Nuditatem *.ipsa separatio* ,sui fratris vxorem

נדה[i] — אֵשֶׁת אָחִיו נִדָּה[i] הִוא עֶרְוַת אָחִיו גִּלָּה

orbati — ,mea statuta omnia custodietis Et .erunt *filii absque*

22 חקק[k] — עֲרִירִים יִהְיוּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל[k]־חֻקֹּתַי

— euomet non & ; ea facietis & , mea iudicia omnia &

קוא[l] — וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא[l]־תָקִיא

ad quam ego facio intrare vos, — ,*illuc vos faciens intrare ego quò* .terra vos

אֶתְכֶם הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא[m] אֶתְכֶם שָׁמָּה

בוא[m] — gentis statutis in ambuletis ne Et .ea in habitandum ad

23 ישב[n] — לָשֶׁבֶת[n] בָּהּ׃ וְלֹא תֵלְכוּ[o] בְּחֻקֹּת הַגּוֹי

הלך[o] — ista omnia quia : *vestris facibus* ‡ à *emittens* † ego quam

אֲשֶׁר־אֲנִי מְשַׁלֵּחַ מִפְּנֵיכֶם[p] כִּי אֶת־כָּל־אֵלֶּה

† emitto ‡ facie vestra. — Vos : vobis dixi Et .*eis in arctatus sum* ‡ &, fecerunt

24 פנה[p] — עָשׂוּ וָאָקֻץ[q] בָּם׃ וָאֹמַר לָכֶם אַתֶּם

‡ detestatus sum eas. — vobis eam dabo ego & , eorum *humum* * possidebitis

עשה קוץ[q] — תִּירְשׁוּ אֶת־אַדְמָתָם וַאֲנִי אֶתְּנֶנָּה לָכֶם

* terram — Ego .melle & lacte fluentem terram , eam possidendum ad

ירש[r] זוב[s] — לָרֶשֶׁת[r] אֹתָהּ אֶרֶץ זָבַת[s] חָלָב וּדְבָשׁ אֲנִי

— à vos feci separare qui , vester Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי אֶתְכֶם מִן־

— mundum animal inter facietis separare Et .populis

25 הָעַמִּים׃ וְהִבְדַּלְתֶּם בֵּין־הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה

† & — non & immundam *ad* † immundam auem inter & ,immundā *ad* †

לַטְּמֵאָה וּבֵין־הָעוֹף הַטָּמֵא לַטָּהֹר וְלֹא־

‡ animalibus, ‡ volatilibus, — *,volatili* ‡ in & ,*animali* ‡ in vestras animas abominemini

תְשַׁקְּצוּ אֶת־נַפְשֹׁתֵיכֶם בַּבְּהֵמָה וּבָעוֹף

* reptat in terra, ‖ à — vobis ‖ separaui quod , *humi reptabit* * quod omni in &

וּבְכֹל אֲשֶׁר תִּרְמֹשׂ הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־הִבְדַּלְתִּי לָכֶם

† veluti — ego sanctus quia , sancti mihi eritis Et .immundum *in* †

26 היה[u] — לְטַמֵּא׃ וִהְיִיתֶם[u] לִי קְדֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי

vt essetis mei. — .*mihi existendum ad* ,populis à vos separaui & : Dominus

יְהוָה וָאַבְדִּל אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים לִהְיוֹת לִי׃

haruspicium, — *,diuinus* vel , pytho eis in fuerit cum mulier siue vir Et

27 וְאִישׁ אוֹ־אִשָּׁה כִּי־יִהְיֶה בָהֶם אוֹב אוֹ יִדְּעֹנִי

sanguis — .eos in eorum *sanguines* : eos obruent lapide In .morientur moriendo

מוֹת יוּמָתוּ בָּאֶבֶן יִרְגְּמוּ אֹתָם דְּמֵיהֶם בָּם׃

,mea iudicia omnia & , mea statuta omnia custodietis Et

37 חקק[a] — וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־כָּל[a]־חֻקֹּתַי וְאֶת־כָּל־מִשְׁפָּטַי

.Dominus Ego .ea facietis &

עשה[b] — וַעֲשִׂיתֶם[b] אֹתָם אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XX. כ

: dicendo , Mosch ad Dominus est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃

filiis de *vir Vir* : dices Israel filios ad Et — Quicunque

2 וְאֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבְּנֵי

dederit qui , Israel in *peregrinante peregrino* de & ,Israel — peregrinis qui peregrinantur

יִשְׂרָאֵל וּמִן־הַגֵּר[c] הַגָּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִתֵּן[d] — גור[c] נתן[d]

terræ Populus .morietur moriendo , Molech ipsi suo semine de

מִזַּרְעוֹ לַמֹּלֶךְ מוֹת יוּמָת עַם הָאָרֶץ

vitum in meas facies *dabo* ego Et .lapide in eum lapident — ponam

3 יִרְגְּמֻהוּ בָאָבֶן׃ וַאֲנִי אֶתֵּן אֶת־פָּנַי בָּאִישׁ

quia : sui populi *interiori ex* eum faciam succidere & , ipsum — è medio

הַהוּא וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ כִּי

contaminaret vt ,Molech ipsi dedit suo semine de

מִזַּרְעוֹ נָתַן לַמֹּלֶךְ לְמַעַן טַמֵּא אֶת־

.meæ sanctitatis nomen *polluendum ad* & ,meum sanctuarium — vt pollueret

מִקְדָּשִׁי וּלְחַלֵּל אֶת־שֵׁם קָדְשִׁי׃

terræ populus absconderit abscondendo si Et

4 וְאִם הַעְלֵם יַעְלִימוּ עַם הָאָרֶץ אֶת־

suo semine de *ipsum dando in* , illo viro à suos oculos — dante

עֵינֵיהֶם מִן־הָאִישׁ הַהוּא בְּתִתּוֹ מִזַּרְעוֹ

ego ponam Et : eum interficiat non vt , Molech

5 מות[e] שום[f] — לַמֹּלֶךְ לְבִלְתִּי[e] הָמִית אֹתוֹ׃ וְשַׂמְתִּי[f] אֲנִי אֶת־

faciam succidere & ,eius familiam in & ,illum vitum in meas facies

פנה[g] — פָּנַי[g] בָּאִישׁ הַהוּא וּבְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִכְרַתִּי

fornicandum ad , ipsum *post* fornicantes omnes & , eum

זנה[h] — אֹתוֹ וְאֵת כָּל־הַזֹּנִים[h] אַחֲרָיו לִזְנוֹת

quæ anima Et .eorum populi *interiori ex* ,Molech post — è medio

6 אַחֲרֵי הַמֹּלֶךְ מִקֶּרֶב עַמָּם׃ וְהַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר

fornicandum ad *diuinos* ad & ,pythones ad se verterit — haruspices

אוב[i] — תִּפְנֶה אֶל־הָאֹבֹת[i] וְאֶל־הַיִּדְּעֹנִים לִזְנוֹת

,ipsam animam in *meas facies* *dabo* & , eos post — ponam faciem meam

אַחֲרֵיהֶם וְנָתַתִּי אֶת־פָּנַי בַּנֶּפֶשׁ הַהִוא

,vos sanctificabitis Et .sui populi *interiori ex eum* faciam succidere & — eam è medio

7 וְהִכְרַתִּי אֹתוֹ מִקֶּרֶב עַמּוֹ׃ וְהִתְקַדִּשְׁתֶּם

.vester Deus Dominus ego quia , sancti eritis &

היה[k] — וִהְיִיתֶם[k] קְדֹשִׁים כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

† Ego .ea facietis & , mea statuta custodietis Et — † sum

8 חקק[l] עשה[m] — וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־חֻקֹּתַי[l] וַעֲשִׂיתֶם[m] אֹתָם אֲנִי

qui vir vir Quia .vos sanctificans Dominus

9 יְהוָה מְקַדִּשְׁכֶם׃ כִּי־אִישׁ אִישׁ אֲשֶׁר

.morietur moriendo ,suæ matri & ,suo patri maledixerit

יְקַלֵּל אֶת־אָבִיו וְאֶת־אִמּוֹ מוֹת יוּמָת

* eum in eius *sanguinis* ‡ : maledixit suæ matri &,suo Patri — ‡ sanguis erit.

אָבִיו וְאִמּוֹ קִלֵּל דָּמָיו בּוֹ׃

,viri vxore cum adulterium commiserit qui vir Et

10 איש[n] — וְאִישׁ[n] אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת אִישׁ

moriendo , *sui socij* vxore cum commiserit adulterium qui — proximi

אֲשֶׁר יִנְאַף אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ מוֹת־

concubuerit qui vir Et .adultera & adulter morietur

11 יוּמַת הַנֹּאֵף וְהַנֹּאָפֶת׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב

reuelauit sui patris nuditatem , sui patris vxore cum

ערה[o] — אֶת־אֵשֶׁת אָבִיו עֶרְוַת[o] אָבִיו גִּלָּה

.eos in eorum *Sanguines*. ipsi ambo morientur moriendo — Sanguis

מוֹת־יוּמְתוּ שְׁנֵיהֶם דְּמֵיהֶם בָּם׃

morientur moriendo ,sua nuru cum concubuerit qui vir Et

12 כלה[p] — וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־כַּלָּתוֹ[p] מוֹת יוּמְתוּ

.eos in eorum *Sanguines* .fecerunt Confusionem. ipsi ambo — Sanguis

בלל[q] — שְׁנֵיהֶם תֶּבֶל[q] עָשׂוּ דְּמֵיהֶם בָּם׃

concubitibus masculo cum concubuerit qui vir Et

13 וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת־זָכָר מִשְׁכְּבֵי

moriendo : ipsi ambo fecerunt abominationem , mulieris

עשה[r] — אִשָּׁה תּוֹעֵבָה עָשׂוּ[r] שְׁנֵיהֶם מוֹת

acceperit qui vir Et .eos in eorum *Sanguines* .morientur — Sanguis

14 לקח[s] — יוּמָתוּ דְּמֵיהֶם בָּם׃ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח[s]

comburent igne in : *ipsa patratio*, eius matrem & ,mulierem — scelus est:

זמם[t] — אֶת־אִשָּׁה וְאֶת־אִמָּהּ זִמָּה[t] הִוא בָּאֵשׁ יִשְׂרְפוּ

CAP. XXI. כא

ad Dic : Moſeh ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־משה אמר אל־
non animam *In* : eos ad dices & ;Aharon filios ſacerdotes Super
הכהנים בני אהרן ואמרת אלהם לנפש לא־
,ſua carne *in* *Quinimo* .ſuis populis in ſe contaminabit Sed ſuper
2 יטמא בעמיו : כי אם־לשארו
,ſuo filio *in* & ,ſuo patre *in* || & ,ſua matre *in* ;*eum ad* * propinquo ſibi,ſuper || ſuper
הקרב אליו לאמו ולאביו ולבנו
, virgine ſua ſorore in Et .ſuo fratre *in* & ,ſua filia *in* &
3 ולבתו[a] ולאחיו : ולאחתו הבתולה
ea in , viro fuit non quæ , *eum ad* ‡ propinqua † † quæ eſt ‡ ei,
הקרובה אליו אשר לא־היתה לאיש לה
ſuis populis in dominus ſe contaminabit Non .contaminabitur
4 יטמא : לא יטמא בעל בעמיו
,ſuo capite in caluitium decaluabunt Non .ſe polluendum ad
5 להחלו[b] : לא־יקרחה קרחה בראשם
non ſua carne in & , radent non ſuæ barbæ angulum &
ופאת[c] זקנם לא יגלחו ובבשרם לא
non & ,ſuo Deo erunt Sancti .inciſionem incident
6 ישרטו שרטת : קדשים יהיו לאלהיהם ולא
panem * Domini *ignitiones* $ quia ;ſui Dei nomen polluent
יחללו שם אלהיהם כי את־[d]אשי יהוה לחם
.*ſanctitas* ‡ erunt † &,*facientes appropinquare ipſi* || ,ſui Dei
אלהיהם הם מקריבם והיו קדש :
mulierem & ,capient non prophanam &,meretricem Mulierem
7 אשה זנה וחללה לא [e]יקחו ואשה
ipſe † ſanctus quia : accipient non ſuo viro à repulſam
גרושה מאישה לא יקחו כי־קדש הוא
tui Dei *panem* quia ,eum ſanctificabis Et .ſuo Deo
8 לאלהיו : וקדשתו כי את־לחם אלהיך
ego ſanctus quia ,tibi erit Sanctus .*faciens appropinquare* ipſe
הוא מקריב קדש יהיה־לך כי קדוש אני
cùm ſacerdotis viri filia Et .vos ſanctificans Dominus
9 יהוה מקדשכם : [f]ובת איש כהן כי
igne in ,*polluens* *ipſa* ſuum patrem ,fornicari cœperit
[g]תחל [h]לזנות את־אביה היא מחללת באש
cuius ,ſuis fratribus *præ* *magnus* ſacerdos Et .comburetur
10 תשרף : והכהן הגדול מאחיו אשר־
impleuit & ,vnctionis oleum *eius* caput ſuper eſt effuſum
יוצק על־ראשו שמן המשחה ומלא את־
non ſuum caput ,veſtes induendum ad ſuam manum
ידו ללבש את־הבגדים את־ראשו לא
animas omnes ſuper Et .ſcindet non ſuas veſtes & ,nudabit
11 יפרע ובגדיו לא יפרם : ועל כל־נפשת
non ſua matre *in* & , ſuo patre *In* : ingredietur non mortui Super
[i]מת לא [k]יבא לאביו ולאמו לא
neque ,egredietur non ſanctuario de Et .ſe contaminabit
12 יטמא : ומן־המקדש לא יצא ולא
vnctionis olei *corona* quia , ſui Dei ſanctuarium polluet
יחלל את מקדש אלהיו כי נזר שמן משחת
mulierem ipſe Et .Dominus Ego .eum ſuper $ ſui Dei
13 אלהיו עליו אני יהוה : והוא אשה
repulſam || & ,Viduam .accipiet eius *virginitatibus* * in
14 בבתוליה יקח : אלמנה וגרושה
quinimo .accipiet non iſtas : meretricem ,prophanam &
וחללה זנה את־אלה לא יקח כי אם־
non Et .mulierem accipiet ſuis populis è virginem
15 בתולה מעמיו יקח אשה : ולא־
Dominus ego quia ; ſuis populis in ſuum ſemel *prophanabit* contaminabis
יחלל זרעו בעמיו כי אני יהוה
, Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .eum ſanctificans
16 מקדשו : וידבר יהוה אל־משה
tuo ſemine de Vir :dicendo Aharon ad Loquere ; dicendo
17 לאמר : דבר אל־אהרן לאמר איש מזרעך
accedet non , macula *eo in* fuerit cui , ſuis generationibus in
לדרתם אשר יהיה בו מום לא יקרב
cui vir omnis Quia .ſui Dei panem *faciendū accedere* ad offerendum
18 להקריב לחם אלהיו : כי כל־איש אשר־
vel , claudus vel ,cæcus Vir .accedet non , macula *eo in* fuerit
בו מום לא יקרב איש עור או פסח או

[a] בנה
[b] חלל
יקרחו
ק
[c] פאה
$ oblationes ignitas
* veluti eſcam
[d] אש
|| offerunt,
† ideò
‡ ſancti.
[e] לקח
† eſt
eſcam
offerri
[f] בנה
contaminat,
[g] חלל [h] זנה
maior
conſecrauit
[i] מות
[k] בוא
diadema
eſt
* virginitate
|| repudiam,

monſtruoſus. *eo in* fuerit cui vir Vel :*excreſcens* vel , naſum ſimus
19 חרם או שרוע : או איש אשר־יהיה בו
lippus, ,*minutus* vel ,gibboſus Vel :manus fractio vel , pedis fractio
20 שבר רגל או שבר יד : או־גבן או־[a]דק
,*perpetua ſcabies vel ,purulenta ſcabies* * vel ,ſuo oculo in *albugo* $ vel
או תבלל בעינו או גרב או ילפת
,macula *eo in* cui vir Omnis .teſticulo *contuſus* || vel
21 או [b]מרוח אשך : כל־איש אשר־בו מום
faciendum appropinquare † ad accedet non ,ſacerdotis Aharon ſemine è
מזרע אהרן הכהן לא [c]יגש להקריב
non ſui Dei panem ,*eo in macula* † .Domini *ignitiones*
את־אשי יהוה מום בו את לחם אלהיו לא
ſui Dei Panem .*faciendum appropinquare* $ ad accedet
22 יגש להקריב : לחם אלהיו
.comedet ſanctitatibus de & ,ſanctitatum ſanctitatibus de
מקדשי הקדשים ומן־הקדשים יאכל :
altare ad & ingredietur non velum ad Veruntamen
23 אך אל־הפרכת לא [e]יבא ואל־המזבח
; mea ſanctuaria polluet non & :eo in || macula quia ,accedet non
לא יגש כי־מום בו ולא יחלל את־מקדשי
Moſeh eſt locutus Et .eos ſanctificans Dominus ego quia
24 כי אני יהוה מקדשם : וידבר משה
.Iſrael filios omnes ad & ,eius filios ad & ,Aharon &
אל־אהרן ואל־בניו ואל־כל־בני ישראל :

CAP. XXII. כב

: dicendo ,Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר :
ſanctitatibus à ſeparetur & ,eius filios ad & ,Aharon ad Loquere
2 דבר אל־אהרן ואל־בניו וינזרו מקדשי
.meæ ſanctitatis nomen polluant non & , Iſrael filiorum
בני־ישראל ולא יחללו את־שם קדשי
.Dominus Ego .mihi *ſanctificantes* *ipſi* *quæ*
אשר הם מקדשים לי אני יהוה :
vir omnis , veſtris generationibus In :eos ad Dic
3 אמר אלהם [e]לדרתיכם כל־איש
quas ,ſanctificationes ad veſtro ſemine omni ex acceſſerit qui
אשר־יקרב מכל־זרעכם אל־הקדשים אשר
‡ eius immunditia & ,Domino Iſrael filij ſanctificauerint
יקדישו בני־ישראל ליהוה וטמאתו
Ego .meis faciebus à ipſa anima excidetur & ,eum ſuper
עליו [f]ונכרתה הנפש ההוא מלפני אני
ipſe * & ,Aharon ſemine è *vir* *Vir* $ .Dominus
4 יהוה : איש איש מזרע אהרן והוא
vſque comedet non ſanctitatibus *in* || fluens vel , *lepra infectus*
צרוע או זב בקדשים לא יאכל עד
vel ,animæ immundum omne *in* tangens Et .ſe mundet quo
אשר יטהר והנגע בכל־טמא־נפש או
vir Vel .ſeminis *concubitus* † eo ex egredietur cui vir
5 איש אשר־[g]תצא ממנו שכבת־זרע : או־איש
vel ,*ei fiat immunditia* *quo* ‡ reptile omne *in* tetigerit qui
אשר [h]יגע בכל־שרץ אשר יטמא־לו או
.eius immunditiam omnem *ad* ,*ei fiat immunditia* *quo* $ hominè *in*
באדם אשר יטמא־לו לכל טמאתו :
ad vſque erit immunda & ,illud *in* tetigerit quæ Anima
6 נפש אשר תגע־בו וטמאה עד־
quinimo ;ſanctificationibus de comedet non & ,veſperam
הערב ולא יאכל מן־הקדשים כי אם־
ſol *ingredietur* Et .aquis in ſuam carnem lauabit
7 רחץ בשרו במים : ובא השמש
quia : ſanctificationibus de comedet poſtea & : ſe mundabit &
וטהר ואחר יאכל מן־הקדשים כי
,comedet non raptum & ,cadauer Et .*ipſe* $ eius *panis* ‡
8 לחמו הוא : נבלה וטרפה לא יאכל
cuſtodient Et .Dominus Ego .eo in ſe polluat vt
9 לטמאה־בה אני יהוה : ושמרו את־
morientur & ,peccatum ſe ſuper portabunt non & ,meam cuſtodiam
משמרתי ולא־[i]ישאו עליו חטא [k]ומתו
.eos ſanctificans Dominus Ego .eam polluerint cùm ,eo in
10 בו כי יחללהו אני יהוה מקדשם :
Inquilin's .ſanctificationem comedet non extraneus omnis Et
וכל־[l]זר לא־יאכל קדש [m]תושב

[a] דקר
$ maculoſus
* in quo fuerit ſcabies, vel impetigo,
|| compreſſo eſt
[b] מרח
† offerendum oblationes ignitas
[c] נגש
‡ is in quo eſt macula,
$ offerendum.
[d] בוא
|| eſt
in his quæ ipſi ſanctificant
[e] דור
fuerit
[f] כרת
$ Quicunque
* fuerit leproſus,
|| de
† effuſio
[g] יצא
‡ propter quod immundus erit,
[h] נגע
$ propter quem immūdus erit, ſecundum
occumbet
‡ cibus
$ eſt
[i] נשא [k] מות
[l] זור [m] ישב

.sanctificationem comedet non mercenarius & ,sacerdotis
כהן ושכיר לא־יאכל קדש׃
,sui argenti acquisitione animam acquisierit cùm sacerdos Et.
11 וכהן כי־יקנה נפש [a]קנין כספו
.eius cibo *in* ‡ comedent ipsi, eius *domus natus &*, *eo in* comedet ipse
הוא יאכל בו ויליד ביתו הם יאכלו בלחמו׃
eleuatione in ₰ ipsa, extraneo viro fuerit cùm sacerdotis filia Et
12 [b]ובת־כהן כי תהיה לאיש זר הוא בתרומת
fuerit cùm sacerdotis filia Et. .comedet non sanctitatum
13 הקדשים לא תאכל׃ ובת־כהן כי תהיה
ad fuerit reuersa & ,ei || non semen & ,*expulsa* * & ,vidua
אלמנה וגרושה וזרע אין לה ושבה אל־
.comedet sui patris *pane* ‡ de : *suas pueritias iuxta*, sui patris domum
בית אביה כנעוריה מלחם אביה תאכל
cùm vir Et . *eo in* ₰ comedet non extraneus omnis Et
14 וכל־זר לא־יאכל בו׃ ואיש כי־
eius || quintam addet & ,*ignorantia in* * sanctitatem comederit
יאכל קדש בשגגה ויסף חמשיתו
non Et .*sanctitatem* sacerdoti dabit & eam super
15 עליו ונתן לכהן את־הקדש׃ ולא
quæ Israel filiorum, sanctificata contaminabunt
יחללו את־קדשי בני ישראל את אשר־
peruersitatem seipsos facient portare Et ,Domino eleuabunt
16 [c]ירימו ליהוה׃ [d]והשיאו אותם [d]עון
Dominus ego Quia .eorum sanctitates *eos comedendo in* || ,delicti
אשמה באכלם את־קדשיהם כי אני יהוה
, Mosch ad Dominus est locutus Et .eos sanctificans
17 מקדשם׃ וידבר יהוה אל־משה
ad & ,eius filios ad &, Aharon ad Loquere :dicendo
18 לאמר׃ דבר אל־אהרן ואל־בניו ואל
domo è *vir Vir* : eos ad dices & ,Israel filios omnes
כל־בני ישראל ואמרת אלהם איש איש מבית
fecerit accedere qui * ,Israel in *peregrino* ₰ à & ,Israel
ישראל ומן־[f]הגר בישראל אשר יקריב
sua spontanea omnia in & ,*sua vota omnia in suam appropinquationem*
קרבנו לכל־נדריהם ולכל־נדבותם
vestram voluntatē Ad:*ascensionē* || in Domino *fecerint appropinquare quæ*
19 אשר־יקריבו ליהוה לעלה׃ [g]לרצנכם
Omne .capris *in* & agnis *in* ,*boue in* † masculum integrum
20 תמים זכר בבקר בכשבים ובעזים׃ כל
non quia ;facietis appropinquare non ,macula *eo in quo* †
אשר־בו מום לא תקריבו כי־לא
sacrificium obtulerit cùm vir Et .vobis erit beneplacitum ad
21 לרצון יהיה לכם׃ ואיש כי־יקריב זבח־
,*deuotionem ad* ₰ vel ,votum *separandum ad* ‡ ,Domino pacificorum
שלמים ליהוה לפלא־נדר או לנדבה
omnis ;beneplacitum ad erit integrum : *pecore in* * vel ,*boue in*
בבקר או בצאן תמים יהיה לרצון כל־
|| concisum vel ,fractum vel Cæcum .eo in erit non macula
22 מום לא יהיה־בו׃ עורת או שבור או־חרוץ
facietis appropinquare * non ,*impetigo* ₰ vel,*scabies* ‡ vel,*verruca* † vel
או־יבלת או גרב או ילפת לא־תקריבו
altare super his ex dabitis non *ignitionem* || & ; Domino *illa*
אלה ליהוה ואשה לא־תתנו מהם על־המזבח
,*contractum & excrescentem agnum* † & , bouem Et .Domino.
23 ליהוה׃ ושור ושה שרוע וקלוט
.acceptabitur non votum in & ,eum facies *spontaneum*
נדבה תעשה אתו ולנדר לא ירצה׃
non *excisum & ,euulsum & ,contusum & , Compressum.* ‡
24 ומעוך וכתות ונתוק וכרות לא
.facietis non vestra terra in & ; Domino facittis appropinquare
תקריבו ליהוה ובארצכם לא תעשו׃
panem *facietis appropinquare* ₰ non extranei filij manu de Et
25 ומיד בן־נכר לא תקריבו את־לחם
,eis in eorum corruptio quia ,istis omnibus ex vestri Dei
אלהיכם מכל־אלה כי משחתם בהם
Dominus est locutus Et .vobis placeant non ,eis in macula
26 מום בם לא [h]ירצו לכם׃ וידבר יהוה
cùm capra vel ,agnus vel ,Bos : dicendo ,Mosch ad
27 אל־משה לאמר׃ שור או־כשב או־עז כי
die à & ,sua matre sub diebus septem fuerit & , fuerit natus
[i]יולד והיה שבעת ימים תחת אמו ומיום

[a] קנה ex ea, & vernaculus ‡ de ₰ de oblatione
[b] בנה
* repudiata, || fuerit
sicut puellæ eius, ‡ cibo ₰ ex
* per errorem, || partem
cum sanctificatione.
pœnam
[c] רום [d] נשא
[e] עוה || dum comederint
Quicunque
₰ peregrinis * obtulerit oblationem suam pro omnibus votis suis, & pro omnibus spōtaneis suis, quæ obtulerint
[f] גור [g] רצה
|| holocaustum: † ex bobus, † in quo fuerit
|| secundū quod destinauit ₰ voluntatiam oblationem ex bobus, * ex ouibus || labiis
† verrucatum, ‡ scabiosum, * impetiginosum * offeretis || oblationem ignitam † pecus habens membra nimis magna, & habens membra nimis parua, voluntariè ‡ Compressos habens testiculos, contusos, euulsos, aut neruos incisos
₰ offeretis
[h] רצה
[i] ילד

,octauo & deinceps acceptabitur in *appropinquationem ignitionis*
השמיני והלאה ירצה לקרבן אשה
.Domino Et bouem vel pecus, ipsum & filium eius non
28 ליהוה׃ ושור או־שה אתו ואת־בנו לא
mactabitis in die vna. Et cùm sacrificaueritis sacrificium
29 תשחטו ביום אחד׃ וכי־תזבחו זבח־
confessionis Domino, ad voluntatem vestram sacrificabitis.
[a]תודה ליהוה לרצנכם תזבחו׃
In die ipsa comedetur. non relinquetis ex eo vsque
30 ביום ההוא יאכל לא־[b]תותירו ממנו עד־
manè. Ego Dominus. Et custodietis præcepta mea,
31 בקר אני יהוה׃ ושמרתם [c]מצותי
& facietis ea. Ego Dominus. Et non polluetis
32 ועשיתם אתם אני יהוה׃ ולא תחללו את־
nomen sanctitatis meæ, & sanctificabo me in medio filiorum
שם קדשי ונקדשתי בתוך בני
Israel. Ego Dominus sanctificans vos. *Faciens exire*
33 ישראל אני יהוה מקדשכם׃ [d]המוציא
vos è terra Ægypti. *ad existendum* vobis in Deum.
אתכם מארץ מצרים [e]להיות לכם לאלהים
Ego Dominus.
אני יהוה׃

CAP. XXIII. כג

Et locutus est Dominus ad Mosch, dicendo:
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
Loquere ad filios Israel, & dices ad eos: *Conuentus*
2 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם [f]מועדי
Domini, † *quos* vocabitis *eos* conuocationes sanctitatis: ‡ *Isti*
3 יהוה אשר־תקראו אתם מקראי קדש אלה
ipsi conuentus mei, Sex diebus ₰ *fiet opificium*,
הם מועדי׃ ששת [g]ימים תעשה [h]מלאכה
& in die septima *cessatio* * requiei, conuocatio sanctitatis.
וביום השביעי שבת שבתון מקרא־קדש
|| *Omnem functionem* non facietis. † *Cessatio ipsa* Domino in cunctis
כל־מלאכה לא תעשו שבת הוא ליהוה בכל
habitationibus vestris. ‡ *Isti conuentus* Domini, conuocationes
4 מושבתיכם׃ אלה מועדי יהוה מקראי
sanctitatis, quas vocabitis *eas* in statuto tempore suo
קדש אשר־תקראו אתם [k]במועדם׃
In mense primo, in quarta decima mensis inter
5 בחדש הראשון בארבעה עשר לחדש בין
vesperas duas, ₰ *transitus* Domino. Et in quinta decima
6 הערבים פסח ליהוה׃ ובחמשה עשר
die mensis huius, solennitas infermentatorum Domino.
יום לחדש הזה [l]חג [m]המצות ליהוה
Septem diebus infermentata comedetis. Et die primo,
7 שבעת [n]ימים מצות תאכלו׃ ביום הראשון
conuocatio sanctitatis erit vobis. * *Omnem functionem seruitutis*
מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה
non facietis. Et offeretis || *ignitionem* Domino septem
8 לא־[o]תעשו׃ והקרבתם אשה ליהוה שבעת
diebus. In die septimo † conuocatio sanctitatis. ‡ *Omnem*
ימים ביום השביעי מקרא־קדש כל־
functionem seruitutis non facietis. Et locutus est Dominus
9 מלאכת עבדה לא תעשו׃ וידבר יהוה
ad Mosch, dicendo: Loquere ad filios Israel,
10 אל־משה לאמר׃ דבר אל־בני ישראל
& dices ad eos: Cùm ingressi fueritis ad terram, quam
ואמרת אלהם כי־[p]תבאו אל־הארץ אשר
ego ₰ *dans* vobis, & messueritis messem eius, & adducetis
אני נתן לכם וקצרתם את־קציתה והבאתם
Homer * *initij* messis vestræ ad sacerdotem
את־עמר ראשית קצירכם אל־הכהן׃
Et || *agitabit* Homer † ad *facies Domini ad* voluntatem vestram:
11 [q]והניף את־העמר לפני יהוה [r]לרצנכם
‡ *à crastino* cessationis eleuait illud sacerdos. Et facietis
12 ממחרת השבת [s]יניפנו הכהן׃ ועשיתם
in die ₰ *agitandi vos* Homer: agnum * *integrum filium*
ביום הניפכם את־העמר כבש תמים בן־
anni sui in ascensionem Domino. Et munus eius duas decimas
13 שנתו לעלה ליהוה׃ ומנחתו שני עשרנים

oblationem ignitam
gratiarū actionis
[a] ידה
[b] יתר
[c] צוה
Qui educo
[d] יצא
vt sim
[e] היה
Solennitates
[f] יעד
† quas ‡ Istæ sunt solennitates meæ. ₰ facies opus.
[g] יום [h] לאך
* sabbathum
|| Omne opus † Sabbathū est
‡ Istæ sunt solennitates
[i] ישב
[k] יעד
₰ Pesach est
[l] חגג [m] מץ
[n] יום
* Omne opus seruile
|| oblationem ignitam
[o] עשה
† erit ‡ Omne opus
[p] בוא
₰ do
* primitiarum || eleuabit † coram Domino secundum
[q] נוף [r] רצה
‡ in crastinum
[s] נוף
₰ qua eleuabitis
* immaculatum anniculum, in holocaustum

.quietis odorem † Domino ignitionem , oleo in confusæ ‖ similæ
סלת בלולה בשמן אשה ליהוה ריח [a]ניחח
,tostum § &,panem Et .Hin ‡ quartam vini eius libamen Et
14 ונסכה יין רביעת ההין: ולחם [b]וקלי
ad vsque ,huius diei corpus ‖ ad vsq. comedetis non teneram * spicam &
וכרמל לא תאכלו עד־עצם היום הזה עד
seculi † Statutum .vestri Dei appropinquationem vos adducere
[c]הביאכם את־קרבן אלהיכם [d]חקת עולם
.vestris habitaculis cunctis in vestris generationibus in
[e]לדרתיכם בכל [f]משבתיכם:
die à , cessationis ‡ crastino à vobis numerabitis Et
15 וספרתם לכם ממחרת השבת מיום
cessationes * Septem .eleuationis Homer vos adducere §
הביאכם את־עמר התנופה שבע שבתות
septimi sabbathi crastino à ‖ Vsque .erunt consummatæ
16 תמימת [g]תהיינה: עד ממחרת השבת השביעת
munus facietis appropinquare † & : dies quinquaginta numerabitis
תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה
panem adducetis vestris habitaculis Ex .Domino nouum
17 חדשה ליהוה: ממושבתיכם [h]תביאו לחם
,erunt similæ decimis duabus ‡ Duo .eleuationis
תנופה [i]שתים שני עשרנים סלת תהיינה
facietis appropinquare Et ‖ .Domino primitiæ coquentur fermento §
18 חמץ [k]תאפינה בכורים ליהוה: והקרבתם
iuuencus Et .anni filios integros * agnos septem panem super
על־הלחם שבעת כבשים תמימם בני שנה [l]ופר
,Domino ascensio ‖ erunt , duo arietes & , vnus bouis filius
בן־בקר אחד ואילם שנים יהיו עלה ליהוה
quietis odoris ignitio † ,eorum libamina & ,eorum munus &
ומנחתם ונסכיהם [m]אשה ריח־[n]ניחח
, peccatum in ‡ vnum ,capratum hircum facietis Et .Domino
19 ליהוה: [o]ועשיתם שעיר־עזים אחד לחטאת
.pacificorum sacrificium in anni filios § agnos duos &
ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים:
primitiarum panem .. super * eos sacerdos eleuabit Et
20 [p]והניף הכהן אתם על [q]לחם הבכרים
Sanctitas .agnis duobus super Domini facies ad ‖ eleuationem
תנופה לפני יהוה על־שני כבשים קדש
diei corpore in vocabitis † Et .sacerdoti Domino erunt
21 יהיו ליהוה לכהן: וקראתם בעצם היום
functionem Omnem ‡ .vobis erit sanctitatis Conuocatio .huius
הזה מקרא־קדש יהיה לכם כל־מלאכת
cunctis in seculi § Statutum .facietis non seruitutis
עבדה לא תעשו [q]חקת עולם בכל־
vos metendo in * Et .vestris generationibus in ,vestris habitaculis
22 [r]מושבתיכם [s]לדרתיכם: ובקצרכם
tui ‖ agri angulum finietis non , vestræ terræ messem
את־קציר ארצכם לא־תכלה פאת שדך
afflicto † : colliges non tuæ messis spicilegium & te metendo in ‡
בקצרך ולקט קצירך לא תלקט [t]לעני
.vester Deus Dominus Ego .eas relinques peregrino &
[u]ולגר תעזב אתם אני יהוה אלהיכם:
: dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
23 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
septimo mense In :dicendo , Israel filios ad Loquere
24 דבר אל־בני ישראל לאמר בחדש השביעי
, vociferationis memoriale ,requies vobis erit mensis vna in
באחד לחדש יהיה לכם שבתון זכרון [x]תרועה
non seruitutis functionem Omnem .sanctitatis conuocatio
25 מקרא־קדש: כל־מלאכת עבדה לא
.Domino ignitionem facietis appropinquare & ,facietis
תעשו והקרבתם אשה ליהוה:
; dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
26 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
expiationum dies huius septimi mensis decimo in Veruntamen
27 אך בעשור לחדש השביעי הזה יום הכפרים
affligetis & ; vobis erit sanctitatis Conuocatio .ipse
הוא מקרא־קדש יהיה לכם [x]ועניתם את־
.Domino ignitionem facietis accedere § & , vestras animas
נפשתיכם והקרבתם אשה ליהוה:
quia :huius diei corpore in ‖ facietis non functionem omnem * Et
28 וכל־מלאכה לא תעשו בעצם היום הזה כי

permixtæ
† in
[a] נוח
‡ partem
§ polentam
[b] קלה
* tritam
‖ eandemmet diem hanc, donec adducatis oblationem
† perpetuū erit
[c] בוא [d] חקק
[e] דור [f] ישב
‡ sabbathi,
§ qua adduxistis
* hebdomadæ plenæ
† ad crastinum hebdomadæ septimæ
[g] היה
† offeretis sacrificium
[h] בוא
‡ è
[i] שנה
§ cum
‖ Offeretisque cum placentis
[k] אפה
* immaculatos anniculos.
[l] פר
‖ holocaustum
† oblatio ignita
[m] אש [n] נוח
‡ pro peccato,
[o] עשה
§ anniculos
* cum placentis
[p] נוף
‖ coram Domino cum
† celebrabitis eundem diem hunc.
† omne opus seruile
‡ perpetuū erit
[q] חקק
* cum metetis
[r] ישב [s] דור
‖ vestri
† dum metetis & spicas remanentes
‡ pauperi
[t] ענה
[u] גור
iubilationis,
[x] רוע
Omne opus offeretis oblationem ignitam
est
[y] ענה
* offeretis oblationem ignitam
* omne opus
‖ ipsomet die isto.

facies ad ‖ vos super expiandum ad , ipse * expiationum dies
יום כפרים הוא לכפר עליכם לפני
non quæ anima omnis Quia .vestri Dei Domini
יהוה אלהיכם: 29 כי כל־הנפש אשר לא־
.suis populis è excidetur & , istius diei corpore in fuerit afflicta
תענה בעצם היום הזה ונכרתה מעמיה:
corpore in functionem omnem fecerit quæ anima omnis Et
30 וכל־הנפש אשר תעשה כל־מלאכה בעצם
interiori ex § ipsam animam faciam perdere &, , istius diei
היום הזה והאבדתי את־הנפש ההוא מקרב
Statutum ! facietis non functionem Omnem .sui populi
31 עמה: כל־מלאכה לא [a]תעשו [b]חקת
,vestris habitationibus cunctis in ,vestris generationibus in seculi §
עולם [c]לדרתיכם בכל [d]משבתיכם:
.vestras animas affligetis & : vobis hic * quietis Cessatio
32 שבת שבתון הוא לכם [e]ועניתם את־נפשתיכם
vesperam ad vsque vespera à ,vespera in mensis nona In
בתשעה לחדש בערב מערב עד־ערב
Dominus est locutus Et .vestro sabbatho † cessabitis
33 תשבתו שבתכם: וידבר יהוה
,Israel filios ad Loquere : dicendo ,Moseh ad
34 אל־משה לאמר: דבר אל־בני ישראל
,huius septimi mensis die decima quinta In : dicendo
לאמר בחמשה עשר יום לחדש השביעי הזה
.Domino diebus septem tegumentorum solennitas
[f]חג [g]הסכות שבעת ימים ליהוה:
functionem Omnem * .sanctitatis conuocatio § primo die In
35 ביום הראשון מקרא־קדש כל־מלאכת
facietis appropinquare ‖ diebus Septem .facietis non seruitutis
36 עבדה לא תעשו: שבעת ימים תקריבו
sanctitatis conuocatio octauo die in : Domino ignitionem
[h]אשה ליהוה ביום השמיני מקרא־קדש
Retentio ‖ .Domino ignitionem offeretis & : vobis erit
יהיה לכם והקרבתם אשה ליהוה עצרת
isti † .facietis non seruitutis functionem Omnem ipsa
37 הוא כל־מלאכת עבדה לא תעשו: אלה
Conuocationes eos vocabitis quos ‡ , Domini conuentus
[i]מועדי יהוה אשר־תקראו אתם מקראי
,ascensionem * , Domino ignitionem faciendum accedere § ad, sanctitatis
קדש להקריב אשה ליהוה עלה
suo die in diei verbum ‖ libamina & ,sacrificium munus &
ומנחה זבח ונסכים דבר־יום ביומו:
,vestra dona præter & , Domini sabbatha Præter
38 מלבד שבתת יהוה ומלבד [l]מתנותיכם
vestra spontanea omnia præter & , vestra vota omnia præter &
ומלבד כל־נדריכם ומלבד כל־נדבתיכם
decima quinta in Veruntamen .Domino dabitis † quæ
39 אשר תתנו ליהוה: אך בחמשה עשר
,terræ prouentum vos colligendo in , septimi mensis die
יום לחדש השביעי באספכם את־תבואת הארץ
prima die In .diebus septem Domini tripudium tripudiabitis
תחגו את־חג־יהוה שבעת ימים ביום הראשון
capietis Et .cessatio * octaua die in & , cessatio §
40 שבתון וביום השמיני שבתון: ולקחתם
curuitates , decoris ligni fructum primo die in vobis
לכם ביום הראשון [k]פרי עץ הדר [l]כפת
; torrentis salices & , complicati † ligni ramum & , palmarum
תמרים וענף עץ־עבת וערבי־נחל
.diebus septem vestri Dei Domini facies ad ‡ lætabimini &
ושמחתם לפני יהוה אלהיכם שבעת ימים:
diebus septem , Domino tripudium illud tripudiabitis § Et
41 [m]וחגתם אתו חג ליהוה שבעת ימים
mense In .vestris generationibus in seculi * Statutum .anno in
בשנה [n]חקת עולם [o]לדרתיכם בחדש
habitabitis tegumentis † In .illud tripudiabitis ‖ septimo
42 השביעי תחגו אתו: [p]בסכת [q]תשבו
habitabunt Israel in indigena Omnis .diebus septem
שבעת ימים כל־האזרח בישראל ישבו
quia , vestræ generationes sciant Vt .tegumentis ‡ in
43 בסכות: למען ידעו דרתיכם כי
me educendo in * , Israel filios feci habitare tegumentis § in
בסכות הושבתי את־בני ישראל [r]בהוציאי

* est,
‖ coram Domino Deo vestro.
ipsomet die isto,
omne opus eodemmet die isto,
§ è medio
Omne opus
[a] עשה
[b] חקק
§ perpetuū erit
[c] דור [d] ישב
* est
[e] ענה
† in
tabernaculorū erit
[f] חגג [g] סכך
§ erit
* Omne opus seruile
‖ offeretis oblationem ignitam
[h] אש
‖ Conuocatio sancta est. Cœtus est. Omne opus seruile
† Istæ sunt solennitates
† quas
[i] יעד
§ offerendum oblationem ignitam
* holocaustum, & sacrificium, hostiam,
‖ de die in diē,
[l] נתן
† tribuetis
quando congregaueritis
celebrabitis celebritatem
§ erit quies,
* requies erit §
ramos
[k] פרה [l] כפף
† densarum frondium,
‡ coram Domino Deo vestro
§ celebrabitis ipsam celebritatem
* perpetuū erit
[m] חגג
[n] חקק [o] דור
‖ celebrabitis eam.
† tabernaculis
[p] סכך [q] ישב
† tabernaculis.
§ tabernaculis
* quando eduxi
[r] יצא

,moriendo ,hominis animam omnem percusserit cùm vir Et
נכה[a] 17 ואיש כי [a]יכה כל־נפש אדם מות
Qui verò percusserit ,eam restituet ,animalis animam *percutiens* Et .moriatur
18 יומת: ומכה נפש־בהמה ישלמנה
maculam dederit cùm vir Et .anima pro animam
נתן[b] 19 נפש תחת נפש: ואיש כי־[b]יתן מום
.ei fiat sic ,fecit quod secundum :suum proximum in
בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו:
dentem ,oculo pro oculum ,fractura pro Fracturam
20 שבר תחת שבר עין תחת עין שן
dabitur sic ,hominem in maculam dederit quod Iuxta .dente pro
תחת שן כאשר יתן מום באדם כן ינתן
qui percusserit *percutiens* & :illud reddet ,animal *percutiens* Et ,eum in
21 בו: ומכה בהמה ישלמנה ומכה
;vobis erit vnum Iudicium .moriatur ,hominem
22 אדם יומת: משפט אחד יהיה לכם
.vester Deus Dominus ego quia :erit indigena sic peregrinus sicut
כגר כאזרח יהיה כי אני יהוה אלהיכם:
eduxerunt & ,Israel filios ad Mosch est locutus Et
23 וידבר משה אל־בני ישראל ויוציאו
castra eum obruerunt & ,*castrametationem* extra *ad* maledicentem
את־המקלל אל־מחוץ למחנה וירגמו אתו
Dominus præcepit quemadmodum fecerunt Israel filij Et .lapide
אבן ובני־ישראל עשו כאשר צוה יהוה
.Mosch
את־משה:

CAP. XXV. כה

,Sinai monte in Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה בהר סיני
:eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere :dicendo
בנה[c] 2 לאמר: דבר אל־[c]בני ישראל ואמרת אלהם
do ,vobis *dans* ego quam ,terram ad fueritis ingressi Cùm
בוא[d] כי [d]תבאו אל־הארץ אשר אני נתן לכם
annis Sex :Domino sabbathum terra sabbatizabit &
שנה[e] 3 ושבתה הארץ שבת ליהוה: שש [e]שנים
,tuam vineam putabis annis sex & .tuum agrum seminabis
תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך
‡ fructus *cessatio* * septimo anno in Et .eius *prouentum* ‡ colliges &
* sabbathum 4 ואספת את־תבואתה: ובשנה השביעת שבת
non tuum Agrum .Domino sabbathum ,terræ erit requiei
שבתון יהיה לארץ שבת ליהוה שדך לא
Per se nascentia grana tuæ messis *nascens Sponte* .putabis non tuam vineam & ,seres
5 תזרע וכרמך לא תזמר: את ספיח קצירך
.vindemiabis non tuarum separationum vuas & ,metes non
לא תקצור ואת־ענבי נזירך לא תבצר
terræ cessatio erit Et .terræ erit requiei annus
חיה[f] 6 שנת שבתון יהיה לארץ: [f]והיתה שבת הארץ
,tuæ ancillæ & ,tuo seruo & ,tibi ,vescendum ad vobis
לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך
.tecum peregrinantibus ,tuo aduenæ &,tuo mercenario &
ישב[g] גור[h] ולשכירך [g]ולתושבך [h]הגרים עמך:
bestiæ quæ est omnis erit ;tua terra in *quæ viuenti* & ,tuo animali Et
7 ולבהמתך ולחיה אשר בארצך תהיה כל־
septem tibi numerabis Et .vescendum ad eius prouentus
8 תבואתה לאכל: וספרת לך שבע
hebdomadas erunt & :vicibus septem annos septem ,annorum *sabbatha*
שבתת שנים שבע שנים שבע פעמים והיו
hebdomadarū quadraginta & nouem ,annorum *sabbathorum* septem dies tibi
יום[i] לך [i]ימי שבע שבתת השנים תשע וארבעים
mense in iubilationis tubam facies transire Et .anni
רוע[k] 9 שנה: והעברת שופר [k]תרועה בחדש
facietis transire:expiationum die in ,mensis decima in ,septimo
השביעי בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו
annum sanctificabitis Et .vestra terra vniuersa in tubam
10 שופר בכל־ארצכם: וקדשתם את שנת
cunctis terra in libertatem *vocabitis* ‡ & ,*annorum quinquaginta* †
† quinquagesimum: החמשים שנה וקראתם דרור בארץ לכל־
‡ prædicabitis *Vir* ‡ :reuertemini & ,vobis erit ipse Iobel:eius habitatoribus
‡ Vnusquisque ישביה יובל הוא תהיה לכם ושבתם איש
possessionem .reuertemini suam familiam ad *vir* & .suam *apprehensionem* ad
שוב[l] אל־אחזתו ואיש אל־משפחתו [l]תשבו:

.vester Deus Dominus Ego .Ægypti terra è eos
אתם מארץ מצרים אני יהוה אלהיכם:
filios ad Domini *statas ferias* Mosch est locutus Et — de solemnitatibus
44 וידבר משה את־[a]מעדי יהוה אל־בני
.Israel — ועד[a]
ישראל:

CAP. XXIIII. כד

:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
oliuæ oleum *te ad capiant &* ,Israel filiis Præcipe — vt afferant tibi
2 צו את־בני ישראל [b]ויקחו אליך שמן זית — לקח[b]
lucernam *faciendum ascendere* † ad luminari ‖ contusum purum — ‖ pro † accendendū
[c]זך כתית למאור [d]להעלת [e]נר — זכך[c] עלה[d]
conuentus ‡ tentorio in testimonij velum Extra .semper
3 תמיד: מחוץ לפרכת [f]העדת באהל מועד — נור[e] עוד[f]
Domini facies ad ‡ manè vsque vespera à Aharon eam disponet — ‡ ecclesiæ ‡ coram Dño.
יערך אתו אהרן מערב עד־בקר לפני יהוה
Super .vestris generationibus in *seculi* * Statutum .semper — * perpetuū erit
4 תמיד [g]חקת עולם לדרתיכם: על — חקק[g]
Domini facies ad ‖ lucernas disponet mundum candelabrum — ‖ coram Dño.
המנרה הטהרה יערך את־הנרות לפני יהוה
eam † coques & ,similam accipies Et .semper — † ex ea
5 תמיד: ולקחת סלת [h]ואפית אתה — אפה[h]
erit decimarum duarum :placentas duodecim
[i]שתים עשרה חלות שני עשרנים יהיה — שנה[i]
.*dispositionibus duabus* ‡ eas pones Et .vna placenta — ‡ duobus ordinibus.
6 החלה האחת: [k]ושמת אותם שתים מערכות
.*Domini facies ad** mundam mensam super *dispositiones* ‡ Sex — שום[k]
שש המערכת על השלחן הטהר לפני יהוה: — ‡ ordines * coram Dño.
panem *ad* † erit & ,mundum thus *dispositionem super dabis* ‖ Et — ‖ pones per ordinem † super
7 [l]ונתת על־המערכת לבנה זכה והיתה ללחם
die in sabbathi die In ‡ .Domino *ignitio* ‡ memoriale in — נתן[l]
8 לאזכרה אשה ליהוה: ביום השבת ביום — ‡ oblatio ignita ‡ Per singula sabbatha
filiis à ,semper *Domini facies ad** eum disponet *sabbathi*
9 השבת יערכנו לפני יהוה תמיד מאת בני־ — * coram Domino
,eius filii & Aharon erit Et .*seculi* ‖ fœdere Israel — ‖ sempiterno.
ישראל ברית עולם: [m]והיתה לאהרן ולבניו — היה[m]
sanctitatum sanctitas quia ,sancto loco in eum comedent &
ואכלהו במקום קדש כי קדש קדשים
.*seculi* ‡ statuto Domini *ignitionibus* ‡ de ei *hoc* † — † est ‡ oblationibus ignitis ‡ perpetuo.
הוא לו [n]מאשי יהוה חק־עולם:
viri filius *ipse &** ,Israelitidis mulieris filius est egressus Et
10 ויצא בן־[o]אשה ישראלית והוא בן־איש — אש[n] איש[o]
castrametatione ‖ in sunt iurgati & :Israel filiorum medio in ,Ægyptij — * qui erat ‖ castris
מצרי בתוך בני ישראל [p]וינצו במחנה
nuncupauit † Et .Israelita vir & ,Israelitidis filius — נצה[p] † protulit
11 בן הישראלית ואיש הישראלי: [q]ויקב — נקב[q]
.maledixit & .nomen Israelitidis mulieris filius
בן־האשה הישראלית את־השם ויקלל
Selomith eius matris nomen & .Mosch ad eum adduxerunt Et
[r]ויביאו אתו אל־משה ושם אמו שלמית — בוא[r]
custodia in eum posuerunt Et .Dan *tribui* Dibri filia — de tribu
12 בת־דברי [s]למטה־דן: [t]ויניחהו במשמר — נטה[s] ינח[t]
.Domini *ore super** eis *exponendum ad* ‡ — ‡ exponerent * iuxta sermonem
לפרש להם על־פי יהוה:
dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
13 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
,*castrametationem* ‖ extra *ad* maledicum Educ — ‖ castra.
14 [u]הוצא את־המקלל אל־מחוץ למחנה — יצא[u]
,eius caput super suas manus *audientes* omnes fulciant & — qui audierunt,
וסמכו כל־השמעים את־ידיהם על־ראשו
Israel filios ad Et .cœtus omnis eum lapident &
15 ורגמו אתו כל־[x]העדה: ואל־בני ישראל — יעד[x]
,suo Deo maledixerit cùm vir Vir :dicendo ,loquêris
תדבר לאמר איש איש כי־יקלל אלהיו
,Domini nomen *nuncupans Et* .*suum peccatum* portabit *&* — pœnam peccati sui. Blasphemans
16 ונשא חטאו: ונקב שם־יהוה
.cœtus omnis eū *in* lapidabunt Lapidando .morietur moriendo
מות יומת רגום ירגמו־בו כל־העדה — cùm blasphemauerit
,morietur ,nomen *eum nuncupando in* ,indigena sic ,peregrinus Sicut
[y]כגר כאזרח בנקבו שם יומת: — גור[y]

eius redemptio erit & , *muri* ciuitatis habitationis domum
בית־מושב עיר חומה והיתה גאלתו
erit *diebus* * ,eius venditionis *annum consummandum ad vsque* ‡
עד־תם שנת ממכרו ימים תהיה
complendum ad vsque ‖ fuerit redempta non si Et .eius redemptio
30 גאלתו׃ ואם לא־יגאל עד־מלאת
,ciuitate in † quæ domus consurget *&* ,*integrum annum sibi*
לו שנה תמימה וקם הבית אשר־בעיר
:eius generationes in illam ementi *excisionem ad murus non cui* ‡
אשר־לא חמה לצמיתת לקנה אתו לדרתיו
quibus *atriorum* ‡ domus Et .Iobel in egredietur non
31 לא יצא ביבל׃ ובתי החצרים אשר
: reputabitur † terræ agrum *super* ,*vndiquaque* ‖ murus *eis non* *
אין־להם חמה סביב על־שדה הארץ יחשב
ciuitatum Et .egredietur Iobel in & , ei erit redemptio
32 גאלה תהיה־לו וביבל יצא׃ וערי
seculi ‡ redemptio ,eorum possessionis vrbium domorum ,Leuitarum
הלוים בתי ערי אחזתם גאלת עולם
egredietur & ,Leuitis à redimet *qui* ‡ Et .Leuitis erit
33 תהיה ללוים׃ ואשר יגאל מן־הלוים ויצא
quia :Iobel in eius *apprehensionis* * ciuitas & , domus venditio
ממכר־בית ועיר אחזתו ביבל כי
filiorũ medio in ,eorum possessio *ipsa* ‖ , Leuitarum vrbium domus
בתי ערי הלוים הוא אחזתם בתוך בני
,vendetur non eorum ciuitatum suburbij ager Et .Israel
34 ישראל׃ ושדה מגרש עריהם לא ימכר
fuerit attenuatus cùm Et .eis *hoc seculi apprehensio* † quia
35 כי־אחזת עולם הוא להם׃ וכי־ימוך
;*eo in corroborabis* ‡ & ,tecum eius manus *nutauerit* ‡ & ,tuus frater
אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו
accipias Ne .tecum viuat *&* ‖ ,aduena & peregrinus
36 גר ותושב וחי עמך׃ אל־תקח
viuet & :tuo Deo à timebis & ; incrementum & vsuram *eo cum à* *
מאתו נשך ותרבית ויראת מאלהיך וחי
,vsuram ad ei dabis non tuũ Argentum .tecum tuus frater
37 אחיך עמך׃ את־כספך לא־תתן לו בנשך
Dominus Ego .tuum cibum dabis non incremento in &
38 ובמרבית לא־תתן אכלך׃ אני יהוה
,Ægypti terra è vos *feci exire* qui ,vester Deus
אלהיכם אשר־הוצאתי אתכם מארץ מצרים
vobis *existendum ad* * , Chenahan terram vobis *dandum ad* ‡
לתת לכם את־ארץ כנען להיות לכם
,tecum tuus frater fuerit attenuatus cùm Et .Deum in
39 לאלהים׃ וכי־ימוך אחיך עמך
.*serui seruitutem eo in facies seruire* † non,tibi *fuerit venditus* ‖&
ונמכר־לך לא־תעבד בו עבדת עבד׃
ad vsque:tecum erit aduena tanquam,mercenarius Tanquam
40 כשכיר כתושב יהיה עמך עד
,ipse *tecum* à egredietur Et .tibi seruiet Iobel annum
41 שנת היבל יעבד עמך׃ ויצא מעמך הוא
possessioné ad & , suã familiam ad reuertetur & , secum eius filij &
ובניו עמו ושב אל־משפחתו ואל־אחזת
quos , *ipsi* mei serui Quia .reuertetur suorum patrum
42 אבתיו ישוב׃ כי־עבדי הם אשר־
venditione vendêtur Non .Ægypti terra è *eos feci exire*
הוצאתי אתם מארץ מצרים לא ימכרו ממכרת
timebis *&* : *duritia in eum in* ‡ dominaberis Non .*serui*†
43 עבד׃ לא־תרדה בו בפרך ויראת
qui .tuam ancillam & , tuum seruum Et .tuo Deo à
44 מאלהיך׃ ועבדך ואמתך אשר
eis ab , *vos circum* quæ gentibus à tibi erunt
יהיו־לך מאת הגוים אשר סביבתיכם מהם
aduenarum filiis de insuper Et .ancillam & seruum emeris
45 תקנו עבד ואמה׃ וגם מבני התושבים
quæ eorum familia è & , emetis illis ab vobiscum *peregrinantium*
הגרים עמכם מהם תקנו וממשפחתם אשר
vobis erunt & :vestra terra in genuerunt quos ,vobiscum†
עמכם אשר הולידו בארצכם והיו לכם
vestris filiis ‡ ipsorummet eritis hæredes Et .possessionem in
46 לאחזה׃ והתנחלתם אתם לבניכם
operabimini eis in seculum † in possessioné hæreditandũ ad , vos post
אחריכם לרשת אחזה לעלם בהם תעבדו

Margin: muratæ, [a] ישב ‡ donec compleatur annus * per annum [b] תמם [c] יום impleto sibi anno perfecto, † est [d] קום [e] דור ‡ cui est murus absolutè לו ק ‡ villarum [f] בית * non est ‖ in circuitu, secundum † æstimabitur: ‡ perpetua [g] לוה * quando * possessionis ‖ est † possessio perpetua est [h] מוך ‡ declinauerit ‡ tenebis eum; [i] מוט [k] גור ‖ vt [l] חיה [m] לקח * ab eo [n] רבה eduxi [o] יצא ‡ vt darem * vt essem [p] נתן [q] היה ‖ vendiderit se † facies famulari eum famulatu seruili. [r] ישב te [s] שנה [t] שוב sunt eduxi [u] יצא † seruili. ‡ ei dare,sed sunt in circuitu vestro, [u] קנה qui peregrinantur [x] גור † est [y] ילד ‡ pro † perpetuũ eis vt seruis vtemini. [z] ירש

.vobis erit *annorum quinquaginta* annus ipse Iobel
11 יובל הוא שנת החמשים שנה תהיה לכם
neque , eius *nascentia sponte* metetis non & , seretis non
לא תזרעו ולא תקצרו את־ספיחיה ולא
sanctitas , est Iobel Quia .eius separationes vindemiabitis
12 תבצרו את־נזריה׃ כי יובל הוא קדש
.eius prouentum comedetis agro De .vobis erit
תהיה לכם מן־השדה תאכלו את־תבואתה׃
ad vnusquisque reuertemini isto Iobel anno In
13 בשנת היבל הזאת תשבו איש אל־
,tuo proximo venditionem vendideritis cùm Et .suã *apprehensionem*
14 אחזתו׃ וכי־תמכרו ממכר לעמיתך
vir opprimatis * ne , tui proximi manu è *acquirere* ‡ vel
או קנה מיד עמיתך אל־תונו איש
emes Iobel post annorum *numero In* ‖ .suum fratrem
15 את־אחיו׃ במספר שנים אחר היובל תקנה
,tibi vendet prouentuum annorum *numero in* † :tuo proximo à
מאת עמיתך במספר שני־תבואת ימכר־לך׃
,eius emptionem multiplicabis annorum *multitudinis os Ad* ‡
16 לפי רב השנים תרבה מקנתו
quia :eius emptionem minues annorum *paucitatis os ad* ‡ &
ולפי מעט השנים תמעיט מקנתו כי
decipietis non Et .tibi *vendens* * ipse prouentuum numerum
17 מספר תבואת הוא מכר לך׃ ולא תונו
quia : tuo Deo à timebis Et ,suum proximum vnusquisque
איש את־עמיתו ויראת מאלהיך כי
,mea statuta facietis Et .vester Deus Dominus ego
18 אני יהוה אלהיכם׃ ועשיתם את־חקתי
habitabitis & : ea facietis & , seruabitis mea iudicia &
ואת־משפטי תשמרו ועשיתם אתם וישבתם
,suum fructum terra dabit Et .*fiduciam ad* ‖ terram super
19 על־הארץ לבטח׃ ונתנה הארץ פריה
.eam super *confidentiam ad* † habitabitis & :saturitatem ad comedetis &
ואכלתם לשבע וישבתם לבטח עליה׃
? septimo anno in comedemus Quid ,dixeritis cùm Et
20 וכי תאמרו מה־נאכל בשנה השביעת
? nostrum prouentum colligemus neque ,seremus non en
הן לא נזרע ולא נאסף את־תבואתנו׃
,sexto anno in vobis ‡ meæ benedictioni præcipiam Et
21 וצויתי את־ברכתי לכם בשנה הששית
Seretisque .annis tribus ‡ prouentum faciet &
22 ועשת את־התבואה לשלש השנים׃ וזרעתם
: veteri prouentu de comedetis & , *octauum annum*
את השנה השמינת ואכלתם מן־התבואה ישן
, eius fructus *ventre ad vsque* , nonum annum ad vsque
עד השנה התשיעת עד־בוא תבואתה
quia ,*excisionem ad* vendetur non terra Et .vetus comedetis
23 תאכלו ישן׃ והארץ לא תמכר לצמתת כי־
.me apud vos aduenæ & peregrini Quoniam .terra *mihi*
לי הארץ כי־גרים ותושבים אתם עמדי׃
dabitis redemptionem vestræ *apprehensionis* terra omni in Et
24 ובכל ארץ אחזתכם גאלה תתנו
vendiderit & ,tuus frater fuerit attenuatus Cùm .*terra*
25 לארץ׃ כי־ימוך אחיך ומכר
, *eum ad* ‖ propinquus illud *redimens* * venerit & , sua possessione de ‡
מאחזתו ובא גאלו הקרב אליו
non cùm vir ‡ Et .sui fratris *venditionem* † redimet *&*
26 וגאל את ממכר אחיו׃ ואיש כי לא
inuenerit & , eius manus *attigerit &* ,*redimens ei erit*
יהיה־לו גאל והשיגה ידו ומצא
annos computabit Et .*eius redemptionis sufficientiam quasi* ‡
27 כדי גאלתו׃ וחשב את־שני
vendidit qui viro crescens restituet & ,eius venditionis
ממכרו והשיב את־העדף לאיש אשר מכר־
inuenerit non si Et .suam *apprehensionem* * ad redibit & : sibi
28 לו ושב לאחזתו׃ ואם־לא מצאה
manu in eius venditio erit & ,ei *reddendi sufficientiam* ‖ eius manus
ידו די השיב לו והיה ממכרו ביד
,Iobel in egredietur & : Iobel annum ad vsque , illam ementis
הקנה אתו עד שנת היובל ויצא ביבל
vendiderit cùm vir Et .suam possessionem ad reuertetur &
29 ושב לאחזתו׃ ואיש כי־ימכר

Margin: quinquagesimus per se nascentia grana [a] שנה [b] שוב possessionem ‡ emeritis * decipiatis vnusquisque [c] ינה ‖ Secundum numerum † Secundum numerum ‡ Secundũ multiplicationem [d] קנה ‡ secundum diminutionem * vendit [e] חקק [f] עשה ‖ confidenter. [g] פרה † confidenter ‡ pro [h] צוה ‡ pro anno octauo donec veniat absolutè, mea est [i] גור [k] ישב possessionis pro terra. [l] מוך ‡ aliquid * qui redimat ‖ sibi, [m] בוא † venale ‡ si non fuerit viro redemptor,sed apprehenderit [n] נשג ‡ ferè quod sufficit ad eius redemptionem. [o] שוב * possessionem ‖ quod sufficit ad restituendũ [p] שנה

coram vobis gladio.
vobis ex persequentur Et .gladium ad vestras facies ad cadent &
8 ונפלו לפניכם לחרב: ורדפו מכם
decem millia
: persequentur millia vobis ex centum & : centum , quinque
חמשה מאה ומאה מכם רבבה ירדפו
coram vobis gladio.
.gladium ad vestras facies ad vestri inimici cadent &
ונפלו איביכם לפניכם לחרב:
crescere
,vos faciam fructificare & , vos ad me vertam Et
פרה
9 ופניתי אליכם והפריתי אתכם
meum pactum statuam & :vos faciam multiplicare &
רבה
והרביתי אתכם והקימתי את בריתי
† quod veterascit: ‡ propter nouū educetis.
facie à ‡ vetus & :veterascens † vetus comedetis Et .vobiscum
10 אתכם: ואכלתם ישן נושן וישן מפני
‡ tabernaculū meum
:vestri medio in meam habitationem ‡ ponam Et .egredi facietis noui
11 חדש תוציאו: ונתתי משכני בתוככם
יצא נתן
* abominabitur
ambulabo Et .vos mea anima reprobabit* non &
12 ולא תגעל נפשי אתכם: והתהלכתי
mihi eritis vos & ; Deum in vobis ero & , vestri medio in
היה
בתוככם והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו לי
qui , vester Deus Dominus Ego .populum in
13 לעם: אני יהוה אלהיכם אשר
‖ eduxi
† vt non essetis
eis existendo non à † Ægypti terra è vos feci egredi‖
הוצאתי אתכם מארץ מצרים מהית להם
vos feci incedere & ,vestri iugi vectes confregi & : serui
מוט עלל
עבדים ואשבר מטת עלכם ואולך אתכם
הלך קום
feceritis neque ,mihi ‡ audieritis non si Et firmiter ‡
‡ erectà ceruice.
14 קוממיות: ואם לא תשמעו לי ולא תעשו
‡ me.
* dextera mea
meu decretu in* si Et .ista præcepta omnia
עשה צוה
15 את כל המצות האלה: ואם בחקתי
,vestra anima fuerit abominata mea iudicia si & ; reprobaueritis
חקק
תמאסו ואם את משפטי תגעל נפשכם
‖ vt non faciatis
† ad irritandum
irritum faciendum ad † ,mea præcepta omnia faciendum non ad‖
לבלתי עשות את כל מצותי להפרכם
פור
.vobis hæc faciam ego Etiam : meum pactum
16 את בריתי: אף אני אעשה זאת לכם
‡ corporis inflationem,
& , phthisim ‡ , terrorem vos super faciam visitare &
והפקדתי עליכם בהלה את השחפת ואת
‡ tabificam febrem quæ consumant
* afficiant
:animam afficientes* dolore & ,oculos consumentes ,essium ardorem ‡
הקדחת מכלות עינים ומדיבת נפש
כלה דאב
‖ frustra,
† iram meam
illud comedent & ,vestrum semen vacuum in ‖ seretis &
וזרעתם לריק זרעכם ואכלהו
נתן
coram cædemini &,vos in meas facies † dabo Et .vestri inimici
איביכם: ונתתי פני בכם ונגפתם לפני
‡ vobis
;vos odio habentes vos in ‡ dominabuntur & : vestris inimicis
רדה
17 איביכם ורדו בכם שנאיכם
‡ erit
* adhuc in his
hac ad usque * si Et .vos persequens ‡ non & , fugietis &
ונסתם ואין רדף אתכם: ואם עד אלה
נוס
‖ me
† vt corrigam
‡ propter
septies vos corripiendum ad † addam & ,mihi ‖ audieritis non
18 לא תשמעו לי ויספתי ליסרה אתכם שבע
superbiam conteram Et .vestra peccata super ‡
גאה
19 על חטאתיכם: ושברתי את גאון
& ,ferrum sicut vestros cælos dabo & ,vestræ fortitudinis
עזכם ונתתי את שמיכם כברזל ואת
‡ labor vester,
,vestra virtus ‡ vanum in consumetur Et .æs sicut vestra terram
תמם כוח
20 ארצכם כנחשה: ותם לריק כחכם
* fructū suum,
‖ arbor
terræ lignum ‖ & suam productionem* vestra terra dabit non &
ולא תתן ארצכם את יבולה ועץ הארץ
mecum ambulaueritis si Et .suum fructum dabit non
פרה
21 לא יתן פריו: ואם תלכו עמי
‡ ex aduerso,
vos super addam & ,mihi , audire volueritis nec ,occursu in †
קרה
קרי ולא תאבו לשמע לי ויספתי עליכם
אבה
mittam Et .vestra peccata iuxta , septies percussionem
נכה
22 מכה שבע כחטאתיכם: והשלחתי
‡ bestiam
‡ orbos faciet
succidet & ,vos orbabit ‡ & , agri viuentem ‡ vos in
בכם את חית השדה ושכלה אתכם והכריתה
חיה
desolabuntur & :vos minuet ac , vestrum animal
את בהמתכם והמעיטה אתכם ונשמו
שמם
,mihi fueritis eruditi non his in si Et .vestræ viæ
יסר
23 דרכיכם: ואם באלה לא תוסרו לי
* ex aduerso.
ambulabo Et .occursu * mecum ambulaueritis sed
קרה
24 והלכתם עמי קרי: והלכתי
* ex aduerso.
etiam vos percutiam & ,occursu in* vobiscum ego etiam
נכה
אף אני עמכם בקרי והכיתי אתכם גם

non suum fratrem in vir ,Israel filios vestros fratres in &
ובאחיכם בני ישראל איש באחיו לא
quisque fratri suo non dominabitur dure.
manus fuerit assecuta cum Et .duritia in eum in dominaberis
47 תרדה בו בפרך: וכי תשיג יד
נשג
tuus frater fuerit attenuatus & , tecum † aduenæ & , peregrini
גר ותושב עמך ומך אחיך
† qui est
stirpi vel ,tecum ‡ inquilino , peregrino se vendiderit & ,secum
48 עמו ונמכר לגר תושב עמך או לעקר
qui est
redemptio , se vendiderit Postquam : peregrini familiæ
משפחת גר: אחרי נמכר גאלה
.eum redimet eius fratribus è vnus : ei erit
תהיה לו אחד מאחיו יגאלנו:
siue ,eum redimet eius patrui filius siue ,eius patruus Siue
49 או דדו או בן דדו יגאלנו או
דוד בנה
est assecuta * aut : eum redimet eius familia è ,eius carnis superstite de
משאר בשרו ממשפחתו יגאלנו או השיגה
propinquus
‡ si adepta fuerit
suo emptore cum computabit Et .se redimet & ,eius manus
50 ידו ונגאל: וחשב עם קנהו
eo qui emit eum
argentum erit & : Iobel annum ad usque ,ei se vendi anno ab
משנת המכרו לו עד שנת היבל והיה כסף
quo se vendidit
erit mercenarij dies iuxta ;annorum numero in eius venditionis
ממכרו במספר שנים כימי שכיר יהיה
secundum numerum
restituet eorum os ad † , annis in multi ‖ adhuc Si .secum
פום
51 עמו: אם עוד רבות בשנים לפיהן ישיב
‖ multum fuerit
† secundū eos
parum si Et .suæ emptionis argento de suam redemptionem
52 גאלתו מכסף מקנתו: ואם מעט
רבב שוב
: ei computabit & ,Iobel annum ad usque annis in remanserit
נשאר בשנים עד שנת היבל וחשב לו
† possessio perpetua est
שנה
.suam redemptionem restituet ,eius annorum os iuxta
כפי שניו ישיב את גאלתו:
secundum annos eius,
non :secum erit annum in anni mercenarius Tanquam
53 כשכיר שנה בשנה יהיה עמו לא
annus in anno
non si Et .tuis oculis in duritia in ei dominabitur
54 ירדנו בפרך לעיניך: ואם לא
dure.
רדה
ipse , Iobel * anno in egredietur & his in se redemerit
יגאל באלה ויצא בשנת היבל הוא
.serui Israel filij mihi Quia .secum eius filij &
mei sunt
55 ובניו עמו: כי לי בני ישראל עבדים
גאל
.Ægypti terra è eos feci exire ‡ quos ipsi mei serui
sunt.
‡ eduxi
עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים
יצא
.vester Deus Dominus Ego
אני יהוה אלהיכם:

CAP. XXVI. כו

statuam & , sculptile & , vana vobis facietis Non
idola,
אלל
1 לא תעשו לכם אלילם ופסל ומצבה
עשה יצב
dabitis ‡ non speculationis † lapidem & , vobis erigetis non
† depictum
‡ ponetis
לא תקימו לכם ואבן משכית לא תתנו
קום שכה
Dominus ego Quia ,eum super vos incuruandum ad ‡ ,vestra terra in
‡ vt incuruetis vos ei.
בארצכם להשתחות עליה כי אני יהוה
נתן
meum sanctuarium & ,custodietis mea Sabbatha .vester Deus
2 אלהיכם: את שבתתי תשמרו ומקדשי
,ambulaueritis meis decretis in Si .Dominus Ego .timebitis
* reuerebimini.
3 תיראו אני יהוה: אם בחקתי תלכו
שחה ירא
:ea feceritis & ,seruaueritis mea præcepta &
חקק הלך
ואת מצותי תשמרו ועשיתם אתם:
צוה
terra dabit & ;suo tempore in vestras pluuias dabo Et
4 ונתתי גשמיכם בעתם ונתנה הארץ
.suum fructum dabit agri arbor & suam productionem ‖
‖ fructū suum
יבולה ועץ השדה יתן פריו:
פרה
vindemia & , vindemiam tritura vobis assequetur † Et
† apprehendet,
apud vos
5 והשיג לכם דיש את בציר ובציר
נשג דוש
vestrum panem comedetis & ; sementem apprehendet
ישיג את זרע ואכלתם לחמכם
.vestra terra in fiduciam ad ‡ habitabitis & , satietatem ad
‡ confidenter
לשבע וישבתם לבטח בארצכם:
: exterrens* non & ,iacebitis & ‡ ,terra in pacem dabo Et
‡ dormietis autem
* erit
6 ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד
non gladius & ,terra è malam viuentem ‖ faciam cessare &
‖ bestiam
והשבתי חיה רעה מן הארץ וחרב לא
שבת רוע
;vestros inimicos persequemini Et .vestra terra in † transibit
† per terram vestram
7 תעבר בארצכם: ורדפתם את איביכם

vos super inducam Et .vestra peccata super septies ego propter
25 אני שבע על־חטאתיכם׃ [a]והבאתי עליכם
[a]בוא
ad colligemini & ,fœderis vindictam vindicantem gladium
vltorem vltionis
חרב נקמת נקם־ברית ונאספתם אל־
,vestri medio in pestilentiam mittam Et .vestras ciuitates
עריכם ושלחתי דבר בתוככם
virgam ‡ vobis me frangendo In † .inimici manu in dabimini || &
|| trademini † Dum confregero ‡ baculum
26 [b]ונתתם ביד־אויב׃ בשברי לכם [c]מטה־
elibano in vestrum panem mulieres decem coquent & , panis
[b]נתן [c]נטה
לחם [d]ואפו עשר [e]נשים לחמכם בתנור
[d]אפה
,comedetis & :pondere in vestrum panem reddéntque ,vno
אחד [f]והשיבו לחמכם במשקל ואכלתם
[e]אנש [f]שוב
,mihi ‡ audieritis non hoc In si Et .saturabimini non &
‡ me
27 ולא תשבעו׃ ואם־בזאת לא תשמעו לי
vobiscum ambulabo Et :occursu in * mecum ambulaueritis sed
* ex aduerso
28 והלכתם עמי בקרי׃ והלכתי עמכם
septies ego etiam vos corripiam & :occursu feruore || in
|| furore ex aduerso,
[g]בחמת־קרי ויסרתי אתכם אף־אני שבע
[g]יחם
,vestrorum filiorum carnem comedetis Et .vestra peccata super †
† propter
29 על־חטאתיכם׃ ואכלתם בשר בניכם
dissipabo Et .comedetis vestrarum filiarum carnem &
30 ובשר בנתיכם תאכלו׃ והשמדתי את־
ponam & : vestra solis simulachra succidam & ,vestra excelsa
imagines vestras,
[h]במתיכם והכרתי את־חמניכם ונתתי
[h]במה
,vestrarum contaminationum || cadauera super vestra cadauera
את־פגריכם על־פגרי גלוליכם
|| idolorum vestrorum:
dabo Et .vos mea anima abominabitur &
31 וגעלה נפשי אתכם׃ ונתתי את־
,vestra sanctuaria desolabo & , solitudinem vestras ciuitates
in desolationem,
עריכם חרבה והשמותי את־מקדשיכם
ego desolabo Et .vestræ quietis odore in odorabo non &
odorem
32 ולא אריח בריח [i]ניחחכם׃ והשמתי אני
[i]נוח
vestri inimici eam super obstupescéntque :terram
את־הארץ ושממו עליה איביכם
,gentes in dispergam vos Et .ea in habitantes
qui habitant
33 הישבים בה׃ ואתכם אזרה בגוים
,desolata vestra terra erit Et .gladium vos post euacuabo &
euaginabo
והריקתי אחריכם חרב והיתה ארצכם שממה
terra volet ‡ Tunc .solitudo erunt vestræ ciuitates &
in destructionem,
34 ועריכם יהיו חרבה׃ אז תרצה הארץ
vos || & ,fuerit desolata * diebus cunctis suas cessationes ‡
‡ perficiet ‡ sabbatha sua, * quibus || eritis
את־[k]שבתתיה כל ימי השמה ואתם
volet † & ,terra cessabit || Tunc .vestrorũ inimicorum terra in
[k]שבת
בארץ איביכם אז תשבת הארץ והרצת
,requiescet ,fuerit desolata ‡ diebus Omnibus .suas cessationes
|| requiescet † perficiet sabbatha sua
35 את־שבתתיה׃ כל־ימי השמה תשבת
vos habitando in * ,vestris cessationibus ‡ in cessauit non quibus
‡ quibus ‡ sabbathis * cùm habitastis in ea.
את אשר לא־שבתה בשבתתיכם [l]בשבתכם
molliciem † inducam & ,vobis in relictis || Et .eam super
[l]ישב [m]בוא
36 עליה׃ והנשארים בכם [m]והבאתי מרך
eos persequetur & :eorum inimicorum terris in ,eorum cor in
|| qui remanserint † teneritudinem
בלבבם בארצת איביהם ורדף אתם
cadent & ,gladij fugam fugient & , impulsi folij vox ||
‡ sonus
קול עלה נדף [n]ונסו מנסת־חרב ונפלו
[n]נוס
suum fratrem in vnusquisque impingent Et .persequens ‡ non &
‡ erit qui persequatur.
37 ואין רדף׃ וכשלו איש־באחיו
vobis erit non & : * non persequens & ,gladij facie à tanquam
* erit:
כמפני־חרב ורדף אין ולא־תהיה לכם
peribitis Et .vestrorum inimicorum conspectus ad || erectio
|| coram inimicis vestris,
38 תקומה לפני איביכם׃ ואבדתם
.vestrorum inimicorum terra vos comedet † & ,gentibus in
† consumet
בגוים ואכלה אתכם ארץ איביכם׃
terris in ,sua peruersitate in contabescent vobis in reliqui ‡ Et
‡ qui remanserint ex vobis, dissoluentur propter iniquitates,
39 והנשארים בכם [o]ימקו [p]בעונם בארצת
suorum patrum iniquitatibus in ‡ etiam & : vestrorum inimicorum
[o]מקק [p]עוה
איביכם ואף בעונת אבתם
,suam iniquitatem confitebuntur Et .liquefient secum
‡ propter iniquitates
אתם ימקו׃ [q]והתודו את־עונם
[q]ידה
suam præuaricationem iuxta suorum patrum iniquitatem &
40 ואת־עון אבתם במעלם
ambulauerunt qua etiam & me in sunt præuaricati qua
אשר מעלו־בי ואף אשר־הלכו

.casu in ‡ eis cum ambulabo ego Etiam .casu in ‡ mecum
‡ ex aduerso
41 עמי [a]בקרי׃ אף־אני [b]אלך עמם בקרי
[a]קרה [b]הלך
tunc vel : eorum inimicorum terram in eos inducam Et
והבאתי אתם בארץ איביהם או־אז
volent tunc & ,incircuncisum eorum cor se humiliabit
expiabunt
יכנע לבבם הערל ואז [c]ירצו את־
[c]רצה
,Iabacob * mei pacti recordabor Et .suam iniquitatem
* cum
42 עונם׃ וזכרתי את־בריתי יעקוב
Abraham ‡ mei pacti etiam & ,Ischac ‡ pacti mei etiam &
‡ cum
ואף את־בריתי יצחק ואף את־בריתי אברהם
relinquetur terra Et ,ero memor terræ & ,recordabor
43 אזכר והארץ אזכר׃ והארץ תעזב
ipsi & , eis ab desolando in ,suas cessationes volet & ,eis ab
perficiet sabbatha sua,quando desolata fuerit
מהם [c]ותרץ את־שבתתיה [d]בהשמה מהם והם
meis iudiciis in * quòd eo in & quòd eo ,suam iniquitatem volent ‡
‡ expiabunt * iudicia mea
ירצו את־עונם יען וביען במשפטי
[d]שמם
.eorum anima est abominata mea decreta & ,reprobauerunt
מאסו ואת־[e]חקתי געלה נפשם׃
[e]חקק
suorũ inimicorum terra in eos existendo in istud quoque etiam || Et
|| esto id ita sit, tamen cùm essent
44 ואף־גם־זאת [f]בהיותם בארץ איביהם
[f]היה
,eos conficiendos ad † eos sum abominatus non & , eos reprobaui non
† vt consumerem
לא־מאסתים ולא־געלתים [g]לכלתם
[g]כלה [h]פור
Dominus ego Quia : eis cum meum pactum irritum faciẽdũ ad
[h]להפר בריתי אתם כי אני יהוה
,primorum pacti eius recordabor Et .eorum Deus
45 אלהיהם׃ וזכרתי להם ברית ראשנים
,gentium oculis in Ægypti terra è eos feci exire quos
eduxi
אשר [i]הוצאתי־אתם מארץ מצרים לעיני הגוים
[i]יצא
.Dominus Ego .Deum in eis existendum ad
vt essem
להיות להם לאלהים אני יהוה׃
dedit quæ leges & ,iudicia & ,decreta ‡ Hæc
‡ sunt
46 אלה החקים והמשפטים [k]והתורת אשר נתן
[k]ירה
,Sinai monte in , Israel filios inter & ,se inter Dominus
יהוה בינו ובין בני ישראל בהר סיני
.Moseh manu in
per manum
ביד־משה׃

CAP. XXVII. כז

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
Vir : eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם איש
:Domino animarum tua ordinatione in votum separauerit cùm
si permutare voluerit votum secundum æstimationem
כי יפלא נדר [l]בערכך נפשת ליהוה׃
,annorum viginti filio à masculi ,tua ordinatio ‡ erit Et
[l]ערך
3 והיה ערכך הזכר מבן עשרים שנה
‡ æstimatio
tua ordinatio ‡ erit & ,annorum sexaginta filium ad vsque &
ועד בן־ששים שנה והיה ערכך
.sanctitatis seclo in argenti secli quinquaginta
secundum seclum
חמשים שקל כסף בשקל הקדש׃
.secli triginta tua ordinatio ‡ erit & ,ipsa † femina si Et
† fuerit ‡ æstimatio
4 ואם־נקבה הוא והיה ערכך שלשים שקל׃
viginti filium ad vsque ,& annorum quinque filio à si Et
5 ואם מבן־חמש שנים ועד בן־עשרים
: secli viginti masculi tua ordinatio erit & , annorum
æstimatio
שנה והיה ערכך הזכר עשרים שקלים
,mensis filio à si Et .secli decem feminæ &
6 ולנקבה עשרת שקלים׃ ואם מבן־חדש
tua ordinatio erit & , annorum quinque filium ad vsque &
æstimatio
ועד בן־חמש שנים והיה ערכך
,tua ordinatio feminæ & : argenti secli quinque , masculi
æstimatio
הזכר חמשה שקלים כסף ולנקבה ערכך
sexaginta filio à si Et .argenti secli tres
7 שלשת שקלים כסף׃ ואם מבן־ששים
,tua ordinatio erit & : masculus si , supra & annorum
æstimatio
שנה ומעלה אם־זכר והיה ערכך
.secli decem , feminæ & : secli quindecim
חמשה עשר שקל ולנקבה עשרה שקלים׃
eum faciet stare ,tua ordinatione ab ipse est attenuatus si Et
Pauperior est æstimatione
8 ואם־מך הוא מערכך והעמידו

os Super ‡ .sacerdos eum faciet ordinare † & ,sacerdote coram
לִפְנֵי הַכֹּהֵן וְהֶעֱרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן עַל־פִּי
.sacerdos eum faciet ordinare ‡ , vouentis manus apprehendet quod
אֲשֶׁר ᵃתַּשִּׂיג יַד הַנֹּדֵר יַעֲרִיכֶנּוּ הַכֹּהֵן׃
appropinquationem eo ex facient appropinquare quo* animal si Et
9 וְאִם־בְּהֵמָה אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן
.sanctitas erit Domino eo ex dederit quo || omne ,Domino
לַיהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ לַיהוָה יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ׃
bonum ,illud commutabit neque ,illud permutabit Non
10 לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא־ᵇיָמִיר אֹתוֹ טוֹב
comutauerit cõmutando si Et .bono in † malum vel ,malo in †
ᶜבְּרָע אוֹ־רַע בְּטוֹב וְאִם־הָמֵר יָמִיר
erit eius commutatio ‡ & ,illud erit & ,animali in ‡ animal
בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה־הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה־
non quo ,immundum animal omne* si Et .sanctitas
קֹּדֶשׁ׃ וְאִם כָּל־בְּהֵמָה טְמֵאָה אֲשֶׁר לֹא־ 11
statuet & ,Domino appropinquationem eo ex facient appropinquare
יַקְרִיבוּ מִמֶּנָּה קָרְבָּן לַיהוָה וְהֶעֱמִיד
sacerdos ordinabit ‡ Et .sacerdotis aspectui ad † animal
12 אֶת־הַבְּהֵמָה לִפְנֵי הַכֹּהֵן׃ וְהֶעֱרִיךְ הַכֹּהֵן
,tuam ordinationem iuxta : malum inter & bonum inter ‡ illud
אֹתָהּ בֵּין טוֹב וּבֵין רָע כְּעֶרְכְּךָ
,illud redemerit redimendo si Et .erit sic ,sacerdos o
13 הַכֹּהֵן כֵּן יִהְיֶה׃ וְאִם־גָּאֹל יִגְאָלֶנָּה
.tuam ordinationem super || eius * quintam addet &
וְיָסַף חֲמִישִׁתוֹ עַל־עֶרְכֶּךָ׃
sanctitatem suam domum sanctificauerit cùm vir Et
14 וְאִישׁ כִּי־יַקְדִּשׁ אֶת־בֵּיתוֹ קֹדֶשׁ
,malam inter & bonam inter † sacerdos eam ordinabit † & ,Domino
לַיהוָה וְהֶעֱרִיכוֹ הַכֹּהֵן בֵּין טוֹב וּבֵין ᵈרָע
,constabit * sic ,sacerdos eam ordinauerit ‡ quod secundum
כַּאֲשֶׁר יַעֲרִיךְ אֹתוֹ הַכֹּהֵן כֵּן יָקוּם׃
addet & ,suam domum redemerit sanctificans si Et
15 וְאִם־הַמַּקְדִּישׁ יִגְאַל אֶת־בֵּיתוֹ וְיָסַף
.ipsi erit & ,eum super tua ordinationis || argenti quintam
חֲמִישִׁית כֶּסֶף־עֶרְכְּךָ עָלָיו וְהָיָה לוֹ׃
vir sanctificauerit suæ apprehensionis ‡ agro de † si Et
16 וְאִם מִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ אִישׁ
thomer semen* ,eius seminis os ad ‡ tua æstimatio erit & ,Domino
לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ לְפִי זַרְעוֹ זֶרַע חֹמֶר
.argenti seclis quinquaginta in hordeorum
שְׂעֹרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כָּסֶף׃
.suum agrum sanctificauerit Iobel anno ab Si
17 אִם־ᵉמִשְּׁנַת הַיֹּבֵל יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ
Iobel post si Et .stabit † tuam ordinationem || iuxta
18 כְּעֶרְכְּךָ יָקוּם׃ וְאִם־אַחַר הַיֹּבֵל
sacerdos ei supputabit & , suum agrum sanctificauerit
יַקְדִּישׁ שָׂדֵהוּ וְחִשַּׁב־לוֹ הַכֹּהֵן אֶת־
annum ad vsque ,residuorum annorum os super argentum
הַכֶּסֶף עַל־פִּי הַשָּׁנִים הַנּוֹתָרֹת עַד שְׁנַת
redimendo si Et .tua ordinatione de diminuetur & ; Iobel
19 הַיֹּבֵל וְנִגְרַע מֵעֶרְכֶּךָ׃ וְאִם־גָּאֹל
quintam ‡ addet & ; eum sanctificans † agrum redemerit
יִגְאַל אֶת־הַשָּׂדֶה הַמַּקְדִּישׁ אֹתוֹ וְיָסַף חֲמִשִׁית
.ei stabit * & ,eum super tua ordinationis ‡ argenti
כֶּסֶף־עֶרְכְּךָ עָלָיו ᵍוְקָם לוֹ׃
vendiderit si & ,agrum redemerit non si Et
20 וְאִם־לֹא יִגְאַל אֶת־הַשָּׂדֶה וְאִם־מָכַר אֶת־
erit Et vltrà redimetur non alteri viro agrum
21 הַשָּׂדֶה לְאִישׁ אַחֵר לֹא יִגָּאֵל עוֹד׃ וְהָיָה

† æstimare ‡ Secundum quod apprehendit ‡ æstimabit
ᵃנָשַׂג
* fuerit de quo offerunt oblationem || de quo
ᵇמִיר † pro
ᶜרוּעַ † cum ‡ quod commutatum est cum eo * fuerit || de quo non offerunt oblationem
‡ coram sacerdote † æstimabit ‡ tam bonum quàm malum,
* partem || secundum æstimationem
† æstimabit ‡ tam bonam quàm malam,
ᵈרוּעַ ‡ æstimauerit * confirmabitur.
|| secundum æstimationem tuam † quidpiam ‡ possessionis
‡ secundum sementem * sementis coro
ᵉשָׁנָה || æstimationem † confirmabitur.
secundum annos qui remanent
ᶠיֶתֶר
† qui sanctificauit ‡ quintam partem ‡ secundum æstimationem tuam * confirmabitur
ᵍקוּם

ager sicut ,Domino sanctitas ,Iobel in eum exeundo in ager
הַשָּׂדֶה ᵃבְּצֵאתוֹ בַיֹּבֵל קֹדֶשׁ לַיהוָה כִּשְׂדֵה
si Et .eius apprehensio erit sacerdoti : anathematis
הַחֵרֶם לַכֹּהֵן תִּהְיֶה אֲחֻזָּתוֹ׃ 22 וְאִם אֶת־
,suæ possessionis agro de † non qui ,suæ emptionis agrum
שְׂדֵה ᵇמִקְנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ
sacerdos ei supputabit Et .Domino sanctificauerit
23 יַקְדִּישׁ לַיהוָה׃ וְחִשַּׁב־לוֹ הַכֹּהֵן אֵת
dabitque : Iobel annum ad vsque tua ordinationis numerum
ᶜמִכְסַת הָעֶרְכְּךָ עַד שְׁנַת הַיֹּבֵל וְנָתַן אֶת־
.Domino sanctitatem ,ipsa die in tuam ordinationem
הָעֶרְכְּךָ בַּיּוֹם הַהוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה׃
eum emit quem ad ager reuertetur Iobel anno In
24 בִּשְׁנַת הַיּוֹבֵל יָשׁוּב הַשָּׂדֶה לַאֲשֶׁר קָנָהוּ
tua ordinatio ‡ omnis Et .terræ possessio ipsi quem ad ,eo ab
מֵאִתּוֹ לַאֲשֶׁר־לוֹ אֲחֻזַּת הָאָרֶץ׃ 25 וְכָל־עֶרְכְּךָ
.Sechel erit obolorum Viginti .sanctuarij seclo in erit
יִהְיֶה בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה יִהְיֶה הַשָּׁקֶל׃
Domino primitiabitur quod primogenitum Veruntamen
26 אַךְ־בְּכוֹר אֲשֶׁר יְבֻכַּר לַיהוָה
,agnus siue ,bos siue illud vir sanctificabit non animali in
בִּבְהֵמָה לֹא־יַקְדִּישׁ אִישׁ אֹתוֹ אִם־שׁוֹר אִם־שֶׂה
redimet & ,immundo animali in ‡ si Et .ipse † Domino
לַיהוָה הוּא׃ 27 וְאִם בַּבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה וּפָדָה
non si & :eam super eius ‡ quintam addet & ,tua æstimatione in
בְעֶרְכֶּךָ וְיָסַף חֲמִשִׁתוֹ עָלָיו וְאִם־לֹא
Veruntamen .tua æstimatione in vendetur & ,redimatur
יִגָּאֵל וְנִמְכַּר בְּעֶרְכֶּךָ׃ 28 אַךְ
omnibus ex Domino vir occidet quam occisionem omnem
כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל־
eius possessionis agro ab & ,animali & ,homine ab ,ei ‡ quæ
אֲשֶׁר־לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ
sanctitas anathema Omne .redimetur neque ,vendetur non
לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל־חֵרֶם קֹדֶשׁ־
quod charem Omne .Domino ipsum ‡ sanctitatum
29 קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה׃ כָּל־חֵרֶם אֲשֶׁר
.morietur moriendo : redimetur non homine ab occidetur
יָחֳרַם מִן־הָאָדָם לֹא יִפָּדֶה מוֹת יוּמָת׃
fructu de terræ semine de terræ decima omnis Et
30 וְכָל־מַעְשַׂר הָאָרֶץ ᵈמִזֶּרַע הָאָרֶץ מִפְּרִי
. Domino sanctitas ;illud Domino ,ligni
הָעֵץ לַיהוָה הוּא קֹדֶשׁ לַיהוָה׃
eius † quintam,sua decima de vir redemerit redimendo si Et
31 וְאִם־גָּאֹל יִגְאַל אִישׁ מִמַּעַשְׂרוֹ חֲמִשִׁיתוֹ
omnis ,pecoris & ,bouis decima omnis Et .eam super addet
יֹסֵף עָלָיו׃ 32 וְכָל־מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל
sanctitas erit decimum ,virga sub transibit quod
אֲשֶׁר־יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ
non & ,malum ad bonum inter quæret Non .Domino
33 לַיהוָה׃ לֹא יְבַקֵּר בֵּין־טוֹב ᵉלָרַע וְלֹא
,illud commutauerit commutando si Et .illud permutabit
יְמִירֶנּוּ וְאִם־הָמֵר יְמִירֶנּוּ
non ,sanctitas erit ,eius commutatio & . illud erit &
וְהָיָה־הוּא ᶠוּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה־קֹּדֶשׁ לֹא
redimetur.
יִגָּאֵל׃
Moseh ‡ Dominus præcepit quæ præcepta † Ista
34 אֵלֶּה ᵍהַמִּצְוֹת אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה
Sinai monte in ,Israel filios ad
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינָי׃

cùm exierit ᵃיָצָא possessio
† est ᵇקָנָה
æstimationis ᶜכָּסַס æstimationem
eum à quo iste emit, ad eum cuius est ‡ æstimatio
est
offertur
ouis,
‡ est. ‡ fuerit ex animalibus immundis. ‡ partem
omnis consecratio, quam consecrabit ‡ sunt
Omnis consecratio
‡ erit * Omnis consecratio quæ consecrabitur
ᵈפְּרִי arboris, Domini est.
‡ partem
boum, & ouium, & cuiuscunq. animalis quod transit
vtrum bonum an malum, ᵉרוּעַ
ᶠמוּר
† sunt ‡ per ᵍצָוָה

נִשְׁלַם סֵפֶר וַיִּקְרָא

Finis libri Leuitici.

LIBER NVMERI,

HEBRAICE וידבר,

ID EST, ET LOCVTVS EST.

CAPVT I. א

ET

Mosch ad Dominus est locutus

1 וידבר יהוה אל־משה

tabernaculo in , Sinai deserto in

במדבר סיני באהל

, secundi mensis vna in , conuentus

מועד באחד לחדש [a] השני

eos egrediendo , secundo anno in

בשנה השנית [b] לצאתם

omnis caput Tollite ‖ : dicendo , Ægypti terra è

2 מארץ מצרים לאמר : [c] שאו את־ראש כל־

,suorum patrum domui ‡ , suas familias ad † Israel filiorum coetus

עדת בני־ישראל למשפחתם לבית אבתם

.sua capita ad * masculum omnem, nominum numero in ‡

במספר שמות כל־זכר לגלגלתם :

egredientem omnem ; suprà & ,annorum viginti filio A

3 מבן עשרים שנה ומעלה כל־יצא

tu ,suos exercitus ad ‡ eos visitabitis † .Israel in exercitum ‖

צבא בישראל תפקדו אתם לצבאתם אתה

.tribui vir vir ‡ erunt vobiscum Et . Aharon &

4 ואהרן : ואתכם [d] יהיו איש איש [e] למטה

† hæc Et .ipse ‖ suorum patrum domus caput * Vir

5 איש ראש לבית־אבתיו הוא : ואלה

, Reuben Ipsi ‡ .vobiscum stabunt qui virorum nomina

שמות האנשים אשר יעמדו אתכם לראובן

filius Selumiel , Simhon Ipsi ‡ .Sedeur filius Elisur

6 אליצור בן־שדיאור : לשמעון שלמיאל בן־

. Hamminadab filius Nachson , Iehudah Ipsi * .Saddai Suri

7 צורישדי : ליהודה נחשון בן־עמינדב :

.Suhar filius Nethanel . Issachar ‖

8 ליששכר נתנאל בן־צוער :

.Chelon filius Eliab , Zebulun †

9 לזבולן אליאב בן־חלן :

: Hammihud filius Elisamah Ephraim Ipsi ‡ .Ioseph Filiis ‡

10 לבני יוסף לאפרים אלישמע בן־עמיהוד

.Pedadsur filius Ghamliel Menasseh ‡

למנשה גמליאל בן־פדהצור :

.Chidhoni filius Abidan , Biniamin Ipsi *

11 לבנימן אבידן בן־גדעני :

. Hamisaddai filius , Achihezer , Dan ‖

12 לדן אחיעזר בן־עמישדי :

.Hochran filius Paghiel , Aser †

13 לאשר פגעיאל בן־עכרן :

. Dehuel filius Eliasaph , Ghad ‡

14 לגד אליסף בן־דעואל :

. Henan filius Achirah .Naphtali ‡

15 לנפתלי אחירע בן־עינן :

,suorum patrum tribuum prælati , œtus conuocati * Isti

16 אלה קריאי העדה נשיאי [f] מטות אבותם

,Aharon & Mosch accepit Et .ipsi Israel millium capita ‖

17 ראשי אלפי ישראל הם : [g] ויקח משה ואהרן

.nominibus in sunt nuncupati † qui ,istos viros

את האנשים האלה אשר נקבו בשמות :

mensis vna in fecerunt congregare cœtum omnem Et

18 ואת כל־[h] העדה הקהילו באחד לחדש

domui ‡ ,suas familias super se adgenerarunt ‡ & secundi

[i] השני ויתילדו על־משפחתם לבית

annorum viginti filio à , nominum numero in * , suorum patrum

אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה

Dominus præcepit Quemadmodum .sua capita ad ‖ , suprà &

19 ומעלה לגלגלתם : כאשר צוה יהוה

Marginal notes: ecclesiæ, — [a] שנה quo egressi sunt — [b] יצא ‖ Capite summam — [c] נשא † per ‡ per domum ‡ secundum numerum * per — ‖ ad pugnam † numerabitis ‡ per ‡ singuli viri per tribus. — [d] היה [e] נטה * princeps ‖ erit. † sunt ‡ De — ‡ De — * De — ‖ De — † De — ‡ De — ‡ De — * De — ‖ De — † De — ‡ De — ‡ De * sunt maiores synagogæ, principes — קרואי ק — [f] נטה ‖ & duces † numerati sunt per nomina. — [g] לקח [h] יעד ‡ ostensæ sunt genealogiæ eorum per ‡ per domum — [i] שנה * iuxta numerum ‖ per

fuerunt Et .Sinai deserto in eos visitauit & , Mosch

20 את־משה ויפקדם במדבר סיני : ויהיו

,eorum ‡ generationes † , Israel primogeniti Reuben filij

בני־ראובן בכר ישראל תולדתם

numero in * , suorum patrum domum ad ‡ , suas familias ad ‡

למשפחתם לבית אבתם במספר

,annorum viginti filio à masculus omnis ,sua capita ad ‖ , nominu

שמות לגלגלתם כל־זכר מבן עשרים שנה

virga ‡ eorum Visitati .exercitum † egrediens omnis .supra &

21 ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם למטה

.quingenti & , millia quadraginta & sex . Reuben

ראובן ששה וארבעים אלף וחמש [a] מאות :

, suas familias ad * ,suas generationes * , Simhon filiis Ipsis ‡

22 לבני שמעון תולדתם למשפחתם

,nominum numero in ‡ eius visitati † ,suorum patrum domum ad

לבית אבתם פקדיו במספר שמות

,annorum viginti filio à masculus omnis , sua capita ad *

לגלגלתם כל־זכר מבן עשרים שנה

tribui ‖ eorum Visitati * .pugnam egrediens omnis , supra &

23 ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם למטה

. trecenti & , millia quinquaginta & , nouem ,Simhon

שמעון תשעה וחמשים אלף ושלש מאות :

domum ad *,suas familias ad,eorum ‡ generationes ‡ Ghad Filiis †

24 לבני גד תולדתם למשפחתם לבית

annorum viginti filio à , nominum numero in ‖ ,suorum patrum

אבתם במספר שמות מבן עשרים שנה

eorum Visitati .exercitum † egrediens omnis , supra &

25 ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם

sexcenti & , millia quadraginta & quinque , Ghad tribui ‡

למטה גד חמשה וארבעים אלף ושש מאות

eorum ‖ generationes * Iehudah Filiis ‡ .quinquaginta &

26 וחמשים : לבני יהודה תולדתם

numero in ‡ , suorum patrum domum ad † , suas familias ad †

למשפחתם לבית אבתם במספר

egrediens omnis , suprà & , annorum viginti filio à ,nominum

שמת מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא

, quatuor , Iehudah tribui * eorum Visitati .exercitum ‡

27 צבא : פקדיהם למטה יהודה ארבעה

, Issachar Filiis ‖ . sexcenti & , millia septuaginta &

28 ושבעים אלף ושש מאות : לבני יששכר

,suorum patrum domum ad ‡ ,suas familias ad ,eorum ‡ generationes †

[b] תולדתם למשפחתם לבית אבתם

, supra & , annorum viginti filio à , nominum numero in *

במספר שמת מבן עשרים שנה ומעלה

,Issachar tribui † eorum Visitati .exercitum ‖ egrediens omnis

29 כל יצא צבא : פקדיהם [c] למטה יששכר

.quadringenti & , millia quinquaginta & , quatuor

ארבעה וחמשים אלף וארבע [d] מאות :

,suas familias ad ,eorum * generationes ‡ Zebulun Filiis ‡

30 לבני זבולן תולדתם למשפחתם

viginti filio à , nominum numero in suorum patrum domum ad ‖

לבית אבתם במספר שמת מבן עשרים

eorum Visitati .exercitum ‡ egrediens omnis , supra &,annorum

31 שנה ומעלה כל יצא צבא : פקדיהם

-quadrin & , millia quinquaginta & septem , Zebulun tribui ‡

למטה זבולן שבעה וחמשים אלף וארבע

eorum † generationes Ephraim filiis * , Ioseph Filiis .genti

33 מאות : לבני יוסף לבני אפרים תולדתם

,nominum numero in ‡ ,suorum patrũ domum ad ‡ .suas familias ad ‡

למשפחתם לבית אבתם במספר שמת

.exercitum * egrediens omnis , supra & annorum viginti filio à

מבן עשרים שנה ומעלה כל יצא צבא :

Marginal notes: numerauit — † per ‡ suas, — ‡ per * secundum numerum ‖ per — † ad pugnam. Numerati ‡ de tribu — [a] מאה ‡ De * per — † numerati ‡ secundum numerum * per — * Numerati ‖ de tribu — † De ‡ per ‡ suas,per * per ‖ secundum numerum † ad pugnam. Numerati — ‡ de tribu — ‡ De * per ‖ suas, † per ‡ secundum numerum — ‡ ad pugnam. Numerati * de tribu ‖ De — † per ‡ suas , per ‡ per — [b] ילד * secundum numerum ‖ ad pugnam. Numerati † de tribu — [c] נטה [d] מאה ‡ De ‡ per suas,per ‖ per † secundum numerum ‡ ad pugnam. Numerati ‡ de tribu — * De ‖ per † suas ‡ per ‡ secundum numerum * ad pugnam.

.millia quadraginta , Ephraim tribui ‡eorum Visitati
33 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה אֶפְרָיִם אַרְבָּעִים אֶלֶף
,eorum ‖ generationes * Menasseh Filiis ‡ .quingenti &
34 וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃ לִבְנֵי מְנַשֶּׁה תּוֹלְדֹתָם
nominum numero in ‡ ,suorũ patrum domum ad † ,suas familias ad †
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמוֹת
.exercitum ‡ egrediens omnis ,supra & ,annorum viginti filio à
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃
triginta & duo ,Menasseh tribui ‡eorum Visitati
35 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים
,eorum ‖ generationes * Biniamin Filiis ‡ .ducenti & millia
36 אֶלֶף וּמָאתָיִם׃ לִבְנֵי בִנְיָמִן תּוֹלְדֹתָם
.nominum numero in ‡ ,suorum patrum domum ad † ,suas familias ad †
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת
.exercitum ‡ egrediens omnis ,supra & ,annorum viginti filio à
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃
triginta & ,quinque ,Biniamin tribui ‖ eorum Visitati
37 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה בִנְיָמִן חֲמִשָּׁה וּשְׁלֹשִׁים
, eorum ‡ generationes ‡ Dan Filiis † .quadringenti & ,millia
38 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ לִבְנֵי דָן תּוֹלְדֹתָם
nominum numero in ‖ ,suorum patrum domũ ad * ,suas familias ad *
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת
exercitum † egrediens omnis ,suprà & ,annorum viginti filio à
מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃
,millia sexaginta & duo, Dan tribui ‡ eorum Visitati
39 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה דָן שְׁנַיִם וְשִׁשִּׁים אֶלֶף
,eorum ‖ generationes * ,Aser Filiis ‡ .septingenti &
40 וּשְׁבַע מֵאוֹת׃ לִבְנֵי אָשֵׁר תּוֹלְדֹתָם
filio à ,nominum numero in ‡ ,suorum patrũ domũ ad† suas familias ad
לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן
eorum Visitati .exercitum ‡ egrediens omnis ,suprà & annorũ viginti
עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃ 41 פְּקֻדֵיהֶם
.quingenti & ,millia quadraginta & vnum , Aser tribum ad
לְמַטֵּה אָשֵׁר אֶחָד וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
.suas familias ad ,eorum ‡ generationes † Naphtali Filij ‖
42 בְּנֵי נַפְתָּלִי תּוֹלְדֹתָם לְמִשְׁפְּחֹתָם
viginti filio à ,nominum numero in * suorũ patrum domũ ad ‡
לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שֵׁמֹת מִבֶּן עֶשְׂרִים
.exercitum ‖ egrediens omnis ,suprà & ,annorum
שָׁנָה וָמַעְלָה כֹּל יֹצֵא צָבָא׃
quinquaginta & tria ,Naphtali tribum ad † eorum Visitati
43 פְּקֻדֵיהֶם לְמַטֵּה נַפְתָּלִי שְׁלֹשָׁה וַחֲמִשִּׁים
quos visitati Isti .quadringenti & ,millia
44 אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ אֵלֶּה הַפְּקֻדִים אֲשֶׁר
duodecim ,Israel prælati ‡ & ,Aharon & Moseh visitavit
פָּקַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן וּנְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנֵים עָשָׂר
.fuerunt suorum patrum domum ad ‖ vnus vir ; viri
אִישׁ אִישׁ־אֶחָד לְבֵית־אֲבֹתָיו הָיוּ׃
domum ad ‡ Israel filiorum visitati † omnes fuerunt Et
45 וַיִּהְיוּ כָּל־פְּקוּדֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְבֵית
omnis ,suprà & ,annorum viginti filio à ,suorum patrum
אֲבֹתָם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה כָּל־
,visitati † omnes fuerunt Et .Israel in exercitum egrediens
46 יֹצֵא צָבָא בְּיִשְׂרָאֵל׃ וַיִּהְיוּ כָּל־הַפְּקֻדִים
quingenti & ,millia tria & ,millia sexcenta
שֵׁשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת
,suorum patrum tribum ad Leuitæ Et .quinquaginta &
47 וַחֲמִשִּׁים׃ וְהַלְוִיִּם לְמַטֵּה אֲבֹתָם
.eorum medio in sunt visitati non
לֹא הָתְפָּקְדוּ בְּתוֹכָם׃
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
48 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
eorum caput ‡ & visitabis † non Leui extensionem Veruntamen
49 אַךְ אֶת־מַטֵּה לֵוִי לֹא תִפְקֹד וְאֶת־רֹאשָׁם
tu Et .Israel filiorum medio in tolles ‡ non
לֹא תִשָּׂא בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ 50 וְאַתָּה
super ,testimonij tabernaculo super Leuitas fac visitare
הַפְקֵד אֶת־הַלְוִיִּם עַל־מִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְעַל
,portabunt Ipsi .ei † quæ omnibus super & ,eius vasis omnibus
כָּל־כֵּלָיו וְעַל כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ הֵמָּה יִשְׂאוּ
,ei ministrabunt ipsi & ,eius vasa omnia , & tabernaculum
אֶת־הַמִּשְׁכָּן וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו וְהֵם יְשָׁרְתֻהוּ

Numerati * de tribu ‡ De ‖ per suas, † per ‡ secundum numerum ‡ ad pugnam. Numerati * de tribu שָׁנָה[a] ‡ De ‖ per ‖ suas, † per ‡ secundum numerum ‡ ad pugnam Numerati ‖ de tribu † De * per ‡ suas, * per ‖ secundum numerum † ad pugnam. Numerati * de tribu ‡ De * per ‖ suas † per ‡ secundum numerum ‡ ad pugnam. Numerati de tribu נָטָה[b] מֵאָה[c] ‖ De filiis * per ‡ suas,per יָלַד[d] ‡ per secundum numerum ‡ ad pugnam. Numerati † de tribu sunt numerati numeravit ‡ principes שָׁנָה[e] ‖ per חָיָה[f] † numerati ‡ per ad pugnam. numerati per לָוָה[g] numerati tribum † numerabis ‡ summam ‡ capies נָשָׂא[h] præfice עוּד[i] † sunt כָּלָה[k]

.castrametabuntur tabernaculum circum & proficiscendo in Et
51 וְסָבִיב לַמִּשְׁכָּן יַחֲנוּ׃ וּבִנְסֹעַ
castrametando in ‡ & ,Leuitæ illud facient descendere ,tabernaculum
הַמִּשְׁכָּן יוֹרִידוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וּבַחֲנֹת
propinquus extraneus & .Leuitæ illud facient stare ,tabernaculum
הַמִּשְׁכָּן יָקִימוּ אֹתוֹ הַלְוִיִּם וְהַזָּר הַקָּרֵב
super vir ‡ ,Israel filij castrametabuntur Et .morietur
52 יוּמָת׃ וְחָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ עַל־
suum vexillum super † vnusquisque & ,suam castrametationem
מַחֲנֵהוּ וְאִישׁ עַל־דִּגְלוֹ
,circum castrametabuntur Leuitæ Et .suos exercitus ad ‡
53 לְצִבְאֹתָם׃ וְהַלְוִיִּם יַחֲנוּ סָבִיב
cœtum super furor † erit non & ,testimonij tabernaculum ‖
לְמִשְׁכַּן הָעֵדֻת וְלֹא־יִהְיֶה קֶצֶף עַל־עֲדַת
custodiam Leuitæ custodient Et .Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת
omnia iuxta : Israel filij fecerunt Et .testimonij tabernaculi 54
מִשְׁכַּן הָעֵדוּת׃ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל
.fecerunt sic ,Moseh Dominus præcepit quæ
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן עָשׂוּ׃

CAP. II. ב

, Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
signis in , suum vexillum super Vnusquisque : dicendo
2 לֵאמֹר׃ אִישׁ עַל־דִּגְלוֹ בְאֹתֹת
regione è ; Israel filij castrametabuntur ,suorum patrum domus
לְבֵית אֲבֹתָם יַחֲנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִנֶּגֶד
castrametantes ‡ Et .castrametabuntur conuentus tentorium circum
3 סָבִיב לְאֹהֶל־מוֹעֵד יַחֲנוּ׃ וְהַחֹנִים
Iehudah castrametationis ‡ vexillum , ortum ad , orientem ad
קֵדְמָה מִזְרָחָה דֶּגֶל מַחֲנֵה יְהוּדָה
filius Nachson † Iehudah filiis prælatus ‖ Et .suos exercitus ad *
לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי יְהוּדָה נַחְשׁוֹן בֶּן־
quatuor ,eorum visitati ‡ & eius exercitus Et .Hamminadab
4 עַמִּינָדָב׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם אַרְבָּעָה
castrametantes ‡ Et .sexcenti & ,millia septuaginta &
5 וְשִׁבְעִים אֶלֶף וְשֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וְהַחֹנִים
Issachar filiis prælatus * Et .Issachar tribus eum super
עָלָיו מַטֵּה יִשָּׂשכָר וְנָשִׂיא לִבְנֵי יִשָּׂשכָר
eius visitati † & .eius exercitus Et .Suhar filius Nethaniel ‖
6 נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו
.quadringinti & ,millia quinquaginta & , quatuor
אַרְבָּעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃
Eliab ,Zebulun filiis prælatus & , Zebulun Tribus
7 מַטֵּה זְבוּלֻן וְנָשִׂיא לִבְנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב
septem ,eius visitati & ,eius exercitus Et .Chelon filius
8 בֶּן־חֵלֹן׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו שִׁבְעָה
visitati Omnes .quadringenti & millia quinquaginta &
9 וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וְאַרְבַּע מֵאוֹת׃ כָּל־הַפְּקֻדִים
,millia octoginta & , millia centum .Iehudah castrametationi
לְמַחֲנֵה יְהוּדָה מְאַת אֶלֶף וּשְׁמֹנִים אֶלֶף
,suos exercitus ad ‖ quadringenti & , millia sex &
וְשֵׁשֶׁת־אֲלָפִים וְאַרְבַּע־מֵאוֹת לְצִבְאֹתָם
Reuben castrametationis Vexillum .proficiscentur prius
10 רִאשֹׁנָה יִסָּעוּ׃ דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן
Reuben filiis prælatus ‖ Et .suos exercitus ad ‡ austrum ad †
תֵּימָנָה לְצִבְאֹתָם וְנָשִׂיא לִבְנֵי רְאוּבֵן
,eius visitati & ,eius exercitus Et .Sedeur filius Elisur
11 אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדָיו
.quingenti & , millia quadraginta & sex
שִׁשָּׁה וְאַרְבָּעִים אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת׃
filii prælatus ‖ Et .Simhon tribus eum super castrametantes Et
12 וְהַחוֹנִם עָלָיו מַטֵּה שִׁמְעוֹן וְנָשִׂיא לִבְנֵי
,eius exercitus Et .Surisaddai filius Selumiel , Simhon
13 שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וּצְבָאוֹ
.trecenti & millia quinquaginta & ,nouem , eorũ visitati &
וּפְקֻדֵיהֶם תִּשְׁעָה וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃
filius Eliasaph ,Gad filiis prælatus † & :Gad extensio Et
14 וּמַטֵּה גָּד וְנָשִׂיא לִבְנֵי גָד אֶלְיָסָף בֶּן־
quinque :eorum visitati ‖ & ,eius exercitus Et .Rehuel
15 רְעוּאֵל׃ וּצְבָאוֹ וּפְקֻדֵיהֶם חֲמִשָּׁה

‡ quando proficiscetur חָנָה[a] ‡ quando manebit qui appropinquauerit קוּם[b] זוּר[c] ‡ vnusquisque iuxta sua castra, † iuxta ‡ per * in circuitu ‖ tabernaculi † ita יָעַד[d] בָּנָה[e] לָוָה[f] עוּד[g] עָשָׂה[h] iuxta domus חָנָה[i] ecclesiæ ‡ castrametabuntur. ‡ erit castrorũ * per ‖ princeps † erat ‡ numerati ‡ castrametabuntur iuxta מֵאָה[k] princeps נָטָה[l] ‖ erat † numerati princeps numerati numerati castrorum per castrorum נָסַע[m] † erit ‡ per ‖ princeps filiorum † numerati castrametabuntur iuxta ‡ princeps filiorum numerati tribus ‡ princeps filiorum ‖ numerati

.quinquaginta & ,sexcenti & ,millia quadraginta &
וארבעים אלף ושש [a]מאות וחמשים׃
.millia centum ,Reuben castrametationi visitati Omnes
16 כל־הפקדים למחנה ראובן מאת אלף
quinquaginta & ,quadringenti & millia quinquaginta & ,vnū &
ואחד וחמשים אלף וארבע־מאות וחמשים
proficiscetur Et .proficiscentur secundi Et : suos exercitus ad
17 לצבאתם [b]ושנים [c]יסעו׃ ונסע
medio in Leuitarum castrametatio ‖ , conuentus tentorium
אהל־[d]מועד מחנה [e]הלוים בתוך
,proficiscentur sic , castrametabuntur Quemadmodum .castrorum
המחנת כאשר [f]יחנו כן יסעו
Vexillum .sua vexilla ad ,sua manu super vnusquisque
18 איש על־ידו לדגליהם׃ דגל
prælatus ‡ Et .mare † ad suos exercitus ad ‖ Ephraim castrametationis
מחנה אפרים לצבאתם ימה ונשיא
.Hammihud filius Elisamah ‡ Ephraim filiis
לבני אפרים אלישמע בן־עמיהוד׃
millia quadraginta , eorum visitati & eius exercitus Et
19 וצבאו ופקדיהם ארבעים אלף
prælatus ‡ & : Menasseh tribus eum super † Et .quingenti &
20 וחמש מאות׃ ועליו [g]מטה מנשה ונשיא
,eius exercitus Et .Pedasur filius Ghamliel ,Menasseh filiis
21 לבני מנשה גמליאל בן־פדהצור׃ וצבאו
.ducenti & , millia triginta & ,duo , eorum visitati &
ופקדיהם שנים ושלשים אלף ומאתים׃
Abidan † Biniamin filiis prælatus ‖ & .Biniamin tribus Et
22 ומטה בנימן ונשיא לבני בנימן אבידן
quinque ,eorum visitati & ,eius exercitus Et .Ghidhoni filius
23 בן־גדעני׃ וצבאו ופקדיהם חמשה
visitati Omnes .quadringenti & ,millia triginta &
24 ושלשים אלף וארבע מאות׃ כל־הפקדים
, millia octo & ,millia centum Ephraim castrametationi
למחנה אפרים מאת אלף ושמנת־אלפים
.proficiscentur tertij & : suos exercitus ad centum &
ומאה לצבאתם ושלשים יסעו׃
:suos exercitus ad † ,aquilonem ad Dan castrametationis Vexillum
25 דגל מחנה דן צפנה לצבאתם
.Hammisaddai filius Achihezer , Dan filiis prælatus &
ונשיא לבני דן אחיעזר בן־עמישדי׃
millia sexaginta & ,duo ,eorum visitati & ,eius exercitus Et
26 וצבאו ופקדיהם שנים וששים אלף
.Aser extensio ‖ eum super castrametantes Et .septingenti &
27 ושבע מאות׃ והחנים עליו מטה אשר
.Hochran filius Paghiel ‡ Aser filiis prælatus Et
ונשיא לבני אשר פגעיאל בן־עכרן׃
quadraginta & ,vnum ,eorum visitati & .eius exercitus Et
28 וצבאו ופקדיהם אחד וארבעים
prælatus ‡ Et ,Naphthali extensio Et .quingenti & , millia
29 אלף וחמש מאות׃ ומטה נפתלי ונשיא
.eius exercitus & .Henan filius Achirah ,Naphthali filiis
30 לבני נפתלי אחירע בן־עינן׃ וצבאו
.quadringenti & ,millia quinquaginta & ,tria , eorū visitati &
ופקדיהם שלשה וחמשים אלף וארבע מאות׃
,septem & millia centum ,Dan castrametationi visitati Omnes
31 כל־הפקדים למחנה דן [h]מאת אלף ושבעה
proficiscētur postremum ad ‡ ,sexcenti & , millia quinquaginta &
וחמשים אלף ושש מאות לאחרנה [i]יסעו
domum ad ‡ Israel filiorum visitati † Isti .sua vexilla ad ‖
32 לדגליהם׃ אלה פקודי בני־ישראל לבית
,suos exercitus ad ‡ castrorum visitati * omnes , suorum patrum
אבתם כל־פקודי [k]המחנת לצבאתם
,quingenti & ,millia tria & millia sexcenta
שש־מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות
filiorum medio in sunt visitati non Leuitæ. Et .quinquaginta &
33 וחמשים׃ [l]והלוים לא התפקדו בתוך בני
.Mosch Dominus præcepit quemadmodum .Israel
ישראל כאשר צוה יהוה את־משה׃
præcepit quæ omnia iuxta :Israel filij fecerunt Et
34 [m]ויעשו בני ישראל ככל אשר־צוה
:sua vexilla ad sunt castrametati sic . Mosch Dominus
יהוה את־משה כן־חנו לדגליהם

[a] מאה — numerati castrorum — per — [b] שנה — [c] נסע — † castra — [d] יעד [e] לוה — [f] חנה — in loco suo, iuxta castrororum — ‖ per † occidentem. ‡ princeps filiorum ‡ erat numerati — † iuxta ‡ princeps filiorum — [g] נטה — numerati — ‖ princeps filiorum † erat numerati — numerati — castrorum — per — castrorum † per — princeps filiorum — numerati — iuxta ‖ tribus — princeps filiorum ‡ erat numerati — tribus — princeps filiorum — numerati — numerati castrorum — [h] מאה — ‡ posterius — [i] נסע — ‖ per † sunt numerati ‡ per * numerati — [k] חנה — fuerunt numerati — [l] לוה — [m] עשה — per

domum super suas familias ad vnusquisque sunt profecti sic &
וכן נסעו איש למשפחתיו על־בית
.suorum patrum
אבתיו׃

CAP. III. ג

‡ die in ,Mosch & ,Aharon generationes ‡ istæ Et
1 ואלה [a]תולדת אהרן ומשה ביום
hæc Et .Sinai monte in Mosch cum Dominus est locutus
2 דבר יהוה את־משה בהר סיני׃ ואלה
,Abihu & ,Nadab Primogenitus : Aharon filiorum nomina †
שמות בני־אהרן הבכר נדב ואביהוא
Aharon filiorum nomina ‡ Ista .Ithamar & ,Elhazar
3 אלעזר ואיתמר׃ אלה שמות בני אהרן
eorum manum impleuit quorum ,vnctorum , sacerdotum
הכהנים המשחים אשר־מלא ידם
,Abihu & Nadab est mortuus Et .sacerdotio fungendum ad ‖
לכהן׃ [b]וימת נדב ואביהוא
extraneum ignem os faciendo accedere in Domini facies ad †
4 לפני יהוה בהקרבם אש זרה
;eis fuerunt non filij & ,Sinai deserto in Domini facies ad ‡
לפני יהוה במדבר סיני ובנים לא־[c]היו להם
facies super ‡ Ithamar & ,Elhazar sacerdotio est functus &
ויכהן אלעזר ואיתמר על־[d]פני
, Mosch ad Dominus est locutus Et .sui patris * Aharon
5 אהרן אביהם׃ וידבר יהוה אל־משה
facies state & ,Leui extensionem ‖ appropinquare Fac : dicendo
6 לאמר׃ הקרב את־[e]מטה לוי והעמדת
.ei ministrabunt & .sacerdotis ‡ Aharon facies ad † eam
אתו לפני אהרן הכהן ושרתו אתו׃
cœtus omnis custodiam & ,eius custodiam custodient Et
7 ושמרו את־משמרתו ואת־משמרת כל־[f]העדה
.tabernaculi seruitutem seruiendum ad ,conuentus tentorij facies ad ‡
לפני אהל מועד לעבד את־עבדת המשכן׃
custodiam & ,conuentus * tentorij vasa omnia custodient Et
8 ושמרו את־כל־[g]כלי אהל מועד ואת־משמרת
.tabernaculi seruitutem seruiendum ad , Israel filiorum
בני ישראל לעבד את־עבדת המשכן׃
,dati : eius filiis & , Aharon Leuitas dabis Et
9 [h]ונתתה את־הלוים לאהרן ולבניו נתונם
Israel filiis à ei ipsi ‖ dati
נתונם המה לו מאת בני ישראל׃
custodient & ;visitabis † eius filios & ,Aharon Et
10 ואת־אהרן ואת־[i]בניו תפקד ושמרו את־
.morietur propinquans ‡ extraneus Et .suum sacerdotium
כהנתם והזר הקרב [k]יומת׃
: dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
11 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
filiorum medio è Leuitas accepi ecce ego Et
12 ואני הנה לקחתי את־[l]הלוים מתוך בני
filiis à vulua apertione primogenito omni pro , Israel
ישראל תחת כל־בכור פטר רחם מבני
omne mihi Quia .Leuitæ mihi erunt & : Israel
13 ישראל [m]והיו לי הלוים׃ כי לי כל־
terra in primogenitum omne me percutere † die in ‖ primogenitum
בכור ביום [n]הכתי כל־בכור בארץ
,Israel in primogenitum omne mihi sanctificaui ,Ægypti
מצרים הקדשתי לי כל־בכור בישראל
,Dominus Ego .erunt mihi ,animal ad vsque homine Ab
מאדם עד־בהמה לי יהיו אני יהוה׃
,Sinai deserto in Mosch ad Dominus est locutus Et
14 וידבר יהוה אל־משה במדבר סיני
,suorū patrū domum ad † Leui filios Visita : dicendo
15 לאמר׃ פקד את־בני לוי לבית אבתם
, supra & mensis filio à masculum Omnem ,suas familias ad ‡
למשפחתם כל־זכר מבן־חדש ומעלה
,Domini os super ‖ Mosch eos visitauit * Et .eos visitabis
16 תפקדם׃ ויפקד אתם משה על־פי יהוה
Leui filij isti fuerunt Et .erat iussus quemadmodum
17 כאשר צוה׃ ויהיו־אלה בני־לוי
† hæc Et .Merari & ,Chehath & ,Gherson suis nominibus in
18 בשמתם גרשון וקהת ומררי׃ ואלה

per — sunt ‡ qua [a] ילד — † sunt — ‡ sunt — qui vncti sunt, ‡ consecrauit — ‖ vt sacerdotio fungerentur. — [b] מות — † corā Domino, quando obtulerunt — ‡ coram Dño. — [c] היה — ‡ coram — [d] פנה — * patre suo. — ‖ tribum — [e] נטה — † coram — ‡ sacerdote, — [f] יעד — ‡ coram tabernaculo ecclesiæ, — * ecclesiæ, — [g] כלה — [h] נתן — ‖ erunt — † præficies, — [i] בנה — ‡ qui appropinquauerit. — [k] מות — [l] לוה — quod aperit vuluam — meum fuit — [m] היה — ‖ à † qua percussi — [n] נכה — mea — Numera † per domos — ‡ per — numerabis * numerauit ‡ iuxta sermonem — per nomina sua — ‡ sunt

tabernaculi facies ad castrametantes Et .earum funes &
38 ומיתריהם : והחנים לפני המשכן
.Mosch orientem ad conuentus tentorij facies ad ,anterius † ad
קדמה לפני אהל־מועד מזרחה משה
, sanctuarij custodiam custodientes eius filij & , Aharon &
ואהרן ובניו שמרים משמרת המקדש
appropinquans ,extraneus & .Israel filiorum custodiam ad
למשמרת בני ישראל והזר הקרב
Mosch visitauit † quos Leuitarum visitati Omnes .morietur
39 יומת : כל־פקודי הלוים אשר פקד משה
omnis ,eorum familias ad ‡ Domini os super † , Aharon &
ואהרן על־פי יהוה למשפחתם כל־
.millia viginti & ,duo ,supra & ,mensis filio à masculus
זכר מבן־חדש ומעלה שנים ועשרים אלף :
omnem Visita : Mosch ad Dominus dixit Et
40 ויאמר יהוה אל־משה פקד כל־
, mensis filio à , Israel filiis masculum primogenitum
בכר זכר לבני ישראל מבן־חדש
.eorum nominum numerum tolle & : supra &
ומעלה ושא את מספר שמתם :
omni Pro .Dominus Ego .mihi Leuitas capies Et
41 ולקחת את־הלוים לי אני יהוה תחת כל־
pro Leuitarum animal & Israel filiis in primogenito
בכר בבני ישראל ואת בהמת הלוים תחת
.Israel filiorum animali in primogenito omni
כל־בכור בבהמת בני ישראל :
Dominus præcepit quemadmodum ,Mosch visitauit Et
42 ויפקד משה כאשר צוה יהוה
fuit Et .Israel filiis in primogenitum omnem , ei
43 אתו את־כל־בכור בבני ישראל : ויהי
,mensis filio à nominum numero in masculus primogenitus omnis
כל־בכור זכר במספר שמת מבן־חדש
, tres ,millia viginti & duo ,eorum visitatos ‖ ad , supra &
ומעלה לפקדיהם שנים ועשרים אלף שלשה
·ducenti & , septuaginta &
ושבעים ומאתים :
: dicendo , Mosch ad Dominus est locutus Et
44 וידבר יהוה אל־משה לאמר :
.Israel filiis in primogenito omni pro Leuitas Cape
45 קח את־הלוים תחת כל־בכור בבני ישראל
mihi erunt & ; eorum animali pro Leuitarum animal &
ואת־בהמת הלוים תחת בהמתם והיו־לי
, trium redemptiones Et .Dominus Ego .Leuitæ
46 הלוים אני יהוה : ואת פדויי השלשה
Leuitas super superabundantium ,ducentorum & , septuaginta &
והשבעים והמאתים העדפים על־הלוים
, quinque capies Et .Israel filiorum primogenito à
47 מבכור בני ישראל : ולקחת חמשת
:capies sanctuarij seclo in : capiti seclos quinque
חמשת שקלים לגלגלת בשקל הקדש תקח
.Aharon argentum dabis Et .Sechel gerah Viginti
48 עשרים גרה השקל : ונתתה הכסף לאהרן
accepit Et .eis in superabundantium redemptiones eius filiis &
49 ולבניו פדויי העדפים בהם : ויקח
super superabundantibus ex , redemptionis argentum Mosch
משה את כסף הפדיום מאת העדפים על
Israel filiorum primogenito A .Leuitarum redemptiones
50 פדויי הלוים : מאת בכור בני ישראל
,trecentos & , sexaginta & quinque , argentum accepit
לקח את־הכסף חמשה וששים ושלש מאות
argentum Mosch dedit Et .sanctitatis seclo in ,mille &
51 ואלף בשקל הקדש : ויתן משה את־כסף
, Domini os super ‡ eius filiis & , Aharon redemptionum
הפדים לאהרן ולבניו על־פי יהוה
.Mosch Dominus præcepit quemadmodum
כאשר צוה יהוה את־משה :

CAP. IIII. ד

,Aharon ad & Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן
medio è Chehath filiorum caput Tolle : dicendo
2 לאמר : נשא את־ראש בני קהת מתוך

castrametabuntur ante tabernaculum, † orientem, ante tabernaculũ ecclesiæ

qui appropinquauerit

numerati † numerauit

[a] מות [b] ללוה ‡ iuxta sermonem ‡ per

[c] שנה Numera

filiorum

cape [d] נשא

numerauit

[e] חיה secundum numerum ‖ secundam numeratos

[f] מאה

[g] לקח mei

pro redẽptione [h] פדה qui supersunt Leuitis,

per capue, secundum seclũ

obolorum est

[i] נתן eorum qui supersunt ex

his qui superfuerunt ad

[k] מאה secundum seclum

iuxta sermonẽ

[l] פדה חפדוים ק

[m] בנה

sume summam

.Simhi & ,Libni ,suas familias ad ‡ Gherson filiorum nomina
שמות בני־גרשון למשפחתם לבני ושמעי :
,Ishar & , Hamram ,suas familias ad Chehath filij Et
ובני קהת למשפחתם עמרם ויצהר 19
,suas familias ad Merari filij Et .Huzziel & ,Chebron
חברון ועזיאל : ובני מררי למשפחתם 20
domum ad ‡ Leui familiæ ipsæ Istæ .Musi & , Machli
מחלי ומושי אלה הם משפחת הלוי לבית
familia & ,Libni familia Gherson Ipsi .suorũ patrum
אבתם : לגרשון משפחת הלבני ומשפחת 21
.Ghersuni familiæ ipsæ Istæ .Simhi
השמעי אלה הם משפחת הגרשני :
,mensis filio à masculi omnis numero in ‖ eorum Visitati
פקדיהם במספר כל־זכר מבן־חדש 22
.quingenti & ,millia septem ,eorum visitati † ,supra &
ומעלה פקדיהם שבעת אלפים וחמש מאות :
castrametabuntur tabernaculum post Ghersuni Familiæ
משפחת הגרשני אחרי המשכן יחנו 23
Eliasaph , Ghersuni patris domus prælatus ‡ Et mare ad
ימה : ונשיא בית־אב לגרשני אליסף 24
tentorio in Gherson filiorum custodia Et .Lael filius
בן־לאל : ומשמרת בני־גרשון באהל 25
tegumentũ ‖ & , eius operimentũ ,tentorium & ,tabernaculũ conuentus
מועד המשכן והאהל מכסהו ומסך
operimentum & ,atrij funda ‡ Et .conuentus † tentorij ostij
פתח אהל מועד : וקלעי החצר ואת־מסך 26
altare super * & ,tabernaculum super ‡ quod atrij ostij
פתח החצר אשר על־המשכן ועל־המזבח
.eius seruitium omne ad eius funes & vndiquaque
סביב ואת מיתריו לכל עבדתו :
,Ishari familia & , Hamrami familia Chehath ipsi Et
ולקהת משפחת העמרמי ומשפחת היצהרי 27
ipsæ Istæ .Huzzieli familia & ,Chebroni familia &
ומשפחת החברני ומשפחת העזיאלי אלה הם
filio à masculi omnis numero In .Chehathi familiæ
משפחת הקהתי : במספר כל־זכר מבן־ 28
custodientes ,sexcenti & ,millia octo ‡ ,supra & , mensis
חדש ומעלה שמנת אלפים ושש מאות שמרי
Chehath filiorum Familiæ .sanctitatis custodiam
משמרת הקדש : משפחת בני־קהת 29
.austrum † ad tabernaculi femur super ‖ castrametabuntur
יחנו על ירך המשכן תימנה :
Elisaphan , Chehathi familiis ‡ patris domus prælatus ‡ Et
ונשיא בית־אב למשפחת הקהתי אליצפן 30
,mensam & ,arca * eorum custodia Et .Huzziel filius
בן־עזיאל : ומשמרתם הארן והשלחן 31
quibus ,sanctitatis vasa & . altaria & , candelabrum &
והמנרה והמזבחת וכלי הקדש אשר
.eius seruitium ‖ omne & ,operimentum & , eis in ministrabunt
ישרתו בהם והמסך וכל עבדתו :
,sacerdotis Aharon filius Elhazar ‖ Leui prælatorum prælatus Et
ונשיא נשיאי הלוי אלעזר בן־אהרן הכהן 32
.sanctitatis custodiam custodientium præfectura ‡
פקדת שמרי משמרת הקדש :
Istæ .Musi familia & ,Machli familia Merari Ipsi ‡
למררי משפחת המחלי ומשפחת המושי אלה 33
numero in ‡ eorum visitati † Et .Merari familiæ ipsæ ‖
הם משפחת מררי : ופקדיהם במספר 34
,millia sex , supra & . mensis filio à masculi omnis
כל־זכר מבן־חדש ומעלה ששת אלפים
familiis † patris domus prælatus Et .ducenti &
ומאתים : ונשיא בית־אב למשפחת 35
tabernaculi femur Super ‡ .Abichail filius Suriel † , Merari
מררי צוריאל בן־אביחיל על ירך המשכן
filiorum custodiæ visitatio Et .aquilonem ad castrametabuntur
יחנו צפנה : ופקדת משמרת בני 36
,eius columnæ & , eius vectes & , tabernaculi asseres , Merari
מררי קרשי המשכן ובריחיו ועמדיו
.eius seruitium omne &,eius vasa omnia & ,eius bases &
ואדניו וכל־כליו וכל עבדתו :
,earum claui &,earum bases & ,vndiquaque atrij columnæ Et
37 ועמדי החצר סביב ואדניהם ויתדתם

‡ per
per
per
sunt
‡ per
De
sunt
Numerati ‖ secundum numerum † numerati
[a] חנה occidentem.
‡ princeps
tabernaculo
ecclesiæ erit ‖ aulæum
[b] יער [c] סכך
† ecclesiæ ‡ cortinæ ‡ erat iuxta * iuxta
opus
de
sunt
Secundum numerum ‡ fuerunt
[d] מאה
‖ iuxta latus † meridiem.
[e] חנה
‡ princeps ‡ familiarum * erit
[f] נור
[g] כלה aulæum ‖ opus
princeps principum ‖ erit
[h] לוה
‡ præfectus ‡ De
‖ sunt † numerati ‡ secundum numerum
princeps † familiarum
† erit ‡ Iuxta latus
functio
tabulæ
opus

.suorum patrum domum ad, suas familias ad, Leui filiorum — per
בני לוי למשפחתם לבית אבתם: — לוה[a]
filium ad vsque &, supra &, annorum triginta filio A
3 מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן
,exercitum ad ingredientem omnem, annorum quinquaginta
חמשים שנה כל בא לצבא — בוא[b] — vt faciant opus ‖ tabernaculo ecclesiæ † est opus
Seruitium †Hoc .conuentus tentorio ‖ in functionem faciendum ad
4 לעשות מלאכה באהל מועד: זאת עבדת — עשה[c]
.sanctitatum sanctitate, conuentus ‡ tentorio in, Chehath filiorum
בני קהת באהל מועד קדש הקדשים: — יעד[d] לאך
,castrametationem proficiscendo in $, eius filij &, Aharon veniet Et — ‡ ecclesiæ sanctitatis $ quando proficiscentur castra.
5 ובא אהרן ובניו בנסע המחנה
illo in operient &, operimenti velum facient descendere &
והורדו את פרכת המסך וכסו בה — ירד[f] סכך[g]
opertimentum eam super ponent Et .testimonij arcam
6 את ארן העדת: ונתנו עליו כסוי — רמה[h] עור
,desuper hyacinthi totam vestem * expandent &, taxi pellis — *pannum totū hyacinthinum ‖ panum
עור תחש ופרשו בגד כליל תכלת מלמעלה
facietum ‖ mensam super Et .eius vectes ponent &
7 ושמו בדיו: ועל שלחן הפנים — שום[k]
,scutellas eam super ponent &, hyacinthi vestem † expandent — † pannum hyacinthinum, ‡ cyathos,
יפרשו בגד תכלת ונתנו עליו את הקערת
calamos medios & mundatoria ‡ &, cochlearia &
ואת הכפת ואת המנקית ואת קשות — כפף[l] נקה[m] קשה[n]
.erit eam super iugis panis &: libaminis † — † operimenti eam
הנסך ולחם התמיד עליו יהיה:
operient &, cocci vermiculi vestem ea * super expandent Et
8 ופרשו עליהם בגד תולעת שני וכסו
.eius vectes ponent &, taxi pellis opertorio in eam
אתו במכסה עור תחש ושמו את בדיו:
candelabrum operient &, hyacinthi vestem capient Et
9 ולקחו בגד תכלת וכסו את מנרת — נור[o]
&, eius captatoria &, eius lucernas &, luminaris — forcipes
המאור ואת נרתיה ואת מלקחיה ואת
ministrabunt quibus, eius olei vasa omnia &, eius receptacula — atulas
מחתתיה ואת כל כלי שמנה אשר ישרתו — חתה[p] כלה[q]
eius vasa omnia &, illud ponent Et .seu in ei
10 לה בהם: ונתנו אתה ואת כל כליה
.perticam $ super dabunt &, taxi pellis opertorium ad — eum opertorio ‖ vectem.
אל מכסה עור תחש ונתנו על המוט:
operient &, hyacinthi vestem expandent auri altare super Et
11 ועל מזבח הזהב יפרשו בגד תכלת וכסו
.eius vectes ponent &, taxi pellis operimento in illud
אתו במכסה עור תחש ושמו את בדיו:
ministrabunt quibus ministerij vasa omnia capient Et
12 ולקחו את כל כלי השרת אשר ישרתו
operient &, hyacinthi vestem ad dabunt &, sanctitate in eis in — ponent in panno
בם בקדש ונתנו אל בגד תכלת וכסו — נתן[r] כסה
.perticam super dabunt ‖ &, taxi pellis operimento in ea — ‖ ponent
אותם במכסה עור תחש ונתנו על המוט:
vestem ‡ illud super expandent &, altare exeinerabunt † Et — † remouebunt cinerem altaris ‡ pannum
13 ודשנו את המזבח ופרשו עליו בגד
.eius vasa omnia illud super dabunt Et .purpuræ — כלה[s]
14 ארגמן: ונתנו עליו את כל כליו
,receptacula $ eis in illud super ministrabunt quibus $ — $ in quibus ministrant, atulas, * fuscinulas, ‖ crateras,
אשר ישרתו עליו בהם את המחתת את
vasa omnia ‖ crateria ‖ &, scopas &, tridentes *
המזלגת ואת היעים ואת המזרקת כל כלי
,taxi pellis operimentum illud super expandent Et .altaris
המזבח ופרשו עליו כסוי עור תחש
eius filij & Aharon perficiet † Et .eius vectes ponent & — † consummabunt
15 ושמו בדיו: וכלה אהרן ובניו — שום[t]
,sanctitatis vasa omnia &, sanctitatem operiendum ad — ‖ vt operiant quando proficiscetur castra,
לכסת את הקדש ואת כל כלי הקדש
,Chehath filij venient postea &, castrametationem proficiscendo in
בנסע המחנה ואחרי כן יבאו בני קהת
,moriantur &, sanctitatem ad tangent non & portandum ad — נשא[x] מות[y]
לשאת ולא יגעו אל הקדש ומתו
.conuentus tentorio ‡ in Chehath filiorum onus ista † — ‖ vt portent, † ista sunt onera
אלה משא בני קהת באהל מועד:
oleum * sacerdotis Aharon filij Elhazar præfectura $ Et — † tabernaculi ecclesiæ. $ functio
16 ופקדת אלעזר בן אהרן הכהן שמן

oblatio iugis, — inge munus &, aromatum suffimentum &, luminaris
המאור וקטרת הסמים ומנחת התמיד
functio — omnium &, tabernaculi omnis visitatio, vnctionis oleum &
ושמן המשחה פקדת כל המשכן וכל
† sunt — .eius vasis in &, sanctitate in, eo in † quæ
אשר בו בקדש ובכליו:
,Aharon ad & Moseh ad Dominus est locutus Et
17 וידבר יהוה אל משה ואל אהרן
tribum — familiarum virgam excidatis Ne : dicendo
18 לאמר: אל תכריתו את שבט משפחת
, eis facite hoc Et :Leuitarum medio è Chehathi
19 הקהתי מתוך הלוים: וזאת עשו להם
quando appropinquabunt ad — sanctitatem eos appropinquando In : moriantur non &, viuent &
וחיו ולא ימתו בגשתם את קדש — נגש[a]
:eos ponent &, venient eius filij & Aharon, sanctitatum
הקדשים אהרן ובניו יבאו ושמו אותם
singulos ‖ opus † super — .suum onus ad † & suum seruitium ‖ super virum virum
איש איש על עבדתו ואל משאו:
‡ vt videant, quando operient — absorbere iuxta, videndum ad ‡ ingredientur non Et
20 ולא יבאו לראות כבלע את — ראה[b]
.moriantur &, sanctitatem
הקדש ומתו:
:dicendo, Moseh ad Dominus est locutus Et
21 וידבר יהוה אל משה לאמר:
Cape summam $ per — domum ad $ ipsos etiam, Gerson filiorum caput Tolle
22 נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית
per — ,annorum triginta filio A .suas familias ad, suorum patrum
23 אבתם למשפחתם: מבן שלשים שנה
numerabis — ,eos visitabis annorum quinquaginta filium ad vsque, supra &
ומעלה עד בן חמשים שנה תפקד אותם
ad pugnandum pugnam, vt faciant opus in tabernaculo ecclesiæ ‖ opus — seruitium seruiendum ad, militiam militandum ad ingredientem omnem
כל הבא לצבא צבא לעבד עבדה
.Gersuni familiarum seruitium ‖ Hoc .conuentus tentorio in
24 באהל מועד: זאת עבדת משפחת הגרשני
יעד[c] ‖ ad portandū — cortinas portabunt Et .onus in † &, faciendum ad
25 לעבד ולמשא: ונשאו את יריעת — נשא
‡ ecclesiæ $ est — :eius operimentum, conuentus ‡ tentorium &, tabernaculi
המשכן ואת אהל מועד מכסהו
היה[h] — &, desuper illud super $ quod taxi operimentum &
ומכסה התחש אשר עליו מלמעלה ואת
ecclesiæ, ‖ cortinas — fundas ‖ Et .conuentus tentorij ostium ad tegumentum
26 מסך פתח אהל מועד: ואת קלעי
סכך[e] † est — super † quod, atrij portæ ostij tegumentum &, atrij
החצר ואת מסך פתח שער החצר אשר על
eorum funes &, vndiquaque altare super &, tabernaculum
המשכן ועל המזבח סביב ואת מיתריהם
operis eius. — fiet quod omne Et .eorum seruitij vasa omnia &
ואת כל כלי עבדתם ואת כל אשר יעשה
iuxta sermonem — eius filiorum &, Aharon os Super .facient &, eis
27 להם ועבדו: על פי אהרן ובניו
opus ‖ in omni onere — ,eorum onus omne ad ‖ Gersuni filiorum seruitium omne erit
תהיה כל עבדת בני הגרשני לכל משאם
‡ in omni opere † deponetis apud eos opus — custodia in eos super commendabitis ‡ Et .eorū seruitium omne ad † &
ולכל עבדתם ופקדתם עליהם במשמרת
filiorum familiarum seruitium Hoc .eorum onus omne
28 את כל משאם: זאת עבדת משפחת בני
tabernaculo ecclesiæ ‖ per manum — manu in ‖ eorum custodia &, conuentus tentorio in Gersuni
הגרשני באהל מועד ומשמרתם ביד
,Merari Filios .sacerdotis Aharon filij Ithamar
29 איתמר בן אהרן הכהן: בני מררי
‖ per † numerabis. — .eos visitabis † suorum patrum domum ad ‖, suas familias ad ‖
למשפחתם לבית אבתם תפקד אתם:
filium ad vsque &, supra &, annorum triginta filio A
30 מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן
numerabis — ingredientem omnem, eos visitabis annorum quinquaginta
חמשים שנה תפקדם כל הבא — בוא[f]
$ pugnam, vt faciant opus tabernaculo ecclesiæ. — conuentus tentorij seruitium seruiendum ad, exercitum $ ad
לצבא לעבד את עבדת אהל מועד:
‖ in omni opere † est — eorum seruitium omne ad ‖, eorum oneris custodia hæc Et
31 וזאת משמרת משאם לכל עבדתם
† ecclesiæ: Tabulæ — ,eius vectes &, tabernaculi Asseres : conuentus † tentorio in
באהל מועד קרשי המשכן ובריחיו

atrij columnæ Et .eius bases & ,eius columnæ &

32 ועמודיו ואדניו : ועמודי החצר

,earum funes & ,earum claui & ,earum bases & ,vndiquaque

סביב ואדניהם [a]ויתדתם [b]ומיתריהם

nominibus in $ & ,earum seruitio omni & ,earum vasis omnibus cum

לכל [c]כליהם ולכל עבדתם ובשמת

Hoc .eorum oneris custodiæ vasa visitabitis

33 תפקדו את כלי משמרת [d]משאם : זאת

,eorum seruitio ‡ omni † Merari filiorum familiarum seruitium ||

עבדת משפחת בני מררי לכל עבדתם

.sacerdotis Aharon filij Ithamar manu in .conuentus tentorio $ in

באהל [e]מועד ביד איתמר בן אהרן הכהן :

filios cœtus prælati || &,Aharon &,Mosch visitabit * Et

34 ויפקד משה ואהרן ונשיאי העדה את בני

.suorum patrum domum ad † & ,suas familias ad ‡ ,Chehathi

הקהתי למשפחתם ולבית אבתם :

filium ad vsque & ;supra & annorum triginta filio A

35 מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן

,exercitum ad ingredientem omnem , annorum quinquaginta

חמשים שנה כל [f]הבא לצבא

eorum visitati || fuerunt Et .conuentus ‡ tentorio in seruitium ad

36 לעבדה באהל מועד : ויהיו פקדיהם

.quinquaginta & gentiseptin. millia duo ,suas familias ad † per

למשפחתם אלפים שבע [g]מאות וחמשים :

seruientis $ omnis ,Chehathi familiarum visitati * Isti

37 אלה פקודי משפחת הקהתי כל העבד

os super † Aharon & ,Mosch visitauit ‡ quos ,conuentus tentorio * in

באהל מועד אשר פקד משה ואהרן על פי

,Gerson filiorum visitati $ Et .Mosch manu in ‡ Domini

38 יהוה ביד משה : ופקודי בני גרשון

.suorum patrum domum ad * & suas familias ad

למשפחותם ולבית אבתם :

filium ad vsque & , supra & ,annorum triginta filio A

39 מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן

seruitium † ad ,exercitu || ad ingrediens omnis ,annorū quinquaginta

חמשים שנה כל הבא לצבא לעבדה

,suas familias ad * corū visitati $ fuerunt Et conuentus ‡ tentorio in

40 באהל מועד : [h]ויהיו פקדיהם למשפחתם

, sexcenti & ,millia duo ,suorum patrum domum ad

לבית אבתם אלפים ושש מאות

filiorum familiarum visitati Isti .triginta &

41 ושלשים : אלה פקודי משפחת בני

visitauit ‡ quos conuentus † tentorio in seruientis omnis ,Gerson

גרשון כל העבד באהל מועד אשר פקד

familiarum visitati * Et .Domini os super $ Aharon & ,Mosch

42 משה ואהרן על פי יהוה : ופקודי משפחת

:suorum patrum domum ad || ,suas familias ad || ,Merari filiorum

בני מררי למשפחתם לבית אבתם :

filium ad vsque ,supra & ,annorum triginta filio A

43 מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן

seruitium ‡ ad exercitū ad † ingrediens omnis ,annorū quinquaginta

חמשים שנה כל הבא לצבא לעבדה

,eorum familias ad || corū visitati * fuerūt Et .conuentus $ tentorio in

44 באהל מועד : ויהיו פקדיהם למשפחתם

visitati † Isti .ducenti & ,millia tria

45 שלשת אלפים ומאתים : אלה פקודי

Aharon & Mosch visitauit ‡ quos Merari filiorum familiarum

משפחת בני מררי אשר פקד משה ואהרן

visitati || Omnes .Mosch manu in * Domini os super $

46 על פי יהוה ביד משה : כל הפקדים

,Israel prælati ‡ & , Aharon & . Mosch visitauit † quos

אשר פקד משה ואהרן ונשיאי ישראל

.suorum patrum domum ad & ,suas familias ad ,Leuitas

את [i]הלוים למשפחתם ולבית אבתם :

filium ad vsque & ,supra ,annorum triginta filio A

47 [k]מבן שלשים שנה ומעלה ועד בן

seruitium seruiendum ad * ingrediens omnis ,annorū quinquaginta

חמשים שנה כל [l]הבא לעבד עבדת

fuerunt Et .conuentus † tentorio in oneris seruitium & seruitij

48 עבדה ועבדת [m]משא באהל מועד : ויהיו

.octoginta & ,quingenti & ,millia octo ,eorum visitati

פקדיהם שמנת אלפים וחמש [n]מאות ושמנים :

[a]יתר [b]יתר
opere $ per nomina numerabitis
[c]כלי
[d]נשא
|| opus † in ‡ opere $ tabernaculo ecclesiæ , per manum
[d]ועד
* numerabit ||principes, congregationis † per
in pugnam.
[f]בוא
opus * ecclesiæ || numerati † per
[g]מאה
‡ sunt numerati $ operantis * tabernaculo ecclesiæ, † numerauit ‡ iuxta imperium ‡ per manum $ numerati * per
|| pugnam † opus
‡ ecclesiæ. $ numerati * per
[h]היה
* per || sunt numerati
† ecclesiæ ‡ numerauit
$ iuxta sermonem * numerati || per
† pugnam ‡ opus
$ ecclesiæ. * numerati || per † sunt numerati
‡ numerauit $ iuxta sermonem * per manum † numerauit ‡ principes
[i]לוי
per
[k]בנה
* ad faciendum opus operis, & opus
[l]בוא
* ecclesiæ
[m]נשא
‡ numerati
[n]מאה

virum virum ‡ ,Mosch manu in † eos visitauit || Domini os Super

49 על פי יהוה פקד אתם ביד משה איש איש

,eorum numeratos & ; suum onus super * & , suum seruitium super

על עבדתו ועל משאו ופקדיו

.Mosch Dominus præcepit quos ||

אשר צוה יהוה את משה :

CAP. V. ה

:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et

1 וידבר יהוה אל משה לאמר :

castrametatione è emittant & ,Israel filiis Præcipe

2 [a]צו את בני ישראל וישלחו מן המחנה

immundum omnem & fluentem $ omnem & , leprosum omnem

כל צרוע וכל [b]זב וכל טמא

ad ,emittetis fœminam ad vsque masculo A .animæ *

3 לנפש : מזכר עד נקבה תשלחו אל

polluent non & ;eos emittetis castrametationem extra

מחוץ למחנה תשלחום ולא יטמאו את

.eorum medio in habitans ego quorum ,sua castra

מחניהם אשר אני שכן בתוכם :

ad eos emiserunt & ,Israel filij sic fecerunt Et

4 [c]ויעשו כן בני ישראל וישלחו אותם אל

Dominus est locutus Quemadmodum .castrametationem extra

מחוץ למחנה כאשר דבר יהוה

.Israel filij fecerunt sic , Mosch ad

אל משה כן עשו בני ישראל :

:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et

5 וידבר יהוה אל משה לאמר :

fecerint cùm mulier siue Vir :Israel filios ad Loquere

6 דבר אל בני ישראל איש או אשה כי יעשו

præuaricationem præuaricandum ad hominis peccatis omnibus ex

מכל חטאת האדם למעל מעל

.ipsa anima deliquerit & ,Dominum in

ביהוה ואשמה הנפש ההוא :

restituet & ,fecerunt quod .suo peccato † se confitebuntur Et

7 [d]והתודו את חטאתם אשר עשו [e]והשיב

,illam super addet eius quintam $ & ,eius capite in ‡ suum delictum

את אשמו בראשו וחמישתו יסף עליו

redimenti * viro || non si Et .ei deliquit cui * dabit &

8 ונתן לאשר אשם לו : ואם אין לאיש גאל

,Domino redditum $ delictum ,eum ad ‡ delictum ,restituendum ad

להשיב האשם אליו האשם המושב ליהוה

eo in expiabit quo || expiationum arietem præter ;sacerdoti *

לכהן מלבד איל הכפרים אשר יכפר בו

filiorum sanctitatibus omnibus eleuatio † omnis Et .eum super

9 עליו : וכל תרומה לכל קדשי בני

.erit ipsi ,sacerdoti offerent quam Israel

ישראל אשר יקריבו לכהן לו יהיה :

quod vir :erunt ipsi ,eius sanctitates viro ‡ Et

10 ואיש את קדשיו לו [f]יהיו איש אשר

.erit ipsi ,sacerdoti dederit

[g]יתן לכהן לו יהיה :

:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et

11 וידבר יהוה אל משה לאמר :

Vir :eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere

12 דבר אל בני ישראל ואמרת אלהם איש

cum in fuerit præuaricata & ,eius vxor declinauerit cùm vir

איש כי תשטה אשתו ומעלה בו

,seminis cubatione ‡ ea cum vir iacuerit Et :præuaricationem

13 מעל : ושכב איש אתה שכבת זרע

ipsa & ,latuerit & , sui viri oculis ab fuerit absconditum &

ונעלם מעיני אישה ונסתרה והיא

.fuerit deprehensa non ipsa & ,eam in † non testis & ,fuerit polluta

נטמאה [h]ועד אין בה והוא לא נתפשה :

fuerit zelatus & zeli spiritus eum super transierit Et

14 ועבר עליו רוח קנאה וקנא

eum super transierit vel :fuerit polluta ipsa & ,suam vxorem

את אשתו והוא נטמאה או עבר עליו

non ipsa & ,suam vxorem fuerit zelatus & , zeli spiritus

רוח קנאה וקנא את אשתו והיא לא

suam vxorem vir faciet venire Et : fuerit polluta

15 נטמאה : והביא האיש את אשתו

Iuxta sermonē || numerauit † per manum ‡ singulos secundum opus * iuxta || sicut
castris
[a]צוה
$ patientem fluxum
[b]זוב
* super animā.
castra
habito
[c]עשה
castra.
hominum vt præuaricentur
† super
[d]ידה [e]שוב
‡ cū forte eius. $ partem
* ei contra quē deliquit. || fuerit † propinquus vt restituat ‡ ei $ restituitur * sacerdotis erit. || per quem expiabit eum. † oblatio omnium sanctificatorum
‡ vnicuique
[f]היה
[g]נתן
coierit quispiam ‡ coitu
† fuerit
[h]עוד
zelotypiæ,
zelotypiæ,

eam super eius appropinquationem adducet & ,sacerdotem ad
אל־הכהן והביא את־קרבנה עליה
eam super effundet non : hordeorum farinæ ,ephah ‡ decimam
עשירת האפה קמח שערים לא־יצק עליו
,zelotypiarum munus quia ,thus eam super dabit non & ,oleum
שמן ולא־יתן עליו לבנה כי־מנחת קנאת
.peruersitatem ‡ memorantis memoriæ munus ;ipsum
הוא מנחת זכרון מזכרת [a]עון:
eam stare faciet & ,sacerdos eam faciet appropinquare Et
16 והקריב אתה הכהן והעמדה
sanctas aquas sacerdos capiet Et .Domini facies ad
17 לפני יהוה: ולקח הכהן מים קדשים
pauimento in erit qui puluere de & ,testa vase in
בכלי־חרש ומן־העפר אשר יהיה בקרקע
.aquas ad dabit & ,sacerdos capiet ,tabernaculi
המשכן [b]יקח הכהן ונתן אל־המים:
,Domini facies ad mulierem sacerdos faciet stare Et
18 והעמיד הכהן את־האשה לפני יהוה
eius volas super dabit & , mulieris caput nudabit &
ופרע את־ראש האשה ונתן על־[c]כפיה את
manu in Et .ipsa zelotypiarum munus ,memoriæ munus
מנחת הזכרון מנחת קנאת הוא וביד
.execrantes amaræ aquæ erunt sacerdotis
הכהן יהיו [d]מי [e]המרים המאררים:
Si :mulierem ad dicet & ,sacerdos eam adiurabit Et
19 והשביע אתה הכהן ואמר אל־האשה אם־
immunditiam ‡ declinasti non si & ,tecum vir concubuit non
לא שכב איש אתך ואם־לא [f]שטית טמאה
execrantibus amaris aquis $ ab esto libera , tuo viro sub
תחת אישך [g]הנקי ממי [h]המרים המאררים
quia & ,tuo viro sub declinasti quia tu Et .istis *
20 האלה: ואת כי שטית תחת אישך וכי
præter suum concubitum te in vir dedit & ,es polluta
נטמאת ויתן איש בך את־שכבתו מבלעדי
mulierem sacerdos adiurabit Et : tuum virum
21 אישך: והשביע הכהן את־האשה
Det : mulierem ad sacerdos dicet & ,maledictionis iuramento in
בשבעת האלה ואמר הכהן לאשה יתן
medio in adiurationem in & ,maledictionem in te Dominus
יהוה אותך לאלה ולשבעה בתוך
& ,cadens tuum femur Dominus dando in ,tui populi
עמך [i]בתת יהוה את־ירכך נפלת ואת־
aquæ veniant Et .intumescentem tuum vterum
22 בטנך צבה: ובאו המים
.vterum inflandum ad * ,tua viscera in istæ maledicentes $
המאררים האלה במעיך [k]לצבות בטן
.amen ,Amen ‖ : mulier dicet Et .femur faciendũ cadere ad &
ולנפל ירך ואמרה האשה אמן אמן:
;libro in sacerdos has maledictiones scribet Et
23 וכתב את־האלת האלה הכהן בספר
dabit potum Et .amaras aquas ad delebit &
24 ומחה אל־[l]מי המרים: והשקה את־
ingredientur & ; maledicentes amaras aquas mulieri
האשה את־מי המרים המאררים ובאו
,amaritudines in maledictionem immittentes aquæ † eam in
בה המים המאררים למרים:
,zelotypiarum munus mulieris manu è sacerdos capiet Et
25 ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאת
faciet appropinquare & .Domini facies ad munus eleuabit &
[m]והניף את־המנחה לפני יהוה והקריב
de sacerdos comprehendet Et .altare super eam
26 אתה אל־המזבח: וקמץ הכהן מן־
,altare super faciet suffire & ,eius memoria cum munere
המנחה את־אזכרתה והקטיר המזבחה
.aquas mulieri potum dabit postea &
ואחר ישקה את־האשה את־המים:
fuerit polluta si , erit Et .aquas ei potum dabit Et
27 והשקה את־המים והיתה אם־נטמאה
ingredientur & .suum virum in præuaricationẽ fuerit præuaricata &
ותמעל מעל באישה ובאו
tumescet & ,amaras in maledictionem immittentes aqua eam in
בה המים המאררים למרים וצבתה

afferet oblationem eius cum ea
$ partem
est;
‡ iniquitatem.
[a] עוה
coram Domino.
testaceo,
ponet in aquã.
[b] לקח
coram Domino;
[c] כפף
est.
maledictionis.
[d] מים [e] מרר
‡ ad
[f] שטה
munda
$ aqua amara maledicta
[g] נקה
[h] מרר
* hæc. Sin autem
cùm dederit
[i] נתן
$ maledictionis
* vt tumescere faciant
[k] צבה
‖ Veritas erit hoc
cum aqua amara.
[l] מים
aquam amarã maledictam;
& ingredietur
† aqua maledictionis amara;
coram Domino,& offeret
[m] נוף
capiet pugillum
ingredietur
aqua maledicta amara,

maledictionẽ in mulier erit & ;eius femur cadet & ,eius vterus
בטנה ונפלה ירכה והיתה האשה לאלה
,mulier fuit polluta non si Et .sui populi interiori in
28 בקרב עמה: ואם־לא נטמאה האשה
.semine seminabitur & ,erit innocens & : ipsa munda sed
וטהרה הוא ונקתה ונזרעה זרע:
sub mulier declinauerit quod ‡ ,zelotypiarum lex † Hæc
29 זאת [a]תורת הקנאת אשר תשטה אשה תחת
eum si per transierit quod viri Vel † .fuerit polluta & ,suo viro
30 אישה ונטמאה: או איש אשר תעבר עליו
stare fecerit & ,suam vxorem fuerit zelatus & zelotypiæ spiritus
רוח קנאה וקנא את־אשתו והעמיד
† sacerdos ei fecerit & ,Domini facies ad mulierem
את־האשה לפני יהוה ועשה לה הכהן את
:iniquitate ab vir erit innocens Et .hanc legem omnem
31 כל־[b]התורה הזאת: ונקה האיש [c]מעון
.suam peruersitatem portabit ipsa mulier &
והאשה ההוא [d]תשא את־עונה:

CAP. VI. ו

:dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
Vir : eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם איש
,separati * votum vouendo mirificauerit cùm mulier vel
או־אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר
.se separabit sechar & vino A : Domino se separandum ad
3 [e]להזיר ליהוה: מיין ושכר יזיר
madefactionem omnem & ,bibet non sechar acetum & ,vini Acetum
חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל־[f]משרת
non siccas & , virides ‡ vuas & ,bibet non vuarum
ענבים לא ישתה וענבים [g]לחים ויבשים לא
quod omni ab ;suæ separationis ‖ diebus Omnibus .comedet
4 יאכל: כל ימי נזרו מכל אשר
.comedet non corticẽ ad vsq. & acinis ab vini vite è fiet
יעשה מגפן היין מחרצנים ועד־זג לא יאכל:
transibit non nouacula ,suæ separationis voti diebus Omnibus
5 כל־[h]ימי נדר נזרו תער לא־יעבר
se separabit quibus dies complendum ad vsque † ,eius caput super
על־ראשו עד־מלאת הימם אשר־יזיר
.sui capitis capilli nuditatem magnificando ,erit Sanctus .Domino
ליהוה קדש יהיה גדל פרע שער ראשו:
mortui animam super ‡ ,Domino eius separari † diebus Omnibus
6 כל־ימי הזירו ליהוה על־נפש [i]מת
suæ sorori † & ,suo fratri ‖ suæ matri * & ,suo patri $ .veniet non
7 לא [k]יבא: לאביו ולאמו לאחיו ולאחתו
super ‡ sui Dei separatio quia ,eis moriendo in ‖ eis se polluet non
לא־יטמא להם במתם כי נזר אלהיו על־
ipse $ sanctus sui nazaræatus diebus Omnibus .eius caput
8 ראשו: כל ימי נזרו קדש הוא
momento in eum super * mortuus fuerit mortus cùm Et .Domino
9 ליהוה: וכי־ימות מת עליו בפתע
suum caput radet & :eius nazaræatus caput polluerit & , subitò ‖
פתאם וטמא ראש נזרו וגלח ראשו
.illud radet septima die in : suæ purificationis die in
ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו:
duos vel ,turtures duos adducet octaua die in Et
10 וביום השמיני יבא [l]שתי [m]תרים או שני
:conuentus tentorij ostium ad ,sacerdotem ad , columbæ filios
בני יונה אל־הכהן אל־פתח אהל [n]מועד:
;ascensionem in vnum † & ;peccatum in ‖ vnum sacerdos faciet Et
11 ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד לעלה
sanctificabit & :animam super peccauit quo ‡ de eũ super expiabit &
וכפר עליו מאשר חטא על־הנפש וקדש
Domino separabit Et .illa die in suum caput
12 את־ראשו ביום ההוא: והזיר ליהוה את־
: culpam in sui anni filium * agnum adducet & ,sui nazaræatus dies
ימי נזרו והביא כבש בן־שנתו לאשם
fuit pollutus quoniam , cadent primi dies &
והימים הראשנים [o]יפלו כי טמא
complendi ‡ die In .separati † lex ‖ hæc Et .eius nazaræatus
13 נזרו: וזאת [p]תורת הנזיר ביום מלאת

medio
est:
† est
‡ cùm
[a] ירה
$ Vel si super virum transierit
coram Dño,
† secundum
[b] ירה [c] עוה
pœnam iniquitatis suæ
[d] נשא
separauerit se
* Nazaræi,
[e] נזר
omne madefactum vuis
[f] שרה
‡ recentes,
[g] לוח
‖ nazaræatus sui,
nazaræatus sui,
[h] יום
† donec compleantur
crescere faciet comam
[i] מות
† quibus se Nazaræum fecerit
‡ ad
$ Super patre
* super matre sua,
‖ super fratre
‡ super sorore sua,
[k] בוא
‖ cùm mortui fuerint
‡ est
$ erit
* iuxta eum
fortuito
† vel
afferet
[l] שנה
[m] תור
tabernaculi ecclesiæ.
[n] יעד
‖ pro peccato,
† alterum pro holocausto;
‡ eo quod
afferet
* anniculum
pro delicto,
[o] נפל [p] ירה
‖ est
† Nazaræi,
‡ qua completi fuerint

domus capita Iſrael *prælati fecerunt appropinquare* Et .ea
2 אתם׃ ויקריבו נשיאי ישראל ראשי בית
ſuper *ſtantes** ipſi ,*extenſionum prælati* ‡ ipſi ,ſuorũ patrum
אבתם הם נשיאי[a] המטת הם העמדים על־ 14
facies ad ‡ ſuam *appropinquationem* † adduxerunt Et .*viſitatos* ‖
3 הפקדים׃ [b]ויביאו את־קרבנם לפני
plauſtrum ,boues duodecim & ,operimenti plauſtra ſex *Domini*
יהוה שש־עגלת צב ושני עשר בקר עגלה
fecerunt accedere † & ;*vni* ‖ bouem & ,*prælatis** duobus *ſuper* ‡
על־שני הנשאים ושור לאחד ויקריבו
tabernaculi facies ad ‡ ea
אותם לפני המשכן׃ 15
:dicendo ,Moſeh ad Dominus dixit Et .
4 ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃
tentorij ‡ opus faciendum ad erunt & ,eis *cum à* Cape
5 [c]קח מאתם והיו לעבד את־עבדת אהל 16
os iuxta viro ‡ ,Leuitis ea dabis Et :*conuentus*
מועד ונתתה אותם אל־[d]הלוים איש כפי
& ,plauſtra Moſeh accepit Et .*ſui ſeruitij*
6 עבדתו׃ ויקח משה את־העגלת ואת־ 17
Duo .Leuitas ad ea dedit & ,*bouem**
7 הבקר ויתן אותם אל־הלוים׃ את [e]שתי
, Gerſon filiis dedit boues quatuor & , plauſtra
העגלות ואת ארבעת הבקר נתן לבני גרשון 18
& ,plauſtra quatuor Et .*eorum ſeruitij os iuxta*
8 כפי עבדתם׃ ואת ארבע העגלת ואת
,*eorum ſeruitij os iuxta* ; Merari filiis dedit boues octo
שמנת הבקר נתן לבני מררי כפי עבדתם
.ſacerdotis Aharon filij Ithamar *manu in*
ביד איתמר בן־אהרן הכהן׃ 19
ſanctitatis *ſeruitium* quia ; dedit non Chehath filiis Et
9 ולבני קהת לא נתן כי־עבדת הקדש
prælati fecerunt accedere ‡ Et .*ferent* †humero in ,eos ſuper ‖
10 עלהם בכתף [f]ישאו׃ ויקריבו הנשאים
fecerunt accedere * & ,*eum vngi* ‡ die in altaris *dedicationem*
את חנכת המזבח ביום המשח אתו ויקריבו
altaris facies ad ‖ ſuam *appropinquationem prælati*
הנשיאם את־קרבנם לפני המזבח׃ 20
.diem in vnus *Prælatus* † : Moſeh ad Dominus dixit Et
11 ויאמר יהוה אל־משה נשיא אחד ליום
ſuam *appropinquationem facient appropinquare* * diem *in* ‡ *vnus prælatus*
נשיא אחד ליום יקריבו את־קרבנם
faciens appropinquare fuit ‖ Et .altaris dedicationem ad
12 לחנכת המזבח׃ ויהי המקריב 21
filius , Nachſon ſuam *appropinquationem* † prima die in
ביום הראשון את־קרבנו נחשון בן־
ſcutella eius oblatio Et .Iehudah tribu è Hamminadab
13 עמינדב למטה יהודה׃ וקרבנו קערת־
phiala ,eius pondus centum & triginta , vna *argenti*
כסף אחת שלשים ומאה משקלה מזרק 22
;ſanctitatis *ſiclo in* ſiclorum ſeptuaginta argentea vna
אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש 23
.munus ‖ in oleo *cum confuſa* ſimila plenæ ipſæ ambæ
שניהם מלאים סלת בלולה בשמן למנחה׃
.ſuffitu *plena auri* † decem *vna Vola*
14 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃ 24
vnus agnus , vnus aries , bouis filius vnus Iuuencus
15 פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד 25
vnus caprarum Hircus .*aſcenſionem** in *ſui anni filius* ‡
16 בן־שנתו לעלה׃ שעיר־עזים אחד 26
,duo boues pacificorum ſacrificium in Et :*peccatum in* ‖
17 לחטאת׃ ולזבח השלמים בקר שנים 27
anni filij ‡ agni ,quinque hirci *duces* , quinque arietes
אילם חמשה עתודים חמשה כבשים בני־שנה
.Hamminadab filij Nachſon *appropinquatio* hæc quinque
חמשה זה קרבן נחשון בן־עמינדב׃
,Suhar filius Nathanel *fecit appropinquare* ſecunda die In
18 ביום השני הקריב נתנאל בן־צוער 1
ſuam *appropinquationem fecit Appropinquare* ‖ .Iſſachar *prælatus*
19 נשיא יששכר׃ הקרב את־קרבנו
.eius pondus centum & triginta , vnam *argenti* † ſcutellam
קערת־כסף אחת שלשים ומאה משקלה

obtulerũt principes ‡ principes tribuum, * qui ſteterunt
[a]נטה
‖ numeratos. † oblationem ‡ coram Dño,
[b]בוא
‡ à * principibus: ‖ à ſingulo, † obtulerunt ‡ coram tabernaculo.
ab ‡ tabernaculi eccleſiæ.
[c]לקח
‡ vnicuique ſecundum opus ſuum.
[d]לוה
* boues,
[e]שנא
ſecũdum opus eorum.
ſecũdum opus eorum.
per manum
opus
‖ erat † ferebant. ‡ obtulerunt principes pro dedicatione
[f]נשא
‡ qua vnctum fuit, * obtulerunt principes oblationem ‖ coram altari. † Princeps ‡ per diem, princeps ‡ per * efferet oblationem ‖ obtulit † oblationem
argentea
ſecundum ſiclum
permixta ‖ oblationem
Cochlear vnũ, † aureorum plenum
‡ anniculos * holocauſtum.
‖ pro peccato:
‡ anniculi
eſt oblatio
obtulit
princeps ‖ Obtulit oblationem † argenteam

tentorij oſtium ad ſeipſum adducet , eius *nazaræatus* dies
2 [a]ימי נזרו [b]יביא אתו אל־פתח אהל
ſuam *appropinquationem facies appropinquare* † Et .*conuentus*
[c]מועד׃ והקריב את־קרבנו 14
,*aſcenſionem* ‡ in vnum *integrum ſui anni filium* ‡ agnum : Domino
3 ליהוה כבש בן־[d]שנתו תמים אחד לעלה
.*peccatum in* ‖ perfectam *ſui anni filiam* * vnam agnam &
וכבשה אחת [e]בת־שנתה תמימה לחטאת
.*pacifica in* † perfectum vnum arietem &
ואיל־אחד תמים לשלמים׃
confuſas ‡ placentas , ſimilæ infermentatorum caniſtrum Et
וסל [f]מצות סלת חלת בלולת 15
;oleo in inuncta infermentatorum lagana & , oleo *cum*
4 בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן
facies appropinquare ‡ Et .eorum libamina & ,eorum munus &
5 ומנחתם ונסכיהם׃ והקריב 16
& ,eius *peccatum** faciet &, *Domini facies ad* ‡ ſacerdos
הכהן לפני יהוה ועשה את־חטאתו ואת־
ſacrificium faciet arietem Et .illius *aſcenſionem* ‖
6 [g]עלתו׃ ואת־האיל יעשה זבח 17
faciet & , infermentatorum caniſtro *ſuper* † Domino pacificorum
7 שלמים ליהוה על סל המצות ועשה
radet Et .eius libamen & eius munus ſacerdos
הכהן את־מנחתו ואת־נסכו׃ וגלח 18
,ſui nazaræatus caput *conuentus tentorij* ‡ oſtium ‡ Nazaræus
8 הנזיר פתח אהל מועד את־ראש נזרו
ignem ſuper *dabit* ‖ & ;ſui nazaræatus capitis *capillum** capiet &
ולקח את־שער ראש נזרו ונתן על־האש
capiet Et .pacificorum ſacrificium ſubter † qui
אשר־תחת זבח השלמים׃ ולקח 19
placentam & , ariete ab *bullitum* brachium ſacerdos
9 הכהן את־הזרע בשלה מן־האיל וחלת
,vnum azymum laganum & , caniſtro è vnam *azymam*
10 מצה אחת מן־הסל ורקיק מצה אחד
fuerit raſus poſtquam *ſeparati* ‖ volas ſuper *dabit* &
ונתן על־[h]כפי הנזיר אחר התגלחו את־
agitationem ‡ ſacerdos ea *agitabit* † Et .eius nazaræatus
נזרו׃ [i]והניף אותם הכהן תנופה 20
eleuationis pectus *ſuper ſacerdoti illud** ſanctitas : *Domini facies ad* ‡
11 לפני יהוה קדש הוא לכהן על חזה התנופה
.vinum *ſeparatus* † bibat poſtea & :exaltationis *armum ſuper &* ‖
ועל שוק התרומה ואחר ישתה הנזיר יין׃
ſuam *appropinquationem* ‡ vouerit qui Nazaræi lex ‡ Hæc
12 זאת [k]תורת הנזיר אשר [l]ידר קרבנו 21
:eius manus attinget quod ‖ præter ,*ſuam ſeparationẽ ſuper** Domino
ליהוה על־נזרו מלבד אשר־[m]תשיג ידו
legem *ſuper* ‡ ,faciet ſic ,vouerit quod *eius voti os iuxta* †
13 כפי נדרו אשר ידר כן יעשה על תורת
, Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .ſui nazaræatus
נזרו׃ וידבר יהוה אל־משה 22
:dicendo ,eius filios ad & .Aharon ad Loquere : dicendo
לאמר׃ דבר אל־אהרן ואל־בניו לאמר 23
;eis dicendo ,Iſrael filiis benedicetis Sic
כה תברכו את־בני ישראל אמור להם׃
: te cuſtodiat & , Dominus tibi Benedicat
14 יברכך יהוה וישמרך׃ 24
.tui miſereatur & ,te *ad ſuas facies* Dominus faciat Lucere
15 [n]יאר יהוה פניו אליך [o]ויחנך׃ 25
.pacem tibi ponat & , te ad *facies* Dominus Eleuet
16 [p]ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום׃ 26
ego & ,Iſrael filios ſuper meum nomen ponent Et
17 [q]ושמו את־שמי על־בני ישראל ואני 27
.eis benedicam
אברכם׃

CAP. VII.

tabernaculum erigere Moſch *complere* die in fuit Et
18 [r]ויהי ביום [s]כלות משה [t]להקים את־המשכן 1
,eius vaſa omnia & , illud ſanctificauit & , illud vnxit &
19 וימשח אתו ויקדש אתו ואת־כל־כליו
ſanctificauit & ,ea vnxit & ;eius vaſa omnia & altare &
ואת־המזבח ואת־כל־כליו וימשחם ויקדש

tabernaculi
[a]יום [b]בוא
eccleſiæ. † offeret oblationem
[c]יעד
‡ anniculum perfectum ‡ holocauſtum, * anniculam ‖ pro peccato,
[d]שנה [e]בנה
† pro pacificis. ‡ mixtas
[f]מץ
‡ offeret
‡ coram Dño, * ſacrificium pro peccato ‖ holocauſtum
[g]עלה
† in
‡ ad ‡ tabernaculi eccleſiæ * cæſariem ‖ ponet
† eſt
coctum
infermentatam
ponet ‖ Nazaræi
[h]כפף
† eleuabit ‡ eleuationem
[i]נוף
‡ coram Dño, * eſt ſacerdotis tam ‖ quàm armus † Nazaræus ‡ eſt ‡ oblationem
[k]ירה [l]נדר
* pro nazaræatu ſuo, ‖ id
[m]נשג
† ſecundum votum ſuum, ‡ ſecundum
faciem ſuam ſuper
[n]אור [o]חנן
faciem ſuam
[p]נשא
[q]שום
qua finiuit
[r]היה [s]כלה
[t]קום

annieulus ‖ holocaustum.
.ascensionem ‖ in sui anni filius vnus agnus ,vnus
אחד כבש־אחד [a]בן־[b]שנתו לעלה:
[a]בנה [b]שנה
pro peccato
.peccatum in vnus caprarum Hircus
40 שעיר־עזים אחד לחטאת:
pro sacrificio ‡ arietes
,quinque veruces ‡ ,duo boues pacificorum sacrificium in Et
41 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
hirci ‡ anniculi
Hæc : quinque anni filij † agni . quinque arietes
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
est oblatio
.Surisaddai filij Selumiel appropinquatio
קרבן שלמיאל בן־צורישדי:
princeps filiorum
filius Eliasaph ;Ghad filiis prælatus sexta die In
42 ביום הששי נשיא לבני גד אליסף בן־
Oblatio † fuit ‡ argentea ‡ argentea,
,vna argenti ‡ scutella † eius Appropinquatio .Dehuel
43 דעואל: קרבנו קערת־כסף אחת
,argenti ‡ phiala vna ;eius pondus centum & triginta
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
secundum seclum
plenæ ambæ ipsæ : sanctitatis seclo in seclorum septuaginta
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים
permixta † oblationem.
.munus † in oleo cum confusa simila
סלת בלולה בשמן למנחה:
.suffitu plenum, aureorum decem vnum Cochlear
44 [c]כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
[c]כפף
vnus agnus ,vnus aries ,bouis filius vnus Iuuencus
45 [d]פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד
[d]פר
annieulus ‡ holocaustum.
.ascensionem † in sui anni filius
בן־שנתו לעלה:
pro peccato
.peccatum in vnus caprarum Hircus
46 שעיר־עזים אחד לחטאת:
pro sacrificio * arietes
,quinque veruces * ,duo boues pacificorum sacrificium in Et
47 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
‖ hirci † anniculi
Hæc .quinque anni filij † agni ,quinque arietes ‖
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
est oblatio
.Dehuel filij Eliasaph appropinquatio
קרבן אליסף בן־דעואל:
princeps filiorum
Elisamah ,Ephraim filiis prælatus septima die In
48 ביום השביעי נשיא לבני אפרים אלישמע
Oblatio ‖ fuit † argentea ‡ argentea,
argenti † scutella ‖ eius Appropinquatio .Hammihud filius
49 בן־עמיהוד: קרבנו קערת־כסף
,argenti † phiala vna :eius pondus centum & triginta ,vna
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
secundum seclum
plenæ ipsæ ambæ ; sanctitatis seclo in seclorum septuaginta
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים
permixta * oblationem.
vnum Cochlear .munus * in oleo cum confusa simila
50 סלת בלולה בשמן [e]למנחה: כף אחת
[e]מנח
filius vnus Iuuencus. suffitu plenum ,aureorum decem
51 עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן־
annieulus ‖ holocaustum.
ascensionem ‖ in sui anni filius vnus agnus ,vnus aries ,bouis
בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:
pro peccato
.peccatum in vnus caprarum Hircus
52 שעיר־עזים אחד לחטאת:
pro sacrificio ‡ arietes
veruces † ,duo boues pacificorum sacrificium in Et
53 ולזבח השלמים בקר שנים אילם
hirci ‡ anniculi
.quinque anni filij ‡ agni .quinque arietes ,quinque
חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה
est oblatio
.Hammihud filij Elisamah appropinquatio Hæc
זה קרבן אלישמע בן־עמיהוד:
princeps filiorum
Ghamliel ,Menasseh filiis prælatus ,octaua die In
54 ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל
Oblatio ‡ fuit * argentea ‖ argentea,
argenti * scutella ‡ eius Appropinquatio . Pedahsur filius
55 בן־פדהצור: קרבנו קערת־כסף
argenti ‖ phiala vna ,eius pondus centum & triginta ,vna
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
secundum seclum
plenæ ipsæ ambæ : sanctitatis seclo in seclorum septuaginta
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים
permixta † oblationem.
vnum Cochlear .munus † in oleo cum confusa simila
56 סלת בלולה בשמן למנחה: כף אחת
filius vnus Iuuencus. suffitu plenum ,aureorum decem
57 עשרה זהב מלאה קטרת: פר אחד בן־
aries * anniculus ‖ holocaustum. † pro peccato.
.ascensionem ‖ in sui anni filius * vnus agnus ,vnus veruex ,bouis
בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:
.peccatum in † vnus caprarum Hircus
58 שעיר־עזים אחד לחטאת:

,sanctitatis seclo in seclorum septuaginta ,argenteá vnam phialam
secundum seclum
מזרק אחד כסף שבעים שקל בשקל הקדש
.munus ‡ in oleo cum confusa simila plenas ipsas ambas
permixta ‡ oblationem;
שניהם ׀ מלאים סלת בלולה בשמן למנחה:
.suffitu plenum aureorum decem vnum Cochlear
20 [a]כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת:
[a]כפף
agnum ,vnum arietem ,bouis filium vnum Iuuencum
21 [b]פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־
[b]פר
caprarum Hircum .ascensionem * in sui anni filium vnum
anniculum * holocaustum,
22 אחד בן־שנתו לעלה: שעיר־עזים
boues pacificorum sacrificium in Et ;peccatum in vnum
pro peccato,
23 אחד לחטאת: ולזבח השלמים בקר
agnos ,quinque duces hircos ,quinque arietes ,duos
שנים אילם חמשה עתדים חמשה כבשים
filij Nethanel appropinquatio ‖ Hæc .quinque anni filios
anniculos ‖ est oblatio
בני־שנה חמשה זה קרבן נתנאל בן־
,Zebulun filiis prælatus tertia die In ,Suhar
princeps filiorum
24 צוער: ביום השלישי נשיא לבני זבולן
argenti † scutella ‖ eius Appropinquatio .Chelon filius Eliab
Oblatio ‖ fuit † argentea ‡ argentea
25 אליאב בן־חלן: קרבנו קערת־כסף
,argenti ‡ vna phiala ,eius pondus centum triginta ,vna
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
plenæ ipsæ ambæ :sanctitatis seclo in seclorum septuaginta
secundum seclum
שבעים שקל בשקל הקדש [e]שניהם ׀ מלאים
[e]שנה
vnum Cochlear .munus † in oleo cum confusa simila
permixta † oblationem;
26 סלת בלולה בשמן למנחה: [d]כף אחת
[d]כפף
filius vnus Iuuencus .suffitu plenum aureorum decem
27 עשרה זהב מלאה קטרת: [e]פר אחד בן־
[e]פר
,ascensionem in sui anni filius ‖ vnus agnus ,vnus aries ,bouis
‖ anniculus in holocaustum. pro peccato.
בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:
.peccatum in vnus caprarum Hircus
28 שעיר־עזים אחד לחטאת:
,quinque arietes ,duo boues pacificorum sacrificium in Et
29 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc .quinque anni filij ‖ agni ,quinque duces hirci
‖ anniculi
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
,quarta die In .Chelon filij Eliab appropinquatio
est oblatio
30 קרבן אליאב בן־חלן: ביום הרביעי
.Sedeur filius Elisur ,Reuben filiis prælatus
princeps filiorum
נשיא לבני ראובן אליצור בן־שדיאור:
centum & triginta ,vna argenti ‡ scutella † eius Appropinquatio
Oblatio ‖ fuit ‡ argentea ‡ argentea,
31 קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
, seclorum septuaginta ,argenti ‡ vna phiala ,eius pondus
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
confusa ‖ simila plenæ ipsæ ambæ ; sanctitatis seclo in *
* secundum seclum ‖ permixta ‡ oblationem
בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה
,aureorum decem vnum Cochlear .munus ‡ in oleo cum
32 בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב
aries ,bouis filius vnus Iuuencus .suffitu plenum
33 מלאה קטרת: פר אחד בן־בקר איל
.ascensionem ‖ in sui anni filius vnus agnus ,vnus
anniculus ‖ holocaustum,
אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה:
.peccatum in vnus caprarum Hircus
pro peccato
34 שעיר־עזים אחד לחטאת:
,quinque arietes ,duo boues pacificorum sacrificium in Et
35 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc .quinque anni filij † agni ,quinque duces hirci
† anniculi
עתדים חמשה כבשים [f]בני־שנה חמשה זה
[f]בנה
,quinta die In .Sedeur filij Elisur appropinquatio
est oblatio
36 קרבן אליצור בן־שדיאור: ביום החמישי
.Surisaddai filius Selumiel ,Simhon filiis prælatus
princeps filiorum
נשיא לבני שמעון שלמיאל בן־צורישדי:
centum & triginta ,vna argenti ‡ scutella † eius Appropinquatio
Oblatio † fuit ‡ argentea ‡ argentea
37 קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
seclorum septuaginta argenti ‡ vna phiala ,eius pondus
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
confusa ‖ simila plenæ ipsæ ambæ ; sanctitatis seclo in
secundum seclum ‖ permixta * oblationem,
בשקל הקדש שניהם ׀ מלאים סלת בלולה
,aureorum decem vnum Cochlear .munus * in oleo cum
38 בשמן למנחה: כף אחת עשרה זהב
aries ,bouis filius vnus Iuuencus .suffitu plenum
39 מלאה קטרת: פר אחד בן־בקר איל

,quinque verueces ‡ ,duo boues pacificatum sacrificium in Et (pro sacrificio ‡ arietes)
59 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc :quinque anni filij † ,agni ,quinque arietes (hirci † anniculi)
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
.Pedahsur filij Ghamliel appropinquatio (est oblatio)
קרבן גמליאל בן־פדהצור׃
filius Abidan Biniamin filiis prælatus nona die In (princeps filiorum)
60 ביום התשיעי נשיא לבני בנימן אבידן בן־
, vna argenti ‡ scutella † eius Appropinquatio .Ghidhoni (Oblatio † fuit ‡ argentea, ‡ argentea.)
61 גדעני׃ קרבנו קערת־כסף אחת
,argenti ‡ vna phiala , eius pondus centum & triginta
שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
plenæ ipsæ ambæ : sanctitatis seclo in seclorum septuaginta (secundum seclum)
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
.munus † in oleo cum confusa simila (permixta † oblationem.)
סלת בלולה בשמן למנחה׃
.suffitu plenum ,aureorum decem vnum Cochlear
62 כף אחת עשרה זהב מלאה קטרת׃
vnus agnus vnus aries , bouis filius vnus Iuuencus
63 פר אחד בן־בקר איל אחד כבש־אחד
.ascensionem ‡ in sui anni filius (anniculus ‡ holocaustum)
בן־שנתו לעלה׃
.peccatum in vnus caprarum Hircus (pro peccato,)
64 שעיר־עזים אחד לחטאת׃
,quinque verueces* ,duo boues pacificorum sacrificium in Et (pro sacrificio * arietes)
65 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc .quinque anni filij † agni , quinque arietes ‖ (‖ hirci † anniculi)
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
.Ghidhoni filij Abidan appropinquatio (est oblatio)
קרבן אבידן בן־גדעני׃
Achihezer , Dan filiis prælatus decima die In (princeps filiorum)
66 ביום העשירי נשיא לבני דן אחיעזר
argenti † scutella ‖ eius Appropinquatio .Hammisaddai filius (Oblatio ‖ fuit † argentea ‡ argentea,)
67 בן־עמישדי׃ קרבנו קערת־כסף
argenti ‡ vna phiala :eius pondus centum & triginta . vna
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
plenæ ipsæ ambæ ; sanctitatis seclo in seclorum septuaginta (secundum seclum)
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
vnum Cochlear .munus * in oleo cum confusa simila (permixta * oblationem)
68 סלת בלולה בשמן למנחה׃ כף אחת
filius vnus Iuuencus .suffitu plenum ,aureorum decem
69 עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר אחד בן־
.ascensionem ‖ in sui anni filius vnus agnus ,vnus aries ,bouis (anniculus ‖ holocaustum.)
בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה׃
.peccatum in vnus caprarum Hircus (pro peccato)
70 שעיר־עזים אחד לחטאת׃
verueces † . duo boues pacificorum sacrificium in Et († arietes)
71 ולזבח השלמים בקר שנים אילם
.quinque anni filij ‡ agni , quinque arietes ,† quinque (hirci ‡ anniculi)
חמשה עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה
.Hammisaddai filij Achihezer appropinquatio Hæc (est oblatio)
זה קרבן אחיעזר בן־עמישדי׃
Paghiel , Aser filiis prælatus die vndecima die In (princeps filiorum)
72 ביום עשתי־עשר יום נשיא לבני אשר פגעיאל
argenti * scutella ‡ eius Appropinquatio .Hochran filius (Oblatio ‡ fuit * argentea ‖ argentea,)
73 בן־עכרן׃ קרבנו קערת־כסף
argenti ‖ vna phiala ,eius pondus centum & triginta , vna
אחת שלשים ומאה משקלה מזרק אחד כסף
plenæ ipsæ ambæ : sanctitatis seclo in seclorum septuaginta (secundum seclum)
שבעים שקל בשקל הקדש שניהם מלאים
vnum Cochlear .munus † in oleo cum confusa simila (permixta ‡ oblationem.)
74 סלת בלולה בשמן למנחה׃ כף אחת
filius vnus Iuuencus .suffitu plenum ,aureorum decem
75 עשרה זהב מלאה קטרת׃ פר אחד בן־
.ascensionem ‖ in sui anni filius * vnus agnus ,vnus veruex , bouis (aries * anniculus ‖ holocaustum. † pro peccato.)
בקר איל אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה׃
.peccatum in † vnus caprarum Hircus
76 שעיר־עזים אחד לחטאת׃
,quinque verueces , duo boues pacificorum sacrificium in Et (arietes)
77 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc .quinque anni filij ‖ agni , quinque arietes (hirci ‖ anniculi)
עתדים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה

duodecima die In .Hochran filij Paghiel appropinquatio (est oblatio)
78 קרבן פגעיאל בן־עכרן׃ ביום שנים־עשר
.Henan filius Achirah , Naphthali filiis prælatus die (princeps filiorum)
יום נשיא לבני נפתלי אחירע בן־עינן׃
centum & triginta , vna argenti ‡ scutella † eius Appropinquatio (Oblatio † fuit argentea ‡ argentea)
79 קרבנו קערת־כסף אחת שלשים ומאה
.seclorum septuaginta ,argenti ‡ vna phiala , eius pondus
משקלה מזרק אחד כסף שבעים שקל
confusa ‖ simila plenæ ipsæ ambæ ; sanctitatis seclo in* (* secundum seclum ‖ permixta ‡ oblationem.)
בשקל הקדש שניהם מלאים סלת בלולה
,aureorum decem vnum Cochlear .munus ‡ in oleo cum
80 בשמן למנחה׃ כף אחת עשרה זהב
aries , bouis filius vnus Iuuencus .suffitu plenum
81 מלאה קטרת׃ פר אחד בן־בקר איל
,ascensionem ‖ in sui anni filius vnus agnus , vnus (anniculus ‖ holocaustum.)
אחד כבש־אחד בן־שנתו לעלה׃
.peccatum in vnus caprarum Hircus (pro peccato.)
82 שעיר־עזים אחד לחטאת׃
,quinque verueces , duo boues pacificorum sacrificium in Et (arietes)
83 ולזבח השלמים בקר שנים אילם חמשה
Hæc .quinque anni filij † agni , quinque arietes (hirci † anniculi)
עתודים חמשה כבשים בני־שנה חמשה זה
.Henan filij Achirah appropinquatio (est oblatio)
קרבן אחירע בן־עינן׃
à ipsum vngi * die in altaris dedicatio ‡ Hæc (‡ est * qua vnctum fuit à principibus.)
84 זאת ׀ [a]חנכת המזבח ביום המשח אתו מאת
phialæ , duodecim argenti scutella . Israel prælatis ([a]חנך † argenteæ)
נשיאי ישראל קערת כסף שתים עשרה מזרקי
.duodecim aurea cochlearia , duodecim argenti †
כסף שנים עשר כפות זהב שתים עשרה׃
,septuaginta & ; argenti vna scutella centum & Triginta (argenteæ;)
85 שלשים ומאה הקערה האחת כסף ושבעים
,millia duo ,vasorum argentum Omne . vnum fusorium (phiala vna.)
המזרק האחד כל כסף הכלים אלפים
.sanctitatis seclo in quadringenti & (secundum seclum)
וארבע־מאות בשקל הקדש׃
decem suffitu plena duodecim auri * Cochlearia (* aurea)
86 כפות זהב שתים־עשרה מלאת קטרת עשרה
cochlearium aurum Omne. sanctitatis seclo in cochleare decem (cochlearia secundum pondus)
עשרה הכף בשקל הקדש כל־זהב הכפות
ascensionem ‖ in bouis Omnis .centum & viginti (‖ holocaustum)
87 עשרים ומאה׃ כל־הבקר לעלה
agni , duodecim arietes , iuuenci duodecim
שנים עשר פרים אילם שנים־עשר כבשים
caprarum hirci & ,eorum munus † & , duodecim anni filij (anniculi † oblatio)
בני־שנה שנים עשר ומנחתם ושעירי עזים
sacrificij boues omnes Et .peccatum in duodecim (pro peccato)
88 שנים עשר לחטאת׃ וכל בקר זבח
,sexaginta arietes , iuuenci quatuor & ,viginti pacificorum
השלמים עשרים וארבעה פרים אילם ששים
‡ Hæc .sexaginta anni filij agni , sexaginta duces hirci (anniculi ‡ est)
עתדים ששים כבשים בני־שנה ששים זאת
.eum vngi post altaris dedicatio (postquam vnctum fuit.)
חנכת המזבח אחרי המשח אתו׃
loquendum ad ,conuentus tentorium ad Moseh ingrediendo in Et (quando ingrediebatur Moseh in tabernaculum ecclesiæ, † loquentis ‡ è ‡ erat)
89 ובבא משה אל־אהל מועד לדבר
desuper ‡ se ad respondentem † vocem audiebat & ,secum
אתו וישמע את־הקול מדבר אליו מעל
duos inter ab testimonij arcam super ‡ quod propitiatorio
הכפרת אשר על־ארן העדת מבין שני
.eum ad loquebatur & : Cherubim
הכרבים וידבר אליו׃

CAP. VIII. ח

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
re faciendo ascendere In :eum ad dices & ,Aharon ad Loquere (Quando accendere facies [b]עלה)
2 דבר אל־אהרן ואמרת אליו [b]בהעלתך
lucebunt , candelabri facierum regione è , lucernas (contra faciem)
את־[c]הנרת אל־מול [d]פני המנורה [e]יאירו
.lucernæ septem ([c]נור [d]פנה)
שבעת [f]הנרות׃ ([e]אור [f]נור)

candelabri facierum regione è .Aharon sic fecit Et
3 ויעש[a] כן אהרן אל־מול פני המנורה
Dominus præcepit quemadmodum ; eius lucernas ascendere fecit
העלה נרתיה כאשר צוה יהוה
ductile : candelabri opus † hoc Et .Moseh
4 את־משה: וזה מעשה המנרה מקשה
.ipsum ‡ ductile eius florem ad vsque ,eius femur ‡ ad vsque aurum
זהב עד־ירכה עד־פרחה מקשה הוא
, Moseh Dominus fecit videre quem ,aspectum Secundum
כמראה אשר הראה יהוה את־משה
.candelabrum fecit sic
כן עשה את־המנרה:
: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
5 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
purificabis ,Israel filiorum medio è Leuitas Cape
6 קח[b] את־[c]הלוים מתוך בני ישראל וטהרת
.eos purificandum ad eis facies sic Et .eos
7 אתם: וכה־תעשה להם לטהרם
super nouaculam facient transire & : peccati aquas eos super Sparge
הזה[d] עליהם מי חטאת והעבירו תער על־
.se purificabunt & ,sua vestimenta lauent & ,suam carnem omnem
כל־בשרם וכבסו בגדיהם והטהרו:
similam ,eius munus & ,bouis filium iuuencum capient Et
8 ולקחו [e]פר בן־בקר ומנחתו סלת
capies bouis filium secundum ‡ iuuencum & , oleo cum confusam
בלולה בשמן ופר־[f]שני בן־בקר תקח
facies ad ‡ Leuitas facies appropinquare Et .peccatum in †
9 לחטאת: והקרבת את־הלוים לפני
filiorum cœtum omnem facies congregare & ,conuentus tentorij ‡
אהל[g]מועד והקהלת את־כל־עדת בני
: Domini facies ad || Leuitas facies appropinquare Et :Israel
10 ישראל: והקרבת את־הלוים לפני יהוה
.Leuitas super suas manus Israel filij fulcient || &
וסמכו בני־ישראל את־ידיהם על־הלוים:
eleuationem Leuitas Aharon faciet eleuare Et
11 והניף[h] אהרן את־הלוים תנופה
seruiendum ‡ ad erunt & : Israel filiis à Domini conspectus ad †
לפני יהוה מאת בני ישראל והיו לעבד
suas manus fulcient ‡ Leuitæ Et .Domini seruitium
12 את־עבדת יהוה: והלוים יסמכו את־ידיהם
& ,peccatum vnum fac Et .iuuencorum caput super
על ראש הפרים ועשה את־האחד חטאת ואת־
.Leuitas super expiandum ad Domino ascensionem vnum
האחד עלה ליהוה לכפר על־הלוים:
facies ad † & ,Aharon facies ad † Leuitas facies stare Et
13 והעמדת את־הלוים לפני אהרן ולפני
.Domino agitationem † eos agitabis || & : eius filiorum
בניו והנפת אתם תנופה ליהוה:
,Israel filiorum medio è Leuitas facies diuidere Et
14 והבדלת את־הלוים מתוך בני ישראל
Leuitæ ingredientur postea Et .Leuitæ mihi erunt &
15 והיו לי הלוים: ואחרי־כן [i]יבאו הלוים
facies eleuare & , eos purificabis & :conuentus tentorio seruiendũ ad
לעבד את־אהל מועד וטהרת אתם והנפת
mihi ipsi ‡ dati : dati Quia :eleuationem eos
16 אתם תנופה: כי נתנים נתנים המה לי
vuluæ omnis apertione pro , Israel filiorum medio è
מתוך בני ישראל תחת פטרת כל־רחם
.mihi eos accepi ,Israel filiis à omni ‡ primogenito†
בכור כל מבני ישראל לקחתי אתם לי:
homine in* Israel filiis in primogenitus omnis mihi ‡ Quia
17 כי לי כל־בכור בבני ישראל באדם
terra in primogenitum omne me percutere † die in :animali in & ||
ובבהמה ביום [k]הכתי כל־בכור בארץ
cepi Et .mihi eos sanctificaui ; Ægypti
18 מצרים הקדשתי אתם לי: [l]ואקח את־
.Israel filiis in primogenito omni pro Leuitas
הלוים תחת כל־בכור בבני ישראל:
eius filiis & ,Aharon datos Leuitas dedi Et
19 [m]ואתנה את־הלוים נתנים לאהרן ולבניו
filiorum seruitium seruiendum ad ,Israel filiorum medio è
מתוך בני ישראל לעבד את־עבדת בני־

contra faciem
[a]עשה
accendere
† est
aureum
‡ pedes
‡ erit.
[b]לקח [c]לוה
aquam purificationis
[d]נזה
oblationem
[e]פר
permixtam
‡ alterum
[f]שנה
† pro peccato;
† coram
‡ tabernaculo ecclesiæ;
[g]יעד
|| coram Dño;
|| coniungent
[h]נוף
† coram Dño;
‡ faciendum opus
‡ coniungent
pro peccato;
alterum holocaustum
† coram filiis
|| eleuare facies
† eleuationem
[i]בוא
operandum in tabernaculo ecclesiæ,
‡ sunt
pro apetiente omnem vuluā
† pro
‡ omnium filiorum
‡ meus est
* tam hominis
|| quàm animalis:
† qua percussi
[k]נכה
[l]לקח
[m]נתן
vt faciant opus

filios super expiandum ad & ,conuentus tentorio in Israel
ישראל באהל [a]מועד ולכפר על־בני
accedendo in ‡ ,plaga Israel filiis in sit non & : Israel
ישראל ולא יהיה בבני ישראל נגף [b]בגשת
,Aharon & ,Moseh fecit Et .sanctitatem ad Israel filij
20 בני־ישראל אל־הקדש: [c]ויעש משה ואהרן
omnia Iuxta :Leuitis Israel filiorum cœtus omnis &
וכל־עדת בני־ישראל ללוים ככל
fecerunt sic , Leuitis Moseh Dominus præcepit quæ
אשר־צוה יהוה את־משה ללוים כן־עשו
,Leuitæ se purificauerunt Et .Israel filij eis
21 להם בני־ישראל: ויתחטאו הלוים
eos Aharon fecit eleuare & , sua vestimenta lauerunt &
ויכבסו בגדיהם [d]וינף אהרן אתם
, Aharon eos super expiauit & : Domini facies ad eleuationem
תנופה לפני יהוה ויכפר עליהם אהרן
Leuitæ sunt ingressi postea Et .eos purificandos ad
22 לטהרם: ואחרי־כן [e]באו הלוים
,Aharon facies ad conuentus tentorio in || suum seruitium seruiendum ad
לעבד את־עבדתם באהל מועד לפני אהרן
Dominus præcepit quemadmodum : eius filiorum aspectus ad ‡ &
ולפני בניו כאשר צוה יהוה
.eis fecerunt sic , Leuitis super Moseh
את־משה על־הלוים כן עשו להם:
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
23 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
,annorum viginti & quinque filio à : Leuitis † quod ‡ Hoc
24 זאת אשר ללוים מבן חמש ועשרים שנה
ministerio ‡ in militiam militandum ad ingredietur , supra &
ומעלה יבוא לצבא צבא בעבדת
annorum quinquaginta filio à Et .conuentus tentorij
25 אהל מועד: ומבן חמשים שנה
.vltra seruiet † non & ;seruitij exercitu ab || reuertetur
ישוב מצבא העבדה ולא יעבד עוד:
conuentus tentorio ‡ in suis fratribus cum ministrabit Et
26 [f]ושרת את־אחיו באהל מועד
Sic seruiet || non seruitium * & , custodiam custodiendum ad
לשמר משמרת ועבדה לא יעבד ככה
.eorum custodiis in Leuitis facies
תעשה ללוים במשמרתם:

CAP. IX. ט

Sinai deserto in Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה במדבר־סיני
mense in Ægypti terra è eos egrediendo , secundo anno in
בשנה השנית [g]לצאתם מארץ מצרים בחדש
Israel filij facient Et :dicendo , primo
2 הראשון לאמר: [h]ויעשו בני־ישראל את־
decima quarta In .suo statuto tempore in transitum
3 הפסח [i]במועדו: בארבעה עשר־
ipsum facietis , vesperas duas inter isto mense in die
יום בחדש הזה בין הערבים תעשו אתו
omnia iuxta & ,eius statuta omnia Iuxta .suo statuto tempore in
במעדו ככל־[k]חקתיו וככל־
ad Moseh est locutus Et .ipsum facietis ,eius iudicia
4 משפטיו תעשו אתו: וידבר משה אל־
fecerunt Et .transitum faciendum ad ,Israel filios
5 בני ישראל [l]לעשת הפסח: ויעשו את־
mensis die decima quarta in , primo in transitum
הפסח בראשון בארבעה עשר יום לחדש
præcepit quæ omnia Iuxta .Sinai deserto in vesperas duas inter
בין הערבים במדבר סיני ככל אשר צוה
.Israel filij fecerunt sic ,Moseh Dominus
יהוה את־משה כן עשו בני ישראל:
animam ad || immundi erant qui homines fuit Et
6 ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש
: ipsa die in transitum facere potuerunt non & ,hominis
אדם ולא־יכלו לעשת־הפסח ביום ההוא
die in Aharon aspectus ad † &,Moseh facies ad † appropinquauerũt &
ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום
Nos : eum ad ipsi homines dixerunt Et .ipsa
7 ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו

tabernaculo ecclesiæ,& vt expient
[a]יעד
‡ cum accesserint
[b]נגש
[c]עשה
congregatio
[d]נוף
coram Dño.
vt purificaret
[e]בוא
faciendũ opus
|| in tabernaculo ecclesiæ coram
‡ coram filiis
‡ est
† est pro
ingredientur
‡ opere
tabernaculi ecclesiæ
||à militia operis
† operabitur
‡ tabernaculo ecclesiæ
[f]שרת
* opus faciet
quo egressi sunt
[g]יצא
[h]עשה
Pesach
[i]יעד
omnes
[k]חקק
normas
vt facerent Pesach
[l]עשה
Pesach
fuerunt
|| super
Pesach
† coram

non ad diminuemur quid Ad † .hominis animam ad ‖ immundi
‖ sumus super † vt quid prohibemur, vt nõ offeramus oblationem Domino
טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי
sub statuto tẽpore in Domini appropinquationem faciendũ appropinquare
הקריב את־קרבן יהוה במעדו
,State : Moseh eos ad dixit Et ?Israel filiorum medio in
8 בתוך בני ישראל: ויאמר אלהם משה עמדו
.vobis † Dominus præcipiat quid audiam &
† pro
ואשמעה מה־יצוה יהוה לכם:
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
9 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
cum vir Vir : dicendo , Israel filios ad Loquere
Quicunque
10 דבר אל־בני ישראל לאמר איש איש כי־
,vobis † longinqua via in vel ,animam ad immundus fuerit
super † ex
יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה לכם
.Domino transitum ‡ faciet & , vestris generationibus ,vel
בקור
או [a]לדרתיכם ועשה פסח ליהוה:
על ההא
inter die decima quarta in ,secundo mense In
† Pesach
11 בחדש השני בארבעה עשר יום בין
[a]דור
amaritudinibus & infermẽtatis super : ipsum facient vesperas duas
cum
הערבים יעשו אתו על־[b]מצות ומררים
[b]מץ
vsque eo ex facient reliquum Non .illud comedent
dimittent
12 יאכלהו: לא־ישאירו ממנו עד־
statutum omne secundum : eo in confringent non os & ; manè
בקר ועצם לא ישברו־בו ככל־חקת
,mundus ipse qui vir Et .illud facient Pesach
est
13 הפסח יעשו אתו: והאיש אשר־הוא טהור
,transitum facere cessauerit & ,fuerit non via in &
Pesach
ובדרך לא־היה וחדל לעשות הפסח
appropinquationem quia : suis populis è ipsa anima excidetur &
oblationem
ונכרתה הנפש ההוא מעמיה כי קרבן
suum peccatum † :suo statuto tempore in fecit accedere ‖ non Domini
‖ obtulit † pœnam peccati sui
יהוה לא הקריב [c]במעדו חטאו
fuerit peregrinatus cùm Et .ipse vir portabit
[c]יעד
14 [d]ישא האיש ההוא: וכי־יגור
[d]נשא
statutum secundum,Domino Pesach fecerit & ,peregrinus vobiscum
אתכם [e]גר ועשה פסח ליהוה [f]כחקת
[e]צור [f]חקק
vnum Statutum .faciet sic eius iudicium secundum & ,Pesach
normam
הפסח וכמשפטו כן יעשה חקה אחת
.terræ indigenæ & ,peregrino & ,vobis erit
יהיה לכם ולגר ולאזרח הארץ:
nubes operuit tabernaculum erigendi die in Et
qua erexit
15 וביום [g]הקים את־המשכן כסה הענן
[g]קום
super erit ‖ vespera in & :testimonij tentorio tabernaculum
super tectum ‖ erat
את־המשכן לאהל [h]העדת ובערב יהיה על־
[h]עוד
.manè vsque ignis aspectus sicut tabernaculum
המשכן כמראה־אש עד־בקר:
ignis aspectus & ,illud operiet ‡ Nubes : semper erit † Sic
† erat ‡ operiebat
16 כן יהיה תמיד הענן [i]יכסנו ומראה־אש
[i]כסה
,tentorio desuper nubem sustolli os ad Et .nocte
quando discedebat nubes à tabernaculo,
17 לילה: ולפי [k]העלות הענן מעל האהל
[k]עלה [l]נסע
quo loco in & :Israel filij proficiscebantur ea post &
ואחרי־כן [l]יסעו בני ישראל ובמקום אשר
.Israel filij castrametabantur ibi , nubes ibi manebat
[m]חנה
ישכן־שם הענן שם [m]יחנו בני ישראל:
os super † & , Israel filij proficiscebantur Domini os Super
Iuxta ‖sermonẽ ‡ iuxta sermonem habitabat
18 על־פי יהוה יסעו בני ישראל ועל־פי
habitaret quibus , diebus Omnibus : castrametabuntur Domini
יהוה יחנו כל־ימי אשר ישכן
.castrametabuntur ,tabernaculum super nubes
הענן על־המשכן יחנו:
, multis diebus tabernaculum super nubem prolongando in Et
quãdo moram trahebat
19 ובהאריך הענן על־המשכן ימים רבים
non & , Domini custodiam Israel filij custodiebant &
ושמרו בני־ישראל את־משמרת יהוה ולא
numeri diebus nubes esset cùm erat Et .proficiscebantur
quando erat
20 יסעו: ויש אשר יהיה הענן ימים מספר
,castrametabantur Domini os super , tabernaculum super
iuxta sermonẽ
על־המשכן על־פי יהוה יחנו
esset cùm * erat Et .proficiscebantur Domini os super &
iuxta sermone * quando erat
21 ועל־פי יהוה יסעו: ויש אשר יהיה
,mane in nubes sustollebatur & ,mane vsque vespera à nubes
discedebat
הענן מערב עד־בקר ונעלה הענן בבקר

quando discedebat
,nubes sustollebatur & , nocte & ,die vel : proficiscebantur &
ונסעו או יומם ולילה ונעלה הענן
vel ,mense vel , duobus diebus Vel .proficiscebantur &
22 ונסעו: או־ימים או־חדש או־
anno quando moram trahebat nubes ‖ vt maneret
manendum ad ‖ .tabernaculum super nubem prolongando in ,diebus
ימים בהאריך הענן על־המשכן לשכן
:proficiscebãtur non & , Israel filij castrametabãtur ,illud super
עליו יחנו בני־ישראל ולא יסעו
quando discedebant † Iuxta sermonem
Domini os Super † .proficiscebantur eam sustolli in &
23 ובהעלתו יסעו: על־פי יהוה
iuxta sermonẽ
: proficiscebantur Domini os super & ,castrametabantur
יחנו ועל־פי יהוה יסעו את־
iuxta sermonẽ ‡ per manum
manu in ‡ Domini os super seruabant Domini custodiam
משמרת יהוה שמרו על־פי יהוה ביד־
.Moseh
משה:

CAP. X. יוד

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
argenteas, ductiles
facies ductile ; argenti tubas duas tibi Fac
[a]שנה [b]חצר
2 עשה לך [a]שתי [b]חצוצרת כסף מקשה תעשה
profectionem ad † & ,cœtus conuocationem ad tibi erunt & .eas
‖ proficisci faciendũ castra.
אתם והיו לך למקרא [c]העדה [d]ולמסע
[c]יעד [d]נסע
te ad conuenient & ,eis in clangent Et .castrorum
3 את־המחנות: ותקעו בהן ונועדו אליך
‡ tabernaculi ecclesiæ
si Et .conuentus tentorij ‡ ostium ad cœtus omnis
4 כל־העדה אל־פתח אהל מועד: ואם־
‖ principes, duces
capita ,prælati ‖ te ad conuenient & ,clanxerint vna in
באחת יתקעו ונועדו אליך הנשיאים ראשי
taratantara,
proficiscentur & ,ouationem clangetis Et .Israel millium
[e]רוע
5 אלפי ישראל: ותקעתם [e]תרועה ונסעו
.orientem ad castrametantium castra
חנה
[f]המחנות החנים קדמה:
taratantara
proficiscentur & ,secundò vociferationem clangetis Et
6 ותקעתם תרועה שנית ונסעו
taratantara
clangent ouationem : meridiem ad castrametantium castra
[g]ימן
המחנות החנים [g]תימנה תרועה יתקעו
quando cõgregare facietis
,congregationem faciendo congregare in Et .suis profectionibus in
7 למסעיהם: ובהקהיל את־הקהל
Aharon filij Et .taratantarizabitis non & , clangetis
8 תתקעו ולא תריעו: ובני אהרן
statutum in vobis erunt & : tubis in clangent sacerdotes
[h]חקק
הכהנים יתקעו בחצצרות והיו לכם [h]לחקת
perpetuum
bellum ad venietis quando Et .vestras generationes in seculi
[i]דור
9 עולם [i]לדרתיכם: וכי־תבאו מלחמה
contra hostem obsidentur
vos coarctantem coarctatorem super vestra terra in
[k]צור
בארצכם על־[k]הצר הצרר אתכם
‖ coram Domino Deo vestro.
aspectus ad ‖ memorabimini & , tubis in taratantarizabitis &
והרעתם בחצצרת ונזכרתם לפני
-vestris inimicis ab eritis salui & ; vestri Dei Domini
[l]ישע
10 יהוה אלהיכם [l]ונושעתם מאיביכם:
solemnitatibus
,vestris statutis temporibus in & , vestræ lætitiæ die in Et
וביום שמחתכם ובמועדיכם
tubis in clangetis & , vestrorum mensium capitibus in &
ובראשי חדשיכם ותקעתם בחצצרת
holocaustis
:vestrorum pacificorum sacrificiis super & ,vestris ascensionibus super
[m]עלה
על [m]עלתיכם ועל זבחי שלמיכם
coram Deo vestro:
ego : vestri Dei facies ad memoriam in vobis erunt &
והיו לכם לזכרון לפני אלהיכם אני
.vester Deus Dominus
יהוה אלהיכם:
vigesima in , secundo mense in secundo anno in fuit Et
11 ויהי בשנה השנית בחדש השני בעשרים
mensis, discessit ‖ à
.testimonij tabernaculo desuper ‖ nubes sustulit se ,mense in
[n]עוד
בחדש נעלה הענן מעל משכן [n]העדת:
* per
deserto è suas profectiones ad ‖ Israel filij sunt profecti Et
12 ויסעו בני־ישראל למסעיהם ממדבר
sunt profecti Et .Paran deserto in nubes mansit & :Sinai
13 סיני וישכן הענן במדבר פארן: ויסעו
* primũ iuxta sermonem ‖ per manum
.Moseh manu in ‖ Domini os super prima in *
בראשנה על־פי יהוה ביד־משה:

Iehudah filiorum castrametationis vexillum est profectum Et — castrorum
14 וַיִּסַּע דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־יְהוּדָה
Nachson ‡ eius exercitum super Et ,suos exercitus ad prima in — Primùm per ‡ erat
בָּרִאשֹׁנָה לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ נַחְשׁוֹן
filiorum extensionis exercitum super Et .Hamminadab filius tribus
15 בֶּן־עַמִּינָדָב׃ וְעַל־צְבָא ᵃמַטֵּה בְּנֵי — ᵃנטה
exercitum super Et .Suhar filius Nethanel †, Issachar — † erat
16 יִשָּׂשכָר נְתַנְאֵל בֶּן־צוּעָר׃ וְעַל־צְבָא
.Chelon filius Eliab ‡ ,Zebulun filiorum extensionis — tribus ‡ erat
מַטֵּה בְּנֵי זְבוּלֻן אֱלִיאָב בֶּן־חֵלֹן׃
filij sunt profecti & tabernaculum est factum descendere Et — depositum est
17 וְהוּרַד הַמִּשְׁכָּן וְנָסְעוּ בְנֵי־
.tabernaculum portantes Merari filij & ,Gherson
גֵרְשׁוֹן וּבְנֵי מְרָרִי נֹשְׂאֵי הַמִּשְׁכָּן׃
suos exercitus ad || Reuben castrametationis vexillū est profectū Et — castrorum || per
18 וְנָסַע דֶּגֶל מַחֲנֵה רְאוּבֵן לְצִבְאֹתָם
.Sedeur filius Elisur ‡ eius exercitum super Et — † erat
וְעַל־צְבָאוֹ אֱלִיצוּר בֶּן־שְׁדֵיאוּר׃
Selumiel ‡ Simhon filiorum extensionis exercitum super Et — tribus ‡ erat
19 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְּנֵי שִׁמְעוֹן שְׁלֻמִיאֵל
filiorum extensionis exercitum super Et .Surisaddai filius tribus
20 בֶּן־צוּרִישַׁדָּי׃ וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְנֵי־
sunt profecti Et .Dehuel filius Eliasaph † Ghad — † erat
21 גָד אֶלְיָסָף בֶּן־דְּעוּאֵל׃ וְנָסְעוּ
fecerunt stare & ; sanctuarium portantes Chehathitæ
הַקְּהָתִים נֹשְׂאֵי הַמִּקְדָּשׁ וְהֵקִימוּ אֶת־
est profectum Et .eos veniendum ad vsque ,tabernaculum — donec venirent ipsi.
22 הַמִּשְׁכָּן עַד־ᵇבֹּאָם׃ וְנָסַע — ᵇבוא
: suos exercitus ad || Ephraim filiorum castrametationis † vexillum — † castrorum || per ‡ erat
דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־אֶפְרַיִם לְצִבְאֹתָם
.Hammihud filius Elisamah * eius exercitum super &
וְעַל־צְבָאוֹ אֱלִישָׁמָע בֶּן־עַמִּיהוּד׃
Ghamliel || Menasseh filiorum extensionis exercitum super Et — tribus || erat
23 וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה גַּמְלִיאֵל
filiorum extensionis exercitum super Et .Pedasur filius tribus
24 בֶּן־פְּדָהצוּר׃ וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְּנֵי
est profectum Et .Ghidhoni filius Abidan † , Biniamin — † erat
25 בִנְיָמִן אֲבִידָן בֶּן־גִּדְעוֹנִי׃ וְנָסַע
omnia colligens ‡ ,Dan filiorum castrametationis vexillum — castrorum ‡ congregans
דֶּגֶל מַחֲנֵה בְנֵי־דָן מְאַסֵּף לְכָל־
Achihezer ‡ eius exercitum super Et .suos exercitus ad castra — † erat
הַמַּחֲנֹת לְצִבְאֹתָם וְעַל־צְבָאוֹ אֲחִיעֶזֶר
filiorum extensionis exercitum super Et .Hammisaddai filius tribus
26 בֶּן־עַמִּישַׁדָּי׃ וְעַל־צְבָא מַטֵּה בְּנֵי
exercitum super Et .Hochran filius Paghiel ‡ , Aser — ‡ erat
27 אָשֵׁר פַּגְעִיאֵל בֶּן־עָכְרָן׃ וְעַל־צְבָא
.Henan filius Achirah ‡ ,Naphtali filiorum extensionis — tribus * erat
מַטֵּה בְּנֵי נַפְתָּלִי אֲחִירַע בֶּן־עֵינָן׃
.suos exercitus ad || Israel filiorum profectiones * Istæ — * sunt || per
28 אֵלֶּה מַסְעֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לְצִבְאֹתָם
filium Chobab ad Moseh dixit Et .sunt profecti &
29 ᶜוַיִּסָּעוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחֹבָב בֶּן־ — ᶜנסע
nos Proficiscentes : Moseh socerum Midianitem Rehuel — Proficiscimur
רְעוּאֵל הַמִּדְיָנִי חֹתֵן מֹשֶׁה נֹסְעִים אֲנַחְנוּ
.vobis dabo eum , Dominus dixit quem locum ad — de quo
אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֹתוֹ ᵈאֶתֵּן לָכֶם — ᵈנתן
est locutus Dominus quia ; tibi benefaciemus & ,nobiscum I'o — Veni
ᵉלְכָה אִתָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ כִּי־יְהוָה דִּבֶּר־ — ᵉהלך
ibo Non : eum ad dixit Et .Israel super bonum — veniam,
30 טוֹב עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לֹא אֵלֵךְ
ibo * meam cognationem ad & ,meam terram ad quinimo — sed pergam
כִּי אִם־אֶל־אַרְצִי וְאֶל־ᶠמוֹלַדְתִּי אֵלֵךְ׃ — ᶠילד
idcirco quia : nos derelinquas quæso Ne ; dixit Et
31 וַיֹּאמֶר אַל־נָא תַּעֲזֹב אֹתָנוּ כִּי עַל־כֵּן
oculos in || nobis eras &, ‡ deserto in nostrum castrametari nosti — quòd dum maneremus
יָדַעְתָּ ᵍחֲנֹתֵנוּ בַּמִּדְבָּר וְהָיִיתָ לָּנוּ לְעֵינָיִם׃ — ‡ fuisti * pro oculis.
.hoc bonum erit & ,nobiscum iueris cum || ,erit Et — || si veneris
32 וְהָיָה כִּי־ʰתֵלֵךְ עִמָּנוּ וְהָיָה הַטּוֹב הַהוּא — ᵍחנה ʰהלך
.tibi benefaciemus & , nobiscum Dominus benefaciet quod
אֲשֶׁר יֵיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהֵטַבְנוּ לָךְ׃
: dierum trium via Domini monte è sunt profecti Et
33 ⁱוַיִּסְעוּ מֵהַר יְהוָה דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים — ⁱנסע

proficiscebatur — trium via eos ante proficiscens Domini fœderis arca &
וַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה נֹסֵעַ לִפְנֵיהֶם דֶּרֶךְ שְׁלֹשֶׁת
Domini nubes Et .requiem eis explorandum ad ,dierum
34 יָמִים לָתוּר לָהֶם מְנוּחָה׃ וַעֲנַן יְהוָה
|| erat † dum proficiscerentur ‡ castris. — castrametatione ‡ de eos proficiscendo in † ,die in eos super ||
עֲלֵיהֶם יוֹמָם בְּנָסְעָם מִן־הַמַּחֲנֶה׃
‡ quando proficiscebatur — Surge : Moseh dicebat & ,arca proficiscendo in ‡ erat Et
35] וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה
te habentes odio fugiant & , tui inimici dispergantur & , Domine
ᵃפוץ ᵇנוס — יְהוָה וְיָפֻצוּ ᵃאֹיְבֶיךָ ᵇוְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ
facie tua. || quando requiescebat dicebat † ad — Domine Reuertere : dicebat eam quiescendo in || Et .tuis faciebus à
36 מִפָּנֶיךָ׃ וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָה
.Israel millium millia decem †
רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XI. יא

cum doleret, displicuit — auribus in fuit malum,iniustè conquerentes vt populus fuit Et
1] וַיְהִי הָעָם ᶜכְּמִתְאֹנְנִים ᵈרַע בְּאָזְנֵי — ᶜאון ᵈרוע
|| furor ‡ accendit se ‡ consumpsit * castrorum. — exarsit ‡ & ,eius nasus || est iratus & ,Dominus audiuit & ,Domini
יְהוָה וַיִּשְׁמַע יְהוָה ᵉוַיִּחַר אַפּוֹ וַתִּבְעַר־ — ᵉחרה
castrametationis * extremitate in comedit ‡ &,Domini ignis eis in
בָּם אֵשׁ יְהוָה וַתֹּאכַל בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה׃
ad Moseh orauit & ,Moseh ad populus clamauit Et
2 וַיִּצְעַק הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיִּתְפַּלֵּל מֹשֶׁה אֶל־
nomen vocauit Et .ignis est absorptus & ; Dominum
‡ Thabherah, * incendit se — 3 יְהוָה וַתִּשְׁקַע הָאֵשׁ׃ וַיִּקְרָא שֵׁם־
ignis eis in exarsit * quia , Incendium ‡ . ipsius loci
הַמָּקוֹם הַהוּא תַּבְעֵרָה כִּי־בָעֲרָה בָם אֵשׁ
medio — .eius interiori in quæ promiscua collectio Et .Domini
4 יְהוָה׃ ᶠוְהָאסַפְסֻף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ — ᶠאסף
sicut &c — etiam fleuerunt & ,sunt reuersi & ,concupiscentiam concupiuerunt
ᵍהִתְאַוּוּ תַּאֲוָה ʰוַיָּשֻׁבוּ ⁱוַיִּבְכּוּ גַּם — ᵍאוה ʰשוב ⁱבכה
? carnem nos faciet comedere Quis : dixerunt & ,Israel filij
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר׃
piscium quos comedebamus — ; gratis Ægypto in comederimus quem piscis Recordamur
5 זָכַרְנוּ אֶת־הַדָּגָה אֲשֶׁר־נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חִנָּם
‡ porrorum — & , porri ‡ & , peponum & , cucumerum
אֵת הַקִּשֻּׁאִים וְאֵת ᵏהָאֲבַטִּחִים וְאֶת־הֶחָצִיר וְאֶת־ — ᵏבטח * est.
* arida nostra anima nunc Et .allorum & ,ceparum
6 הַבְּצָלִים וְאֶת־הַשּׁוּמִים׃ וְעַתָּה נַפְשֵׁנוּ יְבֵשָׁה
|| quicquam præter † vident. — man Et .† nostri oculi man ad prætérquam omne || non
7 אֵין כֹּל בִּלְתִּי אֶל־הַמָּן עֵינֵינוּ׃ ˡוְהַמָּן — ˡמגר
Bdellij oculus ‡ sicut , eius oculus &, ipsum ‡ coriandri semen sicut
כִּזְרַע־גַּד הוּא וְעֵינוֹ כְּעֵין הַבְּדֹלַח׃ — ‡ erat, & color ‡ color Bedolach. Diffundebant se
,molis in molebant & , colligebant & ,populus Discurrebant *
8 ᵐשָׁטוּ הָעָם וְלָקְטוּ ⁿוְטָחֲנוּ בָרֵחַיִם — ᵐשוט
faciebant & , cacabo in coquebant & , mortario in conterebant vel
אוֹ ᵒדָכוּ בַּמְּדֹכָה וּבִשְּׁלוּ בַּפָּרוּר וְעָשׂוּ — ⁿריח ᵒדוך
.olei viroris ‡ sapor sicut eius sapor erat & ,subcinericios illud || — || ex eo placentas subcinericias † recentis ‡ quando descendebat ros ‡ castra * descendebat
אֹתוֹ ᵖעֻגוֹת וְהָיָה טַעְמוֹ כְּטַעַם לְשַׁד הַשָּׁמֶן׃
descendet *,nocte castrametationem ‡ super rorem descendendo in ‡ Et
9 ᵠוּבְרֶדֶת הַטַּל עַל־הַמַּחֲנֶה לַיְלָה יֵרֵד — ᵖעוג ᵠירד
populum Moseh audiuit Et .eum super man
10 הַמָּן עָלָיו׃ וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֶת־הָעָם
|| per † singulum ‡ tabernaculi ‡ furor * displicuit, — est iratus Et .sui tentorij ‡ ostium ad virum †,suas familias ad || flentem
בֹּכֶה לְמִשְׁפְּחֹתָיו אִישׁ לְפֶתַח אָהֳלוֹ ʳוַיִּחַר־
.fuit malum * Moseh oculis in & ,vehementer Domini nasus ‡
אַף יְהוָה מְאֹד וּבְעֵינֵי מֹשֶׁה ˢרָע׃ — ʳחרה ˢרוע
malefecisti quid Ad || : Dominum ad Moseh dixit Et — || Vt
11 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה לָמָה הֲרֵעֹתָ
; tuis oculis in gratiam inueni non quid ad Et ‡ tuo seruo — ᵗמצא
לְעַבְדֶּךָ וְלָמָּה לֹא־ᵗמָצָתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ — חסר א
? me super huius populi omnis onus ponendum ad † — † vt poneres
לָשׂוּם אֶת־ᵘמַשָּׂא כָּל־הָעָם הַזֶּה עָלָי׃ — ᵘנשא
num ? hunc populum omnem concepi ego Num † — || Nunquid
12 הֶאָנֹכִי ˣהָרִיתִי אֵת כָּל־הָעָם הַזֶּה אִם־ — ˣהרה
tuo sinu in eum Porta : me ad dicas quòd ‡ ,eum genui ego — ‡ quia dicis
אָנֹכִי יְלִדְתִּיהוּ כִּי־תֹאמַר אֵלַי שָׂאֵהוּ בְחֵיקֶךָ
* portat nutrix infantem ad terram super quam — humum super sugentem nutricius portaret * quemadmodum
כַּאֲשֶׁר יִשָּׂא הָאֹמֵן אֶת־הַיֹּנֵק עַל הָאֲדָמָה
|| est — caro mihi || Vnde ? eius patribus iurasti quam
13 אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתָיו׃ מֵאַיִן לִי בָּשָׂר

me super flebunt * quia ? huic populo vniuerso dandum ad
[a] לְתֵת לְכָל־הָעָם הַזֶּה כִּי־[b]יִבְכּוּ עָלַי
potero † Non ,comedemus & ‖ ,carnem nobis Da :dicendo
14 לֵאמֹר תְּנָה־לָּנוּ בָשָׂר וְנֹאכֵלָה׃ לֹא־אוּכַל
quia ;hunc populum vniuersum ferre solus ego
אָנֹכִי לְבַדִּי לָשֵׂאת אֶת־כָּל־הָעָם הַזֶּה כִּי
me occide :mihi faciens ₰ tu ita si Et .me præ grauis ‡
15 כָבֵד מִמֶּנִּי׃ וְאִם־כָּכָה אַתְּ־עֹשֶׂה לִּי הָרְגֵנִי
ne * & ,tuis oculis in gratiam inueni si ,occidendo quæso
נָא הָרֹג אִם־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ וְאַל־
:Moseh ad Dominus dixit Et .meo malo in videam
16 אֶרְאֶה בְּרָעָתִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
quos ,Israel senioribus è viros septuaginta mihi Collige
אֶסְפָה־לִּי שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
capies ‡ & :eius præfectos † & ,populi seniores ipsi ‖ quòd nosti
יָדַעְתָּ כִּי־הֵם זִקְנֵי הָעָם וְשֹׁטְרָיו וְלָקַחְתָּ
.tecum ibi stabunt & ;conuentus tentorium ₰ ad eos
אֹתָם אֶל־אֹהֶל [c]מוֹעֵד וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ׃
spiritu de reseruabo * & :ibi tecum loquar & descendam Et
17 וְיָרַדְתִּי וְדִבַּרְתִּי עִמְּךָ שָׁם וְאָצַלְתִּי מִן־הָרוּחַ
tecum portabunt & : eos super ponam & , te super ‖ qui
אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְשַׂמְתִּי עֲלֵיהֶם וְנָשְׂאוּ אִתְּךָ
soli tibi ‡ tu portabis non & ,populi onere in †
בְּמַשָּׂא הָעָם וְלֹא־תִשָּׂא אַתָּה לְבַדֶּךָ׃
crastinum in vos Sanctificate : dices populum ad Et
18 וְאֶל־הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר
:dicendo ,Domini auribus in fleuistis quia : carnem comedetis &
וַאֲכַלְתֶּם בָּשָׂר כִּי בְּכִיתֶם בְּאָזְנֵי יְהוָה לֵאמֹר
? Ægypto in nobis bonum quia ,carnem nos faciet comedere Quis
מִי יַאֲכִלֵנוּ בָּשָׂר כִּי־טוֹב לָנוּ בְּמִצְרָיִם
.comedetis & ,carnem vobis Dominus dabit &
וְנָתַן יְהוָה לָכֶם בָּשָׂר וַאֲכַלְתֶּם׃
neque ,duobus diebus neque ,comedetis vna die Non
19 לֹא יוֹם אֶחָד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמָיִם וְלֹא
.diebus viginti neque ,diebus decem neque ,diebus quinque
חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֲשָׂרָה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרִים יוֹם׃
,vestro naso † de egrediatur quo vsque dierum mensem ad Vsque
20 עַד חֹדֶשׁ יָמִים עַד אֲשֶׁר־יֵצֵא מֵאַפְּכֶם
reprobastis ₰ quòd eo : dispersionem ‡ in vobis sit &
וְהָיָה לָכֶם לְזָרָא יַעַן כִּי־מְאַסְתֶּם אֶת־
,eius facies ad † fleuistis & ,vestri interiori ‖ in * qui ,Dominum
יְהוָה אֲשֶׁר בְּקִרְבְּכֶם [d]וַתִּבְכּוּ לְפָנָיו
?Ægypto ex sumus egressi hoc ₰ quid Ad ‡ : dicendo
לֵאמֹר לָמָּה זֶּה יָצָאנוּ מִמִּצְרָיִם׃
,‖ populus pedites mille Sexcenti * , Moseh dixit Et
21 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה שֵׁשׁ־[e]מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלִי הָעָם
dabo Carnem ,dixisti tu & ;eius interiori in ego cuius †
אֲשֶׁר אָנֹכִי בְּקִרְבּוֹ וְאַתָּה אָמַרְתָּ בָּשָׂר אֶתֵּן
bos & ,pecus Num ₰ .dierum mensem ‡ comedent & , eis
22 לָהֶם וְאָכְלוּ חֹדֶשׁ יָמִים׃ הֲצֹאן וּבָקָר
maris pisces omnes Si ‖ ? eis inueniet * & ,eis mactabitur
יִשָּׁחֵט לָהֶם וּמָצָא לָהֶם אִם אֶת־כָּל־[g]דְּגֵי הַיָּם
Dominus dixit Et ? eis inueniet ‡ & ,eis congregabitur †
23 יֵאָסֵף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
videbis Nunc ?abbreuiabitur * Domini manus Num ₰ : Moseh ad
אֶל־מֹשֶׁה הֲיַד יְהוָה תִּקְצָר עַתָּה תִרְאֶה
est egressus Et .non an ,meum verbum tibi eueniat an
24 [h]הֲיִקְרְךָ דְבָרִי אִם־לֹא׃ וַיֵּצֵא
collegit ‖ Et .Domini verba populum ad est locutus & ,Moseh
מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶל־הָעָם אֵת דִּבְרֵי יְהוָה וַיֶּאֱסֹף
eos fecit stare & ,populi senioribus è viros septuaginta
שִׁבְעִים אִישׁ מִזִּקְנֵי הָעָם וַיַּעֲמֵד אֹתָם
nube in Dominus descendit Et .tentorij ‡ circuitibus †
25 סְבִיבֹת הָאֹהֶל׃ [i]וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן
,eum super * qui spiritu de reseruauit ₰ &,eum ad est locutus &
וַיְדַבֵּר אֵלָיו וַיָּאצֶל מִן־הָרוּחַ אֲשֶׁר עָלָיו
quiescere iuxta ‡ ,fuit Et .seniores viros septuaginta super dedit † &
וַיִּתֵּן עַל־שִׁבְעִים אִישׁ הַזְּקֵנִים וַיְהִי כְּנוֹחַ
.addiderunt non & , prophetauerunt & ,spiritus eos super
עֲלֵיהֶם הָרוּחַ וַיִּתְנַבְּאוּ וְלֹא יָסָפוּ׃
nomen ; castrametatione ₰ in viri duo remanserunt Et
62 וַיִּשָּׁאֲרוּ שְׁנֵי־אֲנָשִׁים בַּמַּחֲנֶה שֵׁם

vt dem
* flent enim aduersum me
[a] נָתַן [b] בָּכָה
‖ vt comedamus
† possum
‡ supra vires meas est.
₰ facis
* non
videbo malum meum.
Congrega
‖ sint
† principes
‡ duces
₰ ostium tabernaculi ecclesiæ,
[c] יָעַד
* separabo
‖ est
† onus
‡ solus
melius erat
donec
‡ naribus vestris
‡ abominationem:
‡ cótempsistis.
* est
‖ medio
† coram eo,
[d] בָּכָה
‡ Vt
₰ iam
* Sexcenta millia peditum
‖ est
[e] מֵאָה
† in cuius medio ego sum:
† per
[f] נָתַן
₰ Nunquid pecudes & boues iugulabuntur
* sufficient
‖ An
[g] דָּגָה
† congregabuntur
‡ sufficiet
₰ Nunquid
* abbreuiata est?
[h] קָרָה
‖ congregauit
† in
‡ tabernaculi.
[i] יָרַד
₰ separauit
* erat
† posuit
‡ cum quiesceret
castris.

eos super requieuit & , Medad secundi nomen & , Eldad vnius
הָאֶחָד אֶלְדָּד וְשֵׁם הַשֵּׁנִי מֵידָד [a]וַתָּנַח עֲלֵהֶם
:tentorium † ad erant egressi non & ,conscriptis in ipsi & ,spiritus
הָרוּחַ וְהֵמָּה בַּכְּתֻבִים וְלֹא יָצְאוּ הָאֹהֱלָה
,puer cucurrit Et .castrametatione ‡ in prophetabant &
27 וַיִּתְנַבְּאוּ בַּמַּחֲנֶה׃ [b]וַיָּרָץ הַנַּעַר
prophetantes Medad & Eldad : dixit & ,Moseh nunciauit &
[c]וַיַּגֵּד לְמֹשֶׁה וַיֹּאמַר אֶלְדָּד וּמֵידָד מִתְנַבְּאִים
Nun filius Iehosuah respondit Et .castramatatione * in
28 בַּמַּחֲנֶה׃ [d]וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן
, Moseh mi Domine : dixit & , eius electis ‖ ex Moseh minister
מְשָׁרֵת מֹשֶׁה מִבְּחֻרָיו וַיֹּאמַר אֲדֹנִי מֹשֶׁה
?mihi ‡ tu zelans Num † ;Moseh ei dixit Et .eos prohibe
29 כְּלָאֵם׃ וַיֹּאמֶר לוֹ מֹשֶׁה הַמְקַנֵּא אַתָּה לִי
det quod ,prophetas Domini populum omnem det quis Et
וּמִי יִתֵּן כָּל־עַם יְהוָה נְבִיאִים כִּי־יִתֵּן
Moseh se collegit Et ?eos super suum spiritum Dominus
30 יְהוָה אֶת־רוּחוֹ עֲלֵיהֶם׃ וַיֵּאָסֵף מֹשֶׁה
.Israel seniores & ipse ,castrametationem ad
אֶל־הַמַּחֲנֶה הוּא וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
coturnices abripuit & ,Domino à est profectus ventus Et
31 וְרוּחַ נָסַע מֵאֵת יְהוָה [d]וַיָּגָז שַׂלְוִים
huc diei via circiter castrametationem super dimisit & ,mari è
מִן־הַיָּם [e]וַיִּטֹּשׁ עַל־הַמַּחֲנֶה כְּדֶרֶךְ יוֹם כֹּה
cubitis duob⁹ fere & ;castrametationis circuitus ‖ ,illuc diei via circiter &
וּכְדֶרֶךְ יוֹם כֹּה סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה [f]וּכְאַמָּתַיִם
die tota populus surrexit Et .terræ facies super †
32 עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ׃ [g]וַיָּקָם הָעָם כָּל־הַיּוֹם
collegerunt & ,crastini ‡ die tota & , nocte tota & ipsa
הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה וְכֹל יוֹם הַמָּחֳרָת וַיַּאַסְפוּ
.cumulos decem collegit diminuens : coturnicem ₰
אֶת־הַשְּׂלָו הַמַּמְעִיט אָסַף עֲשָׂרָה חֳמָרִים
.castrametationis ‖ circuitus * expandendo sibi expanderunt Et
וַיִּשְׁטְחוּ לָהֶם שָׁטוֹחַ סְבִיבוֹת הַמַּחֲנֶה׃
,esset concisa ‡ antequam , eorum dentes inter ipsa † adhuc Caro
33 הַבָּשָׂר עוֹדֶנּוּ בֵּין שִׁנֵּיהֶם טֶרֶם יִכָּרֵת
Dominus percussit & , populum in est iratus Domini nasus ₰ &
וְאַף יְהוָה חָרָה בָעָם [h]וַיַּךְ יְהוָה
vocauit Et .valde magna percussione populo in *
34 בָּעָם מַכָּה רַבָּה מְאֹד׃ וַיִּקְרָא אֶת־
ibi quia ; Hattaauah Chibroth ‖ ipsius loci nomen
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא קִבְרוֹת הַתַּאֲוָה כִּי־שָׁם
Chibroth De ‡ .concupiscentes † populum sepelierunt
35 קָבְרוּ אֶת־הָעָם הַמִּתְאַוִּים׃ מִקִּבְרוֹת
fuerunt & , Chaseroth in ₰ populus sunt profecti Hattaauah
הַתַּאֲוָה נָסְעוּ הָעָם חֲצֵרוֹת וַיִּהְיוּ
.Chaseroth in *
בַּחֲצֵרוֹת׃

CAP. XII. יב

occasiones super * Moseh in ₰ Aharon & ,Miriam est locuta Et
1 וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאַהֲרֹן בְּמֹשֶׁה עַל־אֹדוֹת
Æthiopissam vxorem quia :ceperat quam Æthiopissæ vxoris
הָאִשָּׁה [i]הַכֻּשִׁית אֲשֶׁר לָקָח כִּי־אִשָּׁה כֻשִׁית
Moseh in † certè tantum ‖ Nunquid ; dixerunt Et .acceperat
2 לָקָח׃ וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אַךְ־בְּמֹשֶׁה
audiuit Et ?est locutus nobis in ‡ etiam Nonne ? Dominus est locutus
דִּבֶּר יְהוָה הֲלֹא גַּם־בָּנוּ דִבֵּר וַיִּשְׁמַע
omni ₰ præ valde mansuetus Moseh vir Et .Dominus
3 יְהוָה׃ וְהָאִישׁ מֹשֶׁה [k]עָנָו מְאֹד מִכֹּל
.humi facies super ‖ qui homine *
הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
, Aharon ad & ,Moseh ad statim Dominus dixit Et
4 וַיֹּאמֶר יְהוָה פִּתְאֹם אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
.conuentus tentorium † ad vos tres Egredimini :Miriam ad &
וְאֶל־מִרְיָם [l]צְאוּ שְׁלָשְׁתְּכֶם אֶל־אֹהֶל [m]מוֹעֵד
columna in Dominus descendit Et .ipsi tres sunt egressi Et
5 וַיֵּצְאוּ שְׁלָשְׁתָּם׃ וַיֵּרֶד יְהוָה בְּעַמּוּד
: Miriam & ,Aharon vocauit & :tentorij ‡ ostium † stetit & ,nubis
עָנָן וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הָאֹהֶל וַיִּקְרָא אַהֲרֹן וּמִרְיָם
:mea verba nunc Audite :dixit Et. .ipsi ambo sunt egressi &
6 וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם׃ וַיֹּאמֶר שִׁמְעוּ־נָא דְבָרָי

alterius
[a] נוּחַ
erant inter scriptos.
‡ tabernaculú,
‡ castris.
[b] רוּץ
prophetant
[c] נָגַד
* castris.
[d] עָנָה
‖ iuuenibus
† Vt quid æmularis
‡ propter me?
castra,
eduxit
[d] גּוּז
castra quantum est iter
[e] נָטַשׁ
quantú est iter
‖ per circuitum castrorum:
[f] אַמָּה
† erant
[g] קוּם
‡ sequenti;
₰ coturnices: qui parum fecit
* per
‖ castrorum.
† erat
‡ digesta
₰ furor
[h] נָכָה
₰ populum
‖ Sepulchra concupiscentiæ,
† concupiscentem
‡ De sepulchris concupiscentiæ
₰ ad atria,
* in atriis
₰ contra
* propter vxorem Æthiopissam
[i] כּוּשׁ
‖ duntaxat
† cum
‡ nobiscum
₰ omnibus
[k] עָנָה
עָנָיו
ק
* hominibus
‖ erant super faciem terræ.
† tabernaculú ecclesiæ
[l] יָצָא [m] יָעַד
† ad
‡ tabernaculi:

.Ghenalij filius Hammiel ,Dan *Extensioni*
13 למטה דן עמיאל בן־גמלי׃
.Michael filius Sethur ,Aser Extensioni
14 למטה אשר סתור בן־מיכאל׃
.Vopsi filius Nachbi :Naphtali *Extensioni*
15 למטה נפתלי נחבי בן־ופסי׃
.Machi filius Gheuel ,Ghad *Extensioni*
16 למטה גד גאואל בן־מכי׃
Moseh misit quos virorum nomina † Ista
17 אלה שמות האנשים אשר־שלח משה
Hoseah Moseh appellauit Et .terram explorandum ad
לתור את־הארץ ויקרא משה להושע
explorandum ad Moseh eos misit Et .Jehosuah ,Nun *filio*
18 בן־נון יהושע׃ וישלח אתם משה לתור
:meridie in hac Ascendite :eos ad dixit & :Chenahan terram
את־ארץ כנען ויאמר אלהם [a]עלו זה בנגב
terram videbitis Et .montem † ascendetis &
19 ועליתם את־ההר׃ [b]וראיתם את־הארץ
ipse robustus num * ,ea super habitantem ‡ populum & ,ipsa quid †
מה־הוא ואת־העם הישב עליה החזק הוא
.multus * an ipse † paucus num ‖ ,debilis an
הרפה המעט הוא אם־[c]רב׃
,ipsa * bona num ,ea in habitans ipse qua ‡ terra quid ‡ Et
20 ומה הארץ אשר־הוא ישב בה הטובה הוא
,eis in habitans ipse quibus † vrbes quid ‖ & :mala an
אם־רעה ומה הערים אשר־הוא יושב בהנה
,terra quid ‡ Et .‡ munitionibus in an ,castris in num
21 [d]הבמחנים אם־במבצרים׃ ומה הארץ
.non an lignum ‡ ea in sit num † ,macra an ,ipsa ‖ pinguis num *
השמנה הוא אם־רזה היש בה עץ אם־אין
dies ‡ dies & .terræ fructu è capite & ,vos roborate Et
והתחזקתם ולקחתם [e]מפרי הארץ והימים ימי
explorauerunt & ascenderunt Et .vuarum primitiarum *
22 בכורי ענבים׃ ויעלו [f]ויתרו את־
.Chamath ingrediendo Rechob ad vsque Sin deserto à terram
הארץ ממדבר־צן עד־רחב לבא חמת׃
† ibi Et .Chebron ad vsque venit &,meridie in ‖ ascenderunt Et
23 ויעלו בנגב [g]ויבא עד־חברון ושם
Chebron Et ,Hanach nati Talmai & ,Sesai Achiman
אחימן ששי ותלמי ילידי הענק וחברון
.Ægypti Sohan ante est ædificata annis septem
שבע [h]שנים [i]נבנתה לפני צען מצרים׃
inde exciderunt & ,botri terrorem ‡ ad vsque venerunt Et
24 ויבאו עד־נחל אשכל ויכרתו משם
illum portauerunt & ,vnum vuarum botrum & ,sarmentum ‡
זמורה ואשכול ענבים אחד [k]וישאהו
.ficubus de & ,malogranatis de & ,duobus in pertica in ‡
במוט בשנים ומן־הרמנים ומן־התאנים׃
causas super ,botri Vallem ‡ vocauit ipsi Loco †
25 למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות
.Israel filij inde absciderunt quem ,botri
האשכול אשר־כרתו משם בני ישראל׃
quadraginta fine à ‖ ,terram explorando ab sunt reuersi Et
26 [l]וישבו מתור הארץ [m]מקץ ארבעים
ad & ,Moseh ad venerunt & ,abierunt Et .dierum
27 יום׃ וילכו ויבאו אל־משה ואל־
desertum in Israel filiorum cœtum omnem ad & ,Aharon
אהרן ואל־כל־[n]עדת בני־ישראל אל־מדבר
,cœtui omni & verbum † eis conuerterunt & :Cades in Paran
פארן קדשה וישיבו אתם דבר ואת־כל־העדה
,ei narrauerunt Et .terræ fructum eos videre fecerunt &
ויראום את־פרי הארץ׃ ויספרו־לו
etiam & :nos misisti quam † terram ad Venimus :dixerunt &
28 ויאמרו באנו אל־הארץ אשר שלחתנו וגם
.eius fructus ‡ hic & ,ipsa ‡ melle & lacte fluens
[o]זבת חלב ודבש הוא וזה־[p]פריה׃
vrbes & :terra in habitans † ,populus ‖ fortis quia Exceptio
29 אפס כי־עז העם הישב בארץ והערים
vidimus Hanach natos ‡ etiam & : ‡ valde magnæ munitæ
בצרות גדלת מאד וגם־ילדי הענק [q]ראינו
,Chittæus & ,meridies ‖ terra in habitans * Hamalech .ibi
30 שם׃ עמלק יושב בארץ הנגב והחתי

De tribu. De tribu. De tribu. De tribu. ‡ sunt. filium. per meridiem: [a] עלה † ad [b] ראה ‡ qualis sit, ‡ qui habitat in * vtrũ fortis sit ‖ vtrum † sit [c] רבב ‡ qualis sit ‡ in qua ipse habitat * sit, ‖ quales † in quibus ipse habitat. vtrum ‡ sint. ‡ qualis [d] חנה ‡ vtrum ‖ sit † vtrum ‡ arbor ‡ erant [e] פרה * primitiuarum [f] תור ‖ per meridié & venerunt † erant [g] בוא [h] שנה [i] בנה ‡ vallem Escol, ‡ ramum [k] נשא * vecte cum † Locum ipsum ‡ Nachal Escol, propter botrũ, ‖ in [l] שוב [m] קצץ [n] יעד retulerunt † rem ostẽderunt eis † ad ‡ est; ‡ est [o] זוב [p] פרה * Nisi quòd ‖ est † qui habitat ‡ sunt: ‡ liberos [q] ראה * habitat ‡ meridianas

eum ad ‖ visione in Dominus * ,vester propheta fuerit Si
אם־יהיה נביאכם יהוה במראה אליו
meus seruus sic Non .eo in ‡ loquar somnio in :fiam notus
[a]אתודע בחלום אדבר־בו׃ 7 לא־כן עבדי
os ad Ore .ipse ‡ fidelis mea domo omni in ,Moseh
משה בכל־ביתי נאמן הוא׃ 8 פה אל־פה
ideam & ,ænigmatibus in † non & visione ‖ & ,eo in * loquar
אדבר־בו ומראה ולא בחידת [b]ותמנת
meũ seruum in ‡ loqui timuistis non cur Et .contemplabitur Domini
יהוה [c]יביט ומדוע לא יראתם לדבר בעבדי
.abiit & ,eos in ‖ Domini nasus * est iratus Et ? Moseh in
במשה׃ 9 [d]ויחר־אף יהוה בם וילך׃
leprosa ‡ Miriam ecce & ,tentorio desuper † recessit nubes Et
10 והענן [e]סר מעל האהל והנה מרים מצרעת
.leprosa ‡ ecce & ,Miriam ad Aharon respexit & .nix sicut
כשלג [f]ויפן אהרן אל־מרים והנה מצרעת׃
nunc ne ,mi domine me In * :Moseh ad Aharon dixit Et
11 ויאמר אהרן אל־משה בי אדני אל־נא
quia & , egimus stultè quia : peccatum nos super ponas
[g]תשת עלינו חטאת אשר [h]נואלנו ואשר
qui : mortuus sicut sit nunc * Ne .peccauimus
חטאנו׃ 12 אל־נא [i]תהי [k]כמת אשר
dimidium consumitur & ,suæ matris matrice de ipso exeundo in ‖
[l]בצאתו מרחם אמו ויאכל [m]חצי
:dicendo , Dominum ad Moseh clamauit Et .eius carnis
בשרו׃ 13 ויצעק משה אל־יהוה לאמר
Dominus dixit Et .eam nunc sana , quæso Deus
אל נא רפא נא לה׃ 14 ויאמר יהוה
,eius facies ‡ in spuisset spuendo eius pater † Et : Moseh ad
אל־משה ואביה ירק ירק בפניה
diebus septem Excludatur ? diebus septem erubuisset nonne
הלא תכלם שבעת [n]ימים תסגר שבעת ימים
est exclusa Et .colligetur * postea & ,castrametatione extra ab ‡
מחוץ למחנה ואחר תאסף׃ 15 ותסגר
non populus Et .diebus septem castrametationem extra ab ‖ Miriam
מרים מחוץ למחנה שבעת ימים והעם לא
.Miriam congregari vsque est profectus
נסע עד־האסף מרים׃

CAP. XIII. יג

, Chaseroth è ‡ populus sunt profecti postea Et
1 ואחר נסעו העם מחצרות
:Paran deserto in sunt castrametati &
ויחנו במדבר פארן׃
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
2 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
, Chenahan terram explorent & viros tibi Mitte
3 שלח־לך אנשים [o]ויתרו את־ארץ כנען
virum vnum Virum ‡ .Israel filiis dans † ego quam
אשר־אני נתן לבני ישראל איש אחד איש
prælatum ‡ omnem , mittetis suorum patrum extensioni vnum
אחד [p]למטה אבתיו תשלחו כל נשיא
os super * Paran deserto è Moseh eos misit Et .eis in
4 בהם׃ וישלח אתם משה ממדבר פארן על־פי
illi ‡ Israel filiorum capita ‖ viri ipsi vniuersi : Domini
יהוה כלם אנשים ראשי בני־ישראל המה׃
filius Sammuah ,Reuben Extensioni ‡ .eorum nomina † hæc Et
5 ואלה שמותם [q]למטה ראובן שמוע בן־
.Chori filius Saphat ,Simhon Extensioni .Zacchur
6 זכור׃ למטה שמעון שפט בן־חורי׃
.Iephunneh filius Chaleb ,Iehudah Extensioni
7 למטה יהודה כלב בן־יפנה׃
.Ioseph filius ,Ighal ,Issachar Extensioni
8 למטה יששכר יגאל בן־יוסף׃
.Nun filius Hoseah ,Ephraim Extensioni
9 למטה אפרים הושע בן־נון׃
.Rhaphu filius Palti ,Biniamin Extensioni
10 למטה בנימן פלטי בן־רפוא׃
.Sodi filius Gaddiel , Zebulon Extensioni
11 למטה זבולן גדיאל בן־סודי׃
.Susi filius Ghaddi ,Menasse extensioni ,Ioseph Extensioni
12 למטה יוסף למטה מנשה גדי בן־סוסי׃

* ego ‖ ei ostendam me: ‡ eum [a] ידע ‡ est * cum ‖ in † per ænigmata, neque per figuram Dominum aspiciet. ‡ contra [b] מון [c] נבט * furor ‖ contra [d] חרה † à tabernaculo ‡ erat [e] סור [f] פנה * Quæso [g] שות [h] יאל * quæso [i] היה [k] מות ‖ dum egreditur ex vtero [l] יצא [m] חצה † si ‡ faciem [n] יום ‡ extra castra * congregabitur. ‖ extra castra donec congregaretur ‡ ex atriis [o] תור † do ‡ Singulos viros de tribu ‡ principé qui est inter eos. [p] נטה * iuxta sermonem ‖ principes † erant ‡ sunt ‡ De tribu [q] נטה De tribu De tribu De tribu De tribu De tribu De tribu

apparuit in tabernaculo ecclesiæ omnibus filiis

omnes ad conuentus tentorio in est visa Domini gloria Et
וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֶל־כָּל־
Vsque : Mosch ad Dominus dixit Et . Israel filios
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־
† irritabunt — credent non quò vsque & ,iste populus me spernent † quò
אָנָה יְנַאֲצֻנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־אָנָה לֹא־יַאֲמִינוּ
‡ mihi ‡ medio — ? eius interiori ‡ in feci quæ , signis omnibus in me in ‡
אוֹת[a] — בִּי בְּכֹל[a] הָאֹתוֹת אֲשֶׁר[b] עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ׃
עשה[b] — te faciam & ,eum expellam & , peste in eum Percutiam
נכה[c] ירש[d] — אַכֶּנּוּ[c] בַדֶּבֶר[d] וְאוֹרִשֶׁנּוּ וְאֶעֱשֶׂה אֹתְךָ 12
robustiore eo. — Mosch dixit Et .eo præ robustam & , magnam gentem in
לְגוֹי־גָּדוֹל וְעָצוּם מִמֶּנּוּ׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה 13
עלה[e] — fecisti ascendere quòd , Ægyptij audient Et : Dominum ad
אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם כִּי־הֶעֱלִיתָ[e]
fortitudine † medio — : eius interiori † è istum populum tua virtute in
כח[f] — בְּכֹחֲךָ[f] אֶת־הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ׃
† super ‡ qui — quòd audierunt ‡ huius terræ habitatorem ad † dicent Et
וְאָמְרוּ אֶל־יוֹשֵׁב הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ כִּי־ 14
‡ sis in medio * oculo ad oculum cõspectus sis — oculo in oculo * quòd , istius populi interiore in ‡ Domine tu
אַתָּה יְהוָה בְּקֶרֶב הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־עַיִן בְּעַיִן
‖ steteris — ,eos super stans ‖ tua nubes & , Domine tu visu
נִרְאָה אַתָּה יְהוָה וַעֲנָנְךָ עֹמֵד עֲלֵהֶם
‡ ambulas coram eis — ,die eorum facies ad ambulans tu ‡ nubis columna in &
וּבְעַמֻּד עָנָן אַתָּה הֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם
‡ si * feceris — populum facies * mori ‡ Et .nocte ignis columna in &
וּבְעַמּוּד אֵשׁ לָיְלָה׃ וְהֵמַתָּה אֶת־הָעָם 15
quæ gentes dicent & , vnum virum tanquam istum
הַזֶּה כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
:dicendo , tuum auditum audierunt
שָׁמְעוּ אֶת־שִׁמְעֲךָ לֵאמֹר׃
Quia ‖ potest — istum populum introducere Dominus posse ‖ non Pra
בוא[g] — מִבִּלְתִּי יְכֹלֶת יְהוָה[g] לְהָבִיא אֶת־הָעָם הַזֶּה 16
† occidit — .deserto in eos mactauit & † , eis iurauit quam terram in
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר׃
quemadmodum ,Domini fortitudo obsecro magnificetur nunc Et
ירבתי — וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר 17
tardus ad irā, — multus & , narium longus Dominus : dicendo , es locutus
דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר׃ יְהוָה אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־ 18
mundando & ,præuaricationem & ,iniquitatem portans,misericordia
עוה[h] — חֶסֶד נֹשֵׂא עָוֹן[h] וָפָשַׁע וְנַקֵּה
super , filios super patrum iniquitatem visitans , mundabit non
לֹא יְנַקֶּה פֹּקֵד עֲוֺן אָבוֹת עַל־בָּנִים עַל־
iniquitati obsecro Parce . quartos super & , tertios
שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים׃ סְלַח־נָא לַעֲוֺן 19
tuæ misericordiæ magnitudinem iuxta istius , populi
הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ
ad vsque & Ægypto ab huic populo pepercisti quemadmodum &
וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־
,tuum verbum secundum Peperci : Dominus dixit Et .huc
הֵנָּה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ׃ 20
viuo — Domini gloria implebitur & , ego viuens profectò Et
חיה[i] — וְאוּלָם חַי־אָנִי[i] וְיִמָּלֵא כְבוֹד־יְהוָה 21
qui viderunt — videntes viri omnes Quia . terra omnis
ראה[k] — אֶת־כָּל־הָאָרֶץ׃ כִּי כָל־הָאֲנָשִׁים הָרֹאִים[k] 22
, Ægypto in feci quæ , mea signa & , meam gloriam
אֶת־כְּבֹדִי וְאֶת־אֹתֹתַי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְמִצְרַיִם
non & , vicibus decem iam me tentauerunt & , deserto in &
נסה[l] — וּבַמִּדְבָּר וַיְנַסּוּ[l] אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא
paruerunt voci meæ: — quam terram viderint Si : mea voce in audierunt
שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי׃ אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר 23
.eam videbunt non , me irritantes omnes &. eorum patribus iuraui
ראה[m] — נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָם וְכָל־מְנַאֲצַי לֹא יִרְאוּהָ׃
pro eo quòd — alter spiritus fuit mercede ,Chaleb meum seruum Et
היה[n] — וְעַבְדִּי כָלֵב עֵקֶב הָיְתָה[n] רוּחַ אַחֶרֶת 24
perfecit vt iret — terram in eum introducam & , me post impleuit & , eo cum
בוא[o] — עִמּוֹ וַיְמַלֵּא אַחֲרָי וַהֲבִיאֹתִיו[o] אֶל־הָאָרֶץ
* ad quā venit hæreditatē accipiet ‡ valle — .eam hæreditabit ‖ eius semen & , illuc ‖ ingressus quam *
אֲשֶׁר־בָּא שָׁמָּה וְזַרְעוֹ יוֹרִשֶׁנָּה׃
vos * per viam — Cras : profundo ‡ in habitat Chenahanæus & ,Hamalecita Et
פנה[p] נסע[q] — וְהָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר 25
matis via * desertum in vobis proficiscimini & faciem vertite
פְּנוּ[p] וּסְעוּ[q] לָכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יַם־

Chenahanæus & , monte in habitans Emoræus & , Iebusæus &
וְהַיְבוּסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב בָּהָר וְהַכְּנַעֲנִי
tacete * fecit Et.Iarden manum super † & , mare super habitans — habitat iuxta † iuxta ripam
יוֹשֵׁב עַל־הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן׃ וַיַּהַס 31 — ס רבתי
,ascendamus Ascendendo :dixit & ,Mosch ad populum Caleb — coram
כָּלֵב אֶת־הָעָם אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר עָלֹה נַעֲלֶה
.ei præualebimus præualēdo quia ,eam hæreditabimus & — hæreditate accipiemus
וְיָרַשְׁנוּ אֹתָהּ כִּי־יָכוֹל נוּכַל לָהּ׃
Non : dixerunt ,eo cum ascenderunt qui viri Et
עלה[a] — וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־עָלוּ[a] עִמּוֹ אָמְרוּ לֹא 32
.nobis præ ipse robustius quia :populum ad ascendere poterimus — quia fortior est nobis.
נוּכַל לַעֲלוֹת אֶל־הָעָם כִּי־חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ׃
explorauerunt quam ,terræ infamiam exire fecerunt Et — protulerunt
רבב[b] תור[c] — וַיֹּצִיאוּ דִּבַּת[b] הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרוּ[c] 33
transiuimus qua ‡ Terra : dicendo , Israel filios ad eam — filis
‡ per quā transiuimus
אֹתָהּ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ
:ipsa ‡ suos habitatores comedens terra ,eam explorandū ad ea in — consumens ‡ est
בָהּ לָתוּר אֹתָהּ אֶרֶץ אֹכֶלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הִוא
† viri . eius medio in vidimus quem populus omnis & — † magnarū sunt
וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־רָאִינוּ בְתוֹכָהּ אַנְשֵׁי
filios pauore consternantes vidimus ibi Et .mensurarum — gigantes
מִדּוֹת׃ וְשָׁם רָאִינוּ אֶת־הַנְּפִילִים בְּנֵי 34
nostris oculis in fuimus & : terrore consternantibus de Hanac — gigantibus
עֲנָק מִן־הַנְּפִלִים וַנְּהִי בְעֵינֵינוּ
.eorum oculis in eramus sic & ,locustæ sicut
כַחֲגָבִים וְכֵן הָיִינוּ בְּעֵינֵיהֶם׃

CAP. XIIII. יד

,suam vocem dederunt & ,cœtus omnis eleuauit Et
נשא[d] נתן[e] — וַתִּשָּׂא[d] כָּל־הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ[e] אֶת־קוֹלָם 1
murmurauerunt Et .ipsa nocte in populus fleuerunt &
בכה[f] לון[g] — וַיִּבְכּוּ[f] הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא׃ וַיִּלֹּנוּ[g] 2 — aduersum
dixerunt & , Israel filij omnes Aharon super & , Mosch super
עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן כֹּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ
terra in essemus mortui Vtinam : cœtus omnis eos ad
עוד[h] מות — אֲלֵהֶם כָּל־הָעֵדָה לוּ[h]־מַתְנוּ בְּאֶרֶץ
.essemus mortui vtinam ,hoc deserto in vel : Ægypti
מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוּ־מָתְנוּ׃
terram ad nos facit venire Dominus quid ad Et
בוא[k] — וְלָמָה יְהוָה מֵבִיא[k] אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ 3
:erunt ‖ nostri paruuli & ,nostræ vxores ;gladio in cadendum ad ,hanc — vt cæderemus ‖ essent
טפף[l] בזז[m] — הַזֹּאת לִנְפֹּל בַּחֶרֶב נָשֵׁינוּ וְטַפֵּנוּ[l] יִהְיוּ
‡ Ægyptum in reuerti nobis † bonum nónne ? prædam in — † erat
לָבַז[m] הֲלוֹא טוֹב לָנוּ שׁוּב מִצְרָיְמָה׃
caput Demus :suum fratrem ad vnusquisque dixerunt Et — Ponamus ducem,
וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ 4
Aharon & Mosch cecidit Et ,Ægyptum in reuertamur & — proiecerunt se
נתן[n] — וְנָשׁוּבָה מִצְרָיְמָה׃ וַיִּפֹּל[n] מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן 5
filiorum cœtus concionis omnis facies ad * ,suas facies super — * coram cœtu congregationis
עַל־פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל־קְהַל עֲדַת בְּנֵי
Iephunneh filius Chaleb & Nun filius Iehosuah Et .Israel
יִשְׂרָאֵל׃ וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה 6
.sua vestimenta sciderunt ,terram explorantibus de
תור[o] — מִן־הַתָּרִים[o] אֶת־הָאָרֶץ קָרְעוּ בִּגְדֵיהֶם׃
:dicendo ,Israel filiorum cœtum omnem ad dixerunt Et — congregationē
וַיֹּאמְרוּ אֶל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר 7
bona ,eam explorandum ad ea in transiuimus qua Terra — per quam transiuimus
הָאָרֶץ אֲשֶׁר עָבַרְנוּ בָהּ לָתוּר אֹתָהּ טוֹבָה
Dominus nobis in volens † Si .valde valde terra — est † complacuerit
הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד׃ אִם־חָפֵץ בָּנוּ יְהוָה 8
,nobis eam dabit & .hanc terram ad nos faciet venire & — tradet
וְהֵבִיא אֹתָנוּ אֶל־הָאָרֶץ הַזֹּאת וּנְתָנָהּ לָנוּ
.melle & lacte fluens ipsa quæ terram — est
זוב[p] — אֶרֶץ אֲשֶׁר־הִוא זָבַת[p] חָלָב וּדְבָשׁ׃
ne vos & .rebelles sitis ne Dominum in Veruntamen — † veluti ‡ sunt.
ירא[q] סור[r] — אַךְ בַּיהוָה אַל־תִּמְרֹדוּ וְאַתֶּם אַל־ 9
Recessit .ipsi ‡ noster panis † quia terræ populum timeatis — ‖ protectio ab ‖ eis
צלל[s] ירא — תִּירְאוּ[q] אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחְמֵנוּ הֵם סָר[r]
.eos timeatis ne nobiscū ‖ Dominus & ,eis desuper * eorū vmbra — † cogitauerunt
צִלָּם[s] מֵעֲלֵיהֶם וַיהוָה אִתָּנוּ אַל־תִּירָאֻם׃
.lapidibus in eos obruere cœtus ‡ omnis dixerunt † Et — ‡ congregatio lapidare
וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה לִרְגּוֹם אֹתָם בָּאֲבָנִים 10

ad & Moſeh ad Dominus eſt locutus Et .Suph
26 סוף׃ וידבר יהוה אל־משה ואל־
malum cætum ad quò Vſque : dicendo , Aharon
27 אהרן לאמר׃ עד־מתי לעדה הרעה
murmurationes ,me ſuper murmurantes ipſi qui iſtum
הזאת אשר המה [a]מלינים עלי את־תלנות
?audiui ‡ ,me ſuper murmurantes ipſi † qui Iſrael filiorum
בני ישראל אשר המה מלינים עלי שמעתי׃
non ſi , Dominus dicit ,ego *Viuens* ‡ : eos ad Dic
28 אמר אלהם [b]חי־אני נאם־יהוה אם־לא
.vobis fecero ſic :meis auribus in eſtis locuti quemadmodum
כאשר דברתם באזני כן אעשה לכם׃
omnes & , veſtra cadauera cadent iſto deſerto In
29 במדבר הזה [c]יפלו פגריכם וכל־
viginti filio à veſtrum numerum omnem ad ‖veſtri *viſitati**
פקדיכם לכל־מספרכם מבן עשרים
.me ſuper murmuraſtis qui , ſuprà & ,annorum
שנה ומעלה אשר הלינתם עלי׃
eleuaui quam † terram ad fueritis ingreſſi vos Si
30 אם־אתם תבאו אל־הארץ אשר [d]נשאתי
niſi ,ea in vos *faciendum* ‡ habitare *ad* ,meam manum
את־ידי לשכן אתכם בה כי אם־
.Nun filium Iehoſuah & ,Iephunneh filium Chaleb
כלב בן־יפנה ויהושע בן־נון׃
introducã & :*erit* * prædam in ,dixiſtis *quam veſtram pubem* ‖ Et
31 [e]וטפכם אשר אמרתם לבז יהיה והביאתי
.ea in *abhorruiſtis* ‖ quam terram ſcient & eos
אתם וידעו את־הארץ אשר מאסתם בה׃
.iſto deſerto in ,cadent ,vos , veſtra cadauera Et
32 ופגריכם אתם יפלו במדבר הזה׃
quadraginta deſerto in paſcentes erunt veſtri filij Et
33 ובניכם יהיו [f]רעים במדבר ארבעים
conſumi ad vſque ,veſtras fornicationes portabunt & , annis
שנה ונשאו את־[g]זנותיכם עד־תם
quibus dierum *numero In* ‖ .deſerto in veſtra cadauera
34 פגריכם במדבר׃ במספר הימים אשר־
,anno †diem ; diebus quadraginta terram exploraſtis
[h]תרתם את־הארץ ארבעים יום יום לשנה
quadraginta *veſtras iniquitates* ‡ portabitis ,anno ‡ diem
יום לשנה תשאו את־[i]עונתיכם ארבעים
.meam *fruſtrationem* * cognoſcetis & ;annis
שנה וידעתם את־[k]תנואתי׃
.fecero hoc non Si .ſum locutus Dominus Ego
35 אני יהוה דברתי אם־לא זאת אעשה
deſerto in ,me *ſuper conuenientibus iſti* malo cætui omni
לכל־[l]העדה הרעה הזאת הנועדים עלי במדבר
quos viri Et .morientur ibi & ,conſumentur iſto
36 הזה [m]יתמו ושם ימתו׃ והאנשים אשר־
, ſunt reuerſi & , terram explorandum ad Moſeh miſit
שלח משה לתור את־הארץ [n]וישבו
educendo ,*cætum* † omnem eum *ſuper* ‖ fecerunt murmurare &
[o]וילונו עליו את־כל־העדה [p]להוציא
,illi viri ſunt mortui Et .terram ſuper malam famam
37 [q]דבה על־הארץ׃ [r]וימתו האנשים
facies ad ‡ percuſſione in ,malam terræ famam educentes
מוצאי דבת־הארץ [s]רעה במגפה לפני
filius Chaleb & ,Nun filius Iehoſuah Et .*Domini*
38 יהוה׃ ויהושע בן־נון וכלב בן־
*euntibus** ipſis viris ex vixerunt , Iephunneh
יפנה [t]חיו מן־האנשים ההם ההלכים
Moſeh eſt locutus Et .terram explorandum ad
39 לתור את־הארץ׃ וידבר משה את־
luxerunt & , Iſrael filios omnes ad iſta Verba
הדברים האלה אל־כל־בני ישראל ויתאבלו
aſcenderunt & ,*matutino in manicauerunt* Et .valde populus
40 העם מאד׃ וישכמו בבקר [u]ויעלו
ad aſcendemus & ,nos Ecce : dicendo montis *caput ad* ‡
אל־ראש־ההר לאמר הננו ועלינו אל־
.peccauimus quia ,Dominus dixit quem locum
המקום אשר־אמר יהוה כי חטאנו׃
os tranſgredientes vos hoc quid Ad ,Moſeh dixit Et
41 ויאמר משה למה זה אתם עברים את־פי

congregationẽ malam iſtam quæ murmurat aduerſum
[a] לון
† murmurant aduerſum
‡ audiam?
‡ Viuo
[b] חיה
[c] נפל
* numerati
‖ ſecundum
aduerſus
† ſuper
[d] נשא
vt
‡ facerem
‖ paruulos veſtros de quibus
† erunt:
[e] טפף
‖ deſpexiſtis.
[f] רעה
donec conſumentur
[g] זנה
‖ Secundum numerum
† pro
[h] תור
‡ pro
‡ pœnam iniquitatum veſtrarum
[i] עוה
* vltionem
[k] נוא
congregationi malæ huic quæ conuenerunt aduerſum
[l] יעד [m] תמם
[n] שוב
‖ aduerſus
† congregationem,
[o] לון [p] יצא
[q] דבב [r] מות
‡ coram Dño.
[s] רוע
* qui perrexerant
[t] חיה
ſurrexerunt manè,
[u] עלה
‡ verticem
Vt quid tranſgredimini ſermonem

quia ,aſcendatis Ne .proſperabitur non hoc & ?Domini
42 יהוה והוא לא תצלח׃ אל־תעלו כי
facies ad ‡ percutiamini ne & : *veſtro interiori* ‡ in Dominus † non
אין יהוה בקרבכם ולא תנגפו לפני
ibi Chenahanæus & ,Hamalechita Quia. *veſtrorum inimicorum*
43 איביכם׃ כי העמלקי והכנעני שם
eſtis reuerſi idcirco quia : gladio in cadetis & , *veſtras facies ad*
לפניכם ונפלתם בחרב כי־על־כן שבתם
.vobiſcum Dominus erit non & ,Dominum poſt à *
מאחרי יהוה ולא־יהיה יהוה עמכם׃
arca Et .montis *caput ad aſcendendum ad ſunt angariati* Et
44 ויעפלו לעלות אל־ראש ההר וארון
interiore de † receſſerunt non Moſeh & , Domini fœderis
ברית־יהוה ומשה לא־[a]משו מקרב
Chanahanæus & Hamalechita deſcendit Et .*caſtrametationis*
45 המחנה׃ וירד העמלקי והכנעני
eos contriuerunt & , eos percuſſerunt & : ipſo monte in habitans
הישב בהר ההוא [b]ויכום [c]ויכתום
.Chormah ad vſque
עד־החרמה׃

† eſt
‡ medio veſtri,
‡ coram inimicis veſtris.
eſt ante vos,
* ne iretis
conati ſunt aſcẽdere in verticem
† è medio caſtrorum.
[a] מוש
[b] נכה
[c] כתת

CAP. XV. טו

: dicendo , Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
Cùm : eos ad dices & , Iſrael filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם כי
quas , veſtrarum habitationum terram ad fueritis ingreſſi
תבאו אל־ארץ [d]מושבתיכם אשר
,Domino *ignitionem* ‖ feceritis Et : vobis *dans* * ego
3 אני נתן לכם׃ ועשיתם [e]אשה ליהוה
deuotione ‡ in vel *votum mirificandum ad* ‡,ſacrificium vel,*aſcenſionem*†
עלה או־זבח לפלא־נדר או בנדבה
quietis odorem *faciendum ad* ‖ ,veſtris *ſtatutis temporibus* † in vel
או [f]במעדיכם לעשות ריח [g]ניחח
faciet appropinquare ‡ Et : *pecore* ‡ de vel *boue* † de Domino
4 ליהוה מן־הבקר או מן־הצאן׃ והקריב
, *munus* * Domino ſuam *appropinquationem faciens appropinquare*
המקריב קרבנו ליהוה מנחה
.olei Hin quarto cum permixtam ‖ decimam ſimilæ
סלת עשרון בלול ברבעית ההין שמן׃
ſuper facies Hin quartum *libamen in* † vini Et
5 ויין לנסך רביעית ההין תעשה על־
. vno agno * ſacrificium *in* ‡ vel , *aſcenſionem* ‡
העלה או לזבח לכבש האחד׃
,decimarum duarum ſimilæ *munus* † facies *arietem in* ‖ Vel
6 או לאיל תעשה מנחה סלת [h]שני עשרנים
libamen in * vini Et ;Hin *tertium* ‡ , oleo *cum confuſum* ‡
7 בלולה בשמן שלשית ההין׃ ויין לנסך
,Domino quietis odorem *facies appropinquare* † Hin *tertium* ‖
שלשית ההין תקריב ריח־ניחח ליהוה׃
,ſacrificium vel , *aſcenſionem* ‡ bouis filium feceris cùm Et
8 וכי־תעשה בן־בקר עלה או־זבח
: Domino pacifica vel , votum *mirificandum* ‡ ad
לפלא־נדר או־שלמים ליהוה׃
ſimilam *munus* ‖ bouis filium *ſuper faciet appropinquare* * Et
9 והקריב על־בן־הבקר מנחה סלת
.Hin dimidium ‡ oleo *cum confuſam* † ,decimarum trium
שלשה עשרנים בלול בשמן [i]חצי ההין׃
, Hin dimidium *libamen in facies appropinquare* ‡ vinum Et
10 ויין תקריב לנסך חצי ההין
fiet Sic .Domino quietis odoris *ignitionem* *
11 אשה ריח־ניחח ליהוה׃ ככה יעשה
agnis in † , pecudi vel , vni *veruеci* ‖ vel , vni boui
לשור האחד או לאיל האחד או־לשה בכבשים
ſic , facietis quem numerum Secundum .capris *in vel*
12 או בעזים׃ כמספר אשר תעשו ככה
indigena Omnis. eorum numerum ſecundum vni facietis
13 תעשו לאחד כמספרם׃ כל־האזרח
odoris *ignitionem faciendo accedere* . iſta ſic faciet
יעשה־ככה את־אלה להקריב אשה ריח־
vobiſcum fuerit peregrinatus cùm Et .Domino quietis
14 ניחח ליהוה׃ וכי־יגור אתכם

[d] ישב
* do
‖ oblationem ignitam
[e] אשש
† holocauſtum
‡ vt permutetis votum
‡ ſpontanea oblatione
* ſollennitatibus
‖ vt faciatis
[f] יעד [g] נוח
† bobus
‡ pecudibus.
‡ offeret offerens oblationẽ
* oblationem,
‖ partem
† pro libamine
‡ holocauſtum,
‡ ſuper
* pro
‖ pro ariete
† ſacrificium
[h] שנה
‡ permixtum
‡ tertiam partem
* pro libamine
‖ tertiam partem
† offeres
‡ holocauſtum,
‡ permutandum
* offeret
‖ oblationem,
† permixtam
‡ &
[i] חצא
‡ offeres pro libamine
* in ſacrificium
‖ arieti
† tam de ouibus quàm de
ciuis
dum obtulerit oblationem incenſam

,vestras generationes ad ‡ vestri medio in † qui vel : peregrinus
[a] גר או אשר־בתוככם [b] לדרתיכם
quemadmodum ; Domino quietis odoris *ignitionem* ‡ fecerit &
ועשה [c] אשה ריח־ניחח ליהוה כאשר
* vobis vnum statutum ,congregatio O .faciet sic , facietis
15 תעשו כן יעשה: הקהל [d] חקה אחת לכם
,vestras generationes *ad seculi* † statutum :*peregrinanti* ‖ peregrino &
ולגר הגר חקת עולם לדרתיכם
,vna Lex .*Domini facies ad* ‡ erit peregrinus sic ,vos sicut
16 ככם כגר יהיה לפני יהוה: [e] תורה אחת
.vobiscum *peregrinanti** peregrino & ,vobis erit *vnum iudicium* ‡ &
ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר אתכם:
:dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
17 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
: eos ad dices & ,Israel filios ad Loquere
18 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם
faciens ‡ ingredi ego quam † terram *ad vos ingrediendo In*‖
[f] בבאכם אל־הארץ אשר אני מביא
pane de *vos edendo in* * erit Et .*illuc* vos
19 אתכם שמה: והיה באכלכם מלחם
Principium .Domino eleuationem eleuabitis , terræ
20 הארץ [g] תרימו תרומה ליהוה: ראשית
: eleuationem eleuabitis placentam , vestrarum *conspersionum* ‖
עריסתיכם חלה תרימו תרומה
.eam eleuabitis sic ,areæ eleuationem iuxta
כתרומת גרן כן תרימו אתה:
Domino dabitis vestrarum conspersionum *principio* De
21 מראשית עריסתיכם [h] תתנו ליהוה
,erraueritis cùm Et .vestras generationes *ad* † , eleuationem
22 תרומה [i] לדרתיכם: וכי [k] תשגו
est locutus quæ ista præcepta omnia feceritis non &
ולא תעשו את כל־[l] המצות האלה אשר־דבר
Dominus præcepit quæ Omnia : Moseh ad Dominus
23 יהוה אל־משה: את כל־אשר צוה יהוה
Dominus præcepit qua die à ,Moseh *manu in vos ad*
אליכם ביד־משה מן־היום אשר צוה יהוה
oculis ab si , erit Et .vestras generationes *ad* ‡ vltra &
24 והלאה לדרתיכם: והיה אם מעיני
cœtus ‡ omnis facient & ,errorem *in* ‡ fuerit factum *cœtus* *
[m] העדה נעשתה לשגגה ועשו כל־העדה
quietis odorem in *ascensionem* ‖ in vnum bouis filium iuuencum
[n] פר בן־בקר אחד לעלה לריח [o] ניחח
hircum & ,*iudiciũ* ‡ secundũ eius libamen &,eius *munus* † & ,Domino
ליהוה ומנחתו ונסכו כמשפט ושעיר־
super sacerdos expiabit Et .*peccatum in* † vnum caprarum
25 עזים אחד [p] לחטת: וכפר הכהן על־
quia ,eis parcetur & , Israel filiorum ‖ *cœtum* omnem
כל־עדת בני ישראל ונסלח להם כי־
ignitionem ‡ ,suam *appropinquationẽ adduxerunt* † ip si Et .*ipsa ignorantia*‖
שגגה הוא והם הביאו את־קרבנם אשה
.suo errore super Domino coram *suum peccatum* ‡ & ,Domino
ליהוה וחטאתם לפני יהוה על־שגגתם:
peregrino & , Israel filiorum *cœtui vniuerso** parcetur Et
26 ונסלח לכל־עדת בני ישראל [q] ולגר
.*errore in populo vniuerso* † quia eorum medio in *peregrinanti* ‖
הגר בתוכם כי לכל־העם בשגגה:
facier appropinquare & ,ignorantia in ‡ peccauerit vna anima si Et
27 ואם־נפש אחת תחטא בשגגה והקריבה
sacerdos expiabit Et .*peccatum in sui anni filiam* ‡ capram
28 עז בת־שנתה לחטאת: וכפר הכהן
coram *ignorantia in ipsam peccando in* * ,errantem animam super
על־הנפש השגגת בחטאה בשגגה לפני
.ei parcetur & eam super expiandum ad ,Domino
יהוה לכפר עליו ונסלח לו:
peregrinanti † peregrino & ,Israel *filiis in Indigena* ‖
29 האזרח בבני ישראל ולגר הגר
.*ignorantia in* ‡ facienti vobis erit vna lex , eorum medio in
בתוכם [r] תורה אחת יהיה לכם לעשה בשגגה:
indigena de ‡ ,excelsa manu in fecerit quæ anima Et
30 והנפש אשר־תעשה ביד רמה מן־האזרח
excidetur & ,probris afficit ipse Dominum .*peregrino de &*
ומן־הגר את־יהוה הוא מגדף ונכרתה

† est
‡ per
[a] גור [b] דור
‡ oblationem incensam
* est
[c] אש
[d] חקק
‖ qui peregrinatur:
‡ perpetuũ per
‡ coram Dño.
[e] ירה
‡ norma vna
* qui peregrinatur
‖ Cùm ingressi fueritis
† ad
‡ facio
[f] בוא
‡ cùm comederitis
[g] רום
‖ pastarum
primitiis
[h] נתן
† per
[i] דור [k] שגה
[l] צוה
vobis per manum
‡ per
* cõgregationis
‡ per
‡ congregatio
[m] יעד
‖ holocaustum
[n] פר [o] נוח
† oblationem
‡ normam,
† pro peccato.
[p] חטה
‖ congregationẽ
‖ error est.
† offerent oblationem
‡ oblationem incensam
‡ oblationem pro peccato suo
* vniuersæ congregationi
[q] גור
‖ qui peregrinatur
† vniuersi populi est error.
‡ per errorem, offeret,
‡ anniculam pro peccato.
* cùm peccauerit per errorem
‖ Ciui inter filios
† qui peregrinatur
‡ per errorem.
[r] ירה
‡ tã ciuis quàm peregrinus

Domini verbum Quia .sui populi *interiore ex* ipsa anima
31 הנפש ההוא מקרב עמה: כי־דבר יהוה
excidetur excidendo :fecit irritum eius mandatum & , spreuit
בזה ואת־[a] מצותו הפר הכרת תכרת
filij fuerunt Et .*ea in eius peruersitas* ; ipsa anima
32 הנפש ההוא [b] עונה בה: [c] ויהיו בני־
ligna colligentem virum inuenerunt & , deserto in Israel
ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים
inuenientes , eum fecerunt accedere Et . Sabbathi die in
33 ביום השבת: ויקריבו אתו המצאים
ad & ,Aharon ad & ,Moseh ad , ligna colligentem eum
אתו מקשש עצים אל־משה ואל־אהרן ואל־
quia : custodia in eum posuerunt Et .*cœtum vniuersum*
34 כל־העדה: [d] ויניחו אתו במשמר כי
Dominus dixit Et .ei *fieret* quid , expositum erat non
35 לא פרש מה־יעשה לו: ויאמר יהוה
lapidib⁹ in eum *lapidando* ,vir moriatur Moriẽdo :Moseh ad
אל־משה מות יומת האיש רגם אתו באבנים
eum eduxerunt Et .*castrametationem* ‡ extra *cœtu* † omnis
36 כל־העדה מחוץ למחנה: ויציאו אתו
lapidauerunt & ,*castrametationem* * extra *ad cœtus* ‡ omnis
כל־העדה אל־מחוץ למחנה וירגמו
præcepit quemadmodum , est mortuus & lapidibus in eum
אתו באבנים [e] וימת כאשר צוה
.Moseh Dominus
יהוה את־משה:
;dicendo ,Moseh ad Dominus dixit Et
37 ויאמר יהוה אל־משה לאמר:
facient Et :eos ad dices & , Israel filios ad Loquere
38 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם ועשו
,suas generationes per suorũ vestimentorum *alu super* fimbriam sibi
להם [f] ציצת על־כנפי בגדיהם [g] לדרתם
.*hyacinthi* ‡ filum . *alæ* ‡ fimbria *super dabunt* ‖ &
ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת:
recordabimini ,& eam videbitis & : fimbriam in vobis erit Et
39 והיה לכם לציצת [g] וראיתם אתו וזכרתם
non & , ea facietis & ,Domini præceptorum omnium
את־כל־מצות יהוה ועשיתם אתם ולא־
*quos** ,vestros oculos post & :vestrum cor post *peruestigabitis* ‡
תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר־
faciatis & ,recordemini Vt .*eos post fornicantes vos*
40 אתם [h] זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם
.vestro Deo sancti sitis & ,mea præcepta omnia
את־כל־מצותי והייתם קדשים לאלהיכם:
vos eduxi qui ,vester Deus Dominus Ego
אני יהוה אלהיכם אשר [i] הוצאתי אתכם
Ego .Deum in vobis *existendum ad* , Ægypti terra è
41 מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני
.vester Deus Dominus
יהוה אלהיכם:

CAP. XVI. יו

Leui filij Chehath filij Ishar filius Corach *cepit* † Et
1 [k] ויקח קרח בן־יצהר בן־קהת בן־לוי
filij Pelath filius On & , Eliab filij Abiram & ,Dathan &
2 ודתן ואבירם בני אליאב ואון בן־פלת בני
viri & , Moseh *facies in* surrexerunt Et .Reuben
ראובן: [l] ויקמו לפני משה ואנשים
cœtus prælati ‡ , ducenti & ,quinquaginta Israel filiis è
מבני־ישראל חמשים [m] ומאתים נשיאי [n] עדה
.*nominis* * viri ; *conuentus vocati*
קראי מועד אנשי־שם:
Aharon *super* ‖ & ,Moseh *super* ‖ se congregauerunt Et
3 ויקהלו על־משה ועל־אהרן
cœtus ‡ omnis quia ,vobis *Multum* † : eos ad dixerunt &
ויאמרו אלהם רב־לכם כי כל־העדה
cur Et .Dominus ‡ eorum medio in & , sancti ipsi vniuersi
כלם קדשים ובתוכם יהוה ומדוע
? Domini congregationem super vos eleuatis
תתנשאו על־קהל יהוה:
.*suas facies* ‖ super *cecidit* * & ,Moseh audiuit Et
4 וישמע משה [o] ויפל על־פניו:

è medio
[a] צוה
pœna iniquitatis eius super eam erit.
[b] עוה [c] היה
qui inuenerũt
vniuersam cõgregationem.
[d] ינח
‖ fiendum esset
lapidet
† congregatio
‡ castra.
‡ congregatio
* castra.
[e] מות
in angulis
[f] ציץ [g] דור
‖ ponent in
† anguli
‡ hyacinthinum.
[g] ראה
‡ errabitis
* post quos vos fornicamini.
[h] זנה
[i] יצא
vt essem
tulit seipsum ad partem
[k] לקח
coram
[l] קום
‡ principes cõgregationis maiores concilij,
[m] מאה
[n] יעד
* nominati.
‖ aduersum
† Sat est
‡ congregatio
‡ est
* proiecit se
‖ faciem suam.
[o] נפל

vniuersum ad * Domini gloria est conspecta & :conuentus tentorij
אהל מועד ᵃוירא כבוד־יהוה אל־כל־
ad & ,Mosch ad Dominus est locutus Et .cœtum
העדה׃ וידבר יהוה אל־משה ואל־ 20
cœtus || medio è vos Separate :dicendo ,Aharon
אהרן לאמר׃ הבדלו מתוך העדה 21
super ceciderunt ‡ Et .momentum iuxta † eos consumam & ,istius
הזאת ואכלה אתם כרגע׃ ᵇויפלו על־ 22
, carnis omnis spirituum Deus , Deus :dixerunt & ,suas facies
פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחת לכל־בשר
?ferueb is ira cœtum omnem super & .peccabit ‡ vnus vir
האיש אחד יחטא ועל כל־העדה תקצף׃
:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 23
circuitu à Ascendite || : dicendo , cœtum * ad Loquere
דבר אל־העדה לאמר העלו מסביב 24
surrexit Et .Abiram & , Dathan , Corach tabernaculi
למשכן־קרח דתן ואבירם׃ ᶜויקם 25
eum post iuerunt ‡ Et .Abiram & Dathan ad iuit † & ,Mosch
משה וילך אל־דתן ואבירם וילכו אחריו
: dicendo , cœtum ‡ ad est locutus Et .Israel seniores
זקני ישראל׃ וידבר אל־העדה לאמר 26
impiorum virorum tentoriis desuper * quæso Recedite
סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים
fortè ne ,eis † quæ omnia in attingatis ne & ,istorum
האלה ואל־ᵈתגעו בכל־אשר להם פן־
desuper ascenderunt ‡ Et .eorum peccatis omnibus in consumamini ‡
ᵉתספו בכל־חטאתם׃ ᶠויעלו מעל 27
Dathan Et .circuitu è Abiram & , Dathan ,Corach tabernaculo
משכן־קרח דתן ואבירם מסביב ודתן
.suorum tabernaculorum ostium * stantes sunt egressi Abiram &
ואבירם יצאו ᵍנצבים פתח אהליהם
.eorum familia || & eorum filij & ,eorum vxores &
ונשיהם ובניהם וטפם׃
,me misit Dominus quia scietis hoc In : Mosch dixit Et
ויאמר משה בזאת תדעון כי־יהוה שלחני 28
,meo corde de non quòd ,hæc opera omnia faciendû ad
לעשות את כל־המעשים האלה כי־לא מלבי׃
visitatione & , isti morientur hominis omnis mortem iuxta Si
אם־כמות כל־האדם ʰימתון אלה ופקדת 29
.me misit Dominus non ,eos super visitabitur hominis omnis †
כל־האדם יפקד עליהם לא יהוה שלחני׃
aperuerit & , Dominus creauerit creationem si Et
ואם־בריאה יברא יהוה ופצתה 30
omnia & ,eos deglutiuerit & ,suum os terra
האדמה את־פיה ובלעה אתם ואת־כל־
scietis & ,infernum in viuentes descenderint & , eis † quæ
אשר להם וירדו ᵏחיים שאלה וידעתם
.Dominum isti viri irritauerunt quòd
כי נאצו האנשים האלה את־יהוה׃
verba omnia loqui eum consummare vt fuit Et
ויהי ˡככלתו לדבר את כל־הדברים 31
.eis sub † quæ humus ‡ se rupit & , ista
האלה ותבקע האדמה אשר תחתיהם׃
& ,eos deglutiuit & ,suum os terra aperuit Et
ותפתח הארץ את־פיה ותבלע אתם ואת־ 32
& ,Corach ipsi ‡ qui hominem omnem & ,eorum domos
ᵐבתיהם ואת כל־האדם אשר לקרח ואת־
qui omnes & , ipsi descenderunt Et .substantiam omnem
כל־הרכוש׃ וירדו הם וכל־אשר 33
,terra eos super operuit & : infernum in viuentes eis ‡
להם חיים שאלה ⁿותכס עליהם הארץ
.congregationis medio è perierunt &
ויאבדו מתוך הקהל׃
,eorû vocé ad || fugerunt eorum circuitus qui Israel omnis Et
וכל־ישראל אשר סביבתיהם ᵒנסו ᵖלקלם 34
.terra nos deglutiat forte Ne :dixerunt Quia
כי אמרו פן־תבלענו הארץ׃
* comedit † & ,Domino à est egressus ignis Et
ואש יצאה מאת יהוה ותאכל את 35
.suffitum facientes accedere viros ducentos & quinquaginta
החמשים ומאתים איש מקריבי הקטרת׃

tabernaculi ecclesiæ, * vniuersæ congregationi. ᵃראה ‖ congregationis † in momento. ‡ proiecerût se ᵇנפל § peccauit, & contra vniuersam congregationem irasceris? * congregationem ‖ Discedite ᶜקום † perrexit ‖ perrexerunt § congregationem, * tabernaculis † sunt ᵈנגע § peccatis ‖ discesserunt à ᵉספה ᶠעלה * ad ᵍיצב ‖ paruuli ʰמות * faciam * morientur omnes homines ʰמות † omnium hominum ⁱפצה † sunt ᵏחיה cûm consummasset ˡכלה ‡ terra † erat omnes ‡ erant ᵐבית ‡ erant ⁿכסה erant in circuitu † Propter ᵒנוס ᵖקול † consumsit offerentes

:dicendo ,eius cœtum omnem ad & ,Corach ad est locutus Et
5 וידבר אל־קרח ואל כל־עדתו לאמר
,sanctum & ,ei † qui || Dominus faciet notum & ,Mane
בקר וידע יהוה את־אשר־לו ואת־הקדוש
,eo in elegerit quem & , se ad faciet appropinquare &
והקריב אליו ואת אשר יבחר־בו
vobis Capite : facite Hoc .se ad faciet accedere
6 יקריב אליו׃ זאת עשו ᵃקחו־לכם
eis in date ‡ Et .eius cœtus † omnis & ,Corach thuribula
7 מחתות קרח וכל־עדתו׃ ᵇותנו בהן
.cras Domino coram suffitum eis super ‡ ponite & , ignem
אש ᶜושימו עליהן קטרת לפני יהוה מחר
.sanctus ipse Dominus elegerit quem vir erit Et
והיה האיש אשר־יבחר יהוה הוא הקדוש
ad Mosch dixit Et : Leui filij vobis Multum *
8 רב־לכם בני לוי׃ ויאמר משה אל־
,vobis de parum Num .Leui filij quæso Audite :Corach
9 קרח שמעו־נא בני לוי׃ המעט מכם
;Israel cœtu à vos Israel Deus fecerit separare quòd
כי־הבדיל אלהי ישראל אתכם מעדת ישראל
seruiendum ad † ,se ad vos faciendum ‖ appropinquare ad *
להקריב אתכם אליו לעבד את־
,cœtu ‡ coram standum ad ‡ & ,Domini tabernaculi seruitium
עבדת משכן יהוה ולעמד לפני העדה
omnes & ,te fecit appropinquare Et : eis ministrandum ad
10 לשרתם׃ ויקרב אתך ואת־כל־
!sacerdotium etiam quæsiuistis & , tecum Leui filios tuos fratres
אחיך בני־לוי אתך ובקשתם גם־כהנה׃
super conuenitis ,tuus cœtus omnis & , tu Idcirco
11 לכן אתה וכל־עדתך הנעדים על־
? eum super || murmuratis quia , istud * quia Aharon & ,Dominû
יהוה ואהרן מה־הוא כי ᵈתלונו עליו׃
filios Abiram & Dathan vocandum ad Mosch misit Et
12 וישלח משה לקרא לדתן ולאבירם בני
† patrum Num .ascendemus Non :dixerunt & : Eliab
13 אליאב ויאמרו לא נעלה׃ המעט
,melle & lacte fluente terra è nos feceris ascendere quòd
כי ᵉהעליתנו מארץ זבת חלב ודבש
,nos super te facis principem quia,deserto in nos mori faciendû ad ‡
ᶠלהמיתנו במדבר כי־ᵍתשתרר עלינו
terram ad non Etiam ? gerendo principatum etiam
14 גם־השתרר׃ אף לא אל־ארץ
nobis dedisti & , nos fecisti venire melle & lacte fluentem
ʰזבת חלב ודבש הביאתנו ותתן־לנו
istorum virorum oculos Num .vineæ & agri hæreditatem
נחלת שדה וכרם העיני האנשים ההם
,valde Mosch ira fuit * Et .ascendemus Non ? erues
15 תנקר לא נעלה׃ ויחר למשה מאד
.eorum munus ‡ ad respicias Ne : Dominum ad dixit &
ויאמר אל־יהוה אל־ᵏתפן אל־מנחתם
malefeci neque , abstuli ‡ eis ab vnum asinum Non
לא חמור אחד מהם נשאתי ולא הרעתי את־
,Tu : Corach ad Mosch dixit Et .eis ex vni
16 אחד מהם׃ ויאמר משה אל־קרח אתה
, ipsi & tu ,Domino coram estote tuus cœtus ‡ omnis &
וכל־עדתך היו לפני יהוה אתה והם
,suum thuribulum ‡ vnusquisque capite Et .cras Aharon &
17 ואהרן מחר׃ ⁿוקחו איש מחתתו
coram facietis appropinquare & ; suffitum eis super dabitis ‡ &
ונתתם עליהם קטרת והקרבתם לפני
ducenta ‖ & ,quinquaginta ,suum thuribulum * vnusquisque Domino
יהוה איש מחתתו חמשים ᵒומאתים
,suum thuribulum † vnusque Aharon & , tu & , thuribula
מחתת ואתה ואהרן איש מחתתו׃
eis super dederunt ‡ ,suam acerram vnusquisque ceperunt Et
18 ויקחו איש מחתתו ויתנו עליהם
ostium * steterunt & :suffitum eis super ‡ posuerunt & , ignem
אש ᵖוישימו עליהם קטרת ויעמדו פתח
fecit congregare Et .Aharon & ,Mosch & ,conuentus tentorij ||
19 אהל מועד ומשה ואהרן׃ ויקהל
ostium ad congregationem vniuersam Corach eis super †
עליהם קרח את־כל־העדה אל־פתח

congregationē ‖ eum † est eius ᵃלקח acerras † congregatio ‡ ponite ᵇנתן ‡ in ᶜשום * Sufficit vobis est, congregationē * vt ‖ faceret ‡ vt faceretis opus ‡ staretis § congregationē quæsitis cōgregatio tua, quæ congregata est contra * est † aduersum ᵈלון תלינו ק † est ᵉעלה ‡ vt faceres ᶠמות ᵍשור neque ʰזוב Nunquid effodies? * iratus est ⁱחרה ‖ oblationem ᵏפנה † accepi ˡרוע * congregatio tua ᵐיעד ‡ acerram suā, ⁿלקח § ponetis in * acerram suā, ‖ ducentas acerras. ᵒמאה * acerram suā, † posuerunt in ‡ in * ad ᵖשום ‖ tabernaculi ecclesiæ † aduersus

: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
36 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
tollat & ,sacerdotem Aharon filium Elhazar ad Dic
37 אֱמֹר אֶל־אֶלְעָזָר בֶּן־אַהֲרֹן הַכֹּהֵן ᵃ וְיָרֵם — ᵃ רום è cōbustione,
disperge igneum & ,combustionem inter ab acerras
אֶת־הַמַּחְתֹּת מִבֵּין הַשְּׂרֵפָה וְאֶת־הָאֵשׁ זְרֵה־
peccatorum Thuribula * .sunt sanctificatæ quia ,vltrà — * Acerræ
38 הָלְאָה כִּי קָדֵשׁוּ׃ אֵת ᵇ מַחְתּוֹת הַחַטָּאִים — ᵇ חתה
laqueorum extensiones ea ‖ facient Et .eorum animabus in illorum — ‖ ex eis extensas laminas in
הָאֵלֶּה בְּנַפְשֹׁתָם ᶜ וְעָשׂוּ אֹתָם רִקֻּעֵי ᵈ פַחִים — ᶜ עשה
coram eas fecerunt appropinquare ‡ Quia .altari † opertorium — ᵈ פוח
ᵉ צִפּוּי לַמִּזְבֵּחַ כִּי־הִקְרִיבֻם לִפְנֵי־ — † pro ‡ obtulerunt
.Israel filiis signum in erunt & .sunt sanctificatæ & ,Domino — ᵉ צפה
יְהוָה וַיִּקְדָּשׁוּ וְיִהְיוּ לְאוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
quibus æris acerras sacerdos Elhazar cepit ‡ Et — ‡ tulit
39 ᶠ וַיִּקַּח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֵת מַחְתּוֹת הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר — ᶠ לקח
operimentum eas extenderunt ‖ & :combusti fecerant appropinquare * — * obtulerant ‖ extendit
הִקְרִיבוּ הַשְּׂרֻפִים וַיְרַקְּעוּם צִפּוּי
non quod propter † ,Israel filiis Memoriale .altari † — ‖ pro † vt non offerat
40 לַמִּזְבֵּחַ׃ זִכָּרוֹן לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא־
, ipse ‡ Aharon semine de non qui alienus vir appropiet — ‡ est
יִקְרַב אִישׁ ᵍ זָר אֲשֶׁר לֹא מִזֶּרַע אַהֲרֹן הוּא — ᵍ זור
sit non & , Domino coram suffitum faciendum $ suffitu ad — vt $ faciat
לְהַקְטִיר קְטֹרֶת לִפְנֵי יְהוָה וְלֹא־יִהְיֶה
est locutus quemadmodum , eius cœtui * sicut & , Corach sicut — * congregatio
כְקֹרַח ʰ וְכַעֲדָתוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר — ʰ יעד
omnis murmurauerunt Et .ei Moseh manu in ‖ Dominus — ‖ per manum
41 יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה לוֹ׃ ⁱ וַיִּלֹּנוּ כָּל־ — ⁱ לון
super $ & ,Moseh super $ crastino à ‡ Israel filiorum cœtus † — † congregatio ‡ in $ contra
עֲדַת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מִמָּחֳרָת עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
.Domini populum fecistis mori Vos : dicendo ,Aharon
אַהֲרֹן לֵאמֹר אַתֶּם ᵏ הֲמִתֶּם אֶת־עַם יְהוָה׃ — ᵏ מות
super ‖ & , Moseh super cœtus * se congregando in * fuit Et — * cùm congregasset se cōgregatio contra ‖ contra
42 וַיְהִי בְּהִקָּהֵל הָעֵדָה עַל־מֹשֶׁה וְעַל־
illud operuit ecce & ,conuentus tentorium † ad respexissent & . Aharon — † tabernaculū ecclesiæ,
אַהֲרֹן ˡ וַיִּפְנוּ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד וְהִנֵּה ᵐ כִסָּהוּ
.Domini gloria est conspecta & ,nubes — ˡ פנה
הֶעָנָן ⁿ וַיֵּרָא כְּבוֹד יְהוָה׃ — ᵐ כסה
.conuentus tentorij facies ad ‡ Aharon & ,Moseh venit Et — ⁿ ראה
43 ᵒ וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּנֵי אֹהֶל מוֹעֵד׃ — ‡ coram tabernaculo ecclesiæ
:dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
44 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃ — ᵒ בוא
eos consumam & , huius cœtus medio è vos Tollite
45 ᵖ הֵרֹמּוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וַאֲכַלֶּה אֹתָם — congregationis
.suas facies super ceciderunt Et .momento fermè — ᵖ רום
כְּרֶגַע ᵠ וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם׃ — proiecerunt se ᵠ נפל
acerram Cape :Aharon ad Moseh dixit Et
46 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן קַח אֶת־הַמַּחְתָּה
, suffitum pone & ,altari desuper † ignem ea super da ‖ & — ‖ pone in † de
וְתֶן־עָלֶיהָ אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ ʳ וְשִׂים קְטֹרֶת — ʳ שום
quia .eos super expia & , cœtum $ ad citò fac abire ‡ & — ‡ defer $ congregationem,
וְהוֹלֵךְ מְהֵרָה אֶל־הָעֵדָה וְכַפֵּר עֲלֵיהֶם כִּי־
.percussio incepit , Domini faciebus à ira feruor * est egressus — * furor à facie
יָצָא הַקֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה ˢ הֵחֵל הַנָּגֶף׃ — ˢ חלל
.Moseh est locutus quemadmodum , Aharon accepit Et
47 וַיִּקַּח אַהֲרֹן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה
inceperat ecce & , congregationis medium ad cucurrit &
ᵗ וַיָּרָץ אֶל־תּוֹךְ הַקָּהָל וְהִנֵּה הֵחֵל — ᵗ רוץ
expiauit & , suffitum dedit & :populo in percussio — posuit
הַנֶּגֶף בָּעָם וַיִּתֵּן אֶת־הַקְּטֹרֶת וַיְכַפֵּר
inter & mortuos inter stetit Et .populum super
48 עַל־הָעָם׃ וַיַּעֲמֹד בֵּין־הַמֵּתִים וּבֵין
mortui fuerunt Et .percussio est cohibita & ,viuentes — restricta
49 הַחַיִּים ᵘ וַתֵּעָצַר הַמַּגֵּפָה׃ וַיִּהְיוּ ˣ הַמֵּתִים — ᵘ עצר ˣ מות
, septingenti & , millia quatuordecim percussione in
בַּמַּגֵּפָה אַרְבָּעָה עָשָׂר אֶלֶף ʸ וּשְׁבַע מֵאוֹת — ʸ מאה
.Corach verbum super mortuos præter — propter causam
מִלְּבַד הַמֵּתִים עַל־דְּבַר־קֹרַח׃
tentorij ostium ad Moseh ad Aharon est reuersus Et — tabernaculi
50 ᶻ וַיָּשָׁב אַהֲרֹן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל — ᶻ שוב
.est cohibita ‡ percussio & :conuentus — ecclesiæ ‡ restricta
מוֹעֵד וְהַמַּגֵּפָה נֶעֱצָרָה׃

CAP. XVII. יז

: dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
singulas virgas per — virgam eis cum ab cape & , Israel filios ad Loquere
2 דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ᵃ וְקַח מֵאִתָּם ᵇ מַטֶּה — ᵃ לקח
corum prælatis $ omnibus ab , patris domum ad virgam — ᵇ נטה
מַטֶּה לְבֵית אָב מֵאֵת כָּל־נְשִׂיאֵהֶם
$ principibus * per ‖ Vniuscuiusq. † in — Viri ‖ .virgas * duodecim , eorum patrum domum ad *
לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר מַטּוֹת אִישׁ
nomen Et .eius virga super † scribes eius nomen
3 אֶת־שְׁמוֹ תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּהוּ׃ וְאֵת שֵׁם
‡ in. $ tribus — vna virga $ quia :Leui virga super ‡ scribes Aharon
ᶜ לוה — אַהֲרֹן תִּכְתֹּב עַל־מַטֵּה ᶜ לֵוִי כִּי מַטֶּה אֶחָד
* est per — tentorio ‖ in eas dimittes Et .eorum patrum domus caput ad *
‖ tabernaculo ecclesiæ — 4 לְרֹאשׁ בֵּית אֲבוֹתָם׃ ᵈ וְהִנַּחְתָּם בְּאֹהֶל
† vobiscum — .ibi vobis † conueniam quo .testimonio coram conuentus
ᵈ נוח ᵉ עוד — מוֹעֵד לִפְנֵי ᵉ הָעֵדוּת אֲשֶׁר אִוָּעֵד לָכֶם שָׁמָּה׃
$ florebit, — germinet $ eius virga ,eo in elegero quem vir erit Et
5 וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר אֶבְחַר־בּוֹ מַטֵּהוּ יִפְרָח
* à — ,Israel filiorum murmurationes me desuper * faciam quiescere &
ᶠ שכך ᵍ לון — ᶠ וַהֲשִׁכֹּתִי מֵעָלַי אֶת־ ᵍ תְּלֻנּוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
‖ murmurant aduersum — .vos super murmurantes ‖ ipsi quibus
אֲשֶׁר הֵם מַלִּינִם עֲלֵיכֶם׃
† ei — eum ad † dederunt & , Israel filios ad Moseh est locutus Et
6 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְּנוּ אֵלָיו
virgam , vnam prælato virgam eorum principes vniuersi
כָּל־נְשִׂיאֵיהֶם מַטֶּה לְנָשִׂיא אֶחָד מַטֶּה
per — duodecim ,suorum patrum domum ad , vnam prælato
לְנָשִׂיא אֶחָד לְבֵית אֲבֹתָם שְׁנֵים עָשָׂר
.eorum virgarum medio in Aharon virga & :virgas
מַטּוֹת וּמַטֵּה אַהֲרֹן בְּתוֹךְ מַטּוֹתָם׃
tabernaculo — tentorio in Domino coram virgas Moseh posuit Et
7 וַיַּנַּח מֹשֶׁה אֶת־הַמַּטֹּת לִפְנֵי יְהוָה בְּאֹהֶל
* in ‖ tabernaculum — tentorium ‖ ad Moseh venit & , crastino à * fuit Et .testimonij
8 הָעֵדֻת׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹא מֹשֶׁה אֶל־אֹהֶל
: Leui domus Aharon virga floruerat ecce & ,testimonij
הָעֵדוּת וְהִנֵּה פָּרַח מַטֵּה־אַהֲרֹן לְבֵית לֵוִי
† florem ‡ reddiderat — tribuerat ‡ & , florem florere fecerat & , gemmam † protulerat &
וַיֹּצֵא פֶרַח וַיָּצֵץ צִיץ וַיִּגְמֹל
facie — faciebus à virgas omnes Moseh eduxit Et .amygdalas
9 שְׁקֵדִים׃ וַיֹּצֵא מֹשֶׁה אֶת־כָּל־הַמַּטֹּת מִלִּפְנֵי
acceperunt & ,viderunt & : Israel filios omnes ad Domini
יְהוָה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּרְאוּ וַיִּקְחוּ
ad Dominus dixit Et .suam virgam vnusquisque
10 אִישׁ מַטֵּהוּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
Reduc — testimonio coram Aharon virgam Conuerte : Moseh
ʰ שוב — מֹשֶׁה ʰ הָשֵׁב אֶת־מַטֵּה אַהֲרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת
finire facies — eorū murmurationes finies & ,rebellionis filijs signū in ,custodiā ad
ⁱ מרה — לְמִשְׁמֶרֶת לְאוֹת לִבְנֵי־ ⁱ מֶרִי ᵏ וּתְכַל תְּלוּנֹּתָם
ᵏ כלה — quemadmodum :Moseh fecit Et .morientur non & ,me desuper
à ˡ מות — מֵעָלַי וְלֹא ˡ יָמֻתוּ׃ ᵐ וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כַּאֲשֶׁר 11
filij dixerunt Et .fecit sic , ei Dominus præcepit
ᵐ עשה — 12 צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה׃ וַיֹּאמְרוּ בְּנֵי
mortui sumus, — ,periimus .expirauimus Ecce : dicendo ,Moseh ad Israel
יִשְׂרָאֵל אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר הֵן גָּוַעְנוּ אָבַדְנוּ
accedendo qui accesserit — ad accedens accedens Omnis .periimus nos omnes
13 כֻּלָּנוּ אָבַדְנוּ׃ כֹּל הַקָּרֵב ׀ הַקָּרֵב אֶל־
consumendi sumus, vt moriamur? — ?expirando consumimur Nunquid .morietur,Domini tabernaculum
ⁿ תמם — מִשְׁכַּן יְהוָה יָמוּת הַאִם ⁿ תַּמְנוּ לִגְוֹעַ׃

CAP. XVIII. יח

,tui filij & .Tu : Aharon ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַהֲרֹן אַתָּה וּבָנֶיךָ
: sanctuarij iniquitatem portabitis tecum tui patris domus &
ᵒ נשא — וּבֵית־אָבִיךָ אִתָּךְ ᵒ תִּשְׂאוּ אֶת־ ᵖ עֲוֹן הַמִּקְדָּשׁ
ᵖ עוה — .vestri sacerdotij peruersitatem portabitis tecum tui filij & , tu &
iniquitatem — וְאַתָּה וּבָנֶיךָ אִתָּךְ תִּשְׂאוּ אֶת־עֲוֹן כְּהֻנַּתְכֶם׃
‡ tribum — ,tui patris virgam ‡ ,Leui extensionem ‡ ,tuos fratres etiam Et
ᵠ נטה — 2 וְגַם אֶת־אַחֶיךָ ᵠ מַטֵּה ʳ לֵוִי שֵׁבֶט אָבִיךָ
tibi — :tibi ministrent & ,te super se copulent & tecum fac appropinquare
ʳ לוה — הַקְרֵב אִתָּךְ ʳ וְיִלָּווּ עָלֶיךָ וִישָׁרְתוּךָ

testimonij tentorio coram tecum tui filij & , tu &
ואתה ובניך אתך לפני אהל [a]העדת׃
:tentorij omnis custodiam & ,tuam custodiam custodient Et
3 ושמרו משמרתך ומשמרת כל־האהל
non altare ad & , sanctitatis vasa ad veruntamen
אך אל־[b]כלי הקדש ואל־המזבח לא
.vos etiam * ipsi etiam ‡ morientur non & ,appropinquabũt
יקרבו ולא־ימתו גם־הם גם־אתם׃
custodiam custodient & ,te super copulabuntur || Et
4 ונלוו עליך ושמרו את־משמרת
non extraneus Et .tentorij seruitio ‡ omni in conuentus tentorij †
אהל [c]מועד לכל עבדת האהל [d]וזר לא־
custodiam custodietis Et .vos ad ‡ appropinquabit
5 יקרב אליכם׃ ושמרתם את משמרת
amplius erit non &, altaris custodiam & , sanctitatis
הקדש ואת משמרת המזבח ולא־יהיה עוד
tuli ecce ego Et .Israel filios super iræ feruor
6 קצף על־בני ישראל׃ ואני הנה לקחתי
vobis * ,Israel filiorum medio è Leuitas vestros fratres
את־אחיכם הלוים מתוך בני ישראל לכם
tentorij seruitium seruiendum ad ‡ ,Domino datos † donum ||
מתנה נתנים ליהוה לעבד את־עבדת אהל
custodietis tecum tui filij & , tu Et .conuentus
7 מועד׃ ואתה ובניך אתך תשמרו את־
.velum intra ab & , altaris rem omnem ad vestrũ sacerdotium
כהנתכם לכל־דבר המזבח ולמבית לפרכת
.vestrum sacerdotium dabo doni seruitium : seruietis &
ועבדתם עבדת מתנה אתן את־כהנתכם
,morietur ,appropinquans extraneus Et
והזר הקרב יומת׃
ecce ,ego Et : Aharon ad Dominus est locutus Et
8 וידבר יהוה אל־אהרן ואני הנה
omnes ad : mearum eleuationum custodiam tibi dedi
[e]נתתי לך את־משמרת תרומתי לכל־
,vngendum ad eas dedi tibi Israel filiorum sanctitates
קדשי בני־ישראל לך [f]נתתים למשחה
sanctitate ‡ de tibi erit Hoc ; .seculi † statutum in tuis filiis &
9 ולבניך [g]לחק־עולם׃ זה יהיה לך מקדש
omne ad * ,eorum appropinquatio ‡ omnis :igne de sanctitatum
הקדשים מן־האש כל־קרבנם לכל־
eorũ delictum omne ad † & ,eorum peccatum omne ad || & ,eorũ munus
מנחתם ולכל־חטאתם ולכל־אשמם
,hoc ‡ tibi sanctitatum sanctitas ,mihi reddent q a ‡
אשר [h]ישיבו לי קדש קדשים לך הוא
: eam comedes sanctitatum sanctitate In .tuis filiis &
10 ולבניך׃ בקדש הקדשים תאכלנו
.tibi erit sanctitas ,eam comedet masculus omnis
כל־זכר יאכל אתו קדש יהיה־לך׃
eleuationes omnes ad || :eorum doni eleuatio : tibi * hoc Et
11 וזה־לך [i]תרומת מתנם לכל־תנופת
tuis filiabus & ,tuis filiis & , eas dedi tibi Israel filiorum
בני ישראל לך נתתים ולבניך ולבנתיך
comedet tua domo in mundus Omnis .seculi † statutum in tecum
אתך לחק־עולם כל־טהור בביתך יאכל
pinguedinem omnem & ,noui olei pinguedinem Omnem .eam
12 אתו׃ כל חלב יצהר וכל־חלב
,Domino dabunt quod * eorum initium ‡ ,frumenti & , musti ‡
תירוש ודגן ראשיתם אשר־יתנו ליהוה
eorum terra in † quæ omnium Primitiæ .ea || dedi tibi
13 לך נתתים׃ בכורי כל־אשר בארצם
mundus Omnis .erit ‡ tibi , Domino adducent ‡ quas
אשר־[k]יביאו ליהוה לך יהיה כל־טהור
, Israel in consecratio Omnis .illud * comedet ,tua domo in
14 בביתך יאכלנו׃ כל־חרם בישראל
carni omni vuluæ apertio Omnis || .erit tibi
15 לך יהיה׃ כל־פטר רחם לכל־בשר
,animali in & homine in † ,Domino facient appropinquare quam
אשר־יקריבו ליהוה באדם ובבהמה
, hominis primogenitum redimes redimendo Sed .tibi erit
יהיה־לך אך פדה תפדה את בכור האדם
.redimes immundi animalis primogenitum &
ואת בכור־הבהמה הטמאה תפדה׃

tabernaculo
a עוד
tabernaculis
b כלה
‡ tam
* quàm
adhærebunt tibi,
† tabernaculi ecclesiæ
‡ opere tabernaculi
c יעד d זור
‡ vobis.
ira
* qui sunt pro
|| in
† dati
‡ vt faciāt opus tabernaculi ecclesiæ.
facietis opus,
Dono posui
oblationum
e נתן
sanctificationes
f נתן
† perpetuum,
‡ sanctificatione
g חקק
‡ oblatio
* secundum
* omnis oblatio pro peccato
† omnis oblatio pro delicto
‡ quas
‡ erit
h שוב
* quoque tuũ oblationem
|| secundum
i רום
perpetuum,
‡ vini,
‡ primitias
* quas
|| eas.
† erunt
‡ adferent
‡ erunt,
k בוא
* eas,
† Quidquid aperit vuluam omnis carnis quod offerent
† tam de hominibus, quàm de animalibus.

:tua ordinatione in redimes mensis filio à eius redemptiones Et
16 [a]ופדויו מבן־חדש תפדה בערכך
Viginti .sanctitatis seclo in † ; seclis quinque ,argento
כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים
vel bouis primogenitum Sed .ipse ‡ obolorum
17 גרה הוא׃ אך בכור־שור או־
.redimes non capræ primogenitum vel , ouis primogenitum
בכור כשב או־בכור עז לא תפדה
, altare super * sparges eorum Sanguinem .ipsi ‡ Sanctificatio
קדש הם את־דמם תזרק על־המזבח
quietis odorem in ignitionem ,facies suffire eorum adipem &
ואת־חלבם תקטיר [b]אשה לריח [c]ניחח
pectus sicut , tibi erit eorum caro Et .Domino
18 ליהוה׃ ובשרם יהיה־לך כחזה
.erit tibi dexter armus sicut & , eleuationis
התנופה וכשוק הימין לך יהיה׃
facient eleuare quas ,sanctificationum eleuationes Omnes
19 כל תרומת הקדשים אשר ירימו
tuis filiabus & ,tuis filiis & ,tibi dedi ,Domino Israel filij
בני־ישראל ליהוה נתתי לך ולבניך ולבנתיך
illud ‡ seculi salis Pactum .seculi statutum in , tecum
אתך [d]לחק־עולם ברית מלח עולם הוא
.tecum tuo semini & ,tibi ,Domini facies ad
לפני יהוה לך ולזרעך אתך׃
non eorum terra In : Aharon ad Dominus dixit Et
20 ויאמר יהוה אל־אהרן בארצם לא
Ego .eorum medio in tibi erit non pars & , hæreditabis
תנחל וחלק לא־יהיה לך בתוכם אני
.Israel filiorum medio in tua hæreditas & ,tua pars
חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל׃
Israel in decimam omnem dedi ecce , Leui filiis Et
21 ולבני לוי הנה נתתי כל־מעשר בישראל
seruientes ‡ ipsi quo ‡ eorum seruitio † pro ,hæreditatem in
לנחלה חלף עבדתם אשר־הם עבדים
appropinquabunt non Et .conuentus tentorij seruitium
22 את־עבדת אהל מועד׃ ולא־יקרבו
peccatum ferendum ad ,conuentus tentorium * ad Israel filij amplius
עוד בני ישראל אל־אהל מועד לשאת חטא
tentorij seruitium † ipse Leuita seruiet || Et .moriendum ad
23 למות׃ ועבד הלוי הוא את־עבדת אהל
seculi ‡ statuto ,eorum iniquitatem portabunt ipsi & ,conuentus
מועד והם [e]ישאו עונם חקת עולם
non Israel filiorum medio in Et .vestras generationes in
[f]לדרתיכם ובתוך בני ישראל לא
filiorum decimam Quia .hæreditatem hæreditabunt ‡
24 ינחלו נחלה׃ כי את־מעשר בני־
dedi ,eleuationem Domino eleuabunt quam , Israel
ישראל אשר [g]ירימו ליהוה תרומה נתתי
medio In : eis dixi Idcirco .hæreditatem in Leuitis
ללוים לנחלה על־כן אמרתי להם בתוך
.hæreditatem hæreditabunt * non Israel filiorum
בני ישראל לא ינחלו נחלה׃
:dicendo , Moseh ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה לאמר
acceperitis Cùm : eos ad dices & , loquêris Leuitas ad Et
25 ואל־הלוים תדבר ואמרת אלהם כי [h]תקחו
vobis dedi quam ,decimam Israel filiis à
26 מאת בני־ישראל את־המעשר אשר נתתי לכם
eleuatione ea ex eleuabitis & , vestram hæreditatem in eis ex
מאתם בנחלתכם והרמתם ממנו תרומת
vobis reputabitur Et .decima è decimam ,Domini
27 יהוה מעשר מן־המעשר׃ ונחשב לכם
plenitudo sicut & , area de frumentum sicut ,vestra eleuatio
תרומתכם כדגן מן־הגרן וכמלאה
eleuationem vos etiam eleuabitis Sic .torculari de
28 מן־היקב׃ כן תרימו גם־אתם תרומת
filiis à capietis quas , vestris decimis omnibus de Domini
יהוה מכל מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני
Aharon Domini eleuationem ea ex dabitis & : Israel
ישראל ונתתם ממנו את־תרומת יהוה לאהרן
omnem eleuabitis vestris donis omnibus Ex .sacerdoti
29 הכהן׃ מכל [i]מתנתיכם תרימו את כל־

secundum æstimationem tuam: pecunia
a פדה
† secundum seclum
‡ est Sechel.
‡ sunt
* juxta
oblatio ignita est
b אש c נוח
perpetuum.
‡ est
d חקק
corā Domino,
hæreditate accipies,
† opere
‡ quod
‡ operantur opus tabernaculi ecclesiæ.
* tabernaculũ ecclesiæ, vt ferant pœnam peccati, vt moriantur.
|| faciet
† opus tabernaculi ecclesiæ,
‡ perpetuo per
e נשא
f דור
‡ hæreditate accipient
g רום
hæreditate accipient
h לקח
i נתן

eius sanctificationem , eius adipe omni de , Domini eleuationem
תְּרוּמַת יְהוָה מִכָּל־חֶלְבּוֹ אֶת־מִקְדְּשׁוֹ
eius pinguedinem vos eleuando In :eos ad dices Et .eo ex — Quando eleuabitis
30 מִמֶּנּוּ׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בַּהֲרִימְכֶם אֶת־חֶלְבּוֹ
prouentus sicut , areæ prouentus sicut Leuitis reputabitur & , eo ex — fructus
מִמֶּנּוּ וְנֶחְשַׁב לַלְוִיִּם כִּתְבוּאַת גֹּרֶן וְכִתְבוּאַת
vos loco omni in illum comedetis Et .torcularis
31 יָקֶב׃ וַאֲכַלְתֶּם אֹתוֹ בְּכָל־מָקוֹם אַתֶּם
vestro seruitio * pro vobis ipse merces quia ; vestra domus & — est * omni opere
וּבֵיתְכֶם כִּי־שָׂכָר הוּא לָכֶם חֵלֶף עֲבֹדַתְכֶם
,peccatum illo super portabitis non Et . conuentus tentorio in — tabernaculo ecclesiæ.
32 בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וְלֹא־תִשְׂאוּ עָלָיו חֵטְא — נָשָׂא a
sanctificationes Et .eo ex eius pinguedinem vos eleuando in † — † quando eleuabitis
בַּהֲרִימְכֶם אֶת־חֶלְבּוֹ מִמֶּנּוּ וְאֶת־קָדְשֵׁי
.moriemini non & ,polluetis non Israel filiorum
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל לֹא תְחַלְּלוּ וְלֹא תָמוּתוּ׃

CAP. XIX. יט

,Aharon ad & ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אַהֲרֹן
præcepit quod legis statutum † Hoc : dicendo — † est
2 לֵאמֹר׃ זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה — חָקַק b יָרָה c
capient ‡ Et : Israel filios ad Loquere : dicendo ,Dominus — ‡ afferant
יְהוָה לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ — לָקַח d
macula ea in || non cui ,integram * rufam iuuencam ‡ te ad — ‡ vaccam * perfectam, in qua || sit
אֵלֶיךָ פָרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה אֲשֶׁר אֵין־בָּהּ מוּם
eam dabitis Et .iugum eam super ascendit non quam† — † super quam non fuit
3 אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עָלֶיהָ עֹל׃ וּנְתַתֶּם אֹתָהּ — עָלָה e
extra ad eam educet & : sacerdoti Elhazar
אֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל־מִחוּץ — יָצָא f
.eum ante eam mactabit & , castrametationem ‡ — ‡ castra,
לַמַּחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו׃
,suo digito in eius sanguine de sacerdos Elhazar capiet Et
4 וְלָקַח אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן מִדָּמָהּ בְּאֶצְבָּעוֹ
eius sanguine de ,conuentus tentorij facierum regione è ‡ sparget & — ‡ contra faciem tabernaculi ecclesiæ,
וְהִזָּה אֶל־נֹכַח פְּנֵי אֹהֶל־מוֹעֵד מִדָּמָהּ — נָזָה g
,eius oculis in iuuencam † comburet Et .vicibus septem
5 שֶׁבַע פְּעָמִים׃ וְשָׂרַף אֶת־הַפָּרָה לְעֵינָיו — † vaccam || cum
super || eius sanguinem & ,eius carnem & ,eius pellem
אֶת־עֹרָהּ וְאֶת־בְּשָׂרָהּ וְאֶת־דָּמָהּ עַל־ — עוֹר h
.cedri lignum sacerdos capiet Et .comburet eius fimo — cedrinum,
6 פִּרְשָׁהּ יִשְׂרֹף׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן עֵץ אֶרֶז
medium ad proiiciet & : vermiculi coccum & hyssopum &
וְאֵזוֹב וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְהִשְׁלִיךְ אֶל־תּוֹךְ
, sacerdos suas vestes lauabit Et .iuuencæ combustionis — vaccæ.
7 שְׂרֵפַת הַפָּרָה׃ וְכִבֶּס בְּגָדָיו הַכֹּהֵן
castrametationē * ad veniet postea & ,aquis in ‡ suam carnē abluet & — lauabit ‡ aquis, castra:
וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ בַּמַּיִם וְאַחַר יָבֹא אֶל־הַמַּחֲנֶה — בּוֹא i
comburens Et .vesperam ad vsque sacerdos erit immundus &
8 וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד־הָעָרֶב׃ וְהַשֹּׂרֵף
suam carnem abluet † & .aquis || in sua vestimenta lauabit eam — || aquis, † lauabit
אֹתָהּ יְכַבֵּס בְּגָדָיו בַּמַּיִם וְרָחַץ בְּשָׂרוֹ
colliget Et .vesperam ad vsque erit immundus & ,aquis in ‡ — ‡ aquis,
9 בַּמָּיִם וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב׃ וְאָסַף ׀
extra ab ponet & , iuuencæ ‡ cinerem mundus vir — ‡ vaccæ,
אִישׁ טָהוֹר אֵת אֵפֶר הַפָּרָה וְהִנִּיחַ מִחוּץ — נוּחַ k
filiorum cœtui || erit & : mundo loco in castrametationem * — * castra || congregationi
לַמַּחֲנֶה בְּמָקוֹם טָהוֹר וְהָיְתָה לַעֲדַת בְּנֵי־ — הָיָה l
.ipsa peccatum † ,separationis aquas in custodiam ad Israel — † oblatio pro peccato est.
יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁמֶרֶת לְמֵי נִדָּה חַטָּאת הִוא׃ — נִדָּה m
,sua vestimenta iuuencæ ‡ cinerem colligens lauabit Et — ‡ vaccæ
10 וְכִבֶּס הָאֹסֵף אֶת־אֵפֶר הַפָּרָה אֶת־בְּגָדָיו
.Israel filiis erit Et .vesperam ad vsque erit immundus &
וְטָמֵא עַד־הָעָרֶב וְהָיְתָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
.seculi ‡ statutum in ,eorum medio in peregrinanti peregrino & — ‡ perpetuum.
וְלַגֵּר הַגָּר בְּתוֹכָם לְחֻקַּת עוֹלָם׃ — גּוּר n חָקַק o
erit immundus & ,hominis animæ omni * mortuum in Tangens — * omnis
11 הַנֹּגֵעַ בְּמֵת לְכָל־נֶפֶשׁ אָדָם וְטָמֵא — מוּת p
die in . eo in se purificabit Ipse .diebus septem
12 שִׁבְעַת יָמִים׃ הוּא יִתְחַטָּא־בוֹ בַּיּוֹם — יוֹם q
non si Et .erit mundus septima die in & , tertia
הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִטְהָר וְאִם־לֹא

non , septima die in & ,tertia die in se purificauit
יִתְחַטָּא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לֹא
animæ — , hominis anima in mortuum tangens Omnis .erit mundus
יִטְהָר׃ כָּל־הַנֹּגֵעַ בְּמֵת בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם 13
tabernaculum ,fuerit purificatus non & ,fuerit mortuus qui
אֲשֶׁר־יָמוּת וְלֹא יִתְחַטָּא אֶת־מִשְׁכַּן
:Israel ex illa anima excidetur & : polluit Domini
יְהוָה טִמֵּא וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִיִּשְׂרָאֵל
immundus , eum super est aspersa non separationis aqua quia
כִּי מֵי נִדָּה לֹא־זֹרַק עָלָיו טָמֵא
† est — .eo in † eius immunditia adhuc ,erit
יִהְיֶה עוֹד טֻמְאָתוֹ בוֹ׃
|| est — .tenterio † in fuerit mortuus cùm Homo :lex || Hæc
† tabernaculo, — זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם כִּי־יָמוּת בְּאֹהֶל 14
‡ tabernaculū, ‡ est — , tenterio in ‡ quod omne & ,tentorium ad ‡ ingrediens omnis
כָּל־הַבָּא אֶל־הָאֹהֶל וְכָל־אֲשֶׁר בָּאֹהֶל
apertum vas omne Et .diebus septem - erit immundum
יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃ וְכֹל כְּלִי פָתוּחַ 15
super quo non est operculum affixum. — immundum ,illud super paruum panni frustum coniunctum non cui
אֲשֶׁר אֵין־צָמִיד פָּתִיל עָלָיו טָמֵא
† est. ‡ faciem — agri facies ‡ super tetigerit qui omnis Et .illud †
נָגַע a — הוּא׃ וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה 16
vel ,hominis os in vel ,mortuum in vel ,gladio occisum in
בַּחֲלַל־חֶרֶב אוֹ בְמֵת אוֹ־בְעֶצֶם אָדָם אוֹ
.diebus septem erit immundus ,sepulchrum in
בְקָבֶר יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים׃
‡ pro || oblationis pro peccato, — ,peccati || combustionis puluere de immundo ‡ capient Et
וְלָקְחוּ לַטָּמֵא מֵעֲפַר שְׂרֵפַת הַחַטָּאת 17
‡ ponent * aquam viuam — capiet Et .vase in viuas aquas * eum super dabit ‡ &
חָיָה b כָּלָה c — וְנָתַן עָלָיו מַיִם חַיִּים אֶל־כֶּלִי׃ וְלָקַח 18
|| aquam — super sparget & ,mundus vir aquis || in intinget & ,hyssopum
נָזָה d — אֵזוֹב וְטָבַל בַּמַּיִם אִישׁ טָהוֹר וְהִזָּה עַל־
quæ animas super & , vasa omnia super & ,tentorium †
† tabernaculū, — הָאֹהֶל וְעַל־כָּל־הַכֵּלִים וְעַל־הַנְּפָשׁוֹת אֲשֶׁר
‡ eum qui tetigit — vel ,occisum in vel , os in tangentem ‡ super & ,ibi fuerunt
הָיוּ־שָׁם וְעַל־הַנֹּגֵעַ בַּעֶצֶם אוֹ בֶחָלָל אוֹ
mundus asperget Et .sepulchrum in vel , mortuum in
מוּת e נָזָה f — בְמֵת אוֹ בְקָבֶר׃ וְהִזָּה הַטָּהֹר 19
;septima die in & ,tertia die in immundum super
עַל־הַטָּמֵא בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי
,sua vestimenta lauabit & , septima die in eum mundabit &
וְחִטְּאוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי וְכִבֶּס בְּגָדָיו
* lauabit, || aqua, — .vespera in erit mundus & aquis in || lauabit * &
וְרָחַץ בַּמַּיִם וְטָהֵר בָּעָרֶב׃
,se purificauerit non & ,fuerit immundus qui vir Et
וְאִישׁ אֲשֶׁר־יִטְמָא וְלֹא יִתְחַטָּא 20
quia :congregationis medio è ipsa anima excidetur &
וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל כִּי
non ,separationis aqua ; polluit Domini sanctuarium
נָדַד g — אֶת־מִקְדַּשׁ יְהוָה טִמֵּא מֵי נִדָּה לֹא־
est — eis erit Et .ipse immundus ,eum super aspersa est
זֹרַק עָלָיו טָמֵא הוּא׃ וְהָיְתָה לָהֶם 21
perpetuum. — lauabit , separationis aquam spargens Et .seculi statutum in
חָקַק h — לְחֻקַּת עוֹלָם וּמַזֵּה מֵי־הַנִּדָּה יְכַבֵּס
erit immundus .separationis aquas in tangens & ,sua vestimenta
בְּגָדָיו וְהַנֹּגֵעַ בְּמֵי הַנִּדָּה יִטְמָא
illud in tetigerit quod omne Et .vesperam ad vsque
עַד־הָעָרֶב׃ וְכֹל אֲשֶׁר־יִגַּע־בּוֹ 22
quæ tetigerit ipsum, — erit immunda tangens anima Et .erit immundum ,immundus
הַטָּמֵא יִטְמָא וְהַנֶּפֶשׁ הַנֹּגַעַת תִּטְמָא
.vesperam ad vsque
עַד־הָעָרֶב׃

CAP. XX. כ

congregatio in — ,Sin deserto cœtus omnis Israel filij venerunt Et
וַיָּבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כָּל־הָעֵדָה מִדְבַּר־צִן 1
mansit — est mortua Et .Cades in populus sedit & ,primo mense in
יָשַׁב i — בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן וַיֵּשֶׁב הָעָם בְּקָדֵשׁ וַתָּמָת
aqua erat non Et .ibi est sepulta & , Miriam ibi
‡ cōgregationi: * contra — שָׁם מִרְיָם וַתִּקָּבֵר שָׁם׃ וְלֹא־הָיָה מַיִם 2
.Aharon super * & ,Moseh super * sunt congregati & :cœtus ‡
יָעַד k — לָעֵדָה וַיִּקָּהֲלוּ עַל־מֹשֶׁה וְעַל־אַהֲרֹן׃

non .ambulabimus *regu* * via .putei *aquas* ‡ bibemus
נשתה מי באר דרך המלך [a] נלך לא
transeamus *quo vsque* ‡ ,sinistram || vel ,dexteram || declinabimus
נטה ימין ושמאול עד אשר־נעבר
transibis Non : Edom eum ad dixit Et .tuum terminum
18 גבלך: ויאמר אליו אדום לא תעבר
.tui occursum in egrediar gladio *in* forte ne ,me per
בי פן־בחרב אצא לקראתך:
ascendemus *trita via In* : Israel filij eum ad dixerunt Et
19 ויאמרו אליו בני־ישראל [b]במסלה נעלה
dabo *&* ,meæ *acquisitiones* & , ego biberimus tuas aquas si &
ואם־מימיך נשתה אני [c] ומקני ונתתי
.transibo meis pedibus *in* ,*verbum* * non Tantum .eaū *venditione*
מכרם רק אין־דבר ברגלי אעברה:
eius occursum in Edom est egressus Et .transibis Non : dixit Et
20 ויאמר לא תעבר [d] ויצא אדום לקראתו
Edom renuit Et .forti manu in & *graui* † populo *in* ||
21 בעם כבד וביד חזקה: וימאן אדום
Israel declinauit & :*suo termino in* ‡ transire Israel *dare* ‡
נתן את־ישראל עבר בגבלו [e] ויט ישראל
filij venerunt & , Cades è sunt profecti Et .eo *desuper* *
22 מעליו: [f] ויסעו מקדש [g] ויבאו בני־
.montem Hor *cœtus* || omnis , Israel
ישראל כל־[h]העדה הר ההר:
Hor in ,Aharon ad & . Moseh ad Dominus dixit Et
23 ויאמר יהוה אל־משה ואל־אהרן בהר
: dicendo Edom terræ terminum *super* † ,monte
ההר על־גבול ארץ־אדום לאמר:
ingredietur non quia :suos populos ad Aharon *Colligetur*
24 יאסף אהרן אל־עמיו כי לא יבא
quod eò , Israel filiis dedi quam ,terram ad
אל־הארץ אשר נתתי לבני ישראל על אשר־
Accipe .iurgij aquis in meo ori fueritis rebelles
25 [i] מריתם את־פי [k]למי [l]מריבה: קח את־
eos fac ascendere & ,eius filium Elhazar & , Aharon
אהרן ואת־אלעזר בנו [m] והעל אתם
,suas vestes Aharon fac expoliare Et .montem Hor *
26 הר ההר: והפשט את־אהרן את בגדיו
Aharon & : eius filium Elhazar eas facies induere &
והלבשתם את־אלעזר בנו ואהרן
quemadmodum ,Moseh fecit Et .ibi morietur & ,*colligetur*
27 יאסף [n]ומת שם: [o] ויעש משה כאשר
oculis in ,montem Hor ad ascenderunt & ,Dominus præcepit
צוה יהוה ויעלו אל־הר ההר לעיני
Aharon Moseh fecit expoliare Et .*cœtus* omnis
28 כל־העדה: ויפשט משה את־אהרן
.eius filium Elhazar eas fecit induere & , suas vestes
את־בגדיו וילבש אתם את־אלעזר בנו
descendit & : montis *capite* in ibi Aharon est mortuus Et
וימת אהרן שם בראש ההר [p] וירד
,*cœtus* omnis viderunt Et .monte de Elhazar & Moseh
29 משה ואלעזר מן־ההר: [q] ויראו כל־העדה
triginta Aharon fleuerunt & : Aharon obiuisset quòd
כי גוע אהרן [r] ויבכו את־אהרן שלשים
.Israel domus omnis diebus
יום כל בית ישראל:

CAP. XXI. כא

meridiem habitans Harad rex Chenahanæus audiuit Et
1 וישמע הכנעני מלך־ערד ישב הנגב
pugnauit & : exploratorum *via* Israel venisset quod
כי בא ישראל דרך האתרים וילחם
vouit Et .*captiuitatem* || eo ex *captiuauit* * & , Israel *in* ‡
2 בישראל [s] וישב ממנו שבי: [t] וידר
dederis dando † Si : dixit & , Domino votum Israel
ישראל נדר ליהוה ויאמר אם־נתן תתן את־
.eorum vrbes *anathematizabo &* ‡ ,mea manu in istum populum
העם הזה בידי והחרמתי את־עריהם:
dedit & , Israel vocem *in* Dominus audiuit Et
3 וישמע יהוה בקול ישראל ויתן את־
.eorum vrbes & ,eos *anathematizauit* ‡ & ,Chenahanæum
הכנעני ויחרם אתהם ואת־עריהם

‡aquam
* regia
[a]הלך
|| ad
‡ donec
cum
Per viam
[b]סלל
pecudes
[c]קנה
pretium
* quicquam detrimenti erit;
[d]יצא
|| cum
† multo.
‡ permittere
‡ per terminū suum:
[e]נטה
* ab
[f]נסע [g]בוא
‡ cōgregatio in
[h]יעד
†iuxta
Congregabitur
[i]מרה [k]מים
[l]רוב
[m]עלה
* in
congregabitur
[n]מות
[o]עשה
cōgregationis.
vertice
[p]ירד
congregatio,
[q]ראה
[r]בכה
in meridie,
per viam
, ‡ cum prædatus est
|| prædam.
[s]שבה [t]נדר
† tradendo tradideris
‡ perdam
|| perdidit

:dicendo .dixerunt & ,Moseh cum populus est iurgatus Et
3 [a] וירב העם עם־משה ויאמרו לאמר
!Domino coram nostri fratres *expirando in* || obiuissemus vtinam Et
ולו גוענו בגוע אחינו לפני יהוה:
in Domini congregationem venire fecistis quid *ad* Et
4 ולמה [b] הבאתם את־קהל יהוה אל־
?nostra iumenta & , nos , ibi *moriendum ad* , istud desertum
המדבר הזה למות שם אנחנו ובעירנו:
deducendum ad † ,Ægypto ex nos fecistis ascendere quid *ad* Et
5 ולמה [c] העליתנו ממצרים להביא
,sementis locum non ,istum malum locum ad nos
אתנו אל־המקום הרע הזה לא מקום זרע
?bibendum ad est non aqua & ,malogranati & ,vitis & ,ficus &
ותאנה וגפן ורמון ומים אין [d]לשתות:
ostium ad congregationis *faciebus* à Aharon & ,Moseh venit Et
6 ויבא משה ואהרן מפני הקהל אל־פתח
est conspecta & :*suas facies* † super *ceciderunt* ‡ & , *conuentus tentorij* *
אהל מועד [e] ויפלו על־פניהם [f] וירא
.*eos ad* ‡ Domini gloria
כבוד־יהוה אליהם:
: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
7 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
,tu ,cœtum fac congregare & , virgam Accipe
8 [g] קח את־המטה והקהל את־העדה אתה
: eorum oculis in petram ad loquimini & ,tuus frater Aharon &
ואהרן אחיך ודברתם אל־הסלע לעיניהם
,petra è *aquas* || eis educes Et .*suas aquas* * dabit &
ונתן מימיו [h]והוצאת להם מים מן־הסלע
.eorum *iumento* ‡ & ,cœtui dabis potum &
[i]והשקית את־העדה ואת־בעירם:
,Domini conspectu à virgam Moseh accepit Et
9 ויקח משה את־[k]המטה מלפני יהוה
,Moseh fecerunt congregare Et .ei præcepit quemadmodum
10 כאשר צוהו: ויקהלו משה
: eis dixit & ; *petræ facies ad* congregationem Aharon &
ואהרן את־הקהל אל־פני הסלע ויאמר להם
educemus hac petra de num : rebelles nunc Audite
שמעו־נא [l]המרים המן־הסלע הזה נוציא
percussit & ,suam manum Moseh eleuauit Et ?*aquas* vobis
11 לכם מים: [m]וירם משה את־ידו [n] ויך
aquæ sunt egressæ & ,vicibus duabus sua virga in petram
את־הסלע במטהו פעמים [o] ויצאו מים
dixit Et .eorum *iumentum* † & .*cœtus* || bibit & , multæ
12 רבים [p]ותשת העדה ובעירם: ויאמר
non quod eo † : Aharon ad & , Moseh ad Dominus
יהוה אל־משה ואל־אהרן יען לא־
, Israel filiorum oculis in me *sanctificandum ad* ,*me in* credidistis
האמנתם בי להקדישני לעיני בני ישראל
terram in istam congregationem introducetis non idcirco
לכן לא [q]תביאו את־הקהל הזה אל־הארץ
quibus || iurgij aquæ * Istæ .eis dedi quam
13 אשר־נתתי להם: המה מי [r]מריבה אשר־
.eis in se sanctificauit & ,Domino cum Israel filij sunt iurgati
רבו בני־ישראל את־יהוה ויקדש בם:
: Edom regem ad Cades è *legatos* Moseh misit Et
14 וישלח משה מלאכים מקדש אל־מלך אדום
omnem nosti Tu : Israel tuus frater dixit Sic
כה אמר אחיך ישראל אתה ידעת את כל־
nostri patres descenderunt Et .nos inuenit *quæ fatigationem*
15 התלאה אשר מצאתנו: [s] וירדו אבתינו
: multis diebus Ægypto in *sedimus* & , Ægyptum in
מצרימה [t] ונשב במצרים ימים רבים
.nostris patribus & , Ægyptij nobis malefecerunt &
[u] וירעו לנו מצרים ולאבתינו:
,nostram vocem audiuit & ,Dominum ad clamauimus Et
16 ונצעק אל־יהוה וישמע [x] קלנו
nos ecce Et .Ægypto ex nos eduxit & ,angelum misit &
וישלח מלאך ויצאנו ממצרים והנה אנחנו
obsecro Transeamus .tui termini extremi ciuitate Cades in
17 בקדש עיר קצה גבולך: נעברה־נא
neque ;*vinea in &* , *agro in* ‡ transibimus non ,*tua terra in*
בארצך לא נעבר בשדה ובכרם ולא

[a]רוב
|| quando obierunt
vt
[b]בוא
vt moriamur
vt
† vt venire fecetetis
[c]עלה
[d]שתה
facie
* tabernaculi ecclesiæ,
||proiecerunt se
† faciem suam,
[e]נפל [f]ראה
‡ eis.
[g]לקח
* aquam suam,
|| aquam
[h]יצא
‡ iumentis
[i]שקה
[k]נטה
ante petram,
[l]מרה
aquam?
[m]רום [n]נכה
[o]יצא
|| congregatio,
† iumenta
[p]שתה
† Pro
mihi, vt sanctificaretis
[q]בוא
* sunt
|| in
[r]רוב
nuncios
laborem qui
[s]ירד
mansimus
[t]ישב
[u]רוע
[x]קול
sumus
per terrā tuam,
† per agrum, aut vineam,

sunt profecti Et .Anathema loci nomen vocauit Et Chormah.
4 ויקרא שם־המקום חרמה: ויסעו
terram circumeundum ad ‡ ,Suph maris via monte Hor de
מהר ההר דרך ים־סוף לסבב את־ארץ
.via in populi anima est abbreuiata & : Edom
אדום ותקצר נפש־העם בדרך:
quid Ad :Mosch in † & ,Deum in † populus est locutus Et
5 וידבר העם באלהים ובמשה למה
quia ?deserto in moriendum ad , Ægypto ex nos fecistis ascendere
[a]העליתנו ממצרים למות במדבר כי
pane in abhorret * nostra anima & , aqua neque panis ‡ non
אין לחם ואין מים ונפשנו קצה בלחם
populum in Dominus misit Et .leuissimo
6 [b]הקלקל: וישלח יהוה בעם את־
.populum momorderunt & , ignitos serpentes
הנחשים השרפים וינשכו את־העם
.Israel ex multus populus est mortuus Et
[c]וימת עם־רב מישראל:
,Peccauimus :dixerunt & ,Mosch ad populus venit Et
7 [d]ויבא העם אל־משה ויאמרו חטאנו
,Dominum ad Ora .te in & ,Dominum in sumus locuti quia
כי־דברנו ביהוה ובך התפלל אל־יהוה
pro Mosch orauit Et .serpentem nos desuper faciet recedere &
[e]ויסר מעלינו את־הנחש ויתפלל משה בעד
tibi Fac : Mosch ad Dominus dixit Et .populo
8 העם: ויאמר יהוה אל־משה עשה לך
,morsus * omnis erit Et .vexillum ‡ super eum pone & ,Saraph ‡
שרף [f]ושים אתו על־[g]נס והיה כל־הנשוך
serpentem Mosch fecit Et .viuet & , eum videbit &
9 וראה אתו [h]וחי: [i]ויעש משה נחש
mordebat si † fuit & :vexillum || super eum posuit & , æneum
נחשת וישמהו על־הנס והיה אם־נשך
,æneum serpentem ad aspiciebat & , virum serpens
הנחש את־איש [k]והביט אל־נחש הנחשת
sunt castrametati & , Israel filij sunt profecti Et .viuebat &
10 וחי: [l]ויסעו בני ישראל [m]ויחנו
sunt castrametati & , Oboth ex sunt profecti Et .Oboth in
11 באבת: ויסעו מאבת ויחנו
, Moab facies super ‡ quod deserto in Habarim cumulis in
[n]בעיי העברים במדבר אשר על־פני מואב
sunt castrametati & ,sunt profecti Inde .solis ortu ab
12 ממזרח השמש: משם נסעו ויחנו
sunt castrametati & , sunt profecti Inde .Zered torrente in
13 בנחל זרד: משם נסעו ויחנו
.Emoræi termino à egrediens , deserto in || quod , Arnon transitu à
מעבר ארנון אשר במדבר היצא מגבל האמרי
inter & , Moab inter , Moab terminus † Arnon Quia
כי ארנון גבול מואב בין מואב ובין
,Domini bellorum libro in dicetur ‡ Idcirco .Emoræum
14 האמרי: על־כן יאמר בספר מלחמת יהוה
.Arnon torrentes * & , turbine in Vaheb *
את־והב בסופה ואת־הנחלים ארנון:
,Har habitationem ad declinauit quæ torrentium effusio Et
15 ואשד הנחלים אשר נטה [o]לשבת ער
|| Hic .Beer in inde Et .Moab termino innititur &
16 ונשען לגבול מואב: ומשם בארה הוא
Collige ‡ : Mosch ad Dominus dixit quem † puteus
הבאר אשר אמר יהוה למשה אסף את־
cecinit Tunc .aquas ‡ eis dabo & , populum
17 העם ואתנה להם מים: אז [p]ישיר
.ei respondete ,putee || Ascende : hoc canticum * Israel
ישראל את־השירה הזאת עלי באר [q]ענו־לה:
spontanei ‡ eum exciderunt ‡ ,principes eum foderunt † Puteum
18 באר חפרוה שרים [r]כרוה נדיבי
.Mathanah in deserto de Et .suis fulcris || in , legislatore in * populi
העם במחקק במשענתם וממדבר מתנה:
.Bamoth † Nachaliel de & , Nachaliel † Mathanah de Et
19 וממתנה נחליאל ומנחליאל במות:
capite ‡ . Moab agro in ‡ quæ valle Bamoth de Et
20 ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש
misit Et .solutionis facies super * respicit & , collis
21 הפסגה ונשקפה על־פני [s]הישימן: וישלח

per viam
‡ vt circumiret
angustiis affecit se
† contra
vt moreremur
[a]עלה
‡ est
* angustiis affecit se
[b]קלל
[c]מות
[d]בוא
contra
fac à nobis serpentes.
[e]סור
‡ ignitum serpentem,
‡ perticam.
* qui morsus fuerit,
[f]שום [g]נסס
[h]חיה [i]עשה
|| perticam:
† quando
[k]נבט
[l]נסע [m]חנה
‡ est contra faciem
[n]עיה
valle
trans
|| est
† est
‡ dicitur
‡ Quod dedit in mari Suph,
* valles
[o]ישב
|| est
† de quo
‡ Congrega
‡ aquam.
[p]שור
* carmen
|| Bear, canite
[q]ענה
† Beer
‡ foderunt
‡ duces
[r]כרה
* cum
|| baculis
‡ in
‡ est
* in vertice
* contra faciem
[s]ישם

,Emoræi regem Sichon ad legatos Israel
ישראל מלאכים אל־סיחן מלך־האמרי
declinabimus non ,tuam terram in Transibo : dicendo
22 לאמר: אעברה בארצך לא [a]נטה
via in :putei aquas bibemus Non .vineam in & ‡ agrum in
בשדה ובכרם לא נשתה מי באר בדרך
.tuum terminum transeamus quo vsque ,ibimus regis
המלך [b]נלך עד אשר־נעבר גבלך:
.suo termino in * transire Israel Sichon dedit ‡ non Et
23 ולא־נתן סיחן את־ישראל עבר בגבלו
est egressus & , suum populum omnem Sichon collegit || Et
ויאסף סיחן את־כל־עמו ויצא
pugnauit & ;Iahas in venit Et .desertum in Israel occursum in
לקראת ישראל המדברה [c]ויבא יהצה וילחם
:gladij os ad † Israel eum percussit Et .Israel in ||
24 בישראל: [d]ויכהו ישראל לפי־חרב
ad vsque ,Iabboc ad vsque Arnon ab ,eius terram hæreditauit ‡ &
ויירש את־ארצו מארנן עד־יבק עד־
.Hammon filiorum terminus ‡ fortis quia ;Hammon filios
בני עמון כי [e]עז גבול בני עמון:
habitauit & : istas ciuitates omnes Israel accepit Et
25 [f]ויקח ישראל את כל־הערים האלה וישב
omnibus in & ,Chesbon in Emoræi vrbibus omnibus in Israel
ישראל בכל־ערי האמרי בחשבון ובכל־
regis Sichon ciuitas Chesbon Quia .eius filiabus
26 [g]בנתיה: כי חשבון עיר סיחן מלך
Moab regem in * pugnauerat ipse Et .ipsa ‡ Emoræi
האמרי הוא והוא נלחם במלך מואב
eius manu è eius terram omnem acceperat & ,prius
הראשון ויקח את־כל־ארצו מידו
Ingredimini :parabolizantes dicent Idcirco .Arnon ad vsque
27 עד־ארנן: על־כן יאמרו המשלים באו
.Sichon † ciuitas præparetur & ,ædificetur : Chesbon
חשבון תבנה [h]ותכונן עיר סיחון:
ciuitate è flamma :Chesbon de est egressus ignis Quia
28 כי־אש יצאה מחשבון להבה [i]מקרית
.Arnon Bamoth ‡ dominos ,Moab Har comedit ‡ ;Sichon
סיחן אכלה ער מואב בעלי [k]במות ארנן
eius filios dedit .Chemos popule peristi ,Moab tibi Væ
29 אוי־לך מואב אבדת עם־כמוש נתן בניו
.Sichon Emoræi regi captiuitatem in eius filias & , euasores
פליטם ובנתיו [l]בשבית למלך אמרי סיחון:
.Dibon ad vsque Chesbon † , periit eorum iugum || Et
30 [m]ונירם אבד חשבון עד־דיבן
.Medeba ad vsque ‡ quæ ,Nophach ad vsque fecimus desolare Et
[n]ונשים עד־נפח אשר עד־מידבא:
.Emoræi terra in Israel habitauit Et
31 וישב ישראל בארץ האמרי:
ceperunt & ,Iahazer explorandum ad Mosch misit Et
32 וישלח משה לרגל את־יעזר וילכדו
.ibi † qui Emoræum expulit & :eius filias ||
[o]בנתיה ויירש את־האמרי אשר־שם:
est egressus Et .Basan via ‡ ascenderunt & respexerunt ‡ Et
33 [p]ויפנו [q]ויעלו דרך הבשן ויצא
eius populus omnis & .ipse ,corũ occursum in Basan rex Ogh
עוג מלך־הבשן לקראתם הוא וכל־עמו
.Edrehi * bellum ad
למלחמה אדרעי:
,eum timeas Ne :Mosch ad Dominus dixit Et
34 ויאמר יהוה אל־משה אל־[r]תירא אתו
,eius populum omnem & , eum dedi tua manu in quia
כי בידך נתתי אתו ואת־כל־עמו
Sichon fecisti quemadmodum,ei facies & : eius terram &
ואת־ארצו ועשית לו כאשר [s]עשית לסיחן
.Chesbon in habitans qui :Emoræi regi
מלך האמרי אשר יושב בחשבון:
omnem & , eius filios & ,eum percusserunt Et
35 [t]ויכו אתו ואת־בניו ואת־כל־
hæreditarunt & :superstes ei remansit non quòd adeò ,eius populũ
עמו עד־בלתי השאיר־לו שריד ויירשו
.eius terram
את־ארצו:

nuncios
per
[a]נטה
† aut
pergemus, donec
[b]הלך
‡ permisit
* per terminum suum.
|| congregauit
[c]בוא
cum
† in acie
[d]נכה
‡ hæreditate accepit
‡ erat
[e]עזז
[f]לקח
villis
[g]בנה
‡ erat
* cum rege
dicũt qui parabolas scribunt, Venite in
† ipsi
[h]כון
[i]קרה
‡ consumpsit
‡ excelsorum
[k]במה
[l]שבה
|| regnum, aliâs, proiecimus eos,
† à
vel [m]ניר
ירה
‡ extenditur
[n]שמם
|| villas
† erat
[o]בנה
וורש
ק
‡ verterunt se
‡ per viam
[p]פנה [q]עלה
* in
[r]ירא
[s]עשה
habitabat
[t]נכה
hæreditatẽ acceperunt

CAP. XXII. כב

solitudinibus in sunt castrametati & , Israel filij sunt profecti Et
1 [a]ויסעו בני ישראל [b]ויחנו בערבות
filius Balac vidit Et .Ierecho Iarden transitu à * Moab
2 מואב מעבר לירדן ירחו׃ וירא בלק בן־
.Emoræo Israel fecit quæ omnia Sippor
צפור את כל־אשר־עשה ישראל לאמרי׃
multus quia ,valde populi faciebus à Moab timuit Et
3 [c]ויגר מואב מפני העם מאד כי [d]רב־
.Israel filiorum faciebus à || Moab angustiatus est * & :ipse
הוא׃ [e]ויקץ מואב מפני בני ישראל׃
lingent † Nunc :Midian seniores ad Moab dixit Et
4 ויאמר מואב אל־זקני מדין עתה ילחכו
bos lambit sicut † ,nostros circuitus omnes ‡ congregatio
הקהל את־כל־סביבתינו כלחך השור את
Moab ipsi rex || Sippor filius Balac Et .agri virorem *
ירק השדה ובלק בן־צפור מלך למואב
Bilham ad legatos misit Et .illo tempore in
5 בעת ההוא׃ וישלח מלאכים אל־בלעם
filiorum terra * flumen super quæ , Pethor in Behor filium
בן־בעור פתורה אשר על־הנהר ארץ בני־
est egressus populus Ecce :dicendo , ei vocandum ad || ,sui populi
עמו לקרא־לו לאמר הנה עם יצא
habitans ipse ‡ & ‡terræ oculum || operuit ecce , Ægypto ex
ממצרים הנה כסה את־עין הארץ והוא ישב
mihi execrare * obsecro ito ‡ nunc Et .mei regione è
6 [f]ממלי׃ ועתה [g]לכה־נא ארה־לי את
potero † fortè si ;me præ ipse [illegible] || quia ,istum populum
העם הזה כי־עצום הוא ממני אולי [h]אוכל
noui quia .terra è eum expellam ‡ & .eum percutere
נכה־בו ואגרשנו מן־הארץ כי ידעתי
fuerit execratus quem || & :benedictum * ,benedixeris quem ‡
את אשר־תברך מברך ואשר [i]תאר
seniores & Moab seniores iuerunt † Et .erit maledictus
7 יואר׃ וילכו זקני מואב וזקני
ad venerunt Et .eorum manu in diuinationes ‡ & .Midian
מדין וקסמים בידם ויבאו אל־
.Balac verba eum ad sunt locuti & , Bilham
בלעם וידברו אליו דברי בלק׃
referam ‡ & ,nocte hic Pernoctate : eos ad dixit Et
8 ויאמר אליהם [k]לינו פה הלילה [l]והשבתי
.me ad Dominus loquetur quemadmodum ,verbum vobis
אתכם דבר כאשר ידבר יהוה אלי
.Bilham cum Moab principes manserunt Et
וישבו שרי־מואב עם־בלעם׃
viri * Qui :dixit & ,Bilham ad Deus venit Et
9 ויבא אלהים אל־בלעם ויאמר מי האנשים
: Deum ad Bilham dixit Et ?tecum † , isti
10 האלה עמך׃ ויאמר בלעם אל־האלהים
Ecce .me ad misit Moab rex Sippor filius Balac
11 בלק בן־צפר מלך מואב שלח אלי׃ הנה
: terræ oculum ‡ operuit & ,Aegypto ex egrediens † populus
העם היצא ממצרים [m]ויכס את־עין הארץ
pugnare possim forte si ,eum mihi execrare , ito ‡ nunc
עתה לכה [n]קבה־לי אתו אולי אוכל להלחם
: Bilham ad Deus dixit Et .eum expellam * & ,eo cum
12 בו וגרשתיו׃ ויאמר אלהים אל־בלעם
quia ,populum execraberis non || : eis cum pergas Ne
לא [o]תלך עמהם לא תאר את־העם כי
dixit & ,matutino in ‡ Bilham surrexit Et .ipse † benedictus
13 ברוך הוא׃ [p]ויקם בלעם בבקר ויאמר
renuit quia ; vestram terram ad Ite : Balac principes ad
אל־שרי בלק לכו אל־ארצכם כי מאן
surrexerunt Et .vobiscum eundum ad me dare ‡ Dominus
14 יהוה [q]לתתי להלך עמכם׃ ויקומו
Renuit : dixerunt & :Balac ad venerunt & .Moab principes
שרי מואב ויבאו אל־בלק ויאמרו מאן
Balac adhuc addidit Et .nobiscum ire Bilham
15 בלעם הלך עמנו׃ ויסף עוד בלק
.illis præ honoratos ‡ & ,multos principes mittere ‡
שלח שרים רבים ונכבדים מאלה׃

[a]נסע [b]חנה
campestribus
* trans
facie
[c]גור [d]רבב
‡ erat,
* angustia affectus est
|| propter filios
[e]קוץ
† lambet
‡ illa
‡ quemadmodum
* germen
|| erat
nuncios
erat iuxta
* terræ
|| vt vocaret eum,
† superficiem
‡ manet contra me.
‡ veni
* maledic propter me populo huic;
[f]מול [g]הלך
|| fortior est
† possim
[h]יכל [i]ארר
‡ expellere
‡ quòd cui
* benedictus erit;
|| cui maledixeris,
† perrexerunt
‡ diuinationum pretium erat
‡ respondebo
[k]לון [l]שוב
sunt
|| qui sunt
† qui egressus est
‡ superficiem
[m]כסה
‡ veni, maledic propter me ei,
[n]קבב
* expellere
|| neque maledicas popolo;
† est
[o]הלך
‡ mane,
[p]קום
‡ concedere mihi, vt veniam
[q]נתן
venire
‡ vt mitterer
‡ honorabiliores

Balac dixit Sic : ei dixerunt & ;Bilham ad venerunt Et
16 ויבאו אל־בלעם ויאמרו לו כה אמר בלק
.me ad veniendo à te prohibeas quæso Ne : Sippor filius
בן־צפור אל־נא תמנע מהלך אלי׃
quæ omnia & ; valde te honorabo honorando Quia
17 כי־כבד אכבדך מאד וכל אשר־
mihi execrare * obsecro abi ‡ Et . faciam ,me ad ‡ dixeris
תאמר אלי אעשה [a]ולכה־נא קבה־לי את
seruos ad || dixit & ,Bilham respondit Et .hunc populum
18 העם הזה׃ [b]ויען בלעם ויאמר אל־עבדי
,argento suæ domus plenitudinem ‡ Balac mihi dederit † Si :Balac
בלק אם־יתן־לי בלק מלא ביתו כסף
Domini os * transgredi potero ‡ non , auro &
וזהב לא אוכל לעבר את־פי יהוה
.magnum vel paruum faciendum ad || ,mei Dei
אלהי [c]לעשות קטנה או גדולה׃
; nocte vos etiam hic in ‡ quæso sedete † nunc Et
19 ועתה [d]שבו נא בזה גם־אתם הלילה
venit Et .mecum loqui Dominus addat quid sciam &
20 ואדעה מה־יסף יהוה דבר עמי׃ ויבא
vocandum ad ‡ Si : ei dixit & ,nocte Bilham ad Deus
אלהים אל־בלעם לילה ויאמר לו אם־לקרא
tamen Et .eis cum vade ,surge , viri venerunt , te ad
לך באו האנשים קום לך אתם ואך
.facies illud , te ad loquar quod verbum
את־הדבר אשר־אדבר אליך אתו תעשה׃
: suam asinam strauit & ,matutino in Bilham surrexit Et
21 [e]ויקם בלעם בבקר ויחבש את־אתנו
nasus * est iratus Et .Moab principibus cum iuit ‡ &
22 וילך עם־שרי מואב׃ [f]ויחר־אף
Domini angelus stetit & ,ipse ambulans || quòd Dei
אלהים כי־הולך הוא ויתיצב מלאך יהוה
,suam asinam super equitans † ipse & ; illi aduersarium in ,via in
בדרך לשטן לו והוא רכב על־אתנו
angelum asina vidit Et .secum ‡ eius pueri duo &
23 [g]ושני נעריו עמו׃ [h]ותרא האתון את־מלאך
;eius manu in eductum ‡ eius gladium & , via in stantem Domini
יהוה נצב בדרך וחרבו שלופה בידו
percussit & : agro in * ibat & , via è asina declinauit &
[i]ותט האתון מן־הדרך ותלך בשדה [k]ויך
.viam † eam faciendum declinare ad || asinam Bilham
בלעם את־האתון להטתה הדרך׃
, vinearum semita in Domini Angelus stetit Et
24 ויעמד מלאך יהוה במשעול הכרמים
angelum asina vidit Et .inde sepes || & ,hinc sepes ||
25 גדר מזה וגדר מזה׃ ותרא האתון את־מלאך
compressit ‡ & parietem ad se coarctauit & ,Domini
יהוה ותלחץ אל־הקיר ותלחץ את־
.eam percutere addidit & : parietem ad Bilham pedem
רגל בלעם אל־הקיר ויסף להכתה׃
loco in stetit & :transire Domini angelus addidit Et
26 ויוסף מלאך־יהוה עבור ויעמד במקום
.sinistram † &,dexteram † declinandum ad via || non quo ;angusto
[l]צר אשר אין־דרך לנטות ימין ושמאול׃
sub cubauit & ,Domini angelum asina vidit Et
27 ותרא האתון את־מלאך יהוה ותרבץ תחת
percussit & , Bilham nasus est iratus Et .Bilham
בלעם ויחר־אף בלעם [m]ויך את־
; asinæ os Dominus aperuit Et .baculo in asinam
28 האתון במקל׃ ויפתח יהוה את־פי האתון
me percussisti quia , tibi feci Quid : Bilham ad dixit &
ותאמר לבלעם מה־עשיתי לך כי הכיתני
Quia : asinam ad Bilham dixit Et ?pedibus tribus iam
29 זה שלש רגלים׃ ויאמר בלעם לאתון כי
quia , mea manu in gladius esset Vtinam .me in irrisum fecisti
התעללת בי לו יש־חרב בידי כי
Nonne : Bilham ad asina dixit Et .te occidissem nunc
30 עתה הרגתיך׃ ותאמר האתון אל־בלעם הלוא
ad vsque te existente ab † me super equitasti Quam ? tua asina ego ||
אנכי אתנך אשר־רכבת עלי מעודך עד־
? sic tibi facere consueui consuescendo Num. hanc diem
היום הזה ההסכן הסכנתי [n]לעשות לך כה

vt non venias
‡ mihi,
‡ veni
* maledic propter me populo huic.
[a]הלך [b]ענה
|| seruis
† daret
‡ plenam domum suam
‡ possum
* sermonem
|| vt faciam
[c]עשה
† manere
‡ hic
[d]ישב
‡ vt vocarent te,
manè,
[e]קום
perrexit
* furor
[f]חרה
|| pergeret
† equitabat
‡ erant
[g]שנה
[h]ראה
‡ euaginatum
* per agrum:
[i]נטה [k]נכה
|| vt declinare faceret
† ad
|| maceria erat
‡ coarctauit
|| erat
† ad
[l]צור
furor
[m]נכה
vicibus?
illusisti mihi.
occiderem
|| sum
‡ à tempore præcedenti tuo
[n]עשה

, Bilham oculos Dominus detexit Et .Non : dixit Et
31 ויאמר לא: [a]ויגל יהוה את־עיני בלעם
[a] גלה
eius gladium & ,via in stantem Domini angelum vidit &
[b]וירא את־מלאך יהוה [c]נצב בדרך וחרבו
[b] ראה [c]יצב
.suas facies ad † se incuruauit & ,se inclinauit & :eius manu in districtu
euaginatum † super faciem suam.
שלפה בידו [d]ויקד [e]וישתחו לאפיו:
percussisti quid Super ‡ ,Domini angelus eum ad dixit Et
32 ויאמר אליו מלאך יהוה על־מה הכית
[d] קדד
sum egressus ego Ecce ?pedibus tribus iam tuam asinam
[e] שחה
את־אתנך זה שלוש רגלים הנה אנכי יצאתי
‡ Propter quid vicibus?
.me coram via est peruersa ‡ quia ;aduersarium in
‡ diuertit per viam quæ est contra
לשטן כי־ירט הדרך לנגדי:
tribus iam meis faciebus * declinauit & ,asina me vidit Et
* à facie mea
33 ותראני האתון [f]ותט לפני זה שלש
[f] נטה
te etiam nunc quia ,meis faciebus à † declinasset Nisi .pedibus ||
|| vicibus. † à facie mea
רגלים אולי נטתה מפני כי עתה גם־אתכה
ad Bilham dixit Et .viuificassem ipsam & ,occidissem
34 הרגתי ואותה [g]החייתי: ויאמר בלעם אל־
[g] חיה
tu quòd ,sciebam non quia ; Peccaui : Domini angelum
מלאך יהוה חטאתי כי לא ידעתי כי אתה
, tuis oculis in malum est † si nunc Et .via in mei occursum in stans ||
|| vt stares † displicet
נצב לקראתי בדרך ועתה אם־[h]רע בעיניך
: Bilham ad Domini angelus dixit Et .mihi reuertar
[h] רוע
35 אשובה לי: ויאמר מלאך יהוה אל־בלעם
quod verbum tantum ‡ Et .viris cum Vade
‡ veruntamen
[i]לך עם־האנשים ואפס את־הדבר אשר־
[i] הלך
principibus cum Bilham abiit Et .loquêris illud ,te ad loquar
אדבר אליך אתו תדבר וילך בלעם עם־שרי
est egressus & ,Bilham venit quia Balac audiuit Et .Balac
quòd veniret
36 בלק: וישמע בלק כי בא בלעם ויצא
terminum super quæ ,Moab ciuitatem in eius occursum in
est iuxta
לקראתו אל־עיר מואב אשר על־גבול
ad Balac dixit Et .termini extremo in † quæ ,Arnon
† est
37 ארנן אשר בקצה הגבול: ויאמר בלק אל־
?te ad vocandum ad te ad misi mittendo Nônne :Bilham
vt vocarem te
בלעם הלא שלח שלחתי אליך לקרא־לך
?te honorare potero ‡ non verè An ?me ad misti † non quid Ad||
|| Vt † venisti ‡ possum
למה לא־הלכת אלי האמנם לא אוכל כבדך:
te ad veni Ecce : Balac ad Bilham dixit Et
38 ויאמר בלעם אל־בלק הנה־[k]באתי אליך
[k] בוא
Verbum ? quicquam loqui potero valendo ‡ nunquid .nunc
‡ omnino
עתה היכל אוכל דבר מאומה הדבר
.loquar illud ,meo ore in Deus posuerit quod
אשר [l]ישים אלהים בפי אתו אדבר:
[l] שום
ciuitatem sunt ingressi & :Balac cum Bilham iuit * Et
* perrexit
39 [m]וילך בלעם עם־בלק ויבאו [n]קרית
[m] הלך
misit & ;pecudem & ,boum † Balac mactauit Et .Husoth ||
|| platearum † boues, & pecudes;
40 [o]חצות: ויזבח בלק בקר וצאן וישלח
matutino in ‡ fuit Et .eo cum ‡ qui principes ad & ,Bilham ad
[n] קרה [o]חוץ
41 לבלעם [p]ולשרים אשר אתו: [q]ויהי בבקר
‡ erant ‡ mane
Bamoth * eum fecit ascendere & ,Bilham ipsum Balac accepit &
[r]ויקח בלק את־בלעם ויעלהו [s]במות
[p] שור [q]היה
.populi extremum inde vidit & :Bahal
* in
בעל [t]וירא משם קצה העם:
[r] לקח
[s] במה

CAP. XXIII. כג

[t] ראה
septem hoc in † mihi Ædifica :Balac ad Bilham dixit Et
hîc
1 ויאמר בלעם אל־בלק בנה־לי בזה שבעה
septem & ,iuuencos septem hoc in † mihi para || & :altaria
|| præparare fac † hîc
מזבחת [u]והכן לי בזה שבעה [x]פרים ושבעה
[u] כון [x] פר
est locutus quemadmodum Balac fecit Et .arietes
2 אילים: [y]ויעש בלק כאשר דבר
[y] עשה
arietem & ,iuuencum Bilham & ,Balac ascendere fecit ‡ & ; Bilham
‡ obtulit
בלעם [z]ויעל בלק ובלעם פר ואיל
[z] עלה
super ‡ Sta , : Balac ad Bilham dixit Et .altari in
‡ iuxta
3 במזבח: ויאמר בלעם לבלק התיצב על־
,mei occursum in Dominus occurrat forte si : ibo & ,tuæ ascensioni
holocaustum tuum
עלתך ואלכה אולי יקרה יהוה לקראתי
[a] נגד
abiit Et .tibi nuntiabo & ,me fecerit videre quod verbum &
solus
ודבר מה־יראני [a]והגדתי לך וילך
[b] שפה
dixit & . Bilham ad Deus occurrit Et .sublatus
4 [b]שפי: [c]ויקר אלהים אל־בלעם ויאמר
[c] קרה

obtulit
,iuuencû feci ascendere & ,ordinaui altaria Septem :eum ad
אליו את־שבעת המזבחת ערכתי ואעל פר
ore in verbum Dominus posuit Et .altari in arietem &
5 ואיל במזבח: וישם יהוה דבר בפי
.loquêris sic & ,Balac ad Reuertere : dixit & , Bilham
בלעם ויאמר שוב אל־בלק וכה תדבר:
stabat iuxta holocaustum
suum ascensum super stans ecce Et .eum ad est reuersus Et
[a]שוב [b]יצב
6 [a]וישב אליו והנה [b]נצב על־עלתו
‡ assumpsit
,suam parabolam tulit ‡ Et .Moab principes omnes & ,ipse
[c]נשא
7 הוא וכל־שרי מואב: [c]וישא משלו
,Moab rex Balac me adduxit Aram De : dixit &
[d]נחה
ויאמר מן־ארם [d]ינחני בלק מלך־מואב
* veni, maledic propter
ito|| & :Iahacob mihi execrare ,abi * :Orientis montibus de
|| veni † Cur
מהררי־קדם לכה ארה־לי יעקב ולכה
‡ cui non maledixit
et maledixit non ‡ maledicam Quid † .Israel detestare
8 זעמה ישראל: מה [e]אקב לא קבה
[e]קבב
?Dominus est detestatus non || detestabor quid * & ? Deus
* cur || quem † vertice
אל ומה אזעם לא זעם יהוה:
collibus de & ,eum videbo petrarum capite † de Quia
[f]צור
9 כי־מראש [f]צרים אראנו ומגבעות
‡ Et ecce ‡ confidenter
gentibus in & : habitabit solum ad ‡ populus En ‡ .illum intuebor
אשורנו הן־עם לבדד ישכון ובגוים
, Iahacob puluerem numerabit Quis .reputabitur non
10 לא יתחשב: מי מנה עפר יעקב
* numerabit quartam partem
morte mea anima Moriatur ? Israel quarti numerum * &
ומספר את־רבע ישראל [g]תמת נפשי מות
[g]מות
dixit Et .ipse sicut meum nouissimum sit & , rectorum
[h]היה
11 ישרים [h]ותהי אחריתי כמהו: ויאמר
† Vt maledicere s
maledicendum Ad † ?mihi fecisti Quid :Bilham ad ,Balac
בלק אל־בלעם מה [i]עשית לי [k]לקב
[i]עשה
.benedicendo benedixisti ecce & ,te accepi meis inimicis
[k]קבב [l]ענה
איבי לקחתיך והנה ברכת ברך:
Dominus posuerit quod Nônne :dixit & ,respondit Et
[m]שום
12 [l]ויען ויאמר הלא את אשר [m]ישים יהוה
vt loquar?
eum ad dixit Et ?loquendum ad custodiam illud ,meo ore in
13 בפי אתו אשמר לדבר: ויאמר אליו
† Veni
quo ,alium locum ad mecum obsecro Ito † :Balac
[n]הלך
בלק [n]לך־נא אתי אל־מקום אחר אשר
ipsum totum & , videas eius extremum sed ,inde eum videas
[o]ראה
[o]תראנו משם אפס קצהו תראה וכלו
propter me
eum tulit Et .inde mihi ei maledic & : videas non
[p]לקח
14 לא תראה וקבנו־לי משם: [p]ויקחהו
‡ in ‡ in verticem * collis.
ædificauit ,& : Pisghah * caput ad ‡ , speculatorum agrum ‡
שדה [q]צפים אל־ראש הפסגה [r]ויבן
[q]צפה [r]בנה
.altari in arietem & ,iuuencum ascendere fecit || & ,altaria septem
|| obtulit
שבעה מזבחת [s]ויעל [t]פר ואיל במזבח:
[s]עלה [t]פר
; tuum holocaustum super † hîc Sta :Balac ad dixit Et
† iuxta ‡ ipsi
15 ויאמר אל־בלק התיצב כה על־עלתך
ad ‡ Dominus occurrit Et .hîc occurram ego &
16 ואנכי אקרה כה: ויקר יהוה אל־
Reuertere : dixit & : eius ore in verbum posuit & , Bilham
בלעם וישם דבר בפיו ויאמר שוב
ipse ecce & ,eum ad venit Et .loquêris sic & , Balac ad
17 אל־בלק וכה תדבר: ויבא אליו והנו
stabat iuxta holocaustum
dixit Et .eo cum Moab principes & , suum ascensum super stans
[u]יצב [x]שור
[u]נצב על־עלתו [x]ושרי מואב אתו ויאמר
? Dominus est locutus Quid : Balac ei
לו בלק מה־דבר יהוה:
assumpsit
, audi & ,Balac Surge :dixit & ,suam parabolam tulit Et
[y]נשא
18 [y]וישא משלו ויאמר קום בלק ושמע
† verba mea ‡ est
Deus vir ‡ Non .Sippor ipsius fili me ad † ausculta
19 האזינה עדי בנו צפר: לא איש אל
,dixit ipse an .eum pœniteat vt , hominis filius & ; mentiatur vt
ויכזב ובן־אדם ויתנחם ההוא אמר
[z]קום
Ecce ?illud stabiliet non & ,est locutus & ? faciet non &
20 ולא יעשה ודבר ולא [z]יקימנה: הנה
† vt benedicere ‡ benedictione; ‡ retraham
.eam auertam ‡ non & ;‡ benedixit & :accepi benedicere †
ברך לקחתי וברך ולא [a]אשיבנה:
[a]שוב [b]נבט
vidit non & ,Iahacob in iniquitatem aspexit Non
21 לא־[b]הביט און ביעקב ולא־ראה
* præuaricationem || est ‡ amicitia
triumphus † & ,secum || eius Deus Dominus :Israel in laborem *
עמל בישראל יהוה אלהיו עמו [c]ותרועת
[c]רוע

.Ægypto ex eos *educens* Deus .eo in regis
מֶלֶךְ בּוֹ׃ 22 אֵל [a]מוֹצִיאָם מִמִּצְרָיִם
augurium ‡ non Quia ?ei ‡ vnicornis *indefatigationes* † Sicut
[b]כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם לוֹ׃ 23 כִּי לֹא־נַחַשׁ
dicetur *tempus Secundum* || .Israel in diuinatio *non & , Iahacob in
בְּיַעֲקֹב וְלֹא־קֶסֶם בְּיִשְׂרָאֵל כָּעֵת יֵאָמֵר
? Deus est operatus Quid : Israeli & , Iahacob ipsi
לְיַעֲקֹב וּלְיִשְׂרָאֵל מַה־פָּעַל אֵל׃
minor leo sicut & , surget maior leo sicut populus En
24 הֶן־עָם כְּלָבִיא יָקוּם וְכַאֲרִי
sanguinem & ,prædam comederit donec ,cubabit Non .se eleuabit
יִתְנַשָּׂא לֹא יִשְׁכַּב עַד־יֹאכַל טֶרֶף וְדַם־
Etiam : Bilham ad Balac dixit Et .biberit occisorum
חֲלָלִים יִשְׁתֶּה׃ 25 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם גַּם־
.ei benedicas non benedicẽdo etiam ,ei maledicas non maledicẽdo
[c]קֹב לֹא תִקֳּבֶנּוּ גַּם־בָּרֵךְ לֹא תְבָרֲכֶנּוּ׃
Nónne : Balac ad dixit & ,Bilham respondit Et
26 [d]וַיַּעַן בִּלְעָם וַיֹּאמֶר אֶל־בָּלָק הֲלֹא
,Dominus loquetur quod Omne , dicendo te ad sum locutus
דִּבַּרְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר כֹּל אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָה
Ito ‡ : Bilham ad Balac dixit Et ? faciam illud
אֹתוֹ אֶעֱשֶׂה׃ 27 וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם [e]לְכָה־
rectum fuerit || forte si ,alium locum ad te *capiam* * ,obsecro
נָּא [f]אֶקָּחֲךָ אֶל מָקוֹם אַחֵר אוּלַי יִישַׁר
.inde *mihi* ‡ ei *maledices &* † : Dei oculis in
בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים וְקַבֹּתוֹ לִי מִשָּׁם׃
respiciens || , Pehor *caput* * Bilham Balac *cepit* ‡ Et
28 וַיִּקַּח בָּלָק אֶת־בִּלְעָם רֹאשׁ הַפְּעוֹר הַנִּשְׁקָף
: Balac ad Bilham dixit Et *solitudinis facies super*
עַל־פְּנֵי [g]הַיְשִׁימֹן׃ 29 וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק
mihi fac præparare & : altaria septem *hoc in* † mihi Ædifica
בְּנֵה־לִי בָזֶה שִׁבְעָה מִזְבְּחֹת [h]וְהָכֵן לִי
fecit Et .arietes septem & ,iuuencos septem *hoc in* ‡
בָּזֶה שִׁבְעָה [i]פָרִים וְשִׁבְעָה אֵילִים׃ 30 [k]וַיַּעַשׂ
iuuencum *fecit ascendere* ‡ & : Bilham dixit quemadmodum , Balac
בָּלָק כַּאֲשֶׁר אָמַר בִּלְעָם [l]וַיַּעַל פָּר
.altari in arietem &
וָאַיִל בַּמִּזְבֵּחַ׃

est secum Dominus eduxit
[a] יָצָא
† fortitudo
‡ est
[b] יָעַף
* est
|| Sicut in tempore ipso
[c] קָבַב
[d] עָנָה
‡ Veni
[e] הָלַךְ
* ducam
|| placeat
[f] לָקַח
† vt maledicas
‡ propter me
‡ tulit
* in verticem
|| quod respicit contra faciem Iesimon
[g] יָשַׁם
‡ hic
[h] כּוּן
‡ hic
[i] פַּר [k] עָשָׂה
‡ obtulit
[l] עָלָה

CAP. XXIIII. כד

Domini oculis in ‡ bonum quod ,Bilham vidit Et
1 [m]וַיַּרְא בִּלְעָם כִּי טוֹב בְּעֵינֵי יְהוָה
,*vice in vice* † sicut *abiit* || non & ; Israeli *benedicendum ad*
לְבָרֵךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְלֹא־הָלַךְ כְּפַעַם־בְּפַעַם
.*suas facies* ‡ desertum ad posuit & : auguriorum occursum in
לִקְרַאת נְחָשִׁים [n]וַיָּשֶׁת אֶל־הַמִּדְבָּר פָּנָיו׃
Israel vidit & ,suos oculos Bilham eleuauit Et
2 [o]וַיִּשָּׂא בִלְעָם אֶת־עֵינָיו וַיַּרְא אֶת־יִשְׂרָאֵל
.Dei spiritus eum super fuit & : suas tribus ad habitantem
שֹׁכֵן לִשְׁבָטָיו [p]וַתְּהִי עָלָיו רוּחַ אֱלֹהִים׃
ipsius filius Bilham Dixit : ait & ,suam parabolam *tulit* * Et
3 וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ
.*oculo occlusus* vir dixit & , Behor
בְעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃
sibi sufficientis visionem qui : Dei eloquia audiens Dixit
4 נְאֻם שֹׁמֵעַ אִמְרֵי־אֵל אֲשֶׁר מַחֲזֵה שַׁדַּי
sunt *bona* ‡ Quàm .*oculis discoopertus* † & ,cadens , *videbit*
יֶחֱזֶה נֹפֵל [q]וּגְלוּי עֵינָיִם׃ 5 מַה־[r]טֹּבוּ
!Israel tua habitacula , Iahacob tua *tentoria* ‡
אֹהָלֶיךָ יַעֲקֹב מִשְׁכְּנֹתֶיךָ יִשְׂרָאֵל׃
;flumen *super* * horti sicut ,sunt extensa torrentes Sicut
6 כִּנְחָלִים [s]נִטָּיוּ כְּגַנֹּת עֲלֵי נָהָר
.aquas *super* † cedri sicut ,Dominus plantauit *tentoria* || sicut
כַּאֲהָלִים נָטַע יְהוָה כַּאֲרָזִים עֲלֵי־מָיִם׃
:multis aquis in eius semen & ,eius situlis è aqua Fluet
7 [t]יִזַּל־מַיִם [u]מִדָּלְיָו וְזַרְעוֹ בְּמַיִם רַבִּים
.eius regnum eleuabitur & : eius rex ,Agag *præ* ‡ exaltabitur &
[x]וְיָרֹם מֵאֲגַג מַלְכּוֹ וְתִנַּשֵּׂא מַלְכֻתוֹ׃
vnicornis *indefatigationes* * sicut : Ægypto ex eum *educens* ‡ Deus
8 אֵל [y]מוֹצִיאוֹ מִמִּצְרַיִם [z]כְּתוֹעֲפֹת רְאֵם
,exossabit eorum ossa & : eius *angustiatores* ‡ gentes *Comedet* † .ei ||
לוֹ יֹאכַל גּוֹיִם צָרָיו וְעַצְמֹתֵיהֶם יְגָרֵם

‡ esset
[m] רָאָה
vt benediceret
|| pergeret
† semel & iterum
‡ faciem suam;
[n] שׁוּת
[o] נָשָׂא
‡ per
[p] הָיָה
* assumpsit
apertum habens oculum.
omnipotentis
vidit
† discoopertũ habens oculũ.
‡ pulchra
[q] גָּלָה [r] טוֹב
‡ tabernacula
* iuxta
[s] נָטָה
|| tabernacula quæ
† iuxta
[t] נָזַל [u] דָּלָה
‡ magis quàm
[x] רוּם
‡ eduxit
* solitudines
[y] יָצָא [z] יָעַף
|| suat
‡ consumet
‡ hostes

.transfiget *suis sagittis* & ,se Incuruauit leo sicut accubuit
9 וְחִצָּיו יִמְחָץ׃ כָּרַע שָׁכַב כַּאֲרִי
& vt leo maior; quis suscitabit eum? Benedicentes tibi || *benedictus* :
וּכְלָבִיא מִי [a]יְקִימֶנּוּ מְבָרְכֶיךָ בָרוּךְ
& maledicentes tibi † *maledictus*.
וְאֹרְרֶיךָ אָרוּר׃
Et est iratus ‡ *nasus* Balac ‡ *in* Bilham, & *complosit* *
10 [b]וַיִּחַר־אַף בָּלָק אֶל־בִּלְעָם וַיִּסְפֹּק אֶת־
volas suas, & dixit Balac ad Bilham : Ad maledicendum
[c]כַּפָּיו וַיֹּאמֶר בָּלָק אֶל־בִּלְעָם [d]לָקֹב
inimicis meis vocaui te , & ecce benedixisti benedicendo iam
אֹיְבַי קְרָאתִיךָ וְהִנֵּה בֵּרַכְתָּ בָרֵךְ זֶה
tribus vicibus. Et nunc fuge tibi ad locum tuum.
11 שָׁלֹשׁ פְּעָמִים׃ וְעַתָּה בְּרַח־לְךָ אֶל־מְקוֹמֶךָ
Dixi : Honorando honorabo te, & ecce † *prohibuit* te Dominus
אָמַרְתִּי כַּבֵּד אֲכַבֶּדְךָ וְהִנֵּה מְנָעֲךָ יְהוָה
à gloria. Et dixit Bilham ad Balac ; Nónne etiam
12 מִכָּבוֹד׃ וַיֹּאמֶר בִּלְעָם אֶל־בָּלָק הֲלֹא גַּם
‡ *ad legatos tuos* , quos misisti ad me, sum locutus , dicendo :
אֶל־מַלְאָכֶיךָ אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלַי דִּבַּרְתִּי לֵאמֹר׃
Si dederit mihi Balac *plenitudinem domus sua* argento , & auro;
13 אִם־יִתֶּן־לִי בָלָק מְלֹא בֵיתוֹ כֶּסֶף וְזָהָב
non potero transgredi || *os* Domini, † *ad faciendum* bonum
לֹא [e]אוּכַל לַעֲבֹר אֶת־פִּי יְהוָה לַעֲשׂוֹת טוֹבָה
vel malum è corde meo : quod loquetur Dominus , illud
אוֹ [f]רָעָה מִלִּבִּי אֲשֶׁר־יְדַבֵּר יְהוָה אֹתוֹ
loquar ? Et nunc ecce ego *vadens* ad populum meum.
14 אֲדַבֵּר׃ וְעַתָּה הִנְנִי הוֹלֵךְ לְעַמִּי
Ito consulam tibi , quod facturus est populus iste
[g]לְכָה [h]אִיעָצְךָ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָעָם הַזֶּה
populo tuo in ‡ *nouissimo* *dierum*.
לְעַמְּךָ בְּאַחֲרִית [i]הַיָּמִים׃
Et ‡ *tulit* parabolam suam, & ait : Dixit Bilham filius ipsius
15 [k]וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר נְאֻם בִּלְעָם בְּנוֹ
Behor , & *ait* * vir || *occlusus oculo*. Dixit audiens
16 בְעֹר וּנְאֻם הַגֶּבֶר שְׁתֻם הָעָיִן׃ נְאֻם שֹׁמֵעַ
eloquia Dei , & sciens scientiam Altissimi. Visionem
אִמְרֵי־אֵל וְיֹדֵעַ דַּעַת [l]עֶלְיוֹן מַחֲזֵה
† *sufficientis sibi* videbit; cadens, & ‡ *discoopertus oculis*.
שַׁדַּי יֶחֱזֶה נֹפֵל [m]וּגְלוּי עֵינָיִם׃
Videbo eum, & non nunc; intuebor eum, & non propè.
17 אֶרְאֶנּוּ וְלֹא עַתָּה אֲשׁוּרֶנּוּ וְלֹא קָרוֹב
Incessit stella ex Iahacob, & surget virga ex Israel.
דָּרַךְ כּוֹכָב מִיַּעֲקֹב וְקָם שֵׁבֶט מִיִּשְׂרָאֵל
& transfiget ‡ *angulos* Moab , & destruet omnes filios Seth.
וּמָחַץ [n]פַּאֲתֵי מוֹאָב [o]וְקַרְקַר כָּל־בְּנֵי־שֵׁת׃
Et erit Edom possessa , & erit possessio Sehir
18 וְהָיָה אֱדוֹם יְרֵשָׁה וְהָיָה יְרֵשָׁה שֵׂעִיר
inimicis eius; & Israel *faciens* virtutem. Et dominabitur
19 אֹיְבָיו וְיִשְׂרָאֵל עֹשֶׂה חָיִל׃ [p]וְיֵרְדְּ
de Iahacob, & perdere faciet superstitem de ciuitate.
מִיַּעֲקֹב וְהֶאֱבִיד שָׂרִיד מֵעִיר׃
Et vidit Hamalec, & || *tulit* parabolam suam, & dixit :
20 [q]וַיַּרְא אֶת־עֲמָלֵק וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר
Principium gentium Hamalec , & nouissimum eius † *vsque ad*
רֵאשִׁית גּוֹיִם עֲמָלֵק וְאַחֲרִיתוֹ עֲדֵי
perditionem. Et tulit Chenæum , & ‡ *tulit* parabolam suam,
21 אֹבֵד׃ וַיַּרְא אֶת־הַקֵּינִי וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ
& dixit: Robustum est habitaculũ tuũ , & pone in petra nidum tuũ.
וַיֹּאמַר אֵיתָן [r]מוֹשָׁבֶךָ [s]וְשִׂים בַּסֶּלַע [t]קִנֶּךָ׃
‡ *Quinimo erit ad depascendũ* Cain, donec Assur * *captiuet* te.
22 כִּי אִם־יִהְיֶה לְבָעֵר קָיִן עַד־מָה אַשּׁוּר [u]תִּשְׁבֶּךָּ׃
Et assumpsit parabolam suam , & dixit : Væ , quis viuet
23 [x]וַיִּשָּׂא מְשָׁלוֹ וַיֹּאמַר אוֹי מִי יִחְיֶה
|| *à ponendo eum ista*? Et naues de † *manu* Chittim, & affligent
24 [y]מִשֻּׂמוֹ אֵל׃ [z]וְצִים מִיַּד כִּתִּים וְעִנּוּ
Assur , & affligent Heber , & etiam ipse ‡ *vsque ad perditionem*.
אַשּׁוּר [a]וְעִנּוּ־עֵבֶר וְגַם־הוּא עֲדֵי אֹבֵד׃
Et surrexit Bilham , & abiit , & reuersus est ad locum suum;
25 [b]וַיָּקָם בִּלְעָם [c]וַיֵּלֶךְ [d]וַיָּשָׁב לִמְקֹמוֹ
& etiam Balac iuit in viam suam.
וְגַם־בָּלָק הָלַךְ לְדַרְכּוֹ׃

sagittas eius conteret.
|| benedicti
[a] קוּם
† maledicti erunt.
‡ furor
‡ contra
* percussit manus
[b] חָרָה
[c] כָּפַף [d] קָבַב
† priuauit
‡ nunciis tuis,
plenam domũ suam
|| sermonem
† vt faciam
[e] יָכֹל
[f] רוּעַ
vado
Veni
[g] הָלַךְ [h] יָעַץ
‡ nouissimis diebus.
[i] יוֹם
‡ assumpsit
[k] נָשָׂא
* dixit
[l] עָלָה
|| apertum habens oculum.
† omni potentis
‡ discoopertos habens oculos
[m] גָּלָה
‡ terminos
[n] פֵּאָה [o] קִיר
faciet
[p] רָדָה
|| assumpsit
[q] רָאָה
† in seculum perit.
‡ assumpsit
[r] יָשַׁב [s] שׂוּם
* Quia si fuerit ad remouendũ
* prædetur
[t] קָנַן [u] שָׁבָה
[x] נָשָׂא
|| postquam desolauerit eum Deus?
† littore
[y] שׂוּם [z] צִיָּה
‡ in seculum perit.
[a] עָנָה [b] קוּם
[c] הָלַךְ [d] שׁוּב

CAP. XXV. כה

Fornicari populus cepit & ,Sittim in Israel sedit Et
[a]וישב ישראל בשטים [b]ויחל העם [c]לזנות 1
sacrificia ad populum vocauerunt Et .Moab filias ad *
אל־בנות מואב׃ ותקראן לעם לזבחי 2
.earum diis se incuruauit & , populus comedit & : suorum deorum
אלהיהן ויאכל העם [d]וישתחוו לאלהיהן׃
nasus ‡ est iratus & : Pehor Bahal ipsi Israel se coniunxit Et
ויצמד ישראל לבעל פעור [e]ויחר־אף 3
: Mosch ad Dominus dixit Et .Israel in Domini
יהוה בישראל׃ ויאמר יהוה אל־משה 4
Domino eos fac suspendere ‡ & ,populi capita omnia ‡ Cape
[f]קח את־כל־ראשי העם [g]והוקע אותם ליהוה
.Israel ab Domini nasi* ira auertetur & , sole coram
נגד השמש וישב חרון אף־יהוה מישראל׃
Occidite : Israel iudices ad Mosch dixit Et
ויאמר משה אל־שפטי ישראל הרגו 5
.Pehor Bahal ipsi coniugantes sese || suos viros vnusquisque
איש אנשיו הנצמדים לבעל פעור׃
fecit appropinquare & ,venit Israel filiis de vir ecce Et
6 והנה איש מבני ישראל בא ויקרב
occulis in & ,Mosch oculis in Midianitidem suos fratres ad
אל־אחיו את־המדינית לעיני משה ולעיני
tentorij ‡ ostium flentes ‡ ipsi & Israel filiorum cœtus † omnis
כל־[h]עדת בני־ישראל והמה [i]בכים פתח אהל
Aharon filij Elhazar filius Pinechas vidit Et .conuentus
מועד׃ וירא פינחס בן־אלעזר בן־אהרן 7
lanceam accepit & , cœtu ‡ medio è surrexit & ,sacerdotis
הכהן ויקם מתוך העדה ויקח רמח
,Israel virum post est ingressus Et : sua manu in
בידו׃ ויבא אחר איש־ישראל 8
virum , ipsos ambos transfixit & , lupanar ad
אל־[k]הקבה וידקר את־שניהם את איש
se restrinxit & :eius vulvam ‡ in mulierem & , Israel
ישראל ואת־האשה אל־קבתה ותעצר
mortui fuerunt Et .Israel filiis desuper plaga
המגפה מעל בני ישראל׃ [l]ויהיו [m]המתים 9
.millia viginti & ,quatuor , plaga in
במגפה ארבעה ועשרים אלף׃
:dicendo ,Mosch ad Dominus est locutus Et
וידבר יהוה אל־משה לאמר׃ 10
fecit auerti sacerdotis Aharon filij Elhazar filius Pinechas
פינחס בן־אלעזר בן־אהרן הכהן [n]השיב 11
ipsum zelando in* , Israel filiis desuper ‡ meum feruorem ‡
את־[o]חמתי מעל בני־ישראל בקנאו
consumpsi non & :eorum medio in meum Zelum
את־קנאתי בתוכם ולא־[p]כליתי את־
ego Ecce : dic Idcirco .meo Zelo in Israel filios
בני־ישראל בקנאתי׃ לכן אמר הנני 12
, ei erit Et .pacem meum pactum ei dans ||
נתן לו את־בריתי שלום׃ והיתה לו 13
quòd ‡ pro , seculi sacerdotij pactum .eum post eius semini &
ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם תחת אשר
.Israel filios super expiauit & .suo Deo ‡ est zelatus
קנא לאלהיו ויכפר על־בני ישראל׃
est percussus qui ,percussi Israel viri nomen Et
14 ושם איש ישראל [q]המכה אשר הכה
domus prælatus ‡ , Salu filius Zimri † , Midianitide cum
את־המדינית זמרי בן־סלוא נשיא בית־
occisæ mulieris nomen Et .Simhon ipsi patris
אב לשמעני׃ ושם האשה המכה 15
domus ,gentium caput ;Sur filia Cosbi , Midianitidis
המדינית כזבי [r]בת־צור ראש אמות בית־
.ipse Midian in patris
אב במדין הוא׃
;dicendo ;Mosch ad Dominus est locutus Et
16 וידבר יהוה אל־משה לאמר׃
.eos percutieris & ,Midianitas angustiis Affice
17 צרור את־המדינים והכיתם אותם׃
quibus ,suis fraudibus in vos si angustiis afficientes Quia
18 כי צררים הם לכם בנכליהם אשר־

mansit
[a]ישב [b]חלל
[c]זנה
* cum filiabus
[d]שחה
† furor
[e]חרה
‡ omnes principes
‡ fac quòd ipsi suspendere faciant
[f]לקח [g]יקע
* furoris
|| qui coniunxerunt se
† congregationis
‡ flebant ad
* tabernaculi ecclesiæ.
[h]יעד [i]בכה
‡ congregationis,
in tabernaculum,
[k]קבב
‡ ventrem
à
[l]היה [m]מות
[n]שוב
‡ furorem
‡ à
* cùm zelatus est ipse
[o]יחם
[p]כלה
|| do
perpetui,
‡ eò
‡ pro
[q]נכה
† erat
‡ princeps
principis
[r]בנה
erat
affocerunt

† per
verbum super † & ,Pehor verbum super † vobis fecerunt fraudem
נכלו לכם על־דבר־פעור ועל־דבר
‡ filiam principis
‡ sororem
* quæ percussa est
|| propter
die in percussæ * , eorum sororis ‡ Midian prælati filiæ ‡ Cosbi
כזבי בת־נשיא מדין אחתם המכה ביום־
. Pehor verbum super || plagæ
המגפה על־דבר פעור׃

CAP. XXVI. כו

,Mosch ad Dominus dixit & , plagam post fuit Et
ויהי אחרי המגפה ויאמר יהוה אל־משה 1
:dicendo , sacerdotis Aharon filium Elhazar ad &
ואל אלעזר בן־אהרן הכהן לאמר׃
summam vniuersæ congregationis
, Israel filiorum cœtus vniuersi caput Tollite
[a]שאו את־ראשי כל־[b]עדת בני־ישראל 2
[a]נשא [b]יעד
‡ per
ad pugnam
,suorum patrum domum ad‡ , supra & ,annorum viginti filio à
מבן עשרים שנה ומעלה לבית אבתם
.Israel in exercitum egredientis omnis
כל־יצא צבא בישראל׃
eis cum sacerdos Elhazar & Mosch est locutus Et
וידבר משה ואלעזר הכהן אתם 3
iuxta
: dicendo Iericho Iarden super , Moab campestribus in
בערבת מואב על־ירדן ירחו לאמר׃
quemadmodum ,supra & ,annorum viginti filio A
[c]מבן עשרים שנה ומעלה כאשר 4
[c]בנה
qui egressi sunt
egredientibus Israel filiis & Mosch Dominus præcepit
צוה יהוה את־משה ובני ישראל היצאים
Filij : Israel primogenitus Reuben .Ægypti terra è
5 מארץ מצרים׃ ראובן בכור ישראל בני
* De
familia Pallu * .Chanochitarum familia Chanoch ; Reuben
ראובן חנוך משפחת החנכי לפלוא משפחת
‡ De
,Charmi ‡ .Chesronitarum familia Chesron ‡ .Palluitarum
הפלאי׃ לחצרן משפחת החצרוני לכרמי 6
* sunt
.Reubenitarum familiæ * Istæ .Charmitarum familia
7 משפחת הכרמי׃ אלה משפחת הראובני
millia quadraginta & tria ,eorum numerati fuerunt Et
[d]ויהיו פקדיהם שלשה וארבעים אלף
[d]היה
.triginta & ,septingenti &
ושבע [e]מאות ושלשים׃
[e]מאה
,Nemuel , Eliab filij Et . Eliab , Pallu filij Et
ובני פלוא אליאב׃ ובני אליאב נמואל 8
‡ Ipsi sunt
‡ maiores synagogæ.
vocati ‡ Abiram & , Dathan Ipse ‡ . Abiram & ,Dathan &
ודתן ואבירם הוא־דתן ואבירם קרואי 9
קריאי
ק
Aharon super & Mosch super sunt rixati * qui , cœtus
[f]העדה אשר [g]הצו על־משה ועל־אהרן
* diuiserunt se contra
.Dominum super eos rixando in ‡ ,Corach cœtu † in
בעדת־קרח בהצתם על־יהוה׃
[f]יעד [g]נצה
† cōgregatione
† quando diuiserunt se ipsi contra
‡ dum moreretur congregatio, quando cōsumpsit ignis
& , eos deglutiuit & , suum os terra aperuit Et
ותפתח הארץ את־פיה ותבלע אתם ואת־ 10
quinquaginta ignem comedendo in , cœtum moriendo in ‡ ,Corach
קרח במות העדה באכל האש את חמשים
.signum in fuerunt & ,viros ducentos &
ומאתים איש ויהיו [h]לנס׃
.sunt mortui non Corach filij Et
ובני קרח לא־[i]מתו׃ 11
[h]נסס
[i]מות
* per
|| De
familia Nemuel || .suas familias ad * Simhon Filij
בני שמעון [k]למשפחתם לנמואל משפחת 12
[k]שפח
† De
‡ De
Iachin † .Iaminitarum familia Iamin † Nemuelitarum
הנמואלי לימין משפחת הימיני ליכין
,Zerachitarum familia Zerach ‡ .Iachinitarum familia
13 משפחת היכיני׃ לזרח משפחת הזרחי
‡ De
* sunt
familiæ * Istæ .Saulitarum familia Saul ‡
14 לשאול משפחת השאולי׃ אלה משפחת
.ducenti & ,millia viginti & duo .Simhonitarum
השמעני [l]שנים ועשרים אלף ומאתים׃
[l]שנה
|| per
† De
† De
familia Sephon † .suas familias ad || Ghad Filij
בני גד למשפחתם לצפון משפחת 15
Suni † .Chaggitarum familia Chaggi † .Sephonitarum
הצפוני לחגי משפחת החגי לשוני
‡ De
:Oznitarum familia Ozni ‡ .Sunitarum familia
16 משפחת השוני׃ לאזני משפחת האזני
‡ De
. Heritarum familia Heri ‡
לערי משפחת הערי׃

per ‡ De familia Belah ‡ .ſuas familias *ad* Biniamin Filij
38 בני בנימן למשפחתם לבלע משפחת
* De Achiram * .Asbelitarum familia Asbel * .Balhitarum
הבלעי לאשבל משפחת האשבלי לאחירם
‡ De familia Sephupham ‡ .Achiramitarum familia
39 משפחת האחירמי: לשפופם משפחת
‖ De .Chuphamitarum familia Chupham ‖ : Sephuphamitarum
השופמי לחופם משפחת החופמי:
† vnde familia †; Nahaman & , Arde ,Belah filij fuerunt Et
[g]היו 40 [g]ויהיו בני־בלע ארד ונעמן משפחת
‡ De .Nahamitarum familia Nahaman ‡ : Arditarum
הארדי לנעמן משפחת הנעמי:
‡ ſunt * per * numerati ,eorum *viſitati* ‖ & ;ſuas familias *ad* * Biniamin filij ‡ Iſti
41 אלה בני־בנימן למשפחתם ופקדיהם
.ſexcenti & ,millia quadraginta & , quinque
חמשה וארבעים אלף ושש מאות:
‡ ſunt ‡ per * de ‖ ſunt † per familia Sucham * : ſuas familias *ad* ‡ , Dan filij ‡ Iſti
42 אלה בני־דן למשפחתם לשוחם משפחת
.ſuas familias *ad* † Dan familiæ ‖ Iſtæ .Suchamitarum
השוחמי אלה משפחת דן למשפחתם:
per numeratos ,ſuos *viſitatos ad* Suchamitarum familiæ Omnes
43 כל־משפחת השוחמי לפקדיהם
.quadringenti & ,millia ſexaginta & ,quatuor
ארבעה וששים אלף וארבע מאות:
‡ per ‡ De familia Imnah ‡ ſuas familias *ad* ‡ Aſer Filij
44 בני אשר למשפחתם לימנה משפחת
* de Berihah * .Iſuitarum familia Iſui * .Imnahitarum
הימנה לישוי משפחת הישוי לבריעה
† De Cheber ‡ ,Beriah Filiis † .Berihitarum familia
45 משפחת הבריעי: לבני בריעה לחבר
‡ De .Malchielitarum familia Malchiel ‡ .Chebritarum familia
משפחת החברי למלכיאל משפחת המלכיאלי:
‡ erat .Serach ‡ Aſer filiæ nomen Et
[h]בנרה 46 ושם [h]בת־אשר שרח:
* ſunt ‖ per numeratos tria ,ſuos *viſitatos ad* ‖ Aſer filiorum familiæ * Iſtæ
47 אלה משפחת בני־אשר לפקדיהם שלשה
.quadringenti & ,millia quinquaginta &
וחמשים אלף וארבע מאות:
‖ per † De familia Iachſel † .ſuas familias *ad* ‖ Naphtali Filij
48 בני נפתלי למשפחתם ליחצאל משפחת
‡ De .Ghunitarum familia Ghuni ‡ .Iachſelitarum
היחצאלי לגוני משפחת הגוני:
* De familia Sillem * .Iſritarum familia Ieſer *
49 ליצר משפחת היצרי לשלם משפחת
‖ ſunt † per ,ſuas familias *ad* † Naphtali familiæ ‖ Iſtæ .Sillemitarum
50 השלמי: אלה משפחת נפתלי למשפחתם
numerati -quadrin & millia quadraginta & , quinque ,eorum *viſitati* &
ופקדיהם חמשה וארבעים אלף וארבע
ſunt numerati ſexcenta , Iſrael filiorum *viſitati* Iſti -genti
51 מאות: אלה פקודי בני ישראל שש־מאות
.triginta & ,ſeptingenti ,mille & .millia
אלף ואלף שבע מאות ושלשים:
: dicendo : Moſeh ad Dominus eſt locutus Et
52 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
per hæreditatem ſecundũ numerum .nominum *numero in hæreditate in* terra diuidetur Iſtis
53 לאלה תחלק הארץ בנחלה במספר שמות:
diminues pauco & ,eius hæreditatem multiplicabis Multo
[i]רבב 54 [i]לרב תרבה נחלתו ולמעט תמעיט
Vniſuique ſecundum numeratos .eius hæreditas dabitur eius *viſitatorum os ad Viro* .eius hæreditatem
נחלתו איש לפי פקדיו [k]יתן נחלתו:
[k]נתן nomina *ad* ‖ , terra diuidetur *ſorte in* * Veruntamen
* per ſortem ‖ per † tribuum ‡ Secundum ſortem 55 אך־בגורל יחלק את־הארץ לשמות
os Super ‡ .accipient hæreditatem ſuorum patrum *extenſionum* †
56 [l]מטות אבתם ינחלו: על־פי
[l]נטה .*paruum ad multum* ‡ inter eius hæreditas diuidetur *ſortis*
‡ magnum & paruum. הגורל תחלק נחלתו בין רב למעט:
* ſunt numerati ‖ per † De Gherſon † .ſuas familias *ad* ‖ Leuitarum *viſitati* * iſti Et
57 ואלה פקודי הלוי למשפחתם לגרשון
.Chehathitarum familia Chehath † .Gherſonitarum familia
משפחת הגרשני לקהת משפחת הקהתי
‡ De .Meraritarum familia Merari ‡
למררי משפחת המררי:

familia Areli * .Aroditarum familia Arod* * De
17 לארוד משפחת הארודי לאראלי משפחת
,ſuos *viſitatos ad* † Ghad filiorum familiæ ‖ Iſtæ .Arelitarum ‖ ſunt
18 האראלי: אלה משפחת בני־גד לפקדיהם † per numeratos
, Iehudah Filij .quingenti & , millia quadraginta
19 ארבעים אלף וחמש [a]מאות: בני יהודה [a]מאה
.Chenahan terra in Onan & Her eſt mortuus Et .Onan & Her
ער ואונן וימת ער ואונן בארץ כנען:
Selah ‡ ſuas familias *ad* ‡ Iehudah filij fuerunt Et ‡ per ‡ De
20 [b]ויהיו בני־יהודה למשפחתם לשלה [b]היה
Zerach * Parſitarum familia Peres * .Selanitarum familia * de
משפחת השלני לפרץ משפחת הפרצי לזרח
Cheſron ‖ ,Peres filij fuerunt Et .Zarchitarum familia ‖ De
21 משפחת הזרחי: ויהיו בני־פרץ לחצרן
:Chamulitarum familia Chamul † .Cheſronitarum familia † De
משפחת החצרני לחמול משפחת החמולי:
ſex , ſuos *viſitatos ad* ‡ Iehudah familiæ † Iſtæ † ſunt † per numeratos
22 אלה משפחת יהודה לפקדיהם ששה
Iſſachar Filij ,quingenti & , millia ſeptuaginta &
23 ושבעים אלף וחמש מאות: בני יששכר
Puuah ‡ : Tholahitarum familia Tholah ‡ , ſuas familias *ad* ‡ ‡ per ‡ de
למשפחתם תולע משפחת התולעי לפוה
.Iaſubitarum familia Iaſub * .Puuahitarum familia * De
24 משפחת הפוני: לישוב משפחת הישבי
familiæ † Iſtæ .Simronitarum familia Simron ‖ ‖ de † ſunt
25 לשמרן משפחת השמרני: אלה משפחת
,millia ſexaginta & ,quatuor : ſuos *viſitatos ad* Iſſachar per numeratos
יששכר לפקדיהם ארבעה וששים אלף
Sered * ,ſuas familias *ad* ‡ Zebulun Filij .trecenti & ‡ per * De
26 ושלש מאות: בני זבולן למשפחתם לסרד
.Elonitarum familia Elon ‖ .Sarditarum familia ‖ de
משפחת הסרדי לאלון משפחת האלני
familiæ † Iſtæ .Iachleelitarum familia Iachleel ‖ ‖ de † ſunt
27 ליחלאל משפחת היחלאלי: אלה משפחת
.quingenti & ,millia ſexaginta ,ſuos *viſitatos ad* Zebulonitarũ per numeratos
הזבולני לפקדיהם ששים אלף וחמש מאות:
.Ephraim & Menaſſeh ,ſuas familias ad Ioſeph Filij per
28 בני יוסף למשפחתם מנשה ואפרים:
Machir Et .Machiritarum familia Machir * ,Menaſſeh Filij * de
29 בני מנשה למכיר משפחת המכירי ומכיר
;Ghilhaditarum familia Ghilhad † , Ghilhad genuit † De
[c]הוליד את־גלעד לגלעד משפחת הגלעדי: [c]ילד
.Ihezritarum familia Ihezer † .Ghilhard filij † Iſti † ſunt ‡ De
30 אלה בני גלעד איעזר משפחת האיעזרי
Aſriel ‡ Et .Chelechitarum familia Chelec ‡ ‡ de
31 לחלק משפחת החלקי: ואשריאל
.Secheminitarum familia Sechem * & : Aſrielitarum familia * de
משפחת האשראלי ושכם משפחת השכמי:
familia Chepher ‖ & :Semidaitarum familia Semidah ‖ Et ‖ de
32 ושמידע משפחת השמידעי וחפר משפחת
fuerunt non Chepher filio Selophchad Et .Chepheritarum
33 החפרי: וצלפחד בן־חפר לא־היו
; Selophchad filiarum nomen Et .filiæ *quinimo* , filij ipſi ſed
לו [d]בנים כי אם־בנות ושם בנות צלפחד [d]בנה
.Tirſah & , Milchah Choglah .Nohah & , Machlah
מחלה ונעה חגלה מלכה ותרצה:
duo eorum *viſitati* ‡ & ; Menaſſeh familiæ † Iſtæ † ſunt ‡ numerati
34 אלה משפחת מנשה ופקדיהם [e]שנים [e]שנה
.ſeptingenti & , millia quinquaginta &
וחמשים אלף ושבע [f]מאות: [f]מאה
Suthelach ‡ .ſuas familias *ad* † Ephraim filij ‖ Iſti ‖ ſunt † per ‡ De ‡ De
35 אלה בני־אפרים למשפחתם לשותלח
.Bachritarum familia Becher ‡ .Suthalchitarum familia
משפחת השתלחי לבכר משפחת הבכרי
: Suthelach filij ‖ iſti Et .Thachanitarum familia Tachan * * De ‖ ſunt
36 לתחן משפחת התחני: ואלה בני שותלח
familiæ ‡ Iſtæ .Heranitarum familia Heran † † de ‡ ſunt
37 לערן משפחת הערני: אלה משפחת
triginta & ,duo ,ſuos *viſitatos ad* Ephrain filiorum per numerato
בני־אפרים לפקדיהם שנים ושלשים
.ſuas familias *ad* ‡ Ioſeh filij ‡ Iſti .quingenti & ,millia ‡ ſunt ‡ per
אלף וחמש מאות אלה בני־יוסף למשפחתם:

possessionem ,earum patris fratrum medio in hæreditatis *apprehensionem*
אחזת נחלה בתוך אחי אביהם
.eas ad eatum patris hæreditatem facies transire &
והעברת את־נחלת אביהן להן׃
cùm Vir : dicendo ,loqueris Israel filios ad Et
8 ואל־בני ישראל תדבר לאמר איש כי־
† fuerit — faciestis transire & , ei † non filius & , fuerit mortuus
ימות ובן אין לו והעברתם את־
‡ fuerit — ,filia ei ‡ non si Et .eius filiam ad eius hæreditatem
9 נחלתו [a]לבתו׃ ואם־אין לו בת
[a]בנה — non si Et .eius fratribus eius hæreditatem dabitis &
10 ונתתם את־נחלתו לאחיו׃ ואם־אין
‡ fuerint — ,eius patris fratribus eius hæreditatem dabitis & , fratres ei ‡
לו אחים ונתתם את־נחלתו לאחי אביו׃
‡ fuerint — eius hæreditatē dabitis & ,eius patris fratres ‡ non si Et
11 ואם־אין אחים לאביו ונתתם את־נחלתו
* propinquo || qui est propinquus ei, † hæreditate accipiet — :eam *hæreditabit* † & ;eius familia de ,*eum ad propinqua* || ,eius *carni**
לשארו הקרב אליו ממשפחתו וירש אתה
quemadmodum , iudicij statutum in Israel filiis erit &
והיתה לבני ישראל [b]לחקת משפט כאשר
[b]חקק — ad Dominus dixit Et .Moseh Dominus præcepit
12 צוה יהוה את־משה׃ ויאמר יהוה אל־
‡ *transitum* — vide ;istum Habarim ‡ montem in Ascende : Moseh
משה עלה אל־הר העברים הזה וראה
videbis Et .Israel filiis dedi quam terram
13 את־הארץ אשר נתתי לבני ישראל׃ וראיתה
congregaberis — quemadmodum ;tu etiam tuos populos ad *colligeris* & eam
אתה ונאספת אל־עמיך גם־אתה כאשר
congregatus — Quemadmodum .tuus frater Aharon est *collectus*
14 נאסף אהרן אחיך׃ כאשר
cōgregationis, — ,*cœtus* iurgio in , Sin deserto in meo ori fuistis ,rebelles
[c]מריתם פי במדבר־צן במריבת [d]העדה
[c]מרה [d]יעד ‡ vt ‡ faceretis * sunt — aquæ* Istæ.eorum oculis in aquis in me *faciendum* ‡ sanctificare *ad* ‡
להקדישני במים לעיניהם הם מי־
Moseh est locutus Et .Sin deserti Cades iurgij
15 מריבת קדש מדבר־צן׃ וידבר משה
Præficiat — Deus Dominus *Visitet* : dicendo ,Dominum ad
16 אל־יהוה לאמר׃ יפקד יהוה אלהי
congregationem. — Qui ; *cœtum* super virum , carnis omnis spirituum
17 הרוחת לכל־בשר איש על־העדה׃ אשר־
ante eos, † ante eos, — :*eorum conspectum ad* † ingrediatur qui & ,*eorum facies ad* egrediatur
יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם
fit non & ; eos introducat qui & , eos educat qui &
ואשר יוציאם ואשר [e]יביאם ולא תהיה
[e]בוא ‡ congregatio ‡ pecudes,quibus * est — .pastor eū* non cui , pecus ‡ sicut , Domini *cœtus* ‡
עדת יהוה כצאן אשר אין־להם רעה׃
Iehosuah tibi Cape : Moseh ad Dominus dixit Et
18 ויאמר יהוה אל־משה [f]קח־לך את־יהושע
[f]לקח || in quo est spiritus. † coniunges * coram ‡ sacerdote, & coram omni congregatione: — tuam manum *fulcies* † & ;*eo in spiritus* cui || virum ,Nun filium
בן־נון איש אשר־רוח בו וסמכת את־ידך
,*sacerdotis* Elhazar *facies ad* ‡ eum facies stare Et .eum super
19 עליו׃ והעמדת אתו לפני אלעזר הכהן
.eorum oculis in ei præcipies & ;*cœtus omnis facies ad* &
ולפני כל־העדה [g]וצויתה אתו לעיניהם׃
[g]צוה * pones de gloria tua — omnis audiant vt , eum super *tuo splendore de dabis** Et
20 ונתתה [h]מהודך עליו למען ישמעו כל־
[h]הוד — *sacerdotis* ‡ Elhazar *facies ad* † Et .Israel filiorum *cœtus* ||
21 עדת בני ישראל׃ ולפני אלעזר הכהן
* congregatio † coram ‡ sacerdote — *Super* || .Domino coram Vrim* *iudicio in ei perci* ‡ & ,stabit
יעמד ושאל לו במשפט האורים לפני יהוה על־
[i]יעד [k]בנה ‡ interrogabit pro eo iudiciū * *illustrationum* || Iuxta sermonem † congregatio — omnes & ,ipse ,ingredientur eius *os super* || & egredientur eius *os*
פיו יצאו ועל־פיו יבאו הוא וכל־
, Moseh fecit Et *cœtus* † omnis & ,eo cum Israel filij
22 בני־ישראל אתו וכל־העדה׃ [l]ויעש משה
[l]עשה — , Iehosuah accepit Et .ei Dominus præcepit quemadmodū
כאשר צוה יהוה אתו [m]ויקח את־יהושע
[m]לקח — omni coram & ,sacerdote Elhazar coram eum fecit stare &
ויעמדהו לפני אלעזר הכהן ולפני כל־
† cōgregatione. ‡ coniunxit — , ei præcepit & ,eum super suas manus *fulciuit* ‡ Et *cœtu* †
23 העדה׃ ויסמך את־ידיו עליו ויצוהו
* per manum — .Moseh *manu in* ‡ Dominus est locutus quemadmodum
כאשר דבר יהוה ביד־משה׃

.Libnitarum familia , Leuitarum familiæ || Istæ — ‡ sunt
58 אלה משפחת לוי משפחת הלבני
familia ,Machlitarum familia , Chebronitarum familia
משפחת החברני משפחת המחלי משפחת
genuit Chehath Et .Chorchitarum familia , Musitarum
המושי משפחת הקרחי וקהת [a]הוליד — [a]ילד
Iochebed ,Hamram vxoris nomen Et .Hamram
59 את־עמרם׃ ושם אשת עמרם יוכבד
peperit & ,Ægypto in Leui ipsi *eam* peperit quam ,Leui filia
בת־לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד
Miriam & , Moseh & , Aharon Hamram ipsi
לעמרם את־אהרן ואת־משה ואת מרים
& ,Nadab Aharon ipsi est natus Et .eorum sororem
60 אחתם׃ ויולד לאהרן את־נדב ואת־
est mortuus Et .Ithamar & ,Elhazar ,Abihu
אביהוא את־אלעזר ואת־איתמר׃ [b]וימת — [b]מות
61 alienum ignem *eos faciendo appropinquare in* ,Abihu & , Nadab — dum offerrent
נדב ואביהוא בהקריבם אש־זרה
, tria ,eorum *visitati* ‡ fuerunt Et .*Domini facies ad* — corā Domino.
62 לפני יהוה׃ ויהיו פקדיהם שלשה — ‡ numerati
: suprà & , mensis filio à masculus omnis ,millia viginti &
ועשרים אלף כל־זכר מבן־חדש ומעלה
non quia : Israel filiorum medio in sunt *visitati* non quia — numerati
כי לא התפקדו בתוך בני ישראל כי לא־
.Israel filiorum medio in hæreditas eis fuit data
נתן להם נחלה בתוך בני ישראל׃
visitauerunt ‡ qui ,sacerdotis Elhazar & ,Moseh *visitati* Isti — sunt numerati † numerarunt
63 אלה פקודי משה ואלעזר הכהן אשר פקדו
.Ierecho Iarden *super* ,Moab campestribus in Israel filios — iuxta
את־בני ישראל בערבת מואב על ירדן ירחו׃
Moseh *visitatis* † de quisquam fuit non *istis in* || Et — || inter istos † numeratis
64 ובאלה לא־היה איש מפקודי משה
Israel filios *visitauerunt* qui , sacerdotis Aharon & — numerauerunt
ואהרן הכהן אשר פקדו את־בני ישראל
Moriendo : eis Dominus dixit Quia .Sinai deserto in — * de
במדבר סיני׃ כי־אמר יהוה להם מות
65 . quisquam eis ex fuit superstes non Et .deserto in morientur
ימתו במדבר ולא־[c]נותר מהם איש — [c]יתר
.Nun filius Iehosuah & , Iephunnen filius Caleb *quinimo* nisi
כי אם־כלב בן־יפנה ויהושע בן־נון׃

CAP. XXVII. כז

, Chepher filij ,Selophchad filiæ appropinquauerunt Et
1 ותקרבנה בנות צלפחד בן־חפר
familiis ‡ Menasseh filij , Machir filij ,Ghilhad filij — ‡ de
בן־גלעד בן־מכיר בן־מנשה למשפחת
,eius filiarum nomina hæc & : Ioseph filij Menasseh
מנשה בן־יוסף ואלה שמות בנתיו
.Thirsa & ,Milcah & ,Choglah & ,Nohah ,Machah
מחלה נעה וחגלה ומלכה ותרצה׃
,*sacerdotis* † Elhazar *facies ad* || & ,Moseh *facies ad* || steterunt Et — || coram † sacerdote,
2 ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הכהן
,*conuentus tentorij** ostium ,*cœtus omnis* ‡ & ,*prælatorum facies ad* & — coram principibus, ‡ omni cōgregatione,ad * tabernaculi ecclesiæ,
ולפני הנשיאם וכל־העדה פתח אהל־[d]מועד
non ipse & ,deserto in est mortuus noster Pater : dicendo
3 לאמר׃ אבינו [e]מת במדבר והוא לא — [d]יעד [e]מות
cœtu † in Dominum *super conuenientium cœtu* || medio in fuit
היה בתוך העדה הנועדים על־יהוה בעדת־
fuerunt non filij & , est mortuus suo peccato in quia : Corach — congregationis qui conuenerunt aduersus † cōgregatione ‡ Vt
קרח כי־בחטאו מת ובנים לא־היו
medio de nostri patris nomen diminuetur quid *Ad* ‡ .ei
4 לו׃ למה יגרע שם־אבינו מתוך
*possessionem** nobis Da ? filius ei ‡ non quia , eius familiæ — ‡ est hæreditatem
משפחתו כי אין לו בן [g]תנה־לנו אחזה — [g]נתן
Moseh fecit accedere Et .nostri patris fratrum medio in
5 בתוך אחי אבינו׃ ויקרב משה
.*Domini facies ad* eatum iudicium — corā Domino.
את־משפטן לפני יהוה׃ — [h]לבון אריך
:dicendo ,Moseh ad Dominus dixit Et
6 ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃
eis dabis Dando *loquentes* Selophchad filiæ Rectum — loquuntur
7 כן בנות צלפחד דברת נתן תתן להם

ignitionem facietis appropinquare Et .facietis non seruitutis
עבדה לא תעשו: והקרבתם אשה 19
arietem & , duos bouis filios iuuencos ; Domino ascensionem
עלה ליהוה פרים בני־בקר שנים ואיל
erunt integri .anni filios ‖ agnos septem & , vnum
אחד ושבעה כבשים בני שנה תמימם יהיו
;oleo in perfusam ‡ similam eorum munus † Et .vobis
לכם: ומנחתם סלת בלולה בשמן 20
ariete ad ‡ decimas duas & ,iuuencũ ad ‡ decimas tres
שלשה עשרנים לפר ושני עשרנים לאיל
agnum ad † facies ‖ decimam Decimam * .facietis
תעשו: עשרון עשרון תעשה לכבש 21
.agnis septem vnum ‡
האחד לשבעת הכבשים:
;vos super expiandum ad ,vnum peccati hircum Et
ושעיר חטאת אחד לכפר עליכם: 22
:iugem ascensionem † in ‖ quod ,matutini ascensionem Præter
מלבד עלת הבקר אשר לעלת התמיד 23
,diem ad ‡ facietis ista Sicut .ista facietis
תעשו את־אלה: כאלה תעשו ליום 24
, Domino quietis odoris ignitionis panis ‡ ; diebus septem
שבעת ימים לחם [m]אשה ריח־[n]ניחח ליהוה
.eius libamen & ,fiet iugem ascensionem * super
על־[o]עולת התמיד יעשה ונסכו:
: vobis erit sanctitatis conuocatio septima die in Et
וביום השביעי מקרא־קדש יהיה לכם 25
.facietis non seruitutis functionem Omnem ‖
כל־מלאכת עבדה לא [p]תעשו:
munus vos faciendo appropinquare in † ,primitiarum die in Et
וביום הבכורים בהקריבכם מנחה 26
sanctitatis conuocatio ,vestris hebdomadis in Domino nouum
חדשה ליהוה בשבעתיכם מקרא־קדש
.facietis non seruitutis functionem omnem ‡ : vobis erit
יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו:
,Domino quietis odorem in ascensionem facietis accedere ‡ Et
והקרבתם עולה לריח ניחח ליהוה 27
septem , vnum arietem , duos bouis filios iuuencos
[q]פרים בני־בקר [r]שנים איל אחד שבעה
perfusam † similam eorum munus ‖ Et .anni filios * agnos
כבשים בני שנה: ומנחתם סלת בלולה 28
duas , vnum ‡ iuuencum ad ‡ decimas tres ,oleo in
בשמן שלשה עשרנים לפר האחד שני
decimam Decimam .vnum ‖ arietem ad * decimas
עשרנים לאיל האחד: עשרון עשרון 29
.agnis septem ,vnum ‡ agnum ad †
לכבש האחד לשבעת הכבשים:
.vos super expiandum ad vnum caprarum Hircum
שעיר עזים אחד לכפר עליכם: 30
Integri ‖ .facietis eius munus * & ,iugem ascensionem ‡ Præter
מלבד עלת התמיד ומנחתו תעשו תמימם 31
.eorum libamina & , vobis erunt
יהיו־לכם ונסכיהם:

CAP. XXIX. כט

conuocatio , mensis vna in , septimo mense in Et
ובחדש השביעי באחד לחדש מקרא־ 1
: facietis non seruitutis functionem Omnem .vobis erit sanctitatis
קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא תעשו
ascensionem ‡ facietis Et .vobis erit triumphi dies
יום תרועה יהיה לכם: ועשיתם עלה 2
.vnum bouis filium iuuencum , Domino quietis odorem in
לריח ניחח ליהוה פר בן־בקר אחד
.integros * septem anni filios ‡ agnos ,vnum arietem
איל אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם:
tres ,oleo in confusam † similam eorum munus ‖ Et
ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה 3
.arietem ad ‡ decimas duas ,iuuencum ad ‡ decimas
עשרנים לפר שני עשרנים לאיל:
.agnis septem vnum ‡ agnum ad ‡ vnam decimam Et
ועשרון אחד לכבש האחד לשבעת הכבשים: 4
.vos super expiandum ad ,peccatorum ‖ vnum caprarum hircum Et
ושעיר־עזים אחד חטאת לכפר עליכם: 5

offeretis oblatioñe ignitam holocausti
[i]עשרה
‖ anniculos. immaculati
† oblationem ‡ permixtam
‡ partes per
* Singulam ‖ partem † per ‡ singulum
holocaustum matutinum, ‖ est † holocaustum iuge, ‡ per ‡ caro ignitæ oblationis
[m]אש[n]נוח
* holocaustum iuge
[o]עלה
* Omne opus
[p]עשה
† quando offeretis oblationé nouam
‡ omne opus
‡ offeretis holocaustum
[q]פר
[r]שנה
* anniculos. ‖ oblationem † permixtam ‡ partes per ‡ singulum, * partes per ‖ singulũ. Singulam ‡ partem per ‡ singulum
‡ holocaustum iuge, * oblationem ‖ immaculati
Omne opus
taratantaræ ‡ holocaustum
‡ anniculos immaculatos:
‖ oblationem † permixtam
‡ per
‡ singulum de
‖ pro peccato,

CAP. XXVIII. כח

:dicendo , Mosch ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
:eos ad dices & ,Israel filiis Præcipe
2 [a]צו את־בני ישראל ואמרת אלהם את־
odorem meis ignitionibus ‖ , meum panem ,meam Appropinquationem
קרבני לחמי לאשי ריח
mihi faciendum appropinquare ad † , custodietis meæ quietis
[b]ניחחי תשמרו להקריב לי
quam ignitio ‡ Hæc :eos ad dices Et .suo statuto tempore in
3 במועדו: ואמרת להם זה האשה אשר
integros anni filios * Agnos .Domino facietis appropinquare ‡
תקריבו ליהוה כבשים בני־שנה תמימם
vnum Agnum .iugem ascensionem † ,diem ad ‖ duos
4 [c]שנים ליום עלה תמיד: את־הכבש אחד
inter facies secundum ‡ agnum & ;matutino in ‡ facies
תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין
;munus ‖ in similæ Ephad * decimam Et .duas vesperas
5 הערבים: ועשירית האיפה סלת למנחה
.Hin quartum † ,contuso oleo in confusæ
בלולה בשמן כתית רביעת ההין:
,quietis odoré in ,Sinai monte in facta iugis Ascensio ‡
6 עלת תמיד העשיה בהר סיני לריח ניחח
Hin quartum * eius libamen Et .Domino ignitio ‡
7 אשה ליהוה: ונסכו רביעת ההין
sechar † libamen fac libare sanctitate in : vnum agnum ad ‖
לכבש האחד בקדש [d]הסך נסך שכר
.duas vesperas inter facies secundum ‡ agnum Et .Domino
8 ליהוה: ואת הכבש השני תעשה בין הערבים
odoris ignitionem * facies eius libamen sicut & ,matutini munus ‡ sicut
כמנחת הבקר וכנסכו תעשה אשה ריח
agnos duos ,sabbathi die in Et .Domino quietis
9 ניחח ליהוה: וביום השבת שני־כבשים
munus ‡ similæ † decimas duas & integros anni filios ‖
בני־שנה תמימם ושני עשרנים סלת מנחה
sabbathi Ascensionem ‡ .eius libamen & ,oleo cum confusæ
10 בלולה בשמן ונסכו: עלת שבת
.eius libamen & iugem ascensionem * super ,eius sabbatho in
בשבתו על־עלת התמיד ונסכה:
ascensionem facietis accedere ‖ vestrorum mensium capitibus in Et
11 ובראשי חדשיכם תקריבו עלה
,vnum arietem & , duos bouis filios iuuencos , Domino
ליהוה [e]פרים בני־בקר שנים ואיל אחד
tres Et .integros ‡ septem anni filios † agnos
12 כבשים בני־שנה שבעה תמימם: ושלשה
iuuencum ad * oleo in confusæ munus ‡ similæ decimas
עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן לפר
confusæ munus † similæ ‖ decimas duas & , vnum
האחד ושני עשרנים סלת מנחה בלולה
decimam decimam ‡ Et .vnum ‡ arietem ad † oleo in
13 בשמן לאיל האחד: ועשרן עשרון
Ascensio ‡. vnam agnum ad † oleo in confusæ munus ‖ similæ *
סלת מנחה בלולה בשמן לכבש האחד עלה
dimidium * eorũ libamina Et .Domino ignitio † quietis odor
14 ריח [f]ניחח אשה ליהוה: ונסכיהם [g]חצי
;arietem ad ‡ Hin tertium † & ,iuuencum ad ‖ erit Hin
ההין יהיה לפר ושלישת ההין לאיל
;mensis ascensio hæc :vini agnum ad * Hin quartum ‡ &
ורביעת ההין לכבש יין זאת [h]עלת חדש
caprarum hircus Et .anni menses in † eius mense in
15 בחדשו לחדשי השנה: ושעיר עזים
,fiet iugem ascensionem ‡ super ,Domino peccatum in ‡ vnus
אחד לחטאת ליהוה על־עלת התמיד יעשה
.quartadecima in primo mense in Et .eius libamen &
16 ונסכו: ובחדש הראשון בארבעה עשר
die quintadecima in Et .Domino * Pesach ,mensis die
17 יום לחדש פסח ליהוה: ובחמשה עשר יום
.edetur † infermentata diebus Septem .tripudium ‖ istius mensis
לחדש הזה [i]חג שבעת ימים [k]מצות יאכל:
functionem omnem ‡ sanctitatis conuocatio prima die In
18 ביום הראשון מקרא־קדש כל־מלאכת

die
[a]צוה
Oblationem ‖ sacrificia mea in † vt offeratis
[b]נוח
‡ est oblatio ignita
‡ offeretis * anniculos immaculatos ‖ per † holocaustum iuge.
[c]שנה
‡ mane. ‡ alterum * partem ‖ oblationem permixtæ † quartam partem ‡ Holocaustum iuge quod factum est
‡ sacrificium * quartam partem ‖ per † siceram
[d]נסך
‡ alterum
‡ oblationem matutinam, * oblationem ignitam in odorem
‖ anniculos immaculatos, † partes ‡ in sacrificium permixtæ ‡ Holocaustum * holocaustum iuge,
‖ offeretis holocaustum
[e]פר
† anniculos ‡ immaculatos
‡ in oblationé permixtæ * per ‖ partes † in sacrificium permixtæ † per ‡ alterum. ‡ singulam * partem ‖ in oblationé permixtæ † per ‡ Holocaustum in odorem ‡ oblatio ignita * dimidia pars
[f]נוח[g]חצה
‖ per † tertia pars ‡ per ‡ quarta pars * per ‖ hoc est holocaustum
[h]עלה
† per ‡ pro peccato ‡ holocaustum iuge * est
‖ solennitas. † comedentur.
[i]חג[k]מץ
‡ omne opus

,iugem ascensionem ‡ &, eius munus † &, mensis ascensionem Præter
23 6 מלבד עלת החדש ומנחתה ועלת התמיד
odorem in ,eorum iudicium ‖ iuxta,eorum * libamina & ,eius munus ‡&
ומנחתה ונסכיהם כמשפטם לריח
septimi mensis decima in Et .Domino ignitio † ,quietis
24 7 ניחח[a]אשה ליהוה : ובעשור לחדש השביעי
affligetis & , vobis erit sanctitatis conuocatio , huius
הזה מקרא־קדש יהיה לכם [b]ועניתם את־
. facietis non functionem Omnem : vestras animas
25 נפשתיכם כל־מלאכה לא [c]תעשו :
quietis odorem ‡ Domino ascensionem facietis appropinquare Et
8 והקרבתם עלה ליהוה ריח ניחח
agnos , vnum arietem , vnus bouis filium iuuencum
26 פר בן־בקר אחד איל אחד כבשים
.vobis erunt integra ‖ : septem anni filios
בני־שנה שבעה תמימם יהיו לכם :
tres ,oleo in confusam ‡ similam eorum munus Et
27 9 ומנחתם סלת בלולה בשמן שלשה
, vnum arietem ad decimas duas ,iuuencum ad decimas
28 עשרנים לפר שני עשרנים לאיל האחד :
.agnis septem vnum * agnum ad ‡ decimam Decimam
10 עשרון עשרון לכבש האחד לשבעת הכבשים :
peccatum † præter ,peccatorium ‖ vnum caprarum Hircum
29 11 שעיר־עזים אחד חטאת מלבד חטאת
.eorum ‡ libamina & ,eius munus & ,iugem ascensionem ‡ &,expiationum
הכפרים ועלת התמיד ומנחתה ונסכיהם :
conuocatio ,septimi mensis die decimaquinta in Et
30 12 ובחמשה עשר יום לחדש השביעי מקרא־
non seruitutis functionem Omnem .vobis erit sanctitatis
קדש יהיה לכם כל־מלאכת עבדה לא
.diebus septem Domino tripudium tripudiabitis & :facietis
31 תעשו [d]וחגתם חג ליהוה שבעת ימים :
quietis odoris ignitionem ascensionem facietis appropinquare ‖ Et
32 13 והקרבתם עלה אשה ריח ניחח
arietes , tredecim bouis filios iuuencos , Domino
ליהוה פרים בני־בקר שלשה עשר אילם
integri ‡ : quatuordecim anni filios agnos , duos
33 שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם
,oleo in perfusam ‡ similam eorum munus † Et .erunt
14 יהיו : ומנחתם סלת בלולה בשמן
tredecim vnum ‡ iuuencum ad * decimas tres
34 שלשה עשרנים לפר האחד לשלשה עשר
duobus , vnum † arietem ad ‖ decimas duas , iuuencis
פרים שני עשרנים לאיל האחד לשני
.vnum * agnum ad ‡ decimam decimam ‡ Et .arietibus
35 15 האילם : ועשרון עשרון לכבש האחד
vnum caprarum hircum Et .agnis quatuordecim
36 16 לארבעה עשר כבשים : ושעיר־עזים אחד
.eius libamen & ,eius munus : iugem ascensionem ‡ præter ,peccatorium
חטאת מלבד [e]עלת התמיד מנחתה ונסכה :
,duodecim bouis filios iuuencos , secunda die in Et
17 וביום השני פרים בני־בקר שנים עשר
quatuordecim anni filios agnos , duos arietes
37 אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר
,iuuencos ad † eorum libamina & ,eorum munus ‖ Et .integros
18 תמימם : ומנחתם ונסכיהם לפרים
. iudicium * secundum ,eorum numero in ‡,agnos ad ‡ & ,arietes ad‡
38 לאילם ולכבשים במספרם כמשפט :
ascensionem † præter ;peccatorium ‖ vnum caprarum hircum Et
39 19 ושעיר־עזים אחד חטאת מלבד עלת
.eorum libamina & ,eius munus † & ,iugem
התמיד ומנחתה ונסכיהם :
arietes , vndecim iuuencos tertia die in Et
20 וביום השלישי פרים עשתי־עשר אילם
integros † quatuordecim anni filios agnos , duos
שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם :
arietes ad ‖ ,iuuencos ad ‖ eorum libamina & , eorum munus Et
21 ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם
hircum Et .iudicium ‡ iuxta ,eorum numero in ‡ agnos ad † &
1 22 ולכבשים במספרם כמשפט : ושעיר
,eius munus ‡ & ,iugem ascensionem † præter , vnum peccati ‖
2 חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה

holocaustum calendarum, † oblationem ‡ holocaustum iuge, ‡ oblationem * eius, ‖ normam † oblatio ignita
[a] אש [b] ענה
Omne opus
[c] עשה
offeretis holocaustum ‡ in
anniculos ‖ immaculati
oblationem ‡ permixtam
per
Singulam ‡ partem per * singulum
‖ pro peccato, † oblationem pro peccato ‡ holocaustum iuge,& oblationem ‡ eius.
Omne opus
celebrabitis celebritatem
[d] חגג
‖ offeretis holocaustum sacrificium in odorem
anniculos ‡ immaculati
† oblationem ‡ permixtam
* per ‡ singulum
‖ per † singulum,
‡ singulam ‡ per * singulum
pro peccato, † holocaustum iuge : oblationem
[e] עלה
anniculos
immaculatos. ‖ oblationem † per ‡ per ‡ secundum numerum * normam ‖ pro peccato, † holocaustum iuge, † oblationem
anniculos † immaculatos. oblationem ‖ per † per ‡ secundum numerum ‡ normam. ‖ pro peccato † holocaustum iuge. ‡ oblationem

,decem iuuencos quarta die in Et .eius libamen &
23 ונסכה : וביום הרביעי פרים עשרה
quatuordecim anni filios agnos , duos arietes
אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר
,iuuencos ad † eorum libamina & ,eorum Munus .integros
24 תמימם : מנחתם ונסכיהם לפרים
.iudicium * iuxta ,eorum numero in ‡ agnos ad ‡ & ,arietes ad ‡
לאילם ולכבשים במספרם כמשפט :
ascensionem † præter ,peccatorum ‖ vnum caprarum hircum Et
25 ושעיר־עזים אחד חטאת מלבד עלת
.eius libamen & ,eius munus iugem
התמיד מנחתה ונסכה :
.duos arietes ,nomen iuuencos quinta die in Et
26 וביום החמישי פרים תשעה אילם שנים
.integros † quatuordecim anni filios agnos
כבשים בני־שנה ארבעה עשר תמימם :
, arietes ad ‖ ,iuuencos ad ‖ ,eorum libamina & ,eorum munus Et
27 ומנחתם ונסכיהם לפרים לאילם
hircum Et .iudicium ‡ iuxta eorum numero in † ,agnos ad † &
28 ולכבשים במספרם כמשפט : ושעיר
.eius munus † & . iugem ascensionem ‖ præter , vnum peccati *
חטאת אחד מלבד עלת התמיד ומנחתה
,octo iuuencos sexta die in Et .eius libamen &
29 ונסכה : וביום הששי פרים שמנה
quatuordecim anni filios agnos ,duos arietes
אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה עשר
,iuuencos ad ‡ ,eorum libamina & ,eorum munus † Et .integros ‖
30 תמימם : ומנחתם ונסכיהם לפרים
.iudicium ‖ iuxta ,eorum numero in * ,agnos ad ‡ & , arietes ad ‡
לאילם ולכבשים במספרם כמשפט :
,iugem ascensionem ‡ præter ,vnum peccati † hircum Et
31 ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד
iuuencos septima die in Et .eius libamina & , eius munus
32 מנחתה ונסכיה : וביום השביעי פרים
quatuor anni filios agnos ,duos arietes septem
שבעה אילם שנים כבשים בני־שנה ארבעה
,eorum libamina & , eorum munus † Et .integros ‖ decim
33 עשר תמימם : ומנחתם ונסכהם
,eorum numero in ‡ ,agnos ad ‡ & , arietes ad ‡ ,iuuencos ad‡
לפרים לאילם ולכבשים במספרם
præter ,vnum peccati ‖ hircum Et .eorum iudicium * iuxta
34 כמשפטם : ושעיר חטאת אחד מלבד
.eius libamen & ,eius munus ,iugem ascensionem†
עלת התמיד מנחתה ונסכה :
functionem Omnem ‡.vobis erit retentio ‡ octaua die In
35 ביום השמיני עצרת תהיה לכם כל־מלאכת
ascensionem facietis appropinquare * Et .facietis non seruitutis
36 עבדה לא תעשו : והקרבתם עלה
arietem , vnum iuuencum : Domino quietis odoris ignitionem
אשה ריח ניחח ליהוה פר אחד איל
.integros ‖ septem anni filios † agnos , vnum
אחד כבשים בני־שנה שבעה תמימם :
,arietem ad ‡ ,iuuencum ad ‡ eorum libamina & ,eorum Munus ‡
37 מנחתם ונסכיהם לפר לאיל
.iudicium † iuxta .eorum numero in ‖ ,agnos ad * &
ולכבשים במספרם כמשפט :
,iugem ascensionem ‡ præter vnum peccati ‡ hircum Et
38 ושעיר חטאת אחד מלבד עלת התמיד
Domino facietis Ista .eius libamen & ,eius munus *&
39 ומנחתה ונסכה : אלה תעשו ליהוה
,vestra spontanea & ,vestra vota præter ,vestris statutis temporibus ‖ in
במועדיכם לבד מנדריכם ונדבתיכם
,vestris libaminibus & ,vestris muneribus ‡ & ,vestris ascensionibus † in
לעלתיכם ולמנחתיכם ולנסכיכם
.vestris pacificis &
ולשלמיכם :

CAP. XXX. ל

quæ omnia secundum ,Israel filios ad Moseh dixit Et
1 ויאמר משה אל־בני ישראל ככל אשר־
Moseh est locutus Et .Moseh Dominus præcepit
2 צוה יהוה את־משה : וידבר משה

anniculos
immaculatos. Oblationem † per ‡ per ‡ secundum numerum * normam. ‖ pro peccato, † holocaustum iuge, oblationé
anniculos † immaculatos.
oblationem ‖ per
† per ‡ secundum numerum ‡ normam. * pro peccato ‖ holocaustum iuge, † oblationem
anniculos
‖ immaculatos. † oblationem ‡ per ‡ per * secundum numerum ‖ normam. † pro peccato ‡ holocaustum iuge, oblationé
anniculos
‖ immaculatos. † oblationem
‡ per ‡ secundum numerum * normam ‖ pro peccato
† holocaustum iuge, oblationé
‡ festum retentionis ‡ Omne opus * offeretis holocaustum sacrificium
* anniculos ‖ immaculatos.
‡ Oblationem ‡ per
* per ‖ secundum numerum † normam. ‡ pro peccato ‡ holocaustum iuge * oblationem
‖ solennitatibus
† holocaustis ‡ oblationibus

.eius vxorem *ad* virum inter Moseh Dominus præcepit quæ
אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ
.eius patris domo † eius *pueritiis* || in eius filiam *ad* ,patrem inter
בֵּין־אָב לְבִתּוֹ בִּנְעֻרֶיהָ בֵּית אָבִיהָ׃

CAP. XXXI. לא

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר׃
:Midianitis de Israel filiorum vltionem Vlcifcere
2 נְקֹם נִקְמַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֵת הַמִּדְיָנִים
Moseh est locutus Et .tuos populos ad *colligeris* postea
3 אַחַר תֵּאָסֵף אֶל־עַמֶּיךָ׃ וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה
viri vobifcum *ex vos Accingite* : dicendo ,populum ad
אֶל־הָעָם לֵאמֹר הֵחָלְצוּ מֵאִתְּכֶם אֲנָשִׁים
Domini vltionem *dandū ad* || ,Midian *super* † fint & ,*militiam* ‡ad
לַצָּבָא וְיִהְיוּ עַל־מִדְיָן לָתֵת נִקְמַת־יְהוָה
omnibus ,*extensioni* mille ,*extensioni* † Mille .Midian in
4 בְּמִדְיָן׃ אֶלֶף לַמַּטֶּה[a] אֶלֶף לַמַּטֶּה לְכֹל
funt traditi Et .*exercitum* ‡ad mittetis Israel *extensionibus* ‡
5 מַטּוֹת יִשְׂרָאֵל תִּשְׁלְחוּ לַצָּבָא׃ וַיִּמָּסְרוּ
millia duodecim ,*extensionem ad* * mille Israel millibus ex
מֵאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֶלֶף לַמַּטֶּה שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף
extensioni † mille Moseh eos misit Et .*exercitu* || accincti
6 חֲלוּצֵי צָבָא׃ וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה אֶלֶף לַמַּטֶּה
facerdotis Elhazar filium Pinechas & eos ,*exercitum* ad
לַצָּבָא אֹתָם וְאֶת־פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
.eius manu in *ouationis* || tubæ & ; fanctitatis vafa & :*exercitū*ad
לַצָּבָא וּכְלֵי הַקֹּדֶשׁ וַחֲצֹצְרוֹת[c] הַתְּרוּעָה בְּיָדוֹ׃
Dominus præcepit quemadmodū .Midian *super militauerunt* ‡ Et
7 וַיִּצְבְּאוּ עַל־מִדְיָן כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
reges Et .mafculum omnem occiderunt & :Moseh
8 אֶת־מֹשֶׁה וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר׃ וְאֶת־מַלְכֵי
,Rechem & ,Eui ,eorum occifis *super* occiderunt Midian
מִדְיָן הָרְגוּ עַל־חַלְלֵיהֶם אֶת־אֱוִי וְאֶת־רֶקֶם
reges quinque ,Rebah & ,Chur & ,Sur &
וְאֶת־צוּר וְאֶת־חוּר וְאֶת־רֶבַע חֲמֵשֶׁת מַלְכֵי
.gladio in occiderunt Behor filium Bilham & ; Midian
מִדְיָן וְאֵת בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר הָרְגוּ בֶּחָרֶב׃
& ,Midian vxores Ifrael filij *captiuauerunt* Et
9 וַיִּשְׁבּוּ[d] בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־נְשֵׁי מִדְיָן וְאֶת־
omnem ‡ & ,eorum *animal omne* † & ,eorum *pubem* ||
טַפָּם[e] וְאֵת כָּל־בְּהֶמְתָּם וְאֶת־כָּל־
.funt prædati eorum *virtutem* * omnem & ,eorum *acquifitionem*
מִקְנֵהֶם[f] וְאֶת־כָּל־חֵילָם בָּזָזוּ׃
omnes & ,fuis habitationibus in || eorum vrbes omnes Et
10 וְאֵת כָּל־עָרֵיהֶם[g] בְּמוֹשְׁבֹתָם וְאֵת כָּל־
omne ceperunt ‡ Et .igne in combufferunt ,eorum *arces*†
11 טִירֹתָם שָׂרְפוּ בָּאֵשׁ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־כָּל־
animali in & ,homine in captiuram ‡ omnem & ,*fpolium*
הַשָּׁלָל וְאֵת כָּל־הַמַּלְקוֹחַ בָּאָדָם וּבַבְּהֵמָה׃
ad & ,facerdotem Elhazar ad & ,Moseh ad adduxerunt Et
12 וַיָּבִאוּ אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־
& ,*capturam* || & ,captiuitatem ,Ifrael filiorū *cœtum* *
עֲדַת[h] בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשְּׁבִי וְאֶת־הַמַּלְקוֹחַ וְאֶת־
quæ Moab campeftria ad *caftrametationem* ‡ ad ,*Spolium* †
הַשָּׁלָל אֶל־הַמַּחֲנֶה אֶל־עַרְבֹת מוֹאָב אֲשֶׁר
Elhazar & ,Moseh funt egreffi Et .Iericho Iarden *fuper*‡
13 עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃ וַיֵּצְאוּ מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר
ad eorum occurfum in *cœtus prælati* * omnes & ,facerdos
הַכֹּהֵן וְכָל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה לִקְרָאתָם אֶל־
vifitatos fuper ‡ Moseh *ira ferbuit* ‡ Et .*caftrametationem* * extra
14 מִחוּץ לַמַּחֲנֶה׃ וַיִּקְצֹף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי
venientes ,*centenorum principes* & ,*millium principes* ,*virtutum*
הֶחָיִל שָׂרֵי[k] הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת[m] הַבָּאִים
: Moseh eos ad dixit Et .belli *exercitu de*
15 מִצְּבָא הַמִּלְחָמָה׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה
fuerunt ecce Ipfæ ? *perforatam* || omnem *viuificaftis* ‖ Nonne
16 הַחִיִּיתֶם[n] כָּל־נְקֵבָה׃ הֵן הֵנָּה הָיוּ
præuaricationem *dandum ad* ‡ ,Bilham *verbo in* † Ifrael filiis
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל בִּדְבַר בִּלְעָם לִמְסָר־מַעַל
.Domini *cœtu* * in plaga fuit & ;Pehor *verbo fuper* ‡ Dominū in
בַּיהוָה עַל־דְּבַר פְּעוֹר וַתְּהִי הַמַּגֵּפָה בַּעֲדַת יְהוָה׃

Marginalia (left): * & || pueritia † in | congregabis te | Accingant fe | ‡ pugnam, * contra † vt dent † de fingulis tribubus, de | [a] מַטֵּה | ‡ tribubus ‡ pugnam. * per tribum. | ‡ ad pugnam. † de tribu | pugnam, | pugnam: || iubilationis erant | [b] כְּלִי־חָרוּץ ‡ pugnauerunt contra | cum | duxerunt captiuos | [d] שָׁבָה || paruulos || omnia animalia || omnes pecudes | [f] טַף * fubftantiam || cum | קָנָה[e] יָשַׁב ‡ ædes * celerunt omnia fpolia, ‡ prædam, tam de hominibus, quàm de animalibus, * congregationem || prædam | [h] יַעַר־שָׁבָה † fpolia || caftra, ‡ erant iuxta * principes congregationis, || caftra, || iratus est * aduerfus præfectos exercitus, tribunos, & centuriones qui veniebant de pugna | [k] שַׂר | [l] מֵאָה | [n] חָיָה ‡ vbi feruaftis † feminam? || propter verbū vt darent † in te * congregatione

Hoc : dicendo ,Ifrael filios ad *extenfionem* capita ad
2 אֶל־רָאשֵׁי[a] הַמַּטּוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֶה
vouerit cùm Vir .Dominus præcepit quod *verbum*
3 הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה׃ אִישׁ כִּי־יִדֹּר[b]
ligamen ligando ,iuramentum iurauerit vel ,Domino votum
נֶדֶר לַיהוָה אוֹ־הִשָּׁבַע שְׁבֻעָה לֶאְסֹר אִסָּר
omne Secundum :fuam verbum polluet non ,fuam animam fuper
עַל־נַפְשׁוֹ לֹא יַחֵל[c] דְּבָרוֹ כְּכָל־
votum vouerit cùm mulier Et .faciet ,fuo ore de *egrediens*
4 הַיֹּצֵא מִפִּיו יַעֲשֶׂה׃ וְאִשָּׁה כִּי־תִדֹּר נֶדֶר
fuis pueritiis in fui patris domo in ligamine fe ligauerit & ,Domino
לַיהוָה וְאָסְרָה אִסָּר בְּבֵית אָבִיהָ בִּנְעֻרֶיהָ׃
quo ,eius ligamen & ,eius votum eius pater audierit Et
5 וְשָׁמַע אָבִיהָ אֶת־נִדְרָהּ וֶאֱסָרָהּ אֲשֶׁר
,eius pater ei *obfurduerit* & , fuam animam fuper fe ligauit
אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ אָבִיהָ
fe ligauit quo ligamen omne & :fua vota omnia *ftabunt* &
וְקָמוּ[d] כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־אִסָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה
eius pater annihilauerit † fi Et .*ftabit* || fuam animam fuper
6 עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם׃ וְאִם־הֵנִיא[e] אָבִיהָ
quibus ,eius ligamina & ,eius vota omnia *fe audire* ‡ die in illud
אֹתָהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ כָּל־נְדָרֶיהָ וֶאֱסָרֶיהָ אֲשֶׁר־
parcet Dominus & : *ftabit* ‡ non ; fuam animam fuper fe ligauit
אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ לֹא יָקוּם וַיהוָה יִסְלַח־
exiftendo || fi Et .illud eius pater *annihilauit* * quia ; ei
7 לָהּ כִּי־הֵנִיא אָבִיהָ אֹתָהּ׃ וְאִם־הָיוֹ[f]
fuorū labiorum prolatio ‡ vel ,eā fuper eius vota † & ,*viro fuerit*
תִהְיֶה לְאִישׁ וּנְדָרֶיהָ עָלֶיהָ אוֹ מִבְטָא שְׂפָתֶיהָ
,eius vir audiuit Et : fuam animam fuper fe ligauerit quibus
8 אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ
;eius vota *ftabunt* & || ,ei *obfurduerit* ‡ & *fe audire* ‡ die in
בְּיוֹם שָׁמְעוֹ וְהֶחֱרִישׁ לָהּ וְקָמוּ נְדָרֶיהָ
ftabunt || ,fuam animam fuper fe ligauit quibus eius ligamina &
וֶאֱסָרֶהָ אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקֻמוּ׃
,illud *annihilauerit* ‡ ,eius *virum audire* die in fi Et
9 וְאִם בְּיוֹם שְׁמֹעַ אִישָׁהּ יָנִיא אוֹתָהּ
prolationem || & ,eam fuper * quod ,eius votum *infregerit* ‡ &
וְהֵפֵר[h] אֶת־נִדְרָהּ אֲשֶׁר עָלֶיהָ וְאֵת מִבְטָא
Dominus & ,fuam animam fuper fe ligauit quibus ,eius labiorum
שְׂפָתֶיהָ אֲשֶׁר אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ וַיהוָה
quo omne ,*expulfæ* & ,viduæ votum Et .ei parcet
10 יִסְלַח־לָהּ׃ וְנֵדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר־
.eam fuper *ftabit* ,fuam animam fuper fe ligauit
אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ׃
fuper ligamine fe ligauerat vel ,vouerat fui viri *domi* fi Et
11 וְאִם־בֵּית אִישָׁהּ נָדָרָה אוֹ־אָסְרָה אִסָּר עַל־
obfurduerit * & eius vir audierat Et iuramento in fuam animā
12 נַפְשָׁהּ בִּשְׁבֻעָה׃ וְשָׁמַע אִישָׁהּ וְהֶחֱרִשׁ
omne & ;eius vota omnia *ftabunt* & || :illud *annihilauerat* non ,ei
לָהּ לֹא הֵנִיא אֹתָהּ וְקָמוּ כָּל־נְדָרֶיהָ וְכָל־
ftabit ,fuam animam fuper fe ligauit quo ligamen
אִסָּר אֲשֶׁר־אָסְרָה עַל־נַפְשָׁהּ יָקוּם׃
fe audire ‡ die in eius vir ea *infregerit infringendo* fi Et
13 וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אִישָׁהּ בְּיוֹם שָׁמְעוֹ
,eius animæ ligamine in & ,eius votis in *eius labiorum egrefsio omnis*
כָּל־מוֹצָא[i] שְׂפָתֶיהָ לִנְדָרֶיהָ וּלְאִסַּר נַפְשָׁהּ
.ei parcet Dominus & ,ea *infregit* * eius Vir .erit *ftabilis* ‡ non
לֹא יָקוּם אִישָׁהּ הֲפֵרָם וַיהוָה יִסְלַח־לָהּ׃
affligendum ad || ,ligaminis iuramentum omne & ;votum Omne
14 כָּל־נֵדֶר וְכָל־שְׁבֻעַת אִסָּר לְעַנֹּת[k]
.illud *infringet* † eius vir & ,illud ftabiliet eius vir ,animam
נֶפֶשׁ אִישָׁהּ יְקִימֶנּוּ וְאִישָׁהּ יְפֵרֶנּוּ׃
,diem in die de eius vir ei *obfurduerit obfurdefcēdo* ‡ fi Et
15 וְאִם־הַחֲרֵשׁ יַחֲרִישׁ לָהּ אִישָׁהּ מִיּוֹם אֶל־יוֹם
eius ligamina omnia vel , eius vota omnia ftabiliet &
וְהֵקִים אֶת־כָּל־נְדָרֶיהָ אוֹ אֶת־כָּל־אֱסָרֶיהָ
die in ,ei *obfurduit* * quia :ea ftabiliet eam fuper ‡ quæ
אֲשֶׁר עָלֶיהָ הֵקִים אֹתָם כִּי־הֶחֱרִשׁ לָהּ בְּיוֹם
poft ‡ ,ea *infregerit infringēdo* fi Et *fe audire* ||
16 שָׁמְעוֹ׃ וְאִם־הָפֵר יָפֵר אֹתָם אַחֲרֵי
ftatuta ‡ Ifta *fuam peruerfitatem portabit* & *fe audire*
17 אֵלֶּה[m] הַחֻקִּים שָׁמְעוֹ וְנָשָׂא אֶת־עֲוֺנָהּ׃[l]

Marginalia (right): duces tribuum | [a] מַטֶּה | est | [b] נָדַר | [c] חָלַל quod egreffum eft | pueritia fua; | tacuerit | firma erunt | [d] קוּם || erit ftabile. † irritauerit | [e] נוּא ‡ quo audiuit ‡ erit ftabile | * irritauit || habuerit virum, | [f] הָיָה † fuerint ‡ quod protulit labiis fuis, | [g] שָׂפָה ‡ qua audiuit, ‡ tacuerit || ftabilia erunt | qua audiuit vir ‡ irritauerit | ‡ irritauerit * eft || promiffionem | [h] פּוּר | repudiatæ, | ftabile erit | in domo | cum * tacuerat | irritauerat || ftabilia erunt | ftabile erit. | irritando irritauerit ‡ qua audiuerat, omne quod protulerat labiis fuis | [i] יָצָא ‡ ftabile * irritauit * vt affligat | [k] עָנָה † irritabit | ‡ tacendo tacuerit | † funt * tacuit || qua audiuit † irritando irritauit † postquam audiuit, luet pœnas iniquitatis fuæ. * funt | [l] עָוָה [m] חָקַק

.millia sexaginta & ,vnus ,asini Et .millia septuaginta &
34 ושבעים אלף׃ וחמרים אחד וששים אלף׃
cognouerunt non quæ ,mulieribus è hominis anima Et
35 ונפש אדם מן־הנשים אשר לא־ידעו
.millia triginta & duæ ,anima omnis ,masculi coitum
משכב זכר כל־נפש שנים ושלשים אלף׃
numerus ,exercitum in egredientium portionis dimidium fuit Et
36 ותהי המחצה חלק היצאים בצבא מספר
septem & ,millia triginta & ,millia trecenta pecudum
הצאן שלש־מאות אלף ושלשים אלף ושבעת
Domino ‡ census fuit Et .quingentæ & ,millia
37 אלפים וחמש מאות׃ ויהי המכס ליהוה
.septuaginta & ,quinque ,sexcentæ ,pecore è
מן־הצאן שש מאות חמש ושבעים׃
eorum census Et .millia triginta & sex ,boues Et
38 והבקר ששה ושלשים אלף [a] ומכסם
triginta ,asini Et .septuaginta & duo ,Domino
39 ליהוה [b] שנים ושבעים׃ וחמרים שלשים
vnus ,Domino eorum census Et .quingenti & millia
אלף וחמש מאות ומכסם ליהוה אחד
:millia sedecim hominis animæ Et .sexaginta &
40 וששים׃ ונפש אדם ששה עשר אלף
.animæ triginta & duæ ,Domino eorum census &
ומכסם ליהוה שנים ושלשים נפש׃
Elhazar Domini eleuationis censum Moseh dedit Et
41 [c] ויתן משה את־מכס תרומת יהוה לאלעזר
.Moseh Dominus præcepit quemadmodum ,sacerdoti
הכהן כאשר צוה יהוה את־משה׃
Moseh dimidiauit quod ,Israel filiorum dimidio è Et
42 וממחצית בני ישראל אשר חצה משה
è cœtu † dimidium fuit Et .militantibus viris à
43 מן־האנשים הצבאים׃ ותהי מחצת העדה מן־
septem ,millia triginta & ,millia trecenta, pecore ‡
הצאן שלש־[d]מאות אלף ושלשים אלף שבעת
triginta & sex ,boues Et .quingentæ & ,millia
44 אלפים וחמש [d] מאות׃ ובקר ששה ושלשים
.quingenti & ,millia triginta ,asini Et .millia
45 אלף׃ וחמרים שלשים אלף וחמש מאות׃
.millia sedecim hominis animæ Et
46 ונפש אדם ששה עשר אלף׃
detentum † Israel filiorum dimidio è Moseh cepit Et
47 ויקח משה ממחצת בני־ישראל את־האחז
dedit & :animali ‡ ex & ,homine ‡ ex quinquaginta è vnum
אחד מן־החמשים מן־האדם ומן־הבהמה ויתן
,Domini tabernaculi custodiam custodientibus Leuitis ea
אתם ללוים שמרי משמרת משכן יהוה
.Moseh Dominus præcepit quemadmodum
כאשר צוה יהוה את־משה׃
millibus in † qui visitati Moseh ad accesserunt Et
48 ויקרבו אל־משה הפקדים אשר לאלפי
.centenorum principes & ,millium principes,exercitus
הצבא שרי האלפים ושרי המאות׃
caput tulerunt tui Serui :Moseh ad dixerunt Et
49 ויאמרו אל־משה עבדיך נשאו את־ראש
est desideratus ‡ non & :nostra manu in † qui belli virorum
אנשי המלחמה אשר בידנו ולא־נפקד
appropinquationem fecimus appropinquare ‡ Et .vir eo ex
50 ממנו איש׃ ונקרב את־קרבן
,periscelidem ,auri ‖ vas ,inuenit quod vir * Domini
יהוה איש אשר מצא [e]כלי־זהב [f] אצעדה
expiandum ad ,vuluæ formam & .tornatile infixorium ,brachiale † &
וצמיד טבעת עגיל וכומז לכפר
.Domini facies ad ‡ nostras animas super
על־נפשתינו לפני יהוה׃
,eis cum ab aurum sacerdos Elhazar & Moseh cepit ‡ Et
51 ויקח משה ואלעזר הכהן את־הזהב מאתם
eleuationis * aurum omne fuit Et .operis vas omne
52 כל כלי מעשה׃ ויהי כל־זהב התרומה
-septin millia sedecim, Domino obtulerunt quod
אשר [g]הרימו ליהוה ששה עשר אלף שבע־
,millium principibus ‖ è ,secli quinquaginta & ,genti
מאות וחמשים שקל [h]מאת [i]שרי האלפים

animæ hominum
omnes animæ,
eorum qui egressi sunt ad pugnam,
‡ pro
pecudibus,
[a] כסם
[b] שנה
hominum
oblationis
[c] נתן
qui pugnauerant.
† congregationis
‡ pecudibus
[d] מאה
hominum
tulit
† portionem vnam
‡ hominibus,
‡ iumentis,
præfecti
† erant
pugnæ, tribuni & centuriones.
summam
bellatorem
† erant
‡ defuit ex ea quisquam.
‡ obtulimus oblationem
* vnusquisque
‖ aureum, armillam,
[e] כלה [f] צעד
† ornamentum manus, annulum, inaurem,
‡ coram Dño.
‡ tulit
* oblationis,
[g] רום
‖ tribunis,
[h] מאה [i] שור

omnem & ;pube in masculum omnem occidite nunc Et
17 ועתה הרגו כל־זכר [a] בטף וכל־
.occidite masculi concubitum ad virum cognoscentem mulierem
אשה ידעת איש למשכב זכר הרגו׃
concubitum cognouerunt non quæ mulieribus in pubem omnem Et
18 וכל הטף בנשים אשר לא־ידעו משכב
extra ab castrametamini ‖ vos Et .vobis viuificate ,masculi
19 זכר החיו לכם׃ ואתם [b] חנו מחוץ
omnis & ,animam occidens † omnis :diebus septem castrametationem
למחנה שבעת ימים כל הרג נפש וכל
die in & ,tertia die in vos purificabitis ,occisum in tangens ‡
נגע בחלל תתחטאו ביום השלישי וביום
,vestimentum omne Et .vestra captiuitas & vos ,septima
20 השביעי [c]אתם ושביכם׃ וכל־בגד
omne & ,caprarum * opus omne & ,pellis vas ‡ omne &
וכל־[d]כלי־עור וכל־מעשה עזים וכל־
ad sacerdos Elhazar dixit Et .purificabitis ligni vas ‖
21 כלי־עץ תתחטאו׃ ויאמר אלעזר הכהן אל־
statutum ‡ Hoc :bellum ad venientes ,exercitus † viros
אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת [e]חקת
Veruntamen .Moseh Dominus præcepit quod legis
22 [f]התורה אשר־צוה יהוה את־משה׃ אך
,ferrum ,æs ,argentum & ,aurum
את־הזהב ואת־הכסף את־הנחשת את־הברזל
quod verbum Omne :plumbum & ,stannum
23 את־הבדיל ואת־העפרת׃ כל־דבר אשר־
:mundabitur & ,igne in * facietis transire ,ignem in ingredietur
יבא באש תעבירו באש וטהר
non quod omne & :purificabitur separationis aquis in ‖Veruntamen
אך במי [g]נדה יתחטא וכל אשר לא־
lauabitis Et .aquis in † facietis transire ,ignem in ingredietur
24 יבא באש תעבירו במים׃ וכבסתם
postea & ;eritis mundi & ,septima die in vestra vestimenta
בגדיכם ביום השביעי וטהרתם ואחר
.castrametationem † ad intrabitis
[h]תבאו אל־המחנה׃
:dicendo ,Moseh ad Dominus dixit Et
25 ויאמר יהוה אל־משה לאמר׃
,homine in * ,captiuitatem capturæ caput Tolle ‡
26 [h]שא את ראש מלקוח [i]השבי באדם
patrum capita † & sacerdos Elhazar & ,tu ,animali in &
ובבהמה אתה ואלעזר הכהן וראשי אבות
capessentes * inter capturam ‡ dimidiabis Et .cœtus ‡
27 העדה׃ [k] [l]וחצית את־המלקוח בין תפשי
.cœtum † omnem inter & ,exercitum ‖ad exeuntes bellum
המלחמה היצאים לצבא ובין כל־העדה׃
belli ‡ viris à Domino censum facies leuare ‡ Et
28 [m]והרמת מכס ליהוה מאת אנשי המלחמה
quingentis è animam vnam ,exercitum * ad egredientibus
היצאים לצבא אחד נפש מחמש [n]המאות
.pecore ‡ è & ,asinis ex & ,boue † è & ,homine ‖ ex
מן־האדם ומן־הבקר ומן־החמרים ומן־הצאן׃
sacerdoti Elhazar dabis ‡ & ;capietis eorum medio de Et
29 ממחציתם [o]תקחו ונתתה לאלעזר הכהן
Israel filiorum dimidio è Et .Domini eleuationem*
30 תרומת יהוה׃ וממחצת בני־ישראל
ex ,homine † ex ,quinquaginta è apprehensum vnum ‖ capies
תקח אחד אחז מן־החמשים מן־האדם מן־
omni ex ,pecore ‡ è & ,asinis ex ,boue ‡
הבקר מן־החמרים ומן־הצאן מכל־
custodiam custodientibus Leuitis eos dabis & :animali
הבהמה ונתתה אתם ללוים שמרי משמרת
Elhazar & ,Moseh fecit Et .Domini tabernaculi
31 משכן יהוה׃ [p]ויעש משה ואלעזר
.Moseh Dominus præcepit quemadmodum ,sacerdos
הכהן כאשר צוה יהוה את־משה׃
sunt prædati quam ,prædæ residuum ,captura fuit Et
32 [q]ויהי המלקוח יתר [r]הבז אשר בזזו
septuaginta & ,millia sexcenta ,pecus ;exercitus populus
עם הצבא צאן שש־מאות אלף ושבעים
duo ,boues Et .millia quinque & ,millia
33 אלף וחמשת אלפים׃ ובקר שנים

paruulis;
[a] טפף
omnes paruulas inter mulieres reseruate
‖ manete extra castra
[b] חנה
† qui occidit
‡ ,qui tetigerit
[c] ארה
‡ instrumentum pelliceum,
* è pilis caprarum
[d] כלה
‖ instrumentum ligneum
† pugnæ, qui iuerant
‡ est
[e] חקק [f] ירה
* per ignem,
‖ aqua expiationis
[g] נדד
† per aquam,
‡ castra.
[h] בוא
‡ Cape summā prædæ, &
* tam de hominibus, quàm de animalibus,
[h] נשא
[i] שבה
† duces
‡ congregationis.
‡ prædam
* bellatores, qui egressi sunt
[k] יעד [l] חצה
‖ pugnam,
† cōgregationē
‡ separari
‡ bellatoribus qui egressi sunt
[m] רום
* pugnam,
[n] מאה
‖ hominibus,
† bobus,
‡ pecudibus.
‡ dabitis
[o] לקח
* oblationem
‖ vnam portionem
† hominibus,
‡ bobus.
‡ pecudibus,
[p] עשה
præda.
[q] היה [r] בזז
bellator, pecudes,

Si, ,e.us posterioribus à || fueritis auersi Cum .I rael in Domini
ẞ à tergo
15 יְהוָה אֶל־יִשְׂרָאֵל׃ כִּי תְשׁוּבֻן מֵאַחֲרָיו
† vt dimittat ‡ perdetis
corrumpetis ‡ & ; deserto in eum dimittendum ad † adhuc addet &
וְיָסַף עוֹד לְהַנִּיחוֹ בַּמִּדְבָּר וְשִׁחַתֶּם
: dixerunt & ,eum ad accesserunt Et .hunc populum omnem
16 לְכָל־הָעָם הַזֶּה׃ ᵃוַיִּגְּשׁוּ אֵלָיו וַיֹּאמְרוּ
ᵃנגש
ẞ Caulas pecudum pecudibus nostris.
vrbes & , hic nostræ acquisitioni * ædificabimus pecoris Maceries ẞ
גִּדְרֹת צֹאן נִבְנֶה ᵇלְמִקְנֵנוּ פֹּה וְעָרִים
ᵇקנה
|| paruulis nostris. † accincti eri mus armis festinantes ante filios
filiorum facies ad properantes accingemur † nos Et ,nostra pubi ||
17 ᶜלְטַפֵּנוּ׃ וַאֲנַחְנוּ נֵחָלֵץ ᵈחֻשִׁים לִפְנֵי בְּנֵי
.eorum locum ad eos introducamus si quo vsque ‡ , Israel
יִשְׂרָאֵל עַד אֲשֶׁר אִם־ᵉהֲבִיאֹנֻם אֶל־מְקוֹמָם
habitatorum faciebus à munitionis *. vrbibus in nostra pubes sedebit ẞ &
וְיָשַׁב טַפֵּנוּ בְּעָרֵי הַמִּבְצָר מִפְּנֵי יֹשְׁבֵי
ᶜטפף ᵈחוש
hæreditare vsque ‡, nostras domos ad reuertemur Non .terræ
18 הָאָרֶץ׃ לֹא נָשׁוּב אֶל־בָּתֵּינוּ עַד הִתְנַחֵל
‡ donec
non Quia .suam hæreditatem virum , Israel filios
19 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ נַחֲלָתוֹ׃ כִּי לֹא
ᵉבוא
quia ; vltra & , Iarden transitu à † eis cum hæreditatem accipiemus
ẞ manebunt paruuli nostri † munitis propter habitatores || donec capiat hæreditate filij Israel, singulus in hæreditate sua.
נִנְחַל אִתָּם מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן וָהָלְאָה כִּי
.orientem ad , Iarden transitu à nos ad ‡ nostra hæreditas venit
בָאָה נַחֲלָתֵנוּ אֵלֵינוּ מֵעֵבֶר הַיַּרְדֵּן מִזְרָחָה׃
verbum feceritis Si : Moseh eos ad dixit Et
20 וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה אִם־תַּעֲשׂוּן אֶת־הַדָּבָר
† trans ‡ nobis trans
:bellum ad Domini facies ad ẞ vos accinxeritis si ,hoc
הַזֶּה אִם־תֵּחָלְצוּ לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה׃
facies ad † Iarden ‖ accinctus omnis vobis * transierit Et
ᶠעשה
21 וְעָבַר לָכֶם כָּל־חָלוּץ אֶת־הַיַּרְדֵּן לִפְנֵי
ẞ armis ante Dominum * ex || armis ante Dominu donec expellat ‡ facie sua.
.suis faciebus ‡ à suos inimicos eum expellere vsque ,Domini
יְהוָה עַד ᵍהוֹרִישׁוֹ אֶת־אֹיְבָיו מִפָּנָיו׃
, reuertemini posthac & ,Domini faciebus ẞ terra subiiciatur Et
22 וְנִכְבְּשָׁה הָאָרֶץ לִפְנֵי יְהוָה וְאַחַר ʰתָּשֻׁבוּ
ᵍירש
ẞ corā Domino
erit & : Israel ab & , Domino à innocentes eritis &
ⁱוִהְיִיתֶם נְקִיִּם ᵏמֵיְהוָה וּמִיִּשְׂרָאֵל וְהָיְתָה
ʰשוב יהיה
.Domini facies ad || possessionem in vobis hæc terra
הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לַאֲחֻזָּה לִפְנֵי יְהוָה׃
ⁱשב
ᵏנקה
‖ corani Dño.
scitote & : Domino peccastis ecce , ita feceritis non Si Et
23 וְאִם־לֹא תַעֲשׂוּן כֵּן הִנֵּה חֲטָאתֶם לַיהוָה וּדְעוּ
ᵏעשה ידע
vobis Ædificate .vos inueniet quod vestrum peccatum
ᵐבנה
24 חַטַּאתְכֶם אֲשֶׁר תִּמְצָא אֶתְכֶם׃ ᵐבְּנוּ־לָכֶם
† pro paruulis vestris, & caulas pecudibus vestris: & quod egressum est
egrediens & :vestro pecori maceries & ,vestræ pubi † ciuitates
עָרִים לְטַפְּכֶם וּגְדֵרֹת ⁿלְצֹנַאֲכֶם וְהַיֹּצֵא
Reuben filij & ,Ghad filij dixit ẞ Et :facietis ‡ vestro ore ex
25 מִפִּיכֶם תַּעֲשׂוּ׃ וַיֹּאמֶר בְּנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן
ⁿצון
† facite. ẞ dixerunt
quemadmodum , facient tui Serui : dicendo , Moseh ad
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר עֲבָדֶיךָ יַעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר
,nostræ vxores ,nostri Paruuli .præcipit meus dominus
26 אֲדֹנִי מְצַוֶּה׃ ᵒטַפֵּנוּ נָשֵׁינוּ
ᵒטפף
pecora nostra,
vrbibus in ibi erunt nostra animalia omnia & , nostra acquisitio
מִקְנֵנוּ וְכָל־בְּהֶמְתֵּנוּ יִהְיוּ־שָׁם בְּעָרֵי
omnes accincti armis ad pugnam coram Domino
exercitus accinctus omnis transibunt tui serui Et .Ghilhad
27 הַגִּלְעָד׃ וַעֲבָדֶיךָ יַעַבְרוּ כָּל־חֲלוּץ צָבָא
meus dominus quemadmodum , bellum ad Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה לַמִּלְחָמָה כַּאֲשֶׁר אֲדֹנִי
loquitur ẞ super
sacerdoti Elhazar , Moseh eis ẞ præcepit Et .loquens
28 דֹּבֵר׃ וַיְצַו לָהֶם מֹשֶׁה אֵת אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן
principibus ‡ tribuum filiorum
extensionum ‡ patrum capitibus & ,Nun filio Ieosuah &
וְאֵת יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְאֶת־רָאשֵׁי אֲבוֹת ᵖהַמַּטּוֹת
ᵖנטה
transierint Si :eos ad Moseh dixit Et .Israel filiis
29 לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם אִם־יַעַבְרוּ
omnes
omnis , Iarden vobiscum Reuben filij & Ghad filij
בְנֵי־גָד וּבְנֵי־רְאוּבֵן אִתְּכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן כָּל־
accincti armis † ante Dominum, * coram vobis,
fuerit subiecta & ,Domini facies ad † bellum ad accinctus
חָלוּץ לַמִּלְחָמָה לִפְנֵי יְהוָה וְנִכְבְּשָׁה
Ghilhad terram eis dabitis & ,vestras facies ad ‡ terra
הָאָרֶץ לִפְנֵיכֶם וּנְתַתֶּם לָהֶם אֶת־אֶרֶץ הַגִּלְעָד
† armis
, vobiscum ‡ accincti transierint non si Et .possessionem in
30 לַאֲחֻזָּה׃ וְאִם־לֹא יַעַבְרוּ חֲלוּצִים אִתְּכֶם
possessionem habebunt
respondérunt Et .Chenahan terra in vestri medio in possidebunt &
31 וְנֹאחֲזוּ בְתֹכְכֶם בְּאֶרֶץ כְּנָעַן׃ ᵠוַיַּעֲנוּ
ᵠענה
‖ Sicut
est locutus Quæ || : dicendo , Reuben filij & ,Ghad filij
בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן לֵאמֹר אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר

sunt prælati exercitu ‡ Viri .centenorum principibus à &
centurionibus. ‡ bellatores
53 וּמֵאֵת שָׂרֵי הַמֵּאוֹת׃ אַנְשֵׁי הַצָּבָא בָּזְזוּ
sacerdos Elhazar & Moseh accepit Et .sibi vir ẞ
ẞ vnusquisque
54 אִישׁ לוֹ׃ ᵃוַיִּקַּח מֹשֶׁה וְאֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶת־
ᵃלקח
introduxerunt & centenorum & , millium principibus à aurum
tribunis, & centurionibus
הַזָּהָב מֵאֵת שָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת וַיָּבִאוּ
Israel filiis memoriam conuentus tentorium in illud
tabernaculum ecclesiæ in
אֹתוֹ אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד זִכָּרוֹן לִבְנֵי־יִשְׂרָאֵל
.Domini facies ad
corā Domino.
לִפְנֵי יְהוָה׃

CAP. XXXII. לב

,Ghad filiis & ,Reuben filiis erat multa acquisitio Et
pecudes multæ erant
1 וּמִקְנֶה רַב הָיָה לִבְנֵי רְאוּבֵן וְלִבְנֵי־גָד
multæ
terram & ,Iahazer terram viderunt & .valde fortis
ᵇראה
עָצוּם מְאֹד ᵇוַיִּרְאוּ אֶת־אֶרֶץ יַעְזֵר וְאֶת־אֶרֶץ
† erat ‡ pecuatius.
acquisitionis ‡ locus † locus ecce & ,Ghilhad
גִּלְעָד וְהִנֵּה הַמָּקוֹם מְקוֹם מִקְנֶה׃
ad dixerunt & ,Reuben filij & ,Ghad filij venerunt Et
ᶜבוא
2 ᶜוַיָּבֹאוּ בְנֵי־גָד וּבְנֵי רְאוּבֵן וַיֹּאמְרוּ אֶל־
principes congregationis,
,cœtus prælatos ad & ,sacerdotem Elhazar ad & , Moseh
מֹשֶׁה וְאֶל־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְאֶל־נְשִׂיאֵי הָעֵדָה
Nimrah & ,Iahazer & ,Dibon & ,Hatharoth :dicendo
3 לֵאמֹר׃ עֲטָרוֹת וְדִיבֹן וְיַעְזֵר וְנִמְרָה
Behon & ,Nebo & ,Sebam & , Elhaleh & ,Chesbon &
וְחֶשְׁבּוֹן וְאֶלְעָלֵה וּשְׂבָם וּנְבוֹ וּבְעֹן׃
ante congregationem
,Israel cœtus facies ad Dominus percussit quam Terra
4 הָאָרֶץ אֲשֶׁר ᵈהִכָּה יְהוָה לִפְנֵי ᵉעֲדַת יִשְׂרָאֵל
ᵈנכה ᵉיעד
‡ pecuaria est: † sunt pecudes:
:dixerunt Et acquisitio ‡ tuis seruis & ipsa acquisitionis ‡ terra
5 אֶרֶץ מִקְנֶה הִוא וְלַעֲבָדֶיךָ מִקְנֶה׃ וַיֹּאמְרוּ
ᶠחנן
terra detur ,tuis oculis in gratiam inuenimus Si
אִם־מָצָאנוּ ᶠחֵן בְּעֵינֶיךָ יֻתַּן אֶת־הָאָרֶץ
nos facias transire ne : possessionem in tuis seruis hæc
הַזֹּאת לַעֲבָדֶיךָ לַאֲחֻזָּה אַל־תַּעֲבִרֵנוּ אֶת־
filios ad & ,Ghad filios ad Moseh dixit Et .Iarden
6 הַיַּרְדֵּן׃ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לִבְנֵי־גָד וְלִבְנֵי
vos & , bellum ad ingredientur vestri fratres Num : Reuben
רְאוּבֵן הַאַחֵיכֶם יָבֹאוּ לַמִּלְחָמָה וְאַתֶּם
‖ manebitis † vt ‡ remouetis
filiorum cor frangetis ‡ quid ad † Et ? hic sedebitis
תניאון
7 ᵍתֵּשְׁבוּ פֹה׃ וְלָמָּה תְנוּאוּן אֶת־לֵב בְּנֵי
ק
? Dominus eis dedit quam terram ad transeundo à ‡ Israel
יִשְׂרָאֵל מֵעֲבֹר אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם יְהוָה׃
ᵍישב ʰנוא
Cades de eos me mittendo in *, vestri patres fecerunt Sic
ẞ ne transeant * quando misi
8 כֹּה ⁱעָשׂוּ אֲבֹתֵיכֶם בְּשָׁלְחִי אֹתָם מִקָּדֵשׁ
ⁱעשה
ad vsque ascenderunt Et .terram videndum ad || Barneah
|| vt viderent
9 בַּרְנֵעַ לִרְאוֹת אֶת־הָאָרֶץ׃ ᵏוַיַּעֲלוּ עַד־
ᵏעלה
eot fregerunt ‡ & ,terram viderunt & ,Botri torrentem †
† vallem Escol, ‡ remouerunt ẞ ne ingrederentur,
נַחַל אֶשְׁכּוֹל וַיִּרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וַיָּנִיאוּ אֶת־לֵב
dedit quam ,terram ad veniendum non ad ‡ ,Israel filiorum
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִלְתִּי־בֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַן
; illa die in Domini nasus * est iratus Et .Dominus eis
* furor
10 לָהֶם יְהוָה׃ ˡוַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּיּוֹם הַהוּא
ˡחרה
ascendentes || homines viderint Si :dicendo .iurauit &
|| qui ascenderunt
11 וַיִּשָּׁבַע לֵאמֹר׃ אִם־יִרְאוּ הָאֲנָשִׁים ᵐהָעֹלִים
ᵐראה ⁿעלה
,supra & ,annorum viginti filio à Ægypto ea
מִמִּצְרַיִם מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמַעְלָה אֵת
:Iahacob & ,Ischac ,Abraham iuraui quam humum †
† terram
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב
filium Caleb Præter :me post ‡ compleuerunt non quia
† ite
12 כִּי לֹא־מִלְאוּ אַחֲרָי׃ בִּלְתִּי כָּלֵב בֶּן־
compleuerunt quia :Nun filium Iehosuah & , Cenizæi Iephunneh
* ire ẞ furor
יְפֻנֶּה הַקְּנִזִּי וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן כִּי מִלְאוּ
, Israel in Domini nasus ẞ est iratus Et .Dominum post *
ᵒחרה
13 אַחֲרֵי יְהוָה׃ ᵒוַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל
‖ donec consumeretur
consumi vsque || , annis quadraginta deserto in eos fecit vagari &
ᵖנוע
ᵖוַיְנִעֵם בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה עַד־תֹּם
† quæ fecerat
.Domini oculis in malum faciens † generatio omnis
ᵠרוע
כָּל־הַדּוֹר הָעֹשֶׂה ᵠהָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
multiplicatio vestris patribus pro surrexistis ecce Et
ʳקום ʳרבה
14 וְהִנֵּה קַמְתֶּם תַּחַת אֲבֹתֵיכֶם ʳתַּרְבּוּת
ẞ vt apponeretis ẞ furoris
nasi ẞ iram super adhuc addendum ad ‡ ,peccatorum hominum
ˢספה
אֲנָשִׁים חַטָּאִים ˢלִסְפּוֹת עוֹד עַל חֲרוֹן אַף־

transibimus Nos .faciemus sic ,tuos seruos ad Dominus

32 יהוה אל־עבדיך כן נעשה׃ נחנו נעבר

nobiscum & Chenahan terram *Domini facies ad* accincti — armis coram Domino in

חלוצים לפני יהוה ארץ כנען [a]ואתנו — [a]ארת

dedit Et .Iarden *transitu à* ‡ nostræ hæreditatis possessio †

33 אחזת נחלתנו מעבר לירדן׃ ויתן — † erit ‡ trans

dimidiæ & ,Reuben filiis & ,Ghad filiis Mosch eis

להם משה לבני־גד ולבני ראובן ולחצי

regis Sichon regnum Ioseph filij Menasseh tribui

שבט מנשה בן־יוסף את־ממלכת סיחן מלך

† terram ,Basan regis Hogh regnum & ,Emoræi — † cum

האמרי ואת־ממלכת עוג מלך הבשן הארץ

.circumquaque terræ vrbes ,terminis cum ,suis vrbibus — per circuitum.

לעריה בגבלת ערי הארץ סביב׃

,Hatharoth & ,Dibon Ghad filij ædificauerunt Et

34 [b]ויבנו בני־גד את־דיבן ואת־עטרת — [b]בנה

,Iahezer & ,Sophan ,Hathroth Et : Haroer &

35 ואת ערער׃ ואת־עטרת שופן ואת־יעזר

,*Haran domum & ,Nimrah domum* Et .Ioghbehah & — Bethnimrah & Betharan,

36 ויגבהה׃ ואת־בית נמרה ואת־בית הרן

Reuben filij Et *.pecoris maceries* ‖ & ,*munitionis* vrbes — munitas, ‖ caulas pecuarias.

37 ערי מבצר וגדרת צאן׃ ובני ראובן

.Chiriathaim & Elhaleh & ,Chesbon ædificauerunt

בנו את־חשבון ואת־אלעלא ואת קריתים׃

nomine versas Mehon Bahal & ,Nebo Et — versis nominibus,

38 ואת־נבו ואת־בעל מעון [c]מוסבת שם — [c]סבב

nomina nominibus *in* vocauerunt & : Sibmah &

ואת־שבמה ויקראו בשמת את־שמות

filij ,Machir filij *iuerunt* Et .ædificauerunt quas vrbium — : perrexerunt

39 הערים אשר בנו׃ וילכו בני מכיר בן־

Emoræum *expulit* & ;eam ceperunt & ,Ghilhad in Menasseh — expulerunt

מנשה גלעדה וילכדה [d]ויורש את־האמרי — [d]ירש

filio Machir Ghilhad Mosch dedit Et .ea in ‡ qui — † erat

40 אשר־בה׃ ויתן משה את־הגלעד למכיר בן־

Menasseh filius Iair Et .ea in habitauit & ,Menasseh

41 מנשה [e]וישב בה׃ ויאיר בן־מנשה — [e]ישב

Chauoth ‡ eas vocauit & ;eorum villas accepit & , *iuit* — perrexit ‡ *villas*

הלך וילכד את־[f]חותיהם ויקרא אתהן חות — [f]היה

& Chenath cepit & ,*iuit* Nobach Et .Iair — perrexit

42 יאיר׃ ונבח הלך וילכד את־קנת ואת־

.suo nomine in ‡ Nobach *ei* † vocauit & :eius *filias* — villas † eam ‡ secundū nomen suum.

בנתיה ויקרא לה נבח בשמו׃

CAP. XXXIII. לג

sunt egressi qui Israel filiorum profectiones † Istæ — † sunt

1 אלה [g]מסעי בני־ישראל אשר יצאו — [g]נסע

.Aharon & ,Mosch *manu in* ‡ ,suos exercitus *ad* Ægypti terra è — per ‡ per manum

מארץ מצרים לצבאתם ביד־משה ואהרן׃

eorum profectiones *ad* eorum exitus Mosch scripsit Et — per

2 ויכתב משה את־[h]מוצאיהם למסעיהם — [h]יצא

,eorum exitus *ad* † ,eorum profectiones ‖ istæ Et .Domini *os super* — iuxta sermonē ‖ sunt † per

על־פי יהוה ואלה מסעיהם למוצאיהם׃

quinta in primo mense in Rahameses è sunt profecti Et

3 ויסעו מרעמסס בחדש הראשון בחמשה

sunt egressi Pesach crastino à , primi mensis die decima in

עשר יום לחדש הראשון ממחרת הפסח יצאו

.Ægyptiorum omnium oculis in , excelsa manu in Israel filij

בני־ישראל ביד רמה לעיני כל־מצרים׃

Dominus percusserat quos *sepelientes* Ægyptij Et — sepeliebant

4 ומצרים מקברים את אשר [i]הכה יהוה — [i]נכה

Dominus fecit eorum diis in & :primogenitum omnem ,eis *in* — ex

בהם כל־בכור ובאלהיהם עשה יהוה

,Rahameses è Israel filij sunt profecti Et .iudicia

5 שפטים׃ [k]ויסעו בני־ישראל מרעמסס — [k]נסע

,Succoth de sunt profecti Et .Succoth ‡ in sunt castrametati & — ‡ *vmbraculi.*

6 [l]ויחנו [m]בסכת׃ ויסעו מסכת — [l]חנה

.deserti extremo in ‡ quæ ,Etham in sunt castrametati & — [m]סכך

ויחנו באתם אשר בקצה המדבר׃

,Pihachiroth *super est reuersus* & ,Etham de sunt profecti Et — ‡ est redeundo iuxta

7 ויסעו מאתם [n]וישב על־פי החירת — [n]שוב

aspectu ad † sunt castrametati & ;Bahalsephon *facies super* ‖ quæ — ‖ est ante † ante

אשר על־פני בעל צפון ויחנו לפני

transierunt & , *Hachiroth facie bus* de sunt profecti Et .Migdol — Penehachiroth

8 מגדל׃ ויסעו מפני החירת ויעברו

trium viam ambulauerunt & : desertum in maris *medio in* — per medium

בתוך־הים המדברה וילכו דרך שלשת

.Marah in sunt castrametati & ,Etham *deserto in* dierum — per desertum

ימים במדבר אתם ויחנו במרה׃

Elim in Et ,Elim in venerunt & ,Marah de sunt profecti Et

9 ויסעו ממרה ויבאו אילמה ובאילם

,palmæ septuaginta & ,aquarum *oculi* ‡ duodecim † — † erant ‡ fontes

[o]שתים עשרה עינת מים ושבעים תמרים — [o]שנה

,Elim ex sunt profecti Et .ibi sunt castrametati &

10 ויחנו־שם׃ ויסעו מאילם

sunt profecti Et .Suph mare *super* sunt castrametati & — iuxta

11 ויחנו על־ים־סוף׃ ויסעו

.Sin deserto in sunt castrametati Suph mari è

מים־סוף ויחנו במדבר־סין׃

sunt castrametati & ,Sin deserto à sunt profecti Et

12 ויסעו ממדבר־סין ויחנו

sunt castrametati & ,Dophcah è sunt profecti Et .Dophcah in

13 בדפקה׃ ויסעו מדפקה ויחנו

sunt castrametati & ,Alus ex sunt profecti Et .Alus in

14 באלוש׃ ויסעו מאלוש ויחנו

.bibendum ad populo aqua ibi erat non Et .Rephidim in

ברפידם ולא־היה שם מים לעם [p]לשתות׃ — [p]שתה

deserto in sunt castrametati & , Rephidim è sunt profecti Et

15 ויסעו מרפידם ויחנו במדבר

sunt castrametati & , Sinai deserto à sunt profecti Et .Sinai

16 סיני׃ ויסעו ממדבר סיני ויחנו

Chibroth è sunt profecti Et .Hatthaauah Chibroth ‖ in — ‖ *sepulchris concupiscentiæ*

17 בקברת התאוה׃ ויסעו מקברת

.Chaseroth † in sunt castrametati & , Hatthaauah — † *Atriis*

התאוה ויחנו בחצרת׃

.Rithmah in sunt castrametati & Chaseroth è sunt profecti Et

18 ויסעו מחצרת ויחנו ברתמה׃

Rimmon in sunt castrametati & ,Rithmah è sunt profecti Et

19 ויסעו מרתמה ויחנו ברמן

sunt castrametati & ,Peres Rimmon è sunt profecti Et .Peres

20 פרץ׃ ויסעו מרמן פרץ ויחנו

sunt castrametati & ,Libnah è sunt profecti Et .Libnah in

21 בלבנה׃ ויסעו מלבנה ויחנו

sunt castrametati & ,Rissah è sunt profecti Et .Rissah in

22 ברסה׃ ויסעו מרסה ויחנו

sunt castrametati & ,Chehelath è sunt profecti Et .Chehelath in

23 בקהלתה׃ ויסעו מקהלתה ויחנו

,Sepher monte è sunt profecti Et .Sepher monte in

24 בהר־שפר׃ ויסעו מהר־שפר

sunt profecti Et .Charadah in sunt castrametati &

25 ויחנו בחרדה׃ ויסעו

.Macheloth in sunt castrametati & ,Charadah è

מחרדה ויחנו במקהלת׃

.Tachath in sunt castrametati & ,Macheloth è sunt profecti Et

26 ויסעו ממקהלת ויחנו בתחת׃

.Tarach in sunt castrametati & ,Tachath è sunt profecti Et

27 ויסעו מתחת ויחנו בתרח׃

.Mithcah in sunt castrametati & ,Tarach è sunt profecti Et

28 ויסעו מתרח ויחנו במתקה׃

.Chasmonah in sunt castrametati & .Mithcah è sunt profecti Et

29 ויסעו ממתקה [q]ויחנו בחשמנה׃ — [q]חנה

.Moseroth in sunt castrametati & ,Chasmonah è sunt profecti Et

30 [r]ויסעו מחשמנה ויחנו במסרות׃ — [r]נסע

Bene ‖ in sunt castrametati & Moseroth è sunt profecti Et — ‖ *filiis Iaachan.*

31 ויסעו ממסרות ויחנו בבני

sunt castrametati & ,Beneiaachan è sunt profecti Et .Iaachan

32 יעקן׃ ויסעו מבני יעקן ויחנו

,Ghidghad Chor è sunt profecti Et .Ghidghad Chor in

33 בחר הגדגד׃ ויסעו מחר הגדגד

sunt profecti Et .Iothbathah in sunt castrametati &

34 ויחנו ביטבתה׃ ויסעו

. Habronah in sunt castrametati & ,Iothbathah ex

מיטבתה ויחנו בעברנה׃

si Et .capietis hæreditatem ,vestrorum patrum extensiones Ad
55 ᵃלמטות אבתיכם תתנחלו: ואם־
,erit & ,vestris faciebus à terræ habitatores expuleritis non
לא תורישו את־ישבי הארץ מפניכם והיה
,vestris oculis in sicas ‖ in ,eis ex facietis residuum quod
אשר ᵇתותירו מהם ᶜלשכים בעיניכם
super vos afficient angustiis & ;vestris lateribus in spinas in &
ולצנינם בצדיכם וצררו אתכם על־
,erit .ea in habitantes vos qua ,terram
הארץ אשר אתם ישבים בה: והיה
.vobis faciam , eis facere sum imaginatus quemadmodum
56 כאשר ᵈדמיתי לעשות להם אעשה לכם:

per tribus ᵃנטה — ‖ de vestra, & erunt ij quos dimittetis — ‖ cultos — ᶜיתר ᵇשוך — in qua vos habitatis — cogitaui ᵈדמה

CAP. XXXIIII. לד

:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה לאמר:
vos Cum : eos ad dices & , Israel filiis Præcipe
2 ᵉצו את־בני ישראל ואמרת אלהם כי־אתם
cadet quæ ,terra ‡ ea ,Chenahan terram ad venientes
באים אל־הארץ כנען זאת הארץ אשר ᶠתפל
.suos terminos ad Chenahan terra ;hæreditatem in vobis
לכם בנחלה ארץ כנען לגבלתיה:
manus super ‖ Sin deserto à meridiei angulus vobis erit Et
3 והיה לכם ᵍפאת־נגב ממדבר־צן על־ידי
maris extremo ab ,meridiei terminus vobis erit Et .Edom
אדום והיה לכם גבול נגב מקצה ים־
terminus vobis circumdabitur Et .orientem ad salis
4 המלח קדמה: ʰונסב לכם הגבול
erunt Et .Sin ad transibit & ,scorpiorum ascensum ad ,meridie à
מנגב למעלה עקרבים ועבר צנה והיה
Chasar ‡ egredietur & ;Barneah Cades in meridie à eius exitus
ⁱתוצאתיו מנגב לקדש ברנע ויצא חצר־
,terminus circumdabitur ‡ Et .Hasmon ad transibit & ,Addar
5 אדר ועבר עצמנה: ונסב הגבול
.mare ‖ ad eius egressus erunt & : Ægypti torrente ad * Hasmon ab
מעצמון נחלה מצרים והיו תוצאתיו הימה:
terminus & ,magnum mare vobis erit & ,maris † terminus Et
6 וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול
vobis erit iste Et .maris terminus vobis erit iste
זה יהיה לכם גבול ים: 7 וזה־יהיה לכם
Hor vobis limitabitis ‡ magno mari à , abscondito terminus
גבול צפון מן־הים הגדל ᵏתתאו לכם הר
:Chamath ingrediendum ad limitabitis ‡ monte Hor Ab .montem
8 ההר: מהר ההר תתאו לבא חמת
egredietur Et .Sedad ad termini exitus erunt Et
9 והיו תוצאת הגבל צדדה: ויצא
.Henan Chasar * eius exitus erunt & : Ziphron ad terminus
הגבל זפרנה והיו תוצאתיו חצר עינן
vobis limitabitis ‡ Et .aquilonis ‖ terminus vobis erit iste
10 זה־יהיה לכם גבול צפון: והתאויתם לכם
.Sepham ad vsque Henan Chasar à ,orientem ad terminum in
לגבול קדמה מחצר עינן שפמה:
oriente ab Riblah ad ‡ Sepham à terminus descendet Et
11 וירד הגבל משפם הרבלה מקדם
maris humerum super percutiet * & ,terminus descendet & : Hain ‡
לעין וירד הגבל ומחה על־כתף ים־
terminus descendet Et .orientem ad Chinereth
12 כנרת קדמה: וירד הגבול
erit Ista .salis mare eius exitus erunt & , Iarden ad
הירדנה ᵐוהיו תוצאתיו ים המלח זאת תהיה
.circumquaque † suos terminos ad ‖ terra vobis
לכם הארץ לגבלתיה סביב:
Hæc :dicendo ,Israel filiis Moseh præcepit Et
13 ⁿויצו משה את־בני ישראל לאמר זאת
quam sorte in eam ‡ capietis hæreditatem quam ‡ ,terra
הארץ אשר תתנחלו אתה בגורל אשר
dimidio & ,extensionibus ‖ nouem dandum ad * ,Dominus præcepit
צוה יהוה ᵒלתת לתשעת ᵖהמטות וחצי
Reubenitarum filiorum extensio † acceperunt Quia .extensionis
14 המטה: כי לקחו מטה בני הראובני
Chaditarum filiorum extensio ‡ & ,suorum patrum domum ad ‡
לבית אבתם ומטה בני־הגדי

ᵉצוה — intraueritis ‡ est — ᶠנפל * per — terminus ‖ vsque ad terminos — ᵍפאר — circuibit ʰסבב — והיו — ‡ ad ⁱיצא — ‡ circuibit — * vsque ad flumen — ‖ occidentem. † occidentalis. — occidentalis. — aquilonaris: ‡ describetis ᵏתאה — ‡ describetis vsque ad introitum — * ad ויצא — ‖ aquilonaris. † describetis — ‡ vsque — ‡ oculum vel fontem * perueniet vsque ad latus — ᵐחיה ‖ per † in circuitu. — ⁿצוה † est ‡ in qua ‡ per sortem, vt datem ‖ tribus, & dimidiæ tribui. — ᵒנתן ᵖנטה † tribus — per ‡ tribus

sunt castrametati & , Habronah ex sunt profecti Et
35 ויסעו מעברנה ויחנו
,Hesiongabber ex sunt profecti Et .Hesiongabber in
36 בעציון גבר: ויסעו מעציון גבר
.Cades ipsa , Sin deserto in sunt castrametati &
ויחנו במדבר־צן הוא קדש:
,monte Hor in sunt castrametati & ,Cades è sunt profecti Et
37 ויסעו מקדש ויחנו בהר ההר
.Edom terræ extremo in
בקצה ארץ אדום:
os super montem Hor ad sacerdos Aharon ascendit Et
38 ᵃויעל אהרן הכהן אל־הר ההר על־פי
egrediendo quadragesimo anno in ,ibi est mortuus & ,Domini
יהוה ᵇוימת שם בשנת הארבעים ᶜלצאת
quinto mense in , Ægypti terra è Israel filios
בני־ישראל מארץ מצרים בחדש החמישי
, viginti & , trium filius † Aharon Et .mensis vna in
39 באחד לחדש: ואהרן בן־שלש ועשרים
.monte Hor in ipsum moriendo in , annorum centum &
ᵈומאת שנה במתו בהר ההר:
habitans ipse & ‖ ,Harad rex Chenahanæus audiuit Et
40 וישמע הכנעני מלך ערד והוא־ישב
.Israel filios veniendo in ,Chenahan terra in ,meridie in
בנגב בארץ כנען ᵉבבא בני ישראל:
.Salmonah in sunt castrametati & ,monte Hor de sunt profecti Et
41 ויסעו מהר ההר ויחנו בצלמנה:
.Punon in sunt castrametati & , Salmonah è sunt profecti Et
42 ויסעו מצלמנה ויחנו בפונן:
.Oboth in sunt castrametati & ,Punon è sunt profecti Et
43 ויסעו מפונן ויחנו באבת:
Hije ‖ in sunt castrametati & , Oboth ex sunt profecti Et
44 ויסעו מאבת ויחנו ᶠבעיי
Hijm * ex sunt profecti Et .Moab termino in Habarim
העברים בגבול מואב: 45 ויסעו מעיים
sunt profecti Et .Ghad Dibon in sunt castrametati &
46 ויחנו בדיבן גד: ויסעו
.Diblathaimah Halmon in sunt castrametati & , Ghad Dibon è
מדיבן גד ויחנו בעלמן דבלתימה:
sunt castrametati & ,Diblathaimah Halmon ex sunt profecti Et
47 ויסעו מעלמן דבלתימה ויחנו
sunt profecti Et .Nebo facies ad Habarim montibus in
48 בהרי העברים ᵍלפני נבו: ויסעו
Moab campestribus in sunt castrametati & ,Habarim montibus è
מהרי העברים ויחנו בערבת מואב
Beth ‡ à Iarden super sunt castrametati Et .Ierecho Iarden super
49 על ירדן ירחו: ויחנו על־הירדן מבית
.Moab campestribus in , Sittim Abel ‡ ad vsque Iesimoth
הישמת עד אבל השטים בערבת מואב:
.Moab campestribus in Moseh ad Dominus est locutus Et
50 וידבר יהוה אל־משה בערבת מואב
filios ad Loquere : dicendo ,Ierecho Iarden super
51 על־ירדן ירחו לאמר: דבר אל־בני
transeuntes vos Cum : eos ad dices & , Israel
ישראל ואמרת אלהם כי אתם עברים את־
omnes expelletis Et : Chenahan terram ad Iarden
52 הירדן אל־ארץ כנען: ʰוהורשתם את־כל־
omnes perdetis & ,vestris faciebus à terræ habitatores
ישבי הארץ מפניכם ואבדתם את כל־
, perdetis eorum conflatilium imagines omnes & : eorum picturas
ⁱמשכיתם ואת כל־צלמי ᵏמסכתם תאבדו
expelletis Et .vastabitis ‡ eorum excelsa omnia &
53 ואת כל־ˡבמותם תשמידו: והורשתם את־
dedi vobis quoniam ,ea in habitabitis & , terram
הארץ וישבתם־בה כי לכם נתתי את־
accipietis hæreditate Et .eam hæreditandum ad ,terram
54 הארץ לרשת אתה: והתנחלתם את־
multiplicabitis Multo .vestras familias ad , sorte in terram
הארץ בגורל למשפחתיכם ᵐלרב תרבו
.eius hæreditatem diminues pauco & ,eius hæreditatem
את־נחלתו ולמעט תמעיט את נחלתו
.erit ei ,sors ibi ei egredietur quod ad ‡
אל אשר־יצא לו שמה הגורל לו יהיה

quod est — iuxta sermonem ᵃעלה — quo egressi sunt filij ᵇמות ᶜיצא — ‖ erat vis — quando mortuus est ᵈמאה — ‖ qui habitabat — quando venerunt filij ᵉבוא — ‖ tumulis transituum. ᶠעיה * tumulus, — ante ᵍפנה — iuxta ‡ domo desolationum ‡ planiciem — iuxta — transieritis — expellite ʰירש facie vestra, & perdite omnes — titulos ⁱשכה ᵏנסך ‡ dispersetis. — ˡבמה terræ habitatores, — vt hæreditate accipiatis — per sortem, per ᵐרבב diminuetis — ‡ vbi

acceperunt , Menasseh tribus dimidia & :suorũ patrum domũ *ad*
לבית אבתם וחצי מטה מנשה לקחו
,*extensionis dimidium &* , *extensiones* Duæ .suam hæreditatem
15 נחלתם: שני המטות וחצי המטה
orientem ad Ierecho Iarden *transitu à* suam hæreditatem acceperunt
לקחו נחלתם מעבר לירדן ירחו קדמה
:dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et .ortum ad
16 מזרחה: וידבר יהוה אל־משה לאמר:
vobis *hæreditabunt* ‡ qui , virorum nomina † Ista
17 אלה שמות האנשים אשר־ינחלו לכם
.Nun filius Iehosuah & ,sacerdos Elhazar :terram
את־הארץ אלעזר הכהן ויהושע בן־נון:
capietis *extensione ex vnum prælatum vnum prælatum* Et
18 ונשיא אחד נשיא אחד ממטה תקחו
.virorum nomina ‡ ista Et .terram *hæreditandum* † ad
19 לנחל את־הארץ: ואלה שמות האנשים
.Iephunneh filius Caleb ,Iehudah *Extensioni*
למטה יהודה כלב בן־יפנה:
.Hammihud filius Semuel ,Simhon filiorum *extensioni* Et
20 ולמטה בני שמעון שמואל בן־עמיהוד:
.Chislon filius Elidad ,Biniamin *Extensioni*
21 למטה בנימן אלידד בן־כסלון:
.Ioghli filius Bucchi *prælatus* ‖ ,Dan filiorum *extensioni* Et
22 ולמטה בני־דן נשיא בקי בן־יגלי:
prælatus ‖ ,Menasseh filiorum *extensioni* * Ioseph filiis ⁑
23 לבני יוסף למטה בני־מנשה נשיא
, Ephraim filiorum *extensioni* † Et .Ephod filius Channiel
24 חניאל בן־אפד: ולמטה בני־אפרים
filiorum *extensioni* ⁑ Et .Siphtan filius Chemuel *prælatus* ‡
25 נשיא קמואל בן־שפטן: ולמטה בני־
extensioni ‖ Et .Parnach filius Elisaphan *prælatus* * ,Zebulun
26 זבולן נשיא אליצפן בן־פרנך: ולמטה
.Hazzan filius Palthiel *prælatus* † ,Issachar filiorum
בני־יששכר נשיא פלטיאל בן־עזן:
filius Achiud *prælatus* ⁑ , Aser filiorum *extensioni* ‡ Et
27 ולמטה בני־אשר נשיא אחיהוד בן־
prælatus ‖ . Naphthali filiorum *extensioni* * Et .Selomi
28 שלמי: ולמטה בני־נפתלי נשיא
præcepit quibus † Isti .Hammihud filius Pedahel
29 פדהאל בן־עמיהוד: אלה אשר צוה
terra in Israel *filios faciendum hæreditare* ad Dominus
יהוה לנחל את־בני־ישראל בארץ
.Chenahan
כנען:

tribus, & media tribus, | trans | † sunt ‡ diuident | principem vnũ de qualibet tribu | † diuidendum ‡ sunt | De tribu | de tribu | De tribu | de tribu ‖ princeps | ⁑ De * de tribu ‖ princeps † de tribu | ‡ princeps ⁑ de tribu | * princeps ‖ de tribu | † princeps | ‡ de tribu ⁑ princeps | * de tribu ‖ princeps | † sunt | vt diuiderent hæreditatem filiis

CAP. XXXV. לה

,Moab campestribus in Moseh ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־משה בערבת מואב
filiis Præcipe :dicendo ,Ierecho Iarden *super* iuxta
2 על־ירדן ירחו לאמר: [a]צו את־בני
suæ possessionis hæreditate de Leuitis *dabunt &* , Israel
ישראל ונתנו [b]ללוים מנחלת אחזתם
earum circuitus *ciuitatibus* * suburbana & : habitandum ad vrbes
ערים לשבת ומגרש לערים סביבתיהם
;habitandum ad eis vrbes erunt Et .Leuitis dabitis
3 [c]תתנו ללוים: [d]והיו הערים להם [e]לשבת
,eorum *acquisitioni* ‡ & eorum *animali* † erunt earum suburbana &
ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכשם
dabitis quæ ,vrbium suburbana Et .eorum bestiæ omni &
4 ולכל [f]חיתם: ומגרשי הערים אשר תתנו
.*circumquaque* cubiti mille ,forinsecus & ,vrbis pariete à ,Leuitis
ללוים מקיר העיר וחוצה אלף אמה סביב:
orientis angulum ‖ vrbem extra ab metiemini Et
5 [g]ומדתם מחוץ לעיר את־[h]פאת־קדמה
,*cubito in* ‡ millia duo ,*meridiei angulum* & ,*cubito in* † millia duo
אלפים באמה ואת־פאת־נגב אלפים באמה
angulum ‖ & ,*cubito in* * millia duo , *maris angulum* ⁑ &
ואת־פאת־ים אלפים באמה ואת פאת
erit hoc:medio in ‡ ciuitas Et .*cubito in* † millia duo *aquilonis*
צפון אלפים באמה והעיר בתוך זה יהיה
dabitis quas *vrbes* ⁑ Et .vrbium suburbana eis
6 להם מגרשי הערים: ואת הערים אשר תתנו

[a] צוה iuxta | [b] לוה vt dent | * vrbium per | [d] היה [c] נתן | [e] ישב | † animalibus ‡ substantiæ | [f] חיה | erunt per circuitum. | ‖ plagam orientalem | [g] מדד | [h] פאה | † cubitorum, & plagam meridianam, | ‡ cubitorum. | ⁑ plagam occidentalem | * cubitorum | ‖ plagam aquilonarem | † cubitorum. | ‡ erit | ⁑ ex vrbibus

fugiendũ ad ‖ ,dabitis quas *refugij* * vrbes ⁑ sex , Leuitis
ללוים את שש־ערי המקלט אשר תתנו [a]לנס
duas & quadraginta dabitis eas *super* † & :homicida illuc
שמה הרצח ועליהם תתנו ארבעים [b]ושתים
,Leuitis dabitis quas vrbes Omnes .vrbes
7 עיר: כל־הערים אשר תתנו [c]ללוים
.earum suburbana & , ipsas , vrbes octo & quadraginta
ארבעים ושמנה עיר אתהן ואת־מגרשיהן:
,Israel filiorum possessione de dabitis quas vrbes Et
8 והערים אשר תתנו מאחזת בני־ישראל
vir :diminuetis pauco à & ,multiplicabitis multo à
מאת [d]הרב תרבו ומאת המעט תמעיטו איש
suis vrbibus ex dabit ,*hæreditabunt* ‖ quam *sua hæreditatis os iuxta*
כפי נחלתו אשר ינחלו יתן מעריו
: dicendo ,Moseh ad Dominus est locutus Et .Leuitis
9 ללוים: וידבר יהוה אל־משה לאמר:
Cùm : eos ad dices & , Israel filios ad Loquere
10 דבר אל־בני ישראל ואמרת אלהם כי
:Chenahan terram ad Iarden *transeuntes* vos
אתם עברים את־הירדן ארצה כנען:
erunt *receptus* * ciuitates ;ciuitates vobis *facietis contingere &*
11 [e]והקריתם לכם ערים ערי מקלט [f]תהיינה
.*ignorantia in* † animam *percutiens* ‖ ,homicida illuc fugiet & ;vobis
לכם ונס שמה רצח [g]מכה־נפש בשגגה:
non & ,*redemptore à receptum* ‡ ad ciuitates vobis erunt Et
12 והיו לכם הערים למקלט מגאל ולא
.iudicium ad *cœtus facies ad eum stare vsque* ,*interfector* ⁑ morietur
ימות הרצח עד־עמדו לפני [h]העדה למשפט:
erunt *receptus* ‖ vrbes sex ,dabitis quas *vrbes* * Et
13 והערים אשר תתנו שש־ערי מקלט תהיינה
, Iarden *transitu à* † dabitis vrbes Tres .vobis
14 לכם: את שלש הערים תתנו מעבר לירדן
euasionis vrbes ;Chenahan terra in dabitis vrbes tres &
ואת שלש הערים תתנו בארץ כנען ערי מקלט
incolæ & ,peregrino & , Israel Filiis .erunt
15 תהיינה: לבני ישראל [i]ולגר [k]ולתושב
,*receptum* ‡ ad istæ vrbes sex erunt eorum medio in
בתוכם תהיינה שש־הערים האלה למקלט
.*ignorantia in* * animam *percutiens* ⁑ omnis illuc *fugiendum ad*
לנוס שמה כל־מכה־נפש בשגגה:
,fuerit mortuus & ,eum percusserit *ferri vase* ‖ in si Et
16 ואם־[l]בכלי ברזל הכהו וימת
.homicida morietur moriendo : *ipse* † homicida
רצח הוא מות יומת הרצח:
,eum percusserit *eo in* , moriatur quo ,manus lapide in si Et
17 ואם באבן יד אשר־ימות בה הכהו
.homicida morietur moriendo .*ipse interfector* ‡ ,fuerit mortuus &
וימת רצח הוא מות יומת הרצח:
,eum percusserit *eo in* moriatur quo , manus *ligni vase in* ⁑ Vel
18 או בכלי עץ־יד אשר־ימות בו הכהו
.homicida morietur moriendo ,*ipse* * homicida ,moriatur &
וימת רצח הוא מות יומת הרצח:
ipsum obuiando in † :homicidam interficiet ipse sanguinis *Redemptor* ‖
19 גאל הדם הוא [m]ימית את־הרצח בפגעו־
,eum impulerit *odio in* ‡ si Et .eum interficiet ipse *se in*
20 בו הוא ימתנו: ואם־בשנאה [n]יהדפנו
.fuerit mortus & ;*insidia in* ⁑ eum super proiecerit vel
או־השליך עליו [o]בצדיה וימת:
,fuerit mortuus & sua manu in eũ percusserit *inimicitia in* * Vel
21 או באיבה [p]הכהו בידו וימת
Propinquus .*ipse* ‖ homicida : percutiens morietur moriendo
מות־יומת המכה רצח הוא גאל
.*se in ipsum obuiando in* † ,homicidam interficiet sanguinis
הדם ימית את־הרצח בפגעו־בו:
proiecerit vel ,eũ impulerit *inimicitia* ⁑ absque *momento in* ‡ si Et
22 ואם־בפתע בלא־איבה הדפו או־השליך
lapide omni in Vel .insidiis absque *vas* * omne eum super
23 עליו כל־[q]כלי בלא צדיה: או בכל־אבן
,eum superfecerit cadere & , *videre absque eo in* ‖ moriatur quo
אשר־ימות בה בלא [r]ראות [f]ויפל עליו
:eius malũ *quærens* ‡ neq. ei inimicus † non ipse & ,fuerit mortuꝰ &
וימת והוא לא־אויב לו ולא מבקש רעתו:

⁑ erunt | * euasionis | ‖ vt fugiat | [a] נוס | † præter | [b] שנה | [c] לוה | vnusquisque | [d] רבב | secundum hæreditatẽ suam, ‖ hæreditate accipient, | transieritis | constituetis | * euasionis | [e] קרה [f] היה | ‖ qui percusserit | † per errorem. | [g] נכה | ‡ euasionem ab occisi propinquo, | ⁑ homicida, donec steterit ante congregationem | [h] יעד | ‖ ex vrbibus | * euasionis | † trans | [i] גור [k] ישב | ‡ euasionem, | vt fugiat | ⁑ qui percusserit | ‖ per errorem. | * instrumento ferreo | [l] כלה | † est: | ‡ homicida est. | ⁑ instrumento ligneo | * est | ‖ Propinquus | † cùm obuiauerit ipsa sibi | [m] מות | ‡ per odium | [n] הדף | ⁑ per insidias, | [o] צדה | * per inimicitiam | [p] נכה | ‖ est | † cùm occurrerit ipse sibi. | ‡ casu | ⁑ inimicitiis | * instrumentũ | [q] כלה | ‖ cùm non viderit, | † erat | ‡ quærebat | [r] ראה [f] נפל

redemptorem † inter & ,percutientem inter cœtus || iudicabunt &
24 וְשָׁפְטוּ הָעֵדָה בֵּין הַמַּכֶּה וּבֵין גֹּאֵל
:iſta iudicia ſuper ‡ ſanguinis
הַדָּם עַל הַמִּשְׁפָּטִים הָאֵלֶּה׃
redemptoris * manu è homicidam cœtus ‡ eruent Et
25 ᵃוְהִצִּילוּ הָעֵדָה אֶת־הָרֹצֵחַ מִיַּד גֹּאֵל
,ſui receptus † ciuitatem ad cœtus || eum facient redire & ,ſanguinis
הַדָּם וְהֵשִׁיבוּ אֹתוֹ הָעֵדָה אֶל־עִיר מִקְלָטוֹ
,magnum ſacerdotem mori vſque ‡ ea in manebit & ,illuc fugit quo
אֲשֶׁר־נָס שָׁמָּה וְיָשַׁב בָּהּ עַד־מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל
egrediendo ſi Et .ſanctitatis oleo in eum vnxit quem
26 אֲשֶׁר־מָשַׁח אֹתוֹ בְּשֶׁמֶן הַקֹּדֶשׁ׃ וְאִם־יָצֹא
quò ſui receptus ‡ vrbis terminum ,homicida fuerit egreſſus
יֵצֵא הָרֹצֵחַ אֶת־גְּבוּל עִיר מִקְלָטוֹ אֲשֶׁר
ſanguinis redemptor * eum inuenerit Et :illuc fugerit
27 יָנוּס שָׁמָּה׃ וּמָצָא אֹתוֹ גֹּאֵל הַדָּם
redemptor † occiderit & ,ſui receptus || vrbis terminum extra ab
מִחוּץ לִגְבוּל עִיר מִקְלָטוֹ וְרָצַח גֹּאֵל
.ſanguis ei ‡ non ; homicidam ſanguinis
הַדָּם אֶת־הָרֹצֵחַ אֵין לוֹ דָּם׃
ſacerdotem mori vſque * manebit ſui receptus ‡ ciuitate in Quia
28 כִּי בְעִיר מִקְלָטוֹ יֵשֵׁב עַד־מוֹת הַכֹּהֵן
homicida reuertetur ,magnum ſacerdotem mori poſt Et .magnum
הַגָּדֹל וְאַחֲרֵי מוֹת הַכֹּהֵן הַגָּדֹל יָשׁוּב הָרֹצֵחַ
ſtatutum in vobis iſta erunt Et .ſuæ poſſeſſionis terram ad
29 אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזָּתוֹ׃ וְהָיוּ אֵלֶּה לָכֶם ᵇלְחֻקַּת
.veſtris habitationibus omnibus in ,veſtras generationes ad || iudicij
מִשְׁפָּט ᶜלְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם׃
occidet ,teſtium os ad ‡ animam percutiens † Omnis
30 כָּל־מַכֵּה־נֶפֶשׁ לְפִיᵈעֵדִים יִרְצַח אֶת־
animam in reſpondebit ‡ non vnus teſtis Et .homicidam
הָרֹצֵחַ וְעֵד אֶחָד לֹא־ᵉיַעֲנֶה בְנֶפֶשׁ
,homicidæ animæ expiationem || accipietis non Et -moriendum ad *
31 לָמוּת׃ וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לְנֶפֶשׁ רֹצֵחַ
.morietur moriendo quia :moriendum ad ‡ impius ipſe † qui
אֲשֶׁר־הוּא רָשָׁע לָמוּת כִּי־מוֹת יוּמָת׃
ciuitatem ad fugiendum ad ‡ expiationem accipietis non Et
32 וְלֹא־תִקְחוּ כֹפֶר לָנוּס אֶל־עִיר
.ſacerdotem mori vſque || ,terra in habitatum reuertendum ad ,ſui receptus *
מִקְלָטוֹ לָשׁוּב ᶠלָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ עַד־מוֹת הַכֹּהֵן׃
,ea in vos qua ‡ terram impiè vitiabitis † non Et
33 וְלֹא־תַחֲנִיפוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם בָּהּ
terræ * & :terram impietate maculabit ‡ iſte ſanguis quia
כִּי הַדָּם הוּא יַחֲנִיף אֶת־הָאָרֶץ וְלָאָרֶץ
quinimo † , ea in eſt effuſus qui ſanguini propitiatio fie || non
לֹא־יְכֻפַּר לַדָּם אֲשֶׁר שֻׁפַּךְ־בָּהּ כִּי־אִם
terram polluęs ‡ non Et .illum effundentis ſanguine in
34 בְּדַם שֹׁפְכוֹ׃ וְלֹא תְטַמֵּא אֶת־הָאָרֶץ
.eius medio in habitans ego cuius ea in habitantes vos qua ‡
אֲשֶׁר אַתֶּם יֹשְׁבִים בָּהּ אֲשֶׁר אֲנִי שֹׁכֵן בְּתוֹכָהּ
.Iſrael filiorum medio in habitans * Dominus ego quia
כִּי אֲנִי יְהוָה שֹׁכֵן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃

|| congregatio † propinquum ‡ ſecundum ‡ congregatio * propinqui ᵃ נצל || congregatio † euaſionis ſuæ ad quam fugit ‡ donec moriatur ſacerdos magnus. ‡ euaſionis ſuæ ad quam * propinquus || euaſionis ſuæ † propinquus ‡ erit obnoxius morti. ‡ euaſionis ſuæ * donec moriatur ſacerdos magnus Et poſtquam mortuus fuerit ſacerdos magnus, ᵇ חקק || per ᶜ דור † qui percuſſerit ‡ ſecundum teſtes, ᵈ עוד ᵉ עוה ‡ teſtificabitur * vt moriatur, || pretium pro anima † eſt ‡ vt moriatur: ſed ‡ vt fugiat * euaſionis ſuæ; vt reuertatur ad habitandum || donec moriatur ſacerdos. ᶠ ישב † polluetis ‡ in qua eſtis; ‡ polluet * terra || expiabitur propter ſanguinem † niſi per ſanguinem illius qui effudit illũ. ‡ polluetis. ‡ in qua habitatis, in cuius medio ego habito. * habito

CAP. XXXVI. לו

filiorum familiæ † patrum capita || acceſſerunt Et
1 וַיִּקְרְבוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְמִשְׁפַּחַת בְּנֵי־
filiorum familiis è , Menaſſeh filij Machir- filij Ghilhad
גִלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי
prælatorum facies ad & ,Moſis facies ad ‡ ſunt locuti & :Ioſeph
יוֹסֵף וַיְדַבְּרוּ לִפְנֵי מֹשֶׁה וְלִפְנֵי הַנְּשִׂאִים
meo Domino : dixerunt Et .Iſrael filiis * patrum capitum
2 רָאשֵׁי אָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ אֶת־אֲדֹנִי
hæreditatem in terram dandum ad || , Dominus præcepit
צִוָּה יְהוָה ᵍלָתֵת אֶת־הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה

|| principes † è familiis ‡ corã Moſeh, & coram principibus ducibus * filiorum || vt daret ᵍ נתן

,Domino in ‡ eſt præceptũ meo domino & :Iſrael filiis ſorte in †
בְּגוֹרָל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַאדֹנִי צֻוָּה בַיהוָה
.eius filiabus noſtri fratris Selophchad hæreditatem dandum ad
לָתֵת אֶת־נַחֲלַת צְלָפְחָד אָחִינוּ ᵃלִבְנֹתָיו׃
Iſrael filiorum virgarum * filiis de vni ‡ erunt Et
3 ᵇוְהָיוּ לְאֶחָד מִבְּנֵי שִׁבְטֵי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
hæreditate de , earum hæreditas diminuetur & , vxores in
לְנָשִׁים וְנִגְרְעָה נַחֲלָתָן מִנַּחֲלַת
quibus extenſionis hæreditatem ſuper addetur & ,noſtrorum patrum
אֲבֹתֵינוּ ᶜוְנוֹסַף עַל נַחֲלַת ᵈהַמַּטֶּה אֲשֶׁר
.diminuetur noſtræ hæreditatis ſorte de & :eis . erunt
תִּהְיֶינָה לָהֶם וּמִגֹּרַל נַחֲלָתֵנוּ יִגָּרֵעַ׃
addetur & ,Iſrael filiis Iobel fuerit ſi † Et
4 וְאִם־יִהְיֶה הַיֹּבֵל לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְנוֹסְפָה
erunt quibus extenſionis hæreditatem ſuper earum hæreditas
נַחֲלָתָן עַל נַחֲלַת הַמַּטֶּה אֲשֶׁר תִּהְיֶינָה
diminuetur noſtrorum patrum extenſionis hæreditate de & :eis
לָהֶם וּמִנַּחֲלַת מַטֵּה אֲבֹתֵינוּ יִגָּרַע
Iſrael filiis Moſeh præcepit Et :earum hæreditas
5 נַחֲלָתָן׃ ᵉוַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
Ioſeph filiorum extenſio ‡ Rectum :dicendo ,Domini os ſuper
עַל־פִּי יְהוָה לֵאמֹר כֵּן מַטֵּה בְנֵי־יוֹסֵף
Dominus præcepit quod verbum * Hoc .loquentes ‡
6 דֹּבְרִים׃ זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה
erunt ipſarum oculis in Bono || :dicendo ,Selophchad filiabus
לִבְנוֹת צְלָפְחָד לֵאמֹר לַטּוֹב בְּעֵינֵיהֶם תִּהְיֶינָה
ſuorum patrum extenſionis familiæ veruntamen : vxores in
לְנָשִׁים אַךְ לְמִשְׁפַּחַת מַטֵּה אֲבִיהֶם
filiorum hæreditas gyrabitur non Et .vxores in erunt
7 תִּהְיֶינָה לְנָשִׁים׃ וְלֹא־ᶠתִסֹּב נַחֲלָה לִבְנֵי
vnuſquiſque quia : extenſionem ‡ ad extenſione † de Iſrael
יִשְׂרָאֵל מִמַּטֶּה אֶל־מַטֶּה כִּי אִישׁ
.Iſrael filij adhærebunt * ſuorum patrum extenſionis hæreditate in ‡
בְּנַחֲלַת ᵍמַטֵּה אֲבֹתָיו יִדְבְּקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
filiorum extenſionibus † de hæreditatem hæreditans || filia omnis Et
8 וְכָל־ʰבַּת יֹרֶשֶׁת נַחֲלָה מִמַּטּוֹת בְּנֵי
erit ſui patris extenſionis ‡ familia de vni ‡ ,Iſrael
יִשְׂרָאֵל לְאֶחָד מִמִּשְׁפַּחַת מַטֵּה אָבִיהָ תִּהְיֶה
vnuſquiſque Iſrael filij hæreditate accipiant vt , vxorem in
לְאִשָּׁה לְמַעַן יִירְשׁוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ
.ſuorum patrum hæreditatem
נַחֲלַת אֲבֹתָיו׃
;aliam extenſionem in extenſione || de hæreditas gyretur * non Et
9 וְלֹא־ⁱתִסֹּב נַחֲלָה מִמַּטֶּה לְמַטֶּה אַחֵר
filiorum extenſiones † adhærebunt ſua hæreditate in || vnuſquiſque quia
כִּי־אִישׁ בְּנַחֲלָתוֹ יִדְבְּקוּ מַטּוֹת בְּנֵי
ſic ,Moſeh Dominus præcepit Quemadmodum .Iſrael
10 יִשְׂרָאֵל׃ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה כֵּן
, Tirſah , Machlah fuerunt Et .Selophchad filiæ fecerunt
11 ᵏעָשׂוּ בְּנוֹת צְלָפְחָד׃ ˡוַתִּהְיֶינָה מַחְלָה תִרְצָה
filiis ,Selophchad filiæ Nohah & .Milcah & , Choglah &
וְחָגְלָה וּמִלְכָּה וְנֹעָה בְּנוֹת צְלָפְחָד לִבְנֵי
.vxores in earum patruorum
ᵐדֹדֵיהֶן ⁿלְנָשִׁים׃
fuerunt ,Ioſeph filij Menaſſeh filiorum familiis De
12 מִמִּשְׁפְּחֹת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה בֶן־יוֹסֵף הָיוּ
familiæ extenſionem ſuper * earum hæreditas fuit & : vxores in
לְנָשִׁים וַתְּהִי נַחֲלָתָן עַל־מַטֵּה מִשְׁפַּחַת
:earum patris
אֲבִיהֶן׃
Dominus præcepit quæ iudicia & ,præcepta † Iſta
13 אֵלֶּה ᵒהַמִּצְוֺת וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
, Moab campeſtribus in Iſrael filios ad ‡ Moſeh manu in ‡
בְּיַד־מֹשֶׁה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּעַרְבֹת מוֹאָב
.Ierecho Iarden ſuper *
עַל יַרְדֵּן יְרֵחוֹ׃

† per ſortem ‡ per Dominũ, vt daret ᵃ בנה ‡ alicui * tribuum. ᵇ היה hæreditati tribus, ᶜ יסף ᵈ נטה || ſunt † cùm hæreditati tribus tribus ᵉ צוה iuxta ſermonẽ ‡ tribus ‡ loquuntur. * eſt || Vt placebit tribus verteretur ᶠ סבב † tribu ‡ tribum: ‡ hæreditati tribus * adhærebit in filiis ᵍ נטה || hæreditate accipiens † tribubus ʰ בנה ‡ alicui ‡ tribus * vertatur || tribu ad tribum ⁱ סבב || hæreditati ſuæ † tribus ᵏ עשה ˡ היה ᵐ דוד ⁿ אנש Ex his qui erant de familia * tribui † ſunt ᵒ צוה ‡ per manum ‡ filiis * iuxta

סוף ספר במדבר

Finis libri Numeri.

אלה הדברים

LIBER ELLE HADDEBARIM:

QVI GRÆCE DICITVR DEVTERONOMIVM, LATINE SECVNDA LEX.

CAPVT I. א

est locutus quæ verba † Ista
1 אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר
Israel omnem ad Moseh
מֹשֶׁה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל
, deserto in , Iarden transitu in
בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בַּמִּדְבָּר
inter , Suph contra planicie in
בָּעֲרָבָה מוֹל סוּף בֵּין־
.Dizahab & , Chaseroth & ,Laban & Tophel inter & ,Paran
פָּארָן וּבֵין־תֹּפֶל וְלָבָן וַחֲצֵרֹת וְדִי זָהָב׃
ad vsque Sehir montis via ,Choreb à diebus Vndecim
2 אַחַד עָשָׂר יוֹם מֵחֹרֵב דֶּרֶךְ הַר־שֵׂעִיר עַד
anno quadragesimo in fuit Et .Barneah Cades
3 קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃ וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה
Moseh est locutus ,mensis vna in mense vndecimo in
בְּעַשְׁתֵּי־עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה
Dominus præcepit quæ omnia secundum ,Israel filios ad
אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
regem Sichon eum percussisse Post . eos ad ei
4 אֹתוֹ אֲלֵהֶם׃ אַחֲרֵי הַכֹּתוֹ אֵת סִיחֹן מֶלֶךְ
,Basan regem Ogh & ,Chesbon in habitans qui ,Emoræorum
הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבּוֹן וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן
Iarden transitu In .Edrehi in Astaroth in habitans qui
5 אֲשֶׁר־יוֹשֵׁב בְּעַשְׁתָּרֹת בְּאֶדְרֶעִי׃ בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן
legem explanare Moseh voluit † ,Moab terra in
בְּאֶרֶץ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בֵּאֵר אֶת־הַתּוֹרָה
nos ad est locutus noster Deus Dominus : dicendo , hanc
6 הַזֹּאת לֵאמֹר׃ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ
.isto monte in habitasse † vobis Multum : dicendo ,Choreb in
בְּחֹרֵב לֵאמֹר רַב־לָכֶם שֶׁבֶת בָּהָר הַזֶּה׃
montem venite ‡ & , vobis proficiscimini & vos Vertite
7 פְּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הַר
,monte in, solitudine in , eius vicinos omnes ad & , Emoræum
הָאֱמֹרִי וְאֶל־כָּל־שְׁכֵנָיו בָּעֲרָבָה בָהָר
,Chenahanæi terra ,maris portu in & ,meridie in & , planicie in &
וּבַשְּׁפֵלָה וּבַנֶּגֶב וּבְחוֹף הַיָּם אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי
.Perath flumen ,magnum flumen ad vsque Lebanon &
וְהַלְּבָנוֹן עַד־הַנָּהָר הַגָּדֹל נְהַר־פְּרָת׃
,ingredimini : terram vestras facies ad dedi Vide
8 רְאֵה נָתַתִּי לִפְנֵיכֶם אֶת־הָאָרֶץ בֹּאוּ
,vestris patribus Dominus iurauit quam ‡ terram possidete &
וּרְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם
,eis dandum ad ,Iahacob & , Ischac , Abraham
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם
tempore in vos ad dixi Et .eos post eorum semini &
9 וּלְזַרְעָם אַחֲרֵיהֶם׃ וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּעֵת
. vos ferre solus potero Non : dicendo ,illo
הַהִוא לֵאמֹר לֹא־אוּכַל לְבַדִּי שְׂאֵת אֶתְכֶם׃
vos ecce & , vos multiplicauit vester Deus Dominus
10 יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הִרְבָּה אֶתְכֶם וְהִנְּכֶם
Dominus .multitudine in cælorum stellæ sicut hodie
11 הַיּוֹם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב׃ יְהוָה
mille , vos sicut , vos super addat vestrorum patrum Deus
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵכֶם יֹסֵף עֲלֵיכֶם כָּכֶם אֶלֶף
.vobis est locutus quemadmodum ,vobis benedicat & ;vicibus
פְּעָמִים וִיבָרֵךְ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר לָכֶם׃
,vestrum onus & ,vestrum laborem grauem solus feram Quomodo
12 אֵיכָה אֶשָּׂא לְבַדִּי טָרְחֲכֶם וּמַשַּׂאֲכֶם
,sapientes viros vobis † Date vestram contentionem || &
13 וְרִיבְכֶם׃ הָבוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים

|| sunt — trans — è regione — Itinere — הָיָה — Postquam percutere fecit — נָכָה — habitababat — habitabat — || Trans — † incepit — יָאַל יָרָה — Sat — † est — יָשַׁב פָּנָה — ‡ ite ad — נָסַע בּוֹא — littore — חָפַף — coram vobis — ‡ super — יָרַשׁ — vt daret — נָתַן — possum — בָּדַד — נָשָׂא — estis — estis — || lites vestras — † ex — רוּב יָהַב

eos ponam & ; vestris tribubus ‡ notos & , intelligentes &
וּנְבֹנִים וִידֻעִים לְשִׁבְטֵיכֶם וַאֲשִׂמֵם
Bonum :dixistis atque ,mihi respondistis Et .vestra capita in ‡
14 בְּרָאשֵׁיכֶם׃ וַתַּעֲנוּ אֹתִי וַתֹּאמְרוּ טוֹב־
faciendam ad es locutus quod verbum †
הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ לַעֲשׂוֹת׃
,sapientes viros ,vestrarum virgarum capita cepi || Et
15 וָאֶקַּח אֶת־רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים
principes ‡ ; vos super capita ‡ eos dedi † & ;notos &
וִידֻעִים וָאֶתֵּן אֹתָם רָאשִׁים עֲלֵיכֶם שָׂרֵי
, quinquaginta principes & ,centenorum principes , millium &
אֲלָפִים וְשָׂרֵי מֵאוֹת וְשָׂרֵי חֲמִשִּׁים
.vestris tribubus * ,præfectos & ,decem principes &
וְשָׂרֵי עֲשָׂרֹת וְשֹׁטְרִים לְשִׁבְטֵיכֶם׃
: dicendo , illo tempore in vestris iudicibus præcepi Et
16 וָאֲצַוֶּה אֶת־שֹׁפְטֵיכֶם בָּעֵת הַהִוא לֵאמֹר
inter iustitiam iudicabitis † & ,vestros fratres inter Audiendo ||
שָׁמֹעַ בֵּין־אֲחֵיכֶם וּשְׁפַטְתֶּם צֶדֶק בֵּין־
.eius peregrinum inter & ,eius fratrem inter & ,virum
אִישׁ וּבֵין־אָחִיו וּבֵין גֵּרוֹ׃
magnum sic ,paruum Sicut .iudicio in facies ‡ agnoscetis Non
17 לֹא־תַכִּירוּ פָנִים בַּמִּשְׁפָּט כַּקָּטֹן כַּגָּדֹל
iudicium quia ; viri vultibus ‡ à timebitis Non .audietis
תִּשְׁמָעוּן לֹא תָגוּרוּ מִפְּנֵי־אִישׁ כִּי הַמִּשְׁפָּט
facietis accedere ,vobis à duruerit quod verbum & :illud Deo*
לֵאלֹהִים הוּא וְהַדָּבָר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תַּקְרִבוּן
tempore in vobis præcepi Et .illud audiam & , me ad
18 אֵלַי וּשְׁמַעְתִּיו׃ וָאֲצַוֶּה אֶתְכֶם בָּעֵת
.facietis quæ verba omnia illo
הַהִוא אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן׃
totum perambulauimus & ,Choreb è sumus profecti Et
19 וַנִּסַּע מֵחֹרֵב וַנֵּלֶךְ אֵת כָּל־
via † vidistis quod istud terribile & ,magnum desertum
הַמִּדְבָּר הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא הַהוּא אֲשֶׁר רְאִיתֶם דֶּרֶךְ
noster Deus Dominus præcepit quemadmodum , Emoræi montis
הַר הָאֱמֹרִי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
.Barneah Cades ad vsque venimus Et .nobis
אֹתָנוּ וַנָּבֹא עַד קָדֵשׁ בַּרְנֵעַ׃
quem ,Emoræi montem ad vsque Venistis ;vos ad dixi Et
20 וָאֹמַר אֲלֵכֶם בָּאתֶם עַד־הַר הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר־
Dominus dedit Vide .nobis dans noster Deus Dominus
21 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ רְאֵה נָתַן יְהוָה
quemadmodú ,posside ,Ascende .terram tuas facies ad tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ אֶת־הָאָרֶץ עֲלֵה רֵשׁ כַּאֲשֶׁר
,timeas ne .tibi tuorum patrum Deus Dominus est locutus
דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אַל־תִּירָא
,vos omnes me ad accessistis Et .consterneris ne &
22 וְאַל־תֵּחָת׃ וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כֻּלְּכֶם
effodiant & ,nostras facies ad viros Mittamus : dixistis &
וַתֹּאמְרוּ נִשְׁלְחָה אֲנָשִׁים לְפָנֵינוּ וְיַחְפְּרוּ־
viam : verbum || nobis referant & ;terram nobis
לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְיָשִׁבוּ אֹתָנוּ דָּבָר אֶת־הַדֶּרֶךְ
veniemus quas ‡ vrbes & ,ea in ascendemus qua †
אֲשֶׁר נַעֲלֶה־בָּהּ וְאֵת הֶעָרִים אֲשֶׁר נָבֹא
cepi || & : verbum * meis oculis in fuit bonum ‡ Et .eas ad
23 אֲלֵיהֶן׃ וַיִּיטַב בְּעֵינַי הַדָּבָר וָאֶקַּח
tribui ‡ vnum virum , viros duodecim vobis ex
מִכֶּם שְׁנֵים עָשָׂר אֲנָשִׁים אִישׁ אֶחָד לַשָּׁבֶט׃
venerunt & ,montem in ascenderunt & , se verterunt Et
24 וַיִּפְנוּ וַיַּעֲלוּ הָהָרָה וַיָּבֹאוּ
.eam explorauerunt & , Eschol † torrentem || ad vsque
עַד־נַחַל אֶשְׁכֹּל וַיְרַגְּלוּ אֹתָהּ׃

‡ è — בִּין שׂוּם — ‡ principes vestros — עָנָה — † est — † vt faceres — || tuli principes tribuum — עָשָׂה — ‡ posui — ‡ principes — ‡ tribunos & centuriones, & quinquagenarios, & decuriones; — לָקַח שׁוּר — מָאַר — * de — || Audite — † iudicate — גּוּר — ‡ faciem — נָכַר — ‡ facie — * Dei est: quod vestras superat vires, referetis — quæ facere debeatis, — totam — הָלַךְ — solitudinem magnam, terribilem hanc quam — † per viam — יָרֵא — בּוֹא — dat — coram te — יָרַשׁ — יָרֵא — חָתַת — ante nos, & explorent — || rem. — שׁוּב — † per quam ascendamus, — ‡ ad quas veniamus. — בּוֹא לָקַח — ‡ placuit — * res — || tuli — ‡ per tribum — פָּנָה עָלָה — || vallem — † torrentem

fecerunt descendere & ;terræ fructu de sua manu in ceperunt Et
25 ויקחו בידם [a] מפרי הארץ ויורדו
terra ‡ Bona : dixerunt & ,verbum nobis retulerunt & :nos ad
אלינו וישבו אתנו דבר ויאמרו טובה הארץ
voluistis non Et .nobis dans noster Deus Dominus quam
26 אשר־יהוה אלהינו נתן לנו׃ ולא אביתם
.vestri Dei Domini os irritastis & ,ascendere
לעלת [b] ותמרו את־פי יהוה אלהיכם׃
odio In* :dixistis & ,vestris tentorio in murmurastis Et
27 ותרגנו באהליכם ותאמרו בשנאת
dandum ad ‡ , Ægypti terra de nos eduxit , nos Domini
יהוה אתנו הוציאנו מארץ מצרים [c] לתת
Quo .nos faceret perdere vt , Emoræi manu in nos
28 אתנו ביד האמרי להשמידנו׃ אנה
nostrum cor liquefecerunt ‖ nostri Fratres ? ascendentes nos
אנחנו עלים אחינו [d] המסו את־לבבנו
;magnæ vrbes ;‡ nobis præ elatus † & ,magnus Populus :dicendo
לאמר עם גדול [e] ורם ממנו ערים גדלת
.ibi vidimus Hanacbim ‡ filios etiam & ,cælos in munitæ &
ובצורת בשמים וגם־בני ענקים [f] ראינו שם׃
.eis ab timeatis neque frangamini * Ne :vos ad dixi Et
29 ואמר אלכם לא־תערצון ולא־תיראון מהם׃
ipse : vestros conspectus ad ambulans ‖ vester Deus Dominus
30 יהוה אלהיכם ההלך לפניכם הוא
vobiscum fecit quæ omnia iuxta vobis * pugnabit
ילחם לכם ככל אשר עשה אתכם
;vidisti quod deserto in Et ;vestris oculis in Ægypto in
31 במצרים לעיניכם׃ ובמדבר אשר ראית
portat quemadmodum ;tuus Deus Dominus te portauit quia
אשר נשאך יהוה אלהיך כאשר ישא־
ad vsque* ,ambulastis qua via tota in ,suum filium vir
איש את־בנו בכל־הדרך אשר הלכתם עד־
isto verbo † in Et ;istum locum ad vsque vos venire ‖
32 [g] באכם עד־המקום הזה׃ ובדבר הזה
;vestrum Deum Dominum in credentes ‡ vos non
אינכם מאמינם ביהוה אלהיכם׃
locum vobis explorandum ad via in vobis coram Euntem ‡
33 ההלך לפניכם בדרך לתור לכם מקום
vos faciendum videre ad , nocte igne in , vos castrametandum ad*
[h] לחנתכם באש לילה [i] לראתכם
;interdiu nube in † & ,ea in ambulaueritis qua via in ‖
בדרך אשר [k] תלכו־בה ובענן יומם׃
,ira ferbuit ‡ & ;vestroru verborum vocem Dominus audiuit Et
34 וישמע יהוה את־קול דבריכם ויקצף
vitis in ‡ vir viderit Si :dicendo ,iurauit &
35 וישבע לאמר׃ אם־יראה איש באנשים
bonam terram ,istius malæ generationis istis
האלה הדור [l] הרע הזה את הארץ הטובה
Præter : vestris patribus dandum ad* ,iuraui quam ‡
36 אשר נשבעתי [m] לתת לאבתיכם׃ זולתי
dabo ei & ,eam videbit ipse ,Iephunneh filium Caleb
כלב בן־יפנה הוא יראנה ולו־אתן את־
compleuit † quòd eo ,eius filiis & ,ea in calcauit qua ‖ terram
הארץ אשר דרך־בה ולבניו יען אשר מלא
Dominus est iratus me in ‡ Etiam .Dominum post
37 אחרי יהוה׃ גם־בי התאנף יהוה
.illuc ingredieris non tu Etiam :dicendo ,vos propter
בגללכם לאמר גם־אתה לא־תבא שם׃
ingredietur ipse ,tuas facies ad stans .Nun filius Iehosuah
38 יהושע בן־נון העמד לפניך הוא יבא
eam faciet hæreditare ipse quia ,robora ipsum :illuc
שמה אתו חזק כי־הוא ינחלנה את־
prædam in ,dixistis quem vester paruulus ‖. Et .Israel
39 ישראל׃ [n] וטפכם אשר אמרתם לבז
bonum hodie cognouerunt non qui vestri filij & ,erit †
יהיה ובניכם אשר לא־ידעו היום טוב
ipsi & , eam dabo eis & ,illuc intrabunt ipsi , malum &
ורע המה יבאו שמה ולהם אתננה והם
,vobis respicite vos Et .eam hæreditate accipient
40 יירשוה׃ ואתם [o] פנו לכם
.Suph maris † via ,desertum in proficiscimini &
[p] וסעו המדברה דרך ים־סוף׃

tulerunt / [a] פרה / tem / ‡ est / dat / [b] מרה / tabernaculis / * Quia odio habet Dominus / ‡ vt traderet / [c] נתן / ascendimus? / ‖ dissoluerunt / [d] מסס / † excelsior / ‡ est: / [e] רום / ‡ Torquatorum / [f] ראה / * paueatis / ‖ præcedit vos / * pro / per totá viam per quam / ‡ donec / ‖ veniretis / † hoc / [g] בוא / † credidistis Domino Deo vestro: qui præcedebat vos / * pro castris vestris, per ignem in / [h] חנה / [i] ראה / ‖ viam per quá ambularetis, / † per nubem in die: / [k] ילך / ‡ iratus est / ‡ ex / [l] רוע / † super / * vt darem / [m] נתן / ‖ per quam calcauit, / † perfecit vt iret / ‡ contra / qui stat coram te, / ‖ paruuli vestri de quibus / [n] טפף / † erunt, / vertite vos / [o] פנה / † per viam / [p] נסע

nos ;Domino Peccauimus :me ad dixistis & ,respondistis Et
41 [a] ותענו ותאמרו אלי חטאנו ליהוה אנחנו
nobis præcepit quæ omnia iuxta pugnabimus & , ascendemus
נעלה ונלחמנו ככל אשר־[b] צונו
,sui belli vasa vir accinxistis & ,noster Deus Dominus
יהוה אלהינו ותחגרו איש את־כלי מלחמתו
Dominus dixit Et .montem in ascendere fategisti ‡ &
42 [c] ותהינו [d] לעלת ההרה׃ ויאמר יהוה
quia ,pugnetis ne & , ascendatis Ne :eis Dic :me ad
אלי אמר להם לא תעלו ולא־תלחמו כי
aspectus ad ‖ percutiamini non & , vestro interiore in ego* non
אינני בקרבכם ולא תנגפו לפני
non & ,vos ad sum locutus Et .vestrorum inimicorum
43 איביכם׃ ואדבר אליכם ולא
,egistis superbè & .Domini os irritastis & ;audistis
שמעתם [e] ותמרו את־פי יהוה ותזדו
Emoræus est egressus Et .montem in ascendistis &
44 ותעלו ההרה׃ ויצא האמרי
sunt persecuti & ;vestri occursum in , isto monte in habitans
הישב בהר ההוא לקראתכם וירדפו
contriuerunt & ; apes facerent quemadmodum vos
אתכם כאשר [f] תעשינה הדברים [g] ויכתו
,estis reuersi Et .Chorma ad vsque Sehir in* vos
45 אתכם בשעיר עד־חרמה׃ [h] ותשבו
Dominus audiuit non & : Domini facies ad ‖ fleuistis &
[i] ותבכו לפני יהוה ולא־שמע יהוה
mansistis Et .vos ad aures arrexit ‡ non & ,vestra voce in †
46 [k] בקלכם ולא האזין אליכם׃ [l] ותשבו
.mansistis quibus dies secundum ;multis diebus Cades in
בקדש ימים רבים [l] כימים אשר ישבתם׃

CAP. II. ב

,Suph maris via desertum in sumus profecti & ,nos vertimus Et
1 [m] ונפן ונסע המדברה דרך ים־סוף
circumiuimus & ;me ad Dominus est locutus quemadmodum
כאשר דבר יהוה אלי [n] ונסב
Dominus dixit Et .multis diebus Sehir montem
2 את־הר־שעיר ימים רבים׃ ויאמר יהוה
montem circumiisse vobis Multum : dicendo me ad
3 אלי לאמר׃ רב־לכם סב את־ההר
præcipe populo Et .aquilonem ad vobis respicite ;istum
4 הזה פנו לכם צפנה׃ ואת־העם [o] צו
filiorum vestrorum fratrum termino in transeuntes Vos : dicendo
לאמר אתם עברים בגבול אחיכם בני־
custodiemini ‡ & ,vobis à timebunt & ;Sehir in habitantium Esau
עשו הישבים בשעיר וייראו מכם ונשמרתם
vobis dabo non quia ,eis cum litem misceatis Ne .valde
5 מאד׃ אל־[p] תתגרו בם כי לא־אתן לכם
*quia ; pedis volæ ‡ calcationem ad vsque eorum terra de
מארצם עד מדרך [q] כף־רגל כי־
Cibum .Sehir montem dedi Esau ipsi hæreditatem
6 ירשה לעשו נתתי את־הר שעיר׃ אכל
aquas ‡ etiam & :comedetis & ,argento in eis ab frangetis †
תשברו מאתם בכסף ואכלתם וגם־מים
Dominus Quia : bibetis & ,argento in eis ab fodietis
7 [r] תכרו מאתם בכסף [s] ושתיתם׃ כי יהוה
nouit .tuæ manus opere omni in tibi benedixit tuus Deus
אלהיך ברכך בכל מעשה ידך ידע
quadraginta Iam .istud magnum desertum tuum ambulare
[t] לכתך את־המדבר הגדל הזה זה ארבעים
.re indiguisti* non .tecum ‡ tuus Deus Dominus ,annis
שנה יהוה אלהיך עמך לא חסרת דבר׃
habitantibus ‖ ,Esau filiis nostris fratribus à transiuimus Et
8 ונעבר מאת אחינו בני־עשו הישבים
:Hesiongaber ab & ,Elath ab ,planiciei via à Sehir in
בשעיר מדרך הערבה מאילת ומעצין גבר
.Moab deserti via transiuimus & ,nos vertimus &
ונפן ונעבר דרך מדבר מואב׃
, Moab angustiis Ne : me ad Dominus dixit Et
9 ויאמר יהוה אלי אל־[u] תצר את־מואב
eius terra de tibi dabo non quia ; bello eis cum te misceas neque
ואל־תתגר בם מלחמה כי לא־אתן לך מארצו

[a] ענה / [b] צוה / vnusquisque arma bellica sua, / ‡ voluistis / [c] הין [d] עלה / * sum in medio vestri, vt / ‖ coram inimicis vestris. / [e] מרה / qui habitabat / faciunt / [f] עשה / [g] כתת / * à / [h] שוב / ‖ coram Dño, / [i] בכה / † vocem vestrá, / ‡ auscultauit vobis. / [k] קול [l] ישב / [l] יום / per viam / [m] פנה / [n] סבב / Sufficit / vertite vos / [o] צוה / transitis per terminum / qui habitant / ‡ cauebitis vos / prouocetis eos, / [p] גרה / ‡ plantæ / * in / [q] כפף / † emetis / ‡ aquam emetis / [r] כרה / [s] שתה / ingressum tuú per / [t] ילך / ‡ fuit / * caruisti aliquo. / ‖ qui habitabant / per viam / oppugnes / [u] צור / Prouoces eos ad bellum

‡ faciem * qui sunt sub omni cælo, ‖ pauebunt, & tinebunt

qui ,cælis omnibus sub * populorum facies ‡ super
עַל־פְּנֵי הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר
.tua facie à dolebunt & trement ‖ & , tuum auditum audient
יִשְׁמְעוּן שִׁמְעֲךָ וְרָגְזוּ [a] וְחָלוּ מִפָּנֶיךָ׃
[a] חוּל
Sichon ad Chedemoth deserto è legatos † misi Et
26 וָאֶשְׁלַח מַלְאָכִים מִמִּדְבַּר קְדֵמוֹת אֶל־סִיחוֹן
† nuncios
Transibo : dicendo ,pacis ‡ verbis Chesbon regem
27 מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן דִּבְרֵי שָׁלוֹם לֵאמֹר׃ אֶעְבְּרָה
‡ pacificis,
,dexteram ad recedam ‖ non : ibo via in , via in *,tuam terram in
בְאַרְצֶךָ בַּדֶּרֶךְ בַּדֶּרֶךְ אֵלֵךְ לֹא אָסוּר יָמִין
per. * per viam, per viam pergam: ‖ declinabo
mihi franges † argento in Cibum . sinistram ad neque
28 וּשְׂמֹאול׃ אֹכֶל בַּכֶּסֶף תַּשְׁבִּרֵנִי
† vendes
tantùm : bibam & mihi dabis argento in aquas & : comedam &
וְאָכַלְתִּי וּמַיִם בַּכֶּסֶף תִּתֶּן־לִי [b] וְשָׁתִיתִי רַק
[b] שָׁתָה
mihi fecerunt Quemadmodum .meis pedibus in transibo
29 אֶעְבְּרָה בְרַגְלָי׃ כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ־לִי
habitantes , Moabitæ & , Sehir in habitantes ,Esau filij
בְּנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר וְהַמּוֹאָבִים הַיֹּשְׁבִים
qui habitant
quam ,terram ad Iarden transeam quo vsque ,Har in
בְּעָר עַד אֲשֶׁר־אֶעֱבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
Sichon voluit non Et .nobis dans noster Deus Dominus
30 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נֹתֵן לָנוּ׃ וְלֹא אָבָה סִיחֹן
dat
Dominus fecit indurare quia ; eo in nos facere transire Chesbon rex
מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן [c] הַעֲבִרֵנוּ בּוֹ כִּי־הִקְשָׁה יְהוָה
vt transiremus per eum.
[c] עָבַר
causa ‖ ,eius cor roborauit & ,eius spiritum tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אֶת־רוּחוֹ וְאִמֵּץ אֶת־לְבָבוֹ לְמַעַן
‖ vt daret
.hanc diem secundum tua manu in eum dandi
[d] תִּתּוֹ בְיָדְךָ כַּיּוֹם הַזֶּה׃
[d] נָתַן
coram te
tuas facies ad dare incepi ,Vide : me ad Dominus dixit Et
31 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי רְאֵה הַחִלֹּתִי תֵּת לְפָנֶיךָ
hæreditandum ad,hæredita incipe : eius terram & ,Sichon
אֶת־סִיחֹן וְאֶת־אַרְצוֹ הָחֵל רָשׁ לָרֶשֶׁת
possidere, vt possideas
nostrum occursum in Sichon est egressus Et .eius terram
32 אֶת־אַרְצוֹ׃ וַיֵּצֵא סִיחֹן לִקְרָאתֵנוּ
eum dedit Et : Iahas in bellum ad eius populus omnis & ,ipse
33 הוּא וְכָל־עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה יָהְצָה׃ וַיִּתְּנֵהוּ
& ,eum percussimus & ,nos ante noster Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ [e] וַנַּךְ אֹתוֹ וְאֶת־
[e] נָכָה
cepimus Et .eius populum omnem & ,eius filios
34 בָּנָו וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ׃ וַנִּלְכֹּד אֶת־
בניו
anathematizauimus * & .ipso tempore in eius vrbes omnes
כָּל־עָרָיו בָּעֵת הַהִוא וַנַּחֲרֵם אֶת־
ק
* destruximus ‖ paruulos: † reliquimus
residuauimus † non : paruulum ‖ & ,mulieres & viros ,vrbem omnem
כָּל־עִיר מְתִם וְהַנָּשִׁים [f] וְהַטָּף לֹא הִשְׁאַרְנוּ
[f] טָפַף
; nobis sumus prædati animal ‖ Tantùm .superstitem
35 שָׂרִיד׃ רַק הַבְּהֵמָה בָּזַזְנוּ לָנוּ
‖ animalia
quæ ,Haroer Ab .cepimus quas vrbium spolium &
36 וּשְׁלַל הֶעָרִים אֲשֶׁר לָכָדְנוּ׃ מֵעֲרֹעֵר אֲשֶׁר
spolia
torrente in * quæ ciuitatem & , Arnon torrentis labium super
עַל־[g] שְׂפַת־נַחַל אַרְנֹן וְהָעִיר אֲשֶׁר בַּנַּחַל
est juxta ripam * est
[g] שָׂפָה
: nobis à se exaltauerat ‖ quæ , ciuitas fuit non ,Gilhad ad vsq; &
וְעַד־הַגִּלְעָד לֹא [h] הָיְתָה קִרְיָה אֲשֶׁר שָׂגְבָה מִמֶּנּוּ
‖ effugerit
[h] הָיָה
.nostras facies ad † noster Deus Dominus dedit ‖ omnes
אֶת־הַכֹּל נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְפָנֵינוּ׃
‖ tradidit † coram nobis. ‡ Sed
; accessisti non Hammon filiorum terram ad Tantùm ‡
37 רַק אֶל־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן לֹא קָרָבְתָּ
omnia & ,montis * ciuitates & Iabboch torrentis manum ‡ omnem
כָּל־יַד נַחַל יַבֹּק וְעָרֵי הָהָר וְכֹל
‡ locum * montanas,
.noster Deus Dominus præcepit quæ
אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

CAP. III. ג

vertimus nos, ‖ per viam

est egressus & ; Basan via ‖ ascendimus & ,reflexim*us* Et
1 [i] וַנֵּפֶן [k] וַנַּעַל דֶּרֶךְ הַבָּשָׁן וַיֵּצֵא
[i] פָּנָה [k] עָלָה
omnis & ipse ,nostrum occursum in Basan rex Ogh
עוֹג מֶלֶךְ־הַבָּשָׁן לִקְרָאתֵנוּ הוּא וְכָל־
Dominus dixit Et .Edrehi in bellum ad eius populus
2 עַמּוֹ לַמִּלְחָמָה אֶדְרֶעִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
tradam
,eum dabo tua manu in quia , eum timeas Ne : me ad
אֵלַי אַל־תִּירָא אֹתוֹ כִּי בְיָדְךָ [l] נָתַתִּי אֹתוֹ
[l] נָתַן
& ei facies & : eius terram & ,eius populum omnem &
וְאֶת־כָּל־עַמּוֹ וְאֶת־אַרְצוֹ [m] וְעָשִׂיתָ לּוֹ
[m] עָשָׂה

.hæreditatem † Har dedi Loth filiis quia ,hæreditatē† † in
יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי־לוֹט נָתַתִּי אֶת־עָר יְרֻשָּׁה׃
, magnus populus , ea in habitabant antea Emim ‡
‡ Terribiles
10 [a] הָאֵמִים לְפָנִים יָשְׁבוּ בָהּ עַם גָּדוֹל
[a] אֵים
Gigantes ‖ .Hanachim * sicut ,excelsus & , multus &
* Torquati ‖ Consternantes
11 [b] וְרַב [c] וָרָם כָּעֲנָקִים׃ רְפָאִים
[b] רָבַב [c] רוּם
vocabant Moabitæ & : gigantes sicut ,ipsi etiam reputabantur
יֵחָשְׁבוּ אַף־הֵם כָּעֲנָקִים וְהַמֹּאָבִים יִקְרְאוּ
Chorim ‡ habitauerunt Sehir in Et .Emim eis †
† eos Terribiles. ‡ Heroes
12 לָהֶם אֵמִים׃ וּבְשֵׂעִיר יָשְׁבוּ [d] הַחֹרִים
[d] חוּר
eos confecerunt * & ,eos possederunt ‡ Esau filij & , antea
לְפָנִים וּבְנֵי עֵשָׂו יִירָשׁוּם וַיַּשְׁמִידוּם
‡ expulerunt * perdiderunt ‖ facie sua † loco ipsorum
fecit quemadmodum ,eis pro † habitauerunt & ,suis faciebus à ‖
מִפְּנֵיהֶם וַיֵּשְׁבוּ תַּחְתָּם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
.eis Dominus dedit quam suæ hæreditatis terra in Israel
יִשְׂרָאֵל לְאֶרֶץ יְרֻשָּׁתוֹ אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה לָהֶם׃
: Zered torrentem vobis transite & ,surgite Nunc
13 עַתָּה [e] קֻמוּ וְעִבְרוּ לָכֶם אֶת־נַחַל זָרֶד
[e] קוּם
quibus dies Et .Zered torrentem transiuimus Et
14 וַנַּעֲבֹר אֶת־נַחַל זָרֶד׃ וְהַיָּמִים אֲשֶׁר־
transiuimus quo vsque , Barneah Cades de ambulauimus
donec transiremus
הָלַכְנוּ מִקָּדֵשׁ בַּרְנֵעַ עַד אֲשֶׁר־עָבַרְנוּ אֶת־
consumi ad vsque ‖ ,anni octo & , triginta * ,Zered torrentem
* fuerunt ‖ donec consumeretur
נַחַל זֶרֶד שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה עַד־תֹּם
,castrametationis interiori ‡ de belli † virorum generatio omnis
† bellatorum ‡ medio castrorum,
כָּל־הַדּוֹר אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה
manus etiam Et .eis Dominus iurauit quemadmodum
15 כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם׃ וְגַם יַד־
,castrametationis interiori ex ‖ eos conterendum * ad eos in ‡ fuit Domini
‡ contra * perdendum ‖ è medio castrorum, donec consumeret
יְהוָה הָיְתָה בָּם [f] לְהֻמָּם מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה
[f] הָמַם
fuerunt consumpti quando fuit Et .eos consumendum ad vsque
16 עַד תֻּמָּם׃ וַיְהִי כַאֲשֶׁר־תַּמּוּ
.populi interiori ex moriendum ad ,belli ‡ viri omnes
‡ bellatores, vt morerentur è medio
כָּל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה לָמוּת מִקֶּרֶב הָעָם׃
: dicendo ,me ad Dominus est locutus Et
17 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
.Har Moab terminum hodie transiens Tu
transis
18 אַתָּה עֹבֵר הַיּוֹם אֶת־גְּבוּל מוֹאָב אֶת־עָר׃
, eos coarctes ‖ ne ,Hammon filiorum regione è accedes * Et
* quando ‖ obsideas
19 וְקָרַבְתָּ מוּל בְּנֵי עַמּוֹן אַל־[f] תְּצֻרֵם
[f] צוּר
Hammon filiorum terra de dabo non quia : eis cum litiges ne &
וְאַל־[g] תִּתְגָּר בָּם כִּי לֹא־אֶתֵּן מֵאֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן
[g] גָּרָה
.possessionem eam dedi Loth filiis quia ,hæreditatem tibi
לְךָ יְרֻשָּׁה כִּי לִבְנֵי־לוֹט נְתַתִּיהָ יְרֻשָּׁה׃
gigantes ‡ .ipsa etiam reputabitur Gigantum † Terra
† consternantium ‡ consternantes
20 אֶרֶץ־רְפָאִים תֵּחָשֵׁב אַף־הִוא רְפָאִים
eis vocabant Hammonitæ & ,antea ea in habitauerunt
eos
יָשְׁבוּ־בָהּ לְפָנִים וְהָעַמֹּנִים יִקְרְאוּ לָהֶם
excelsus & ,multus & ,magnus Populus .Zamzummin ‡
‡ præsumptuoses
21 [h] זַמְזֻמִּים׃ עַם גָּדוֹל וְרַב וָרָם
[h] זָמַם
,eorum faciebus † à Dominus eos perdidit & : Hanachim * sicut
* torquati † facie
כָּעֲנָקִים וַיַּשְׁמִידֵם יְהוָה מִפְּנֵיהֶם
Quemadmodum .eis pro † habitauerunt & ,eos possederunt ‖ &
‖ expulerunt † loco ipsorum.
22 וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם׃ כַּאֲשֶׁר
confecit ‡ qui ,Sehir in habitantibus ‡ Esau filiis fecit
‡ qui habitabāt ‡ disperdidit
עָשָׂה לִבְנֵי עֵשָׂו הַיֹּשְׁבִים בְּשֵׂעִיר אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
habitauerunt & ,eos expulerunt & ,eorum faciebus ‖ à Choreos *
‡ heroës ‖ facie
אֶת־הַחֹרִי מִפְּנֵיהֶם וַיִּירָשֻׁם וַיֵּשְׁבוּ
habitantes ‡ Hauuim Et .istam diem ad vsque eis pro †
† loco ipsorum ‡ qui habitabant
23 תַחְתָּם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְהָעַוִּים הַיֹּשְׁבִים
Caphthor ne egredientes * Caphthorim ,Hazzah vsque Chaserim ‡ in
‡ villis * qui egressi sunt
בַּחֲצֵרִים עַד־עַזָּה כַּפְתֹּרִים הַיֹּצְאִים מִכַּפְתֹּר
,Surgite .eis pro ‖ habitauerunt & , eos perdiderunt
‖ loco eorum.
24 הִשְׁמִידֻם וַיֵּשְׁבוּ תַחְתָּם׃ קוּמוּ
dedi , vide : Arnon torrentem transite & ,proficiscimini
[i] סְעוּ וְעִבְרוּ אֶת־נַחַל אַרְנֹן רְאֵה [k] נָתַתִּי
[i] נָסַע [k] נָתַן
& ,Emoræum Chesbon regem Sichon tua manu in
בְיָדְךָ אֶת־סִיחֹן מֶלֶךְ־חֶשְׁבּוֹן הָאֱמֹרִי וְאֶת־
.bello cum in miscere & ,hæredita incipe : eius terram
possidere, & pugna cum eo in bello.
אַרְצוֹ [l] הָחֵל [m] רָשׁ [n] וְהִתְגָּר בּוֹ מִלְחָמָה׃
[l] חָלַל [m] יָרַשׁ [n] גָּרָה
tuum timorem & ,tuum pauorem dare incipiam ista Die
25 הַיּוֹם הַזֶּה אָחֵל תֵּת פַּחְדְּךָ וְיִרְאָתְךָ

qui ,Emoræorum regi Sichon fecisti quemadmodum
כאשר עשית לסיחן מלך האמרי אשר
noster Deus Dominus dedit Et .Chesbon in *habitans* [habitabat]
יושב בחשבון: ויתן יהוה אלהינו 3
omnem & ,Basan regem Ogh etiam nostra manu in
בידנו גם את־עוג מלך־הבשן ואת־כל־
sibi reliquerit non vt adeò ,eum percussimus & : eius populum
עמו [a]ונכהו עד־בלתי השאיר־לו [[a]נכה]
tempore in eius vrbes omnes cepimus Et .superstitem
4 שריד: ונלכד את־כל־עריו בעת
.eis *cum* ab cepimus non quam ciuitas fuit non .ipso
ההוא לא היתה קריה אשר לא־לקחנו מאתם
Ogh regni Argob *funem* omnem vrbes Sexaginta [regionem]
ששים עיר כל־חבל ארגב ממלכת עוג
,alto muro munitæ vrbes istæ Omnes .Basan in
5 בבשן: כל־אלה ערים בצרת חומה גבהה
.valde *multum muratis non vrbibus ab tantum ,vecte & foribus* [portis, & vectibus, præter vrbes villarum absque muro multas]
דלתים ובריח לבד מערי הפרזי הרבה מאד:
Sichon fecimus quemadmodum ,eas desolauimus Et
6 ונחרם אותם כאשר עשינו לסיחן
,mulieres ,viros ,vrbem omnem desolando ;Chesbon regi
מלך חשבון החרם כל־עיר מתם הנשים
sumus prædati vrbium *spolium &* ,*animal omne* ‖ Et .*paruulum &* [paruulos. ‖ omnia animalia, & spolia]
7 והטף: וכל־הבהמה ושלל הערים [b]בזונו
manu è terram ipso tempore in cepimus Et .nobis [[b]בזז]
8 לנו: [c]ונקח בעת ההוא את־הארץ מיד [[c]לקח]
torrente à ,Iarden *transitu in* † qui ,Emoræorum regnum duorum [† erant trans]
שני מלכי האמרי אשר בעבר הירדן מנחל
vocabunt Sidonij .Chermon montem ad vsque Arnon [vocant]
9 ארנן עד־הר חרמון: צידנים יקראו
.Senir *ei vocabunt* Emoræi & : Sirion ,Chermon [vocant eum]
לחרמון שרין והאמרי יקראו לו שניר:
Basan omnis & ,Ghilhad omnis & ,planiciei vrbes Omnes
10 כל ׀ ערי המישר וכל־הגלעד וכל־הבשן
.Basan in Ogh regni vrbes ,Edrehi & ,Salcah ad vsque
עד־סלכה ואדרעי ערי ממלכת עוג בבשן:
residuo è remanserat Basan rex Ogh tantummodo Quia [ex reliquiis]
11 כי רק־עוג מלך הבשן נשאר מיתר
ipse † nónne *ferri* ‖ lectus ,eius lectus ecce :*Rephaim* [gigantibus: ‖ ferreus † est]
הרפאים הנה ערשו ערש ברזל הלה הוא
,eius longitudo cubitorũ Nouem ?Hammon filiorum Rabbath in
ברבת בני עמון תשע [d]אמות ארכה [[d]אמה]
.viri *cubito in* eius latitudo cubitorum quatuor & [secundum cubitum]
וארבע אמות רחבה באמת־איש:
, ipso tempore in possedimus istam terram Et
12 ואת־הארץ הזאת ירשנו בעת ההוא
montis dimidium & ,Arnon torrentem *super* quæ Haroer ab [est iuxta]
מערער אשר־על־נחל ארנן [e]וחצי הר־ [[e]חצה]
.Ghaditis & ,Reubenitis dedi eius vrbes & ,Ghilghad
הגלעד ועריו [f]נתתי לראובני ולגדי: [[f]נתן]
Ogh regni Basan omnem & ,Ghilhad residuum Et
13 ויתר הגלעד וכל־הבשן ממלכת עוג
Argob *funem* omnem ,Menasseh tribui dimidiæ dedi [regionem]
נתתי לחצי שבט המנשה כל חבל הארגב
.gigantum terra *vocabitur ipse* ,Basan omnem [quæ vocabatur]
לכל־הבשן ההוא יקרא ארץ רפאים
,Argob *funem* omnem cepit Menasseh filius Iahir [regionem]
14 יאיר בן־מנשה לקח את־כל־חבל ארגב
super eos vocauit & :Mahachati & ,Ghesuri terminum ad vsq. [eas secundum]
עד־גבול הגשורי והמעכתי ויקרא אתם על־
.istam diem ad vsq. ,Iair *villas* Basan , suum nomen [Chauoth]
שמו את־הבשן [g]חות יאיר עד היום הזה: [[g]חיה]
,Reubenitis Et .Ghilhad dedi Machir ipsi Et
15 ולמכיר נתתי את־הגלעד: ולראובני
16 Arnon torrentem ad vsque & Ghilhad à dedi Ghaditis &
ולגדי נתתי מן־הגלעד ועד־נחל ארנן
,torrentem Iabboch ad vsque & ,terminum & ,torrentis medium
תוך הנחל וגבל ועד יבק הנחל
,Iarden & planiciem Et .Hammon filiorum terminum
17 גבול בני עמון: והערבה והירדן
mare , planiciei mare ad vsque & Chinnereth à ,terminum &
וגבל מכנרת ועד ים הערבה ים

.orientem ad collis † effusionibus sub , salis [† aquarum]
המלח תחת [a]אשדת הפסגה מזרחה: [[a]אשד]
Dominus : dicendo , ipso tempore in vobis præcepi Et
18 [b]ואצו אתכם בעת ההוא לאמר יהוה [[b]צוה]
:eam *hæreditandum ad* ,istam terram vobis dedit vester Deus [vt possideatis]
אלהיכם נתן לכם את־הארץ הזאת לרשתה
,Israel *filiorum vestrorum fratrum facies ad* * transibitis *expediti* [accincti armis ‡ ante fratres vestros filios ‡ robusti.]
חלוצים תעברו לפני אחיכם בני־ישראל
,vestri paruuli & ,vestræ vxores Tantummodo .*roboris* ‡ filij omnes
19 כל־בני־חיל: רק נשיכם [c]וטפכם [[c]טפף]
manebunt (*vobis multa acquisitio* ‖ quòd noui) *vestra acquisitio* * & [‡ pecudes vestræ ‖ pecudes multæ sunt]
[d]ומקנכם ידעתי כי־מקנה רב לכם ישבו
Donec .vobis dedi quas vestris vrbibus in
20 בעריכם אשר נתתי לכם: עד אשר־ [[d]קנה]
possideant & , vobis sicut vestris fratribus Dominus requiẽ dederit
[e]יניח יהוה ׀ לאחיכם ככם וירשו [[e]נוח]
eis *dans* † vester Deus Dominus quam terram ipsi etiam [† dat]
גם־הם את־הארץ אשר יהוה אלהיכם נתן להם
,suam *hæreditatem* * ad *vir* ‡ reuertemini Et .Iarden *transitu in* ‡ [‡ trans ‡ vnusquisque ‡ possessionem]
בעבר הירדן [f]ושבתם איש לירשתו [[f]שוב]
tempore in præcepi Iehosuah Et .vobis dedi quam
21 אשר נתתי לכם: ואת־יהושוע [g]צויתי בעת [[g]צוה]
fecit quæ omnia *videntes* ‖ tui Oculi : dicendo ,ipso [‖ vident]
ההוא לאמר עיניך [h]הראת את כל־אשר עשה [[h]ראה]
faciet sic , istis regibus duobus vester Deus Dominus
יהוה אלהיכם לשני המלכים האלה כן־יעשה
.*illuc transiens tu quò* regnis omnibus Dominus [ad quæ tu transis.]
יהוה לכל־הממלכות אשר אתה עבר שמה:
ipse , vester Deus Dominus quia ; eos timeatis Ne
22 לא [i]תיראום כי יהוה אלהיכם הוא [[i]ירא]
Dominum ad *gratiam exoraui* ‡ Et .vobis *pugnans* † [† pugnat pro ‡ oraui]
23 הנלחם לכם: ואתחנן אל־יהוה
tu Deus Domine : dicendo , ipso tempore in
24 בעת ההוא לאמר: אדני יהוה אתה
, tuam magnitudinem *tuum seruum facere videre* cœpisti [ostendere seruo tuo]
החלות להראות את־עבדך את־גדלך [[k]חלל]
,terra in & ,cælis in Deus ‡ quis nam :validam tuam manum & [‡ est]
ואת־ידך החזקה אשר מי־אל בשמים ובארץ
? tuas fortitudines secundum & ,tua *facta* secundum faciat qui [opera]
אשר־יעשה כמעשיך וכגבורתיך:
quæ ,bonam terram videam & ,quæso Transeam
25 אעברה־נא ואראה את־הארץ הטובה אשר
.Lebanon & ,istum bonum montem , Iarden *transitu in* [est trans]
בעבר הירדן ההר הטוב הזה והלבנן:
non & , vos propter me in Dominus *se extra transiit* Et [iratus est]
26 ויתעבר יהוה בי למענכם ולא
ne ,tibi ,*Multum* ,me ad Dominus dixit & .me *ad* exaudiuit [Sufficit]
שמע אלי ויאמר יהוה אלי רב־לך אל־
Ascende .*isto verbo in* amplius me ad loqui addas [dere ista.]
27 תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה: עלה
,Aquilonem & *mare ad* ‡ tuos oculos leua & , *collis caput* † [† verticem Pisghah, ‡ ad occidentẽ]
ראש הפסגה [l]ושא עיניך ימה וצפנה
transibis non quia ,tuis oculis in vide & ;orientem & , *Austrum* ‡ & [[l]נשא ‡ meridiem.]
ותימנה ומזרחה וראה בעיניך כי־לא תעבר
,eũ conforta & ,Iehosuah præcipe Et .istum Iarden
28 את־הירדן הזה: [m]וצו את־יהושע וחזקהו [[m]צוה]
, *istius populi facies ad* transibit ipse quoniam :eum robora & [ante populum istum,]
ואמצהו כי־הוא יעבר לפני העם הזה
.videbis quam terram eos faciet hæreditare ipse &
והוא ינחיל אותם את־הארץ אשר תראה:
.Pehor Beth *contra* ,valle in mansimus Et [è regione]
29 [n]ונשב בגיא מול בית פעור: [[n]ישב]

CAP. IIII. ד

iudicia *ad* & ,statuta *ad* audi Israel nunc Et
1 ועתה ישראל שמע אל־[o]החקים ואל־המשפטים [[o]חקק † doceo ‡ vt faciatis]
,viuatis vt ,*faciendum ad* ‡ vos *dicens* † ego quæ
אשר אנכי מלמד אתכם [p]לעשות למען [q]תחיו [[p]עשה]
Dominus quam , terram possideatis & ,ingrediamini & [[q]חיה [r]בוא]
[r]ובאתם וירשתם את־הארץ אשר יהוה [dat]
super addetis Non .vobis *dans* vestrorum patrum Deus
2 אלהי אבתיכם נתן לכם: לא [s]תספו על־ [[s]יסף]

die in imaginem omnem vidistis non quia ,vestris animabus
לְנַפְשֹׁתֵיכֶם כִּי לֹא רְאִיתֶם כָּל־תְּמוּנָה בְּיוֹם
,ignis medio è Choreb in vos ad Dominus est locutus ‡
דִּבֶּר יְהוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃
,sculptile vobis faciatis & ,corrumpamini fortè Ne
16 פֶּן־תַּשְׁחִתוּן וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל
.feminæ aut ,masculi formam ;similitudinis || omnis imaginem
תְּמוּנַת כָּל־סָמֶל תַּבְנִית זָכָר אוֹ נְקֵבָה׃
omnis formam ‡ ,terra in ‡ quod animalis omnis Formam †
17 תַּבְנִית כָּל־בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית כָּל־
omnis Formam || .cælis in volabit * quæ alatæ auis
18 צִפּוֹר כָּנָף אֲשֶׁר תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם׃ תַּבְנִית כָּל־
aquis in ‡ qui piscis omnis formam ,humo † in repentis
רֹמֵשׂ בָּאֲדָמָה תַּבְנִית כָּל־דָּגָה אֲשֶׁר־בַּמַּיִם
,cælos ad tuos oculos eleues forte ne Et .terram desubter $
19 מִתַּחַת לָאָרֶץ׃ וּפֶן־תִּשָּׂא עֵינֶיךָ הַשָּׁמַיְמָה
omnem ,stellas & ,lunam & ,solem videas &
וְרָאִיתָ אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ וְאֶת־הַיָּרֵחַ וְאֶת־הַכּוֹכָבִים כֹּל
,eis te incurues & ,impellaris & ,cælorum militiam
צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנִדַּחְתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם
eas tuus Deus Dominus est partitus † quas ,eis seruias || &
וַעֲבַדְתָּם אֲשֶׁר חָלַק יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֹתָם
cepit vos Et .cælis omnibus ‡ sub populis omnibus
20 לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל־הַשָּׁמָיִם׃ וְאֶתְכֶם לָקַח
,Ægypto ex ,ferri fornace è vos eduxit & ,Dominus
יְהוָה וַיּוֹצִא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבַּרְזֶל מִמִּצְרָיִם
.ista die sicut ‡ hæreditatis populum in ei existendum ad ‡
לִהְיוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה כַּיּוֹם הַזֶּה׃
iurauit & vestra verba super * me in $ est iratus Dominus Et
21 וַיהוָה הִתְאַנַּף־בִּי עַל־דִּבְרֵיכֶם וַיִּשָּׁבַע
ad ingrediendum non ad † & ,Iarden me transeundum non ad ||
לְבִלְתִּי עָבְרִי אֶת־הַיַּרְדֵּן וּלְבִלְתִּי־בֹא אֶל־
tibi dans ‡ tuus Deus Dominus quam ,bonam terram
הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ
ego non ,ista terra in moriens ego Nam .hæreditatem
22 נַחֲלָה׃ כִּי אָנֹכִי מֵת בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֵינֶנִּי
hæreditabitis & ,transeuntes † vos & ,Iarden transiens ||
עֹבֵר אֶת־הַיַּרְדֵּן וְאַתֶּם עֹבְרִים וִירִשְׁתֶּם אֶת־
forte ne ,vobis obseruamini ‡ .istam bonam terram
23 הָאָרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃ הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־
excidit quod ,vestri Dei Domini pacti obliuiscamini
תִּשְׁכְּחוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת
omnis similitudinem ,sculptile vobis faciatis & .vobiscum
עִמָּכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כֹּל
Dominus Etenim .tuus Deus Dominus tibi præcepit quod *
24 אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ כִּי יְהוָה
.Zelator Deus ,ipse comedens ignis ,tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ אֵשׁ אֹכְלָה הוּא אֵל קַנָּא׃
inueteraueritis † & ,filiorum filios & ,filios genueris Cum
25 כִּי־תוֹלִיד בָּנִים וּבְנֵי בָנִים וְנוֹשַׁנְתֶּם
similitudinem ,sculptile feceritis & ,vos corruperitis & ‡ terra in
בָּאָרֶץ וְהִשְׁחַתֶּם וַעֲשִׂיתֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת
vestri Dei Domini oculis in malum feceritis & ,omnis ‡
כֹּל וַעֲשִׂיתֶם הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ
,cælos hodie vos in $ feci Contestari : eum irritando
26 לְהַכְעִיסוֹ׃ הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם
:terra desuper * citò peribitis pereundo quia ,terram &
וְאֶת־הָאָרֶץ כִּי־אָבֹד תֹּאבֵדוּן מַהֵר מֵעַל הָאָרֶץ
,eam hæreditandum ad illuc Iarden transeuntes vos quo
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ
.disperdemini disperdendo quia ,eam super dies prolongabitis Non
לֹא־תַאֲרִיכֻן יָמִים עָלֶיהָ כִּי הִשָּׁמֵד תִּשָּׁמֵדוּן׃
remanebitis & : populos in vos Dominus disperget Et
27 וְהֵפִיץ יְהוָה אֶתְכֶם בָּעַמִּים וְנִשְׁאַרְתֶּם
.illuc vos Dominus ducet quò ‡ gentibus in numeri viri †
מְתֵי מִסְפָּר בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר יְנַהֵג יְהוָה אֶתְכֶם שָׁמָּה׃
,ligno ,hominis $ manuum operi ,diis ibi seruietis Et
28 וַעֲבַדְתֶּם־שָׁם אֱלֹהִים מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם עֵץ
,comedent † neque ,audient || neque ,videbunt * non quæ ,lapidi &
וָאֶבֶן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאוּן וְלֹא יִשְׁמְעוּן וְלֹא יֹאכְלוּן
Dominum inde quæretis $ Et .odorabuntur ‡ neque
29 וְלֹא יְרִיחֻן׃ וּבִקַּשְׁתֶּם מִשָּׁם אֶת־יְהוָה

‡ qua. || Similitudinem || imaginis, similitudinem. † Similitudine ‡ est $ similitudine * volat || Similitudine † terra ‡ est $ sub terra. $ colas eas, † diuisit ‡ omni cælo. ferrea. † vt esset is ‡ in. $ contra * propter vos. || quòd non transirem ‡ neque ingrederer. ‡ dat. morior. || transeo † transitis & possidebitis ‡ Cauete. pepigit. * rei quam. consumés est, || Si † habitaueritis delirantes. quamcumque. $ contra. propter quam transitis Iarden vt possideatis. † homines pauci numero ‡ ad quas $ hominum; * vident, || audiunt, † comedunt, ‡ odorantur. $ quæres.

diminuetis non & ,vobis præcipiens ego quod ,verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם וְלֹא תִגְרְעוּ
quæ ,vestri Dei Domini præcepta custodiendum ad ,eo ex
מִמֶּנּוּ לִשְׁמֹר אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
videntes vestri Oculi .vobis præcipio ego
3 אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם׃ עֵינֵיכֶם הָרֹאוֹת אֵת
virum omnem nam ;Pehor Bahal in Dominus fecit quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה בְּבַעַל פְּעוֹר כִּי כָל־הָאִישׁ
Dominus eum perdidit ,Pehor Bahal ,post ambulauit qui
אֲשֶׁר הָלַךְ אַחֲרֵי בַעַל־פְּעוֹר הִשְׁמִידוֹ יְהוָה
Domino in adhærentes vos Et .suo interiori ex tuus Deus
4 אֱלֹהֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ׃ וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּיהוָה
docui Vide .hodie vos omnes viui ,vestro Deo
5 אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם׃ רְאֵה לִמַּדְתִּי
mihi præcepit quemadmodum ,iudicia & ,statuta vos
אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים כַּאֲשֶׁר צִוַּנִי
quam * ,terræ interiori $ in sic faciendum ad ,meus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהָי לַעֲשׂוֹת כֵּן בְּקֶרֶב הָאָרֶץ אֲשֶׁר
custodietis † Et .eam hæreditandum ad illuc ingredientes || vos
6 אַתֶּם בָּאִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וּשְׁמַרְתֶּם
vestra intelligentia & ,vestra sapientia $ ipsa quia ; facietis ‡ &
וַעֲשִׂיתֶם כִּי הִוא חָכְמַתְכֶם וּבִינַתְכֶם
statuta omnia audient qui ,populorum oculis in
לְעֵינֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר יִשְׁמְעוּן אֵת כָּל־הַחֻקִּים
,intelligens & ,sapiens populus Tantùm ,dicent & ,ista
הָאֵלֶּה וְאָמְרוּ רַק עַם־חָכָם וְנָבוֹן
cui magna $ gens quæ Nam .ista magna gens
7 הַגּוֹי הַגָּדוֹל הַזֶּה׃ כִּי מִי־גוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר־
noster Deus Dominus sicut ,eam ad propinqui dij † ei
לוֹ אֱלֹהִים קְרֹבִים אֵלָיו כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ
cui magna gens quæ Et ?eum ad nos clamare omnibus in
8 בְּכָל־קָרְאֵנוּ אֵלָיו׃ וּמִי גּוֹי גָּדוֹל אֲשֶׁר
lex omnis sicut ,iusta iudicia & statuta ei
לוֹ חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים צַדִּיקִם כְּכֹל הַתּוֹרָה
?hodie vestras facies ad dans ego quam ,ista
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃
forte ne ,valde tuam animam custodi & ,tibi obseruare Tantùm
9 רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן־
forte ne & ,tui oculi viderunt quæ verborum obliuiscaris
תִּשְׁכַּח אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־רָאוּ עֵינֶיךָ וּפֶן־
ea facies scire & : tuæ vitæ diebus omnibus tuo corde à recedant
יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם
stetisti qua die † .tuorum filiorum filios & ,tuos filios
10 לְבָנֶיךָ וְלִבְנֵי בָנֶיךָ׃ יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ
,me ad Dominus dicendo in $,Choreb in tui Dei Domini facies ad ‡
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּחֹרֵב בֶּאֱמֹר יְהוָה אֵלַי
eos audire faciam & ,populum mihi Congrega
הַקְהֶל־לִי אֶת־הָעָם וְאַשְׁמִעֵם אֶת־
diebus omnibus me timendum ad * ,discent quæ ,mea verba
דְּבָרָי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לְיִרְאָה אֹתִי כָּל־הַיָּמִים
suos filios & ,terram super viuentes || ipsi quibus
אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה וְאֶת־בְּנֵיהֶם
mons & ;monte sub stetistis & ,accessistis & Et .docebunt
11 יְלַמֵּדוּן׃ וַתִּקְרְבוּן וַתַּעַמְדוּן תַּחַת הָהָר וְהָהָר
,caligo & ,nubis obscuritas $,cælorum cor ‡ ad vsque igne in flagrans
בֹּעֵר בָּאֵשׁ עַד־לֵב הַשָּׁמַיִם חֹשֶׁךְ עָנָן וַעֲרָפֶל׃
vocem ;ignis medio è vos ad Dominus est locutus Et
12 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל
videntes vos || non imaginem & ,audientes vos verborum
דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים
quod suum pactum vobis nunciauit Et .vocem præter
13 זוּלָתִי קוֹל׃ וַיַּגֵּד לָכֶם אֶת־בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר
ea scripsit & ; verba decem ; faciendum ad vobis præcepit
צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֵם
Dominus præcepit mihi Et .lapidum † tabulis duabus super
14 עַל־שְׁנֵי לֻחוֹת אֲבָנִים׃ וְאֹתִי צִוָּה יְהוָה
iudicia & ,statuta vos docendum ad ‡ ,ipso tempore in
בָּעֵת הַהִוא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים
transeuntes vos quam * ,terra in ea vos faciendum ad $
לַעֲשֹׂתְכֶם אֹתָם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
valde obseruabimini || Et .eam hæreditandum ad ,illuc
15 שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד

præcipio. vt custodiatis. videntes. propter. pertexit. medio tui. viuitis. vt faciatis $ medio * ad || ingredimini vt possideatis † custodite, ‡ facite: $ est. $ est. ‡ sunt. quibus inuocauerimus. * sunt. de coram vobis. Sed caue. eorum. fac. † In ‡ corã Domino Deo tuo $ quando dixit. * vt timeant || viuunt. ardebat ‡ medium $ & tenebræ. vos audiebatis, || vos videbatis. vt faceretis. † lapideis. ‡ vt docerem. $ vt faceretis ad quã transitis, vt possideatis || cauere.

,tūo corde toto in eum quæsieris cùm , inuenies & ,tuum Deum
אלהיך ומצאת כי תדרשנו בכל־לבבך
omnia te inuenient & tibi angustia In .tua anima tota in & tua
30 ובכל־נפשך׃ ᵃבצר לך ומצאוך כל
ad reuertêris & : dierum nouissimo || in ista verba
הדברים האלה באחרית הימים ᵇושבת עד־
Deus Quia .eius voce in audies & ,tuum Deum Dominum
31 יהוה אלהיך ושמעת ᶜבקלו׃ כי אל
non & , te debilitabit ‡ non , tuus Deus Dominus misericors
רחום יהוה אלהיך לא ᵈירפך ולא
quod * ,tuorum patrum pacti obliuiscetur neque ,te corrumpet $
ישחיתך ולא ישכח את־ברית אבתיך אשר
,priores dies ad † nunc repete Nam || .eis iurauit
32 נשבע להם׃ כי שאל־נא לימים ראשנים
Deus creauit qua die à , te ante fuerunt qui
אשר־ᵉהיו לפניך למן־היום אשר ברא אלהים
ad vsque & cælorum extremum ad $ & , terram super hominem
אדם על־הארץ ולמקצה השמים ועד־
, istud magnum verbum $ sicut sit factum an ,cælorum extremum
קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה
vocem populus audiuit Nunquid ipsum † sicut sit auditum || an
33 או הנשמע כמהו׃ השמע עם קול
audisti quemadmodum ignis medio è loquentis Dei
אלהים מדבר מתוך־האש כאשר־שמעת
veniendum ad Deus tentauit nunquid Vel ? vixit & , tu
34 אתה ᶠויחי׃ או הנסה אלהים לבוא
,tentationibus in , gentis interiori ex gentem sibi capiendum ad
לקחת לו גוי מקרב גוי ᵍבמסת
,valida manu in & , bello in & , portentis in & , signis in
ʰבאתת ובמופתים ובמלחמה וביד חזקה
omnia secundum , magnis terroribus in & , extento brachio in &
ובזרוע נטויה ⁱובמוראים גדלים ככל
Ægypto in vester Deus Dominus vobis fecit quæ
אשר־עשה לכם יהוה אלהיכם במצרים
quòd ,sciendum ad videre factus es Tu ? tuis oculis in
35 לעיניך׃ אתה ᵏהראת ˡלדעת כי
.eum præter amplius ‡ non : Deus ipse ‡ Dominus
יהוה הוא האלהים אין עוד מלבדו׃
: te erudiendum ad suam vocem te fecit audire cælis E
36 מן־השמים השמיעך את־קלו ליסרך
; magnum suum ignem te fecit videre terram super &
ועל־הארץ הראך את־אשו הגדולה
quòd ‡ pro Et .ignis medio è audisti eius verba &
37 ודבריו שמעת מתוך האש׃ ותחת כי
; eum * post eius semine in $ elegit & , tuos patres dilexit
אהב את־אבתיך ויבחר בזרעו אחריו
: Ægypto ex magna sua potentia in suo conspectu in te eduxit &
ויוצאך בפניו ᵐבכחו הגדל ממצרים׃
te præ ostibus firmas † & , magnas gentes expellendum Ad ||
38 ⁿלהוריש גוים גדלים ועצמים ממך
eorum terram tibi dandum ad $,te intromittendū ad ||,tua facie à
מפניך ᵒלהביאך לתת־לך את־ארצם
,hodie scies || Et .hanc diem secundum hæreditatem *
39 נחלה כיום הזה׃ וידעת היום
,Deus ipse ‡ Dominus quia ,tuum cor ad reduces † &
ᵖוהשבת אל־לבבך כי יהוה הוא האלהים
.amplius * non ;desubter $ terram super & ,desuper cælis in
בשמים ממעל ועל־הארץ מתחת אין עוד׃
quæ ,eius præcepta & ,eius statuta custodies || Et
40 ושמרת את־ᵠחקיו ואת־ʳמצותיו אשר
tuis filiis & , tibi sit bene vt , hodie tibi præcipio ego
אנכי מצוך היום אשר ייטב לך ולבניך
quam humum super dies prolongare facias vt & ; te post
אחריך ולמען תאריך ימים על־האדמה אשר
.diebus omnibus tibi dans tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך נתן לך כל־הימים׃
,Iarden transitu in vrbes tres Moseh separauit Tunc
41 אז יבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן
,homicida illud fugiendum Ad || .solis ortum ad
42 מזרחה שמש׃ ˢלנס שמה רוצח
non ipse & ,scientia non in ‡ suum socium † occiderit qui
אשר ירצח את־רעהו בבלי־ᵗדעת והוא לא־

ᵃ צור || nouissimis diebus: ᵇ שוב parebis voci ᶜ קול ‡ derelinquet ᵈ רפה $ disperdet * quibus || interroga enim † de diebus primis, ᵉ היה ‡ ab extremo $ res magna ista, || audita † ipsa. vt veniret ᶠ חיה è medio ᵍ נסה ʰ אות ⁱ ירא Datum est tibi vt videres, & scires, ᵏ ראה ˡ ידע ‡ est ‡ eo $ semen * eos; ᵐ כוח || Vt expelleret † robustiores ⁿ ירש || vt introduceret $ vt daret ᵒ בוא * in || scito † redi ‡ est ᵖ שוב $ deorsum, * est || custodi ᵠ חקק ʳ צוה terram dat trans || Vt fugeret ˢ נוס ᵗ ידע † proximum ‡ ignorantes qui

odiens ex vnam ad fugeret & ; nudiustertius † heri ab eum
שנא לו מתמל שלשם ונס אל־אחת מן־
,deserto in Beser .viueret & ,istis vrbibus
43 הערים האל ᵃוחי׃ את־בצר במדבר
Ghilhad in Ramoth & : Reubenitis * planiciei terra in
בארץ המישר לראובני ואת־ראמת בגלעד
.Menassitis || Basan in Gholan & ;Ghaditis ||
לגדי ואת־גולן בבשן למנשי׃
filiorum facies ad ‡ Moseh posuit quam lex † ista Et
44 וזאת ᵇהתורה אשר־שם משה לפני בני
,iudicia & ,statuta & , testimonia $ Ista .Israel
45 ישראל׃ אלה ᶜהעדת והחקים והמשפטים
ipsos egrediendo in * ,Israel filios ad Moseh est locutus quæ .
אשר דבר משה אל־בני ישראל ᵈבצאתם
Beth contra valle in Iarden transitu In || .Ægypto ex
46 ממצרים׃ בעבר הירדן בגיא מול בית
habitans † qui , Emoræorum regis Sichon terra in , Pehor
פעור בארץ סיחן מלך האמרי אשר יושב
eos egrediendo in ,Israel filij & Moseh percussit quem ; Chesbon in
בחשבון אשר ᵉהכה משה ובני ישראל בצאתם
terram & ,eius terram possederunt Et .Ægypto ex
47 ממצרים׃ ויירשו את־ארצו ואת־ארץ
* qui , Emoræorum regum duorum , Basan regis Ogh
עוג מלך־הבשן שני מלכי האמרי אשר
quæ Haroer Ab .solis ortum ad ,Iarden transitu in
48 בעבר הירדן מזרח שמש׃ מערער אשר
ipse ‡ ,Sion montem ad vsque & Arnon torrentis labium super
על־ᶠשפת־נחל ארנן ועד־הר שיאן הוא
,orientem ad Iarden trans solitudinem omnem Et .Chermon
49 חרמון׃ וכל־הערבה עבר הירדן מזרחה
,collis † effusionibus sub solitudinis mare ad vsque &
ועד ים הערבה תחת ᵍאשדת הפסגה׃

CAP. V. ה

:eos ad dixit & ,Israel omnem ad Moseh vocauit Et
1 ויקרא משה אל־כל־ישראל ויאמר אלהם
iudicia & statuta Israel Audi
שמע ישראל את־ʰהחקים ואת־המשפטים
disceetis † & ,hodie vestris auribus in loquens ego quæ
אשר אנכי דבר באזניכם היום ולמדתם
noster Deus Dominus .ea faciendum ad ,custodietis ‡ & ,ea
2 אתם ושמרתם ⁱלעשתם׃ יהוה אלהינו
cum Non .Choreb in pactum nobiscum excidit $
3 כרת עמנו ברית בחרב׃ לא את־
quia || , istud pactum Dominus excidit nostris patribus
אבתינו כרת יהוה את־הברית הזאת כי
.viuentibus vniuersis hodie hic ipsis nobis ,nobiscum
אתנו אנחנו אלה פה היום כלנו ᵏחיים׃
monte in vobiscum Dominus est locutus faciebus in Facies ‡
4 ˡפנים בפנים דבר יהוה עמכם בהר
Dominum inter stans $ Ego .ignis medio è
5 מתוך האש׃ אנכי עמד בין־יהוה
vobis annunciandum ad † ,illo tempore in vos inter &
וביניכם בעת ההוא ᵐלהגיד לכם את־
ascendistis non & , ignis facie à timuistis quia ; Domini verbum
דבר יהוה כי יראתם מפני האש ולא־ⁿעליתם
qui ,tuus Deus Dominus Ego : dicendo ,montem in
6 בהר לאמר׃ אנכי יהוה אלהיך אשר
.seruorum domo è ,Ægypti terra è te eduxi
ᵒהוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים׃
.meas facies super || alij Dij tibi erit Non
7 לא־יהיה לך אלהים אחרים על־פני׃
quæ effigiei omnis dolaturam tibi facies Non
8 לא־תעשה לך פסל כל־תמונה אשר
quæ & , desubter * terra in quæ & ,desuper $ cælis in
בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת ואשר
,eis te incuruabis Non .terram desubter aquis in
9 במים מתחת לארץ׃ לא־ᵖתשתחוה להם
,Zelotes Deus ,tuus Deus Dominus ego quia .eis seruies neque
ולא תעבדם כי אנכי יהוה אלהיך אל קנא
super & , filios super patrum iniquitatem visitans
פקד עון אבות על־בנים ועל־

odio habebat † & ᵃ חיה * de || de † est ‡ coram filiis ᵇ ירה $ sunt ᶜ עוד * quādo egressi sunt ᵈ יצא || Trans † habitabat quando egressi sunt ᵉ נכה erant trans est iuxta ripam ‡ qui est ᶠ שפה † aquarum ᵍ אשד ʰ חקק loquor † docete ‡ custodite, vt faciatis ⁱ עשה $ pepigit pepigit || sed qui sumus hîc hodie omnes viuentes. ᵏ חיה ‡ Facie ad faciem ˡ פנה $ stabam † vt annunciarē ᵐ נגד ⁿ עלה ᵒ יצא erunt || coram me. sculptile, omnē similitudinem ‡ sursum, * deorsum: ᵖ שחה coles eos.

‡ est
מורא a
‡ vt audiat
חיה b
viuat?

‡ quæ Nam .moriemur & ,amplius nostri Dei Domini
26 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עוֹד וָמָתְנוּ׃ כִּי מִי
loquentis ,viuentis Dei vocem audiuit quæ ‡ , caro omnis
כָל־בָּשָׂר אֲשֶׁר שָׁמַע קוֹל אֱלֹהִים חַיִּים מְדַבֵּר
tu Accede ? vixerit & , nos sicut ignis medio è
27 מִתּוֹךְ־הָאֵשׁ כָּמֹנוּ וַיֶּחִי׃ קְרַב אַתָּה
.noster Deus Dominus est dicturus quæ omnia audi &
וּשְׁמָע אֵת כָּל־אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
Dominus loquetur quæ omnia nos ad loqueris tu &
וְאַתְּ ׀ תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְהוָה
Dominus audiuit Et .faciemus & ,audiemus & , te ad noster Deus
28 אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וְשָׁמַעְנוּ וְעָשִׂינוּ׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
:me ad vos loquendum inter ,vestrorum verborum vocem
אֶת־קוֹל דִּבְרֵיכֶם בְּדַבֶּרְכֶם אֵלָי
populi verborum vocem Audiui :me ad Dominus dixit &
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי שָׁמַעְתִּי אֶת־קוֹל דִּבְרֵי הָעָם
quæ omnia reddiderunt Bona .te ad sunt locuti quæ ,huius
הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלֶיךָ הֵיטִיבוּ כָּל־אֲשֶׁר
,eis hoc eorum cor erit & det Quis .sunt locuti
29 דִּבֵּרוּ׃ מִי־יִתֵּן וְהָיָה לְבָבָם זֶה לָהֶם
mea præcepta omnia custodiendum ad ‡ & ,me timendum ad †
לְיִרְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתַי
seculum in eorum filiis & , eis sit bene vt ,diebus omnibus
כָּל־הַיָּמִים לְמַעַן יִיטַב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם׃
.vestra tentoria ad vobis Reuertimini :eis dic ,Vade
30 לֵךְ אֱמֹר לָהֶם שׁוּבוּ לָכֶם לְאָהֳלֵיכֶם׃
omne te ad loquar & ,me apud ista hic tu Et
31 וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד עִמָּדִי וַאֲדַבְּרָה אֵלֶיךָ אֵת כָּל־
:eos docebis quæ iudicia & statuta & præceptum
הַמִּצְוָה וְהַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תְּלַמְּדֵם
.eam possidendum ad || .eis dans ego quam terra in facient &
וְעָשׂוּ בָאָרֶץ אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לָהֶם לְרִשְׁתָּהּ׃
Dominus præcepit quemadmodum faciendum ad custodietis † Et
32 וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
.sinistrorsum & ,dextrorsum ‡ declinetis Non .vobis vester Deus
אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לֹא תָסֻרוּ יָמִין וּשְׂמֹאל׃
vester Deus Dominus præcepit quam , via omni In ‡
33 בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
;vobis bonum & , viuatis vt ,ambulabitis , vobis
אֶתְכֶם תֵּלֵכוּ לְמַעַן תִּחְיוּן וְטוֹב לָכֶם
.possidebitis quam terra in dies prolongetis &
וְהַאֲרַכְתֶּם יָמִים בָּאָרֶץ אֲשֶׁר תִּירָשׁוּן׃

quando loquebamini
fuerunt
vt sit
† vt timeant
† custodiant
צוה c
tabernacula
mecum,
חקק d
ירש e
do
|| vt possideant
† custodite vt faciatis,
‡ ad dexterā,& ad sinistram
סור f
‡ Per omnem viam,
fit

CAP. VI.

præcepit quæ iudicia & ,statuta ,præceptum hoc Et
1 וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה
, terra in faciendum ad † ,vos docendum ad ,vester Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ
timeas Vt .eam possidendum ad illuc transeuntes vos quam
2 אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ לְמַעַן תִּירָא
,eius statuta omnia custodiendum ad †,tuum Deum Dominum
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר אֶת־כָּל־חֻקֹּתָיו
filius &,tu' filius & tu ,tibi præcipiens ‡ ego quæ ,eius præcepta &
וּמִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָ אַתָּה וּבִנְךָ וּבֶן־
.tui dies prolongentur vt & : tuæ vitæ diebus omnibus tui filij
בִּנְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יַאֲרִכֻן יָמֶיךָ׃
,tibi sit bene quo ,faciendum ad custodies * & ,Israel audies ‡ Et
3 וְשָׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטַב לְךָ
Dominus est locutus queadmodum : valde multiplicemini quo || &
וַאֲשֶׁר תִּרְבּוּן מְאֹד כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
.melle & lacte fluente terra ‡ tibi tuorum patrum Deus
אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃
* .vnus Dominus noster Deus Dominus,Israel Audi
4 שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה ׀ אֶחָד׃
,tuo corde toto in tuum Deum Dominum diliges Et
5 וְאָהַבְתָּ אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
erunt Et .tua vehementia tota in & , tua anima tota in &
6 וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ׃ וְהָיוּ
super || ,hodie tibi præcipiens ego quæ ,ista verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־
, eis in † loqueris & , tuis filiis ea repetes Et .tuo corde
7 לְבָבֶךָ׃ וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם

hæc sunt præcepta
vt docerem
† vt faciatis
ad quam vos transitis vt possideatis.
ירא g
† vt custodias
חקק h
‡ præcipio
צוה i
חיה k
‡ audi
custodi vt facias,vt
|| vt
דבר l
‡ in
זוב m
* est
ל׳ עין
רבתי
ל׳ דלת
רבתי
fortitudine
præcipio
|| in
† cum

faciens Et .me habentibus odio quartos super & ,tertios
10 שִׁלֵּשִׁים וְעַל־רִבֵּעִים לְשֹׂנְאָי׃ וְעֹשֶׂה
seruantibus & , me diligentibus millibus misericordiam
חֶסֶד לַאֲלָפִים לְאֹהֲבַי וּלְשֹׁמְרֵי
tui Dei Domini nomen assumes Non .mea præcepta
11 מִצְוֹתוֹ׃ לֹא תִשָּׂא אֶת־שֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
assumpserit qui † Dominus mundificabit || non quia :vanum in
לַשָּׁוְא כִּי לֹא יְנַקֶּה יְהוָה אֵת אֲשֶׁר־יִשָּׂא
Sabbathi diem Obserua .vanum in eius nomen
12 אֶת־שְׁמוֹ לַשָּׁוְא׃ שָׁמוֹר אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת
Dominus tibi præcepit quemadmodum , eum sanctificandum ad ‡
לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ ׀ יְהוָה
omnem ‡ facies & ,seruies diebus Sex .tuus Deus
13 אֱלֹהֶיךָ׃ שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל־
Domino ‡ sabbathum septima die Et .tuam functionem
14 מְלַאכְתֶּךָ׃ וְיוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת ׀ לַיהוָה
,tuus filius & ,tu functionem omnem * facies Non .tuo Deo
אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָל־מְלָאכָה אַתָּה וּבִנְךָ
,tuus asinus & ,tuus bos & ,tua ancilla & ,tuus seruus & ,tua filia &
וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ וַאֲמָתֶךָ וְשׁוֹרְךָ וַחֲמֹרְךָ
vt ,tuis portis in † qui tuus peregrinus & ,tuum animal || omne &
וְכָל־בְּהֶמְתֶּךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן
memineris ‡ Et .tu sicut tua ancilla & ,tuus seruus requiescat
15 יָנוּחַ עַבְדְּךָ וַאֲמָתְךָ כָּמוֹךָ׃ וְזָכַרְתָּ
Dominus te eduxit & : Ægypti terra in fuisti seruus quòd
כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ ׀ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה
.extento brachio in & , valida manu in inde tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיָד חֲזָקָה וּבִזְרֹעַ נְטוּיָה
faciendum ad ,tuus Deus Dominus tibi præcepit Idcirco
עַל־כֵּן צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת־
& ,tuum patrem Honora .Sabbathi diem
16 יוֹם הַשַּׁבָּת׃ כַּבֵּד אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־
,tuus Deus Dominus tibi præcepit quemadmodum ,tuam matrem
אִמֶּךָ כַּאֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
humum super tibi bene sit vt & ,tui dies prolongentur vt
לְמַעַן יַאֲרִיכֻן יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לָךְ עַל הָאֲדָמָה
.interficies * Non .tibi dans ‡ tuus Deus Dominus quam
17 אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃ לֹא תִּרְצָח׃
.furaberis Nec .adulterabis † Neque
18 וְלֹא תִּנְאָף׃ וְלֹא תִּגְנֹב׃
19
.mendacium testis * tuum socium ‡ in respondebis Neque
20 וְלֹא־תַעֲנֶה בְרֵעֲךָ עֵד שָׁוְא
anebis † Nec .tui socij || vxorem concupisces Neque
21 וְלֹא תַחְמֹד אֵשֶׁת רֵעֶךָ וְלֹא תִתְאַוֶּה
,eius ancillam & ,eius seruum & ,eius agrum , tui socij ‡ domum
בֵּית רֵעֶךָ שָׂדֵהוּ וְעַבְדּוֹ וַאֲמָתוֹ
.tuo socio ‡ quæ omnia & ,eius asinum & ,eius bouem
שׁוֹרוֹ וַחֲמֹרוֹ וְכֹל אֲשֶׁר לְרֵעֶךָ׃
ad Dominus est locutus ista Verba
22 אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
, nubis , ignis medio è monte in vestram ecclesiam omnem
כָּל־קְהַלְכֶם בָּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן
duabus super ea scripsit & addidit non & ;magna voce ,caliginis &
וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל־שְׁנֵי
vos audire secundum || fuit Et .me ad * eas dedit & ,lapidum ‡ tabulis
23 לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי׃ וַיְהִי כְּשָׁמְעֲכֶם
,igne in flagrantis ‡ montis & ,obscuritatis † medio è vocem
אֶת־הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֹשֶׁךְ וְהָהָר בֹּעֵר בָּאֵשׁ
, vestrarum tribuum capita omnia ‡ me ad accessistis &
וַתִּקְרְבוּן אֵלַי כָּל־רָאשֵׁי שִׁבְטֵיכֶם
nos fecit videre En ; dixistis Et .vestrorum seniorum &
24 וְזִקְנֵיכֶם׃ וַתֹּאמְרוּ הֵן הֶרְאָנוּ
;suam magnitudinem& , suam gloriam noster Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֶת־כְּבֹדוֹ וְאֶת־גָּדְלוֹ
ista Die .ignis medio è audiuimus eius vocem &
וְאֶת־קֹלוֹ שָׁמַעְנוּ מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הַיּוֹם הַזֶּה
.vixit & ,homine cum Deus loqueretur quòd ,vidimus
רָאִינוּ כִּי־יְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶת־הָאָדָם וָחָי׃
ignis nos comedet † quoniam ?moriemur quid ad nunc Et
25 וְעַתָּה לָמָּה נָמוּת כִּי תֹאכְלֵנוּ הָאֵשׁ
vocem audiendum ad nos addentes Si iste magnus
הַגְּדֹלָה הַזֹּאת אִם־יֹסְפִים ׀ אֲנַחְנוּ לִשְׁמֹעַ אֶת־קוֹל

habentes
צוה a
נשא b
תיו
ק
|| innocentem iudicabit
† eum
‡ vt sanctificandum
operaberis,
‡ omne
opus tuum.
* est Domini Dei tui.
* omne opus
אלף d
בנה
|| iumentum
† est intra portas tuas
זכר e
‡ memento
נטה f
vt faceres
צוה g
עשה
terram
‡ dat
* facies homicidium.
† adulterium committes.
testificaberis
‡ proximum
* testimonium falsum.
ענה i
|| proximi
† concupisces
‡ proximi
רעה k
* sunt proximo
congregationē
in
‡ lapideis
* mihi
|| quando audistis
לוח l
† tenebrarum
‡ ardentis
‡ omnes duces
ראה m
קול n
locutus est
vt
† consumet
addiderimus nos audientes

,te accumbendo in & ,via in te eundo in * & ,tua domo in te sedendo in
בשבתך בביתך [a] ובלכתך בדרך ובשכבך [b]
,tua manu super † signum in ea ligabis Et .te surgendo in &
8 ובקומך׃ וקשרתם לאות על־ידך
super † ea scribes Et .tuos oculos inter frontalia in erunt &
9 והיו לטטפת בין עיניך׃ וכתבתם על־
cùm erit Et .tuis portis in & ,tuæ domus postibus
10 מזזות ביתך ובשעריך׃ והיה כי־
iurauit quam ‡ ,terram in tuus Deus Dominus te introduxerit
[c] יביאך יהוה אלהיך אל־הארץ אשר נשבע
,tibi dandum ad ,Iahacob & ,Ischac ,Abraham tuis patribus
לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב [d] לתת לך
domos Et ædificasti non quas bonas & ,magnas vrbes
11 ערים גדלת [e] וטבת אשר לא־[f] בנית׃ ובתים
cisternas & ; impleuisti non quas ,bono omni plenas
מלאים כל־טוב אשר לא־מלאת [g] וברת
quæ olineta & ,vineas ; excidisti non quas ,excisas
חצובים אשר לא־חצבת כרמים וזיתים אשר
,tibi Obseruare .saturaberis & ,comedes & : plantasti non
12 לא־נטעת ואכלת ושבעת׃ השמר לך
terra de te eduxit qui ,Domini obliuiscaris ne
פן־תשכח את־יהוה אשר [h] הוציאך מארץ
tuum Deum Dominum .seruorum domo de Ægypti
13 מצרים מבית עבדים׃ את־יהוה אלהיך
Non .iurabis eius nomine in & ; seruies ipsi & ,timebis
14 תירא ואתו תעבד ובשמו תשבע׃ לא
populorum diis è alios deos post ambulabitis
תלכון אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים
Dominus ,Zelotes Deus Quia .vestri circuitu qui
15 אשר סביבותיכם׃ כי אל קנא יהוה
Domini nasus † irascatur forte ne ,tuo interiori in tuus Deus
אלהיך בקרבך פן־יחרה אף־יהוה
.humi faciebus desuper te faciat disperdere & ,te in tui Dei
אלהיך בך והשמידך מעל פני האדמה׃
quemadmodum ,vestrum Deum Dominum tentabitis Non
16 לא [i] תנסו את־יהוה אלהיכם כאשר
custodiatis Custodiendo .tentatione in tentastis
17 נסיתם [k] במסה׃ שמור תשמרון את־
eius statuta & ,eius testimonia & ,vestri Dei Domini præcepta
[l] מצות יהוה אלהיכם [m] ועדתיו [n] וחקיו
oculis in bonum & rectum facias Et : tibi præcepit quæ
18 אשר צוך׃ ועשית הישר [o] והטוב בעיני
hæredites & ,ingrediaris & ,tibi sit bene vt ,Domini
יהוה למען ייטב לך ובאת וירשת את־
: tuis patribus Dominus iurauit quam † ,bonam terram
הארץ [o] הטבה אשר־נשבע יהוה לאבתיך׃
,tuis faciebus à || tuos inimicos omnes propulsandum Ad
19 להדף את־כל־איביך מפניך
te interrogauerit Cùm .Dominus est locutus quemadmodum
20 כאשר דבר יהוה׃ כי־ישאלך
,statuta & ,testimonia ‡ Quæ : dicendo ,cras tuus filius
בנך מחר לאמר מה העדת והחקים
?vobis noster Deus Dominus præcepit quæ iudicia &
והמשפטים אשר צוה יהוה אלהינו אתכם׃
: Ægypto in Parhoh fuimus Serui : tuo filio dices Et
21 ואמרת לבנך עבדים [p] היינו לפרעה במצרים
.forti manu in Ægypto ex Dominus nos eduxit &
ויציאנו יהוה ממצרים ביד חזקה׃
mala & ,magna portenta & ,signa Dominus dedit Et
22 ויתן יהוה אותת ומפתים גדלים ורעים
.hostris oculis in eius domum omnem in & ,Parhoh in Ægypto in
במצרים בפרעה ובכל־ביתו לעינינו׃
nos introduceret vt ,inde eduxit nos Et
23 ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו
.nostris patribus iurauit quam * terram nobis dandum ad
לתת לנו את־הארץ אשר נשבע לאבתינו׃
omnia faciendum ad ,Dominus nobis præcepit Et
24 ויצונו יהוה לעשות את־כל־
,nostrum Deum Dominum timendum ad ,ista statuta
החקים האלה ליראה את־יהוה אלהינו
nos viuificandum ad ,diebus omnibus nobis bonum in
לטוב לנו כל־הימים לחיתנו

[a] ישב quando sedebis [b] הלך quando ambulabis per viã, & quando accũbes, & quando surges. † in ‡ super [c] בוא [d] נתן vt daret [e] טוב [f] בנה [g] בור Caue [h] יצא sunt in circuitibus vestris. medio tui est; † furor à facie terræ. [i] נסה Massah loco tentationis. [k] נסה [l] צוה [m] עוד [n] חקק possideas † super [o] טוב Vt propulset || à facie tua. ‡ sunt [p] היה vt daret * super vt faciamus vt timeamus vt viuificaret

si cùm ,nobis erit iustitia Et .hanc diem secundum
25 כהיום הזה׃ וצדקה תהיה־לנו כי־
facies ad || istud præceptum omne faciendum ad custodierimus
נשמר לעשות את־כל־המצוה הזאת לפני
.nobis præcepit quemadmodum ,nostri Dei Domini
יהוה אלהינו כאשר צונו׃

vt faciamus || coram Domino Deo nostro,

CAP. VII. ז

,terram in tuus Deus Dominus te introduxerit Cùm
1 כי [a] יביאך יהוה אלהיך אל־הארץ
euulserit & ; eam hæreditandum ad † ,illuc ingrederis tu quam ‡
אשר־אתה בא־שמה [b] לרשתה ונשל
,Ghirghasæum & ,Chittæum ,tuis faciebus à ‡ multas gentes
גוים־רבים מפניך החתי והגרגשי
,Chiuuæum & ,Perizæum & ,Chenahanæum & ,Emoræum &
והאמרי והכנעני והפרזי והחוי
.te præ fortiores & ,multas ,gentes septem ; Iebusæum &
והיבוסי שבעה גוים רבים ועצומים ממך׃
; eas percusseris & ,tuas facies ad || tuus Deus Dominus eas dederit Et
2 ונתנם יהוה אלהיך לפניך [c] והכיתם
neque ,pactum eis excides † non ; eas perdes perdendo
החרם תחרים אתם לא־תכרת להם ברית ולא
.eis in || affinitate te iunges Neque : eis præstabis gratiam
3 תחנם׃ ולא תתחתן בם
capies non eius filiam & ,eius filio dabis non tuam Filiam
בתך לא־תתן לבנו ובתו לא־[d] תקח
,me post à tuum filium faciet recedere Quia .tuo filio
4 לבנך׃ כי־[e] יסיר את־בנך מאחרי
,vos † in Domini nasus ‡ irascetur & : alienis diis seruient &
ועבדו אלהים אחרים וחרה אף־יהוה בכם
facietis sic Quinimo || .citò te faciet disperdere &
5 והשמידך מהר׃ כי־אם־כה [f] תעשו
,confringetis earum statuas & ,destruetis earum Altaria .eis
להם מזבחתיהם [g] תתצו [h] ומצבתם תשברו
.igni in comburetis earum sculptilia & ,succidetis earum lucos &
ואשירהם תגדעון ופסיליהם תשרפון באש׃
te in : tuo Deo Domino tu sanctus populus Quia
6 כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך בך
,peculij populum in || ei existendum ad ,tuus Deus Dominus elegit
בחר יהוה אלהיך להיות לו לעם סגלה
.humi facies ‡ super † qui ,populis omnibus præ
מכל העמים אשר על־פני האדמה׃
est annexus * populis omnibus præ vestra multitudine præ ‡ Non
7 לא [i] מרבכם מכל־העמים חשק
parum vos † quia ,vobis in || elegit & ,vobis in Dominus
יהוה בכם ויבחר בכם כי־אתם המעט
Dominum amando ab Quia ‡ .populis omnibus præ
8 מכל־העמים׃ כי מאהבת יהוה
iurauit quod * ,iuramentum eum custodiendo à ‡ & ,vos
אתכם ומשמרו את־השבעה אשר נשבע
; forti manu in vos Dominus eduxit ,vestris patribus
לאבתיכם [k] הוציא יהוה אתכם ביד חזקה
regis Parhoh manu è seruorum domo è te || redemit &
[l] ויפדך מבית עבדים מיד פרעה מלך־
ipse † tuus Deus Dominus quia scias Et .Ægypti
9 מצרים׃ וידעת כי־יהוה אלהיך הוא
misericordiam & ,pactum custodiens ,fidelis Deus ,Deus
האלהים האל הנאמן שמר הברית והחסד
millesimæ ,eius mandata custodientibus & ,eum diligentibus
לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף
,eius facies ad ‡ ,eum habentibus odio rependens † Et .durationi
10 דור׃ ומשלם לשנאיו אל־פניו
in ; eum habenti odio tardabit non : eum faciendum perdere ad
להאבידו לא יאחר לשנאו אל־
,mandatum custodies † Et .ei reddet eius facies
11 פניו ישלם־לו׃ ושמרת את־המצוה
tibi præcipio ego quæ iudicia & ,statuta &
ואת־[m] החקים ואת־המשפטים אשר אנכי [n] מצוך
audieritis † merces erit Et .ea faciendum ad hodie
12 היום [o] לעשותם׃ והיה עקב תשמעון
: feceritis & ,custodieritis & ,ista iudicia
את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם

[a] בוא † ad ‡ vt possideas [b] ירש ‡ à facie tua robustiores tradiderit || coram te, [c] נכה † panges cum misereberis earum: || cum [d] לקח ne eat post me, [e] סור colent deos alienos: ‡ furor † te, || Sed [f] עשה [g] נתץ [h] יצב vt sis || populus peculiaris, † sunt ‡ faciem terræ, ‡ propter multitudinem vestram, * complacuit [i] רבב || vos ‡ estis pauciores ‡ Sed quia dilexit Dominus ‡ custodiuit * à quo [k] יצא || vos [l] פדה † est mille generationibus. † reddens ‡ contra faciem ‡ perdere faciat eum: faciem † custodi [m] חקק [n] צוה vt facias † si [o] עשה

& , pactum tibi tuus Deus Dominus custodiet &
וְשָׁמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְךָ אֶת־הַבְּרִית וְאֶת־
te diliget Et .tuis patribus iurauit quam ,misericordiam — vt
13 הַחֶסֶד אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ׃ וַאֲהֵבְךָ
fructui benedicet & ,te faciet multiplicare & , tibi benedicet &
וּבֵרַכְךָ וְהִרְבֶּךָ וּבֵרַךְ [a]פְּרִי־ — פרה[a]
,tuo musto † & ,tuo frumento tuæ humi fructui & , tui ventris — terræ
בִטְנְךָ וּפְרִי־אַדְמָתֶךָ דְּגָנְךָ וְתִירֹשְׁךָ — † vino
tuæ ouis * gregibus & ,tuorum boum emissioni ‡ tuo nouo oleo & — ‡ primogenitæ * pecudum tuarum
וְיִצְהָרֶךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ
.tibi dandum ad † ,tuis patribus iurauit quam ,humum ‖ super — ‖ terram super † vt daret
עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ [b]לָתֶת לָךְ׃ — נתן[b]
te in erit Non .populis omnibus præ eris Benedictus
14 בָּרוּךְ תִּהְיֶה מִכָּל־הָעַמִּים לֹא־יִהְיֶה בְךָ
remouebit Et .tuo animali in & ,infœcunda & infœcundus — sterilis aliquis, & sterilis aliqua,
15 עָקָר וַעֲקָרָה וּבִבְהֶמְתֶּךָ׃ [c]וְהֵסִיר
ægritudines omnes & , infirmitatem omnem te à Dominus — סור[c]
יְהוָה מִמְּךָ כָּל־[d]חֹלִי וְכָל־[e]מַדְוֵי — חלה[d] דוה[e]
:te in eas ponet non .nosti quas ,malas Aegypti
מִצְרַיִם הָרָעִים אֲשֶׁר יָדַעְתָּ לֹא [f]יְשִׂימָם בָּךְ — שום[f]
comedes ‡ Et .te habentibus odio omnibus in eas dabit & † — † sed ponet ‡ consumes
16 וּנְתָנָם בְּכָל־שֹׂנְאֶיךָ׃ וְאָכַלְתָּ
: tibi dans tuus Deus Dominus quos populos omnes — dat
אֶת־כָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ
,eorum diis seruies neque :eis super tuus oculus parcet non — coles deos
לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ עֲלֵיהֶם וְלֹא תַעֲבֹד אֶת־אֱלֹהֵיהֶם
:tuo corde in dixeris Cùm ‖ .tibi istud laqueus quia — sunt ‖ Si
17 כִּי־מוֹקֵשׁ הוּא לָךְ׃ כִּי תֹאמַר בִּלְבָבְךָ
potero quomodo ,me præ ‡ istæ gentes Multæ † — † Plures sunt ‡ quàm ego
רַבִּים הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִמֶּנִּי אֵיכָה אוּכַל
recorderis Recordando .eis ab timeas Ne ? eas expellere
18 [g]לְהוֹרִישָׁם׃ לֹא [h]תִירָא מֵהֶם זָכֹר תִּזְכֹּר — ירש[g] ירא[h]
omnibus & ,Parhoh tuus Deus Dominus fecit quæ eorum
אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפַרְעֹה וּלְכָל־
viderunt quas magnarum Tentationum : Aegyptiis
19 מִצְרָיִם׃ [i]הַמַּסֹּת הַגְּדֹלֹת אֲשֶׁר־[k]רָאוּ — נסה[i] ראה[k]
,validæ manus & ,portentorum & ,signorum & ,tui oculi
עֵינֶיךָ [l]וְהָאֹתֹת וְהַמֹּפְתִים וְהַיָּד הַחֲזָקָה — אות[l]
.tuus Deus Dominus te fecit educere quo ,extenti brachij &
וְהַזְּרֹעַ [m]הַנְּטוּיָה אֲשֶׁר [n]הוֹצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — נטה[m] יצא[n]
quos populis omnibus tuus Deus Dominus faciet Sic
כֵּן־יַעֲשֶׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְכָל־הָעַמִּים אֲשֶׁר־
mittet crabronem etiam Et .eorum faciebus à timens tu — à quorum tu times conspectu.
20 אַתָּה יָרֵא מִפְּנֵיהֶם׃ וְגַם אֶת־הַצִּרְעָה יְשַׁלַּח
,relictos pereundum ad vsque ‡ ,eos in † tuus Deus Dominus — † contra ‡ donec pereant qui remanserint.
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּם עַד־אֲבֹד הַנִּשְׁאָרִים
,eorum faciebus à frangaris * Ne .tuis faciebus à absconditos ‡ & — ‡ abscôdiderint se à facie tua. * paueas à facie
21 וְהַנִּסְתָּרִים מִפָּנֶיךָ׃ לֹא תַעֲרֹץ מִפְּנֵיהֶם
,magnus † Deus ,tuo interiore ‖ in tuus Deus Dominus quia — ‖ medio tui, † fortis ‡ expellet
כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּקִרְבֶּךָ אֵל גָּדוֹל
gentes tuus Deus Dominus euellet ‡ Et .terribilis &
22 וְנוֹרָא׃ וְנָשַׁל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם
eas consumere poteris Non .paulatim paulatim ,tuis faciebus ‡ à istas — ‡ facie tua
הָאֵל מִפָּנֶיךָ מְעַט מְעָט לֹא תוּכַל [o]כַּלֹּתָם — כלה[o]
.agri bestia te super * multiplicetur fortè ne , citò — * contra
מַהֵר פֶּן־[p]תִּרְבֶּה עָלֶיךָ [q]חַיַּת הַשָּׂדֶה׃ — רבה[p] חיה[q]
eas conteret & ,tuas facies ad † tuus Deus Dominus eas dabit Et — tradet † coram te,
23 וּנְתָנָם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְפָנֶיךָ [r]וְהָמָם — הום[r]
dabit ‡ Et .eas disperdi ad vsque ‡ ,magna contritione — ‡ donec perdantur ipsæ. ‡ tradet
24 מְהוּמָה גְדֹלָה עַד הִשָּׁמְדָם׃ וְנָתַן
sub de earum nomen perdes & ,tua manu in earum reges
מַלְכֵיהֶם בְּיָדֶךָ וְהַאֲבַדְתָּ אֶת־שְׁמָם מִתַּחַת
te perdendum ad vsque ,tuas facies in vir * stabit Non .cælis — * quisquam coram te, donec perdas
הַשָּׁמָיִם לֹא־יִתְיַצֵּב אִישׁ בְּפָנֶיךָ עַד הִשְׁמִדְךָ
Non .igne in combures earum deorum Sculptilia :eas
25 אֹתָם׃ פְּסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן בָּאֵשׁ לֹא־
, tibi capias & ‖ , eis super * aurum & , argentum concupisces — * quæ sunt ‖ vt
תַחְמֹד כֶּסֶף וְזָהָב עֲלֵיהֶם וְלָקַחְתָּ לָךְ
tui Dei Domini abominatio quia .illo in te illaquees fortè ne
פֶּן [s]תִּוָּקֵשׁ בּוֹ כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — יקש[s]
,tuam domum in abominationem introduces non Et .istud — est.
26 הוּא׃ וְלֹא־[t]תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל־בֵּיתֶךָ — בוא[t]

,illud detestaberis Detestando .illud sicut anathema sis vt
וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ
.illud anathema quia :illud abominaberis abominando & — est.
וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי־חֵרֶם הוּא׃

CAP. VIII. ח

,hodie tibi præcipiens ego quod ,præceptum Omne — præcipio vobis
1 כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם
,multiplicemini & . viuatis vt , faciendum ad , custodietis — vt faciatis
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תִּחְיוּן וּרְבִיתֶם
iurauit quam † ,terram possideatis & ,ingrediamini & — † super
וּבָאתֶם וִירִשְׁתֶּם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע
viæ omnis recordaberis Et :vestris patribus Dominus
2 יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם׃ וְזָכַרְתָּ אֶת־כָּל־הַדֶּרֶךְ
quadraginta iam tuus Deus Dominus te fecit ambulare qua — per quam
אֲשֶׁר הוֹלִיכֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ זֶה אַרְבָּעִים
sciendum ad ‡ te tentandum ad ‡ ,te affligendum ad ,deserto in annis — vt affligeret ‡ vt tentaret ‡ vt sciret
שָׁנָה בַּמִּדְבָּר לְמַעַן [a]עַנֹּתְךָ [b]לְנַסֹּתְךָ [c]לָדַעַת — ענה[a] נסה[b]
an ,eius præcepta custodires vtrum ,tuo corde in * quæ — * sunt
אֶת־אֲשֶׁר בִּלְבָבְךָ הֲתִשְׁמֹר [d]מִצְוֹתָו אִם־ — ידע[c] צוה[d]
te fecit comedere & ,te fecit esurire & , te afflixit Et .non — תיו
3 לֹא׃ וַיְעַנְּךָ וַיַּרְעִבֶךָ וַיַּאֲכִלְךָ
,tui patres cognouerunt nec ,cognouisti non quod man — ק
אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ
ipso solo pane super ‖ non quòd te faceret cognoscere vt — ‖ in
לְמַעַן הוֹדִיעֲךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לְבַדּוֹ
Domini oris egressione omni super quin † ,homo viuet — † sed in omni quod egreditur ex ore
יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־[e]מוֹצָא פִי־יְהוָה
,te desuper veterauit non tuum Vestimentum .homo viuet — יצא[e]
4 יִחְיֶה הָאָדָם׃ שִׂמְלָתְךָ לֹא [f]בָלְתָה מֵעָלֶיךָ — בלה[f]
.annis quadraginta iam ,tumuit non tuus pes &
וְרַגְלְךָ לֹא בָצֵקָה זֶה אַרְבָּעִים שָׁנָה׃
erudiret † quemadmodum quòd ,tuo corde cum scies ‖ Et — ‖ perpendes hoc tecum.
5 וְיָדַעְתָּ עִם־לְבָבֶךָ כִּי כַּאֲשֶׁר יְיַסֵּר — † corripit ‡ sic
.te corripit tuus Deus Dominus ‡ ,suum filium vir
אִישׁ אֶת־בְּנוֹ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְיַסְּרֶךָּ׃
ambulandum ad ,tui Dei Domini præcepta custodies Et — vt ambules
6 וְשָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [g]לָלֶכֶת — הלך[g]
tuus Deus Dominus Quia .eum timendum ad † & , eius viis in — per vias † timeas
7 בִּדְרָכָיו וּלְיִרְאָה אֹתוֹ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
,aquarum torrentium terram ,bonam terram in te introducit
מְבִיאֲךָ אֶל־אֶרֶץ טוֹבָה אֶרֶץ נַחֲלֵי מָיִם
.monte in & , valle in egredientium voraginum & ,fontium — per valles, & per montes
עֲיָנֹת וּתְהֹמֹת יֹצְאִים בַּבִּקְעָה וּבָהָר׃
:malogranati & ,ficus & ,vitis & ,hordei & ,tritici Terram — frumenti.
8 אֶרֶץ [h]חִטָּה וּשְׂעֹרָה וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן — חנט[h]
non qua ‡ Terram .mellis & , olei oliuæ terram — ‡ in
9 אֶרֶץ־זֵית שֶׁמֶן וּדְבָשׁ׃ אֶרֶץ אֲשֶׁר לֹא
:ea in omni ‖ carebis nec , panem ea in comedes paupertate in * — * cum ‖ aliquo
בְמִסְכֵּנֻת תֹּאכַל־בָּהּ לֶחֶם לֹא־תֶחְסַר כֹּל בָּהּ
excides eius montibus de & , † ferrum eius lapides cuius terram — ‡ sunt,
אֶרֶץ אֲשֶׁר אֲבָנֶיהָ בַרְזֶל וּמֵהֲרָרֶיהָ תַּחְצֹב
Domino benedices & ,saturaberis & ,comedes Et .æs
10 נְחֹשֶׁת׃ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ וּבֵרַכְתָּ אֶת־יְהוָה
.tibi dedit quam bonam terram super ,tuo Deo — propter
אֱלֹהֶיךָ עַל־הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ׃
,tui Dei Domini obliuiscaris fortè ne ,tibi Obseruare — Caue
11 הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תִּשְׁכַּח אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
,eius statuta & , eius iudicia & ,eius præcepta custodiendum non ad — vt non serues
לְבִלְתִּי שְׁמֹר [i]מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו [k]וְחֻקֹּתָיו — צוה[i] חקק[k]
,comedas fortè Ne .hodie tibi præcipio ego quæ
12 אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ פֶּן־תֹּאכַל
.habites & ,ædifices bonas ‡ domos & ;saturer:s & — ‡ pulchras
וְשָׂבָעְתָּ וּבָתִּים טֹבִים תִּבְנֶה וְיָשָׁבְתָּ׃
aurum & ,argentum & ;multiplicentur tua ouis & .tuus bos Et — boues tui, & pecudes tuæ
13 וּבְקָרְךָ וְצֹאנְךָ [l]יִרְבְּיֻן וְכֶסֶף וְזָהָב — רבה[l] * est
.multiplicetur ,tibi * quod omne & ;tibi multiplicetur
יִרְבֶּה־לָּךְ וְכֹל אֲשֶׁר־לְךָ יִרְבֶּה׃
,tui Dei Domini obliuiscaris & ,tuum cor eleuetur Et
14 [m]וְרָם לְבָבֶךָ וְשָׁכַחְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — רום[m] ‖ qui eduxit
.seruorum domo è , Ægypti terra è te educentis ‖
הַמּוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים׃

,adurentis serpentis ,terribili & ,magno deserto in te ire Facientis
15 המוליכך במדבר הגדל והנורא נחש שרף
tibi educentis ‡ : aquæ † non quo || loci siticulosi * &,scorpionis &
ועקרב וצמאון אשר אין מים המוציא לך
,deserto in man te Cibantis ‡ ,silicis petra è aquas
16 מים מצור החלמיש: המאכלך מן במדבר
causa || & ,te affligendi causa * ,tui patres nouerunt non quod
אשר לא ידעון אבתיך למען [a]ענתך ולמען
dices || Et ,tuo nouissimo in tibi benefaciendum ad ‡ ,te tentandi
17 [b]נסתך להיטבך באחריתך: ואמרת
mihi fecit meæ manus firmitudo † & ,mea Potentia ,tuo corde in
בלבבך [c]כחי ועצם ידי עשה לי
,tui Dei Domini recordaberis Et ‡ :istam virtutem ‡
18 את החיל הזה: וזכרת את יהוה אלהיך
ad ,virtutem faciendum ad || potentiam tibi dans * ipse quia
כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל למען
tuis patribus iurauit quod † ,suum pactum statuendum
[d]הקים את בריתו אשר נשבע לאבתיך
fueris oblitus obliuiscendo si , erit Et .hanc diem secundum
19 כיום הזה: והיה אם שכח תשכח
Deos post ambulaueris & ,tui Dei Domini
את יהוה אלהיך והלכת אחרי אלהים
testificatus sum ‡ :eis te incuruaueris & , eis seruieris ‡ & ,alienos
אחרים ועבדתם [e]והשתחוית להם [f]העדתי
quas gentes Sicut .peribitis pereundo quòd ,hodie vos in
20 בכם היום כי אבד תאבדון: כגוים אשר
quòd eo ;peribitis sic , vestris faciebus * à perdit Dominus
יהוה מאביד מפניכם כן תאבדון עקב
.vestri Dei Domini voce in audieritis || non
לא תשמעון בקול יהוה אלהיכם:

Qui ambulare fecit te per desertû magnum & terribile
* aridi
|| in
† erant
‡ qui eduxit
‡ Qui comedere fecit
* vt affligeret
|| tentaret
‡ vt benefaceret
|| si dixeris
[a]ענה [b]נסה
† robur
[c]כוח
‡ substantiam
‡ memento
* dat
|| vt facias substantiam, vt statuat
† super quo
[d]קום
‡ colueris eos;
‡ testificor vobis
[e]שחה [f]עוד
* facie vestra;
|| parueritis voci

CAP. IX. ט

, Iarden hodie transiens Tu :Israel Audi
1 שמע ישראל אתה עבר היום את הירדן
ossibus firmas * & , magnas gentes possidendum ad ,ingrediendum ad
[g]לבא לרשת גוים גדלים ועצמים
Populum .cælos in || munitas & , magnas vrbes , te præ
2 ממך ערים גדלת ובצרת בשמים: עם
.nosti tu quos ,Hanachim † filios ,excelsum & , magnum
גדול ורם בני ענקים אשר אתה ידעת
? Hanach filiorum facies ad ‡ stabit Quis :audisti tu &
ואתה שמעת מי יתיצב לפני בני ענק:
ipse , tuus Deus Dominus quòd hodie scies ‡ Et
3 וידעת היום כי יהוה אלהיך הוא
ipse & ,eos disperdet ipse :comedens || ignis ,tuas facies ad transiens *
העבר לפניך אש אכלה הוא ישמידם והוא
,citò eos perdes & , eos expellere & :tuas facies ad † eos humiliabit
יכניעם לפניך [h]והורשתם והאבדתם מהר
dicas Ne .tibi Dominus est locutus quemadmodum
4 כאשר דבר יהוה לך: אל תאמר
,tuis faciebus ‡ à eos tuus Deus Dominus expellendo in ‡ tuo corde in
בלבבך בהדף יהוה אלהיך אתם מלפניך
possidendum ad || ,Dominus me introduxit mea iustitia In * : dicendo
לאמר בצדקתי הביאני יהוה לרשת
Dominus ,istarum gentium impietate in † & istam terram
את הארץ הזאת וברשעת הגוים האלה יהוה
rectitudine in * & ,tua iustitia in ‡ Non .tua facie à eas expellens ‡
5 מורישם מפניך: לא בצדקתך ובישר
quia † :earum terram possidendum ad veniens || tu tui cordis
לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי
eas expellens ‡ tuus Deus Dominus istarum gentium impietate in
ברשעת הגוים האלה יהוה אלהיך [i]מורישם
iurauit quod * ,verbum stabiliendi causa ‡ & ,tua facie à
מפניך ולמען [k]הקים את הדבר אשר נשבע
.Iahacob & , Ischac , Abraham ,tuis patribus Dominus
יהוה לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב:
tuus Deus Dominus tua iustitia in † non quòd scies || Et
6 וידעת כי לא בצדקתך יהוה אלהיך
quia :eam possidendum ad ‡,istam bonam terram tibi dans ‡
נתן לך את הארץ הטובה הזאת לרשתה כי
,obliuiscaris ne , Memento .tu * ceruice durus populus
7 עם קשה ערף אתה: זכר אל תשכח

transis
vt ingrediaris,
* robustiores
[g]בוא
|| vsque ad cælum.
† torquatorum
‡ coram filiis torquati?
‡ scito
* qui transit ante te,
|| consumens est:
† ante te:
[h]ירש
‡ cùm propulsauerit
‡ facie tua,
* Propter iustitiam meam
|| vt possideretis
† propter impietatem
‡ expellit
‡ propter iustitiam tuam
* rectitudinem
|| ingrederis
† sed propter impietatem
‡ expellit
[i]ירש
‡ vt confirmet
* super quo
[k]קום
|| scito
† propter iustitiam tuam
‡ dat
‡ vt possideas
* es.

: deserto in tuum Deum Dominum irasci fecisti quod
את אשר הקצפת את יהוה אלהיך במדבר
vsque , Aegypti terra è es egressus qua die à
למן היום אשר יצאת מארץ מצרים עד
cum fuistis rebelles , istum locum ad vos venire
[a]באכם עד המקום הזה [b]ממרים [c]הייתם עם
,Dominum fecistis irasci Choreb in Et .Domino
8 יהוה: ובחרב הקצפתם את יהוה
.vos desperandum ad || ,vos in * Dominus est exacerbatus &
ויתאנף יהוה בכם להשמיד אתכם:
,lapidum ‡ tabulas capiendum ad ‡ ,montem in me ascendendo in †
9 [d]בעלתי ההרה לקחת לוחת האבנים
sedi || & : vobiscum Dominus excidit * quod , pacti tabulas
לוחת הברית אשר כרת יהוה עמכם [e]ואשב
non panem ;noctes quadraginta & , dies quadraginta monte in
בהר ארבעים יום וארבעים לילה לחם לא
me ad Dominus dedit Et :bibi non aquas & , comedi
10 אכלתי ומים לא [f]שתיתי: [g]ויתן יהוה אלי
, Dei digito in scriptas lapidum † tabulas duas
את שני לוחת האבנים כתבים באצבע אלהים
Dominus est locutus quæ ,verba omnia secundum eis super &
ועליהם ככל הדברים אשר דבר יהוה
.concionis die in , ignis medio de monte in vobiscum
עמכם בהר מתוך האש ביום הקהל:
,noctium quadraginta & ,dierum quadraginta fine à || fuit Et
11 ויהי מקץ ארבעים יום וארבעים לילה
tabulas , lapideas tabulas duas me ad , Dominus dedit
נתן יהוה אלי את שני [h]לחת האבנים לחות
descende , Surge : me ad Dominus dixit Et .pacti
12 הברית: ויאמר יהוה אלי קום [i]רד
eduxisti quem ,tuus populus ‡ corrupit quia :hinc citò
מהר מזה כי שחת עמך אשר הוצאת
;eis præcepi quam via de citò recesserunt:Aegypto ex
ממצרים [k]סרו מהר מן הדרך אשר [l]צויתם
, me ad Dominus dixit Et .conflatile sibi fecerunt
13 עשו להם [m]מסכה: ויאמר יהוה אלי
durus populus ecce , istum populum Vidi : dicendo
לאמר ראיתי את העם הזה והנה עם קשה
delebo & ,eos disperdam & ,me à Remitte ipse ceruice
14 ערף הוא: [n]הרף ממני ואשמידם ואמחה
gentem in te faciam & :cælis sub de ‡ eorum nomen
את שמם מתחת השמים ואעשה אותך לגוי
de descendi & ,me verti Et .eo præ multam & ,robustam
15 עצום ורב ממנו: [o]ואפן וארד מן
super ‡ pacti tabulæ duæ & ;igne in ardebat mons & , monte
ההר וההר בער באש ושני לוחת הברית על
peccaueratis ecce & , vidi Et .meis manibus duabus
16 [p]שתי ידי: [q]וארא והנה חטאתם
:conflatilem vitulum vobis feceratis ;vestro Deo Domino
ליהוה אלהיכם עשיתם לכם עגל [r]מסכה
Dominus præcepit quam via de citò recesseratis
[s]סרתם מהר מן הדרך אשר צוה יהוה
eas proieci & , tabulas duas in apprehendi Et .vobis
17 אתכם: ואתפש בשני הלחת ואשלכם
.vestris oculis in eas confregi & ,meis manibus duabus desuper
מעל שתי ידי ואשברם לעיניכם:
quadraginta prius sicut :Domini facies ad me prostraui Et
18 ואתנפל לפני יהוה כראשנה ארבעים
.comedi non panem , noctibus quadraginta & , diebus
יום וארבעים לילה לחם לא אכלתי
quod vestrum peccatum omne super ,bibi non aquam &
ומים לא [t]שתיתי על כל חטאתכם אשר
.eum irritando Domini oculis in malum faciendo , peccaueratis
חטאתם לעשות הרע בעיני יהוה להכעיסו:
efferbuit quo caloris * & , nasi facibus à ‡ timui Quia
19 כי יגרתי מפני האף והחמה אשר קצף
exaudiuit & : vos disperdendum ad † vos super || Dominus
יהוה עליכם להשמיד אתכם וישמע
Aharon in Et .ipsa vice in etiam me ad Dominus
20 יהוה אלי גם בפעם ההוא: ובאהרן
orauì & :eum disperdendum ad ‡ valde Dominus est exacerbatus ‡
התאנף יהוה מאד להשמידו ואתפלל

donec
ingressi estis
[a]בוא [b]מרה
[c]היה
Iratus est
* contra
|| vt disperderet
† Quando ascendi
‡ vt acciperem
‡ lapideas,
[d]עלה
* pepigit
|| mansi
[e]ישב
[f]שתה [g]נתן
† lapideas
in
congregationis
|| in
mihi
[h]לוח
[i]ירד
‡ seipsum
[k]סור [l]צוה
[m]נסך
est. Dimitte
[n]רפה
‡ ne sit
maiorem
[o]פנה
† erant in
[p]שנה
[q]ראה
[r]נסך
[s]סור
è
corã Domino:
propter
[t]שתה
‡ propter furorem,
* iram qui iratus erat
|| contra
† vt disperderet
‡ iratus est
‡ vt disperderet

mihi. ,monte de descendi & ,me verti Et .me ad Dominus
5 יהוה אלי: ואפן וארד מן־ההר
a שום fuerunt & : feceram quam ,arca in tabulas posui &
ואשם את־הלחת בארון אשר עשיתי ויהיו [a]
b צור Israel filij Et .Dominus mihi præcepit quemadmodum ibi
6 שם כאשר צוני [b] יהוה: ובני ישראל
ibi :Moserah in Iahachan filiorum Beeroth de sunt profecti
נסעו מבארת בני־יעקן מוסרה שם
c מות sacerdotio est functus & ,ibi est sepultus & ,Aharon est mortuus
מת [c] אהרן ויקבר שם ויכהן
,Ghudghodah in sunt profecti Inde .eo pro eius filius Elhazar
7 אלעזר בנו תחתיו: משם נסעו הגדגדה
† in .aquarum torrentium terram † Iotbath in Ghudghodah de &
ומן־הגדגדה יטבתה ארץ נחלי־מים:
Leui tribum Dominus fecit separare illo tempore In
8 בעת ההוא הבדיל יהוה את־שבט הלוי
vt portaret ‡ vt staret coram Domino — facies ad standum ad ‡ ,Domini pacti arcam portandum ad
לשאת [d] את־ארון ברית־יהוה לעמד לפני
d נשא eius nomine in benedicendum ad & ,ei ministrandum ad Domini
e שרת יהוה לשרתו [e] ולברך בשמו
,pars Leui ipsi fuit non Ideirco .hanc diem ad vsque
9 עד היום הזה: על־כן לא־היה ללוי חלק
est , eius hæreditas ipse Dominus :suis fratribus cum hæreditas &
f נחל ונחלה עם־אחיו יהוה הוא נחלתו
ego Et .ei tuus Deus Dominus est locutus quemadmodum
10 כאשר דבר יהוה אלהיך לו: ואנכי
quadraginta ,priores dies secundum ,monte in steti
g יום עמדתי בהר [g] כימים הראשנים ארבעים
me ad Dominus exaudiuit & :noctes quadraginta & ,dies
יום וארבעים לילה וישמע יהוה אלי
perdere .te corrumpere Dominus voluit non ;ipsa vice in etiam
h שחת גם בפעם ההוא לא־אבה יהוה [h] השחיתך:
ante populum; facies ad proficiscendo vade ,Surge :me ad Dominus dixit Et
11 i הלך k נסע ויאמר יהוה אלי קום [i] לך [k] למסע לפני
‡ super quam ‡ ,terram possidebunt & ,ingredientur & ;populi
העם ויבאו וירשו את־הארץ אשר־
vt datem , Israel nunc Et .eis dandum ad ,eorum patribus iuraui
12 נשבעתי לאבתם לתת להם: ועתה ישראל
petit à te, nisi vt timeas — timendum ad quin ,tecum à petens tuus Deus Dominus quid
מה יהוה אלהיך שאל מעמך כי אם־ליראה
vt ambules per ,eius vias omnes in eundum ad ? tuum Deum Dominum
את־יהוה אלהיך ללכת בכל־דרכיו
diligas toto in tuo Deo Domino seruiendum ad* & ,eum diligendum ad &
* colas Dominum Deũ tuũ ולאהבה אתו ולעבד את־יהוה אלהיך בכל־
|| Vt custodias præcepta custodiendum Ad || ? tua anima tota in & ;tuo corde
13 לבבך ובכל־נפשך: לשמר את־מצות
præcipio ,hodie tibi præcipiens ego quæ ,eius statuta & ,Domini
יהוה ואת־חקתיו אשר אנכי מצוך היום
vt bene fit ‡ sunt ,cæli ‡ tui Dei Domini Ecce ? tibi bonum in
14 לטוב לך: הן ליהוה אלהיך השמים
† sunt Tantummodo .ea in ‡ quæ omnia & ,terra ; cælorum cæli &
15 ושמי השמים הארץ וכל־אשר־בה: רק
complacuit elegit & :eos diligendum ad ‡ Dominus adhæsit tuis patribus in
‡ vt diligeret באבתיך חשק יהוה לאהבה אותם ויבחר
semen populis omnibus ex vobis in * ; eos post eorum semine in
* vos scilicet בזרעם אחריהם בכם מכל־העמים
circuncidite præputium circuncidetis Et .hanc diem secundum
16 l מול כיום הזה: [l] ומלתם את ערלת
Quia .amplius induretis ne vestram ceruicem & ,vestri cordis
17 לבבכם וערפכם לא תקשו עוד: כי
est dominus & ,deorum Deus ipse vester Deus Dominus
יהוה אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדני
non qui ,terribilis & potens , magnus Deus ;dominorum
m ירא האדנים האל הגדל הגבר [m] והנורא אשר לא־
accipit personam, iudicium Faciens :munus accipiet * neque ,facies tollet
* accipit
18 n נשא [n] ישא פנים ולא [o] יקח שחד: עשה משפט
,panem ei dando ,peregrinum diligens & ; viduæ & ,pupilli
o לקח p גור יתום ואלמנה ואהב [p] גר לתת לו לחם
† diligite peregrini quia ,peregrinum diligetis † Et .vestimentum &
19 ושמלה: ואהבתם את־הגר כי־גרים
tuum Deum Dominum .Ægypti terra in fuistis
20 הייתם בארץ מצרים: את־יהוה אלהיך

vestrum peccatum Et .ipso tempore in Aharon pro etiam
21 גם־בעד אהרן בעת ההוא: ואת־חטאתכם
illum combussi & , accepi vitulum feceratis quod
אשר־עשיתם את־העגל לקחתי ואשרף אתו
esset comminutus donec bene molendo illum cõtriui & ,igne in igni
a כתת באש [a] ואכת אתו טחון היטב עד אשר־[b] דק
descendentem ,torrentem in eius puluerem proieci & :puluere in
b דקק לעפר ואשלך את־עפרו אל־הנחל הירד
qui descendit
Chibroth † in & ,Massah || in & ,Tabherah * in Et .monte è
* conflagratione, || tentatione † sepulchris concupiscentiæ,
22 מן־ההר: ובתבערה [c] ובמסה ובקברת
mittendo in ‡ Et .Dominum fuistis irritantes † ,Hattaauah
c נסה
23 התאוה מקצפים הייתם את־יהוה: ובשלח
,Ascendite : dicendo ,Barneah Cades de vos Dominus
† irasci fecistis ‡ quando misit
יהוה אתכם מקדש ברנע לאמר [d] עלו
exacerbastis & ‡ : vobis dedi quam terram possidete &
d עלה
‡ irritastis
ורשו [e] את־הארץ אשר נתתי לכם [f] ותמרו
e ירש f מרה
non & , ei credidistis non & ,vestri Dei Domini os
את־פי יהוה אלהיכם ולא האמנתם לו ולא
,Domino cum fuistis ,Rebelles .eius voce in audistis
obediuistis voci
24 g קול h מרה שמעתם [g] בקלו: [h] ממרים הייתם עם־יהוה
facies ad ‡ me prostraui Et .vos me cognoscere † die à
† qua cognoui ‡ coram Dño
25 מיום [i] דעתי אתכם: ואתנפל לפני
,noctibus quadraginta & ,diebus quadraginta Domini
i ידע יהוה את־ארבעים היום ואת־ארבעים הלילה
.vos disperdendũ ad ‡ Dominus dixerat quia :me prostraui quibus
‡ vt disperderet
אשר התנפלתי כי־אמר יהוה להשמיד אתכם:
,Domine * Domine : dedi & ,Dominum ad oraui Et
‡ Deus,
26 ואתפלל אל־יהוה ואמר אדני יהוה
quam ,tuam hæreditatem & ,tuum populum corrumpas || ne
|| disperdas
אל־תשחת עמך ונחלתך אשר
Ægypto ex eduxisti quem ,tua magnitudine in redemisti
k ערה פדית [k] בגדלך אשר־הוצאת ממצרים
,Abraham tuorum seruorum Memento .valida manu in
27 ביד חזקה: זכר לעבדיך לאברהם
populi duritiem ad respicias ne: Iahacob & ,Ischac
l פנה ליצחק וליעקב אל־[l] תפן אל־[m] קשי העם
.eius peccatum ad & ,eius impietatem ad & , huius
m קשה הזה ואל־רשעו ואל־חטאתו:
: inde nos eduxisti qua ,terra ‡ dicant fortè Ne
‡ incolæ terræ, vnde
28 פן־יאמרו הארץ אשר הוצאתנו משם
, terram in eos introducere Dominus posse non A *
* Quia non potuit
מבלי יכלת יהוה להביאם אל־הארץ
eos eduxit ,eos odio habendo ab & ,eis est locutus quam
quia odio habet ipse
אשר־דבר להם ומשנאתו אותם הוציאם
,tuus populus * ipsi Et .deserto in eos faciendum mori ad ‡
‡ vt mori faceret * sunt
29 [n] להמתם במדבר: והם עמך
, magna tua potentia || in eduxisti quem ,tua hæreditas &
n מות
|| fortitudine
ונחלתך אשר הוצאת [o] בכחך הגדל
.extento tuo brachio in &
o כוח
ובזרעך [p] הנטויה:
p נטה

CAP. X. יוד

tibi Dola :me ad Dominus dixit illo tempore In
1 בעת ההוא אמר יהוה אלי פסל־לך
me ad ascende & , priores sicut lapideas tabulas duas
שני־לוחת אבנים כראשנים ועלה אלי
fac ‡ ligneam.
super * scribam Et .ligni ‡ arcam tibi facies & :montem in
* in † in
2 ההרה ועשית לך ארון עץ: ואכתב על־
tabulis super † fuerunt quæ verba tabulis
q לוח [q] הלחת את־הדברים אשר היו על־הלחת
.arca in eas pones & ,fregisti quas ,prioribus
הראשנים אשר שברת ושמתם בארון:
† de
tabulas duas dolaui & ,Sittim lignis † arcam feci Et
3 ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני־לחת
tabulæ duæ & ,montem in ascendi & ; priores sicut lapideas
אבנים כראשנים ואעל ההרה ושני הלחת
‡ erant † in
scripturam iuxta ,tabulis super † scripsit Et .mea manu in ‡
4 בידי: ויכתב על־הלחת כמכתב
Dominus est locutus quæ , verba decem ,priorem
הראשון את עשרת הדברים אשר דבר יהוה
cõgregationis
eas dedit & : concionis die in ignis medio de monte in vos ad
אליכם בהר מתוך האש ביום הקהל ויתנם

eius nomine in ‡ & ,adhærebis eo in ‡ & ſeruies ei ,timebis ipſum coles,
תירא אתו תעבד ובו תדבק ובשמו
‡ ei $ per nomen * eſt
qui , tuus Deus ipſe & ,tua laus * Ipſe .iurabis
21 תשבע׃ הוא [a]תהלתך והוא אלהיך אשר־
[a] הלל
,iſta terribilia & ,magna tecum fecit
עשה אתך את־הגדלת ואת־הנוראת האלה
animabus ſeptuaginta In .tui oculi viderunt quæ Cum
22 אשר [b]ראו עיניך׃ בשבעים נפש
[b] ראה
Dominus te poſuit nunc & ; Ægyptum in tui patres deſcenderunt
ירדו אבתיך מצרימה ועתה שמך יהוה
.multitudinem in cælorum ſtellas ſicut tuus Deus
אלהיך ככוכבי השמים [c]לרב׃
[c] רבב

CAP. XI. יא

cuſtodies $ & : tuum Deum Dominum diliges Et
1 ואהבת את יהוה אלהיך ושמרת
dilige $ cuſtodi
eius præcepta & , eius iudicia & , eius ſtatuta & , eius cuſtodiam
משמרתו [d]וחקתיו ומשפטיו ומצותיו
[d] חקק
cum non quia , hodie ſcietis Et .diebus omnibus
כל־הימים׃ וידעתם היום כי לא את־ 2
ſcitote
viderunt non qui & ,cognouerunt non qui , † veſtris filiis
בניכם אשר לא־ידעו ואשר לא־ראו את־
† loquor
,eius magnitudinem ,veſtri Dei Domini caſtigationem
[e]מוסר יהוה אלהיכם את־גדלו את־
[e] יסר
:extentum eius brachium & ,validam eius manum
ידו החזקה וזרעו [f]הנטויה׃
[f] נטה
medio in fecit quæ eius facta & ,eius ſigna Et
ואת־[g]אתתיו ואת־מעשיו אשר עשה בתוך 3
opera [g] אות
:eius terræ vniuerſæ & ,Ægypti regi Parhoh ; Ægypti
מצרים לפרעה מלך־מצרים ולכל־ארצו׃
, eius equis , Ægyptiorum exercitui fecit quæ Et
ואשר עשה לחיל מצרים לסוסיו 4
ſuper Suph maris aquas fecit emergere † qui ,eius currui &
ולרכבו אשר [h]הציף את־מי ים־סוף על־
curribus † inundare [h] צוף
Dominus eos perdidit & : vos poſt eos inſectando in ‖ ,eorum facies
פניהם [i]ברדפם אחריכם ויאבדם יהוה
‖ dum inſequerentur [i] רדף
,deſerto in vobis fecit quæ Et .hanc diem ad vſque
עד היום הזה׃ ואשר עשה לכם במדבר 5
fecit quæ Et .iſtum locum ad vſque vos venire vſque
עד־באכם עד־המקום הזה׃ ואשר עשה 6
donec veniretis
quia , Reuben filij Eliab filiis Abiram & , Dathan
לדתן ולאבירם בני אליאב בן־ראובן אשר
& ,eos deglutiuit & , ſuum os terra aperuit
פצתה הארץ את־פיה ותבלעם ואת־
ſubſtantiam omnem & ,eorum tentoria & ,eorum domos
בתיהם ואת־אהליהם ואת כל־[k]היקום
tabernacula [k] קום
Quia $ .Iſrael omnis interiore in ‡ ,eorum pedibus in † quæ
אשר ברגליהם בקרב כל־ישראל׃ כי 7
† erat ‡ in medio $ Equidem * vident
magnum Domini opus omne videntes * veſtri oculi
עיניכם [l]הראת את כל־מעשה יהוה הגדל
[l] ראה
præceptum omne cuſtodietis Et * .fecit quod
אשר עשה׃ ושמרתם את־כל־המצוה 8
‖ Cuſtodite igitur
roboremini vt ;hodie tibi præcipiens ego quod
אשר אנכי מצוך היום למען תחזקו
præcipio vobis
vos quam ‡ ,terram poſſideatis & ,ingrediamini &
[m]ובאתם וירשתם את־הארץ אשר אתם
‡ ad [m] בוא
producatis $ vt Et .eam poſſidendum ad ,illuc tranſeuntes
עברים שמה לרשתה׃ ולמען תאריכו 9
tranſitis, vt poſſideatis $ elongare faciatis
,veſtris patribus Dominus iurauit quam humum * ſuper dies
[n]ימים על־האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם
* terram, ſuper [n] יום
lacte fluentem terram , eorum ſemini & , eis dandum ad ‖
[o]לתת להם ולזרעם ארץ [p]זבת חלב
‖ vt daret [o] נתן [p] זוב
;illuc ingrediens tu quam † terra Quia .melle &
ודבש׃ כי הארץ אשר אתה בא־שמה 10
† ad quam tu ingrederis ‡ eſt, ex qua
qua ,ipſa ‡ Ægypti terra ſicut non ,eam poſſidendum ad
לרשתה לא כארץ מצרים הוא אשר
irrigabis ‖ & ,tuum ſemen ſeminabis * qua $,inde eſtis egreſſi
יצאתם משם אשר תזרע את־זרעך [q]והשקית
$ in * ſeminas ‖ irrigas † ad
vos quam † terra At .oleris hortum vt :tuo pede in
ברגלך כגן הירק׃ והארץ אשר אתם 11
:‡ vallium & ,montium terra ,eam poſſidendum ad illuc tranſeuntes
עברים שמה לרשתה ארץ הרים ובקעת
tranſitis, vt poſſideatis ‡ eſt

quam Terra .aquā bibes cælorum pluuiam ad
למטר השמים תשתה־מים׃ ארץ אשר־ 12
Domini oculi ‡ ſemper ,eam quærens tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך דרש אתה תמיד עיני יהוה
quærit ‡ ſunt
.anni vltimum ad vſq. & anni principio à ,ea in tui Dei
אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה׃
ל חסר א
quæ ,mea præcepta ad audieritis audiendo ‡ ſi ,erit Et
והיה אם־שמע תשמעו אל־מצותי אשר 13
‡ obediendo obedieritis præceptis meis. $ præcipio * vt diligatis
Dominum diligendum ad * ,hodie vobis præcipiens $ ego
אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את־יהוה
tota in & ,veſtro corde toto in ei ſeruiendum ad & ,veſtrum Deum
אלהיכם ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־
colatis eum
,ſuo tempore in veſtræ terræ pluuiam dabo Et .veſtra anima
נפשכם׃ [a]ונתתי מטר־ארצכם בעתו 14
[a] נתן vinum
.tuũ muſtum & ,tuũ frumẽtum colliges & ,ſerotinam & ,tẽporaneam
יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך
:tuo animali ‡ tuo agro in herbam dabo Et .tuum oleum &
ויצהרך׃ ונתתי עשב בשדך לבהמתך 15
‡ pro
forte ne , vobis Obſeruamini .ſaturaberis & , comedes &
ואכלת ושבעת׃ השמרו לכם פן־ 16
Cauete
diis ſeruiatis * & ,recedatis & ,veſtrum cor fatuetur
יפתה לבבכם [b]וסרתם ועבדתם אלהים
declinet * colatis deos alienos, [b] סור
furor iraſcatur Et .eis vos incuruetis & ;alienis
אחרים [c]והשתחויתם להם׃ וחרה אף־ 17
[c] שחה
,pluuia ſit non & , cælos retineat ‖ & , vos in Domini
יהוה בכם ועצר את־השמים ולא־יהיה מטר
‖ claudat
cito pereatis & ;ſuam productionem ‡ det non humus † &
והאדמה לא תתן את־יבולה ואבדתם מהרה
† terra ‡ fructum ſuũ;
.vobis dans * Dominus quam , bona terra deſuper $
מעל הארץ [d]הטבה אשר יהוה נתן לכם׃
$ è * dat [d] טוב
ſuper † & ,veſtro corde ſuper † iſta mea verba ponetis ‖ Et
[e]ושמתם את־דברי אלה על־לבבכם ועל־ 18
‖ ponite † in [e] שום
,veſtra manu ſuper $ ſignum in ea ligabitis ‡ & :veſtro animo
נפשכם וקשרתם אתם לאות על־ידכם
‡ ligate $ in * docete
docebitis * Et .veſtros oculos inter frontalia in ſint &
והיו לטוטפת בין עיניכם׃ ולמדתם 19
te ſedendo in , eis in loquendum ad ,veſtros filios ea
אתם את־בניכם לדבר בם בשבתך
vt loquantur de eis, quando ſedebis quando ambulabis, per viam, & quando accubes, & quando ſurges.
.te ſurgẽdo in & ,te accubendo in & ,via in te ambulãdo in & ,tua domo in
בביתך ובלכתך בדרך ובשכבך ובקומך׃
.tuis portis in & ,tuæ domus poſtibus ſuper ‖ ea ſcribes Et
וכתבתם על־מזוזות ביתך ובשעריך׃ 20
‖ in
veſtrorum filiorum dies & ,veſtri dies multiplicentur Vt
למען [f]ירבו ימיכם וימי בניכם 21
[f] רבה
,veſtris patribus Dominus iurauit quam , humum † ſuper
על האדמה אשר נשבע יהוה לאבתיכם
† terram, ſuper
.terram ſuper ,cælorum dies ſicut eis dandum ad
לתת להם כימי השמים על־הארץ׃
vt daret
præceptum omne cuſtodietis * cuſtodiendo Quinimo *
כי אם־שמר תשמרון את־כל־המצוה 22
$ Si enim * cuſtodieritis
,illud faciendum ad † ,vobis præcipiens ‖ ego quod , iſtud
הזאת אשר אנכי מצוה אתכם לעשתה
‖ præcipio † vt faciatis
ambulandum ad $,veſtrum Deum Dominum diligendum ad ‡
לאהבה את־יהוה אלהיכם ללכת
‡ vt diligatis $ vt ambuletis
:eo in adhærendum ad & $, eius viis omnibus in
בכל־דרכיו ולדבקה־בו׃
$ adhæreatis ei:
iſtas gentes omnes Dominus faciet expellere Et
[g]והוריש יהוה את־כל־הגוים האלה 23
[g] ירש
offeas ‖ & ,magnas gentes poſſidebitis & .veſtris faciebus * à
מלפניכם וירשתם גוים גדלים ועצמים
* facie veſtra ‖ fortiores
vola calcauerit quem locus Omnis .vobis præ
מכם׃ כל־המקום אשר תדרך כף־ 24
planta
à ,Lebanon & ,deſerto à :erit vobis † eo in veſtri pedis
רגלכם בו לכם יהיה מן־המדבר והלבנון מן־
† veſter
erit nouiſſimum mare ad vſque & , Perath flumine , flumine
הנהר נהר־פרת ועד הים האחרון יהיה
:veſtras facies in vir ſtabit Non .veſter terminus
גבלכם׃ לא־יתיצב איש בפניכם 25
quiſquam coram vobis:
veſter Deus Dominus dabit veſtrum timorem & ,veſtrum pauorem
פחדכם [h]ומוראכם יתן יהוה אלהיכם
[h] ירא
quemadmodum ,ea in calcabitis quam ,terræ vniuerſæ facies † ſuper
על־פני כל־הארץ אשר תדרכו־בה כאשר
† faciem

hodie *vestras facies ad dans* ego ,Vide .vobis est locutus

דִּבֶּר לָכֶם׃ רְאֵה אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם 26

,Benedictionem .maledictionem & , benedictionem

בְּרָכָה וּקְלָלָה׃ אֶת־הַבְּרָכָה 27

quæ ,vestri Dei Domini *præcepta ad audieritis cùm*

אֲשֶׁר תִּשְׁמְעוּ אֶל־[a]מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר

si . maledictionem Et .hodie vobis *præcipiens* ‡ ego

אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם׃ וְהַקְּלָלָה אִם־ 28

recesseritis & ,vestri Dei Domini *præcepta ad audieritis* non

לֹא תִשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם [b]וְסַרְתֶּם

ambulandū ad ,hodie vobis *præcipiens* * ego quam via de

מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם [c]לָלֶכֶת

.nouistis non quos ,alienos deos post

אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יְדַעְתֶּם׃

in tuus Deus Dominus te introduxerit cùm , erit Et

וְהָיָה כִּי [d]יְבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־ 29

, eam *possidendum ad* ,*illuc ingrediens tu* quam ,terram

הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה [e]לְרִשְׁתָּהּ

& , Gherizim montem super benedictionem dabis &

וְנָתַתָּה אֶת־הַבְּרָכָה עַל־הַר גְּרִזִים וְאֶת־

ipsi Nónne .Hebal montem super maledictionem

הַקְּלָלָה עַל־הַר עֵיבָל׃ הֲלֹא־הֵמָּה 30

terra in , solis *ingressus* ‡ viam post Iarden *transitu in*

בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן אַחֲרֵי דֶּרֶךְ מְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ בְּאֶרֶץ

Elone † apud Ghilgal *contra* ‖ ,planicie in *habitātis* * ,Chenahanæi

הַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בָּעֲרָבָה מוּל הַגִּלְגָּל אֵצֶל אֵלוֹנֵי

ingrediendum ad ‡ ,Iarden *transeuntes* ‡ vos Quia ?Moreh

31 מֹרֶה׃ כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן לָבֹא

vester Deus Dominus quam terram possidendum ad

לָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

.ea in habitabitis & ,eam possidebitis & :vobis *dans*

נֹתֵן לָכֶם וִירִשְׁתֶּם אֹתָהּ וִישַׁבְתֶּם־בָּהּ׃

& ,statuta omnia *faciendum ad custodietis* Et

וּשְׁמַרְתֶּם לַעֲשׂוֹת אֵת כָּל־הַחֻקִּים וְאֶת־ 32

.hodie *vestras facies ad dans* ego quæ ,iudicia

הַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם הַיּוֹם׃

do coram vobis / si obedieritis præceptis / צִוָּה[a] / ‡ præcipio / obedieritis præceptis / סוּר[b] / * præcipio / הָלַךְ[c] / בּוֹא[d] / ad quam tu ingrederis, vt possideas / יָרַשׁ[e] / sunt / trans / ‡ occubitus / * qui habitat / ‖ è regione / † querceta / ‡ transitis / ‡ vt ingrediamini / dat / custodite, vt faciatis / do coram vobis

CAP. XII. יב

custodietis quæ ,iudicia & ,statuta † Ista

1 אֵלֶּה הַחֻקִּים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר תִּשְׁמְרוּן

tuorum patrum Deus Dominus dedit quam terra in *faciendum ad*

לַעֲשׂוֹת בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֶיךָ

viui ‖ vos quibus ,diebus omnibus eam *possidendum ad*, tibi

לְךָ לְרִשְׁתָּהּ כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר־אַתֶּם [f]חַיִּים

,loca omnia perdetis Perdendo .*humum* ‡ super

2 עַל־הָאֲדָמָה׃ אַבֵּד תְּאַבְּדוּן אֶת־כָּל־[g]הַמְּקֹמוֹת

,*eas possidentes* ‖ vos quas ,gentes *ibi* seruierunt quibus *

אֲשֶׁר עָבְדוּ־שָׁם הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אַתֶּם יֹרְשִׁים אֹתָם

, colles super & ,excelsos montes super ,suis diis

אֶת־אֱלֹהֵיהֶם עַל־הֶהָרִים [h]הָרָמִים וְעַל־הַגְּבָעוֹת

,earum aras *contereti*s Et .viridi arbore omni sub &

3 וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃ וְנִתַּצְתֶּם אֶת־מִזְבְּחֹתָם

comburetis earum lucos & , earum statuas confringetis &

וְשִׁבַּרְתֶּם אֶת־[i]מַצֵּבֹתָם [k]וַאֲשֵׁרֵיהֶם תִּשְׂרְפוּן

perdetis & ;concidetis earum deorum sculptilia & ,*igne in*

בָּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תְּגַדֵּעוּן וְאִבַּדְתֶּם אֶת־

sic facietis Non .ipso loco è earum nomen

4 שְׁמָם מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא׃ לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן

quem ,locum *ad Quinimo* .vestro Deo Domino

5 לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־

,vestris tribubus omnibus ex vester Deus Dominus elegerit

יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שִׁבְטֵיכֶם

,quæretis *ipsum habitandum ad* , ibi suum nomen ponendum ad

לָשׂוּם אֶת־שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִדְרְשׁוּ

,*vestras ascensiones* ‡ illuc *adducetis* ‡ Et .illuc venietis &

6 וּבָאתָ שָׁמָּה׃ וַהֲבֵאתֶם שָׁמָּה עֹלֹתֵיכֶם

eleuationem * & , vestras decimas & ,vestra sacrificia &

וְזִבְחֵיכֶם וְאֵת [l]מַעְשְׂרֹתֵיכֶם וְאֵת תְּרוּמַת

primogenita & ,vestra spontanea & ,vestra vota & ,vestræ manus

יֶדְכֶם וְנִדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם וּבְכֹרֹת

facies ad ‡ ibi comedetis Et .*vestri pecoris* † & ,*vestri bouis* ‖

7 בְּקַרְכֶם וְצֹאנְכֶם׃ וַאֲכַלְתֶּם־שָׁם לִפְנֵי

† sunt / vt faciatis / vt possideas / ‖ viuitis / חָיָה[f] / ‡ terram. / קוּם[g] / * in / ‖ possidetis / רוּם[h] / diruetis / יָצַב[i] / אָשַׁר[k] / igni / Sed / vt habitet ipse / ‡ afferetis / ‡ holocausta vestra, / * oblationem / עָשַׂר[l] / ‖ boum vestrorum, / † pecudum vestrarum. / ‡ coram.

Domino Deo *vestræ manus missione omni in* ‡ lætabimini & ; *vestri Dei Domini*

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּשְׂמַחְתֶּם בְּכֹל מִשְׁלַח יֶדְכֶם

Dominus tibi benedixit quibus * , vestræ domus & , vos

אַתֶּם וּבָתֵּיכֶם אֲשֶׁר בֵּרַכְךָ יְהוָה

nos quæ omnia secundum facietis Non .tuus Deus

אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא [a]תַעֲשׂוּן כְּכֹל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ 8

.suis oculis in ‡ rectum ‡ omne *vir* † ,hodie hic *facientes* ‖

עֹשִׂים פֹּה הַיּוֹם אִישׁ כָּל־הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו׃

ad & ,requiem ad ,hucusque venistis non Quia

כִּי לֹא־[b]בָאתֶם עַד־עָתָּה אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־ 9

.tibi *dans* tuus Deus Dominus quam hæreditatem

הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃

quam ,terra in habitabitis & ,Iarden .transibitis Et

וַעֲבַרְתֶּם אֶת־הַיַּרְדֵּן וִישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר־ 10

dabit requiem & : vos hæreditare facit vester Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מַנְחִיל אֶתְכֶם וְהֵנִיחַ

habitabitis & , circuitu à † vestris inimicis omnibus ab vobis

לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וִישַׁבְתֶּם־

Dominus elegerit quem *locus* erit Et .confidenter

בֶּטַח׃ וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה 11

illuc ,ibi suum nomen faciat habitare vt ,*eo in* vester Deus

אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם שָׁמָּה

, vobis *præcipiens* ego quæ omnia afferetis

תָבִיאוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם

eleuationem ‖ & ,vestras decimas , vestra sacrificia ,*vestras ascensiones*

עוֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מַעְשְׂרֹתֵיכֶם [d]וּתְרֻמַת

quæ , vestrorum votorum electionem omnem & ,vestræ manus

יֶדְכֶם וְכֹל מִבְחַר נִדְרֵיכֶם אֲשֶׁר

Domino coram lætabimini Et .Domino vouebitis

[e]תִּדְּרוּ לַיהוָה׃ וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי יְהוָה 12

, vestri serui & ,vestræ filiæ & ,vestri filij & ,vos vestro Deo

אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם

non quia ;*vestris portis in* qui ,Leuita & ,vestræ ancillæ &

וְאַמְהֹתֵיכֶם וְהַלֵּוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיכֶם כִּי אֵין

ne ,tibi *Obseruare* ‡ .vobiscum hæreditas & pars ei ‡

לוֹ חֵלֶק וְנַחֲלָה אִתְּכֶם׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־ 13

.videbis quem , loco omni in *tuas ascensiones ascendere facias*

תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה׃

vna in ,Dominus elegerit quem loco in *Quinimo*

כִּי אִם־בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד 14

facies ibi & ,*tuas ascensiones ascendere facies* illic ,tuarum tribuum

שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה

omni in Tantummodo .tibi *præcipiens* ego quæ omnia

כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי [f]מְצַוֶּךָּ׃ רַק בְּכָל־ 15

carnem comedes & , mactabis tuæ animæ desiderio

[g]אַוַּת נַפְשְׁךָ תִּזְבַּח וְאָכַלְתָּ בָשָׂר

dederit quam , tui Dei Domini benedictionem secundum

כְּבִרְכַּת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־

,eam comedet mundus & immundus :*tuis portis omnibus in* tibi

לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטָּהוֹר יֹאכְלֶנּוּ

non sanguinem *Tantùm* .ceruum sicut & ,capream sicut

[h]כַּצְּבִי וְכָאַיָּל׃ רַק הַדָּם לֹא 16

.aquas sicut illum effundetis terram super :comedetis

תֹאכֵלוּ עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמָּיִם׃

,tui frumenti decimam *tuis portis in* comedere poteris Non

לֹא־תוּכַל לֶאֱכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעְשַׂר דְּגָנְךָ 17

,*tui pecoris &* ,*tui bouis* † primogenita & ,tui *recētis* olei & ,tui *musti* ‖ &

וְתִירֹשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ וּבְכֹרֹת בְּקָרְךָ וְצֹאנֶךָ

oblationem & ,tua spontanea & ,voueris quæ tua vota omnia &

וְכָל־נְדָרֶיךָ אֲשֶׁר תִּדֹּר וְנִדְבֹתֶיךָ וּתְרוּמַת

,eam comedes *tui Dei Domini facies ad Quinimo* .tuæ manus

יָדֶךָ׃ כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלֶנּוּ 18

, tu . *eo in* tuus Deus Dominus elegerit quem loco in

בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אַתָּה

,Leuita & ,tua ancilla & ,tuus seruus & ,tua filia & ,tuus filius &

וּבִנְךָ וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ [i]וַאֲמָתֶךָ וְהַלֵּוִי

omni in tui Dei Domini facies ad ‡ lætaberis & :*tuis portis in* ‡ qui

אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל

derelinquas fortè ne tibi *Obseruare* .*tuarum manuum missione*

מִשְׁלַח יָדֶךָ׃ הִשָּׁמֶר לְךָ פֶּן־תַּעֲזֹב 19

.tuam *humum* ‖ super tuis diebus omnibus , Leuitam

אֶת־הַלֵּוִי כָּל־[k]יָמֶיךָ עַל־אַדְמָתֶךָ׃

Domino Deo vestro, / ‡ in omnibus in quibus mittetis manus vestras / * in / עָשָׂה[a] / ‖ facimus / † vnusquisque / ‡ quod / ‡ est / בּוֹא[b] / dat / † in / ad locum / præcipio / holocausta vestra. / ‖ oblationem / עָלָה[c] רוּם[d] / נָדַר[e] / est intra portas vestras, / ‡ est / ‡ Caue / offeras holocausta tua / Sed / offeres holocausta tua, / præcipio / צָוָה[f] / אָוָה[g] / intra omnes portas tuas: / Sed / צָבָה[h] / intra portas tuas / ‖ vini / † boum tuorum & pecudum tuarum, / Sed coram Domino Deo tuo / אָמָה[i] / ‡ est intra portas tuas: / ‡ corā Domino Deo tuo in omnibus , in quibus mittes manum tuam. / Caue / ‖ terram / יוֹם[k]

tuum terminum tuus Deus Dominus fecerit dilatare Cùm
20 כי־ירחיב יהוה אלהיך את־גבלך
,carnem Comedam :dixeris & ,tibi est locutus quemadmodum
כאשר דבר־לך ואמרת אכלה בשר
omni in ,carnem comedere tua anima concupiscit quoniam
כי־תאוה נפשך לאכל בשר בכל־
fuerit longinquus Cùm .carnem comedes tuæ animæ auiditate
אות נפשך תאכל בשר: כי־ירחק 21
ponendū ad ,tuus Deus Dominus elegerit quem locus te à
ממך המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום
quæ ,tuo pecore ‖ de & ,tuo boue de mactabis & ,ibi suum nomen
שמו שם וזבחת מבקרך ומצאנך אשר
comedes & ;tibi præcepi quemadmodum ,tibi Dominus dederit
נתן יהוה לך כאשר [a]צויתך ואכלת
Veruntamen .tuæ animæ auiditate omni in ,tuis portis in
22 בשעריך בכל [b]אות נפשך: אך
sic ,ceruus & ,caprea comederetur* quemadmodum
כאשר יאכל את־[c]הצבי ואת־האיל כן
.eam comedet pariter ,mundus & ,Immundus :eam comedes
תאכלנו הטמא והטהור יחדו יאכלנו:
sanguis quia ;sanguinem comedendum non ad ,te robora Tantùm
23 רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם
.carne cum animam comedes non & :anima ipse
הוא הנפש ולא־תאכל הנפש עם־הבשר:
.aquas sicut eum effundes terram super :eum comedes Non
24 לא תאכלנו על־הארץ תשפכנו כמים:
,te post tuis filiis & ,tibi sit bene vt ,eum comedes Non
25 לא תאכלנו למען ייטב לך ולבניך אחריך
Tantum ‡ .Domini oculis in rectum † feceris cùm
26 כי־תעשה הישר בעיני יהוה: רק
venies & ,feres :tua vota & ,tibi erunt quæ ,tua sanctificata
קדשיך אשר־יהיו לך ונדריך [d]תשא [e]ובאת
facies Et .Dominus elegerit quem locum ad
27 אל־המקום אשר־יבחר יהוה: [f]ועשית
Domini altare super ,sanguinem & carnem ,tuas ascensiones
[g]עלתיך הבשר והדם על־מזבח יהוה
super effundetur tuorum sacrificiorum sanguis & :tui Dei
אלהיך ודם־זבחיך ישפך על־
,Custodi .comedes carnem & ,tui Dei Domini altare
28 מזבח יהוה אלהיך והבשר תאכל: שמר
ego quæ ,ista verba omnia audies &
ושמעת את כל־הדברים האלה אשר אנכי
in vsque ,te post tuis filiis & ,tibi sit bene vt ,tibi præcipiens
מצוך למען ייטב לך ולבניך אחריך עד־
Domini oculis in rectum & ,bonum feceris cùm ,seculum
עולם כי תעשה הטוב והישר בעיני יהוה
tuus Deus Dominus exciderit Cùm .tui Dei
29 אלהיך: כי־יכרית יהוה אלהיך את־
eas possidendum ad ,illuc ingrediens tu quas gentes
הגוים אשר אתה בא־שמה [h]לרשת אותם
;earum terra in habitaueris & ,eas possederis & :tuis faciebus ‖ à
מפניך וירשת אתם וישבת בארצם:
eas disperdi post $,eas post offendaris ‡ fortè ne ,tibi Obseruare †
30 השמר לך פן־תנקש אחריהם אחרי השמדם
Quomodo :dicendo ,earum deos quæras fortè ne & ,tuis faciebus * à
מפניך ופן־תדרש לאלהיהם לאמר איכה
sic faciam & ,suis diis † istæ gentes seruierunt ‖
יעבדו הגוים האלה את־אלהיהם ואעשה־כן
nam :tuo Deo Domino sic facies Non .ego etiam
31 גם־אני: לא־תעשה כן ליהוה אלהיך כי
fecerunt ,odio habuit quam ,Domini abominationem omnem
כל־תועבת יהוה אשר שנא עשו
suas filias & ,suos filios etiam quia :suis diis
לאלהיהם כי גם את־בניהם ואת־בנתיהם
.suis diis igne in combusserunt
ישרפו באש לאלהיהם:
,vobis præcipiens ego quod verbum Omne
32 את כל־הדבר אשר אנכי מצוה אתכם
neque ,illud super addes Non .faciendum ad ,custodietis illud
אתו תשמרו לעשות לא־תסף עליו ולא
.eo ex diminues
תגרע ממנו:

Margin notes: secundū omne desiderium — bobus tuis, ‖ pecudibus tuis, quas — [a] צוה intra portas tuas, secundum omne desiderium * comeditur — [b] אוה [c] צבה — vt nō comedas — est — † quod est ‡ Sed — [d] נשא [e] בוא — [f] עשה holocausta tua, — [g] עלה — audi — præcipio — ad quas tu ingrederis, vt possideas — [h] ירש — ‖ facie tua. † Caue ‡ illaquees te $ postquam perierint * facie tua, — ‖ coluerunt † deos suos, — igni — præcipio — vt faciatis

CAP. XIII. יג

,somnium somnians vel ;propheta tui medio in surrexerit Cùm
1 כי־יקום בקרבך נביא או חלם חלום
,signum venerit Et :portentum vel signum te ad dederit &
2 ונתן אליך אות או מופת: ובא האות
post Eamus :dicendo ,te ad est locutus quod ,portentum &
והמופת אשר־דבר אליך לאמר [a]נלכה אחרי
.eis seruiamus & ,eos nosti non quos ,alienos deos
אלהים אחרים אשר לא־ידעתם ונעבדם:
somniantem ad ‡ vel ,illius prophetæ verba ad audies † Non
3 לא תשמע אל־דברי הנביא ההוא או אל־חולם
,vos vester Deus Dominus tentans $ quia :illud somnium
החלום ההוא כי [b]מנסה יהוה אלהיכם אתכם
,vestrum Deum Dominum diligentes vos sitis ‖ an sciendum ad
לדעת הישכם אהבים את־יהוה אלהיכם
Dominum Post .vestra anima tota in & ,vestro corde toto in
4 בכל־לבבכם ובכל־נפשכם: אחרי יהוה
& ,timebitis ipsum & ,ambulabitis vestrum Deum
אלהיכם תלכו ואתו תיראו ואת־
,seruietis ei † & ,audietis ‖ eius voce in & ,custodietis eius præcepta
מצותיו תשמרו ובקלו תשמעו ואתו תעבדו
somnians vel ,ipse propheta Et .adhærebitis eo in ‡ &
5 ובו תדבקון: והנביא ההוא או חלם
super auersionem est locutus quia :morietur ,illud somnium
החלום ההוא [c]יומת כי דבר־[d]סרה על־
,Ægypti terra de vos educentem ‖ ,vestrum Deum Dominum
יהוה אלהיכם [e]המוציא אתכם מארץ מצרים
via de te propellendum ad ‡ ,seruorum domo de te redimente † &
[f]והפדך מבית עבדים להדיחך מן־הדרך
;ea in ambulandum ad $ tuus Deus Dominus tibi præcepit quam
אשר צוך יהוה אלהיך ללכת בה
,tuus frater te seduxerit ‖ Cùm .tui medio è malum exterminabis * &
6 ובערת הרע מקרבך: כי יסיתך אחיך
vxor vel ,tua filia vel ,tuus filius vel ,tuæ matris filius
בן־אמך או־בנך או־[g]בתך או אשת
occulto in ‡ ,tua anima sicut † qui ,tuus amicus vel ,tui sinus
חיקך או רעך אשר כנפשך בסתר
non quos ,aliis diis seruiamus $ & ,Eamus :dicendo
לאמר נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא
qui ,populorum diis De :tui patres & ,tu nosti
7 ידעת אתה ואבתיך: מאלהי העמים אשר
,te à longinqui vel ,te ad † propinqui ‖ ,vestris circuitibus *
סביבתיכם הקרבים אליך או הרחקים ממך
:terræ extremum ad vsque & terræ extremo ab
מקצה הארץ ועד־קצה הארץ:
parcet neque ;eum ad audies neque ,ei acquiesces Non
8 לא־[h]תאבה לו ולא תשמע אליו ולא־תחוס
.eum super operies neque ,ignosces * neque ,eum super $ tuus oculus
עינך עליו ולא־תחמל ולא־תכסה עליו:
eo in erit tua manus .eum occides occidendo Quia
9 כי הרג תהרגנו ידך תהיה־בו
populi omnis manus & :eum interficiendum ad ,principio in
בראשונה [i]להמיתו ויד כל־העם
:morietur & ,lapidibus in eum lapidabis Et .postremo in †
10 באחרנה: וסקלתו באבנים ומת
te educente ‡ ,tuo Deo Domino desuper te expellere quæsiuit quia
כי בקש [k]להדיחך מעל יהוה אלהיך [l]המוציאך
Israel omnis Et .seruorum domo de ,Ægypti terra de
11 מארץ מצרים מבית עבדים: וכל־ישראל
verbum $ secundū faciendum ad addent non & ;timebunt & ,audient
ישמעו [m]ויראון ולא־יוספו לעשות כדבר
vna in audieris Cùm ‡ .tui medio in istud malum
12 [n]הרע הזה בקרבך: כי תשמע באחת
,tibi dans $ tuus Deus Dominus quam ,tuarum vrbium
עריך אשר יהוה אלהיך נתן לך
filij homines sunt Egressi :dicendo ibi habitandum ad
13 [o]לשבת שם לאמר: יצאו אנשים בני־
suæ vrbis habitatores impulerunt & ,tuo interiori de Belial *
בליעל מקרבך וידיחו את־ישבי עירם
non quos alienis diis seruiamus ‖ & Eamus :dicendo
לאמר [p]נלכה ונעבדה אלהים אחרים אשר לא־

Margin notes: Si — tibi — tibi — [a] ילך colamus eos: — † obedies verbis ‡ somniantis $ tentat — [b] נסה $ vt sciat ‖ diligatis — voci ‖ obedietis † cum coletis, ‡ ei — sermonem declinare facientem contra — [c] מות [d] סור † qui eduxit — [e] יצא † qui redemit ‡ vt propelleret — [f] פדה * vt ambulares per eam: * auferes ‖ incitauerit — [g] בנה † est ‡ clam — $ colamus deos alienos, — * sunt in ‖ qui sunt † tibi, — obedies ei, — [h] אבה $ ei, * indulgebis, — Sed — prius, vt mori facias — [i] מות † postea. — à ‡ qui eduxit — [k] נדח [l] יצא — vt faciant $ rem malam istam — [m] ירא ‡ Si — [n] רוע $ dat vt habites — [o] ישב * impietatis, è medio tui. † colamus deos alienos, — [p] הלך

.vobis *illud* inmundum :comedetis non , squama & ,pinnula
סנפיר וקשקשת לא תאכלו טמא הוא לכם׃
quod hoc Et .comedetis mundam auem Omnem
11 כל־צפור טהרה תאכלו׃ וזה אשר
.*pennipotentem* ‖ & ,*asturem* & ,aquilam :*eis ex* comedetis non
12 לא־תאכלו מהם הנשר והפרס והעזניה׃
.*sua specie in* miluum & ,vulturem & ,ixion Et
13 והראה ואת־האיה והדיה למינה
,*vlula* † filiam Et .*sua specie in* coruum omnem Et
14 ואת כל־ערב למינו׃ ואת בת היענה
.*sua specie in nisum** & ,*phthiticum* ‡ & ,*accipitrem* ‡ &
15 ואת־התחמס ואת־השחף ואת־הנץ למינהו׃
.*ciuettam* ‡ & ,*noctiuagam* † & ,*falconem* ‖ Et
16 את־הכוס ואת־הינשוף והתנשמת׃
.mergulum & ,*pellicanum** & ,*cuculum* ‡ Et
17 והקאת ואת־הרחמה ואת־השלך׃
,*montis gallum* † & ,*sua specie in graculum* ‖ & ,ciconiam Et
18 והחסידה והאנפה למינה [a]והדוכיפת
illud ‡ immundum volatile reptile omne Et .vespertilionem &
19 והעטלף׃ וכל שרץ העוף טמא הוא
.comedetis mundam auem Omnem .*comedentur* ‡ non ;vobis
20 לכם לא יאכלו׃ כל־עוף טהור תאכלו׃
,*tuis portis in** qui ,Peregrino .cadauer omne comedetis Non
21 לא־תאכלו כל־נבלה [b]לגר אשר־בשעריך
populus quia ,alienigenæ vende vel , illud comedet & ,illud dabis
תתננה ואכלה או מכר לנכרי כי עם
lacte in hœdum *bullies* ‖ Non .tuo Deo Domino *tu* sanctus
קדוש אתה ליהוה אלהיך לא־תבשל גדי בחלב
,tui seminis *prouentum omnem* *decimabis Decimando* .luæ matris
22 אמו׃ עשר תעשר את כל־תבואת זרעך
Domino coram comedes Et .*anno anno agrum egredientem* †
23 היצא השדה שנה שנה׃ ואכלת לפני יהוה
suum nomē *faciendum habitare ad* ‡ elegerit quem loco in ,tuo Deo
אלהיך במקום אשר־יבחר לשכן שמו
,tui *recentis* olei & ,tui *musti* ‡ ,tui frumenti decimam ibi
שם מעשר דגנך תירשך ויצהרך
timendum ad † discas vt ,*tui pecoris* ‖ & ,*tui bouis** primogenita &
ובכרת בקרך וצאנך למען תלמד ליראה
fuerit multa cùm ‡ Et .diebus omnibus tuū Deum Dominum
24 את־יהוה אלהיך כל־הימים׃ וכי־ירבה
te à *erit longè* ‖ quia ,eam ferre *possis non quod* ,*via te præ*
ממך הדרך כי לא [c]תוכל [d]שאתו כי־ירחק ממך
ponendum ad ,tuus Deus Dominus elegerit quem , locus
המקום אשר יבחר יהוה אלהיך לשום
:tuus Deus Dominus tibi benedixerit cùm ,ibi suum nomen
שמו שם כי יברכך יהוה אלהיך׃
ibis & ,tua manu in pecuniam ligabis & ,pecunia in dabis Et
25 ונתתה בכסף [e]וצרת הכסף בידך והלכת
.*eo in* tuus Deus Dominus elegerit quem locum ad
אל־המקום אשר יבחר יהוה אלהיך בו׃
,*boue in* ‡ tua anima *auebit quod omni in* ‡ pecuniam dabis Et
26 ונתתה הכסף בכל אשר־תאוה נפשך בבקר
te ‖ postulauerit quæ omnib⁹ *in** &,sechar *in** &,vino *in** & ,*pecore in* &
ובצאן וביין ובשכר ובכל אשר תשאלך
lætaberis & , *tui Dei Domini facies ad* † ibi comedes & : tua anima
נפשך ואכלת שם לפני יהוה אלהיך ושמחת
non ,*tuis portis in* ‡ qui Leuitam Et .tua domus & , tu
27 אתה וביתך׃ והלוי אשר־בשעריך לא
.tecum hæreditas & ,pars ei ‡ non quia ,*cum* derelinques
תעזבנו כי אין לו חלק ונחלה עמך׃
decimam omnem educes annorum* trium fine *A*
28 מקצה שלש שנים [f]תוציא את־כל־מעשר
.*tuis portis in* † repones & ; ipso anno *in* tui *prouentus* ‖
[g]תבואתך בשנה ההוא והנחת בשעריך׃
,tecum hæreditas & ,pars ei ‡ non quia ,Leuita veniet Et
29 ובא הלוי כי אין־לו חלק ונחלה עמך
, *tuis portis in* ‡ qui , vidua & ,pupillus & ,peregrinus &
[h]והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך
Dominus tibi benedicat ,vt ,saturabuntur & , comedent &
ואכלו ושבעו למען יברכך יהוה
.facies quod ,tuæ manus *facto* omni in tuus Deus
אלהיך בכל־מעשה ידך אשר תעשה׃

est
hæc sunt ex quibus
haliæetum: ‖ gryphum:
secundum speciem suam.
secundum speciem suam. † struthionis, ‡ noctuam. ‡ larum. * accipitrem secundum speciem suam. ‖ herodium, † ibin, ‡ cygnum. ‡ pelicanum, * porphyrionē, ‖ charadrion secundum speciem suam, † vpupam, ‡ est
[a] דכף
‡ comedetur.
* est intra portas tuas'
[b] גור
es
‖ coques
Decimam dando , decimam dabis omnis fructus
† qui egreditur ex agro annuatim
‡ vt habitare faciat
‡ vini
* boum tuorū, ‖ pecudum tuarum,
† timere
‡ si maior fuerit via, quàm vt possis
‖ distat
[c] יכל [d] נשא
† vt ponat
[e] צור
‡ secundū omnia quæ desiderat
‡ de bobus , & de pecudibus.
* de ‖ à
† coram Dño Deo tuo,
‡ est intra portas tuas,
‡ est
* In
[f] יצא
‖ fructus
† intra portas tuas.
[g] בוא
‡ est
‡ sunt intra portas tuas.
[h] גור
opere

:*bene* interrogabis & ,inuestigabis & ,quæres Et .nostis
ידעתם׃ ודרשת וחקרת ושאלת היטב 14
ista abominatio est facta ,verbum est *certum* , ‡ veritas *ecce* ‡ &
והנה אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת
ciuitatis habitatores percuties Percutiendo : tui medio in
בקרבך׃ [a]הכה תכה את־ישבי העיר 15
quæ omnia & ,eam perdendo ,gladij *os ad** illius
ההוא לפי־חרב החרם אתה ואת־כל־אשר
omne Et .gladij *os ad** eius animal & , ‖ ea in
בה ואת־בהמתה לפי־חרב׃ ואת־כל־ 16
combures & ,eius plateæ medium ad congregabis eius spolium
שללה תקבץ אל־תוך רחבה ושרפת
Domino : totum eius spolium omne & ,ciuitatem *igne in*
באש את־העיר ואת־כל־שללה כליל ליהוה
.amplius ædificabitur non ,*seculi* ‡ tumulus erit & , ‡ tuo Deo
אלהיך והיתה תל עולם לא תבנה עוד׃
,anathemate de quicquam *tua manu in* adhærebit non Et
ולא־ידבק בידך מאומה מן־החרם 17
tibi det & ,sui *nasi* ira ab Dominus auertatur vt
למען ישוב יהוה [b]מחרון אפו ונתן־לך
quemadmodum ,te multiplicet & ,tui misereatur & ,misericordias
רחמים ורחמך [c]והרבך כאשר
Domini *voce in audieris* Cùm .tuis patribus iurauit
נשבע לאבתיך׃ כי תשמע בקול יהוה 18
quæ , eius præcepta omnia custodiendum ad ,tui Dei
אלהיך לשמר את־כל־[d]מצותיו אשר
oculis in rectum *faciendum** , hodie tibi *præcipiens* ego
אנכי מצוך היום לעשות הישר בעיני
.tui Dei Domini
יהוה אלהיך׃

CAP. XIIII. יד

,vos incidetis non : vestri Dei Domini *vos* Filij
בנים אתם ליהוה אלהיכם לא תתגדדו 1
.mortuum *ad* vestros oculos inter caluitium ponetis neque
ולא־[e]תשימו קרחה בין עיניכם [f]למת׃
elegit te *in* & ,tuo Deo Domino *tu** sanctus populus Quia
כי עם קדוש אתה ליהוה אלהיך ובך בחר 2
omnibus præ *peculij* ‡ populum in ei *existendum ad* , Dominus
יהוה [g]להיות לו לעם סגלה מכל
comedes Non .*humi facies* ‖ super* qui ,populis
העמים אשר על־[h]פני האדמה׃ לא תאכל 3
:comedetis quod animal † Hoc .abominationem omnem
כל־תועבה׃ זאת הבהמה אשר תאכלו 4
,Ceruum :capratum hœdum & , ouium agnum ,Bouem
שור שה כבשים ושה עזים׃ איל 5
,orygem & ,*vnicornem* & ,syluestrē hircum & ,bubalū & ,capream & pygargum,
[i]וצבי ויחמור ואקו [k]ודישן ותאו
,vngulam *vngulificans* animal omne Et .rupicolam capram &
וזמר׃ וכל־בהמה מפרסת פרסה 6
faciens ascendere , vngularum duarum fissuram findens &
ושסעת שסע [l]שתי פרסות [m]מעלת
Veruntamen .comedetis illud ,*animali in* † ruminationem
גרה בבהמה אתה תאכלו׃ אך את־ 7
,ruminationem facientibus ascendere ex comedetis non hoc
זה לא תאכלו ממעלי [n]הגרה
& ,camelum :*fissam* ‡ vngulam *vngulificantibus* ‡ de &
וממפריסי הפרסה השסועה את־הגמל ואת־
ruminationem *ascendere faciens* ‖ quia :*cuniculum** & ,leporem
הארנבת ואת־השפן כי־מעלה גרה
.vobis *ipsi* ‡ immunda ;*vngulificant* † non vngulam & ,ipsi
המה ופרסה לא הפריסו טמאים הם לכם׃
non & ,ipse vngulam *vngulificat* ‡ quia ,porcus Et
ואת־החזיר כי־מפריס פרסה הוא ולא 8
non eorum carne De .vobis *ipse** immundus , ruminat
גרה טמא הוא לכם מבשרם לא
Hoc .contingetis non eorum cadauer *in* & ,comedetis
תאכלו ובנבלתם לא [o]תגעו׃ את־זה 9
ei † cui Omne .aquis in ‖ quæ omnibus ex comedetis
תאכלו מכל אשר במים כל אשר־לו
ei † non cui omne Et .comedetis ,squama & ,pinnula
סנפיר וקשקשת תאכלו׃ וכל אשר אין־לו

diligenter
‡ si
‡ est, rectum
[a] נכה
* acie
‖ sunt.
* acie
igni
‡ erit.
‡ perpetuus
manu tuæ.
furoris
[b] חרה
[c] רבה
obedieris voci
[d] צוה
præcipio
* vt facias
estis
super
[e] שום [f] מוש
* es
vt sis
‡ peculiarem
[g] היה
* sunt
‖ faciem terræ
[h] פנה
† est
pygargum,
[i] צבה [k] דוש
findens
[l] שנה
[m] עלה
† inter animalia,
[n] גרר
‡ findentibus
‡ diuisam:
* chœrogryllum:
‖ ascendere faciunt
† diuidunt
‡ sunt
‡ findit
* est
[o] נגע
‖ sunt
† est
† est

CAP. XV. טו

.remissionem facies ,annorum septem fine Ad ‡
1 [a]מקץ שבע־שנים תעשה שמטה׃
crediti dominum omnem remittere * remissionis verbum hoc Et
2 וזה דבר השמטה שמוט כל־בעל [b]משה
arctabit ‖ non ,suo proximo in mutauerit Qui ,suæ manus
ידו אשר ישה ברעהו לא־[c]יגש
remissionem vocauit quia ,suum fratrem & ,suum socium
את־רעהו ואת־אחיו כי־קרא שמטה
tibi ‡ fuerit quod & ,arctabis Alienigenam † .Domino
3 ליהוה׃ את־הנכרי תגש ואשר יהיה לך
non quod Præterquam ‡ :tua manus remittet ,tuo fratre cum
4 את־אחיך תשמט ידך׃ אפס כי לא־
Dominus tibi benedicet benedicendo quia .egenus * te in erit
יהיה בך [d]אביון כי־ברך יברכך יהוה
,hæreditatem † tibi dans ‖ tuus Deus Dominus quam ,terra in
בארץ אשר יהוה אלהיך נתן־לך נחלה
voce in ‡ obedieris obediendo si Duntaxat .eam possidendum ad
5 [e]לרשתה׃ רק אם־שמוע תשמע בקול
præceptum omne faciendum ad ,custodiendum ad ‡ ,tui Dei Domini
יהוה אלהיך לשמר [f]לעשות את־כל־המצוה
Dominus Quia .hodie tibi præcipiens * ego quod istud
6 הזאת אשר אנכי [g]מצוך היום׃ כי־יהוה
mutuabis Et .tibi est locutus quēadmodū ,tibi benedixit tuus Deus
אלהיך ברכך כאשר דבר־לך והעבטת
dominaberis & ,mutuum capies non tu & ,multis gentibus
גוים רבים ואתה לא תעבט ומשלת
te in fuerit Cùm .dominabuntur non te in & ,multas gentes in
7 בגוים רבים ובך לא ימשלו׃ כי־יהיה בך
,tua terra in tuarum portarum vna in ,tuorum fratrum vno de egenus
אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך
roborabis ‖ non ,tibi dans * tuus Deus Dominus quam
אשר־יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את־
.egeno † tuo fratre à tuam manum claudes neque ,tuum cor
לבבך ולא תקפץ את־ידך מאחיך האביון׃
mutuando & ,ei tuam manum aperies aperiendo Quia
8 כי־פתח תפתח את־ידך לו והעבט
.ei defecerit quod ,eius defectus sufficientiam ei mutuabis
תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו׃
tuo corde cum verbum ‖ sit fortè ne ,tibi Obseruate
9 השמר לך פן־יהיה דבר עם־לבבך
annus septimus annus Appropinquauit :dicendo ,Belial †
בליעל לאמר קרבה [h]שנת־השבע שנת
;egenum ‡ tuum fratrem in † tuus oculus malignetur & remissionis
השמטה ורעה עינך באחיך האביון
erit & ,Dominum ad te super ‡ clamabit & :ei dabis non &
ולא [i]תתן לו וקרא עליך אל־יהוה והיה
malignabitur non & ,ei dabis Dando .peccatum te in
10 בך חטא׃ נתון תתן לו ולא־[k]ירע
tibi benedicet hoc verbum propter ‖ quia :ei te dando in * tuum cor
לבבך בתתך לו כי בגלל הדבר הזה יברכך
missione omni † in & ,tuis operibus omnibus in tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך בכל־מעשך ובכל משלח
:terræ interiori de egenus † cessabit non Quia .tuæ manus
11 ידך׃ כי לא־יחדל אביון מקרב הארץ
aperies Aperiendo :dicendo ,tibi præcipiens ‡ ego Idcirco
על־כן אנכי [l]מצוך לאמר פתח תפתח את־
.tua terra in tuo egeno ‡ & ,tuo afflicto & ,tuo fratri tuam manum
ידך לאחיך [m]לעניך [n]ולאבינך בארצך׃
,Hebræa vel Hebræus tuus frater tibi se vendiderit Quia *
12 כי־ימכר לך אחיך העברי או העבריה
eum dimittes septimo anno in & ,annis sex tibi seruierit &
ועבדך שש שנים ובשנה השביעת תשלחנו
,tecum ‖ à liberum eum dimiseris cùm * Et .tecum ‖ à liberum
13 חפשי מעמך׃ וכי־תשלחנו חפשי מעמך
.ei dabis torquem dando Torquem .vacuum eum dimittes non
14 לא תשלחנו [o]ריקם׃ העניק תעניק לו
tibi bñdixerit quibus ,tuo torculari de & ,tua area de & ,tuo pecore ‡ de
מצאנך ומגרנך ומיקבך אשר ברכך
seruus quòd recordaberis Et .ei dabis tuus Deus Dominus
15 יהוה אלהיך תתן־לו׃ וזכרת כי עבד

‡ Ni
[a] קצץ
hæc est res
* vt remittat omnis vir qui mutuat manu sua.
‖ exiget à proximo suo, & fratre suo,
[b] נשה
[c] נגש
† Ab alienigena exiges,
‡ tuum fratri tuo.
‡ In tantum
* mendicus.
[d] אבה
‖ dat
† in
‡ voci
[e] ירש
‡ vt custodias, vt facias
[f] עשה
* præcipio
[g] צוה
gentibus multis, & tibi
mendicus vnus è fratribus tuis, intra vnam è portis tuis,
* dat
‖ indurabis
† mendico,
Sed
quantum sufficit defectui
Caue
‖ quidpiam
† cum impietate;
[h] שנה
† contra
‡ mendicum,
‡ contra
[i] נתן
[k] ירע
* cùm dederis
‖ huius rei gratia
† omnibus, in quibus mittes manum tuam.
† mendicus de medio
‡ præcipio
[l] צוה
pauperi
‡ mendico
[m] ענה
[n] אבה
* Si
‖ te,
* si
Onerādo onerabis eum,
[o] ריק
‡ pecud'b. tuis & de frumento areæ tuæ ,& de vino torcularis tui.

. tuus Deus Dominus te redemit & ,Ægypti terra in fuisti
[a]היית בארץ מצרים [b]ויפדך יהוה אלהיך
.hodie hoc verbum tibi præcipiens ego Idcirco
על־כן אנכי מצוך את־הדבר הזה היום׃
quia ,tecum * à egrediar Non ,te ad ‡ dixerit cùm ‡ ,erit Et
16 והיה כי־יאמר אליך לא אצא מעמך כי
:tecum ei † bonum quia ,tuam domum & ,te dilexit
אהבך ואת־ביתך כי־טוב לו עמך׃
:ianua in & ,eius aure in dabis & ,subulam capies Et
17 ולקחת את־המרצע ונתתה באזנו ובדלת
.sic facies tuæ ancillæ etiam Et .seculi ‡ seruus tibi erit &
והיה לך עבד עולם ואף לאמתך תעשה־כן׃
liberum eum te dimittendo in * tuis oculis in durescet Non
18 לא־יקשה בעינך בשלחך אתו חפשי
sex tibi seruiuit .mercenarij merces † duplex quia ,tecum à
מעמך כי משנה שכר שכיר עבדך שש
quæ omnibus in tuus Deus Dominus tibi benedicet & ;annis
שנים וברכך יהוה אלהיך בכל אשר
,tuo boue in nascetur quod primogenitum Omne .feceris
19 תעשה׃ כל־הבכור אשר [c]יולד בבקרך
Non .tuo Deo Domino sanctificabis ,masculum ,tuo pecore in &
ובצאנך הזכר תקדיש ליהוה אלהיך לא
primogenitum tondebis neque ,tui bouis primogenito in seruies ‡
תעבד בבכר שורך ולא [d]תגז בכור
anno ‖ eum comedes tui Dei Domini facies Ad .tui pecoris *
20 צאנך׃ לפני יהוה אלהיך תאכלנו שנה
.tua domus † & ,tu ,Dominus elegerit quem loco in ,anno in
בשנה במקום אשר־יבחר יהוה אתה וביתך׃
omnis ,cæcus vel ,claudus ,macula eo in fuerit cùm ‡ Et
21 וכי־יהיה בו מום פסח או עור כל
.tuo Deo Domino eum sacrificabis non ;mala macula
מום [e]רע לא תזבחנו ליהוה אלהיך׃
pariter mundus & ,immundus :eum comedes tuis portis In
22 בשעריך תאכלנו הטמא והטהור יחדו
,eius sanguinem Tantummodo .ceruum sicut & ,damam sicut
23 [f]כצבי וכאיל׃ רק את־דמו
.aquam sicut eum fundes terram super comedes :non
לא תאכל על־הארץ תשפכנו כמים׃

CAP. XVI. טז

Domino Pesach facies ‡ & ,Abib † mensem Obserua
1 שמור את־חדש האביב ועשית פסח ליהוה
Dominus te eduxit Abib ‡ mense in quia ;tuo Deo
אלהיך כי בחדש האביב [g]הוציאך יהוה
transitum * sacrificabis Et .nocte Ægypto ex tuus Deus
2 אלהיך ממצרים לילה׃ וזבחת פסח
elegerit quem loco in ,bouem & ,ouem ‖ tuo Deo Domino
ליהוה אלהיך צאן ובקר במקום אשר יבחר
Non .ibi suum nomen faciendum habitare ad † ,Dominus
3 יהוה לשכן שמו שם׃ לא־
comedes diebus Septem .fermentatum eo super ‡ comedes
תאכל עליו חמץ שבעת [h]ימים תאכל־
festinatione in * quia :afflictionis panem ,infermentata eo super ‡
עליו [i]מצות לחם [k]עני כי בחפזון
te egredi ‖ diei memineris vt ,Ægypti terra è es egressus
יצאת מארץ מצרים למען תזכר את־יום צאתך
non Et .tuæ vitæ diebus omnibus, ,Ægypti terra è
4 מארץ מצרים כל ימי [l]חייך׃ ולא־
,diebus septem tuo termino omni in fermentum tibi conspicietur
יראה לך שאר בכל־גבלך שבעת ימים
,vespera in sacrificabis quam carne de pernoctabit neque
ולא־[m]ילין מן־הבשר אשר תזבח בערב
sacrificare poteris Non .manè vsque ,primo die in
5 ביום הראשון לבקר׃ לא [n]תוכל לזבח את־
tuus Deus Dominus quas ,suarum portarum vna in transitum
הפסח באחד שעריך אשר־יהוה אלהיך
elegerit quem locum ad Quinimò ‖ .tibi dans *
6 נתן לך׃ כי אם־אל־המקום אשר־יבחר
sacrificabis ,ibi suum nomen collocandum ad † tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך לשכן שמו שם תזבח
tempore statuto ,solem ingredi circa ‡ vespera in Pesach
את־הפסח בערב כבוא השמש [o]מועד

[a] היה [b] פדה
præcipio
‡ si
‡ tibi,
* te,
† est
pones
‡ in seculum.
‖ durum
* cùm dimiseris
te,
† est
‡ bobus tuis,
[c] ילד
& è pecudibus tuis,
‡ operaberis
[d] גזז
* pecudum tuarum. Coram Domino Deo tuo
‖ annuatim,
† familia
‡ si
[e] רוע
Intra portas tuas
capream
[f] צבה
† palmarum aristarum, id est Martium vel Aprilem.
‡ fac
‡ primitiuorum
[g] יצא
* Pesach
‖ de pecudibus, & bobus,
† vt habitare faciat
‡ cum eo
[h] יום
‡ cum
* festinanter
[i] מצץ [k] ענה
‖ quo.egressus es
[l] חיה
[m] לון
[n] יכל
Pesach intra vnam è portis tuis,
* dat
‖ Sed in loco
† vt habitare faciat
‡ occumbente sole,
[o] יעד

loco in comedes & ,coques † Et .Ægypto ex te egredi
7 [a]צאתך ממצרים׃ ובשלת ואכלת [b]במקום
quo egressus † assabis
[a] יצא [b] קום
,matutino in ‡ te vertes & ;eo in tuus Deus Dominus elegerit quem
אשר יבחר יהוה אלהיך בו [c]ופנית בבקר
‡ mane,
,infermentata comedes diebus Sex .tua tentoria ₰ in ibis &
8 והלכת לאהליך׃ ששת ימים תאכל [d]מצות
[c] פנה
₰ tabernacula
facies non :tuo Deo Domino retentio || septima die in &
וביום השביעי עצרת ליהוה אלהיך לא תעשה
[d] מץ
|| erit solennitas
incipiendo Ab * .tibi numerabis hebdomadas Septem .functionem
9 מלאכה׃ שבעה שבעת תספר לך [e]מהחל
opus,
* Cùm ceperit falx esse
.hebdomadas septem numerare incipies ,segete in falcem
חרמש [f]בקמה תחל לספר שבעה שבעות׃
[e] חלל
: tuo Deo Domino hebdomadarum solennitatem facies Et
10 ועשית [g]חג שבעות ליהוה אלהיך
[f] קום
[g] חגג
quemadmodum ,dabis quod ‡ tuæ manus spontis † sufficientiam ||
[h]מסת נדבת ידך אשר תתן כאשר
|| Secundum
† spontaneæ
‡ erit
facies ad ₰ lætaberis Et .tuus Deus Dominus tibi benedixerit
11 יברכך יהוה אלהיך׃ ושמחת לפני
[h] מסס
₰ coram Domino Deo tuo,
,tuus seruus & ,tua filia & ,tuus filius & ,tu ,tui Dei Domini
יהוה אלהיך אתה [h]ובנך ובתך ועבדך
[h] בנה
,pupillus & ,peregrinus & ,tuis portis in qui ,Leuita & ,tua ancilla &
ואמתך והלוי אשר בשעריך [i]והגר והיתום
est intra portas tuas,
elegerit quem loco in ;tuo interiore in * qui vidua &
והאלמנה אשר בקרבך במקום אשר יבחר
[i] גור
* sunt in medio tui
.ibi suum nomen collocandum ad || ,tuus Deus Dominus
יהוה אלהיך לשכן שמו שם׃
|| vt habitare faciat
,custodies & :Ægypto in fuisti seruus quòd recordaberis Et
12 וזכרת כי עבד היית במצרים ושמרת
tabernaculorum Tripudium .hæc statuta facies &
ועשית את [k]החקים האלה׃ חג [l]הסכת
Solennitatem
13 ,tua area de te colligendo in || ,diebus septem tibi facies
תעשה לך שבעת ימים באספך מגרנך
[k] חקק
[l] סכך
,tuus filius & ,tu ,tuo tripudio † in lætaberis Et .tuo torculari de &
14 ומיקבך׃ ושמחת בחגך אתה ובנך
|| dum collegeris tu
† solennitate tua,
,peregrinus & ,Leuita & ,tua ancilla & , tuus seruus & ,tua filia &
ובתך ועבדך ואמתך והלוי והגר
sunt intra portas tuas.
Septem .tuis portis in qui ,vidua & ,pupillus &
15 והיתום והאלמנה אשר בשעריך׃ שבעת
elegerit quem loco in , tuo Deo Domino tripudiabis diebus
ימים תחג ליהוה אלהיך במקום אשר יבחר
solennitatem celebrabis
cuncto in tuus Deus Dominus tibi benedixerit cùm , Dominus
יהוה כי יברכך יהוה אלהיך בכל
cunctis
fueris & ,tuarum manuum opere omni in & , tuo prouentu
תבואתך ובכל מעשה ידיך והיית
frugibus tuis,
omnis conspicietur anno in vicibus Tribus .lætus vtique
16 אך שמח׃ שלוש פעמים בשנה יראה כל
etiam
quem loco in tui Dei Domini faciebus cum tuus masculus
זכורך את פני יהוה אלהיך במקום אשר
coram Domino Deo tuo,
,hebdomadarum tripudio in & ,infermentatorum tripudio in ,elegerit
יבחר בחג המצות ובחג השבעות
solennitate
faciebus cum ‡ conspicietur non & ; tabernaculorum tripudio in &
ובחג הסכות ולא יראה את פני
solennitate
‡ coram
,suæ manus donum secundum Vnusquisque .vacuus Domini
17 יהוה ריקם׃ איש כמתנת ידו
Domino
:tibi dedit quam ,tui Dei Domini benedictionē secundum
כברכת יהוה אלהיך אשר נתן לך׃
,tuis portis omnibus in tibi dabis præfectos & , Iudices
18 שפטים ושטרים תתן לך בכל שעריך
pones
iudicabunt & ; tuis tribubus in tibi dans tuus Deus Dominus quas
אשר יהוה אלהיך נתן לך לשבטיך ושפטו
dat
declinare facies Non .iustitiæ iudicio populum
19 את העם משפט צדק׃ לא [m]תטה
peruertes
[m] נטה
quia : munus capies neque ,facies || agnosces non ,iudicium
משפט לא [n]תכיר פנים ולא [o]תקח שחד כי
|| personam
[n] נכר
.iustorum verba peruertit ‡ & ,sapientum oculos excæcat munus
השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים׃
[o] לקח
‡ destruit
possideas & ,viuas vt ,sequêris iustitiam Iustitiam
20 צדק צדק תרדף למען תחיה וירשת את
Non .tibi dans tuus Deus Dominus quam terram
21 הארץ אשר יהוה אלהיך נתן לך׃ לא
dat
Domini altare apud lignum omne ,lucum tibi plantabis
[p]תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה
omnem arborē
[p] נטע

,statuam tibi eriges Neque .tibi facies quod tui Dei
22 אלהיך אשר תעשה לך׃ ולא [a]תקים לך [b]מצבה
[a] קום [b] יצב
.tuus Deus Dominus odio habet quam
אשר שנא יהוה אלהיך׃

CAP. XVII. יז

patuum pecus & ,bouem tuo Deo Domino sacrificabis Non
1 לא תזבח ליהוה אלהיך שור ושה
₰ in
abominatio quia : malum verbum omne * ,macula eo in fuerit quo ₰
אשר יהיה בו מום כל דבר [c]רע כי תועבת
* omnem rem malam
[c] רוע
;tuo interiore † in fuerit inuentus Cùm .istud || tui Dei Domini
2 יהוה אלהיך הוא׃ כי ימצא בקרבך
|| est.Si
† medio tui,intra vnam è portis tuis,
,tibi dans ‡ tuus Deus Dominus quas , tuarum portarum vna in
באחד שעריך אשר יהוה אלהיך נתן לך
‡ dat
Domini oculis in malum fecerit qui mulier vel vir
איש או אשה אשר יעשה את הרע בעיני יהוה
seruierit & , iuerit Et .eius pactum transgrediendo ,tui Dei
3 אלהיך לעבר בריתו׃ וילך ויעבד
perrexerit, & coluerit deos alienos,
vel , soli & ,eis se incuruauerit & ,alius diis
אלהים אחרים [d]וישתחו להם ולשמש או
[d] שחה
.præcepi non quod ,cælorum militiæ omni vel ,lunæ
לירח או לכל צבא השמים אשר לא [e]צויתי׃
[e] צוה
,bene inquisieris & ,audieris & ,tibi fuerit nunciatum Et
4 [f]והגד לך ושמעת ודרשת [g]היטב
diligenter,
[f] נגד [g] יטב
† est
ista abominatio est facta ,verbum † rectum :veritas † ecce &
והנה [h]אמת נכון הדבר נעשתה התועבה הזאת
[h] אמן
vel , ipsum virum educes Et .Israel in
5 בישראל׃ [i]והוצאת את האיש ההוא או את
[i] יצא
hoc malum verbum fecerunt qui , ipsam mulierem
האשה ההוא אשר עשו את הדבר הרע הזה
eos lapidabis & :mulierem vel virum ,tuas portas ad
אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם
In
testium duorum ore Super .morientur & ,lapidibus in
6 באבנים [k]ומתו׃ על פי [l]שנים עדים
[k] מות [l] שנה
‡ occidetur occidendus.
super * morietur non :moriendus morietur ₰ ,testium trium vel
או שלשה [m]עדים יומת המת לא יומת על
* in
[m] עוד
eum in || erit testium Manus .vnius testis ore
7 פי עד אחד׃ יד העדים תהיה בו
|| contra
† prius,
populi vniuersi manus & ;eum interimendum ad ,principio in †
בראשנה להמיתו ויד כל העם
fuerit mirabile Cùm .tuo interiore ex ₰ malum auferes & :nouissimo in ‡
8 באחרנה ובערת [n]הרע מקרבך׃ כי יפלא
‡ postea:
₰ è medio tui. Si latuerit tibi aliquid
inter :sanguinem & sanguinem inter iudicio in verbum te à
ממך דבר למשפט בין דם לדם בין
[n] רוע
contentionum verba || plagam & ,plagam inter & :iudicium ad iudicium *
דין לדין ובין נגע לנגע דברי ריבת
* causam, & causam:
|| res causarum intra portas tuas,
elegerit quem locum ad ascendes & ,surges & ,tuis portis in
בשעריך וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר
sacerdotes ad venies Et .eo in tuus Deus Dominus
9 יהוה אלהיך בו׃ [o]ובאת אל הכהנים
[o] בוא
; ipsis diebus in erit qui ,iudicem ad & ,Leuitas
הלוים ואל השפט אשר יהיה בימים ההם
rem
facies Et .iudicij verbum tibi indicabunt & ,quæres &
10 ודרשת [p]והגידו לך את דבר המשפט׃ ועשית
[p] נגד
,ipso loco è tibi annunciabunt quod ,verbi os Super
על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא
secundum sermonem
omnia iuxta faciendo custodies & ; Dominus elegerit quem
אשר יבחר יהוה ושמרת לעשות ככל
,te docebunt quam || legis os Super .te docebunt quæ
11 אשר [q]יורוך׃ על פי התורה אשר יורוך
iuxta sermoné
|| quem
[q] ירה
declinabis non , facies ,tibi dicent quod iudicium Super † &
ועל המשפט אשר יאמרו לך תעשה לא תסור
† secundum
sinistrâ & ,dextrâ † ,tibi annunciabunt quod ,verbo à
מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל׃
† ad dexteram, & ad sinistram.
ad audiendum non ad ,superbia in fecerit qui ,vir Et
12 והאיש אשר יעשה [r]בזדון לבלתי שמע אל
per superbiam, vt non obediet sacerdoti , qui stat
,tuo Deo Domino cum * ibi ministrandum ad stantem ,sacerdotem
הכהן העמד לשרת שם את יהוה אלהיך
[r] זוד
malum auferes & , ipse vir morietur & , iudicem ad || vel
או אל השפט ומת האיש ההוא ובערת הרע
* coram
|| iudici
non & :timebunt & ,audient populus omnis Et .Israel ex
13 מישראל׃ וכל העם ישמעו ויראו ולא

elegerit quem locum ad suæ animæ desiderio toto in
[a] אור — בכל־[a]אות נפשו אל־המקום אשר־יבחר
omnes vt ,sui Dei Domini nomine in ministrabit Et : Dominus
7 יהוה׃ ושרת בשם יהוה אלהיו ככל־
* qui manent coram Dño, — Partem .Domini facies ad || ibi stantes* ,Leuitæ sui fratres
8 אחיו הלוים העמדים שם לפני יהוה׃ חלק
eorum factas — .patribus super eius venditiones præter ,comedent partem vt
כחלק יאכלו לבד ממכריו על־האבות׃
ingressus fueris — tuus Deus Dominus quam terram ad veniens tu Cùm
9 כי אתה בא אל־הארץ אשר־יהוה אלהיך
† dat ‡ vt facias — abominationes secundum faciendum ad ‡ disces non ,tibi dans †
נתן לך לא־תלמד לעשות כתועבת
qui transire faciat — transire faciens te in inueniatur Non .ipsarum gentium
10 הגוים ההם׃ לא־ימצא בך מעביר
per ignem — ,præstigiator ,diuinationes diuinans :igne in suã filiam & ,suum filium
בנו־ובתו באש קסם קסמים מעונן
incantans incantationem, — interrogans & ,iunctionem iungens Et ;maleficus & ,augur &
11 ומנחש ומכשף׃ וחבר חבר ושאל
magnus — .mortuis à quærens & sciolus & ,pythonem
[b] מור — אוב וידעני ודרש אל־[b]המתים׃
† est ‡ qui facit — propter & : hæc faciens ‡ omnis † Domini abominatio Quia
12 כי־תועבת יהוה כל־עשה אלה ובגלל
eiicit — eas eyciens tuus Deus Dominus istas abominationes
[c] ירש — התועבת האלה יהוה אלהיך [c]מוריש אותם
facie tua. Perfectus — .tuo Deo Domino cum etis Consummatus .tuis faciebus à
13 מפניך׃ תמים תהיה עם יהוה אלהיך׃
possides, ab hariolis & diuinis audiunt: Sed non — ,eas expellens tu quas istæ gentes Quia
14 כי הגוים האלה אשר אתה יורש אותם
sic non tu Et .audient diuinos ad & ,præstigiatores ad
אל־מעננים ואל־קסמים ישמעו ואתה לא כן
* è medio tui — tuo interiori ex* Prophetam .tuus Deus Dominus tibi dedit
15 נתן לך יהוה אלהיך׃ נביא מקרבך
† sum — : tuus Deus Dominus tibi suscitabit , † ego sicut tuis fratribus è
[d] קום — מאחיך כמני [d]יקים לך יהוה אלהיך
ei obedietis. — eum à postulasti quæ omnia Secundum .audietis eum ad
16 אליו תשמעון׃ ככל אשר־שאלת מעם
congregationis — Non : dicendo ,concionis die in ,Choreb in tuo Deo Domino
יהוה אלהיך בחרב ביום הקהל לאמר לא
vt audiam — ignem & ,mei Dei Domini vocem audiendum ad addam
אסף לשמע את־קול יהוה אלהי ואת־האש
.moriar non & ,amplius videbo non istum magnum
הגדלה הזאת לא־אראה עוד ולא אמות׃
sunt — .sunt locuti quæ fecere Bona :me ad Dominus dixit Et
[e] יטב — 17 ויאמר יהוה אלי [e]היטיבו אשר דברו׃
medio — eorum fratrum interiore de eis suscitabo Prophetam
[f] קום — 18 נביא [f]אקים להם מקרב אחיהם
‡ es: * ponam — eos ad loquetur & , eius ore in mea verba dabo* & : ‡ tu sicut
כמוך ונתתי דברי בפיו ודבר אליהם
qui vir erit Et .ei præcepero ego quæ omnia
[g] צוה — 19 את כל־אשר [g]אצונו׃ והיה האיש אשר
verbis meis, — ;meo nomine in loquetur quæ ,mea verba ad obedierit non
לא־ישמע אל־דברי אשר ידבר בשמי
ab — propheta Veruntamen .eo cum à requiram ego
20 אנכי אדרש מעמו׃ אך הנביא
vt loquatur — quod meo nomine in verbum loquendo ,egerit superbè qui
[h] זוד — אשר [h]יזיד לדבר דבר בשמי את אשר
vt loqueretur, — nomine in loquetur qui & ,loquendum ad ei præcepi non
לא־צויתיו לדבר ואשר ידבר בשם
alienorum: — .ipse propheta morietur & : aliorum deorum
[i] מות — אלהים אחרים [i]ומת הנביא ההוא׃
|| si — sciemus Quomodo ,tuo corde in dixeris cùm || Et
[k] ידע — 21 וכי תאמר בלבבך איכה [k]נדע את־
?Dominus illud est locutus non quod ,verbum
הדבר אשר לא־דברו יהוה׃
, Domini nomine in propheta loquetur Quod
22 אשר ידבר הנביא בשם יהוה
est — non quod verbum istud ,veniet non & , verbum erit non &
ולא־יהיה הדבר ולא יבא הוא הדבר אשר לא־
‡ per superbiã — ;propheta ipsum est locutus superbia in ‡ :Dominus illud est locutus
[l] זוד — דברו יהוה [l]בזדון דברו הנביא
.eo ab timebis non
לא תגור ממנו׃

terram ad fueris ingressus Cùm ;amplius superbè agent
יזידון עוד׃ כי־תבא אל־הארץ 14
, eam possederis & , tibi dans tuus Deus Dominus quam — dat
אשר יהוה אלהיך נתן לך וירשתה
regem me super Ponam : dixeris & .ea in habitaueris &
וישבתה בה ואמרת [a]אשימה עלי מלך — [a] שום
Ponendo : meis circuitibus † quæ gentes omnes secundum — † sunt in
ככל־הגוים אשר סביבתי׃ שום 15
tuus Deus Dominus elegerit quem , regem te super pones
תשים עליך מלך אשר יבחר יהוה אלהיך
non .regem te super pones tuorum fratrum interiore ex .eo in — E medio
בו מקרב אחיך תשים עליך מלך לא
tuus frater † non qui ,alienigenam virum te super dare poteris — ponere † sit
[b]תוכל [c]לתת עליך איש נכרי אשר לא־אחיך — [b] יכל [c] נתן
neque , equos sibi multiplicabit non Tantùm ipse * — * At ille
הוא׃ רק לא־ירבה־לו סוסים ולא־ 16
:equum multiplicare pro † ,Ægyptum in populum redire faciet || — || reducet † vt multiplicet equos:
[d]ישיב את־העם מצרימה למען [e]הרבות סוס — [d] שוב [e] רבה
via in reuertendum ad ‡ addetis Non : vobis dixit Dominus & — ‡ vt reuertamini per viam istam
ויהוה אמר לכם לא [f]תספון לשוב בדרך
neque , vxores sibi multiplicabit non Et . amplius ista
הזה עוד׃ ולא ירבה־לו נשים ולא 17 — [f] יסף
sibi multiplicabit non aurum & ,argentum & : eius cor declinabit
יסור לבבו וכסף וזהב לא ירבה־לו
,sui regni solium super cum sedere secundum ‡ ,erit Et ,valde — ‡ quando sedet
מאד׃ והיה [g]כשבתו על כסא ממלכתו 18 — [g] ישב
libro super || huius legis duplum * sibi scribet & — * deuteronomium || in
וכתב לו את־משנה התורה הזאת על־ספר
clamabit ‡ & ,secum erit Et .Leuitarum sacerdotum faciebus à † — † coram sacerdotibus Leuitis ‡ leget
מלפני הכהנים הלוים׃ והיתה עמו וקרא 19
timere discat vt : suæ vitæ diebus omnibus ,eo in — [h] חיה
בו כל־ימי [h]חייו למען ילמד ליראה את־
legis verba omnia custodiendum ad ,suum Deum Dominum — vt custodiat
יהוה אלהיו לשמר את־כל־דברי התורה
non Pro .ea faciendum ad ,ista statuta & ,istius — vt faciat. Vt nô eleuetur
הזאת ואת־החקים האלה לעשתם׃ לבלתי 20
præcepto à declinare non pro & ,suis fratribus à ‡ eius cor eleuari — ‡ super fratres suos , neque declinet
רום־לבבו מאחיו ולבלתי סור מן־המצוה
suum regnum super dies prolonget vt ;sinistra & dextra* — * ad dexteram, & ad sinistram,
ימין ושמאול למען יאריך ימים על־ממלכתו
.Israel interiore || in eius filij & ,ipse — medio
הוא ובניו בקרב ישראל׃

CAP. XVIII. יח

Leui tribui omni ,Leuitis sacerdotibus erit Non
לא־יהיה לכהנים הלוים כל־שבט לוי 1
Domini Ignitiones .Israel cum hæreditas & ,pars — Oblationes
חלק ונחלה עם־ישראל אשי יהוה
ei erit non hæreditas Et .comedent eius hæreditatem &
ונחלתו יאכלון׃ ונחלה לא־יהיה־לו 2
,eius hæreditas ipse* Dominus .suorum fratrum interiore || in — || medio * est
בקרב אחיו יהוה הוא נחלתו
iudicium erit hoc Et .ei est locutus quemadmodum
כאשר דבר־לו׃ וזה יהיה משפט 3
siue , sacrificium sacrificantibus à , populo à sacerdotum
הכהנים מאת העם מאת זבחי הזבח אם־
,brachium sacerdoti dabit & : paruum pecus siue , bouem
שור אם־שה ונתן לכהן הזרע
,tui musti ‡ ,tui frumenti Initium .ventriculum & ,maxillas & — stomachum,
והלחיים [i]והקבה׃ ראשית דגנך תירשך 4 — Primitias ‡ vini vel [i] קוב
.ei dabis tui pecoris tonsuræ principium ‡ & ,tui recentis olei &
ויצהרך וראשית [k]גז צאנך תתן־לו׃ — קבב
,tuis tribubus cunctis è tuus Deus Dominus elegit ipso in Quia* — ‡ primitias velleris ouium tuarum
כי בו בחר יהוה אלהיך מכל־שבטיך 5
,eius filij & ,ipse , Domini nomine in † ministrandum ad standum ad || — * Ipsum enim || vt stet [k] גזז
לעמד לשרת בשם־יהוה הוא ובניו
tuarum portarum vna ‡ ex Leuita venerit cùm ‡ Et .diebus omnibus — † nomini ‡ si
כל־הימים׃ וכי־[l]יבא הלוי מאחד שעריך 6 — ‡ aliqua è portis tuis * vbi
venerit & ,ibi peregrinatur ipse quo * .Israel omni ex
מכל־ישראל אשר־הוא [m]גר שם ובא — [k] בוא [m] גור

CAP. XIX. יט

quarum ,gentes tuus Deus Dominus fecerit excidere Cùm
1 כִּי־יַכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
,eas possedetis & ,earum terram tibi dans tuus Deus Dominus || dat
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶת־אַרְצָם וִירִשְׁתָּם
Tres :earum domibus in & ,earum vrbibus in habitaueris &
2 וְיָשַׁבְתָּ בְעָרֵיהֶם וּבְבָתֵּיהֶם׃ שָׁלוֹשׁ
Dominus quam ,tuæ terræ medio in ,tibi separabis vrbes
עָרִים תַּבְדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
,viam tibi Parabis .eam possidendum ad tibi dans tuus Deus dat
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃ תָּכִין לְךָ הַדֶּרֶךְ
3 te faciet hæreditare quam ,tuæ terræ terminum triplicabis || &
וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת־גְּבוּל אַרְצְךָ אֲשֶׁר יַנְחִילְךָ
,homicida omnis illuc fugiendum ad erit & :tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לָנוּס שָׁמָּה כָּל־רֹצֵחַ׃
,viuet & :illuc fugiet qui homicidæ verbum hoc Et
4 וְזֶה דְּבַר הָרֹצֵחַ אֲשֶׁר־יָנוּס שָׁמָּה וָחָי
non ipse & scientia non in || suum socium percusserit Qui
אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־רֵעֵהוּ בִּבְלִי־דַעַת וְהוּא לֹא־
qui Et .nudiustertius , heri ab eum habebat odio
5 שֹׂנֵא לוֹ מִתְּמֹל שִׁלְשֹׁם׃ וַאֲשֶׁר
:ligna cædendum ad ,syluam in suo socio cum fuerit ingressus &
יָבֹא אֶת־רֵעֵהוּ בַיַּעַר לַחְטֹב עֵצִים
,lignum cædendum ad ,securim in eius manus impulerit & cum
וְנִדְּחָה יָדוֹ בַגַּרְזֶן לִכְרֹת הָעֵץ
,suum socium inuenerit & ,ligno è ferrum se emouerit &
וְנָשַׁל הַבַּרְזֶל מִן־הָעֵץ וּמָצָא אֶת־רֵעֵהוּ
,viuet & ,istarum vrbium vnam ad fugiet ipse moriatur &
וָמֵת הוּא יָנוּס אֶל־אַחַת הֶעָרִים־הָאֵלֶּה וָחָי׃
,homicidam post sanguinis redemptor insequatur fortè Ne
6 פֶּן־יִרְדֹּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הָרֹצֵחַ
fuerit multa cùm ,eum assequatur & ,eius cor incaluerit cùm
כִּי יֵחַם לְבָבוֹ וְהִשִּׂיגוֹ כִּי־יִרְבֶּה
,mortis iudicium non ei & || ,animam eius percutiat & ,via
הַדֶּרֶךְ וְהִכָּהוּ נָפֶשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט־מָוֶת
,nudiustertius , heri ab eum ipse habens odio non quia
כִּי לֹא שֹׂנֵא הוּא לוֹ מִתְּמוֹל שִׁלְשׁוֹם׃
separabis ciuitates Tres :dicendo , tibi præcipiens ego Idcirco
7 עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לֵאמֹר שָׁלֹשׁ עָרִים תַּבְדִּיל
tuum terminum tuus Deus Dominus fecerit dilatare si Et .tibi
8 לָךְ׃ וְאִם־יַרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ
omnem tibi dederit & , tuis patribus iurauit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ וְנָתַן לְךָ אֶת־כָּל־
Cùm .tuis patribus dandum ad ,est locutus quam terram
9 הָאָרֶץ אֲשֶׁר דִּבֶּר לָתֵת לַאֲבֹתֶיךָ׃ כִּי־
quod ,illud faciendum ad ,illud præceptum omne custodieris
תִשְׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה הַזֹּאת לַעֲשֹׂתָהּ אֲשֶׁר
,tuum Deum Dominum diligendum ad ,hodie tibi præcipiens ego
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
tibi addes & :diebus omnibus eius viis in ambulandum ad &
וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו כָּל־הַיָּמִים וְיָסַפְתָּ לְךָ
non Et .istas tres super ciuitates tres adhuc
10 עוֹד שָׁלֹשׁ עָרִים עַל הַשָּׁלֹשׁ הָאֵלֶּה׃ וְלֹא
Dominus quam ,tuæ terræ meriore in innocens sanguis effundetur medio
יִשָּׁפֵךְ דָּם נָקִי בְּקֶרֶב אַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה
sanguines te super sit & ;hæreditatem tibi dans tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וְהָיָה עָלֶיךָ דָּמִים׃
fuerit insidiatus & ,suum socium habens odio vir fuerit cùm || Et
11 וְכִי־יִהְיֶה אִישׁ שֹׂנֵא לְרֵעֵהוּ וְאָרַב
fuerit mortuus & ,anima eum percusserit & ,eum super surrexerit & , ei
לוֹ וְקָם עָלָיו וְהִכָּהוּ נֶפֶשׁ וָמֵת
seniores mittent Et .istarum ciuitatum || vnam ad fugerit &
12 וְנָס אֶל־אַחַת הֶעָרִים הָאֵל׃ וְשָׁלְחוּ זִקְנֵי
manu in eum dabunt & ,inde eum capient & ,illius ciuitatis
עִירוֹ וְלָקְחוּ אֹתוֹ מִשָּׁם וְנָתְנוּ אֹתוֹ בְּיַד
tuus oculus parcet Non .morietur & ,sanguinis redemptoris
13 גֹּאֵל הַדָּם וָמֵת׃ לֹא־תָחוֹס עֵינְךָ
bene erit & , Israel ex innocentem sanguinem auferes & : eo super
עָלָיו וּבִעַרְתָּ דַם־הַנָּקִי מִיִּשְׂרָאֵל וְטוֹב
terminauerunt quem ,tui soci; terminum transferes Non .tibi
14 לָךְ׃ לֹא תַסִּיג גְּבוּל רֵעֲךָ אֲשֶׁר גָּבְלוּ

Margin: || dat; * vt possideas; יִרֶשׁ; b כּוֹן; || in tres partes diuides; † hæreditare accipere; * vt fugiat; ‡ hæc est ratio; * proximum; || ignoranter; c נָכָה רֵעָה; יָרַע; † & ‡ proximo; $ cùm; * resilierit; || proximum; רֵעָה; חָיָה; † propinquus; ‡ apprehendat; * si; יָחַם; || cui non est; habebat; præcipio; vt dares; נָתַן; vt facias; עָשָׂה; † præcipio; * vt diligas; $ ambules; הָלַךְ; נָקָה; * dat; ‡ in sanguis; || si; † quispiam; ‡ proximum; $ contra; * animam; קוּם; נָכָה; || è ciuitatibus istis; נוּס; † propinqui; proximi; נָסַג

quam terra in hæreditabis quam ,tua hæreditate in ; primi
רִאשֹׁנִים בְּנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר תִּנְחַל בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
furget Non .eam possidendam ad || tibi,dans tuus Deus Dominus
15 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ לְרִשְׁתָּהּ׃ לֹא־יָקוּם
, peccato omni in & ,peruersitate omni in vitum in vnus testis
עֵד אֶחָד בְּאִישׁ לְכָל־עָוֹן וּלְכָל־חַטָּאת
,testium duorum ore Super .peccauerit quod peccato omni in
בְּכָל־חֵטְא אֲשֶׁר יֶחֱטָא עַל־פִּי שְׁנֵי עֵדִים
Cùm || .verbum stabit testium trium ore super vel
16 אוֹ עַל־פִּי שְׁלֹשָׁה־עֵדִים יָקוּם דָּבָר׃ כִּי־
:auersionem eum in respondendum ad vitum in iniquitatis testis steterit
יָקוּם עֵד־חָמָס בְּאִישׁ לַעֲנוֹת בּוֹ סָרָה׃
facies ad lis eis quibus ,homines ambo stabunt Et
17 וְעָמְדוּ שְׁנֵי־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־לָהֶם הָרִיב לִפְנֵי
erunt qui ,iudicum & sacerdotum facies ad ,Domini
יְהוָה לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים וְהַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר יִהְיוּ
ecce & ,bene || iudices inquirent Et : ipsis diebus in
18 בַּיָּמִים הָהֵם׃ וְדָרְשׁוּ הַשֹּׁפְטִים הֵיטֵב וְהִנֵּה
,suum fratrem in respondit mendacium , testis falsitatis testis
עֵד־שֶׁקֶר הָעֵד שֶׁקֶר עָנָה בְאָחִיו׃
:suo fratri facere præsumpsit quemadmodum ,ei facietis Et
19 וַעֲשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאָחִיו
, audient relicti Et .tuo interiore ex || malum auferes &
20 וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃ וְהַנִּשְׁאָרִים יִשְׁמְעוּ
Verbum secundù amplius faciendum ad addent non & ;timebunt &
וְיִרָאוּ וְלֹא־יֹסִפוּ לַעֲשׂוֹת עוֹד כַּדָּבָר
:tuus oculus parcet non Et .tuo interiori in hoc malum
21 הָרָע הַזֶּה בְּקִרְבֶּךָ׃ וְלֹא תָחוֹס עֵינֶךָ
manum , dente pro dentem ,oculo pro oculum ,anima in animam
נֶפֶשׁ בְּנֶפֶשׁ עַיִן בְּעַיִן שֵׁן בְּשֵׁן יָד
.pede pro pedem ,manu pro
בְּיָד רֶגֶל בְּרָגֶל׃

CAP. XX. כ

,tuos inimicos super bellum ad fueris egressus Cùm
1 כִּי־תֵצֵא לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֶךָ
timeas ne , te præ multum || populum , currum & equum videris &
וְרָאִיתָ סוּס וָרֶכֶב עַם רַב מִמְּךָ לֹא תִירָא
te faciens ascendere ,tecum tuus Deus Dominus quia : eis ab
מֵהֶם כִּי־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עִמָּךְ הַמַּעַלְךָ
ad vos appropinquare circa erit Et .Ægypti terra de
2 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וְהָיָה כְּקָרָבְכֶם אֶל־
,populum ad loquetur & ,sacerdos accedet & ,bellum
הַמִּלְחָמָה וְנִגַּשׁ הַכֹּהֵן וְדִבֶּר אֶל־הָעָם׃
hodie propinqui vos ,Israel Audi :eos ad dicet Et
3 וְאָמַר אֲלֵהֶם שְׁמַע יִשְׂרָאֵל אַתֶּם קְרֵבִים הַיּוֹם
,vestrum cor mollescat ne ;vestros inimicos super bellum ad
לַמִּלְחָמָה עַל־אֹיְבֵיכֶם אַל־יֵרַךְ לְבַבְכֶם
eorù facie bus à frangamini ne & ,accelerettis ne & ,timeatis ne
אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּחְפְּזוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם׃
pugnandum ad ,vobiscum ambulans vester Deus Dominus Quia
4 כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַהֹלֵךְ עִמָּכֶם לְהִלָּחֵם
,vos saluandum ad || ,vestris inimicis cum vobis
לָכֶם עִם־אֹיְבֵיכֶם לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃
vir Quis :dicendo populum ad præfecti loquentur Et
5 וְדִבְּרוּ הַשֹּׁטְרִים אֶל־הָעָם לֵאמֹר מִי־הָאִישׁ
,vadat ?eam initiauit non & ,nouam domum ædificauit qui
אֲשֶׁר בָּנָה בַיִת־חָדָשׁ וְלֹא חֲנָכוֹ יֵלֵךְ
prœlio in moriatur fortè ne ,suam domum ad reuertatur &
וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה
plantauit qui vir quis Et .eam initiet alius vir &
6 וְאִישׁ אַחֵר יַחְנְכֶנּוּ׃ וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר נָטַע
,suâ domû ad reuertatur & ,Vadat ?eâ prophanauit non & ,vineam
כֶּרֶם וְלֹא חִלְּלוֹ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ
.eam prophanet alius vir & , prœlio in moriatur fortè ne
פֶּן־יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יְחַלְּלֶנּוּ׃
non & , vxorem desponsauit qui vir quis Et
7 וּמִי־הָאִישׁ אֲשֶׁר אֵרַשׂ אִשָּׁה וְלֹא
fortè ne ,suam domum ad reuertatur & , Vadat ?eam accepit
לְקָחָהּ יֵלֵךְ וְיָשֹׁב לְבֵיתוֹ פֶּן־
.eam accipiat alius vir & ,prœlio in moriatur
יָמוּת בַּמִּלְחָמָה וְאִישׁ אַחֵר יִקָּחֶנָּה׃

Margin: hæreditate accipies; * dat; & vt possideas; † stabit; יָרַשׁ; * iniquitate; עוּד עָוָה; ‡ In; שָׁנָה; * in; || si; † mendacij contra; ‡ ad testificandum contra eū verbum peruersum; עָנָה סוּר; $ est; * Coram Dño, coram sacerdotibus, & iudicibus; רוּב יָטַב; || diligenter; † si; ‡ mendax fuit; $ testificatus est contra; * cogitauit; || è medio tui; † qui remanserint; עָשָׂה רוּעַ; ‡ vt faciant; $ medio tui; * pro; contra; יָצָא; equos & currus; || maiorem; † est; ‡ qui ascendere fecit; עָלָה; $ cùm appropinquaueritis; * estis; bello contra; רָכַךְ; † paueatis; ‡ formidetis à facie; $ ambulat; * vt pugnet pro; || vt seruet; יָשַׁע; † est; dedicauit; שׁוּב; dedicet; * est; חָנַךְ; ‡ est; שׁוּב; לָקַח

Quis :dicent & populum ad loqui præfecti addent Et
8 ויספו השטרים לדבר אל־העם ואמרו מי־
,suâ domû ad reuertatur & ,Vadat cordè tener & ,timidus vir*
האיש הירא ורך הלבב ילך וישב לביתו
.suum cor sicut ,suorum fratrum cor liquefiat non &
ולא ימס את־לבב אחיו כלבבו׃
,populum ad loqui præfecti consummare secundum* ,erit Et
9 והיה ככלת השטרים לדבר אל־העם
.populi capite in exercituum principes visitabunt || &
ופקדו שרי צבאות בראש העם׃
,eam super pugnandum ad ,ciuitatem ad appropinquaueris Cùm
10 כי־תקרב אל־עיר להלחם עליה
pacem si ,erit Et :pacem eam ad clamaueris &
11 וקראת אליה לשלום׃ והיה אם־שלום
repertus populus omnis ;erit & :tibi aperuerit & ,tibi responderit
תענך ופתחה לך והיה כל־העם הנמצא־
non si Et .tibi seruient & ,tributum in tibi erunt ,ea in
12 בה יהיו לך למס ועבדוך׃ ואם־לא
arctabis & ‡ ,prælium tecum fecerit & † ,tecum pacem fecerit
תשלים עמך ועשתה עמך מלחמה וצרת
:tua manu ℥ in tuus Deus Dominus eam dabit Et .eam super
13 עליה׃ ונתנה יהוה אלהיך בידך
Tantùm .gladij os ad eius masculum omnem percuties &
14 והכית את־כל־זכורה לפי־חרב׃ רק
,vrbe in erit quod omne & ,quadrupedem & ,pubem & ,mulieres
הנשים והטף והבהמה וכל אשר יהיה בעיר
spolium* comedes & ; tibi prædaberis eius spolium omne ℥
כל־שללה תבז לך ואכלת את־שלל
.tibi tuus Deus Dominus dederit quæ ,tuorum inimicorum
איביך אשר נתן יהוה אלהיך לך׃
,valde te à longinquis vrbibus omnibus facies Sic
15 כן תעשה לכל־הערים הרחקת ממך מאד
Tantùm .ipsæ istarum gentium ciuitatibus de non quæ
16 אשר לא־מערי הגוים־האלה הנה׃ רק
tuus Deus Dominus quos ,istorum populorum ciuitatibus de
מערי העמים האלה אשר יהוה אלהיך
.spirationem* omnem viuificabis non ,hæreditatem ℥ tibi dans ‡
נתן לך נחלה לא תחיה כל־נשמה׃
,Emoræum & ,Chittæum ,eos perdes perdendo Quia
17 כי־החרם תחרימם החתי והאמרי
quemadmodû ,Iebusæum & ,Chiuuæum ,Perizæum & ,Chenahanæû
הכנעני והפרזי החוי והיבוסי כאשר
non quod Propter .tuus Deus Dominus tibi præcepit
18 צוך יהוה אלהיך׃ למען אשר לא־
,eorum abominationes omnes secundû facere vos doceant
ילמדו אתכם לעשות ככל תועבתם
.vestro Deo Domino peccetis & ;suis dijs fecerunt quas
אשר עשו לאלהיהם וחטאתם ליהוה אלהיכם׃
pugnando multis diebus ciuitatem coarctaueris Cùm
19 כי־תצור אל־עיר ימים רבים להלחם
,eius lignum corrumpes || non ,eam capiendum ad* ,eam super ℥
עליה לתפשה לא־תשחית את־עצה
illud ℥ & ,comedes illo ‡ ex quia :securim illud super † impellendo
לנדח עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו
veniendum ad † ,agri lignum || ,homo quia* succides non
לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא
cognosces quod lignum Tantum ?coarctationem in tuis faciebus a
20 מפניך במצור׃ רק עץ אשר־תדע
;succides & ,corrumpes illud ‡ ,ipsum cibi lignum non quia
כי־לא־עץ מאכל הוא אתו תשחית וכרת
faciens ipsa* quæ ,ciuitatem super ℥ munitionem ædificabis &
ובנית מצור על־העיר אשר־הוא עשה
.ei domineris donec prælium tecum
עמך מלחמה עד רדתה׃

CAP. XXI. כא

Dominus quam humo ℥ in occisus fuerit repertus Cùm
1 כי־ימצא חלל באדמה אשר יהוה
hæc ; agro in cadens † ,eam possidendum ad || tibi dans* tuus Deus
אלהיך נתן לך לרשתה נפל בשדה לא
tui seniores egredientur Et :eum percusserit quis ,fuerit scitum
2 נודע מי הכהו׃ ויצאו זקניך

[Margin: * est · רכך dissoluat · מסס * cùm compleuerint · כלה || constituent · Vt pugnes contra · ענה tributarij · † sed ‡ obsidebis · ℥ potestate · acie · נכה paruulos, & animalia · טפף ℥ & omnia spolia * spolia · איב · sunt. Sed · עיר · ‡ dat ℥ in * animantis · Vt · Si obsederis · ‡ aduersus * vt capias || disperdes arbores † contra eas ‡ illius fructibus ℥ ipsas * est enim vt ‡ arbor † vt veniat à facie tua in obsidionem? Sed arborem quam nosti non esse arborem ‡ disperdes. ℥ aduersus * facit · Si ℥ terra * dat || vt possideat † iacens · ירש ידע · נכה]

circuitibus ℥ quæ ciuitates ad ‡ metientur & ,tui iudices &
ושפטיך ומדדו אל־הערים אשר סביבת
capient & ,occisum ad propinqua ciuitas* erit Et .occisi
3 החלל׃ והיה העיר הקרבה אל־החלל ולקחו
est seruitum non qua || ,bouis vitulam ipsius ciuitatis seniores
זקני העיר ההוא עגלת בקר אשר לא־עבד
facient descendere Et .iugo in † traxit non quæ ,ea in
4 בה אשר לא־משכה בעל׃ והורדו
,fortem torrentem ‡ ad vitulam ipsius ciuitatis seniores
זקני העיר ההוא את־העגלה אל־נחל איתן
ceruicem auferent & ;seretur ℥ neque ,eo in coletur non quo
אשר לא־יעבד בו ולא יזרע וערפו־
filij sacerdotes accedent Et .valle in vitulæ ibi
5 שם את־העגלה בנחל׃ ונגשו הכהנים בני
,sibi ministrandum ad ,tuus Deus Dominus elegit ipsis in* quia ,Leui
לוי כי בם בחר יהוה אלהיך לשרתו
erit eorum os super || & :Domini nomine in benedicendum ad &
ולברך בשם יהוה ועל־פיהם יהיה
ciuitatis seniores omnes Et .plaga omnis & ,lis omnis
6 כל־ריב וכל־נגע׃ וכל זקני העיר
super suas manus lauabunt ,occisum ad propinqui ipsius
ההוא הקרבים אל־החלל ירחצו את־ידיהם על־
:dicent & ;respondebunt ℥ Et .valle in excerui catam vitulam
7 העגלה הערופה בנחל׃ וענו ואמרו
nostri oculi & ,istum sanguinem effuderunt non nostræ Manus
ידינו לא שפכה את־הדם הזה ועינינו
redemisti quem Israel tuo populo || Expia .viderunt non
8 לא ראו׃ כפר לעמך ישראל אשר־פדית
tui populi interiore † in innocentem sanguinem des ne & ,Domine
יהוה ואל־תתן דם נקי בקרב עמך
auferes tu Et .sanguis eis expiabitur ‡ & :Israel
9 ישראל ונכפר להם הדם׃ ואתה תבער
rectum facies quia ;tuo interiore ex ℥ innocentem sanguinem
הדם הנקי מקרבך כי־תעשה הישר
super || bellum ad fueris egressus Cùm* .Domini oculis in
10 בעיני יהוה׃ כי־תצא למלחמה על־
,tua manu in tuus Deus Dominus eum || dederit & ;tuos inimicos
איביך ונתנו יהוה אלהיך בידך
captiuitate in videris Et .eius captiuitatem captiuaueris ‡ &
11 ושבית שביו׃ וראית בשביה
tibi ceperis* & ,ea in te deuinxeris ℥ & ,forma pulchram mulierem
אשת יפת־תאר וחשקת בה ולקחת לך
radet & ; tuæ domus medium in eam introduces Et :vxorem in
12 לאשה׃ והבאתה אל־תוך ביתך וגלחה
remouebit Et .suos vngues faciet || & ,suum caput
13 את־ראשה ועשתה את־צפרניה׃ והסירה
,tua domo in manebit & ,se desuper † suæ captiuitatis vestimentum
את־שמלת שביה מעליה וישבה בביתך
:dierum luna ‡ suam matrem & ,suum patrem flebit &
ובכתה את־אביה ואת־אמה ירח ימים
tibi erit & ,eius maritus eris & ,eam ad ingredieris postea &
ואחר כן תבוא אליה ובעלתה והיתה לך
eam dimittes & ,ea in complacueris non si ,erit Et .vxorem in
14 לאשה׃ והיה אם־לא חפצת בה ושלחתה
neque ,pecunia eam vendes non vendendo & ,suæ animæ
לנפשה ומכר לא־תמכרנה בכסף לא־
Cùm || .eam compressisti* quod ℥ pro ,ea in seruitio vteris ‡
15 תתעמר בה תחת אשר עניתה׃ כי־
vna † & ,dilecta vna ,vxores duæ viro fuerint
תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת
fuerit & ;exosa & ,dilecta filios ei pepererint ,exosa
שנואה וילדו־לו בנים האהובה והשנואה והיה
eum hæreditare facere ‡ die in erit Et .exosæ primogenitus filius
16 הבן הבכר לשניאה׃ והיה ביום הנחילו
primogenituram donare* poterit non ,sibi erit quod ℥ suos filios
את־בניו את אשר־יהיה לו לא יוכל לבכר
:primogeniti † exosæ ,filij facies super || dilectæ filium
את־בן־האהובה על־פני בן־השנואה הבכר׃
dando ‡ ,agnoscet exosæ filium primogenitum Quia
17 כי את־הבכר בן־השנואה יכיר לתת
℥ ipse quia ,ei fuerit inuentum quod omni in duorum os ei
לו פי שנים בכל אשר־ימצא לו כי־הוא

[Margin: ‡ vsque ℥ sunt in · ciuitatis propinquæ occiso, · || cum qua non est agricolatum, · † iugum. · ירד · ‡ vallem asperam, in qua non est agricolatum. ℥ satum. · ℥ eos · || iuxta sermonem · quæ propinqua est occiso, · abscissam habentem ceruicem ℥ loquentur, · ענה · שפכו · ק · || populum tuû · ראה פדה · † medio · נקה · ‡ expiabuntur ℥ sanguine. ℥ è medio tui, si quidem feceris quod est * Si || contra · יצא · † eos ‡ captiuam duxeris · שבה · ראה יפה · ℥ complacueris * capere volueris · בוא עור || aptabit † ‡ · ‡ per mensem · בכה · ‡ negociaberis de ℥ eò * humiliasti || Si · ענה † altera · היה שנא ‡ qua constituet hæredes ℥ bonorum suorum * primogenitum constituere || ante filium † primogenitum. Sed ‡ vt det ei partes duas ex · נכר ℥ est]

diuersis generibus rerum,
quod semen , plenitudo sanctificetur fortè ne , *mixturis* †
כלאים פן־תקדש המלאה הזרע אשר
‡ seuisti, ,boue in * arabis Non .vineæ *prouentus* ‡ & ,*seminaueris* ‡
10 תזרע ותבואת הכרם: לא־תחרש בשור־
‡ fructus * cum || cum , *lana contextura* † te indues Non .pariter asino *in* || &
11 ובחמר יחדו: לא תלבש שעטנז צמר
‡ panno mixto ex lana ,& lino ‡ in quatuor *super* ‡ tibi facies Funiculos .pariter *linorum ac*
12 ופשתים יחדו: גדלים תעשה־לך על־ארבע
* angulis ‡ Si acceperit *Cùm* ‡ .*eo in* te operies quo tui operimenti *alis* *
13 כנפות כסותך אשר תכסה־בה: כי־יקח
,eam habuerit odio & ,eam ad fuerit ingressus & ,vxorem vir
איש אשה ובא אליה ושנאה:
occasiones † aduersus eam *super* † eduxerit & , verborum *causationes* ei imposuerit &
14 ושם לה עלילת דברים [a]והוציא עליה
[a]יוצא accessi & ,accepi hanc Vxorem : dixerit & ,malû nomen
שם רע ואמר את־האשה הזאת לקחתי ואקרב
in ea virginitatem. pater capiet Et .*virginitates ei* inueni non & ,eam ad
15 אליה ולא־מצאתי לה בתולים: ולקח אבי
virginitatem ad puellæ *virginitates* educent & ,eius mater & ,puellæ
רה הנער ואמה והוציאו את־בתולי הנער אל־
ק puellæ pater dicet Et .portam ad ciuitatis seniores
16 זקני העיר השערה: ואמר אבי הנער
,vxorem in huic viro dedi meam Filiam :seniores ad
אל־הזקנים את־בתי נתתי לאיש הזה לאשה
habet ,verborum *adinuentiones* † imposuit ipse ecce Et .eam *habuit* odio &
† occasiones
17 וישנאה: והנה־הוא שם עלילת דברים
in filia tua virginitatem : & ista est virginitas *virginitates istæ & :virginitates tuæ filiæ* inueni Non :dicendo
לאמר לא־מצאתי לבתך בתולים ואלה בתולי
‡ coram senioribus .ciuitatis *seniorum facies ad* ‡ vestimentum expandent Et .meæ filiæ
בתי ופרשו השמלה לפני זקני העיר:
* flagellabunt *corripient* * & , virum ipsius ciuitatis seniores capient Et
18 ולקחו זקני העיר־ההוא את־האיש ויסרו
dabunt & ,argenteis centum eum mulctabunt Et .eum
19 אתו: וענשו אתו מאה כסף ונתנו
virginem contra malum nomen eduxit quoniam , puellæ patri
[b]יוצא לאבי הנערה כי [b]הוציא שם רע על בתולת
eam dimittere poterit non ;vxorem in erit ei & :Israel
[c]יכל ישראל ולו־תהיה לאשה לא־[c]יוכל לשלחה
, hoc verbum fuerit veritas si Et .suis diebus omnibus
20 [d]אמן כל־ימיו: ואם־[d]אמת היה הדבר הזה
& non inuenta est virginitas in puella. puellam educent Et : *virginitates sunt inuentæ non*
21 לא־נמצאו בתולים לנער: והוציאו את־הנער
רה homines eam lapidabunt & , sui patris domus ostium ad
ק אל־פתח בית־אביה וסקלוה אנשי
‡ grauitatem *stultitiam* || fecit quia , morietur & , lapidibus *in* eius ciuitatis
עירה באבנים [e]ומתה כי־עשתה נבלה
[e]מורת malum auferes & : sui patris domo † fornicando , Israel in
† in
בישראל [f]לזנות בית אביה ובערת הרע
[f]זנה cum *concumbens* ‡ vir fuerit repertus *Cùm* .*tuo interiore ex* ‡
22 ‡ è medio tui.Si מקרבך: כי־ימצא איש שכב עם־
‡ coiens ;ipsi ambo etiam morientur & , marito maritata muliere
אשה בעלת־בעל ומתו גם־שניהם
coiens malum auferes & :mulier & ,muliere cum *concumbens* vir
האיש השכב עם־האשה והאשה ובערת הרע
Si desponsata virgo puella fuerit *Cùm* .Israel ex
23 רה מישראל: כי יהיה נער בתולה מארשה
ק :ea cum *cubuerit* † & , ciuitate in vir eam repererit & ,viro
† coierit לאיש ומצאה איש בעיר ושכב עמה:
,eius ciuitatis portam ad ipsos ambos educetis Et
24 והוצאתם את־שניהם אל־שער העיר ההוא
, Puellam . morientur & ,lapidibus in eos lapidabitis &
וסקלתם אתם באבנים ומתו את־הנער
eò ,virum & ;ciuitate in clamauit non quòd *verbum super*
על־דבר אשר לא־צעקה בעיר ואת־האיש
eò auferes & :sui proximi vxorem humiliauit quòd *verbum super*
על־דבר אשר־ענה את־אשת רעהו ובערת
è medio tui. vir repererit agro in si Et .*tuo interiori ex* malum
26 [g]ארש הרע מקרבך: ואם־בשדה ימצא האיש את־
רה coierit & , vir eam *in* apprehenderit & ,desponsatam puellam
ק הנער [g]המארשה והחזיק־בה האיש ושכב
‡ coiuit solus, ;*ipse tantùm* * ea cum *cubauit* ‡ qui vir morietur & ,ea cum
עמה ומת האיש אשר־שכב עמה לבדו:

Cùm * ,primogenituræ ius *ei* .eius fortitudinis principium Eius est * Si
18 ראשית [a]אנו לו משפט הבכרה: כי־
[a]און obediens *ipse* non ,rebellis & , declinans filius viro fuerit
יהיה לאיש בן סורר ומורה איננו שמע
voci non & ,eum corripuerint & ,suæ matris *voce in* & ,sui patris *voce in*
בקול אביו ובקול אמו ויסרו אתו ולא
;eius mater & ,eius pater eum *in apprehendent* || Et :*eos ad audierit* paruerit eis || capient
19 ישמע אליהם: ותפשו בו אביו ואמו
portam ad & , eius ciuitatis seniores ad eum educent &
והוציאו אתו אל־זקני עירו ואל־שער
noster Filius :eius ciuitatis seniores ad dicent Et .eius loci
20 [b]קום [b]מקמו: ואמרו אל־זקני עירו בננו
est *vorator* : *nostra voce in* ‡ obediens *ipse* non :rebellis & ,declinans iste
† voci nostræ epulo, * est || lapidabunt
זה סורר ומרה איננו שמע בקלנו זולל
eius ciuitatis homines omnes eum *obruent* || Et .* potator &
21 וסבא: ורגמהו כל־אנשי עירו
omnis & ;*tuo interiore ex* † malû auferes & : morietur & ,lapidibus in † è medio tui
באבנים ומת ובערת הרע מקרבך וכל־
viro in fuerit cùm Et .timebunt & , audient Israel
22 [c]ירא ישראל ישמעו [c]ויראו: וכי־יהיה באיש
suspenderis & .fuerit interficiendus & , mortis iudicij peccatum
[d]תלה חטא משפט־מות והומת [d]ותלית
in *super* eius cadauer pernoctabit Non : ligno *super* eum
23 [e]לון אתו על־עץ: לא־[e]תלין נבלתו על־
† sed quia , ipsa die in eum sepelies sepeliendo *quia* ‡ :ligno
העץ כי־קבור תקברנו ביום ההוא כי־
* ob maledictionem || est contaminabis non & : ‡ suspensus Dei *maledictio* *
קללת אלהים תלוי ולא תטמא את־
terram ‡ dat ‡ in .hæreditatem ‡ tibi *dans* ‡ tuus Deus Dominus quam tuam *humum*
אדמתך אשר יהוה אלהיך נתן לך נחלה:

CAP. XXII. כב

eius paruum pecus vel ,tui fratris bouem videbis Non
1 לא־תראה את־שור אחיך או את־שיו
errantes eos reduces Reducendo .eis ab te abscondes & , *expulsos*
[f]נדח [g]שוב [f]נדחים והתעלמת מהם [g]השב תשיבם
‡ fuerit * tibi, ,*te ad* * tuus frater ‡ propinquus non si Et .tuum fratrem ad
2 לאחיך: ואם־לא קרוב אחיך אליך
|| intra domum tuam; erit & ,*tuæ domus medium ad* || ipsum colliges & :eùm noueris neque
ולא ידעתו ואספתו אל־תוך ביתך והיה
† donec requirat .ei eum restitues & ipsum tuus frater *requirere ad vsque* † , tecum
עמך עד דרש אחיך אתו והשבתו לו:
,eius vestimento facies sic & ,eius asino facies sic Et
3 וכן תעשה לחמרו וכן תעשה לשמלתו
rei amissæ petierit quæ , tui fratris *amissioni* omni facies sic &
וכן תעשה לכל־אבדת אחיך אשר־תאבד
occultare. Non .*te abscondere* poteris non ;illam inuenisti & ,eo ab
4 [h]יכל ממנו ומצאתה לא־[h]תוכל להתעלם: לא־
cubantes ,via in *cadentes* eius bouem vel ,tui fratris asinum videbis
תראה את־חמור אחיך או שורו נפלים בדרך
erit Non .secum eriges erigendo ;eis ab te abscondes &
5 והתעלמת מהם הקם תקים עמו: לא־יהיה
instrumentum virile vestimentum vir induet neque ,mulierem super *viri vas*
כלי־גבר על־אשה ולא־ילבש גבר שמלת
† est, faciens omnis , ‡ tui Dei Domini abominatio quia ; muliebre
אשה כי תועבת יהוה אלהיך כל־עשה
‡ Si * coram te ,via in *tuas facies ad* * auis nidus occurrerit *Cùm* .hæc
6 [i]קנן אלה: כי יקרא [i]קן־צפור לפניך בדרך
|| arbore, ,oua vel , pupilli terram super vel ,*ligno* || omni in
בכל־עץ או על־הארץ אפרחים או ביצים
cubauerit ;oua super vel ,pullos super *cubans* mater &
והאם רבצת על־האפרחים או על־הביצים
cum filiis. dimittes Dimittendo .*filios super* mattem capies non
7 [k]לקח לא־[k]תקח האם על־הבנים: שלח תשלח
, tibi sit bene vt , tibi capies filios & ,matrem
את־האם ואת־הבנים תקח־לך למען ייטב לך
Si ‡ murum per circuitum * sanguinem ,nouam domum ædificaueris *Cùm* .dies facias prolongare &
8 והארכת ימים: כי תבנה בית חדש
,tua domo in *sanguines* * pones non & ,tuo tecto *septum* ‡ facies &
[l]עקה [m]שום ועשית [l]מעקה לגגך ולא־[m]תשים דמים בביתך
|| si tuam vineam seres Non .eo ex cadens ceciderit *cùm* ||
[n]נפל כי־יפל [n]הנפל ממנו: לא־תזרע כרמך 9

peccatum puellæ * non ;verbum ‡ facies non puellæ Et
26 וְלַנַּעֲרָ לֹא־תַעֲשֶׂה דָבָר אֵין לַנַּעֲרָ חֵטְא
,suum socium super ‡ vir insurgeret || quemadmodum nam .mortis
מָוֶת כִּי כַּאֲשֶׁר יָקוּם אִישׁ עַל־רֵעֵהוּ
agro in Quia .istud verbum * sic ,anima eum ‡ occidit &
27 וּרְצָחוֹ נֶפֶשׁ כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה׃ כִּי בַשָּׂדֶה
.ei seruator || non & ,desponsata puella clamauit ,eã reperit
מְצָאָהּ צָעֲקָה הַנַּעֲרָ הַמְאֹרָשָׂה וְאֵין מוֹשִׁיעַ לָהּ׃
non quæ ,virginem puellam vir reperit Cum †
28 כִּי־יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָ בְתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־
:fuerint inuēti & ,ea cũ cubuerit ‡ ,eã apprehēderit & ,est desponsata
אֹרָשָׂה וּתְפָשָׂהּ וְשָׁכַב עִמָּהּ וְנִמְצָאוּ׃
quinquaginta puellæ patri ea cum coiens vir dabit Et
29 וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לַאֲבִי הַנַּעֲרָ חֲמִשִּׁים
:eam compressit quod eo pro ,vxorem in erit ei & ;argenteos
כָּסֶף וְלוֹ־תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עִנָּהּ
:suis diebus omnibus eam dimittere poterit non
לֹא־יוּכַל שַׁלְּחָהּ כָּל־יָמָיו׃
discooperiet neque ;sui patris vxorem vir capiet Non
30 לֹא־יִקַּח אִישׁ אֶת־אֵשֶׁת אָבִיו וְלֹא יְגַלֶּה
:sui patris alam
כְּנַף אָבִיו׃

‡ quicquam. * est
רה
ק
|| insurgit ‡ contra proximum
$ animam * res est ista: || fuit
רה
ק
ישע † Si ‡ coierit humiliauit
quispiam
oram

CAP. XXIII. כג

veretri ‡ abscissione & ,† attritione læsus ingredietur Non
1 לֹא־יָבֹא פְצוּעַ־דַּכָּא וּכְרוּת שָׁפְכָה
concionem ‡ in spurius ingredietur Non .Domini ecclesiam in
2 בִּקְהַל יְהוָה׃ לֹא־יָבֹא מַמְזֵר בִּקְהַל
sibi ingredietur non , decima generatione Etiam .Domini
יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי לֹא־יָבֹא לוֹ
,Hammonita ingredietur Non .Domini ecclesiam in
3 בִּקְהַל יְהוָה׃ לֹא־יָבֹא עַמּוֹנִי
decima generatione Etiam .Domini ecclesiam in Moabita &
וּמוֹאָבִי בִּקְהַל יְהוָה גַּם דּוֹר עֲשִׂירִי
seculum in vsque Domini ecclesiam in sibi ingredietur non
לֹא־יָבֹא לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה עַד־עוֹלָם׃
,pane in ‡ vos præuenerunt non quòd verbo Super
4 עַל־דְּבַר אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בַּלֶּחֶם
quia & ; Ægypto ex vos egrediendo in * ,via in ,aqua in &
וּבַמַּיִם בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וַאֲשֶׁר
Pethor de Behor filium Bilham te super † mercede conduxit
שָׂכַר עָלֶיךָ אֶת־בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְּתוֹר
voluit non Et .tibi maledicendum ad fluuiorum duorum Aram ‡
5 אֲרַם נַהֲרַיִם לְקַלְלֶךָּ׃ וְלֹא־אָבָה
Dominus conuertit & , Bilham ad audite tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ אֶל־בִּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יְהוָה
te dilexit quia ; benedictionem in maledictionem tibi tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ לְּךָ אֶת־הַקְּלָלָה לִבְרָכָה כִּי אֲהֵבְךָ
,eorum pacem quæres Non .tuus Deus Dominus
6 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא־תִדְרֹשׁ שְׁלֹמָם
:seculum in tuis diebus omnibus ,eorum bonum &
וְטֹבָתָם כָּל־יָמֶיךָ לְעוֹלָם׃
Non . ipse tuus frater quia ,Edomæum abominaberis Non
7 לֹא־תְתַעֵב אֲדֹמִי כִּי אָחִיךָ הוּא לֹא־
.eius terra in fuisti peregrinus quia , Ægyptium abominaberis
תְתַעֵב מִצְרִי כִּי־גֵר הָיִיתָ בְאַרְצוֹ׃
ingredietur ‡ tertia generatione eis nascentur qui Filij
8 בָּנִים אֲשֶׁר־יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יָבֹא
castrametatio fueris * egressa Si .Domini ecclesiam in sibi
9 לָהֶם בִּקְהַל יְהוָה׃ כִּי־תֵצֵא מַחֲנֶה
malo verbo † omni ab obseruaberis & || ,tuos inimicos super
עַל־אֹיְבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכֹּל דָּבָר רָע׃
accidente ‡ mundus fuerit non qui vir te in fuerit Si
10 כִּי־יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִהְיֶה טָהוֹר מִקְּרֵה־
ingredietur non ,castrametationem ‡ extra ad egredietur & , noctis
לָיְלָה וְיָצָא אֶל־מִחוּץ לַמַּחֲנֶה לֹא יָבֹא
,vesperam respiciendum ad || ,erit Et .castrametationis medium ad *
11 אֶל־תּוֹךְ הַמַּחֲנֶה׃ וְהָיָה לִפְנוֹת־עֶרֶב
medium ad ‡ ingredietur sol ingredisicut † & aquis in se lauabit
יִרְחַץ בַּמָּיִם וּכְבֹא הַשֶּׁמֶשׁ יָבֹא אֶל־תּוֹךְ
;castrametationem * extra ab tibi erit manus ‡ Et .castrametationis
12 הַמַּחֲנֶה׃ וְיָד תִּהְיֶה לְךָ מִחוּץ לַמַּחֲנֶה

† testium: ‡ membri
כרת
ecclesiam
Eô ‡ cum
aqua * quando egressi estis
יצא * aduersum † è Mesopotamia Syriæ, vt malediceret
טוב est
גור ‡ ingrediatur
ילד * fuerint castra contra
|| caue † re mala.
רוע ‡ ob accidens
* castra,
* intra castra. || cùm declinauerit vespera,
פנה
† cùm occubuerit ‡ intra castra.
* locus * castra

super tibi erit paxillus Et extra illuc egredieris &
13 וְיָצָאתָ שָׁמָּה חוּץ׃ וְיָתֵד תִּהְיֶה לְךָ עַל־
,reuerteris & ,eo in fodies & ,extra te sedendo in ‡ erit Et .tuã zonam
אֲזֵנֶךָ וְהָיָה בְּשִׁבְתְּךָ חוּץ וְחָפַרְתָּה בָהּ וְשַׁבְתָּ
tuus Deus Dominus Quia .tuum excrementum * operies &
14 וְכִסִּיתָ אֶת־צֵאָתֶךָ׃ כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
dandum ad & ,te eruendum ad ,tuæ castrametationis interiore in † ambulat
מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילְךָ וְלָתֵת
non & ‡ , sancta tua castra erit & ;tuas facies ad † tuos inimicos
אֹיְבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא־
Non .te post à auertatur & ,verbi nuditatem ‡ te in videbit
15 יִרְאֶה בְךָ עֶרְוַת דָּבָר וְשָׁב מֵאַחֲרֶיךָ׃ לֹא־
cum à te ad se eruerit † qui ,eius dominum ad || seruum concludes *
תַסְגִּיר עֶבֶד אֶל־אֲדֹנָיו אֲשֶׁר־יִנָּצֵל אֵלֶיךָ מֵעִם
loco in ;suo interiore in ‡ manebit Tecum .suo domino
16 אֲדֹנָיו׃ עִמְּךָ יֵשֵׁב בְּקִרְבְּךָ בַּמָּקוֹם
non , ei bono in , tuarum portarum vna in † elegerit quem
אֲשֶׁר־יִבְחַר בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ בַּטּוֹב לוֹ לֹא
;Israel filiabus è prostituta ‡ erit Non .ei inferes vim
17 תּוֹנֶנּוּ׃ לֹא־תִהְיֶה קְדֵשָׁה מִבְּנוֹת יִשְׂרָאֵל
introduces Non .Israel filiis è cinædus * erit neque
18 וְלֹא־יִהְיֶה קָדֵשׁ מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ לֹא־תָבִיא
tui Dei Domini domum † canis precium & ,meretricis donum ||
אֶתְנַן זוֹנָה וּמְחִיר כֶּלֶב בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
etiam ‡ tui Dei Domini abominatio quia ,voto omni ‡
לְכָל־נֶדֶר כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ גַּם־
,vsura pecuniæ ,vsura ,tuo fratri fœnerabis Non .ipsi ambo
19 שְׁנֵיהֶם׃ לֹא־תַשִּׁיךְ לְאָחִיךָ נֶשֶׁךְ כֶּסֶף נֶשֶׁךְ
Extraneo .fœnerabitur quod verbi * omnis vsura , cibi
20 אֹכֶל נֶשֶׁךְ כָּל־דָּבָר אֲשֶׁר יִשָּׁךְ׃ לַנָּכְרִי
tibi benedicat vt , fœnerabis non tuo fratri & , fœnerabis
תַשִּׁיךְ וּלְאָחִיךָ לֹא תַשִּׁיךְ לְמַעַן יְבָרֶכְךָ
,terram super tua manu missione omni || in tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מִשְׁלַח יָדֶךָ עַל־הָאָרֶץ
voueris Cum ‡ .eam possidendum ad illuc ingrediens tu quam †
21 אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃ כִּי־תִדֹּר
quia illud rependere * tardabis non ,tuo Deo Domino votum
נֶדֶר לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תְאַחֵר לְשַׁלְּמוֹ כִּי־
erit & ; tecum || à tuus Deus Dominus illud requiret requirendo
דָרֹשׁ יִדְרְשֶׁנּוּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מֵעִמָּךְ וְהָיָה
te in erit non ,vouere desieris cum † Et .peccatum te in
22 בְךָ חֵטְא׃ וְכִי תֶחְדַּל לִנְדֹּר לֹא־יִהְיֶה בְךָ
,facies & ,custodies tuorum labiorum Egressionem ‡ .peccatum
23 חֵטְא׃ מוֹצָא שְׂפָתֶיךָ תִּשְׁמֹר וְעָשִׂיתָ
quod , spontaneum tuo Deo Domino vouisti quemadmodum
כַּאֲשֶׁר נָדַרְתָּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ נְדָבָה אֲשֶׁר
vineam in fueris ingressus Cum ‡ .tuo ore in es locutus
24 דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ׃ כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם
;tuam satietatem † tuã animam secundũ vuas comedes || & ,tui socij
רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ שָׂבְעֶךָ
segetem in fueris ingressus Cum .dabis ‡ non tuo vase in &
25 וְאֶל־כֶּלְיְךָ לֹא תִתֵּן׃ כִּי תָבֹא בְּקָמַת
agitabis * non falcem & ,tua manu in spicas decerpes & ,tui socij
רֵעֶךָ וְקָטַפְתָּ מְלִילֹת בְּיָדֶךָ וְחֶרְמֵשׁ לֹא תָנִיף
.tui socij || segetem super
עַל קָמַת רֵעֶךָ׃

arma tua. † quando sedes
אזן שוב
* gesta tua.
כסה יצא
|| per medium castrorum tuorum, vt eruat te, & det
חנה נצל
† coram te: ‡ ne videas ‡ turpitudinem aliquam, * trades || domino * confugit || in medio tui,
ערה שער
‡ intra vnam è portis tuis, sicut placuerit
‡ meretrix * scortum masculum
ינה בוא
|| mercedem ‡ in ‡ pro quouis quoque est.
‡ rei quæ
נשך
|| omnibus in quibus mittes manus tuas ‡ ad quam ingrederis, vt possideas
נדר
* reddere ‡ te,
† si
|| Quod egreditur labiis tuis
יצא עשה
‡ si
proximi || comede saturando te,
רעה
pones. Si
כלה קום
proximi ‡ euulsis, in proximi

CAP. XXIIII. כד

erit & ; ei fuerit maritus ‡ & ,vxorem vir acceperit Cum †
1 כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבְעָלָהּ וְהָיָה
ea in inuenit quia , eius oculis in gratiam inuenerit non si
אִם־לֹא תִמְצָא־חֵן בְּעֵינָיו כִּי־מָצָא בָהּ
dabit & , excidij libellum ei scribet & ; verbi nuditatem †
עֶרְוַת דָּבָר וְכָתַב לָהּ סֵפֶר כְּרִיתֻת וְנָתַן
egredietur Et .sua domo è eam dimittet & ,eius manu in
2 בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ׃ וְיָצְאָה
.altari viro erit & ibit & ,eius domo è
מִבֵּיתוֹ וְהָלְכָה וְהָיְתָה לְאִישׁ־אַחֵר׃
libellum ei scribet & ,posterior ‡ vir eam habuerit odio ‡ Et
3 וּשְׂנֵאָהּ הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן וְכָתַב לָהּ סֵפֶר
cum || vel ;sua domo è eã dimittet & ,eius manus in dabit & ,excidij
כְּרִיתֻת וְנָתַן בְּיָדָהּ וְשִׁלְּחָהּ מִבֵּיתוֹ אוֹ כִי

‡ Si || eum cũ ea;
לקח
turpitudinem repudij,
חנן
ערה
perget
† Si ‡ alter, repudij, || si

:vxoré in sibi eā acceperat qui ,*posterior* vir fuerit mortuus alter
יָמוּת הָאִישׁ הָאַחֲרוֹן אֲשֶׁר־לְקָחָהּ לוֹ לְאִשָּׁה׃
,eam dimiserat qui , prior eius maritus poterit Non
4 לֹא־[a]יוּכַל בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן אֲשֶׁר־שִׁלְּחָהּ
post ,vxorem in sibi *existendum ad* ,*eam capiendum ad redeundum ad*
לָשׁוּב לְקַחְתָּהּ [b]לִהְיוֹת לוֹ לְאִשָּׁה אַחֲרֵי
:*Domini facies ad* *ipsa* ‡ abominatio quia : est polluta quàm
אֲשֶׁר הֻטַּמָּאָה כִּי־תוֹעֵבָה הִוא לִפְנֵי יְהוָה
dans ‖ tuus Deus Dominus quam ,terram *facies peccare* * non &
וְלֹא תַחֲטִיא אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן
,nouam vxorem vir acceperit *Cùm* ‡ .hæreditatem ‡ tibi
5 לְךָ נַחֲלָה׃ כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה חֲדָשָׁה
omne ‡ eum super transibit neque ,*exercitum* * egredietur non
לֹא יֵצֵא בַּצָּבָא וְלֹא־יַעֲבֹר עָלָיו לְכָל־
lætificabit & , vno anno sua domo in erit immunis :*verbum*
דָּבָר [c]נָקִי יִהְיֶה לְבֵיתוֹ שָׁנָה אֶחָת וְשִׂמַּח
pignus accipiet Non .accepit quam suam vxorem
6 אֶת־אִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר־לָקָח׃ לֹא־יַחֲבֹל
. pignore pro accipit ipse animam quia : catillum & ,*duas molas*
רֵחַיִם וָרָכֶב כִּי־נֶפֶשׁ הוּא חֹבֵל׃
suis fratribus è animam furans vir fuerit repertus *Cùm* *
7 כִּי־יִמָּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו
,eum vendiderit & ,eo *in fuerit seruitio abusus* & ,Israel filiis è
מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֶּר־בּוֹ וּמְכָרוֹ
.*tuo interiore ex* ‖ malum auferes & , ipse fur morietur &
[d]וּמֵת הַגַּנָּב הַהוּא וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ׃
faciendum ad ‡ & ,valde *custodiendum ad* † ,lepræ plaga *in Obseruare*
8 הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע־הַצָּרַעַת לִשְׁמֹר מְאֹד וְלַעֲשׂוֹת
:Leuitæ sacerdotes vos docebunt quæ omnia secundum
כְּכֹל אֲשֶׁר־[e]יוֹרוּ אֶתְכֶם הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
Memento .*faciendum ad* custodietis eis præcepi quemadmodum
9 כַּאֲשֶׁר [f]צִוִּיתִם תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת׃ זָכוֹר
,via in , Miriam ipsi tuus Deus Dominus fecit quæ
אֵת אֲשֶׁר־עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדֶּרֶךְ
mutuaueris *Cùm* ‡ .Ægypto ex *vos exeundo in* †
10 [g]בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם׃ כִּי־תַשֶּׁה
in ingredieris non , aliquid mutuum tuo proximo *in*
[i]בְרֵעֲךָ מַשַּׁאת מְאוּמָה לֹא־תָבֹא אֶל־
,stabis *platea In* * .eius pignus *pignorandum* ‡ ad ,eius domum
11 בֵּיתוֹ לַעֲבֹט עֲבֹטוֹ׃ בַּחוּץ תַּעֲמֹד
pignus te ad educet ,*eo in mutuans* ‖ tu cui vir &
וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נֹשֶׁה בוֹ יוֹצִיא אֵלֶיךָ אֶת־הָעֲבוֹט
cubabis ‡ non ,*ipse* † pauper vir si Et .foras
12 הַחוּצָה׃ וְאִם־אִישׁ [k]עָנִי הוּא לֹא תִשְׁכַּב
,pignus ei reddes Reddendo .eius pignore *in*
13 בַּעֲבֹטוֹ׃ [l]הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת־הָעֲבוֹט
;tibi benedicet & ,suo vestimento in *cubabit &* ,*solem ingredi sicut*
כְּבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְשָׁכַב בְּשַׂלְמָתוֹ וּבֵרְכֶךָּ
Non .*tui Dei Domini facies ad* * iustitia erit tibi &
14 וּלְךָ תִּהְיֶה צְדָקָה לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ לֹא־
vel † ,tuis fratribus de *egenum &* ,*afflictum mercenarium opprimes* ‖
תַעֲשֹׁק שָׂכִיר עָנִי [m]וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ אוֹ
eius die In .*tuis portis in* ‡ ,tua terra in ‡ qui ,*tuo peregrino* † de
15 [n]מִגֵּרְךָ אֲשֶׁר בְּאַרְצְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ׃ בְּיוֹמוֹ
quia , sol eam super *intrabit* * non & : eius mercedem dabis
תִתֵּן שְׂכָרוֹ וְלֹא־תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ כִּי
non & ;suam animam *sustinens* † ipse *eam ad &* ,*ipse afflictus* ‖
עָנִי הוּא וְאֵלָיו הוּא נֹשֵׂא אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא־
Non .peccatum te in sit & ,Dominum ad te *super* ‡ clamet
16 יִקְרָא עָלֶיךָ אֶל־יְהוָה וְהָיָה בְךָ חֵטְא׃ לֹא־
super ‡ morientur non filij & , filiis *super* ‡ patres morientur
[o]יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ עַל־
inclinabis † Non .*morientur* ‖ suo peccato *in* * vnusquisq; patribus
17 אָבוֹת אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָתוּ׃ לֹא [p]תַטֶּה
.viduæ vestimentū *pignerabis* ‡ neq. ;pupilli .peregrini iudicium
מִשְׁפַּט גֵּר יָתוֹם וְלֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה׃
te redemit & ,Ægypto in fuisti seruus quòd *recordaberis* ‡ Et
18 וְזָכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּמִצְרַיִם [q]וַיִּפְדְּךָ
tibi *præcipiens* * ego idcirco : inde tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִשָּׁם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ
tuā messem messueris *Cùm* † .hoc *verbum* *faciendum ad* ‖
19 לַעֲשׂוֹת אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃ כִּי תִקְצֹר קְצִירְךָ

[a] יכל iterum capere eam, vt sit
[b] היה ‡ est coram Domino: * polluës ‖ dat ‡ in ‡ Si. * ad bellum ‡ quicquam:
[c] נקה Nemo capiet pro pignore metam, * Si
negotiatus fuerit de ‖ è medio tui.
[d] מות Caue tibi à † vt custodias ‡ facias
[e] ירה vt faciatis.
[f] צוה
† quādo egressi estis ‡ Si
[g] יצא [h] נשה
[i] רעה
‡ capiendum * Foris ‖ mutuasti.
† fuerit, ‡ dormies cum
[k] ענה
[l] שוב cùm occubuerit sol,& dormiet * coram Domino Deo tuo.
‖ vim inferes mercenario pauperi, & mendico tam † quàm
[m] אבה [n] גור
† peregrinis tuis; ‡ sunt ‡ intra portas tuas. * occumbet ‖ pauper est, & cum ea † sustentat ‡ contra ‡ pro
[o] מות * pro ‖ morietur. † peruertes
[p] נטה ‡ capies in pignus ‡ recordare
[q] פדה * præcipio ‖ vt facias † Si

reuerteris non ,agro in manipuli fueris oblitus & ,tuo agro in
בְשָׂדֶךָ וְשָׁכַחְתָּ עֹמֶר בַּשָּׂדֶה לֹא תָשׁוּב
vt :erit viduæ & ,pupillo ,peregrino ;eum *capiendum ad*
לְקַחְתּוֹ לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה לְמַעַן
.suarū manuum opere omni in tuus Deus Dominus tibi benedicat
יְבָרֶכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃
: te post *requires ramos* * non ,*tuam oliuam* ‡ excusseris *Cùm*
20 כִּי תַחְבֹּט זֵיתְךָ לֹא תְפַאֵר אַחֲרֶיךָ
vindemiaueris *Cùm* ‖ .erit viduæ & ,pupillo ,peregrino
21 [a]לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה׃ כִּי תִבְצֹר
,pupillo ,Peregrino .te post *racemabis* † non ,tuam vineam
כַּרְמְךָ לֹא תְעוֹלֵל אַחֲרֶיךָ לַגֵּר לַיָּתוֹם
fuisti seruus quia ,*memineris* ‡ Et .erit viduæ &
22 וְלָאַלְמָנָה יִהְיֶה׃ וְזָכַרְתָּ כִּי־עֶבֶד הָיִיתָ
faciendum ad * tibi *præcipiens* ‡ ego idcirco : Ægypti terra in
בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם עַל־כֵּן אָנֹכִי מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת
.hoc *verbum*
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃

CAP. XXV. כה

ad accesserint & ,homines inter lis fuerit *Cùm*
1 כִּי־יִהְיֶה [b]רִיב בֵּין אֲנָשִׁים וְנִגְּשׁוּ אֶל־
,iustum iustificabunt & ,eos iudicabunt & , iudicium
הַמִּשְׁפָּט וּשְׁפָטוּם וְהִצְדִּיקוּ אֶת־הַצַּדִּיק
cædi filius ‡ si ,erit Et .impium *conuincent impietatis* † &
2 וְהִרְשִׁיעוּ אֶת־הָרָשָׁע׃ וְהָיָה אִם־בִּן [c]הַכּוֹת
eum faciet cædere & ,iudex eum faciet prosternere & . impius
הָרָשָׁע [d]וְהִפִּילוֹ הַשֹּׁפֵט וְהִכָּהוּ
.numero in eius impietatis sufficientiam secundum *suæ facies ad* †
לְפָנָיו [e]כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ בְּמִסְפָּר׃
addat ‡ fortè ne ,addet non .eum percutiet Quadragesies
3 אַרְבָּעִים יַכֶּנּוּ לֹא יֹסִיף פֶּן־יֹסִיף
tuus frater vilescat & ,*multam percussionem* ,hæc super eum cædendo
לְהַכֹּתוֹ עַל־אֵלֶּה מַכָּה רַבָּה [f]וְנִקְלָה אָחִיךָ
.*sua tritura in bouem* obturabis Non .tuis oculis in
4 לְעֵינֶיךָ׃ לֹא־תַחְסֹם שׁוֹר [g]בְּדִישׁוֹ׃
,eis ex vnus fuerit mortuus & ,pariter fratres manserint *Cùm* ‖
5 כִּי־יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו וּמֵת אַחַד מֵהֶם
foris mortui vxor erit non , ei † non filius &
וּבֵן אֵין־לוֹ לֹא־תִהְיֶה אֵשֶׁת־[k]הַמֵּת הַחוּצָה
eam capiet & ,eam *super* ‡ ingredietur eius *leuir* ‡ :extraneo viro
לְאִישׁ [i]זָר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ וּלְקָחָהּ
primogenitus ,erit Et .*eam associabit* * & :vxorem in sibi
6 לוֹ לְאִשָּׁה וְיִבְּמָהּ׃ וְהָיָה הַבְּכוֹר
non & ,*mortui* † sui fratris nomine *super* stabit , pariet quem
אֲשֶׁר [k]תֵּלֵד יָקוּם עַל־שֵׁם אָחִיו הַמֵּת וְלֹא־
voluerit non si Et .Israel ex eius nomen delebitur
7 יִמָּחֶה שְׁמוֹ מִיִּשְׂרָאֵל׃ וְאִם־לֹא יַחְפֹּץ
eius *fratria* † ascendet & , suam *fratriam* ‖ accipere vir
הָאִישׁ לָקַחַת אֶת־יְבִמְתּוֹ וְעָלְתָה [l]יְבִמְתּוֹ
meus *leuir* ‡ Renuit : dicet & , seniores ad portam ad
הַשַּׁעְרָה אֶל־הַזְּקֵנִים וְאָמְרָה מֵאֵן יְבָמִי
:*me associare* * vult non :Israel in nomen suo fratri suscitare
[m]לְהָקִים לְאָחִיו שֵׁם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה יַבְּמִי׃
:eum ad loquentur & ,eius ciuitatis seniores eum vocabunt Et
8 וְקָרְאוּ־לוֹ זִקְנֵי־עִירוֹ וְדִבְּרוּ אֵלָיו
accedet Et .eam accipere volui Non :dicet & ,stabit &
9 וְעָמַד וְאָמַר לֹא חָפַצְתִּי לְקַחְתָּהּ׃ וְנִגְּשָׁה
eius calceamentum soluet & ,seniorum oculis in eum ad eius *fratria*
יְבִמְתּוֹ אֵלָיו לְעֵינֵי הַזְּקֵנִים וְחָלְצָה נַעֲלוֹ
:dicet & *respondebit* ‖ & :eius *facies* * in spuet & ,eius pede *desuper* ‡
מֵעַל רַגְלוֹ וְיָרְקָה בְּפָנָיו [n]וְעָנְתָה וְאָמְרָה
domum ædificauerit non qui ,viro fiet Sic
כָּכָה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא־יִבְנֶה אֶת־בֵּית
Domus ,Israel in eius nomen vocabitur Et .sui fratris
10 אָחִיו׃ וְנִקְרָא שְׁמוֹ בְּיִשְׂרָאֵל בֵּית
,pariter homines fuerint rixati *Cùm* .calceamentum soluti
11 חֲלוּץ הַנָּעַל׃ כִּי־[o]יִנָּצוּ אֲנָשִׁים יַחְדָּו
eruendum ad vnius vxor accesserit & , eius frater & .virum
אִישׁ וְאָחִיו וְקָרְבָה אֵשֶׁת הָאֶחָד [p]לְהַצִּיל
suam manum miserit & ,eum percutientis manu è suum vir
אֶת־אִישָׁהּ מִיַּד [q]מַכֵּהוּ וְשָׁלְחָה יָדָהּ

vt capias
Si ‡ oliuas tuas, * deiicies illas ‖ Si
[a] גור † colliges racemos
‡ memento,
‡ præcipio * vt facias
Si
[b] רוב † impium faciët ‡ fuerit cædendus
[c] נכה
[d] נפל ‡ coram se
[e] די ‡ si
verbera multa
[f] קלה os bouis eo triturante.
[g] דוש ‖ Si
† fuerit
[h] מות ‡ cognatus ‡ ad
[i] זור * affinitatem contrahet cum ea.
† defuncti,
[k] ילד
‖ cognatam ‡ cognata
[l] יבם ‡ cognatus * affinitatem contrahere mecum.
[m] קום
cognata
‡ è * faciem ‖ loquetur,
[n] ענה
Si
[o] נצה
[p] נצל
[q] נכה

; illius volam abſcindes Et : eius verenda in apprehenderit & manum
12 וְהֶחֱזִיקָה [a]בִּמְבֻשָׁיו׃ [b]וְקַצֹּתָה אֶת־[c]כַּפָּהּ
[a] בוש [b] קצץ [c] כפף

tuo loculo in tibi erit Non .tuus oculus parcet non
13 לֹא תָחוֹס עֵינֶךָ׃ לֹא־יִהְיֶה לְךָ בְּכִיסְךָ

tibi erit Non . minor & maior lapis & , lapis
14 אֶבֶן וָאָבֶן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה׃ לֹא־יִהְיֶה לְךָ
pondus, & pondus maius, & minus.

.minor & ,maior ephah ‡ & , ephah ‡ tua domo in
בְּבֵיתְךָ אֵיפָה וְאֵיפָה גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה׃
‡ modius

,perfectus Modius .tibi erit iustitia & ,perfectus Lapis $
15 אֶבֶן שְׁלֵמָה וָצֶדֶק יִהְיֶה־לָּךְ אֵיפָה שְׁלֵמָה
$ Pondus perfectum, & iustum

super tuos dies prolongent vt , tibi erit iustitia * &
וָצֶדֶק יִהְיֶה־לָּךְ לְמַעַן יַאֲרִיכוּ יָמֶיךָ עַל
* iustus

.tibi dans † tuus Deus Dominus quam humum ‖
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ׃
‖ terram † dat

faciens $ omnis ‡ tui Dei Domini abominatio Quia
16 כִּי תוֹעֲבַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־עֹשֵׂה
‡ est $ qui facit

quæ Memento .iniquitatem faciens omnis ; hæc
17 אֵלֶּה כֹּל עֹשֵׂה עָוֶל׃ זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר־

.Ægypto ex vos exeundo in * , via in Hamalec tibi fecerit
עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ [d]בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם׃
* quando egrediebamini
[d] יצא

omnes † te in decaudauit ‖ & , via in tibi occurrit Quomodo
18 אֲשֶׁר [e]קָרְךָ בַּדֶּרֶךְ וַיְזַנֵּב בְּךָ כָּל־
‖ caudam abscidit
† omnium debilium : & eras

timuit non & ;laboras ‡ & , lassus tu & : te post debiles
הַנֶּחֱשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָיֵף וְיָגֵעַ וְלֹא יָרֵא
‡ fatigatus;

tuus Deus Dominus requiem dando in $,erit Et .Deum
19 אֱלֹהִים׃ וְהָיָה [f]בְּהָנִיחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
$ cùm dederit
[e] קרה [f] נוח

quam terra in ;circuitu à * tuis inimicis omnibus ab tibi
לְךָ מִכָּל־אֹיְבֶיךָ מִסָּבִיב בָּאָרֶץ אֲשֶׁר
* vndique,

; eam possidendum ad ‡ ,hæreditatem † tibi dans ‖ tuus Deus Dominus
יְהוָה־אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה [g]לְרִשְׁתָּהּ
‖ dat † in ‡ vt possideas
[g] ירש

ne : cælis desub Hamalec mentionem delebis
תִּמְחֶה אֶת־זֵכֶר עֲמָלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמָיִם לֹא

:obliuiscaris
תִּשְׁכָּח׃

CAP. XXVI. כו

Dominus quam ,terram ad fueris ingressus cùm erit Et
1 וְהָיָה כִּי־תָבוֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהוָה

habitaueris & ,eam possederis & , hæreditatem tibi dans tuus Deus
אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ נַחֲלָה וִירִשְׁתָּהּ וְיָשַׁבְתָּ
dat

humi * fructus omnis principio de capies Et :ea in
בָּהּ׃ 2 וְלָקַחְתָּ מֵרֵאשִׁית כָּל־[h]פְּרִי הָאֲדָמָה
primitias * terræ,
[h] פרה

tuus Deus Dominus quam , tua terra è facies venire ‖ quem
אֲשֶׁר תָּבִיא מֵאַרְצְךָ אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
‖ afferes

,locum ad ibis ‡ & ,canistro in pones & ,tibi dans †
נֹתֵן לָךְ וְשַׂמְתָּ בַטֶּנֶא וְהָלַכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם
† dat ‡ perges

suum nomen collocandum ad , tuus Deus Dominus elegerit quem
אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ
vt habitare faciat

diebus in erit qui ,sacerdotem ad venies Et .ibi
שָׁם׃ 3 [i]וּבָאתָ אֶל־הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִהְיֶה בַּיָּמִים
[i] בוא

Domino hodie Annunciaui : eum ad dices & ; ipsis
הָהֵם וְאָמַרְתָּ אֵלָיו הִגַּדְתִּי הַיּוֹם לַיהוָה

iurauit quam $ terram in sum ingressus quia : tuo Deo
אֱלֹהֶיךָ כִּי־בָאתִי אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
$ super

.nobis dandum ad , nostris patribus Dominus
יְהוָה לַאֲבֹתֵינוּ [k]לָתֶת לָנוּ׃
vt daret
[k] נתן

illud reponet & , tua manu de canistrum sacerdos capiet Et
4 וְלָקַח הַכֹּהֵן הַטֶּנֶא מִיָּדֶךָ [l]וְהִנִּיחוֹ
[l] ינח

.tui Dei Domini altaris facies ad
לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃
coram altari

Syrus : tui Dei Domini facies ad * dices & ,respondebis $ Et
5 וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲרַמִּי
$ iterum loqueris * coram Dño Deo tuo:

est peregrinatus & , Ægyptum in descendit & ,meus pater periens ‖
אֹבֵד אָבִי וַיֵּרֶד מִצְרַיְמָה [m]וַיָּגָר
‖ peribat
[m] גור

; osseam $ magnam gentem in ibi fuit & ,paruis ‡ viris in † ibi
שָׁם בִּמְתֵי מְעָט וַיְהִי־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עָצוּם
† cum ‡ paucis, $ robustam,

; nos afflixerunt & , Ægyptij nobis malefecerunt Et .multam &
[n]וָרָב׃ 6 [o]וַיָּרֵעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרִים [p]וַיְעַנּוּנוּ
[n] רבב [o] רוע [p] ענה

.duram seruitutem nos super dederunt * &
וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה׃
* posuerunt

: nostrorum patrum Deum Dominum ad clamauimus Et
7 וַנִּצְעַק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ

vidit & , nostram vocem Dominus exaudiuit &
וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת־[a]קֹלֵנוּ [b]וַיַּרְא אֶת־
[a] קול [b] ראה

.nostram oppressionem & ,nostrum laborem & ,nostrā afflictionem
[c]עָנְיֵנוּ וְאֶת־עֲמָלֵנוּ וְאֶת־לַחֲצֵנוּ׃
[c] ענה

,forti manu in ‡ Ægypto ex Dominus nos eduxit Et
8 וַיּוֹצִאֵנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה
‡ cum potentia

,signis in & , magno terrore in & , extento brachio in &
וּבִזְרֹעַ [d]נְטוּיָה [e]וּבְמֹרָא גָּדֹל וּבְאֹתוֹת
[d] נטה [e] ירא

, istum locum ad nos fecit venire Et .portentis in &
9 וּבְמֹפְתִים׃ וַיְבִאֵנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה

lacte fluentem terram , istam terram nobis dedit &
וַיִּתֶּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֶרֶץ [f]זָבַת חָלָב
[f] זוב

initium attuli ecce nunc Et .melle &
10 וּדְבָשׁ׃ וְעַתָּה הִנֵּה הֵבֵאתִי אֶת־רֵאשִׁית
primitias

illud ‡ repones Et .Domine mihi dedisti quam humi fructus
פְּרִי הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִּי יְהוָה וְהִנַּחְתּוֹ
terræ ‡ eas

Domini facies ad te incuruabis & , tui Dei Domini facies ad
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [g]וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לִפְנֵי יְהוָה
coram Domino Deo tuo;
[g] שחה

tibi dederit quod ,bono omni in lætaberis Et .tui Dei
11 אֱלֹהֶיךָ׃ וְשָׂמַחְתָּ בְכָל־הַטּוֹב אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ

, Leuita & , tu ,tuæ domui & ,tuus Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּלְבֵיתֶךָ אַתָּה [h]וְהַלֵּוִי
[h] לוה
$ est

.tui medio in † qui peregrinus &
[i]וְהַגֵּר אֲשֶׁר בְּקִרְבֶּךָ׃
[i] גור

decimam omnem dare decimam consummaueris Cùm
12 כִּי תְכַלֶּה לַעְשֵׂר אֶת־כָּל־מַעְשַׂר

dabis & , decimæ anno $, tertio anno in ,tui prouentus
תְּבוּאָתְךָ בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁת [k]שְׁנַת הַמַּעֲשֵׂר וְנָתַתָּה
fructus $ qui est annus
[k] שנה

,tuis portis in * comedent & ;viduæ & , pupillo ,peregrino ,Leuitæ
לַלֵּוִי לַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה וְאָכְלוּ בִשְׁעָרֶיךָ
* intra portas tuas,

:tui Dei Domini facies ad dices Et .saturabuntur &
13 וְשָׂבֵעוּ׃ וְאָמַרְתָּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
coram Domino Deo tuo:

.Leuitæ illam dedi etiam & , domo è sanctitatem Abstuli
בִּעַרְתִּי הַקֹּדֶשׁ מִן־הַבַּיִת וְגַם נְתַתִּיו לַלֵּוִי

tuū præceptum omne secundum , viduæ & , pupillo ,peregrino &
וְלַגֵּר לַיָּתוֹם וְלָאַלְמָנָה כְּכָל־[l]מִצְוָתְךָ
[l] צוה

,tuis præceptis de sum transgressus non .mihi præcepisti quod
אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי לֹא־עָבַרְתִּי מִמִּצְוֺתֶיךָ

.sum oblitus neque
וְלֹא שָׁכָחְתִּי׃

ea ex abstuli neque ,ea ex mea tristitia in comedi Non
14 לֹא־אָכַלְתִּי [m]בְאֹנִי מִמֶּנּוּ וְלֹא־בִעַרְתִּי מִמֶּנּוּ
[m] און

voce in Audiui .mortuo * ea ex dedi neque ,immundo in $
בְּטָמֵא וְלֹא־נָתַתִּי מִמֶּנּוּ לְמֵת שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
$ cum * pro defuncto. Obediui voci

,mihi præcepisti quæ omnia secundum feci : mei Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהָי עָשִׂיתִי כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתָנִי׃

, cælis è tuæ sanctitatis habitaculo de Respice
15 הַשְׁקִיפָה [n]מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ מִן־הַשָּׁמַיִם
[n] עון

quam ,terræ & , Israel tuo populo benedic &
וּבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאֲדָמָה אֲשֶׁר

terræ ; nostris patribus iurasti quemadmodum ; nobis dedisti
נָתַתָּה לָנוּ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ אֶרֶץ

.melle & , lacte fluenti
זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃

faciendum ad tibi præcipit tuus Deus Dominus hac Die
16 הַיּוֹם הַזֶּה יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מְצַוְּךָ לַעֲשׂוֹת
vt facias

,custodies & .iudicia & ;ista statuta
אֶת־הַחֻקִּים הָאֵלֶּה וְאֶת־הַמִּשְׁפָּטִים וְשָׁמַרְתָּ
custodi,

.tua anima tota in & ,tuo corde toto in ea facies &
וְעָשִׂיתָ אוֹתָם בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃
fac

,Deum in tibi existendum ad ‡ ,hodie condixisti Dominum
17 אֶת־יְהוָה הֶאֱמַרְתָּ הַיּוֹם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים
exaltasti; ‡ vt sit

,eius statuta custodiendum ad * & , eius viis in ambulandum ad $ &
[o]וְלָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר חֻקָּיו
$ ambules * custodias
[o] הלך

.eius voce in audiendum ad ‖ & ,eius iudicia & ,eius præcepta &
וּמִצְוֺתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְלִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ׃
‖ obedias voci

populum in ei existendum ad ‡ ,hodie te condixit † Dominus Et
18 וַיהוָה הֶאֱמִירְךָ הַיּוֹם לִהְיוֹת לוֹ לְעַם
† exaltauit ‡ vt sis

custodiendum ad * & ; tibi est locutus quemadmodum , peculij $
סְגֻלָּה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְלִשְׁמֹר
$ peculiarem * custodias

super excelsum te dandum ad ‖ Et .eius præcepta omnia
19 כָּל־מִצְוֺתָיו׃ וּלְתִתְּךָ עֶלְיוֹן עַל
‖ ponat

,nomen *in &* ,laudem ad fecit quas ,gentes omnes

[a] חלל — כָּל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה [a]לִתְהִלָּה וּלְשֵׁם

,tuo Deo Domino *sanctum populum te existendum ad &* ;*decorem in &* — gloriam, & vt fis populus fanctus

וּלְתִפְאָרֶת וְלִהְיֹתְךָ עַם־קָדֹשׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ

.est locutus quemadmodum

כַּאֲשֶׁר דִּבֵּר׃

CAP. XXVII. כז

:dicendo ,populo Ifrael feniores & ,Mofeh præcepit Et

1 [b]וַיְצַו מֹשֶׁה וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הָעָם לֵאמֹר — [b] צוה præcipio

vobis *præcipiens* ego quod ,præceptum omne Cuftodi

שָׁמֹר אֶת־כָּל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם

,Iarden *tranfieritis* qua die in ,erit Et .hodie — tranfietis

2 הַיּוֹם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם אֲשֶׁר תַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן

ftatues & ,tibi *dans* tuus Deus Dominus quam terram ad — dat

אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לָךְ [c]וַהֲקֵמֹתָ — [c] קום

.calce *in* eos linies & ,magnos lapides tibi

לְךָ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת [d]וְשַׂדְתָּ אֹתָם בַּשִּׂיד׃ — [d] שור

,iftius legis verba omnia eis *fuper* fcribes Et — in

3 וְכָתַבְתָּ עֲלֵיהֶן אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת

quam terram in ingrediatis *quod propter* ;*te tranfeundo in* — cùm tranfieris, vt

בְּעָבְרֶךָ לְמַעַן אֲשֶׁר [e]תָּבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר — [e] בוא

,melle & lacte fluentem terram tibi *dans* † tuus Deus Dominus — † dat

יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ אֶרֶץ [f]זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ — [f] זוב

tuorum patrum Deus Dominus eft locutus quemadmodum

כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֱלֹהֵי־אֲבֹתֶיךָ

erigetis ,Iarden *vos tranfeundo in* ,erit Et .tibi — cùm tranfietis

4 לָךְ׃ וְהָיָה בְּעָבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן תָּקִימוּ

,*vobis præcipiens* ego quos ,iftos lapides — præcipio tibi

אֶת־הָאֲבָנִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם

.calce *in* eos linies & ;Hebal monte in hodie

הַיּוֹם בְּהַר עֵיבָל וְשַׂדְתָּ אוֹתָם בַּשִּׂיד׃

altare ,tuo Deo Domino altare ibi ædificabis Et

5 וּבָנִיתָ שָּׁם מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִזְבַּח

Lapidibus .ferrum eos fuper *agitabis* ‡ non .*lapidum* — lapideum. ‡ eleuare facies

6 אֲבָנִים לֹא־תָנִיף עֲלֵיהֶם בַּרְזֶל׃ אֲבָנִים

;tui Dei Domini altare ædificabis perfectis

שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה אֶת־מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

.tuo Deo Domino *afcenfiones* † ipfo fuper *facies afcendere* & — offeres † holocaufta

[g]וְהַעֲלִיתָ עָלָיו עוֹלֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ — [g] עלה

facies ad † lætaberis & ;ibi comedes & ,pacifica facrificabis Et

7 וְזָבַחְתָּ שְׁלָמִים וְאָכַלְתָּ שָּׁם וְשָׂמַחְתָּ לִפְנֵי — † corã Domino Deo tuo

omnia lapidibus *fuper* ‖ fcribes Et .*tui Dei Domini* — ‖ in

8 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְכָתַבְתָּ עַל־הָאֲבָנִים אֶת־כָּל־

.*bene* † declarando ,iftius legis verba — † diligenter.

דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בַּאֵר [h]הֵיטֵב׃ — [h] יטב

omnem ad Leuitæ facerdotes & Mofeh eft locutus Et

9 וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה וְהַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם אֶל־כָּל־

hac die ,Ifrael audi & ,Aufculta ;dicendo ,Ifrael

יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר [i]הַסְכֵּת וּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַיּוֹם הַזֶּה

.tuo Deo Domino populum in es factus

נִהְיֵיתָ לְעָם לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ — [i] סכת

facies ‖ & ,tui Dei Domini *voce in audies* Et

10 וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְעָשִׂיתָ אֶת־

.hodie tibi *præcipiens* ego quæ ,eius ftatuta & ,eius præcepta — obedies voci ‖ fac

מִצְוֹתָו וְאֶת־[k]חֻקָּיו אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃

:dicendo ,ipfa die in populo Mofeh præcepit Et — præcipio

11 וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר׃ — תיו

montem fuper populo benedicendum ad ftabunt Ifti

12 אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם עַל־הַר — ק

,Leui & ,Simhon ,Iarden *vos tranfeundo in* ,Gherizim — [k] חקק

גְּרִזִים [l]בְּעָבְרְכֶם אֶת־הַיַּרְדֵּן שִׁמְעוֹן וְלֵוִי

.Biniamin & ,Iofeph & ,Iffachar & ,Iehudah & — quando tranfibitis

וִיהוּדָה וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן׃ — [l] עבר

;Hebal monte in maledictionem fuper ftabunt ifti Et

13 וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל־הַקְּלָלָה בְּהַר עֵיבָל

.Naphthali & ,Dan ,Zebulun & ,Afer & ,Ghad ,Reuben

רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי׃

Ifrael virum omnem ad dicent & ,Leuitæ *refpondebunt* Et — eleuabunt vocem

14 [m]וְעָנוּ הַלְוִיִּם וְאָמְרוּ אֶל־כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל — [m] ענה

,fculptile fecerit qui vir Maledictus :excelfa voce

15 קוֹל [n]רָם׃ אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶסֶל — [n] רום

,artificis manuum opus ,Domini abominationem ,conflatile &

[a]וּמַסֵּכָה תּוֹעֲבַת יְהוָה מַעֲשֵׂה יְדֵי חָרָשׁ — [a] נסך

,populus omnis refpondebunt Et .abfcondito in pofuerit &

וְשָׂם בַּסָּתֶר וְעָנוּ כָל־הָעָם

,fuum patrem *vilipendens* Maledictus .Amen ,dicent & — qui vilipendit

16 וְאָמְרוּ אָמֵן׃ אָרוּר מַקְלֶה אָבִיו

.Amen ,populus omnis dicet Et .fuam matrem &

וְאִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃

omnis dicet Et .fui proximi terminum *transferens* Maledictus — qui attingit

17 אָרוּר [b]מַסִּיג גְּבוּל רֵעֵהוּ וְאָמַר כָּל־ — [b] נסג

.via in cæcum *faciens errare* Maledictus .Amen ,populus — qui errare facit

18 הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר מַשְׁגֶּה עִוֵּר בַּדָּרֶךְ

faciens declinare Maledictus .Amen ,populus omnis dicet Et — qui peruertit

19 וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר מַטֶּה

omnis dicet Et .viduæ & ,pupilli ,peregrini iudicium

מִשְׁפַּט [c]גֵּר־יָתוֹם וְאַלְמָנָה וְאָמַר כָּל־ — [c] גור

vxore cum *concumbens* Maledictus .Amen ,populus — qui coierit

20 הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֵשֶׁת

omnis dicet Et .fui patris *alam* * difcooperuerit *cùm* ‡ .fui patris — ‡ & * oram

אָבִיו כִּי גִלָּה כְּנַף אָבִיו וְאָמַר כָּל־

omni cum *concumbens* Maledictus .Amen ,populus — qui coierit

21 הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר שֹׁכֵב עִם־כָּל־

.Amen ,populus omnis dicet Et .*iumento* — animali.

בְּהֵמָה וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃

vel fui patris filia ,fua forore cum *concumbens* Maledictus — qui coierit

22 אָרוּר שֹׁכֵב עִם־אֲחֹתוֹ בַּת־אָבִיו אוֹ

.Amen ,populus omnis dicet Et .fuæ matris filia

בַת־אִמּוֹ וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃

omnis dicet Et .fua focru cum *concumbens* Maledictus — qui coierit

23 אָרוּר שֹׁכֵב עִם־חֹתַנְתּוֹ וְאָמַר כָּל־

fuum *focium percutiens* Maledictus .Amen ,populus — qui percufferit proximum

24 הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר [d]מַכֵּה רֵעֵהוּ — [d] נכה

Maledictus .Amen ,populus omnis dicet Et .*abfcondito in* ‖ — ‖ obfcondite.

25 בַּסָּתֶר וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר

.innocentem fanguinem ,animam percutiendum ad munus *accipiens* — qui acceperit

לֹקֵחַ שֹׁחַד לְהַכּוֹת נֶפֶשׁ דָּם [e]נָקִי — [f] נקה

non qui Maledictus .Amen ,populus omnis dicet Et

26 וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃ אָרוּר אֲשֶׁר לֹא־

.ea faciendum ad iftius legis verba ftatuerit

[f]יָקִים אֶת־דִּבְרֵי [g]הַתּוֹרָה־הַזֹּאת לַעֲשׂוֹת אוֹתָם — [f] קום [g] ירה

.Amen ,populus omnis dicet Et

וְאָמַר כָּל־הָעָם אָמֵן׃

CAP. XXVIII. כח

,tui Dei Domini *voce in* obedieris obediendo fi ,erit Et — voci

1 וְהָיָה אִם־שָׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

ego quæ ,eius præcepta omnia faciendo *cuftodiendum ad* — vt cuftodias

לִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־[h]מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי — [h] צוה

excelfum tuus Deus Dominus te *dabit* ‖ & ,hodie tibi præcipio — ‖ ponet

מְצַוְּךָ הַיּוֹם וּנְתָנְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [i]עֶלְיוֹן — [i] עלה

omnes te fuper venient Et .terræ gentes omnes fuper

2 עַל כָּל־גּוֹיֵי הָאָרֶץ׃ [k]וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־ — [k] בוא

voce in ‡ obedieris *cùm* † ,te apprehendent & ,iftæ benedictiones — † fi ‡ voci

הַבְּרָכוֹת הָאֵלֶּה [l]וְהִשִּׂיגֻךָ כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל — [l] נשג

benedictus & ;ciuitate in *tu* ‡ Benedictus .tui Dei Domini — ‡ eris

3 יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ בָּרוּךְ אַתָּה בָּעִיר וּבָרוּךְ

fructus & ,tui ventris fructus Benedictus .agro in *tu* * — * eris

4 אַתָּה בַּשָּׂדֶה׃ בָּרוּךְ [m]פְּרִי־בִטְנְךָ וּפְרִי — [m] פרה

greges ‡ & tuorum boum *emiffio* † ;tui animalis fructus & ,tuæ *humi* ‖ — ‖ terræ † fœtus ‡ gregum pecudum tuarum.

אַדְמָתְךָ וּפְרִי בְהֶמְתֶּךָ שְׁגַר אֲלָפֶיךָ וְעַשְׁתְּרוֹת

.*tuum maffarium* † & ,tuum caniftrum Benedictum .*tui pecoris* — † reliquiæ tuæ,

5 צֹאנֶךָ׃ בָּרוּךְ טַנְאֲךָ וּמִשְׁאַרְתֶּךָ׃ — ‡ eris, quando ingredieris:

.*te egrediendo in* ,*tu* ‡ benedictus *&* :*te intrando in tu* ‡ Benedictus — ‡ eris, quando egredieris.

6 בָּרוּךְ אַתָּה בְּבֹאֶךָ וּבָרוּךְ אַתָּה [n]בְּצֵאתֶךָ׃ — [n] יצא [o] קום

,te *fuper* † furgentes tuos *inimicos* ‖ Dominus Dabit — ‖ hoftes † aduerfum

7 יִתֵּן יְהוָה אֶת־אֹיְבֶיךָ [o]הַקָּמִים עָלֶיךָ

,te ad egredientur *vna via in* :*tuas facies ad* * percuffos — * coram te: per viam vnam

[p]נִגָּפִים לְפָנֶיךָ בְּדֶרֶךְ אֶחָד יֵצְאוּ אֵלֶיךָ — [p] נגף

.*tuas facies ad* † fugient *viis feptem in* ‖ & — ‖ per feptẽ vias † coram te,

וּבְשִׁבְעָה דְרָכִים יָנוּסוּ לְפָנֶיךָ׃

,tuis *horreis* * in *benedictionem* ‡ tecum ‡ Dominus Præcipiet — ‡ vt fit ‡ benedictio * cellaris.

8 יְצַו יְהוָה אִתְּךָ אֶת־הַבְּרָכָה בַּאֲסָמֶיךָ

quam ,terra in tibi benedicet & : *tua manu missione omni in* &
ובכל משלח ידך וברכך בארץ אשר־
sibi Dominus te Statuet .tibi *dans* || , tuus Deus Dominus
9 יהוה אלהיך נתן לך׃ יקימך יהוה לו
custodieris *cùm* ;tibi iurauit quemadmodum ,sanctum populum in
לעם קדוש כאשר נשבע־לך כי תשמר
.eius viis in ambulaueris & , tui Dei Domini præcepta
את־מצות יהוה אלהיך והלכת בדרכיו׃
Domini nomen quod ,terræ populi omnes videbunt Et
10 וראו כל־עמי הארץ כי שם יהוה
te *reliquum faciet* Et .te à timebunt & ; te super est inuocatum
נקרא עליך ויראו ממך׃ [a]והותרך 11
,tui *quadrupedis* † fructu in & , tui ventris fructu in , bono Dominus
יהוה לטובה בפרי בטנך ובפרי בהמתך
Dominus iurauit quam *humum* ‡ super , tuæ *humi* ‡ fructu in &
ובפרי אדמתך על האדמה אשר נשבע יהוה
tibi Dominus Aperiet .tibi *dandum ad* tuis patribus
12 לאבתיך לתת לך׃ יפתח יהוה לך את־
pluuiam *dandum ad* , *cælos* , bonum suum thesaurum
אוצרו הטוב את־השמים לתת מטר־
operi omni *benedicendum ad* & ,suo tempore in tuæ terræ
ארצך בעתו ולברך את כל־מעשה
non tu & , multis gentibus mutuabis & : tuæ manus
ידך [b]והלוית גוים רבים ואתה לא
non & , caput in Dominus te *dabit* Et :mutuum accipies
13 תלוה׃ ונתנך יהוה לראש ולא
,*decliue in* ‡ eris non & , *excelsum in* duntaxat eris & ,caudam in
לזנב והיית רק למעלה ולא תהיה [c]למטה
quæ , tui Dei Domini *præcepta ad* * obedieris cùm
כי־תשמע אל־[d]מצות יהוה אלהיך אשר
:*faciendum ad & ,custodiendum ad* † , hodie tibi *præcipiens* || ego
אנכי מצוך היום לשמר ולעשות׃
ego quæ ,verbis omnibus ab recesseris non Et
14 ולא תסור מכל־הדברים אשר אנכי
post eundo *sinistra** & , *dextera* ‡ hodie vobis *præcipiens*‡
מצוה אתכם היום ימין ושמאול [e]ללכת אחרי
non si ,erit Et .*eis seruiendum ad* || , alienos deos
15 אלהים אחרים לעבדם׃ והיה אם־לא
faciendum ad custodiendum ad ‡ ,tui Dei Domini *voce in* † obedieris
תשמע בקול יהוה אלהיך לשמר [f]לעשות
tibi *præcipiens* ‡ ego quæ ,eius statuta & ,eius præcepta omnia
את־כל־מצותיו [g]וחקתיו אשר אנכי מצוך
,istæ maledictiones omnes te super venient & ; hodie
היום ובאו עליך כל־הקללות האלה
maledictus & , ciuitate in *tu* Maledictus .te apprehendent &
16 [h]והשיגוך׃ ארור אתה בעיר וארור
.*tuum residuum* || & ,tuum canistrum Maledictum .agro in *tu*
17 אתה בשדה׃ ארור טנאך ומשארתך׃
emissio † ;tuæ *humi* fructus & ,tui ventris fructus Maledictus
18 ארור פרי־בטנך ופרי אדמתך שגר
tu Maledictus .*tui pecoris* greges & ,tuorum boum
19 אלפיך ועשתרת צאנך׃ ארור אתה
mittet Et .*te egrediendo in* † tu maledictus & ; *te ingrediendo in*
20 [i]בבאך וארור אתה [k]בצאתך׃ ישלח
& , *conturbationem* ‡ , maledictionem te in Dominus
יהוה בך את־המארה את־[l]המהומה ואת־
ad vsque facias quò tua manu missione omni in increpationem ‡
המגערת בכל־משלח ידך אשר תעשה עד
*malitiæ faciebus à** velociter *te perire ad vsque & te disperdi*
השמדך ועד־אבדך מהר מפני רע
Dominus Adiunget . me dereliquisti quibus , *tuarum actionum*
21 מעלליך אשר עזבתני׃ ידבק יהוה
, *humo desuper te eum consumere ad vsque* † pestilentiam *te in* ||
בך את־הדבר עד [m]כלתו אתך מעל האדמה
te Percutiet .eam *possidendum ad illuc ingrediens tu quam*
22 אשר־אתה בא־שמה [n]לרשתה׃ יככה
,*inflammatione & ,continuo ardore in & ,phthisi in* ‡ Dominus
יהוה בשחפת ובקדחת ובדלקת
; aurugine in & ,vredine in & ,*siccitate in & ,ethica* ‡ in &
ובחרחר ובחרב ובשדפון ובירקון
tui cæli erunt Et .*te perire ad vsque* * , te persequentur &
23 ורדפוך עד אבדך׃ והיו שמיך

omnibus * in quibus mittes manus tuas:
|| dat
si
abundare faciet
[a] יתר
† animalis
‡ terræ
‡ terram super
vt daret
cælum, vt det
benedicat
[b] לוה
ponet
sursum;
‡ deorsum;
[c] נטה
* præceptis
[d] צוה
|| præcipio
† vt custodias & facias;
† præcipio
‡ ad dexteram
* ad sinistram,
[e] הלך
|| vt colatis eos:
† voci
‡ vt custodias & facias
[f] עשה
‡ præcipio
[g] חקק
eris
[h] נשג
eris
|| reliquiæ tuæ.
terræ
‡ fœtus
ouium tuarum.
quando ingredieris;
† quando egredieris.
[i] בוא [k] יצא
‡ perditionem
[l] הום
‡ contritionem in omnibus in quibus mittes manus tuas ad faciendum donec delearis & pereas
* propter malitiam tuorum operum
|| tibi
† donec consumat te de terra ad quam tu ingrederis, vt possideas
[m] כלה
[n] ירש
‡ tumore; febri & ardore;
‡ æstu & gladio.
* donec pereas,

,te subter ‡ quæ , terra & ;æs † , tuum caput supra || qui
אשר על־ראשך נחשת והארץ אשר־תחתיך
,*terram minutam**,tuæ terræ pluuiam Dominus Dabit .*ferrum* ‡
24 ברזל׃ יתן יהוה את־מטר ארצך אבק
:*te disperdi ad vsque* ||,te super descendet cælis è :*puluerem &*
ועפר מן־השמים ירד עליך עד השמדך׃
viam *In* ,*tuorum inimicorum facies ad* † cæsum Dominus te Dabit
25 יתנך יהוה נגף לפני איביך בדרך
;*eius facies ad* ‡ fugies vias septem *in* ‡ &,eum ad egredieris vnam
אחד תצא אליו ובשבעה דרכים תנוס לפניו
.terræ regnis omnibus commotionem in eris &
והיית [a]לזעוה לכל ממלכות הארץ׃
,cælorum volucri omni escam in tuum cadauer erit Et
26 והיתה נבלתך למאכל לכל־עוף השמים
Dominus te Percutiet .exterrens ‡ non & ;terræ animali &
27 ולבהמת הארץ ואין מחריד׃ [b]יככה יהוה
,prurigine *in* &, scabie *in* &, ani *hæmorrhoidibus in* & , Ægypti vlcere *in*
בשחין מצרים ובעפלים ובגרב ובחרס
Dominus te Percutiet .curari possis non *quia**
28 אשר לא־[c]תוכל להרפא׃ יככה יהוה
eris Et .cordis stupore in & ,cæcitate *in* & ,amentia *in*
29 בשגעון ובעורון ובתמהון לבב׃ והיית
cæcus palparet quemadmodum , *luce duplici in palpans* ||
ממשש בצהרים כאשר ימשש העור
veruntamen eris & :tuas vias secundabis non & :caligine in
באפלה ולא תצליח את־דרכיך והיית אך
.seruator † non & ; diebus omnibus direptus & oppressus
עשוק וגזול כל־הימים ואין [d]מושיע׃
Domum .*eam succubam reddet* alius vir & ,desponsabis Vxorem
30 אשה תארש ואיש אחר ישגלנה בית
non & ,plantabis Vineam .ea in habitabis non & ,ædificabis
תבנה ולא־תשב בו כרם תטע ולא
non & , tuis oculis in *mactatus* tuus Bos .eam prophanabis
31 תחללנו׃ שורך טבוח לעיניך ולא
restituetur non & ,*tuis faciebus à raptus* tuus Asinus .eo ex comedes
תאכל ממנו חמרך גזול מלפניך ולא ישוב
.seruator tibi ‡ non & , tuis inimicis *data* tuæ Pecudes .tibi
לך צאנך נתנות לאיביך ואין לך מושיע׃
tui oculi & ,alteri populo *dati* tuæ filiæ & ,tui Filij
32 בניך ובנתיך נתנים לעם אחר ועיניך
*Deum ad** non & ,die omni eos *ad deficientes & ,videntes*
ראות וכלות אליהם כל־היום ואין לאל
tuum laborem omnem & ,tuæ *humi* || Fructum .tua *manus*
ידך׃ [e]פרי אדמתך וכל־יגיעך
oppressus tantùm eris & ; *nouisti non* † quem , populus comedet
33 יאכל עם אשר לא־ידעת והיית רק עשוק
visione à vesanus eris ‡ Et .diebus omnibus *quassatus* ‡ &
34 ורצוץ כל־הימים׃ והיית משגע ממראה
Dominus te Percutiet .*videbis quam tuorum oculorum*
35 עיניך אשר תראה׃ יככה יהוה
*non quòd** ,coxas super & ,genua super malo vlcere *in*
בשחין רע על־הברכים ועל־השקים אשר לא־
.tuum verticem ad vsque & tui pedis *vola* || à ,curari *poteris*
תוכל להרפא [f]מכף רגלך ועד קדקדך׃
quem ,tuum regem & ,te Dominus faciet Ambulare
36 יולך יהוה אתך ואת־מלכך אשר
,tu nosti non quam ,gentem ad ,te super statues
[g]תקים עליך אל־גוי אשר לא־ידעת אתה
.*lapidi & , ligno ,alienis Diis* || ibi *seruies* * & ;tui patres &
ואבתיך ועבדת שם אלהים אחרים עץ ואבן׃
omnibus in *dicterium* ‡ in & , parabolam in , *desolationem* † in eris Et
37 והיית [h]לשמה למשל ולשנינה בכל
Semen *illuc* Dominus te ducet *quò* ‡ , populis
38 העמים אשר־ינהגך יהוה שמה׃ זרע
illud *consumet* quia ; colliges parum & , agrum ad educes multum
רב [i]תוציא השדה ומעט תאסף כי יחסלנו
non vinum & ; coles & ,plantabis Vineas .locusta
39 הארבה׃ כרמים [k]תטע ועבדת ויין לא־
.vermis illud *comedet* quia ,colliges neque , bibes
תשתה ולא תאגר כי תאכלנו התלעת׃
:te vnges non oleo & : tuo termino omni in tibi erunt Oliuæ
40 זיתים יהיו לך בכל־גבולך ושמן לא [l]תסוך

‡ sunt
† ærei;
‡ est
‡ ferrea.
* vt puluerem, & terram:
| donec disperdaris.
† coram inimicis tuis. Per
‡ per
‡ coram eo.
[a] זוע
‡ erit
[b] נכה
mariscis
ובטחורים
ק
* vt
[c] יכל
|| palpabis in meridie,
† palpat
† erit
[d] ישע
coibit cum ea.
ישכבנה
ק
mactabitur
rapietur à facie tua,
dabuntur
‡ erit
dabuntur
videbunt, & deficient propter
* erit fortitudo in manu
|| terræ
[e] פרה
† ignorasti,
‡ confractus
‡ obstupesces ea quæ videbût oculi tui.
* vt non possis
|| planta
[f] כפף
[g] קום
* coles
|| deos alienos, lignum, & lapidem.
† stuporem
‡ fabulam
[h] שמם
‡ ad quos perdet
[i] יצא
[k] נטע
consumet
[l] סוך

plantam ‖ de eiis suis, † teneritudine, כַּפָּף [b] יצא [a]
‡ suas secundinas quæ egrediuntur è pedibus
שִׁלְיָה [d] יצא [c] ילד [e]
‡ propter defectum * clàm, ‖ coarctabit † vrbibus ‡ Nisi ‡ vt facias
ירא [f]
* quæ ‡ sunt † vt timeas ‡ diuidere faciet
ירא [f]
‡ perseuerantes, נכר [h] חלה [i]
* perseuerantes. ‖ infirmitatem שוב [k]
† à quarum timuisti conspectu; † tibi. ‡ est עלה [l]
* dispendaris. ‖ cum † paucis, quanquam רבב [m]
† obediuistis voci ‡ vestri. שוש [o] טוב [n]
exterminabimini è terra, ad quam tu ingredieris, vt possideas ירש [p] פוץ [q]
plantæ נוח [r]
dolorem
erit vita tua suspensa חיה [s]
† vitæ tuæ. Mane
propter pauorē ‖ & propter ea quæ videbunt oculi tui. † in
‡ per viam de qua ‡ iterum videbis ‖ quæres te vendere יסף [t]
‖ erit qui emat.

.mollescēdo‖† præ &,deliciando‖ præ,terram super statuere sui pedis volam
כַּף־רַגְלָהּ הַצֵּג עַל־הָאָרֶץ מֵהִתְעַנֵּג וּמֵרֹךְ
,suum filium in & , sui sinus virum in eius oculus malignabit
תֵּרַע עֵינָהּ בְּאִישׁ חֵיקָהּ וּבִבְנָהּ
inter ex exeuntem suam paruulam ‡ in Et : suam filiam in &
57 וּבְבִתָּהּ׃ וּבְשִׁלְיָתָהּ הַיּוֹצֵת ׀ מִבֵּין
eos comedet quia , pariet quos , suos filios in & , eius pedes
רַגְלֶיהָ וּבְבָנֶיהָ אֲשֶׁר תֵּלֵד כִּי־תֹאכְלֵם
,coarctatione in & , obsidione in . abscondito in* omnium defectu in‡
בְּחֹסֶר־כֹּל בַּסָּתֶר בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק
non Si ‡ .tuis portis † in tuus inimicus te angustiabit ‖ qua
58 אֲשֶׁר יָצִיק לְךָ אֹיִבְךָ בִּשְׁעָרֶיךָ׃ אִם־לֹא
,istius legis verba omnia faciendum ad ‡ custodieris
תִשְׁמֹר לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת
.gloriosum nomen timendum ad† ,isto libro in ‖ scripta*
הַכְּתֻבִים בַּסֵּפֶר הַזֶּה לְיִרְאָה אֶת־הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד
mirificabit ‡ Et .tuum Deum Dominum istam terribilem &
59 וְהַנּוֹרָא הַזֶּה אֵת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְהִפְלָא
,tui seminis percussiones & , tuas percussiones Dominus
יְהוָה אֶת־מַכֹּתְךָ וְאֵת מַכּוֹת זַרְעֶךָ
,malas infirmitates & ,stabiles ‡ & , magnas percussiones
מַכּוֹת גְּדֹלֹת וְנֶאֱמָנוֹת וָחֳלָיִם רָעִים
agritudinem ‖ omnem te in redire faciet Et .stabiles* &
60 וְנֶאֱמָנִים׃ וְהֵשִׁיב בְּךָ אֵת כָּל־מַדְוֵה
.te in ‡ adhærebunt & ; earum faciebus à timuisti quarum† ,Ægypti
מִצְרַיִם אֲשֶׁר יָגֹרְתָּ מִפְּנֵיהֶם וְדָבְקוּ בָּךְ׃
quæ ,percussionem omnem & .infirmitatem omnem Etiam
61 גַּם כָּל־חֳלִי וְכָל־מַכָּה אֲשֶׁר
Dominus eas faciet ascendere ,huius legis libro in scripta ‡ non
לֹא כָתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֹּאת יַעְלֵם יְהוָה
viris in † remanebitis Et .te disperdi* donec , te super
62 עָלֶיךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ׃ וְנִשְׁאַרְתֶּם בִּמְתֵי
;multitudinem in cælorum stellæ sicut fuistis quod eo pro parum†
מְעָט תַּחַת אֲשֶׁר הֱיִיתֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לָרֹב
,erit Et .tui ‡ Dei Domini voce in audiuisti ‡ non quia
63 כִּי־לֹא שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃ וְהָיָה
benefaciendo vos super Dominus est gauisus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר־שָׂשׂ יְהוָה עֲלֵיכֶם לְהֵיטִיב
Dominus gaudebit sic , vos multiplicando & , vobis
אֶתְכֶם וּלְהַרְבּוֹת אֶתְכֶם כֵּן יָשִׂישׂ יְהוָה
destruemini & : vos delendo & ; vos perdendo , vos super
עֲלֵיכֶם לְהַאֲבִיד אֶתְכֶם וּלְהַשְׁמִיד אֶתְכֶם וְנִסַּחְתֶּם
.eam possidendam ad,illud ingrediens tu quam ,humo desuper
מֵעַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃
extremo ab , populos omnes in Dominus te faciet dispergere Et
64 וֶהֱפִיצְךָ יְהוָה בְּכָל־הָעַמִּים מִקְצֵה
Deos ibi coles & ;terræ extremum ad vsque & terræ
הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ וְעָבַדְתָּ שָּׁם אֱלֹהִים
lignum , tui patres & , tu nosti non quos ,alienos
אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יָדַעְתָּ אַתָּה וַאֲבֹתֶיךָ עֵץ
neque , requiesces non ipsis gentibus in Et .lapidem &
65 וָאָבֶן׃ וּבַגּוֹיִם הָהֵם לֹא תַרְגִּיעַ וְלֹא־
ibi tibi Dominus dabit Et .tui pedis volæ requies erit
יִהְיֶה מָנוֹחַ לְכַף־רַגְלֶךָ וְנָתַן יְהוָה לְךָ שָׁם
.animi mæstitiam & ,oculorum deficientiam & ,pauidum cor
לֵב רַגָּז וְכִלְיוֹן עֵינַיִם וְדַאֲבוֹן נָפֶשׁ׃
;nocte pauebis & ;regione è tibi suspensæ tuæ vitæ erunt Et
66 וְהָיוּ חַיֶּיךָ תְּלֻאִים לְךָ מִנֶּגֶד וּפָחַדְתָּ לַיְלָה
:dices matutino In .tua vita in † credes non & , die &
67 וְיוֹמָם וְלֹא תַאֲמִין בְּחַיֶּיךָ׃ בַּבֹּקֶר תֹּאמַר
? mane dabit Quis , dices vespera in Et ? vesperam dabit Quis
מִי־יִתֵּן עֶרֶב וּבָעֶרֶב תֹּאמַר מִי־יִתֵּן בֹּקֶר
quod tuorum oculorum visu præ &‖ , pauebis quo tui cordis pauore præ
מִפַּחַד לְבָבְךָ אֲשֶׁר תִּפְחָד וּמִמַּרְאֵה עֵינֶיךָ אֲשֶׁר
nauibus in Ægyptum † Dominus te faciet redire Et .videbis
68 תִּרְאֶה׃ וֶהֱשִׁיבְךָ יְהוָה ׀ מִצְרַיִם בָּאֳנִיּוֹת
,eam videre vltra adijcies ‡ non ,tibi dixi quam via in ‡
בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְךָ לֹא־תֹסִיף עוֹד לִרְאֹתָהּ
,ancillas in & , seruos in tuis inimicis ibi venundabimini* &
וְהִתְמַכַּרְתֶּם שָׁם לְאֹיְבֶיךָ לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת
.arquirens ‖ non &
וְאֵין קֹנֶה׃

non & ;generabis filias & Filios .tua oliua euelletur quia
41 כִּי יִשַּׁל זֵיתֶךָ׃ בָּנִים וּבָנוֹת תּוֹלִיד וְלֹא־
,tuum lignum Omne .captiuitatem in ibunt quia : tibi erunt
42 יִהְיוּ לָךְ כִּי יֵלְכוּ בַּשֶּׁבִי׃ כָּל־עֵצְךָ
Peregrinus .locusta possidebit * ,tuæ humi ‖ fructum &
43 וּפְרִי אַדְמָתֶךָ יְיָרֵשׁ הַצְּלָצַל׃ הַגֵּר
tu & , supernè supernè te super ascendet tuo interiori ‡ in † qui
אֲשֶׁר בְּקִרְבְּךָ יַעֲלֶה עָלֶיךָ מַעְלָה מָּעְלָה וְאַתָּה
non tu & ,tibi mutuabit Ipse infernè infernè descendes
44 תֵרֵד מַטָּה מָּטָּה׃ הוּא יַלְוְךָ וְאַתָּה לֹא
.caudam in eris tu & , caput in erit ipse : ei mutuabis
תַלְוֶנּוּ הוּא יִהְיֶה לְרֹאשׁ וְאַתָּה תִּהְיֶה לְזָנָב׃
,istæ maledictiones omnes te super venient Et
45 וּבָאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַקְּלָלוֹת הָאֵלֶּה
non quia : te disperdi vsque,te apprehendent & ,te persequentur &
וּרְדָפוּךָ וְהִשִּׂיגוּךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ כִּי־לֹא
.eius præcepta custodiendum ad † ,tui Dei Domini vocem ‖ obediuisti
שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר מִצְוֹתָיו
,signum in te in erunt Et .tibi præcepit quæ ,eius statuta &
46 וְחֻקֹּתָיו אֲשֶׁר צִוָּךְ׃ וְהָיוּ בְךָ לְאוֹת
quod † Pro .seculum in vsque tuo semine in & portentu in &
47 וּלְמוֹפֵת וּבְזַרְעֲךָ עַד־עוֹלָם׃ תַּחַת אֲשֶׁר
bon tate in & ,lætitia in tuo Deo Domino seruiuisti non
לֹא־עָבַדְתָּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוּב
seruies Et .omnium multitudine præ , cordis
48 לֵבָב מֵרֹב כֹּל׃ וְעָבַדְתָּ אֶת־
,siti in & , fame in te in ‖ Dominus eum mittet quos , tuis inimicis
אֹיְבֶיךָ אֲשֶׁר יְשַׁלְּחֶנּוּ יְהוָה בָּךְ בְּרָעָב וּבְצָמָא
super ferri ‡ iugum dabit † Et .omnium defectu in & ,nuditate in &
וּבְעֵירֹם וּבְחֹסֶר כֹּל וְנָתַן עֹל בַּרְזֶל עַל־
Dominus Adferet .te eum disperdere ad vsque , tuum collum
49 צַוָּארֶךָ עַד הִשְׁמִידוֹ אֹתָךְ׃ יִשָּׂא יְהוָה
quemadmodum ,terræ extremo ab longinquo à gentem te super
עָלֶיךָ גּוֹי מֵרָחֹק מִקְצֵה הָאָרֶץ כַּאֲשֶׁר
eius linguam audies ‖ non cuius gentem ;aquila volaret*
יִדְאֶה הַנָּשֶׁר גּוֹי אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע לְשֹׁנוֹ׃
,senem ad faciei ‡ eleuabit non quæ faciebus † fortem Gentem
50 גּוֹי עַז פָּנִים אֲשֶׁר לֹא־יִשָּׂא פָנִים לְזָקֵן
,tui animalis fructum comedet Et .misrebitur non pueri † &
51 וְנַעַר לֹא יָחֹן׃ וְאָכַל פְּרִי בְהֶמְתְּךָ
relinquet non quæ : te disperdi ad vsque ‖ , tuæ humi * fructum &
וּפְרִי־אַדְמָתְךָ עַד הִשָּׁמְדָךְ אֲשֶׁר לֹא־יַשְׁאִיר
,tuorum boum emissionem ‡ , recens oleum & ,mustum † , frumentū tibi
לְךָ דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר שְׁגַר אֲלָפֶיךָ
angustiæ erit ‖ Et .te eum disperdere ad vsque, tui pecoris ‡ greges &
52 וְעַשְׁתְּרֹת צֹאנֶךָ עַד הַאֲבִידוֹ אֹתָךְ׃ וְהֵצַר
excelsos tuos muros cadere vsque ‡ , tuis portis † omnibus in tibi
לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ עַד רֶדֶת חֹמֹתֶיךָ הַגְּבֹהֹת
;tua terra omni in, eis in fidens tu ‡ quibus ,munitos &
וְהַבְּצֻרוֹת אֲשֶׁר אַתָּה בֹּטֵחַ בָּהֵן בְּכָל־אַרְצֶךָ
;tua terra omni in ,tuis portis ‖ omnibus in tibi angustiæ erit* &
וְהֵצַר לְךָ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ בְּכָל־אַרְצְךָ
comedes Et .tibi tuus Deus Dominus dedit quam
53 אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָךְ׃ וְאָכַלְתָּ
quos , tuarum filiarum & ,tuorum filiorum carnem ,tui vteri fructum
פְרִי־בִטְנְךָ בְּשַׂר בָּנֶיךָ וּבְנֹתֶיךָ אֲשֶׁר
,coarctatione in & ,obsidione in tuus Deus Dominus tibi dedit
נָתַן־לְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּמָצוֹר וּבְמָצוֹק
te in tener Vir .tuus inimicus te coarctabit qua
54 אֲשֶׁר־יָצִיק לְךָ אֹיְבֶךָ׃ הָאִישׁ הָרַךְ בְּךָ
,suum fratrem in eius oculus malignabit , valde deliciosus &
וְהֶעָנֹג מְאֹד תֵּרַע עֵינוֹ בְאָחִיו
quod , suorum filiorum residuum in & , sui sinus vxorem in &
וּבְאֵשֶׁת חֵיקוֹ וּבְיֶתֶר בָּנָיו אֲשֶׁר
,suorum filiorum carne de eis ex vni dando A .remanserit
55 יוֹתִיר׃ מִתֵּת ׀ לְאַחַד מֵהֶם מִבְּשַׂר בָּנָיו
,obsidionem in omne sibi remansit non quod eo proscomedet quos
אֲשֶׁר יֹאכֵל מִבְּלִי הִשְׁאִיר־לוֹ כֹּל בְּמָצוֹר
omnibus in , tuus inimicus te coarctabit qua coarctatione in &
וּבְמָצוֹק אֲשֶׁר יָצִיק לְךָ אֹיִבְךָ בְּכָל־
tentauit non quæ , deliciosæ & ,te in Teneræ .tuis portis vrbibus
56 שְׁעָרֶיךָ׃ הָרַכָּה בְךָ וְהָעֲנֻגָּה אֲשֶׁר לֹא־נִסְּתָה

נשל [b] ילד [a] Omnem arborem tuam,
שבה [c] ‡ terræ ‡ depauperabit † est ‡ tui medio
נטה [d] לוה [e]
donec disperdaris:
נשג [f] ‖ voci † vt custodires
צוה [g] חקק [h] † eo
coluisti Dominum Deum tuum
רבב [i] ‖ contra
† ponet ‡ ferreum
donec disperdat te. Et eleuabit
נשא [k] * volat ‖ intelliges
† faciei, ‡ faciem עזז [l]
‡ puero non parcet.
חנן [m] * terræ ‖ donec disperdaris: † vinum, ‡ armentum ‡ pecudū tuarum, donec perdat ‖ obsidebit te
צור [o] ירד [n] † vrbibus ‡ donec cadant muri tui excelsi, & muniti, ‡ fidis, * obsidebit te ‖ vrbibus
צור [p]
רכך [q] oculo suo
רוע [r]
Vt non det alicui quicquam
נסה [s]

per medium .transistis quas gentium interiori in transiuimus quòd
אשר־עברנו בקרב הגוים אשר עברתם׃
idola ,earum tornatilia & ,earum abominationes vidistis Et
ראה 17 ªותראו את־שקוציהם ואת גלליהם
† sunt .eis cum † quæ , aurum & , argentum , lapidem & ,lignum
עץ ואבן כסף וזהב אשר עמהם׃
,familia vel , mulier vel , vir vobis in sit fortè Ne
18 פן־יש בכם איש או־אשה או משפחה
tribus, † auertat ‡ vt vadat ad colendum deos Domino cum à hodie auertens † suum cor quæ , virga vel
או־שבט אשר לבבו פנה היום מעם יהוה
,harum gentium Dijs seruitum eundum ad , nostro Deo
אלהינו ללכת לעבד את־אלהי הגוים ההם
venenum, .absinthium & , caput fructificans radix vobis in sit fortè ne
פן־יש בכם שרש פרה ראש ולענה׃
cùm audierit ‡ maledictionis ,huius execrationis ‡ verba ipse audiendo in erit Et
19 והיה בשמעו את־דברי האלה הזאת
,mihi erit Pax : dicendo , suo corde in sibi benedixerit &
והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה־לי
‡ si secundum cogitationem * vt addat ebriam addendum ad* , ambulabo mei cordis obstinatione in cum ‡
כי בשררות לבי אלך למען ᵇספות הרוה
ᵇספה quia ,ei parcere † Dominus volet || Non .sitiente cum
20 את־הצמאה׃ לא־יאבה יהוה סלח לו כי
|| vult † quod parcatur ‡ furor ,ipsum virum in eius zelus & , Domini nasus ‡ fumabit tunc
אז יעשן אף־יהוה וקנאתו באיש ההוא
‡ maledictio quæ * est :isto libro in * scripta execratio ‡ omnis eo in accubabit &
ורבצה בו כל־האלה הכתובה בספר הזה
.cælis sub de eius nomen Dominus delebit &
ומחה יהוה את־שמו מתחת השמים׃
omnibus ab , malum ad Dominus eum faciet separare Et
21 והבדילו יהוה לרעה מכל
maledictiones scripti pacti execrationes omnes secundum, Israel tribubus
ᶜאלה שבטי ישראל ככל ᶜאלות הברית הכתובה
,posterior generatio dicet Et .istius legis libro in
22 בספר התורה הזה׃ ואמר הדור האחרון
qui , alienigena & ; vos post à surgent qui vestri filij
בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי אשר
terræ percussiones videbunt & : longinqua terra è veniet
ᵈנכה יבא מארץ רחוקה וראו את־ᵈמכות הארץ
Dominus fecit ægrotare quibus , eius infirmitates & ,huius
ᵉחלה ההוא ואת־ᵉתחלאיה אשר־חלה יהוה
Ob sulphur, & salem non eius terra omnis combustionis sale & ,Sulphure .ea in
23 בה׃ גפרית ומלח שרפה כל־ארצה לא
,herba omnis ea in ascendet neque , germinabit neque , seretur
תזרע ולא תצמח ולא־יעלה בה כל־עשב
,Seboim & ,Admah ,Hamorah & ,Sedom subuersionem secundum
צבוים כמהפכת סדם ועמרה אדמה וצבוים
ק .suo feruore ‡ in & , suo naso † in Dominus subuertit quas
† furore ‡ ira sua. אשר הפך יהוה באפו ᶠובחמתו׃
Dominus fecit quid Super ‡ : gentes omnes dicent Et
ᶠיחם 24 ואמרו כל־הגוים על־מה עשה יהוה
‡ Propter * est || furoris † Eò ?huius magni nasi || ira * Quæ ? huic terræ sic
ככה לארץ הזאת מה חרי האף הגדול הזה׃
Domini pactum dereliquerunt quòd Super † ,dicent Et
25 ואמרו על אשר עזבו את־ברית יהוה
pepigit * quando eduxit ipsum educendo in * ,eis cum excidit quod ,suorum patrum Dei
אלהי אבתם אשר כרת עמם ᵍבהוציאו
ᵍיצא dijs seruierunt & , ruerunt Et .Ægypti terra è eos
‡ coluerunt deos alienos, 26 אתם מארץ מצרים׃ וילכו ויעבדו אלהים
† deum quem non quos dijs † , eis se incuruauerunt & ,alienis
ⁱשחה אחרים ᵏוישתחוו להם אלהים אשר לא־
‡ qui nihil est iratus Et .eis est impartitus non ‡ & ,eos nouerunt
חרה 27 ידעום ʰולא חלק להם׃ ויחר־
‡ furor * vt adduceret eam super adducendum ad * ,ipsam terram in Domini nasus ‡
אף יהוה בארץ ההוא להביא עליה את־
.hoc libro in scriptam maledictionem omnem
כל־הקללה הכתובה בספר הזה׃
è terra ,furore in eorum humo desuper Dominus eos exstirpauit Et
ᵏנתש 28 ᵏויתשם יהוה מעל אדמתם באף
ira terram in eos fecit proiicere &; magna ira in & ,feruore in &
ובחמה ובקצף גדול וישלכם אל־ארץ
‡ Quæ * sunt Domino * abscondita ‡ .hanc diem secundum , aliam
29 אחרת כיום הזה׃ הנסתרת ליהוה

CAP. XXIX. כט

Dominus præcepit quod ,pacti verba † ista † sunt
1 אלה דברי הברית אשר־צוה יהוה את־
præter ,Moab terra in Israel filiis cum excidendum ad,Moseh vt pangeret
משה לכרת את־בני ישראל בארץ מואב מלבד
vocauit Et .Choreb in eis cum excidit quod . pactum pepigit
2 הברית אשר־כרת אתם בחרב׃ ויקרא
vidistis Vos :eos ad dixit & , Israel omnem ad Moseh
משה אל־כל־ישראל ויאמר אלהם אתם ªראיתם ªראה
terra in vestris oculis in Dominus fecit quæ omnia
את כל־אשר עשה יהוה לעיניכם בארץ
.eius terræ omni & ,eius seruis omnibus & ,Parhoh ,Ægypti
מצרים לפרעה ולכל־עבדיו ולכל־ארצו׃
,signa ; tui oculi viderunt quas ,magnas Tentationes
3 ᵇהמסות הגדלת אשר ᶜראו עיניך ᵈהאתת ᵇנסה ᶜראה
Dominus dedit non Et .ipsa magna portenta & ᵈאות
4 והמפתים הגדלים ההם׃ ולא־נתן יהוה
,audiendū ad † aures &, videndum ad † oculos &, sciendum ad ,cor vobis vt sciretis, † vt videretis; ‡ vt audiretis;
לכם לב ᵉלדעת ועינים לראות ואזנים לשמע
quadraginta vos feci ambulare Et .hanc diem ad vsque ᵉידע
5 עד היום הזה׃ ᶠואולך אתכם ארבעים ᶠילך
,vos desuper vestra vestimenta inueterauerunt non :deserto in annis
שנה במדבר לא־בלו שלמתיכם מעליכם
.tuum pedem desuper veterauit non tuum calceamentum & vestrum.
ונעלך לא־בלתה מעל רגלך׃
;bibistis non siceram & , vinum & , comedistis non Panem sechar
6 לחם לא אכלתם ויין ושכר לא ᵍשתיתם ᵍשתה
.vester Deus Dominus ego quòd ,sciretis vt sum
למען תדעו כי אני יהוה אלהיכם׃
rex Sichon est egressus & ,istum locum ad venistis Et
7 ʰותבאו אל־המקום הזה ויצא סיחן מלך ᵏבוא
,bellum ad nostrum occursum in Basan rex Ogh & ,Chesbon
חשבון ועוג מלך־הבשן לקראתנו למלחמה
eam dedimus &,eorum terram cepimus Et :eos percussimus & tradidimus
8 ונכם׃ ᵏונקח את־ארצם ונתנה ⁱנכה ᵏלקח
.Menassitæ tribui dimidiæ & ,Ghaditis & , Reubenitis hæreditatem in
לנחלה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשי׃
facietis ‡ & , istius pacti verba custodietis Et custodite ‡ facile
9 ושמרתם את־דברי הברית הזאת ועשיתם
.estis facturi quæ omnia intelligatis vt ea,
אתם למען תשכילו את כל־אשר תעשון׃
Domini facies ad ‡ ,vos omnes hodie stantes Vos statis
10 אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה ‡ corā Domino Deo vestro, duces vestri per tribus vestras,,
,vestri seniores , vestrarum tribuum vestra capita ,vestri Dei
אלהיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם
,vestra Pubes* .Israel vir omnis ,vestri præfecti & * Paruuli vestri
11 ושטריכם כל איש ישראל׃ ˡטפכם
,tuorum ‡ castrorum interiori in † qui , tuus peregrinus || & vestræ vxores || peregrini vestri,
נשיכם ᵐוגרך אשר בקרב מחניך † sunt in medio ‡ vestrorum,
.tuas aquas ‡ haurientem ad vsque tuorum ‡ lignorum cæsore à
מחטב עציך עד שאב מימיך׃ ˡטפף ᵐגור
,eius iuramentum in &,tui Dei Domini pactum in te transeundum Ad * aquā vestram
12 לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו Vt transeas
Vt .hodie tecum excidens || tuus Deus Dominus quod || pangit
13 אשר יהוה אלהיך כרת עמך היום׃ למען
tibi sit ipse & ,populum in sibi hodie te statuat
ⁿהקים־אתך היום לו לעם והוא יהיה־לך ⁿקום
quemadmodum & , tibi est locutus quemadmodum , Deum in
לאלהים כאשר דבר־לך וכאשר
.Iahacob & ,Ischac ,Abraham , tuis patribus iurauit
נשבע לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב׃
pactum excidens ego vobis solis vobiscum non Et tantùm pango
14 ולא אתכם לבדכם אנכי כרת את־הברית
qui eo cum Quia .istud iuramentum & ,istud Sed
15 הזאת ואת־האלה הזאת׃ כי את־אשר
; nostri Dei Domini facies ad hodie stans nobiscum hîc ipse est corā Domino Deo nostro,
ישנו פה עמנו עמד היום לפני יהוה אלהינו
vos Nam .hodie nobiscum hîc ipsis non qui eo cum & || est
16 ואת אשר איננו פה עמנו היום׃ כי־אתם
& ; Ægypti terra in habitauimus quòd , nostis
ידעתם את אשר־ישבנו בארץ מצרים ואת

,seculum in vsque ,nostris filiis & nobis reuelata & , nostro Deo
אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ עַד־עוֹלָם
.huius legis verba omnia faciendum ad — vt faciamus
לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

CAP. XXX. ל

,hæc verba omnia te super venerint cùm erit Et
1 וְהָיָה כִי־יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
te reduxeris & ,tuas facies ad dedi quam ,maledictio & benedictio — coram te,
הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לְפָנֶיךָ [a]וַהֲשֵׁבֹתָ — [a]שׁוב
Dominus te expulit quò ,gentibus omnibus in tuum cor ad — ad quas
אֶל־לְבָבֶךָ בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר [b]הִדִּיחֲךָ יְהוָה — [b]נדח
Dominum ad vsque fueris conuersus Et .illuc tuus Deus
2 אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ וְשַׁבְתָּ עַד־יְהוָה
quæ omnia secundum ,eius voce in obedieris & ,tuum Deum — voci
אֱלֹהֶיךָ וְשָׁמַעְתָּ [c]בְקֹלוֹ כְּכֹל אֲשֶׁר — [c]קול
,tuo corde toto in tui filij & tu ,hodie tibi præcipiens ego — præcipio
3 אָנֹכִי [d]מְצַוְּךָ הַיּוֹם אַתָּה וּבָנֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ — [d]צוה
tuus Deus Dominus reducet Et : tua anima tota in &
וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃ [e]וְשָׁב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — [e]שוב
te cõgregabit & ,reducet & ;tui miserebitur & , tuam captiuitatem
אֶת־[f]שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ — [f]שבה
Dominus te fecit dispergere quò , populis omnibus ex — ad quos
מִכָּל־הָעַמִּים אֲשֶׁר [g]הֱפִיצְךָ יְהוָה — [g]פוץ
extremo in tuus expulsus fuerit Si .illuc tuus Deus
4 אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה׃ אִם־יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה
inde & ,tuus Deus Dominus te congregabit inde , cælorum
הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם
tuus Deus Dominus te faciet venire Et .te accipiet
5 [h]יִקָּחֶךָ׃ [i]וֶהֱבִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ — [h]לקח [i]בוא
eam possidebis & ,tui patres possederunt quam , terram ad
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־יָרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָ וִירִשְׁתָּהּ
.tuis patribus præ te multiplicabit & ,tibi benefaciet & — magis quàm patres tuos.
[k]וְהֵיטִבְךָ [l]וְהִרְבְּךָ מֵאֲבֹתֶיךָ׃ — [k]יטב [l]רבה
& ,tuum cor tuus Deus Dominus circuncidet Et
6 [m]וּמָל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־לְבָבְךָ וְאֶת־ — [m]מול
tuum Deum Dominum diligendum ad ,tui seminis cor
לְבַב זַרְעֶךָ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
.suas vitas propter ,tua anima tota in & ,tuo corde toto in — vitam tuam.
בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ לְמַעַן [n]חַיֶּיךָ׃ — [n]חיה
execrationes omnes tuus Deus Dominus dabit Et — maledictiones
7 וְנָתַן יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵת כָּל־[o]הָאָלוֹת — [o]אלה
qui , te habentes odio super & ,tuos inimicos super istas
הָאֵלֶּה עַל־אֹיְבֶיךָ וְעַל־שֹׂנְאֶיךָ אֲשֶׁר
voce in obedies & , reuerteris tu Et .te sunt persecuti — voci
8 רְדָפוּךָ׃ וְאַתָּה תָשׁוּב וְשָׁמַעְתָּ בְּקוֹל
ego quæ , eius præcepta omnia facies & ,Domini
יְהוָה וְעָשִׂיתָ אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אָנֹכִי
Dominus te superesse † faciet Et .hodie tibi præcipiens — præcipio † abundare
9 מְצַוְּךָ הַיּוֹם׃ [p]וְהוֹתִירְךָ יְהוָה — [p]יתר
,tui ventris fructu in ,tua manus ‡ opere omni in tuus Deus — ‡ manuum tuarum,
אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל מַעֲשֵׂה יָדֶךָ [q]בִּפְרִי בִטְנְךָ
.bonum in , tuæ humi § fructu in & , tui animalis fructu in & — § terræ
[q]וּבִפְרִי בְהֶמְתְּךָ וּבִפְרִי אַדְמָתְךָ [r]לְטֹבָה — [q]פרה [r]טוב
,bonum in te super gaudendum ad Dominus reuertetur quia — vt gaudeat
כִּי יָשׁוּב יְהוָה לָשׂוּשׂ עָלֶיךָ לְטוֹב
.tuos patres super est gauisus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר שָׂשׂ עַל־אֲבֹתֶיךָ׃
custodiendum ad ‡ tui Dei Domini voce in audieris Cùm — Si obedieris voci ‡ vt custodias
10 כִּי תִשְׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹר
,huius legis libro in scripta eius statuta & , eius præcepta
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו הַכְּתוּבָה בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה
tuo corde toto in tuum Deum Dominum ad fueris reuersus cùm
כִּי תָשׁוּב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ
quod hoc præceptum Quia ;tua anima tota in &
11 וּבְכָל־נַפְשֶׁךָ׃ כִּי הַמִּצְוָה הַזֹּאת אֲשֶׁר
neque , te à illud mirabile * non , hodie tibi præcipiens ego — præcipio * occultum est.
אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לֹא־נִפְלֵאת הִוא מִמְּךָ וְלֹא
.illud ‖ longinquum — ‖ est.
רְחֹקָה הִוא׃
nobis ‖ ascendet Quis :dicendum ad ,ipsum cælis † in Non — † cælo est, vt dicas. ‖ pro
12 לֹא בַשָּׁמַיִם הִוא לֵאמֹר מִי יַעֲלֶה־לָּנוּ

,illud nos faciet audire & ,nobis illud capiet & ,cælum in
הַשָּׁמַיְמָה וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ
trans mare est, vt dicas, — ,dicendum ad ,illud maris transitu à Neque ?illud faciemus &
13 וְנַעֲשֶׂנָּה׃ וְלֹא־מֵעֵבֶר לַיָּם הִוא לֵאמֹר
§ pro * trans mare, — ,nobis illud accipiet & ,maris transitum ad * nobis § transibit Quis
[a]לקח — מִי יַעֲבָר־לָנוּ אֶל־עֵבֶר הַיָּם [a]וְיִקָּחֶהָ לָּנוּ
‖ Sed — Quia ‖ ?illud faciemus & , illud nos faciet audire &
14 וְיַשְׁמִעֵנוּ אֹתָהּ וְנַעֲשֶׂנָּה׃ כִּי־
† est tibi — ,tuo corde in & ,tuo ore in ,valde verbum te ad † propinquum
קָרוֹב אֵלֶיךָ הַדָּבָר מְאֹד בְּפִיךָ וּבִלְבָבְךָ
‡ vt facias § coram te — hodie tuas facies ad § dedi ,Vide .illud faciendum ad ‡
15 לַעֲשֹׂתוֹ׃ רְאֵה נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַיּוֹם אֶת־
vitam, — .malum & ,mortem & ,bonum & ,vitas*
הַחַיִּים וְאֶת־הַטּוֹב וְאֶת־הַמָּוֶת וְאֶת־הָרָע׃
præcipio † vt diligas — amandum ad † ,hodie tibi præcipiens ego Quia
16 אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־
vt ambules ‡ vt custodias — custodiendũ ad ‡ &,eius viis in ambulandum ad tuum Deum Dominum
[b]הלך — יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [b]לָלֶכֶת בִּדְרָכָיו וְלִשְׁמֹר
,viues & : eius iudicia & , eius statuta & , eius præcepta
מִצְוֹתָיו וְחֻקֹּתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְחָיִיתָ
terra in tuus Deus Dominus tibi benedicet & , multiplicaberis &
וְרָבִיתָ וּבֵרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בָּאָרֶץ
§ ad quam ingrederis vt possideas — .eam possidendum ad illuc ingrediens tu quam §
אֲשֶׁר־אַתָּה בָא־שָׁמָּה [c]לְרִשְׁתָּהּ׃
[c]ירש — ,te propulsaueris & ,audieris non & ,tuum cor se auerterit si Et
17 וְאִם־יִפְנֶה לְבָבְךָ וְלֹא תִשְׁמָע וְנִדַּחְתָּ
alienis, & colueritis eos: — :eis seruieris & ,aliis Diis te incuruaueris &
[d]שחה — [d]וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וַעֲבַדְתָּם׃
† tibi ‡ peribis. — non :peribitis ‡ pereundo quia ,hodie vobis † Annunciaui
18 [e]הִגַּדְתִּי לָכֶם הַיּוֹם כִּי אָבֹד תֹּאבֵדוּן לֹא־
[e]נגד — transiens ‖ tu quam ,humum * super dies prolongabitis §
§ prolongabis * terram, ad ‖ transis † vt ingrediaris — תַאֲרִיכֻן יָמִים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתָּה עֹבֵר אֶת־
.eam possidendum ad illuc intrandum ad † ,Iarden
הַיַּרְדֵּן לָבוֹא שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃
‡ Contestor vobis — terram & ,cælos hodie vos in sum Contestatus ‡
19 הַעִידֹתִי בָכֶם הַיּוֹם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ
§ vitam, * coram te, — ,benedictionem suas facies ad * dedi mortem & , vitas §
הַחַיִּים וְהַמָּוֶת נָתַתִּי לְפָנֶיךָ הַבְּרָכָה
‖ elige ergo vitam — ,tu viuas vt vitis in eliges ‖ & :maledictionem &
וְהַקְּלָלָה וּבָחַרְתָּ בַּחַיִּים לְמַעַן תִּחְיֶה אַתָּה
† Vt diligas — ,tuum Deum Dominum diligendum Ad † .tuum semen &
20 וְזַרְעֶךָ׃ לְאַהֲבָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
‡ vt obedias voci eius, & adhæreas ei, — ,tua vita § ipse quia,eo in adhærendum ad &,eius voce in audiendum ad ‡
† est * terram, super — לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה־בוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ
,humum* super manendum ad ,tuorum dierum longitudo &
[f]ישב — וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ [f]לָשֶׁבֶת עַל־הָאֲדָמָה
,Ischac ,Abraham ,tuis patribus Dominus iurauit quam
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
vt daret — .eis dandum ad , Iahacob &
[g]נתן — וּלְיַעֲקֹב [g]לָתֵת לָהֶם׃

CAP. XXXI. לא

perrexit, — ad ista verba est locutus & ,Mosch iuit Et
1 וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־
Vir — centum Filius : eos ad dixit Et .Israel omnem
2 כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה
‡ sum * possum — amplius potero * non , hodie ego ‡ annorum viginti &
[h]יכל — וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־[h]אוּכַל עוֹד
transibis Non ,me ad dixit Dominus & : ingredi & egredi
[i]יצא — [i]לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר
ipse tuus Deus Dominus .istum Iarden
3 אֶת־הַיַּרְדֵּן הַזֶּה׃ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא
transit ante te; — istas gentes disperdet ipse ;tuas facies ad transiens
עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה
facie tua, * transit ante te, — ,tuas facies ad transiens * ipse Iehosuah:eas possidebis & ,tuis faciebus à
מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ
Dominus faciet Et .Dominus est locutus quemadmodum
4 כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ וְעָשָׂה יְהוָה
,Emoræorũ regibus Ogh & ,Sichon fecit quẽadmodum , eis
לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי
quam disperdidit — .eos disperdidit quos ,eorum terræ &
וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם׃

meus magis || irascetur Et ,eo cum excidi quod meum pactum
17 בְּרִיתִי אֲשֶׁר כָּרַתִּי אִתּוֹ׃ וְחָרָה אַפִּי
abscondam &, eos derelinquam & , ipsa die in ,eum in
בוֹ בַיּוֹם הַהוּא וַעֲזַבְתִּים וְהִסְתַּרְתִּי
mala eum inuenient & ,perdendum || ad erit & .eis ab meas facies
פָנַי מֵהֶם וְהָיָה לֶאֱכֹל וּמְצָאֻהוּ רָעוֹת
quod super † Nonne : illa die in dicet & :angustiæ & ,multa
רַבּוֹת וְצָרוֹת וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הֲלֹא עַל כִּי־
hæc mala me inuenerunt ,meo interiori ‡ in meus Deus † non
אֵין אֱלֹהַי בְּקִרְבִּי מְצָאוּנִי הָרָעוֹת הָאֵלֶּה׃
illa die in meas facies abscondam abscondendo ego Et
18 וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא
ad se conuertit quia :fecit quod malum omne super
עַל כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה כִּי פָנָה אֶל־
vobis scribite nunc Et .alienos deos
19 אֱלֹהִים אֲחֵרִים׃ וְעַתָּה כִּתְבוּ לָכֶם אֶת־
illud pone :Israel filios illud doce & , istud canticum
הַשִּׁירָה הַזֹּאת וְלַמְּדָהּ אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל שִׂימָהּ
testem in istud canticum mihi sit vt , illorum ore in
בְּפִיהֶם לְמַעַן תִּהְיֶה־לִּי הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְעֵד
humum || in eum introducam Quia .Israel filios in *
20 בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי־אֲבִיאֶנּוּ אֶל־הָאֲדָמָה
,comedet & ,melle & lacte fluentem ,eius patribus iuraui quam †
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבֹתָיו זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ וְאָכַל
deos ad se conuertet & , & impinguabitur & ,saturabitur &
וְשָׂבַע וְדָשֵׁן וּפָנָה אֶל־אֱלֹהִים
faciet irritum & ,me irritabunt & ‡ eis seruient & alienos
אֲחֵרִים וַעֲבָדוּם וְנִאֲצוּנִי וְהֵפֵר אֶת־
mala eum inuenerint cum erit Et .meum pactum
21 בְּרִיתִי׃ וְהָיָה כִּי־תִמְצֶאןָ אֹתוֹ רָעוֹת
,eius facies ad* istud canticum respondebit & ,angustiæ & ,multa
רַבּוֹת וְצָרוֹת וְעָנְתָה הַשִּׁירָה הַזֹּאת לְפָנָיו
nam .eius seminis ore ab tradetur obliuioni † non quia , testem || in
לְעֵד כִּי לֹא תִשָּׁכַח מִפִּי זַרְעוֹ כִּי
antequam ,hodie faciens * ipse quod ‡ ,eius figmentum ‡ noui
יָדַעְתִּי אֶת־יִצְרוֹ אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה הַיּוֹם בְּטֶרֶם
.iuraui quam terram in eum introducam
אֲבִיאֶנּוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבָּעְתִּי׃
,ipsa die in istud canticum Moseh scripsit Et
22 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא
Iehosuah præcepit Et .Israel filios illud docuit &
23 וַיְלַמְּדָהּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
tu quia : esto robustus & esto Fortis : dixit & ,Nun filio
בִּן־נוּן וַיֹּאמֶר חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה
iuraui quam † terram in Israel filios introduces
תָּבִיא אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי
consummare sicut fuit Et .tecum ero ego & ; eis
24 לָהֶם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִמָּךְ׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת
libro super † istius legis verba scribere Moseh
מֹשֶׁה לִכְתֹּב אֶת־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה־הַזֹּאת עַל־סֵפֶר
Leuitis Moseh præcepit Et ;ea perficere ad vsque ‡
25 עַד תֻּמָּם׃ וַיְצַו מֹשֶׁה אֶת־הַלְוִיִּם
Capiendo ‡ :dicendo , Domini fœderis arcam portantibus
26 נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה לֵאמֹר׃ לָקֹחַ
arcæ latere ex eum ponetis* & ,istius legis librum
אֵת סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה וְשַׂמְתֶּם אֹתוֹ מִצַּד אֲרוֹן
.testem in te in † ibi sit & , vestri Dei Domini fœderis
בְּרִית־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְהָיָה־שָׁם בְּךָ לְעֵד׃
tuam ceruicem & ,tuam rebellionem noui ego Quia
27 כִּי אָנֹכִי יָדַעְתִּי אֶת־מֶרְיְךָ וְאֶת־עָרְפְּךָ
rebelles hodie vobiscum viuente me adhuc in En .duram
הַקָּשֶׁה הֵן בְּעוֹדֶנִּי חַי עִמָּכֶם הַיּוֹם מַמְרִים
.meam mortem post quia etiam &* ,Domino cum fuistis
הֱיִתֶם עִם־יְהוָה וְאַף כִּי־אַחֲרֵי מוֹתִי׃
,vestrarum virgarum || seniores omnes me ad Congregate
28 הַקְהִילוּ אֵלַי אֶת־כָּל־זִקְנֵי שִׁבְטֵיכֶם
verba eorum auribus in loquar & ;vestros præfectos &
וְשֹׁטְרֵיכֶם וַאֲדַבְּרָה בְאָזְנֵיהֶם אֵת הַדְּבָרִים
.terram & ,cælos ,eos in contestabor || & ,ista
הָאֵלֶּה וְאָעִידָה בָּם אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃
corrumpendo quia ,me mori post noui Quoniam
29 כִּי יָדַעְתִּי אַחֲרֵי מוֹתִי כִּי־הַשְׁחֵת

pepigi || furor; contra; faciem meam || consumendum; רוע a; † quia; צור b; † est ‡ medio mei || faciem meam; propter; שום c; נגד d; עור; * contra || terram; בוא e; † super; זוב; colet eos ‡ irritabit; פור g; רוע h; || loquetur * coram eo; צור i; ענה k; || testimonium † est in obliuionem; ‡ imaginatione || quam † facit; צוה l; † super; cum consummasset; כלה m; † in; ירה n; ‡ donec consummasset; תמם o; ‡ Capite ponite; † contra; מרה p; Ecce; חיה q; † estis quanto magis postquam mortuus fuero || tribuum; || testes inuocabo contra; postquam fuero mortuus

eis facietis & ,vestras facies ad Dominus eas dabit Et
5 וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם
.vobis præcepi quod ,præceptum omne secundum
כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃
frangamini neque ,timeatis ne ;vos roborate & ,vos Fortificate
6 חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ
vadens* ipse Deus tuus Dominus quoniam :eorum conspectibus à
מִפְּנֵיהֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ
Moseh vocauit Et .te derelinquet nec ,te laxabit || non ,tecum
7 עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃ וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
:Israel omnis oculis in eum ad dixit & ,Iehosuah ad
לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל
populo cum ingredieris tu quia :te robora & ,te Fortifica
חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם
,eorum patribus Dominus iurauit quam † terram ad isto
הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם
.illos eam facies hæreditare tu & ; eis dandum ad
לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃
tecum erit ipse ,tuas facies ad ambulans ipse Dominus Et
8 וַיהוָה הוּא הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ
.conterreris || neque timeas Ne .te derelinquet neque ,te dissoluet non
לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת׃
ad eam dedit & ,istam legem Moseh scripsit Et
9 וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־
,Domini fœderis arcam portantes ‡ Leui filios sacerdotes
הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית יְהוָה
Moseh præcepit Et .Israel seniores omnes ad ‡ &
10 וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה
statuto tempore in ,annorum septem fine A* :dicendo , eis
אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד
veniendo In † ;tabernaculorum festo || in ,remissionis anni
11 שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃ בְּבוֹא
,tui Dei Domini faciebus cum conspici ad ‡ Israel omnis
כָל־יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
istam legem proclamabis ‡ ; elegerit quem loco in
בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת
.eorum auribus in Israel omni coram
נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃
,mulieres & , viros ,populum congregare Fac
12 הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים
,audiant vt ,tuus portis in || qui ,tuum peregrinum & familiam* &
וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ
vestrum † Deum Dominum timeant & , discant vt &
וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
.huius legis verba omnia faciendo custodiant &
וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃
discant & ,audiant ,cognouerunt non qui eorum filij Et
13 וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ
diebus omnibus ,vestrum Deum Dominum timere
לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים
transeuntes ‡ vos quam humum † super viui || vos quibus
אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים
.eam possidendum ad illuc ‡ Iarden
אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃
appropinquauerunt En* :Moseh ad Dominus dixit Et
14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה הֵן קָרְבוּ
tentorio † in state & , Iehosuah voca :moriendum ad tui dies
יָמֶיךָ לָמוּת קְרָא אֶת־יְהוֹשֻׁעַ וְהִתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל
,Iehosuah & ,Moseh iuit ‡ Et .ei præcipiam & , conuentus
מוֹעֵד וַאֲצַוֶּנּוּ וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וִיהוֹשֻׁעַ
Dominus est conspectus Et .conuentus tentorio ‡ in steterunt &
15 וַיִּתְיַצְּבוּ בְּאֹהֶל מוֹעֵד׃ וַיֵּרָא יְהוָה
super nubis columna stetit & ; nubis columna in ,tentorio* in
בָּאֹהֶל בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמֹד עַמּוּד הֶעָנָן עַל־
: Moseh ad Dominus dixit Et .tabernaculi ostium
16 פֶּתַח הָאֹהֶל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
,iste populus surget & , tuis patribus cum accumbens tu Ecce
הִנְּךָ שֹׁכֵב עִם־אֲבֹתֶיךָ וְקָם הָעָם הַזֶּה
intrans ipse quam terræ alienigenæ deos post fornicabitur &
וְזָנָה אַחֲרֵי אֱלֹהֵי נֵכַר־הָאָרֶץ אֲשֶׁר הוּא בָא־
faciet irritum & ,me derelinquet & :eius interius in illuc
שָׁמָּה בְּקִרְבּוֹ וַעֲזָבַנִי וְהֵפֵר אֶת־

ante faciem vestram; עשה a; צוה b; paueatis; facie * pergit; || deseret; רפה c; † super; vt dares; qui ambulat ante te; deseret || paueas; חתת d; sacerdotibus filiis ‡ portantibus ‡ omnibus senioribus; * In; קצץ e; || solemnitate † Quando veniet; חגג f סכך g; ‡ vt conspiciatur coram Domino Deo tuo; ראה h; ‡ leges; * paruulos & peregrinos tuos || sunt intra vectes tuas; טפף i גור k; † suum; עשה l; ירה m; || viuitis † terram ad ‡ transitis; חיה n; ‡ vt possideatis * Ecce; vt moriatis ‡ tabernaculo ecclesiæ ‡ perrexit; יעד o; ‡ tabernaculo ecclesiæ * tabernaculo; dormiens; ad quam ingreditur medium

boum, * ouium,
,agnorum adipe cum ,ouis * lac & , bouis Butyrum
14 חמאת בקר וחלב צאן עם־חלב כרים
granorum
renum adipe cum hircos & , Basan filios arietes &
ואילים בני־בשן ועתודים עם־חלב [a]כליות
[a] כלה
bibisti
.merum bibes vuæ sanguinem & ,tritici
[b] חטה ודם־ענב תשתה־חמר:
[b] חנט
Israel
,fuisti impinguatus ,calcitrauit & ,rectus est impinguatus Et
15 וישמן ישרון ויבעט שמנת
‡ qui
,eum fecit † Deum dereliquit & , operuisti ,fuisti incrassatus
[c] עבית [d] כשית [e] ויטש אלוה עשהו
[c] עבה
[d] כשה
.suæ salutis petram vilipendit ‡ &
וינבל צור [f] ישעתו:
[e] נטש
‡ despexit Deú
.eú irritauerunt abominationibus in * .extraneos in ‡ eú fecerút Zelare
16 יקנאהו [g] בזרים בתועבת יכעיסהו:
‡ propter
* propter abominationes
;eos nouerunt non || diis ,Deo non,dæmoniis Sacrificauerunt
17 יזבחו לשדים לא אלה אלהים לא ידעום
[f] ישע [g] זור
|| quos
‡ qui
‡ quos
.vestri patres eos exhorruerunt ‡ non‡ ,venerút propinquo de † nouis
חדשים מקרב באו לא שערום אבתיכם:
‡ timuerunt
* Dei qui
.te parturienté Deú trades obliuioni & ,obliuisceris || ,te genuit Petra *
19 צור ילדך [g] תשי ותשכח אל [i] מחללך:
‡ oblitus es, & es oblitus Dei formatoris tui.
,suos filios indignatione ‡ præ reprobauit ‡ & ,Dominus vidit Et
[k] וירא יהוה וינאץ מכעס בניו
[h] נשה [i] חול
.suas filias &
ובנתיו:
‡ exacerbat' est
‡ ira in
quid videbo ; eis ab meas facies * Abscondam : dixit Et
20 ויאמר אסתירה פני מהם אראה מה
[k] ראה
* faciem meam
|| in nouissimo
† sunt
filij : ipsi † peruersitatum generatio nam :eorum nouissimum ||
אחריתם כי דור תהפכת המה בנים
‡ in quibus nó est fides.
.eis in fides non ‡
לא־אמן בם:
‡ re quæ non est Deus;
irasci fecerunt
* vt non sint populus:
me concitarunt ;Deo non ‡ in me fecerunt zelare Ipsi
21 הם קנאוני בלא־אל כעסוני
gente in :populo non in * eos faciam zelare ego & :suis vanitatibus in
בהבליהם ואני אקניאם בלא־עם בגוי
|| stulta
.eos faciam irasci ingrata ||
נבל אכעיסם:
ad vsque ardebit ‡ ,meo furore in est succensus ignis Quia
22 כי־אש קדחה באפי ותיקד עד־
|| infernum
‡ consumet
‡ fructum
,eius productionem ‡ & ,terram perdet ‡ & :inferiorem voraginem ||
שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה
.montium fundamenta inflammabit &
ותלהט מוסדי הרים:
.eis in consumam meas sagittas , mala eos super Addam
23 אספה עלימו רעות חצי אכלה־בם:
* auibus,
|| morsu
dentem & :amaro excidio || & ,pruna * comesti & ,fame Combusti
24 [l] מזי רעב ולחמי רשף וקטב מרירי ושן־
[l] מזה
bestiarum
.terræ serpentium veneno cum eos in mittam animalium
בהמות אשלח־בם עם־חמת זחלי עפר:
Foris
‡ in cubiculis
etiam ,terror conclauibus à ‡ & ,gladius orbabit extra Ab
25 מחוץ תשכל־חרב ומחדרים אימה גם־
iuuenem,
|| cano,
,caniciei || viro cum lactantem , virginem etiam ,electum
בחור גם־בתולה יונק עם־איש שיבה:
Dispergam per angulos
.corú memoriam homine ex faciã cessare ,eos Exterminabo : Dixi
26 אמרתי [m] אפאיהם אשביתה מאנוש זכרם:
[m] פאה
iram
se abalienarent fortè ne , timerem inimici indignationem Nisi
27 לולי כעס אויב אגור פן־ינכרו
[n] צור [o] רום
non & , excelsa nostra Manus ;dicerent fortè ne ,eorum hostes
[n] צרימו פן־יאמרו ידנו [o] רמה ולא
.hoc totum est operatus Dominus
יהוה פעל כל־זאת:
† est sunt.
.intelligentia eis in † non & ,ipsi consiliis periens gens Quia
28 כי־גוי אבד עצות המה ואין בהם תבונה:
intelligerent ;hoc intelligerent ,essent sapientes Vtinam
29 לו חכמו ישכילו זאת [p] יבינו
[p] בין
nouissimum suum.
.suo nouissimo
לאחריתם:
fugassent duo & , mille vnus fuisset persecutus Quomodo
30 איכה ירדף אחד אלף ושנים [q] יניסו
[q] נוס
† nisi deus eorú dedisset eos,
Dominus & ,eos vendidisset eorum petra quia non si † ,millia decem
רבבה אם־לא כי־צורם מכרם ויהוה
tradere fecisset
?eos concidisset ‡
הסגירם:

:vobis præcepi quam via de recedetis & ,‡ corrumpetis ‡ vos,
תשחתון [a] וסרתם מן־הדרך אשר צויתי אתכם
[a] סור
feceritis cùm || ,dierum nouissimo in malum vos vocabit & eueniet vobis
וקראת אתכם [b] הרעה באחרית הימים כי־תעשו
[b] רוע
opere in eum concitando † ,Domini oculis in malum
את־הרע בעיני יהוה להכעיסו במעשה
† vt irritetis
omnis auribus in Moseh est locutus Et .vestrarum manuum
30 וידבר משה באזני כל־ ידיכם:
.ipsa perfici ad vsque ‡ huius cantici verba Israel concionis ‡
קהל ישראל את־דברי השירה הזאת עד [c] תמם:
‡ cógregationis
‡ donec consummarentur
[c] תמם

CAP. XXXII. לב

terra audiat & :loquar & , cæli auribus Percipite
האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ 1
.mei oris eloquia
אמרי־פי:
:meum dictum † ros vt fluet ;mea assumptio || pluuia vt Stillabit
יערף כמטר לקחי [d] תזל כטל אמרתי 2
|| doctrina
† eloquium
.herbam super stillæ vt & ,germen super imbres ‡ vt
[d] נזל
כשעירם עלי־דשא וכרביבים עלי־עשב:
‡ pluuiæ
magnitudinem date :inuocabo Domini nomen Quia
כי שם יהוה אקרא [e] הבו גדל 3
[e] יהב
.nostro Deo
לאלהינו:
:iudicium eius viæ omnes nam ;eius opus ‡perfectum Petra
Dei
‡ est
הצור תמים פעלו כי כל־דרכיו משפט 4
.ipse || rectus & iustus ;iniquitas * non & ,veritas Deus
ה'רבתי
אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא
* est || est,
generatio ,eorum macula ,eius filij non sibi Corrupit
Corruperunt se
שחת לו לא בניו מומם דור 5
.contorta & ,peruersa praua.
עקש [f] ופתלתל:
[f] פתל
,ingrate * popule ,istud retribuetis ‡ Domino Nunquid
* retribues
* stulte,
הליהוה תגמלו־זאת עם נבל 6
ipse ,tui acquisitor † ,tuus pater ipse || Nónne ? sapiens - nó &
ה'רבתי
ולא חכם הלוא־הוא אביך [g] קנך הוא
|| est
† qui possedit
?te firmauit ‡ & ,te fecit te,
עשך ויכננך:
[g] קנה
‡ formauit
, generationis annos intelligite ,seculi dierum Memento
זכר [h] ימות עולם בינו שנות [i] דר־ 7
[h] יום [i] דור
:tibi annunciabit & , tuum patrem interroga : generationis &
ודר שאל אביך [k] ויגדך
[k] נגד
:tibi dicent & ,tuos senes
זקניך ויאמרו־לך:
eum faciendo † separare in || gentes excelsus faciendo * hæreditare In ‡
‡ Quando
* fecit
|| quando
† fecit
‡ hominum
‡ secundum
8
בהנחל עליון גוים בהפרידו
filiorum numerum ad ‡ populorum terminos statuit ,hominis ‡ filios
בני אדם יצב גבלת עמים למספר בני
.Israel
ישראל:
funiculus * Iahacob ,eius populus Domini pars Quia
* sors hæreditas
כי חלק יהוה עמו יעקב חבל 9
.eius hæreditatis
נחלתו:
vlulatus vastitate † in & ,deserti terra in eum Inueniet
ימצאהו בארץ מדבר [l] ובתהו ילל 10
|| Inuenit
† solitudine se-lel deserti.
,eum custodiet ‡ eú faciet ‡ intelligere ,eum faciet ‡ circuire ,solitudinis
[l] תהה
ישימן יסבבנהו יבוננהו יצרנהו
‡ fecit
‡ custodiuit
.sui oculi pupillam vt
כאישון עינו:
;se moritabit || suos pullos super ,suum nidum excitabit * aquila Vt
* quæ excitat
|| cubat, expandit
כנשר [m] יעיר [n] קנו על־גוזליו ירחף 11
.suam alam super eum portabit ‡ ,eum accipiet † ,suas alas expandet
[m] עור [n] קנן
יפרש כנפיו יקחהו [o] ישאהו על־אברתו:
† accipit
‡ portat
.alienigenæ Deus eo cum * non & ,eum ducet ‡ solus Dominus
יהוה בדד [p] ינחנו ואין עמו אל נכר: 12
[o] נשא
‡ duxit
* erat
comedit & ,terræ excelsa super eum fecit Equitare
ירכבהו על־במותי ארץ ויאכל 13
[p] נחה
oleum & , petra è mel eum fecit sugere & ,agri prouentus ||
יתירו
תנובת שדי [q] וינקהו דבש מסלע ושמן
.petræ silice è
|| fructus
מחלמיש צור:
[q] ינק

.iudices ‡ nostri inimici & :eorum petra nostra petra sicut non Quia
est sicut Deus noster, deus eorum, ‡ fuerunt * est ‖ vitibus † sunt
31 כי לא כצורנו צורם ואיבינו פלילים׃
,Hamorah aruis ‖ ex & ;eorum vitis * Sedom vite ex Quia
32 כי מגפן סדם גפנם ומשדמת עמרה
.eis † amari botri , veneni vuæ :eorum vuæ
ענבמו ענבי רוש אשכלת מררת למו׃
,crudele aspidum caput & ;eorum vinum ,draconum Venenum
venenum
33 חמת תנינם יינם וראש פתנים אכזר׃
? meis thesauris in sigillatum ,me apud reconditum ipsum Nonne
absconditū est
34 הלא הוא כמס עמדי חתום באוצרתי׃
quia :eorum pes nutabit * tempore in ,retributio & ,vltio Mihi
Mea est * quo
35 לי נקם ושלם לעת תמוט רגלם כי
:eis futura festinat † & ,eorum exitij ‖ dies propinquus
‖ mali euentus † festinant
קרוב יום אידם [a] וחש עתדת למו׃
[a] חוש
suos seruos super &,suum populum Dominus iudicabit Quia
36 כי [b] ידין יהוה עמו ועל עבדיו
[b] דון
retentum nihil & ,manus abierit quòd videbit quia :eum pœnitebit
non esse clausum
יתנחם כי יראה כי אזלת יד ואפס עצור
.derelictum &
ועזוב׃
?eam in sperauerunt petra ?eorum dij Vbi , dicet Et
Deus in quo sperauerunt?
37 ואמר אי אלהימו צור [c] חסיו בו׃
[c] חסה
vinum bibent ,comedent ‡ eorum sacrificiorum adipem Qui
‡ comedebant, bibebant
38 אשר חלב זבחימו יאכלו [d] ישתו יין
[d] שתה
vos super sit .vobis auxilientur & , surgant :eorum libaminis
נסיכם יקומו ויעזרכם [e] יהי עליכם
[e] היה
.absconsio
סתרה׃
dij † non & ,ipse ‖ ego ego quòd nunc Videte
‖ sum † sunt
39 ראו עתה כי אני אני הוא ואין אלהים
ego & , transfixi :faciam viuere & ,faciam mori Ego .mecum
עמדי אני [f] אמית ואחיה מחצתי ואני
[f] מות
.eruens mea manu de † non & ;sanabo
† est
ארפא ואין מידי [g] מציל׃
[g] נצל
Viuens .dicam & :meam manum cælos ad leuabo Nam
Viuo
40 כי [h] אשא אל שמים ידי ואמרתי [i] חי
[h] נשא [i] חיה
.seculum in ego
אנכי לעלם׃
iudicium in apprehenderit & :mei gladij fulgur acui ‡ Si
‡ acuero aciem
41 אם [k] שנותי ברק חרבי ותאחז במשפט
[k] שנן
, meis angustiatoribus ‡ vltionem reddam : mea manus
‡ hostibus
ידי [l] אשיב נקם [m] לצרי
[l] שוב [m] צור
.rependam me habentibus odio &
reddam.
ולמשנאי אשלם׃
meus gladius & ,sanguine ex meas sagittas faciam Inebriate
42 אשכיר חצי מדם וחרבי
capite à captiuitatem & , occisi sanguine de † ,carnem comedet ‖
‖ deuorabit † propter sanguinem ‡ vltionum
תאכל בשר מדם חלל ושביה מראש
.inimici nudationum ‡
פרעות אויב׃
suorum seruorum sanguinem quia ,eius populum gentes Personate
Laudate
43 הרנינו גוים עמו כי דם עבדיו
propitiabitur & ,suis angustiatoribus reddet vindictam & ;vindicabit
hostibus
[n] יקום ונקם ישיב לצריו וכפר
[n] נקם
.sui populi ipsius humo
terræ suæ populo suo.
אדמתו עמו׃
cantici verba omnia est locutus & ,Moseh venit Et
44 ויבא משה וידבר את כל דברי השירה
.Nun filij Iehosuah &, huius populi auribus in istius
הזאת באזני העם הוא והושע בן נון׃
ista verba omnia loqui Moseh consummauit Et
finiuit
45 [o] ויכל משה לדבר את כל הדברים האלה
[o] כלה
Ponite , eos ad dixit Et .Israel omnem ad
46 אל כל ישראל׃ ויאמר אלהם [p] שימו
[p] שום
vos in testificor ego quæ ,verba omnia ad vestrum cor
vobis
לבבכם לכל הדברים אשר אנכי [q] מעיד בכם
[q] עוד
,custodiendum ad† ,vestris filiis ea præcipiatis quòd ‖ ; hodie
‖ vt † vt custodiant, vt faciant
היום אשר [r] תצום את בניכם לשמר
[r] צוה
Quia .istius legis verba omnia faciendum ad
47 לעשות את כל דברי התורה הזאת׃ כי
‡ est * sed est
:vestra vita ipsum quoniam * ,vobis à ipsum, ‡ inane verbum non
לא דבר [s] רק הוא מכם כי הוא חייכם
[s] ריק

terram , ad
humum super dies facietis prolongare isto verbo in &
ובדבר הזה תאריכו ימים על האדמה
transitis *vt possideatis
.eam possidendum ad illuc* Iarden transeuntes vos quam
אשר אתם עברים את הירדן שמה [a] לרשתה׃
[a] ירש
diei corpore in Moseh ad Dominus est locutus Et
48 וידבר יהוה אל משה בעצם היום
,istum Habarim ‡ montem in Ascende :dicendo ,ipsius
‡ transituum
49 הזה לאמר׃ עלה אל הר העברים הזה
facies super * qui ,Moab terra in ‡ qui , Nebo montem
‡ est * est contra
הר נבו אשר בארץ מואב אשר על [b] פני
[b] פנה
filiis dans ‖ ego quam Chenahan terram vide & ;Ierecho
‖ do
ירחו וראה את ארץ כנען אשר אני נתן לבני
quem ‡ monte in morieris Et .apprehensionem † in Israel
† hæreditatem. ‡ ad
50 ישראל לאחזה׃ [c] ומת בהר אשר
[c] מות
quemadmodum ,tuos populos ad colligeris & ,illuc ascendens tu
ascendis, & te congregabis congregauit se
אתה עלה שמה והאסף אל עמיך כאשר
est collectus & ,monte Hor in tuus frater Aharon est mortuus
מת אהרן אחיך בהר ההר ויאסף
me in estis præuaricati quòd Super .suos populos ad
Eo
51 אל עמיו׃ על אשר מעלתם בי
deserti Cades iurgij aquis in ,Israel filiorum medio in
בתוך בני ישראל [d] במי [e] מריבת קדש מדבר
[d] מים [e] רוב
filiorum medio in me sanctificastis non quòd super ,Sin
eo
צן על אשר לא קדשתם אותי בתוך בני
,terram videbis regione è Quoniam .Israel
Sed
52 ישראל׃ כי מנגד תראה את הארץ
filiis dans ‖ ego quam ,terram ad ingredieris non illuc &
‖ do
ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני
.Israel
ישראל׃

CAP. XXXIII. לג

vir Moseh benedixit qua , benedictio hæc Et
1 וזאת הברכה אשר ברך משה איש
sua mortis facies ad ,Israel filiis Dei
antequam moreretur.
האלהים את בני ישראל לפני מותו׃
Sehir è est ortus & ,venit Sinai de Dominus : dixit Et
2 ויאמר יהוה מסיני בא וזרח משעיר
cum
.eis millibus decem à* venit & ,Paran monte è Illuxit
[f] יפע [g] רבב
למו [f] הופיע מהר פארן ואתה [g] מרבבת
diligit Etiam .eis lex ignis† eius dextera à :sanctitatum‖
‖ sanctorum: † ignea
3 קדש מימינו אש דת למו׃ אף חבב
sunt coniuncti ‡ ipsi & :tua manu in † eius sancti omnes :populos
† sunt in potestate tua: ‡ qui
עמים כל קדשיו בידך והם [h] תכו
[h] תכה
præcepit Legem .tuis eloquiis de feret ‡ ,tuum pedem ad
‡ accipient
4 לרגלך [i] ישא מדברתיך [k] תורה צוה
[i] נשא [k] ירה
.Iahacob concioni * hæreditatem : Moseh nobis
* congregationi
לנו משה [l] מורשה קהלת יעקב׃
[l] ירש
,populi capita se colligendo in† , rex rectitudine ‖ in fuit Et
‖ Israel † quando congregauerunt ‡ tribus
5 ויהי בישרון מלך בהתאסף ראשי עם
,moriatur non & ,Reuben Viuat .Israel virga ‡ pariter
6 יחד שבטי ישראל׃ [m] יחי ראובן ואל [n] ימת
[m] חיה [n] מות
:dixit Et .Iehudah ipsi hoc ‖ Et .numerus eius viri * sint & ‡
‡ nec * populi eius numerabiles. ‖ hæc
7 ויהי מתיו מספר׃ וזאת ליהודה ויאמר
:eum introduces † suum populum ad & ,Iehudah vocem Domine Audi
† introduc ‡ cōtendent sibi, ‡ hostibus
שמע יהוה קול יהודה ואל עמו [o] תביאנו
.eris ,eius angustiatoribus ‡ ab auxilium & ,ei contendit ‡ eius manus
ידיו רב לו ועזר [p] מצריו תהיה׃
[o] בוא [p] צור
tuæ illuminationes * & ,tuæ Perfectiones :dixit Leui ad Et
* doctrinæ
8 וללוי אמר [q] תמיך ואוריך
[q] תמם
;tentatione ‡ in eum tentasti quem , tuo pio † viro ‖
‖ erunt † misericordi ‡ loco tentationis, ‡ iuxta
לאיש חסידך אשר [r] נסיתו במסה
.contentionis aquas super ‡ eum fecisti contendere
[s] תריבהו על מי מריבה׃
[r] נסה [s] רוב
& ;eum vidi Non ,suæ matri & ;suo patri Dicens*
* Quid dicit
9 האמר לאביו ולאמו לא ראיתיו ואת
בניו ק
quia ;cognouit non suos filios & , agnouit non suos fratres
אחיו לא [t] הכיר ואת בנו לא ידע כי
[t] נכר
.seruabunt tuum pactum &, tuum dictum ‖ custodierunt
‖ eloquium
שמרו אמרתך ובריתך ינצרו׃
:Israel tuam legem & Iahacob tua iudicia Docebunt
10 [u] יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל
[u] ירה

.tuum altare super ,*consumptum* & , *tuo naso* in suffitum ponent

a יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ — naribus tuis & holocaustum

.*velis* ‖ eius manuũ *opus* * & ,eius *vir utes* ‡ Domine Benedic

11 בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה — a שׁוּם ‡ substantie * in opere ‖ complacens † inimicorum

ne ,eum habentium odio & ,eius *insurgentium* † lumbos Transfige

מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן — b קוּם

habitabit Domini Dilectus :dixit Biniamin Ad .surgant

12 יְקוּמוּן׃ לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן

inter & ,die tota eum *super* tegens ,eum *super fiducia in* — ‡ confidenter iuxta

לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין

Benedicta : dixit Ioseph ad Et .habitauit eius humeros

13 כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת

voragine de & ,rore de ,cælorum *delicia* † de ,eius terra *Domini* ‖ — ‖ à Domino † delicatis

יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם

delicia ‡ de & ,solis *prouentuum delicia* de Et .deorsum cubante — delicatis fructibus ‡ delicatis fructibus maturis

14 רֹבֶצֶת תָּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד

,*orientis* * montium *capite* ‡ de Et .lunarum *eiectionis*

15 גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־קֶדֶם — * vertice orientalium ‖ delicatis

, terræ *delicia* ‖ de Et .seculi collium *delicia* ‖ de &

16 וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ

veniat ,rubi habitatoris voluntate & ,eius plenitudine &

וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן c שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה — c רְצָה ‡ super ˆ è fratribus

.eius *fratrum* ‡ Nazaræi verticem † *ad* & ,Ioseph caput *ad* †

לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃

.eius cornua vnicornis cornua & ,*ei* *decor* *eius bos Primogenitus* — Primogeniti bouis habet decorem, † vsque ad, ‡ sunt

17 בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו

‡ *isti* Et .terræ fines † pariter cornupetet populos ipsis in

בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם

.Menasseh millia *ipsi* & , Ephraim millia decem — sunt

רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃

,*te egrediendo in* Zebulun Lætare ; dixit Zebulun ipsi Et — quando egrederis,

18 וְלִזְבוּלֻן אָמַר שְׂמַח זְבוּלֻן d בְּצֵאתֶךָ — d יצא ‖ tabernaculis ad

;vocabunt montem ‡ Populos .tuis *tentoriis* ‖ in Issachar &

19 וְיִשָּׂשכָר בְּאֹהָלֶיךָ׃ עַמִּים הַר־יִקְרָאוּ

matium affluentiam quia ; iustitiæ sacrificia sacrificabunt ibi

שָׁם יִזְבְּחוּ זִבְחֵי־צֶדֶק כִּי שֶׁפַע יַמִּים

:dixit Ghad ad Et .arenæ *absconditi* *tecta* & ,sugent — tectos thesauros

20 יִינָקוּ וּשְׂפֻנֵי טְמוּנֵי חוֹל׃ וּלְגָד אָמַר

rapiet & , habitauit leo sicut ; Ghad faciens dilatare Benedictus

בָּרוּךְ מַרְחִיב גָּד כְּלָבִיא שָׁכֵן וְטָרַף

sibi principium vidit Et .verticem etiam ,brachium

21 זְרוֹעַ אַף־קָדְקֹד׃ e וַיַּרְא רֵאשִׁית לוֹ — e ראה † esset ˆ cum principibus

:populi *capitibus* ‡ venit & ,tecti legislatoris pars † ibi quod

כִּי־שָׁם חֶלְקַת מְחֹקֵק סָפוּן וַיֵּתֵא רָאשֵׁי עָם — f אתה † ve

.Israel cum eius iudicia & , fecit Domini iustitiam

צִדְקַת יְהוָה עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם־יִשְׂרָאֵל׃

è saltabit leonis catulus † Dan : dixit Dan ad Et

22 וּלְדָן אָמַר דָּן גּוּר אַרְיֵה יְזַנֵּק מִן־

,voluntate satur Naphtali : dixit Naphtali ad Et .Basan

23 הַבָּשָׁן׃ וּלְנַפְתָּלִי אָמַר נַפְתָּלִי שְׂבַע g רָצוֹן — g רצה occidentem, ‖ k ירש placens

.possidè meridiem & ,*mare* : Domini benedictione plenus &

וּמָלֵא בִּרְכַּת יְהוָה יָם וְדָרוֹם h יְרָשָׁה׃

acceptus fit : Aser filiis præ Benedictus : dixit Aser ad Et

24 וּלְאָשֵׁר אָמַר בָּרוּךְ מִבָּנִים אָשֵׁר יְהִי רְצוּי

,Ferrum .suum pedem oleo in tingens & ‡ *suorum fratrum* — suis fratribus,

25 אֶחָיו וְטֹבֵל בַּשֶּׁמֶן רַגְלוֹ׃ בַּרְזֶל

.tua fortitudo tui dies sicut & :tua calceamenta æs &

וּנְחֹשֶׁת מִנְעָלֶךָ וּכְיָמֶיךָ דָּבְאֶךָ׃

,tui auxilium in cælos equitans *recte* ‡ ô Deus sicut † Non — † est ‡ Israel

26 אֵין כָּאֵל יְשֻׁרוּן רֹכֵב שָׁמַיִם בְּעֶזְרֶךָ

Deus ‡ Habitaculum .cælos sua magnificentia in & — ‡ est

27 וּבְגַאֲוָתוֹ שְׁחָקִים׃ k מְעֹנָה אֱלֹהֵי — i נאה k עון ab initio, * sub facie

tuis faciebus ‖ à eiecit Et .seculi brachiis *desubter* * & , *orientis*

קֶדֶם וּמִתַּחַת זְרֹעֹת עוֹלָם וַיְגָרֶשׁ מִפָּנֶיךָ

Israel habitauit Et .Disperde : dixit & ,inimicum

28 אוֹיֵב וַיֹּאמֶר הַשְׁמֵד׃ וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל

.*musti* & , frumenti terram ad Iahacob Oculus .solus confidenter — vini,

בֶּטַח בָּדָד עֵין יַעֲקֹב אֶל־אֶרֶץ דָּגָן l וְתִירוֹשׁ — l ירש

.rorem stillabunt eius cæli etiam

אַף־שָׁמָיו יַעַרְפוּ טָל׃

Beatus tu es † qui seruatus es per Dominum,

saluatus ‡ populé tu sicut quis , Israel *tua Beatitudines*

29 אַשְׁרֶיךָ יִשְׂרָאֵל מִי כָמוֹךָ עַם a נוֹשַׁע — a ישע * est ‖ humiliabunt se

.tuæ excellentiæ gladius * qui & , tui auxilij scutum , *Domino in*

בַּיהוָה מָגֵן עֶזְרֶךָ וַאֲשֶׁר־חֶרֶב גַּאֲוָתֶךָ

eorum excelsa super tu & , tibi tui inimici *mentientur* ‖ Et

וְיִכָּחֲשׁוּ אֹיְבֶיךָ לָךְ וְאַתָּה עַל־בָּמוֹתֵימוֹ

.calcabis

תִדְרֹךְ׃

CAP. XXXIIII. לד

montem ad Moab planiciebus è Moseh ascendit Et — b ערב in verticem ‖ erat contra faciem † a

1 וַיַּעַל מֹשֶׁה b מֵעַרְבֹת מוֹאָב אֶל־הַר

eũ fecit videre & ,Ierecho *facies super* ‖ qui ,collis *caput* ,Nebo

נְבוֹ רֹאשׁ הַפִּסְגָּה אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי יְרֵחוֹ וַיַּרְאֵהוּ

,Dan ad vsque Ghilghad † terram omnem Dominus

יְהוָה אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אֶת־הַגִּלְעָד עַד־דָּן׃

,Menasseh & ,Ephraim terram & ,Naphtali omnem Et

2 וְאֵת כָּל־נַפְתָּלִי וְאֶת־אֶרֶץ אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה — nouissimum.

.*postremum* mare ad vsque ,Iehudah terram omnem &

וְאֵת כָּל־אֶרֶץ יְהוּדָה עַד הַיָּם הָאַחֲרוֹן׃

ciuitatis Ierecho *vallis* planitiem & ,meridiem Et — campestrem

3 וְאֶת־הַנֶּגֶב וְאֶת־הַכִּכָּר c בִּקְעַת יְרֵחוֹ עִיר — c בקע

;eum ad Dominus dixit Et .Sohar ad vsque palmarum

4 d הַתְּמָרִים עַד־צֹעַר׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו — d תמר † est ‡ super

, Ischac , Abraham iuraui quam ‡ terra † Hæc

זֹאת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק

te feci Videre .eam dabo tuo Semini : dicendo ,Iahacob &

וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר e לְזַרְעֲךָ f אֶתְּנֶנָּה g הֶרְאִיתִיךָ — e זרע f נתן g ראה

.transibis non illuc & ,tuis oculis in

בְעֵינֶיךָ וְשָׁמָּה לֹא תַעֲבֹר׃

,Moab terra in ,Domini seruus Moseh ibi est mortuus Et

5 h וַיָּמָת שָׁם מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה בְּאֶרֶץ מוֹאָב — h מות iuxta sermonẽ

terra in , valle in eum sepeliuit Et .Domini *os* *super*

6 עַל־פִּי יְהוָה׃ וַיִּקְבֹּר אֹתוֹ i בַגַּי בְּאֶרֶץ — i גיא è regione

quisquam cognouit non Et .Pehor Beth *contra* ,Moab

מוֹאָב מוּל בֵּית פְּעוֹר וְלֹא־יָדַע אִישׁ אֶת־

.hanc diem ad vsque eius sepulcrum

קְבֻרָתוֹ עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

eum moriendo in ,annorum viginti & centum filius Moseh Et — erat quando mortuus est:

7 וּמֹשֶׁה בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה בְּמֹתוֹ

.eius vigor fugit ,neque ,eius oculus caligauit non

לֹא־k כָהֲתָה עֵינוֹ וְלֹא־נָס לֵחֹה׃ — k כהה l לוח

,Moab campestribus in ,Moseh Israel filij fleuerunt Et

8 m וַיִּבְכּוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה בְּעַרְבֹת מוֹאָב — m בכה

.Moseh luctus fletus dies sunt perfecti Et .diebus triginta

שְׁלֹשִׁים יוֹם n וַיִּתְּמוּ יְמֵי בְכִי אֵבֶל מֹשֶׁה׃ — n תמם

quia ,sapientiæ spiritu est repletus ,Nun filius Iehosuah Et

9 וִיהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן מָלֵא רוּחַ חָכְמָה כִּי־

eum ad audierunt ‡ & :eum super suas manus Moseh *fulcinit* — coniunxit ‡ paruerunt ei

סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת־יָדָיו עָלָיו וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו

Dominus præcepit quemadmodum fecerunt & , Israel filij

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל o וַיַּעֲשׂוּ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה — o עשה

.Israel in vltrà propheta surrexit non Et .Moseh

10 אֶת־מֹשֶׁה׃ וְלֹא־p קָם נָבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל — p קום facie ad faciem.

facies ad facies Dominus *eum* nosset quem ,Moseh sicut

כְּמֹשֶׁה אֲשֶׁר יְדָעוֹ יְהוָה פָּנִים אֶל־פָּנִים׃

,Dominus eum misit quæ † ,portentis & ,signis omnibus In — † ad

11 לְכָל־q הָאֹתֹת וְהַמּוֹפְתִים אֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה — q אות vt faceret

,eius seruis omnibus & Parhoh , Ægypti terra in *faciendum ad*

לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם לְפַרְעֹה וּלְכָל־עֲבָדָיו

terrore omni & ,forti *manu* omni in Et :eius terræ omni &

12 וּלְכָל־אַרְצוֹ׃ וּלְכֹל הַיָּד הַחֲזָקָה וּלְכֹל r הַמּוֹרָא — potestate r ירא

.Israel omnis oculis in Moseh fecit quæ ., magno

הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה מֹשֶׁה לְעֵינֵי כָּל־יִשְׂרָאֵל׃

תם ספר אלה הדברים

Finis libri Deuteronomij.

סכום פסוקי דספר בראשית אלף וחמש מאות ושלשים וארבע' וסימן אך לד': וחציו ועל חרבך תחיה ופרשיותיו יב אחאב סימן וסדריו מג ידידיה סימן ואותיותיו ד' אלפים ושלש מאות ותשעים וחמשה:

סכום פסוקי דספרא ואלה שמות אלף ומאתים וט וסימנו ארט וסדריו יא ופרשיותיו בט וחציו אלהים לא תקלל:

סכום הפסוקים של ספר ויקרא שמנה מאות וחמשים ותשעה וסימן נטף וחציו והנוגע בבשר הזב עח עזרה:

סכום פסוקי דספר במדבר סיני אלף ומאתים ושמנים ושמנה וסימן ארפח וחציו והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח וסדריו לב' סא וסדריו כח' ופרשיותיו עשרה:

סכום פסוקי דספר אלה הדברים תשע מאות וחמשים וחמשה וסימן הנץ וחציו ועשית על פי הדבר ופרשיותיו עשר וסדריו כז:

סכום פסוקי של חומשי תורה חמשת אלפים ומאתי' וארבעים וחמשה:

ספר עזרא

LIBER HEZRAE,

Qui apud nos dicitur

PRIMVS ESDRÆ.

CAPVT I. א

Et
regis Chores *vno* || anno in
1 בִּשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ
Domini verbum *pacificandum ad* ,Paras
פָּרַס לִכְלוֹת דְּבַר־יְהוָה
Dominus suscitauit Irmeiah ore ex
a מִפִּי יִרְמְיָה הֵעִיר יְהוָה
regis Chores spiritum
אֶת־רוּחַ כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ־
, suum regnum omne *in* ‡ vocem fecit transire & ,Paras
פָּרַס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־מַלְכוּתוֹ
rex Chores dixit Sic :dicendo *scriptura in* etiam &
2 וְגַם־בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר כֹּרֶשׁ מֶלֶךְ
Deus Dominus mihi dedit terræ regna Omnia :Paras
פָּרַס כֹּל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי
domum ei *ædificandum ad* ,*me super mandauit* ipse Et .cæli
הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד עָלַי b לִבְנוֹת־לוֹ בַיִת
.Iehudah in † quæ , Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה׃
eius Deus Sit ? eius populo vniuerso de vobis in † Quis
3 מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ c יְהִי אֱלֹהָיו
ædificet & ;Iehudah in ‡ quæ Ierusalaim in ascendat & ,eo cum
עִמּוֹ d וְיַעַל לִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וְיִבֶן
Deus ‡ Ipse .Israel Dei Domini domum
אֶת־בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הוּא הָאֱלֹהִים
omnibus ex *relictum* || omnem Et .Ierusalaim in * qui
4 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם׃ וְכָל־הַנִּשְׁאָר מִכָּל־
eum subleuabunt *ibi peregrinans* ‡ ipse quibus † , locis
e הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר הוּא גָר־שָׁם יְנַשְּׂאוּהוּ
iumento in & , substātia in & , *auro in* & , argento in sui loci viri
אַנְשֵׁי מְקֹמוֹ בְּכֶסֶף וּבְזָהָב וּבִרְכוּשׁ וּבִבְהֵמָה
Ierusalaim in * quæ ,Dei domui *deuotione* cum
עִם־הַנְּדָבָה לְבֵית הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם׃
, Biniamin & , Iehudah patrum *capita* || surrexerunt Et
5 וַיָּקוּמוּ רָאשֵׁי הָאָבוֹת לִיהוּדָה וּבִנְיָמִן
Deus suscitauit *omni* ,Leuitæ & ,sacerdotes &
וְהַכֹּהֲנִים f וְהַלְוִיִּם לְכֹל הֵעִיר הָאֱלֹהִים אֶת־
,Domini domum ædificandam *ad ascendendum ad* ‡ ,*eius* spiritum
רוּחוֹ לַעֲלוֹת לִבְנוֹת אֶת־בֵּית יְהוָה
roborauerunt eorum *circuitu* || omnes Et .Ierusalaim † quæ
6 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָם׃ וְכָל־סְבִיבֹתֵיהֶם חִזְּקוּ
,*iumēto* || in & substātia in ,*auro in**, argenteis vasis in eorum manus *in*
בִידֵיהֶם בִּכְלֵי־כֶסֶף בַּזָּהָב בָּרְכוּשׁ וּבַבְּהֵמָה
.oblatum sponte omne *super* præter ,*rebus* pretiosis *in* &
וּבַמִּגְדָּנוֹת לְבַד עַל־כָּל־הִתְנַדֵּב׃
domus vasa protulit Chores rex Et
7 וְהַמֶּלֶךְ כּוֹרֶשׁ g הוֹצִיא אֶת־כְּלֵי בֵית־
, Ierusalaim de Nebuchadnesar eduxerat quæ ,Domini
יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר מִירוּשָׁלַםִ
.*suorum deorum* | domo in ea *dederat** &
h וַיִּתְּנֵם בְּבֵית אֱלֹהָיו׃
Mithredath manum *super* † Peras rex Chores ea eduxit Et
8 וַיּוֹצִיאֵם כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס עַל־יַד מִתְרְדָת
.Iehudah *prælato* Sesbassar ipsi ea numerauit & thesaurarij
הַגִּזְבָּר וַיִּסְפְּרֵם לְשֵׁשְׁבַּצַּר הַנָּשִׂיא לִיהוּדָה׃
, triginta *auri pollubra* , *eorum numerus* isti Et
9 וְאֵלֶּה מִסְפָּרָם אֲגַרְטְלֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים
.viginti & nouem cultri :mille *argenti pollubra**
אֲגַרְטְלֵי־כֶסֶף אָלֶף מַחֲלָפִים תִּשְׁעָה וְעֶשְׂרִים׃

primo
vt perficeretur
a פה
‡ per
per scripturam
præcepit mihi, vt ædificem
b בנה
† est
c היה
est
d עלה
‡ est
* est
|| Iehudæum qui remansit
† in
‡ peregrinatur
e קום
iumentis,
oblatione spōtanea * est
|| principes
omnis cuius
f עור
‡ vt ascenderet
† est
|| qui erant in circuitu
* & aureis,
|| iumentis,
g יצא
* posuerat
|| Dei sui.
h נתן
† per
principi
Isti numeri eorum phialæ aureæ
* phialę argenteæ.

,*secunda* ‡ argentea *expiatoria* ‡ :triginta *auri Expiatoria* †
10 כְּפוֹרֵי זָהָב שְׁלֹשִׁים כְּפוֹרֵי כֶסֶף מִשְׁנִים
.mille alia vasa :decem & quadringenta
אַרְבַּע מֵאוֹת וַעֲשָׂרָה כֵּלִים אֲחֵרִים אָלֶף׃
,millia quinque , *argenti* & ,*auri* vasa Omnia
11 כָּל־כֵּלִים לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים
cum , Sesbassar fecit ascendere Omnia .quadringenta &
וְאַרְבַּע מֵאוֹת הַכֹּל הֶעֱלָה שֵׁשְׁבַּצַּר עִם
.Ierusalaim in Babel è captiuitatem *fieri* ascendere
הֵעָלוֹת הַגּוֹלָה מִבָּבֶל לִירוּשָׁלָם׃

CAP. II. ב

captiuitate de ascendentes prouinciæ filij ‡ isti Et
1 וְאֵלֶּה i בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשְּׁבִי
Nebuchadnesar fecit transmigrare quam , transmigrationis
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶצּוֹר
,Iehudah & ,Ierusalaim in sunt reuersi Et .Babel in Babel rex
מֶלֶךְ־בָּבֶל לְבָבֶל k וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלַםִ וִיהוּדָה
.suam ciuitatem in vnusquisque
אִישׁ לְעִירוֹ׃
,Nechemiah , Iesuah ,Zerubbabel cum venerunt Qui
2 אֲשֶׁר־בָּאוּ l עִם־זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ נְחֶמְיָה
,Rechum ,Biguai ,Mispar ,Bilsan .Mordochai ,Rehelaiah ,Seraiah
שְׂרָיָה רְעֵלָיָה מָרְדֳּכַי בִּלְשָׁן מִסְפָּר בִּגְוַי רְחוּם
.Israel populi virorum numerus ;Bahanah
בַּעֲנָה מִסְפַּר אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל׃
.duo & septuaginta centum ,millia duo Parhos Filij
3 בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מֵאָה שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃
.duo & septuaginta trecenti ,Sephatiah Filij
4 בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ m מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃
.septuaginta & quinque septingenti ,Arach Filij
5 בְּנֵי אָרַח שְׁבַע מֵאוֹת חֲמִשָּׁה וְשִׁבְעִים׃
millia duo ,Ioab ,Iesuah filiorum ,moab-Pachath Filij
6 בְּנֵי־פַחַת מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ יוֹאָב אַלְפַּיִם
.duodecim & octingenti
שְׁמֹנֶה n מֵאוֹת o וּשְׁנֵים עָשָׂר׃
.quatuor & quinquaginta ducenti mille ,Helam Filij
7 בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
quinque & quadraginta & nongenti ,Zattu Filij
8 בְּנֵי זַתּוּא תְּשַׁע מֵאוֹת וְאַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
.sexaginta & septingenti ,Zacchai Filij
9 בְּנֵי זַכָּי שְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃
.duo & quadraginta sexcenti ,Bani Filij
10 בְּנֵי בָנִי שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃
.tres & viginti sexcenti ,Bebai Filij
11 בְּנֵי בֵבָי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duo & viginti ducenti mille ,Hasghad Filij
12 בְּנֵי עַזְגָּד אֶלֶף מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃
.sex & sexaginta sexcenti ,Adonicam Filij
13 בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
.sex & quinquaginta ,millia duo ,Biguai Filij
14 בְּנֵי בִגְוָי אַלְפַּיִם חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
.quatuor & quinquaginta quadringenti ,Hadin Filij
15 בְּנֵי עָדִין אַרְבַּע מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
.octo & nonaginta Chizchiiah ipsi Ather Filij
16 בְּנֵי־אָטֵר לִיחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה׃
.tres & viginti trecenti ,Besai Filij
17 בְּנֵי בֵצָי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duodecim & centum ,Iorah Filij
18 בְּנֵי יוֹרָה מֵאָה וּשְׁנֵים עָשָׂר׃

† Cochlearia aurea
‡ cochlearia
‡ secundi ordinis,
aurea, & argentea,
faceret
‡ sunt
i שבה
k שוב
l בוא
m מאה
n מאה
o שנה

.tres & viginti ducenti ,Chasum Filij
19 בְּנֵי חָשֻׁם מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.quinque & nongenti Ghibbar Filij
20 בְּנֵי גִבָּר תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה׃
.tres & viginti centum ,lechem-Beth Filij
21 בְּנֵי בֵית לָחֶם מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.sex & quinquaginta Netophah Viri
22 אַנְשֵׁי נְטֹפָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
.octo & viginti centum ,Hanathoth Viri
23 אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
.duo & quadraginta Hasmaueth Filij
24 בְּנֵי עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃
septingenti Beeroth & , Cephirah harim-Chiriath Filij
25 בְּנֵי קִרְיַת עָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת שְׁבַע מֵאוֹת
.tres & quadraginta &
וְאַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.vnus & viginti sexcenti Ghabah & Ramah Filij
26 בְּנֵי הָרָמָה וָגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאֶחָד׃
.duo & viginti centum Michmas Viri
27 אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃
.tres & viginti ducenti Hai & ,Bethel Viri
28 אַנְשֵׁי בֵית־אֵל וְהָעָי מָאתַיִם עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duo & quinquaginta Nebo Filij
29 בְּנֵי נְבוֹ חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
.sex & quinquaginta centum Maghbis Filij
30 בְּנֵי מַגְבִּישׁ מֵאָה חֲמִשִּׁים וְשִׁשָּׁה׃
.quatuor & quinquaginta ducenti mille ,alterius Helam Filij
31 בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃
.viginti & trecenti Charim Filij
32 בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃
viginti septingenti , Ono & ,Chadid ,Lod Filij
33 בְּנֵי־לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ שְׁבַע מֵאוֹת עֶשְׂרִים
.quinque &
וַחֲמִשָּׁה׃
.quinque & quadraginta trecenti , Ierecho filij
34 בְּנֵי יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
sexcenti & millia tria , Senaah Filij
35 בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ [a]מֵאוֹת — [a]מֵאָה
.Iesuah domui Iedahiah filij : Sacerdotes .triginta &
וּשְׁלֹשִׁים׃ 36 הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה לְבֵית יֵשׁוּעַ
.tres & septuaginta nongenti
תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duo & , quinquaginta mille ,Immer Filij
37 בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
.septem & quadraginta ducenti mille , Paschur Filij
38 בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃
.decem septem & mille , Charim Filij
39 בְּנֵי חָרִם אֶלֶף וְשִׁבְעָה עָשָׂר׃
Hodauiah filiis † Chadmiel & , Iesuah filij : Leuitæ — † ad
40 הַלְוִיִּם בְּנֵי־יֵשׁוּעַ וְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי הוֹדַוְיָה
.quatuor & septuaginta
שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה׃
.octo & viginti centum , Asaph filij :Cantores
41 הַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי אָסָף מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
filij , Ather filij ,Sallum filij ,Ianitorum Filij
42 בְּנֵי הַשֹּׁעֲרִים בְּנֵי־שַׁלּוּם בְּנֵי־אָטֵר בְּנֵי־
omnes , Sobai filij ,Chathitah filij , Hacub filij , Talmon
טַלְמֹן בְּנֵי־עַקּוּב בְּנֵי חֲטִיטָא בְּנֵי שֹׁבָי הַכֹּל
.nouem & triginta centum
מֵאָה שְׁלֹשִׁים וְתִשְׁעָה׃
.Tabahoth filij ,Chasupha filij , Sichah filij : Nethinim* — * Donati
43 הַנְּתִינִים בְּנֵי־צִיחָא בְנֵי־חֲשׂוּפָא בְּנֵי טַבָּעוֹת׃
.Padon filij , Sihaha filij , Cheros Filij
44 בְּנֵי־קֵרֹס בְּנֵי־סִיעֲהָא בְּנֵי פָדוֹן׃
.Haccub filij ,Chaghabah filij ,Lebanah Filij
45 בְּנֵי־לְבָנָה בְנֵי־חֲגָבָה בְּנֵי עַקּוּב׃
.Chanan filij ,Samlai filij , Chaghab Filij
46 בְּנֵי־חָגָב בְּנֵי־שַׁמְלַי בְּנֵי חָנָן׃
.Reaiah filij ,Ghachar filij ,Ghiddel Filij
47 בְּנֵי־גִדֵּל בְּנֵי־גַחַר בְּנֵי רְאָיָה׃
.Ghasam filij ,Nechodah filij , Resin Filij
48 בְּנֵי־רְצִין בְּנֵי־נְקוֹדָא בְּנֵי גַזָּם׃

.Besai filij ,Paseach filij ,Huzza Filij
49 בְּנֵי־עֻזָּא בְנֵי־פָסֵחַ בְּנֵי בֵסָי׃
.Nephusim filij ,Mehunnim filij ,Asnah Filij
50 בְּנֵי־אַסְנָה בְנֵי־מְעוּנִים בְּנֵי נְפִיסִים׃ — נְפוּסִים ק
.Charchur filij ,Chachupha filij ,Bachbuch Filij
51 בְּנֵי־בַקְבּוּק בְּנֵי־חֲקוּפָא בְּנֵי חַרְחוּר׃
.Charsa filij ,Mechida filij ,Basluth Filij
52 בְּנֵי־בַצְלוּת בְּנֵי־מְחִידָא בְּנֵי חַרְשָׁא׃
.Tamach filij , Sisera filij ,Barchos Filij
53 בְּנֵי־בַרְקוֹס בְּנֵי־סִיסְרָא בְּנֵי־תָמַח׃
Seruorum Filij .Chatipha filij , Nesiach Filij
54 בְּנֵי נְצִיחַ בְּנֵי חֲטִיפָא׃ 55 בְּנֵי עַבְדֵי
.Peruda filij ,Sophereth filij ,Sothai filij :Selomoh
שְׁלֹמֹה בְּנֵי־סֹטַי בְּנֵי־הַסֹּפֶרֶת בְּנֵי פְרוּדָא׃
.Ghiddel filij ,Darcon filij ,Iahalah Filij
56 בְּנֵי־יַעְלָה בְנֵי־דַרְקוֹן בְּנֵי גִדֵּל׃
, Hasebaim Pochereth filij ,Chattil filij , Sephatiah Filij
57 בְּנֵי שְׁפַטְיָה בְנֵי־חַטִּיל בְּנֵי פֹּכֶרֶת הַצְּבָיִים
seruorum filij & . Nethinim Omnes .Ami filij
בְּנֵי אָמִי׃ 58 כָּל־הַנְּתִינִים וּבְנֵי עַבְדֵי
.duo & , nonaginta trecenti :Selomoh
שְׁלֹמֹה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת תִּשְׁעִים וּשְׁנָיִם׃
Cherub , charsa--Tel ,malach--Tel de ascendentes isti Et
59 וְאֵלֶּה הָעֹלִים מִתֵּל מֶלַח תֵּל חַרְשָׁא כְּרוּב
, suorũ patrum domum indicare potuerunt non Et .Immer ,Addan
אַדָּן אִמֵּר וְלֹא יָכְלוּ [a]לְהַגִּיד בֵּית־אֲבוֹתָם — [a]נגד ‖ essent.
ipsi ‡ Israel ex an ,suum semen &
וְזַרְעָם אִם מִיִּשְׂרָאֵל הֵם׃
,sexcenti ,Nechodah filij ,Thobiiah filij ,Delaiah Filij
60 בְּנֵי־דְלָיָה בְנֵי־טוֹבִיָּה בְּנֵי נְקוֹדָא שֵׁשׁ מֵאוֹת
filij , sacerdotum filiis de Et .duo & quinquaginta
חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃ 61 וּמִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים בְּנֵי
filiabus de accepit qui , Barzillai filij , Chos filij ,Chabaiah
חֳבַיָּה בְּנֵי הַקּוֹץ בְּנֵי בַרְזִלַּי אֲשֶׁר לָקַח מִבְּנוֹת
.earum nomine super est vocatus & , vxorem Ghilhiaditis Barzillai
בַּרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי אִשָּׁה וַיִּקָּרֵא עַל־שְׁמָם׃
non & *genealogizatorum* ,suam scripturam quæsierunt Hi — genealogias,
62 אֵלֶּה בִּקְשׁוּ כְתָבָם הַמִּתְיַחְשִׂים וְלֹא
.sacerdotio à sunt abdicati & ,sunt inuenti — inuentæ sunt, & elongati
נִמְצָאוּ וַיְגֹאֲלוּ מִן־הַכְּהֻנָּה׃
comederent non vt , eis ad Tirsatha dixit Et
63 וַיֹּאמֶר הַתִּרְשָׁתָא לָהֶם אֲשֶׁר לֹא־יֹאכְלוּ
illustrationibus in sacerdotem stare vsque ;sanctitatum sanctitate de — donec staret sacerdos in Vrim & Tummim.
מִקֹּדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים עַד עֲמֹד כֹּהֵן [b]לְאוּרִים
quater , vnus tanquam concio † Omnis *perfectionibus in* & — † congregatio
[c]וּלְתֻמִּים׃ 64 כָּל־הַקָּהָל כְּאֶחָד אַרְבַּע — [b]אוֹר תֹּם ‡ &
.sexaginta trecenti millia duo ‡ .millia decem
רִבּוֹא אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת שִׁשִּׁים׃
septem ipsi eorum ancillas & , eorum seruos Præter
65 מִלְּבַד עַבְדֵיהֶם וְאַמְהֹתֵיהֶם אֵלֶּה שִׁבְעַת — † erant
* eis Et .septem & triginta trecenti millia
אֲלָפִים שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה וְלָהֶם
eorum Equi .ducenti cantatrices & , cantores
[d]מְשֹׁרְרִים וּמְשֹׁרְרוֹת מָאתָיִם׃ 66 סוּסֵיהֶם
ducenti eorum muli ; sex & triginta septingenti
שְׁבַע [e]מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וְשִׁשָּׁה פִּרְדֵיהֶם מָאתָיִם — [d]שׁוּר
quadringenti eorum Cameli .quinque & quadraginta
אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃ 67 גְּמַלֵּיהֶם אַרְבַּע מֵאוֹת — [e]מֵאָה
.septin millia sex Asini .quinque & triginta
שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה חֲמֹרִים שֵׁשֶׁת אֲלָפִים שְׁבַע
eis intrando in † patrum *capitibus* ‡ de * Et .viginti & genti — * quidem † principibus ‡ cùm ingrederentur
מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃ 68 וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת [f]בְּבוֹאָם
se sponte obtulerunt ,Ierusalaim in ‡ quæ Domini domum in — ‡ est
לְבֵית יְהוָה אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִָם הִתְנַדְּבוּ — [f]בּוֹא
.suo *stabilimento* * in eam stare *faciendum ad* ‡ Dei domum ad — ‡ vt facerent * loco
לְבֵית הָאֱלֹהִים לְהַעֲמִידוֹ עַל־[g]מְכוֹנוֹ׃ — [g]כּוּן
;operis thesaurum in dederunt *suam potestatem* ‖ Secundum — ‖ vires suas
69 [h]כְּכֹחָם נָתְנוּ לְאוֹצַר הַמְּלָאכָה — [h]כֹּחַ
argenti & ,mille & ,millia decem sexies ,drachmas auri
זָהָב דַּרְכְּמוֹנִים שֵׁשׁ־רִבָּאוֹת וְאֶלֶף וְכֶסֶף
.centum *sacerdotum* † tunicas & ,millia quinque minas — † sacerdotales
[i]מָנִים חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים וְכָתְנֹת כֹּהֲנִים מֵאָה׃ — [i]מָנֶה

,populo de & , Leuitæ & ,sacerdotes habitauerunt Et
70 וישבו הכהנים והלוים ומן־העם
;suis vrbibus in Nethinim † & ,ianitores & ,cantores &
והמשררים והשוערים והנתינים בעריהם
.suis vrbibus in Israel omnis &
וכל־ישראל בעריהם:

† donati ᵃישב

CAP. III. ג

.vrbibus in † Israel filij & ,septimus mensis attigit Et
1 ויגע החדש השביעי ובני ישראל בערים
.Ierusalaim in vnus vir tanquam populus sunt congregati Et
ויאספו העם כאיש אחד אל־ירושלם:
, sacerdotes eius fratres & ,Iosadach filius Iesuah surrexit Et
2 ויקם ישוע בן־יוצדק ואחיו הכהנים
ædificauerunt & ;eius fratres & , Sealthiel filius Zerubabel &
וזרבבל בן־שאלתיאל ואחיו ויבנו
illud super ascendere faciendum ad , Israel Dei altare
את־מזבח אלהי ישראל להעלות עליו
.Dei viri Moseh lege in † scriptum sicut , ascensiones ‖
עלות ככתוב בתורת משה איש־האלהים:
terrore in quia suu stabilimentis ‡ in altare firmauerunt Et
3 ויכינו המזבח על־מכונתיו כי באימה
ascensiones ‡ illud super obtulerunt Et .terrarum populis à eos super
עליהם מעמי הארצות ויעל עליו עלות
fecerunt Et .vespere & , mane holocausta ,Domino
4 ליהוה עלות לבקר ולערב: ויעשו את־
diei ascensionem ‖ & ,* scriptum sicut tabernaculorum solemnitatē
חג הסכות ככתוב ועלת יום
.suo die in diei rem † consuetudinem secundum numero in die in
ביום במספר כמשפט דבר־יום ביומו:
omnibus in & ,mensibus ‡ in & ,iuge holocaustum postea Et
5 ואחרי־כן עלת תמיד ולחדשים ולכל־
offerenti spontaneè omni & : sanctificatis Domini solemnitatibus
מועדי יהוה המקדשים ולכל מתנדב
septimi mensis vno ‡ die A .Domino spontaneum
6 נדבה ליהוה: מיום אחד לחדש השביעי
Domini templum Et .Domino ascensiones facere ascendere * cœperunt
החלו להעלות עלות ליהוה והיכל יהוה
cæsoribus ‖ argentum dederunt Et .erat fundatum non
7 לא יסד: ויתנו־כסף לחצבים
,Sidoniis oleum & ,potum & , cibum & ;*artificibus ‡ &
ולחרשים ומאכל ומשתה ושמן לצדנים
ad Lebanon de cedrina ligna adducendum ad ,Sorim* &
ולצרים להביא עצי ארזים מן־הלבנון אל־
.eis Paras regis Chores permissionem ‖ iuxta ,Iappo mare
ים יפוא כרשיון כורש מלך־פרס עליהם:
Dei domum ad eorum aduentus secundo anno in Et
8 ובשנה השנית לבואם אל־בית האלהים
filius Zerubabel cœperunt , secundo mense in , Ierusalaim in
לירושלם בחדש השני החלו זרבבל בן־
eorum fratrum residuum & ,Iosadach filius Iesuah & ,Sealthiel
שאלתיאל וישוע בן־יוצדק ושאר אחיהם
captiuitate de venientes † omnes & , Leuitæ & sacerdotes
הכהנים והלוים וכל־הבאים מהשבי
,annorum viginti filio à Leuitas statuerunt & ,Ierusalaim ‡
ירושלם ויעמידו את־הלוים מבן עשרים שנה
.Domini domus opere super vrgendum ad ‡ ,supra &
ומעלה לנצח על־מלאכת בית־יהוה:
,Chadmiel ;eius fratres & eius filij , Iesuah Stetitque
9 ויעמד ישוע בניו ואחיו קדמיאל
facientem super vrgendum ad ,vnus tanquā Iehudah filij ,eius filij &
ובניו בני־יהודה כאחד לנצח על־עשה
,eorum filij ,Chenadad filij ; Dei domo in opus
המלאכה בבית האלהים בני חנדד בניהם
ædificantes fundauerunt Et .Leuitæ eorum fratres &
10 ואחיהם הלוים: ויסדו הבנים
indutos sacerdotes fecerunt stare & ; Domini templum
את־היכל יהוה ויעמידו הכהנים מלבשים
laudandum ad ,cymbalis cum Asaph filios Leuitas & , tubis cum
בחצצרות והלוים בני־אסף במצלתים להלל
.Israel regis Dauid manus super ‖ Dominum
את־יהוה על־ידי דויד מלך־ישראל:

† erant ᵇנגע ᶜקום vt offerent ᵈעלה ‖ holocausta † est ᵉירה ‡ loco suo, eo quòd timerent sibi ipsi ‡ holocausta לו ק ᶠעשה * est, ‖ holocausta per singulos dies. ᵍסכך † per singulos dies. ‡ calendis, ‡ primo * offerre holocausta ʰחלל ⁱעלה ‖ latomis ᵏנתן ‡ opificibus * Tyriis, vt adducerent ˡצור ᵐבוא ‖ voluntatem ⁿרשה ᵒשנה reliqui fratres † qui venerunt ᵖשבה ‡ in ‡ vt præessent operi vt præessent facienti ᑫבנה vt laudarent ‖ per

quoniam , Domino confitendo in & ,laudando in concinebant Et
11 ויענו בהלל ובהודת ליהוה כי
.Israel super eius misericordia seculum in quoniam , bonus
טוב כי־לעולם חסדו על־ישראל
laudando in , magna vociferatione sunt vociferati populus omnis Et
וכל־העם הריעו תרועה גדולה בהלל
multi Et .Domini domum esse fundatam super ,Dominum
12 ליהוה על הוסד בית־יהוה: ורבים
, seniores ,patrum capitibus ‖ & , Leuitis & ,sacerdotibus ex
מהכהנים והלוים וראשי האבות הזקנים
hanc ipsum fundando in ‡ ,primam domum viderunt qui
אשר ראו את־הבית הראשון ביסדו זה
multi & : magna voce in flentes , eorum oculis in domum
הבית בעיניהם בכים בקול גדול ורבים
populus non Et .vocem eleuando ,lætitia in vociferatione in
13 בתרועה בשמחה להרים קול: ואין העם
fletus voce à lætitiæ vociferationis ‡ vocem dignoscentes †
מכירים קול תרועת השמחה לקול בכי
vox & ,magna vociferatione vociferantes ‡ populus quia ,populi
העם כי העם מריעים תרועה גדולה והקול
.longinquum in vsque audiebatur
נשמע עד־למרחוק:

dum laudarent Dominum, & confiterentur ᵃענה ᵇידה dum laudarent eo quòd fundata esset domus ᶜיסד ‖ principibus ‡ dum fundarent flebant ᵈבכה ᵉרבב ᶠרום † agnoscebat ‡ clamoris ᵍנכר ‡ vociferabatur ʰרוע

CAP. IIII. ד

filij quòd ,Biniamin & ,Iehudah angustiatores audierunt Et
1 וישמעו צרי יהודה ובנימן כי־בני
.Israel Deo Domino templum ædificantes transmigrationis
הגולה בונים היכל ליהוה אלהי ישראל:
,patrum capita ad & ,Zerubabel ad accesserunt Et
2 ויגשו אל־זרבבל ואל־ראשי האבות
vos sicut quia , vobiscum Ædificabimus : eis dixerunt &
ויאמרו להם נבנה עמכם כי ככם
diebus à immolantes ‡ nos non † & ,vestrum Deum quæremus ‖
נדרוש לאלהיכם ולא אנחנו זבחים מימי
.huc nos facientis ascendere ‡ Assur regis chadon-Eser
אסר חדן מלך אשור המעלה אתנו פה:
capitum residuum * & ,Iesuah & ,Zerubabel eis dixit Et
3 ויאמר להם זרבבל וישוע ושאר ראשי
domum ædificare ,nobis & vobis ‡ Non : Israel patrum
האבות לישראל לא־לכם ולנו לבנות בית
Domino ædificabimus pariter nos quoniam ‖ .nostro Deo
לאלהינו כי אנחנו יחד נבנה ליהוה
, Chores rex nobis præcepit quemadmodum , Israel Deo
אלהי ישראל כאשר צונו המלך כורש
manus dissoluentes terræ populus fuit Et .Paras rex
4 מלך־פרס: ויהי עם־הארץ מרפים ידי
.ædificandum ad ‡ ,eos conturbantes † & ,Iehudah populi
עם־יהודה ומבלהים אותם לבנות:
infringendum ad * consiliarios eos contra mercede conducentes ‡ Et
5 וסכרים עליהם יועצים להפר
ad vsque & , Paras regis Chores diebus omnibus ;eorū consilium
עצתם כל־ימי כורש מלך־פרס ועד־
.Paras regis Dariaues regnum
מלכות דריוש מלך־פרס:
. eius regni principio in Achasueros regno in Et
6 ובמלכות אחשורוש בתחלת מלכותו
.Ierusalaim in ,Iehudah habitatores contra accusationé scripserunt
כתבו שטנה על־ישבי יהודה וירושלם:
,Mithredath pace in scripsit Arthachsasta diebus in Et
7 ובימי ארתחששתא כתב בשלם מתרדת
Arthachsasta ad eius societatum residuum & ,Thabel
טבאל ושאר כנותו על־ארתחששתא
, Aramicè ‖ † scripta epistolæ scriptura & :Paras regem
מלך פרס וכתב הנשתון כתוב ארמית
, rationis præfectus ‡ Rechum .Aramicè ‡ interpretata &
8 ומתרגם ארמית: רחום בעל־טעם
super vnam epistolam scripserunt scriba Simsai &
ושמשי ספרא כתבו אגרא חדא על־
.dicemus vt regem Arthachsasta ad ,Ierusalem
ירושלם לארתחששתא מלכא כנמא:
,scriba Simsai & , rationis præfectus Rechum Tunc
9 אדין רחום בעל־טעם ושמשי ספרא

hostes ⁱצור ædificarent ᵏבנה ˡנגש ‖ quærimus † ei ‡ immolamus לו ק ‡ qui ascendere fecit * reliqui principes ‡ vestra, sed nostra interest, ᵐבנה ‖ Sed ⁿצוה dissoluebat † perturbabat ‡ ne ædificaré. ‡ conduxerunt * vt dissiparent ᵒיעץ ᵖחלל verbis pacificis ᑫיום et reliqui socij ʳכנוה † erat Syriacè, * erat Syriacè, ‡ à commentariis, ˢאחר huiuscemodi. à commētariis,

,Tarpelaie* ,Aphatsathchaie & ,Dinaie ,eorū societatem residuum &
ושאר כנותהון דיניא ואפרסתכיא טרפליא
,Helmaie ‡ , Dehaue ,Susanchaie ,Bablaie † ,Archeuaie ,Apharsaie
אפרסיא ארכוי בבליא שושנכיא דהוא עלמיא׃
,magnus Asnaphar transtulit quas nationum residuum ‡ Et
10 ושאר אמיא די הגלי אסנפר רבא
,Samaritanorum quæ vrbe || in eas fecit habitare & ,inclytus* &
ויקירא והותב המו בקריה די שמרין
.Cheheneth & ,flumen trans residuum &
ושאר עבר נהרה וכענת׃
ipsum ad miserunt quam epistolæ exemplar Hoc
11 דנה פרשגן אגרתא די שלחו עלוהי
,flumen trans vir† ,tui Serui : regem Artachsasta ad
על ארתחששתא מלכא עבדיך אנש עבר נהרה
Iehudæi quòd ,regi existendum ad ‡ Notum .Cheheneth &
12 וכענת׃ ידיע להוא למלכא די יהודיא
,Ierusalem in venerunt nos ad ,te à ascenderunt qui
די סליקו מן לותך עלינא אתו לירושלם
muros & ,ædificantes ,pessimam ‡ & ,rebellem ciuitatem
קריתא מרדתא ובאישתא בנין ושוריא
.consuerunt fundamenta* & ,fundauerunt
שכללו ואשיא יחיטו׃
illa ciuitas en† quòd ,regi existendum ad || notum Nunc
13 כען ידיע להוא למלכא די הן קריתא דך
soluū* reditū & ,censum ,vectigal ;fundabuntur ‡ muri & ,ædificabitur ‡
תתבנא ושוריא ישתכללון מנדה בלו והלך
.detrimento afficies ‡ regum tributum & ,dabunt non
לא ינתנון ואפתם מלכים תהנזק׃
,sumus saliti ‡ palatij sale quòd || vicissitudine omni † Nunc
14 כען כל קבל די מלח היכלא מלחנא
Super* .videre nobis conueniens || non regis turpitudinem &
וערות מלכא לא אריך לנא למחזא על
.regi notificauimus & , misimus hoc
דנה שלחנא והודענא למלכא׃
,tuorum patrum monumentorum || libro in perquirat Vt
15 די יבקר בספר דכרניא די אבהתך
illa vrbs quòd scies & ,historiarum libro in inuenies &
ותהשכח בספר דכרניא ותנדע די קריתא דך
defectionem & ;prouinciis & ,regibus nocens & rebellis † vrbs
קריא מרדא ומהנזקת מלכין ומדנן ואשתדור
hoc Super || .seculi diebus à eius medio in ‡ facientes
עבדין בגוה מן יומת עלמא על דנה
.est destructa hæc ciuitas
קריתא דך החרבת׃
hæc ciuitas en quòd* , regi nos Notificantes ‡
16 מהודעין אנחנה למלכא די הן קריתא דך
portio hoc oppositum ad ;fundabuntur ‡ ipsius muri & ,ædificabitur †
תתבנא ושוריה ישתכללון לקבל דנה חלק
misit Verbum .tibi illa est* non , flumen trans in
17 בעבר נהרא לא איתי לך׃ פתגמא שלח
,scribam Simsai & ,rationis præfectum || Rechum ad rex
מלכא על רחום בעל טעם ושמשי ספרא
residuum ‡ & ,Samaria in habitantes ‡ qui ,eorū societatem reliquum † &
ושאר כנותהון די יתבין בשמרין ושאר
.Cheheth & Selam* flumen trans
עבר נהרה שלם וכעת׃
est lectu explicitè † ,nos ad misistis quam epistolæ Extractum ||
18 נשתונא די שלחתון עלינא מפרש קרי
quæsierunt & ,sententia est posita ‡ me à Et .me coram
19 קדמי׃ ומני שים טעם ובקרו
aduersum seculi diebus à illa ciuitas quòd , inuenerunt &
והשכחו די קריתא דך מן יומת עלמא על
.ea in fiebat defectio || & ,rebellio & se eleuans* reges
מלכין מתנשאה ומרד ואשתדור מתעבד בה׃
dominatores ‡ & ,Ierusalem super † fuerunt fortes reges Et
20 ומלכין תקיפין הוו על ירושלם ושליטין
solitū ‡ reditus & censu ,vectigal ? & ,flumen trans * omnibus in
בכל עבר נהרה ומדה בלו והלך
cessare faciendum ad † ,edictum ponite Nunc .eis dabatur
מתיהב להון׃ כען שימו טעם לבטלא
me à donec , ædificetur non illa vrbs & ; illos viros
גבריא אלך וקריתא דך לא תתבנא עד מני

reliqui socij eorum, * Tripolitæ, Persæ. † Babylonij, Susitæ, ‡ Elamitæ, ארכויא ק ‡ reliquæ gētes * gloriosus || vrbibus Samariæ,& reliquæ gentes quæ sunt; גלה יתב ‡ quicunqꝫ sunt; ‡ fit; אתא ‡ malam, בנה * parietes composuerunt. חוט || fit † si; ‡ ædificata fuerit, ‡ fundati fuerint,tributum, & vectigal; * annuum ‡ lædetur. † pro || salis ‡ quem comedimus, contemptum ‡ est pulchrum * Propterea; ערה ידע || historiarum; † est; ‡ fuerunt ‡ Propterea; ‡ Notificamus * quia si; ידע † ædificata fuerit, ‡ fundati fuerint pro vice illa, ‡ quæ tibi detur ab iis qui sunt * erit || à commentariis, † reliquos socios eius † habitant ‡ alios qui erant * pax & secundum tempus. || Epistola † manifestè lecta; קרא ‡ positum est decretum; * eleuatur:& rebellat || rebellio † in ‡ dominati sunt; ‡ qui erant tributum vectigal, ‡ annualis † vt essent viri illi; שום

facere errorem estote cauti* Et .fuerit positum decretum ‡
21 טעמא יתשם׃ וזהירין הוו שלו למעבד
? regum perniciem in || corruptio crescet Cur .hoc super
על דנה למה ישגא חבלא להנזקת מלכין׃
ipsius epistolæ extractus exemplar quo ex Tunc †
22 אדין מן די פרשגן נשתונא די
Simsai & ,Rechum coram ‡ lectum regis Artachshastæ
ארתחששתא מלכא קרי קדם רחום ושמשי
Ierusalem in festinantia in* abierunt ,eorum societate ‡ & ,scriba
ספרא וכנותהון אזלו בבהילו לירושלם
.robore & ,brachio in eos fecerunt cessare & ,Iehudæos super ||
על יהודיא ובטלו המו באדרע וחיל׃
; Ierusalem in ‡ quæ Dei domus opus cessauit instanti In †
23 באדין בטלת עבידת בית אלהא די בירושלם
regni secundum annum ad vsque intermissum fuit ‡ &
והות בטלא עד שנת תרתין למלכות
.Paras regis Dariaues
דריוש מלך פרס׃

CAP. V. ה

Hiddo filius Zechariah & ,propheta Chaggai prophetauit Et
1 והתנבי חגי נביאה וזכריה בר עדוא
, Ierusalem in & ,Iehudæa in qui Iehudæos super ,prophetæ
נביאיא על יהודיא די ביהוד ובירושלם
surrexerunt instanti In || .eos super Israel Dei nomine in
2 בשם אלה ישראל עליהון׃ באדין קמו
,Iosadach filius Iesuah & , Sealthiel filius Zerubbabel
זרבבל בר שאלתיאל וישוע בר יוצדק
‡ eis cum & ,Ierusalem in † quæ , Dei domū ædificare cœperunt &
ושריו למבנא בית אלהא די בירושלם ועמהון
.eis auxiliantes Dei ipsius prophetæ
נביאיא די אלהא מסעדין להון׃
* dux Tattenai eos ad venit tempore illo In
3 בה זמנא אתא עליהון תתני פחת
sic & , eorum societates || & ,bozenai-Sethar & ,flumen trans
עבר נהרה ושתר בוזני וכנותהון וכן
hanc domum decretum ‡ vobis posuit Quis : eis dicentes †
אמרין להם מן שם לכם טעם ביתא דנה
pacto hoc † Tunc ?fundare ‡ istos muros & , ædificare*
4 לבנא ואשרנא דנה לשכללה׃ אדין כנמא
hoc qui virorum nomina ipsa ‡ quæ : eis diximus
אמרנא להם מן אנון שמהת גבריא די דנה
super fuit eorum Dei oculus Et ? ædificantes ‡ ædificium
5 בנינא בנין׃ ועין אלההם הות על
placitum* donec , eos fecerunt cessare non & , Iehudæorum senes
שבי יהודיא ולא בטלו המו עד טעמא
super epistolam redire facerent ‡ tunc & ,pergeret Dariaues ad
לדריוש יהך ואדין יתיבון נשתונא על
Tattenai misit quam , epistolæ Exemplar .hoc
6 דנה׃ פרשגן אגרת די שלח תתני
, eius societates ‡ ,bozenai-Sethar & ,flumen trans † dux
פחת עבר נהרה ושתר בוזני וכנותה
.regem Dariaues ad ,flumen trans in ‡ qui Apharsechaie
אפרסכיא די בעבר נהרה על דריוש מלכא׃
erat scriptum hoc iuxta & , eum ad miserunt Verbum
7 פתגמא שלחו עלוהי וכדנה כתיב
.omnis pax regi Dariaues :eius medio in
בגוה לדריוש מלכא שלמא כלא׃
Iehudæam iuimus quòd ,regi existendum ad || Notum
8 ידיע להוא למלכא די אזלנא ליהוד
ædificatur ipsa & , magni Dei domum ad prouinciam
מדינתא לבית אלהא רבא והוא מתבנא
opus & , parietibus in ponitur lignum & marmoris † lapide
אבן גלל ואע מתשם בכתליא ועבידתא
.eorum manibus in prosperatur & .fit studiose ‡ ipsum
דך אספרנא מתעבדא ומצלח בידהם׃
huiuscemodi , illos seniores interrogauimus Tunc
9 אדין שאלנא לשביא אלך כנמא
hanc domum statutum ‡ vobis posuit Quis :eis diximus
אמרנא להם מן שם לכם טעם ביתא דנה
?fundare hunc murum & ædificare*
למבניה ואשרנא דנה לשכללה׃

* præceptum ‡ moniti estis vt faciatis iuxta || ad nocendum regibus; † fisco, cùm ‡ esset; ‡ sociis ‡ festinanter; || ad; † Tunc ‡ erat; ‡ cessauit; נביא qui erant; † Tunc קום; † est ‡ erant; † eorū qui erāt; || socij; † dixerunt || præceptum vt שום; * ædificaretis, ‡ fundaretis? † adhuc ‡ sunt; ‡ ædificant? בנא חוה ‡ res; || responderent per epistolam super his. תוב; † eorū qui erāt ‡ socij; ‡ erant; ‡ sit; גלל ‡ impolito, & ligna ponūtur; שום ‡ festinanter; ‡ præceptum vt; * ædificaretis,& parietes hos fundaretis.

,tibi *notificandum ad* † ,eos interrogauimus eorum *nomina* etiam Et
10 ואף שמהתהם שאלנא להם [a]להודעותך
.eorum *capitibus in* ‡ qui virorum *nomen* ‡ scriberemus vt
די נכתב שם־גבריא די בראשהם׃
:dicendo ,nobis responderunt verbum huiuscemodi Et
11 וכנמא פתגמא [b]התיבונא לממר
,terræ & cælorum Dei *ipsius* serui *ipsi* * Nos
אנחנא המו עבדוהי די־אלה שמיא וארעא
hos antè *ab* ædificata fuit quæ ,domum *ædificantes* &
ובנין ביתא די־הוא בנה מקדמת דנה
eam ædificauit magnus Israel rex Et .multos annos
[c]שנין שגיאן ומלך לישראל רב בנהי
prouocauerunt quo ex Veruntamen .eam *perfecit* &
12 ושכללה׃ להן מן־די הרגזו
Nebuchadnesar manũ in eos tradidit ,cælorum Deum nostri patres
אבהתנא לאלה שמיא יהב המו ביד נבוכדנצר
,*eam* destruxit hanc domum & ,Chaldæi Babel regis
מלך־בבל כסדיא וביתה דנה סתרה
anno in Veruntamen .Babel in fecit transmigrare eius populum &
13 ועמה [d]הגלי לבבל׃ ברם בשנת
,edictum posuit rex Chores ,Babel regis Chores *vno*
חדה לכורש מלכא די בבל כורש מלכא שם טעם
vasa etiam Et .*ædificandum ad hanc* Dei *domum*
14 בית־אלהא דנה לבנא׃ ואף מאניא
Nebuchadnesar quæ ,*argenti & ,auri quæ* ‖ Dei domus
די־בית־אלהא די־דהבה וכספא די נבוכדנצר
ea tulerat & ;Ierusalem in * quod templo è eduxerat
הנפק מן־היכלא די בירושלם והיבל המו
è rex Chores *ea* eduxit ,Babel *ipsius* templum in
להיכלא די בבל הנפק המו כורש מלכא מן־
,*eius nomen* Sesbasar ipsi sunt data & ,Babel *ipsius* templo
היכלא די בבל [e]ויהיבו לששבצר שמה
vasa Hæc :ei Dixitque .*cum posuerat* ducem quem
15 די פחה שמה׃ ואמר־להי אלה מאניא
,Ierusalem in † quod ,templum in ea fac *descendere* ,vade ,tolle
[f]שא אזל־[g]אחת המו בהיכלא די בירושלם
.suo loco in ædificetur Dei domus &
ובית אלהא יתבנא על־אתרה׃
domus fundamenta *dedit* ‡ ,venit ille Sesbasar Tunc
16 אדין ששבצר דך אתא יהב אשיא די־בית
nunc ‖ vsque & *tunc* * ex & ,Ierusalem in ‡ quæ ,Dei
אלהא די בירושלם ומן־אדין ועד־כען
rege super en † nunc Et .est perfecta non & ,ædificatur
17 מתבנא ולא שלים׃ וכען הן על־מלכא
*quæ *illic* regis *gazarum* ‡ domo in quæratur ,‡ bonum
טב יתבקר בבית גנזיא די־מלכא תמה די
positum rege Chores à hoc sit an ,Babel in
בבבל הן איתי די־מן־כורש מלכא [h]שים
:Ierusalem in ‡ ,hanc Dei domum *ædificandum ad* † ,edictum
טעם למבנא בית־אלהא דך בירושלם
.nos ad mittat hoc super regis voluntatem &
[i]ורעות מלכא על־דנה ישלח עלינא׃

de nominibus † vt notificaremus
[a] ידע ‡ nomina ‡ sunt duces
[b] תוב * sumus
reædificamus
[c] שנה fundauit
[d] גלה primo
vt domus Dei hæc ædificetur.
‖ aurea, & argentea
* est
[e] יהב constituerat.
יתיר ה deferre † est
[f] נשא [g] נחת
‡ posuit
‡ est * eo tempore ‖ ad hoc tēpus † si regi
‡ est, ‡ thesaurorum * est
[h] שום † vt ædificarent ‡ quæ est
[i] רעה

CAP. VI. ו

quæsierunt & .*statutum* posuit rex Dariaues Tunc
1 באדין דריוש מלכא שם טעם ובקרו
.Babel in ibi *repositarum gazarum qui* librorum domo in
בבית ספריא די גנזיא [k]מהחתין תמה בבבל׃
quod ,palatio in *scripturarum scrinio in* * est inuentum Et
2 די בבירתא באחמתא [l]והשתכח
illud intra ‖ scriptum sic & ,vnum volumen prouincia Madai in *
במדי מדינתא [m]מגלה חדה וכן־כתיב בגוה
Chores ,regis Chores *vno* † anno In :memoriale
3 דכרונה׃ [n]בשנת חדה לכורש מלכא כורש
domus Ierusalem in ‡ Dei domus ‡ edictum posuit rex
מלכא שם טעם בית־אלהא בירושלם ביתא
eius fundamenta ‖ & ,victimas *immolantes* * quo ‡ locus ‡ ,ædificaretur
יתבנא אתר די־דבחין דבחין ואשוהי
eius latitudo :sexaginta cubitorum eius altitudo .*comportantes*
מסובלין רומה אמין שתין פתיה
.sexaginta cubitorum
אמין שתין׃

præceptum,
thesaurorum, qui positi erant
[k] נחת
* in lagena quæ erat
[l] שכח
* erat ‖ erat intrinsecus † primo
[m] גלל [n] שנה ‡ vt ‡ quæ est
‡ quæ est ‡ in * immolant ‖ parietes eius colligarentur.

ligni structura & ,tres marmoris lapidis Structura
נדבכין די־אבן גלל תלתא ונדבך די־אע 4
.dabitur regis domo è *eductio &* ,*noui*
חדת ונפקתא מן־בית מלכא תתיהב׃
,*argenti & ,auri quæ* * Dei domus vasa etiam Et
ואף מאני בית־אלהא די דהבה וכספא 5
,Ierusalem in † quod templo è eduxerat Nebuchadnesar quæ
די נבוכדנצר הנפק מן־היכלא די־בירושלם
‡ quod ,templum ad *vadat* ‡ & ,reddant ,Babel in detulerat &
והיבל לבבל יהתיבון ויהך להיכלא די־
.Dei domum in *facias descendere* & ,suum locũ ad Ierusalem in
בירושלם לאתרה ותחת בבית אלהא׃
,Bozenai-Sethar ,flumen trans † dux Tattenai Nunc
כען תתני פחת עבר־נהרה שתר בוזני 6
longinqui ,flumen trans *in* ‡ qui Apharsecaie ,eorũ *societates* † &
וכנותהון אפרסכיא די בעבר נהרה רחיקין
domus *opus ad* * Dimittite .inde estote
[a]הוו מן־תמה׃ שבקו לעבידת בית־ 7
.Iehudæorum senioribus & ,Iehudæorum *ducem* ‖ huius Dei
אלהא דך פחת יהודיא ולשבי יהודיא
.suo loco in *ædificabunt hanc* ‡ Dei *Domum* †
בית־אלהא דך [b]יבנון על־אתרה׃
cum facietis quod ,*hoc ad* ‡ edictum est positum me à Et
ומני שים טעם למא די־תעבדון עם־ 8
Dei domum ædificando in ,istorum Iehudæorum senioribus
[c]שבי יהודיא אלך למבנא בית־אלהא
diligenter † flumen trans *census* ‖ quæ regis *opibus* * de & ,hanc
דך ומנכסי מלכא די מדת עבר נהרה אספרנא
non *quod* * ,illis viris *data* ‡ sit *eductio*
נפקתא תהוא מתיהבא לגבריא אלך די־לא
.*faciendum cessare ad* ‡
לבטלא׃
agni & ,arietes & ,boum filij & * necessarium quod Et
ומה חשחן ובני תורין ודכרין ואמרין 9
oleum & ,vinum ,sal ,frumenta ,cælorum Dei holocausta in
[d]לעלון לאלה שמיא חנטין מלח חמר ומשח
existendum ad ‡ ,Ierusalem in † qui sacerdotum verbum secundum
כמאמר כהניא די־בירושלם להוא
.*cessatio* ‡ non vt ,*die in die eis datum*
מתיהב להם יום ביום די־לא [e]שלו׃
,cælorum Deo *quietis odores offerentes sint* † Vt
די־להון מהקרבין [f]ניחוחין לאלה שמיא 10
est positum me à Et .eius filiis ‡ & ,regis *viris orantes* ‡ &
[g]ומצלין [h]לחיי מלכא ובנוהי׃ ומני שים 11
,hoc verbum mutauerit qui homo omnis quòd ,decretum
טעם די כל־אנש די יהשנא פתגמא דנה
:eo in *deleatur* ‖ erectum & ,eius domo è lignum *euellatur* *
יתנסח אע מן־ביתה וזקיף יתמחא עלהי
.hoc propter fiat *latrina* † eius domus &
וביתה נולו יתעבד על־דנה׃
dissipet ,ibi suum nomen fecit habitare qui Deus Et
ואלהא די־שכן שמה תמה ימגר 12
mutandũ ad suam manũ miserit qui populum & ,regem omnem
כל־מלך ועם די ישלח ידה להשניא
.Ierusalem in † quæ ,hanc Dei domum corrumpendum ad
לחבלה בית־אלהא דך די־בירושלם
.fiat festinanter ,decretum posui Dariaues Ego
אנא דריוש שמת טעם אספרנא יתעבד׃
,Setharbozenai ,flumen trans ‡ dux Tattenai Tunc
אדין תתני פחת עבר־נהרה שתר בוזני 13
,rex Dariaues misit quod secundum ,eorum *societates* &
וכנותהון לקבל די־שלח דריוש מלכא
.fecerunt festinanter *est dictum vt*
כנמא אספרנא עבדו׃
prophetia in prosperantes & ,ædificantes Iudæorum seniores Et
[i]ושבי יהודיא [k]בנין ומצלחין בנבואת 14
ædificauerunt & :Hiddo filij Zechariah & ,prophetæ Chaggai
חגי נביאה וזכריה בר־עדוא ובנו
,Chores præcepto ex & ,Israel Dei præcepto ex fundauerũt &
ושכללו מן־טעם אלה ישראל ומטעם כורש
.Paras regis Artachsastæ & ,Dariaues &
ודריוש וארתחששתא מלך פרס׃

Parietes ex lapidibus marmoreis tres, & paries interior è lignis nouis. & sumptus de * aurea, & argentea, † erat
‡ vadant ‡ est
descendant
† eorum qui sunt
‡ socij ‡ estis
* vt fiat
[a] הוה ‖ à duce
† Domus ‡ hæc ædificabitur
[b] בנה ‡ illi
[c] שוב * substantia ‖ est tributum † festinanter reditus ‡ datus * vt
‡ cessent.
* fuerit
[d] עלה † sunt ‡ dabuntur eis per singulos dies ‡ sit error.
[e] שלה † offerant suffimenta ‡ orent pro vita ‡ pro
[f] נוח [g] צלה
[h] חיה * diruatur ‖ suspendatur
† sterquiliniũ
† est
‡ eorũ qui erãt
socij
secundum hoc
ædificabant, & prosperabãtur secundum prophetiam
[i] שוב [k] בנה

tertium diem ad vsque hæc domus est perfecta Et
15 ושיציא ביתה דנה עד יום תלתה
Dariaues regni sextus annus ipse ‡ qui , Adar mensis ‡ est
לירח אדר די־היא שנת־שת למלכות דריוש
,Leuitæ & ,sacerdotes Israel filij fecerunt Et .regis
16 מלכא: ועבדו בני־ישראל כהניא ולויא
Dei domus dedicationem , transmigrationis filiorum residuum & reliqui filij
ושאר בני־גלותא חנכת בית־אלהא
dedicationem fecerunt appropinquare Et .gaudio cum huius obtulerunt
17 דנה בחדוה: והקרבו לחנכת
,ducentos arietes , centum iuuentos huius Dei domus vitulos
בית־אלהא דנה תורין מאה דכרין [a] מאתין [a] מאה
super peccatum in caprarum hircos & , quadringentos agnos pro peccato pro
אמרין ארבע מאה וצפירי [b] עזין לחטיא על־ [b] עז
.Israel tribuum numerum ad ‖ , duodecim Israel toto לחטאה ק
כל־ישראל תרי־עשר למנין שבטי ישראל:
Leuitas & , suis diuisionibus in sacerdotes statuerunt Et ‖ secundum
18 והקימו כהניא בפלגתהון ולויא
;Ierusalem in quod ‡ Dei opus ‡ super suis partitionibus † in † distinctionibus ‡ opera ‡ quæ erant
במחלקתהון על־עבידת אלהא די בירושלם
filij fecerunt Et .Moseh libri scripturam iuxta
ככתב ספר משה: [c] ויעשו בני־ 19 [c] עשה
mensis quartadecima in Pesach * transmigrationis * transitum
הגולה את־הפסח בארבעה עשר לחדש
Leuitæ & ,sacerdotes sunt purificati Nam .primi
20 הראשון: כי הטהרו הכהנים והלוים
Pesach immolauerunt Et .mundi ipsi cuncti , vnus tanquam
כאחד כלם טהורים [d] וישחטו הפסח [d] שחט
,sacerdotibus eorum fratribus & ,transmigrationis filiis omnibus † † pro
לכל־בני הגולה ולאחיהם הכהנים
reuertentes Israel filij comederunt Et .sibiipsis & qui reuersi erãt
21 ולהם: ויאכלו בני־ישראל השבים
gentium coinquinatione à separatus omnis & , transmigratione de qui se separauerat
מהגולה וכל [e] הנבדל מטמאת גויי־ [e] בדל
.Israel Deum Dominum quærendum ad* ,eos ad terræ * vt quærerent
הארץ אלהם לדרש ליהוה אלהי ישראל:
diebus septem infermentatorum sollemnitatem fecerunt Et
22 ויעשו [f] חג־מצות שבעת ימים [f] חגג
fecerat conuerti & , Dominus eos lætificauerat quia ; lætitia cum
בשמחה כי־שמחם יהוה [g] והסב [g] סבב
eorum manus confortandum ad eos ad Assur regis cor
לב מלך־אשור עליהם לחזק ידיהם
.Israel Dei Dei domus opere in
במלאכת בית־האלהים אלהי ישראל:

CAP. VII.

Arthachsastæ regno in hæc verba post Et
1 ואחר הדברים האלה במלכות ארתחששתא
filij ,Hazariah filij Seraiah filius Hezra † Paras regis † erat
מלך־פרס עזרא בן־שריה בן־עזריה בן־
.Achitub filij ,Sadoc filij ,Sallum Filij .Chilchiiah
2 חלקיה: בן־שלום בן־צדוק בן־אחיטוב:
.Meraioth filij ,Hazariah filij , Amariah Filij
3 בן־אמריה בן־עזריה בן־מריות:
.Bucchi filij , Huzzi filij ,Zechariah Filij
4 בן־זרחיה בן־עזי בן־בקי:
Aharon filij ,Elhazar filij ,Pinechas filij , Abisuah Filij
5 בן־אבישוע בן־פינחס בן־אלעזר בן־אהרן
, Babel è ascendit Hezra Ipse .capitis sacerdotis primi
6 הכהן הראש: הוא עזרא עלה מבבל
Dominus dedit quam Moseh lege in velox scriba ipse ‡ & ‡ erat
והוא־סופר מהיר [h] בתורת משה אשר־נתן יהוה [h] ירה
Domini manum secundum rex ei dedit & , Israel Deus
אלהי ישראל [i] ויתן־לו המלך כיד־יהוה [i] נתן
.eius petitionem omnem eum super sui Dei
אלהיו עליו כל בקשתו:
,sacerdotibus de & , Israel filiis de ascenderunt Et
7 [k] ויעלו מבני־ישראל ומן־הכהנים [k] עלה
in Nethinim † & ,ianitoribus & , cantoribus & , Leuitis & † donati
והלוים והמשררים והשערים והנתינים אל־

,regis Arthachsastæ septimo anno in Ierusalaim
ירושלם [a] בשנת־שבע לארתחששתא המלך: [a] שנה
annus * Ipse .quinto mense in Ierusalaim ‡ venit Et ‡ est ‡ in
8 [b] ויבא ירושלם בחדש החמישי היא שנת [b] בוא
primi mensis vna ‖ in Quia .regis septimus ‖ prima
9 השביעית למלך: כי באחד לחדש הראשון
mensis vna ‡ in & ,Babel de ascensionis fundamentum ipsum † † fuit initium ‡ prima
הוא יסד המעלה מבבל ובאחד לחדש
sui Dei manum secundum Ierusalaim in venit quinti
החמישי בא אל־ירושלם כיד־אלהיו
suum cor parauit Hezra Quia .eum super bonam
10 הטובה עליו: כי עזרא [c] הכין לבבו [c] כון
docendum ad & faciendum ad ‖ & ,Domini legem quærendum ad ‖ vt quæreret, vt faceret, & doceret
לדרש את־[d] תורת יהוה [e] ולעשת וללמד [d] ירה [e] עשה
.iudicium & ,statutum † Israel in † præceptum ‡ est
בישראל חק ומשפט:
rex dedit quam ,epistolæ extractus exemplar ‡ hoc Et
11 וזה פרשגן הנשתון אשר נתן המלך
verborum scribæ , scribæ sacerdoti Heztæ Arthachsasta
ארתחששתא לעזרא הכהן הספר ספר דברי
.Israel super eius statutorum & Domini præceptorum
[f] מצות־יהוה [g] וחקיו על־ישראל: [f] צוה [g] חקק
,sacerdoti Heztæ regum rex Arthachsasta
12 ארתחששתא מלך מלכיא לעזרא כהנא
.Chenenth & , consummato cœli Dei quod statuti scribæ legis
ספר דתא די־אלה שמיא גמיר וכענת:
lubens omnis quòd decretum est positum me A qui spontaneus est
13 מני [h] שים טעם די כל־מתנדב [h] שום
,Leuitis & ,eius sacerdotibus & , Israel populo de meo regno in
במלכותי מן־עמה ישראל וכהנוהי ולויא
eo Pro .vadat tecum ,Ierusalem in eundum ad vt eat
14 למהך לירושלם עמך יהך: כל־קבל
missus eius consiliariorum septem & , regis conspectu à quod à facie
די מן־קדם מלכא ושבעת יעטהי שליח
,tui Dei lege in , Ierusalem & ,Iehudæam super perquirendum ad ad visitandum
לבקרא על־יהוד ולירושלם בדת אלהך
aurum & , argentum ferendum ad Et .tua manu in ‡ quæ ‡ est
15 די בידך: ולהיבלה כסף ודהב
, Israel Deo obtulerũt sponte eius consiliarij & rex quod
די־מלכא ויעטוהי התנדבו לאלה ישראל
.eius habitaculum Ierusalem in cuius
די בירושלם משכנה:
vniuersa in inuenietis quod aurum & argentum omne Et
16 וכל כסף ודהב די תהשכח בכל
,sacerdotum & ,populi deuotione cum Babel prouincia spontaneis populis, & sacerdotibus, qui sponte obtulerint * est
[l] מדינת בבל עם התנדבות עמא וכהניא
.Ierusalem in * quæ sui Dei domui offerentium sponte
מתנדבין לבית אלההם די בירושלם: [i] דון
argento in emas velociter hac vicissitudine Omni ‖ ‖ Vt citò
17 כל־קבל דנה אספרנא תקנא בכספא
:eorũ libamina & ,eorum munera ‡ & ,agnos ,arietes ,tauros † ,hoc † vitulos, ‡ sacrificia,
דנה תורין דכרין אמרין ומנחתהון ונסכיהון
‡ quæ vestri Dei domus quod altare super ea offeras & ‡ est
ותקרב המו על־מדבחה די בית אלהכם די
tuis fratribus super & ,te super * quod illud Et .Ierusalem in * tibi, & fratribus tuis placuerit de residuo argento & auro, vt facias,
18 בירושלם: ומה די עליך ועל־אחיך
,faciendum ad ,auri & ,argenti residuo in erit bonum
ייטב בשאר כספא ודהבה למעבד
.facietis ‖ vestri Dei voluntatem secundum ‖ facite.
[k] כרעות אלהכם תעבדון: [k] רעה
tui Dei domus cultum † in tibi sunt data quæ vasa Et † ministerium
19 [l] ומאניא די־מתיהבין לך לפלחן בית אלהך [l] מן
vsus residuum * Et .Ierusalem ‡ Deo coram restitue ‡ ‡ redde ‡ in * reliqua quæ fuerunt necessaria pro domo ‖ quæ opus fuerint
20 השלם קדם אלה ירושלם: ושאר חשחות
domo è dabis ,dandum ad † ,tibi ceciderit quod ‖ tui Dei domus † vt dentur
בית אלהך די [m] יפל־לך למנתן תנתן מן־בית [m] נפל
Arthachsasta ego ‡ me à Et .regis gazarum ‡ ‡ thesaurorum ‡ me ‖ sunt
21 גנזי מלכא: ומני אנה ארתחששתא
trans in ‖ qui thesaurariis omnibus decretum est positum rex
מלכא [n] שים טעם לכל גזבריא די בעבר [n] שום † à
scriba sacerdos Hezra vobis † petierit quæ omnia vt ;flumen
נהרה די כל־די ישאלנכון עזרא כהנא ספר

.fiat citò ,cælorum Dei quæ legis
דָּתָא דִי־אֱלָהּ שְׁמַיָּא אָסְפַּרְנָא יִתְעֲבֵד׃
triticorum ad vsque & ,centum talenta argenti ad Vsque
22 עַד־כְּסַף כַּכְּרִין מְאָה וְעַד־חִנְטִין
batos ad vsq; & ,centum batos vini ad vsque & ,centum coros
כּוֹרִין מְאָה וְעַד־חֲמַר בַּתִּין מְאָה וְעַד־בַּתִּין
.scripsit non quod ,sal & ;centum olei
מְשַׁח מְאָה וּמְלַח דִּי־לָא כְתָב׃
diligenter ‡ fiat ,cæli Dei decreto ex † quod Omne
23 כָּל־דִּי מִן־טַעַם אֱלָהּ שְׁמַיָּא יִתְעֲבֵד אַדְרַזְדָּא
contra iram esse $ quid ad cuius ;cæli Dei domui
לְבֵית אֱלָהּ שְׁמַיָּא דִּי־לְמָה לֶהֱוֵא קְצַף עַל־
notificantes vobis Et :eius filiorum & ,regis regnum
24 מַלְכוּת מַלְכָּא וּבְנוֹהִי׃ וּלְכֹם [a]מְהוֹדְעִין
,ianitoribus ,psalmistis ‡ ,Leuitis & ,sacerdotibus omnibus quòd
דִּי כָל־כָּהֲנַיָּא וְלֵוָיֵא זַמָּרַיָּא תָרָעַיָּא
,censu || ,tributum ,huius Dei domus cultoribus* & ,Nethinæis $
נְתִינַיָּא וּפָלְחֵי בֵּית אֱלָהָא דְנָה מִנְדָּה בְלוֹ
.eis super inijcere potens non solitu † reditus &
וַהֲלָךְ לָא שַׁלִּיט לְמִרְמֵא עֲלֵיהֹם׃
,tua manu in ‡ quæ ,tui Dei sapientiam secundùm Hezra tu Et
25 וְאַנְתְּ עֶזְרָא כְּחָכְמַת אֱלָהָךְ דִּי־בִידָךְ
populo omni iudicantes sint ‡ qui ,iuridicos † & ,iudices constitue
מֶנִּי שָׁפְטִין [b]וְדַיָּנִין דִּי־לֶהֱוֹן דָּאיְנִין לְכָל־עַמָּא
qui † Et .tui Dei leges scientibus omnibus* ,flumen trans in $ qui
דִּי בַעֲבַר נַהֲרָה לְכָל־יָדְעֵי דָּתֵי אֱלָהָךְ וְדִי
existendum ad || non qui omnis Et .facietis scire , nouit non
26 לָא יָדַע [c]תְּהוֹדְעוּן׃ וְכָל־דִּי־לָא לֶהֱוֵא
citò ,regis quæ legem & ,tui Dei quæ legem faciens
עָבֵד דָּתָא דִי־אֱלָהָךְ וְדָתָא דִּי מַלְכָּא אָסְפַּרְנָא
siue ,mortem ad siue ,eo de factum existendum ad ‡ iudicium
דִּינָה לֶהֱוֵא מִתְעֲבֵד מִנֵּהּ הֵן לְמוֹת הֵן
.vincula* ad & , opum mulctam $ ad siue ,eius eradicationem ad
לִשְׁרֹשׁוּ הֵן־לַעֲנָשׁ נִכְסִין וְלֶאֱסוּרִין׃
dedit qui ,nostrorum patrum Deus Dominus Benedictus
27 בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר נָתַן
, Domini domum decorandum ad † , regis corde in hoc sicut ||
כָּזֹאת בְּלֵב הַמֶּלֶךְ לְפָאֵר אֶת־בֵּית יְהוָה
misericordiam inclinauit me super Et .Ierusalaim in ‡ quæ
28 אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָםִ׃ וְעָלַי הִטָּה־חֶסֶד
principibus omnibus & , eius consiliariorum & .regis facies ad $
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ [d]וְיוֹעֲצָיו וּלְכָל־שָׂרֵי
manum secundum sum confortatus ego Et .potentibus regis
הַמֶּלֶךְ הַגִּבֹּרִים וַאֲנִי הִתְחַזַּקְתִּי כְּיַד־
capita Israel de congregaui & ,me super mei Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהַי עָלַי וָאֶקְבְּצָה מִיִּשְׂרָאֵל רָאשִׁים
.mecum ascendendum ad
[e]לַעֲלוֹת עִמִּי׃

tritici | vt non scribatur. | † est | * festinanter | $ futura est ira | notificamus | ידע [a] | ‡ cantoribus, | $ donatũ, ministri: || vectigal, † præfectus non imponet. | ‡ est | † causidicos, ‡ iudicent omnem populum | דיינן ק | $ est * omnes scientes † eum || fecerit | הון ידע [b] | ‡ fiat | $ condemnationem substantiæ, * vinciendum | לשרשי ק | || simile † vt glorificaret ‡ est | $ coram rege, & consiliariis | יעץ [d] | principes | vt ascenderent | עלה [e]

CAP. VIII. ח

,eorum genealogiæ & ,eorum patrum capita isti Et
1 וְאֵלֶּה רָאשֵׁי אֲבֹתֵיהֶם [f]וְהִתְיַחְשָׂם
regis Arthachsastæ regno in mecum ascendentes ‡
הָעֹלִים עִמִּי בְּמַלְכוּת אַרְתַּחְשַׁסְתְּא הַמֶּלֶךְ
Ithamar filiis de ,Ghersom Pinechas filiis De .Babel de
2 מִבָּבֶל׃ מִבְּנֵי פִינְחָס גֵּרְשֹׁם מִבְּנֵי אִיתָמָר
.Chattus Dauid filiis de ,Daniel
דָּנִיֵּאל מִבְּנֵי דָוִיד חַטּוּשׁ׃
eo cum & ;Zechariah ,Pharos filiis de ,Sechaniah filiis De
3 מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ זְכַרְיָה וְעִמּוֹ
.quinquaginta & ,centum masculorum * genealogia
הִתְיַחֵשׂ לִזְכָרִים מֵאָה וַחֲמִשִּׁים׃
, Zechariah filius Eliehohenai ,moab-Pachath filiis De
4 מִבְּנֵי פַּחַת מוֹאָב אֶלְיְהוֹעֵינַי בֶּן־זְרַחְיָה
Sechaniah filiis De .masculi ducenti eo cum &
5 וְעִמּוֹ מָאתַיִם [g]הַזְּכָרִים׃ מִבְּנֵי שְׁכַנְיָה
.masculi trecenti eo cum & ,Iachaziel filius
בֶּן־יַחֲזִיאֵל וְעִמּוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הַזְּכָרִים׃
eo cum & ,Ionathan filius Hebed ,Hadin filiis de Et
6 וּמִבְּנֵי עָדִין עֶבֶד בֶּן־יוֹנָתָן וְעִמּוֹ
Iesahiah ,Helam filiis de Et .masculi quinquaginta
7 חֲמִשִּׁים הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי עֵילָם יְשַׁעְיָה

principes | יחש [f] | ‡ qui ascendetunt | * eorum | זכר [g]

.masculi septuaginta eo cum & ; Hathaliah filius
בֶּן־עֲתַלְיָה וְעִמּוֹ שִׁבְעִים הַזְּכָרִים׃
eo cum & ,Michael filius Zebadiah ,Sephatiah filiis de Et
8 וּמִבְּנֵי שְׁפַטְיָה זְבַדְיָה בֶּן־מִיכָאֵל וְעִמּוֹ
filius Hobadiah Ioab filiis De .masculi octoginta
9 שְׁמֹנִים הַזְּכָרִים׃ מִבְּנֵי יוֹאָב עֹבַדְיָה בֶּן־
,masculi decem octo & ducenti eo cum & , Iechiel
יְחִיאֵל וְעִמּוֹ מָאתַיִם וּשְׁמֹנָה עָשָׂר הַזְּכָרִים׃
centum eo cum & ,Iosiphiah filius Selomoth filiis de Et
10 וּמִבְּנֵי שְׁלוֹמִית בֶּן־יוֹסִפְיָה וְעִמּוֹ מֵאָה
Zechariah ,Bebai filiis de Et .masculi sexaginta &
11 וְשִׁשִּׁים הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בֵּבַי זְכַרְיָה
.masculi octo & viginti eo cum & , Bebai filius
בֶּן־בֵּבָי וְעִמּוֹ עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה הַזְּכָרִים׃
eo cum & , Chatan filius Iochanan ,Hazgad filiis de Et
12 וּמִבְּנֵי עַזְגָּד יוֹחָנָן בֶּן־הַקָּטָן וְעִמּוֹ
.masculi decem & , centum
מֵאָה וַעֲשָׂרָה הַזְּכָרִים׃
,eorum nomina hæc & .nouissimis Adonicam filiis de Et
13 וּמִבְּנֵי אֲדֹנִיקָם אַחֲרֹנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
sexaginta eis cum & ,Semahiah & ,Iehiel ,Eliphelet
אֱלִיפֶלֶט יְעוּאֵל וּשְׁמַעְיָה וְעִמָּהֶם שִׁשִּׁים
,Zabud & ,Huthai ,Bighuai filiis de Et .masculi
14 הַזְּכָרִים׃ וּמִבְּנֵי בִּגְוַי עוּתַי וְזַבּוּד
ad eos congregaui Et .masculi septuaginta eis cum &
15 וְעִמָּהֶם שִׁבְעִים הַזְּכָרִים׃ וָאֶקְבְּצֵם אֶל־
diebus ibi sumus castrametati || & , Ahaua ad veniens* , flumen
הַנָּהָר הַבָּא אֶל־אַהֲוָא וַנַּחֲנֶה שָׁם יָמִים
Leui filiis de & ,sacerdotibus in & ,populo in consideraui ,tribus
שְׁלֹשָׁה וָאָבִינָה בָעָם וּבַכֹּהֲנִים וּמִבְּנֵי לֵוִי
,Elihezer ad misi Et .ibi inueni non
16 לֹא־מָצָאתִי שָׁם׃ וָאֶשְׁלְחָה לֶאֱלִיעֶזֶר
,Elnathan ad & , Iarib ad & ,Elnathã ad & ,Semahiah ad & ,Ariel ad
לַאֲרִיאֵל לִשְׁמַעְיָה וּלְאֶלְנָתָן וּלְיָרִיב וּלְאֶלְנָתָן
,Ioiarib ad & , capita Mesullam ad & ,Zechariah ad & ,Nathã ad &
וּלְנָתָן וְלִזְכַרְיָה וְלִמְשֻׁלָּם רָאשִׁים וּלְיוֹיָרִיב
ad $ eis præcepi Et .intelligentes ‡ Elnathan ad &
17 וּלְאֶלְנָתָן [h]מְבִינִים׃ [i]וָאוֹצְאָה אוֹתָם עַל־
eorum ore in posui & :loco Chasiphiah in caput * Iddo
אִדּוֹ הָרֹאשׁ בְּכָסִפְיָא הַמָּקוֹם [k]וָאָשִׂימָה בְּפִיהֶם
Nethinim eius fratrem † Iddo ad loquendum ad || , verba
דְּבָרִים לְדַבֵּר אֶל־אִדּוֹ אָחִיו הַנְּתוּנִים
ministros nobis adducendum ad ‡ , loco Chasiphiah in
בְּכָסִפְיָא הַמָּקוֹם לְהָבִיא־לָנוּ מְשָׁרְתִים
.nostri Dei domo pro
לְבֵית אֱלֹהֵינוּ׃
bonam nostri Dei manum secundum nobis adduxerunt Et
18 [l]וַיָּבִיאוּ לָנוּ כְּיַד־אֱלֹהֵינוּ הַטּוֹבָה
filij , Leui filij , Machli filiis de ,intellectus* virum nos super
עָלֵינוּ אִישׁ שֶׂכֶל מִבְּנֵי מַחְלִי בֶּן־לֵוִי בֶּן־
octo , eius fratres & , eius filios & , Serebiah & :Israel
יִשְׂרָאֵל וְשֵׁרֵבְיָה וּבָנָיו וְאֶחָיו שְׁמֹנָה
filiis de Iesaiah eo cum & ,Chasabiah Et .decem †
19 עָשָׂר׃ וְאֶת־חֲשַׁבְיָה וְאִתּוֹ יְשַׁעְיָה מִבְּנֵי
.viginti eorum filij & ,eius fratres , Merari
מְרָרִי אֶחָיו וּבְנֵיהֶם עֶשְׂרִים׃
principes & , Dauid dedit $ quos Nethinim ‡ de Et
20 וּמִן־הַנְּתִינִים שֶׁנָּתַן דָּוִיד וְהַשָּׂרִים
.viginti & ,ducentos Nethinim ,Leuitarum seruitium $ ad
לַעֲבֹדַת הַלְוִיִּם נְתִינִים [m]מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים
.nomina per sunt nominati hi Omnes
כֻּלָּם נִקְּבוּ בְשֵׁמוֹת׃
, Ahaua fluuium super || ieiunium ibi prædicaui Et
21 וָאֶקְרָא שָׁם צוֹם עַל־הַנָּהָר אַהֲוָא
viam eo ab quærendum ad ,nostri Dei facies ad nos affligendum ad†
[n]לְהִתְעַנּוֹת לִפְנֵי אֱלֹהֵינוּ לְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ דֶּרֶךְ
.nostræ substantiæ omni & nostris paruulis & ,nobis rectam
יְשָׁרָה לָנוּ [o]וּלְטַפֵּנוּ וּלְכָל־רְכוּשֵׁנוּ׃
,equites & , exercitum rege à petere erubui Quoniã
22 כִּי [p]בֹשְׁתִּי לִשְׁאוֹל מִן־הַמֶּלֶךְ חַיִל וּפָרָשִׁים
regem ad diximus Nam .via in inimico ab nobis auxiliandum ad
לְעָזְרֵנוּ מֵאוֹיֵב בַּדָּרֶךְ כִּי־אָמַרְנוּ לַמֶּלֶךְ

יעיאל ק | * quod venit || mansimus | populum, & sacerdotes | principes, | ‡ peritos. $ vt loquerentur | ואצוה ק | בין [h] צוה [i] | * principem || vt loquerentur † & fratres | פרה [k] | ‡ vt adducerent | הנתינים ק | בוא [l] | * intelligentem, | † & | ‡ donatis $ posuit | * ministerium | מאה [m] | || iuxta | † vt affligeremur corã Deo nostro, vt quæreremus | ענה [n] | טפף [o] | בוש [p] | vt auxiliarentur

,bonitate in eū quærentes omnes super nostri Dei Manus :dicendo
לֵאמֹר יַד־אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־מְבַקְשָׁיו לְטוֹבָה
.cum derelinquentes omnes super eius nasus & ,eius fortitudo & furor
:וְעֻזּוֹ[a] וְאַפּוֹ עַל כָּל־עֹזְבָיו עֻזּ[a]
: hoc propter nostro Deo à quæsiuimus & ,ieiunauimus Et
23 וַנָּצוּמָה וַנְּבַקְשָׁה מֵאֱלֹהֵינוּ עַל־זֹאת
sacerdotum principibus de separaui Et ,nobis fuit exorabilis & placatus est
24 וַיֵּעָתֵר לָנוּ: וָאַבְדִּילָה[b] מִשָּׂרֵי הַכֹּהֲנִים שׁוּר[b]
eorū fratribus ex eis cum & ,Chasabiah ,Serebiah ; duodecim
שְׁנֵים עָשָׂר לְשֵׁרֵבְיָה חֲשַׁבְיָה וְעִמָּהֶם מֵאֲחֵיהֶם
& ,argentum eis appendi Et .decem
25 עֲשָׂרָה: וָאֶשְׁקוֹלָה לָהֶם אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־ ואשקלה ק
,nostri Dei domus releuationum vasa & ,aurum
הַזָּהָב וְאֶת־[c]הַכֵּלִים תְּרוּמַת בֵּית־אֱלֹהֵינוּ oblationis
omnis & ,eius principes & ,eius consiliarij & ,rex eleuauerunt ‖ quæ כלה[c]
הַהֵרִימוּ[d] הַמֶּלֶךְ וְיֹעֲצָיו וְשָׂרָיו וְכָל־ ‖ obtulerunt
.‡ reperti †. Israel רום[d]
יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים: †qui †fuerāt. manibus
talenta argenti eorum manu super appendi Et
26 וָאֶשְׁקֲלָה עַל־יָדָם כֶּסֶף כִּכָּרִים
centum argenti vasa & ,quinquaginta & sexcenta argentea
שֵׁשׁ־[e]מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים וּכְלֵי־כֶסֶף מֵאָה מאה[e]
auri expiatoria Et .talenta centum auri talentorum crateras aureas
27 לְכִכָּרִים: זָהָב מֵאָה כִכָּר: וּכְפֹרֵי זָהָב
boni flaui æris vasa & ; mille drachmarum ,decem ærea aurei coloris
עֶשְׂרִים לַאֲדַרְכֹנִים אָלֶף וּכְלֵי נְחֹשֶׁת מֻצְהָב טוֹבָה
: eos ad dixi Et .aurum vt desiderabilia duo
28 [f]שְׁנַיִם חֲמוּדֹת כַּזָּהָב: וָאֹמְרָה אֲלֵהֶם שנה[f]
,argentum & ; sanctitas vasa & Domino sanctitas † Vos † estis
אַתֶּם קֹדֶשׁ לַיהוָה וְהַכֵּלִים קֹדֶשׁ וְהַכֶּסֶף
.vestrorum patrum Deo Domino ,spontaneum aurum &
וְהַזָּהָב נְדָבָה לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיכֶם:
principum vultu ad appendatis donec ,custodite & ,Vigilate coram principibus
29 שִׁקְדוּ וְשִׁמְרוּ עַד־תִּשְׁקְלוּ לִפְנֵי שָׂרֵי
Israel patrum principibus & ,Leuitarum & ,sacerdotum familiarum
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְ[g]שָׂרֵי־הָאָבוֹת לְיִשְׂרָאֵל שור[g]
.Domini domus cubiculis ‡ ,Ierusalajm in ‡ in
בִּירוּשָׁלָםִ הַלִּשְׁכוֹת בֵּית יְהוָה:
,argenti pondus ,Leuitæ & sacerdotes susceperunt Et
30 וְקִבְּלוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם מִשְׁקַל הַכֶּסֶף
domum ad Ierusalaim in adducendum ad ,vasorum & ,auri & vt adducerent
וְהַזָּהָב וְהַכֵּלִים לְהָבִיא לִירוּשָׁלַםִ לְבֵית
.duo in Ahaua flumine à sumus profecti Et .nostri Dei
31 אֱלֹהֵינוּ: וַנִּסְעָה מִנְּהַר אַהֲוָא [h]בִּשְׁנֵים שנה[h]
manus & ; Ierusalaim eundum ad ,primi mensis decima vt pergeremus
עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן לָלֶכֶת יְרוּשָׁלָםִ וְיַד
inimici manu de nos eruit & ,nos super fuit nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ הָיְתָה עָלֵינוּ [i]וַיַּצִּילֵנוּ [k]מִכַּף אוֹיֵב נצל[i] כפף[k]
: Ierusalaim † venimus Et .via super * insidiatoris & * in † in
32 וְאוֹרֵב עַל־הַדָּרֶךְ: [l]וַנָּבוֹא יְרוּשָׁלָםִ בוא[l]
.tribus diebus ibi consedimus ‡ & ‡ mansimus
[m]וַנֵּשֶׁב שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה: ישב[m]
,aurum & ,argentum est appensum quarta die in Et
33 וּבַיּוֹם הָרְבִיעִי נִשְׁקַל הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב
filij Meremoth manum super nostri Dei domo in vasa & per
[n]וְהַכֵּלִים בְּבֵית אֱלֹהֵינוּ עַל יַד־מְרֵמוֹת בֶּן־ כלה[n]
eis cum & ;Pinechas filius Elhazar eo cum & ,sacerdotis Vriiah
אוּרִיָּה הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־פִּינְחָס וְעִמָּהֶם
.Leuitæ ,Binnui filius Nohadeiah & ,Iesuah filius Iozabad
יוֹזָבָד בֶּן־יֵשׁוּעַ וְנוֹעַדְיָה בֶן־בִּנּוּי הַלְוִיִּם:
omne est scriptum & ,omnium pondere in ,numero In Iuxta numerū, & pondus
34 בְּמִסְפָּר בְּמִשְׁקָל לַכֹּל וַיִּכָּתֵב כָּל־
.illo tempore in pondus
הַמִּשְׁקָל בָּעֵת הַהִיא:
obtulerunt transmigrationis filij captiuitate de Venientes
35 הַבָּאִים [o]מֵהַשְּׁבִי בְנֵי־הַגּוֹלָה הִקְרִיבוּ שבה[o]
super ‖ duodecim iuuencos * ,Israel Deo ascensiones ‡ ‡ holocausta * vitulos ‖ pro
[p]עֹלוֹת לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל [q]פָּרִים שְׁנֵים־עָשָׂר עַל־
agnos ,sex & nonaginta arietes ,Israel omni עלה[p] פר[q]
כָּל־יִשְׂרָאֵל אֵילִים תִּשְׁעִים וְשִׁשָּׁה כְּבָשִׂים
omnia ; duodecim peccati ‡ hircos ,septem & septuaginta ‡ pro peccato
שִׁבְעִים וְשִׁבְעָה צְפִירֵי חַטָּאת שְׁנֵים עָשָׂר הַכֹּל

holocaustum regis leges dederunt Et .Domino ascensio
36 עוֹלָה לַיהוָה: [a]וַיִּתְּנוּ אֶת־דָּתֵי הַמֶּלֶךְ נתן[a]
exaltauerūt & :flumē trans † ducibus & ;regis satrapis † qui erant
לַאֲחַשְׁדַּרְפְּנֵי הַמֶּלֶךְ וּפַחֲווֹת עֵבֶר הַנָּהָר [b]וְנִשְּׂאוּ נשא[b]
.Dei domum & ,populum
אֶת־הָעָם וְאֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים:

CAP. IX. ט

principes me ad accesserunt ,hæc consumere secundum Et cūm finita essent
1 [c]וּכְכַלּוֹת אֵלֶּה נִגְּשׁוּ אֵלַי הַשָּׂרִים כלה[c]
,sacerdotes & ,Israel populus sunt separati Non : dicendo
לֵאמֹר לֹא־נִבְדְּלוּ הָעָם יִשְׂרָאֵל וְהַכֹּהֲנִים
,eorum abominationes iuxta ,terrarum populis à ,Leuitæ & in abominationibus
וְהַלְוִיִּם מֵעַמֵּי הָאֲרָצוֹת כְּתוֹעֲבֹתֵיהֶם
,Moabitæ ,Hammonitæ ,Iebusæi ,Perizæi ,Chittæi ,Chenahanæi
לַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הַפְּרִזִּי הַיְבוּסִי הָעַמֹּנִי הַמֹּאָבִי
.Emoræi & ,Misritæ
הַמִּצְרִי וְהָאֱמֹרִי:
: suis filiis & ,sibi eorum filiabus de tulerunt Quia
2 כִּי־נָשְׂאוּ מִבְּנֹתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם
manus & ,terrarum populis in sanctitatis ‖ semen se commiscuerūt & mixtum est ‖ sanctum cum
וְהִתְעָרְבוּ זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאֲרָצוֹת וְיַד
.prima ista præuaricatione in fuit ,magnatum & ,principum magistratuum,
הַשָּׂרִים וְהַסְּגָנִים הָיְתָה בַּמַּעַל הַזֶּה רִאשׁוֹנָה:
scidi ,istud verbum me audire secundum Et cūm audissem
3 וּכְשָׁמְעִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה קָרַעְתִּי אֶת־
coma de depilaui & : meum pallium ,meum vestimentum euulsi capillos
בִּגְדִי וּמְעִילִי וָאֶמְרְטָה מִשְּׂעַר
me ad Et .stupens sedi & ,meam barbam & ,mei capitis
4 רֹאשִׁי וּזְקָנִי [d]וָאֵשְׁבָה מְשׁוֹמֵם: וְאֵלַי ישב[d]
super ‖ Israel Dei verbis in tremefactus omnis congregabantur omnes pauidi ‖ pro
יֵאָסְפוּ כֹּל חָרֵד בְּדִבְרֵי אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עַל
ad vsque stupens sedens ego & :transmigrationis præuaricatione sedebam
מַעַל הַגּוֹלָה וַאֲנִי יֹשֵׁב מְשׁוֹמֵם עַד
surrexi vespertino munere * in Et .vesperæ munus ‡ ‡ sacrificium vespertinum. * sacrificio
5 לְמִנְחַת הָעָרֶב: וּבְמִנְחַת הָעֶרֶב [e]קַמְתִּי
,meum vestimentum me scindendum inter † & ,mea afflictione de קום[e]
מִתַּעֲנִיתִי וּבְקָרְעִי בִגְדִי † cùm scidissem
expandi & ,mea genua super me curuaui & ,meum pallium &
וּמְעִילִי וָאֶכְרְעָה עַל־בִּרְכַּי וָאֶפְרְשָׂה
.meum Deum Dominum ad meas palmas
[f]כַפַּי אֶל־יְהוָה אֱלֹהָי: כפף[f]
eleuare sum pudefactus & ,erubui mi Deus ,dixi Et pudore affectus sum, erubui
6 וָאֹמְרָה אֱלֹהַי [g]בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי [h]לְהָרִים
nostræ iniquitates quoniam ;te ad meas facies ‡ mi Deus בוש[g] רום[h]
אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ כִּי [i]עֲוֺנֹתֵינוּ ‡ faciem meā * creuit
granduit * nostrum delictum & ,caput supra sunt multiplicatæ
[k]רָבוּ לְמַעְלָה רֹּאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עוה[i] רבב[k]
nos ‖ nostrorum patrum diebus A .cælos ad vsque ‖ fuimus
7 עַד לַשָּׁמָיִם: מִימֵי אֲבֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ יום[l]
nostris peruersitatibus in Et .hanc diem ad vsque magno delicto in propter iniquitates nostras
בְּאַשְׁמָה גְדֹלָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וּבַעֲוֺנֹתֵינוּ
manum in ,nostri sacerdotes ,nostri reges ,nos sumus traditi
נִתַּנּוּ אֲנַחְנוּ מְלָכֵינוּ כֹהֲנֵינוּ בְּיַד
,rapinam in & ,captiuitatem in ,gladium in ,terrarum regum
מַלְכֵי הָאֲרָצוֹת בַּחֶרֶב [l]בַּשְּׁבִי [m]וּבַבִּזָּה שבה[l] בזז[m]
:hanc diem secundum ,facierum pudorem in & vultus,
וּבְבֹשֶׁת [n]פָּנִים כְּהַיּוֹם הַזֶּה: פנה[n]
à deprecatio fuit ,momento modico quasi nunc Et
8 וְעַתָּה כִּמְעַט־רֶגַע הָיְתָה תְחִנָּה מֵאֵת
euasionem nobis derelinquendum ad ‡ ,nostro Deo Domino ‡ vt derelinqueret
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְהַשְׁאִיר לָנוּ פְּלֵיטָה
illuminandum ad † ,eius sanctitatis loco in paxillum ‖ nobis dandū ad & * daret ‖ clauum † vt illuminaret ‡ daret
וְלָתֶת־לָנוּ יָתֵד בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ [o]לְהָאִיר
modicam vitam nobis dandum ad ‡ & ,noster Deus nostros oculos
עֵינֵינוּ אֱלֹהֵינוּ וּלְתִתֵּנוּ מִחְיָה מְעַט אור[o]
.nostra seruitute in
בְּעַבְדֻתֵנוּ:
non nostra seruitute in & ,nos ‡ serui Quia ‡ sumus,
9 כִּי־עֲבָדִים אֲנַחְנוּ וּבְעַבְדֻתֵנוּ לֹא
misericordiam nos super inclinauit Et .noster Deus nos dereliquit
עֲזָבָנוּ אֱלֹהֵינוּ [p]וַיַּט־עָלֵינוּ חֶסֶד נטה[p]

exaltandum ad ‖ ,vitam nobis *dandum ad* * ,Paras *regum facies ad* ‡
לפני מלכי פרס לתת־לנו מחיה לרומם
,eius solitudines *faciendum* † stare & ,nostri Dei domum
את־בית אלהינו ולהעמיד את־חרבתיו
.Ierusalaim in & ,Iehudah in sepem nobis *dandum ad* ‡ &
ולתת־לנו גדר ביהודה ובירושלם:

‡ coram rege
* vt daret
‖ vt exaltaret
† faceret
‡ vt daret

Quia : hoc post noster Deus dicemus quid nunc Et
10 ועתה מה־נאמר אלהינו אחרי־זאת כי
manum per præcepisti Quæ .tua præcepta dereliquimus
11 עזבנו [a]מצותיך: אשר צוית ביד
vos quam ‡ Terra : dicendo ,prophetarum tuorum seruorum
עבדיך הנביאים לאמר הארץ אשר אתם
elongatione in ipsa elongationis ‖ terra ,eam *possidendum ad ingredientes* *
[b]באים [c]לרשתה ארץ [d]נדה היא בנדת
eã repleuerunt quibus ,eorũ *abominationibus in* † , terrarum populorum
עמי הארצות בתועבתיהם אשר מלאוה
.sua immunditia in os ad ore ab
מפה אל־פה בטמאתם:

[a]צוה
‡ ad
* ingredimini, vt possideatis
‖ immunda est, iuxta immunditiam
[b]בוא [c]ירש
[d]נדד
† secundũ abominationes

,eorum filiis detis ne vestras filias nunc Et
12 ועתה [e]בנותיכם אל־[f]תתנו לבניהם
quæratis ne & ,vestris filiis *assumatis* ‡ ne eorum filias &
ובנתיהם אל־[g]תשאו לבניכם ולא־תדרשו
vt ;seculum in vsque eorum bonum & , eorum pacem
שלמם וטובתם עד־עולם למען
hæreditandum detis ‡ & ,terræ bonum comedatis & ,cõfortemini
תחזקו ואכלתם את־טוב הארץ [h]והורשתם
.seculum in vsque *vestrũ filiis*
לבניכם עד־עולם:

[e]בנה [f]נתן
† accipiatis
[g]נשא
‡ hæreditate accipere faciatis filios vestros
[h]ירש

nostris operibus in ‖ nos super *veniens* * omne post Et
13 ואחרי כל־[i]הבא עלינו במעשינו
noster Deus tu quia ,*magno nostro delicto in &* ,*malis*
הרעים ובאשמתנו הגדלה כי אתה אלהינו
nobis dedisti & , *nostra peruersitate præ* ‡ deorsum † prohibuisti
חשכת [k]למטה [l]מעוננו ונתתה לנו
conuertemur Nunquid .hoc secundum euasionem
14 פליטה כזאת: הנשוב
populis cũ contrahendã affinitatẽ ad & ,tua præcepta *infringenda* ‡ ad
[m]להפר [n]מצותיך ולהתחתן בעמי
nos in *exacerbaberis* * non Nunquid ? istarum abominationum
התעבות האלה הלוא תאנף־בנו
? euasio & , residuum † non *ad* ,*consumendum* ‖ ad vsque
עד־כלה לאין שארית ופליטה:

* quod venit
‖ propter opera nostra mala, & propter delictum nostrũ magnum,
[i]בוא
† ne essemus
‡ propter iniquitates nostras,
[k]נטה [l]עוה
‡ dissipandum
* irasceris
[m]פוק [n]צוה
‖ consumptionem, vt
† sit
‡ os

quoniam , tu ‡ iustus Israel Deus Domine
15 יהוה אלהי ישראל צדיק אתה כי־
nos ‡ Ecce .hanc diem secundum euasio ‡ sumus residui
נשארנו פליטה כהיום הזה הננו
tuas facies ad ‖ stare ‡ non Nam .nostris delictis in *tuas facies ad*
לפניך באשמתינו כי אין לעמוד לפניך
.hoc *super*
על־זאת:

‡ & ‡ sumus
coram te
‡ est
‖ coram te
propter

CAP. X. יוד

procidens * & ,flens *se confiteri secundũ* ‡ & :Hezra *orare secundũ* Et
1 וכהתפלל עזרא [o]וכהתודתו בכה ומתנפל
Israel de eum ad sunt congregati , Dei *domus facies ad*
לפני בית האלהים נקבצו אליו מישראל
,paruulorum & ,mulierum & , virorum , valde *multus* ‖ cœtus
קהל [p]רב־מאד אנשים ונשים וילדים
.fletu multo populus *fleuerunt* † quoniam
כי־בכו העם הרבה בכה:
, Helam filiis de .Iechiel filius Sechaniah respondit Et
2 [q]ויען שכניה בן־יחיאל מבני עולם
, nostrum Deum in sumus præuaricati Nos : Hezra ad dixit &
ויאמר לעזרא אנחנו מעלנו באלהינו
nunc & ‡ : terræ populis de alienigenas vxores *fecimus habitare* ‡ &
[r]ונשב נשים נכריות מעמי הארץ ועתה
.hoc super Israeli *expectatio* * est
יש־מקוה לישראל על־זאת:
omnes *educendum ad* ‡ nostro Deo † fœdus *scindamus* ‖ nunc Et
3 ועתה נכרת־ברית לאלהינו [s]להוציא כל־
contrementiũ ‖ & Domini *consilio in* * eis ex *natum* ‡ & vxores
נשים [t]והנולד מהם בעצת אדני והחרדים

cùm curasset
‡ confessus esset
* cecidisset coram domo
[o]ידה
‖ grandis
[p]רבב
† fleuit
[q]ענה
‡ duximus ‡ sed
[r]ישב
* spes
‖ percutiamus
† cum
‡ vt educamus
‡ natos * secũdum consiliũ
‖ pauentium
[s]יצא [t]ילד

in præcepto Dei nostri , & secundum legem fiat. ,Surge
4 [a]במצות אלהינו [b]ובתורה יעשה: קום
quia ad te † res, & nos ‡ tecum. Confortare & fac.
כי־עליך הדבר ואנחנו עמך חזק ועשה:

præceptum
[a]צוה [b]ירה
† pertinet
‡ erimus

Et surrexit Hezri. & adiurauit principes sacerdotum,
5 [c]ויקם עזרא וישבע את־שרי הכהנים
Leuitarum, & omnem Israel *ad faciendum* secundum verbum
הלוים וכל־ישראל [d]לעשות כדבר
.hoc Et iurauerunt.
הזה וישבעו:

[c]קום
vt facerent
[d]עשה

Et surrexit Hezra à *faciebus* domus Dei , & abiit
6 [e]ויקם עזרא מלפני בית האלהים [f]וילך
ad cubiculum Iehochanan filij Eliasib. Et abiit illuc,
אל־לשכת יהוחנן בן־אלישיב וילך שם
panem non comedit , & aquam non bibit. nam *lugens*
לחם לא־אכל ומים לא־שתה כי מתאבל
super præuaricatione transmigrationis.
על־מעל הגולה:

facie
[e]קום [f]ילך
lugebat enim

Et transire fecerunt vocem ‖ *in* Iehudah, & Ierusalaim omnibus
7 ויעבירו קול ביהודה וירושלם לכל
filiis transmigrationis, *ad se congregandum* Ierusalaim.
בני הגולה להקבץ ירושלם:
Et omnis qui non venerit in tribus diebus,
8 וכל אשר לא־יבוא לשלשת הימים
iuxta consilium principum, & seniorum *erit anathema* omnis
[g]כעצת השרים והזקנים יחרם כל־
substantia eius: & ipse separabitur à cœtu transmigrationis.
רכושו והוא יבדל מקהל הגולה:

‖ per
vt congregarentur in
peribit
[g]יעץ

Et congregati sunt omnes viri Iehudah , & Biniamin
9 ויקבצו כל־אנשי־יהודה ובנימן
† Ierusalaim intra ‡ tres *dies.* *Ipse* mensis nonus ,
ירושלם לשלשת הימים הוא חדש התשיעי
in vicesima mensis : & sederunt omnis populus in platea
בעשרים בחדש [h]וישבו כל־העם ברחוב
domus Dei trementes *super verbo*, *& præ pluuiis.*
בית האלהים מרעידים על־הדבר ומהגשמים:

† in
‡ triduum. Erátque ipse
[h]ישב
propter rem & propter pluuias

Et surrexit Hezra sacerdos , & dixit ad eos : Vos
10 ויקם עזרא הכהן ויאמר אלהם אתם
præuaricati estis, & *fecistis habitare* vxores alienigenas, ‖ *ad addendum*
מעלתם ותשיבו נשים נכריות [i]להוסיף
super delicto Israel.
על־אשמת ישראל:

duxistis
‖ vt adderetis
[i]יסף

Et nunc date confessionem Domino Deo patrum vestrorum,
11 ועתה תנו [k]תודה ליהוה אלהי־אבתיכם
& facite voluntatem eius : & separamini à populis terræ ,
ועשו [l]רצונו והבדלו מעמי הארץ
& ab vxoribus alienigenis. Et responderunt omnis
12 ומן־הנשים הנכריות: [m]ויענו כל־
† concio , & dixerunt voce magna : Sic secundum verbum tuum
הקהל ויאמרו קול גדול כן כדבריך
super nobis ‡ ad faciendum. Sed populus multus & tempus
13 עלינו לעשות: אבל העם רב והעת
pluuiarum, & non ‡ vis ad standum foris: & opus non
גשמים ואין [n]כח לעמוד בחוץ והמלאכה לא־
diei vnius, neque duorum, quia *multiplicauimus ad præuaricandũ*
ליום אחד ולא לשנים כי־[o]הרבינו לפשע
in verbo hoc. Stent obsecro principes nostri in vniuerso
14 בדבר הזה: יעמדו־נא [p]שרינו לכל־
cœtu & omnis qui in vrbibus nostris qui ‖ *fecit habitare* vxores
הקהל וכל אשר בערינו [q]ההשיב נשים
alienigenas, veniat in temporibus statutis, & cum eis † seniores
נכריות יבא לעתים מזמנים ועמהם זקני־
‡ *ciuitatũ & ciuitatũ*, & iudices eius vsq; ad ‡ *auertendum iram* nasi
עיר ועיר ושפטיה עד להשיב [r]חרון אף־
Dei nostri à nobis * *vsque ad verbum* hoc.
אלהינו ממנו עד לדבר הזה:

[k]ידה
[l]רצה
[m]ענה
† cœtus,
יתירו
‡ est
‡ est.
[n]כוח
multi sumus qui præuaricati sumus
[o]רבה
[p]שור
‖ duxit
[q]ישב
† sint
‡ singularum ciuitatum,
‡ auersionem furoris iræ
* propter
[r]חרה

Veruntamen Ionathan filius Hasael , & Iachzeiah
15 אך יונתן בן־עשהאל ויחזיה
filius Tichua * *steterunt* super hoc; & Mesullam & Sabbethai
בן־תקוה עמדו על־זאת ומשלם ושבתי
Leuites adiuuerunt eos.
הלוי עזרם:

* constituti fuerunt.

sunt separati & , transmigrationis filij sic fecerunt Et
16 וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי הַגּוֹלָה וַיִּבָּדְלוּ [a]
domum per *patrum* *capita* viri , sacerdos Hezra
עֶזְרָא הַכֹּהֵן אֲנָשִׁים רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְבֵית
die in sederunt & ,nomina per ipsi vniuersi & , suorum patrum
אֲבֹתָם וְכֻלָּם בְּשֵׁמוֹת וַיֵּשְׁבוּ בְּיוֹם
.*verbum quærendum ad* ,decimi mensis vna
אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי לְדַרְיוֹשׁ הַדָּבָר׃
vxores duxerunt qui viris omnibus in ‡ perfecerunt Et
17 [b] וַיְכַלּוּ בַכֹּל אֲנָשִׁים הַהֹשִׁיבוּ נָשִׁים
.primi mensis , *vnum* diem ad vsque alienigenas
נָכְרִיּוֹת עַד יוֹם אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃
vxores *fecerunt habitare* ‖ qui ,sacerdotum filiis de *est inuentum* Et
18 וַיִּמָּצֵא מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הֹשִׁיבוּ נָשִׁים
seius fratrum & ,Iosadach filij Iesuah filiis de , alienigenas
נָכְרִיּוֹת מִבְּנֵי יֵשׁוּעַ בֶּן־יוֹצָדָק וְאֶחָיו
.Ghedaliah & ,Iarib & , Elihezer & ,Mahaseiah
מַעֲשֵׂיָה וֶאֱלִיעֶזֶר וְיָרִיב וּגְדַלְיָה׃
: suas vxores *educendum ad* , suam manum dederunt Et
19 וַיִּתְּנוּ יָדָם לְהוֹצִיא נְשֵׁיהֶם
.suo delicto *super pecoris arietem* delinquentes &
וַאֲשֵׁמִים אֵיל־צֹאן עַל־אַשְׁמָתָם׃
.Zebadiah & , Chanani ,Immer filiis de Et
20 וּמִבְּנֵי אִמֵּר חֲנָנִי וּזְבַדְיָה׃
Semahaiah & , Eliah & ,Mahaseiah ,Harim filiis de Et
21 וּמִבְּנֵי חָרִם מַעֲשֵׂיָה וְאֵלִיָּה וּשְׁמַעְיָה
.Huzziiah & , Iechiel &
וִיחִיאֵל וְעֻזִּיָּה׃
,Ismahel ,Mahaseiah ,Eliohenai , Paschur filiis de Et
22 וּמִבְּנֵי פַּשְׁחוּר אֶלְיוֹעֵינַי מַעֲשֵׂיָה יִשְׁמָעֵאל
.Elhasah & , Iozabad , Nethanel *
נְתַנְאֵל יוֹזָבָד וְאֶלְעָשָׂה׃
ipse † , Chelaiah & , Simhi & ,Iozabad , Leuitis de Et
23 וּמִן־הַלְוִיִּם יוֹזָבָד וְשִׁמְעִי וְקֵלָיָה הוּא
.Elihezer & ,Iehudah ,Pethachiah ,Chelitha
קְלִיטָא פְּתַחְיָה יְהוּדָה וֶאֱלִיעֶזֶר׃
ianitoribus de & , Eliasib , cantoribus de Et
24 וּמִן־הַמְשֹׁרְרִים אֶלְיָשִׁיב וּמִן־הַשֹּׁעֲרִים
.Vri & , Thelem & ,Sallum
שַׁלֻּם וָטֶלֶם וְאוּרִי׃
,Ieziiah & ,Ramiah Parhos filiis de Israel de Et
25 וּמִיִּשְׂרָאֵל מִבְּנֵי פַרְעֹשׁ רַמְיָה וְיִזִּיָּה
.Benaiah & , Malchiiah & ,Elhazar & ,Miiamin & ,Malchiiah &
וּמַלְכִּיָּה וּמִיָּמִן וְאֶלְעָזָר וּמַלְכִּיָּה וּבְנָיָה׃
,Iechiel & ,Zechariah ,Mathaniah ,Helam filiis de Et
26 וּמִבְּנֵי עֵילָם מַתַּנְיָה זְכַרְיָה וִיחִיאֵל
.Eliiah & , Ieremoth & ,Habdi &
וְעַבְדִּי וִירֵמוֹת וְאֵלִיָּה׃

,Mathaniah , Eliasib , Eliohenai , Zatthu filiis de Et
27 וּמִבְּנֵי זַתּוּא אֶלְיוֹעֵנַי אֶלְיָשִׁיב מַתַּנְיָה
. Haziza & , Zabad & , Ieremoth &
וִירֵמוֹת וְזָבָד וַעֲזִיזָא׃
. Hathlai , Zabbai , Chananiah ,Iehochanan , Bebai filis de Et
28 וּמִבְּנֵי בֵּבָי יְהוֹחָנָן חֲנַנְיָה זַבַּי עַתְלָי׃
, Iasub , Hadaiah & , Malluch , Mesullam , Bani filiis de Et
29 וּמִבְּנֵי בָּנִי מְשֻׁלָּם מַלּוּךְ וַעֲדָיָה יָשׁוּב
.Ieramoth ,Seal &
וּשְׁאָל יְרָמוֹת
,Benaiah , Chelal & , Hadna , Moab-Pachat filiis de Et
30 וּמִבְּנֵי פַּחַת מוֹאָב עַדְנָא וּכְלָל בְּנָיָה
. Menasseh & , Binnui & , Besalel , Mathaniah ,Mahaseiah
מַעֲשֵׂיָה מַתַּנְיָה בְּצַלְאֵל וּבִנּוּי וּמְנַשֶּׁה׃
,Semahaiah ,Malchiiah , Isiah , Elihezer , Charim filiis † Et
31 וּבְנֵי חָרִם אֱלִיעֶזֶר יִשִּׁיָּה מַלְכִּיָּה שְׁמַעְיָה
. Sematiah , Malluch , Beniamin . Simhon
32 שִׁמְעוֹן׃ בִּנְיָמִן מַלּוּךְ שְׁמַרְיָה׃
, Zabad , Matthatthah , Matthenai , Chasum filiis De
33 מִבְּנֵי חָשֻׁם מַתְּנַי מַתַּתָּה זָבָד
. Simhi , Menasseh , Ieremai , Eliphelet
אֱלִיפֶלֶט יְרֵמַי מְנַשֶּׁה שִׁמְעִי׃
. Vel & , Hamram , Mahadai , Bani filiis de
34 מִבְּנֵי בָנִי מַעֲדַי עַמְרָם וְאוּאֵל׃
. Cheluhu , Bediah , Benaiah
35 בְּנָיָה בֵדְיָה כְּלוּהִי׃
.Eliasib , Meremoth , Vaniah
36 וַנְיָה מְרֵמוֹת אֶלְיָשִׁיב׃
. Iahasai & , Mathnai , Mathaniah
37 מַתַּנְיָה מַתְּנַי וְיַעֲשָׂו׃
. Simhi , Binnui & , Bani Et
38 וּבָנִי וּבִנּוּי שִׁמְעִי׃
. Hadaiah & , Nathan & , Selemiah Et
39 וְשֶׁלֶמְיָה וְנָתָן וַעֲדָיָה׃
. Sarai , Sasai , Machnadebai
40 מַכְנַדְבַי שָׁשַׁי שָׁרָי׃
.Sematiah , Selemiahu & , Hazarel
41 עֲזַרְאֵל וְשֶׁלֶמְיָהוּ שְׁמַרְיָה׃
. Ioseph , Amariah , Sallum
42 שַׁלּוּם אֲמַרְיָה יוֹסֵף׃
, Iadau , Zebinah , Zabad ,Mathithiah , Iehiel , Nebo filiis De
43 מִבְּנֵי נְבוֹ יְעִיאֵל מַתִּתְיָה זָבָד זְבִינָא יַדּוֹ
. Benaiah , Ioel &
וְיוֹאֵל בְּנָיָה׃
est ‡ & , alienigenas vxores acceperunt hi Omnes
44 כָּל־אֵלֶּה נָשְׂאוּ נָשִׁים נָכְרִיּוֹת וְיֵשׁ
. filios posuerunt & , mulieres eis ex
מֵהֶם נָשִׁים [c] וַיָּשִׂימוּ בָּנִים׃

Marginal notes (right):
[a] עֲשָׂה principes familiarum
vt quærerent rem.
‡ opus
[b] כָּלָה primum
inuenti sunt
‖ duxerunt
vt educerent
venerunt cum ariete pecorum pro
* &
† qui est

Marginal notes (left):
כלוהו ק
ויעשי ק
ידי ק
נשאו ק
‡ erant
[c] שׂוּם

תם ספר עזרא
Finis libri Hezræ.

ספר נחמיה
LIBER II. HEZRÆ,
QVI ET NE CHEMIAH
DICITVR.

CAPVT I. א

.Chachaliah filij Nechemiah Verba
1 דברי נחמיה בן־חכליה
anno Chisleu † mense in fuit Et
a ויהי בחדש־כסלו שנת
Susan in eram ego & , vigesimo
עשרים ואני הייתי בשושן
.metropoli
הבירה:

Nouembri
a היה
† castro.

viri & ipse ,meis fratribus è vnus ,Chanani venit Et
2 b ויבא חנני אחד מאחי הוא ואנשים
qui ,euasione ‡ Iehudæis super eos rogitaui & ,Iehudah de
מיהודה ואשאלם על־היהודים הפליטה אשר־
.Ierusalaim super * & ,captiuitate ex remanserant
נשארו מן־c השבי ועל־ירושלם:

b בוא
interrogaui eos de Iehudæorũ statu
‡ nempe de eorum * de
c שבה

de remanserunt qui Residui : mihi dixerunt Et
3 ויאמרו לי הנשארים אשר נשארו מן־
;opprobrio in & , magno malo in prouincia in † ibi captiuitate
השבי שם d במדינה e ברעה גדלה ובחרפה
sunt combustæ eius portæ & , diruptus ‡ Ierusalaim murus &
וחומת ירושלם מפרצת ושעריה f נצתו
verba me audire vt ‡ ,fuit Et .igni in
4 באש: g ויהי כשמעי את־הדברים

† sunt
d דון e רוע
‡ dirutus est,
f יצת
‡ cũ audissem
g היה
* per

fui Et . dies luxi & ,fleui & ,sedi . hæc
האלה ישבתי ואבכה ואתאבלה ימים h ואהי
.cælorum Dei facies ad orans & .ieiunans ‖
i צם ומתפלל לפני אלהי השמים:

h היה
‖ ieiunaui,oraui coram Deo cæli.
i צום

Fortis cæli Deus Domine Quæso ,dixi Et
5 ואמר אנא יהוה אלהי השמים האל
misericordiam & , pactum custodiens ,terribilis & , magne
הגדול k והנורא שמר הברית וחסד
quæso Sit : eius ‖ mandata custodientibus & eum * diligentibus
6 לאהביו ולשמרי l מצותיו: תהי־נא
ad audiendum ad † , aperti tui oculi & , intendens tua auris
אזנך־קשבת ועיניך פתוחות לשמע אל־

k ירא
* te, ‖ tua.
l צוה
† vt audias

hodie tuas facies ad orans ‡ ego quam ,tui serui orationem
m תפלת עבדך אשר אנכי מתפלל לפניך היום
confitens * Et .tuis seruis Israel filiis super ‡ nocte ac die
יומם ולילה על־בני ישראל עבדיך n ומתודה
,ego & ;tibi peccauimus quæ ‖ ,Israel filiorũ peccatis super
על־חטאות בני־ישראל אשר חטאנו לך ואני
corrupimus Corrumpendo .peccauimus mei patris domus &
7 ובית־אבי חטאנו: חבל חבלנו

‡ oro coram te
m פלל
‡ pro
n ידה
* confiteor pro peccato
‖ quod Corruptione corrupti sumus.

,statuta & , præcepta custodiuimus non & , tibi
לך ולא־שמרנו את־המצות ואת־o החקים
.tuo seruo Moseh præcepisti quæ iudicia &
ואת־המשפטים אשר צוית את־משה עבדך:
Moseh mandasti quod verbi quæso Memento
8 זכר־נא את־הדבר אשר צוית את־משה

o חקק

dispergam ego † :præuaricabimini Vos : dicendo , tuo seruo
עבדך לאמר אתם תמעלו אני p אפיץ
custodietis ‡ & ,me ad reuertemini ‖ Et .populos in vos
9 אתכם בעמים: q ושבתם אלי ושמרתם
vester expulsus † fuerit si :ea facietis ‡ & ,mea præcepta
מצותי r ועשיתם אתם אם־יהיה נדחכם
eos † adducam & ,vos congregabo inde ,cæli extremum in
s בקצה השמים משם אקבצם והבואתים
faciendum habitare ad * , elegi quem locum ad
אל־המקום אשר בחרתי לשכן את־

† &
p קוץ
‖ si reuersi fueritis
‡ custodieritis
‡ feceritis
‖ expulsio vestra
q שוב r עשה
s קצה
† vos
* vt habitare facerem

.tuus populus & , tui serui ipsi Et ibi meum nomen
10 שמי שם: והם עבדיך ועמך
tua manu in & , magna tua fortitudine in redemisti quem
אשר a פדית בכחך הגדול ובידך
tua auris obsecro sit Domine Quæso .forti
11 החזקה: אנא אדני תהי נא אזנך־
orationem ad & , tui serui orationem ad attendens
קשבת אל־b תפלת עבדך ואל־תפלת
; tuum nomen timere volentium , tuorum seruorum
עבדיך החפצים ליראה את־שמך
eum da & ,hodie tuum seruum quæso fac prosperare &
והצליחה־נא לעבדך היום c ותנהו
pincerna eram ego Et .istius viri facies ad miserationes in
לרחמים לפני האיש הזה ואני הייתי משקה
.regis
למלך:

a פדה
b פלל
qui volunt
c נתן
corã viro isto.

CAP. II. ב

vigesimo anno , Nisan mense in fuit Et
1 d ויהי בחדש ניסן e שנת עשרים
accepi & ;eius facies ad vinum ,regis Artachsastæ
לארתחשסתא המלך יין לפניו ואשא את־
.eius facies ad malus fueram non & ,regi dedi & ,vinum
היין ואתנה למלך ולא־הייתי רע לפניו:
tu & , malæ tua facies ‖ Quare : rex mihi dixit Et
2 ויאמר לי המלך מדוע פניך רעים ואתה
timui Et .cordis malum nisi hoc ‡ Non ? æger tu † non
אינך חולה אין זה כי־אם רע לב f ואירא
sæculum ‡ in Rex : regi dixi Et .valde multum
3 הרבה מאד: ואמר למלך המלך לעולם
ciuitas quòd . meæ facies erunt malæ * non Cur .viuat
יחיה מדוע לא־ירעו פני אשר העיר
eius portæ & destructa ‖ meorum patrum sepulchrorum domus
בית־קברות אבתי חרבה ושעריה
? igni in sint peresa †
אכלו באש:

d היה e שנה
erat ante eum.
eram solitus esse tristis coram eo.
‖ vultus tuus est tristis,
† ægrotas?
‡ est
f ירא
‡ æternum
* erit tristis vultus meus, cùm
‖ deserta sit,
† consumptæ

? quærens tu hoc quo Super ‡ : rex mihi dixit Et
4 ויאמר לי המלך על־מה־זה אתה מבקש
: regem ad dixi Et ;cæli Deum ad oraui Et
5 ואתפלל אל־אלהי השמים: ואמר למלך
tuus seruus erit bene ‖ si & , * bonum rege super ‡ Si
אם־על־המלך טוב ואם־ייטב עבדך
ciuitatem ad , Iehudah ad me mittas vt ‡ .tuas facies ad †
לפניך אשר תשלחני אל־יהודה אל־עיר
.eam ædificabo & ‡ ,meorum patrum sepulchrorum
קברות אבתי g ואבננה:

‡ Pro
‡ postulas?
‡ regi * est
‖ placet
† coram te,
‡ rogo
‡ vt ædificem
g בנה

: eum apud sedens coniux * & , rex mihi Dixitque
6 ויאמר לי המלך והשגל יושבת אצלו
fuit bonum Et ? reuerteris quando & ,tuum iter erit Vsquequo
עד־מתי יהיה מהלכך ומתי תשוב וייטב
.certum tempus ei dedi † & ,me misit & , regis facies ad ‖
לפני־המלך וישלחני ואתנה לו זמן:
epistolas , ‡ bonum rege super ‡ Si : regi dixi Et
7 ואומר למלך אם־על־המלך טוב אגרות
vt , flumen trans ‡ duces ad * mihi dent
יתנו־לי על־פחוות עבר הנהר אשר
.Iehudah in veniam donec me traducant
יעבירוני עד אשר־אבוא אל־יהודה:
* quod paradisi ‡ custodem Asaph ad epistolam Et
8 ואגרת אל־אסף שמר הפרדס אשר

* regina
placuit
‖ coram rege,
† constitui
‡ regi ‡ est
* scribæ
† qui sunt
‡ pomarij * est

contignandum ad ligna mihi det vt , regi
לַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִתֶּן־לִי עֵצִים לְקָרוֹת אֶת־
domui & ,ciuitatis muro & , domui quæ palatij portas
שַׁעֲרֵי הַבִּירָה אֲשֶׁר־לַבַּיִת וּלְחוֹמַת הָעִיר וְלַבַּיִת
manum iuxta rex mihi dedit Et , eam in fuero ingressus quam
אֲשֶׁר־אָבוֹא אֵלָיו וַיִּתֶּן־לִי הַמֶּלֶךְ כְּיַד־
* duces ad veni Et .me super bonam mei Dei
9 אֱלֹהַי הַטּוֹבָה עָלָי׃ וָאָבוֹא אֶל־פַּחֲווֹת
misit Et .regis epistolas eis dedi & , flumen trans
עֵבֶר הַנָּהָר וָאֶתְּנָה לָהֶם אֵת אִגְּרוֹת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח
.equites & ,virtutis principes rex mecum
עִמִּי הַמֶּלֶךְ שָׂרֵי חַיִל וּפָרָשִׁים׃
seruus Tobiiah & ,Choronites Sanballat audiuit Et
10 וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד
venisset quòd : magno malo eis fuit malum & ,Hammonites
הָעַמֹּנִי וַיֵּרַע לָהֶם רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר־בָּא
veni Et .Israel filiis bonum quærendum ad homo
11 אָדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וָאָבוֹא
.tribus diebus ibi fui & , Ierusalaim in
אֶל־יְרוּשָׁלִָם וָאֱהִי־שָׁם יָמִים שְׁלֹשָׁה׃
, mecum paucis † viri & ,ego , nocte surrexi Et
וָאָקוּם לַיְלָה אֲנִי וַאֲנָשִׁים מְעַט עִמִּי
in dedisset meus Deus quid , homini indicaui non &
וְלֹא־הִגַּדְתִּי לְאָדָם מָה אֱלֹהַי נֹתֵן אֶל־
, mecum * non iumentum Et .Ierusalaim in faciendum ad ,meū cor
12 לִבִּי לַעֲשׂוֹת לִירוּשָׁלִָם וּבְהֵמָה אֵין עִמִּי
.eo in equitans ego quo || iumentum nisi
כִּי אִם־הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֲנִי רֹכֵב בָּהּ׃
facies ad & ,nocte vallis portam per sum egressus Et
13 וָאֵצְאָה בְשַׁעַר־הַגַּיְא לַיְלָה וְאֶל־פְּנֵי
considerans fui || & stercorum portam ad & , draconis oculi*
עֵין הַתַּנִּין וְאֶל־שַׁעַר הָאַשְׁפֹּת וָאֱהִי שֹׂבֵר
* eius portæ & ,rupti ipsi ‡ qui Ierusalaim muros in
בְּחוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם אֲשֶׁר־הֵם פְּרוּצִים וּשְׁעָרֶיהָ
fontis portam ad transiui Et .igni in peresa || erant
14 אֻכְּלוּ בָאֵשׁ׃ וָאֶעֱבֹר אֶל־שַׁעַר הָעַיִן
transeundū ad iumento locus ‡ non & ; regis piscinam † ad &
וְאֶל־בְּרֵכַת הַמֶּלֶךְ וְאֵין־מָקוֹם לַבְּהֵמָה לַעֲבֹר
fui & ,nocte torrentem per ascendens fui ‡ Et .eo sub
15 תַּחְתָּי׃ וָאֱהִי עֹלֶה בַנַּחַל לַיְלָה וָאֱהִי
,vallis portam per veni & , sum reuersus & : murum in considerans
שֹׂבֵר בַּחוֹמָה וָאָשׁוּב וָאָבוֹא בְּשַׁעַר הַגַּיְא
,abiissem quò nouerunt non magnates || Et .redij &
16 וָאָשׁוּב׃ וְהַסְּגָנִים לֹא יָדְעוּ אָנָה הָלַכְתִּי
,heroibus ‡ & , sacerdotibus & , Iehudæis & :faciens ego † quid &
וּמָה אֲנִי עֹשֶׂה וְלַיְּהוּדִים וְלַכֹּהֲנִים וְלַחֹרִים
non eousque , opus facienti residuo ‡ & , magistratibus &
וְלַסְּגָנִים וּלְיֶתֶר עֹשֵׂה הַמְּלָאכָה עַד־כֵּן לֹא
malum videntes * Vos :eos ad dixi Et .indicaui
17 הִגַּדְתִּי׃ וָאוֹמַר אֲלֵהֶם אַתֶּם רֹאִים הָרָעָה
eius portæ & , destructa † Ierusalaim quia ,eo in nos quo ||
אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ בָהּ אֲשֶׁר יְרוּשָׁלִַם חֲרֵבָה וּשְׁעָרֶיהָ
murum ædificemus & , Itote ‡ : igni in sunt succensæ
נִצְּתוּ בָאֵשׁ לְכוּ וְנִבְנֶה אֶת־חוֹמַת
.opprobrium . vltra simus non & ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם וְלֹא־נִהְיֶה עוֹד חֶרְפָּה׃
‡ ipsa quòd mei Dei manum eis indicaui Et
18 וָאַגִּיד לָהֶם אֶת־יַד אֱלֹהַי אֲשֶׁר־הִיא
.mihi dixit quæ regis verba etiam & ,me super bona
טוֹבָה עָלַי וְאַף־דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר אָמַר־לִי
suas * manus corroborarunt ‡ Et .ædificemus & ,Surgamus :dixerūt Et
וַיֹּאמְרוּ נָקוּם וּבָנִינוּ וַיְחַזְּקוּ יְדֵיהֶם
Thobiah & , Choronites Sanballat audiuit Et .bonum in
19 לַטּוֹבָה׃ וַיִּשְׁמַע סַנְבַלַּט הַחֹרֹנִי וְטֹבִיָּה
subsannauerunt & , Harbites Ghesem & ,Hammonites seruus
הָעֶבֶד הָעַמֹּנִי וְגֶשֶׁם הָעַרְבִי וַיַּלְעִגוּ
hoc verbum ‡ Quid :dixerunt & ,nos super despexerunt & , nos
לָנוּ וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ מָה־הַדָּבָר הַזֶּה
vos regem contra Nunquid {facientes vos quod
אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים הַעַל הַמֶּלֶךְ אַתֶּם
: eos ad dixique ,verbum eis reddidi Et ‡ rebellantes
20 מֹרְדִים׃ וָאָשִׁיב אוֹתָם דָּבָר וָאוֹמַר לָהֶם

a קרה ‡ erant
‡ in
b נתן * qui erant
exercitus,
displicuit eis displicentia magna,
c ירע d בוא
† pauci erant
e נגד vt facerem * erat
f עשה || super quod sedebam. ante
* fontem || consideraui
g היה ‡ erant diruti, & portas * quæ
הם
ק
|| consumptæ † aquæductum ‡ erat ‡ ascendi consideraui
|| magistratus nesciebant
† facerem, ‡ optimatibus,
‡ residuis facientibus
* videtis
h ראה || in quo sumus, † deserta est,
‡ Venite,
i יצת
‡ esset
k נגד
‡ confortatæ sunt * eorum
l בנה
‡ est
m בזה facitis?
n עשה rebellatis?
o שוב

nos & , nos faciet prosperare ipsa , cælorum Deus
אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וַאֲנַחְנוּ
,pars † non vobis & : ædificemus & , Surgamus .† eius serui
עֲבָדָיו נָקוּם וּבָנִינוּ וְלָכֶם אֵין־חֵלֶק
.Ierusalaim in memoria ,iustitia &
וּצְדָקָה וְזִכָּרוֹן בִּירוּשָׁלִָם׃

† sumus ‡ est

CAP. III. ג

eius fratres & ,magnus sacerdos Eliasib surrexit Et
1 וַיָּקָם אֶלְיָשִׁיב הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶחָיו
ipsi .pecoris ‡ portam ædificauerunt & ,sacerdotes
הַכֹּהֲנִים וַיִּבְנוּ אֶת־שַׁעַר הַצֹּאן הֵמָּה
turrim ad vsque & ; eius fores* statuerunt & ,eam consecrarunt ‡
קִדְּשׁוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו וְעַד־מִגְדַּל
.Chananel turrim ad vsque eam consecrarunt || ,Meah
הַמֵּאָה קִדְּשׁוּהוּ עַד מִגְדַּל חֲנַנְאֵל׃
super † & ,Ierecho viri ædificauerunt eius manum super † Et
2 וְעַל־יָדוֹ בָנוּ אַנְשֵׁי יְרֵחוֹ וְעַל־
.Imri filius Zacchur ædificauit eius manum
יָדוֹ בָּנָה זַכּוּר בֶּן־אִמְרִי׃
.Hasenaah filij ædificauerunt piscium portam Et
3 וְאֵת שַׁעַר הַדָּגִים בָּנוּ בְּנֵי הַסְּנָאָה
,eius seras , eius valuas statuerunt & ,eam contignauerunt Ipsi
הֵמָּה קֵרוּהוּ וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו מַנְעוּלָיו
Meremoth roborauit * eorum manum super ‡ Et .eius vectes &
4 וּבְרִיחָיו׃ וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיק מְרֵמוֹת
roborauit ‡ eorum manum super † & .Hachos filij Vriah filius
בֶּן־אוּרִיָּה בֶּן־הַקּוֹץ וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיק
super ‡ & ,Mesezabel filij Berechiah filius Mesullam
מְשֻׁלָּם בֶּן־בֶּרֶכְיָה בֶּן־מְשֵׁיזַבְאֵל וְעַל־
.Bahana filius Sadoc roborauit * eorum manum
יָדָם הֶחֱזִיק צָדוֹק בֶּן־בַּעֲנָא׃
eorū illustres || & :Techohitæ roborauerunt *eorū manum super ‡ Et
5 וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיקוּ הַתְּקוֹעִים וְאַדִּירֵיהֶם
.sui domini seruitio † in suum collum adduxerunt non
לֹא־הֵבִיאוּ צַוָּרָם בַּעֲבֹדַת אֲדֹנֵיהֶם׃
, Paseach filius Ioiadah roborauerunt ‡ veterem portam Et
6 וְאֵת שַׁעַר הַיְשָׁנָה הֶחֱזִיקוּ יוֹיָדָע בֶּן־פָּסֵחַ
,eam contignauerunt Ipsi .Besodeiah filius Mesullam &
וּמְשֻׁלָּם בֶּן־בְּסוֹדְיָה הֵמָּה קֵרוּהוּ
.eius vectes & ,eius seras & ,eius valuas fecerunt stare &
וַיַּעֲמִידוּ דַּלְתֹתָיו וּמַנְעֻלָיו וּבְרִיחָיו׃
,Ghibhonites Malathia roborauit * eorum manum super ‡ Et
7 וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיק מְלַטְיָה הַגִּבְעֹנִי
solio † Mispah & Ghibhon viri , Meronothites Iadon &
וְיָדוֹן הַמֵּרֹנֹתִי אַנְשֵׁי גִבְעוֹן וְהַמִּצְפָּה לְכִסֵּא
roborauit ‡ eius manum Super ‡ .flumen trans ducis
8 פַּחַת עֵבֶר הַנָּהָר׃ עַל־יָדוֹ הֶחֱזִיק
eius manum super ||Et .artifices* Charhoiah filius Huzziel
עֻזִּיאֵל בֶּן־חַרְהֲיָה צוֹרְפִים וְעַל־יָדוֹ
reliquerunt ‡ Et .Haracchachim ‡ filius Chananiah roborauit †
הֶחֱזִיק חֲנַנְיָה בֶּן־הָרַקָּחִים וַיַּעַזְבוּ
.latum murum ad vsque Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם עַד הַחוֹמָה הָרְחָבָה׃
Chur filius Rephaiah roborauit || eorum manum super * Et
9 וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיק רְפָיָה בֶן־חוּר
.Ierusalaim regionis dimidij † princeps
שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ יְרוּשָׁלִָם׃
, Charumaph filius Iedaiah roborauit ‡ eorum manum super || Et
10 וְעַל־יָדָם הֶחֱזִיק יְדָיָה בֶן־חֲרוּמַף
Ghattus roborauit || eius manum super * Et .suam domum contra &
וְנֶגֶד בֵּיתוֹ וְעַל־יָדוֹ הֶחֱזִיק חַטּוּשׁ
roborauit † secundam Mensuram .Chasabneiah filius
11 בֶּן־חֲשַׁבְנְיָה׃ מִדָּה שֵׁנִית הֶחֱזִיק
, moab-Pachath filius Chasub & , Charim filius Malchiiah
מַלְכִּיָּה בֶן־חָרִם וְחַשּׁוּב בֶּן־פַּחַת מוֹאָב
roborauit * eorum manum super ‡ Et .furnorum turrim &
12 וְאֵת מִגְדַּל הַתַּנּוּרִים׃ וְעַל־יָדוֹ הֶחֱזִיק
,Ierusalaim regionis dimidij || princeps ,Hallochesh filius Sallum
שַׁלּוּם בֶּן־הַלּוֹחֵשׁ שַׂר חֲצִי פֶּלֶךְ יְרוּשָׁלִָם
.eius filiæ & ,ipse
הוּא וּבְנוֹתָיו׃

p קום ‡ pecorum.
‡ reparauerunt * ostia
|| reparauerunt
† iuxta locum q בנה
‡ iuxta locum * instaurauit
† iuxta locum ‡ instaurauit
‡ iuxta locum
* instaurauit
‡ iuxta locum * instaurauerūt || maiores † opere
‡ instaurauerūt
‡ iuxta locum * instaurauit
† pro
‡ Iuxta locum ‡ instaurauit
* qui erant aurifabri: ‡ iuxta locum † instaurauit ‡ pigmentariorū. ‡ instaurauerūt
* iuxta locum ‡ instaurauit
† mediæ patris r חצה
‡ iuxta locum ‡ instaurauit
* iuxta locum || instaurauit
‡ instaurauit f מדד
‡ iuxta locum * instaurauit
‡ dimidiæ patris

,Zanoach habitatores & ,Chanun *roborauit* vallis Portam instaurauit
13 את שער הגיא החזיק חנון וישבי זנוח
,eius feras ,eius *fores* statuerunt & ,eam ædificauerunt ipsi valuas
המה בנוהו ויעמידו [a]דלתתיו מנעליו [a]דלת
portam ad vsque , muro in cubitos mille & ,eius vectes &
ובריחיו ואלף אמה בחומה עד שער
Malchiiah *roborauit* stercorum portam Et .stercorum ædificauit
14 השפות: ואת שער האשפות החזיק מלכיה
ipse : hacherem--Beth regionis princeps Rechab filius
בן־רכב שר פלך בית־הכרם הוא
.eius vectes & ,eius feras ,eius *fores* statuit & ,eam ædificauit valuas
[b]יבננו ויעמיד דלתתיו מנעליו ובריחיו: [b]בנה
-Chol filius Sallun *roborauit* *oculi* portam Et fontis instaurauit
15 ואת שער העין החזיק שלון בן־כל־
,eam ædificauit Ipse .Mispah regionis princeps chozeh
חזה שר פלך המצפה הוא יבננו
:eius vectes & ,eius feras ,eius valuas statuit & , eam texit & ויעמיד ק
ויטללנו ויעמידו דלתתיו מנעליו ובריחיו
ad vsque & ,regis hortum in *Sælach* ‡ piscinæ murum & ‡ pomarij iuxta
ואת חומת ברכת השלח לגן־המלך ועד־
.Dauid ciuitate de descendentes gradus
[c]המעלות [d]היורדות מעיר דויד: [c]עלה [d]ירד
princeps Hazbuch filius Nechemiah *roborauit* * eum Post * instaurauit
16 אחריו החזיק נחמיה בן־עזבוק שר
, Dauid sepulchra contra vsque , Sur--Beth regionis dimidiæ
[e]חצי פלך בית־צור עד־נגד קברי דויד [e]חצה
.fortium domum ad vsque & , factam piscinam ad vsq; &
ועד הברכה [f]העשויה ועד בית הגברים: [f]עשה
.Bani filius Rechum Leuitæ *roborauerunt* eum Post instaurauerunt
17 אחריו החזיקו הלוים רחום בן־בני
regionis dimidiæ princeps Chasabiah *roborauit* ‡ eius *manum Super* † † Iuxta locum ‡ instaurauit
על־ידו החזיק חשביה [g]שר־חצי־פלך [g]שור
eorum fratres *roborauerunt* * eum Post .sua regione in Chehilah * instaurauerũt
18 קעילה לפלכו: אחריו החזיקו אחיהם
.Chehilah regionis dimidiæ princeps Chenadad filius Bauuai
בוי בן־חנדד שר חצי פלך קעילה:
princeps Iesuah filius Hezer eius *manum super* *roborauit* Et instaurauit iuxta locum
19 ויחזק על־ידו עזר בן־ישוע שר
armaturæ † ascensus regione è ,secundam mensuram Mispah † armorum
המצפה [h]מדה שנית מנגד [i]עלת הנשק [h]מדד [i]עלה
filius Baruch *roborauit* *se accendit* ‡ eum Post .anguli ‡ excandescens instaurauit
20 המקצע: אחריו החרה החזיק ברוך בן־
ostium ad vsque *flexura* à ‡ , secundam mensuram Zabbai ‡ ab angulo
זבי מדה [k]שנית מן־המקצע עד־פתח [k]שנה
.magni sacerdotis Eliasib domus
בית אלישיב הכהן הגדול:
Hachos filij Vriiah filius Meremoth *roborauit* eum Post instaurauit
21 אחריו החזיק מרמות בן־אוריה בן־הקוץ
ad vsque & , Eliasib domus ostio ab , secundam mensuram
מדה שנית מפתח בית אלישיב ועד־
roborauerunt eum post Et .Eliasib . domus perfectionem
22 תכלית בית אלישיב: ואחריו החזיקו
,Biniamin *roborauit* eum Post .planiciei viri sacerdotes instaurauit
23 הכהנים אנשי הככר: אחריו החזיק בנימן
Hazariah *roborauit* eum Post .suam domum contra Chassub & instaurauit
וחשוב נגד ביתם אחריו החזיק עזריה
.suam domum apud Hananiah filij Mahaseiah filius
בן־מעשיה בן־ענניה אצל ביתו:
mensuram Chenadad filius Binnui *roborauit* eum Post instaurauit
24 אחריו החזיק בנוי בן־חנדד מדה
ad vsque & ,*flexuram* ad vsque ,Hazariah domo à , secundam angulum,
שנית מבית עזריה עד־המקצוע ועד־
, *curuaturæ regione à* ‡ Vzai filius Palal .angulum ‡ contra angulum,
25 [l]הפנה: פלל בן־אוזי מנגד המקצוע [l]פנן
atrio in † quæ ,excelsam regis domo è *egredientem* || turrim & || quæ egrediebatur ‡ erat
והמגדל היוצא מבית המלך [m]העליון אשר לחצר [m]עלה
.Pathos filius Pedaiah eum post :*custodiæ* ‡ ‡ carceris.
המטרה אחריו פדיה בן־פרעש:
contra vsque ,*alto loco in habitantes fuerunt* Nethinim ‡ Et ‡ *donati* qui habitabãt in arce
26 והנתינים היו ישבים בעפל עד נגד
.egredientem turrim & , orientem ad aquarum portam
שער המים למזרח והמגדל היוצא:

,secundum mensuram Tecohitæ *roborauerunt* eum Post instaurauerunt
27 אחריו החזיקו התקעים מדה שנית
murum ad vsque & ,egredientis magnæ turris regione è
מנגד המגדל הגדול היוצא ועד חומת
roborauerunt † equorum portam Desuper .*muniti loci* || || arcis. † instaurauerũt
28 העפל: מעל שער הסוסים החזיקו
eum Post .suam domum contra vnusquisque sacerdotes
29 הכהנים איש לנגד ביתו: אחריו
eum post Et .suam domum contra Immer filius Sadoc *roborauit* instaurauit
החזיק צדוק בן־אמר נגד ביתו ואחריו
.orientalis portæ custos Sechaniah filius Semahiah *roborauit* instaurauit
החזיק שמעיה בן־שכניה שמר שער המזרח:
Chanun & , Selemiah filius Chananiah *roborauit* eum Post instaurauit
30 אחרי החזיק חנניה בן־שלמיה וחנון אחריו ק
roborauit || eum Post .secundam mensuram sextus Salaph filius
בן־צלף הששי [a]מדה [b]שני אחריו החזיק † instaurauit [a]מדד
.suum cubiculum contra Berechiah filius Mesullam
משלם בן־ברכיה נגד נשכתו: [b]שנה
domum ad vsque aurificis filius Malchiiah *roborauit* eum Post instaurauit
31 אחרי החזיק מלכיה בן־הצרפי עד־בית אחריו ק
ad vsque & præcepti portam contra ,negociatorum & Nethinim
הנתינים והרכלים נגד שער המפקד ועד
portam ad anguli cœnaculum intra Et .anguli cœnaculum
32 [c]עלית [d]הפנה: ובין עלית הפנה לשער [c]עלה [d]פנן
.negociatores & , aurifices *roborauerunt* ,*pecoris* * * pecorum, instaurauerunt
הצאן החזיקו הצרפים והרכלים:

CAP. IIII. ד

ædificaremus *ædificantes* nos quòd Sanballat audisset cùm ,fuit Et
1 [e]ויהי כאשר שמע סנבלט כי־אנחנו [f]בונים [e]היה [f]בנה
subsannauit & ,multum est iratus & ,ei fuit ira & ,murum
את־החומה ויחר לו ויכעס הרבה וילעג
virtute & ,suorum fratrum facies ad dixit Et .Iehudæos super coram fratribus suis, & exercitu
2 על־היהודים: ויאמר לפני אחיו וחיל
?*facientes* ‡ imbecilles Iehudæi Quid :dixit & , Someron ‡ faciunt?
שמרון ויאמר מה היהודים האמללים [g]עשים [g]עשה
cõsummabunt nũquid ? sacrificabunt nũquid ? eis dimittent nunquid
היעזבו להם היזבחו [g]היכלו [h]כלה
,pulueris aceruis de lapides viuificabunt nunquid ? die in
ביום [i]היחיו את־האבנים מערמות העפר [i]חיה
:eum apud * Hammonites Tobiiah Et ? sunt combusti ipsi & * erat
3 והמה שרופות: וטוביה העמני אצלו
ascenderit si , *ædificantes* ipsi quòd Etiam : dixit & ædificent,
ויאמר גם אשר־הם בונים אם־יעלה
.eorum lapideum murum rumpet & ,vulpes
שועל ופרץ חומת אבניהם:
conuerte & ,despectui *fuimus* quia , noster Deus Audi sumus
4 שמע אלהינו כי־היינו [k]בוזה [l]והשב [k]בוז [l]שוב
direptionem in eos da & : eorum caput in eorum opprobrium despectionem
חרפתם אל־ראשם [m]ותנם [n]לבזה [m]נתן [n]בזז
eorum iniquitatẽ *super* operias ne Et .captiuitatis terra in
5 בארץ שביה: ואל־[o]תכס על־[p]עונם [o]כסה [p]עוה
irritauerunt quia ; deleatur ne *tuis faciebus* à eorum peccatum & facie tua
וחטאתם מלפניך אל־תמחה כי הכעיסו
;murum ædificauimus Et .ædificantes *opposito ex*
6 לנגד הבונים: ונבנה את־החומה
fuit Et .eius medium ad vsque , murus totus est colligatus &
ותקשר כל־החומה עד־[q]חציה ויהי [q]חצה
.faciendum ad populo cor
לב לעם לעשות:
,Tobiiah & ,Sanballat audisset cùm fuit Et
7 ויהי כאשר שמע סנבלט וטוביה
ascendisset quia ,Asdodij & , Hammonitæ & , Harabes & quòd obducta esset cicatrix muris
והערבים והעמנים והאשדודים כי־[r]עלתה [r]עלה
interrupta cœpissent quòd ,Ierusalaim *manibus* *longitudo*
ארוכה לחמות ירושלם כי־[s]החלו הפרצים [s]חלל
.valde eis fuit ira & , *obstrui* ‡ ‡ concludi,
להסתם [t]ויחר להם מאד: [t]חרה
pugnandum ad *veniendum ad* || pariter ipsi omnes *colligauerunt* * Et * coniurati sunt vt venirent
8 ויקשרו כלם יחדו לבוא להלחם
.*errorem* † ei faciendum ad & ,Ierusalaim contra † euulsionem
בירושלם ולעשות לו תועה:

X

custodiam statuimus & , nostrum Deum ad orauimus Et
ונתפלל אל־אלהינו ונעמיד משמר 9
: Iehudah dixit Et .eorum faciebus à nocte ac die eos iuxta facie
עליהם יומם ולילה מפניהם׃ ויאמר יהודה 10
non nos & , multum pulueris & , baiuli virtus Impegit ‖
כשל כח הסבל והעפר הרבה ואנחנו לא
: nostri hostes dixerunt .muro in † ædificare poterimus
[a]נוכל [b]לבנות בחומה׃ ויאמרו צרינו 11
.corū medium in veniamus donec , videant non & , Nesciant
לא ידעו ולא [c]יראו עד אשר־נבוא אל־תוכם
.opus faciamus cessare & ; eos interficiamus &
והרגנום [d]והשבתנו את־המלאכה׃
,eos apud habitantes Iehudæi venissent cùm , fuit Et
ויהי כאשר־באו היהודים הישבים אצלם 12
locis omnibus ex : vicibus decem nobis dicerent &
ויאמרו לנו עשר פעמים מכל־המקמות
inferioribus ab statui Et .nos ad fueritis ‡ reuersi quibus †
אשר־תשובו עלינו׃ [e]ואעמיד מתחתיות 13
statui & ,verticibus * in murum post à loci ‡
למקום מאחרי לחומה בצחחיים ואעמיד את־
, suis lanceis , suis gladiis cum familias per populum
העם למשפחות עם־חרבתיהם רמחיהם
ad dixique , surrexi & , vidi Et .suis arcubus &
וקשתתיהם׃ וארא ואקום ואמר אל־ 14
Ne :populi residuum ad & ,magnates † ad & ,heroes ‖
[f]החרים ואל־הסגנים ואל־יתר העם אל־
terribilis & , magni Domini :eorum faciebus ‡ à timeatis
[g]תיראו מפניהם את־אדני הגדול והנורא
,vestris filiis , vestris fratribus pro pugnate & , mementote
זכרו והלחמו על־אחיכם בניכם
.vestris domibus & ,vestris vxoribus ,vestris filiabus &
ובנתיכם נשיכם ובתיכם׃
esset notificandū quòd ;nostri inimici audissent cùm , fuit Et
ויהי כאשר שמעו אויבינו כי־[h]נודע 15
sumus reuersi & ,eorum consilium Deus infregit & ;nobis
לנו [i]ויפר האלהים את־[k]עצתם ונשוב
.suum opus ad vnusquisque , murum ad nos omnes
כלנו אל־החומה איש אל־מלאכתו׃
meorum puerorum dimidium illa die à ,fuit Et
ויהי מן־היום ההוא [l]חצי נערי 16
;lanceas & tenentes ‡ eorum pars media & ,opere in facientes
[m]עשים במלאכה וחצים מחזיקים והרמחים
post principes & :loricas & ,arcus & ,clypeos *
[n]המגנים והקשתות והשרינים והשרים אחרי
.Iehudah domum omnem
כל־בית יהודה׃
,onerantes , onere in portantes † & ,muro in Ædificantes ‖
[o]הבונים בחומה והנשאים בסבל עמשים 17
tenens vna & ,opere in faciens † sua manu vna in
באחת ידו עשה במלאכה ואחת מחזקת
suo gladio vnusquisque ædificantium Et .missile
השלח׃ והבונים איש חרבו 18
tuba in clangens & ,ædificantes * & ,suos lumbos super ‡ accincti
אסורים על־מתניו ובונים והתוקע בשופר
,magnates † ad & , heroes ‖ ad dixi Et .me apud
אצלי׃ ואמר אל־החרים ואל־הסגנים 19
: latum & ,multum Opus : populi residuum ad &
ואל־יתר העם המלאכה הרבה ורחבה
vir longinqui ‖ ,muro in ‡ separati nos &
ואנחנו נפרדים על־החומה רחוקים איש
audieritis quo * loco In .suo fratre à
מאחיו׃ במקום אשר תשמעו את־ 20
noster Deus .nos ad congregabimini ‡ illuc ,turbæ vocem †
קול השופר שמה תקבצו אלינו אלהינו
: opere in facientes * nos Et .nobis ‡ pugnabit
ילחם לנו׃ ואנחנו עשים במלאכה 21
ascensu ab lanceas in apprehendentes † eorum pars media &
וחצים מחזיקים ברמחים [p]מעלות
tempore in Etiam .stellas egredi ‡ ad vsque auroræ
השחר עד [q]צאת הכוכבים׃ גם בעת 22
pernoctent ‡ eius puer & Vnusquisque :populo dixi , illo
ההיא אמרתי לעם איש ונערו [r]ילינו

‖ Debilitatæ sunt vires portantis, & humus multa est, † murum.
[a]יכל [b]בנה
[c]ראה
[d]שבת
† ex ‡ fuerant
[e]עמד
‡ locis * excelsis,
בצחיחים ק
‖ optimates, † magistratus
[f]חור
‡ facie
[g]ירא
[h]ידע
dissipauit
[i]פור [k]יעץ
dimidia pars iuuenum faciebat
[l]חצה
‡ tenebat * & scuta,
[m]עשה [n]גנן
‖ Qui ædificabant † portabant onera, & qui onerabant,
[o]בנה
‡ faciebat opus, & altera tenebat gladium. ‡ erant * ædificabant, & clangebant ‖ optimates, † magistratus;
‡ sumus ‖ remoti vnusquisque ab altero. * in
† sonitum ‡ congregamini
‡ pro * faciamus opus: † tenebat
[p]עלה
‡ exitū stellarū;
[q]יצא
‡ maneat
[r]לון

die & ; custodia nocte nobis sint & , Ierusalaim medio in
בתוך ירושלם והיו־לנו הלילה משמר והיום
viri & ‖ mei pueri & ‖ ,mei fratres & ‖ ,ego Nec .opus *
23 מלאכה׃ ואין אני ואחי ונערי ואנשי
,nostras vestes exuentes nos non ‡ ,me post ‡ qui ,custodia †
המשמר אשר אחרי אין־אנחנו פשטים בגדינו
.aquas suum missile vir
איש שלחו המים׃

CAP. V. ה

aduersus magnus eorum vxorum & ,populi clamor fuit Et
1 ותהי צעקת העם ונשיהם גדולה אל־
,nostris filiis :dicentes * qui est ‡ Et .Iehudæos suos fratres
2 אחיהם היהודים׃ ויש אשר אומרים בנינו
, frumentum accipiamus Et .multi nos nostris filiabus &
ובנתינו אנחנו [a]רבים ונקחה דגן
: dicentes † qui est ‖ Et .viuamus & , comedamus &
3 ונאכלה ונחיה׃ ויש אשר אמרים
nos nostras domus & ,nostras vineas & , nostros Agros
שדתינו וכרמינו ובתינו אנחנו
est ‡ Et .fame in frumentum accipiamus & ,oppignerantes ‡
4 ערבים ונקחה דגן ברעב׃ ויש
,regis mensuram † ad argentū sumpsimus ‖ Mutuò :dicentes * qui
אשר אמרים [b]לוינו כסף למדת המלך
caro sicut nunc Et .nostras vineas & , nostros agros
5 שדתינו וכרמינו׃ ועתה כבשר
: nostri filij eorum filij sicut , nostra caro ‡ nostrorum fratrum
אחינו בשרנו כבניהם בנינו
nostras filias & , nostros filios subiicientes ‡ nos ecce &
והנה אנחנו כבשים את־בנינו ואת־בנתינו
non & , subiectæ † nostris filiabus è est Et .seruos in *
לעבדים ויש מבנתנו נכבשות ואין
alienis ‡ nostræ vineæ & ,nostri agri & ,nostrarū manuū potestatē ad ‡
לאל ידנו ושדתינו וכרמינו לאחרים׃
,eorū clamorem audissem cùm , vehementer mihi fuit ira * Et
6 [c]ויחר לי מאד כאשר שמעתי את־זעקתם
, me in meum cor est-consiliatum ‖ Et .ista verba &
7 ואת הדברים האלה׃ וימלך לבי עלי
:eis dixi & ,magnatibus & , heroibus cum litigaui † &
ואריבה את־[d]החרים ואת־הסגנים ואמרה להם
dedi * Et .exigentes vos suum fratrem in ‡ vnusquisque Onus ‡
[e]משא איש־באחיו אתם נשאים ואתן
Nos :eis dixi Et .magnam concionem ‖ eos contra
8 עליהם קהלה גדולה׃ ואמרה להם אנחנו
gentibus venditos ‡ , Iehudæos nostros fratres acquisiuimus †
[f]קנינו את־אחינו היהודים הנמכרים לגוים
vendetis * vos etiam & ,nobis in sufficientiam ‡ secundum
כדי בנו וגם־אתם תמכרו את־
inuenerūt non & ,siluerunt Et ?nobis sunt venditi ‖ & ,vestros fratres
אחיכם ונמכרו־לנו ויחרישו ולא מצאו
vos quod verbum bonum ‡ Non : dixi Et .verbum †
9 דבר׃ ויאמר לא־טוב הדבר אשר־אתם
opprobrio præ ambulabitis * nostri Dei timore in Nōnne .facientes ‡
עשים הלוא [g]ביראת אלהינו תלכו מחרפת
,mei fratres , ego etiam Et ?nostrorum inimicorum gentium
10 הגוים אויבינו׃ וגם־אני אחי
.frumentum & ,argentum eis in commodantes ‖ , mei pueri &
ונערי [h]נשים בהם כסף ודגן
quæso Reddite .hoc onus ‡ quæso Remittamus †
11 נעזבה־נא את־המשא הזה׃ [i]השיבו נא
,eorum olieta,eorum vineas ,eorum agros hodie tanquam ‡ eis
להם כהיום שדתיהם כרמיהם זיתיהם
,olei & , vini ,frumenti & , argenti centū * & ,eorū domos &
ובתיהם ומאת הכסף והדגן התירוש והיצהר
.eis in exigentes † vos quæ ‖
אשר אתם נשים בהם׃
Sic .quæremus non eis ab & , Reddemus :dixerunt Et
12 ויאמרו נשיב ומהם לא נבקש כן
, sacerdotes vocaui Et .loquens ‡ tu sicut faciemus
נעשה כאשר אתה אומר ואקרא את־הכהנים
.hoc verbum iuxta faciendum ad ‡ , eos adiuraui &
ואשביעם לעשות כדבר הזה׃

in custodiam,
in * opere. ‖ nec
† custodes, ‡ erant ‡ exuebamus vestimentum nostrum, nec quisquam dimittebat illud, nisi lauandi gratia.
‡ erant ' dicerent: Cum
[a]רבב
‖ erant † dicerent
‡ in pignus tradamus, ‡ erant * dicerent ‖ sumamus † vsuram, super
[b]לוה
‡ est
‡ subiicimus
* seruitutibus. † subiiciuntur,
‡ est facultas in manibus nostris ad redimendum, ‡ sunt apud alios.
* iratus sum ‖ cogitauit
[c]חרה
† increpaui optimates, & magistratus. ‡ Vsuram ‡ à fratribus suis accipitis. ' posui
יתיר א
‖ cōgregationē
[d]חור [e]נשא
† redemimus ‡ qui vēditi erāt
[f]קנה
‡ facultatem quæ erat * venditis ‖ venduntur † quo se excusarent ‡ est ‡ facitis. * ambulare debetis propter opprobrium
[g]ירא
‖ commodauimus † Relinquamus ‡ vsuram hanc.
[h]נשה [i]שוב
‡ hac die
* centesimam partem
‖ quam † exigitis ab
‡ loqueris.
‡ vt facerent

Deus excutiat Sic : dixi & , excussi *meam oram* Etiam
13 גם־חצני נערתי ואמרה ככה ינער האלהים
, istud verbum statuerit non qui virum omnem
את־כל־האיש אשר לא־[a]יקים את־הדבר הזה
.vacuus & , egressus sit sic & , suo labore de & ,sua domo de
מביתו ומיגיעו וככה יהיה נעור [b]ורק
: Dominum laudauerunt Et .Amen , *concio* omnis dixerunt Et
ויאמרו כל־הקהל אמן ויהללו את־יהוה
.istud verbum secundum populus fecit Et
[c]ויעש העם כדבר הזה:
eorum dux *esse* ,mihi præcepit qua die à Etiam
14 גם מיום אשר־צוה אתי להיות פחם
annum ad vsque & , vigesimo anno ab , Iehudah terra in
בארץ יהודה משנת עשרים ועד שנת
annis , regis Arthachsastæ secundum & trigesimum
שלשים ושתים לארתחשסתא המלך [d]שנים
non *comitis* ‖ panem mei fratres *&* * ,ego ‡ ;duodecim
שתים עשרה אני ואחי לחם הפחה לא
me ante qui ,primi duces Et .comedi
15 אכלתי: והפחות הראשנים אשר־לפני
, pane in eis ab acceperunt & , populum *super* grauauerunt
הכבידו על־העם [e]ויקחו מהם בלחם
etiam , quadraginta seclos argenti postea vino &
ויין אחר כסף־שקלים ארבעים גם
non ego Et .*populum super tyrannidem exercuere* eorum pueri
נעריהם שלטו על־העם ואני לא־
.Dei *timoris faciebus à* ita feci
עשיתי כן מפני [f]יראת אלהים:
agrum & , *roboraui* huius muri opere in etiam Et
16 וגם במלאכת החומה הזאת החזקתי ושדה
ad ibi ‡ congregati mei pueri omnes , emimus non
לא [g]קנינו וכל־נערי קבוצים שם על־
centum , *magnates* * & ,Iehudæi Et .opus
17 המלאכה: והיהודים והסגנים מאה
, gentibus è nos ad venientes & ,viri quinquaginta &
וחמשים איש והבאים אלינו מן־הגוים
erat ‡ quod Et .† mea mensa in ,*nostris circuitibus* ‖ quæ
18 אשר־סביבתינו על־שלחני: ואשר היה
,electæ sex pecudes , vnus bos ,*vnum diem in factum*
נעשה ליום אחד שור אחד צאן שש־ברורות
omni in dies decem *intra* * & ,mihi *sunt facta* ‡ aues &
וצפרים [h]נעשו־לי ובין עשרת ימים בכל־
non *comitis* ‖ panem hoc cum & ; multiplicandum ad vino
יין להרבה ועם־זה לחם הפחה לא
.*hoc* † populo *super* seruitus erat grauis quia , quæsiui
בקשתי כי־כבדה העבדה על־העם הזה:
quæ omnia ‡ , bonum in meus Deus mei Memento
19 זכרה־לי אלהי לטובה כל אשר־
.*hoc* ‡ populo *super* feci
עשיתי על־העם הזה:

vestimentum meum — [a] קום — [b] ריק — cœtus, — [c] עשה — vt essem — [d] שנה — ‡ nec ‖ ducalem — [e] לקח — dominati sunt Populo. — propter timorem — [f] ירא — instaurauit — ‡ erant — [g] קנה — * magistratus. — ‖ sunt in circuitu nostro, † erant. ‡ parabatur per singulos dies, erat — * parabantur * in dies tamen bibebant vini quantum sat fuisset per ‖ ducalem — [h] עשה — † huic. ‡ secundum — ‡ huic.

CAP. VI.

,Thobiiah & ,Sanballat ipsi esset auditum cùm fuit Et
1 [i]ויהי כאשר נשמע לסנבלט וטוביה
quòd ,nostrorum inimicorum residuo & ,Arabæ Ghesem &
ולגשם הערבי וליתר איבינו כי
:interruptio eo in remaneret non & ,murum ædificassem
[k]בניתי את־החומה ולא־נותר בה פרץ
statueram non *fores* † hoc tempus ad vsque *etiam* ‖
גם עד־העת ההיא דלתות לא־העמדתי
me ad Ghesem & , Sanballat misit Et portis in
2 בשערים: וישלח סנבלט וגשם אלי
campo in Chephirim in pariter conueniamus & , *Ito* : dicendo
לאמר [l]לכה [m]ונועדה יחדו בכפרים בבקעת
.malum mihi facere *cogitantes* ipsi Et Ono
אונו והמה חשבים לעשות לי [n]רעה:
Opus : dicendo , nuncios eos ad misi Et
3 ואשלחה עליהם מלאכים לאמר מלאכה
quid vt .descendere *potero* ‖ non & *faciens ego* * grande
גדולה אני עשה ולא אוכל [o]לרדת למה
descendam & , illud *remittam quando* † ,opus cessabit
תשבת המלאכה כאשר [p]ארפה וירדתי

[i] היה — [k] בנה — ‖ verùm † valuas — Veni [l] ילך [m] יעד — cogitabant [n] רוע — * facio, ‖ possum — [o] ירד [p] רפה — † vt negligam

? vos ad
4 אליכם: וישלחו אלי כדבר הזה ארבע
misit Et .hoc verbum iuxta eis respondi & :vicibus
5 פעמים [a]ואשיב אותם כדבר הזה: וישלח
quinta vice hoc verbum iuxta Sanballat me ad
אלי סנבלט כדבר הזה פעם חמישית את־
.eius manu in apertam epistolam & ,suum puerum
נערו ואגרת פתוחה בידו:
Chasmu & , est auditum gentibus In :ea in erat Scriptum
6 כתוב בה בגוים נשמע וגשמו
tu Idcirco .rebellare *cogitantes* ‖ Iehudæi & ,tu ,*dicens* *
אמר אתה והיהודים חשבים למרוד על־כן אתה
verba secundù *regem in eis existens* ‡ tu & , murum *ædificans* †
בונה החומה ואתה הוה להם למלך כדברים
prædicandum ad statueris prophetas etiam Et .hæc
7 האלה: וגם־נביאים העמדת לקרא
nunc Et .‡ Iehudah in Rex :dicendo , Ierusalaim in te super
עליך בירושלם לאמר מלך ביהודה ועתה
,*ito* * nunc & :hæc verba secundum regi *audietur* ‡
ישמע למלך כדברים האלה ועתה לכה
.pariter ineamus consilium &
[b]ונועצה יחדו:
verba secundù est factum Non :dicendo eum ad misi Et
8 ואשלחה אליו לאמר לא נהיה כדברים
.ea *cōminiscens* † tu tuo corde de nā :*dicens* ‖ tu quæ hæc
האלה אשר אתה אומר כי מלבך אתה בודאם:
Debilitabuntur :dicendo , nos *terrentes* illi omnes Nam
9 כי כלם מיראים אותנו לאמר ירפו
conforta nunc Et .fiet non & ,opere ab eorum manus
ידיהם מן־המלאכה ולא תעשה ועתה חזק
Semahiah domum sum ingressus ego Et .*meas manus*
10 את־ידי: ואני [c]באתי בית שמעיה
Coueniamus :ait & ,clausus ipse & ,Mehetabel filij ,Delaiah filij
בן־דליה בן־מהיטבאל והוא עצור ויאמר נועד
claudamus & ,templi medium ad Dei domum ad
אל־בית האלהים אל־תוך ההיכל ונסגרה
nocte & ,te occidendum ad *venientes* ‖ quia templi *fores* *
דלתות ההיכל כי [d]באים להרגך ולילה
.te occidendum ad *venientes* †
באים להרגך:
qui ,ego vt quis Et ? *fugiet ego sicut vir* Num :dixi Et
11 ואמרה האיש כמוני יברח ומי כמוני אשר־
.ingrediar Non ?viuat & , templum in ingrediatur
יבוא אל־ההיכל [e]וחי לא אבוא:
sed ,illum misit Deus non ecce & ,cognoui Et
12 [f]ואכירה והנה לא־אלהים שלחו כי
Sanballat & , Thobiiah & ,me ad est locutus prophetiam
הנבואה דבר עלי וטוביה וסנבלט
; *ipse* ‖ conductus mercede *Propterea* .mercede eum conduxit
13 שכרו: למען שכור הוא
illis esset & .peccarem & , sic facerem & timerem vt
למען־[g]אירא ואעשה־כן וחטאתי והיה להם
Memento .me afficerent probris vt , malum nomen ad
14 לשם רע למען יחרפוני: זכרה
.ista eius opera secundum Sanballat & , Thobiiah meus Deus
אלהי לטוביה ולסנבלט כמעשיו אלה
qui , prophetarum *residui* & ,prophetissæ Nohadiah etiam &
וגם לנועדיה הנביאה וליתר הנביאים אשר
.me *terrentes fuerunt*
[k]היו מיראים אותי:
, Elul quinta & vigesima in murus est perfectus Et
15 ותשלם החומה בעשרים וחמשה לאלול
.diebus duobus & quinquaginta
לחמשים ושנים יום:
viderunt & ,nostri inimici omnes audissent cùm , fuit Et
16 ויהי כאשר שמעו כל־אויבינו [i]ויראו
valde conciderunt & ,*nostris circuitibus* † quæ gentes omnes
כל־הגוים אשר סביבתינו [k]ויפלו מאד
et factum nostro Deo à quod cognouerunt & :suis oculis in
בעיניהם [l]וידעו כי מאת אלהינו נעשתה
.hoc opus
המלאכה הזאת:

[a] שוב — * dicit quòd ‖ cogitatis — † ædificas ‡ eris eis rex — ‡ est. — ‡ diuulgabitur * veni, — [b] יעץ — ‖ dicis, † fingis — terrebant — manum meā. — [c] בוא — * ostia ‖ veniunt [d] בוא † veniunt — quisquam similis mihi fugit? — [e] חיה — [f] נכר — Quia ‖ erat — [g] ירא — reliquorum — terrebant [h] היה — timuerunt [i] ירא vel ראה — † erant in circuitu nostro. — [k] נפל — [l] ידע

.quinque & quadraginta octingēti , Zatthu Filij
13 בְּנֵי זַתּוּא שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
.sexaginta & septingenti ,Zacchai Filij
14 בְּנֵי זַכָּי שְׁבַע מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים׃
.octo & quadraginta sexcenti , Binnui Filij
15 בְּנֵי בִנּוּי שֵׁשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁמֹנָה׃
.octo & viginti sexcenti , Bebai Filij
16 בְּנֵי בֵבָי שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
.duo & viginti sexcenti millia duo ,Hazgad Filij
17 בְּנֵי עַזְגָּד אַלְפַּיִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃
.septem & sexaginta sexcenti ,Adonicam Filij
18 בְּנֵי אֲדֹנִיקָם שֵׁשׁ מֵאוֹת שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה׃
.septem & sexaginta millia duo :Biguai Filij
19 בְּנֵי בִגְוָי אַלְפַּיִם שִׁשִּׁים וְשִׁבְעָה׃
.quinque & quinquaginta sexcenti ,Hadin Filij
20 בְּנֵי עָדִין שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וַחֲמִשָּׁה׃
.octo & nongenti Chizchiiah ipsi ‡ ,Ater Filij
21 בְּנֵי אָטֵר לְחִזְקִיָּה תִּשְׁעִים וּשְׁמֹנָה׃
.octo & viginti trecenti , Chasum Filij
22 בְּנֵי חָשֻׁם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
.quatuor & viginti trecenti Besai Filij
23 בְּנֵי בֵצָי שְׁלֹשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה׃
.duodecim centum ,Chariph Filij
24 בְּנֵי חָרִיף מֵאָה שְׁנֵים עָשָׂר׃
.quinque & nonaginta Gbibhon Filij
25 בְּנֵי גִבְעוֹן תִּשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה׃
octoginta centum ,Netophah & lechem-Beth Viri
26 אַנְשֵׁי בֵית־לֶחֶם וּנְטֹפָה מֵאָה שְׁמֹנִים
.octo &
וּשְׁמֹנָה׃
.octo & viginti centum ,Hanathoth Viri
27 אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁמֹנָה׃
.duo & quadraginta ,hazmaueth-Beth Viri
28 אַנְשֵׁי בֵית־עַזְמָוֶת אַרְבָּעִים וּשְׁנָיִם׃
, Beeroth & ,Chephirah ,ieharim-Chiriath Viri
29 אַנְשֵׁי קִרְיַת יְעָרִים כְּפִירָה וּבְאֵרוֹת
.tres & quadraginta septingenti
שְׁבַע מֵאוֹת אַרְבָּעִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.vnus & viginti sexcenti ,Gabah & ,Ramah Viri
30 אַנְשֵׁי הָרָמָה וָגָבַע שֵׁשׁ מֵאוֹת עֶשְׂרִים וְאֶחָד׃
.duo & viginti & centum ,Michmas Viri
31 אַנְשֵׁי מִכְמָס מֵאָה וְעֶשְׂרִים וּשְׁנָיִם׃
.tres & viginti centum ,Hai & ,el-Beth Viri
32 אַנְשֵׁי בֵית־אֵל וְהָעָי מֵאָה עֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duo & quinquaginta , alterius Nebo Viri
33 אַנְשֵׁי נְבוֹ אַחֵר חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
quinquaginta ducenti mille , alterius Helam Filij
34 בְּנֵי עֵילָם אַחֵר אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים
.quatuor &
וְאַרְבָּעָה׃
.viginti & trecenti ,Charim Filij
35 בְּנֵי חָרִם שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים׃
.quinque & quadraginta trecenti , Ierecho Filij
36 בְּנֵי יְרֵחוֹ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה׃
viginti & septingenti , Ono & chadid Lod Filij
37 בְּנֵי לֹד חָדִיד וְאוֹנוֹ שְׁבַע מֵאוֹת וְעֶשְׂרִים
-non millia tria ,Senaah Filij .vnus &
וְאֶחָד׃ בְּנֵי סְנָאָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים תְּשַׁע 38
domo ‡ Iedaiah filij :Sacerdotes .triginta & genti
מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים׃ הַכֹּהֲנִים בְּנֵי יְדַעְיָה לְבֵית 39
.tres & septuaginta nongenti , Iesuah
יֵשׁוּעַ תְּשַׁע מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁלֹשָׁה׃
.duo & quinquaginta mille ,Immer Filij
40 בְּנֵי אִמֵּר אֶלֶף חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
.septem & quadraginta ducenti mille , Paschur Filij
41 בְּנֵי פַשְׁחוּר אֶלֶף מָאתַיִם אַרְבָּעִים וְשִׁבְעָה׃
.decem † septem mille , Charim Filij
42 בְּנֵי חָרִם אֶלֶף שִׁבְעָה עָשָׂר׃
: & ‡ de Lehodeuah filiis ‡ Chadmiel ipsi * Iesuah filij : Leuitæ
43 הַלְוִיִּם בְּנֵי־יֵשׁוּעַ לְקַדְמִיאֵל לִבְנֵי לְהוֹדְוָה
.quatuor & septuaginta
שִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה׃

‡ de Chizchiia-hu
‡ de
† &

Iehudah ingenui multiplicantes illis diebus in Etiam
17 גַּם בַּיָּמִים הָהֵם מַרְבִּים חֹרֵי יְהוּדָה
Tobiiah ipsi * quæ & ;Tobiiah super ‡ euntes ,suas epistolas
אִגְּרֹתֵיהֶם הוֹלְכוֹת עַל־טוֹבִיָּה וַאֲשֶׁר לְטוֹבִיָּה
Iehudah in multi Nam .eos ad venientes †
18 בָּאוֹת אֲלֵיהֶם׃ כִּי־רַבִּים בִּיהוּדָה
filij Sechaniah ipse ‡ gener quia , ei iuramenti compotes ‡
בַּעֲלֵי שְׁבוּעָה לוֹ כִּי־חָתָן הוּא לִשְׁכַנְיָה בֶן־
Mesullam filiam acceperat eius filius Iochanan & ;Arach
אָרַח וִיהוֹחָנָן בְּנוֹ לָקַח אֶת־בַּת־מְשֻׁלָּם
dicentes fuerunt eius bonitates Etiam .Berechiah filij
19 בֶּן בֶּרֶכְיָה׃ גַּם טוֹבֹתָיו הָיוּ אֹמְרִים
misit epistolas .ei educentes fuerunt || mea verba & ,meas facies ad
לְפָנַי וּדְבָרַי הָיוּ מוֹצִיאִים לוֹ אִגְּרוֹת שָׁלַח
.me terrendum ad Tobiiah
טוֹבִיָּה לְיָרְאֵנִי׃

CAP. VII. ז

statuissem & ; murus esset ædificatus cùm ,fuit Et
1 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר נִבְנְתָה הַחוֹמָה וָאַעֲמִיד
,cantores & ,ianitores essent constituti & ,valuas
הַדְּלָתוֹת וַיִּפָּקְדוּ הַשּׁוֹעֲרִים וְהַמְשֹׁרְרִים
& , meo fratri Chanani præcepi Et .Leuitæ &
2 וְהַלְוִיִּם׃ וָאֲצַוֶּה אֶת־חֲנָנִי אָחִי וְאֶת־
ipse quia ;Ierusalaim super palatij principi Chananiah in
חֲנַנְיָה שַׂר הַבִּירָה עַל־יְרוּשָׁלִָם כִּי־הוּא
.multis præ Deum timens & ,veritatis ‡ vir sicut †
כְּאִישׁ אֱמֶת וְיָרֵא אֶת־הָאֱלֹהִים מֵרַבִּים׃
,Ierusalaim portæ aperientur Non :eos ad dixi Et
3 וָאֹמַר לָהֶם לֹא יִפָּתְחוּ שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם
claudent stantibus ipsis adhuc & , solem incalescere ‡ ad vsque
עַד־חֹם הַשֶּׁמֶשׁ וְעַד הֵם עֹמְדִים יָגִיפוּ
habitatores custodias statuendo || Et .tenebunt * & ,valuas
הַדְּלָתוֹת וֶאֱחֹזוּ וְהַעֲמֵיד מִשְׁמְרוֹת יֹשְׁבֵי
.suam domū contra virum † & ,sua custodia in virum † Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם אִישׁ בְּמִשְׁמָרוֹ וְאִישׁ נֶגֶד בֵּיתוֹ׃
paucus * populus & ;grandis & manibus || lata ‡ ciuitas Et
4 וְהָעִיר רַחֲבַת יָדַיִם וּגְדֹלָה וְהָעָם מְעַט
dedit || Et .ædificatæ domus † non & ;eius medio in
5 בְּתוֹכָהּ וְאֵין בָּתִּים בְּנוּיִם׃ וַיִּתֵּן
& ,ingenuos ‡ congregaui ‡ ,meum cor ad ‡ meus Deus
אֱלֹהַי אֶל־לִבִּי וָאֶקְבְּצָה אֶת־הַחֹרִים וְאֶת־
librum inueni Et .genealogizandum ad || ,populum & ,magnates*
הַסְּגָנִים וְאֶת־הָעָם לְהִתְיַחֵשׂ וָאֶמְצָא סֵפֶר
.eo in scriptum inueni & ,prima in ascendentium † genealogiæ
הַיַּחַשׂ הָעוֹלִים בָּרִאשׁוֹנָה וָאֶמְצָא כָּתוּב בּוֹ׃
captiuitate de ascendentes ‡ prouinciæ filij Isti
6 אֵלֶּה בְּנֵי הַמְּדִינָה הָעֹלִים מִשְּׁבִי
Nebuchadnesar fecit transmigrare quam , transmigrationis
הַגּוֹלָה אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְנֶצַּר
vir ‡ Iehudah in & , Ierusalem in sunt reuersi & : Babel rex
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיָּשׁוּבוּ לִירוּשָׁלִַם וְלִיהוּדָה אִישׁ
,Iesuah Zerubabel cum Venientes * .suam ciuitatem in
7 לְעִירוֹ׃ הַבָּאִים עִם־זְרֻבָּבֶל יֵשׁוּעַ
, Mordochai , Nachamani , Rahamiah , Hazariah , Nechemiah
נְחֶמְיָה עֲזַרְיָה רַעַמְיָה נַחֲמָנִי מָרְדֳּכַי
numerus , Bahanah , Nechum , Biguai , Misperreth , Bilsan
בִּלְשָׁן מִסְפֶּרֶת בִּגְוַי נְחוּם בַּעֲנָה מִסְפַּר
.Israel populi virorum
אַנְשֵׁי עַם יִשְׂרָאֵל׃
.duo & septuaginta & centum millia duo ,Parhos Filij
8 בְּנֵי פַרְעֹשׁ אַלְפַּיִם מֵאָה וְשִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃
.duo & septuaginta trecenti Sephatiah Filij
9 בְּנֵי שְׁפַטְיָה שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שִׁבְעִים וּשְׁנָיִם׃
.duo & quinquaginta sexcenti ,Arach Filij
10 בְּנֵי אָרַח שֵׁשׁ מֵאוֹת חֲמִשִּׁים וּשְׁנָיִם׃
,millia duo ,Ioab & ,Iesuah filiis ‡ moab-Pachath Filij
11 בְּנֵי־פַחַת מוֹאָב לִבְנֵי יֵשׁוּעַ וְיוֹאָב אַלְפַּיִם
.decem octo * octingenti &
וּשְׁמֹנֶה מֵאוֹת שְׁמֹנָה עָשָׂר׃
.quatuor & quinquaginta ducenti mille , Helam Filij
12 בְּנֵי עֵילָם אֶלֶף מָאתַיִם חֲמִשִּׁים וְאַרְבָּעָה׃

multiplicabant optimates
[a] רבב
‡ ad * erant
† veniebant
[b] בוא
‡ habebant iuramentum eius, ‡ erat
dicebant coram me
|| referebant
[c] יצא
[d] שור
[e] אמן [f] ירא
[g] רבב
ואמר ק
‡ calorem solis, [h] חמם [i] גוף
* cōtignabunt.
||statui custodes † vnusquenque
‡erat ‡ locis * paruus
† erat || posuit
[k] בנה [l] נתן
‡in corde meo, ‡ optimates,
[m] חור
* magistratus, ||vt recenserentur secundum seriem generationis.
†eorū qui ascēderūt primùm,
[n] עלה
‡ qui ascenderunt
[o] דון [p] שבה
‡ vnusquisque * Qui venerūt
[q] בוא
[r] מאה שנה ‡ de
* &

.octo & quadraginta centum ,Asaph filij :Cantores
44 המשררים בני אסף מאה ארבעים ושמנה:
, Talmon filij ,Ater filij ,Sallum filij :Ianitores
45 השערים בני־שלם בני־אטר בני־טלמן
triginta centum ,Sobai filij , Charita filij ,Hacchub filij
בני־עקוב בני חטיטא בני שבי מאה שלשים
,Chasupha filij , Sicha filij : Nethinim ‖ .octo &
‖ Domus
46 ושמנה: הנתינים בני־צחא בני־חשפא
.Tabbahoth filij
בני טבעות:
.Padon filij ,Siha filij ,Cheros Filij
47 בני־קירס בני־סיעא בני פדון:
.Salmai filij ,Chaghaba filij ,Lebanah Filij
48 בני־לבנא בני־חגבא בני שלמי:
.Ghachar filij ,Ghiddel filij ,Chanan Filij
49 בני־חנן בני־גדל בני־גחר:
.Necodah filij ,Resin filij .Reaiah Filij
‡ de Chizchiia-hu
50 בני־ראיה בני־רצין בני נקודא:
.Paseach filij ,Huzza filij ,Ghazam Filij
51 בני־גזם בני־עזא בני פסח:
.Nephissim filij , Mehunim filij ,Besai Filij
52 בני־בסי בני־מעונים בני נפושסים:
נפושסים ק
.Charchur filij ,Chacuphah filij , Bacbuc Filij
53 בני־בקבוק בני־חקופא בני חרחור:
.Charsa filij ,Mechida filij , Baslith Filij
54 בני־בצלית בני־מחידא בני חרשא:
.Tamach filij ,Sisera filij , Barcos Filij
55 בני־ברקוס בני־סיסרא בני תמח:
.Chatipha filij ,Nesiach Filij
56 בני נציח בני חטיפא:
,Sophereth filij , Sotai filij Selomoh seruorum Filij
57 בני עבדי שלמה בני־סוטי בני־ספרת
.Peridah filij
בני פרידא:
.Ghiddel filij ,Darcon filij , Iahala Filij
58 בני־יעלא בני־דרקון בני גדל:
;Hasebaim † Pochereth filij ,Chatbil filij , Sephatiah Filij
† de
59 בני שפטיה בני־חטיל בני פכרת הצביים
seruorum filij & , Nethinim Omnes .Amon filij
60 בני אמון: כל־הנתינים ובני עבדי
.duo & nonaginta trecenti ,Selomoh
שלמה שלש מאות תשעים ושנים:
,Cherub ,Charsa-Tel ,melach-Tel de *ascendentes* isti Et
qui ascenderūt
עלה [a]
61 ואלה [a]העולים מתל־מלח תל חרשא כרוב
domum indicare potuerunt non & : Immer & , Addon
אדון ואמר ולא יכלו להגיד בית־
* essent
-ipsi* Israel ex an suum semen & ,suorum patrum
אבתם וזרעם אם מישראל הם:
sexcenti ; Nechodah filij , Tobiiah filij ,Delaiah Filij
62 בני־דליה בני־טוביה בני נקודא שש מאות
.duo & quadraginta
ארבעים ושנים:
filij ;Hacchos filij , Chobaiah Filij : sacerdotibus de Et
63 ומן־הכהנים בני חביה בני הקוץ בני
,vxorem Ghilghaditis Barzillai filiabus de accepit qui ,Barzillai
בנה [b]
ברזלי אשר לקח [b]מבנות ברזלי הגלעדי אשה
.earum nomine *super* est vocatus &
ויקרא על־שמם:
non & ,*se genealogizantes* suam scripturam quæsierunt Isti
qua series generationis eorū recenseretur, ‖ elongati
64 אלה בקשו כתבם המתיחשים ולא
.sacerdotio à sunt *abdicati* ‖ & :est inuenta
נמצא ויגאלו מן־הכהנה:
manducarent non vt ,eis Tirsatha dixit Et
65 ויאמר התרשתא להם אשר לא־יאכלו
,Vrim ‡ in *sacerdotem standum ad vsque* , sanctitatum sanctitate de
donec staret sacerdos
מקדש הקדשים עד עמד הכהן לאורים
quatuor ‖ vnus tanquam *concio* * Omnis .Thummim ‡ &
‡ illustrationibus, ‡ perfectionibus, * congregatio ‖ quater decem millia
66 [c]ותמים: כל־הקהל כאחד ארבע
.sexaginta & trecenti *duo millia myriades*
[c]תמם [d]רבב
[d]רבוא אלפים שלש־[e]מאות וששים:
[e]מאה
septem † isti :eorum ancillas & ,eorum seruos Præter
† erant
67 מלבד עבדיהם ואמהתיהם אלה שבעת

*eis** & ;septem & triginta trecenti ,millia
* inter eos
אלפים שלש מאות שלשים ושבעה ולהם
.quinque & quadraginta & ducenti cantatrices & ; cantores
[f]משררים ומשררות מאתים וארבעים וחמשה:
[f]שור
.sex & triginta septingenti eorum Equi
68 סוסיהם שבע מאות שלשים וששה
.quinque & quadraginta ducenti eorum Muli
פרדיהם מאתים ארבעים וחמשה:
asini .quinque & triginta quadringenti Cameli
69 גמלים ארבע מאות שלשים וחמשה חמרים
.viginti & septingenti millia sex
ששת אלפים שבע מאות ועשרים:
opus in dederunt patrum *capitum pars* Et
aliqui è principibus
70 [g]ומקצת ראשי האבות נתנו למלאכה
[g]קצרה
, mille drachmas auri thesaurum in dedit Tirsatha
התרשתא נתן לאוצר זהב דרכמנים אלף
triginta sacerdotum tunicas , quinquaginta *phialas* †
† crateras
מזרקות חמשים כתנות כהנים שלשים
dederunt patrum *capitibus* de Et .quingentas &
principibus
71 וחמש מאות: ומראשי האבות נתנו
; millia decem bis drachmas auri operis thesaurum in
לאוצר המלאכה זהב דרכמנים [h]שתי רבות
[h]שנה
.ducentas & ,millia duo minas argenti &
וכסף [i]מנים אלפים ומאתים:
[i]מנה
drachmas auri populi residuum dederunt quod Et
72 ואשר נתנו שארית העם זהב דרכמונים
tunicas & ; millia duo minas argenti & , millia decem bis
שתי רבוא וכסף מנים אלפים וכתנות
.septem & sexaginta sacerdotum
כהנים ששים ושבעה:
, ianitores & , Leuitæ & sacerdotes habitauerunt Et
73 [k]וישבו הכהנים והלוים והשוערים
[k]ישב
Israel omnis & , Nethinim & , populo de & , cantores &
והמשררים ומן־העם והנתינים וכל־ישראל
Israel filij & , septimus mensis contigit & :suis vrbibus in
בעריהם [l]ויגע החדש השביעי ובני ישראל
[l]נגע
† erant
.suis ciuitatibus in †
בעריהם:

CAP. VIII. ח

congregati
ad ,vnus vir tanquam populus omnis sunt *collecti* Et
1 ויאספו כל־העם כאיש אחד אל־
est ante portā
Hezræ dixerunt & ;aquarum *portæ facies ad* quæ plateam
הרחוב אשר לפני שער־המים ויאמרו לעזרא
vt afferret
quam ,Moseh legis librum *afferendum ad* ,scribæ
הספר להביא את־ספר [m]תורת משה אשר־
[m]ירה
Hezra attulit Et .Israeli Dominus præcepit
2 צוה יהוה את־ישראל: [n]ויביא עזרא
[n]בוא
coram multitudine,
ad vsque & viro à ,*concionis facies ad* legem sacerdos
הכהן את־התורה לפני הקהל מאיש ועד־
† vt audiret,
die in ,*audiendum ad* † intelligentem omnem & , mulierem
אשה וכל מבין לשמע ביום
‡ prima
facies ad ‡ eo in legit Et .septimi mensis *vna* ‡
‡ ante plateam,
3 אחד לחדש השביעי: ויקרא־בו לפני
* erat ante portam
ad vsque luce à ,aquarum *portæ facies ad* * quæ , *plateæ*
הרחוב אשר לפני שער־המים מן־האור עד־
‖ diem
,mulieribus & , viris coram *diei* ‖ dimidium
[o]מחצית היום נגד האנשים והנשים
[o]חצה
† erant
librum ad † populi omnis aures & : intelligentibus &
והמבינים ואזני כל־העם אל־ספר
suggestum
turrem super scriba Hezra stetit Et .legis
4 התורה: ויעמד עזרא הספר על־מגדל־
‡ ligneū, quod † propter verbum,
cum iuxta stetit & ;*verbo* † fecerunt *quam* ,*ligni* ‡
עץ אשר עשו לדבר ויעמד אצלו
,Chilchiiah & ,Vriiah & ,Hanaiah & ,Semah & ,Matthithiah
מתתיה ושמע ועניה ואוריה וחלקיה
‡ ad
,Pedaiah eius sinistra à Et .eius dexteram *super* ‡ ,Mahaseiah &
ומעשיה על־ימינו ומשמאלו פדיה
,Zechariah , Chasbadanah & ,Chasum & ,Malchiiah & ,Misael &
ומישאל ומלכיה וחשם וחשבדנה זכריה
† &
.Mesullam †
משלם:

quia ,populi omnis oculis in librum Hezra aperuit Et
5 ויפתח עזרא הספר לעיני כל־העם כי־
steterunt eum aperire secundum Et .erat populum omnem supra
מעל־כל־העם היה וכפתחו עמדו
Domino Hezra benedixit Et .populus omnis
6 כל־העם׃ ויברך עזרא את־יהוה
,Amen ,populus omnis responderunt Et .magno Deo
האלהים הגדול [a] ויענו כל־העם אמן
,flexerunt verticem † Et .suarum manuum exaltatione in ‖ ,Amen
אמן במעל ידיהם [b] ויקדו
.terra in facies Domino se incuruauerunt &
[c] וישתחוו ליהוה אפים ארצה׃
,Sabbethai ,Haccub ,Iamin ,Serebiah & ,Bani & ,Iesuah Et
7 וישוע ובני ושרביה ימין עקוב שבתי
,Chanan ,Iozabad ,Hazariah ,Chelita ,Mahaseiah ,Hodiiah
הודיה מעשיה קליטא עזריה יוזבד חנן
;legem populum facientes intelligere Leuitæ & ,Pelaiah
פלאיה והלוים מבינים את־העם [d] לתורה
lege in ,libro in legerunt Et .suo stare super populus &
8 והעם על־עמדם׃ ויקראו בספר בתורת
intellexerunt & ,intellectum ponendo & ,expositi Dei
האלהים מפרש ושום שכל [e] ויבינו
,Tirsatha † Ipse Nechemiah Dixitque .lectione in ‖
9 במקרא׃ ויאמר נחמיה הוא התרשתא
facientes ‡ intelligere ‡ Leuitæ & ,scriba sacerdos Hezra &
ועזרא הכהן הספר והלוים המבינים
Domino ipse * sanctus Dies :populo omni ,populum
את־העם לכל־העם היום קדש־הוא ליהוה
omnis flentes nam .fleatis ne & ,lugeatis Ne .vestro Deo
אלהיכם אל־תתאבלו ואל־[f] תבכו כי בוכים כל־
.legis verba eos audire secundum ,populus
העם כשמעם את־דברי התורה׃
bibite & ,pinguia comedite ,Ite :eis dixit Et
10 ויאמר להם [g] לכו אכלו משמנים [h] ושתו
quia ,sibi est paratum ‖ non * ei partes mittite & ,dulcia
ממתקים ושלחו [i] מנות לאין נכון לו כי־
gaudium quia ,doleatis † ne & :nostro Domino dies sanctus
קדוש היום לאדנינו ואל־תעצבו כי־חדות
.vestra fortitudo ipsum ‡ Domini
יהוה היא [k] מעזכם׃
: dicendo ,populo omni in facientes ‡ silentium Leuitæ Et
11 והלוים מחשים לכל־העם לאמר
.doleatis ne & ,* sanctus dies quia .Tacete
[l] הסו כי־היום קדש ואל־תעצבו׃
,bibendum ad & ,comedendum ad populus omnis abierunt Et
12 וילכו כל־העם לאכל ולשתות
:magnam lætitiam faciendum ad & ,partes mittendum ad &
ולשלח מנות ולעשות שמחה גדולה
.eos fecerant scire ‖ quæ verba in intellexerunt quia
כי הבינו בדברים אשר [m] הודיעו להם׃
vniuersi patrum capita † sunt congregati secunda die in Et
13 וביום [n] השני נאספו ראשי האבות לכל־
;scribam Hezra ad ,Leuitæ & ,sacerdotes ,populi
העם הכהנים והלוים אל־עזרא הספר
inuenerunt Et .legis verba ad intelligendum ad &
14 ולהשכיל אל־דברי התורה׃ וימצאו
,Moseh manu in Dominus præcepit quam ,lege in scriptum
כתוב בתורה אשר צוה יהוה ביד־משה
solennitate in ,tabernaculis in Israel filij habitarent vt
אשר ישבו בני־ישראל [o] בסכות [p] בחג
facerent transire & ,facerent audiri quòd Et .septimo mense in
15 בחדש השביעי׃ ואשר ישמיעו ויעבירו
: dicendo ,Ierusalaim in * & ,suis vrbibus vniuersis in ‡ vocem
קול בכל־עריהם ובירושלם לאמר
ligni folia † & ,oliuæ folia ‖ afferte & ,montem in Egredimini
[q] צאו ההר והביאו [r] עלי־זית ועלי־עץ
arboris folia ‡ & ,palmarum folia ‡ & ,myrti folia ‡ & ,olei
שמן ועלי הדס ועלי תמרים ועלי עץ
.* scriptum sicut operimenta faciendum ad ‡ ,densæ
עבת [s] לעשת [t] סכת ככתוב׃
sibi feceruntque ,attulerunt & ,populus sunt egressi Et
16 ויצאו העם ויביאו ויעשו להם

cùm aperuisset stetit — respondit — [a] ענה — ‖ cum † incuruati sūt, & adorauerunt Dominū proni — [b] קדד — [c] שחה — faciebant — [d] ירה — erat in loco — est positus intellectus, — [e] בין — ‖ scripturam. † est ‡ qui ‡ faciebant — * est — flebant enim — [f] בכה — cùm audiret — [g] ילך [h] שתה — * qui ‖ parauit — [i] מנה — † contristemini — ‡ est — [k] עזז — ‡ faciebant — * est — [l] הסה — ‖ docuerant — [m] ידע — † principes familiarum — [n] שנה — Per manum — [o] סכך [p] חגג — ‡ per vniuersas vrbes suas, * per ‖ frondes † frondes arboris pinus, — [q] יצא [r] עלה — ‡ frondes ‡ vt faciatis tabernacula * est. — [s] עשה [t] סכך

atriis in & ,suis atriis in & ,suo tecto super vir operimenta
סכות איש על־גגו ובחצרתיהם ובחצרות
platea in & ,aquarum portæ platea in & ,Dei domus
בית האלהים וברחוב שער המים וברחוב
reuersorum concio omnis fecerunt Et .Ephraim portæ
17 שער אפרים׃ ויעשו כל־הקהל [a] השבים
: tabernaculis in habitauerunt & ,tabernacula captiuitate de
מן־השבי סכות וישבו בסכות
,Israel filij sic Nun filij Iesuah diebus à fecerant non quia
כי לא־עשו מימי ישוע בן־נון כן בני ישראל
.valde magna lætitia fuit & :illum diem ad vsque
עד היום ההוא [b] ותהי שמחה גדולה מאד׃
,die in die Dei legis libro in legit Et
18 ויקרא בספר [c] תורת האלהים יום ביום
fecerunt Et .nouissimum diem ad vsque primo die à
מן־היום הראשון עד היום האחרון ויעשו־
retentionem † octauo die in & ,diebus septem solennitatem
[d] חג שבעת ימים וביום השמיני עצרת
.morem iuxta
כמשפט׃

CAP. IX. ט

sunt cōgregati huius mensis quarta & vigesima die in Et
1 וביום עשרים וארבעה לחדש הזה נאספו
.se super terra & ,saccis in & ,ieiunio in Israel filij
בני־ישראל בצום [e] ובשקים ואדמה עליהם׃
:alieni ‖ filiis omnibus ab Israel semen * se separauerunt Et
2 ויבדלו זרע ישראל מכל בני נכר
iniquitates & ,sua peccata super ‡ sunt confessi & ,steterunt &
ויעמדו [f] ויתודו על־חטאתיהם ועונות
,sua statione super † surrexerunt Et .suorum patrum
3 אבתיהם׃ ויקומו על־עמדם
quater ,sui Dei Domini legis libro in legerunt &
ויקראו בספר תורת יהוה אלהיהם רביעית
Domino se incuruantes & ,se confitentes quater & die
היום ורביעית מתודים [g] ומשתחוים ליהוה
Leuitarum gradum super surrexit Et .suo Deo
4 אלהיהם׃ [h] ויקם על־מעלה הלוים
,Serebiah ,Bunni ,Sebaniah ,Chadmiel ,Bani & ,Iesuah
ישוע ובני קדמיאל שבניה בני שרביה
Dominum ad magna voce in clamauerunt & : Chenani ,Bani
בני כנני ויזעקו בקול גדול אל־יהוה
,Chadmiel & ,Iesuah Leuitæ dixerunt Et .suum Deum
5 אלהיהם׃ ויאמרו הלוים ישוע וקדמיאל
: Pethachiah ,Sebaniah ,Hodiiah ,Serebiah ,Chasabneiah ,Bani
בני חשבניה שרביה הודיה שבניה פתחיה
seculo à ,vestro Deo Domino benedicite ,Surgite
קומו ברכו את־יהוה אלהיכם מן־העולם
exaltatum & ;tuæ gloriæ nomini benedicant & .seculum in vsque
עד־העולם ויברכו שם כבדך ומרומם
.laudem & ,benedictionem omnem super
על־כל־ברכה [i] ותהלה׃
fecisti tu ,tu solus Domine ipse Tu
6 אתה־הוא יהוה לבדך אתה [k] עשית את־
,terram ;eorum exercitum omnem & ,cælorum cælos ‖ cælum
השמים שמי השמים וכל־צבאם הארץ
;eis in ‡ quæ vniuersa & ,maria ;ea super ‡ quæ vniuersa &
וכל־אשר עליה הימים וכל־אשר בהם
cælorum exercitus & :hæc omnia viuificans tu &
ואתה מחיה את־כלם וצבא השמים
Deus Domine ipse Tu .se incuruantes tibi
7 לך [l] משתחוים׃ אתה הוא יהוה האלהים
: Chasdim Vr † de eum eduxisti & ,Abram in elegisti qui
אשר בחרת באברם [m] והוצאתו מאור כשדים
inuenisti Et .Abraham eius nomen posuisti &
8 [n] ושמת שמו אברהם׃ ומצאת את־
dandum ad * ,fœdus eo cum excidere & ,tuas facies ad ‡ fidele eius cor
לבבו נאמן לפניך וכרות עמו הברית [o] לתת את־
,Iebusæi & ,Perizæi & ,Emoræi ,Chittæi ,Chenahanæi terram
ארץ הכנעני החתי האמרי והפרזי והיבוסי
:tua verba confirmasti & .eius semini dandum ad ,Ghirghasæi &
והגרגשי לתת לזרעו ותקם את־דבריך

tabernacula vnusquisq; in — cœtus qui redierunt — [a] שוב — [b] היה — per singulos dies, — [c] ירה — † collectam — [d] חגג — [e] שקק — * qui erant de semine ‖ alienigenis, ‡ in — [f] ידה — † loco suo, — confessi sunt, & incuruauerunt — [g] שחה — [h] קום — excelso — [i] הלל — אתה ק — [k] עשה — ‖ cælum ‡ sunt — viuificas — incuruant — [l] שחה — † camino — [m] יצא — [n] שום — ‡ coram te, & percussisti * vt dares — [o] נתן — vt dares

nostrorum patrum afflictionem vidisti Et .tu † iustus quia
9 כִּי צַדִּיק אָתָּה׃ ᵇוַתֵּרֶא אֶת־ᵃעֳנִי אֲבֹתֵינוּ
.Suph mari super ‖ audisti eorum clamorem & :Ægypto in
בְּמִצְרָיִם וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף׃
vniuersis in & , Parhoh in portenta & signa dedisti Et
10 וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־
quòd ,cognouisti nam :eius terræ populo omni in & ,eius seruis
עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי
diem secundũ nomen tibi fecisti & : eos super egerant superbè
ᶜהֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם
transierunt & ,eorum facies ad abscidisti mare Et .hanc
11 הַזֶּה׃ וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ
proiecisti eorum persecutores & : sicco in maris medio in
בְתוֹךְ־הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ
.validas aquas in lapidem tanquam ,profunda in
ᵈבִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם ᵉעַזִּים׃
columna in & Aiis* eos duxisti nubis columna in Et
12 וּבְעַמּוּד עָנָן ᶠהִנְחִיתָם יוֹמָם וּבְעַמּוּד
quà † viam eis illustrandum ad ,noctis † ignis
אֵשׁ לַיְלָה לְהָאִיר לָהֶם אֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר
,descendisti Sinai montem super Et .ea in erant ambulaturi
13 יֵלְכוּ־בָהּ׃ וְעַל הַר־סִינַי יָרַדְתָּ
iudicia eis dedisti & :cælis è eis cum loqui‡ &
וְדַבֵּר עִמָּהֶם מִשָּׁמָיִם ᵍוַתִּתֵּן לָהֶם מִשְׁפָּטִים
.bona præcepta & ,statuta ,veritatis* leges & ,recta
יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת ʰאֱמֶת ⁱחֻקִּים וּמִצְוֹת טוֹבִים׃
, præcepta & ; eis notificasti tuæ sanctitatis ‖ sabbathum Et
14 וְאֶת־שַׁבַּת קָדְשְׁךָ ᵏהוֹדַעְתָּ לָהֶם ˡוּמִצְווֹת
.tui serui Mosch manu in † eis præcepisti legem & statuta &
וְחֻקִּים וְתוֹרָה צִוִּיתָ לָהֶם בְּיַד מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ׃
:eorum fame in eis dedisti cælis de panem Et
15 וְלֶחֶם מִשָּׁמַיִם נָתַתָּה לָהֶם לִרְעָבָם
dixisti & : eorum siti in eis eduxisti petra è aquas ‡ &
וּמַיִם מִסֶּלַע ᵐהוֹצֵאתָ לָהֶם לִצְמָאָם וַתֹּאמֶר
quam *, terram possidendum ad ,ingrediendum ad ‡ , eis
לָהֶם לָבוֹא ⁿלָרֶשֶׁת אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־
.eis dandum ad ‖ tuam manum leuasti
נָשָׂאתָ אֶת־יָדְךָ לָתֵת לָהֶם׃
indurauerunt & ; egerunt superbè nostri patres & ipsi Et
16 וְהֵם וַאֲבֹתֵינוּ הֵזִידוּ ᵒוַיַּקְשׁוּ
.tua præcepta ad audierunt non & ; suam ceruicem
אֶת־עָרְפָּם וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתֶיךָ׃
,tuorũ mirabilium sunt recordati non & ,audire renuerunt Et
17 וַיְמָאֲנוּ לִשְׁמֹעַ וְלֹא־זָכְרוּ נִפְלְאֹתֶיךָ
,suam ceruicem indurauerunt & ;eis cum feceras quæ
אֲשֶׁר ᵖעָשִׂיתָ עִמָּהֶם וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם
.sua rebellione in ‖ suam seruitutẽ ad redeundũ ad* ,caput dederunt &
וַיִּתְּנוּ־רֹאשׁ לָשׁוּב לְעַבְדֻתָם ᵠבְּמִרְיָם
longus ‡ , misericors & ,gratiosus † propitiationum Deus tu Et
וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת ʳחַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ־
.eos dereliquisti non & ,misericordiæ multus & ,narium
אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃
conflatilem vitulum sibi fecerunt quando Insuper
18 אַף כִּי־עָשׂוּ לָהֶם עֵגֶל ˢמַסֵּכָה
: Aegypto ex* te fecit ascendere qui , tuus Deus ‡ Iste ,dixerunt &
וַיֹּאמְרוּ זֶה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר הֶעֶלְךָ מִמִּצְרָיִם
tuis miserationibus in ‖ tu Et .magnas blasphemias feceruntque
19 וַיַּעֲשׂוּ נֶאָצוֹת גְּדֹלוֹת׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ
columna : deserto in eos dereliquisti non multis
הָרַבִּים לֹא עֲזַבְתָּם בַּמִּדְבָּר אֶת־עַמּוּד
eos ducendum ad ‡ ,diem per eis desuper † recessit non nubis
הֶעָנָן לֹא־סָר מֵעֲלֵיהֶם בְּיוֹמָם לְהַנְחֹתָם
illucendum ad ‡ ,noctem per ignis columna & ,viam per
בְּהַדֶּרֶךְ וְאֶת־עַמּוּד הָאֵשׁ בְּלַיְלָה ᵘלְהָאִיר
.ea in erant ambulaturi quam * viam & , eis
לָהֶם וְאֶת־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר יֵלְכוּ־בָהּ׃
:eos faciendum intelligere ad dedisti bonum tuum spiritum Et
20 וְרוּחֲךָ הַטּוֹבָה נָתַתָּ לְהַשְׂכִּילָם
dedisti aquam & ,eorum ore ab prohibuisti non tuum Man &
וּמַנְךָ לֹא־מָנַעְתָּ מִפִּיהֶם וּמַיִם נָתַתָּה
.eorum siti in eis
לָהֶם לִצְמָאָם׃

† es. ‖ in — ᵃרָאָה ᵇעָנָה — contra ᶜזוּר — diuisisti coram eis, per medium — ᵈצוּל ᵉעָזַז ‖ per diem. ᶠנָחָה † per noctem, ‖ ad illucescere faceres ‡ per quam — ‡ locutus es ᵍנָתַן * veras, ʰאָמַן ⁱחָקַק ‖ sanctũ tuum ᵏיָדַע ˡצָוָה † per manum — ‡ aquam ᵐיָצָא ‡ vt ingrederentur * super ⁿיָרַשׁ ‖ vt traderet ᵒקָשָׁה — ᵖעָשָׂה posuerunt * vt reuerterentur ‖ cum † clemens, ‡ longanimis, & multæ misericordiæ, ᵠמָרָה ʳחָנַן ˢנָסַךְ ‡ est * è terra Ægypti, ‖ propter misericordias tuas multas — † ab ‡ vt duceret: ᵗסוּר ‡ vt luceret eis ᵘאוֹר * per ad audiendum

.eguerunt non : deserto in eos pauisti annis quadraginta Et
21 וְאַרְבָּעִים שָׁנָה כִּלְכַּלְתָּם בַּמִּדְבָּר לֹא חָסֵרוּ
non eorum pedes & , inueterauerunt non eorum vestimenta
שַׂלְמֹתֵיהֶם לֹא ᵃבָלוּ וְרַגְלֵיהֶם לֹא
;populos & ,regna eis dedisti Et .tumuerunt
22 בָצֵקוּ׃ וַתִּתֵּן לָהֶם מַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים
,Sichon terram possederunt & ; angulum ad ‡ ,eos diuisisti &
וַתַּחְלְקֵם לְפֵאָה וַיִּירְשׁוּ אֶת־אֶרֶץ סִיחוֹן
regis Hogh terram & , Chesbon regis terram &
וְאֶת־אֶרֶץ מֶלֶךְ חֶשְׁבּוֹן וְאֶת־אֶרֶץ עוֹג מֶלֶךְ
stellas sicut multiplicasti eorum filios Et .Basan
23 הַבָּשָׁן׃ וּבְנֵיהֶם ᵇהִרְבִּיתָ כְּכֹכְבֵי
dixisti quam terram ad eos adduxisti & ,cælorum
הַשָּׁמָיִם ᶜוַתְּבִיאֵם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־אָמַרְתָּ
.possidendum ad ingrediendum ad ,eorum patribus
לַאֲבֹתֵיהֶם לָבוֹא ᵈלָרָשֶׁת׃
humiliasti & , terram possederunt & ,filij venerunt Et
24 וַיָּבֹאוּ הַבָּנִים וַיִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ וַתַּכְנַע
, Chenahanæorum terræ habitatores eorum facies ad
לִפְנֵיהֶם אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַכְּנַעֲנִים
populos & ,eorum reges & ,eorum manu in eos dedisti &
וַתִּתְּנֵם בְּיָדָם וְאֶת־מַלְכֵיהֶם וְאֶת־עַמְמֵי
.suam voluntatem secundum eis in faciendum ad ,terræ
הָאָרֶץ ᵉלַעֲשׂוֹת בָּהֶם ᶠכִּרְצוֹנָם׃
,pinguem humum & , munitas vrbes ceperunt Et
25 וַיִּלְכְּדוּ עָרִים בְּצֻרוֹת וַאֲדָמָה שְׁמֵנָה
,excisas cisternas , bono omni plenas domos possederunt &
וַיִּירְשׁוּ בָּתִּים מְלֵאִים־כָּל־טוּב בֹּרוֹת חֲצוּבִים
.multitudine in cibi lignum & ,oliueta & ,vineas
כְּרָמִים וְזֵיתִים וְעֵץ מַאֲכָל ᵍלָרֹב
sunt deliciati ‖ & ,sunt impinguati & ,sunt saturati & ,comederunt Et
וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ וַיַּשְׁמִינוּ וַיִּתְעַדְּנוּ
,te in † rebellauerunt & irritauerunt Et .magna tua bonitate in
26 בְּטוּבְךָ הַגָּדוֹל׃ ʰוַיַּמְרוּ וַיִּמְרְדוּ בָּךְ
tuos prophetas & ;suum corpus ‡ post tuam legem proiecerũt &
וַיַּשְׁלִכוּ אֶת־תּוֹרָתְךָ אַחֲרֵי גַוָּם וְאֶת־נְבִיאֶיךָ
eos conuertendum ad ‡ eis in testificabantur qui , occiderunt
הָרָגוּ אֲשֶׁר־ᵏהֵעִידוּ בָם לַהֲשִׁיבָם
.magnas detestationes* fecerunt & :te ad
אֵלֶיךָ וַיַּעֲשׂוּ נֶאָצוֹת גְּדוֹלֹת׃
afflixerunt & ,suorum angustiatorum ‖ manum in eos dedisti Et
27 וַתִּתְּנֵם בְּיַד ˡצָרֵיהֶם וַיָּצֵרוּ
tu & , te ad clamauerunt suæ angustiæ † tempore in Et :eos
לָהֶם וּבְעֵת צָרָתָם יִצְעֲקוּ אֵלֶיךָ וְאַתָּה
dedisti multas tuas miserationes secundum & ,audisti cælis de
מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמָע וּכְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים תִּתֵּן
.suorum hostium manu de eos seruauerunt & ,seruatores eis
לָהֶם ᵐמוֹשִׁיעִים וְיוֹשִׁיעוּם מִיַּד צָרֵיהֶם׃
malum faciendum ad sunt reuersi eis esse requiem secundum Et
28 וּכְנוֹחַ לָהֶם יָשׁוּבוּ לַעֲשׂוֹת ⁿרַע
,suorum inimicorum manu in eos dereliquisti & :tuas facies ad †
לְפָנֶיךָ וַתַּעַזְבֵם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
,te ‡ clamauerunt & ,sunt conuersi Et .eos in* sunt dominati &
ᵒוַיִּרְדּוּ בָהֶם וַיָּשׁוּבוּ וַיִּזְעָקוּךָ
tuas miserationes secũdũ eos eruisti & , exaudisti cælis de tu &
וְאַתָּה מִשָּׁמַיִם תִּשְׁמַע ᵖוְתַצִּילֵם כְּרַחֲמֶיךָ
.temporibus multis
רַבּוֹת עִתִּים׃
,tuam legem ad eos conuertendum ad eos in contestatus Et
29 וַתָּעַד בָּהֶם ᵠלַהֲשִׁיבָם אֶל־תּוֹרָתֶךָ
,tua præcepta ad audierunt non & , egerunt superbè ipsi & ‖
וְהֵמָּה ʳהֵזִידוּ וְלֹא־שָׁמְעוּ ˢלְמִצְוֹתֶיךָ
viuet & ,homo faciet quæ ; eis in peccauerunt tuis iudicijs in &
וּבְמִשְׁפָּטֶיךָ חָטְאוּ־בָם אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה אָדָם וְחָיָה
suam ceruicem & , retrahentem humerum dederunt & : eis in
בָהֶם וַיִּתְּנוּ כָתֵף סוֹרֶרֶת וְעָרְפָּם
.audierunt non & ,indurauerunt
הִקְשׁוּ וְלֹא שָׁמֵעוּ׃
es contestatus & , multos annos eos super protraxisti Et
30 וַתִּמְשֹׁךְ עֲלֵיהֶם שָׁנִים ᵗרַבּוֹת ᵘוַתָּעַד
non & , tuorum prophetarum manu in ‡ tuo spiritu in eos in
בָּם בְּרוּחֲךָ בְּיַד־נְבִיאֶיךָ וְלֹא

ᵃבָּלָה — ‡ vt essent — ᵇרָבָה de qua dixeras ᶜבּוֹא vt ingrederentur ᵈיָרַשׁ — coram eis — vt facerent ᵉעָשָׂה ᶠרָצָה — & arbores fructiferas ᵍרָבַב ‖ dedicijs affluxerunt propter bonitatem tuam magnam. † contra ‡ tergum ʰמָרָה יָרָה ‡ vt conuerteret ᵏעוּד * conuicia in Deum magna. ‖ hostium ˡצוּר † tribulationis — ᵐיָשַׁע eum requies fuisset ⁿרוּעַ † coram te * eis ‡ ad ᵒרָדָה ᵖנָצַל — eis vt redirent ᵠשׁוּב ‖ sed ʳזוּר ˢצָוָה — recedentem, — ᵗרָבַב ᵘעוּד

.terrarum populorum manum in eos tradidisti & : auscultauerunt
האזינו ותתנם ביד עמי הארצת׃
,consumptionem * eos fecisti non *multis tuis miserationibus in* Et
31 וברחמיך הרבים לא־[a] עשיתם כלה
misericors & ,*gratiosus* † Deus quia :eos dereliquisti non &
ולא עזבתם כי אל־[b]חנון ורחום
,fortis magne Deus , noster Deus nunc Et .*tu* ‡
32 אתה׃ ועתה אלהינו האל הגדול הגבור
diminuatur ne ,misericordiam & , pactum custodiens ,terribilis &
[c]והנורא שומר הברית והחסד אל־ימעט
,nostros reges ,nos inuenit qui *lassatio* ‖ omnis *tuas facies ad*
לפניך את כל־התלאה אשר־מצאתנו למלכינו
,nostros prophetas & . nostros sacerdotes & , nostros principes
[d]לשרינו ולכהנינו ולנביאינו
regum diebus à ,tuum populum omnem & , nostros patres &
ולאבתינו ולכל־עמך מימי מלכי
omni *super* † iustus tu Et .hanc diem ad vsque Assur
33 אשור עד היום הזה׃ ואתה צדיק על כל־
.egimus impiè nos & ,fecisti veritatem quia ,nos super *veniente* †
[e]הבא עלינו כי־[f]אמת עשית ואנחנו הרשענו׃
,nostri sacerdotes , nostri principes , nostri reges Et
34 ואת־מלכינו שרינו כהנינו
attenderunt non & : tuam legem fecerunt non ,nostri patres &
ואבתינו לא עשו [g]תורתך ולא הקשיבו
.*eos in* ‖ es testificatus quæ tuis testimoniis & , *tua præcepta ad*
אל־[h]מצותיך ולעדותיך אשר העידת בהם׃
quam , multa tua bonitate in & ,suo regno in ipsi Et
35 והם במלכותם ובטובך הרב אשר־
tradideras quam pingui & ,lata terra in & ,eis dedisti
נתת להם ובארץ הרחבה והשמנה אשר־נתתה
sunt conuersi non & : tibi seruierunt non , *eorum facies ad*
לפניהם לא עבדוך ולא־[i]שבו
.malis suis *adinuentionibus* ab
ממעלליהם הרעים׃
dedisti quam , terra † & , ‡ serui hodie nos Ecce
36 הנה אנחנו היום עבדים והארץ אשר־נתת
, eius bonitatem & ,eius fructum *comedendum ad* ,nostris patribus
לאבתינו לאכל את־פריה ואת־טובה
.*ea super* † serui nos ecce
הנה אנחנו עבדים עליה׃
nos super *dedisti* ‡ quos regibus multus eius *prouentus* ‡ Et
37 [k]ותבואתה מרבה למלכים אשר־נתתה עלינו
,*dominantes* † nostris corporibus *super* & , *nostris peccatis in* *
בחטאותינו ועל־גויתינו משלים
tribulatione in & , suam voluntatem secundú nostris iumétis in &
ובבהמתנו כרצונם ובצרה
excidentes * nos hoc toto *in* ‡ Et .*nos* ‡ magna
38 גדלה אנחנו׃ ובכל־זאת אנחנו כרתים
. nostri principes *signato* † super & : *scribentes* ‖ & ,fidelitatem
אמנה וכתבים ועל החתום [l] שרינו
.nostri sacerdotes ‡ ,nostri Leuitæ
לוינו כהנינו׃

Margin: propter misericordias tuas multas * in † clemens, [a]עשה [b]חנן ‡ es: [c]ירא coram te ‖ labor [d]שור † in † quod venit [e]בוא [f]אמן [g]ירה præceptis tuis, ‖ eis. [h]צוה coram eis, [i]שוב operibus ‡ sumus, ‡ in vt comederent † sumus. ‡ fructus ‡ posuisti [k]בוא * Propter peccata nostra, † dominantur; ‡ sumus. ‡ cum * percutimus ‖ scribimus ‡ signaturam sunt [l]שור ‡ &

CAP. X. יוד

filius Tirsatha Nechemiah *signatos* super Et
1 ועל החתומים נחמיה התרשתא בן־
.Sidchiiah & ,Chachaliah
חכליה וצדקיה׃
.Irmeiah ,Hazariah ,Seraiah
2 שריה עזריה ירמיה׃
.Malchiiah ,Amariah ,Paschur
3 פשחור אמריה מלכיה׃
.Malluch , Sebania , Chattus
4 חטוש שבניה מלוך׃
.Hobadiah ,Meremoth ,Charim
5 חרם מרמות עבדיה׃
.Baruch ,Ghinnethon ; Daniel
6 דניאל גנתון ברוך׃
.Miiamin , Abiah , Mesullam
7 משלם אביה מימן׃
.sacerdotes isti .Semaiah ,Bilghai ,Mahaziah
8 מעזיה בלגי שמעיה אלה הכהנים׃

Margin: signaturas fuerunt

filiis de Binnui : Azaniah filius Iesuah & , Leuitæ Et
9 והלוים וישוע בן־אזניה בנוי מבני
;Sebaniah ;eorum fratres Et .Chadmiel Chenadad
10 חנדד קדמיאל׃ ואחיהם שבניה
.Charan , Pelaiah ,Chelitha ,Hodiiah
הודיה קליטא פלאיה חנן׃
.Chasabiah ,Rechob , Micha
11 מיכא רחוב חשביה׃
.Sebaniah , Serebiah ,Zacchur
12 זכור שרביה שבניה׃
.Beninu ,Bani ,Hodiiah
13 הודיה בני בנינו׃
,Helam , Moab , Pachath Pathos ,populi Capita
14 ראשי העם פרעש פחת מואב עילם
.Bebai ,Hazghad , Bunni .Bani ,Zatthu
15 זתוא בני׃ בני עזגד בבי׃
.Hadin ,Biguai ,Adoniiah
16 אדניה בגוי עדין׃
.Hazzur ,Chizchiiah , Ather
17 אטר חזקיה עזור׃
..Besai , Chasum ,Hodiiah
18 הודיה חשם בצי׃
.Nebai ,Hanathoth ,Chariph
19 חריף ענתות נובי׃
.Chezir ,Mesullam ,Magpihas
20 מגפיעש משלם חזיר׃
.Iadduah ,Sadoc , Mesezabel
21 משיזבאל צדוק ידוע׃
.Hanaiah ,Chanan ,Pelathiah
22 פלטיה חנן עניה׃
.Chassub ,Chananiah ,Hoseah
23 הושע חנניה חשוב׃
.Sobech , Pilcha , Haloches
24 הלוחש פלחא שובק׃
.Mahaseiah ,Chasabnah ,Rechum
25 רחום חשבנה מעשיה׃
.Hanan ,Chanan ,Achiiah Et
26 ואחיה חנן ענן׃
.Bahanah , Charim ,Malluch
27 מלוך חרם בענה׃
. ianitores ,Leuitæ ,sacerdotes ,populi residuum Et
28 ושאר העם הכהנים הלוים השוערים
terrarum populis à diuisus omnis & ,Nethinim , cantores
המשררים הנתינים וכל־הנבדל מעמי הארצות
,eorum filij , eorum vxores † , Dei legem ad
אל־[m]תורת האלהים נשיהם בניהם
super *Apprehendentes* * .intelligens ,sciens omnis ;eorum filiæ &
29 ובנתיהם כל יודע [n]מבין׃ מחזיקים על־
,execratione *in* † venientes & , eorum *illustres* ‖ suis fratribus
אחיהם אדיריהם ובאים באלה
quæ , Dei lege in *ambulandum ad* ‡ , iuramento *in* &
ובשבועה [o]ללכת בתורת האלהים אשר
,*custodiendum ad* * & ,Dei serui Moseh *manu in* ‡ est data
נתנה ביד משה עבד־האלהים ולשמור
,nostri Dei Domini præcepta vniuersa *faciendum ad* &
[p]ולעשות את־כל־[q]מצות יהוה אדנינו
daremus non quòd Et .eius statuta & , eius iudicia &
30 ומשפטיו [r]וחקיו׃ ואשר לא־נתן
acciperemus non eorum filias & ; terræ populis nostras filias
בנתינו לעמי הארץ ואת־בנתיהם לא [s]נקח
afferentibus terræ populis ‡ Et .nostris filiis
31 לבנינו׃ ועמי הארץ המביאים את־
non *vendendum ad* ‖ sabbathi die in venale omne & , *acceptiones* *
המקחות וכל־שבר ביום השבת למכור לא־
dimittemus & :*sanctitatis* † die in & ,sabbatho in eis ab accipiemus
נקח מהם בשבת וביום קדש ונטש
.manus vniuersæ *portationem* & septimum annum
את־השנה השביעית ומשא כל־יד׃
nos super dandum ad , præcepta nos super statuemus Et
32 והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו
.nostri Dei domus opus ad , anno in Sechel *partem tertiam*
שלישית השקל בשנה לעבדת בית אלהינו׃

Margin: † & [m]ירה Tenétes cum [n]בין ‖ optimates † cum ‡ vt ambularét [o]ילך ‡ per manum vt custodirét, & facerent [p]עשה [q]צוה [r]חקק [s]לקח ‡ à * merces ‖ vt vendant † sancto, [p]ortationem vt imponatur nobis tertia pars

ascensionem ad &, iuge sacrificium & propositionis panem Ad
33 ללחם המערכת ומנחת התמיד [a] ולעולת
,sancta ad & ,sollennitates ad ,Calendas ,sabbatha ingiter
התמיד השבתות החדשים למועדים ולקדשים
opus omne & , Israel super expiandum * ad ,peccata ad &
ולחטאות לכפר על־ישראל וכל מלאכת
super fecimus cadere || fortes Et .nostri Dei domus
34 בית־אלהינו׃ והגורלות [b] הפלנו על־
populus † & ,Leuitæ , sacerdotes lignorum oblationem
קרבן העצים הכהנים הלוים והעם
nostrorum patrum domum per nostri Dei domum in afferendum ad
להביא לבית אלהינו לבית־אבתינו
super addendum ad ,anno in anno ‡ determinata tempora per
לעתים מזמנים שנה בשנה לבער על־
.lege in ‡ scriptum sicut ,nostri Dei Domini altare
מזבח יהוה אלהינו ככתוב בתורה׃
primitiua & ,nostræ terræ primitiua afferendum ad Et
35 ולהביא את־בכורי אדמתנו ובכורי
domum in ,anno in anno arboris omnis fructus omnis
כל־פרי כל־עץ שנה בשנה לבית
,nostrorum filiorum primogenita Et .Domini
36 יהוה׃ ואת־בכרות בנינו
primogenita & :lege in † scriptum sicut nostri quadrupedu || &
ובהמתנו ככתוב בתורה ואת־בכורי
domum in afferendum ad ‡ nostrorum pecorum & ,nostrorum boum
בקרינו וצאנינו להביא לבית
.nostri Dei domo in ministrantibus sacerdotibus nostri Dei
אלהינו לכהנים המשרתים בבית אלהינו׃
,nostrarū eleuationum * & ,nostrarum massarum initium ‡ Et
37 ואת־ראשית עריסתינו ותרומתינו
afferemus recentis olei & ,musti ,ligni || omnis fructus &
ופרי [c] כל־עץ תירוש ויצהר נביא
decimam & ,nostri Dei domus cubicula ad sacerdotibus
לכהנים אל־לשכות בית־אלהינו ומעשר
decimas accipientes † Leuitæ ipsi & :Leuitis nostræ terræ
אדמתנו ללוים והם הלוים המעשרים
.nostri operis vrbibus omnibus in
בכל ערי עבדתנו׃
, Leuitis cum Aharon filius sacerdos erit Et
38 והיה הכהן בן־אהרן עם־הלוים
decimam facient ascendere & :Leuitas decimando in
בעשר הלוים והלוים יעלו את־מעשר
domum in cubicula ad nostri Dei domo in decimæ
המעשר לבית אלהינו אל־הלשכות לבית
filij deferent cubicula ad Quia .thesauri
39 האוצר׃ כי אל־הלשכות יביאו בני
musti , frumenti oblationem Leui filij & , Israel vini
ישראל ובני הלוי את־תרומת הדגן התירוש
sacerdotes & ,sanctuarij vasa † ibi & :recentis olei &
והיצהר [d] ושם [e] כלי המקדש והכהנים
non & :cantores & , ianitores & ,ministrantes
המשרתים והשוערים והמשררים ולא
.nostri Dei domum dimittemus
נעזב את־בית אלהינו׃

holocaustum [a] עלה iuge
* exorandum pro
|| iecimus [b] נצל † populi
vt adferant
‡ annuatim, vt arderent
‡ est
adferemus
annuatim,
|| iumentorum nostrorum † est vt adferant
‡ primitias pastarum * deuotionum || arboris, vini.
[c] פרה
† accipient
operum nostrorum.
cum decimam illi accipient, ‡ offerent
† erunt
[d] צהר
[e] כלה

CAP. XI. יא

residuum & :Ierusalaim in populi principes habitauerunt Et
1 וישבו [f] [g] שרי־העם בירושלם ושאר
e vnum adducendum ad * ,sortes fecerunt cadere ‡ populi
העם הפילו גורלות להביא אחד מן־
: sanctitatis ciuitate Ierusalaim in habitandum ad decem
העשרה לשבת בירושלם עיר הקדש
.ciuitatibus in manus nouem &
ותשע הידות בערים׃
spontaneis viris omnibus ,populus benedixerunt Et
2 ויברכו העם לכל האנשים המתנדבים
,prouinciæ capita † isti Et .Ierusalaim in habitandum ad
לשבת [h] בירושלם׃ ואלה ראשי המדינה 3
,Iehudah vrbibus in & , Ierusalaim in habitauerunt qui
אשר ישבו בירושלם ובערי יהודה
Israel * , suis vrbibus in sua possessione in vir || habitauerunt
ישבו איש באחזתו בעריהם ישראל

[f] ישב [g] שור ‡ iecerunt * vt adducerent
sanctæ
partes
† sunt principes [h] ישב
|| vnusquisque * Israelitæ.

Selomoh seruorum filij & ,Nethinim & , Leuitæ & ,sacerdotes
הכהנים והלוים והנתינים ובני עבדי שלמה׃
filiis de & ,Iehudah filiis de habitauerunt Ierusalaim in Et
4 ובירושלם ישבו מבני יהודה ומבני
filij ,Huzziah filius Hathaiah , Iehudah filiis De .Biniamin
בנימן מבני יהודה עתיה בן־עזיה בן־
,Mahalalel filij Sephatiah filij Amariah filij Zechariah
זכריה בן־אמריה בן־שפטיה בן־מהללאל
-Chol filij Baruch filius Mahaseiah Et .Pares filiis de
5 מבני פרץ׃ ומעשיה בן־ברוך בן־כל־
filij , Ioiarib filij , Hadaiah filij , Chazaiah filij ,chozeh
חזה בן־חזיה בן־עדיה בן־יויריב בן־
.Hasiloni filij ,Zechariah
זכריה בן־השלני׃
qui habitabant — quadrin- ,Ierusalaim in habitantes Peres filij Omnes
6 כל־בני־פרץ הישבים בירושלם ארבע
fortes. — .virtutis viri octo & sexaginta genti
[i] מאה — מאות ששים ושמנה אנשי־חיל׃ [i]
,Iohed filij ,Mesullam filius Sallu :Biniamin filij isti Et
7 ואלה בני בנימן סלא בן־משלם בן־יועד
,Itthiel filij ,Hahaseiah filij ,Cholaiah filij ,Pedaiah filij
בן־פדיה בן־קוליה בן־מעשיה בן־איתיאל
-non ,Sallai ,Ghabbai eum post Et .Iesahiah filij
8 בן־ישעיה׃ ואחריו גבי סלי תשע
.octo & viginti genti
מאות עשרים ושמנה׃
,Iehudah & : eos super præpositus Zichri filius Ioel Et
9 ויואל בן־זכרי פקיד עליהם ויהודה
.secundus ciuitatem super Senuah filius
בן־הסנואה על־העיר משנה׃
.Iachin ,Ioiarib filius Iedaiah ; sacerdotibus De
10 מן־הכהנים ידעיה בן־יויריב יכין׃
filij — filij ,Sadoc filij ,Mesullam filij Chilchiiah filius Seraiah
11 שריה בן־חלקיה בן־משלם בן־צדוק בן־
‡ principis — .Dei domus dux ‡ Achitub filij ,Meraioth
מריות בן־אחיטוב נגד בית האלהים׃
octin- domo in opus , facientes eorum fratres Et
[k] עשר — 12 ואחיהם עשי [k] המלאכה לבית שמנה
,Ierocham filius Hadaiah & .duo & viginti genti
[l] שנה — מאות עשרים [l] ושנים ועדיה בן־ירחם
,Paschur filij ,Zechariah filij ,Amsi filij ,Pelaliah filij
בן־פלליה בן־אמצי בן־זכריה בן־פשחור
principes — , patrum capita eius fratres Et .Malchiiah filij
13 בן־מלכיה׃ ואחיו ראשים לאבות
,Hazarel filius Hamassai & : duo & quadraginta ducenti
[m] מאה — מאתים [m] ארבעים ושנים ועמשסי בן־עזראל
.Immer filij ,Mesillemoth filij ,Achzai filij
בן־אחזי בן־משלמות בן־אמר׃
.octo & viginti centum ,robore potentes eorum fratres Et
14 ואחיהם גברי חיל מאה עשרים ושמנה
‡ magnatum. — .Haghedolim ‡ filius Zabdiel ,eos super præpositus Et
ופקיד עליהם זבדיאל בן־הגדולים׃
Hazticham filij Chassub filius Semahiah . Leuitis de Et
15 ומן־הלוים שמעיה בן־חשוב בן־עזריקם
Iosabad & Sabbethai Et .Buni filij ,Chasabiah filij
16 בן־חשביה בן־בוני׃ ושבתי ויוזבד
principibus — capitibus & , Dei domus extrinsecum opus super
על־המלאכה החיצנה לבית האלהים מראשי
filij Zabdi filij Micha filius Matthaniah Et .Leuitarum
17 הלוים׃ ומתניה בן־מיכא בן־זבדי בן־
princeps principalis — Bacbuchia & ,oratione in confitebatur initij caput Asaph
אסף ראש [n] התחלה [o] יהודה לתפלה ובקבקיה
[n] חלל [o] ידה — ,Ghalil filij Sammuah filius Habda & : eius fratribus de secundus
משנה מאחיו ועבדא בן־שמוע בן־גלל
sancta, — ,sanctitatis ciuitate in Leuitæ Omnes .Ieduthun filij
18 בן־ידיתון׃ כל־הלוים בעיר הקדש
ידותון ק — .quatuor & octoginta ducenti
מאתים שמנים וארבעה׃
eorum fratres & , Talmon ,Hacchub ,Ianitores Et
19 והשוערים עקוב טלמון ואחיהם
qui erant custodes — .duo & septuaginta centum ,portis in custodientes
השמרים בשערים מאה שבעים ושנים׃

omnibus in Leuitæ sacerdotes Israel residuum Et
20 ושאר ישראל הכהנים הלוים בכל־
Nethinim Et sua hæreditate in vir Iehudah ciuitatibus — vnusquisque
ערי יהודה איש בנחלתו׃ 21 והנתינים
.Nethinim super Ghispa & Sicha & *alio loco in habitantes* — qui habitabant in arce
ישבים בעפל וציחא וגשפא על־הנתינים׃
filius Huzzi Ierusalaim in Leuitarum præpositus Et
22 ופקיד הלוים בירושלם עזי בן־
filiis de Micha filij Mathaniah filij Chasabiah filij Bani
בני בן־חשביה בן־מתניה בן־מיכא מבני
Dei domus *opificij regione e* cantores Asaph — super opus
אסף המשררים לנגד מלאכת בית־האלהים׃
super *fidelitas* ‡ & † eos super regis præceptum Quia — † erat ‡ permanentia
23 כי־מצות המלך עליהם ואמנה על־
suo die in diei verbum cantores — per singulos dies.
המשררים דבר־יום ביומו׃
Iehudah filij Zerach filiis de Mesezabel filius Petachiah Et
24 ופתחיה בן־משיזבאל מבני־זרח בן־יהודה
populum ad *verbo* * omni in regis manum ad — * re
ליד המלך לכל־דבר לעם׃
Iehudah filiis De suis agris in villas ad Et
25 ואל־החצרים בשדתם מבני יהודה
Dibon in & eius *filiabus* & haarbah-Chiriath in habitauerunt — in viculis
ישבו בקרית הארבע ובנתיה ובדיבן
eius *atriis* ‡ & Iecabseel in & eius *filiabus* † & — † in viculis ‡ in villis
ובנתיה וביקבצאל וחצריה׃
pelet-Beth in & Moladah in & Iesuah in Et
26 ובישוע ובמלדה ובבית פלט׃
eius *filiabus* & sebah Beer in & suhal-Chasar in Et — in viculis
27 ובחצר שועל ובבאר שבע ובנתיה׃
eius *filiabus* in & Mechonah in & Siclag in Et — viculis
28 ובצקלג ובמכנה ובבנתיה׃
Iarmuth in & Sorhah in & rimmon Hen in Et
29 ובעין רמון ובצרעה ובירמות׃
eius agris & Lachis earum *atriis* & Hadullam Zanoach — in villis
30 זנח עדלם וחצריהם לכיש ושדתיה
Sebah-Beer *à sunt castrametati* † Et eius *filiabus* ‖ & Hazechah — ‖ viculis † manserunt in
עזקה ובנתיה ויחנו מבאר־שבע
Miggabah ‡ Biniamin filij Et Ghehinnom ad vsque — ‡ in
עד־גיא־הנם׃ 31 ובני בנימן מגבע
eius *filiabus* & el-Beth & Haia & Michmas — viculis
מכמש ועיא ובית־אל ובנתיה׃
Hananiah Nob Hanathoth
32 ענתות נב ענניה׃
Ghitthaim Ramah Chator
33 חצור רמה גתים׃
Neballat Seboim Chadid
34 חדיד צבעים נבלט׃
artificum valle Ono & Lod
35 לד ואונו גי החרשים׃
Biniamin in Iehudah portiones Leuitis de Et
36 ומן־הלוים מחלקות יהודה לבנימין׃

CAP. XII. יב

cum ascenderunt qui Leuitæ & sacerdotes † isti Et — † sunt
1 ואלה הכהנים והלוים אשר עלו עם־
Irmeiah Seraiah Iehosuah & Sealthiel filio Zerubabel
זרבבל בן־שאלתיאל וישוע שריה ירמיה
Hezra Chattus Malluch Amariah
עזרא׃ 2 אמריה מלוך חטוש׃
Meremoth Rechum Sechaniah
3 שכניה רחם מרמת׃
Abiiah Ghinnethoi Hiddo
4 עדוא גנתוי אביה׃
Bilghah Mahadiah Miiamin
5 מימין מעדיה בלגה׃
Iedahiah Ioiarib & Semahiah
6 שמעיה ויויריב ידעיה׃
capita † isti Iedahiah Chilchiiah Hamoth Sallu — † principes
7 סלו עמוק חלקיה ידעיה אלה ראשי
Iesuah diebus in eorum fratres & sacerdotum
הכהנים ואחיהם בימי ישוע׃

Iehudah Serebiah Chadmiel Binnui Iesuah Leuitæ Et
8 והלוים ישוע בנוי קדמיאל שרביה יהודה
eius ‡ fratres & ipse *odu* super Matthaniah — hymnos ‡ eorum.
מתניה על־הידות הוא ואחיו׃
eis cotam eorum fratres Hunni & Bacbuchia Et — וענו ק
9 ובקבקיה ועני אחיהם לנגדם
Ioiachim & Ioiachim genuit Iesuah Et custodiis in
למשמרות׃ 10 וישוע הוליד את־יויקים ויויקים
Ioiadah genuit Eliasib & Eliasib genuit
הוליד את־אלישיב ואלישיב הוליד את־יוידע׃
genuit Ionathan & Ionathan genuit Ioiadah Et
11 ויוידע הוליד את־יונתן ויונתן הוליד
sacerdotes erant Ioiachim diebus in Et Iadduah
את־ידוע׃ 12 ובימי יויקים היו כהנים
Chananiah Irmeiah ipsi Meraiah Seraiah ipsi *patrum capita* — principes familiarum.
ראשי האבות לשריה מריה לירמיה חנניה׃
Iehochanan Amariah ipsi Mesullam Hezra Ipsi
13 לעזרא משלם לאמריה יהוחנן׃
Ioseph Sebaniah ipsi Ionathan Melichu Ipsi
14 למלוכי יונתן לשבניה יוסף׃ — למליכו ק
Chelchai Meraioth ipsi Adna Charim Ipsi
15 לחרם עדנא למריות חלקי׃
Mesullam Ghinnethon ipsi Zechariah Iddo Ipsi
16 לעדיא זכריה לגנתון משלם׃
Filtai Mahadiah ipsi Miniamin ipsi Zichri Abiiah Ipsi
17 לאביה זכרי למנימין למועדיה פלטי׃
Iehonathan Semahaiah ipsi Sammuah Bilghah Ipsi
18 לבלגה שמוע לשמעיה יהונתן׃
Huzzi Iedahiah ipsi Matthenai Ioiarib ipsi Et
19 וליויריב מתני לידעיה עזי׃
Hebet Hamoch ipsi Challai Sallai Ipsi
20 לסלי קלי לעמוק עבר׃
Nethanel Iedahiah ipsi Chasabiah Chilchiiah Ipsi
21 לחלקיה חשביה לידעיה נתנאל׃
Iadduah & Iochanan & Ioiadah Eliasib diebus in Leuitæ
22 הלוים בימי אלישיב יוידע ויוחנן וידוע
regnum ad vsque sacerdotes & *patrum capita* scripti — principes familiarum:
כתובים ראשי אבות והכהנים על־מלכות
scripti *patrum capita* Leui Filij Persæ Dariaues — principes familiarum
דריוש הפרסי׃ 23 בני לוי ראשי האבות כתובים
filij Iochanan dies ad vsque dierum verborum libro *super* — in
על־ספר דברי הימים ועד־ימי יוחנן בן־
Serebiah Chasabiah Leuitarum *capita* Et Eliasib — principes
אלישיב׃ 24 וראשי הלוים חשביה שרביה
laudandum ad *eorũ regione e* eorũ fratres & Chadmiel filius Iesuah & — coram eis
וישוע בן־קדמיאל ואחיהם לנגדם להלל
custodia Dei viri Dauid *præcepto in* confitendum ad — iuxta præceptum
להודות[a] במצות[b] דויד איש־האלהים משמר — [a]ידה [b]צוה
Hobadiah Bacbuchiah & Matthaniah *custodia opposito ex* ‖ — ‖ contra custodiam.
לעמת משמר׃ 25 מתניה ובקבקיה עבדיה
custodia ‡ ianitores custodes Haccub Talmon Mesullam — ‡ in liminibus
משלם טלמון עקוב שמרים שוערים משמר
portarum *congregationibus* in
באספי השערים׃
Iosadac filij Iesuah filij Ioiachim diebus in Hi
26 אלה בימי יויקים בן־ישוע בן־יוצדק
scribæ sacerdotis Hezra & *comitis* Nechemiah diebus in Et — ducis,
ובימי נחמיה הפחה ועזרא הכהן הספר׃
Leuitas quæsierunt Ierusalaim muri dedicatione in Et
27 ובחנכת חומת ירושלם בקשו את־הלוים
Ierusalaim in eos *adducendum ad* suis locis omnibus de — vt adducerent
מכל־מקומתם להביאם לירושלם
confessionibus in & lætitiam & dedicationem *faciendum ad* — vt facerent
לעשת[d] חנכה[c] ושמחה ובתודות — [c]עשה [d]חנך
citharis *in* & nablis ‡ cymbalis cantico in & — ‡ psalteriis
ובשיר[e] מצלתים נבלים ובכנרות׃ — [e]צלל
planicie de & cantorum filij sunt congregati Et — circa
28 ויאספו בני המשררים ומן־הככר
Netophati villis de & Ierusalaim *ambitu* *
סביבות ירושלם ומן־חצרי נטפתי׃
Hazmaueth & Ghebah agris de & Ghilghal domo de Et
29 ומבית הגלגל ומשדות גבע ועזמות

circa villas quoniam ædificauerunt sibi cantores ambitus
כי חצרים בנו להם המשררים סביבות
Ierusalaim. Et mundati sunt sacerdotes, & Leuitæ;
ירושלם: ויטהרו הכהנים והלוים 30
& mundauerunt populum, & portas, &
ויטהרו את־העם ואת־השערים ואת־
murum. Et ascendere feci principes Iehudah desuper
החומה: ואעלה את[a]־שרי יהודה מעל 31
ambulatores murum: & statui duos choros magnos, & processiones
[a] שור
לחומה ואעמידה שתי [b]תודת גדולת ותהלכת
[b] ירה
ad dexteram desuper murum ad portam stercorum.
לימין מעל לחומה לשער האשפת:
Et iuit post eos Hosahiah, & dimidium principum
וילך אחריהם הושעיה [c]וחצי שרי 32
[c] חצה
Iehudah. Et Hazariah, Hezra, & Mesullam.
יהודה: ועזריה עזרא ומשלם: 34
Iehudah, & Biniamin, & Semahiah, & Irmeiah.
יהודה ובנימן ושמעיה וירמיה: 35
Et de filiis sacerdotum † in tubis Zechariah filius Ionathan, ‡ cum
ומבני הכהנים בחצצרות זכריה בן־יונתן
filij Semahiah, filij Matthaniah, filij Michaiah, filij Zacchur, filij
בן־שמעיה בן־מתניה בן־מיכיה בן־זכור בן־
Asaph. Et fratres eius Semahiah, & Hazarel, Millalai,
אסף: ואחיו שמעיה ועזראל מללי 36
Ghillalai, Mahai; Nethanel, & Iehudah. Chanani * in vasis cantici * cum musicis instrumentis
גללי מעי נתנאל ויהודה חנני בכלי־שיר
Dauid viri Dei, & Hezra scriba ad facies eorum. ante eos,
דויד איש האלהים ועזרא הספר לפניהם:
Et || super portam ‡ oculi, & contra eos ascenderunt super || ad ‡ fontis,
ועל שער העין ונגדם עלו על־ 37
gradus ciuitatis Dauid in ascensu ad murum, desuper domum
[d] מעלות עיר דויד במעלה לחומה מעל לבית
[d] עלה
Dauid, & vsque ad portam aquarum ad Orientem.
דויד ועד שער המים מזרח:
Et chorus secundus vadens ex aduerso, & ego ibat
[e] והתודה השנית ההולכת [f]למואל ואני 38
[e] ירה [f] מול יתיר א
post eum: & dimidiũ populi desuper murum, desuper turrim
אחריה [g] וחצי העם מעל להחומה מעל למגדל
[g] חצה
furnorum & vsque ad murum latum.
התנורים ועד החומה הרחבה:
Et desuper portam Ephraim, & super portam veterem,
ומעל לשער־אפרים ועל־שער הישנה 39
& super portam piscium, & turrim Chananel & turrim Meah,
[h] דגה
ועל־שער [h]הדגים ומגדל חננאל ומגדל המאה
& vsque ad portam pecorũ. Et steterunt in porta custodiæ. pecorum.
ועד שער הצאן ועמדו בשער [i]המטרה:
[i] נטר
Steteruntque duo chori in domo Dei: & ego,
ותעמדנה שתי התודת בבית האלהים ואני 40
& dimidiũ magistratuum mecum. Et sacerdotes Eliachim,
וחצי הסגנים עמי: והכהנים אליקים 41
Mahaseiah, Miniamin, Michaiah, Elioenai, Zechariah, Chananiah
מעשיה מנימין מיכיה אליועני זכריה חנניה
|| in tubis. Et Mahaseiah, & Semahiah, & Elhazar, || cum
בחצצרות: ומעשיה ושמעיה ואלעזר 42
& Huzzi, & Iehochanan, & Malchiiah, & Helam, & Hezer,
ועזי ויהוחנן ומלכיה ועילם ועזר
& audire fecerunt cantores: & Izrachiah præpositus.
וישמיעו המשררים ויזרחיה הפקיד:
Et immolauerunt in die illa victimas magnas,
ויזבחו ביום ההוא זבחים גדולים 43
& lætati sunt: nam Deus lætificauit eos lætitia magna,
וישמחו כי האלהים שמחם שמחה גדולה
& etiam vxores, & nati lætati sunt: & audita est lætitia
וגם הנשים והילדים שמחו ותשמע שמחת
Ierusalaim vsque in longinquum. Et constituti sunt in die procul
ירושלם עד־מרחוק: ויפקדו ביום 44
illa viri super cubicula ‡ thesauris, elevationibus, ‡ super thesauros, super donata, super primitias, & super decimas
ההוא אנשים על־הנשכות לאוצרות לתרומות
initio, & decimis ad coaceruandũ in ea * agris ciuitatum * ex
לראשית ולמעשרות לכנוס בהם לשדי הערים
partes legis sacerdotibus, & Leuitis: nam lætitia
[k] מנאות התורה לכהנים וללוים כי שמחת
[k] מנה

Iehudah † super sacerdotibus, & super Leuitis ‡ stantibus. † erat ‡ qui stabant.
יהודה על־הכהנים ועל־הלוים העמדים:
Et custodierunt custodiam Dei sui, & custodiam
וישמרו משמרת אלהיהם ומשמרת 45
expiationis: & cantores, & ianitores, iuxta præceptum Dauid,
הטהרה והמשררים והשערים [a]כמצות דויד
[a] צוה
* Selomoh filij eius. Quia in diebus Dauid, & Asaph * &
שלמה בנו: כי־בימי דויד ואסף 46
à quondam capita cantorum, & cantici || laudis, & confessionum ab exordio erãt principes || hymni,
מקדם ראש המשררים ושיר [b]תהלה [c]והודות
ראשו ק
[b] הלל [c] ידה
Deo. Et omnis Israel in diebus Zerubabel,
לאלהים: וכל־ישראל בימי זרבבל 47
& in diebus Nechemiah † dantes partes cantorum, † dabant
ובימי נחמיה נתנים [d]מניות המשררים
& ianitorum ‡ res diei in die suo: & sanctificantes Leuitas,
[d] מנה
והשערים דבר־יום ביומו ומקדשים ללוים
‡ per singulos dies:
& Leuitæ || sanctificantes filios Aharon. || sanctificabant
והלוים מקדשים לבני אהרן:

CAP. XIII. יג

In die illo lectum est in libro Moseh in auribus populi,
ביום ההוא נקרא בספר משה באזני העם 1
& inuentum est scriptum in eo, quòd non ingrediatur
ונמצא כתוב בו אשר לא־יבוא
Hammonites, & Moabites in concionem Dei vsq; in seculum. Ecclesiam
עמני ומאבי בקהל האלהים עד־עולם:
Quia non præuenerunt filios Israel † in pane, & in aquis, † cum
כי לא קדמו את־בני ישראל בלחם ובמים 2
‡ & conduxit mercede aduersus eum Bilham ad maledicendũ ei: ‡ sed
וישכר עליו את־בלעם לקללו
& conuertit Deus noster maledictionem in benedictionem.
ויהפך אלהינו את־הקללה לברכה:
Et fuit, secundum audire eos legem, & separauerunt cùm audissent
[e]ויהי כשמעם את־[f]התורה ויבדילו
[e] היה [f] ירה
omnem mixturam ab Israel. Et ante hac Eliasib
כל־ערב מישראל: ולפני מזה אלישיב 3
sacerdos * datus in cubiculõ domus Dei nostri, propinquus * fuerat præpositus
הכהן נתון בלשכת בית־אלהינו קרוב 4
ipsi Tobiiah. Et fecit sibi cubiculum grande,
לטוביה: [g]ויעש לו לשכה גדולה
[g] עשה
& ibi fuerant antea † dantes munus, thus, † ponebant munera,
ושם היו [h]לפנים נתנים את־המנחה הלבונה 5
[h] פנה
& vasa, & decimam frumenti, ‡ musti, & olei recentis, † & vini,
[i]והכלים ומעשר הדגן התירוש והיצהר
[i] כלה
|| præceptum Leuitarum, & cantorum & ianitorum, & oblationem || iussam vt detur Leuitis, & cantoribus, & ianitoribus,
[k]מצות הלוים והמשררים והשוערים ותרומת
sacerdotum.
הכהנים:
[k] צוה
Et in omni hoc non fui in Ierusalaim, quia in anno
ובכל־זה לא [l]הייתי בירושלם כי [m]בשנת 6
[l] היה [m] שנה
trigesimo & secundo Artachsastæ regis Babel veni
שלשים ושתים לארתחשסתא מלך־בבל באתי
ad regem, & in fine dierum fui postulatus à rege. postulaui
אל־המלך ולקץ ימים נשאלתי מן־המלך:
Et veni in Ierusalaim, & intellexi in malo quod malum
ואבוא לירושלם ואבינה [n]ברעה אשר 7
[n] רוע
fecerat Eliasib * ipsi Thobiiah, || ad faciendum ei cubiculum * propter || vt faceret
עשה אלישיב לטוביה לעשות לו נשכה
in atriis domus Dei. Et † malum fuit mihi valde: † displicuit
בחצרי בית האלהים: וירע לי מאד 8
& proieci omnia vasa domus Thobiiah extra de
ואשליכה את־כל־כלי בית־טוביה החוץ מן־
cubiculo. Et dixi, & mundauerunt cubicula: & retuli cubiculum.
הלשכה: ואמרה ויטהרו הלשכות [o]ואשיבה 9
[o] שוב
illuc vasa domus Dei ‡ munus, & thus. ‡ oblationem,
שם כלי בית האלהים את־המנחה והלבונה:
Et cognoui, quòd ‡ partes Leuitarum non data esset, ‡ pars
[p]ואדעה כי־[q]מניות הלוים לא נתנה 10
[p] ירע [q] מנה
& * fugissent || vir ad agrum suum; Leuitæ & cantores * quòd || vnusquisque
ויברחו איש־לשדהו הלוים והמשררים
facientes opus.
עשי המלאכה:

dereliquimus Cur : dixi & *magnatibus cum litigaui* Et
11 וְאָרִיבָה[a] את־הסגנים ואמרה מדוע נעזב
increpaui magistratus,
[a] רוב ‡ in loco suo.
super ‡ eos feci stare & , eos congregaui & ? Dei domum
בית־האלהים ואקבצם ואעמדם על־
,frumenti .decimam attulerunt Iehudah omnis Et *.sua statione*
עמדם: וכל־יהודה [b]הביאו מעשר הדגן 12
[b] בוא ‡ vini,
.thesauros ad *recentis* olei & , *musti* ‡ &
והתירוש והיצהר לאוצרות:
Selemiah , thesauros super thesaurarios constitui Et
13 [c] ואוצרה על־אוצרות שלמיה
[c] אצר
super & ; Leuitis de Pedaiah & ,scribam Sadoc & ,sacerdotem
iuxta
הכהן וצדוק הסופר ופדיה מן־הלוים ועל־
quia ; Matthaniah filij Zachur filium Chanan eorum manum
ידם חנן בן־זכור בן־מתניה כי
.suis fratribus *diuidere eis super* & sunt reputati fideles
eis incumbebat onus diuidendi propter
נאמנים נחשבו ועליהם לחלק לאחיהם:
deleas ne & ; hoc *super* mi Deus mei Memento
14 זכרה־לי אלהי על־זאת ואל־תמח
, mei Dei domo in feci quas , meas misericordias
חסדי אשר עשיתי בבית אלהי
.eius obseruationibus in &
ובמשמריו:
torcularia calcantes Iehudah in vidi illis diebus in
15 בימים ההמה ראיתי ביהודה דרכים גתות
super onerantes & , aceruos afferentes & , sabbatho in
בשבת ומביאים הערמות ועמסים על־
, onus omne & , ficus & , vuas , vinum etiam & , asinos
החמרים ואף־יין ענבים ותאנים וכל־[d]משא
[d] נשא
sum contestatus & : sabbathi die in Ierusalaim in afferentes &
ומביאים ירושלם ביום השבת ואעיד
habitauerunt Sorim Et *. venationem eos vendere* ‡ diem *in*
‡ qua venderent escam.
16 ביום מכרם ציד: והצרים ישבו
sabbatho in *vendentes* † & : venale omne & , *piscem* ‖ afferentes,ea in
‖ pisces, † vendebant
בה מביאים דאג וכל־מכר ומוכרים בשבת
. Ierusalaim in & , Iehudah filiis
לבני יהודה ובירושלם:
Quod : eis dixi & , Iehudah *heroibus cum litigaui* ‡ Et
‡ obiurgaui optimates
17 ואריבה את [e]חרי יהודה ואמרה להם מה־
[e] חור
fœdantes & , facientes * vos quod hoc malum *verbum* ‡
‡ est * facitis, & prophanatis
הדבר [f] הרע הזה אשר־אתם [g]עשים ומחללים
[f] רוע [g] עשה
, vestri patres fecerunt sic Nónne ? sabbathi diem
18 את־יום השבת: הלוא כה עשו אבתיכם
, hoc malum omne nos super noster Deus adduxit &
[h] ויבא אלהינו עלינו את כל־הרעה הזאת
[h] בוא
‖ additis
iracundiam *addentes* ‖ vos & ? istam ciuitatem super &
ועל העיר הזאת ואתם [i]מוסיפים [k]חרון
[i] יסף [k] חרה
? Sabbathum violando , Israel super
על־ישראל לחלל את־השבת:
facies ad ‡ Ierusalaim portæ essent obumbratæ cùm ,fuit Et
‡ ante
19 [l] ויהי כאשר צללו שערי ירושלם לפני
[l] היה sabbathum,
non vt , dixi & , valuæ sunt clausæ & , dixi & *,sabbathi*
השבת ואמרה ויסגרו הדלתות ואמרה אשר לא
statui meis pueris de & .sabbathum post *ad vsque* , eas aperirent
nisi
יפתחום עד אחר השבת ומנערי העמדתי
. sabbathi die in onus *veniret* ‡ non † , portis *super* ‖
‖ in † vt ‡ introduceretur
על־השערים לא־יבוא [m]משא ביום השבת:
venalis omnis venditores & , negotiatores *pernoctauerunt* Et
remanserunt
20 [n] וילינו הרכלים ומכרי כל־ממכר
[m] נשא [n] לון
. *duabus & , vice* ‖ Ierusalaim extra
‖ semel & iterum.
מחוץ לירושלם פעם [o]ושתים:
[o] שנה

Quare : eos ad dixi & ,eos *in* sum contestatus Et
21 ואעידה בהם ואמרה אליהם מדוע
manetis ex aduerso muri?
mittam manum, iteraueritis si ? *muro coram pernoctantes vos*
אתם לנים נגד החומה אם־תשנו יד אשלח
.sabbatho in venerunt non illo tempore à . vos in
בכם מן־העת ההיא לא [a]באו בשבת:
[a] בוא
venientes & , se mundantes essent vt , Leuitis Dixique
mundati , & venirent
22 ואמרה ללוים אשר יהיו מטהרים ובאים
, sabbathi diem sanctificandum ad portarum custodes
שמרים השערים לקדש את־יום השבת
me super ‡ parce & , mi Deus mei memento hoc † etiam
† propter ‡ mihi
גם־זאת זכרה־לי אלהי וחוסה עלי
diebus in Etiam . tuæ misericordiæ multitudinem secundum
23 [b] כרב חסדך: גם בימים
[b] רבב
vxores *habitare fecerunt* ‡ , Iehudæos vidi illis
‡ qui duxerunt
ההם [c] ראיתי את־היהודים [d] השיבו נשים
[c] ראה [d] ישב
. Moabitidas , Hammonitidas , .Asdoditidas
אשדודיות עמוניות מואביות:
יתיר ו
ipsi non ‖ & , Asdodicè *loquens dimidium* * eorum filij Et
* partim loquebantur ‖ nesciebant † sed ‡ cuiusque
24 ובניהם [e]חצי מדבר אשדודית ואינם
populi ‡ linguam secundum & † ; Iehudaicè loqui *cognoscentes*
[f]מכירים לדבר יהודית וכלשון עם
[e] חצה [f] נכר
percussi & , eis maledixi & , eis cum contendi Et .populi &
25 ועם: [g] ואריב עמם ואקללם ואכה
[g] רוב
, Deum per eos adiuraui & *;eos depilaui &* , *viros* ‡ eis ex
‡ aliquos, & capillos euulsi eis,
מהם אנשים ואמרטם ואשביעם באלהים
acceperitis si & ; eorum filiis vestras filias dederitis si
אם־תתנו בנתיכם לבניהם ואם־[h]תשאו
[h] נשא
. vobis & , vestris filiis eorum filiabus de
מבנתיהם לבניכם ולכם:
? Israel rex Selomoh peccauit istas *super* * Nónne
* propter
26 הלוא על־אלה חטא־שלמה מלך־ישראל
dilectus & , *ipse sicut* ‖ rex erat non multis gentibus in &
‖ similis ei,
ובגוים הרבים לא־היה מלך כמהו ואהוב
omnem super regem Deus eum *dedit* † & , erat suo Deo
† posuit
לאלהיו היה ויתנהו אלהים מלך על־כל־
. alienigenæ mulieres fecerunt peccare eum etiam : Israel
ישראל גם־אותו החטיאו הנשים הנכריות:
omne *faciendum ad , est auditum* nunquid vobis Et
obediamus , vt faciamus
27 ולכם הנשמע [i]לעשת את כל־
[i] עשה
,nostrum Deum in *præuaricandum ad* ‡ , hoc grande malum
‡ vt præuaricemur
[k]הרעה הגדולה הזאת למעל באלהינו
[k] רוע
? alienigenas vxores ducendo
[l]להשיב נשים נכריות:
[l] ישב
, magni sacerdotis Eliasib filij Ioiadah filiis de Et
28 ומבני יוידע בן־אלישיב הכהן הגדול
.me *desuper* ‖ eum fugaui & : Choronitæ Sanballat ipsi * gener
* erat ‖ à
חתן לסנבלט החרני ואבריחהו מעלי:
,sacerdotium *polluentes super* , mi Deus eorum Recordare
contra eos qui polluunt
29 זכרה להם אלהי על גאלי הכהנה
. Leuitarum & , sacerdotij pactum &
וברית הכהנה והלוים:
obseruantias statui & . alienigena omni ab eos mundaui Et
30 וטהרתים מכל־נכר ואעמידה משמרות
. suo opere in *viro* , Leuitis & , sacerdotibus
vnicuique
לכהנים וללוים איש במלאכתו:
.primitiuis & , constitutis temporibus in lignorum oblationi Et
31 ולקרבן העצים בעתים מזמנות ולבכורים
. bonum in meus Deus mei Recordare
זכרה־לי אלהי לטובה:

Finis libri Nechemiah.

תם ספר נחמיה

מגילת אסתר
LIBER MEGHILLATH.
ID EST,
VOLVMEN ESTHER.

CAPVT I. א

: Achasueros diebus in fuit Et
[a]ויהי [b]בימי אחשורוש 1
regnans * Achasueros ‡ ipse
הוא אחשורוש המלך
, Æthiopiam ad vsque & India ab
מהדו ועד־כוש
centum & viginti & septem †
שבע ועשרים ומאה
regem sedere secundum ‖ , illis diebus In . prouincias
[c]מדינה׃ בימים ההם [d]כשבת המלך 2
Susan in * quod , sui regni solium super Achasueros
אחשורוש על כסא מלכותו אשר בשושן
:conuiuium fecit .eum regnare ‖ tertio anno In .metropoli ‡
הבירה׃ [e]בשנת שלוש למלכו עשה משתה 3
.Madai & , Paras exercitus ‡ .suis seruis & , suis principibus cunctis-
לכל־[f]שריו ועבדיו חיל פרס ומדי
. eius facies ad * prouinciarum principes & , Euphratæi principes
הפרתמים ושרי המדינות לפניו׃
& , sui regni gloriæ opulentiam ipsum ostendendo In
[g]בהראתו את־עשר כבוד מלכותו ואת־ 4
octoginta , multis diebus , suæ magnitudinis decus † honorem
יקר תפארת גדולתו ימים [h]רבים שמונים
,illos dies complendo in ‖ Et .diebus centum &
ומאת יום׃ ובמלואת הימים האלה 5
Susan in inuentu * populo omni rex fecit
עשה המלך לכל־העם הנמצאים בשושן
septem conuiuium ,minimum ad vsque & maximo à metropoli ‡
הבירה למגדול ועד־קטן משתה שבעת
.regis adu † horti atrio in dierum
ימים בחצר גנת ביתן המלך׃
funibus in tentum hyacinthi ‡& carpasi ‖ candidū (Aulæū)
חור כרפס ותכלת אחוז בחבלי־ 6
:marmoru ‡ columnis &,argenteis circulis super * purpureis & ,byssinis
בוץ וארגמן על־גלילי כסף ועמודי שש
,marmorū & ,crystalli † pauimentum super argentei & aurei lecti
[i]מטות זהב וכסף על רצפת בהט־ושש
.mercatorum lapidis & , pary &
ודר וסחרת׃
: iterantes ‡ vasis à ‖ vasa & ,aureis vasis in propinare ‡ Et
[k]והשקות בכלי זהב וכלים מכלים [l]שונים 7
.regis manum * secundum multum regni † vinum &
ויין מלכות רב כיד המלך׃
sic quia :cogens ‖ non , legem secundum ‡ potus Et
[m]והשתיה כדת אין אנס כי־כן 8
faciendum ad ‡ ,suæ domus magno † omni super ‖ rex fundauerat ‡
יסד המלך על כל־[n]רב ביתו [o]לעשות
Vasthi Etiam . viri & viri ‡ voluntatem secundum
כרצון איש־ואיש׃ גם ושתי 9
regni domo * , feminarum conuiuium fecit regina
המלכה עשתה משתה נשים בית המלכות
, septimo die In . Achasueros regis † quæ
אשר למלך אחשורוש׃ ביום השביעי 10
, Biztha , Mehuman ad dixit , vino in ‡ regis cor bonum secundum ‖
כטוב לב־המלך ביין אמר למהומן בזתא
septem , Charchas & , Zethar Abagtha & , Bigtha , Charbona
חרבונא בגתא ואבגתא זתר וכרכס שבעת
.Achasueros regis faciebus ministrantes ‡ eunuchos
הסריסים המשרתים את־פני המלך אחשורוש׃

[a]היה [b]יום ‡ est * qui regnabat † super ‖ cùm sederet rex [c]דון [d]ישב * erat ‡ regia. ‖ quo regnauit [e]שנה [f]שור † exercitui Persico, & Medico, principibus maioribus, & principibus * qui erant ante se. Vt ostenderet diuitias [g]ראה [h]רבב † gloriæ ‖ cùm impleti fuissent dies ipsi ובמלאות ק * qui inuentus est ‡ regia † palatij ‖ & viride ‡ hyacinthinum ח רבתי * in ‡ marmoreis † porphyreticū, & marmoreū, & parium, & hyacinthum lapidem. [i]נטה ‡ propinabant ‖ erant ‡ variata [k]שקה [l]שנה † regium * potentiam regiam. ‡ erat ‖ erat qui cogeret: [m]שתה ‡ disposuerat ‖ cum † magistro ‡ vt facerent ‡ vniuscuiusq: [n]רבב [o]עשה * in † erat ‖ cùm iocundū esset ‡ propter vinū ‡ qui ministrabant ante faciem

regis facies ad * reginam Vasthi adducendum Ad †
11 [p]להביא את־ושתי המלכה לפני המלך
principibus & populis ostendendum ad ‖ .regni corona in
בכתר מלכות להראות העמים והשרים את־
.ipsa ‡ aspectu bona ‡ quia , eius pulchritudinem
יפיה כי־טובת מראה היא׃
,regis verbo in † venire Vasthi regina renuit Et
12 ותמאן המלכה ושתי לבוא בדבר המלך
eius ira & ,valde rex est iratus & ,eunuchorum manu in * quod
אשר ביד הסריסים ויקצף המלך מאד וחמתו
scientibus sapientibus rex Dixitque . .eo in est succensa
13 בערה בו׃ ויאמר המלך לחכמים ידעי
legem scientium omnium facies ad ‖ regis verbum ‡ sic quia ,tempora
העתים כי־כן דבר המלך לפני כל־ידעי דת
,Admatha ,Sethar ,Carsena eum ad ‡ propinquus Et .iudicium &
14 ודין׃ והקרב אליו כרשנא שתר אדמתא
,Paras principes septem , Memuchan . Marsena , Meres , Tharsis
תרשיש מרס מרסנא ממוכן שבעת [q]שרי פרס
.regno in primo sedentes ‡ regis facies * vidētes Madai &
ומדי [r]ראי פני המלך הישבים ראשנה במלכות׃
cò , Vasthi regina cum agendum quid † legem Secundum
15 כדת מה־לעשות במלכה ושתי על
Achasueros regis sermonem fecit non quòd
אשר לא־עשתה את־מאמר המלך אחשורוש
facies ad ‡ Memuchan Dixitque ?eunuchorum manu in ‖
16 ביד הסריסים׃ ויאמר מומכן לפני
Vasthi egit iniquè solum † regem super ‖ Non : principum & , regis
המלך והשרים לא על־המלך לבדו [s]עותה ושתי
, populos omnes super * & ,principes omnes super * sed , regina
המלכה כי על־כל־השרים ועל־כל־העמים
.Achasueros regis prouinciis omnibus in ‡ qui
אשר בכל־[t]מדינות המלך אחשורוש׃
, mulieres omnes super ‡ reginæ verbum egredietur Nam
17 כי־יצא דבר־המלכה על־כל־הנשים
Rex : ipsas dicendo in † suis oculis in suos maritos spernendum ad ‖
[u]להבזות בעליהן בעיניהן באמרם המלך
,eius facies ad ‡ reginam Vasthi ducendum ad * dixit Achasueros
אחשורוש אמר להביא את־ושתי המלכה לפניו
primariæ † dicent hac die Et .venit non &
18 ולא־באה׃ והיום הזה תאמרנה [x]שרות
reginæ verbum audierint quæ , Madai & , Paras
פרס־ומדי אשר שמעו את־דבר המלכה
,contemptus sufficientiam secundum ‖ & ,regis principes omnes ad
לכל שרי המלך וכדי בזיון
verbum egrediatur ,* bonum rege super ‡ Si .ira &
19 וקצף׃ אם־על־המלך טוב יצא דבר־
,Madai & ,Paras leges inter scribatur & , eius faciebus * à regni †
מלכות מלפניו ויכתב בדתי פרס־ומדי
facies ad ‡ Vasthi ingrediatur non quòd ;transgrediatur non &
ולא יעבור אשר לא־[y]תבוא ושתי לפני
eius sodali ‖ rex det eius regnum & ,Achasueros regis †
המלך אחשורוש ומלכותה יתן המלך לרעותה
quod , regis verbum audietur Et . illa præ bonæ
20 הטובה ממנה׃ ונשמע פתגם המלך אשר־
omnes & : ipsum ‡ magnum quia : suo regno toto in faciet
יעשה בכל־מלכותו כי [z]רבה היא וכל־
ad vsque & magno à * ,suis maritis honorem exhibebunt vxores
הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד־
:principum & , regis oculis in verbum fuit bonum † Et .paruum
21 קטן׃ וייטב הדבר בעיני המלך והשרים

† Vt ducerent * corā rege cum diademate [p]בוא ‖ vt ostenderet ‡ decora ‡ erat. † ad verbum * fuerat per manum ‡ erat consuetudo ‡ erga omnes scientes ‡ ei [q]שור * faciem ‡ qui sedebant primi † inquit [r]ראה ‖ per manum ‡ coram rege,& principibus: ממוכן ק ‖ contra † tantū peccauit * contra [s]עוה ‡ sunt [t]דון ‡ ad † vt contemnant † dum dicent: [u]בוז * vt ducerent: ‡ ante se, ‡ dominæ [x]שור ‖ erit huius rei gratia abundans ‡ regi * est, † regium * facie ‡ coram [y]בוא ‡ rege ‖ alteri quæ melior sit ‡ est: [z]רבב * tam maiori quam minori. † placuit

epiſtolas Miſitque .Memuchan verbum iuxta rex fecitque
ויעש המלך כדבר ממוכן׃ וישלח ספרים 22
prouinciam & prouinciam ‖ ad ,regis prouincias omnes ad
אל־כל־מדינות המלך אל־מדינה ומדינה
,eius linguã iuxta ,populum & populum ‡ ad & ,ſuam ſcripturã ſecundum
ככתבה ואל־עם ועם כלשונו
loquens * & ,ſua domo in tenens principatum vir omnu exiſtendũ ad ‡
להיות כל־איש שרר בביתו ומדבר
.ſui populi linguam ſecundum
כלשון עמו׃

‖ ſingulas prouincias
‡ ſingulos populos,
‡ vt omnis vir dominetur
* loquatur

CAP. II. ב

regis furorem quieſcere ſecundum ‖ ,hæc verba Poſt
1 אחר הדברים האלה [a] כשך חמת המלך
fecerat quæ * & Vaſthi ipſius eſt recordatus ,Achaſueros
אחשורוש זכר את־ושתי ואת אשר־[b] עשתה
.eam ſuper erat decretum ‡ quod † &
ואת אשר־נגזר עליה׃
regi Quærant :eius miniſtri ,regis pueri Dixeruntque
2 ויאמרו נערי־המלך משרתיו יבקשו למלך
.aſpectu bonas ‡ virgines puellas
נערות בתולות טובות מראה׃
prouinciis omnibus in præfectos rex præficiat Et
3 ויפקד המלך פקידים בכל־[c] מדינות
virginem puellam omnem congregent & ,ſui regni
מלכותו ויקבצו את־כל־נערה־בתולה
,mulierum domum in metropoli ‡ Suſan in aſpectu bonam ‖
טובת מראה אל־שושן הבירה אל־בית הנשים
;mulierum cuſtodis ,regis eunuchi Hege manu in
אל־יד הגא סריס המלך שמר [d] הנשים
.earum purificatoria dare * &
ונתון תמרקיהן׃
pro regnet ,regis oculis in erit bona † quæ puella Et
4 והנערה אשר [e] תיטב בעיני המלך תמלך תחת
.ſic fecit & ,regis oculis in verbum fuit bonum ‖ & :Vaſthi
ושתי וייטב הדבר בעיני המלך ויעש כן׃
eius nomen & ,metropoli ‡ Suſan in erat Iehudæus Vir
5 איש יהודי היה בשושן הבירה ושמו
;Iemini vir ,Chis filij ,Simhi filius ,Iair filius Mordechai
מרדכי בן יאיר בן־שמעי בן־קיש איש ימיני׃
transmigratione cum Ieruſalaim de fuerat tranſlatus ‡ Qui
6 אשר הגלה מירושלים עם־הגלה
quam ,Iehudah rege Iechoniah cum eſt tranſlata ‖ quæ
אשר הגלתה עם יכניה מלך־יהודה אשר
:Babel rex Nebuchadneſar fecerat transmigrare
הגלה נבוכדנצר מלך בבל׃
filiam ,Eſther ‡ ipſa ,Hadaſa nutriens fuit † Et
7 [f] ויהי אמן את־הדסה היא אסתר בת־
pulchra * puella & :mater & pater ei * non quia ,ſui patrui
[g] דדו כי אין לה אב ואם והנערה [h] יפת־
,eius matrem & ,eius patrem moriendo in ‖ & .aſpectu bona ‡ & ,forma
תאר וטובת מראה ובמות אביה ואמה
.filiam in ſibi Mordechai eam accepit
לקחה מרדכי לו לבת׃
congregari in ‖ & ,eius lex & ;regis verbum audiri in *, fuit Et
8 ויהי בהשמע דבר־המלך ודתו ובהקבץ
,Hegai manum ad metropoli ‡ Suſan in multas puellas
נערות [i] רבות אל־שושן הבירה אל־יד הגי
Hegai manum in * regis domum in Eſther eſt capta ‡ &
ותלקח אסתר אל־בית המלך אל־יד הגי
,eius oculis in puella erat bona † Et .mulierum cuſtodis
שמר הנשים׃ 9 ותיטב הנערה בעיניו
fecit accelerari & ,eius facies ad ‡ miſericordiam tulit * &
ותשא חסד לפניו ויבהל את־
ſeptem & ,ei dandum ad ‡ ,eius partes & ,eius purificatoria
תמרוקיה ואת־[k] מנותיה לתת לה ואת שבע
,eam mutauit & regis domo è ei dandum ad ſpectatas ‖ puellas
הנערות [l] הראיות לתת־לה מבית המלך [m] וישנה
.mulierum domus bonum in eius puellas &
ואת־נערותיה לטוב בית הנשים׃
& ,ſuum populum Eſther indicauit Non
10 לא־[n] הגידה אסתר את־עמה ואת־

‖ cùm quieuiſſet ira
[a] שכך
* eorum
[b] עשה
† eius
‡ diſpoſitum
‡ decoras
[c] דון
‖ pulchram
‡ regia
[d] אנוש
‡ det
† placuerit
[e] יטב
‖ placuit res
‡ regia,
‡ transmigratus
‖ transmigrata
† nutriuit ‡ eſt
[f] היה
* erat
[g] דוד [h] יפה
‡ decora
‖ cùm mortuus fuiſſet pater eius,& mater
* cùm auditum eſſet
‖ dum congregarentur puellæ multæ
‡ regia
[i] רבב
‡ ſublata
† placuit
* ſuſcepit
‡ in conſpectu
‡ vt daret
[k] מנה
‖ dignas vt daret
[l] ראה
[m] שנה
[n] נגד

vt ,ea ſuper * præceperat Mordochai quia ,ſuam cognationem
[a] מולדתה כי מרדכי צוה עליה אשר
perambulans † Mordochai die & die omni in ‡ Et .indicaret non
11 לא־תגיד׃ ובכל־יום ויום מרדכי מתהלך
pacem cognoſcendum ad ‡ ,mulierum domus atrij facies ad
לפני חצר בית־הנשים [b] לדעת את־שלום
.ea in ‖ fieret quid & ,Eſther
אסתר ומה־יעשה בה׃
ingrediendum ad ,puellæ & puellæ ordinem contingendo in * Et
12 [c] ובהגיע [d] תר נערה ונערה לבוא
legem ſecundum ei eſſe † fine a ‡ Achaſueros regem ad
אל־המלך אחשורוש [e] מקץ [f] היות לה כדת
dies implebantur ſic quia ; menſes duodecim mulierum
הנשים שנים עשר חדש כי כן ימלאו ימי
ſex & ,myrrheo oleo in ‡ menſibus ſex earum abſterſionum ‖
מרוקיהן ששה חדשים בשמן המר וששה
.mulierum abſterſionibus † & ,aromatibus in ‖ menſibus
חדשים בבשמים ובתמרוקי הנשים׃
omne :regem ad veniens ‖ puella hoc in Et
13 ובזה הנערה [g] באה אל־המלך את כל־
domo è ea cum veniendo ei dabatur ,dicebat quod
אשר תאמר ינתן לה לבוא עמה מבית
.regis domum ad vſque mulierum
הנשים עד־בית המלך׃
reuertens ipſa ‖ manè in & ,intrans ipſa * veſpere In
14 בערב היא באה ובבקר היא [h] שבה
eunuchi Sahaſgaz manum ad ;ſecundam mulierum domum ad
אל־בית הנשים שני אל־יד שעשגז סריס
ad amplius ingrediebatur non :concubinarum cuſtodis regis
המלך שמר הפילגשים לא־תבוא עוד אל־
.nomine in ‡ vocaretur & ,rex eam in voluiſſet niſi ,regem
המלך כי אם־חפץ בה המלך ונקראה בשם׃
patrui Abichail filiæ Eſther ordinem contingendo in ‖ Et
15 ובהגיע תר־אסתר בת־אביחיל [i] דד
ad ingrediendum ad * filiam in ſibi acceperat quam ,Mordochai
מרדכי אשר לקח־לו [k] לבת לבוא אל־
dixerat quòd niſi ,verbum † requiſiuit non ,regem
המלך לא בקשה דבר כי אם את־אשר יאמר
Eſther fuit Et .mulierum cuſtos regis eunuchus Hegai
הגי סריס־המלך שמר הנשים ותהי אסתר
.eam videntium omnium oculis in gratiam tollens ‖
נשאת [l] חן בעיני כל־[m] ראיה׃
ad ,Achaſueros regem ad Eſther eſt capta * Et
16 ותלקח אסתר אל־המלך אחשורוש אל־
(Tebet ‡ menſis * ipſe) ,decimo menſe in eius regni domum
בית מלכותו בחדש העשירי הוא־חדש טבת
.eius regni ſeptimo anno in
בשנת־שבע למלכותו׃
,mulieribus omnibus præ Eſther rex dilexit Et
17 ויאהב המלך את־אסתר מכל־הנשים
omnibus præ eius facies ad * miſericordiam & gratiam tulit † &
[n] ותשא־חן וחסד לפניו מכל־
,eius capite in regni coronam ‡ poſuit & :virginibus
הבתולות [o] וישם כתר־מלכות בראשה
conuiuium rex Fecitque .Vaſthi pro eam fecit regnare &
18 וימליכה תחת ושתי׃ [p] ויעש המלך משתה
conuiuium ,ſuis ſeruis & ,ſuis principibus omnibus magnum
גדול לכל־[q] שריו ועבדיו את משתה
portionem ‖ dedit & ,fecit prouinciis requiem & ,Eſther
אסתר והנחה [r] למדינות עשה ויתן [ſ] משאת
.regis manum ſecundum
כיד המלך׃
ſedens * Mordochai & ,ſecundò virgines congregari in † Et
19 ובהקבץ בתולות [t] שנית ומרדכי ישב
,ſuam progeniem indicans ‡ Eſther Non :regis porta in
20 בשער־המלך׃ אין אסתר [u] מגדת [x] מולדתה
:Mordochai ea ſuper ‖ præceperat quod ſecundũ ,ſuum populum &
ואת־עמה כאשר צוה עליה מרדכי
erat ſicut ,faciens † Eſther Mordochai ſermonem &
ואת־מאמר מרדכי אסתר עשה כאשר [y] היתה
.eo cum nutritione in ‡
באמנה אתו׃

‡ ei,
[a] ילד
‡ quotidie
† ambulabat ante atrium
‡ vt cognoſceret
[b] ידע
‖ de
* cùm appeteret tempus ſingularum puellarum, vt intrarent
[c] נגע [d] תור
‡ in
† cùm eſſent
[e] קצץ [f] היה
‖ purificationũ
‡ cum
† purificationibus
‖ veniebat
[g] בוא
* intrabat
‖ reuertebatur
[h] שוב
‡ per nomen.
‖ cùm aduenisset tempus
[i] דוד
* vt ingrederetur
[k] בנה
‡ aliquid,
‖ ſuſcepit
[l] חנן [m] ראה
* ſublata
* eſt
‡ December
† ſuſcepit coram eo
[n] נשא
‡ diadema
[o] שום
[p] עשה
[q] שור
‖ dona ſecundum potẽtiam regiam.
[r] דון [ſ] נשא
† dum congregarentur
* ſedebat
‡ indicauerat
[t] שנה [u] נגד
[x] ילד
‖ ei
† faciebat.
[y] היה
‡ dum nutriret ſecum.

, regis porta in sedente Mordochai & ,illis diebus In
21 בימים ההם ומרדכי ישב בשער־המלך
custodibus ex regis eunuchi duo ,Teres & ,Bigthan efferbuit ira
קצף בגתן ותרש שני־סריסי המלך משמרי
.Achasueros regem in manum mittere quæsierunt & ,liminis
הסף ויבקשו לשלח יד במלך אחשורש׃
:reginæ Esther nunciauit & ,Mordochai ipsi res innotuit Et
22 [a]ויודע הדבר למרדכי ויגד לאסתר המלכה
.Mordochai nomine in regi Esther dixit &
ותאמר אסתר למלך בשם מרדכי׃
ipsi ambo sunt suspensi & ,est inuenta & ,res est quæsita Et
23 ויבקש הדבר וימצא [b]ויתלו שניהם
dierum verborum libro in est scriptum & : lignum super
על־עץ ויכתב בספר דברי הימים
.regis facies ad coram rege.
לפני המלך׃

[a] ירע irati sunt

[b] תלה

CAP. III. ג

rex magnificauit hæc verba post
1 אחר הדברים האלה גדל המלך
, Agagæum Hamedatha filium Haman Achasueros
אחשורוש את־המן בן־המדתא האגגי
omnes desuper eius thronum posuit & , eum eleuauit &
וינשאהו וישם את־כסאו מעל כל־
regis serui omnes Et .secum † qui principes
2 השרים אשר אתו׃ וכל־עבדי המלך
se inclinantes ‖ & , se incuruantes ‡ regis porta in * qui
אשר־בשער המלך כרעים [c]ומשתחוים
Mordochai & ‡rex ei præceperat sic quoniam ,Haman ipsi
להמן כי־כן צוה־לו המלך ומרדכי
.se inclinabat † neque ,se incuruabat ‡ non
לא יכרע ולא ישתחוה׃
,regis porta in ‡ qui ,regis serui Dixeruntque
3 ויאמרו עבדי המלך אשר־בשער המלך
? regis præceptum transgrediens * tu Quare :Mordochai ad
למרדכי מדוע אתה עובר את מצות המלך׃
audiret non & , die & , die ‖ eum ad ipsos dicendo in ‡ ,fuit Et
4 ויהי באמרם אליו יום ויום ולא שמע
starent an videndum ad † ,Haman ipsi indicauerunt & :eos ad
אליהם [d]ויגידו להמן [e]לראות היעמדו
ipse ‡ quòd , eis indicauerat quia :Mordochai verba
דברי מרדכי כי־הגיד להם אשר־הוא
Mordochai non quòd ,Haman vidit Et .Iehudæus
5 יהודי׃ וירא המן כי־אין מרדכי
.furore Haman est repletus & ,sibi se inclinans & incuruans ‖
כרע [f]ומשתחוה לו וימלא המן חמה׃
Mordochai in manum mittere suis oculis in contempsit Et
6 ויבז בעיניו לשלח יד במרדכי
:Mordochai * populum ei indicauerant nam :ipsum solum
לבדו כי־הגידו לו את־עם מרדכי
‡ qui ,Iehudæos omnes disperdere Haman quæsiuit &
ויבקש המן להשמיד את־כל־היהודים אשר
.Mordechai populum ,Achasueros regno omni in
בכל־מלכות אחשורוש עם מרדכי׃
anno in (Nisan ‡ mensis † ipse) primo mense In
7 בחדש הראשון הוא־חדש ניסן [g]בשנת
Pur † fecit proiicere , Achasueros regis duodecimo
שתים עשרה למלך אחשורוש הפיל פור
mense à & .diem in die à ,Haman facies ad (ghoral * ipsa)
הוא הגורל לפני המן מיום ליום ומחדש
(.Adar ‡ mensis ‖ ipse) duodecimum mensem ad
לחדש שנים־עשר הוא־חדש אדר׃
ipse Est :Achasueros regem ad Haman Dixitque
8 ויאמר המן למלך אחשורוש ישנו
omnibus in populos inter diuisus & ,dispersus vnus ‡ populus
עם־אחד מפזר ומפרד בין העמים בכל
;populo omni ab variantes * eorum leges & :tui regni prouinciis
[h]מדינות מלכותך ודתיהם שנות מכל־עם
non regi & ;facientes ipsi † non regis leges
ואת־דתי המלך אינם עשים ולמלך אין־
.eos dimittere conducens ‡
שוה [i]להניחם׃

† erant
* erant
‡ incuruabant
‖ genu flectebant
[e] שחה
‡ genu flectebat,
† adorabat.
‡ erant
* transgrediens
‡ cùm dicerent
‖ per singulos dies.
באמרם
ק
† vt viderent
‡ esset
[d] נגד [e] ראה
‖ inclinaret se, nec genu flecteret
[f] שחה
tantummodo
* ipsius
‡ erant
† est ‡ Martius,
[g] שנה
† sortem,
* est sors) coram
‖ est
† respondet nostro Februario.
‡ quidam
* sunt diuersæ
[h] דון
† faciunt
‡ est vtile vt dimittas
[i] ינח

Si ‖ super rege bonum, scribatur .ad perdendum eos;* & decem
9 אם־על־המלך טוב יכתב לאבדם ועשרת
facientium manibus super appendam argenti talenta millia
אלפים ככר־כסף אשקול על־ידי עשי
remouit Et .regis gazas ad afferendum ad ‡ ,opus
10 המלאכה [k]להביא אל־גנזי המלך׃ [l]ויסר
illum dedit & ;sua manu desuper ‡ suum annulum rex
המלך את־טבעתו מעל ידו ויתנה
.Iehudæorum angustiatori ‖ Agaghæi Hammedatha filio ,Haman
להמן בן־המדתא האגגי צרר היהודים׃
populus & ,* tibi datum Argentum :Haman ad rex Dixitque
11 ויאמר המלך להמן הכסף נתון לך והעם
.tuis oculis in bonum * secundum eo in faciendum ad ‡
[m]לעשות בו כטוב בעיניך׃
, primo mense in regis scribæ sunt vocati Et
12 ויקראו ספרי המלך בחדש הראשון
quæ omnia iuxta est scriptum & ,eo in † die decimatertia in
בשלושה עשר יום בו ויכתב ככל־אשר־
ad & ,regis conspectui assistentes proceres * ad Haman præcepit
צוה המן אל אחשדרפני־המלך ואל־
principes ad & ,prouinciam & prouinciam ‖ super ‡ qui ,duces
הפחות אשר על־[n]מדינה ומדינה ואל־[o]שרי
,eius ‡ scripturam secundum prouinciæ & prouinciæ ,populi & populi ‡
עם ועם מדינה ומדינה ככתבה
regis nomine in , suam linguam iuxta populi & populi † &
ועם ועם כלשונו בשם המלך
.regis ‖ annulo in signatum & ,scriptum Achasueros
אחשורש נכתב ונחתם בטבעת המלך׃
omnes ad cursorum manu in epistolas mitteremus ‡ Et
13 ונשלוח ספרים ביד [p]הרצים אל־כל־
perdendum ad & ,occidendum ad ,disperdendum * ,regis prouincias
מדינות המלך להשמיד להרג ולאבד
paruulum , semen ad vsque & puero à Iehudæos omnes
את־כל־היהודים מנער ועד־זקן [q]טף
duo- mensis decimatertia in , vna die in mulieres &
ונשים ביום אחד בשלושה עשר לחדש שנים־
.prædandum ad ‖ ,eorum spolium ‡ & (Adar * mensis † ipse) decimi
עשר הוא־חדש אדר ושללם לבוז׃
prouinciæ omni ‡ in legem dandam * scripturæ Exemplar
14 פתשגן הכתב להנתן דת בכל־מדינה
paratos existendum ad ‡ ,populis omnibus apertam † prouincia &
ומדינה [r]גלוי לכל־העמים להיות עתידים
verbo in impulsi sunt egressi Cursores .hanc diem ad
15 ליום הזה׃ הרצים יצאו דחופים בדבר
Haman & rex & :metropoli ‡ Susan in est data † lex & :regis
המלך והדת נתנה בשושן הבירה והמלך והמן
.erat perplexa Susan ciuitas & .bibendum ad sederunt
ישבו [s]לשתות והעיר שושן נבוכה׃

‡ regi placet,
* vt perdantur
‡ vt adducant in thesauros
[k] בוא [l] סור
‡ è
‖ hosti
* sit,
‡ vt facias de quod placet
[m] עשה
† eiusdem,
* principes
‡ sunt
‖ singulas prouincias,
[n] דון [o] שור
‡ singulorum populorum, singularum prouinciarum,
‡ vnicuique propriam,
† ad singulum populum
‖ regio.
‡ Vt mitterentur epistolæ per manum
* vt dissiparét, vt occiderét; & vt perderent
[p] רוץ [q] טפף
† est * Februarij
‡ spolia
‖ vt prædarétur.
* erat, vt poneretur lex
‡ qualibet
† manifesta
‡ vt essent parati
[r] גלה
† posita
‡ regia:
[s] שתה

CAP. IIII. ד

,fuerat gestum quod omne cognouit Mordochai Et
1 ומרדכי ידע את־כל־אשר נעשה
, sacco est indutus & , sua vestimenta Mordochai scidit &
ויקרע מרדכי את־בגדיו וילבש שק
clamore clamauitque , ciuitatis medium in est egressus & ;cinere &
ואפר [t]ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה
,regis porta facies ‡ ad vsque venit Et .amaro & ,magno
2 גדולה ומרה׃ ויבוא עד לפני שער־המלך
.sacci veste in regis † portam in intrare ‖ non quia
כי אין לבוא אל־שער המלך בלבוש שק׃
verbum quem loco ‡ ,prouincia & prouincia omni * in Et
3 ובכל־מדינה ומדינה מקום אשר דבר־
, Iehudæis ‡ magnus luctus ,attingens ‖ eius lex & ,regis
המלך ודתו מגיע אבל גדול ליהודים
sternebatur cinis & , saccus :planctus & ,fletus & ,ieiunium &
וצום ובכי ומספד שק ואפר יצע
,eius eunuchi & ,Esther puellæ venerunt Et .multis
4 לרבים׃ ותבואינה נערות אסתר וסריסיה
misit & : valde regina indoluit & :ei indicauerunt * &
[u]ויגידו לה [x]ותתחלחל המלכה מאד ותשלח
reuertendum ad & ‡ ,Mordochai ipsum faciendũ † induere ad ‡ ,vestes
בגדים להלביש את־מרדכי [y]ולהסיר

[t] יצא
‡ locũ qui erat coram porta
‖ erat fas vt intraret
† regiam cùm indutus esset sacco,
* qualibet ‡ & ‖ attigit, ‡ fuit
יתיר ו
* nunciauerũt
[u] נגד [x] חול
‡ vt † faceret
‡ remouere fa ceret
[y] סור

Esther vocauit Et .recepit non & :eo desuper || eius saccum
שַׂקּוֹ מֵעָלָיו וְלֹא קִבֵּל׃ וַתִּקְרָא אֶסְתֵּר 5
,suas facies ad ¦ fecit stare quem , regis eunuchis ex Hathach ad
לַהֲתָךְ מִסָּרִיסֵי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר הֶעֱמִיד לְפָנֶיהָ
super † & .‡ hoc quid sciendum ad * Mordochai super ei præcepit &
וַתְּצַוֵּהוּ עַל־מָרְדֳּכָי לָדַעַת מַה־זֶּה וְעַל־
ad , Mordochai ad Hathach est egressus Et .hoc quid
מַה־זֶּה׃ וַיֵּצֵא הֲתָךְ אֶל־מָרְדֳּכָי אֶל־ 6
.regis portæ facies ad ‡ quæ ,ciuitatis plateam
רְחוֹב הָעִיר אֲשֶׁר לִפְנֵי שַׁעַר־הַמֶּלֶךְ׃
:sibi acciderat quod omne Mordochai ei indicauit Et
7 וַיַּגֶּד־לוֹ מָרְדֳּכַי אֵת כָּל־אֲשֶׁר קָרָהוּ
appendendum ad ‡ Haman dixit quam ,argenti expositionem &
וְאֵת פָּרָשַׁת הַכֶּסֶף אֲשֶׁר אָמַר הָמָן לִשְׁקוֹל
.eos perdendum ad , Iehudæos in || regis gazis super
עַל־גִּנְזֵי הַמֶּלֶךְ בַּיְּהוּדִיִּים לְאַבְּדָם׃
erat data ‡ quæ ,legis scripturæ exemplar Et
8 וְאֶת־פַּתְשֶׁגֶן כְּתָב־הַדָּת אֲשֶׁר־נִתַּן
ostendendum ad ‡, ei dedit ,eos faciendum || disperdere ad † ,Susan in
בְּשׁוּשָׁן לְהַשְׁמִידָם נָתַן לוֹ לְהַרְאוֹת
,ea super mandandum & ,ei indicandum ad ‡ & ,Esther ipsi
אֶת־אֶסְתֵּר וּלְהַגִּיד לָהּ וּלְצַוּוֹת עָלֶיהָ
quærendum ad & ,eum precandum ad , regem ad intrandum ad
לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לְהִתְחַנֶּן־לוֹ וּלְבַקֵּשׁ
indicauit ¦ & ,Hathach venit Et .suo populo super † eius faciebus ‡ à
9 מִלְּפָנָיו עַל־עַמָּהּ׃ וַיָּבוֹא הֲתָךְ וַיַּגֵּד
Esther Dixitque .Mordochai verba Esther ipsi
10 לְאֶסְתֵּר אֵת דִּבְרֵי מָרְדֳּכָי׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר
Omnes : Mordochai ad † ei præcepit & :Hathach ad
11 לַהֲתָךְ וַתְּצַוֵּהוּ אֶל־מָרְדֳּכָי׃ כָּל־
,scientes ‡ regis prouinciarum populus & ,regis serui
עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ וְעַם מְדִינוֹת הַמֶּלֶךְ יוֹדְעִים
legem ad fuerit ingressus qui ,mulier & vir omnis quod
אֲשֶׁר כָּל־אִישׁ וְאִשָּׁה אֲשֶׁר יָבוֹא־אֶל־הַמֶּלֶךְ
vna ,fuerit vocatus non qui , interius atrium in
אֶל־הֶחָצֵר הַפְּנִימִית אֲשֶׁר לֹא־יִקָּרֵא אַחַת
rex ei * extenderit quod nisi interficiendu ad eius lex
דָּתוֹ לְהָמִית לְבַד מֵאֲשֶׁר יוֹשִׁיט־לוֹ הַמֶּלֶךְ אֶת־
ingrediendum ad † ,sum vocata non ego & :viuat & ,auri sceptrum ‡
שַׁרְבִיט הַזָּהָב וְחָיָה וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא
.diebus triginta iam regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם׃
.Esther verba Mordochai ipsi indicauerunt ‡ Et
12 וַיַּגִּידוּ לְמָרְדֳּכָי אֵת דִּבְרֵי אֶסְתֵּר׃
Ne : Esther ad referendum ad ,‡ Mordochai Dixitque
13 וַיֹּאמֶר מָרְדֳּכַי לְהָשִׁיב אֶל־אֶסְתֵּר אַל־
cunctis præ regis domo* ic eruendum ad ‡,tuo animo in imagineris ||
תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לְהִמָּלֵט בֵּית־הַמֶּלֶךְ מִכָּל־
tempore in silueris silendo || Si .Iehudæis
14 הַיְּהוּדִים׃ כִּי אִם־הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישִׁי בָּעֵת
loco ex Iehudæis stabit liberatio ‡ & respiratio , isto
הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים מִמָּקוֹם
, sciens ‡ quis & .peribitis tui patris domus & tu & ,alio
אַחֵר וְאַתְּ וּבֵית־אָבִיךְ תֹּאבֵדוּ וּמִי יוֹדֵעַ
‡ regnum ad perueneris hoc sicut || tempore in si
אִם־לְעֵת כָּזֹאת הִגַּעַתְּ לַמַּלְכוּת׃
:Mordochai ad referendum ad * Esther Dixitque
15 וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לְהָשִׁיב אֶל־מָרְדֳּכָי׃
inuentos † Iehudæos omnes congrega ,Vade
16 לֵךְ כְּנוֹס אֶת־כָּל־הַיְּהוּדִים הַנִּמְצְאִים
bibatis neque ,comedatis ne & ,me super || ieiunate & ,Susan in
בְּשׁוּשָׁן וְצוּמוּ עָלַי וְאַל־תֹּאכְלוּ וְאַל־תִּשְׁתּוּ
ieiunabo meæ puellæ & ego etiam ;die & nocte diebus tribus
שְׁלֹשֶׁת יָמִים לַיְלָה וָיוֹם גַּם־אֲנִי וְנַעֲרֹתַי אָצוּם
,legem secundū * non quod ,regem ad ingrediar tunc & : sic
כֵּן וּבְכֵן אָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־כַדָּת
.peream ,peream quomodocunque &
וְכַאֲשֶׁר אָבַדְתִּי אָבָדְתִּי׃
præcepit quæ omnia iuxta fecit & ,Mordochai transiit || Et
17 וַיַּעֲבֹר מָרְדֳּכָי וַיַּעַשׂ כְּכֹל אֲשֶׁר־צִוְּתָה
.Esther eo super *
עָלָיו אֶסְתֵּר׃

‡ ab · ‡ coram se, · * vt sciret · $ esset. · † propter · יֹדֵעַ a · יָצָא b · ‡ erat ante portam · נָגַד c · $ appendere thesauris · || per · יְתִירִי · $ posita · † vt || faceret · ‡ vt ostenderet · רָאָה d · ‡ indicaret ei,& mandaret ei, vt ingrederetur · ‡ facie † pro · * nunciauit · בּוֹא e · † vt diceret · צָוָה f · ‡ sciunt. · דִּין g · פָּנָה h · est, vt mori faciat. * ad eum · מוּת i · $ virgā auream, † vt ingrediar · $ nunciauerūt · ‡ vt responderent ipsi · שׁוּב k · || putes · $ vt eruas * in · דָּמָה l · ‡ euasio · נָצַל m · * sit, · || simili attingere facta sis · * vt responderet ipsi · † qui reperiuntur · || pro · שָׁתָה n · * est · || progressus est · עָבַר o · * ei

CAP. V. ה

,regno || Esther se induit & .tertio die in fuit Et
1 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת
domum contra interiori regis domus atrio in stetit &
וַתַּעֲמֹד בַּחֲצַר בֵּית־הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית נֹכַח בֵּית
domo in sui regni solium super sedens || rex & :regis
הַמֶּלֶךְ וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא מַלְכוּתוֹ בְּבֵית
.domus ostium contra regni
הַמַּלְכוּת נֹכַח פֶּתַח הַבָּיִת׃
reginam Esther regem videre secundum * .fuit Et
2 וַיְהִי כִרְאוֹת הַמֶּלֶךְ אֶת־אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
extendit & .eius oculis in gratiam tulit ‡ , atrio in stantem
עֹמֶדֶת בֶּחָצֵר נָשְׂאָה חֵן בְּעֵינָיו וַיּוֹשֶׁט
.sua manu in quod auri sceptrum * Esther ad rex
הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר אֶת־שַׁרְבִיט הַזָּהָב אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
.sceptri capite in || tetigit & , Esther accessit &
וַתִּקְרַב אֶסְתֵּר וַתִּגַּע בְּרֹאשׁ הַשַּׁרְבִיט׃
,regina Esther † tibi Quid : rex ei Dixitque
3 וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
dabitur & ,regni dimidium ad vsque ‡ tua postulatio † quæ &
וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־חֲצִי הַמַּלְכוּת וְיִנָּתֵן
,bonum rege super ‡ Si : Esther Dixitque , tibi
4 לָךְ׃ וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר אִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב
quod conuiuium ad hodie Haman & rex ingrediatur
יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן הַיּוֹם אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־
ipsum facite Festinare ‡ : rex Dixitque .ei feci
5 עָשִׂיתִי לוֹ׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מַהֲרוּ אֶת־
Haman & ,rex venit & .Esther verbum faciendum ad ,Haman
הָמָן לַעֲשׂוֹת אֶת־דְּבַר אֶסְתֵּר וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן
.Esther fecerat quod ,conuiuium ad
אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשְׂתָה אֶסְתֵּר׃
* Quæ : vini conuiuio in Esther ad rex Dixitque
6 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְאֶסְתֵּר בְּמִשְׁתֵּה הַיַּיִן מַה־
ad vsque ‡ tua inquisitio quæ & : tibi dabitur & , tua petitio
שְּׁאֵלָתֵךְ וְיִנָּתֵן לָךְ וּמַה־בַּקָּשָׁתֵךְ עַד־
,Esther respondit Et .fiet & , ‡ regni dimidium
7 חֲצִי הַמַּלְכוּת וְתֵעָשׂ׃ וַתַּעַן אֶסְתֵּר
inueni Si :|| mea inquisitio & ,mea Petitio :dixit &
8 וַתֹּאמַר שְׁאֵלָתִי וּבַקָּשָׁתִי׃ אִם־מָצָאתִי
dandum ad ,bonum rege super ‡ si & , regis oculis in gratiam
חֵן בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־עַל־הַמֶּלֶךְ טוֹב לָתֵת
;meam postulationem faciendum ad || & ,meam petitionem
אֶת־שְׁאֵלָתִי וְלַעֲשׂוֹת אֶת־בַּקָּשָׁתִי
faciam quod ,conuiuium ad Haman & rex veniat
יָבוֹא הַמֶּלֶךְ וְהָמָן אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר אֶעֱשֶׂה
.regis verbum iuxta faciam cras & ,eis
לָהֶם וּמָחָר אֶעֱשֶׂה כִּדְבַר הַמֶּלֶךְ׃
:corde bonu & ,lætus ipsa die in Haman est egressus Et
9 וַיֵּצֵא הָמָן בַּיּוֹם הַהוּא שָׂמֵחַ וְטוֹב לֵב
,regis porta in Mordochai ipsum Haman videre secundum || &
וְכִרְאוֹת הָמָן אֶת־מָרְדֳּכַי בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ
Haman est repletus & ,eo ab se mouisset nec ,surrexisset non &
וְלֹא־קָם וְלֹא־זָע מִמֶּנּוּ וַיִּמָּלֵא הָמָן
.excandescentia || Mordochai super ‡
עַל־מָרְדֳּכַי חֵמָה׃
, misit & ,suam domum ad venit & .Haman sibi vim fecit || Et
10 וַיִּתְאַפַּק הָמָן וַיָּבוֹא אֶל־בֵּיתוֹ וַיִּשְׁלַח
.suam vxorem Zeres & ,suos amicos fecit venire &
וַיָּבֵא אֶת־אֹהֲבָיו וְאֶת־זֶרֶשׁ אִשְׁתּוֹ׃
multitudinē & ,suæ opulentiæ gloriam Haman eis narrauit Et
11 וַיְסַפֵּר לָהֶם הָמָן אֶת־כְּבוֹד עָשְׁרוֹ וְרֹב
,rex eum magnificauerat quibus omnia & ,suorum filiorum
בָּנָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ
,regis seruos & ,principes super eum eleuasset quod &
וְאֵת אֲשֶׁר נִשְּׂאוֹ עַל־הַשָּׂרִים וְעַבְדֵי הַמֶּלֶךְ׃
regina Esther fecit venire non Insuper :Haman Dixitque
12 וַיֹּאמֶר הָמָן אַף לֹא־הֵבִיאָה אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה
nisi , fecit quod conuiuium ad rege cum
עִם־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמִּשְׁתֶּה אֲשֶׁר־עָשָׂתָה כִּי אִם־
.rege cum ei* vocatus ego crastinum in ‡ etiam & ; me
אוֹתִי וְגַם־לְמָחָר אֲנִי קָרוּא־לָהּ עִם־הַמֶּלֶךְ׃

‡ regio vestimento, · הָיָה a · פָּנָה b · ‡ sedebat · * cum vidisset rex · רָאָה c · ‡ recepit · חָנַן d · * virgā auream quæ erat || summitatem virgæ. · נָגַע e · test- · † petitio · חָצָה f · ‡ regi placet · ‡ Festinate · vt faciat · *est · † pete, · עָנָה g · || est: · ‡ regi placeat, videt · נָתַן h · ‡ faciat · עָשָׂה i · ‡ iocundus · ‡ cum vidisset · יָצָא k · קוּם l · ‡ contra || ira. || continuit se · בּוֹא m · || diuitiarum suarum, · ‡ cras ‡ sum ab ea

quo tempore toto in ,mihi æquale illud || non hoc totum Et — § est vtile
13 וכל־זה איננו שוה לי בכל־עת אשר
.regis porta in sedentem Iehudæum Mordochai videns † ego — † video
אני ראה את־מרדכי היהודי יושב בשער המלך׃
: eius amici omnes & ,eius vxor Zeres ei Dixitque
14 ותאמר לו זרש אשתו וכל־אהביו
manè in & ,cubitorum quinquaginta altum lignum Faciant § — § Aptent
[a] יעשו־עץ גבה חמשים אמה ובבקר — [a] עשה
ingredere & ,illud super Mordochai suspendant & § ,regi dic — § vt.
אמר למלך ויתלו את־מרדכי עליו ובא
verbum fuit bonum || & lætus conuiuium ad rege cum — || placuit res in Oculis
עם־המלך אל־המשתה שמח וייטב הדבר
.lignum fecit ‡ & ,Haman facies ad — ‡ aptari iussit
לפני המן ויעש העץ׃

CAP. VI. ו

dixit & :regis § somnus se elongauerat * illa nocte In — * fugerat § regem,
1 בלילה ההוא נדדה שנת המלך ויאמר
fuerunt & :dierum verborum monumentorũ librum afferendum ad || — || vt afferrent
להביא את־ספר הזכרנות דברי הימים ויהיו
quòd ,scriptum est inuentum Et .regis facies ad † lecta — † coram rege,
2 נקראים לפני המלך׃ וימצא כתוב אשר
eunuchis duobus ,Teres & ,Bigthana super ‡ Mordochai indicasset — ‡ de
הגיד מרדכי על־בגתנא ותרש שני סריסי
manum mittere quæsierunt qui ,liminis custodibus ex regis
המלך משמרי הסף אשר בקשו לשלח יד
factum est Quid : rex Dixitque .Achasueros regem in
3 במלך אחשורוש׃ ויאמר המלך מה־נעשה
dixerunt & ? hoc super || Mordochai ipsi magnificentiæ & ,honoris — || propter
יקר וגדולה למרדכי על־זה ויאמרו
.negotium * eo cum est factum Non : eius ministri regis pueri — * quicquam
נערי המלך משרתיו לא־נעשה עמו דבר׃
venerat Haman & ? atrio in § Quis : rex Dixitque — § est
4 ויאמר המלך מי בחצר והמן בא
,regi dicendum ad ‡ , exterius regis domus atrium in — ‡ vt diceret
לחצר בית־המלך החיצונה לאמר למלך
fecerat parari quod ,lignum super Mordochai suspendendum ad † — † quòd suspenderet
[h] לתלות את־מרדכי על־העץ אשר־הכין — [h] תלה
Haman Ecce : eum ad regis pueri Dixeruntque .ei
5 לו׃ ויאמרו נערי המלך אליו הנה המן
est ingressus Et .Ingrediatur : rex dixit & ,atrio in stans || — || stat
6 עמד בחצר ויאמר המלך יבוא׃ ויבוא
cuius viro in * faciendum Quid : rex ei dixit & ,Haman — * est
המן ויאמר לו המלך מה־[c]לעשות באיש אשר
Cui : suo corde in Haman dixitque ? eius honore in volens § rex — § vult honore
המלך חפץ ביקרו ויאמר המן בלבו למי — [c] עשה
? me à vberiorem † honorem facere rex volet — † magis quàm mihi?
יחפץ המלך לעשות יקר יותר ממני׃
rex cuius Vir : regem ad Haman dixit Et
7 ויאמר המן אל־המלך איש אשר המלך
qua ,regni || vestem Adducant ; eius honore in volens § — § vult honore || regiam,
8 חפץ ביקרו׃ [d]יביאו לבוש מלכות אשר — [d] בוא
:rex eo super equitauit * quo § equum & , rex ea in se induit — § super * equitat
לבש־בו המלך וסוס אשר רכב עליו המלך
.eius capite in regni † diadema detur quòd & — † regium
ואשר נתן כתר מלכות בראשו׃
viri manum super || equus & vestimentum detur Et — || per
9 ונתון הלבוש והסוס על־יד־איש
induant § & ,maioribus principibus regis principibus de — § induat
[e]משרי המלך הפרתמים והלבישו את־ — [e] שור
eũ faciant § equitare & ,eius honore in volens † rex cuius virum — † vult honore, § faciat
האיש אשר המלך חפץ ביקרו והרכיבהו
Sic : eius facies ad ‡ clament & : ciuitatis platea in || equo super — || per plateam ‡ ante eum:
על־הסוס ברחוב העיר וקראו לפניו ככה
.eius honore in volens ‡ rex cuius ,viro fiet — ‡ vult honore
יעשה לאיש אשר המלך חפץ ביקרו׃
cape § ,Festina :Haman ad rex Dixitque — § tolle
10 ויאמר המלך להמן מהר [f]קח את־ — [f] לקח
fac & : es locutus quemadmodum ,equum & ,vestimentũ
הלבוש ואת־הסוס כאשר דברת ועשה־
ne : regis porta in sedenti * Iehudæo Mordochai ita — * qui sedes
כן למרדכי היהודי היושב בשער המלך אל־

† quicquam
Tulitque :es locutus quæ omnibus ex verbum § facias cadere
11 תפל דבר מכל אשר דברת׃ ויקח
induit & ,equum & ,vestimentum Haman
המן את־הלבוש ואת־הסוס וילבש את־
* per plateam || clamabant
clamabat || & ,ciuitatis platea in * eum fecit equitare & ;Mordochai
מרדכי וירכיבהו ברחוב העיר ויקרא
|| ante eum † vult honoré.
volens † rex cuius ,viro fiet Sic : eius facies ad ||
לפניו ככה יעשה לאיש אשר המלך חפץ
;regis ianuam ad Mordochai est reuersus Et .eius honore in
12 ביקרו׃ [a]וישב מרדכי אל־שער המלך — [a] שוב
|| operto
opertus || & ,lugens suam domum in est compulsus Haman &
והמן נדחף אל־ביתו אבל [b]וחפוי — [b] חפה
omnibus & ,suæ vxori Zeres Haman narrauit Et .capite
13 ראש׃ ויספר המן לזרש אשתו ולכל־
§ quidquid
ei dixeruntque .sibi acciderat quod omne § suis amicis
אהביו את כל־אשר קרהו ויאמרו לו
† est
† Iehudæorum semine de Si :eius vxor Zeres & ,eius sapientes
חכמיו וזרש אשתו אם מזרע היהודים
* ante † conspectum,
præualebis non ,eius facies ad † cadere cœpisti cuius * ,Mordochai
מרדכי אשר [c]החלות לנפל לפניו לא־[d]תוכל — [d] חלל [d] יכל
§ ante eum.
.eius facies ad † cades cadendo sed , ei
לו כי־נפול [c]תפול לפניו׃ — [c] נפל
regis eunuchi & , eo cum loquentibus ipsis Adhuc
14 עודם מדברים עמו וסריסי המלך
§ vt adducerent
ad Haman adducendum ad || festinauerunt & : peruenerunt
[f]הגיעו ויבהלו להביא את־המן אל־ — [f] נגע
.Esther fecerat quod conuiuium
המשתה אשר־עשתה אסתר׃

CAP. VII. ז

Esther cum bibendum ad ,Haman & ,rex venit Et
1 ויבא המלך והמן [g]לשתות עם־אסתר — [g] שתה
die in etiam Esther ad rex Dixitque .regina
2 המלכה׃ ויאמר המלך לאסתר גם ביום
† est
Esther tua petitio † Quæ :vini conuiuio in secunda
[h]השני במשתה היין מה־שאלתך אסתר — [h] שנה
ad vsque ?tua postulatio quæ & ? tibi dabitur & ,regina
המלכה ותנתן לך ומה־בקשתך עד־
‡ pete.
.fiet & , ‡ regni dimidium
[i]חצי המלכות [k]ותעש׃ — [i] חצה [k] עשה
inueni Si :dixit & , regina Esther respondit Et
3 [l]ותען אסתר המלכה ותאמר אם־מצאתי — [l] ענה
§ regi placet,
,bonum rege super § si & , rex tuis oculis in gratiam
[m]חן בעיניך המלך ואם־על־המלך טוב — [m] חנן
‡ pro
meus populus & , mea petitione in ‡ mea anima mihi detur
תנתן לי נפשי בשאלתי ועמי
|| pro
,meus populus & ego sumus venditi Quia .mea postulatione in ||
4 בבקשתי׃ כי נמכרנו אני ועמי
seruos in si & .perdendum ad & ,occidẽdum ad , delendum ad
להשמיד להרוג ולאבד ואלו לעבדים
† quanquam hostis non recompensaret damnum
angustiator non quia † : tacuissem , venderemur ancillas in &
ולשפחות נמכרנו החרשתי כי אין [n]הצר — [n] צור
.regis damno in æquans
שוה בנזק המלך׃
Esther ad dixit & ,Achasueros rex Dixitque
5 ויאמר המלך אחשורוש ויאמר לאסתר
* est § qualis est hic, qui
ipsum repleuit quòd ,ille hic vbi § & ,hic ipse * Quis :reginam
המלכה מי הוא זה ואי־זה הוא אשר־מלאו
|| vt faceret
Vir :Esther dixit Et ?sic faciendum ad || suum cor
6 לבו [o]לעשות כן׃ ותאמר אסתר איש — [o] עשה
† hostis, * est
est territus Haman & .hic malus Haman * inimicus & ,angustiator †
צר ואויב המן [p]הרע הזה והמן נבעת — [p] רוע
‡ facie
.reginæ & , regis faciebus ‡ à
מלפני המלך והמלכה׃
ad vini conuiuio de suo furore in surrexit rex Et
7 והמלך [q]קם בחמתו ממשתה היין אל־ — [q] קום
|| palatij: † vt postularet pro
sua anima super postulandum ad † stetit Haman & : ædis || hortum
[r]גנת הביתן והמן עמד לבקש על־נפשו
se in esset completum quòd vidit nam : regina Esther ab — [r] גנן
מאסתר המלכה כי [s]ראה כי־[t]כלתה אליו — [s] ראה [t] כלה
.rege à malum
הרעה מאת המלך׃

conuiuij, domum ad *adis* ‖ horto ab est reuersus rex Et
8 והמלך [a]שב מגנת הביתן אל־בית משתה
.eo *super* Esther ‡ quo * ,lectum super *cadens* † Haman & :vini
היין והמן נפל על־[b]המטה אשר אסתר עליה
mecum ‖ reginam *subiiciendum ad* ‡ etiam Num : rex dixitque
ויאמר המלך הגם לכבוש את־המלכה עמי
Haman *facies* * & ;regis ore ex est egressum verbum ?domo in
בבית הדבר יצא [c]מפי המלך ופני המן
cunuchis de vnus Charbona Dixitque .operuerunt
9 [d]חפו: ויאמר חרבונה אחד מן־הסריסים
Haman fecerat quod lignum en Etiam *:regis facies ad* †
לפני המלך גם הנה־העץ אשר־עשה המן
stans ‡ ,regem super bonum est locutus qui ,Mordochai ‡
למרדכי אשר דבר־טוב על־המלך עמד
dixitque .cubitorum quinquaginta *altum* ‖ ,Haman domo in
בבית המן גבה חמשים אמה ויאמר
.illo *super* ‡ eum Suspendite : rex
המלך תלהו עליו:
fecerat parari quod ligno *super* * Haman suspenderunt Et
10 [e]ויתלו את־המן על־העץ אשר־[f]הכין
.quieuit regis ira & :Mordochai ‡
למרדכי וחמת המלך שככה:

‖ palatij
[a] שוב
† ceciderat
* super ‡ erat
[b] נטה
‡ vt subagitet ‖ me existente * faciem
[c] פרה
[d] חפה
† ante regem:
‡ pro ‡ stat
‖ altitudinis
‡ in
* in
[e] תלה [f] כון
‡ pro

CAP. VIII. ח

Esther Achasueros rex dedit illa die In
1 ביום ההוא נתן המלך אחשורוש לאסתר
.Iehudæorum *angustiatoris* † Haman domum reginæ
המלכה את־בית המן [g]צרר היהודים
Esther indicauit nam *:regis facies ad venit* * Mordochai &
ומרדכי בא לפני המלך כי־[h]הגידה אסתר
rex fecit remouere Et . ‡ sibi ipse quid
2 מה הוא־לה: [i]ויסר המלך את־
illum dedit & ,Haman ab fecerat *transire* ‖ quem ,suum annulum
טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה
domo *super* ‡ Mordochai Esther posuit & ;Mordochai
למרדכי [k]ותשם אסתר את־מרדכי על־בית
facies ad ‡ est locuta & ,Esther Addiditque .Haman
3 המן: [l]ותוסף אסתר ותדבר לפני
est precata † & ,fleuit & :eius *pedum facies ad cecidit &* ,*regis*
המלך [m]ותפל לפני רגליו [n]ותבך ותתחנן־
& ,Agagitæ Haman malitiam *faciendum transire ad* * ,eum
לו להעביר את־רעת המן האגגי ואת
.Iehudæos *super* ‖ cogitauit quam eius cogitationem
מחשבתו אשר חשב על־היהודים:
tauri sceptrum * Esther ad rex extendit Et
4 ויושט המלך לאסתר את שרבט הזהב
.*regis facies ad* * stetitque ,Esther surrexit &
ותקם אסתר ותעמד לפני המלך:
inueni si & ,*bonum rege super* ‡ Si : dixit Et
5 ותאמר אם־על־המלך טוב ואם־מצאתי
bona & , regis facies ad verbum rectum & ,eius facies ad ‖ gratiam
חן לפניו וכשר הדבר לפני המלך וטובה
literas *reducendum ad* ‡ scribatur ,eius oculis in *ego*
אני בעיניו יכתב [o]להשיב את־הספרים
scripsit ,quas Agagitæ Hamedatha filij Haman cogitationis
מחשבת המן בן־המדתא האגגי אשר כתב
prouinciis omnibus in * qui Iehudæos perdendum ad
לאבד את־היהודים אשר בכל־[p]מדינות
malum *in videbo &* † potero quomodo Nam .regis
6 המלך: כי איככה [q]אוכל וראיתי ברעה
potero quomodo & ?meum populum inueniet quod
אשר־ימצא את־עמי ואיככה אוכל
rex Dixitque ?meæ progeniei perditionem *in videbo &* ‡
7 [r]וראיתי באבדן [s]מולדתי: ויאמר המלך
:Iehudæum Mordochai ad & ,reginam Esther ad Achasueros
אחשורש לאסתר המלכה ולמרדכי היהודי
appenderunt ipsum & ,Esther dedi Haman domum Ecce
הנה בית־המן נתתי לאסתר ואתו [t]תלו
.Iehudæos in suam manum misit quod *super* ‖ ligno *super* ‡
על־העץ על אשר־שלח ידו ביהודיים:
† bonum sicut ,Iehudæis *super* scribite vos Et
8 ואתם כתבו על־היהודים כטוב

† hostis
[g] צור
יתיר ו
* ingressus est ante regem: ‡ esset.
[h] נגד [i] סור
‖ tolli
‡ in
[k] שום
‡ ante regem, & prostrauit se ante pedes † orauit
[l] יסף [m] נפל
* vt transire faceret
[n] בכה
‖ contra
* virgã auream,
* ante regem.
‡ regi placet,
‖ ante eum, & conueniens est res ante regem, & placeo
‡ vt retractent
[o] שוב
* erant
[p] דון
‡ videre
[q] יכל
† videre
[r] ראה [s] ילד
[t] תלה
‡ in ‖ cõ
† est

: regis annulo in signate & ,regis nomine *in* vestris oculis in
בעיניכם בשם המלך וחתמו בטבעת המלך
signatur * & ,regis nomine in *scribitur* † quæ *scriptura quoniam* ‖
כי־כתב אשר־נכתב בשם־המלך ונחתום
.*reducendum ad* ‡ non ,regis annulo in
בטבעת המלך אין [a]להשיב:
mense in illo tempore in regis scribæ sunt vocati Et
9 ויקראו ספרי־המלך בעת־ההיא בחדש
vigesima & tertia in (Siuan mensis * ipse) ,tertio
השלישי הוא־חדש סיון בשלושה ועשרים
Mordochai præcepit quæ omnia iuxta est scriptum & ,*eo in* ‖
בו ויכתב ככל־אשר־צוה מרדכי
,*comites* ‖ & ,*vice-reges* † ad & ,Iehudæos ad
אל־היהודים ואל האחשדרפנים־[b]והפחות
ad vsque & India ab ‡ qui ,prouinciarum principes &
ושרי המדינות אשר מהדו ועד־
,prouinciarum centum & viginti & septem ,Æthiopiam *
כוש שבע ועשרים ומאה מדינה
populo & populo & ,*eius* ‡ scripturam iuxta *prouincia & prouincia* ‖
מדינה ומדינה ככתבה ועם ועם
,eorum scripturam secundũ Iehudæos ad & :*eius* ‖ linguam iuxta
10 כלשנו ואל־היהודים ככתבם
regis nomine in Scripsitque .eorum linguam iuxta &
וכלשונם: ויכתב בשם המלך
misit & ;regis annulo in signauit & ,Achasueros
אחשורוש ויחתם בטבעת המלך וישלח
equitantium ,equis in cursorum *manu in* * literas
ספרים ביד [c]הרצים בסוסים רכבי
.equarum filios mulos ;*dromedarium* †
הרכש האחשתרנים בני הרמכים:
omni in ‡ qui ,Iehudæis rex dedit Quod
11 אשר נתן המלך ליהודים אשר בכל־
,sua anima *super standum ad & ,se congregandum ad ,ciuitate & ciuitate*
עיר־ועיר להקהל ולעמד על־נפשם
exercitum omnem *perdendum ad & ,occidendum ad ,disperdendum ad* ‖
להשמיד להרג ולאבד את־כל־חיל
;mulieres & ,*familiam* ‖ ,eos *angustiantes* ‡ ,prouinciæ & ,populi
עם ומדינה [d]הצרים אתם [e]טף ונשים
.*diripiendum ad* † eorum *spolium* ‡ &
ושללם [f]לבוז:
,Achasueros regis prouinciis omnibus in vna die In
12 ביום אחד בכל־מדינות המלך אחשורוש
mensis ‡ ipse : duodecimi mensis decimatertia *in*
בשלושה עשר לחדש [g]שנים־עשר הוא־חדש
omni * in decretum *dandum ad* † ,scripturæ Exemplar .Adar
13 אדר: פתשגן הכתב להנתן דת בכל־
,populis omnibus manifestum ,prouincia *& prouincia*
[h]מדינה ומדינה [i]גלוי לכל־העמים
,illum diem ad *paratos Iehudæos existendum ad* ‡ &
ולהיות היהודיים עתודים ליום הזה
.suis inimicis de se vindicandum ad
להנקם מאיביהם:
,mulos velocissimos, *dromedarium* ‖ equitantes Cursores
14 [k]הרצים רכבי הרכש האחשתרנים
lex & : regis *verbo in compulsi* * & ,accelerantes sunt egressi
יצאו מבהלים ודחופים בדבר המלך והדת
est egressus Mordochai Et .palatio Susan in est data
15 נתנה בשושן הבירה: ומרדכי יצא
,*candoris & ,hyacinthi regni* ‡ veste in regis *faciebus* ‡ à
מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור
:purpuræ & ,byssi amictu & ,*magno auri diademate &*
ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן
.est læta & ,exultauit Susan ciuitas &
והעיר שושן צהלה ושמחה:
.honor & ,gaudium & ;lætitia & ,lux fuit Iehudæis
16 ליהודים [l]היתה אורה ושמחה וששן ויקר:
ciuitate omni ‖ in & ,prouincia *& prouincia omni* ‖ in Et
17 ובכל־מדינה ומדינה ובכל־עיר
eius lex & regis verbum quò loco * ,ciuitate &
ועיר מקום אשר דבר־המלך ודתו
dies & ,conuiuium ;Iehudæis gaudium & ,lætitia ,*attingens* ‡
מגיע שמחה [m]וששון ליהודים משתה ויום

‖ scripturæ enim † scribuntur * signantur ‡ retractabãtur.
[a] שוב
* est
‡ eiusdem,
† principes, ‖ duces.
[b] פחה
‡ erant
* Cus,
‖ singulis prouinciis ‡ earum & singulis populis ‖ eorum:
* per manum
[c] רוץ
‡ velocia animalia,
‡ erant in singulis ciuitatibus, vt congregarent se, & starent pro
‖ vt disperderent, & perderent
‡ qui opprimerent
‖ paruulos,
[d] צור [e] טפף
‡ spolia ‡ raperent.
[f] בזז
‡ est
[g] שנה
† erat, vt poneretur * qualibet
[h] דון [i] גלה
‡ vt essent Iudæi parati
עתידים ק
‖ equos,
[k] רוץ
* festinantes ad verbum
‡ facie ‡ regali hyacinthina, & candida, & corona aurea magna,
[l] היה
‖ qualibet
* &
‡ attigit, fuit
[m] שוש

cecidit quia : *Iudaizantes* ‖ terræ populis è multi & ; *bonum* ‡
טוב ורבים מעמי הארץ [a]מתיהדים כי־נפל
.eos super Iehudæorum pauor
פחד־היהודים עליהם :

‡ iucundum, ‖ Iehudæos se faciebant: [a]יהד

CAP. IX. ט

(Adar mensis ipse) , mense duodecimo in Et
1 ובשנים עשר חדש הוא־חדש אדר
, regis verbum *pertigit* ‡ qua , *eo in* * die decimatertia in
בשלושה עשר יום בו אשר [b]הגיע דבר־המלך
inimici sperabant qua , die in *fiendum ad* ‖ , eius decretum &
ודתו להעשות ביום אשר שברו איבי
; hoc fuit oppositum & : *eos in tyrannidem exercere* ‡ Iehudæorum
היהודים לשלוט בהם ונהפוך הוא
. *ipsos habentes odio in ipsi* ‡ Iehudæi *imperium exercebunt* ‖ quia
אשר ישלטו היהודים המה בשנאיהם :
omnibus in suis ciuitatibus in Iehudæi se Congregauerunt
2 נקהלו היהודים בעריהם בכל־
manum *mittendum ad* * . Achasueros regis prouinciis
[c]מדינות המלך אחשורוש לשלח יד
, *eorum facies in* ‖ stetit non vir & : suum malum inquirentes in
במבקשי רעתם ואיש לא־עמד בפניהם
. populos omnes super eorum pauor cecidit quia
כי־נפל פחדם על־כל־העמים :
, *satrapæ* ‡ & , prouinciarum principes omnes Et
3 וכל־[d]שרי המדינות והאחשדרפנים
extollentes ‡ , regis † quod , opus facientes & , duces &
והפחות [e]ועשי המלאכה אשר למלך מנשאים
. eos super Mordochai pauor cecidit quia , Iehudæos
את־היהודים כי־נפל פחד־מרדכי עליהם :
eius *audire* ‡ & , regis domo in Mordochai * magnus Nam
4 כי־גדול מרדכי בבית המלך ושמעו
Mordochai vir quia ; prouincias omnes *in vadens* ‖
הולך בכל־המדינות כי־האיש מרדכי
. *euadens magnus &* , *vadens* †
הולך וגדול :
suos inimicos omnes *in* Iehudæi percusserunt Et
5 [f]ויכו היהודים בכל־איביהם
fecerunt & : perditionis & , occisionis & , gladij plaga
מכת־חרב והרג ואבדן [g]ויעשו
. suam voluntatem secundum illos habentes odio *in* ‡
בשנאיהם כרצונם :
perdendo ‖ & , Iehudæi occiderunt *metropoli* ‡ Susan in Et
6 ובשושן הבירה הרגו היהודים ואבד
. viros quingentos
חמש[h]מאות איש :
. Aspatha & , Dalphon & , Parsandatha Et
7 ואת פרשנדתא ואת דלפון ואת אספתא :
. Aridatha & , Adalia & , Poratha Et
8 ואת פורתא ואת אדליא ואת ארידתא :
& , Aridai & , Arisai & , Parmasta Et
9 ואת פרמשתא ואת אריסי ואת ארדי ואת
Hamedatha filij Haman filios Decem . Vaizatha
10 ויזתא : עשרת בני המן בן־המדתא
miserunt non prædam in & * ; occiderunt Iehudæorum *angustiatoris*
צרר היהודים הרגו [i]ובבזה לא שלחו
numerus venit ipsa die In . suam manum
11 את־ידם : ביום ההוא בא מספר
. *regis facies ad metropoli* ‡ Susan in occisorum
ההרוגים בשושן הבירה לפני המלך :
metropoli * Susan in : reginam Esther ad rex Dixitque
12 ויאמר המלך לאסתר המלכה בשושן הבירה
& , viros quingentos *perdendo* † & , Iehudæi occiderunt
הרגו היהודים ואבד חמש מאות איש ואת
quid regis *prouinciarum residuo* ‡ in : Haman filios decem
עשרת בני־המן בשאר מדינות המלך מה
quæ & ? tibi dabitur & , tua petitio quæ & ? fecerunt
עשו ומה־שאלתך וינתן לך ומה־
Si : Esther dixit Et ? fiet & , vltra tua postulatio
13 בקשתך עוד [k]ותעש : ותאמר אסתר אם־
qui Iehudæis cras etiam detur , *bonum rege super* †
על־המלך טוב ינתן גם־מחר ליהודים אשר

* eiusdem, ‡ peruenit — [b]נגע ‖ vt fieret — † dominari eis: ‖ dominati sunt ‡ odio habentibus illos — * vt mitterent — [c]דון ‖ ante eos, — ‡ principes magni, — [d]שור — † erat ‡ extollebant — [e]עשה — * erat ‡ fama — ‖ ibat per — † proficiebat, & crescebat. — [f]נכה — [g]עשה ‡ contra — ‡ regia ‖ perdiderunt — [h]מאה — hostis * sed — [i]בזז — ‡ regia coram rege. — * regia — † perdiderunt — ‡ reliquis prouinciis — [k]עשה † regi placet,

decem & ; hodiernam legem secundú *faciendú ad* ‖ , Susan in
בשושן לעשות כדת היום ואת עשרת
. ligno *super* ‡ suspendant Haman filios
בני־המן [a]יתלו על־העץ :
: Susan in lex est data & . sic *fieri* ‡ rex dixit Et
14 ויאמר המלך להעשות כן ותנתן דת בשושן
. suspenderunt Haman filios decem &
ואת עשרת בני־המן תלו :
etiam Susan in * qui , Iehudæi sunt congregati Et
15 ויקהלו היהודיים אשר־בשושן גם
interfecerunt & , Adar mensis decimaquarta die in
ביום ארבעה עשר לחדש אדר ויהרגו
miserunt non prædam in & ‖ ; viros trecentos Susan in
בשושן שלש מאות איש [b]ובבזה לא שלחו
‡ qui , *Iehudæorum residuum* * Et . suam manum
16 את־ידם : ושאר היהודים אשר
, *sua anima super stare* ‡ & , sunt congregati , regis prouinciis in
[c]במדינות המלך נקהלו ועמד על־נפשם
quinque suis inimicis *in occidere* ‖ & , suis inimicis ab *quiescere &*
ונוח מאיביהם והרוג בשנאיהם חמשה
miserunt non prædam in & * : millia septuaginta &
ושבעים אלף ובבזה לא שלחו את־
: Adar mensis decimatertia die In . suam manum
17 ידם : ביום־שלושה עשר לחדש אדר
diem eum *facere* ‖ & , *eo in* ‡ decimaquarta in *quiescere* ‖ &
ונוח בארבעה עשר בו ועשה אתו יום
, Susan in ‡ qui Iehudæi Et . lætitiæ & , conuiuij
18 משתה ושמחה : והיהודיים אשר־בשושן
decimaquarta in & , *eo in* * decimatertia in sunt congregati
נקהלו בשלושה עשר בו ובארבעה עשר
diem eum *facere* ‡ & , *eo in* * decimaquinta in *quiescere* † & , *eo in* *
בו ונוח בחמשה עשר בו ועשה אתו יום
vlcisci Iehudæi Idcirco . lætitiæ & conuiuij
19 משתה ושמחה : על־כן היהודים הפרוזים
diem *facientes* * , muratis non vrbibus in *habitantes* ‖
הישבים בערי הפרזות עשים את יום
diem & , conuiuij & lætitiæ , Adar mensis decimamquartam
ארבעה עשר לחדש אדר שמחה ומשתה ויום
. suo *socio vir* ‡ partium missionis & , bonum
טוב ומשלח [d]מנות איש לרעהו :
misitque ; hæc verba Mordochai scripsit Et
20 ויכתב מרדכי את־הדברים האלה וישלח
prouinciis omnibus in ‡ qui Iehudæos omnes ad literas
ספרים אל־כל־היהודים אשר בכל־מדינות
. *longinquis* * & , propinquis Achasueros regis
המלך אחשורוש הקרובים והרחוקים :
diem *facientes existendum ad* † , eis *super* Statuendo
21 [f]לקים עליהם להיות עשים את יום
quintam diem & , Adar mensis decimam quartam
ארבעה עשר לחדש אדר ואת יום־חמשה
, *anno &* , *anno omni in* , *eo in* ‡ decimam
עשר בו בכל־שנה ושנה :
, Iehudæi *eis in* quieuerunt quibus ‖ dies Secundum
22 כימים אשר־[g]נחו בהם היהודים
mæstitia ‡ à eis fuerat conuersus qui mensem & , suis inimicis ab
מאיביהם והחדש אשר נהפך להם [h]מיגון
eos *faciendum ad* , bonum † diem in luctu à & , lætitiam in
לשמחה ומאבל ליום טוב [i]לעשות אותם
, suo *socio vir* * partium missionis & , lætitiæ & , conuiuij dies
[k]ימי משתה ושמחה ומשלח [l]מנות איש לרעהו
, Iehudæi *suscepit* ‡ Et . *egenis* † donorum &
23 [m]ומתנות לאביונים : וקבל היהודים את
Mordochai scripsit quod & , facere cœperunt quæ
אשר־[n]החלו לעשות ואת אשר־כתב מרדכי
, Agagites Hammedatha filius Haman Quoniam . eos ad
24 אליהם : כי המן בן־המדתא האגגי
, Iehudeos *super* * cogitauit Iehudæorum omnium *angustiator* ‡
[o]צרר כל־היהודים חשב על־היהודים
, eos *conterendum ad* (Ghoral † ipsa) Pur proiecit & : eos *perdendú ad* ‡
לאבדם [p]והפיל פור הוא הגורל [q]להמם
. eos *perdendum ad* ‖ &
ולאבדם :

‖ vt faciant — ‡ in [a]תלה ‡ vt fieret — * erant — ‖ sed [b]בזז — * reliqui Iehudæi, ‡ erant — ‡ steterunt pro animalibus suis, & quæsierunt [c]דון — ‖ occiderunt de * sed — ‖ quieuerunt ‡ eiusdem, ‖ fecerunt ‡ erant יתיר — * eiusdem, — * eiusdem, † quieuerunt ‡ fecerunt — הפרזים ק — ‖ qui habitant * faciunt — ‡ vnusquisque proximo [d]מנה[e]רעה — ‡ erant — * remotis. — † vt facerent [f]קום — ‡ eiusdem per singulos annos. — ‖ in [g]נוח ‡ dolore [h]יגה — † iucundum, vt facerent [i]עשה — * vnusquisque proximo [k]יום [l]מנה — † pauperibus, ‡ susceperunt [m]נתן[n]חלל — ‡ hostis * contra [o]צור — ‡ vt perderet † est *sors*) vt deleret [p]נפל [q]המם

: epistola cum ‡ dixit , *regis facies ad ipsam veniendo in* || Et
25 וּבְבֹאָהּ[a] לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ אָמַר עִם־הַסֵּפֶר
super † cogitauit quam , mala eius cogitatio Conuertatur
יָשׁוּב מַחֲשַׁבְתּוֹ הָרָעָה[b] אֲשֶׁר־חָשַׁב עַל־
eius filios & eum suspendant & : eius caput super Iehudæos
הַיְּהוּדִים עַל־רֹאשׁוֹ וְתָלוּ[c] אֹתוֹ וְאֶת־בָּנָיו
istos dies vocauerunt Idcirco .ligno *super* †
26 עַל־הָעֵץ׃ עַל־כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה
verbis omnibus *super* ‡ ideo .*Pur nomen super* ,Purim †
פוּרִים עַל־שֵׁם הַפּוּר עַל־כֵּן עַל־כָּל־דִּבְרֵי
quid & ,*huiuscemodi* || super viderunt quid & : huius epistolæ
הָאִגֶּרֶת הַזֹּאת וּמָה־רָאוּ[d] עַל־כָּכָה וּמָה
.*eos ad* † contigit
הִגִּיעַ[e] אֲלֵיהֶם׃
super & ,se super Iehudæi receperunt & ,Statuerunt
27 קִיְּמוּ[f] וְקִבְּלֻ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל־
non & ,*se super adiunctos** omnes super & , suum semen
זַרְעָם וְעַל כָּל־הַנִּלְוִים[g] עֲלֵיהֶם וְלֹא
dies duos *facientes existendum ad* ‡ , transgrediatur
יַעֲבוֹר לִהְיוֹת עֹשִׂים אֵת־שְׁנֵי הַיָּמִים
omni || in :eorum tempus iuxta & , eorum scripturam iuxta hos
הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל־
,memorati * isti dies Et .*anno & ,anno*
28 שָׁנָה וְשָׁנָה׃ וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה נִזְכָּרִים
familia , generatione & generatione omni in facti &
וְנַעֲשִׂים בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר מִשְׁפָּחָה
: ciuitate ,& ciuitate & , prouincia & prouincia , familia &
וּמִשְׁפָּחָה מְדִינָה[h] וּמְדִינָה וְעִיר וָעִיר
, Iehudæorum medio è transibunt non isti Purim † dies &
וִימֵי[i] הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים
.eorum semine à *interibit* ‡ non eorum memoria &
וְזִכְרָם לֹא־יָסוּף מִזַּרְעָם׃
, Abichail filia regina Esther scripsit Et
29 וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר הַמַּלְכָּה בַת־אֲבִיחַיִל
*firmandum ad** , fortitudine omni Iehudæus Mordochai &
וּמָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי אֶת־כָּל־תֹּקֶף לְקַיֵּם[k]
.secundò hanc Purim ‡ epistolam
אֵת־אִגֶּרֶת הַפֻּרִים הַזֹּאת הַשֵּׁנִית[l]׃

|| cùm venisset ipse ante regẽ, ‡ rex * altera: † contra
[a]בוא [b]רוע
[c]תלה † in
† *fortes*,propter sortem. ‡ in || hoc,
[d]ראה † eis.
[e]נגע
קבלו ק [f]קום
* sibi copulatos,vt
[g]לוה ‡ vt non facerent || singulis annis. * erunt
[h]דון † *sortium*,
[i]יום ‡ desinet
* vt firmaret
[k]קום ‡ *sortium*
[l]שנה

ad ,Iehudæos omnes ad literas misit Et
וַיִּשְׁלַח סְפָרִים אֶל־כָּל־הַיְּהוּדִים אֶל־ 30
, Achasueros regni prouincias centum & viginti & septem
שֶׁבַע וְעֶשְׂרִים וּמֵאָה מְדִינָה מַלְכוּת אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ
. veritatis & , pacis verbis
דִּבְרֵי שָׁלוֹם וֶאֱמֶת[m]׃
,*suis temporibus in* || istos Purim ‡ dies confirmandum Ad
לְקַיֵּם אֶת־יְמֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה בִּזְמַנֵּיהֶם 31
Esther & , Iehudæus Mordochai eis *super* statuit quod secundum
כַּאֲשֶׁר קִיַּם עֲלֵיהֶם מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי וְאֶסְתֵּר
, suam animam super firmauerunt quod secundum & , regina
הַמַּלְכָּה וְכַאֲשֶׁר קִיְּמוּ עַל־נַפְשָׁם
.sui clamoris & , ieiuniorum verba , suum semen super &
וְעַל־זַרְעָם דִּבְרֵי הַצּוֹמוֹת וְזַעֲקָתָם׃
, *istorum* Purim ‡ verba firmauit Esther sermo Et
וּמַאֲמַר אֶסְתֵּר קִיַּם דִּבְרֵי הַפֻּרִים הָאֵלֶּה 32
. libro in est scriptum &
וְנִכְתָּב בַּסֵּפֶר׃

[m]אמן ‡ *sortium* || iuxta tempora eorum, ‡ *sortium* istarum,

CAP. X. יוד

, terram super tributum Achasueros rex posuit Et
וַיָּשֶׂם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁרֹשׁ מַס[n] עַל־הָאָרֶץ 1
, eius fortitudinis opus omne Et . maris insulas &
וְאִיֵּי הַיָּם׃ וְכָל־מַעֲשֵׂה תָקְפּוֹ 2
qua , Mordochai magnitudinis expositionem & ,eius potentiæ &
וּגְבוּרָתוֹ וּפָרָשַׁת גְּדֻלַּת מָרְדֳּכַי אֲשֶׁר
libro *super* ‡ scripta ipsa nónne, rex eum magnificauit
גִּדְּלוֹ הַמֶּלֶךְ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
? Paras & , Madai regum dierum verborum
דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃
, Achasueros regi secundus Iehudæus Mordochai *Quia* ||
כִּי מָרְדֳּכַי הַיְּהוּדִי מִשְׁנֶה לַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ 3
: suorum fratrum multitudini acceptus & ; Iehudæis magnus &
וְגָדוֹל לַיְּהוּדִים וְרָצוּי[o] לְרֹב אֶחָיו
omni pacem loquens & , suo populo bonum quærens
דֹּרֵשׁ טוֹב לְעַמּוֹ וְדֹבֵר שָׁלוֹם לְכָל־
. suo semini
זַרְעוֹ׃

[n]מסס אחשותוש ק ‡ sunt in || Quomodo [o]רצה

Finis libri Esther.

תם ספר אסתר

איוב

LIBER IIOB.

CAPVT I. א

, Hus terra in fuit VIR

1 איש היה בארץ־עוץ

vir erat & : eius nomen Iiob

איוב שמו והיה האיש

timens & rectus & , perfectus ille

ההוא a תם וישר וירא

.malo à recedens & , Deum

אלהים b וסר c מרע׃

.filiæ tres & , filij septem ei sunt nati Et

2 ויולדו לו שבעה בנים ושלוש בנות׃

tria & , pecoris || millia septem eius res pecuaria ‡ fuit Et

3 d ויהי מקנהו שבעת אלפי־צאן ושלשת

, boum $ iuga quingenta & , camelorum millia

אלפי גמלים וחמש e מאות צמד־בקר

: valde multum famulitium & , asinæ quingentæ &

וחמש מאות אתונות ועבדה f רבה מאד

.Orientis filiis omnibus præ magnus || ille vir erátque

ויהי האיש ההוא גדול מכל־בני־קדם׃

vir * domum † conuiuium faciebant & , eius filij ibant Et

4 והלכו בניו g ועשו משתה בית איש

suas sorores tres vocabántque , mittebant & : suo die

יומו ושלחו וקראו לשלשת אחיתיהם

?eis cum bibendum ad & , vescendum ad ||

לאכל h ולשתות עמהם׃

mittebat & , conuiuij dies circuierunt * cum fuit Et

5 ויהי כי i הקיפו ימי המשתה וישלח

, mane in manicabat † & , eos sanctificabat & , Iiob

איוב ויקדשם והשכים בבקר

, ipsorum omnium numerum ascensiones faciebat ascendere * &

והעלה k עלות מספר כלם

benedixerunt || & , mei filij peccauerunt Forsitan : Iiob dicebat nam

כי אמר איוב אולי חטאו בני וברכו

.diebus cunctis Iiob faciebat sic : suo corde † in Deo

אלהים בלבבם ככה יעשה איוב כל־הימים׃

standum ad $, Dei filij venerunt & , dies fuit Et

6 ויהי היום l ויבאו בני האלהים להתיצב

.eorum medium in Satan ‡ etiam venit & ; Dominum supér

על־יהוה ויבוא גם־השטן בתוכם׃

respondit & ? venies || Vnde : Satan ad Dominus Dixítque

7 ויאמר יהוה אל־השטן מאין תבא m ויען

, terra in $ circumeundo A : dixit & , Domino Satan

השטן את־יהוה ויאמר משוט בארץ

.ea in || perambulando à &

ומהתהלך בה׃

tuum cor posuisti Nunquid : Satan ad Dominus Dixítque

8 ויאמר יהוה אל־השטן n השמת לבך

vir , terra in ipse sicut $ non quòd , Iiob meum seruum super

על־עבדי איוב כי אין כמהו בארץ איש

?malo à recedens & , Deum timens , rectus & , profectus

o תם וישר ירא אלהים p וסר q מרע׃

gratis Nunquid : dixit & , Domino Satan respondit Et

9 r ויען השטן את־יהוה ויאמר s החנם

?Deum Iiob timens ||

ירא איוב אלהים׃

, eius domum circa & , eum circa sepem posuisti tu Nónne

10 הלא־את t שכת בעדו ובעד־ביתו

eius manuum operi ? circuitu à || ei * quod omne circa &

ובעד כל־אשר־לו מסביב מעשה ידיו

.terra in erupit $ eius res pecuaria ‡ & , benedixisti

ברכת ומקנהו פרץ בארץ׃

omne in tange & , tuam manum nunc mitte verùm Et

11 ואולם שלח־נא ידך u וגע בכל־

a תמם | b סור c רוע | ‡ possessio || pecudum | d חיה | $ boum, | e מאה | f רבב || maior | † per * vnusquisque in | g עשה | || vt comederēt, & biberent | h שתה | * circumuoluti essent | i נקף | † surgebat * offerebat holocausta secundum | k עלה | || maledixerunt † cordibus suis | $ vt starent | l בוא | coram Dño; ‡ Aduersarius | || venis? | m ענה | $ terram; | || eam. | n שום | $ sit similis illi | o תמם p סור | q רוע r ענה | s חנן | || timet | אתה | ק | t שוך | * est || vndique? ‡ possessio $ creuit | u נגע

dixit Et .tibi benedixerit tuas facies super non si † ; ei $ quod

12 אשר־לו אם־לא על־a פניך יברכך׃ ויאמר

:* tua manu in ei quod omne $ Ecce : Satan ad Dominus

יהוה אל־השטן הנה כל־אשר־לו בידך

Satan est egressus & .tuam manum mittas ne eum in tantùm

רק אליו אל־תשלח ידך ויצא השטן

.Domini faciebus eum || à

מעם פני יהוה׃

bibentes & comedentes * eius filiæ & , eius filij & ; dies fuit Et

b ויהי היום ובניו ובנתיו אכלים c ושתים

.primogeniti sui fratris domo in vinum

יין בבית אחיהם הבכור׃

fuerunt Boues : dixit & , Iiob ad venit nuncius Et

14 ומלאך בא אל־איוב ויאמר הבקר היו

.eorum manu super pascentes $ asinæ & , arantes ||

חרשות והאתנות d רעות על־ידיהם׃

pueros & , eos cepit $ & , Seba est delapsa † Et

15 e ותפל שבא f ותקחם ואת־הנערים

, ego solus , ego tantùm euasi & ; gladij os ad || percusserunt

g הכו לפי־חרב ואמלטה רק־אני לבדי

, venit hic || & , loquente illo Adhuc .tibi nunciandum ad ‡

16 h להגיד לך׃ עוד זה מדבר וזה בא

est succensus & , cælo de cecidit Dei Ignis : dixit &

ויאמר אש אלהים נפלה מן־השמים ותבער

, ego tantùm euasi & : eos edit $ & , pueris in & , pecore * in

בצאן ובנערים ותאכלם ואמלטה רק־אני

.tibi indicandum ad , ego solus

לבדי להגיד לך׃

: dixit & , venit hic ‡ & , loquente illo Adhuc

17 עוד זה מדבר וזה בא ויאמר

vastauerunt † & , capita tria $ posuerunt Chasdim ‡

כשדים i שמו שלשה ראשים ויפשטו

percusserunt pueros & , eos tulerunt & , camelos super

על־הגמלים ויקחום ואת־הנערים k הכו

indicandum ad ‡ , ego solus , ego tantùm euasi & , gladij os ad *

לפי־חרב ואמלטה רק־אני לבדי להגיד

: dixit & , venit hic $ & , loquente illo Adhuc .tibi

18 לך׃ עד זה מדבר וזה l בא ויאמר

domo in vinum bibentes & comedentes † tuæ filiæ & , tui Filij

בניך ובנותיך אכלים m ושתים יין בבית

.primogeniti sui fratris

אחיהם הבכור׃

, desertum trans à || venit magnus ventus ecce Et

19 והנה רוח גדולה באה מעבר המדבר

super ceciditque , domus angulos quatuor in tetigit † &

ויגע בארבע n פנות הבית o ויפול על־

, ego solus , ego tantùm euasi & : sunt mortui & , pueros

הנערים וימותו ואמלטה רק־אני לבדי

.tibi indicandum ad ||

p להגיד לך׃

totondit & , suum pallium scidit & , Iiob surrexit Et

20 q ויקם איוב ויקרע את־מעלו r ויגז את־

; se incuruauit $ & , terram in se prostrauit & , suum caput

ראשו ויפל ארצה s וישתחו׃

nudus & , meæ matris vtero ex sum egressus Nudus : dixit Et

21 ויאמר ערם t יצתי מבטן אמי וערם

sit : cepit * Dominus & , dedit Dominus : illuc reuertar

אשוב שמה יהוה נתן ויהוה לקח u יהי

.benedictum Domini nomen

שם יהוה מברך׃

dedit ‡ nec , Iiob peccauit non hoc omni In

בכל־זאת לא־חטא איוב ולא־נתן

.Deo insulsum

x תפלה לאלהים׃

$ est † nisi in faciem tuam maledixerit | a פנה | $ quidquid eius est * est: | || conspectu | * comedebant & bibebant | b היה c שתה | || arabant, $ pascebantur iuxta loca | † irruerũt Sebæi $ tulerunt | d רעה e נפל || acie | f לקח g נכה | ‡ vt nunciarem || alius | h נגד | * pecoribus, $ consumpsit | vt nunciarem | ‡ alius | $ Chaldæi $ tres duces, † grassati sunt | i שום | k נכה * acie | ‡ vt nunciarem $ alius | l בוא | † vescebantur & bibebant | m שתה | || è loco qui est | † percussit | n פנן o נפל | || vt nunciarem | p נגד | q קום r גזז | $ adorauit; | s שחה | t יצא | חסר א | * abstulit: | u היה | ‡ tribuit aliquid | x תפל

CAP. II. ב

ſtandum ad ‡ , Dei filij venerunt & ,dies fuit Et

1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב

‡ vt ſtarent

,eorum medium in Satan etiam venit & ;Dominum ſuper

עַל־יְהוָה וַיָּבֹא גַם־הַשָּׂטָן [a] בְּתֹכָם

[a]תּוֹךְ coram Dño;

.Dominum ſuper ſtandum ad †

לְהִתְיַצֵּב עַל־יְהוָה׃

† vt ſtaret coram Domino.

?venies ‖ vnde ; Vbi ;Satan ad Dominus Dixitque

2 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן אֵי מִזֶּה תָּבֹא

‖ venis?

circumeundo A :dixit & , Domino Satan reſpondit &

[b]וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר מִשּׁוּט

[b]רָאָה

.ea in ‖ perambulando à & :terra in ‡

בָּאָרֶץ וּמֵהִתְהַלֵּךְ בָּהּ׃

‡ terram; ‖ eam.

poſuiſti Nunquid : Satan ad Dominus Dixitque

3 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן [c] הֲשַׂמְתָּ

[c]שׂוּם

ipſe ſicut † non quòd , Iiob meum ſeruum ad * tuum cor

לִבְּךָ אֶל־עַבְדִּי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ

* ſuper † ſit ſimilis illi

recedens & , Deum timens ,rectus & , perfectus vir ,terra in

בָּאָרֶץ אִישׁ [d] תָּם וְיָשָׁר יְרֵא אֱלֹהִים וְסָר

[d]תָּמַם

me incitaſti & ,ſuam perfectionem in tenens † ipſe adhuc & ; malo à

[e] מֵרָע וְעֹדֶנּוּ מַחֲזִיק בְּתֻמָּתוֹ וַתְּסִיתֵנִי

† retinet

[e]רוּעַ

?gratis eum deglutiendum ad ‖ ,eum in ‡

בוֹ לְבַלְּעוֹ [f] חִנָּם׃

‡ contra ‖ vt perderem

[f]חָנַן

pro Pellem :dixit & , Domino Satan reſpondit Et

4 [g] וַיַּעַן הַשָּׂטָן אֶת־יְהוָה וַיֹּאמַר עוֹר בְּעַד

[g]עָנָה

.ſuâ anima pro dabit viro ‡ quæ cuncta & ,pelle

עוֹר וְכֹל אֲשֶׁר לָאִישׁ יִתֵּן בְּעַד נַפְשׁוֹ׃

‡ ſunt

,eius os ad tange & ,tuam manum nunc mitte * Veruntamen

5 אוּלָם שְׁלַח־נָא יָדְךָ [h] וְגַע אֶל־עַצְמוֹ

* extende

[h]נָגַע

.tibi benedixerit tuas facies ad non ſi ‡ ;eius carnem ad &

וְאֶל־בְּשָׂרוֹ אִם־לֹא אֶל־פָּנֶיךָ יְבָרְכֶךָּ׃

‡ niſi in faciem tuam maledixerit

; tua manu in ipſe ‖ Ecce :Satan ad Dominus Dixitque

6 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־הַשָּׂטָן הִנּוֹ בְיָדֶךָ

‖ eſt

.ſerua eius animam veruntamen

אַךְ אֶת־נַפְשׁוֹ שְׁמֹר׃

percuſſit & ;Domini faciebus à Satan eſt egreſſus Et

7 וַיֵּצֵא הַשָּׂטָן מֵאֵת פְּנֵי יְהוָה [i] וַיַּךְ

facie

[i]נָכָה

ad vſque & , eius pedis vola à , mala inflammatione in ‖ Iiob

‖ vlcere magno, à planta

אֶת־אִיּוֹב בִּשְׁחִין [k] רָע [l] מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד

[k]רוּעַ [l]כָּפַף

;ea in ſe ſcalpendum ad ,teſtam ſibi tulit Et .eius verticem

8 קָדְקֳדוֹ׃ [l] וַיִּקַּח־לוֹ חֶרֶשׂ לְהִתְגָּרֵד בּוֹ

[l]לָקַח

.cineris medio in ſedens ‡ ipſe &

וְהוּא יֹשֵׁב בְּתוֹךְ־הָאֵפֶר׃

‡ ſedebat

? tuâ perfectionẽ in tenens tu † Adhuc :ſua vxor ei dixit Et

9 וַתֹּאמֶר לוֹ אִשְׁתּוֹ עֹדְךָ מַחֲזִיק [m] בְּתֻמָּתֶךָ

† retines

[m]תָּמַם

.morere & ,Deo benedic ‡

בָּרֵךְ אֱלֹהִים [n] וָמֻת׃

‡ maledic

[n]מוּת

:loqueris fatuarum vnam loqui Secundum ‖ :eam ad dixit Et

10 וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ כְּדַבֵּר אַחַת הַנְּבָלוֹת תְּדַבֵּרִי

‖ Sicut loquitur vna è ſtultis,

malum & , Deo à ſuſcipiemus ‡ bonum etiam *

גַּם אֶת־הַטּוֹב נְקַבֵּל מֵאֵת הָאֱלֹהִים וְאֶת־הָרָע

* & ‡ ſuſcepimus

Iiob peccauit non hoc omni in ? ſuſcipiemus non

לֹא נְקַבֵּל בְּכָל־זֹאת לֹא־חָטָא אִיּוֹב

Iiob ſocij † tres audierunt Et .ſuis labiis in

11 [o] בִּשְׂפָתָיו׃ וַיִּשְׁמְעוּ שְׁלֹשֶׁת [p] רֵעֵי אִיּוֹב אֵת

† amici

[o]שָׂפָה [p]רָעָה

vir ‡ venerunt & :eum ſuper veniens ,hoc malum omne

כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלָיו וַיָּבֹאוּ אִישׁ

‖ quod euenerat ei:

Sophar & , Suchites Bildad & ,Themanites Eliphaz ,ſuo loco è

[q] מִמְּקֹמוֹ אֱלִיפַז הַתֵּימָנִי וּבִלְדַּד הַשּׁוּחִי וְצוֹפַר

‡ vnuſquiſque

[q]קוּם

condolendû ad veniendum ad ‡ ſimul conuenerunt & ; Nahamathites

הַנַּעֲמָתִי [r] וַיִּוָּעֲדוּ יַחְדָּו לָבוֹא לָנוּד־

‡ vt venirent

[r]יָעַד

.eum conſolandum ad & ,ei

לוֹ וּלְנַחֲמוֹ׃

non & ,longè à ſuos oculos eleuauerunt Et

12 [s] וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֵינֵיהֶם מֵרָחוֹק וְלֹא

[s]נָשָׂא

, fleuerunt & ,ſuam vocem leuauerunt & : eum cognouerunt

[t] הִכִּירֻהוּ וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם [u] וַיִּבְכּוּ

‡נָכַר [u]בָּכָה

ſuper puluerem ſparſerunt & ,ſuum pallium vir ‖ ſciderunt &

‖ vnuſquiſque

וַיִּקְרְעוּ אִישׁ מְעִלוֹ וַיִּזְרְקוּ עָפָר עַל־

.cælum in ſua capita

רָאשֵׁיהֶם הַשָּׁמָיְמָה׃

ſeptem & , diebus ſeptem terra in eo cum ſederunt Et

13 וַיֵּשְׁבוּ אִתּוֹ לָאָרֶץ שִׁבְעַת יָמִים וְשִׁבְעַת

quod videbant quia :verbum eum ad loquens non & ;noctibus

לֵילוֹת וְאֵין־דֹּבֵר אֵלָיו דָּבָר כִּי [a] רָאוּ כִּי־

erat qui loqueretur

[a]רָאָה

.valde dolor creuerat

גָדַל הַכְּאֵב מְאֹד׃

CAP. III. ג

maledixit & ,ſuum os Iiob aperuit hoc Poſt

1 אַחֲרֵי־כֵן פָּתַח אִיּוֹב אֶת־פִּיהוּ וַיְקַלֵּל אֶת־

: dixit & , Iiob reſpondit Et .ſuo diei

2 יוֹמוֹ׃ [b] וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃

[b]עָנָה

:dixit ‡ nox & : ea in ſum natus * dies Pereat

3 יֹאבַד יוֹם אִוָּלֶד בּוֹ וְהַלַּיְלָה אָמַר

* in qua ‡ in qua quis

,obſcuritas ‡ ſit illa Dies .vir eſt Conceptus

4 הֹרָה גָבֶר׃ הַיּוֹם הַהוּא יְהִי חֹשֶׁךְ

‡ tenebræ,

eam ſuper irradiet * nec ;deſuper Deus illam requirat ne

אַל־יִדְרְשֵׁהוּ אֱלוֹהַּ מִמָּעַל וְאַל־[c] תּוֹפַע עָלָיו

* lucere faciat

[c]יָפַע

habitet :mortis vmbra & ,obſcuritas † illam Polluant .lux ‡

5 נְהָרָה׃ יִגְאָלֻהוּ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת תִּשְׁכָּן־

‡ lucem. † tenebræ, & caligo:

.diei amari tanquam ‖ illam terreant ; nubes illam ſuper

עָלָיו עֲנָנָה יְבַעֲתֻהוּ [d] כִּמְרִירֵי יוֹם׃

‖ æſtus

[d]מָרַר׃כָּמַר

diebus in adunetur ne ‡ ,caligo eam tollat illam Noctem

6 הַלַּיְלָה הַהוּא [e] יִקָּחֵהוּ אֹפֶל אַל־[f] יִחַדְּ בִּימֵי

‡ non ſit vna inter dies

[e]לָקַח [f]יָחַד

.veniat non menſium numerum in ;anni

שָׁנָה בְּמִסְפַּר יְרָחִים אַל־[g] יָבֹא׃

[g]בּוֹא

veniat non , ſolitaria ſit illa nox Ecce

7 הִנֵּה הַלַּיְלָה הַהוּא [h] יְהִי גַלְמוּד אַל־תָּבֹא

[h]הָיָה

,diei maledicentes eam Execrentur ‡ .illa in canticum ‡

‡ laus ‡ Maledicant illi qui maledicunt

8 רְנָנָה בוֹ׃ [i] יִקְּבֻהוּ אֹרְרֵי־יוֹם

[i]קָבַב [k]לָוָה

.ſuum luctum ſuſcitare * parati †

הָעֲתִידִים עֹרֵר [k] לִוְיָתָן׃

† qui * ſunt

,lucem ad expectet :eius crepuſculi ſtellæ Obtenebrentur

9 יֶחְשְׁכוּ כּוֹכְבֵי נִשְׁפּוֹ [l] יְקַו־לְאוֹר

[l]קָוָה

.auroræ palpebras in ‡ videat nec ; * non &

וָאַיִן וְאַל־יִרְאֶה בְּעַפְעַפֵּי־שָׁחַר׃

* ſit; ‡ ſplendores

dolorem abſcondit & † ,mei vteri fores ‡ concluſit non quòd *

10 כִּי לֹא סָגַר דַּלְתֵי בִטְנִי וַיַּסְתֵּר עָמָל

* Eò ‡ oſtia † abſcondens

? ſum mortuus vulua à ‡ non quid Vt .meis oculis ab

11 מֵעֵינָי׃ לָמָּה לֹּא מֵרֶחֶם אָמוּת

‡ in

?expiraui & ,ſum * egreſſus ventre ex

מִבֶּטֶן יָצָאתִי וְאֶגְוָע׃

* expirans?

quòd † ,vbera cur & ? genua me præuenerunt Cur

12 מַדּוּעַ קִדְּמוּנִי בִרְכָּיִם וּמַה־שָּׁדַיִם כִּי

† vt

? ſugerem :quieſcerem & ,iacerem ‡ nunc Etenim

13 אִינָק׃ כִּי־עַתָּה שָׁכַבְתִּי וְאֶשְׁקוֹט

lactarer? ‡ dormirem,

.mihi eſſet ‡ requies tunc ,dormirem

יָשַׁנְתִּי אָז יָנוּחַ לִי׃

‡ fuiſſet

ſolitudines ædificantibus ‖ terræ conſulibus & , regibus Cum

14 עִם־מְלָכִים וְיֹעֲצֵי אָרֶץ [m] הַבֹּנִים חֳרָבוֹת

‖ qui ædificant deſolata

[m]בָּנָה

implentibus † , eis aurum ‡ principibus cum Vel .ſibi

15 לָמוֹ׃ אוֹ עִם־[n] שָׂרִים זָהָב לָהֶם הַמְמַלְאִים

‡ quibus erat † qui replebant

[n]שׂוּר

, abſconditus abortiuus ſicut Vel .argento ſuas domos

16 בָּתֵּיהֶם כָּסֶף׃ אוֹ כְנֵפֶל טָמוּן

.lucem viderunt non * paruuli ſicut ; eſſem non

לֹא אֶהְיֶה כְּעֹלְלִים לֹא־[o] רָאוּ אוֹר׃

* qui

[o]רָאָה

requieuerunt ibi & ;terrorem ‡ ceſſauerunt impij Ibi

17 שָׁם רְשָׁעִים חָדְלוּ רֹגֶז וְשָׁם יָנוּחוּ

‡ à fremitu;

non ;fuerunt pacati ‖ vincti Pariter .robore feſſi

‖ requieuerunt;

18 יְגִיעֵי כֹחַ׃ יַחַד אֲסִירִים שַׁאֲנָנוּ לֹא

ibi magnus & Paruus .exactoris vocem audierunt

19 שָׁמְעוּ קוֹל נֹגֵשׂ׃ קָטֹן וְגָדוֹל שָׁם

dedit quid Vt .ſuo domino à manumiſſus * ſeruus & ;idem

20 הוּא וְעֶבֶד חָפְשִׁי מֵאֲדֹנָיו׃ לָמָּה [p] יִתֵּן

* liber

[p]נָתַן

?animo amaris vitas † & ;lucem laboranti

לְעָמֵל אוֹר וְחַיִּים לְמָרֵי נָפֶשׁ׃

† vitam

eam effodiunt ‖ & ;ipſa ‡ non & ,mortem ad Expectantibus *

21 [q] הַמְחַכִּים לַמָּוֶת וְאֵינֶנּוּ וַיַּחְפְּרֻהוּ

* Qui expectant ‡ eſt; ‖ requirunt

exultabunt ;gaudium ad Lætantibus .abſconditis theſauris præ ‡

22 מִמַּטְמוֹנִים׃ הַשְּׂמֵחִים אֱלֵי־גִיל יָשִׂישׂוּ

[q]חָכָה

‡ plus quàm theſauros. Qui lætantur exultatione; gaudent

.ſepulchrum inuenerint cùm

כִּי יִמְצְאוּ־קָבֶר׃

† vsque ‡ quia non est qui ponat in cor

,ponentem non propter ‡ :conterentur vesperam ad † manè A

20 מבקר לערב ᵃ יכתו מבלי משים

.peribunt sæculum in

כתת[a]
* translata
‡ quæ erat

לנצח יאבדו׃

,morientur ?eis in ‡ eorum dignitas est profecta * Nónne

21 הלא־נסע יתרם בם ימותו

.sapientia in non &

ולא בחכמה׃

CAP. V. ה

‖ qui respōdeat ‖ aliquem sanctorum verte te,

quem ‡ ad & :tibi respondens ‖ est si ,nunc Clama

1 קרא־נא היש ᵇ עונך ואל־מי

occidet stultum Quia .obtueberis sanctis de

2 מקדשים תפנה׃ כי לאויל יהרג־ עֶנָה[b]

‡ eum qui inclinat cor suum ad ea quæ videt
* maledixi

.inuidia interficiet ardelionem ‡ & iracundia

כעש ופתה ᶜ תמית קנאה׃

sum imprecatus * & , radicantem stultum vidi Ego

3 אני ᵈ ראיתי אויל משריש ואקוב

מות[c]

;salute à eius filij Elongabuntur .statim eius habitaculo

4 נוהו פתאם׃ ירחקו בניו מישע

ראה[d]
† erit

.eruens † non & ,porta in conterentur &

וידכאו בשער ואין ᵉ מציל׃

נצל[e]

spinis de & ,comedet famelicus eius messem Cuius

5 אשר קצירו רעב יאכל ואל־ᶠמצנים

ענן[f]
‡ tollet
‖ prædo diuitias
† nec
* terra

.eorum virtutem sitibundi ‖ absorbebit & ,eam capies ‡

יקחהו ושאף צמים חילם׃

humo * de & † :iniquitas puluere de egredietur non Quia

6 כי לא־יצא מעפר און ומאדמה

oritur peruersitas.
‡ scintillæ

:est natus laborem ad homo Quia .molestia germinabit non

7 לא־יצמח עמל׃ כי אדם לעמל יולד

.volatum eleuabunt prunæ filij † &

ובני רשף יגביהו עוף׃

Deum ad & :Deum ad quæram ego Veruntamen

8 אולם אני אדרש אל־אל ואל־אלהים

‖ Qui facit ‡ est
absq; numero.

‡ non & ,magna Facientem ‖ .meum eloquium ponam

9 אשים דברתי׃ עשה גדלות ואין

.numerum non ad vsque mirabilia ;inuestigatio

חקר נפלאות עד־אין מספר׃

Qui dat † faciem * qui mittit ‡ faciem ‖ Vt ponat

aquas mittentem * & ;terræ facies † super pluuiam Dantem

10 הנתן מטר על־פני ארץ ושלח מים

;excelso in humiles ponendum Ad ‖ .plateatum facies ‡ super

11 על־פני ᵍ חוצות׃ לשום שפלים למרום

חוץ[g]
‖ pullati † in salutem. Qui dissipat * quicquam. ‖ Qui apprehendit

cogitationes irritas Facientem .salute † sunt eleuati denigrati ‖ &

12 וקדרים שגבו ישע׃ מפר מחשבות

.consistentiam * eorum manus facient non & ;callidorum

ערומים ולא־תעשנה ידיהם ʰ תושיה׃

consilium & ;eorum calliditate in sapientes Capientem ‖

13 לכד חכמים בערמם ⁱ ועצת

ישה[i] יפץ[h]
‡ infatuatum est. Per diem occurrent in tenebras; ‖ in

;obscuritati occurrent Interdiu .præcipitatur ‡ prauorum

14 נפתלים נמהרה׃ יומם יפגשו־חשך

.meridie in palpabunt nocte ‖ velut; &

וכלילה ימששו בצהרים׃

† humiles ‖ ישע[k]

fortis manu de & ;eorum ore ab ,gladio à † seruauit Et

15 ᵏ וישע מחרב מפיהם ומיד חזק

* pauperem. ‖ pauperi ‡ clausit

compescuit ‡ iniquitas & ;spes tenui (fuit Et .indigum *

16 ˡ אביון׃ ותהי ᵐ לדל תקוה ועלתה קפצה

אבה[l]
הלל[m]

‡ beatus homo quem ‡ Omnipotētis † spernas.

eum increpauerit ,hominis beatitudines ‡ Ecce .suum os

17 פיה׃ הנה אשרי אנוש יוכחנו

.reprobes † ne Saddai ‡ correctionem & :Deus *

אלוה ⁿ ומוסר שדי אל־תמאס׃

* alligabit: percutiet,

eius manus & ,transfiget :fasciabit * & ,faciet dolere ipse Quia

18 כי הוא יכאיב ויחבש ימחץ וידו

חבש[n]

septima in & :te eruet angustiis sex In .sanabunt

19 ᵒ תרפינה׃ בשש צרות ᵖ יצילך ובשבע

רפה[o] נצל[p]

, morte à te redimet fame In .malum te in tanget non

20 לא־ᵠיגע בך רע׃ ברעב פדך ממות

נגע[q]

.gladij manibus è ,bello in &

ובמלחמה מידי חרב׃

‖ A

vastitate à timebis non & ;te abscondes linguæ flagello In ‖

21 בשוט לשון תחבא ולא־ʳתירא משוד

ירא[r]

.venerit cùm

כי יבא׃

Deus texit & ;est abscondita eius via cuius Viro *

23 לגבר אשר־דרכו נסתרה ᵃ ויסך אלוה

* Vt quid dedit lucem

meum suspirium mei panis facies ad † Quia ? eum circa

24 בעדו׃ כי־לפני לחמי אנחתי

סכך[a]
† ante panem meum

.mei rugitus aqua sicut sunt effusi & ,veniet

תבא ᵇ ויתכו כמים שאגתי׃

נתך[b]
‖ timorem timui,
‡ verebar, euenit

,sum veritus ‡ quod & ,mihi euenit & ,expaui pauorem ‖ Quia

25 כי פחד פחדתי ᶜ ויאתיני ואשר יגרתי

.quieui neque ,fui tranquillus * Non .mihi veniet

26 יבא לי׃ לא ᵈ שלותי ולא־שקטתי

*habui pacem,

.tremor ‡ venit & , requieui non &

ולא־ᵉנחתי ויבא רגז׃

אתה[c]
‡ pauor.
שלה[d] נוח[e]

CAP. IIII. ד

:dixit & ,Themanites Eliphaz respondit Et

1 ᶠ ויען אליפז התימני ויאמר׃

ענה[f]

cohibere & ?lassaberis ‖ ,te ad verbum tentabimus Nunquid

2 הנסה דבר אליך תלאה ועצר

Nónne si tentauerit quispiā loqui ‖ ægrè feres? sed prohibere

;multos erudiuisti Ecce ? poterit quis sermones in

3 ᵍ במלין מי ʰ יוכל׃ הנה יסרת רבים

מלל[g] יכל[h]
‡ Cadentem

erexerunt Labantem ‡ .roborasti lassas manus &

4 וידים ⁱ רפות תחזק׃ כושל ᵏ יקימון

רפה[i] קום[k]
* curuata

.roborasti curuantia * genua & ;tui sermones

מליך וברכים כרעות תאמץ׃

† tibi quod timebas, ‡ tetigit ‡ fuit ob fiem tuam. & propter expectationem tuam perfectio

,te ad vsque pertigit ‖ ;tulisti ægrè & ,te ad † venit nunc Quia

5 כי עתה תבוא אליך ותלא ˡ תגע עדיך

,tua expectatio ;tua fiducia ‡ tuus timor Nónne .es territus &

6 ותבהל׃ הלא יראתך כסלתך ᵐ תקותך

† tuarum viarum integritas &

ⁿ ותם דרכיך׃

נגע[l]
קוה[m]
† obsecro * fuerit † qui periit
תמם[n] נקה[o]

vbi & ; periit ‡ innocens ille * quis nunc † Recordare

7 זכר־נא מי הוא ᵒ נקי אבד ואיפה

.fuerint succisi recti

ישרים נכחדו׃

seminantes & ;iniquitatem arantes vidi Quemadmodum

8 כאשר ᵖ ראיתי חרשי און וזרעי

ראה[p]
‡ peruersitatem ‡ illam.
† flatu
* furoris
‡ deficient.

;peribunt Dei mente † A .illum ‡ metent ,laborem ‖

9 עמל יקצרהו׃ מנשמת אלוה יאבדו

.consumentur ‡ eius naris * spiritu à &

ומרוח אפו ᵠ יכלו׃

כלה[q]

leunculorum dentes & ;leonis vox & ,leonis Rugitus

10 שאגת אריה וקול שחל ʳ ושני כפירים

שנן[r]
† eò quòd non est

filij & :præda absque † perit maior Leo .sunt euulsi

11 נתעו׃ ליש אבד מבלי־טרף ובני

; est dictum furtiuè ‖ verbum me ad ‡ Et .se separabunt leonis

12 לביא יתפרדו׃ ואלי דבר יגנב

‡ ‖ absconditum fuit;

.eo de pusillum ‡ mea auris suscepit &

ותקח אזני שמץ מנהו׃

לקח[s]
‡ parum

soporem cadere in ,noctis visionibus à ramusculis † In

13 בשעפים ᵗ מחזינות לילה בנפל תרדמה

† cogitationib. visionū nocturnarum, quādo cadit sopor ‡ euenit

;tremor & ,mihi occurrit ‡ Pauor .homines super

14 על־אנשים׃ פחד קראני ורעדה

חות[t]

.fecit pauere meorum ossium multitudinem ‡ &

ᵘ ורב עצמותי הפחיד׃

‡ multum ossa mea
‖ coram me transiuit
† fecit pilos

crinem facies † horripilare ;transibit meas facies super ‖ spiritus Et

15 ורוח על־פני יחלף תסמר שערת

רבב[u]
‡ Stetit, ‖ agnoscebam

imago :eius aspectum agnoscam ‖ non & ,Stabit ‡ .meæ carnis

16 בשרי׃ יעמד ולא־ˣאכיר מראהו תמונה

נכר[x]
‡ erat; tenuem
† audiui.

;audiam & vocem & silens murmur ; ‡ meis oculis coram

לנגד עיני דממה וקול אשמע׃

‖ iustior erit
num
‡ mundior erit

suo factore præ an ?iustificabitur ‖ Deo præ homo Nunquid

17 האנוש מאלוה יצדק אם מעשהו

? vir mundabitur ‡

יטהר גבר׃

‖ nec

ponet suis angelis in & ‖ ;credet non suis seruis in Ecce

18 הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים

,luti ‡ domos habitantes Etiam .gloriationem *

19 ʸ תהלה׃ אף שכני בתי־חמר

* Iumen. Quāto magis luteas,

,eos conterent ; eorum fundamentum puluere in † quorum

אשר בעפר יסודם ᶻ ידכאום

הלל[y]
† est ‡ donec fuerit arctum.

.tineæ facies ad †

לפני־עש׃

עשש[z]

terræ beſtia à & : ridebis fame in & , vaſtitate in

22 [a]לְשֹׁד וּלְכָפָן תִּשְׂחָק וּמֵחַיַּת הָאָרֶץ

: * tuum pactum agri lapidibus cum † Quia .timeas ne ‡

23 אַל־תִּירָא׃ כִּי עִם־אַבְנֵי הַשָּׂדֶה בְרִיתֶךָ

. tibi erit pacifica agri beſtia &

[b]וְחַיַּת הַשָּׂדֶה הָשְׁלְמָה־לָךְ׃

viſitabis & , tuum tentorium pax ‖ quòd ſcies Et

24 וְיָדַעְתָּ כִּי־שָׁלוֹם אָהֳלֶךָ וּפָקַדְתָּ

.peccabis ‡ non & , tuum habitaculum

[e]נָוְךָ וְלֹא תֶחֱטָא׃

tua propagines ‖ & tuum ſemen ‡ multum quòd ſcies Et

25 וְיָדַעְתָּ כִּי־רַב זַרְעֶךָ [d]וְצֶאֱצָאֶיךָ

: ſepulchrum in maturitate † in Ingredieris .terræ herba ſicut

26 כְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ׃ תָּבוֹא בְכֶלַח אֱלֵי־קָבֶר

.ſuo tempore in tritici aceruum aſcendere * ſicut

כַּעֲלוֹת גָּדִישׁ בְּעִתּוֹ׃

, illud audi : ipſum ‖ ſic , illud inueſtigauimus hoc Ecce

27 הִנֵּה־זֹאת חֲקַרְנוּהָ כֶּן־הִיא שְׁמָעֶנָּה

. tibi ſcito † tu &

וְאַתָּה [e]דַע־לָךְ׃

[a] שׁוֹד ‡ non timebis: † eris ac ſi pepigiſſes * ne pedes tuos læderent: [b] חוה ‖ pacificum erit tabernaculum ‡ pœnis afficeris pro peccato. [c] נוה ‡ erit ‖ filij tui [d] יצא † ſenectute * aſcendit aceruus in aream ‖ eſt: ‡ nota [e] ידע

CAP. VI. ו

: dixit & : Iiob reſpondit Et

1 [f]וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃

meum infortunium ‖ & ; mea ira appenderetur appendendo Vtinam

2 לוּ שָׁקוֹל יִשָּׁקֵל כַּעְשִׂי [g]וְהַוָּתִי

.pariter eleuarent bilancibus in

בְּמֹאזְנַיִם [h]יִשְׂאוּ־יָחַד׃

ideo : grauesceret ‡ marium arena præ nunc Quia

3 כִּי־עַתָּה מֵחוֹל יַמִּים יִכְבָּד עַל־כֵּן

, * mecum Saddai ‖ ſagittæ Quia .ſunt abſorpta mea verba

4 דְּבָרַי [i]לָעוּ׃ כִּי [k]חִצֵּי שַׁדַּי עִמָּדִי

Dei † terrores : meus ſpiritus bibens ‡ earum venenum quarum

אֲשֶׁר חֲמָתָם שֹׁתָה רוּחִי בִּעוּתֵי אֱלוֹהַּ

? gramen ſuper ‡ onager rudet * Nunquid .me inuadunt inſtructi

5 יַעַרְכוּנִי׃ הֲיִנְהַק פֶּרֶא עֲלֵי־דֶשֶׁא

? ſuum pabulum ſuper ‡ bos mugiet an †

אִם יִגְעֶה־שּׁוֹר עַל־בְּלִילוֹ׃

an † ? ſale abſque * inſipidum comedetur Nunquid

6 הֲיֵאָכֵל תָּפֵל מִבְּלִי־מֶלַח אִם־

? vitelli ſaliua ‡ in ſapor eſt

יֶשׁ־טַעַם בְּרִיר חַלָּמוּת׃

ægritudines ſicut ‡ illa , mea anima tangere renuit *

7 מֵאֲנָה לִנְגּוֹעַ נַפְשִׁי הֵמָּה [l]כִּדְוֵי

, mea petitio veniat † det Quis . meæ carnis

8 לַחְמִי׃ מִי־[m]יִתֵּן תָּבוֹא שֶׁאֱלָתִי

. Deus velit Et ? Deus det meam expectationem &

9 וְתִקְוָתִי יִתֵּן אֱלוֹהַּ׃ [n]וְיֹאֵל אֱלוֹהַּ

.me ſuccidat & , ſuam manum ſoluat ; me conterat &

וִידַכְּאֵנִי יַתֵּר יָדוֹ וִיבַצְּעֵנִי׃

, ægritudine in conſolideſcam * & , mea conſolatio adhuc erit Et

10 וּתְהִי עוֹד נֶחָמָתִי וַאֲסַלְּדָה בְחִילָה

.Sancti eloquia abſcondi non quia ; par et ‖ non

לֹא יַחְמוֹל כִּי־לֹא כִחַדְתִּי אִמְרֵי קָדוֹשׁ׃

. meus finis quis & ? ſperem vt ‡ , mea fortitudo † Quæ

11 מַה־[o]כֹּחִי כִּי אֲיַחֵל וּמַה־[p]קִּצִּי

? meam animam prolongem vt ‡

כִּי־אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי׃

mea caro an * ? mea fortitudo lapidum fortitudo An ‡

12 אִם־כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי אִם־בְּשָׂרִי

ſubſiſtentia ‡ & ? me in † meum auxilium Nónne ? ‖ ænea

13 נָחוּשׁ׃ הַאִם אֵין עֶזְרָתִי בִי [q]וְתֻשִׁיָּה

, miſericordia * ſuo ſocio à ‖ diſſoluto ‡ ? me à eſt expulſa

14 נִדְּחָה מִמֶּנִּי׃ [r]לַמָּס מֵרֵעֵהוּ חָסֶד

.derelinquet Saddai ‡ timorem & †

וְיִרְאַת שַׁדַּי יַעֲזוֹב׃

impetus * ſicut : torrens ſicut ſunt præuaricati ‡ mei Fratres

15 אַחַי בָּגְדוּ כְמוֹ־נָחַל כַּאֲפִיק

eis ſuper , gelu præ Nigreſcentes .tranſibunt torrentium

16 נְחָלִים יַעֲבֹרוּ׃ הַקֹּדְרִים מִנִּי־קָרַח עָלֵימוֹ

.nix occultabitur ‖

יִתְעַלֶּם־שָׁלֶג׃

[f] ענה ‖ contritionem meam in ſtatera [g] הוה [h] נשא ‡ grauior eſſet: ‖ omnipotentis * ſunt, [i] לוע [k] חצץ ‡ bibit † fortes ordinauerunt ſe contra * clamabit ‡ iuxta † num ‡ iuxta * quod eſt † num ‡ albumine * Quæ ‡ ſunt [l] דוה † vt [m] נתן [n] יאל ‡ caleſciam me in dolore, ſi ‖ parcat; † eſt ‡ ſi ſperauero [o] כוח [p] קצץ ‡ ſi prolongauero vitam ‡ Nunquid * nunquid ‖ eſt? † eſt ‡ lex con [q] ישה [r] מסס ‡ Viro flagellis ‖ ab amico * conſentaneũ eſt, vt impendatur † alioqui ‡ omnipotentis derelinquit. ‡ inuecti ſunt contra me * aqua cum impetu fluens tranſierit. Qui torrentes denigrantur propter glaciem, in ‖ occultatur

eo incaleſcendo in † : excidentur , effluxerint † tempore In

17 בְּעֵת יְזֹרְבוּ נִצְמָתוּ [a]בְּחֻמּוֹ

: eorum viæ ſemitæ ‡ Declinabunt . ſuo loco de extinguentur

18 נִדְעֲכוּ מִמְּקוֹמָם׃ יִלָּפְתוּ אָרְחוֹת דַּרְכָּם

ſemitas Reſpexerunt * .peribunt & , nihilum in aſcendent

19 [b]יַעֲלוּ בַתֹּהוּ וְיֹאבֵדוּ׃ [c]הִבִּיטוּ אָרְחוֹת

. ſibi expectauerunt Seba ‖ itinera ; Thema ‡

תֵּמָא הֲלִיכֹת שְׁבָא [d]קִוּוּ לָמוֹ׃

: illud vſque ‡ venerunt : ſperauit ‡ quoniam , ſunt affecti Pudore

20 [e]בֹּשׁוּ כִּי־בָטָח בָּאוּ עָדֶיהָ

videbitis : nihil fuiſtis ‖ nunc Quia .pudore ſunt affecti &

21 וַיֶּחְפָּרוּ׃ כִּי־עַתָּה הֱיִיתֶם לֹא [f]תִּרְאוּ

, mihi Afferte : dixi vere Num .timetis & , fractionem

22 חֲתַת וַתִּירָאוּ׃ הֲכִי־אָמַרְתִּי [g]הָבוּ לִי

? me pro ‡ donate veſtra facultate * de &

וּמִכֹּחֲכֶם שִׁחֲדוּ בַעֲדִי׃

terribilium † manu è & , hoſtis manu è me liberate Et

23 וּמַלְּטוּנִי מִיַּד־צָר וּמִיַּד עָרִיצִים

erraui quo ‡ & ; tacebo ego & , me Docete : me redimetis

24 [h]תִּפְדּוּנִי׃ [i]הוֹרוּנִי וַאֲנִי אַחֲרִישׁ וּמַה־[k]שָּׁגִיתִי

eloquia ſunt roborata Quàm .me intelligere facite

25 הָבִינוּ לִי׃ מַה־נִּמְרְצוּ אִמְרֵי־

! vobis ex increpando † increpabit quid & ! rectitudinis ‖

יֹשֶׁר וּמַה־יּוֹכִיחַ הוֹכֵחַ מִכֶּם׃

ventum in & : cogitabitis * ſermones increpandum ad Nónne

26 [l]הַלְהוֹכַח [m]מִלִּים תַּחְשֹׁבוּ וּלְרוּחַ

; proiicietis † pupillum ſuper Etiam ? deſperati eloquia

27 אִמְרֵי נֹאָשׁ׃ אַף עַל־יָתוֹם [n]תַּפִּילוּ

.veſtrum ſodalem ſuper fodietis &

וְתִכְרוּ עַל־[o]רֵיעֲכֶם׃

, veſtram faciem ſuper ‡ & : me in reſpicite ‖ velitis nunc Et

28 וְעַתָּה הוֹאִילוּ [p]פְנוּ־בִי וְעַל־פְּנֵיכֶם

: iniquitas ſit ne , nunc Conuertimini .mentiar ſi

29 אִם־אֲכַזֵּב׃ שֻׁבוּ נָא אַל־[q]תְּהִי עַוְלָה

.ea in mea iuſtitia ‡ , adhuc reuertimini &

[r]וְשֻׁבִי עוֹד צִדְקִי־בָהּ׃

meum palatum an ‡ ? iniquitas mea lingua in eſt Nunquid

30 הֲיֵשׁ־בִּלְשׁוֹנִי עַוְלָה אִם־חִכִּי

? infortunia † intelliget non

לֹא־יָבִין הַוּוֹת׃

[a] חמם ‡ quo † eum incaleſcit [b] עלה [c] נבט ‡ ad alia loca * Reſpiciunt ad ‡ Themanitarum: ‖ Sabæorum expectatæ aquas. ‡ ſperauerunt: † illuc: [d] קוה [e] בוש ‖ eſtis ſimiles torrenti prædicto, videtis לו קרי [f] ראה [g] יהב * fructu veſtro ‡ mihi? † robuſtorum redimite ‡ in [h] פדה [i] ירה [k] שגה ‡ recta! † increpans * cogitaſtis: [l] יכח [m] מלל † proiicitis laqueos, & fodiis mendacia contra amicum [n] נפל [o] רעה ‖ reſpicere ad ‡ loqui an contra [p] פנה [q] היה ‡ vt iuſtificetis me ab ושובו ק [r] שוב † nunquid † contritiones?

CAP. VII. ז

dies ſicut & ; terram ſuper homini militia ‖ Nónne

1 הֲלֹא־צָבָא לֶאֱנוֹשׁ עֲלֵי־אָרֶץ [s]וְכִימֵי

, vmbram anhelabit ‡ ſeruus Sicut ? eius dies ‡ mercenarij

2 שָׂכִיר יָמָיו׃ כְּעֶבֶד יִשְׁאַף־צֵל

.ſuum opus expectabit * mercenarius ſicut &

וּכְשָׂכִיר יְקַוֶּה פָעֳלוֹ׃

noctes & : vanitatis † menſes mihi accepi hæreditate Sic

3 כֵּן הָנְחַלְתִּי לִי יַרְחֵי־שָׁוְא וְלֵילוֹת

, dixi & , iacui † Si .mihi numerarunt ærumnæ ‡

4 עָמָל [t]מִנּוּ־לִי׃ אִם־שָׁכַבְתִּי וְאָמַרְתִּי

ſum ſaturatus & : veſperam eſt menſum ‖ & , ſurgam quando

מָתַי אָקוּם וּמִדַּד־עָרֶב וְשָׂבַעְתִּי

.crepuſculum ad vſque euagationibus

נְדֻדִים עֲדֵי־נָשֶׁף׃

mea cutis : pulueris ramento ‡ & ; verme mea caro eſt Induta

5 לָבַשׁ בְּשָׂרִי רִמָּה וְגוּשׁ עָפָר עוֹרִי

: ‡ radio præ veloces ‖ fuerunt mei Dies .ſe diſſoluit & , ſe ſcidit

6 רָגַע וַיִּמָּאֵס׃ יָמַי [u]קַלּוּ מִנִּי־אָרֶג

ventus ‡ quòd Memento .expectationis fine in † defecerunt &

7 [u]וַיִּכְלוּ בְּאֶפֶס תִּקְוָה׃ זְכֹר כִּי־רוּחַ

.bonum videndum ad * meus oculus reuertetur non : meæ vitæ †

[x]חַיָּי לֹא־תָשׁוּב עֵינִי לִרְאוֹת טוֹב׃

, me in tui oculi ; me videntis oculus me intuebitur ‡ Non

8 לֹא־[y]תְשׁוּרֵנִי עֵין רֹאִי עֵינֶיךָ בִּי

, infernum ad deſcendens ſic , abiit * & nubes Defecit .ego ‖ non &

9 וְאֵינֶנִּי׃ כָּלָה עָנָן וַיֵּלַךְ כֵּן יוֹרֵד שְׁאוֹל

: ſuam domum ad vltrà reuertetur Non .aſcendet non

10 לֹא יַעֲלֶה׃ לֹא־יָשׁוּב עוֹד לְבֵיתוֹ

.eius locus amplius eum cognoſcet non &

וְלֹא־[z]יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃

‖ eſt tempus determinatum [s] יום ‡ ſunt ‡ reſpicit ‖ præſtolatur mercedem operis ſui, † mendaces; ‡ laborioſas conſtituerunt † dormiero, dicam, ‖ cor meum [t] מנה vermibus, † gleba ‖ velociores ‡ textoris, [u] קלל † abſque ſpe. ‡ ſicut † eſt vita mea: * vt videat [w] כלה [x] חיה ‡ aſpiciet [y] שור ‖ ero. Sicut defecit * ambulat, [z] נכר

angustia in loquar ;meum os prohibebo non ego Etiam
11 גם־אני לא אחשך־פי אדברה בצר
.meæ animæ amaritudine in confabulabor :mei spiritus
רוחי אשיחה במר נפשי:
me super pones quòd ‡ ,cetus aut , * ego mare Nunquid
* sum,
12 הים־אני אם־תנין כי [a] תשים עלי
‡ quia posuisti
se tollet ‡ ;meus lectus me consolabitur ,dixero Si ?custodiam
[a] שום
13 משמר: כי־אמרתי תנחמני ערשי [b] ישא
‡ ardebit.
,somnius in † me conteres Et .meum cubile meo eloquio in
[b] נשא
14 בשיחי משכבי: וחתתני בחלומות
† per somnia,
strangulationem ‡ elegit Et .me terrebis visionibus à &
‡ suspendium
15 [c] ומחזיונות תבעתני: ותבחר מחנק
[e] חזה
.meis ossibus præ ‖ mortem ,mea anima
‖ potius quàm esse cum
נפשי מות מעצמותי:
,me à cessa :sum victurus sæculum in non ,sum Abominatus †
† Tædio affectus sum,
16 מאסתי לא־לעלם אחיה חדל ממני
,cum magnifices quòd ,homo ‡ Quid .mei dies † vanitas quia
† sunt ‡ est
17 כי־הבל ימי: מה־אנוש כי תגדלנו
? tuum cor eum ad * ponas quòd &
* super
וכי־[d] תשית אליו לבך:
[d] שות
.eum probabis momenta ad ?matutinis in eum visites Et
18 ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו:
ad vsque ,me dimittes * non ? me à recedes ‡ non Quousque
‡ recedis
* dimittis me, donec glutiam
19 כמה לא־תשעה ממני לא [e] תרפני עד־
operabor quid , Peccaui ? meam saliuam me absorbere
[e] רפה
20 בלעי [f] רקי: חטאתי מה אפעל
[f] רקק
,tibi occursum in me posuisti quid vt . ? hominu ‡ custos tibi
‡ hominum?
לך נצר האדם למה [g] שמתני למפגע לך
[g] שום
? onus in me super ‡ fui &
‡ mihi oneri?
ואהיה עלי [h] למשא:
[h] נשא
facies transire & , meam prævaricationem tolles ‖ non cur Et
‖ parcis prævaricationi meæ,
21 ומה לא־[i] תשא פשעי ותעביר
,accumbam puluere in nunc quia ?meam iniquitatem
[i] נשא
את־[k] עוני כי־עתה לעפר אשכב
[k] עוה
.ego † non & ,manè me quæres &
† sum.
ושחרתני ואינני:

CAP. VIII. ח

:dixit & ,Suchites Bildad .respondit Et
1 [l] ויען בלדד השוחי ויאמר:
[l] ענה
dicta validus ‡ spiritus & ,hæc loqueris Vsquequo
‡ fortis erunt sermones
2 עד־אן תמלל־אלה ורוח כביר אמרי־
an † & , iudicium peruertet Deus Nunquid ? tui oris
† num
3 פיך: האל יעות משפט ואם־
? iustitiam peruertet Saddai
Omnipotens
שדי יעות־צדק:
manu in eos emisit ‖ & ,ei peccauerint tui filij Si
‖ expulit eos è mũdo propter prævaricationẽ
4 אם־בניך חטאו־לו וישלחם ביד־
.Deum ad surrexeris ‡ manè tu Si .eorum prævaricationis
‡ quæsieris
5 פשעם: אם־אתה תשחר אל־אל
.fueris deprecatus Saddai ad † &
† Omnipotentem
ואל־שדי תתחנן:
sufcitabit nunc quia ,tu ‡ rectus & ,mundus Si
‡ fueris,
6 אם־זך וישר אתה כי־עתה יעיר
.tuæ iustitiæ habitaculum reddet pacificum & , * te super
* bonum,
עליך ושלם נות צדקך:
tuum nouissimum & , paruum tuum principium erit Et
7 והיה ראשיתך מצער ואחריתך
;pristinam generationem nunc * interroga Quia .valde crescet
* quæso
8 ישגה מאד: כי־שאל נא לדור רישון
.eorum patrum inuestigationem ad te præpara &
וכונן לחקר אבותם:
nostri dies vmbra * quia ;nescimus & ,nos ‡ heri Quia
‡ fuimus, * velut
9 כי־תמול אנחנו ולא [m] נדע כי [n] צל ימינו
[m] ידע [n] צלל
,tibi dicent ,te docebunt ipsi Nónne .terram super
10 עלי־ארץ: הלא־הם [o] יורוך יאמרו לך
[o] ירה
? eloquia proferent suo corde è &
ומלבם יוציאו [p] מלים:
[p] מלל
pratum ‡ crescet ? luto absque iuncus crescet Nunquid
‡ gramen
11 היגאה־גמא בלא בצה ישגה־אחו
? aqua absque
בלי־מים:

Adhuc in eo † in virore suo, non succidetur ; & ‡ ad facies omnis
† existente
‡ ante omnem herbam
12 עודנו באבו לא יקטף ולפני כל־
; Dei obliuiscentium omnium semitæ Sic .arescet herba
13 חציר ייבש: כן ארחות כל־שכחי אל
abominabitur Quem * .peribit hypocritæ † spes &
† impij
* Cuius succidetur
14 ותקות חנף תאבד: אשר־יקוט
.eius fiducia araneæ domus & ;eius spes
כסלו ובית עכביש מבטחו:
,eam in roborabit ‖ :stabit non & ,sua domo super ‡ Innitetur
‡ suæ domui,
‖ fulciet
15 ישען על־ביתו ולא יעמד יחזיק בו
super & .Solis facies ad ipse Tener ‖ .permanebit non &
‖ Viridis est ante Solem, & in
16 ולא יקום: רטוב הוא לפני־שמש ועל־
.egredietur tenet eius ramus suo horto
גנתו יונקתו תצא:
lapidum ‖ domum ;intricabuntur ‡ eius radices fontem Super *
* Iuxta
‡ complicabũtur, iuxta
‖ lapideam cõplicabitur.
17 על־[a] גל שרשיו יסבכו בית אבנים
:eo in ‡ negabit & ;suo loco è eum degluterit † Si .aspiciet
† eradicauerit
‡ eum, dicens:
18 יחזה: אם־יבלענו ממקומו וכחש בו
puluere ‡ de & ;eius viæ gaudium * ,illud Ecce .te vidi Non
* est
‡ terra alia
19 לא [b] ראיתיך: הן־הוא משוש דרכו ומעפר
;perfectum reprobabit non Deus Ecce .germinabunt alio
[a] גלל [b] ראה
20 אחר יצמחו: הן־אל לא ימאס־תם
.malignorum manum in apprehendet nec
[c] רוע
ולא יחזיק ביד־[c] מרעים:
.iubilatione tua labia & ,tuum os risu impleat Donec
21 עד־ימלה שחוק פיך ושפתיך תרועה:
impiorum tentorium ‡ & ;pudore induentur te habentes Odio
‡ tabernaculũ
22 שנאיך ילבשו־בשת ואהל רשעים
.ipsum ‖ non
‖ erit
איננו:

CAP. IX. ט

:dixit & , Iiob respondit Et
1 [d] ויען איוב ויאמר:
[d] ענה
homo se iustificabit quid ‖ & ; ‡ ita quòd noui Verè
‡ est,
‖ quomodo
2 אמנם ידעתי כי־כן ומה־יצדק אנוש
non ,eo cum contendere voluerit Si ? Deo cum
3 עם־אל: אם־יחפץ לריב עמו לא
.mille ex vnum ei respondebit
יעננו אחת מני־אלף:
indurauit quis :robore fortis & , * corde Sapiens
* est,
4 חכם לבב ואמיץ [e] כח מי־הקשה
[e] כוח
non & , montes Transferens * ?habuit pacem & , eum ad ‡
‡ cor suum ei,
* Qui transfert
5 אליו וישלם: המעתיק הרים ולא
Tremefaciens ‖ .suo naso ‡ in eos subuertit qui , † cognouerunt
† homines;
‡ furore
‖ Qui commouet
6 ידעו אשר הפכם באפו: המרגיז
.contremiscent eius columnæ & ;suo loco è terram
ארץ ממקומה ועמודיה יתפלצון:
stellas supra ‡ & ;orietur non & , † Soli Dicens ‡
‡ Qui dicit
† vt nõ oriatur,
‡ adhuc
7 האמר לחרס ולא יזרח ובעד כוכבים
super calcans ‖ & ,solus cælos Extendens ‡ .signabit *
* ne luceant
‡ Qui extendit
‖ ambulat
8 יחתם: נטה שמים לבדו ודורך על־
.maris excelsa
[f] במה
[f] במתי־ים:
.austri penetralia & , Chima & , Chesil ,Has Faciens ‡
‡ Qui fecit Arcturum, Oriona, & hyadas, & plagas australes, Qui facit
9 עשה־[g] עש כסיל וכימה וחדרי תמן:
donec ‡ ,mirabilia & ;inuestigatio non donec ‖ ,magna Faciens
‖ absque inuestigatione;
‡ absq; numero
10 עשה גדלות עד־אין חקר ונפלאות עד־
;videbo non & ,me super transibit Ecce .numerus non
[g] עוש
11 אין מספר: הן יעבר עלי ולא אראה
.eum intelligam non & ,præteribit † &
† transibit,
ויחלף ולא־אבין לו:
dicet quis ? eum faciet restituere quis ,rapiet En ‡
‡ Si rapuerit,
12 הן יחתף מי [h] ישיבנו מי־יאמר
[h] שוב
? facis Quid :eum ad
אליו מה־תעשה:
se incuruauerunt eo sub ;suum nasum auertet † non Deus
† reuocabit furorem;
13 אלוה לא־ישיב אפו תחתו שחחו
eligam ;ei respondebo ego quia Etiam .superbiæ adiutores ‖
‖ freti superbia, Quanto magis
14 עזרי רהב: אף כי־אנכי אעננו אבחרה
?eo cum mea verba
דברי עמו:

me iudicare facientem ad ,respondebo non ,fuero iustus si Qui
15 אֲשֶׁר אִם־צָדַקְתִּי לֹא אֶעֱנֶה לִמְשֹׁפְטִי
non ; mihi responderit & ,innocauero Si .deprecabor
16 אֶתְחַנָּן׃ אִם־קָרָאתִי וַיַּעֲנֵנִי לֹא
.meam vocem auscultauerit quòd credam
אַאֲמִין כִּי־יַאֲזִין קוֹלִי׃
mea vulnera multiplicabit & ;me conteret turbine in Qui
17 אֲשֶׁר־בִּשְׂעָרָה יְשׁוּפֵנִי וְהִרְבָּה פְצָעַי
sed ; meum spiritum reducere me dabit † Non .gratis
18 חִנָּם׃ לֹא־יִתְּנֵנִי הָשֵׁב רוּחִי כִּי
.amaritudinibus me saturabit
יַשְׂבִּעַנִי מַמְּרֹרִים׃
;iudicium ad si & :† ecce robustus ‡ potentiam ad Si
19 אִם־לְכֹחַ אַמִּיץ הִנֵּה וְאִם־לְמִשְׁפָּט
meum os ,me iustificauero Si ‡ me faciet conuenire ‡ quis
20 מִי יוֹעִידֵנִי׃ אִם־אֶצְדָּק פִּי
.me faciet * peruersum ❧ , ergo integer ‖ : me condemnabit
יַרְשִׁיעֵנִי תָּם־אָנִי וַיַּעְקְשֵׁנִי׃
reprobabo † :meam animam noscam non ,ego ‡ Perfectus
21 תָּם אָנִי לֹא־אֵדַע נַפְשִׁי אֶמְאַס
,perfectum ; dixi ideò ,ipsum ‡ Vnum .meam vitam
22 חַיָּי׃ אַחַת הִיא עַל־כֵּן אָמַרְתִּי תָּם
.consumens ‖ ipse impium &
וְרָשָׁע הוּא מְכַלֶּה׃
tentationem ad ,† subitò occidat ,‡ flagellum Si
23 אִם־שׁוֹט יָמִית פִּתְאֹם לְמַסַּת
.subsannabit * innocentium
נְקִיִּם יִלְעָג׃
eius iudicum facies ‡ ,impij manu in est data Terra
24 אֶרֶץ נִתְּנָה בְיַד־רָשָׁע פְּנֵי־שֹׁפְטֶיהָ
? ipse * quis ‡ vbi , ‖ non si : operiet
יְכַסֶּה אִם־לֹא אֵפוֹא מִי־הוּא׃
non ,fugerunt :cursore præ fuerunt leues † mei dies Et
25 וְיָמַי קַלּוּ מִנִּי־רָץ בָּרְחוּ לֹא־
; Ebeh ‡ nauibus cum Transierunt .bonum viderunt
26 רָאוּ טוֹבָה׃ חָלְפוּ עִם־אֳנִיּוֹת אֵבֶה
.escam ad volabit * aquila sicut
כְּנֶשֶׁר יָטוּשׂ עֲלֵי־אֹכֶל׃
relinquam :mei eloquij obliuiscar ,me dicere ‡ Si
27 אִם־אָמְרִי אֶשְׁכְּחָה שִׂיחִי אֶעֶזְבָה
;meos dolores omnes Timui .‖confortabo & ,meas facies †
28 פָנַי וְאַבְלִיגָה׃ יָגֹרְתִּי כָל־עַצְּבֹתָי
;ero ‖ impius Ego ‡ .me mundabis * non quòd noui
29 יָדַעְתִּי כִּי־לֹא תְנַקֵּנִי׃ אָנֹכִי אֶרְשָׁע
? laborabo vanè iam quid vt
לָמָּה־זֶּה הֶבֶל אִיגָע׃
mundauero & ,niuis ‡ aquis in me lauero Si
30 אִם־הִתְרָחַצְתִּי בְמוֹ־שָׁלֶג וַהֲזִכּוֹתִי
,me demerges foueam in Tunc :meas volas puritate in †
31 בְּבֹר כַּפָּי׃ אָז בַּשַּׁחַת תִּטְבְּלֵנִי
.mea vestimenta me abominabuntur &
וְתִעֲבוּנִי שַׂלְמוֹתָי׃
ingrediemur * ,ei respondebo ‡ ,ego sicut vir † non Quia
32 כִּי־לֹא־אִישׁ כָּמֹנִי אֶעֱנֶנּוּ נָבוֹא
, arguens ‡ nos inter est Non .iudicium in simul
33 יַחְדָּו בַּמִּשְׁפָּט׃ לֹא יֵשׁ־בֵּינֵינוּ מוֹכִיחַ
.nos ambos super suam manum ponat
יָשֵׁת יָדוֹ עַל־שְׁנֵינוּ׃
non eius terror &,suam virgam me desuper ‖Remoueat
34 יָסֵר מֵעָלַי שִׁבְטוֹ וְאֵמָתוֹ אַל־
non quia:eum timebo ^ non & ,Loquar .me terreat
35 תְּבַעֲתַנִּי׃ אֲדַבְּרָה וְלֹא אִירָאֶנּוּ כִּי־לֹא־
.† me apud ego ‡ sic
כֵן אָנֹכִי עִמָּדִי׃

Margin: eum qui me iudicare facit, orabo. — רַבָּה † finet me vt requiescat ritus meus; — נָתַן ‡ vehero † est: — כֹּחַ ‡ dabit mihi tempus; — יָעַד ‖ si perfectus fuero * iudicabit ‡ sum,nescio tamen † ideò — תָּמָם יָדַע † est perfecto & impio, ‖ consumit. — חַיָּה ‡ est ab eo, † impium, quæ pœnas ‡ subsannat. — מוּת ‡ vultum — ‖ est sic ‡ est qui mentiri me cesset. & * est † leuiores — קַלַל רוּץ ‡ rapidissimi fluminis — רָאָה * quæ festinat — טוּשׂ ‡ dixero, — שׂוּחַ † iram meam, * cor meum. * innocentem iudicabis — ‡ Et si ‖ sum — נָקָה ‡ niualibus, — זָכָה † purè manus — כַּף † est Deus ‡ vt possem respondere * vt intremus ‡ qui increpet — יָכַח * qui — ‖ à — סוּר — ט רבתי ‡ impius sum † vt putas.

CAP. X. יוד

me aduersum relinquam ,meis vitiis ‡ in mea anima est Pertæsa †
1 נָקְטָה נַפְשִׁי בְּחַיָּי אֶעֶזְבָה עָלַי
.meæ animæ amaritudine in loquar meum eloquium
שִׂיחִי אֲדַבְּרָה בְּמַר נַפְשִׁי׃
me scire fac ;me reum peragas ‖ Ne :Deum ad Dicam
2 אֹמַר אֶל־אֱלוֹהַּ אַל־תַּרְשִׁיעֵנִי הוֹדִיעֵנִי

Margin: † Excisa ‡ vita mea — מָרַר ‖ condemnes — יָדַע

quòd tibi * bonum Nunquid .mecum litiges † quid super ‡
3 עַל־מַה־תְּרִיבֵנִי׃ הֲטוֹב לְךָ כִּי־
super & ,tuarum volarum * laborem reprobes quòd ,opprimas ‖
תַעֲשֹׁק כִּי־תִמְאַס יְגִיעַ כַּפֶּיךָ וְעַל־
‡ irradies ‡ impiorum consilium
עֲצַת רְשָׁעִים הוֹפָעְתָּ׃
hominis videre secundum num ‡ ‡ tibi carnis oculi Nunquid
4 הַעֵינֵי בָשָׂר לָךְ אִם־כִּרְאוֹת אֱנוֹשׁ
an ‖ ?tui dies hominis dies sicut Nunquid ? videbis
5 תִרְאֶה׃ הֲכִימֵי אֱנוֹשׁ יָמֶיךָ אִם־
? viri dies sicut tui anni
שְׁנוֹתֶיךָ כִּימֵי גָבֶר׃
meum peccatum & , meam iniquitatem quæras Quòd
6 כִּי־תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנִי וּלְחַטָּאתִי
:egerim † impiè non quòd te scire Super ‡ .inquiras
7 תִדְרוֹשׁ׃ עַל־דַּעְתְּךָ כִּי־לֹא אֶרְשָׁע
.eruens * tua manu de ‖ non ‡ &
וְאֵין מִיָּדְךָ מַצִּיל׃
,circum † pariter me fecerunt ‡ & ,me elaborauerunt ‡ tuæ Manus
8 יָדֶיךָ עִצְּבוּנִי וַיַּעֲשׂוּנִי יַחַד סָבִיב
lutum sicut quòd ,quæso Memento ? me deglutiesꝫ &
9 וַתְּבַלְּעֵנִי׃ זְכָר־נָא כִּי־כַחֹמֶר
.me facies redire puluerem in & ;me feceris
עֲשִׂיתָנִי וְאֶל־עָפָר תְּשִׁיבֵנִי׃
? me coagulabis ‡ caseum sicut & ,me fundes ‖ lac sicut Nonne
10 הֲלֹא כֶחָלָב תַּתִּיכֵנִי וְכַגְּבִנָּה תַּקְפִּיאֵנִי׃
neruis & ossibus in & ,me vesties ‖ carne & Pelle
11 עוֹר וּבָשָׂר תַּלְבִּישֵׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים
;mecum fecisti misericordiam & Vitas * .me cooperies ‡
12 תְּשֹׂכְכֵנִי׃ חַיִּים וָחֶסֶד עָשִׂיתָ עִמָּדִי
.meum spiritum custodiuit tua visitatio &
וּפְקֻדָּתְךָ שָׁמְרָה רוּחִי׃
. ‡ tecum hoc quòd noui :tuo corde in abscondisti hæc Et
13 וְאֵלֶּה צָפַנְתָּ בִלְבָבֶךָ יָדַעְתִּי כִּי־זֹאת עִמָּךְ׃
non mea iniquitate ab & :me obseruabis ‖ ,peccaui Si
14 אִם־חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי וּמֵעֲוֹנִי לֹא
,fui iustus si & ;mihi veh ,gi * impiè Si .me mundes
15 תְנַקֵּנִי׃ אִם־רָשַׁעְתִּי אַלְלַי לִי וְצָדַקְתִּי
vide † & ,ignominia ‡ Saturus .meum caput eleuabo non
לֹא־אֶשָּׂא רֹאשִׁי שְׂבַע קָלוֹן וּרְאֵה
;me veneris leo sicut multiplicetur Et .meam afflictionem
16 עָנְיִי׃ וְיִגְאֶה כַּשַּׁחַל תְּצוּדֵנִי
mos testes ‡ Renoues .me in sis mirabilis * , reuertaris &
17 וְתָשֹׁב תִּתְפַּלָּא־בִי׃ תְּחַדֵּשׁ עֵדֶיךָ
,mutationes ‡ :mecum tua indignatio ‖ se multiplicet & ,me coram
נֶגְדִּי וְתֶרֶב כַּעַשְׂךָ עִמָּדִי חֲלִיפוֹת
? me eduxisti vulua de quid vt Et .† mecum militia ❧
18 וְצָבָא עִמִּי׃ וְלָמָּה מֵרֶחֶם הֹצֵאתָנִי
Quemadmodum .me videat non oculus & ,expirabo ‖
19 אֶגְוַע וְעַיִן לֹא־תִרְאֵנִי׃ כַּאֲשֶׁר
.deferar sepulchrum ad vtero ab ; ero fuissem non
לֹא־הָיִיתִי אֶהְיֶה מִבֶּטֶן לַקֶּבֶר אוּבָל׃
,me à deponat ;cesset † ? mei dies parum ‖ Nonne
20 הֲלֹא־מְעַט יָמַי יֶחְדָּל יָשִׁית מִמֶּנִּי
non & ,vadam Antequam .paululum ‡ confortabo &
21 וְאַבְלִיגָה מְּעָט׃ בְּטֶרֶם אֵלֵךְ וְלֹא
.mortis vmbræ & ,tenebræ ‡ terram ad ;reuertar
אָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ חֹשֶׁךְ וְצַלְמָוֶת׃
non & ,mortis vmbræ caligo sicut obscuritatis Terram
22 אֶרֶץ עֵפָתָה כְּמוֹ־אֹפֶל צַלְמָוֶת וְלֹא־
.caligo sicut tenebrescet & ,ordines *
סְדָרִים וַתֹּפַע כְּמוֹ־אֹפֶל׃

Margin: ‡ propter ‡ iudices me. * est ‖ vim inferas, † manuum — כַּף — ‡ illustres? — יָעַץ יָפַע ‡ sunt? — ‖ nunquid — עָוֹן ‡ Tu scis ‡ egi — ‡ tamen ‖ est qui ereptat. — נָצַל — ‡ figurauerunt ‡ disposuerunt † per circuitu, & disperdes — עָשָׂה — שׁוּב — ‖ fudisti ‡ coagulasti — נָתַךְ — ‖ vestisti. — ‡ cooperuisti * Vitam — חָיָה — ‡ est. — ‖ in custodiam ponas — * egero, ‖ si iustus fuero — נָקָה ‡ sum † videte — נָשָׂא — קָלָה — עָנָה * & ‡ plagas tuas — עוּר ‖ ira ‡ successiones & multiplicatio † sunt. — רָבָה יָצָא ‖ moriar: — רָאָה ‡ pauci sunt † cessa,dimitte — וְחדל ושית — ק — שׁוּת ‡ cor meum ‡ tenebrarum, — יָעַף ‡ sunt in ea

CAP. XI. יא

:dixit & ,Nahamatithes Sophar respondit Et
1 וַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃
num & ,respondebitur non verborum multitudini ‖ Nunquid
2 הֲרֹב דְּבָרִים לֹא יֵעָנֶה וְאִם־
homines tuæ Nugæ * ? iustificabitur labiorum ‡ vir
3 אִישׁ שְׂפָתַיִם יִצְדָּק׃ בַּדֶּיךָ מְתִים
;pudefaciens non ❧ ,‡ subsannauit ❧ ,facient † tacere
יַחֲרִישׁוּ וַתִּלְעַג וְאֵין מַכְלִם׃

Margin: עָנָה ‖ verbosos — שָׂפָה ‖ linguosus * Mendacia tua — בָּדַד — מָתָה ‡ facient, ‖ alios, & non sit qui pudore te afficeret.

docebunt volatile & ;te docebit & ,iumenta quæso interroga verè Et
7 וְאוּלָם שְׁאַל־נָא בְהֵמוֹת וְתֹרֶךָּ וְעוֹף — a ירה
virgultum : terræ loquere Vel .tibi indicabit & , cælorum
8 הַשָּׁמַיִם וְיַגֶּד־לָךְ׃ אוֹ שִׂיחַ לָאָרֶץ — b נגד c שוח
.maris pisces .tibi narrabunt & : te docebit &
וְתֹרֶךָּ וִיסַפְּרוּ לְךָ דְּגֵי הַיָּם׃ — d דגה
secundum omnia hæc — Domini manus quòd ,his omnibus in nouit non Quis
9 מִי לֹא־יָדַע בְּכָל־אֵלֶּה כִּי יַד־יְהוָה
est — omnis anima eius manu in Cuius ?hoc fecit
10 עָשְׂתָה זֹּאת׃ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־
.viri carnis omnis spiritus & ; viuentis
חָי וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר־אִישׁ׃
probat & palato esca sapit — cibum palatum & ;probabit sermones auris Nonne
11 הֲלֹא־אֹזֶן מִלִּין תִּבְחָן וְחֵךְ אֹכֶל — e מלך
est in — longitudine & ,sapientia decrepitis In ?sibi gustabit
12 יִטְעַם־לוֹ׃ בִּישִׁישִׁים חָכְמָה וְאֹרֶךְ
est — :fortitudo & , sapientia ipso Cum .intelligentia dierum
13 יָמִים תְּבוּנָה׃ עִמּוֹ חָכְמָה וּגְבוּרָה — f בין
est — non & ,diruet Ecce .intelligentia & ,consilium ei
14 לוֹ עֵצָה וּתְבוּנָה׃ הֵן יַהֲרוֹס וְלֹא — g יעץ
est. — .aperietur non & ,virum super claudet : ædificabitur
יִבָּנֶה יִסְגֹּר עַל־אִישׁ וְלֹא יִפָּתֵחַ׃
prohibebit aquas — ,eas emittet & ,arescent & ,aquis in detinebit Ecce
15 הֵן יַעְצֹר בַּמַּיִם וְיִבָשׁוּ וִישַׁלְּחֵם
est sapientia, — :persistentia & fortitudo illo Cum .terram subuertent &
16 וְיַהַפְכוּ אָרֶץ׃ עִמּוֹ עֹז וְתוּשִׁיָּה — h ישה
eius est — .faciens errare & ,errans ei
לוֹ שֹׁגֵג וּמַשְׁגֶּה׃
Ambulare facit spoliatos insanire facit. — .infatuabit iudices & ,spoliatum consiliarios faciens Ire
17 מוֹלִיךְ יוֹעֲצִים שׁוֹלָל וְשֹׁפְטִים יְהוֹלֵל׃
cingulum ligauit & ,soluit regum Vinculum — i הלך k יסר
18 מוּסַר מְלָכִים פִּתֵּחַ וַיֶּאְסֹר אֵזוֹר
tenibus Ambulare facit principes spoliatos, — ,spoliatum sacerdotes ire Faciens .eorum lumbis in
19 בְּמָתְנֵיהֶם׃ מוֹלִיךְ כֹּהֲנִים שׁוֹלָל
Remouet — ,veracibus labium Remouens .subuertet fortes &
20 וְאֵתָנִים יְסַלֵּף׃ מֵסִיר שָׂפָה לְנֶאֱמָנִים — l סור
consilium — .tollet senum discretionem &
וְטַעַם זְקֵנִים יִקָּח׃ — m לקח
Effundit — fortitudinem & , principes super despectionem Effundens
21 שׁוֹפֵךְ בּוּז עַל־נְדִיבִים וּמְזִיחַ
debilitat. Qui reuelat tenebris; — ;tenebræ de profunda Reuelans .debilitauit fortium
22 אֲפִיקִים רִפָּה׃ מְגַלֶּה עֲמֻקוֹת מִנִּי־חֹשֶׁךְ
.mortis vmbram lucem ad educit &
וַיֹּצֵא לָאוֹר צַלְמָוֶת׃
Qui multiplicat expandit locum — , gentibus distendens : eas perdit & ,gentes Multiplicans
23 מַשְׂגִּיא לַגּוֹיִם וַיְאַבְּדֵם שֹׁטֵחַ לַגּוֹיִם
Qui remouet ducum — ,terræ populi capitum cor Remouens .eas ducit &
24 וַיַּנְחֵם׃ מֵסִיר לֵב רָאשֵׁי עַם־הָאָרֶץ — n נחה o סור
.via absque solitudine in eos facit errare &
וַיַּתְעֵם בְּתֹהוּ לֹא־דָרֶךְ׃ — p תעה
tenebras, — eos fecit errare & :lucem non & ,tenebram Palpabunt
25 יְמַשְׁשׁוּ־חֹשֶׁךְ וְלֹא־אוֹר וַיַּתְעֵם
.ebrius sicut
כַּשִּׁכּוֹר׃

CAP. XIII. יג

,mea auris audiuit :meus oculus vidit omnia Ecce
1 הֶן־כֹּל רָאֲתָה עֵינִי שָׁמְעָה אָזְנִי
nostis — .ego etiam noui , vos scire Sicut .sibi intellexit &
2 וַתָּבֶן לָהּ׃ כְּדַעְתְּכֶם יָדַעְתִּי גַם־אָנִי — q בין r ידע
inferior sum vobis. Omnipotenti — Saddai ad ego Attamen .vobis à ego cadens non
3 לֹא־נֹפֵל אָנֹכִי מִכֶּם׃ אוּלָם אֲנִי אֶל־שַׁדַּי
disputare cū Deo vellem. — .volam Deum ad altercari & ; loquar
אֲדַבֵּר וְהוֹכֵחַ אֶל־אֵל אֶחְפָּץ׃ — f יכח
Sed adhæretis mēdacio, — nihili medici ,mendacij concinnatores vos verè Et
4 וְאוּלָם אַתֶּם טֹפְלֵי־שָׁקֶר רֹפְאֵי אֱלִל
vani estis Vtinam — esset & ; taceretis tacendo dabit Quis .vos omnes
5 כֻּלְּכֶם׃ מִי־יִתֵּן הַחֲרֵשׁ תַּחֲרִישׁוּן וּתְהִי — t נתן
disputationem — ,meam argumentationem quæso Audite .sapientiam ad vobis
6 לָכֶם לְחָכְמָה׃ שִׁמְעוּ־נָא תוֹכַחְתִּי
iudiciis — .attendite meorum labiorum litibus &
וְרִבוֹת שְׂפָתַי הַקְשִׁיבוּ׃ — u רוב

fui , mundus & ;mea doctrina Pura , dixisti Et
4 וַתֹּאמֶר זַךְ לִקְחִי וּבַר הָיִיתִי — Deo, est sum
aperiret & ,loqui Deum dabit quis verè Et .tuis oculis in
5 בְּעֵינֶיךָ׃ וְאוּלָם מִי־יִתֵּן אֱלוֹהַּ דַּבֵּר וְיִפְתַּח — a ברר — vtinam Deus loqueretur, nunciaret
,sapientiæ occulta tibi indicaret Et .tecum sua labia
6 שְׂפָתָיו עִמָּךְ׃ וְיַגֶּד־לְךָ תַּעֲלֻמוֹת חָכְמָה — b נגד
te facit lucere quòd scito & :essentia in duplicia quia — meruisti secundum legem oblitus
כִּי־כִפְלַיִם לְתוּשִׁיָּה וְדַע כִּי־יַשֶּׁה לְךָ — c ישה
.tua iniquitate de Deus — nunquid
אֱלוֹהַּ מֵעֲוֺנֶךָ׃ — d נשה
ad vsque Num ? inuenies Dei inuestigatione Num — propter iniquitatem tuam
7 הַחֵקֶר אֱלוֹהַּ תִּמְצָא אִם עַד־ — e עוה
quid ,cælorum altis ? inuenies Saddai perfectionem — Omnipotentis in cælis
8 תַּכְלִית שַׁדַּי תִּמְצָא׃ גָּבְהֵי שָׁמַיִם מַה־ — f כלה
? cognosces quid inferno præ profundam ? operaberis
תִּפְעָל עֲמֻקָּה מִשְּׁאוֹל מַה־תֵּדָע׃ — profundior, nunquid Longior est latior
.mari præ latitudo & ; eius mensura terra præ Longa — g ידע
9 אֲרֻכָּה מֵאֶרֶץ מִדָּהּ וּרְחָבָה מִנִּי־יָם׃ — h מדד
,fecerit congregare & ,fecerit claudere & ,succiderit Si
10 אִם־יַחֲלֹף וְיַסְגִּיר וְיַקְהִיל
,mendacij homines nouit ipse Quia ? eum auertet quis — respondebit ei mendaces
11 וּמִי יְשִׁיבֶנּוּ׃ כִּי־הוּא יָדַע מְתֵי־שָׁוְא — i שוב
.intelliget non & , iniquitatem vidit & — eum qui non intelligit.
וַיַּרְא־אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃ — k ראה l בין
homo onagri pullus & ,cordabitur concauus vir Et — vacuus intelliget, vt
12 וְאִישׁ נָבוּב יִלָּבֵב וְעַיִר פֶּרֶא אָדָם
expanderis & ,tuum cor præparaueris tu Si .nascetur — extenderis
13 יִוָּלֵד׃ אִם־אַתָּה הֲכִינוֹתָ לִבֶּךָ וּפָרַשְׂתָּ — m ילד n כון
,tua manu in iniquitas Si :tuas volas eum ad — manus est
14 אֵלָיו כַּפֶּךָ׃ אִם־אָוֶן בְּיָדְךָ
.iniquitatem tuis tentoriis in facias habitare ne & ,eam elonga — tabernaculis
הַרְחִיקֵהוּ וְאַל־תַּשְׁכֵּן בְּאֹהָלֶיךָ עַוְלָה׃
:firmatus eris & ,macula à tuas facies eleuabis tunc Quia — faciem tuam fortis,
15 כִּי־אָז תִּשָּׂא פָנֶיךָ מִמּוּם וְהָיִיתָ מֻצָק — o נשא p יצק
aquæ sicut ;obliuisceris laboris tu Quia .timebis non &
16 וְלֹא תִירָא׃ כִּי־אַתָּה עָמָל תִּשְׁכָּח כְּמַיִם — q ירא
. recordaberis ,transierunt — quæ illis
עָבְרוּ תִזְכֹּר׃
manè sicut ,tenebresces : tempus surget meridie præ Et — clarius plusquàm meridies illustraberis, confides,
17 וּמִצָּהֳרַיִם יָקוּם חָלֶד תָּעֻפָה כַּבֹּקֶר
,fodies & ; spes est quia ,confidisti Et .eris
18 תִּהְיֶה׃ וּבָטַחְתָּ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה וְחָפַרְתָּ
:exterrens non & , cubabis Et .iacebis fiducia in — confidenter dormies. erit qui terreat te,
19 לָבֶטַח תִּשְׁכָּב׃ וְרָבַצְתָּ וְאֵין מַחֲרִיד
.multi tuas facies deprecabuntur & — faciem tuam
וְחִלּוּ פָנֶיךָ רַבִּים׃ — r חלה
peribit refugium & ,deficient impiorum oculi Et
20 וְעֵינֵי רְשָׁעִים תִּכְלֶינָה וּמָנוֹס אָבַד — dolor
.animæ exhalatio eorum spes & :eis ab
מִנְהֶם וְתִקְוָתָם מַפַּח־נָפֶשׁ׃ — f נפח

CAP. XII. יב

:dixit & , Iob respondit Et
1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃ — t ענה
morietur vobiscum & ; populus vos quòd Verè — video esse populares, mortuus est
2 אָמְנָם כִּי אַתֶּם־עָם וְעִמָּכֶם תָּמוּת
cadens non ;vobis sicut cor mihi Etiam .sapientia — nec inferior vobis sum. sunt
3 חָכְמָה׃ גַּם־לִי לֵבָב כְּמוֹכֶם לֹא־נֹפֵל
hæc sicut non quo cum Et .vobis à ego
אָנֹכִי מִכֶּם וְאֶת־מִי־אֵין כְּמוֹ־אֵלֶּה׃
. Deum ad clamanti ; ero , suo socio irrisio — Sicut vir qui est amico fit sum. Clamat
4 שְׂחֹק לְרֵעֵהוּ אֶהְיֶה קֹרֵא לֶאֱלוֹהַּ
.perfectus iustus Irrisio :illi respondit & — qui prosperatur est Vt opulenti qui etiam
וַיַּעֲנֵהוּ שְׂחוֹק צַדִּיק תָּמִים׃
paratus ;pacati cogitationi est contempta lampas
5 לַפִּיד בּוּז לְעַשְׁתּוּת שַׁאֲנָן נָכוֹן — u עשת
,prædonum tentoria tranquilla Erunt .pedis nutationes ad — Prosperabuntur tabernacula
6 לְמוֹעֲדֵי רָגֶל׃ יִשְׁלָיוּ אֹהָלִים לְשֹׁדְדִים — x מעד y שלה
adduxit qui ei : Deum prouocantibus confidentiæ & — erunt
וּבַטֻּחוֹת לְמַרְגִּיזֵי אֵל לַאֲשֶׁר הֵבִיא
.sua manu in Deum
אֱלוֹהַּ בְּיָדוֹ׃

loquemini ei ‡ & ? iniquitatem loquemini Deo † Nunquid
7 הלאל תדברו עולה ולו תדברו
Deo an ‖ ?accipietis eius facies * Nunquid ?dolum
8 רמיה: [a] הפניו [b] תשאון אם לאל
? vos inquireret quòd † bonum Nônne ?litigabitis ‡
9 תריבון: הטוב כי יחקר אתכם
?eum in * illudetis hominem in illudere vt ‡ An
אם כהתל באנוש תהתלו בו:
facies ‡ abscondito in si ,vos arguet Arguendo
10 הוכח יוכיח אתכם אם בסתר פנים
eius pauor & ; vos terrebit eius celsitudo Nônne .acceperitis
11 תשאון: הלא [c] שאתו תבעת אתכם ופחדו
tergoribus .cineris parabolæ ‡ vestræ Memoriæ ?vos super cadet
12 יפל עליכם: זכרניכם משלי אפר לגבי
;ego loquar & , me de Tacete .vestra tergora luti
13 חמר גביכם: החרישו ממני ואדברה אני
.quid † me super transeat &
ויעבר עלי מה:
,meis dentibus in meam carnem tollam ‡ quid Propter
14 על מה אשא בשרי [d] בשני
‡ mea vola in ponam ‡ meam animam &
ונפשי [e] אשים בכפי:
meas vias veruntamen .sperabo non , me occidet Ecce
15 הן יקטלני לא איחל אך דרכי
; salutem in mihi ‡ ipse Etiam .arguam eius facies ad *
16 אל פניו אוכיח: גם הוא לי לישועה
.intrabit hypocrita ‖ eius facies ad † non quia
כי לא לפניו חנף יבוא:
meam indicationem ‡ & , meum sermonem audiendo Audite
17 שמעו שמוע [f] מלתי [g] ואחותי
noui : iudicium disposui nunc Ecce .vestris auribus in
18 באזניכם: הנה נא ערכתי משפט ידעתי
? mecum litigabit ipse † Quis .ero iustus ‡ ego quòd
19 כי אני אצדק: מי הוא [h] יריב עמדי
.expirabo & ‡ , tacuero * nunc quia
כי עתה אחריש ואגוע:
tuis faciebus ‖ à tunc ‡ :mecum facias ne duo Veruntamen
20 אך [i] שתים אל [k] תעש עמדי אז מפניך
: elonga me desuper tuam Volam † .me abscondam non
21 לא אסתר: כפך מעלי הרחק
: respondebo ego & , voca Et .me terreat ne tuus terror &
22 ואימתך אל תבעתני: וקרא ואנכי אענה
,iniquitates mihi * Quot .mihi responde &, loquar vel
23 או אדבר [l] והשיבני: כמה לי [m] עונות
meum peccatum & , meam Præuaricationem ? peccata &
וחטאות פשעי וחטאתי
;abscondes tuas facies ‖ quid Vt .me cognoscere fac
24 [n] הודיעני: למה פניך תסתיר
? tibi inimicum in me reputabis &
ותחשבני לאויב לך:
stipulam & confringes ‡ propulsatum folium Nônne
25 העלה נדף תערוץ ואת [o] קש
,amaritudines me contra scribes Nam † ? persequeris siccam
26 יבש תרדף: כי תכתב עלי מררות
.mearum pueritiarum iniquitates me facies possidere ‖ &
[p] ותורישני עונות נעורי:
omnes custodies † & , meos pedes cippo in pones Et
27 [q] ותשם בסד רגלי ותשמור כל
.‡ imprimetur meorum pedum radices super :meas semitas
ארחותי על שרשי רגלי [r] תתחקה:
illud comedit ‡ vestimentum vt ,veterascet putredo ‖ vt † ipse Et
28 והוא כרקב יבלה כבגד אכלו
.tinea
עש:

CAP. XIIII. יד

.tremore ‡ saturus & ,dierum breuis ,mulieris natus Homo
1 אדם ילוד אשה קצר ימים ושבע רגז:
,vmbra velut fugit & ; est succisus & ,est egressus flos Sicut
2 כציץ יצא [s] וימל ויברח [t] כצל
.stabit non &
ולא יעמוד:

† propter Deū
‡ pro eo
* faciem
‖ nunquid pro
[a] רמה [b] נשא
‡ iudicabitis?
† esset
‡ quemadmodum illuditis homini * ei,
‡ faciem
excellentia
[c] נשא
instar cineris, corporibus luteis assimilantur corpora
† quidquid voluerit transire.
‡ tollo
[d] שנן
‡ pono in manibus meis?
[e] שום
* in conspectu
‡ erit
† in conspectū
‖ impius
‡ narrationem
[f] מלל [g] חוה
‡ iustificabo me.
† est qui discepiet
[h] רוב
* si ‡ moriar,
‡ & ‖ facie tua
[i] שנה
[k] עשה
† Manū tuam è
* sunt
[l] שוב
[m] עוה
‖ faciem tuam abscondis, & reputas me pro inimico
[n] ידע
‡ conteris
[o] קשש
† Scribis enim
‖ depauperare facis me propter iniquitates pueritiæ meæ. Et ponis in compedes
† custodis
[p] ירש [q] שום
* talos
‡ compes.
[r] חקה
† homo in compedibus positus
‖ lignum putridum † quod
è muliere breues habēs dies.
‡ ira.
[s] מול [t] צלל

adduces me & : tuos oculos aperuisti hunc super Etiam
3 אף על זה פקחת עיניך ואתי תביא
?immundo ex mundum dabit Quis .tecum iudicium in
4 במשפט עמך: מי יתן טהור מטמא
numerus ,eius dies ‡ definiti Si . * vnus Non †
5 לא אחד: אם חרוצים ימיו מספר
.præteribit non & ,fecisti eius statuta : † tecum eius mensium
חדשיו אתך חקו עשית ולא יעבר:
mercenarius sicut velit * donec, ‡ desinet & eo desuper ‖ Recede
6 שעה מעליו ויחדל עד ירצה כשכיר
,fuerit præcisa si ,spes ligno † est Quia .suum diem
7 יומו: כי יש לעץ תקוה אם יכרת
.desinet non eius reuiuiscentia & innouabitur ‡ adhuc &
ועוד יחליף [a] ויונקתו לא תחדל:
morietur puluere in * & ,eius radix terra in senuerit Si
8 אם יזקין בארץ שרשו ובעפר ימות
faciet & ; germinabit aquarum odore Ab ‖ .eius stirps
9 גזעו: [b] מריח מים יפרח ועשה
;infirmabitur ‖ & ,morietur vir Et .plantatio sicut messem †
10 קציר כמו נטע: וגבר ימות ויחלש
?ille ‡ vbi & .homo obiit &
ויגוע אדם ואיו:
.arescet & , exiccabitur fluuius & ,mari de aquæ Abierunt
11 אזלו מים מני ים ונהר יחרב ויבש:
celos non ad vsque ‡ .resurget non ‡ & ,iacuit ‖ vir Et
12 ואיש שכב ולא יקום עד בלתי שמים
.suo somno à suscitabuntur non & ; expergiscentur non
לא יקיצו ולא יערו [c] משנתם:
me abscondas ,me abscondas sepulchro in det Quis †
13 מי יתן בשאול [e] תצפנני תסתירני
,statutum ‡ mihi ponas : tuum nasum conuerti ad vsque ‖
עד שוב אפך תשית לי [f] חק
.mei recorderis &
ותזכרני:
diebus cunctis ? viuet nunquid ,vir fuerit mortuus Si
14 אם ימות גבר היחיה כל ימי
.mei mutationem veniat vsque ‡ ;expectabo mea militia †
צבאי איחל עד בוא חליפתי:
tuarum manuum opus d ‡ ;tibi respondebo ego & , Vocabis
15 תקרא ואנכי [g] אענך למעשה ידיך
non , numerabis ‡ meos gressus nunc Quia ? concupisces ‖
16 תכסף: כי עתה צעדי תספור לא
.meum peccatum super obseruabis *
תשמור על חטאתי:
super consues & ,mea præuaricatio fasciculo in ‡ Signata
17 חתם בצרור פשעי ותטפל על
; defluet cadens mons verè Et .mea præuaricatione
18 [h] עוני: ואולם הר נופל [i] יבול
.suo loco è transfertur saxum &
וצור יעתק ממקומו:
eius sponte nascentia inundabit † ,aquæ contuderunt Lapides
19 אבנים שחקו מים תשטף ספיחיה
.perdidisti hominis expectationem & ,terræ puluerem *
עפר ארץ [k] ותקות אנוש האבדת:
,eius facies mutans * :ibit & ,perpetuum in ei Praualebis ‡
20 תתקפהו לנצח ויהלך משנה פניו
,vilescent † & ;nesciet & ,eius filij fient Inclyti ‡ .eum emittes &
21 ותשלחהו: יכבדו בניו ולא ידע ויצערו
; dolebit eo super ‡ eius caro Veruntamen .eis aduertet non &
22 ולא יבין למו: אך בשרו עליו יכאב
.lugebit se super ‖ eius anima &
ונפשו עליו תאבל:

CAP. XV. טו

:dixit & ,Temanites Eliphaz respondit Et
1 [l] ויען אליפז התימני ויאמר:
implebit & ;venti ‖ scientiam respondebit sapiens Nunquid
2 החכם יענה [m] דעת רוח וימלא
;proderit non † verbo in Arguere ‡ ? suum ventrem Euro
3 קדים בטנו: [n] הוכח בדבר לא יסכון
? eis in proficiet ‡ non &, sermonibus &
[o] ומלים לא יועיל בם:

† Nec quidem dabitur ‡ sunt † est: terminos
‡ ab ‖ à malo suo, * perficiat † arbori
‡ expullulabit: & tener ramus
[a] ינק
* si in terra mortuus fuerit ramus
‖ Propter odorem aquæ
[b] ריח
† ramum ‖ excidetur; & mortuus est ‡ est?
‖ dormiuit, ‡ secundum naturam ‡ donec nō erit cælum
[c] עור [d] ישן
† Vtinam
[e] צפן
‖ donec quiescat furor tuus: ‡ præceptum,
[f] חקק
† temporis mei ‡ donec veniat mutatio ‡ num
[g] ענה
‖ perdere desiderabis? ‡ numerasti; * differas punitionem meam,
‡ est ligamine forti pœna præuaricationis meæ, & addidisti pœnam pœnæ meæ.
[h] עוה [i] נבל
† diluent germina
* vsque ad
[k] קוה
‡ Fortior eo fuisti * mutas faciem ‖ emittis ‡ Et si diuites erunt, ‡ quicquam; † si pauperes erunt, * intelliget eos. ‡ in ‖ in semetipsa
[l] ענה ‖ ventosam;
[m] ירע
‡ Num sapiētis est disputare † quod * in quibus ‡ erit vtilitas?
[n] יכח [o] מלל

facies ad loquelam imminues || & ;timorem dissipabis ‡ tu Etiam
4 אַף־אַתָּה תָּפֵר יִרְאָה וְתִגְרַע שִׂיחָה לִפְנֵי
linguam eliges ‡ & ;tuum os tua iniquitas docebit * Quia .Dei
5 אֵל׃ כִּי יְאַלֵּף עֲוֹנְךָ פִיךָ וְתִבְחַר לְשׁוֹן
; ego non & ,tuum os te peraget Reum ‡ .versutorum
6 עֲרוּמִים׃ יַרְשִׁיעֲךָ פִיךָ וְלֹא־אָנִי
.te in testimonium reddent † tua labia &
וּשְׂפָתֶיךָ יַעֲנוּ־בָךְ׃
collium facies ad & ? eru || natus Adam primus ‡ Nunquid
7 הֲרִאישׁוֹן אָדָם תִּוָּלֵד וְלִפְנֵי גְבָעוֹת
diminuetur & ? audies ‡ Dei secreto in Nunquid ? es formatus
8 חוֹלָלְתָּ׃ הַבְסוֹד אֱלוֹהַּ תִּשְׁמָע וְתִגְרַע
? sciamus non & || , nosti Quid ? sapientia te ad
9 אֵלֶיךָ חָכְמָה׃ מַה־יָּדַעְתָּ וְלֹא נֵדָע
etiam ,canus Etiam ? illud ‡ nobiscum non & ,intelliges *
10 תָּבִין וְלֹא־עִמָּנוּ הוּא׃ גַּם־שָׂב גַּם־
.‡ diebus tuo patre præ prouectus || nos inter decrepitus
יָשִׁישׁ בָּנוּ כַּבִּיר מֵאָבִיךָ יָמִים׃
verbum & ;Dei consolationes † te à parum Nonne
11 הַמְעַט מִמְּךָ תַּנְחֻמוֹת אֵל וְדָבָר
quid & tuum cor te capiet ‡ Quid ?tecum latet *
12 לָאַט עִמָּךְ׃ מַה־יִּקָּחֲךָ לִבֶּךָ וּמַה־
;tuus spiritus Deum ad ‡ respondit Quia ? tui oculi connivent ||
13 יִּרְזְמוּן עֵינֶיךָ׃ כִּי־תָשִׁיב אֶל־אֵל רוּחֶךָ
.sermones tuo ore ex protulisti &
וְהֹצֵאתָ מִפִּיךָ מִלִּין׃
natus se iustificet quòd & ;sit mundus quòd homo ‡ Quid
14 מָה־אֱנוֹשׁ כִּי־יִזְכֶּה וְכִי־יִצְדַּק יְלוּד
cæli & ; credet non suis sanctis in Ecce ? mulieris *
15 אִשָּׁה׃ הֵן בִּקְדֹשָׁו לֹא יַאֲמִין וְשָׁמַיִם
abominabilis quia Etiam || .eius oculis in fuerunt † mundi non
16 לֹא־זַכּוּ בְעֵינָיו׃ אַף כִּי־נִתְעָב
? iniquitatem aquam sicut bibens vir ;graueolens ‡
וְנֶאֱלָח אִישׁ־שֹׁתֶה כַמַּיִם עַוְלָה׃
.narrabo & ,vidi ‡ hoc & ,me audi ,tibi Nunciabo ‡
17 אֲחַוְּךָ שְׁמַע־לִי וְזֶה־חָזִיתִי וַאֲסַפֵּרָה׃
.suis patribus à celarunt || non & ;indicarunt * sapientes Quod
18 אֲשֶׁר־חֲכָמִים יַגִּידוּ וְלֹא כִחֲדוּ מֵאֲבוֹתָם׃
alienus transiuit non & ;terra est data solis Eis
19 לָהֶם לְבַדָּם נִתְּנָה הָאָרֶץ וְלֹא־עָבַר זָר
ipse excrucians † ipse impius ‡ diebus Cunctis .eorũ medium in *
20 בְּתוֹכָם׃ כָּל־יְמֵי רָשָׁע הוּא מִתְחוֹלֵל
.timendo sunt absconditi ‡ annorum numerus &
וּמִסְפַּר שָׁנִים נִצְפְּנוּ לֶעָרִיץ׃
vastator pace in ;eius auribus in timorum Sonitus
21 קוֹל־פְּחָדִים בְּאָזְנָיו בַּשָּׁלוֹם שׁוֹדֵד
;tenebris à redire credet Non .ei superueniet
22 יְבוֹאֶנּוּ׃ לֹא־יַאֲמִין שׁוּב מִנִּי־חֹשֶׁךְ
panem ad ipse Vagans † .gladium ad ipse conspectus ‡ &
23 וְצָפוּ הוּא אֱלֵי־חָרֶב׃ נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם
.tenebrarum dies sua manu in est paratus quòd nouit ,vbinam
אַיֵּה יָדַע כִּי־נָכוֹן בְּיָדוֹ יוֹם־חֹשֶׁךְ׃
rex sicut ei praualebit ; coarctatio || & tribulatio eum Terrebunt
24 יְבַעֲתֻהוּ צַר וּמְצוּקָה תִּתְקְפֵהוּ כְּמֶלֶךְ׀
.hastiludium † ad paratus
עָתִיד לַכִּידוֹר׃
Saddai ad ‡ & ;suam manum Deum ad * extendit Quia
25 כִּי־נָטָה אֶל־אֵל יָדוֹ וְאֶל־שַׁדַּי
densitate in ; collo in || eum ad ‡ curret * .se roborabit
26 יִתְגַּבָּר׃ יָרוּץ אֵלָיו בְּצַוָּאר בַּעֲבִי
;suo adipe in suas facies || operuit Quia .eius scutorum vmbonum ‡
27 גַּבֵּי מָגִנָּיו׃ כִּי־כִסָּה פָנָיו בְּחֶלְבּוֹ
.inguine super lumbricum † fecit &
וַיַּעַשׂ פִּימָה עֲלֵי־כָסֶל׃
habitabunt * non † domos ,excisas ‡ ciuitates inhabitauit Et
28 וַיִּשְׁכּוֹן עָרִים נִכְחָדוֹת בָּתִּים לֹא־יֵשְׁבוּ
aceruos in ‡ sunt paratæ quæ .sibi
לָמוֹ אֲשֶׁר הִתְעַתְּדוּ לְגַלִּים׃
extendetur ‡ nec ;eius facultas || stabit non & ,ditabitur Non
29 לֹא־יֶעְשַׁר וְלֹא־יָקוּם חֵילוֹ וְלֹא־יִטֶּה
,tenebris è recedet Non .eorum complementum ‡ terra in
30 לָאָרֶץ מִנְלָם׃ לֹא־יָסוּר מִנִּי־חֹשֶׁךְ

‡ detrustus || prohibuisti orationem coram Deo. פָּרַר
* docuit ‡ elegisti ‡ Impium facit † testantur contra
שָׁפַל ‡ ante primum hominem || es? & ante colles ‡ audisti & diminuta est tibi
חוּל || quod * quid intellexisti, ‡ est; ‡ est maior ‡ inter nos,
† distans
לָאַט * absconditum est † extollit
רָזַם || innuunt † Deo
יָצָא מִלָּה ‡ est
* è muliere
‡ sunt || Quanto magis
אָלַח † contemptibilis;
‡ Narrabo ‡ quod
חָוָה חָזָה * narrauerunt. || absconderunt
* per || sibi † dolet vt parturiens;
חוּל
‡ absconditi est forti.
‡ speculator † Vagatur ipse pro pane vbi?
צָפָה
|| angustia: roborabitur contra eum † prælium.
צוּר כָּדַר
* contra ‡ contra Omnipotentem roboratur
* Deus ‡ contra (vi percutit ipsum
‡ corporis impius faciem suam † lumbricos in illis.
עָשָׂה
† desolatas ‡ in quibus nullus habitabat ‡ vt sint tumuli
גָּלַל
|| substantia ‡ crescet † perfectio
נָטָה נָלָה

verbo æquo,& recto qui errat; חסר א
פֶּה שׁוּא
‡ loco || succidetur;
* Perdet Deus כָּפַף
נָצַץ
† congregatio impij erit desolata;
|| deuorauit tabernacula è muneribus constructa.
‡ peruersitate,
יָעַר כּוּן

spiritu in recedet & ; flamma siccabit eius tenerum ramum
יוֹנַקְתּוֹ תְּיַבֵּשׁ שַׁלְהָבֶת וְיָסוּר בְּרוּחַ
mendacium sed ;errans mendacio in ,credet Non .eius oris
31 פִּיו׃ אַל־יַאֲמֵן בַּשָּׁו נִתְעָה כִּי־שָׁוְא
;complebitur || suo die non In .eius immutatio ‡ erit
32 תִּהְיֶה תְמוּרָתוֹ׃ בְּלֹא־יוֹמוֹ תִּמָּלֵא
vitis sicut Deiiciet * .viruit non eius ramus &
33 וְכִפָּתוֹ לֹא רַעֲנָנָה׃ יַחְמֹס כַּגֶּפֶן
.eius florem olea tanquam proiiciet & ; eius acerbam vuam
בִּסְרוֹ וְיַשְׁלֵךְ כַּזַּיִת נִצָּתוֹ׃
tentoria peredit || ignis & ;solitarium hypocritæ comitium † Quia
34 כִּי־עֲדַת חָנֵף גַּלְמוּד וְאֵשׁ אָכְלָה אָהֳלֵי־
; mendacium parere & , laborem ‡ Concipere .muneris
35 שֹׁחַד׃ הָרֹה עָמָל וְיָלֹד אָוֶן
.fraudem parabit eorum venter &
וּבִטְנָם תָּכִין מִרְמָה׃

CAP. XVI. יו

:dixit & ,Iiob respondit Et
1 וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
.vos omnes miseriæ ‡ consolatores :multa hæc sicut Audiui
2 שָׁמַעְתִּי כְאֵלֶּה רַבּוֹת מְנַחֲמֵי עָמָל כֻּלְּכֶם׃
si te roborabit quid aut ? spiritui || verbis finis † Nunquid
3 הֲקֵץ לְדִבְרֵי־רוּחַ אוֹ מַה־יַּמְרִיצְךָ כִּי
vtinam , loquar † vos sicut ego Etiam ? responderis
4 תַעֲנֶה׃ גַּם אָנֹכִי כָּכֶם אֲדַבֵּרָה לוּ
vos super me adiungerem ,mea anima pro * vestra anima esset
יֵשׁ נַפְשְׁכֶם תַּחַת נַפְשִׁי אַחְבִּירָה עֲלֵיכֶם
.meum caput in vos super mouerem & ;sermonibus in ‡
בְּמִלִּים וְאָנִיעָה עֲלֵיכֶם בְּמוֹ רֹאשִׁי׃
meorum labiorum motio ‡ & ;meo ore in vos Roborarem
5 אֲאַמִּצְכֶם בְּמוֹ־פִי וְנִיד שְׂפָתַי
prohibebitur non , fuero Ipcutus Si .‡ prohiberet
6 יַחְשֹׂךְ׃ אִם־אֲדַבְּרָה לֹא־יֵחָשֵׂךְ
Veruntamen ? abibit me à quid , desiero † & ;meus dolor
7 כְּאֵבִי וְאַחְדְּלָה מַה־מִנִּי יַהֲלֹךְ׃ אַךְ
.meum conuentum ‡ omnem desolasti . * me fecit laborare nunc
עַתָּה הֶלְאָנִי הֲשִׁמּוֹתָ כָּל־עֲדָתִי׃
,me in ‡ surrexit & ; fuit testem in ,me fecisti fugare Et
8 וַתִּקְמְטֵנִי לְעֵד הָיָה וַיָּקָם בִּי
.respondebit meas facies || in mea macies
כַחֲשִׁי בְּפָנַי יַעֲנֶה׃
me super * frenduit ,mihi est aduersatus † & ‡ , rapuit eius Nasus ||
9 אַפּוֹ טָרַף וַיִּשְׂטְמֵנִי חָרַק עָלַי
.me in || suos oculos acuet ‡ meus hostis ;suis dentibus in
בְּשִׁנָּיו צָרִי יִלְטוֹשׁ עֵינָיו לִי׃
percusserunt opprobrio in , suo ore in me super Hiarunt ‡
10 פָּעֲרוּ עָלַי בְּפִיהֶם בְּחֶרְפָּה הִכּוּ
.replebuntur † me super ‡ simul ;meas maxillas
לְחָיָי יַחַד עָלַי יִתְמַלָּאוּן׃
impiorum manus super & ;iniquum ad * Deus me Concludet
11 יַסְגִּירֵנִי אֵל אֶל עֲוִיל וְעַל־יְדֵי רְשָׁעִים
.me faciet || diuertere
יִרְטֵנִי׃
apprehendit † & ,me contriuit & ,eram Quietus
12 שָׁלֵו הָיִיתִי וַיְפַרְפְּרֵנִי וְאָחַז
sibi me statuit & ; me dispersit contritum ‡ & ,meam ceruicem in
בְּעָרְפִּי וַיְפַצְפְּצֵנִי וַיְקִימֵנִי לוֹ
scindet † ;eius magni || me super Circuibunt ‡ .scopum in
13 לְמַטָּרָה׃ יָסֹבּוּ עָלַי רַבָּיו יְפַלַּח
.meum fel terram in effundet ;parcet * non & , meos renes
כִּלְיוֹתַי וְלֹא יַחְמֹל יִשְׁפֹּךְ לָאָרֶץ מְרֵרָתִי׃
me super curret ;ruptura facies ‡ super diruptione me Rumpet ||
14 יִפְרְצֵנִי פֶרֶץ עַל־פְּנֵי־פָרֶץ יָרֻץ עָלַי
: meam cutem super consui Saccum .potens sicut
15 כְּגִבּוֹר׃ שַׂק תָּפַרְתִּי עֲלֵי גִלְדִּי
.meum cornu ‡ puluere in decurpaui ‡ &
וְעֹלַלְתִּי בֶעָפָר קַרְנִי׃
meæ palpebris super & ;fletu præ sunt lutificata mea Facies ‡
16 פָּנַי חֳמַרְמְרֻה מִנִּי־בֶכִי וְעַל עַפְעַפַּי
.mortis vmbra *
צַלְמָוֶת׃

שָׁנָה
multoties: ‡ laboriosi estis רָבַב
† erit || ventosis? † loqueretur,
* loco animæ meæ,cumularem ‡ sermones;
מָלַל נוּעַ
‡ narratio נוּד שָׂפָה
‡ vestrum dolorem.
† si לְאָה
* Deus, ‡ congregationem meam,
שָׁמֵם
‡ contra עוּד קוּם
|| facie mea || Furor ‡ me, † odio habuit me * aduersum ‡ acuit contra
שָׁנַן צוּר
‡ Aperuerunt aduersum me os suum,
נָכָה
‡ aduersum † congregati sunt.Tradidit * médaci,& per || fecit è via.
יָרַט
† tenuit שָׁלַה פּוּר
‡ confregit
פּוּץ
‡ Circuierunt aduersum || iaculatores † diuisit
נָטַר סָבַב
* pepercit:effudit || Dirupit ‡ diruptionem: cucurrit aduersum
רוּץ
‡ inuolui ‡ caput ‡ Facies meæ fœdata est luto propter fletũ, & in * apparuit
בָּכָה

mea oratio & , meis volu ‖ in rapina † non quòd eo ‡
17 עַל לֹא־חָמָס ᵃבְּכַפָּי ᵇוּתְפִלָּתִי
; meum sanguinem operias ne , Terra ‡ .munda
18 זַכָּה׃ אֶרֶץ אַל־תְּכַסִּי דָמִי
: meo clamori locus sit ne &
וְאַל־יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתִי׃
meus testis & ; meus testis † cælis in ecce nunc Etiam
19 גַּם־עַתָּה הִנֵּה בַשָּׁמַיִם ᶜעֵדִי וְשָׂהֲדִי
stillauit Deum ad : * mei socij Interpretes ‡ .excelsis in
20 בַּמְּרוֹמִים׃ מְלִיצַי ᵈרֵעָי אֶל־אֱלוֹהַּ דָּלְפָה
filius & † , Deo cum vir argueret ‡ Et .meus oculus
21 עֵינִי׃ וְיוֹכַח לְגֶבֶר עִם־אֱלוֹהַּ וּבֶן־
.suo sodali * hominis
אָדָם לְרֵעֵהוּ׃
non semita ‡ & ; venient numeri * anni Quia
22 כִּי־שְׁנוֹת מִסְפָּר ᵉיֶאֱתָיוּ וְאֹרַח לֹא־
.ambulabo ; reuertar
אָשׁוּב אֶהֱלֹךְ׃

‡ Et hæc vsu venerunt mihi, † fuit iniquitas ‖ manibus ᵃ בכף ᵇ פלל * fuit ‡ Et si verum est quod dicitis, † est ᶜ עוד ‡ Rhetores amici * sunt: ᵈ רעה † vtinam disputare posset vir † vt * cum amico * numerabiles ‡ per semitam, vade ᵉ אתה

CAP. XVII. יז

† sepulchra .sunt succisi mei dies :est corruptus meus Spiritus
1 רוּחִי חֻבָּלָה יָמַי נִזְעָכוּ קְבָרִים
eos irritando ‖ in & ‡ mecum illusiones non Si * .mihi
2 לִי׃ אִם־לֹא הֲתֻלִים עִמָּדִי וּבְהַמְּרוֹתָם
mihi pignora , nunc ‡ Pone .meus oculus moraretur
3 ᶠתָּלַן עֵינִי׃ ᵍשִׂימָה־נָּא עָרְבֵנִי
? se percutiat ‖ meam manum ad ipse † quis tecum
עִמָּךְ מִי־הוּא לְיָדִי יִתָּקֵעַ׃
propterea ; intelligentia ab abscondisti eorum cor Quia
4 כִּי־לִבָּם צָפַנְתָּ מִשָּׂכֶל עַל־כֵּן
.† exaltabis non
לֹא ʰתְרֹמֵם׃
eius filiorum oculi & ‖ ; amicis indicabit blanditiem Ad *
5 לְחֵלֶק יַגִּיד ⁱרֵעִים וְעֵינֵי בָנָיו
; populorum comparare ad † me statuit Et .consumentur
6 ᵏתִּכְלֶינָה׃ ˡוְהִצִּגַנִי לִמְשֹׁל עַמִּים
.ero antea gehennæ ignis ‖ &
וְתֹפֶת לְפָנִים אֶהְיֶה׃
meæ phantasiæ ‡ & ; meus oculus indignatione præ ‡ caligauit Et
7 ᵐוַתֵּכַהּ מִכַּעַשׂ עֵינִי וִיצֻרַי
ipsa * vniuersæ vmbra sicut
כַּצֵּל כֻּלָּם׃
hypocritam super ‖ innocens & ,hoc super recti Stupebunt
8 ⁿיָשֹׁמּוּ יְשָׁרִים עַל־זֹאת ᵒוְנָקִי עַל־חָנֵף
mundus & ; suam viam iustus tenebit Et .suscitabitur
9 יִתְעֹרָר׃ וְיֹאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וּטְהָר־
.fortitudinem addet manibus
יָדַיִם יֹסִיף אֹמֶץ׃
non & , nunc ‡ venite & , reuertimini omnes vos verè Et †
10 וְאוּלָם כֻּלָּם תָּשֻׁבוּ ᵖוּבֹאוּ נָא וְלֹא־
.transierunt mei Dies .sapientem vos inter inueniam
11 אֶמְצָא בָכֶם חָכָם׃ יָמַי עָבְרוּ
.mei cordis possessiones ‡ ; sunt euulsæ meæ cogitationes
זִמֹּתַי ᑫנִתְּקוּ ʳמוֹרָשֵׁי לְבָבִי׃
faciebus ‖ à propinquam lucem ; ponent ‡ diem in Noctem
12 לַיְלָה לְיוֹם יָשִׂימוּ אוֹר קָרוֹב מִפְּנֵי־
; meam domum * sepulchrum expectauero Si .tenebrarum
13 חֹשֶׁךְ׃ אִם־אֲקַוֶּה שְׁאוֹל בֵּיתִי
meus pater : * vocaui Foueam .mea strata † straui tenebris in
14 בַּחֹשֶׁךְ רִפַּדְתִּי יְצוּעָי׃ לַשַּׁחַת קָרָאתִי אָבִי
.vermem ‡ meam sororem & .meam matrem tu ‡
אַתָּה אִמִּי וַאֲחֹתִי לָרִמָּה׃
meam præstolationem & ? mea præstolatio † nunc vbi Et
15 וְאַיֵּה אֵפוֹ ˢתִקְוָתִי וְתִקְוָתִי
num ; descendent inferni Fulcra ? eam intuebitur † quis
16 מִי יְשׁוּרֶנָּה׃ ᵗבַּדֵּי שְׁאֹל ᵘתֵּרַדְנָה אִם־
? requies ‡ puluere super * pariter
יַחַד עַל־עָפָר ˣנָחַת׃

† parata sunt
* Nec eum Deo disputare optarem, nisi illusores ‡ essent, ‖ irritationibus eorum
‡ quæso pignus, fideiussore da
ᶠ לון ᵍ שום
† est qui † tangens pollicetur? † eum.
ʰ רום
* Qui blanda annunciauerit ‖ sed
ⁱ רעה
† in parabolam
ᵏ כלה ˡ יצג
‖ in igne ‡ propter dolorem ‡ cogitationes
ᵐ כהה
* sunt. ‖ contra impiū
ⁿ שמם ᵒ נקה
† Sed ‡ quæso;
ᵖ בוא
‡ cogitationes ᑫ זמם ʳ ירש ‡ posuerunt; † facie
* quod est domus mea;
† lectum meū, * & dixi:
‡ es ‡ vocaui
† est
ˢ קוה
† videbit: In sepulchrum descendat;
ᵗ בד ᵘ ירד * in ‡ erit
ˣ נוח

CAP. XVIII. יח

: dixit & ,Suchites Bildad respondit Et
1 ʸוַיַּעַן בִּלְדַּד הַשֻּׁחִי וַיֹּאמַר׃

ʸ ענה

, intelligatis ? sermonibus fines ponetis Visquequò
2 עַד־אָנָה ᵃתְּשִׂימוּן ᵇקִנְצֵי לְמִלִּין תָּבִינוּ
; iumentum vt reputamur Cur ; loquemur postea &
3 וְאַחַר נְדַבֵּר׃ מַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַבְּהֵמָה
? vestris oculis in sumus clausi ‡
ᶜנִטְמִינוּ בְּעֵינֵיכֶם׃
te propter nunquid , suo furore in suam animam Rapiens ‖
4 טֹרֵף נַפְשׁוֹ בְּאַפּוֹ הַלְמַעַנְךָ
? suo loco è saxum transferetur & ; terra derelinquetur
תֵּעָזַב אָרֶץ וְיֶעְתַּק צוּר מִמְּקֹמוֹ׃
splendebit non & ; extinguetur impiorum lux Etiam
5 גַּם אוֹר רְשָׁעִים יִדְעָךְ וְלֹא־ᵈיִגַּהּ
; eius tabernaculo in tenebrescit ‖ Lux .eius ignis scintilla
6 שְׁבִיב אִשּׁוֹ׃ אוֹר חָשַׁךְ בְּאָהֳלוֹ
.extinguetur eum super eius lucerna &
וְנֵרוֹ עָלָיו יִדְעָךְ׃
eum proiiciet & ; eius potentiæ gressus Arctabuntur
7 ᵉיֵצְרוּ צַעֲדֵי אוֹנוֹ וְתַשְׁלִיכֵהוּ
; eius pedibus in rete in est missum Quia .suum consilium
8 ᶠעֲצָתוֹ׃ כִּי־שֻׁלַּח בְּרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו
calcaneum in Apprehendet .ambulabit retinaculum ‖ super &
9 וְעַל־שְׂבָכָה יִתְהַלָּךְ׃ יֹאחֵז בְּעָקֵב
.sitibundos ‡ eum super * roborabit ; laqueus
פָּח יַחֲזֵק ᵍעָלָיו צַמִּים׃
super eius decipula & ; eius funis † terra in Absconditus ‖
10 טָמוּן בָּאָרֶץ חַבְלוֹ וּמַלְכֻּדְתּוֹ עֲלֵי
eum dispergent & terrores eum terrebunt Vndique .semitam
11 נָתִיב׃ סָבִיב בִּעֲתֻהוּ בַלָּהוֹת ʰוֶהֱפִיצֻהוּ
exitium ‖ & ; eius robur ‡ famelicum Erit .suis pedibus in ‡
12 לְרַגְלָיו׃ יְהִי־רָעֵב אֹנוֹ וְאֵיד
comedet ; eius cutis ramos ‖ Comedet .eius costæ paratum
13 נָכוֹן לְצַלְעוֹ׃ יֹאכַל בַּדֵּי עוֹרוֹ יֹאכַל
.mortis primogenitus eius ramos ‖
בַּדָּיו בְּכוֹר מָוֶת׃
eum faciet incedere & ; eius fiducia eius tabernaculo è Euelletur
14 יִנָּתֵק מֵאָהֳלוֹ מִבְטַחוֹ וְתַצְעִדֵהוּ
, eius tabernaculo in ‡ Habitabit .terrorum regem ad †
15 לְמֶלֶךְ בַּלָּהוֹת׃ תִּשְׁכּוֹן בְּאָהֳלוֹ
.sulphur eius habitaculum super spargetur ei non propter ‖
מִבְּלִי־לוֹ יְזֹרֶה עַל־נָוֵהוּ גָפְרִית׃
excidetur sursum de & , siccabuntur eius radices Deorsum
16 מִתַּחַת שָׁרָשָׁיו יִבָשׁוּ וּמִמַּעַל ⁱיִמַּל
‡ non & ; terra è peribit eius Memoria .eius messis *
17 קְצִירוֹ׃ זִכְרוֹ־אָבַד מִנִּי־אָרֶץ וְלֹא־
.platea faciebus super † ei nomen
שֵׁם לוֹ עַל־פְּנֵי־חוּץ׃
orbe de & ; tenebras ad luce de eum Expellent
18 ᵏיֶהְדְּפֻהוּ מֵאוֹר אֶל־חֹשֶׁךְ ˡוּמִתֵּבֵל
; eius populo in nepos ‡ non & , ei filius ‡ Non .eum admouebunt ‖
19 ᵐיְנִדֻהוּ׃ לֹא נִין לוֹ וְלֹא־נֶכֶד בְּעַמּוֹ
.eius habitationibus in superstes ‡ non &
וְאֵין שָׂרִיד בִּמְגוּרָיו׃
prisci ‡ & ; nouissimi obstupuerunt * eius diem Super
20 עַל־יוֹמוֹ ⁿנָשַׁמּוּ אַחֲרֹנִים וְקַדְמֹנִים
: iniqui habitacula † hæc Veruntamen .horrorem apprehenderunt
21 אָחֲזוּ שָׂעַר׃ אַךְ־אֵלֶּה מִשְׁכְּנוֹת עַוָּל
.Deum nouit non ‡ locus iste &
וְזֶה מְקוֹם לֹא־יָדַע־אֵל׃

ᵃ שום ᵇ קנץ
‖ fœdabimus
ᶜ טמה
‖ O tu qui es vt eo qui capit
ᵈ נגה
‖ obscurabitur
ᵉ יצר
ᶠ יעץ
‖ rete
* contra Deus prædonem
ᵍ צמם
‖ Absconditus est ‖ pedica
ʰ פוץ
‖ fugientem huc & illuc ‖ euentus malus paratus lateri ‖ membra
‖ eius consilij ‡ habitatrix
‖ non existente in eo;
ⁱ מול
* ramus ‡ erit
† in latea.
ᵏ הדף ˡ תבל
‖ proiicient ‡ erit
ᵐ נוד
‡ erit
* obstupescent ‡ antiquos apprehendit pauor. † sunt
‡ eius qui

CAP. XIX. יט

: dixit & , Iiob respondit Et
1 ᵒוַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
me atteretis & ; meam animam affligetis dolore Visquequò
2 עַד־אָנָה ᵖתּוֹגְיוּן נַפְשִׁי וּתְדַכְּאוּנַנִי
? sermonibus in
ᑫבְמִלִּים׃
erubescitis ‖ non : me affecistis pudore vicibus decem Iam
3 זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים תַּכְלִימוּנִי לֹא־תֵבֹשׁוּ
mecum , irrauerim verè etiam † Et .mihi eritis indurati
4 תַּהְכְּרוּ־לִי׃ וְאַף־אָמְנָם שָׁגִיתִי אִתִּי
.meus error morabitur
ˢתָּלִין מְשׁוּגָתִי׃

ᵒ ענה
ᵖ יגה ᑫ מלל
‖ erubescetis
‖ subsannate me. † esto quòd
ʳ שגה ˢ לון

arguetis & ; ‡ magnificaueritis me super ‖ verò Si

5 אִם־אָמְנָם עָלַי תַּגְדִּילוּ ‖ וְתוֹכִיחוּ

quòd nunc Scitote . * meum opprobrium † me super

6 עָלַי חֶרְפָּתִי׃ ᵇדְּעוּ־אֵפוֹ כִּי־

.fecit circuire me super ‖ suum rete & ; me peruertit ‡ Deus

אֱלוֹהַּ עִוְּתָנִי וּמְצוּדוֹ עָלַי ᶜהִקִּיף׃

,vociferauero * ; exaudiar non & ,iniuriam † clamauero En ‡

7 הֵן אֶצְעַק חָמָס וְלֹא אֵעָנֶה אֲשַׁוַּע

;transibo non & ,sepsit meam Semitam .iudicium ‖ non &

8 וְאֵין מִשְׁפָּט׃ אָרְחִי גָדַר וְלֹא אֶעֱבוֹר

.ponet ‡ tenebras meis semitis super ‡ &

וְעַל־נְתִיבוֹתַי חֹשֶׁךְ ᵈיָשִׂים׃

diadema ‖ remouit & ,fecit spoliare me desuper meam Gloriam †

9 כְּבוֹדִי מֵעָלַי הִפְשִׁיט ᵉוַיָּסַר עֲטֶרֶת

proficisci † fecit & .iui & ,vndique me Destruet ‡ .mei capitis

10 רֹאשִׁי׃ ᶠיִתְּצֵנִי סָבִיב וָאֵלַךְ ᵍוַיַּסַּע

,suum nasum * me super † fecit irasci Et .meam spem lignum ‖ sicut

11 כָּעֵץ תִּקְוָתִי׃ וַיַּחַר עָלַי אַפּוֹ

.ipsius angustiatores sicut ‖ sibi me reputauit &

וַיַּחְשְׁבֵנִי לוֹ ʰכְצָרָיו׃

me super strauerunt ‡ & ,eius exercitus venerunt Simul

12 יַחַד ׀ יָבֹאוּ גְדוּדָיו ⁱוַיָּסֹלּוּ עָלַי

.mei tabernaculi circuitu ‡ sunt castrametati & ,suam viam

דַּרְכָּם ᵏוַיַּחֲנוּ סָבִיב לְאָהֳלִי׃

, mei noti & : fecit elongare me desuper † meos Fratres

13 אַחַי מֵעָלַי הִרְחִיק וְיֹדְעַי

.me ‡ sunt alienati veruntamen

אַךְ־זָרוּ מִמֶּנִּי׃

. mei sunt obliti mei noti & : mei propinqui * Defierunt

14 חָדְלוּ קְרוֹבָי וּמְיֻדָּעַי שְׁכֵחוּנִי׃

;me reputabant alienū in ‖ meæ ancillæ & , meæ domus Inquilini

15 ˡגָּרֵי בֵיתִי וְאַמְהֹתַי לְזָר תַּחְשְׁבֻנִי

, vocaui meum Seruum . eorum oculis in fui extraneus † ‖

16 נָכְרִי ᵐהָיִיתִי בְעֵינֵיהֶם׃ לְעַבְדִּי קָרָאתִי

.illum deprecabar meo ore ipso in : respondit non &

וְלֹא יַעֲנֶה בְּמוֹ־פִי אֶתְחַנֶּן־לוֹ׃

filios ad ‡ deprecabar & : meæ vxori erat alienus meus Halitus

17 רוּחִי זָרָה לְאִשְׁתִּי וְחַנֹּתִי לִבְנֵי

† assurgebam . me in despexerunt iniqui Etiam . mei vteri

18 בִטְנִי׃ גַּם־עֲוִילִים מָאֲסוּ בִי אָקוּמָה

viri omnes me sunt Abominati . me in ‡ loquebantur &

19 וַיְדַבְּרוּ־בִי׃ תִּעֲבוּנִי כָּל־ⁿמְתֵי

. me in ‡ sunt versi , amaui † hi & : mei secreti *

סוֹדִי וְזֶה־אָהַבְתִּי נֶהְפְּכוּ־בִי׃

euasi & ; meum os adhæsit mea carne in & , mea pelle In ‖

20 בְּעוֹרִי וּבִבְשָׂרִי דָּבְקָה עַצְמִי וָאֶתְמַלְּטָה

. meorum dentium pelle in ‡

בְּעוֹר ᵒשִׁנָּי׃

manus quia, mei amici vos mei miseremini , mei Miseremini

21 ᵖחָנֻּנִי חָנֻּנִי אַתֶּם ᵠרֵעָי כִּי יַד־

sicut, me persequimini quid Vt . me in tetigit Dei

22 אֱלוֹהַּ נָגְעָה בִּי׃ לָמָּה תִּרְדְּפֻנִי כְמוֹ־

? saturabimini non mea carne de & : Deus

אֵל וּמִבְּשָׂרִי לֹא תִשְׂבָּעוּ׃

dabit quis ‡ . mei sermones scriberentur & nunc dabit Quis ‡

23 מִי־יִתֵּן אֵפוֹ וְיִכָּתְבוּן ˢמִלָּי מִי־יִתֵּן

‖ plumbeo & , ferreo stylo In . imprimerentur & libro in

24 בַּסֵּפֶר ᵗוְיֻחָקוּ׃ בְּעֵט־בַּרְזֶל וְעֹפָרֶת

. sculperentur petra in perpetuum in

לָעַד בַּצּוּר יֵחָצְבוּן׃

super nouissimo & , viuum meum redemptorem noui ego Et

25 וַאֲנִי יָדַעְתִּי גֹּאֲלִי ᵘחָי וְאַחֲרוֹן עַל־

contriuerint meam pellem postquam Et , staturum puluerem *

26 עָפָר יָקוּם׃ וְאַחַר עוֹרִי נִקְּפוּ־

ego Quem . Deum videbo mea carne de & : hanc

27 זֹאת וּמִבְּשָׂרִי אֶחֱזֶה אֱלוֹהַּ׃ אֲשֶׁר אֲנִי

Defecerunt . alienus non & , viderunt * mei oculi & , mihi sum visurus

אֶחֱזֶה־לִּי וְעֵינַי רָאוּ וְלֹא־זָר ʸכָּלוּ

persequimur Cur : dicetis ‡ Quia . meo sinu in mei renes

28 כִלְיֹתַי בְּחֵקִי׃ כִּי תֹאמְרוּ מַה־נִּרְדָּף־

? me in est inuenta verbi ‡ radix † & ; eum

לוֹ וְשֹׁרֶשׁ דָּבָר נִמְצָא־בִי׃

Marginalia (right): ‡ aduersum ‡ lingua vestra. וּכַח † esse impium Propter * quod super venit mihi. ᵇ עָוַת ᶜ נָקַף ‡ perdidit ‖ aduersum ‡ Si † ad Dei Propter iniquitatem, ‖ erit ‡ in ‡ posuit. ᵈ שׂוּם † Opibus meis ‖ coronam ‡ Destruxit ‡ recedere a me ᵉ סוּר ᶠ נָתַץ ᵍ נָסַע * ab arbore eradicata, & siccata, † contra * furorem vae si essem vnus ex hostibus suis. ʰ צוּר ⁱ סָלַל ‡ eleuauerunt ‡ in ᵏ חָנָה ‡ à * visitare me ˡ גּוּר ‖ vt ᵐ הָיָה ‡ illam propter ‡ eis ‡ contra ⁿ מְתֵי * consiliatij † quos diligebā, ‡ contra ‖ Pelli meæ, & carni meæ ᵒ שֵׁן ‡ cum ᵖ חָנַן ᵠ רֵעָה ‡ Vtinam ˢ נָתַן מִלֵּל † vt fint ᵗ חָקַק ᵘ חָיָה * terram ˣ רָאָה ʸ כָּלָה ‡ videbunt ‡ vestra interrat vt diceretis † quæ iniquitas

* Tam

29 גּוּרוּ לָכֶם ׀ מִפְּנֵי־חֶרֶב כִּי־חֵמָה ᵃעֲוֹנוֹת חָרֶב

: gladij iniquitates * ira quia , gladij faciebus ‖ à vobis Timete

. iudicium ‡ quòd sciatis vt

לְמַעַן ᵇתֵּדְעוּן שַׁדּוּן׃

CAP. XX. כ

: dixit & , Nahamathites Sophar respondit Et

1 ᶜוַיַּעַן צֹפַר הַנַּעֲמָתִי וַיֹּאמַר׃

propter ‡ & , me facient ‖ respondere meæ cogitationes Idcirco

2 לָכֵן שְׂעִפַּי יְשִׁיבוּנִי וּבַעֲבוּר

? audiam meæ ignominiæ correctionem * . me in meum sensum

3 חוּשִׁי בִי׃ ᵈמוּסַר כְּלִמָּתִי אֶשְׁמָע

‖ : mihi respondebit meæ intelligentiæ spiritus &

וְרוּחַ ᵉמִבִּינָתִי יַעֲנֵנִי׃

super hominem esse positum à ‡ , seculo à nosti hoc Nonne

4 הֲזֹאת יָדַעְתָּ מִנִּי־עַד מִנִּי שִׂים אָדָם עֲלֵי־

Lætitia & : propinquo de † impiorum laus quòd * ? terram

5 אָרֶץ׃ כִּי רִנְנַת רְשָׁעִים מִקָּרוֹב וְשִׂמְחַת

cælum in ascenderit Si . ‡ momentum ad hypocritæ ‖

6 חָנֵף עֲדֵי־רָגַע׃ אִם־יַעֲלֶה לַשָּׁמַיִם

. attigerit nubem ad eius caput & , eius sublimitas

ᶠשִׂיאוֹ וְרֹאשׁוֹ לָעָב ᵍיַגִּיעַ׃

: dicent eum Videntes . peribit finem ‡ in eius stercus † Velut

7 כְּגֶלְלוֹ לָנֶצַח יֹאבֵד רֹאָיו יֹאמְרוּ

vagabitur & : eū inueniet non & , volabit somnium Sicut ? ille ‡ Vbi

8 אַיּוֹ׃ כַּחֲלוֹם יָעוּף וְלֹא יִמְצָאֻהוּ וְיֻדַּד

; addet non & , eum vidit † Oculus . nocturna visio sicut

9 ⁱכְּחֶזְיוֹן לָיְלָה׃ עַיִן שְׁזָפַתּוּ וְלֹא תוֹסִיף

placabunt * eius Filij . eius locus eum intuebitur vltra nec

10 וְלֹא־עוֹד תְּשׁוּרֶנּוּ מְקוֹמוֹ׃ בָּנָיו ᵏיְרַצּוּ

. suam violentiam reddent ‡ eius manus & , mendicos

ˡדַלִּים וְיָדָיו תָּשֵׁבְנָה אוֹנוֹ׃

super † eo cum & : eius occultis ‖ sunt repleta eius Ossa

11 עַצְמוֹתָיו מָלְאוּ עֲלוּמוֹ וְעִמּוֹ עַל־

. malum eius ore in dulcuerit Si . iacebit puluerem ‡

12 עָפָר תִּשְׁכָּב׃ אִם־תַּמְתִּיק בְּפִיו ᵐרָעָה

non & , eo super Parcet ‡ . sua lingua sub illud celabit *

13 יַכְחִידֶנָּה תַּחַת לְשׁוֹנוֹ׃ יַחְמֹל עָלֶיהָ וְלֹא

. sui palati medio in ; † illud prohibebit ‡ illud derelinquet ‖

יַעַזְבֶנָּה וְיִמְנָעֶנָּה בְּתוֹךְ חִכּוֹ׃

aspidum Fel . est versus * eius visceribus in ‡ eius Panis

14 לַחְמוֹ בְּמֵעָיו נֶהְפָּךְ מְרוֹרַת פְּתָנִים

: eam emouet & , deglutiuit Facultatem † . eius interiori ‡ in

15 בְּקִרְבּוֹ׃ חַיִל בָּלַע וַיְקִאֶנּוּ

aspidum Caput ‡ . Deus eam expellet eius ventre de

16 מִבִּטְנוֹ ⁿיֹרִשֶׁנּוּ אֵל׃ רֹאשׁ־פְּתָנִים

videbit Non . viperæ lingua eum occidet : suget

17 יִינָק תַּהַרְגֵהוּ לְשׁוֹן אֶפְעֶה׃ אַל־ᵒיֵרֶא

. butyri & , mellis torrentes , flumina : riuulos in

בִפְלַגּוֹת נַהֲרֵי נַחֲלֵי דְּבַשׁ וְחֶמְאָה׃

facultatem velut ‖ : deglutiet non & , ‡ laborem Restituens †

18 ᵖמֵשִׁיב יָגָע וְלֹא יִבְלָע כְּחֵיל

. exultabit non & , eius permutationis

תְּמוּרָתוֹ וְלֹא יַעֲלֹס׃

non & , rapuit domum : pauperes ‡ dimisit , allisit ‡ Quia

19 כִּי־רִצַּץ עָזַב דַּלִּים בַּיִת גָּזַל וְלֹא

; suo ventre in tranquillum * nouit non Quia . eam ædificauit

20 ᵠיִבְנֵהוּ׃ כִּי ׀ לֹא־יָדַע ʳשָׁלֵו בְּבִטְנוֹ

superstes ‡ Non . † euadet non eius desiderio in ‖

21 בַּחֲמוּדוֹ לֹא יְמַלֵּט׃ אֵין־שָׂרִיד

. eius bonum parturiet ‡ non propterea : eum comedendum ad

לְאָכְלוֹ עַל־כֵּן לֹא־ˢיָחִיל טוּבוֹ׃

manus omnis : ei erit angustiā , suam sufficientiam replendo In

22 בִּמְלֹאות סִפְקוֹ ᵗיֵצֶר לוֹ כָּל־יַד

. eum inuadet laborantis ‖

עָמֵל ᵘתְּבֹאֶנּוּ׃

iram ‡ eum in mittet , suum ventrem replendum ad ‖ fuerit ‡

23 יְהִי ׀ לְמַלֵּא בִטְנוֹ יְשַׁלַּח־בּוֹ חֲרוֹן

Fugiet . eius carne in eum super * pluere faciet & : sui nasi

24 אַפּוֹ וְיַמְטֵר עָלֵימוֹ בִּלְחוּמוֹ׃ יִבְרַח

. æris ‡ arcus ‡ eum pertransibit ferri armatura † ab

מִנֶּשֶׁק בַּרְזֶל תַּחְלְפֵהוּ קֶשֶׁת נְחוּשָׁה׃

Marginalia (left): ‖ facie ‡, * qui irasci facitis me ex ex iniquitatibus, quæ dignæ sunt vt gladio vlciscantur: ‡ est ᵃ עָוֹה ᵇ יָדַע ᶜ עָנָה ‖ faciunt ‡ quia sensus meus est * Num ᵈ יָסַר ‖ quid tibi respondeam ᵉ בִּין ‡ ex eo tempore quo positus est homo * Videlicet † est ‖ impij ‡ erit. ᶠ נָשָׂא ᵍ נָגַע † sterquilinium ‡ sempiternū ‡ est ʰ נָדַד † qui ⁱ חָזָה * cogentur placare pauperes, ᵏ רָצָה ‡ reddet quod rapuit. ˡ דַּל ‖ peccatis adolescentiæ † peccatum ‡ terræ requiescet. Quando dulcescebat ᵐ רוּעַ * abscondebat ‡ Parcebat illi. ‖ relinquebat ‡ prohibebat † ne manifestaretur aliis, ‡ quē comedit * vertetur in escam malam. ‡ interioribus † Substantiam quam ‡ Venenum ⁿ יָרַשׁ ᵒ רָאָה † Restituet ‡ aliorum, ‖ in substantia ᵖ שׁוּב ‡ confregit homines, ‡ eos * qui prosperetur eos qui egressi sunt de ᵠ בָּנָה ʳ שָׁלָה ‖ secundum desiderium † quisquam. ‡ erit ei ‡ multiplicabitur * Cùm repletus fuerit ad ˢ חוּל ᵗ יָצַר ‖ eius qui laborauit veniet ei. † Cùm ‡ ei, ‡ Deus ᵘ בּוֹא ˣ חָרָה ‖ furoris * ægritudines malas † armis ferreis: ‡ sagitta æreī.

eius felle de *fulgur* & ,eius corpore de exiuit & , Eduxit
25 שָׁלַף וַיֵּצֵא מִגֵּוָה וּבָרָק מִמְּרֹרָתוֹ
.terrores eum super .*exibit*
יַהֲלֹךְ עָלָיו אֵמִים׃
ignis eum *perdet* :eius occultis in *abscondita tenebra Omnis*
26 כָּל־חֹשֶׁךְ טָמוּן לִצְפּוּנָיו תְּאָכְלֵהוּ אֵשׁ
.eius tabernaculo in superstes affligetur .*sufflatus non*
לֹא־נֻפָּח יֵרַע שָׂרִיד בְּאָהֳלוֹ׃
insurgens terra & :eius iniquitatem cæli Reuelabunt
27 יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֺנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה
die in *fluentes* :eius domus fructus Migrabit .eum *in*
28 לוֹ׃ יִגֶל יְבוּל בֵּיתוֹ נִגָּרוֹת בְּיוֹם
hæreditas & ,Deo à impij hominis pars Hæc .eius *nasi* in
29 אַפּוֹ׃ זֶה חֵלֶק־אָדָם רָשָׁע מֵאֱלֹהִים וְנַחֲלַת
.Deo à eius eloquij
אִמְרוֹ מֵאֵל׃

CAP. XXI. כא

: dixit & ,Iiob respondit Et
וַיַּעַן אִיּוֹב וַיֹּאמַר׃
hoc fit & ; meum sermonem audiendo Audite
1 שִׁמְעוּ שָׁמוֹעַ מִלָּתִי וּתְהִי־זֹאת
post & :loquar ego & ,me Ferte .*vestræ consolationes*
2 תַּנְחוּמֹתֵיכֶם׃ שָׂאוּנִי וְאָנֹכִי אֲדַבֵּר וְאַחַר
? *meum eloquium* hominem ad ego Num .subsannes *me loqui*
3 דְּבָרִי תַלְעִיג׃ הֶאָנֹכִי לְאָדָם שִׂיחִי
? meus spiritus *abbreuiabitur* non cur *si &*
4 וְאִם־מַדּוּעַ לֹא־תִקְצַר רוּחִי׃
super manum ponite & , obstupescite & , me ad Respicite
5 פְּנוּ־אֵלַי וְהָשַׁמּוּ וְשִׂימוּ יָד עַל־
apprehendit & : *sum attonitus &, sum recordatus si* Et .os
6 פֶּה׃ וְאִם־זָכַרְתִּי וְנִבְהָלְתִּי וְאָחַז
. tremor meam carnem
בְּשָׂרִי פַּלָּצוּת׃
sunt roborati *etiam*, senuerunt, vixerunt impij Cur
7 מַדּוּעַ רְשָׁעִים יִחְיוּ עָתְקוּ גַּם־גָּבְרוּ
: eis cum *eorum facies ad* stabile eorum Semen ? *robore*
8 חָיִל׃ זַרְעָם נָכוֹן לִפְנֵיהֶם עִמָּם
pax eorum Domus . eorum oculis in eorum germina &
9 וְצֶאֱצָאֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם׃ בָּתֵּיהֶם שָׁלוֹם
. eos super Dei virga non &, *pauore à*
מִפָּחַד וְלֹא שֵׁבֶט אֱלוֹהַּ עֲלֵיהֶם׃
fallabit : extra semen proiecit non &, grauidauit eius Bos
10 שׁוֹרוֹ עִבַּר וְלֹא יַגְעִל תְּפַלֵּט
, *sterilescet* non & , eius vacca
פָּרָתוֹ וְלֹא תְשַׁכֵּל׃
eorum nati & , suos paruulos *pecus* velut Emittent
11 יְשַׁלְּחוּ כַצֹּאן עֲוִילֵיהֶם וְיַלְדֵיהֶם
lætabuntur & : cithara &, tympano in Eleuabunt .*subsilient*
12 יְרַקֵּדוּן׃ יִשְׂאוּ כְּתֹף וְכִנּוֹר וְיִשְׂמְחוּ
.suos dies bono in *vetustate* Terent organi *vocem* ad
13 לְקוֹל עוּגָב׃ יְבַלּוּ בַטּוֹב יְמֵיהֶם
. descendent sepulchrum *momento in* &
וּבְרֶגַע שְׁאוֹל יֵחָתּוּ׃
tuarum viarum scientiam & ; nobis à Recede, Deo dixerunt Et
14 וַיֹּאמְרוּ לָאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֶיךָ
quid & ? ei seruiamus quòd *Saddai* Quid .*volumus non*
15 לֹא חָפָצְנוּ׃ מַה־שַּׁדַּי כִּי־נַעַבְדֶנּוּ וּמַה־
? *eo in occurrerimus* quòd capiemus *vtilitatis*
נּוֹעִיל כִּי נִפְגַּע־בּוֹ׃
consilium : eorum bonum eorum manu in non En
16 הֵן לֹא בְיָדָם טוּבָם עֲצַת
impiorum lucerna Quoties .me à fuit longè impiorum
17 רְשָׁעִים רָחֲקָה מֶנִּי׃ כַּמָּה נֵר־רְשָׁעִים
partietur dolores : eorum *exitium* eos super veniet &, extinguetur
יִדְעָךְ וְיָבֹא עָלֵימוֹ אֵידָם חֲבָלִים יְחַלֵּק
gluma sicut & ; *venti facies ad* palea sicut Erunt . *suo naso in*
18 בְּאַפּוֹ׃ יִהְיוּ כְּתֶבֶן לִפְנֵי־רוּחַ וּכְמֹץ
: eius *robur* eius filiis *abdet* Deus . turbo *eam est furatus*
19 גְּנָבַתּוּ סוּפָה׃ אֱלוֹהַּ יִצְפֹּן־לְבָנָיו אוֹנוֹ
.sciet & , *eum ad* reddet
יְשַׁלֵּם אֵלָיו וְיֵדָע׃

Saddai furore de & : *suum infortunium* eius oculi Videbunt
20 יִרְאוּ עֵינָו כִּידוֹ וּמֵחֲמַת שַׁדַּי
ipse post sua domo in *eius voluntas quæ* Nam .bibet
21 יִשְׁתֶּה׃ כִּי מַה־חֶפְצוֹ בְּבֵיתוֹ אַחֲרָיו
Deum Nunquid .*sunt dimidiati* eius mensium numerus Et
22 וּמִסְפַּר חֳדָשָׁיו חֻצָּצוּ׃ הַלְאֵל
? iudicabit excelsos *ipse &* ,scientiam docebit
יְלַמֶּד־דָּעַת וְהוּא רָמִים יִשְׁפּוֹט׃
,quietus *ipse totus* .*suæ integritatis* fortitudine in morietur Iste
23 זֶה יָמוּת בְּעֶצֶם תֻּמּוֹ כֻּלּוֹ שַׁלְאֲנַן
medulla & ,lacte sunt plena eius *Mulctralia* .pacificus &
24 וְשָׁלֵיו׃ עֲטִינָיו מָלְאוּ חָלָב וּמֹחַ
amaro animo *in* morietur iste Et .*irrigabitur* eius ossa
25 עַצְמוֹתָיו יְשֻׁקֶּה׃ וְזֶה יָמוּת בְּנֶפֶשׁ מָרָה
.*bono in* comedit non &
וְלֹא אָכַל בַּטּוֹבָה׃
operiet vermis & ; iacebunt *puluerem* super Pariter
26 יַחַד עַל־עָפָר יִשְׁכָּבוּ וְרִמָּה תְּכַסֶּה
molimina & ,vestras cogitationes noui En .*eos super*
27 עֲלֵיהֶם׃ הֵן יָדַעְתִּי מַחְשְׁבוֹתֵיכֶם וּמְזִמּוֹת
.*excogitabitis* iniquè me aduersum
עָלַי תַּחְמֹסוּ׃
tabernaculum vbi & ?*liberalis* domus Vbi ,*dicetis* Nam
28 כִּי תֹאמְרוּ אַיֵּה בֵית־נָדִיב וְאַיֵּה אֹהֶל
interrogastis non Nunquid ? impiorum habitaculorum
29 מִשְׁכְּנוֹת רְשָׁעִים׃ הֲלֹא שְׁאֶלְתֶּם
? *dissimulabitis* non eorum signa & ?viam transeuntes
עוֹבְרֵי דָרֶךְ וְאֹתֹתָם לֹא תְנַכֵּרוּ׃
furorum die in ; malus prohibebitur *exitij* die in Quia
30 כִּי לְיוֹם אֵיד יֵחָשֶׂךְ רָע לְיוֹם עֲבָרוֹת
? eius viam *eius facies super* nunciabit Quis .*inducentur*
31 יוּבָלוּ׃ מִי־יַגִּיד עַל־פָּנָיו דַּרְכּוֹ
ei reddet quis, fecit ipse Et
וְהוּא־עָשָׂה מִי יְשַׁלֶּם־לוֹ׃
vigilabit aceruo super & , ducetur *sepulchra* ad ipse Et
32 וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל וְעַל־גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד׃
hominem omnem se post & ,torrentis *cespites* ei Dulcuerunt
33 מָתְקוּ־לוֹ רִגְבֵי נָחַל וְאַחֲרָיו כָּל־אָדָם
.numerus non *eius facies* & , trahet
יִמְשׁוֹךְ וּלְפָנָיו אֵין מִסְפָּר׃
vestris responsionibus & : vanum me consolabimini quomodo Et
34 וְאֵיךְ תְּנַחֲמוּנִי הָבֶל וּתְשׁוּבֹתֵיכֶם
?*præuaricatio remansit*
נִשְׁאַר־מָעַל׃

CAP. XXII. כב

: dixit & ,Temanites Eliphaz respondit Et
1 וַיַּעַן אֱלִיפַז הַתֵּמָנִי וַיֹּאמַר׃
agens prudenter se super proderit sed vir proderit Deo Nunquid
2 הַלְאֵל יִסְכָּן־גָּבֶר כִּי־יִסְכֹּן עָלֵימוֹ מַשְׂכִּיל׃
lucrum si & ?iustificeris quòd *Saddai* voluntas Nunquid
3 הַחֵפֶץ לְשַׁדַּי כִּי תִצְדָּק וְאִם־בֶּצַע
tui timore *præ* Nunquid ? tuas vias perficias quòd
4 כִּי־תַתֵּם דְּרָכֶיךָ׃ הֲמִיִּרְאָתְךָ
?iudicium in tecum veniet : *te arguet*
יֹכִיחֶךָ יָבוֹא עִמְּךָ בַּמִּשְׁפָּט׃
tuis iniquitatibus finis non & ,*multa* tua malitia Nonne
5 הֲלֹא רָעָתְךָ רַבָּה וְאֵין־קֵץ לַעֲוֺנֹתֶיךָ׃
nudorum vestes & , gratis *tuos fratres pignus in capies* Etenim
6 כִּי־תַחְבֹּל אַחֶיךָ חִנָּם וּבִגְדֵי עֲרוּמִּים
famelico à & ,*propinabis* lasso aquam Non .*facies* spoliare
7 תַּפְשִׁיט׃ לֹא־מַיִם עָיֵף תַּשְׁקֶה וּמֵרָעֵב
.panem *prohibebis*
תִּמְנַע־לָחֶם׃
sedebit *faciebus acceptus* & ; terra ei brachij viro Et
8 וְאִישׁ זְרוֹעַ לוֹ הָאָרֶץ וּנְשׂוּא פָנִים יֵשֶׁב
pupillorum brachia & ; *vacuè* dimisisti Viduas .ea in
9 בָּהּ׃ אַלְמָנוֹת שִׁלַּחְתָּ רֵיקָם וּזְרֹעוֹת יְתֹמִים
te terruit & , laquei *tui circuitus* Propterea .*contundentur*
10 יְדֻכָּא׃ עַל־כֵּן סְבִיבוֹתֶיךָ פַחִים וִיבַהֶלְךָ
subitò *pauor*
פַּחַד פִּתְאֹם׃

.te operies ‡ aquarum *redundantia &* ,*videbis non obscuritas* † Vel

11 או־חשך לא תראה ושפעת־מים תכסך׃

,stellatum *caput* ‡ vide & ;*cælorum sublimitate in* * Deus Nónne

12 הלא־אלוה גבה שמים וראה ראש כוכבים

? Deus nouit quid ,dixisti Et .sunt excelsæ quia

13 כי־[a]רמו׃ ואמרת מה־ידע אל

absconsio * nubes ‖ ? iudicabit caliginem per Nunquid

14 הבעד ערפל ישפוט׃ עבים סתר־

?*perambulabit cælorum ambitum* † & :‡ videat non & ‡ ,ei

לו ולא יראה וחוג שמים יתהלך׃

viri calcauerunt quam ,*obseruabis* ‡ seculi semitam Nunquid

15 הארח עולם תשמור אשר דרכו [b]מתי־

? *iniquitatis* †

און׃ חצי הספר

‡ est diffusus Fluuius .tempus * non & ,sunt succisi Qui

16 אשר־קמטו ולא־עת נהר יוצק

,nobis à recede ,Deo *Dicentes* ‡ .eorum fundamento

17 יסודם׃ האמרים לאל סור ממנו

? eis *Saddai* * operabitur quid &

ומה־יפעל שדי למו׃

consilium & ,bono eorum domos impleuit ipse Et

18 והוא מלא בתיהם טוב [c]ועצת

.me à est factum longè impiorum

רשעים רחקה מני׃

subsannabit innocens & : lætabuntur & ,iusti Videbunt

19 [d]יראו צדיקים וישמחו [e]ונקי ילעג־

,nostra *subsistentia* † fuit succisa non *Si* ‡ .eos

20 למו׃ אם־לא נכחד [f]קימנו

quæso Assuesce ?ignis deuorauit *eorum* ‡ residuum &

21 ויתרם אכלה אש׃ הסכן־נא

.*bonus tuus prouentus ei in* † :habeto pacem & ,eo cum

עמו ושלם בהם תבואתך טובה׃

eius eloquia pone & ,legem eius ore ex quæso Accipe

22 [g]קח־נא מפיו [h]תורה [i]ושים אמריו

: ædificaberis, *Saddai* † ad fueris conuersus Si .tuo corde in

23 בלבבך׃ אם־תשוב עד־שדי תבנה

super pone * Et .*tuis tentoriis* ‡ à iniquitatem elongabis

24 תרחיק עולה מאהליך׃ ושית־על־

.Ophir *torrentes petra in* ‡ & ,munitionem *puluerem*

עפר בצר ובצור נחלים אופיר׃

fortitudinum ‖ argentum & ,tua munitio omnipotens Eritque

25 והיה שדי בצריך וכסף [k]תועפות

eleuabis & ,delectaberis *Saddai* † super tunc Quia .tibi

26 לך׃ כי־אז על־שדי תתענג [l]ותשא

; te exaudiet & ,eum ad Orabis .*tuas facies* ‡ Deum ad

27 אל־אלוה פניך׃ תעתיר אליו וישמעך

erit firmus & ,sermonem decernes Et .reddes tua vota &

28 ונדריך תשלם׃ ותגזר־אמר ויקם

.lumen *splenduit* ‖ tuas vias super & ,tibi

לך ועל־דרכיך נגה אור׃

demissum & : exaltatio ‡ ,dices & ,† se humiliauerint Cùm

29 כי־השפילו ותאמר גוה [m]ושח

liberabitur & ,innocens *insulam* ‖ Liberabit ,‡ saluabit oculis

30 עינים יושיע׃ ימלט אי־נקי ונמלט

.tuarum *volarum puritate in* *

בבר [n]כפיך׃

† tenebræ venerunt super te, vt non videas, & multitudo
‡ operuit
* sublimior est cælo?
‡ summitatem
[a] רום
‖ Nunquid
* sunt
‡ vt ‡ non
† per lineam quæ circuit cælum, ambulas
‡ obseruasti in corde tuo.
[b] מתה
† iniqui
* erat ‡ in
‡ Qui dicunt
* omnipotens
[c] יעץ
[d] ראה [e] נקה
‡ Quando
† substantia
[f] קום
‡ impiorum
† per ea veniet tibi bonum.
[g] לקח [h] ירה
[i] שום
† omnipotentē.
‡ tabernaculo tuo.
* pones super terram
‡ instar petræ torrentium aurum
‖ erit in fortitudine
[k] יעף
† omnipotentē
[l] נשא
‡ faciem tuam.
‖ splendescet
† impij,
‡ excellēs sunt & humilem
[m] שחח
‡ Deus.
‖ habitatores insulæ
* habitator insulæ munditia manuum
[n] כפף

CAP. XXIII. כג

: dixit & ,Iiob respondit Et

1 ויען איוב ויאמר׃

mea *manus* ‡ : meum eloquium *exacerbatio* ‖ hodie Etiam

2 גם־היום [o]מרי [p]שחי ידי

,scirem *dabit Quis* ‡ .meum gemitum super est aggrauata

3 כבדה על־אנחתי׃ מי־יתן ידעתי

.eius locum ad vsque venirem ; eum inuenirem &

ואמצאהו אבוא עד־תכונתו׃

replerem meum os & ,iudicium *eius facies ad* ‖ Disponerem

4 אערכה לפניו משפט ופי אמלא

: mihi responderet ‡ eloquia Scirem .*correptionibus* *

5 [q]תוכחות׃ [r]אדעה [s]מלים יענני

.mihi diceret *quid* † intelligerem &

ואבינה מה־יאמר לי׃

‖ in amaritudine est ‡ plaga
[o] מרה
[p] שוח
‡ Vtinam
‖ coram eo
* argumentis
‡ quæ
[q] יכח [r] ידע
[s] מלל
† quicquid

.Non ? meum discrepabit potentia multa *in* Nunquid

6 הברב־[a]כח [b]יריב עמדי לא

.* me in ponet ipse Veruntamen *arguens* ‡ rectus Ibi

7 אך־הוא [c]ישם בי׃ שם ישר [d]נוכח

.me iudicante à perpetuum in liberarer & : eo cum

עמו ואפלטה לנצח משפטי׃

intelligam non & ,*retro & :ipse* ‡ non & ,*ibo ante En* ‖

8 הן קדם אהלך ואיננו ואחור ולא־אבין

.eum *operiet* ‡ :videbo non & ,*ipsum faciendo in Sinistram* *

9 לו׃ שמאל [d]בעשתו ולא־[e]אחז יעטף

.videbo non & ,*dextram*

ימין ולא אראה׃

. egrediar aurum sicut .me *probauit ,me apud* † viam nouit Quia

10 כי־ידע דרך עמדי בחנני כזהב [f]אצא׃

,seruaui eius Viam .meus pes apprehendit eius gressum *In*

11 באשרו אחזה רגלי דרכו שמרתי

: *deseram* ‖ non & ,eius labiorum *Præceptum* .*declinabo* ‡ non &

12 ולא־אט׃ [g]מצות שפתיו ולא [h]אמיש

.eius oris eloquia abscondi meo *statuto à*

[i]מחקי צפנתי אמרי־פיו׃

eius *anima* & ? *eum auertet* † quis & ,*vno in* * ipse Et

13 והוא באחד ומי [k]ישיבנו ונפשו

hæc sicut & :meum * statutum *reddet* ‡ Quia .*fecit* & ,*desiderauit* ‡

14 [l]אותה ויעש׃ כי ישלים חקי וכהנה

: terrebor eius *faciebus* † à Idcirco .eo cum ‖ multa

15 [m]רבות עמו׃ על־כן מפניו אבהל

.eo ab timebo & ,intelligam

אתבונן ואפחד ממנו׃

.me terruit *saddai* ‡ & :meum cor emolliuit Deus Et

16 ואל [n]הרך לבי ושדי הבהילני׃

meis faciebus ‖ à & :*obscuritatis faciebus à* ‡ sum excisus non Quoniam

17 כי־לא נצמתי מפני־חשך ומפני

.caliginem operuit

כסה־אפל׃

[a] כוח [b] רוב
* vires vt stem coram eo.
‡ disputat
[c] שום [d] יכח
‖ Si ad orientem iero,
‡ erit: & si ad occidentem,
* Si ad aquilonem quando operatur ipse,
‡ abscondet se in meridie,
[d] עשה [e] חוה
† quæ est mecū. Si probauerit
[f] יצא
‡ declinaui. A præcepto
‖ recessi: more
[g] צוה [h] מוש
[i] חקק
* vnus est,
† redire faciet eū retrorsum,
& voluntas
‡ desiderat, & facit.
‡ reddit quod
* erat mihi: & similia his
[k] שוב [l] אוה
‖ sunt † facie
‡ omnipotens
[m] ראב
[n] רכך
‡ propter tenebras:
‖ facie mea

CAP. XXIIII. כד

saddai à non occultata sunt tempora: & scientes eum Cùr — printed: eum scientes & :tempora sunt occultata non *saddai à* Cùr

1 מדוע משדי לא־נצפנו עתים וידעו

gregem ,*attingent* ‡ Terminos ? eius dies viderunt non

2 לא־[o]חזו ימיו׃ גבולת [p]ישיגו עדר

: *ducent* ‖ pupillorum Asinum .pauerunt & ,rapuerunt

3 גזלו וירעו׃ חמור יתומים ינהגו

egenos facient * Diuertere .viduæ bouem *accipient* † pignus in

4 יחבלו שור אלמנה׃ [q]יטו [r]אביונים

.terræ humiles latuerunt pariter :via de

מדרך יחד חבאו עניי־ארץ׃

,suum opus ad sunt egressi deserto in onagri † Ecce

5 הן פראים במדבר יצאו בפעלם

.*pueris* ‡ panis *ei solitudo* ‡ :rapinam ad manè surgentes

משחרי לטרף ערבה לו לחם לנערים׃

impij vineam & : *demetent eius pabulum* ‡ agro In

6 בשדה בלילו יקצורו וכרם רשע

:vestimento absque *facient* ‡ pernoctare Nudum .*facient tardare* †

7 ילקשו׃ ערום [s]ילינו מבלי לבוש

.frigore in operimentum * non &

ואין [t]כסות בקרה׃

protectione ‡ absque : *madefient* † montium inundatione Ab

8 מזרם הרים ירטבו ומבלי מחסה

: pupillum vbere ab *Rapient* ‡ .petram sunt amplexati

9 חבקו־צור׃ יגזלו משד יתום

.pignus *accipient* ‡ pauperem super &

ועל־[u]עני יחבלו׃

famelicis † : vestimento absque fecerunt ambulare Nudum

10 ערום הלכו בלי לבוש ורעבים

: oleum *exprimen*t ‡ suos muros Inter .manipulum tulerunt

11 [x]נשאו עמר׃ בין שורתם יצהירו

.sitiuerunt & ,calcauerunt torcularia

יקבים דרכו ויצמאו׃

: *vociferabitur occisorum* ‡ anima & ,*gement* ‖ viri vrbe De

12 מעיר [y]מתים ינאקו ונפש־חללים תשוע

.*insulsum ponet* * non Deus &

ואלוה לא־ישים תפלה׃

ab omnipotēte
‡ attigerunt alienos,
[o] חזה [p] נשג
‖ duxerunt in domum suam:
† acceperunt
* fecerunt pauperes
[q] נטה [r] אבה
† vt
‡ à deserto est sibi ‡ & filiis.
‡ segetes suas messuerunt:
† tardè vindemiauerunt.
‡ fecerunt pauperem
* fuit
[s] לון [t] כסה
† madefacti sunt pauperes:
‖ operimento
‡ Rapuerunt impij
‡ acceperunt
[u] ענה
† à
‡ fecerunt
[x] נשא
‖ clamant ad Dominum,
‡ corū qui occiduntur clamat:
[y] מתה
* prohibet eorum opera

cognouerunt non ,luminis rebelles inter fuerunt Ipsi
13 המה היו במרדי אור לא הכירו [a היה b נכר † steterunt]
surget luce In .eius semitis in sederunt † nec :eius vias
14 דרכיו ולא ישבו בנתיבתיו: לאור יקום
erit nocte in & : egenum & , pauperem interficiet ,homicida
רוצח יקטל עני ואביון ובלילה יהי [c אבה]
,crepusculum obseruauit adulteri oculus Et .fur tanquam
15 כגנב: ועין נאף שמרה נשף [‖ in abscondito faciem]
faciem absconsionem ‖ & :oculus me aspiciet Non :dicendo
לאמר לא תשורני עין וסתר פנים
signauerunt die ‡ , domos tenebra in Fodit ‡ .penet [‡ Foderunt in tenebris ‡ quas in]
16 ישים: חתר בחשך בתים יומם חתמו
.lucem cognouerunt non ,sibi
למו לא ידעו אור:
agnouerit cum .mortis vmbra ‡ eis † mane pariter Quia [‡ erit ‡ vt]
17 כי יחדו בקר למו צלמות כי יכיר
facies super ipse ‡ Leuis .† mortis vmbræ terrores * [* quilibet eorū † erunt eis. ‡ est, vt quod natat in superficie]
18 בלהות צלמות: קל הוא על פני
respiciet non : terra in eorum pars maledicetur , aquarum
מים תקלל חלקתם בארץ לא יפנה [d פנה]
rapient * calor etiam Siccitas ‡ .vinearum viam [‡ Sicut æstus * rapiunt † sic ‡ eos qui ‡ eius amicus, dulcedinem sé- tiet ex eo]
19 דרך כרמים: ציה גם חם יגזלו
ipsius ‡ Obliuiscetur .peccauerunt ‡ sepulchrum † ,niuis aquas
20 מימי שלג שאול חטאו: ישכחהו [e]
: memorabitur non Adhuc . vermis eius dulcore capietur , miseratio
רחם מתקו רמה עוד לא יזכר [e מים * iniquus.]
.iniquitas * lignum vt ,confringetur &
ותשבר כעץ עולה:
non viduæ & : pareret ne ,sterilem Frangens † [† Qui confregit vxorem]
21 רעה עקרה לא תלד ואלמנה לא [f ולד]
, ‡ stetit : sua potentia in fortes traxit Et benefaciet ‡
22 ייטיב: ומשך אבירים בכחו יקום [‡ benefecit. ‡ aduersum eos]
. vitæ in * credidit non &
ולא יאמין בחיין: [g כוח * vitæ suæ quispiam ex eis.]
eius oculi ‖ & : ‡ innitetur & ,fiduciam ad † ei Dabit
23 יתן לו לבטח וישען ועיניהו [† munera, vt habitet confidenter, ‡ ei ne sibi noceat: ‖ tamē ‡ erunt * vt eis insidientur. Recesserunt † fuerunt coram eis, ‡ paupertate conficientur, † summitas]
. * ,eorum vias super ‡
על דרכיהם:
omnes sicut, sunt humiliati ‡ &, ipse † non &, paululum se Sustulerunt
24 רמו מעט ואיננו והמכו ככל
. succidentur spicæ caput † sicut & : claudentur
יקפצון וכראש שבלת ימלו:
ponet & : me faciet mentiri quis , vbinam ‖ non si Et
25 ואם לא אפו מי יכזיבני וישם [h רמם מול ‡ est vt dico nunc]
? meum sermonem nihilum ad
לאל מלתי: [k מלל]

CAP. XXV. כה

: dixit & , Suchites Bildad respondit Et
1 ויען בלדד השחי ויאמר: [l ענה ‡ est]
, suis excelsis in pacem faciens: eo cum ‡ timor & Dominium
2 המשל ופחד עמו עשה שלום במרומיו:
non quem super Et ? eius agminibus numerus est Nunquid [militibus]
3 היש מספר לגדודיו ועל מי לא
cum homo iustificabitur quomodo Et ? eius lux stabit
יקום אורהו: ומה יצדק אנוש עם
? muliere * natus erit mundus quomodo & ? Deo [* ex]
4 אל ומה יזכה ילוד אשה:
stellæ & : tabernaculum ponet non &, lunam ad vsque Ecce [illuminabit:]
5 הן עד ירח ולא יאהיל וכוכבים
homo quia Etiam † . eius oculis in sunt mundæ non [† Quanto magis]
6 לא זכו בעיניו: אף כי אנוש [m זכך]
? vermis hominis filius &, vermis
רמה ובן אדם תולעה:

CAP. XXVI. כו

: dixit & , Iiob respondit Et
1 ויען איוב ויאמר: [n ענה † Eiue ‡ est ‡ eum, cui * est]
‡ brachio Saluasti ? potentia ‡ non cui † ? es auxiliatus Cui
2 מה עזרת ללא כח הושעת זרוע [o כוח]
? fortitudo * non
לא עז: [p עזז]

essentiam ‡ & : sapientia ‡ non cui † ? consuluisti Cui [† Hinc ‡ est ‡ sapientiam multipliciter]
3 מה יעצת ללא חכמה ותושיה [a נשה b ידע c נגד d מלל]
? sermones annunciaui Cui ? fecisti scire multitudinem in
4 לרב הודעת: את מי הגדת מלין
? te à exiuit cuius anima &
ונשמת מי יצאה ממך:
. eorum habitatores ‖ & ,aquis sub de formabuntur Mortui † [† Semina mortua ‡ quæ manent in eis.]
5 הרפאים יחוללו מתחת מים ושכניהם:
optimentum ‡ non & : eo coram infernus ‡ Nudus [‡ est]
6 ערום שאול נגדו ואין כסות [e כסה]
suspendens :vacuum super Aquilonem Extendens .perditioni
7 לאבדון: נטה צפון על תהו תלה
: suis nubibus in aquas Ligans .nihilum super terram
8 ארץ על בלימה: צרר מים בעביו
.eis sub nubes est scissa non &
ולא נבקע ענן תחתם:
,suam nubem illud super expandit :solij facies Tenens [vultum]
9 מאחז פני כסה פרשז עליו עננו:
ad vsque : aquarum facies super descripsit circino Statutum [Terminum circumdedit superficiei]
10 חק חג על פני מים עד [f חקק g חוג]
cæli Columnæ .obscuritate ‡ cum lucis perfectionem
11 תכלית אור עם חשך: עמודי שמים [‡ tenebris. ‡ contremiscēt:]
: eius increpatione ab admirabuntur & :commouentur ‡
ירופפו ויתמהו מגערתו: [h כלה i רוף ‡ diuisum est]
percussit sua intelligentia in & : mare scidit * eius potentia In
12 בכחו רגע הים ובתבונתו מחץ
formauit , pulchritudo cæli ‡ eius spiritu In .superbiam † [† fortitudinem eius. ‡ decorauit cælos, creauit ‖ vectem. ‡ sunt ‡ est quod † de]
13 רהב: ברוחו שמים שפרה חללה
‡ partes hæc Ecce .fugacem ‖ serpentem eius manus
14 ידו נחש בריח: הן אלה קצות
tonitru & :eo in ‡ audiuimus verbum † pusillum quam &, eius viarū
דרכו ומה שמץ דבר נשמע בו ורעם [k קצה † à]
. intelligetur quo † eius fortitudinum
גבורתו מי יתבונן: [l בין]

CAP. XXVII. כז

:dixit & ,suam parabolam assumere Iiob addidit Et
1 ויסף איוב שאת משלו ויאמר: [m נשא]
Saddai ‖ & : meum iudicium fecit remouere ‡ Deus Viuens † [† Viuit ‡ qui ‖ omnipotens qui]
2 חי אל הסיר משפטי ושדי
, tempore omni Quia .meam animam affecit amaritudine [n סור]
3 המר נפשי: כי כל עוד [o מרר]
meo naso ‖ in Dei spiritus & :me in mea mens * [* quo fuerit anima ‖ naribus meis.]
נשמתי בי ורוח אלוה באפי:
si mea lingua & : iniquitatem mea labia ,loquentur Si
4 אם תדברנה שפתי עולה ולשוני אם [p שפה ‖ locuta]
vos iustificem sit mihi Absit :dolum fuerit molita ‡
5 יהגה רמיה: חלילה לי אם אצדיק אתכם
.me à meam perfectionem remouebo non :obiero quousque
עד אגוע לא אסיר תמתי ממני: [q תמם * Iustitiam meam]
non :eam dimittam non & ,tenui mea iustitia In *
6 בצדקתי החזקתי ולא ארפה לא
impius vt Erit .meis diebus ‡ meum cor afficiet probris
7 יחרף לבבי מימי: יהי כרשע [r יום ‖ hostis meus,]
quæ Nam .iniquus vt me in insurgens ‖ & : meus inimicus
8 איבי ומתקוממי כעול: כי מה
?eius animam Deus euellat † si ,corraserit cum hypocrita ‡ spes [‡ impij si recondiderit: † requiescere fecerit]
תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו: [ſ קוה שלה vel נשל ‡ Nunquid ‡ quæ sunt]
eum super venerit cum ;Deus audiet eius clamorem Nunquid
9 הצעקתו ישמע אל כי תבוא עליו
inuocabit ?delectabitur omnipotente super Si ‡ ? tribulatio
10 צרה: אם על שדי יתענג יקרא
: Dei manu in ‡ vos Docebo ? tempore omni in Deum
11 אלוה בכל עת: אורה אתכם ביד אל [u ירה † est]
. abscondam non omnipotente cum † quod
אשר עם שדי לא אכחד:
vanitate quid propter & , vidistis vos omnes vos Ecce
12 הן אתם כלכם חזיתם ולמה זה הבל [x חזה ‖ vanescitis * est]
:Deo cum impij hominis pars * Hæc ? euanescetis ‖
13 תהבלו: זה חלק אדם רשע עם אל
. accipient omnipotente ab * fortium hæreditas & [‡ quam]
ונחלת עריצים משדי יקחו: [y לקח]

: † gladium *ipſum* in , eius filij fuerint multiplicati Si
14 אם־[a]ירבו בניו למו־חרב
eius Superſtites .pane ſaturabuntur non eius *germina* ‡ &
15 [b]וצאצאיו לא ישבעו־לחם׃ שרידיו
.flebunt non eius viduæ & :ſepelientur morte in
במות יקברו ואלמנותיו לא תבכינה׃
lutum ſicut & ,argentum *puluerem* vt coaceruauerit Si
16 אם־יצבר כעפר כסף וכחמר
: † ſe induet iuſtus & ,Præparabit .veſtimentum præparauerit
17 יכין מלבוש׃ [c]יכין וצדיק ילבש
tinea ſicut Ædificauit .*partietur* ‡ innocens argentum &
18 וכסף נקי יחלק׃ בנה כעש
, dormiet Diues .cuſtos fecit *tugurium* ſicut & :ſuam domum
19 ביתו וכסכה עשה נצר׃ עשיר ישכב
.*ipſe* ‡ non & ,aperuit ſuos oculos ;congregabitur non &
ולא יאסף עיניו פקח ואיננו׃
cum eſt furatus nox † : terrores aquæ ſicut eũ Apprehendent
20 [d]תשיגהו כמים בלהות לילה גנבתו
eum cõmouebit turbine & :ibit & ,eurus eum Tollet .turbo
21 סופה׃ [e]ישאהו קדים וילך וישערהו
;parcet non & , ‡ eum ſuper proiiciet Et .ſuo loco de
22 ממקומו׃ וישלך עליו ולא יחמול
eum ſuper † Plaudet .fugiet fugiendo eius *manu* ‖ de
23 מידו ברוח יברח׃ ישפק עלימו
.ſuo loco de eum ſuper ſibilabit & :ſuis *palmis* ‡
[f]כפימו וישרק עליו ממקומו׃

† erunt: [a]רבה ‡ liberi [b]יצא terram † illo: [c]כון ‡ diuidet. vmbraculum quod ‡ eſt. † ſicut [d]נשג [e]נשא ‡ plagas, ‖ plaga † qui viderit ‡ manibus [f]כפף

CAP. XXVIII. כח

,auro locus & : exitus argento eſt Quoniam
1 כי יש לכסף [g]מוצא ומקום לזהב
fuſus lapis † & : tolletur *puluere* * è Ferrum .fundent ‡
2 [h]יזקו׃ ברזל מעפר [i]יקח ואבן יצוק
,*fini* ‡ omni & ,*tenebræ* ‖ poſuit Finem .æs
3 נחושה׃ [k]קץ שם לחשך ולכל־[l]תכלית
.* mortis vmbram & ,caliginis lapidem :*inquirens* ‡ ipſe
הוא חוקר אבן אפל וצלמות׃
: pede à *obliuioni traditæ incola cum à torrens Erupit*
4 פרץ נחל מעם־גר הנשכחים מני־רגל
.ſunt motæ † ,homine præ ſunt releuatæ
[m]דלו מאנוש [n]נעו׃
eſt *verſa ea ſubter* * & : panis egrediebatur *ea ex* ‡ terra ‡
5 ארץ ממנה יצא־לחם ותחתיה נהפך
pulueres † & :eius lapides ſapphiri Locus .ignis vt
6 כמו־אש׃ מקום־ספיר אבניה ועפרת
nec : auis *eam* cognouit non Semitam .ei *auri*
7 זהב לו׃ נתיב לא־ידעו עיט ולא
filij ‡ eam calcauerunt Non .*vulturis* ‡ oculus eam vidit
8 שזפתו עין איה׃ לא־הדריכוהו בני־
.leo eam iuxta *tranſijt* * non :*ſuperbiæ*
שחץ לא־עדה עליו שחל׃
radice à ſubuertit ‖ : ſuam manum miſit ſilicem In
9 בחלמיש שלח ידו הפך משרש
omne & :fecit erumpere riuos *rupibus In* † .montes
10 הרים׃ בצורות יארים בקע וכל־
:*faſciauit* ‡ flumina *fletu A* ‡ .eius oculus vidit pretioſum
11 יקר [o]ראתה עינו׃ מבכי נהרות חבש
vnde ſapientia Et .lucem *educet* ‖ abſconditum &
12 ותעלמה יצא אור׃ והחכמה מאין
Neſciuit ? intelligentiæ locus *hic* * vbi Et ?inuenietur
13 תמצא ואי זה מקום בינה׃ לא־ידע
.viuentium terra in inuenietur non & : eius *ordinem* ‖ homo
אנוש ערכה ולא תמצא בארץ החיים׃
Non , dixit mare & :*ipſa* * me in Non ,dixit Vorago
14 תהום אמר לא בי־היא וים אמר אין
non & :ea pro *purum* aurum dabitur Non .*me apud* †
15 עמדי׃ לא־[p]יתן סגור תחתיה ולא
æſtimabitur Non .eius pretium argento ponderabitur
16 ישקל כסף מחירה׃ לא תסלה
.ſapphiro & ,pretioſo onyche cum :Ophir auro cum
בכתם אופיר בשהם יקר וספיר׃
eius permutatio nec :*cryſtallus* ‡ & ,aurum eam adæquabit Non
17 לא־יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה

[g]יצא ‡ in quo * terra † è lapide fuſo ‖ tenebris, ‡ perfectioni, quam ‡ inquirit: [h]יזק [i]לקח [k]קצץ [l]כלה * ſcit. Creſcere fecit torrentem apud eum qui peregrinatur iuxta illum, & ſiccato torrente aquæ obliuioni traduntur † & è loco ſuo [m]דלל [n]נוע ‡ E ‡ illa, vbi erat torrens, * locus eius effectus † terræ habẽtes aurum ſunt ‡ variæ auis. ‡ beſtiæ rapaces; * declinauit ‖ & † E ſilicibus ‡ Ne ſtillarent ‡ ligauit: [o]ראה ‖ exire faciet in * eſt ‖ pretium * eſt: † eſt mecum. [p]נתן ‡ adamas:

: commemorabitur non *vnio* † & ,Coralia .*obrizi vas* *
18 כלי־[a]פז׃ [b]ראמות וגביש לא יזכר
.margaritis *præ ſapientiæ attractio* ‡ &
ומשך חכמה [c]מפנינים׃
auro cum : Æthiopiæ ſmaragdus eam adæquabit Non
19 לא־יערכנה פטדת־כוש בכתם
? veniet vnde ſapientia Et .æſtimabitur non mundo
20 טהור לא [d]תסלה׃ והחכמה מאין תבוא
oculis ab ſe abſcondit Et ? intelligentiæ locus *hic* ‡ vbi &
21 ואי זה מקום בינה׃ ונעלמה מעיני
.eſt occultata cæli volucri à & :viuentis omnis
כל־[e]חי ומעוף השמים נסתרה׃
audiuimus noſtris auribus *In* :dixerunt mors & Perditio
22 אבדון ומות אמרו באזנינו שמענו
cognouit ipſe & : eius viam intellexit Deus .eius *auditum*
23 שמעה׃ אלהים [f]הבין דרכה והוא ידע
terræ fines ad ipſe Quia .eius locum
24 את־מקומה׃ כי־הוא לקצות־הארץ
faciendum Ad .videbit cælo omni ſub : aſpiciet
25 [g]יביט תחת כל־השמים יראה׃ [h]לעשות
.menſura in appendat aquas & : pondus vento
לרוח משקל ומים [i]תכן [k]במדה׃
coruſcationi viam & : ſtatutum pluuiæ *ipſum faciendo In*
26 בעשתו למטר [l]חק ודרך לחזיז
,eam præparauit :eam *narrauit* † & ,eam vidit Tunc .*tonitruorum*
27 קלות׃ אז ראה ויספרה הכינה
.eam inueſtigauit etiam &
וגם־חקרה׃
:ſapientia *ipſa* ‖ Domini timor Ecce : homini dixit Et
28 ויאמר לאדם הן יראת אדני היא חכמה
.intelligentia malo à recedere &
וסור [m]מרע בינה׃

* erit cum vaſe aureo. † ghabis pretioſus lapis [a]פזז [b]רום ‡ pretioſior eſt ſapientia [c]פנה [d]סלה ‡ eſt [e]חיה famam [f]בין Vt faciat [g]נבט [h]עשה [i]תכן [k]מדד Dũ faciat ipſe [l]חקק & tonitruis. † ſcripſit ‖ eſt [m]רוע

CAP. XXIX. כט

: dixit & ,ſuam parabolam *aſſumere* ‡ Iiob *addidit* ‖ Et
1 ויסף איוב [n]שאת משלו ויאמר׃
dies iuxta *:antiquitatis* ‡ menſes iuxta *mihi dabit Quis* *
2 מי־[o]יתנני כירחי־קדם כימי
ſuam lucernam *ipſum ſplendere faciendo In* ‡ .me cuſtodiebat Deus †
3 אלוה ישמרני׃ [p]בהלו נרו
.*obſcuritatem per* * ambulabam eius lumen ad ;meum caput ſuper
עלי ראשי לאורו אלך חשך׃
, Dei *ſecreto in* ;*mei opprobrij* † diebus in eram Sicut
4 כאשר [q]הייתי בימי חרפי בסוד אלוה
mei circuitu ,*me apud Saddai adhuc In* ‡ .meo tabernaculo in
5 עלי אהלי׃ בעוד שדי עמדי סביבותי
petra * & ,butyro in meas vias *lauando In* . ‡ mei pueri
6 נערי׃ ברחץ הליכי בחמה וצור
.olei riuuli *mecum fuſa*
יצוק עמדי פלגי־שמן׃
platea in : ciuitatem ſuper portam *me exeundo In* †
7 [r]בצאתי שער עלי־קרת ברחוב
.meam cathedram faciebam parare
אכין [s]מושבי׃
decrepiti & :ſe abſcondebant & , pueri me Videbant
8 [t]ראוני נערים ונחבאו וישישים
: ſermonibus in *cohibebant* ‡ Principes .ſtabant * ,ſurgebant
9 [u]קמו עמדו׃ שרים עצרו [x]במלים
.ſuo ori ponebant manum &
[y]וכף ישימו לפיהם׃
eorum palato eorum lingua & :ſe abſcondebant *ducum Vox* ‖
10 קול־נגידים נחבאו ולשונם לחכם
oculus & :me beatificabat & , audiebat auris Cum .adhærebat
11 דבקה׃ כי אזן שמעה ותאשרני ועין
.*mihi teſtimonium perhibebat* & ,videbat
[z]ראתה ותעידני׃
,pupillum & ,vociferantem pauperem liberabam *Quoniam* ‖
12 כי־אמלט עני משוע ויתום
me ſuper *pereuntis* ‖ Benedictio .*ei* adiutor † non * &
13 ולא־עזר לו׃ ברכת אובד עלי
.*faciebam canere* * viduæ cor & :veniebat
תבא ולב אלמנה ארנן׃

‡ rurſus ‡ aſſumpſit [n]נשא * Vtinam eſſem ‡ priores: † quibus ‡ Dum ſplendeſcere faciebat [o]נתן [p]הלל * in tenebris. † adoleſcentiæ meæ in ſocietate [q]היה ‡ Dum omnipotens mecum erat, in circuitu meo ‡ erant. Quando lauabam * è Petra fundebantur mihi † Quãdo egrediebar ad [r]יצא [s]ישב [t]ראה ‡ tardi erant * & [u]קום [x]מלל [y]כפף ‖ Ad vocem meam duces magnificabat me. [z]ראה ‖ Quando * cui † erat ‖ perituri * lætificabam.

,pallium tanquam ,me induebat & ,induebam Iuſtitiam
14 צדק לבשתי וילבשני כמעיל
pedes & : cæco eram Oculi . meum iudicium cidarim &
15 וצניף משפטי: עינים [a]הייתי לעור ורגלים
litem & † :egenis ego * Pater .ego ‡ claudo
16 לפסח אני: אב אנכי [b]לאביונים [c]ורב
conterebam Et .eam inueſtigabam ,noueram non
17 לא־ידעתי אחקרהו: ואשברה
.prædam faciebam proiicere eius dentibus è & ,iniqui molas
מתלעות עול [d]ומשניו אשליך טרף:
arenam ‡ ſicut & : expirabo ‖ meo nido Cùm ‡ ,dicebam Et
18 ואמר עם־קני אגוע וכחול
: aquas ad * aperta mea Radix .dies multiplicabo
19 [e]ארבה ימים: שרשי פתוח אלי־מים
:mecum recens ‖ mea Gloria .mea meſſe † in morabitur ros &
20 [f]וטל [g]ילין בקצירי: כבודי חדש עמדי
,obediebant Mihi .innouabitur mea manu in meus arcus &
21 וקשתי בידי תחליף: לי־שמעו
.meum conſilium ipſum ad tacebant & : † expectabant &
ויחלו [h]וידמו למו [i]עצתי:
ſtillabat eos ſuper & : iterabant non meum verbum Poſt
22 אחרי דברי לא ישנו ועלימו [k]תטף
ſuum os & ,me pluuiam ſicut expectabant Et .meus ſermo
23 מלתי: ויחלו כמטר לי ופיהם
non ,eos ad Ridebam .ſerotinum imbrem ad patefaciebant
24 פערו למלקוש: אשחק אליהם לא
.faciebant cadere non mearum facierum lucem & :credebant
יאמינו ואור פני לא [l]יפילון:
rex ſicut habitabam & ,caput ‖ ſedebam & ;eorũ viam Eligebam
25 אבחר דרכם [m]ואשב ראש ואשכון כמלך
.conſolatur lugentes † quemadmodum ,agmine in ‡
בגדוד כאשר אבלים ינחם:

CAP. XXX. ל

: diebus * me præ minimi ‡ me ſuper derident nunc Et
1 ועתה ׀ שחקו עלי צעירים ממני לימים
canibus cum ponere eorum patres renuiſſem · quorum
אשר־מאסתי אבותם [n]לשית עם־כלבי
?mihi quid propter eorum manuum potentia Etiam .mei pecoris ‖
2 צאני: גם־[o]כח ידיהם למה לי
, ſolitarius eſurie in & ,penuria In ‖ .ſenium periit ipſis Super
3 עלימו אבד כלח: בחסר ובכפן גלמוד
. .deſertum & , deſolationem ,obſcuritatem ,ſiccitatem fugientes
הערקים ציה אמש שואה ומשאה:
iuniperorum radix ‡ & :virgulto ſuper maluam Succidentes ‡
4 הקטפים מלוח עלי־שיח ושרש רתמים
clamabant :expellebantur † medio E .eorum panis*
5 לחמם: מן־גו יגרשו [p]יריעו
.furem ‡ ſicut ,eos contra
עלימו כגנב:
, pulueris † foramina * ;habitandum ad ‡ torrentium rimam In
6 בערוץ נחלים לשכן [q]חרי עפר
vrticam ſubter :rudebant ‡ arbuſta Inter .petras &
7 וכפים: בין־שיחים ינהקו תחת חרול
abſque * filij etiam , abiecti ‡ Filij .congregabantur
8 יספחו: בני נבל גם־בני בלי־
.terra præ ‖ erant contriti ‡ :nomine
שם נכאו מן־הארץ:
.ſermonem in eis fui ‡ & .ſui † eorum canticum nunc Et
9 ועתה נגינתם הייתי ואהי להם [r]למלה:
meis faciebus ‡ à & ,me à ſe elongauerunt ,me ſunt Abominati
10 תעבוני רחקו מני ומפני
,ſoluit meum funem Quia .ſputum prohibuerunt non
11 לא־חשכו [s]רק: כי־יתרו פתח
.dimiſerunt meis faciebus à ‖ frenum & : me afflixit &
[t]ויענני ורסן מפני שלחו:
:impulerunt meos pedes ,inſurgent paruulus † dexteram Super *
12 על־ימין פרחח יקומו רגלי שלחו
.ſuæ contritionis vias me ſuper ſtrauerunt ‡ &
[u]ויסלו עלי ארחות אידם:
:profecerunt meam contritionem ad ,meam ſemitam Diruerunt
13 נתסו נתיבתי [y]להותי יעילו

[a] היה ‡ eram. * eram pauperibus † cauſam quam
[b] אבה [c] רוב
[d] שנן ‡ In † moriar ‡ phœnix * erit iuxta
[e] רבה † ramo meo. ‖ innouabitur
[f] טלל [g] לון † me:
[h] דמם [i] יעץ
[k] נטף aperiebant
vultus mei
[l] נפל ‖ in capite,
[m] ישב ‡ cum exercitu, † qui iam
‡ iuniores * propter dies
[n] שורת ‖ pecudum mearum
[o] כוח ‖ Propter penuriam, & propter eſuriem ſolitarij erant, qui fugiebant in ſolitudinem locum tenebroſum, deſolatum ‡ Qui ſuccidebant herbam è ‡ radicem * ad calefaciendum ſe. † vrbium ‡ contra ‡ ibant * in † terræ,
[p] רוע ‡ rugiebant:
[q] חור ‡ viri ſtulti, * eius qui erat ‡ abiectiores ‖ quàm † ſum; ‡ ſum
[r] מלל ‡ facie mea
[s] רקק ‖ à facie mea
[t] ענה * Iuxta † Pueri ſteterũt, ‡ eleuauerunt
[u] סלל
[x] הוה

.* venerunt lata † fractura Sicut .eis adiutor ‡ non ‡
14 לא עזר למו: כפרץ רחב יאתיו 14
me aduerſum ſunt Conuerſi .‖ ſe voluerunt deſolatione Pro
15 תחת שאה התגלגלו: ההפך עלי 15
nubes ſicut & ; meã ‡ ſpontaneam ventus ſicut perſequetur ‡ ,terrores
בלהות תרדף ברוח נדבתי וכעב 16
: mea anima ſe fundet ‖ me contra nunc Et .mea ſalus tranſiuit
16 עברה ישעתי: ועתה עלי תשתפך נפשי 17
mea oſſa ‡ Nocte .afflictionis dies me apprehendent †
17 יאחזוני ימי־[a]עני: לילה עצמי
.conſident ‡ non mea venæ * & ,me deſuper perforauit
נקר מעלי וערקי לא ישכבון: 18
os † Sicut .meum veſtimentum mutabatur potentiæ multitudine In ‖
18 [b]ברב־[c]כח יתחפש לבושי כפי 19
ſum aſſimilatus & ,lutum in me Proiecit .me cinxit meæ tunicæ
19 כתנתי יאזרני: [d]הרני לחמר ואתמשל 20
:mihi reſpondiſti ‖ non & , te ad Clamaui .cinis & ,puluis ſicut *
20 כעפר ואפר: אשוע אליך ולא תענני 21
crudelem in te Vertes ‖ .me in aduertiſti ‡ & , ſteti
21 עמדתי [e]ותתבנן בי: תהפך לאכזר
.mihi minitaberis * tuæ manus fortitudine In .mihi
לי בעצם ידך תשטמני: 22
me liquefacies * & : ‡ me facies ‡ equitare ,ventũ ſuper me Eleuabis †
22 [f]תשאני אל־רוח תרכיבני [g]ותמגגני
:me facies conuerti mortem † noui Nam .ſubtilitate
23 תשיה: כי־ידעתי מות [h]תשיבני 23
.viuentis omnis conuentus ‡ domum ‡ &
ובית [i]מועד לכל־חי: 24
ſi : manum mittet * tumulum in non Veruntamen
24 אך לא־בעי ישלח יד אם־
fleui non Si ‡ ?clamor † eis ‖ eius contritione in
25 בפידו להן שוע: אם־לא [k]בכיתי 25
.egeno † mea anima indoluit ; die * durum ad ‡
לקשה־יום עגמה נפשי [l]לאביון:
expectaui ‖ & :malum venit & ,expectaui bonum Quando
26 כי טוב [m]קויתי ויבא [n]רע ואיחלה 1
non & ,ferbuerunt mea Viſcera .caligo venit & , lumen
27 לאור ויבא אפל: מעי רתחו ולא־
.afflictionis dies me præuenerunt :ſiluerunt
[o]דמו קדמני ימי עני: 2
eccleſia ‖ in ,ſurrexi :ſole abſque ambulaui Pullatus
28 קדר הלכתי בלא חמה [p]קמתי בקהל 3
filiabus ſocius † & ,draconi fui Frater .clamaui
29 אשוע: אח [q]הייתי לתנים [r]ורע לבנות
meum os & ;me deſuper eſt denigrata mea Cutis .vſta ‖
30 יענה: עורי שחר מעלי ועצמי־ 4
:mea cithara luctum in fuit † Et .æſtu ab eſt vſtulatum
31 חרה מני־חרב: ויהי לאבל כנרי 5
.flentium vocem in meum organum &
ועגבי לקול בכים:

CAP. XXXI. לא 6

in conſiderabo ‡ quid & :meis oculis excidi Fœdus
1 ברית כרתי לעיני ומה [s]אתבונן על־ 7
hæreditas & : deſuper † Dei pars quæ Et ? virgine
2 בתולה: ומה חלק אלוה ממעל ונחלת 8
,* iniquo ‡ contritio Nónne ? excelſis de ſaddai ‡
3 שדי ממרומים: הלא־איד לעול
videbit ‖ ipſe Nónne ? iniquitatis operariis alienatio &
4 ונכר לפעלי און: הלא־הוא יראה 9
? dinumerabit meos greſſus omnes & ,meas vias
דרכי וכל־צעדי יספור: 10
dolum ad feſtinauit & ,mendacio cum ambulaui Si
5 אם־הלכתי עם־שוא [t]ותחש על־מרמה 11
ſciet & : iuſtitiæ bilancibus ‖ in me Appendat .meus pes
6 רגלי: ישקלני במאזני־צדק וידע
meus greſſus declinauit Si .meam perfectionem Deus
7 אלוה [u]תמתי: אם [x]תטה אשרי 12
: meum cor abiit meos oculos poſt Et . † via de
מני הדרך ואחר עיני הלך לבי
.quicquam adhæſit meis volis in &
ובכפי דבק מאום: 13

‡ & ‡ fuit † aquarum * aduerſum me ‖ aduerſum me.
‡ perſecuti ſunt ‡ animam ‖ vertit
† Apprehendent ‡ dolor
[a] ענה * pulſus mei ‡ requieuerunt. ‖ Propter multã vim doloris † ora
[b] רבב [c] כוח
[d] ירה * terræ, & cineri ‖ exaudiſti me: ‡ nõ cõſideraſti ‖ Vertiſti
[e] בין * odio habuiſti me. † Eleuaſti ‡ feciſti ‡ ſuper eum, * remouiſti à me ſapientiam.
[f] נשא [g] מוג † quòd ad ‡ ad ‡ cõgregationis
[h] שוב [i] יעד * ſepulchri De° ‖ quæ veniet † erit ‡ Hæc oĩa mihi vſu veniant. ‡ ſuper habenté * diem, dum contriſtata eſt † ſuper mendicum ‖ quando
[k] בכה [l] אבה
[m] קוה [n] רוע
[o] דמם ‖ multitudine
[p] קום † amicus
[q] היה [r] רעה ‖ ſtruthionis
† verſa eſt
pepigi cum ‡ conſideraui
[s] בין † eſt mihi
‡ omnipotentis ‡ mea conueniebat. ‖ videt
dinumerat?
[t] חוש ‖ ſtatera
[u] תמם [x] נטה † recta manibus
מום
ק

.eradicentur *mea germina* † & : comedat alius & , Seram
8 אזרעה ואחר יאכל [a]וצאצאי ישרשו׃
ostium iuxta & :muliere super meum cor est seductum Si
9 אם־נפתה לבי על־אשה ועל־פתח
:mea vxor alteri Molat .sum insidiatus mei *socij* ‖
10 [b]רעי ארבתי׃ תטחן לאחר אשתי
,* scelus *hoc* *Nam* ‖ .alij incuruentur eam super &
11 ועליה יכרעון אחרין׃ כי־הוא [c]זמה
ad vsque *ipsa* ‡ ignis Quia .*iudicum* ‡ iniquitas *ipsum* † &
12 והיא עון פלילים׃ כי אש היא עד־
.eradicet *meum prouentum omnem* * in & : deuorat perditionem
אבדון תאכל ובכל־תבואתי תשרש׃
, meæ ancillæ & , mei serui iudicium abhorrui Si
13 אם־אמאס משפט עבדי ואמתי
cùm faciam quid Et .mecum *ipsos litigando in* ‖
14 [d]ברבם עמדי׃ ומה אעשה כי־
?illi respondebo quid , visitauerit cùm & : Deus surrexerit
יקום אל וכי־יפקד מה אשיבנו׃
nos disposuit & : eum fecit ,me *faciens* ‡ vtero in ‡ Nónne
15 הלא־בבטן [e]עשני עשהו ויכוננו
:*tenuium voluntate à* ‡ prohibui Si ? *pariter* † vulua in
16 ברחם אחד׃ אם־אמנע מחפץ [f]דלים
meam buccellam comedi ‡ Et .consumpsi viduæ oculos &
17 ועיני אלמנה אכלה׃ ואכל פתי
meis pueritiis à † Quia .ea ex pupillus comedit non & :solus
18 לבדי ולא־אכל יתום ממנה׃ כי מנעורי
.*illam deduxi* * meæ matris vtero ab † & :patre *tanquam* ‖ ,mecũ creuit
גדלני כאב ומבטן אמי [g]אנחנה׃
operimentũ ‡ non & ;veste absque pereuntem videbam Si
19 אם־אראה אובד מבלי לבוש ואין [h]כסות
,eius lumbi mihi benedixerunt non Si .mendico
20 לאביון׃ אם־לא ברכוני חלצו
eleuaui Si .se calefecit mearum ouium vellere de &
21 [i]ומגז כבשי יתחמם׃ אם־[k]הניפותי
.meum auxilium porta in viderem *quod* , meã manum pupillum cõtra
על־יתום ידי כי־אראה בשער עזרתי׃
* canna à meum brachium & ,cadat ‖ humero ab meum Latus
22 כתפי משכמה [l]תפול ואזרעי מקנה
: *Dei* ‡ contritio ,*me ad* † pauor Quia .confringatur
23 תשבר׃ כי־פחד אלי איד אל
aurum * posui Si .‡ potero non eius celsitudine à &
24 [m]ומשאתו לא [n]אוכל׃ אם־[o]שמתי זהב
. † mea fiducia , dixi auro & :meam spem
כסלי ולכתם אמרתי מבטחי׃
multum quia & :mea *facultas multa* ‡ quia ,sum lætatus Si
25 אם־אשמח כי־[p]רב חילי וכי־כביר
quando , *lucem* ‖ videbam Si .mea manus inuenit
26 מצאה ידי׃ אם־אראה אור כי
se seduxit Et .incedentem honorificè lunam & ,resplendebat
27 יהל וירח יקר הלך׃ [q]ויפת
.meum os *mea manus est osculata* ‖ & :meum cor abscondito in
בסתר לבי [r]ותשק ידי לפי׃
Deo sum mentitus ‡ si : iudicata iniquitas † hoc Etiam
28 גם־הוא [s]עון פלילי כי־כחשתי לאל
,me habentis odio contritione in sum lætatus Si .desuper
29 ממעל׃ אם־אשמח בפיד משנאי
dedi non Et .malum eum inuenit quia ‡ me excitaui &
30 והתעררתי כי־מצאו [t]רע׃ ולא־נתתי
execratione in petendum ad ‖ : meum palatum peccandum ad
לחטא [u]חכי לשאל באלה
.mei *tentorij* * viri dixerunt non Si .illius *animam*
31 נפשו׃ אם־לא אמרו [x]מתי אהלי
?saturemur non ‡ eius carne de det Quis
מי־יתן מבשרו לא נשבע׃
viatori mea ostia *peregrinus pernoctabat non* † Foris
32 בחוץ לא־[y]ילין [z]גר דלתי לארח
,meas præuaricationes homo vt operui Si .*aperiebam* ‡
33 אפתח׃ אם־[a]כסיתי כאדם פשעי
.meam iniquitatem *meo abdito in abdendum ad* *
לטמון [b]בחבי עוני׃
familiatum *contemptus &* ,*multam turbam frangebam Quia* *
34 כי אערוץ [c]המון רבה ובוז־משפחות

† filij mei
[a]וצא
‖ amici
[b]רעה
‖ Quoniã adulterium * ei
[c]זמם
† est ‡ iudicata ‡ est qui
והוא
ק
* cunctas fruges meas
‖ dum litigarent
[d]רוב
‡ qui * fecit
[e]עשה
† vno actu?
‡ quod volebãt pauperibus:
[f]דלל
‡ si
† pupillus ab adolescentia mea
‖ ac si fuisset cũ
† viduam
* ducere feci.
‡ erat
[g]נחה[h]כסה
[i]גזז[k]נוף
cũm
‖ suo * sua
[l]נפל
† fuit mihi ‡ à Deo:
† erui.
* in auro
[m]נשא[n]יכל
[o]שום
† es.
‡ multiplicata est substantia
[p]רבב
‖ solem,
[q]פתה
‖ osculatum est manum meam
[r]נשק
† est
‡ negaui Deum
[s]עוה
‡ ad exultandum,
[t]רוע[u]חך
‖ vt expeterem maledictionem animæ
* tabernaculi
‡ vt comedamus eum,&
[x]מתה[y]לון
† nemo pernoctauit: ‡ aperui.
[z]גור[a]כסה
‡ vt absconderẽ in amore meo
* Si expaui multitudinem magnam, & vir contemptibilis
[b]חבב[c]המה

.ostium † sum egressus non ,tacui & ;*me consternauit* ‡
יחתני ואדם לא־[a]אצא פתח׃
,omnipotens ‡ meũ signũ Ecce : me audientẽ *mihi dabit Quis*
35 מי יתן־לי שמע לי הן [b]תוי שדי
.*mea litis* * vir scripsit *librum* ‡ & *mihi respondebit* ‖
[c]יענני וספר כתב איש ריבי׃
eum ligem ,illum portem meo humero super non Si
36 אם־לא על־שכמי [d]אשאנו אענדנו
: illi nunciabo meorum gressuum Numerum .mihi *diademata* †
37 עטרות לי׃ מספר צעדי אגידנו
.eius faciam appropinquare ducem velut
כמו נגיד אקרבנו׃
eius sulci pariter & ; clamet mea *humus* ‡ me aduersum Si
38 אם־עלי אדמתי תזעק ויחד תלמיה
: pecunia absque comedi eius *robur* ‡ Si .defleant
39 [e]יבכיון׃ אם־[f]כחה אכלתי בלי־כסף
.*feci efflare* * eius *patronorum* ‖ animam &
ונפש בעליה [g]הפחתי׃
hordeo pro & ,spina egrediatur tritico Pro
40 תחת [h]חטה יצא חוח ותחת־שערה
.Iiob verba sunt Perfecta .*fœtens herba*
באשה [i]תמו דברי איוב׃

CAP. XXXII. לב

respondendo † à isti viri tres cessauerunt Et
1 וישבתו שלשת האנשים האלה [k]מענות
est iratus Et .suis oculis in iustus ‡ ipse quia ,Iiob
2 את־איוב כי הוא צדיק בעיניו׃ [l]ויחר
, Ram familia de Buzitæ Barachel filij Elihu *nasus* ‖
אף אליהוא בן־ברכאל הבוזי ממשפחת רם
suam animam *ipsum iustificare super* ‡ eius *nasus* † est iratus Iiob in
באיוב חרה אפו על־צדקו נפשו
est iratus eius *socios* ‖ tres in Et .Deum quàm magis
3 מאלהים׃ ובשלשת [m]רעיו חרה
,responsionem inueniſſent non quòd eò , eius *nasus* *
אפו על אשר לא־מצאו מענה
ipsum expectauit Elihu Et .Iiob condemnauerunt &
4 וירשיעו את־איוב׃ ואליהו חכה את־
.*diebus eo præ ipsi senes* quia , verbis in Iiob
איוב בדברים כי זקנים־המה ממנו לימים׃
trium ore in responsio * non quòd Elihu vidit Et
5 [n]וירא אליהוא כי אין מענה בפי שלשת
Elihu respondit Et .eius *nasus* ‖ est iratus & ,virorum
6 האנשים ויחר אפו׃ [o]ויען אליהוא
, *diebus ego Minimus* :dixit & , Buzites Barachel filius
בן־ברכאל הבוזי ויאמר צעיר אני לימים
indicando ab ‖ timui & ,expaui Idcirco .decrepiti vos &
ואתם ישישים על־כן זחלתי [p]ואירא מחות
,loquentur dies , Dixi : vobis meam *scientiam*
7 [q]דעי אתכם׃ אמרתי ימים ידברו
spiritus Profectò .sapientiam faciet scire annorum multitudo &
8 [r]ורב שנים יודיעו חכמה׃ אכן רוח־
.eos intelligere faciet omnipotentis inspiratio & ,homine in *ipse* *
היא באנוש ונשמת שדי [s]תבינם׃
,iudicium *intelligent* ‡ senes nec ;*erunt* ‡ sapientes *magni* ‖ Non
9 לא־רבים יחכמו וזקנים יבינו משפט׃
etiam meam scientiam indicabo :me audi , dixi Ideò
10 לכן אמרתי שמעה־לי אחוה דעי אף־
auscultaui .vestra verba expectaui Ecce .ego
11 אני׃ הן [t]הוחלתי לדבריכם אזין
.sermones inuestigaretis donec ,vestras intelligentias ad vsque
עד־תבונותיכם עד־תחקרון [u]מלין׃
Iiob contra † non ecce & , considerabam vos *ad* ‖ Et
12 ועדיכם אתבונן והנה אין לאיוב
forte Ne .vobis ex eius sermonibus respondens : *arguens* ‡
13 מוכיח עונה אמריו מכם׃ פן־
non , eum propulsauit Deus : sapientiam Inuenimus diceretis
תאמרו מצאנו חכמה אל ידפנו לא־
: sermones me aduersum † ordinauit non Et .vir
14 איש׃ ולא־ערך אלי מלין
.illi respondebo non ,*vestris sermonibus in* ‖ &
ובאמריכם לא [x]אשיבנו׃

‡ terruit
† de ostio.
[a]יצא[b]תוה
‖ Vtinam haberem iudicem
‡ est
‖ qui testificabitur pro me,
‡ liber quem
* iudicij mei.
[c]ענה[d]נשא
† pro coronis
‡ terra
‡ fructum
[e]בכה[f]כוח
‖ domini
* dolore affeci
[g]נפח
[h]חנט
lolium,
[i]תמם
‖ respondere
[k]ענה
‡ erat
[l]חרה
‖ furor
† furor
‡ eò quòd iustificaret
† amicos
[m]רעה
* furor
seniores erant eo tempore
* erat
[n]ראה
† furor
[o]ענה
Iunior sum tempore,
‖ indicare opinionem
[p]ירא
[q]ידע
[r]רבב
* est
[s]בין
‖ honorabiles
‡ sunt
‡ intelligunt
[t]יחל
[u]מלל
‖ adhuc † est
‡ disceptans:
† Iiob
‖ secundum sermones vestros,
[x]שוב

se à remouerunt :vltrà responderunt non ,sunt Consternati — Extimuerunt,

15 חתו לא־ענו עוד העתיקו מהם

,steterunt sed : sunt locuti non sed ,expectaui Et .eloquia

16 מליכם : והוחלתי כי־לא ידברו כי עמדו

.meam partem ego etiam Respondebo .vltrà responderunt non

17 לא־[a]ענו עוד : אענה אף־אני חלקי — [a]ענה

sum plenus Quia .ego etiam meam scientiam indicabo — opinionem

18 אחוה [c]דעי אף־אני : כי [b]מלתי — [b]ידע [c]מלא

meus venter Ecce .mei vteri spiritus me coartauit ,sermonibus

19 מלים [d]הציקתני רוח בטני : הנה בטני — [d]צוק

.disrumpetur ‖ noui vtres sicut ;aperietur * non ‡ ,vinum tanquam — ‡ quod * est apertum ‖ disrumpitur.

כיין לא יפתח [e]כאבות חדשים יבקע :

,mea labia Aperiam .mihi erit spacium † & ,Loquar — † respiratio

20 אדברה וירוח־לי אפתח [f]שפתי — [e]אוב [f]שפה

ad & ,viri facies † accipiam nunc Non .respondebo & — † personam

21 ואענה : אל־נא [g]אשא פני־איש ואל־ — [g]נשא

.cognominabo ‡ noui non Nam .cognominabo non hominem — ‡ cognominare. In modico comburat

22 אדם לא אכנה : כי לא ידעתי אכנה

.† meus factor me collat parum vt — † si cognominauero.

כמעט ישאני [h]עשני : — [h]עשה

CAP. XXXIII. לג

mea verba omnia & :mea eloquia Iiob quæso audi verò Et ‖ — ‖ Proinde

1 ואולם שמע־נא איוב [i]מלי וכל־דברי — [i]מלל

mea lingua est locuta ‡ ;meũ os aperui † nunc Ecce .ausculta — † aperio ‡ loquitur

2 האזינה : הנה־נא פתחתי פי דברה לשוני

scientiam & ,mea eloquia * mei cordis Rectitudo .meo palato in — * sunt

3 [k]בחכי : ישר־לבי אמרי [l]ודעת — [k]חך [l]ידע

,me fecit Dei Spiritus .loquuntur puram mea labia

4 שפתי ברור מללו : רוח־אל עשתני

, potueris Si .me viuificabit ‖ omnipotentis spiraculum & — ‖ viuificauit

5 ונשמת שדי [m]תחיני : אם[n]־תוכל — [m]חיה [n]יכל

ego Ecce .consiste meas facies ad ‡ ,Dispone .mihi respõde — ‡ coram me

6 השיבני ערכה לפני התיצבה : הן־אני

.ego etiam sum excisus ‡ luto ex † ,Deo * tuum os ‡ secundũ — ‡ sermonem * respondebo pro

כפיך לאל מחמר קרצתי גם־אני :

te super mea manus * & ,te terrebit non mea formido Ecce — † quanquam ‡ formatus * percussio

7 הנה אימתי לא תבעתך [o]ואכפי עליך — vel [o]כפף

, meis auribus in dixisti Veruntamen .erit grauis non

8 לא־יכבד : אך אמרת באזני — אכף

absque ego † Mundus .audiam ‖ sermonum vocem & — ‖ audiui. † sum,

9 וקול מלין אשמע : [p]זך אני בלי־ — [p]זכך

.mihi iniquitas ‡ non & :ego rectus ‖ præuaricatione — ‖ innocens sum, ‡ est

פשע חף אנכי ולא [q]עון לי : — [q]עוה

me reputauit : inuenit me aduersum occasiones Ecce

10 הן תנואות עלי ימצא יחשבני — † Posuit in cõpede

omnes custodiet ‡ : meos pedes cippo in Ponet † .sibi inimicum in — ‡ obseruauit

11 לאויב לו : [r]ישם בסד רגלי ישמר כל־ — [r]שום

:tibi respondebo .fuisti iustus non hoc ‡ Ecce .meas semitas — ‡ in * maior est

12 ארחתי : הן־זאת לא־צדקת [t]אענך

cũ aduersum Cur .homine præ † Deus magnificabitur * quia — † quàm homo,

13 כי־[u]ירבה אלוה מאנוש : מדוע אליו — [t]ענה [u]רבה

Quia ?respondebit ‡ non ‡ sua verba omnia quòd ?contendisti — ‡ tibi ‡ sit locutus?

14 [x]ריבות כי כל־דבריו לא יענה : כי־

.cum intuebitur ‡ non † duobus in & , Deus loquetur ‖ vno in — ‖ modo loquitur † ei qui ‡ videt

באחת ידבר־אל [u]ובשתים לא ישורנה :

super soporem cadendo in , noctis ‖ visionis somnium Per — ‖ nocturnæ, quando cadit sopor

15 בחלום [y]חזיון לילה בנפל תרדמה על־ — [x]רוב [u]שנה

reuelabit Tunc .cubile super dormitationes per ,homines — [x]חזה

16 אנשים בתנומות עלי משכב : אז יגלה — * claudet.

.obsignabit * suo vinculo in & : hominum aurem — [y]יסר [z]סור

און אנשים [z]ובמסרם יחתם :

viro à superbiam & : opere † hominem remouendum ‖ Ad — ‖ Vt remouere faciat † ab * corruptione:

17 [a]להסיר אדם מעשה וגוה מגבר

eius vitam & :fouea * à eius animam Prohibeat .tegat — [a]שוח [b]חיה

18 יכסה : יחשך נפשו מני־[a]שחת [b]וחיתו

super dolore in Corripiturque .missile ‡ per transeundo à † — † ne transeat ‡ gladium. Et increpabit

19 מעבר בשלח : [c]והוכח במכאוב על־ — [c]יכח

. ‡ fortis ‡ eius ossium multitudo & ,suum ‡ cubile — ‡ eius, & in multitudine ‡ erit ‡ dolor, * abominata est.

משכבו ורוב עצמיו אתן :

cibum eius anima & : panem eius vita eum abominari facit * Et

20 וזהמתו חיתו לחם ונפשו מאכל

† desiderabile. ‖ visu:

.auditatis † ;à eius caro Consumetur ‖ me vidente & confringentur

21 תאוה : יכל בשרו מראי [a]ושפו — [a]שפה

:eius anima fouea ‡ appropinquauit Et .videbuntur non eius ossa — ‡ corruptioni

22 עצמתיו לא [b]ראו : ותקרב לשחת נפשו

angelus eum super ‡ fuerit Si ,mortificantibus eius vita & — ‡ pro eo

23 וחיתו [c]לממתים : אם־יש עליו מלאך — [b]ראה [c]מות

homini indicandum ad * : mille ex vnus eloquens — * vt annunciet

מליץ אחד מני־אלף להגיד לאדם

,eũ Redime :dixerit & ,eius fuerit misertus Et .eius rectitudinem

24 ישרו : [d]ויחננו ויאמר פדעהו — [d]חנן

erit Succulenta ‡ .propitiationem inueni ,foueam descendendo à ‡ — ‡ ne descendat in corruptioné ‡ Tenerior efficietur * carne pueritiæ † adolescentiæ suæ.

25 [e]מרדת שחת מצאתי כפר : רטפש

.suarum adolescentiarum † dies ad reuertetur :pueritia præ * eius caro

בשרו מנער ישוב [f]לימי עלומיו :

eius facies ‡ videbit & ,ei volet bene ‖ & ,Deum ad Orabit — [e]ירד [f]יום

26 יעתר אל־אלוה וירצהו [g]וירא פניו — ‖ propitiabitur ‡ faciem ‡ secundum

.eius iustitiam ‡ homini reddet & :iubilo in

בתרועה [h]וישב לאנוש צדקתו : — [g]ראה [h]שוב

rectum & , peccaui , dicet * & , homines super Prospiciet

27 [i]ישר על־אנשים ויאמר חטאתי וישר

,eius animam Redemit .mihi fuit æquum ‖ non & ,peruerti — * cùm quispiã ex eis dixerit, ‖ profuit

28 [k]העויתי ולא־שוה לי : פדה נפשו — [i]שור [k]עוה

.videbit lucem in eius vita & ,foueam in transeundo à ‡ — ‡ ne trãseat in corruptionem,

מעבר בשחת וחיתו באור תראה :

tribus vicibus : Deus operabitur ista omnia Ecce

29 הן־כל־אלה יפעל־אל פעמים שלש

,fouea † à eius animam conuertendum Ad ‡ .viro cum — ‡ Vt conuertat † corruptione, ‖ illuminet

30 עם־גבר : להשיב נפשו מני־שחת

audi .Iiob Attende .viuentium luce in lucendum ad

31 לאור באור החיים : הקשב איוב שמע־

,sermones sunt Si .loquar ego & ,tace .me

32 לי החרש ואנכי אדבר : אם־יש־[l]מלין — [l]מלל

Si .te iustificare volui ‡ quia , loquere :mihi responde — ‡ volo

33 השיבני דבר כי־חפצתי צדקך : אם־

.sapientiam te docebo & , tace .me audi tu , * non — * sunt,

אין אתה שמע־לי החרש ואאלפך חכמה :

CAP. XXXIIII. לד

Audite :dixit & , Elihu respondit Et

1 [m]ויען אליהוא ויאמר : שמעו — [m]ענה

Quia .me auscultare scientes & ;meos sermones sapientes

2 חכמים [n]מלי וידעים האזינו לי : כי־ — [n]מלל

.vescendum ad gustabit ‡ palatum & :probabit ‖ sermones auris — ‖ probat ‡ cibũ gustat.

3 אזן מלין תבחן וחך יטעם לאכל :

.bonum † quid nos inter ,sciamus : nobis eligamus Iudicium — † sit

4 משפט נבחרה־לנו [o]נדעה בינינו מה־טוב : — [o]ידע

fecit remouere Deus & ,sum Iustus :Iiob dixit Quippe — Iustificaui me,

5 כי־אמר איוב צדקתי ואל [p]הסיר — [p]סור

mea ‖ sagitta dolorata ‡ :mentiar meo iudicio In .meum iudicium — ‡ insanabilis est ‖ plagæ meæ

6 משפטי : על־משפטי אכזב אנוש [q]חצי — [q]חץ

biberet , Iiob sicut vir Quis .præuaricatione absque

7 בלי־פשע : מי־גבר כאיוב ישתה־

societatem ad iter faceret ‡ Et ?aquam vt ,subsannationem — ‡ iret

8 לעג כמים : וארח לחברה

cum deambulandum ad & ;iniquitatem operantibus cum

עם־פעלי און [r]וללכת עם־ — [r]הלך

,vir proficiet ‖ Non :dixit Quoniam .improbitatis ‖ hominibus — ‖ impiis, † proderit viro, quando cucurrerit ipse per viam rectam

9 אנשי־רשע : כי־אמר לא יסכן־גבר

cordis viri Ideò .Deo cum ipso complacendo in

10 [f]ברצתו עם־אלהים : לכן אנשי לבב — [f]רצה vel רוץ

.iniquitate ab omnipotens & ,improbitate ab † Deo à Absit .me audire — † impietas, & ab omnipotẽte iniquitas.

שמעו לי חללה לאל מרשע ושדי מעול :

viri ‖ viam iuxta & :ei reddet hominis opus Quia — ‖ vniuscuiusque

11 כי פעל אדם ישלם־לו וכארח איש

:faciet impiè non Deus verè Insuper .ei faciet inuenire

12 ימצאנו : אף־אמנם אל לא־ירשיע

illo super visitauit Quis .iudicium peruertet non omnipotens & — Quem præposuit pro se super

13 ושדי לא־יעות משפט : מי־פקד עליו

poneret Si ? vniuersum orbem posuit quis & : terram

14 ארצה ומי שם תבל כלה : אם־[t]ישים — [t]שום

.colligeret se ad eius flatum & ,eius spiritum ;suum cor eũ super — congregaret.

אליו לבו רוחו ונשמתו אליו יאסף :

* Quia dixisti: vtilitatis accipiam quid, tibi proderit Quid . dicas Vt*
יָעַל[a] 3 כִּי־תֹאמַר מַה־יִּסְכָּן־לָךְ מָה[a] אֹעִיל
&, sermones tibi respondebo Ego ? meo peccato de
מִלָּל[b] 4 מֵחַטָּאתִי׃ אֲנִי אֲשִׁיבְךָ[b] מִלִּין וְאֶת־
amicis intuere & : vide & , cælum Suspice . tecum tuis sociis
רֵעֶה[d]נִבַּט[c] 5 רֵעֶיךָ עִמָּךְ׃ [d]הַבֵּט שָׁמַיִם וּרְאֵה וְשׁוּר
‡ cælos, qui altiores sunt te. quid, peccaueris Si . te præ sunt excelsa , æthera †
6 שְׁחָקִים גָּבְהוּ מִמֶּךָּ׃ אִם־חָטָאתָ מַה־
† si , tuæ præuaricationes fuerint multiplicatæ ‡ Et ? eū contra operaberis
רָבַב[e] תִּפְעָל־בּוֹ וְרַבּוּ[c] פְּשָׁעֶיךָ
iustus fueris vel : ei dabis quid , es iustificatus Si ? ei facies quid
נָתַן[f] 7 מַה־תַּעֲשֶׂה־לּוֹ׃ אִם־צָדַקְתָּ מַה־[f]תִּתֶּן־לוֹ אוֹ
† nocebit, , † tua impietas tu sicut Viro ? accipiet tua manu de quid
לָקַח[g] 8 מַה־מִיָּדְךָ [g]יִקָּח׃ לְאִישׁ־כָּמוֹךָ רִשְׁעֶךָ
‡ prodesset. Propter multitudinem eorum, quibus vi auferunt bona, quos ‖ faciunt * ad Dominum. † quispiam ex eis ‡ est ‡ qui dat * Qui docet
affectorum vt multitudine Præ . ‡ tua iustitia hominis filio &
9 וּלְבֶן־אָדָם צִדְקָתֶךָ׃ מֵרֹב עֲשׁוּקִים
. multorum brachium propter * clamabunt, facient ‖ clamare
יַזְעִיקוּ יְשַׁוְּעוּ מִזְּרוֹעַ רַבִּים׃
cantica dans ‡, meus factor Deus ‡ vbi †, dixit non Et
10 וְלֹא־אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ [h]עֹשָׂי נֹתֵן זְמִרוֹת
volatili præ &, terræ iumentis præ nos Docens * ? nocte in
עָשָׂה[h] 11 בַּלָּיְלָה׃ [i]מַלְּפֵנוּ מִבַּהֲמוֹת אָרֶץ וּמֵעוֹף
אָלַף[i] ‡ efficit : exaudiet non &, clamabunt Ibi . nos sapientes facit ‖ cæli
‡ propter superbiam. 12 הַשָּׁמַיִם יְחַכְּמֵנוּ׃ שָׁם יִצְעֲקוּ וְלֹא יַעֲנֶה
mendacium Veruntamen . malorum superbiæ faciebus à ‡
רוּעַ[k] 13 מִפְּנֵי גְּאוֹן [k]רָעִים׃ אַךְ־שָׁוְא
* est quod . illud intueatur non omnipotens & : Deus audiat non *
לֹא־יִשְׁמַע אֵל וְשַׁדַּי לֹא יְשׁוּרֶנָּה׃
iudicium fac : eum videbis non , dixeris quod etiam
14 אַף כִּי־תֹאמַר לֹא תְשׁוּרֶנּוּ דִּין
‖ coram eo, & spera in eo. ‡ paululum * eum ita † multitudine ‡ peccatorum suorum. ‡ aperuit * multiplicauit.
visitauit nihil ‡ quia nunc Et . eum expectabis & ; eius facies ad ‖
15 לְפָנָיו [l]וּתְחוֹלֵל לוֹ׃ וְעַתָּה כִּי־אַיִן פָּקַד
vane Iiob Et . ‡ valde copia in † cognouit non &, eius nasus *
16 אַפּוֹ וְלֹא־יָדַע בַּפַּשׁ מְאֹד׃ וְאִיּוֹב הֶבֶל
. profundet crebro * sermones scientia absque : suum os patefaciet ‡
חוּל[l]מִלֵּל[m] יִפְצֶה־פִּיהוּ בִּבְלִי־דַעַת [m]מִלִּין יַכְבִּר׃

CAP. XXXVI. לו

‖ Expecta , paululum me circa Sta ‖ : dixit &, Elihu addidit Et
יָסַף[n] 1 [n]וַיֹּסֶף אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃ 2 כַּתַּר־לִי זְעֵיר
‡ pro . sunt . sermones * Deo ‡ adhuc quia, tibi indicabo &
חוּה[o] [o]וַאֲחַוֶּךָּ כִּי־עוֹד לֶאֱלוֹהַּ מִלִּים׃
‡ Sumam meo operatori & : longinquo à meam scientiam Tollam *
נָשָׂא[p]יָדַע 3 [p]אֶשָּׂא דֵעִי לְמֵרָחוֹק וּלְפֹעֲלִי
‖ sunt ; mei sermones mendacium ‖ non verè Nam . iustitiam dabo
4 אֶתֵּן־צֶדֶק׃ כִּי־אָמְנָם לֹא־שֶׁקֶר מִלָּי
† Deus ‡ est non &; fortis Deus Ecce . tecum ‡ scientiis perfectus †
5 תְּמִים דֵּעוֹת עִמָּךְ׃ הֶן־אֵל כַּבִּיר וְלֹא
; impium viuificabit Non ; . cordis potentia fortem abiiciet
6 יִמְאָס כַּבִּיר [r]כֹּחַ לֵב׃ לֹא־יְחַיֶּה רָשָׁע
בּוּחַ[r] pauperum iusto à prohibebit Non . tribuet afflictorum iudicium &
7 וּמִשְׁפַּט עֲנִיִּים יִתֵּן׃ לֹא־יִגְרַע מִצַּדִּיק
eos collocabit & : solio in regibus cum &, suos oculos
יָשַׁב[f] עֵינָיו וְאֶת־מְלָכִים לַכִּסֵּא [f]וַיֹּשִׁיבֵם
† fuerunt , cōpedibus in † vincti si Et . exaltabuntur &, perpetuū in
8 לָנֶצַח וַיִּגְבָּהוּ׃ וְאִם־אֲסוּרִים בַּזִּקִּים
‡ & capti fuerint ‖ nunciabit , eorum opus eis indicabit ‖ Et . afflictionis funibus in capientur ‡
9 [t]יִלָּכְדוּן בְּחַבְלֵי־[u]עֹנִי׃ [u]וַיַּגֵּד לָהֶם פָּעֳלָם
עָנָה[u] נָגַד[t] * roboratæ sunt. ‡ propter correptionē: præualebunt quia ; eorum præuaricationes &
וּפִשְׁעֵיהֶם כִּי יִתְגַּבָּרוּ׃
quòd , dicet & : correptionem ad ‡ eorum aurem reuelabit Et
גָּלָה[x] 10 [x]וַיִּגֶל אָזְנָם לַמּוּסָר וַיֹּאמֶר כִּי־
* paruerint , † seruierint & , audierint * Si . iniquitate ab reuertantur
11 יְשׁוּבוּן מֵאָוֶן׃ אִם־יִשְׁמְעוּ וְיַעֲבֹדוּ
† ei, . delectationibus in suos annos & ; bono in suos dies finient
כָּלָה[y] [y]יְכַלּוּ יְמֵיהֶם בַּטּוֹב וּשְׁנֵיהֶם בַּנְּעִימִים׃
‖ gladium ‡ morientur ‖ impij ‡ furorem super se, ebibunt ‡ &, transibunt missile ‖ per , audierint non si Et
12 וְאִם־לֹא יִשְׁמְעוּ בְּשֶׁלַח יַעֲבֹרוּ וְיִגְוְעוּ
non : nasum ‡ ponent corde hypocrita ‖ Et . cognitione absque
יָדַע[a] שׂוּם 13 בִּבְלִי־[z]דָעַת׃ וְחַנְפֵי־לֵב [a]יָשִׂימוּ אַף לֹא
adolescentia in Morietur . eos alligauerit cùm , clamabunt
מוּת[b] 14 יְשַׁוְּעוּ כִּי אֲסָרָם׃ [b]תָּמֹת בַּנֹּעַר

pulverem in homo & , simul caro omnis Obiret terram
15 יִגְוַע כָּל־בָּשָׂר יָחַד וְאָדָם עַל־עָפָר
ausculta : hoc audi , intelligentia † si Et . reuertetur † est
16 יָשׁוּב׃ וְאִם־בִּינָה שִׁמְעָה־זֹּאת הַאֲזִינָה
habens odio etiam Nunquid . meorum eloquiorum vocem
17 לְקוֹל מִלָּי׃ הַאַף שׂוֹנֵא
? facies impium, insignem ‖ iustum an † Et ? obligabit iudicium
מִשְׁפָּט יַחֲבוֹשׁ וְאִם־צַדִּיק כַּבִּיר תַּרְשִׁיעַ׃
? principes ad ‖ impius profectu absque ‡, regi ‡ dicendū Nunquid
18 הַאֹמֵר לְמֶלֶךְ בְּלִיָּעַל רָשָׁע אֶל־נְדִיבִים׃
est agnitus non &, principum facies accepit * non Qui
19 אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא[a] פְּנֵי שָׂרִים וְלֹא נִכַּר־
. † ipsi omnes eius manuum opus quia : tenuis facies ad clamor ‡
שׁוֹעַ לִפְנֵי־[b]דָל כִּי־מַעֲשֵׂה יָדָיו כֻּלָּם׃
commouebuntur noctis mediætatibus ‖ &, morientur Subitò
20 רֶגַע יָמֻתוּ וַחֲצוֹת לָיְלָה יְגֹעֲשׁוּ
. manu in ‖ non fortem remouebunt & : transibunt & ; populi *
עָם וְיַעֲבֹרוּ [c]וְיָסִירוּ אַבִּיר לֹא בְיָד׃
eius gressus omnes & : viri vias super ‡ eius oculi Quia
21 כִּי־עֵינָיו עַל־דַּרְכֵי־אִישׁ וְכָל־צְעָדָיו
latitandum ad ‡; mortis vmbra nec, obscuritas † Non . videbit *
22 יִרְאֶה׃ אֵין־חֹשֶׁךְ וְאֵין צַלְמָוֶת לְהִסָּתֶר
imponet virum super non Quia . iniquitatem operantes ibi
23 שָׁם פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ כִּי לֹא עַל־אִישׁ [d]יָשִׂים
Conteret . iudicium in Deum ad eundum ad ‡ amplius †
24 עוֹד לַהֲלֹךְ אֶל־אֵל בַּמִּשְׁפָּט׃ [e]יָרֹעַ
. eis pro alios faciet stare & : inuestigatio ‡ non insignes ‖
כַּבִּירִים לֹא־חֵקֶר וַיַּעֲמֵד אֲחֵרִים תַּחְתָּם׃
, noctem ‡ conuertet & : eorum opera faciet cognoscere Ideò
25 לָכֵן יַכִּיר מַעְבָּדֵיהֶם וְהָפַךְ לַיְלָה
loco in eos percussit improbis Pro . conterentur &
26 וְיִדַּכָּאוּ׃ תַּחַת־רְשָׁעִים סְפָקָם בִּמְקוֹם
; eum post à * recesserunt ideo ‡ Quod . videntium
27 רֹאִים׃ אֲשֶׁר עַל־כֵּן סָרוּ מֵאַחֲרָיו
adducendum Ad . ‖ intellexerunt non eius vias omnes &
28 וְכָל־דְּרָכָיו לֹא הִשְׂכִּילוּ׃ [g]לְהָבִיא
. audiret afflictorum exclamationem ‡ & : egeni ‡ clamorem eum super
עָלָיו צַעֲקַת־דָּל וְצַעֲקַת [h]עֲנִיִּים יִשְׁמָע׃
abscondet Et ? condemnabit † quis & , * faciet requiescere ipse Et
29 וְהוּא יַשְׁקִט וּמִי יַרְשִׁעַ וְיַסְתֵּר
super & , gentem super Et ? eum intuebitur quis & , facies ‖
פָּנִים וּמִי יְשׁוּרֶנּוּ וְעַל־גּוֹי וְעַל־
, hypocritam hominem regnando A . ‡ pariter hominem
30 אָדָם יָחַד׃ מִמְּלֹךְ אָדָם חָנֵף
, peperci , dicit qui Deum ad ‡ Quia . populi offendiculis ab
31 מִמֹּקְשֵׁי עָם׃ כִּי אֶל־אֵל הֶאָמַר נָשָׂאתִי
. me doce tu , video † Præter corrumpam * non
32 לֹא אֶחְבֹּל׃ בִּלְעֲדֵי אֶחֱזֶה אַתָּה [k]הֹרֵנִי
. addam non , sum operatus iniquitatem Si
אִם־עָוֶל פָּעַלְתִּי לֹא אֹסִיף׃
tu quia , * renuisti quia , illam retribuet te cum à An ‖
33 הַמֵעִמְּךָ יְשַׁלְּמֶנָּה כִּי־מָאַסְתָּ כִּי־אַתָּה
. loquere nosti quod Et ? ego non & , eliges †
תִבְחַר וְלֹא־אָנִי וּמַה־יָּדַעְתָּ דַבֵּר׃
audiens ‡ sapiens vir & : mihi dicant cordati Viri
34 אַנְשֵׁי לֵבָב יֹאמְרוּ לִי וְגֶבֶר חָכָם שֹׁמֵעַ
‡ non eius verba & , loquitur scientia cum non Iiob . me
35 לִי׃ אִיּוֹב לֹא־בְדַעַת יְדַבֵּר וּדְבָרָיו לֹא
, seculum in vsque Iiob probetur mi pater * . intellectu cum
36 בְהַשְׂכֵּיל׃ אָבִי יִבָּחֵן אִיּוֹב עַד־נֶצַח
super addet ‡ Quia . iniquitatis ‡ viros ad responsiones propter
37 עַל־תְּשֻׁבֹת בְּאַנְשֵׁי־אָוֶן׃ כִּי יֹסִיף עַל־
multiplicabit &, plaudet ‖ nos inter , præuaricationem suo peccato
חַטָּאתוֹ פֶשַׁע בֵּינֵינוּ יִסְפּוֹק [m]וְיִרֶב
. Deum ad suos sermones
אֲמָרָיו לָאֵל׃

CAP. XXXV. לה

hoc Nunquid : dixit & , Elihu respondit Et
1 [n]וַיַּעַן אֱלִיהוּא וַיֹּאמַר׃ 2 הֲזֹאת
. Deo præ mea iustitia ‡ , Dixisti ? iudicium in ‖ putasti
חָשַׁבְתָּ לְמִשְׁפָּט אָמַרְתָּ צִדְקִי מֵאֵל׃

Marginal notes (right): * dominabitur † Nunquid ‖ multum, ‡ est. ‡ impius es, ‖ es, principibus? * accepit faciem שׁוּעַ דָּלַל ‡ ei dives coram paupere; † sunt. ‖ tempore noctem in partes æquales diuidente. * populi, ‖ vi, sed Dei voluntate. סוּר[c] ‡ sunt * videbit † sunt tenebræ, ‡ vt lateant שׂוּם[d] † necessitatem ‡ vt vadat רוּעַ[e] ‖ fortes quod ‡ est ‡ diem in Loco ipsorum impios ‡ eis visu veniat, quia * ab eo, ראה[f] ‡ Vt venire facerent ad ‖ pauperis ‡ clamorem pauperum בּוֹא[g] עָנָה[h] * quempiam * contemniscere facere? † hoc eueniet. Eò quòd regnat homo impius, eò quòd sunt laquei ‡ de Deo conveniens est, vt dicatur, * destruam. † illud quod יָרָה[k] ‖ Nunquid conuenit, vt à te egrediatur præuaricatio, ob quā reddat tibi Deus malum, * conuerti, † elegisti viam hanc. ‡ audiat ‡ sunt * Deus ‡ iniquos. † addit שׁוּב ‖ plaudit, & multiplicat רָבָב[m] עָנָה[n] ‖ secundum ‡ iustior sum.

afflictum || Eruet .conductos inter eorum vita & : eorum anima

15 נפשם וחיתם בקדשים׃ יחלץ עני

.eorum aurem oppressione in reuelabit & : sua afflictione in

בעניו ויגל[a] בלחץ אזנם׃

non latitudinem * angustiæ ore ab te remouit si etiam Et

16 ואף הסיתך מפי[b] צר רחב לא

. pinguedine plena ‡ tuæ mensæ requies † & :eo pro angustam

מוצק[c] תחתיה ונחת שלחנך מלא דשן׃

iudicium & , causam : impleuisti impij iudicium Et

17 ודין[d] רשע מלאת דין ומשפט

:sufficientia in te incitet ‡ fortè ne , ‡ ira Quia . sustentabunt †

18 יתמכו׃ כי חמה פן יסיתך בשפק

. te faciet declinare non propitiationis * multitudo &

ורב[e] כפר אל[f] יטך׃

omnes nec, aurum non? tuum clamorem ‡ æstimabit Nunquid

19 היערך שועך לא בצר וכל

ascendendum ad † nocte anheles || Ne ? potentia fortitudines

20 מאמצי[g] כח׃ אל תשאף הלילה לעלות

, iniquitatem ad aspicias ne Caue .se sub ‡ populos

21 עמים תחתם׃ השמר אל[h] תפן אל און

Deus Ecce . afflictionem propter elegisti hoc super ‡ quia

22 כי על זה בחרת מעני[i]׃ הן אל

? docens ipse sicut quis ; sua potentia in extollet *

ישגיב בכחו מי כמהו מורה[k]׃

eo operatus, dixit quis Et ? eius || viam ‡ illum super visitauit † Quis

23 מי פקד עליו דרכו ומי אמר פעלת

quod : eius opus magnifices vt Memento ? iniquitatem

24 עולה׃ זכר כי תשגיא פעלו אשר

: illud viderunt homines Omnes . homines sunt intuiti

25 שררו אנשים׃ כל אדם חזו[l] בו

non * & , magnus Deus Ecce . longè à intuebitur homo

26 אנוש יביט מרחוק׃ הן אל שגיא ולא

Quia . inquisitio non & eius annorum Numeri . sciemus

27 נדע[m] מספר שניו ולא חקר׃ כי

. eius vaporem ad pluuiam † stillabunt : aquarum stillas minuet *

יגרע נטפי מים יזקו מטר לאדו׃

.multum hominem ‡ super stillabunt , nubes stillabunt Quam

28 אשר יזלו שחקים ירעפו עלי אדם רב׃

? sui tabernaculi fremitus : nubis expansiones || intelliget si * Insuper

29 אף אם יבין מפרשי עב תשאות סכתו[n]׃

maris radices & , suum lumen ipsum ‡ super extendit Ecce .

30 הן פרש עליו אורו ושרשי הים

escam dabit , populos iudicabit ipsas per Quia . operuit

31 כסה׃ כי בם ידין עמים יתן אכל

præcepit & , lucem operuit deuexa Super . copiam ad ||

32 למכביר׃ על[o] כפים כסה אור ויצו[p]

. eius amicus eum super ‡ Annunciabit . occurrente in ipsam super †

33 עליה במפגיע׃ יגיד[q] עליו רעו

. ascendente super furoris Acquisitio *

מקנה אף על עולה׃

CAP. XXXVII. לז

. suo loco è luxatur * & , meum cor expauescit hoc ad ‡ Etiam

1 אף לזאת יחרד לבי ויתר ממקומו׃

eloquium † & , eius sonitum tremore cum audiendo Audite

2 שמעו שמוע ברגז קלו[r] והגה

, eius directio cælum omne Subter . egredietur eius ore ex

3 מפיו יצא׃ תחת כל השמים ישרהו

rugiet ipsum Post . terræ alas † super eius lux || &

4 ואורו על כנפות הארץ׃ אחריו ישאג

cùm, ea tardabit non Et . suæ altitudinis voce * in Tonabit . voce ‡

קול ירעם בקול גאונו ולא יעקבם כי

sua voce in Deus Tonabit . eius sonitus fuerit auditus

5 ישמע קולו׃ ירעם אל בקולו

. nesciemus & , magnalia faciens; mirabilia

נפלאות עשה גדלות ולא נדע[s]׃

: pluuiæ imbri & , terram † Esto , dicet niui Quia

6 כי לשלג יאמר הוא ארץ וגשם מטר

homines omnes manu In ‡ . suæ fortitudinis pluuiarum † imbri & *

7 וגשם מטרות עזו[t]׃ ביד כל אדם

. ipsius opus homines omnes sciendum ad : obsignabit ||

יחתום לדעת כל אנשי מעשהו׃

scortatores. || pauperem à paupertate
[a] גלה * ad
[b] צור † mappam, vasaque ‡ repleuit
[c] יצק
[d] דון † sustentant impij. ‡ ost ‡ è mundo remoueat te flagello, * pretij
[e] רבב [f] נטה ‡ diuitias || cogites tuas? † excidere ‡ è loco ipsorum.
[g] כוח [h] פנה ‡ hanc
[i] ענה * eruet homines
[k] ירה † cōstitutus est ‡ vt doceat eū || suam?
[l] חזה * eum
est inuestigatio
[m] ירע * prohibebit † nubes cùm voluerit ‡ homines affluenter.
* nunquid || differentias nubium, tonitrua ‡ nubes
[n] סכך
|| affluenter. Nubibus
[o] כפף [p] צוה † vt pluāt propter orantem ‡ ei
[q] נגד * tonitruus erit in nube
|| super * remouet se
† fulgur quod
[r] קול
|| fulgur † extrema
‡ sonitu. * sonitu magnitudinis
[s] ירע † super
[t] עזז * scilicet † dicet vt sit pluuiæ ‡ Vehementia || claudet , vt sciant

suis habitaculis in & , latibulum ipsum in bestia ingredietur Et

8 ותבא[a] חיה במו ארב ובמעונתיה[b]

dispergentibus † à & , turbo veniet penetrali De || .habitabit

9 תשכן׃ מן החדר תבוא סופה וממזרים

latitudo & : gelu dabit ‡ Dei flatu ‡ A . frigus

10 קרה׃ מנשמת אל יתן קרח ורחב

: nubem † defatigabit serenitas || Etiam . * angusto in aquarum

11 מים במוצק[c]׃ אף ברי יטריח עב

circuitibus ‡ ipsa Et . sui luminis ‡ nubem faciet spargere

12 יפיץ ענן אורו׃ והוא מסבות[d]

quæ omnia eos operandum ad * , eius consiliis in se voluens

מתהפך בתחבולתו לפעלם כל אשר

.terra in orbis facies † super eis præcipiet ||

יצום[e] על פני תבל ארצה׃

misericordiam ad siue ‡ , suam terram ad siue , virgam ad Siue ‡

13 אם לשבט אם לארצו אם לחסד

, sta : Iiob hoc Ausculta .eam * faciet inuenire

14 ימצאהו׃ האזינה זאת איוב עמד

ponendo in scies || Nunquid . Dei mirabilia intellige &

15 והתבונן נפלאות אל׃ התדע בשום

? eius nubis lucem irradiare † & , his super Deum

אלוה עליהם והופיע[f] אור עננו׃

perfecti mirabilia , nubis libramenta super scies ‡ Nunquid

16 התדע על מפלשי עב מפלאות תמים

quietando in † , calida * tua vestimenta quòd || ? scientiis

17 דעים[g]׃ אשר בגדיך חמים בהשקט

/ fortia æthera || eo cum Expandes ‡ ? meridie à terram

18 ארץ מדרום׃ תרקיע עמו לשחקים חזקים

. ei dicamus quid nobis Ostende ? fusum speculum sicut

19 כראי מוצק׃ הודיענו[h] מה נאמר לו

narrabitur Nunquid ? obscuritatis faciebus à ordinabimus ‡ Non

20 לא נערך מפני חשך׃ היספר

? est absorptus † cùm quispiam dixit Si * ? fuero locutus cùm , ei

לו כי אדבר אם אמר איש כי יבלע׃

: cælis in ipsum lucidum lumen viderunt non nunc Et

21 ועתה לא ראו[i] אור בהיר הוא בשחקים

aurum † , aquilone Ab . eos purificauit & , transiuit ventus &

22 ורוח עברה ותטהרם׃ מצפון זהב

non † Omnipotens . decoris || terribilem Deum super * : veniet

23 יאתה על אלוה נורא[k] הוד׃ שדי לא

multitudine ‡ & , iudicio & ; potentia ‡ magnus , eum inuenimus

מצאנהו שגיא כח[l] ומשפט ורב

non, homines eum timebunt Ideò . affliget non iustitiæ

24 צדקה לא יענה׃ לכן יראוהו אנשים לא

.corde sapientes omnes videbit *

יראה כל חכמי לב׃

CAP. XXXVIII. לח

:dixit & , turbine de Iiob ipsi Dominus respondit Et

1 ויען[m] יהוה את איוב מן הסערה ויאמר׃

absque sermonibus in consilium tenebrefaciens iste * Quis

2 מי זה מחשיך עצה[n] במלין[o] בלי

, te interrogabo &: tuos lumbos vir sicut nunc Accinge ? scientia

3 דעת׃ אזר נא כגבר חלציך ואשאלך

Annuncia ? terram me fundare in fuisti Vbi . me scire facies &

4 והודיעני[p]׃ איפה היית ביסדי ארץ הגד[q]

quòd eius mensuras || posuerit Quis . intelligentiam nosti si

5 אם ידעת בינה׃ מי שם ממדיה כי

quo Super ? lineam eam super extenderit quis vel : scias

6 תדע או מי נטה עליה קו׃ על מה

. eius angularem lapidem iecerit quis aut : sunt submersæ eius bases

אדניה הטבעו או מי ירה אבן פנתה׃

omnes iubilarent & , matutinæ stellæ pariter cantando In ||

7 ברן יחד כוכבי בקר ויריעו[r] כל

ipso emergendo in * ? mare ostiis in texit ‡ Et . Dei filij

8 בני אלהים׃ ויסך[s] בדלתים ים בגיחו[t]

: eius vestem ‡ nubem me ponendo In . egredietur † vulua è

9 מרחם יצא׃ בשומי ענן לבשו

, meum decretum eo super fregi || Et . eius fasciam ‡ caliginem &

10 וערפל חתלתו׃ ואשבר עליו חקי[u]

vsque Huc : dixi Et . ostia & , vectem posui &

11 ואשים בריח ודלתים׃ ואמר עד פה

[a] בוא [b] עון || à meridie ventis aquilonaribus qui dispergunt nubes veniet ‡ voluntate ‡ dabitur * loco.
|| propter irrigationem † Deus ‡ pluuiam suā. ‡ in circuitu voluit * vt operetur
[c] יצק [d] סבב || præcipit † faciem
[e] צוה ‡ Tum propter flagellum tum propter ‡ tum * pluuiam.
|| nosti quando posuit Deus decretum † illustrare fecit pluuiam
[f] יפע ‡ nosti differentias || Nunquid nosti cur * sunt † cùm quietam ille reddiderit ‡ Nunquid extendisti || cælos , qui sunt fortes
[g] [h] ידע § proponemus verba propter tenebras? * Num † perditus
[i] ראה || serenitas , vt
* propter || gloriosum. † quem ‡ est § magnæ
[k] ירא [l] כוח : videbunt
[m] ענה * est
[n] יעץ [o] מלל
quando fundabam
[p] ירע [q] נגד || mensuram eius si nosti,
|| Cùm laudarēt
[r] רוע ‡ quis clausit * quando egreditur veluti † egreditur. Quando posui
[s] סכך [t] גוח ‡ vt ‡ decreui
[u] חקק

. tuos fluctus elatione in ponet || hic Et :†, addes non &, venies
תבא ולא תוסיף ופא ישית בגאון גליך:
12 autoram fecisti scire: diluculo præcepisti tuis diebus à Nunquid
המימיך צוית בקר ידעתה שחר
excutiantur &, terræ alas in apprehendendum Ad † ? suum locum
13 מקומו: לאחוז בכנפות הארץ וינערו
:sigilli lutum sicut ‡ se Vertet .ea ex impij
14 רשעים ממנה: תתהפך כחמר חותם
impiis ab prohibebitur Et .vestimentum sicut stabunt &
15 ויתיצבו כמו לבוש: וימנע מרשעים
.confringetur excelsum brachium &, eorum lux
אורם וזרוע רמה תשבר:
16 inuestigatione in &, maris fletus ad vsque es ingressus Nunquid
הבאת עד נבכי ים ובחקר
portæ tibi sunt detectæ Nunquid ? ambulasti abyssi †
17 תהום התהלכת: הנגלו לך שערי
intellexisti Nunquid ? videbis ‡ mortis vmbræ portas &, mortis
18 מות ושערי צלמות תראה: התבננת
. ipsam totam nosti si Indica ? terræ latitudines ad vsque
עד רחבי ארץ הגד אם ידעת כלה:
† vbi tenebræ ‡ & :lux habitabit * via $ Vbi
19 איזה הדרך ישכן אור וחשך אי זה
: suum terminum ad eam capias Quòd || ? eius locus
20 מקומו: כי תקחנו אל גבולו
tunc quòd Nosti ? eius domus semitas intelliges quia* &
21 וכי תבין נתיבות ביתו: ידעת כי אז
? multorum tuorum dierum numerum &, esses nasciturus
תולד ומספר ימיך רבים:
grandinis thesauros &, niuis thesauros in es ingressus Nunquid
22 הבאת אל אצרות שלג ואצרות ברד
diem ad, angustiæ tempus ad retinui Quas ? videbis
23 תראה: אשר חשכתי לעת צר ליום
se sparget ‡, lux diuiditur via qua † ? prælij & conflictus $
24 קרב ומלחמה: איזה הדרך יחלק אור יפץ
; aquæductum inundationi ad diuisit Quis : terram super eurus
25 קדים עלי ארץ: מי פלג לשטף תעלה
faciendum pluere Ad ‡ ? tonitruorum coruscationem ad viam &
26 ודרך לחזיז קלות: להמטיר
.eo in homo $ non † desertum :vir non* terram super
על ארץ לא איש מדבר לא אדם בו:
faciendum || germinare &; eremum & solitudinem satiandum Ad ‡
27 להשביע שאה ומשאה ולהצמיח
quis vel ? pater pluuiæ est Nunquid .germinis egressum
28 מצא דשא: היש למטר אב או מי
est egressum cuius * vtero Ab ? roris stillas genuit
29 הוליד אגלי טל: מבטן מי יצא
lapis Sicut ? eam genuit quis cæli pruinam &, gelu
30 הקרח וכפר שמים מי ילדו: כאבן
. capientur ‡ voraginis facies & $: seipsas abscondent* aquæ
מים יתחבאו ופני תהום יתלכדו:
Chesil contractiones aut : Chimah delicias ligabis † Nunquid
31 התקשר מעדנות כימה או מושכות כסיל
, suo tempore in cælestia signa facies exire Nunquid ? aperire facies
32 תפתח: התוציא מזרות בעתו
statuta nosti Nunquid ? ea duces sui filijs super || arcturum &
33 ועיש על בניה תנחם: הידעת חקות
? terra in eius dominium pones An* ? cæli
שמים אם תשים משטרו בארץ:
redundantia & $: tuam vocem nubem ad eleuabis Nunquid
34 התרים לעב קולך ושפעת
, ibunt &, fulgura emittes Nunquid ? te operiat aquarum
35 מים תכסך: התשלח ברקים וילכו
renibus in posuit Quis . nos || Ecce, tibi dicent &
36 ויאמרו לך הננו: מי שת בטחות
? intelligentiam contemplationi dedit quis aut, sapientiam
חכמה או מי נתן לשכוי בינה:
cælorum defluxus * & sapientia in æthera $ numerabit Quis
37 מי יספר שחקים בחכמה ונבלי שמים
, concretionem in puluerem fundendo In † ? faciet quiescere || quis
38 מי ישכיב: בצקת עפר למוצק
? cohærerent glebæ &
ורגבים ידבקו:

† vt transeas, || pones elationem fluctuum tuorum. a יסף b גלל ידעת השחר c קץ † Vt apprehendat extrema ‡ terra רום profunda d בוא † voraginis ‡ vidisti e בין f נגד $ est * in qua habitat ‡ tenebrarum † est || Num accepisti g לקח * intellexisti h ילד vidisti i צור $ belli † In ‡ spargitur k פוץ ‡ Vt plueret * quæ est absque viris: super † in quo ‡ Et satiet || faciat l יצא * congelatæ $ superficies ‡ aquarum congelata capientur † ligare poteris manibus tuis fructus delicatos Vergiliarum vel feros nos fructus Orionis || cum stellis minoribus ? luti filiis suis m חקק * Nunquid $ vt multitudo o שוט רום p כסה || adsumus cordi ‡ cælos * nubes plenas aqua || descendere † Nunquid dum roborabitur terram in medio centri, partes eius cohærerent q יצק

leunculorum vitam || &, prædam leoni venaberis ‡ Nunquid
39 התצוד ללביא טרף וחית כפירים
vmbraculo in manent, habitaculis in se incuruant Cum ? explebis $
40 תמלא: כי ישחו במעונות ישבו בסכה
quando, eius venationem || coruo parabit † Quis . latibulum ipsum ad*
41 למו ארב: מי יכין לערב צידו כי
? escam non ad errant ‡, vociferant Deum ad eius nati
ילדו אל אל ישועו יתעו לבלי אכל:

CAP. XXXIX. לט

parturire, petræ caprarum parere $ tempus nosti Nunquid
1 הידעת עת לדת יעלי סלע חלל
nosti &, implebunt* menses Numerabis ? obseruabis † ceruas
2 אילות תשמר: תספר ירחים תמלאנה וידעת
‡ effringent || suos fœtus, se Incuruabunt . earum parere † tempus
3 עת לדתנה: תכרענה ילדיהן תפלחנה
, earum filij Conualescent . emittent || suos dolores
4 חבליהם תשלחנה: יחלמו בניהם
. eas ad reuertuntur non &, egrediuntur: frumento in $ se multiplicat
ירבו בבר יצאו ולא שבו למו:
quis onagri vincula &, liberum onagrum dimisit Quis ? soluit
5 מי שלח פרא חפשי ומסרות ערוד מי
eius habitacula &, eius domū solitudinem $ posui Cuius
6 פתח: אשר שמתי ערבה ביתו ומשכנותיו
fremitus † : ciuitatis turbam || Deridebit ? salsuginem ‡
7 מלחה: ישחק להמון קריה תשואות
, eius pascuum* montium Exploratio .audiet non exactoris
8 נגש לא ישמע: יתור הרים מרעהו
rhinoceros volet Nunquid .perquiret virens omne postea &
9 ואחר כל ירוק ידרוש: היאבה רים
? tuum præsepe super pernoctabit An* ? tibi seruire
עבדך אם ילין על אבוסך:
An † ? suo fune, sulco in rhinocerotem ligabis Nunquid
10 התקשר רים בתלם עבתו אם
, eo in confides Nunquid ? te post valles agricolabit
11 ישדד עמקים אחריך: התבטח בו
? tuum laborem eum ad * derelinquas &; eius robur multum || quia
כי רב כחו ותעזב אליו יגיעך:
tuam aream $ &, tuū semen reddat quòd eo in || credes Nunquid
12 התאמין בו כי ישיב זרעך וגרנך
penna An . læta exultantium Ala † ? congreget
13 יאסף: כנף רננים נעלסה אם אברה
, sua oua terra in derelinquet Quia ? pluma & ciconia
14 חסידה ונצה: כי תעזב לארץ ביציה
pes quòd obliuiscitur Et . ea calefaciet puluerem
15 ועל עפר תחמם: ותשכח כי רגל
tractat Duritia † . ea conculcet * agri bestia & : ea dispergat
16 תזורה וחית השדה תדושה: הקשיח
. pauore absque eius labor † vanum in : sibi ‡ non $, suos filios
בניה ללא לה לריק יגיעה בלי פחד:
est impartitus non &, sapientiam Deus eum fecit obliuisci* Quoniam
17 כי השה אלוה חכמה ולא חלק
, se eleuauerit altum in tempus Iuxta $. intelligentiam in ei
18 לה בבינה: כעת במרום תמריא
equo præbebis Nunquid . eius ascensorem &, equum deridebit
19 תשחק לסוס ולרכבו: התתן לסוס
? tonitru eius collum indues Nunquid ? fortitudinem
גבורה התלביש צוארו רעמה:
. terror eius nasi Decor || ? locustam sicut eum terrebis Nunquid
20 התרעישנו כארבה הוד נחרו אימה:
egredietur: fortitudine in gaudebit &, valle in Effodient †
21 יחפרו בעמק וישיש בכח יצא
non &, pauorem Deridebit . armaturæ ‡ occursum in
22 לקראת נשק: ישחק לפחד ולא
. gladij faciebus || à reuertetur nec, consternabitur ‡
יחת ולא ישוב מפני חרב:
. hastæ &, lanceæ lamina † : pharetra stridebit* eum Super
23 עליו תרנה אשפה להב חנית וכידון:
quòd credet non &; terram effodiet ira &, impetu Cum
24 ברעש ורגז יגמא ארץ ולא יאמין כי
. buccinæ vox
קול שופר:

‡ venari docebis leonem || congregationem $ implebis a חיה b שחה * suo propter insidias. ‡ parauit || escam c כון ‡ aberrantes eò quòd non sit esca? $ quo pariunt. Ibices petras incolentes, facientem parere † obseruasti? Num numerasti * quos impleuerunt, ‡ quo pariunt Incuruant † conterunt: || emittunt. Pinguescunt $ foris: d רבה יבר e ‡ in solitudine f שום ‡ in salsugine. || multitudinē † clamores * pascua g חמה * Nunquid morabitur iuxta præsepia tua? h לון † Nunquid || magna est fortitudo ei i כוח || ei $ ad † Alis pauo exultauit. Nunquid pennas struthioni & plumas dedisti? ‡ terram calefacit k חמם * conteret † Crudelis fuit pullis suis, $ ac si essent ‡ sui: † est l חיה * negauit ei m נשה $ Tempore quo n נתן tremore? || Sonitus narium † Effodiet o כוח ‡ armorum. ‡ timebit facie * tonabit † ferrum p חנה sit sonitus

fumen comprimet Ecce . torrentis falices eum Circundabunt
18 הֵן יַעֲשֹׁק נָהָר ׃ עַרְבֵי־נָחַל ׃ יְסֻבֻּהוּ
. suum os ad Iarden educat quòd confidet † : festinabit non
לֹא יַחְפּוֹז יִבְטַח כִּי־יָגִיחַ יַרְדֵּן אֶל־פִּיהוּ ׃
. nasum ‖ perforabit laqueis in : eum tollet suis oculis In
19 בְּעֵינָיו יִקָּחֶנּוּ בְּמוֹקְשִׁים יִנְקָב־אָף ׃
demerges* fune in & , hamo in Leuiathan extrahes ‡
20 תִּמְשֹׁךְ לִוְיָתָן בְּחַכָּה וּבְחֶבֶל תַּשְׁקִיעַ
spina in & , eius naso in vncum † pones Nunquid ? eius linguam
21 לְשׁוֹנוֹ ׃ הֲתָשִׂים אַגְמֹן בְּאַפּוֹ וּבְחוֹחַ
te ad multiplicabit Nunquid ? eius maxillam perforabis
22 תִּקֹּב לֶחֱיוֹ ׃ הֲיַרְבֶּה אֵלֶיךָ
excidet ‖ Nunquid ? mollia te ad loquetur An † ? preces
23 תַּחֲנוּנִים אִם־יְדַבֵּר אֵלֶיךָ רַכּוֹת ׃ הֲיִכְרֹת
? sæculi ‡ seruum in eum accipies , tecum fœdus
בְּרִית עִמָּךְ תִּקָּחֶנּוּ לְעֶבֶד עוֹלָם ׃
eum ligabis & , aue * ficut eo cum ludes Nunquid
24 הַתְשַׂחֶק־בּוֹ כַּצִּפּוֹר וְתִקְשְׁרֶנּוּ
eum dimidiabunt ‖ : socij eum super cœnabunt ‡ ? tuis puellis *
25 לְנַעֲרוֹתֶיךָ ׃ יִכְרוּ עָלָיו חַבָּרִים יֶחֱצוּהוּ
vmbraculis in replebis ‖ Nunquid ? negotiatores † inter
26 בֵּין כְּנַעֲנִים ׃ הַתְמַלֵּא בְשֻׂכּוֹת
? eius caput piscium nasella in ‡ & , eius pellem
עוֹרוֹ וּבְצִלְצַל דָּגִים רֹאשׁוֹ ׃
ne , belli Memento . tuam volam * eum super Pone
27 שִׂים־עָלָיו כַּפֶּךָ זְכֹר מִלְחָמָה אַל־
etiam Nónne . est mentita eius ‖ spes Ecce . † addas
28 תּוֹסַף ׃ הֵן־תֹּחַלְתּוֹ נִכְזָבָה הֲגַם
: deturbabitur ‡ eius aspectus ‡ ad
אֶל־מַרְאָיו יֻטָל ׃

CAP. XLI. מא

meæ facies ad ipse * quis & : eum suscitet quòd crudelis ‖ Non
1 לֹא־אַכְזָר כִּי יְעוּרֶנּוּ וּמִי הוּא לְפָנַי
omni sub ‡ : perficiam & , me præcessit Quis ? stet
2 יִתְיַצָּב ׃ מִי הִקְדִּימַנִי וַאֲשַׁלֵּם תַּחַת כָּל־
, eius vectes ‡ filebo Non . ipsum mihi ‡ , cælo
3 הַשָּׁמַיִם לִי־הוּא ׃ לֹא־אַחֲרִישׁ בַּדָּיו
. eius dispositionis gratiam & , fortitudinum verbum &
וּדְבַר גְּבוּרוֹת וְחִין עֶרְכּוֹ ׃
eius freni duplicitate * eum ? eius indumenti faciei ‡ detexit Quis
4 מִי־גִלָּה פְּנֵי לְבוּשׁוֹ בְּכֶפֶל רִסְנוֹ
circuitur ‡ ? aperuit quis eius faciei Portas ? † veniet quis
5 מִי יָבוֹא ׃ דַּלְתֵי פָנָיו מִי פִתֵּחַ סְבִיבוֹת
; scutorum fortitudines Superbia ‖ . formido ‡ eius dentium
6 שִׁנָּיו אֵימָה ׃ גַּאֲוָה אֲפִיקֵי מָגִנִּים
. arcto sigillo * clausa
סָגוּר חוֹתָם צָר ׃
ingreditur * non ventus & , admouentur vnam in Vna
7 אַחַד בְּאֶחָד יִגַּשׁוּ וְרוּחַ לֹא־יָבֹא
, se capient : adhærebunt suo fratre in Vir ? . eas inter
8 בֵינֵיהֶם ׃ אִישׁ־בְּאָחִיהוּ יְדֻבָּקוּ יִתְלַכְּדוּ
: lux clarebit † eius Sternutationibus . separabuntur ‡ non &
9 וְלֹא יִתְפָּרָדוּ ׃ עֲטִישֹׁתָיו תָּהֶל אוֹר
lampades eius ore De . auroræ palpebræ ‡ vt eius oculi &
10 וְעֵינָיו כְּעַפְעַפֵּי־שָׁחַר ׃ מִפִּיו לַפִּידִים
eius naribus Et . se eruent ‡ ignis scintillæ , ibunt
11 יַהֲלֹכוּ כִּידוֹדֵי אֵשׁ יִתְמַלָּטוּ ׃ מִנְּחִירָיו
. aheno & , feruente ‡ olla ‡ ficut , fumus egredietur
יֵצֵא עָשָׁן כְּדוּד נָפוּחַ וְאַגְמֹן ׃
eius ore de fulgor ‡ & : faciet ardere prunas eius Anima ‡
12 נַפְשׁוֹ גֶּחָלִים תְּלַהֵט וְלַהַב מִפִּיו
cum ante & , fortitudo morabitur eius collo In . egredietur
13 יֵצֵא ׃ בְּצַוָּארוֹ יָלִין עֹז וּלְפָנָיו
concreta ‡ : cohærent eius carnis Decidentiæ * . dolor exultabit *
14 תָּדוּץ דְּאָבָה ׃ מַפְּלֵי בְשָׂרוֹ דָבֵקוּ יָצוּק
lapis ficut durum ‡ eius Cor . mouebitur non , eo in
15 עָלָיו בַּל־יִמּוֹט ׃ לִבּוֹ יָצוּק כְּמוֹ־אָבֶן
timebunt eius altitudine ‡ Ab . inferior mola ‖ ficut durum † &
16 וְיָצוּק כְּפֶלַח תַּחְתִּית ׃ מִשֵּׂתוֹ יָגוּרוּ
. se purgabunt contritionibus à : fortes
אֵלִים מִשְּׁבָרִים יִתְחַטָּאוּ ׃

odorabitur longè à & , euge dicet buccinæ sufficientia In
25 בְּדֵי שֹׁפָר יֹאמַר הֶאָח וּמֵרָחוֹק יָרִיחַ
. clamorem & , principum strepitum , bellum
מִלְחָמָה רַעַם שָׂרִים וּתְרוּעָה ׃
extendet ; nisus ‖ volabit tuam intelligentiam propter nunquid
26 הֲמִבִּינָתְךָ יַאֲבֶר־נֵץ יִפְרֹשׂ
; aquila eleuabitur tuum os ‖ ad An † ? austrum ad suas alas
27 כְּנָפָיו לְתֵימָן ׃ אִם־עַל־פִּיךָ יַגְבִּיהַּ נָשֶׁר
. morabitur &, habitabit Petram ? suum nidum eleuabit quòd &
28 וְכִי יָרִים קִנּוֹ ׃ סֶלַע יִשְׁכֹּן וְיִתְלֹנָן
, escam fodit * Inde . munitionem ‖ & , petræ dentem super
29 עַל־שֶׁן־סֶלַע וּמְצוּדָה ׃ מִשָּׁם חָפַר־אֹכֶל
eius pulli Et . aspicient eius oculi longinquum in
30 לְמֵרָחוֹק עֵינָיו יַבִּיטוּ ׃ וְאֶפְרֹחָו
. ipse † ibi , occisi quo in ‡ & , sanguinem absorbebunt
יְעַלְעוּ־דָם וּבַאֲשֶׁר חֲלָלִים שָׁם הוּא ׃
: dixit & , Iob Dominus respondit Et
31 וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב וַיֹּאמַר ׃
Arguens ‖ ? eruditio ‡ omnipotente cum contendere Nunquid
32 הֲרֹב עִם־שַׁדַּי יִסּוֹר מוֹכִיחַ
, Domino Iob respondit Et . ei respondeat , Deum
33 אֱלוֹהַ יַעֲנֶנָּה ׃ וַיַּעַן אִיּוֹב אֶת־יְהוָה
? tibi respondebo quid , sum contemptibilis Ecce : dixit &
34 וַיֹּאמַר ׃ הֵן קַלֹּתִי מָה אֲשִׁיבֶךָּ
, sum locutus Semel . meo ori ipsi posui meam Manum
35 יָדִי שַׂמְתִּי לְמוֹ־פִי ׃ אַחַת דִּבַּרְתִּי
. addam non & , bis † Et . respondebo non &
וְלֹא אֶעֱנֶה וּשְׁתַּיִם וְלֹא אוֹסִיף ׃

CAP. XL. מ

: dixit & , turbine de Iob Dominus respondit Et
1 וַיַּעַן יְהוָה אֶת־אִיּוֹב מִן סְעָרָה וַיֹּאמַר ׃
, te interrogabo : tuos lumbos vir ficut nunc Accinge
2 אֱזָר־נָא כְגֶבֶר חֲלָצֶיךָ אֶשְׁאָלְךָ
, meum iudicium dissipabis etiam Nunquid . me fac scire &
3 וְהוֹדִיעֵנִי ׃ הַאַף תָּפֵר מִשְׁפָּטִי
brachium sit † Et ? iustificeris vt , me facies impium
4 תַּרְשִׁיעֵנִי לְמַעַן תִּצְדָּק ׃ וְאִם־זְרוֹעַ
nunc te Orna ? tonabis ipse ficut voce in ‖ & ? tibi ‡ Deo ficut
5 כָּאֵל לָךְ וּבְקוֹל כָּמֹהוּ תַרְעֵם ׃ עֲדֵה־נָא
. te indues decorem &, gloriam & : sublimitate &, celsitudine
גָאוֹן וָגֹבַהּ וְהוֹד וְהָדָר תִּלְבָּשׁ ׃
, superbum omnem vide & , tui nasi * iras Disperge
6 הָפֵץ עֶבְרוֹת אַפֶּךָ וּרְאֵה כָל־גֵּאֶה
; eum fac incuruare, superbum omnem Vide . eum humilia &
7 וְהַשְׁפִּילֵהוּ ׃ רְאֵה כָל־גֵּאֶה הַכְנִיעֵהוּ
puluere in eos Absconde . se sub impios contere &
8 וַהֲדֹךְ רְשָׁעִים תַּחְתָּם ׃ טָמְנֵם בֶּעָפָר
ego etiam Et . abscondito in alliga eorum facies : simul
9 יָחַד פְּנֵיהֶם חֲבֹשׁ בַּטָּמוּן ׃ וְגַם־אֲנִי
. tua dextera te seruet quòd , tibi confitebor
אוֹדֶךָּ כִּי־תוֹשִׁעַ לְךָ יְמִינֶךָ ׃
herbam , tecum feci quem Behemoth nunc Ecce
10 הִנֵּה־נָא בְהֵמוֹת אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי עִמָּךְ חָצִיר
, † eius lumbis in eius potentia nunc Ecce . comedet bos veluti
11 כַּבָּקָר יֹאכֵל ׃ הִנֵּה־נָא כֹחוֹ בְמָתְנָיו
Volet * . eius ventris vmbilicis † in eius fortitudo &
12 וְאֹנוֹ בִּשְׁרִירֵי בִטְנוֹ ׃ יַחְפֹּץ
. erunt ramificati eius verendorum ‖ nerui : cedrus ficut , ‡ suam caudā
זְנָבוֹ כְמוֹ־אָרֶז גִּידֵי פַחֲדָו יְשֹׂרָגוּ ׃
. ferrea virga ficut eius ossa ‡ æris fistulæ ‡ eius Ossa *
13 עֲצָמָיו אֲפִיקֵי נְחוּשָׁה גְּרָמָיו כִּמְטִיל בַּרְזֶל ׃
‡ applicabit , eum faciens ‖ Dei viarum principium Ipse
14 הוּא רֵאשִׁית דַּרְכֵי־אֵל הָעֹשׂוֹ יַגֵּשׁ
omnis & , ei afferent montes germen Quia . suum gladium
15 חַרְבּוֹ ׃ כִּי־בוּל הָרִים יִשְׂאוּ־לוֹ וְכָל־
. ibi ludent agri bestia
חַיַּת הַשָּׂדֶה יְשַׂחֲקוּ־שָׁם ׃
calami latibulo in , iacebit ‡ arboribus vmbriferis Sub
16 תַּחַת־צֶאֱלִים יִשְׁכָּב בְּסֵתֶר קָנֶה
. eius vmbra * , vmbriferæ arbores eum Tegent . cœno ‖ &
17 וּבִצָּה ׃ יְסֻכֻּהוּ צֶאֱלִים צִלְלוֹ

,professionis ‖ lancea :* stabit non gladius ‡ eum Attingentis
17 [a]משיגהו חרב בלי תקום חנית [b]מסע
lignum in :ferrum paleam in ‡ Reputabit . †lorica &
18 ושריה: יחשב לתבן ברזל לעץ
:arcus filius * eum fugabit Non . æs putredinis ‡
19 רקבון נחושה: לא־יבריחנו בן־קשת
stipula Sicut .fundæ lapides ei sunt versi stipulam in
20 לקש נהפכו־לו אבני־קלע: כקש
. hastæ vibrationem deridebit & :catapulta ‖ sunt reputata
נחשבו תותח וישחק לרעש כידון:
.lutum super acutum ‡ sternet :testæ acumina ‡ eo Sub
21 תחתיו חדודי חרש ירפד חרוץ עלי־טיט:
ponet mare :profundum ollam veluti faciet Feruere
22 ירתיח כסיר מצולה ים [c]ישים
reputabit :semitam faciet lucere * eum Post .pigmenti ollam ‡ vt
23 כמרקחה: אחריו יאיר נתיב יחשב
; eius comparatio puluerem ‡ super † Non .canitiem in ‖ voraginem
24 תהום לשיבה: אין־על־עפר משלו
.conterendum non ad ‡, est factus qui
[d]העשו לבלי־חת:
omnes super rex ‖ ipse :videbit * sublime Omne
25 את כל־גבה יראה הוא מלך על־כל־
.superbiæ filios †
בני־שחץ:

Qui attigerit ‡ gladio * gladius ‖ lapis manu iaculatus,
נשג [a] נסע [b]
† non stabunt ‡ vt ‡ putridum * sagitta: ‖ tela:
‡ sunt petræ acutæ testaceæ: ‡ quod est
שום [c]
‡ vas vnguentarium. * semita lucebit: ‖ veluti virum canum. † est ‡ terram ei comparabile, ‡ vt non timeat.
עשה [d]
* despiciet ‖ est † cetos magnos & fortes.

CAP. XLII. מב

: dixit & , Domino , Iiob respondit Et
1 [e]ויען איוב את־יהוה ויאמר:
te à prohibebitur non & , poteris ‡ omnia quòd Noui
2 ידעת כי־כל [f]תוכל ולא־יבצר ממך
? scientia absque consilium occultans * iste ‡ Quis .cogitatio
3 [g]מזמה: מי זה [h]מעלים עצה בלי [i]דעת
non & , me præ mirabilia † :intelligam non & , annunciaui Ideò
לכן הגדתי ולא אבין נפלאות ממני ולא
, te interrogabo : loquar ego & , nunc ‖ Audi . sciam
4 אדע: שמע־נא ואנכי אדבר אשאלך
nunc & :te audiui auris auditum Ad .me scire fac &
5 והודיעני: לשמע אזן שמעתיך ועתה
,resipiscam & , * reprobabo Idcirco .te vidit meus oculus
6 עיני [k]ראתך: על־כן אמאס ונחמתי
est locutus postquam fuit Et . cinere & ,puluere in
7 על־עפר ואפר: [l]ויהי אחר דבר
dixit & , Iiob ad hæc verba Dominus
יהוה את־הדברים האלה אל־איוב ויאמר
, te in meus nasus † est iratus : Themanitem Eliphaz ad Dominus
יהוה אל־אליפז התימני חרה אפי בך
, rectum me ad ‡ estis locuti non quia , tuos socios ‖ duos in &
ובשני [m]רעיך כי לא דברתם אלי נכונה
septem vobis sumite nunc Et .Iiob meus seruus sicut
8 כעבדי איוב: ועתה קחו־לכם שבעה
, Iiob meum seruum ad ite & , arietes septem & , vitulos
[n]פרים ושבעה אילים [o]ולכו אל־עבדי איוב
meus seruus Iiob & .vobis pro ascensionem ascendere facite ‡ &
[p]והעליתם עולה בעדכם ואיוב עבדי

ענה [e]
‡ potes,
ידעתי
ק
‡ est * qui occultat
יכל [f] זמם [g]
יעץ [h] ידע [i]
† occulta sunt à ‖ quæso
* quod malè dixi.
ראה [k]
היה [l]
† furor
‖ amicos ‡ coram
רעה [m]
פרה [n] ילך [o]
‡ offerte holocaustum
עלה [p]

‡ pro vobis. non ad * ,suscipiam eius facies vtique † nam vos super ‡ orabit
יתפלל עליכם כי אם־פניו [a]אשא לבלתי
me ad ‡ estis locuti non quia , abiectionem ‖ vobiscum faciendum ‡
[b]עשות עמכם נבלה כי לא דברתם אלי
. Iiob meus seruus sicut , rectum
נכונה כעבדי איוב:
, Suchites Bildad & , Themanites Eliphaz abierunt Et
9 וילכו אליפז התימני ובלדד השוחי
eos ad est locutus sicut fecerunt & , Nahamatites Sophar
צפר הנעמתי ויעשו כאשר דבר אליהם
.Iiob facies Dominus suscepit & , Dominus
יהוה וישא יהוה את־פני איוב:
Iiob conuersionem ‡ est conuersus Dominus Et
10 ויהוה שב את־[c]שבות איוב
omnia Dominus auxit & : suis socius ‖ pro ipsum orando in †
בהתפללו בעד [d]רעהו ויסף יהוה את־כל־
. duplum in Iiob ipsi * quæ
אשר לאיוב למשנה:
,eius sorores omnes & , eius fratres omnes eum ad venerunt Et
11 [e]ויבאו אליו כל־אחיו וכל־אחיתיו
panem eo cum comederunt & , prius eum cognoscentes ‖ omnes &
וכל־ידעיו [f]לפנים ויאכלו עמו לחם
super eum sunt consolati & , ei ‡ sunt commoti & , eius domo in
בביתו [g]וינדו לו וינחמו אתו על
.eum super Dominus adduxerat quod malum omne
כל־[h]הרעה אשר־הביא יהוה עליו
vnusquisque & , vnum nummum vnusquisque ei dederunt Et
[i]ויתנו־לו איש קשיטה אחת ואיש
. vnam auream inaurem
נזם זהב אחד:
,eius principio præ ‡ Iiob nouissimo benedixit Dominus Et
12 ויהוה ברך את־אחרית איוב מראשיתו
millia sex & , pecorum millia decim-quatuor ei fuerunt &
ויהי־לו ארבעה עשר אלף צאן וששת אלפים
.asinæ mille & , boum iuga mille & , camelorum
גמלים ואלף צמד בקר ואלף אתונות:
.filiæ tres & filij septem ei fuerunt Et
13 [k]ויהי־לו שבענה בנים ושלוש בנות:
nomen & , Iemimah * vnius nomen vocauit Et
14 ויקרא שם־האחת [l]ימימה ושם
.haphuc Cheren † tertiæ nomen & , Chesihah ‡ secundæ
השנית קציעה ושם השלישית קרן הפוך:
Iiob filiæ sicut speciosæ mulieres est inuenta non Et
15 ולא נמצא נשים [m]יפות כבנות איוב
medio in hæreditatem earum pater eis dedit & : terra omni in
בכל־הארץ ויתן להם אביהם נחלה בתוך
centum hoc post Iiob vixit Et . suorum fratrum
16 אחיהם: [n]ויחי איוב אחרי־זאת מאה
filios & ; suos filios vidit & ; annos quadraginta &
וארבעים שנה ויראה את־בניו ואת־בני
.generationes quatuor * suorum filiorum
בניו ארבעה [o]דרות:
.dierum saturus & , senex Iiob est mortuus Et
17 [p]וימת איוב זקן ושבע ימים:

† faciem * vt
נשא [a]
‡ faciam ‖ punitionem stultitiæ vestræ, ‡ coram
עשה [b]
faciem
‡ ad
שבה [c]
‡ cùm oraret ipse ‖ amicis
רעה [d]
* fuerant
בוא [e]
‖ qui nouerant
פנה [f]
‡ super eum,
נוד [g]
רוע [h]
pecudem vnã,
נתן [i]
‡ magis quàm
ouium,
boum,
היה [k]
* Diurnæ,
יום [l]
‡ Cassia, † Cornustibij.
inuentæ sunt
יפה [m]
חיה [n]
* in
דור [o]
מות [p]

Finis libri Iiob.

תם ספר איוב

ספר תהלים

LIBER TEHILLIM,

ID EST LAVDVM,

QVI APVD NOS DICITVR,

LIBER PSALMORVM.

PSALMVS I. א

non qui viri Beatitudines — Beatus vir

1 אשרי האיש אשר לא

,impiorum consilium in ambulauit

הלך [a] בעצת רשעים — יעץ [a]

,stetit non peccatorum via in &

ובדרך חטאים לא עמד

.sedit non derisorum consessu in & — cathedra

ובמושב [b] לצים לא ישב׃ — ליץ [b]

eius lege in &, eius voluntas Domini lege in Quinimo — Sed

2 כי אם בתורת יהוה חפצו [c] ובתורתו — ירה [c]

plantatum lignum sicut erit Et .nocte ac die meditabitur — arbor plantata

יהגה יומם ולילה׃ 3 והיה כעץ שתול

.suo tempore in dabit suum fructum quod † aquarum riuos super — secus † quæ

על־פלגי־מים אשר [d] פריו יתן בעתו — פרה [d]

.faciet prosperare , faciet quod omne & :decidet non eius foliū & — sed

ועלהו לא־[e]יבול וכל אשר־יעשה יצליח׃ — נבל [e]

eam dispellet ‡ quam gluma sicut quinimo ;impij sic Non — ‡ proiiciet

4 לא־כן הרשעים כי אם־כמץ אשר־[f]תדפנו — נדף [f]

,iudicio in impij stabunt non Ideò .ventus

רוח׃ 5 על־כן לא־[g]יקמו רשעים במשפט — קום [g]

sciens || Quoniam .iustorum cœtu in‡ peccatores & — * nec impij in congregatione || scit

וחטאים [h] בעדת צדיקים׃ 6 כי־יודע — יעד [h]

.peribit impiorum via & ;iustorum viam Dominus

יהוה דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד׃

PSAL. II. ב

meditabuntur populi & , gentes sunt tumultuatæ quid Vt — congregabunt se

1 למה רגשו גוים ולאמים [i] יהגו — הגה [i]

consultant || principes & , terræ reges Astabunt ?inane — ‡ consiliabuntur

ריק׃ 2 יתיצבו מלכי־ארץ ורוזנים [k] נוסדו־ — יסד [k]

.eius Vnctum aduersus & , Dominum aduersus , pariter — Christum

יחד על־יהוה ועל־משיחו׃

nobis à proiiciamus & ; eorum vincula Dirumpamus

3 ננתקה את־מוסרותימו ונשליכה ממנו

Dominus , ridebit cælis in Habitans .eorum funes

עבתימו׃ 4 יושב בשמים ישחק אדני — furore

,suo naso in eos ad loquetur Tunc .eos subsannabit

ילעג־למו׃ 5 אז ידבר אלימו באפו

.meum regem constitui ego Et .eos terrebit sua ira in &

ובחרונו [l] יבהלמו׃ 6 ואני נסכתי מלכי — חרה [l]

statutum || ipsum Narrabo .meæ sanctitatis montem . Sion super — sanctum meū. || decretum.

על־ציון הר־קדשי׃ 7 אספרה אל־[m]חק — חקק [m]

.te genui hodie ego .tu † meus Filius ,me ad dixit Dominus — † es

יהוה אמר אלי בני אתה אני היום ילדתיך׃

tuam hæreditatem gentes dabo & ,me à Postula

8 שאל ממני ואתנה גוים נחלתך — נתן [n]

virga in eas Conteres .terræ fines tuam possessionem & — terminos

ואחזתך אפסי־ארץ׃ 9 [o] תרעם בשבט — רוע [o] — confringes

.eos disperges confractos figuli vas sicut : ferrea

ברזל ככלי יוצר [p] תנפצם׃ — נפץ [p] — erudite

.terræ iudices vos castigate , intelligite reges nunc Et

10 ועתה מלכים השכילו [q] הוסרו שפטי ארץ׃ — יסר [q]

.tremore in exultate & , timore in Domino Seruite

11 עבדו את־יהוה ביראה [r] וגילו ברעדה׃ — גיל [r]

† in — cùm , via † peccatis & , irascatur forte ne filium Osculamini

12 נשקו־בר פן־יאנף ותאבדו דרך כי־

furor — * qui sperant — . eo in confidentes * omnes beati :eius nasu paululum vel exarserit

חסה [a] — יבער כמעט אפו אשרי כל־[a]חוסי בו׃

PSAL. III. ג

cùm fugeret à facie — Absalom faciebus à ipsum fugiendo in , Dauidis Canticum

1 מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום

valde || hostes — : mei angustiatores ‡ sunt multiplicati quàm Domine .sui filij

רבב [b] — 2 בנו׃ יהוה מה־[b]רבו צרי

† surgunt ‡ dicunt ‡ est — dicentes ‡ Multi .me aduersum insurgentes † multi

קום [c] — 3 רבים [c] קמים עלי׃ רבים אמרים

* est || exaltas — , Selah , Deo in ei salus ‡ non , meæ animæ

לנפשי אין ישועתה לו באלהים סלה׃

exaltans || & , mea gloria : me pro * clypeus Domine tu Et

גנן [d] רום [e] — 4 ואתה יהוה [d] מגן בעדי כבודי [e] ומרים

† clamaui — : clamabam † Dominum ad mea Voce .meum caput

5 ראשי׃ קולי אל־יהוה אקרא

. Selah , suæ sanctitatis monte de me exaudiuit &

ענה [f] — [f]ויענני מהר קדשו סלה׃

‡ & — Dominus quia : euigilaui ‡ , dormiui & , accubui Ego

קוץ [g] — 6 אני שכבתי ואישנה [g]הקיצותי כי יהוה

‡ sustentauit * populus: — : populi * millibus decem à timebo Non .me fulciet ‡

ירא [h] — 7 יסמכני׃ לא־[h]אירא מרבבות עם

|| pugnauerunt aduersum — . me contra se posuerunt ‡ circumquaque qui

אשר סביב [i] שתו עלי׃

שות [i] — percussisti quia , mi Deus me serua , Domine Surge

ישע [k] נכה [l] — 8 קומה יהוה [k] הושיעני אלהי כי־[l]הכית

‡ in — impiorum dentes : maxilla † meos inimicos omnes

שן [m] — את־כל־איבי לחי [m] שני רשעים

‡ est — tuum populum super : salus ‡ Domini .confregisti

9 שברת׃ ליהוה הישועה על־עמך

. Selah .tua benedictio

ברכתך סלה׃

PSAL. IIII. ד

psalmis. — . Dauidi canticum Neghinoth in Victori

1 למנצח בנגינות מזמור לדוד׃

Cùm inuocauero — angustia in , meæ iustitiæ Deus me exaudi me inuocando In

ענה [n] צור [o] — 2 בקראי [n] ענני אלהי צדקי [o] בצר

. meam orationē audi & , mei :miserere :mihi fecisti dilatationē

חנן [p] פלל [q] — הרחבת לי [p] חנני ושמע [q] תפלתי׃

‡ verteris — ? ignominiam in ‡ meam gloriam vsquequo viri Filij

3 בני־איש עד־מה כבודי לכלמה

Scitote Et . Selah ? mendacium quæretis , inane diligetis

ידע [r] — 4 תאהבון ריק תבקשו כזב סלה׃ [r] ודעו

, exaudiet Dominus : sibi pium Dominus segregauit quod

כי־הפלה יהוה חסיד לו יהוה ישמע

cùm clamauero — : peccetis ne & , Contremiscite . eum ad me clamando in

† Pauete ‡ loquimini — 5 בקראי אליו׃ רגזו ואל־תחטאו

. Selah , tacete & vestro cubili super . vestro corde in dicite ‡

דמם [s] — אמרו בלבבכם על־משכבכם [s] ודמו סלה׃

* confidite in Domino — . Dominum in sperate * & iustitiæ sacrificia Sacrificate

6 זבחו זבחי־צדק ובטחו אל־יהוה׃

Eleua ‡ bonum nos faciet videre Quis :dicentes * Multi dicunt,

7 רַבִּים אֹמְרִים מִי־יַרְאֵנוּ טוֹב נְסָה־ — רָאָה[a] vultus tui

.Domine tuarum faciem lucem nos super

עָלֵינוּ אוֹר פָּנֶיךָ יְהוָה׃ — † quo

eorum frumentum † tempore à ,meo corde in lætitiam Dedisti

8 נָתַתָּה שִׂמְחָה בְלִבִּי מֵעֵת דְּגָנָם — רָבַב[b]

.sunt multiplicata eorum nouum vinum &

וְתִירוֹשָׁם רָבּוּ׃

Dominus tu quia ,dormiam & ,accubabo pariter pace In

9 בְּשָׁלוֹם יַחְדָּו אֶשְׁכְּבָה וְאִישָׁן כִּי־אַתָּה יְהוָה — confidenter

.me habitare facies fiducia in ,solus

לְבָדָד לָבֶטַח תּוֹשִׁיבֵנִי׃ — יָשַׁב[c]

PSAL. VI. ה

.Dauid canticum Hannechiloth * super Victori — * exercitus

1 לַמְנַצֵּחַ אֶל־הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדָוִד׃

.meā meditationē intellige : Domine auribus percipe mea Eloquia — locutionem

2 אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְהוָה בִּינָה הֲגִיגִי׃

quoniam :mi Deus & ,mi rex mei clamoris voci Attende

3 הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי וֵאלֹהָי כִּי

,meam vocem audies manè Domine .orabo te ad

4 אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל׃ יְהוָה בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי — præparabo ‡ orationem

.speculabor & ,‡ tibi disponam manè

בֹּקֶר אֶעֱרָךְ־לְךָ וַאֲצַפֶּה׃ — † es ‡ iuxta

te ‡ habitabit non : tu † impietatem volens Deus non Quia

5 כִּי לֹא אֵל־חָפֵץ רֶשַׁע אָתָּה לֹא יְגֻרְךָ[d] — גּוּר[d] * stabunt stulti

: tuis oculis coram vesani consistent * Non .malus

6 רָע׃[e] לֹא־יִתְיַצְּבוּ הוֹלְלִים לְנֶגֶד עֵינֶיךָ — רוּעַ[e]

loquentes Perdes .iniquitatem operantes omnes odisti

7 שָׂנֵאתָ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ תְּאַבֵּד דֹּבְרֵי — sanguinolentū & fraudulentū

.Dominus abominabitur doli & sanguinum virum ,mendacium

כָזָב אִישׁ־דָּמִים וּמִרְמָה יְתָעֵב יְהוָה׃

, tuā domum introibo tuæ misericordiæ multitudine in ego Et

8 וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ — sancto tuo

.tuo timore in tua sanctitatis templo in me incuruabo

אֶשְׁתַּחֲוֶה[f] אֶל־הֵיכַל־קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃ — שָׁחָה[f]

: meos inimicos propter ,tua iustitia in me duc Domine

9 יְהוָה נְחֵנִי[g] בְצִדְקָתֶךָ לְמַעַן שׁוֹרְרָי — נָחָה[g] ‡ coram me

.tuam viam meas facies ad ‡ dirige

הוֹשַׁר לְפָנַי דַּרְכֶּךָ׃ — הָיָשַׁר

eorum intimum ,rectum eius * ore in ‡ non Quoniam — ק

10 כִּי אֵין בְּפִיהוּ[h] נְכוֹנָה קִרְבָּם — ‡ est * eorum

.blandiuntur sua lingua ,eorū guttur patens sepulchrum ,prauitates

הַוּוֹת[i] קֶבֶר־פָּתוּחַ גְּרוֹנָם לְשׁוֹנָם יַחֲלִיקוּן׃ — פָּה[h] הָוָה[i]

multitudine in † suis consiliis à cadant ,Deus eos Desola || — || Desolare fac † propter multitudinem

11 הַאֲשִׁימֵם[k] אֱלֹהִים יִפְּלוּ[m] מִמֹּעֲצוֹתֵיהֶם בְּרֹב — אָשַׁם[k] נָפַל ‡ expellere fac

rebellauerunt quoniam ,eos expelle ‡ eorum præuaricationum

פִּשְׁעֵיהֶם הַדִּיחֵמוֹ[n] כִּי־מָרוּ[o] — יָעַץ[m] נָדַח[n]

seculum in te in confidentes ‡ omnes lætabuntur Et .te contra

12 בָךְ׃ וְיִשְׂמְחוּ כָל־חוֹסֵי[p] בָךְ לְעוֹלָם — מָרָה[o]

te in exultabunt & :eos super facies operire & ,canent præconia*

יְרַנֵּנוּ וְתָסֵךְ[q] עָלֵימוֹ וְיַעְלְצוּ בְךָ — ‡ qui sperant

iusto benedices tu Quia .tuum nomen diligentes ‡

13 אֹהֲבֵי שְׁמֶךָ׃ כִּי־אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק — חָסָה[p] * laudabunt,

.eum coronabis voluntate scuto vt : Domine

יְהוָה כַּצִּנָּה[r] רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ׃ — סָכַךְ[q] ‡ qui diligunt

PSAL. VI. ו

canticum octauam super Neghinoth ‡ in Victori — צָנַן[r] רָצָה ‡ Psalmis

1 לַמְנַצֵּחַ בִּנְגִינוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר

neque :me arguas tuo naso in ne Domine .Dauidis furore

2 לְדָוִד׃ יְהוָה אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל־ — יָכַח

, Domine mei Miserere .me corripias tua excandescentia || in ita

3 בַּחֲמָתְךָ[u] תְיַסְּרֵנִי׃ חָנֵּנִי[x] יְהוָה — יָחַם[u] חָנַן[x] ‡ sum;

sunt territa quoniam ,Domine me sana ,ego ‡ debilis quoniam

כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְהוָה כִּי נִבְהֲלוּ

,Domine tu & ,valde est territa mea anima Et .mea ossa

4 עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּ יְהוָה — ואתה ק

,meam animam eripe ,Domine Reuertere ‡ vsquequo

5 עַד־מָתָי׃ שׁוּבָה יְהוָה חַלְּצָה נַפְשִׁי — ‡ conteres me

.tuam misericordiam propter me serua

הוֹשִׁיעֵנִי[y] לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ — יָשַׁע[y]

* est — quis sepulchro in :tui memoria morte in ‡ non Quoniam

6 כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי

feci — faciam natare , meo gemitu in Laboraui :tibi confitebitur

7 יוֹדֶה־לָּךְ׃ יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה

lachrymis meis — meum stratum mea lachryma in :meum lectum nocte omni in

בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי[a] בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי — נָטַר[a]

† liquefeci. Ca- ligauit ‡ ira ‡ propter inimicos — : meus oculus indignatione ‡ præ est Erosus .Liquefaciam †

8 אַמְסֶה׃ עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי

me à Recedite .meos angustiatores * omnes in ‡ inueterauit

9 עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי

vocem Dominus audiuit quoniam ,iniquitatem operantes omnes

כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְהוָה קוֹל

:meam deprecationem Dominus Audiuit .mei fletus

10 בִּכְיִי[b]׃ שָׁמַע יְהוָה תְּחִנָּתִי — בָּכָה[b]

suscepit — .accipiet meam orationem Dominus

יְהוָה תְּפִלָּתִי[c] יִקָּח[d]׃ — פָּלַל[c] לָקַח[d]

:mei inimici omnes valde terrebuntur & , afficientur Pudore

11 יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־אֹיְבָי

.subitò afficientur pudore ,conuertentur

יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

PSAL. VII. ז

‡ Delectatio — verba super Domino cecinit quod Dauid Sighaion ‡

1 שִׁגָּיוֹן[e] לְדָוִד אֲשֶׁר־שָׁר[f] לַיהוָה עַל־דִּבְרֵי־ — שָׁגָה[e] שִׁיר[f]

te in meus Deus Domine .Iemini filij Chus

2 כוּשׁ בֶּן־יְמִינִי׃ יְהוָה אֱלֹהַי בְּךָ

.me eripe & ,me persequentibus omnibus ab me serua : speraui

חָסִיתִי[g] הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל־רֹדְפַי וְהַצִּילֵנִי[h]׃ — חָסָה[g] נָצַל[h]

‡ laceret, — non & ,lacerans ‡ :meam animam leo vt rapiat fortè Ne

3 פֶּן־יִטְרֹף כְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פֹּרֵק וְאֵין

* sit qui eruat. — si ,istud feci si meus Deus Domine .liberans *

4 מַצִּיל׃ יְהוָה אֱלֹהַי אִם־עָשִׂיתִי[i] זֹאת אִם־ — עָשָׂה[i]

|| manibus — .meis volis || in iniquitas est

יֶשׁ־עָוֶל בְּכַפָּי[k]׃ — כַּף[k]

‡ pacificè de- gentem mecum ‡ qui ‡ hostem — meum angustiatorem ‡ erui & ‡ ,malum meo pacifico † retribui Si

5 אִם־גָּמַלְתִּי שׁוֹלְמִי[l] רָע וָאֲחַלְּצָה צוֹרְרִי

,meam animam inimicus Persequatur : inaniter *

6 רֵיקָם׃ יִרַדֹּף אוֹיֵב נַפְשִׁי — רוּץ[l]

*gratis | vitam meam, — meam gloriam & ,meas vitas || terra in conculcet & ,comprehendat &

וְיַשֵּׂג[m] וְיִרְמֹס לָאָרֶץ[n] חַיָּי וּכְבוֹדִי — נָשַׂג[m] חָיָה

† collocet: — Domine Surge .Selah habitare faciat † puluerem in

7 לֶעָפָר יַשְׁכֵּן סֶלָה׃ קוּמָה יְהוָה

‡ furore — :meorum hostium indignationes propter te eleua ,tuo naso ‡ in

בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי

‡ mihi in iudicio quod — .præcepisti iudicium ,me ad ‡ te suscita &

וְעוּרָה אֵלַי מִשְׁפָּט[o] צִוִּיתָ׃ — צָוָה[o]

* congregatio || propter eam — eum super || & : te circundabit populorum cœtus * Et

8 וַעֲדַת לְאֻמִּים תְּסוֹבְבֶךָּ וְעָלֶיהָ[p]

iudicabit Dominus .reuertere altitudinem in

9 לַמָּרוֹם שׁוּבָה׃ יְהוָה יָדִין[q] — יָעַר[p] דִּין[q]

,meam iustitiam secundum Domine me iudica : populos

עַמִּים שָׁפְטֵנִי יְהוָה כְּצִדְקִי

† quæ est in — Consumet .me super † meam perfectionem secundum &

10 וּכְתֻמִּי[r] עָלָי׃ יִגְמָר־ — תָּמַם[r]

‡ tu qui probas — ,corda probans ‡ & iustus ,stabilies & ,impios malum nunc

נָא רַע רְשָׁעִים וּתְכוֹנֵן צַדִּיק וּבֹחֵן לִבּוֹת

‡ iuste. * est Deus qui seruat — ,Deum super * meus Clypeus .iustus ‡ Deus renes &

11 וּכְלָיוֹת אֱלֹהִים צַדִּיק׃ מָגִנִּי[t] עַל־אֱלֹהִים — כָּלָה[t] גָּנַן

‡ iudicat iustū, — ,iustus iudex ‡ Deus .corde rectos seruantem

12 מוֹשִׁיעַ[u] יִשְׁרֵי־לֵב׃ אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צַדִּיק — יָשַׁע[u]

,fuerit conuersus non Si .die omni in indignans † Deus &

13 וְאֵל זֹעֵם בְּכָל־יוֹם׃ אִם־לֹא יָשׁוּב

† irascitur impio ‡ acuit: — .illum parauit & ,tetendit suum arcum ;acuet ‡ suum gladium

חַרְבּוֹ יִלְטוֹשׁ קַשְׁתּוֹ דָרַךְ וַיְכוֹנְנֶהָ׃

‡ persequentibus operatus est. — ardentes in ‡ suas sagittas :mortis vasa fecit parare ei Et

14 וְלוֹ[x] הֵכִין כְּלֵי־מָוֶת[y] חִצָּיו לְדֹלְקִים

‡ parturiit ||peruersitatem, — concepit & ,iniquitatem parturiet Ecce .operabitur

15 יִפְעָל׃ הִנֵּה יְחַבֶּל־אָוֶן וְהָרָה — כּוּן[x] חָצַץ[y]

† fodit ‡ quam operatus est. — .excidit ‡ Cisternam .mendacium peperit & ,laborem ‡

16 עָמָל וְיָלַד שָׁקֶר׃ בּוֹר כָּרָה — צוּר

.operabitur ‡ foueam in cadet & :eam effodit &

וַיַּחְפְּרֵהוּ וַיִּפֹּל[z] בְּשַׁחַת יִפְעָל׃ — נָפַל[z]

,eius verticem super & :eius caput in eius caput *labor* Conuertetur

17 ישוב עמלו בראשו ועל קדקדו

: eius iustitiã secundũ Domino Confitebor .descendet eius *violentia*

18 חמסו ירד: [a]אודה יהוה כצדקו

.altissimi Domini nomini psallam &

ואזמרה שם־יהוה עליון:

peruersitas iniquitas

[a]ידה

PSAL. VIII. ח

.Dauid canticum Hagithith ‡ super Vincenti

1 למנצח על־הגתית מזמור לדוד:

tuum nomen *illustre* † quàm ,noster Domine Domine

2 יהוה אדנינו מה־אדיר שמך

super tuam *laudem* *des* *quòd* ‡ ;terra vniuersa in

בכל־הארץ אשר [b]תנה הודך על־

fundasti *sugentium* ‡ &,paruulorum ore Ex .cælos

3 השמים: מפי עוללים וינקים יסדת

faciendum cessare || ad : tuos *angustiatores* * propter fortitudinem

עז למען צורריך להשבית

,tuos cælos videbo Quoniam .*se vlciscentem* † & ,inimicum

4 אויב ומתנקם: כי־אראה שמיך

quas stellas & ,lunam :tuorum digitorum opus

מעשה אצבעתיך ירח וכוכבים אשר

filius & :eius recorderis quòd ,homo* Quid .præparasti

5 כוננתה: מה־אנוש כי־תזכרנו ובן

eum *facies* deficere Et ? eum visites quòd , hominis

6 אדם כי תפקדנו: ותחסרהו

.eum *redimiturus* ‡ es decore & ,gloria & :*Deo à* paululum

מעט מאלהים וכבוד והדר תעטרהו:

omnia :tuarum manuum operibus *in* eum facies Dominari

7 תמשילהו [c]במעשי ידיך כל

armenta & ,*Pecus* .eius pedibus sub posuisti

8 [d]שתה תחת־רגליו: [e]צנה ואלפים

,*cælorum* *Volatile* .*campi animalia** etiam & :ipsa vniuersa

9 כלם וגם בהמות שדי: צפור שמים

.marium semitas transeuntem :maris pisces &

ודגי הים עבר ארחות ימים:

tuum nomen *illustre* || quàm , noster Domine Domine

10 יהוה אדנינו מה־אדיר שמך

!terra vniuersa in

בכל־הארץ:

‡ *cantu calcantium in torculari Psalmus*
† grande est
‡ qui posuisti gloriam
[b]נתן
‡ lactentium
* inimicos
|| compescendum
† vltorem.
* est
fecisti
ab angelis:
‡ coronaturus
[c]עשה
Pecudes,& boues
[d]שות [e]צון
* bestias agrestes Volucres cæli,
|| grande est

PSAL. IX. ט

.Dauid canticum Labben muth--Hal † Victori

1 למנצח על־מות לבן מזמור לדוד:

narrabo :meo corde toto in *Dominum* *Celebrabo* ‡

2 [f]אודה יהוה בכל־לבי אספרה

: te in exultabo & ,Lætabor .tua mirabilia omnia

3 כל־נפלאותיך: אשמחה ואעלצה בך

meos inimicos reuertendo In * .altissime *tuum nomen* *canam*

4 אזמרה שמך [g]עליון: בשוב־אויבי

.*tuis faciebus à* || peribunt & impingent :retrorsum

אחור יכשלו ויאבדו מפניך:

sedisti :meam causam & , meum iudicium fecisti Quoniam

5 כי־[h]עשית משפטי [i]ודיני ישבת

perdidisti ;gentes *Increpasti* ‡ :iustitiam *iudicans* † solio in

6 לכסא שפט צדק: גערת גוים אבדת

.sempiternum ‡ & ,seculum in delesti eorum nomen :impium

רשע שמם [k]מחית לעולם ועד:

ciuitates & *finem* || in solitudines sunt *consummatæ* * inimice O

7 האויב [l]תמו חרבות לנצח וערים

seculum in Dominus Et .ipsis † *eorum* memoria periit :destruxisti

8 נתשת אבד זכרם המה: ויהוה לעולם

ipse Et .suum solium iudicium ad parauit :*sedebit* ‡

9 [m]ישב כונן למשפט כסאו: והוא

.*rectitudinibus in populis dicet ius* ‡ : iustitia in orbem iudicabit

ישפט תבל בצדק ידין לאמים במישרים:

temporibus exaltatio :*tenui* * exaltatio Dominus erit Et

10 [n]ויהי יהוה משגב [o]לדך משגב לעתות

:tuum nomen scientes te in sperabunt Et .angustia in

11 [p]בצרה: ויבטחו בך יודעי שמך

.Domine te quærentes dereliquisti non quia

כי לא־עזבת דרשיך יהוה:

† *super morte Nabal*
‡ Confitebor Domino
[f]ידה
cantabo nomini tuo
* Cùm reuersi fuerint inimici mei
[g]עלה
|| à facie tua.
[h]עשה [i]דון
† qui iudicas
‡ Subuertisti
‡ in
[k]מחה
* finitæ
|| seculum,& vrbium quas
[l]תמם
† cum
‡ permanebit
[m]ישב
‡ iudicabit populos in rectitudine.
* pauperi:
[n]היה [o]דכך
[p]צור

qui habitat in populis in annunciate : Siion *habitanti* Domino Cantate

12 זמרו ליהוה ישב ציון [a]הגידו בעמים

:est recordatus *eorum sanguines* || quærens Quoniam .eius *studia* *

13 עלילותיו: כי־דרש דמים אותם זכר

mei Miserere .*afflictorum* † clamoris est oblitus non

14 לא שכח צעקת [b]עניים: חננני

me *exaltans* ,*me odientibus ab* ‡ meam afflictionem vide , Domine

יהוה ראה עניי משנאי מרוממי

tuas laudes omnes narrem Vt .mortis portis de

15 משערי מות: למען אספרה כל־[c]תהלתיך

.tua salute in exultabo : Siion filiæ portis in

בשערי בת־ציון [d]אגילה בישועתך:

quod reti in :fecerunt ‡ foueam in gentes sunt Demersæ

16 טבעו גוים בשחת [e]עשו ברשת זו

, Dominus est Notus .eorum pes est captus ,absconderunt

17 טמנו נלכדה רגלם: [f]נודע יהוה

est illaqueatus suarum *volarum* * opere in ,fecit iudicium

משפט עשה [g]בפעל כפיו [h]נוקש

impij Reuertantur .*Selah* || meditatio : impius

18 רשע הגיון סלה: ישובו רשעים

.Dei *immemores* † gentes omnes : sepulchrum ad

לשאולה כל־גוים שכחי אלהים:

expectatio :*egenus erit obliuioni æternum* ‡ in non Quoniam

19 כי לא לנצח [i]ישכח אביון [k]תקות

non Domine Surge .*perpetuum* *, in peribit ‡ pauperum

20 ענוים תאבד לעד: קומה יהוה אל־

.*tuas facies super* || gentes iudicentur : homo roboretur

יעז אנוש ישפטו גוים על־פניך:

homines † gentes sciant , eis timorem Domine Pone

21 [l]שיתה יהוה [m]מורה להם ידעו גוים אנוש

.Selah *,ipsi* ‡

המה סלה:

qui habitat in
[a]נגד
* opera
|| sanguinẽ eius
† pauperum
ענוים
ק
[b]ענה
‡ quæ est ab iis qui odiò habẽt me,qui exaltas
[c]חלל [d]גול
‡ quam
[e]עשה
[f]ידע
* manuum
[g]כפף [h]יקש
|| in seculum est salus hæc.
† quæ oblitæ sunt
‡ seculum in obliuionem erit pauper:
[i]אבה [k]קוה
‡ non
* seculum.
|| coram te.
† quòd
[l]שות [m]ירא
‡ sunt,
‡ manes
* oportuno tẽpore
|| propter superbiã impij persecutionẽ sustinebit pauper,

PSAL. X. יוד

te abscondes : longinquo in *stabis* ‡ Domine quid Vt

1 למה יהוה תעמד ברחוק תעלים

insequetur impius superbia In || ? angustia in *tempora ad* *

2 לעתות [n]בצרה: [o]בגאות רשע ידלק

.cogitauerunt quas cogitationibus in capiantur :*afflictum*

עני יתפשו במזמות זו חשבו:

:suæ animæ *auiditate* ‡ super *improbum* † laudauit Quoniam

3 כי־הלל רשע על־[p]תאות נפשו

.Dominum fecit irasci ,benedixit auaro &

ובצע ברך נאץ יהוה:

Deus *non* * ,quæret non *sui nasi factum secundum* ‡ Impius

4 רשע כגבה אפו בל־ידרש אין אלהים

omni in eius viæ *afficient Dolore* † .eius *cogitationes omnes* ||

5 כל־[q]מזמותיו: [r]יחילו דרכו בכל־

suos hostes omnes :*eius regione è* ‡ tua iudicia *altitudo* ‡ , tempore

עת מרום משפטיך מנגדו כל־צורריו

mouebor * non , suo corde in Dixit .*eos in* sufflabit

6 [s]יפיח בהם: אמר בלבו בל־אמוט

.*malo in non quòd* || ,generationem *& generationem in*

[t]לדר ודר אשר לא ברע:

sub † ;fraude & , dolis & , est plenum eius os *Execratione*

7 אלה פיהו מלא [u]ומרמות [x]ותך תחת

.iniquitas & ,*labor* ‡ eius lingua

לשונו עמל ואון:

occidet latibulis in ,villarum insidiis in *Sedebit* ‡

8 ישב במארב חצרים במסתרים יהרג

.*se abscondent pauperem ad* * eius oculi : innocentem

[y]נקי עיניו לחלכה יצפנו:

insidiabitur suo *tugurio* || in leo sicut , latibulo in Insidiabitur

9 יארב במסתר כאריה [z]בסכה יארב

.suũ rete in eum *trahendo in afflictum* ‡ rapiet :*afflictum* † rapiendũ ad

לחטוף [a]עני יחטף עני במשכו ברשתו:

,*attriorũ* || cõgregatio eius *robusta in* * cadet & ,*humiliabitur* ,*se Atteret* ‡

10 ודכה [b]ישח ונפל בעצומיו [c]חלכאים:

,*suas facies* † occultauit : Deus est oblitus :suo corde in Dixit

11 אמר בלבו שכח אל הסתיר [d]פניו

.*æternum in* *vidit* *non*

בל־ראה לנצח:

[n]צור [o]גאה
† se impius
‡ desiderium
[p]אוה
‡ propter superbiam quam faciẽ præ se fert
* Deũ,nec erit
|| in omnibus cogitationibus
† Prosperabũtur
[q]זמם [r]חול
דרכו
ק
‡ in altitudine
‡ coram eo: in
* mouebo me à generatione in
|| quia non eueniet mihi malum. Maledictione † in
[s]פוח [t]דור
[u]רמה [x]תוך
‡ peruersitas
‡ Manebit
* super pauperem aspicient,
|| cubiculi
[y]נקה [z]סכך
† pauperem
‡ pauperẽ cùm traxerit
‡ Contritum humilemque se ostendet,
* cum fortibus
|| pauperum
[a]ענה [b]שוח
ירכה
ק
[c]חלך [d]פנה
† faciem suam, ne videat in seculum.

ne ,tuam manum eleua ,Deus Domine Surge

12 קומה יהוה אל נשא ידך אל־

impius fecit irasci quid Propter .afflictorum obliuiſcaris pauperum.

13 תשכח [a]עניים: על־מה נאץ רשע

.requires non † ſuo corde in dixit ? Deum

אלהים אמר בלבו לא תדרש:

dandum ad ,reſpicies iram & ,laborem tu quippe Vidiſti ‡

14 [b]ראתה כי־אתה עמל וכעס [c]תביט לתת

fuiſti tu pupillo :pauper relinquet te ſuper ,tua manu in

בידך עליך יעזב חלכה יתום אתה [d]היית

quæres ,mali & ,impij brachium Contere ?adiutor

15 עוזר: שבר זרוע רשע ורע תדרוש־

rex Dominus .inuenies non ‡ eius impietatem

16 רשעו בל־תמצא: יהוה מלך

.eius terra de gentes perierunt :æternitatis & ,ſeculi *

עולם ועד אבדו גוים מארצו:

facies parare :Domine audies manſuetorum ‖ Deſiderium

17 [e]תאות ענוים שמעת יהוה [f]תכין

.tuam aurem facies intendere ,eorum cor

לבם תקשיב אזנך:

conterendum ad * vltrà addat ne ,tenuem & ,pupillum iudicandum Ad

18 לשפט יתום ודך בל־יוסיף עוד לערץ

.terra de hominem

אנוש מן־הארץ:

[a] ענוה — ענוים — ק
† quod
‡ Sed tu vidiſti peruerſitatem, & iram aſpexiſti, & quia dedit ſeipſum in manu tua, tibi relinquit cauſam ſuam
[b] ראה [c] נבט
[d] היה
‡ dixit quòd
* in ſeculum, & in æternum,
‖ humilium
[e] אוה [f] כון
Vt iudices pupillo, & pauperi,
* impius, vt conterat

PSAL. XI. יא

quomodo ,ſperaui Domino In .Dauidi Victori

1 למנצח לדוד ביהוה [g]חסיתי איך

?paſſer veſtrum montem Tranſuola ‖ ,meæ animæ dicetis

תאמרו לנפשי נודו הרכם צפור:

parauerunt ,arcum tendent † impij ecce Quoniam

2 כי הנה הרשעים ידרכון קשת כוננו

rectos in caligine ipſa in iaciendum ad ,neruum ‡ ſuper ſuam ,ſagittam

[h]חצם על־יתר [i]לירות במו־אפל לישרי־

iuſtus :deſtruentur fundamenta ‡ Quoniam .corde

3 לב: כי השתות יהרסון צדיק

,ſuæ ſanctitatis templo in Dominus ?eſt operatus quid

4 מה־פעל: יהוה בהיכל קדשו

eius palpebræ ,videbunt eius oculi ,eius ſolium * cælis in Domini

יהוה בשמים כסאו עיניו [k]יחזו עפעפיו

.hominum filios probabunt

יבחנו בני אדם:

diligentem & ,impium & ;probabit iuſtum Dominus

5 יהוה צדיק יבחן ורשע ואהב

.eius anima habuit odio ,rapinam iniquitatem,

חמס שנאה נפשו:

,ſulphur & ,ignem ,laqueos impios ſuper Pluet

6 ימטר על־רשעים [l]פחים אש וגפרית

.eorum calicis partem terrorum ſpiritum & procellarum

ורוח זלעפות [m]מנת כוסם:

rectum :dilexit iuſtitias Dominus iuſtus Quoniam

7 כי־צדיק יהוה צדקות אהב ישר

.eius facies videbunt

יחזו פנימו:

[g] חסה
dicitis
‖ vt tranſmigret à monte veſtro ſicut auis?
נודו — ק
† tetenderunt
‡ chordam, vt iaciant
[h] חצץ [i] ירה
‡ retia
* eſt
[k] חזה
[l] פוח
[m] מנה

PSAL. XII. יב

.Dauidi canticum octauam ſuper Victori

1 למנצח על־השמינית מזמור לדוד:

deſierunt † quoniam ,pius defecit quia Domine Serua

2 [n]הושיעה יהוה כי־גמר חסיד כי־[o]פסו

.hominum filiis à fideles

אמונים מבני אדם:

labium ,ſuo ſocio ‡ vnuſquiſque loquentur ‡ Mendacium

3 שוא ידברו איש את־[p]רעהו שפת

.loquentur corde & corde in ,blanditiarum

חלקות בלב ולב ידברו:

linguam ;blanditiarum labia vniuerſa Dominus Succidet

4 יכרת יהוה כל־שפתי חלקות לשון

.magna loquentem

מדברת גדלות:

noſtra labia ,roboremus noſtra lingua In :dixerunt Qui

5 אשר אמרו ללשננו נגביר שפתינו

miſericors
† defecerunt
[n] ישע [o] פסס
‡ loquetur
‡ cum proximo
[p] רעה
blanda
Linguam noſtram

* * *

,afflictorum † vaſtitatem Propter ? nobis dominus ‡ quis ,nobiſcum

6 אתנו מי אדון לנו: [a]משד [b]עניים

dicet ‡ ,ſurgam nunc .inopum clamorem propter

מאנקת אביונים עתה אקום יאמר

.eum illaqueabit ‡ ſalute in ‡ ponam ,Dominus

יהוה אשית בישע [c]יפיח לו:

conflatum argentum ,munda eloquia ,Domini Eloquia

7 אמרות יהוה אמרות טהרות כסף צרוף

.ſepties fuſum ,terram in clibano in *

בעליל לארץ מזקק שבעתים:

generatione à eum cuſtodies :eos ſeruabis Domine Tu

8 אתה־יהוה תשמרם [d]תצרנו מן־הדור

;ambulabunt † impij Circumquaque ‖ .ſeculum in hac

9 זו לעולם: סביב רשעים יתהלכון

.hominum filiis ‡ vilitas ,exaltare ſecundum

[e]כרם זלות לבני אדם:

‡ dominabitur
† pauperum,
[a] שדד [b] ענה
‡ dicit
‡ eum
‡ ab eo qui deridendo ſufflat in eum.
[c] פוח
* à domino terræ, defæcatum ſeptempliciter.
[d] נצר
‖ In circuitu
† ambulāt cùm exaltant ipſi,
‡ eſt
[e] רום

PSAL. XIII. יג

.Dauidi canticum Victori

1 למנצח מזמור לדוד:

vſquequo :æternùm mihi obliuiſcêris Domine Vſquequo

2 עד־אנה יהוה תשכחני נצח עד־אנה

ponam Vſquequo ?me à tuas facies abſcondes

3 תסתיר את־פניך ממני: עד־אנה [f]אשית

Vſquequo ?die in meo corde in dolorem ,mea anima in conſilia

[g]עצות בנפשי [h]יגון בלבבי יומם עד־אנה

?me ſuper meus inimicus exaltabitur

ירום איבי עלי:

illumina ,meus Deus Domine me exaudi ‡ ,Aſpice

4 [i]הביטה ענני יהוה אלהי [k]האירה

.mortem * dormiam fortè ne ,meos oculos

עיני פן־אישן המות:

mei hoſtes :ei præualui ,meus inimicus dicat fortè Ne

5 פן־יאמר איבי יכלתיו [l]צרי

tua miſericordia in ego Et .nutauero cùm exultabunt

6 [m]יגילו כי אמוט: ואני בחסדך

:Domino cantabo ,tua ſalute in meum cor exultabit ‖ ,ſperaui

בטחתי יגל לבי בישועתך [n]אשירה ליהוה

.me ſuper † retribuit quoniam

כי גמל עלי:

in ſeculum:
faciem tuam
[f] שות
[g] יעץ [h] יגה
‡ &
[i] נבט [k] אור
* in morte.
[l] צור
[m] גול
‖ exultauit
[n] שור
† mihi.

PSAL. XIIII. יד

‡ non ,ſuo corde in nebulo Dixit .Dauidi Victori

1 למנצח לדוד אמר נבל בלבו אין

non ;facinus * fecerunt abominabile ,‡ corruperunt :Deus

אלהים השחיתו התעיבו עלילה אין

ſuper proſpexit cælis è Dominus .bonum faciens ‖

2 עשה־טוב: יהוה משמים השקיף על־

quærens ,intelligens ſit an videndum ad ‖ ,hominum filios

בני־אדם [o]לראות היש משכיל דרש את־

;ſunt facti rancidi ‡ pariter ,receſſit Omnis .Deum

3 אלהים: הכל [p]סר יחדו נאלחו

.vnus etiam * non ,bonum faciens * non

אין עשה־טוב אין גם־אחד:

? iniquitatem operantes omnes cognouerunt Nónne

4 הלא ידעו כל־פעלי און

Dominum ;panem comederent ‖ ,meum populum comedentes

אכלי עמי אכלו לחם יהוה

quoniam ;timore timuerunt Iſti .inuocauerunt non

5 לא קראו: שם פחדו פחד כי־

affliсti Conſilium .iuſti generatione in Deus

6 אלהים בדור צדיק: [q]עצת־[r]עני

.* eius ſpes Dominus quoniam ;afficietis pudore

תבישו כי יהוה מחסהו:

conuertendo in † ?Iſrael ſalutem Siion ex dabit Quis

7 מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב

lætabitur ,Iahacob exultabit :ſui populi captiuitatem Dominus

יהוה שבות עמו יגל יעקב ישמח

.Iſrael

ישראל:

ſtultus
‡ eſt
‡ viam ſuam,
* opus,
‖ eſt qui faciat
† vt videat
[o] ראה
Omnes declinauerunt
‡ fœtuerunt;
* eſt
[p] סור
‖ acsi
pauperis
[q] יעץ [r] ענה
* eſt
† quando conuerteret

transiuit | verbo in * hominum opera Ad ‡ .meum os transibit
‡ Propter * propter verbū || dissipatoris.
4 יַעֲבָר־פִּי׃ לִפְעֻלּוֹת אָדָם בִּדְבַר
.eſtractoris || ſemitas cuſtodiui ego ,tuorum labiorum
שְׂפָתֶיךָ אֲנִי שָׁמַרְתִּי אָרְחוֹת פָּרִיץ׃
Suſtenta † viis ‡ ne declinent | nutarunt non ‡ ,tuis orbitis † in meos greſſus Suſtentando
5 תָּמֹךְ אֲשֻׁרַי בְּמַעְגְּלוֹתֶיךָ בַּל־נָמוֹטּוּ
: Deus me exaudies quoniam ,te inuocaui Ego .mei pedes
6 פְעָמָי׃ אֲנִי־קְרָאתִיךָ כִי־תַעֲנֵנִי אֵל עַנֵּה
‡ Mirifica pietates | Segrega ‡ .meum eloquium audi ,mihi tuam aurem inclina
7 הַט־אָזְנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי׃ הַפְלֵה נְטֵה
inſurgentibus ab : ſperantium ſeruator tuas miſericordias
חֲסָדֶיךָ מוֹשִׁיעַ חוֹסִים מִמִּתְקוֹמְמִים יֹשִׁיעַ חֶסֶד
* pupillam | filia nigredinem * vt me Cuſtodi .tuam dexteram in
8 בִּימִינֶךָ׃ שָׁמְרֵנִי כְּאִישׁוֹן בַּת־
|| abſconde † facie | faciebus † A .me abſcondes || tuarum alarum vmbra in ,oculi
9 עָיִן בְּצֵל כְּנָפֶיךָ תַּסְתִּירֵנִי׃ מִפְּנֵי צַלֵּל
anima in ‡ meorum inimicorum :me vaſtauerunt qui ,impiorum
‡ qui propter animam circūdederunt
רְשָׁעִים זוּ שַׁדּוּנִי אֹיְבַי בְּנֶפֶשׁ
ſuo ore : ‡ clauſerunt ſuo Adipe .me ſuper circundabunt
10 יַקִּיפוּ עָלָי׃ חֶלְבָּמוֹ סָּגְרוּ פִּימוֹ שָׁדַד יָקִיף
‡ corpus ſuum: ‡ ſuperbè. In via noſtra || me: | :nos || circundederunt nunc noſtro Greſſu ,ſuperbia in * ſunt locuti
11 דִּבְּרוּ בְגֵאוּת׃ אַשֻּׁרֵנוּ עַתָּה סְבָבוּנִי
נו .terram in declinandum ad ponent † ſuos oculos
עֵינֵיהֶם יָשִׁיתוּ לִנְטוֹת בָּאָרֶץ׃
ק leunculi vt & ,rapere appetet ‡ ,leonis vt ,eius Similitudo
† poſuerunt
12 דִּמְיֹנוֹ כְּאַרְיֵה יִכְסוֹף לִטְרֹף וְכִכְפִיר
‡ deſiderauit ‡ faciem | ,eius faciei ‡ præueni ,Domine Surge .abditis in manentis
13 יֹשֵׁב בְּמִסְתָּרִים׃ קוּמָה יְהֹוָה קַדְּמָה פָנָיו
.tuo gladio * impio ab meam animam erue : eum incurua
הַכְרִיעֵהוּ פַּלְּטָה נַפְשִׁי מֵרָשָׁע חַרְבֶּךָ׃
* qui eſt gladius tuus. || qui ſunt flagellum tuum | tempore † de viris à ,Domine tua manu || viris A
14 מִמְתִים יָדְךָ יְהֹוָה מִמְתִים מֵחֶלֶד
erue † mundo,quorum pars eſt | ,eorum ventrem implebis tuo abſcondito & : vita in eorum pars
חֶלְקָם בַּחַיִּים וּצְפִינְךָ תְּמַלֵּא בִטְנָם
וצפונך | .ſuis paruulis ſuum reſiduum reponent ‡ & :filij ſaturabuntur
יִשְׂבְּעוּ בָנִים וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלְלֵיהֶם׃
ק | euigilando in * ſatiabor :tuas facies ‡ videbo iuſtitia in Ego
15 אֲנִי בְּצֶדֶק אֶחֱזֶה פָנֶיךָ אֶשְׂבְּעָה בְהָקִיץ
.tuam imaginem
‡ dimittent ‡ faciem tuam: * cum,expergefacta fuerit imago tua,
תְּמוּנָתֶךָ׃

PSAL. XVIII. יח

eſt locutus qui Dauid Domini ſeruo Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לְעֶבֶד יְהֹוָה לְדָוִד אֲשֶׁר דִּבֶּר
† qua | eripuit † die in :huius cantici verba Domino
לַיהֹוָה אֶת־דִּבְרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הִצִּיל־
‡ manu | ,ſuorum inimicorum omnium vola ‡ de eum Dominus
יְהֹוָה אוֹתוֹ מִכַּף כָּל־אֹיְבָיו
Domine te Diligam :dixit Et Saul manu de &
2 וּמִיַּד שָׁאוּל׃ וַיֹּאמַר אֶרְחָמְךָ יְהֹוָה
,mea arx & ,mea petra Dominus .mea fortitudo
3 חִזְקִי׃ יְהֹוָה סַלְעִי וּמְצוּדָתִי
,meū ſcutū :eo in ſperabo mea petra ,meus Deus ,meus erutor &
וּמְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי אֶחֱסֶה־בּוֹ מָגִנִּי
inuocabo Laudatum .mea eleuatio ,meæ ſalutis cornu &
4 וְקֶרֶן יִשְׁעִי מִשְׂגַּבִּי׃ מְהֻלָּל אֶקְרָא
‡ Quoniam | me circundederunt ‡ .ſeruabor meis inimicis ab & ,Dominum
5 יְהֹוָה וּמִן־אֹיְבַי אִוָּשֵׁעַ׃ אֲפָפוּנִי
* dolores || impietatis | .me terrebant beliahal || torrentes & ,mortis funes *
חֶבְלֵי־מָוֶת וְנַחֲלֵי בְלִיַּעַל יְבַעֲתוּנִי׃
† Dolores | me præuenerunt :me circundederunt inferni Funes †
6 חֶבְלֵי שְׁאוֹל סְבָבוּנִי קִדְּמוּנִי
‡ mea | ,Dominum inuocabo mihi ‡ anguſtia In .mortis laquei
7 מוֹקְשֵׁי מָוֶת׃ בַּצַּר־לִי אֶקְרָא יְהֹוָה
: meam vocem ſuo templo de audiet :clamabo meum Deum ad &
וְאֶל־אֱלֹהַי אֲשַׁוֵּעַ יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלִי
coram eo | .eius aures in introibit eius facies ad meus clamor &
וְשַׁוְעָתִי לְפָנָיו תָּבוֹא בְאָזְנָיו׃ בּוֹא
montium fundamenta & ,terra contremuit & ,ſe mouit Et
8 וַתִּגְעַשׁ וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים יסד
‡ mouerunt ſe, *eſt iratus. | .ei fuit furor quoniam ,ſunt commota ‡ & : ſe mouerunt
יִרְגָּזוּ וַיִּתְגָּעֲשׁוּ כִּי־חָרָה לוֹ׃
|| furore † conſumpſit: | :peredet † eius ore ex ignis & ,eius naſo || in fumus Aſcendit
9 עָלָה עָשָׁן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ־מִפִּיו תֹּאכֵל

PSAL. XV. טו

peregrinabitur quis Domine .Dauidi Canticum
1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהֹוָה מִי־יָגוּר
?tuæ ſanctitatis monte in habitabit quis ?tuo tabernaculo in
בְּאָהֳלֶךָ מִי־יִשְׁכֹּן בְּהַר קָדְשֶׁךָ׃
veritatem loquens ‡ & ,iuſtitiam operans † & ,perfectus Ambulans | Qui ambulat perfecte, † operatur ‡ loquitur
2 הוֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק וְדֹבֵר אֱמֶת אמן
non ,ſua lingua ſuper eſt oblocutus * Non .ſuo corde in
3 בִּלְבָבוֹ׃ לֹא־רָגַל עַל־לְשֹׁנוֹ לֹא־
ſuper detulit † non opprobrium & , malum ſuo ſocio || fecit | ‡ accuſauit || proximo † accepit contra
עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה וְחֶרְפָּה לֹא־נָשָׂא עַל־
& ,reiectus ,eius oculis in Contemptus ‡ .ſuum propinquum | ‡ Qui deſpicit ſe in oculis ſuis,abiicit ſe,
4 קְרֹבוֹ׃ נִבְזֶה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת־
non & ,ſe affligere iurauit :glorificabit ‡ Dominum timentes | ‡ glorificat:qui
יִרְאֵי יְהֹוָה יְכַבֵּד נִשְׁבַּע לְהָרַע וְלֹא רוע
,vſuram ad dedit non ſuam Pecuniam .mutabit * | * mutauit.
5 יָמִר׃ כַּסְפּוֹ לֹא־נָתַן בְּנֶשֶׁךְ מיר
non : hæc faciens † .accepit non innocentem ſuper || munus & | ‡ contra ‡ qui facit
וְשֹׁחַד עַל־נָקִי לֹא לָקָח עֹשֵׂה־אֵלֶּה לֹא נקרה
.ſeculum in nutabit ‡ | ‡ labetur
יִמּוֹט לְעוֹלָם׃

PSAL. XVI. יו

ſperaui quoniam : Deus me Cuſtodi .Dauidi Michtam † | † Inſigne aureolum
1 מִכְתָּם לְדָוִד שָׁמְרֵנִי אֵל כִּי־חָסִיתִי
meum bonum :tu * meus Dominus ‡ :Domino Dixiſti ‡ .te in | כתם חסה
2 בָךְ׃ אָמַרְתְּ לַיהֹוָה אֲדֹנָי אָתָּה טוֹבָתִי
: ipſi † terra in qui ſanctis In .te ſuper || non | * Dixi ‡ Deus ‡ es || eſt niſi à
3 בַּל־עָלֶיךָ׃ לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר־בָּאָרֶץ הֵמָּה
.eis in ‡ mea voluntas omnis inclytis & | † ſunt:& fortibus ‡ eſt.
וְאַדִּירֵי כָּל־חֶפְצִי־בָם׃
libabo non feſtinarunt alienum * ,eorum idola ‡ Multiplicentur | ‡ dolores * qui alteri Deo donauerunt:
4 יִרְבּוּ עַצְּבוֹתָם אַחֵר מָהָרוּ בַּל־אַסִּיךְ
eorum nomina aſſumam nec , ſanguine de eorum libamina
נִסְכֵּיהֶם מִדָּם וּבַל־אֶשָּׂא אֶת־שְׁמוֹתָם רבה נסך
, meæ hæreditatis pars Dominus .meis labiis ſuper *
5 עַל־שְׂפָתָי׃ יְהֹוָה מְנָת־חֶלְקִי נשא
.meam ſortem ſuſtentans tu : mei calicis & | * in ſuſtentas
וְכוֹסִי אַתָּה תּוֹמִיךְ גּוֹרָלִי׃
hæreditas etiam : iocundis in mihi ceciderunt Funes | Hæreditates
6 חֲבָלִים נָפְלוּ־לִי בַּנְּעִמִים אַף־נַחֲלַת
qui Domino Benedicam .me ſuper ſpecioſa | eſt mihi.
7 שָׁפְרָה עָלָי׃ אֲבָרֵךְ אֶת־יְהֹוָה אֲשֶׁר
.mei renes me erudierunt noctibus etiam : mihi conſuluit
יְעָצָנִי אַף־לֵילוֹת יִסְּרוּנִי כִלְיוֹתָי׃ כלה
mea dextera à quoniam ;ſemper me coram Dominum Poſui
8 שִׁוִּיתִי יְהֹוָה לְנֶגְדִּי תָמִיד כִּי מִימִינִי שוה
exultauit & ,meum cor eſt lætatum Propterea .mutabo non | eſt,ne declinem
9 בַּל־אֶמּוֹט׃ לָכֵן שָׂמַח לִבִּי וַיָּגֶל נגל
,fiducia in ‡ habitabit mea caro etiam † :mea gloria | † & ‡ confidenter. || nec
כְּבוֹדִי אַף־בְּשָׂרִי יִשְׁכֹּן לָבֶטַח׃
non || :ſepulchro in meam animam relinques non Quoniam
10 כִּי לֹא־תַעֲזֹב נַפְשִׁי לִשְׁאוֹל לֹא־
me facies Scire .foueam videre ‡ tuum miſericordem dabis | permittes ‡ vt videat corruptionem.
11 תִתֵּן חֲסִידְךָ לִרְאוֹת שָׁחַת׃ תּוֹדִיעֵנִי יתיר
: tuis faciebus cum || lætitiarum ſaturitas ,vitarum * ſemitam
אֹרַח חַיִּים שֹׂבַע שְׂמָחוֹת אֶת־פָּנֶיךָ נתן ראה
.perpetuò ‡ tua dextera in † iocunditates | * vitæ, || eſt cum vultu tuo: † ſunt ‡ in ſeculum.
נְעִמוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח׃ שוח ידע

PSAL. XVII. יז

intende ,iuſtitiam Domine Audi .Dauidi Oratio | * quæ eſt abſque
1 תְּפִלָּה לְדָוִד שִׁמְעָה יְהֹוָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה פלל
labiis non in * , meam orationem auſculta ,meo clamori | || facie tua † iniquitatis,
רִנָּתִי הַאֲזִינָה תְפִלָּתִי בְּלֹא שִׂפְתֵי רנן שפה
: egrediatur meum iudicium tuis faciebus || A .doli
2 מִרְמָה׃ מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטִי יֵצֵא חוה
,meum cor Probaſti .rectitudines ‡ videant tui oculi | ‡ inueniſti in me iniquitatem,quod
3 עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃ בָּחַנְתָּ לִבִּי
non cogitaui : inuenies ‡ non , me conflaſti ,nocte viſitaſti
פָּקַדְתָּ לַּיְלָה צְרַפְתַּנִי בַל־תִּמְצָא זַמֹּתִי בַּל־ זמם

, cælos inclinauit Et .eo ab sunt succensi carbones
10 גחלים בערו ממנו: [a]ויט שמים
[a] נטה
super equitauit Et .eius pedibus sub caligo & : descendit &
11 וירד וערפל תחת רגליו: וירכב על־
. venti pennas super volauitque , volauit & ,Cherub
ventorum.
כרוב [b]ויעף [c]וידא על־כנפי־רוח:
[b]עוף [c]דאה
eius circuitibus in , suum latibulum obscuritatem Ponet *
* Posuit tenebras
12 [d]ישת חשך סתרו סביבותיו
. ætherum † nubibus || aquarum tenebrositas , eius tegmen
[d] שות
[e]סכתו חשכת־מים עבי שחקים:
|| in † cælorum.
, grando ; transierunt eius nubes eo coram fulgorem Propter
[e] סכך
13 מנגה נגדו עביו עברו ברד
, Dominus cælis in tonauit Et . ignis carbones &
14 וגחלי־אש: וירעם בשמים יהוה
. ignis carbones & , grando : suam vocem dabit altissimus &
dedit
[f]ועליון [g]יתן [h]קלו ברד וגחלי־אש:
[f]עלה [g]נתן
fulgura & : eos dispersit contritos || & , suas sagittas misit Et
[h] קול
15 וישלח חציו [i]ויפיצם וברקים
|| confregit
,aquarum aluei ‡ apparuerunt Et .eos conturbauit & ,multiplicauit †
[i] פוץ
16 רב [k]ויהמם: [l]ויראו אפיקי מים
† iecit, & perdidit
tuam increpationem propter orbis fundamenta sunt discooperta &
‡ profunda
[m]ויגלו מוסדות תבל מגערתך
[k]הים [l]ראה
,altitudine de Mittet .tui nasi ‡ venti flatum propter :Domine
17 יהוה מנשמת רוח אפך: ישלח ממרום
[m] גלה
.multis aquis de me extrahet , me capiet
‡ iræ tuæ.
[n]יקחני ימשני ממים רבים:
[n] לקח
,me habentibus odio ab & , forti meo inimico ab me Eruet
18 [o]יצילני מאיבי [p]עז [q]ומשנאי
[o]נצל [p]עזז
me Præuenient . me præ robustiores fuerunt quoniam
[q] שנא
19 כי־אמצו ממני: יקדמוני
.mihi fulcrum in Dominus fuit & : meæ contritionis die in
baculus
ביום־אידי [r]ויהי־יהוה למשען לי:
[r] היה
complacuit quoniam , me eruet : latitudinem in me eduxit Et
20 ויוציאני למרחב יחלצני כי חפץ
, meam iustitiam secundum Dominus mihi Retribuet .me in
21 בי: יגמלני יהוה כצדקי
. mihi reddet mearum manuum puritatem secundum
[s]כבר ידי [t]ישיב לי:
[s]ברר [t]שוב
egi impiè non & , Domini vias custodiui Quia
22 כי־שמרתי דרכי יהוה ולא־רשעתי
, me coram eius iudicia omnia Quoniam . meo Deo à
23 מאלהי: כי כל־משפטיו לנגדי
,eo cum perfectus fui Et .me à amouebo non eius statuta &
amoui
24 [u]וחקתיו לא־[x]אסיר מני: ואהי תמים עמו
[u]חקק [x]סור
mihi Dominus reddidit Et .mea iniquitate ab me custodiui &
25 ואשתמר [y]מעוני: וישב־יהוה לי
[y] עוה
mearum manuum puritatem secundum , meam iustitiam secundum
כצדקי כבר ידי
cum † , eris misericors misericorde Cum .suis oculis coram
† &
26 לנגד עיניו: עם־חסיד תתחסד עם
,eris mundus mundo Cum . eris perfectus perfecto viro
27 גבר תמים תתמם: עם־נבר תתברר
tu Quoniam . te reddes peruersum peruerso cum &
peruersus videberis.
28 ועם־עקש תתפתל: כי־אתה
.humiliabis excelsos oculos & ; seruabis afflictum populum
pauperem
עם־[z]עני [a]תושיע ועינים רמות תשפיל:
[z]ענה [a]ישע
,Domine meam lucernam illuminabis tu Quoniam
29 כי־אתה [b]תאיר נרי יהוה
[b] אור
te in Quoniam .meam tenebrositatem || illuminabit meus Deus
|| tenebras meas.
30 אלהי [c]יגיה חשכי: כי בך
[c] נגה
.murum transiliam Deo meo in & , exercitum percurram †
[d]ארץ גדוד ובאלהי אדלג־שור:
† conteram
[d] רוץ
; conflatum Domini eloquium , eius via ‡ perfecta Dei
‡ est
31 האל תמים דרכו אמרת־יהוה צרופה
Deus quis Quoniam .eo in sperantibus omnibus ipse ‡ clypeus
‡ est
32 [e]מגן הוא לכל [f]החוסים בו: כי מי אלוה
[e]גנן [f]חסה
?nostrum Deum præter petra * quis & : Dominum præter
* fortis
מבלעדי יהוה ומי צור זולתי אלהינו:
perfectam dedit † & , fortitudine me accingens || Deus
|| qui accingit † posuit
33 האל המאזרני חיל [g]ויתן תמים
,ceruarum sicut meos pedes Adæquans . meam viam
[g] נתן
Ponens
34 דרכי: משוה רגלי כאילות

Qui docet meas manus Docens , me stare faciet mea excelsa super &
35 ועל במותי יעמידני: מלמד ידי
.meis brachiis æreus arcus conteritur & ,bellum ad
conteretur
למלחמה ונחתה קשת־נחושה זרועתי:
tua dextera , tuæ salutis scutum mihi dedisti Et
36 ותתן־לי [a]מגן ישעך וימינך
[a] גנן
Dilatabis .me multiplicabit tua mansuetudo & ; me fulciet
37 תסעדני [b]וענותך [c]תרבני: תרחיב
[b]ענה [c]רבה
,mea crura nutarunt non & : me subtus meum gressum
declinauerunt
צעדי תחתי ולא מעדו קרסלי:
non & : eos comprehendam & , meos inimicos Persequar
38 ארדוף אויבי [d]ואשיגם ולא־
[d] נשג
non & , eos Transfigam . eos consumere donec , reuertar
donec consumam
39 אשוב עד־[e]כלותם: אמחצם ולא־
[e] כלה
.meos pedes subtus cadent : surgere poterunt
יכלו קום [f]יפלו תחת רגלי:
[f] נפל
incuruabis ; bellum ad fortitudine me accinxisti Et
40 ותאזרני חיל למלחמה תכריע
dedisti meorum inimicorum Et .me subtus mihi obsistentes
inimicos meos
41 [g]קמי תחתי: ואיבי נתתה
[g] קום
Clamabunt .eos succidam me habentes odio & : ceruicem mihi
42 לי ערף ומשנאי [h]אצמיתם: ישועו
[h] צמת
. eos exaudiuit non & , Dominum super ‡ saluans non &
erat saluatori ad
ואין [i]מושיע על־יהוה ולא ענם:
[i] ישע
lutum sicut : venti facies super || puluerem vt eos comminuam * Et
* pudore afficiam
|| coram vento:
43 ואשחקם כעפר על־פני־רוח כטיט
contentionibus à me Erues . eos euacuabo platearum
44 חוצות אריקם: תפלטני [k]מריבי
[k] רוב
cognoui non † populus : gentium caput in me pones , populi
† quem
עם [l]תשימני לראש גוים עם לא־ידעתי
[l] שום
; mihi obtemperabunt ‡ auris auditum Ad . mihi seruient ‡
‡ seruiet
‡ congregabunt se
45 יעבדוני: לשמע אזן ישמעו לי
,decident extranei Filij . mihi mentientur extranei filij
46 בני נכר יכחשו־לי: בני־נכר [m]יבלו
[m] נבל
benedictus & Dominus Viuit .suis carceribus à expauescent &
47 ויחרגו ממסגרותיהם: חי־יהוה וברוך
. meæ salutis Deus se exaltet & , mea petra
fortis meus,
צורי וירום אלהי ישעי:
.me sub populos duxit & ; mihi vltiones dans Deus
qui dat
48 האל הנותן נקמות לי וידבר עמים תחתי:
mihi obsistentibus ab etiam , meis inimicis ab meus Erutor
præ inimicis meis
49 מפלטי מאיבי אף מן־קמי
Propterea .me erues rapinæ viro à ; me exaltabis
iniquo
50 תרוממני מאיש חמס [n]תצילני: על־כן
[n] נצל
.cantabo ‡ tuo nomini & ; Domine gentibus in tibi confitebor
‡ hoc
[o]אודך בגוים יהוה ולשמך אזמרה:
[o] ידה
misericordiam faciens & , sui regis salutes † Magnificans
† Deus
51 מגדל ישועות מלכו ועשה חסד
.seculum in vsque eius semini & , Dauid suo vncto
Christo
למשיחו לדוד ולזרעו עד־עולם:

PSALM. XIX. יט

enarrantes Cæli .Dauidi canticum Victori
enarrant
1 למנצח מזמור לדוד: השמים מספרים
.expansio indicans eius manuum opus & ; Dei gloriam
annunciat firmamentum
2 כבוד־אל ומעשה ידיו [p]מגיד הרקיע:
[p] נגד
nocti nox & : sermonem eructabit * diei Dies
* loquetur
3 יום ליום [q]יביע אמר ולילה ללילה
[q] נבע
, verba † non & , sermo || Non . scientiam indicabit
|| est † sunt
4 יחוה־[r]דעת: אין־אמר ואין דברים
[r] ידע
exiuit terram omnem In .eorum vox sit audita ‡ non vt
‡ auditur
5 בלי נשמע קולם: בכל־הארץ יצא
Soli : eorum eloquia orbis extremum in & ,eorum linea
[s]קום ובקצה תבל מליהם לשמש
[s] קוה
egrediens sponsus tanquam ipse Et .eis in tabernaculum posuit
6 [t]שם־אהל בהם: והוא כחתן יצא
[t] שום
.viam currendum ad potens vt gaudebit ; suo thalamo de
מחפתו ישיש כגבור לרוץ ארח:
eius reuolutio & , eius egressio cælorum extremo Ab
7 מקצה השמים [u]מוצאו ותקופתו
[u] יצא
.eius calore à latens ‡ non & ; eorum extrema super
‡ est qui se abscondat
על־קצותם ואין נסתר מחמתו:

$ pones — Quoniam .eum ſuper *adæquabis* $ decorem & ,gloriam
7 הוד והדר תשוה עליו׃ כי־
* ſeculum; — lætitia in eum lætificabis ;*perpetuum* * in benedictiones eum pones
חדו־ה[a] — תשיתהו ברכות לעד [a]תחדהו בשמחה
‖ vultu tuo. ‡ ſperat — ; Domino in *ſperans* † rex Quoniam .*tuis faciebus* ‖ cum
8 את־פניך׃ כי־המלך בטח ביהוה
.nutabit non altiſſimi miſericordia in &
על־ה[b] — ובחסד [b]עליון בל־ימוט׃
‡ Sufficiet $ omnibus inimicis tuis: * ſufficiet habentibus — *inueniet* * tua dextera :*tuos inimicos omnes* $ tua manus *Inueniet* ‡
9 תמצא ידך לכל־איביך ימינך תמצא
tempore in ignis clibanum vt eos Pones .te odio *habentes*
10 שנאיך׃ תשיתמו כתנור אש לעת
‖ iræ tuæ: † furore ‡ diſperdet $ conſumet — eos *peredet* $ & ;eos *deglutiet* ‡ ſuo *naſo* † in Dominus :*tuarum facierũ*‖
פניך יהוה באפו יבלעם ותאכלם
eorum ſemen & ;perdes terra è eorum Fructum .ignis
פר־ה[c] — 11 אש׃ [c]פרימו מארץ תאבד וזרעם
* hominum. — :malum te ſuper declinauerunt Quoniam .*hominis* * filiis à
נטה[d] — 12 מבני אדם׃ כי־[d]נטו עליך רעה
‖ quam † perficere. — .†poterunt non ‖ ,cogitationem cogitauerunt
ומם[e] — חשבו [e]מזמה בל־יוכלו׃
‡ ſagittas — ‡ præparabis tuis funibus in ,humerum eos pones Quoniam
שור־ה[f] — 13 כי [f]תשיתמו שכם במיתריך תכונן
‖ contra faciem — :tua fortitudine in Domine te Exalta .eorum *facies ſuper* ‖
עזז[g] — 14 על־פניהם׃ רומה יהוה [g]בעזך
.tuam fortitudinem pſallemus & ,cantabimus
שור[h] — [h]נשירה ונזמרה גבורתך׃

PSALM. XXII. כב

matutinam — .Dauid canticum *auroræ* ceruam ſuper Victori
1 למנצח על־אילת השחר מזמור לדוד׃
elongatus — *longinquus* ?me dereliquiſti quid vt ,meus Deus ,meus Deus
2 אלי אלי למה עזבתני רחוק
*& ‖ clamo in die, — *clamabo* ‖ meus Deus .mei rugitus verbis * ,mea ſalute à
3 מישועתי דברי שאגתי׃ אלהי אקרא
† exaudis ‡ eſt — .mihi ſilentium ‡ non & ,nocte & :*reſpondebis* † non & ,*interdiu*
דמה[i] — יומם ולא תענה ולילה ולא־[i]דומיה לי׃
$ permanens — .Iſrael laudes *inhabitans* $ ſanctus tu Et
הלל[k] — 4 ואתה קדוש יושב [k]תהלות ישראל׃
.eos eruiſti & ,ſperauerunt :noſtri patres ſperauerunt te In
5 בך בטחו אבתינו בטחו ותפלטמו׃
non & ,ſperauerunt te in :euaſerunt & ,clamauerunt te Ad
6 אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא־
† ſum vt — :vir non & ,vermis † ego Et .affecti pudore fuerunt
7 בושו׃ ואנכי תולעת ולא־איש
.populi contemptus & ,hominum opprobrium
בזה[l] — חרפת אדם [l]ובזוי עם׃
‖ per labium, — ,*labio in* ‖ emittent : me ſubſannabunt me videntes Omnes
ראה[m] — 8 כל־[m]ראי ילעיגו לי יפטירו בשפה
† dicendo: Deuoluit ſe — :eum eruat ,Dominum ad *Volue* .† caput mouebunt
נוע[n] — 9 [n]יניעו ראש׃ [o]גל אל־יהוה יפלטהו
‡ tu Quoniam .eo in complacuit quoniam ,eum eripiat
גלל[o] — 10 [p]יצילהו כי חפץ בו׃ כי־אתה
‡ es — .meæ matris vbera ſuper me faciens cõfidere ;vtero ab meus eductor
נצל[p] — [q]גחי מבטן מבטיחי על־שדי אמי׃
גוח[q] — meæ matris ventre de ;vulua ex ſum projectus te Super
11 עליך השלכתי מרחם מבטן אמי
†es — quoniam ,me à te elonges Ne .tu †meus Deus
12 אלי אתה׃ אל־תרחק ממני כי־
$ eſt — .auxiliator * non quia :propinqua * anguſtia
צור[r] — 13 [r]צרה קרובה כי־אין עוזר׃
‖ tauri — Baſan *robuſti* ‖ :multi vituli me Circundederunt
פר[ſ] — 14 סבבוני [ſ]פרים רבים אבירי בשן
† inſtar coronę ‡ Aperuerunt — :ſuum os me ſuper *Patefecerunt* ‡ .me circundederunt *corona* †
פצה[t] — 15 כתרוני׃ [t]פצו עלי פיהם
$ vt — ;ſum effuſus aqua Sicut .rugiens & ,rapiens leo $
אריה טרף ושאג׃ כמים נשפכתי
:cera ſicut meum cor fuit :mea oſſa omnia ſe ſeparauerunt &
והתפרדו כל־עצמותי היה לבי כדונג
teſta tanquam Aruit .meorum viſcerum medio in ſe liquefecit
מסס[u] — 16 [u]נמס בתוך מעי׃ יבש כחרש
iungitur — puluerẽ in & ,meis faucibus *adhærens* mea lingua & , mea fortitudo
בוח[x] — [x]כחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר־

teſtimonium ;animam conuertens ,perfecta Domini Lex
7 8 [a]תורת יהוה תמימה משיבת נפש [b]עדות — ורה[a] עוד[b]
Præcepta .*ſimplicem* efficiens ſapientem ,fidele Domini — paruulum.
8 9 פקודי יהוה נאמנה מחכימת [c]פתי׃ — פתה[c]
,purum Domini præceptum :cor lætificantia .recta Domini
8 יהוה ישרים משמחי־לב [d]מצות יהוה ברה — צוה[d]
permanens ,mundus Domini Timor .oculos illuminans
10 מאירת עינים׃ יראת יהוה טהורה עמדת
.pariter ſunt iuſtificata ;veritas Domini iudicia ,*perpetuum* in ſeculum,
9 לעד משפטי־יהוה [e]אמת צדקו יחדו׃ — אמן[e]
dulcia & ;multo obrizo præ & ,auro præ † Deſiderabilia — † magis quàm aurum, & aurũ multum; & dulciora
10 11 הנחמדים מזהב [f]ומפז רב ומתוקים
illuſtratur tuus ſeruus Etiam .*fauorum liquore* ‡ & ,melle *præ*
12 מדבש ונפת צופים׃ גם־עבדך נזהר — פזז[f]
.$ multa merces ea cuſtodiendo in :eis in — ‡ fauo placentis melle cõfectis. $ eſt.
11 בהם בשמרם עקב רב׃
.me munda occultis ab ?intelliget quis Errores
12 13 שגיאות מי־יבין מנסתרות [g]נקני׃ — נקה[g]
dominentur ne ,tuum ſeruum prohibe *inſolentibus ab* Etiam — à ſuperbiis
14 גם [h]מזדים חשך עבדך אל־ימשלו־ — זוד[h]
multa $ præuaricatione à ero mundus & :ero perfectus tunc ,*me in* — mihi,
13 בי אז איתם ונקיתי מפשע [i]רב׃ — $ magna. רבב[i]
mei cordis meditatio & ,mei oris eloquia voluntatem ad Erunt
14 15 יהיו־[k]לרצון אמרי־פי [l]והגיון לבי — רצה[k] הגה[l]
.mi redemptor & ,mea petra Domine ;*tuas facies ad* * — * coram te;
לפניך יהוה צורי וגאלי׃

PSALM. XX. כ

Dominus te Exaudiat .Dauid canticum Victori
1 1 למנצח מזמור לדוד׃ [m]יענך יהוה — ענה[m]
.Iahacob Dei nomen te eleuet :anguſtiæ die in
2 2 ביום צרה ישגבך שם אלהי יעקב׃
.te fulciat Siion de & ;ſanctitate de *tuum* auxilium Mittat — tibi
3 3 ישלח־עזרך מקדש ומציון יסעדך׃
tua aſcenſio $ & ;tuorum *munerum* omnium Recordetur — ſacrificiorum $ holocauſtum tuum
4 4 יזכר כל־[n]מנחתיך [o]ועולתך
omne & ;tuum cor ſecundum tibi Det .Selah .incineret — מנח[n] עלה[o]
4 5 ידשנה סלה׃ יתן־לך כלבבך וכל־
, tua ſalute in *Ouabimus* * .impleat tuum conſilium — * Exultabimus
5 6 [p]עצתך ימלא׃ [q]נרננה בישועתך — יעץ[p] רנן[q]
Dominus impleat :eleuabimus vexillum noſtri Dei nomine in &
6 ובשם אלהינו נדגל ימלא יהוה
fecit ſaluum quòd ſciui Nunc .tuas petitiones omnes
7 7 כל־משאלותיך׃ עתה ידעתי כי [r]הושיע — ישע[r]
:ſuæ ſanctitatis cælis de' *ei reſpondebit* † ;ſuum *unctum* ‖ Dominus — ‖ Chriſtum † exaudiet illũ
יהוה משיחו [ſ]יענהו משמי קדשו — ענה[ſ]
hi & ,curru in Hi .ſuæ dexteræ ſalus fortitudinibus in
8 8 בגבורות ישע ימינו׃ אלה ברכב ואלה
noſtri Dei Domini *nomine in* nos & ;equis in — nomen
9 בסוסים ואנחנו בשם־יהוה אלהינו
nos & ;ceciderunt & .ſe incuruauerunt Hi .memorabimus
10 9 נזכיר׃ המה כרעו ונפלו ואנחנו
rex ,ſerua Domine .nos ereximus & ,ſurreximus
10 [t]קמנו ונתעודד׃ יהוה הושיעה המלך — קום[t]
.*nos clamare* die in nos exaudiet qua inuocauerimus
יעננו ביום־קראנו׃

PSALM. XXI. כא

tua fortitudine in Domine .Dauid canticum Victori
1 1 למנצח מזמור לדוד׃ יהוה [u]בעזך — עזז[u]
!vehementer exultabit quàm tua ſalute in & :rex lætabitur
2 2 ישמח־מלך ובישועתך מה־[u]יגיל מאד׃ — גול[u]
prolationem & ;ei dediſti eius cordis Deſiderium — יתיר;
3 3 [x]תאות לבו נתתה לו וארשת — ארה[x]
eius præuenies Quoniam .Selah ,prohibuiſti non eius labiorũ
4 4 שפתיו בל־מנעת סלה׃ כי־תקדמנו
.*obrizi diadema* eius capiti appones ;bonitatis benedictionibus — coronam auream.
ברכות טוב [y]תשית לראשו עטרת [z]פז׃ — שות[y] פזז[z]
dierum longitudinem ei dediſti :te à petiit *Vitas* * — * Vitam
5 5 חיים שאל ממך נתתה לו ארך ימים
:tua ſalute in eius gloria ‡ Magna .*perpetuum* † & ,ſeculum ‖ — ‖ in † ſeculum ‡ eſt
6 6 עולם ועד׃ גדול כבודו בישועתך

;canes me circundederunt Quoniam .me pones mortis
מות תשפתני׃ 17 כי סבבוני כלבים
,meas manus *leo quasi* || :me circundederunt malignantium *cætus*
עדת מרעים הקיפוני כארי ידי
,aspicient ipsi :mea ossa omnia Numerabo .meos pedes &
18 ורגלי׃ אספר כל־עצמותי המה יביטו
;sibiipsis mea vestimenta Diuident .me in inspicient
19 יראו־בי׃ יחלקו בגדי להם
Domine tu Et ;sortem proiicient meam vestem super &
ועל־לבושי יפילו גורל׃ 20 ואתה יהוה
.festina meum auxilium ad ,mea fortitudo :te elonges ne
אל־תרחק אילותי לעזרתי חושה׃
canis manu è ;meam animam gladio à Erue
21 הצילה מחרב נפשי מיד־כלב
cornibus à & ;leonis ore ab me Serua .meam vnicam
22 יחידתי׃ הושיעני מפי אריה ומקרני
tuum nomen Narrabo .*mihi respondisti* vnicornium
23 רמים עניתני׃ אספרה שמך
.te laudabo *concionis* || medio in ;meis fratribus
לאחי בתוך קהל אהללך׃
Iahacob semen vniuersum ,eum laudate Dominum Timentes
24 יראי יהוה הללוהו כל־זרע יעקב
.Israel semen omne eo ab timete & :eum glorificate
כבדוהו וגורו ממנו כל־זרע ישראל׃
,*afflicti mansuetudinem* est abominatus nec ,spreuit non Quia
25 כי לא־בזה ולא שקץ ענות עני
,eum ad *ipsum clamando in* & ;illo ab *suas facies* abscondit neque
ולא־הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו
mea vota :multa *concione* ‡ in mea laus te A .audiuit
26 שמע׃ מאתך תהלתי בקהל רב נדרי
,paupetes Edent .*eum* ‡ timentibus coram reddam
27 אשלם נגד יראיו׃ יאכלו ענוים
viuet :eum quærentes Dominum laudabunt ;saturabuntur &
וישבעו יהללו יהוה דרשיו יחי
conuertentur & ,Reminiscentur .seculum in vestrum cor
28 לבבכם לעד׃ יזכרו וישבו
se inclinabunt & ;terræ fines omnes Dominum ad
אל־יהוה כל־אפסי־ארץ וישתחוו
.gentium familiæ vniuersæ *tuas facies ad*
לפניך כל־משפחות גוים׃
.*gentes in dominans* ‡ & ;regnum † Domini Quoniam
29 כי ליהוה המלוכה ומשל בגוים׃
:terræ pingues omnes *se incuruauerunt* § & ,Comederunt
30 אכלו וישתחוו כל־דשני־ארץ
;puluerem || descendentes omnes se incuruabunt *eius facies ad* *
לפניו יכרעו כל־יורדי עפר
:ei seruiet Semen .viuificabit non suam animam † &
31 ונפשו לא חיה׃ זרע יעבדנו
nunciabunt & ,Venient .generatione in Domino narrabitur
32 יספר לאדני לדור׃ יבאו ויגידו
.fecit quia ,genito populo ;eius iustitiam
צדקתו לעם נולד כי עשה׃

congregatio || foederunt — כרו — ק — יער כרה — נבט — נפל — נצל — ישע exaudisti me. — ענה || congregationis — ירא — humilitatem pauperis, faciem suam a me; & cùm clamaui ‡ cōgregatione — הלל § te — חיה — שחה coram te — † est ‡ dominabitur gentibus, § adorauerunt — * ante ipsum || in ‡ qui — בוא נגד — ילד

PSAL. XXIII. כג

:deficiam non ,me *pascens* Dominus .Dauidi Canticum
1 מזמור לדוד יהוה רעי לא אחסר׃
aquas *super* || :me accubare faciet germinis tuguriis In
2 בנאות דשא ירביצני על־מי
:conuertet meam Animam .me ducet requietum
3 מנוחות ינהלני׃ נפשי ישובב
.suum nomen propter iustitiæ *orbitas in* me ducet
ינחני במעגלי־צדק למען שמו׃
timebo non ,mortis vmbræ vallem *in* ambulauero cùm Etiam
4 גם כי־אלך בגיא צלמות לא־אירא
ipsa ,*tuum fulcrum* † & ,tua virga :mecum tu quoniam ,malum
רע כי־אתה עמדי שבטך ומשענתך המה
contra mensam *meas facies ad* Dispones .me consolabuntur
5 ינחמני׃ תערך לפני שלחן נגד
meus calix § ,meum caput oleo in impinguasti :meos hostes
צררי דשנת בשמן ראשי כוסי
me sequentur misericordia & bonum Veruntamen .*exuberans* *
6 רויה׃ אך טוב וחסד ירדפוני

pascit — רעה — ‡ ad — נאה — per semitas — per — ילך † baculus tuus, — רוע שען Præparabis coram me latam — § & — פור erit saturus — רוה

Domini *domum in reuertar* || & :meæ vitæ diebus omnibus
כל־ימי חיי ושבתי בבית־יהוה
.dierum longitudinem in
לארך ימים׃

PSAL. XXIIII. כד

:eius plenitudo & ,terra † Domini .canticum Dauidi
1 לדוד מזמור ליהוה הארץ ומלואה
maria super ipse Quia .eo in habitantes & ,orbis
2 תבל וישבי בה׃ כי־הוא על־ימים
ascendet Quis .eam firmauit flumina super & ;eam fundauit
3 יסדה ועל־נהרות יכוננה׃ מי־יעלה
:eius sanctitatis loco in stabit quis & ?Domini montem in
בהר־יהוה ומי יקום במקום קדשו׃
vanum in accepit non qui ,corde *purus &* ,*volis* Mundus
4 נקי כפים ובר־לבב אשר לא־נשא לשוא
dolo in ‡ iurauit nec ;*meam* † animam
נפשו ולא נשבע למרמה׃
Deo à iustitiam & ;Domino à benedictionem Accipiet
5 ישא ברכה מאת יהוה וצדקה מאלהי
quærentium ;eum quærentium generatio § Hæc .suæ salutis
6 ישעו׃ זה דור דרשו מבקשי
,vestra capita portæ Eleuate .Selah ,Iahacob *tuas facies* *
7 פניך יעקב סלה׃ שאו שערים ראשיכם
.gloriæ rex introibit & ;*seculi fores* || vos eleuate &
והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד׃
,potens & ,fortis Dominus ?gloriæ rex iste § Quis
8 מי־זה מלך הכבוד יהוה עזוז וגבור
.vestra capita portæ Eleuate .*belli* potens Dominus
9 יהוה גבור מלחמה׃ שאו שערים ראשיכם
.gloriæ rex introibit & ;*seculi fores* vos eleuate &
ושאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד׃
ipse ,exercituum Dominus ?gloriæ rex iste *ipse* * Quis
10 מי הוא זה מלך הכבוד יהוה צבאות הוא
.Selah ,gloriæ rex
מלך הכבוד סלה׃

PSAL. XXV. כה

.leuabo meam animam Domine te Ad .Dauidi
1 לדוד אליך יהוה נפשי אשא׃
exultent ne ;afficiar pudore ne ,speraui te in meus Deus
2 אלהי בך בטחתי אל־אבושה אל־יעלצו
non ,*te expectantes* || omnes Etiam .me *in* * mei inimici
3 איבי לי׃ גם כל־קויך לא
.*inaniter* † præuaricantes pudore afficientur ;pudore afficientur
יבשו יבשו הבוגדים ריקם׃
.me doce tuas semitas ;me scire fac Domine tuas Vias
4 דרכיך יהוה הודיעני ארחותיך למדני׃
* tu quia :me doce & ,*tua veritate in* § *me facere iter* ‡ Fac
5 הדריכני באמתך ולמדני כי־אתה
Reminiscere .die omni expectaui te ;meæ salutis Deus
6 אלהי ישעי אותך קויתי כל־היום׃ זכר־
; tuarum misericordiarum & ,Domine suarum miserationum
רחמיך יהוה וחסדיך
. *mearum pueritiarum* || Peccatorum .*ipsa* * seculo à quia
7 כי מעולם המה׃ חטאות נעורי
tuam misericordiā secundū ,memineris ne meārū præuaricationum &
ופשעי אל־תזכר כחסדך
.Domine tuam bonitatem propter ; tu mei memento
זכר־לי־אתה למען טובך יהוה׃
peccatores docebit ideo ;Dominus rectus & Bonus
8 טוב־וישר יהוה על־כן יורה חטאים
humiles docebit & ;iudicio in *mansuetos* Deducet .via in
9 בדרך׃ ידרך ענוים במשפט וילמד ענוים
,misericordia Domini semitæ Omnes .suam viam
10 דרכו׃ כל־ארחות יהוה חסד
.eius testimonia & ,eius pactum custodientibus ,veritas &
ואמת לנצרי בריתו ועדתיו׃
.meæ iniquitati parces & ;Domine tuum nomen Propter
11 למען־שמך יהוה וסלחת לעוני
? Dominum timens vir *hic* * Quis .*ipsa* * multa quoniam
12 כי רב־הוא׃ מי־זה האיש ירא יהוה

|| habitatio in domo. — חיה — † est — manibus, & mundus — נקה — † suam, ‡ dolose: — נשא — נפש — ק — † est — דורשו — ק — * faciem tuam || portæ perpetuæ. — † est in prælio. — portæ perpetuæ. — בוא — † est — נשא — * de || qui expectant † gratis. — קוה — ידע — * ambulare § per veritatem tuam * es — קוה — * sunt || adolescentiæ meæ, — Ambulare facit humiles — ענה — אמן — עון † est — רבב

bono in eius Anima .eligat , *via in* eum docebit viam,quam
13 בְּטוֹב נַפְשׁוֹ : יִבְחָר בְּדֶרֶךְ יוֹרֶנּוּ [a] יָרָה [a]
.terram hæreditate accipiet eius ſemen & ;morabitur
תָּלִין [b] וְזַרְעוֹ יִירַשׁ אָרֶץ : לוּן [b]
ſuum pactum & ; cum timentibus Domini Secretum
14 סוֹד יְהוָה לִירֵאָיו וּבְרִיתוֹ
: Dominum ad ſemper mei Oculi .*eis notificandum ad* illis notum faciet.
15 עֵינַי תָּמִיד אֶל־יְהוָה : [c] לְהוֹדִיעָם
.meos pedes reti è educet ipſe quoniam
כִּי הוּא־[d] יוֹצִיא מֵרֶשֶׁת רַגְלָי : יָדַע [c] יָצָא [d]
.ego *afflictus* & :vnicus quia mei miſerere & ,me *ad* ‡ Reſpice
16 פְּנֵה אֵלַי וְחָנֵּנִי כִּי־יָחִיד וְעָנִי אָנִי :
‡ ſuper ‡ pauper
meis *coarctationibus ad* || : ſunt dilatatæ mei cordis Anguſtiæ
17 [e] צָרוֹת לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי
|| ab anguſtiis
:meum laborem & ,meam afflictionem Vide .me educ
18 [f] הוֹצִיאֵנִי : רְאֵה עָנְיִי וַעֲמָלִי צוּר [e]
quoniam ,meos inimicos Vide .meis peccatis omnibus parce &
19 וְשָׂא [g] לְכָל־חַטֹּאותָי : רְאֵה־אוֹיְבַי כִּי־ יָצָא [f]
.me oderunt *iniquitatis* odio & :ſunt multiplicati iniquo
רַבּוּ וְשִׂנְאַת חָמָס שְׂנֵאוּנִי : נָשָׂא [g]
,confundar ne ;me erue & ,meam animam Cuſtodi
20 שָׁמְרָה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי [h] אַל־אֵבוֹשׁ נָצַר [h]
:me cuſtodient rectitudo & , *Integritas* .te in ſperaui quoniam Perfectio
21 כִּי־[i] חָסִיתִי בָךְ : [k] תֹּם־וָיֹשֶׁר [i] יִצְּרוּנִי חָסָה [i]
,Iſraelem Deus Redime .te expectaui quoniam
22 פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי קִוִּיתִיךָ : תָּמַם [k] נָצַר
.eius anguſtiis omnibus ex
מִכֹּל צָרוֹתָיו :

PSAL. XXVI. כו

ego quoniam ,Domine me Iudica .Dauidi
1 לְדָוִד ׀ שָׁפְטֵנִי יְהוָה כִּי אֲנִי
non ,ſum fiſus Domino in & :ambulaui mea perfectione in
בְּתֻמִּי הָלַכְתִּי וּבַיהוָה בָּטַחְתִּי לֹא
examina † :me tenta & ,Domine me Proba .*vacillabo* || || deficiam. † funde
אֶמְעָד : בְּחָנֵנִי יְהוָה [m] וְנַסֵּנִי צָרוֹפָה [r]
2 tua miſericordia Quoniam .meum cor & , meos renes נָסָה [m]
3 כִּי חַסְדְּךָ [n] כִלְיוֹתַי וְלִבִּי : צָרַף
.tua veritate in ambulabo & : meis oculis coram
לְנֶגֶד עֵינָי וְהִתְהַלַּכְתִּי [o] בַּאֲמִתֶּךָ : כָּלָה [n] אָמַן [o]
latentibus ‡ cum & :*mendacij* ‡ viris cum ſedi Non ‡ mendacibus ‡ occultantibus ſe
4 לֹא־יָשַׁבְתִּי עִם־[p] מְתֵי־שָׁוְא וְעִם נַעֲלָמִים
cum & :malignantium *concionem* * Odiui .introibo non
5 לֹא אָבוֹא : [q] שָׂנֵאתִי קְהַל מְרֵעִים וְעִם־ מָת [p]
,meas *volas mundicia* || in Lauabo .ſedebo non impiis * cœtum
6 רְשָׁעִים לֹא אֵשֵׁב : אֶרְחַץ [r] בְּנִקָּיוֹן כַּפָּי שָׂנֵא [q]
faciendum audire Ad † .Domine tuum altare circuibo & || innocentia manus
7 וַאֲסֹבְבָה אֶת־מִזְבַּחֲךָ יְהוָה : לַשְׁמִעַ נָקָה [r] כַּף
.tua mirabilia omnia *narrandum ad* ‡ &, confeſſionis *voce in* † Vt audire faciam vocem
בְּקוֹל [t] תּוֹדָה וּלְסַפֵּר כָּל־נִפְלְאוֹתֶיךָ : † in ꝛtem
locum & , tuæ domus habitaculum dilexi Domine יָדָה [t]
8 יְהוָה אָהַבְתִּי מְעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם ‡ conſumas
peccatoribus cum *colligas* ‡ Ne .tuæ gloriæ tabernaculi
9 מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ : אַל־תֶּאֱסֹף עִם־חַטָּאִים * ſanguinolētis
.*meas vitas ſanguinum* * viris cum & ;meam animam vitam meam.
נַפְשִׁי וְעִם־אַנְשֵׁי דָמִים [u] חַיָּי : חָיָה [u]
plena eorum dextera & :*ſcelus* ‡ *eorum* manibus in Quorum || præuaricatio
10 אֲשֶׁר־בִּידֵיהֶם [x] זִמָּה וִימִינָם מָלְאָה זָמַם [x]
,me redime ambulabo mea perfectione in ego Et .*munere* † † muneribus.
11 שֹׁחַד : וַאֲנִי בְּתֻמִּי אֵלֵךְ [z] פְּדֵנִי תָּמַם [y] פָּדָה [z]
;rectitudine in ſtetit meus Pes .mei miſerere &
12 וְחָנֵּנִי : רַגְלִי עָמְדָה בְמִישׁוֹר
.Domino benedicam *concionibus* ‡ in ‡ cœtibus
בְּמַקְהֵלִים אֲבָרֵךְ יְהוָה :

PSALM. XXVII. כז

? timebo quo à ,mea ſalus & ,mea lux Dominus .Dauidi
1 לְדָוִד ׀ יְהוָה ׀ אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אִירָא vitæ meæ,
?pauebo quo à ,*mearum vitarum* fortitudo Dominus
יְהוָה מָעוֹז־חַיַּי מִמִּי אֶפְחָד : † Cùm appropinquauerint aduerſum
edendum ad ‡ maligni me *ſuper appropinquando In* † ‡ vt edant
2 בִּקְרֹב עָלַי ׀ מְרֵעִים לֶאֱכֹל אֶת־

,impegerūt ipſi ,mihi mei inimici & mei hoſtes ,meam carnem
בְּשָׂרִי צָרַי [a] וְאֹיְבַי לִי הֵמָּה כָשְׁלוּ צוּר [a]
ſuerint caſtra aduerſum me, ,*turma me ſuper fuerit* caſtrametata Si .ceciderunt &
3 וְנָפָלוּ : אִם־תַּחֲנֶה עָלַי ׀ מַחֲנֶה
† aduerſum ‡ hac te fiduciam habebo. *hoc* ‡ in ,bellum *me ſuper* † ſurgat ſi :meum cor timebit non
לֹא־יִירָא לִבִּי אִם־תָּקוּם עָלַי מִלְחָמָה בְּזֹאת
Vnum ‡ hoc *hanc* ‡ :Domino à petij *Vnam* .*confidens ego*
4 אֲנִי בוֹטֵחַ : אַחַת ׀ שָׁאַלְתִּי מֵאֵת־יְהוָה אוֹתָהּ
* vt inhabitem diebus omnibus Domini domo in *me ſedere* * ,quæram
אֲבַקֵּשׁ [b] שִׁבְתִּי בְּבֵית־יְהוָה כָּל־יְמֵי יָשַׁב [b]
‡ vitæ meæ, vt videā pulchritudinem *viſitandum ad* † & ,Domini *amœnitate in videndum ad ,mearum vitarū*
חַיַּי לַחֲזוֹת בְּנֹעַם־יְהוָה וּלְבַקֵּר
† quæram ſuo tabernaculo in me abſcondet Quia .eius templo in
5 בְּהֵיכָלוֹ : כִּי יִצְפְּנֵנִי ׀ בְּסֻכֹּה
‡ tabernaculi petra in ,ſui *tentorij* ‡ abſcondito in me abſcondet :mala die in
בְּיוֹם [c] רָעָה יַסְתִּרֵנִי בְּסֵתֶר אָהֳלוֹ בְּצוּר רוּעַ [c]
ſuper meum caput exaltabit nunc Et .me exaltabit
6 יְרוֹמְמֵנִי : וְעַתָּה יָרוּם רֹאשִׁי עַל
† in ‡ tabernaculo eius *tentorio* ‡ in ſacrificabo & ,meis circuitibus † ,meos inimicos
אֹיְבַי סְבִיבוֹתַי וְאֶזְבְּחָה בְאָהֳלוֹ
.Domino canam & ,cantabo :vociferationis ſacrificia
זִבְחֵי תְרוּעָה אָשִׁירָה וַאֲזַמְּרָה לַיהוָה :
, mei miſerere & ,clamabo ,meam vocem Domine Audi
7 שְׁמַע־יְהוָה קוֹלִי אֶקְרָא וְחָנֵּנִי
faciem meam; *meas facies* quærite :meum cor dixit Tibi .me exaudi &
8 וַעֲנֵנִי [d] : לְךָ ׀ אָמַר לִבִּי בַּקְּשׁוּ [e] פָנָי עָנָה [d] פָּנָה
faciem tuam abſcondas Ne .quæram Domine *tuas facies*
9 אֶת־פָּנֶיךָ יְהוָה אֲבַקֵּשׁ : אַל־תַּסְתֵּר
‡ faciem tuam ,tuum ſeruum iram in declines ne ,me à *tuas facies* ‡
פָּנֶיךָ ׀ מִמֶּנִּי אַל [f] תַּט־בְּאַף עַבְדֶּךָ נָטָה [f]
me dimittas ne & ,me derelinquas ne :fuiſti meum auxilium
עֶזְרָתִי [g] הָיִיתָ אַל־תִּטְּשֵׁנִי וְאַל־תַּעַזְבֵנִי הָיָה [g]
mea mater & , meus pater Quoniam .meæ ſalutis Deus
10 אֱלֹהֵי יִשְׁעִי : כִּי־אָבִי וְאִמִּי
me Doce :me colliget Dominus & : me dereliquerunt
11 עֲזָבוּנִי וַיהוָה יַאַסְפֵנִי : [h] הוֹרֵנִי יָרָה [h]
† per propter ,rectitudinis ſemitam *in* † me duc & ,tuam viam Domine
יְהוָה דַּרְכֶּךָ וּנְחֵנִי בְּאֹרַח מִישׁוֹר לְמַעַן
‡ voluntati :meorum hoſtium *voluntati in* ‡ me tradas Ne .meos hoſtes
12 שׁוֹרְרָי : אַל־[i] תִּתְּנֵנִי בְּנֶפֶשׁ [k] צָרָי נָתַן [k] צוּר [i]
‡ mendaces, & locuti ſunt iniquitatem. *rapinam loquens &* ,*falſitatis* ‡ teſtes me in ſurrexerunt quoniam
כִּי [l] קָמוּ־בִי עֵדֵי־שֶׁקֶר וִיפֵחַ חָמָס :
.terra in Domini bonitatem *in* videre crederem Niſi קוּם [l]
13 לוּלֵא הֶאֱמַנְתִּי [m] לִרְאוֹת בְּטוּב־יְהוָה בְּאֶרֶץ
roborabit & ,te robora :Dominum *ad* Expecta .viuentium רָאָה [m]
14 [n] חַיִּים : קַוֵּה אֶל־יְהוָה חֲזַק וְיַאֲמֵץ חָיָה [n]
‡ Deus .Dominum *ad* expecta &;tuum cor ‡
לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל־יְהוָה :

PSAL. XXVIII. כח

taceas ne ,mea petra clamabo Domine te Ad .Dauidi
1 לְדָוִד אֵלֶיךָ יְהוָה ׀ אֶקְרָא צוּרִי אַל־תֶּחֱרַשׁ
deſcendentibus *cum* aſſimiler & ;me à ſileas forte ne ,me à
מִמֶּנִּי פֶּן־תֶּחֱשֶׁה מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם־יוֹרְדֵי
in ſepulchrum.| † cùm clamauero *me clamando in* † mearum deprecationum vocem Audi .lacum
2 בוֹר : שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי בְּשַׁוְּעִי
cùm eleuauero :tuæ ſanctitatis adytum ad meas manus *me eleuando in* ,te ad
אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאִי יָדַי אֶל־דְּבִיר קָדְשֶׁךָ :
,iniquitatē operantibus cum & ,impiis cum me tradas Ne
3 אַל־תִּמְשְׁכֵנִי עִם־רְשָׁעִים וְעִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן
* proximis ‡ eſt .eorum corde in malum ‡ & ; ſuis *ſocijs* * cum pacem loquentibus
דֹּבְרֵי שָׁלוֹם עִם־[o] רֵעֵיהֶם [p] וְרָעָה בִּלְבָבָם : רֵעַ [o] רוּעַ [p]
malum ſecundum & ,eorum opus ſecundum eis Da
4 תֶּן־לָהֶם כְּפָעֳלָם וּכְרֹעַ
operum : eis da eorum manuum opus ſecundum , eorum *ſtudiorum*
מַעַלְלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם תֵּן לָהֶם
intellexerunt *intell gent* non Quoniam .eis eorum retributionem redde
5 הָשֵׁב גְּמוּלָם לָהֶם : כִּי לֹא יָבִינוּ [q] שׁוּב [q]
† Ideò ,eos deſtruet † ,eius manuum opus *ad* & , Domini opera *ad*
אֶל־פְּעֻלֹּת יְהוָה וְאֶל־מַעֲשֵׂה יָדָיו יֶהֶרְסֵם
.eos ædificabit non &
וְלֹא [r] יִבְנֵם : בָּנָה [r]

vocem audiuit quoniam , Dominus Benedictus
6 ברוך יהוה כי שמע קול
,meum scutum & ,mea fortitudo Dominus .mearum deprecationum
7 תחנוני: יהוה עזי ומגני
: meum cor exultauit & , sum adiutus & ,meum cor sperauit ipso in
בו בטח לבי ונעזרתי ויעלז לבי
:eis ‡ fortitudo Dominus .ei confitebor meo cantico de &
8 [a]ומשירי אהודנו: יהוה [b]עז־למו
: ipse || sui vncti * salutum fortitudo &
ומעוז ישועות משיחו הוא:
: tuæ hæreditati benedic & ; tuum populum Serua
9 [c]הושיעה את־עמך וברך את־נחלתך
. seculum in vsque eos extolle & , eos pasce &
ורעם ונשאם עד־העולם:

‡ eorum: עוז[b] שור[a]
* Christi || est
ישע[c]

PSAL. XXIX. כט

date : arietum filios Domino Date . Dauidi Canticum
1 מזמור לדוד [d]הבו ליהוה בני [e]אלים הבו
gloriam Domino Date .fortitudinem & , gloriam Domino
2 ליהוה כבוד [f]ועז: הבו ליהוה כבוד
.sanctitatis decore ‡ in Domino vos incuruate : eius nominis
שמו: [g]השתחוו ליהוה בהדרת־קדש:
; fecit tonare gloriæ Deus , aquas super Domini Vox
3 קול יהוה על־המים אל־הכבוד [h]הרעים
: potentia in Domini Vox .multas aquas super Dominus
יהוה על־מים [i]רבים: קול־יהוה [k]בכח 4
, cedros confringens Domini Vox .decore in Domini vox
5 קול יהוה בהדר: קול יהוה שבר ארזים
. Libani cedros Dominus confregit &
וישבר יהוה את־ארזי הלבנון:
sicut , Sirion & , Lebanon : vitulum sicut eas faciet exilire Et
6 וירקידם כמו־עגל לבנון ושריון כמו
.ignis flammas succidens Domini Vox .vnicornium filium
בן־ראמים: קול־יהוה חצב להבות אש: 7
Dominus faciet parturire :desertum tremefaciet Domini Vox
8 קול יהוה [l]יחיל מדבר יחיל יהוה
, ceruas faciet parturire Domini Vox . Cades desertum
9 מדבר קדש: קול יהוה יחולל אילות
.gloriam dicens ipse totus , eius templo in & : syluas detexit &
ויחשף יערות ובהיכלו כלו אמר כבוד:
rex Dominus sedit & : sedit diluuio in Dominus
10 יהוה [m]למבול ישב וישב יהוה מלך
: dabit suo populo fortitudinem Dominus : seculum in
11 לעולם: יהוה עז לעמו [n]יתן
. pace in suo populo benedicet Dominus
יהוה יברך את־עמו בשלום:

afferte
יהב[d] איל[e]
עוז[f]
‡ gloria
שחה[g]
רעם[h]
רבב[i] כוח[k]
gloria.
parturire facies feras deserti:
חול[l]
dicit
נבל[m]
נתן[n]

PSAL. XXX. ל

.Dauid domus dedicationis cantici Pſalmus
1 מזמור [o]שיר־חנכת הבית לדוד:
lætificasti non & : me exaltasti quoniam , Domine te Exaltabo
2 ארוממך יהוה כי [p]דליתני ולא־שמחת
, te ad clamaui , meus Deus Domine .mihi ‡ meos inimicos
3 איבי לי: יהוה אלהי שועתי אליך
inferno ab fecisti ascendere , Domine .me sanasti &
4 ותרפאני: יהוה [q]העלית מן־שאול
.lacum me descendendo à me viuificasti :meam animam
נפשי [r]חייתני מירדי־בור:
memoriæ confitemini & , eius misericordes Domino Canite
5 זמרו ליהוה חסידיו [s]והודו לזכר
vita ‡ , eius naso ‡ in † momentum Quoniam .eius sanctitatis
6 קדשו: כי רגע באפו חיים
iubilatio || mane in & ,fletus pernoctabit vespera in * ;eius voluntate in
ברצונו בערב [t]ילין [u]בכי ולבקר [x]רנה:
.seculum in nutabo ‡ non : mea quiete † in dixi ego Et
7 ואני אמרתי [y]בשלוי בל־אמוט לעולם:
meo monte in fecisti stare tua voluntate in Domine
8 יהוה [z]ברצונך העמדתה להררי
. territus fui : tuas facies ‡ abscondisti : fortitudinem
עז [b]הסתרת פניך [a]הייתי נבהל:
.orabo Dominum ad & , clamabo Domine te Ad
9 אליך יהוה אקרא ואל־יהוה אתחנן:

שור[o]
דלה[p] ‡ de me.
עלה[q]
descendentibus in sepulchrum.
חיה[r]
מירדי
ק
ירה[s]
† est ‡ furore ‡ vita * vesperi || lætitia
לון[t] בכה[u]
רנן[x] שלה[y]
† felicitate ‡ declinabo
רצה[z]
‡ faciem tuam.
עוז[b] היה[a]

‡ foueam ad me descendendo in || ; meo sanguine in lucri Quid*
10 מה־בצע בדמי [a]ברדתי אל־שחת
:tuã veritatem annunciabit nunquid : puluis tibi confitebitur Nunquid
[b]היודך עפר [c]היגיד אמתך:
adiutor esto Domine : mei miserere & ; Domine Audi
11 שמע־יהוה [d]וחנני יהוה היה־עזר
soluisti ; mihi chorum in meum planctum Vertisti .mihi
12 לי: הפכת מספדי למחול לי פתחת
.lætitia me accinxisti & ,meum saccum
[e]שקי ותאזרני שמחה:
mi Deus Domine : taceat non & ,gloria tibi canat Vt
13 למען יזמרך כבוד ולא [f]ידם יהוה אלהי
. tibi confitebor seculum in
לעולם אודך:

* Quæ vtilitas ‡ cum descendero in
ירד[a] ידה[b]
נגד[c]
חנן[d]
שק[e]
דמם[f]

PSAL. XXXI. לא

Domine te In .Dauidi canticum Vincenti
1 למנצח מזמור לדוד: בך־יהוה
tua iustitia in : seculum in pudore afficiar non .speraui
2 [g]חסיתי אל־אבושה לעולם בצדקתך
, me erue celeriter ,tuam aurem me ad Inclina .me eripe
3 פלטני: [h]הטה אלי אזנך מהרה [i]הצילני
.me seruandum ad , munitionum domum in fortitudinis petram in mihi esto
היה לי לצור מעוז לבית מצודות [k]להושיעני:
propter & ,tu ‡ mea munitio & , mea petra Quoniam
4 כי־סלעי ומצודתי אתה ולמען
me Educes .me deduces & ,me duces tuum nomen
5 שמך [l]תנחני ותנהלני: [m]תוציאני
.mea fortitudo ‡ tu quoniam ; mihi absconderunt quod .reti ē
מרשת זו טמנו לי כי אתה מעוזי:
me redemisti ,meum spiritum commendabo tua manu In
6 בידך אפקיד רוחי [n]פדיתה אותי
vanitates obseruantes Odiui .veritatis Deus Domine
7 יהוה אל אמת: שנאתי השמרים הבלי־
.speraui Dominum ad ‡ ego & :mendacij
שוא ואני אל־יהוה בטחתי:
vidisti quia ,tua misericordia in lætabor & , Exaltabo
8 [o]אגילה ואשמחה בחסדך אשר ראית
.meam animam angustiis in cognouisti : meam afflictionem
את־[p]עניי ידעת בצרות נפשי:
fecisti stare : inimici manum in me conclusisti * non Et
9 ולא הסגרתני ביד אויב העמדת
quoniam ,Domine mei Miserere .meos pedes latitudine in
10 במרחב רגלי: [q]חנני יהוה כי
,mea anima , meus oculus indignatione in contabuit ‡ : mihi || angustia
[r]צר לי עששה בכעס עיני נפשי
,mea vita molestia ‡ in defecerunt † Quoniam .meus venter &
11 ובטני: כי [s]כלו [t]ביגון חיי
; mea fortitudo mea iniquitate in corruit ‡ : gemitu in mei anni &
ושנותי באנחה כשל בעוני [u]כחי
fui meis hostibus cunctis De .sunt corrosa * mea ossa &
12 ועצמי עששו: מכל־צררי [x]הייתי
me videntes ; meis notis pauor & ,valde meis vicinis & ,opprobrium
חרפה ולשכני מאד ופחד למידעי [y]ראי
mortuus sicut fui Obliuioni .me à migrauerunt , foris
13 בחוץ נדדו ממני: נשכחתי [z]כמת
audiui Quoniam .periens ‡ vas sicut fui , corde à
14 מלב הייתי ככלי אבד: כי שמעתי
eos consultando in † vndique pauorem ,multorum vituperationem
[a]דבת רבים [b]מגור מסביב [c]בהוסדם
.sunt machinati ‡ meam animam capiendum ad :me super ‡ pariter
יחד עלי לקחת נפשי זממו:
meus Deus , dixi : Domine speraui te super * ego Et
15 ואני עליך בטחתי יהוה אמרתי אלהי
manu de me erue ; mea tempora ‡ tua manu In . tu ||
16 אתה: בידך עתותי [d]הצילני מיד־
fac Lucere .me persequentibus à & , meorum inimicorum
17 אויבי ומרדפי: [e]האירה
.tua misericordia in ‡ me serua tuum seruum super tuas facies †
פניך על־עבדך [f]הושיעני בחסדך:
: ‡ inuocaui quoniam ,afficiar pudore non Domine
18 יהוה אל־אבושה כי קראתיך

חסה[g]
נטה[h] נצל[i]
vt petra fortis, vt domus munita, vt serues me.
ישע[k]
‡ es,
נחה[l] יצא[m]
‡ es,
פדה[n]
frustra; † in
גיל[o]
ענה[p]
* tradere fecisti
חנן[q]
‡ est † computruit in ira
צור[r]
† defecit ‡ dolore vita mea,
כלה[s] יגה[t]
‡ labefactata est propter iniquitatem meam
כח[u] היה[x]
‡ computruerunt. Propter omnes hostes meos
ראה[y]
מות[z]
‡ perditum. † dū consultant
דבב[a] גור[b]
יסד[c]
‡ aduersum me: vt caperent ‡ cogitauerunt. || in ‡ es † sunt
נצל[d]
אור[e]
† faciem tuam ‡ propter misericordiam tuā.
ישע[f]

Obmutescent sepulchro in silebunt ; impij afficientur pudore
19 יֵבֹשׁוּ רְשָׁעִים יִדְּמוּ לִשְׁאוֹל׃ תֵּאָלַמְנָה
,superbia in durum || iustum super loquentia , falsitatis labia
שִׂפְתֵי שָׁקֶר הַדֹּבְרוֹת עַל־צַדִּיק עָתָק בְּגַאֲוָה
quod ,tuum bonum † multum Quàm contemptu &
20 וָבוּז׃ מָה רַב טוּבְךָ אֲשֶׁר־
coram ‡ ;te in sperantibus es operatus ‡ ,te timentibus abscondisti
צָפַנְתָּ לִּירֵאֶיךָ פָּעַלְתָּ לַחֹסִים בָּךְ נֶגֶד
tuarum facierum abscondito in eos Abscondes !hominum filiis
21 בְּנֵי אָדָם׃ תַּסְתִּירֵם בְּסֵתֶר פָּנֶיךָ
contentione à ,tugurio in eos abscondes , viri elationibus ab
מֵרֻכְסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם בְּסֻכָּה מֵרִיב
fecit mirificate quoniam :Dominus Benedictus linguarum
22 לְשֹׁנוֹת׃ בָּרוּךְ יְהוָה כִּי הִפְלִיא
munitionis ciuitate in mihi suam misericordiam
חַסְדּוֹ לִי בְּעִיר מָצוֹר
opposito ex ‡ sum excisus ,me festinando in ,dixi ego Et
23 וַאֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי נִגְרַזְתִּי מִנֶּגֶד
,mearum deprecationum vocem audisti verè tuorum oculorum
עֵינֶיךָ אָכֵן שָׁמַעְתָּ קוֹל תַּחֲנוּנַי
omnes Dominum Diligite .te ad me clamando in ‡
24 בְּשַׁוְּעִי אֵלֶיךָ׃ אֶהֱבוּ אֶת־יְהוָה כָּל־
reddens || & ,Dominus custodiens fideles , eius misericordes
חֲסִידָיו אֱמוּנִים נֹצֵר יְהוָה וּמְשַׁלֵּם
roborabit & ,vos Roborate .superbiam facienti residuum super
25 עַל־יֶתֶר עֹשֵׂה גַאֲוָה׃ חִזְקוּ וְיַאֲמֵץ
.Domino in sperantes omnes ;vestrum cor
לְבַבְכֶם כָּל־הַמְיַחֲלִים לַיהוָה׃

excidentur. a דָּמַם * mendacia, quæ loquuntur aduersus || dura ‡ est. ‡ & quod ‡ est. b חָסָה * faciei tuæ. || abscondito tabernaculi. c סָכַךְ munita. dum festinarē, † ab oculis tuis. ‡ quando clamaui. * custodit || reddit retributionem tribuo ‡ superbè. d גָּאָה ‡ Deus.

PSAL. XXXII. לב

, prauaricationis condonati Beatitudines .erudiens Dauidi
1 לְדָוִד מַשְׂכִּיל אַשְׁרֵי נְשׂוּי־פֶּשַׁע
imputabit non hominis Felicitates .peccati tecti
2 כְּסוּי חֲטָאָה׃ אַשְׁרֵי אָדָם לֹא יַחְשֹׁב
.dolus eius spiritu in nec ;iniquitatem ei Dominus
יְהוָה לוֹ עָוֹן וְאֵין בְּרוּחוֹ רְמִיָּה׃
meo rugitu in :mea ossa inueterauerunt ,tacui Quoniam
3 כִּי הֶחֱרַשְׁתִּי בָּלוּ עֲצָמָי בְּשַׁאֲגָתִי
aggrauabitur noctē ac die Quoniam .die omni
4 כָּל־הַיּוֹם׃ כִּי יוֹמָם וָלַיְלָה תִּכְבַּד
,æstatis siccitates in meus humor ‡ est versus :tua manus || me super
עָלַי יָדֶךָ נֶהְפַּךְ לְשַׁדִּי בְּחַרְבֹנֵי קַיִץ
, te feci cognoscere meum Peccatum .Selah
5 סֶלָה׃ חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ
super ‡ confitebor , Dixi .operui non meam iniquitatem &
וַעֲוֹנִי לֹא־כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עֲלֵי
iniquitatem abstulisti ‡ tu & :Domino meas præuaricationes
פְשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן
misericors omnis orabit hoc Super .Selah ,mei peccati
6 חַטָּאתִי סֶלָה׃ עַל־זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל־חָסִיד
aquarum inundatione in veruntamen :inueniendi tempore ,te ad
אֵלֶיךָ לְעֵת מְצֹא רַק לְשֵׁטֶף מַיִם
, mihi † absconsio Tu .pertingent non eum ad ,multarum
7 רַבִּים אֵלָיו לֹא יַגִּיעוּ׃ אַתָּה סֵתֶר לִי
, me circundabis liberandi clamoribus :me custodies angustia ab
מִצַּר תִּצְּרֵנִי רָנֵּי פַלֵּט תְּסוֹבְבֵנִי
qua via in ‡ te docebo & ,te faciam Intelligere .Selah
8 סֶלָה׃ אַשְׂכִּילְךָ וְאוֹרְךָ בְּדֶרֶךְ־זוּ
.meo oculo te super || consulam ;ambules
תֵלֵךְ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינִי׃
.intelligere ‡ non ‡ ,mulus sicut † ,equus sicut fitis Ne
9 אַל־תִּהְיוּ כְּסוּס כְּפֶרֶד אֵין הָבִין
, stringendum epistomio ad eius maxillam || freno & ,lupato In
בְּמֶתֶג־וָרֶסֶן עֶדְיוֹ לִבְלוֹם
, impio † dolores Multi .te ad propinquare ne
10 בַּל קְרֹב אֵלֶיךָ׃ רַבִּים מַכְאוֹבִים לָרָשָׁע
.eum circundabit misericordia ,Domino in sperantem & ‡
וְהַבּוֹטֵחַ בַּיהוָה חֶסֶד יְסוֹבְבֶנּוּ׃
omnes iubilate & ;iusti exultate & ,Domino in Lætamini
11 שִׂמְחוּ בַיהוָה וְגִילוּ צַדִּיקִים וְהַרְנִינוּ כָּל־
.corde recti
יִשְׁרֵי־לֵב׃

* intelligentiæ. Beatus cui dimittitur præuaricatio, cui tegitur peccatum. Beatus homo cui. e נָשָׂא כָּסָה * est. g עָוָה f בָּלָה. || percussio † vigor. i יָדַע ‡ aduersum me. k עָוָה כָּסָה ‡ dimisisti. * Propter. inueniendi. ‡ es. m רָבַב n נָגַע ‡ liberationis. o צוּר נָצַר ‡ viam per quā. p יָרָה * & ‡ tibi. q הָלַךְ. † & ‡ quibus ‡ est. r הָיָה עָדָה. * Camo || os eius obstruere, ne appropinquet tibi. ‡ erunt. s רָבַב ‡ sed. t גִּיל u רָנַן.

PSAL. XXXIII. לג

decora ‡ rectis ;Domino in iusti dicite Praconia
1 רַנְּנוּ צַדִּיקִים בַּיהוָה לַיְשָׁרִים נָאוָה
,nabel in ;cithara in Domino Confitemini .laus
2 תְהִלָּה׃ הוֹדוּ לַיהוָה בְּכִנּוֹר בְּנֵבֶל
;nouum canticum ei Cantate .ei canite decachordo *
3 עָשׂוֹר זַמְּרוּ־לוֹ׃ שִׁירוּ־לוֹ שִׁיר חָדָשׁ
verbum † rectum Quia .iubilatione in modulando benefacite ‡
4 הֵיטִיבוּ נַגֵּן בִּתְרוּעָה׃ כִּי־יָשָׁר דְּבַר־
iustitiam Diligens .fide in eius opus omne & ;Domini
5 יְהוָה וְכָל־מַעֲשֵׂהוּ בֶּאֱמוּנָה׃ אֹהֵב צְדָקָה
.terra est plena Domini misericordia ;iudicium &
וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ׃
eius oris spiritu in & ;sunt facti cæli Domini verbo In
6 בִּדְבַר יְהוָה שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּיו
aquas aceruum sicut Congregans .eorum exercitus omnis
7 כָּל־צְבָאָם׃ כֹּנֵס כַּנֵּד מֵי
Domino à Timeant .voragines thesauris in dans ;maris
8 הַיָּם נֹתֵן בְּאוֹצָרוֹת תְּהוֹמוֹת׃ יִירְאוּ מֵיְהוָה
.orbis habitatores omnes paueant eo ab ;terra omnis
כָּל־הָאָרֶץ מִמֶּנּוּ יָגוּרוּ כָּל־יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃
.stetit & ,præcepit ipse ;fuit & ,dixit ipse Quoniam
9 כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא־צִוָּה וַיַּעֲמֹד׃
annihilauit gentium consilium fecit irritum Dominus
10 יְהוָה הֵפִיר עֲצַת־גּוֹיִם הֵנִיא
seculum in Domini Consilium .populorum cogitationes
11 מַחְשְׁבוֹת עַמִּים׃ עֲצַת יְהוָה לְעוֹלָם
.generationem & generatione in eius cordis cogitationes ; stabit
תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר׃
populum || ;eius Deus Dominus cuius ,gentis Beatitudines ‡
12 אַשְׁרֵי הַגּוֹי אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהָיו הָעָם
;Dominus respexit cælis E .sibi hæreditatem in elegit
13 בָּחַר לְנַחֲלָה לוֹ׃ מִשָּׁמַיִם הִבִּיט יְהוָה
habitaculo De .hominum filios omnes vidit
14 רָאָה אֶת־כָּל־בְּנֵי הָאָדָם׃ מִמְּכוֹן
.terræ habitatores omnes ad ‡ ;prospexit eius sedere
שִׁבְתּוֹ הִשְׁגִּיחַ אֶל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
omnia ad considerans ,eorum cor pariter Formans
15 הַיֹּצֵר יַחַד לִבָּם הַמֵּבִין אֶל־כָּל־
;roboris multitudine in saluatur rex Non .eorum opera
16 מַעֲשֵׂיהֶם׃ אֵין־הַמֶּלֶךְ נוֹשָׁע בְּרָב־חָיִל
.potentiæ multitudine in eruetur † non potens
גִּבּוֹר לֹא־יִנָּצֵל בְּרָב־כֹּחַ׃
sui roboris multitudine in & ;salutem ad equus ‡ Mendacium
17 שֶׁקֶר הַסּוּס לִתְשׁוּעָה וּבְרֹב חֵילוֹ
eum timentes ad ‡ Domini oculus Ecce .eruet non
18 לֹא יְמַלֵּט׃ הִנֵּה עֵין יְהוָה אֶל־יְרֵאָיו
morte à eruendum Ad .eius misericordia in sperantes
19 לַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ לְהַצִּיל מִמָּוֶת
.fame in eos viuificandum ad † & ;eorum animam
נַפְשָׁם וּלְחַיּוֹתָם בָּרָעָב׃
, nostrum auxilium ,Dominum expectauit nostra Anima
20 נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַיהוָה עֶזְרֵנוּ
;nostrum cor lætabitur eo in Quia .ipse noster clypeus &
21 וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃ כִּי־בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ
sperauimus eius sanctitatis nomine in quia
כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃
quemadmodum ;nos super Domine tua misericordia Sit
22 יְהִי־חַסְדְּךָ יְהוָה עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר
.te expectauimus
יִחַלְנוּ לָךְ׃

Exultate ‡ pulchra. a יָדָה * &. b שִׁיר. || bene canite cum clamore. † est. c עָשָׂה d פֶּה. ponens. e הֵפֵר irritas fecit. f פּוּר g יָעַץ. h דּוֹר. ‡ Beata gens * est || populus, quē. i נָבַט. † suæ sessionis † super. k יָשַׁב. exercitus. l יָשַׁע ‡ euadet. ‡ est. m רָבַב ‡ super. Vt eruat. n נָצַל || animas ‡ vt viuificet. o חָיָה. p חָכָה ‡ est. sperauimus in.

PSAL. XXXIIII. לד

; Abimelech facies ad || suum sensum ipsum mutando in ,Dauidi
1 לְדָוִד בְּשַׁנּוֹתוֹ אֶת־טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ
omni in Domino Benedicam .abiit & ,eum expulit &
2 וַיְגָרְשֵׁהוּ וַיֵּלַךְ׃ אֲבָרְכָה אֶת־יְהוָה בְּכָל־
Domino In .meo ore in eius laus semper ; tempore
3 עֵת תָּמִיד תְּהִלָּתוֹ בְּפִי׃ בַּיהוָה
, lætabuntur & ,mansueti audient :mea anima se laudabit
תִּתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עֲנָוִים וְיִשְׂמָחוּ׃

cùm mutauit ipse verbum || coram. q שָׁנָה r הָלַךְ. humiles, s עָנָה.

eius nomen exaltemus & ; mecum Dominum Magnificatè
4 גדלו ליהוה אתי ונרוממה שמו
;me exaudiuit & , Dominum Quæsiui ;pariter
5 יחדו: דרשתי את־יהוה ועניני
,eum ad Aspexerunt .me eripuit meis timoribus omnibus ex &
6 ומכל־מגורותי [a]הצילני: [b]הביטו אליו
.sunt affectæ pudore non eorum facies & ;sunt illuminati &
ונהרו ופניהם אל־יחפרו:
,omnibus ex & ;audiuit Dominus & ,clamauit *afflictus* Iste
7 זה [c]עני קרא ויהוה שמע ומכל־
,Domini angelus *Castrametans* .eum seruauit eius angustiis
8 [d]צרותיו [e]הושיעו: חנה מלאך־יהוה
, videte & , Gustate .eos eripit & ,eum timentes circum
9 סביב [f]ליראיו ויחלצם: טעמו וראו
.eo in sperabit *viri beatitudines* || :Dominus * bonus quoniam
כי־טוב יהוה אשרי הגבר יחסה־בו:
defectus † non quoniam ;eius sancti Dominum Timete
10 [f]יראו את־יהוה קדשיו כי־אין מחסור
;*esurierunt* ‡ & , sunt depauperati Leunculi .eum timentibus
11 ליראיו: כפירים [h]רשו ורעבו
.bono omni deficient non Dominum quærentes &
ודרשי יהוה לא־יחסרו כל־טוב:
Domini timorem ;mihi obedite , filij *Agite*
12 [h]לכו־בנים שמעו־לי יראת יהוה
diligens , *vitas* *volens* † vir Quis .vos docebo
13 אלמדכם: מי־האיש החפץ [i]חיים אהב
tuam linguam Custodi ? bonum *videndum ad* ‡ dies
14 ימים לראות טוב: נצר לשונך
.dolum loquendo à tua labia & ;malo à
[k]מרע ושפתיך מדבר מרמה:
, pacem quære ;bonum fac & ,malo à Declina
15 סור מרע ועשה־טוב בקש שלום
:iustos *ad* || Domini Oculi .eam sequere &
16 ורדפהו: עיני יהוה אל־צדיקים
Domini *Facies* † .eorum clamorem ad eius aures &
17 ואזניו אל־שועתם: פני יהוה
.eorum memoriam terra è *succidendum ad* ‡ :malum facientes *in* ‡
[l]בעשי רע להכרית מארץ זכרם:
eorũ angustiis omnibus ex & :audiuit Dominus & ,Clamauerunt
18 צעקו ויהוה שמע ומכל־צרותם
& :corde contritis Dominus † Propinquus .eos eruit
19 [m]הצילם: קרוב יהוה לנשברי־לב ואת־
;iusti mala ‡ Multa .seruabit spiritu attritos
20 דכאי־רוח יושיע: [n]רבות רעות צדיק
omnia Custodiens .Dominus eum eruet ipsis cunctis à &
21 ומכלם יצילנו יהוה: שמר כל־
Interimet .est contritum non eis ex vnum ;eius ossa
22 עצמותיו אחת מהנה לא נשברה: [o]תמותת
.desolabuntur iustum odio habentes & : malitia impium
רשע רעה ושנאי צדיק יאשמו:
non & : suorum seruorum animam Dominus *Redimens*
23 פדה יהוה נפש עבדיו ולא
.eo in sperantes omnes desolabuntur
יאשמו כל־[p]החוסים בו:

Margin: [a] נצל [b] נבט; pauper; [c] ענה; Castrametatur; [d] צור [e] ישע; [f] ירא; * est || beatus vir qui; † est; ‡ famescent; sed; [g] רשש; Venite; [h] ילך; † qui vult vitã, diligit; [i] חיה; ‡ vt videat; [k] רוע; || super; † Iræ; ‡ sunt contra ‡ vt succidat; [l] עשה; † est; [m] נצל; ‡ sunt; [n] רבב; [o] מות; Redimit; [p] חסה

PSAL. XXXV. לה

pugna ; *mecum litigantibus cum* Domine *Litiga* .Dauidi
1 לדוד ריבה יהוה את־יריבי לחם
:scutum & , clypeum Apprehende .*mecum pugnantibus cum*
2 את־לחמי: החזק [q]מגן [r]וצנה
, lanceam *euacua* † Et .meum adiutorium in surge &
3 וקומה בעזרתי: [s]והרק [t]חנית
:meæ animæ dic : me persequentium occursum in claude &
וסגור לקראת רדפי אמר לנפשי
quærentes erubescent & , afficientur Pudore .*ego* ‡ tua Salus
4 ישעתך אני: יבשו ויכלמו מבקשי
ignominia ‡ afficientur & ,retrorsum vertentur : meam animam
נפשי [u]יסגו אחור ויחפרו
facies ad * gluma sicut Erunt .meum malum cogitantes
5 חשבי [x]רעתי: [y]יהיו כמוץ לפני־
.*impellens* || Domini angelus & ;*venti*
רוח ומלאך יהוה דחה:

Margin: Iudica || iudicantes me, & impugna impugnantes me.; [q] גנן [r] צנן; † expedi; [s] ריק [t] חנה; ‡ sum.; ‡ pudore; [u] סוג; * ante ventum; [x] רוע [y] היה; || impellet eos.

angelus & : lubricitates & , *tenebrositas* eorum via Erit
6 יהי־דרכם חשך וחלקלקות ומלאך
absconderunt gratis Quoniam .eos persequens Domini
7 יהוה רדפם: כי־[a]חנם טמנו־
.meæ animæ foderunt gratis :*sui retis* foueam mihi
לי [b]שחת רשתם חנם חפרו לנפשי:
quod ipsius rete & ,cognoscet non , *desolatio eum Inuadet*
8 תבואהו שואה לא ידע ורשתו אשר־
.*eam in* cadet *desolationem* in ;eum capiet ,abscondit
טמן תלכדו בשואה [c]יפל־בה:
.eius salute in gaudebit :Domino in exultabit mea anima Et
9 ונפשי [d]תגיל ביהוה [e]תשיש בישועתו:
? tu sicut quis Domine : dicent mea ossa Omnia
10 כל־עצמתי תאמרנה יהוה מי כמוך
egenum & ,pauperem & ;eo *præ forti à afflictum* ‡ eripiens
[f]מציל [g]עני מחזק ממנו ועני [h]ואביון
non quæ ;*iniquitatis* ‡ testes Surgent ? eum rapiente à
11 מגזלו: יקומון [l]עדי חמס אשר לא־
pro malum mihi Reddent .me interrogabunt cognoui
12 ידעתי ישאלוני: ישלמוני רעה תחת
,*ipsis ægrotando in* || ego Et .meæ animæ *orbitatem* ,bono
13 טובה שכול לנפשי: ואני בחלותם
: meam animam ieiunio in affligebam , *saccus mea vestis*
לבושי שק [k]עניתי בצום נפשי
.reuertebatur meum sinum *super* † mea oratio &
[l]ותפלתי על־חיקי תשוב:
lugens tanquam ,ambulabam ,*mihi frater si ac* ,*socius si Ac* ‡
14 [m]כרע כאח לי התהלכתי כאבל־
.me *incuruabam atra in* ‡ ,matrem
15 אם קדר [n]שחותי: ובצלעי
me *super* * se congregauerunt , se congregauerunt & ,sunt læti
שמחו ונאספו נאספו עלי
.siluerunt non & , *prosciderunt* || :cognoui non & ,percussi
[o]נכים ולא ידעתי קרעו ולא־[p]דמו:
me *super* ‡ fremendo ;*subsannatione* ‡ subsannatoribus *hypocritis In* †
16 בחנפי לעגי מעוג חרק עלי
reduc * ?videbis quamdiu Domine .suis dentibus
17 [q]שנימו: אדני כמה תראה [r]השיבה
.meam vnicam *leunculis* || à ;eorum desolationibus à meam animam
נפשי משאיהם מכפירים יחידתי:
.te laudabo forti populo in :magno cœtu in tibi Confitebor
18 [s]אודך בקהל [t]רב בעם עצום אהללך:
gratis me *odientes* ;*falsò* mei inimici *mihi* lætentur Ne
19 אל־ישמחו־לי איבי שקר שנאי חנם
super ‡ & ,loquentur pacem non Quia .oculo annuant
20 יקרצו־עין: כי לא שלום ידברו ועל־
.cogitabunt *fraudium* ‡ verba ; terræ *tranquillos*
רגעי־ארץ דברי מרמות יחשבון:
, Euge : *dixerunt* || ,suum os me *super* * fecerunt dilatare Et
21 וירחיבו עלי פיהם אמרו האח
ne ,Domine Vidisti .noster oculus vidit ;euge
22 האח [u]ראתה עינינו: ראיתה יהוה אל־
.me à te elonges ne Domine ;taceas
תחרש אדני אל־תרחק ממני:
mi Deus ;meum iudicium ad euigila & , te Suscita
23 [x]העירה [y]והקיצה למשפטי אלהי
.meam *litem* ad ,mi Domine &
ואדני [z]לריבי:
,mi Deus Domine tuam iustitiam secundum me Iudica
24 שפטני כצדקך יהוה אלהי
!Euge :suo corde in dicant Ne .*mihi* lætentur ne &
25 ואל־ישמחו־לי: אל־יאמרו בלבם האח
.eum *Absorpsimus* :dicant ne : nostræ animæ
נפשנו אל־יאמרו בלענוהו:
:meo malo læti pariter erubescant & ,afficiantur Pudore
26 יבשו ויחפרו יחדו שמחי [a]רעתי
.me *super* se magnificantes ,erubescentia & ,pudore induantur
ילבשו־בשת וכלמה המגדילים עלי:
dicent & , meam iustitiam *volentes* exultabunt & ,Laudabunt
27 [b]ירנו וישמחו חפצי צדקי ויאמרו
.sui serui pacem *volens* Dominus Magnificetur ;semper
תמיד יגדל יהוה החפץ שלום עבדו:

Margin: tenebræ,; [a] חנן rete suum:; [b] שוח Veniet ei contritio, quam; contritionem; [c] נפל; [d] גול [e] שוש; ‡ pauperem, à fortiori; [f] נצל [g] ענה; [h] אבה [l] עוד; ‡ mendaces;; sterilitatem || ægrotantibus ipsis, vestimentum habebam è sacco,; [k] ענה; † ad; [l] פלל; ‡ Sicut pro amico, sicut pro fratre meo; [m] רעה; ‡ palliatus humiliabam; [n] שחח; * aduersum || cachinnati sunt,; [o] נכה [p] דמם; † Cum impiis ‡ qui indulgẽt ventri erant, ‡ contra * eripe; [q] שן [r] שוב; || leonibus; [s] ידה [t] רבב; † gratis: neque odio habentes ‡ contra; humiles ‡ fraudulenta; * contra || dicentes:; [u] ראה; [x] עור [y] קוץ causam; [z] ריב; de me; Disperdamus; [a] רוע aduersus; qui volunt; [b] רנן qui voluit

* erit
‡ contemplaberis
† erit

super aduertes‖ & :impius* non & ,paululum adhuc Et
10 ועוד מעט ואין רשע והתבוננת[a] על־
capient hæreditate humiles Et .ipse † non & , eius locum
11 מקומו ואיננו׃ וענוים[b] יירשו־

[a]בין [b]ענה
‡ in
§ Cogitat

Machinans § .pacis multitudine super ‡ delectabuntur & ,terram
12 ארץ והתענגו על־רב[c] שלום׃ זמם
.suis dentibus cum super frendens* & :iustum contra impius
רשע לצדיק וחרק עליו שניו[d]׃

[c]רבב
* frendet aduersus
[d]שן
‡ acuerunt

.eius dies veniet quòd vidit quia ;ei ridebit Dominus
13 אדני ישחק־לו כי־ראה כי־יבא יומו׃
,suum arcum tetenderunt & ,impij soluerunt ‖ Gladium
14 חרב פתחו רשעים ודרכו קשתם
.via rectos mactandum ad ;egenum & ,afflictum proijciendum ad †
לְהפיל[e] עני ואביון[f] לטבוח ישרי־דרך׃

† vt faciant ruere pauperem, & inopem; vt iugulent
[e]נפל [f]אבה
[g]בוא [h]המה
‡ Melius est
§ quàm diuitiæ
* multæ.

eorum arcus & ;eorum cor in ingredietur eorum Gladius
15 חרבם תבוא[g] בלבם וקשתותם
copia præ § iusto paululum Bonum ‡ .confringentur
16 תשברנה׃ טוב מעט לצדיק מהמון[h]
impiorum brachia Quia .magnorum* impiorum
17 רשעים רבים׃ כי זרועות רשעים

‖ Scit

Sciens ‖ .Dominus iustos sustentans & :confringentur
18 תשברנה וסומך צדיקים יהוה׃ יודע
seculum in eorum hæreditas & : perfectorum dies Dominus
יהוה ימי תמימם ונחלתם לעולם
diebus in & :malo tempore in afficientur pudore Non .erit
19 תהיה׃ לא יבשו[i] בעת רעה[k] ובימי

[i]בוש [k]רוע
‡ erunt
§ pretiosi agni,
* sicut fumus

inimici & ,peribunt impij Quia .saturabuntur famis
20 רעבון ישבעו׃ כי רשעים יאבדו ואיבי
.defecerunt fumo in*, defecerunt ;agnorum pretiositas § sicut ‡ Domini
יהוה כיקר כרים כלו[l] בעשן כלו׃

[l]כלה
‖ accipit
† reddit; sed
‡ donat, & dat
§ ab eo
* ab eo

,miserescens ‡ iustus & :reddet † non & ,impius accipiens ‖ Mutuum
21 לוה רשע ולא ישלם וצדיק חונן
:terram accipient hæreditate eius § benedicti Quia .dans &
22 ונותן׃ כי מברכיו יירשו ארץ
hominis gressus Domino A .excidentur eius* maledicti &
23 ומקלליו יכרתו׃ מיהוה מצעדי־גבר

‖ disponuntur,
[m]נפל
proijcietur
‡ sustentat

non ,ceciderit Cùm .volet eius viam :firmantur ‖
24 כוננו ודרכו יחפץ׃ כי־יפל[m] לא
.eius manum sustentans ‡ Dominus quia :protelabitur
יוטל כי־יהוה סומך ידו׃
iustum vidi non & ,senui etiam ,fui Puer
25 נער היתי[n] גם־זקנתי ולא ראיתי[o] צדיק

[n]היה [o]ראה
§ nec
donat, & mutuat,
‖ erit
* habitabis

die Omni .panem quærens eius semen & § :derelictum
26 נעזב וזרעו מבקש־לחם׃ כל־היום
Recede .benedictionem in ‖ eius semen & :mutuans & ,miserans
27 חונן ומלוה וזרעו לברכה׃ סור
Dominus Quia .seculum in habita* & :bonum fac & , malo à
28 מרע ועשה־טוב ושכן לעולם׃ כי יהוה

†amat

: suos misericordes derelinquet non & :iudicium diligens †
אהב משפט ולא־יעזב את־חסידיו
.succidetur impiorum semen & :custodientur seculum in
לעולם נשמרו וזרע רשעים נכרת׃
seculum in habitabunt & :terram accipient hæreditate Iusti
29 צדיקים יירשו־ארץ וישכנו לעד
eius lingua & :sapientiam loquetur iusti Os .eam super
30 עליה׃ פי־צדיק[p] יהגה חכמה ולשונו

[p]פר

non : eius corde in eius Dei Lex .iustum loquetur
31 תדבר משפט׃ תורת אלהיו בלבו לא

§ nutabunt pedes
* Speculatur
‖ quærit

: iustum impius Speculans* .eius gressus nutabit §
32 תמעד אשריו׃ צופה רשע לצדיק
eum derelinquet non Dominus .eum intermere quærens ‖ &
33 ומבקש להמיתו׃ יהוה לא־יעזבנו

† cùm iudicatus fuerit ipse.

.eum iudicari in † eum condemnabit nec :eius manu in
בידו ולא ירשיענו בהשפטו׃
, te exaltabit & :eius viam custodi & ,Dominum ad Expecta
34 קוה אל־יהוה ושמר דרכו וירוממך

‡ vt hæreditate capias
§ cùm succisi fuerint impij,
* fortem; & virescentem
‖ fuit:

.videbis ,impios succidi in § ,terram hæreditandum ad ‡
לרשת ארץ בהכרת רשעים תראה׃
laurus sicut se diffundentem & :terrificum* impium Vidi
35 ראיתי רשע עריץ ומתערה כאזרח
, eum quæsiui & :ipse ‖ non ecce & ,transiuit Et .viridis
36 רענן׃ ויעבר והנה איננו ואבקשהו

die omni ;tuam iustitiam loquetur mea lingua Et
28 ולשוני תהגה צדקך כל־היום
.tuam laudem
תהלתך[a]׃

[a]תהל

PSAL. XXXVI. לו

.Dauidi Domini seruo Victori
1 למנצח לעבד־יהוה לדוד׃
non :mei cordis interiori in impio præuaricationis Dictum
2 נאם־פשע לרשע בקרב לבי אין־

est in medio
* est
‖ ante oculos

leniuit Quoniam .eius oculorum opposito ex ‖ Dei pauor *
3 פחד אלהים לנגד עיניו׃ כי־החליק
.odiendum ad § suam iniquitatē inueniendum ad ‡ ,ipsius oculis in se ad †
אליו בעיניו למצא עונו[b] לשנא׃

† ei peccatum
‡ vt inueniat
‡ vt odio habeat bonum.
* sunt

intelligere desiit :dolus & ,iniquitas* eius oris Verba
4 דברי־פיו[c] און ומרמה חדל להשכיל

[b]עוה [c]פה

: suo cubili super cogitabit † Iniquitatem .benefaciendum ad ‖
5 להיטיב׃ און יחשב על־משכבו

‖ vt benefaceret.
† cogitat in
‡ stat secus
§ &
* abiicit,

.reprobabit* non malum § ;bonam non viam super se statuet ‡
יתיצב על־דרך לא־טוב רע לא ימאס׃
ad vsque tua veritas;tua misericordia cælis in Domine
6 יהוה בהשמים חסדך אמונתך עד־
tua iudicia , Dei † montes sicut, tua Iustitia .æthera ‖
7 שחקים׃ צדקתך כהררי־אל משפטיך

‖ cælos.
† fortissimi,

.Domine seruabis animal & hominem ;multa abyssus
תהום[d] רבה אדם ובהמה תושיע[e] יהוה׃

[d]רבב [e]ישע
‡ est

hominum filij & : Deus tua misericordia ‡ pretiosa Quàm
8 מה־יקר חסדך אלהים ובני אדם
pinguedine è Inebriabuntur .sperabunt tuarū alarum vmbra in
9 בצל כנפיך יחסיון[f]׃ ירוין[g] מדשן

[f]חסה [g]רוה

.eis dabis potum tuarum deliciarum torrente & ;tuæ domus
ביתך ונחל עדניך תשקם׃
videbimus tuo lumine in :vitarum § vena ‡ tecum Quoniam

‡ est § vitæ

10 כי־עמך מקור חיים באורך נראה־
; te scientes ad tuam misericordiam Trahe .lumen
11 אור׃ משך חסדך לידעיך
pes me inuadat* Ne .corde rectos ad tuam iustitiam & * veniat mihi
12 וצדקתך לישרי־לב׃ אל־תבואני רגל
.me faciat mouere ‖ ne impiorum manus & :superbiæ ‖ migrare
גאוה ויד רשעים אל־תנדני[h]׃

[h]נוד

non & ,sunt expulsi :iniquitatis operarij ceciderunt Ibi
13 שם נפלו פעלי און דחו[i] ולא־

[i]דחה

.surgere potuerunt
יכלו קום׃

PSAL. XXXVII. לז

zelaueris ne ;malignos in succenseas Ne .Dauidi
1 לדוד אל־תתחר[k] במרעים אל־תקנא

misceas te cum malignis;
[k]חרה

herba tanquam Quoniam .iniquitatem facientes in
2 בעשי[l] עולה׃ כי כחציר

[l]עשה

.decident germinis olus sicut & ;succidentur velociter
מהרה ימלו[m] וכירק דשא יבולון[n]׃

[m]מול [n]נבל

, terram habita :bonum fac & , Domino in Spera
3 בטח ביהוה ועשה־טוב שכן־ארץ
dabit & ;Domino super ‖ te delecta Et .veritatem pasce &

‖ in

4 ורעה אמונה׃ והתענג על־יהוה ויתן[o]

[o]נתן

Dominum super † Deuolue .tui cordis petitiones tibi

† ad

5 לך משאלות לבך׃ גול[p] על־יהוה

[p]גלל

educet Et .faciet ipse & , eo super ‡ spera & :tuam viam

‡ in

6 דרכך ובטח עליו והוא יעשה׃ והוציא[q]

[q]יצא

.meridiem sicut tuum iudicium § & :tuam iustitiā lumen sicut

§ iudicia tua

כאור צדקך ומשפטך כצהרים׃
secundantem in succenseas ‖ ne ,eum expecta* & ,Domino Tace
7 דום ליהוה והתחולל לו אל־תתחר במצליח
Remitte .versutias facientem virum in ;suam viam
8 דרכו באיש עשה מזמות[r]׃ הרף[s]

* spera in eo,
‖ misceas te cū eo qui prosperatur in via sua; cum viro faciēte abominationes. Desine à furore,

veruntamen ,succenseas ‡ ne ;excandescentiam † relinque & ,naso à
מאף ועזב חמה אל־תתחר אך־

[r]זמם [s]רפה
† iram:

:excidentur maligni Quoniam .malefaciendum ad
9 להרע[t]׃ כי־מרעים יכרתון

‡ misceas te:

.terram accipient hæreditate ipsi Dominum exspectantes &
וקוי[u] יהוה המה יירשו־ארץ׃

[t]רוע [u]קוה

;tectum vide & ,integrum Custodi .inuentus est non &
perfectum,
37 ולא נמצא׃ שמר־[a]תם וראה ישר
[a]תמם
.pax viro nouissimum quia
merces vnicuique
כי־אחרית לאיש שלום׃
nouissimum † ;pariter delebuntur præuaricantes Et
† merces
38 ופשעים נשמדו יחדו אחרית
;Domino à iustorum salus Et .excidetur ‡ impiorum
‡ succisa est.
39 רשעים נכרתה׃ ותשועת צדיקים מיהוה
eos adiuuabit Et .angustiæ tempore in eorum fortitudo
40 מעוזם בעת [b]צרה׃ ויעזרם
[b]צור
;eos seruabit & ,impiis ab eos eruet ,eos eruet & ,Dominus
יהוה ויפלטם יפלטם מרשעים ויושיעם
.eo in sperauerunt quia
כי־[c]חסו בו׃
[c]חסה

PSAL. XXXVIII. לח

.commemorandum ad Dauid Canticum
Psalmus
1 מזמור לדוד להזכיר׃
tua excandescentia || in & * ,me arguas tuo feruore in ne Domine
furore
* nec
|| ira
2 יהוה אל־בקצפך [d]תוכיחני ובחמתך
;me in sunt defixæ † tuæ sagittæ Quoniam .me corripias
[d]יכח
3 תיסרני׃ כי־[e]חציך נחתו־בי
† descenderunt
integritas ‡ Non .tua manus me super descendit &
‡ est sanitas
4 ותנחת עלי ידך׃ אין־[f]מתם
[e]חצץ [f]תמם
meis ossibus in pax § non :tuam iram propter mea carne in
§ est
בבשרי מפני זעמך אין־שלום בעצמי
perttransierunt meæ iniquitates Quoniam .mei peccati faciebus à *
* propter peccatum meum.
5 מפני חטאתי׃ כי [g]עונתי עברו
[g]עוה
.me præ fuerunt graues || graue onus sicut ;meum caput
|| grauiores
ראשי [h]כמשא כבד יכבדו ממני׃
[h]נשא
.meæ stultitiæ faciebus à ‡ ;mei liuores tabuerunt ,Fœtuerunt †
† Putruerunt
‡ propter stultitiam meam.
6 [i]הבאישו [k]נמקו חבורתי מפני אולתי׃
atratus † die omni :valde vsque || sum depressus * ,sum Contortus §
7 נעויתי [l]שחותי עד־מאד כל־היום קדר
[i]באש
;fœdo ‡ fuerunt plena mea illa Quoniam .ambulaui
[k]מקק
8 הלכתי׃ כי־כסלי מלאו [m]נקלה
§ Incuruatus
* & humiliatus
|| vehementissimè:
sum attritus & ,sum Debilitatus .mea carne in integritas § non &
9 ואין מתם בבשרי׃ נפוגתי ונדכיתי
† pullatus
Domine .mei cordis palpitatione præ || rugij : valde vsque
[l]שחח
10 עד־מאד שאגתי מנהמת לבי׃ אדני
‡ ardore;
te à meum suspirium & ;meum desiderium omne te coram
[m]קלה
נגדך כל־[n]תאותי ואנחתי ממך
‡ est perfectio
* vehementissimè:
me dereliquit ,circuiuit meum Cor .absconditum est non
11 לא־נסתרה׃ לבי סחרחר עזבני
|| propter rugitum
non ipsi etiam ,meorum oculorum lumen & :mea fortitudo
[o]כחי ואור־עיני גם־הם אין
[n]אוה [o]כוח
meæ plagæ regione è mei socij & ,me Diligentes ‡ .mecum †
† sunt
12 אתי׃ אהבי [p]ורעי מנגד נגעי
‡ Qui dilexerãt me,& amici
.steterunt longinquo à mei propinqui & steterunt
[p]רעה
יעמדו וקרבי מרחק עמדו׃
quærentes & ,meam animam quærentes tetenderunt laqueos Et
13 וינקשו מבקשי נפשי ודרשי
die omni dolos & : prauitates sunt locuti meum malum
[q]רעתי דברו [r]הוות ומרמות כל־היום
[q]רוע [r]הוה
;audiebam non surdus tanquam ego Et .meditabantur
14 [s]יהגו׃ ואני כחרש לא אשמע
[s]הגה
vir sicut fui Et .suum os aperiret § non ‡ mutus sicut &
‡ qui
§ aperit
15 וכאלם לא יפתח־[t]פיו׃ ואהי כאיש
[t]פתח
.redargutiones eius ore in || non audiens * non qui
* audit,
|| sunt
אשר לא־שמע ואין בפיו [u]תוכחות׃
Domine respondebis † tu ;expectaui Domine te Quia
[u]יכח
16 כי־לך יהוה הוחלתי אתה תענה אדני
† exaudies
nutando in ;mihi ‡ lætentur fortè Ne :dixi Quia .mi Deus
‡ de me:mutante siquidem
17 אלהי׃ כי־אמרתי פן־ישמחו־לי במוט
.egerunt magnificè me super ,meo pede
contra
רגלי עלי הגדילו׃
meus dolor & ; § paratus claudicationem ad ego Quoniam
§ sum
18 כי־אני לצלע נכון ומכאובי
;indicabo || meam iniquitatem Quoniam .semper * me coram
* est
|| annunciabã; timebã propter peccatum meũ.
19 נגדי תמיד׃ כי־עוני [x]אגיד
:sunt roborati viuentes mei inimici Et .meo peccato à ero sollicitus
20 אדאג מחטאתי׃ ואיבי [y]חיים עצמו
[x]נגד [y]חיה

reddentes Et .falsò me habentes odio sunt multiplicati &
gratis.
21 [a]ורבו שנאי שקר׃ ומשלמי
[a]רבב
me sequi pro ‡ ,mihi aduersabantur bono pro malum
‡ eo quòd sequebar
[b]רעה תחת טובה ישטנוני תחת רדופי־
[b]רוע
רדפי
ne mi Deus ;Domine me derelinquas Ne .bonum
22 טוב׃ אל־תעזבני יהוה אלהי אל־
ק
Domine ;meum auxilium ad Festina ,me à te elonges
23 תרחק ממני׃ חושה לעזרתי אדני
,mea salus ||
|| ad salutem meam.
[c]תשועתי׃
[c]ישע

PSAL. XXXIX. לט

.Dauid canticum Ieduthun ipsi Victori
1 למנצח לידיתון מזמור לדוד׃
לידותון
ק
mea lingua in peccando à § meas vias Custodiam :Dixi
2 אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני
§ ne peccem
* clausuram
quandiu est impius
.me iuxta impius adhuc in ,epistomidem * meo ori custodiam
אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי׃
meus dolor & :bono à tacui ,silentio Obmutui
3 נאלמתי [d]דומיה החשיתי מטוב וכאבי
[d]דום
,meo interiori ‡ in meum cor Caluit .est turbatus
|| medio mei,
4 נעכר׃ [e]חם־לבי בקרבי
[e]חמם
.mea lingua in sum locutus :ignis exarsit mea meditatione in
בהגיגי תבער־אש דברתי בלשוני׃
meorũ dierum mensuram & ,meũ finem Domine me scire Fac
5 [f]הודיעני יהוה קצי [g]ומדת ימי
[f]ידע [g]מדד
palmos ‡ Ecce .ego æui quanti noscam ;ipsa † quæ
† sc. scio quòd temporalis sum.
‡ vt palmi mensuram posuisti
6 מה־היא אדעה מה־חדל אני׃ הנה טפחות
:te coram nihil tanquam meum tempus & ,meos dies dedisti
נתתה ימי וחלדי כאין נגדך
.Selah ,stans homo omnis vanitas vniuersa vtique
אך כל־הבל כל־אדם [h]נצב סלה׃
[h]יצב
vane § veruntamen ,vir ambulauit imaginem in Veruntamen
§ in vanum
7 אך־בצלם יתהלך־איש אך־הבל
.ea colligens quis || nesciet & ,coaceruauit * :tumultuabuntur
* congregabit,
|| qui congregat
[i]יהמיון יצבר ולא־ידע מי־אספם׃
[i]המה
te in mea expectatio † ?Domine expectaui quid nunc Et
† spes
8 ועתה מה־[k]קויתי אדני [l]תוחלתי לך
[k]קוה [l]יחל
:me erue meis præuaricationibus omnibus Ex .ipsa ‡
‡ est.
9 היא׃ מכל־פשעי [m]הצילני
[m]נצל
non ,Obmutui .me ponas ne stulti opprobrium
10 חרפת נבל אל־[n]תשימני׃ נאלמתי לא
[n]שום
me desuper § Remoue .fecisti tu quia :meum os aperiam
§ à
11 אפתח־פי כי אתה [o]עשית׃ הסר מעלי
[o]עשה
.defeci ego tuæ manus conflictu * à :tuam plagam
* bello
נגעך מתגרת ידך אני [p]כליתי׃
[p]כלה
,virum corripuisti iniquitatem super || increpationibus In
|| propter
12 [q]בתוכחות על־עון יסרת איש
[q]יכח
vanitas veruntamen :eius desiderium timeam vt fecisti liquescere &
[r]ותמס כעש חמודו אך הבל
[r]מסס
,Domine meam orationem Audi .Selah ,homo omnis
13 כל־אדם סלה׃ שמעה [s]תפלתי יהוה
[s]פלל
ne meam lachrymam ad :percipe auribus meum clamorem &
ושועתי האזינה אל־דמעתי אל־
.mei patres omnes vt incola :rectum ego || peregrinus quia ,taceas *
* surdum te exhibeas,
|| sum apud te;
תחרש כי גר אנכי עמך [t]תושב ככל־אבותי׃
[t]ישב
.ego ‡ non & ,vadam antequam ;roborabor & ,me à Claude §
§ Desine
* sim.
14 [u]השע ממני ואבליגה בטרם [x]אלך ואינני׃
[u]שוע [x]ילך

PSAL. XL. מ

expectaui Expectando .canticum ,Dauid ipsi Victori
1 למנצח לדוד מזמור׃ קוה קויתי
.meum clamorem audiuit & ,me ad declinauit & :Dominum
inclinauit se mihi,
2 יהוה [y]ויט אלי וישמע שועתי׃
[y]נטה
:cœni luto è ,sonitus cisterna è me fecit ascendere Et
3 [z]ויעלני מבור שאון מטיט היון
[z]עלה
.meos gressus parans || ;meos pedes petram super statuit &
|| dirigens
[a]ויקם על־סלע רגלי כונן אשרי׃
[a]קום
.nostro Deo laudem ,nouum ‡ canticum meo ore in dedit † Et
† posuit
‡ hoc
4 ויתן בפי [b]שיר חדש [c]תהלה לאלהינו
[b]שור [c]הלל
.Domino in sperabunt & :timebunt & ,multi videbunt
יראו רבים וייראו ויבטחו ביהוה׃

,meam animam sana ; mei miserere Domine :dixi Ego

5 אֲנִי־אָמַרְתִּי יְהוָה חָנֵּנִי רְפָאָה נַפְשִׁי

$ de me: :mihi $ malum dicent mei Inimici ,tibi peccaui quia

6 כִּי־חָטָאתִי לָךְ׃ אוֹיְבַי יֹאמְרוּ רַע לִי

venerit si Et ? eius nomen peribit & ,morietur quando

7 מָתַי יָמוּת וְאָבַד שְׁמוֹ׃ וְאִם־בָּא

congregabit ,eius cor loquetur mendacium ,videndum ad

לִרְאוֹת שָׁוְא יְדַבֵּר לִבּוֹ יִקְבָּץ־

.loquetur ,foras egredietur :sibi iniquitatem

אָוֶן לוֹ יֵצֵא לַחוּץ יְדַבֵּר׃

* aduersum ‖ murmurabunt † aduersum ‡ impium

;me habentes odio omnes mussitabunt ‖ me super* Simul

8 יַחַד עָלַי יִתְלַחֲשׁוּ כָּל־שֹׂנְאָי

Beliahal ‡ Verbum .mihi malum cogitabunt me super†

9 עָלַי ׀ יַחְשְׁבוּ רָעָה לִי׃ דְּבַר־בְּלִיַּעַל

adhærebit ei, $ vt surgat. .surgere $ addet non accubuit qui & ,ipsum in effusum

יָצוּק בּוֹ וַאֲשֶׁר שָׁכַב לֹא־יוֹסִיף לָקוּם׃

* qui comedebat comedens* ,eo in fidebam cui ,meæ pacis vir Etiam

‖ aduersum

10 גַּם־אִישׁ שְׁלוֹמִי ׀ אֲשֶׁר־בָּטַחְתִּי בוֹ אוֹכֵל

.calcaneum me super ‖ magnificauit ,meum panem

לַחְמִי הִגְדִּיל עָלַי עָקֵב׃

reddam & ,fac me resuscitare & ,mei miserere Domine tu Et

11 וְאַתָּה יְהוָה חָנֵּנִי וַהֲקִימֵנִי וַאֲשַׁלְּמָה לָהֶם׃ חָנַן קוּם

,me in complacuisti quoniam ,cognoui hoc In .eis

12 בְּזֹאת יָדַעְתִּי כִּי־חָפַצְתָּ בִּי

ego Et .me super meus inimicus iubilabit non quia

13 כִּי לֹא־יָרִיעַ אֹיְבִי עָלָי׃ וַאֲנִי רוּעַ

perfectione $ ambulaui: * coram te semper.

tuas facies ad* me statuisti & ,me in sustentasti $ mea integritate in

בְּתֻמִּי תָּמַכְתָּ בִּי וַתַּצִּיבֵנִי לְפָנֶיךָ

Israel Deus Dominus Benedictus .seculum in

14 לְעוֹלָם׃ בָּרוּךְ יְהוָה ׀ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל תָּמַם יָצַב

.Amen & ,Amen :seculum in vsque & ,seculo à

מֵהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן ׀ וְאָמֵן׃

סֵפֶר שֵׁנִי

PSAL. XLII. מב

intellectus filiis .Corach filius erudiens ,Victori

1 לַמְנַצֵּחַ מַשְׂכִּיל לִבְנֵי־קֹרַח׃

ceruа desiderat ad torrentes

ita . aquarum decursus super anhelabit ceruum Quemadmodum

2 כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל־אֲפִיקֵי־מָיִם כֵּן

$ desiderat mea anima Sitiuit .Deus te ad anhelabit $ mea anima

3 נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים׃ צָמְאָה נַפְשִׁי

* coram Deo: faciebus* videbor & ,veniam quando ,viuum Deum ad .Deum ad

לֵאלֹהִים לְאֵל חָי מָתַי אָבוֹא וְאֵרָאֶה פְּנֵי חָיָה פָּנָה

die panis mea lachryma mihi Fuit ? Dei

4 אֱלֹהִים׃ הָיְתָה־לִּי דִמְעָתִי לֶחֶם יוֹמָם

† dum dicunt ‡ est

?tuus Deus ‡ Vbi :die omni me ad dicendo in † nocte ac

וָלָיְלָה בֶּאֱמֹר אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ׃

‡ recordans effundo

,meam animam me super effundam & ,recordabor‡ Horum

5 אֵלֶּה אֶזְכְּרָה ׀ וְאֶשְׁפְּכָה עָלַי ׀ נַפְשִׁי

$ incedens domum ad vsq; eis cum me mouebo $,numerum in transibo quonia

כִּי אֶעֱבֹר ׀ בַּסָּךְ אֶדַּדֵּם עַד־בֵּית סָכַךְ דָּדָה

* laudis, ¶ multitudo ,tripudians turba ‖ ,confessionis & ,ouationis* voce in Dei

אֱלֹהִים בְּקוֹל־רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹגֵג׃ יָדָה שָׁחַח

‡ humiliasti † personuisti in

! me super tumultuaberis † & ,mea anima te deprimes ‡ Cur

6 מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי ׀ נַפְשִׁי וַתֶּהֱמִי עָלָי

$ nam sunt salutes $:ei confitebor adhuc quia , Deum expecta

הוֹחִלִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעוֹת הָמָה יָדָה

* in vultu ‖ in † humiliata est: ‡ de

mea anima me super ‖ ,mi Deus .eius facierum *

7 פָּנָיו׃ אֱלֹהַי עָלַי נַפְשִׁי

Chermonim ‡ & ,Iarden terra de tui recordabor idcirco :se deprimet†

תִשְׁתּוֹחָח עַל־כֵּן אֶזְכָּרְךָ מֵאֶרֶץ יַרְדֵּן וְחֶרְמוֹנִים שָׁחַח

$ paruo. * vocat ‖ sonitum † inundationes

clamans* voraginem ad Vorago .pusillo $ monte de

8 מֵהַר מִצְעָר׃ תְּהוֹם־אֶל־תְּהוֹם קוֹרֵא

tui fluctus & ,tuæ illisiones † omnes :tuarum fistularum vocem ‖ ad

9 לְקוֹל צִנּוֹרֶיךָ כָּל־מִשְׁבָּרֶיךָ וְגַלֶּיךָ גָּלַל

‡ In die Dominus præcipiet Interdiu‡ .transierunt me super

עָלַי עָבָרוּ׃ יוֹמָם ׀ יְצַוֶּה יְהוָה ׀

oratio :mecum eius canticum nocte in & ,suam misericordiam

חַסְדּוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירֹה עִמִּי תְּפִלָּה פָּלַל

$ vitæ meæ. .mearum vitarum $ Deo

לְאֵל חַיָּי׃ חַיִּים

non & suam spem Dominum posuit qui viri Felicitates

Beatus vir

5 אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־שָׂם יְהוָה מִבְטַחוֹ וְלֹא־ שׂוּם

.mendacium † declinantes & ,superbos ad respexit † ad

פָנָה אֶל־רְהָבִים וְשָׂטֵי כָזָב׃ שׂוּט

, tua mirabilia meus Deus Domine tu fecisti Multa

6 רַבּוֹת עָשִׂיתָ ׀ אַתָּה ׀ יְהוָה אֱלֹהַי נִפְלְאֹתֶיךָ עָשָׂה

, annunciabo :te apud ordinare non nos erga tuas cogitationes & est qui ordinet

וּמַחְשְׁבֹתֶיךָ אֵלֵינוּ אֵין ׀ עֲרֹךְ אֵלֶיךָ אַגִּידָה נָגַד

.narrare præ fuere fortia † ;loquar & † plura sunt quam vt narrentur.

וַאֲדַבְּרָה עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃

: mihi fodisti aures , noluisti munus ‡ & Sacrificium ‡ oblationem

7 זֶבַח וּמִנְחָה ׀ לֹא־חָפַצְתָּ אָזְנַיִם כָּרִיתָ לִּי כָּרָה

Tunc .postulasti non peccato pro sacrificium & , holocaustum

8 עוֹלָה וַחֲטָאָה לֹא שָׁאָלְתָּ׃ אָז

.me super est scriptum libri volumine in : veni Ecce ,dixi

אָמַרְתִּי הִנֵּה־בָאתִי בִּמְגִלַּת־סֵפֶר כָּתוּב עָלָי׃ בּוֹא גָּלַל

tua lex & : volui mi Deus tuam voluntatem faciendum Ad $ $ Vt facerem

9 לַעֲשׂוֹת־רְצוֹנְךָ אֱלֹהַי חָפַצְתִּי וְתוֹרָתְךָ רָצָה יָרָה

cœtu in iustitiam Annunciaui .* meorum viscerum medio in * est.

10 בְּתוֹךְ מֵעָי׃ בִּשַּׂרְתִּי צֶדֶק ׀ בְּקָהָל

.sciuisti tu Domine :prohibebo ‖ non mea labia ecce ,multo ‖ prohibui.

רָב הִנֵּה שְׂפָתַי לֹא אֶכְלָא יְהוָה אַתָּה יָדָעְתָּ׃ רָבַב

: mei cordis medio in operui non tuam Iustitiam

11 צִדְקָתְךָ לֹא־כִסִּיתִי ׀ בְּתוֹךְ לִבִּי כָּסָה

celaui † non :dixi tuam salutem & , tuam veritatem † absondi

אֱמוּנָתְךָ וּתְשׁוּעָתְךָ אָמָרְתִּי לֹא־כִחַדְתִּי יָשַׁע

.multo cœtu in tuam veritatem & ,tuam misericordiam

חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ לְקָהָל רָב׃ אָמַן רָבַב

: mea tuas misericordias occludas ‡ ne Domine Tu ‡ prohibeas

12 אַתָּה יְהוָה לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי

.me custodiant semper tua veritas & tua misericordia

חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי׃ נָצַר

:numerum non ad vsque ‡ mala me super circundederunt Quoniam ‡ innumera

13 כִּי אָפְפוּ־עָלַי ׀ רָעוֹת עַד־אֵין מִסְפָּר רוּעַ

:videre potui non & , meæ iniquitates me comprehenderunt

הִשִּׂיגוּנִי עֲוֹנֹתַי וְלֹא־יָכֹלְתִּי לִרְאוֹת נָשַׂג עָוֹן

.me dereliquit meum cor & , mei capitis capillis præ fuit fortificata ‖ multiplicata † vt eruas

עָצְמוּ מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי וְלִבִּי עֲזָבָנִי׃ רָאָה

mei auxilium ad Domine ;me eruendum ad † Domine Complace

14 רְצֵה יְהוָה לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי נָצַל

quærentes pariter erubescent & afficientur Pudore ,festina

15 חוּשָׁה׃ יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ ׀ יַחַד מְבַקְשֵׁי

, retrorsum reuertentur :eam absumendum ad † ,meam animam ‖ vt perdant

נַפְשִׁי לִסְפּוֹתָהּ יִסֹּגוּ אָחוֹר סָפָה סוּג

super $ Desolabuntur .meum malum volentes ,pudefient ‡ & ‡ pudore afficientur $ in

16 וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי רָעָתִי׃ יָשֹׁמּוּ עַל־

.euge ,Euge :mihi dicentes* ,sui pudoris mercedem * qui dicunt de me:

עֵקֶב בָּשְׁתָּם הָאֹמְרִים לִי הֶאָח ׀ הֶאָח׃ שָׁמֵם

, te quærentes omnes te in lætabuntur & ,Gaudebunt

17 יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ ׀ בְּךָ כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ בּוֹשׁ שׂוּשׂ

.tuam salutem diligentes ‖ ,Dominus Magnificetur ,semper dicent ‖ qui diligunt

יֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל יְהוָה אֹהֲבֵי תְּשׁוּעָתֶךָ׃ יָשַׁע

:mihi ‡ cogitabit Dominus ,egenus & ,afflictus † ego Et † pauper, ‡ de me:

18 וַאֲנִי ׀ עָנִי וְאֶבְיוֹן אֲדֹנָי יַחֲשָׁב לִי עָנָה אָבָה

ne mi Deus :tu $ meus liberator & ,meum auxilium $ es

עֶזְרָתִי וּמְפַלְטִי אַתָּה אֱלֹהַי אַל־

.tardaueris

תְּאַחַר׃

PSAL. XLI. מא

Beatus vir qui intelligit super pauperem:

Intelligentis Beatitudines .Dauid cantus Victori

1 לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד׃ אַשְׁרֵי מַשְׂכִּיל

.Dominus eum liberabit mala die in aenum ad

2 אֶל־דָּל בְּיוֹם רָעָה יְמַלְּטֵהוּ יְהוָה׃ דָּלַל

beatificetur ,eum viuificet & , eum custodiat Dominus

3 יְהוָה ׀ יִשְׁמְרֵהוּ וִיחַיֵּהוּ וְאֻשַּׁר חָיָה אָשַׁר

.eius inimicorum anima in eum tradas ne & :terra in

בָּאָרֶץ וְאַל־תִּתְּנֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אֹיְבָיו׃ נָתַן

omne sanguoris † lectum super eum fulciat Dominus ‖ voluntati doloris eius

4 יְהוָה יִסְעָדֶנּוּ עַל־עֶרֶשׂ דְּוָי כָּל־ דָּוָה

.eius infirmitate in versasti eius cubile

מִשְׁכָּבוֹ הָפַכְתָּ בְחָלְיוֹ׃ חָלָה

? mei es oblitus quid Vt : meæ petræ Deo Dicam
10 אֹמְרָה׀ לְאֵל סַלְעִי לָמָה שְׁכַחְתָּנִי
? inimici oppressionem *in* * ambulabo *atratus* ‡ quid vt
לָמָּה־קֹדֵר אֵלֵךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃
, mei *hostes* ‡ me *probro affecerunt* ‡ , meis ossibus in *occisione In* ‖
11 בְּרֶצַח׀ בְּעַצְמוֹתַי חֵרְפוּנִי [a]צוֹרְרָי
? tuus Deus * Vbi : die omni me ad *ipsos dicendo in* ‡
בְּאָמְרָם אֵלַי כָּל־הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֶיךָ׃
tumultuaberis † cur & , mea anima te *deprimes* ‖ Cur
12 מַה־[b]תִּשְׁתּוֹחֲחִי׀ נַפְשִׁי וּמַה־[c]תֶּהֱמִי
salutes ‡; ei confitebor adhuc quia , Deum expecta ? me *super*
עָלָי [d]הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד [e]אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת
. meus Deus & , *mearum facierum* ‡
פָּנַי וֵאלֹהָי׃

‡ pullatus
* propter
‖ Vt occisio est
† quum probris afficiunt
‡ inimici
[a]צוּר
‡ dicentibus ipsis
* est
‖ humiliasti
† personuisti in
[b]שָׁחַח
[c]הָמָה
‡ qui est
[d]יָחַל [e]יָדָה
‡ vultus mei.

PSAL. XLIII. מג

non gente de *meam litem litiga* * & Deus me Iudica
1 שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים׀ [f]וְרִיבָה רִיבִי מִגּוֹי לֹא־
, me *eripies iniquitatis & doli* ‖ viro à : misericorde
חָסִיד מֵאִישׁ מִרְמָה וְעַוְלָה תְפַלְּטֵנִי׃
? me elongasti quid vt , meæ fortitudinis Deus † tu Quia
2 כִּי־אַתָּה׀ אֱלֹהֵי [g]מָעוּזִּי לָמָה זְנַחְתָּנִי
? inimici oppressionem *in* ‡ ambulabo *atratus* ‡ quid vt
לָמָּה־קֹדֵר אֶתְהַלֵּךְ בְּלַחַץ אוֹיֵב׃
: me ducent ipsæ : tuam veritatem & , tuam lucem Mitte
3 שְׁלַח־אוֹרְךָ [h]וַאֲמִתְּךָ הֵמָּה יַנְחוּנִי
. tua tabernacula ad & , tuæ sanctitatis montem ad me introducent
[i]יְבִיאוּנִי אֶל־הַר־קָדְשְׁךָ וְאֶל־מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ׃
lætitiæ Deum ad , Dei altare ad introibo Et
4 וְאָבוֹאָה׀ אֶל־מִזְבַּח אֱלֹהִים אֶל־אֵל שִׂמְחַת
. mi Deus , Deus , cithara in tibi confitebor & : meæ exultationis
[k]גִּילִי וְאוֹדְךָ בְכִנּוֹר אֱלֹהִים אֱלֹהָי׃
? me *super tumultuaberis* ‖ cur & , mea anima te *deprimes* Cur
5 מַה־תִּשְׁתּוֹחֲחִי׀ נַפְשִׁי וּמַה־תֶּהֱמִי עָלָי
salutes † : ei confitebor adhuc quoniam , Deo in spera
הוֹחִילִי לֵאלֹהִים כִּי־עוֹד אוֹדֶנּוּ יְשׁוּעֹת
. meus Deus & ; *mearum facierum* ‡
פָּנַי וֵאלֹהָי׃

‡ iudica iudicium meum
[f]רוּב
‖ doloso & iniquo eripe
† es
[g]עָזַז
‡ pullatus
‡ propter
[h]אָמַן
[i]בּוֹא
[k]גּוּל
humiliasti
‖ personuisti in
† qui est
‡ vultus mei,

PSAL. XLIIII. מד

. *erudiens* * Corach filiis Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל׃
narrauerunt nostri patres , audiuimus nostris auribus *in* Deus
2 אֱלֹהִים׀ בְּאָזְנֵינוּ שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ־
. *quondam* diebus in , eorum diebus in es operatus opus : nobis
לָנוּ פֹּעַל פָּעַלְתָּ בִימֵיהֶם בִּימֵי קֶדֶם׃
: eos plantaueras & , *expulisti* gentes tua manu Tu
3 אַתָּה׀ יָדְךָ׀ גּוֹיִם [l]הוֹרַשְׁתָּ [m]וַתִּטָּעֵם
suo gladio in non Quia . eos emisisti & , populis malefecisti,
4 תָּרַע לְאֻמִּים וַתְּשַׁלְּחֵם׃ כִּי׀ לֹא בְחַרְבָּם
: eos seruauit non eorum brachium & , terram possederunt
יָרְשׁוּ אָרֶץ וּזְרוֹעָם לֹא־[n]הוֹשִׁיעָה לָּמוֹ
quia ; *tuarum facierum* lux & , tuum brachium & , tua dextera sed
כִּי־יְמִינְךָ וּזְרוֹעֲךָ וְאוֹר פָּנֶיךָ כִּי
præcipe , Deus meus rex ipse Tu . *eos voluisti*
5 [o]רְצִיתָם׃ אַתָּה־הוּא מַלְכִּי אֱלֹהִים צַוֵּה
: cornupetemus nostros hostes te In . Iahacob salutes
6 יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃ בְּךָ צָרֵינוּ נְנַגֵּחַ
. *nobis obsistentes* conculcabimus tuo nomine in
בְּשִׁמְךָ נָבוּס [p]קָמֵינוּ׃
non meus gladius & ; sperabo meo arcu in non Quia
7 כִּי לֹא בְקַשְׁתִּי אֶבְטָח וְחַרְבִּי לֹא
: nostris hostibus ab nos fecisti seruare Quoniam . me seruabit
8 [q]תוֹשִׁיעֵנִי׃ כִּי [q]הוֹשַׁעְתָּנוּ [r]מִצָּרֵינוּ
laudauimus Deo In . pudore affecisti nos odio habentes &
9 וּמְשַׂנְאֵינוּ [s]הֱבִישׁוֹתָ׃ בֵּאלֹהִים הִלַּלְנוּ
. Selah , confitebimur seculum in tuo nomini & , die omni
כָל־הַיּוֹם וְשִׁמְךָ׀ לְעוֹלָם [t]נוֹדֶה סֶלָה׃
egredieris non & : nos fecisti erubescere & , elongasti Etiam
10 אַף־זָנַחְתָּ וַתַּכְלִימֵנוּ וְלֹא־[u]תֵצֵא
ab retrorsum nos redire *Facies* * . nostris exercitibus *in* ‡
11 בְּצִבְאוֹתֵינוּ׃ [x]תְּשִׁיבֵנוּ אָחוֹר מִנִּי־

* intelligentia.
pristinis.
expellere fecisti,
[l]יָרַשׁ [m]נָטַע
vultus tui,
[n]יָשַׁע
vultus tui,
complacuisti in eis.
[o]רָצָה
inimicos nostros.
[p]קוּם
[q]יָשַׁע [r]צוּר
laudamus
[s]בּוֹשׁ
[t]יָדָה
[u]יָצָא
‡ cum
* Fecisti
[x]שׁוּב

, ‡ sibiipsis diripuerunt nos habentes odio & : hoste
12 צָר וּמְשַׂנְאֵינוּ [a]שָׁסוּ לָמוֹ׃ תִּתְּנֵנוּ
Vendes ‖ . nos dispersisti gentes in & ; cibi *pecus* * vt
13 כְּצֹאן מַאֲכָל וּבַגּוֹיִם [b]זֵרִיתָנוּ׃ תִּמְכֹּר־
. eorum *pretiis in* ‡ multiplicasti non & , *lucro* † sine tuum populum
עַמְּךָ בְלֹא־הוֹן וְלֹא־[c]רִבִּיתָ בִּמְחִירֵיהֶם׃
, subsannationem ; nostris vicinis opprobrium nos *Pones* ‡
14 [d]תְּשִׂימֵנוּ חֶרְפָּה לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג
prouerbium nos *Pones* ‡ . nostris circuitibus † derisionem &
15 וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃ תְּשִׂימֵנוּ מָשָׁל
. populis in capitis commotionem ; gentibus in
בַּגּוֹיִם מְנוֹד־רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃
pudor & ; me coram mea verecundia die Omni
16 כָּל־הַיּוֹם כְּלִמָּתִי נֶגְדִּי [e]וּבֹשֶׁת
, probris afficientis *Voce A* * . me operuit *mearum facierum* ‡
17 פָּנַי כִּסָּתְנִי׃ מִקּוֹל מְחָרֵף
. *vlciscentis se & , inimici faciebus à* ‖ : afficientis contumeliis &
וּמְגַדֵּף מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃
nec : tui sumus obliti nec , nobis venit hoc Totum
18 כָּל־זֹאת [f]בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא־
retrorsum se vertit Non . tuo pacto in sumus mentiti
19 שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ׃ לֹא־נָסוֹג אָחוֹר
. tua semita de noster pes declinauit & ‡ : nostrum cor
לִבֵּנוּ [g]וַתֵּט אֲשֻׁרֵינוּ מִנִּי אָרְחֶךָ׃
operuisti & : draconis loco in nos contriuisti Quoniam
20 כִּי דִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים [h]וַתְּכַס
nominis sumus obliti Si . mortis vmbra in nos *super*
21 עָלֵינוּ בְצַלְמָוֶת׃ אִם־שָׁכַחְנוּ שֵׁם
: alienum deum ad nostras palmas expandimus & : nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ [i]כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר׃
sciens ipse quia ? hoc inuestigabit Deus Nónne
22 הֲלֹא אֱלֹהִים יַחֲקָר־זֹאת כִּי־הוּא יֹדֵעַ
tota occidimur te *super* Quoniam . cordis abscondita
23 תַּעֲלֻמוֹת לֵב׃ כִּי־עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־
. *mactationis pecus* vt fuimus æstimati : die
הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃
ne , expergiscere ? Domine dormies quid vt , te Suscita
24 עוּרָה׀ לָמָּה תִישַׁן׀ אֲדֹנָי [k]הָקִיצָה אַל־
? abscondes *tuas facies* ‖ quid Vt . *perpetuum* ‡ in te elonges
25 תִּזְנַח לָנֶצַח׃ לָמָּה־פָנֶיךָ תַסְתִּיר
? nostræ oppressionis & , nostræ afflictionis obliuisceris
תִּשְׁכַּח [l]עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃
adhæsit : nostra anima puluerem ad *est depressa* Quia
26 כִּי שָׁחָה לֶעָפָר נַפְשֵׁנוּ דָּבְקָה
; nobis auxilium † Surge . noster venter terræ
27 לָאָרֶץ בִּטְנֵנוּ׃ קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ
. tuam misericordiam propter nos redime &
וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃

‡ nostras opes. Posuisti
[a]שָׁסָה
* pecudes
‡ Vendidisti
[b]זָרָה [c]רָבָה
† diuitiis,
‡ propter pretia
‡ Ponere fecisti
[d]שׂוּם
† his qui erant in
‡ Ponere fecisti
[e]בּוֹשׁ
‡ faciei meæ
‖ Propter vocé
‖ propter inimicum, & vltorem.
[f]בּוֹא
‡ nec
[g]נָטָה
[h]כָּסָה
[i]כַּף
scit
propter
pecudes ad iugulandum paratæ.
[k]קוּץ
‡ seculum.
‖ faciem tuam
[l]עָנָה
humiliauit se
† ad

PSAL. XLV. מה

, *erudiens* * Corach filiis Sosannim ‡ super Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־שֹׁשַׁנִּים לִבְנֵי־קֹרַח מַשְׂכִּיל
, bonum verbum meum cor Eructauit . amorum canticum
2 שִׁיר יְדִידֹת׃ רָחַשׁ לִבִּי׀ דָּבָר טוֹב
scribæ stylus † mea lingua : regi mea opera *ego dicens* ‖
אֹמֵר אָנִי [m]מַעֲשַׂי לְמֶלֶךְ לְשׁוֹנִי עֵט׀ סוֹפֵר
gratia est diffusa ; hominum filiis præ Pulchruisti . velocis
3 מָהִיר׃ [n]יָפְיָפִיתָ מִבְּנֵי אָדָם הוּצַק חֵן
. seculum in Deus tibi benedixit propterea : tuis labiis in
בְּשְׂפְתוֹתֶיךָ עַל־כֵּן בֵּרַכְךָ אֱלֹהִים לְעוֹלָם׃
, tua gloria : potens ‡ , femur super tuo gladio te Accinge
4 חֲגוֹר חַרְבְּךָ עַל־יָרֵךְ גִּבּוֹר הוֹדְךָ
verbum super equita , prosperare tuo decore † Et . tuo decore &
5 וַהֲדָרֶךָ׃ וַהֲדָרְךָ׀ צְלַח רְכַב עַל־דְּבַר־
terribilia te docebit & : iustitiæ mansuetudinis & , veritatis &
[o]אֱמֶת וְעַנְוָה־צֶדֶק [p]וְתוֹרְךָ נוֹרָאוֹת
te sub populi , acutæ tuæ Sagittæ . tua dextera
6 יְמִינֶךָ׃ [q]חִצֶּיךָ שְׁנוּנִים עַמִּים תַּחְתֶּיךָ
Deus *tuum Solium* . * regis inimicorum cor in : cadent
7 [r]יִפְּלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ׃ כִּסְאֲךָ אֱלֹהִים
. tui regni † virga *rectitudinis* virga : *perpetuum & , æternum*
עוֹלָם וָעֶד שֵׁבֶט מִישֹׁר שֵׁבֶט מַלְכוּתֶךָ׃

‡ lilia
* intellectus
‖ dico
† vt
[m]עָשָׂה
[n]יָפָה
‡ ô
† in
[o]אָמַן [p]יָרָה
[q]חָצַץ
* cadent. Sedes tua
[r]נָפַל
in seculum, & vltrà:
† æquitatis est

propterea :impietatem odisti & ,iustitiam Dilexisti
8 אהבת צדק ותשנא רשע על־כן
.tuis sodalibus præ lætitiæ oleo tuus Deus Dominus te vnxit
משחך אלהים אלהיך שמן [a]ששון מחבריך:
participibus
[a] שוש
:tua vestimenta omnia ,cassia ‡ ,aloe & ,Myrrha †
9 מר־ואהלות קציעות כל־בגדתיך
† Vt
‡ & cassia,
.te lætificauerunt vnde ,dentis palatiis ‡ ex
מן־היכלי שן מני שמחוך:
‡ ædibus eburneis, ex quibus
coniunx adstitit :tuis pretiositatibus in ‡ regum Filiæ
10 בנות מלכים ביקרותיך נצבה שגל
‡ cum honorabilibus
,vide & ,filia Audi .Ophir auri massa * in tuam dexterā ad
11 לימינך בכתם אופיר: שמעי־בת [b]וראי
* diademate aureo.
[b] ראה
.tui patris domus & ,tui populi obliuiscere & :tuam aurem inclina &
[c]והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך:
[c] נטה
,tuus dominus † ipse quoniam :tuū decorem rex concupiscet Et
† est
12 [d]ויתאו המלך יפיך כי־הוא אדניך
[d] אוה
tuas facies ‡ ,munere in Sor ‖ filia Et .ei te incurua &
‡ Tyri cum
‡ vultum tuū
13 [e]והשתחוי־לו: ובת־צר במנחה פניך
[e] שחה
regis filia * inclyta Tota .populi diuites deprecabuntur
* est
14 [f]יחלו עשירי עם: כל־כבודה בת־מלך
[f] חלה
.eius vestimentum auri ocellaturis ex ‖ :intrinsecus
פנימה ממשבצות זהב לבושה:
‖ polymitis aureis induta. Cum vestibus Phrygionicis
eam post virgines :regi adducetur recamatis In
15 לרקמות [g]תובל למלך בתולות אחריה
[g] יבל
,lætitiis in ‡ Ducentur .tibi adducta eius sociæ †
16 רעותיה מובאות לך: תובלנה בשמחת
† concomitantes eam, ducentur ad te.
.regis palatium in ingredientur :exultatione &
‡ cum
[h]וגיל תבאינה בהיכל מלך:
[h] גול
principes in eos pones :tui filij erunt tuis patribus Pro
17 תחת אבתיך [i]יהיו בניך [k]תשיתמו לשרים
[i] היה [k] שות
omni in tuum nomen faciam Memorare .terra vniuersa in
18 בכל־הארץ: אזכירה שמך בכל־
tibi confitebuntur populi propterea :generatione & ,generatione
דר ודר על־כן עמים יהודוך
.perpetuum & ,seculum in vltrà.
לעלם ועד:

PSAL. XLVI. מו

.canticum Halamoth super ;Corach filiis Victori
1 למנצח לבני־קרח על־עלמות [l]שיר:
[l] שור
angustiis in auxilium :fortitudo & ,spes nobis Deus
2 אלהים לנו מחסה [m]ועז עזרה [n]בצרות
[m] עזז [n] צור
mutando in * timebimus non Propterea .valde inuentum ‡
‡ inuenimus validum.
* cùm mutabit
3 נמצא מאד: על־כן לא־[o]נירא בהמיר
, Sonabunt .marium † cor in montes morando in ‖ & :terram
[o] ירא
4 ארץ ובמוט הרים בלב ימים: [p]יהמו
‖ cùm mouerit
† maris.
, eius sublimitate in ‡ ,montes contremiscent :eius aquæ turbabuntur
יחמרו מימיו ירעשו־הרים בגאותו
[p] חמר
: Dei ciuitatem lætificabunt eius riui Fluminis .Selah
‡ propter sublimitatem
5 סלה: נהר פלגיו ישמחו עיר־אלהים
,eius interiori ‡ in Deus .altissimi habitaculorum † sanctum
† locum
‡ medio
6 קדש משכני [q]עליון: אלהים בקרבה
[q] עלה
.manè respiciendo ‡ ,Deus eam adiuuabit :commouebitur non
‡ respiciente
בל־תמוט יעזרה אלהים [r]לפנות בקר:
[r] פנה
,sua voce in * dedit :regna sunt mota ,gentes Sonuerunt
* vocem suam.
7 המו גוים מטו ממלכות נתן בקולו
eleuatiō :nobiscum exercituum Dominus .terra est liquefacta
defluxit
8 תמוג ארץ: יהוה צבאות עמנו משגב
opera videte ,Ite ‖ .Selah ,Iahacob Deus nobis
‖ Venite,
9 לנו אלהי יעקב סלה: [s]לכו [t]חזו מפעלות
[s] ילך [t] חזה
.terra in solitudines ,posuit quæ ;Domini
יהוה אשר־שם שמות בארץ:
arcum ,terræ extremum ad vsque bella cessare Faciens
Facit
10 משבית מלחמות עד־קצה הארץ קשת
.igni in combur et plaustra :hastam concidet & ,conteret
ישבר וקצץ [u]חנית עגלות ישרף באש:
[u] חנה
exaltabor :Deus ‡ ego quia ,scitote & ,Remittite ‖
‖ Vacate
† sum
11 [x]הרפו [y]ודעו כי־אנכי אלהים ארום
[x] רפה [y] ידע
exercituum Dominus .terra in exaltabor ,gentibus in
12 בגוים ארום בארץ: יהוה צבאות
.Selah ,Iahacob Deus nobis eleuatio :nobiscum
עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה:

PSALM. XLVII. מז

.cantus Corach filiis Victori
1 למנצח לבני־קרח מזמור:
manu, Deo iubilate :palma plaudite populi Omnes
2 כל־העמים תקעו־[a]כף [b]הריעו לאלהים
[a] כפף [b] רוע
‡ laudis. altissimus Dominus Quoniam .ouationis ‡ voce in
3 בקול [c]רנה: כי־יהוה [d]עליון
[c] רנן [d] עלה
.terram omnem super magnus rex :terribilis
נורא מלך גדול על־כל־הארץ:
* tribus
.nostros pedes subter nationes * & :nos subter populos Ducet
4 ידבר עמים תחתינו ולאמים תחת רגלינו:
gloriam
Iahacob excellentiam :nostram hæreditatem nobis Eliget
5 יבחר־לנו את־נחלתנו את־[e]גאון יעקב
[e] גאה
:iubilo in Deus Ascendit .Selah ,dilexit quem
6 אשר־אהב סלה: עלה אלהים בתרועה
:cantate Deo Cantate .tubæ voce in Dominus
7 יהוה בקול שופר: זמרו אלהים זמרו
omnis rex Quoniam .cantate nostro regi ,cantate
8 זמרו למלכנו זמרו: כי מלך כל־
intelligibiliter.
.intelligens canite ,Deus terræ
הארץ אלהים זמרו משכיל:
super sedit Deus :gentes super Deus Regnauit
9 מלך אלהים על־גוים אלהים ישב על־
Optimates
sunt aggregati populorum Magnifici .suæ sanctitatis thronum
10 כסא קדשו: נדיבי עמים נאספו
‡ sunt protectiones
;terræ scuta ‡ Dei ipsius quoniam ,Abraham Dei populo
עם אלהי אברהם כי לאלהים [f]מגני־ארץ
[f] גנן
* enim
.est eleuatus * vehementer
מאד נעלה:

PSAL. XLVIII. מח

.Corach filiis cantus Canticum
1 [g]שיר מזמור לבני־קרח:
[g] שור
ciuitate in :valde laudabilis & ,Dominus Magnus
2 גדול יהוה ומהלל מאד בעיר
.eius sanctitatis monte ,nostri Dei
אלהינו הר־קדשו:
termino,
Sion mons ,terræ vniuersæ gaudium ,climate Pulcher
3 יפה נוף משוש כל־הארץ הר־ציון
† ad
:magni regis ciuitas :Aquilonis latera †
ירכתי צפון קרית מלך [g]רב:
[k] רבב
† ædibus
.eleuationem ad est notus eius palatiis † in Deus
4 אלהים בארמנותיה נודע למשגב:
cōgregati sunt:
.pariter transierunt ;conuenerunt reges ecce Quoniam
5 כי־הנה המלכים [i]נועדו עברו יחדו:
[i] יעד
festinauerunt ,sunt territi :sunt admirati sic ,viderunt Ipsi
6 המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו:
.parturientis tanquam dolor :ibi eos apprehendit Tremor
7 רעדה אחזתם שם [k]חיל כיולדה:
[k] חול
* maris.
.Tharsis * naues conteres Orientali vento In
8 ברוח קדים תשבר אניות תרשיש:
Domini ciuitate in vidimus sic ,audiuimus Sicut
9 כאשר שמענו כן [l]ראינו בעיר־יהוה
[l] ראה
fundauit
in vsque eam firmabit Deus ;nostri Dei ciuitate in ,exercituum
צבאות בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד־
,tuam misericordiam Deus Cogitauimus .Selah ,seculum
10 עולם סלה: [m]דמינו אלהים חסדך
[m] דמה
‡ medio
.tui templi interiori † in
בקרב היכלך:
vsque ad
fines super tua laus sic ,Deus tuum nomen Secundum
11 כשמך אלהים כן [n]תהלתך על־קצוי־
[n] הלל
mons Lætetur .tua dextera est plena iustitia :terræ
12 ארץ צדק מלאה ימינך: ישמח הר־
.tua iudicia propter Iehudah filiæ exultent .Sion
ציון [o]תגלנה בנות יהודה למען משפטיך:
[o] גול
.eius turres numerate :eam circuite & ,Sion Circundate
13 [p]סבו ציון [q]והקיפוה ספרו מגדליה:
[p] סבב [q] נקף
roborate :eius antemurale ad vestrum cor Ponite
14 [r]שיתו לבכם לחילה פסגו
[r] שות
.nouissima progenie in enarretis vt :eius palatia
ארמנותיה למען תספרו לדור אחרון:

perpetuum ‡ & ,ſeculum ‡ noſter Deus Deus iſte Quoniam
15 כי זה אלהים אלהינו עולם ועד
.mortem ſuper ‖ nos ducet ipſe
הוא ינהגנו על־מות׃

‡ in ‡ vltra: ‖ vſque ad

PSAL. XLIX. מט

.cantus Corach filiis Victori
1 למנצח לבני־קרח מזמור׃
omnes auſcultate , : populi omnes hoc Audite
2 שמעו־זאת כל־העמים האזינו כל־
filij etiam , hominis filij Etiam .orbis habitatores
3 ישבי חלד׃ גם־בני אדם גם־בני־
loquetur meum Os ,indigus & ,diues pariter viri
4 איש יחד עשיר [a]ואביון׃ [b]פי ידבר
.intelligentias mei cordis meditatio & ;ſapientias
חכמות [c]והגות לבי תבונות׃
cithara in ‡ aperiam : meam aurem parabolam ad Inclinabo
5 אטה למשל אזני אפתח בכנור
mali diebus in timebo quid Vt .meum ænigma
6 חידתי׃ למה [d]אירא בימי רע
?me circundabit meorum calcaneorum iniquitas*
עון [e]עקבי [f]יסבני׃
ſua opulentia † multitudine in & ;ſua facultate ſuper Fidentes ‖
7 הבטחים על־חילם [g]וברב עשרם
;vir ‡ redimet redimendo non Fratrem .gloriabuntur
8 יתהללו׃ אח לא־פדה יפדה איש
erit pretioſa Et .ſeam propitiationem Deo dabit nec
9 לא־יתן לאלהים כפרו׃ ויקר
.ſeculum in deſinet & ‡ ,eorum animæ redemptio
[h]פדיון נפשם וחדל לעולם׃
.foueam videlicet ‖ non :æternum* in adhuc viuat Et
10 [i]ויחי־עוד לנצח לא יראה [k]השחת׃
inſipiens & ,ſtultus ſimul ,morientur ‡ ſapientes .videbit Nam †
11 כי יראה חכמים ימותו יחד כסיל ובער
eorum Intimum .ſuam facultatem ‡ alienis relinquent & ;peribunt
12 יאבדו ועזבו לאחרים חילם׃ קרבם
generatione in eorum tabernacula ,ſeculum in eorum domus
בתימו לעולם משכנתם לדר
.terras ſuper ſuis nominibus in vocauerunt : generationem &
ודר קראו בשמותם עלי אדמות׃
iumenta ſicut† aſſimilatus ;pernoctabit non honore in homo Et
13 ואדם ביקר בל־[l]ילין נמשל כבהמות
eorum poſteri & ,ipſis ſtultitia eorum via Hæc .ſunt exciſi ‡
14 [m]נדמו׃ זה דרכם כסל למו ואחריהם
inferno in pecus* Sicut .Selah , volent ipſorum ore in ‡
15 בפיהם [n]ירצו סלה׃ כצאן לשאול
recti eos in ‖ dominabuntur & ,eos depaſcet mors ,ponentur
שתו מות [o]ירעם [p]וירדו בם ישרים
habitaculo ab ſepulchrum veterandum ad † eorum figura & :mane in
לבקר וצירם לבלות שאול מזבל
manu ‡ de meam animam redimet Deus Veruntamen .ſibi ‡
16 לו׃ אך־אלהים יפדה־נפשי מיד
cùm ,timueris Ne .Selah ,me ſuſceperit cùm :inferi
17 שאול כי [r]יקחני סלה׃ אל־תירא כי־
.eius domus gloria fuerit multiplicata* cùm ; vir fuerit ditatus
יעשר איש כי־ירבה כבוד ביתו׃
neque ; omnia accipiet ipſum moriendo in ‖ non Quoniam
18 כי לא במותו [s]יקח הכל לא־
ſuæ animæ Quoniam .eius gloria eum poſt deſcendet
19 ירד אחריו כבודו׃ כי־נפשו
.tibi benefeceris ſi ,te laudabunt & ;benedicet ſuis vita† in
[t]בחייו יברך [u]ויודך כי־תיטיב לך׃
in vſqi ‡ ,ſuorum patrum progeniem in vſque Introibit
20 תבוא עד־דור אבותיו עד־
non & ,honore in Homo .lumen videbunt non æternum ‡
21 נצח לא [x]יראו־אור׃ אדם ביקר ולא
ſunt exciſi, iumenta ſicut * , eſt aſſimilatus ;intelliget
יבין נמשל כבהמות [y]נדמו׃

pauper. [a]אבה [b]פה [c]הגה ‡ cum [d]ירא * quando [e]עוה [f]סבב ‖ Sunt qui fidűt in opibus ſuis; † diuitiarum ſuarű iactant ſe, [g]רבב ‡ quiſpiam, ‡ vt quieſcat quis [h]פדה * ſeculum: ‖ viſurus ſepulchrum. [i]חיה [k]שוח † At ‡ mori,& quòd ‡ diuitias ſuas, † Interiora permanebit, † iumentis [l]לון ‡ quæ intereűt. [m]דמה ‡ ſecundum ipſam ibunt, * pecora ‖ e:s [n]רצה [o]שות [p]רעה [p]ירדה וצורם ק † vt veteraſcat egredietur ad foueam [r]לקח ‡ quod erat ‡ poteſtate creuerit ‖ cùm mortuus fuerit [s]לקח † vita ſua ille benedixit, [t]חיה [u]ידה ‡ qui ‡ ſeculum [x]ראה * iumentis, quæ pereunt. [y]דמה

PSAL. L. נ

,eſt locutus Dominus Deus Fortis .Aſaph ipſi Cantus
1 מזמור לאסף אל [z]אלהים יהוה דבר

Deus Deorum

.eius ingreſſum ad vſque Solis ortu ab ;terram aduocauit &
ויקרא־ארץ ממזרח־שמש עד־[a]מבאו׃
.effulſit Deus decoris vniuerſitate ‡ Sion Ex
2 מציון מכלל־[b]יפי אלהים [c]הופיע׃
eius facies ad ignis ,ſilebit non & ,noſter Deus Veniet
3 יבא אלהינו ואל־יחרש אש־לפניו
.vehementer eſt excitata tempeſtas eius ,circuitu* & ,pœredet
תאכל וסביביו נשערה מאד׃
iudicandum ad ,terram ad & :deſuper cælos ad Aduocabit
4 יקרא אל־השמים מעל ואל־הארץ לדין
ferientes ‡ :meos pios ‖ mihi Congregate .ſuum populum
5 עמו׃ אספו־לי חסידי כרתי
cæli indicabunt ‡ Et .ſacrificium ſuper meum pactum
6 בריתי עלי־זבח׃ [d]ויגידו שמים
.Selah ,ipſe* iudex Deus quòd : eius iuſtitiam
צדקו כי־אלהים שפט הוא סלה׃
faciam teſtificari & ,Iſrael ;loquar & ,mi populus Audi
7 שמעה עמי ואדברה ישראל [e]ואעידה
ſuper Non .†ego tuus Deus Deus :te in‖
8 בך אלהים אלהיך אנכי׃ לא על־
.ſemper me coram tua aſcenſiones & ‡ :te arguam tua ſacrificia
זבחיך [f]אוכיחך [g]ועולתיך לנגדי תמיד׃
tuis ſeptis de :iuuencum tua domo è accipiam Non
9 לא־אקח מביתך [h]פר ממכלאתיך
: ſiluæ beſtia omnis* mihi Quoniam .hircos
10 עתודים׃ כי־לי כל־[i]חיתו־יער
volatile omne Cognoui .mille montibus in animalia
11 בהמות בהררי־אלף׃ ידעתי כל־עוף
non ,eſuriero Si .me apud* agri fera & ; montium
12 הרים וזיז שדי עמדי׃ אם־ארעב לא־
.eius plenitudo & ,orbis mihi quia ;tibi dicam
אמר לך כי־לי תבל ומלאה׃
hircorum ſanguinem & :fortium carnem comedam Nunquid
13 האוכל בשר אבירים ודם עתודים
altiſſimo redde & :confeſſionem Deo Immola ;bibam
14 אשתה׃ זבח לאלהים [k]תודה ושלם לעליון
,te eruam :anguſtiæ die in me inuoca Et .tua vota
15 נדריך׃ וקראני ביום [m]צרה אחלצך
,tibi Quid :Deus dixit impio Et .me honotificabis &
16 ותכבדני׃ ולרשע אמר אלהים מה־לך
ſuper* meum pactum aſſumas & :mea ſtatuta narrandum ad ‡
לספר [n]חקי [o]ותשא בריתי עלי־
mea verba proiecisti & ,diſciplinam odiſti tu Et ?tuo ore
17 פיך׃ [p] ואתה שנאת מוסר ותשלך דברי
cum & ;eo cum complacebas & ,furem videbas Si .te poſt
18 אחריך׃ אם־[q]ראית גנב [r]ותרץ עמו ועם
‡ malum in mittebas tuum Os .‡ tua portio adulteris
19 מנאפים חלקך׃ פיך שלחת ברעה
tuum fratrem in ‖ ,Sedebas .dolum concinnabat tua lingua &
20 ולשונך תצמיד מרמה׃ [s]תשב באחיך
.probrum dabas tuæ matris filium in † ;loquebaris
תדבר בבן־אמך תתן־[t]דפי׃
eſſem eſſendo ‡ exiſtimaſti ;tacui & ,feciſti Hæc
21 אלה [u]עשית והחרשתי [x]דמית [y]היות־אהיה
.* tuis oculis in ordinabo & , te arguam ‡ :tu ſicut
כמוך אוכיחך ואערכה לעיניך׃
,rapiam fortè ne ;Dei obliuiſci† hoc nunc† Intelligite
22 בינו־נא זאת שכחי אלוה פן־אטרף
,me honorificauit ,confeſſionem Sacrificans .eruens ‡ non &
23 [z]ואין מציל׃ זבח [a]תודה יכבדנני
.Dei ſalutem in eum faciam videre ,‡ viam ponenti &
ושם דרך [b]אראנו בישע אלהים׃

occaſum [a]בוא ‡ perfecti [b]יפה [c]יפע coram eo vorabit, * in vt iudicet † ſanctos ‡ qui pepigerűt ‡ nunciabunt [d]נגד * eſt, † contra ‡ ſum [e]עוד ‖ nec ſuper holocauſta tua, quòd non fuerint [f]יכח [g]עלה [h]פר * ſunt [i]חיה ‖ mecum eſt. meus eſt taurorum laudem [k]ידה עלה [m]צור † enarres * in [n]חקק [o]נשא [p]פה delectabaris [q]ראה [r]רצה ‡ erat. † contra [s]ישב † contra [t]דפה * quòd [u]עשה [x]דמה [y]היה ‡ ſed iudicium. ‖ quæſo † qui obliuiſcimini ‡ ſi qui eruat. Qui ſacrificauerit [z]נצל [a]ידה ‡ Dei coram ſe, oſtendam [b]ראה

PSAL. LI. נא

eum ad veniendo In* ,Dauid ipſi cantus Victori
1 למנצח מזמור לדוד׃ בבוא־אליו
.ſebah--Bath ad intrauit quando :prophetam Nathan
2 נתן הנביא כאשר־[c]בא אל־בת־שבע׃
:tuam miſericordiam ſecundum Deus mei Miſerere
3 [d]חנני אלהים כחסדך
dele tuarum miſericordiarum multitudinem ſecundum
כרב רחמיך מחה

* Quòd ouenit Propheta: [c]בוא pietatem [d]חנן

; mea iniquitate ab me laua ,*Multiplica* .meas præuaricationes
פשעי׃ הרבה כבסני [a]מעוני 4
meas præuaricationes Quoniam .me munda meo peccato à &
ומחטאתי טהרני׃ כי־פשעי 5
.semper * me coram meum peccatum & *cognoscam* ego
אני [b]ארע וחטאתי נגדי תמיד׃
,feci tuis oculis in malum & ,peccaui tibi soli ,Tibi
לך לבדך חטאתי [c]והרע בעיניך עשיתי 6
te iudicando in sis mundus ,*te loquendo in sis iustus* vt
למען תצדק בדברך תזכה בשפטך׃
me *calefecit* † peccato in * & ; sum *formatus* ‖ iniquitate in * Ecce
הן־בעוון חוללתי ובחטא יחמתני 7
: renibus in voluisti veritatem Ecce : mea mater
אמי׃ הן־[d]אמת חפצת [e]בטחות 8
.me *facies* ‡ scire sapientiam *abstruso* § in &
ובסתם חכמה תודיעני׃
, me lauabis :mundabor & ,hyssopo *in* me *peccato à* Purificabis
תחטאני באזוב ואטהר תכבסני 9
,gaudium me facies Audire .dealbabor niue præ &
ומשלג [f]אלבין׃ תשמיעני [g]ששון 10
Absconde .contriuisti ‡ ossa exultabunt : lætitiam &
ושמחה [h]תגלנה עצמות [i]דכית׃ הסתר 11
.dele meas iniquitates omnes & ;meis peccatis à *tuas facies* §
פניך מחטאי וכל־עונתי מחה׃
rectum spiritum & ;Deus mihi crea mundum Cor
לב טהור ברא־לי אלהים ורוח נכון 12
:*tuis faciebus* ‖ à me proiicias Ne .*meo interiori* * in innoua
חדש בקרבי׃ אל־תשליכני מלפניך 13
Redde .me à capias ne tuæ sanctitatis spiritum &
ורוח קדשך אל־[k]תקח ממני׃ [l]השיבה 14
.me *fulcies* voluntario spiritu & ; tuæ salutis gaudium mihi
לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני׃
te ad peccatores & : tuas vias præuaricatores Docebo
אלמדה פשעים דרכיך וחטאים אליך 15
,Deus sanguinibus de me Erue .conuertentur
ישובו׃ [m]הצילני מדמים אלהים 16
.tuam iustitiam mea lingua laudabit :meæ salutis Deus
אלהי [n]תשועתי תרנן לשוני צדקתך׃
annunciabit meum os & ; aperies mea labia Domine
אדני שפתי תפתח ופי [o]יגיד 17
:darem *&* ‡ ,sacrificium *voles* † non Quoniam .tuam laudem
תהלתך׃ כי לא־תחפוץ זבח ואתנה 18
spiritus Dei Sacrificia .*acceptabis* * non *ascensionem* §
עולה לא תרצה׃ זבחי אלהים רוח 19
non Deus † confractum & , contritum cor : contritus
נשברה לב־נשבר ונדכה אלהים לא
: Siion ipsi , tua voluntate in fac Bene .despicies
תבזה׃ היטיבה [p]ברצונך את־ציון 20
sacrificia voles Tunc .Ierusalaim muros *ædificabis* §
תבנה חומות ירושלם׃ אז תחפץ זבחי 21
super *facient ascendere* ‖ tunc : *holocaustum &* ,*ascensionem* * ,iustitiæ
צדק עולה וכליל אז [q]יעלו על־
.*iuuencos* † tuum altare
מזבחך [r]פרים׃

Plurimùm — הרב — ק — [a]עור — agnosce; * est — [b]ידע — [c]רוע — iustifices te cùm locutus fueris, purifices te cum iudicaueris. — * cum — ‖ genitus — † calefacta est — de — [d]אמן [e]טוח — § occulto — ‡ fecisti — [f]לבן [g]שוש — ‡ quæ — [h]גול [i]דכה — § faciem tuam — * visceribus meis. — ‖ facie tua: — [k]לקח [l]שוב — confirma — [m]נצל — [n]ישע — [o]נגד — † vis — ‡ alioqui — § holocaustum — * vis. — † hæc — [p]רצה — § ædifices — * holocaustum, & oblationem: — ‖ offerent — † vitulos. — [q]עלה [r]פר

PSAL. LII. נב

Doegh *veniendo In* ‖ .Dauid ipsi *Maschil* * Victori
למנצח משכיל לדוד׃ בבוא דואג 1
in Dauid Venit :ei dixit & ,Saul ipsi nunciauit & ,*Edomæum* †
האדמי [s]ויגד לשאול ויאמר לו בא דוד אל־ 2
? potens ô malitia *in gloriaberis* ‡ Cur .Achimelech domum
בית אחימלך׃ מה־תתהלל [t]ברעה הגבור 3
cogitabit Prauitates * .die omni § Dei misericordia
חסד אל כל־היום׃ [u]הוות תחשב 4
.dolum faciens acuta nouacula sicut :tua lingua
לשונך כתער מלטש עשה [x]רמיה׃
loqui quàm † mendacium : *bono præ* ‖ malum Dilexisti
אהבת רע מטוב שקר מדבר 5
lingua deuorationis verba *omnia* ‡ Dilexisti .Selah ,iustitiam
צדק סלה׃ אהבת כל־דברי־בלע לשון 6
,te *conteret æternum* § in :te destruet Deus Etiam .dolosa
מרמה׃ גם־אל [y]יתצך לנצח [z]יחתך 7

* intellectus — ‖ Quando venit — † Edomæus, — [s]נגד — ‡ iactas te de — [t]רוע — § est — * Contritiones cogitauit — [u]הוה — [x]רמה — ‖ magis quàm bonum: — † magis — ‡ omnino — § seculū tollet — [y]נתץ — [z]חתת

,viuentium terra è te eradicabit & :tabernaculo è te *abradet* &
[a]ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים
eum super & ;timebunt & ,iusti videbunt Et .Selah
סלה׃ [b]ויראו צדיקים וייראו ועליו 8
,suâ fortitudinē Deum posuit non * vir Ecce .ridebunt
ישחקו׃ הנה הגבר לא [c]ישים אלהים [d]מעוזו 9
.sua prauitate in est roboratus ;*sua opulentiæ multitudine in* ‡ fidit *&* †
ויבטח ברב עשרו יעז [e]בהותו׃
speraui :Dei domo in *frondosa* § olea sicut ego Et
ואני כזית רענן בבית אלהים בטחתי 10
.*perpetuum* ‖ & ,seculum * Dei misericordia in
בחסד־אלהים עולם ועד׃
expectabo & :fecisti quoniam ,seculum in tibi Confitebor
[f]אודך לעולם כי [g]עשית ואקוה 11
.tuis misericordibus coram * bonum quoniam ,tuum nomen
שמך כי־טוב נגד חסידיך׃

euellet — [a]נסח — [b]ראה — * qui — [c]שום [d]עזז — † sed — ‡ multitudini diuitiarum suarum; — [e]הוה — § viridis — * in — ‖ vltrà — [f]ידה [g]עשה — * est

PSAL. LIII. נג

.Dauid ipsi *Maschil* † ,Machalath super Victori
למנצח על־מחלת משכיל לדוד׃ 1
,§ corruperunt :Deus ‡ non ,suo corde in *nebulo* Dixit
אמר נבל בלבו אין אלהים השחיתו 2
.bonum *faciens* ‖ non * ,iniquitatem fecerunt abominabilem &
והתעיבו עול אין עשה־טוב׃
,hominum filios super prospexit cælis è Deus
אלהים משמים השקיף על־בני־אדם 3
.Deum requirens ,intelligens sit an *videndum ad* †
[h]לראות היש משכיל דרש את־אלהים׃
faciens * non ,*fœtuerunt* § pariter ,retrocessit ille *Omnis* ‡
[i]כלו סג יחדו נאלחו אין עשה־ 4
.vnus etiam † non ,bonum
טוב אין גם־אחד׃
edentes ‡ ? iniquitatem operantes cognouerunt Nónne
הלא־[k]ידעו פעלי און אכלי 5
.inuocauerunt non Deum : panem *comederunt* § ,meum populū
עמי אכלו לחם אלהים לא קראו׃
quoniam ,timor fuit non * ,timore timuerunt Ibi
שם פחדו־פחד לא־היה פחד כי־ 6
quoniam ,affecisti pudore :te *obsidentis* ‖ ossa dispersit Deus
אלהים פזר עצמות [l]חנך [m]הבשתה כי־
salutes Siion ex dabit Quis .eos spreuit Deus
אלהים מאסם׃ מי יתן מציון ישעות 7
; sui populi captiuitatem *Deum conuertendo in* † ;Israel
ישראל בשוב אלהים שבות עמו
.Israel lætabitur ,Iahacob exultabit
[n]יגל יעקב ישמח ישראל׃

† intellectus — stultus — ‡ est — § viam suam, — * & — ‖ est qui faciat — † vt videat — [h]ראה — ‡ Quotusquisque est — § computruerunt, — * est qui faciat — [i]כלל — † est — ‡ deuorantes — [k]ידע — § ac si comederent — * vbi — ‖ castrametantis contra — [l]חנה [m]בוש — † conuertente Deo — [n]גול

PSAL. LIIII. נד

.Dauid ipsi *Maschil* , *Neghinoth* § in Victori
למנצח בנגינות משכיל לדוד׃ 1
Dauid Nónne :Saul ad dixissent & , Ziphim *veniendo In*
בבוא הזיפים ויאמרו לשאול הלוא דוד 2
;fac me saluum tuo nomine in Deus ? *nobiscum se abscondit*
מסתתר עמנו׃ אלהים בשמך [o]הושיעני 3
audi Deus .me *iudicabis* * tua fortitudine in &
ובגבורתך [p]תדינני׃ אלהים שמע 4
alieni Quoniam .mei oris *dicta* * ausculta ;meam orationem
[q]תפלתי האזינה לאמרי־פי׃ כי זרים 5
: meam animam quæsierunt *terribiles* † & , me *super* ‖ insurrexerunt
[r]קמו־עלי ועריצים בקשו נפשי
.Selah *sui regione è* ‡ Deum posuerunt non
לא [s]שמו אלהים לנגדם סלה׃
sustentatores inter * Dominus ;mihi *auxilians* § Deus Ecce
הנה אלהים עזר לי אדני בסמכי 6
tua veritate in :meis inimicis malum Reddet .meæ animæ
נפשי׃ [t]ישוב הרע [u]לשררי [x]באמתך 7
confitebor :tibi sacrificabo *deuotione In* ‖ .illos succide
[y]הצמיתם׃ בנדבה אזבחה־לך [z]אודה 8
omni ex Quoniam : † bonum quoniam ,Domine tuo nomini
שמך יהוה כי־טוב׃ כי מכל־ 9
.meus oculus vidit meis *inimicis* † in & :me eripuit angustia
[a]צרה [b]הצילני ובאיבי ראתה עיני׃

§ psalmis, intellectus — Cùm venissent absconditus est apud nos? — [o]ישע — * iudica — * sermones — [p]דון [q]פלל — ‖ aduersum — † fortes — [r]קום — ‡ coram se, — [s]שום — § auxiliatur — * est — [t]שוב [u]שור — ישב — ק — [x]אמן — [y]צמת — ‖ Voluntariè — † est. — [z]ידה — † hostibus — [a]צור [b]נצל

PSAL. LV. נה

.Dau di ipsi *Maschil* ,*modulis** in Victori
1 למנצח בנגינות משכיל לדוד:
ne & ;meam orationem Deus percipe Auribus
האזינה אלהים [a]תפלתי ואל 2
,mihi Intende .mea deprecatione à te abscondas
תתעלם [b]מתחנתי: הקשיבה לי 3
.tumultuabor & ,*mea meditatione in conquerar* ⁑ :me exaudi &
[c]ועני אריד [d]בשיחי ואהימה:
quoniam ;impij *coarctationis faciebus** à ,inimici voce A
מקול אויב מפני [e]עקת רשע כי 4
.mihi *aduersabuntur naso* † in & ,mendacium me *super facient labi* ‖
[f]ימיטו עלי און ובאף ישטמוני:
mortis terrores & :*meo interiori in cruciabitur* ‡ meum Cor
לבי [g]יחיל בקרבי ואימות מות 5
:me *in veniet* ⁑ tremor & ,Timor .me super ceciderunt
נפלו עלי: יראה ורעד יבא בי 6
pennam mihi dabit Quis‖ :dixi Et .*horror** me operuit &
[h]ותכסני פלצות: ואמר מי[f]יתן לי אבר 7
.*inhabitabo* & ,*volabo* † ?columba sicut
כיונה אעופה ואשכנה:
.Selah ,deserto in *pernoctabo* ;*vagando* ⁑ me *elongabo* ‡ Ecce
הנה ארחיק נדד [k]אלין במדבר סלה: 8
.*turbine à excitato* ‖ vento à ;*mihi euasionem Accelerabo**
אחישה מפלט לי מרוח סעה מסער: 9
quoniam ;eorum linguam diuide ,Domine *Degluti* †
בלע אדני פלג לשונם כי 10
nocte ac Die .ciuitate in *rixam* & ,*rapinam* ‡ vidi
[l]ראיתי חמס וריב בעיר: יומם ולילה 11
labor ⁑ & ,iniquitas & :eius muros super eam circundederunt
יסובבה על חומתיה ואון ועמל
recedet ‖ non & ;eius *interiori in** Prauitates .eius *interiori in*
בקרבה: [m]הוות בקרבה ולא ימיש 12
inimicus non Quia .dolus & ,fraus eius platea è
מרחובה תך ומרמה: כי לא אויב 13
me *super* ⁑ me habens odio non ;*feram* ‡ & ,me *afficiet* † probris
יחרפני [n]ואשא לא משנאי עלי
.eo ab me *abscondam* & :*magnificauit* ‖
הגדיל ואסתר ממנו:
,meus *præceptor* :*meam comparationem* ‖ secundùm homo tu *Et* ‖
ואתה אנוש כערכי אלופי 14
: secretum *edulcorabamus* † simul Qui .meus notus &
ומידעי: אשר יחדו נמתיק סוד 15
strepitu in ‡ ambulabamus Dei domo in
בבית אלהים נהלך ברגש:
:viuentes *sepulchrum** descendant ,eis *super mors Mulctet* ⁑
[o]ישימות עלימו [p]ירדו שאול חיים 16
.eorum *interiori* ‡ in ,eorum *habitatione* † in ‖ mala quia
כי רעות במגורם בקרבם:
.me seruabit Dominus & :clamabo Deum ad Ego
אני אל אלהים אקרא ויהוה [q]יושיעני: 17
:tumultuabor & ,*meditabor* ⁑ meridie & .mane & ,Vespere
ערב ובקר וצהרים אשיחה ואהמה 18
meam animam pace in Redimet .meam vocem exaudiet &
וישמע קולי: פדה בשלום נפשי 19
.mecum *fuerunt multis in* ‖ quoniam :me *in conflictu** à
מקרב לי כי [r]ברבים היו עמדי:
.Selah ,*quondam sedens* † & ,eos humiliabit & ,Deus Audiet
ישמע אל [s]ויענם וישב קדם סלה 20
.Deum timuerunt non & : *eis* mutationes ‡ non quibus
אשר אין חליפות למו ולא יראו אלהים:
.eius pactum polluit ,*eius pacificos in suas manus* ⁑ Misit
שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו: 21
,eius cor *conflictus* ‖ & ,suum os *butyris præ** Lenierunt
חלקו מחמאת [t]פיו וקרב לבו 22
.*stricti* gladij ipsa & ,*oleo præ* ‡ eius verba fuerunt *mollia* †
[u]רכו דבריו משמן והמה פתחות:
;te *educabit** ipse & ,tuum *donum* ⁑ Dominum super Proiice
השלך על יהוה יהבך והוא יכלכלך 23
.iusto nutationem seculum in dabit non
לא יתן לעולם מוט לצדיק:

* psalmis, intellectus
[a] פלל
[b] חנן
⁑ clamabo in sermone meo,
[c] ענה [d] שוח
* facie angustię
[e] עיק [f] מוט
‖ extenderunt contra
† furore aduersati sunt
‡ doluit in medio mei:
[g] חול [h] כסה
⁑ venit super
* tremor.
‖ Vtinam haberem alas
† volarem, & requiescerem.
‡ elongarem
⁑ trāsmigrādo, commorarer
[i] נתן [k] לון
* Festinarem eruere me;
‖ turbinis & tempestatis.
† Perde
‡ iniquitatem, & contradictionem
[l] ראה
⁑ peruersitas est in medio
* sunt in medio
‖ recessit
[m] הוה
† affecit
‡ quod sustinuissem,
⁑ aduersum
[n] נשא
‖ magnificauit os suum; quia abscondissem
‖ Sed
‖ æqualitatem meam: dux
† dulcescere faciebamus
‡ coniunctim.
⁑ Exigat debitū mors ab
* in infernum
ישימות קׄ
[o] נשה [p] ירד
[q] ישע
‖ sunt
† societate
‡ medio
⁑ loquar,
* bello, quod est contra
‖ multi sunt
[r] רבב [s] ענה
† manens ab initio,
‡ sunt
⁑ manū suam in eos qui pacifici erant cum eo;
* magis quàm butyrum
‖ prœlium
† leniora
⁑ plusquam oleum,
[t] פה [u] רכך
⁑ pondus
* feret

: foueæ puteum in eos facies descendere Deus tu Et
ואתה אלהים [a]תורדם לבאר [b]שחת 24
ego & :suos dies dimidiabunt non *doli* ‡ & *sanguinum* viri
אנשי דמים ומרמה לא [c]יחצו ימיהם ואני
.*te in confidam* ‖
אבטח בך:

PSAL. LVI. נו

Dauid ipsi ,remotis ⁑ mutam columbam super Victori
למנצח על יונת אלם רחוקים לדוד 1
.Gath in Pelistim eum *tenendo in* :Mictam ‖
מכתם באחז אותו פלשתים בגת:
omni ,homo me *absorbuit* † quoniam ,Deus mei Miserere
[d]חנני אלהים כי שאפני אנוש כל 2
mei *inuidi* ⁑ me *Absorbuerunt* ⁑ .me *opprimet* ‡ bellans die
היום לחם ילחצני: שאפו [e]שוררי 3
.*excelse ô mihi* ‖ bellantes multi quoniam : die omni
כל היום כי [f]רבים לחמים לי מרום:
.fidam *te in* ‡ ego :timebo *Interdiu* †
יום אירא אני אליך אבטח: 4
non ,fidi Deo *in* ,eius verbum laudabo Deo In
באלהים אהלל דברו באלהים בטחתי לא 5
mea verba ⁑ die Tota .mihi caro faciat quid ;timebo
אירא מה יעשה בשר לי: כל היום דברי 6
.malum in eorum cogitationes omnes ‖ me *super* ;*afficient** dolore
יעצבו עלי כל מחשבתם [g]לרע:
:*obseruabunt* ‡ mea vestigia ipsi ,*se abscondent* ,*Commorabuntur* †
יגורו יצפינו המה עקבי ישמרו 7
iniquitatem *Super* ⁑ .meam animam *expectauerunt* vt
כאשר [h]קוו נפשי: על און 8
.Deus descendere fac populos *naso* † in ? eis* euasio
פלט למו באף עמים [i]הורד אלהים:
meam lachrymam ⁑ pone tu ,numerasti *meam Motionem* ‡
[k]נדי ספרתה אתה [l]שימה דמעתי 9
conuertentur Tunc ?* tuo libro in nónne :tuo vtre in
בנאדך הלא בספרתך: אז ישובו 10
quòd ,noui hoc : clamabo ‖ die in ,retrorsum mei inimici
איבי אחור ביום אקרא זה ידעתי כי
Domino in :*rem* ‡ laudabo Deo In .*mihi* † Deus
אלהים לי: באלהים אהלל דבר ביהוה 11
,timebo non ,fidi Deo In .*negotium* ⁑ laudabo
אהלל דבר: באלהים בטחתי לא אירא 12
;* tua vota Deus me Super .mihi homo faciat quid
מה יעשה אדם לי: עלי אלהים נדריך 13
meam animam eripuisti Quoniam .tibi laudes reddam
אשלם [m]תודות לך: כי [n]הצלת נפשי 14
facies ad deambulandum ad ,*lapsu à** meos pedes ⁑ nónne ,morte à
ממות הלא רגלי [o]מדחי להתהלך לפני
.viuentium lumine in ;*Dei*
אלהים באור החיים:

PSAL. LVII. נז

ipsum fugiendo in ‖ ,Mictam* Dauid ipsi ,disperdas ne Victori
למנצח אל תשחת לדוד מכתם בברחו 1
,Deus mei Miserere .speluncam in Saul facie à
מפני שאול במערה: [p]חנני אלהים 2
vmbra in & ,mea anima sperauit te in quoniam ,mei miserere
חנני כי בך חסיה נפשי [q]ובצל
.contritiones *transeat* donec :sperabo tuarum alarum
כנפיך אחסה עד יעבר הוות:
perficientem ‡ Deum ad :altissimum Deum ad Clamabo
אקרא לאלהים [r]עליון לאל גמר 3
probro *afficit* ⁑ me seruabit & ,cælis è Mittet .*me super*
עלי: ישלח משמים ויושיעני חרף 4
,suam misericordiam Deus mittet .Selah ,me *sorbentem**
שאפי סלה ישלח אלהים חסדו
iacebo ,*leonum medio in* ‖ mea Anima .suam veritatem &
[s]ואמתו: נפשי בתוך לבאם אשכבה 5
:sagittæ & ,lancea ⁑ *eorum* dentes ‡ .hominum filios † ,ardentes
להטים בני אדם [t]שניהם [u]חנית וחצים
.acutus gladius ⁑ eorum lingua &
ולשונם חרב [x]חדה:

[a] ירד [b] שוח
sanguinolenti,
‡ dolosi
[c] חצה
‡ fido tibi.
‡ in
‖ insigne aureolū: cùm tenerent
‡ absorbere vult
[d] חנן
‡ opprimit
⁑ Absorbere volunt
* inimici
[e] שור [f] רבב
‖ pro me sunt in excelso.
† In die
‡ tibi
⁑ per
* afficiunt me; aduersum
‡ sunt
[g] רוע
† Congregātur, latent.
‡ obseruant, cùm expectant
יצפונו קׄ
⁑ Num propter
* erit
† furore
[h] קוה [i] ירד
‡ Migrationes meas
⁑ meas lachrymas
[k] נוד [l] שום
* sunt
‖ qua
† pro me est.
‡ verbum:
⁑ verbum.
* sunt;
[m] ידה [n] נצל
⁑ &
* ab expulsione mei, vt ambulem corā Deo:
[o] דחה
* insigne aureum,
‖ quando fugit
[p] חנן
[q] צלל
transeant
‡ retribuentem,
[r] עלה
mihi. ⁑ à
* deglutire volentis
‖ est inter leones. iaceo inter
⁑ inter
‡ quorum
⁑ sunt vt
[s] אמן [t] שן
[u] חנה [x] חדד

omnem ſupèr :Deus cælos ſuper te Exalta
5 6 רומה על־השמים אלהים על כל־
, meis greſſibus parauerunt Rete .tuam gloriam terram
7 הארץ כבודך: רשת ׀ ^a הכינו לפעמי
a כון ‡ incuruauit * ante me
ceciderunt ; foueam meas facies ad* foderunt ,mea anima ſe flexit ‡
6 כפף נפשי כרו לפני שיחה נפלו
,Deus meum cor Paratum .Selah ,eius medium in
8 בתוכה סלה: נכון לבי אלהים
.canam & ,cantabo :meum cor paratum
7 נכון לבי ^b אשירה ואזמרה:
b שור
exurgam ,cithara & , nebel exurge ,mea gloria Exurge
9 עורה כבודי עורה הנבל וכנור אעירה
te ‡ canam † :Domine populis in tibi Confitebor .diluculo † & ‡ tibi
8 10 שחר: ^c אודך בעמים ׀ אדני אזמרך
c ידה ‡ eſt
: tua miſericordia cælos ad vſq; ‡ magna Quoniam .gentibus in
9 11 בלאמים: כי־גדל עד־שמים חסדך
cælos ſuper te Exalta .tua veritas æthera ad vſque & cælos
10 ועד־שחקים ^d אמתך: רומה על־שמים
d אמן
.tuam gloriam terram omnem ſuper : Deus
אלהים על־כל־הארץ כבודך:

11 PSAL. LVIII. נח

.Mictam † Dauid ipſi ,diſperdas ne ,Victori
† inſigne aureum,
12 1 למנצח אל־תשחת לדוד מכתם:
rectitudines ‡ ?loquemini iuſtitiam congregatio ‡ verè Num
‡ ô ‡ æquitates
2 האמנם אלם צדק תדברון מישרים
iniquitates corde in Etiam .hominum filij iudicabitis
13 3 תשפטו בני אדם: אף־בלב ^e עולת
e עול appendetis;
liberabitis veſtrarum manuum iniquitatem terra in ,operabimini
תפעלון בארץ חמס ידיכם תפלסון:
loquentes ,vtero ab errauerunt :vulua à impij ſunt Alienati
14 4 ^f זרו רשעים מרחם ^g תעו מבטן דברי
f זור g תעה ‡ eſt * inſtar
veneni ſimilitudinem ſecundum* illis ‡ Venenum .mendacium
5 כזב: חמת־למו ^h כדמות ^i חמת־
h דמה i יתם || quæ obturat
.ſuam aurem obturabit || ſurdæ aſpidis ſicut : ſerpentis
15 נחש כמו־פתן חרש יאטם אזנו:
iungentis :muſſitantium vocem ad audiet † non Quæ
† obtemperabit voci incantantium: incantantis incantationes ſapientes.
6 אשר לא־ישמע לקול מלחשים חובר
eorum dentes contere Deus .docti coniunctiones
16 7 חברים מחכם: אלהים הרס־שנימו
.Domine deſtrue leunculorum ‡ molas :ipſorum ore in
‡ catulorum leonum confringe
17 ^k בפימו מלתעות כפירים נתוץ יהוה:
k פרה
tendet* :ſibiipſis ambulabunt ,aquæ ſicut Liqueſcent ‡
8 ימאסו כמו־מים יתהלכו־למו ידרך
‡ Diſſoluentur * intendent † ſed erunt † eſſent exciſæ ‡ defluens pergent;ſicut
liquefactionis ‡ limax Sicut .exciderentur † ſi ac || ſuas ſagittas
9 ^l חצו כמו ^m יתמללו: כמו שבלול ^n תמס
.Solem videant ne , mulieris abortiuus :ibit
18 יהלך נפל אשת בל־^o חזו שמש:
l חצץ m מול n מסס o חזה
, viuentem ſic ;rhamnum veſtræ ſpinæ intelligant ‡ Antequam
‡ ſentiant lebetes veſtri, ignem rhamni ſicut caro cruda,
10 בטרם יבינו סירתיכם אטד כמו־^p חי
cùm , iuſtus Lætabitur .eum rapiet turbine* ita ſic
* vt turbo perdet
11 כמו־^q חרון ישערנו: ישמח צדיק כי־
p חיה q חרה || eſt
.impij ſanguine in lauabit ſuos pedes :vindictam viderit
1 חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע:
eſt vtique ‡iuſto fructus || Verè , homo dicet Et
2 12 ויאמר אדם אך־^r פרי לצדיק אך יש־
r פרה
.terra in iudicans Deus
אלהים שפטים בארץ:

PSAL. LIX. נט

diſperdas, ‡ inſigne aureum, quando miſit ‡ vt interficerét
mittendo in ,Mictam ‡ Dauid ipſi ,corrumpas ne , Victori
3 1 למנצח אל־תשחת לדוד מכתם בשלח
.cum interficiendum ad ‡ ,domum cuſtodierunt & , Saul
4 שאול וישמרו את־הבית ^s להמיתו:
s מות || inſurgentibus contra me
mihi obſiſtentibus* ab :mi Deus meis inimicis ab me Eripe
5 2 ^t הצילני מאיבי ׀ אלהי ^u ממתקוממי
t נצל u קום † iniquis ‡ ſanguinolentis
vitis à & :iniquitatis † operariis ab me Eripe .me eleua
3 תשגבני: הצילני מפעלי און ומאנשי
ſunt inſidiati ecce Quia .me ſerua ſanguinum ‡
6 4 דמים ^x הושיעני: כי הנה ארבו
x ישע ‡ aduerſum * abſque præuaricatione
,mea præuaricatio non * ;fortes me ſuper ‡ ſunt congregati ,meæ animæ
7 לנפשי יגורו עלי ^y עזים לא־פשעי
y עזז

abſque peccato meo ‡ mea cucurrerunt,
,current ‡ iniquitate Abſque .Domine meum peccatum non &
5 ולא־חטאתי יהוה: בלי־^a עון ^b ירצון
.vide & ,meum occurſum in te ſuſcita :ſe parabunt ‡ &
a עוה b רוץ ‡ parauerunt
ויכוננו עורה לקראתי וראה:
, Iſrael Deus ,exercituum Deus Domine tu Et
6 ואתה יהוה־אלהים צבאות אלהי ישראל
omnium miſerearis ne :gentes omnes viſitandum ad euigila
^c הקיצה לפקד כל־הגוים אל־^d תחן כל־
c קוץ d חנן iniquorum
, veſperam ad Conuertentur .Selah ,iniquitatis præuaricatorū
7 בגדי און סלה: ישובו לערב
.ciuitatem circuibunt & ,canis ſicut tumultuabuntur
^e יהמו ככלב ויסובבו עיר:
e המה * loquentur || ſunt
: eorum labiis in || gladij , ſuo ore in ſcaturient* Ecce
8 הנה ׀ יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם
† audit?
deridebis Domine tu Et ? audiens † quis quoniam
9 כי־מי שמע: ואתה יהוה תשחק־
eius Fortitudinem .gentes omnes ſubſannabis :eos
10 למו תלעג לכל־גוים: ^f עזו
f עזז ‡ tibi ‡ eſt.
.‡ mea eleuatio Deus quoniam :cuſtodiam te ad ‡
אליך אשמרה כי־אלהים משגבי:
me faciet videre Deus :me præueniet meæ miſericordiæ Deus
11 אלהי חסדו יקדמני אלהים ^g יראני
חסדי ק
obliuiſcantur fortè ne , eos occidas Ne .meū inuidū in*
12 בשוררי: אל־תהרגם ׀ פן־ישכחו
g ראה ‡ vltionem de inimicis meis.
;eos demitte || & ,tua fortitudine in eos commoue :meus populus
עמי ^h הניעמו בחילך והורידמו
† depone
verbum ‡ ,eorum oris peccatum † .Domine noſter clypeus
13 מגננו אדני: חטאת־פימו דבר־
h נוע † Propter ‡ propter ‡ propter ſuperbiam ſuam: * contumelia, || mendacio narrantes.
.periurio* de & :ſua eleuatione in ‡ capiantur & , eorum labiorum
שפתימו וילכדו בגאונם ומאלה
,conſume ,furore in Conſume .narrabunt macie † de &
14 ומכחש יספרו: כלה בחמה כלה
, Iahacob in dominans ‡ Deus quia ,ſciant & ,ipſi † non &
† ſint ‡ dominatur
ואינמו וידעו כי־אלהים משל ביעקב
, veſperam ad conuertentur Et .Selah , terræ fines ad vſque
15 לאפסי הארץ סלה: ^i וישבו לערב
i שוב
.ciuitatem circuibunt & ,canis ſicut tumultuabuntur
יהמו ככלב ויסובבו עיר:
‡ vt comedant:
, fuerint ſaturati non ſi :veſcendum ad ‡ vagabuntur Ipſi
16 המה ינועון לאכל אם־לא ישבעו
יניעון ק
, tuam fortitudinem cantabo ego Et .murmurabunt &
17 ^k וילינו: ואני ^l אשיר עזך
k לון l שור * laudabo
eleuatio fuiſti quia ,tuam miſericordiam manè in prædicabo* &
וארנן לבקר חסדך כי־^m היית משגב
m היה † meæ.
.mihi † anguſtiæ die in refugium & ; mihi
לי ומנוס ביום ^n צר־לי:
n צור ‡ tibi
,mea eleuatio Deus quia ;cantabo te ad ‡ ,mea Fortitudo
18 עזי אליך אזמרה כי־אלהים משגבי
.meæ miſericordiæ Deus
אלהי חסדי:

PSAL. LX. ס

† lilium ‡ inſigne aureum
Dauid ipſi Mictam ‡ ,teſtimonij Suſan † ſuper Victori
1 למנצח על־שושן ^o עדות מכתם לדוד
o עוד ‡ Cùm rixaretur
,Naharaim Aram cum ipſum rixando In ‡ .docendum ad
2 ללמד: ^p בהצותו ׀ את ארם נהרים
p נצה q שוב r נכה
percuſſit & ,Ioab eſt reuerſus & , Sobah Aram cum &
ואת־ארם צובה ^q וישב יואב ^r ויך את־
.millia duodecim , Salis valle in Edom
אדום בגיא־מלח שנים עשר אלף:
‡ ſcidiſti * iratus
reuerteris,es exacerbatus* :nos rupiſti ‡ ,nos elongaſti Deus
3 אלהים זנחתנו פרצתנו אנפת תשובב
ſana :eam ſcidiſti ,terram tremere Feciſti .nos ad
4 לנו: הרעשתה ארץ פצמתה רפה
tuum populum feciſti Videre .nutat quia ,eius contritiones
5 שבריה כי־^s מטה: ^t הראית עמך
s מוט t ראה ‡ durat * ſoporatiuum.
.perturbationis* vinum nobis feciſti propinare :durum ‡
קשה ^u השקיתנו יין תרעלה:
u שקה
facie à ſe eleuandum ad ,vexillum || te metuentibus Dediſti
|| ſignum, vt eleuent ſe propter veritatem,
6 נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני
ſic ſaluum :tui dilecti liberentur Vt .Selah ,veritatis
7 קשט סלה: למען יחלצון ידידיך הושיעה

,sua sanctitate in est locutus Deus .me exaudi & ,tua dextera
8 אלהים׀ דבר בקדשו ימינך ועננו׃
.metiar Succoth ; vallem & :Sechem diuidam ,lætabor
אעלזה אחלקה שכם ועמק [a]סכות אמדד׃
fortitudo Ephraim & ,Menasseh mihi ‡ & .Ghilhad Mihi ‡
9 לי גלעד׀ ולי מנשה ואפרים [b]מעוז
,meæ lotionis olla Moab .meus legifer ,Iehudah :mei capitis
10 ראשי יהודה מחקקי׃ מואב׀ סיר רחצי
Peleseth me super ;meum calceamentum proiiciam Edom super
על־אדום אשליך נעלי עלי פלשת
quis? munitionis * ciuitatem ‡ me deducet Quis .iubila
11 התרועעי׃ מי יובלני עיר מצור מי
Deus tu Nonne ? Edom ad vsque me deducet
12 [c]נחני עד־אדום׃ הלא־אתה אלהים
? nostris exercitibus in * Deus egredieris non & ? nos elongasti ‡
זנחתנו ולא־[d]תצא אלהים בצבאותינו׃
mendacium & || : angustia ab auxilium nobis Da
13 [e]הבה־לנו עזרת מצר ושוא
: fortitudinem faciemus Deo In .hominis salus
14 [f]תשועת אדם׃ באלהים נעשה־חיל
.nostros angustiatores † conculcauit ipse &
והוא יבוס צרינו׃

per sanctitatem suam. ועננו ק
[a] סכך ‡ tabernaculorum
[b] עוז ‡ Meus est
‡ ad * munitam?
[c] נחה ‡ proiecisti * cum
[d] יצא || nam
[e] יהב
[f] ישע † inimicos

PSAL. LXI. סא

.Dauid ipsi Neghinoth ‡ super Victori
1 למנצח׀ על־נגינת לדוד׃
.meæ orationi intende ;meum clamorem Deus Audi
2 שמעה אלהים [g]רנתי הקשיבה [h]תפלתי׃
:meum cor deficiendo in * clamabo te ad terræ extremo Ab
3 מקצה הארץ׀ אליך אקרא בעטף לבי
.me deduces ,me à exaltabitur † petram in ||
בצור־ירום ממני [i]תנחני׃
faciebus ‡ à fortitudinis turris :mihi spes fuisti Quia
4 כי־[k]היית מחסה לי מגדל־[l]עז מפני
sperabo ; secula † tuo tabernaculo in Habitabo .inimici
5 אויב׃ אגורה באהלך עולמים אחסה
tu Quoniam .Selah ,tuarum alarum abscondito in
6 בסתר כנפיך סלה׃ כי־אתה
timentibus hæreditatem dedisti :mea vota audisti Deus
אלהים שמעת לנדרי נתת ירשת יראי
eius anni :adiicies regis dies super Dies .tuum nomen
7 שמך׃ ימים על־ימי־מלך [m]תוסיף שנותיו
facies ad || seculum * Manebit .generatio & generatio sicut
8 כמו־דור ודור׃ ישב עולם לפני
.eum custodient † ,præpara veritatem & misericordiam :Dei
אלהים חסד [n]ואמת מן ינצרהו׃
me reddendum ad perpetuum ‡ in tuo nomini canam Sic
9 כן אזמרה שמך לעד לשלמי
.die die * mea vota
נדרי יום׀ יום׃

‡ modulationibus
[g] רנן [h] פלל * cùm defecerit
|| ad † quæ celsior est
[i] נחה ‡ facie
[k] היה [l] עוז ‡ in
[m] יסף * in || coram Deo; † quæ conseruant
[n] אמן ‡ seculum, vt reddam * de die in diē

PSAL. LXII. סב

.Dauid ipsi cantus Ieduthun super Victori
1 למנצח על־ידותון מזמור לדוד׃
.mea salus ipso ab ;mea anima silens Deum ad Tantùm
2 אך אל־אלהים [o]דומיה נפשי ממנו ישועתי׃
non ,mea eleuatio :mea salus & ,mea petra * ipse Tantùm
3 אך־הוא צורי וישועתי משגבי לא־
? virum super detraheris || Vsquequo .multùm labascam
4 אמוט רבה׃ עד־אנה׀ [p]תהותתו על־איש
maceria ‡ ,inclinatus paries tanquam † vos vniuersi ;interficiemini
תרצחו כלכם כקיר [q]נטוי גדר
consuluerunt eius celsitudine ‡ à Veruntamen .impulsa
5 הדחויה׃ אך [r]משאתו׀ יעצו
;benedicebant suo ore in ,mendacium voluerunt .* expellere
[s]להדיח ירצו כזב בפיו יברכו
Deo Tantùm .Selah ,maledicebant suo intimo in &
6 ובקרבם יקללו־סלה׃ אך לאלהים
Tantùm .mea expectatio || eo ab quoniam :mea anima tace
7 [t]דומי נפשי כי־ממנו תקותי׃ אך־
.mutabo ‡ non ‡ ,mea eleuatio :mea salus & ,mea petra † ipse
הוא צורי וישועתי משגבי לא אמוט׃

ipsi Deo silet
[o] דמה * est Deus me[o]
declinabo multa declinatione.
|| cogitabitis praua contra vnumquemque?
[p] הוה [q] נטה † eritis ‡ & ‡ magnitudine Dei
[r] נשא [s] נדח * alter alterum, || est quod præstolor.
[t] דמם † est fortitudo ideo ‡ declinabo

,meæ fortitudinis rupes ‡ :mea gloria & ,mea salus † Deo Super
8 על־אלהים ישעי וכבודי צור־עזי
,populus ‡ tempore omni in eo in Sperate .Deo in mea spes
9 מחסי באלהים׃ בטחו בו בכל־עת׀ עם
,nobis * spes Deus : vestrum cor eius facies ad ‡ effundite
שפכו־לפניו לבבכם אלהים מחסה־לנו
mendacium ,hominum filij || vanitas Tantùm .Selah
10 סלה׃ אך׀ הבל בני־אדם כזב
.pariter vanitate à ipsi :ascendendo bilances † in ,viri filij
בני איש במאזנים [a]לעלות המה מהבל יחד׃
:euanescatis ne rapina in & ,extorsione in ‡ fidatis Ne
11 אל־תבטחו בעשק ובגזל אל־תהבלו
.cor ponatis ne ,pullulauerit cùm facultas ‡
חיל׀ כי־ינוב אל־[b]תשיתו לב׃
quia ;audiui hoc bis ,Deus est locutus Semel
12 אחת׀ דבר אלהים שתים־זו שמעתי כי
quia ;misericordia Domine tibi Et .Deo * fortitudo
13 [c]עז לאלהים׃ ולך־אדני חסד כי־
.suum opus secundum viro || reddes tu
אתה׀ תשלם לאיש כמעשהו׃

In ‡ est ‡ robur
‡ populi,
‡ coram illo * nostra,
|| sunt
† stateras si ascendat: omnes leuiores sunt
[a] עלה ‡ calumniæ, & rapinæ
‡ substantia si multiplicetur,
[b] שית
* est
[c] עזז || vnicuique

PSALM. LXIII. סג

.Iehudah deserto in ipsum existendo in ,Dauid ipsi Cantus
1 מזמור לדוד [d]בהיותו במדבר יהודה׃
te sitiuit ,te quæram diluculo ,tu ‡ meus Deus Deus
2 אלהים׀ אלי אתה אשחרך צמאה לך׀
anhelante † & ,siccitatis ‡ terra in :mea caro te ad appetijt * ,mea anima
נפשי כמה לך בשרי בארץ־ציה [e]ועיף
videndum ad ‡ ;te vidi sanctitate in Sic .aquis ‡ absque
3 בלי־מים׃ כן בקדש [f]חזיתיך [g]לראות
bona * Quoniam .tuam gloriam & ,tuam fortitudinem
4 עזך וכבודך׃ כי־טוב
.te celebrabunt † mea labia ;vitis præ || tua misericordia
חסדך [h]מחיים שפתי ישבחונך׃
leuabo tuo nomine in :meis vitis ‡ in tibi benedicam Sic
5 כן אברכך בחיי בשמך [i]אשא
saturabitur * pinguedine & ,adipe Sicut .meas palmas ‡
6 [k]כפי׃ כמו חלב ודשן תשבע
.meum os laudabit præconiorum || labiis & :mea anima
נפשי ושפתי רננות יהלל־[l]פי׃
custodiis ‡ in :meis stratis super † tui sum recordatus Si
7 אם־זכרתיך על־יצועי באשמרות
vmbra in & :mihi auxilium fuisti Quia .te in ‡ meditabor
8 אהגה־בך׃ כי־[m]היית עזרתה לי [n]ובצל
:te post || mea anima Adhæsit .dicam præconia * tuarum alarum
9 כנפיך ארנן׃ דבקה נפשי אחריך
desolationem ad ipsi Et .tua dextera suffulsit † me in
10 בי תמכה ימינך׃ והמה לשואה
.terræ inferiora in introibunt :meam animam quærent
יבקשו נפשי [o]יבאו בתחתיות הארץ׃
.erunt vulpium pars :gladij manus super eum facient Fundere ‡
11 [p]יגירהו על־ידי־חרב [q]מנת שועלים יהיו׃
iurans ‡ omnis laudabitur ,Deo in lætabitur rex Et
12 והמלך ישמח באלהים יתהלל כל־הנשבע
.mendacium loquentium os obstruetur quia ;eo in
בו כי יסכר [r]פי דוברי־שקר׃

dùm esset [d] היה ges;
| desiderauit | deserti, † sitibunda
[e] עוף ‡ aqua, ‡ vt videam
[f] חזה [g] ראה * melior est | quàm vita; † laudabunt
[h] חיה [i] נשא ‡ vita mea: ‡ manus * saturatur
[k] כפף || laudationum laudat
[l] פה † in ‡ vigiliis ‡ de
[m] היה [n] צלל * laudabo. || tibi. * sustentauit
[o] בוא ‡ Occidem eum gladio:
[p] נגר [q] מנה ‡ qui iurat per eum:
[r] פה

PSAL. LXIIII. סד

.Dauid ipsi cantus Victori,
1 למנצח מזמור לדוד׃
pauore à :mea loquela ‡ in meā vocem Deus Audi
2 שמע־אלהים קולי [s]בשיחי מפחד
secreto || à me Abscondes .meas vitas custodies * inimici
3 אויב [t]תצר [u]חיי׃ תסתירני מסוד
.iniquitatem operantium tumultu à :malignorum
[x]מרעים מרגשת פעלי און׃
tetenderunt :suam linguam gladium vt acuerunt Qui †
4 אשר שננו כחרב לשונם דרכו
absconditis in sagittandum Ad ‡ .amarum verbum suam sagittam
[x]חצם דבר מר׃ [y]לירות במסתרים
.timebunt * non & ,eum sagittabunt ‡ subitò :perfectum
[z]תם פתאם ירהו ולא ייראו׃

sermone meo: à timore
[s] שוח * custodi vitam meam. Abscōde || consilio
[t] נצר [u] חיה
[u] רוע [x] חצץ † Quia ‡ Vt sagittis impetant
[y] ירה [z] תמם ‡ sagittauerunt ! timuerunt,

canent :tibi canent & ,tibi se incuruabunt terra Omnis
4 כל־הארץ ׀ [f]ישתחוו לך ויזמרו־לך יזמרו
:Dei opera videte & ,Ite ‡ .Selah ,tuo nomini
5 שמך סלה׃ [g]לכו [h]וראו מפעלות אלהים
mare Conuertit .hominum filios super opere terribilis *
6 נורא עלילה על־בני אדם׃ הפך ים ׀
.ipso in *lætabimur* † ibi :pede *in* transierunt *flumine in* ‖ ; aridam in
ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו׃
gentes in eius oculi ,*seculo* ‡ sua fortitudine *in Dominans* ‡
7 משל בגבורתו ׀ עולם עיניו בגוים
.Selah ,seipsos eleuent ne rebelles :*speculabuntur* *
תצפינה הסוררים ׀ אל־ירימו למו סלה׃
vocem facite audire & :nostro Domino populi Benedicite
8 ברכו עמים ׀ אלהינו והשמיעו קול־
non & :vitam in nostram animam *Ponens* ‖ .eius laudis
9 [i]תהלתו׃ [k]השם נפשנו בחיים ולא־
nos probasti Quoniam .*nostrum pedem nutandum ad dedit* †
10 נתן למוט רגלנו׃ כי־בחנתנו
.argentum *excoquere secundum* ‡ nos *excoxisti* ‡ Deus
אלהים צרפתנו כצרף־כסף׃
.nostris lumbis in *coarctationem* * posuisti :rete in nos Introduxisti
11 הבאתנו במצודה שמת מועקה במתנינו׃
sumus ingressi ;nostrum caput *in* ‖ hominem fecisti Equitare
12 הרכבת אנוש לראשנו באנו־
.irriguam † ad nos eduxisti & ; aquas in & ,ignem *in*
באש ובמים [l]ותוציאנו לרויה׃
tibi reddam :*ascensionibus* ‡ in tuam domum Ingrediar
13 אבוא ביתך בעולות אשלם לך
est locutum & :mea labia aperuerunt Quæ .mea vota
14 נדרי׃ אשר־[m]פצו שפתי ודבר־
medullatorum *Ascensiones* * .mihi angustia *in* ‡ meum os
15 פי [n]בצר־לי׃ עלות [o]מיחים
bouem † faciam : arietum suffitu cum tibi *ascendere faciam* ‖
אעלה־לך עם־קטרת אילים אעשה בקר
narrabo & , audite ,*Ite* ‡ .Selah ,hircis cum
16 עם־עתודים סלה׃ [p]לכו־שמעו ואספרה
.meæ animæ fecit quæ ,Deum timentes omnes
כל־יראי אלהים אשר עשה לנפשי׃
.mea lingua *sub est exaltatus* & :clamaui ore ipsum Ad
17 אליו פי־קראתי ורומם תחת לשוני׃
.Dominus exaudiet non ,meo corde in vidi si Iniquitatem
18 און אם־[q]ראיתי בלבי לא ישמע אדני׃
. meæ orationis *voce in* attendit :Deus exaudiuit Verè
19 אכן שמע אלהים הקשיב בקול [r]תפלתי׃
,meam orationem remouit non qui ,Deus Benedictus
20 ברוך אלהים אשר לא־[s]הסיר תפלתי
.me à suam misericordiam &
וחסדו מאתי׃

Omnes terræ habitatores
[f] שחה
‡ Venite
[g] ילך [h] ראה
* terribile opus
‖ per flumen
† lætati sumus
‡ Qui dominatur
‡ in seculum.
* speculantur:
ירומו
ק
‖ Qui posuit
[i] הלל [k] שום
† permisit vt declinaret pes noster.
‡ conflasti
‡ sicut cōflatus
* angustiam
‖ super
† terram
[l] יצא
‡ holocausta:
[m] פצה
‡ dum esset
‡ Holocausta agnorum
[n] צור [o] מוח
‖ offeram
† boues
‡ Venite
[p] ילך
exaltabitur
[q] ראה
voci
[r] פלל
[s] סור

PSAL. LXVII. סז

.cantici cantus Neghinoth in Victori
1 למנצח בנגינות מזמור שיר׃
illuminet :nobis benedicat & ,nostri misereatur Deus
2 אלהים יחננו [t]ויברכנו יאר
terra in *sciendum Ad* ‡ .Selah , nobiscum *suas facies*
3 פניו אתנו סלה׃ [u]לדעת בארץ
.tuam salutem gentibus omnibus in ; tuam viam
דרכך בכל־גוים ישועתך׃
populi tibi confiteantur .Deus populi tibi Confiteantur
4 [x]יודוך עמים ׀ אלהים יודוך עמים
quoniam , gentes *ouent* † & , Lætentur .ipsi omnes
5 כלם׃ ישמחו [y]וירננו לאמים כי־
,*eas* duces terram in gentes & :æquitate ‡ populos iudicabis
תשפט עמים מישר ולאמים ׀ בארץ תנחם
tibi confiteantur : Deus populi tibi Confiteantur .Selah
6 סלה׃ יודוך עמים ׀ אלהים יודוך
nobis benedicat :suum *germen* dedit Terra .ipsi omnes populi
7 עמים כלם׃ ארץ נתנה יבולה יברכנו
metuant & : Deus nobis Benedicat .noster Deus ,Deus
8 אלהים אלהינו׃ יברכנו אלהים וייראו
.terræ fines omnes eum
אותו כל־אפסי־ארץ׃

lucere faciat
[t] חנן
vultum suum
‡ Vt sciamus
[u] ידע
[x] ידה
† clament
[y] רנן
‡ in
fructum

abdendum ad narrabunt ‡ :nequam verbum sibiipsis *Roborabunt*
6 יחזקו־למו ׀ דבר רע יספרו לטמון
Inuestigabunt * ? eos videbit Quis ,dixerunt :laqueos
[a]מוקשים אמרו מי יראה־למו׃ יחפשו־ 7
intimum & :*peruestigatum* ‖ scrutinium perfecerunt ,iniquitates
[b]עולת תמנו חפש מחפש וקרב
sagitta Deus eos sagittauit Et .profundum cor & ,*viri* †
איש ולב עמק׃ וירם אלהים חץ 8
eam facient impingere Et .eorum *percussiones* ‡ fuerunt :subitò
פתאם [c]היו [d]מכותם׃ ויכשילהו 9
.eos in *videns omnis se amouebunt* ‡ :suam linguam semetipsis in
עלימו לשונם יתנודדו כל־ראה בם׃
opus annunciauerunt & , homines omnes timuerunt Et
וייראו כל־אדם ויגידו פעל 10
iustus Lætabitur .intellexerunt eius opus & : Dei
אלהים ומעשהו השכילו׃ ישמח צדיק 11
.corde recti omnes *gloriabuntur* & :eo in sperabit & ,Domino in
ביהוה וחסה בו ויתהללו כל־ישרי־לב׃

Roborauerunt
‡ narrauerunt vt abscondant
* Sunt scrutati
[a] יקש
‖ scrutatum
[b] עור
† vniuscuiusque.
‡ plagæ
[c] היה [d] נכה
‡ elongabunt se omnes videntes
laudabunt

PSAL. LXV. סה

.canticum , Dauid ipsi cantus Victori
1 למנצח מזמור לדוד [e]שיר׃
reddetur tibi & ;Siion in Deus laus *silentium* ‡ Tibi
לך דמיה ׀ [f]תהלה ׀ אלהים בציון ולך ישלם־ 2
omnis te ad vsque ; orationem *Audiens* * .votum
נדר׃ שמע [g]תפלה עדיך כל־ 3
:*mihi* † præualuerunt *iniquitatum Verba* .*venient* ‖ caro
בשר [h]יבאו׃ דברי [i]עונת גברו מני 4
eis propitiaberis tu nostris præuaricationibus
פשעינו אתה תכפרם׃
,*tua atria* * habitabit *facies* ‡ appropinquare & ,*eliges Felicitates* ‡
אשרי ׀ תבחר ותקרב ישכן חצריך 5
.tui templi sancti ;tuæ domus bono in saturabimur
נשבעה בטוב ביתך קדש היכלך׃
:nostræ salutis Deus *nobis respondebis* † iustitia in *Terribilia* ‖
[k]נוראות ׀ בצדק [l]תעננו אלהי ישענו 6
.*longinquorum* ‡ maris ‡ & ,terræ finium omnium spes
מבטח כל־קצוי־ארץ וים רחקים׃
.fortitudine in accinctus ‖ :sua potentia in montes *Firmans*
[m]מכין הרים בכחו נאזר בגבורה׃ 7
,eorum fluctuum sonitum , marium sonitum *Compescens* †
משביח ׀ שאון ימים שאון [n]גליהם 8
finium habitatores timuerunt Et .gentium *turbam* ‡ &
[o]והמון לאמים׃ וייראו ׀ ישבי קצות 9
. *facies laudare *vespere & ,aurora exitus* ‡ :tuis signis à
מאותתיך [p]מוצאי בקר וערב תרנין׃
;eam *ditabis* † plurimum ,*ei intulisti desiderium &* .‖ terram Visitasti
פקדת הארץ [q]ותשקקה [r]רבת תעשרנה 10
quia ,eorum frumentum *parabis* ‡ :aquis ‡ plenus Dei riuus
פלג אלהים מלא מים [s]תכין דגנם כי־
fac descendere ,inebria eius *Liras* ‖ .eam *parabis* * sic
כן תכינה׃ תלמיה רוה נחת 11
.*benedices* ‡ eius germini ,eam *liquefacies* ‡ imbribus In :eius *sulcos* †
גדודה ברביבים [t]תמוגגנה צמחה ׀ תברך׃
stillabunt tua orbita * & :tuo bono annum Coronasti
עטרת [u]שנת טובתך ומעגליך ירעפון 12
exultatione & :deserti *pascua Stillabunt* ‖ .pinguedinem
דשן׃ ירעפו [x]נאות מדבר [y]וגיל 13
,*pecore campi* ‡ se Induerunt .se *accingent* † colles
גבעות תחגרנה׃ לבשו כרים ׀ הצאן 14
.canent etiam ,clamabunt : frumento se operuerunt valles &
ועמקים יעטפו־בר יתרועעו אף־[z]ישירו׃

[e] שור
‡ silet
[f] הלל
* Tu audis
[g] פלל
‖ veniet.Rebus iniquis quæ
† nobis;&
[h] בוא [i] עוה
‡ Beatus quem elegisti,
‡ fecisti,
* in atriis tuis
‖ In terribilibus
† exaudies nos
[k] ירא [l] ענה
‡ insularum
‡ distantium
* Qui firmat
‖ qui est
[m] כון
† Qui cōpescit
[n] גלל
‡ multitudinē
[o] המה
‡ stellas matutinas & vespertinas
* in
[p] יצא
‖ pluuia postquam desiderare fecisti eam,
† locupletasti
[q] שוק [r] רבב
‡ est ‡ parasti
* disposuisti
‖ Sulcos
† in lineas
‡ liquefac
‡ benedic
[s] כון [t] מוג
* cæli tui stillauerunt
[u] שנה [x] נאה
‖ Stillauerūt in campestribus
† accinxerunt
‡ pascua pecudibus,
[y] גול [z] שור

PSAL. LXVI. סו

omnis Deo Iubilate .cantus canticum Victori
1 למנצח שיר מזמור [a]הריעו לאלהים כל־
,gloriam ponite :eius nominis gloriam Cantate .terra
הארץ׃ זמרו כבוד־שמו [b]שימו כבוד 2
;*tuis operibus terribilis* ‡ Quàm :Deo Dicite .eius laudem
[c]תהלתו׃ אמרו לאלהים מה־[d]נורא מעשיך 3
.tui inimici te *in mentientur* ‡ tuæ fortitudinis *multitudine in*
ברב [e]עזך יכחשו־לך איביך׃

[a] רוע
[b] שום [c] הלל
‡ terribilia sunt opera tua propter multitudinem
* negabunt
[d] ירא [e] עזז

PSAL. LXVIII. סח

.cantici cantus Dauid ipsi Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר׃
fugiant & : eius inimici dispergantur ,Deus Exurgat
יָקוּם אֱלֹהִים יָפוּצוּ אוֹיְבָיו וְיָנוּסוּ
2 .fumum propelli Vt † .eius faciebus à eum habentes odio *
מְשַׂנְאָיו מִפָּנָיו׃ כְּהִנְדֹּף עָשָׁן
3 impij peribunt ignis faciebus à ceram liquefieri vt ; propelles
תִּנְדֹּף כְּהִמֵּס דּוֹנַג מִפְּנֵי־אֵשׁ יֹאבְדוּ רְשָׁעִים
exultabunt , lætabuntur iusti Et .Dei faciebus à
מִפְּנֵי אֱלֹהִים׃ וְצַדִּיקִים יִשְׂמְחוּ יַעַלְצוּ
4 .lætitia in gaudebunt & .Dei facies ad
לִפְנֵי אֱלֹהִים וְיָשִׂישׂוּ בְשִׂמְחָה׃
equitantem exaltate ,eius nomini canite .Deo Cantate
5 שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ שְׁמוֹ סֹלּוּ לָרֹכֵב
.eius facies ad exultate & ,eius nomen Iah in ,cælis supremis in
בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו׃
habitaculo in Deus :viduarum iudex & ,pupillorum * Pater
6 אֲבִי יְתוֹמִים וְדַיַּן אַלְמָנוֹת אֱלֹהִים בִּמְעוֹן
vnicos habitare faciens Deus .suæ sanctitatis
קָדְשׁוֹ׃ אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְחִידִים
7 veruntamen :compedibus in vinctos educens , domo in
בַּיְתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בַּכּוֹשָׁרוֹת אַךְ־
te egrediendo in .Deus ,siccum habitauerunt rebelles
סוֹרְרִים שָׁכְנוּ צְחִיחָה׃ אֱלֹהִים בְּצֵאתְךָ
8 .Selah ,solitudine in te incedere in :tui populi facies ad
לִפְנֵי עַמֶּךָ בְּצַעְדְּךָ בִישִׁימוֹן סֶלָה׃
faciebus à distillauerunt cæli etiam , tremuit Terra
9 אֶרֶץ רָעָשָׁה אַף־שָׁמַיִם נָטְפוּ מִפְּנֵי
.Israel Dei ,Dei faciebus à ; Sinai hic ,Dei
אֱלֹהִים זֶה סִינַי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
,tuæ hæreditati ;Deus fecisti eleuare munificentiarum Pluuiam
10 גֶּשֶׁם נְדָבוֹת תָּנִיף אֱלֹהִים נַחֲלָתְךָ
.eam confirmasti tu confectam labore &
וְנִלְאָה אַתָּה כוֹנַנְתָּהּ׃
pauperi tua bonitate in parabis :ea in habitauerunt tua Societas
11 חַיָּתְךָ יָשְׁבוּ־בָהּ תָּכִין בְּטוֹבָתְךָ לֶעָנִי
annunciatricum :sermonem dabit Dominus .Deus
אֱלֹהִים׃ אֲדֹנָי יִתֶּן־אֹמֶר הַמְבַשְּׂרוֹת
12 , fugiebant exercituum Reges .multus exercitus
צָבָא רָב׃ מַלְכֵי צְבָאוֹת יִדֹּדוּן
13 .spolium diuidebat domus habitatio & :fugiebant
יִדֹּדוּן וּנְוַת בַּיִת תְּחַלֵּק שָׁלָל׃
tectæ columbæ pennæ ,tripodes inter accubueritis Si
14 אִם־תִּשְׁכְּבוּן בֵּין שְׁפַתָּיִם כַּנְפֵי יוֹנָה נֶחְפָּה
dissipando In .auro flauo in eius alæ & :argento in
בַכֶּסֶף וְאֶבְרוֹתֶיהָ בִּירַקְרַק חָרוּץ׃ בְּפָרֵשׂ
15 Mons .Salmon in nix vt albescebas ,ea in reges Saddai
שַׁדַּי מְלָכִים בָּהּ תַּשְׁלֵג בְּצַלְמוֹן׃ הַר־
16 .Basan mons gibberum mons :Basan mons Dei
אֱלֹהִים הַר־בָּשָׁן הַר גַּבְנֻנִּים הַר־בָּשָׁן׃
desiderauit montem gibbosi montes despicitis quid Vt
17 לָמָּה תְּרַצְּדוּן הָרִים גַּבְנֻנִּים הָהָר חָמַד
.æternum in inhabitabit Dominus etiam eum inhabitare Deus
אֱלֹהִים לְשִׁבְתּוֹ אַף־יְהוָה יִשְׁכֹּן לָנֶצַח׃
Dominus :duplicata millia myriades duæ Dei Currus
18 רֶכֶב אֱלֹהִים רִבֹּתַיִם אַלְפֵי שִׁנְאָן אֲדֹנָי
,altitudinem in Ascendisti .sanctitate in Sinai ,eis in
בָם סִינַי בַּקֹּדֶשׁ׃ עָלִיתָ לַמָּרוֹם
19 :homine in dona accepisti ,captiuitatem captiuam duxisti
שָׁבִיתָ שֶּׁבִי לָקַחְתָּ מַתָּנוֹת בָּאָדָם
.Deum Iah inhabitandum ad ,rebelles etiam &
וְאַף סוֹרְרִים לִשְׁכֹּן יָהּ אֱלֹהִים׃
Deus ,nobis onus imponet ,die die Dominus Benedictus
20 בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ הָאֵל
,salutes ad Deus nobis Deus .Selah , nostram salutem
21 יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה׃ הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת
Veruntamen .exitus mortem ad Adonai Domino &
22 וְלֵיהוִה אֲדֹנָי לַמָּוֶת תּוֹצָאוֹת׃ אַךְ־
crinis verticem ,suorum inimicorum caput transfiget Deus
אֱלֹהִים יִמְחַץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קָדְקֹד שֵׂעָר

שׁוּר a & * qui odio habuerunt || facie † Sicut propellitur fumus, ‡ eo, sicut liquescit cera à facie † sic * facie || coram Deo מסס b שׂוּשׂ c † eum qui ascendit super cælos, שׁוּר סלל d ‡ nomine ‡ coram eo, * est דּוּן f || facit יָשַׁב g ‡ in sicco. ‡ cùm egrederis coram populo tuo: cùm incederes per desertum. יָצָא h ‡ facie * tremuit || facie † qui est Deus ‡ voluntariam ‡ propter נוּף i * si laborauit || Congregatio † locum parare fecisti propter bonitatem tuam חָיָה k עָנָה ‡ earum quæ annunciant ‡ magnus erat. רָבַב m נָדַד * familia || spolia † dormieritis ‡ eritis sicut ‡ quæ tecta est * Cùm dissiparet Omnipotés || ningere faciebat † est ‡ excelsus ‡ saltatis * excelsi || quem † seculum. יָשַׁב o * viginti millia ‡ angelorum: שָׁנָה p * cum עָלָה q || hominibus שָׁבָה r † vt inhabitaret Dominum ‡ quotidie, afferet ‡ est יָשַׁע f * Deo ‡ sunt

Basan Ex ,Dominus Dixit .suis delictis in ambulantis
23 מִתְהַלֵּךְ בַּאֲשָׁמָיו׃ אָמַר אֲדֹנָי מִבָּשָׁן
.maris profundis de redire faciam :faciam redire
אָשִׁיב אָשִׁיב מִמְּצֻלוֹת יָם׃
suorum canum lingua ,sanguine in tuum pedem figas Vt
24 לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלְךָ בְּדָם לְשׁוֹן כְּלָבֶיךָ
:Deus tua itinera Viderunt .ipso ex inimicis ex
25 מֵאֹיְבִים מִנֵּהוּ׃ רָאוּ הֲלִיכוֹתֶיךָ אֱלֹהִים
Præuenerunt .sanctitate in mei regis ,mei Dei itinera
26 הֲלִיכוֹת אֵלִי מַלְכִּי בַקֹּדֶשׁ׃ קִדְּמוּ
.tympanizantium puellarum medio in ;modulatores post cantores
שָׁרִים אַחַר נֹגְנִים בְּתוֹךְ עֲלָמוֹת תּוֹפֵפוֹת׃
.Israel vena ex * Domino :Deo benedicite ecclesiis In
27 בְּמַקְהֵלוֹת בָּרְכוּ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְּקוֹר יִשְׂרָאֵל׃
,Iudah principes ,eis dominans pusillus Biniamin Ibi
28 שָׁם בִּנְיָמִן צָעִיר רֹדֵם שָׂרֵי יְהוּדָה
.Naphthali principes ,Zebulun principes :eorum lapis
רִגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוּן שָׂרֵי נַפְתָּלִי׃
* hoc Deus fortifica ‡ ,tuæ fortitudini tuus Deus Præcepit
29 צִוָּה אֱלֹהֶיךָ עֻזֶּךָ עוּזָּה אֱלֹהִים זוּ
tibi Ierusalaim super † tuo templo A || .nobis es operatus
30 פָּעַלְתָּ לָּנוּ׃ מֵהֵיכָלֶךָ עַל־יְרוּשָׁלִָם לְךָ
, cannæ feram Increpa .munus ‡ reges offerent
31 יוֹבִילוּ מְלָכִים שָׁי׃ גְּעַר חַיַּת קָנֶה
se glorianten populorum vitulis in robustorum congregationem
עֲדַת אַבִּירִים בְּעֶגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס
.volent conflictus || populos dispersit :argenti fragmentis in *
בְּרַצֵּי־כָסֶף בִּזַּר עַמִּים קְרָבוֹת יֶחְפָּצוּ׃
Æthiopia :Ægypto ex principes magni Venient
32 יֶאֱתָיוּ חַשְׁמַנִּים מִנִּי מִצְרָיִם כּוּשׁ
terræ Regna .Deo suas manus faciet currere
33 תָּרִיץ יָדָיו לֵאלֹהִים׃ מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
Equitanti .Selah ,Domino cantate :Deo cantate
34 שִׁירוּ לֵאלֹהִים זַמְּרוּ אֲדֹנָי סֶלָה׃ לָרֹכֵב
vocem sua voce in dabit En :quondam cælorum cælis in
בִּשְׁמֵי שְׁמֵי־קֶדֶם הֵן יִתֵּן בְּקוֹלוֹ קוֹל
Israel super ,Deo fortitudinem Date .fortitudinis
35 עֹז׃ תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל
.atheribus † in eius fortitudo & :eius celsitudo
גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃
ipse Israel Deus :tuis sanctuariis à Deus Terribilis
36 נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל הוּא
.Deus benedictus :populo robora & ,fortitudinem dans
נֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃

PSALM. LXIX. סט

.Dauid ipsi Sosannim † super Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־שׁוֹשַׁנִּים לְדָוִד׃
ad vsque aquæ intrauerunt quoniam ,Deus me Serua
2 הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד־
:status ‡ non & ,profundi cœno † in sum Demersus .animam
3 נָפֶשׁ׃ טָבַעְתִּי בִּיוֵן מְצוּלָה וְאֵין מָעֳמָד
.me inundauit alueus * & ,aquarum profunda in veni
בָּאתִי בְמַעֲמַקֵּי־מַיִם וְשִׁבֹּלֶת שְׁטָפָתְנִי׃
,meum guttur est adustum || ,me clamando in Laboraui
4 יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי
sunt Plures .meo Deo in sperans † :mei oculi defecerunt
5 כָּלוּ עֵינַי מְיַחֵל לֵאלֹהָי׃ רַבּוּ
sunt roborati gratis me habentes odio ‡ ,mei capitis capillis præ ‡
מִשַּׂעֲרוֹת רֹאשִׁי שֹׂנְאַי חִנָּם עָצְמוּ
tunc rapui non quæ :falso ‡ mei inimici me conterentes
מַצְמִיתַי אֹיְבַי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא־גָזַלְתִּי אָז
,meam stultitiam nosti tu Deus .reddam †
6 אָשִׁיב׃ אֱלֹהִים אַתָּה יָדַעְתָּ לְאִוַּלְתִּי
sufficiantur pudore Ne .sunt celata ‡ non te à mea delicta &
7 וְאַשְׁמוֹתַי מִמְּךָ לֹא־נִכְחָדוּ׃ אַל־יֵבֹשׁוּ
erubescant ne exercituum Domine ,Domine te expectantes me in ‡
בִי קֹוֶיךָ אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת אַל־יִכָּלְמוּ
te super † Quoniam .Israel Deus ,te quærentes || me in
8 בִי מְבַקְשֶׁיךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי־עָלֶיךָ
.meas facies ‡ confusio operuit :opprobrium sustinui
נָשָׂאתִי חֶרְפָּה כִּסְּתָה כְלִמָּה פָנָי׃

שׁוּב a * vulnerabit pes tuus ipsis רָאָה b psallentes שׁוּר c * qui estis paruulus רָדָה d duces ‡ & * quod || à † in ‡ munera. Disperde cógregationé calami, ‡ conterentes eum cum incisionibus argenteis: || qui bella volunt. רָצָה f רוּץ g ab Oriente נָתַן h עֹז i ‡ magnificentia tuis, גָּאָה k ‡ in ‡ suis: dat † liliis יָשַׁע, בּוֹא l ‡ limo ‡ est * flumen operuit ‡ siccatum ‡ spero כָּלָה, רָבָה n ‡ quàm capilli ‡ qui odio habent חָנַן, צָמַת q ‡ qui disperdût ‡ gratis: ‡ reddidi. שׁוּב r ‡ abscondita ‡ propter me qui expectant קָוָה ‡ propter ‡ qui quærunt ‡ propter ‡ faciem mea. כָּסָה

.meæ matris filiis extraneus & ;meis fratribus fui Alienus
9 מוּזָר הָיִיתִי לְאֶחָי וְנָכְרִי לִבְנֵי אִמִּי׃ [a] זוּר [a]
probra & ;me comedit tuæ domus zelus Quoniam
10 כִּי־קִנְאַת בֵּיתְךָ אֲכָלָתְנִי וְחֶרְפּוֹת
:ieiunio in fleui Et .me super ceciderunt tibi exprobrantium — eorum qui probris afficiunt te,
11 חוֹרְפֶיךָ נָפְלוּ עָלָי׃ וָאֶבְכֶּה בַצּוֹם
dedi ‡ Et .mihi opprobria in fuit & ;meæ animæ * — * afflixi animam meam: ‡ posui
12 נַפְשִׁי [b] וַתְּהִי לַחֲרָפוֹת לִי׃ וָאֶתְּנָה — הָיָה [b]
.parabolam in eis fui & ;saccum meum vestimentum
לְבוּשִׁי [c] שָׂק וָאֱהִי לָהֶם לְמָשָׁל׃ — שַׂק [c]
bibentium moduli ‖ & ; portæ * sedentes me in Eloquentur $ — $ Locuti sunt contra * in ‖ cantationes factus sum bibentibus
13 יָשִׂיחוּ בִי יֹשְׁבֵי שָׁעַר וּנְגִינוֹת [d] שׁוֹתֵי — † conuerti me — שָׁתָה [d]
tempus :Domine te ad † mea oratione ego Et .sechar
14 שֵׁכָר׃ וַאֲנִי [e] תְפִלָּתִי־לְךָ ׀ יְהוָה עֵת
,me exaudi :tuæ misericordiæ multitudine in ‡ Deus * beneplaciti
[f] רָצוֹן אֱלֹהִים בְּרָב־חַסְדֶּךָ עֲנֵנִי — פָּלַל [f]
:infigar non &* ,luto è me Eripe .tuæ salutis veritate in $
15 [g] בֶּאֱמֶת יִשְׁעֶךָ׃ [h] הַצִּילֵנִי מִטִּיט וְאַל־אֶטְבָּעָה — * est ‡ propter multitudinem * propter veritatem * ne
.aquarum profundis è & ,me habentibus odio ab eripiar
[h] אִנָּצְלָה מִשֹּׂנְאַי וּמִמַּעֲמַקֵּי־מָיִם׃ — נָצַל [h]
me absorbeat nec , aquarum alueus † me inundet ‖ Ne — ‖ operiat † fluuius ‡ claudat $ est
16 אַל־תִּשְׁטְפֵנִי ׀ שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל־תִּבְלָעֵנִי — [i] צָמַן [i]
.suum os puteus me super obturet ‡ neque :profundum
מְצוּלָה וְאַל־תֶּאְטַר־עָלַי בְּאֵר [i] פִּיהָ׃
:tua misericordia $ bona quoniam , Domine me Exaudi
17 [k] עֲנֵנִי יְהוָה כִּי־טוֹב חַסְדֶּךָ — עָנָה [k]
. me ad respice tuarum miserationum multitudinem secundum
[l] כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלָי׃ — רָבַב [l]
‡ angustia quoniam : tuo seruo à tuas facies abscondas ne Et — faciem tuam ‡ est
18 וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ כִּי־[m] צַר־ — צוּר [m]
, meam animam ad ‖ Appropinqua . me exaudi , festina , mihi — ‖ animæ meæ,
לִי מַהֵר עֲנֵנִי׃ קָרְבָה אֶל־נַפְשִׁי
19
nosti Tu . me redime meos inimicos propter :eam redime
20 גְּאָלָהּ לְמַעַן אֹיְבַי [n] פְּדֵנִי׃ אַתָּה יָדַעְתָּ — פָּדָה [n]
: meam ignominiam & , meum pudorem & , meum probrum
חֶרְפָּתִי [o] וּבָשְׁתִּי וּכְלִמָּתִי — בּוֹשׁ [o]
, meum cor contriuit Probrum .mei hostes omnes * te coram * sunt
21 נֶגְדְּךָ כָּל־צוֹרְרָי׃ חֶרְפָּה ׀ שָׁבְרָה לִבִּי
,consolantes & : ‡ non & condolendum ad † expectaui & , fui anxius ‖ & — ‖ dolui, † qui condolere, ‡ fuit
וָאָנוּשָׁה וָאֲקַוֶּה לָנוּד וָאַיִן וְלַמְנַחֲמִים
.fel meam escam in dederunt Et . inueni non &
22 וְלֹא מָצָאתִי׃ וַיִּתְּנוּ [o] בְּבָרוּתִי רֹאשׁ — בָּרָה [o]
corum mensa Erit . acetum mihi propinauerunt meaſiti in &
23 וְלִצְמָאִי יַשְׁקוּנִי חֹמֶץ׃ [p] יְהִי־שֻׁלְחָנָם — הָיָה [p]
. offendiculum in paces ad & : laqueum in suas facies ad — coram eis laqueus: & retributiones
לִפְנֵיהֶם [q] לְפָח וְלִשְׁלוֹמִים [r] לְמוֹקֵשׁ׃ — פָּח [q] יָקַשׁ [r]
eorum lumbos & : videndo à * eorum oculi Obscurabuntur — * ne videant:
24 תֶּחְשַׁכְנָה עֵינֵיהֶם [s] מֵרְאוֹת וּמָתְנֵיהֶם — רָאָה [s]
: tuam iram eos super Effunde . facies nutare semper
תָּמִיד הַמְעַד׃ שְׁפָךְ־עֲלֵיהֶם זַעְמֶךָ
25
eorum palatium Sit . eos comprehendat tui nasi ‖ furor & — ‖ iræ suæ
26 וַחֲרוֹן אַפְּךָ [t] יַשִּׂיגֵם׃ תְּהִי־טִירָתָם — חָרָה [u] נָשַׂג [t]
habitans ‡ sit ne eorum tentoriis in : desolatum — † tabernaculis ‡ qui habitet.
נְשַׁמָּה בְּאָהֳלֵיהֶם אַל־יְהִי יֹשֵׁב׃
ad * & : sunt persecuti , percussisti quem tu $ Quoniam — $ eum * super
27 כִּי־אַתָּה אֲשֶׁר־[x] הִכִּיתָ רָדָפוּ וְאֶל־ — נָכָה [x]
iniquitatem ‖ Da . narrabunt tuorum vulneratorum dolorem — ‖ punitionem iniquitatis
28 מַכְאוֹב חֲלָלֶיךָ יְסַפֵּרוּ׃ תְּנָה־עָוֺן
. tuam iustitiam in ingrediantur non & : eorum iniquitatem super
עַל־עֲוֺנָם וְאַל־יָבֹאוּ בְּצִדְקָתֶךָ׃ — עוּר [y]
non iustis cum & : viuentium libro è Deleantur
29 [z] יִמָּחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים וְעִם צַדִּיקִים אַל־ — מָחָה [z]
tua salus : dolens & , afflictus † ego Et . scribantur — † sum pauper,
יִכָּתֵבוּ׃ וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב יְשׁוּעָתְךָ
30
: cantico in ‡ Dei nomen Laudabo . me eleuabit Deus — ‡ cum
31 אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנִי׃ אֲהַלְלָה שֵׁם־אֱלֹהִים בְּשִׁיר
erit melior, $ Et . confessione in eum magnificabo & — ‡ pulchrior
וַאֲגַדְּלֶנּוּ [a] בְתוֹדָה׃ [b] וְתִיטַב — יָטַב [b] יָדָה [a]
32
. vngulificans ‖ , cornificans vitulus * , bos quam , Domino — * quam ‖
לַיהוָה מִשּׁוֹר פָּר מַקְרִן מַפְרִיס׃
, Deum quærentes ‡ ; gaudebunt † , humiles viderunt — † & ‡ &
33 [c] רָאוּ עֲנָוִים יִשְׂמָחוּ דֹּרְשֵׁי אֱלֹהִים — רָאָה [c]

.vestrum cor viuet &
34 [d] וִיחִי לְבַבְכֶם׃ כִּי־שֹׁמֵעַ אֶל־[e] אֶבְיוֹנִים [d] — חָיָה [e] אָבָה — audit pauperes egenos ad audiens Quoniam
eum Laudent .despexit non suos vinctos & ;Dominus
35 יְהוָה וְאֶת־אֲסִירָיו לֹא בָזָה׃ יְהַלְלוּהוּ
.eis in repens omne & ,maria :terra & ,cæli
שָׁמַיִם וָאָרֶץ יַמִּים וְכָל־רֹמֵשׂ בָּם׃
ciuitates ædificabit & , Sion seruabit Deus Quoniam
36 כִּי אֱלֹהִים ׀ [f] יוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְיִבְנֶה עָרֵי — יָשַׁע [f]
.eam accipient hæreditate & ,ibi habitauerunt & :Iehudah
יְהוּדָה וְיָשְׁבוּ שָׁם וִירֵשׁוּהָ׃
hæreditate accipient — diligentes & :eam hæreditabunt eius seruorum semen Et
37 וְזֶרַע עֲבָדָיו יִנְחָלוּהָ וְאֹהֲבֵי
.ea in habitabunt eius nomen
שְׁמוֹ יִשְׁכְּנוּ־בָהּ׃

PSAL. LXX. ע

.recordandum ad Dauid ipsi Victori
1 לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד לְהַזְכִּיר׃
vt eruas — mei auxilium ad Domine .me liberandum ad Deus
2 אֱלֹהִים [g] לְהַצִּילֵנִי יְהוָה לְעֶזְרָתִי — נָצַל [g]
vel [h] יָבֵשׁ — quærentes erubescant & afficiantur Pudore .festina
3 חוּשָׁה׃ [h] יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ מְבַקְשֵׁי — בּוֹשׁ
volentes ;erubescant & ,retrorsum Conuertantur .meam animam
נַפְשִׁי [i] יִסֹּגוּ אָחוֹר וְיִכָּלְמוּ חֲפֵצֵי — סוּג [i]
‡ pro — ,sui pudoris mercede super ‡ Conuertantur .meum malum
4 [k] רָעָתִי׃ יָשׁוּבוּ עַל־עֵקֶב בָּשְׁתָּם — רוּעַ [k]
$ qui dicunt — te in lætentur & ,Gaudeant .euge , euge dicentes $
5 הָאֹמְרִים הֶאָח ׀ הֶאָח׃ [l] יָשִׂישׂוּ וְיִשְׂמְחוּ ׀ בְּךָ — שׂוּשׂ [l]
,Deus magnificetur :semper dicant & ,te quærentes omnes
כָּל־מְבַקְשֶׁיךָ וְיֹאמְרוּ תָמִיד יִגְדַּל אֱלֹהִים
† qui diligunt ‡ egenus,& pauper sum, — indigus & , afflictus ‡ ego Et .tuam salutem diligentes †
6 אֹהֲבֵי יְשׁוּעָתֶךָ׃ וַאֲנִי ׀ [m] עָנִי וְאֶבְיוֹן — עָנָה [m]
$ propter me, * es: — :tu * meus erutor & ,meum auxilium ,mihi $ festina Deus
אֱלֹהִים חוּשָׁה־לִּי עֶזְרִי וּמְפַלְטִי אַתָּה
.tardaueris ne Domine
יְהוָה אַל־תְּאַחַר׃

PSAL. LXXI. עא

.seculum in afficiar pudore ne :speraui Domine te In
1 בְּךָ־יְהוָה [n] חָסִיתִי אַל־אֵבוֹשָׁה לְעוֹלָם׃ — חָסָה [n]
Propter iustitiā tuam eripe ‖ erue — me ad inclina :me erues ‖ & ,me eripies tua iustitia In
2 בְּצִדְקָתְךָ [o] תַּצִּילֵנִי וּתְפַלְּטֵנִי הַטֵּה־אֵלַי — נָצַל [o]
habitaculi petrā in † mihi Esto .me serua & ,tuam aurem
3 אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי׃ הֱיֵה לִי ׀ לְצוּר מָעוֹן
† robustum habitaculū, vt ingrediar — mea petra quia :me seruare præcepisti ,iugiter ingrediendum ad
לָבוֹא תָּמִיד [p] צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי כִּי־סַלְעִי — צָוָה [p]
‡ es — :impij manu è me erue mi Deus .tu ‡ mea munitio &
4 וּמְצוּדָתִי אָתָּה׃ אֱלֹהַי פַּלְּטֵנִי מִיַּד רָשָׁע
$ manu * opprimentis. — :mea expectatio tu Quoniam .violenti * & ,peruertentis vola $ è
5 מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ׃ כִּי־אַתָּה [q] תִקְוָתִי — קָוָה [q]
‖ Deus ‡ ab adolescentia mea. Tibi $ ab vtero, de ventre — meis pueritiis à † mea fiducia Dominus ‖ ,Domine
אֲדֹנָי יְהוִה מִבְטַחִי מִנְּעוּרָי׃
tu meæ matris visceribus à ventre de $ sum innixus te Super
6 עָלֶיךָ ׀ נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמְּעֵי אִמִּי אַתָּה
portentum Tanquam .semper mea laus te in :meus eductor
7 גוֹזִי בְּךָ תְהִלָּתִי תָמִיד׃ כְּמוֹפֵת
.fortis mea spes tu & :multis fui
[r] הָיִיתִי לְרַבִּים וְאַתָּה מַחֲסִי־[s] עֹז׃ — הָיָה [r] עָזַז [s]
.tua gloria die tota :tua laude meum os Repleatur
8 יִמָּלֵא פִי [t] תְּהִלָּתֶךָ כָּל־הַיּוֹם תִּפְאַרְתֶּךָ׃ — הָלַל [t]
* cùm defecerit fortitudo mea, — deficere secundum * :senectutis tempore in me proiicias Ne
9 אַל־תַּשְׁלִיכֵנִי לְעֵת זִקְנָה [u] כִּכְלוֹת — כָּלָה [u]
‖ locuti sunt, ‡ aduersum me — mei inimici dixerunt ‖ Quia .me derelinquas ne ,meam fortitudinē
10 כֹּחִי אַל־תַּעַזְבֵנִי׃ כִּי־אָמְרוּ אוֹיְבַי
.pariter sunt consiliati meam animam custodientes & :mihi †
לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי [x] נוֹעֲצוּ יַחְדָּו׃ — יָעַץ [x]
,persequimini :eum dereliquit Deus :Dicendo
‡ est qui eruat — ne Deus .eruens ‡ non quia ,eum comprehendite &
11 לֵאמֹר אֱלֹהִים עֲזָבוֹ רִדְפוּ — נָצַל
12 וְתִפְשׂוּהוּ כִּי־אֵין [y] מַצִּיל׃ אֱלֹהִים אַל־ — חוּשׁ [y]
.festina meum auxilium ad mi Deus :me à elongeris
תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהַי לְעֶזְרָתִי חִישָׁה׃

operiantur ,meæ animæ aduersarij deficiant afficiantur Pudore
13 [a]יבשו יכלו שטני נפשי [b]יעטו
Et .meum malum quærentes ;pudore & ,probro
14 חרפה וכלמה מבקשי [c]רעתי: ואני
.tuam laudem omnem super adiiciam & ,expectabo semper
תמיד איחל והוספתי על־כל־[d]תהלתך:
:tuam salutem die tota ,tuam iustitiam narrabit meum Os
15 [e]פי יספר צדקתך כל־היום [f]תשועתך
fortitudines *in* Introibo .numeros cognoui non quoniam
16 כי לא ידעתי ספרות: אבוא בגברות
.solius tuæ iustitiæ recordabor *:Domini* * Domini
אדני יהוה אזכיר צדקתך לבדך:
annunciabo hactenus & *:meis pueritiis à* me docuisti Deus
17 אלהים למדתני מנעורי ועד־הנה [g]אגיד
:caniciem & , senium ad vsque etiam Et .tua mirabilia
18 נפלאותיך: וגם עד־זקנה ושיבה
tuum brachium annunciem donec ,me derelinquas ne Deus ‡
אלהים אל־תעזבני עד־אגיד זרועך
.tuam fortitudinem est venturus * omni ;generationi
לדור לכל־יבוא גבורתך:
fecisti quæ ,excelsum in vsque Deus tua iustitia Et
19 וצדקתך אלהים עד־מרום אשר־[h]עשית
mihi ostendisti Qui ? tu sicut quis Deus :magna ‡
20 גדלות אלהים מי כמוך: אשר [i]הראיתנו
:me *viuificabis* *reuerteris* ‡ ,malas & , multas angustias
צרות רבות ורעות תשוב תחיינו
.me *facies* ‖ ascendere *reuerteris* * terræ voraginibus ex &
ומתהומות הארץ תשוב [k]תעלנו:
.me *consolaberis circuibis* ‡ & :meam magnitudinem *Multiplicabis* †
21 [i]תרב גדלתי [l]ותסב תנחמני:
, nebel instrumento in tibi confitebor ego Etiam
22 גם־אני אודך בכלי־נבל
.Israel sancte :cithara in tibi cantabo mi Deus : tuā veritatē
אמתך אלהי אזמרה לך בכנור קדוש ישראל:
mea anima & : tibi cantauero cùm ,mea labia *Prædicabunt* ‡
23 תרננה שפתי כי אזמרה־לך ונפשי
loquetur die tota mea lingua Insuper .redemisti quam
24 אשר[m] פדית: גם־לשוני כל־היום תהגה
quærentes erubuerunt quia , sunt affecti pudore quia : tuam iustitiam
צדקתך כי־בשו כי־חפרו מבקשי
.meum malum
רעתי:

Margin: [a]יבש [b]עטה — [c]רוע — [d]הלל — [e]פה [f]ישע — * Dei: & ab adolescentia mea: — [g]נגד — ‡ tu — * qui — [h]עשה ‡ sunt — [i]ראה — ני ק — ‡ conuersus viuificabas *conuersus ‖ faciebas — [i]רבה [k]עלה — † Multiplicabas ‡ conuersus cōsolabaris — [l]סבב ‡ Laudabunt — [m]פדה

PSAL. LXXII. עב

:da regi tua iudicia Deus .Selomoh Ipsi
1 לשלמה אלהים משפטיך למלך [n]תן
tuum populum Iudicabit .regis filio tuam iustitiam &
2 וצדקתך לבן־מלך: [o]ידין עמך
montes Deferent . iudicio in tuos *afflictos* & : iustitia in
3 בצדק ועניך במשפט: [p]ישאו הרים
afflictos ‖ Iudicabit .*iustitia in* * colles & : populo pacem
4 שלום לעם וגבעות בצדקה: ישפט [q]עניי־
te Timebunt .*oppressorem contundet &* :*egeni* † filios seruabit,populi
5 עם [r]יושיע לבני אביון וידכא עושק: ייראוך
. generationum *generatio*, *lunæ facies ad* ‡ & : sole cum
עם־שמש ולפני ירח דור דורים:
stillicidium ‡ imbres sicut, vellus super pluuia sicut Descendet
6 ירד כמטר על־גז כרביבים זרזיף
,pacis multitudo & : iustus eius diebus in Florebit .*terra*
7 ארץ: יפרח־בימיו צדיק [s]ורב שלום
ad vsque mari à Dominabiturque . *lunam* ‖ non *ad vsque*
8 עד־בלי ירח: [t]וירד מים עד־
.terræ terminos ad vsque flumine à &, mare
ים ומנהר עד־אפסי־ארץ:
puluerem ‡ eius inimici &,*solitudinicolæ se incuruabunt eius facies Ad* †
9 לפניו יכרעו [u]ציים ואיביו עפר
:reddent munus insularum & , *Tharsis* ‡ Reges . lingent
10 ילחכו: מלכי תרשיש [x]ואיים מנחה [y]ישיבו
se incuruabunt Et . offerent *honorarium* ‖ Seba & , *Scheba* * reges
11 מלכי שבא וסבא אשכר יקריבו: [z]וישתחוו־
, ei seruient gentes omnes :reges omnes ei
לו כל־מלכים כל־גוים יעבדוהו:

Margin: [n]נתן — [o]דון pauperes — [p]נשא * iustitiam. ‖ pauperes — [q]ענה [r]ישע — † pauperis:confringet calumniatorem. ‡ dum fuerit luna, in generatione ‡ stillantes super terram. — [s]רבב donec ‖ sit luna. — [t]רדה † Coram illo procident habitatores deserti, ‡ terram — [u]ציה [x]אי ‡ maris, — [y]שוב — [z]שחה Seba Arabicæ Æthiopicæ munus

non & ,*afflictum* ‡ & :clamantem *egenum* eruet Quia
כי־[a]יציל־[b]אביון משוע ועני ואין־
animas & :*egeno &* ,*tenui* *super* ‖ Parcet .*ei* auxiliator*
13 עזר לו: [c]יחס על־[d]דל ואביון ונפשות
redimet *extorsione ab* ‡ & ,dolo A .seruabit *egenorum* *
1 אביונים יושיע: מתוך ומחמס יגאל
.eius oculis in eorum sanguis erit pretiosus & :eorum animam
נפשם וייקר דמם בעיניו:
eo pro orabit & , *Scheba* ‡ auro de ei dabit & , viuet Et
15 [e]ויחי ויתן־לו מזהב שבא ויתפלל בעדו
.ei benedicet die tota :semper
תמיד כל־היום יברכנהו:
perstrepet ‖ ,montium capite in * terra in ,frumenti *particula* ‡ Erit
16 יהי [f]פסת־בר בארץ בראש הרים ירעש
herba sicut ciuitate *à* † florebunt & : eius fructus Lebanon sicut
כלבנון [g]פריו ויציצו מעיר כעשב
solis *facies ad* ‡ :seculum in eius nomen Erit .terræ
17 הארץ: יהי שמו לעולם לפני־שמש
, gentes omnes eo in benedicentur & , eius nomen *filiabitur*
[h]ינין שמו ויתברכו בו כל־גוים
Deus Deus Dominus Benedictus .eum beatificabunt ‡
18 יאשרהו: ברוך יהוה אלהים אלהי
benedictum Et .*ipse* solus mirabilia *faciens* * :Israel
19 ישראל עשה נפלאות לבדו: וברוך
eius gloria replebitur & , seculum in eius gloriæ nomen
שם כבודו לעולם וימלא כבודו את־
.amen & , Amen ‖ ,terra omnis
כל הארץ אמן ואמן:
.Isai filij Dauid orationes sunt Consummatæ
20 [i]כלו [k]תפלות דוד בן־ישי:

Margin: pauperem ‡ pauperem cui — [a]נצל [b]אבה * est ‖ pauperi,& inopi, — [c]חוס [d]דלל * pauperum ‡ iniquitate — ‡ Seba Arabicæ — [e]חיה — ‡ pugillus * situs ‖ concutietur † in — [f]פס [g]פרה ‡ ante solem — propagabitur — [h]נין ינון ק — ‡ & * quia fecit — Verum, & verum sit. — [i]כלל [k]פלל

ספר שלישי

PSAL. LXXIII. עג

‡ Deus Israeli ‡ bonus Profectò .Asaph ipsi Cantus
1 מזמור לאסף אך טוב לישראל אלהים
declinauerunt *parum quasi ego* ‡ Et .corde mundis
2 לברי לבב: ואני כמעט [l]נטוי
.mei gressus sunt effusi *nihil quasi* * :mei pedes
רגלי כאין שפכה אשרי:
.*videbo* ‖ impiorum pacem :insanos in zelaui Quia
3 כי קנאתי בהוללים שלום רשעים אראה:
‡ sana & , eorum morte in ligamenta † non Quia
4 כי אין חרצבות למותם ובריא
cum & ;*ipsi* ‡ non hominis labore In .eorum fortitudo
5 אולם: בעמל אנוש אינימו ועם־
eos *ligauit torque* * Ideo .flagellabuntur non hominibus
6 אדם לא ינגעו: לכן ענקתמו
adipe præ *Exiit* .*eos iniquitas ornamento inuoluet* ‖ : superbia
7 גאוה יעטף־[m]שית חמס למו: יצא מחלב
.cordis *imaginationes* ‡ transierunt ;eorum *oculus* †
עינמו עברו [n]משכיות לבב:
excelso de :calumniam *malo in loquentur &* ,*dissolutos se Reddent* ‡
8 [o]ימיקו וידברו ברע עשק ממרום
eorum lingua & :suum os cælos in Posuerunt .*loquentur* *
9 ידברו: שתו בשמים פיהם ולשונם
:huc eius populus reuertetur Ideo .terra in *ambulabit* ‖
10 תהלך בארץ: לכן ישיב עמו הלם
quomodo ,dixerunt Et .eis exprimentur pleni † aquæ &
11 ומי מלא [p]ימצו למו: ואמרו איכה
isti Ecce ? excelso in scientia est & : Deus sciuit
12 ידע־אל ויש דעה [p]בעליון: הנה־אלה
.*facultatem* *multiplicarunt* ‡ seculi *tranquilli* ‡ & ;impij
רשעים ושלוי עולם [r]השגו־חיל:
munditia * in laui & :meum cor mundaui frustra Verè
13 אך־ריק זכיתי לבבי וארחץ [s]בנקיון
mea increpatio & :die omni flagellatus fui Et .meas *volas* ‖
14 [t]כפי: ואהי נגוע כל־היום ותוכחתי
ecce :hoc sicut Narrabo , dicebam Si .*matutinis in* †
15 לבקרים: אם־אמרתי אספרה כמו הנה
.tum præuaricatus ‡ tuorum filiorum generatio
דור בניך בגדתי:

Margin: ‡ est ‡ sed — ‡ mei penè — [l]נטה — נטיו ק — * ferè ‖ videns. sunt ‡ est — ‡ sunt: — * coronauit ‖ operiet se vt tollat prædam sibi. Egressi sunt † oculi ‡ cogitationes — [m]שורת — [n]שכה ‡ Dissoluerunt & locuti sunt malitiosè — [o]מוק * locuti sunt ‖ graditur — ישוב ק † calicis — [p]מצה — [q]עלה ‡ pacem habentes ‡ apprehenderunt diuitias. * innocentia — [r]שגה [s]נקה ‖ manus — [t]כפף † singulo mane. † dicent quòd

.meis oculis in *ipsum* * labor ‡ :hoc scire putabam Et
16 ואחשבה לדעת זאת עמל היא בעיני:
intelligam ‖ : Dei sanctuaria *ad* intrem Donec
17 עד־אבוא אל־מקדשי־אל אבינה
posuisti lubricis † in Profectò .eorum nouissimum
18 לאחריתם: אך בחלקות תשית
fuerunt Quomodo . desolationes in eos fecisti cadere :eos
19 למו [a]הפלתם למשואות: איך היו
à sunt consumpti ,defecerunt ? subitò ferè desolationem in
לשמה כרגע [b]ספו [c]תמו מן־
Domine : ‡ *expergiscendo* ‡ ab somnium Velut .terroribus
20 בלהות: כחלום [d]מהקיץ אדני
acescet ‖ Quia .spernes eorum imaginem *suscitando in* *
21 בעירו צלמם תבזה: כי יתחמץ
. ‡ insipiens ego Et .*acuar meis renibus* †& : meum cor
22 לבבי [e]וכליותי [f]אשתונן: ואני־בער
.te apud eram iumenta ‡ : cognoscebam non &
ולא [g]אדע בהמות הייתי עמך:
.meam dexteram manum *in* tenuisti : * tecum semper ego Et
23 ואני תמיד עמך אחזת ביד ימיני:
.me accipies gloriam ‖ postea & :me duces tuo consilio In
24 [h]בעצתך תנחני ואחר כבוד [i]תקחני:
.terra in ‡ nolui tecum & ? cælo in † mihi Quis
25 מי־לי בשמים ועמך לא־חפצתי בארץ:
,mei cordis *rupes* ‡ ,meum cor & ,mea caro Defecit
26 כלה שארי ולבבי צור־לבבי
. seculum in Deus * mea pars &
וחלקי אלהים לעולם:
fecisti succidere : peribunt, te à *se elongantes* ‖ ecce Quoniam
27 כי־הנה רחקיך יאבדו הצמתה
appropinquatio † ego Et .te à fornicantem omnem
28 כל־זונה ממך: ואני קרבת
: meam spem *Domino* ‡ Domino in posui : *bona* mihi *Dei* ‡
אלהים לי טוב [k]שתי באדני יהוה [l]מחסי
. tua opera omnia *narrandum ad* *
לספר כל־מלאכותיך:

‡ sed * est — הוא ק — ‖ & † locis — [a]נפל — [b]סוף [c]תמם — ‡ expergefacto ‡ homine erũt — [d]קוץ — * cùm suscitaueris eos, ‖ dolore fuerat affectum † lumbi mei acuti fuerant. ‡ eram, — [e]כלה [f]שנן — † vt * fuit: ‖ ad — [g]ידע — [h]יעץ [i]לקח — † est ‡ quippiam — ‡ robur — * est — ‖ qui se elongãt — † noui, quòd accessus — ‡ ad Deum mihi est bonus ‡ Deo — [k]שות [l]חסה — ‡ vt narrem

PSAL. LXXIIII. עד

te elongasti Deus quid Vt .Asaph ipsi *Eruditio*
1 משכיל לאסף למה אלהים זנחת
? tuæ pascuæ *pecus in tuus nasus fumabit* : *finem* ‡ in
לנצח יעשן אפך בצאן [l]מרעיתך:
redemisti , *quondam* * acquisiuisti, *tui cætus* ‡ Recordare
2 זכר עדתך קנית קדם גאלת
.*eo in* habitasti ‖, istum Sion montem : tuæ hæreditatis virgam
שבט נחלתך הר־ציון זה שכנת בו:
omnia : *perpetuitatis* ‡ desolatione d tuos pedes Leua
3 [m]הרימה פעמיך למשאות נצח כל־
tui hostes Rugierunt . sanctitate in *inimicus malefecit*
4 [n]הרע אויב בקדש: שאגו צורריך
.signa sua signa posuerunt : tui *conuentus intimo* ‡ in
בקרב [o]מועדך [p]שמו אותתם אתות:
ligni perplexitate in *sublime in* ‖ adducens *velut Cognoscetur* *
5 יודע כמביא למעלה בסבך־עץ
, bipenni *in* ; pariter eius *apertiones* † nunc Et , secures
6 קרדמות: ועת פתוחיה יחד בכשיל
: tua sanctuaria *igne in* ‡ Miserunt . *conquassabunt* ‡ malleis &
7 וכילפות יהלמון: שלחו באש מקדשך
Dixerunt . tui nominis tabernaculum polluerunt terra in
8 לארץ חללו משכן שמך: אמרו
conuenticula ‖ omnia incenderunt : pariter *eorum posteri* *, suo corde in
בלבם [q]נינם יחד שרפו כל־מועדי־
vltrà † non , videmus non nostra Signa . terra in Dei
9 אל בארץ: אותתינו לא־[r]ראינו אין־עוד
. quo vsque *cognoscens* ‡ nobiscum ‡ non & : propheta
נביא ולא־אתנו יודע עד־מה:
blasphemabit : *hostis* * afficiet probris Deus Vsquequo
10 עד־מתי אלהים יחרף צר ינאץ
reduces † quid Vt ? *æternum* ‖ in tuum nomen inimicus
אויב שמך לנצח: למה [s]תשיב
. *consume* ‡ tui sinus *interiori ex* ‡ ? tuam dexteram & , tuam manum
11 ידך וימינך מקרב חוקך כלה:

Intellectus — ‡ seculum : & fumat furor tuus contra pecudes — [l]רעה — ‡ congregationis tuæ quam * ab antiquo, quod ‖ in quo ‡ duraturas in seculum: super omnem inimicum qui malefecit — [m]רום [n]רוע — ‡ medio tabernaculi — [o]יעד [p]שום — * Contritum est sicut ‖ supernè † cælaturas — ועתה ק — ‡ contriuerunt ‡ ignem in * Depopulemur eos ‖ tabernacula † est — [q]נין [r]ראה — ‡ est ‡ qui cognoscat ‡ aduersarius: spernet ‖ seculum? † reducis — [s]שוב — ‡ è medio ‡ non educis inimicos consumendo? — חיקך ק

interiori *in* salutes operans :initio ab † meus rex Deus Et
ואלהים מלכי מקדם פעל ישועות בקרב 12
confregisti :mare tua fortitudine *in* contriuisti Tu .terræ
הארץ: אתה [a]פוררת בעזך ים שברת 13
capita confregisti Tu .aquis *super* ‡ cetorum capita
ראשי תנינים על־המים: אתה רצצת ראשי 14
solitudinicolis ‖ populo escam eum *dabis* * :Leuiathan
לויתן תתננו מאכל לעם [b]לציים:
siccasti tu : torrentem & ,fontem *rupisti* † Tu
אתה בקעת מעין ונחל אתה הובשת 15
:nox *tibi* * etiam , dies *Tibi* ‡ .*fortitudinis* ‡ fluuios
נהרות איתן: לך יום אף־לך לילה 16
.solem & ‖ luminare præparasti tu
אתה [c]הכינות מאור ושמש:
hyemem & ;æstatem :terræ terminos omnes statuisti Tu
אתה [d]הצבת כל־גבולות ארץ קיץ וחרף 17
affecit probris inimicus :huius Memento .*ea* plasmasti tu
אתה יצרתם: זכר־זאת אויב חרף 18
.tuum nomen *blasphemauerunt* stultus populus & :Dominum
יהוה ועם־נבל נאצו שמך:
cætus * :tuæ turturis animam *feræ* ‡ tradas Ne
אל־תתן [e]לחית נפש תורך חית 19
.æternum in obliuiscaris ne tuorum *afflictorum*
[f]עניך אל־תשכח לנצח:
terræ tenebrosa loca sunt repleta quia :pactum ad Respice
הבט לברית כי־מלאו מחשכי־ארץ 20
: affectus pudore *tenuis* † recedat Ne .*rapinæ habitaculis* ‖
נאות חמס: אל־ישב [g]דך נכלם 21
.tuum nomen laudabunt *egenus & afflictus* ‡
עני ואביון יהללו שמך:
, tui probri memento :tuam *litem litiga* ‡ Deus Surge
קומה אלהים [h]ריבה ריבך זכר חרפתך 22
vocis obliuiscaris Ne .die omni stulto à *
מני־נבל כל־היום: אל־תשכח קול 23
.semper *ascendens tibi obsistentium* ‖ sonitus :tuorum hostium
צרריך שאון [i]קמיך עלה תמיד:

† est ‡ medio — [a]פור ‡ in — ‡ dedisti ‖ deserta incolenti. — [b]ציה — ‡ dirupisti ‡ fortes. ‡ Tuus est * tua est ‖ minus — [c]כון — [d]יצב — spreuit — ‡ congregationi inimicorum * congregationis pauperum — [e]חיה [f]ענה — ‖ habitatione iniquorum † pauper — [g]דכך — ‡ pauper & mendicus ‡ iudica causam — [h]רוב — * quo afficeris — ‖ inimicorum tuorũ ascendit — [i]קום

PSAL. LXXV. עה

disperdas, .canticum Asaph ipsi cantus ,*corrumpas* ne , Victori
1 למנצח אל־תשחת מזמור לאסף [k]שיר:
‡ propinquum & , *sumus confessi* ‡ ,Deus tibi *sumus Confessi* †
2 [l]הודינו לך אלהים הודינו וקרוב
accepero Cùm .tua mirabilia *narrant* * : tuum nomen
3 שמך ספרו נפלאותיך: כי [m]אקח
Liquefacti ‡ .iudicabo *rectitudines* † ego :*statutum* tempus
4 [n]מועד אני מישרים אשפט: [o]נמגים־
æquilibrio direxi ego : eius habitatores omnes & ,terra
ארץ וכל־ישביה אנכי [p]תכנתי
: insaniatis Ne , insanis Dixi .Selah ,eius columnas
5 עמודיה סלה: אמרתי להוללים אל־[q]תהלו
extollatis Ne .cornu exaltetis Ne ,impiis &
6 ולרשעים אל־תרימו קרן: אל־[r]תרימו
.*præfracto* ‖ collo in loquamini * :vestrum cornu excelsum in
למרום קרנכם תדברו בצואר עתק:
deserto à nec :Occidente ab & ;† exitu ab non Quia
7 כי לא [s]ממוצא וממערב ולא ממדבר
hunc : iudicans Deus Quoniam .*montium* ‡
8 הרים: כי־אלהים שפט זה
.exaltabit hunc & ,humiliabit
ישפיל וזה [t]ירים:
* plenus ,rubuit vinum & ,Domini manu in calix Quia
9 כי כוס ביד־יהוה ויין חמר מלא
,exprimet * eius fæces Veruntamen .hoc ex effudit & , mixto
מסך [u]ויגר מזה אך־שמריה [x]ימצו
annunciabo ego Et .terræ impij omnes bibent
10 [y]ישתו כל רשעי־ארץ: ואני [z]אגיד
.Iahacob Deo cantabo :seculum in
לעלם אזמרה לאלהי יעקב:
cõfringam:& exaltabuntur ‡ *concidam* † impiorum cornua omnia Et
11 וכל־קרני רשעים אגדע תרוממנה
.iusti cornua
קרנות צדיק:

[k]שור — † Confitemur ‡ confitemur, ‡ est * recensentque — [l]ידה [m]לקח — † rectè ‡ Liquefacta est — [n]יעד [o]מוג — [p]תכן — [q]הלל — [r]רום — * ne ‖ pingui. — ‡ solis, nec — [s]יצא — ‡ venit exaltatio. — [t]רום — * est — * quas — [u]נגר [x]מצה — [y]שתה [z]נגד

PSAL. LXXVI. עו

.canticum Asaph ipsi cantus ,modulis in Victori — psalmis
1 למנצח בנגינת מזמור לאסף [a]שיר: — [a]שיר
magnum Israel in :Deus Iehudah in Notus
2 נודע ביהודה אלהים בישראל גדול
: eius tabernaculum Salem in fuit Et .eius nomen
3 שמו: [b]ויהי בשלם [c]סוכו — [b]היה [c]סכך
ignita iacula ‡ confregit Ibi .Sion in eius habitatio & — ‡ sagittas
4 ומעונתו בציון: שמה שבר רשפי־
.Selah ,bellum ac ,gladium & , scutum :arcus
קשת [d]מגן וחרב ומלחמה סלה: — [d]גנן
.prædæ ‡ montibus præ potens ‡ :tu † Illustris — † es ‡ & ‡ rapacibus.
5 נאור אתה אדיר מהררי־טרף:
: suum somnum * dormitauerunt , corde fortes fuerunt Spoliati — * in somno suo:
6 אשתוללו אבירי לב [e]נמו שנתם — [e]נום
.suas manus roboris ‖ viri omnes inuenerunt non & — ‖ robusti vires in manib. suis.
ולא־מצאו כל־אנשי־חיל ידיהם:
,currus & ,est soporatus :Iahacob Deus tua increpatione Ab — Propter increpationem tuam
7 מגערתך אלהי יעקב נרדם ורכב
, tuas facies ad ‡ stabit quis & :tu † Terribilis Tu .equus & — † es: ‡ coram te,
8 וסוס: אתה [f]נורא אתה ומי־יעמד לפניך — [f]ירא
terra :iudicium fecisti audire cælis E ?tua naris tunc ‡ ex — ‡ quo tempore cœperit ira
9 מאז אפך: משמים השמעת דין ארץ
.Deus iudicium ad surgendo In * .quieuit & , timuit — * Cùm surget
10 יראה ושקטה: בקום־למשפט אלהים
. Selah , terræ mansuetos † omnes seruandum ad ‖ — ‖ vt seruet † humiles
[g]להושיע כל־[h]ענוי־ארץ סלה: — [g]ישע [h]ענה
iratum residuum :tibi confitebitur hominis feruor ‡ Quoniam — ‡ ita
11 כי־חמת אדם [i]תודך שארית חמת — [i]ידה
omnes vestro Deo Domino reddite & , Vouete .accinges
12 תחגר: נדרו ושלמו ליהוה אלהיכם כל־
spiritum Amputabit * . terribili munus afferant : eius circuitus ‡ — ‡ qui estis in circuitu * Succidet
13 סביביו יובילו שי למורא: יבצר רוח
.terræ regibus ‖ terribilis : ducum — ‖ erit
נגידים נורא למלכי־ארץ:

PSAL. LXXVII. עז

: cantus Asaph ipsi , Iduthun super Victori — ipsi
1 למנצח על־ידותון לאסף מזמור: — ידותון ק
,Deum ad mea vox : clamabo & , Deum ad mea Vox
2 קולי אל־אלהים ואצעקה קולי אל־אלהים
Dominum meæ angustiæ die In : me ad auscultando † & — † auscultabit
3 והאזין אלי: ביום [k]צרתי אדני — [k]צור
renuit : se remisit ‡ non & , defluxit nocte mea manus ‡ , quæsiui — ‡ plaga ‡ quieuit
דרשתי ידי לילה נגרה ולא תפוג מאנה
: tumultuabor & , Dei Recordabor . mea anima consolari — inquietus ero:
4 הנחם נפשי: אזכרה אלהים [l]ואהמיה — [l]המה
Tenuisti . Selah . meus spiritus inuoluetur & , meditabor — loquar, & deficiet
5 [m]אשיחה ותתעטף רוחי סלה: אחזת — [m]שוח
. loquar non & , sum quassatus ‖ ; meorum oculorum vigilias — ‖ contritus
שמרות עיני נפעמתי ולא אדבר:
. seculorum annos : principio à † dies Supputaui — † qui fuerunt
6 חשבתי ימים מקדם [n]שנות עולמים: — [n]שנה
meo corde cum nocte in , mei moduli Recordabor ‡ — ‡ Recordor psalmi
7 אזכרה נגינתי בלילה עם־לבבי
secula in Nunquid . meus spiritus peruestigabit & , meditabor ‡ — ‡ meditor : & scrutatur
8 אשיחה ויחפש רוחי: הלעולמים
? vltra velle * addet non & : Dominus se elongabit — * vt velit
יזנח אדני ולא־יסיף [o]לרצות עוד: — [o]רצה
est consumptum : eius misericordia æternum in desiit ‖ Nunquid — ‖ defecit in secula furore
9 האפס לנצח חסדו גמר
? generationem & , generatione in , eloquium — [p]חנן
אמר לדר ודר:
naso in clausit num : Deus misereri est oblitus Nunquid — ‡ cogitaui occidere me propter annos
10 השכח [p]חנות אל אם־קפץ באף
: ipsum meum infirmari dixi ‡ Et . Selah ? suas misericordias — [q]חלל [r]עלה
11 רחמיו סלה: ואמר [q]חלותי היא
: Iah studiorum ‡ Recordabor . excelsi dexteræ anni — ‡ operum Domini:
12 שנות ימין [r]עליון: אזכיר מעללי־יה — אזכור ק
. tui miraculi quondam * à recordabor quia — * principio mirabilia tua
כי־אזכרה מקדם פלאך:

PSAL. LXXVIII.

tuis studiis in ‖ & :tuo opere omni * in meditabor Et — omnibus operibus tuis: ‖ de operibus
13 [a]והגיתי בכל־פעלך ובעלילותיך — [a]הגה
Deus Quis .tua via sanctitate in Deus .faber ‡ — † loquar
14 אשיחה: אלהים בקדש דרכך מי־אל
:mirabile faciens * Deus ‡ Tu ? Deus sicut , magnus — ‡ es * qui facis
15 גדול כאלהים: אתה האל עשה פלא
Redemisti .tuam fortitudinem populis in fecisti scire
16 [b]הודעת בעמים עזך: גאלת — [b]ידע
,Selah , Ioseph & ,Iahacob filios :tuum populum brachio in
בזרוע עמך בני־יעקב ויוסף סלה:
:parturierunt ‖ ,aquæ te viderunt ,Deus aquæ te Viderunt — ‖ doluerunt:
17 [c]ראוך מים אלהים [c]ראוך מים [d]יחילו — [c]ראה [d]חול
aquas Inundauerunt † .voragines sunt commotæ etiam — † Inundare fecerunt
18 אף ירגזו תהמות: זרמו מים
.ibunt tuæ sagittæ * etiam : æthereis ‡ dederunt vocem ‡ ,nubes — ‡ tonitruum ‡ cæli: * fulgura tua ierunt.
עבות קול נתנו שחקים אף־חציך יתהלכו:
fulgura illuminarunt ,rotunditate ‖ in tui tonitrui Sonitus — ‖ rota,
19 קול רעמך בגלגל [e]האירו ברקים — [e]אור
.terra contremuit & , est commota : orbem
תבל רגזה ותרעש הארץ:
tua vestigia † & : multis aquis in tuæ semitæ & ,tua via mari In — † itinera
20 בים דרכך ושביליך במים רבים ועקבותיך — יתיר
: tuum populum pecus ‡ sicut Duxisti .agnita sunt non — ‡ oues
21 לא [f]נודעו: [g]נחית כצאן עמך — [f]ידע [g]נחה
.Aharon & ,Moseh manu in ‡ — ‡ per manum
ביד־משה ואהרן:

PSAL. LXXVIII. עח

: meam legem mi populus Ausculta .Asaph ipsi Eruditio — Intellectus
1 משכיל לאסף האזינה עמי [h]תורתי — [h]ירה
Aperiam .mei oris eloquia ad vestram aurem inclinate
2 [i]הטו אזנכם לאמרי־[k]פי: אפתחה — [i]נטה [k]פה
.quondam ‡ à ænigmata scaturiam : meum os parabola in — loquar ‡ principio.
במשל פי [l]אביעה חידות מני־קדם: — [l]נבע
nostri patres & tea cognouimus & , audiuimus Quæ
3 אשר שמענו [m]ונדעם ואבתינו — [m]ידע
,eorum filiis à celabimus ‡ Non .nobis narrauerunt — ‡ abscondemus
4 ספרו־לנו: לא נכחד מבניהם
, Domini laudes narrantes nouissimæ generationi
לדור אחרון מספרים [n]תהלות יהוה — [n]הלל
.fecit quæ eius mirabilia & ,eius fortitudinem &
ועזוזו ונפלאתיו אשר עשה:
posuit legem & ,Iahacob in testimonium suscitauit Et
5 [o]ויקם עדות ביעקב [p]ותורה שם — [o]קום [p]ירה
ea notificandum ad nostris patribus præcepit quæ Israel in — vt notificarent
בישראל אשר צוה את־אבותינו [q]להודיעם — [q]ידע
filij nouissima generatio cognoscant Vt .suis filiis
6 לבניהם: למען ידעו דור אחרון בנים
.suis filiis narrabunt & ,surgent :nascentur * — * qui ‖ Vt
יולדו יקמו ויספרו לבניהם:
obliuiscatur non & , suam spem Deo in ponant Et ‖ — [r]שום
7 [r]וישימו באלהים כסלם ולא ישכחו — † operum
.custodiant eius mandata & ,Dei studiorum † — [s]צור
מעללי־אל [s]ומצותיו ינצרו:
,rebellis & ,declinans generatio ,eorum patres sicut sint non Et
8 ולא יהיו כאבותם דור סורר ומרה
cum fuit fidelis nec : suum cor præparauit non ‡ generatio — ‡ quæ
דור לא־[t]הכין לבו ולא־נאמנה את־ — [t]כון
iacientes , armati Ephraim Filij .eius spiritus Deo
9 אל רוחו: בני־אפרים נושקי רומי־
custodierunt Non .conflictus die in se verterunt : arcu — belli.
10 קשת הפכו ביום קרב: לא שמרו
.ambulare renuerunt eius lege in & ;Dei pactum — noluerunt
ברית אלהים ובתורתו מאנו [u]ללכת: — [u]ילך
quæ , eius mirabilium & : eius studiorum sunt obliti Et — operum
11 וישכחו עלילותיו ונפלאותיו אשר
terra in : miraculum fecit eorum patribus Coram .eis ostendit — mirabilia:
12 [x]הראם: נגד אבותם עשה פלא בארץ — [x]ראה
:eos fecit transire & ,mare Rupit .Sohan agro ‡ Ægypti — ‡ in
13 מצרים שדה־צען: בקע ים ויעבירם
.aceruum veluti aquas fecit stare &
[y]ויצב־מים כמו־נד: — [y]נצב

eſt recordatus Et .ſuam iram omnem ſuſcitabit non &

39 ולא־[a]יעיר כל־חמתו׃ ויזכר — [a]עור

‡ ſunt: *vadit: Quoties .redibit || non & ,vadens * ſpiritus :ipſi ‡ caro quod — § reuertitur.

40 כי־בשר המה רוח הולך ולא ישוב׃ כמה

† irritauerunt !ſolitudine in eum affecerunt dolore † ,deſerto in eum exacerbauerunt

[b]ימרוהו במדבר יעציבוהו בישימון׃ — [b]מרה

Iſrael ſanctum & :Deum tentauerunt & ,ſunt reuerſi Et

41 וישובו [c]וינסו אל וקדוש ישראל — [c]נסה

‡ ſignauerunt — qua diei :eius manus ſunt recordati Non .limitauerunt ‡

42 [d]התוו׃ לא־זכרו את־ידו יום אשר־ — [d]תוה

Ægypto in poſuit Qui .anguſtia de eos redemit

43 [e]פדם מני־[f]צר׃ אשר־[g]שם במצרים — [e]פדה [f]צור

[g]שום — conuertit Et .Sohan campo * in ſua portenta ‡ & : ſua ſigna

44 אתותיו ומופתיו בשדה־צען׃ ויהפך — ‡ mirabilia * regione || flumina

.biberent ne , eorum fluenta & :eorum riuos || ſanguinem in

לדם יאריהם ונזליהם בל־[h]ישתיון׃ — [h]שתה

,ranam & : eos comedit & ,mixtionem † eos in Miſit — † omne genus beſtiarum,

45 ישלח בהם ערב ויאכלם וצפרדע — ‡ diſperdidit

corũ labore & :eorũ germen † brucho dedit Et .eos corrupit ‡ & — § fructum

46 ותשחיתם׃ [i]ויתן לחסיל יבולם ויגיעם — [i]נתן

eorũ ſycomoros & :eorũ vineam grandine in Occidit .locuſtæ — * vites

47 לארבה׃ יהרג בברד גפנם ושקמותם

:eorum iumentum ‡ grandini concluſit † Et .glaciato lapide in || — || locuſta & bruchus.

48 בחנמל׃ ויסגר לברד בעירם — † tradidit ‡ iumenta

iram eos in Miſit .carbonibus eorum poſſeſſiones &

49 [k]ומקניהם לרשפים׃ ישלח־בם [l]חרון — [k]קנה [l]חרה

‡ indignationis — immiſſionem :anguſtiam & ,furorem & ,iram , ſuæ naris ‡

אפו עברה וזעם [m]וצרה משלחת — [m]צור

non ,ſuo naſo * ſemitam Ponderauit .malorum angelorum — * furori

50 מלאכי רעים׃ יפלס נתיב לאפו לא־

|| vitam † morti — peſti † eorum beſtiam || & :eorum animam morte à prohibuit

חשך ממות נפשם [n]וחיתם לדבר — [n]חיה

tradidit. — : Ægypto in primogenitum omne percuſſit Et .concluſit ‡

51 הסגיר׃ [o]ויך כל־בכור במצרים — [o]נכה

.Cham tabernaculis in fortitudinum principium

ראשית אונים באהלי־חם׃

eos eduxit & ; ſuum populum oues ſicut fecit proficiſci Et

52 [p]ויסע כצאן עמו וינהגם — [p]נסע

confidenter, — non & ,fiducia in eos eduxit Et .deſerto in gregem ſicut

53 כעדר במדבר׃ וינחם לבטח ולא

timuerunt — eos adduxit Et .mare operuit eorum inimicos & : expauerunt

54 פחדו ואת־אויביהם כסה הים׃ [q]ויביאם — [q]בוא

† in ‡ quem — acquiſiuit ‡ , iſtum montem † :ſuæ ſanctitatis terminum ad

אל־גבול קדשו הר־זה [r]קנתה ימינו — [r]קנה

‡ facie — , gentes eorum faciebus ‡ à eiecit Et .eius dextera

55 ימינו׃ ויגרש [s]מפניהם גוים — [s]פנה

‡ portione — fecit habitare & : hæreditatis fune ‡ in eas fecit cadere &

[t]ויפילם בחבל נחלה וישכן — [t]נפל

, tentauerunt Et .Iſrael tribus eorum tabernaculis in

56 באהליהם שבטי ישראל׃ [u]וינסו — [u]נסה

eius teſtimonia & : excelſum Deum exacerbauerunt &

[x]וימרו את־אלהים [y]עליון [z]ועדותיו — [x]מרה [y]עלה

,ſunt præuaricati & , ſe auerterunt Et .cuſtodierunt non — [z]עור

57 לא שמרו׃ [a]ויסגו ויבגדו — [a]סוג

.doli ‡ arcus vt ſunt verſi : eorum patres ſicut

כאבותם נהפכו כקשת רמיה׃

‡ doloſus. — ſuis ſculptilibus in & :ſuis excelſis in eum irritauerunt Et

58 ויכעיסוהו בבמותם ובפסיליהם

: eſt iratus & ,Deus Audiuit .eum fecerunt æmulari

59 יקניאוהו׃ שמע אלהים ויתעבר

ſpreuit — tabernaculum reliquit Et .Iſrael in valde reprobauit &

60 וימאס מאד בישראל׃ [b]ויטש משכן — [b]נטש

quo habitauit inter homines. — tradidit Et .homine in collocauit tentorium : Siloh

61 שלו אהל שכן באדם׃ [c]ויתן — [c]נתן

manum in ſuam gloriam & : ſuam fortitudinem captiuitatem in

לשבי [d]עזו ותפארתו ביד־ — [d]עזז

† hoſtis. ‡ tradidit — : ſuum populum gladio concluſit ‡ Et .anguſtiatoris †

62 צר׃ ויסגר לחרב עמו

‡ Iuuenes — comedit eius Electos ‡ .eſt iratus ſuam hæreditatem in &

63 ובנחלתו התעבר׃ בחוריו אכלה־

* fuerunt nuptui traditæ. — .ſunt celebratæ epithalamio * non eius virgines & :ignis

אש ובתולתיו לא [e]הוללו׃ — [e]הלל

lumine in nocte tota & :interdiu nube in eos duxit Et — per diem:

14 וינחם בענן יומם וכל־הלילה באור

dedit potum & : deſerto in petras Scidit .ignis

15 אש׃ יבקע [a]צרים במדבר [b]וישק — [a]צור [b]שקה

: petra de fluenta eduxit Et .multum ‡ voraginibus vt † — † eis in ‡ magnis.

16 כתהמות רבה׃ ויוצא נוזלים מסלע

addiderunt Et .aquas flumina tanquam fecit deſcendere &

17 [c]ויורד כנהרות מים׃ ויוסיפו — [c]ירד

.ſolitudine in excelſum exacerbandum ad ,ei peccandum ad * adhuc — * vt peccarent ei, vt prouocarent

עוד לחטא־לו [d]למרות [e]עליון בציה׃ — [d]מרה [e]עלה

cibum petendo : ſuo corde in Deum tentauerunt Et

18 [f]וינסו־אל בלבבם לשאל־אכל — [f]נסה

poterit Nũquid :dixerunt , Deum in || ſunt locuti Et .ſuæ animæ

19 לנפשם׃ וידברו באלהים אמרו היוכל — || contra

,petram percuſſit En ‡ ? deſerto in menſam diſponere † Deus — † parare ‡ Ecce

20 אל לערך שלחן במדבר׃ הן הכה־צור

etiam Nunquid .inundauerunt torrentes & ,aquæ fluxerunt &

ויזובו מים ונחלים ישטפו הגם־

? ſuo populo carnem parabit num ? dare poterit panem

לחם יוכל [g]תת אם־[h]יכין שאר לעמו׃ — [g]נתן [h]כון

eſt ſuccenſus ignis & :eſt iratus & ,Dominus audiuit Ideo

21 לכן שמע יהוה ויתעבר ואש [i]נשקה — [i]נשק

Quia .Iſrael in † aſcendit naſus ‡ etiam & : Iahacob in — ‡ furor † contra

22 ביעקב וגם־אף עלה בישראל׃ כי

. eius ſalute in ſperauerunt nec , Deo in crediderunt non

לא האמינו באלהים ולא בטחו בישועתו׃

. aperuit cælorum ianuas & : deſuper ætheribus mandauit Et

23 [k]ויצו שחקים ממעל ודלתי שמים פתח׃ — cælis [k]צוה

triticum & : comedendum ad Man eos ſuper pluit Et

24 וימטר עליהם מן לאכל ודגן־

:vir comedit fortium Panem . eis dedit cæleſte

25 שמים נתן למו׃ לחם אבירים אכל איש

fecit Proficiſci . ſaturitatem ad eis miſit venationem — cibum

26 [l]צידה שלח להם לשבע׃ [m]יסע — [l]צור [m]נסע

. Auſtrum ſua fortitudine in induxit & : cælis in Eurum

קדים בשמים וינהג [n]בעזו תימן׃ — [n]עזז

arenam ſicut & : carnem puluerem ſicut eos ſuper pluit Et

27 וימטר עליהם כעפר שאר וכחול

interius ‡ in fecit cadere Et . alatum volatile mariũm — † medium

28 ימים עוף כנף׃ [o]ויפל בקרב — [o]נפל

. eius habitacula circa : eius caſtramerationis — caſtrorum

מחנהו סביב למשכנותיו׃

eorum deſiderium & : valde ſunt ſaturati &, comederunt Et

29 ויאכלו וישבעו מאד [p]ותאותם — [p]אוה

adhuc : ſuo deſiderio à ſunt alienati Non . eis attulit

30 [q]יבא להם׃ לא־[r]זרו מתאותם עוד — [q]בוא [r]זור

, eos in aſcendit Dei naſus Et . eorum ore in eorum eſca — furor

31 אכלם בפיהם׃ ואף אלהים עלה בהם

.incuruauit Iſrael electos & : eorum pingues in occidit &

ויהרג במשמניהם ובחורי ישראל הכריע׃

crediderunt non & : adhuc peccauerunt hoc omni In

32 בכל־זאת חטאו־עוד ולא האמינו

: eorum dies vanitate in conſumpſit Et .eius mirabilibus in

33 בנפלאותיו׃ [s]ויכל־בהבל ימיהם — [s]כלה

, eos occidebat Si . terrore in ‡ eorum annos & — ‡ feſtinanter.

34 ושנותם בבהלה׃ אם־הרגם

. Deum mane quærebant &, reuertebantur & :eum quærebant &

ודרשוהו [t]ושבו ושחרו־אל׃ — [t]שוב

Deus & : eorum petra Deus quia , ſunt recordati Et — fortitudo

35 ויזכרו כי־אלהים צורם ואל

. eſt eorum redemptor , excelſus

[u]עליון גאלם׃ — [u]עלה

חצי הספר

.ei ſunt mentiti ſua lingua in & : ſuo ore in eum allexerunt Et — blanditi ſunt ei

36 [x]ויפתוהו בפיהם ובלשונם יכזבו־לו׃ — [x]פתה

fuerunt fideles nec , eo cum rectum erat non eorum cor Et — permanſerunt

37 ולבם לא־נכון עמו ולא נאמנו

. iniquitati propitiabitur * miſericors ipſe Et . eius pacto in — * propitiatus eſt

38 בבריתו׃ והוא רחום [y]יכפר [y]עון — [y]עוה [z]רבה

, ſuum naſum auertendum ad || , multiplicabit & :diſperdet non & — || vt auerteret iram ſuam ,

ולא־ישחית [z]והרבה להשיב אפו

non eius viduæ & :ceciderunt gladio in eius Sacerdotes
64 כֹּהֲנָיו בַּחֶרֶב נָפָלוּ וְאַלְמְנֹתָיו לֹא
:Dominus dormiens tanquam eſt excitatus Et .fleuerunt
65 תִבְכֶּינָה׃ [a] וַיִּקַץ [b] כְּיָשֵׁן ׀ אֲדֹנָי
ſuos hoſtes percuſſit Et .vino præ exclamans potens tanquam
66 כְּגִבּוֹר מִתְרוֹנֵן מִיָּיִן׃ וַיַּךְ־[c] צָרָיו
reprobauit ‡ Et .eis dedit ſeculi † opprobrium :retrorſum
67 אָחוֹר חֶרְפַּת עוֹלָם נָתַן לָמוֹ׃ וַיִּמְאַס
.elegit non Ephraim tribum in & :Ioſeph tentorium in
בְּאֹהֶל יוֹסֵף וּבְשֵׁבֶט אֶפְרַיִם לֹא בָחָר׃
quem ,Siion montem :Iehudah tribum elegit Et
68 וַיִּבְחַר אֶת־שֵׁבֶט יְהוּדָה אֶת־הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר
:ſuum ſanctuarium excelſa † ſicut ædificauit Et .dilexit
69 אָהֵב׃ [d] וַיִּבֶן כְּמוֹ־[e] רָמִים מִקְדָּשׁוֹ
Dauid in elegit Et .ſeculum in eam fundauit ‡ terram ſicut
70 כְּאֶרֶץ יְסָדָהּ לְעוֹלָם׃ וַיִּבְחַר בְּדָוִד
poſt De- .pecoru ₰ caulis de eum tulit & :ſuum ſeruum
71 עַבְדּוֹ [e] וַיִּקָּחֵהוּ מִמִּכְלְאֹת צֹאן׃ מֵאַחַר
:ſuum populum Iahacob in paſcendum ad * ,eum adduxit ,fœtas
[f] עָלוֹת [g] הֱבִיאוֹ לִרְעוֹת בְּיַעֲקֹב עַמּוֹ
integritatem ſecundum ‖ eos pauit Et .ſuam hæreditatem Iſrael in &
72 וּבְיִשְׂרָאֵל נַחֲלָתוֹ׃ [h] וַיִּרְעֵם כְּתֹם
.eos duxit ſuarum volarum † intelligentiis in & :ſui cordis
לְבָבוֹ וּבִתְבוּנוֹת [i] כַּפָּיו יַנְחֵם׃

Margin: [a] בכה [b] יקץ clamans propter vinum. [c] נכה † perpetuum ‡ ſpreuit. [d] בנה [e] רום † palatia ‡ quam ₰ ouium. A ſequendo [e] לקח * vt paſceret [f] עול [g] בוא ‖ in ſimplicitate [h] רעה † manuum [i] כפף

PSAL. LXXIX. עט

gentes venerunt Deus .Aſaph ipſi Cantus
1 מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים [k] בָּאוּ גוֹיִם ׀
:tuæ ſanctitatis templum polluerunt ,tuam hæreditatem in
בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת־הֵיכַל קָדְשֶׁךָ
cadauer ‡ Dederunt .aceruos in Ieruſalaim poluerunt
2 [l] שָׂמוּ אֶת־יְרוּשָׁלִַם לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת־[m] נִבְלַת
tuorum piorum * carnem :cælorum volatili ₰ eſcam tuorum ſeruorũ
עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ
aquam tanquã eorum ſanguinem Effuderunt .terræ ipſius feræ ‖
3 לְחַיְתוֹ־אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ דָמָם ׀ כַּמַּיִם
probrum Fuimus .ſepeliens ‡ non & :Ieruſalaim circuitibus †
4 סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָםִ וְאֵין קוֹבֵר׃ [n] הָיִינוּ חֶרְפָּה
.noſtris circumuiciniis † deriſio & ,ſubſannatio :noſtris vicinis
לִשְׁכֵנֵינוּ לַעַג וָקֶלֶס לִסְבִיבוֹתֵינוּ׃
velut ardebit .æternum * in iraſceris Domine Vſquequo
5 עַד־מָה יְהוָה תֶּאֱנַף לָנֶצַח תִּבְעַר כְּמוֹ־
,gentes ad tuam iram Effunde ?tuus zelus ignis
6 אֵשׁ קִנְאָתֶךָ׃ שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ ׀ אֶל־הַגּוֹיִם
quæ regna ſuper & ,te cognouerunt non quæ
אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּךָ וְעַל־מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר
:Iahacob comedit ‡ Quia .inuocauerunt non tuo nomine in †
7 בְּשִׁמְךָ לֹא קָרָאוּ׃ כִּי אָכַל אֶת־יַעֲקֹב
nobis ₰ meminetis Ne .deſolauerunt eius habitaculum &
8 וְאֶת־[o] נָוֵהוּ [p] הֵשַׁמּוּ׃ אַל תִּזְכָּר־לָנוּ
:tuæ miſericordiæ nos præueniant ,feſtina :priorum iniquitatum
[q] עֲוֹנֹת רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ
noſtræ ſalutis Deus nos Adiuua .valde ſumus attenuati quia
9 כִּי [r] דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ עָזְרֵנוּ ׀ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ
propitiare & ,nos erue & :tui nominis gloriæ verbum ſuper
עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ [ſ] וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר
dicent quid Vt .tuum nomen propter noſtris peccatis ſuper
10 עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ לָמָּה ׀ יֹאמְרוּ
,gentibus in ‖ cognoſcatur ? eorum Deus * Vbi :gentes
הַגּוֹיִם אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם יִוָּדַע בַּגּוֹיִם
.effuſi ‖ tuorum ſeruorum ſanguinis vltio ,noſtris oculis in
לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ׃
magnitudinem ſecundum ,vinctis ‡ clamor tuas facies ad † Introeat
11 תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל
redde Et .mortis * filios reſiduos fac ₰ :tui brachij
12 זְרוֹעֲךָ [t] הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ [u] וְהָשֵׁב
eorum probrum :eorum ſinum ad :ſeptuplum noſtris vicinis
לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל־חֵיקָם חֶרְפָּתָם
;tuus populus nos Et .Domine te probris affecerunt qui
13 אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ ׀

Margin: [k] בוא ‡ cadauera [l] שום [m] נבל ₰ volatilibus * ſanctorum ‖ beſtiis † in ‡ erat qui ſepeliret. [n] היה ₰ qui erant in circuitibus * ſeculum, ſuper † nomen tuum ‡ comederunt ₰ contra nos [o] נוה [p] שמם [q] עוה [r] דלל propter gloriam [ſ] נצל * eſt בגוים ‖ qui effuſus eſt. † coram te ‡ vinctorum, ₰ relinque * morti obnoxios. [t] יתר [u] שוב ‖ in ſinu

pecus & tuæ paſcuæ tibi confitebimur ,ſeculum in ,generatione in
וְצֹאן [a] מַרְעִיתֶךָ נוֹדֶה לְּךָ לְעוֹלָם לְדֹר
.tuam laudem narrabimus ,generationem &
וָדֹר נְסַפֵּר [b] תְּהִלָּתֶךָ׃

PSAL. LXXX. פ

.cantus Aſaph ipſi ,teſtimonium Soſannim ad Victori
1 לַמְנַצֵּחַ אֶל־שֹׁשַׁנִּים [c] עֵדוּת לְאָסָף מִזְמוֹר׃
:Ioſeph pecus † tanquam ducens ‖ ,auſculta Iſrael Paſcens *
2 רֹעֵה יִשְׂרָאֵל ׀ הַאֲזִינָה נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף
,Ephraim facies Ad .irradia ₰ Cherubim inſidens ‡
3 יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים [d] הוֹפִיעָה׃ לִפְנֵי אֶפְרַיִם ׀
ito * & :tuam fortitudinem ſuſcita Menaſſeh & ,Biniamin &
וּבִנְיָמִן וּמְנַשֶּׁה עוֹרְרָה אֶת־גְּבוּרָתֶךָ וּלְכָה
illuſtra & :nos conuerte Deus .nobis ſalutem ad
4 לִישֻׁעָתָה לָּנוּ׃ אֱלֹהִים [e] הֲשִׁיבֵנוּ [f] וְהָאֵר
:exercituum Deus Domine .ſeruabimur & ,tuas facies ‖
5 פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת
eos feciſti Comedere ?tui populi oratione in fumaſti † vſquequo
6 עַד־מָתַי עָשַׁנְתָּ [g] בִּתְפִלַּת עַמֶּךָ׃ הֶאֱכַלְתָּם
.magna menſura lachrymis in ‡ eis feciſti propinare & :lachrymæ panem
לֶחֶם דִּמְעָה [h] וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ׃
noſtri inimici & :noſtris vicinis contentionem ₰ nos Poſuſti
7 [i] תְּשִׂימֵנוּ מָדוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאֹיְבֵינוּ
:nos conuerte exercituum Deus .ſibi * ſubſannabunt
8 יִלְעֲגוּ־לָמוֹ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת הֲשִׁיבֵנוּ
Ægypto ex Vitem .ſeruabimur & ,tuas facies ‖ illumina &
9 וְהָאֵר פָּנֶיךָ [k] וְנִוָּשֵׁעָה׃ גֶּפֶן מִמִּצְרַיִם
.eam plantaſti & ,gentes expuliſti † :feciſti proficiſci
[l] תַּסִּיעַ תְּגָרֵשׁ גּוֹיִם [m] וַתִּטָּעֶהָ׃
impleuit & ,eius radices feciſti radicare & :eius facies ad Scopaſti ‡
10 [n] פִּנִּיתָ לְפָנֶיהָ וַתַּשְׁרֵשׁ שָׁרָשֶׁיהָ וַתְּמַלֵּא־
eius rami & :eius vmbra montes ſunt Operti .terram
11 אָרֶץ׃ כָּסּוּ הָרִים [o] צִלָּהּ וַעֲנָפֶיהָ
:mare ad vſque eius palmites Mittes .fortis * cedri ₰
12 אַרְזֵי־אֵל׃ תְּשַׁלַּח קְצִירֶהָ עַד־יָם
:eius macerias dirupiſti quid Vt .eius ramulos † flumen ad ‖ &
13 וְאֶל־נָהָר יוֹנְקוֹתֶיהָ׃ לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ
?viam * tranſeuntes omnes eam decerpſerunt ₰ &
[p] וְאָרוּהָ כָּל־עֹבְרֵי דָרֶךְ׃
.eam eſt depaſta agreſtis fera & :ſilua de ‖ aper eam Conſumpſit
14 יְכַרְסְמֶנָּה חֲזִיר מִיָּעַר וְזִיז שָׂדַי [q] יִרְעֶנָּה׃
,cælis è reſpice ,obſecro reuertere exercituum Deus
15 אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא [r] הַבֵּט מִשָּׁמַיִם
quod ,vitiarium † Et .iſtam vitem viſita & :vide &
16 וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃ וְכַנָּה אֲשֶׁר־
.tibi roboraſti ‡ filium ſuper & :tua dextera plantauit
נָטְעָה יְמִינֶךָ וְעַל־בֵּן אִמַּצְתָּה לָּךְ׃
tuarum facierum increpatione præ ₰ :ſucciſa ,igne in Incenſa
17 שְׂרֻפָה בָאֵשׁ כְּסוּחָה מִגַּעֲרַת פָּנֶיךָ
:tuæ dexteræ virum ſuper tua manus Sit .peribunt
18 יֹאבֵדוּ׃ [ſ] תְּהִי־יָדְךָ עַל־אִישׁ יְמִינֶךָ
retrocedemus non Et .tibi roboraſti * hominis filium ſuper
19 עַל־בֶּן־אָדָם אִמַּצְתָּ לָּךְ׃ וְלֹא־נָסוֹג
.inuocabimus tuo nomine in & ,nos viuificabis :te à
מִמֶּךָּ [t] תְּחַיֵּנוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא׃
illumina :nos conuerte exercituum Deus Domine
20 יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת [u] הֲשִׁיבֵנוּ [x] הָאֵר
.ſeruabimur & ,tuam faciem
פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃

PSAL. LXXXI. פא

.Aſaph ipſi Haghitith ſuper Victori
1 לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃
:Deo iubilate :noſtræ fortitudini Deo Vociferate
2 הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים [y] עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ לֵאלֹהֵי
citharam :tympanum date & ,pſalmum Sumite .Iahacob
3 יַעֲקֹב׃ [z] שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־[a] תֹף כִּנּוֹר
:tuba nouilunio ‖ in Clangite .nebel cum iucundam
4 נָעִים עִם־נָבֶל׃ תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר
ſtatutum Quia .noſtræ ſolemnitatis die in ſtatuto tempore in
5 בַּכֵּסֶה לְיוֹם [b] חַגֵּנוּ׃ כִּי [c] חֹק

Margin: oues [a] רעה [b] הלל * ſuper liliis [c] עוד * Qui paſcis ‖ qui ducis † pecudes ‡ qui ſedes ſuper ₰ illuſtrare fac. Coram [d] יפע * veni [e] שוב [f] אור ‖ faciem tuam, † fumabis [g] פלל ‡ lachrymas in menſura. [h] שקה ₰ contradictionem [i] שום * nos ‖ faciem tuam, [k] ישע † eiciſti [l] נסע [m] נטע ‡ Euacuaſti ante eam: [n] פנה [o] צלל ₰ vt * altiſſimæ Miſiſti ſummitates ‖ vſque † propagines. ₰ collegerunt * per [p] ארה ‖ ſilueſtris, & auis [q] רעה [r] נבט † habitationem quam ‡ quem ₰ propter increpationem iræ tuæ [ſ] היה * quem nomen tuum [t] חיה [u] שוב [x] אור [y] עזז [z] נשא [a] תפף ‖ Calendis [b] חגג [c] חקק

non & : gente de eos ſuccidamus & , Venite , Dixerũt
ילד [a] אָמְרוּ [a] לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־ 5
ſunt conſiliati Quoniam . vltrà Iſrael nomen memoretur
יעץ [b] § contra pepigerunt. כִּי [b] נוֹעֲצוּ יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד: 6
Tabernacula . excident * fœdus te ſuper ‡ : pariter corde
אָהֳלֵי לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ: 7
, Gebal . Hagharim & , Moab , Iſmahelim & , Edom
אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים מוֹאָב וְהַגְרִים: גְּבָל 8
. Sor habitatoribus cum Peleſeth : Hamalech & , Hammon &
וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר:
brachium fuerunt ; eis cum eſt copulatus Aſſur Etiam
היה גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם [c] הָיוּ זְרוֹעַ 9
, Siſera ſicut : Midian ſicut illis Fac . Selah , Loth filiis
Diſperierunt לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה: עֲשֵׂה־לָהֶם כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא 10
: Dor-Hen in ſunt Deleti . Chiſon torrente Iabin ſicut
† vt ‡ & duces כְּיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן: נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר 11
, eorum magnificos ‡ eos Pone . terræ ſtercus † fuerunt
שׁית [d] הָיוּ דֹּמֶן לָאֲדָמָה: [d] שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ 12
Salmunah ſicut & , Zebach ſicut & : Zeeb ſicut & , Horeb ſicut
כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח וּכְצַלְמֻנָּע
nobis Poſſideamus , dixerunt Qui . eorum principes omnes
כָּל־נְסִיכֵמוֹ: אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָּנוּ 13
: rotam ſicut eos pone mi Deus . Dei habitacula
נאה [e] coram vento. ‡ qui ardet in ſilua: § quæ cõburet אֶת [e] נְאוֹת אֱלֹהִים: אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל 14
: ſiluam comburet ‡ ignis Sicut . venti facies ad ſtipulam ſicut
כְּקַשׁ לִפְנֵי־רוּחַ: כְּאֵשׁ תִּבְעַר־יָעַר 15
eos perſequeris Ita : montes conflagrabit * flamma ſicut &
וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים: כֵּן תִּרְדְּפֵם 16
Imple . eos terrebis tuo turbine in & : tua tempeſtate in
בְּסַעֲרֶךָ וּבְסוּפָתְךָ תְבַהֲלֵם: מַלֵּא 17
. Domine tuum nomen quærent & : ignominia eorum facies
קלה [f] in ſeculum ſeculi : פְנֵיהֶם [f] קָלוֹן וִיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ יְהוָה:
erubeſcant & : perpetuum in vſque terreantur & afficiantur Pudore
בוש [g] ‡ es, qui es יֵבֹשׁוּ [g] וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד וְיַחְפְּרוּ 18
, Domine tuum nomen ‡ tu quòd cognoſcant Et . pereant &
§ & עלה [h] וְיֹאבֵדוּ: וְיֵדְעוּ כִּי־אַתָּה שִׁמְךָ יְהוָה 19
. terram omnem ſuper altiſſimus § : tu ſolus
לְבַדֶּךָ [h] עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ:

CAP. LXXXIV. פד

. cantus Corach filiis Haghitith ſuper Victori
לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לִבְנֵי־קֹרַח מִזְמוֹר: 1
! exercituum Domine tua tabernacula dilecta Quàm
מַה־יְּדִידוֹת מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ יְהוָה צְבָאוֹת: 2
atria ad mea anima deſiderauit etiam & , Concupiuit
כלה [i] נִכְסְפָה וְגַם־[i] כָּלְתָה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת 3
. viuum Deum ad exultabunt , mea caro & , meum cor : Domini
חיה [k] יְהוָה לִבִּי וּבְשָׂרִי יְרַנְּנוּ אֶל אֵל־[k] חָי:
, ſibi nidum hirundo & , domum inuenit paſſer Etiam
‡ in גַּם־צִפּוֹר מָצְאָה בַיִת וּדְרוֹר קֵן לָהּ 4
Domine tua altaria : ſuos pullos poneret quo *
אֲשֶׁר־שָׁתָה אֶפְרֹחֶיהָ אֶת־מִזְבְּחוֹתֶיךָ יְהוָה
habitatores Beati . mi Deus & , mi rex , exercituum
צְבָאוֹת מַלְכִּי וֵאלֹהָי: אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי 5
‡ in ſeculum § Beatus homo cui eſt hominis Beatitudines § . Selah , te laudabunt adhuc ‡ ; tuæ domus
בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה: אַשְׁרֵי אָדָם 6
Tranſeuntes . eorum corde in ſtratæ viæ : te in ei fortitudo
סלל [l] * per Ipſiſcinas operiet pluuia. † exercitu in exercitum: עוֹז־לוֹ בָךְ [l] מְסִלּוֹת בִּלְבָבָם: עֹבְרֵי 7
benedictionibus || etiam : eam ponent fontem Habbacha vallem in *
בְּעֵמֶק הַבָּכָא מַעְיָן יְשִׁיתוּהוּ גַּם־בְּרָכוֹת
videbitur : virtutem ad virtute † de Ibunt . docens operietur
יַעְטֶה מוֹרֶה: יֵלְכוּ מֵחַיִל אֶל־חָיִל יֵרָאֶה 8
exercituum Deus Domine . Sion in Deorum Deus
אֶל־אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן: יְהוָה אֱלֹהִים צְבָאוֹת 9
. Selah , Iahacob Deus auſculta : meam orationem exaudi
פלל [m] † Clypeum ‡ faciè Chriſti שְׁמְעָה [m] תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:
. tui vncti faciès ‡ aſpice & : Deus vide noſter Clypeus †
נבט [n] גנן [o] * melior eſt מָגִנֵּנוּ רְאֵה אֱלֹהִים [o] וְהַבֵּט [n] פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ: 10
elegi , mille præ * tuis atriis in dies bonus ‡ Quia
|| quàm כִּי טוֹב־יוֹם בַּחֲצֵרֶיךָ מֵאָלֶף בָּחַרְתִּי 11
tabernaculis in habitare præ || ; mei Dei domo in limine in eſſe
ספף [p] הִסְתּוֹפֵף [p] בְּבֵית אֱלֹהַי מִדּוּר בְּאָהֳלֵי־

Teſtimonium . Iahacob Deo iudicium : iſtud Iſraeli eſt.
עוד [a] § cum exiret ipſe 6 לְיִשְׂרָאֵל הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב: [a] עֵדוּת
: Ægypti terram ſuper ipſum exeundo in § , illud poſuit Ioſeph in
שׁמע [b] * linguam quã audiui. בִּיהוֹסֵף [b] שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם
onere ab Subduxi . audiam || noueram non labium
סור [c] 7 שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע: [c] הֲסִירוֹתִי מִסֵּבֶל
. tranſibunt , alieno ab eius manus : eius humerum
כפף [d] † tranſferunt. ‡ exaudiui שִׁכְמוֹ [d] כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה:
abſcondito in te exaudiam ‡ , te erui & , inuocaſti anguſtia In
צור 8 [e] בַּצָּרָה קָרָאתָ וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר
Audi . Selah , litigij aquas ſuper te probabo § : tonitrui
§ probaui te pud aquas contradictionis. 9 רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי [f] מְרִיבָה סֶלָה: שְׁמַע
audieris ſi , Iſrael : te in faciam teſtificari & , mi populus
רוב [f] עַמִּי [g] וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־
te incurua bis nec : alienus Deus te in erit Non : mihi
עוד [g] שחה [h] 10 לִי: לֹא־יִהְיֶה בְךָ אֵל זָר וְלֹא [h] תִשְׁתַּחֲוֶה
te faciens aſcendere || tuus Deus Dominus * Ego . extraneo Deo
* ſum || qui aſcendere feci 11 לְאֵל נֵכָר: אָנֹכִי [i] יְהוָה אֱלֹהֶיךָ [i] הַמַּעַלְךָ
. illud implebo & , tuum os dilata : Ægypti terra à
עלה [i] מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ:
non † Iſrael & : meæ voci meus populus paruit non Et
† noluit obtemperare 12 וְלֹא־שָׁמַע עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־
: ſui cordis pertinacia ‡ in eum dimiſi Et . mihi acquieuit
‡ fortitudine 13 אָבָה לִי: וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם
audiens * meus populus Vtinam . ſuis conſiliis in ibunt §
§ iuerunt obtemperaſſet. יעץ [k] 14 יֵלְכוּ [k] בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם: לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ
parum Quaſi . ambulaſſent || meis viis in Iſrael : mihi
|| ambulaſſet. Breui tempore † contra 15 לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ: כִּמְעַט
vertiſſem eorum hoſtes ſuper ‡ & : humiliaſſem eorum inimicos
אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב
: ei mentientur ‡ Dominum odio Habentes . meam manum
‡ negauerunt eum: שנא [l] 16 יָדִי: [l] מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ־לוֹ
adipe ex eum cibauit Et . ſeculum in eorum tempus erit &
היה [m] 17 [m] וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם: וַיַּאֲכִילֵהוּ מֵחֵלֶב
. te ſaturabo § melle petra de & : frumenti
§ ſaturaui חנט [n] [n] חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ:

PSAL. LXXII. פב

: fortis cœtu in ſtans † Deus . Aſaph ipſi Cantus ||
|| Pſalmus † ſtat in congregatione Dei: ‡ medio iudicum 1 מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל
iudicabitis Viquequo . iudicauit diuorum interiori ‡ in
2 בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־
. Selah ? ſuſcipietis impiorum facies & : iniquitatem
עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים [o] תִּשְׂאוּ־סֶלָה:
. iuſtificate pauperem & afflictum * : pupillo & , tenui § Iudicate
נשא [o] § pauperi, * pauperem, & egenum 3 שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם עָנִי [p] וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ:
. eruite impiorum manu de : egenum & , exhauſtum ! Eripite
רוש [p] || pauperem, 4 פַּלְּטוּ־דַל [q] וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים [r] הַצִּילוּ:
: ambulabunt tenebroſitate † in , intellexerunt nec , Neſcierunt
אבה [q] נצל [r] † tenebris ambulauerunt: לֹא יָדְעוּ וְלֹא־[s] יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ
. dixi Ego . terræ fundamenta omnia nutabunt
9 יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי־אָמַרְתִּי
. vos omnes excelſi filij & : vos ‡ Dij
בין [s] יסר [t] ‡ eſtis: אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי [u] עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם:
principum * vnus ſicut & : moriemini homo § ſicut Verè
עלה [u] § homines * è principibus 7 אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים
quoniam : terram iudica . Deus Surge . cadetis
נפל [u] 8 תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־
. gentes omnes in hæreditabis tu
אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם:

PSAL. LXXXIII. פג

ne Deus . Aſaph ipſi Cantus . Canticum
שיר [x] 1 [x] שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף: אֱלֹהִים אַל־
. Deus quieſcas ne & taceas ne : tibi ſilentium
fileas דמה [y] 2 [y] דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ וְאַל־תִּשְׁקֹט אֵל:
te habentes odio & : tumultuabuntur tui inimici ecce Quoniam
ſonuerunt: המה [z] 3 כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ [z] יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ
inibunt § callidè tuum populum Super . caput extulerunt
§ egerunt conſilium. 4 נָשְׂאוּ רֹאשׁ: עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ
. tuos abſconditos ſuper conſiliabuntur * & , ſecretum
* cõſiliati ſunt סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ:

Quonian . tuum nomen glorificabunt &, Domine tuas facies ad
לפניך אדני ויכבדו לשמך: כי־ 10
.tu solus Deus † tu , mirabilia faciens & , tu † magnus
גדול אתה ועשה נפלאות אתה אלהים לבדך:
: tua veritate in ambulabo , tuam viam Domine me Doce
הורני יהוה דרכך אהלך באמתך 11
tibi Confitebor .tuum nomen timendum ad * meum cor vni
יחד לבבי ליראה שמך: אודך 12
tuum nomen glorificabo & : meo corde toto in mi Deus Domine
אדני אלהי בכל־לבבי ואכבדה שמך
: me super † magna tua misericordia Nam . seculum in
לעולם: כי־חסדך גדול עלי 13
Deus . inferiori fouea ‡ ex meam animam eruisti &
והצלת נפשי משאול תחתיה: אלהים 14
quæsierunt terribilium cœtus & , me aduersum surrexerunt superbi
זדים קמו עלי ועדת עריצים בקשו
tu Et . se coram te posuerunt non & : meam animam
נפשי ולא שמוך לנגדם: ואתה 15
multus & , narium ‡ longus : gratiosus † & , misericors Deus Domine
אדני אל־רחום וחנון ארך אפים ורב־
, mei miserere & , me ad Respice . veritate & , misericordia
חסד ואמת: פנה אלי וחנני 16
. tuæ ancillæ filium serua & : tuo seruo tuam fortitudinem da
תנה־עזך לעבדך והושיעה לבן־אמתך:
, me habentes odio videant & , bonitate in signum mecum Fac
עשה־עמי אות לטובה ויראו שנאי 17
, me adiuuisti Domine tu quoniam : afficiantur pudore &
ויבשו כי־אתה יהוה עזרתני
. me es consolatus &
ונחמתני:

Marg.: coram te; ‡ facis; a ירה b אמן; * vt timeat; † est; ‡ inferno; c נצל; congregatio fortium; d יעד; e שום; † clemens: ‡ ad iram,; f ישע; g ראה; h יבש

PSAL. LXXXVII. פז

eius Fundamentum . cantici cantus Corach Filiis
לבני־קרח מזמור שיר יסודתו 1
: Siion portas Dominus Diligens . sanctitatis || montibus in
בהררי־קדש: אהב יהוה שערי ציון 2
: te in dicta ‡ Gloriosa . Iahacob habitaculis omnibus præ †
מכל משכנות יעקב: נכבדות מדבר בך 3
, Rahab ‡ faciam Memorate . Selah Dei ciuitas
עיר האלהים סלה: אזכיר רהב 4
, Æthiopia cum Tyrus & , Pelestina ecce , me scientibus Babel &
ובבל לידעי הנה פלשת וצור עם־כוש
vir & vir , dicetur Siion ipsi * Et . ibi est natus iste
זה ילד־שם: ולציון יאמר איש ואיש 5
Dominus . altissimus eam firmabit || ipse & : ea in est natus
ילד־בה והוא יכוננה עליון: יהוה 6
. Selah , ibi est natus iste : populos scribendo in † numerabit
יספר בכתוב עמים זה ילד־שם סלה:
. te in mei fontes omnes : tibicines sicut cantores Et
ושרים כחללים כל־מעיני בך: 7

Marg.: Fundamenta; i שור; || sanctis. Diligit; † super omnia habitacula; ‡ dicuntur de; ‡ Ægyptum;; * propter; || fundauit; k עלה; † quãdo scribet; l שור

PSAL. LXXXVIII. פח

super victori Corach filiis cantus Canticum
שיר מזמור לבני קרח למנצח על־ 1
. Ezrachitæ Heman ipsi . Maschil respondendum ‡ ad , Machalath †
מחלת לענות משכיל להימן האזרחי:
nocte in , clamaui interdiu ‡ meæ salutis Deus Domine
יהוה אלהי ישועתי יום־צעקתי בלילה 2
tuã aurem inclina : mea oratio tuas facies ad * Intret . te coram
נגדך: תבוא לפניך תפלתי הטה אזנך 3
: mea anima malis in est saturata Quia . meum clamorem ad
לרנתי: כי־שבעה ברעות נפשי 4
cum sum Reputatus . pertigerunt † sepulchrum ad meæ vitæ || &
וחיי לשאול הגיעו: נחשבתי עם־ 5
. fortitudo * non ‡ vir sicut fui : cisternam ‡ descendentibus
יורדי בור הייתי כגבר אין־איל:
. sepulchro iacentes || vulnerati sicut , liber mortuos Inter 6
במתים חפשי כמו חללים שכבי קבר
tua manu à ipsi & : amplius eorum es recordatus: non quorum
אשר לא־זכרתם עוד והמה מידך
, tenebris in : inferorum † lacu in me Posuisti . sunt abscissi 7
נגזרו: שתני בבור תחתיות במחשכים

Marg.: † Infirmitate, ‡ canendum intellectus; m חלה; n ענה; ‡ in die * coram te; o פלל p נטה; q רנן; || vita mea † peruenit. Reputaui me; r חיה f נגע; ‡ in sepulchrũ: ‡ cui * est || dormientes in; t היה u מות; † Inferiori; x שות

, Deus Dominus * scutum & sol Quia . impietatis * est
12 רשע: כי שמש ומגן יהוה אלהים
bonum prohibebit non : Dominus dabit gloriam & , gratiam
חן וכבוד יתן יהוה לא ימנע־טוב
beatitudines ‡ : exercituum Domine . integritate in † ambulantibus
13 להלכים בתמים: יהוה צבאות אשרי
. te in sperantis hominis
אדם בטח בך:

Marg.: a חנן; † perfectè. ‡ beatus homo qui sperat

PSAL. LXXXV. פה

Complacuisti . cantus Corach filiis Victori
1 למנצח לבני־קרח מזמור: רצית
. Iahacob captiuitatem reduxisti : tuæ terræ Domine
2 יהוה ארצך שבת שבות יעקב:
, eorũ peccatum omne operuisti : tui populi iniquitatem Sustulisti
3 נשאת עון עמך כסית כל־חטאתם
tra ab ‡ te reduxisti : tuam iram omnem Collegisti ‡ . Selah
4 סלה: אספת כל־עברתך השיבות מחרון
irritam * fac & : nostræ salutis Deus nos Conuerte . tui nasi
5 אפך: שובנו אלהי ישענו והפר
exacerbaberis || seculum in Nunquid . nouissimum tuam indignationem
6 כעסך עמנו: הלעולם תאנף־
? generationem & , generationem in tuum nasum protrahes : nos in
בנו תמשך אפך לדר ודור:
tuus populus & : nos viuificabis , conuerteris tu Nonne
7 הלא אתה תשוב תחיינו ועמך
: tuam misericordiam Domine nobis Ostende ? te in lætabuntur †
8 ישמחו־בך: הראנו יהוה חסדך
loquetur quid Audiam . nobis dabis ‡ tuam salutem &
9 וישעך תתן־לנו: אשמעה מה־ידבר
, suum populum ad pacem loquetur quoniam , Dominus Deus
האל יהוה כי ידבר שלום אל־עמו
. stultitiam ad conuertentur non & : suos misericordes ad &
ואל־חסידיו ואל־ישובו לכסלה:
habitandum ad * : eius salus eum timentibus propinqua ‡ Vere
10 אך קרוב ליראיו ישעו לשכן
: sibi obuiauerunt veritas & Misericordia . nostra terra in gloriam
11 כבוד בארצנו: חסד־ואמת נפגשו
: germinabit || terra è Veritas . sunt osculatæ pax & iustitia
12 צדק ושלום נשקו: אמת מארץ תצמח
dabit Dominus Etiam . prospexit cælis † è iustitia &
13 וצדק משמים נשקף: גם־יהוה יתן
eius facies ad ‡ Iustitia : suum germen ‡ dabit nostra terra & : bonum
14 הטוב וארצנו תתן יבולה: צדק לפניו
. suos pedes via in ponet & : ambulabit
יהלך וישם לדרך פעמיו:

Marg.: b רצה; c שוב; d שבה Remisisti שבית ק; e עוה ‡ Abstulisti ‡ à furore faciem tuam.; f חרה g פור * cessare iram tuam contra nos. || irasceris contra nos : extendes iram tuam; h חיה † lætabitur; i ראה ‡ da; ‡ prope est * vt habitet; gloria; k אמן || orietur:; † cælo; l נתן ‡ fructum ‡ ante eum

PSAL. LXXXVI. פו

, tuam aurem Domine Inclina . Dauidi ipsi Oratio
1 תפלה לדוד הטה־יהוה אזנך
Custodi . ego ‡ egenus & afflictus † quoniam : me exaudi
2 ענני כי־עני ואביון אני: שמרה
tuum seruum serua : ego ‡ misericors quoniam ; meam animam
נפשי כי־חסיד אני הושע עבדך
: Domine mei Miserere . te ad * sperantem mi Deus tu
3 אתה אלהי הבוטח אליך: חנני יהוה
animam Lætifica . die omni clamabo te ad quoniam
4 כי־אליך אקרא כל־היום: שמח נפש
. leuabo || meam animam domine te ad quoniam : tui serui
עבדך כי אליך אדני נפשי אשא:
misericordia multus & : parcens † & , bonus Domine tu Quoniam
5 כי־אתה יהוה טוב וסלח ורב־חסד
: meã orationem Domine Ausculta . te inuocantibus omnibus
6 לכל־קראיך: האזינה יהוה תפלתי
. mearum deprecationum Voce in ‡ intende &
והקשיבה בקול תחנונותי:
. me exaudies quia : te inuocabo meæ angustiæ die In
7 ביום צרתי אקראך כי תענני:
. tua opera secundum ‡ nec , Domine deos inter tu sicut ‡ Non
8 אין־כמוך באלהים אדני ואין כמעשיך:
se incuruabunt * & , venient fecisti quas gentes Omnes
9 כל־גוים אשר־עשית יבואו וישתחוו

Marg.: m פלל; n נטה; † pauper ‡ sum; o ענה p אבה * in; q חנן; || leuaui.; r נשא † propitiabilis; s רבב; t פלל ‡ voci; u צור ‡ est * genu flectens; x עשה; y שחה

meridiem | Chermon & Tabor .ea creasti tu dexteram &, Aquilonem
צָפוֹן וְיָמִין אַתָּה בְרָאתָם תָּבוֹר וְחֶרְמוֹן 13

‡ laudabunt ‡ est | : fortitudine cum brachium ‡ Tibi . personabunt ‡ tuo nomine in
14 בְּשִׁמְךָ יְרַנֵּנוּ: לְךָ זְרוֹעַ עִם־גְּבוּרָה

. tua dextera exaltetur, tua manus roboretur
תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ:

Habitaculum | veritas & misericordia : tui solij paratus locus iudicium & Iustitia
15 צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ חֶסֶד וֶאֱמֶת

faciem tuam. Beatus populus qui scit ‡ vultus tui | : iubilationem scientium populi Beatitudines . tuas facies præcedent
16 יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ: אַשְׁרֵי הָעָם יוֹדְעֵי תְרוּעָה

tuo nomine In . ambulabunt tuarum facierum ‡ lumine in Domine
17 יְהוָה בְּאוֹר־פָּנֶיךָ יְהַלֵּכוּן: בְּשִׁמְךָ

. se exaltabunt tua iustitia in & : die omni exultabunt
גִּיל [a] es: | [a] יְגִילוּן כָּל־הַיּוֹם וּבְצִדְקָתְךָ יָרוּמוּ:

tua voluntate in & : tu eorum fortitudinis gloria Quoniam
עֹז [b] | 18 כִּי־תִפְאֶרֶת [b] עֻזָּמוֹ אָתָּה וּבִרְצוֹנְךָ

† cornua nostra. † est | : noster clypeus ‡ Domino Quia . nostrum cornu † exaltabis
תרום | 19 תָּרוּם קַרְנֵנוּ: כִּי לַיהוָה [c] מָגִנֵּנוּ

ק | visione in es locutus Tunc . noster Rex Israelis sancto &
20 וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מַלְכֵּנוּ: אָז דִּבַּרְתָּ־[d] בְחָזוֹן

גנן [c] חזה [d] | : potentem super adiutorium Posui , dixisti & , tuo misericordi
שׁוּה [e] | לַחֲסִידֶיךָ וַתֹּאמֶר [e] שִׁוִּיתִי עֵזֶר עַל־גִּבּוֹר

: meum seruum Dauid Inueni . populo de electum exaltaui
רום [f] ‡ Cum | 21 [f] הֲרִימוֹתִי בָחוּר מֵעָם: מָצָאתִי דָּוִד עַבְדִּי

mea manus quo ‡ . eum vnxi meæ sanctitatis oleo in
22 בְּשֶׁמֶן קָדְשִׁי מְשַׁחְתִּיו: אֲשֶׁר יָדִי

. eum roborabit meum brachium etiam : eo cum erit firma
תִּכּוֹן עִמּוֹ אַף־זְרוֹעִי תְאַמְּצֶנּוּ:

* ab | non iniquitatis filius & : eo in * inimicus exiget Non
נשׁה [g] | 23 לֹא־[g] יַשִּׁא אוֹיֵב בּוֹ וּבֶן־עַוְלָה לֹא

‖ concidam à facie | : eius hostes eius faciebus à contundam ‖ Et . eum affliget
ענה [h] צור [i] | 24 [h] יְעַנֶּנּוּ: וְכַתּוֹתִי מִפָּנָיו [i] צָרָיו

mea misericordia & , mea veritas Et . percutiam eū habentes odio &
25 וּמְשַׂנְאָיו אֶגּוֹף: וֶאֱמוּנָתִי וְחַסְדִּי

. eius cornu exaltabitur meo nomine in & : ipso cum
עִמּוֹ וּבִשְׁמִי תָּרוּם קַרְנוֹ:

. eius dexteram fluminibus in & : eius manum mari in ponam Et
שׂום [k] | 26 [k] וְשַׂמְתִּי בַיָּם יָדוֹ וּבַנְּהָרוֹת יְמִינוֹ:

es: ‡ fortitudo | rupes † &, meus Deus : tu meus Pater, me inuocabit Ipse
27 הוּא יִקְרָאֵנִי אָבִי אָתָּה אֵלִי וְצוּר

ponam | : eum dabo primogenitum ego Etiam . meæ salutis
28 יְשׁוּעָתִי: אַף־אָנִי בְּכוֹר אֶתְּנֵהוּ

præ | Et custodiam seculum In . terræ regibus † excelsum
עלה [l] | 29 [l] עֶלְיוֹן לְמַלְכֵי־אָרֶץ: לְעוֹלָם אֶשְׁמָר־לוֹ

. ipsi erit fidele meum pactum & : meam misericordiam
חַסְדִּי וּבְרִיתִי נֶאֱמֶנֶת לוֹ:

seculum | dies sicut eius thronum & : eius semen perpetuum in ponam Et
30 וְשַׂמְתִּי לָעַד זַרְעוֹ וְכִסְאוֹ כִּימֵי

cæli. | : meam legem eius filij dereliquerint Si . cælorum
ירה [m] | 31 שָׁמָיִם: אִם־יַעַזְבוּ בָנָיו [m] תּוֹרָתִי

חקק [n] | mea statuta Si . ambulauerint non meis iudiciis in &
32 וּבְמִשְׁפָּטַי לֹא יֵלֵכוּן: אִם־[n] חֻקֹּתַי

צוה [o] | . custodierint non mea præcepta & : prophanauerint
יְחַלֵּלוּ [o] וּמִצְוֹתַי לֹא יִשְׁמֹרוּ:

plagis in & : eorum præuaricationem virga in visitabo Et
33 וּפָקַדְתִּי בְשֵׁבֶט פִּשְׁעָם וּבִנְגָעִים

non meam misericordiam At . eorum iniquitatem
עור [p] | 34 [p] עֲוֹנָם: וְחַסְדִּי לֹא־

† auferam ab ‡ faciam mendacium | . mea veritate in fallam ‡ neque : eo cum à infringam †
פור [q] | [q] אָפִיר מֵעִמּוֹ וְלֹא אֲשַׁקֵּר בֶּאֱמוּנָתִי:

meorū labiorum egressum & : meum pactum prophanabo Non
יצא [r] | 35 לֹא־אֲחַלֵּל בְּרִיתִי [r] וּמוֹצָא שְׂפָתַי

: meam sanctitatem per iuraui Semel . mutabo non
36 לֹא אֲשַׁנֶּה: אַחַת נִשְׁבַּעְתִּי בְקָדְשִׁי

; erit seculum in eius Semen . mentiar Dauidi Si
37 אִם־לְדָוִד אֲכַזֵּב: זַרְעוֹ לְעוֹלָם יִהְיֶה

stabilietur luna Sicut . me coram sol sicut eius thronus &
וְכִסְאוֹ כַשֶּׁמֶשׁ נֶגְדִּי: כְּיָרֵחַ יִכּוֹן

‡ in * cælo | tu At . Selah , fidelis æthere * in testis & : seculum ‡
38 עוֹלָם וְעֵד בַּשַּׁחַק נֶאֱמָן סֶלָה: וְאַתָּה

‖ spreuisti † Christo | . tuo vncto † cum es iratus : reprobasti ‖ & , elongasti
39 זָנַחְתָּ וַתִּמְאָס הִתְעַבַּרְתָּ עִם־מְשִׁיחֶךָ:

cunctis & : tua excandescentia est fulta me Super · profundis in
8 וְכָל־ עָלַי סָמְכָה חֲמָתֶךָ ‡ בִּמְצֹלוֹת: | Mihi appropinquauit vita

meos notos fecisti Elongare . Selah , afflixisti tuis procellis ‖ ‖ fluctibus
9 הִרְחַקְתָּ מְיֻדָּעַי סֶלָה: [a] עִנִּיתָ ‖ מִשְׁבָּרֶיךָ [a] | ענה [a]

non & † clausus : eis abominationes me posuisti ; me à † sum
וְלֹא תוֹעֵבוֹת לָמוֹ כָּלֻא שַׁתַּנִי מִמֶּנִּי

. meam afflictionem propter doluit meus Oculus . egrediar
10 עֵינִי דָאֲבָה מִנִּי־עֹנִי [b] וְלֹא אֵצֵא: | יצא [b]

. meas volas ‡ te ad distendi ‡ : die omni in Domine te inuocaui ‡ expandi ‡ manus
[c] כַּפָּי: קְרָאתִיךָ יְהוָה בְּכָל־יוֹם שִׁטַּחְתִּי אֵלֶיךָ | כפף [c]

, resurgent manes sit ? mirabile facies mortuis Nunquid · num mortui
11 הַלַּמֵּתִים תַּעֲשֶׂה־פֶּלֶא אִם־רְפָאִים יָקוּמוּ

sepulchro in narrabitur Nunquid . Selah ? tibi confitebuntur
12 הַיְסֻפַּר בַּקֶּבֶר סֶלָה: [d] יוֹדוּךָ | ירה [d]

cognoscetur Nunquid ? perditione in, tua veritas ? tua misericordia
13 הֲיִוָּדַע בָּאֲבַדּוֹן: אֱמוּנָתְךָ חַסְדֶּךָ

? obliuionis terra in tua iustitia & : tuum mirabile tenebrositate in | tenebris
בַּחֹשֶׁךְ פִּלְאֶךָ וְצִדְקָתְךָ בְּאֶרֶץ [e] נְשִׁיָּה: | נשׁה [e]

mea oratio mane in & : clamaui Domine te ad ego Et
14 וַאֲנִי אֵלֶיךָ יְהוָה שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתִי

: meam animam elongabis Domine quid Vt . te præueniet
15 תְּקַדְּמֶךָּ: לָמָה יְהוָה תִּזְנַח נַפְשִׁי

moribundus ‡ & , ego Afflictus * ? me à tuas facies ‡ abscondes | ‡ faciem tuam ‡ Pauper sum ‖ deficiens
16 [f] עָנִי אֲנִי [g] וְגֹוֵעַ תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי: | ענה [f] גוע [g]

. addubitabo ‡ tuos terrores † portaui : adolescentia ab
אָפוּנָה: [h] נָשָׂאתִי אֵמֶיךָ מִנֹּעַר

. me succiderunt tui terrores : tuæ iræ transierunt me Super | † timores ‡ timebo.
17 עָלַי עָבְרוּ [i] חֲרוֹנֶיךָ בִּעוּתֶיךָ צִמְּתוּתֻנִי: | פון [h] חרה [i]

me super ambierunt ‡ ; die tota, aqua sicut me Circundederunt | ‡ circundederunt
18 סַבּוּנִי [k] כַמַּיִם כָּל־הַיּוֹם [l] הִקִּיפוּ עָלַי | סבב [k] נקף [l]

meis notis, socium * & , amantem me à Elongasti · pariter | ‡ amicum, notos meos in tenebris.
19 יָחַד: הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֹהֵב [m] וָרֵעַ מְיֻדָּעַי

. obscuritas
מַחְשָׁךְ: | רעה [m]

CAP. LXXXIX. פט

. Ezrachitæ Ethan ipsi Maschil ‡ | ‡ Intellectus
1 מַשְׂכִּיל לְאֵיתָן הָאֶזְרָחִי:

generatione in : cantabo seculum ‡ Domini Misericordias | ‡ in
2 חַסְדֵי יְהוָה עוֹלָם אָשִׁירָה לְדֹר

. meo ore in tuam veritatem faciam scire generatione &
[n] וָדֹר [o] אוֹדִיעַ אֱמוּנָתְךָ [p] בְּפִי: | דור [n] ידע [o]

cælis ‖ : ædificabitur misericordia seculum * dixi Quoniam | פה [p]
3 כִּי־אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה שָׁמַיִם

: meo electo * fœdus Excidi † . eis in tuam veritatem firmabis | * in ‡ in † Percussi cum.
4 תָּכִן אֱמוּנָתְךָ בָהֶם: כָּרַתִּי בְרִית לִבְחִירִי

seculum in Vsque . meo seruo Dauid iuraui
5 נִשְׁבַּעְתִּי לְדָוִד עַבְדִּי: עַד־עוֹלָם

generatione & generatione in ædificabo & : tuam semen stabiliam
[q] אָכִין זַרְעֶךָ [r] וּבָנִיתִי לְדֹר־וָדוֹר | כון [q] בנה [r]

tuum mirabile cæli confitebuntur Et . Selah , tuum thronum
6 כִּסְאֲךָ סֶלָה: [f] וְיוֹדוּ שָׁמַיִם פִּלְאֲךָ | ידה [f]

. sanctorum ecclesia in tuam veritatem etiam : Domine
יְהוָה אַף־אֱמוּנָתְךָ בִּקְהַל קְדֹשִׁים:

assimilabitur : Domino æquabitur æthere in quis Quoniam | cælo
7 כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיהוָה יִדְמֶה

secreto in formidandus Deus ? Deorum filiis in Domino terribilis
8 לַיהוָה בִּבְנֵי אֵלִים: אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד־

. eius circuitus omnes super terribilis & : multo sanctorum | qui sunt in circuitibus
קְדֹשִׁים [t] רַבָּה וְנוֹרָא עַל־כָּל־סְבִיבָיו: | רבב [t]

? Iah † fortis tu sicut quis , exercituum Deus Domine | † Domine:
9 יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי־כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ

elatione in dominans ‡ Tu . tui circuitus † tua veritas & | ‡ in circuitibus tuis. ‡ dominatis
10 וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ: אַתָּה מוֹשֵׁל [u] בְּגֵאוּת | גאה [u]

. eos compesces tu , eius fluctus eleuando in * : maris | elationem * cum eleuauerint se
הַיָּם בְּשׂוֹא [x] גַלָּיו אַתָּה תְשַׁבְּחֵם: | נשא [x] גלל

brachio in : Rahab ‖ vulneratum tanquam confregisti Tu | ‖ Aegyptum: † Tui sunt
11 אַתָּה דִכִּאתָ כֶחָלָל רָהַב בִּזְרוֹעַ

, cæli Tibi † . tuos inimicos dispersisti tuæ fortitudinis
12 לְךָ שָׁמַיִם עֻזְּךָ [y] פִּזַּרְתָּ אוֹיְבֶיךָ: | עזז [y]

. ea fundasti tu eius plenitudinem & orbem : terra tibi ‡ etiam | ‡ tua est
אַף־לְךָ אָרֶץ תֵּבֵל וּמְלֹאָהּ אַתָּה יְסַדְתָּם:

.eius diadema terra in prophanaſti : tui ſerui pactum *Aboleuiſti* — Abiecisti

40 נארתה ברית עבדך חללת לארץ נזרו׃

eius munitiones poſuiſti : eius macerias omnes *Rupiſti* — Deſtruxiſti

41 פרצת כל—גדרתיו [a] שמת מבצריו — [a] שום

: *via* tranſeuntes omnes eum Diripuerunt .contritionem — per viam

42 [b] שסהו כל—עברי דרך מחתה׃ — [b] שסס

dexteram Exaltaſti . ſuis vicinis opprobrium fuit

43 היה חרפה לשכניו׃ הרימות ימין

auertes Etiam . eius inimicos omnes lætificaſti : eius hoſtium — auertiſti

44 [c] צריו השמחת כל—אויביו׃ אף—[d]תשיב — [c] צור [d] שוב

. prœlio in eum *ſtatuiſti* non & : eius gladij aciem — ſubleuaſti

צור חרבו ולא הקמתו במלחמה׃

terram in eius ſolium & : eius munditiam feciſti Ceſſare

45 השבת מטהרו וכסאו לארץ

operuiſti : eius *adoleſcentiarum* dies Abbreuiaſti .feciſti cadere — adoleſcentiæ

46 מגרתה׃ הקצרת ימי עלומיו [e] העטית — [e] עטה

te abſcondes Domine Vſquequo . Selah , pudore eum *ſuper*

47 עליו בושה סלה׃ עד—מה יהוה תסתר — ſeculum

Memento ? tua *excandeſcentia* ‡ ignis ſicut exardeſcet : *æternum* in — ‡ ira

48 לנצח תבער כמו־אש חמתך׃ זכר—

filios omnes creaſti *vane* ‖ quid vt : *æui quanti ego** — * quid ſum, quid tempus: ‖ fruſtra

אני מה—חלד על־מה—שוא בראת כל—בני—

? mortem videbit non & , viuet vir Quis ? hominum

49 אדם׃ מי גבר יחיה ולא יראה—מות

† Vbi . Selah ? inferi manu de ſuam animam eruet — † ſunt

50 ימלט נפשו מיד־שאול סלה׃ איה ׀

Dauidi iuraſti ‡ : Domine *priſcæ* ‡ tuæ miſericordiæ — ‡ antiquæ ‡ quas

חסדיך הראשנים ׀ אדני נשבעת לדוד

: tuorũ ſeruorum opprobrij Domine Recordare ? tua veritate in

51 באמונתך׃ זכר אדני חרפת עבדיך

. *populos multos omnes meo ſinu in me ferre** — * quod fero in ſinu meo, opprobrij omniũ fortium populorum recordare inquam

[f] שאתי בחיקי כל־[g]רבים עמים׃

quòd ; Domine tui inimici affecerint probris Quòd

52 אשר חרפו אויביך ׀ יהוה אשר

Dominus Benedictus . tui *vncti* ‖ veſtigia affecerint probris — [f] נשא [g] רבב ‖ Chriſti

53 חרפו עקבות משיחך׃ ברוך יהוה

. amen & , amen , ſeculum in

לעולם אמן ׀ ואמן׃

ספר רביעי

PSAL. XC. צ

Domine . Dei viri Moſeh ipſius Oratio

1 [h] תפלה למשה איש־האלהים ׀ אדני — [h] פלל

. generatione & generatione in nobis fuiſti tu habitaculum

מעון אתה היית לנו בדר [k] ודר׃ — [i] היה [k] דור

, terram formares & , naſcerentur montes Priuſquam

2 בטרם ׀ הרים ילדו ותחולל ארץ

. Deus † tu ſeculum ad vſque ſeculo à & : orbem & — † es

ותבל ומעולם עד־עולם אתה אל׃

,dices ‖ & : contritionem ad vſque hominem *Conuertes** — * Conuertis ‖ dicis,

3 תשב אנוש עד־דכא ותאמר

anni mille Quoniam . hominum filij Conuertimini

4 [l] שובו בני־אדם׃ כי אלף שנים — [l] שוב

cuſtodia & : tranſierit cùm heſterna dies ſicut , tuis oculis in

בעיניך ׀ כיום אתמול כי יעבר ואשמורה

mane *in* ‡ : erunt ſomnus † , eos Inundaſti . nocte in — † vt ‡ &

5 בלילה׃ זרמתם שנה [m] יהיו בבקר — [m] היה

: tranſibit & , florebit *matutino In* . *mutabitur* herba ſicut — quæ mutatur. Manè

6 כחציר יחלף׃ בבקר יציץ וחלף

ſumus conſumpti Quia . ſiccabitur & , excidetur *veſpera in** — * veſperi

7 לערב [n] ימולל ויבש׃ כי—[o] כלינו — [n] מול [o] כלה

Poſuiſti . ſumus territi tua *excandeſcentia* † in & : tuo *naſo* ‖ in — ‖ furore † ira

8 באפך ובחמתך נבהלנו׃ [p] שת

luminare ad *noſtrum abſconditum* ‡ : te coram noſtras iniquitates — [p] שות [q] עוה שתה

[q] עונתינו לנגדך עלמנו למאור

declinauerunt noſtri dies omnes Quoniam . *tuarum facierum* ‡ — ‡ errores noſtros * vultus tui.

9 פניך׃ כי כל—ימינו [t] פנו — ‖ propter iram tuam:

, ſermonem tanquam noſtros annos conſumpſimus : *tua ira in*

בעברתך כלינו [f] שנינו כמו—הגה׃

ſi & , anni ſeptuaginta ipſis in noſtrorum annorum Dies

10 ימי—שנותינו ׀ בהם שבעים שנה ואם — [t] פנה [f] שנת

, *labor* ‡ eorum *faſtus* † & , anni octoginta fortitudinibus in — † fortitudo ‡ peruerſitas.

בגבורות ׀ שמונים שנה ורהבם עמל

Quis . auolauimus & , citò *reſecatur quia* : iniquitas &

11 ואון כי־[a] גז חיש [b] ונעפה׃ מי— — quoniam receſſit [a] גזז [b] עוף

.tua ira , tuus timor ſicut & : tuæ *naris* ‖ fortitudinem *cognoſcens** — * cognoſcit ‖ iræ

יודע [c] עז אפך וכיראתך עברתך׃ — [c] עזז

cor adducemus & : fac ſcire ſic, noſtros dies *numerandum* Ad † — † Vt numeremus

12 [d] למנות ימינו כן [e] הודע ונבא לבב — [d] מנה [e] ידע

conſolare & : vſquequo Domine Conuertere . ſapientiam ‡

13 חכמה׃ שובה יהוה עד־מתי והנחם

: tua miſericordia *matutino in* ‡ nos Satura . tuos ſeruos ſuper — ‡ in ‡ manè

14 על־עבדיך׃ שבענו בבקר חסדך

: noſtris diebus omnibus in lætabimur & , *ouabimus** & — * laudabimus,

ונרננה ונשמחה בכל—ימינו׃

vidimus ‖ annos : nos afflixiſti ‖ dies iuxta nos Lætifica — ‖ quibus

15 שמחנו כימות [f] עניתנו שנות [g] ראינו — [f] ענה [g] ראה

tuus decor & : tuum opus tuis ſeruis in Conſpiciatur . malum — gloria tua

16 רעה׃ יראה אל־עבדיך פעלך והדרך

noſtri Dei Domini *iucunditas* ſit Et .eorum filiis in — decor

17 על־בניהם׃ ויהי ׀ נעם יהוה אלהינו

: nos ſuper ſtabile fac noſtrarum manuum opus & , nos ſuper

עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו

.illud confirma noſtrarum manuum opus &

ומעשה ידנו כוננהו׃

PSAL. XCI. צא

Sadai † vmbra in : altiſſimi abſcondito in *Habitans* ‖ — ‖ Qui habitat † omnipotentis

1 ישב בסתר [h] עליון בצל שדי — [h] עלה

: mea *munitio* ‡ & , mea ſpes , Domino Dicam . commorabitur — ‡ arx

2 [i] יתלונן׃ אמר ליהוה מחסי ומצודתי — [i] לון

te liberabit ipſe Quoniam . eo in ſperabo meus Deus

3 אלהי אבטח־בו׃ כי הוא [k] יצילך — [k] נצל

ſua ala In . *contritionum peſte* ‡ à : venatoris laqueo à — ‡ lue corruptionum. Alis ſuis

4 [l] מפח יקוש מדבר [m] הוות׃ באברתו ׀ — [l] פוח [m] הוה

ſcutum : ſperabis eius pennis ſub & , tibi obumbrabit

[n] יסך לך ותחת־כנפיו תחסה [o] צנה — [n] סכך [o] צנן * clypeus eſt

: noctis *pauore* ‖ à timebis Non . eius veritas *parma** & — ‖ timore

5 וסחרה [p] אמתו׃ לא תירא מפחד לילה — [p] אמן

: ambulabit caligine in *peſte* ‡ A . diem per volauerit † ſagitta à — † quæ ‡ morte quæ ‡ à morſu qui vaſtat

6 [q] מחץ יעוף יומם׃ מדבר באפל יהלך

, mille tuo latere à *Cadet** . meridie *vaſtabit excidio ab* ‡ — * Cadent

7 מקטב ישוד צהרים׃ [r] יפל מצדך אלף — [q] חצץ [r] נפל

Veruntamen . *accedet* † non *te ad* ‖ : tua dextera à millia decem & — ‖ tibi † appropinquabit.

8 ורבבה מימינך אליך לא [f] יגש׃ רק

. videbis impiorum retributionem & : aſpicies tuis oculis in

בעיניך [t] תביט ושלמת רשעים תראה׃ — [f] נגש [t] נבט

poſuiſti excelſum : mea ſpes Domine tu Quoniam

9 כי—אתה יהוה [n] מחסי [u] עליון שמת — [n] חסה [u] עלה

plaga & : malum *te ad fortuitò accidet* † Non . tuum habitaculum — † occurret tibi

10 מעונך׃ לא—תאנה אליך [x] רעה ונגע — [x] רוע

ſuis angelis Quoniam . tuo *tentorio in* ‡ appropinquabit non — ‡ tabernaculo

11 לא—יקרב באהלך׃ כי מלאכיו

In . tuis viis omnibus in te *cuſtodiendum ad* ‡ ; tibi mandabit — ‡ vt cuſtodiant

12 יצוה—לך לשמרך בכל—דרכיך׃ על־

.tuus pes lapidem *in percutiatur* ‖ fortè ne , te portabunt *volis** — * manibus ‖ impingat ad

[y] כפים ישאונך פן—[z] תגף באבן רגלך׃ — [y] כפף [z] נגף

, *leunculum* ‡ conculcabis , calcabis *aſpidem* † & leonem Super — † Baſiliſcum ‡ catulum leonis.

13 על־שחל ופתן תדרך תרמס כפיר

: eum eruam & , *eſt amplexus* ‡ me in Quoniam . draconem & — ‡ peramauit,

14 ותנין׃ כי בי חשק ואפלטהו

. meum nomen cognouit quoniam , eum exaltabo

אשגבהו כי—ידע שמי׃

ego ‡ ipſo cum : eum exaudiam & , me *Inuocabit* — Inuocauit ‡ ſum

15 יקראני ׀ [a] ואענהו עמו אנכי — [a] ענה

. eum glorificabo & , eum eruam : anguſtia in

בצרה אחלצהו ואכבדהו׃

eum videre faciam & : eum ſaturabo dierum Longitudine — oſtendam ei ſalutem meam.

16 ארך ימים אשביעהו ואראהו

. *mea ſalute in*

בישועתי׃

Effabuntur ſe prædicabunt: durum* loquentur Effutient ‡ exultabunt impij
4 רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ׃ ᵃיַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ
Domine tuum Populum . iniquitatis ‖ operarij omnes
5 כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ עַמְּךָ יְהוָה
Viduam ? affligent tuam hæreditatem & : conterent
6 יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ׃ ᵇ אַלְמָנָה
. dixerunt Et ? occident pupillos & : interficient peregrinum &
7 וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃ וַיֹּאמְרוּ
. Iahacob Deus intelliget non & : Iah videbit non
לֹא יִרְאֶה־יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃
? intelligetis quando fatui & : populo in ſtulti Intelligite
8 בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ׃
oculum formans an : audiet non autem plantans Nónne
9 הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם־יֹצֵר עַיִן
? arguet nónne gentes corripiens Nónne ? aſpiciet non
10 הֲלֹא ᶜיַבִּיט׃ הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ
ſciens ‡ Dominus ? ſcientiam hominem docens † ipſe
11 הַמְלַמֵּד אָדָם ᵈדָּעַת׃ יְהוָה יֹדֵעַ
. vanitas ipſe ‡ quoniam : hominis cogitationes
מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי־הֵמָּה הָבֶל׃
tua lege & : Iah ‖ eum erudieris quem viri Felicitates*
12 אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ ᵉוּמִתּוֹרָתְךָ
: mali diebus à, ei præſtandum ‡ quietem Ad ‡ . eum docueris
13 תְלַמְּדֶנּוּ׃ לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע
derelinquet non Quia . fouea impio fodiatur donec
14 עַד יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃ כִּי לֹא־ᶠיִטֹּשׁ
. derelinquet non ſuam hæreditatem & : ſuum populum Dominus
יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃
illud poſt & : iudicium reuertetur iuſtitiam ad vſque Quia
15 כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו
cum mihi conſurget Quis . corde recti omnes
16 כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃ מִי־יָקוּם לִי עִם־
? iniquitatis operariis cum mihi ſtabit quis ? malignantibus
ᵍמְרֵעִים מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
habitaſſet parum quaſi ‡ : mihi auxilium ‡ Dominus Niſi
17 לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה
: meus pes eſt Motus , dicebam Si . mea anima ſilentium*
18 דוּמָה נַפְשִׁי׃ אִם־אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
multitudine In . me ſuſtentabat Domine tua miſericordia
19 חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ ʰבְּרֹב
delectabunt tuæ conſolationes : meo intimo in mearū cogitationum
שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ יְשַׁעַשְׁעוּ
‡ confractionum ‡ thronus tibi † iungetur Nunquid . meam animam
20 נַפְשִׁי׃ הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא ⁱהַוּוֹת
contra excurrent Turmatim ? ſtatuto ſuper laborem ‡ formans
21 יֹצֵר עָמָל עֲלֵי־חֹק׃ יָגוֹדּוּ עַל־
fuit Et . condemnabunt innocentē ſanguinē & : iuſti animam
22 נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם ᵏנָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי
. meæ fiduciæ petram in* meus Deus & : eleuationem in* mihi Dominus
יְהוָה לִי לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר ˡמַחְסִי׃
eorum malitia in † & . eorum iniquitatem eis ſuper reddet Et
23 וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת־אוֹנָם וּבְרָעָתָם
. noſter Deus Dominus eos ſuccidet : eos ſuccidet
יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

Margin: Effabuntur * dura : extollent; ᵃ נָבַע ‖ iniquū; ᵇ עָנָה; Dominus; aliquando ſapite.; ᶜ נָבַט † qui docet ‡ cognoſcit; ᵈ יָדַע ‡ ſunt; * Beatus vir ‖ Domine : & legem tuam; ᵉ יָרָה † Vt † præſtes; ᶠ נָטַשׁ; iniquis; ᵍ רוּעַ ‡ auxilio fuiſſet ‡ ferè; * ſepulchrum; ʰ רָבַב lætificabunt; † tecum ‡ peruerſitatū; ⁱ הַוָּה ‡ iniquitatē in præcepto? Cōgregabūt exercitum; ᵏ נָקָה e leuatio ‖ petra; ˡ חָסָה † propter malitiam

PSAL. XCV. צה

fortitudini iubilemus : Domino dicamus præconium , Adeſte
1 לְכוּ נְרַנְּנָה לַיהוָה ᵐנָרִיעָה לְצוּר
: confeſſione in eius facies* Præoccupemus . noſtræ ſalutis
2 יִשְׁעֵנוּ׃ נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה
: Dominus magnus Deus Quoniam . ei iubilemus cantilenis ‖ in
3 בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ׃ כִּי אֵל גָּדוֹל יְהוָה
eius* manu in Quod . deos omnes ſuper magnus rex &
4 וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים׃ אֲשֶׁר בְּיָדוֹ
ei Quod* . ei montium cacumina ‡ & : terræ inueſtigationes
5 מֶחְקְרֵי־אָרֶץ ⁿוְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ׃ אֲשֶׁר־לוֹ
. formauerunt eius manus ſiccam & : illud fecit ipſe & . mare
הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ׃
facies ad ‖ genufle ctamus: nos incurvemus & , adoremus Venite
6 בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה נִבְרְכָה לִפְנֵי־
nos & , noſter Deus † ipſe Quia . noſtri factoris Domini
7 יְהוָה ᵒעֹשֵׂנוּ׃ כִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וַאֲנַחְנוּ ᵒעַם

Margin: Venite laudemus Dominū.; ᵐ רוּעַ * faciem; ‖ canticis; In cuius ‡ ſunt; ‡ fortitudines * Cuius eſt; ⁿ יָעַף; ‖ coram Domino factore noſtro.; † eſt; ᵒ עָשָׂה

CAP. XCII. צב

. Sabbathi die in cantici Cantus
1 מִזְמוֹר ᵃשִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת׃
tuo nomini pſallere & : Domino confiteri ‡ Bonum
2 טוֹב ᵇלְהֹדוֹת לַיהוָה וּלְזַמֵּר לְשִׁמְךָ
: tuam miſericordiam mane in annunciandum Ad . altiſſime
3 עֶלְיוֹן׃ ᶜלְהַגִּיד בַּבֹּקֶר חַסְדֶּךָ
; nebel ſuper & , decachordo Super . noctibus in tuam fidem &
4 ᵈוֶאֱמוּנָתְךָ בַּלֵּילוֹת׃ עֲלֵי־עָשׂוֹר וַעֲלֵי־נָבֶל
Domine me lætificaſti Quia . cithara cum Highaion ſuper
5 עֲלֵי ᵉהִגָּיוֹן בְּכִנּוֹר׃ כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְהוָה
Quàm . ouabo ‖ tuarum manuum factis* in : tuo opere ‡ in
6 בְּפָעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אֲרַנֵּן׃ מַה־
ſunt profundæ valde : Domine tua opera ſunt magnificata
גָּדְלוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה מְאֹד עָמְקוּ
ſtultus & : cognoſcet non ſtupidus Vir . tuæ cogitationes
7 מַחְשְׁבֹתֶיךָ׃ אִישׁ־בַּעַר לֹא יֵדָע וּכְסִיל
, herba ſicut impios florendo In . illud intelliget non
8 לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת׃ בִּפְרֹחַ רְשָׁעִים כְּמוֹ עֵשֶׂב
eos exterminari ad : iniquitatis operarij omnes germinauerint &
וַיָּצִיצוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן לְהִשָּׁמְדָם
. Domine ſeculum in excelſus tu Sed . perpetuum in vſque
9 עֲדֵי־עַד׃ וְאַתָּה מָרוֹם לְעֹלָם יְהוָה׃
tui inimici ecce quoniam ; Domine tui inimici ecce Quoniam
10 כִּי הִנֵּה אֹיְבֶיךָ יְהוָה כִּי־הִנֵּה אֹיְבֶיךָ
exaltabis ‡ Et . iniquitatis operarij omnes ſegregabuntur : peribunt
11 יֹאבֵדוּ יִתְפָּרְדוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ ᶠוַתָּרֶם
. viridi oleo in ſum delibutus † : meum cornu monocerotis ſicut
כִּרְאֵים קַרְנִי ᵍבַּלֹּתִי בְּשֶׁמֶן רַעֲנָן׃
conſurgentibus in , meis inuidis ‡ in meus oculus reſpexit Et
12 ʰוַתַּבֵּט עֵינִי ⁱבְּשׁוּרָי בַּקָּמִים
Iuſtus . meæ aures audient malignis me aduerſum
13 עָלַי ᵏמְרֵעִים תִּשְׁמַעְנָה אָזְנָי׃ צַדִּיק
. multiplicabitur Lebanon in cedrus ſicut : florebit palma vt
כַּתָּמָר יִפְרָח כְּאֶרֶז בַּלְּבָנוֹן יִשְׂגֶּה׃
. florebunt noſtri Dei atriis in ; Domini domo in Plantati
14 שְׁתוּלִים בְּבֵית יְהוָה בְּחַצְרוֹת אֱלֹהֵינוּ יַפְרִיחוּ׃
. erunt virides & , pingues : canicie in germinabunt Adhuc
15 עוֹד יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה דְּשֵׁנִים וְרַעֲנַנִּים ˡיִהְיוּ׃
, mea rupes ‡ : Dominus † rectus quòd annunciandum Ad
16 ᵐלְהַגִּיד כִּי־יָשָׁר יְהוָה צוּרִי
. eo in iniquitas ‡ non &
וְלֹא־עַוְלָתָה בּוֹ׃

Margin: ᵃ שׁוּר † eſt; ᵇ יָדָה; ᶜ נָגַד veritatem; ᵈ אָמַן; ᵉ הָגָה ‡ operibus tuis * operibus ‖ laudans exaltabo.; inſipiens; Dum florerent impij; erit ad exterminiū eorum; ſeculum; diſperdentur ‖ exaltabitur; ᶠ רוּם † conſperſus; ᵍ בָּלַל ‡ hoſtibus; ʰ נָבַט ⁱ שׁוּר; ᵏ רוּעַ; fructificabunt in ſenectute:; ˡ הָיָה † eſt ‡ fortitudo; ᵐ נָגַד † eſt

PSAL. XCIII. צג

Dominus induit , induit celſitudinem ; regnauit Dominus
1 יְהוָה מָלָךְ ⁿגֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהוָה
. mutet ‡ ne orbis firmabitur ‡ etiam : ſe accinxit, fortitudinem
עֹז הִתְאַזָּר אַף־תִּכּוֹן תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃
? tu ſeculo à : tunc ‖ ex tuum ſolium* Paratum
2 נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃
flumina eleuauerunt ; Domine flumina Eleuauerunt
3 נָשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת
. ſuam illiſionem flumina eleuabunt : ſuam vocem
קוֹלָם ᵖיִשְׂאוּ נְהָרוֹת ᑫדָּכְיָם׃
procellarum potentium* , multarum aquarum vocibus Præ
4 מִקֹּלוֹת מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־
tua Teſtimonia . Dominus excelſo in potens ‖ : maris
5 יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם יְהוָה׃ ʳעֵדֹתֶיךָ
Domine : ſanctitas eſt decora tuæ domui , valde ſunt fidelia
נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יְהוָה
. dierum longitudinem in
לְאֹרֶךְ יָמִים׃

Margin: gloriam; ⁿ נָאָה ‡ firmauit orbē ‡ ſe mouent; ᵒ עוּז * eſt ‖ eo tempore: & eſt; ‡ ſuum ſonum; ᵖ נָשָׂא ᑫ דָּכָה * Magis quàm ſonitus * fortium fluctuum ‖ fortis eſt; ʳ עוּד

PSAL. XCIIII. צד

. irradia vltionum Deus , Domine vltionum Deus
1 אֵל־נְקָמוֹת יְהוָה אֵל נְקָמוֹת ˢהוֹפִיעַ׃
ſuper retributionem redde terram iudicans te Eleua
2 הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ ᵗהָשֵׁב גְּמוּל עַל־
quo-vſque ? Domine impij quo Vſque ſuperbis
3 גֵּאִים׃ עַד־מָתַי רְשָׁעִים יְהוָה עַד־מָתַי

Margin: appare ˢ יָפַע; ᵗ שׁוּב

eius *voce in* si hodie : eius manus pecus & , eius pascuæ populus
6 עם [a] מרעיתו וצאן ידו היום אם־בקלו
: *Meribah* ‡ sicut vestrum cor obduretis Ne : *audieritis*
7 תשמעו: אל־[b] תקשו לבבכם כמריבה 8
me tentauerunt quo † . deserto in *Massah* ‖ die * sicut
כיום [c] מסה במדבר: אשר נסוני 9
. meum opus viderunt etiam; me probauerunt : vestri patres
8 אבותיכם בחנוני גם־[d] ראו פעלי:
; dixi & , generatione in *habui fastidio* ‡ annis Quadraginta
ארבעים שנה אקוט בדור ואמר 10
cognouerunt non ipsi & : *ipsi* ‡ corde errantium Populus
9 עם [e] תעי לבב הם והם לא־ידעו
introibunt *si* † : mea *nare* ‖ in iuraui *Quod* * , meas vias
דרכי: אשר־נשבעתי באפי אם־[f] יבאון 11
. meam requiem in
10 אל־מנוחתי:

voci
[a] רעה
obtemperaueritis:
‡ in contradictione:
[b] קשה
* in
‖ tentationis
† In
[c] נסה [d] ראה
‡ litigaui cum
‡ sunt:
[e] תעה
* Propterea
‖ ita
† quòd non
[f] בוא

PSAL. XCVI. צו

Domino cantate : nouum canticum Domino Cantate
11 1 [g] שירו ליהוה שיר חדש שירו ליהוה
: eius nomini benedicite, Domino Cantate . terra omnis
12 2 כל־הארץ: שירו ליהוה ברכו שמו
gentibus *in* Narrate . eius salutem diem in die de *euangelizate*
3 בשרו מיום־ליום ישועתו: ספרו בגוים
. eius mirabilia populis omnibus *in* : eius gloriam
1 ° כבודו בכל־העמים נפלאותיו:
terribilis : valde *laudatus* ‡ &, Dominus magnus Quoniam
4 כי־גדול יהוה ומהלל מאד [h] נורא
dij omnes Quoniam . deos omnes super *ipse* *
2 5 הוא על־כל־אלהים: כי כל־אלהי
Gloria . fecit cælos Dominus Et : *vana* ‖ populorum
3 6 העמים אלילים ויהוה שמים עשה: הוד־
. eius sanctuario in *pulchritudo* ‡ & fortitudo : *eius facies ad* † decor &
והדר לפניו [i] עז ותפארת במקדשו:
Domino *tribuite* ‡ : populorum familiæ Domino *Tribuite* ‡
4 7 [k] הבו ליהוה משפחות עמים הבו ליהוה
gloriam Domino *Tribuite* * . fortitudinem & gloriam
8 כבוד ועז: הבו ליהוה כבוד
. eius atria in introite & , *munus* ‖ ferte : eius nominis
5 שמו [l] שאו־מנחה ובאו לחצרותיו:
pauete : sanctitatis decore in Domino vos Incuruate
6 9 [m] השתחוו ליהוה בהדרת־קדש [n] חילו
gentibus in Dicite . terra vniuersa eius *faciebus* ‖ à
7 10 מפניו כל־הארץ: אמרו בגוים
: *nutet* * ne , orbis firmabitur etiam , regnauit Dominus
8 יהוה מלך אף־תכון תבל בל־תמוט
, cæli Lætabuntur . *rectitudinibus* ‖ in populos iudicabit
9 11 [o] ידין עמים במישרים: ישמחו השמים
. eius plenitudo & , mare tonabit : terra exultabit &
[p] ותגל הארץ ירעם הים ומלאו:
dicent *præconia* † tunc: eo in † quod omne & , ager Exultabit
12 יעלז שדי וכל־אשר־בו אז ירננו
quoniam : venit quia *Domini facies Ad* ‡ . siluæ ligna omnia
1 13 כל־עצי־יער: לפני יהוה כי בא כי
populos & , iustitia in orbem iudicabit ; terram iudicare venit
2 בא לשפט הארץ ישפט־תבל בצדק ועמים
. sua veritate in
3 באמונתו:

[g] שור
annunciate
את
ק
‡ laudabilis
[h] ירא
* est
‖ idolat
† coram eo:
‡ gloria
[i] עזז
‡ Afferte
[k] יהב
* Afferte
‖ munera,
[l] נשא
[m] שחה
[n] חול
‖ facie
* cōmoueatur:
‖ rectitudine.
[o] דון
[p] גול
† est
‡ laudabunt
‡ Coram Domino

PSAL. XCVII. צז

insulæ lætentur ; terra exultet, regnauit Dominus
4 1 יהוה מלך תגל הארץ ישמחו איים
iudicium & iustitia : eius *circuitus* caligo &, Nubes . multæ
2 [q] רבים: ענן וערפל סביביו צדק ומשפט
exuret & : ibit *eius facies ad* † Ignis . eius solij *paratus locus* ‖
5 3 מכון כסאו: אש לפניו [r] תלך ותלהט
: orbem eius fulgura Illuminauerunt . eius hostes *circum* ‡
6 4 סביב [s] צריו: [t] האירו ברקיו תבל
cera sicut Montes . terra contremuit & , vidit
5 ראתה [u] ותחל הארץ: הרים כדונג
omnis Domini *faciebus* ‡ à Domini *faciebus* ‡ à sunt dissoluti
[x] נמסו מלפני יהוה מלפני אדון כל־

in circuitu
[q] רבב
‖ habitaculum
‡ coram eo
[r] ילך
‡ in circuitu
[s] צור [t] אור
[u] חול
‡ facie
[x] מסס

viderunt & : eius iustitiam cæli Annunciauerunt . *terra*
6 הארץ: [a] הגידו השמים צדקו [b] וראו
omnes afficiantur Pudore . eius gloriam populi omnes
7 כל־העמים כבודו: [c] יבשו כל־
ei vos incuruate : *vanis in se glorificantes* , *sculptili seruientes* ‖
עבדי פסל המתהללים באלילים [d] השתחוו־לו
exultauerunt &, Siion est læta &, Audiuit . *Diui* † omnes
8 כל־אלהים: שמעה ותשמח ציון [e] ותגלנה
. Domine tua iudicia propter : Iehudah filiæ
בנות יהודה למען משפטיך יהוה:
: terram omnem super excelsus Dominus tu Quoniam
9 כי־אתה יהוה עליון על־כל־הארץ
. *Diuos* ‡ omnes super es eleuatus valde
מאד [f] נעלית על־כל־אלהים:
custodiens *, malum habete odio Dominum *Diligentes* ‡
10 אהבי יהוה שנאו [g] רע שמר
. eos eruet impiorum manu è : suorum *piorum* ‖ animas
נפשות חסידיו מיד רשעים [h] יצילם:
Lætamini . lætitia corde rectis & : iusto est sata Lux
11 אור זרע לצדיק ולישרי־לב שמחה: שמחו
. eius sanctitatis memoriæ confitemini & : Domino in iusti
12 צדיקים ביהוה [i] והודו לזכר קדשו:

terra.
[a] נגד [b] ראה
[c] בוש
‖ qui seruiunt sculptilibus, qui iactant se in idolis:
† angeli.
[d] שחה [e] גול
‡ angelos.
[f] עלה
‡ Qui diligitis
* custodit
[g] רוע
‖ misericordiū
[h] נצל
[i] ידה

PSAL. XCVIII. צח

quia , nouum canticum Domino Cantate . *Cantus*
1 מזמור [k] שירו ליהוה שיר חדש כי־
brachium & , eius dextera *ei fecit salutem* : fecit mirabilia
נפלאות עשה [l] הושיעה־לו ימינו וזרוע
: suam salutem Dominus fecit Notam . eius sanctitatis
2 קדשו: [m] הודיע יהוה ישועתו
est Recordatus . suam iustitiam reuelauit gentium oculis in
3 לעיני הגוים גלה צדקתו: זכר
viderunt : Israel domum erga suæ veritatis & , suæ misericordiæ
חסדו ואמונתו לבית ישראל ראו
Iubilate . nostri Dei salutem terræ fines omnes
4 כל־אפסי־ארץ את ישועת אלהינו: הריעו
. canite & , *dicite præconia* & , vociferate : terra omnis Domino
ליהוה כל־הארץ פצחו ורננו וזמרו:
. cantus voce & , cithara in ; cithara in Domino Canite
5 זמרו ליהוה בכנור בכנור וקול זמרה:
facies ad ‡ iubilate ; cornu *voce* ‡ & , classicis tubis In
6 בחצצרות וקול שופר הריעו לפני
, orbis : eius plenitudo & , mare Tonet . *Domini regis*
7 המלך יהוה: ירעם הים ומלאו תבל
montes simul : *vola* plaudent Flumina . eo in habitantes &
8 וישבי בה: נהרות ימחאו־כף יחד הרים
; terram iudicare venit quia *Domini facies Ad* . *ouabunt*
9 ירננו: לפני־יהוה כי־בא לשפט הארץ
. *rectitudinibus* ‖ in populos & , iustitia in orbem iudicabit
ישפט־תבל בצדק ועמים במישרים:

Psalmus.
[k] שור
seruauit eum
[l] ישע
[m] ידע
laudate,
‡ sonitu
‡ coram
rege Domino.
manu
laudabunt. Coram Domino
‖ rectitudine.

PSAL. XCIX. צט

insidens : populi contremiscant , regnauit Dominus
1 יהוה מלך ירגזו עמים ישב
: magnus Siion in Dominus . terra *nutet* , Cherubim
2 כרובים תנוט הארץ: יהוה בציון גדול
Confitebuntur . populos omnes super *ipse* excelsus &
3 [n] ורם הוא על־כל־העמים: [o] יודו
. *ipsum* ‡ sanctum † terribili & , magno tuo nomini
שמך גדול ונורא קדוש הוא:
parasti tu : dilexit iudicium regis fortitudo Et
4 [p] ועז מלך משפט אהב אתה כוננת
. fecisti tu Iahacob in iustitiam & iudicium : *rectitudines* ‡
מישרים משפט וצדקה ביעקב אתה [q] עשית:
vos incuruate & , nostrum Deum Dominum Exaltate
5 רוממו יהוה אלהינו [r] והשתחוו
Aharon & Moseh . *ipsum* ‖ sanctum * eius pedum scabello
6 להדום רגליו קדוש הוא: משה ואהרן
: eius nomen inuocantes inter Semuel & , eius sacerdotes inter
בכהניו ושמואל בקראי שמו
. eos exaudiebat ipse & : Dominum *ad clamantes*
קראים אל־יהוה והוא [s] יענם:

sedet in
contremiscat
est
[n] רום [o] ידה
† quod ‡ est,
[p] עזז
‡ rectitudinem
[q] עשה
[r] שחה
* quod ‖ est
inuocabant
[s] ענה

sicut fumus — focus tanquam mea ossa & : mei dies *fumo in* defecerunt Quia
4 כִּי־כָלוּ בְעָשָׁן יָמָי וְעַצְמוֹתַי כְּמוֹקֵד — כלה [a]
: meum cor aruit & , herba sicut est Percussum .sunt exusta
5 נִחָר׃ הוּכָּה כָעֵשֶׂב וַיִּבַשׁ לִבִּי — חרה [a] נכה [b] comedere
.meum panem *edendo ab* sum oblitus quia
כִּי־שָׁכַחְתִּי מֵאֲכֹל לַחְמִי׃
.meæ carni meum os adhæsit , mei gemitus voce A
6 מִקּוֹל אַנְחָתִי דָּבְקָה עַצְמִי לִבְשָׂרִי׃
bubo — *falco* sicut fui : deserti pellicano sum Assimilatus
7 דָּמִיתִי לִקְאַת מִדְבָּר הָיִיתִי כְּכוֹס — דמה [c] היה [d]
super solitarius passer sicut fui & , Vigilaui .solitudinum
8 חֳרָבוֹת׃ שָׁקַדְתִּי וָאֶהְיֶה כְּצִפּוֹר בּוֹדֵד עַל־
: mei inimici me afficiebant probris die Tota .tectum
9 גָּג׃ כָּל־הַיּוֹם חֵרְפוּנִי אוֹיְבָי
*in — cinerem Quia .iurabant me aduersum , me * insanientes
10 מְהוֹלָלַי בִּי נִשְׁבָּעוּ׃ כִּי־אֵפֶר
meum potum — . miscui fletu cum *meos potus* & : manducaui panem tanquam
כַּלֶּחֶם אָכָלְתִּי וְשִׁקֻּוַי בִּבְכִי מָסָכְתִּי׃
facie — .me eleuasti quia : tuæ iræ & , tuæ indignationis *faciebus* A
11 מִפְּנֵי־זַעַמְךָ וְקִצְפֶּךָ כִּי נְשָׂאתַנִי
‡ fuerunt — ego & : inclinata vmbra sicut ‡ mei Dies .me proiecisti &
12 וַתַּשְׁלִיכֵנִי׃ יָמַי כְּצֵל נָטוּי וַאֲנִי — צלל [e] נטה [f]
permanebis — : *sedebis* seculum in Domine tu Et .arui herba sicut
13 כָּעֵשֶׂב אִיבָשׁ׃ וְאַתָּה יְהוָה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב — ישב [g]
. generatione & generatione in tui memoria &
וְזִכְרְךָ לְדֹר וָדֹר׃ — דור [h]
.eius miserendi tempus quia : Sion misereberis , exurges Tu
14 אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי־עֵת לְחֶנְנָהּ
tui serui *bene* voluerunt Quia .*statutum* tempus venit quia
15 כִּי־בָא מוֹעֵד׃ כִּי־רָצוּ עֲבָדֶיךָ — יעד [i] רצה [k]
.sunt miserti eius pulueris & : eius lapidibus
אֶת־אֲבָנֶיהָ וְאֶת־עֲפָרָהּ יְחֹנֵנוּ׃ — חנן [l]
reges omnes & : Domini nomen gentes timebunt Et
16 וְיִירְאוּ גוֹיִם אֶת־שֵׁם יְהוָה וְכָל־מַלְכֵי
: Sion Dominus ædificauit Quia .tuam gloriam terræ
17 הָאָרֶץ אֶת־כְּבוֹדֶךָ׃ כִּי־בָנָה יְהוָה צִיּוֹן
orationem ad Respexit .sua gloria in videbitur
18 נִרְאָה בִּכְבוֹדוֹ׃ פָּנָה אֶל־תְּפִלַּת
eorum qui sunt veluti myricæ: — .eorum orationem spreuit non & : *solitarij*
הָעַרְעָר וְלֹא בָזָה אֶת־תְּפִלָּתָם׃ — עור [m] פלל [n]
† pro generatione nouissima: ‡ creandus ‡ Dominum. — *creatus* ‡ populus & : *nouissimæ generationi* ‡ hoc Scribatur
19 תִּכָּתֶב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא
excelso de prospexit Quia .*Iah* ‡ laudabit
20 יְהַלֶּל־יָהּ׃ כִּי־הִשְׁקִיף מִמְּרוֹם
.aspexit terram in cælis de Dominus : suæ sanctitatis
קָדְשׁוֹ יְהוָה מִשָּׁמַיִם אֶל־אֶרֶץ הִבִּיט׃ — נבט [o]
Vt audiret ‡ vinctorum: vt solueret * morti obnoxios. Vt narrent — *mortis* * filios *soluendum ad* : *vincti* ‡ genitum *audiendum Ad*
21 לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃
eius laudem & : Domini nomen Sion in *narrandum Ad*
22 לְסַפֵּר בְּצִיּוֹן שֵׁם יְהוָה וּתְהִלָּתוֹ — הלל [p]
‖ Cùm congregati fuerint populi † vt seruiant — regna & ; simul *populos congregari In* ‖ . Ierusalaim in
23 בִּירוּשָׁלִָם׃ בְּהִקָּבֵץ עַמִּים יַחְדָּו וּמַמְלָכוֹת
. Domino *seruiendum ad* †
לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה׃
.meos dies abbreuiauit , meam fortitudinem via in Afflixit
24 עִנָּה בַדֶּרֶךְ כֹּחִי קִצַּר יָמָי׃ — כוח [q]
‡ Dicebam ‡ succidas — dimidio in *me facias ascendere* ‡ ne mi Deus , *Dicam* ‡
25 אֹמַר אֵלִי אַל־תַּעֲלֵנִי בַּחֲצִי — עלה [r] חצה [f]
* sunt — .tui anni * generationum generatione in : meorum dierum
יָמָי בְּדוֹר דּוֹרִים שְׁנוֹתֶיךָ׃
tuarum manuum opus & : fundasti terram Antea
26 לְפָנִים הָאָרֶץ יָסַדְתָּ וּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ
* sunt — , stabis tu & , peribunt Ipsi .cæli *
27 שָׁמָיִם׃ הֵמָּה יֹאבֵדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד
pallium — , eos mutabis *vestimentum* sicut : veterascent vestis sicut ipsi omnes &
וְכֻלָּם כַּבֶּגֶד יִבְלוּ כַּלְּבוּשׁ תַּחֲלִיפֵם
‡ autem idem * es — .consumentur non tui anni & , * ipse ‡ tu *Et* .mutabuntur &
28 וְיַחֲלֹפוּ׃ וְאַתָּה־הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃
eorum semen & : habitabunt tuorum filiorum Filij
29 בְּנֵי־עֲבָדֶיךָ יִשְׁכּוֹנוּ וְזַרְעָם
coram te — . stabilietur *tuas facies ad*
לְפָנֶיךָ יִכּוֹן׃

custodiebant : eos ad loquebatur nubis columna In
7 בְּעַמּוּד עָנָן יְדַבֵּר אֲלֵיהֶם שָׁמְרוּ
. eis dedit † statutum & , eius testimonia — † quod
עֵדֹתָיו וְחֹק נָתַן־לָמוֹ׃ — עוד [a] חקק [b]
parcens * Deus , eos exaudisti tu , noster Deus Domine — * pepercisti propter eos, & vltionem fecisti propter opera
8 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אַתָּה עֲנִיתָם אֵל נֹשֵׂא — ענה [c]
. illorum *studia super vindicans &* : eis *fuisti*
הָיִיתָ לָהֶם וְנֹקֵם עַל־עֲלִילוֹתָם׃
monti vos incuruate & , nostrum Deum Dominum Exaltate
9 רוֹמְמוּ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר
.noster Deus Dominus sanctus quoniam : eius sanctitatis
קָדְשׁוֹ כִּי־קָדוֹשׁ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

PSAL. C. ק

. terra omnis Domino Iubilate . confessione pro Cantus
1 מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַיהוָה כָּל־הָאָרֶץ׃ — ירה [d] רוע [e]
eius facies ad ingredimini : lætitia in Domino Seruite — coram eo
2 עִבְדוּ אֶת־יְהוָה בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו — בוא [f]
: Deus * ipse Dominus quòd Scitote .*oratione in* — cum cantico. * est
3 בִּרְנָנָה׃ דְּעוּ כִּי־יְהוָה הוּא אֱלֹהִים — ידע [g]
pecus & , eius populus : nos ‡ non & , nos fecit ipse — ‡ ipsi
הוּא עָשָׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן — ולו ק
eius atria , confessione cum eius portas Ingredimini .eius pascuæ
4 מַרְעִיתוֹ׃ בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרֹתָיו — עשה [h]
Quoniam .eius nomini benedicite , ei confitemini ; laude cum
בִּתְהִלָּה הוֹדוּ־לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃ כִּי־ — הלל [i]
5 in vsque & : eius misericordia seculum in , Dominus † bonus — † est
טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־
. eius veritas generationem & generationem
דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ — דור [k]

PSAL. CI. קא

: cantabo iudicium & Misericordiam .cantus Dauid *Ipsius*
1 לְדָוִד מִזְמוֹר חֶסֶד־וּמִשְׁפָּט אָשִׁירָה — שור [l]
quando , perfecta via in Intelligam .canam Domine tibi
2 לְךָ יְהוָה אֲזַמֵּרָה׃ אַשְׂכִּילָה בְּדֶרֶךְ תָּמִים מָתַי
interiori in , mei cordis perfectione in ambulabo : me ad veniet — medio
תָּבוֹא אֵלָי אֶתְהַלֵּךְ בְּתָם־לְבָבִי בְּקֶרֶב — תמם [m]
3 , *Beliiahal verbum* meis oculis coram ponam Non .meæ domus — rem impiam.
בֵּיתִי׃ לֹא־אָשִׁית לְנֶגֶד עֵינַי דְּבַר־בְּלִיָּעַל — שות [n]
.me in ‖ adhærebit non * : odiui *declinantium* ‡ facere — ‡ præuaricationes * hoc ‖ mihi.
עֲשֹׂה־סֵטִים שָׂנֵאתִי לֹא יִדְבַּק בִּי׃ — שוט [o]
.cognoscam non malum : me à recedet prauum Cor
4 לֵבָב עִקֵּשׁ יָסוּר מִמֶּנִּי רָע לֹא אֵדָע׃ — רוע [p]
elatum : succidam hunc suo *socio* ‡ secreto in Obloquentem † — † Detrahentem ‡ proximo
5 מְלָשְׁנִי בַסֵּתֶר רֵעֵהוּ אוֹתוֹ אַצְמִית גְּבַהּ־ — רעה [q]
. * potero non ipsum corde *vastum* ‡ & , oculis — ‡ turgido * ferre. ‖ vt sedeant
עֵינַיִם וּרְחַב לֵבָב אֹתוֹ לֹא אוּכָל׃
ambulans : mecum *sedendum ad* ‖ , terræ fideles ad mei Oculi
6 עֵינַי בְּנֶאֶמְנֵי־אֶרֶץ לָשֶׁבֶת עִמָּדִי הֹלֵךְ — ישב [r]
habitabit Non . mihi ministrabit ipse , perfecta via in
7 בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא יְשָׁרְתֵנִי׃ לֹא־יֵשֵׁב — medio
: mendacia loquens . dolum faciens , meæ domus *interiori* in
בְּקֶרֶב בֵּיתִי עֹשֵׂה רְמִיָּה דֹּבֵר שְׁקָרִים
matutinis In ‡ .meis oculis coram † firmabitur nequaquam — † talis ‡ Singulo mane
8 לֹא־יִכּוֹן לְנֶגֶד עֵינָי׃ לַבְּקָרִים — vt exterminem
ciuitate à *exscindendum ad* : terræ impios omnes succidam
אַצְמִית כָּל־רִשְׁעֵי־אָרֶץ לְהַכְרִית מֵעִיר־
. iniquitatis operarios omnes Domini
יְהוָה כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃

PSAL. CII. קב

Domini facies ad & : *angore deficit cùm afflicti* Oratio — pauperis cùm deficeret, & coram Domino effunderet
1 תְּפִלָּה לְעָנִי כִי־יַעֲטֹף וְלִפְנֵי יְהוָה — פלל [f]
: meam orationem exaudi Domine .suum eloquium *effundet*
2 יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ יְהוָה שִׁמְעָה תְפִלָּתִי — ‖ faciem tuam
tuas facies ‖ abscondas Ne .veniat te ad meus clamor &
3 וְשַׁוְעָתִי אֵלֶיךָ תָבוֹא׃ אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ
: tuam aurem me ad inclina mihi angustiæ die in , me à
מִמֶּנִּי בְּיוֹם צַר לִי הַטֵּה־אֵלַי אָזְנֶךָ — צור [t] נטה [u]
.me exaudi , festina , inuocauero ‡ die in — ‡ qua
בְּיוֹם אֶקְרָא מַהֵר עֲנֵנִי׃

PSAL. CIII. קג

omnia & :Domino mea anima Benedic .Dauid Ipsi
1 לְדָוִד ׀ בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה וְכָל־
mea anima Benedic .eius sanctitatis nomini mea interiora
2 קְרָבַי אֶת־שֵׁם קָדְשׁוֹ׃ בָּרְכִי נַפְשִׁי
.eius retributionum omnium obliuiscaris ne & ;Domino
אֶת־יְהוָה וְאַל־תִּשְׁכְּחִי כָּל־גְּמוּלָיו׃
omnes *sanans* † :tuæ iniquitati omni *Parcens* ‖
3 הַסֹּלֵחַ לְכָל־[a]עֲוֺנֵכִי הָרֹפֵא לְכָל־
:tuam vitam fouea de *Redimens* ‡ .tuas infirmitates ‡
4 תַּחֲלֻאָיְכִי׃ הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת [b]חַיָּיְכִי
Saturans .miserationibus & ,misericordia te *redimens* ‡
5 הַמְעַטְּרֵכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים׃ הַמַּשְׂבִּיעַ
.tua adolescentia aquilæ vt renouabitur :tuum os bono in
בַּטּוֹב [b]עֶדְיֵךְ תִּתְחַדֵּשׁ כַּנֶּשֶׁר נְעוּרָיְכִי׃
omnibus iudicia & :Dominus iustitias *Faciens*
6 עֹשֵׂה צְדָקוֹת יְהוָה וּמִשְׁפָּטִים לְכָל־
Israel filiis ,Mosch suas vias Notificauit .*oppressis*.
7 עֲשׁוּקִים׃ [c]יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל
:longus ,Dominus *gratiosus* ‖ & ,Misericors .sua *studia* ‡
8 עֲלִילוֹתָיו׃ רַחוּם וְחַנּוּן יְהוָה אֶרֶךְ
:contendet seculum in Non .misericordia multus & ,*naribus* †
9 אַפַּיִם [d]וְרַב־חָסֶד׃ לֹא־לָנֶצַח יָרִיב
nostra peccata secundum Non . ‡ custodiet seculum in nec
10 וְלֹא לְעוֹלָם [e]יִטּוֹר׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ
.nobis *super* retribuit nostras iniquitates secundū neq; ,nobis fecit
עָשָׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֺנֹתֵינוּ גָּמַל עָלֵינוּ׃
:terram super cæli altitudinem secundum Quoniam
11 כִּי כִגְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ
.eum timentes super *eius misericordia est roborata*
גָּבַר חַסְדּוֹ עַל־יְרֵאָיו׃
nobis à fecit distare : occidente ab *orientem distare Secundum* ‖
12 כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ
:*filios super patrem misereri Secundum* .nostras præuaricationes
13 אֶת־פְּשָׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל־בָּנִים
.ipsum *timentibus super* ‡ Dominus est misertus
רִחַם יְהוָה עַל־יְרֵאָיו׃
recordatus :nostrum figmentum cognouit ipse Quia
14 כִּי־הוּא יָדַע [f]יִצְרֵנוּ זָכוּר
: *eius* ‡ dies herba sicut Hominis .*nos* † puluis quòd
15 כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ׃ אֱנוֹשׁ כֶּחָצִיר יָמָיו
transiuit ‡ ventus Quoniam .florebit sic agri flos sicut
16 כְּצִיץ הַשָּׂדֶה כֵּן יָצִיץ׃ כִּי רוּחַ עָבְרָה־
.eius locus amplius eum cognoscet non & :*ipse** non & ,eum *in*
בּוֹ וְאֵינֶנּוּ וְלֹא־[g]יַכִּירֶנּוּ עוֹד מְקוֹמוֹ׃
seculum in vsque & seculo à Domini misericordia Et
17 וְחֶסֶד יְהוָה מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם
.filiorum *filiis* eius iustitia & :eum timentes super
עַל־[h]יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃
.eius præceptorum *recordantibus* ‡ & :eius pactum *Custodientibus* †
18 לְשֹׁמְרֵי בְרִיתוֹ וּלְזֹכְרֵי פִקֻּדָיו
:suum thronum parauit cælis in Dominus .ea faciendum ad
19 לַעֲשׂוֹתָם׃ יְהוָה בַּשָּׁמַיִם [i]הֵכִין כִּסְאוֹ
Domino Benedicite .*dominatum est omnes in* ipsius regnum &
20 וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה׃ בָּרְכוּ יְהוָה ׀
audiendum ad ‖ :eius verbum facientes robore fortes ,eius angeli
מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי [k]כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ
:eius exercitus omnes Domino Benedicite .eius verbi *voce in*
21 בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה כָּל־צְבָאָיו
Domino Benedicite .eius voluntatem facientes ,eius ministri
22 מְשָׁרְתָיו [l]עֹשֵׂי [m]רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ יְהוָה ׀
: eius dominationis locis omnibus in ; eius opera omnia
כָּל־מַעֲשָׂיו בְּכָל־מְקֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ
.Domino mea anima benedic
בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה׃

‖ Qui propitiatur † qui sanat ‡ Qui redimit
[a]עָוֹן [b]חַיָּה ‡ qui coronat
[b]עֲדִי Qui facit
quibus vis infertur.
[c]יָדַע
‡ opera † clemens † ira,
[d]רֹב ‡ iram,
[e]נָטַר
robotauit misericordiam suam ‖ Quantū distat oriens
Quomodo miseretur pater filiorum: ‡ timentium
[f]יֵצֶר † sumus. ‡ sunt.
‡ transibit super
* erit;
[g]נָכַר
super filios
[h]יָרֵא
† Super custodientes ‡ eos qui recordantur
[i]כּוּן omnibus dominatur.
‖ vt obtemperetur voci
[k]כֹּחַ
[l]עָשָׂה [m]רָצָה [n]קוּם

PSAL. CIIII. קד

mi Deus Domine ;Domino mea anima Benedic
1 בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה יְהוָה אֱלֹהַי
.es indutus decorem & gloriam :vehementer es magnificatus
גָּדַלְתָּ מְּאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃

cælos ‡ extendens :vestimento sicut lumine *te Amiciens* ‡
2 עֹטֶה אוֹר כַּשַּׂלְמָה נוֹטֶה שָׁמַיִם
ponens ,*sua cænacula* ‖ aquis in *Contignans* * .cortinam sicut
3 כַּיְרִיעָה׃ הַמְקָרֶה בַמַּיִם [a]עֲלִיּוֹתָיו [b]הַשָּׂם־
.venti alas ‡ super *ambulans* † :suum currum nubes
עָבִים רְכוּבוֹ הַמְהַלֵּךְ עַל־כַּנְפֵי־רוּחַ׃
ignem suos ministros : spiritus suos angelos *Faciens* *
4 עֹשֶׂה מַלְאָכָיו רוּחוֹת מְשָׁרְתָיו אֵשׁ
ne :eius *bases* ‖ super terram Fundauit .*flagrantem* *
5 לֹהֵט׃ יָסַד־אֶרֶץ עַל־מְכוֹנֶיהָ בַּל־
vestimento sicut Abysso .*perpetuò* ‡ & ,seculum *nutet* †
6 תִּמּוֹט עוֹלָם וָעֶד׃ תְּהוֹם כַּלְּבוּשׁ
tua increpatione Ab .aquæ *stabunt* ‡ montes super :eā operuisti
7 [c]כִּסִּיתוֹ עַל־הָרִים יַעַמְדוּ־מָיִם׃ מִן־גַּעֲרָתְךָ
Ascendent .*præcipites ferentur* † tui tonitrui *voce* ‖ à .*fugient* *
8 יְנוּסוּן מִן־קוֹל רַעַמְךָ יֵחָפֵזוּן׃ יַעֲלוּ
fundasti quem ‡ locum ad ;*valles descendent* ‡ , montes
הָרִים יֵרְדוּ בְקָעוֹת אֶל־מְקוֹם זֶה ׀ יָסַדְתָּ
reuertantur ne :transeant ne posuisti Terminum .eis
9 לָהֶם׃ גְּבוּל־שַׂמְתָּ בַּל־יַעֲבֹרוּן בַּל־[d]יְשׁוּבוּן
:conuallibus in fontes *Mittens* * .terram operiendum ad
10 [e]לְכַסּוֹת הָאָרֶץ׃ הַמְשַׁלֵּחַ מַעְיָנִים בַּנְּחָלִים
: *agri bestiæ omni* † Propinabunt .*ibunt* ‖ montes inter
11 בֵּין הָרִים יְהַלֵּכוּן׃ [f]יַשְׁקוּ כָּל־[g]חַיְתוֹ שָׂדָי
volatile ‡ eos Super .suam sitim onagri frangent
12 יִשְׁבְּרוּ פְרָאִים צְמָאָם׃ עֲלֵיהֶם עוֹף־
.vocem dabunt frondes inter *ex* :*habitabit* ‡ cæli
הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוֹן מִבֵּין עֳפָאיִם [h]יִתְּנוּ־קוֹל׃
tuorū operum fructu de :suis cœnaculis ‖ de montes *Adaquans* *
13 מַשְׁקֶה הָרִים מֵעֲלִיּוֹתָיו [i]מִפְּרִי מַעֲשֶׂיךָ
iumento * herbam *faciens Germinare* † .terra satiabitur
14 תִּשְׂבַּע הָאָרֶץ׃ מַצְמִיחַ חָצִיר ׀ לַבְּהֵמָה
panem *educendum ad* ‡ ; hominum obsequium ad herbam &
וְעֵשֶׂב לַעֲבֹדַת הָאָדָם [k]לְהוֹצִיא לֶחֶם
,hominis cor *exhilarabit** vinum Et .terra de
15 מִן־הָאָרֶץ׃ וְיַיִן ׀ יְשַׂמַּח לְבַב־אֱנוֹשׁ
hominis cor † panem & :oleo ab *facies faciendum nitere ad* ‖
לְהַצְהִיל [l]פָּנִים מִשָּׁמֶן וְלֶחֶם לְבַב־אֱנוֹשׁ
Lebanon cedri :Domini *ligna* ‡ Saturabuntur .*sustentabit* ‡
16 יִסְעָד׃ יִשְׂבְּעוּ עֲצֵי יְהוָה אַרְזֵי לְבָנוֹן
: nidificent aues ibi Vt .plantauit quas
17 אֲשֶׁר נָטָע׃ אֲשֶׁר־שָׁם צִפֳּרִים יְקַנֵּנוּ
excelsi Montes .*eius* ‖ domus abietes *ciconia* *
18 חֲסִידָה בְּרוֹשִׁים בֵּיתָהּ׃ הָרִים הַגְּבֹהִים
lunam Fecit .*cuniculis refugium* † petræ : ibicibus
19 לַיְּעֵלִים סְלָעִים מַחְסֶה לַשְׁפַנִּים׃ עָשָׂה יָרֵחַ
.suum occasum cognouit sol : tempora stata in
לְמוֹעֲדִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃
repet ‡ ipsa in :nox fuit & , *tenebrositatem Pones* ‡
20 [m]תָּשֶׁת־חֹשֶׁךְ [n]וִיהִי לָיְלָה בּוֹ־תִרְמֹשׂ
:prædam ad *rugientes* * Leunculi .siluestris bestia omnis
21 כָּל־[o]חַיְתוֹ־יָעַר׃ הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף
,sol Orietur .suam escam Deo à quærendum ad &
22 וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם׃ תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ
Egredietur .accubabunt suis habitaculis in & :se congregabunt
23 יֵאָסֵפוּן וְאֶל־מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן׃ יֵצֵא
.vesperam ad vsque suam culturam ad & :suum opus ad homo
אָדָם לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבֹדָתוֹ עֲדֵי־עָרֶב׃
ipsa omnia ,Domine tua opera sunt multiplicata Quàm
24 מָה־[p]רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ׀ יְהוָה כֻּלָּם
.tua possessione terra est impleta : fecisti sapientia in
בְּחָכְמָה [q]עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ [r]קִנְיָנֶךָ׃
non *&* ,*reptile* ibi ;manibus latum & magnum mare Hoc
25 זֶה ׀ הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם שָׁם־רֶמֶשׂ וְאֵין
.magnis cum pusillæ bestiæ : numerus ‡
מִסְפָּר חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם־גְּדֹלוֹת׃
formasti ‡ iste Leuithan ; ambulabunt naues Ibi
26 שָׁם [s]אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן לִוְיָתָן זֶה־ יָצַרְתָּ
dandum ad :*sperabunt* ‖ te ad ipsa Vniuersa .eo *in* ‡ ludendum ad
27 לְשַׂחֶק־בּוֹ׃ כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן [t]לָתֵת
.suo tempore in eorum escam
אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃

‡ Amictus ‡ cælum
* Qui contignat ‖ superiora eius, qui ponit
[a]עֲלִיָּה [b]שׂוּם
† qui ambulat ‡ extremitates
Qui facit
* vrentem. ‖ stabilitatem
† moueatur in ‡ in seculum
‡ stant
[c]כָּסָה
* fugient † sonitu ‡ formidant.
Ascendunt ‡ descendunt campi: ‡ huius
[d]שׁוּב
* Qui mittit
[e]כָּסָה
‖ ierunt. † omnibus bestiis agrestibus:
[f]שָׁקָה [g]חַיָּה
‡ volucres ‡ habitabunt:
[h]נָתַן
* Qui irrigat ‖ excelsis
[i]פְּרִי
‡ Qui germinare facit ‡ pro iumentis, ‡ vt educat
[k]יָצָא
* quod lætificat
‖ vt illustret faciem † qui
[l]פָּנָה
‡ fulcit. ‡ arbores excelsæ
* miluo ‖ sunt.
† hospitium leporibus.
‡ Posuisti tenebras ‡ ambulabit
[m]שִׁית [n]הָיָה
* rugiunt
[o]חַיָּה
[p]רָבַב
[q]עָשָׂה
[r]קָנָה
Spacijs: Ibi reptilia,quorum ‡ est
‡ quem
[s]אֳנִי
* cum ‖ sperant:vt des
[t]נָתַן

, populorum dominator : eum ſoluit & , rex Miſit
נתר[a] 20 שלח מלך [a]ויתירהו משל עמים
dominatorem & :ſuæ domus dominum eũ Poſuit .eum ſoluit &
שום[b] 21 ויפתחהו : [b]שמו ארון לביתו ומשל
Vt alligaret ‖ ſecundum animam ſuam: :ſua anima in ‖ eius principes alligandũ Ad .ſua poſſeſſione omni in
קנה[c] שור[d] 22 בכל־[c]קנינו : לאסר [d]שריו בנפשו
Iſrael eſt ingreſſus Et .efficeret ſapientes eius ſenes &
23 וזקניו יחכם : ויבא ישראל
.Cham terra in eſt peregrinatus Iahacob & : Ægyptum
גור[e] מצרים ויעקב [e]גר בארץ־חם :
auxit eum roborauit & : valde ſuum populum fecit fructificare Et
פרה[f] 24 [f]ויפר את־עמו מאד ויעצמהו
vt odio haberent odiendum ad eorum cor Conuertit .ſuis hoſtibus præ
צור[g] לבב[h] 25 [g]מצריו : הפך [h]לבם לשנא
‖ vt machinarentur Miſit .ipſius ſeruos in agendum callide ad ‖ ;ipſius populum
26 עמו להתנכל בעבדיו : שלח
*hi * Poſuerunt .eo in elegit quem Aharon :ſuũ ſeruum Moſch
שום[i] 27 משה עבדו אהרן אשר־בחר בו : [f]שמו־
.Cham terra in prodigia & :ſuorum ſignorum verba eis in
בם דברי אתותיו ומופתים בארץ חם :
tenebras, exacerbauerunt non & :fecit obtenebrare & ,tenebroſitatem Miſit
מרה[k] 28 שלח חשך ויחשך ולא [k]מרו
; ſanguinem in eorum aquas Conuertit .eius verbum
דברו 29 את־דבריו : הפך את־מימיהם לדם
eorum terra Produxit † .eorum piſcem interfecit ‖ &
ק
‖ occidit piſces † Edidit 30 [l]וימת את־דגתם : שרץ ארצם
venit & , Dixit .eorum regum cubicula in ‡ : ranas
מות[l] 31 צפרדעים בחדרי מלכיהם : אמר [m]ויבא
† etiam .eorum termino omni in pediculi :inſectorum mixtura
בוא[m] ערב כנים בכל־גבולם :
flammarum ignem :grandinem , eorum pluuias Dedit
32 נתן גשמיהם ברד אש להבות
;eorũ ficulneam † & ,eorum vineam percuſſit Et .eorum terra in
vites †ficus 33 בארצם : [n]ויך גפנם ותאנתם
נכה[n] : locuſta venit & , Dixit .eorum termini lignum contriuit &
arbores 34 וישבר עץ גבולם : אמר ויבא ארבה
† erat omnem comedit Et .numerus † non & , bruchus &
35 וילק ואין מספר : ויאכל כל־
.eorum terræ fructum comedit & :eorum terra in herbam
עשב בארצם ויאכל פרי אדמתם :
primitiuum :eorum terra in primogenitum omnem percuſſit Et
נכה[o] 36 [o]ויך כל־בכור בארצם ראשית
laboris :auro & argento cum eos eduxit Et .eorum roboris omnis
יצא[p] 37 לכל־אונם : [p]ויוציאם בכסף וזהב
† erat ‡ debilis. Ægyptus eſt Lætata .corruens ‡ eius tribubus in † non &
38 ואין בשבטיו כושל : שמח מצרים
‡ cùm egreſſi ſunt: * irruerat .eos ſuper eorum pauor ceciderat * quia : eos egrediendo in ‡
[q]בצאתם כי־נפל פחדם עליהם :
יצא[q] illuminandũ ad ignem & :operimentum in nubem Expandit
39 פרש ענן למסך ואש להאיר
‖ Ad petitioné † coturnices: cæli pane & :coturnicem † adduxit & , Petyt ‖ .noctem
שליו 40 לילה : שאל ויבא שלו ולחם שמים
: aquæ fluxerunt & , petram Aperuit .eos ſaturauit
ק 41 ישביעם : פתח צור ויזובו מים
‡ arida aquæ eſt recordatus Quoniam .fluminis ſiticuloſa ‡ in abierunt
ציה[r] 42 הלכו [r]בציות נהר : כי זכר
‡ ſancti ſui:& eduxit Et .ſui ſerui Abraham :ſuæ ſanctitatis ‡ verbi
43 את־דבר קדשו את־אברהם עבדו : ויוצא
* laude .ſuos electos onatione * in :gaudio in ſuum populum
שוש[s] רנן[t] עמו [s]בששון [t]ברנה את־בחיריו :
vt labores populorum nationum laborem & :gentium terras eis dedit Et
44 [u]ויתן להם ארצות גוים ועמל לאמים
נתן[u] eius leges & , eius ſtatuta cuſtodirent Vt † .poſſiderent
† Quatenus ſcilicet 45 יירשו : בעבור ישמרו [x]חקיו ותורתיו
חקק[x] .iah Hallelu ‡ .conſeruarent
‡ Laudate Dominum. ינצרו הללו־יה :

PSAL. CVI. קו

‡ Dominum. : bonus quoniam Domino Confitemini .Iah ‡ Laudate
ידה[y] הללו יה [y]הודו ליהוה כי־טוב
.eius miſericordia ſeculum in quoniam
1 כי לעולם חסדו :

ſaturabuntur ,tuam manum aperies :colligent ,eis Dabis
28 תתן להם ילקטון תפתח ידך ישבעון
‡ faciem tuam ‡ auferes colliges ‡ ;terrebuntur ,tuas facies ‡ Abſcondes .bono
יסף[a] 29 טוב : תסתיר פניך יבהלון [a]תסף
† deficient: .reuertentur ſuum puluerem in & :expirabunt † ,eorum ſpiritum
רוחם יגועון ואל־עפרם ישובון :
faciem .terræ facies innouabis & :creabuntur ,tuũ ſpiritum Emittes
30 תשלח רוחך יבראון ותחדש פני אדמה :
Dominus lætabitur :ſeculum in Domini gloria Erit
31 [b]יהי כבוד יהוה לעולם ישמח יהוה
הירה[b] tanget :tremet * & , terram ad Aſpiciens ‡ .ſuis operibus in
‡ Qui aſpicit * tremit: tangit 32 במעשיו : [c]המביט לארץ ותרעד יגע
:meũ vitis ‖ in Domino Cantabo .fumabunt * & , montes in
נבט[c] * fumant. ‖ vita mea: 33 בהרים ויעשנו : [d]אשירה ליהוה [e]בחיי
eo ſuper Dulceſcet .me adhuc in † meo Deo canam
שור[d] חיה[e] 34 אזמרה לאלהי בעודי : יערב עליו
† quamdiu fuero. Iucundum erit Conſumentur .Domino in lætabor ego : meum eloquium
35 [f]שיחי אנכי אשמח ביהוה : [g]יתמו
שוח[f] תמם[g] benedic .ipſi ‖ non vltrà impij & ; terra de peccatores
‖ erunt חטאים מן־הארץ ורשעים עוד אינם ברכי
‡ Laudate Dominum. .Iah-Hallelu ‡ Domino mea anima
נפשי את־יהוה הללו־יה :

PSAL. CV. קה

facite nota :eius nomen in inuocate ,Domino Confitemini
1 הודו ליהוה קראו בשמו הודיעו
: ei pſallite , ei Cantate .eius ſtudia populis in opera
2 בעמים עלילותיו : שירו־לו זמרו־לו
vos Laudate .eius mirabilibus vniuerſis in loquimini de
3 שיחו בכל־ נפלאתיו : התהללו
.Dominum quærentium cor lætetur :eius ſanctitatis nomine in ſancto
בשם קדשו ישמח לב מבקשי יהוה :
faciem eius facies quærite :eius fortitudinem & Dominum Quærite
עזז[h] פנה[i] 4 דרשו יהוה [h]ועזו בקשו [i]פניו
;fecit quæ eius mirabilium Mementote .ſemper
5 תמיד : זכרו נפלאתיו אשר־עשה
,eius oris iudiciorum & ,eius prodigiorum
פה[k] מפתיו ומשפטי־[k]פיו :
.eius electi Iahacob filij :eius ſerui Abraham Semen
6 זרע אברהם עבדו בני יעקב בחיריו :
† eſt ‡ ſunt .eius iudicia ‡ terra vniuerſa in :noſter Deus Dominus † Ipſe
7 הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטיו :
* quod mille ad præcepit * verbi : ſui pacti ſeculum in fuit Memor
8 זכר לעולם בריתו דבר צוה לאלף
‖ generationibus. † pepigit ſuũ iuramentum & :Abraham cum excidit † Quod .generationes ‖
9 דור : אשר כרת את־אברהם ושבועתו
;ſtatutum in Iahacob ipſi illud ſtatuit Et .Iſchac ad
חקק[l] 10 לישחק : ויעמידה ליעקב [l]לחק
‡ in ‡ ſempiternum. dabo Tibi ,Dicendo .ſeculi ‡ pactum ‡ Iſraeli
11 לישראל ברית עולם : לאמר לך אתן את־
.veſtræ hæreditatis funiculum ;Chenahan terram
ארץ כנען חבל נחלתכם :
Cùm eſſent viri pauci numero,& ea in peregrini & parum ſicut :numeri viros ipſos exſtendo In
12 [m]בהיותם מתי מספר [n]כמעט וגרים בה :
היה[m] גור[n] ad regno de :gentem ad gente de ambulauerunt Et
13 ויתהלכו מגוי אל־גוי ממלכה אל־
‡ eos opprimere hominem permiſit Non .alterum populum iniuriari eis:
נוח[o] 14 עם אחר : לא־[o]הניח אדם לעשקם
attingatis Ne .reges eos propter corripuit &
נגע[p] 15 ויוכח עליהם מלכים : אל־[p]תגעו
.maleſaciatis ne meis prophetis & ;meos vnctos in Chriſtos
רוע[q] במשיחי ולנביאי אל־[q]תרעו :
panis virgam omnem :terram ſuper famem vocauit Et
נטה[r] 16 ויקרא רעב על־הארץ כל־[r]מטה־לחם
‖ ante eos † pro ſeruo eſt venditus ſeruum in † :virum eorum facies ad ‖ Miſit .contriuit
ענה[s] 17 שבר : שלח לפניהם איש לעבד נמכר
ferrum :eius pedem compede in Affixerunt .Ioſeph
רגלו ק 18 יוסף : [s]ענו בכבל רגליו ברזל
venire ‡ tempus ad Vſque .eius animam eſt ingreſſum
‡ quo venit 19 באה נפשו : עד־עת [t]בא־
בוא[t] .cum examinauit ‡ Domini eloquium :eius verbum
דברו אמרת יהוה צרפתהו :

. plaga eis in *erupit* ‡ & : ſuis *ſtudiis in* irritauerunt Et
29 ויכעיסו במעלליהם ותפרץ בם [c]מגפה׃
: plaga eſt *reſtricta* ‡ & : diiudicauit & , Pinechas ſtetit Et
30 ויעמד פינחס ויפלל ותעצר [c]המגפה׃
generationé & generationem in : iuſtitiam ad ei eſt reputatum Et
31 ותחשב לו לצדקה [d]לדר [d]ודר
: *Meribah* ‖ aquas *ſuper* * irritauerunt Et . ſeculum in vſque
32 עד עולם׃ ויקציפו על מי [e]מריבה
. eos propter Moſch ipſi fuit malum &
וירע למשה בעבורם׃
. ſuis labiis *in effutiit* † & : eius ſpiritum exacerbauerunt Quia
33 כי [f]המרו את רוחו ויבטא בשפתיו׃
Dominus dixit quos , populos diſperdiderunt Non
34 לא השמידו את העמים אשר אמר יהוה
didicerunt & : gentibus cum ſe miſcuerunt Et . eis
35 להם׃ ויתערבו בגוים וילמדו
fuerunt & : eorum *doloribus* ſeruierunt Et . eorum opera
36 מעשיהם׃ ויעבדו את עצביהם [g]ויהיו
, ſuos filios ſacrificauerunt Et . *laqueum in* ‡ eis
37 להם [h]למוקש׃ ויזבחו את בניהם
ſanguinem effuderunt Et . dæmoniis ſuas filias &
38 ואת בנותיהם לשדים׃ וישפכו דם
quos , ſuarum filiarum & , ſuorum filiorum ſanguinem , *innocuum*
[i]נקי דם בניהם ובנותיהם אשר
terra eſt infecta & : Chenahan *doloribus* † ſacrificauerunt
זבחו לעצבי כנען ותחנף הארץ
ſunt fornicati & : ſuis operibus in ſe polluerunt Et . *ſanguinibus in*
39 בדמים׃ ויטמאו במעשיהם [k]ויזנו
Domini *naſus* † eſt iratus Et . ſuis *adinuentionibus* ‖ in
40 במעלליהם׃ ויחר אף יהוה
. ſuam hæreditatem eſt abominatus & : ſuum populum in
בעמו ויתעב את נחלתו׃
eos in ſunt dominati & : gentium manu in eos dedit Et
41 ויתנם ביד גוים וימשלו בהם
, eorum inimici eos oppreſſerunt Et . eos habentes odio
42 שנאיהם׃ וילחצום איביהם
, eos eruit multis Vicibus . eorum manu ſub ſunt humiliati &
43 ויכנעו תחת ידם׃ פעמים רבות [l]יצילם
ſunt humiliati & : ſuo conſilio in † exacerbauerunt ipſi &
והמה ימרו בעצתם [m]וימכו
: eis anguſtia *in* ‡ , vidit Et . ſuam iniquitatem propter
44 בעונם׃ [n]וירא בצר להם
eos erga eſt recordatus Et . eorum clamorem *ipſum audiendo in* ‡
45 בשמעו את [o]רנתם׃ ויזכר להם
. ſuarum miſerationũ multitudiné ſecundum eum pœnituit & : ſui pacti
בריתו וינחם [p]כרב חסדו׃
. eos *captiuantium omnium facies ad* * miſericordias in eos dedit Et
46 ויתן אותם לרחמים לפני כל [q]שוביהם׃
de nos congrega & , noſter Deus Domine nos Serua
47 [r]הושיענו יהוה אלהינו וקבצנו מן
glorificandum ad † : tuæ ſanctitatis nomini *confitendum ad* ‖ , gentibus
הגוים [ſ]להודות לשם קדשך להשתבח
Iſrael Deus Dominus Benedictus . tua laude in
48 [t]בתהלתך׃ ברוך יהוה אלהי ישראל
: populus omnis *dixit* ‡ & : ſeculum in vſque & , ſeculo à
מן העולם ועד העולם ואמר כל העם
. *iah-Hallelu* ‡ : Amen
אמן הללו יה׃

eum in operibus ‡ multiplicata eſt * prohibita [c]נגף [d]דור * eum iuxta ‖ contradictionis: [e]רוב † protulit [f]מרה ſculptilibus [g]היה ‡ laqueus. [h]נקש innocentem, [i]יקר † ſculptilibus ſanguine. [k]זנה ‖ operibus † furor eis [l]נצל † eum [m]מכך ‡ cùm eſſet [n]ראה ‡ cùm audiret ipſe [o]רנן [p]רבב coram omnibus qui captiuos duxerant [q]שבה [r]ישע ‖ vt confiteamur † vt gloriemur [ſ]ידה [t]הלל ‡ dicat ‡ Laudate Dominum.

ספר חמישי

PSAL. CVII. קז

quoniam : bonus quoniam Domino Confitemini
1 [u]הדו ליהוה כי טוב כי
: Domini redempti Dicant . eius miſericordia ſeculum in
2 לעולם חסדו׃ יאמרו גאולי יהוה
, eos congregauit terris de Et . hoſtis manu de *eos* redemit quos
3 אשר גאלם מיד [e]צר׃ ומארצות קבצם
. mari à & , aquilone ab : occidente ab & , oriente ab
ממזרח וממערב מצפון ומים׃
ciuitatem : *via* ſolitudine in deſerto in Errauerunt
4 [y]תעו במדבר בישימון דרך עיר

[u]ידה [x]צור inuia: [y]תעה

. omnem euulgabit ‡ : Domini fortitudines eloquetur Quis
2 מי ימלל גבורות יהוה ישמיע כל
iuſtitiam *faciens* † : iudicium *cuſtodientes* ‖ Beati : eius laudem
3 [a]תהלתו׃ אשרי שמרי משפט עשה צדקה
voluntate in Domine mei Memento : tempore omni in
4 בכל עת׃ זכרני יהוה [b]ברצון
bonitate in videndum Ad ‡ . tua ſalute in me viſita : tui populi
5 עמך פקדני בישועתך׃ [c]לראות בטובת
gloriandum ad * : tuæ gentis lætitia in *lætandum ad* ‡ , tuorum electorũ
בחיריך לשמח בשמחת גויך להתהלל
, noſtris patribus cum Peccauimus . tua hæreditate cum
6 עם נחלתך׃ חטאנו עם אבותינו
Ægypto in noſtri Patres . fecimus impia , fecimus praua
7 [d]העוינו הרשענו׃ אבותינו במצרים
fuerunt memores non ; tua mirabilia intellexerunt non
לא השכילו נפלאותיך לא זכרו את
iuxta rebellauerunt ſed : tuarum miſericordiarum multitudinis
רוב חסדיך [e]וימרו על
: ſuum nomen propter eos ſeruauit Et . *caretti* mari in , mare
8 ים בים סוף׃ ויושיעם למען שמו
, Suph mare in increpauit Et . ſuam fortitudinem *notificandum ad*
9 [f]להודיע את גבורתו׃ ויגער בים סוף
. deſerto *ſicut* * , abyſſos per eos fecit ambulare & : eſt ſiccatum &
ויחרב ויוליכם בתהמות כמדבר׃
eos redemit & ; habentis odio manu de eos ſeruauit Et
10 [g]ויושיעם מיד שונא ויגאלם
: eorum hoſtes aquæ operuerunt Et . inimici manu de
11 מיד אויב׃ [h]ויכסו מים צריהם
: eius verbis in crediderunt Et . remanſit non eis ex vnus
12 אחד מהם לא [i]נותר׃ ויאמינו בדבריו
: eius operum ſunt obliti , Feſtinauerunt . eius laudem cantauerunt
13 ישירו [k]תהלתו׃ מהרו שכחו מעשיו
concupiſcentiam concupierunt Et . eius conſilium expectauerũt non
14 לא [l]חכו [m]לעצתו׃ ויתאוו תאוה
eis dedit Et . ſolitudine in Deum tentauerunt & : deſerto in
15 במדבר [n]וינסו אל בישימון׃ ויתן להם
. eorum anima in *maciem* ‡ miſit & : eorum petitionem
שאלתם וישלח רזון בנפשם׃
ſanctum Aharon in : *caſtrametatione* ‡ in Moſch in ſunt zelati Et
16 ויקנאו למשה במחנה לאהרן קדוש
operuit & : Dathan deglutiuit & , terra Aperuit . Domini
17 יהוה׃ תפתח ארץ ותבלע דתן [o]ותכס
: eorum *cætum* ‖ in ignis exarſit Et . Abiram *cætum ſuper* *
18 על [p]עדת אבירם׃ ותבער אש בעדתם
: Choreb in vitulum Fecerunt . impios combuſſit flamma
19 להבה תלהט רשעים׃ [q]יעשו עגל בחרב
mutauerunt Et . conflatili ſe incuruauerunt &
20 [r]וישתחוו [ſ]למסכה׃ [t]וימירו את
. herbam comedentis bouis *exemplar* † in : ſuam gloriam
כבודם [x]בתבנית שור אכל עשב׃
magna *facientis* ‡ : ſui ſeruatoris Dei ſunt Obliti
21 שכחו אל מושיעם עשה גדלות
terribilia : Cham terra in Mirabilia . Ægypto in
22 במצרים׃ נפלאות בארץ חם [x]נוראות
niſi , eos *delendos ad* ‡ dixit Et . Suph mari ſuper
23 על ים סוף׃ ויאמר להשמידם לולי
auertendum ad : *eius facies ad ruptura* * in ſtetiſſet eius electus Moſch
משה בחירו עמד בפרץ לפניו [y]להשיב
terra in reprobauerunt Et . *corrumpendo à eius excandeſcentiam*
24 חמתו מהשחית׃ וימאסו בארץ
. eius verbo crediderunt non : *deſiderij*
חמדה לא האמינו לדברו׃
voce in audierunt † non : ſuis *tentoriis* ‖ in murmurauerunt Et
25 וירגנו באהליהם לא שמעו בקול
faciendum ‡ *cadere ad* : *eis* ‡ ſuam manum eleuauit Et . Domini
26 יהוה׃ [z]וישא ידו להם [a]להפיל
eorum ſemen *faciendum* * *cadere ad* Et . deſerto in eos
27 אותם במדבר׃ ולהפיל זרעם
ſunt adiuncti † Et . terras in eos *ſpargendum ad* ‖ & : gentibus in
28 בגוים ולזרותם בארצות׃ ויצמדו
. mortuorum ſacrificia comederunt & : pehor Bahal ipſi
לבעל פעור ויאכלו זבחי [b]מתים׃

‡ & ‖ qui cuſtodiũt † qui faciunt [a]הלל [b]רצה ‡ Vt videam bonum [c]ראה ‡ vt lætet * vt glorier [d]עוה [e]מרה Suph. vt notam faceret [f]ידע ‖ ac ſi fuiſſet in [g]ישע [h]כסה [i]יתר [k]הלל [l]חכה [m]יעץ [n]נסה ‡ perditionem ‡ caſtris: [o]כסה * congregationem ‖ congregatione [p]יעד [q]עשה [r]שחה [ſ]נסך † ſimilitudinem [t]מיר [u]בנה ‡ qui fecerat [x]ירא ‡ vt diſperderet * diuiſione coram eo: vt auerteret iram eius, ne diſperderet. Et ſpreuerunt terram deſiderabilem: [y]שוב ‖ tabernaculis † obtemperauerunt voci ‡ ſuper eos: vt ‡ faceret [z]נשא [a]נפל * faceret ‖ diſpergeret † adhæſerunt [b]מות

.sitibundi etiam ,Famelici .inuenerunt non habitationis
5 רעבים גם־צמאים׃ ^a מושב לא מצאו׃ — מושב ^a
Dominum ad clamauerunt Et .defecit ipsis in eorú anima
6 נפשם בהם תתעטף׃ ויצעקו אל־יהוה
.eos eruit suis *coarctationibus* † de :*eis* || angustia in — || sua † angustiis
בצר להם ממצוקותיהם ^b יצילם׃ — נצל ^b
ciuitatem ad *eundum ad* ‡ :rectam viam per eos fecit ambulare Et — ‡ vt irent
7 וידריכם בדרך ישרה ^c ללכת אל־עיר — ילך ^c
:eius misericordiam * Domino $ Confiteantur .habitationis — $ igitur * propter
8 מושב׃ יודו ליהוה חסדו
animam fecit saturare Quia .hominum filiis eius mirabilia &
9 ונפלאותיו לבני אדם׃ כי־השביע נפש
Habitantes .bono impleuit famelicam animam & ;*cupidam* — vacuam
10 שוקקה ונפש רעבה מלא־טוב׃ ישבי
.ferro & ,*afflictione* ‡ vinctos :*mortis vmbram &* ,*tenebrositatem* — in tenebris, & caligine: ‡ inopia,
חשך וצלמות אסירי ^d עני וברזל׃ — ענה ^d
altissimi consilium & : Dei eloquia irritauerunt Quia
11 כי־^e המרו אמרי־אל ^f ועצת עליון — מרה ^e יעץ ^f
:eorum cor labore in humiliauit Et .despexerunt
12 נאצו׃ ויכנע בעמל לבם
ad clamauerunt Et .auxiliator † non & , impegerunt — † erat
13 כשלו ואין עזר׃ ויזעקו אל־
.eos seruauit eorum *coarctationibus* $ de ;*eis* ‡ angustia in Dominú — ‡ sua, $ angustiis,
יהוה בצר להם ממצוקותיהם ^g יושיעם׃ — ישע ^g
eorum vincula & :mortis vmbra & ;*tenebrositate* * de eos Eduxit — * tenebris,
14 יוציאם מחשך וצלמות ומוסרותיהם
:eius misericordiam † Domino || Confiteantur .disrupit — || igitur † propter
15 ינתק׃ יודו ליהוה חסדו
portas contriuit Quia .hominum filiis eius mirabilia &
16 ונפלאותיו לבני אדם׃ כי־שבר דלתות
viam propter Stulti . *concidit ferri* vectes & ,æreas — ferreos confregit,
17 נחשת ובריחי ברזל גדע׃ אולים מדרך
.fuerunt afflicti eorum iniquitates propter & ; eorum præuaricationis
פשעם ^h ומעונתיהם ^i יתענו׃ — עוה ^h ענה ^i
peruenerunt & :eorum anima est abominata escam Omnem
18 כל־אכל תתעב נפשם ^k ויגיעו — נגע ^k
Dominum ad clamauerunt Et .mortis portas ad vsque
19 עד־שערי־מות׃ ויזעקו אל־יהוה
Misit .eos seruauit suis *coarctationibus* ‡ † :*eis* || angustia in — || sua: & † ab angustiis
20 ^l בצר להם ^m ממצוקותיהם יושיעם׃ ישלח — צור ^l צוק ^m
.eorum *corruptionibus* ‡ de eruit & :eos sanauit & , suum verbum — ‡ perditionibus
דברו וירפאם וימלט משחיתותם׃
eius mirabilia & :eius misericordiam * Domino $ Confiteantur — $ igitur * propter
21 ^n יודו ליהוה חסדו ונפלאותיו — ידה ^n
,laudis sacrificia sacrificent Et . hominum filiis
22 לבני אדם׃ ויזבחו זבחי תודה
mare ad Descendentes .*præconio* in eius opera narrent & — prædicatione,
23 ויספרו מעשיו ^o ברנה׃ יורדי הים — רנן ^o
multis aquis in opus facientes : nauibus in
^p באניות ^q עשי מלאכה במים רבים׃ — אנה ^p עשה ^q
.eius mirabilia & : Domini opera viderunt Ipsi
24 המה ^r ראו מעשי יהוה ונפלאותיו — ראה ^r
: turbinis *spiritum fecit stare* & , dixit Et .profundo in — stetit spiritus
25 במצולה׃ ויאמר ויעמד רוח סערה
descenderunt ,cælum † Ascenderunt .eius fluctus *eleuauit* || & — || exaltauit † vsque ad
26 ותרומם ^s גליו׃ ^t יעלו שמים ירדו — גלל ^s עלה ^t
.se liquefecit malo in eorum anima :abyssos $ — $ vsque ad
תהומות נפשם ^u ברעה תתמוגג׃ — רוע ^u
omnis & :ebrius sicut se mouerunt & , *orbem in Iuerunt* ‡ — ‡ Tremuerunt
27 יחוגו וינועו כשכור וכל־
Dominum ad clamauerunt Et .est absorpta eorum sapientia
28 חכמתם תתבלע׃ ויצעקו אל־יהוה
,eos eduxit eorum *coarctationibus* * de & : *eis* $ angustia in — $ suis: * angustiis
בצר להם וממצוקתיהם ^x יוציאם׃ — יצא ^x
.eorum fluctus siluerunt & :silentium in turbinem fecit Stare
29 יקם סערה לדממה ויחשו ^y גליהם׃ — גלל ^y
portum ad eos duxit & :siluerunt quoniam ,sunt læti Et — terminum
30 וישמחו כי־ישתקו וינחם אל־מחוז
: eius misericordiam $ Domino * Confiteantur .eorum voluntatis — * igitur $ propter
31 חפצם׃ ^z יודו ליהוה חסדו — ידה ^z
.hominum filiis eius mirabilia &
ונפלאותיו לבני אדם׃

seniorum cathedra in & :populi ecclesia in eum exaltent Et
32 וירוממוהו בקהל־עם ^a ובמושב זקנים — ישב ^a
exitus & :desertum in flumina Posuit .eum laudent
33 יהללוהו׃ ^b ישם נהרות למדבר ומצאי — שום ^b
:salsuginem in *fructus* Terram .sitis locum in aquarum — fructiferam
34 מים לצמאון׃ ארץ ^c פרי למלחה — פרה ^c
.ea in habitantium malitiam propter
^d מרעת יושבי בה׃ — רוע ^d
siticulosam || terram & :aquarum stagnum in desertum Posuit — || desertam
35 ישם מדבר לאגם־מים וארץ ציה
:famelicos ibi *fecit habitare* † Et .aquarum exitus in — † collocauit
36 למוצאי מים׃ ויושב שם רעבים
habitationis ciuitatem præparauerunt &
ויכוננו עיר מושב׃
fecerunt & : vineas plantauerunt & ,agros seminauerunt Et
37 ויזרעו שדות ויטעו כרמים ^e ויעשו — עשה ^e
sunt multiplicati & ,eis benedixit Et .*prouentum* || fructum — || & prouentum.
38 פרי תבואה׃ ויברכם ^f וירבו — רבה ^f
,sunt diminuti * Et .minuit non eorum *animal* † & : valde — † iumenta * rursus
39 מאד ובהמתם לא ימעיט׃ וימעטו
.*anxietate* * & , mala *tyrannide* $ á sunt humiliati & — $ potestate * dolore
^g וישחו מעצר רעה ויגון׃ — שחח ^g
eos fecit errare & :*magnificos* † super despectionem *Effundens* || — || Effudit † principes:
40 שפך בוז על־נדיבים ^h ויתעם — תעה ^h
:*afflictione ab* egenum $ subleuauit Et .via absque *inani* ‡ in — ‡ solitudine $ pauperem ab inopia:
41 בתהו לא־דרך׃ וישגב ^i אביון ^k מעוני — אבה ^i ענה ^k
,recti Videbunt .familias *pecus* * sicut posuit & — * gregem
42 וישם כצאן משפחות׃ יראו ישרים
.suum os *compescuit* ‡ iniquitas omnis & :lætabuntur & — ‡ claudet
וישמחו וכל־עולה ^l קפצה פיה׃ — קפץ ^l
intelligent † & :hæc custodiet & ,sapiens Quis — † intelliget
43 מי־חכם וישמר־אלה ויתבוננו
:Domini misericordias
חסדי יהוה׃

PSAL. CVIII. קח

.Dauid ipsi cantus Canticum
1 ^m שיר מזמור לדוד׃ — שיר ^m
canam & ,cantabo : Deus meum cor Paratum
2 נכון לבי אלהים אשירה ואזמרה
: cithara & ,*nablum Euigila* .meam gloriam etiam — Surge psalterium,
3 אף־כבודי׃ עורה הנבל וכנור
:Domine populis in tibi Confitebor .*diluculo* me suscitabo — mane.
4 ^n אעירה שחר׃ ^o אודך בעמים יהוה — עור ^n ידה ^o
cælos *desuper* ‡ magna Quia .nationibus in tibi canam & — ‡ est super
5 ואזמרך בלאמים׃ כי־גדול מעל־שמים — cælos
Exaltare .tua veritas *æthera* ad vsque & :tua misericordia
6 חסדך ועד־שחקים ^p אמתך׃ רומה — אמן ^p
.tua gloria terram omnem super & :Deus cælos super
על־שמים אלהים ועל כל־הארץ כבודך׃
,tua dextera serua :tui dilecti liberentur Vt
7 למען יחלצון ידידיך ^q הושיעה ימינך — ישע ^q
:suam sanctitatem per est locutus Deus .me exaudi &
8 ^r ועננו׃ אלהים דבר בקדשו — ענה ^r
.metiar Succoth vallem & :Sechem *partiar* † ,exultabo — † diuidam
אעלזה אחלקה שכם ועמק ^s סכות אמדד׃ — סכך ^s
fortitudo Ephraim & ,Menasseh *mihi* $,Gilhad *Mihi* ‡ — ‡ Meus est $ meus est
9 לי גלעד לי מנשה ואפרים מעוז
.meæ lotionis olla Moab .meus legifer Iehudah :mei capitis
10 ראשי יהודה מחקקי׃ מואב סיר רחצי
Peleseth super :meum calceamentum proiiciam Edom super
על־אדום אשליך נעלי עלי פלשת
quis *munitionis* * ciuitatem $ me deducet Quis .taratantarizabo — $ ad * munitam?
11 התרועע׃ מי יבלני עיר מבצר מי
:nos elongasti Deus Nónne ? Edom ad vsque me ducet
12 נחני עד־אדום׃ הלא־אלהים זנחתנו
Da ?nostris exercitibus cum Deus egrederis non &
13 ולא־^t תצא אלהים בצבאותינו׃ הבה־ — יצא ^t meadax enim
.hominis salus *mendacium* & : angustia in auxilium nobis
לנו עזרת ^u מצר ושוא תשועת אדם׃ — צור ^u || fortitudinem:
:nostros hostes conculcabit ip se & :*virtutem* || faciemus Deo In
14 באלהים נעשה־חיל והוא יבוס צרינו׃

PSAL. CIX. קט

ne meæ laudis Deus .cantus Dauid ipſi Victori
1 למנצח לדוד מזמור אלהי [a]תהלתי אל־ — [a] הלך
me ſuper doli os & , impij os Quia .taceas — doloſi
2 תחרש׃ כי פי רשע ופי־מרמה עלי
verbis Et .ſalſitatis ‖ lingua mecum ſunt locuti * :aperuerunt — * & ‖ mendacij
פתחו דברו אתי לשון שקר׃ ודברי
.gratis me impugnauerunt & :me circundederunt odij — odioſis
3 שנאה סבבוני וילחמוני חנם׃
.oratio ego & ,mihi ſunt aduerſati mea dilectione Pro — vir orationis eram.
4 תחת־אהבתי ישטנוני ואני [b]תפלה׃ — [b] פלל
odium & , bono pro malum me aduerſum poſuerunt Et
5 [c]וישימו עלי רעה תחת טובה ושנאה — [c] שום
: impium eum ſuper Conſtitue .mea dilectione pro
6 תחת אהבתי׃ הפקד עליו רשע
exeat ipſum iudicari In .eius dexteram ad ſtet Satan & — Cùm iudicatus fuerit ipſe
7 ושטן יעמד על־ימינו׃ בהשפטו [d]יצא — [d] יצא
eius dies Sint .peccatum in ſit eius oratio & : impius
8 רשע [e]ותפלתו תהיה לחטאה׃ יהיו־ימיו — [e] פלל
eius filij Sint .alter accipiat eius præfecturam : pauci
9 מעטים פקדתו [f]יקח אחר׃ [g]יהיו־בניו — [f] לקח [g] היה
ſe moueant mouendo Et .vidua eius vxor & :pupilli
10 יתומים ואשתו אלמנה׃ ונוע ינועו
Illaqueet .ſuis *deſolationibus* de quærant & :poſtulent & ,eius filij — deſertis
11 בניו ושאלו ודרשו מחרבותיהם׃ ינקש
.eius laborem alieni diripiant & :ei * quæ omnia fœnerator — * ſunt
נושה לכל־אשר־לו [h]ויבזו זרים יגיעו׃ — [h] בזז
miſereſcens ⁑ ſit ne & :miſericordiam *protrahens* ei ſit Ne — extendens ⁑ qui miſereatur
12 אל־יהי־לו משך חסד ואל־יהי חונן
:*ſuccidendum ad* ‖ eius *nouiſſimum* * Sit .eius pupillis — * poſteritas ‖ in exterminium:
13 ליתומיו׃ יהי־אחריתו להכרית
Memoretur .eorum nomen deleatur altera generatione in
14 בדור אחר ימח שמם׃ יזכר
eius matris peccatum & , *Dominum ad* eorum patrum iniquitas — coram Dño,
[i]עון אבתיו אל־יהוה וחטאת אמו — [i] עוה
ſuccîdat & :ſemper Domino coram Sint .deleatur ne
15 אל־[k]תמח׃ יהיו נגד־יהוה תמיד ויכרת — [k] מחה
eſt recordatus non quòd eo Pro .eorum memoriam terra è
16 מארץ זכרם׃ יען אשר לא־זכר
egenum & ,afflictum virum eſt perſecutus & ,miſericordiam facere — pauperem,& mendicum:
[l]עשות חסד וירדף איש־עני [m]ואביון — [l] עשה
,maledictionem dilexit Et .interficiendum ad corde contritum &
17 ונכאה לבב למותת׃ ויאהב קללה — [m] אבה
ſe elongauit & ,benedictionem *in* voluit non & :*eum inuaſit* ⁑ & — ⁑ venit ei:
ותבואהו ולא־חפץ בברכה ותרחק
intrauit & ,ſuum *amictum* ſicut maledictionem induit Et .eo ab — veſtimentum
18 ממנו׃ וילבש קללה כמדו [n]ותבא — [n] בוא
.eius oſſa in oleum ſicut & :eius *interius in* ‡ aqua ſicut — ‡ interiora
כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו׃
ſemper ‖ cingulum *in* * & :*ſe operiet* ⁑ veſtimentum ſicut ei Sit — ⁑ quo operit * ſicut ‖ quo † accingit ſe.
19 תהי־לו כבגד יעטה ולמזח תמיד
eum à meorum aduerſariorum opus Hoc .*illud accinget* †
20 יחגרה׃ זאת פעלת שטני מאת
.meam animam contra malum loquentium & :Domino
יהוה והדברים [o]רע על־נפשי׃ — [o] רוע
propter mecum fac , Domine Domine tu Et
21 ואתה יהוה אדני עשה־אתי למען
.me erue , tua miſericordia † bona quia :tuum nomen — † eſt
שמך כי־טוב חסדך [p]הצילני׃ — [p] נצל
eſt *vulneratum* * meum cor & : ⁑ ego egenus & *afflictus* ‡ Quia — ‡ pauper ⁑ ſum: * abſciſſum ‖ vſceribus meis.
22 כי־עני ואביון אנכי ולבי חלל
:*ambulaui ipſam declinare circa* † vmbra Sicut .*meo interiori* ‖ in — † cùm declinat, ego pertranſeo: inſtabilis factus ſum
23 בקרבי׃ [q]כצל [r]כנטותו נהלכתי
:ieiunio à *labarunt mei Poplites* ‡ .locuſta ſicut *excuſſus ſum*
24 ננערתי כארבה׃ ברכי כשלו מצום — [q] צלל [r] נטה
opprobrium fui ego Et .pinguedine à macruit mea caro & — ‡ Genua mea debilitata ſunt ⁑ videntes
25 ובשרי כחש משמן׃ ואני [s]הייתי חרפה
me Adiuua .ſuum caput mouerunt me *viderunt* ⁑ eis
26 להם [t]יראוני יניעון ראשם׃ עזרני — [s] היה [t] ראה
.tuam miſericordiam ſecundum me ſerua :meus Deus Domine
יהוה אלהי [u]הושיעני כחסדך׃ — [u] ישע

.hoc feciſti Domine tu : hoc tua manus quia ſciant Et
27 וידעו כי־ידך זאת אתה יהוה [a]עשיתה׃ — [a] עשה
,inſurrexerunt , benedices tu & ipſi Maledicent
28 יקללו־המה ואתה תברך [b]קמו — [b] קום
ſe Induent .lætabitur tuus ſeruus & , afficientur pudore &
29 [c]ויבשו ועבדך ישמח׃ ילבשו — [c] יבש
.ſuo pudore *pallium* tanquã operientur & :pudorem mei aduerſarij — indumentum
שוטני כלמה [d]ויעטו כמעיל בשתם׃ — [d] עטה
multorum medio in & :meo ore in valde Domino Confitebor
30 [e]אודה יהוה מאד בפי ובתוך רבים — [e] ידה
:*egent* dexteram ad ſtabit Quoniam .eum laudabo — pauperis:
31 אהללנו׃ כי־יעמד לימין [f]אביון — [f] אבה
.eius animæ iudicibus à *ſaluandum ad* — vt ſeruet
[g]להושיע משפטי נפשו׃ — [g] ישע

PSAL. CX. קי

ſede , meo domino Dominus Dixit .cantus Dauidis
1 לדוד מזמור נאם יהוה לאדני [h]שב — [h] ישב
.tuis pedibus ſcabellũ tuos inimicos ponam donec :meam dexterã ad
לימיני עד־[i]אשית איביך הדם לרגליך׃ — [i] שות
: Sion ex Dominus mittet tuæ fortitudinis Virgam
2 [k]מטה [l]עזך ישלח יהוה מציון — [k] נטה [l] עזז
tuus Populus .tuorum inimicorum *interiori* * in dominare — * medio
3 רדה בקרב איביך׃ עמך
vulua à ‡ ſanctitatis *decoribus* † in tuæ fortitudinis die in *deuotionum* ‖ — ‖ ſpontè veniet † pulchritudinibus ‡ ex vtero ⁑ fuit
נדבת ביום חילך בהדרי־קדש מרחם
, Dominus Iurauit .tuæ natiuitatis ros tibi ⁑ :aurora ab
4 משחר לך טל ילדתך׃ נשבע יהוה
meum verbum ſuper † :ſeculum in ſacerdos ‖ tu , * pœnitebit non & — * eum, ‖ es † ſecundum morem ‡ qui eſt
ולא ינחם אתה־כהן לעולם על־דברתי
transfixit, tuam dexteram ad ‡ Dominus .Sedech Malchi
5 מלכי־צדק׃ אדני על־ימינך מחץ — ⁑ furoris
impleuit , gentibus in Iudicauit .reges ſui *naſi* ⁑ die in
6 ביום־אפו מלכים׃ [m]ידין בגוים מלא — [m] דון cadaueribus:
.multam terram ſuper caput transfixit :*corporibus*
גויות מחץ ראש על־ארץ רבה׃
.caput exaltabit propterea :bibet via in torrente De
7 מנחל בדרך ישתה על־כן [n]ירים ראש׃ — [n] רום

PSAL. CXI. קיא

: corde toto in Domino Confitebor .Iah-Hallelu * — * Laudate Dominum.
1 הללו יה [o]אודה יהוה בכל־לבב — [o] ידה
: Domini opera Magna .*cœtu* ‖ & , rectorum ſecreto in — ‖ cógregatione.
2 בסוד ישרים [p]ועדה׃ גדלים [q]מעשי יהוה — [p] יעד [q] עשה
decor & , Gloria .ea volentibus omnibus quæſita
3 דרושים לכל־חפציהם׃ הוד־והדר
fecit Memoriam .*perpetuum in ſtans* † eius iuſtitia & :eius opus — † manet in ſeculum.
4 פעלו וצדקתו עמדת לעד׃ זכר עשה
.Dominus miſericors & ,*gratioſus* ‡ :ſuorum mirabilium — ‡ clemens,
לנפלאתיו חנון ורחום יהוה׃
.ſui pacti ſeculum in erit memor :ſe timentibus dedit *Prædam* ⁑ — ⁑ Eſcam
5 טרף נתן [r]ליראיו יזכר לעולם בריתו׃ — [r] ירא
, ſuo populo annunciauit ſuorum operum Fortitudinem
6 [s]כח מעשיו [t]הגיד לעמו — [s] כוח [t] נגד
eius manuum Opera .gentium hæreditatem eis *dandum ad* * — * vt det
7 לתת להם נחלת גוים׃ מעשי ידיו
.eius præcepta omnia fidelia :iudicium & ,veritas
[u]אמת ומשפט נאמנים כל־פקודיו׃ — [u] אמן
, veritate in facta : ſeculum in *perpetuum* † in *Fulta* ‖ — ‖ Firmata † ſeculum
8 סמוכים לעד לעולם [x]עשוים באמת — [x] עשה
præcepit ,ſuo populo miſit Redemptionem .rectitudine &
9 וישר׃ [y]פדות שלח לעמו צוה — [y] פדה † eſt
.eius nomen † terribile & ſanctum :ſuum pactum ſeculum in
לעולם בריתו קדוש ונורא שמו׃
bonus intellectus , Domini timor ſapientiæ Principium
10 ראשית חכמה יראת יהוה שכל טוב
.*perpetuum in ſtans* eius laus :ea facientibus omnibus — permanet in ſeculum.
לכל־עשיהם [z]תהלתו עמדת לעד׃ — [z] הלל

PSAL. CXII. קיב

:Dominum *timentis viri Beatitudines* .Iah-Hallelu — ‖ Laudate Dominum. Beatus vir qui timet
1 הללו יה אשרי־איש ירא את־יהוה

.tuam veritatem propter ,tuam miſericordiam propter :gloriam
כָּבוֹד עַל־חַסְדְּךָ עַל־אֲמִתֶּךָ[a] : אָמֵן[a]
? eorum Deus nunc † Vbi : gentes dicent quid Vt
לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה־נָא אֱלֹהֵיהֶם : 2
.fecit voluit quæ omnia :cælis in noſter Deus Et
וֵאלֹהֵינוּ בַשָּׁמָיִם כֹּל אֲשֶׁר־חָפֵץ עָשָׂה : 3
.hominum manuum opus :*aurum & argentum* † eorum *Dolores*
עֲצַבֵּיהֶם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם : 4
.videbunt non & , eis ‡ oculi :loquentur non & eis ‡ Os
פֶּה־לָהֶם וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ : 5
non & ,eis *naris* ‖ :audient non & , eis * Aures
אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יִשְׁמָעוּ אַף לָהֶם וְלֹא 6
,*eorum* † pedes: palpabunt non & ,*eorum* † Manus .odorabunt
יְרִיחוּן : יְדֵיהֶם ׀ וְלֹא יְמִישׁוּן[b] רַגְלֵיהֶם 7
.ſuo gutture in *immurmurabunt* ‡ non ,ambulabunt non &
וְלֹא יְהַלֵּכוּ לֹא־יֶהְגּוּ[c] בִּגְרוֹנָם :
.eis in *fidens* * qui omnis :ea *facientes* ‡ ſint ipſa Sicut
כְּמוֹהֶם יִהְיוּ[d] עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־בֹּטֵחַ בָּהֶם : 8
eorum clypeus & ,eorum auxilium :Domino *in* fide Iſrael
יִשְׂרָאֵל בְּטַח בַּיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם[e] 9
, eorum auxilium :Domino *in* fidite Aharon Domus .‖ ipſe
הוּא : בֵּית אַהֲרֹן בִּטְחוּ בַיהוָה עֶזְרָם 10
fidite ,Dominum Timentes .† ipſe eorum clypeus &
וּמָגִנָּם הוּא : יִרְאֵי יְהוָה בִּטְחוּ 11
.‡ ipſe eorum clypeus & ,eorum auxilium :Domino in
בַיהוָה עֶזְרָם וּמָגִנָּם הוּא :
domui benedicet ,benedicet ‡ ;noſtri fuit memor Dominus
יְהוָה זְכָרָנוּ יְבָרֵךְ יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית 12
timentibus Benedicet .Aharon domui benedicet : Iſrael
יִשְׂרָאֵל יְבָרֵךְ אֶת־בֵּית אַהֲרֹן : יְבָרֵךְ יִרְאֵי 13
.magnis cum puſillis :Dominum
יְהוָה הַקְּטַנִּים עִם־הַגְּדֹלִים :
.veſtros filios ſuper & ,vos ſuper ;vos ſuper Dominus Adiiciat
יֹסֵף יְהוָה עֲלֵיכֶם עֲלֵיכֶם וְעַל־בְּנֵיכֶם : 14
.terram & cælos *facients* ‡ :Domino † vos Benedicti
בְּרוּכִים אַתֶּם לַיהוָה עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ : 15
.hominum filiis dedit terram & :Domino *cæli Cæli*
הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיהוָה וְהָאָרֶץ נָתַן לִבְנֵי־אָדָם : 16
deſcendentes omnes nec :*Iah* ‡ laudabunt mortui Non
לֹא[f] הַמֵּתִים יְהַלְלוּ־יָהּ וְלֹא כָּל־יֹרְדֵי 17
,*nunc* † ex *Iah* ‖ benedicemus nos Et .*ſilentium* *
דוּמָה : וַאֲנַחְנוּ ׀ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה 18
.*Iah-Hallelu* ‡ .ſeculum in vſque &
וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּ־יָהּ :

Margin: אָמֵן[a] † eſt — Simulachra † ſunt ex argento & auro: ‡ eſt ‡ ſunt — * ſunt ‖ nares ſunt — † ſunt, eis, — מוּשׁ[b] ‡ loquentur — הָגָה[c] ‡ qui faciunt * fidit — הָיָה[d] — גָּנַן[e] ‖ eſt — † eſt. — ‡ eſt. — ‡ & — † à ‡ qui fecit — Cælum cælum — ‡ Dominum: — מוּת[f] * in ſepulchrũ. ‖ Domino † hoc tempore ‡ Laudate Dominum.

PSAL. CXVI. קיו

, meam vocem Dominus exaudiet quoniam , Dilexi
אָהַבְתִּי כִּי־יִשְׁמַע ׀ יְהוָה אֶת־קוֹלִי 1
:mihi ſuam aurem inclinauit Quia .*meas deprecationes*
תַּחֲנוּנָי : כִּי־הִטָּה[g] אָזְנוֹ לִי 2
, mortis *funes* me Circundederunt .inuocabo meis diebus in &
וּבְיָמַי אֶקְרָא : אֲפָפוּנִי ׀ חֶבְלֵי־מָוֶת
.*inueniam moleſtiam* & anguſtiam :me inuenerunt inferni anguſtiæ & 3
וּמְצָרֵי שְׁאוֹל מְצָאוּנִי צָרָה[h] וְיָגוֹן אֶמְצָא :
erue Domine quæſo :inuocabo Domini *nomine in* Et
וּבְשֵׁם־יְהוָה אֶקְרָא אָנָּה יְהוָה מַלְּטָה 4
noſter Deus & :iuſtus & ,Dominus *Gratioſu* .meam animam
נַפְשִׁי : חַנּוּן יְהוָה וְצַדִּיק וֵאלֹהֵינוּ 5
,ſum attenuatus : Dominus ſimplices Cuſtodiens .miſerans
מְרַחֵם : שֹׁמֵר פְּתָאיִם יְהוָה דַּלּוֹתִי[i] 6
:tuam requiem ad mea anima Reuertere .ſeruabit me &
וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : שׁוּבִי נַפְשִׁי לִמְנוּחָיְכִי 7
meam animã eripuiſti Quia .*te ſuper* retribuit Dominus quia
כִּי־יְהוָה גָּמַל עָלָיְכִי : כִּי חִלַּצְתָּ נַפְשִׁי 8
.*impulſu* ‡ ab meum pedem ;lachryma à meũ oculum ;morte à
מִמָּוֶת אֶת־עֵינִי מִן־דִּמְעָה אֶת־רַגְלִי מִדֶּחִי[k] :
.viuentium terris in ,*Domini facies ad* * Ambulabo
אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים[l] : 9
.valde ſum *affictus* † ego :*loquar quia*‖ ,Credidi
הֶאֱמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עָנִיתִי[m] מְאֹד : 10
.mendax homo Omnis:*mea feſtinatione in* ‡ dixi Ego
אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי כָּל־הָאָדָם כֹּזֵב : 11

Margin: ‖ deprecationibus meis. — נָטָה[g] dolores — doloré inueni. — צוּר[h] nomen — Clemens — דָּלַל[i] — mihi. — ‡ expulſione mei. — דָּחָה[k] * coram Dño. — חָיָה[l] עָנָה[m] ‖ quando locutus ſum: † depauperatus ‡ cùm aucrem:

:eius ſemen erit terra in Potens .valde vult eius *mandatũ in*
בְּמִצְוֹתָיו[a] חָפֵץ מְאֹד : גִּבּוֹר בָּאָרֶץ יִהְיֶה זַרְעוֹ 2
opulentia & Vbertas ‖ .benedicetur rectorum generatio
דּוֹר יְשָׁרִים יְבֹרָךְ : הוֹן־וָעֹשֶׁר 3
eſt Ortum .*perpetuum* ‡ in *ſtans* † eius iuſtitia & :eius domo in
בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד : זָרַח 4
.iuſtus & miſericors & *gratioſu* * :rectis lumen *tenebroſitate* ‡ in
בַחֹשֶׁךְ אוֹר לַיְשָׁרִים חַנּוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק :
ſua verba *moderabitur :commodans &* , *miſereſcens* ‖ vir Bonus
טוֹב־אִישׁ חוֹנֵן וּמַלְוֶה יְכַלְכֵּל דְּבָרָיו 5
memoria in :*mutabit* ‖ non ſeculum in Quia .iudicio in
בְּמִשְׁפָּט : כִּי־לְעוֹלָם לֹא־יִמּוֹט לְזֵכֶר 6
:timebit non mala auditione Ab .iuſtus erit *ſeculi* †
עוֹלָם יִהְיֶה צַדִּיק : מִשְּׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא 7
eius cor *Suffultum* ‡ .Domino *in* fidens eius cor ‡ firmum
נָכוֹן לִבּוֹ בָּטֻחַ בַּיהוָה : סָמוּךְ לִבּוֹ 8
Diſperſit .*ſuos anguſtiatores in* * videbit donec :timebit non
לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר־יִרְאֶה בְצָרָיו : פִּזַּר ׀ 9
eius cornu :*perpetuum* ‡ in *ſtans* † eius iuſtitia , *egenis* ‖ dedit
נָתַן לָאֶבְיוֹנִים[b] צִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לָעַד קַרְנוֹ
, iraſcetur & ,videbit Impius .gloria in exaltabitur
תָּרוּם בְּכָבוֹד : רָשָׁע יִרְאֶה ׀ וְכָעָס 10
.peribit impiorum deſiderium :*liquefiet* ‡ & frendet ſuis dentibus
שִׁנָּיו[c] יַחֲרֹק וְנָמָס תַּאֲוַת רְשָׁעִים תֹּאבֵד :

Margin: mandata — צָוָה[a] ‖ Opes & diuitiæ — † manet ‡ ſeculum — ‡ tenebris * clemens — ‖ donat, & cõmodat: metietur — ‖ declinabit — † æterna — ‡ erit ‡ Firmum — * hoſtibus ſuis quod optat — ‖ pauperibus, † manet ‡ ſeculum: — אָבָה[b] — ‡ contabeſcet — שֵׁן[c]

PSAL. CXIII. קיג

laudate :Domini ſerui Laudate .Iah Hallelu ‖
הַלְלוּ יָהּ ׀ הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת־ 1
: benedictum Domini nomen Sit .Domini nomen
שֵׁם יְהוָה : יְהִי[d] שֵׁם יְהוָה מְבֹרָךְ 2
ad vſque ſolis ortu Ab .ſeculum in vſque & *nunc* ‖ ex
מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם : מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־ 3
ſuper Excelſus .Domini nomen *laudatum* † ;eius occaſum
מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה : רָם עַל־ 4
.eius gloria cælos ſuper: Dominus gentes omnes
כָּל־גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ :
:habitandum ad *ſe ſuſtollens* ‖ :noſter Deus Dominus ſicut Quis
מִי כַּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לָשָׁבֶת[e] : 5
:terra in & *cælũ* * in videndum ad ſe *Humilians* ‡
הַמַּשְׁפִּילִי לִרְאוֹת[f] בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ : 6
eleuabit ſterquilinio ‡ de :*tenuem* † puluere de *Erigens* ‖
מְקִימִי[g] מֵעָפָר דָּל מֵאַשְׁפֹּת יָרִים[g] 7
cum :*magnificis* * cum *faciendum* ‡ ſedere *Ad* ? *egenum*
אֶבְיוֹן[i] : לְהוֹשִׁיבִי עִם־נְדִיבִים עִם 8
:*domum* ‡ ſterilem *faciens Sedere* † .ſui populi *magnificis* ‖
נְדִיבֵי עַמּוֹ : מוֹשִׁיבִי[k] ׀ עֲקֶרֶת הַבַּיִת 9
.Iah-Hallelu .lætantem *filiorum* ‡ matrem
אֵם־הַבָּנִים שְׂמֵחָה הַלְלוּ־יָהּ :

Margin: ‖ *Laudate Dominum.* — הָיָה[d] ‖ hoc tempore — † laudabile — ‡ qui ſe eleuat — יָשַׁב[e] ‡ Qui humiliat * cælo — רָאָה[f] ‖ Qui erigit † inopem: ‡ ſtercore eleuat pauperem? Vt — קוּם[g] רוּם[h] ‡ faciat * principibus — אָבָה[i] יָשַׁב[k] ‡ principibus † Qui ponis ‡ in familiam: & in ‡ ob filios * Quum egrederetur ‖ & familia

PSAL. CXIIII. קיד

populo è Iahacob *domus* ‖ :Ægypto ex Iſrael *egrediendo In* *
בְּצֵאת[l] יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם בֵּית יַעֲקֹב מֵעַם 1
Iſrael :eius *ſanctitatem in* † Iehudah Fuit :barbaro
לֹעֵז : הָיְתָה יְהוּדָה לְקָדְשׁוֹ יִשְׂרָאֵל 2
circuiuit ‡ Iarden :fugit & vidit Mare .eius *dominia* ‡
מַמְשְׁלוֹתָיו : הַיָּם רָאָה וַיָּנֹס[m] הַיַּרְדֵּן יִסֹּב[n] 3
colles * :arietes ſicut exilierunt Montes .retrorſum
לְאָחוֹר : הֶהָרִים רָקְדוּ כְאֵילִים גְּבָעוֹת 4
:fugiſti quòd mare tibi † Quid .*pecoris* ‖ filij ſicut
כִּבְנֵי־צֹאן : מַה־לְּךָ הַיָּם כִּי תָנוּס 5
:arietes ſicut *ſaltaſtis* ‡ Montes .retrorſum *circuiuiſti* ‡ Iarden ô
הַיַּרְדֵּן תִּסֹּב לְאָחוֹר : הֶהָרִים תִּרְקְדוּ כְאֵילִים 6
contremiſce Domini *faciebus* † A .*pecoris* ‖ filij ſicut colles *
גְּבָעוֹת כִּבְנֵי־צֹאן : מִלִּפְנֵי אָדוֹן חוּלִי 7
pettram *Conuertens* ‡ .Iahacob Dei *faciebus* ‡ à :terra
אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלוֹהַּ יַעֲקֹב : הַהֹפְכִי הַצּוּר 8
.aquarum fontem in ſilicem :aquarum ſtagnum *
אֲגַם־מָיִם חַלָּמִישׁ לְמַעְיְנוֹ־מָיִם :

Margin: יָצָא[l] † ſanctificatio ‡ poteſtas ‡ conuerſus eſt — נוּס[m] סָבַב[n] * & ‖ pecudum † fuit ‡ quòd conuertiſti te ‡ ſaltauerunt * & ‖ pecudum † facie ‡ facie ‡ Qui conuertis * in

PSAL. CXV. קטו

da tuo nomini ſed ,nobis non ,Domine nobis Non
לֹא לָנוּ יְהוָה לֹא־לָנוּ כִּי־לְשִׁמְךָ תֵּן[o] 1

Margin: נָתַן[o]

Dominus: portas mihi Aperite .me tradidit non morti & :Iah
19 יה ולמות לא נתנני׃ פתחו־לי שערי־
porta Hæc .Iah * confitebor ,eas in ingrediar :iustitiæ
Domino, [a] ידה זה השער
20 צדק אבא־בם [a] אודה יה׃
,tibi Confitebor .eam per intrabunt iusti :Domini
[b] בוא
21 ליהוה צדיקים [b] יבאו בו׃ אודך
.salutem in mihi fuisti & :me exaudisti quoniam
[c] ענה
כי [c] עניתני ותהי־לי לישועה׃
,anguli caput in fuit ; ædificantes reprobauerunt *Lapidem*
Lapis quem [d] בנה [e] פנן
22 אבן מאסו [d] הבונים היתה לראש [e] פנה׃
‡ & est .nostris oculis in mirabile *ipsum* ‡ :istud fuit Domino A
23 מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת בעינינו׃
.ea in lætemur & ,exultemus : Dominus fecit ‖ dies * Hæc
* est ‖ quam [f] גול
24 זה־היום עשה יהוה [f] נגילה ונשמחה בו׃
;Domine obsecro :nunc saluifica Domine Obsecro
[g] ישע
25 אנא יהוה [g] הושיעה נא אנא יהוה
: Domini nomine in *veniens* Benedictus .nunc fac prosperare
qui venit [h] בוא
26 הצליחה נא׃ ברוך [h] הבא בשם יהוה
,Dominus Deus .Domini domo de vobis benediximus
27 ברכנוכם מבית יהוה׃ אל יהוה
funibus, cornua ad vsque *,implicationibus in* agnum Ligate :nobis illuxit &
[l] אור [k] חגג
[i] ויאר לנו אסרו־[k] חג בעבתים עד־קרנות
tes ,meus Deus :tibi confitebor & , tu † meus Deus .altaris
28 המזבח׃ אלי אתה ואודך אלהי
‡ & : bonus quoniam , Domino Confitemini .te exaltabo ‡
29 ארוממך׃ הודו ליהוה כי־טוב
.eius misericordia seculum in quoniam
כי לעולם חסדו׃

PSAL. CXIX. קיט

qui ambulant .Domini lege in *euntes* :via perfecti Beati
[l] ירה
1 אשרי תמימי־דרך ההלכים [l] בתורת יהוה׃
qui custodiunt .eum *quærent* ‡ corde toto in :eius testimonia *custodientes* Beati
‡ quærunt [m] עוד
2 אשרי נצרי [m] עדתיו בכל־לב ידרשוהו׃
‖ qui † & .ambulauerunt eius viis in † :iniquitatē sunt operati non ‖ Etiam
3 אף לא־פעלו עולה בדרכיו הלכו׃
‡ vt custodiant ea .valde *custodiendum ad* ‡ ,tua mandata præcepisti Tu
[n] צוה
4 אתה [n] צויתה פקדיך לשמר מאד׃
.tua statuta custodiendum ad ,meæ viæ firmentur Vtinam
[o] כון
5 אחלי [o] יכנו דרכי לשמר חקיך׃
cùm respexero omnia ad *me respiciendo in* ,afficiar pudore non Tunc
[p] נבט
6 אז לא־אבוש [p] בהביטי אל־כל־
cùm didicero *me discendo in* :cordis rectitudine in tibi Confitebor .tua præcepta
7 מצותיך׃ אודך בישר לבב בלמדי
ne :custodiam tua Statuta .tuæ iustitiæ iudicia
8 משפטי צדקך׃ את־[q] חקיך אשמר אל־
[q] חקק
dutius. adolescens mundabit quo In *.valde vsque* me derelinquas
9 תעזבני עד־מאד׃ במה יזכה־נער
toto In ?tuum verbum iuxta custodiendum ad :suam semitam
10 את־ארחו לשמר כדברך׃ בכל־
.tuis mandatis à me facias errare ne :te exquisiui meo corde
[r] שגה
לבי דרשתיך אל־[r] תשגני ממצותיך׃
peccem non vt : tua eloquia abscondi meo corde In
11 בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא־
‖ es .tua statuta me doce ;Domine *tu* ‖ Benedictus .tibi
12 לך׃ ברוך אתה יהוה למדני חקיך׃
.tui oris iudicia omnia narraui meis labiis In
[s] שפה [t] פה
13 [s] בשפתי ספרתי כל משפטי־[t] פיך׃
super sicut :sum gauisus tuorum testimoniorum via In
[u] עוד [x] שוש
14 בדרך [u] עדותיך [x] ששתי כעל
omnibus diuitiis. aspiciam & : meditabor tuis præceptis In *.vbertate omni*
15 כל־הון׃ בפקודיך [y] אשיחה [z] ואביטה
[y] שוח [z] נבט
* delectabor: obliuiscar non :*deliciabor* * tuis statutis In .tuas semitas
16 ארחתיך׃ [a] בחקתיך אשתעשע לא אשכח
[a] חקק
: viuam ‖ tuo seruo *super* Retribue .tuorum verborum
‖ vt
17 דברך׃ גמל על־עבדך אחיה
aspiciam & :meos oculos Reuela .tua verba custodiam &
[b] גלה
18 ואשמרה דברך׃ [b] גל־עיני ואביטה
† Aduena sum ne :terra in ‡ ego *Peregrinus* † .tua lege de mirabilia
[c] ירה [d] גור
19 נפלאות [c] מתורתך׃ [d] גר אנכי בארץ אל־
mea anima est Contracta .tua præcepta me à abscondas
[e] צוה
20 תסתר ממני [e] מצותיך׃ גרסה נפשי

?me super † eius *retributiones omnes* Domino reddam Quid
12 מה־אשיב ליהוה כל־תגמולוהי עלי׃
pro omnibus retributionib⁹ † quæ sunt ‡ accipiam & nomen
.inuocabo Domini *nomine in &* :leuabo ‡ salutum Calicem
[a] נשא
13 כוס־ישועות [a] אשא ובשם יהוה אקרא׃
.eius populo omni nunc coram : reddam Domino mea Vota
14 נדרי ליהוה אשלם נגדה־נא לכל־עמו׃
.eius misericordiam mors ,Domini oculis in Pretiosa
15 יקר בעיני יהוה המותה לחסידיו׃
tuus seruus ego ,tuus seruus ego quia ,Domine Obsecro
16 אנה יהוה כי־אני עבדך אני עבדך
sacrificabo Tibi .mea vincula soluisti :tuæ ancillæ filius
[b] יסר
17 בן־אמתך פתחת [b] למוסרי׃ לך אזבח
.inuocabo Domini *nomine in* & :laudis sacrificium nomen
[c] ירה
זבח [c] תודה ובשם יהוה אקרא׃
omni nunc coram , reddam Domino mea Vota
18 נדרי ליהוה אשלם נגדה־נא לכל־
tui medio in ; Domini domus atriis In .eius populo
19 עמו׃ בחצרות בית יהוה בתוככי
Iah-Hallehu .Ierusalaim Laudate Dominum.
ירושלם הללו־יה׃

PSAL. CXVII. קיז

omnes eum laudate :gentes omnes Dominum Laudate
1 הללו את־יהוה כל־גוים שבחוהו כל־
,eius misericordia nos super est roborata Quoniam .populi
2 האמים׃ כי גבר עלינו חסדו
.Iah-Hallehu .seculum in Domini veritas &
[d] אמן
[d] ואמת־יהוה לעולם הללויה׃

PSAL. CXVIII. קיח

seculum in quoniam :bonus quoniam Domino Confitemini
[e] ירה
1 [e] הודו ליהוה כי־טוב כי לעולם
seculum in quoniam : Israel nunc Dicat .eius misericordia
2 חסדו׃ יאמר־נא ישראל כי לעולם
quoniam : Aharon *domus* nunc Dicant .eius misericordia familiæ
3 חסדו׃ יאמרו־נא בית־אהרן כי
:Dominum *timentes* nunc Dicant .eius misericordia seculum in qui timent
[f] ירא
4 לעולם חסדו׃ יאמרו־נא [f] יראי יהוה
inuocaui angustia De .eius misericordia seculum in quoniam
[g] צור
5 כי לעולם חסדו׃ מן־[g] המצר קראתי
,mihi * Dominus *.Iah* ‡ latitudine in me exaudiuit *:Iah* ‡ ‡ Dominum: ‡ Dominus. * mecum est;
6 יה ענני במרחב יה׃ יהוה לי
mihi ‖ Dominus .homo mihi faciat quid :timebo non ‖ mecum est
7 לא אירא מה־יעשה לי אדם׃ יהוה לי
.me habentibus odio *in* † videbo ego & :meos auxiliatores inter † quod opto
בעזרי ואני אראה בשנאי׃
.homine in sperare quàm :Domino in *fidere* Melius est sperare
[h] חסה
8 טוב [h] לחסות ביהוה מבטח באדם׃
.munificus ‡ in sperare quàm :Domino in *confidere* † Melius † est sperare ‡ principibus;
9 טוב לחסות ביהוה מבטח בנדיבים׃
,Domini nomine in : me circundederunt gentes Omnes
10 כל־גוים סבבוני בשם יהוה
etiam , me Circundederunt .eas succidam quoniam
[i] מול
11 כי [i] אמילם׃ סבוני גם־
.eas succidam quoniam ,Domini nomine in :me circundederunt
סבבוני בשם יהוה כי אמילם׃
:spinarum ignis sicut sunt extinctæ , apes sicut me Circundederunt
12 סבוני כדברים דעכו כאש קוצים
Impellendo .eas succidam quoniam , Domini nomine in
13 בשם יהוה כי אמילם׃ דחה
.me adiuuit Dominus & *:cadendum ad* me impulisti vt caderem.
דחיתני לנפל ויהוה עזרני׃
.salutem in mihi fuit & *: Iah cantio* ‡ & mea Fortitudo ‡ laus Dominus:
[k] עזז [l] היה
14 [k] עזי וזמרת יה [l] ויהי־לי לישועה׃
dextera :iustorum *tentoriis* ‖ in salutis & *, præconij* * Vox * laudis, ‖ tabernaculis
[m] רנן
15 קול [m] רנה וישועה באהלי צדיקים ימין
:excelsa Domini Dextera .fortitudinem *faciens* † Domini † fecit
16 יהוה עשה חיל׃ ימין יהוה רוממה
sed ,moriar Non .fortitudinem *faciens* ‡ Domini dextera ‡ facit
17 ימין יהוה עשה חיל׃ לא־אמות כי־
me corripuit Corripiendo *.Iah* ‡ opera narrabo & :viuam ‡ Domini.
[n] עשה
18 אחיה ואספר [n] מעשי יה׃ יסר יסרני

;Domine ,ſeculo à tuorum iudiciorum ſum Recordatus

52 זָכַרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מֵעוֹלָם יְהוָה

propter impios qui deſerunt — *deſerentibus* ,*impiis ab* me tenuit Terror .ſum conſolatus &

53 וָאֶתְנֶחָם׃ זַלְעָפָה אֲחָזַתְנִי מֵרְשָׁעִים עֹזְבֵי

domo in tua ſtatute mihi fuerunt Cantus .tuam legem

54 תּוֹרָתֶךָ׃ זְמִרוֹת [a] הָיוּ־לִי חֻקֶּיךָ בְּבֵית — [a] היה

tui nominis nocte in ſum Recordatus .meaeū peregrinationum

55 מְגוּרָי׃ זָכַרְתִּי בַלַּיְלָה שִׁמְךָ

Hoc bonum — , mihi fuit *Hæc* .tuam legem cuſtodiui & :Domine

56 יְהוָה וָאֶשְׁמְרָה [b] תּוֹרָתֶךָ׃ זֹאת הָיְתָה־לִּי — [b] ירה

,Domine meæ Portio .cuſtodiui tua præcepta quòd

57 כִּי פִקֻּדֶיךָ נָצָרְתִּי׃ חֶלְקִי יְהוָה

vt cuſtodirem verbum tuum. — *tuæ faciei* ‖ ſum Deprecatus .*tua verba cuſtodiendum ad* ,dixi

58 אָמַרְתִּי לִשְׁמֹר דְּבָרֶיךָ׃ חִלִּיתִי [c] פָנֶיךָ — ‖ faciem tuam — [c] חלה

.tuum eloquium ſecundum mei miſerere :corde toto in

בְכָל־לֵב [d] חָנֵּנִי כְּאִמְרָתֶךָ׃ — [d] חנן

.tua teſtimonia ad meos pedes conuerti & : meas vias Cogitaui

59 חִשַּׁבְתִּי דְרָכָי [e] וָאָשִׁיבָה רַגְלַי אֶל־עֵדֹתֶיךָ׃ — [e] שוב

vt cuſtodirem — .tua mandata *cuſtodiendum ad* : tardaui non & ,Feſtinaui

60 [f] חַשְׁתִּי וְלֹא הִתְמַהְמָהְתִּי לִשְׁמֹר [g] מִצְוֹתֶיךָ׃ — [f] חוש [g] צוה

§ Ceteruæ † prædatæ — non tuæ legis , me ſunt *prædati* impiorum *Funes* ‖

61 חֶבְלֵי רְשָׁעִים [h] עִוְּדֻנִי תּוֹרָתְךָ לֹא — [h] עוד

‡ Media nocte — confitendum ad ſurgam *noctem Mediando* ‡ .ſum oblitus

62 שָׁכָחְתִּי׃ חֲצוֹת־לַיְלָה [i] אָקוּם [k] לְהוֹדוֹת — [i] חצה [k] ירה

§ ſum — qui omnibus *ego* § Socius .tuæ iuſtitiæ iudicia ſuper:tibi

63 לָךְ עַל מִשְׁפְּטֵי צִדְקֶךָ׃ חָבֵר אָנִי לְכָל־אֲשֶׁר

.tuæ Miſericordiæ .tua præcepta cuſtodientibus & :te timent

64 [l] יְרֵאוּךָ וּלְשֹׁמְרֵי פִּקּוּדֶיךָ׃ חַסְדְּךָ — [l] ירא

Bonum .me doce tua ſtatuta :terra eſt plena ,Domine

65 יְהוָה מָלְאָה הָאָרֶץ [m] חֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי׃ טוֹב — [m] חקק

.tuum verbum ſecundum ,Domine tuo ſeruo cum feciſti

[n] עָשִׂיתָ עִם־עַבְדְּךָ יְהוָה כִּדְבָרֶךָ׃ — [n] עשה

Bonum ſermonem — tuis præceptis *in* quia :me doce ſcientiam & *ſenſus* Bonitatem

66 טוּב טַעַם [o] וָדַעַת לַמְּדֵנִי כִּי בְמִצְוֹתֶיךָ — [o] ידע

‖ errabam: — nunc & :*errans* ‖ ego humiliarer Priuſquam .credidi

67 הֶאֱמָנְתִּי׃ טֶרֶם אֶעֱנֶה אֲנִי שֹׁגֵג וְעַתָּה

:beneficus & ,tu Bonus .cuſtodiui tuum eloquium

68 אִמְרָתְךָ שָׁמָרְתִּי׃ טוֹב־אַתָּה [p] וּמֵטִיב — [p] יטב

Applicuerunt mihi — mendacium *me ſuper Concinnarunt* .tua ſtatuta me doce

69 לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ טָפְלוּ עָלַי שֶׁקֶר

.tua præcepta cuſtodiam corde toto in ego :ſuperbi

זֵדִים אֲנִי בְּכָל־לֵב [q] אֶצֹּר פִּקּוּדֶיךָ׃ — [q] נצר

† verò — tua lege ‖ ego :eorum cor adeps ſicut ſe Impinguauit

70 טָפַשׁ כַּחֵלֶב לִבָּם אֲנִי תּוֹרָתְךָ

‡ fuit — vt :fui afflictus quòd mihi ‡ Bonum .ſum delectatus

71 שִׁעֲשָׁעְתִּי׃ טוֹב־לִי כִי־[r] עֻנֵּיתִי לְמַעַן — [r] ענה

§ eſt — millia quàm ,tui oris lex mihi § Melior . tua ſtatuta diſcam

72 אֶלְמַד חֻקֶּיךָ׃ טוֹב־לִי תוֹרַת־פִּיךָ מֵאַלְפֵי

diſpoſuerunt — :me *plaſmauerunt* & ,me fecerunt tuæ Manus .argenti & auri

73 זָהָב וָכָסֶף׃ יָדֶיךָ [s] עָשׂוּנִי וַיְכוֹנְנוּנִי — [s] עשה

Qui timent — ,te *Timentes* .tua præcepta diſcam & ,me fac intelligere

74 הֲבִינֵנִי וְאֶלְמְדָה מִצְוֹתֶיךָ׃ יְרֵאֶיךָ

.expectaui tuum verbum quia :lætabuntur & .me videbunt

יִרְאוּנִי וְיִשְׂמָחוּ כִּי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃

† ſunt ‡ in — veritate ‡ & :tua iudicia † iuſtitia quòd Domine Noui

75 יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי־צֶדֶק מִשְׁפָּטֶיךָ וֶאֱמוּנָה

.me conſolandum ad tua miſericordia nunc Sit .me affixiſti

76 עִנִּיתָנִי׃ יְהִי־נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנִי

mihi Veniant .tuo ſeruo tuum eloquium ſecundum

77 כְּאִמְרָתְךָ לְעַבְדֶּךָ׃ [t] יְבֹאוּנִי — [t] בוא

delectatio mea eſt. — .*meæ delitiæ* tua lex quia :viuam & ,tuæ miſericordiæ

רַחֲמֶיךָ וְאֶחְיֶה כִּי־תוֹרָתְךָ שַׁעֲשֻׁעָי׃

‖ gratis peruertere voluerunt † autem — :me *peruerterunt falsò* ‖ quoniam ,ſuperbi afficiantur Pudore

78 יֵבֹשׁוּ זֵדִים כִּי־שֶׁקֶר עִוְּתוּנִי — שוח

‡ qui timent § ſerunt — me ad Conuertantur .tuis præceptis in meditabor † ego

79 אֲנִי [u] אָשִׂיחַ בְּפִקּוּדֶיךָ׃ יָשׁוּבוּ לִי

meum cor Sit .tua teſtimonia *ſcientes* § & :*te timentes* ‡

80 יְרֵאֶיךָ וְיֹדְעֵי עֵדֹתֶיךָ׃ יְהִי־לִבִּי — עוד

.afficiar pudore non vt :tuis ſtatutis in perfectum

81 תָמִים [x] בְּחֻקֶּיךָ לְמַעַן לֹא אֵבוֹשׁ׃ — [x] חקק

* Deſiderauit ‖ ſperaui. — *expectaui* ‖ tuū verbum ad :mea anima tuā ſalutem *ad Defecit* *

כָּלְתָה [y] לִתְשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי לִדְבָרְךָ יִחָלְתִּי׃ — [y] כלה ישע

Increpaſti § .tempore omni in tua iudicia ad ‡ :deſiderium ob — ‡ quod habet § Diſperdidiſti

21 גָּעַרְתָּ לְתַאֲבָה אֶל־מִשְׁפָּטֶיךָ בְכָל־עֵת׃

Deuolue .tuis præceptis à * errantes : maledictos ,ſuperbos * ſcilicet

22 [c] גַּל זֵדִים [a] אֲרוּרִים [b] הַשֹּׁגִים מִמִּצְוֹתֶיךָ׃ — [a] ארר [b] שגה [c] גלה

.cuſtodiui tua teſtimonia quia :contemptum & ,opprobrium me à

מֵעָלַי חֶרְפָּה וָבוּז כִּי עֵדֹתֶיךָ נָצָרְתִּי׃

tuus ſeruus :ſunt locuti me contra ,principes ſederunt Etiam

23 גַּם יָשְׁבוּ [d] שָׂרִים בִּי נִדְבָּרוּ עַבְדְּךָ — [d] שור

meæ *delitiæ* tua teſtimonia Etiam .tuis ſtatutis in meditabitur — ſunt delectationes

24 יָשִׂיחַ בְּחֻקֶּיךָ׃ גַּם־עֵדֹתֶיךָ שַׁעֲשֻׁעָי

me viuifica :mea anima pulueri Adhæſit .mei conſilij viri

25 אַנְשֵׁי [e] עֲצָתִי׃ דָּבְקָה לֶעָפָר נַפְשִׁי [f] חַיֵּנִי — [e] יעץ [f] חיה

:me exaudiſti & , narraui meas Vias .tuum verbum ſecundum

26 כִּדְבָרֶךָ׃ דְּרָכַי סִפַּרְתִּי [g] וַתַּעֲנֵנִי — [g] ענה

tuorum præceptorum Viam .tua ſtatuta me doce

27 לַמְּדֵנִי חֻקֶּיךָ׃ דֶּרֶךְ־פִּקּוּדֶיךָ

Stillauit .tuis mirabilibus in meditabor :me fac intelligere

28 הֲבִינֵנִי וְאָשִׂיחָה בְּנִפְלְאוֹתֶיךָ׃ דָּלְפָה

.tuum verbum iuxta me confirma :*anxietate* præ mea anima dolore:

נַפְשִׁי [h] מִתּוּגָה קַיְּמֵנִי כִּדְבָרֶךָ׃ — [h] יגה

.mihi *largire* tuam legem & :me à amoue mendacij Viam — dona

29 דֶּרֶךְ־שֶׁקֶר הָסֵר מִמֶּנִּי [i] וְתוֹרָתְךָ חָנֵּנִי׃ — [i] ירה

.*propoſui* tua iudicia :legi veritatis Viam — poſui coram me.

30 דֶּרֶךְ אֱמוּנָה בָחָרְתִּי מִשְׁפָּטֶיךָ שִׁוִּיתִי׃

.me afficias pudore ne Domine, tuis teſtimoniis *in* Adhæſi

31 דָּבַקְתִּי בְעֵדְוֹתֶיךָ יְהוָה אַל־[k] תְּבִישֵׁנִי׃ — [k] בוש

.meum cor dilataueris cùm :curram tuorū mandatorum Viam

32 דֶּרֶךְ־מִצְוֹתֶיךָ אָרוּץ כִּי תַרְחִיב לִבִּי׃

eā cuſtodiam & ,tuorum ſtatutorum viam Domine me Doce

33 [l] הוֹרֵנִי יְהוָה דֶּרֶךְ [m] חֻקֶּיךָ וְאֶצְּרֶנָּה — [l] ירה [m] חקק

,tuam legem cuſtodiam & . me fac Intelligere *mercede* * — * propter mercedem.

34 עֵקֶב׃ [o] הֲבִינֵנִי וְאֶצְּרָה תוֹרָתֶךָ — [n] נצר [o] בין

ſemitam per me fac *Calcare* ‖ .corde toto in illam cuſtodiam & — ‖ Incedere

35 וְאֶשְׁמְרֶנָּה בְכָל־לֵב׃ הַדְרִיכֵנִי בִּנְתִיב

meum cor Inclina .volui ipſam *in* quia :tuorum mandatorum

36 [p] מִצְוֹתֶיךָ כִּי־בוֹ חָפָצְתִּי׃ הַט־לִבִּי — [p] צוה נטה

fac Tranſire .*concupiſcentiam* † ad non & ,tua teſtimonia ad — † auaritiam.

37 אֶל־[r] עֵדְוֹתֶיךָ וְאַל אֶל־בָּצַע׃ הַעֲבֵר — [r] עוד

.me viuifica tuis viis in :*mendacium videndo* à ‡ ,meos oculos — ‡ vt nō videant vanitatem:

עֵינַי [s] מֵרְאוֹת שָׁוְא בִּדְרָכֶךָ [t] חַיֵּנִי׃ — [s] ראה [t] חיה

.tuum timorem ad § quod :tuum eloquium tuo ſeruo Confirma — § eſt

38 [u] הָקֵם לְעַבְדְּךָ אִמְרָתֶךָ אֲשֶׁר לְיִרְאָתֶךָ׃ — [u] קום

tua iudicia quia :timui quod meum opprobrium fac Tranſire

39 הַעֲבֵר חֶרְפָּתִי אֲשֶׁר יָגֹרְתִּי כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ

tua iuſtitia in :tua mandata ad concupiui Ecce .bona

40 טוֹבִים׃ הִנֵּה [x] תָּאַבְתִּי לְפִקֻּדֶיךָ בְּצִדְקָתְךָ — [x] תאב

:Domine tuæ miſericordiæ mihi veniant Et .me viuifica

41 חַיֵּנִי׃ [y] וִיבֹאֻנִי חֲסָדֶךָ יְהוָה — [y] בוא

mihi exprobranti * reſpondebo Et .tuū eloquium ſecundū tua ſalus — * opprobriis afficienti me,

42 [z] תְּשׁוּעָתְךָ כְּאִמְרָתֶךָ׃ וְאֶעֱנֶה חֹרְפִי — [z] ישע

meo ore de *auferas* † ne Et .tuo verbo in ſperaui ‖ quòd ,verbum — ‖ ſpes mea eſt † remoueas

43 דָבָר כִּי־בִטַחְתִּי בִּדְבָרֶךָ׃ וְאַל־[a] תַּצֵּל מִפִּי — [a] נצל

.expectaui tua iudicia ad quia : valde vſque veritatis verbum

דְבַר־[b] אֱמֶת עַד־מְאֹד כִּי לְמִשְׁפָּטֶךָ יִחָלְתִּי׃ — [b] אמן

.*perpetuum* ‡ & ſeculum in ſemper tuam legem cuſtodiam Et — ‡ vltra.

44 וְאֶשְׁמְרָה תוֹרָתְךָ תָמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃

.quæſiui tua mandata quia :latitudine in ambulabo Et

45 וְאֶתְהַלְּכָה בָרְחָבָה כִּי פִקֻּדֶיךָ דָרָשְׁתִּי׃

non & ,regibus coram tuis teſtimoniis *in* loquar Et — de,

46 וַאֲדַבְּרָה [c] בְעֵדֹתֶיךָ נֶגֶד מְלָכִים וְלֹא — [c] עוד

.dilexi quæ ,tuis mandatis in *deliciabor* Et .afficiar pudore — delectabor

47 אֵבוֹשׁ׃ וְאֶשְׁתַּעֲשַׁע בְּמִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי׃

:dilexi quæ tua præcepta ad meas palmas leuabo Et

48 וְאֶשָּׂא [e] כַפַּי אֶל־מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר אָהָבְתִּי — [d] נשא [e] כפף

tuum ſeruum erga * verbi Memento .tuis ſtatutis in meditabor & — * ſeruo tuo:

49 [f] וְאָשִׂיחָה [g] בְחֻקֶּיךָ׃ זְכֹר־דָּבָר לְעַבְדֶּךָ — [f] שוח [g] חקק

mea conſolatio ‖ Hæc .me feciſti *expectare* * quo in — ‖ eſt

50 עַל אֲשֶׁר יִחַלְתָּנִי׃ זֹאת נֶחָמָתִי

Superbi .me viuificauit tuum *dictum* † quia :mea afflictione in — † eloquium

51 בְעָנְיִי כִּי אִמְרָתְךָ חִיָּתְנִי׃ [i] זֵדִים — [h] ענה [i] זוד

.declinaui non tua lege à :valde vſque me deriſerunt

הֱלִיצֻנִי עַד־מְאֹד מִתּוֹרָתְךָ לֹא נָטִיתִי׃

quando ,dicendo :tuum *dictum* ad mei oculi Defecerunt

82 כלו עיני לאמרתך לאמר מתי

tuorū ſtatutorū :*fumario* in vter ſicut fui Quia ? me cõſolaberis

83 תנחמני׃ כי־הייתי כנאד בקיטור חקיך

facies quando :tui ſerui dies ‡ Quot .ſum oblitus non

84 לא שכחתי׃ כמה־ימי־עבדך מתי תעשה

ſuperbi mihi Foderunt ? iudicium me perſequentes *in* *

85 ברדפי משפט׃ [a]כרו־לי זדים

Omnia .tuam legem ſecundum † non quod : foueas

86 שיחות אשר לא [b]כתורתך׃ כל־

.me adiuua , me ſunt perſecuti *falsò* ‡ : veritas tua mandata

[c]מצותיך אמונה שקר רדפוני עזרני׃

dereliqui non ego & : terra in me cõſumpſerunt *parum Quaſi*

87 כמעט כלוני בארץ ואני לא־עזבתי

: me viuifica tuam miſericordiam Secundum .tua præcepta

88 פקדיך׃ כחסדך [d]חיני

Domine ſeculum In .tui oris teſtimonium cuſtodiam &

89 ואשמרה עדות פיך׃ לעולם יהוה

generationē & generatione In .cælis in *ſtans* tuum verbum

90 דברך נצב בשמים׃ [f]לדר ודר

‡ tua iudicia Ad .ſtabit & ,terram fundaſti :tua veritas

91 אמונתך כוננת ארץ ותעמד׃ למשפטיך

tua lex Niſi .tui ſerui omnes quia :*hodie* * ſteterunt

92 עמדו היום כי הכל עבדיך׃ לולי תורתך

ſeculum In .mea afflictione in periiſſem tunc: * meæ *deliciæ*

93 שעשעי אז אבדתי [f]בעניי׃ לעולם

.me viuificaſti ipſis in quia :tuorum præceptorum obliuiſcar non

לא־אשכח פקודיך כי־בם חייתני׃

.quæſiui tua præcepta quoniam :me ſerua ,*ego* *Tibi*

94 לך אני [g]הושיעני כי פקודיך דרשתי׃

tua teſtimonia :me perdendum ad impij expectauerunt Me

95 לי [h]קוו רשעים לאבדני עדתיך

latum : finem vidi conſummationis Omnis .intelligam

96 אתבונן׃ לכל־תכלה [i]ראיתי קץ רחבה

:tuam legem dilexi Quàm .valde tuum præceptum

97 מצותך מאד׃ מה־אהבתי תורתך

meis inimicis Præ .mea meditatio † ipſa *die omni*

98 כל־היום היא שיחתי׃ מאיבי

.*mihi ipſa* * ſeculum in ‡ quia :tuis præceptis me *facies* ſapientem

תחכמני מצותך כי לעולם היא־לי׃

tua teſtimonia quia :intellexi me docentibus omnibus Præ

99 מכל־מלמדי השכלתי כי עדותיך

tua præcepta quia *: ero prudens* † ſenibus Præ .*mihi* ‖ meditatio

100 שיחה לי׃ מזקנים אתבונן כי פקודיך

vt : meos pedes *arcui* mala ſemita omni Ab .cuſtodiui

101 נצרתי׃ מכל־ארח [k]רע כלאתי רגלי למען

: receſſi non tuis iudiciis A .tuum verbum cuſtodiam

102 אשמר דברך׃ ממשפטיך לא־[l]סרתי

meo palato *dulcuerunt* † Quàm .me *docuiſti* † tu quia

103 כי־אתה [m]הורתני׃ מה־נמלצו לחכי

:*fiam prudens* ‡ tuis præceptis A .meo ori melle præ :tua eloquia

104 אמרתך מדבש לפי׃ מפקודיך אתבונן

falſitatu * ſemitam omnem odiui propterea

על־כן שנאתי כל־ארח שקר׃

.meæ ſemitæ lumen & :tuum verbum meo pedi Lucerna

105 נר־לרגלי דברך ואור לנתיבתי׃

.tuæ iuſtitiæ iudicia *cuſtodiendum ad :faciam ratum* ‖ & ,Iuraui

106 נשבעתי [n]ואקימה לשמר משפטי צדקך׃

me viuifica Domine *: valde vſque* † ſum Afflictus

107 [p]נעניתי עד־מאד יהוה [o]חיני

quæſo velis me oris Voluntaria .tuum verbum ſecundum

108 כדברך׃ נדבות [q]פי רצה־נא

mea Anima .me doce tua iudicia & : Domine

109 יהוה ומשפטיך למדני׃ נפשי

.ſum oblitus non tuæ legis & : ſemper mea *vola* ‡ in

[r]בכפי תמיד ותורתך לא שכחתי׃

non tuis præceptis à & :mihi laqueum impij *Dederunt* ‡

110 נתנו רשעים [s]פח לי ומפקודיך לא

quia :ſeculum in tua teſtimonia accepi Hæreditate .errani

111 [t]תעיתי׃ נחלתי עדותיך לעולם כי־

meum cor Inclinaui .*ipſa* * mei cordis gaudium

112 [u]ששון לבי המה׃ [x]נטיתי לבי

Marginal notes (right margin): eloquium; fumo:; ‡ ſunt; * contra; [a]כרה; † fit; [b]ירה; ‡ gratis; [c]צוה; Ferè; [d]חיה; permanet; [e]דור; ‡ facienda; ‡ vſq; ad hanc diem:; delectationes * fuiſſent; [f]ענה; Tuus ego ſum,; [g]ישע; [h]קוה; [i]ראה; quotidiè † eſt; effeciſti ‡ lex tua * eſt apud me; ‖ meæ ſunt: † intellexi:; Prohibui; [k]רוע; [l]סור; †feciſti doctum ‡ dulcia fuerũ; [m]ירה; ‡ intelligentiã mihi comparo * mendacij.; ‖ mecum conſtitui,vt cuſtodirem; [n]קום; † vehementiſsimè:; [o]ענה [p]חיה; [q]פרה; ‡ manu; [r]כפף; ‡ Poſuerunt; [s]פוח; [t]תעה; * ſunt; [u]שוש; [x]נטה

ad faciendum tua ſtatuta in ſeculum , *calcem*.

113 [a]לעשות [b]חקיך לעולם עקב׃ סעפים

,meum Latibulum .dilexi tuam legem & :habui odio

114 שנאתי ותורתך אהבתי׃ סתרי

.expectaui tuum verbum in :tu ‡ meum ſcutum &

ומגני אתה לדברך יחלתי׃

.mei Dei præcepta cuſtodiam & :maligni me à Recedite

115 סורו ממני מרעים [c]ואצרה מצות אלהי׃

ne & : viuam & ,tuum *dictum* ‖ ſecundum me *Fulcito* *

116 סמכני כאמרתך ואחיה ואל־

:ſeruabor & ,me *Suſtenta* ‡ .mea *ſpe à* ‖ me afficias pudore

117 [d]תבישני משברי׃ סעדני ואושעה

omnes Conculcaſti .ſemper tuis ſtatutis in *ſolatiabor* ‡ &

118 ואשעה בחקיך תמיד׃ [e]סלית כל־

ſcorias * .eorum dolus *falſitas* ‖ quia :tuis ſtatutis à errantes

119 שוגים מחקיך כי־שקר [f]תרמיתם׃ סיגים

.tua teſtimonia dilexi ideo :terræ impios omnes feciſti ceſſare

השבת כל־רשעי־ארץ לכן אהבתי עדתיך׃

.timui tuis iudiciis à & : mea caro *tuo pauore à* † Horruit

120 סמר מפחדך בשרי וממשפטיך יראתי׃

me *permittas* ‡ ne :iuſtitiam & ,iudicium Feci

121 עשיתי משפט וצדק בל־[g]תניחני

ne : bonum in *tuo ſeruo Fideiube* * .me opprimentibus

122 לעשקי׃ ערב עבדך לטוב אל־

:tuã ſalutem ad defecerunt mei Oculi .ſuperbi *me opprimant* ‖

123 יעשקני [h]זדים׃ עיני [i]כלו לישועתך

tuo ſeruo cum Fac .tuæ iuſtitiæ eloquium ad &

124 ולאמרת צדקך׃ עשה עם־עבדך

.me doce tua ſtatuta & , tuam miſericordiam ſecundum

כחסדך [k]וחקיך למדני׃

.tua teſtimonia ſciam & :me intelligere fac , † ego tuus Seruus

125 עבדך־אני הבינני [l]ואדעה [m]עדתיך׃

.tuam legem diſſipauerunt : Domino faciendi Tempus

126 עת לעשות ליהוה [n]הפרו [o]תורתך׃

.*obrizo præ &* ,*auro præ* ‡ tua præcepta dilexi Ideo

127 על־כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז׃

ſemitam omnem *: direxi* ‡ omnia ,præcepta omnia Propterea

128 על־כן כל־פקודי כל ישרתי כל־ארח

:tua teſtimonia Mirabilia .habui odio *falſitatis* *

129 שקר שנאתי׃ פלאות עדותיך

tuorum verborum Apertio .mea anima ea cuſtodiuit ideo

130 על־כן נצרתם נפשי׃ פתח דבריך

:reſpiraui & ,*pateſeci* ‡ meũ Os .ſimplices *erudiens* ,*illuminabit* †

131 [p]יאיר מבין [q]פתיים׃ פי פערתי ואשאפה

me ad Aſpice .deſideraui tua præcepta ad quia

132 כי [r]למצותיך יאבתי׃ פנה־אלי

.tuum nomen diligentes erga *ius* ‡ ſecundum : mei miſerere &

וחנני כמשפט לאהבי שמך׃

imperium exercebit * non & :tuo eloquio in firma meos Greſſus

133 פעמי הכן באמרתך ואל־תשלט־

:hominis oppreſſione ab me Redime .iniquitas omnis *me in*

134 בי כל־און׃ [s]פדני מעשק אדם

, tuo ſeruo *in* lucere fac *tuas Facies* ‖ .tua præcepta cuſtodiam &

135 ואשמרה פקודיך׃ פניך האר בעבדך

deſcenderunt aquarum *Pelagi* † .tua ſtatuta me doce &

136 ולמדני את־[t]חקיך׃ פלגי־מים ירדו

.tuam legem cuſtodierunt non quòd propterea :meis oculis ‡

עיני על לא־שמרו תורתך׃

.*tua iudicia* * rectum & : Domine *tu* ‡ Iuſtus

137 צדיק אתה יהוה וישר משפטיך׃

.valde veritatem & :tua teſtimonia iuſtitiam ‖ Præcepiſti

138 צוית צדק [u]עדתיך ואמונה מאד׃

tuorum verborum ſunt obliti quia :meus zelus me Succidit

139 צמתתני קנאתי כי־שכחו דבריך

tuus ſeruus & , valde *tuum dictum Purificatum* .mei hoſtes

140 [x]צרי׃ צרופה אמרתך מאד ועבדך

tuorũ * præceptorũ :deſpectus & ,*ego* ‡ Paruulus .*illud* ‡ dilexit

141 אהבה׃ צעיר אנכי ונבזה פקודיך

:ſeculum in iuſtitia tua Iuſtitia .ſum oblitus non

142 לא שכחתי׃ צדקתך צדק לעולם

: me inuenerunt anguſtia & Afflictio .veritas tua lex &

143 ותורתך [y]אמת׃ צר־ומצוק מצאוני

Marginal notes (left margin): vſq; in finem.; *Excogitationes*; ſurculos; [a]עשה; [b]חקק; ‡ es; [c]נצר; * Confirma; ‖ verbum; ‖ ab expectatione; ‡ Confirma; [d]בוש; ‡ delectabor; [e]סלה; ‖ mendaciũ eſt; * Vt; [f]רמה; † propter timorem tuum; ‡ derelinquas; [g]ינח; * Dirige ſeruũ tuum; ‖ vim inferant mihi; [h]זוד [i]כלה; [k]חקק; † ſum,; [l]ידע [m]עוד; [n]פור [o]ירה; ‖ magis quàm aurum,& obrizum,; ‡ inquam, recta cenſui:; * mendacij; † illuminat, & intelligere facit; ‡ aperui:; [p]אור [q]פתה; [r]צוה; ‡ conſuetudinẽ tuam; * dominabitur mihi; [s]פדה; ‖ Faciem tuam; † Riui; [t]חקק; ‡ ab; ‡ es; * iudiciũ tuum.; ‖ nobis; [u]עוד; Probatus eſt ſermo tuus; [x]צור; ‡ illum.; ‡ ſum, * tamen; [y]אמן

tuorũ teſtimoniorum Iuſtitia . † meæ delectationes tua præcepta — † ſunt.
144 מצותיך שעשעי׃ צדק עדותיך
toto in Clamaui .viuam & ,me fac intelligere :ſeculum in
145 לעולם [a]הבינני ואחיה׃ קראתי בכל־ — [a]בין
.cuſtodiam tua ſtatuta :Domine me exaudi ;corde
לב [b]ענני יהוה חקיך [c]אצרה׃ — [b]ענה [c]נצר
.tua teſtimonia cuſtodiam & :me ſerua ,te Inuocaui — Clamaui ad
146 קראתיך [d]הושיעני ואשמרה עדתיך׃ — [d]ישע
expectaui tuũ verbum ad :clamaui & ,crepuſculo in Præueni
147 קדמתי בנשף ואשועה לדברך יחלתי׃ — יחל †
.tuo dicto † in meditandũ ad :vigilias mei oculi Præuenerunt — † eloquio.
148 קדמו עיני אשמרות [e]לשיח באמרתך׃ — [e]שוח
Domine :tuam miſericordiam ſecundum audi meam Vocem
149 קולי שמעה כחסדך יהוה
Appropinquauerunt .me viuifica tuum iudicium ſecundum
150 כמשפטך [f]חייני׃ קרבו — [f]חיה
.ſe elongauerunt tua lege à :nefarium cogitatum ſequentes — cogitationem malam:
רדפי [g]זמה [h]מתורתך רחקו׃ — [g]זמם [h]ירה
.veritas * tua præcepta omnia & :Domine tu Propinquus ‡ — ‡ Prope es * ſunt
151 קרוב אתה יהוה וכל־מצותיך [i]אמת׃ — [i]אמן
.ea fundaſti ſeculum in quia: tuis teſtimoniis de noui Antea
152 קדם ידעתי [k]מעדתיך כי לעולם יסדתם׃ — [k]עוד
tuæ legis quia :me erue & ,meam afflictionem Vide
153 ראה־[l]עניי וחלצני כי־תורתך — [l]ענה
; me redime & ,meam litem Litiga .ſum oblitus non — Iudica iudicium meum,
154 לא שכחתי׃ [m]ריבה ריבי וגאלני — [m]ריב
impiis ab eſt Longè .me viuifica tuum eloquium propter
155 לאמרתך חיני׃ רחוק מרשעים
tuæ Miſericordiæ .quæſierunt non tua ſtatuta quia :ſalus
156 ישועה כי־[n]חקיך לא דרשו׃ רחמיך — [n]חקק
* Multi .me viuifica tua iudicia ſecundũ :Domine multæ — * ſunt
157 רחמיך רבים ׀ יהוה כמשפטיך חיני׃ [o]רבים — [o]רבב
.declinaui non tuis teſtimoniis à :mei hoſtes & ,me perſequentes
רדפי וצרי מעדותיך לא נטיתי׃
quia ;ſum affectus tædio & ,præuaricantes Vidi
158 [p]ראיתי בגדים ואתקוטטה אשר — [p]ראה
tua præcepta quia Vide .cuſtodierunt non tuum eloquium
159 אמרתך לא שמרו׃ ראה כי־פקודיך
.me viuifica tuam miſericordiam ſecundum Domine : dilexi
אהבתי יהוה כחסדך חיני׃
iudicium omne ſeculum in & :veritas tui verbi Caput — Principium
160 ראש־דברך אמת ולעולם כל־משפט
tuo verbo à & :gratis me ſunt perſecuti Principes .tuæ iuſtitiæ
161 צדקך׃ שרים רדפוני חנם ומדבריך — יחור ׳
:tuo eloquio ſuper ego Gaudens ‡ .meum cor expanit † — † timuit ‡ Gaudeo
162 פחד לבי׃ [q]שש אנכי על־אמרתך — [q]שוש
odiui Falſitatem .multum ſpolium inueniens ‡ ſicut — ‡ qui inuenit ſpolia multa, Mendacium
163 כמוצא שלל רב׃ שקר שנאתי
die in Septies .dilexi tuam legem :ſum abominatus &
164 ואתעבה תורתך אהבתי׃ שבע ביום
multa Pax .tuæ iuſtitiæ iudicia ſuper :te laudaui
165 הללתיך על משפטי צדקך׃ שלום רב — * eſt
.offenſio eis * non & :tuam legem diligentibus
לאהבי תורתך ואין למו מכשול׃
.feci tua præcepta & :Domine tuam ſalutem in Speraui — Expectaui
166 שברתי [r]לישועתך יהוה [s]ומצותיך עשיתי׃ — [r]ישע [s]צוה
.vehementer ea diligo & : tua teſtimonia mea anima Cuſtodiuit
167 שמרה נפשי עדתיך ואהבם מאד׃
omnes quia :tua teſtimonia & ,tua præcepta Cuſtodiui — [t]עוד
168 שמרתי פקודיך [t]ועדתיך כי כל־
tuas facies ad ‡ meus clamor Appropinquet .te coram † meæ viæ — † ſunt ‡ coram te
169 דרכי נגדך׃ תקרב [u]רנתי לפניך — [u]רנן
Veniat .me fac intelligere tuum verbum ſecundũ :Domine — [x]בין
170 יהוה כדברך [x]הבינני׃ תבוא — coram te:
.me erue tuum eloquium ſecundũ :tuas facies ad mea deprecatio — [y]נצל
תחנתי לפניך כאמרתך [y]הצילני׃
.tua ſtatuta me docueris cùm :laudem mea labia Eructabunt — [z]נבע [a]חקק
171 [z]תבענה שפתי תהלה כי תלמדני [a]חקיך׃ — ‡ Loquetur
tua mandata omnia quia :tuũ eloquium mea lingua Reſpondebit ‡ — [b]ענה
172 [b]תען לשוני אמרתך כי כל־מצותיך
quoniam :mihi auxiliandum ad tua manus Sit .iuſtitia ‡ — ‡ ſunt [c]היה
173 צדק׃ [c]תהי־ידך לעזרני כי

: Domine tuam ſalutem Deſideraui .elegi tua præcepta
174 פקודיך בחרתי׃ תאבתי לישועתך יהוה
delectationes :te laudabit & ,mea anima Viuet .meæ deliciæ tua lex &
175 [a]ותורתך שעשעי׃ [b]תחי־נפשי ותהללך — [a]ירה [b]חיה
pecus perditũ. ,periens agnus ſicut Erraui .me adiuuabunt tua iudicia &
176 ומשפטך יעזרני׃ [c]תעיתי כשה אבד — [c]תעה
.oblitus ſum non tuorũ mandatorum quia :tuum ſeruum quære
בקש עבדך כי מצותיך לא שכחתי׃

PSAL. CXX. קכ

mea, :mihi anguſtia in Dominum Ad .graduum Canticum
1 [d]שיר המעלות אל־יהוה [e]בצרתה לי — [d]שור [e]צור
meam animam erue Domine .me exaudiuit & ,clamaui
2 קראתי [f]ויענני׃ יהוה הצילה נפשי — [f]ענה
* mendaci: ,tibi dabit Quid .doloſa lingua à ,: falſitatis * labio à
3 משפת־שקר מלשון רמיה׃ מה־[f]יתן לך — [f]נתן
‖ apponet potentis Sagittæ ? doloſa lingua tibi addet ‖ quid &
4 ומה־יסיף לך לשון רמיה׃ [g]חצי גבור — [g]חצץ
† iuniperorum. , mihi Heu .geniſtarum † carbonibus cum :acutæ
5 שנונים עם גחלי רתמים׃ אויה־לי
‡ in ‡ tabernaculis .Chedar tentoriis ‡ cum habitaui :Meſech ‡ ſum peregrinatus quia
כי־[h]גרתי משך שכנתי עם־אהלי קדר׃
.pacem habente odio cum ,mea anima ſibi habitauit Multum
6 [i]רבת שכנה־לה נפשי עם שונא שלום׃ — [h]גור [i]רבב
* eram vir pacis ‖ loquebantur .bellum ad ‖ ipſi : loquebar cùm & ,pax * Ego
7 אני־שלום וכי אדבר המה למלחמה׃

PSAL. CXXI. קכא

:montes ad meos oculos Leuabo .graduum Canticum
1 שיר למעלות [k]אשא עיני אל־ההרים — [k]נשא
: Domino cum à meum Auxilium .meum auxilium veniet vnde
2 מאין יבוא עזרי׃ עזרי מעם יהוה
‡ qui fecit * permittet vt declinet pes tuus: ,tuum pedem nutandum ad dabit * Non .terram & cælum faciente ‡
3 עשה שמים וארץ׃ אל־יתן למוט רגלך
‖ qui cuſtodit neque dormitabit non Ecce .te cuſtodiens ‖ dormitabit neque
4 אל־ינום שמרך׃ הנה לא־ינום ולא
† qui cuſtodit Dominus :tuus cuſtos Dominus .Iſrael cuſtodiens † dormiet
5 יישן שומר ישראל׃ יהוה שמרך יהוה
‡ Per diem ſol Interdiu ‡ .tuam dexteram manum ſuper tua vmbra
6 [l]צלך על־יד ימינך׃ יומם השמש — [l]צלל
‡ neque * per noctem. te cuſtodiet Dominus .nocte in * luna & ‡ ;te percutiet non
7 לא־[m]יככה וירח בלילה׃ יהוה ישמרך — [m]נכה
cuſtodiet Dominus .tuam animam cuſtodiet : malo omni ab
8 מכל־[n]רע ישמר את־נפשך׃ יהוה ישמר־ — [n]רוע
‖ exitum † introitum ‡ hoc tempore .ſeculum in vſque & nunc ‡ ex :tuum intrare ‡ & ,tuum egredi ‖
[o]צאתך ובואך מעתה ועד־עולם׃ — [o]יצא

PSAL. CXXII. קכב

‖ cum dicentibus in ‖ ſum Lætatus .Dauidi graduum Canticum
1 [p]שיר המעלות לדוד שמחתי באמרים — [p]שור
† in fuerunt Stantes .ibimus Domini domum † : mihi
2 לי בית יהוה [q]נלך׃ עמדות [r]היו — [q]ילך [r]היה
† quæ ædificatur, ,ædificata † Ieruſalaim .Ieruſalaim tuis portis in ,noſtri pedes
3 רגלינו בשעריך ירושלם׃ ירושלם [s]הבנויה — [s]בנה
† cui aſcenderunt illuc Quia .ſimul ſibi eſt iuncta quæ ‡ ,ciuitas vt
4 כעיר שחברה־לה יחדו׃ ששם [t]עלו — [t]עלה
‡ Domini, confitendum ad :Iſraeli teſtimonium .Iah ‡ tribus ,tribus
שבטים שבטי־יה [u]עדות לישראל [x]להודות — [u]עוד [x]ידה
* ſedes :iudicium ad ſolia * ſederunt ibi Quia .Domini nomini
5 לשם יהוה׃ כי שמה ישבו כסאות למשפט
‖ ſedes : Ieruſalaim pacem Poſtulate .Dauid domui ſolia ‖
6 כסאות לבית דויד׃ שאלו שלום ירושלם
† proſperabuntur ‡ antemuralibus tuis; proſperitas in domibus ; tuo antemurali ‡ in pax Sit .te diligentes erunt quieti †
7 [y]ישליו אהביך׃ [z]יהי־שלום בחילך
:meos ſocios ‡ & ,meos fratres Propter .tuis palatiis in tranquillitas
8 שלוה בארמנותיך׃ למען אחי [a]ורעי — [y]שלה [z]היה
‡ proximos Domini domum Propter .te in pacem nunc loquar
9 אדברה־נא שלום בך׃ למען בית־יהוה — [a]רעה
.tibi bonum quæram :noſtri Dei
אלהינו אבקשה טוב לך׃

PSAL. CXXIII. קכג

: meos oculos leuaui te Ad .graduum Canticum
שיר המעלות אליך נשאתי את־עיני 1
manum ad ſeruorum oculi ſicut Ecce .cælis in *ſedens* — qui habitas
הישבי בשמים: הנה כעיני עבדים אל־יד 2
ita ;ſuæ *heræ* manum ad ancillæ oculi ſicut , ſuorum dominorum — dominæ
אדוניהם כעיני שפחה אל־יד גברתה כן
.noſtri miſereatur donec :noſtrū Deum Dominum ad noſtri oculi
[a] חנן — עינינו אל־יהוה אלהינו עד [a] שיחננו:
multum quia :noſtri miſerere ,Domine noſtri Miſerere
[b] רבב — חננו יהוה חננו כי־[b] רב 3
noſtra anima ſibi eſt ſatiata Multùm .deſpectione ſumus ſatiati
שבענו בוז: [b] רבת שבעה־לה נפשנו 4
.ſuperborum deſpectione : *pacatorum* ‡ ſubſannatione — ‡ abundantiùs: &
[c] גאה — הלעג השאננים הבוז [c] לגאיונים:

PSAL. CXXIIII. קכד

fuit qui Dominus ‡ Niſi .Dauid ipſi graduum Canticum — ‡ eſſet
שיר המעלות לדוד לולי יהוה שהיה 1
fuit qui Dominus ‖ Niſi .Iſrael nunc dicat *:nobis* * — * nobiſcum: ‖ eſſet
לנו יאמר־נא ישראל: לולי יהוה שהיה 2
,nos deglutiſſent viuos Tunc : homines nos *ſuper ſurgendo in :nobis* — nobiſcum: cùm ſurrexerunt aduerſum
לנו בקום עלינו אדם: אזי [d] חיים בלעונו 3
, nos *inundaſſent* ‡ aquæ Tunc .nos in eorū *naſum iraſcendo in* ‖ — [d] חיה
[e] בחרות אפם בנו: אזי המים שטפונו 4 — ‡ cùm iraſceretur furor
tranſiſſet Tunc .noſtram animam ſuper tranſiſſet torrens * — ‡ operuiſſent
נחלה עבר על־נפשנו: אזי עבר 5 — [e] חרה
Benedictus .*tumidæ* *aquæ* ‖ , noſtram animam ſuper — * & ‖ aqua ſuperba.
על־נפשנו המים הזידונים: ברוך 6
.eorum dentibus prædam † nos dedit non qui ,Dominus — † in
[f] שן — יהוה שלא נתננו טרף [f] לשניהם:
: *irretientium* ‡ laqueo de euaſit auis ſicut noſtra Anima — ‡ venantium:
[g] פוח [h] יקש — נפשנו כצפור נמלטה [g] מפח [h] יוקשים 7
noſtrū Adiutorium .euaſimus nos & , eſt contritus laqueus
הפח נשבר ואנחנו נמלטנו: עזרנו 8
.terram & cælum *facientis* :Domini nomine in — qui fecit
בשם יהוה עשה שמים וארץ:

PSAL. CXXV. קכה

mons ſicut * :Domino in *Confidentes* .graduum Canticum — Qui confidunt * erunt
[i] שור — [i] שיר המעלות הבטחים ביהוה כהר־ 1
.manebit ſeculum in ,commouebitur non * , Siion — * qui ‖ ſed
[k] ישב — ציון לא־ימוט לעולם [k] ישב:
circum ‡ Dominus & , *ipſam circum* † montes Ieruſalaim — † in circuitu ſuo.
ירושלם הרים סביב לה ויהוה סביב 2
requieſcet non Quia .ſeculum in vſq; & ,*nunc ex* ,*ſuum populum* — ‡ in circuitu populi ſui, ex hoc tempore
לעמו מעתה ועד־עולם: כי לא ינוח 3 — ‡ ne
non *vt* ‡ ,iuſtorum ſortem ſuper impietatis virga
שבט הרשע על גורל הצדיקים למען לא־
Benefac .ſuas manus iniquitatem *in* * iuſti mittant — * ad
[l] טוב — ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם: [l] הטיבה 4
.ſuis cordibus in rectis & :bonis Domine
יהוה לטובים ולישרים בלבותם:
Dominus eos faciet ambulare ,*ſuis tortuoſitatibus peruertentes* ‖ Et — ‖ Declinantes autem in peruerſitates ſuas
[m] והמטים עקלקלותם [n] יוליכם יהוה 5
.Iſrael ſuper † pax : iniquitatem operantibus cum — [m] נטה [n] ילך
את־פעלי האון שלום על־ישראל: — † autem erit

PSAL. CXXVI. קכו

reuerſionem *Dominum conuertendo In* .graduum Canticum — Quando redire fecit Dominus captiuitatem
שיר המעלות בשוב יהוה את־[o] שיבת 1
riſu eſt repletum Tunc .ſomniantes veluti fuimus :Siion — [o] שוב
ציון היינו כחלמים: אז ימלא שחוק 2
:gentibus in † dixerunt tunc ; *præconio* ‖ noſtra lingua & ,noſtrum os — ‖ laude; † inter gentes:
פינו ולשוננו [p] רנה אז יאמרו בגוים — [p] רנן
.iſtis cum facere Dominus Magnificauit — [q] עשה
הגדיל יהוה [q] לעשות עם־אלה: — [r] היה
.lætantes fuimus :nobiſcum facere Dominus Magnificauit
הגדיל יהוה לעשות עמנו [r] היינו שמחים: 3 — שביתנו
torrentes ſicut ,noſtram captiuitatem Domine fac Redite — ק
שובה יהוה את־שבותנו כאפיקים 4

.metent *præconio in* : *lachryma in Seminantes* *.meridie* in — ando. Qui ſeminant cum lacrymis, cum laude
5 בנגב: הזרעים בדמעה ברנה יקצרו:
veniendo : *ſeminis tractionem* ‡ portans flendo & , ibit Eundo — ‡ pretioſum ſemen
6 הלוך ילך ובכה נשא משך הזרע [a] בא־ — [a] בוא
.ſuos manipulos portans , *præconio in* * veniet — * cum laude,
יבא ברנה נשא אלמתיו:

PSAL. CXXVII. קכז

non Dominus Si .Selomoh ipſi graduum Canticum
1 שיר המעלות לשלמה אם־יהוה לא־
Si : *ea in eius ædificatores laborauerunt* fruſtra ; domum ædificet — laborant in ea qui ædificant eam:
יבנה בית שוא עמלו [b] בוניו בו אם־ — [b] בנה
.cuſtos *vigilauit* ‡ fruſtra , ciuitatem cuſtodiat non Dominus — ‡ vigilat ‡ eſt
יהוה לא־ישמר־עיר שוא שקד שומר:
, ſedere tardantibus , ſurgere *manicantibus* * vobis ‡ Fruſtra — * maturantibus
2 שוא לכם משכימי קום מאחרי־[c] שבת — [c] ישב
.ſomnum ſuo dilecto dabit ſic : dolorum panem edentibus ‖ — ‖ &
אכלי לחם העצבים כן [d] יתן לידידו [e] שנא: — [d] נתן [e] ישן
.ventris fructus merces ; filij Domini hæreditas Ecce
3 הנה נחלת יהוה בנים שכר [e] פרי הבטן: — [e] פרה
.iuuentutum filij ita : potentis manu in ſagittæ Sicut
4 [f] כחצים ביד־גבור כן בני הנעורים: — [f] חצץ
,ipſis *ex* ſuam pharetram impleuit qui *viri Beatitudines* — Beatus vir
5 אשרי הגבר אשר מלא את־אשפתו מהם
.porta in inimicis cum fuerint locuti cùm ; afficiētur pudore non
לא־[g] יבשו כי־ידברו את־אויבים בשער: — [g] יבש

PSAL. CXXVIII. קכח

timentis * omnis *Beatitudines* ‡ .graduum Canticum — ‡ Beatus * qui timet
1 שיר המעלות אשרי כל־ירא
tuarum *volarum* † Laborem .eius viis in *ambulantis* ‖ :Dominum — ‖ qui ambulat † manuum
2 יהוה ההלך בדרכיו: יגיע כפיך
‡ tua Vxor . ‡ tibi bonum & ,*tuæ beatitudines* ‡ :comedes quia — ‡ beatus eris, ‡ erit
3 כי תאכל אשריך וטוב לך: [h] אשתך — [h] איש
tui filij ,tuæ domus lateribus in fructificans vitis ſicut
כגפן פריה בירכתי ביתך בניך
.tuæ menſæ *circum* ‡ :olearum plantationes ſicut — ‡ in circuitu
כשתלי זיתים סביב לשלחנך:
.Dominum *timens* * vir benedicetur ſic quia Ecce — * qui timet
4 הנה כי־כן יברך גבר ירא יהוה:
bono in vide & ,Siion ex Dominus tibi Benedicat — videas bonum
5 יברכך יהוה מציון וראה בטוב
vide ‡ Et .*tuarum vitarum* † diebus omnibus ,Ieruſalaim — † vitæ tuæ. ‡ videas
6 ירושלם כל [i] ימי [k] חייך: וראה־ — [i] יום [k] חיה
.Iſrael ſuper pacem :tuis filiis filios
[l] בנים לבניך שלום על־ישראל: — [l] בנה

PSAL. CXXIX. קכט

me affecerunt anguſtiis Multùm .graduum Canticum
1 שיר המעלות רבת [m] צררוני — [m] צור
.Iſrael nunc dicat *:meis pueritiis à* — ab adoleſcentia mea:
מנעורי יאמר־נא ישראל:
non *etiam* :*meis pueritiis à* me affecerunt anguſtiis Multùm — ab adoleſcentia mea: verùm
2 רבת צררוני מנעורי גם לא־
arauerunt meum dorſum Supra .mihi præualuerunt
3 יכלו לי: על־גבי חרשו
.ſuum ſulcum protraxerunt longum in : arantes — [n] ענה
חרשים האריכו [n] למענותם: — למעניתם ק
.impiorum funes concîdit :iuſtus Dominus
4 יהוה צדיק קצץ עבות רשעים:
.Siion *odientes* † omnes :retrorſum *recedent* ‖ & , afficientur Pudore — ‖ redibunt † qui odio habent
5. יבשו [n] ויסגו אחור כל שנאי ציון: — [n] סוג
.exaruit ,*erumpat* ‡ antequam quæ :tectorum herba ſicut Erunt — ‡ educatur,
6 יהיו כחציר גגות שקדמת שלף יבש:
ſuum ſinum & ;metens * ſuam *volam* ‡ impleuit non Qua — ‡ manum * qui metit; nec brachium ſuum qui congregat
7 שלא מלא [o] כפו קוצר וחצנו — ‖ de qua
:tranſeuntes dixerunt non ‖ Et .manipulos *colligens* — [o] כפף † ſuper
8 מעמר: ולא אמרו העברים
nomine in vobis benediximus : vos *ad* † Domini Benedictio
ברכת־יהוה אליכם ברכנו אתכם בשם
.Domini
יהוה:

seculum:- quoniam ,habitabo hic:perpetuum in vsque mea requies Hæc
14 זאת־מנוחתי עדי־עד פה אשב כי
:benedicam benedicendo eius Escæ .eam desideraui
15 אוה[a] צידה[b] ברך אברך :אויתיה[a]
† & pauperes induam eius sacerdotes Et .pane saturabo eius egenos†
16 אביוניה אשביע לחם: וכהניה אלביש
‡ sancti .exultabunt exultando eius pij ‡ & :salutem
ישע וחסידיה רנן ירננו:
‡ vigere * paraui lucernam disposui* :Dauid cornu faciam germinare ‡ Ibi
17 שם אצמיח קרן לדוד ערכתי נר
‖ Christo : pudorem induam eius Inimicos .meo vncto‖
18 למשיחי: אויביו אלביש בשת[c]
בוש[c] .eius corona florebit eum super &
ועליו יציץ נזרו:

PSAL. CXXXIII. קלג

quàm & bonum quàm Ecce .Dauid ipsi graduum Canticum
1 שיר המעלות לדוד הנה מה־טוב ומה־
optimum oleum Sicut .pariter etiam fratres habitare ,iucundum
2 נעים שבת אחים גם־יחד: כשמן הטוב
: Aharon barbam ,barbam super descendens ,caput super
על־הראש ירד על־הזקן זקן־אהרן
quodque descendit * oram Chermon ros Sicut .eius vestimentorum os* super descendens quod
3 שירד על־פי[d] מדותיו: כטל חרמון
פה[d] præcepit ibi quoniam :Sion montes super descendens ‖ qui
‖ descendit ‡ & vitam שירד על־הררי ציון כי שם צוה
.seculum in vsque vitas ‡ ,benedictionem Dominus
יהוה את־הברכה חיים עד־העולם:

PSAL. CXXXIIII. קלד

‡ Ea Domino Benedicite Ecce ‡ .graduum Canticum
1 שיר המעלות הנה ברכו את־יהוה
‡ qui statis Domini domo in stantes* : Domini serui omnes
כל־עבדי יהוה העמדים בבית־יהוה
‖ ad benedicite & :sanctitatem ‖ vestras manus Leuate .noctibus in
2 בלילות: שאו־ידכם[e] קדש וברכו
נשא[e] faciens † :Sion ex Dominus tibi Benedicat .Domino
† qui fecit 3 את־יהוה: יברכך יהוה מציון עשה
,terram & cælum
שמים וארץ:

PSAL. CXXXV. קלה

‡ Laudate Dominum, serui laudate :Domini nomen Laudate .Iah-Hallelu ‡
1 הללו יה הללו את־שם יהוה הללו עבדי
‡ statis atriis in ‡ Domini domo in stantes ‡ Qui .Domini
2 יהוה: שעמדים בבית יהוה בחצרות
Dominum, :Domini bonus quia ,Iah-Laudate .nostri Dei domus
3 בית אלהינו: הללו־יה כי־טוב יהוה
Iahacob Quoniam .iucundum quia ,eius nomini canite
4 זמרו לשמו כי נעים: כי־יעקב
* Dominus: ‖ vt sit peculiaris sibi. † Deus ,noui ego Quia .suum peculium in ‖ Israel :Iah* sibi elegit
5 בחר לו יה ישראל לסגלתו: כי אני ידעתי
omnibus præ noster Dominus † & : Dominus magnus quòd
כי־גדול יהוה ואדנינו מכל־
fecit Dominus voluit quæ Omnia .diis
6 אלהים: כל אשר־חפץ יהוה עשה
.voraginibus omnibus & ,maribus in :terra in & cælo in
בשמים ובארץ בימים וכל־תהמות:
Qui ascendere facit nubes fulgura ,terræ extremo ab vapores faciens Ascendere
7 מעלה[f] נשאים מקצה הארץ ברקים
עלה[f] .suis thesauris de ventum educens :fecit ‡ pluuiam ad
‡ fecit: qui educit למטר עשה[g] מוצא רוח מאוצרותיו:
ad vsque homine ab : Ægypti primogenita percussit Qui
יצא[g] 8 שהכה[h] בכורי מצרים מאדם עד־
נכה[h] .iumentum tui medio in prodigia & signa Misit
אות[i] 9 בהמה: שלח[i] אתות ומפתים בתוככי
percussit Qui .eius seruos omnes in & ,Pharoh in : Ægypte
10 מצרים בפרעה ובכל־עבדיו: שהכה
.fortes reges occidit & :multas gentes
רבב[k] גוים רבים[k] והרג מלכים עצומים:
: Basan regem Hogh & ,Emoræum regem Sichon
11 לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן

PSAL. CXXX. קל

.Domine te inuocaui profundis De .graduum Canticum
1 שיר[a] המעלות ממעמקים קראתיך יהוה:
שור[a] clamaui ad intentæ tuæ aures sint ,mea voce in* audi Domine
2 אדני שמעה בקולי[b] תהיינה אזניך קשבות
* vocem meam, & iniquitates Si .mearum deprecationum vocem ad
היה[b] לקול תחנוני: אם־עונות[c]
3 tecum Quia † ? stabit quis Domine ,Iah ‖ obseruaueris
עוה[c] ‖ Domine, 4 תשמר־יה אדני מי יעמד: כי־עמך
† Siquidem apud te est remissio: ,Dominum Expectaui .timeberis ideo : venia
5 הסליחה למען תורא[d]: קויתי יהוה
ירא[d] .sum præstolatus ‡ eius verbo in & :mea anima expectauit
קוה[e] ‡ fiduciam habui. קותה[e] נפשי ולדברו הוחלתי:
custodibus matutino in custodibus præ ‡ Dominum ad mea Anima
6 נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים
‡ ante custodes matutinos, ante custodes in quam matutinos. cum quia ,Dominum ad Israel Expecta .matutino in
7 לבקר: יחל ישראל אל־יהוה כי־עם־
* est ipse Et .redemptio eo cum multa & :misericordia* Domino
8 יהוה החסד והרבה[f] עמו פדות: והוא
רבה[f] .eius iniquitatibus omnibus ex Israel redimet
יפדה את־ישראל מכל עונותיו:

PSAL. CXXXI. קלא

est exaltatum non Domine .Dauid ipsi graduum Canticum
1 שיר המעלות לדוד יהוה לא־גבה
,magnis in ambulaui neque :mei oculi sunt elati neq. ,meum cor
לבי ולא־רמו[g] עיני ולא־הלכתי בגדלות
רום[g] neque supra me. Nisi feci silere & ,posui non Si .me præ ‖ mirabilibus in & *
2 ובנפלאות ממני: אם־לא שויתי[h] ודוממתי
שוה[h] דום ablactatus sicut :suam matrem super ablactatum sicut ,meam animam
נפשי כגמל עלי אמו כגמל
:Dominum ad Israel Expecta ‡ .mea anima me super†
3 עלי נפשי: יחל ישראל אל־יהוה
† est in ‡ Spera ‡ in Domino: hoc tempore, .seculum in vsque & ,nunc* ex
מעתה ועד־עולם:

PSAL. CXXXII. קלב

:Dauid Domine Memento .graduum Canticum
1 שיר המעלות זכור־יהוה לדוד את
* & vouit* .Domino iurauit Qui .eius afflictionis vniuersæ
ענה[k] 2 כל־ענותו[k]: אשר נשבע ליהוה נדר
tabernaculum :meæ domus tentorium in introiero Si .Iahacob potenti
3 לאביר יעקב: אם־אבא באהל ביתי
strati mei, dedero Si .meorum stratorum lectum super ascendero si
4 אם־אעלה על־ערש יצועי: אם־אתן
* & .dormitationem meis palpebris* :meis oculis somnum
שנת לעיני לעפעפי תנומה:
† & forti habitacula † :Domino locum inueniam Donec
5 עד־אמצא מקום ליהוה משכנות לאביר
eam inuenimus :Ephrathah in eam audiuimus Ecce .Iahacob
6 יעקב: הנה שמענוה באפרתה מצאנוה
: eius tabernacula in Introibimus .siluæ campis in
7 בשדי־יער: נבואה למשכנותיו
‡ & Domine Surge .eius pedum scabello nos incuruabimus ‡
שחה[l] 8 נשתחוה[l] להדם רגליו: קומה יהוה
tui Sacerdotes .tuæ fortitudinis arca & ,tu tuam requiem ad
עזז[m] 9 למנוחתך אתה וארון עזך[m]: כהניך
David Propter .exultent tui sancti & :iustitiam induant
רנן[n] 10 ילבשו־צדק וחסידיך ירננו[n]: בעבור דוד
‡ faciem Christi Iurauit .tui Vncti faciem ‡ auertas ne ,tuum seruum
שוב[o] פנה[p] 11 עבדך אל־תשב[o] פני[p] משיחך: נשבע־
fructu de ,ea ab auertetur non ,veritatem David ipsi Dominus
פרה[q] יהוה לדוד אמת לא־ישוב ממנה מפרי[q]
‡ super solium tuum tui filij custodierint Si .tibi solio in ‡ ponam ,tui ventris
שית 12 בטנך אשית[r] לכסא־לך: אם־ישמרו בניך
etiam ,eos docebo quæ meum testimonium & ,meum pactum
עוד בריתי ועדתי[s] זו אלמדם גם־
* seculum: ‖ super solium tuum. Quoniam .tibi solio in ‖ sedebunt :perpetuum * in vsque eorum filij
בניהם עדי־עד ישבו לכסא־לך: כי־
† vt esset .sibi habitaculum in † desiderauit :Sion in Dominus elegit
ישב בחר יהוה בציון אוה[t] למושב לו:

eorum terram dedit Et .Chenahan regna omnia &
12 וְנָתַן אַרְצָם : וּלְכֹל מַמְלְכוֹת כְּנָעַן
Domine .suo populo Israel hæreditatem , hæreditatem
13 יְהוָה : נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַמּוֹ
generatione in tua memoria Domine : seculum in tuum nomen
לְדֹר־ [a] זִכְרְךָ יְהוָה לְעוֹלָם שִׁמְךָ — [a] דוֹר
:suo populo Dominus faciet Iudicium Quia .generationem &
14 עַמּוֹ יְהוָה כִּי־יָדִין : וָדֹר
,gentium Dolores .pœnitentia ducetur suis seruis super & — ignoscet. Simulachra
15 עֲצַבֵּי הַגּוֹיִם : וְעַל־עֲבָדָיו יִתְנֶחָם
, eis † Os .hominis manuum opus : aurum & ,argentum — † est
16 פֶּה לָהֶם : כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יְדֵי אָדָם
.videbunt non & , eis ‡ oculi :loquentur non & — ‡ sunt
וְלֹא יְדַבֵּרוּ עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא [b] יִרְאוּ : — [b] רָאָה
spiritus est non etiam :auscultabunt non & , eis $ Aures — $ sunt
17 אָזְנַיִם לָהֶם וְלֹא יַאֲזִינוּ אַף אֵין־יֶשׁ־רוּחַ
qui omnis * ,ea facientes sint ipsa Sicut .ipsorum ore in — * &
18 בְּפִיהֶם : [c] כְּמוֹהֶם יִהְיוּ [d] עֹשֵׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר־ — [c] פֶּה [d] עָשָׂה
:Domino benedicite Israel Domus † .eis in fidens ‖ — ‖ fidit † Familiæ
19 בֹּטֵחַ בָּהֶם : בֵּית יִשְׂרָאֵל בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה
Leui Domus $ .Domino benedicite Aharon domus ‡ — ‡ familiæ $ Familiæ
20 בֵּית אַהֲרֹן בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה : בֵּית הַלֵּוִי
benedicite Dominum timentes : Domino benedicite — qui timetis
בָּרְכוּ אֶת־יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בָּרְכוּ אֶת־
habitans :Siion ex Dominus Benedictus .Domino — qui habitat in
21 יְהוָה : בָּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן
.Iah-Hallelu ‡ .Ierusalaim — ‡ Laudate Dominum.
יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ :

PSAL. CXXXVI. קלו

seculum in quoniam :bonus quoniam Domino Confitemini
1 [e] הוֹדוּ לַיהוָה כִּי־טוֹב כִּי לְעוֹלָם — [e] יָדָה
quoniam : deorum Deo Confitemini .eius misericordia
2 חַסְדּוֹ : הוֹדוּ לֵאלֹהֵי הָאֱלֹהִים כִּי
Domino Confitemini .eius misericordia seculum in
3 לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : הוֹדוּ לַאֲדֹנֵי
Facienti .eius misericordia seculum in quoniam ,dominorum — Et qui fecit
4 הָאֲדֹנִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : לְעֹשֵׂה
.eius misericordia seculum in quoniam :soli magna mirabilia — solus:
נִפְלָאוֹת גְּדֹלוֹת לְבַדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
seculum in quoniam :intelligentia in cælos Facienti — Et qui fecit
5 לְעֹשֵׂה הַשָּׁמַיִם [f] בִּתְבוּנָה כִּי לְעוֹלָם — [f] בִּין
: aquas super terram Expandenti .eius misericordia — Et qui extēdit
6 חַסְדּוֹ : לְרֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם
luminaria Facienti .eius misericordia seculum in quoniam — Et qui fecit
7 כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : לְעֹשֵׂה אוֹרִים
.eius misericordia seculum in quoniam :magna
גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
seculum in quoniam : die in dominum ad Solem
8 אֶת־הַשֶּׁמֶשׁ לְמֶמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם כִּי לְעוֹלָם
dominia ad stellas & Lunam .eius misericordia
9 חַסְדּוֹ : אֶת־הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמֶמְשְׁלוֹת
.eius misericordia seculum in quoniam :nocte in
בַּלָּיְלָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
seculum in quoniam :eorū primogenitis in ‖ Ægyptum Percutienti * — *Et qui percussit ‖cum
10 [g] לְמַכֵּה מִצְרַיִם בִּבְכוֹרֵיהֶם כִּי לְעוֹלָם — [g] נָכָה
: eorum medio de Israel eduxit † Et .eius misericordia — † qui
11 חַסְדּוֹ : [h] וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם — [h] יָצָא
, forti manu In .eius misericordia seculum in quoniam
12 כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : בְּיָד חֲזָקָה
.eius misericordia seculum in quoniam :extento brachio in &
וּבִזְרוֹעַ [i] נְטוּיָה כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : — [i] נָטָה
seculum in quoniam :diuisiones in Suph ‖ mare Scindenti * — * Et qui diuisit ‖ carectosum
13 לְגֹזֵר יַם־סוּף לִגְזָרִים כִּי לְעוֹלָם
:eius medium in † Israel fecit transire Et .eius misericordia — † per
14 חַסְדּוֹ : וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ
, Pathoh excussit Et .eius misericordia seculum in quoniam
15 כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : וְנִעֵר פַּרְעֹה — ‖ exercitum † carectosum:
.eius misericordia seculū in quoniā :Suph † mare in eius virtutem ‖ & — ‡ Qui ambulare fecit
וְחֵילוֹ בְיַם־סוּף כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : — ‖per desertum:
seculum in quoniam :deserto in ‖ suum populum Deducenti ‡
16 [k] לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר כִּי לְעוֹלָם — [k] יָלַךְ

Et qui percussit — quoniam :magnos reges Percutienti † .eius misericordia
17 חַסְדּוֹ : לְמַכֵּה מְלָכִים גְּדֹלִים כִּי
: fortes reges occidit Et .eius misericordia seculum in
18 לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אַדִּירִים
.eius misericordia seculum in quoniam
כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
seculum in quoniam :Emorræum regem Sichon
19 לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי כִּי לְעוֹלָם
seculum in quoniam ,Basan regem Hogh Et .eius misericordia
20 חַסְדּוֹ : וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן כִּי לְעוֹלָם
:hæreditatem in eorum terram dedit Et .eius misericordia
21 חַסְדּוֹ : וְנָתַן אַרְצָם לְנַחֲלָה
Hæreditatem .eius misericordia seculum in quoniam
22 כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : נַחֲלָה
.eius misericordia seculum in quoniam :suo seruo Israel
לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :
seculum in quoniā :nostri fuit memor nostra humilitate in Qui
23 שֶׁבְּשִׁפְלֵנוּ זָכַר לָנוּ כִּי לְעוֹלָם
quoniam :nostris hostibus ab nos redemit Et .eius misericordia
24 חַסְדּוֹ : וַיִּפְרְקֵנוּ [l] מִצָּרֵינוּ כִּי — [l] צוּר
: carni omni panem Dans .eius misericordia seculum in — Qui dat
25 לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : נֹתֵן לֶחֶם לְכָל־בָּשָׂר
Deo Confitemini .eius misericordia seculum in quoniam
26 כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ : [m] הוֹדוּ לְאֵל — [m] יָדָה
.eius misericordia seculum in quoniam : cæli
הַשָּׁמַיִם כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ :

PSAL. CXXXVII. קלז

:fleuimus etiam , sedimus ibi Babel flumina Super — Iuxta
1 עַל־נַהֲרוֹת בָּבֶל שָׁם יָשַׁבְנוּ גַּם־[n] בָּכִינוּ — [n] בָּכָה
:eius medio in salices Super .Siion nos recordando in — dum recordaremur
2 בְּזָכְרֵנוּ אֶת־צִיּוֹן : עַל־עֲרָבִים בְּתוֹכָהּ
,nos petierunt ‖ ibi Quia .nostras citharas suspendimus — ‖ postulauerūt à nobis, qui captiuos duxerunt
3 [o] תָּלִינוּ כִּנֹּרוֹתֵינוּ : כִּי שָׁם שְׁאֵלוּנוּ
:lætitiam nostros vlulatus ‡ & ,cantici verba † ,nos captiuantes
[p] שׁוֹבֵינוּ דִּבְרֵי־שִׁיר וְתוֹלָלֵינוּ שִׂמְחָה — [o] תָּלָה
cantabimus Quomodo .Siion cantico de nobis cantate — † vt diceremus ‡ citharis suspensis verba lætitiæ:
4 [q] שִׁירוּ לָנוּ מִשִּׁיר צִיּוֹן : אֵיךְ נָשִׁיר
? alienigenæ humum super $ Domini canticum
אֶת־שִׁיר־יְהוָה עַל אַדְמַת נֵכָר : — [p] שָׁבָה
.mea dextera * obliuiscatur :Ierusalaim tui fuero oblitus Si — [q] שׁוּר
5 אִם־אֶשְׁכָּחֵךְ יְרוּשָׁלָםִ תִּשְׁכַּח יְמִינִי : — $ in terra * mei
:tui meminero non si ,meo palato mea lingua Adhæreat
6 תִּדְבַּק לְשׁוֹנִי [r] לְחִכִּי אִם־לֹא אֶזְכְּרֵכִי — [r] חָנַךְ
capite super ‖ Ierusalaim fecero ascendere non si — ‖in
אִם־לֹא אַעֲלֶה אֶת־יְרוּשָׁלַםִ עַל רֹאשׁ
dici Edom filiorum Domine Recordare .meæ lætitiæ
7 שִׂמְחָתִי : זְכֹר יְהוָה לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם
ad vsque discooperite ,Discooperite :dicentium † ,Ierusalaim — † qui dicunt
יְרוּשָׁלָםִ הָאֹמְרִים [s] עָרוּ עָרוּ עַד — [s] עָרָה
beatitudines ‡ ,vastata Babel Filia .ea in fundamentum — ‡ beatus
8 הַיְסוֹד בָּהּ : בַּת־בָּבֶל הַשְּׁדוּדָה אַשְׁרֵי
.nobis retribuisti quam ,tuam retributionem tibi retribuet qui
שֶׁיְשַׁלֶּם־לָךְ אֶת־גְּמוּלֵךְ שֶׁגָּמַלְתְּ לָנוּ :
tuos paruulos allidet & ,apprehendet qui Beatitudines — Beatus
9 אַשְׁרֵי שֶׁיֹּאחֵז וְנִפֵּץ אֶת־עֹלָלַיִךְ
.petram ad
אֶל־הַסָּלַע :

PSAL. CXXXVIII. קלח

coram :meo corde toto in tibi Confitebor .Dauid Ipsi
1 לְדָוִד [t] אוֹדְךָ בְכָל־לִבִּי נֶגֶד — [t] יָדָה
templum ad ‡ me Incuruabo .tibi canam Diuis † — † angelis ‡ templo
2 אֱלֹהִים אֲזַמְּרֶךָּ : [u] אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל־הֵיכַל — [u] שָׁחָה
,tua misericordia super tuo nomini confitebor & , tuæ sanctitatis
קָדְשְׁךָ וְאוֹדֶה אֶת־שְׁמֶךָ עַל־חַסְדְּךָ
omnia super magnificasti quoniam : tua veritate super &
וְעַל־[x] אֲמִתֶּךָ כִּי־הִגְדַּלְתָּ עַל־כָּל־ — [x] אָמַן
, $ inuocaui ‡ die In .tuum eloquium † . tuum nomen — †& $ qua $ te:
2 שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ : בְּיוֹם קָרָאתִי
.fortitudine mea anima ‖ in me roborabis * : me exaudisti & — * roborasti ‖ animæ meæ
[y] וַתַּעֲנֵנִי תַּרְהִבֵנִי בְנַפְשִׁי עֹז : — [y] עָנָה

quia :terræ reges omnes Domine tibi Confiteantur
4 יודוך יהוה כל־מלכי־ארץ כי־
: Domini viis in cantent Et .tui oris eloquia audierunt
5 וישירו בדרכי יהוה [a] שמעו אמרי־פיך:
excelsus Quoniam .Domini gloria * magna quoniam
6 כי־רם [b] כי גדול כבוד יהוה:
.cognoscet longinquo à altum ‖ & :videbit humilem & , Dominus
יהוה ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע:
.me viuificabis angustiæ interiori † in ambulauero Si
7 אם־אלך בקרב צרה תחיני
: tuam manum mittes meorum inimicorum nasum super
על אף איבי תשלח ידך
,me pro perficiet Dominus .tua dextera me seruabit &
8 [c] ותושיעני ימינך: יהוה יגמר בעדי
tuarum manuum facta : seculum in tua misericordia ,Domine
יהוה חסדך לעולם מעשי ידיך
.dimittas ne
אל־תרף:

[a] ישור * est [b] רום ‖ excelsus † medio iram retribuet [c] ושע opus

PSAL. CXXXIX. קלט

, me inuestigasti Domine .cantus * Dauid ipsi Victori
1 למנצח לדוד מזמור יהוה חקרתני
:meum resurgere & ,meum sedere ‖ cognouisti Tu .cognouisti &
2 ותדע: אתה ידעת שבתי וקומי
meam Semitam .longè à meam cogitationem intellexisti
3 בנתה [d] לרעי מרחוק: ארחי
.assueuisti meis viis omnibus † & :ventilasti meum accubitum &
ורבעי [e] זרית וכל־דרכי הסכנתה:
nosti tu Domine ecce :mea lingua in sermo ‡ non Quia
4 כי אין [f] מלה בלשוני הן יהוה ידעת
posuisti & :me formasti manè & , Retrò .ipsum totum
5 כלה: אחור וקדם [g] צרתני [h] ותשת
; me præ scientia Mirabilis * .tuam volam ‡ me super
6 עלי [i] כפכה: פלאיה [k] דעת ממני
:tuo spiritu à ibo Quò .ei ‖ potero non , est excelsa
7 נשגבה לא־אוכל לה: אנה אלך מרוחך
cælos ascendero Si ?fugiam tuis faciebus ‡ à quò &
8 ואנה מפניך אברח: אם־[l] אסק שמים
. † tu ecce ,infernum ‖ fecero stratum ; & : tu ‡ ibi
שם אתה [m] ואציעה שאול הנך:
nouissimo in habitauero :auroræ ‡ pennas assumpsero ‡
9 [n] אשא כנפי־שחר אשכנה באחרית
me tenebit & ,me ducet tua manus ibi Etiam :Maris *
10 ים: גם־שם ידך [o] תנחני ותאחזני
:me occultabit tenebra † Veruntamen :dixero ‖ Et .tua dextera
11 ימינך: ואמר אך־חשך [p] ישופני
obscurabit non tenebrositas ‡ Etiam .me circa lux ‡ nox &
12 ולילה אור בעדני: גם־חשך לא־יחשיך
.lux sicut ,tenebrositas sicut * : lucebit dies sicut nox & ,te à
ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה:
vtero in me texisti : meos renes possedisti tu Quia
13 כי־אתה [q] קנית כליתי [r] תסכני בבטן
† terribilibus quòd super ‖ tibi Confitebor .meæ matris
14 אמי: אודך על כי [s] נוראות
mea anima & : tuis operibus mirabilibus sum mirificatus
נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי
,te à meum corpus fuit occultum Non .valde cognoscens ‡
15 ידעת מאד: לא־נכחד עצמי ממך
imis in sum compactus variè ‡ :occulto in fui factus quando
אשר־[t] עשיתי בסתר רקמתי בתחתיות
super ‖ & , tui oculi viderunt meum Informe * .terræ
16 ארץ: גלמי ראו עיניך ועל־
vnum non & ‡ :sunt formata dies scribentur † ipsa omnia tuo libro
ספרך כלם יכתבו ימים יצרו ולא אחד
tuæ cogitationes fuerunt pretiosæ quàm mihi Et .eis in
17 בהם: ולי מה־יקרו [u] רעיך
?earum capita ‡ inualuerunt quàm :Deus
אל מה עצמו ראשיהם:
,euigilaui ‖ :multiplicabuntur arena præ * ,eas Dinumerabo
18 אספרם מחול [x] ירבון הקיצתי
:impium Deus occideris Si . † tecum ego adhuc &
19 ועודי עמך: אם־תקטל אלוהי רשע

* psalmus. ‖ sessionem meam, & resurrectionem meam: [d] רעה † omnes vias meas intellexisti. ‡ est [e] זרה [f] מלל [g] צור [h] שות ‡ manum * Mirabilior est [i] כפף [k] ידע פליאה ק ‖ eam attingere ‡ facie tua ‡ es: * si ‖ in inferno † es. [l] נסק [m] יצע ‡ Si ‡ luciferi: & [n] נשא * occidentis. † si † tenebræ occultabunt [o] נחה [p] שוף ‡ radiabit ‡ tenebræ non occultabunt aliquid * tenebræ sicut lux, & lux sicut tenebræ. [q] קנה [r] סכך ‖ eo † multis [s] ירא ‡ cognoscit ‡ quando [t] עשה * Embrionem ‖ in † scripta erant: quæ per ‡ cùm adhuc nullum eorum extaret. [u] רעם ‡ summæ * & ‖ excitaui mihi molestiam, tamen † sum. [x] רבה

& vitos ‡ :sanguinum recedite à me. Qui ‡ te dicent
20 ואנשי דמים סורו מני: אשר [a] ימרוך
:nefas in assumpserunt * vanum in hostes tui. Nónne
21 [b] למזמה נשוא לשוא עריך: הלוא־
odio habentes te Domine odio habebo: & ‖ in insurgentes in te
משנאיך יהוה אשנא [c] ובתקוממיך
tædio afficiar? † Perfectione odij odi ;illos in inimicos
22 אתקוטט: תכלית שנאה שנאתים לאויבים
.mihi fuerunt Inuestiga me Deus . & scito cor meum:
23 [d] היו לי: חקרני אל־ ודע לבבי
proba me, & scito cogitationes meas. Et vide si via
24 בחנני ודע שרעפי: וראה אם־דרך
‡ doloris in me * ; & duc me ‖ in viam † seculi.
עצב בי [e] ונחני בדרך עולם:

‡ sanguinolentos: ‡ dixerunt contra te abominationem: * nomē tuum [a] אמר [b] זמם ‖ contra inimicos tuos [c] קום † Perfecto odio ‡ pro inimicis [d] היה ‡ irritationis * est ‖ per † sempiternam. [e] נחה

PSAL. CXL. קם

Victori cantus ipsi Dauid. Eripe me Domine
1 למנצח מזמור לדוד: חלצני יהוה
ab homine malo: à viro iniquitatum custodies me.
2 מאדם [f] רע מאיש חמסים תנצרני:
Qui cogitauerunt mala in corde, omni die † congregabunt
3 אשר חשבו רעות בלב כל־יום יגורו
bella. Acuerunt linguam suam sicut serpens; venenum
4 מלחמות: שננו לשונם כמו־נחש חמת
aspidis , ‡ sub labiis eorum. Selah. Custodi me Domine
5 עכשוב תחת שפתימו סלה: שמרני יהוה
à manibus impij , à viro * iniquitatum custodies me: qui
מידי רשע מאיש חמסים תנצרני אשר
cogitauerunt impellere pedes meos.
חשבו לדחות פעמי:
Absconderunt superbi laqueum mihi, & funibus extenderunt
6 טמנו־[g] גאים פח לי וחבלים פרשו
rete ad manus orbita: laqueos posuerunt mihi. Selah.
רשת ליד־מעגל מקשים [h] שתו־לי סלה:
Dixi Domino: Deus meus † tu: ausculta Domine
7 אמרתי ליהוה אלי אתה האזינה יהוה
vocem deprecationum mearum. Domine Domine, fortitudo
8 קול תחנוני: יהוה אדני [i] עז
salutis meæ: ‡ operuisti caput meum in die ‡ armaturæ.
ישועתי [k] סכותה לראשי ביום נשק:
Ne tradas Domine desideria * impij; cogitationem malam eius
9 אל־תתן יהוה [l] מאויי רשע זממו
ne ‖ proueheas, se exaltabunt, Selah. Caput circundantium me:
10 אל־[m] תפק ירומו סלה: ראש [n] מסבי
† labor labiorum eorum operiet eos. Declinabunt super eos
11 עמל שפתימו [o] יכסומו: [p] ימוטו עליהם
prunæ, in ignem cadere faciet eos, in foueas profundas ne
12 גחלים באש [q] יפלם במהמרות בל־
resurgant. Vir linguæ non firmabitur in terra, ‡ vir
12 יקומו: איש לשון בל־יכון בארץ איש־
rapinæ malus: venabitur ipsum ‡ ad impulsiones.
חמס [r] רע יצודנו למדחפת:
Noui quòd faciet Dominus iudicium * afflicti: iudicium
13 ידעתי כי־יעשה יהוה דין [s] עני משפט
mendicorum. Veruntamen iusti confitebuntur nomini tuo:
14 אבינים: אך צדיקים [t] יודו לשמך
habitabunt recti cum ‖ faciebus tuis.
ישבו ישרים את־פניך:

$ in † es ‡ operi ‡ armorum. * sua impio: ‖ perficias, ne exaltet † mendacium. ‡ nec ‡ hæc res ad præcipitia * pauperis: ‖ vultu tuo. [f] רוע † congregauerunt * habēte iniquitates custodi habente iniquitates custodi [g] גאה ‖ in loco semitæ: [h] שות [i] עזז [k] סכך [l] אוה [m] פוק [n] סבב יכסימו ק ימוטו ק [o] כסה [p] מוט [q] נפל [r] רוע [s] ענה [t] ידה

PSAL. CXLI. קמא

Cantus ipsi Dauid. Domine ‡ inuocaui te; festina
1 מזמור לדוד יהוה קראתיך חושה
ad me: ausculta vocem meam ‡ in clamando me ad te.
לי האזינה קולי בקראי־לך:
Firmetur oratio mea * suffimentum ‖ ad facies tuas: eleuatio
2 תכון [u] תפלתי קטרת לפניך [x] משאת
† volarum mearum ‡ munus vesperæ. Pone Domine
3 [y] כפי מנחת־ערב: שיתה יהוה
custodiam ori meo: custodi ‡ super ianua labiorum meorum.
שמרה לפי נצרה על־דל שפתי:
Ne inclines cor meum ad * verbum malum ad moliendum
4 אל־[z] תט לבי לדבר רע להתעולל

‡ clamaui ad ‡ cùm clamauero * sicut ‖ in conspectu tuo [u] פלל [x] נשא † manuum ‡ sit vt sacrificiū vespertinum. ‡ ostium * rem malam ad faciendum [y] כפף [z] נטה

: iniquitatem operantibus viris cum impietate in *studia* opera
עֲלִלוֹת׀ בְּרֶשַׁע אֶת־אִישִׁים פֹּעֲלֵי־אָוֶן
iustus me *malleo* Percutiat .eorum *deliciis in* * comedam non &
5 וּבַל־אֶלְחַם בְּמַנְעַמֵּיהֶם׃ יֶהֶלְמֵנִי צַדִּיק׀
frangat ne *capitis* † oleum , me increpet & ; misericordia ‖
חֶסֶד וְיוֹכִיחֵנִי שֶׁמֶן רֹאשׁ אַל־[a]יָנִי
.eorum malis *in* , ‡ mea oratio & ,adhuc quoniam :meum caput
רֹאשִׁי כִּי־עוֹד וּתְפִלָּתִי בְּרָעוֹתֵיהֶם׃
mea verba audient & :eorũ iudices *petræ manus* * in sunt *Dimissi* $
6 נִשְׁמְטוּ בִידֵי־סֶלַע שֹׁפְטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֲמָרַי
:terra in † findens & ,scindens Sicut .*fuerunt iucunda* ‡ quoniam
7 כִּי נָעֵמוּ׃ כְּמוֹ פֹלֵחַ וּבֹקֵעַ בָּאָרֶץ
te ad Quia .sepulchri ore in nostra ossa sunt dispersa
8 נִפְזְרוּ עֲצָמֵינוּ לְפִי שְׁאוֹל׃ כִּי אֵלֶיךָ׀
effundas ne ,speraui te in ;mei oculi Domine Domine
יֱהֹוִה אֲדֹנָי עֵינָי בְּכָה [b]חָסִיתִי אַל־[c]תְּעַר
tetenderunt $,laquei *manibus* ‡ à me Custodi .meam animam
9 נַפְשִׁי׃ שָׁמְרֵנִי מִידֵי [d]פַח יָקְשׁוּ
.iniquitatem operantium tendiculis * & ,mihi
לִי וּמֹקְשׁוֹת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃
.*transeam donec* ‖ ego simul :impij eius retiacula in Cadent
10 [e]יִפְּלוּ בְמַכְמֹרָיו רְשָׁעִים יַחַד אָנֹכִי עַד־אֶעֱבוֹר׃

PSAL. CXLII. קמב

.oratio spelunca in *ipsum existendo in* $ Dauid ipsi *Maschil* ‡
1 מַשְׂכִּיל לְדָוִד [f]בִּהְיוֹתוֹ בַמְּעָרָה תְפִלָּה׃
ad mea voce :clamabo Dominum ad mea Voce
2 קוֹלִי אֶל־יְהוָה אֶזְעָק קוֹלִי אֶל־
:meã *meditationem eius facies ad* Effundam .deprecabor Dominum
3 יְהוָה אֶתְחַנָּן׃ אֶשְׁפֹּךְ לְפָנָיו [g]שִׂיחִי
se inuoluendo In † .annunciabo eius *facies ad* ‖ meam angustiam
4 [h]צָרָתִי לְפָנָיו אַגִּיד׃ בְּהִתְעַטֵּף
via in meam semitam cognouisti tu & ,meus spiritus me *super*
עָלַי׀ רוּחִי וְאַתָּה יָדַעְתָּ נְתִיבָתִי בְּאֹרַח־
.mihi laqueum absconderunt :ambulabam qua
זוּ אֲהַלֵּךְ טָמְנוּ [i]פַח לִי׃
periit *cognoscens* ‖ me * non & ,*vide* $ & , dexteram *Respice* ‡
5 [k]הַבֵּיט יָמִין׀ וּרְאֵה וְאֵין־לִי [l]מַכִּיר אָבַד
.meam animam *quærens* ‡ non :me à *refugium* †
מָנוֹס מִמֶּנִּי אֵין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי׃
mea portio :mea spes $ Tu ,dixi , Domine te ad Clamaui
6 זָעַקְתִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אָמַרְתִּי אַתָּה [m]מַחְסִי חֶלְקִי
quia :meum *præconium* * ad Intende .viuentium terra in
7 בְּאֶרֶץ הַחַיִּים׃ הַקְשִׁיבָה׀ אֶל־[n]רִנָּתִי כִּי־
quoniam :me persequentibus à me erue , valde sum attenuatus
[o]דַלּוֹתִי מְאֹד [p]הַצִּילֵנִי מֵרֹדְפַי כִּי
meã animam clausura de Educ .me *præ fuerunt* ‖ robustiores
8 אָמְצוּ מִמֶּנִּי׃ [q]הוֹצִיאָה מִמַּסְגֵּר׀ נַפְשִׁי
cùm : iusti coronabunt me *in* :tuum nomen laudandum ad
[r]לְהוֹדוֹת אֶת־שְׁמֶךָ בִּי יַכְתִּרוּ צַדִּיקִים כִּי
.*me super* † retribueris
תִגְמֹל עָלָי׃

PSAL. CXLIII. קמג

,meam orationem audi Domine .Dauid ipsi Cantus
1 מִזְמוֹר לְדָוִד יְהוָה׀ שְׁמַע [f]תְּפִלָּתִי
, me exaudi *tua veritatem in* : *meas deprecationes ad* ausculta
הַאֲזִינָה אֶל־תַּחֲנוּנַי בֶּאֱמֻנָתְךָ [t]עֲנֵנִי
: tuo seruo cum iudicium in venias ne Et .*tua iustitia in* †
2 בְּצִדְקָתֶךָ׃ וְאַל־תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט אֶת־עַבְדֶּךָ
Quia .viuens omnis *tuas facies ad erit iustus* ‡ non quia
3 כִּי לֹא־יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל־[u]חָי׃ כִּי־
:meã vitam terrã ad *contudit* $,meã animam inimicus est persecutus
רָדַף אוֹיֵב׀ נַפְשִׁי דִּכָּא לָאָרֶץ חַיָּתִי
se inuoluit * Et .seculi mortuos sicut , obscuris in me fecit habitare
4 הוֹשִׁיבַנִי בְמַחֲשַׁכִּים [u]כְּמֵתֵי עוֹלָם׃ וַתִּתְעַטֵּף
.meum cor desolabitur mei medio in :meus spiritus me *super*
עָלַי רוּחִי בְּתוֹכִי [x]יִשְׁתּוֹמֵם לִבִּי׃
omni in sum meditatus :*quondam à* dierum sum Recordatus
5 זָכַרְתִּי יָמִים׀ מִקֶּדֶם [y]הָגִיתִי בְכָל־
.meditabor tuarum manuum opere in : tuo opere
פָּעֳלֶךָ בְּמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ [z]אֲשׂוֹחֵחַ׃

* cibum voluptatum
‖ in
† præcipuum
[a]נוא
‡ est, vt eruat me à
$ Derelicti
* locis petrosis
‡ dulcuerunt,
‡ ligna
[b]חסה
[c]ערה
‡ locis
$ quem ad illaqueandum
[d]פוח
* à
‖ in seculum transibo.
[e]נפל
‡ Intellectus
$ cùm esset
[f]היה
in conspectu eius orationem
[g]שוח [h]צור
‖ in conspectu
† Cùm defecerit in
[i]פוח
‡ Dum aspicio ad $ video,
* est qui
‖ agnoscat;
[k]נבט [l]נכר
† fuga
‡ est qui quærat
$ es
[m]חסה
* clamorem
[n]רנן
[o]דלל [p]נצל
‖ sunt
[q]יצא
[r]ידה
† mihi.
[f]פלל
deprecationem meam: propter veritatem tuam
[t]ענה
† & propter iustitiam tuam.
‡ se iustificabit in conspectu tuo
[u]חיה
‡ confregit
* defecit in
[u]מות
[x]שמם
qui fuerunt à principio;
[y]הגה
[z]שוח

lassa terra sicut mea anima :te ad meas manus Expandi
6 פֵּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ נַפְשִׁי׀ כְּאֶרֶץ־עֲיֵפָה
defecit , Domine me exaudi Velociter .Selah ,tibi
7 לְךָ סֶלָה׃ מַהֵר עֲנֵנִי׀ יְהוָה [a]כָּלְתָה
comparabor & * : me à *tuas facies* $ abscondas ne : meus spiritus
רוּחִי אַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי
mane *in* me fac Audire .*cisternam* ‖ descendentibus *cum*
8 עִם־יֹרְדֵי בוֹר׃ הַשְׁמִיעֵנִי בַבֹּקֶר׀
qua † viam me fac scire , speraui te in quia ;tuam misericordiam
חַסְדֶּךָ כִּי־בְךָ בָטָחְתִּי [b]הוֹדִיעֵנִי דֶּרֶךְ־זוּ
me Erue .meam animam leuaui te ad quia : ambulem
9 [c]אֵלֵךְ כִּי־אֵלֶיךָ נָשָׂאתִי נַפְשִׁי׃ הַצִּילֵנִי
me Doce . me abscondi *te* ‡ ad ; Domine meis inimicis ab
10 מֵאֹיְבַי׀ יְהוָה אֵלֶיךָ [d]כִסִּתִי׃ לַמְּדֵנִי׀
tuus spiritus : meus Deus * tu quia , tuam voluntatem facere
[e]לַעֲשׂוֹת [f]רְצוֹנֶךָ כִּי־אַתָּה אֱלוֹהָי רוּחֲךָ
tuum nomen Propter .*rectitudinis* ‖ terram in me ducet bonus
11 טוֹבָה [g]תַּנְחֵנִי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר׃ לְמַעַן־שִׁמְךָ
angustia de educes *tua iustitia in* * : me viuificabis Domine
יְהוָה [h]תְּחַיֵּנִי בְּצִדְקָתְךָ׀ [i]תוֹצִיא מִצָּרָה
, meos inimicos *excindes tua misericordia in* ‖ Et .meam animam
12 נַפְשִׁי׃ וּבְחַסְדְּךָ תַּצְמִית אֹיְבָי 10
. † tuus seruus ego quia : meæ animæ hostes omnes perdes &
וְהַאֲבַדְתָּ כָּל־צֹרְרֵי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עַבְדֶּךָ׃

PSAL. CXLIIII. קמד

docens mea rupes Dominus Benedictus .Dauid Ipsi 1
1 לְדָוִד׀ בָּרוּךְ יְהוָה׀ צוּרִי הַמְלַמֵּד 2
.bellum ad meos digitos , *conflictum* ad meas manus
יָדַי לַקְרָב אֶצְבְּעוֹתַי לַמִּלְחָמָה׃ 3
meus liberator & ,mea eleuatio , mea arx & , mea Misericordia
2 חַסְדִּי וּמְצוּדָתִי מִשְׂגַּבִּי וּמְפַלְטִי 4
meum populum *sternens* * : speraui ipso in & , meum scutum ,mihi
לִי מָגִנִּי וּבוֹ [k]חָסִיתִי הָרוֹדֵד עַמִּי
: eum cognouisti & ,homo $ quid Domine . me sub
3 תַחְתָּי׃ יְהוָה מָה־אָדָם [l]וַתֵּדָעֵהוּ
: est similis vanitati Homo ? eum reputasti & ,hominis filius
4 בֶּן־אֱנוֹשׁ וַתְּחַשְּׁבֵהוּ׃ אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה 5
inclina Domine .transiens vmbra sicut * eius dies
5 יָמָיו [m]כְּצֵל עוֹבֵר׃ יְהוָה [n]הַט־
.fumigabunt & ,montes *in* tange : *descendes* ‖ & , tuos cælos
שָׁמֶיךָ [o]וְתֵרֵד [p]גַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃ 6
, tuas sagittas mitte : eos disperge *fractos* & , fulgur Fulgura
6 בְּרוֹק בָּרָק וּתְפִיצֵם שְׁלַח חִצֶּיךָ 7
,me redime , excelso de tuas manus Mitte .illos *disturbabis* ‡ &
7 [q]וּתְהֻמֵּם׃ שְׁלַח יָדֶיךָ מִמָּרוֹם [r]פְּצֵנִי
.*alienigenæ* $ filiorum manu è : multis aquis ex me erue &
[f]וְהַצִּילֵנִי מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נֵכָר׃ 8
,eorum dextera & : mendacium est locutum *eorum* os Quorum
8 אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר־שָׁוְא וִימִינָם
cantabo nouum canticum Deus .*falsitatis* dextera
9 יְמִין שָׁקֶר׃ אֱלֹהִים [f]שִׁיר חָדָשׁ אָשִׁירָה
. tibi canam decachordo ,*nebel* * in ;tibi
לָּךְ בְּנֵבֶל עָשׂוֹר אֲזַמְּרָה־לָּךְ׃
Dauid *redimens* † , regibus salutem *Dans* ‖
10 הַנּוֹתֵן [t]תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֶה אֶת־דָּוִד 1
me erue & , me Redime . malo gladio de suum seruum
11 עַבְדּוֹ מֵחֶרֶב רָעָה׃ פְּצֵנִי וְהַצִּילֵנִי
est locutum *eorum* os quorum , *alienigenæ* † filiorum manu de
מִיַּד בְּנֵי־נֵכָר אֲשֶׁר [u]פִּיהֶם דִּבֶּר־ 2
.*falsitatis* $ dextera , eorum dextera & :mendacium
שָׁוְא וִימִינָם יְמִין שָׁקֶר׃ 3
: suis adolescentiis in *grandescentes* ‖ plantationes sicut nostri filij † Vt
12 אֲשֶׁר בָּנֵינוּ׀ כִּנְטִעִים מְגֻדָּלִים בִּנְעוּרֵיהֶם
.*templi similitudine* * incisi anguli sicut nostræ filiæ
בְּנוֹתֵינוּ [u]כְזָוִיֹּת מְחֻטָּבוֹת [x]תַּבְנִית הֵיכָל׃ 4
, speciem ad specie de *educentia plena nostra Penuaria*
13 מְזָוֵינוּ מְלֵאִים [y]מְפִיקִים [z]מִזַּן אֶל־זַן
millia decem parientes , mille parientes nostræ pecudes
צֹאונֵנוּ מַאֲלִיפוֹת מְרֻבָּבוֹת 5
.nostris plateis in
בְּחוּצוֹתֵינוּ׃

faciens
[a]כלה
$ faciem tuam
* ne assimiler
‖ in sepulchrũ.
† per quam
[b]ידע
[c]ילך
‡ tuam perfectionem
[d]כסה
* es
[e]עשה
[f]רצה
† rectam.
[g]נחה
* propter iustitiam tuam
[h]חיה [i]יצא
‖ propter misericordiam tuã disperdes
† sum.
fortis meus qui docet prœlium,
* qui expandit
[k]חסה
$ est
[l]ידע
* sunt
[m]צלל [n]נטה
‖ descende
[o]ירד [p]נגע
‡ interfice
[q]הום [r]פצה
$ alienigenarũ,
[f]נצל
mendax.
[f]שור
* psalterio, in
‖ Qui dat
‡ qui redimit
[t]ישע
$ alienigenarũ.
[u]פרה
$ mendax.
† sint
‖ auctæ
* palatij Anguli nostri pleni educentes
[u]זוה [x]בנה
[y]פוק [z]זון

nes :egrediens nec ,irruptio ‡ non ‡ onusti nostri Boues
אלופינו מסבלים אין פרץ ואין יוצאת ואין 14
:ei || sic cui populi Beatitates* .nostris plateis in clamor
צוחה ברחבתינו: אשרי העם שככה לו 15
.eius Deus † Dominus cuius populi beatitudines
אשרי העם שיהוה אלהיו:

‡ carne § est sterilis, nec est quæ vagetur: * Beatus populus || est: beatus populus † est

PSAL. CXLV. קמה

: rex meus Deus te Exaltabo .Dauid ipsi Laus
[a] הלל
1 תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך
.perpetuum in & ,seculum in tuo nomini benedicam &
ואברכה שמך לעולם ועד:
tuum nomen laudabo & :tibi benedicam die omni In
2 בכל־יום אברכך ואהללה שמך
laudatus § & ,Dominus Magnus .perpetuum ‡ & ,seculum in
לעולם ועד: גדול יהוה ומהלל 3
‡ in § laudabilis * est
.inuestigatio * non eius magnitudinis & :valde
מאד ולגדלתו אין חקר:
tuas fortitudines & : tua opera celebrabit generationi Generatio
דור לדור ישבח מעשיך וגבורתיך 4
narrabit, laudabit
verba † & :tuæ magnificentiæ † gloriæ Decorem .annunciabunt
† potentiæ ‡ res
[b]יגידו: הדר כבוד הודך ודברי 5
fortitudinem Et .meditabor tuorum mirabilium
[b] נגד
נפלאתיך אשיחה: ועזוז 6
.eam narrabo tuam magnitudinem & : dicent tuorum terribilium
[c]נוראותיך יאמרו וגדלותיך אספרנה:
[c] ירא וגדולתך ק
, eructabunt § tuæ bonitatis multitudinis Memoriam
זכר רב[d]־טובך [e]יביעו 7
misertor & ,Gratiosus .præconio canent * tuam iustitiam &
§ loquentur; [d] רבב [e] נבע
וצדקתך ירננו: חנון ורחום 8
.misericordia magnus & ,naribus || longus :Dominus
* laudabunt. Clemens, || furore, † misericordiæ
יהוה ארך אפים וגדול־חסד:
super eius miserationes † &. : vniuersis Dominus Bonus
טוב־יהוה לכל ורחמיו על־ 9
[f] עשה [g] ידה
omnia Domine tibi Confiteantur .eius opera omnia
* misericordes
כל־[f]מעשיו: [g]יודוך יהוה כל־ 10
.tibi benedicant tui pij * & :tua opera
מעשיך וחסידיך יברכוכה:
.loquentur tuam fortitudinem & :dicent tui regni Gloriam
כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו: 11
: eius fortitudines hominis ‡ filios faciendum † scire Ad ||
|| Vt † faciant ‡ hominum
[h]להודיע לבני האדם גבורתיו 12
regnum ,tuum Regnum .eius regni decoris gloriam &
[h] ידע
וכבוד הדר מלכותו: מלכותך מלכות 13
. generatione omni in tua dominatio & : seculorum omnium
כל־עלמים וממשלתך בכל־דור
: cadentes omnes Dominus Fulciens .generatione &
Sustentat
ודר: סומך יהוה לכל־הנפלים 14
.incuruatos omnes erigens &
erigit
וזוקף לכל־הכפופים:
eis dans ‡ tu & ;sperabunt † te ad || omnium Oculi
|| in † sperant ‡ das § Aperis
עיני כל אליך ישברו ואתה נותן־להם 15
, tuam manum Aperiens § .suo tempore in eorum escam
את־אכלם בעתו: פותח את־ידך 16
.voluntate || viuens omne saturans* &
§ saturare facis || ad voluntate
ומשביע לכל־[i]חי [k]רצון:
[i] חיה [k] רצה
misericors & :suis viis omnibus in Dominus Iustus
צדיק יהוה בכל־דרכיו וחסיד 17
omnibus Dominus † Propinquus .suis operibus omnibus in
† est
בכל־[l]מעשיו: קרוב יהוה לכל־ 18
[l] עשה
.veritate in eum inuocauerint qui omnibus :eum inuocantibus
קראיו לכל אשר יקראהו [m]באמת:
[m] אמן
eorum clamorem & : faciet se timentium Voluntatem
[n]רצון־יראיו יעשה ואת־שועתם 19
[n] רצה
omnes Dominus Custodiens .eos faciet seruare & ,audiet
Custodit
ישמע [o]ויושיעם: שומר יהוה את־כל־ 20
[o] ישע
.faciet disperdere impios omnes & :ipsum diligentes
אהביו ואת כל־הרשעים ישמיד:
omnis benedicet & ,meum os loquetur Domini Laudem
[p] הלל
[p]תהלת יהוה ידבר [q]פי ויברך כל־ 21
[q] פה
.perpetuum † ,seculum in eius sanctitatis || nomini cato
|| sancto † in
בשר שם קדשו לעולם ועד:

PSAL. CXLVI. קמו

.Dominum mea anima Lauda .Iah-Hallelu †
† Laudate Dominum.
הללויה הללי נפשי את־יהוה: 1
,meo Deo canam : meis vitis in Dominum Laudabo
vita mea:
אהללה יהוה [a]בחיי אזמרה לאלהי 2
[a] חיה
hominis filio in ,munificis in || fidatis Ne .me * adhuc in §
§ dum * fuero. || principibus.
בעודי: אל־תבטחו בנדיבים בבן־אדם 3
* reuertetur § ,eius spiritus Egredietur ‡ .salus est † non cui
† est ‡ Emigrabit § & * ipse
שאין לו [b]תשועה: [c]תצא רוחו ישב 4
[b] ישע [c] יצא
.eius cogitationes peribunt illa die in :suam terram in
לאדמתו ביום ההוא אבדו [d]עשתנתיו:
[d] עשת
eius * spes § :eius auxilio in ‡ Iahacob Deus cuius Beatitates †
† Beatus est is ‡ est § & cuius * est in
אשרי שאל יעקב בעזרו שברו 5
, terram & ,cælos Faciens || .suo Deo Domino super
|| Qui fecit ‡ qui custodit
על־יהוה אלהיו: עשה שמים וארץ את־ 6
veritatem custodiens ‡ : eis in quæ omnia & , mare
הים ואת־כל־אשר־בם השמר אמת
dans * , afflictis violentia iudicium Faciens § .seculum in
§ Qui facit * qui dat
לעולם: עשה משפט לעשוקים נתן 7
.vinctos soluens || Dominus :famelicis panem
|| soluit
לחם לרעבים יהוה [e]מתיר אסורים:
[e] נתר
:curuatos erigens ‡ Dominus ,cæcos aperiens † Dominus
† aperit oculos cæcorum, ‡ erigit § diligit * custodit
יהוה פקח עורים יהוה זקף כפופים 8
custodiens * Dominus .iustos diligens § Dominus
יהוה אהב צדיקים: יהוה שמר את־ 9
impiorum viam & :eriget || viduam & ,pupillum ,aduenas
|| eleuabit:
[f]גרים יתום ואלמנה יעודד ודרך רשעים
[f] גור
Siion tuus Deus ,seculum in Dominus Regnabit .subuertet
יעות: ימלך יהוה לעולם אלהיך ציון 10
.Iah-Hallelu † generatione & ,generatione in
† Laudate Dominum.
[g]לדר ודר הללו־יה:
[g] דור

PSAL. CXLVII. קמז

: nostro Deo canere ‡ bonum quoniam ,Iah † Laudate
† Dominum, § est
הללויה כי־טוב זמרה אלהינו 1
Ierusalaim Ædificans .laus decens ,iucundum § quoniam
§ dulcis, decora est
כי־נעים נאוה [h]תהלה: בונה ירושלם 2
[h] הלל
contritos Sanans || .congregabit Israel expulsos * Dominus
* eiectos || Qui sanat † alligat ‡ Qui numerat
יהוה נדחי ישראל יכנס: הרופא לשבורי 3
numerum Numerans ‡ .eorum dolores alligans † & : corde
לב ומחבש לעצבותם: מונה מספר 4
Magnus .vocabit § nomina eis omnibus :stellarum
§ vocans.
לכוכבים לכלם שמות יקרא: גדול 5
* non eius intelligentiæ :fortitudine multus & ,noster Dominus
* est
אדונינו [i]ורב־[k]כח לתבונתו אין
[i] רבב [k] כוח
impios humilians † Dominus mansuetos Erigens || .numerus
|| Eleuat † humiliat
מספר: מעודד [l]ענוים יהוה משפיל רשעים 6
[l] ענה
canite :confessione in Domino Respondete ‡ .terram ad vsque
‡ Canite
עדי־ארץ: ענו ליהוה [m]בתודה זמרו 7
[m] ידה
, nubibus in cælos Operiens § .cithara in nostro Deo
§ Qui operit
לאלהינו בכנור: המכסה שמים בעבים 8
.herbam montes faciens germinare || :pluuiam terræ parans *
* & parat || qui germinare facit
[n]המכין לארץ מטר המצמיח הרים חציר:
[n] כון
.clamauerint quum ,corui § filiis :suum panem ‡ iumento Dans †
† Qui dat ‡ escam suam: § coruorum,
נותן לבהמה לחמה לבני ערב אשר יקראו: 9
viri coxendicibus in non :volet § equi fortitudinem in Non
§ complacebit: neque tibias
לא בגבורת הסוס יחפץ לא בשוקי האיש 10
expectantes || ;eum timentes Dominus Volens* .volet
* Vult || sperantes
ירצה: רוצה יהוה את־יראיו את־המיחלים 11
.eius misericordia in
לחסדו:
tuum Deum lauda :Dominum Ierusalaim Lauda
שבחי ירושלם את־יהוה הללי אלהיך 12
benedixit :tuarum portarum vectes roborauit Quoniam .Siion
ציון: כי־חזק בריחי שעריך ברך 13
: pacem tuum terminum Ponens .tuo interiori * in tuis filiis
* medio tui. Qui posuit
בניך בקרבך: [o]השם־גבולך שלום 14
[o] שום
suum eloquium Mittens † .te faciet saturare triticorum || adipe
|| frumenti † Qui mittit § currit
חלב חטים ישביעך: השלח אמרתו 15
.eius verbum currat ‡ velociter donec :terræ
ארץ עד־מהרה ירוץ דברו:

: ſparget ‡ cinerem ſicut pruinam : lanam ſicut niuem *Dans*
16 הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר יְפַזֵּר׃
eius *frigoris facies ad* ‡ : buccellas ſicut ſuam glaciem *Proijciens*
17 מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי [a] קָרָתוֹ
ſtabit : ea liquefaciet & ,ſuum verbum Mittet : ſtabit quis
18 מִי יַעֲמֹד׃ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב [b]
ſua verba Annuncians ‖ . aquæ fluent * , eius ſpiritus
19 רוּחוֹ יִזְּלוּ־מָיִם׃ מַגִּיד [c] דְּבָרָו
. Iſraeli ſua iudicia & , ſua ſtatuta : Iahacob ipſi
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו [d] וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃
non iudicia & , genti omni ſic fecit Non
20 לֹא־עָשָׂה כֵן לְכָל־גּוֹי וּמִשְׁפָּטִים בַּל־
. Iah-Hallelu ‡ . ea cognoſcent
יְדָעוּם הַלְלוּ־יָהּ׃

Qui dat ‡ ſpargit.
Qui proijcit ‡ coram frigore
קרר [a]
נשב [b]
* & ‖ Qui annunciat verbum ſuum
נגד [c]
חקק [d]
‡ *Laudate Dominum.*

PSAL. CXLVIII. קמח

: cælis de Dominum Laudate ‖. Iah-Hallelu
1 הַלְלוּיָהּ ׀ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם
: eius angeli omnes eum Laudate . excelſis in eum laudate
2 הַלְלוּהוּ בַּמְּרוֹמִים׃ הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו
ſol eum Laudate . eius exercitus omnes eum laudate
3 הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָיו׃ הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ
eum Laudate . *lucis* ‡ ſtellæ omnes eum laudate : luna &
4 וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר׃ הַלְלוּהוּ
* cælos ſupra quæ aquæ & : cælorum cæli
שְׁמֵי הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר ׀ מֵעַל הַשָּׁמָיִם׃
. præcepit ipſe quia : Domini nomen Laudent
5 יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה
: ſeculum in perpetuum in ea fecit ſtare Et . ſunt creata &
6 וְנִבְרָאוּ׃ וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם
Dominum Laudate . tranſibit non & , dedit ſtatutum
7 חָק־נָתַן וְלֹא יַעֲבוֹר׃ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה
. voragines omnes & , dracones terra de
מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־תְּהֹמוֹת׃
faciens turbinis ventus : vapor &, nix, grando &, Ignis
8 אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה
, *fructus lignum* : colles omnes & , Montes . eius verbum
9 דְבָרוֹ׃ הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת עֵץ [e] פְּרִי
reptile : iumentum omne & , Beſtia . cedri omnes &
10 וְכָל־אֲרָזִים׃ הַחַיָּה וְכָל־בְּהֵמָה רֶמֶשׂ
: populi omnes & , terræ Reges . *pennæ* auis &
11 וְצִפּוֹר כָּנָף׃ מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים
etiam & Iuuenes . terræ iudices omnes & principes
12 [f] שָׂרִים וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ׃ בַּחוּרִים וְגַם־
Laudent . iunioribus cum ſenes : virgines
13 בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם־נְעָרִים׃ יְהַלְלוּ ׀ אֶת־
: ſolius eius nomen eſt exaltatum quia , Domini nomen
שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ
. cælum & terram ſuper eius *magnificentia*
הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם׃
, eius *pijs* omnibus laus : ſuo populo cornu exaltauit Et
14 [g] וַיָּרֶם קֶרֶן ׀ לְעַמּוֹ [h] תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו
. Iah-Hallelu , ei propinquo populo , Iſrael filiis
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּ־יָהּ׃

‖ *Laudate Dominum.*
‡ luminoſæ.
* ſunt.
arbor fructifera.
פרה [e]
alata.
שור [f]
gloria
miſericordibus
‡ רום [h] הלל

PSAL. CXLIX. קמט

: nouum canticum Domino Cantate . Iah-Hallelu
1 הַלְלוּיָהּ ׀ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ
Iſrael Lætetur . *piorum cætu* ‖ in eius laus
2 תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל חֲסִידִים׃ יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל
. ſuo rege in exultent Sion filij † : ſuo factore in
[i] בְּעֹשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן [k] יָגִילוּ בְמַלְכָּם׃
cithara & , tympano in : choro in eius nomen Laudent
3 יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר
: ſuo populo in Dominus complacebit Quia . ei canant
4 יְזַמְּרוּ־לוֹ׃ כִּי־רוֹצֶה יְהוָה בְּעַמּוֹ
. ſalute in humiles glorificabit
יְפָאֵר [l] עֲנָוִים בִּישׁוּעָה׃
ſuper præconizabunt : gloria in miſericordes Exultabunt
5 יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ עַל־
: eorum gutture in Dei Exaltationes . ſuis cubilibus
6 מִשְׁכְּבוֹתָם׃ רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם
. eorum *manu* † in *acierum* ‖ gladius &
וְחֶרֶב [m] פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם׃
increpationes : gentibus in vindictam faciendum Ad
7 לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת
: compedibus in eorum reges alligandum Ad . populis in
8 בַּלְאֻמִּים׃ לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם בְּזִקִּים
. *ferri compedibus* † in eorum *inclytos* ‖ &
וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל׃
‡ hic decor : ſcriptum iudicium eis in faciendum Ad
9 [n] לַעֲשׂוֹת בָּהֶם ׀ מִשְׁפָּט כָּתוּב הָדָר הוּא
. Iah-Hallelu * , ſuis *pijs* ‡ omnibus
לְכָל־חֲסִידָיו הַלְלוּ־יָהּ׃

* *Laudate Dominum.*
‖ congregatione
† &
[i] עשה [k] גול
[l] ענה
laudabunt in
‖ anceps
† manibus
[m] פפה
‖ nobiles
† vinculis ferreis.
‡ erit
[n] עשה
‡ miſericordibus
* *Laudate Dominum.*

PSAL. CL. קנ

: eius ſanctitate in Deum Laudate . Iah-Hallelu
1 הַלְלוּיָהּ ׀ הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ
. eius fortitudinis *expanſione* in eum laudate
הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ [o] עֻזּוֹ׃
eum laudate : eius fortitudinibus in eum Laudate
2 הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ
. eius magnitudinis *multitudinem ſecundum*
[p] כְּרֹב גֻּדְלוֹ׃
, nebel in eum laudate : buccinæ clangore in eum Laudate
3 הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל
. cithara &
וְכִנּוֹר׃
eum laudate : choro & , tympano in eum Laudate
4 הַלְלוּהוּ [q] בְּתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ
: organo & , chordis in
בְּמִנִּים וְעֻגָב׃
eum laudate *auditus* ‡ cymbalis in eum Laudate
5 הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ
. *ouationis* * cymbalis in
בְּצִלְצְלֵי תְרוּעָה׃
. Iah-Hallelu , *Iah laudabit halitus* Omnis
6 כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ׃

firmamento
[o] עזז
in multitudine
[p] רבב
[q] תפף
‡ ſonoritis
* altè ſonantibus.
ſpiritus laudet Dominum.

Finis libri Pſalmorum.

תַּם סֵפֶר תְּהִלִּים

ספר משלי
LIB. PROVERBIORVM,
QVEM HEBRAEI MISLE, ID EST, PARABOLAE, SIVE SIMILITVDINES APPELLANT.

CAPVT I. א

Dauid filij , Selomoh Parabolæ
1 בֶּן־דָּוִד ᵃ מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה
scïendum Ad .Ifrael regis
2 לָדַעַת ᵇ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
: eruditionem & , fapientiam
וּמוּסָר ᶜ חָכְמָה
.intelligentiæ eloquia intelligendum ad
לְהָבִין אִמְרֵי בִינָה׃
, iudicium & ,iuftitiam :intellectus eruditionem fufcipiendũ ad †
3 לָקַחַת מוּסַר הַשְׂכֵּל צֶדֶק וּמִשְׁפָּט
puero calliditatem fimplicibus dandum Ad .rectitudines &
4 לָתֵת לִפְתָאיִם עָרְמָה ᵈ לְנַעַר וּמֵשָׁרִים׃
:doctrinam addet & ,fapiens Audiet .verfutiam & ,fcientiam
5 יִשְׁמַע חָכָם וְיוֹסֶף לֶקַח דַּעַת ᵉ וּמְזִמָּה׃
intelligendum Ad .poffidebit folertia confilia intelligens &
6 לְהָבִין ᶠ וְנָבוֹן תַּחְבֻּלוֹת יִקְנֶה׃
.eorum ænigmata & ,fapientum verba facundiam † & , parabolam
מָשָׁל וּמְלִיצָה דִּבְרֵי חֲכָמִים וְחִידֹתָם׃
, fapientiam :fcientiæ ‡ principium Domini Timor
7 ᵍ יִרְאַת יְהוָה רֵאשִׁית דָּעַת חָכְמָה
mi fili Audi .defpexerunt ftulti eruditionem &
8 שְׁמַע בְּנִי ᵍ וּמוּסָר אֱוִילִים בָּזוּ׃
.tuæ matris legem dimittas ne & tui patris eruditionem
מוּסַר אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ ᵏ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃
torques & :tuo capiti ipfæ gratiæ copulatio ‡ Quia
9 כִּי ˡ לִוְיַת ᵐ חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים
ne ,peccatores te pellexerint † fi ,mi Fili .tuis gutturibus ‖
10 לְגַרְגְּרֹתֶךָ׃ בְּנִי אִם־יְפַתּוּךָ חַטָּאִים אַל־
infidiemur , nobifcum Age ‡ , dixerint Si .velis ‡
11 תֹּבֵא׃ אִם־יֹאמְרוּ ᵒ לְכָה אִתָּנוּ נֶאֶרְבָה
.gratis innocentem ad * nos abfcondamus :fanguini
לְדָם נִצְפְּנָה ᵖ לְנָקִי חִנָּם׃
integros & ,viuentes fepulchrum ficut eos Deglutiamus
12 נִבְלָעֵם כִּשְׁאוֹל ᑫ חַיִּים וּתְמִימִים
pretiofam fubftantiam Omnem .cifternam ‖ defcendentes ficut
13 כְּיוֹרְדֵי בוֹר׃ כָּל־הוֹן יָקָר
.fpolio ‡ noftras domos implebimus † :reperiemus
נִמְצָא נְמַלֵּא בָתֵּינוּ שָׁלָל׃
vnum marfupium :noftrum medio in cadere facies tuam Sortem
14 גּוֹרָלְךָ ʳ תַּפִּיל בְּתוֹכֵנוּ כִּיס אֶחָד
:eis cum via in ambules ne ,mi Fili .nobis omnibus erit
15 יִהְיֶה לְכֻלָּנוּ׃ בְּנִי אַל־תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ אִתָּם
eorum pedes Nam .eorum femita à tuum pedem prohibe
16 מְנַע רַגְלְךָ מִנְּתִיבָתָם׃ כִּי רַגְלֵיהֶם
.fanguinem effundendum ad feftinabunt & ,current malum ad
לָרַע יָרוּצוּ וִימַהֲרוּ לִשְׁפָּךְ־דָּם׃
compotis † omnis oculis in rete expanfum gratis Quoniam
17 כִּי־חִנָּם מְזֹרָה הָרָשֶׁת בְּעֵינֵי כָּל־בַּעַל
.abfcondent :infidiabuntur eorum fanguini ipfi Et .pennæ
18 כָּנָף׃ וְהֵם לְדָמָם יֶאֱרֹבוּ יִצְפְּנוּ
concupifcentis * omnis femitæ Sic .eorum animabus
19 לְנַפְשֹׁתָם׃ כֵּן אָרְחוֹת כָּל־בֹּצֵעַ
:capiet illius patronorum ‖ animam ; lucri concupifcentiam
בָּצַע אֶת־נֶפֶשׁ בְּעָלָיו ᵃ יִקָּח׃
.fuam vocem dabit plateis in : prædicabit platea in Sapientiæ †
20 חָכְמוֹת בַּחוּץ ᵇ תָּרֹנָּה בָּרְחֹבוֹת תִּתֵּן קוֹלָהּ׃
,portarum oftiis in clamabit tumultuantium capite In
21 בְּרֹאשׁ ᶜ הֹמִיּוֹת תִּקְרָא בְּפִתְחֵי שְׁעָרִים
fimplices Vfquequo .dicet fua eloquia vrbe in
22 בָּעִיר אֲמָרֶיהָ תֹאמֵר׃ עַד־מָתַי ᵈ פְּתָיִם
defiderabunt derifionem derifores ? fimplicitatem diligetis
תְּאֵהֲבוּ פֶתִי ᵉ וְלֵצִים לָצוֹן חָמְדוּ
Conuertemini * ?fcientiam habebunt odio ftulti & ?fibi
23 לָהֶם וּכְסִילִים יִשְׂנְאוּ־ᶠדָעַת׃ ᵍ תָּשׁוּבוּ
:meum fpiritum vobis eructabo ‖ En :meam increpationem ad
לְתוֹכַחְתִּי ʰ הִנֵּה ⁱ אַבִּיעָה לָכֶם רוּחִי
, vocaui quòd eo Pro .vos mea verba faciam fcire
24 אוֹדִיעָה דְבָרַי אֶתְכֶם׃ יַעַן קָרָאתִי
.attendens † non & ,meam manum extendi ,renuiftis &
וַתְּמָאֵנוּ ᵏ נָטִיתִי יָדִי וְאֵין מַקְשִׁיב׃
meã increpationẽ & ;meum confilium omne feciftis feriari ‡ Et
25 וַתִּפְרְעוּ כָל־ˡעֲצָתִי וְתוֹכַחְתִּי
:ridebo veftro exitio ‡ in ego Etiam .voluiftis non
26 לֹא ᵐ אֲבִיתֶם׃ גַּם־אֲנִי בְּאֵידְכֶם אֶשְׂחָק
veniendo In .veftrum pauorem veniendo in * .fubfannabo
27 אֶלְעַג בְּבֹא פַחְדְּכֶם׃ בְּבֹא
turbo veluti veftrum exitium & ,veftrum pauorem ‖ defolatio ficut
כְשֹׁאָוה ⁿ פַּחְדְּכֶם וְאֵידְכֶם כְּסוּפָה
coarctationem & ,anguftiam ‡ vos fuper veniendo in :ingruerit †
יֶאֱתֶה בְּבֹא עֲלֵיכֶם ⁿ צָרָה וְצוּקָה׃
, me diluculo quærent :exaudiam non & ,me inuocabunt Tunc
28 אָז יִקְרָאֻנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יְשַׁחֲרֻנְנִי
: fcientiam odiuerunt quòd * Pro .me inuenient non &
29 וְלֹא יִמְצָאֻנְנִי׃ תַּחַת כִּי־שָׂנְאוּ דָעַת
acquieuerunt ‖ Nec .elegerunt non Domini timorem &
30 וְיִרְאַת יְהוָה לֹא בָחָרוּ׃ לֹא־אָבוּ
.meam increpationem omnem fpreuerunt :meo confilio
לַעֲצָתִי נָאֲצוּ כָּל־תּוֹכַחְתִּי׃
:faturabuntur fuis confiliis de & ;fuæ viæ fructu de comedent Et
31 וְיֹאכְלוּ ᵒ מִפְּרִי דַרְכָּם וּמִמֹּעֲצֹתֵיהֶם יִשְׂבָּעוּ׃
tranquillitas † & ;eos interficiet fimplicium auerfio Quia
32 כִּי ᵖ מְשׁוּבַת פְּתָיִם תַּהַרְגֵם ᑫ וְשַׁלְוַת
habitabit mihi audiens Et † .eos perdet ftultorum
33 כְּסִילִים תְּאַבְּדֵם׃ וְשֹׁמֵעַ לִי יִשְׁכָּן
.malo pauore à pacatus erit ‡ & ; fiducialiter
בֶּטַח וְשַׁאֲנַן מִפַּחַד ʳ רָעָה׃

CAP. II. ב

mea mandata & ; mea eloquia fufceperis fi , mi Fili
1 בְּנִי אִם־תִּקַּח אֲמָרָי ˢ וּמִצְוֹתַי
fapientiam ad faciendum † attendere Ad ‖ : tecum abfconderis
2 תִּצְפֹּן אִתָּךְ׃ לְהַקְשִׁיב לַחָכְמָה
fi Quia .intelligentiæ tuum cor inclines .tuam aurem
3 אָזְנֶךָ ᵗ תַּטֶּה לִבְּךָ ᵘ לַתְּבוּנָה׃ כִּי אִם
.tuam vocem dederis intelligentiæ ; clamaueris intelligentiam ad
לַבִּינָה תִקְרָא לַתְּבוּנָה ˣ תִּתֵּן קוֹלֶךָ׃

Marginal notes (right of column I): ᵃ בָּנָה ᵇ יָדַע ᶜ יָסַר ᵈ נָתַן cogitationem ᵉ זָמַם ᶠ בִּין † interpretatio-nem: ‡ eft ᵍ יָרֵא ʰ בּוּז vel בָּזָה ⁱ נָטַשׁ ᵏ יָרָה ‡ augmentum * erunt ˡ לָוָה ᵐ חָנַן ‖ gutturi tuo. † incitauerint ‡ acquiefcas ‡ Veni ⁿ אָבָה ᵒ יָלַךְ * contra ᵖ נָקָה ᑫ חָיָה ‖ in foueam. † & ‡ fpoliis proiice ʳ נָפַל ˢ יָלַךְ femitis currunt, & feftinauit vt effundant † fruftra fpargitur ‡ auis, ᵗ חָנַן ‡ fe propter animas * auarè fectan-

Marginal notes (left column): tis lucrum; ‖ dominorum ᵃ לָקַח † Sapientia fortis ᵇ רָנַן ᶜ הָמָה ᵈ פָּתָה ᵉ לוּץ * Cõuertimini ᶠ יָדַע ᵍ שׁוּב ‖ loquar ʰ יָכַח ⁱ נָבַע † fuit qui attenderet. ᵏ נָטָה ‡ ceffare ˡ יָעַץ ‡ contritione veftri ᵐ אָבָה * cùm venerit timor vefter. Cùm venerit inquam ‖ timor vefter & contritio veftri כְּשׁוֹאָה קי † venerit: cùm venerit ‡ tribulatio & anguftia. * eo ⁿ צוּר ‖ voluerunt cõfilium meum. ᵒ פָּרָה † profperitas ᵖ שׁוּב ᑫ שָׁלָה ‡ Qui autem obedierit ‡ requiefcet timore ʳ רוּעַ ˢ צָוָה ‖ Vt † facias fapientiæ ‡ & ᵗ נָטָה ᵘ בִּין ˣ נָתַן

abſconditos theſauros ſicut & ;argentum tanquā eam quæſieris Si

4 אם־תבקשנה ככסף וכמטמנים

; Domini timorem intelliges Tunc :eam fueris ſcrutatus

5 תחפשנה: אז תבין יראת יהוה

dabit Dominus Quia :inuenies Dei ſcientiam &

6 ודעת אלהים תמצא: כי־יהוה יתן

abſcondet Et .intelligentia & ,ſcientia ‡ eius ore ex :ſapientiam

7 חכמה מפיו דעת ותבונה: וצפן

.perfectè ambulantibus clypeum * ;eſſentiam rectis

לישרים תושיה מגן להלכי תם:

eius miſericordium viam & :iudicij ſemitas cuſtodiendum Ad

8 לנצר ארחות משפט ודרך חסידו

; iudicium & ,iuſtitiam intelliges Tunc .cuſtodiet

9 ישמר: אז תבין צדק ומשפט

intrauerit Cùm .bonam orbitam ‖ omnem ,rectitudines &

10 ומישרים כל־מעגל־טוב: כי־תבוא

.fueris iucunda tuæ animæ ſcientia & ;tuum cor in ſapientia

חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם:

.te ſeruabit intelligentia :te ſuper cuſtodiet Cura ‡

11 מזמה תשמר עליך תבונה תנצרכה:

.peruerſitates loquente à viro :mala via à te eruendum Ad ‡

12 להצילך מדרך רע מאיש מדבר תהפכות:

viis in eundum ad ‖ ;rectitudinis ſemitas Relinquentes *

13 העזבים ארחות ישר ללכת בדרכי־

exultabunt † ;malum facere Lætantes .tenebroſitatis

14 חשך: השמחים לעשות רע יגילו

;obliquæ ‡ eorum ſemitæ Quorum .mali peruerſitatibus in

15 בתהפכות רע: אשר ארחתיהם עקשים

muliere à te eruendum Ad * .eorum orbitis ‡ in recedentes &

16 ונלוזים במעגלותם: להצילך מאשה

Relinquens .lenificauit † ſua eloquia ‖ aliena ab ;extranea

17 זרה מנכריה אמריה החליקה: העזבת

.eſt oblita ſui Dei pacti & ,ſuarum adoleſcentiarum ‡ ducem

אלוף נעוריה ואת־ברית אלהיה שכחה:

ad & ;eius domus mortem ad eſt incuruata ‡ Quia

18 כי שחה אל־מות ביתה ואל־

non eam ingredientes Omnes .eius orbitæ manes *

19 רפאים מעגלתיה: כל־באיה לא

.vitarum ‖ ſemitas apprehendent nec ;reuertentur

ישובון ולא ישיגו ארחות חיים:

iuſtorum ſemitas & ;bonorum via in ambulabis † Eapropter

20 למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים

integerrimi ‡ & ;terram inhabitabunt recti Quia .cuſtodies ‡

21 תשמר: כי־ישרים ישכנו־ארץ ותמימים

; ſuccidentur terra de impij Et .ea in remanebunt

22 יותרו בה: ורשעים מארץ יכרתו

.ea ex eradentur * præuaricatores &

ובוגדים יסחו ממנה:

a פה b ירע
יצפון
ק
* & proteget ambulantes ſimpliciter.
d נצן e ישה
‖ ſemitam
dulcuerit.
‡ Cogitatio
e זמם
‡ Vt eruat
f נפל g רוע
* Qui relinquunt
‖ vt ambulent per vias tenebroſas. Qui lætantur
† & exultant
h ילך i עשה
k גור
‡ peruerſæ ſunt, & peruerſitates ſunt
‡ viis
* Vt eruat inquam
‖ quæ
† mollit. Quæ relinquit
‡ adoleſcentiæ ſuæ,
‡ inclinata
* mortuos ſemitæ
‖ vitæ.
l חיה
† ambula per viam
‡ cuſtodi.
‡ immaculati
m יתר
* deſtruentur
n נסח

CAP. III. ג

cuſtodiat mea præcepta & ;obliuiſcaris ne meæ legis ,mi Fili

1 בני תורתי אל־תשכח ומצותי יצר

; vitarum * annos & ,dierum longitudinem Quia .tuum cor

2 לבך: כי ארך ימים ושנות חיים

ne veritas & Miſericordia .tibi addent ‖ pacem &

3 ושלום יוסיפו לך: חסד ואמת אל־

ſuper ‡ eas ſcribe :tuis gutturibus ſuper † eas liga ; te deſerant

יעזבך קשרם על־גרגרותיך כתבם על־

; bonum intellectum & gratiam inueni ‡ Et .tui cordis tabula

4 לוח לבך: ומצא־חן ושכל טוב

Domino in Fide .hominis * & ; Dei oculis in

5 בעיני אלהים ואדם: בטח אל־יהוה

.innitaris ne tuam intelligentiam ad ‖ & ;tuo corde toto in

בכל־לבך ואל־בינתך אל־תשען:

.tuas ſemitas diriget ipſe & ;eum ſcito tuis viis omnibus In

6 בכל־דרכיך דעהו והוא יישר ארחתיך:

, Dominum time :tuis oculis in ſapiens ſis Ne

7 אל־תהי חכם בעיניך ירא את־יהוה

irrigatio † & ;tuo vmbilico erit Sanitas .malo à recede &

8 וסור מרע: רפאות תהי לשרך ושקוי

; tua ſubſtantia et Dominum Honora .tuis oſſibus

9 לעצמותיך: כבד את־יהוה מהונך

o ירה p צוה
* vitæ;
q נצר r חיה
‖ apponent
ſ אמן
† in gutture tuo:
‡ in
‡ inuenies
t חנן
* hominum.
‖ intelligentiæ tuæ
u ידע
x היה
† medulla
y שרר
z שקה
‡ diuitiis tuis,

tua hortea implebuntur Et .tui prouentus omnis principio à &

10 ומראשית כל־תבואתך: וימלאו אסמיך

Correctionem .ſe rumpent tua torcularia nouo vino & ;ſaturitate

11 שבע ותירוש יקביך יפרצו: מוסר

;eius increpatione in faſtidias ‖ ne & ;reprobes * ne mi fili Domini

יהוה בני אל־תמאס ואל־תקץ בתוכחתו:

pater veluti & :arguet ‡ Dominus diliget † quem Quippe

12 כי את אשר יאהב יהוה יוכיח וכאב

: ſapientiam inuenit ,hominis Beatitudines .volet filium ‡

13 את־בן ירצה: אשרי אדם מצא חכמה

eius negotiatio bona ‖ Quia .intelligentiam educet ,hominis * &

14 ואדם יפיק תבונה: כי טוב סחרה

.eius prouentus † auro præ & :argenti negotiatione præ

מסחר־כסף ומחרוץ תבואתה:

non tuæ voluntates omnes ‡ & ; margaritis præ ipſa Pretioſa ‡

15 יקרה היא מפניים וכל־חפציך לא

: illius dextera in ‖ dierum Longitudo .ea in * æquabuntur

16 ישוו־בה: ארך ימים בימינה

viæ eius Viæ .gloria & ,opulentia † illius ſiniſtra in

17 בשמאולה עשר וכבוד: דרכיה דרכי־

vitarum ‡ Lignum .pax ‡ eius ſemitæ omnes & ,amœnitatis †

18 נעם וכל־נתיבתיה שלום: עץ־חיים

.beatus ‖ ,eam ſuſtentantes * & :eam in apprehendentibus ipſa

היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר:

cælos ſtabiliuit ;terram fundauit ſapientia in Dominus

19 יהוה בחכמה יסד ארץ כונן שמים

;ſunt ruptæ abyſſi eius ſcientia In :intelligentia in

20 בתבונה: בדעתו תהומות נבקעו

‡ recedant ne ,mi Fili .rorem ſtillabunt æthera † &

21 ושחקים ירעפו־טל: בני אל־ילזו

.cogitationem & ,eſſentiam ‡ cuſtodi :tuis oculis ab

מעיניך נצר תושיה ומזמה:

.tuis gutturibus ‖ gratia & ,tuæ animæ vita * erunt Et

22 ויהיו חיים לנפשך וחן לגרגרתיך:

non tuus pes & ;tua via fiducia in † ambulabis Tunc

23 אז תלך לבטח דרכך ורגלך לא

, iacebis & :pauebis ‖ non ,iacueris * Si .impinget

24 תגוף: אם־תשכב לא־תפחד ושכבת

pauore † à timebis Non .tuus ſomnus erit ſuauis &

25 וערבה שנתך: אל־תירא מפחד

.venerit cùm ,impiorum deſolatione à & ;repentino

פתאם ומשאת רשעים כי תבא:

tuum pedem cuſtodiet & ;tua fiducia in erit Dominus Quia

26 כי־יהוה יהיה בכסלך ושמר רגלך

exiſtendo in ;ſuo patrono à ‡ bonum prohibeas Ne .captura à

27 מלכד: אל־תמנע־טוב מבעליו בהיות

:tuo ſodali ‡ dicas Ne .faciendum ad tuæ manus facultati

28 לאל ידיך לעשות: אל־תאמר לרעך

.tecum eſt & * ,dabo cras & ,reuertere & , Vade

לך ושוב ומחר אתן ויש אתך:

fiducia in ſedens † ipſe & :malum tuum ſocium ſuper fabrices ‖ Ne

29 אל־תחרש על־רעך רעה והוא יושב לבטח

non ſi ,gratis homine cum contendas Ne .tecum

30 אתך: אל־תרוב עם־אדם חנם אם־לא

;violentiæ ‡ virum in æmuleris Ne .malum tibi retribuit

31 גמלך רעה: אל־תקנא באיש חמס

‡ abominatio Quia .eius vias omnes in eligas ne &

32 ואל־תבחר בכל־דרכיו: כי תועבת

Maledictio .eius ſecretum rectis cum & ;peruerſus Domini

33 יהוה נלוז ואת־ישרים סודו: מארת

.benedicet iuſtorum tugurio & ‖ :impij domo in * Domini

יהוה בבית רשע ונוה צדיקים יברך:

gratiam dabit manſuetis ‡ & ;illudet ipſe illuſores Si †

34 אם־ללצים הוא יליץ ולענוים יתן־חן:

ſtulti ‡ & :poſſidebunt hæreditate ſapientes Gloriam

35 כבוד חכמים ינחלו וכסילים

.ignominiam exaltans

מרים קלון:

& primitiis omnium frugum tuarum.
a יסר
* abiicias:
‖ tædio afficiaris propter increpationem
b קוץ
† diligit
‡ increpat:
‡ in filio complacebit. Beatus homo, qui
* homo, qui eduxerit in lucē
‖ melior
† melior eſt fructus
‡ Pretioſior eſt
‡ omnia deſiderabilia tua
c פוק d פנן
מפנינים
ק
* ei. ‖ eſt
e שור
† diuitiæ,
† delectabiles;
‡ pacificæ.
‡ vitæ eſt
* qui fulciunt
‖ beati.
f בין
† cæli ‡ hæc
g נזל
‡ legem,
h ישה i זמם
* vita
‖ gutturi tuo.
k היה l חיה
m חנן n ילך
† fiducialiter in
* dormieris,
‖ timebis: & quieſces,
† timore
o נגף p ישן
q שאה
r בוא
‡ ab eo qui debet illud habere cùm fuerit facultas manui tuæ
‡ amico
ידך
ק
ſ היה t עשה
* ſi quod petit eſt apud te.
‖ cogites contra amicum
† habitat fiducialiter
u רעה x רוב
תריב
ק
‡ iniquum;
‡ eſt
y ארר
* erit
‖ habitaculo autem
† Nónne
‡ humilibus
z לוץ a ענה
לענוים
ק
‡ ſtultus exaltat quod eſt ignominioſum.

CAP. IIII. ד

ſciendum ad ‡ attendite & ;patris eruditionem filij Audite

1 שמעו בנים מוסר אב והקשיבו לדעת

b רום c קלה
‡ vt ſciatis
d יסר e ידע

:vobis dedi bonam doctrinam Quia .intelligentiam.
2 בינה׃ כי לקח טוב נתתי לכם
;meo patri fui filius Quia .derelinquatis ne meam legem
3 תורתי אל־תעזבו׃ כי־בן הייתי לאבי
,me docebat Et .meæ matris faciem ad vnicus & ,tener
4 רך ויחיד לפני אמי׃ וירני
,mea præcepta custodi :tuũ cor mea eloquia Fulciat ,mihi dicebatq;
ויאמר לי יתמך־דברי לבך שמר מצותי
ne :intelligentiam eme ,sapientiam Eme .viue &
5 וחיה׃ קנה חכמה קנה בינה אל־
Ne .mei oris dictis a declines neque ,obliuiscatis
6 תשכח ואל־תט מאמרי־פי׃ אל־
.te conseruabit & ,eam dilige :te custodiet & ,eam derelinquas
תעזבה ותשמרך אהבה ותצרך׃
omni in & ;sapientiam acquire sapientia Principium
7 ראשית חכמה קנה חכמה ובכל־
,eam Exalta .intelligentiam acquire tua acquisitione
8 סלסלה קנינך קנה בינה׃
.fueris eam amplexatus cùm ,te glorificabit :te exaltabit &
ותרוממך תכבדך כי תחבקנה׃
decoris diademate :gratiæ copulam tuo capiti Dabit
9 תתן לראשך לוית־חן עטרת תפארת
:mea dicta suscipe & ,mi fili Audi .te muniet
10 תמגנך׃ שמע בני וקח אמרי
sapientiæ viam In .vitarum anni tibi multiplicabuntur &
11 וירבו לך שנות חיים׃ בדרך חכמה
.rectitudinis orbitis in te feci calcare :te institui
הריתיך הדרכתיך במעגלי־ישר׃
,cucurreris si & :tuus gressus coarctabitur non ,te eundo In
12 בלכתך לא־יצר צעדך ואם־תרוץ
:dimittas ne ,eruditionem in Apprehende .impinges non
13 לא תכשל׃ החזק במוסר אל־תרף
impiorum semitam In .tua vita ipsa quia ,eam custodi
14 נצרה כי־היא חייך׃ בארח רשעים
.malorum via in gradiaris ne & :ingrediaris ne
אל־תבא ואל־תאשר בדרך רעים׃
,ea desuper declina :ea in transeas ne ,eam Desere
15 פרעהו אל־תעבר־בו שטה מעליו
;malefecerint nisi ,dormiunt non Etenim .transi &
16 ועבר׃ כי לא ישנו אם־לא ירעו
.fecerint ruere nisi ,eorum somnus rapitur &
ונגזלה שנתם אם־לא יכשולו׃
rapinarum vinum & ;impietatis panem comederunt Quia
17 כי לחמו לחם רשע ויין חמסים
,splendens lux veluti iustorum semita Et :bibent
18 ישתו׃ וארח צדיקים כאור נגה
.diem paratum ad vsque illuminans & ,vadens
הולך ואור עד־נכון היום׃
.corruent quid in nouerunt non :caligo sicut impiorum Via
19 דרך רשעים כאפלה לא ידעו במה יכשלו׃
inclina mea eloquia ad :attende meis verbis ,mi Fili
20 בני לדברי הקשיבה לאמרי הט
ea custodi :tuis oculis ab recedant Ne .tuam aurem
21 אזנך׃ אל־יליזו מעיניך שמרם
;ea inuenientibus ipsa vita Quia .tui cordis medio in
22 בתוך לבבך׃ כי־חיים הם למצאיהם
.medela eius carni vniuersæ &
ולכל־בשרו מרפא׃
ipso ex quia ;tuum cor custodi custodia omni Ex
23 מכל־משמר נצר לבך כי ממנו
oris peruersitatem te à Remoue .vitarum exitus
24 תוצאות חיים׃ הסר ממך עקשות פה
.te à elonga labiorum prauitatem &
ולזות שפתים הרחק ממך׃
dirigant tuæ palpebræ & ,aspiciant rectum ad tui Oculi
25 עיניך לנכח יביטו ועפעפיך יישרו
tuæ viæ omnes & ;tui pedis orbitam Pondera .te coram
26 נגדך׃ פלס מעגל רגלך וכל־דרכיך
:sinistram & ,dexteram declines Ne .stabilientur
27 יכנו׃ אל־תט ימין ושמאול
.malo à tuum pedem remoue
הסר רגלך מרע׃

ירה היה · inter filios · ipse · לבני · רכך ירה · צוה · viues · ab eloquiis · נטה פה · נצר · sapientiæ eme · substantia eme · קנה סלל · augmentum · coronam · נתן לוה · tradet tibi · eloquia vitæ · לקח רבה · direxi · per semitas rectas. Cùm ambulaueris · ירה ילך · Tene · יצר יסר · רפה · est vita tua · בוא · per eam · ab · ישן רוע · nec · יכשילו · comedunt · bibunt · splendet, vadit, & illuminat · ישתה · nesciunt · cadunt · נטה · לוז · vita sunt · sanitas · sunt · vitæ · יצא · peruersitatem · viam tuam · נבט · semitam pedum tuorum · ad · neque ad · נטה · סור

CAP. V. ה

inclina meæ intelligentiæ :intende meæ sapientiæ mi Fili
1 בני לחכמתי הקשיבה לתבונתי הט
scientiam & ;sagacitates custodiendum Ad .tuam aurem
2 אזנך׃ לשמר מזמות ודעת
labia stillabunt stillationem Quia .conseruent tua labia
3 שפתיך ינצרו׃ כי נפת תטפנה שפתי
eius nouissimum Et .eius palatum oleo præ lene & ;extraneæ
זרה וחלק משמן חכה׃ ואחריתה
.acierum gladius veluti acutum :absinthium sicut amarum
4 מרה כלענה חדה כחרב פיות׃
eius gressus infernum :mortem descendentes eius Pedes
5 רגליה ירדות מות שאול צעדיה
sunt mobiles :ponderes forte si vitarum Semitam .sustentabunt
6 יתמכו׃ ארח חיים פן־תפלס נעו
:mihi audite filij nunc Et .scies non ,eius orbitæ
7 מעגלתיה לא תדע׃ ועתה בנים שמעו־לי
ea desuper longè Fac .mei oris ab recedatis ne &
8 ואל־תסורו מאמרי־פי׃ הרחק מעליה
.eius domus ostium ad appropinques ne & :tuam viam
דרכך ואל־תקרב אל־פתח ביתה׃
tuos annos & :tuum decorem alienis dies forte Ne
9 פן־תתן לאחרים הודך ושנתיך
tui dolores & :tuo robore alieni saturentur forte Ne .crudeli
10 לאכזרי׃ פן־ישבעו זרים כחך ועצביך
consumendo in tuo nouissimo in rugias Et .aliena domo in
11 בבית נכרי׃ ונהמת באחריתך בכלות
odiui Quoniam ,dicas Et .tuum corpus & ,tuam carnem
12 בשרך ושארך׃ ואמרת איך שנאתי
non Et ;meum cor spreuit increpationem & ,eruditionem
13 מוסר ותוכחת נאץ לבי׃ ולא־
non me docentibus & ;me docentium vocem audiui
שמעתי בקול מורי ולמלמדי לא־
:malo omni in fui parum Quasi .meam aurem inclinaui
14 הטיתי אזני׃ כמעט הייתי בכל־רע
:tua cisterna de aquas Bibe .cœtus & .ecclesiæ medio in
15 בתוך קהל ועדה׃ שתה־מים מבורך
tui fontes Dispergantur .tui putei medio de fluenta &
16 ונזלים מתוך בארך׃ יפוצו מעינתיך
:tibi soli tibi Sint .aquarum riui plateis in :foras
17 חוצה ברחבות פלגי־מים׃ יהיו־לך לבדך
:benedicta tua vena Sit .tecum alienis non &
18 ואין לזרים אתך׃ יהי־מקורך ברוך
, amorum Ceruα .suarum adolescentiarum vxore de lætare &
19 ושמח מאשת נעוריך׃ אילת אהבים
:tempore omni in te inebrient eius vbera ,gratiæ ibix &
ויעלת־חן דדיה ירוך בכל־עת
errabis quid vt Et .iugiter errabis eius amore in
20 באהבתה תשגה תמיד׃ ולמה תשגה
? extraneæ sinum amplexaberis & ,extranea in mi fili
בני בזרה ותחבק חק נכריה׃
omnes & ;viri viæ Domini oculis coram Quia
21 כי נכח עיני יהוה דרכי־איש וכל־
eum capient suæ Iniquitates .ponderans eius orbitas
22 מעגלתיו מפלס׃ עונותיו ילכדנו את־
morietur Ipse .tenebitur sui peccati funibus in & :impium
23 הרשע ובחבלי חטאתו יתמך׃ הוא ימות
errabit suæ stultitiæ multitudine in & :eruditione non in
באין מוסר וברב אולתו ישגה׃

CAP. VI. ו

:tuas volas alieno defixisti :tuo sodali spopondisti si ,mi Fili
1 בני אם־ערבת לרעך תקעת לזר כפיך׃
eloquiis in es captus :tui oris verbis in es illaqueatus
2 נוקשת באמרי־פיך נלכדת באמרי־
venisti quia ,te erue & ,mi fili nunc hoc Fac .tui oris
3 פיך׃ עשה זאת אפוא בני והנצל כי באת
:tuos sodales robora & :te conculcandum præbe vade :tui socij volam in
בכף־רעך לך התרפס ורהב רעיך׃
.tuis palpebris dormitationẽ & :tuis oculis somnium des Ne
4 אל־תתן שנה לעיניך ותנומה לעפעפיך׃

Vt custodias cogitationes · זמם ידע · fauum stillant · נטף · lenius est · חכך · biceps · חדר פה · descendet ad · tenebunt · vitæ · נוע · viæ & tu · parere · ab · ostio · נתן שנה · labores · זור כוח · sint · cùm consumpseris · כלה · יסר יכח · obtemperaui voci · ירה · Parum abfuit quin fuerim · congregationis · aquam · היה יעד · Diuidantur · פוץ · adolescentiæ tuæ · איש · חנן רוה · delecteris · delectaris · cum aliena, & amplexaris · sunt · semitas · ponderat · עוה · eo quòd non audiuit eruditionem & propter multitudinem · יסר · pro amico & · manu tuam · רעה כפף · בוא · manum amici · prosterne · amicos

. aucupis manu de auis sicut & ; manu de ceruâ tanquam te Erue
5 הִנָּצֵל כִּצְבִי מִיָּד וּכְצִפּוֹר מִיַּד יָקוּשׁ׃
.esto || sapiens & ,eius vias vide : piger formicam ad Vade
6 לֵךְ־אֶל־נְמָלָה עָצֵל רְאֵה דְרָכֶיהָ וַחֲכָם׃
.dominus & ; præfectus ,gubernator ei non Cui
7 אֲשֶׁר אֵין־לָהּ קָצִין שֹׁטֵר וּמֹשֵׁל׃
messe in congregat : suum panem æstate in Parabit
8 תָּכִין בַּקַּיִץ לַחְמָהּ אָגְרָה בַקָּצִיר מַאֲכָלָהּ׃
fruges quando iacebis || piger Vsquequo . suam escam
9 עַד־מָתַי עָצֵל תִּשְׁכָּב מָתַי תָּקוּם מִשְּׁנָתֶךָ׃
: dormitationum parum , somnorum Parum tuo somno à
10 מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת
. dormiendum ad manuum complicationis parum
מְעַט חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃
tuus defectus & : tua paupertas viator tanquam veniet Et
11 וּבָא־כִמְהַלֵּךְ רֵאשֶׁךָ וּמַחְסֹרְךָ
ambulans ; iniquitatis vir Beliahal || Homo . clypei vir tanquâ
12 כְּאִישׁ מָגֵן׃ אָדָם בְּלִיַּעַל אִישׁ אָוֶן הוֹלֵךְ
loquens , suis oculis in Annuens . oris peruersitate
13 עִקְּשׁוּת פֶּה׃ קֹרֵץ בְּעֵינָו מֹלֵל
|| Peruersitates . suis digitis in docens : suis pedibus in
14 בְּרַגְלָו מֹרֶה בְּאֶצְבְּעֹתָיו׃ תַּהְפֻּכוֹת
contentiones ; tempore omni in malum fabricans , eius corde in
בְּלִבּוֹ חֹרֵשׁ רָע בְּכָל־עֵת מְדָנִים
subitò : eius exitium veniet extemplò Ideo . mittet
15 יְשַׁלֵּחַ׃ עַל־כֵּן פִּתְאֹם יָבוֹא אֵידוֹ פֶּתַע
: Dominus odiuit illa || Sex . sanitas non & , conteretur
16 יִשָּׁבֵר וְאֵין מַרְפֵּא׃ שֶׁשׁ־הֵנָּה שָׂנֵא יְהוָה
, sublimes Oculos . eius animæ abominatio septem &
17 וְשֶׁבַע תּוֹעֲבַת נַפְשׁוֹ׃ עֵינַיִם רָמוֹת
. innocentis sanguinem effundentes manus & ; fallacem linguam
לְשׁוֹן שָׁקֶר וְיָדַיִם שֹׁפְכוֹת דָּם־נָקִי׃
festinantes pedes ; iniquitatis cogitationes fabricans Cor
18 לֵב חֹרֵשׁ מַחְשְׁבוֹת אָוֶן רַגְלַיִם מְמַהֲרוֹת
: falsitatis testis mendacia Efflabit || . malum ad currere
19 לָרוּץ לָרָעָה׃ יָפִיחַ כְּזָבִים עֵד שָׁקֶר
mi fili Conserua . fratres inter dissidia mittens &
20 וּמְשַׁלֵּחַ מְדָנִים בֵּין אַחִים׃ נְצֹר בְּנִי
. tuæ matris legem dimittas ne & : tui patris præceptum
מִצְוַת אָבִיךָ וְאַל־תִּטֹּשׁ תּוֹרַת אִמֶּךָ׃
super ea vinci : semper tuo corde super ea Liga
21 קָשְׁרֵם עַל־לִבְּךָ תָמִיד עָנְדֵם עַל־
, te iacendo in , te deducet , te ambulando In . tuo gutturibus
22 גַּרְגְּרֹתֶךָ׃ בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ
. te alloquetur ipsa fueris expergefactus & : te super custodiet
תִּשְׁמֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ׃
vitarum || via & : lux lex & , mandatum lucerna Quia
23 כִּי נֵר מִצְוָה וְתוֹרָה אוֹר וְדֶרֶךְ חַיִּים
muliere à te custodiendum Ad . eruditionis increpationes
24 תּוֹכְחוֹת מוּסָר׃ לִשְׁמָרְךָ מֵאֵשֶׁת
concupiscas Ne . extraneæ linguæ lenitate à ; mala
25 רָע מֵחֶלְקַת לָשׁוֹן נָכְרִיָּה׃ אַל־תַּחְמֹד
. suis palpebris in te capiat non & : tuo corde in eius pulchritudine
יָפְיָהּ בִּלְבָבֶךָ וְאַל־תִּקָּחֲךָ בְּעַפְעַפֶּיהָ׃
: panis tortam ad vsque meretricem mulierem propter Quia
26 כִּי בְעַד־אִשָּׁה זוֹנָה עַד־כִּכַּר־לָחֶם
. venabitur pretiosam animam viri mulier &
וְאֵשֶׁת אִישׁ נֶפֶשׁ יְקָרָה תָצוּד׃
non eius vestes & : suo sinu in ignem vir accipiet Nunquid
27 הֲיַחְתֶּה אִישׁ אֵשׁ בְּחֵיקוֹ וּבְגָדָיו לֹא
: prunas super vir ambulabit Si . comburentur
28 תִשָּׂרַפְנָה׃ אִם־יְהַלֵּךְ אִישׁ עַל־הַגֶּחָלִים
vxorem ad ingrediens Sic adurentur non eius pedes &
29 וְרַגְלָיו לֹא תִכָּוֶינָה׃ כֵּן הַבָּא אֶל־אֵשֶׁת
. eam intangens omnis mundabitur non : sui socij
רֵעֵהוּ לֹא יִנָּקֶה כָּל־הַנֹּגֵעַ בָּהּ׃
implendum ad ; fuerit furatus cùm furem spernent Non
30 לֹא־יָבוּזוּ לַגַּנָּב כִּי יִגְנוֹב לְמַלֵּא
: septuplum reddet inuentus Et . esurierit cùm , suam animam
31 נַפְשׁוֹ כִּי יִרְעָב׃ וְנִמְצָא יְשַׁלֵּם שִׁבְעָתָיִם
. dabit suæ domus substantiam omnem
אֶת־כָּל־הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן׃

Marginal notes: צְבָה eris; יֵלֵךְ est dux nec; tamen cibum; כּוֹן dormies; Paruis somnis, paruis dormitationibus; paruo amplexu cum vxore opus est. egestas; scutatus; impius iniquus; ambulat in; Annuit; loquitur; docet; sunt; גָּנַן יָרָה cogitat; מְדִינִים; ק inter fratres; contritio; erit; sunt quæ; sunt abominationes; רוּם; mendacem; נָקָה; cogitans iniquas; Eum qui loquitur testem mendacem: & mittentem iurgia; פּוּחַ עוּד; דּוּן צוּה; נָטַשׁ יָרָה; liga; in gutture tuo. Cùm ambulaueris, ducas tecum; cùm dormieris, custodias tibi; cùm; est; vitæ sunt; Vt custodiant; קוּץ יכח; blanditijs; יסר רוּעַ; splendoribus; לָקַח; mendicabit homo; Num; comburentur; qui ingreditur; בּוֹא כּוּה; amici; erit innocens; qui tetigerit; vt impleas.

suam animam corrumpens : corde deficit ; mulierem Adulterans
32 נֹאֵף אִשָּׁה חֲסַר־לֵב מַשְׁחִית נַפְשׁוֹ
inueniet ignominiam & Plagam . illud faciet ipse
33 הוּא יַעֲשֶׂנָּה׃ נֶגַע־וְקָלוֹן יִמְצָא
excandescentia zelus Quia . delebitur non eius opprobrium &
34 וְחֶרְפָּתוֹ לֹא תִמָּחֶה׃ כִּי־קִנְאָה חֲמַת־
facies accipiet Non . vindictæ die in parcet non & viri
35 גָּבֶר וְלֹא־יַחְמוֹל בְּיוֹם נָקָם׃ לֹא־יִשָּׂא פְּנֵי
. munus multiplicaueris cùm , volet non & , propitiationis omnis
כָל־כֹּפֶר וְלֹא־יֹאבֶה כִּי תַרְבֶּה־שֹׁחַד׃

Marginal notes: Qui autem adulterium committit cum muliere, corrumpit qui facit; est furor; personam; נָשָׂא satisfactionis; munera; רָבָה.

CAP. VII.

abdes mea præcepta & : meos sermones custodi , mi Fili
1 בְּנִי שְׁמֹר אֲמָרָי וּמִצְוֹתַי תִּצְפֹּן
meam legem & ; viue & , mea præcepta Custodi . tecum
2 אִתָּךְ׃ שְׁמֹר מִצְוֹתַי וֶחְיֵה וְתוֹרָתִי
. tuorum oculorum nigredinem tanquam
כְּאִישׁוֹן עֵינֶיךָ׃
tabula super ea scribe : tuis digitis super ea Liga
3 קָשְׁרֵם עַל־אֶצְבְּעֹתֶיךָ כָּתְבֵם עַל־לוּחַ
notam & : tu mea Soror , sapientiæ Dic . tui cordis
4 לִבֶּךָ׃ אֱמֹר לַחָכְמָה אֲחֹתִי אָתְּ וּמֹדָע
: aliena muliere à te custodiendum Ad . vocabis intelligentiam
5 לַבִּינָה תִקְרָא׃ לִשְׁמָרְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
fenestra in Quia . lenificauit suos sermones , extranea ab
6 מִנָּכְרִיָּה אֲמָרֶיהָ הֶחֱלִיקָה׃ כִּי בְּחַלּוֹן
vidi Et . prospexi meum cancellum per ; meæ domus
7 בֵּיתִי בְּעַד אֶשְׁנַבִּי נִשְׁקָפְתִּי׃ וָאֵרֶא
. corde carentem iuuenem filios in consideraui ; simplicibus in
בַפְּתָאיִם אָבִינָה בַבָּנִים נַעַר חֲסַר־לֵב׃
eius domus via & , eius angulum apud platea in Transeuntem
8 עֹבֵר בַּשּׁוּק אֵצֶל פִּנָּהּ וְדֶרֶךְ בֵּיתָהּ
nigredine in : diei vespera in , crepusculo In . gradiebatur
9 יִצְעָד׃ בְּנֶשֶׁף־בְּעֶרֶב יוֹם בְּאִישׁוֹן
: eius occursum in mulier ecce Et . caligine & , noctis
10 לַיְלָה וַאֲפֵלָה׃ וְהִנֵּה אִשָּׁה לִקְרָאתוֹ
, ipsa tumultuosa || . corde seruata & , meretricis ornatu
11 שִׁית זוֹנָה וּנְצֻרַת לֵב׃ הֹמִיָּה הִיא
. eius pedes habitabunt non sua domo in : declinans &
וְסֹרָרֶת בְּבֵיתָהּ לֹא־יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ׃
angulum omnem iuxta & : plateis in vice , vico in Vice
12 פַּעַם בַּחוּץ פַּעַם בָּרְחֹבוֹת וְאֵצֶל כָּל־פִּנָּה
: eum est osculata & , eum in apprehendit Et . insidiabitur
13 תֶאֱרֹב׃ וְהֶחֱזִיקָה בּוֹ וְנָשְׁקָה לּוֹ
pacificorum Victimæ . ei dixit & , suas faciés roborauit
14 הֵעֵזָה פָנֶיהָ וַתֹּאמַר לוֹ׃ זִבְחֵי שְׁלָמִים
sum egressa Idcirco . mea vota reddidi hodie : me super
15 עָלָי הַיּוֹם שִׁלַּמְתִּי נְדָרָי׃ עַל־כֵּן יָצָאתִי
. te inueni & , tuas facies mane quærendum ad || tuo occursum in
לִקְרָאתֶךָ לְשַׁחֵר פָּנֶיךָ וָאֶמְצָאֶךָּ׃
. Ægyptio fune incisis ; meum lectum adornaui Tapetibus
16 מַרְבַדִּים רָבַדְתִּי עַרְשִׂי חֲטֻבוֹת אֵטוּן מִצְרָיִם׃
, cinnamomo & , aloë , myrrha , meum cubile Perfudi
17 נַפְתִּי מִשְׁכָּבִי מֹר אֲהָלִים וְקִנָּמוֹן׃
collætemur ; manè vsque amoribus inebriemur , Veni
18 לְכָה נִרְוֶה דֹדִים עַד־הַבֹּקֶר נִתְעַלְּסָה
via in abiit : sua domo in vir non Quia . amoribus in
19 בָּאֳהָבִים׃ כִּי אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הָלַךְ בְּדֶרֶךְ
diem ad : sua manu in tulit argenti Ligamen . longinquo à
20 מֵרָחוֹק׃ צְרוֹר־הַכֶּסֶף לָקַח בְּיָדוֹ לְיוֹם
eum fecit Declinare . suam domum veniet temporis statuti
21 הַכֵּסֶא יָבֹא בֵיתוֹ׃ הִטַּתּוּ
. eum cōpulit suorū labiorū lenitate in : sua captationis || multitudine in
בְּרֹב לִקְחָהּ בְּחֵלֶק שְׂפָתֶיהָ תַּדִּיחֶנּוּ׃
: veniet lanienam || ad bos veluti , statim eam post Vadens
22 הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ פִּתְאֹם כְּשׁוֹר אֶל־טֶבַח יָבוֹא
. stulti castigationem ad compes sicut &
וּכְעֶכֶס אֶל־מוּסַר אֱוִיל׃
ad auem festinare vt . eius iecur sagitta scindat Donec
23 עַד יְפַלַּח חֵץ כְּבֵדוֹ כְּמַהֵר צִפּוֹר אֶל־
. ipse suam animam in quòd nouit non & : laqueum
פָּח וְלֹא־יָדַע כִּי־בְנַפְשׁוֹ הוּא׃

Marginal notes: recondé; pupillam; in; es; propinquam; יָדַע voca. Vt custodiat; in quæ; lenit. Equidé per fenestram; חָלַל; de cancello meo; inter simplices; inter filios; deficientem; per plateam; per viam; בִּין פָּנַן; magnis; Et in meretricio, & anxia; Quæ festa & peruersa; habitant; Nunc foris, nunc; insidiatur; vultum suum; עָזַז; sunt mihi; vt quærerem vultum tuum; Ornamentis ornaui; elevata sunt; Suffiui; נוּף; יָלַךְ דּוֹד; est; longinqua; statutam; ad; נָטָה; dulcedinis sermonis sui; נָדַח; Vadit; victimam vadit; יָסַר; sicut festinat auis; nescit; contra; est.

.mei oris eloquiis attendite & ;mihi parete , filij nunc Et
24 ועתה בנים שמעו־לי והקשיבו לאמרי [a]פי:
erres ne :tuum cor eius vias ad declinet Ne
אל־[b]ישט אל־דרכיה לבך אל־[c]תתע 25
,fecit cadere vulneratos ‖ multos Nam .eius semitis in
בנתיבותיה: כי־[d]רבים חללים [e]הפילה 26
: eius domus sepulchri † Viæ .eius occisi omnes fortes &
ועצמים כל־הרוגיה: דרכי שאול ביתה 27
.mortis penetralia † ad descendentes
יורדות אל־חדרי־מות:

[a] פה
[b] שטה ‖ vulneribus
[c] תעה [d] רבב
[e] נפל † inferni ‡ cubilia

CAP. VIII. ח

dabit * intelligentia & ;clamabit ‡ sapientia Nónne
הלא־חכמה תקרא ותבונה [f]תתן 1
domum † : viam supra excelsorum capite ‖ In ? suam vocem
קולה: בראש־מרומים עלי־דרך בית 2
:ciuitatis os ad ‡ ,portarum manum Ad .constituta ‡ semitarum
נתיבות נצבה: ליד־שערים לפי־קרת 3
viri vos Ad .præconizabit ‖ ostiorum ingressum *
מבוא פתחים [g]תרנה: אליכם אישים 4
simplices Intelligite .hominis ‡ filios ad mea vox & ;clamabo †
אקרא וקולי אל־בני אדם: הבינו פתאים 5
quoniam , Audite .corde intelligite stulti & :astutiam
ערמה וכסילים הבינו לב: שמעו כי־ 6
.rectitudines * meorum labiorum apertio & :loquar eximia ‡
נגידים אדבר ומפתח שפתי מישרים:
abominatio & :meum palatum loquetur veritatem Quia
כי־[h]אמת יהגה חכי ותועבת 7
:mei oris eloquia omnia † iustitia In .impietas ‖ meorũ labiorum
שפתי רשע: בצדק כל־אמרי־פי 8
* recta ipsa Vniuersa .obliquum & ‡ ,prauum eis in ‡ non
אין בהם נפתל ועקש: כלם נכחים 9
.scientiam inuenientibus recta & ; intelligenti
למבין וישרים למצאי [i]דעת:
scientiam & :argentum non & ,meam eruditionem Accipite
[k]קחו־מוסרי ואל־כסף ודעת 10
; margaritis præ sapientia bona † Quia .electo auro præ ‖
מחרוץ נבחר: כי־טובה חכמה [l]מפנינים 11
sapientia Ego .ea in ‡ æquabuntur non voluntates omnes ‡ &
וכל־חפצים לא [m]ישוו־בה: אני חכמה 12
.inueniam ‖ cogitationum scientiam & :astutia * habitaui
שכנתי ערמה ודעת [n]מזמות אמצא:
,elationem ‡ & ,superbiam :malum habere odio † Domini Timor
יראת יהוה שנאת רע גאה וגאון 13
,consilium Mihi * .odiui peruersitatum ‡ os & ,malam viam &
ודרך [o]רע ופי תהפכות שנאתי: לי־[p]עצה 14
.fortitudo mihi ‡ ,intelligentia † ego : essentia ‖ &
ותושיה אני בינה לי גבורה:
.iustitiam decernent consules * & ;regnabunt reges me In ‡
בי מלכים ימלכו ורזנים יחוקקו צדק: 15
magnifici † & ; principatum habebunt principes me In ‖
בי [q]שרים ישרו ונדיבים 16
; diligam me diligentes Ego .terræ iudices ‡ omnes
כל־שפטי ארץ: אני אהבי אהב 17
gloria & ,Opulentia ‡ ,me inuenient ,me diluculo quærentes &
ומשחרי ימצאנני: עשר־וכבוד 18
meus fructus Bonus † .iustitia & ,durabilis ‖ substantia : * mecum
אתי הון עתק וצדקה: טוב [r]פריי 19
.electo argento præ meus prouentus ‡ & ; obrizo præ & ,auro præ
מחרוץ [s]ומפז ותבואתי מכסף נבחר:
semitarum medio in ;faciam ambulare iustitiæ semita In ‡
בארח צדקה אהלך בתוך נתיבות 20
: est me diligentes faciendum hæreditare Ad * .iudicij
משפט: להנחיל אהבי יש 21
,me acquisiuit ‖ Dominus .replebo eorum thesauros &
ואצרתיהם אמלא: יהוה קנני 22
seculo A .tunc † ex sua opera ante :suæ viæ principium
ראשית דרכו קדם מפעליו מאז: מעולם 23
non In .terræ initiu ab capite † à ,habui principatum
נסכתי מראש מקדמי־ארץ: באין־ 24
.aquis aggrauata loca * fontes non in ‡ ; sum formata ‡ voragines
תהמות חוללתי באין מעינות נכבדי־מים:

‡ clamat * dat
[f] נתן ‖ summitate locorum † in loco ‡ stat. In loco ‡ in ostio * in ingressu † clamat.
[g] רנן † clamo; † hominum.
‡ magna * erit rectitudo
[h] אמן ‖ erit † sunt
‡ est ‡ nec peruersum. * sunt
[i] ידע
[k] לקח
‖ magis quàm aurum electum. † melior est ‡ omnia desiderabilia ‡ ei.
[l] פנן [m] שוה * cum ‖ inueni. † est
[n] זמם
‡ superbum, ‡ loquens peruersitates ‡ Meum est
[o] רוע [p] יעץ ‖ lex: † sum ‡ mea est ‡ Per * principes ‖ Per † principes
[q] שור ‡ iudicant terram. ‡ Diuitiæ
* sunt: ‖ multa, † Melior est
[r] פרה ‡ fructus
[s] פזז
‡ Per semitam * Vt hæreditare faciam
‖ possedit
† eo tempore
† principio ante terram. Adhuc non erant ‡ quando ‡ adhuc nõ erãt * aggrauati

collium facies ad ‖ sessent defixi * montes Antequam
בטרם הרים הטבעו לפני גבעות 25
, plateas & , terram fecerat non Adhuc † .sum formata
חוללתי: עד־לא עשה ארץ וחוצות 26
.orbis puluerum caput ‡ &
וראש עפרות תבל:
circulum eũ describendo in :ego * ibi ,cælos ipsum parando In ‡
[a]בהכינו שמים שם אני [b]בחקו חוג 27
.voraginis faciebus super
על־פני תהום:
fontes fortificando in † :desuper æthera ipsum roborando In ‖
באמצו שחקים ממעל בעזוז עינות 28
aquæ & ‡ .suum statutũ mari ipsum ponendo ‡ In .voraginis
תהום: בשומו לים חקו ומים 29
fundamenta ipsum constituendo in ‖ : suum os * transirent non
לא יעברו־פיו בחוקו [c]מוסדי
eram & ,nutricius ‡ eum apud eram Et .terræ
ארץ: ואהיה אצלו אמון ואהיה 30
omni in eo coram ludens :die die ,deliciæ ‡
שעשועים יום יום משחקת לפניו בכל־
meæ delectationes & ;eius terræ orbe in Ludens .tempore
עת: משחקת בתבל ארצו ושעשעי 31
.hominum filiis cum
את־בני אדם:
meas vias † beati & :mihi audite ‖ filij nunc Et
ועתה בנים שמעו־לי ואשרי דרכי 32
:estote sapientes & ,eruditionem Audite .custodierint
ישמרו: שמעו [d]מוסר וחכמו 33
mihi audientis hominis Beatitudines .feriamini ‡ ne &
ואל־תפרעו: אשרי אדם שמע לי 34
postes custodiendo ; die , die * meas fores super vigilando ‡
לשקד על־דלתתי יום יום לשמר מזוזת
inuenit ,me inueniens ‖ Quoniam . meorum ostiorum
פתחי: כי מצאי מצא 35
.Domino à voluntatem ‡ educet & ;vitas †
[e]חיים [f]ויפק רצון מיהוה:
,me habentes odio * omnes:suæ animæ est iniurius ,me in peccans ‡ Et
וחטאי חמס נפשו כל־משנאי 36
.mortem dilexerunt ‖
אהבו מות:

* fundati ‖ ante colles
† Antequam faceret
‡ præcipuas terras
‡ Quando præparabat * eram:quando describebat circino superficiẽ
[a] כון [b] חקק ‖ quando firmabat cælos † quando roborabat
‡ Quando ponebat ‡ vt * littus ‖ quando describebat
[c] יסד ‡ veluti ‡ in lætitiis, quotidie:& ludebam ‡ Ludebam
‖ obtemperate † qui
[d] יסר ‡ postponatis eam. Beatus homo qui obtemperat ‡ perseuerando iuxta * quotidie; ‖ qui inuenit
† vitam; ‡ quod voluerit
[e] חיה [f] פוק ‡ qui peccauerit contra me,expoliat animam suam: * qui odio habent ‖ diligunt

CAP. IX. ט

suas columnas excîdit ;suam domum ædificauit Sapientia †
חכמות [g]בנתה ביתה חצבה עמודיה 1
;suum vinum miscuit ,suam victimam Immolauit .septem
שבעה: טבחה טבחה מסכה יינה 2
,suas puellas Misit .suam mensam disposuit ‡ etiam
אף ערכה שלחנה: שלחה נערתיה 3
Quisquis .ciuitatis excelsorum alas super clamabit ‡
תקרא על־[h]גפי מרמי קרת: מי־ 4
:ei dixit corde carenti ‖ :huc declinet ,simplex *
[i]פתי [k]יסר הנה חסר־לב אמרה לו:
.miscui ,vino in ‡ bibite & ;meo pane in ‡ comedite ,Ite †
[l]לכו לחמו בלחמי ושתו ביין מסכתי: 5
via in † incedite & : viuite ‖ & . * simplices Relinquite
עזבו פתאים [m]וחיו ואשרו בדרך 6
;ignominiam sibi accipiens ‡ ,derisorem Corripiens .intelligentiæ
בינה: יסר [n]לץ לקח לו [o]קלון 7
.eius maculam ‡ ,impium increpans &
ומוכיח לרשע מומו:
increpa :te habeat odio fortè ne , derisorem increpes Ne
אל־[p]תוכח לץ פן־ישנאך הוכח 8
.te diliget & ,sapientem
לחכם ויאהבך:
.iustum scire fac :amplius erit sapiens & , * sapienti Da
[q]תן לחכם ויחכם עוד [r]הודע לצדיק 9
timor ‖ sapientiæ Principium .doctrinam addet &
ויוסף לקח: [s]תחלת חכמה יראת 10
me in † Nam .intelligentia sanctorum scientia & ;Domini
יהוה ודעת קדשים בינה: כי־בי 11
.vitæ anni tibi addentur & :tui dies multiplicabuntur
[t]ירבו ימיך ויוסיפו לך [u]שנות חיים:

† Sapientia
[g] בנה
‡ parauit
‡ vocauit ad summitates
[h] גף [i] פתה * est ‡ deficienti † Venite, ‡ panem meũ; ‡ vinum, quod
[k] סור [l] ילך * viam vestram, ‖ viuetis: † per viam ‡ accipit sibiipsi
[m] חיה [n] לוץ
[o] קלה * accipit
[p] יכח
‡ increpatioñe,
[q] נתן [r] ידע ‖ est
[s] חלל † per
[t] רבה [u] שנה

tu ſolus ; illuſiſti & : tibi eris ſapiens ,ſapiens fueris Si
12 אם־חכמת חכמת לך ולצת לבדך
non & ,ſimplicitatis :tumultuans ſtultitiæ ∥ Mulier .portabis *
13 [a]תשא: אשת כסילות המיה פתיות ובל־
; ſuæ domus oſtium ad ſedit † Et .quicquam nouit
14 ידעה מה: וישבה לפתח ביתה
.ciuitatis excelſorum ſolium ‡ ſuper
על־כסא [b]מרמי קרת:
dirigentes ∥ : viam * tranſeuntes ad clamandum Ad §
15 לקרא לעברי דרך המישרים
:huc declinet ſimplex † Quiſquis ,ſuas ſemitas
16 ארחותם: מי־פתי [c]יסר הנה
ſubductæ furto § Aquæ : ei dixit & , corde carenti ‡ &
17 וחסר־לב ואמרה לו: מים־גנובים
.erit iucundus abſconditorum * panis & ,dulceſcent
ימתקו ולחם סתרים ינעם:
profundis in † : ibi manes ∥ quòd cognouit non Et
18 ולא ידע כי־רפאים שם בעמקי
.eius § inuitati ſepulchri ‡
שאול קראיה:

ſi illuſor fueris,
* lues pœnas.
∥ ſtulta tumultuatur:& mulier ſimplex neſcit
† ſedet
[a]נשא [b]רום
‡ ſedem in excelſis locis
‡ Vt vocet
* per
∥ qui dirigunt
† eſt
[c]סור
‡ deficienti
§ furatæ dulciores ſunt;
* in abſcondito comeſtus magis ſapit.
Etiam
∥ mortui ſunt
† & quòd
‡ inferi ſunt
§ ab ea.

CAP. X. י

; patrem lætificabit * ſapiens Filius .Selomoh Parabolæ
1 משלי שלמה בן חכם ישמח־אב
proderunt Non .ſuæ matris mæſtitia ſtultus filius &
2 ובן כסיל תוגת אמו: לא־יועילו
.morte à eruet iuſtitia & :impietatis theſauri
אוצרות רשע וצדקה [d]תציל ממות:
prauitatem † & ; iuſti animam Dominus faciet eſurire Non
3 לא־ירעיב יהוה נפש צדיק [e]והות
; doli vola faciens § Pauperem .expellet impiorum ‡
4 רשעים יהדף: ראש עשה כף־רמיה
. ∥ ditabit ſolicitorum * manus &
ויד חרוצים תעשיר:
, meſſe in ſtertens : ‡ intelligens filius ,æſtate in Congregans †
5 אגר בקיץ בן משכיל נרדם בקציר
: iuſti caput in ∥ Benedictiones .* confundens § filius
6 בן [f]מביש: ברכות לראש צדיק
.iniuriam † operiet impiorum os &
ופי רשעים יכסה חמס:
impiorum nomen & :benedictionem in ‡ iuſti Memoria
7 זכר צדיק לברכה ושם רשעים
ſtultus & ; præcepta ſuſcipiet corde Sapiens .putreſcet
8 ירקב: חכם־לב [g]יקח [h]מצות ואויל
:confidenter ibit integritatem Ambulans .præcipitabitur labiis §
9 שפתים ילבט: הולך בתום ילך בטח
.innoteſcet * ſuas vias deprauans &
ומעקש דרכיו יודע:
labiis ∥ ſtultus & ;dolorem dabit ,oculo Annuens
10 קרץ עין [i]יתן עצבת ואויל שפתים
impiorum os & ; iuſti os vitarum ‡ vena .præcipitabitur
11 ילבט: מקור [k]חיים פי צדיק ופי רשעים
; contentiones ſuſcitabit § Odium .rapinam ‡ operiet
12 יכסה חמס: שנאה תעורר [l]מדנים
.charitas operiet * præuaricationes omnes ſuper &
ועל כל־פשעים תכסה אהבה:
∥ virga & : ſapientia inuenietur intelligentis labiis In
13 בשפתי [m]נבון תמצא חכמה ושבט
; ſcientiam abſcondent Sapientes .corde carentis † corpori
14 לגו חסר־לב: חכמים יצפנו־[n]דעת
.propinqua contritio ‡ ſtulti os &
ופי אויל מחתה קרבה:
exhauſtorum ∥ contritio : eius fortitudinis vrbs * diuitis Affluentia §
15 הון עשיר קרית [o]עזו מחתת [p]דלים
prouentus ; vitas ‡ ad † iuſti Opus .eorum egeſtas
16 רישם: פעלת־צדיק לחיים תבואת
cuſtodiens vitas § ad Semita .peccatum ad impij
17 רשע לחטאת: ארח לחיים שומר
.faciens errare ∥ ,increpationem deſerens * & :correctionem
[q]מוסר ועזב [r]תוכחת מתעה:
proferens & :falſitatis labiis ‡ odium Operiens †
18 מכסה שנאה שפתי־שקר [ſ]ומוציא

* lætificat
triſtitia eſt
impietate acquiſiti. at
[d]נצל
† propter
[e]הוה
‡ impios Deus
§ facit manus fraudulenta;
* mercatorum
∥ eos.
† Qui cógregat
† eſt qui dormit
§ eſt
* patrem ſuum,
∥ ſunt ſuper
[f]בוש
† iniquitatem
‡ erit
[g]לקח [h]צוה
§ propter labia punietur. Qui ambulat perfectè ambulat
* conteretur.
Qui annuit
∥ propter labia punietur. Et
† vitæ eſt
[i]נתן [k]חיה
‡ iniquitatem.
§ ſuſcitat rixas,
[l]דון
* operit
∥ erit
[m]בין
‡ deficientis
[n]ידע
‡ eſt
§ Diuitiæ
* ſunt vt
∥ pauperum
[o]עזז [p]דלל
† eſt ‡ vitam; fructus verò
§ vitam
* qui relinquit
∥ errat.
[q]יסר [r]יכח
† operiunt
‡ labia mendacia:
[ſ]יצא

non verborum multitudine In .ſtultus ipſe , infamiam
19 [a]רבה הוא כסיל: ברב דברים לא
.* intelligens ,ſua labia prohibens & :præuaricatio ceſſabit §
יחדל־פשע וחושך שפתיו משכיל:
impiorum ‡ cor : iuſti lingua † electum argentum ∥
20 כסף נבחר לשון צדיק לב רשעים
ſtulti & ; multos paſcent iuſti Labia .parum vt §
21 כמעט: שפתי צדיק [b]ירעו [c]רבים ואוילים
ipſa Domini Benedictio .morientur cordis defectu in
22 בחסר־לב ימותו: ברכת יהוה היא
ridere Veluti .ſecum dolorem adiiciet ∥ non & ;ditabit *
23 תעשיר ולא יוסיף עצב עמה: כשחוק
.intelligentia viro † ſapientia & ; ſcelus ‡ facere ſtulto †
לכסיל [d]עשות [e]זמה וחכמה לאיש [f]תבונה:
iuſtorum deſiderium ∥ & ; ei veniet ipſa impij Formido *
24 [g]מגורת רשע היא תבואנו [h]ותאות צדיקים
iuſtus & :impius § non & ‡ ,turbinis tranſire Sicut . † dabit
25 יתן: כעבור סופה ואין רשע וצדיק
, dentibus acetum Sicut .ſeculi ∥ fundamentum *
26 יסוד עולם: כחמץ [i]לשנים
.illum mittentibus piger ſic ; oculis fumus ſicut &
וכעשן לעינים כן העצל לשלחיו:
impiorum anni & :dies apponet Domini Timor
27 יראת יהוה תוסיף ימים ושנות רשעים
ſpes & : lætitia iuſtorum Expectatio .breuiabuntur
28 תקצרנה: [k]תוחלת צדיקים שמחה [l]ותקות
;Domini via † perfecto Fortitudo .peribit impiorum
29 רשעים תאבד: [m]מעוז [n]לתם דרך יהוה
ſeculum in Iuſtus .iniquitatem operantibus contritio ‡ &
30 ומחתה לפעלי און: צדיק לעולם
.terram * habitabunt non impij & ; mutabit ‡ non
בל־ימוט ורשעים לא ישכנו־ארץ:
peruerſitatem † lingua & ; ſapientiam propagabit ∥ iuſti Os
31 פי צדיק ינוב חכמה ולשון תהפכות
os & : voluntatem ſcient ‡ iuſti Labia .ſuccidetur
32 תכרת: שפתי צדיק ידעון [o]רצון ופי
.peruerſitates § impiorum
רשעים תהפכות:

detractionum, eſt
[a]דבב
§ deerit * eſt.
∥ Vt † eſt
‡ verò
§ parum eſt electum.
[b]רעה [c]רבב
* ditat hominem;
∥ adferet
† eſt
‡ abominationem;
[d]עשה [e]זמם
* Quod timet impius
∥ quod deſiderant iuſti
[f]בין [g]גור
† Deus. ‡ ſic
§ erit * eſt vt
∥ perpetuum.
[h]אוה [i]שן
[k]יחל [l]קוה
† eſt
[m]עזז [n]תמם
‡ ipſa eſt pauor
‡ cómouebitur:
! in terra.
∥ loquetur
† loquens peruerſitates
‡ ſciunt quòd placitum eſt Deo:
[o]רצה
§ peruerſa loquitur

CAP. XI. יא

perfectus lapis ∥ & :Domini abominatio doli Bilances *
1 מאזני מרמה תועבת יהוה ואבן שלמה
ignominia venit & ,ſuperbia Venit .eius voluntas
2 רצונו: בא [p]זדון ויבא [q]קלון
; eos ducet rectorum Integritas ‡ .ſapientia modeſtis † cum &
3 ואת־צנועים חכמה: [r]תמת ישרים תנחם
.eos deuaſtabit præuaricatorum § peruerſitas &
וסלף בגדים [ſ]ושדם:
eruet iuſtitia & :iræ die in affluentia proderit * Non
4 לא־יועיל הון ביום עברה וצדקה [t]תציל
; eius viam diriget integri ∥ Iuſtitia .morte à
5 ממות: צדקת תמים תישר דרכו
.impius corruet ſua impietate in † &
וברשעתו [u]יפל רשע:
præuaricatores prauitate in ‡ & :eos eruet rectorum Iuſtitia
6 צדקת ישרים תצילם [u]ובהות בגדים
peribit ,impium hominem moriendo In § .capientur
7 ילכדו: במות אדם רשע תאבד
.perijt roborum * expectatio : ſpes
תקוה ותוחלת אונים אבדה:
impius veniet & ,eſt liberatus anguſtia de Iuſtus
8 צדיק [x]מצרה נחלץ ויבא רשע
: ſuum ſodalem ‡ corrumpet hypocrita † ore In .eo pro ∥
9 תחתיו: בפה חנף ישחת [y]רעהו
iuſtorum bonitate In .eruentur iuſti ſcientia in &
10 ובדעת צדיקים יחלצו: בטוב צדיקים
.ouatio impios pereundo in * & ; ciuitas exultabit §
תעלץ קריה ובאבד רשעים [z]רנה:
ore in & ; ciuitas exaltabitur rectorum benedictione In
11 בברכת ישרים תרום קרת ובפי
.ſubuertetur impiorum
רשעים תהרס:

* Statera doloſa eſt
∥ pondus perfectum
[p]זוד [q]קלה
† humilibus eſt
‡ Perfectio
[t]תמם
§ contemptorū perdet
ישדם
ק
[ſ]שדד [t]נצל
* proderunt diuitiæ
∥ perfecti
† propter impietatem ſuam
‡ propter prauitatem
[v]נפל [u]הוה
§ Cùm mortuus fuerit homo impius,
* diuitiarum peribit.
[x]צור
∥ in loco eius.
‡ impius
‡ amicum
[y]רעה
§ lætabitur
* cum perierint impij, erit exultatio.
[z]רנן

prudentiarum ‖ vir & ; corde carens * suum socium † Despicit
12 לְרֵעֵהוּ חֲסַר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת בָּז[a]
fidelis & :secretum reuelans delator Ambulans ‡ .tacebit
13 יַחֲרִישׁ: הוֹלֵךְ רָכִיל מְגַלֶּה־סּוֹד וְנֶאֱמַן
corruet , industria non In* .verbum operiens ‡ spiritu
14 רוּחַ מְכַסֶּה דָבָר: בְּאֵין תַּחְבֻּלוֹת יִפָּל־[b]
.consiliarij ‡ multitudine in ‖ salus & : populus
עָם[c] וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ:
odiens* & :extraneo ‡ fideiusserit cum ,† conteretur Contritione
15 רַע־יֵרוֹעַ כִּי־עָרַב זָר[e] וְשֹׂנֵא[d]
;gloriam assequetur gratia Mulier .fidens ‡ , stipulantes
16 תֹקְעִים בּוֹטֵחַ: אֵשֶׁת חֵן תִּתְמֹךְ כָּבוֹד
.opulentiam adipiscentur fortes &
וְעָרִיצִים יִתְמְכוּ־עֹשֶׁר:
turbans ‖ & ; misericordiæ vir , ‡ suæ animæ Retribuens
17 גֹּמֵל נַפְשׁוֹ אִישׁ חֶסֶד וְעֹכֵר
:mendax opus faciens ‡ Impius .‡ crudelis ,suam carnem
18 שְׁאֵרוֹ אַכְזָרִי: רָשָׁע עֹשֶׂה פְעֻלַּת־שָׁקֶר
.veritatis * merces † iustitiam seminanti &
וְזֹרֵעַ צְדָקָה שֶׂכֶר[g] אֱמֶת:
.suam mortem ad ,malum sequens & . vitas ad iustitia Sic
19 כֵּן־צְדָקָה[h] לְחַיִּים וּמְרַדֵּף רָעָה לְמוֹתוֹ:
eius beneplacitum ‡ & ; corde peruersi ‖ Domini Abominatio
20 תּוֹעֲבַת יְהוָה עִקְּשֵׁי־לֵב[i] וּרְצוֹנוֹ
:malus † impunis erit non manum ad Manu ‡ .via perfecti
21 תְּמִימֵי דָרֶךְ: יָד לְיָד לֹא־יִנָּקֶה רָּע
.euasit iustorum semen &
וְזֶרַע צַדִּיקִים נִמְלָט:
declinans ‡ & ,pulchra mulier * :porci nare † in aurea inauris ‡
22 נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה[k] וְסָרַת
: bonum tantummodo ‖ iustorum Desiderium .discretionem
23 טָעַם: [l] תַּאֲוַת צַדִּיקִים אַךְ־טוֹב
.penetrans furor ,impiorum præstolatio
[m] תִּקְוַת רְשָׁעִים עֶבְרָה:
,rectitudine à prohibens * & :amplius † additur & ,dispergens ‡ Est
24 יֵשׁ מְפַזֵּר וְנוֹסָף עוֹד וְחוֹשֵׂךְ מִיֹּשֶׁר
benedictionis ‖ Anima .‡ defectum ad veruntamen
25 אַךְ־לְמַחְסוֹר: נֶפֶשׁ־בְּרָכָה
.pluuia* ipse etiam ,inebrians ‡ & : impinguabitur
תְדֻשָּׁן וּמַרְוֶה גַּם־הוּא יוֹרֶא:
benedictio & ;populus ei maledicent ,frumentum Prohibenti
26 מֹנֵעַ בָּר[n] יִקְּבֻהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה
.frangentis capiti †
לְרֹאשׁ מַשְׁבִּיר:
,malum quærens ‖ & : ‡ placitum quæret * ,bonum mane Quærens
27 שֹׁחֵר טוֹב יְבַקֵּשׁ רָצוֹן וְדֹרֵשׁ רָעָה
:corruet ipse ,sua opulentia in Fidens † .ei veniet
28 תְבוֹאֶנּוּ: בּוֹטֵחַ בְּעָשְׁרוֹ הוּא יִפֹּל[o]
.germinabunt iusti folium tanquam &
וְכֶעָלֶה צַדִּיקִים יִפְרָחוּ:
;ventum accipiet hæreditatem ,suam domum Conturbans ‡
29 עוֹכֵר בֵּיתוֹ יִנְחַל־רוּחַ
lignum ‡ iusti Fructus .corde sapienti stultus ‖ seruus &
30 וְעֶבֶד אֱוִיל לַחֲכַם־לֵב: [p] פְּרִי צַדִּיק עֵץ
iusto En .‡ sapiens animas suscipiens & :vitarum *
31 חַיִּים וְלֹקֵחַ נְפָשׁוֹת חָכָם: הֵן צַדִּיק
? peccanti & ,impio quia etiam † ; reddetur terra in
בָּאָרֶץ יְשֻׁלָּם אַף כִּי־רָשָׁע וְחוֹטֵא:

CAP. XII. יב

odiens ‡ & ; scientiam diligens ‡ , correctionem Diligens *
1 אֹהֵב[q] מוּסָר אֹהֵב[r] דָּעַת וְשֹׂנֵא
beneuolentiam ‡ educet Bonus .‖ insipiens ,increpationem
2 תוֹכַחַת בָּעַר: טוֹב[s] יָפִיק רָצוֹן
.reum peraget machinationem * virum & :Domino à
מֵיְהוָה וְאִישׁ[t] מְזִמּוֹת יַרְשִׁיעַ:
iustorum radix & ;impietate in homo stabilis erit Non
3 לֹא־יִכּוֹן אָדָם בְּרֶשַׁע וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים
; sui mariti † corona virtutis ‡ Mulier .commouebitur non
4 בַּל־יִמּוֹט: אֵשֶׁת חַיִל עֲטֶרֶת בַּעְלָהּ
.afficiens pudore ‡ eius ossibus in putredo velut &
וּכְרָקָב בְּעַצְמוֹתָיו[u] מְבִישָׁה:

[a] † amicum * deficiens ‖ intelligentiarũ † Qui ambulat fraudulenter, reuelat ‡ operit * Cum non fuerint consilia, [b] נפל ‖ est ‡ consiliariorũ, † homo * pro ‖ odio habet [c] בוז [d] ישע ‡ confidit. Mulieri gratiosæ adhærebit gloria; & fortibus adhærebunt diuitiæ. Qui retribuit [e] זור † bonum est ‖ qui turbat ‡ est. ‡ facit † erit * stabilis. Rectus qui facit iustitiam, apprehendet vitam. & qui sequitur [g] אמן [h] חיה ‖ sunt placent ei ‡ qui ‡ Mox mox † vir [k] סור [i] רצה ‡ Sicut * naribus * sic ‡ deficiens consilio. ‖ est [l] אוה [m] קוה ‡ qui dispergit † ei * est qui prohibet seipsum ‡ rerum suarũ. ‖ quæ benedicit largiendo eleemosynas * qui satiat ‡ satiabitur. [n] קבב † super caput vendentis. Qui quærit * quærit quod est † Deo: ‡ qui quærit † Qui fidit diuitiis suis, [o] נפל ‡ Qui cõturbat ‖ erit ‡ est ve. [p] פרה * vitæ: & qui docet ‡ est † quanto magis * Qui diligit ‡ diligit ‡ qui odio habet [q] יסר [r] ידע ‖ est. ‡ qui odio habet ‖ est. ‡ quod placitum est * malas habentem cogitationes, condemnabit. [s] פוק [t] זמם † fortis * est viri ‡ quæ suum virum pudore afficit. [u] בוש

impiorum callida consilia :iudicium ‖ iustorum Cogitationes
5 מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט תַּחְבֻּלוֹת רְשָׁעִים
os & ;sanguini insidiari * impiorum Verba .dolus †
6 מִרְמָה: דִּבְרֵי רְשָׁעִים אֱרָב־דָּם וּפִי
ipsis † non & ,impios Vertendo .eos † eruet rectorum
7 יְשָׁרִים[b] יַצִּילֵם: הָפוֹךְ רְשָׁעִים וְאֵינָם
.stabit iustorum domus &
וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֹד:
corde peruersus & ; vir laudabitur ipsius intellectus os Ad ‖
8 לְפִי־שִׂכְלוֹ יְהֻלַּל־אִישׁ וְנַעֲוֵה־לֵב
.sibiipsi ‡ seruus & , despectus Bonus * .contemptum in erit
9 יִהְיֶה לָבוּז: טוֹב נִקְלֶה וְעֶבֶד לוֹ
animam † iustus Cognoscens ‡ .pane carente ‖ & ,se glorificante præ
10 מִמִּתְכַּבֵּד וַחֲסַר־לָחֶם: יוֹדֵעַ צַדִּיק נֶפֶשׁ
.crudeles ‖ impiorum miserationes & :sui iumenti
בְּהֶמְתּוֹ וְרַחֲמֵי רְשָׁעִים אַכְזָרִי:
,vacuos sequens * & : pane saturabitur suam humum Colens
11 עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵיקִים
; malorum rete impius Desiderauit .corde carens ‡
12 חֲסַר־לֵב: חָמַד רָשָׁע מְצוֹד[c] רָעִים
laqueus labiorum prævaricatione In .‡ dabit iustorum radix &
13 וְשֹׁרֶשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן: בְּפֶשַׁע שְׂפָתַיִם[d] מוֹקֵשׁ
.iustus angustia de egredietur & :malus ‖
רָע וַיֵּצֵא[e] מִצָּרָה צַדִּיק:
retributionem & : bono saturabitur viri oris fructu De
14 [f] מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׂבַּע־טוֹב וּגְמוּל
‡ recta stulti Via .ei reddet hominis manuum
15 יְדֵי־אָדָם[g] יָשׁוּב לוֹ: דֶּרֶךְ אֱוִיל יָשָׁר
die in Stulti .* sapiens , consilio audiens † & ;eius oculis in
16 בְּעֵינָיו וְשֹׁמֵעַ[h] לְעֵצָה חָכָם: אֱוִיל בַּיּוֹם
.‡ callidus ignominiam operiens ‖ & :eius ira cognoscetur
יִוָּדַע כַּעְסוֹ וְכֹסֶה קָלוֹן[i] עָרוּם:
falsitatem † testis & ;iustitiam annunciabit ,veritatem Efflabit
17 [k] יָפִיחַ אֱמוּנָה[l] יַגִּיד צֶדֶק וְעֵד שְׁקָרִים
lingua & ;gladij confossiones vt effutiens * Est .dolum
18 מִרְמָה: יֵשׁ בּוֹטֶה כְּמַדְקְרוֹת חָרֶב וּלְשׁוֹן
erit firmum veritatis ‡ Labium .sanitas ‖ sapientum
19 חֲכָמִים מַרְפֵּא: שְׂפַת־[m] אֱמֶת תִּכּוֹן
falsitatis linguam faciens quiescere perpetuo * & ;perpetuum in
לָעַד וְעַד־אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר:
,pacis consiliarijs † & ; malum fabricantium ‡ corde in ‡ Dolus
20 מִרְמָה בְּלֶב־חֹרְשֵׁי־רָע וּלְיֹעֲצֵי שָׁלוֹם
: iniquitas omnis iusto accidet Non .lætitia
21 שִׂמְחָה: לֹא־יְאֻנֶּה לַצַּדִּיק כָּל־אָוֶן
labia ‖ Domini Abominatio .malo sunt repleti impij &
22 וּרְשָׁעִים מָלְאוּ רָע: תּוֹעֲבַת יְהוָה שִׂפְתֵי־
.eius voluntas † ;veritatem facientes & ;falsitatis ‡
שָׁקֶר[n] וְעֹשֵׂי אֱמוּנָה רְצוֹנוֹ:
stultorum cor & ,scientiam operiens ‡ callidus Homo
23 אָדָם עָרוּם כֹּסֶה[o] דָּעַת וְלֵב כְּסִילִים
; dominabitur solicitorum Manus .stultitiam prædicabit ‖
24 יִקְרָא אִוֶּלֶת: יַד־חָרוּצִים תִּמְשׁוֹל
viri corde in Solicitudo .tributum in † erit dolosa &
25 וּרְמִיָּה תִּהְיֶה[p] לָמַס: דְּאָגָה בְלֶב־אִישׁ
.illud lætificabit bonum verbum & ;illud incuruabit *
[q] יַשְׁחֶנָּה וְדָבָר טוֹב יְשַׂמְּחֶנָּה:
impiorum via & ;iustus suo socio præ Abundans ‡
26 יָתֵר מֵרֵעֵהוּ צַדִּיק וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים
:suam venationem fraudulentia ‖ aduret Non .eos faciet errare
27 [r] תַּתְעֵם: לֹא־יַחֲרֹךְ רְמִיָּה[f] צֵידוֹ
iustitiæ semita In .sedulis pretiosa ‡ hominis affluentia † &
28 וְהוֹן־אָדָם יָקָר חָרוּץ: בְּאֹרַח־צְדָקָה
.mors ‡ non semita ‖ via ‡ & ;vita *
חַיִּים וְדֶרֶךְ נְתִיבָה אַל־מָוֶת:

CAP. XIII. יג

audiuit ‡ non delusor & :patris eruditionem ‡ sapiens Filius
1 בֵּן חָכָם[t] מוּסַר אָב וְלֵץ לֹא־שָׁמַע
; bonum † comedet viri oris fructu De .increpationem
2 גְּעָרָה: מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֹאכַל טוֹב
.iniuriam ‖ præuaricatorum anima * &
וְנֶפֶשׁ בֹּגְדִים חָמָס:

‡ sunt ad faciendum ‡ ad faciendum dolum. * ad insidiandũ ‡ iustos. Vertet Deus † erunt: [a] פוה [b] נצל ‖ Secundum intellectum suũ * Melior est qui flocci pendit se, ‡ est ei: quàm qui glorificat ‖ caret ‡ Cognoscit † appetitum ‖ crudeles. Qui colit terrã * qui sequitur ‡ deficiens [c] רוע ‡ fructũ suum. Propter præuaricationem ‖ veniet super hominẽ malũ: [d] יקש [e] צור [f] פרה ‡ est [g] שוב † qui obtemperat * est. [h] יעץ ‖ qui operit ‡ est. Iustus loquetur † mendax, [i] קלה [k] פוח * qui profert verba quæ sunt veluti ‖ est † veracis [l] נגד [m] אמן * ad momentum lingua mendacis. ‡ est ‡ cogitantium † in corde consulentium pacem erit ‖ sunt ‡ mendacia: & in facientibus † est ‡ operit [n] עשה [o] ידע ‡ prædicat ‖ tributaria. Pauor [p] מסס * humiliabit [q] שחה ‡ Abundantior est amico ‖ vir dolosus [r] תעה [f] צוד † diuitiæ est solicitudo. * est vita; ‡ in ‖ semitæ eius ‡ est ‡ audit [t] יסר † bonus vir: * de fructu animæ ‖ comedet vir iniquus.

sua labia aperienti :suam animam *servans* ‡ ,suum os *Custodiens*
3 נצר פיו שמר נפשו פשק שפתיו
:pigri ipsius anima non &, Concupiscens .ei contritio *
4 [a]מחתה לו: מתאוה ואין נפשו עצל
.impinguabitur solicitorum anima &
ונפש חרצים תדשן:
,*foetere* ‖ faciet impius & :iustus habebit odio *falsitatis* † Verbum
5 דבר־שקר ישנא צדיק ורשע יבאיש
:via perfectum custodiet Iustitia . ‡ afficiet pudore &
6 ויחפיר: צדקה [b]תצר [c]תם־דרך
non & ,se *ditans* † Est .*peccatum* † peruertet impietas &
7 ורשעה תסלף חטאת: יש מתעשר ואין
.*multa vbertas* ‡ & ,se *depauperans* :omne *
כל מתרושש והון רב:
non ,pauper & :eius *opulentia* ‖ viri animæ Redemptio
8 כפר נפש־איש עשרו ורש לא־
: *lætificabit* ‡ iustorum Lux .increpationem audiuit
9 שמע גערה: אור־צדיקים ישמח
superbia in * Verè .extinguetur impiorum lucerna &
10 ונר רשעים ידעך: רק־[d]בזדון
.sapientia *consultu* ‖ cum &: litem dabit
יתן [e]מצה ואת־נועצים חכמה:
manum ad vsque congregans & :minuetur † vanitate ex *Affluentia*
11 הון מהבל ימעט וקבץ על־יד
:cordis ‡ infirmitas *pertracta* * Spes .† multiplicabit
12 ירבה: [f]תוחלת ממשכה מחלה לב
.veniens desiderium *vitarum* † lignum * &
ועץ חיים תאוה באה:
,præceptum *timens &* :ei ‖ corrumpetur *rem* ‡ Contemnens
13 [g]בז לדבר יחבל לו וירא מצוה
;*vitarum* ‡ vena † sapienti Lex .*compensabitur ipse* ‡
14 הוא ישלם: תורת חכם מקור חיים
dabit bonus Intellectus .mortis laqueis à recedendum ad
15 לסור ממקשי מות: שכל טוב יתן־
* callidus Omnis .dura *prævaricatorum* † via & :gratiam
16 חן ודרך בגדים איתן: כל־ערום
.stultitiam *pandet* ‡ stultus & ; scientia *in* ‖ faciet
יעשה [h]בדעת וכסיל יפרש אולת:
veritatum ‡ legatus & :malum in cadet impius Nuncius
17 מלאך רשע [i]יפל ברע וציר אמונים
: *eruditionem deserenti* * ignominia & , Paupertas .sanitas
18 מרפא: ריש [k]וקלון פורע מוסר
.glorificabitur ,increpationem *custodiens &*
ושמר [l]תוכחת יכבד:
abominatio & : animæ dulcescet *existens* ‖ Desiderium
19 תאוה נהיה תערב לנפש ותועבת
,sapientibus cum *Ambulans* ‖ .malo à recedere † stultorum
20 כסילים סור [m]מרע: הלך את־חכמים
Peccatores .conteretur *stultos pascens &* ‡ : erit sapiens
21 יחכם ורעה כסילים ירוע: חטאים
.bonum reddet ‡ iustis & ,malum sequetur
תרדף רעה ואת־צדיקים ישלם־טוב:
iusto *recondita* * :filiorum filios faciet hæreditate Bonus
22 טוב ינחיל בני־בנים וצפון לצדיק
est & : *pauperum sulcatione* † cibus Multus .peccantis *facultas* ‡
23 חיל חוטא: רב־אכל ניר ראשים ויש
odiens ‖ ,suam virgam *Prohibens* .*iudicio sine concisus* ‡
24 נספה בלא משפט: חושך שבטו שונא
.correctionem *ei diluculo quæsiuit* * eum diligens & :suum filium
בנו ואהבו שחרו [n]מוסר:
venter & : suæ animæ saturitatem ad *comedens* † Iustus
25 צדיק אכל לשבע נפשו ובטן
.*egebit* ‡ impiorum
רשעים תחסר:

Qui custodit
‡ custodit
* erit
‡ Concupiscit anima pigri, & non est ei quòd optat:
[a]חתת
† mendax
‖ putrescere opera sua,
‡ animum suũ.
[b]נצר [c]תמם
‡ viam peccatoris. † qui diuitem ostendit,
* est ei quicquam:& est qui pauperem ostendit
‡ diuitiæ multæ sunt ei.
‖ sunt diuitiæ
‡ lætificat:
* vir superbus
[d]זוד
‖ consiliariis erit
[e]נצה
‡ Diuitiæ quæ veniunt
† minuentur: & qui cõgregat diuitias manu
† eas.
* quæ protrahitur ‡ est
* vt † vitæ est
‡ aliquid
‖ propter contemptũ ipsum: & timenti
[f]יחל [g]בוז
‡ reddetur merces. † est vt
‡ vitæ;
† contemptorum est
* res suas
‖ cum
‡ manifestabit
[h]ידע
‡ verax est
[i]נפל
* erit elonganti se à correctione: sed qui custodit
[k]קלה [l]יכח
‖ factum
† est
‖ Qui graditur
[m]רוע
‡ sed qui est amicus stultis,
‡ Deus
* reseruatur
‡ substantia
† in agro magnatum:
‡ qui perit, eò quòd nõ est ei iudicium. Qui prohibet
‖ odit
* quærere facit eum
[n]יסר
† comedit
‡ deficiet.

CAP. XIIII. יד

stultitia ‖ & : suam domum ædificauit *mulierum Sapientes*
1 חכמות נשים [p]בנתה ביתה ואולת
,sua rectitudine in *Ambulans* * .eam destruet suis manibus *in*
2 בידיה תהרסנו: הולך בישרו
.eum *spernens* † ,suis viis peruersus *&* ‡ :Dominum *timens* ‡
ירא יהוה ונלוז דרכיו בוזהו:

Sapiens mulier
‖ stulta
[o]בנה
* Qui ambul
‡ timet
‡ sed
† despicit

sapientum labia & : superbiæ baculus ‡ stulti ore In
3 בפי־אויל חטר גאוה ושפתי חכמים
:*mundum* ‡ præsepe ,*bobus non In* * .eos custodient
4 תשמורם: באין אלפים אבוס [a]בר
veritatum ‡ Testis .bouis potentia in *prouentuum* ‖ multitudo &
5 ורב־תבואות [b]בכח שור: עד אמונים
.*falsitatis* ‖ testis mendacia *efflabit* † & :mentietur non
לא יכזב [c]ויפיח כזבים עד שקר:
intelligenti scientia & : ‡ non & ,sapientiam irrisor Quæsiuit
6 בקש לץ חכמה ואין [d]ודעת [e]לנבון
nescies & :stulto viro cum *eminus* ‖ Vade .leuis ‡
7 [f]נקל: לך מנגד לאיש כסיל ובל־ידעת
:suam viam intelligere * callidi Sapientia .scientiæ labia
8 שפתי־דעת: חכמת ערום הבין דרכו
palliabit quisque Stultorum † .dolus stultorum stultitia &
9 ואולת כסילים מרמה: אוילים [g]יליץ
.*beneuolentia* ‖ rectos inter & :*delictum*
אשם ובין ישרים [h]רצון:
ipsius lætitia in & :suæ animæ amaritudinem *cognoscens* † Cor
10 לב יודע מרת נפשו ובשמחתו
:delebitur impiorum Domus .alienus miscebitur non
11 לא־יתערב זר: בית רשעים ישמד
facies ad * recta via Est .*florebit* ‡ rectorum *tentorium &* ‖
12 ואהל ישרים יפריח: יש דרך ישר לפני־
ridendo † in Etiam .mortis viæ eius nouissimum & ; *viri*
13 איש ואחריתה דרכי־מות: גם־בשחוק
.tristitia lætitiæ *eius* nouissimum & ;cor dolebit
יכאב־לב ואחריתה שמחה [i]תוגה:
vir ‡ eo *desuper* ‖ & :corde aduersus saturabitur suis viis De
14 מדרכיו ישבע סוג לב ומעליו איש
intelliget callidus & : verbo omni credet Simplex .bonus
15 טוב: [k]פתי יאמין לכל־דבר וערום יבין
stultus *&* * :malo à *recedens & ,timens* † Sapiens .suum gressum ad
16 לאשרו: חכם ירא [l]וסר מרע וכסיל
:stultitiam faciet *naribus Breuis* .*fidens &* ,*irascens* ‡
17 מתעבר ובוטח: קצר־אפים יעשה אולת
.*odietur machinationum* ‡ vir &
ואיש [m]מזמות ישנא:
callidi & : stultitiam simplices acceperunt Hæreditate
18 נחלו פתאים אולת וערומים
coram mali *sunt Incuruati* .*scientiam sibi coronam imponent* ‖
19 יכתירו [n]דעת: [o]שחו רעים לפני
. ‡ iusti portas *super* ‡ impij & :bonis
טובים ורשעים על־שערי צדיק:
diuitem *diligentes &* * :pauper erit odiosus suo *socio* † Etiam
20 גם־לרעהו ישנא רש ואהבי עשיר
miserescens & :*peccans* ‖ ,suum *socium Spernens* . ‡ multi
21 רבים: בז־לרעהו חוטא ומחונן
fabricantes errabunt * Nónne .*eius beatitudines modestorum*
22 [p]ענוים אשריו: הלא [q]יתעו חרשי
? bonum cogitantibus † veritas & ,misericordia & ? malum
רע וחסד [r]ואמת חרשי טוב:
‡ labiorum verbum *&* : *augmentum erit labore omni* * In
23 בכל־עצב יהיה [s]מותר ודבר שפתים
:eorum *opulentia* † sapientum Corona .defectum ad ‡ verè
24 אך למחסור: עטרת חכמים עשרם
testis animas *Eruens* ‖ .stultitia stultorum stultitia
25 אולת כסילים אולת: [t]מציל נפשות עד
Domini timore In .*dolus* * mendacia *efflabit &* :*veritatis* ‡
26 אמת ויפח כזבים מרמה: ביראת יהוה
.*tutela* ‖ erit eius filiis & :fortitudinis fiducia ‡
מבטח־[u]עז ולבניו יהיה מחסה:
recedendum ad ;*vitarum* † vena ‡ Domini Timor
27 יראת יהוה מקור חיים לסור
: regis *decor* ‡ populi multitudine In .mortis laqueis à
28 [x]ממקשי מות: ברב־עם הדרת־מלך
.*rectoris* * contritio *populi consumptione in* † &
ובאפס לאם [y]מחתת רזון:
spiritu *breuis* ‖ & ; intelligentia multus *naribus Longus*
29 ארך אפים רב־תבונה וקצר־רוח
.stultitiam *exaltans* †
[z]מרים אולת:

‡ est
* Cùm non fuerint boues,
‡ est vacuum:
‖ frugum est
‡ verax
[a]ברר [b]כוח
† loquetur
‖ mendax
[c]פוח
‡ fuit:
[d]ידע [e]בין
‡ est ‖ à longè
[f]קלל
* est
† Stultus loquetur verba delicti:
[g]לוץ
‖ erunt verba dilectionis.
[h]רצה
‡ cognoscit
‖ sed tabernaculum
‡ Deus germinare faciet
* coram viro;
† risu
[i]יגה
‖ ab ‡ recedet
[k]פתה
† timet, & recedit
* sed
[l]סור
‡ irascitur, & fidit. Qui citò irascitur,
‡ cogitabundus odio habetur ab eo.
[m]זמם
‖ coronabũtur scientia. Incuruabunt se
[n]ידע [o]שחח
‡ ad ‡ venient.
† amico * sed qui diligunt
‡ sunt. Qui cõtemnit amicum
‖ peccat: sed qui miseretur pauperum, beatus erit.
* errant cogitantes
[p]ענה [q]תעה
† erit
[r]אמן
* omnibus in quibus homo laborat, est dignitas; sed
‡ superfluum
[s]יתר
‡ imputatur
† diuitiæ
‖ Eruit
[t]נצל
‡ verax: & loquetur * dolosus. ‡ est
‖ spes.
[u]עזז
‡ est † vitæ:
‡ est gloria
[x]יקש
† cùm non fuerit populus, est.
* principis. Tardus ira est
‖ velox
[y]חתת
‡ exaltat
[z]רום

* ossium putredo & :sanum cor * carnium Vitæ †
30 חיי בשרים לב מרפא ורקב עצמות
: eius factorem exprobrauit tenuem Opprimens ‖ .inuidia
31 קנאה: עשק [a]דל חרף עשהו
expelletur sua malitia In .egeni miserescens *,eum honorans ‡ &
32 ומכבדו חנן [b]אביון: ברעתו ידחה
.iustus sua morte in sperans & : ‡ impius
רשע וחסה במותו צדיק:
interiori † in & :sapientia requiescet intelligentis corde In
33 בלב [c]נבון תנוח חכמה ובקרב
: gentem exaltabit Iustitia .cognoscetur stultorum
34 כסילים [d]תודע: צדקה תרומם גוי
.‖ regis Beneuolentia ‡ .peccatum populorum misericordia ‡ &
35 וחסד לאמים חטאת: [e]רצון מלך
.confundens † erit eius ira & :intelligentem seruum ad
לעבד משכיל ועברתו תהיה [f]מביש:

CAP. XV. טו

doloris ‖ verbum & : iram auertet ‡ mollis Responsio
1 מענה [g]רך [h]ישיב חמה ודבר עצב
reddet bonam * sapientum Lingua .furorem faciet ascendere
2 יעלה אף: לשון חכמים תיטיב
.stultitiam eructabit † stultorum os & :scientiam
[i]דעת ופי כסילים [k]יביע אולת:
.bonos & ,malos speculantes ‡ Domini oculi loco omni In
3 בכל מקום עיני יהוה [l]צפות רעים וטובים:
ea in peruersitas & :vitarum * lignum ‖ linguæ Remissio †
4 מרפא לשון עץ [m]חיים וסלף בה
correctionem respuet ‡ Stultus .spiritu in contritio †
5 שבר ברוח: אויל ינאץ [n]מוסר
.astutus efficietur ,increpationem custodiens & † :sui patris
אביו ושמר [o]תוכחת יערים:
impij prouentu ‡ in & :multa fortitudo ‖ iusti Domo ‡
6 בית צדיק חסן רב ובתבואת רשע
cor & :scientiam spargent sapientum Labia .conturbatur
7 נעכרת: שפתי חכמים [p]יזרו דעת ולב
abominatio ‡ impiorum Sacrificium .sic * non stultorum
8 כסילים לא כן: זבח רשעים תועבת
Abominatio .eius voluntas rectorum oratio & :Domini
9 יהוה [q]ותפלת ישרים רצונו: תועבת
.diliget ,iustitiam sequentem & :impij via † Domini
יהוה דרך רשע ומרדף צדקה יאהב:
,increpationem odiens : ‡ semitam relinquenti mala Correptio
10 מוסר רע לעזב ארח שונא תוכחת
etiam † :Domino coram * perditio & ,Infernus .morietur
11 ימות: שאול ואבדון נגד יהוה אף
illusor amabit Non ? hominum filiorum corda quia
12 כי לבות בני אדם: לא יאהב [r]לץ
lætum Cor .ibit non sapientes ad :se increpare
13 הוכח לו אל חכמים לא ילך: לב שמח
.confractus ‖ spiritus cordis dolore in & :facies bonificabit ‡
ייטב פנים ובעצבת לב רוח נכאה:
stultorum os & : scientiam quæret intelligens Cor
14 לב נבון יבקש דעת [s]ופני כסילים
bonum * & :mali afflicti † dies Omnes ,stultitia ‖ pascetur
15 ירעה אולת: כל ימי [t]עני רעים וטוב
timore in ‖ parum Bonum iuge conuiuium ‡ corde
16 לב משתה תמיד: טוב מעט ביראת
.eo in tumultus & ,multo thesauro præ ‡ ;Domini
יהוה מאוצר רב ומהומה בו:
,saginato boue præ ;ibi ‖ dilectio & * ,oleris viaticum Bonum †
17 טוב ארחת ירק ואהבה שם משור אבוס
.contentionem excitabit excandescentiæ † Vir .eo in ‡ odium &
18 ושנאה בו: איש חמה יגרה מדון
.litem * faciet quiescere naribus longus &
וארך אפים ישקיט [u]ריב:
rectorum semita & :spina sepes velut ‡ pigri Via
19 דרך עצל [x]כמשכת חדק וארח ישרים
stultus & : patrem lætificabit sapiens Filius .strata †
20 סללה: בן חכם ישמח אב וכסיל
.suam matrem despiciens ‖ homo
אדם בוזה אמו:

† Vita * est
‖ Qui vt auferet quippiam à paupere, probris afficit
‡ honorat
* qui miseretur pauperis. Propter malitiam suam
[a]דלל [b]אבה
‡ è mundo: sperat autem
† medio
[c]בין [d]ידע
‡ ignominia erit populis
‡ Amor ‖ est
† contra eum qui pudore eũ afficit.
[e]רצה [f]בוש
‡ retrahere facit
‖ dolore afficiẽs
[g]רכך [h]שוב
* decorabit
† loquetur
[i]ידע [k]נבע
‡ contemplantur
† Sanitas
‖ est vt * vitæ
[l]צפה [m]חיה
† est
‡ contemnet
† sed qui custodit
[n]יסר [o]יכח
‡ In
‖ est abundantia magna:
‡ fructu
[p]זרה
* erit rectum.
‡ est
[q]פלל
† est
‖ Flagellum malum est
‡ Domini: qui odio habet
* sunt
† quanto magis
[r]לוץ
increpantem
‡ decorabit faciem: & propter dolorem
‖ erit tristis.
ופי קרי
[s]פנה [t]ענה
‖ verbis stultitiæ
† pauperis
* iucundus
‡ est ac si esset in conuiuio iugi. Melius est
‖ cum
‡ quàm thesaurus magnus, & contritio est
† Melius est cõuiuium * vbi ‖ fit, quàm bos qui diu fuit in præsepio, in quo ‡ fit.
† iracundus miscebit lites: & tardus ad iram
* lites.
‡ videtur sibi ac si esset septa spinis:
[u]רוב [x]שוך
† plana est.
‖ despicit

intelligentiæ † vir & :corde carenti ‡ lætitia * Stultitia
21 אולת שמחה לחסר לב ואיש [a]תבונה
non in † cogitationes Infringere .ambulando ‡ seipsum diriget
22 יישר לכת: [b]הפר מחשבות [c]באין
.stabit ‖ consiliariorum multitudine in & ;secreto
סוד וברב יועצים תקום:
* verbum & † : sui oris responsione in viro ‡ Lætitia
23 שמחה לאיש במענה פיו ודבר
supra vitarum ‖ Via . bonum quàm ‡ suo tempore in
24 בעתו מה טוב: ארח חיים למעלה
Domum .inferiori inferno ab declinare pro * intelligentem
25 למשכיל למען סור משאול [d]מטה: בית
.viduæ terminum statuet & : Dominus demolietur superborum
גאים [e]יסח יהוה ויצב גבול אלמנה:
‡ munda & :mali ‖ cogitationes * Domini Abominatio
26 תועבת יהוה מחשבות רע וטהורים
appetens * suam domum Turbans .iucunditatis † eloquia
27 אמרי נעם: עכר ביתו בוצע
iusti Cor . viuet ,dona habens odio & ,concupiscentiam
28 בצע ושונא [f]מתנות יחיה: לב צדיק
. mala eructabit ‡ impiorum os & :respondendum ad ‡ meditabitur
יהגה [g]לענות ופי רשעים יביע רעות:
iustorum orationem & :impiis ab Dominus † Longinquus
29 רחוק יהוה מרשעים [h]ותפלת צדיקים
bona auditio * : cor lætificabit oculorum Lux .audiet
30 ישמע: מאור עינים ישמח לב שמועה טובה
; vitarum † increpationem audiens ‖ Auris .os ‡ impinguabit
31 תדשן עצם: אזן שמעת [i]תוכחת חיים
.commorabitur sapientum interiori in
בקרב חכמים [k]תלין:
audiens & ‡ : suam animam spernens eruditionem Negligens ‖
32 פורע מוסר מואס נפשו ושמע
eruditio Domini Timor . cor possidens ‡ ,increpationem
33 תוכחת קונה לב: יראת יהוה מוסר
. modestia * gloriam ante & : sapientiæ
חכמה ולפני כבוד ענוה:

CAP. XVI. יו

responsio ‖ Domino à & : cordis dispositiones ‡ Hominis
1 לאדם מערכי לב ומיהוה מענה
: suis oculis in mundæ viri viæ Omnes . linguæ
2 לשון: כל דרכי איש [l]זך בעיניו
Dominum ad Volue .Dominus † spiritus ponderans & *
3 ותכן רוחות יהוה: [m]גל אל יהוה
.tuæ cogitationes firmabuntur & : tua opera
מעשיך [n]ויכנו מחשבתיך:
impium etiam & :se propter Dominus est operatus Omnia
4 כל פעל יהוה למענהו וגם רשע
elatus omnis Domini Abominatio . malam diem ad †
5 ליום רעה: תועבת יהוה כל גבה
.erit innocens ‖ non manum ad manu ‡ : corde
לב יד ליד לא ינקה:
timore in & : iniquitas expiabitur ‡ veritate & , misericordia In
6 בחסד [o]ואמת יכפר עון וביראת
; viri vias Dominum volendo In * .malo à recedere ‡ Domini
7 יהוה סור מרע: [p]ברצות יהוה דרכי איש
parum Bonum † . eo cum pacificabit ‖ eius inimicos etiam
8 גם אויביו ישלם אתו: טוב מעט
.iudicio absque prouentuum multitudine præ ‖ ; iustitia in †
בצדקה [q]מרב תבואות בלא משפט:
parabit * Dominus & : suam viam cogitabit hominis Cor
9 לב אדם יחשב דרכו ויהוה [r]יכין
iudicio in : regis labiis super ‡ Diuinatio . eius gressum
10 צעדו: קסם על שפתי מלך במשפט
. eius os præuaricabitur * non
לא ימעל [s]פיו:
omnes † eius opus : Domino iudicij bilances & , Statera
11 פלס ומאזני משפט ליהוה מעשהו כל
: impietatem facere ‡ regum Abominatio .marsupij lapides
12 אבני כיס: תועבת מלכים [t]עשות רשע
.solium firmabitur iustitia in quia
כי בצדקה יכון כסא:

* est
‡ deficienti
† intelligens
‡ ad ambulãdũ.
Dissipabuntur
† quãdo nõ erit consilium; sed ‖ firmabuntur.
[a]בין [b]ילך
[c]פור
‡ est † sed
* dictum
‡ valde est
‖ vitæ est desuper
* vt declinet
[d]נטה
[e]נסח
* sunt ‖ viri
‡ sunt
† pulchra. Turbat
* qui inhiat auaritiæ; sed qui odio habet
[f]נתן
‡ cùm fuerit
‡ loquetur
[g]ענה
† est
[h]פלל
* fama
‡ corpus.
‖ quæ audit
† vitæ; in medio
[i]יכח
[k]לון
‖ Qui deserit correctionem, spernit
‡ sed qui audit
‡ possidet
* humilitas.
‡ sunt præparationes ‖ est
[l]זכך
* sed qui ponderat † est
[m]גלל
[n]כון
† quem adducet
‡ mox mox
‖ impunis
‡ redimetur
[o]אמן
‡ declinatur
* Cùm placuerint Domino viæ
‖ parabit
† Melius est
† cum
‖ quàm multitudo frugum
* disponet
[p]רצה [q]רבב
[r]כון
‡ est in
* præuaricatur
[s]פה
† omnia
pondera crumenæ. ‡ est
[t]עשה

loquentem & :iustitia † labia ‡ regum Beneuolentia
13 רצון מלכים שפתי־צדק ודבר
vir & :mortis legati * regis Ira .diliget recta
14 ישרים יאהב׃ חמת־מלך מלאכי־מות ואיש
:vitæ * regis facierum luce In ‡ .illam expiabit || sapiens
15 חכם יכפרנה׃ באור־פני־מלך חיים
.pluuiæ serotinæ nubes vt ‡ eius beneuolentia &
ורצונו כעב מלקוש׃
:puro auro præ bonum quàm † sapientiam Acquirere
16 קנה־חכמה מה־טוב מחרוץ
.argento præ electum || intelligentiam acquirere &
וקנות בינה נבחר מכסף׃
custodiens * : malo à declinare ‡ rectorum via Strata
17 מסלת ישרים סור מרע שמר
.suam viam seruans ‡ , suam animam
נפשו נצר דרכו׃
elatio ruinam ante & :superbia † contritionem Ante
18 לפני־שבר גאון ולפני כשלון גבה
diuidere præ ;mansuetis || cum spiritu humiliari Bonum ‡ .spiritus
19 רוח׃ טוב שפל־רוח את־ענוים מחלק
inueniet ,verbum super † Intelligens .superbis cum spolium ‡
20 שלל את־גאים׃ משכיל על־דבר ימצא־
.eius beatitudines ‡ ,Domino in confidens & :bonum
טוב ובוטח ביהוה אשריו׃
labiorum dulcedo & :intelligens vocabitur corde Sapienti
21 לחכם־לב יקרא נבון ומתק שפתים
:ea prædidi * intelligentia vitarum || Vena .doctrinam addet
22 יסיף לקח׃ מקור חיים שכל בעליו
prudens reddet † sapientis Cor . ‡ stultitia stultorum eruditio &
23 ומוסר אולים אולת׃ לב חכם ישכיל
.doctrinam addet suis labiis super & ;suum os
פיהו ועל־שפתיו יסיף לקח׃
, animæ dulcis :iucunditatis || eloquia ‡ mellis Fauus *
24 צוף־דבש אמרי־נעם מתוק לנפש
:viri facies ad † recta via Est .ossi medela ‡ &
25 ומרפא לעצם׃ יש דרך ישר לפני־איש
laborauit laborantis Anima .mortis viæ eius nouissimum &
26 ואחריתה דרכי־מות׃ נפש עמל עמלה
Belialial ‡ Vir .suum os eum super se inflexit || quia sibi
27 לו כי־אכף עליו פיהו׃ איש בליעל
.ardens ignis vt ‡ suis labiis super & : malum fodiens
כרה רעה ועל־שפתיו כאש צרבת׃
susurrator & :contentionem * mittet peruersitatum † Vir
28 איש תהפכות ישלח מדון ונרגן
:suum ducem ‡ seducet violentiæ || Vir .ducem diuidens ‡
29 מפריד אלוף׃ איש חמס יפתה רעהו
.bona non via in* eum ambulare faciet &
והוליכו בדרך לא־טוב׃
annuens : peruersitates cogitandum ad suos oculos Claudens †
30 עצה עיניו לחשב תהפכות קרץ
.malum perficit suis labiis
שפתיו כלה רעה׃
.inuenietur iustitiæ via in canicies ‡ gloriæ Diadema *
31 עטרת תפארת שיבה בדרך צדקה תמצא׃
suum spiritum in dominans & ‡ forti præ naribus longus Bonus †
32 טוב ארך אפים מגבור ומשל ברוחו
:sors proiicitur sinum In .vrbem capiente præ
33 מלכד עיר׃ בחיק יוטל את־הגורל
.eius iudicium omne ‡ Domino à &
ומיהוה כל־משפטו׃

CAP. XVII. יז

domo præ ‡ ea in tranquillitas ‡ & ,sicca buccella Bona †
1 טוב פת חרבה ושלוה־בה מבית
dominabitur intelligens Seruus .iurgij victimis plena
2 מלא זבחי־ריב׃ עבד־משכיל ימשל
.hæreditatem diuidet fratrum medio in & ; confundentem filium in ||
בבן מביש ובתוך אחים יחלק נחלה׃
corda probans & auro ‡ caminus & ,argento* Conflatorium †
3 מצרף לכסף וכור לזהב ובחן לבות
.Dominus
יהוה׃

auscultans falsitas :iniquitatis labio super attendens † Malus
4 מרע מקשיב על־שפת־און שקר מזין
.prauitatum linguæ super
על־לשון הות׃
latans || :eius factorem affecit probris ,pauperem Subsannans
5 לעג לרש חרף עשהו שמח
filij senum Diadema ‡ .impunis erit non ,contritione in
6 לאיד לא ינקה׃ עטרת זקנים בני
.eorum patres filiorum gloria & : filiorum
בנים ותפארת בנים אבותם׃
liberali quia etiam ;dignitatis labium stulto decorum * Non
7 לא־נאוה לנבל שפת־יתר אף כי־לנדיב
oculis in munus gratiæ || lapis ? falsitatis labium †
8 שפת־שקר׃ אבן־חן השחד בעיני
.aget prudenter ,respexerit quod omne * ad :eius patroni ‡
בעליו אל־כל־אשר יפנה ישכיל׃
,verbo in iterans & † ; amorem quærens ,prævaricationem Tegens
9 מכסה־פשע מבקש אהבה ושנה בדבר
.ducem separans
מפריד אלוף׃
stultum percutere præ ;intelligentem in ‡ increpatio Descendit
10 תחת גערה במבין מהכות כסיל
nuncius & :|| malum quæret rebellio * Profectò .centies
11 מאה׃ אך־מרי יבקש־רע ומלאך
orbatum vrsum † Occurrere .eum in ‡ mittetur crudelis
12 אכזרי ישלח־בו׃ פגוש דב שכול
.sua stultitia in stultum non & ;virum in
באיש ואל־כסיל באולתו׃
malum recedet non :bono pro malum Reddens
13 משיב רעה תחת טובה לא־תמיש רעה
; contentionis || principium ,aquas Aperiens ‡ .eius domo de
14 מביתו׃ פוטר מים ראשית מדון
. * dimitte ,lis misceatur antequam &
ולפני התגלע הריב נטוש׃
abominatio ;iustum faciens iniquum & ,impium Iustificans
15 מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת
pretium hoc ‡ quid Vt .ipsi ambo etiam † Domini
16 יהוה גם־שניהם׃ למה־זה מחיר
? ‡ non cor & , sapientiam acquirendum ad || ;stulti manu in
ביד־כסיל לקנות חכמה ולב־אין׃
angustiam ad † frater & :amicus diligens ‡ tempore omni In
17 בכל־עת אהב הרע ואח לצרה
spondens :volam percutiens * corde carens ‡ Homo .nascetur ||
18 יולד׃ אדם חסר־לב תוקע כף ערב
.prævaricationem Diligens .sui amici faciei ad ‡ sponsionem
19 ערבה לפני רעהו׃ אהב פשע
.contritionem quærens ‡ ,suum ostium eleuans ‡ :litem diligens †
אהב מצה מגביה פתחו מבקש־שבר׃
se vertens * & :bonum inueniet non corde Peruersus
20 עקש־לב לא ימצא־טוב ונהפך
.malum in cadet ,sua lingua in
בלשונו יפול ברעה׃
pater lætabitur non & :sibi † tristitiam ad stultum Generans ‡
21 ילד כסיל לתוגה לו ולא־ישמח אבי
spiritus & :medicina * benefaciet lætum Cor .stulti
22 נבל׃ לב שמח ייטב גהה ורוח
:capiet impius sinu è Munus .os || exsiccabit contritus ‡
23 נכאה תיבש־גרם׃ שחד מחק רשע יקח
.iudicij semitas peruertendum ad
להטות ארחות משפט׃
‡ stulti oculi & :sapientia intelligentis faciebus Cum *
24 את־פני מבין חכמה ועיני כסיל
; stultus filius suo patri † Ira .terræ extremo in
25 בקצה־ארץ׃ כעס לאביו בן כסיל
‡ non ,iustum multare || Etiam .suæ genitrici amaritudo &
26 וממר ליולדתו׃ גם ענוש לצדיק לא־
. ‡ rectitudinem super magnificos * percutere :bonum
טוב להכות נדיבים על־ישר׃
|| spiritu pretiosus :scientiam sciens ‡ ,sua eloquia Prohibens
27 חושך אמריו יודע דעת וקר־רוח
.intelligentiæ vir
איש תבונה׃

‡ erit in homine habente † iusta: * est vt nuncius
יוחם [a]
|| placabit ‡ Cùm illuxerit facies * erit vita: ‡ erit veluti
† multò melius quàm acquirere aurum pretiosum: || multò melius est quàm acquirere argentum electum.
קנה [b] סלל
† est * custodit ‡ qui custodit † est
רוע [c] נאה [d]
‡ Melius est || humilibus: quàm
ענוים ק
‡ spolia † rem,
עני [f]
‡ beatus erit. Sapiens || vitæ est * domini sui:
‡ est. † intelliget
יסר [g]
*Vt ‡ sunt || dulcia: dulcedo ‡ sanitas corpori. † coram viro:
|| incuruauit se ei ‡ impius fodit
פה [h] ‡ est
שפתו ק
† volubilis * litem: ‡ diuidet duces || iniquus ‡ amicum * per viam non bonam. † Claudit
רוע [i]
*Corona ‡ est
‡ Melior est tardus ad iram, quàm fortis, & qui dominatur spiritui suo, quàm is qui capit ‡ est
† Melior est ‡ pax *quàm domus
שלוה [k] רוב
|| filio stulto pudore afficienti patrem suum: & inter fratres
מביש [m]
† Sicut argentum, ‡ aurum; sic probat

‡ attendit sermoni iniquo: mendax auscultat linguæ prauitatum. Qui subsannat
רוע [b] און
|| qui lætatur
הור [c]
רשש [d]
‡ Corona est decora stultitia lingua excellens quanto magis † non est decora lingua mendax Vt gratiosus est
חן [f] נחת [e]
‡ domini * omnem locū ad quē se verterit, qui munera tribuit, prosperabitur. Qui tegit prævaricationes cuiuspiam, quærit eos † qui verò improperat aliquid, diuidit duces. Magis prodest ‡ vna intelligenti quàm * vir rebellis || fuit: ‡ cōtra † vrso orbato melius est viro quàm stulto
תמוש ק
נבכה [h] מרה
רוע [k] רוב
‡ Qui aperit aquam, || est * eam. † sunt ‡ est
שוב [l]
|| vt emat ‡ est ei?
קניה [m]
‡ diligit † propter nascitur remouendam. ‡ deficiens * percutit manum:
רוע [n]
רעה [o] כף
|| coram amico suo. Diligit † qui diligit ‡ qui eleuat * qui verterit
נפל [p] ונה
‡ Qui generat † suam genetrix illum: * vt
‡ tristis || ossa.
לקח [q]
נטה [r]
* Coram intelligente erit ‡ erunt † est || condemnare ‡ est
מרר [u] נכה
* principes propter ‡ non est bonū. Prohibet ‡ qui scit || est
יקר ק
ירע [x] בין [y]

obturans ‡ :reputabitur sapiens tacens * stultus Etiam

28 גַּם אֱוִיל מַחֲרִישׁ חָכָם יֵחָשֵׁב אֹטֵם

. † intelligens ,sua labia

שְׂפָתָיו נָבוֹן׃

* cum tacuerit ‡ qui claudit † reputabitur.

CAP. XVIII. יח

existentia ‖ omni in :separatus ‡ quæret * desiderium Ad ‡

1 לְתַאֲוָה יְבַקֵּשׁ נִפְרָד בְּכָל־ᵃתּוּשִׁיָּה

quin ,intelligentia in ‡ stultus volet Non .se miscebit

2 יִתְגַּלָּע׃ לֹא־יַחְפֹּץ כְּסִיל בִּתְבוּנָה כִּי אִם־

etiam venit ,impium veniendo In † .eius cor se manifestando in

3 ᵇבְּהִתְגַּלּוֹת לִבּוֹ׃ בְּבוֹא רָשָׁע בָּא גַם־

.opprobrium ignominia * cum & :contemptus

בּוּז וְעִם־ᶜקָלוֹן חֶרְפָּה׃

scaturiens † torrens ‖ : viri oris verba ‡ profundæ aquæ ‡

4 מַיִם עֲמֻקִּים דִּבְרֵי פִי־אִישׁ נַחַל נֹבֵעַ

:bonum † non ,impij facies ‡ Accipere .sapientiæ vena

5 מְקוֹר חָכְמָה׃ שְׂאֵת פְּנֵי־רָשָׁע לֹא־טוֹב

.iudicio in iustum peruertendum ad ‡

ᵈלְהַטּוֹת צַדִּיק בַּמִּשְׁפָּט׃

percussiones ad eius os & :litem in ‡ venient stulti Labia

6 שִׂפְתֵי כְסִיל יָבֹאוּ בְרִיב ᵉוּפִיו לְמַהֲלֻמוֹת

laqueus eius labia & :sibi contritio † stulti Os .vocabit

7 יִקְרָא׃ פִּי־כְסִיל מְחִתָּה־לוֹ וּשְׂפָתָיו מוֹקֵשׁ

ipsa & : lenientia † vt ‡ susurrationis Verba .suæ animæ

8 נַפְשׁוֹ׃ דִּבְרֵי נִרְגָּן כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם

:suo opere in se remittens ‖ Etiam .ventris penetralia descenderunt*

9 יָרְדוּ חַדְרֵי־בָטֶן׃ גַּם מִתְרַפֶּה בִמְלַאכְתּוֹ

,corrumpenti patrono ipse ‡ frater

אָח הוּא לְבַעַל מַשְׁחִית׃

, iustus curret ipsam in * :Domini nomen fortitudinis ‡ Turris ‖

10 מִגְדַּל־עֹז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יָרוּץ צַדִּיק

:eius fortitudinis vrbs † diuitis Abundantia ‡ .exaltabitur &

11 וְנִשְׂגָּב׃ הוֹן עָשִׁיר קִרְיַת ᵍעֻזּוֹ

.eius imaginatione in eleuatus murus sicut &

וּכְחוֹמָה ʰנִשְׂגָּבָה בְּמַשְׂכִּיתוֹ׃

gloriam ante & :viri cor eleuabitur contritionem Ante

12 לִפְנֵי־שֶׁבֶר יִגְבַּהּ לֵב־אִישׁ וְלִפְנֵי כָבוֹד

stultitia : audiat antequam verbum Reddens .mansuetudo ‖

13 עֲנָוָה׃ ⁱמֵשִׁיב דָּבָר בְּטֶרֶם יִשְׁמָע אִוֶּלֶת

:eius infirmitatem sufferet viri Spiritus .pudor & ,ei ipsa ‡

14 הִיא־לוֹ וּכְלִמָּה׃ רוּחַ אִישׁ יְכַלְכֵּל מַחֲלֵהוּ

acquiret intelligens Cor ?eum feret quis ,contritum † spiritum &

15 וְרוּחַ נְכֵאָה מִי יִשָּׂאֶנָּה׃ לֵב ᵐנָבוֹן יִקְנֶה־

Donum :scientiam quæret sapientum auris & :scientiam

16 ⁿדָּעַת וְאֹזֶן חֲכָמִים תְּבַקֶּשׁ־דָּעַת׃ מַתָּן

.eum ducet magnates ante & :‖ ei faciet dilatare hominis

אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי גְדֹלִים ᵒיַנְחֶנּוּ׃

,eius socius ‡ veniet & ; sua lite ‡ in * primus Iustus

17 צַדִּיק הָרִאשׁוֹן בְּרִיבוֹ וּבָא רֵעֵהוּ

inter & : sors faciet cessare Contentiones * .eum inuestigabit &

18 וַחֲקָרוֹ׃ ᵖמִדְיָנִים יַשְׁבִּית הַגּוֹרָל וּבֵין

: forti ciuitate præ rebellans † Frater .diuidet fortes ‡

19 עֲצוּמִים יַפְרִיד׃ אָח נִפְשָׁע מִקִּרְיַת־עֹז

.palatij vectis sicut contentiones ‡ &

וּמִדְיָנִים כִּבְרִיחַ אַרְמוֹן׃

prouentu ‖ ; eius venter satiabitur viri oris fructu De

20 ᑫמִפְּרִי פִי־אִישׁ תִּשְׂבַּע בִּטְנוֹ תְּבוּאַת

manu in vita * & Mors .saturabitur suorum labiorum

21 שְׂפָתָיו יִשְׂבָּע׃ מָוֶת וְחַיִּים בְּיַד־

.eius fructum comedet eam diligens ‡ & .linguæ

לָשׁוֹן וְאֹהֲבֶיהָ יֹאכַל פִּרְיָהּ׃

beneuolentiam educet & :bonum inuenit , † vxorem inuenit ‡

22 מָצָא אִשָּׁה מָצָא טוֹב ʳוַיָּפֶק רָצוֹן

diues & : pauper loquetur deprecationibus ‖ .Domino à

23 מֵיְהוָה׃ תַּחֲנוּנִים יְדַבֶּר־ʳרָשׁ וְעָשִׁיר

.fortia † respondebit

יַעֲנֶה ᵘעַזּוֹת׃

amans ‡ est & :se præstandum sociabilem ad amicorum ‖ Vir

24 אִישׁ ᵘרֵעִים לְהִתְרוֹעֵעַ וְיֵשׁ אֹהֵב

.fratre præ adhærens

דָּבֵק מֵאָח׃

‡ Secundum * suum ‡ sapientiam, qui se ab aliis diuidit; ‖ sapientia ᵇ יֵשׁה ‡ intelligentia nisi vt manifestetur † Quando venit impius, ᶜנִגְלֵהᶜקְלָה * viro ignominioso venit ‡ Vt † sunt ‡ redundans est ‡ personam * est ᵈ ‡ nec declinare facere * Verba * cum lite: ᵈנֹשֶׁה פֶּה † etit ᶠתָּרָה ‡ sunt † vulnera: * descendunt ad interiora ‖ qui remissus ‡ est viro dissipanti quidpiam. ‖ Vt † fortis * ad ‡ Opes ‡ sunt vt ᵍעֹז ʰשְׂכָה ‖ erit humilitas. Respondens ⁱעֹנֶה שׁוּב ‡ est † percussum, ᵐנֹשֵׂא בִּין ⁿדֵּיעַ ‖ locum: ᵒנָחָה * est ‡ amicus * Lites ᵖדוֹן ‡ lites ‡ durior est ‡ lites sunt מְדוֹנִים ᑫ ‡ & de פְּרָה * vita ‡ qui diligit ‡ Qui bonum, ʳפוּק ‡ Cum ᵗרָשׁ † dura verba ᵘעֹז רֵעָה ‖ diligit amicos, vt sit amicus: ‡ amicus magis coniunctus quàm frater.

CAP. XIX. יט

peruerso præ ‖ :sua integritate ‡ in ambulans * pauper Bonum ‡

1 טוֹב ᵃרָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעִקֵּשׁ

animæ scientia absque Etiam .stultus ipse & † ,suis labiis

2 שְׂפָתָיו וְהוּא כְסִיל׃ גַּם בְּלֹא־ᵇדַעַת נֶפֶשׁ

.peccans ‡ pedibus in festinus & :bonum ‡ non

לֹא־טוֹב ᶜוְאָץ בְּרַגְלַיִם חוֹטֵא׃

Dominum super ‡ & :eius viam peruertet hominis Stultitia

3 אִוֶּלֶת אָדָם תְּסַלֵּף דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוָה

tenuis ‡ & :multos amicos addet Copia * .eius cor sæuiet †

4 יִזְעַף לִבּוֹ׃ הוֹן ᵈיֹסִיף רֵעִים רַבִּים וְדָל

:impunis erit non falsitatum ‖ Testis .separabitur suo amico ab

5 מֵרֵעֵהוּ יִפָּרֵד׃ עֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה

.euadet non ,mendacia efflabit * &

וְיָפִיחַ כְּזָבִים לֹא יִמָּלֵט׃

amicus ‡ quiuis & :liberalis facies ‡ precabuntur Multi

6 רַבִּים ᶠיְחַלּוּ פְנֵי־נָדִיב וְכָל־הָרֵעַ

,eum oderunt pauperes fratres Omnes .doni † viro

7 לְאִישׁ ᵍמַתָּן׃ כָּל־אֲחֵי־רָשׁ שְׂנֵאֻהוּ

dicta sequens ‖ :eo ab se elongauerunt eius sodales quia etiam *

אַף כִּי מְרֵעֵהוּ רָחֲקוּ מִמֶּנּוּ מְרַדֵּף אֲמָרִים

:suam animam diligens † ,cor Possidens ?ipsa non

8 לֹא־הֵמָּה׃ קֹנֶה־לֵּב אֹהֵב נַפְשׁוֹ

.bonum inueniendum ad ,intelligentiam custodiens ‡

שֹׁמֵר ʰתְּבוּנָה לִמְצֹא־טוֹב׃

, mendacia efflabit ‖ & :erit impunis non falsitatum * Testis

9 ⁱעֵד שְׁקָרִים לֹא יִנָּקֶה ᵏוְיָפִיחַ כְּזָבִים

quia etiam † : delectatio stulto decora est Non .peribit

10 יֹאבֵד׃ לֹא־נָאוֶה לִכְסִיל תַּעֲנוּג אַף כִּי־

?principes in ‡ dominari seruum

לְעֶבֶד ׀ מְשֹׁל בְּשָׂרִים׃

eius gloria & :suam nauem prolongauit ‖ hominis Intellectus

11 שֵׂכֶל אָדָם הֶאֱרִיךְ אַפּוֹ וְתִפְאַרְתּוֹ

catuli veluti Rugitus .præuaricationem super transire ‡

12 עֲבֹר עַל־פָּשַׁע׃ נַהַם כַּכְּפִיר

.eius beneuolentiæ herbam super ros sicut & ;regis sæuitia ‡

זַעַף מֶלֶךְ ˡוּכְטַל עַל־עֵשֶׂב ᵐרְצוֹנוֹ׃

*cōtinuans stillatio ‖ & : stultus filius suo patri Contritiones †

13 ⁿהַוֹּת לְאָבִיו בֵּן כְּסִיל וְדֶלֶף טֹרֵד

:patrum hæreditas copia ‡ & ,Domus .mulieris contentiones

14 ᵖמִדְיְנֵי אִשָּׁה׃ בַּיִת וָהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת

.intelligens mulier † Domino à &

וּמֵיְהוָה אִשָּׁה מַשְׂכָּלֶת׃

fraudulenta ‡ anima & : soporem faciet cadere Pigredo

15 עַצְלָה ᵖתַּפִּיל תַּרְדֵּמָה וְנֶפֶשׁ רְמִיָּה

:suam animam custodiens † ,mandatum Custodiens ‡ .famescet

16 תִרְעָב׃ שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר נַפְשׁוֹ

,Domino Mutuans ‡ .morietur ,suas vias contemnens *

17 בּוֹזֵה דְרָכָיו יוּמָת׃ מַלְוֵה יְהוָה

.ei reddet eius retributionem & :tenuis miserescens ‖

חוֹנֵן ᵠדָּל וּגְמֻלוֹ יְשַׁלֶּם־לוֹ׃

eius fremitum ‡ ad & : spes est quia * tuum filium Castiga

18 יַסֵּר בִּנְךָ כִּי־יֵשׁ תִּקְוָה וְאֶל־ʳהֲמִיתוֹ

ferens † ira Magnus .tuam animam eleues ne

19 אַל־תִּשָּׂא נַפְשֶׁךָ׃ ʳגְּרָל־חֵמָה נֹשֵׂא

. ‡ addes adhuc & , erueris si quia :mulctam

עֹנֶשׁ כִּי אִם־ˢתַּצִּיל וְעוֹד תּוֹסִף׃

sis sapiens vit ; correctionem suscipe & ,consilium Audi

20 שְׁמַע ᵗעֵצָה וְקַבֵּל מוּסָר לְמַעַן תֶּחְכַּם

:viri corde in ‖ cogitationes Multæ .tuo nouissimo in

21 בְּאַחֲרִיתֶךָ׃ ᵘרַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב־אִישׁ

hominis Desiderium .stabit ‡ ipsum ,Domini consilium &

22 ᶻוַעֲצַת יְהוָה הִיא תָקוּם׃ ʸתַּאֲוַת אָדָם

.mendacij viro præ ‖ pauper bonum * & : eius misericordia

חַסְדּוֹ וְטוֹב ᶻרָשׁ מֵאִישׁ כָּזָב׃

non ,commorabitur satur & :vita † ad Domini Timor

23 יִרְאַת יְהוָה לְחַיִּים וְשָׂבֵעַ ᵃיָלִין בַּל־

:axilla † in suam manum piger Abscondit .malo visitabitur

24 יִפָּקֵד רָע׃ טָמַן עָצֵל יָדוֹ בַּצַּלָּחַת

.eam reducet non suum os ad etiam

גַּם־אֶל־ᶜפִּיהוּ לֹא ᶜיְשִׁיבֶנָּה׃

‡ Melior est * qui ambulat ‡ perfectione ‖ quàm peruersus † qui est ᵃרָשׁ ᵇיָדַע ‡ est ‡ peccat. ᶜאוּץ ‡ contra † irascetur * Opes addent ‡ pauper ᵈיָסַף ᵉרָעָה ‖ mendax * qui loquitur ‡ faciem ‡ est ᶠחָלָה † dona tribuēti. ᵍנָתַן * quin & amici ‖ prosequitur eos ille verbis quæ non probant. † diligit לוֹ ק ‡ custodit * mendax ‖ qui loquitur ʰבִּין ⁱעוּד ᵏפּוּחַ † quanto magis non est decorū ‡ principibus? ‖ est prolongare furorē suum; ‡ est pertrāsire leonis est ira ˡטַל ᵐרָצָה † Contritio est ‖ sicut * funt ⁿהָוָה ‡ diuitiæ ᵒדִּין † est ‡ remissa ᵖנָפַל ‡ Qui custodit † custodit * qui cōtemnit ‡ Mutuat יָמוּת ק ‖ qui largitur pauperi: * quando ‡ interficiendum eum † sustinet pœnā ʳדָּלַל ʳחֵמָה גָּדֵל ק eum, ‡ castigare eum, ˢנָצַל ᵗיָעַץ ‖ sunt ‡ permanebit. ᵘרָבַב ᵡיָעַץ * melior ‖ quàm vir mendax. † vitam: ʸאָוָה ᶻרָשׁ ᵃלוּן † sinu: ᵇפֶּה ᶜשׁוּב

: efficietur astutus simplex & ,percussetis * Derisorem
[a]לץ [b]תכה [c]ופתי יערם 25
.scientiam intelliget ,intelligentem ‡ increpauerit † &
והוכיח לנבון יבין [d]דעת:
,afficiens pudore filius ,matrem fugabit ,patrem Expilans ‡
משדד־אב יבריח אם בן מביש 26
:eruditionem audire mi fili Cessa .faciens erubescere &
ומחפיר: חדל־בני לשמע [e]מוסר 27
.scientiæ eloquiis ab errandum ad †
לשגות מאמרי־דעת:
impiorum os & ;iudicium deridebit Belihal ‡ Testis
עד בליעל יליץ משפט ופי רשעים 28
: iudicia delusoribus sunt Parata .iniquitatem degluriet ||
יבלע־און: נכונו ללצים שפטים 29
.stultorum corpori percussiones &
ומהלמות [f]לגו כסילים:

[a] לוץ [b] נכה
† si quispiam
[c] פתה [d] ירע
‡ Qui destruit paterna bona,
[d] יסף
† quæ adducit te, vt erres
‡ impius
|| abscondet
[f] גלה

CAP. XX. כ

,eo in errans || omnis & : sechar tumultuans ,vinum Derisor *
לץ היין המה שכר וכל־שגה בו 1
terror ‡ leunculi tanquam Rugitus .erit sapiens non
לא יחכם: נהם ככפיר אימת 2
.suam animam peccans ei succensens † :regis
מלך מתעברו חוטא נפשו:
.se miscebit stultus omnis & : lite à considere || viro ‡ Gloria
כבוד לאיש [g]שבת מריב וכל־אויל יתגלע: 3
; messe in postulabit ‡ :arabit non piger hiemem Propter
מחרף עצל לא יחרש ישאל בקציר 4
: viri corde in consilium profundæ Aquæ .* non &
ואין: מים עמקים [h]עצה בלב־איש 5
;illud hauriet intelligentiæ vir ‡ &
ואיש תבונה [i]ידלנה:
virum & ;suæ misericordiæ virum vocabit ‡ hominis Multitudo *
רב־אדם יקרא איש חסדו ואיש 6
sua integritate ‡ in Ambulans † ?inueniet quis veritatum ||
אמונים מי ימצא: מתהלך [k]בתמו 7
.eum post eius filij ‡ beati ;iustus *
צדיק אשרי בניו אחריו:
suis oculis in dispergens ‡ , iudicij solium super sedens || Rex
מלך יושב על־כסא־דין מזרה בעיניו 8
sum mundus ?meum cor Mundaui ,dicet ‡ Quis .malum omne
כל־[l]רע: מי־יאמר [m]זכיתי לבי טהרתי 9
abominatio ;ephah & ephah ,lapis & Lapis * ?meo peccato à
מחטאתי: אבן ואבן איפה ואיפה תועבת 10
.ipsa ambo etiam ‡ Domini
יהוה גם־שניהם:
mundum vtrùm ;puer cognoscetur suis studiis † in Etiam
גם במעלליו יתנכר־נער אם־[n]זך 11
.eius opus || rectum vtrùm &
ואם־ישר פעלו:
fecit Dominus ;videntem oculum & ,audientem Aurem
אזן שמעת ועין ראה יהוה עשה 12
forte ne ,somnum diligas Ne .ipsa ambo ‡ etiam
גם־שניהם: אל־תאהב שנה פן־ 13
.pane teipsum satura ,tuos oculos aperi : efficiaris pauper
תורש פקח עיניך שבע־לחם:
tunc sibi abiens ‡ & : emptor dicet ,* malum ,Malum
[o]רע רע יאמר הקונה ואזל לו אז 14
vas ‡ & :margaritarum multitudo & ,aurum Est .se iactabit
יתהלל: יש זהב ורב־[p]פנינים [q]וכלי 15
.scientiæ labia † pretiosum
יקר שפתי־דעת:
: extraneo ‡ fideiussit quia , eius vestimentum Tolle
לקח־בגדו כי־ערב [r]זר 16
.illud tolle pignus in extraneis pro &
ובעד נכרים חבלהו:
implebitur postea & :falsitatis * panis viro est Suauis
ערב לאיש לחם שקר ואחר ימלא־ 17
:firmabitur ‡ consilio in Cogitationes .calculo eius os
[s]פיהו חצץ: מחשבות [t]בעצה תכון 18
.bellum fac industriis in * &
ובתחבלות עשה מלחמה:

* Derisorē efficit ‡ tumultuantem efficit
|| qui oblectatur
‡ est
† qui irascitur cum eo, peccat contra
‡ est || quiescere
[g] ישב
‡ mendicabit æstate,
ושאל
ק
* erit qui det ei.
Vt aqua profunda est
[h] ועץ [i] דלה
‡ homo intelligens Magni
‡ prædicabit vnusquisque misericordiam:
|| veracem
† Ambulantis
‡ perfectione
* iusti || erunt
|| qui sedet
‡ dispergit
[k] תמם [l] רוע
‡ potest dicere,
[m] זכה
* Duplex pondus, & duplex mensura:
‡ sunt
† operibus
[n] זכך
|| sit
‡ vtrumque.
* est ‡ vadens
[o] רוע
‡ vt
[p] פנה [q] כלה
† sunt
‡ pro
[r] זור
נכריה
ק
* mendax:
‡ firmantur
[s] חצה [t] יעץ
* consiliis

suis labiis pellicienti † & :delator vadens || ;secretum Reuelans ‡
19 גולה־סוד הולך רכיל ולפתה שפתיו
,suam matrem & ,suum patrem Maledicentis .te miscebis non
20 לא תתערב: מקלל אביו ואמו
.tenebrositatis nigrore || in eius lucerna extinguetur
ידעך נרו באישון חשך:
non eius nouissimum || & :principio in festinans ‡ Hæreditas
21 נחלה מבהלת בראשונה ואחריתה לא
expecta : malum Reddam ,dicas Ne ,benedicetur *
22 תברך: אל־תאמר אשלמה־רע קוה
Domini Abominatio .te faciet saluum & ,Dominum
23 ליהוה וישע לך: תועבת יהוה
.bonum non ,doli bilances & :lapis & lapis †
אבן ואבן ומאזני מרמה לא־טוב:
intelliget quomodo homo & :|| viri gressus Domino A
24 מיהוה מצעדי־גבר ואדם מה־[a]יבין
post & :sanctitatem deuorabit hominis ‡ Laqueus ?suam viam
25 דרכו: [b]מוקש אדם ילע קדש ואחר
:sapiens rex impios Spargens * .inquirere vota
26 נדרים לבקר: מזרה רשעים מלך חכם
.rotam eos super faciet redire &
[c]וישב עליהם אופן:
omnia inuestigans † ;hominis mens ‡ Domini Lucerna
27 נר יהוה נשמת אדם חפש כל־
custodient veritas & Misericordia .ventris penetralia ‡
28 חדרי־בטן: חסד [d]ואמת [e]יצרו־
.suum solium misericordia in fulcit & :regem
מלך וסעד בחסד כסאו:
, senum decor & ;eorum fortitudo iuuenum Gloria
29 תפארת בחורים [f]כחם והדר זקנים
plagæ & : ‡ malo in detersio * vulneris Liuores .canicies
30 שיבה: חברות פצע תמריק ברע [g]ומכות
.ventris interioribus †
חדרי־בטן:

CAP. XXI. כא

super || ;Domini manu in regis cor ‡ ,aquarum Pelagi ‡
1 פלגי־מים לב־מלך ביד־יהוה על־
.illud inclinabit ,voluerit quod omne
כל־אשר יחפץ [h]יטנו:
ponderans ‡ & :eius oculis in † recta viri via Omnis
2 כל־דרך איש ישר בעיניו ותכן
:iudicium & ,iustitiam Facere .Dominus corda
3 לבות יהוה: עשה צדקה ומשפט
,oculorum Exaltatio .sacrificio præ ‡ Domino electum ‡
4 נבחר ליהוה מזבח: רום עינים
. † peccatum ,impiorum nouale * :cordis latitudo &
ורחב־לב נר רשעים חטאת:
omnis & :superabundantiā ad † verè soliciti ‡ Cogitationes
5 מחשבות חרוץ אך־[i]למותר וכל־
.defectum ad verè festinus ‡
[k]אץ אך־למחסור:
,expulsa vanitas :falsitatis || lingua in thesaurorum Opus ‡
6 פעל אוצרות בלשון שקר הבל [l]נדף
: eos terrebit * impiorum Rapina .‡ mortem quærentes
7 מבקשי־מות: [m]שד־רשעים יגורם
via est Inuersa .iudicium facere renuerunt quia
8 כי מאנו [n]לעשות משפט: הפכפך דרך
.eius opus rectum || mundi & :alieni & . ‡ viri
איש [o]וזר [p]וזך ישר פעלו:
muliere præ || ;tecti angulo super * habitare † Melius
9 טוב לשבת על־פנת־גג מאשת
.societatis || domo ‡ & ,contentionum ‡
מדונים ובית חבר:
erit gratus non :malum desiderauit impij Anima
10 נפש רשע [q]אותה רע לא־[r]יחן
.eius amicus eius oculis in
בעיניו רעהו:
: simplex efficietur sapiens ,derisorem mulctando In ‡
11 בענש־[s]לץ יחכם־[t]פתי
.scientiam accipiet ,sapientem ad intelligendo in † &
ובהשכיל לחכם יקח דעת:

‡ Qui tenent ‡ incedit fraudulenter:
† dilatanti labia sua
‡ obscuritate tenebrarum.
‡ festinanter acquisita
|| in nouissimo
* erit benedicta.
† est duplex pondo: & bilanx dolosa nō est bona.
|| diriguntur:
[a] בין
‡ est homini deglutire sanctificatum:
* Dispergit
[b] יקש
[c] שוב
‡ est animus
† quæ inuestigat
‡ interiora
[d] אמן [e] נצר
[f] כוח
* sunt medicina
‡ homine: sic
תמרוק
ק
† in
[g] נכה
* Vt riuuli
‡ est || ad
[h] נטה
† est
‡ ponderat
‡ magis est
‡ quàm sacrificium
* cogitatio
† sunt.
‡ viri † tendunt
[i] יתר [k] אוץ
* qui est præceps tendit
‡ Congregatio
|| mendacii; est vt stipula propulsata: quærūt
‡ qui eos congregāt Rapinā
* adducet Dominus super
[l] נדף [m] שדד
‡ impij || viri
[n] עשה [o] זור
† est * in
|| quàm cum
‡ contentiosa,
‡ in ‡ ampla.
מדונים
ק
[p] זכך [q] אוה
[r] חנן
‡ Cùm iudex mulctauerit
[s] לוץ [t] פתה
† Cū intellexerit sapiens alterum sapientem,

, suam animam *custodiens* ‖ peruersi via in ‡ laquei ,Spinæ
5 צִנִּים פַּחִים בְּדֶרֶךְ עִקֵּשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ
:suæ viæ *os super* * puerum *Initia* ‡ .eis ab se elongabit
6 יִרְחַק מֵהֶם׃ חֲנֹךְ לַנַּעַר עַל־פִּי דַרְכּוֹ
.ea ab recedet non ,senuerit cùm etiam
גַּם כִּי־יַזְקִין לֹא־יָסוּר מִמֶּנָּה׃
viro mutuans seruus ‖ & :dominabitur *pauperes in* † Diues
7 עָשִׁיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל וְעֶבֶד לֹוֶה לְאִישׁ
virga & *: calamitatem* * metet iniquitatem *Seminans* .*commodanti*
8 מַלְוֶה׃ זוֹרֵעַ עַוְלָה יִקְצוֹר־אָוֶן וְשֵׁבֶט
.*consumet* ‡ eius iræ
עֶבְרָתוֹ יִכְלֶה׃
suo pane de dedit quia :benedicetur ipse , *oculu Bonus* ‡
9 טוֹב־עַיִן הוּא יְבֹרָךְ כִּי־נָתַן מִלַּחְמוֹ
cessabit & :contentio egredietur & ,derisorem Eiice .*tenui* †
10 לַדָּל׃ גָּרֵשׁ לֵץ וְיֵצֵא מָדוֹן וְיִשְׁבֹּת
,cordis munditiam *Diligens* ‡ .ignominia & , iudicium
11 דִּין וְקָלוֹן׃ אֹהֵב טְהָר־לֵב
Domini Oculi .rex* eius amicus ,eius labiorum *gratia* ‖
12 חֵן שְׂפָתָיו רֵעֵהוּ מֶלֶךְ׃ עֵינֵי יְהוָה
.præuaricatoris verba peruertet & :scientiam custodierunt
נָצְרוּ דָעַת וַיְסַלֵּף דִּבְרֵי בֹגֵד׃
platearum medio in *: vico in* † Leo : piger Dixit
13 אָמַר עָצֵל אֲרִי בַחוּץ בְּתוֹךְ רְחֹבוֹת
insensu cui † :alienarum ‡ os ‖ profunda fouea ‡ .occidar
14 אֵרָצֵחַ׃ שׁוּחָה עֲמֻקָּה פִּי זָרוֹת זְעוּם
corde in * colligata Stultitia .illuc cadet Dominus
15 יְהוָה יִפּוֹל־שָׁם׃ אִוֶּלֶת קְשׁוּרָה בְלֶב־
.eo ab eam faciet elongare correctionis virga :pueri
נַעַר שֵׁבֶט מוּסָר יַרְחִיקֶנָּה מִמֶּנּוּ׃
‡ verè ,diuiti *dans :sibi multiplicandum ad* ,*tenui* Extorquens
16 עֹשֵׁק דָּל לְהַרְבּוֹת לוֹ נֹתֵן לְעָשִׁיר אַךְ
:sapientum verba audi & ,tuam aurem Inclina .defectum ad
17 לְמַחְסוֹר׃ הַט אָזְנְךָ וּשְׁמַע דִּבְרֵי חֲכָמִים
.meam scientiam ad *pones* ‡ tuum cor &
וְלִבְּךָ תָּשִׁית לְדַעְתִּי׃
diligentur :tuo *ventre* ‡ in ea custodieris si ,‖ delectabilis Quia
18 כִּי־נָעִים כִּי־תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנֶךָ יִכֹּנוּ
Domino in *existendum Ad* ‡ .tuis labiis *super* * pariter
19 יַחְדָּו עַל־שְׂפָתֶיךָ׃ לִהְיוֹת בַּיהוָה
.‡ tu etiam hodie ‡ te feci scire *:tuam fiduciam* ‖
מִבְטַחֶךָ הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אַף־אָתָּה׃
? scientia & ,consiliis in , *terna* * tibi scripsi Nonne
20 הֲלֹא כָתַבְתִּי לְךָ שָׁלִשִׁים בְּמֹעֵצֹת וָדָעַת׃
: veritatis eloquiorum *certitudinem* † te *faciendum scire Ad* ‡
21 לְהוֹדִיעֲךָ קֹשְׁטְ אִמְרֵי אֱמֶת
:te mittentibus veritatis eloquia *referendum* * ad
לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֱמֶת לְשֹׁלְחֶיךָ׃
conteras ne & *: ipse tenuis* ‖ quia *tenuem* ‡ diripias Ne
22 אַל־תִּגְזָל־דָּל כִּי דַל־הוּא וְאַל־תְּדַכֵּא
:eorum *litem litigabit* * Dominus Quia .porta in *afflictum* †
23 עָנִי בַשָּׁעַר׃ כִּי־יְהוָה יָרִיב רִיבָם
.animam *eorum configentium configet* ‖ &
וְקָבַע אֶת־קֹבְעֵיהֶם נָפֶשׁ׃
excandescentiarum * viro cum & ; *nasi auctori* *associeris* ‡ Ne
24 אַל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף וְאֶת־אִישׁ חֵמוֹת
capias & ;eius semitas discas forte Ne .*congrediaris* ‡ ne
25 לֹא תָבוֹא׃ פֶּן־תֶּאֱלַף אֹרְחֹתָו וְלָקַחְתָּ
; *volam percutientibus in* † sis Ne .tuæ animæ laqueum
26 מוֹקֵשׁ לְנַפְשֶׁךָ׃ אַל־תְּהִי בְתֹקְעֵי־כָף
.*debita fideiubentibus in*
בַּעֹרְבִים מַשָּׁאוֹת׃
tollet quid vt ;reddendum ad tibi ‖ non Si
27 אִם־אֵין־לְךָ לְשַׁלֵּם לָמָּה יִקַּח
terminum *retrogages* * Ne .te subter de † tuum *cubile* ‡
28 מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחְתֶּיךָ׃ אַל־תַּסֵּג גְּבוּל
virum Vidisti .tui patres fecerunt quem , *seculi* ‡
29 עוֹלָם אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ׃ חָזִיתָ אִישׁ
non *:statuetur regum facies ad* ‡ ?suo opere in velocem
מָהִיר בִּמְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי־מְלָכִים יִתְיַצָּב בַּל־
.*tenebrosorum facies ad statuetur* ‖
יִתְיַצֵּב לִפְנֵי חֲשֻׁכִּים׃

‡ funt ‖ qui custodit צִנִּים ‡ Imbue * secundum modum † pauperibus ‖ mutuum accipiens seruus erit viro mutuanti. Qui seminat * iniquitatem: ‡ deficiet. ‡ Benignus oculo † pauperi. לְדַל לְלוּץ ‡ Qui diligit קַלָּה ‖ propter gratiam * erit יֵרַע ‡ est foris ‡ Vt ‖ est ‡ mulierum † is cótra quem iratus est * est זוּר נָפַל יֹסֵר Qui vi aufert à paupere, vt augeat sua: qui dat * erit sibi לְדַל נָטֵה ‡ pone שׁוּת ‖ est ‡ corde מָכוֹן * in ‡ Vt sit חָיָה ‖ fiducia tua: ‡ hæc † custodi. * perfecta. יָעַץ ‡ Vt scire facerem † rectitudinem אָמַן *respondendū ‡ pauparem, ‖ pauper est: † egenum * iudicabit causam עָנָה רוֹב ‖ rapiet à rapientibus eos ‡ sis amicus furibundo: * iracundo ‡ eas. רָעָה יָקַשׁ † inter percutientes manū fideiubendo: inter fideiubentes pro debitis. נָשָׁה לָקַח ‖ est ‡ lectum † quod est * transferas סוּג ‡ antiquum, עָשָׂה חָזָה ‡ coram regibus stabit: ‖ stabit coram tenebrosis

implos *peruertens* † :impij *domum ad* ‖ iustus *Intelligens* ‡
12 מַשְׂכִּיל צַדִּיק לְבֵית רָשָׁע מְסַלֵּף רְשָׁעִים
:*tenuis* ‡ clamore à suam aurem *Obturans* . * malum ad
13 לָרָע׃ אֹטֵם אָזְנוֹ מִזַּעֲקַת־דָּל
.exaudietur non & ,clamabit ipse etiam
גַּם־הוּא יִקְרָא וְלֹא יֵעָנֶה׃
sinu in munus & ;furorem teget ‡ abscondito in Donum
14 מַתָּן בַּסֵּתֶר יִכְפֶּה־אָף וְשֹׁחַד בַּחֵק
: iudicium facere iusto † Lætitia . ‖ fortem iram
15 חֵמָה עַזָּה׃ שִׂמְחָה לַצַּדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט
.iniquitatem operantibus * contritio & * erit
וּמְחִתָּה לְפֹעֲלֵי אָוֶן׃
manium concione † in ;intellectus via de *errans* ‡ Homo
16 אָדָם תּוֹעֶה מִדֶּרֶךְ הַשְׂכֵּל בִּקְהַל רְפָאִים
diligens ‖ :lætitiam *diligens defectus* * Vir .requiescet
17 יָנוּחַ׃ אִישׁ מַחְסוֹר אֹהֵב שִׂמְחָה אֹהֵב
.ditabitur non *oleum* ‡ & ,vinum
יַיִן וָשֶׁמֶן לֹא יַעֲשִׁיר׃
.præuaricator rectis pro & : impius *iusto Propitiatio* ‡
18 כֹּפֶר לַצַּדִּיק רָשָׁע וְתַחַת יְשָׁרִים בּוֹגֵד׃
contentionum * muliere *pra* † :deserti terra in habitare *Bonum* ‡
19 טוֹב שֶׁבֶת בְּאֶרֶץ מִדְבָּר מֵאֵשֶׁת מִדְיָנִים
habitaculo in *oleum* ‖ & ,desiderabilis Thesaurus .*iracundia* &
20 וָכָעַס׃ אוֹצָר נֶחְמָד וָשֶׁמֶן בִּנְוֵה
.eum *deglutiet* * homo stultus & :sapientis
חָכָם וּכְסִיל אָדָם יְבַלְּעֶנּוּ׃
, vitam inueniet :misericordiam & ,iustitiam *Sequens* ‡
21 רֹדֵף צְדָקָה וָחָסֶד יִמְצָא חַיִּים
.gloriam & ,iustitiam
צְדָקָה וְכָבוֹד׃
faciet descendere & :sapiens ascendit fortium Ciuitatem
22 עִיר גִּבֹּרִים עָלָה חָכָם וַיֹּרֶד
;suam linguam & , suum os *Custodiens* . ‡ fiduciæ robur
23 עֹז מִבְטֶחָה׃ שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ
arrogans ‡ ,Superbus .suam animam angustiis ab *custodiens* †
24 שֹׁמֵר מִצָּרוֹת נַפְשׁוֹ׃ זֵד יָהִיר
.superbiæ ira in *faciens* * ;eius nomen ‖ derisor
לֵץ שְׁמוֹ עוֹשֶׂה בְּעֶבְרַת זָדוֹן׃
eius manus renuerunt quia ;eum interficiet pigri Desiderium
25 תַּאֲוַת עָצֵל תְּמִיתֶנּוּ כִּי־מֵאֲנוּ יָדָיו
: concupiscentiam *concupiuit* † die Tota . ‡ facere
26 לַעֲשׂוֹת׃ כָּל־הַיּוֹם הִתְאַוָּה תַאֲוָה
.prohibebit non & :tribuet iustus &
וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא יַחְשֹׂךְ׃
quia etiam ‖ abominatio ‡ impiorum Sacrificium
27 זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה אַף כִּי־
:peribit *mendaciorum* ‡ Testis .illud attulerit *mala cogitatione in*
28 בְזִמָּה יְבִיאֶנּוּ׃ עֵד־כְּזָבִים יֹאבֵד
vir ‖ Roborauit .loquetur *finem in audiens* † vir &
29 וְאִישׁ שׁוֹמֵעַ לָנֶצַח יְדַבֵּר׃ הֵעֵז אִישׁ
.suam viam *parabit* ‡ ipse rectus & .*sua facie bus in* ‡ impius
רָשָׁע בְּפָנָיו וְיָשָׁר הוּא יָכִין דַּרְכּוֹ׃
contra consilium nec ;intelligentia neque , sapientia * Non
30 אֵין חָכְמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֵצָה לְנֶגֶד
,belli diem ad * paratus Equus .Dominum
31 יְהוָה׃ סוּס מוּכָן לְיוֹם מִלְחָמָה
.salus † Domini & ‡
וְלַיהוָה הַתְּשׁוּעָה׃

CAP. XXII. כב

,*argento pra* :multa *opulentia pra* ‡ nomen * Eligibilius
1 נִבְחָר שֵׁם מֵעֹשֶׁר רָב מִכֶּסֶף
:sibi obuiauerunt pauper & Diues .bona gratia *auro pra* &
2 וּמִזָּהָב חֵן טוֹב׃ עָשִׁיר וָרָשׁ נִפְגָּשׁוּ
,malum vidit Callidus .Dominus ipsos omnes faciens
3 עֹשֵׂה כֻלָּם יְהוָה׃ עָרוּם רָאָה רָעָה
.*mulctabuntur* ‡ & ,fiunt transgressi simplices & :se abscondit &
וְנִסְתָּר וּפְתָיִים עָבְרוּ וְנֶעֱנָשׁוּ׃
,gloria & ,*opulentia* † : Domini timor *mansuetudinem* ‖ Propter
4 עֵקֶב עֲנָוָה יִרְאַת יְהוָה עֹשֶׁר וְכָבוֹד
.*vita* * &
וְחַיִּים׃

‡ Considerati ‡ finem domus † & videt quòd Dominus peruertit * ipsorum: Qui ‡ pauperis: יְרַלֵּל ‡ datum נָתַן ‖ teget. עָזַז * erit ‡ qui errat † cœtu mortuorum * egenus erit qui diligit ‖ qui diligit ‡ pinguia, ‡ Pro redemptione iusti dabitur ‡ Melius est † quàm cum contentiosa & iracunda. יָשַׁב דּוּן ‖ pinguedo est ‡ dissipabit ‡ Qui sequitur חָיָה ‡ eius. Qui custodit עָזַז פָּה † custodit ‡ elatus צָרַר זוּד ‖ est * quia fecit opera sua אָוָה מוּת † facere ‡ quicquam ‖ pigri concupiscit ‡ est ‖ quanto magis si mala intentione ‡ mendax בּוֹא וְקָם ‡ vir ‖ contra cum faciem suam: ‡ disponet כּוּן * est יָעַץ בִּין ‖ sed † est יָשַׁע * est ‡ bonū, quàm diuitiæ multæ, & quàm argentum & quàm aurum eligibilior est רָבַב רָשַׁשׁ ‡ pœnas accipient. וְנִסְתַּר פָּתָה ‡ humilitatem venit homini ‡ diuitiæ ‡ vita

,sapientem generans :iusti pater exultabit Exultando
24 גּוֹל יָגוּל אֲבִי צַדִּיק יוֹלֵד חָכָם
:tua mater & ,tuus pater Lætabitur .eo in Lætabitur &
25 וְשִׂמַח בּוֹ: יִשְׂמַח־אָבִיךָ וְאִמֶּךָ
:mihi tuum cor mi fili Præbe .tua genitrix exultabit &
26 וְתָגֵל יוֹלַדְתֶּךָ: תְּנָה בְנִי לִבְּךָ לִי
* profunda fouea † Quia .custodiant meas vias tui oculi &
27 וְעֵינֶיךָ דְּרָכַי תִּרְצֶנָה: כִּי־שׁוּחָה עֲמֻקָּה
.aliena angustus puteus & ; meretrix
זוֹנָה וּבְאֵר צָרָה נָכְרִיָּה:
præuaricatores & :insidiabitur prædæ tanquam ipsa Etiam
28 אַף־הִיא כְּחֶתֶף תֶּאֱרֹב וּבוֹגְדִים
cui ,egestas † cui , væ ‡ Cui .addet hominibus in
29 בְּאָדָם תּוֹסִף: לְמִי אוֹי לְמִי אֲבוֹי לְמִי
cui ? gratis † vulnera cui , murmur ‡ cui ,rixæ
מִדְיָנִים לְמִי־שִׂיחַ לְמִי פְּצָעִים חִנָּם לְמִי
:vino super * Morantibus ? † oculorum rubor
30 חַכְלִלוּת עֵינָיִם: לַמְאַחֲרִים עַל־הַיָּיִן
.mixturam ‖ quærendum ad ingredientibus
לַבָּאִים לַחְקֹר מִמְסָךְ:
calice in dederit cùm ,rubuerit cùm † vinum intuearis Ne
31 אַל־תֵּרֶא יַיִן כִּי יִתְאַדָּם כִּי־יִתֵּן בַּכּוֹס
.rectitudinibus in ibit ‡ , suum oculum
עֵינוֹ יִתְהַלֵּךְ בְּמֵישָׁרִים:
regulus velut & ; mordebit serpens sicut suo nouissimo *
32 אַחֲרִיתוֹ כְּנָחָשׁ יִשָּׁךְ וּכְצִפְעֹנִי
tuum cor & ,extraneas ‡ videbunt tui Oculi .punget ‡
33 יַפְרִשׁ: עֵינֶיךָ יִרְאוּ זָרוֹת וְלִבְּךָ
; maris corde in iacens ‡ veluti eris Et .peruersa loquetur †
34 יְדַבֵּר תַּהְפֻּכוֹת: וְהָיִיתָ כְּשֹׁכֵב בְּלֶב־יָם
.rudentis ‖ capite in iacens ‡ sicut &
וּכְשֹׁכֵב בְּרֹאשׁ חִבֵּל:
non ,me concusserunt :ægrotaui non ,me Verberauerunt
35 הִכּוּנִי בַל־חָלִיתִי הֲלָמוּנִי בַּל־
.adhuc illud quæram ,addam : euigilabo quando , ‡ cognoui
יָדָעְתִּי מָתַי אָקִיץ אוֹסִיף אֲבַקְשֶׁנּוּ עוֹד:

CAP. XXIIII. כד

desideres ne & : malitiæ ‡ homines in æmuleris Ne
1 אַל־תְּקַנֵּא בְּאַנְשֵׁי רָעָה וְאַל־תִּתְאָו
;eorum cor meditabitur rapinam Quia .eis cum existendum ad ‖
2 לִהְיוֹת אִתָּם: כִּי־שֹׁד יֶהְגֶּה לִבָּם
ædificabitur sapientia In .loquentur eorum labia laborem * &
3 וְעָמָל שִׂפְתֵיהֶם תְּדַבֵּרְנָה: בְּחָכְמָה יִבָּנֶה
scientia in † Et .stabilietur intelligentia in &
4 בָּיִת וּבִתְבוּנָה יִתְכּוֹנָן: וּבְדַעַת
.iucunda & , pretiosa copia omni ‡ ,replebuntur penetralia
חֲדָרִים יִמָּלְאוּ כָּל־הוֹן יָקָר וְנָעִים:
roborans scientiæ ‡ vir & :fortitudine in * sapiens Vir
5 גֶּבֶר־חָכָם בַּעוֹז וְאִישׁ־דַּעַת מְאַמֶּץ־
:bellum tibi facies industriis in ‖ Quia .potentiam
6 כֹּחַ: כִּי בְתַחְבֻּלוֹת תַּעֲשֶׂה־לְּךָ מִלְחָמָה
.consiliarij † multitudine in salus &
וּתְשׁוּעָה בְּרֹב יוֹעֵץ:
aperiet non porta in : sapientiæ stulto Excelsæ ‡
7 רָאמוֹת לֶאֱוִיל חָכְמוֹת בַּשַּׁעַר לֹא יִפְתַּח
patronum ‡ eum :malefacere Cogitantem .suum os
8 פִּיהוּ: מְחַשֵּׁב לְהָרֵעַ לוֹ בַּעַל־
.vocabunt malarum cogitationum
מְזִמּוֹת יִקְרָאוּ:
abominatio & :peccatum stultitiæ † mala Cogitatio
9 זִמַּת אִוֶּלֶת חַטָּאת וְתוֹעֲבַת
.derisor ‡ homini
לְאָדָם לֵץ:
.tua fortitudo ‖ angusta :angustiæ die in fuisti Remissus
10 הִתְרַפִּיתָ בְּיוֹם צָרָה צַר כֹּחֶכָה:
,occisionem ad nutantes * & : mortem ad captos ‡ Erue
11 הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת וּמָטִים לַהֶרֶג
? prohibebis si ‡
אִם־תַּחְשׂוֹךְ:
Ponderans * nónne ,hunc nouimus non En ,dixeris Cùm ‖
12 כִּי־תֹאמַר הֵן לֹא־יָדַעְנוּ זֶה הֲלֹא־תֹכֵן

Margin (left): גיל ;יגיל ‖ ק ‖ ויולד ‖ ק ‖ ‡ ficut * est ‖ תצורנה ‖ ק ‖ ‡ veluti ‖ נצר צור ‖ fessi ‡ anxietas, ‡ frustra? ‖ יסף אנה ‖ ‡ loquacitas ‖ שיח חנן ‖ * in ‖ ‡ cauntibus ‖ ‖ mistū vinū. ‖ בוא ראה ‖ ‡ quando rubescit ‖ בכוס ‖ ק ‖ ‡ colorem ‖ ‡ ingredietur, que directè. ‖ In ‡ dolore afficiet. ‖ ‡ visiones ‖ נשך זור ‖ ‡ cogitabit ‖ ‡ dormiens ‖ ‖ mali nauis. ‖ היה ‖ נכה ‖ ‡ eum qui me percussit, ‖ קוץ ‖ ‡ qui faciunt malum: ‖ אוה ‖ ‖ esse ‖ שדד ‖ * iniquitatem ‖ ‖ per scientiam interiora ‖ בין ‖ ‡ omnibus opibus pretiosis & iucundis. ‖ * est ‡ peritus roborat vires. ‖ עזז ירע ‖ ‖ consiliis ‖ † consiliariorū. ‖ כח ישע ‖ ‡ Excelsiores sunt ‖ רום ‖ ‡ virum malas habentem cogitationes ‖ פה רוע ‖ זמם ‖ ‡ hominis stulticia ‖ זמם לוץ ‖ † est ‖ erit ‖ רפה צור ‖ * eos qui capti sunt ‡ eos qui labuntur ‖ כוח נצל ‖ מוט ‖ ‡ nónne ‖ Si qui ponderat

CAP. XXIII. כג

considerando ;dominatore ‖ cum comedendum ad sederis Cùm
1 כִּי־תֵשֵׁב לִלְחוֹם אֶת־מוֹשֵׁל בִּין
.suas facies ad * quod considerabis †
תָּבִין אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ:
animæ compos ‡ si : tua fauce ‖ in cultrum pones Et
2 וְשַׂמְתָּ שַׂכִּין בְּלֹעֶךָ אִם־בַּעַל נֶפֶשׁ
hoc & ‡ : eius sapidos cibos ‖ concupiscas .Ne .tu
3 אָתָּה: אַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמּוֹתָיו וְהוּא
.mendaciorum panis
לֶחֶם כְּזָבִים:
.cessa † tua intelligentia ab :ditescendum ad ‡ labores Ne
4 אַל־תִּיגַע לְהַעֲשִׁיר מִבִּינָתְךָ חֲדָל:
quia ;ipsum non & ?illud in * tuos oculos facies volare An
5 הֲתָעִיף עֵינֶיךָ בּוֹ וְאֵינֶנּוּ כִּי
volabit aquila sicut * : alas sibi faciet ‡ faciendo
עָשֹׂה יַעֲשֶׂה־לּוֹ כְנָפַיִם כְּנֶשֶׁר יָעוּף
: oculi mali ‖ panem comedas Ne .cælos in
6 הַשָּׁמָיִם: אַל־תִּלְחַם אֶת־לֶחֶם רַע עָיִן
.eius sapidos cibos ad * concupiscas ne &
וְאַל־תִּתְאָו לְמַטְעַמֹּתָיו:
comede :hoc † sic ,sua anima in ‡ æstimauit sicut Quoniam
7 כִּי כְּמוֹ־שָׁעַר בְּנַפְשׁוֹ כֶּן־הוּא אֱכוֹל
.tecum * non eius cor & :tibi dicet ,bibe &
וּשְׁתֵה יֹאמַר לָךְ וְלִבּוֹ בַּל־עִמָּךְ:
tua verba corrumpes & :eam euomes † ,comedisti ‡ tuâ Buccellam
8 פִּתְּךָ־אָכַלְתָּ תְקִיאֶנָּה וְשִׁחַתָּ דְּבָרֶיךָ
quia ;loquaris ne stulti auribus In .iucunda ‡
9 הַנְּעִימִים: בְּאָזְנֵי כְסִיל אַל־תְּדַבֵּר כִּי
.tuorum eloquiorum intellectum contemnet
יָבוּז לְשֵׂכֶל מִלֶּיךָ:
pupillorum agros † in & :sæculi ‡ terminum loco moueas * Ne
10 אַל־תַּסֵּג גְּבוּל עוֹלָם וּבִשְׂדֵי יְתוֹמִים
ipse :‖ fortis illorum redemptor Quia .introeas ne
11 אַל־תָּבֹא: כִּי־גֹאֲלָם חָזָק הוּא־
.tecum eorum litem litigabit ‡
יָרִיב אֶת־רִיבָם אִתָּךְ:
tuas aures & ; tuum cor eruditionem ad fac Ingredi
12 הָבִיאָה לַמּוּסָר לִבֶּךָ וְאָזְנֶךָ
:correctionem puero à prohibeas Ne .scientiæ eloquia ad
13 לְאִמְרֵי־דָעַת: אַל־תִּמְנַע מִנַּעַר מוּסָר
.morietur non ,virga in eum percusseris cùm * ‖
כִּי־תַכֶּנּוּ בַשֵּׁבֶט לֹא יָמוּת:
inferno ab eius animam & ;eum percuties virga in Tu
14 אַתָּה בַּשֵּׁבֶט תַּכֶּנּוּ וְנַפְשׁוֹ מִשְּׁאוֹל
lætabitur ;tuum cor fuerit sapiens si ,mi Fili .erues
15 תַּצִּיל: בְּנִי אִם־חָכַם לִבֶּךָ יִשְׂמַח
;mei renes exultabunt Et .† ego etiam ,meum cor
16 לִבִּי גַם־אָנִי: וְתַעֲלֹזְנָה כִלְיוֹתָי
.rectitudines ‡ tua labia loquendo in ‖
בְּדַבֵּר שְׂפָתֶיךָ מֵישָׁרִים:
quinimo † peccatores in tuum cor æmuletur Ne
17 אַל־יְקַנֵּא לִבְּךָ בַּחַטָּאִים כִּי אִם־
est si * Quia .die tota ‖ Domini timore in
בְּיִרְאַת־יְהוָה כָּל־הַיּוֹם:
,mi fili tu Audi .succidetur non tua spes & ;nouissimum ‡
18 כִּי אִם־יֵשׁ
19 אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת: שְׁמַע־אַתָּה בְנִי
.tuum cor via in progredi † fac & ;esto ‡ sapiens &
וַחֲכָם וְאַשֵּׁר בַּדֶּרֶךְ לִבֶּךָ:
carnis comessatoribus in ‡ :vini potatoribus in ‡ sis Ne
20 אַל־תְּהִי בְסֹבְאֵי־יָיִן בְּזֹלְלֵי בָשָׂר
scissuras † & ;efficietur pauper ‖ edax & ,bibax Quia .sibi
21 לָמוֹ: כִּי־סֹבֵא וְזוֹלֵל יִוָּרֵשׁ וּקְרָעִים
: te genuit ipse ,tuo patri Audi ‡ .dormitatio induere faciet
22 תַּלְבִּישׁ נוּמָה: שְׁמַע לְאָבִיךָ זֶה יְלָדֶךָ
.tuam matrem ,senuerit cùm ,contemnas ne &
וְאַל־תָּבוּז כִּי־זָקְנָה אִמֶּךָ:
, eruditionem &, sapientiam : vendas ne & , eme Veritatem
23 אֱמֶת קְנֵה וְאַל־תִּמְכֹּר חָכְמָה וּמוּסָר
.intelligentiam &
וּבִינָה:

Margin (right): ‖ domino; ‖ ישב ‖ † considera ‖ * erit coram te. ‖ ‖ gutture tuo: ‖ ‡ præditus cupiditate sis. ‖ שוך אוה ‖ ‖ pulmenta ‖ ‡ quæ sunt cibus fallax. ‖ יגע ‖ ‡ vt diteris: ne ‖ † desinas. Nunquid illustrabis ‖ * vt diuitias accipias? sed non erunt. ‖ יעוף קרי ‖ ‡ faciens ‖ * similes aquilæ & volabunt ‖ ‖ malum oculum habentis. ‖ עוף רוע ‖ * pulmenta ‖ ‡ amico suo, ‖ † fuit: ‖ * erit ‖ ‡ quam ‖ † euomas: & corrumpas ‖ קוא ‖ ‡ dulcia. ‖ מלל ‖ * transferas ‖ ‡ antiquum; ‖ ‡ agrum ‖ סוג ‖ ‖ est: ‖ בוא ‖ ‡ iudicabit causam eorum ‖ רוב יסר ‖ נכה ‖ נצל ‖ ‡ lætabor. ‖ כלה ‖ ‖ cùm locuta fuerint ‖ ‡ quæ recta sunt † sed ‖ ‖ sis * verè ‖ ‡ merces ‖ קוה ‖ ‡ eris: ‖ † ambulare per viam ‖ אשר ‖ ‡ eum ‖ ‖ pauperes efficientur; ‖ † vestibus scissis ‖ ירש ‖ ‡ Obtempera ‖ אמן

ipse .tuam animam custodiens ‡ & ? intelliget ipse , corda
לִבּוֹת הוּא־יָבִין וְנֹצֵר נַפְשְׁךָ הוּא
? suum opus secundum homini reddétque : cognoscet
יֹדֵעַ וְהֵשִׁיב לְאָדָם כְּפָעֳלוֹ׃
† dulce fauum & : ‡ bonum quia , mel mi fili Comede
13 אֱכָל־בְּנִי דְבַשׁ כִּי טוֹב וְנֹפֶת מָתוֹק
; tuæ animæ ‡ sapientiæ scientia Sic . tuo palato super
14 עַל־חִכֶּךָ׃ כֵּן דְּעֶה חָכְמָה לְנַפְשֶׁךָ
.excidetur non tua expectatio & : nouissimum est & , inuenisti si *
אִם־מָצָאתָ וְיֵשׁ אַחֲרִית וְתִקְוָתְךָ לֹא תִכָּרֵת׃
vastes ‡ nec ; iusti habitaculo impie ‖ insidieris Ne
15 אַל־תֶּאֱרֹב רָשָׁע לִנְוֵה צַדִּיק אַל־תְּשַׁדֵּד
; surget & , iustus cadet septies Quia .eius accubitum
16 רִבְצוֹ׃ כִּי שֶׁבַע יִפּוֹל צַדִּיק וָקָם
. malum in corruent impij &
וּרְשָׁעִים יִכָּשְׁלוּ בְרָעָה׃
,eum impingendo in ‡ & :læteris ne ,tuum inimicum cadendo In *
17 בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל־תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ
, Dominus videat ‡ fortè Ne .tuum cor exultet ne
18 אַל־יָגֵל לִבֶּךָ׃ פֶּן־יִרְאֶה יְהוָה
.suam narem eo desuper * auertat & : eius oculis in malum † &
וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ׃
.impios in æmuleris ne : malignis in succenseas ‡ Ne
19 אַל־תִּתְחַר בַּמְּרֵעִים אַל־תְּקַנֵּא בָּרְשָׁעִים׃
impiorum lucerna : maligno nouissimum † erit non Quia
20 כִּי לֹא־תִהְיֶה אַחֲרִית לָרָע נֵר רְשָׁעִים
: regem & , mi fili Dominum Time . extinguetur
21 יִדְעָךְ׃ יְרָא אֶת־יְהוָה בְּנִי וָמֶלֶךְ
. te misceas ne ‡ iterantibus cum
עִם־שׁוֹנִים אַל־תִּתְעָרָב׃
contritionem & ; eorum exitium ‡ consurget repentè Quoniam
22 כִּי־פִתְאֹם יָקוּם אֵידָם וּפִיד
: ‡ sapientibus hæc Etiam ? sciens ‖ quis eorum amborū
23 שְׁנֵיהֶם מִי יוֹדֵעַ׃ גַּם־אֵלֶּה לַחֲכָמִים
. bonum * non , iudicio in facies † Cognoscere
הַכֵּר־פָּנִים בְּמִשְׁפָּט בַּל־טוֹב׃
: populi ei maledicent , tu ‖ Iustus , impio Dicenti
24 אֹמֵר לְרָשָׁע צַדִּיק אָתָּה יִקְּבֻהוּ עַמִּים
increpantibus Et * . nationes eum detestabuntur
25 יִזְעָמוּהוּ לְאֻמִּים׃ וְלַמּוֹכִיחִים
. bona benedictio ingredietur † eos super & ; erit iucundum ‡
יִנְעָם וַעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בִרְכַּת־טוֹב׃
. recta verba respondens ‖ : osculabitur Labia
26 שְׂפָתַיִם יִשָּׁק מֵשִׁיב דְּבָרִים נְכֹחִים׃
agro in illud præpara ‡ , tuum opus vico in ‡ Præpara
27 הָכֵן בַּחוּץ מְלַאכְתֶּךָ וְעַתְּדָהּ בַּשָּׂדֶה
.tuam domum ædificabis & postea : tibi ‡
לָךְ אַחַר וּבָנִיתָ בֵיתֶךָ׃
pellicies nunquid * & : tuum socium in gratu † testis sis Ne
28 אַל־תְּהִי עֵד־חִנָּם בְּרֵעֶךָ וַהֲפִתִּיתָ
,mihi fecit Quemadmodum , dicas Ne . tuis labiis in
29 בִּשְׂפָתֶיךָ׃ אַל־תֹּאמַר כַּאֲשֶׁר עָשָׂה־לִי
.suum opus secundum viro reddam .ei faciam sic
כֵּן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אָשִׁיב לָאִישׁ כְּפָעֳלוֹ׃
vineam super † & : transiui pigri hominis agrum Super ‖
30 עַל־שְׂדֵה אִישׁ־עָצֵל עָבַרְתִּי וְעַל־כֶּרֶם
.corde carentis ‡ hominis
אָדָם חֲסַר־לֵב׃
eius facies . sunt opertæ , vrticæ ‡ ipsum totum ascendit ‖ ecce Et
31 וְהִנֵּה עָלָה כֻלּוֹ קִמְּשֹׂנִים כָּסּוּ פָנָיו
.erat destructa eius lapidum maceria & : carduis
חֲרֻלִּים וְגֶדֶר אֲבָנָיו נֶהֱרָסָה׃
accepi , vidi : meum cor posui , ego vidi Et
32 וָאֶחֱזֶה אָנֹכִי אָשִׁית לִבִּי רָאִיתִי לָקַחְתִּי
parum : dormitationum parum , somniorum Parum . eruditionem
33 מוּסָר׃ מְעַט שֵׁנוֹת מְעַט תְּנוּמוֹת מְעַט
,iacendum ‡ ad manuum implicationis
חִבֻּק יָדַיִם לִשְׁכָּב׃
tui * defectus & : tua paupertas viator ‖ veniet Et
34 וּבָא־מִתְהַלֵּךְ רֵישֶׁךָ וּמַחְסֹרֶיךָ
. clypei ‡ vir tanquam
כְּאִישׁ מָגֵן׃

‡ qui custodit.
שׁוּב[a] ‡ est: † est
נוּף[b] ‡ dulcescat
חִיךְ[c] * nónne inuenies, & erit merces: ‖ ô ‡ rapias
קוה[d]
נפל[e]
רוע[f] * Cùm ceciderit inimicus tuus, ‡ cùm impegerit, ‡ conuersus
‡ quod displiceat * Deus ab eo furorem suum. ‡ commercium habeas cum
חרה[g] † finis homini malo:
‡ iniquitates suas
שנה[h] ‡ contritio
‖ scit? ‡ dicuntur:
† faciem * est
נכר[i] ‖ es,
קבב[k] * Sed
יכח[l] ‡ impios, dulcescet Dñs: † veniet ‖ qui respondit
נשק[m] ‡ foris
שוב[o] כון[n] ‡ tuo:
בנה[p] † mendax contra amicum * ne conteras eum
היה[q]
שוב[r] ‖ Iuxta † iuxta ‡ deficientis ‖ ascenderat per ‡ spinas, operuerant superficiem vrticæ:
כסה[s]
שות[t]
ראה[u] Paruis somnis, paruis dormitationibus, paruo amplexu ‡ dormiendum cum vxore sua opus est. ‖ tanquam ‡ tuus
יסר
ירש[y] ‡ scutatus.
גנן[z]

CAP. XXV. כה

transtulerunt quas : Selomoh parabolæ ‡ hæ Etiam
1 גַּם־אֵלֶּה מִשְׁלֵי שְׁלֹמֹה אֲשֶׁר הֶעְתִּיקוּ
‡ Dei Gloria .Iehudah regis Chizchiiah viri
2 אַנְשֵׁי חִזְקִיָּה מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ כְּבֹד אֱלֹהִים
.verbum inuestigare regum gloria & : verbum celare
הַסְתֵּר דָּבָר וּכְבֹד מְלָכִים חֲקֹר דָּבָר׃
cordis & ; profunditate in terræ & , altitudine in Cælorum
3 שָׁמַיִם לָרוּם וָאָרֶץ לָעֹמֶק וְלֵב
; argento de scorias Remoue .inuestigatio † non regum
4 מְלָכִים אֵין חֵקֶר׃ הָגוֹ סִיגִים מִכָּסֶף
: regi facies ad ‡ impium Remoue .vas conflanti ‡ egredietur &
5 וַיֵּצֵא לַצֹּרֵף כֶּלִי׃ הָגוֹ רָשָׁע לִפְנֵי־מֶלֶךְ
.eius solium iustitia in firmabitur &
וְיִכּוֹן בַּצֶּדֶק כִּסְאוֹ׃
magnorum loco in & : regis facies ad te decorum ostendas ‖ Ne
6 אַל־תִּתְהַדַּר לִפְנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים
,huc Ascende ,tibi dicere † melius Quia .steteris ne
7 אַל־תַּעֲמֹד׃ כִּי טוֹב אֲמָר־לְךָ עֲלֵה הֵנָּה
.tui oculi viderunt quem : magnifici faciei ad te demittere præ‡
מֵהַשְׁפִּילְךָ לִפְנֵי נָדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ׃
aliquid fortè ne , citò litigandum ad egrediaris Ne
8 אַל־תֵּצֵא לָרִב מַהֵר פֶּן מַה־
.tuum socium te afficiendo pudore in : eius nouissimo in facias
תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְלִים אֹתְךָ רֵעֶךָ׃
alterius secretum & ; amico tuo cum litiga tuum Litigium
9 רִיבְךָ רִיב אֶת־רֵעֶךָ וְסוֹד אַחֵר
: audiens te afficiat probris fortè Ne .reueles ne
10 אַל־תְּגָל׃ פֶּן־יְחַסֶּדְךָ שֹׁמֵעַ
.reuertatur non tua infamia &
וְדִבָּתְךָ לֹא תָשׁוּב׃
dictum verbum ,argenti transparentibus thecis in auri poma †
11 תַּפּוּחֵי זָהָב בְּמַשְׂכִּיּוֹת כָּסֶף דָּבָר דָּבֻר
: obrizi ornamentum & ,auri * inauris ‡ .suis rotis super ‖
12 עַל־אָפְנָיו׃ נֶזֶם זָהָב וַחֲלִי־כָתֶם
.audienti aure super sapiens arguens ‡
מוֹכִיחַ חָכָם עַל־אֹזֶן שֹׁמָעַת׃
fidelis legatus ‡ , messis die in ,niuis frigus Sicut
13 כְּצִנַּת־שֶׁלֶג בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן
.faciet reuerti ‖ sui domini animam & : illum mittentibus
לְשֹׁלְחָיו וְנֶפֶשׁ אֲדֹנָיו יָשִׁיב׃
se iactans † vir : * non pluuia ‡ & ,ventus & ,Vapores ‡
14 נְשִׂיאִים וְרוּחַ וְגֶשֶׁם אָיִן אִישׁ מִתְהַלֵּל
:gubernator persuadebitur narium longitudine In .falsitatis ‖ dono in
15 בְּמַתַּת־שָׁקֶר׃ בְּאֹרֶךְ אַפַּיִם יְפֻתֶּה קָצִין
.ei † confringet mollis lingua &
וְלָשׁוֹן רַכָּה תִּשְׁבָּר־גָּרֶם׃
fortè ne :tuam sufficientiam ‡ comede ,inuenisti Mel
16 דְּבַשׁ מָצָאתָ אֱכֹל דַּיֶּךָּ פֶּן־
tuum pedem fac Rarum ‖ .illud euomas & ; eo satieris *
תִּשְׂבָּעֶנּוּ וַהֲקֵאתוֹ׃ הֹקַר רַגְלְךָ
.te habeat odio & , te satietur * fortè ne :tui socij † domo à
17 מִבֵּית רֵעֶךָ פֶּן־יִשְׂבָּעֲךָ וּשְׂנֵאֶךָ׃
respondens † vir ‖ : acuta sagitta & ,gladius & , Dispergens ‡
18 מֵפִיץ וְחֶרֶב וְחֵץ שָׁנוּן אִישׁ־עֹנֶה
,contrarius dens .falsitatis ‡ testimonium suum sociumin
בְרֵעֵהוּ עֵד שָׁקֶר׃ שֵׁן רֹעָה
,angustiæ die in præuaricationis fiducia , luxatus * pes &
19 וְרֶגֶל מוּעָדֶת מִבְטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה׃
‡ super acetum ‡ ,frigoris die in vestimentum Remouens ‡
20 מַעֲדֶה־בֶּגֶד בְּיוֹם קָרָה חֹמֶץ עַל־
malo corde super * canticis in cantans & :nether †
נָתֶר וְשָׁר בַּשִּׁרִים עַל לֶב־רָע׃
si & ; pane illum ciba ,te habens odio esurierit Si
21 אִם־רָעֵב שֹׂנַאֲךָ הַאֲכִלֵהוּ לָחֶם וְאִם־
.aquam ei propina , sitiuerit
צָמֵא הַשְׁקֵהוּ מָיִם׃
Dominus & ‡ : eius caput super capiens † tu prunas Quia
22 כִּי גֶחָלִים אַתָּה חֹתֶה עַל־רֹאשׁוֹ וַיהוָה
.tibi reddet
יְשַׁלֶּם־לָךְ׃

‡ sunt
‡ est
† est
הגה[a] ‡ argentario ‡ coram rege:
‡ magnifices te coram rege:
† est vt dicat
* quàm quòd humilies te coram principe:
ראה[b] יצא[c]
quando pudore affecerit te amicus tuus.
רעה[d]
גלה[e]
דבב[f]
† Sicut mala aurea cū figuris argenteis est:
שׂכה[g] ‖ cum modis ‡ Vt * aurea, ‡ est qui arguit sapientem, cui est auris obtemperans ‡ sic
יכח[h] צנן[i] ‖ requiescere
שוב[k] נתן[l] ‡ Vt nubes ‡ pluuiam * gignentes: sic † q. se iactat de ‖ mendaci. Longanimitate flectetur princeps † ossa.
רכך[m] די[n] ‡ quantum sufficit tibi * saturus, ‖ Prohibe
קוא[o] † proximi * satiatus de ‡ Vt malleus ‖ est † qui testificatur contra proximum ‡ falsum. Sicut
רעה[q] פוץ[p] * labens: sic est
חצץ[r] עור[t] ‡ Sicut qui remouet à se ‡ sicut nitrum: sic & * cordi afflicto.
צור[s] שור[u]
† accipis ‡ etiam

conturbatæ † facies & ‡ :pluuiam parturiet * aquilo Ventus ‖
23 רוח צפון תחולל גשם ופנים נזעמים
: tecti angulo super * sedere † Melius occultationis ‡ linguam
24 לשון סתר׃ טוב [a]שבת על־פנת־גג
.societatis † domo * & ,contentionum ‡ muliere præ ‖
מאשת [b]מדינים ובית חבר׃
bonus auditus & :lassa anima super ‡ frigidæ aquæ
25 מים קרים על־נפש [c]עיפה ושמועה טובה
.longinqua terra è
מארץ מרחק׃
lapsus iustus ‡ :corrupta vena & conculcatus ‡ fons *
26 מעין נרפש ומקור משחת צדיק [d]מט
:bonum * non multiplicando ‡ mel comedere .impij facies ad †
27 לפני רשע׃ אכל דבש הרבות לא־טוב
.gloria ‖ illorum gloriæ † inuestigatio & ‡
וחקר כבודם כבוד׃
non cuius vir :murus non * dirupta vrbs †
28 עיר פרוצה אין חומה איש אשר ᴵ אין
.suo spiritui claustrum ‡
מעצר לרוחו׃

CAP. XXVI. כו

non * sic: † messe in pluuia sicut & , æstate in nix Sicut
1 כשלג ᴵ בקיץ וכמטר בקציר כן לא־
hirundinis sicut , vagari † auis Sicut .gloria stulto decens
2 נאוה לכסיל כבוד׃ כצפור לנוד כדרור
.veniet non gratis maledictio sic :volare ‡
לעוף כן קללת חנם לא תבא׃
corpori * virga & :asino frenum ‡ ,equo Flagellum
3 שוט לסוס מתג לחמור ושבט [e]לגו
:eius stultitiam secundum stulto respondeas Ne .stultorum
4 כסילים׃ אל־[f]תען כסיל כאולתו
stulto Responde .tu etiam ei adæqueris fortè ne
5 פן־תשוה־לו גם־אתה׃ ענה כסיל
.suis oculis in sapiens sit fortè ne :eius stultitiam secundum
כאולתו פן־יהיה חכם בעיניו׃
verba mittens † :bibens rapinam ‡ , pedes decurtans *
6 [g]מקצה רגלים חמס שתה שלח דברים
parabola & :claudo à coxas Eleuate ‡ .stulti manu in ‖
7 ביד־כסיל׃ [h]דליו [i]שקים מפסח ומשל
:lapidum cumulo ‡ in lapidem ligare * Sicut .stultorum ore in
8 בפי כסילים׃ כצרור אבן במרגמה
.gloriam stulto dans † sic
כן־נותן לכסיל כבוד׃
ore in parabola & † :ebrij manu in ascendit ‡ spina ‖
9 חוח עלה ביד־שכור ומשל בפי
dans † mercedem & :omnia formans ‡ Magnus .stultorum
10 כסילים׃ [k]רב מחולל־כל ושכר
.transgressoribus dans † mercedem & . stulto
כסיל ושכר עברים׃
iterans ‖ stultus ‡ :suum vomitum super reuertens † canis Sicut
11 ככלב שב על־[l]קאו כסיל שונה
: suis oculis in sapientem virum Vidisti .sua stultitia in
12 באולתו׃ [m]ראית איש חכם בעיניו
Pardus † :piger Dixit .eo de quàm * stulto ‖ spes
13 תקוה לכסיל ממנו׃ אמר עצל שחל
super voluetur Ianua * .plateas inter Leo : via in
14 בדרך ארי בין הרחבות׃ הדלת תסוב על־
piger Abscondit .suo lectulo super † piger & ‡ :suo cardine
15 צירה ועצל על־[n]מטתו׃ טמן עצל
.suum os ad eam reducere laborauit ‖ : sinu in suam manum
ידו בצלחת נלאה [o]להשיבה אל־פיו׃
referentes * septem quàm :suis oculis in piger ‡ Sapientior
16 חכם עצל בעיניו משבעה משיבי
.exactum consilium
טעם׃
transeundo se ingerens ,transiens ‡ : canis aures in Apprehendens ‖
17 מחזיק באזני־כלב עבר מתעבר
.sibi non litem super
על־ריב לא־לו׃
.mortem & , sagittas ,scintillas iaciens insaniens ‡ Sicut
18 [p]כמתלהלה הירה [q]זקים [r]חצים ומות׃

‖ Sicut * fugat ‡ sic † iracunda ‡ occultè detrahentem. † est * in ‖ quàm cum ‡ contentiosa, * in † ampla. Sicut [a]ישב [b]דון ‡ animæ sitienti: sic [c]עוף * Sicut ‡ pedibus turbatus & scaturigo ‡ sic est † coram impio. Sicut [d]מוט ‡ multum * est ‡ sic † nimia ‖ non est † Sicut * absque muro est: ‡ est prohibitio

† non est conueniens: * nec conueniens est † est ‡ est ‡ & camus * necessaria est [e]גוה [f]ענה * Sicut succisus ‡ sic iniquitatē † est qui mittit [g]קצה ‖ per manum ‡ Sicut inæquales sunt tibiæ claudi: sic [h]דלה [i]שוק * qui ligat ‡ funda: † est qui dat ‖ Sicut ‡ quæ † sic est ‡ Dn̄s creat [k]רבב † dat † reuertitur ad ‡ sic ‖ iterat stultitiam suā. [l]קוא [m]ראה ‡ est de * magis † Leo est * Sicut ostium vertitur ‡ sic † in [n]נטה ‖ laborat [o]שוב ‡ est * respondentibus ‖ Sicut qui apprehendit ‡ sic est qui transit, qui irascitur in lite quæ nō est sua. ‡ abscondit se qui iacit [p]להה [q]זיק [r]חצץ

nonne :dicet & :suum socium * fraudauit ‡ vir Sic
19 כן־איש רמה את־רעהו ואמר הלא־
:ignis extinguetur lignorum consumptione In ?ego ridens ‖
20 משחק אני׃ באפס עצים תכבה־אש
.contentio silebit susurrone non in † &
ובאין נרגן ישתק [a]מדון׃
contentionum ‡ vir & * :ignem ad ligna & prunas ad ‖ carbo ‡
21 פחם לגחלים ועצים לאש ואיש [a]מדינים
:lenientia † veluti susurronis Verba .litem succidendum ad
22 [b]לחרחר־ריב׃ דברי נרגן כמתלהמים
.ventris penetralia descenderunt ‖ ipsa &
והם ירדו חדרי־בטן׃
labia ‡ :testam super obductum scoriarum † argentum *
23 כסף סיגים מצפה על־חרש שפתים
,habens odio agnoscetur ‖ suis labiis In .malum cor & ,ardentia ‡
24 דלקים ולב־[c]רע׃ בשפתו ינכר שונא
.dolum ponet suo interiori * in &
ובקרבו [d]ישית מרמה׃
quoniam :eum in ‡ credideris ne ,suam vocem gratificabit ‡ Cum
25 כי־יחנן קולו אל־תאמן־בו כי
odium se Operiet .illius corde in † abominationes septem
26 שבע תועבות בלבו׃ תכסה שנאה
.concione ‡ in eius malitia erit manifesta :desolatione * in
[e]במשאון תגלה רעתו בקהל׃
eum ad ,† lapidem voluens ‖ & :cadet eam in ,foueam Fodiens ‡
27 כרה שחת בה [f]יפל וגלל אבן אליו
:suos contritos ‡ habebit odio falsitatis Lingua * .reuertetur
28 תשוב׃ לשון־שקר ישנא [g]דכיו
. ‡ expulsionem faciet blandum os &
ופה חלק יעשה מדחה׃

CAP. XXVII. כז

quid scies non † quia :crastino die in ‡ te laudes Ne
1 אל־תתהלל ביום מחר כי לא־[h]תדע מה־
:tuum os non & , alienus te Laudet .dies sit pariturus
2 ילד יום׃ יהללך [i]זר ולא־פיך
pondus & lapidis ‡ Grauitas .tua labia non & ,extraneus
3 נכרי ואל־שפתיך׃ כבד אבן ונטל
.ipsis ambobus præ grauis ‡ stulti ira & * : arenæ ‖
החול וכעס אויל כבד משניהם׃
stabit quis & :nasi, inundatio & ,excandescentiæ † Crudelitas
4 אכזריות חמה ושטף אף ומי יעמד
amor quàm , manifesta increpatio Bona ?inuidiæ facies ad ‡
5 לפני קנאה׃ טובה [k]תוכחת [l]מגלה מאהבה
crebra ‡ & : diligentis vulnera * Fidelia .absconditus
6 מסתרת׃ נאמנים פצעי אוהב ונעתרות
.habentis odio oscula
נשיקות שונא׃
omne famelicæ animæ & : fauum calcabit saturata Anima
7 נפש שבעה תבוס נפת ונפש רעבה כל־
sic :suo nido à vagans † auis Sicut .dulce * amarum
8 [m]מר מתוק׃ כצפור נודדת מן־קנה כן
suffimentum & ,vnguentum ‡ .suo loco à vagans † vir
9 איש נודד ממקומו׃ שמן וקטרת
.animæ consilio à ‖ sui amici dulcedo & * :cor lætificabit ‡
ישמח־לב ומתק רעהו [n]מעצת־נפש׃
domum & ,derelinquas ne tui patris amicum & ,tuum Amicum
10 [o]רעך ורעה אביך אל־תעזב ובית
vicinus bonus : tui exitij * die in ingrediaris ne tui fratris
אחיך אל־תבוא ביום אידך טוב שכן
.longinquus frater quàm ,propinquus
קרוב מאח רחוק׃
respondebo & :meum cor lætifica & ,mi fili sapiens Sis
11 חכם בני ושמח לבי [p]ואשיבה
, malum vidit Callidus .verbum me afficienti probris
12 חרפי דבר׃ ערום ᴵ ראה רעה
.sunt condemnati † ,transierunt simplices :se abscondit
נסתר פתאים עברו נענשו׃
pro & :extraneo * fideiussit quia ,eius vestimentum Tolle
13 [q]קח־בגדו כי־ערב זר ובעד
.eius pignus cape extranea
נכריה חבלהו׃

‡ qui ‖ amicum ‖ ludo? Cùm non fuerint ligna † cùm non fuerit susurro [a]דון ‡ Sicut ‖ est dispositus * sic ‡ contentiosus † blanda sunt: [b]חרר ‖ descendunt ad interiora * Sicut † plenū scoriis ‡ sic sunt ‡ succendentia lites, ‖ alium se præferet qui odio habet, * interioribus suis ‡ extulerit orando ‡ ei: † sunt [c]רוע [d]שות * deceptionem: ‡ cōgregatione [e]נשא ‡ Qui alteri fodit ‖ qui voluit contra alium * Linguam mendacem ‡ cōtritus corde: ‡ à via vitæ. [f]נפל [g]דכה

‡ de his quæ facturus es † nescis [h]ידע [i]זור ‡ est saxo ‖ est * sed ‡ grauior est vtroque. † est in ira,& impetus in furore: ‡ corā inuidia? Melior est [k]יכח [l]גלה * sunt ‡ multa * erit † vagatur [m]מרר † vagatur ‡ Sicut ‡ lætificat * sic ‖ propter consilium [n]יעץ יתיר ה [o]רעה * contritionis tuæ: melior est enim [p]שוב † & puniti * pro [q]לקח

eius foueam in ,malam viam in ‡ rectos faciens Errare [e]

10 מַשְׁגֶּה יְשָׁרִים בְּדֶרֶךְ רָע בִּשְׁחוּתוֹ

.bonum accipient hæreditate integri & :cadet † ipse

הוּא־יִפּוֹל וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ־טוֹב׃

intelligens tenuis * & :diues vir ‡ suis oculis in Sapiens

11 חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְדַל מֵבִין

:gloria multa iustos exultando In ‖ .eum scrutabitur

12 יַחְקְרֶנּוּ׃ בַּעֲלֹץ צַדִּיקִים רַבָּה תִפְאָרֶת

.homo inuestigabitur , impios surgendo in † &

וּבְקוּם רְשָׁעִים יְחֻפַּשׂ אָדָם׃

,confitens * & :prosperabitur non suas præuaricationes Tegens ‡

13 מְכַסֶּה פְשָׁעָיו לֹא יַצְלִיחַ וּמוֹדֶה

.consequetur misericordiam relinquens ‡ &

וְעֹזֵב יְרֻחָם׃

suum cor indurans & ‖ :semper pauentis hominis Beatitudines †

14 אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד וּמַקְשֶׁה לִבּוֹ

.malum in cadet †

יִפּוֹל בְּרָעָה׃

super impium dominans † :auidus vrsus & , rugiens leo ‡

15 אֲרִי־נֹהֵם וְדֹב שׁוֹקֵק מוֹשֵׁל רָשָׁע עַל

multus † & ,intelligentiis carens ‖ Dux tenui * populo

16 עַם־דָּל׃ נָגִיד חֲסַר תְּבוּנוֹת וְרַב

.dies prolongabit cupiditatem odiens :oppressionibus

מַעֲשַׁקּוֹת שֹׂנֵא בֶצַע יַאֲרִיךְ יָמִים׃

cisternam * ad vsque :animæ sanguine in oppressor ‡ Homo

17 אָדָם עָשֻׁק בְּדַם־נָפֶשׁ עַד־בּוֹר

,integer Ambulans † .eum in apprehendant ‡ ne , fugiet

18 יָנוּס אַל־יִתְמְכוּ־בוֹ׃ הוֹלֵךְ תָּמִים

.vna in ‡ cadet viis peruersus & :erit saluus

יִוָּשֵׁעַ וְנֶעְקַשׁ דְּרָכַיִם יִפּוֹל בְּאֶחָת׃

vacuos sequens ‖ & :pane saturabitur suam humum Colens *

19 עֹבֵד אַדְמָתוֹ יִשְׂבַּע־לָחֶם וּמְרַדֵּף רֵקִים

:benedictionibus multus veritatum † Vir .egestate saturabitur

20 יִשְׂבַּע־רִישׁ׃ אִישׁ אֱמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת

.impunis erit non ditandum ad festinans &

וְאָץ לְהַעֲשִׁיר לֹא יִנָּקֶה׃

buccellam super ‡ & :bonum ‖ non facies ‡ Cognoscere

21 הַכֵּר־פָּנִים לֹא־טוֹב וְעַל־פַּת־

.vir præuaricabitur panis

לֶחֶם יִפְשַׁע־גָּבֶר׃

quod sciet ‡ non & :oculi mali vir copiam ad Festinus *

22 נִבְהָל לַהוֹן אִישׁ רַע עָיִן וְלֹא־יֵדַע כִּי־

gratiam :me post ‡ hominem Arguens † .ei veniet defectus

23 חֶסֶר יְבֹאֶנּוּ׃ מוֹכִיחַ אָדָם אַחֲרַי חֵן

.lingua leniente præ ‖ inueniet

יִמְצָא מִמַּחֲלִיק לָשׁוֹן׃

‡ non ,dicens & ,suam matrem & suum patrem Rapiens ‡

24 גּוֹזֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְאֹמֵר אֵין־

.corrumpentis ‖ viri ipse socius † :præuaricatio

פָּשַׁע חָבֵר הוּא לְאִישׁ מַשְׁחִית׃

, Domino super fidens & ‡ :litem miscebit animo Latus

25 רְחַב־נֶפֶשׁ יְגָרֶה מָדוֹן וּבוֹטֵחַ עַל־יְהוָה

ambulans ‡ & :stultus ipse † suo corde in Fidens * .impinguabitur

26 יְדֻשָּׁן׃ בּוֹטֵחַ בְּלִבּוֹ הוּא כְסִיל וְהוֹלֵךְ

.euadet ipse sapientia in

בְּחָכְמָה הוּא יִמָּלֵט׃

, suos oculos abscondenti & :defectus ‖ non ,pauperi Danti

27 נוֹתֵן לָרָשׁ אֵין מַחְסוֹר וּמַעְלִים עֵינָיו

.maledictionum multitudo ‡

28 רַב־מְאֵרוֹת׃

eos perdendo in † & :homo se abscondet impios surgendo In *

בְּקוּם רְשָׁעִים יִסָּתֵר אָדָם וּבְאָבְדָם

.iusti multiplicabuntur

יִרְבּוּ צַדִּיקִים׃

CAP. XXIX. כט

,conteretur repente ,ceruicem indurans increpationum * Vir

1 אִישׁ תּוֹכָחוֹת מַקְשֶׁה־עֹרֶף פֶּתַע יִשָּׁבֵר

:populus lætabitur ,iustos multiplicari In ‡ .sanitas ‡ non &

2 וְאֵין מַרְפֵּא׃ בִּרְבוֹת צַדִּיקִים יִשְׂמַח הָעָם

.populus gemet ,impium dominando in ‖ &

וּבִמְשֹׁל רָשָׁע יֵאָנַח עָם׃

Marginal notes (left): * Qui errare facit ‡ per [a] רוּע † corruet: & perfecti [b] נָפַל ‡ est * pauper ‖ Cùm exultauerint iusti [c] רבב † cùm surrexerint impij, ‡ Qui tegit scelera sua * confitentis, [d] ידה ‡ relinquentis miserebitur. † Beatus homo qui pauet ‖ sed qui indurat † corruet ‡ Vt ‡ dominatur * pauperi. ‖ deficiens [e] בִּין † multiplicabit rapinas: sed qui odio habet auaritiam שׂנא ק ‡ raptor propter sanguinem * sepulchrum ‡ teneant † Qui ambulat perfectè. ‡ semel. * Qui colit terram ‡ qui sectatur viros inanes † fidelis multiplicat benedictiones: & qui festinat ditari ‡ faciem in iudicio ‖ est ‡ propter [f] אוּץ [g] נכר * Festinat ad diuitias ‡ cognoscit † Qui arguit ‡ qui retrocedit [h] יכח [i] חנן ‖ magis quàm is qui blanditur * Qui rapit bona patris sui, & matris suæ, & dicit, ‡ est † particeps est ‡ dissipantis bona sua. ‡ sed qui fidit * Qui fidit cordi † est ‡ qui ambulat sapienter ‖ erit ‡ erit [k] ארר * Cùm surrexerint impij, † cùm perierint [l] רבה * increpatus qui indurat [m] יכח ‡ erit ‡ Cù dominati fuerint iusti, ‖ cù dominatus fuerit impius,

,manicando ‖ manè in grandi voce in suo socio Benedicens

14 מְבָרֵךְ רֵעֵהוּ בְּקוֹל גָּדוֹל בַּבֹּקֶר הַשְׁכֵּים

.die in assidua Stillatio .ei reputabitur maledictio

15 קְלָלָה תֵּחָשֶׁב לוֹ׃ דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם

. est æquata contentionum ‡ mulier & :imbru †

סַגְרִיר וְאֵשֶׁת מִדְוָנִים נִשְׁתָּוָה׃

eius dexteræ oleum * & :ventum abscondit , eam Abscondentes

16 צֹפְנֶיהָ צָפַן־רוּחַ וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ

acuet vir & :acuetur ferro in Ferrum .clamabit

17 יִקְרָא׃ בַּרְזֶל בְּבַרְזֶל יָחַד וְאִישׁ יַחַד

:eius fructum comedet , ficum Seruans ‖ .sui amici facies

18 פְּנֵי־רֵעֵהוּ׃ נֹצֵר תְּאֵנָה יֹאכַל פִּרְיָהּ

.glorificabitur suum dominum custodiens ‖ &

וְשֹׁמֵר אֲדֹנָיו יְכֻבָּד׃

.homini hominis cor sic :faciebus ‡ facies aquis † Sicut

19 כַּמַּיִם הַפָּנִים לַפָּנִים כֵּן לֵב־הָאָדָם לָאָדָם׃

bominum oculi & :saturabuntur non perditio & , Sepulchrum

20 שְׁאוֹל וַאֲבַדֹּה לֹא תִשְׂבַּעְנָה וְעֵינֵי הָאָדָם

caminus & , argento ‡ Connatorium .saturabuntur non

21 לֹא תִשְׂבַּעְנָה׃ מַצְרֵף לַכֶּסֶף וְכוּר

.* suam laudem secundum vir & :auro ‖

לַזָּהָב וְאִישׁ לְפִי מַהֲלָלוֹ׃

medio in , mortario in stultum contuderis Si

22 אִם תִּכְתּוֹשׁ־אֶת־הָאֱוִיל בַּמַּכְתֵּשׁ בְּתוֹךְ

.eius stultitia eo desuper † recedet non , pistillo in contusorum tritico

הָרִיפוֹת בַּעֱלִי לֹא־תָסוּר מֵעָלָיו אִוַּלְתּוֹ׃

tuum cor pone † :tui pecoris facies ‡ agnoscas Agnoscendo

23 יָדֹעַ תֵּדַע פְּנֵי צֹאנֶךָ שִׁית לִבְּךָ

† corona an & fortitudo ‖ seculum in non Quia .greges ad

24 לַעֲדָרִים׃ כִּי לֹא לְעוֹלָם חֹסֶן וְאִם־נֵזֶר

, herba est Reuelata ‖ ? generationem & ,generatione in

25 לְדוֹר דּוֹר׃ גָּלָה חָצִיר

. montium herbæ sunt collecta † & :germen apparuit ‡ &

וְנִרְאָה־דֶשֶׁא וְנֶאֶסְפוּ עִשְּׂבוֹת הָרִים׃

panem † in , tuum panem † in capratum lactis sufficientia ‡ Et

26 כְּבָשִׂים לִלְבוּשֶׁךָ וּמְחִיר שָׂדֶה עַתּוּדִים׃

. tuis puellis vitas * & :tuæ domus

27 וְדֵי חֲלֵב עִזִּים לְלַחְמְךָ לְלֶחֶם

בֵּיתֶךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ׃

CAP. XXVIII. כח

iusti & :impius ‡ , persequens † non & , Fugerunt

1 נָסוּ וְאֵין־רֹדֵף רָשָׁע וְצַדִּיקִים

multi ‖ terræ præuaricatione In .fidet ‡ leunculus veluti

2 כִּכְפִיר יִבְטָח׃ בְּפֶשַׁע אֶרֶץ רַבִּים

.prolongabit sic sciente intelligente homine in * & :eius principes

שָׂרֶיהָ וּבְאָדָם מֵבִין יֹדֵעַ כֵּן יַאֲרִיךְ׃

,trahens † pluuia ‡ pauperes opprimens * & , pauper Vir

3 גֶּבֶר רָשׁ וְעֹשֵׁק דַּלִּים מָטָר סֹחֵף

. panis ‡ non &

וְאֵין לָחֶם׃

custodientes & :impium laudabunt legem Derelinquentes

4 עֹזְבֵי תוֹרָה יְהַלְלוּ רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי

non mali Viri .eis in miscebunt litem ‖ legem

5 תוֹרָה יִתְגָּרוּ בָם׃ אַנְשֵׁי־רָע לֹא־

.omnia intelligent Dominum quærentes & :iudicium intelligent

יָבִינוּ מִשְׁפָּט וּמְבַקְשֵׁי יְהוָה יָבִינוּ כֹל׃

peruersus quàm :sua integritate in ambulans ‖ pauper Bonum

6 טוֹב־רָשׁ הוֹלֵךְ בְּתֻמּוֹ מֵעִקֵּשׁ

‡ filius ,legem Custodiens ‡ . diues ipse & ,viis

7 דְּרָכַיִם וְהוּא עָשִׁיר׃ נוֹצֵר תּוֹרָה בֵּן

.suum patrem afficiet pudore , comedones pascens † & :intelligens

מֵבִין וְרֹעֶה זוֹלְלִים יַכְלִים אָבִיו׃

miserescendum † ad :augmento & , vsura in suam copiam Multiplicans *

8 מַרְבֶּה הוֹנוֹ בְּנֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לְחוֹנֵן

.eam ‖ congregabit , tenuium

דַּלִּים יִקְבְּצֶנּוּ׃

etiam :legem audiendo ab ‡ suam aurem Remouens †

9 מֵסִיר אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ תּוֹרָה גַּם־

, abominatio ‡ eius oratio

תְּפִלָּתוֹ תּוֹעֵבָה׃

Marginal notes (right): Qui benedicit amico ‖ surgendo: † pluuiæ: ‡ contentiosa æquaueruntse. Absconderis * sicut vnguentum quod est in dextera sua [a] דון ‡ facies ‖ Qui seruat ‡ qui custodit † in aqua ‡ faciei apparet [b] פָּנָה וַאֲבַדּוֹ ק ‡ argentum, ‖ aurum: & vir rumos * eum laudantis probat. ‡ farris contusi † ab ‡ vultum † & [c] ידע [d] שׁוּת ‖ diuitiæ sunt duraturæ: & num † erit ‡ Apparuit וְדוֹר ק ‡ apparebit † colligentur * Ouium lanæ erunt pro indumentis tuis: ‖ erunt ‡ sufficiet pretium lactis † cibum * victum [e] חיה † erat ‡ impij [f] נוס [g] שׁור ‡ fident. Propter præuaricationem populi ‖ sunt * propter hominem intelligentem & scientem prolongabitur regnum. * rapiens ‡ est vt † inundans, ‡ est [h] דלל [i] ירה ‖ litigabunt cū [k] גרה [l] בין [m] * Melior est ‖ qui ambulat in perfectione ‡ Qui custodit ‡ est † qui pascit * qui multiplicat diuitias suas ‡ ad largiendū pauperibus ‖ eas. [n] דַּל † Qui remouet ‡ ne audiat ‡ est [o] סור [p] פלל

pascens & ‖:suum patrem lætificabit sapientiam diligens † Vir
3 איש־אהב חכמה ישמח אביו ורעה
faciet stare iudicio in Rex .substantiam perdet scorta
4 זונות יאבד־הון: מלך במשפט יעמיד
leniens ‡ Vir .eam diruet ,oblationum † vir & :terram
5 ארץ ואיש תרומות יהרסנה: גבר מחליק 5
.eius pedibus super expandens* rete ,suo socio super
על־רעהו רשת פורש על־פעמיו:
,dicet præconia ‖ iustus & :laqueus malus † viri præuaricatione In $
6 בפשע איש רע [a]מוקש וצדיק [b]ירון 6
impius :tenuium $ iudicium iustos Cognoscens ‡ .lætabitur &
7 ושמח: ידע צדיק דין [c]דלים רשע 7
.scientiam intelliget non
לא־יבין [d] דעת:
sapientes & :ciuitatem illaqueabunt irrisionis Viri*
8 אנשי לצון [e]יפיחו קריה וחכמים 8
cum subiens iudicium ‡ sapiens Vir .nasum † auertent
9 [f]ישיבו אף: איש־חכם נשפט את־ 9
.requies ‖ non & ,ridebit & ,irascetur & :stulto viro
איש אויל ורגז ושחק ואין נחת:
recti & :perfectum habebunt odio sanguinum* Viri
10 אנשי דמים ישנאו־[g]תם וישרים 10
proferet suum spiritum Totum .eius animam quærent
11 יבקשו נפשו: כל־רוחו יוציא 11
.cum sedabit ‡ posterum in sapiens & :stultus
כסיל וחכם באחור ישבחנה:
eius ministri omnes :falsitatis † verbo super attendente Dominante
12 משל מקשיב על־דבר־שקר כל־משרתיו 12
:sibi obuiauerunt contritionum $ vir & Pauper .impij *
13 רשעים: רש ואיש תככים נפגשו 13
.Dominus ipsorum ‖ amborum oculos illuminans
[h]מאיר עיני שניהם יהוה:
perpetuum ‡ in eius thronus :tenues $ veritate in iudicans † Rex
14 מלך שופט [i]באמת דלים כסאו לעד 14
puer & :sapientiam tribuet increpatio & Virga .firmabitur
15 יכון: שבט ותוכחת יתן חכמה ונער 15
.suam matrem afficiens † pudore dimissus
משלח [l]מביש אמו:
iusti & :præuaricatio multiplicabitur impios multiplicari In $
16 ברבות רשעים ירבה־פשע וצדיקים 16
,tuum filium Corripe .videbunt eorum ruinam in
17 [l]במפלתם יראו: יסר בנך 17
.tuæ animæ delitias dabit & :te faciet requiescere &
[m]ויניחך ויתן מעדנים לנפשך:
,legem custodiens & :populus sertabitur ,visione non In $
18 באין [n]חזון יפרע עם ושמר [o]תורה 18
quia :seruus erudietur non verbis In .ipse beatus
19 אשרהו: בדברים לא־יוסר עבד כי־ 19
velocem virum Vidisti .respondens ‡ non & ,intelliget
20 יבין ואין מענה: [p]חזית איש אץ 20
.illo præ † stulto $ spes ; suis verbis in
בדבריו תקוה לכסיל ממנו:
suo nouissimo & * : suum seruum pueritia à delicatè Nutriens ‖
21 מפנק מנער עבדו ואחריתו 21
.filius $ erit
יהיה [q]מנון:
multus excandescentiæ auctor ‡ & :litem miscebit naris † Vir
22 איש־אף יגרה מדון ובעל חמה רב־ 22
humilis * & : eum humiliabit hominis Superbia .præuaricatione
23 פשע: [r]גאות אדם תשפילנו ושפל־ 23
odiens † fure cum Partiens .gloriam assequetur ‖ spiritu
24 רוח יתמך כבוד: חולק עם־גנב שונא 24
.annunciabit non & ,audiet execrationem $:suam animam
נפשו אלה ישמע ולא [f]יגיד:
Domino in fidens & † :laqueum dabit ‖ hominis Tremor ‡
25 חרדת אדם יתן [t]מוקש ובוטח ביהוה 25
: dominantis facies quærentes † Multi .eleuabitur
26 ישגב: רבים מבקשים פני־מושל 26
iustorum Abominatio .viri $ iudicium ‡ Domino à &
27 ומיהוה משפט־איש: תועבת צדיקים 27
.via rectus † impij abominatio & :iniquitatis ‖ vir*
איש עול ותועבת רשע ישר־דרך:

† qui amat
‖ sed qui pascit
† qui suscipit dona,
‡ qui blanditur amico
* expandit
$ Propter præuaricationem
† veniet ei
‖ laudabit
[a] יקש [b] רנן
‡ Cognoscit
$ pauperum:
[c] דלל [d] ידע
* Homines derisores
† furorem:
‡ in iudicio erit
[e] פוח [f] שוב
‖ erit
* sanguinolenti
[g] תמם
‡ quiescere faciet
Quãdo dominatur qui attendit
† mendacij:
* sunt
$ fraudulentus
‖ est
[h] אור
† qui iudicat
$ pauperes
‡ æternum*
[i] אמן
† afficit
[k] בוש
Cùm multiplicati fuerint impij
[l] נפל
[m] נוח
$ Cùm non fuerit visio, rebellis erit
[n] חזה [o] ירה
* erit.
‡ erit responsio
[p] חזה
$ est de
† magis quàm
‖ Qui nutrit
* in
$ superbus perinde ac
[q] נין
† furibundus
‡ iracũdus multiplicat præuaricationem.
* humilem
[r] גאה
‖ sustentabit gloria. Qui participat
† odio habet
‡ maledictionẽ
‡ Timor
‖ ponet
† qui fidit
[f] נגד [t] יקש
† quærunt faciem ‡ est
$ vniuscuiusq;
* est
‖ iniquus † est

CAP. XXX ל

vir dixit Assumptionem .Iache filij Aghur ‡ Verba
1 דברי אגור בן־[a]יקה [b]המשא נאם הגבר
ego stolidus $ Quia .Vchal & ,Ithiel ad :Ithiel † ad
2 לאיתיאל לאיתיאל ואכל: כי בער אנכי
.mihi hominum intelligentia * non & :viro præ
מאיש ולא־[c]בינת אדם לי:
sanctorum scientiam & ‡ , sapientiam didici non Et
3 ולא־למדתי חכמה ודעת קדשים
Quis ? descendit & ,cælum † ascendit Quis .noscam *
4 [d] ארץ: מי עלה־שמים [e]וירד מי
aquas ligauit Quis ? suis pugillis in ventum collegit $
אסף־רוח בחפניו מי צרר־מים
quod ? terræ fines † omnes statuit quis ? vestimento in
בשמלה מי [f]הקים כל־אפסי־ארץ מה־
? noueris quod ‖ ,eius filij nomen quod & ,eius nomen
שמו ומה־שם־בנו כי תדע:
fidentibus ipse ‡ clypeus :purgatus Dei sermo Omnis
5 כל־אמרת אלוה צרופה [g]מגן הוא [h]לחסים
increpet fortè ne :eius verbis super addas Ne .eo in
6 בו: אל־[i]תוסף על־דבריו פן־יוכיח
prohibeas ne ;te à postulaui Duo .sis ‡ mendax & ,te in
7 בך ונכזבת: [k]שתים שאלתי מאתך אל־תמנע
mendax & verbum & ,Vanitatem * .moriar antequam ,me à
8 ממני בטרם אמות: שוא ודבר־כזב
: mihi dederis ne opulentiam † & ,paupertatem : me à elonga
הרחק ממני ראש ועשר אל־[l]תתן־לי
.mei statuti panem mihi da prædam $
הטריפני לחם [m]חקי:
? Dominus * quis :dicam & ,mentiar ‖ & , satier fortè Ne
9 פן אשבע וכחשתי ואמרתי מי יהוה
nomen apprehendam ‡ & , furer & , efficiar pauper fortè ne &
ופן־[n]אורש וגנבתי ותפשתי שם
:suum dominum ad † seruum lingua crimineris $ Ne .mei Dei
10 אלהי: אל־תלשן עבד אל־אדניו
suo patri ‖ generatio ‡ .delinquas & ,tibi maledicat fortè ne
11 פן־יקללך ואשמת: דור אביו
$ generatio * .benedicet non suæ matri & :maledicet
12 יקלל ואת־אמו לא יברך: דור
.lota est non sua sorde à & :suis oculis in munda
טהור בעיניו [o]ומצאתו לא רחץ:
eius palpebræ & :eius oculi sunt excelsi cuius ‡ generatio ‖
13 דור מה־[p]רמו עיניו ועפעפיו
cultri † & ,eius dentes gladij $ generatio † .sunt eleuatæ
14 ינשאו: דור חרבות [q]שניו ומאכלות
egenos & : terra è afflictos comedendum ad ‡ ,eius molares
מתלעתיו לאכל [r]עניים מארץ [f]ואביונים
Tria .da ,da * filiæ † duæ Halucah .homine $ ab
15 מאדם: לעלוקה שתי בנות [t]הב הב שלוש
.abundantia dixerunt non ‖ quatuor :saturabuntur non ista
הנה לא תשבענה ארבע לא־אמרו הון:
:aquis satiata est non terra , vuluæ constrictio * & ,Sepulchrum
16 שאול ועצר רחם ארץ לא־שבעה מים
.abundantia † dixit non ignis &
ואש לא־אמרה הון:
obedientiam ad cõtempserit & , patrem subsannauerit ‡ Oculum
17 עין תלעג לאב [u]ותבז ליקהת
filij eum comedant & :torrentis corui eum effodiant .matris
אם [x]יקרוה ערבי־נחל ויאכלוה בני־
* quatuor & :me à sunt abscondita ipsa Tria .aquilæ
18 נשר: שלשה המה נפלאו ממני וארבעה
.ea noui non
לא ידעתים:
,petram super serpentis viam ,cælis in aquilæ Viam
19 דרך הנשר בשמים דרך נחש עלי צור
.puella ‡ in viri viam & ,maris corde in nauis viam
דרך־אניה בלב־ים ודרך גבר בעלמה:
,suum os tersit & ,comedit ,adulterantis ‖ mulieris via ‡ Sic
20 כן דרך אשה מנאפת אכלה [y]ומחתה פיה
.iniquitatem sum operata Non : dixit &
ואמרה לא־פעלתי און:

‡ congregãtis filij qui euomit. Prophetiam
† cum quo est Deus:
$ stultior sum quolibet: * est
[a] קוא [b] נשא
[c] בין
‡ nec
* noui. ‡ in
[d] ידע [e] ירד
$ congregauit
† terminos
[f] קום
‖ num nosti?
‡ est sperantibus
[g] גנן [h] חסה
[i] יסף
‡ inueniatis.
[k] שנה
* Verbum otiosum & verba mendacia
† diuitias
[l] נתן
$ ale me cibo qui conuenit.
[m] חקק
‖ negem * est
‡ assumam in vanum
[n] ירש
$ accuses
† domino suo:
‡ Est ‖ quæ
* Est &
$ quæ est
[o] צוא vel יצא
‖ Est ‡ quædam
[p] רום
† Est $ cuius dentes sunt vt gladij, † vt
‡ vt consumãt pauperes
[q] שנן [r] ענה
$ hominibus,
Sanguisugæ
† sunt
* dicentes: affer, affer. Tria sunt quæ
[f] אבה [t] יהב
‖ nunquam dicunt sufficit.
* sterilis vulua,
† sufficit.
‡ qui
[u] בזז
[x] נקר
* quæ
‡ virgine.
‡ est
‖ quæ adulteriũ committit:
[y] מחה

non quatuor propter & : terra *est commota* tria Propter

21 תַּחַת שָׁלוֹשׁ רָגְזָה אֶרֶץ וְתַחַת אַרְבַּע לֹא־

multum & , regnauerit cùm seruum Propter *sustinere poterit* ‡ † Potest

22 תוּכַל [a] שְׂאֵת׃ תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְנָבָל

cùm exosam Propter pane fuerit saturatus cùm

23 כִּי יִשְׂבַּע־לָחֶם׃ תַּחַת שְׂנוּאָה כִּי

suæ heræ ‖ fuerit hæres cùm ancillam & : fuerit maritata ‖ dominæ

תִבָּעֵל וְשִׁפְחָה כִּי־תִירַשׁ גְּבִרְתָּהּ׃

sapientia ‡ ipsa & :terræ minima *ipsa* ‡ Quatuor ‡ sunt

24 אַרְבָּעָה הֵם קְטַנֵּי־אָרֶץ וְהֵמָּה חֲכָמִים

, fortis non populus Formicæ *.edocta sapienter* ‡ ac si sapientiam fuissent edocta.

25 מְחֻכָּמִים׃ הַנְּמָלִים עַם לֹא־[b]עָז

populus Cuniculi . suum *panem* † æstate in *præparauerunt* * &

26 וַיָּכִינוּ בַקַּיִץ לַחְמָם׃ שְׁפַנִּים עַם

, suam domum petra in poneant & , *robustus* ‡ non * præparant cibum † fortis,

לֹא־עָצוּם [c]וַיָּשִׂימוּ בַסֶּלַע בֵּיתָם׃

.ipsum totum dimidians † egredietur & : locustæ ‡ non Rex

27 מֶלֶךְ אֵין לָאַרְבֶּה וַיֵּצֵא חֹצֵץ כֻּלּוֹ׃

. regis ædibus in *ipsa &* : *tractabit* ‡ manibus in *Aranea* ‡ est † adunata omnis ipsa. Simia ‡ capiet : & est

28 שְׂמָמִית בְּיָדַיִם תְּתַפֵּשׂ וְהִיא בְּהֵיכְלֵי מֶלֶךְ׃

bonificantia ‖ quatuor & :*incessum bonificantia ipsa* ‡ Tria ‡ sunt optimi incessus. ‖ optimæ itinerationis,

29 שְׁלֹשָׁה הֵמָּה [d]מֵיטִיבֵי צָעַד וְאַרְבָּעָה מֵיטִבֵי

reuertetur non & : *animali in* * fortis Leo *. ire*

30 לָכֶת׃ לַיִשׁ גִּבּוֹר בַּבְּהֵמָה וְלֹא־יָשׁוּב

rex & : hircus vel , lumbos accinctus *omnis faciebus* ‡ à * inter animalia: ‡ facie cuiusquam. Lelapa ‡ *non surget*

31 מִפְּנֵי־כֹל׃ זַרְזִיר מָתְנַיִם אוֹ־תָיִשׁ וּמֶלֶךְ

. eo cum Alcum ‡

אַלְקוּם עִמּוֹ׃

; cogitasti *malum* ‖ si & : *te eleuando in* ‡ egisti stultè Si * cum efferteris ‡ iniquè

32 אִם־נָבַלְתָּ בְהִתְנַשֵּׂא וְאִם־[g]זַמּוֹתָ

, butyrum *educet* † lactis emulsor Quia * os ad manum * pone. ‡ eliciet

יָד לְפֶה׃ כִּי מִיץ חָלָב יוֹצִיא חֶמְאָה

33 futurorum emunctor & : sanguinem *educet* ‡ naris emunctor & ‡ eliciet

וּמִיץ־אַף יוֹצִיא דָם וּמִיץ אַפַּיִם

. litem *educet* ‡ ‡ eliciet

יוֹצִיא רִיב׃

CAP. XXXI. לא

eum erudiuit qua *assumptio* † : regis Lemuel Verba † prophetia

1 דִּבְרֵי לְמוּאֵל מֶלֶךְ [k]מַשָּׂא אֲשֶׁר־יִסְּרַתּוּ

fili quid & : mei vteri fili quid & , mi fili Quid *. sua mater*

2 אִמּוֹ׃ מַה־בְּרִי וּמַה־בַּר־בִּטְנִי וּמֶה בַּר־

:tuam *facultatem* ‡ mulieribus dederis Ne . ‡ meorum votorum ‡ facis. ‡ substantiam

3 נְדָרָי׃ אַל־תִּתֵּן לַנָּשִׁים חֵילֶךָ

regibus Ne . reges delendum ad tuas vias &

4 וּדְרָכֶיךָ [m]לַמְחוֹת מְלָכִין׃ אַל לַמְלָכִים

gubernatoribus ‖ & : vinum bibere *regibus* ne * Lemuel * Non est regis ‖ principum non est

לְמוֹאֵל אַל לַמְלָכִים שְׁתוֹ־יַיִן וּלְרוֹזְנִים

: statuti obliuiscatur & , bibat fortè Ne *. sechar vbi*

5 אוֹ שֵׁכָר׃ פֶּן־יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח מְחֻקָּק

. afflicti ‡ filiorum omnium iudicium mutet & ‡ pauperis.

וִישַׁנֶּה [n]דִּין כָּל־בְּנֵי־[o]עֹנִי׃

. animo *amaris* † vinum & : pereunti sechar Date † iis qui amaro sunt

6 תְּנוּ־שֵׁכָר לְאוֹבֵד וְיַיִן לְמָרֵי נָפֶשׁ׃

non sui laboris & : suæ egestatis obliuiscatur & , Bibat

7 יִשְׁתֶּה וְיִשְׁכַּח רִישׁוֹ וַעֲמָלוֹ לֹא

ad : muto tuum os Aperi . amplius recordetur

8 יִזְכָּר־עוֹד׃ פְּתַח־פִּיךָ לְאִלֵּם אֶל־

, tuum os Aperi *. transitus* ‡ filiorum omnium iudicium ‡ mundi.

9 דִּין כָּל־בְּנֵי חֲלוֹף׃ פְּתַח־פִּיךָ

. egeni & , *afflicti* * iudicium & : iustitiam iudica * pauperis.

שְׁפָט־צֶדֶק וְדִין עָנִי [q]וְאֶבְיוֹן׃

† fortem margaritis à distans & ‡ inueniet quis *virtutis* † Mulierem

10 אֵשֶׁת־חַיִל מִי יִמְצָא וְרָחֹק מִפְּנִינִים

‡ est pretium †spolijs ‡ viri *spolio* † & : sui mariti ‡ cor ea in Confidit . eius *merces* ‡

11 מִכְרָהּ׃ בָּטַח בָּהּ לֵב בַּעְלָהּ וְשָׁלָל

: malum non & bonum ei Retribuit . indigebit non

12 לֹא יֶחְסָר׃ גְּמָלַתְהוּ טוֹב וְלֹא־רָע

‡ vitæ suæ. , lanam Quæsiuit *. suarum vitarum* ‡ diebus omnibus

13 כֹּל יְמֵי [a]חַיֶּיהָ׃ דָּרְשָׁה צֶמֶר

† linum ‖ secundum voluntatem manibus suis. *. suarum volarum voluntate in* ‖ fecit & *: lina* † &

וּפִשְׁתִּים [b]וַתַּעַשׂ בְּחֵפֶץ [c]כַּפֶּיהָ׃

adducet longè de : *circueuntis* * naues velut ‖ Fuit

14 הָיְתָה כָּאֳנִיּוֹת סוֹחֵר מִמֶּרְחָק תָּבִיא

dedítque , nocte adhuc *in* ‡ surrexit Et . suum panem

15 לַחְמָהּ׃ [d]וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן

* mercatoris: quæ . suis puellis *statutum* † & : suæ *domui prædam* ‡

טֶרֶף לְבֵיתָהּ [e]וְחֹק לְנַעֲרֹתֶיהָ׃

‡ existente ‡ cibû familiæ † quod conueniebat *suarum volarum* * fructu de : eum accepit & , agrum Cogitauit

16 זָמְמָה שָׂדֶה וַתִּקָּחֵהוּ מִפְּרִי כַפֶּיהָ

, suos lumbos fortitudine *in* Accinxit . vineam plantauit

17 נָטְעָה כָּרֶם׃ חָגְרָה בְעוֹז מָתְנֶיהָ

* manuum *. sua brachia roborauit &*

וַתְּאַמֵּץ זְרוֹעֹתֶיהָ׃

† negotiatio est extinguetur non : eius *circuitio* † bona quod Gustauit

18 טָעֲמָה כִּי־טוֹב סַחְרָהּ לֹא־יִכְבֶּה

: verticulum ad misit suas Manus . eius lucerna nocte in

19 בַלַּיְלָה נֵרָהּ׃ יָדֶיהָ שִׁלְּחָה בַכִּישׁוֹר

‡ manus . colum apprehenderunt eius *vola* ‡ &

וְכַפֶּיהָ תָּמְכוּ פָלֶךְ׃

‡ Manum * pauperem ‖ extendit ‡ familiæ *misit* ‡ suas manus & : *afflictum* * ad extendit suam *Volam* ‖

20 כַּפָּהּ פָּרְשָׂה לֶעָנִי וְיָדֶיהָ שִׁלְּחָה

quia : niue à suæ *domui* ‡ timebit Non . egenum ad

21 לָאֶבְיוֹן׃ [f]לֹא־תִירָא לְבֵיתָהּ מִשָּׁלֶג כִּי

* familia †est duplicibus. Torques *Tapetia . coccinis* † vestita , eius *domus* * omnis

22 כָל־בֵּיתָהּ לָבֻשׁ [g]שָׁנִים׃ מַרְבַדִּים

. eius indumentum purpura & , byssus : sibi fecit

עָשְׂתָה־לָּהּ שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ׃

‖ vir eius: cùm sederit ipse senioribus cum *ipsum sedendo in* : *eius maritus* ‖ portis in Notus

23 נוֹדָע בַּשְּׁעָרִים בַּעְלָהּ בְּשִׁבְתּוֹ עִם־זִקְנֵי־

tradidit cingulum & : vendidit & , fecit Sindonem ‡ . terræ

24 אָרֶץ׃ סָדִין עָשְׂתָה וַתִּמְכֹּר וַחֲגוֹר נָתְנָה

‡ Linteum ridebit & : eius indumentum decor & , Fortitudo . negotiatori

25 לַכְּנַעֲנִי׃ עֹז־וְהָדָר לְבוּשָׁהּ וַתִּשְׂחַק

. nouissimo die in

לְיוֹם אַחֲרוֹן׃

‡ sapienter: † clementiæ fuit in *super misericordia* † lex & : *sapientia in* ‡ aperuit suum Os

26 פִּיהָ פָּתְחָה בְחָכְמָה וְתוֹרַת־חֶסֶד עַל־

* Speculata est ‡ comedit. ‖ beatam dixerunt ‡ vir panem & : suæ domus vias *Speculans* * . eius lingua

27 לְשׁוֹנָהּ׃ [l]צוֹפִיָּה הֲלִיכוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם

, eius filij Surrexerunt *. edet* ‡ non pigritiæ

28 עַצְלוּת לֹא תֹאכֵל׃ [m]קָמוּ בָנֶיהָ

. eam laudauit & : eius *maritus* ‡ : eam *beatificauerunt* ‖ &

וַיְאַשְּׁרוּהָ בַּעְלָהּ וַיְהַלְלָהּ׃

‡ diuitias * Fallax est ‖ vana toui est super ascendisti tu & : *virtutem* ‡ fecerunt filiæ Multæ

29 [n]רַבּוֹת בָּנוֹת עָשׂוּ חָיִל וְאַתְּ עָלִית עַל־

mulier : pulchritudo *vanitas* ‖ & , gratia *Falsitas* ‡ *. ipsas vniuersas*

30 כֻּלָּנָה׃ שֶׁקֶר [o]הַחֵן וְהֶבֶל [p]הַיֹּפִי אִשָּׁה

. laudabitur ipsa , Domini timor †

יִרְאַת־יְהוָה הִיא תִתְהַלָּל׃

eam laudent & , suarum manuum fructu de ei Date

31 [q]תְּנוּ־לָהּ [r]מִפְּרִי יָדֶיהָ וִיהַלְלוּהָ

. eius opera portis in

בַשְּׁעָרִים מַעֲשֶׂיהָ׃

Finis libri Parabolarum.

תם ספר משלי

ספר קהלת
LIBER CHOHELETH,
Qui Græcè appellatur
ECCLESIASTES

CAPVT I. א

Dauid filij Choheleth VERBA
1 דברי קהלת בן־דוד
Vanitas .Ierusalaim in regis
2 הבל מלך בירושלם:
: Choheleth ‡ dixit , vanitatum
הבלים אמר קהלת
.vanitas omnia vanitatum vanitas
3 הבל הבלים הכל הבל:
, suo labore omni in ‡ , homini vtilitatis † Quid
מה־יתרון לאדם בכל־עמלו
4 generatio & ,vadens ‡ Generatio ?sole sub laborabit ‖ quo
שיעמל תחת השמש: דור הלך ודור
5 ,sol orietur Et .stans ‖ seculum in terra & ,veniens *
[a]בא והארץ לעולם עמדת: וזרח השמש
ipse oriens anhelus ‡ suum locum ad & ,sol ingredietur † &
ובא השמש ואל־מקומו שואף זורח הוא
,circuiens :aquilonē ad circuiens & ,austrum ad Vadens .ibi
6 שם: הולך אל־דרום וסובב אל־צפון סובב
reuertitur suos circuitus super ‡ & ,spiritus vadens * ,circuiens
סבב הולך הרוח ועל־סביבתיו [b]שב
mare & ,mare ad euntia † flumina Omnia .spiritus
7 הרוח: כל־הנחלים הלכים אל־הים והים
euntia ‡ flumina quo ‡ locum Ad .plenum ipsum ‖ non
איננו מלא אל־מקום שהנחלים הלכים
verba Omnia .eundum ad reuertentia ipsa illuc
8 שם הם שבים [c]ללכת: כל־הדברים
oculus satiabitur † non : eloqui vir poterit * non laboriosa
יגעים לא־[d]יוכל איש לדבר לא־תשבע עין
* fuit quod Quid .audiendo ab auris implebitur ‖ nec ,videndo
9 [e]לראות ולא־תמלא אזן משמע: מה־שהיה
non ‡ & :fiet quod idipsum ,est factum quod quid & ,erit quod ipsum
הוא שיהיה ומה־שנעשה הוא שיעשה ואין
:dicat quod verbum ‖ Est .sole sub nouum omne
10 כל־חדש תחת השמש: יש דבר שיאמר
quod seculis in fuit Iam ?ipsum * nouum hoc vide
ראה־זה חדש הוא כבר היה לעלמים אשר
etiam & ,priorum memoria † Non .nos ante fuit
11 היה מלפנינו: אין זכרון לראשנים וגם
cum ,memoria eis erit non ,erunt qui , posteriorum
לאחרנים שיהיו לא־יהיה להם זכרון עם
super rex fui Choheleth ‡ Ego .posterum in † erunt qui ‡
12 שיהיו לאחרנה: אני קהלת [f]הייתי מלך על־
quærendum ad meum cor dedi Et .Ierusalaim in Israel
13 ישראל בירושלם: [g]ונתתי את־לבי לדרוש
est factum quod omne super ,sapientia in inuestigandum ad &
ולתור בחכמה על כל־אשר נעשה
Deus dedit malam negotiationem * Hanc .cælo sub
תחת השמים הוא [h]ענין [i]רע נתן אלהים
omnia Vidi .ea in se affligendum ad Adam ‡ filiis
14 לבני האדם לענות בו: ראיתי את־כל־
vniuersa ecce & :sole sub sunt facta † quæ opera
[k]המעשים [l]שנעשו תחת השמש והנה הכל
:dirigi poterit ‡ non Peruersum .spiritus pastio * & ,vanitas ‖
15 הבל [m]ורעות רוח: [n]מעות לא־יוכל לתקן
cum ego sum Locutus .numerari poterit ‡ non defectus &
16 וחסרון לא־יוכל [o]להמנות: דברתי אני עם־
addidi & ,feci magnificare ecce Ego : dicendo ,meo corde
לבי לאמר אני הנה הגדלתי [p]והוספתי

‡ concionans · † est ‡ de · ‖ laborat ‡ vadit, · * venit, ‖ stat · [a]בוא · † occidet ‡ transit vbi oritur. Vadit ad meridiem, & circuit * pergit ‡ ad · [b]שוב · † pergunt · ‖ impletur. ‡ ad quem ‡ pergunt reuertuntur, vt pergant. Cunctæ res laboriosæ * potest † satiatur · [c]הלך · ‖ impletur · [d]יכל [e]ראה · ‡ nihil est · ‖ quidpiam de quo dici possit · * est? · † est · ‡ his † postea. ‡ concionans · [f]היה · [g]נתן · * occupatione · [h]ענה [i]רוע · ‡ hominis vt occupent · † fiunt · [k]עשה · ‖ sunt * cogitatio ‡ potest · [m]רעה · [n]עות · [o]מנה · [p]יסף

super meas facies ad † fuit qui omnem super sapientiam
חכמה על כל־אשר־היה לפני על־
.scientiæ & ,sapientiæ multum ‡ vidit meum cor & :Ierusalaim
ירושלם ולבי ראה הרבה חכמה [a]ודעת:
,scientiam & , sapientiam sciendum ad meum cor dedi Et
17 [b]ואתנה לבי לדעת חכמה ודעת
confractio ipsum ‡ hoc etiam quod agnoui :stultitiam & , insanias †
[c]הוללות ושכלות ידעתי שגם־זה הוא רעיון
:ira multa sapientiæ multitudine in Quia .spiritus
18 רוח: כי ברב חכמה רב־כעס
.dolorem addet ‡ scientiam addet * &
ויוסיף דעת יוסיף מכאוב:

† ante me in · ‡ multitudinē · [a]ידע · [b]נתן · † & ‡ est cogitatio · [c]הלל · * qui addit ‡ addit

CAP. II. ב

, lætitia in te tentabo ‖ nunc Vade :meo corde in ego Dixi
1 אמרתי אני בלבי [d]לכה־נא [e]אנסכה בשמחה
Risui .vanitas hoc etiam ecce & :bonum in vide &
2 וראה בטוב והנה גם־הוא הבל: לשחוק
Inuestigaui ?faciens hoc ‡ quid , lætitiæ & :insane † ,dixi
3 אמרתי מהולל ולשמחה מה־זה עשה: [f]תרתי
meum cor & :meam carnem vinum in trahendū ad ‖ ,meo corde in
בלבי למשוך ביין את־בשרי ולבי
donec , stultitiam in apprehendendum ad ‡ & sapientia in ducens *
נהג בחכמה ולאחז בסכלות עד אשר
faciant quod , Adam ‖ filiorum bonum hoc vbi † viderem
אראה אי־זה טוב לבני האדם אשר יעשו
Magnificaui .eorum vitæ dierum numero cælis sub
4 תחת השמים מספר ימי [g]חייהם: הגדלתי
.vineas mihi plantaui ,domos mihi ædificaui :mea opera
מעשי [h]בניתי לי בתים נטעתי לי כרמים:
lignum ‖ eis in plantaui & ;paradisos & , hortos mihi Feci
5 עשיתי לי גנות ופרדסים ונטעתי בהם עץ
irrigandum ad * ,aquarum piscinas mihi Feci .fructus omnis
6 כל־פרי: עשיתי לי ברכות מים [i]להשקות
, seruos Acquisiui .ligna ‡ germinantem siluam illis ab
7 מהם יער צומח עצים: [k]קניתי עבדים
,bouis acquisitio † etiam : mihi fuit ‡ domus filij & ,ancillas &
ושפחות ובני־בית היה לי גם מקנה בקר
meas facies ad * fuerunt qui omnibus præ mihi fuit multa pecoru &
וצאן הרבה היה לי מכל [l]שהיו לפני
,aurum & argentum etiam mihi Coaceruaui .Ierusalaim in
8 בירושלם: כנסתי לי גם־כסף וזהב
,cantores ‖ mihi feci : prouinciarum & , regum peculium † &
וסגלת מלכים [m]והמדינות עשיתי לי [n]שרים
.captiuas & ,captiuam hominis ‡ filiorum delicias & cantatrices &
ושרות ותענגות בני האדם [o]שדה ושדות:
meas facies ad fuit qui omni * præ sum auctus & ,sum magnificatus Et
9 וגדלתי והוספתי מכל שהיה [p]לפני
.mihi † stetit mea sapientia insuper .Ierusalaim in
בירושלם אף חכמתי עמדה לי:
substraxi ‖ non mei oculi postulauerunt quæ omnia Et
10 וכל אשר שאלו עיני לא אצלתי
nam : lætitia omni ab meum cor prohibui nec .eis ab
מהם לא־מנעתי את־לבי מכל־שמחה כי־
mea pars fuit hoc & ,meo labore omni de est lætatum meum cor
לבי שמח מכל־עמלי וזה־היה חלקי
mea opera omnia in ego † respexi Et .meo labore omni de
11 מכל־עמלי: [q]ופניתי אני בכל־[r]מעשי
faciendū ad laboraui quo laborem ad & .meæ manus fecerant quæ
שעשו ידי ובעמל שעמלתי לעשות

‖ probabo · [d]ילך [e]נסה · ‡ insanire facis ‡ boni facis? · [f]תור · ‖ vt traherem · * assuescere facerem ‡ vt tenerem † quale est ‖ hominū, · [g]חיה · [h]בנה · ‖ arbores · * vt irrigare facerem cum · [i]שקה · ‡ arbores. · [k]קנה · ‡ erant † pecudes, & boues, & pecora multa erant * ante me · [l]היה · † peculiaria ‖ diuersa musica instrumēta, · [m]דון [n]שור · ‡ hominū electas mulieres ex præda habui. * omnibus qui fuerunt ante me † mecum. · [o]שוד [p]פנה · ‖ prohibui · † ad · [q]פנה [r]עשה

reliquum ‡ non & ,spiritus *pastio* * & ,vanitas vniuersa ecce &
והנה הכל הבל [a] ורעות רוח ואין יתרון
* cogitatio ‡ vtilitas est [a] רעה

,sapientiam *videndum ad* † *ego* respexi Et .sole sub
12 תחת השמש: ופניתי אני [b] לראות חכמה
† vt viderem [b] ראה

est venturus qui ,homo ‡ quid Nam .stultitiam & ,insanias &
והוללות וסכלות כי מה האדם שיבוא
‡ est

? *ipsum* ‡ fecerunt iam quod ‡ regem post
אחרי המלך את אשר־כבר עשוהו:
‡ qui non sit facturus ‡ alij?

:*stultitiam supra sapientia præstantia est* ‖ quòd *ego* vidi Et
13 וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן־הסכלות
‖ vtilior est sapienti quàm stultitia,

.*tenebrositate præ lucis excellentia* * sicut
כיתרון האור מן־החשך:
* vtilior lux quàm tenebræ

tenebrositate in † stultus & ,eius capite in *eius* ‡ oculi Sapientis
14 החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך
‡ sunt † in tenebris

eueniet vnus euentus quòd ,ego etiam cognoui Et .*ambulans* ambulat.
הולך וידעתי גם־אני שמקרה אחד יקרה

euentum secundum † :meo corde in *ego* Dixique .ipsis omnibus
15 את־כלם: ואמרתי אני בלבי כמקרה
† si vt euenit stulto,

ego sapui * quid vt & ,mihi eueniet *ego* etiam *stulti*
הכסיל גם־אני יקרני ולמה חכמתי אני
* laboraui vt sapiens essem

etiam quod ,meo corde in sum locutus Et ? *excellentius* ‡ tunc
אז יותר ודברתי בלבי שגם־
‡ magis?

cum sapientis memoria ‡ non Quia .vanitas ‡ hoc
16 זה הבל: כי אין זכרון לחכם עם־
‡ est ‡ erit

omne venientium dierum iam quod eo in ‖ :seculum in stulto
הכסיל לעולם בשכבר הימים [d] הבאים הכל
‖ cùm dies qui venturi sunt oẽs obliuioni tradendi sint,

? stulto cum sapiens morietur quomodo & ,*est oblitum*
נשכח ואיך ימות החכם עם־הכסיל:
[c] בוא

me super † malum quia ,*vitas* ‡ odi Et
17 ושנאתי את־[d] החיים כי רע עלי
‡ vitam, † est mihi [d] חיה

.vanitas omnia quia :sole sub sit quod opus
המעשה שנעשה תחת השמש כי־הכל הבל

omnem *ego* odi Et .spiritus *pastio* * &
18 ורעות רוח: ושנאתי אני את־כל־
* cogitatio

:sole sub *laborans* *ego* ‖ quo ,meum laborem
עמלי שאני עמל תחת השמש
‖ laboro

.me post erit qui ,homini illum dimittam quia
[e] שאניחנו לאדם שיהיה אחרי:
[e] ינח

? stultus vel sit futurus sapiens vtrum *sciens* ‡ quis Et
19 ומי יודע החכם יהיה או סכל
‡ scit

,laboraui quo meo labore omni in *habebit auctoritatem* ‖ &
וישלט בכל־עמלי שעמלתי
‖ dominabitur

.† vanitas hoc etiam :sole sub essem sapiens quo &
ושחכמתי תחת השמש גם־זה הבל:
† est.

super :meum cor *faciendum* ‖ desperare *ad* ‡ *ego* sum versus Et
20 [f] וסבותי אני ליאש את־לבי על
‡ vt ‖ facerem [f] סבב

est Nam .sole sub laboraui quo ,laborem omnem
21 כל־העמל שעמלתי תחת השמש: כי־יש

:rectitudine in & ,scientia *in* & ,sapientia in *eius* ‖ labor cuius homo
אדם שעמלו בחכמה [g] ובדעת ובכשרון
‖ est [g] ידע

.suam partem *ei* dabit ,ea in laborauit non qui ,homini &
ולאדם שלא עמל־בו [h] יתננו חלקו
[h] נתן

.magnum malum & ,vanitas † hoc etiam
גם־זה הבל [i] ורעה רבה:
† est [i] רוע

,suo labore vniuerso *in* ‖ homini *existens* ‡ quid Quia
22 כי מה־הוה לאדם בכל־עמלו
‡ est ‖ de

?sole sub *laborans ipse* * quo ,sui cordis *contritione in* ‡ &
וברעיון לבו שהוא עמל תחת השמש:
‡ cogitatione * laborauit

,eius *negotium* ‖ ira & ,dolores † eius dies omnes Quia
23 כי כל־[k] ימיו מכאבים וכעס [l] ענינו
† sunt ‖ occupatio [k] יום [l] ענה

vanitas hoc etiam :eius cor *iacuit* * non nocte in etiam
גם־בלילה לא־שכב לבו גם־זה הבל
* dormit

,comedat quòd ‡ homine in bonum ‡ Non .*ipsum* ‡
24 הוא: אין־טוב באדם שיאכל
‡ est. ‡ nisi

:suo labore *in* * bonum suæ animæ ostendat & ,bibat &
ושתה והראה את־נפשו טוב בעמלו
* de

:*illud* ‡ Dei manu de quòd *ego* vidi hoc etiam
גם־זה [m] ראיתי אני כי מיד האלהים היא:
‡ est. [m] ראה

?*me præ extra sentiet* ‖ quis & ,comedet quis Quia
25 כי מי יאכל ומי יחוש חוץ ממני:
‖ fruetur sensibus vt ego?

,sapientiam dedit ,*eius facies ad* ‡ bonus † qui homini Quia
26 כי לאדם שטוב לפניו נתן חכמה
† est ‡ coram eo

,*colligendum ad negotium* * dedit peccatori & :lætitiam & ,scientiam &
ודעת ושמחה ולחוטא נתן ענין לאסוף
* occupationẽ, vt congreget & coaceruet

etiam :*Dei facies ad* ‡ bono dandum ad *congregandum ad &*
ולכנוס [a] לתת לטוב לפני האלהים גם־
‡ coram Deo: [a] נתן

.spiritus *pastio* ‡ & ,vanitas † hoc
זה הבל ורעות רוח:
† est ‡ cogitatio

CAP. III. ג

voluntati ‡ omni tempus & † determinatum tempus Omnibus
1 לכל זמן ועת לכל־חפץ
† est ‡ quod volueris

:moriendi tempus & ,nascendi Tempus .cælis sub
2 תחת השמים: עת [b] ללדת ועת למות
[b] ילד

.plantatum euellendi tempus & ,plantandi tempus
עת [c] לטעת ועת לעקור נטוע:
[c] נטע

,*irrumpendi* ‡ tempus :medendi tempus & .occidendi Tempus
3 עת להרג ועת לרפוא עת לפרוץ
‡ destruendi,

tempus & ,flendi Tempus .ædificandi tempus &
4 ועת [d] לבנות: עת [e] לבכות ועת
[d] בנה [e] בכה

.saltandi tempus & ,*plangendi* † tempus ,ridendi
לשחוק עת ספוד ועת רקוד:
† lamentandi,

:lapides *aceruandi* ‡ tempus & ,lapides proiiciendi Tempus
5 עת להשליך אבנים ועת כנוס אבנים
‡ colligendi

.amplectendo ab se elongandi tempus & ,amplexandi tempus
עת לחבוק ועת לרחק מחבק:

tẽpus & ,custodiendi tẽpus :perdendi tempus & ,quærendi Tẽpus
6 עת לבקש ועת לאבד עת לשמור ועת

tempus :suendi tempus & ,scindendi Tempus .proiiciendi
7 להשליך: עת לקרוע ועת לתפור עת

tempus & ,diligendi Tempus .loquendi tempus & ,tacendi
8 [f] לחשות ועת לדבר: עת לאהב ועת
[f] חשה

.pacis tempus & ,belli tempus :habendi odio
לשנא עת מלחמה ועת שלום:

?*laborans* ‡ ipse quo in *facientis præstantia* Quæ †
9 מה־יתרון העשה באשר הוא עמל:
† Quid vtilitatis facienti ‡ laborat?

filiis Deus dedit *quod* ,*negotium* ‖ Vidi
10 [g] ראיתי את־הענין אשר נתן אלהים לבני
‖ occupationẽ, quam ‖ ea. [g] ראה

pulchrum fecit Omne .*eo* ‖ in se *affligendum ad* ‡ hominum
11 האדם [h] לענות בו: את־הכל עשה יפה
‡ vt occupent [h] ענה

eorum corde in dedit *seculum* † Etiam .suo tempore in
בעתו גם את־העלם נתן בלבם
† perpetuitatis desiderium

opus homo inueniret non *quòd propter* *
מבלי אשר לא־ימצא האדם את־המעשה
* vt

.finem ad vsque & ,*capite* ‡ à Deus fecit quod
אשר־עשה האלהים מראש ועד־סוף:
‡ principio

, lætari *quin* ‡ :eis in *bonum* † non quòd Noui
12 ידעתי כי אין טוב בם כי אם־לשמוח
† est melius ‡ nisi

homo omnis etiam Et .*sui vita* ‡ in bonum facere &
13 ולעשות טוב [i] בחייו: וגם כל־האדם
‡ vita sua. [i] חיה

,suo labore omni *in* * bonum videat & ,bibat & ,comedat quòd
שיאכל ושתה וראה טוב בכל־עמלו
* de

quod omne quòd Noui .*ipsum* * Dei donum
14 [k] מתת אלהים היא: ידעתי כי כל־אשר
* est. [k] נתן

non illud super .*seculum* ‖ in erit ipsum ,Deus faciet
יעשה האלהים הוא יהיה לעולם עליו אין
‖ perpetuum.

,fecit Deus & :diminuendum non eo ab & ,addendum †
[l] להוסיף וממנו אין לגרוע והאלהים עשה
† est [l] יסף

,*ipsum* * iam fuit Quod .eius *faciebus* ‡ à timeant vt
15 שיראו מלפניו: מה־שהיה כבר הוא
‡ facie * est,

requiret Deus & :fuit iam *fore* ‡ quod &
ואשר [m] להיות כבר היה והאלהים יבקש את־
‡ futurum est [m] היה

locum † ,sole sub vidi adhuc Et ? *consequutum* ‖
16 נרדף: ועוד ראיתי תחת השמש מקום
‖ tempus præsens? † in loco

ibi ,iustitiæ *locum* † & ,impietas ibi ,iudicij
המשפט שמה הרשע ומקום הצדק שמה
† in loco

Iustum ,meo corde in *ego* Dixi .impietas
17 הרשע: אמרתי אני בלבי את־הצדיק

omni † tempus quia :Deus iudicabit impium &
ואת־הרשע ישפט האלהים כי־עת לכל־
† est

ego Dixi .*ibi* opus omne super & *voluntati* ‡
18 חפץ ועל כל־המעשה שם: אמרתי אני
‡ quod volueris,

eos purgandos ad Adam filiorum verbum Super ‡ ,meo corde in
בלבי על־דברת בני האדם [n] לברם
‡ propter filios hominum, vt eligeret eos [n] ברר

.sibi ipsi animal ipsi quòd videndum ad & : Deus
האלהים [a] ולראות שהם־בהמה המה להם׃
, animalis* euentus & , Adam ‡ filiorum euentus Quia
כי מקרה בני־האדם ומקרה הבהמה 19
illum mori † sic , istud mori ‡ sicut : eis † vnus euentus &
ומקרה אחד להם כמות זה כן מות זה
animali præ hominis præstantia || & :omnibus vnus spiritus &
ורוח אחד לכל [b]ומותר האדם מן־הבהמה
.vanitas* omnia quia ,nulla
אין כי הכל הבל׃
ex fuit omne† : vnum locum ad vadens Omne ‡
הכל הולך אל־מקום אחד הכל היה מן־ 20
spiritus sciens ‡ Quis .puluerem ad reuertens omne || & ,puluere
העפר והכל [c]שב אל־העפר׃ מי יודע רוח 21
spiritus & :sursum ipse ascendens* hominum filiorum
בני האדם העלה היא למעלה ורוח
ꝛ terram subtus ipse descendens iumenti
הבהמה הירדת היא [d]למטה לארץ׃
homo lætetur quòd quàm ,bonum ‡ non quòd vidi Et
[e]וראיתי כי אין טוב מאשר ישמח האדם 22
eum adducet quis quia : eius pars ‡ illud quia ; suis operibus in
[f]במעשיו כי־הוא חלקו כי מי יביאנו
? eum post erit quod illud in videndum ad
לראות במה שיהיה אחריו׃

ostéderet quòd sunt veluti animalia ipsis.
[a]ברר
‡ hominum.
*iumentorum est † est
‡ moritur
† moritur ille,
|| amplius homini quàm iumento nõ est,
* sunt
[b]יתר
‡ Omnia pergunt
† omnia fuerũt
|| omnia reuertuntur in
‡ scit an spiritus
[c]שוב
* ascendat
† descendat
[d]נטה
‡ melius est,
[e]ראה
‡ est
[f]עשה

CAP. IIII. ד

qui oppressos† omnes vidi & ,ego sum conuersus Et
1 ושבתי אני ואראה את־כל־העשקים אשר
, oppressorum lachryma ‡ ecce & , sole sub fiunt
נעשים תחת השמש והנה דמעת העשקים
,potentia † eos opprimentium manu de & ,consolator eis ‡ non &
ואין להם מנחם ומיד עשקיהם [g]כח
mortuos ego laudans || Et .consolator eis * non &
ואין להם מנחם׃ ושבח אני את־[h]המתים 2
viui ipsi ‡ qui ,viuos supra ‡ sunt mortui iam qui
שכבר מתו מן־החיים אשר המה חיים
adhuc vsque qui ipsis ambobus præ bonus † Et .vsque huc
ערנה׃ וטוב משניהם את אשר־עדן 3
quod , malum opus vidit non qui ,fuit non
לא היה אשר לא־ראה את־המעשה [i]הרע אשר
omnem ego vidi Et .sole sub fit
נעשה תחת השמש׃ וראיתי אני את־כל־ 4
inuidia ipsa † quòd , operis rectitudinem ‡ omnem & , laborẽ
עמל ואת כל־כשרון המעשה כי היא קנאת־
. spiritus pastio || & ,vanitas ‡ hoc etiam :suo socio à viri*
איש [k]מרעהו גם־זה הבל ורעות רוח׃
. suam carnem comedens † & ,suas manus complicans ‡ Stultus
הכסיל חבק את־ידיו ואכל את־בשרו׃ 5
pugillorum † plenitudo quàm ,requie ‡ volæ plenitudo Bona*
טוב מלא [l]כף [m]נחת ממלא חפנים 6
,vidi & , ego sum conuersus Et .spiritus pastione || & ,labore
עמל ורעות רוח׃ ושבתי אני ואראה 7
,secundus ‡ non & , vnus Est .sole sub vanitatem
הבל תחת השמש׃ יש אחד ואין שני 8
,eius laboris omnis finis ‡ non & ,ei ‡ non frater & ,filius etiam
גם בן ואח אין־לו ואין קץ לכל־עמלו
ego cui & : opulentia satiabitur ‡ non eius oculus ‡ etiam
גם־עיניו לא־תשבע עשר ולמי אני
etiam ? bono à meam animam faciens* deficere & , laborans ||
עמל ומחסר את־נפשי מטובה גם־
.ipsum malum negotium † & ;vanitas ‡ hoc
זה הבל [n]וענין [o]רע הוא׃
eis est quia : vnus quàm duo † Meliores
טובים [p]השנים מן־האחד אשר יש־להם 9
vnus ceciderit si Quia .eorum labore in || bona merces
שכר טוב בעמלם׃ כי אם־[q]יפלו האחד 10
, ceciderit cùm vni illi væ & :suum socium faciet stare
יקים את־חברו ואילו האחד שיפל
iacuerint † si Etiam .eum subleuandum ad secundus non &*
ואין שני [r]להקימו׃ גם אם־ישכבו 11

† oppressiones quæ
‡ lachrymæ
‡ erat
† viribus,
[g]כוח
* erat
|| laudaui
‡ magis quàm
‡ sunt
[h]מות
† melior vtroq;
[i]רוע
‡ cõgruentium
† esset
* vniuscuiusq; ad proximum suum.
‡ est
|| cogitatio
‡ complectitur
† comedit
[k]רעה
* Melior est
‡ cum
† volarum cum
[l]כפף [m]נוח
|| cogitatione
‡ est
‡ est
‡ oculi
‡ fasiantur diuitiis:
עינו ק
|| laboro * facio
‡ est ‡ occupatio mala est.
[n]ענה [o]רוע
† sunt
[p]שנה
|| propter laborem
[q]נפל
* non erit
† dormierint
[r]קום

?calor erit quomodo vni & : eis erit calor & , duo
[a]שנים וחם להם ולאחד איך יחם׃
: eum contra stabunt duo ,vnus ei præualuerit si Et
12 ואם־יתקפו האחד השנים יעמדו נגדו
.rumpetur festinantia in ‡ non triplicatum filium &
והחוט המשלש לא במהרה ינתק׃
,stulto & ,sene rege præ :sapiens & pauper gnatus* Melior
13 טוב ילד מסכן וחכם ממלך זקן וכסיל
vinctorum domo è Quia .adhuc moneri nouit non† qui
14 אשר לא־ידע להזהר עוד׃ כי־מבית הסורים
.pauper est natus suo regno in etiam quia ;regnandum || ad est egressus
יצא למלך כי גם במלכותו [b]נולד רש׃
sub ambulantes viuentes cunctos Vidi
15 [c]ראיתי את־כל־החיים המהלכים תחת
.eo pro stabit qui ,secundo gnato ‡ cum ,sole
השמש עם הילד השני אשר יעמד תחתיו׃
eorum facies ad fuit qui omni* .populo omni finis || Non
16 אין־[d]קץ לכל־העם לכל אשר־היה לפניהם
|| hoc etiam quia :eo in lætabuntur non posteri etiam
גם האחרונים לא ישמחו־בו כי־גם־זה
.spiritus contritio † & ,vanitas
הבל ורעיון רוח׃
domum ad ibis† quando , tuum pedem Custodi
17 שמר רגליך כאשר [e]תלך אל־בית
stultos dare præ* audiendum ad propinquus & † :Dei
האלהים וקרוב לשמע [f]מתת הכסילים
.malum facere se scientes ipsi non || quia :sacrificium
זבח כי־אינם יודעים [g]לעשות רע׃

[a]שנה
‡ citò
* est puer
† nescit admonitionem recipere
|| regum;
[b]ילד
[c]ראה
‡ puero
‡ est * omnium qui fuerunt
[d]קצץ
|| est
† cogitatio
† vadis
יתיר ו
† quia propinquior est te
* quàm quod dant stulti
[e]ילך [f]נתן
|| nesciunt facere voluntatem eius.

CAP. V. ה

acceleret ne tuum cor & , tuo ore super festines Ne
1 אל־תבהל על־פיך ולבך אל־ימהר
, cælis in ‡ Deus quia :Dei facies ad ‡ verbum proferre
[h]להוציא דבר לפני האלהים כי האלהים בשמים
.pauca tua verba sint idcirco :terram super tu &
2 ואתה על־הארץ על־כן [i]יהיו דבריך מעטים׃
vox & :negotij † multitudine in somnium veniens || Quia
2 כי בא החלום ברב ענין וקול
votum voueris Quum .verborum multitudine in stulti
3 3 כסיל ברב דברים׃ כאשר [k]תדר נדר
voluntas ‡ non quia :illud reddere tardes ne ,Deo
לאלהים אל־תאחר לשלמו כי אין חפץ
.redde ,voueris Quæ :stultis in
4 בכסילים את אשר־תדר שלם׃
non & , voueas quod quàm ,voueas non quòd || Melius
4 טוב אשר לא־תדר משתדור ולא
.reddas
5 תשלם׃ אל־תתן את־[l]פיך לחטיא
error quia , angeli facies ad* dicas ne & ,tuam carnem
5 את־בשרך ואל־תאמר לפני המלאך כי שגגה
dissipabit & , tuã vocem propter Deus irascetur quid Vt .istud
6 היא למה יקצף האלהים על־קולך וחבל
,somniorum multitudine in Quia ?tuarũ manuum opus
7 6 את־מעשה ידיך׃ כי ברב חלמות
.time Deum sed :multum † verba & ,vanitates &
8 והבלים ודברים [m]הרבה כי את־האלהים ירא׃
iustitiæ & ,iudicij rapinam & ,pauperis oppressionem Si
7 אם־עשק [n]רש וגזל משפט וצדק
quia :voluntate super* mireris ne , prouincia in , videris
תראה [o]במדינה אל־תתמה על־החפץ כי
.eos super || excelsi & ,custodiens † excelsum desuper ‡ excelsus
גבה מעל גבה שמר וגבהים עליהם׃
agro || lex :ipsa † omnibus in terræ præstantia ‡ Et
8 ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה
,argento satiabitur non argentum Diligens ‡ .seruus fit
9 9 נעבד׃ אהב כסף לא־ישבע כסף
, vanitas* hoc etiam :fructus non multitudine in diligens † qui &
10 ומי־אהב [p]בהמון לא תבואה גם־זה הבל׃
quid & :illud || comedentes sunt multiplicati,bonum multiplicando In ‡
10 ברבות הטובה רבו אוכליה ומה־
?eius oculorum videre quinimò † .suis dominis rectum
11 כשרון לבעליה כי אם־[q]ראית עיניו׃

[g]עשה
‡ ante Deum:
‡ est
[h]יצא
[i]היה
|| venit
† occupationis
[k]נדר
‡ est
|| est
† vt peccare facias
[l]פה
‡ ante angelũ, quòd ignorantia sit.
† sunt multa:
[m]רבה
[n]רשש [o]דון
* de diuina
‡ qui est super
† qui custodit
|| sunt
‡ vtilitas culturæ
† est
|| propter vtilitatẽ agrorũ est
חוא ק
‡ Qui diligit
† amat habere multitudinẽ, est sine fructu.
* est ‡ Quando multiplicantur bona, multiplicantur || illa: & quod bonũ est
† nisi vt videat oculis suis?
[p]המה
[q]ראה
ראות ק

multum siue ,parum siue , operantis somnus Dulcis
11 מתוקה שנת העבד אם־מעט ואם־הרבה
.dormire ei permittens‡ ipsa non diuitis saturitas & :comedat
יאכל והשבע לעשיר איננו [a] מניח לו לישון׃
opulentia ‡ , sole sub vidi † infirmitas mala Est
12 יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עשר
opulentia perit ‖ Et .suum malum in suis dominis custodita
13 שמור לבעליו לרעתו׃ ואבד העשר
eius manu in * non & ,filium genuit & :mala occupatione in ipsa
ההוא [b] בענין רע והוליד בן ואין בידו
suæ matris vtero ex est egressus Quemadmodum .quicquam
14 מאומה׃ כאשר יצא מבטן אמו
quicquam & : venit quòd secundum eundum † reuertetur , nudus
ערום ישוב [c] ללכת כשבא ומאומה
.sua manu in ducat quòd ,suo labore in * portabit non
לא־ישא בעמלו [d] שילך בידו׃
sic ,venit quo pacto omni ,dolorosum malum hoc † etiam Et
15 וגם־זה רעה חולה כל־עמת [e] שבא כן
?ventum in laborauit quòd ,ei præstantia * quid Et .ibit
ילך ומה־יתרון לו שיעמל לרוח׃
, multa ira & : comedet tenebra in suis ‡ diebus cunctis Etiam
16 גם כל־ימיו בחשך יאכל וכעס הרבה
ego vidi quod Ecce .furore & ,sua infirmitate &
17 [f] וחליו וקצף׃ הנה אשר־ראיתי אני
videre & , bibere & ,comedere , † pulchrum quod ,bonum
טוב אשר־יפה לאכול [g] ולשתות ולראות
.sole sub laborabit † quo . suo labore omni in ‡ bonum
טובה בכל־עמלו שיעמל תחת־השמש
:Deus ei dedit quos ,suarum vitarum * dierum numero
מספר ימי־[h] חיו אשר־נתן־לו האלהים
cui ,homo omnis Etiam .eius pars istud ‡ quia
18 כי־הוא חלקו׃ גם כל־האדם אשר
,ei dedit facultatem & ,opes & ,opulentiam Deus ei dedit
נתן־לו האלהים עשר ונכסים והשליטו
lætandum ad ‡ & ,suam partem tollendum ad ‖ & ,eo ex edendum ad *
לאכל ממנו [i] ולשאת את־חלקו ולשמח
.istud † Dei donum hoc :suo labore in
בעמלו זה [k] מתת אלהים היא׃
quia :suæ vitæ dierum recordabitur multum non Quia
19 כי לא הרבה יזכר את־ימי [l] חייו כי
.eius cordis lætitia in respondens ‖ Deus
האלהים מענה בשמחת לבו׃

‡ finit eum
[a] ינח
† quam
‡ diuitiæ conseruatæ
‖ peribúntque diuitiæ ipsæ
* est
[b] ענה
† vt vadat
* de
[d] הלך
† hæc est mala infirmitas, quemadmodũ
[e] בוא
* vtilitatis est
‡ vitæ suæ in tenebris
[f] חלה
† est,
[g] שתה
‡ de † laborauit
* vitæ suæ,
[h] חיה
‡ hæc est
Dominus diuitias,& substantias,
* vt comedat ex eis,
‖ vt sumat
‡ vt lætetur de
† est.
[i] נשא [k] נתן
[l] חיה
‖ respondit lætitiam

CAP. VI. ו

ipsum multum ‡& , sole sub vidi quod malum Est
1 יש רעה אשר [m] ראיתי תחת השמש ורבה היא
, opulentiam ‡ Deus ei dedit cui Vir .hominem super
2 על־האדם׃ איש אשר יתן־לו האלהים עשר
omnibus ex eius animæ deficiens ipse † non & ,gloriam & ,opes &
ונכסים וכבוד ואיננו חסר לנפשו מכל
Deus ei potestatem dabit ‡ non & :desiderabit ‖ quæ
אשר־יתאוה ולא־ישליטנו האלהים
hoc :illud * comedet extraneus vir sed ,eo ‡ ex comedendi
לאכל ממנו כי איש נכרי יאכלנו זה
vir genuerit Si .ipsum ‡ mala infirmitas & , † vanitas
3 הבל [n] וחלי רע הוא׃ אם־יוליד איש
dies fuerint quod multum ‖ & , vixerit multos annos & ,centum
מאה ושנים [o] רבות יחיה ורב שיהיו ימי־
etiã & , bono de saturata fuerit non eius anima & ,eius annorũ
[p] שניו ונפשו לא־תשבע מן־הטובה וגם־
.abortiuum * illo præ bonum ‡ dixi :ei fuerit non sepultura
קבורה לא־היתה לו אמרתי טוב ממנו הנפל׃
tenebrositate in ‖ & :ibit tenebrositatem in ‡ & ,venit vanum in Quia
4 כי־בהבל בא ובחשך ילך ובחשך
non & viderit non solem ‖ Etiam .operietur eius nomen
5 שמו יכסה׃ גם־שמש לא־ראה ולא
vixerit si Et .illi quàm † huic ‡ requies ,cognouerit
6 ידע [q] נחת לזה מזה׃ ואלו חיה
nónne :viderit non bonum & , vicibus duabus , annos mille
אלף שנים פעמים וטובה לא ראה הלא
labor Omnis ? vadens ‡ omnis vnum locum ad
7 אל־מקום אחד הכל הולך׃ כל־עמל

‡ frequens homini.
[m] ראה
‡ diuitias,& substantias,
† deficit
‖ desiderant
‡ dedit
‡ eis, ‡ est
† est, ‡ est.
[n] חלה
‖ multiplicati
[o] רבב
[p] שנה
‡ quòd melior est
* abortiuus.
‡ in tenebras
‖ in tenebris
‖ quod
‡ est † magis
[q] נוח
‡ vadit?

Quia .implebitur non anima etiam & :eius os ob hominis
8 האדם לפיהו וגם־הנפש לא תמלא׃ כי
scienti afflicto ‡ Quid ? stulto quàm sapienti præstantius ‖ quid
מה־יותר לחכם מן־הכסיל מה־[a] לעני יודע
ire præ oculorum visio Bona ?vitis coram ‡ pergere
9 להלך נגד החיים׃ טוב מראה עינים מהלך־
Quicquid spiritus pastio ‖ & ,vanitas hoc etiam :animam
10 נפש גם־זה הבל ורעות רוח׃ מה־
ipse ‡ quod notum † & ,eius nomen est vocatum iam fuerit
שהיה כבר נקרא שמו ונודע אשר־הוא
.se præ fortis † qui eo cum iudicare poterit non ‡ & ;homo
אדם ולא־יוכל [b] לדין עם שהתקיף ממנו׃
,vanitatem multiplicantium multum verborum est Quia ‖
11 כי יש־דברים הרבה מרבים הבל
? homini præstantius * quid
מה־יותר לאדם׃

‖ amplius est
‡ pauperi
[a] ענה
‡ ante vitam? Melior est
* quàm quòd eat anima:
‖ cogitatio
† scit ‡ fuit
‡ quod non potest
† fortior est
יתירה
[b] דון
‖ Sunt verba multa multiplicantia
‡ amplius est

CAP. VII. ז

vitis † in homini bonum ‡ quid sciens * quis Quia
1 כי מי־יודע מה־טוב לאדם בחיים
eos perfecit & ‡ ,suæ vanitatis vitarum † dierum numero
מספר ימי־[c] חיי הבלו ויעשם
erit quid ,homini indicabit quis quia ?vmbram tanquam
[d] כצל אשר מי־[e] יגיד לאדם מה־יהיה
oleum ‖ quàm † nomen ‡ Melius ? sole sub eum post
2 אחריו תחת השמש׃ טוב שם משמן
Bonum .eius nasci * dies quàm , ,mortis dies & :bonum
3 טוב ויום המות מיום [f] הולדו׃ טוב
: conuiuij domum ad ire quàm ,luctus domum ad ire
[g] ללכת אל־בית־אבל מלכת אל־בית משתה
ad dabit † viuens & :hominis omnis finis ipsum ‡ quod eo in
באשר הוא סוף כל־האדם והחי יתן אל־
facierum tristitia in ‖ quia , risu præ ira Bona ‡ .suum cor
4 לבו׃ טוב כעס משחוק כי־ברע פנים
cor & :luctus domo in sapientum Cor .cor erit iucundum
5 [h] ייטב לב׃ לב חכמים בבית אבל ולב
increpationem audire ‡ Melius .lætitiæ domo in stultorum
6 כסילים בבית שמחה׃ טוב לשמע גערת
.stultorum canticum audiens vir ‡ quàm : sapientis
חכם מאיש שמע שיר כסילים׃
risus † sic ,olla sub spinarum vox ‖ sicut Quia
7 כי כקול הסירים תחת הסיר כן שחק
faciet insanire oppressio Quia .vanitas hoc etiam ‡ :stulti
8 הכסיל גם־זה הבל׃ כי העשק יהולל
nouissimum Melius † .donum cor perdet & ,sapientem
9 חכם ויאבד את־לב [i] מתנה׃ טוב אחרית
elatus quàm , spiritu longus ‡ melior :eius principium quàm ,verbi
דבר מראשיתו טוב ארך־רוח מגבה
quia :irascendum ad tuo spiritu in festines Ne .spiritu
10 רוח׃ אל־תבהל ברוחך לכעוס כי
quid , dicas Ne .requiescet stultorum sinu in ira
11 כעס בחיק כסילים ינוח׃ אל־תאמר מה
quia : istis præ boni * fuerunt priores dies quòd , fuit ‡
היה שהימים הראשנים [k] היו טובים מאלה כי
‡ Bona .hoc super interrogasti sapientia ex non
12 לא מחכמה שאלת על־זה׃ טובה
Quia .solem videntibus magis & :hæreditate cum sapientia
13 חכמה עם־נחלה ויתר לראי השמש׃ כי
scientiæ præstantia & :† argenti vmbra in ,sapientiæ vmbra in
בצל החכמה בצל הכסף ויתרון [l] דעת
opus Vide .suos patronos ‡ viuificabit sapientia
14 החכמה תחיה בעליה׃ ראה את־מעשה
? ipse deprecauerit † quem dirigere poterit ‡ quis quia :Dei
האלהים כי מי יוכל לתקן את אשר עותו׃
Etiam .vide mala die in & ,bono in esto bono die In
15 ביום טובה היה בטוב וביום רעה ראה גם
verbum super ‡ , Deus fecit hoc contra hoc
את־זה לעמת־זה עשה האלהים על־דברת
.quicquam eum post homo inueniret non quod
שלא ימצא האדם אחריו מאומה׃
iustus Est .meæ vanitatis diebus in vidi Omnia
16 את־הכל [m] ראיתי בימי הבלי יש צדיק

* scit ‡ sit
† vita, in
† vitæ
‡ quos peregit
[c] חיה
[d] צלל [e] נגד
‡ est † bonum
‖ vnguentum
* quo natus est. Melius est
[f] ילד
[g] הלך
‡ est
† ponet ibi super
‡ Melior est
‖ per tristitiam vultus
[h] יטב
‡ est
‡ quòd vir audiat
‖ fragor † est
‡ &
† Melior est finis rei
[i] נתן
‡ est longanimis
‡ causæ
* meliores
[k] היה
‡ est
† requiescet homo: sed celsior est scientia sapientiæ, quia ‡ habẽtes eam.
[l] ידע
‡ potest
† curuauerit
‡ vt
[m] ראה

;sua malitia in ‡ prolongans impius est & , sua iustitia in periens * qui perit ‡ dies
אבד בצדקו ויש רשע מאריך ברעתו׃
;abundanter || sapiens sis ne & ,multum iustus sis Ne || nimium.
17 אל־תהי צדיק הרבה ואל־תתחכם יותר
sis ne & ,multum improbus sis † Ne ? desolaberis quid vt † paucas
18 למה תשומם׃ אל־תרשע הרבה ואל־תהי
?tuo tempore non in morieris quid vt:stultus
סכל למה תמות בלא עתך׃
ne hoc ab etiam & ,hoc in apprehendas quod ‡ Bonum ‡ est
19 טוב אשר תאחז בזה וגם־מזה אל־
egredietur Deum timens quia ‡ ;tuam manum facias quiescere ‡ qui enim timet
תנח את־ידך כי־ירא אלהים יצא
decem præ * :sapientem roborabit Sapientia .hæc omnia ‡
20 את־כלם׃ החכמה תעז לחכם מעשרה
non homo Quia .ciuitate in fuerunt qui ,potentibus ‡
21 שליטים אשר היו בעיר׃ כי אדם אין
.peccet non & , bonum faciat qui :terra in iustus †
צדיק בארץ אשר יעשה־טוב ולא יחטא׃
des ‡ ne ;loquentur ‡ quæ verbis omnibus Etiam
22 גם לכל־הדברים אשר ידברו אל־תתן
.tibi maledicentem tuum seruum audias non vt :tuum cor
לבך אשר לא־תשמע את־עבדך מקללך׃
etiam quòd :tuum cor nouit multis vicibus etiam Quia
23 כי גם־פעמים רבות ידע לבך אשר גם־
tentaui hoc Omne || .aliis maledixisti tu
24 את קללת אחרים׃ כל־זה נסיתי
.me à est elongata ipsa & .ero Sapiens : dixi * ,sapientia in
בחכמה אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני׃
quis profundum profundum & :fuit quod illud Remotum
25 רחוק מה־שהיה ועמק עמק מי
,sciendum ad ‡ meum cor & ego Circuiui ?illud inueniet
26 ימצאנו׃ סבותי אני ולבי לדעת
:supputationem || & ,sapientiam quærendum & ,inuestigandum ad &
ולתור ובקש חכמה וחשבון
.insaniarum ‡ fatuitatem & ,stultitiæ impietatem sciendum ad &
ולדעת רשע כסל והסכלות הוללות׃
quia ,mulierem morte præ amaram ego inueniens Et
27 ומוצא אני מר ממות את־האשה אשר־
:eius manus vincula ‡ ,eius cor retia † & ,decipula ipsa *
היא מצודים וחרמים לבה אסורים ידיה
capietur peccans & ,illa ab euadet Dei facies ad * bonus
טוב לפני האלהים ימלט ממנה וחוטא ילכד
vnam Choheleth ‡ dixit ,inueni hoc ,Vide .ea in †
28 בה׃ ראה זה מצאתי אמרה קהלת אחת
.computationem inueniendum ad || ,alteram ad *
לאחת למצא חשבון׃
Hominem .inueni non & ,mea anima quæsiuit adhuc Quam
29 אשר עוד־בקשה נפשי ולא מצאתי אדם
his omnibus in * mulierem & ,inueni mille ex † vnum
אחד מאלף מצאתי ואשה בכל־אלה
quòd ,inueni hoc vide † Tantummodo .inueni non
30 לא מצאתי׃ לבד ראה־זה מצאתי אשר
inquisierunt ipsi & :rectum hominem Deus fecit
עשה האלהים את־האדם ישר והמה בקשו
sciens † quis & ,sapiens vt ‡ Quis .multas computationes ||
1 חשבנות רבים׃ מי כהחכם ומי יודע
? verbi increpationem
פשר דבר׃

Marg.: ‡ dies || nimium. a רבה † paucas b הוה ‡ est ‡ qui enim timet c ינח ‡ de omnibus his * magis quàm ‡ potentes, d עזז e היה † est ‡ loquuntur, ‡ ponas || Omnis hæc אתה ק * & Procul magis quàm erat: ‡ vt scirem, inuestigarem, & quærerem || rationem:& vt scirem ‡ erroris. inuenio ego amariorem * est sicut hami ‡ sagenæ ‡ & vt * coram Deo † ab ‡ concionans * post || vt inuenirem numerum quæsiui. † rectum * rectam † ecce || cogitationes ‡ est † est vt cognoscens

CAP. VIII. ח

fortitudo & ;eius facies * faciet lucere hominis Sapientia
חכמת אדם תאיר פניו ועז
,obserua † regis os ‡ Ego .mutabitur eius facierum *
2 פניו ישנא׃ אני פי־מלך שמר
festinus sis Ne .Dei iuramenti verbum super &
3 ועל דברת שבועת אלהים׃ אל־תבהל
omne quia .malo verbo ‡ in stes ne ,abibis eius faciebus à ‡
מפניו תלך אל־תעמד בדבר רע כי כל־
:imperium ‡ regis verbum quo In || .faciet voluerit quod
4 אשר יחפץ יעשה׃ באשר דבר־מלך שלטון
? facies † quid :ei dicet quis &
ומי יאמר־לו מה־תעשה׃

Marg.: * vultum f אור g עזז * faciei ‡ moneo te vt † obserues, ‡ vt putes à facie eius abire. ‡ re mala. h רוע || Secundum ‡ est potestas, † facis?

;tempus & :malum verbum ‡ cognoscet non ;præceptum Custodiens
5 שומר מצוה לא ידע דבר רע ועת
voluntati ‡ omni Quia .sapientis cor cognoscet iudicium &
6 ומשפט ידע לב חכם׃ כי לכל־חפץ
multum hominis malum quia : iudicium & ,tempus est
יש עת ומשפט כי־רעת האדם רבה
nam .est futurum quod sciens ipse non || Quia ;eum super
7 עליו׃ כי־איננו ידע מה־שיהיה כי
imperans ‡ homo Non * ?ei indicabit quis ;erit quando
8 כאשר יהיה מי יגיד לו׃ אין אדם שליט
die in potestas † nec ,spiritum prohibendum ad ‡ ,spiritum in
ברוח לכלוא את־הרוח ואין שלטון ביום
impietas eruet neque : prœlio in dimissio * nec ,mortis
המות ואין משלחת במלחמה ולא־ימלט רשע
dare ‡ & ,vidi hoc Omne .eius patronos ||
9 את־בעליו׃ את־כל־זה ראיתי ונתון
:sole sub fit quod factum || omne ad meum cor
את־לבי לכל־מעשה אשר נעשה תחת השמש
.sibi malum in hominem in homo est dominatus quo tempore
עת אשר שלט האדם באדם לרע לו׃
loco à ‡ & * venerunt & †, sepultos impios vidi tunc Et
10 ובכן ראיתי רשעים קברים ובאו וממקום
sic * qua ‡ ciuitate in tradentur obliuioni & ,ambulabunt † sancto
קדוש יהלכו וישתכחו בעיר אשר כן
sententia fit non Quia .‡ vanitas hoc etiam :fecerant
11 עשו גם־זה הבל׃ אשר אין־נעשה פתגם
filiorum cor est plenum ideò : citò mali facti
מעשה הרעה מהרה על־כן מלא לב בני־
peccans Quoniam .malum faciendum ad eis in hominis
12 האדם בהם לעשות רע׃ אשר חטא
sciens ‡ etiam quia : † ei prolongans * & ,centies malum faciens ‡
עשה רע מאת ומאריך לו כי גם־יודע
timebunt * qui , Deum timentibus bonum erit quòd ego
אני אשר יהיה־טוב ליראי האלהים אשר ייראו
non & , impio erit non bonum Et .eius faciebus à
13 מלפניו׃ וטוב לא־יהיה לרשע ולא־
timens ipse ‡ non qui † vmbra tanquam :dies prolongabit
יאריך ימים כצל אשר איננו ירא
super fit quæ vanitas Est ; Dei faciebus à
14 מלפני אלהים׃ יש־הבל אשר נעשה על־
eos ad pertingens quod ‡ iusti sunt quia : terram
הארץ אשר יש צדיקים אשר מגיע אלהם
eos ad pertingens quòd * impij sunt & :impiorum opus secundùm
כמעשה הרשעים ויש רשעים שמגיע אלהם
.vanitas ‡ hoc etiam quòd dixi : iustorum opus secundum
כמעשה הצדיקים אמרתי שגם־זה הבל׃
bonum || non quòd , lætitiam ego laudaui Et
15 ושבחתי אני את־השמחה אשר אין־טוב
,bibere & ,comedere quin ‡ ,sole sub homini
לאדם תחת השמש כי אם־לאכל ולשתות
diebus , suo labore in eum comitabitur † hoc & :lætari &
ולשמוח והוא ילונו בעמלו ימי
.sole sub Deus ei dedit quos ,suarum vitarum ||
חייו אשר־נתן־לו האלהים תחת השמש׃
sapientiam sciendum ad † meum cor dedi Quemadmodum ‡
16 כאשר נתתי את־לבי לדעת חכמה
: terram super fit quod negotium videndum ad ‡ &
ולראות את־הענין אשר נעשה על־הארץ
suis oculis in somnum nocte in & die in etiam quòd
כי גם ביום ובלילה שנה בעיניו
.videns ipse || non
איננו ראה׃
non quòd Dei opus omne vidi Et
17 וראיתי את־כל־מעשה האלהים כי לא
sit quod opus inuenire homo poterit ‡
יוכל האדם למצוא את־המעשה אשר נעשה
,quærendum ad * ,homo laborabit † quod propter : sole sub
תחת־השמש בשל אשר יעמל האדם לבקש
non ,scire ‡ sapiens dixerit si etiam & ,inueniet non &
ולא ימצא וגם אם־יאמר החכם לדעת לא
.inuenire poterit
יוכל למצא׃

Marg.: Qui custodit ‡ rem malam: ‡ volito a רבב ‡ nescit * Nullus est ‡ qui potestaté habeat ‡ vt prohibeat † est b נגד * est || habentem illam. ‡ posui c ראה || opus || qui * post eos, ‡ qui in d בוא † ambulauerút, † in * rectum e שכך ‡ est. de opere malo f עשה ‡ facit * prolongat † Deus dies: ‡ scio g מאה * timent à facie † erit ‡ timet à facie h צלל i פנה ‡ quibus vsu venit ac si haberent * quibus vsu venit ac si haberent k l נגע ‡ est || esset ‡ nisi vt comedat, & bibat, & lætetur: m שתה † adhærebit sibi de || vitæ suæ, n לוה o חיה ‡ Quando † vt scirem p ידע ‡ viderem occupationem quæ q ענה || videt. ‡ possit † laborat * vt quærat, ‡ sc

CAP. IX. ט

declarandum ad &, meo corde in dedi ‡ hoc omne Quia ||
1 כִּי אֶת־כָּל־זֶה נָתַתִּי אֶל־לִבִּי וְלָבוּר
eorū seruitia &, sapientes & ,iusti Quia .hoc omne
אֶת־כָּל־זֶה אֲשֶׁר הַצַּדִּיקִים וְהַחֲכָמִים וַעֲבָדֵיהֶם
sciens non* odium etiam ,amorem etiam : Dei manu in
בְּיַד הָאֱלֹהִים גַּם־אַהֲבָה גַּם־שִׂנְאָה אֵין יוֹדֵעַ
sicut || Omnia .eorum facies ad † omnia ‡ , homo
2 הָאָדָם הַכֹּל לִפְנֵיהֶם׃ הַכֹּל כַּאֲשֶׁר
, mundo & ,bono ,impio & iusto vnus euentus omnibus
לַכֹּל מִקְרֶה אֶחָד לַצַּדִּיק וְלָרָשָׁע לַטּוֹב וְלַטָּהוֹר
:sacrificans ipse ‡ non qui ei & ,sacrificanti & ,immundo &
וְלַטָּמֵא וְלַזֹּבֵחַ וְלַאֲשֶׁר אֵינֶנּוּ זֹבֵחַ
.timens † iuramentum qui sicut ,iurans ,peccator ‡ sic ,bonus sicut
כַּטּוֹב כַּחֹטֶא הַנִּשְׁבָּע כַּאֲשֶׁר שְׁבוּעָה יָרֵא׃
,sole sub fit quod omni in* malum Hoc
3 זֶה ׀ רָע בְּכֹל אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ
hominis || filiorum cor etiam & :omnibus ‡ vnus euentus quòd
כִּי־מִקְרֶה אֶחָד לַכֹּל וְגַם לֵב בְּנֵי־הָאָדָם
,eorum vitis* in ,eorum corde in insania † & ,malo est plenum
מָלֵא־רָע וְהוֹלֵלוֹת בִּלְבָבָם בְּחַיֵּיהֶם
eligatur quisquis ‡ Quia .mortuos ad hoc post &
4 וְאַחֲרָיו אֶל־[a]הַמֵּתִים׃ כִּי־מִי אֲשֶׁר יְבֻחַר
bonus ipse ‡ viuus canis quia : spes est , viuentes omnes ad †
אֶל־כָּל־הַחַיִּים יֵשׁ בִּטָּחוֹן כִּי־לְכֶלֶב חַי הוּא טוֹב
,scientes ‡ viuentes Nam .mortuo leone præ
5 מִן־הָאַרְיֵה [b]הַמֵּת׃ כִּי הַחַיִּים יוֹדְעִים
non & ,quicquam scientes ipsi non* mortui & : sunt morituri quòd
שֶׁיָּמֻתוּ וְהַמֵּתִים אֵינָם יוֹדְעִים מְאוּמָה וְאֵין
.eorum memoria est tradita obliuioni quia : merces eis vltrà †
עוֹד לָהֶם שָׂכָר כִּי נִשְׁכַּח זִכְרָם׃
eorum inuidia etiam ,eorum odium etiam ,eorum amor Etiam
6 גַּם אַהֲבָתָם גַּם־שִׂנְאָתָם גַּם־קִנְאָתָם
omni in seculum in vltrà eis ‡ non pars & :periit iam
כְּבָר אָבָדָה וְחֵלֶק אֵין־לָהֶם עוֹד לְעוֹלָם בְּכֹל
comede ,Vade .sole sub fit quod
7 אֲשֶׁר־נַעֲשָׂה תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ [c]לֵךְ אֱכֹל
: tuum vinum bono ‡ corde in bibe & ,tuum panem gaudio in
בְּשִׂמְחָה לַחְמֶךָ וּשְׁתֵה בְלֶב־טוֹב יֵינֶךָ
.tua opera† Deus voluit* iam quia
כִּי כְבָר רָצָה הָאֱלֹהִים אֶת־[d]מַעֲשֶׂיךָ׃
oleum & :candida tua vestimenta sint tempore omni In
8 בְּכָל־עֵת [e]יִהְיוּ בְגָדֶיךָ לְבָנִים וְשֶׁמֶן
cum vitas* Vide .deficiat non tuum caput super
9 עַל־רֹאשְׁךָ אַל־יֶחְסָר׃ רְאֵה חַיִּים עִם־
,tuæ vanitatis vitarum || diebus omnibus dilexisti quam ,vxore
אִשָּׁה אֲשֶׁר־אָהַבְתָּ כָּל־יְמֵי [f]חַיֵּי הֶבְלֶךָ
:tuæ vanitatis diebus omnibus sole sub tibi dedit quos
אֲשֶׁר נָתַן־לְךָ תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ כֹּל יְמֵי הֶבְלֶךָ
tu quo ,tuo labore in || & :vitæ ‡ in tua pars hoc † quia
כִּי הוּא חֶלְקְךָ בַּחַיִּים וּבַעֲמָלְךָ אֲשֶׁר־אַתָּה
tua manus inuenerit quod Omne .sole sub laborans*
10 עָמֵל תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ׃ כֹּל אֲשֶׁר תִּמְצָא יָדְךָ
computatio & * ,opus ‡ non quia :fac tua virtute in faciendū ad
לַעֲשׂוֹת [g]בְּכֹחֲךָ עֲשֵׂה כִּי אֵין מַעֲשֶׂה וְחֶשְׁבּוֹן
vadens || tu quò sepulchro in sapientia & † ,scientia & †
[h]וְדַעַת וְחָכְמָה בִּשְׁאוֹל אֲשֶׁר אַתָּה הֹלֵךְ
quòd ,sole sub videre ‡ & ,sum Conuersus .illuc
11 שָׁמָּה׃ שַׁבְתִּי וְרָאֹה תַחַת־הַשֶּׁמֶשׁ כִּי
etiam ,bellum fortium † nec , cursus leuium † non
לֹא לַקַּלִּים הַמֵּרוֹץ וְלֹא לַגִּבּוֹרִים הַמִּלְחָמָה וְגַם
,opulentia prudentium* non etiam & ,panis sapientium †
לֹא לַחֲכָמִים לֶחֶם וְגַם לֹא [k]לַנְּבֹנִים עֹשֶׁר
accidet occursus || & tempus sed : gratia scientum ‡ non etiam &
וְגַם לֹא לַיֹּדְעִים [l]חֵן כִּי־עֵת וָפֶגַע יִקְרֶה
homo sciet non* etiam Quia .ipsis omnibus
12 אֶת־כֻּלָּם׃ כִּי גַּם לֹא־יֵדַע הָאָדָם אֶת־
,malo reti in capiuntur qui pisces sicut .suum tempus
עִתּוֹ כַּדָּגִים שֶׁנֶּאֱחָזִים בִּמְצוֹדָה רָעָה
filij irretiti ipsi sicut † laqueo in capta ‡ aues sicut &
וְכַצִּפֳּרִים הָאֲחֻזוֹת [m]בַּפָּח כָּהֵם יוּקָשִׁים בְּנֵי

|| Sanè ‡ posui
opera
* nescit
‡ quæ † ante eos fuere, || eueniunt ac si esset
‡ sacrificat:
‡ qui peccat, qui iurat, † timet. * est inter omnia quæ fiunt
‡ fit || hominum
† insania * vita
‡ cuicunque electo
יחבר
ק
מות[a]
* inter ‡ est melior ‡ sciunt,
מות[b]
* nesciunt † est
‡ est
ילך[c] ‡ iucundo
* complacet † tuis operibus,
עשה[d]
היו[e] * vitam
|| vitæ
חיה[f]
† hæc est ‡ vitæ: || de * laboras
secundum vires tuas ‡ est * nec cogitatio, † nec ‡ vadis.
בכח[g] ידע[h]
† vidi
† est
קלל
* est * sunt rectoris diuitiæ,
בין[k]
‡ est † casus accidit
חנן[l]
* nescit ‡ quæ capiuntur † sic capiuntur
פוח[m]

eos super ceciderit quod secundum ‡ ,malo tempore in hominum
הָאָדָם לְעֵת רָעָה [a]כְּשֶׁתִּפּוֹל עֲלֵיהֶם
sub sapientiam vidi hanc Etiam .repente
13 פִּתְאֹם׃ גַּם־זֹה [b]רָאִיתִי חָכְמָה תַּחַת
,parua Ciuitas .me ad ipsa † magna & : sole
14 הַשֶּׁמֶשׁ וּגְדוֹלָה הִיא אֵלָי׃ עִיר קְטַנָּה
, magnus rex eam aduersus venit & :parum* ea in virorum ‡ &
וַאֲנָשִׁים בָּהּ מְעָט וּבָא־אֵלֶיהָ מֶלֶךְ גָּדוֹל
.magnas munitiones eam super || extruxit & ,eam circumdedit &
וְסָבַב אֹתָהּ וּבָנָה עָלֶיהָ מְצוֹדִים גְּדֹלִים׃
ipse eruit & ,sapiens pauper vir ea in et inuentus Et
15 וּמָצָא בָהּ אִישׁ מִסְכֵּן חָכָם וּמִלַּט־הוּא
est recordatus non homo & :sua sapientia in vrbem
אֶת־הָעִיר בְּחָכְמָתוֹ וְאָדָם לֹא זָכַר אֶת־
bonam † , ego dixi Et .illius pauperis viri
16 הָאִישׁ הַמִּסְכֵּן הַהוּא׃ וְאָמַרְתִּי אָנִי טוֹבָה
,* contempta pauperis sapientia & ,fortitudine præ sapientiam
חָכְמָה מִגְּבוּרָה וְחָכְמַת הַמִּסְכֵּן [c]בְּזוּיָה
sapientum Verba .audita ipsa ‡ non eius verba &
17 וּדְבָרָיו אֵינָם נִשְׁמָעִים׃ דִּבְרֵי חֲכָמִים
.stultos in dominantis* clamor quàm || ,audiuntur quiete in
[d]בְּנַחַת נִשְׁמָעִים מִזַּעֲקַת מוֹשֵׁל בַּכְּסִילִים׃
perdet vnus peccator & , conflictu vasis præ ‡ sapientia Bona †
18 טוֹבָה חָכְמָה [e]מִכְּלֵי קְרָב וְחוֹטֶא אֶחָד יְאַבֵּד
.multum bonum
טוֹבָה הַרְבֵּה׃

CAP. X. יוד

vnguentum faciet vaporare ,faciet ‡ fœtere mortis ‡ muscæ ‡
1 זְבוּבֵי מָוֶת [f]יַבְאִישׁ [g]יַבִּיעַ שֶׁמֶן
.parum stultitiæ † ,gloria à || sapientia à pretiosum :pigmentarij
רוֹקֵחַ יָקָר מֵחָכְמָה מִכָּבוֹד סִכְלוּת מְעָט׃
.ipsius sinistrā ad stulti cor & ,eius dexteram ad sapientis Cor
2 לֵב חָכָם לִימִינוֹ וְלֵב כְּסִיל לִשְׂמֹאלוֹ׃
eius cor , ambulans stultus quod secundum ‡ viam per etiam Et
3 וְגַם־בַּדֶּרֶךְ כְּשֶׁהַסָּכָל הֹלֵךְ לִבּוֹ
† spiritus Si .ipse ‡ stultus ,omnibus dicit & ,deficiens *
4 חָסֵר וְאָמַר לַכֹּל סָכָל הוּא׃ אִם־רוּחַ
quia :dimittas ne tuum locum ,te super † ascenderit dominantis
הַמּוֹשֵׁל תַּעֲלֶה עָלֶיךָ מְקוֹמְךָ אַל־[h]תַּנַּח כִּי
.magna peccata faciet quiescere sanitas ‡
מַרְפֵּא [i]יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים׃
egrediens ‡ qui error sicut : sole sub vidi † malum Est
5 יֵשׁ רָעָה רָאִיתִי תַּחַת הַשָּׁמֶשׁ כִּשְׁגָגָה שֶׁיֹּצָא
excellentiis in stultitia est Data* .dominantis faciebus à
6 מִלִּפְנֵי הַשַּׁלִּיט׃ נִתַּן הַסֶּכֶל בַּמְּרוֹמִים
Vidi .sedebunt humilitate in diuites & :multis ‡
7 רַבִּים וַעֲשִׁירִים בַּשֵּׁפֶל יֵשֵׁבוּ׃ רָאִיתִי
seruos tanquam ambulantes principes & : equos super seruos
עֲבָדִים עַל־סוּסִים [k]וְשָׂרִים הֹלְכִים כַּעֲבָדִים
dissipans & :incidet eam in ,foueam Fodiens .terram super
8 עַל־הָאָרֶץ׃ חֹפֵר גּוּמָּץ בּוֹ [l]יִפּוֹל וּפֹרֵץ
.lapides faciens Proficisci* .serpens eum mordebit sepem
9 גָּדֵר יִשְּׁכֶנּוּ נָחָשׁ׃ מַסִּיעַ אֲבָנִים
.eis in periclitabitur † ligna scindens : eis in afficietur dolore
יֵעָצֵב בָּהֶם בּוֹקֵעַ עֵצִים יִסָּכֶן בָּם׃
,terserit facies non ipse ‡ & ,ferrum fuerit hebetatum Si
10 אִם־קֵהָה הַבַּרְזֶל וְהוּא לֹא־פָנִים קִלְקַל
.sapientia , rectificandi præstantia & : † roborabit vires &
וַחֲיָלִים יְגַבֵּר וְיִתְרוֹן הַכְשֵׁיר חָכְמָה׃
præstantia || non & :susurro non in ‡ serpens mordeat Si
11 אִם־[m]יִשֹּׁךְ הַנָּחָשׁ בְּלוֹא־לָחַשׁ וְאֵין יִתְרוֹן
:gratia* sapientis oris Verba .linguam habenti
12 לְבַעַל הַלָּשׁוֹן׃ דִּבְרֵי פִי־חָכָם [o]חֵן
verborum Initium .eum deglutiet ‡ stulti labia &
13 וְשִׂפְתוֹת כְּסִיל [p]תְּבַלְּעֶנּוּ׃ תְּחִלַּת דִּבְרֵי־
.mala insania eius oris nouissimum & :stultitia eius oris
פִיהוּ סִכְלוּת וְאַחֲרִית [q]פִּיהוּ הוֹלֵלוּת רָעָה׃
homo sciet non || : verba multiplicabit stultus Et
14 וְהַסָּכָל [r]יַרְבֶּה דְבָרִים לֹא־יֵדַע הָאָדָם
‡ sibi annunciabit quis ,se post ,erit quod & ,erit quod quid
מַה־שֶּׁיִּהְיֶה וַאֲשֶׁר יִהְיֶה מֵאַחֲרָיו מִי יַגִּיד לוֹ׃

‡ cum
נפל[a]
ראה[b] † est mihi.
‡ viri * pauci:
|| contra
† quòd melior est sapientia quàm fortitudo, * est,
בזה[c]
‡ sunt
|| plus * domini inter
נוח[d]
† Melior est ‡ quàm instrumenta bellica.
כלה[e]
* Sicut ‡ mortuæ ‡ faciunt, & manare faciūt fœtore vnguēti aromatarij, sic hominem || & † stultitia parua
באש[f] נבע[g]
‡ cùm stultus ambulat,
יתיר ה
* deficit, ‡ est † iræ ‡ contra
ינח[h]
‡ lenitas
נוח[i]
† quod † egreditur à facie * Positus est stultus
‡ magnis:
שור[k]
נפל[l]
* Transferens
נשך[m]
† discrimini se exponit per illa.
‡ huius faciem non
† scindens:at excellentia sapientiæ est super alia quòd rectum faciat.
‡ absque ‡ est vtilis ‡ gratiosa:
נשך[n] חנן[o]
‡ perdent
חלל[p]
פיה[q]
|| nescit
רבה[r]
נגד[f]

nouit non ‡ qui ,eum faciet laborare stultorum Labor
15 עמל הכסילים תיגענו אשר לא־ידע
tuus rex quòd ‡ ,terra tibi Væ ,ciuitatem ad pergere
16 [a]ללכת אל־עיר: אי־לך ארץ שמלכך
tuæ Beatitudines .comedent ‖ mane in tui principes & :† puer
17 נער [b]ושריך בבקר יאכלו: אשריך
tempore in tui principes & :heroum filius tuus rex quòd * ,terra
ארץ שמלכך בן־חורים ושריך בעת
.potatione in ‡ non & ,fortitudine in comedent ‡
יאכלו בגבורה ולא [c]בשתי:
manuum deiectione in ‡ & : contignatio se inclinabit pigritiis In
18 בעצלתים [d]ימך המקרה ובשפלות ידים
vinum & ,panem facientes * risum Ad ‖ .domus stillabit
19 ידלף הבית: לשחוק [e]עשים לחם ויין
.omnibus respondebit † argentum & :viuos lætificabit
ישמח חיים והכסף יענה את־הכל:
penetralibus in & , vilipendas ne regem tua scientia ‡ in Etiam
20 גם [f]במדעך מלך אל־תקלל ובחדרי
cælorum auis quia :diuitem vilipendas ne tui cubilis
משכבך אל־תקלל עשיר כי עוף השמים
.verbum annunciabit alis præditus * & ,vocem faciet ire
יוליך את־הקול ובעל הכנפים יגיד דבר:

‡ nescit / ‡ cùm / [a] הלך / † est: / ‖ comedunt. Beata tu / * cùm / ‡ est nobilium: / [b] שור / ‡ comedũt propter fortitudinem. / ‡ propter potationem. Propter pigritias manuum / † vt cadat / ‡ propter paupertatem / [c] שתה / [d] מכך / ‖ Propter / * faciunt / † obtinet omnia. / ‡ cogitatione / [e] עשה [f] ידע / * habens alas / יתיר ה

CAP. XI. יא

quia :aquarum facies † super ‡ tuum panem Mitte
1 שלח לחמך על־פני המים כי־
* partem Da .illum inuenies dierum multitudine in
2 ברב הימים תמצאנו: תן־חלק
erit quid scies non ‖ quia : octo etiam & , ‡ septem
לשבעה וגם לשמונה כי לא [g]תדע מה־יהיה
pluuiam ,nubes fuerint repletæ Si .terram super mali
3 רעה על־הארץ: אם־ימלאו העבים גשם
, austrum in ‡ lignum ceciderit si Et .euacuabunt terram super
על־הארץ יריקו ואם־יפול עץ בדרום
.erit ibi ,lignum ceciderit quo † loco :aquilone in † si &
ואם בצפון מקום [h]שיפול העץ שם יהוא:
non nubes in videns ‡ & ,seminabit non ,ventum Obseruans ‡
4 שמר רוח לא יזרע וראה בעבים לא
,venti via † quid sciens tu * non Quemadmodum .metet
5 יקצור: כאשר אינך יודע מה־דרך הרוח
scies non * sic :plenæ ‖ ventre in ossa ‡ sicut
כעצמים בבטן המלאה ככה לא תדע את־
.omnia faciet ‡ qui , Dei opus
מעשה האלהים אשר יעשה את־הכל:
facias quiescere ne vespera in ‖ & ,tuũ semen semina manè In
6 בבקר זרע את־זרעך ולערב אל־[i]תנח
vel ,hoc an erit rectum hoc si sciens tu non quia :tuam manum
ידך כי אינך יודע אי זה יכשר הזה או־
est dulcis Et .bona vnum sicut ipsa ‡ ambo an & ,illud
7 זה ואם־שניהם כאחד טובים: ומתוק
.solem videre oculis bonum † & :lux
האור וטוב לעינים [k]לראות את־השמש:
omnibus his in † ,homo vixerit multis annis si Quia ‖
8 כי אם־[l]שנים הרבה יחיה האדם בכלם
multum quia ,tenebrositatis ‡ dierum recordetur & :fuerit lætatus
ישמח ויזכר את־[m]ימי החשך כי־הרבה
.vanitas † ,euenit quicquid ,erunt
יהיו כל־שבא הבל:
tuum cor tibi sit bonum ‖ & ,tua adolescentia in iuuenis Lætare
9 שמח בחור בילדותיך [n]ויטיבך לבך
, tui cordis viis in ambula & ,tuarum electionum * diebus in
בימי בחורותיך והלך בדרכי לבך
omnia propter quòd scito & † .tuorum oculorum aspectu in ‡ &
ובמראה עיניך [o]ודע כי על־כל־
.iudicium in Deus te adducet hæc
אלה [p]יביאך האלהים במשפט:

‡ etiam ignotis ac si proiiceres / † faciem / * panis / ‡ indigentibus, / ‖ non scis / [g] ידע / ‡ ad / * ad aquilonem in † in / [h] נפל / ‡ Qui obseruat / ‡ qui respicit / ‖ cognoscis / † sit / ‡ nec / † prægnantis / * nescis / ‡ facit / ‖ vesperi / [i] ינח / nescis quid magis rectum sit / ‡ pariter sint / † iucundum est / [k] ראה / ‖ Etiam † & / [l] שנה / ‡ tenebrarum, quanquã multi sunt dies lucis, / [m] יום / † iudicabit esse vanitatem. / ‖ iocundetur / [n] יטב / * iuuẽtutis tuæ, / ‡ secundum aspectum / † sed / [o] ידע / [p] בוא

malitiam fac transire & ,tuo corde à iram amoue Et
10 [a]והסר כעס מלבך והעבר רעה
. ‡ vanitas pubertas & † adolescentia quia .tua carne à
מבשרך כי־הילדות והשחרות הבל:

CAP. XII. יב

vsque :tuarum electionum diebus in tui creatoris memento Et
1 וזכר את־בוראיך בימי בחורתיך עד
quibus † anni attingant & ,mali dies veniant non quo
אשר לא־יבאו ימי הרעה [b]והגיעו שנים אשר
non Donec † .voluntas eis in mihi ‡ Non , dicas
2 תאמר אין־לי בהם חפץ: עד אשר לא־
reuertãtur & ,stellæ & , luna & , lux & ,sol obtenebrescat
תחשך השמש והאור והירח והכוכבים [c]ושבו
custodes se cõmouebunt qua die In .pluuiam post nubes
3 העבים אחר הגשם: ביום [d]שיזעו שמרי
quia ,molares cessabunt :virtutis viri peruertentur ‖ & , domus
הבית והתעותו אנשי החיל ובטלו הטחנות כי
claudentur Et .fenestris in ‡ videntes tenebrescent & ,diminuerunt
4 מעטו וחשכו הראות בארבות: וסגרו
consurget & :molæ vocis † humilitate in ,platea in fores *
דלתים בשוק בשפל קול הטחנה ויקום
.cantici filiæ omnes incuruabuntur ‡ & ,volucris vocem ad
לקול הצפור [e]וישחו כל־בנות [f]השיר:
florebit * & , via in consternati ‖ & ,timebunt excelso de Etiam
5 גם מגבה יראו וחתחתים בדרך וינאץ
quoniam :auiditas dissipabit ‡ & ,locusta erit oneri & ,amygdalus
השקד ויסתבל החגב [g]ותפר האביונה כי־
platea in circuibunt & , sui seculi domum ad homo vadens †
הלך האדם אל־בית עולמו וסבבו בשוק
, argenteus funis elongetur non Donec * .plangentes
6 הספדים: עד אשר לא־ירחק חבל הכסף
super hydria conteratur & : aurea lenticula confringatur &
[h]ותרץ [i]גלת הזהב ותשבר כד על־
reuertetur Et ‡ .cisternam ad rota cõfringatur ‡ ,scaturiginem ‖
7 המבוע [k]ונרץ הגלגל אל־הבור: וישב
reuertetur spiritus & :fuit quod sicut ‡ terram super † puluis
העפר על־הארץ כשהיה והרוח תשוב
dixit vanitatum Vanitas .illum dedit qui ,Deum ad
8 אל־האלהים אשר נתנה: הבל הבלים אמר
Choheleth fuit quia amplius Et .vanitas omnia ,Choheleth *
9 הקוהלת הכל הבל: ויתר שהיה קהלת
fecit auscultare & ,populum scientiam docuit adhuc :sapiens
חכם עוד למד־[k]דעת את־העם ואזן
.multum ‡ parabolas direxit ,inuestigauit &
וחקר [l]תקן משלים הרבה:
,scripturam & :voluntatis ‡ verba inuenire Choheleth Quæsiuit
10 בקש קהלת למצא דברי־חפץ וכתוב
* sapientum Verba .veritatis verba ,rectitudinis ‖
11 ישר דברי [m]אמת: דברי חכמים
,collectionum † auctores ;plantati claui tanquam & ,stimuli tanquam
כדרבנות וכמשמרות נטועים בעלי אספות
mi fili illis ab ‖ amplius Et .vno pastore à sunt dati
12 נתנו מרעה אחד: ויתר מהמה בני
lectionis * & :finis † non multum ‡ libros facere ‖ .sis monitus
הזהר [n]עשות ספרים הרבה אין [o]קץ ולהג
.‡ carnis labor multum
הרבה יגעת בשר:
,time Deum :est auditus omnis verbi Finis
13 סוף דבר הכל נשמע את־האלהים ירא
.homo omnis * hoc quia ,custodi eius mandata , &
ואת־מצותיו שמור כי־זה כל־האדם:
iudicium in adducet Deus opus omne Quia
14 כי את־כל־[p]מעשה האלהים [q]יבא במשפט
.† malum siue ,bonum siue: occultum omne super
על כל־נעלם אם־טוב ואם־[r]רע:

[a] סור / † & iuuentus / ‡ sunt. / iuuentutis tuæ, antequam / † de / [b] נגע / ‡ est / † Antequam / [c] שוב / [d] זוע / ‖ incuruabunt se homines robusti. / ‡ per fenestras. / * ostia / † sonitus / ‡ humiliabuntur / [e] שחח / [f] שור / ‖ pauebunt / * reprobabitur coitus, & onerabitur dorsum. / ‡ dissipabitur concupiscentia: / [g] פור / † vadit / * Antequam subtrahatur / ירתק / ק / [h] רצץ [i] גלל / ‖ fontem / ‡ Tunc † in / † quemadmodum / * concionans / [k] ידע / ‡ multas. / [l] תקן / ‡ placita: / ‖ rectam, & / * sunt / [m] אמן / † congregationum, qui / ‖ his / ‖ faciendi / ‡ plures † est / * doctrina multa afflictio / ‡ est. / [n] עשה / [o] קצץ / ס רבתי / * est / [p] עשה / [q] בוא / † sit. / [r] רוע

Finis libri Ecclesiastes.

תם ספר קהלת

שִׁיר הַשִּׁירִים
CANTICVM CANTICORVM SELOMOH.

CAPVT I. א

quod canticorum Canticum
1 שִׁיר הַשִּׁירִים אֲשֶׁר
me Osculetur .Selomoh ipsi
2 לִשְׁלֹמֹה׃ יִשָּׁקֵנִי
quia : sui oris osculis ex
מִנְּשִׁיקוֹת פִּיהוּ כִּי־
. vino præ tui amores boni
טוֹבִים דֹּדֶיךָ מִיָּיִן׃
oleum † , optimorum tuorum vnguentorum odorem Ad ‖
3 לְרֵיחַ שְׁמָנֶיךָ טוֹבִים שֶׁמֶן
. te dilexerunt adolescentulæ ideo : tuum nomen effusum
תּוּרַק שְׁמֶךָ עַל־כֵּן עֲלָמוֹת אֲהֵבוּךָ׃
, sua penetralia ‡ rex me introduxit . curremus te post , me Trahe
4 מָשְׁכֵנִי אַחֲרֶיךָ נָּרוּצָה הֱבִיאַנִי הַמֶּלֶךְ חֲדָרָיו
tuos amores memorabimus ‡ , te in lætabimur & , exultabimus
נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בָּךְ נַזְכִּירָה דֹדֶיךָ
, desiderabilis ‖ & , ego † Nigra . te dilexerunt rectitudines : vino præ
5 מִיַּיִן מֵישָׁרִים אֲהֵבוּךָ׃ שְׁחוֹרָה אֲנִי וְנָאוָה
. Selomoh cortinæ sicut , Chedar tentoria * sicut : Ierusalaim filiæ
בְּנוֹת יְרוּשָׁלָםִ כְּאָהֳלֵי קֵדָר כִּירִיעוֹת שְׁלֹמֹה׃
me radiauit ‡ quia fusca ego ‡ quòd , me respiciatis Ne
6 אַל־תִּרְאוּנִי שֶׁאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת שֶׁשֱּׁזָפַתְנִי
me posuerunt , me in sunt succensi ‖ meæ matris filij : Sol
הַשֶּׁמֶשׁ בְּנֵי אִמִּי נִחֲרוּ־בִי שָׂמֻנִי
non , mihi * quæ , meam vineam ; vinearum custodem
נֹטֵרָה אֶת־הַכְּרָמִים כַּרְמִי שֶׁלִּי לֹא
, mea anima dilexit quem , mihi Nuncia . custodiui
7 נָטָרְתִּי׃ הַגִּידָה לִּי שֶׁאָהֲבָה נַפְשִׁי
quid vt quia : meridie in facias cubare vbi , pascas vbi
אֵיכָה תִרְעֶה אֵיכָה תַּרְבִּיץ בַּצָּהֳרָיִם שַׁלָּמָה
? tuorum sodalium greges super se operiens † veluti ero
אֶהְיֶה כְּעֹטְיָה עַל עֶדְרֵי חֲבֵרֶיךָ׃
; mulieribus in ‡ pulchra ô , tibi ‖ cognoueris Nisi
8 אִם־לֹא תֵדְעִי לָךְ הַיָּפָה בַּנָּשִׁים
tuas capellas pasce & , pecoris * vestigia in tibi egredere
צְאִי־לָךְ בְּעִקְבֵי הַצֹּאן וּרְעִי אֶת־גְּדִיֹּתַיִךְ
curribus in meæ Equæ . pastorum tabernacula super ‡
9 עַל מִשְׁכְּנוֹת הָרֹעִים׃ לְסֻסָתִי בְּרִכְבֵי
tuæ maxillæ sunt Decoræ ‖ . mea socia ‡ te assimilaui Parhoh
10 פַרְעֹה דִּמִּיתִיךְ רַעְיָתִי׃ נָאווּ לְחָיַיִךְ
. torquibus in † tuum collum , murenulis in ‡
בַּתֹּרִים צַוָּארֵךְ בַּחֲרוּזִים׃
. argenti ‡ punctis cum tibi faciemus auri Murenulas
11 תּוֹרֵי זָהָב נַעֲשֶׂה־לָּךְ עִם נְקֻדּוֹת הַכָּסֶף׃
dedit mea nardus , suo circuitu * in † rex Vsqueque
12 עַד־שֶׁהַמֶּלֶךְ בִּמְסִבּוֹ נִרְדִּי נָתַן
inter , mihi meus dilectus myrrhæ Fasciculus . suum odorem
13 רֵיחוֹ׃ צְרוֹר הַמֹּר דּוֹדִי לִי בֵּין
meus dilectus Copher ‡ Botrus . commorabitur mea vbera
14 שָׁדַי יָלִין׃ אֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר דּוֹדִי
: mea amica † pulchra tu Ecce . Hen-ghedi vineis in , mihi
15 לִי בְּכַרְמֵי עֵין גֶּדִי׃ הִנָּךְ יָפָה רַעְיָתִי
. columbæ ‡ tui oculi , pulchra tu ecce
הִנָּךְ יָפָה עֵינַיִךְ יוֹנִים׃
etiam , iucundus ‡ etiam , mi dilecte * pulcher tu Ecce
16 הִנְּךָ יָפֶה דוֹדִי אַף נָעִים אַף־
, larices ‡ nostrarum domorum Tigna . viridis † noster lectus
17 עַרְשֵׂנוּ רַעֲנָנָה׃ קֹרוֹת בָּתֵּינוּ אֲרָזִים
. abietes † nostra laquearia
רַהִיטֵנוּ בְּרוֹתִים׃

שור a
נשק b ‡ ille
* meliores sunt
‖ Propter † vt
ריק c ‡ in cubiculo
בוא d
‡ memores amorum tuorum magis quàm vini : recti † sum, ‖ decora,
אוה e
* tabernacula ‡ paululum denigrata sim, ‡ aspexit ‖ irati
חרה f שום g
* est
נגד h
† declinans ad
‖ te ‡ inter mulieres
ידע i יצא k
* pecudum, רעה l גדה m
‡ iuxta
‡ amica ‖ Pulchræ
דמה n
רעה o
‡ propter magnitudinem, † propter torques. Margaritas aureas
‡ argenteis. Dum † esset * accubitu
סבב p
‡ camphora
לון q
† es
רעה r
* columbæ ‡ dulcis
‖ floridus. ‡ cedrina. † abiegna.
קרה s רהט t
רחיטנו ק

CAP. II. ב

. conuallium lilium , Saron ‖ rosa Ego
1 אֲנִי חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים׃
. filias inter mea amica sic , spinas inter lilium Sicut
2 כְּשׁוֹשַׁנָּה בֵּין הַחוֹחִים כֵּן רַעְיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת׃
: filios inter meus dilectus sic , siluæ lignis in ‡ malus Sicut
3 כְּתַפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כֵּן דּוֹדִי בֵּין הַבָּנִים
. meo palato dulcis eius fructus & , sedi & , concupiui eius vmbra in
בְּצִלּוֹ חִמַּדְתִּי וְיָשַׁבְתִּי וּפִרְיוֹ מָתוֹק לְחִכִּי׃
me super eius vexillum & , vini domum ad * me Introduxit
4 הֱבִיאַנִי אֶל־בֵּית הַיָּיִן וְדִגְלוֹ עָלַי
me roborate . lagenis in † me Fulcite . amor
5 אַהֲבָה׃ סַמְּכוּנִי בָּאֲשִׁישׁוֹת רַפְּדוּנִי
eius Læua . ego ‡ amore ægra ‖ quia : malis in
6 בַּתַּפּוּחִים כִּי־חוֹלַת אַהֲבָה אָנִי׃ שְׂמֹאלוֹ
. me amplexabitur eius dextera & , meo capite sub
תַּחַת לְרֹאשִׁי וִימִינוֹ תְּחַבְּקֵנִי׃
vel , capreis in ‡ Ierusalaim filiæ vos Adiuraui *
7 הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַםִ בִּצְבָאוֹת אוֹ
feceritis euigilare si & , suscitaueritis si ; agri ceruis in †
בְּאַיְלוֹת הַשָּׂדֶה אִם־תָּעִירוּ וְאִם־תְּעוֹרְרוּ
. voluerit donec , amorem
אֶת־הָאַהֲבָה עַד שֶׁתֶּחְפָּץ׃
super transiliens venit ipse Ecce , mei dilecti Vox
8 קוֹל דּוֹדִי הִנֵּה־זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל־
. colles super raptim accurrens ‖ ; montes
הֶהָרִים מְקַפֵּץ עַל־הַגְּבָעוֹת׃
: ceruorum hinnulo vel , capreæ meus dilectus est Similis
9 דּוֹמֶה דוֹדִי לִצְבִי אוֹ לְעֹפֶר הָאַיָּלִים
è prospiciens , nostrum parietem post stans ‡ iste en
הִנֵּה־זֶה עוֹמֵד אַחַר כָּתְלֵנוּ מַשְׁגִּיחַ מִן־
. cancellis è sese prodens † , fenestris
הַחַלֹּנוֹת מֵצִיץ מִן־הַחֲרַכִּים׃
, mea socia ‡ tibi Surge , mihi dixit & , meus dilectus Respondit *
10 עָנָה דוֹדִי וְאָמַר לִי קוּמִי לָךְ רַעְיָתִי
: transiit hyems ecce Quia . tibi abi ‡ & , mea speciosa
11 יָפָתִי וּלְכִי־לָךְ׃ כִּי־הִנֵּה הַסְּתָו עָבָר
sunt visi ‖ Flores . sibi abiit , pertransiuit imber
12 הַגֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ׃ הַנִּצָּנִים נִרְאוּ
est audita turturis vox & : pertigit cantus ‡ tempus , terra in
בָאָרֶץ עֵת הַזָּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
vites & , suos grossos protrusit * Ficus . nostra terra in
13 בְּאַרְצֵנוּ׃ הַתְּאֵנָה חָנְטָה פַגֶּיהָ וְהַגְּפָנִים
, mea formosa , mea amica tibi surge : odorem dederunt minutæ vuæ
סְמָדַר נָתְנוּ רֵיחַ קוּמִי לָכִי רַעְיָתִי יָפָתִי
absconditio in petræ scissuris in mea Columba . tibi abi † &
14 וּלְכִי־לָךְ׃ יוֹנָתִי בְּחַגְוֵי הַסֶּלַע בְּסֵתֶר
me audire fac , tuum aspectum mihi ostende : gradus
הַמַּדְרֵגָה הַרְאִינִי אֶת־מַרְאַיִךְ הַשְׁמִיעִינִי אֶת־
. decorus ‡ tuus aspectus & , dulcis tua vox quia : tuam vocem
קוֹלֵךְ כִּי־קוֹלֵךְ עָרֵב וּמַרְאֵיךְ נָאוֶה׃
corrumpentes , paruas vulpes , vulpes nobis Prehendite
15 אֶחֱזוּ־לָנוּ שׁוּעָלִים שׁוּעָלִים קְטַנִּים מְחַבְּלִים
, mihi ‡ meus Dilectus . minutæ vuæ nostræ vineæ & : vineas
16 כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סְמָדַר׃ דּוֹדִי לִי
, dies aspiret Donec . liliis in pascens illi ‖ ego &
17 וַאֲנִי לוֹ הָרֹעֶה בַּשּׁוֹשַׁנִּים׃ עַד שֶׁיָּפוּחַ הַיּוֹם
vel , capreæ mi dilecte te assimila , circui * : vmbræ fugiant &
וְנָסוּ הַצְּלָלִים סֹב דְּמֵה־לְךָ דוֹדִי לִצְבִי אוֹ
Bether † montes super ceruorum hinnulo
לְעֹפֶר הָאַיָּלִים עַל־הָרֵי בָתֶר׃

‖ campi, &c
‡ inter ligna
צלל a פרה b
* in
† phialis vitreis, stipate
‖ languens ‡ sum.
חלה c
* Adiuraui ‡ per capreas ‖ ceruos
עור d
בוא e
‖ subsiliens
‡ stat
† prospiciens
* Locutus est ‡ amica
‡ veni
הסתיו ק
יפה f ילך g
‖ apparuerunt ‡ putationis aduenit:
ציץ h נגע i
* dulcescere fecit
לך ק
† veni
ראה k
‡ desiderabilis.
יתיר י
Capite
‡ meus est.
‖ sum illius qui pascit inter lilia.
* verte te, similis esto
נוס l סבב m
† diuisionum.

CAP. III. ג

dilexit ‖ quem quæsiui noctibus in meo cubili Super ‡ — ‡ In ‖ diligit

1 על־משכבי בלילות בקשתי את שאהבה

,nunc Surgam .eum inueni non & ,eum quæsiui :mea anima

2 נפשי בקשתיו ולא מצאתיו : אקומה נא

quæram ,latis locis in & ,plateis in ,ciuitate in circuibo & — per ciuitatem, per plateas, & per loca lata † diligit

ואסובבה בעיר בשוקים וברחבות אבקשה

.eum inueni non & ,eum quæsiui :mea anima dilexit † quem

את שאהבה נפשי בקשתיו ולא מצאתיו :

:ciuitate in circueuntes ‡ custodes me Inuenerunt — ‡ qui circumeunt per ciuitatem:

3 מצאוני השמרים הסבבים בעיר את

paululum Tanquam † ?vidistis mea anima dilexit ‖ quem ‡ — ‡ num ‖ diligit † Cùm

4 שאהבה נפשי [a]ראיתם : כמעט

dilexit * quem inueni quo vsque ,eis ab transiuissem quòd — [a]ראה * diligit

שעברתי מהם עד שמצאתי את שאהבה

donec ,eum dimittam non & :eum apprehendi :mea anima

נפשי אחזתיו ולא [b]ארפנו עד־

.meæ genitricis conclaue ad † & ,meæ matris domũ ad ‡ eũ introducã — [b]רפה ‡ in † in cubiculum

[c]שהביאתיו אל־בית אמי ואל־חדר הורתי :

vel ,capreis in ‖ Ierusalaim filiæ vos Adiuraui — [c]בוא ‖ per capreas,

5 השבעתי אתכם [d]בנות ירושלם בצבאות או

feceritis euigilare si & , suscitaueritis si scampi ceruis in ‡ — [d]בנה ‡ ceruos

באילות השדה אם־[e]תעירו ואם־תעוררו

ascendens * ista † Quæ .voluerit donec ,amorem — [e]עור † est ‡ quæ ascendit

6 את־האהבה עד שתחפץ : מי זאת עלה

,thure & ,myrrha suffita ; fumi columnæ sicut deserto è

מן־המדבר כתימרות עשן מקטרת מר ולבונה

ipsius ‖ lectus En ? pigmentarij puluere omni ex — ‖ ipse

7 מכל אבקת רוכל : הנה [f]מטתו

potẽtibus ex :eum circum ‡ ,potentes sexaginta ,Selomoh ipsi † qui — [f]נטה † est ‡ in circuitu eius:

שלשלמה ששים גברים סביב לה מגברי

:bellum ‡ docti , gladio apprehensi ‖ ipsi Omnes .Israel — ‖ tenent gladiũ, ‡ bellatores,

8 ישראל : כלם אחזי חרב מלמדי מלחמה

.noctibus in pauore à * ,suum femur super eius gladius vir — vniuscuiusque * propter timorem

איש חרבו על־ירכו מפחד בלילות :

lignis ex Selomoh rex sibi fecit sponsarum Thalamum ‡ — ‡ Ædificium

9 אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי

,auri † eius stratum ,argenti ‡ fecit eius Columnas .Lebanon — ‡ arge[nteas] † aure[um] ‖ [i]llam eius purpureã: * stratum ‖ propter filias

10 הלבנון : עמודיו עשה כסף רפידתו זהב

filiabus à ‖ ,amore succensum * eius medium ,purpuræ eius vehiculum

מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה מבנות

regem in Siion filiæ videte & ,Egredimini .Ierusalaim

11 ירושלם : [g]צאינה [h]וראינה בנות ציון במלך — [g]יצא [h]ראה

die in eius mater eum coronauit quo ,diademate in † Selomoh — † cum corona, qua

שלמה בעטרה שעטרה־לו אמו ביום

.eius cordis lætitiæ die in & ,suæ desponsationis

חתנתו וביום שמחת לבו :

CAP. IIII. ד

tui oculi ,pulchra tu ecce ,mea amica ‡ pulchra tu Ecce — ‡ es

1 הנך יפה [i]רעיתי הנך יפה עיניך — [i]רעה

caprarum grex vt tuus capillus :tuam comam ‖ intra columbæ * — * columbarum ‖ cincinnos tuos:

יונים מבעד לצמתך שערך כעדר העזים

† grex vt tui Dentes .Ghilhad monte de se depilarunt ‡ quæ — ‡ aspiciunt † ouium

2 [k]שניך כעדר שגלשו מהר גלעד : — [k]שנן

ipsa omnes quæ ; lauacro de ascenderunt quæ , tonsarum — [l]עלה

הקצובות [l]שעלו מן־הרחצה שכלם

coccineum filum Sicut .eis in ‡ non orba & ,geminantes ‖ — ‖ faciunt gemellos, & sterilis ‡ est inter eas,

3 [m]מתאימות ושכלה אין בהם : כחוט השני — [m]תאם

,punici mali fragmen sicut :decorum tuum eloquium & ,tua labia — † gena tua, * cincinnos tuos.

שפתותיך ומדברך נאוה כפלח הרמון

, tuũ collum Dauid turris Sicut .tuam comam * intra tuum tempus † — ‡ ad docendum transeuntes: ‡ sunt in

4 רקתך מבעד לצמתך : כמגדל דויד צוארך

, ea super ‡ suspensi clypei mille :acumina cel[s]a in ‡ ædificata — [n]אלף

בנוי [n]לתלפיות אלף המגן תלוי עליו

duo sicut tua vbera Duo .potentium scuta omnia † — † omnes clypei ‡ qui pascuntur inter lilia.

5 כל שלטי הגבורים : שני שדיך כשני

.liliis in pascentes ‡ :capreæ gemelli hinnuli — [o]צבה

עפרים תאומי [o]צביה הרעים בשושנים :

ad mihi ibo :vmbræ fugiant & ,dies aspiret Donec — [p]נוס [q]ילך

6 עד שיפוח היום [p]ונסו הצללים [q]אלך לי אל־

* pulchra tu Tota .thuris collem ad & ,myrrhæ montem — * es

7 הר המור ואל־גבעת הלבונה : כלך יפה

Lebanon de Mecum .te in ‡ non macula & , mea amica — ‡ est

8 רעיתי ומום אין בך : אתי מלבנון

capite ‡ de prospicies :venies Lebanon de mecum ,sponsa — ‡ vertice

[a]כלה אתי מלבנון [b]תבואי תשורי מראש — [a]כלל [b]בוא ‡ vertice ‖ leonum,

,leænarum ‖ habitaculis de , Chermon & ,Senir capite ‡ de , Amanah

אמנה מראש שניר וחרמון [c]ממענות אריות — [c]עון † leopardorũ.

mea soror meum cor Abstulisti .pardorum † montibus de

9 מהררי נמרים : לבבתני אחתי

torque vna in :tuis oculis ex vno in meum cor abstulisti :sponsa — באחת

כלה לבבתני באחד מעיניך באחד ענק

mea soror tui amores sunt pulchri Quàm .tuis ceruicibus de ‡ — ק ‡ colli tui.

10 מצורניך : מה־[d]יפו דודיך אחתי

odor & , vino præ * tui amores sunt boni quàm :sponsa — [d]יפה * quàm vinũ,

כלה מה־[e]טבו דדיך מיין וריח

stillabunt † Fauum !aromatibus cunctis præ tuorũ vnguentorũ — [e]טוב † stillant

11 שמניך מכל־בשמים : נפת [f]תטפנה

odor & .tua lingua sub ‡ lac & mel :sponsa tua labia — [f]נטף ‡ est in

שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח

obseratus ‖ Hortus .Lebanon odor sicut tuorum vestimentorum — ‖ offirmatus

שלמתיך כריח לבנון : [g]גן נעול — [g]גנן ‖ offirmatus,

.signatus fons , obseratus ‖ fons :sponsa mea soror

אחתי כלה גל נעול מעין חתום :

fructu ‡ cum ,punicorum malorum paradisus tuæ Propagines * — * Plantationes ‡ fructibus dulcibus:

12 שלחיך פרדס רמונים עם [h]פרי — [h]פרה

, crocus & ,Nardus .nardis cum cyprei :dulcedinum

13 מגדים כפרים עם־נרדים : נרד וכרכם

,myrrha ,thuris lignis omnibus ‖ cum cinnamomum & ,canna † — † calamus odoratus, ‖ cæteris arboribus thuriferis: ‡ præcipuis aromatibus,

קנה וקנמון עם כל־עצי לבונה מר

.aromatum capitibus ‡ omnibus cum ,aloes &

ואהלות עם כל־ראשי בשמים :

fluentium & ;viuentium aquarum puteus hortorum Fons

14 מעין [i]גנים באר מים חיים ונזלים — [i]גנן

Auster veni & ,Aquilo Excitare † .Lebanon de — † Surge

15 מן־לבנון : עורי צפון [k]ובואי תימן — [k]בוא

meus dilectus veniat :illius aromata fluant ,meũ hortum perfla

[l]הפיחי גני [m]יזלו בשמיו יבא דודי — [l]פוח [m]נזל

.suarum dulcedinum * fructum comedat & ,suum hortum ad — * pomorum, delicatorum suorum.

לגנו ויאכל [n]פרי מגדיו : — [n]פרה

CAP. V. ה

collegi , sponsa mea soror meum hortum in Veni

1 באתי לגני אחתי [o]כלה [p]אריתי — [o]כלל [p]ארה

cum meum fauum comedi ,meo aromate cum meam myrrham

מורי עם־בשמי אכלתי יערי עם־

.socij * comedite :meo lacte cum meũ vinum bibi ; meo melle — * amici,

דבשי [q]שתיתי ייני עם־חלבי אכלו [r]רעים — [q]שתה [r]רעה

meum cor & ,dormiens † Ego .dilecti ‡ vos inebriate & , bibite — ‡ charissimi. † dormio. * vigilat:

2 שתו ושכרו דודים : אני ישנה ולבי

,mea soror mihi Aperi , pulsantis mei dilecti vox :vigil *

[s]ער קול דודי דופק פתחי־לי אחתי — [s]עור

meum caput quia , mea perfecta ‡ , mea columba ,mea anima — ‡ immaculata

רעיתי יונתי [t]תמתי שראשי — [t]תמם

.noctis guttis mei cincinni rore est plenum

נמלא־טל קוצותי רסיסי לילה :

?illam induam quomodo ,meam tunicam me Expoliaui

3 פשטתי את־כתנתי איככה אלבשנה

?illos inquinabo quomodo ,meos pedes laui

רחצתי את־רגלי איככה אטנפם :

mea viscera & ,foramine è ‡ suam manum misit meus Dilectus — ‡ per foramen ostij,

4 דודי שלח ידו מן־החור ומעי

aperiendum ad ego Surrexi .eo super tumultuauerunt ‖ — ‖ sonuerunt in me.

5 [u]המו עליו : [x]קמתי אני לפתח — [u]המה [x]קום

mei digiti & ,myrrham stillauerunt meæ manus & :meo dilecto

לדודי וידי נטפו־מור ואצבעתי

.seræ manubria super ‡ transeuntem myrrham — ‡ ad cardines pessuli.

מור עבר על [y]כפות המנעול : — [y]כפף

,trãsierat ,circuierat † meus dilectus & ‖ ,meo dilecto ego Aperui — ‖ at † verterat se, * dum loqueretur ipse,

6 פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר

non & ,eum quæsiui ,ipsum loquendo in * ,est egressa mea anima

נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא

me Inuenerũt ,mihi respondit non & ,eum vocaui ;eum inueni

9 7 מצאני מצאתיהו קראתיו ולא [a]ענני :

,me percusserunt ,ciuitate in circumeuntes ‡ custodes

השמרים הסבבים בעיר [c]הכוני

custodes me *desuper* * meum pallium tulerunt ;me vulnerauerunt

10 פצעוני נשאו את־רדידי מעלי שמרי

si ; Ierusalaim filiæ vos *Adiuraui* ‡ .murorum

8 החמות : השבעתי אתכם בנות ירושלם אם־

ægra ‖ quia ? ei *indicabitis* ‡ quid ,meum dilectum inueneritis

תמצאו את־דודי מה־[c]תגידו לו שחולת

pulcherrima ,*dilecto* ‡ præ tuus dilectus *Quid* † .*ego* amore

11 9 אהבה אני : מה־דודך מדוד היפה

? nos adiurasti sic quia ,*dilecto præ* ‖ tuus dilectus quid ?*mulieribus in**

12 בנשים מה־דודך מדוד שככה השבעתנו :

. millibus decẽ *à vexillatus* ‡ ,rubicundus & ,candidus meus Dilectus

10 : דודי [d]צח ואדום דגול מרבבה

nigri crispi eius cincinni :*obrizi auri massa** eius Caput

11 ראשו כתם [e]פז קוצותיו [f]תלתלים שחרות

torrentes super ‡ columbæ sicut eius Oculi .coruus veluti

12 כערב : עיניו כיונים על־אפיקי

.plenitudinem *super* ‖ manentes ,lacte in se lauantes aquarum

1 מים רחצות בחלב ישבות על־מלאת :

flores ‡ .aromatis sulci linea sicut eius Maxillæ

13 לחיו כערוגת הבשם מגדלות

myrrham distillantia lilia † eius labia :aromatum

2 מרקחים שפתותיו שושנים נטפות מור

pleni , *auri* ‡ circuli * eius Manus .transeuntem

14 עבר : ידיו גלילי זהב ממלאים

.saphiris *obtectus* , *eboris nitor* ‡ , eius *viscera* :*tharsis in* ‖

בתרשיש מעיו עשת שן מעלפת ספירים :

bases super fundatæ *marmoris* † columnæ ‡ eius *Coxa* ‖

3 15 שוקיו עמודי שש מיסדים על־אדני־

.*larices* ‡ vt electus ,Lebanon vt eius aspectus :obrizi auri

4 [g]פז מראהו כלבנון בחור כארזים :

* iste :desideria ipse totus & ,dulcedines eius Palatum

16 [h]חכו ממתקים וכלו מחמדים זה

.Ierusalaim filiæ meus *socius* † iste & ,meus dilectus

דודי וזה [i]רעי בנות ירושלם :

quò ?*mulieribus in* ‖ pulcherrima tuus dilectus abiit Quò

5 17 אנה הלך דודך היפה בנשים אנה

? tecum eum quæremus & ,tuus dilectus *respexit* ‡

פנה דודך ונבקשנו עמך :

6 CAP. VI. ו

sulcorum lineas ad ,suum hortum ad descendit meus Dilectus

7 1 דודי ירד [k]לגנו לערוגות

.lilia colligendum ad & ,hortis in pascendum ad :aromatis

הבשם לרעות בגנים וללקט שושנים :

pascens ‖ ,mihi meus dilectus & ,meo dilecto Ego

8 2 אני לדודי ודודי לי הרעה

,Tirsah sicut mea amica *tu* ‡ Pulchra .*liliis in*

3 בשושנים : יפה את רעיתי כתרצה

·*vexillatæ* ‡ vt terribilis :Ierusalaim sicut decora

9 נאוה כירושלם אימה כנדגלות :

:me *efferum reddiderunt ipsi** quia ,*mea regione è* † tuos oculos Auerte

4 הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני

.Ghilghad de *se depilarũt* ‖ quæ ,caprarum grex sicut ‡ tuus pilus

10 שערך כעדר העזים שגלשו מן־הגלעד :

:lauacro de ascenderunt quæ ,ouium grex sicut tui Dentes

11 5 [l]שניך כעדר הרחלים שעלו מן־הרחצה

.*eis in* ‡ non *orba* * & , *geminantes ipsæ* † omnes quæ

שכלם [m]מתאימות ושכלה אין בהם :

.*tuam comam* ‡ intra *tuum tempus* ‖ punici mali fragmen Sicut

12 6 : כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך

: *pellices* ‡ octoginta & ,reginæ *ipsæ** Sexaginta

7 ששים המה מלכות ושמנים פילגשים

,mea columba *ipsa* † Vna .numerus † nõ adolescentularum &

13 8 ועלמות אין מספר : אחת היא יונתי

:suæ genitrici *ipsa munda* ‖ ,suæ matri *ipsa* † vna ,mea *perfecta* ‡

[n]תמתי אחת היא לאמה ברה היא ליולדתה

, *pellices* ‡ & ,reginæ eã dixerunt beatam & ,filiæ eã viderunt

[o]ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים

[a] ענה ‡ qui circumeunt ciuitatem
[b] נכה *quod erat super
‡ Adiuro
‡ narrabitis
‖ langueo
[c] נגד
† Qualis est
‡ dilectis,
* inter mulieres?
‖ habet præ dilectis,
‡ insignis præ
[d] צחח
* vt aurum obrizum:
[e] פזז [f] תלל
‡ iuxta effusiones
‖ iuxta
‡ vt
† vt
* vt ‡ aurei
‖ lapidibus pretiosis instar hyacinthi: vbi
‡ vt candidum ebur, obductum
‖ Crura ‡ vt
† marmoreæ
‡ cedri.
[g] פזז
* est
[h] חיך
† est amicus
[i] רעה
‖ inter mulieres?
‡ declinauit
[k] גנן
‖ qui pascit inter lilia.
‡ es
‡ castra cum vexillis.
† ne sint coram me,
* fortiores fuerunt ‡ est
‖ aspexerunt
[l] שנן
† sunt gemellis plenæ, * sterilis
‡ est inter eas.
[m] תאם
‖ sunt tempora tua ‡ cincinnos tuos.
* sunt
‡ concubinæ:
† est
‡ immaculata
† est ‖ electa est
[n] תמם
‡* concubinæ,
[o] ראה

* est velut *respicitur* ‡ ista * Quæ .eam laudauerunt &

9 ויהללוה : מי־זאת הנשקפה כמו־

terribilis , sol vt *pura* ‖ , luna vt pulchra ;aurora

שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה

videndum ad descendi nucis hortum Ad ?*vexillatæ* † vt

10 כנדגלות : אל־גנת אגוז ירדתי [a]לראות

,vitis *gemmuisset* ‡ an videndum ad ; conuallis *fructus in* ‡

באבי הנחל לראות הפרחה הגפן

.punica mala floruissent

[b]הנצו הרמנים :

mei populi quadrigæ ‖ ,me posuit mea anima ,noui Non

11 לא ידעתי נפשי [c]שמתני מרכבות עמי

,reuertere : Sulamith ‡ reuertere , Reuertere .*munifici* *

12 נדיב : שובי שובי השולמית שובי

? Sulamith in videbitis quid .te *in* intuebimur & ,reuertere

שובי ונחזה־בך מה־[d]תחזו בשולמית

.castrorum chorum *Sicut*

כמחלת המחנים :

CAP. VII, ז

filia calceamentis in tui pedes sunt pulchri Quàm

1 מה־[e]יפו פעמיך בנעלים בת־

opus , monilia sicut ‡ tuorum femorum vertebræ !*magnifici* ‖

נדיב חמוקי ירכיך כמו חלאים מעשה

, rotundus crater * tuus Vmbilicus .artificis manuum

2 ידי אמן : שררך אגן הסהר

triticorum aceruus † tuus venter :temperamento indigebit non

אל־יחסר המזג בטנך ערמת [f]חטים

.liliis *in* septus

סוגה בשושנים :

.capreæ gemelli hinnuli duo sicut tua vbera Duo

3 שני שדיך כשני עפרים תאמי [g]צביה :

piscinæ ‡ tui oculi :*eboris* ‖ turris sicut tuum Collum

4 צוארך כמגדל השן עיניך ברכות

turris sicut *tuus nasus* :*magnatum* ‡ filiæ portam *super* † Chesbon in

בחשבון על־שער [h]בת־רבים אפך כמגדל

.Dammesec *facies* ‡ speculans , Lebanon

הלבנון צופה פני דמשק :

tui capitis coma & ,*Carmelus* † veluti te super tuum Caput

5 ראשך עליך ככרמל [i]ודלת ראשך

.canalibus in ligatus rex :purpura sicut

כארגמן מלך אסור ברהטים :

amor fuisti iucunda † quàm & ,pulchruisti Quàm

6 מה־[k]יפית ומה־נעמת אהבה

,palmæ est assimilata tua statura Ista !deliciis in

7 בתענוגים : זאת קומתך [l]דמתה לתמר

.botris tua vbera &

ושדיך לאשכלות :

:eius ramos *in* apprehendam ,palmam in Ascendam , Dixi

8 אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו

,*tuæ naris* ‡ odor & , vitis botri sicut tua vbera nunc erunt &

ויהיו־נא שדיך כאשכלות הגפן וריח אפך

optimum vinum sicut tuum palatum Et .malorum sicut

9 כתפוחים : [m]וחכך כיין הטוב

loqui faciens :*rectitudines ad* ‡ ,meum dilectum ad vadens

הולך לדודי למישרים דובב

me *super* † & , ‡ mei dilecti Ego .dormientium labia

10 שפתי ישנים : אני לדודי ועלי

,agrum in egrediamur ,mi dilecte Veni .eius desiderium *

11 תשוקתו : לכה דודי [n]נצא השדה

.villis in commoremur

[o]נלינה בכפרים :

gemmuerit ‡ an videamus , vineas ad *surgamus Manè*

12 נשכימה לכרמים נראה אם־פרחה

ibi :punica mala *floruerint* ‡ , parua vua se aperuerit ,vitis

הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם

dederunt Mandragoræ .tibi meos amores dabo

13 אתן את־דדי לך : הדודאים נתנו־

,noua ,*delicata** omnia nostris *ostiis super* ‖ & ,odorem

ריח ועל־פתחינו כל־מגדים חדשים

.tibi abscondi ,mi dilecte ,vetera etiam

גם־ישנים דודי צפנתי לך :

‡ quæ videtur
‖ electa
† castra cum vexillis?
[a] ראה
‡ poma
‡ floruisset
[b] נוץ
‖ vt sint
[c] שום
* spontanei.
‡ ô perfecta:
[d] חזה
[e] יפה
‖ principis!
‡ sunt
* vt
† vt
[f] חנט
[g] צבה
‖ eburnea : ‡ vt
† iuxta
‡ nobilium: facies tua
‡ faciem
[h] בנה
† coccinum,
[i] דלל
† dulcuisti ô dilecta
[k] יפה
[l] דמה
‡ natium tuarum,
[m] חיך
‡ propter bonitatem:
‡ sum, † ad
* est
[n] יצא
[o] לון
Maturemus
‡ floruerit
‡ & an fecerint flores
‖ in portis
* dulcia,

CAP. VIII. ח

? meæ matris vbera ſugentem ,mihi fratrem vt te det Quis
1 מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי
,me † contemnant non *etiam* ‡ ,te oſculer *platea in* || te inueniam
אמצאך בחוץ אשקך גם לא־יבוזו לי׃
:me docebis ,meæ matris domum ad te faciam venire ,te Ducam
2 אנהגך אביאך אל־בית אמי תלמדני
.mei granati mali dulci vino de ,*conditura* * vino de te faciam bibere
אשקך מיין הרקח מעסיס רמני׃
.me amplexabitur illius dextera & ,meo capite ſub eius Læua
3 שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני׃
cur &. ,*ſuſcitabitis* † cur .Ieruſalaim filiæ vos Adiuraui
4 השבעתי אתכם בנות ירושלם מה־תעירו ומה־
? voluerit ‡ donec *amorem* *facietis* || euigilare
תעררו את־האהבה עד־שתחפץ׃
ſuper *ſe adiungens* ‡ ,deſerto de *aſcendens* † iſta * Quæ
5 מי זאת עלה מן־המדבר מתרפקת על־
te *concepit* † ibi , te excitaui malo ſub ? ſuum dilectum
דודה תחת התפוח עוררתיך שמה חבלתך
.te genuit *parturiit* * ibi ,tua mater
אמך שמה חבלה ילדתך׃
ſignaculum vt , tuum cor ſuper ſignaculum vt me Pone
6 שימני כחותם על־לבך כחותם
dura ,dilectio mors vt † fortis quia ,tuum brachium ſuper
על־זרועך כי־עזה כמות אהבה קשה
.*Domini flamma* ,*ignis prunæ* ‡ eius prunæ :*zelotypia* † infernus ſicut
כשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבתיה׃
,dilectionem extinguere poterunt non multæ Aquæ
7 מים רבים לא יוכלו לכבות את־האהבה

a נתן || foris ‡ atque † propter b בוז c בוא * aromatico d שקה † ſuſcitatis || facitis dilectā ‡ ipſa e עור * eſt † quæ aſcendit ‡ enixa † peperit, * concepit quæ f שום † eſt g עזז † æmulatio: ‡ ignitæ, flammæ vehementiſſimæ. h רבב i כבה

omnem vir dederit ſi :illam inundabunt non flumina &
ונהרות לא ישטפוה אם־יתן איש את־כל־
contemnent contemnendo , dilectione *in* || ſuæ domus ſubſtantiam
הון ביתו באהבה בוז יבוזו׃
quid :ei * non vbera & ,paruula nobis † Soror .*eum* ‡
8 אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה־
? ea *in* ‡ ſermo fiet qua die in noſtræ ſorori faciemus
נעשה לאחותנו ביום שידבר־בה׃
:*argenti* ‡ palatium eam ſuper ædificemus ,*ipſa* || murus Si
9 אם־חומה היא נבנה עליה טירת כסף
.*cedri* ‡ tabula eam *ſuper* muniamus ,*ipſa* *ianua* † ſi &
ואם־דלת היא נצור עליה לוח ארז׃
fui tunc : turres ſicut † mea vbera & , murus ‡ Ego
10 אני חומה ושדי כמגדלות אז הייתי
Selomoh ipſi fuit Vinea .pacem repetiens ſicut eius oculis in
11 בעיניו כמוצאת שלום׃ כרם היה לשלמה
vir ‡ :cuſtodibus vineam tradidit ,Hamon Bahal * in
בבעל המון נתן את־הכרם לנטרים איש
.argenteos mille eius fructu *in* || adduceret
יבא בפריו אלף כסף׃
,Selomoh *tibi mille :*meas facies ad* † , mihi ‡ quæ mea Vinea
12 כרמי שלי לפני האלף לך שלמה
.eius fructum cuſtodientibus ducenti &
ומאתים לנטרים את־פריו׃
, tuam vocem *ad* *attendentes* || ſocij ,hortis in *habitans* ‡ O
13 היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך
,capreæ *tibi* aſſimilare & ,mi dilecte Fuge .me fac audire
14 השמיעני׃ ברח דודי ודמה־לך לצבי
.aromatum montes ſuper ceruorum hinnulo vel
או לעפר האילים על הרי בשמים׃

‡ pro † eſt ‡ eum. * ſunt ‡ cum ‡ eſt, ‡ argenteum: † oſtium eſt, ‡ cedrina. k צור ‡ ſum † ſunt l היה * valle ‡ vt quiſque || pro m בוא n פרה ‡ eſt † coram me eſt ‡ quæ habitas ‡ attendunt o גנן p צבה

Finis Cantic. Canticorum.

נשלם שיר השירים

סכום פסוקי דעזרא שש מאות ושמונים ושמונה וסימן תרפח וחציו ובין עלית הפנה׃

סכום פסוקי מגלת אסתר מאה וששים וששת וסי׳ קסו וחציו ותען אסתר׃

סכום מספר פסוקי׳ של איוב אלף ושבעים וסי׳ אע וחציו אשר קמטו בלא עת וסדריו שמנה׃

מספר הפסו׳ של תהלות אלפים וחמש מאות ושבעה ועשרים אא כוך סימן וחציו ויפתוהו בפיהם

וסדריו יט ומזמורים קן׃

סכום פסוקי דספר משלי תשע מאות וחמשה עשר וסי׳ תתקטו וחציו לפני שבר גאון וסדריו שמונה׃

סך פסוקי דקהלת מאתים ועשרים ושנים וסימני רכב וחציו מה שהיה כבר נקרא׃

סך פסו׳ שיר השירים מאה ושבעת עשר וסי׳ קיז וחציו נרד וכרכם׃

יהושע

LIBER IEHOSVAH.

CAPVT I. א

ET

serui Moseh mortem post fuit
1 ויהי[a] אחרי מות משה עבד
ad Dominus dixit & , Domini
יהוה ויאמר יהוה אל־
ministrum , Nun filium , Iehosuah
יהושע בן־נון משרת
:dicendo ,Moseh
משה לאמר׃

[a] הוה

transi , surge nunc Et .est mortuus meus seruus Moseh
2 משה עבדי מת[b] ועתה קום עבור
terram ad ,hic populus omnis & tu , hunc Iarden
את־הירדן הזה אתה וכל־העם הזה אל־הארץ
Omnem .Israel filiis * ,eis dans ‡ ego quam
3 אשר אנכי נתן להם לבני ישראל׃ כל־
:eum dedi vobis ,eo in vestri pedis vola calcauerit quo || locum
מקום אשר תדרך כף[c]־רגלכם בו לכם[d] נתתיו
deserto A .Moseh ad sum loquutus quemadmodum
4 כאשר דברתי אל־משה׃ מהמדבר
,Perath flumen magnum flumen ad vsq. & , isto Lebanon &
והלבנון הזה ועד־הנהר הגדול נהר־פרת
ingressu magnum mare ad vsque & Chitthæorum terra omnis
כל ארץ החתים ועד־הים הגדול מבוא
vir stabit Non .vester terminus erit ,solis
5 השמש יהיה גבולכם׃ לא־יתיצב איש
fui Quemadmodum .tuæ vitæ diebus omnibus tuas facies ad
לפניך כל ימי[e] חייך[f] כאשר הייתי
.te derelinquã neque , te laxabo || non .tecum ero , Moseh cum
עם־משה אהיה עמך לא[g] ארפך ולא אעזבך׃
facies hæreditare † tu quia .te robora & te Conforta
6 חזק ואמץ כי אתה תנחיל את־
,eorum patribus .iuraui quam * terram hunc populum
העם הזה את־הארץ אשר־נשבעתי לאבתם
valde te robora & , te conforta Tantùm .eis dandum ad
7 לתת להם׃ רק חזק ואמץ מאד
quam legem omnem secundum faciendum ad ,custodiendum ad
לשמר לעשות ככל־[h]התורה אשר
dextrorsum eo || ab declines Ne .meus seruus ,Moseh tibi præcepit
צוך[i] משה עבדי אל־תסור ממנו ימין
.ieris * quæ ‡ omnibus in intelligas vt ,sinistrorsum &
ושמאול למען תשכיל בכל אשר תלך[k]׃
meditaberis || & || ,tuo ore ab huius legis liber recedat Non
8 לא־ימוש ספר התורה הזה מפיך והגית[l]
faciendum ad custodias || vt ,nocte ac die eo in
בו יומם ולילה למען תשמר לעשות
secundabis tunc Quia .eo in ‡ scriptum † omne secundum
ככל־הכתוב בו כי־אז תצליח את־
? tibi præcepit Nónne .intelliges tunc & ,tuas vias
9 דרכך ואז תשכיל׃ הלוא צויתיך[m]
quia :frangaris * nec ,formides ‡ ne , te robora & ,te Conforta
חזק ואמץ אל־תערץ ואל־תחת[n] כי
.ieris ‡ quæ || omnibus in tuus Deus Dominus || tecum
עמך יהוה אלהיך בכל אשר תלך׃
: dicendo ,populi præfectis Iehosuah præcepit Et
10 ויצו יהושע את־שטרי העם לאמר׃
,populo præcipite & ,castrametationis intimo in ‡ Transite
11 עברו בקרב המחנה וצוו את־העם
tribus adhuc || in quia ,viaticum * vobis Parate :dicendo
לאמר הכינו[o] לכם צדה[p] כי בעוד שלשת
veniendum ad ‡ ,hunc Iarden transeuntes † vos diebus
ימים אתם עברים את־הירדן הזה לבוא
vester Deus Dominus quam terram possidendum ad
לרשת[q] את־הארץ אשר יהוה אלהיכם

‡ do
* nempe
|| in quo calcauerit planta pedis vestri,
[c] כפף [d] נתן
ab occasu
quisquam
ante te
[e] יום [f] חיה
|| dimittam
[g] רפה
† hæreditate accipere facies
* super
vt darem
vt custodias, & facias
[h] ירה
|| ea ad dexterã & ad sinistram,
‡ ad
* perrexeris.
[i] צוה [k] הלך
|| sed
[l] הגה
|| obserues & facias
† quod ‡ est
[m] צוה
‡ consterneris
* terrearis
[n] חתת
|| est † ad
‡ perrexeris
‡ per medium castrorum,
* annonam,
|| fine trium dierum
[o] כון [p] צוד
† transitis
‡ vt ingrediamini
[q] ירש

dans vobis ad possidendum eam. Et Reubenitis, & Ghaditis,
12 נתן לכם לרשתה׃ ולראובני ולגדי
& dimidiæ tribui Menasseh ait Iehosuah, dicendo:

dat

ולחצי[a] שבט המנשה אמר יהושע לאמר׃
Memento verbi quod præcepit vobis Moseh seruus
13 זכור את־הדבר אשר צוה אתכם משה עבד־
Domini, dicendo: Dominus Deus vester, dans requiem vobis,
יהוה לאמר יהוה אלהיכם מניח[b] לכם
& dedit vobis terram hanc. Vxores vestræ,
14 ונתן לכם את־הארץ הזאת׃ נשיכם
*familia vestra, & acquisitiones vestræ maneant in terra, quam
טפכם[c] ומקניכם[d] ישבו בארץ אשר
dedit vobis Moseh || in transitu Iarden. Et vos transibitis
נתן לכם משה בעבר הירדן ואתם תעברו
† quintati ad facies fratrum vestrorum, omnes potentes fortitudine,
חמשים לפני אחיכם כל גבורי החיל
& auxiliabimini eis. Donec ‡ quietem det Dominus
15 ועזרתם אותם׃ עד אשר־יניח יהוה
‡ fratribus vestris sicut * vobis, & possideant etiam ipsi
לאחיכם ככם וירשו גם־המה את־
terram quam Dominus Deus vester || dans eis: & reuertemini
הארץ אשר־יהוה אלהיכם נתן להם ושבתם[e]
ad terram possessionis vestræ, & possidebitis eam, quam dedit
לארץ ירשתכם וירשתם אותה אשר נתן
vobis Moseh seruus Domini in transitu Iarden, ad ortum
לכם משה עבד יהוה בעבר הירדן מזרח
Solis. Et responderunt ‡ Iehosuah, dicendo: Omnia
16 השמש׃ ויענו[f] את־יהושע לאמר כל
quæ præcepisti nobis, faciemus: & ad omnia * quæ
אשר־צויתנו נעשה ואל־כל־אשר
miseris nos, || ibimus. Iuxta omnia quibus † audiuimus
17 תשלחנו נלך׃ ככל אשר־שמענו
ad Moseh, sic ‡ audiemus ad te: tantùm sit Dominus
אל־משה כן נשמע אליך רק יהיה יהוה
Deus tuus tecum, quemadmodum fuit cum Moseh.
אלהיך עמך כאשר היה עם־משה׃
Omnis vir qui rebellauerit ori tuo, & non † audierit
18 כל־איש אשר־ימרה את־פיך ולא־ישמע
verba tua in omnibus quæ præceperis ei, morіatur: tantùm
את־דבריך לכל אשר־תצונו יומת רק
conforta te, & robora te.
חזק ואמץ׃

requiescere vos fecit,
[a] חצה
Mementote
[b] נוח
* paruuli vestri, & pecora vestra
[c] טפף [d] קנה
|| trans
† accincti armis ante fratres vestros,
‡ faciat quiescere
‡ fratres vestros * vos,
|| dat
שוב
trans
‡ ad
[f] ענה
* ad
|| pergemus.
† obediuimus ipsi
‡ obediemus tibi:
Quicunque † obedierit
verbis tuis.

CAP. II. ב

Et misit Iehosuah filius Nun è Sitthim duos
1 וישלח יהושע בן־נון מן־השטים שנים
viros explorantes silentio, dicendo: Ite, videte
אנשים מרגלים חרש לאמר לכו[g] ראו[h] את־
terram, & Iericho. Et iuerunt, & ingressi sunt domum
הארץ ואת־יריחו וילכו ויבאו בית־
mulieris meritoriæ, & nomen eius Rachab: & || cubuerunt ibi.
אשה זונה ושמה רחב וישכבו־שמה׃
Et dictum fuit regi Iericho, dicendo: Ecce viri
2 ויאמר למלך יריחו לאמר הנה אנשים
venerunt huc nocte è filiis Israel ad perrimandum
באו[i] הנה הלילה מבני ישראל לחפר את־
terram. Et misit rex Iericho ad Rachab dicendo:
3 הארץ׃ וישלח מלך יריחו אל־רחב לאמר
Educ viros venientes ad te, qui venerunt
הוציאי[k] האנשים הבאים אליך אשר־באו
ad domum tuam: quia ad perrimandum omnem terram,
לביתך כי לחפר את־כל־הארץ
venerunt.
באו׃

exploratores clam,
[g] הלך
[h] ראה
cauponæ,
|| dormierunt
explorandum
[i] בוא
qui ingressi sunt
[k] יצא
* explorandum

,eum || abscondit & ,viros ambos mulier cepit Et — fuit || eos,
4 ותקח האשה את־שני האנשים ותצפנו — [a] לקח
cognoui non & ‡ ,viri me ad venerunt .Recte † ait & — † Profecto ‡ sed || essent,
ותאמר כן באו אלי האנשים ולא ידעתי
.obscuritate in claudendum ad porta $ fuit Et ipsi || vnde — $ dum porta clauderetur in tenebris,
5 מאין המה: ויהי השער לסגור בחשך
:viri abierunt quò cognoui non :sunt egressi viri &
והאנשים יצאו לא ידעתי אנה הלכו האנשים
.eos assequemini * quia , eos post citò sequimini — *comprehendetis
רדפו מהר אחריהם כי [b] תשיגום: — [b] נשג
eos abscondit & ,tectum in eos fecit ascendere ipsa Et
6 והיא [c] העלתם הגגה ותטמנם — [c] עלה
.tectum super ei ordinatis ligni linis in — culmis lini qui erant ordinati
בפשתי העץ הערכות לה על־הגג:
Iarden itinere eos post sunt secuti viri Et
7 והאנשים רדפו אחריהם דרך הירדן
quemadmodum post || clauserunt portamque :transitus * ad vsque — * vada: || postquam
על המעברות והשער סגרו אחרי כאשר
.eos post insequentes sunt ingressi
יצאו הרדפים אחריהם:
eos super ‡ ascendit ipsa & ,iacerent † antequam ipsi Et — † dormirent ‡ ad
8 והמה טרם ישכבון והיא עלתה עליהם
Noui :viros ad ait Et .tectum super
9 על־הגג: ותאמר אל־האנשים ידעתי
cecidit quia & ,terram vobis Dominus dederit quòd
כי־נתן יהוה לכם את־הארץ וכי־נפלה
habitatores omnes sunt liquefacti quia & ,nos super vester terror — defluxerunt
אימתכם עלינו וכי נמגו כל־ישבי — [d] מוג
quòd audiuimus Quia .vestra faciebus à terræ — facie vestra:
10 הארץ מפניכם: כי שמענו את אשר־
.vestra faciebus à Suph maris aquas Dominus fecerit siccari — facie vestra,
[e] הוביש יהוה את־מי ים־סוף מפניכם — [e] יבש
regibus duobus fecistis quæ & ,Ægypto ex vos exeundo in — dum exiretis
[f] בצאתכם ממצרים ואשר [g] עשיתם לשני מלכי — [f] יצא [g] עשה
, Ogh & , Sichon , Iarden transitu in qui ,Emoræi — erant trans
האמרי אשר בעבר הירדן לסיחן ולעוג
.eos interemistis quos
אשר החרמתם אתם:
surrexit non &,nostrum cor est liquefactum &, audiuimus Et
11 ונשמע [h] וימס לבבנו ולא־[i] קמה — [h] מסס [i] קום
Dominus quia ; vestra faciebus $ à viro in spiritus vltrà — $ facie vestra;
עוד רוח באיש מפניכם כי יהוה
super & , desuper || cælis in Deus ipse * vester Deus — * est || sursum.
אלהיכם הוא אלהים בשמים ממעל ועל־
mihi quæso iurate nunc Et .desubter † terram — † deorsum.
12 הארץ מתחת: ועתה השבעו־נא לי
faciatis & $,misericordiam vobiscum feci quia , Domino in ‡ — ‡ per Dominũ $ quòd
ביהוה כי־עשיתי עמכם חסד ועשיתם
dabitis &, misericordiam mei patris domo cum vos etiam
גם־אתם עם־בית אבי חסד ונתתם
,meum patrem viuificabitis & .veritatis signum mihi
13 לי אות [k] אמת: [l] והחיתם את־אבי — [k] אמן [l] חיה
& ,meas sorores & ,meos fratres & ,meam matrem &
ואת־אמי ואת־אחי ואת־אחותי ואת — אחיותי ק
.morte à nostras animas eruetis & : eis ‡ quæ omnia — ‡ sunt
כל־אשר להם [m] והצלתם את־נפשתינו ממות: — [m] נצל
vobis pro nostra Anima : viri ei Dixeruntque
14 ויאמרו לה האנשים נפשנו תחתיכם
.hoc nostrum verbum indicaueritis non si ,moriendum ad — prodideritis
למות אם לא [n] תגידו את־דברנו זה — [n] נגד
faciemus & , terram nobis Dominus dando in * , erit & — * cum tradiderit
והיה [o] בתת־יהוה לנו את־הארץ ועשינו — [o] נתן
eos fecit descendere Et .veritatem &, misericordiam tecum
15 עמך חסד ואמת: [p] ותורדם — [p] ירד
.muri pariete in || eius domus quia ;fenestram per fune in — || erat
בחבל בעד החלון כי ביתה בקיר החומה
sedens ipsa muro in & — habitabat,
ובחומה היא יושבת:
occurrant fortè ne , ite ‡ montem Ad : eis Dixitque — ‡ pergite, * vobis latitate $ donec
16 ותאמר להם ההרה לכו פן־יפגעו
vsque || diebus tribus ibi abscondemini * &, insequentes vos in $
בכם הרדפים [q] ונחבתם שמה שלשת ימים עד — [q] חבה

.vestram viam ad † ibitis postea & :insequentes reuerti — redeant † per viam vestram.
[a] שב הרדפים ואחר [b] תלכו לדרככם: — [a] שוב [b] הלך
nos $ Innoxij : viri eam ad ‡ Dixeruntque — $ erimus
17 ויאמרו אליה האנשים [c] נקים אנחנו — [c] נקה
.nos fecisti iurare quo ,hoc tuo iuramento à
משבעתך הזה אשר השבעתנו:
fili lineam || ,terram in ingredientibus nobis Ecce — || chordam
18 הנה אנחנו באים בארץ את־[d] תקות חוט — [d] קוה
nos fecisti descendere qua † ,fenestra in ligabis hanc coccinei — † per quam nos fecisti descendere.
השני הזה תקשרי בחלון אשר הורדתנו
,tuos fratres & ,tuam matrem & ,tuum patrem & ; ea in
בו ואת־אביך ואת־אמך ואת־אחיך
.domum in te ad colliges tui patris domum omnem ac — congregabis
ואת כל־בית אביך תאספי אליך הביתה:
tuæ domus ostiis ex fuerit egressus qui omnis , erit Et
19 והיה כל אשר־יצא מדלתי ביתך
omnis & :innoxij nos & ,eius caput in ‡ eius sanguis ,foras — ‡ erit
החוצה דמו בראשו ואנחנו [e] נקים וכל — [e] נקה
, nostrum caput in illius sanguis ,domo in tecum fuerit qui
אשר יהיה אתך בבית דמו בראשנו
.illum in fuerit manus si
אם־יד תהיה־בו:
erimus & hoc nostrum verbum indicaueris si Et — prodideris
20 ואם־[f] תגידי את־דברנו זה והיינו — [f] נגד
.nos fecisti iurare quo , tuo iuramento à innocentes
נקים משבעתך אשר השבעתנו:
,eos dimisit & .istud ita vestra verba Secundum : ait Et — sit
21 ותאמר כדבריכם כן־הוא ותשלחם
.fenestra in cocci lineam ligauit & : abierunt & — filum coccineũ
וילכו ותקשר את־[g] תקות השני בחלון: — [g] קוה
ibi manserunt & ,montem ad venerunt & ,abierunt Et
22 וילכו ויבאו ההרה וישבו שם
quæsierunt & . insecutores sunt reuersi donec , diebus tribus — reuerterentur
שלשת ימים עד־[h] שבו הרדפים ויבקשו — [h] שוב
sunt reuersi Et , inuenerunt non & , via omni in insecutores — per omnem viam.
23 הרדפים בכל־הדרך ולא מצאו: וישבו
venerunt; ,transierunt & monte de descenderunt & , viri ambo
שני האנשים וירדו מההר ויעברו ויבאו
omnia ei narrauerunt & : Nun filium Iehosuah ad
אל־יהושע בן־נון ויספרו־לו את כל־
dedit Quia † :Iehosuah ad dixerunt Et .eos inuenientia || — || quæ euenerãt
24 המצאות אותם: ויאמרו אל־יהושע כי־נתן — † Vtique tradidit
etiam & : terram omnem nostris manibus in Dominus
יהוה בידנו את־כל־הארץ וגם־
.nostris aspectibus ab terræ habitatores omnes sunt dissoluti — à facie nostra
[i] נמגו כל־ישבי הארץ מפנינו: — [i] מוג

CAP. III. ג

,Sittim è sunt profecti & ,manè in Iehosuah manicauit Et — surrexit
1 וישכם יהושע בבקר ויסעו מהשטים
: Israel filij omnes & ,ipse ,Iarden ad vsque venerunt &
ויבאו עד־הירדן הוא וכל־בני ישראל
.transirent antequam ,ibi pernoctauerunt &
[k] וילנו שם טרם יעברו: — [k] לון
præfecti transierunt & ,dierum trium fine à , fuit Et — post finem
2 ויהי מקצה שלשת ימים ויעברו השטרים
,populo præceperunt Et .castrametationis intimo in — per medium castrorum.
3 בקרב המחנה: [l] ויצוו את־העם — [l] צוה
: Domini fœderis arcam vos videre Circa :dicendo — Cum videritis
לאמר [m] כראותכם את ארון ברית־יהוה — [m] ראה
vos & ,eam portantes Leuitas sacerdotes & ,vestri Dei
4 אלהיכם והכהנים [n] הלוים נשאים אתו ואתם — [n] לוה
.illam post ibitis & ,vestro loco de proficiscemini
[o] תסעו ממקומכם והלכתם אחריו: — [o] נסע
eam inter & vos inter erit longinquum ‡ Veruntamen — ‡ interstitium
5 אך רחוק יהיה ביניכם וביניו — ניו ק
.eam ad appropinquetis Ne .mensura in cubiti ‡ millium duûm ferè — ‡ cubitorum
כאלפים אמה [p] במדה אל־תקרבו אליו — [p] מדד
ea in ambuletis qua $ viam cognoscatis quò vt — $ per quam ambuletis: || per viam † &
למען אשר־תדעו את־הדרך אשר תלכו־בה
.nudiustertius † heri ab via in || transistis non quoniam
כי לא עברתם בדרך מתמול שלשום:

cras quia ;vos Sanctificate :populum ad Iehosuah dixit Et
5 ויאמר יהושע אל־העם התקדשו כי מחר 5
.mirabilia vestri medio in Dominus faciet
יעשה יהוה בקרבכם נפלאות׃
Tollite : dicendo , sacerdotes ad Iehosuah Dixitque
6 ויאמר יהושע אל־הכהנים לאמר [a]שאו
[a]נשא
tulerunt & :populi facies ad transite & ,fœderis arcam — ante populum,
את־ארון הברית ועברו לפני העם וישאו
.populi facies ad ambulauerunt & ,fœderis arcam — ante populum,
את־ארון הברית וילכו לפני העם׃
incipiam hac Die : Iehosuah ad Dominus dixit Et
7 ויאמר יהוה אל־יהושע היום הזה [b]אחל — [b]חלל
quia , sciant quò , Israel omnis oculis in te magnificare — vt
גדלך בעיני כל־ישראל אשר ידעון כי
.tecum ero ‡ , Mosch cum fui quemadmodum — † sic
כאשר הייתי עם־משה אהיה עמך׃
arcam portantibus sacerdotibus præcipies tu Et
8 ואתה תצוה את־הכהנים נשאי ארון
aquarum ‡ finem ad vsque, vos ingredi Circa † :dicendo ,fœderis — † Cùm ingressi fueritis ‡ aquæ
הברית לאמר [c]כבאכם עד־קצה מי
ad Iehosuah dixit Et .stabitis Iarden in ,Iarden
9 הירדן בירדן תעמדו׃ ויאמר יהושע אל־ — [c]בוא
verba audite & , huc Accedite : Israel filios
בני ישראל [d]גשו הנה ושמעו את־דברי — [d]נגש
hoc In : Iehosuah ait Et .vestri Dei Domini
10 יהוה אלהיכם׃ ויאמר יהושע בזאת
expellendo ‡ & , vestro interiore in viuens Deus quòd , cognoscetis — medio vestri, ‡ quòd
תדעון כי אל חי בקרבכם והורש
,Chittæum & , Chenabanæum ,vestris faciebus à expellet — facie vestra
יוריש מפניכם את־הכנעני ואת־החתי
,Emoræum & ,Ghirgasæum & ,Perizæum & ,Chiuuæum &
ואת־החוי ואת־הפרזי ואת־הגרגשי והאמרי
vniuersæ dominatoris fœderis arca Ecce .Iebusæum & — Domini
11 והיבוסי׃ הנה ארון הברית אדון כל־
.Iarden in vestras facies ad transiens ,terræ — trãsit ante vos
הארץ עבר לפניכם בירדן׃
tribubus de viros duodecim vobis capite nunc Et — tollite
12 ועתה [e]קחו לכם שני עשר איש משבטי — [e]לקח
.tribui vnum virum vnum virum ,Israel — singulũ virum per tribum.
ישראל איש־אחד איש־אחד לשבט׃
sacerdotum pedum volas quiescere circa ‡ , erit Et — ‡ cùm requieuerint plantæ
13 והיה כנוח [f]כפות רגלי הכהנים — [f]כפף
aquis in terræ omnis dominatoris Domini arcam portantium
נשאי ארון יהוה אדון כל־הארץ במי
descendentes aquæ , scindentur ‡ Iarden aquæ , Iarden — ‡ deficient.
הירדן מי הירדן יכרתון המים הירדים
proficiscendo in* ,fuit Et .vno aceruo stabunt & ,desuper — * cùm proficisceretur
14 מלמעלה ויעמדו נד אחד׃ ויהי בנסע
, Iarden transeundum ad ‖ ,suis tabernaculis de populus — ‖ vt transiret
העם מאהליהם לעבר את־הירדן
.populi facies ad ‡ fœderis arcam portantes † sacerdotes & — † portabant ‡ ante populũ
והכהנים נשאי הארון הברית לפני העם׃
pedes & ,Iarden ad vsque arcam portantes venire circa Et — cùm venissent
15 וכבוא נשאי הארון עד־הירדן ורגלי
extremo in essent intincti arcam portantium sacerdotum
הכהנים נשאי הארון נטבלו בקצה
omnibus suas ripas omnes-super repleuerat Iarden &) aquarum
המים והירדן מלא על־כל־[g]גדותיו כל — [g]גדה
, desuper descendentes aquæ steterunt Et (.messis diebus — quæ descendebant
16 ימי קציר׃ ויעמדו המים הירדים מלמעלה
, vrbe Adam in* valde procul vno aceruo steterunt — ‖ ab
[h]קמו נד־אחד הרחק מאד באדם העיר — [h]קום מאדם
mate super ‡ descendentes & , Sarthan latere ex † quæ
אשר [i]מצד צרתן והירדים על ים — ק
: sunt excisa ‡ , sunt consumptæ , salis mare ,solitudinis — † est ‡ in
הערבה ים־המלח [k]תמו נכרתו — [i]צדד [k]תמם
.Iericho contra ‡ transierunt populus & — ‡ defecerunt ‡ è regione
והעם עברו נגד יריחו׃
fœderis arcam portantes sacerdotes stabant Et
17 ויעמדו הכהנים נשאי הארון ברית
omnis & , præparando Iarden medio in , sicco in Domini — præparati,
יהוה בחרבה בתוך הירדן [l]הכן וכל־ — [l]כון

transibant per siccum, ‖ perfecerunt
omnis consummauerunt ‖ donec , sicco in transeuntes , Israel
ישראל עברים בחרבה עד אשר־תמו כל־
.Iarden transire gens
הגוי לעבור את־הירדן׃

CAP. IIII. ד

quando perfecerunt
transire gens omnis consummauerunt quemadmodum ,fuit Et
1 ויהי כאשר־תמו כל־הגוי לעבר
:dicendo ,Iehosuah ad Dominus dixit & , Iarden
את־הירדן ויאמר יהוה אל־יהושע לאמר׃
Tollite — , viros duodecim populo è vobis Capite
[a]לקח — 2 [a]קחו לכם מן־העם שנים עשר אנשים
‖ de qualibet — .tribu de vnum virum ‖ vnum virum
איש־אחד איש־אחד משבט׃
[b]צוה [c]נשא — medio è hinc vobis Tollite :dicendo eis præcipite Et
3 [b]וצו אותם לאמר [c]שאו־לכם מזה מתוך
† loco vbi steterunt pedes — .duo præparando ‡ , sacerdotum pedum statione è † Iarden
‡ preparatorum — הירדן [d]ממצב רגלי הכהנים הכין שתים־
[d]יצב — .vobiscum eos facietis transire & ,lapides decim
עשרה אבנים והעברתם אותם עמכם
in quo manebitis nocte hac. — ,eo in pernoctabitis quo ,diuersorio in eos facietis reponere &
[e]לון — והנחתם אותם במלון אשר־[e]תלינו בו
duodecim ad Iehosuah clamauit ‖ Et .nocte
‖ vocauit — 4 הלילה׃ ויקרא יהושע אל־שנים העשר
vnum virum , Israel filiis de fecerat præparari quos viros
איש אשר הכין מבני ישראל איש־אחד
qualibet — .tribu de vnum virum
איש־אחד משבט׃
ante arcam — arcæ facies ad Transite : Iehosuah eis dixit Et
5 ויאמר להם יהושע עברו לפני ארון
tollite — vobis leuate & , Iarden medium in vestri Dei Domini
[f]רום — יהוה אלהיכם אל־תוך הירדן [f]והרימו לכם
‖ singuli † iuxta — tribuum numerum in † suum humerum super vnum lapidem vir *
איש אבן אחת על־שכמו למספר שבטי
signum hoc sit Vt .Israel filiorum
6 בני־ישראל׃ למען תהיה זאת אות
medio vestri, — : dicendo ,cras vestri filij interrogauerint cùm ,vestro interiori in
בקרבכם כי־ישאלון בניכם מחר לאמר
?vobis isti lapides Quid
מה האבנים האלה לכם׃
Quia defecerũt — Iarden aquæ sunt excisæ Quòd : eis dicetis Et
7 ואמרתם להם אשר נכרתו מימי הירדן
‖ ante arcam † cùm transiret — ,Iarden in eam transeundo in † , Domini fœderis arcæ faciebus à‖
מפני ארון ברית־יהוה בעברו בירדן
isti lapides eruntque : Iarden aquæ sunt excisæ
[g]היה — נכרתו מי הירדן [g]והיו האבנים האלה
.seculum in vsque Israel filiis memoriam in
לזכרון לבני ישראל עד־עולם׃
præceperat quemadmodum , Israel filij sic fecerunt Et
[h]עשה — 8 [h]ויעשו־כן בני־ישראל כאשר צוה
medio de lapides duodecim tulerunt & ; Iehosuah
[i]נשא — יהושע [i]וישאו [k]שתי־עשרה אבנים מתוך
[k]שנה — Iehosuah ad Dominus est locutus quemadmodum , Iarden
הירדן כאשר דבר יהוה אל־יהושע
secundum — eos fecerunt transire & : Israel filiorum tribuum numerum in
למספר שבטי בני־ישראל ויעברום
.ibi eos posuerunt & ,diuersorium ad secum
עמם אל־המלון וינחום שם׃
medio in Iehosuah erexit lapides duodecim Et
[l]קום — 9 ושתים עשרה אבנים [l]הקים יהושע בתוך
loco vbi steterant pedes — arcam portantium sacerdotum pedum statione sub , Iarden
הירדן תחת מצב רגלי הכהנים נשאי ארון
.hanc diem ad vsque ibi fuerunt & : fœderis
הברית ויהיו שם עד היום הזה׃
* fœderis stabant — medio in stantes* arcam portantes sacerdotes Et
10 והכהנים נשאי הארון עמדים בתוך
donec consummaretur — præcepit quod ,verbum omne consummari ad vsque , Iarden
הירדן עד־[m]תם כל־הדבר אשר־צוה
[m]תמם — omnia iuxta populum ad loquendum ad ‡ ,Iehosuah Dominus
‡ ipsi — יהוה את־יהושע לדבר אל־העם ככל
† vt loqueretur — populus festinauerunt & :Iehosuah ‡ Mosch præcepit quæ
אשר־צוה משה את־יהושע וימהרו העם

populus omnis conſummauit ſicut ,fuit Et .tranſierunt&
11 ויעברו׃ ויהי כאשר־תם כל־העם
faciesad ſacerdotes & ,Domini arca tranſiuit & tranſire
לעבור ויעבר ארון־יהוה והכהנים לפני
,Gad filij & , Reuben filij Tranſieruntque :populi
12 העם׃ ויעברו בני־ראובן ובני־גד
,Iſraël filiorum facies ad quintati Menaſſeh tribus dimidia &
[a] וחצי שבט המנשה חמשים לפני בני ישראל
.Moſeh eos ad fuerat locutus quemadmodum
כאשר דבר אליהם משה׃
tranſierunt exercitus accincti mille quadraginta Circiter
13 כארבעים אלף חלוצי הצבא עברו
:Iericho campeſtria ad prœlium ad Domini facies ad
לפני יהוה למלחמה אל ערבות יריחו׃
Iehoſuah Dominus magnificauit ipſa die In
14 ביום ההוא גדל יהוה את־יהושע
quemadmodum , eum timuerunt & : Iſrael omnis oculis in
בעיני כל־ישראל [b] ויראו אתו כאשר
.eius vitæ diebus omnibus Moſeh timuerunt
יראו את־משה כל־ימי חייו׃
:dicendo ,Iehoſuah ad Dominus Dixitque
15 ויאמר יהוה אל־יהושע לאמר׃
, teſtimonij arcam portantibus ſacerdotibus Præcipe
16 צוה את־הכהנים נשאי ארון [c] העדות
Iehoſuah præcepit Et .Iarden ex aſcendant &‖
17 [d] ויעלו מן־הירדן׃ ויצו יהושע את־
.Iarden ex Aſcendite :dicendo , ſacerdotibus
הכהנים לאמר עלו מן־הירדן׃
fœderis arcam portantes ſacerdotes aſcendendo in ,fuit Et
18 ויהי בעלות הכהנים נשאי ארון ברית־
ſacerdotum pedum volæ ſunt euulſæ † ,Iarden medio de Domini
יהוה מתוך הירדן נתקו [e] כפות רגלי הכהנים
,ſuum locum ad Iarden aquæ ſunt reuerſæ & , ſiccum ad
אל החרבה [f] וישבו מי־הירדן למקומם
.ſuas ripas omnes ſuper ‡ nudiuſtertius ‡ heri ſicut iuerunt &
וילכו כתמול־שלשום על־כל־[g] גדותיו׃
menſis decima in Iarden ex aſcenderunt populus Et
19 והעם עלו מן־הירדן בעשור לחדש
orientis extremo in Ghilgal in ſunt caſtrametati & , primi
הראשון [h] ויחנו בגלגל בקצה מזרח
,illos lapides duodecim Et .Iericho
20 יריחו׃ ואת [i] שתים עשרה האבנים האלה
,Ghilgal in Iehoſuah ſtatuit ;Iarden ex acceperunt quos
אשר לקחו מן־הירדן הקים יהושע בגלגל׃
Quod : dicendo ,Iſrael filios ad Dixitque
21 ויאמר אל־בני ישראל לאמר אשר
: dicendo ,ſuos patres cras veſtri filij interrogauerint
ישאלון בניכם מחר את־אבותם לאמר
facietis cognoſcere Et ? iſti lapides Quid
22 מה האבנים האלה׃ [k] והודעתם את־
Iarden Iſrael tranſiuit arida In :dicendo ,veſtros filios
בניכם לאמר ביבשה עבר ישראל את־הירדן
veſter Deus Dominus fecit ſiccari Quod .hunc
23 הזה׃ אשר־[l] הוביש יהוה אלהיכם
,vos tranſire vſque veſtris faciebus † à Iarden aquas
את־מי הירדן מפניכם עד־עברכם
, Suph mari in veſter Deus Dominus fecit quemadmodum
כאשר עשה יהוה אלהיכם לים־סוף
.nos tranſire vſque ,noſtris faciebus ‡ à fecit ſiccari quod
אשר־הוביש מפנינו עד־עברנו׃
manum terræ populos omnes ſciendum Ad ‡
24 למען דעת כל־עמי הארץ את־יד
timeatis vt ,ipſa * fortis quoniam ,Domini
יהוה כי חזקה היא למען יראתם את־
.diebus omnibus veſtrum Deum Dominum
יהוה אלהיכם כל־הימים׃

quando per‑feeit omnis populus ante populum.
[a] חצה accincti armis ante filios
millia armatorum militum ante Dominũ
[b] ירא
[e] עוד ‖ vt
[d] עלה
cùm aſcendiſſent
בעלות ק
† tranſlatæ ſunt plantæ
[e] כפף [f] שוב ‡ & ‡ iuxta
[g] גדה
[h] חנה
[i] שנה
tulerunt
Cùm
[k] ירע Per aridam
Quoniam
[l] יבש
† facie veſtra, donec tranſieritis,
‡ facie noſtra, donec tranſiremus.
‡ Vt cognoſcã omnes populi
* eſt

CAP. V. ה

tranſitu in * qui ,Emoræi reges omnes audire iuxta .fuit Et
1 ויהי כשמע כל־מלכי האמרי אשר בעבר
ſuper † qui ,Chenahanæi reges omnes & ,mare ‖ ad Iarden
הירדן ימה וכל־מלכי הכנעני אשר על־

cùm audiſſent
* trans
‖ occidentem.
† erant iuxta

Iarden aquas Dominus feciſſet ſiccari quod , mare
הים את אשר־הוביש יהוה את־מי הירדן
eſt liquefactũ & ,nos tranſire vſque * , Iſrael filiorum faciebus à
מפני בני־ישראל עד־עברנו [a] וימס
filiorum faciebus ‖ à ſpiritus vltra eis in erat nec ,eorum cor
לבבם ולא־היה בם עוד רוח מפני בני־
:Iehoſuah ad Dominus dixit illo tempore In .Iſrael
2 ישראל׃ בעת ההיא אמר יהוה אל־יהושע
circuncide ,conuertere & ,petrarum cultros tibi Fac
עשה לך חרבות [b] צרים ושוב [c] מל את־
Iehoſuah ſibi fecit Et .ſecundò Iſrael filios
3 בני־ישראל [d] שנית׃ [e] ויעש־לו יהושע
ad * Iſrael filios circuncidit & ;petrarum ‡ cultros
חרבות צרים וימל את־בני ישראל אל־
in circuncidit qui verbum hoc ‖ Et .præputiorum Collem
4 גבעת הערלות׃ וזה הדבר אשר־מל
maſculi , Ægypto ex egreſſus † populus omnis ;Iehoſuah
יהושע כל־העם היצא ממצרים הזכרים
,via in deſerto in erant mortui ;belli ‡ viri omnes
כל אנשי המלחמה [f] מתו במדבר בדרך
fuerunt circumciſi Quia .Ægypto ex eos egrediendo in ‡
5 [g] בצאתם ממצרים׃ כי־מלים היו
natos ‖ populum omnem & : egredientes * populus omnis
כל־העם היצאים וכל־העם הילדים
non , Ægypto ex eos egrediendo in † , via in deſerto in
במדבר בדרך בצאתם ממצרים לא־
ambulauerunt annis quadraginta Nam .circunciderunt
6 מלו׃ כי ארבעים שנה הלכו
virorum gentem omnem conſumi vſque ,deſerto in ‡ Iſrael filij
בני־ישראל במדבר עד־[h] תם כל־הגוי אנשי
audierunt non qui , Ægypto ex egreſſorum belli ‡
המלחמה היצאים ממצרים אשר לא־שמעו
non ad eis ‖ Dominus iurauit quibus ,Domini voce in *
בקול יהוה אשר נשבע יהוה להם לבלתי
Dominus iurauit quam † , terram eis oſtendendum
[i] הראותם את־הארץ אשר נשבע יהוה
.melle & lacte fluentem terram nobis dandum ad ‡ ,eorum patribus
לאבותם [k] לתת לנו ארץ [l] זבת חלב ודבש׃
circuncidit eos : eis pro fecit ſtare eorum filios Et
7 ואת־בניהם [m] הקים תחתם אתם מל
circunciderant non nam ; fuerunt præputiati ‖ quia ,Iehoſuah
יהושע כי־ערלים היו כי לא־מלו
ſunt conſummati † quando ,fuit Et .via in eos
8 אותם בדרך׃ ויהי כאשר־תמו
caſtrametatione * in ſe ſubter ‡ manſerunt & ,circuncidi gens omnis
כל־הגוי להמול וישבו תחתם במחנה
.eos viuere ad vſque
עד־[n] חיותם׃
reuolui Hodie :Iehoſuah ad Dominus Dixitque
9 ויאמר יהוה אל־יהושע היום [o] גלותי את־
loci nomen vocauit & :vobis deſuper ‖ Ægypti opprobrium
חרפת מצרים מעליכם ויקרא שם המקום
ſunt caſtrametati Et .hanc diem ad vſque Reuolutio † ipſius
10 ההוא גלגל עד היום הזה׃ [p] ויחנו
quarta in Tranſitum ‡ fecerunt & ;Ghilgal in Iſrael filij
בני־ישראל בגלגל ויעשו את־הפסח בארבעה
.Iericho campeſtribus in veſpera in ‡ menſis die decima
עשר יום לחדש בערב בערבות יריחו׃
In craſtino à ‖ terræ anni præteriti frumento * de comederunt Et
11 ויאכלו מעבור הארץ ממחרת
.huius diei corpore ‡ in ,toſtum ‡ & ,infermentata Tranſitus †
הפסח [q] מצות [r] וקלוי בעצם היום הזה׃
frumento de eos edendo in * ,craſtino à ‡ Man ceſſauit Et
12 וישבת המן ממחרת באכלם מעבור
comederũt & ‖ ,Man Iſrael filiis vltrà fuit non & :terræ
הארץ ולא־היה עוד לבני ישראל מן ויאכלו
.ipſo anno in Chenahan terræ prouentu † de
מתבואת ארץ כנען בשנה ההיא׃
,ſuos oculos leuauit & ,Iericho in Iehoſuah exiſtendo in ‡ fuit Et
13 ויהי [s] בהיות יהושע ביריחו [t] וישא עיניו
eius gladius & ,eius regione è ſtans ‡ vir ecce & ,vidit &
[u] וירא והנה־איש עמד לנגדו וחרבו

facie
* donec tranſirent,
עברם ק
[a] מסס
‖ facie
acutos,& conuerſus
[b] צור [c] מול
[d] שנה
[e] עשה
‡ acutos: Colle
‖ hæc eſt cauſa quare
† qui egreſſus fuerat
‡ bellatores
[f] מות
‡ quãdo egreſſi ſunt
[g] יצא
* qui egreſſus fuerat
‖ qui nati ſunt
† quãdo egreſſi ſunt
‡ per deſertum, donec conſumeretur omnis generatio
[h] תמם
‡ bellatorũ qui egreſſi fuerant
* vocem
‖ quòd non oſtenderet
† ſuper
[i] ראה
‡ vt daret
[k] נתן [l] זוב
[m] קום
‖ incircunciſi erant;
† completa fuit
‡ in loco ſuo
* caſtris donec ſanarentur.
[n] חיה
[o] גלל
‖ à
Ghilgal
[p] חנה
‡ Peſach
‡ ad veſperam
* fructu
† Peſach
‡ polentam
‡ ipſomet die.
[q] מץ [r] קלה
‡ in * dum comediſſent
‖ ſed
† fructu
‡ dum eſſet
[s] היה [t] נשא
‡ ſtabat contra eum.
[u] ראה

quo dixero vobis, — vos ad me dicere diem ad vsque , verbum vestro ore ex
מפיכם דבר עד יום אמרי אליכם
$ vociferate. — Domini arca circuiuit Et .vociferabitis $ & , Clamate
11 הריעו והריעתם: ויסב ארון־יהוה
* semel: — venerunt & :vna vice* gyrando ciuitatem
את־העיר הקף[a] פעם אחת ויבאו — יקף[a]
|| castra. † in castris. — .castrametatione in † pernoctarunt & .castrametationem || ad
המחנה וילינו[b] במחנה: — לון[b]
‡ surrexit — sacerdotes tulerunt & , manè Iehosuah manicauit ‡ Et
12 וישכם יהושע בבקר וישאו[c] הכהנים — נשא[c]
.Domini arcam
את־ארון יהוה:
tubas septem tollentes sacerdotes septem Et
13 ושבעה הכהנים נשאים שבעה שופרות
arietinas ante arcam Domini ambulabant — ,eundo euntes Domini arcæ facies ad arietum
היבלים לפני ארון יהוה הלכים הלוך
* armati ibant ante eos recollecti reliqui ibant — ,eorum facies ad vadens expeditus * & : tubis in clangebant &
ותקעו בשופרות והחלוץ הלך לפניהם
, eundo Domini arcam post vadens colligens &
והמאסף הלך אחרי ארון יהוה הלוך — הלוך ק
ciuitatem circuierunt Et .tubis in clangendo &
14 ותקוע בשופרות: ויסבו את־העיר
|| alia, † castra, — .castrametationem † ad sunt reuersi & , vna || vice secundo die in
ביום השני[d] פעם אחת וישבו[e] המחנה — שנה[d] שוב[e]
.diebus septem fecerunt Sic
כה עשו[f] ששת ימים: — עשה[f]
‡ surrexerunt cùm ascenderet aurora, — ascendere iuxta manicarunt ‡ & ,septimo die in ,fuit Et
15 ויהי ביום השביעי וישכמו כעלות[g] — עלה[g]
$ modum hunc — hoc iudicium $ secundum ciuitatem circuierunt & , auroram
השחר ויסבו[h] את־העיר כמשפט הזה — סבב[h]
circuierunt ipsa die in Tantum .vicibus septem
שבע פעמים רק ביום ההוא סבבו את־
.vicibus septem ciuitatem
העיר שבע פעמים:
sacerdotes clanxerunt , septima vice in fuit Et
16 ויהי בפעם השביעית תקעו הכהנים
quia , Clamate :populum ad Iehosuah Dixitque .tubis in
בשופרות ויאמר יהושע אל־העם הריעו[i] כי־ — רוע[i] tradidit
.ciuitatem vobis Dominus dedit
נתן יהוה לכם את־העיר:
quæ omnia & ipsa , anathema ciuitas , erit Et
17 והיתה העיר חרם היא וכל־אשר
‡ sunt — ,ipsa ,viuet meritoria $ Rachab Tantum .Domino ,ea in ‡
$ caupona — בה ליהוה רק רחב הזונה תחיה היא
* sunt — absconditi quia , domo in secum * qui omnes &
וכל־אשר אתה בבית כי החבאתה את־
* nuncios || Veruntamen — vos tantum Et || .misimus quos legatos*
18 המלאכים אשר שלחנו: ורק־אתם
† cauete ‡ capiatis anathema, — tollatis & ,anathematizetis ‡ forte ne ,anathemate ab custodite†
שמרו מן־החרם פן־תחרימו ולקחתם
$ castra — , Israel castrametationem $ ponatis & , anathemate de
19 מן־החרם ושמתם[k] את־מחנה ישראל — שום[k]
* ea. — ,argentum omne Et akam* turbetis & ,anathema in
לחרם ועכרתם אותו: וכלי כסף
|| sanctum est — ; Domino istud sanctitas || ,ferrea & ,ærea vasa & ,aurum &
וזהב וכלי[l] נחשת וברזל קדש הוא ליהוה — כלה[l]
,populus clamauit Et .ingredietur Domini thesaurum
20 אוצר יהוה יבוא: וירע העם
cùm audisset populus — populum audire secundum ,fuit Et .tubis in clanxerunt &
ויתקעו בשופרות ויהי כשמע העם
,magno clamore populus clamauerunt & : tubæ vocem
את־קול השופר ויריעו העם תרועה גדולה
ciuitatem in populus ascendit & : se sub murus cecidit &
ותפל[m] החומה תחתיה ויעל העם העירה — נפל[m]
è regione sui, — .vrbem ceperunt & ,se contra quisque
איש נגדו וילכדו את־העיר:
$ desolauerunt * erant — , viro à ,ciuitate in * quæ omnia anathematizarunt $ Et
21 ויחרימו את־כל־אשר בעיר מאיש
, bouem ad vsque & ,senem ad & puero à ,mulierem ad vsq; &
ועד־אשה מנער ועד־זקן ועד שור
|| ouem † acie — gladij || ad† asinum & ,agnum || &
ושה וחמור לפי־חרב:

: ei ait & , eum ad Iehosuah iuit & .eius manu in euaginatus
שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו
Ex nostris es an ex aduersariis — Non :dixit & :nostris coarctatoribus an ,es nobis An
14 הלנו אתה אם־לצרינו[a]: ויאמרו לא — * sed sum
cecidit & : veni Nunc .Domini exercitus princeps ego quia *
כי אני שר־צבא־יהוה עתה באתי ויפל[b] — צור[a] נפל[b]
|| in faciem suā † adorauit, — dixit & se incuruauit † &. terram in suas facies ad || Iehosuah
יהושע אל־פניו ארצה וישתחו[c] ויאמר — שחה[c]
‡ loquitur — ?suum seruum ad loquens ‡ meus Dominus Quid : ei
לו מה אדני מדבר אל־עבדו:
Solue :Iehosuah ad Domini exercitus princeps dixit Et
15 ויאמר שר־צבא יהוה אל־יהושע של[d]־ — נשל[d]
$ de super quo tu stas, ‡ est: — tu quo* locus quia ,tuo pede desuper $ tuum calceamentū
נעלך מעל רגלך כי המקום אשר אתה
.sic Iehosuah fecit & : ipse || sanctitas ,eo super stane
עמד עליו קדש הוא ויעש יהושע כן:
† claudebat viros suos, & clausa omnino erat propter filios ‡ erat — .Israel filiorum faciebus à clausa & claudens † Iericho Et
1 ויריחו סגרת ומסגרת מפני בני ישראל
.ingrediens neque ,egrediens ‡ Non
אין יוצא ואין בא:

CAP. VI. ו

dedi , Vide :Iehosuah ad Dominus Dixitque
2 ויאמר יהוה אל־יהושע ראה נתתי
,exercitus potentes ,eius regem & Iericho tua manu in
בידך את־יריחו ואת־מלכה גבורי החיל:
* bellatores, — gyrando ,belli* viri omnes ciuitatem circuibitis Et
3 וסבתם[d] את־העיר כל אנשי המלחמה הקיף[e] — סבב[d] נקף[e] || semel.
.diebus sex facies sic .vna vice || ciuitatem
את־העיר פעם אחת כה תעשה ששת ימים:
† arietinas — arietum † tubas septem tollent sacerdotes septem Et
4 ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות היובלים
ante arcam. — ciuitatem circuibitis septima die in Et .arcæ facie
לפני הארון וביום השביעי תסבו את־העיר
.tubis in clangent sacerdotes & ;vicibus septem
שבע פעמים והכהנים יתקעו בשופרות:
‡ quando protrahent sonitū $ arietino, cùm audieritis — vos audiendo in ,arietum $ cornu in protrahendo in ‡ ,erit Et
5 והיה במשך בקרן היובל בשמעכם
vociferatione populus omnis vociferabunt , tubæ vocem
את־קול השופר יריעו[f] כל־העם תרועה — רוע[f]
ascendent & , se sub ciuitatis murus cadet & , magna
גדולה ונפלה חומת העיר תחתיה ועלו[g] — עלה[g]
* quisque è regione sui. || vocauit — filius Iehosuah clamauit || Et .se coram vir* populus
העם איש נגדו: ויקרא יהושע בן־ 6
arcam Tollite : eos ad dixit & ,sacerdotes ad Nun
נון אל־הכהנים ויאמר אליהם שאו את־ארון — נשא
tubas septem tollant sacerdotes septem & .fœderis
הברית ושבעה כהנים ישאו שבעה שופרות
† arietinas coram arca — .Domini arcæ facies ad arietum †
יובלים לפני ארון יהוה:
,ciuitatem circuite & ,Transite :populum ad Dixitque
7 ויאמרו אל־העם עברו וסבו[i] את־העיר — ויאמר ק
.Domini arcæ facies ad † transeat expeditus ‡ &
והחלוץ יעבר לפני ארון יהוה: — סבב[i]
septem & ,populum ad Iehosuah dicere secundum* ,fuit Et
8 ויהי כאמר יהושע אל־העם ושבעה — ‡ armatus † ante arcam * cùm diceret
|| arietinas ante arcam — facies ad arietum || tubas septem tollentes sacerdotes
הכהנים נשאים שבעה שופרות היובלים לפני — עבר[k]
arca & :tubis in clanxerunt & : transierunt Domini
יהוה עברו[k] ותקעו בשופרות וארון — † ibat
.eos post vadens † Domini fœderis
ברית יהוה הלך אחריהם: — ‡ ibat ante sacerdotes
clangentes sacerdotum facies ad iens ‡ expeditus Et
9 והחלוץ הלך לפני הכהנים תקעו — תקעו ק
,eundo arcam post iens colligens $ & :tubis
השופרות והמאסף הלך אחרי הארון הלוך — $ aggregatus ibat
.tubis in clangendo &
ותקוע בשופרות:
,clamabitis Non :dicendo ,Iehosuah præcepit populo Et
10 ואת־העם צוה יהושע לאמר לא תריעו[l] — רוע[l]
egredietur neque , vestram vocem facietis audire neque
ולא־תשמיעו את־קולכם ולא־יצא

,terram pede explorantibus viris duobus Et
22 ולשנים האנשים [a]המרגלים את־הארץ
;meritoriæ ‡ mulieris domum Ingredimini : Iehosuah dixit
אמר יהושע [b]באו בית־האשה הזונה
* quæ omnia & ,mulierem inde educite &
[c]והוציאו משם את־האשה ואת־כל־אשר
sunt ingressi Et .ei iurastis quemadmodum ,ei
לה כאשר נשבעתם לה: ויבאו 23
& Rachab eduxerunt & ,explorantes pueri
הנערים המרגלים [d]ויוציאו את־רחב ואת־
omnia & :eius fratres & ,eius matrem ,eius patrem
אביה ואת־אמה ואת־אחיה ואת־כל־
;eduxerunt eius familias omnes & ,ei † quæ
אשר־לה ואת כל־משפחותיה הוציאו
.Israel castrametationem ‡ extra ab eos locauerunt † &
ויניחום מחוץ [e]למחנה ישראל:
.ea in ‡ quæ omnia & ,igni in succenderunt ciuitatem Et
24 והעיר שרפו באש וכל־אשר־בה
ferri & ,æris vasa & ,aurum & ,argentum Tantum
רק הכסף והזהב [f]וכלי הנחשת והברזל
Rachab Et .Domini domus thesaurum dederunt
25 נתנו אוצר בית־יהוה: ואת־רחב
ei * quæ omnia & ,eius patris domum & ,meretricem
הזונה ואת־בית אביה ואת־כל־אשר־לה
ad usque Israel interiori in habitauit & ,Iehosuah fecit viuere
החיה יהושע [g]ותשב בקרב ישראל עד
quos legatos abscondit quia :hanc diem
היום הזה כי החביאה את־המלאכים אשר־
.Iericho explorandum ad Iehosuah miserat
שלח יהושע לרגל את־יריחו:
Maledictus :dicendo ,illo tempore in Iehosuah adiurauit Et
26 וישבע יהושע בעת ההיא לאמר ארור
ædificauerit & ,surrexerit qui Domini facies ad vir
האיש לפני יהוה אשר יקום ובנה את־
,eam fundet suo primogenito In .Iericho istam ciuitatem
העיר הזאת את־יריחו בבכרו ייסדנה
Dominus fuit Et .eius portas statuat suo paruo in &
27 ובצעירו יציב דלתיה: ויהי יהוה
.terra omni in eius auditio fuit & ,Iehosuah cum
את־יהושע ויהי שמעו בכל־הארץ:

CAP. VII.

.anathemate in præuaricatione Israel filij sunt præuaricati Et
1 וימעלו בני־ישראל מעל בחרם
,Zarach filij Zabdi filij ,Charmi filius Hachan tulit Et
[h]ויקח עכן בן־כרמי בן־זבדי בן־זרח
Domini nasus ‖ est iratus & :anathemate de ,Iehudah tribui
[i]למטה יהודה מן־החרם [k]ויחר־אף יהוה
Iericho de viros Iehosuah misit Et .Israel filios in
2 בבני ישראל: וישלח יהושע אנשים מיריחו
.Bethel oriente ab ‡ Auen Beth- cum † quæ ,Hai in
העי אשר עם־בית און מקדם לבית־אל
.terram explorate & Ascendite :dicendo ,eos ad dixitque
ויאמר אליהם לאמר [l]עלו ורגלו את־הארץ
.Hai explorauerunt & ;viri ascenderunt &
ויעלו האנשים וירגלו את־העי:
Non :eum ad dixerunt atque ,Iehosuah ad sunt reuersi Et
3 [m]וישבו אל־יהושע ויאמרו אליו אל־
vel ,virorum millia duo Circiter .populus omnis ascendat
יעל כל־העם כאלפים איש או
percutiant & ,ascendant virorum millia tria circiter
כשלשת אלפים איש [n]יעלו [o]ויכו את־
quia ,populum omnem illuc facias laborare ne .Hai
העי אל־תיגע שמה את־כל־העם כי
illuc populo è ascenderunt Et .ipsi parum
4 מעט המה: ויעלו מן־העם שמה
virorum facies ad ‡ fugerunt & :viri † millia tria ferè
כשלשת אלפים איש וינסו לפני אנשי
triginta fermè Hai viri eis ex percusserunt Et .Hai
5 העי: ויכו מהם אנשי העי כשלשים
ad usque portæ facies ad eos sunt persecuti & ;viros sex &
וששה איש וירדפום לפני השער עד־

qui explorauerunt
[a] רגל
‡ cauponæ
[b] בוא
* sunt
[c] יצא
exploratores,
[d] יצא
† erant
† posuerunt
‡ castra
[e] חנה
‡ erant
ærea, & ferrea posuerunt in thesauro
[f] כלה
cauponam,
* erant
in medio
[g] ישב
nuncios
ante Dominum
fama
[h] לקח
de tribu
‖ furor Domini contra
[i] נטה [k] חרה
† est iuxta
‡ ad orientem
[l] עלה
[m] שוב
[n] עלה [o] נכה
pauci sunt.
† virorum,
‡ coram viris
coram porta

cor est liquefactum & :descensu in eos percusserunt & ! Fractiones
השברים ויכום [a]במורד [b]וימס לבב־
,sua vestimenta Iehosuah scidit Et .aquas in * fuit & ,populi
6 העם ויהי למים: ויקרע יהושע שמלתיו
,Domini arcæ facies ad ‡ terram in suas facies super ‡ cecidit &
[c]ויפל על־פניו ארצה לפני ארון יהוה
fecerunt ascendere & : Israel senes & ,ipse ,vesperam ad usque
עד־הערב הוא וזקני ישראל ויעלו
Ahah :Iehosuah Dixitque .suum caput super puluerem
7 עפר על־ראשם: ויאמר יהושע אהה
faciendo transire fecisti transire quid ad Dominus ‡ Domine
אדני יהוה למה העברת העביר את־
,Emoræi manum in nos dandum ad Iarden hunc populum
העם הזה את־הירדן לתת אתנו ביד האמרי
mansissemus & ,cœpissemus ‡ vtinam & : nos faciendum perdere ad †
להאבידנו ולו [d]הואלנו [e]ונשב
post ,dicam quid : Domine me In * !Iarden transitu in ‡
8 בעבר הירדן: בי אדני מה אמר אחרי
? suorum inimicorum facies ad ‖ ceruicem Israel vertit quàm
אשר הפך ישראל ערף לפני איביו:
,terræ habitatores omnes & ,Chenahanæus audient Et
9 וישמעו הכנעני וכל ישבי הארץ
:terra è nostrum nomen succident ‡ & ,nos super circuibunt † &
[f]ונסבו עלינו והכריתו את־שמנו מן־הארץ
Dominus Dixitque ?magno tuo nomini facies quid &
10 ומה־תעשה לשמך הגדול: ויאמר יהוה
cadens * tu hoc quid ad ‡ ;tibi Surge ;Iehosuah ad
אל־יהושע [g]קם לך למה זה אתה נפל
sunt transgressi etiam & ,Israel Peccauit ?tuas facies super
11 על־פניך: חטא ישראל וגם עברו
ceperunt etiam & ;eis præcepi quod ,meum pactum
את־בריתי אשר צויתי אותם וגם לקחו
etiã & ,negauerunt etiam & ,sunt furati etiam & ,anathemate de
מן־החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם
Israel filij poterunt non Et .suis vasis in posuerunt
12 שמו בכליהם: ולא יכלו בני ישראל
facies ad ‖ verterunt Ceruicem :suorum inimicorum facies ad stare
לקום לפני איביהם ערף יפנו לפני
addam Non .anathemate in fuerunt quia ,suorum inimicorum
איביהם כי היו לחרם לא אוסיף
anathema disperdatis non si † ,vobiscum esse
[h]להיות עמכם אם־לא תשמידו החרם
:dices & ,populum sanctifica ,Surge .vestro interiori ex
13 מקרבכם: [i]קם קדש את־העם ואמרת
Deus Dominus dixit sic Quia .crastinum in vos Sanctificate
התקדשו למחר כי כה אמר יהוה אלהי
poteris Non .Israel tuo interiori ‡ in † Anathema : Israel
ישראל חרם בקרבך ישראל לא [k]תוכל
anathema vos remouere ad usque ,tuorum inimicorum facies ad ‡ stare
לקום לפני איביך עד־[l]הסירכם החרם
:vestras tribus ad ‖ manè in accedetis Et .vestro interiori ex *
14 מקרבכם: ונקרבתם בבקר לשבטיכם
accedet ,Dominus eam ceperit quam tribus ,erit &
והיה השבט אשר־ילכדנו יהוה יקרב
,Dominus eam ceperit quam familia & ; familias ad ‖
למשפחות והמשפחה אשר־ילכדנה יהוה
,Dominus eam comprehenderit quam domus & ,domos ad accedet
15 תקרב לבתים והבית אשר ילכדנו יהוה
,anathemate in deprehensus † ,erit Et .viros ad accedet
יקרב לגברים: והיה הנלכד בחרם
quia : ei * quæ omnia & ,ipse igni in comburetur
ישרף באש אתו ואת־כל־אשר־לו כי
stultitiam fecit quia & ,Domini pactum est transgressus
עבר את־ברית יהוה וכי־עשה נבלה
applicuit & ;manè in Iehosuah manicauit Et .Israel in
16 בישראל: וישכם יהושע בבקר ויקרב את־
.Iehudah tribus est deprehensa & :suas tribus ad Israel
ישראל לשבטיו וילכד שבט יהודה:
deprehendit & ,Iehudah familiam applicuit Et
17 ויקרב את־משפחת יהודה וילכד
Zarchi familiam applicuit Et .Zarchi familiam
את משפחת הזרחי ויקרב את־משפחת הזרחי

Sebarim
[a] ירד [b] מסס
* velut aqua.
‡ in faciẽ suam
‡ coram arca
[c] נפל
‡ Deus ut
ut traderes
† ut perdere faceres
‡ voluissemus,
[d] יאל [e] ישב
‡ trans
* O
‖ coram inimicis suis?
† vertẽt se cõtra
‡ disperdent
[f] סבב
‡ ut
* cadis in faciem tuam?
[g] קום
tulerunt
mentiti sunt,
inter vasa sua.
coram inimicis suis:
‖ coram inimicis suis,
† nisi
[h] היה
è medio vestri,
[i] קום
† est
‡ medio tui.
[k] יכל
‡ coram inimicis tuis, donec remoueatis
* è medio vestri.
‖ per
[l] סור
‖ per
per
per
† qui fuerit
* sunt
nefas
surrexit
per

applicuit Et .Zabdi est deprehensus & ,viros ad
לגברים וילכד זבדי: ויקרב אל־ 18
Charmi filius Hachan est deprehensus & ,viros ad eius domum
ביתו לגברים וילכד עכן בן־כרמי
.Iehudah tribui Zerach filij Zabdi filij
בן־זבדי בן־זרח [a]למטה יהודה:
quæso pone ,mi Fili : Hachan ad Iehosuah Dixitque
ויאמר יהושע אל־עכן בני [b]שים־נא 19
;confessionem ei da & ,Israel Deo Domino gloriam
כבוד ליהוה אלהי ישראל ותן־לו [c]תודה
.me à abscondas ne :fecetis quid mihi quæso indica &
והגד־נא לי מה עשית אל־תכחד ממני:
ego Verè :ait & ,Iehosuah * Hachan respondit Et
ויען עכן את־יהושע ויאמר אמנה אנכי 20
hoc sicut & hoc sicut & ,Israel Deo Domino peccaui
חטאתי ליהוה אלהי ישראל וכזאת וכזאת
vnum Babylonicum pallium spolio in vidi Et .feci
עשיתי: ואראה בשלל אדרת שנער אחת 21
auri linguam & ,argenti || seclos ducentos & ,bonum
טובה ומאתים שקלים כסף ולשון זהב
,ea concupiui & : eius pondus seclorum quinquaginta ,vnam
אחד חמשים שקלים משקלו ואחמדם
,mei tentorij † medio in terra in abscondita ipsa ‖ ecce & :ea cepi &
ואקחם והנם טמנים בארץ בתוך האהלי
,legatos ‡ Iehosuah misit Et .eo sub argentum &
והכסף תחתיה: וישלח יהושע מלאכים 22
,eius tentorio || in * absconditũ ecce & ,tentorium ‡ ad cucurrerunt &
וירצו האהלה והנה טמונה באהלו
,tentorij ‡ medio de ea ceperunt † Et .ea sub argentum &
והכסף תחתיה: ויקחום מתוך האהל 23
;Israel filios omnes ad & ,Iehosuah ad ea adduxerunt &
ויבאום אל־יהושע ואל כל־בני ישראל [d]
Iehosuah tulit Et .Domini facies ad ‡ ea statuerunt &
[e]ויצקם לפני יהוה: ויקח יהושע 24
,pallium & ,argentum & ,Zerach filium ,Hachan
את־עכן בן־זרח ואת־הכסף ואת־האדרת
,eius filias & ,eius filios & ,auri linguam &
ואת־לשון הזהב ואת־בניו ואת־בנתיו
& ,eius pecus † & ,eius asinum || & ,eius bouem &
ואת־שורו ואת־חמרו ואת־צאנו ואת־
Israel omnis & ,ei † quæ omnia & ,eius tentorium ‡
אהלו ואת־כל־אשר־לו וכל־ישראל
.perturbationis Vallem * eos fecerunt ascendere & ,eo cum
עמו [f]ויעלו אתם עמק עכור:
te Turbet ?nos turbasti Quid || :Iehosuah dixit Et
ויאמר יהושע מה עכרתנו יעכרך 25
,lapide ‡ Israel omnis eum obruerunt † Et .hac die in Dominus
יהוה ביום הזה וירגמו אתו כל־ישראל אבן
.lapidibus in eos lapidauerunt ‡ & ,igni in eos combusserunt &
וישרפו אתם באש ויסקלו אתם באבנים:
ad vsque magnum lapidum aceruum eum super erexerunt Et
26 [g]ויקימו עליו גל־אבנים גדול עד
ideo .sui nasi || ira ab Dominus est auersus Et .hanc diem
היום הזה [h]וישב יהוה מחרון אפו על־כן
ad vsque ,turbationis † Vallem ,illius loci nomen vocauit
קרא שם המקום ההוא עמק עכור עד
.hanc diem
היום הזה:

CAP. VIII. ח

ne & ,timeas Ne ;Iehosuah ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אל־יהושע אל־תירא ואל־ 1
surge & ,belli ‡ populum omnem tecum Cape .consterneris
[i]תחת קח עמך את כל־עם המלחמה וקום
.Hai regem tua manu in dedi ,Vide .Hai in ascende
עלה העי ראה נתתי בידך את־מלך העי
.eius terram & ,eius ciuitatem & ,eius populum &
ואת־עמו ואת־עירו ואת־ארצו:
,Iericho fecisti quemadmodum ,eius regi & ,Hai facies Et
[k]ועשית לעי ולמלכה כאשר עשית ליריחו 2
.vobis prædabimini eius animal † & ,eius spolium ‖ Tãtùm .eius regi &
ולמלכה רק־שללה ובהמתה [l]תבזו לכם

per
per
de tribu
[a]נטה
da
[b]שום
[c]ידה
* ad
tale taléque
inter spolia
וארא
ק
|| argenteos, & virgam auream
‖ sunt
† tabernaculi
‡ nuncios
‡ tabernaculũ,
* erat
‖ tabernaculo, eo
† tulerunt
‡ tabernaculi,
[d]בוא
‡ coram Dño.
[e]יצק
virgam auream,
* boues
|| asinos
† pecora
‡ tabernaculũ
‡ erant
* in valle Hachor
[f]עלה
† Cur
† lapidauerunt
† lapidibus
‡ obruerunt
[g]קום
|| furoris
[h]שוב
† Hachor,
terrearis. Tolle
‡ bellatorem
[i]חתת
[k]עשה
|| spolia
† animalia
[l]בזז

Surrexit Et .eius tergo à ciuitati insidiantem tibi Pone
[3] שים־לך ארב לעיר מאחריה: ויקם
.Hai in ascendendum ad belli populus omnis & ,Iehosuah
יהושע וכל־עם המלחמה לעלות העי
,virtute fortes viros mille triginta Iehosuah elegit Et
ויבחר יהושע שלשים אלף איש גבורי החיל
Videte : dicendo ,eis præcepit Et .nocte eos misit &
וישלחם לילה: [a]ויצו אתם לאמר [b]ראו 4
vos elongetis ne ,ciuitatis tergo à ciuitati insidiantes vos
אתם ארבים לעיר מאחרי העיר אל־תרחיקו
.parati vos omnes eritis & ,valde vrbe ab
מן־העיר מאד והייתם כלכם נכנים:
ad accedemus ‡ mecum qui populus omnis & ,ego Et
ואני וכל־העם אשר אתי נקרב אל־ 5
sicuti nostrum occursum in exierint cùm erit Et .vrbem
העיר והיה כי־יצאו לקראתנו כאשר
nos post egredientur Et .eorum facies ad ‡ fugiemus & ,principio in †
בראשנה ונסנו [c]לפניהם: ויצאו אחרינו 6
Fugientes * :dicent Quia .vrbe ab eos nos euellere vsque ‡
עד [d]התיקנו אותם מן־העיר כי יאמרו נסים
.eorũ aspectus ad † fugiemus & ,prima in ‖ vt nostros conspectus ad
לפנינו כאשר בראשנה ונסנו לפניהם:
expelletis & ,insidiis ex surgetis vos Et
ואתם תקמו מהאורב [e]והורשתם את־ 7
.vestra manu in vester Deus Dominus eam dabit Et .ciuitatem †
העיר ונתנה יהוה אלהיכם בידכם:
succendetis ,ciuitatem vos comprehendere circa ‡ erit Et
והיה כתפשכם את־העיר [f]תציתו את־ 8
præcepi ,Videte .facietis Domini verbum iuxta .igni in ciuitatem
העיר באש כדבר יהוה תעשו ראו צויתי
,insidias ad iuerunt & ,Iehosuah eos misit Et .vobis
אתכם: וישלחם יהושע וילכו אל־המארב 9
.Hai mari à || Hai inter & ,Bethel inter manserunt &
[g]וישבו בין בית־אל ובין העי מים לעי
.populi medio in illa nocte in Iehosuah pernoctauit † Et
[h]וילן יהושע בלילה ההוא בתוך העם:
,populum visitauit ‡ & ,manè in Iehosuah manicauit ‡ Et
וישכם יהושע בבקר ויפקד את־העם 10
.Hai in populi facies ad * Israel senes & ,ipse ascendit &
[i]ויעל הוא וזקני ישראל לפני העם העי:
ascenderunt ,secum † qui belli ‖ populus omnis Et
וכל־העם המלחמה אשר אתו עלו 11
sunt castrametati & :ciuitatem contra venerunt & ,accesserunt ‡ &
[k]ויגשו ויבאו נגד העיר [l]ויחנו
.Hai inter & ,eum inter ‡ vallis & : Hai ipsi aquilone ab
מצפון לעי [m]והגי בינו ובין העי:
posuit & ,virorum millia quinque circiter cepit * Et
ויקח כחמשת אלפים איש [n]וישם 12
.ciuitati ipsi mari à || Hai inter & ,Bethel inter insidias eos
אתם ארב בין בית־אל ובין העי מים לעיר:
‡ quæ castrametationem omnem † populus posuerunt Et
וישימו העם את־כל־המחנה אשר 13
.ciuitati ipsi mari à * eius calcem ‡ & ,ciuitati ipsi aquilone ab
מצפון לעיר ואת־עקבו מים לעיר
,vallis medium in illa nocte in Iehosuah iuit || &
וילך יהושע בלילה ההוא בתוך העמק:
manicarunt ‡ & ,festinarunt & ,Hai regem videre vt † fuit Et
ויהי כראות מלך־העי וימהרו וישכימו 14
,prœlium ad Israel occursum in ciuitatis homines sunt egressi &
ויצאו אנשי־העיר לקראת־ישראל למלחמה
:planiciei facies ad ‡ statutũ tempus ad eius populus omnis & ,ipse
הוא וכל־עמו [o]למועד לפני הערבה
.ciuitatis tergo à sibi insidians quia nouit non ipse * &
והוא לא ידע כי־ארב לו מאחרי העיר:
;eorum facies ad † Israel omnis & Iehosuah sunt percussi || Et
וינגעו יהושע וכל־ישראל לפניהם 15
populus omnis sunt vociferati Et .deserti via ‡ fugerunt &
[p]וינסו דרך המדבר: ויזעקו כל־העם 16
sunt persecuti & : eos post persequendo ciuitate in qui
אשר בעיר לרדף אחריהם וירדפו
.ciuitate à sunt euulsi & ;Iehosuah post
אחרי יהושע וינתקו מן־העיר:

insidias
bellator, vt ascenderet
millia virorum fortium robore,
[a]צוה [b]ראה
insidiamini
sed estote
† est
† prius,
‡ ante eos.
[c]פנה
‡ donec euellamus
* Fugiunt ante nos
‖ prius,
† ante eos.
[d]נתק [e]ירש
† habitatores ciuitatis. Tradétque
‡ cùm ceperitis
[f]יצת
pertexerunt
‖ ab occidente
[g]ישב
‡ mansit
[h]לון
‡ surrexit
‡ numerauit
* ante populũ
[i]עלה
‖ bellator
† erat
‡ appropinquauerunt,
[k]נגש [l]חנה
‡ erat
[m]גיא [n]שום
ביניו
ק
* tulit
‖ ab occidente
לעי
ק
† omnia castra
‡ erant
‡ insidias
* ab occidente
‖ perrexit
† cùm videret ex
‡ surrexerunt
‡ ante campestria:
[o]יעד
* nesciebat quòd insidiæ essent
‖ cæsi
* ante eos,
‖ per viam solitudinis.
[p]נוס
בעי
ק

.Hebal monte in ,Iſrael Deo Domino altare Iehoſuah
יְהוֹשֻׁעַ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּהַר עֵיבָל׃
filiis Domini ſeruus Moſeh præcepit Quemadmodum
31 כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה אֶת־בְּנֵי
Iſrael ſecundum ‡ ſcriptum $ in libro legis ,Moſeh altare
יִשְׂרָאֵל כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר תּוֹרַת מֹשֶׁה מִזְבַּח
,integrorum lapidum* quos non eleuare fecit ſuper eos ferrum
אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת אֲשֶׁר לֹא־הֵנִיף עֲלֵיהֶן בַּרְזֶל
& immolarunt ſuper ‖ illud aſcenſiones Domino & ,ſacrificauerunt
וַיַּעֲלוּ עָלָיו עֹלוֹת לַיהוָה וַיִּזְבְּחוּ
.pacifica Et ſcripſit ibi † ſuper lapidibus
32 שְׁלָמִים׃ וַיִּכְתָּב־שָׁם עַל־הָאֲבָנִים אֵת
‡ duplicationem legis ,Moſeh quod ſcripſit $ ad facies filiorum
מִשְׁנֵה תּוֹרַת מֹשֶׁה אֲשֶׁר כָּתַב לִפְנֵי בְּנֵי
.Iſrael Et omnis Iſrael & ſeniores eius, & præfecti
33 יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל וּזְקֵנָיו וְשֹׁטְרִים
& iudices eius * ſtantes ,hinc & inde ad arcam coram
וְשֹׁפְטָיו עֹמְדִים מִזֶּה וּמִזֶּה לָאָרוֹן נֶגֶד
ſacerdotibus Leuitis portantibus arcam fœderis Domini
הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
ſicut peregrinus ſic indigena. Medietas eius è regione montis
כַּגֵּר כָּאֶזְרָח חֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־
Gherizim ,& medietas eius è regione montis Hebal , quemadmodum
גְּרִזִים וְהַחֶצְיוֹ אֶל־מוּל הַר־עֵיבָל כַּאֲשֶׁר
præcepit Moſeh ſeruus Domini, ad benedicendum populo
צִוָּה מֹשֶׁה עֶבֶד־יְהוָה לְבָרֵךְ אֶת־הָעָם
Iſrael in prima. Et poſtea ‡ clamauit
34 יִשְׂרָאֵל בָּרִאשֹׁנָה׃ וְאַחֲרֵי־כֵן קָרָא אֶת־
omnia verba legis, benedictionem & ,maledictionem
כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַבְּרָכָה וְהַקְּלָלָה
iuxta omne $ ſcriptum * in libro legis. Non fuit verbum
35 כְּכָל־הַכָּתוּב בְּסֵפֶר הַתּוֹרָה׃ לֹא־הָיָה דָבָר
ex omnibus quæ præcepit Moſeh , quod non vocauerit
מִכֹּל אֲשֶׁר־צִוָּה מֹשֶׁה אֲשֶׁר לֹא־קָרָא
Iehoſuah coram omni concione Iſrael, & mulieribus & ‖ pube
יְהוֹשֻׁעַ נֶגֶד כָּל־קְהַל יִשְׂרָאֵל וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף
& peregrino ambulanti in interiori eorum.
וְהַגֵּר הַהֹלֵךְ בְּקִרְבָּם׃

CAP. IX. ט

Et fuit iuxta audire omnes reges qui * in tranſitu
1 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ כָּל־הַמְּלָכִים אֲשֶׁר בְּעֵבֶר
Iarden , in monte & in planicie, & in omni ‖ portu maris
הַיַּרְדֵּן בָּהָר וּבַשְּׁפֵלָה וּבְכֹל חוֹף הַיָּם
magni è regione Lebanon ,Chittæus & Emoræus,
הַגָּדוֹל אֶל־מוּל הַלְּבָנוֹן הַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי
Chenahanæus ,Perizæus ,Chiuæus & Iebuſæus:
הַכְּנַעֲנִי הַפְּרִזִּי הַחִוִּי וְהַיְבוּסִי׃
Et congregati ſunt pariter ad pugnandum cum Iehoſuah,
2 וַיִּתְקַבְּצוּ יַחְדָּו לְהִלָּחֵם עִם־יְהוֹשֻׁעַ
& cum Iſrael ore vno. Et habitatores Ghibhon
3 וְעִם־יִשְׂרָאֵל פֶּה אֶחָד׃ וְיֹשְׁבֵי גִבְעוֹן
audierunt quod fecerat Iehoſuah ipſi Iericho, & Hai.
שָׁמְעוּ אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹשֻׁעַ לִירִיחוֹ וְלָעָי׃
Et fecerunt etiam ipſi in aſtutia & abierunt & ſinxerunt ſe legatos
4 וַיַּעֲשׂוּ גַם־הֵמָּה בְעָרְמָה וַיֵּלְכוּ וַיִּצְטַיָּרוּ
& ceperunt ſaccos veteres ſuis aſinis & vtres vini veteres,
וַיִּקְחוּ שַׂקִּים בָּלִים לַחֲמוֹרֵיהֶם וְנֹאדוֹת יַיִן בָּלִים
& ſciſſos & colligatos & vetera calceamenta & ‖ maculoſa
5 וּמְבֻקָּעִים וּמְצֹרָרִים׃ וּנְעָלוֹת בָּלוֹת וּמְטֻלָּאוֹת
in pedibus ſuis, & veſtes veteres ſuper ſe, & omnis panis
בְּרַגְלֵיהֶם וּשְׂלָמוֹת בָּלוֹת עֲלֵיהֶם וְכֹל לֶחֶם
viatici eorum * ſiccus erat punctati. Et $ iuerunt ad
צֵידָם יָבֵשׁ הָיָה נִקֻּדִים׃ וַיֵּלְכוּ אֶל־
6 Iehoſuah * ad caſtrametationem Ghilghal, & dixerunt ad eum
יְהוֹשֻׁעַ אֶל־הַמַּחֲנֶה הַגִּלְגָּל וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו
& ad virum Iſrael: E terra longinqua venimus. Et nunc
וְאֶל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאנוּ וְעַתָּה
‖ ferite nobis fœdus. Dixitque vir Iſrael
7 כִּרְתוּ־לָנוּ בְרִית׃ וַיֹּאמְרוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל
ad Chiuæum: Fortè in interiore meo tu ‡ ſedens, & quomodo
אֶל־הַחִוִּי אוּלַי בְּקִרְבִּי אַתָּה יוֹשֵׁב וְאֵיךְ

non qui ,Bethel & ,Hai in † vir eſt relictus non Et
17 וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ בָּעַי וּבֵית אֵל אֲשֶׁר לֹא־
egreſſi ſunt poſt Iſrael, & reliquerunt ciuitatem apertam,
יָצְאוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעַזְבוּ אֶת־הָעִיר פְּתוּחָה
& perſecuti ſunt poſt Iſrael. Et dixit Dominus
18 וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
ad Iehoſuah : Extende ‡ haſta in $ quæ in manu tua * ad
אֶל־יְהוֹשֻׁעַ נְטֵה בַּכִּידוֹן אֲשֶׁר־בְּיָדְךָ אֶל־
Hai: quia in manu tua dabo eam. Et extendit Iehoſuah ‖ in haſta
הָעַי כִּי בְיָדְךָ אֶתְּנֶנָּה וַיֵּט יְהוֹשֻׁעַ בַּכִּידוֹן
quæ † in manu ſua ad ciuitatem. Et ‖ inſidiator ſurrexit
19 אֲשֶׁר־בְּיָדוֹ אֶל־הָעִיר׃ וְהָאוֹרֵב קָם
feſtinanter è loco ſuo, & cucurrerunt $ vt extendere manum ſuam,
מְהֵרָה מִמְּקוֹמוֹ וַיָּרוּצוּ כִּנְטוֹת יָדוֹ
& venerunt ad ciuitatem , atque ceperunt eam: & feſtinauerunt,
וַיָּבֹאוּ הָעִיר וַיִּלְכְּדוּהָ וַיְמַהֲרוּ
& ſuccenderunt ciuitatem in igni. Et verterunt viri
20 וַיַּצִּיתוּ אֶת־הָעִיר בָּאֵשׁ׃ וַיִּפְנוּ אַנְשֵׁי
Hai ſe poſt , & viderunt, & ecce aſcendebat fumus
הָעַי אַחֲרֵיהֶם וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה עָלָה עֲשַׁן
ciuitatis ad cælos , & non † fuit in eis $ manus ad fugiendū
הָעִיר הַשָּׁמַיְמָה וְלֹא־הָיָה בָהֶם יָדַיִם לָנוּס
huc & illuc: & populus $ fugiens in deſertum, conuerſus eſt
הֵנָּה וָהֵנָּה וְהָעָם הַנָּס הַמִּדְבָּר נֶהְפַּךְ
ad perſequentem. Et Iehoſuah & omnis Iſrael viderunt
21 אֶל־הָרוֹדֵף׃ וִיהוֹשֻׁעַ וְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאוּ
quòd cepiſſet inſidiator ciuitatem, & quòd aſcendiſſet fumus
כִּי־לָכַד הָאֹרֵב אֶת־הָעִיר וְכִי עָלָה עֲשַׁן
ciuitatis, & reuerſi ſunt, & percuſſerunt viros Hai.
הָעִיר וַיָּשֻׁבוּ וַיַּכּוּ אֶת־אַנְשֵׁי הָעָי׃
Et illi egreſſi ſunt de ciuitate in occurſum eorum: & fuerunt
22 וְאֵלֶּה יָצְאוּ מִן־הָעִיר לִקְרָאתָם וַיִּהְיוּ
Iſraeli in medio , iſti hinc, & illi inde: & percuſſerunt
לְיִשְׂרָאֵל בַּתָּוֶךְ אֵלֶּה מִזֶּה וְאֵלֶּה מִזֶּה וַיַּכּוּ
eos vſquequo non remanſit eis ſuperſtes & euaſor.
אוֹתָם עַד־בִּלְתִּי הִשְׁאִיר־לָהֶם שָׂרִיד וּפָלִיט׃
Regemque Hai comprehenderunt viuum, & accedere fecerunt
23 וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּפְשׂוּ חָי וַיַּקְרִבוּ
eum ad Iehoſuah. Et fuit iuxta complere Iſrael occidere
24 אֹתוֹ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ׃ וַיְהִי כְּכַלּוֹת יִשְׂרָאֵל לַהֲרֹג
omnes habitatores Hai, $ in agro * in deſerto ‖ quo
אֶת־כָּל־יֹשְׁבֵי הָעַי בַּשָּׂדֶה בַּמִּדְבָּר אֲשֶׁר
perſecuti fuerant eos in ,& ceciderunt omnes ipſi † ad os gladij
רְדָפוּם בּוֹ וַיִּפְּלוּ כֻלָּם לְפִי־חֶרֶב
vſque conſumi eos, & reuerſi ſunt omnis Iſrael ad Hai,
עַד־תֻּמָּם וַיָּשֻׁבוּ כָל־יִשְׂרָאֵל הָעַי
& percuſſerunt eam ‡ ad os gladij. Et $ fuit omnes * cadentes
וַיַּכּוּ אֹתָהּ לְפִי־חָרֶב׃ וַיְהִי כָל־הַנֹּפְלִים
25 in die illa à viro & vſque ad mulierem duodecim
בַּיּוֹם הַהוּא מֵאִישׁ וְעַד־אִשָּׁה שְׁנֵים עָשָׂר
‖ mille, omnes viri Hai. Et Iehoſuah non † conuertit
אֶלֶף כֹּל אַנְשֵׁי הָעָי׃ וִיהוֹשֻׁעַ לֹא־הֵשִׁיב
26 manum ſuam quam extenderat in lancea , donec interficeret
יָדוֹ אֲשֶׁר נָטָה בַּכִּידוֹן עַד אֲשֶׁר הֶחֱרִים
omnes habitatores Hai. Tantùm † animal & ſpolium
אֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הָעָי׃ רַק הַבְּהֵמָה וּשְׁלַל
27 ciuitatis eius prædati ſunt ſibi $ Iſrael, iuxta verbum Domini
הָעִיר הַהִיא בָּזְזוּ לָהֶם יִשְׂרָאֵל כִּדְבַר יְהוָה
quod præcepit Iehoſuah. Et ſuccendit Iehoſuah
אֲשֶׁר צִוָּה אֶת־יְהוֹשֻׁעַ׃ וַיִּשְׂרֹף יְהוֹשֻׁעַ
28 Hai, & poſuit eam tumulum ſeculi, deſolationem vſque ad
אֶת־הָעָי וַיְשִׂימֶהָ תֵּל־עוֹלָם שְׁמָמָה עַד
diem hanc. Et regem Hai ſuſpendit ſuper ligno
הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְאֶת־מֶלֶךְ הָעַי תָּלָה עַל־הָעֵץ
29 vſq; ad tempus veſperæ. Et circa ingrediendi ſolem præcepit Iehoſuah,
עַד־עֵת הָעָרֶב וּכְבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ צִוָּה יְהוֹשֻׁעַ
& deſcendere fecerunt cadauer eius de ligno, & proiecerunt illud
וַיֹּרִידוּ אֶת־נִבְלָתוֹ מִן־הָעֵץ וַיַּשְׁלִיכוּ אוֹתָהּ
ad oſtium portæ ciuitatis, & ſtatuerunt ſuper illud aceruum
אֶל־פֶּתַח שַׁעַר הָעִיר וַיָּקִימוּ עָלָיו גַּל־
lapidum grandem, vſque ad diem hanc. Tunc ædificauit
30 אֲבָנִים גָּדוֹל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אָז יִבְנֶה

tui Serui :Iehosuah ad Dixerúntque ? fœdus *tibi excindam* percutiā tecum
8 אכרות־לך ברית׃ ויאמרו אל־יהושע עבדיך
vnde & , *vos* || Qui :Iehosuah eos ad dixit Et .*nos* *
אנחנו ויאמר אליהם יהושע מי אתם ומאין
valde longinqua terra E :*eum ad* † dixerunt Et ? venistis
תבאו׃ [a] ויאמרו אליו מארץ רחוקה מאד 9
audiuimus Quia .tui Dei Domini nomine in ,tui serui venerunt
באו עבדיך לשם יהוה אלהיך כי־שמענו
.Ægypto in fecit quæ omnia & *eius auditum* famam eius
שמעו ואת כל־אשר עשה במצרים׃
,Emoræi regibus duobus fecit quæ omnia Et
10 ואת כל־אשר עשה [b] לשני מלכי האמרי
Ogh & ,Chesbon regi Sichon ;Iarden *transitu in* ‡ qui
אשר בעבר הירדן לסיחון מלך חשבון ולעוג
nos ad || Dixerúntque .Hastharoth in * qui , Basan regi
11 מלך־הבשן אשר בעשתרות׃ ויאמרו אלינו
: dicendo , nostræ terræ habitatores omnes & , nostri seniores
זקינינו וכל־ישבי ארצנו לאמר
:eorū occursum in ite & ,*viam ad viaticum* ‡ vestra manu in *Capite* ||
[c] קחו בידכם צידה לדרך ולכו לקראתם
excidite || nunc & .*nos* * vestri Serui : *eos ad dicetis* ‡ ac
ואמרתם אליהם עבדיכם אנחנו ועתה כרתו־
cepimus viaticum † calidum ,noster panis Hic .fœdus *nobis*
12 לנו ברית׃ זה לחמנו [d] חם [e] הצטידנו
:vos ad *eundum ad nos egrediendi* ‡ die in nostris domibus de eum
אתו מבתינו ביום [f] צאתנו ללכת אליכם
vtres isti Et .*punctati fuit* * & ,siccus ‡ ecce nunc &
13 ועתה הנה יבש והיה נקדים׃ ואלה נארות
: sunt scissi ecce & , || noui ,impleuimus quos vini
היין אשר מלאנו חדשים והנה התבקעו
veterauerunt nostra calceamenta & , nostra vestimenta ista &
ואלה שלמותינו ונעלינו [g] בלו
viri acceperunt Et .*valde via multitudine præ* †
14 מרב הדרך מאד׃ ויקחו האנשים
.interrogauerunt non Domini os & ,eorum *viatico* ‡ de
מצידם ואת־פי יהוה לא שאלו׃
fœdus eis ‡ percussit & ,pacem Iehosuah eis ‡ fecit Et
15 [h] ויעש להם יהושע שלום ויכרת להם ברית
.*conuentus* * prælati eis iurauerunt & :eos viuificandum ad
[i] לחיותם וישבעו להם נשיאי העדה׃
postquam dierum trium fine à || , fuit Et
16 ויהי מקצה שלשת ימים אחרי אשר־
,*se ad ipsi* ‡ propinqui quòd audierunt & ,fœdus eis *exciderunt* †
כרתו להם ברית וישמעו כי־קרבים הם אליו
,Israel filij sunt profecti Et .*sedentes ipsi eius interiore in* ‡ &
17 ובקרבו הם ישבים׃ [k] ויסעו בני־ישראל
eorū ciuitates & : tertio die in eorum ciuitates ad venerunt &
ויבאו אל־עריהם ביום השלישי ועריהם
.Chiriathieharim & ,Beeroth & Chephirah & , Ghibhon*
גבעון והכפירה ובארות וקרית יערים׃
eis iurauerant quia ,Israel filij eos percusserunt non Et
18 ולא [l] הכום בני ישראל כי־נשבעו להם
murmurauerunt † Et .Israel *Deo Domino in conuentus prælati* †
נשיאי [m] העדה ביהוה אלהי ישראל [n] וילנו
.*prælatos super conuentus omnis*
כל־העדה על־הנשיאים׃
:*cœtum* ‡ omnem ad *prælati* ‡ omnes Dixerúntque
19 ויאמרו כל־הנשיאים אל־כל־העדה
nunc & , Israel *Deo Domino in* * eis iurauimus Nos
אנחנו נשבענו להם ביהוה אלהי ישראל ועתה
, eis faciemus Hoc .eos in contingere *poterimus* || non
20 לא [o] נוכל לנגע בהם׃ זאת נעשה להם
super incandescentia ‡ nos *super* † erit non & :eos faciēdo viuere &
והחיה אותם ולא־יהיה עלינו קצף על־
.eis iurauimus quod , iuramentum
השבועה אשר־נשבענו להם׃
scindentes sint * & ,Viuant : *prælati* ‡ eos ad dixerunt Et
21 ויאמרו אליהם הנשיאים [p] יחיו ויהיו חטבי
quemadmodum ,*conuentui* † omni *aquas haurientes* || & ;ligna
עצים ושאבי־מים לכל־העדה כאשר
.Iehosuah eos vocauit Et .*prælati* ‡ eis sunt locuti
22 דברו להם הנשיאים׃ ויקרא להם יהושע

[a] בוא * sumus || estis, † ei ‡ famam eius [b] שנה ‡ erant trans * erant || nobis † Tollite ‡ escam pro itinere. [c] לקח ‡ dicite eis: * sumus. || percutite nobiscum † in escam parauimus [d] חמם [e] צור ‡ qua egressi sumus vt veniremus [f] יצא ‡ est * mucidus. || erant, [g] בלה. † propter maximum iter. ‡ esca ‡ cum [h] עשה * congregationis. [i] חיה || in † percusserunt cum ‡ essent sibi, ‡ in medio sui habitarent. [k] נסע * erant [l] נכה † principes synagogæ per Dominū Deum † murmurauit omnis sinagoga contra principes. [m] יעד [n] לון ‡ principes ‡ synagogam: * per Dominū Deum || possumus [o] יכל † contra ‡ ira propter ‡ principes: * scindant [p] חיה ‖ hauriant aquam † synagogæ, ‡ principes.

nos decepistis quid *Ad* ‡ :dicendo ,eos ad est locutus &
וידבר אליהם לאמר למה [a] רמיתם אתנו
vos & ,valde nobis à *nos* ‡ Longinqui : dicendo
לאמר רחוקים אנחנו מכם מאד ואתם
non & ,*vos* || maledicti nunc Et ?*sedentes nostro interiori* * in
23 בקרבנו ישבים׃ ועתה ארורים אתם ולא־
haurientes & ,ligna cædentes & ,*seruus* ‡ vobis ex *excidetur* †
יכרת מכם עבד וחטבי עצים ושאבי־
,Iehosuah * responderunt Et .mei Dei domui *aquas* ‡
24 מים לבית אלהי׃ [b] ויענו את־יהושע
‡ tuis seruis est indicatum indicando Cùm : dixerunt atque
ויאמרו כי [c] הגד הגד לעבדיך את
,eius seruo Moseh tuus Deus Dominus præcepit quod
אשר צוה יהוה אלהיך את־משה עבדו
disperdendum ad ‡ & ,terram omnem vobis *dandum ad* ||
לתת לכם את־כל־הארץ ולהשמיד את־
valde timuimus & : *vestris faciebus* à terræ habitatores omnes
כל־ישבי הארץ מפניכם [d] ונירא מאד
.hoc *verbum* fecimus & ,*vestris faciebus* || à nostris animabus
לנפשתינו מפניכם ונעשה את־הדבר הזה׃
*rectum sicut & ,*bonum* ‡ Sicut .tua manu in *nos* ‡ ecce nunc Et
25 ועתה הננו בידך כטוב וכישר
.fac , nobis *faciendum ad* || ,tuis oculis in
בעיניך לעשות לנו עשה׃
filiorum manu de eos liberauit & :ita eis fecit Et
26 ויעש להם כן [e] ויצל אותם מיד בני־
.eos interfecerunt non & , Israel
ישראל ולא הרגום׃
,lignorum cæsores ipsa die in Iehosuah eos *Deditque*
27 ויתנם יהושע ביום ההוא חטבי עצים
diem ad vsque , Domini altari & ,*cœtui aquas haurientes* &
ושאבי מים לעדה ולמזבח יהוה עד־היום
.elegerit quem *locum ad* ,hanc
הזה אל־המקום אשר יבחר׃

CAP. X. יוד

quòd ,Ierusalaim rex Adonisedech *audire iuxta* fuit Et
1 ויהי כשמע אדני־צדק מלך ירושלם כי־
quemadmodum ,eam *deuastasset* & , Hai Iehosuah cepisset
לכד יהושע את־העי ויחרימה כאשר
;eius regi & , Hai fecisset sic ,eius regi & ,Iericho fecit
עשה ליריחו ולמלכה כן־עשה לעי ולמלכה
, Israel cum Gibhon habitatores fecissent pacem quòd &
וכי השלימו ישבי גבעון את־ישראל
ciuitas Quia .valde timuerunt *Et* ;eorum *interiore* in essent &
2 ויהיו בקרבם׃ וייראו מאד כי עיר
quia & :*regni ciuitatum* * vna veluti ,Gibhon magna ‡
גדולה גבעון כאחת ערי הממלכה וכי
.fortes eius viri omnes & , Hai *præ magna ipsa* ||
היא גדולה מן־העי וכל־אנשיה גברים׃
Hoham ad Ierusalaim rex Adonisedech misit Et
3 וישלח אדני־צדק מלך ירושלם אל־הוהם
ad & ,Iarmuth regem , Piram ad & , Chebron regem
מלך־חברון ואל־פראם מלך־ירמות ואל־
, Heglon regem Debir ad & ,Lachis regem Iaphiah
יפיע מלך־לכיש ואל־דביר מלך־עגלון
percutiemus & ,mihi auxiliamini & ,me ad Ascendite : dicendo
4 לאמר׃ [f] עלו־אלי ועזרני [g] ונכה
filiis cum & , Iehosuah cum pacem fecit quia : Ghibhon
את־גבעון כי־השלימה את־יהושע ואת־בני
reges quinque ascenderunt & ,sunt *collecti* Et .Israel
5 ישראל׃ ויאספו ויעלו חמשת מלכי
,Iarmuth rex , Chebron rex , Ierusalaim rex , Emoræi
האמרי מלך ירושלם מלך־חברון מלך־ירמות
:eorum castra omnia & ipsi , Heglon rex , Lachis rex
מלך־לכיש מלך־עגלון הם וכל־מחניהם
.eam *super* || pugnauerunt & ,Ghibhon *super* || sunt castrametati &
[h] ויחנו על־גבעון וילחמו עליה׃
castrametationem ad ,Iehosuah ad Ghibhon viri miserunt Et
6 וישלחו אנשי גבעון אל־יהושע אל־המחנה
.tuis seruis à tuas manus *relaxes* || Ne : dicendo , Ghilgal in
הגלגלה לאמר אל־תרף ידיך מעבדיך

‡ Vt [a] רמה ‡ sumus * medio nostri habitatis? || estis, † excidentur ‡ serui, ‡ aquam * ad [b] ענה ‡ omne [c] נגד || vt daret † vt disperderet facie vestra [d] ירא || facie vestra ‡ sumus ‡ placet * est || vt facias [e] נצל Posuítque hauritores aquæ synagogæ. in loco cùm audisset doleuisset medio ‡ erat * è ciuitatibus regalibus. || erat maior [f] עלה [g] נכה congregati || contra [h] חנה castra cessare facias [i] רפה

, nobis auxiliare & .nobis salutem fac & , citò nos ad Ascende
עלה אלינו מהרה [a]והושיעה לנו ועזרנו
habitantes Emoræi reges omnes nos *ad* sunt congregati quia
כי נקבצו אלינו כל־מלכי האמרי ישבי
omnis & ,ipse Ghilgal de Iehosuah ascendit Et .*montem*
7 ההר: ויעל יהושע מן־הגלגל הוא וכל־
.*virtute* † potentes omnes & ,eo cum *belli* || populus
עם המלחמה עמו וכל גבורי החיל:
Quia :eis ab timeas Ne :Iehosuah ad Dominus dixit Et
8 ויאמר יהוה אל־יהושע אל־[b]תירא מהם כי
.*tuas facies* || in eis ex quisquam stabit nec :eos *dedi* * tua manu in
בידך נתתים לא־יעמד איש מהם בפניך:
ascendit nocte tota :repentè Iehosuah eos ad venit Et
9 ויבא אליהם יהושע פתאם כל־הלילה עלה
, Israel *facies ad* Dominus eos contriuit Et .Ghilgal de
10 מן־הגלגל: [c]ויהמם יהוה לפני ישראל
eos est persecutus & : Ghibhon in magna *percussione* eos percussit &
[d]ויכם מכה־גדולה בגבעון וירדפם
,Hazechah vsque eos percussit & ; Bethchoron ascensus *via* *
דרך מעלה בית־חורן ויכם עד־עזקה
faciebus à eos fugiendum in || , fuit Et .Macchedah vsque &
11 ועד־מקדה: ויהי [e]בנסם מפני
proiecit Dominus & ,choron-Beth descensu in † ipsis , Israel
ישראל הם [f]במורד בית־חורן ויהוה השליך
.Hazechah ad vsque cælis è magnos lapides eos super
עליהם אבנים גדלות מן־השמים עד־עזקה
grandinis lapidibus in sunt mortui qui ‡ Plures .sunt mortui &
[g]וימתו רבים אשר־מתו באבני הברד
.gladio in Israel filij interfecerunt quos quàm
מאשר הרגו בני ישראל בחרב:
Dominum dare * die in Domino Iehosuah *loquetur* ‡ Tunc
12 אז ידבר יהושע ליהוה ביום [h]תת יהוה
oculis in dixit & ;Israel *filiorum facies ad* || Emoræum
את־האמרי לפני בני ישראל ויאמר לעיני
.Aialon valle in Luna & ,*sile* † ,Ghibbon in Sol ; Israel
ישראל שמש בגבעון דום וירח בעמק אילון:
gens *vindicaret* ‡ donec ,stetit luna & , sol *siluit* ‡ .Et
13 וידם השמש וירח עמד עד־[i]יקם גוי
? *recti* † libro *super* || scriptum hoc non An .*suos inimicos* *
איביו הלא־היא כתובה על־ספר הישר
festinauit non & , cælorum medio in sol stetit Et
ויעמד השמש [k]בחצי השמים ולא־[l]אץ
dies sicut fuit non Et .perfecta die quasi occumbere
14 לבוא כיום תמים: ולא היה כיום
voce in Dominum audiendum ad ‡ ,eam post & ,*eius facies ad* ‡ illa
ההוא לפניו ואחריו לשמע יהוה בקול
.Israel || pugnauit Dominus quia : viri
איש כי יהוה נלחם לישראל:
ad eo cum Israel omnis & ,Iehosuah est reuersus Et
15 [m]וישב יהושע וכל־ישראל עמו אל־
reges quinque fugerunt Et .Ghilgal in *castrametationem*
16 המחנה הגלגלה: וינסו חמשת המלכים
.Macchedah in spelunca in se absconderunt & ; isti
האלה ויחבאו במערה במקדה:
quinque sunt Inuenti :dicendo Iehosuah ipsi est nunciatum Et
17 [n]ויגד ליהושע לאמר נמצאו חמשת
.Macchedah in spelunca in absconditi reges
המלכים נחבאים במערה במקדה:
os ad *magnos lapides* Voluite :Iehosuah Dixitque
18 ויאמר יהושע [o]גלו אבנים גדלות אל־פי
.eos custodiendum ad viros eam *super* constituite & ;speluncæ
המערה והפקידו עליה אנשים לשמרם:
,vestros inimicos post persequimini ,stetis ne vos Et
19 ואתם אל־תעמדו רדפו אחרי איביכם
; suas vrbes ad ingredi eos *detis* || ne ,*eos decauderis* * &
וזנבתם אותם אל־תתנום לבוא אל־עריהם
.vestra manu in vester Deus Dominus eos *dedit quia* †
כי נתנם יהוה אלהיכם בידכם:
eos percutere Israel filij & ,Iehosuah *consummare iuxta* ‡ fuit Et
20 ויהי [p]ככלות יהושע ובני ישראל [q]להכותם
superfuerũt ‡ superstites & ,*eos consumi vsque* ‡ ,valde magna plaga
מכה גדולה־מאד עד־[r]תמם והשרידים שרדו

[a] ישע contra
in monte.
|| bellator
† viribus
[b] ירא
* tradidi
|| cõspectu tuo,
coram
[c] הום
plaga
[d] נכה
* per viam
|| dum fugerent à facie
[e] נוס
† existentibus
[f] ירד
‡ fuerunt
[g] מות
‡ locutus est
* qua tradidit Dominus
[h] נתן
|| coram filiis
† expecta
‡ expectauit
‡ vlcisceretur se
[i] נקם
* de inimicis suis.
|| est in
† Iasar.
[k] חצה [l] אוץ
‡ ante eam.
‡ vt obediret Dominus voci
|| pro
[m] שוב
castra
[n] נגד
saxa magna
[o] גלל
iuxta
* caudam eorũ cædite,
|| sinatis
† tradidit enim
‡ cùm finiuisset
[p] כלה [q] נכה
‡ donec consumerentur
‡ qui
[r] תמם

sunt reuersi Et .*munitionis* ciuitates ad essent ingressi & ,eis ex
21 מהם ויבאו אל־ערי המבצר: [a]וישבו
Macchedah * Iehosuah ad *castrametationem* ‡ ad populus omnis
כל־העם אל־המחנה אל־יהושע מקדה
viro † Israel *filiis* || mouit Non .pace in
בשלום לא־חרץ לבני ישראל לאיש את־
os Aperite : Iehosuah Dixitque .suam linguam
22 לשנו: ויאמר יהושע פתחו את־פי
reges quinque me ad educite & ;speluncæ
המערה [b]והוציאו אלי את־חמשת המלכים
eduxerunt & ; ita fecerunt Et .spelunca de illos
23 האלה מן־המערה: [c]ויעשו כן ויוציאו
, spelunca de illos reges quinque eum ad
אליו את־חמשת המלכים האלה מן־המערה
regem , Chebron regem , Ierusalaim regem
את מלך ירושלם את־מלך חברון את־מלך
.Heglon regem ,Lachis regem ,Iarmuth
ירמות את־מלך לכיש את־מלך עגלון:
ad illos reges *eos eduxissent vt* ,fuit Et
24 ויהי כהוציאם את־המלכים האלה אל־
,Israel virum omnem ad Iehosuah vocauit & ; Iehosuah
יהושע ויקרא יהושע אל־כל־איש ישראל
:secum *iuerant* ‡ qui *belli* † virorum *duces* || ad dixitque
ויאמר אל־קציני אנשי המלחמה ההלכוא אתו
regum colla super vestros pedes ponite .Accedite
קרבו [d]שימו את־רגליכם על־צוארי המלכים
super suos pedes posuerunt & , accesserunt Et .istorum
האלה ויקרבו וישימו את־רגליהם על־
Ne ; Iehosuah eos ad Dixitque .eorum colla
25 צואריהם: ויאמר אליהם יהושע אל־
Quia .vos roborate & ,vos confortate :*consternemini* ne & , timeatis
[e]תיראו ואל־תחתו חזקו ואמצו כי
vos quos ‡ vestris inimicis omnibus Dominus faciet sic
ככה יעשה יהוה לכל־איביכם אשר אתם
post Iehosuah eos percussit Et .*eos pugnantes*
26 נלחמים אותם: ויכם יהושע אחרי־
; lignis quinque *super* eos suspendit & ,eos fecit mori & , hæc
כן [f]וימיתם [g]ויתלם על חמשה עצים
.vesperam ad vsque lignis *super* suspensi fuerunt &
ויהיו תלוים על־העצים עד־הערב:
,Iehosuah præcepit ,*solem ingredi* tempore in fuit Et
27 ויהי לעת בוא השמש צוה יהושע
in eos proiecerunt & ,lignis *desuper* || eos *fecerunt descendere* &
ויורידום מעל העצים וישלכם אל־
lapides posuerunt Et .*ibi latitarant quo* ,speluncam
המערה אשר נחבאו־שם וישמו אבנים
.*huius diei corpus* ‡ ad vsque ,speluncæ os *super* † ingentes
גדלות על־פי המערה עד־עצם היום הזה:
.ipsa die Iehosuah cepit Macchedah Et
28 ואת־מקדה לכד יהושע ביום ההוא
,*ipsos* occidit eius regem & ,gladij *os ad* || eam percussit &
[h]ויכה לפי־חרב ואת־מלכה החרם אותם
,*superstitem* ‡ reliquit non , ea in † quæ animam omnem &
ואת־כל־הנפש אשר־בה לא השאיר שריד
.Iericho regi fecit quemadmodũ ;Macchedah regi fecitque
[i]ויעש למלך מקדה כאשר עשה למלך יריחו:
Macchedah de eo cum Israel omnis & ,Iehosuah transiuit Et
29 ויעבור יהושע וכל־ישראל עמו ממקדה
Dominus *Deditque*. .Libnah cum pugnauit & ,Libnah in
30 לבנה וילחם עם־לבנה: ויתן יהוה
eã percussit Et .eius regem & ,Israel manu in eam etiam
גם־אותה ביד ישראל ואת־מלכה ויכה
non ; ea in ‡ quæ animam omnem & ,gladij *os ad*
לפי־חרב ואת־כל־הנפש אשר־בה לא־
quemadmodum , eius regi fecit & :superstitem ea in reliquit
השאיר בה שריד ויעש למלכה כאשר
omnis & ,Iehosuah transiuit Et .Iericho regi fecit
31 עשה למלך יריחו: ויעבר יהושע וכל־
est castrametatus & , Lachis in Libnah de eo cum Israel
ישראל עמו מלבנה לכישה [k]ויחן
.*eam in* ‡ pugnauit & ,*eam super* †
עליה וילחם בה:

munitas.
[a] שוב
* in
‡ castra
|| contra filios
† quisquam
[b] יצא
[c] עשה
cùm eduxissent
|| principes
† bellatorum
‡ perrexerant
[d] שום
paueatis
[e] ירא
‡ contra
* pugnatis
in
[f] מות
[g] תלה
in quo occubuit sol,
deposuerunt
|| de
in qua se absconderant.
† ad
‡ huncmet diē.
|| acie
[h] נכה
† erat
‡ euasorem.
[i] עשה
Traditque
acie
* erat
[k] חנה
† iuxta
‡ cum ea.

ad austrum * planicie ‖ Naphothdor ‡ ab occidente.

Dor tractibus ‖ in & campestri * in & Chinneroth meridie planicie in &
ובערבה נגב כנרות ובשפלה ובנפות דור
Emoræus & mari a ‡ & oriente ab Chenahanæus mari a ‡
3 מים: הכנעני ממזרח ומים והאמרי
sub Chiuuæus & monte in Iebusæus & Perizæus & Chittæus &
והחתי והפרזי והיבוסי בהר והחוי תחת
ipsi sunt egressi Et Mispah terra in Chermon
4 חרמון בארץ המצפה: ויצאו הם
arena tanquam multus populus : eis cum eorum castra omnia &
וכל[f] מחניהם עמם עם רב כחול
currus & equus ‖ & multitudine in * maris labium super ‡ quæ
אשר על[g] שפת הים[h] לרב וסוס ורכב
isti reges omnes conuenerunt Et valde multus
5 רב מאד: [i]ויועדו כל המלכים האלה
Merom aquas ad pariter sunt castrametati & venerunt &
[k]ויבאו ויחנו יחדו אל מי מרום
ad Dominus dixit Et Israel cum pugnandum ad †
6 להלחם עם ישראל: ויאמר יהוה אל
tempore circiter cras quia ‡ eorum faciebus ‡ à timeas Ne Iehosuah
יהושע אל תירא מפניהם כי מחר כעת
Israel facies ad ‖ occisos istos omnes dans ego * hoc
הזאת אנכי נתן את כלם חללים לפני ישראל
combures eorum currus & subneruabis eorum equos
את סוסיהם תעקר ואת מרכבתיהם תשרף
belli populus omnis & Iehosuah venit Et igni in
7 באש: ויבא יהושע וכל עם המלחמה
ceciderunt ‖ & repentè Merom aquas super * eos super ‡ eo cum
עמו עליהם על מי מרום פתאם [l]ויפלו
Israel manu in Dominus eos dedit † Et eos in
8 בהם: ויתנם יהוה ביד ישראל
magnam Sidon ad vsque eos sunt persecuti & eos percusserūt &
[m]ויכום וירדפום עד צידון רבה
Mispah campum ad vsque & aquarum combustiones ‡ vsque &
ועד משרפות מים ועד בקעת מצפה
eis reliquit non donec eos percusserūt & orientem ad
מזרחה ויכם עד בלתי השאיר להם
dixerat quemadmodum Iehosuah eis fecit Et superstitem
9 שריד: [n]ויעש להם יהושע כאשר אמר
eorum currus & subneruauit eorum equos : Dominus ei
לו יהוה את סוסיהם עקר ואת מרכבתיהם
tempore in Iehosuah est reuersus Et igni in combussit
10 שרף באש: [o]וישב יהושע בעת
percussit eius regem & Chasor cepit & ipso
ההיא וילכד את חצור ואת מלכה הכה
omnium caput ipsa facies ad Chasor quia gladio in
בחרב כי חצור לפנים היא ראש כל
omnem percusserunt Et istorum regnorum
11 הממלכות האלה: ויכו את כל
remansit non interficiendo gladij os ad ‖ ea in * quæ animam
הנפש אשר בה לפי חרב החרם לא [p]נותר
igni in combussit Chasor & spiraculum omne ‡
כל נשמה ואת חצור שרף באש:
omnes & istorum regum vrbes omnes Et
12 ואת כל ערי המלכים האלה ואת כל
gladij os ad eos percussit & Iehosuah cepit eorum reges
מלכיהם לכד יהושע ויכם לפי חרב
seruus Moseh præcepit quemadmodum eos interficiendo
החרים אותם כאשר צוה משה עבד
super stantes vrbes omnes Tantummodo Domini
13 יהוה: רק כל הערים העמדות על
Chasor præter Israel eas combussit non eorū tumulum
[q]תלם לא שרפם ישראל זולתי את חצור
ciuitatum spolium omne * Et Iehosuah combussit ‡ solam
14 לבדה שרף יהושע: וכל שלל הערים
tantùm Israel filij sibi sunt prædati animal & istarum
האלה והבהמה בזזו להם בני ישראל רק
vsque † gladij os ad † percusserunt hominem omnem
את כל האדם הכו לפי חרב [r]עד
spirationem ‡ omnem reliquerunt non eos ipsos disperdere †
השמדם אותם לא השאירו כל נשמה:
suo seruo Moseh Dominus præcepit Quemadmodum
15 כאשר צוה יהוה את משה עבדו

Margin: [f] חבר ‡ est iuxta litus * præ ‖ equi, & currus multi. [g] שפה [h] רבב [i] יעד [k] בוא † vt pugnarent. ‡ facie ‡ cras enim in tempore * trado ‖ coram. bellator. ‡ aduersus * ad ‖ irruerunt. [l] נפל † tradidit. [m] נכה ‡ Misrephoth. percussit. [n] עשה [o] שוב antea fuit. * erat ‖ acie [p] יתר † omnis anima. acie. quæ stant iuxta. [q] תלל ‡ quam * omnia spolia animalia. † acie ‡ donec [r] נכה † perdiderunt ‡ animam.

eam cepit & Israel manu in Lachis Dominus dedit Et
32 ויתן יהוה את לכיש ביד ישראל וילכדה
omnem & gladij os ad eam percussit & secunda die in
ביום [a]השני ויכה לפי חרב ואת כל
Libnah ipsi fecit quæ omnia iuxta ea in * quæ animam
הנפש אשר בה ככל אשר עשה ללבנה:
auxiliandum ad Ghezer rex Horam ascendit Tunc
33 אז עלה הרם מלך גזר לעזר את
non donec eius populum & Iehosuah eū percussit & Lachis
לכיש ויכהו יהושע ואת עמו עד בלתי
omnis & Iehosuah transiuit Et superstitem ei reliquit
34 השאיר לו שריד: ויעבר יהושע וכל
sunt castrametati & Heglon in Lachis de eo cum Israel
ישראל עמו מלכיש עגלנה ויחנו
eam Ceperuntque eam super ‖ pugnauerunt & eam super *
35 עליה וילחמו עליה: וילכדוה
omnem & gladij os ad eam percusserunt & ipsa die in
ביום ההוא ויכוה לפי חרב ואת כל
omnia iuxta interfecit ipsa die in ea in ‡ quæ animam
הנפש אשר בה ביום ההוא החרים ככל
Iehosuah ascendit Et Lachis ipsi fecit quæ
36 אשר עשה ללכיש: [b]ויעל יהושע
pugnauerūt & Chebron in Heglon de eo cum Israel omnis &
וכל ישראל עמו מעגלונה חברונה וילחמו
gladij os ad † eam percusserunt & eam ceperunt & eam super †
37 עליה: וילכדוה [c]ויכוה לפי חרב
animam omnem & eius vrbes omnes & eius regem &
ואת מלכה ואת כל עריה ואת כל הנפש
quæ omnia iuxta superstitem reliquit non ea in ‡ quæ
אשר בה לא השאיר שריד ככל אשר
animam omnem & eam ‡ interfecit & Heglon ipsi fecit
עשה לעגלון ויחרם אותה ואת כל הנפש
omnis & Iehosuah est reuersus Et ea in * quæ
38 אשר בה: [d]וישב יהושע וכל
eam super pugnauit & Debir in eo cum Israel
ישראל עמו דברה וילחם עליה:
eius vrbes omnes & eius regem & eam Cepitque
39 וילכדה ואת מלכה ואת כל עריה
animam omnem interfecerunt & gladij os ad eos percusserunt &
ויכום לפי חרב ויחרימו את כל נפש
fecit quemadmodum superstitem reliquit non ea in ‡ quæ
אשר בה לא השאיר שריד כאשר עשה
quemadmodū & eius regi & Debir ipsi fecit sic Chebron ipsi
לחברון כן עשה לדבירה ולמלכה וכאשר
Iehosuah percussit Et eius regi & Libnah ipsi fecit
40 עשה ללבנה ולמלכה: ויכה יהושע
effusiones & planiciei & meridiei & montis terram omnem
את כל הארץ ההר והנגב והשפלה והאשדות
& superstitem reliquit non eorum reges omnes &
ואת כל מלכיהם לא השאיר שריד ואת
Dominus præcepit quemadmodum interfecit spiraculum omne ‡
כל הנשמה החרים כאשר צוה יהוה
Barneah Cades à Iehosuah eos percussit Et Israel Deus
41 אלהי ישראל: ויכם יהושע מקדש ברנע
Ghibhon vsque & Gosen terram omnem & Hazzah vsq. &
ועד עזה ואת כל ארץ גשן ועד גבעון:
cepit eorum terram & istos reges omnes Et
42 ואת כל המלכים האלה ואת ארצם לכד
Israel Deus Dominus quia vna vice Iehosuah
יהושע פעם אחת כי יהוה אלהי ישראל
omnis & Iehosuah est reuersus Et Israel pugnans
43 נלחם לישראל: וישב יהושע וכל
Ghilgal in castrametationem ad eo cum Israel
ישראל עמו אל המחנה הגלגלה:

CAP. XI. יא

ad misit & Chasor rex Iabin audire circa fuit Et
1 [e]ויהי כשמע יבין מלך חצור וישלח אל
regem ad & Simron regem ad & Madon regem Iobab
יובב מלך מדון ואל מלך שמרון ואל מלך
monte in aquilone ab † qui reges ad Et Achsaph
2 אכשף: ואל המלכים אשר מצפון בהר

Margin: [a] שנה * erat. [b] עלה * aduersus ‖ contra. acie. ‡ erat. [c] נכה † contra ‡ acie. ‡ erat. ‡ eius habitatores. * erat. [d] שוב contra. acie. ‡ erat. montanam, & meridianam, & campestrem, & Asedoth. ‡ omnem animam. * pugnans pro. castra. cum audisset [e] היה ‡ erant.

.Iehoſuah fecit ſic & ;Iehoſuah ipſi Moſeh præcepit ſic
כן־צוה משה את־יהושע וכן עשה יהושע
Dominus præcepit quæ omnibus ex verbum remouit non
לא־[a]הסיר דבר מכל אשר־צוה יהוה
terram omnem Iehoſuah cepit Et .Moſeh ipſi
16 את־משה: [b]ויקח יהושע את־כל־הארץ
terram omnem & ,meridiem † omnem & ,montis ‖ iſtam
הזאת ההר ואת־כל־הנגב ואת כל־ארץ
montem & ,campeſtrem ‡ & ,planiciem & ,Ghoſen
הגשן ואת־השפלה ואת־הערבה ואת־הר
Leni monte A .eius planiciem & Iſrael
ישראל ושפלתה: 17 מן־ההר החלק
,Lebanon campo in Gad Bahal vſque & Seir in aſcendente ‡
העלה שעיר ועד־בעל גד בבקעת הלבנון
, cepit eorum reges omnes & ; Chermon monte ſub
תחת הר־חרמון ואת כל־מלכיהם לכד
fecit multis Diebus .eos fecit mori & ,eos percuſſit &
[c]ויכם [d]וימיתם: 18 ימים רבים עשה
.bellum iſtis regibus omnibus cum , Iehoſuah
יהושע את־כל־המלכים האלה מלחמה:
filios ad fecerit pacem quæ ciuitas fuit Non
19 לא־היתה עיר אשר השלימה אל־בני
omnes ;Ghibhon habitatores ,Chiuuæum præter ,Iſrael
ישראל בלתי החוי ישבי גבעון את־הכל
, fuit Domino cum à Quia .prælio in ceperunt
20 לקחו במלחמה: כי מאת יהוה היתה
cum belli occurſum in eorum cor roborandum ad
לחזק את־לבם לקראת המלחמה את־
eis. exiſtendum non ad ,eos occideret vt ,Iſrael
ישראל למען החרימם לבלתי [e]היות־לחם
præcepit ſicut ,eos diſperderet vt quoniam ; miſericordia
[f]תחנה כי למען השמידם כאשר צוה
.Moſeh Dominus
יהוה את־משה:
excîdit & , illo tempore in Iehoſuah venit Et
21 ויבא יהושע בעת ההיא ויכרת את־
, Hanab de , Debir de , Chebron de , monte torquatos
הענקים מן־ההר מן־חברון מן־דבר מן־ענב
: Iſrael monte omni de & ,Iehudah monte omni de &
ומכל הר יהודה ומכל הר ישראל
remanſit Non .Iehoſuah eos interfecit eorum vrbibus cum
22 עם־עריהם החרימם יהושע: לא־[g]נותר
,Hazah in tantùm :Iſrael filiorum terra in torquati
ענקים בארץ בני ישראל רק בעזה
Iehoſuah accepit Et .remanſerunt Aſdod in & Gath in
23 בגת ובאשדוד נשארו: [h]ויקח יהושע
Dominus eſt locutus quæ omnia iuxta terram omnem
את־כל־הארץ ככל אשר דבר יהוה
, Iſrael ipſi hæreditatem in Iehoſuah eam dedit & , Moſeh ad
אל־משה ויתנה יהושע לנחלה לישראל
quieuit terra :eorum tribubus ‡ eorum partitiones ſecundum
כמחלקתם לשבטיהם והארץ שקטה
.be llo à
ממלחמה:

Margin: [a] סור tulit; [b] לקח ‖ montanam, † auſtralem, ‡ campeſtria; ‡ qui aſcendit; [c][d] נכה מות bella. cum filiis, Chiuuæos, [e] חיה vt induraret; vt non eſſet; [f] חנן ſed; Hanachim; [g] יתר remanſerunt; Hanachim; [h] לקח; partes ‡ per tribus

CAP. XII. יב

filij percuſſerunt quos , terræ reges ‡ hi Et
1 ואלה מלכי הארץ אשר [i]הכו בני־
Iarden tranſitu in eorum terram poſſederunt & , Iſrael
ישראל וירשו את־ארצם בעבר הירדן
montem ad vſque Arnon torrente à , Solis ortum ad
מזרחה השמש מנחל ארנון עד־הר
regem Sichon .Orientem ad planiciem omnem & ,Chermon
2 חרמון וכל־הערבה מזרחה: סיחון מלך
Aroher ab dominantem , Chesbon in habitantem Emoræum
האמרי היושב בחשבון משל מערער
,torrentis medium & ,Arnon torrentis labium ſuper qua
אשר על־שפת־נחל ארנון ותוך הנחל
terminum ,torrentem Iabboc ad vſque & Ghilhad dimidium &
[k]וחצי הגלעד ועד יבק הנחל גבול
.Hammon filiorum
בני עמון:

Margin: ‡ ſunt; [i] נכה trans; orientalem, qui dominabatur; iuxta ripam; [k] חצה

,orientem ad Chinneroth mare ad vſque planiciem Et
3 והערבה עד־ים כנרות מזרחה
via ‡ orientem ad ſalis mare ſolitudinis ‡ mare ad vſque &
ועד ים הערבה ים־המלח מזרחה דרך
. † collis ‖ effuſiones ſubter auſtro ab & ſolitudinum domus *
בית הישמות ומתימן תחת אשדות הפסגה:
,Rephaim reſiduo à Baſan regis Hogh terminum Et
4 וגבול עוג מלך הבשן מיתר הרפאים
dominantis ‡ Et .Edrehi in & ,Haſtaroth in habitantis ‡
5 היושב בעשתרות ובאדרעי: ומשל
ad vſque ,Baſan omni in & , Salchah in & , Chermon monte in
בהר חרמון ובסלכה ובכל־הבשן עד־
; Ghilhad dimidium & ; Mahachati & , Gheſuri terminum
גבול הגשורי והמעכתי וחצי הגלעד
ſeruus Moſeh .Chesbon regis Sichon terminum
6 גבול סיחון מלך־חשבון: משה עבד־
Moſeh eam dedit & ,eos percuſſerunt Iſrael filij & ,Domini
יהוה ובני ישראל הכום ויתנה משה
dimidiæ & ,Ghaditis & ,Reubenitis poſſeſſionem * Domini ſeruus
עבד־יהוה ירשה לראובני ולגדי ולחצי
quos ,terræ reges ‡ iſti Et .Menaſſeh tribui
7 שבט המנשה: ואלה מלכי הארץ אשר
,mare ‖ ad Iarden tranſitu in * Iſrael filij & ,Iehoſuah percuſſit
הכה יהושע ובני ישראל בעבר הירדן ימה
Lenem montem ad vſque & ,Lebanon, campo in Bahalgad à
מבעל גד בבקעת הלבנון ועד־ההר החלק
Iſrael tribubus Iehoſuah eam dedit † & ; Sehir in aſcendentem ‖
העלה שעירה ויתנה יהושע לשבטי ישראל
,monte In .ſuas partitiones ‡ ſecundum poſſeſſionem ‡
8 ירשה כמחלקתם: בהר
,deſerto in & ,effuſionibus * in & ,campeſtri in & , planicie in &
ובשפלה ובערבה ובאשדות ובמדבר
,Perizæus ,Chenahanæus & ,Emoræus ,Chittæus ,meridie in &
ובנגב החתי האמרי והכנעני הפרזי
Rex :vnus Iericho Rex .Iebuſæus & , Chiuuæus
9 החוי והיבוסי: מלך יריחו אחד מלך
.vnus , Bethel latere ex † qui ,Hai
העי אשר־מצד בית־אל אחד:
.vnus Chebron Rex :vnus Ieruſalaim Rex
10 מלך ירושלם אחד מלך חברון אחד:
.vnus Lachis Rex :vnus Iarmuth Rex
11 מלך ירמות אחד מלך לכיש אחד:
.vnus Ghezer Rex :vnus Heglon Rex
12 מלך עגלון אחד מלך גזר אחד:
.vnus Gheder Rex : vnus Debir Rex
13 מלך דבר אחד מלך גדר אחד:
.vnus Harad Rex :vnus Chormah Rex
14 מלך חרמה אחד מלך ערד אחד:
.vnus Hadullam Rex :vnus Libnah Rex
15 מלך לבנה אחד מלך עדלם אחד:
.vnus Bethel Rex :vnus Machedah Rex
16 מלך מקדה אחד מלך בית־אל אחד:
.vnus Chepher Rex :vnus Tapuah Rex
17 מלך תפוח אחד מלך חפר אחד:
.vnus Laſſaron Rex : vnus Aphec Rex
18 מלך אפק אחד מלך לשרון אחד:
.vnus Chaſor Rex :vnus Madon Rex
19 מלך מדון אחד מלך חצור אחד:
.vnus Achſaph Rex :vnus Meroon Simron Rex
20 מלך שמרון מראון אחד מלך אכשף אחד:
.vnus Meghiddo Rex :vnus Tahanach Rex
21 מלך תענך אחד מלך מגדו אחד:
Charmelo Iochneham Rex : vnus Chedes Rex
22 מלך קדש אחד מלך־יקנעם לכרמל
Rex : vnus Dor tractus † ipſi Dor Rex .vnus
23 אחד: מלך דור לנפת דור אחד מלך־
.vnus Ghilhad ad gentium ‡
גוים לגלגל אחד:
triginta ,reges omnes :vnus Tirſah Rex
מלך תרצה אחד כל־מלכים שלשים
.vnus &
24 ואחד:

Margin: ‡ deſerti, ‡ per viam; * Beth-haiesimoth, ‖ aquarum † Piſgah.; ‡ qui habitabat ‡ dominabatur; * in; ‡ ſunt; * trans ‖ occidentem,; ‖ qui aſcendit † tradidit; ‡ in ‡ partes; * Aſedoth; auſtro,; † erat; † Naphathdor; ‡ Ghoim

CAP. XIII. יג

Dominus dixit & :dies in venit , senuit Iehosuah Et
1 ויהושע זקן [a]בא בימים ויאמר יהוה
est relicta terra & , dies in venisti , senuisti Tu :eum ad
אליו אתה זקנתה באת בימים והארץ נשארה
terra ‡ Ista .eam possidendum ad valde multa ‡ est
2 הרבה־מאד [b]לרשתה: זאת הארץ
.Ghesuri omnis & ,Pelistinorum *confinia omnia* * ,relicta ₰
הנשארת כל־גלילות הפלשתים וכל־הגשורי:
ad vsque & ,Ægypti *facies* ‡ super † qui *Nigro* ‖ A
3 מן־השיחור אשר על־פני מצרים ועד
quinque :*reputabitur Chenahanæo* ₰ ,aquilonem ad Hecron terminum
גבול עקרון צפונה לכנעני תחשב חמשת
,Æschelonæus , Asdodæus & , Hazathæus , Pelistinorum satrapæ
סרני פלשתים העזתי והאשדודי האשקלוני
omnis austro ab .Hauuæi & ,Hæcronæus & ,Chittæus
4 הגתי והעקרוני והעוים: מתימן כל־
ad vsque ,Sidoniis ₰ quæ *spelunca* & ,Chenahanæi terra
ארץ הכנעני ומערה אשר לצידנים עד־
terra Et .Emoræi terminum ad vsque , Aphec
5 אפקה עד גבול האמרי: והארץ
Bahalgad à , solis ortum ad Lebanon omnis & , Ghibli
הגבלי וכל־הלבנון מזרח השמש מבעל גד
,Chamath *veniendum ad vsque* ,Chermon monte sub
תחת הר־חרמון עד לבוא חמת:
combustiones ad vsque Libano à montis habitatores Omnes
6 כל־ישבי ההר מן־הלבנון עד־משרפת
faciebus à eos expellam ego ,Sidonios omnes , aquarum
מים כל־צידנים אנכי [c]אורישם מפני
,hæreditaté in Israel ipsi eã fac cadere Tantùm .Israel filiorum
בני ישראל רק [d]הפלה לישראל בנחלה
terram *partire* † nunc Et .tibi præcepi sicuti
7 כאשר [e]צויתיך: ועתה חלק את־הארץ
dimidiæ & ,tribubus nouem hæreditatem in istam
הזאת בנחלה לתשעת השבטים [f]וחצי
Ghaditæ & Reubenitæ ea Cum .Menasseh tribui
8 השבט המנשה: עמו הראובני והגדי
transitu in ‖ Moseh eis dedit *quam* ,*suam hæreditatem* acceperunt
לקחו נחלתם אשר נתן להם משה בעבר
seruus Moseh eis dedit sicuti ,orientem ad Iarden
הירדן מזרחה כאשר נתן להם משה עבד
torrentis labium *super* ‡ quæ Haroher Ab .Domini
9 יהוה: מערוער אשר על־[g]שפת־נחל
omnem & , *torrentis* * medio in ₰ quæ ciuitatem & , Arnon
ארנון והעיר אשר בתוך־הנחל וכל־
.Dibon ad vsque Medebah planiciem
המישר מידבא עד־דיבון:
regnauit qui Emoræi regis Sichon vrbes omnes Et
10 וכל ערי סיחון מלך האמרי אשר מלך
.Hammon filiorum terminum ad vsque ,Chesbon in
בחשבון עד־גבול בני עמון:
omnem & ,Mahachati & Ghesuri terminum & , Ghilhad Et
11 והגלעד וגבול הגשורי והמעכתי וכל־
.Salchah ad vsque Basan omnem & ,Chermon montem
הר חרמון וכל־הבשן עד־סלכה:
,Hastharoth in regnauit qui ,Basan in Ogh *regnum Totum*
12 כל־ממלכות עוג בבשן אשר־מלך בעשתרות
eos percussit & ,Rephaim residuo ex remansit Ipse .Edrehi in &
ובאדרעי הוא נשאר מיתר הרפאים [h]ויכם
Israel filij expulerunt non Et .eos expulit & , Moseh
13 משה וירשם: ולא הורישו בני ישראל
,Ghessur habitauit & : Mahachati & , Ghesuri
את־הגשורי ואת־המעכתי וישב גשור
.hanc diem ad vsque Israel *interiore* in Mahachati & medio
ומעכת בקרב ישראל עד היום הזה:
ignitiones ,hæreditatem dedit non Leui tribui Tantùm
14 רק לשבט הלוי לא נתן נחלה אשי
quemadmodum ,eius hæreditas † ipsum , Israel Dei Domini † est
יהוה אלהי ישראל הוא נחלתו כאשר
.ei est locutus
דבר־לו:

[a] בוא ‡ defecti. ₰ per viam. [b] ירש ₰ quæ est omnes limites ‖ Nilo † est ‡ faciem ₰ Chenahanæi ipsius reputatur, Mehareth ₰ est donec ingrediaris Misrephoth facie [c] ירש [d] נפל diuide [e] צוה [f] חצה partes suas, quas ‖ trans ‡ est iuxta ripam fluminis [g] שפה ₰ est * vallis Omnia regna [h] נכה medio sacrificium † est

.suas familias *ad* ‖ Reuben filiorum *extensioni* Moseh Deditque
15 ויתן משה [i]למטה בני־ראובן למשפחותם:
labium super † quæ ,Haroher ab terminus eis fuit Et
16 ויהי להם הגבול מערוער אשר על־שפת־
omnis & ,*torrentis* ₰ medio in ‡ quæ ciuitas & , Arnon torrentis
נחל ארנון והעיר אשר בתוך־הנחל וכל־
omnes & , Chesbon .Medebah *super* * planicies
17 המישר על־מידבא: חשבון וכל־
,Bahal-Bamoth & Dibon ; planicie in ‖ quæ , eius vrbes
עריה אשר במישור דיבון ובמות בעל
,Chedemoth & ,Iahasah Et .*habitaculi domini Domus* &
18 ובית בעל מעון: ויהצה וקדמת
Sereth & ,Sibmah & ,Chiriathaim Et .Mephahath &
19 ומפעת: וקריתים ושבמה וצרת
Asdoth * & ,Bethpehor Et .vallis monte in Sahar
20 השחר בהר העמק: ובית פעור ואשדות
,planiciei vrbes omnes Et .*solitudinum domus* & Pisgah
21 הפסגה ובית הישמות: וכל ערי המישר
regnauit qui , Emoræi regis , Sichon *regnum totum* &
וכל־ממלכות סיחון מלך האמרי אשר מלך
,Midian *prælatos* ‖ & ,*eum* Moseh percussit quem ,Chesbon in
בחשבון אשר הכה משה אתו ואת־נשיאי מדין
,Rebah & , Chur & ,Sur & ,Recem & ,Eui
את־אוי ואת־רקם ואת־צור ואת־חור ואת־רבע
.terræ habitatores ,Sichon *præfectos*
נסיכי סיחון ישבי הארץ:
filij occiderunt diuinatorem Behor filium Bilham Et
22 ואת־בלעם בן־בעור הקוסם הרגו בני־
terminus fuit Et .eorum *interfectos ad* gladio in Israel
23 ישראל בחרב אל־חלליהם: ויהי גבול
filiorum hæreditas ‡ Hæc .terminus & Iarden , Reuben filiorum
בני ראובן הירדן וגבול זאת נחלת בני־
.earum villæ & ,vrbes ,suas familias *ad* Reuben
ראובן למשפחתם הערים וחצריהן:
Gad filiis Gad *extensioni* Moseh Deditque
24 ויתן משה [k]למטה־גד לבני גד
,Iahazer ,terminus eis fuit Et .suas familias *ad*
25 למשפחתם: ויהי להם הגבול יעזר
,Hammon filiorum terræ dimidium & , Ghilhad vrbes omnes &
וכל־ערי הגלעד [l]וחצי ארץ בני עמון
.Rabbah *facies super* ₰ quæ , Haroher ad vsque
עד־ערוער אשר על־פני רבה:
, Betonim & ,Mispeh ipsius Ramath ad vsque Chesbon à Et
26 ומחשבון עד־רמת המצפה ובטנים
valle in Et .Debir ipsius terminum ad vsque *castris* à &
27 וממחנים עד־גבול לדבר: ובעמק
residuum Saphon & ,Succoth & , Bethnimrah & , Bethharam
בית הרם ובית נמרה [m]וסכות וצפון יתר
ad vsque ,*terminus* ‖ & ,Iarden ,Chesbon regis Sichon regni
ממלכות סיחון מלך חשבון הירדן וגבול עד־
.orientem ad Iarden trans Chinnereth maris extremum
[n]קצה ים־כנרת עבר הירדן מזרחה:
;suas familias *ad* ‖ Ghad filiorum hæreditas * Hæc
28 זאת נחלת בני־גד למשפחתם
dimidiæ Moseh dedit Et .earum villæ & , ciuitates
29 הערים וחצריהם: ויתן משה [o]לחצי
Menasseh filiorum *extensioni* † dimidiæ fuit & : Menasseh *virga* †
שבט מנשה ויהי לחצי [p]מטה בני־מנשה
,Machanaim à eorum terminus fuit Et .suas familias *ad* ₰
30 למשפחותם: ויהי גבולם ממחנים
omnes & ,Basan regis Ogh regnum omne , Basan omnis
כל־הבשן כל־ממלכות עוג מלך־הבשן וכל־
.vrbes sexaginta ,Basan in * quæ , Iair *villæ* ₰
[q]חות יאיר אשר בבשן ששים עיר:
vrbes ,Edrehi & Hastharoth & ,Ghilhad dimidium Et
31 וחצי הגלעד ועשתרות ואדרעי ערי
,Menasseh filij Machir filiis , Basan in Ogh regni
ממלכות עוג בבשן לבני מכיר בן־מנשה
.suas familias *ad* Machir filiorum dimidio
לחצי בני־מכיר למשפחותם:
,Moab campestribus in Moseh fecit hæreditare quæ * Ista
32 אלה אשר־[r]נחל משה בערבות מואב

[i] נטה ‖ per † est iuxta ripã ‡ est ₰ vallis * vsque ‖ erant Beth-bahal-mehon. * *effusiones collis* Beth Iesimoth regna omnia ‖ principes duces cum interfectis ₰ est per tribui [k] נטה per [l] חצה ₰ est coram Machanaim [m] סכך ‖ confinium [n] קצה * est ‖ per [o] חצה † tribui [p] נטה ₰ per ₰ Chauoth * sunt [q] חוה per ₰ sunt [r] נחל

Leui tribui Et .orientem ad Iericho ‡ Iarden tranſitu à ‡ ipſi
33 ולשבט הלוי ׃ מעבר לירדן יריחו מזרחה
Iſrael Deus Dominus : hæreditatem Moſeh dedit non
לא־נתן משה נחלה יהוה אלהי ישראל
.eos ad eſt locutus quemadmodum ,eorum hæreditas † ipſe † eſt
הוא נחלתם כאשר דבר להם ׃

CAP. XIIII. יד

terra in Iſrael filij acceperunt hæreditate quæ ‖ iſta Et ‖ ſunt
1 ואלה אשר־נחלו בני־ישראל בארץ
Elhazar eos fecerunt accipere hæreditate quæ , Chenahan
כנען אשר נחלו אותם אלעזר
extenſionum patrum capita & , Nun filius Iehoſuah & ,ſacerdos tribuum
הכהן ויהושע בן־נון וראשי אבות המטות
ſicuti ,eorum *hæreditatu* *ſorte* *In* .Iſrael filiorum Per ſortem fuit hæreditas
2 לבני ישראל ׃ בגורל נחלתם כאשר
, *extenſionibus* ‖ nouem , Moſeh *manu* *in* * Dominus præcepit * per manum ‖ tribubus
צוה יהוה ביד־משה לתשעת המטות
hæreditatem Moſeh dederat Nam .tribui dimidiæ &
3 וחצי המטה ׃ כי־נתן משה נחלת
Leuitis & ,Iarden *tranſitu* *à* tribui dimidiæ & tribubus duabus trans
שני המטות וחצי המטה מעבר לירדן וללוים
.eorum medio in hæreditatem dederat non
לא־נתן נחלה בתוכם ׃
Menaſſeh ,*extenſiones* duæ Ioſeph filij fuerunt Quia tribus;
4 כי־היו בני־יוסף שני מטות מנשה
, terra in Leuitis partem dederunt non & :Ephraim &
ואפרים ולא־נתנו חלק ללוים בארץ
earum ſuburbana & ,habitandum ad vrbes *niſi* præter,
כי אם־ערים [a] לשבת [b] ומגרשיהם [a] ישב [b] גרש
Quemadmodum .eorum *poſſeſſioni* * & , eorum *acquiſitionibus* ‡ ‡ pro pecoribus * reliqua ſubſtantia
5 [c] למקניהם ולקנינם ׃ כאשר [c] קנה
,Iſrael filij fecerunt ſic , Moſeh Dominus præcepit
צוה יהוה את־משה כן [d] עשו בני ישראל [d] עשה
Iehudah filij acceſſerunt Et .terram *ſunt* *partiti* ‖ & ‖ diuiſerunt
6 ויחלקו את־הארץ ׃ [e] ויגשו בני־יהודה [e] נגש
filius Caleb eum ad dixitque , Ghilgal in Iehoſuah ad
אל־יהושע בגלגל ויאמר אליו כלב בן־
quod verbum noſti Tu :Chenizæus Iephunneh
יפנה הקנזי אתה ידעת את־הדבר אשר־
ſuper Dei virum Moſeh ad Dominus eſt locutus propter
דבר יהוה אל־משה איש האלהים על
.Barneah Cades in *tuas* *cauſas* *ſuper* & ;*meas* *cauſas* me & te,
אדותי ועל אדותיך בקדש ברנע ׃
Moſeh *mittendo* *in* ego *annorum* *quadraginta* *Filius* Quadragenarius eram, quando miſit
7 בן־ארבעים שנה אנכי בשלח משה
exploandum ad Barneah Cades de me Domini ſeruus
עבד־יהוה אותי מקדש ברנע לרגל את־
cum ‡ quemadmodum ,verbum ei retuli & ; terram ‡ erat
הארץ [f] ואשב אתו דבר כאשר עם־ [f] שוב
,mecum aſcenderunt qui mei fratres Et .meo corde
8 לבבי ׃ ואחי אשר [g] עלו עמי [g] עלה
poſt † compleui ego & ,populi cor *liquefecerunt* diſſoluerunt † ite
[h] המסיו את־לב העם ואנכי מלאתי אחרי [h] מסה
die in Moſeh iurauit Et .meum Deum Dominum
9 יהוה אלהי ׃ וישבע משה ביום
calcauit *quam* ‡ terra non Si : dicendo , illa ‡ in qua
ההוא לאמר אם־לא הארץ אשר דרכה
in *vſque* tuis filiis & ,hæreditatem in erit tibi , *ea* *in* tuus pes
רגלך בה לך תהיה לנחלה ולבניך עד־
.meum Deum Dominum poſt † compleuiſti quia ; *ſeculum* æternum, † vtires
עולם כי מלאת אחרי יהוה אלהי ׃
ſicut ,me Dominus fecit viuere ecce nunc Et
10 ועתה הנה החיה יהוה אותי כאשר
tunc *ex* annis quinque & , quadraginta iſtis eſt locutus eo tempore quo
דבר זה ארבעים וחמש שנה מאז
quibus : Moſeh ad hoc verbum Dominus eſt locutus
דבר יהוה את־הדבר הזה אל־משה אשר־
hodie ego ecce , nunc & :*deſerto* *in* Iſrael ambulauit per deſertum:
הלך ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום
.annorum octoginta & quinque *filius* ſum
בן־חמש ושמנים שנה ׃

mittere † die in quemadmodum fortis hodie *ego* ‖ Adhuc ‖ ſum † qua miſit
11 עודני היום חזק כאשר ביום שלח
mea fortitudo ‡ ſic &,tunc mea fortitudo Sicut .Moſeh me ‡ eſt
אותי משה [i] ככחי אז וככחי [i] כוח
,ingrediendum & ,exeundum ad & , prœlium ad , nunc
עתה למלחמה [k] ולצאת [l] ולבוא ׃ [k] יצא [l] בוא
eſt locutus *quem* ,iſtum montem mihi da nunc Et vt
12 ועתה [m] תנה־לי את־ההר הזה אשר־דבר [m] נתן
die in audiſti tu quia :illa die in Dominus
יהוה ביום ההוא כי־אתה שמעת ביום
:munitæ , magnæ vrbes & ,ibi Hanachim † quia ,illa † torquati ſunt
ההוא כי־ענקים שם וערים גדלות בצרות
quemadmodum ,eos expulero & , mecum * Dominus forte ſi * ſit
אולי יהוה אותי [n] והורשתים כאשר [n] ירש
dedítque ,Iehoſuah ei benedixit Et .Dominus eſt locutus
13 דבר יהוה ׃ ויברכהו יהושע ויתן
.hæreditatem in Iephunneh filio Caleb ipſi Chebron
את־חברון לכלב בן־יפנה לנחלה ׃
Iephunneh filio Caleb ipſi Chebron fuit Ideirco
14 על־כן היתה־חברון לכלב בן־יפנה
quod † pro : hanc diem ad vſque ,hæreditatem in Chenizæo ‡ eo
הקנזי לנחלה עד היום הזה יען אשר
.Iſrael Deum Dominum poſt * compleuit * ite
מלא אחרי יהוה אלהי ישראל ׃
; Arbah Chiriath *facies* *ad* Chebron nomen Et anteà fuit
15 ושם חברון לפנים קרית ארבע
quieuit terra & .*ipſe* Hanachim *in* † magnus homo † inter torquatos fuit.
האדם הגדול בענקים הוא והארץ שקטה
.bello à
ממלחמה ׃

CAP. XV. טו

tribui Iehudah filiorum *extenſioni* ſors fuit Et
1 [o] ויהי הגורל [p] למטה בני יהודה [o] היה [p] נטה
‖ ad ,eorum familias *ad* terminum ad Edom deſerti Sin ‖ per
למשפחתם אל־גבול אדום מדבר־צן
terminus eis Fuítque .Auſtri extremo ab ,*meridiem* † ad † Auſtrum,
2 נגבה [q] מקצה תימן ׃ ויהי להם גבול [q] קצה
reſpiciente *lingua* à , ſalis maris extremo ab meridies limite qui reſpicit
נגב מקצה ים המלח מן־הלשן הפנה
aſcenſum ad meridie à ‡ ad egredietur Et .meridiem ad ‡ locum qui eſt
3 נגבה ׃ ויצא אל־מנגב למעלה
Cades in meridie à aſcendet & , Sin in tranſibit & ; ſcorpionum
עקרבים ועבר צנה ועלה מנגב לקדש
circuibit & , Adar in aſcendet & ,Cheſron ‡ tranſibit & ,Barneah ‡ in
ברנע ועבר חצרון ועלה אדרה ונסב
egredietur & , Aſmon in tranſibit Et .Carcahah in
4 הקרקעה ׃ ועבר עצמונה ויצא
; *mare* ad termini egreſſus erunt & , Ægypti torrentem ad occidentem;
נחל מצרים והיה [r] תצאות הגבול ימה והיו
.*meridiei* ‖ terminus vobis erit iſte ק
זה־יהיה לכם גבול נגב ׃ [r] יצא
extremum ad vſque ſalis mare orientem ad terminus Et ‖ ad meridiem.
5 וגבול קדמה ים המלח עד־קצה
extremo ab maris *lingua* *à* *aquilonu* anguli terminus & :Iarden aquilonaris à limite
הירדן וגבול לפאת צפונה מלשון הים מקצה
,Bethchoglah in terminus Aſcendétque .Iarden
6 הירדן ׃ ועלה הגבול בית חגלה
terminus aſcendet & , Beth harabah aquilone ab tranſibit &
ועבר מצפון לבית הערבה ועלה הגבול
.Reuben filij Bohan lapidem ‡ ‡ ad
אבן בהן בן־ראובן ׃
aquilonem ad & ,Hachor valle à Debir in terminus Aſcendétque
7 ועלה הגבול דברה מעמק עכור וצפונה
, Adummin aſcenſum contra * quæ , Ghilgal ad reſpiciens * eſt
פנה אל־הגלגל אשר־נכח למעלה אדמים
-Hen † aquas ad terminus tranſibit & ,torrenti *meridie* *à* ‖ quæ ‖ eſt ab Auſtro † oculi ſolis,
אשר מנגב לנחל ועבר הגבול אל־מי עין־
.Hen-rogel ‡ ad eius exitus erunt & ,ſemes ‡ fontem fullonis.
שמש והיו תצאתיו אל־עין רגל ׃
humerum ad * Hinnom filij vallem ‡ terminus aſcendet Et ‡ ad * iuxta latus
8 ועלה הגבול גי בן־הנם אל־כתף

.Behaloth & ,Telem & ,Ziph
24 זִיף וָטֶלֶם וּבְעָלוֹת׃
quæ est .Chasor ipsa Chesron ,Cherioth & ,Chadathah Chasor Et
25 וְחָצוֹר חֲדַתָּה וּקְרִיּוֹת חֶצְרוֹן הִיא חָצוֹר׃
.Moladah & ,Semah & ,Amam
26 אֲמָם וּשְׁמַע וּמוֹלָדָה׃
.Bethphaleth & .Chesmon & ,Ghaddah ,Chasar Et
27 וַחֲצַר גַּדָּה וְחֶשְׁמוֹן וּבֵית פָּלֶט׃
.Beziothiha &, Beersabah & , Chasarsuhal Et
28 וַחֲצַר שׁוּעָל וּבְאֵר שָׁבַע וּבִזְיוֹתְיָה׃
.Hasem & ,Hiim & , Bahalah
29 בַּעֲלָה וְעִיִּים וָעָצֶם׃
.Chormah & ,Chesil & ,Eltholad Et
30 וְאֶלְתּוֹלַד וּכְסִיל וְחָרְמָה׃
.Sansannah & , Madmannah & ,Siclag Et
31 וְצִקְלַג וּמַדְמַנָּה וְסַנְסַנָּה׃
omnes : Rimmon & ,Hain & ,Silchim & ,Lebaoth Et
32 וּלְבָאוֹת וְשִׁלְחִים וְעַיִן וְרִמּוֹן כָּל־
.earum villæ & , nouem & , viginti vrbes
עָרִים עֶשְׂרִים וָתֵשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃
.Asnah & ,Sorhah & ,Esthaol ,planicie In
33 בַּשְּׁפֵלָה אֶשְׁתָּאוֹל וְצָרְעָה וְאַשְׁנָה׃
.Henam & ,Tapuach ,Hengannim & ,Zanoach Et
34 וְזָנוֹחַ וְעֵין גַּנִּים תַּפּוּחַ וְהָעֵינָם׃
.Hazechah & ,Sochoh ,Adullam & ,Iarmuth
35 יַרְמוּת וַעֲדֻלָּם שׂוֹכֹה וַעֲזֵקָה׃
,Ghederothaim & ,Ghederah & ,Hadithaim & ,Saharaim Et
36 וְשַׁעֲרַיִם וַעֲדִיתַיִם וְהַגְּדֵרָה וּגְדֵרֹתָיִם
.earum villæ & , quatuordecim vrbes
עָרִים אַרְבַּע־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
.Ghad Migdal & , Chadasah & Senan
37 צְנָן וַחֲדָשָׁה וּמִגְדַּל־גָּד׃
.Iocteel & , Mispeh & ,Dilhan Et
38 וְדִלְעָן וְהַמִּצְפֶּה וְיָקְתְאֵל׃
.Heglon & , Bascecath & , Lachis
39 לָכִישׁ וּבָצְקַת וְעֶגְלוֹן׃
.Chithlis & ,Lachmas & ,Chabbon Et
40 וְכַבּוֹן וְלַחְמָס וְכִתְלִישׁ׃
,Macchedah & ,Nahamah & ,Bethdaghon ,Chederoth Et
41 וּגְדֵרוֹת בֵּית־דָּגוֹן וְנַעֲמָה וּמַקֵּדָה
.earum villæ & , sedecim ciuitates
עָרִים שֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
.Hasan & ,Hether & , Libnah
42 לִבְנָה וָעֶתֶר וְעָשָׁן׃
.Nesib & , Asnah & , Iphthach Et
43 וְיִפְתָּח וְאַשְׁנָה וּנְצִיב׃
,nouem ciuitates , Maresah & ,Achzib & ,Chehilah Et
oppida 44 וּקְעִילָה וְאַכְזִיב וּמָרֵאשָׁה עָרִים תֵּשַׁע
.eius villæ & ,eius filiæ & ,Hechron .earum villæ &
sunt iuxta latus 45 וְחַצְרֵיהֶן׃ עֶקְרוֹן וּבְנֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ׃
,Asdod manum super quæ omnes ,mare ad & ,Hechron Ab
oppida 46 מֵעֶקְרוֹן וָיָמָּה כֹּל אֲשֶׁר־עַל־יַד אַשְׁדּוֹד
,Hazzah ,eius & , eius filiæ † ,Asdod .earum villæ &
oppida 47 וְחַצְרֵיהֶן׃ אַשְׁדּוֹד בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַזָּה
mare & , Ægypti torrentem ad vsque eius villæ & ,eius filiæ
magnum, בְּנוֹתֶיהָ וַחֲצֵרֶיהָ עַד־נַחַל מִצְרַיִם וְהַיָּם
הגדול .terminum & ,termini
ק הַגְּבוּל וּגְבוּל׃
.Sochoh & ,Iathir & , Samir ,monte in Et
כו 48 וּבָהָר שָׁמִיר וְיַתִּיר וְשׂוֹכֹה׃
ק .Debir ipsa † ,Sannah Chiriath & ,Dannah Et
† quæ est 49 וְדַנָּה וְקִרְיַת־סַנָּה הִיא דְבִר׃
.Hanim & , Esthemoh & ,Hanab Et
50 וַעֲנָב וְאֶשְׁתְּמֹה וְעָנִים׃
-vn ciuitates ,Ghiloh & ,Cholon & ,Goshen Et
51 וְגֹשֶׁן וְחֹלֹן וְגִלֹה עָרִים אַחַת־
.earum villæ & , decim
עֶשְׂרֵה וְחַצְרֵיהֶן׃
.Eshan & , Dumah & , Arab
ינום 52 אֲרַב וְרוּמָה וְאֶשְׁעָן׃
ק .Apecah & ,Bethtappuach & ,Ianum Et
53 וְיָנוּם וּבֵית־תַּפּוּחַ וַאֲפֵקָה׃

terminus ascendétque : Ierusalaim * ipsa , meridie à Iebuzæi * est
הַיְבוּסִי מִנֶּגֶב הִיא יְרוּשָׁלָ͏ִם וְעָלָה הַגְּבוּל
.mare ad Hinnom vallis facies super † qui montis caput ‖ ad ‖ verticem † est in conspectu Gehennom ad occidentem ‡ est
אֶל־רֹאשׁ הָהָר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי גֵי־הִנֹּם יָמָּה
.Aquilonem ad Rephaim vallis extremo in ‡ quæ
אֲשֶׁר בִּקְצֵה עֵמֶק־רְפָאִים צָפוֹנָה׃ vertice
fontem ad ,montis capite à terminus designabitur Et
9 וְתָאַר הַגְּבוּל מֵרֹאשׁ הָהָר אֶל־מַעְיַן
: Hephron montis vrbes ad egredietur & , Nephtoach aquarum aquæ
מֵי נֶפְתּוֹחַ וְיָצָא אֶל־עָרֵי הַר־עֶפְרוֹן
.Chiriathiebarim ipsa ‡ Bahalah ipsi terminus designabitur & ‡ quæ est
וְתָאַר הַגְּבוּל בַּעֲלָה הִיא קִרְיַת יְעָרִים׃
montem ad mare ad Bahalah à terminus circuibit Et occidentem
10 וְנָסַב הַגְּבוּל מִבַּעֲלָה יָמָּה אֶל־הַר
,aquilone ab Ieharim montis humerum † ad pertransibit & : Seir † latus
שֵׂעִיר וְעָבַר אֶל־כֶּתֶף הַר־יְעָרִים מִצָּפוֹנָה
.Timnah * transibit & ,Bethsemes * descendet & ,Chesalon ipsa ‡ ‡ quæ est * in
הִיא כְסָלוֹן וְיָרַד בֵּית־שֶׁמֶשׁ וְעָבַר תִּמְנָה׃
,aquilonem ad Hechron humerum ad terminus egredietur Et latus
11 וְיָצָא הַגְּבוּל אֶל־כֶּתֶף עֶקְרוֹן צָפוֹנָה
montem ‡ pertransibit & : Sichron ad terminus designabitur & ‡ ad
וְתָאַר הַגְּבוּל שִׁכְּרוֹנָה וְעָבַר הַר־
termini exitus eruntque ,Iabneel * egredietur & , Bahalah * in
הַבַּעֲלָה וְיָצָא יַבְנְאֵל וְהָיוּ תֹּצְאוֹת הַגְּבוּל
,terminus & magnum mare ad maris ‖ terminus Et .mare ad ‖ occidentis
12 יָמָּה׃ וּגְבוּל יָם הַיָּמָּה הַגָּדוֹל וּגְבוּל
.suas familias ad circumquaque Iehudah filiorum terminus me per circuitum
זֶה גְּבוּל בְּנֵי־יְהוּדָה סָבִיב לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
medio in partem dedit Iephunneh filio Calébque
13 וּלְכָלֵב בֶּן־יְפֻנֶּה נָתַן חֵלֶק בְּתוֹךְ
Chiriath ,Iehosuah ad Domini os ad Iehudah filiorum iuxta sermonē
בְּנֵי־יְהוּדָה אֶל־פִּי יְהוָה לִיהוֹשֻׁעַ אֶת־קִרְיַת
.Chebron ipsa , Hanach ‖ patris Arbah ‖ torquati, quæ est
אַרְבַּע אֲבִי הָעֲנָק הִיא חֶבְרוֹן׃
,Hanach filios tres Caleb inde Expulitque
14 וַיֹּרֶשׁ מִשָּׁם כָּלֵב אֶת־שְׁלוֹשָׁה בְּנֵי הָעֲנָק
.Hanach natos * ,Talmai & ,Achiman & ,Sesai * filios torquati
אֶת־שֵׁשַׁי וְאֶת־אֲחִימַן וְאֶת־תַּלְמַי יְלִידֵי הָעֲנָק׃
nomen & : Debir habitatores ad inde Ascenditque
15 וַיַּעַל מִשָּׁם אֶל־יֹשְׁבֵי דְּבִר וְשֵׁם [b] עלה
.Chiriathsepher facies ad Debir antea fuit
דְּבִר לְפָנִים קִרְיַת־סֵפֶר׃
,Chiriathsepher percusserit Qui : Caleb Dixitque
16 וַיֹּאמֶר כָּלֵב אֲשֶׁר־יַכֶּה אֶת־קִרְיַת־סֵפֶר [c] נכה
.vxorem in meam filiam Hachsah ei dabo & ;eam ceperit &
וּלְכָדָהּ וְנָתַתִּי לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתִּי לְאִשָּׁה׃
: Caleb fratris Chenaz filius Hothniel eam cepit Et
17 וַיִּלְכְּדָהּ עָתְנִיאֵל בֶּן־קְנַז אֲחִי כָלֵב
.vxorem in suam filiam Hachsah ei deditque
וַיִּתֶּן־לוֹ אֶת־עַכְסָה בִתּוֹ לְאִשָּׁה׃
à petendum ad eum incitauit ‖ & ipsa veniendo in ,fuit Et cum veniret ‖ suasit vt peteret
18 וַיְהִי בְּבוֹאָהּ וַתְּסִיתֵהוּ לִשְׁאוֹל מֵאֵת־ [d] בוא [e] סות
dixitque , asino desuper se deiecit † & ;agrum suo patre † descendit de ‡ est
אָבִיהָ שָׂדֶה וַתִּצְנַח מֵעַל הַחֲמוֹר וַיֹּאמֶר־
mihi Da : dixit Et † tibi ‡ Quid : Caleb ei
לָהּ כָּלֵב מַה־לָּךְ׃ וַתֹּאמֶר תְּנָה־לִּי [f] נתן aridam da
mihi dabis * ;mihi dedisti meridiei ‡ terram quia , benedictionem
19 בְרָכָה כִּי אֶרֶץ הַנֶּגֶב נְתַתָּנִי וְנָתַתָּה לִי ‖ fontes
& ,superiores reuolutiones ‖ ei dedit & :aquarum reuolutiones ‖
גֻּלֹּת מָיִם וַיִּתֶּן־לָהּ אֵת גֻּלֹּת עִלִּיּוֹת וְאֵת [g] גלל
filiorum extensionis ‡ hæreditas ‡ Ista .inferiores reuolutiones † † fontes ‡ est ‡ tribus
גֻּלֹּת תַּחְתִּיּוֹת׃ זֹאת נַחֲלַת מַטֵּה בְנֵי־ [h] נטה
extremo ab vrbes fuerunt Et .suas familias ad * Iehudah
20 יְהוּדָה לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וַיִּהְיוּ הֶעָרִים מִקְצֵה * per tribus
, meridie in Edom terminum ad Iehudah filiorum extensionis ‖
לְמַטֵּה בְנֵי־יְהוּדָה אֶל־גְּבוּל אֱדוֹם בַּנֶּגְבָּה
.Iaghur & ,Heder & , Cabseel
21 קַבְצְאֵל וְעֵדֶר וְיָגוּר׃
.Hadhadah & , Dimonah & ,Chinah Et
22 וְקִינָה וְדִימוֹנָה וְעַדְעָדָה׃
.Ithnan & ,Chasor & , Chedes Et
23 וְקֶדֶשׁ וְחָצוֹר וְיִתְנָן׃

, S hor & ,Chebron *ipſa* ,Chiriatharbah & ,Chumtah Et — quæ eſt
54 וְחֻמְטָה וְקִרְיַת אַרְבַּע הִיא חֶבְרוֹן וְצִיעֹר
.earum villæ & ,nouem ciuitates
עָרִים תֵּשַׁע וְחַצְרֵיהֶן׃
.Iuttah & ,Ziph & ,Charmel , Mahon
55 מָעוֹן כַּרְמֶל וָזִיף וְיוּטָּה׃
.Zanoach & ,Iocdeham & ,Izrehel Et
56 וְיִזְרְעֶאל וְיָקְדְעָם וְזָנוֹחַ׃
.earū villæ & ,decem ciuitates ,Timnah & ,Ghibhah Cain
57 הַקַּיִן גִּבְעָה וְתִמְנָה עָרִים עֶשֶׂר וְחַצְרֵיהֶן׃
.Ghedor & ,Bethſur ,Chalchul
58 חַלְחוּל בֵּית־צוּר וּגְדוֹר׃
, ſex ciuitates ,Elthecon & ,Bethhanoth & ,Maharath Et
59 וּמַעֲרָת וּבֵית־עֲנוֹת וְאֶלְתְּקֹן עָרִים שֵׁשׁ
, Chiriathiharim *ipſa* , Bahal Chiriath .earum villæ & — quæ eſt
60 וְחַצְרֵיהֶן׃ קִרְיַת־בַּעַל הִיא קִרְיַת יְעָרִים
.earum villæ & , duæ ciuitates ,Rabbah &
וְהָרַבָּה עָרִים שְׁתַּיִם[a] וְחַצְרֵיהֶן׃ — שְׁנָה[a]
.Sechachah & ,Middin ,Beth harabah : deſerto In
61 בַּמִּדְבָּר בֵּית הָעֲרָבָה מִדִּין וּסְכָכָה׃
ciuitates ,Henghedi & ,ſalis ciuitas & , Nibſan Et
62 וְהַנִּבְשָׁן וְעִיר־הַמֶּלַח וְעֵין גֶּדִי עָרִים
habitatores *Iebuſæum* Et .earum villæ & , ſex — Iebuſæos
63 שֵׁשׁ וְחַצְרֵיהֶן׃ וְאֶת־הַיְבוּסִי יוֹשְׁבֵי
: *eos* expellere Iehudah filij potuerunt non ,Ieruſalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם לֹא־[b]יוּכְלוּ בְנֵי־יְהוּדָה לְהוֹרִישָׁם — יָכְל[b] / יכלו ק
ad vſque Ieruſalaim in Iehudah filiis cum Iebuſæus habitauit &
וַיֵּשֶׁב הַיְבוּסִי אֶת־בְּנֵי יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַ͏ִם עַד
.hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה׃

CAP. XVI. יו

Iericho Iarden à Ioſeph filiis ſors eſt egreſſa Et
1 וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל לִבְנֵי יוֹסֵף מִיַּרְדֵּן יְרִיחוֹ
Iericho à aſcendens deſertum , orientem ad , Iericho aquas ad
לְמֵי יְרִיחוֹ מִזְרָחָה הַמִּדְבָּר עֹלֶה מִירִיחוֹ
Bethel à egredietur Et .Bethel montem in
2 בָּהָר בֵּית־אֵל׃ וְיָצָא מִבֵּית־אֵל
.Archihataroth terminum ad tranſibit & ,Luz in
לוּזָה וְעָבַר אֶל־גְּבוּל הָאַרְכִּי עֲטָרוֹת׃
ad vſque , Iapleti terminum ad mare verſus deſcendet Et
3 וְיָרַד יָמָּה אֶל־גְּבוּל הַיַּפְלֵטִי עַד
eruntque : Ghazer ad vſque & ,inferiorem Bethchoron terminum
גְּבוּל בֵּית־חוֹרֹן תַּחְתּוֹן וְעַד־גָּזֶר וְהָיוּ
filij acceperunt hæreditate Et .mare ad eius exitus
4 [c]תֹצְאֹתָיו יָמָּה׃ וַיִּנְחֲלוּ בְנֵי־ — יֹצְאֹ[e] / תיו ק
.Ephraim & ,Menaſſeh Ioſeph
יוֹסֵף מְנַשֶּׁה וְאֶפְרָיִם׃
fuit & :ſuas familias *ad* Ephraim filiorum terminus fuit Et — per
5 [d]וַיְהִי גְּבוּל בְּנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם וַיְהִי — הָיָה[d]
, Addar Hathroth * orientem ad eorum hæreditatis terminus — * ad
גְּבוּל נַחֲלָתָם מִזְרָחָה עַטְרוֹת אַדָּר
terminus exibit Et .ſuperiorem Bethchoron ad vſque
עַד־בֵּית חוֹרֹן עֶלְיוֹן׃ וְיָצָא הַגְּבוּל
terminus circuibit & , aquilone ab Michmethath ad mare ad
6 הַיָּמָּה הַמִּכְמְתָת מִצָּפוֹן וְנָסַב הַגְּבוּל
oriente ab ipſum tranſibit & : Siloh Taanath orientem ad
מִזְרָחָה תַּאֲנַת שִׁלֹה וְעָבַר אוֹתוֹ מִמִּזְרַח
, Hataroth ‡ Lnoach à deſcendet Et .Ianoach ad — ‡ in
7 יָנוֹחָה׃ וְיָרַד מִיָּנוֹחָה עֲטָרוֹת
.Iarden * egredietur & ,Iericho in *occurret* ‡ & :Naharath & — ‡ perueniet / * ad
וְנַעֲרָתָה וּפָגַע בִּירִיחוֹ וְיָצָא הַיַּרְדֵּן׃
: *cannæ* ‡ torrentem † mare ad terminus *ibit* ‡ Tappuach A — ‖ perget / † ad / ‡ arundinis.
8 מִתַּפּוּחַ יֵלֵךְ הַגְּבוּל יָמָּה נַחַל קָנָה
extenſionis * hæreditas ‡ Hæc .mare ad eius exitus erunt & — ‡ eſt / * tribus
וְהָיוּ תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה זֹאת נַחֲלַת [e]מַטֵּה — נַטֵּה[e] / ‖ per
.ſuas familias *ad* ‖ Ephraim filiorum
בְּנֵי־אֶפְרַיִם לְמִשְׁפְּחֹתָם׃
medio in Ephraim filiis ſeparatæ vrbes Et
9 וְהֶעָרִים הַמִּבְדָּלוֹת לִבְנֵי אֶפְרַיִם בְּתוֹךְ
.earum villæ & , vrbes omnes ,Menaſſeh filiorum hæreditatis
נַחֲלַת בְּנֵי־מְנַשֶּׁה כָּל־הֶעָרִים וְחַצְרֵיהֶן׃

;Ghazer in habitantem Chenahanæum expulerunt non Et
10 וְלֹא [f]הוֹרִישׁוּ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר — יָרַשׁ[f]
diem ad vſque Ephraim *anteriore* in Chenahanæus habitauit & — medio
וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקֶרֶב אֶפְרַיִם עַד־הַיּוֹם
.ſeruiens *tributum in* fuit & : hanc — tributo
הַזֶּה וַיְהִי [g]לְמַס־עֹבֵד׃ — מַסַּס[g]

CAP. XVII. יז

† ipſe quia , Menaſſeh *extenſioni* ſors fuit Et — † fuit ‡ / tribui
1 [h]וַיְהִי הַגּוֹרָל לְמַטֵּה מְנַשֶּׁה כִּי־הוּא — הָיָה[h]
patri Menaſſeh primogenito Machir , Ioſeph primogenitus
בְּכוֹר יוֹסֵף לְמָכִיר בְּכוֹר מְנַשֶּׁה אֲבִי
ei fuit & : *belli* vir fuit ipſe quia Ghilhad — belloſus
הַגִּלְעָד כִּי הוּא הָיָה אִישׁ מִלְחָמָה וַיְהִי־לוֹ
Menaſſeh filiis Fuitque .Baſan & , Ghilhad
2 הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃ וַיְהִי לִבְנֵי מְנַשֶּׁה
,Chelech filiis & , Abiezer filiis ,ſuas familias *ad* *reſiduis* — reliquis per
[i]הַנּוֹתָרִים לְמִשְׁפְּחֹתָם לִבְנֵי אֲבִיעֶזֶר וְלִבְנֵי־חֵלֶק — יוֹתֵר[i]
filiis & , Chepher filiis & ,Sechem filiis & , Aſriel filiis &
וְלִבְנֵי אַשְׂרִיאֵל וְלִבְנֵי־שֶׁכֶם וְלִבְנֵי־חֵפֶר וְלִבְנֵי
mares Ioſeph filij Menaſſeh filij ‡ Iſti .Semidah — ‡ ſunt
שְׁמִידָע אֵלֶּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה בֶּן־יוֹסֵף הַזְּכָרִים
filij , Chepher filio Selophchad Et .ſuas familias *ad* — per
3 לְמִשְׁפְּחֹתָם׃ וְלִצְלָפְחָד בֶּן־חֵפֶר בֶּן־
, filij ipſi fuerunt non ,Menaſſeh filij , Machir filij ,Ghilhad
גִּלְעָד בֶּן־מָכִיר בֶּן־מְנַשֶּׁה לֹא־הָיוּ לוֹ בָּנִים
,Machalah ,eius filiarum nomina " iſta & : filiæ *quinimo* — ſed / * ſunt
כִּי אִם־בָּנוֹת וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֹתָיו מַחְלָה
,Tirſah & , Milchah ,Choglah , Nohah &
וְנֹעָה חָגְלָה מִלְכָּה וְתִרְצָה׃
facies ad & ,ſacerdotis Elhazar *facies ad* acceſſerunt Et — in conſpectu
4 וַתִּקְרַבְנָה לִפְנֵי אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְלִפְנֵי
: dicendo , *prælatorum* *facies ad* & , Nun filij Iehoſuah — in conſpectu principum,
יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן וְלִפְנֵי הַנְּשִׂיאִים לֵאמֹר
hæreditatem nobis *dandum ad* ,Moſeh præcepit Dominus — vt daret
יְהוָה צִוָּה אֶת־מֹשֶׁה [k]לָתֶת־לָנוּ נַחֲלָה — נָתַן[k]
Domini *os* *ad* eis dedit & : noſtrorum fratrum medio in — iuxta ſermonē
בְּתוֹךְ אַחֵינוּ וַיִּתֵּן לָהֶם אֶל־פִּי יְהוָה
.earum patris fratrum medio in ,hæreditatem
נַחֲלָה בְּתוֹךְ אֲחֵי אֲבִיהֶן׃
terram præter ,decem Menaſſeh *funiculi* ceciderunt Et — hæreditates
5 [l]וַיִּפְּלוּ חַבְלֵי־מְנַשֶּׁה עֲשָׂרָה לְבַד מֵאֶרֶץ — נָפַל[l]
;Iarden *tranſitu à* ‡ quæ ,Baſan & , Ghilhad — ‡ erant trans
הַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן אֲשֶׁר מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃
medio in hæreditatem *hæreditarunt* Menaſſeh filiæ Quoniam — ſortitæ ſunt
6 כִּי בְּנוֹת מְנַשֶּׁה נָחֲלוּ נַחֲלָה בְּתוֹךְ
Menaſſeh filiis fuit Ghilhad terra & , eius filiorum
בָּנָיו וְאֶרֶץ הַגִּלְעָד הָיְתָה לִבְנֵי־מְנַשֶּׁה
Aſer ab Menaſſeh terminus fuit Et .*reſiduis* — reliquis.
7 הַנּוֹתָרִים׃ וַיְהִי גְבוּל־מְנַשֶּׁה מֵאָשֵׁר
terminus *ibit* ‡ & : Sechem *facies ſuper* † quæ ,Hamichmethath — † eſt coram / ‡ perget
הַמִּכְמְתָת אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי שְׁכֶם וְהָלַךְ הַגְּבוּל
.Hentappuach habitatores ad dexteram ad
אֶל־הַיָּמִין אֶל־יֹשְׁבֵי עֵין תַּפּוּחַ׃
ad ‡ Tappuach & :Tappuach terra fuit Menaſſeh Ipſi — ‡ erat
8 לִמְנַשֶּׁה הָיְתָה אֶרֶץ תַּפּוּחַ וְתַפּוּחַ אֶל־
.Ephraim filiis Menaſſeh terminum
גְּבוּל מְנַשֶּׁה לִבְנֵי אֶפְרָיִם׃
meridiem ad *cannæ* ‖ torrentem * terminus Deſcenditque — * ad / ‖ arundinis
9 וְיָרַד הַגְּבוּל נַחַל קָנָה נֶגְבָּה
ciuitatum medio in ‡ Ephraim iſtæ Ciuitates .torrentem *ad* — † & † erant
לַנַּחַל עָרִים הָאֵלֶּה לְאֶפְרַיִם בְּתוֹךְ עָרֵי
‡ torrenti ipſi aquilone ab Menaſſeh terminus & : Menaſſeh
מְנַשֶּׁה וּגְבוּל מְנַשֶּׁה מִצָּפוֹן לַנַּחַל
.mare ad eius exitus fuit &
וַיְהִי תֹצְאֹתָיו הַיָּמָּה׃
:Menaſſeh ipſi aquilonem ad & ,Ephraim ipſi meridiem Ad
10 נֶגְבָּה לְאֶפְרַיִם וְצָפוֹנָה לִמְנַשֶּׁה
contingebāt ſe ,aquilone ab *concurrebant* Aſer in : eius terminus mare fuitque
וַיְהִי הַיָּם גְּבוּלוֹ וּבְאָשֵׁר יִפְגְּעוּן מִצָּפוֹן
.oriente ab Iſſachar *in* &
וּבְיִשָּׂשכָר מִמִּזְרָח׃

-Beth Aſer in & ,Iſſachar in Menaſſeh ipſi Fuítque
11 ויהי למנשה בישׂשכר ובאשר בית־
& :eius *filiæ* † & ,Ibleham & ,eius *filiæ* † & ,ſean — † oppida
שאן ובנותיה ויבלעם ובנותיה ואת־
,Hendor habitatores & : eius *filiæ* & : Dor habitatores & — oppida
וישבי דאר ובנותיה וישבי עין־דאר
habitatores & : eius *filiæ* & ,Tahanach habitatores & : eius *filiæ* & — oppida
ובנותיה וישבי תענך ובנותיה וישבי
potuerunt non Et *.climata* *tria* ‡ ;eius *filiæ* & ,Meghiddo — oppida ‡ tres regiones
12 מגדו ובנותיה שלשת [a] הנפת : ולא יכלו — [a] נוף
voluit & *:iſtas* *vrbes* ‡ expellere Menaſſeh filij — ‡ habitatores vrbium iſtarũ, ſed cœpit
בני מנשה [b] להוריש את־הערים האלה [c] ויואל — [b] ירש [c] יאל
.ipſa terra in habitare Chenahanæus
הכנעני [d] לשבת בארץ הזאת : — [d] ישב
dederunt & * ,Iſrael filij eſſent roborati cùm ,fuit Et — * poſuerunt tributarium, * expulerunt
13 ויהי כי חזקו בני ישראל ויתנו את־
.eum *expulit* * non expellendo & , *tributum in* Chenahanæum
הכנעני [e] למס והורש לא הורישו : — [e] מסס
Cur :dicendo ,Iehoſuah *cum* ‖ Ioſeph filij ſunt locuti Et — † ad
14 וידברו בני יוסף את־יהושע לאמר מדוע
funiculum † & ,vnam ſortem hæreditatem * mihi dediſti — * in † hæreditatem vnam, † cùm
נתתה לי נחלה גורל אחד וחבל
mihi benedixerit hucuſque *donec* ‡ multus populus ego & ,*vnum*
אחד ואני עם רב עד אשר־עד־כה ברכני
populus Si :Iehoſuah eos ad Dixítque ?Dominus
15 יהוה : ויאמר אליהם יהושע אם־עם־
ibi *tibi eliges* † & ,ſiluam in tibi aſcende *.tu* ‖ multus — ‖ es † ſuccide
רב אתה עלה לך היערה ובראת לך שם
mons tibi eſt anguſtus ſi ,Rephaim & ,Perizæi terra in
בארץ הפרזי והרפאים כי־[f] אץ לך הר־ — [f] אוץ
inuenietur ‡ Non :Ioſeph filij Dixerúntque .Ephraim — ‡ ſufficiet
16 אפרים : ויאמרו בני יוסף לא־ימצא
habitante * Chenahanæo omni in ‡ ferrei currus & : mons nobis — ‡ ſunt * qui habitat
לנו ההר ורכב ברזל בכל־הכנעני הישב
,eius *filiis* † & ,Bethſean in qui ei ‖ ,vallis ,terra in — ‖ & † oppidis
בארץ־העמק לאשר בבית־שאן ובנותיה
ad Iehoſuah Dixítque .Izrehel valle in qui ei &
17 ולאשר בעמק יזרעאל : ויאמר יהושע אל־
Populus :dicendo ,Menaſſeh ad & ,Ephraim ad ,Ioſeph domum
בית יוסף לאפרים ולמנשה לאמר עם־
tibi erit non :tibi ‡ magna fortitudo & , *tu* † multus — † es ‡ eſt
רב אתה [g] וכח גדול לך לא־יהיה לך — [g] כוח
quia ,tibi erit mons Quia .vna ſors
18 גורל אחד : כי הר יהיה־לך כי־
quia :eius exitus tibi *erit* ‖ & ,eum *eliges* * & ,*ipſe* ‡ ſilua — ‡ eſt, * ſuccides ‖ erunt
יער הוא ובראתו והיה לך [h] תצאתיו כי־ — [h] יצא
quia ‡ ,ei *ferri* ‡ currus *quia* † ,Chenahanæum expelles — [i] ירש
[i] תוריש את־הכנעני כי רכב ברזל לו כי — † quanquam ‡ ferrei
.ipſe *fortis* — ‡ quanquam fortes ſunt.
חזק הוא :

CAP. XVIII. יח

, Siloh ‡ Iſrael filiorum cœtus omnis ſunt congregati Et — ‡ in
1 ויקהלו כל־[k] עדת בני־ישראל שלה — [k] יעד
terra & : *conuentus tentorium* ibi fecerunt habitare & — tabernaculum eccleſiæ
וישכינו שם את־אהל מועד והארץ
,Iſrael filiis *in* ‖ remanſerunt Et *.eorum facies ad* * eſt ſubacta — * coram eis. † è
2 נכבשה לפניהם : [l] ויותרו בבני ישראל — [l] יתר
.tribus ſeptem ,ſuam hæreditatem diuiſerant non *qui* † — † quibus
אשר לא־חלקו את־נחלתם שבעה שבטים :
quo Vſque :Iſrael filios ad Iehoſuah Dixítque
3 ויאמר יהושע אל־בני ישראל עד־אנה
,terram *poſsidendum ad* ‡ ,ingrediendum ad *remiſsi* *vos* — vacatis ‡ vt poſſideatis
אתם [m] מתרפים לבוא [n] לרשת את־הארץ — [m] רפה
?veſtrorum patrum Deus ,Dominus vobis dedit quam
אשר נתן לכם יהוה אלהי אבותיכם : — [n] ירש
.eos mittam & *:tribui* † Viros tres vobis *Date* — Tradite ex † per tribum,
4 [o] הבו לכם שלשה אנשים לשבט ואשלחם — [o] יהב
os ad ‡ eam deſcribéntque ,*terra in* ‡ ambulabunt & , ſurgéntque — ‡ per terram ‡ ſecũdum hæreditatem
[p] ויקמו ויתהלכו בארץ ויכתבו אותה לפי
.me ad venient & ,eorum *hæreditatis*
נחלתם ויבאו אלי : — [p] קום

ſtabit Iehudah :partes ſeptem in *eam partientur* Et — diuidentur in ea
5 והתחלקו אתה לשבעה חלקים יהודה יעמד
ſuper † ſtabunt Ioſeph *domus* ‡ & :meridie à ſuum terminũ *ſuper* † — † iuxta ‡ familiæ
על־גבלו מנגב ובית יוסף יעמדו על־
deſcribetis vos Et ,aquilone ab ſuum terminum
6 גבולם מצפון : ואתם תכתבו את־
; huc me ad adducetis & , partes ſeptem * terram — * in
הארץ שבעה חלקים [a] והבאתם אלי הנה — [a] בוא
.noſtri Dei Domini facies ad ‖ hîc ſortem vobis iaciam & — ‖ corã Domino Deo noſtro.
[b] ויריתי לכם גורל פה לפני יהוה אלהינו : — [b] ירה
quia ,*veſtro interiore* ‡ in Leuitis pars † non Quoniam — † eſt ‡ medio veſtri,
7 כי אין חלק [c] ללוים בקרבכם כי־ — [c] לוה
,Reuben & , Ghad & : eius hæreditas ‡ Domini ſacerdotium — ‡ eſt
כהנת יהוה נחלתו וגד וראובן
ſuam hæreditatem acceperunt Menaſſeh tribus dimidia &
[d] וחצי שבט המנשה לקחו נחלתם — [d] חצה
Moſch eis dedit quam ,orientem ad Iarden *tranſitu à* * — * trans
מעבר לירדן מזרחה אשר נתן להם משה
:abierunt atque viri Surrexerúntque .Domini ſeruus
8 עבד יהוה : [e] ויקמו האנשים וילכו — [e] קום
deſcribendum ad *euntibus* ‖ / Iehoſuah præcepítque — ‖ pergentibus vt deſcriberent
[f] ויצו יהושע את־ההלכים לכתב את־ — [f] צוה
deſcribite & ,*terra in* † ambulate & . Ite : dicendo ,terram — † per terram.
הארץ לאמר [g] לכו והתהלכו בארץ וכתבו — [g] הלך
ſortem vobis iaciam hîc & :me ad reuertimini & , eam
אתה ושובו אלי ופה אשליך לכם גורל
viri Abierúntque .Siloh in *Domini facies ad* — coram Domino
9 לפני יהוה בשלה : וילכו האנשים
, vrbes *ad* † eam deſcripſerunt atque , *terra in* ‖ tranſierunt & — ‖ per terram † per
ויעברו בארץ ויכתבוה לערים
Iehoſuah ad venerunt & : libro *ſuper* partes ſeptem in — in
לשבעה חלקים על־ספר ויבאו אל־יהושע
.Siloh *caſtramentationem* ad — caſtra in
אל־המחנה שלה :
facies ad Siloh in ſortem Iehoſuah eis iecit Et — corã Domino:
10 וישלך להם יהושע גורל בשלה לפני
filiis terram Iehoſuah ibi diuiſítque *: Domini* — Domino:
יהוה ויחלק־שם יהושע את־הארץ לבני — סא לפני
ſors aſcendit Et .eorum partes ſecundum Iſrael
11 ישראל כמחלקתם : [h] ויעל גורל — [h] עלה
exiuit & :ſuas familias *ad* ‡ Biniamin filiorum *extenſionis* † — † tribus ‡ per
[i] מטה בני־בנימן למשפחתם ויצא — [i] נטה
filios inter & , Iehudah filios inter eorum ſortis terminus
גבול גורלם בין בני יהודה ובין בני
angulum ‡ ad terminus eis Fuítque .Ioſeph — ‡ latus
12 יוסף : ויהי להם הגבול [k] לפאת — [k] פאה
humerum * ad terminus aſcendit & ,Iarden à aquilonis — * latus
צפונה מן־הירדן ועלה הגבול אל־כתף
fuerúntque ,mare ad montem in aſcendit & ,aquilone ab Iericho
יריחו מצפון ועלה בהר ימה והיה — והיו ק
.Beth-auen deſertum ad eius exitus
[l] תצאתיו מדברה בית און : — [l] יצא
Luz *humerum* ad Luz in terminus inde tranſiuit Et — latus
13 ועבר משם הגבול לוזה אל־כתף לוזה
Hateroth * terminus deſcendit & (: Bethel ‡ ipſa), meridiem ad — ‡ eſt * in
נגבה היא בית אל וירד הגבול עטרות
.inferiori Beth-choron ipſi meridie à † qui montem *ſuper* ‖ ,Adar — ‖ iuxta † eſt
אדר על־ההר אשר מנגב לבית־חרון תחתון :
matis *angulum* ‡ ad circuiuit & ,terminus eſt deſignatus Et — ‡ latus
14 ותאר הגבול ונסב לפאת־ים
Beth-choron *facies ſuper* qui monte à meridiem ad — eſt è * regione
נגבה מן־ההר אשר על־פני בית־חרון
: Bahal Chiriath ad eius exitus fuerúntque : meridiem ad
נגבה והיה [m] תצאתיו אל־קרית־בעל — [m] יצא
hoc : Iehudah filiorum vrbs ,Ieharim Chiriath * ipſa — * eſt
היא קרית יערים עיר בני יהודה זאת
Chiriath extremo ab meridiem ad *angulus* † Et .maris *angulus* — eſt latus † latus
15 [n] פאת־ים : ופאת־נגבה מקצה קרית — [n] פאה
fontem ad exiuit & ,mare ad terminus exiuit & : Ieharim
יערים ויצא הגבול ימה ויצא אל־מעין
.Nephthoach *aquarum* — aquæ
מי נפתוח :

‡ qui ,montis extremum ad terminus descendit Et — est
16 וירד הגבול אל־קצה ההר אשר
Rephaim † valle in ‖ quæ Benhinnom vallis *facies* *super* * — * è regione
על־פני [a]גי בן־הנם אשר בעמק רפאים — ‖ est † *gigantum* — [a] גיא
Iebuzæi *humerum* ‡ ad Hinnom vallis descendit & :aquilonem ad — ‡ latus
צפונה וירד גי הנם אל־כתף היבוסי
est designata Et .Henrogel ‡ descendit & :meridiem ad — ‡ ad
17 נגבה וירד עין רגל: ותאר
,Gheliloth ad exiuit & , Hensemes exiuit & ,aquilone ab
מצפון ויצא עין שמש ויצא אל־גלילות
Bohan Eben * descendit & :Adummim ascensum contra ‡ qui — ‡ sunt * ad
אשר־נכח מעלה אדמים וירד אבן בהן
contra *humerum* ad pertransiuit Et .Reuben filij — latus
18 בן־ראובן: ועבר אל־כתף מול־
.Harabah in descendit & ,aquilonem ad planiciem
הערבה צפונה וירד הערבתה:
Beth-choglah *humerum* ad terminus pertransiuit Et — latus
19 ועבר הגבול אל־כתף בית־חגלה
linguam ad termini exitus fuerunt & ,aquilonem ad — limitem
צפונה והיה תצאות הגבול אל־לשון — היו ק
:meridiem ad Iarden extremum ad ,aquilonem ad salis maris
ים־המלח צפונה אל־קצה הירדן נגבה
eum terminabit Iarden Et .*meridiei* ‡ terminus † iste — † est ‡ Austri
20 זה גבול נגב: והירדן יגבול־אתו
Biniamin filiorum hæreditas ‡ ista : orientis *angulum* ad — latus ‡ est
לפאת־קדמה זאת נחלת בני בנימן
Fuerúntque .suas familias *ad circunquaque* ‖ eius terminos *ad* — per ‖ in circuitu per
21 לגבולתיה סביב למשפחתם: והיו
,suas familias *ad* † Biniamin filiorum *extensioni* ‖ ciuitates — ‖ tribui † per
הערים [b]למטה בני בנימן למשפחותיהם — [b] נטה
,Chesis vallis & , Bethchoglah & ,Iericho
22 יריחו ובית־חגלה ועמק קציץ:
.Bethel & , Semaraim & ,Beth-arabah Et
23 ובית הערבה וצמרים ובית־אל:
.Hophrah & , Parah & ,Hauuim Et
והעוים והפרה ועפרה:
ciuitates , Gabah & , Hophni & , Hamonai villa Et
24 וכפר העמני והעפני וגבע ערים — העמונה ק
,earum villæ & ,duodecim
[c]שתים־עשרה וחצריהן: — [c] שנה
.Beeroth & , Ramah & ,Ghibhon
25 גבעון והרמה ובארות:
.Mosah & , Cephirah & , Mispeh Et
26 והמצפה והכפירה והמצה:
.Tarelah & , Irpeel & ,Rechem Et
27 ורקם וירפאל ותראלה:
,Ghibhath , Ierusalaim † ipsa , Iebuzi & , Eleph , Selah Et — † est
28 וצלע האלף והיבוסי היא ירושלם גבעת
† ista , earum *atria* ‖ & , quatuordecim ciuitates , Chiriath — villæ † est
קרית ערים ארבע־עשרה וחצריהן זאת
.suas familias *ad* Biniamin filiorum hæreditas — per
נחלת בני־בנימן למשפחתם:

CAP. XIX. יט

extensioni ,Simhon ipsi secunda sors est egressa Et — tribui
1 ויצא הגורל [d]השני לשמעון [e]למטה — [d] שנה [e] נטה
eorum hæreditas fuit & : suas familias *ad* Simhon filiorum — per
בני־שמעון למשפחותם ויהי נחלתם
eis Fuítque .Iehudah filiorum hæreditatis medio in
2 בתוך נחלת בני־יהודה: ויהי להם
.Moladah & ,Sebah & ,Beersebah ,eorum hæreditatis in
בנחלתם באר־שבע ושבע ומולדה:
.Hasem & ,Balah & , Chasarsuhal Et
3 וחצר שועל ובלה ועצם:
.Chormah & ,Bethul & , Eltholad Et
4 ואלתולד ובתול וחרמה:
.Charsarsusah & ,Bethhamerchaboth & ,Siglagh Et
5 וצקלג ובית־המרכבות וחצר סוסה:
,tredecim ciuitates ,Saruchen & ,Bethlebaoth Et
6 ובית לבאות ושרוחן ערים שלש־עשרה
ciuitates ,Hasan & ,Heter & ,Rimmon ,Hain .earum *atria* & villæ
7 וחצריהן: עין רמון ועתר ועשן ערים

‡ quæ villæ omnes Et .earum *atria* & ,quatuor — villæ † erant per
8 ארבע וחצריהן: וכל־החצרים אשר
Ramath Bahalathbeer ad vsque . istarum vrbium circuitus
סביבות הערים האלה עד־בעלת באר רמת
Simhon filiorum *extensionis* ‡ hæreditas ‡ ista :*meridiei* † — † ad Austrum: ‡ est ‡ tribus
נגב זאת נחלת מטה בני־שמעון
hæreditas ‖ Iehudah filiorum *fune* * De .suas familias *ad* — per * portione ‖ fuit
9 למשפחתם: מחבל בני יהודה נחלת
multa Iehudah filiorum portio erat quia : Simhon filiorum — maior
בני שמעון כי־היה חלק בני־יהודה רב
.corū hæreditatis medio in Simhon filij *hæreditauerunt* ‖ & ,ipsis *præ* — ‖ hæreditatem acceperunt
מהם וינחלו בני־שמעון בתוך נחלתם:
:suas familias *ad* † Zebulun filiis tertia sors ascendit Et — † per
10 [f]ויעל הגורל השלישי לבני זבולן למשפחתם — [f] עלה
.Sarid ad vsque eorum hæreditatis terminus fuit &
ויהי גבול נחלתם עד־שריד:
,Marhalah & , mare ad eorum terminus Ascendétque
11 ועלה גבולם לימה ומרעלה
super *qui* ,*torrentem* *ad occurret* & :Dabbaseth in pertinget & — pertinget ad flumen, quod est è regione
ופגע בדבשת ופגע אל־הנחל אשר על־
orientem ad Sarid à reuertitur Et .Iochneham *facies*
12 פני יקנעם: [g]ושב משריד קדמה — [g] שוב
egredietur & : Thabor Chisloth terminum *super* ‖ , Solis ortum * — * ad ‖ contra
מזרח השמש על־גבול כסלת תבר ויצא
transit inde Et .Iaphiah ascendet & , Dabrath ad
13 אל־הדברת ועלה יפיע: ומשם עבר
exibit & , Casin Hittah * , Chepher Gittah ortum ad orientem ad — * ad
קדמה מזרחה גתה חפר עתה קצין ויצא
terminus *ipsum circuibit* ‡ Et .Nehah ‡ *figurans* † Rimmon ‖ — ‖ in † quæ terminatur ‡ ad ‡ gyrabit ei
14 רמון המתאר הנעה: ונסב אתו הגבול
vallis ‖ eius egressus erunt & : Hanathon * aquilone ab — * ad ‖ ad vallem
מצפון חנתן והיו [h]תצאתיו [i]גי — [h] יצא [i] גיא
: Idalah & , Simron & ,Nahalal & ,Cattath Et .Iphthachel
15 יפתח־אל: וקטת ונהלל ושמרון וידאלה
.earum *atria* & ,duodecim ciuitates ,Bethlechem & — villæ
ובית לחם ערים שתים־עשרה וחצריהן:
.suas familias *ad* ‡ Zebulun filiorum hæreditas † Hæc — † est ‡ per
16 זאת נחלת בני־זבולן למשפחתם
.earum *atria* & istæ vrbes — villæ
הערים האלה וחצריהן:
Issachar filiis , quarta sors est egressa Issachar
17 ליששכר יצא הגורל הרביעי לבני יששכר
,Izrehelah ,eorum terminus fuit Et .suas familias *ad* — per
18 למשפחותם: [k]ויהי גבולם יזרעאלה — [k] היה
.Sunem & , Chesuloth &
והכסלות ושונם:
.Anacharath & ,Sion & ,Chapharaim Et
19 וחפרים ושיאון ואנחרת:
.Ebes & ,Chision & , Rabbith Et
20 והרבית וקשיון ואבץ:
.Bethpasses & , Henchaddah & ,Hengannim & ,Remeth Et
21 ורמת ועין־גנים ועין חדה ובית פצץ:
-Beth & , Sachasimah & ,Thabor in terminus *occurrit* Et — peruenit
22 ופגע הגבול בתבור ושחצומה ובית — ושחצימה ק
ciuitates : Iarden ‡ eorum termini exitus erunt & , semes — ‡ ad
שמש והיו [l]תצאות גבולם הירדן ערים — [l] יצא
extensionis † hæreditas ‖ Hæc .earum *atria* * & ,sedecim — * villæ ‖ est † tribus
23 שש־עשרה וחצריהן: זאת נחלת [m]מטה — [m] נטה
.earum *atria* ‡ & vrbes ,suas familias *ad* ‡ Issachar filiorum — ‡ per ‡ villæ
בני־יששכר למשפחותם הערים וחצריהן:
Aser filiorum *extensioni* quinta sors est egressa Et — tribui
24 ויצא הגורל החמישי למטה בני־אשר
,Chali & ,Chelcath ,eorum terminus Fuitque .suas familias *ad* — per
25 למשפחותם: ויהי גבולם חלקת וחלי
, Misal & , Hamhad & , Alamelech Et .Achsaph & , Beten &
26 ובטן ואכשף: ואלמלך ועמעד ומשאל
.Libnath Sichor in & , mare ad Charmel in *occurrit* & — Peruenit
ופגע בכרמל הימה ובשיחור לבנת:
occurrit ‖ & , Bethdagon * Solis *ortus* ‡ reuertetur Et — ‡ ab ortu * in ‖ Peruenit
27 [n]ושב מזרח השמש בית דגן ופגע — [n] שוב
,Bethhemech aquilonem ad Iphthach-el valle in & ,Zebulun in
בזבולן ובני יפתח־אל צפונה בית העמק

,Hebron Et .sinistra à Chabul ad exibit & ,Nehiel &
28 ונעיאל ויצא אל־כבול משמאל׃ ועברן
.multam Sidon ad vsque ,Canah & ,Chammon & ,Rechob & magnam.
ורחב וחמון וקנה עד צידון רבה׃
ciuitatem ad vsque & ,Ramah ‡ terminus reuertetur Et ‡ in
29 ושב הגבול הרמה ועד־עיר
eruntque ; Chosah * terminus reuertetur & , Sor munitam * in
מבצר־צר ושב הגבול חסה ויהיו והיו
.Achzib ad funiculo à mare ad eius exitus
תצאתיו הימה מחבל אכזיבה׃ ק
viginti ciuitates ,Rechob & , Aphec & ,Hummah Et
30 ועמה ואפק ורחב ערים עשרים
extensionis || hæreditas * Hæc .earum atria ‡ & duæ & ‡ villæ * est || tribus
31 [a]ושתים וחצריהן׃ זאת נחלת [b]מטה
.earum atria ‡ ,istæ ciuitates ,suas familias ad † Aser filiorum [a]שנה [b]נטה † per ‡ villæ
בני־אשר למשפחתם הערים האלה וחצריהן׃
filiis ,sexta sors exiuit Naphthali Filiis
32 לבני נפתלי יצא הגורל הששי לבני
eorum terminus fuit Et .suas familias ad Naphthali per
33 נפתלי למשפחתם׃ ויהי גבולם
,Necheb ipsius Adami & ,Sahannanim in Elon ab ,Cheleph à
מחלף מאלון בצעננים ואדמי הנקב
.Iarden † eius exitus fuit || & : Laccum ad vsque Iabneel & || fuerunt † vsque ad
ויבנאל עד־לקום ויהי [c]תצאתיו הירדן׃ [c]יצא
, Thabor Aznoth* ,mare ad terminus reuertetur Et * ad
34 [d]ושב הגבול ימה אזנות תבור
,meridie à Zebulun in occurrit † & : Chuchoch || inde egredietur & [d]שוב
ויצא משם חקקה ופגע בזבולן מנגב || in || perueniet
ortum ‡ Iarden ad Iehudah in & , mari à occurrit ‡ Aser in & ‡ perueniet ab occidente,
ובאשר פגע מים וביהודה הירדן מזרח ‡ ad * munitæ
, Ser Siddim ,munitionis * ciuitates Et .Solis
35 השמש׃ וערי מבצר הצדים צר
.Chinnereth & , Raccath ,Chammath &
וחמת רקת וכנרת׃
.Chasor & ,Ramah & , Adamah Et
36 ואדמה והרמה וחצור׃
.Henchasor & ,Edrehi & ,Chedes Et
37 וקדש ואדרעי ועין חצור׃
,Bethhanath & , Chorem , Migdal-el & , Iron Et
38 ויראון ומגדל־אל חרם ובית־ענת
.earum atria † & , nouendecim ciuitates , Bethsames & nouem & decem
ובית שמש ערים תשע־עשרה וחצריהן׃ † villæ ‡ est ‡ tribus
Naphthali filiorum extensionis ‡ hæreditas ‡ Hæc
39 זאת נחלת מטה בני־נפתלי * per || villæ
.earum atria || & ,vrbes ; suas familias ad *
למשפחתם הערים וחצריהן׃ Tribui † per
sors exiuit ,suas familias ad † Dan filiorum Extensioni
40 למטה בני־דן למשפחתם יצא הגורל
,Sorhah , eorum hæreditatis terminus fuit Et .septima
41 השביעי׃ ויהי גבול נחלתם צרעה
,Hisemes & , Esthaol &
ואשתאול ועיר שמש׃
.Ithlah & , Aialon & ,Sahalabbim Et
42 ושעלבין ואילון ויתלה׃
.Hechron & , Timnatah & ,Elon Et
43 ואילון ותמנתה ועקרון׃
.Bahalath & ,Gibbethon & ;Elthecheh Et
44 ואלתקה וגבתון ובעלת
,Gathrimmon & ,Beneberach & ,Iehud Et
45 ויהד ובני־ברק וגת־רמון׃
.Iapho contra termino cum Raccon & , Mehaiarchon Et
46 ומי הירקון והרקון עם־הגבול מול יפו׃
ascenderuntque : eis ab Dan filiorum terminus exiuit Et [e]עלה
47 ויצא גבול בני־דן מהם [e]ויעלו
,eam ceperuntque , Lesem cum pugnauerunt & , Dan filij
בני־דן וילחמו עם־לשם וילכדו אתה
,eam hæreditauerunt † & ,gladij os ad || eam percusserunt & || aciei ‡ hæreditate acceperunt
ויכו אתה לפי־חרב וירשו אותה
nomen secundú ,Dan Lesem vocauerunt & ;ea in habitauerunt &
וישבו בה ויקראו ללשם דן כשם
Dan filiorum extensionis ‡ hæreditas ‡ Hæc .sui patris Dan ‡ est ‡ tribus
48 דן אביהם׃ זאת־נחלת מטה בני־דן

† per ‡ villæ
.earum atria ‡ & istæ ciuitates ,suas familias ad †
למשפחתם הערים האלה וחצריהן׃
‡ in hæreditatë diuidere * per :suos terminos ad terram hæreditare † compleuerunt Et
49 [f]ויכלו לנחל את־הארץ לגבולתיה [f]כלה
Nun filio Iehosuah hæreditatem Israel filij dederúntque
[g]ויתנו בני־ישראל נחלה ליהושע בן־נון [g]נתן
Iuxta sermoné vrbem ei dederunt Domini os Super .sui medio in
50 בתוכם׃ על־פי יהוה נתנו לו את־העיר
: Ephraim monte in Serach Thimnath ,postulauit quam
אשר שאל את־תמנת־סרח בהר אפרים
.ea in habitauit & ,ciuitatem ædificauit &
ויבנה את־העיר וישב בה׃
* sunt Elhazar fecerunt hæreditare quas , hæreditates * Istæ
51 אלה הנחלות אשר נחלו אלעזר
|| principes † tribuum extensionum † patrum capita || & , Nun filius Iehosuah & , sacerdos
הכהן ויהושע בן־נון וראשי האבות [h]למטות [h]נטה
ostium ,Domini facies ad ‡ Siloh in sorte in ‡ Israel filiorum
‡ per sortem ‡ coram Domino, ad * tabernaculi ecclesiæ, || diuidere
בני־ישראל בגורל בשלה לפני יהוה פתח
.terram diuidendo à || finierunt & :conuentus tentorij
אהל מועד ויכלו מחלק את־הארץ׃

CAP. XX. כ

[i]יעד
:dicendo ,Iehosuah ad Dominus est locutus Et
1 וידבר יהוה אל־יהושע לאמר׃
vobis Date :dicendo ,Israel filios ad Loquere
2 דבר אל־בני ישראל לאמר תנו לכם את־
refugij † per manum .Moseh manu in || vos ad sum locutus quas , retractionis ciuitates
ערי המקלט אשר־דברתי אליכם ביד־משה׃
Vt fugiat ‡ homicida percutiens ignorantia in ‡ animam percutientem homicidam ‡ illuc fugiendum Ad
3 לנוס שמה רוצח [k]מכה־נפש בשגגה
† per errorem absque * refugium à propinquo redemptore à retractionem * in vobis eruntque ,scientia non in
בבלי־[l]דעת והיו לכם למקלט מגאל
,istis ciuitatibus ex vnam ad fugiet Et .sanguinis
[k]נכה [l]ידע
4 הדם׃ [m]ונס אל־אחת מהערים האלה
[m]נוס seniorum auribus in loquetur ac ,ciuitatis portæ ostium || stabitque
|| ad ועמד פתח שער העיר ודבר באזני זקני
vrbem in eum recolligent & : sua verba ipsius vrbis
העיר ההיא את־דבריו ואספו אתו העירה
:eis cum habitabit & , locum ei dabúntque :se ad
אליהם ונתנו־לו [n]מקום וישב עמם׃ [n]קום
|| propinquus ,eum post sanguinis redemptor || fuerit insecutus cùm Et
5 וכי ירדף גאל הדם אחריו
† tradent ‡ absque scientia non in ‡ quia ;eius manu in homicidam concludent † non &
ולא־יסגרו את־הרצח בידו כי בבלי־דעת
odio habuerat eum ipse odio habens non & , suum proximum percussit
הכה את־רעהו ולא־שנא הוא לו
* & ,ipsa ciuitate in habitauit Et .nudiustertius * heri ab
6 מתמול שלשם׃ וישב בעיר ההיא
donec steterit ante cœtum * donec moriatur sacerdos magnus, mori vsque * ,iudicium ad cœtus facies ad se stare vsque
עד־עמדו לפני [o]העדה למשפט עד־מות
reuertetur tunc : illis diebus in erit qui , magnum sacerdotem
הכהן הגדול אשר יהיה בימים ההם אז ישוב [o]יעד
,suam domum ad & , suam ciuitatem ad veniet & , homicida
הרוצח ובא אל־עירו ואל־ביתו
vnde fugerat. .inde fugerat qua ciuitatem ad
אל־העיר אשר־נס משם׃
parauerunt ‡ sanctitatem ,Naphthali monte in Galil in Chedes ‡ sanctificauerunt Et
7 ויקדשו את־קדש בגליל בהר נפתלי
Chiriath-arbah & , Epraim monte in , Sechem &
ואת־שכם בהר אפרים ואת־קרית ארבע
‡ est Iarden trans de Et .Iehudah monte in (Chebron ‡ ipsa)
8 היא חברון בהר יהודה׃ ומעבר לירדן
planicie in deserto in Beser dederunt orientem ad Iericho
‡ tribu יריחו מזרחה נתנו את־בצר במדבר במישר
[p]נטה extensione ‡ de Ghilhad in Ramoth & ,Reuben extensione ‡ de
tribu [p]ממטה ראובן ואת־ראמות בגלעד ממטה
גולן .Menasseh extensione de Basan in Gholan & , Ghad
ק גד ואת־גלון בבשן ממטה מנשה׃
‡ cögregationis ,Israel filiis omnibus conuentionis ‡ ciuitates fuerunt Istæ
|| qui peregrinatur ‡ vt fugiat
9 אלה היו ערי [q]המועדה לכל בני ישראל
illuc fugiendum ad † ,eorum medio in peregrinanti || peregrino &
[q]יעד [r]גור [r]ולגר הגר בתוכם לנוס שמה

manu in ‡ moriatur non & ,ignorantia in † animam percutiens omnis — ‡ per manum † per errorem propinqui
כל־מכה־נפש בשגגה ולא ימות ביד
.cœtus facies ad eum ſtare vſque ‡ ,ſanguinis redemptoris — a נכה
גאל הדם עד־עמדו לפני העדה:
‡ donec ſteterit coram cœtu.

CAP. XXI. כא

Elhaſar ad Leuitarum patrum *capita* acceſſerunt Et — principes
1 ויגשו ראשי אבות הלוים אל־אלעזר — b נגש c לוה
patrum capita ad & ,Nun filium Iehoſuah ad & ,ſacerdotem
הכהן ואל־יהושע בן־נון ואל־ראשי אבות
eos ad ſunt Locutique .Iſrael filiorum *extenſionum* — tribuum
2 המטות לבני ישראל: וידברו אליהם
præcepit Dominus :dicendo ,Chenahan terra in Siloh in
בשלה בארץ כנען לאמר יהוה צוה
,habitandum ad ciuitates nobis *dandum ad* ‡ Moſeh *manu in* † — † per manum ‡ vt darent
ביד־משה לתת־לנו ערים לשבת — d ישב
filij Dederúntque .noſtris animalibus ‡ earum ſuburbana & — ‡ pro
3 ומגרשיהן לבהמתנו: ויתנו בני־
,Domini *os ad* ſua hæreditate de Leuitis Iſrael — iuxta ſermonē
ישראל ללוים מנחלתם אל־פי יהוה את־
.earum ſuburbana & ,iſtas vrbes
הערים האלה ואת־מגרשיהן:
fuitque ,Chehathitarum familias *ad* ‡ ſors *exiit* Et — transgreſſa eſt ‡ per
4 ויצא הגורל למשפחת הקהתי ויהי — e היה
, Iehudah *extenſione* de Leuitis de ſacerdotis Aharon filiis — tribu
לבני אהרן הכהן מן־הלוים ממטה יהודה
ciuitates ,*ſorte in* ‡ Beniamin tribu de & ,Simhon *extenſione* de & — tribu ‡ per ſortem,
וממטה השמעני וממטה בנימן בגורל ערים
reſiduis ‡ , Chehath filiis Et .tredecim — ‡ qui reſidui erant
5 שלש עשרה: ולבני קהת הנותרים — f יתר
dimidia de & ,Dan tribu de & , Ephraim *extenſionis* * familiis de — * tribus
ממשפחת מטה־אפרים וממטה־דן ומחצי — g חצה
.decem ciuitates ,*ſorte in* ‖ Menaſſeh tribu — ‖ per ſortem,
מטה מנשה בגורל ערים עשר:
, Iſſachar *extenſionis* familiis de Gherſon filiis Et — tribus
6 ולבני גרשון ממשפחת מטה־יששכר — h נטה
tribu dimidia de & ,Naphthali *extenſione* de & ,Aſer *extenſione* de & — tribu
וממטה־אשר וממטה נפתלי ומחצי מטה
.tredecim ciuitates ,*ſorte in* Baſan in Menaſſeh — per ſortem,
מנשה בבשן בגורל ערים שלש עשרה:
,Reuben *extenſione* ‡ de ſuas familias *ad* † Merari Filiis — † per ‡ tribu
7 לבני מררי למשפחתם ממטה ראובן
-duo ciuitates , Zebulun *extenſione* de & Ghad tribu de & — tribu
וממטה־גד וממטה זבולן ערים שתים — i שנה
Leuitis Iſrael filij Dederúntque .decim
8 עשרה: ויתנו בני־ישראל ללוים את־ — k נתן l לוה
præcepit ſicuti ,earum ſuburbana & , has ciuitates
הערים האלה ואת־מגרשיהן כאשר צוה
extenſione ‡ de dederunt Et .*ſorte in* † Moſeh *manu in* ‖ Dominus — ‖ per manus † per ſortem: ‡ tribu ‡ tribu
9 יהוה ביד־משה בגורל: ויתנו ממטה
,Simhon filiorum *extenſione* ‡ de & , Iehudah filiorum
בני יהודה וממטה בני שמעון את — m בנה
.nomine in *eas vocabit* * quas , has ciuitates — * vocauit
הערים האלה אשר־יקרא אתהן בשם:
filiis de Chehathitarum familiis de Aharon filiis fuit Et
10 ויהי לבני אהרן ממשפחת הקהתי מבני
.prima ſors erat eis quoniam :Leui — ראשונה ק
לוי כי להם היה הגורל ראישנה:
:Hanoch patris Arbah Chiriath eis Dederúntque
11 ויתנו להם את־קרית ארבע אבי הענוק
eius ſuburbana & ;Iehudah monte in (Chebron ‡ ipſa) — ‡ eſt
היא חברון בהר יהודה ואת־מגרשה
,eius *atria* ‡ & ,ciuitatis agrum Et .eius *circuitu* † — † per circuitum ‡ villas
12 סביבתיה: ואת־שדה העיר ואת־חצריה
.eius poſſeſſionem in Iephunneh filio Chaleb dederunt
נתנו לכלב בן־יפנה באחזתו:
ciuitatem dederunt ſacerdotis Aharon filiis Et
13 ולבני אהרן הכהן נתנו את־עיר
& ,eius ſuburbana & ,Chebron ,homicidæ *retractionis* — refugij
מקלט הרצח את־חברון ואת־מגרשיה ואת־
& ,Iathir Et .eius ſuburbana & , Libnah
14 לבנה ואת־מגרשיה: ואת־יתר ואת־

.eius ſuburbana & ,Eſthemoah & , eius ſuburbana
מגרשה ואת־אשתמע ואת־מגרשה:
& ,Debir & ,eius ſuburbana & , Cholon Et
ואת־חלן ואת־מגרשה ואת־דבר ואת־
& ,eius ſuburbana & , Hain Et .eius ſuburbana
15 מגרשה: ואת־עין ואת־מגרשה ואת־
& , Bethſemes ,eius ſuburbana & , Iuttah
16 יטה ואת־מגרשה ואת־בית שמש ואת־
tribubus duabus de nouem ciuitates ; eius ſuburbana
מגרשה ערים תשע מאת שני השבטים
& ,Ghibhon ,Biniamin *extenſione* de Et .iſtis — tribu
17 האלה: וממטה בנימין את־גבעון ואת־
.eius ſuburbana & ,Ghebah ;eius ſuburbana
מגרשה את־גבע ואת־מגרשה:
Halmon & ,eius ſuburbana & ,Hanathoth
18 את־ענתות ואת־מגרשה ואת־עלמון
.quatuor ciuitates ,eius ſuburbana &
ואת־מגרשה ערים ארבע:
tredecim ,ſacerdotum Aharon filiorum ciuitates Omnes
19 כל־ערי בני־אהרן הכהנים שלש־עשרה
filiorum familiis Et .earum ſuburbana & ,ciuitates
20 ערים ומגרשיהן: ולמשפחות בני־
fuit † & :Chehath filiis de *reſiduorum* ‖ Leuitarum Chehath — ‖ qui reſidui erant † fuerunt ‡ tribu
קהת הלוים הנותרים מבני קהת ויהי
.Ephraim *extenſione* ‡ de eorum ſortis ciuitates — n יתר o נטה
ערי גורלם ממטה אפרים:
homicidæ *retractionis* ciuitatem eis dederunt Et — refugij
21 ויתנו להם את־עיר מקלט הרצח את־
,Ghezer & ,Ephraim monte in eius ſuburbana & , Sechem
שכם ואת־מגרשה בהר אפרים ואת־גזר
;eius ſuburbana & ,Chibſaim Et .eius ſuburbana &
22 ואת־מגרשה: ואת־קבצים ואת־מגרשה
.quatuor ciuitates ,eius ſuburbana & ,Beth-choron &
ואת־בית חורן ואת־מגרשה ערים ארבע:
,eius ſuburbana & , Eltheche ,Dan *extenſione* de Et — tribu
23 וממטה־דן את־אלתקא ואת־מגרשה
,Aialon .eius ſuburbana & , Gibbethon
24 את־גבתון ואת־מגרשה: את־אילון
,eius ſuburbana & ,Gath-rimmon ;eius ſuburbana &
ואת־מגרשה את־גת־רמון ואת־מגרשה
;Menaſſeh *extenſionis dimidio* de Et .quatuor ciuitates — dimidia tribu
25 ערים ארבע: וממחצית מטה מנשה
& ,Ghath-rimmon & ,eius ſuburbana & ,Tahnach
את־תענך ואת־מגרשה ואת־גת רמון ואת־
,decem ciuitates Omnes .duæ ciuitates ;eius ſuburbana
26 מגרשה ערים שתים: כל־ערים עשר
.reſiduis Chehath filiorum familiis , earum ſuburbana &
ומגרשיהן למשפחת בני־קהת הנותרים:
dimidio de ,Leuitarum familiis de Gherſon filiis Et — dimidia tribu
27 ולבני גרשון ממשפחת הלוים מחצי — p חצה
Gholan ,homicidæ *retractus* † ciuitatem , Menaſſeh *extenſionis* — † refugij
מטה מנשה את־עיר מקלט הרצח את־גלון — גולן ק
& ,Beeſterah & ,eius ſuburbana & ,Baſan in
בבשן ואת־מגרשה ואת־בעשתרה ואת־
.duæ ciuitates ,eius ſuburbana
מגרשה ערים שתים: — q שנה
:eius ſuburbana & ,Chiſion , Iſſachar *extenſione* de Et — tribu
28 וממטה יששכר את־קשיון ואת־מגרשה
,Iarmuth .eius ſuburbana & ,Dabrath
29 את־דברת ואת־מגרשה: את־ירמות
,eius ſuburbana & , Gannim Hen : eius ſuburbana &
ואת־מגרשה את־עין גנים ואת־מגרשה
,Miſal ,Aſer *extenſione* de Et .quatuor ciuitates — tribu
30 ערים ארבע: וממטה אשר את־משאל — r נטה
.eius ſuburbana & ;Habdon : eius ſuburbana &
ואת־מגרשה את־עבדון ואת־מגרשה:
& , Rechob & :eius ſuburbana & ,Chelcath
31 את־חלקת ואת־מגרשה ואת־רחב ואת־
extenſione de Et .quatuor ciuitates , eius ſuburbana — tribu
32 מגרשה ערים ארבע: וממטה
, Galil in Chedes ,homicidæ *retractus ciuitatem* Naphtali — ciuitates refugij
נפתלי את־עיר מקלט הרצח את־קדש בגליל

,eius suburbana & , Chamothdor & : eius suburbana &
ואת־מגרשה ואת־חמת דאר ואת־מגרשה
:tres ciuitates ; eius suburbana & , Chartan &
ואת־קרתן ואת־מגרשה ערים שלש׃
·tre , suas familias ad Ghersunitarum ciuitates Omnes — per
33 כל־ערי הגרשני למשפחתם שלש־
filiorum familiis Et .earum suburbana & ,ciuitates decim
34 עשרה עיר ומגרשיהן׃ ולמשפחות בני־
,Zebulun *extensione* de residuorum Leuitarum Merari — tribu
מררי הלוים [a] הנותרים מאת מטה זבולן את־ — [a] יתר
.eius suburbana & ,Cartah :eius suburbana & , Iochneham
יקנעם ואת־מגרשה את־קרתה ואת־מגרשה׃
& ,Nahalal :eius suburbana & :Dimnah
35 את־דמנה ואת־מגרשה את־נהלל ואת־
, Reuben *extensione* de Et .quatuor ciuitates ;eius suburbana — tribu
36 מגרשה ערים ארבע׃ וממטה ראובן
.eius suburbana & ,Iahasah & ;eius suburbana & ,Beser
את־בצר ואת־מגרשה ואת־יהצה ואת־מגרשה׃
, Mephahath & :eius suburbana & , Chedemoth
37 את־קדמות ואת־מגרשה ואת־מיפעת
,Ghad tribu de Et .quatuor ciuitates ;eius suburbana &
38 ואת־מגרשה ערים ארבע׃ וממטה גד
,Ghilhad in Ramoth : homicidæ *retractus* ciuitatem — refugij
את־עיר מקלט הרצח את־רמת בגלעד
.eius suburbana & ,Machanaim & ;eius suburbana &
ואת־מגרשה ואת־מחנים ואת־מגרשה׃
& ,Iahazer :eius suburbana & ,Chesbon
39 את־חשבון ואת־מגרשה את־יעזר ואת־
ciuitates Omnes .quatuor ciuitates omnes ; eius suburbana
40 מגרשה כל־ערים ארבע׃ כל־הערים
familiis de *residuū* † ,suas familias *ad* || Merari *filiis* * — * filiorum || per † qui residui erant
לבני מררי למשפחתם הנותרים ממשפחות
.duodecim ciuitates eorum sors fuit & , Leuitarum
הלוים ויהי גורלם ערים [b] שתים עשרה׃ — [b] שנה
filiorum *apprehensionis* medio in Leuitarum ciuitates Omnes — possessionis
41 כל ערי הלוים בתוך אחזת בני־
.earum suburbana & ,octo & ,quadraginta ciuitates ,Israel
ישראל ערים ארבעים ושמנה ומגרשיהן׃
eius expulsoria & ciuitas ciuitas || istæ ciuitates *Erunt* * — * fuerunt || singulæ ciuitates, & suburbana earū per circuitum
42 [c] תהיינה הערים האלה עיר עיר ומגרשיה
dedit Et .istis ciuitatibus omnibus sic , eius *circuitus*
43 סביבתיה כן לכל־הערים האלה׃ [d] ויתן — [c] היה [d] נתן
dare iurauit quam terram omnem Israel ipsi Dominus
יהוה לישראל את־כל־הארץ אשר נשבע לתת
.ea in habitauerunt & ,eam possederunt & :eorum patribus
לאבותם וירשוה וישבו בה׃
omnia iuxta circuitu à || , eis Dominus requiem dedit Et — || in
44 [e] וינח יהוה להם מסביב ככל — [e] נוח
eorū *facies* ‡ in vir stetit non & :eorum patribus iurauit *quæ* † — † super quibus ‡ conspectu
אשר־נשבע לאבותם ולא־עמד איש בפניהם
dedit eorum inimicos omnes : eorum inimicis omnibus ex
מכל־איביהם את כל־איביהם נתן
omni ex verbum cecidit Non .eorum manu in Dominus
45 יהוה בידם׃ לא־נפל דבר מכל
domum ad Dominus est locutus quod bono verbo
הדבר הטוב אשר־דבר יהוה אל־בית
.venit omne , Israel
ישראל הכל [f] בא׃ — [f] בוא

CAP. XXII. כב

dimidiam & ,Ghaditas & , Reubenitas Iehosuah *vocabit* Tunc — vocauit
1 אז יקרא יהושע לראובני ולגדי [g] ולחצי — [g] חצה
Vos : eos ad Dixitque .Menasseh *extensionem* — tribum
2 [h] מטה מנשה׃ ויאמר אליהם אתם — [h] נטה
seruus Moseh vobis præcepit quæ omnia custodistis
שמרתם את כל־אשר צוה אתכם משה עבד
.vobis præcepi quæ cunctis in *mea voce* in obedistis & ,Domini — voci meæ
יהוה ותשמעו בקולי לכל אשר־[i] צויתי אתכם׃ — [i] צוה
multis diebus iam vestros fratres reliquistis Non
3 לא־עזבתם את־אחיכם זה ימים רבים
præcepti custodiam seruastis & : hanc diem ad vsque
עד היום הזה ושמרתם את־משמרת מצות

fecit requiescere
Dominus *dedit requiem* nunc Et ,vestri Dei Domini
4 יהוה אלהיכם׃ ועתה הניח יהוה
fratres vestros,
: eis est locutus quemadmodum ;*vestris fratribus* vester Deus
אלהיכם לאחיכם כאשר דבר להם
* reuertimini || proficiscimini † tabernacula
terram ad ,vestra *tentoria* † ad vobis *itote* || & ,*respicite* * nunc &
ועתה [k] פנו [l] ולכו לכם לאהליכם אל־ארץ
[k] פנה [l] הלך
Domini seruus Moseh vobis dedit quam ,vestræ *apprehensionis* ‡
אחזתכם אשר נתן לכם משה עבד יהוה
‡ possessionis $ trans * vt faciatis
faciendum ad * ,valde custodite Tantùm .Iarden *transitu in* $
5 בעבר הירדן׃ רק שמרו מאד לעשות
Moseh vobis præcepit quam legem & ,præceptum
את־המצוה ואת־[m] התורה אשר צוה אתכם משה — [m] ירה
† vt diligatis
,vestrum Deum Dominum *diligendum ad* † Domini seruus
עבד־יהוה לאהבה את־יהוה אלהיכם
‡ ambuletis $ seruetis
,eius præcepta *seruandum ad* $ & ,eius viis omnibus in *eundum ad* ‡ &
וללכת בכל־דרכיו ולשמור מצותיו
* adhæreatis ei, & seruiatis
tota in & ,vestro corde toto in ei *seruiendū ad &* ,*eo in adhærendū ad* * &
ולדבקה־בו ולעבדו בכל־לבבכם ובכל־
,Iehosuah eis Benedixitque .vestra anima
6 נפשכם׃ ויברכם יהושע
tabernacula
dimidiæ Et .sua *tentoria* in abieruntque ,eos dimisit &
7 וישלחם וילכו אל־אהליהם׃ ולחצי
tribui
dedit eius dimidio :Basan in Moseh dedit Menasseh *virgæ*
שבט המנשה נתן משה בבשן ולחציו נתן
|| trans † occidentem:
etiam & :*mare* † ad Iarden *transitu à* || suis fratribus cum ,Iehosuah
יהושע עם־אחיהם מעבר הירדן ימה וגם
בעבר ק
.eis *benedixit & suas aulas* $ ad Iehosuah ,eos *dimisit* ‡ cùm
כי שלחם יהושע אל־אהליהם ויברכם׃
‡ dimitteret $ abernacula sua & benediceret
reuertimini multis *substantiis In* * :dicendo , eos ad dixit Et
8 ויאמר אליהם לאמר בנכסים רבים שובו
* Cum diuitiis || tabernacula † cū pecudibus $ cum ‡ multis * diuidite
,argento *in* ‡ ,valde *multa acquisitione in* † & ,vestra *tentoria* || ad
אל־אהליכם ובמקנה רב־מאד בכסף
:valde *multùm* $ vestibus *in* & , ferro *in* & , ære *in* & ,auro *in* &
ובזהב ובנחשת ובברזל ובשלמות הרבה מאד
.vestris fratribus cum vestrorum inimicorum spolium *partimini* *
חלקו שלל איביכם עם־אחיכם׃
,Ghad filij & , Reuben filij abierunt & , sunt reuersi Et
9 [n] וישבו וילכו בני־ראובן ובני־גד — [n] שוב
|| tribus
,Siloh de Israel filiis à Menasseh *virga* || dimidia &
וחצי שבט המנשה מאת בני ישראל משלה
† est ‡ vt irent
,Ghilhad terram ad *eundum ad* ‡ ; Chenahan terra in † quæ
אשר בארץ כנען [o] ללכת אל־ארץ הגלעד — [o] הלך
$ possessionis * in qua possessionem acceperant iuxta sermonē Domini per manum
os ad ,ea in apprehensi sunt quæ * ,*suæ apprehensionis* $ terram ad
אל־ארץ אחזתם אשר נאחזו־בה על־פי
confinia || ad venerunt Et .Moseh *manu in Domini*
10 יהוה ביד־משה׃ [p] ויבאו אל־גלילות
|| limites † qui erant
,Reuben filij ædificauerunt & :Chenahā terra in *quæ* † ,Iarden
הירדן אשר בארץ כנען [q] ויבנו בני־ראובן
[p] בוא [q] בנה
‡ iuxta * visu
super ‡ altare ibi Menasseh tribus dimidia & , Ghad filij &
ובני־גד וחצי שבט המנשה שם מזבח על־
filij audierunt Et .*visum ad* * magnum altare , Iarden
11 הירדן מזבח גדול למראה׃ וישמעו בני־
filij & , Reuben filij ædificauerunt Ecce ; dicere Israel
ישראל לאמר הנה־בנו בני־ראובן ובני־
|| tribus † contra
regione è † altare Menasseh *virga* || dimidia & ,Ghad
גד וחצי שבט המנשה את־המזבח אל־מול
terram ‡ in confinibus $ in transitu * conuenerunt
filiorum *transitum ad* $,Iarden *confinia ad* ‡ , Chenahan *terræ*
ארץ כנען אל־גלילות הירדן אל־עבר בני
omnis *coacti sunt* * & ,Israel filij audierunt Et .Israel
12 ישראל׃ וישמעו בני ישראל ויקהלו כל־
$ in * vt ascenderēt contra
eos *super ascendendum ad* , Siloh $,Israel filiorum cœtus
[r] עדת בני־ישראל שלה [s] לעלות עליהם
[r] יעד [s] עלה
filios ad Israel filij miserunt Et .pugnam ad
13 לצבא׃ וישלחו בני־ישראל אל־בני
tribum
,Menasseh *virgam* dimidiam ad & , Ghad filios ad & , Reuben
ראובן ואל־בני־גד ואל־חצי שבט־מנשה
.sacerdotis Elhazar filium Pinechas , Ghilhad terram ad
אל־ארץ הגלעד את־פינחס בן־אלעזר הכהן׃
$ principes * principem || per † ex ‡ tribubus $ quisque
prælatum * ,vnum *prælatum* * ,eo cum *prælatos* $ decem Et
14 ועשרה נשאים עמו נשיא אחד נשיא
vir $ & , Israel *extensionibus* ‡ omnibus † ,patris domū *ad* || vnum
אחד לבית אב לכל [t] מטות ישראל ואיש — [t] נטה

.Israel millibus in *ipsi* ‡ suorum patrum domus caput ‡ erant
רֹאשׁ בֵּית־אֲבוֹתָם הֵמָּה לְאַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃
ad & ,Ghad filios ad & , Reuben filios ad venerunt Et
15 וַיָּבֹאוּ אֶל־בְּנֵי־רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־
sunt locuti & : Ghilhad terram ad ,Menasseh tribum dimidiam
[a]חֲצִי שֵׁבֶט־מְנַשֶּׁה אֶל־אֶרֶץ הַגִּלְעָד וַיְדַבְּרוּ
: Domini cœtus omnis dixerunt Sic : dicendo eis cum
16 אִתָּם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמְרוּ כֹּל [b]עֲדַת יְהוָה
Deum in ‖ estis præuaricati quam ista præuaricatio * Quæ
מָה־הַמַּעַל הַזֶּה אֲשֶׁר מְעַלְתֶּם בֵּאלֹהֵי
vos ædificando in ‡ ;Dominum post à ‡ hodie *reuertendum ad* † Israel
יִשְׂרָאֵל לָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה [c]בִּבְנוֹתְכֶם
?Dominum *in* ‖ hodie *vos rebellandum ad* * , altare vobis
לָכֶם מִזְבֵּחַ לִמְרָדְכֶם הַיּוֹם בַּיהוָה׃
. non qua , Pehor *peruersitas* † nobis parum An
17 הַמְעַט־לָנוּ אֶת־[d]עֲוֹן פְּעוֹר אֲשֶׁר לֹא־
plaga fuit & : hanc diem ad vsque *ea* ab mundati sumus
הִטַּהַרְנוּ מִמֶּנּוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיְהִי הַנֶּגֶף
post à ‡ hodie auertemini vos Et ? Domini cœtu in
18 בַּעֲדַת יְהוָה׃ וְאַתֶּם [e]תָּשֻׁבוּ הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי
,Dominum *in* * hodie rebellabitis vos , erit & : Dominum
יְהוָה וְהָיָה אַתֶּם תִּמְרְדוּ הַיּוֹם בַּיהוָה
.*ira feruescet* Israel cœtum totum in cras &
וּמָחָר אֶל־כָּל־עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִקְצֹף׃
, vestræ possessionis terra est immunda si quidem Et
19 וְאַךְ אִם־טְמֵאָה אֶרֶץ אֲחֻזַּתְכֶם
qua † , Domini possessionis terram ad vobis transite
עִבְרוּ לָכֶם אֶל־אֶרֶץ אֲחֻזַּת יְהוָה אֲשֶׁר
apprehendimini ‖ & : Domini tabernaculum *ibi* habitat
שָׁכַן־שָׁם מִשְׁכַּן יְהוָה וְהֵאָחֲזוּ
ne nobis † & ,rebelletis ne Dominum *in* * & ,nostrum medio in
בְּתוֹכֵנוּ וּבַיהוָה אַל־תִּמְרֹדוּ וְאֹתָנוּ אַל־
altare præter , altare vobis *vos ædificando in* *sitis rebelles* ‡
תִּמְרֹדוּ בִּבְנֹתְכֶם לָכֶם מִזְבֵּחַ מִבַּלְעֲדֵי מִזְבַּח
Zerach filius Hachan Nónne .nostri Dei Domini
20 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ הֲלוֹא עָכָן בֶּן־זֶרַח
omnem *super* & ,anathemate in præuaricationem est præuaricatus
מָעַל מַעַל בַּחֵרֶם וְעַל־כָּל־
obiit non vnus vir ipse & ? ira fuit Israel cœtum
עֲדַת יִשְׂרָאֵל הָיָה קָצֶף וְהוּא אִישׁ אֶחָד לֹא גָוַע
,Ghad filij & , Reuben filij responderunt Et *.sua peruersitate in*
21 בַּעֲוֹנוֹ׃ [f]וַיַּעֲנוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד
millium *capita* ‡ ad sunt locutique :Menasseh *virga* † dimidia &
וַחֲצִי שֵׁבֶט הַמְנַשֶּׁה וַיְדַבְּרוּ אֶת־רָאשֵׁי אַלְפֵי
Deorum *Deus* ‡ ,Dominus Deorum *Deus* ‡ Israel
22 יִשְׂרָאֵל׃ אֵל אֱלֹהִים יְהוָה אֵל אֱלֹהִים
si ,cognoscet ipse Israel & ,*cognoscens* * ipse Dominus
יְהוָה הוּא יֹדֵעַ וְיִשְׂרָאֵל הוּא יֵדָע אִם־
nos serues ne) Dominum in *præuaricatione in* † si & ,*rebellione in* ‖
בְּמֶרֶד וְאִם־בְּמַעַל בַּיהוָה אַל־[g]תּוֹשִׁיעֵנוּ
reuertendum ad ‡ , altare nobis *ædificandum Ad* ‡ (.hac die
23 הַיּוֹם הַזֶּה׃ [h]לִבְנוֹת לָנוּ מִזְבֵּחַ לָשׁוּב
illud super *ascendere faciendum ad* † si & , Dominum post à ‖
מֵאַחֲרֵי יְהוָה וְאִם־[i]לְהַעֲלוֹת עָלָיו
sacrificia illud super faciendum ad si & .*munus* & ,*ascensionem* ‡
עוֹלָה וּמִנְחָה וְאִם־לַעֲשׂוֹת עָלָיו זִבְחֵי
.requirat ipse Dominus , pacificorum
שְׁלָמִים יְהוָה הוּא יְבַקֵּשׁ׃
,hoc fecimus *verbo à sollicitudine præ* ‡ non si Et
24 וְאִם־לֹא מִדְּאָגָה מִדָּבָר עָשִׂינוּ אֶת־זֹאת
: dicendo , nostris filiis vestri filij dicent Cras : dicendo
לֵאמֹר מָחָר יֹאמְרוּ בְנֵיכֶם לְבָנֵינוּ לֵאמֹר
? Israel Deo Domino & ,vobis Quid
מַה־לָּכֶם וְלַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
vos inter & ,nos inter Dominus dedit terminum Et
25 וּגְבוּל נָתַן־יְהוָה בֵּינֵנוּ וּבֵינֵיכֶם
vobis ‡ non : Iarden Ghad filij & ,Reuben filij
בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד אֶת־הַיַּרְדֵּן אֵין־לָכֶם
,nostros filios vestri filij facient cessare & : Domino in pars
חֵלֶק בַּיהוָה וְהִשְׁבִּיתוּ בְנֵיכֶם אֶת־בָּנֵינוּ
.Dominum *timendum non ad*
לְבִלְתִּי [k]יְרֹא אֶת־יְהוָה׃

[a] חֲצַת
[b] יַעַד * est ‖ contra † vt auertamini ‡ ne eatis ‡ cùm ædificaueritis
[c] בָּנָה * vt rebelletis ‖ contra † est cum iniquitate
[d] עָוָה ‡ ne eatis
[e] שׁוּב * contra
irascetur.
in qua ‖ possessiones accipite * contra † à
‡ deficiatis ædificando
contra
tantùm propter iniquitatem suam
[f] עָנָה † tribus ‡ principes ‡ Fortis
* cognoscet.
‖ propter rebellionem egimus, † propter præuaricationem ‡ Vt ædificaremus
[g] יָשַׁע [h] בָּנָה ‡ vt auerteremur ‖ ne iremus † ad immolandum
[i] עָלָה ‡ holocaustum & sacrificium ‡ timore huius rei
בֵּינֵנוּ קׄ ‡ est
vt non timeant;
[k] יָרֵא

,altare ædificando ,nobis nunc Faciamus :diximus Et
26 וַנֹּאמֶר נַעֲשֶׂה־נָּא לָנוּ לִבְנוֹת אֶת־הַמִּזְבֵּחַ
ipse testis Quia ‡ .sacrificio † nec *ascensioni* non
27 לֹא לְעוֹלָה וְלֹא לָזָבַח׃ כִּי [a]עֵד הוּא
; nos post *nostras generationes* ‡ inter & , vos inter & nos inter
בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם וּבֵין דֹּרוֹתֵינוּ אַחֲרֵינוּ
,nostris *a cessionibus in eius facies ad* ‖ Domini seruitutem *seruiendum ad* *
לַעֲבֹד אֶת־עֲבֹדַת יְהוָה לְפָנָיו בְּעֹלוֹתֵינוּ
dicant non & : nostris pacificis in & , nostris sacrificiis in &
וּבִזְבָחֵינוּ וּבִשְׁלָמֵינוּ וְלֹא־יֹאמְרוּ
.Domino in pars vobis ‡ Non .nostris filiis cras vestri filij
בְנֵיכֶם מָחָר לְבָנֵינוּ אֵין־לָכֶם חֵלֶק בַּיהוָה׃
ad & ,nos ad dixerint *cùm* , erit Et ,diximus Et
28 וַנֹּאמֶר וְהָיָה כִּי־יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ וְאֶל־
exemplar .Videte :dicemus & ,cras nostras generationes
[b]דֹּרֹתֵינוּ מָחָר וְאָמַרְנוּ רְאוּ אֶת־[c]תַּבְנִית
,*ascensioni* † non ,nostri patres fecerunt quod Domini altaris
מִזְבַּח יְהוָה אֲשֶׁר־[d]עָשׂוּ אֲבוֹתֵינוּ לֹא לְעוֹלָה
.vos inter & nos inter *ipsum* * testis *quia* ‡ , sacrificio ‡ nec
וְלֹא לְזֶבַח כִּי־עֵד הוּא בֵּינֵינוּ וּבֵינֵיכֶם׃
,Dominum in *rebellandum ad* ‖ ,nobis à , nobis Absit
29 חָלִילָה לָּנוּ מִמֶּנּוּ לִמְרֹד בַּיהוָה
ædificando Dominum post à ‡ ,hodie *reuertendum ad* † &
וְלָשׁוּב הַיּוֹם מֵאַחֲרֵי יְהוָה לִבְנוֹת
Domini altare præter , sacrificio & ,*muneri* ,*ascensioni* ‡ altare
מִזְבֵּחַ לְעֹלָה לְמִנְחָה וּלְזָבַח מִלְּבַד מִזְבַּח יְהוָה
.eius *tabernaculi facies ad* * quod ,nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר לִפְנֵי מִשְׁכָּנוֹ׃
capita & ,cœtus *prælati* † & ,sacerdos Pinechas *audiuit Et* ‖
30 וַיִּשְׁמַע פִּינְחָס הַכֹּהֵן וּנְשִׂיאֵי [e]הָעֵדָה וְרָאשֵׁי
quæ verba , ‡ secum qui Israel millium
אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר אִתּוֹ אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר
: Menasseh filij & ,Ghad filij & , Reuben filij sunt locuti
דִּבְּרוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד וּבְנֵי מְנַשֶּׁה
.eorum oculis *in fuit bonum* ‡ &
וַיִּיטַב בְּעֵינֵיהֶם׃
filios ad sacerdotis Elhazar filius Pinechas Dixítque
31 וַיֹּאמֶר פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן אֶל־בְּנֵי־
Hodie : Menasseh filios ad & , Ghad filios ad & ,Reuben
רְאוּבֵן וְאֶל־בְּנֵי־גָד וְאֶל־בְּנֵי מְנַשֶּׁה הַיּוֹם
non quòd , Dominus † nostri medio in quòd nouimus
יָדַעְנוּ כִּי־בְתוֹכֵנוּ יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־
tunc : istam præuaricationem Dominum *in* ‡ estis præuaricati
מְעַלְתֶּם בַּיהוָה הַמַּעַל הַזֶּה אָז
.Domini manu de Israel filios *eruistis*
[f]הִצַּלְתֶּם אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִיַּד יְהוָה׃
prælati & ,sacerdotis Elhazar filius Pinechas est reuersus Et
32 [g]וַיָּשָׁב פִּינְחָס בֶּן־אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהַנְּשִׂיאִים
Ghilhad terra de ,Ghad filiis à & , Reuben filiis à
מֵאֵת בְּנֵי־רְאוּבֵן וּמֵאֵת בְּנֵי־גָד מֵאֶרֶץ הַגִּלְעָד
eis retulerunt & : Israel filios ad Chenahan terram ad
אֶל־אֶרֶץ כְּנַעַן אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּשִׁבוּ אוֹתָם
,Israel filiorum oculis in *verbum fuit bonum* ‡ Et .verbum
33 דָּבָר׃ [h]וַיִּיטַב הַדָּבָר בְּעֵינֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
,dixerunt non & , Israel filij Deo benedixerunt &
וַיְבָרְכוּ אֱלֹהִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אָמְרוּ
,terram *corrumpendum ad ,exercitum* * ad eos *super ascendendum ad* ‡
לַעֲלוֹת עֲלֵיהֶם לַצָּבָא לְשַׁחֵת אֶת־הָאָרֶץ
.ea in habitantes † Ghad filij & ,Reuben filij *qua* ‖
אֲשֶׁר בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד יֹשְׁבִים בָּהּ׃
.altare Ghad filij & ,Reuben filij vocauerunt Et
34 וַיִּקְרְאוּ בְּנֵי־רְאוּבֵן וּבְנֵי־גָד [o] לַמִּזְבֵּחַ
.Deus ‡ Dominus quòd ,nos inter *ipsum* ‡ testis quia
כִּי [k]עֵד הוּא בֵּינֹתֵינוּ כִּי יְהוָה הָאֱלֹהִים׃

CAP. XXIII. כג

dedit requiem † postquam , *multis diebus à* ‖ ,fuit Et
1 [i]וַיְהִי מִיָּמִים רַבִּים אַחֲרֵי אֲשֶׁר־[k]הֵנִיחַ
,circuitu *à* ‡ suis inimicis omnibus ab Israel Dominus
יְהוָה לְיִשְׂרָאֵל מִכָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב
.dies in venit ‡ ,senuit Iehosuah &
וִיהוֹשֻׁעַ זָקֵן בָּא בַּיָּמִים׃

pro holocausto † pro ‡ Sed vt sit testis
[a] עוֹד ‡ generationẽ nostram * vt seruiamus ‖ coram eo in holocaustis
‡ est
si
similitudinem
[b] דּוֹר [c] בָּנָה † pro holocausto,
[d] עָשָׂה ‡ pro ‡ sed vt * sit ‖ vt rebellemus
† vt auertamur ‡ ne eamus
‡ pro holocausto, pro oblatione, & pro * est ante tabernaculum
‖ Audierunt autem † principes
[e] יָעַד ‡ erant,
‡ placuit
† sit
‡ contra
liberastis
[f] נָצַל principes
[g] שׁוּב
rem. ‡ placuit res
[h] יָטַב
‡ vt ascenderẽt contra pugnam, vt disperderent ‖ in qua † habitant.
‡ est
‖ post dies multos, † requiescere fecit
[i] הָיָה [k] נוּחַ ‡ in ‡ &

cognoscetis quòd ,vestra anima tota in & ,vestro corde toto in *scietis* &
וידעתם בכל־לבבכם ובכל־נפשכם כי
optimis verbis omnibus ex vnum verbum cecidit non
לא־נפל דבר אחד מכל הדברים הטובים
omnia :vos super vester Deus Dominus est locutus quæ
אשר דבר יהוה אלהיכם עליכם הכל
.vnum verbum eis ex cecidit non ,vobis venerunt
בוא [a] באו לכם לא־נפל ממנו דבר אחד׃
,bonum verbum omne vos super venit sicuti ,erit Et
15 והיה כאשר בא עליכם כל־הדבר הטוב
adducet sic ,vos ad vester Deus Dominus est locutus quod
אשר דבר יהוה אלהיכם אליכם כן יביא
donec *vsque* ,malum verbum omne vos super Dominus
רוע [b] יהוה עליכם את כל־הדבר הרע עד־
disperdat , ista optima *humo desuper* * vos *eum disperdere*
* è terra
השמידו אותכם מעל האדמה הטובה הזאת
.vester Deus Dominus vobis dedit quam
אשר נתן לכם יהוה אלהיכם׃
Cùm transgressi fueritis ,vestri Dei Domini pactum *vos transgrediendo In*
16 בעברכם את־ברית יהוה אלהיכם
seruieritis & , ambulaueritis & ;vobis præcepit quod
אשר צוה אתכם והלכתם ועבדתם
furor *nasus* irascetur & ,eis vos incuruaueritis & alienis diis
שחרה [c] אלהים אחרים והשתחויתם להם וחרה אף־
† contra ,optima terra *desuper* ‡ citò peribitis & ,vos *in* † Domini
‡ è
יהוה בכם ואבדתם מהרה מעל הארץ הטובה
.vobis dedit quam
אשר נתן לכם׃

CAP. XXIIII. כד

Congregauit Israel tribus omnes Iehosuah *collegit Et*
1 ויאסף יהושע את־כל־שבטי ישראל
duces ,eius *capita ad* & ,Israel seniores *ad* vocauitque ;Sechem in
שכמה ויקרא לזקני ישראל ולראשיו
coram *facies ad* steterúntque ,eius præfectos *ad* & ,eius iudices *ad* &
ולשפטיו ולשטריו ויתיצבו לפני
Deo. :populum omnem ad Iehosuah Dixítque .*Dei*
2 האלהים׃ ויאמר יהושע אל־כל־העם
Trans flumen *fluminis transitu In* :Israel Deus Dominus dixit Sic
כה־אמר יהוה אלהי ישראל בעבר הנהר
,Abraham pater Terach ,seculo à vestri patres habitauerunt
ישבו אבותיכם מעולם תרח אבי אברהם
.alienis diis seruierúntque ;Nachor pater &
ואבי נחור ויעבדו אלהים אחרים׃
* tuli *,fluminis transitu à* ‖ ,Abraham vestrum patrem *cepi* * Et
‖ è loco qui est trans flumen,
3 ואקח [d] את־אביכם את־אברהם מעבר הנהר
לקח [d] multiplicaui & ;Chenahan terram omnem in eum feci ambulare &
הלך [c] רבה [f] ואולך [c] אותו בכל־ארץ כנען וארב [f]
וארבה .Ischac ei dedi & ,eius semen
את־זרעו ואתן־לו את־יצחק׃
ק *dedi* & ‡ : Hesau & ,Iahacob Ischac ipsi dedi Et
‡ tradidíque vt possideret
4 ואתן ליצחק את־יעקב ואת־עשו ואתן
Iahacob :eum *possidendum ad* ,Sehir montem Hesau ipsi
ירש [g] לעשו את־הר שעיר לרשת [g] אותו ויעקב
.Ægyptum descenderunt eius filij &
ובניו ירדו מצרים׃
percussi & :Aharon & ,Mosch Misíque
5 נגף [h] ואשלח את־משה ואת־אהרן ואגף [h] את־
medio postea & ,eius *interiore* in feci quemadmodum ,Ægyptum
עשרה [i] מצרים כאשר עשיתי [i] בקרבו ואחר
vestros patres eduxi Et .vos eduxi
6 יצא [k] הוצאתי [k] אתכם׃ ואוציא את־אבותיכם
Ægyptij sunt persecuti & :mare ad venistis :Ægypto ex
ממצרים ותבאו הימה וירדפו מצרים
cum curribus, .Suph mare ad equitibus in & ,*curru in* vestros patres post
אחרי אבותיכם ברכב ובפרשים ים־סוף׃
caliginem posuit & ,Dominum ad clamauerunt Et
7 שום [l] ויצעקו אל־יהוה וישם [l] מאפל
Ægyptum ,mare eum super adduxit & ,*Ægyptios* inter & ,vos inter
ביניכם ובין המצרים ויבא עליו את־הים
כסה [m] feci quæ vestri oculi viderunt & :eum operuit &
ראה [n] ויכסהו [m] ותראינה [n] עיניכם את אשר־עשיתי

;eius seniores ,Israel omnem Iehosuah Vocauítque
2 ויקרא יהושע לכל־ישראל לזקניו
: eos ad dixítque ,eius *præfectos* ‡ & ,eius iudices & ,eius *capita* † & ‖ duces ‡ principes
ולראשיו ולשפטיו ולשטריו ויאמר אלהם
vidistis Vósque .dies in veni ,senui Ego
3 אני זקנתי באתי [a] בימים׃ ואתם ראיתם [b] בוא [a] ראה [b]
omnibus vester Deus Dominus fecit quæ omnia
את כל־אשר עשה יהוה אלהיכם לכל־
vester Deus Dominus quia ,*vestris faciebus à* istis gentibus in conspectu vestro,
הגוים האלה מפניכם כי יהוה אלהיכם
.vobis *pugnans* ipse pugnauit pro
הוא הנלחם לכם׃
residuas gentes vobis feci cadere ,Videte
4 ראו הפלתי [c] לכם את־הגוים הנשארים נפל [c]
omnes & ,Iarden à ,vestris tribubus hæreditatem in istas
האלה בנחלה לשבטיכם מן־הירדן וכל־
.Solis *ingressu* ‖ magnum mare & ,*succidi* quas ,gentes feci disperdere, vsque ad
הגוים אשר הכרתי והים הגדול מבוא השמש׃ ‖ ab occasu
eas *propulsabit* † ipse ,vester Deus Dominus Et † propulsauit
5 ויהוה אלהיכם הוא יהדפם
possedistis & ,*vestris faciebus* ‡ à eas expulit & ,*vestris faciebus* ‡ à ‡ facie vestra,
מפניכם והוריש [d] אתם מלפניכם וירשתם ירש [d]
Dominus est locutus quemamodum ,earum terram
את־ארצם כאשר דבר יהוה
,*custodiendum ad* ‖ ,valde *confortabimini* Et .vobis vester Deus confortamini
6 אלהיכם לכם׃ וחזקתם מאד לשמר * vt custodiatis,
,Mosch legis libro in scriptum † omne *faciendum ad* & faciatis
ולעשות [e] את כל־הכתוב בספר תורת [f] משה † quod est
non Ad .*sinistra & dextra* ‡ ea ab *recedendum non ad* ‡ עשה [e] ירה [f]
7 לבלתי סור ממנו ימין ושמאול׃ לבלתי־ ‡ & non recedatis
,vobiscum *illas residuas* * ,istas gentes *in ingrediendum* ‡ ad dexteram & ad sinistram.
בוא בגוים האלה הנשארים האלה אתכם Vt non ingrediamini inter
,iuretis neque ,commemoretis non earum *deorum nomine in* ‖ & * quæ remanent
ובשם אלהיהם לא־תזכירו ולא תשביעו ‖ nomen Dei
.eis vos incuruetis neque ,eis seruiatis neque
ולא תעבדום ולא תשתחוו [g] להם׃ שחה [g]
sicut ,adhæreatis vestro Deo Domino *in Quinimò* † † Sed
8 כי אם־ביהוה אלהיכם תדבקו כאשר
.hanc diem ad vsque fecistis
עשיתם עד היום הזה׃
,magnas gentes *vestris faciebus à* Dominus expulit Et facie vestra
9 ויורש יהוה מפניכם גוים גדלים
ad vsq; *vestris faciebus* ‖ in *vir* * stetit non *vos* & :*osseas* ‡ & ‡ fortes,
ועצומים ואתם לא־עמד איש בפניכם עד * quisquam ‖ conspectu vestro
persequetur vobis ex vnus Vir .hanc diem
10 היום הזה׃ איש־אחד מכם ירדף־
,vobis *pugnans* † ipse vester Deus Dominus quia .mille † pugnat pro
אלף כי יהוה אלהיכם הוא הנלחם לכם
valde *custodimini* Et .vobis est locutus sicut custodite
11 כאשר דבר לכם׃ ונשמרתם מאד
.vestrum Deum Dominum *diligendum ad* ,*vestris animabus* propter animas vestras, vt diligatis
לנפשתיכם לאהבה את־יהוה אלהיכם׃
residuo in ‖ adhæseritis & ,fueritis auersi auertendo si Quia ‖ residuis gentibus istis residuis istis quæ sunt
12 כי אם־שוב תשובו ודבקתם ביתר
,vobiscum *istarum residuarum istarum gentium*
הגוים האלה הנשארים האלה אתכם
.eis *in* † fueritis ingressi & ,eis *in* † contraxeritis affinitatem & † cum
והתחתנתם בהם ובאתם בהם
addet non quòd *scietis* ‡ Sciendo :*vobis in* ‡ ipse & ‡ vobiscum. ‡ scitote
13 והם בכם׃ ידוע תדעו כי לא יוסיף
istas gentes *expellendum ad* * vester Deus Dominus * vt expellat
יהוה אלהיכם להוריש את־הגוים האלה
offendiculum & ,*laqueum in* † vobis erunt & :*vestris faciebus* ‖ à ‖ facie vestra: sed
מלפניכם והיו לכם לפח [h] ולמוקש [i] † laqueus,
,vestris oculis in *spinas in* ‡ & ,vestris lateribus in flagellum *in* & פוח [h] יקש [i]
ולשטט [k] בצדיכם [l] ולצננים בעיניכם ‡ spinæ
,ista optima *humo desuper* * vos *disperdere* ‡ donec שוט [k] צדד [l]
עד אבדכם מעל האדמה הטובה הזאת ‡ disperdat * è terra
.vester Deus Dominus vobis dedit quam
אשר נתן לכם יהוה אלהיכם׃
:terræ vniuersæ *via in* † hodie *vadens* ‖ ego ecce Et ‖ vado † per viam
14 והנה אנכי הולך היום בדרך כל־הארץ

.multis diebus *deserto** in habitastis & : Ægypto in solitudine
במצרים [a]ותשבו במדבר ימים רבים: [a]ישב
habitantis Emoræi terram ad vos adduxi Et
8 ואבאה אתכם אל־ארץ האמרי היושב ואביא
eos *dedi* ‖ & ; vobiscum pugnauerúntque ; Iarden *transitu in* ק
בעבר הירדן וילחמו אתכם ואתן אותם trans
eos deleui & , eorum terram possedistis & , vestra manu in ‖ tradidi
9 בידכם ותירשו את־ארצם ואשמידם
rex Sippor filius Balac surrexit Et . *vestris faciebus* à facie vestra.
מפניכם: [b]ויקם בלק בן־צפור מלך [b]קום
Bilham *ad* vocauit & misítque : Israel in pugnauit & , Moab
מואב וילחם בישראל וישלח ויקרא לבלעם
.vobis *maledicendum ad* , Behor filium vt malediceret
בן־בעור לקלל אתכם:
benedicendo benedixit & ,Bilham ad audire nolui Et sed
10 ולא [c]אביתי לשמוע לבלעם ויברך ברוך [c]אבה
transistis Et .eius manu è vos *erui* † & , vobis † liberaui
11 אתכם [d]ואצל אתכם מידו: ותעברו את־ [d]נצל
vos *in* pugnauerunt & : Iericho ad venistis & ,Iarden contra
הירדן ותבאו אל־יריחו וילחמו בכם
,Chenahanæus & , Perizæus & , Emoræus , Iericho *domini* viri
בעלי יריחו האמרי והפרזי והכנעני
dedíque : Iebuzæus & , Chiuuæus , Ghirghazæus & , Chittæus & tradidíque
והחתי והגרגשי החוי והיבוסי ואתן
vestras facies ad misi Et .vestra manu in eos ante vos
12 אותם בידכם: ואשלח לפניכם את־
reges duos , *vestris faciebus* à eos expulit & , crabronem facie vestra,
הצרעה ותגרש אותם מפניכם [e]שני מלכי [e]שנה
Dedíque .tuo arcu in neque , tuo gladio in non , Emoræi
13 האמרי לא בחרבך ולא בקשתך: ואתן
non quas vrbes & ,*ea in laborasti non qua* terram vobis in qua non laborastis,
לכם ארץ אשר לא־יגעת בה וערים אשר לא־
non quæ olíueta & vineas : eis in habitastis & , ædificastis
[f]בניתם [g]ותשבו בהם כרמים וזיתים אשר לא־ [f]בנה [g]ישב
, Dominum timete nunc Et .*comedentes vos* , plantastis comeditis.
14 נטעתם אתם אכלים: ועתה [h]יראו את־יהוה [h]ירא
remouete & ,veritate in & ,perfectione in ei seruite &
ועבדו אתו בתמים [i]ובאמת והסירו את־ [i]אמן
,*fluminis transitu in* vestri patres seruierunt quibus , deos trans flumen,
אלהים אשר עבדו אבותיכם בעבר הנהר
‡ malum si Et .Domino seruite & ,Ægypto in & ‡ est
15 ובמצרים ועבדו את־יהוה: ואם [k]רע [k]רוע
hodie vobis eligite ,Domino seruire vestris oculis in
בעיניכם לעבד את־יהוה בחרו לכם היום
seruierunt quibus , Deos siue , seruiatis cui
את־מי תעבדון אם את־אלהים אשר־עבדו
deos siue ,*fluminis transitu in* qui , vestri patres fuerunt trans flumen,
אבותיכם אשר בעבר הנהר ואם את־אלהי מעבר
ego & ;*eorum terra in habitantes vos quorum* * ,Emoræi ק
האמרי אשר אתם ישבים בארצם ואנכי
populus respondit Et .Domino seruiemus ,mea domus & in quorum habitatis terra:
16 וביתי נעבד את־יהוה: [l]ויען העם [l]ענה
seruiendo ,Dominum *derelinquendo à* nobis Absit : dixit &
ויאמר חלילה לנו מעזב את־יהוה לעבד vt derelinquamus
,noster Deus Dominus Quoniam .alienis diis
17 אלהים אחרים: כי יהוה אלהינו
Ægypti terra è nostros patres & , nos *faciens* ascēdere ipse fecit
הוא המעלה אתנו ואת־אבותינו מארץ מצרים
signa nostris oculis in fecit qui & ,seruorum domo è
מבית עבדים ואשר עשה לעינינו את־[m]האתות [m]אות
ambulauimus *qua* ‖ , via omni in nos custodiuit & , ista magna ‖ per quam
הגדלות האלה וישמרנו בכל־הדרך אשר־הלכנו
.*eorum interiori in transiuimus quorum* ,populis omnibus in & , *ea in* per quorum transiuimus medium.
בה ובכל־העמים אשר עברנו בקרבם:
Emoræum & ,populos omnes Dominus Expulítque
18 ויגרש יהוה את־כל־העמים ואת־האמרי
seruiemus nos etiam :*nostris faciebus* ‖ à terræ habitatorem ‖ facie nostra,
יושב הארץ מפנינו גם־אנחנו נעבד את־
Iehosuah Dixítque .noster Deus ‡ ipse quia , Domino ‡ est
19 יהוה כי־הוא אלהינו: ויאמר יהושע
quia ,Domino seruire poteritis Non :populum ad
אל־העם לא תוכלו לעבד את־יהוה כי־

sanctus est, † est: parcet non :*ipse* † æmulator Deus ,*ipse* *sancti* Deus
אלהים קדשים הוא אל־קנוא הוא לא־[a]ישא [a]נשא
dereliqueritis Cùm ‡ .vestris peccatis atque ,*vestro sceleri* ‡ ‡ vestris sceleribus
20 לפשעכם ולחטאותיכם: כי תעזבו את־ ‡ Si dimiseritis
malefaciet & ,se conuertet & ,*alienigenæ diis* * seruieritis & ,Dominū * deo alieno,
יהוה ועבדתם אלהי נכר [b]ושב והרע [b]שוב
.vobis benefecerit postquam , vos consumet & , vobis
לכם וכלה אתכם אחרי אשר־[c]היטיב לכם: [c]יטב
quia ;Nequaquam : Iehosuah ad populus Dixítque sed
21 ויאמר העם אל־יהושע לא כי את־
: populum ad Iehosuah Dixítque .seruiemus Domino
22 יהוה נעבד: ויאמר יהושע אל־העם
vobis elegistis vos quia ,*vos in* *vos* Testes estis contra
[d]עדים אתם בכם כי־אתם בחרתם לכם את־ [d]עוד
nunc Et .Testes :dixerunt Et .ei *seruiendum ad* Dominum vt seruiatis
23 יהוה לעבד אותו ויאמרו עדים: ועתה
:*vestro interiori* ‖ in * qui *alienigenæ* ‡ deos remouete ‡ alienos * sunt ‖ medio vestri,
[e]הסירו את־אלהי הנכר אשר בקרבכם [e]סור
.Israël Deum Dominum ad vestrum cor inclinate &
[f]והטו את־לבבכם אל־יהוה אלהי ישראל: [f]נטה
nostro Deo Domino :Iehosuah ad populus Dixerúntque
24 ויאמרו העם אל־יהושע את־יהוה אלהינו
Iehosuah *excidit* ‡ Et .*audiemus* † eius *voce in* ‖ & ,seruiemus ‖ voci † obediemus ‡ percussit
25 נעבד ובקולו נשמע: ויכרת יהושע
,*statutum* * ei proposuit & : illa die in populo ‡ fœdus ‡ cum * præceptum,
ברית לעם ביום ההוא [g]וישם לו חק [g]שום
verba Iehosuah Scripsítque .Sechem in iudicium &
26 ומשפט בשכם: ויכתב יהושע את־הדברים
lapidem *cepit* & ,Dei legis libro in ista tulit
האלה בספר [h]תורת אלהים [i]ויקח אבן [h]ירה [i]לקח
‡ quæ , quercum subter ibi eum statuit & ,magnum ‡ erat
גדולה [k]ויקימה שם תחת האלה אשר [k]קום
omnem ad Iehosuah Dixítque .Domini sanctuario in
27 במקדש יהוה: ויאמר יהושע אל־כל־
,testimonium in nobis *in* erit iste lapis Ecce :populum
העם הנה האבן הזאת תהיה־בנו לעדה
quæ ,Domini *dicta* omnia audiuit ipse quia eloquia
כי־הוא שמעה את כל־אמרי יהוה אשר
forte ne ,testimonium in vos *in* ‖ erit & : nobiscum est locutus ‖ contra
דבר עמנו והיתה בכם לעדה פן־
Iehosuah Dimisítque .vestrum Deum *in* negetis contra
28 תכחשון באלהיכם: וישלח יהושע את־
post fuit Et .suam hæreditatem in *virum* populum quemlibet
29 העם איש לנחלתו: ויהי אחרי
seruus ,Nun filius Iehosuah est mortuus & , hæc *verba*
הדברים האלה [l]וימת יהושע בן־נון עבד [l]מות
Sepeliérúntque .annorum decem & centum *filius* , Domini
30 יהוה בן־מאה ועשר שנים: ויקברו
‡ quæ , Timnathserach in , eius hæreditatis termino in eum † est
אתו בגבול נחלתו בתמנת־סרח אשר
.Ghahas montis aquilone ab ,Ephraim monte in
בהר־אפרים מצפון להר־געש:
;Iehosuah diebus omnibus Domino Israel Seruiuítque
31 ויעבד ישראל את־יהוה כל ימי יהושע
post dies prolongauerunt qui , seniorum diebus omnibus &
וכל ימי הזקנים אשר האריכו ימים אחרי
, Domini opus omne cognouerunt qui & , Iehosuah
יהושע ואשר ידעו את כל־מעשה יהוה
quæ ,Ioseph ossa Et .Israel ipsi fecerat quod
32 אשר עשה לישראל: ואת־עצמות יוסף אשר־
sepelierunt , Ægypto ex Israel filij fecerunt ascendere
[m]העלו בני־ישראל ממצרים קברו [m]עלה
Iahacob acquisierat quam , agri parte in Sechem in
בשכם בחלקת השדה אשר קנה יעקב
;*agnellis* centum in , Sechem patris Chamor filiis à nummis;
מאת בני־חמור אבי־שכם במאה קשיטה
filius Elhazar Et .hæreditatem in Ioseph filiis fuerunt &
33 [n]ויהיו לבני־יוסף לנחלה: ואלעזר בן־ [n]היה
Pinechas *Gibbath* ‖ in eum sepelierunt & * est mortuus Aharon ‖ colle
אהרן [o]מת ויקברו אתו בגבעת פינחס [o]מות
.Ephraim monte in ei fuit datus qui , eius filij
בנו אשר נתן־לו בהר אפרים:

שופטים
LIBER IVDICVM:
HEBRAICE SOPHTIM.

CAPVT I. א

Et ,Iehosuah *mori* post fuit
1 ויהי[a] אחרי מות יהושע
Israel filij interrogauerunt &
וישאלו בני ישראל
ascendet Quis : dicendo , *Domino in*
ביהוה לאמר מי־יעלה
principio in Chenahanæum ad nobis
לנו אל־הכנעני [b]בתחלה
.ascendet Iehudah : Dominus dixit Et ?*eum in* pugnandum ad
2 להלחם בו : ויאמר יהוה יהודה יעלה
Iehudah Dixitque .eius manu in terram dedi Ecce
3 הנה נתתי את־הארץ בידו : ויאמר יהודה
,meam sortem in mecum Ascende : suum fratrem Simhon ad
לשמעון אחיו עלה אתי בגרלי
tecum ego etiam ibo & : Chenahanæum *in* pugnabimus & contra
ונלחמה בכנעני והלכתי גם־אני אתך
;Iehudah Ascendítque .Simhon eo cum *iuit* & .tuam sortem in perrexit
4 בגורלך וילך אתו שמעון : [c]ויעל יהודה
:eorum manu in Perizæum & ,Chenahanæum Dominus *dedit* & tradidit
ויתן יהוה את־הכנעני והפרזי בידם
.virorum millia decem ,Bezec in eos percusserunt &
[d]ויכום בבזק עשרת אלפים איש :
pugnauerunt & ,Bezec in Adonibezec ‡ inuenerunt Et
5 וימצאו את־אדני בזק בבזק וילחמו
.Perizæum & ,Chenahanæum percusserunt & ;*eum in* cum eo,
בו ויכו את־הכנעני ואת־הפרזי :
,eum *post* sunt persecuti & , Adonibezec * Fugítque
6 [e]וינס אדני בזק וירדפו אחריו
,eius manuum pollices absciderunt & ,eum apprehenderunt &
ויאחזו אתו ויקצצו את־בהנות ידיו
Septuaginta : Adonibezec † Dixitque .eius pedum &
7 ורגליו : ויאמר אדני־בזק שבעים
,abscissis eorum pedum & ,eorum manuum pollicibus , reges
מלכים בהנות ידיהם ורגליהם מקצצים
sic , feci Sicut : mea mensa sub *colligentes fuerunt* colligebant
היו מלקטים תחת שלחני [f]כאשר עשיתי כן
,Ierusalaim ‡ eum adduxerunt & . Deus mihi *rependit* ‡
שלם־לי אלהים [g]ויביאהו ירושלם
Iehudah filij Pugnauerúntque .ibi est mortuus &
8 [h]וימת שם : וילחמו בני־יהודה
os ad ‡ eam percusserunt & ,eam ceperunt & ,Ierusalaim *in* †
בירושלם וילכדו אותה ויכוה לפי־
.ignem in miserunt ciuitatem & ,gladij
חרב ואת־העיר שלחו באש :
pugnandum ad Iehudah filij descenderunt postea Et
9 ואחר ירדו בני יהודה להלחם
.*planiciem & ,meridiem & ,montem* ‖ habitantem ,Chenahanæum *in**
בכנעני יושב ההר והנגב והשפלה :
:Chebron in *habitantem* ‡ Chenahanæum ad Iehudah *iuit* † Et
10 וילך יהודה אל־הכנעני היושב בחברון
percusserunt &(Chiriatharbah *facies ad* ‡ Chebron nomen &)
ושם־חברון לפנים קרית ארבע ויכו
.Talmai & ,Achiman & ,Sesai
את־ששי ואת־אחימן ואת־תלמי :
Debir nomen &) : Debir habitatores ad inde *iuit* Et
11 וילך משם אל־יושבי דביר ושם־דביר
Qui : Caleb Dixítque (.Chiriathsepher † antea
[i]לפנים קרית־ספר : ויאמר כלב אשר 12
ei dabo & ,eam ceperit & ,Chiriathsepher percusserit
[k]יכה את־קרית ספר ולכדה ונתתי לו

[a] היה mortem
Dominum.
[b] חלל cum eo?
[c] עלה perrexit
tradidit
[d] נכה ‡ dominu Bezec
* dominus Bezec,
[e] נוס
† dominus Bezec
colligebant
[f] עשה ‡ reddidit
‡ in
[g] בוא
[h] מות † contra
‡ acie
* contra
‖ in monte, & in meridie, & in planicie.
† perrexit
‡ qui habitabat
‡ antea fuit
perrexit
† fuit ciuitas literarum.
[i] פנה
[k] נכה

Hachsah .vxorem in meam filiam Et cepit eam
13 את־עכסה [l]בתי לאשה : וילכדה
Hothniel filius Chenaz fratris Caleb , * minor ‖ *ab* ea : dedítque
עתניאל בן־קנז אחי כלב הקטן ממנו ויתן־
ei .vxorem in suam filiam Hachsah Et fuit, *in veniendo* ,ipsam
14 לו את־עכסה בתו לאשה : [m]ויהי בבואה
& *incitauit* eum *ad petendum** a patre suo agrum. Et ‖ *se defixit*
ותסיתהו לשאול מאת־אביה השדה ותצנח
desuper asino : dixítque ei Caleb : Quid † tibi ?
מעל החמור ויאמר־לה כלב מה־לך :
Dixítque ei : Da mihi benedictionem ; quia terram
15 ותאמר לו [n]הבה־לי ברכה כי ארץ
† *meridiei* dedisti mihi, & ‡ *dabis* mihi ‡ *scaturigines* aquarum : & dedit
הנגב נתתני ונתתה לי [o]גלת מים ויתן־
ei Caleb * *scaturigines superioris partis* , & *scaturigines*
לה כלב את [p]גלת עלית ואת גלת
inferioris partis. Et filij Cheni soceri Moseh ascenderunt
16 תחתית : ובני קיני חתן משה עלו
de ciuitate Palmarum cum filiis Iehudah ‖ desertum Iehudah,
מעיר התמרים את־בני יהודה מדבר יהודה
quod † in meridie Harad : & ‡ *iuit* , & habitauit cum populo.
אשר בנגב ערד וילך וישב את־העם :
Et iuit Iehudah cum Simhon fratre suo , & percusserunt
17 וילך יהודה את־שמעון אחיו ויכו
Chenahanæum habitatorem Sephath : & interfecerunt *eam* :
את־הכנעני יושב צפת ויחרימו אותה
& vocauit nomen ciuitatis ‡ Chormah. Cepítque
18 ויקרא את־שם־העיר חרמה : וילכד
Iehudah , Hazzah & terminum eius , & Aschelon,
יהודה את־עזה ואת־גבולה ואת־אשקלון
& terminum eius , & Hechron , & terminum eius.
ואת־גבולה ואת־עקרון ואת־גבולה :
Fuítque Dominus cum Iehudah ; & possedit
19 ויהי יהוה את־יהודה ויירש את־
montem: quia non *ad expellendum* habitatores vallis , quia
ההר כי לא [q]להוריש את־ישבי העמק כי־
currus ferrei † eis . Dederúntque ipsi Caleb
20 רכב ברזל להם : ויתנו לכלב את־
Chebron : sicut locutus est Moseh : & expulit inde
חברון כאשר דבר משה ויורש משם את־
tres filios Hanac. Et Iebusæum habitatorem
21 שלשה בני הענק : ואת־היבוסי ישב
Ierusalaim non expulerunt filij Biniamin : & habitauit
ירושלם לא הורישו בני בנימן וישב
Iebusæus cum filiis Biniamin in Ierusalaim vsque ad diem
היבוסי את־בני בנימן בירושלם עד היום
hanc. Et ascenderunt domus Ioseph , etiam ipsi
22 הזה : [r]ויעלו בית־יוסף גם־הם
Bethel , & Dominus ‡ cum eis. Et fecerunt explorari
23 בית־אל ויהוה עמם : [s]ויתירו
domus Ioseph , *in* Bethel (& nomen vrbis † antea Luz.)
בית־יוסף בבית־אל ושם־העיר לפנים לוז :
Et viderunt custodes virum egredientem ex vrbe,
24 [t]ויראו השומרים איש יוצא מן־העיר
dixerúntque ei : Ostende nobis quæso introitum vrbis,
ויאמרו לו הראנו נא את־מבוא העיר
& faciemus tecum misericordiam. Et ostendit eis
25 ועשינו עמך חסד : ויראם את־
introitum vrbis , percusserúntque vrbem *ad os* gladij :
מבוא העיר [u]ויכו את־העיר לפי־חרב
& virum , & omnem familiam eius dimiserunt.
ואת־האיש ואת־כל־משפחתו שלחו :

[l] בנה * qui ‖ erat
cùm pergeret ipsa, & instigauit
[m] היה * vt peteret ‖ descendit de † est
[n] יהב † aridam ‡ da ‡ fontes
[o] גלל * fontes superiores, & fontes inferiores.
[p] עלה ‖ in
† est ‡ perrexit
eos:
‡ anathema.
erat expellere
[q] ירש † erant
[r] עלה * in ‡ fuit
[s] תור † fuit
[t] ראה
acie
[u] נכה

vobis erunt eorum dij & , lateribus in vobis erunt sed
וְהָיוּ לָכֶם לְצִדִּים[a] וֵאלֹהֵיהֶם יִהְיוּ לָכֶם — צדד[a]
Domini *angelum loqui secundum* ,fuit Et .laqueum in
4 לְמוֹקֵשׁ׃[b] וַיְהִי כְּדַבֵּר מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־ — cùm loqueretur angelus — יקש[b]
eleuauerunt & ,Israel filios omnes ad hæc verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׂאוּ[c] — נשא[c]
Vocauerúntque .fleuerunt & ,suam vocem populus
5 הָעָם אֶת־קוֹלָם וַיִּבְכּוּ׃ וַיִּקְרְאוּ
ibi immolauerunt & : Bochim $ ipsius loci nomen
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בֹּכִים[d] וַיִּזְבְּחוּ־שָׁם — $ flentium. — בכה[d]
abierunt & ,populum Iehosuah dimisit Et .Domino
6 לַיהוָה׃ וַיְשַׁלַּח יְהוֹשֻׁעַ אֶת־הָעָם וַיֵּלְכוּ
possidendum ad ,suam hæreditatem ad *vir* ,Israel filij
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ לָרֶשֶׁת[e] — vnusquisque — ירש[e]
omnibus Domino populus Seruierúntque .terram
7 אֶת־הָאָרֶץ׃ וַיַּעַבְדוּ הָעָם אֶת־יְהוָה כֹּל
qui ,seniorum diebus omnibus & ,Iehosuah diebus
יְמֵי[f] יְהוֹשֻׁעַ וְכֹל יְמֵי הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר — יום[f]
omne viderunt qui ,Iehosuah post dies prolongauerunt
הֶאֱרִיכוּ יָמִים אַחֲרֵי יְהוֹשׁוּעַ אֲשֶׁר[g] רָאוּ אֵת כָּל־ — ארך[g]
.Israeli fecit quod ,magnum Domini opus
מַעֲשֵׂה יְהוָה הַגָּדוֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃
,Domini seruus , Nun filius Iehosuah est mortuus Et
8 וַיָּמָת[h] יְהוֹשֻׁעַ בִּן־נוּן עֶבֶד יְהוָה — מות[h]
eum sepelierunt Et .annorum decem & centum *filius* — vir
9 בֶּן־מֵאָה וָעֶשֶׂר שָׁנִים[i]׃ וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ — שנה[i]
,Ephraim mõte in , Heres Thimnath in eius hæreditatis termino in
בִּגְבוּל נַחֲלָתוֹ בְּתִמְנַת־חֶרֶס בְּהַר אֶפְרָיִם
generatio omnis etiam Et .Ghahas montis aquilone ab
10 מִצְּפוֹן לְהַר־גָּעַשׁ׃ וְגַם כָּל־הַדּוֹר
alia generatio surrexítque : suos patres ad *sunt collecti* illa — congregata est
הַהוּא נֶאֶסְפוּ אֶל־אֲבוֹתָיו וַיָּקָם[k] דּוֹר אַחֵר — קום[k]
etiam & , Dominum nouerunt non qui ,eos post
אַחֲרֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ אֶת־יְהוָה וְגַם אֶת־
filij Fecerúntque .Israeli fecit quod *factum* — opus
11 הַמַּעֲשֶׂה אֲשֶׁר עָשָׂה לְיִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲשׂוּ[l] בְנֵי־ — עשה[l]
seruierunt & ,Domini oculis in malum Israel
יִשְׂרָאֵל אֶת־הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־
,suorum patrũ Deum Dominum dereliquerunt Et Behalim
12 הַבְּעָלִים׃ וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָם
post iuerunt & , Ægypti terra è eos *educentem* — qui eduxerat
הַמּוֹצִיא[m] אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי — יצא[m]
,eorum *circuitu* † qui ,populorum diis è alienos deos — † erant in circuitu
אֱלֹהִים אֲחֵרִים מֵאֱלֹהֵי הָעַמִּים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיהֶם
.Dominum irritauerunt & , eis se incuruauerunt &
וַיִּשְׁתַּחֲווּ[n] לָהֶם וַיַּכְעִסוּ אֶת־יְהוָה׃ — שחה[n]
,Bahal seruierunt & ,Dominum Dereliquerúntque
13 וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וַיַּעַבְדוּ לַבַּעַל
,Israel *in* * Domini *nasus* est iratus Et .Astharoth & — furor * contra
14 וְלָעַשְׁתָּרוֹת׃ וַיִּחַר[o]־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל — חרה[o]
eos *vendidit* ‖ &,eos diripuerũt & :diripientiũ manu in eos *dedit* & — tradidit ‖ vendiderunt
וַיִּתְּנֵם בְּיַד שֹׁסִים[p] וַיָּשֹׁסּוּ[q] אוֹתָם וַיִּמְכְּרֵם — שסה[p]
vltrà potuerunt non & ,circuitu à † eorum inimicorum manu in
בְּיַד אוֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב וְלֹא־יָכְלוּ עוֹד — שסס[q]
,egrediebantur *quò* omni In *suorum inimicorum facies in* stare — † in coram inimicis suis. Quocunque * contra
15 לַעֲמֹד לִפְנֵי אוֹיְבֵיהֶם׃ בְּכֹל אֲשֶׁר יָצְאוּ
est locutus sicuti , malum in eos *in* * erat Domini manus
יַד־יְהוָה הָיְתָה־בָּם לְרָעָה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר
fuit angustia & :eis Dominus iurauit sicut & ,Dominus — angustiis affecerunt
יְהוָה וְכַאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לָהֶם וַיֵּצֶר[r] — צור[r]
,Iudices Dominus suscitauit Et .valde *eis*
16 לָהֶם מְאֹד׃ וַיָּקֶם יְהוָה שֹׁפְטִים
etiam Et ,eos diripientium manu è eos seruauerunt &
17 וַיּוֹשִׁיעוּם מִיַּד שֹׁסֵיהֶם׃ וְגַם
, post sunt fornicati *quia* ‖ ,audierunt non suos iudices *ad* — ‖ sed
אֶל־שֹׁפְטֵיהֶם לֹא שָׁמֵעוּ כִּי זָנוּ אַחֲרֵי
citò recesserunt :eis se incuruauerunt & ,alienos deos — † per quam ‖ vt audirent
אֱלֹהִים אֲחֵרִים וַיִּשְׁתַּחֲווּ[s] לָהֶם סָרוּ[t] מַהֵר — שחה[s] סור[t]
audiendum ad ,eorum patres ambulauerant *qua* † via de
מִן־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הָלְכוּ אֲבוֹתָם לִשְׁמֹעַ
.sic fecerunt non ;Domini præcepta
מִצְוֹת[u] יְהוָה לֹא־עָשׂוּ כֵן׃ — צוה[u]

vrbem ædificauit & :Chittim terram ‡ vit *iuit* † Et — † perrexit ‡ in
26 וַיֵּלֶךְ הָאִישׁ אֶרֶץ הַחִתִּים וַיִּבֶן[a] עִיר — בנה[a]
diem ad vsque eius nomen $ hoc ;Luz eius nomen vocauit & — $ est
וַיִּקְרָא שְׁמָהּ לוּז הוּא שְׁמָהּ עַד הַיּוֹם
,Bethsean Menasseh expulit non Et .hunc
27 הַזֶּה׃ וְלֹא־הוֹרִישׁ[b] מְנַשֶּׁה אֶת־בֵּית־שְׁאָן — ירש[b]
habitatores & ,eius *filias* & ,Tahanach & ,eius *filias* & — oppida
וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־תַּעְנַךְ וְאֶת־בְּנֹתֶיהָ וְאֶת־יֹשֵׁב — יושבי ק
&, Iblehám habitatores & ,eius *filias* * & ,Dor — * oppida
דּוֹר וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי יִבְלְעָם וְאֶת־
; eius *filias* ‖ & ,Meghiddo habitatores & ;eius *filias* ‖ — ‖ oppida
בְּנֹתֶיהָ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי מְגִדּוֹ וְאֶת־בְּנוֹתֶיהָ
.ipsa terra in habitare Chenahanæus *voluitque* † — † cœpitque
וַיּוֹאֶל[c] הַכְּנַעֲנִי לָשֶׁבֶת בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃ — יאל[c]
Chenahanæum posuit & ,Israel esset roboratus cùm ,fuit Et
28 וַיְהִי[d] כִּי־חָזַק יִשְׂרָאֵל וַיָּשֶׂם[e] אֶת־הַכְּנַעֲנִי — היה[d] שום[e]
Ephraim Et .eum expulit non expellendo sed :*tributum ad* — tributarium
29 לָמַס וְהוֹרֵישׁ לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ וְאֶפְרַיִם
, Ghazer in habitantem Chenahanæum expulit non
לֹא הוֹרִישׁ אֶת־הַכְּנַעֲנִי הַיּוֹשֵׁב בְּגָזֶר
.Ghazer in eius *interiore* in Chenahanæus habitauit sed — medio
וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ בְּגָזֶר׃
& ,Chitron habitatores expulit non Zebulun
30 זְבוּלֻן לֹא הוֹרִישׁ אֶת־יוֹשְׁבֵי קִטְרוֹן וְאֶת־
,eius *interiore* in Chenahanæus habitauit sed ,Nahalol habitatores — medio
יוֹשְׁבֵי נַהֲלֹל וַיֵּשֶׁב הַכְּנַעֲנִי בְּקִרְבּוֹ
expulit non Aser .*tributum in* fuerúntque — tributarij.
31 וַיִּהְיוּ לָמַס[f]׃ אָשֵׁר לֹא הוֹרִישׁ[g] אֶת־ — מסס[f] ירש[g]
,Achlab & , Sidon habitatores & , Hacho habitatores
יוֹשְׁבֵי עַכּוֹ וְאֶת־יוֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאֶת־אַחְלָב
.Rechob & ,Aphic & ,Chelbah & ,Achzib &
וְאֶת־אַכְזִיב וְאֶת־חֶלְבָּה וְאֶת־אֲפִיק וְאֶת־רְחֹב׃
habitatorum ‖ Chenahanæi *interiore* in Aser habitauit Et — medio ‖ habitatoris
32 וַיֵּשֶׁב הָאָשֵׁרִי בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יֹשְׁבֵי
expulit non Naphthali .eum expulit non quia , terræ
33 הָאָרֶץ כִּי לֹא הוֹרִישׁוֹ׃ נַפְתָּלִי לֹא־הוֹרִישׁ
:Bethhanath habitatores & ,Bethsemes habitatores
אֶת־יֹשְׁבֵי בֵית־שֶׁמֶשׁ וְאֶת־יֹשְׁבֵי בֵית־עֲנָת
: terræ habitatorum *Chenahanæi interiore in* habitauit sed — medio Chenahanæorum
וַיֵּשֶׁב בְּקֶרֶב הַכְּנַעֲנִי יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
eis erant Bethhanath & , Bethsemes habitatores &
וְיֹשְׁבֵי בֵית־שֶׁמֶשׁ וּבֵית־עֲנָת הָיוּ לָהֶם
Dan filios *Emoræus oppresserunt* ‖ Et .*tributum in* * — * tributarij. ‖ compulerunt Emoræi
34 לָמַס׃ וַיִּלְחֲצוּ הָאֱמֹרִי אֶת־בְּנֵי־דָן
.vallem in *descendere ei dederat* † non quia ;montem ad — † permiserat eis vt descenderet
הָהָרָה כִּי־לֹא נְתָנוֹ לָרֶדֶת[h] לָעֵמֶק׃ — ירד[h]
Cheres monte in habitare Emoræus Cœpitque
35 וַיּוֹאֶל[i] הָאֱמֹרִי לָשֶׁבֶת[k] בְּהַר־חֶרֶס — יאל[i] ישב[k]
, Ioseph domus manus est aggrauata & : Sahalbim in , Aialon in
בְּאַיָּלוֹן וּבְשַׁעַלְבִים וַתִּכְבַּד יַד בֵּית־יוֹסֵף
ascensu ab † Emoræi terminus Et .tributum in fuerunt & — † erat
36 וַיִּהְיוּ[l] לָמַס׃ וּגְבוּל הָאֱמֹרִי מִמַּעֲלֵה — היה[l]
.suprà & ,petra à , scorpionum
עַקְרַבִּים מֵהַסֶּלַע וָמָעְלָה׃

CAP. II. ב

ad Chilhal de Domini angelus ascendit Et
1 וַיַּעַל[m] מַלְאַךְ־יְהוָה מִן־הַגִּלְגָּל אֶל־ — עלה[m]
Ægypto ex vos feci Ascendere : dixit & , Bochim $ — $ flentes,
הַבֹּכִים[n] ׃ וַיֹּאמֶר אַעֲלֶה אֶתְכֶם מִמִּצְרַיִם — בכה[n]
iurauit quam $, terram in vos introduxi & — $ super
וָאָבִיא[o] אֶתְכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי — בוא[o]
meum pactum faciam irritum Non : dixi & ; vestris patribus
לַאֲבֹתֵיכֶם וָאֹמַר לֹא־אָפֵר[p] בְּרִיתִי — פור[p]
pactum *excidetis* ‖ non vos Et *seculum* * in vobiscum — * æternum. ‖ ferietis
2 אִתְּכֶם לְעוֹלָם׃ וְאַתֶּם לֹא־תִכְרְתוּ בְרִית
: diruetis eorum altaria : huius terræ habitatoribus † — † cum
לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ הַזֹּאת מִזְבְּחוֹתֵיהֶם תִּתֹּצוּן[q] — נתץ[q]
*fecistis hoc cur ; *mea voce in* audistis † non & — † obedistis voci meæ:
וְלֹא־שְׁמַעְתֶּם בְּקֹלִי מַה־זֹּאת עֲשִׂיתֶם׃
vestris faciebus à eos expellam Non ; dixi etiam Et — facie vestra:
3 וְגַם אָמַרְתִּי לֹא־אֲגָרֵשׁ אוֹתָם מִפְּנֵיכֶם

* furor ‖ contra

eos vendidit & , Israel *in* ‖ Domini *nasus* * est iratus Et

8 ויחר־אף [a] יהוה בישראל וימכרם — [a] חרה

: Naharaim ‡ Aram regis Rishathaim † Chusan manu in

† *impietatum duarum* ‡ *duorum fluuiorum.*

ביד כושן רשעתים מלך ארם נהרים

octo Rishathaim Chusan Israel filij seruierúntque

ויעבדו בני־ישראל את־כושן רשעתים שמנה

,Dominum ad Israel filij clamauerunt Et .annos

9 שנים : ויזעקו בני־ישראל אל־יהוה

;Israel filiis seruatorem Dominus suscitauítque

[b] ויקם יהוה [c] מושיע לבני ישראל — [b] קום [c] ישע

Caleb fratris Chenaz filius Hothniel : eos seruauit &

ויושיעם את עתניאל . בן־קנז אחי כלב

,Domini spiritus eum super fuit Et .illo *ab* minoris

10 הקטן ממנו : ותהי עליו רוח־יהוה

tradidítque

dedítque , bellum ad est egressúsque : Israel iudicauit &

וישפט את־ישראל ויצא למלחמה ויתן

† *impietatum duarum*

regem Rishathaim † Chusan eius manu in Dominus

יהוה בידו את־כושן רשעתים מלך

.Rishathaim Chusan super eius manus est roborata & : Aram

ארם [d] ותעז ידו על כושן רשעתים : — [d] עזז

est mortuus & :annis quadraginta terra Quieuítque

11 ותשקט הארץ ארבעים שנה [e] וימת — [e] מות

Israel filij addiderunt Et .Chenaz filius Hothniel

12 עתניאל בן־קנז : [f] ויוסיפו בני ישראל — [f] יסף

vt facerent

Dominus confortauit & : Domini oculis in malum *faciendum ad*

לעשות [g] הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה — [g] רוע

contra ‖ propterea

quòd *super* ‖ , Israel *super* Moab regem Heglon

את־עגלון מלך־מואב על־ישראל על כי־

.Domini oculis in malum fecerant

עשו את־הרע בעיני יהוה :

,iuit & :Hamalec & ,Hammon filios se ad collegit Et

13 ויאסף אליו את־בני עמון ועמלק וילך

.Palmarum vrbem posséderunt & ;Israel percussit &

[h] ויך את־ישראל ויירשו את־עיר התמרים : — [h] נכרה

, Moab regi Heglon Israel filij Seruierúntque

14 ויעבדו בני־ישראל את־עגלון מלך־מואב

Israel filij clamauerunt Et .annos octodecim

15 שמונה עשרה שנה : ויזעקו בני־ישראל

seruatorem eis Dominus suscitauítque : Dominum ad

אל־יהוה ויקם יהוה להם מושיע

qui dextera manu nihil efficiebat, sed sinistra: ‖ per manum

obturatum virum , Iemini filij Ghera filium Ehud

את־אהוד בן־גרא בן־הימיני איש אטר

munus eius *manu in* ‖ Israel filij miserúntque : *sua dextera manu*

יד־ימינו וישלחו בני־ישראל בידו מנחה

,gladium Ehud sibi fecit Et .Moab regi Heglon

16 לעגלון מלך מואב : [i] ויעש לו אהוד חרב — [i] עשה

*erāt acies duæ: ‖ se eo sub veste sua

cum ‖ accinxit & ;eius longitudo cubitus *tora duo* * ei &

ולה שני [k] פיות גמד ארכה ויחגר אתה — [k] פרה

.suum dextrum femur super *sua vestibus desub*

מתחת למדיו על ירך ימינו :

Obtulítque

: Moab regi Heglon munus *fecit appropinquare Et*

17 ויקרב את־המנחה לעגלון מלך מואב

‡ erat * crassus ‖ oblato munere,

quemadmodum ‖ ,fuit Et .valde *pinguis** vir ‡ Heglon &

18 ועגלון איש בריא מאד : ויהי כאשר

populum dimisit *,munus facere appropinquare compleuit*

כלה להקריב את־המנחה וישלח את־העם

† qui detulerat ‡ lapidicinis

dolaturis ‡ à est reuersus ipse Et .munus *ferentes* †

19 נשאי המנחה : והוא [l] שב מן־הפסילים — [l] שוב

te ad mihi *arcani** Verbum :dixit & .Ghilghal *cum* ‡ quæ

‡ erant in * secretum est ‖ ab

אשר את־הגלגל ויאמר דבר־סתר לי אליך

stantes omnes eo *desuper* ‖ sunt egressi Et : Sile : dixit Et .rex ô

המלך ויאמר [l] הס ויצאו מעליו כל־העמדים — [l] הסה

iuxta

sedebat ipse & : eum ad est ingressus Ehud Et .eum *super*

20 עליו : ואהוד בא אליו והוא ישב

æstiuo, ‡ erat

: Ehud Dixítque .*ipsi* soli ei ‡ quod *,refrigerij* cœnaculo in

[m] בעלית [n] המקרה אשר־לו לבדו ויאמר אהוד — [m] עלה [n] קרר

.solio *desuper* ‡ surrexit Et .te ad mihi † Dei verbum

† est ‡ de ‡ tulit

דבר־אלהים לי אליך [o] ויקם מעל הכסא : — [o] קום

gladium *cepit* ‡ & ,suā sinistram manum Ehud Misitque

21 וישלח אהוד את־יד שמאלו [p] ויקח את־החרב — [p] לקח

.eius ventrem in eum infixit & ,suo dextro femore *desuper* *

* à

מעל ירך ימינו ויתקעה בבטנו :

erat & , Iudices eis Dominus suscitaret cùm Et

18 וכי־[a] הקים יהוה להם שפטים והיה — [a] קום

eorú inimicorum manu è eos seruabat & ,iudice cum Dominus

יהוה עם־השפט והושיעם מיד איביהם

Dominus miserebatur quia ; Iudicis diebus omnibus

כל ימי השופט כי־ינחם יהוה

.eorum *coarctatorum &* :*eos opprimentium facie à* † eorum *gemitu à* — gemitus

מנאקתם מפני לחציהם ודחקיהם :

† propter oppressores eorú, & coarctatores ‡ mortuo iudice ‡ deterius agebant quàm patres eorum, vt irent

corrumpebant se ‡ & ,reuertebantur *,iudicem moriendo in* ‡ ,erat Et

19 והיה במות השופט [b] ישבו והשחיתו — [b] שוב [c] הלך

, alienos deos post *eundum ad suis patribus præ*

מאבותם [c] ללכת אחרי אלהים אחרים

faciebant cadere non : eis se incuruando & , eis seruiendo

לעבדם ולהשתחות להם לא [d] הפילו — [d] נפל

.dura sua via de & ,suis actibus de

ממעלליהם ומדרכם הקשה :

eo Pro :dixit & , Israel *in* Domini *nasus* est iratus Et — furor

20 ויחר־אף יהוה בישראל ויאמר יען

præcepi quod meum pactum ista gens sunt trāsgressi quòd

אשר עברו הגוי הזה את־בריתי אשר צויתי

ego Etiam :meæ voci obedierunt non & ,eorum patribus

21 את־אבותם ולא שמעו לקולי : גם־אני

de ,eorum *faciebus à virum* expellendum ad addam non — quenquam à facie

לא [e] אוסיף [f] להוריש איש מפניהם מן־ — [e] יסף [f] ירש

.est mortuus & ,Iehosuah dimisit quas gentibus

הגוים אשר־עזב יהושע [g] וימת : — [g] מות

ipsi custodientes num ‡ ,Israel *eis in tentare Pro* † — † Vt tentem per eas ‡ vtrum custodiant

22 למען [h] נסות בם את־ישראל השמרים הם

seruauerunt sicut *,eis in ambulandum ad* ‡ , Domini viam

את־דרך יהוה ללכת בם כאשר שמרו — [h] נסה

Dominus dimisit Et .non an ,eorum patres — ‡ vt ambulent per eam,

23 אבותם אם־לא : [i] וינח יהוה את־ — [i] ינח

eas *dedit* ‖ non & : citò eas *expellendum non ad* * , istas gentes — * vt non expelleret

הגוים האלה לבלתי הורישם מהר ולא נתנם

.Iehosuah manu in — ‖ tradidit

ביד יהושע :

CAP. III. ג

tentandum ad ‖ ,Dominus dimisit quas ,gentes * istæ Et — * sunt ‖ vt tentaret per eas

1 ואלה הגוים אשר־הניח יהוה לנסות

nouerant non qui omnes ,Israel *eis in*

בם את־ישראל את כל־אשר לא־ידעו את

scire pro ‖ Tantùm .Chenahan *prælia* * omnia — * bella ‖ vt scirent

2 כל־מלחמות כנען : רק למען [k] דעת — [k] ידע

tantùm , *prælium* † eos docere Israel filiorum generationes — † bellum

[l] דרות בני־ישראל ללמדם מלחמה רק — [l] דור

satrapas Quinque .ea cognouerunt non antea qui

3 אשר־[m] לפנים לא ידעום : חמשת סרני — [m] פנה

Chiuuæum & ,Sidonium & ,Chenahanæum omnē & , Pelistim

פלשתים וכל־הכנעני והצידני והחוי

ad vsque Chermon Bahal monte à :*Libanum montem* habitantem — in monte Libano:

ישב הר הלבנון מהר בעל חרמון עד

eis in tentandum ad ‖ Fuerúntque .Chamath *ingrediendum* — introitum ‖ vt tentaret per eas

4 לבוא חמת : [n] ויהיו [o] לנסות בם את־ — [n] היה [o] נסה

,Domini præcepta audirent vtrum *sciendum ad* † , Israel — † vt sciret

ישראל לדעת השמעו את־[p] מצות יהוה — [p] צוה

.Moseh *manu in* ‡ eorum patribus præcepit quæ — ‡ per manum

אשר־צוה את־אבותם ביד־משה :

,Chenahanæi *interiore* in habitauerunt Israel filij Et — medio

5 ובני ישראל ישבו בקרב הכנעני

.Iebuzæi & ,Chiuuæi & ,Perizæi & ,Emoræi & ,Chittæi

החתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי :

& , vxores in sibi eorum filias Acceperúntque

6 [q] ויקחו את־בנותיהם להם לנשים ואת־ — [q] לקח

.eorum diis seruierúntque ,eorum filiis dederunt suas filias

בנותיהם נתנו לבניהם ויעבדו את־אלהיהם :

oculis in malum Israel filij Fecerúntque

7 [r] ויעשו בני־ישראל את־[f] הרע בעיני — [r] עשה [f] רוע

seruierunt & , sui Dei Domini sunt oblitíque ; Domini

יהוה וישכחו את־יהוה אלהיהם ויעבדו

.Lucis & . Behalim

את־הבעלים ואת־האשרות :

עלה[i]
eam ad ascendebant & : Ephraim monte in Bethel inter &
ובין בית־אל בהר אפרים [i] ויעלו אליה
Barac vocauit & Misítque .iudicium ad Israel filij
6 בני־ישראל למשפט: ותשלח ותקרא לברק
:eum ad dixítque , Naphthali Chedes de Abinoham filium
בן־אבינעם מקדש נפתלי ותאמר אליו
trahe
trahes & Vade , Israel Deus Dominus præcepit Nónne
הלך[k]
הלא־צוה יהוה אלהי־ישראל [k]לך ומשכת
tolle
virorum millia decem tecum *capies* & ,Thabor montem in
בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש
tibi
te ad traham Et ?Zebulun filiis è & ,Naphthali filiis de
7 מבני נפתלי ומבני זבלון: ומשכתי אליך
,Iabin exercitus principem Siseram Chison torrentem ad
שור[l]
אל־נחל קישון את־סיסרא [l]שר־צבא יבין
currus
|| tradam
.tua manu in eum *dabo* || & ;eius multitudinem & ,eius *currum* &
ואת־רכבו ואת־המונו ונתתיהו בידך:
veneris
: ibo & ,mecum *ieris* Si : Barac eam ad Dixítque
8 ויאמר אליה ברק אם־תלכי עמי והלכתי
veneris
Eundo : dixit Et .ibo non ,mecum *ieris* non si &
9 ואם־לא תלכי עמי לא אלך: ותאמר הלך
gloria tua in
super tuus decor erit non veruntamen .tecum ibo
אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על־
§ per quam
* ambulas
|| tradet
† perrexit
vendet || mulieris manu in quia :*ambulans* * tu *qua* § ,via
הדרך אשר־אתה הולך כי ביד־אשה ימכר
cum *iuit* † & : Deborah Surrexítque .Siseram Dominus
יהוה את־סיסרא ותקם דבורה ותלך עם־
congregauit
,Zebulun Barac *conclamauit* Et .Chedes in Barac
10 ברק קדשה: ויזעק ברק את־זבולן
‡ cum
decem ‡ suis pedibus *in* ascendit & , Chedes in Naphthali &
ואת־נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת
.Deborah eo cum ascendítque :virorum millibus
אלפי איש ותעל עמו דבורה:
Chobab filiis de ,Chain à se separauit Chenæus Cheber Et
11 וחבר הקיני נפרד מקין מבני חבב
tabernaculum suum
quercum ad vsque *suam aulam* tetendit & : Moseh soceri
נטה[m]
חתן משה [m] ויט אהלו עד־אלון
§ est in
.Chedes *cum* § quæ , Sahananim in
בצעננים
בצעננים אשר את־קדש:
filius Barac ascendisset quòd ,Siseræ ipsi nunciauerunt Et
ק
12 [n] ויגדו לסיסרא כי עלה ברק בן־
נגר[n]
Sisera *conuocauit* ‡ Et .Thabor montem † Abinoham
† in
‡ congregauit
§ ferreos
13 אבינעם הר־תבור: ויזעק סיסרא את־
omnem & *ferri* § currus nongentos ,suum currum omnem
מאה[o]
§ erant
כל־רכבו תשע[o]מאות רכב ברזל ואת־כל־
torrentem ad gentium Charoseh de , secum § qui populum
העם אשר אתו מחרשת הגוים אל־נחל
quia ,Surge : Barac ad Deborah Dixítque .Chison
§ hæc est
* in qua tradidit
|| ante te?
14 קישון: ותאמר דברה אל־ברק קום כי
:tua manu in Siseram Dominus *dedit quo* * dies *hic* §
זה היום אשר נתן יהוה את־סיסרא בידך
Barac descendit Et ? *tuas facies ad* || est egressus Dominus nónne
הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק
.eum post virorum millia decem & , Thabor monte de
מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:
contriuit
המם[p]
.currum omnem & ,Siseram Dominus *contudit* Et
15 [p] ויהם יהוה את־סיסרא ואת־כל־הרכב
omnia castra acie
|| ante
† de
descendítq; :Barac *facies ad* || gladij *os ad castrametationem omnem* &
ואת־כל־המחנה לפי־חרב לפני ברק וירד
.suis pedibus *in* fugit & , curru *desuper* † Sisera
נום[q]
‡ currus, & castra
סיסרא מעל המרכבה [q] וינס ברגליו:
castrametationem post & , *currum post* ‡ est persecutus Barac Et
§ ceciderunt omnia castra
16 וברק רדף אחרי הרכב ואחרי המחנה
Siseræ *castrametatio omnis cecidit* § & :gentium Charoset vsque
נפר[r]
עד חרשת הגוים [r] ויפל כל־מחנה סיסרא
* acie
|| ne vnus quidem
.*vnum ad vsque* || remansit non : gladij *os ad* *
לפי־חרב לא נשאר עד־אחד:
† tabernaculú
Iahel *tentorium* † ad suis pedibus in fugit Sisera Et
‡ erat
17 וסיסרא נס ברגליו אל־אהל יעל
regem Iabin inter ‡ pax quia : Chenæi Cheber vxoris
familiam
אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך־
.Chenæi Cheber *domum inter* & ,Chasor
חצור ובין בית חבר הקיני:

se clausit & .*laminam* post capulus etiam est ingressus Et
ferrum,
22 ויבא גם־[a]הנצב אחר הלהב ויסגר
נצב[a]
gladium eduxerat ‡ non quia ;*laminam* propter adeps
ferrum;
‡ exierat gladius
החלב בעד הלהב כי לא שלף החרב
Ehud est egressus Et .*effusio stercoris* § exiuit & : eius ventre è
§ stercus
23 מבטנו ויצא הפרשדנה: ויצא אהוד
.sera offirmauit & ,se pro cœnaculi ;fores clausit & vestibulú per
המסדרונה ויסגר דלתות העליה בעדו ונעל:
,viderunt & ,sunt ingressi *eius* † serui & ;est egressus ipse Et
† regis
24 והוא יצא ועבדיו [b] באו [c] ויראו
בוא[b] ראה[c]
Certè : dixerunt & : obseratæ cœnaculi fores ecce &
והנה דלתות העליה נעלות ויאמרו אך
.*refrigerij conclaui in suos pedes ipse tegens*
ventris deponit onus in cœnaculo æstiuo.
[d]מסיך הוא את־רגליו בחדר המקרה:
aperiens || ipse non ecce & :*pudefieri ad vsque* * expectauerunt Et
סוך[d]
25 ויחילו עד־בוש והנה איננו פתח
* donec tardaret:
|| aperiebat
:aperuerunt & ,*apertorium* * ceperunt & : cœnaculi fores
* clauem,
דלתות העליה ויקחו את־המפתח ויפתחו
.mortuus terram in *cadens* || eorum dominus ecce &
|| ceciderat
והנה אדניהם נפל ארצה [e] מת:
מות[e]
transiuit ipse & : *eos tardare ad vsque* euasit Ehud Et
dum tardarent illic,
26 ואהוד נמלט עד התמהמהם והוא עבר
,fuit Et .Sehirath ‡ in euasit & ,*dolaturas* †
† lapidicinas,
‡ *condensum saltum,*
27 את־הפסילים וימלט השעירתה: ויהי
: Ephraim monte in tuba *in* clanxit & ,*eum ingrediendo in* §
§ dum ingrederetur;
בבואו ויתקע בשופר בהר אפרים
ipse & ,monte de Israel filij eo cum descenderúntque
וירדו עמו בני־ישראל מן־ההר והוא
; me *post* Sequimini :eos ad Dixítque .*eorum facies ad*
ante eos.
28 לפניהם: ויאמר אלהם רדפו אחרי
.vestra manu in Moab vestros inimicos Dominus *dedit quia*
tradidit enim
כי־נתן יהוה את־איביכם את־מואב בידכם
Iarden *transitus* ceperunt & ,eum post descenderunt Et
vada
וירדו אחריו וילכדו את־מעברות הירדן
Percusserúntque .transire *virum dederunt* non & ,Moab ipsi
permiserunt quenquam
29 למואב ולא־נתנו איש לעבר: [f] ויכו
נכה[f]
,virorum millia decem circiter illo tempore in Moab
את־מואב בעת ההיא כעשרת אלפים איש
euasit non & : *virtutis* vnum omnem & , pinguem omnem
fortem:
כל־שמן וכל־איש חיל ולא נמלט
sub illa die in Moab est humiliatus Et .*vir*
quisquam.
30 איש: ותכנע מואב ביום ההוא תחת
.annis octoginta terra quieuit & :Israel manu
יד ישראל ותשקט הארץ שמונים שנה:
percussit & ;Hanath filius Samghar fuit ipsum post Et
31 ואחריו היה שמגר בן־ענת ויך את־
seruauit & : bouis *documento in* viros sexcentos Pelistim
stimulo
פלשתים שש־[g]מאות איש במלמד הבקר ויושע
מארה[g]
.Israel ipse etiam
גם־הוא את־ישראל:

CAP. IIII. ד

oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filij addiderunt Et
vt facerent
1 [h] ויספו בני ישראל לעשות הרע בעיני
יסף[h]
Dominus eos *vendidit* Et .erat mortuus Ehud & : Domini
tradidit
2 יהוה ואהוד מת: וימכרם יהוה
; Chasor in regnauit qui , Chenahan regis Iabin manu in
ביד יבין מלך־כנען אשר מלך בחצור
Charoseth † in *habitans* || ipse & , Sisera * eius exercitus princeps &
* erat
|| habitabat
† *silua*
ושר־צבאו סיסרא והוא יושב בחרשת
; Dominum ad Israel filij clamauerunt Et .gentium
3 הגוים: ויצעקו בני־ישראל אל־יהוה
oppressit ipse & , ei *ferri* currus nongenti quia
ferrei erant
כי תשע מאות רכב־ברזל לו והוא לחץ את־
.annis viginti *fortitudine in* Israel filios
fortiter
בני ישראל בחזקה עשרים שנה:
ipsa ,Lappidoth vxor , propheres mulier Deborah Et
4 ודבורה אשה נביאה אשת לפידות היא
.illo tempore in Israel *iudicans*
iudicabat
שפטה את־ישראל בעת ההיא:
, Ramah inter Deborah palma sub *sedens* ipsa Et
sedebat
5 והיא ישבת תחת־תמר דבורה בין הרמה

:eum ad dixítque ,Siseræ occurſum in Iahel eſt egreſſa Et
18 [a]ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו
:declinauit & : timeas ne ,me ad declina ,mi domine Declina
[c]ויסר [b]תירא אל אלי סורה אדני סורה
.craſſo tegumento in eum operuit & ,tentorium ‡ in eam ad
אליה האהלה ותכסהו בשמיכה:
paululum quæſo mihi bibere Da :eam ad Dixítque
19 ויאמר אליה [d]השקיני נא מעט
,lactis vtrem aperuit Et .ſitiui quia ,aquarum
מים כי [e]צמתי ותפתח את נאוד החלב
.eum operuit & ,ei potum dedit &
ותשקהו [f]ותכסהו:
,erit & tentorij ‖ oſtium * Sta :eam ad Dixítque
20 ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה
Eſtne : dixerit & ,te interrogauerit & fuerit ingreſſus vir † ſi
אם איש [g]יבא ושאלך ואמר היש
vxor Iahel cepit ₰ Et .Non : dices & ?vir ‡ hic
21 פה איש ואמרת אין: [h]ותקח יעל אשת
terebellum ‖ poſuit & .tentorij paxillum * Cheber
חבר את יתד האהל [i]ותשם את [k]המקבת
infixit & ,ſilentio in † eum ad eſt ingreſſa & ,ſua manu in
בידה ותבוא אליו [l]בלאט ותתקע
ipſe & ,terram in ſe fixit & ,eius tempus in clauum
את היתד [m]ברקתו ותצנח בארץ והוא
Barac ecce Et .eſt mortuus & ,eſt laſſus & eſt ſoporatus
נרדם [n]ויעף [o]וימת: 22 והנה ברק
,eius occurſum in Iahel eſt egreſſa Et : Siſeram perſequens
רדף את סיסרא [p]ותצא יעל לקראתו
quem ,virum tibi oſtendam & ,Vade :ei dixítque Veni,
ותאמר לו לך ואראך את האיש אשר
cadens † Siſera ecce :eam ad eſt ingreſſus Et .quærens ‖ tu
אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא נפל
Humiliauítque .ipſius tempore in paxillus &, mortuus clauus
מת והיתד ברקתו: 23 ויכנע
facies ad Chenahan regem Iabin ipſo in die Deus coram
אלהים ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני
Iſrael filiorum manus ibat Et .Iſrael filiorum filiis
בני ישראל: 24 [q]ותלך יד בני ישראל
donec ,Chenahan regem Iabin ſuper erat dura & ,eundo contra
הלוך וקשה על יבין מלך כנען עד אשר
.Chenahan regem Iabin exſcinderent
הכריתו את יבין מלך כנען:

[a] יצא
[b] ירא [c] סור
[d] שקה
[e] צמא
חסר א
[f] כסה
* ad ‖ tabernaculi, † quiſquam
[g] בוא
‡ quiſquam
₰ tulit
[h] לקח
* clauum tabernaculi,
‖ malleum,
[i] שום [k] נקב
† clam,
[l] אט [m] רקק
[n] עוף [o] מות
[p] יצא
‖ quæris,
† ceciderat
[q] הלך

CAP. V, ה

die in Abinoham filius Barac & ,Deborah cecinit Et
1 [r]ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום
:dicendo ,illa
ההוא לאמר:
ſpontaneum ſe offerendo in ‖ ,Iſrael in vltiones vlciſcendo In
2 בפרע פרעות בישראל בהתנדב
.Domino benedicite ,populus
עם ברכו יהוה:
;Domino Ego ;principes auribus percipite ,reges ‖ Audite
3 שמעו מלכים האזינו רזנים אנכי ליהוה
.Iſrael Deo Domino pſallam ,canam ego
אנכי אשירה אזמר ליהוה אלהי ישראל:
agro ex te incedendo in ‡ ,Sebir è te exeundo in ,Domine
4 יהוה [ſ]בצאתך משעיר בצעדך משדה
etiam ,ſtillauerunt cæli etiam ,eſt commota † terra ,Edom
אדום ארץ רעשה גם שמים נטפו גם
.aquas ſtillauerunt nubes
עבים נטפו מים:
Sinai iſte : Domini faciebus à fluxerunt Montes
5 הרים נזלו מפני יהוה זה סיני
.Iſrael Dei Domini faciebus ‖ à
מפני יהוה אלהי ישראל:
ceſſauerunt ,Iahel diebus in ,Hanath filij Samghar diebus In
6 בימי שמגר בן ענת בימי יעל חדלו
ſemitas perambulabant ,ſemitas perambulantes & : ſemitæ
ארחות והלכי נתיבות ילכו ארחות
.tortuoſas
עקלקלות:

[r] שור
Dum vlciſcitur ‖ dum ſponte ſe offert
cùm exires ‡ dum incederes
[ſ] יצא
‖ concuſſa
facie
* tremuit ‖ facie

villæ abſque ſurrexi donec ,ceſſauerunt ,Iſrael in pagi Ceſſauerunt
7 חדלו פרזון בישראל חדלו עד [a]שקמתי
.Iſrael in mater ſurrexi donec ,Deborah
דבורה שקמתי אם בישראל:
clypeus ,portis * bellum tunc :nouos deos Eliget
8 יבחר אלהים חדשים אז לחם שערים מגן
:Iſrael in millibus quadraginta in ,lancea & ,conſpicietur ſi
אם יראה ורמח בארבעים אלף בישראל:
,populo in ſpontanei † :Iſrael ſcribas ‖ ad meum Cor
9 לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם
.Domino benedicite
ברכו יהוה:
,Middin ſuper ſedentes ,candidas aſinas Equitantes
10 רכבי אתנות צחרות ישבי על [b]מדין
.meditemini ₰ ,via ſuper ‡ ambulantes &
והלכי על דרך [c]שיחו:
ibi ,aqua hauritur vbi loca inter ſagittariorum voce A *
11 מקול מחצצים בין משאבים שם
tunc : Iſrael in eius villæ † iuſtitias ,Domini iuſtitias different ‖
[d]יתנו צדקות יהוה צדקות פרזונו בישראל אז
.Domini populus portas ad deſcenderunt
ירדו לשערים עם יהוה:
:canticum loquere ,exurge ,exurge :Deborah exurge ,Exurge
12 עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר
.Abinoham fili tuam captiuitatem captiua ‡ & ,Barac Excitare
קום ברק ושבה שביך בן אבינעם:
Dominus :populi illuſtribus ſuperſtes dominabitur ₰ Tunc
13 אז [e]ירד שריד לאדירים עם יהוה
.fortibus in ‖ mihi dominabitur *
ירד לי בגבורים:
Biniamin te poſt .Hamalech in ‡ eorum radix Ephraim De
14 מני אפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין
Zebulun de & ,legiſlatores deſcenderunt Machir de :tuis populis in
בעממיך מני מכיר ירדו מחקקים ומזבולן
.ſcribæ virga in trahentes
משכים בשבט ספר:
ſic ‖ Iſſachar & :Deborah cum ,Iſſachar in principes Et
15 ושרי ביששכר עם דברה ויששכר כן
diuiſionibus in :ſuis pedibus in eſt miſſus vallem in ,Barac
ברק בעמק שלח ברגליו בפלגות
.cordis decretarij magni ,Reuben
ראובן גדלים חקקי לב:
ſibilos audiendum ad ,duos ordines inter ſediſti quid Vt
16 למה ישבת בין המשפתים לשמע שרקות
.cordis ſcrutationes magnæ Reuben diuiſionibus in ? gregum
עדרים לפלגות ראובן גדולים חקרי לב:
habitabit ‡ quid vt Dan & ,habitauit † Iarden tranſitu in Ghilhad
17 גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יגור
eius fracturas ſuper * & ,marium portum ad ₰ ſedit Aſer ?naues
[f]אניות אשר ישב לחוף ימים ועל מפרציו
ſuam animam repudiauit ‖ populus Zebulun .habitabit
18 ישכון: זבולן עם חרף נפשו
.agri altitudines † ſuper Naphthali & ,moriendum ad
למות ונפתלי על מרומי שדה:
reges pugnauerunt tunc ,pugnauerunt ,reges Venerunt
19 [g]באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי
argenti cupiditatem † :Meghiddo aquas ſuper ‖ Tahanach in Chenahan
כנען בתענך על מי מגדו בצע כסף
.acceperunt non
לא לקחו:
ſuis exaltationibus de ,ſtellæ pugnauerunt cælis De
20 מן שמים נלחמו הכוכבים [h]ממסלותם
.Siſera cum pugnauerunt
נלחמו עם סיסרא:
torrens :Chedummin * torrens ,eos deuoluit ‖ Chiſon Torrens
21 נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל
.robur † mea anima conculcabit ,Chiſon
קישון תדרכי נפשי עז:
calcitratibus ,calcitratibus ₰ à .equi calcanei ſunt contuſi ‡ Tunc
22 אז הלמו עקבי סוס מדהרות דהרות
.eius fortium
אביריו:

villæ abſque muro & munitione
[a] קום
Cùm elegit
* in
conſpectus eſt
‖ legiſlatores
† qui voluntarij eſtis
habitantes iuxta iudicaturam
[b] דון
‡ in
₰ loquimini.
* Propter ſonitum iaculantiū ſagittas
‖ doceant
† villarum
[c] שוח [d] תנה
Surge
‡ apprehende prædam
₰ dominatus eſt euaſor fortibus
[e] רדה
* dominatus eſt
‖ inter fortes.
† contra
ſtilo
‖ ſicut
cogitabundi corde
duas caulas, vt audires
maiores ſcrutatores
trans
† manſit
‡ habitauit in nauibus?
₰ in portu
* in fracturis
[f] אנה
‖ probris affecit
† altitudinem
[g] בוא
‖ iuxta
† vtile argentū
gradibus
[h] סלה
‖ ſcopauit
* antiquitatum:
† robuſtum.
‡ quaſſatæ ſunt plantæ
₰ ſono pedum, ſono pedum,

maledicite .Domini legatus dixit , Meroz Maledicite
23 אורו מרוז אמר מלאך יהוה אורו
auxilium ad venerunt non quia : eius habitatores maledicendo
ארור ישביה כי לא באו לעזרת
.fortibus in Domini auxilium ad .Domini
יהוה לעזרת יהוה בגבורים׃
: Cenæi Cheber vxor Iahel mulieribus præ Benedicetur
24 תברך מנשים יעל אשת חבר הקיני
.benedicetur tentorio in mulieribus præ
מנשים באהל תברך׃
illustrium ‡ phiala in : dedit lac ,postulauit Aquas
25 מים שאל חלב נתנה בספל אדירים
.butyrum obtulit
הקריבה חמאה׃
malleum ad eius dextera & ,sese miserunt * clauum ad eius Manus
26 ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות
,transfix.t † & eius caput amouit † : Sisera contudit ‖ & ;laborantiũ
עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה
.eius tempus penetrauit ‡ &
וחלפה רקתו׃
eius pedes inter :decubuit * ,cecidit ,est incuruatus eius pedes Inter
27 בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה
.vastatus cecidit ibi , se curuauit quo in ‖ ,cecidit ,se curuauit
כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד׃
Sisera mater exclamauit & . respexit fenestram Per
28 בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא
?veniendum ad ‖ eius currus erubescit * Cur : cancellum per
בעד האשנב מדוע בשש רכבו לבוא
?eius quadrigarum vices † tardauerunt cur
מדוע אחרו פעמי מרכבותיו׃
conuertebat ‡ ipsa etiam ,ei respondebant ‡ eius dominæ Sapientes
29 חכמות שרותיה תענינה אף היא תשיב
sibi sua dicta *
אמריה לה׃
duæ amasia amasia ? spolium ‖ diuident ,inuenient Nonne
30 הלוא ימצאו יחלקו שלל רחם רחמתים
colorum spolium ‡ ;Siseræ ipsi , colorum spolium † ; viri capiti
לראש גבר שלל צבעים לסיסרא שלל צבעים
;spolij collis * duo recamata ‡ ,color :recamatum
רקמה צבע רקמתים לצוארי שלל׃
eum diligentes & ,Domine tui inimici omnes pereant Sic
31 כן יאבדו כל אויביך יהוה ואהביו
terra quieuit & .sua fortitudine in Solis exire † secundum ‖
כצאת השמש בגברתו ותשקט הארץ
.annis quadraginta
ארבעים שנה׃

angelus — a ארר — b לאך — cum — tabernaculo — Aquam † fortium — Manum suam * misit,& suam dexteram ‖ conquassauit † abscidit ‡ perfodit, — c מחק ‡ incidit — d רקק ‡ dormiuit; ‖ vbi — vlulauit — * moratur inquit ‖ vt veniat? † pedes — ‡ responderunt ‡ respondit — e ענה * verba sua — ‖ spolia? puella puellæ — † spolia discolorium, † spolia discolorium polymitum: — ‡ polymita * collo — ‖ erunt † exitum — f יצא

CAP. VI. ו

:Domini oculis in malum Israel filij fecerunt Et
1 ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה
.annis septem Midian manu in Dominus eos dedit &
ויתנם יהוה ביד מדין שבע שנים׃
Midian faciebus à : Israel super Midian manus inualuit Et
2 ותעז יד מדין על ישראל מפני מדין
‡ quæ antra Israel filij sibi fecerunt
עשו להם בני ישראל את המנהרות אשר
.munitiones & ,speluncas & ,montibus in
בהרים ואת המערות ואת המצדות׃
,Midian ascendebat & , Israel serebat si , erat Et
3 והיה אם זרע ישראל ועלה מדין
.eum super ‖ ascendebant & :Kedem * filij & , Hamalec &
ועמלק ובני קדם ועלו עליו׃
productionem corrumpebant ‡ & ,eos super † castrametabantur Et
4 ויחנו עליהם וישחיתו את יבול
victum relinquebant non : Hazzah in te venire vsque ‡ , terræ
הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו מחיה
.asinum & ,bouem & ,agnum & * : Israel in
בישראל ושה ושור וחמור׃
:eorum tentoria † & ,ascendebant eorum acquisitiones ‖ & ipsi Quia
5 כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם
eorum camelis & ipsis ‡ & ;multitudine in locusta ‡ tanquam veniebat &
יבאו כדי ארבה לרב ולהם ולגמליהם

tradidit — facie — g עזז — h פנה — ‡ essent — i עשה — * orientis — ‖ aduersus — k עלה — † aduersus ‡ vastabant fructum — l חנה — ‡ donec venias * nec pecudes, boues, & asinos, — ‖ greges † tabernacula — m קנה — † locustæ ‡ ipsorum,& camelorum

ובאו ק

.eam corrumpendam ‡ ad terram in veniebant & :numerus ‡ non
אין מספר ויבאו בארץ לשחתה׃
clamauerunt & :Midian faciebus à valde Israel est attenuatus Et
6 וידל ישראל מאד מפני מדין ויזעקו
clamassent cùm ,fuit Et .Dominum ad Israel filij
7 בני ישראל אל יהוה׃ ויהי כי זעקו
,Midian causas super * Dominum ad Israel filij
בני ישראל אל יהוה על אדות מדין׃
;Israel filios ad prophetam virum Dominus misit Et
8 וישלח יהוה איש נביא אל בני ישראל
Ego : Israel Deus Dominus dixit Sic :eis dixitque
ויאמר להם כה אמר יהוה אלהי ישראל אנכי
vos eduxi & ,Ægypto ex vos feci ascendere
העליתי אתכם ממצרים ואוציא אתכם
,Ægyptiorum manu de vos erui Et ,seruorum domo è
9 מבית עבדים׃ ואצל אתכם מיד מצרים
eos expuli & : vos opprimentium omnium manu de &
ומיד כל לחציכם ואגרש אותם
.eorum terram vobis dedique ;vestris faciebus à
מפניכם ואתנה לכם את ארצם׃
non ;vester Deus Dominus Ego : vobis dixi Ac
10 ואמרה לכם אני יהוה אלהיכם לא
habitantes vos quorum ,Emorræorum Deos timeatis
תיראו את אלהי האמרי אשר אתם יושבים
.mea voce in audiuistis non & ;eorum terra in
בארצם ולא שמעתם בקולי׃
, quercu sub mansit & , Domini angelus venit Et
11 ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה
Ghidhon & :Hezri patri Ioas ipsi ‡ quæ ,Hophrah in † quæ
אשר בעפרה אשר ליואש אבי העזרי וגדעון
faciebus à fugiendum ad * ,torculari in frumenta excutiens ‡ eius filius
בנו חבט חטים בגת להניס מפני
dixit ac :Domini angelus eum ad ‖ est conspectus Et .Midian
12 מדין׃ וירא אליו מלאך יהוה ויאמר
eum ad Dixitque .virtute potens * tecum Dominus :eum ad
13 אליו יהוה עמך גבור החיל׃ ויאמר אליו
quid vt & ?nobiscũ Dominus est & ,mi domine me In : Ghidhon
גדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה
quæ ,eius mirabilia omnia ‡ vbi & ? hoc totum nos inuenit
מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאתיו אשר
Ægypto de Nónne :dicendo ,nostri patres nobis narrauerunt
ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים
,Dominus nos dereliquit nunc & : Dominus nos fecit ascendere
העלנו יהוה ועתה נטשנו יהוה
,Dominus eum ad respexit Et .Midian vola † in nos deditque
14 ויתננו בכף מדין׃ ויפן אליו יהוה
Israel facies saluum & ,hac tua fortitudine in Vade :ait &
ויאמר לך בכחך זה והושעת את ישראל
:eum ad Dixitque ?te misi nónne : Midian vola ‡ de
15 מכף מדין הלא שלחתיך׃ ויאמר אליו
Ecce ? Israel faciam saluum quo in ,mi domine In me ‡
בי אדני במה אושיע את ישראל הנה
.mei patris domo in minimus ego & :Menasseh in tenuis mea chilias
אלפי הדל במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי׃
percutiésque ,tecum ero Quia :Dominus eum ad Dixitque
16 ויאמר אליו יהוה כי אהיה עמך והכית
:eum ad Dixitque .vnum virum tanquam Midian
17 את מדין כאיש אחד׃ ויאמר אליו
,signum mihi facies & ‡ ,tuis oculis in gratiam inueni nunc ‖ Si
אם נא מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות
, hinc recedas nunc ‡ Ne .mecum loquens ‡ tu quòd
18 שאתה מדבר עמי׃ אל נא תמש מזה
ponam & ;meum munus ‖ educam & , te ad me venire ad vsque *
עד באי אליך והצאתי את מנחתי והנחתי
.te reuerti vsque ‡ ,manebo Ego :dixit Et .tuas facies ad †
לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך׃
,capratum hœdum fecit ‡ & ,est ingressus Ghidhon Et
19 וגדעון בא ויעש גדי עזים
,canistro in posuit carnem ; infermentatorum * farinæ modium &
ואיפת קמח מצות הבשר שם בסל
sub ‖ ad eum ad eduxit & : olla in posuit carnium ius &
והמרק שם בפרור ויוצא אליו אל תחת

‡ erat ‡ deuastandum — facie — a דלל — * propter — b יצא — c נצל — facie vestra, — habitatis — obtemperastis voci meæ. — ‡ erat — ‡ excutiebat * vt fugeret à facie — d חבט — e נוס — ‖ ei * vir fortis — f ראה — Obsecro — ‡ sunt — traditique † manu — g פנה — h כוח ישע — ‡ manu — k כפף — ‡ Obsecro — pater meus pauper est — l נכה — ‖ quæso † fac — m חנן — ‡ loquutus ‡ quæso * donec veniã ‖ sacrificium — n נוח — † coram te, ‡ donec reuertaris. — o ישב — ‡ parauit ‡ infermentatæ — p מצץ — ‖ locũ qui erat

:Dei angelus eum ad Dixitque   obtulit & , quercu accessit.
20 וַיֹּאמֶר אֵלָיו מַלְאַךְ הָאֱלֹהִים   הָאֵלָה [a]וַיַּגַּשׁ׃   [a]נִגַּשׁ
petram ad || pone & , infermentata & , carnem   Cape   Tolle || in petra illa,
קַח אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת וְהַנַּח אֶל־הַסֶּלַע [b]   [b]לְקַח
.sic fecit & .effunde † ius & ,illam   † carnium
הַלָּז וְאֶת־הַמָּרָק שְׁפוֹךְ וַיַּעַשׂ כֵּן׃
quod ,fulcri extremitatem ‡ Domini angelus misit ‡ Et   ‡ extendit ‡ summitatem baculi, qui erat
21 וַיִּשְׁלַח מַלְאַךְ יְהוָה אֶת־[c]קְצֵה הַמִּשְׁעֶנֶת אֲשֶׁר
ascendit & : infermentata in & ,carnem in tetigitque ,eius manu in
בְּיָדוֹ [d]וַיִּגַּע בַּבָּשָׂר [e]וּבַמַּצּוֹת [f]וַתַּעַל   [c]קְצָה [d]נָגַע [f]מָה עָלָה
infermentata & ,carnem comedit * & ,petra de ignis   * consumpsit
הָאֵשׁ מִן־הַצּוּר וַתֹּאכַל אֶת־הַבָּשָׂר וְאֶת־הַמַּצּוֹת
Ghidhon vidit Et .eius oculis ab abiit || Domini angelus Et || recessit
22 וּמַלְאַךְ יְהוָה הָלַךְ מֵעֵינָיו׃ [g]וַיַּרְא גִּדְעוֹן   [g]רָאָה † esset,
Domine Heu :Ghidhon dixit & ; ipse † Domini angelus quod
כִּי־מַלְאַךְ יְהוָה הוּא וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֲהָהּ אֲדֹנָי
ad facies Domini angelum vidi idcirco quia Deus   facie ad faciem.
יְהוִה כִּי־עַל־כֵּן רָאִיתִי מַלְאַךְ יְהוָה פָּנִים אֶל־
ne :tibi Pax :Dominus ei Dixitque .facies
23 פָּנִים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם לְךָ אַל־
Ghidhon ibi ædificauit Et .morieris non , timeas
24 תִּירָא לֹא תָּמוּת׃ [h]וַיִּבֶן שָׁם גִּדְעוֹן   [h]בָּנָה ‡ illud, Dominus pacis.
ad vsque ,Salom Adonai ei ‡ vocauit & ,Domino altare
מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקְרָא־לוֹ יְהוָה שָׁלוֹם עַד
.Hezri patris Hophrath in illud adhuc :hanc diem   est
הַיּוֹם הַזֶּה עוֹדֶנּוּ בְּעָפְרַת אֲבִי הָעֶזְרִי׃
Cape :Dominus ei dixit & , ipsa nocte in fuit Et   Tolle
25 [i]וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה [k]קַח   [i]הָיָה [k]לְקַח † est
secundum iuuencum &,tuo patri † qui ,bouis iuuencum
אֶת־[l]פַּר־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפַר הַשֵּׁנִי   [l]פַּר ‡ septennem
‡ quod ,Bahal altare destruesque ; annorum septem ‡   ‡ est
שֶׁבַע שָׁנִים וְהָרַסְתָּ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל אֲשֶׁר
.succides ,illud super * qui ,lucum & ,tuo patri   * est iuxta
לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת׃
capus super tuo Deo Domino altare ædificabis Et   verticem
26 וּבָנִיתָ מִזְבֵּחַ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל רֹאשׁ
,secundum iuuencum capies & ; ordine in huius fortitudinis   arcis ordinatæ & tolles
הַמָּעוֹז הַזֶּה בַּמַּעֲרָכָה וְלָקַחְתָּ אֶת־הַפָּר [n]הַשֵּׁנִי   [m]מָעוֹז [n]שָׁנָה
.succides quem luci lignis in || holocaustũ facies ascendere &
וְהַעֲלִיתָ עוֹלָה בַּעֲצֵי הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר תִּכְרֹת׃
fecit & ,suis seruis de viros decem Ghidhon Cepitque   Tulitque
27 וַיִּקַּח גִּדְעוֹן עֲשָׂרָה אֲנָשִׁים מֵעֲבָדָיו [o]וַיַּעַשׂ   [o]עָשָׂה quia
quemadmodum ,fuit Et .Dominus eum ad est locutus quemadmodum
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלָיו יְהוָה וַיְהִי כַּאֲשֶׁר
facere à ,ciuitatis viros & ,sui patris domum timebat   familiam
יָרֵא אֶת־בֵּית אָבִיו וְאֶת־אַנְשֵׁי הָעִיר מֵעֲשׂוֹת
ciuitatis viri manicauerunt Et .nocte fecit & ,die in   surrexerunt
28 יוֹמָם וַיַּעַשׂ לָיְלָה׃ וַיַּשְׁכִּימוּ אַנְשֵׁי הָעִיר
lucus & ,Bahal altare erat destructus ecce & ,mane in
בַּבֹּקֶר וְהִנֵּה נֻתַּץ מִזְבַּח הַבַּעַל וְהָאֲשֵׁרָה
secundum iuuencum & : erat succisus ,illud super ‡ qui   ‡ erat iuxta
אֲשֶׁר־עָלָיו כֹּרָתָה וְאֵת הַפָּר הַשֵּׁנִי
.ædificatum altare super ascendere factum   oblatum
הֹעֲלָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ הַבָּנוּי׃
verbum fecit Quis : suum socium † ad vir † Dixeruntque   † vnusquisque ‡ proximum
29 וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי עָשָׂה הַדָּבָר
Ghidhon :dixerunt & , inuestigarunt & , quæsierunt & ‡ hoc
הַזֶּה וַיִּדְרְשׁוּ וַיְבַקְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ גִּדְעוֹן
viri Dixeruntque .hoc verbum fecit , Ioas filius
30 בֶּן־יוֹאָשׁ עָשָׂה הַדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֹּאמְרוּ אַנְשֵׁי
; moriatur & ,tuum filium Educ : Ioas ad ciuitatis
הָעִיר אֶל־יוֹאָשׁ [p]הוֹצֵא אֶת־בִּנְךָ [q]וְיָמֹת   [p]יָצָא [q]מוּת
lucum succidit quia & ,Bahal altare diruit quia   aram
כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבַּח הַבַּעַל וְכִי כָרַת הָאֲשֵׁרָה
qui omnibus Ioas Dixitque .illud super qui   erat iuxta illã.
31 אֲשֶׁר־עָלָיו׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָשׁ לְכֹל אֲשֶׁר־
si ‡ :Bahal † litigabitis vos Nunquid : se super || stabant || aduersum † pro ‡ num
עָמְדוּ עָלָיו הַאַתֶּם [r]תְּרִיבוּן לַבַּעַל אִם־   [r]רוּב
vsque moriatur ,ei * ,litigauerit qui ‡ eum facietis saluum vos   * pro eo,
אַתֶּם [s]תּוֹשִׁיעוּן אוֹתוֹ אֲשֶׁר יָרִיב לוֹ יוּמַת עַד־   [s]יָשַׁע
diruit quia ,sibi litiget ,ipse || Deus si : mane || est, iudicium faciat
הַבֹּקֶר אִם־אֱלֹהִים הוּא יָרֶב לוֹ כִּי נָתַץ אֶת־

|| litigatorem   ,Ierubbahal || ipsa die in eum vocauit Et .eius aram
Bahal, cum eo   32 מִזְבְּחוֹ׃ וַיִּקְרָא־לוֹ בַיּוֹם־הַהוּא יְרֻבַּעַל
.eius aram diruit quia ,Bahal cum in Litiget :dicendo
לֵאמֹר יָרֶב בּוֹ הַבַּעַל כִּי נָתַץ אֶת־מִזְבְּחוֹ׃
‡ orientis   Kedem ‡ filij & ,Hamalec & , Midian omnis Et
33 וְכָל־מִדְיָן וַעֲמָלֵק וּבְנֵי־קֶדֶם
congregati   valle in sunt castrametati & ,transierunt & : pariter sunt collecti
[a]חָנָה   נֶאֶסְפוּ יַחְדָּו וַיַּעַבְרוּ [a]וַיַּחֲנוּ בְּעֵמֶק
,Ghidhon induit Domini spiritus Et .Izrehel
34 יִזְרְעֶאל׃ וְרוּחַ יְהוָה לָבְשָׁה אֶת־גִּדְעוֹן
congregatus est   .eum post Abihezer est accitus & ,tuba in clanxit &
וַיִּתְקַע בַּשּׁוֹפָר וַיִּזָּעֵק אֲבִיעֶזֶר אַחֲרָיו׃
nuncios || congregatus   etiam est accitus || & ,Menasseh omnem in misit legatos Et
35 וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּכָל־מְנַשֶּׁה וַיִּזָּעֵק גַּם־
,Zebulun in & , Aser in misit nuncios & :eum post ipse ‡
הוּא אַחֲרָיו וּמַלְאָכִים שָׁלַח בְּאָשֵׁר וּבִזְבֻלוּן
.eorum occursum in ascenderunt & ,Naphthali in &
וּבְנַפְתָּלִי וַיַּעֲלוּ לִקְרָאתָם׃
saluas per manum meam   saluans tu es Si :Deum ad Ghidhon Dixitque
36 וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן אֶל־הָאֱלֹהִים אִם־יֶשְׁךָ מוֹשִׁיעַ
:es locutus quemadmodum Israel mea manu in
בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃
statuo   si , area in , lanæ vellus statuens ego Ecce
[b]יָצַג [c]גִּזָּה   37 הִנֵּה אָנֹכִי [b]מַצִּיג אֶת־[c]גִּזַּת הַצֶּמֶר בַּגֹּרֶן אִם
† tantùm   ,terram totam super & ,ipsum solum † vellus super fuerit ros
טַל יִהְיֶה עַל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־הָאָרֶץ
† fuerit || per manum meam ‡ surrexit   ,Israel mea manu in || facies saluum quòd sciam & ;siccitas †
חֹרֶב וְיָדַעְתִּי כִּי־תוֹשִׁיעַ בְּיָדִי אֶת־יִשְׂרָאֵל
manicauit ‡ & :ita fuit Et .es locutus quemadmodum
38 כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ׃ וַיְהִי־כֵן וַיַּשְׁכֵּם
de rorem expressit & ,vellus constrinxit & ,crastino à
[d]זוּר [e]מָצָה   מִמָּחֳרָת [d]וַיָּזַר אֶת־הַגִּזָּה [e]וַיִּמֶץ טַל מִן־
‡ plenam phialam aquæ.   Ghidhon Dixitque ,aquarum phialæ plenitudinem ‡ ,vellere
39 הַגִּזָּה מְלוֹא הַסֵּפֶל מָיִם׃ וַיֹּאמֶר גִּדְעוֹן
* furor || contra   loquar & ,me in || tuus nasus * irascatur Ne :Deum ad
[f]חָרָה   אֶל־הָאֱלֹהִים אַל־[f]יִחַר אַפְּךָ בִּי וַאֲדַבְּרָה
:vellere in semel tantùm nunc tentabo : semel tantùm
[g]גִּזָּה   אַךְ הַפַּעַם אֲנַסֶּה־נָּא רַק־הַפַּעַם [g]בַּגִּזָּה
† quæso ‡ super ‡ tantùm   totam super & ,ipsum solum ‡ vellus ad ‡ siccitas nunc † sit
על סא   יְהִי־נָא חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־
nocte in sic Deus Fecitque .ros sit terram
[h]עָשָׂה   40 הָאָרֶץ יִהְיֶה־טָּל׃ [h]וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים כֵּן בַּלַּיְלָה
* super ‡ tantùm,   totam super & ,ipsum solum vellus ad * siccitas fuit & : ipsa
הַהוּא וַיְהִי־חֹרֶב אֶל־הַגִּזָּה לְבַדָּהּ וְעַל־כָּל־
.ros fuit terram
הָאָרֶץ הָיָה טָל׃

CAP. VII. ז

surrexit manè ‡ est   populus omnis & (,Ghidhon ‡ ipse) Ierubbahal manicauit Et
1 וַיַּשְׁכֵּם יְרֻבַּעַל הוּא גִדְעוֹן וְכָל־הָעָם
iuxta fontem   : Charod oculum super sunt castrametati & , eo cum qui
[i]חָנָה   אֲשֶׁר אִתּוֹ [i]וַיַּחֲנוּ עַל־עֵין חֲרֹד
castra ‡ erant   Hammoreh. colle à aquilone ab sibi erat ‡ Midian castrametatio &
וּמַחֲנֵה מִדְיָן הָיָה־לוֹ מִצָּפוֹן מִגִּבְעַת הַמּוֹרֶה
‡ est   multus : Ghidhon ad Dominus Dixitque .valle in
2 בָּעֵמֶק׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן רַב
* est ||vt non tradam   :eorum manu in Midian me dare quàm ||, tecum * qui populus
[k]נָתַן   הָעָם אֲשֶׁר אִתָּךְ [k]מִתִּתִּי אֶת־מִדְיָן בְּיָדָם
† contra   mea Manus ,dicendo , Israel me super † glorietur fortè ne
פֶּן־יִתְפָּאֵר עָלַי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יָדִי
,populi auribus in nunc clama nunc Et .mihi fecit salutem
3 הוֹשִׁיעָה לִּי׃ וְעַתָּה קְרָא נָא בְּאָזְנֵי הָעָם
‡ est formidolosus. ‡ manè facto discedat * sunt reuersi   abeat manè ‡ & :reuertatur ,pauidus & ,timidus || Qui :dicendo
לֵאמֹר מִי־יָרֵא וְחָרֵד יָשֹׁב וְיִצְפֹּר
duo & viginti populo de est reuersus * & :Ghilhad monte è
מֵהַר הַגִּלְעָד וַיָּשָׁב מִן־הָעָם עֶשְׂרִים וּשְׁנַיִם
Dixitque .remanserunt millia decem & ; millia
4 אֶלֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים נִשְׁאָרוּ׃ וַיֹּאמֶר
‡ est,   descendere fac ; || multus populus Adhuc Ghidhon ad Dominus
[l]יָרַד   יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן עוֹד הָעָם רָב [l]הוֹרֵד
quem ,erit & : ibi tibi eum probabo & , aquas ad eos
אוֹתָם אֶל־הַמַּיִם וְאֶצְרְפֶנּוּ לְךָ שָׁם וְהָיָה אֲשֶׁר

,omnis & :tecum *ibit* ipse ,tecum vadat Iste ,te ad dixero perget
אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה יֵלֵךְ אִתָּךְ הוּא יֵלֵךְ אִתָּךְ וְכֹל
.ibit non ipse ,tecum vadet non Iste ,te ad dixero quem
אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלֶיךָ זֶה לֹא־יֵלֵךְ עִמָּךְ הוּא לֹא יֵלֵךְ׃
dixitque .aquas ad populum fecit ascendere Et
5 וַיּוֹרֶד אֶת־הָעָם אֶל־הַמָּיִם וַיֹּאמֶר
sua lingua in lambuerit qui Omnem :Ghidhon ad Dominus
יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן כֹּל אֲשֶׁר־יָלֹק[a] בִּלְשׁוֹנוֹ — [a] לקק aqua || lambit
eum facies stare ,canis *lamberet* || quemadmodum ,*aquis* de
מִן־הַמַּיִם כַּאֲשֶׁר יָלֹק הַכֶּלֶב תַּצִּיג אוֹתוֹ — † seorsum;
sua genua super se incuruauerit qui omnem & :*solum ad* †
לְבָד וְכֹל אֲשֶׁר־יִכְרַע עַל־בִּרְכָּיו
sua manu in lambentium numerus fuit Et ,bibendum ad
6 לִשְׁתּוֹת[b]׃ וַיְהִי מִסְפַּר הַמְלַקְקִים בְּיָדָם — [b] שתה
populi reliquum totum & :viri trecenti ,suum os ad
אֶל־פִּיהֶם שְׁלֹשׁ[c] מֵאוֹת אִישׁ וְכֹל יֶתֶר הָעָם — [c] מאה aquam.
.*aquas* bibendum ad sua genua super se incuruauerunt
כָּרְעוּ עַל־בִּרְכֵיהֶם[d] לִשְׁתּוֹת מָיִם׃ — [d] שתה
trecentis In : Ghidhon ad Dominus Dixitque
7 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־גִּדְעוֹן בִּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת
Midian *dabo* & || :vos saluabo *lambentibus** viris
הָאִישׁ הַמְלַקְקִים[e] אוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וְנָתַתִּי אֶת־מִדְיָן — * qui lambuerunt || tradámque
.suum locum in *vir* ,*eant* † populus omnis & :sua manu in
בְּיָדֶךָ וְכָל־הָעָם יֵלְכוּ אִישׁ לִמְקֹמוֹ׃ — [e] ישע †vadat,quisque ‡ tulerunt
& ,sua manu in ,populus escam *ceperunt* ‡ Et
8 וַיִּקְחוּ[f] אֶת־צֵדָה הָעָם בְּיָדָם וְאֵת — [f] לקח $ quemque
virum $,dimisit Israel virum omnem & :suas tubas
שׁוֹפְרֹתֵיהֶם וְאֵת כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל שִׁלַּח אִישׁ
castrametatio & :*apprehendit* || viros trecentos in ,sua *tentoria** in — * tabernacula ||retinuit :& castra † erant
לְאֹהָלָיו וּבִשְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ הֶחֱזִיק וּמַחֲנֵה
.valle in desubter ei *erat* † Midian
מִדְיָן הָיָה לוֹ מִתַּחַת בָּעֵמֶק׃
: Dominus eum ad dixit & ,ipsa nocte in fuit Et
9 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר אֵלָיו יְהוָה
.tua manu in *eam* dedi $ quia ;*castrametationem* in descende ,Surge — castra $ tradidi ea
קוּם רֵד[g] בַּמַּחֲנֶה כִּי נְתַתִּיו בְּיָדֶךָ׃ — [g] ירד
Purah & ,tu descende ,descendere tu timens* si Et — * times
10 וְאִם־יָרֵא אַתָּה לָרֶדֶת רֵד אַתָּה וּפֻרָה
:loquantur quid audies Et .*castrametationem* ad tuus puer — castra.
11 נַעַרְךָ אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ וְשָׁמַעְתָּ מַה־יְדַבֵּרוּ
.*castrametationem* in descendésq. ,tuæ manus confortabūtur postea & — castra.
וְאַחַר תֶּחֱזַקְנָה יָדֶיךָ וְיָרַדְתָּ בַּמַּחֲנֶה
,*quintatorum* extremum ad eius puer Purah & ,ipse descendit Et — armatorum
וַיֵּרֶד הוּא וּפֻרָה נַעֲרוֹ אֶל־קְצֵה[h] הַחֲמֻשִׁים — [h] קצה
omnes & ,Hamalec & ,Midian Et .*castrametatione* ‡ in † qui — † erant ‡ castris.
12 אֲשֶׁר בַּמַּחֲנֶה׃ וּמִדְיָן וַעֲמָלֵק וְכָל־
,multitudine in *locustæ* tanquā valle in *cadentes** Kedem † filij — $ orientis * iacebant || locustæ
בְּנֵי־קֶדֶם נֹפְלִים בָּעֵמֶק כָּאַרְבֶּה לָרֹב
super † quæ arena tanquam ,numerus † non eorum camelorum & — † erat ‡est iuxta littus
וְלִגְמַלֵּיהֶם אֵין מִסְפָּר כַּחוֹל שֶׁעַל־
ecce & ,Ghidhon Venitque .multitudine in maris *labium*
13 שְׂפַת[i] הַיָּם לָרֹב׃ וַיָּבֹא גִדְעוֹן וְהִנֵּה־ — [i] שפה $ narrabat
Ecce : dicebat & ,somnium suo proximo *narrans* $ vir
אִישׁ מְסַפֵּר לְרֵעֵהוּ חֲלוֹם וַיֹּאמֶר הִנֵּה
*hordeorum** panis torta ecce & , somniaui somnium — * hordeacei
חֲלוֹם חָלַמְתִּי וְהִנֵּה צְלִיל[k] לֶחֶם שְׂעֹרִים — צליל [k] צלל vel
ad vsque venit & , Midian *castrametatione* || in se voluens
מִתְהַפֵּךְ בְּמַחֲנֵה מִדְיָן וַיָּבֹא עַד־
,desuper illud subuertit & , cecidit & , illud percussit & : *tentorium* †
הָאֹהֶל וַיַּכֵּהוּ[l] וַיִּפֹּל[m] וַיַּהַפְכֵהוּ לְמַעְלָה — [k] צלה
:ait & , eius *socius* $ respondit Et .*tentorium* † cecidit & — || castra † tabernaculū;
14 וְנָפַל הָאֹהֶל׃ וַיַּעַן[n] רֵעֵהוּ וַיֹּאמֶר — [l] נכה [m] נפל $ proximus
viri Ioas filij Ghidhon gladius nisi hoc* Non — [n] ענה * est
אֵין זֹאת בִּלְתִּי אִם־חֶרֶב גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ אִישׁ
& ,Midian ;eius manu in Deus dedit :Israel
יִשְׂרָאֵל נָתַן הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ אֶת־מִדְיָן וְאֶת־
Ghidhon *audire circa* † fuit Et .*castrametationem omnem* || — || omnia castra. † cùm audisset ‡ interpretationem
15 כָּל־הַמַּחֲנֶה׃ וַיְהִי כִשְׁמֹעַ גִּדְעוֹן
: se incuruauit & ;eius *solutionem* ‡ & ,somnij narrationem
אֶת־מִסְפַּר הַחֲלוֹם וְאֶת־שִׁבְרוֹ וַיִּשְׁתָּחוּ[o] — [o] שחה $ castra
,Surgite : ait & ,Israel *castrametationem* $ ad est reuersus &
וַיָּשָׁב[p] אֶל־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר קוּמוּ — [p] שוב

,Midian *castrametationem* Vestra manu in Dominus dedit quia — castra
כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיֶדְכֶם אֶת־מַחֲנֵה מִדְיָן׃
tria* viros trecentos Diuisitque — * in
16 וַיַּחַץ[a] אֶת־שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת הָאִישׁ שְׁלֹשָׁה — [a] חצה
hydrias & ,eorum omnium manu in tubas dedit & ,capita
רָאשִׁים וַיִּתֵּן שׁוֹפָרוֹת בְּיַד־כֻּלָּם וְכַדִּים
Dixitque .hydriarum medio in *titiones* & ; vacuas — lampades
17 רֵקִים וְלַפִּדִים בְּתוֹךְ הַכַּדִּים׃ וַיֹּאמֶר
ego ecce & :facietis sic & ,videbitis me Ex ,eos ad
אֲלֵיהֶם מִמֶּנִּי תִרְאוּ וְכֵן תַּעֲשׂוּ וְהִנֵּה אָנֹכִי
quemadmodum erit & : *castrametationis* || extremum in *ingrediens** — * ingredior || castrorum:
בָא בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה וְהָיָה כַאֲשֶׁר
ego ,tuba in clangam Et .facietis sic ,faciam
18 אֶעֱשֶׂה כֵּן תַּעֲשׂוּן׃ וְתָקַעְתִּי בַּשּׁוֹפָר אָנֹכִי — $ erit
vos etiam tubis in clangetis & : mecum $ qui omnis &
וְכָל־אֲשֶׁר אִתִּי וּתְקַעְתֶּם בַּשּׁוֹפָרוֹת גַּם־אַתֶּם
, Domino , dicetisque .*castrametationis omnis* || circuitus* — * per || omnium castrorum.
סְבִיבוֹת כָּל־הַמַּחֲנֶה וַאֲמַרְתֶּם לַיהוָה
viri centum & ,Ghidhon est egressus Et .Ghidhon &
19 וּלְגִדְעוֹן׃ וַיָּבֹא גִדְעוֹן וּמֵאָה־אִישׁ
custodiæ † caput ,*castrametationis* || extremum in ,secum* qui — * erant || castrorum,in † vigiliæ
אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִּקְצֵה הַמַּחֲנֶה רֹאשׁ הָאַשְׁמֹרֶת
;custodes suscitauerunt suscitando tantùm ; mediæ
הַתִּיכוֹנָה אַךְ הָקֵם[b] הֵקִימוּ אֶת־הַשֹּׁמְרִים — [b] קום
.eorū *manu* $ in ‡ quæ hydrias collidendo & ,tubis *in* clanxerunt & — ‡ erant $ manibus
וַיִּתְקְעוּ בַּשּׁוֹפָרוֹת וְנָפוֹץ הַכַּדִּים אֲשֶׁר בְּיָדָם׃
fregerunt & ,tubis in capita tria clanxerunt Et
20 וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשֶׁת הָרָאשִׁים בַּשּׁוֹפָרוֹת וַיִּשְׁבְּרוּ
.*titiones in* sua sinistra manu in apprehenderunt & , hydrias — lampades
הַכַּדִּים וַיַּחֲזִיקוּ בְיַד־שְׂמֹאולָם בַּלַּפִּדִים
:clamaueruntq. :clangendum ad tubas sua dextera manu in &
וּבְיַד־יְמִינָם הַשּׁוֹפָרוֹת לִתְקוֹעַ וַיִּקְרְאוּ
vir || Steteruntque .Ghidhon & , Domino Gladius — || quisque in loco suo per circuitum castrorum. † sunt omnia castra,
21 חֶרֶב לַיהוָה וּלְגִדְעוֹן׃ וַיַּעַמְדוּ אִישׁ
,*castrametatio omnis est* † cōfracta & ;*castrametationem circum se sub*
תַּחְתָּיו סָבִיב לַמַּחֲנֶה וַיָּרָץ[c] כָּל־הַמַּחֲנֶה — [c] רצץ רוץ
trecenti Clanxeruntque .fugeruntque ,sunt vociferati &
22 וַיָּרִיעוּ[d] וַיָּנִיסוּ[e]׃ וַיִּתְקְעוּ שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת — [d] וינוסו [e] ק
,*suū socium in viri* ‡ gladium Dominus posuit & :tubis
הַשּׁוֹפָרוֹת וַיָּשֶׂם[f] יְהוָה אֵת חֶרֶב אִישׁ בְּרֵעֵהוּ — [f] נתן † vniuscuiusque in proximum
-Beth ad vsque *castrametatio fugit* & :*castrametationem omnem* $ in &
וּבְכָל־הַמַּחֲנֶה וַיָּנָס[g] הַמַּחֲנֶה עַד־בֵּית — [g] נוס שום $ omnia castra: & fugerūt omnia castra
super || ,mecholah-Abel *labium** ad vsque ,Seredath in hasittah — * limitem || iuxta
הַשִּׁטָּה צְרֵרָתָה עַד שְׂפַת[h]־אָבֵל מְחוֹלָה עַל־ — [h] שפה
de & ,Naphthali de Israel est *accitus* † Et .Tabbath — congregatus
23 טַבָּת׃ וַיִּצָּעֵק אִישׁ־יִשְׂרָאֵל מִנַּפְתָּלִי וּמִן־
,Midian post sunt persecuti & :Menasseh omni de & , Aser
אָשֵׁר וּמִן־כָּל־מְנַשֶּׁה וַיִּרְדְּפוּ אַחֲרֵי מִדְיָן׃
,Ephraim montem omnem in Ghidhon misit Nunciósque
24 וּמַלְאָכִים שָׁלַח גִּדְעוֹן בְּכָל־הַר אֶפְרַיִם
eis capite & ,Midian occursum in Descendite :dicendo
לֵאמֹר רְדוּ[i] לִקְרַאת מִדְיָן וְלִכְדוּ לָהֶם — [i] ירד
est *accitus* Et .Iarden & ,Bethbarach ad vsque aquas — congregatus
אֶת־הַמַּיִם עַד בֵּית בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן וַיִּצָּעֵק
-Beth ad vsque aquas ceperunt & ,Ephraim vir omnis
כָּל־אִישׁ אֶפְרַיִם וַיִּלְכְּדוּ אֶת־הַמַּיִם עַד בֵּית
duos comprehenderunt Et .Iarden & ,barach
25 בָּרָה וְאֶת־הַיַּרְדֵּן׃ וַיִּלְכְּדוּ שְׁנֵי
interfecerunt & ,Zeeb & ,Horeb ,Midian principes
שָׂרֵי מִדְיָן אֶת־עֹרֵב וְאֶת־זְאֵב וַיַּהַרְגוּ
torculari in occiderunt Zeeb & :Horeb petra in Horeb
אֶת־עוֹרֵב בְּצוּר־עוֹרֵב וְאֶת־זְאֵב הָרְגוּ בְיֶקֶב־
Zeeb & Horeb caput & : Midian *ad* sunt persecuti & ;Zeeb
זְאֵב וַיִּרְדְּפוּ אֶל־מִדְיָן וְרֹאשׁ־עֹרֵב וּזְאֵב
.Iarden *transitu in* Ghidhon ad attulerunt — trans
הֵבִיאוּ אֶל־גִּדְעוֹן מֵעֵבֶר לַיַּרְדֵּן׃

CAP. VIII. ח

verbum Cur Ephraim *vir* ‡ eum ad dixerant Et — ‡ viri
1 וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ אֶפְרַיִם מָה־הַדָּבָר
ibas † cùm *nolis vocandum non ad* || ,nobis fecisti hoc — || vt non vocares nos † pergeres
הַזֶּה עָשִׂיתָ[k] לָּנוּ לְבִלְתִּי קְרֹאות לָנוּ כִּי הָלַכְתָּ — [k] עשה

.fortitudine ✱ ‡ secum iurgauerunt & ? Midian in † pugnandum ad
a contra ‡ fortiter
להלחם במדין ויריבון אתו בחזקה׃
nónne ?vos sicut nunc feci Quid : eos ad Dixítque
2 ויאמר אליהם מה־עשיתי עתה ככם הלא
?Abihezer vindemia præ Ephraim racemi bonum
melior est racemus
טוב עללות אפרים מבציר אביעזר׃
,Midian principes Deus dedit vestra manu In
tradidit
3 בידכם נתן אלהים את־שרי מדין את־
? vos sicut facere potui quid & : Zeeb & , Horeb
ערב ואת־זאב ומה־יכלתי עשות ככם
ipsum loquendo in , eo desuper ‡ eorum spiritus se remisit † Tunc
† leniuit ‡ ab eo, quando locutus est
אז [a] רפתה רוחם מעליו בדברו
transiens ,Iarden ad Ghidhon venit Et .hoc verbum
[a] רפה
4 הדבר הזה׃ ויבא גדעון הירדנה עבר
, lassi secum * qui viri trecenti & , ipse
$ erant
הוא ושלש־מאות האיש אשר אתו עיפים
nunc ‡ Date :Succoth viris Dixítque .persequentes &
‡ obsecro
5 ורדפים׃ ויאמר לאנשי סכות [b] תנו־נא
lassi quia ,meis pedibus in $ qui populo panis tortas
[b] נתן $ est cum
ככרות לחם לעם אשר ברגלי כי־עיפים
.Midian reges Salmunnah & , Zebach post persequens || ego & :ipsi *
* sunt: || persequor
הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין׃
,Zebach palma Num : Succoth principes Dixítque
Dixerúntque
6 ויאמר שרי סכות [c] הכף זבח
tuo exercitui demus quòd $,tua manu in ‡ nunc Salmunnah &
[c] כפף ‡ est $ vt
וצלמנע עתה בידך כי־נתן לצבאך
Dominus dando in Idcirco : Ghidhon Dixítque ? panem
cùm tradiderit
7 לחם׃ ויאמר גדעון לכן [d] בתת יהוה
triturabo &, mea manu in Salmunnah & ,Zebach
[d] נתן
את־זבח ואת־צלמנע בידי [e] ודשתי את־
.tribulis cum & , deserti spinis cum vestram carnem
[e] דוש
בשרכם את־קוצי המדבר ואת־הברקנים׃
eos ad est locutus & , Penuel inde ascendit Et
8 [f] ויעל משם פנואל וידבר אליהם
sicut Penuel homines ei responderunt & :hoc secundum
[f] עלה
כזאת [g] ויענו אתו אנשי פנואל כאשר
hominibus etiam Dixítque .Succoth viri responderunt
[g] ענה
9 ענו אנשי סכות׃ ויאמר גם־לאנשי
diruam , pace in me reuertendo In :dicendo , Penuel
Cùm reuersus fuero
פנואל לאמר בשובי בשלום [h] אתץ את־
, Carcor in † Salmunnah & ,Zebach Et .hanc turrim
[h] נתץ
10 המגדל הזה׃ וזבח וצלמנע בקרקר
omnes , millia quindecim fermè eis cum eorum castra &
† erant
ומחניהם עמם כחמשת עשר אלף כל
cadentes * & :Chedem $ filiorũ castrametatione omni ex residui ‡
‡ qui remanserant ex omnibus castris $ orientis * qui ceciderat fuerunt || virorum educentium † per viam ‡ tabernaculis,
הנותרים מכל מחנה בני־קדם והנפלים
.gladium educentis viri || millia viginti & centum
מאה ועשרים אלף איש שלף חרב׃
,tentoriis ‡ in habitantium via † Ghidhon ascendit Et
11 ויעל גדעון דרך השכוני באהלים
percussit & :Iogbehah & ,Nobach ipsius oriente ab
מקדם לנבח ויגבהה [i] ויך את־
[i] נכה
.fiducialiter erat castrametatio & ,castrametationem $
$ castra, & castra erant
המחנה והמחנה היה בטח׃
;eos post est persecutus & ,Salmunnah & Zebach Fugerúntque
12 [k] וינסו זבח וצלמנע וירדף אחריהם
[k] נוס
,Salmunnah & ,Zebach ,Midian reges duos cepítque
וילכד את־שני מלכי מדין את־זבח ואת־צלמנע
.perterruit castrametationem omnem &
omnia castra
וכל־המחנה החריד׃
bello de Ioas filius Ghidhon est reuersus Et
13 [l] וישב גדעון בן־יואש מן־המלחמה
[l] שוב
viris de puerum Cepítque .sole † desuper
† existente
14 מלמעלה החרס׃ וילכד־נער מאנשי
principes eum ad scripsit & ; eum interrogauit & , Succoth
sibi
סכות וישאלהו ויכתב אליו את־שרי
.viros septem & septuaginta eius seniores & ,Succoth
סכות ואת־זקניה שבעים ושבעה איש׃
,Zebach Ecce : dixit & ,Succoth viros ad Venítque
15 ויבא אל־אנשי סכות ויאמר הנה זבח
vola || Num : dicendo mihi exprobrastis quibus * Salmunnah &
* de || manu
וצלמנע אשר חרפתם אתי לאמר הכף

dabimus quia ; † tua manu in nunc Salmunnah & , Zebach
† est
זבח וצלמנע עתה בידך כי נתן
seniores cepit Et ?panem lassis tuis viris
tulit
16 לאנשיך היעפים לחם׃ ויקח את־זקני
;tribulos ac , deserti spinásque .ciuitatis
העיר ואת־קוצי המדבר ואת־הברקנים
.Succoth viros eis in fecit cognoscere &
confregit cum
וידע בהם את אנשי סכות׃
viros interfecit & ;diruit Penuel turrim Et
17 ואת־מגדל פנואל נתץ ויהרג את־אנשי
:Salmunnah ad & , Zebach ad Dixítque .ciuitatis
18 העיר׃ ויאמר אל־זבח ואל־צלמנע
:dixerunt Et ?Thabor in interfecistis quos viri Vbi
Quales erant
איפה האנשים אשר הרגתם בתבור ויאמרו
.† regis filiorum formam secundum vnus ; ipsi sicut tu Sicut
Qualis tu, tales & ‡ erat
כמוך כמוהם אחד כתאר בני המלך׃
,Dominus Viuit .ipsi ‡ meæ matris filij ,mei Fratres :ait Et
‡ erant
19 ויאמר אחי בני־אמי הם [a] חי־יהוה
[a] חיה $ si
.vos occiderem non ,eos fecissetis viuere vtinam $
לו החיתם אותם לא הרגתי אתכם׃
.eos interfice , Surge :suo primogenito Iether Dixítque
20 ויאמר ליתר בכורו קום הרג אותם
ipse adhuc quia ,timebat quia ,suum gladium puer eduxit non Et
erat
ולא־שלף הנער חרבו כי ירא כי עודנו
,tu Surge : Salmunnah , Zebach Dixítque .puer
21 נער׃ ויאמר זבח וצלמנע קום אתה
, Ghidhon Surrexítque .eius fortitudo vir sicut quia ;nos in irruito &
occide
ופגע־בנו כי כאיש גבורתו [b] ויקם גדעון
[b] קום
cepítque : Salmunnah & ,Zebach interfecit &
tulítque
ויהרג את־זבח ואת־צלמנע [c] ויקח את־
[c] לקח $ erant
.eorum camelorum collis in $ quæ ,lunulas
השהרנים אשר בצוארי גמליהם׃
Dominare : Ghidhon ad Israel vir Dixerúntque
Dixítque
22 ויאמרו איש־ישראל אל־גדעון משל־
quia ;tui filij filius etiam ,tuus filius etiam , tu etiam nos in
nobis
בנו גם־אתה גם־בנך גם בן־בנך כי
:Ghidhon eos ad dixit Et .Midian manu de nos saluasti
23 [d] הושעתנו מיד מדין׃ ויאמר אלהם גדעון
[d] ישע vobis;
meus filius dominabitur nec , vos in ego dominabor Non
לא־אמשל אני בכם ולא־ימשל בני
.vos in dominabitur Dominus :vos in
vobis.
בכם יהוה ימשל בכם׃
,postulationem vobis à Postulabo : Ghidhon eos ad Dixítque
24 ויאמר אלהם גדעון אשאלה מכם שאלה
aureæ inaures quia ; sui spolij ‡ inaurem vir † mihi date &
† vnusquisque ‡ spoliorũ suorum;
[e] ותנו־לי איש נזם שללו כי־נזמי זהב
[e] נתן
.ipsi * Ismahelitæ quia ,eis $
$ erant * erant.
להם כי ישמעאלים הם׃
,vestimentum extenderunt & .dabimus Dando :dixerunt Et
25 ויאמרו נתון נתן ויפרשו את־השמלה
.sui spolij † inaurem vir || ibi proiecerunt &
|| quisque † spoliorum suorum. ‡ aurearum,
וישליכו שמה איש נזם שללו׃
,postulauerat quas , auri ‡ inaurium pondus fuit Et
26 ויהי משקל נזמי הזהב אשר שאל
, lunulis præ solum ,aureorum septingentorum & ,mille
præter lunulas,
אלף ושבע־[f] מאות זהב לבד מן־השהרנים
[f] מאה
,Midian reges super quæ ,purpuræ vestibus & , collaribus &
monilia, & vestes purpureas, * erant || præter torques,
והנטיפות ובגדי הארגמן שעל מלכי מדין
.eorum camelorum collis in † * quæ , torquibus præ solum || &
† erant ‡ ex eo $ posuit
ולבד מן־הענקות אשר בצוארי גמליהם׃
illud statuit $ & ,Ephod Ghidhon illud ‡ fecit Et
27 [g] ויעש אתו גדעון לאפוד [h] ויצג אתו
[g] עשה [h] יצג
Israel omnis sunt fornicati & :Hophrah in sua ciuitate in
בעירו בעפרה [i] ויזנו כל־ישראל
[i] זנה offendiculũ.
.laqueum * in eius domui & ,Ghidhon fuítque : ibi eum post
אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו [k] למוקש׃
[k] יקש coram filiis
non & ; Israel filiorum facies ad Midian est humiliatus Et
28 ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא
quadraginta terra quieuítque : suum caput eleuare addiderunt
vt eleuarent
יספו [l] לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים
[l] נשא
.Ghidhon diebus in annis
שנה בימי גדעון׃

vngendum ad ligna iuerunt Eundo .Deus
8 אֱלֹהִים׃ הָלוֹךְ הָלְכוּ הָעֵצִים לִמְשֹׁחַ
: nos super Regna : oliuæ dixeruntque : regem se super
מלכה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לַזַּיִת מָלְכָה עָלֵינוּ׃
faciam cessare * Nunquid : oliua eis Dixitque
9 ק * derelinquam וַיֹּאמֶר לָהֶם הַזַּיִת הֶחֳדַלְתִּי אֶת־
; homines & , deos honorificabunt † me in ‡ quã ‖ meam pinguedinẽ
‖ per † honorificant דִּשְׁנִי אֲשֶׁר־בִּי יְכַבְּדוּ אֱלֹהִים וַאֲנָשִׁים
? ligna super promouendum ad ‡ vadam &
‡ vt promoueat וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃
.nos super regna ,tu Vade ‡ :ficum ad ligna Dixerúntque
10 ‡ Veni וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַתְּאֵנָה לְכִי־אַתְּ מָלְכִי עָלֵינוּ׃
,meam dulcedinem faciam cessare Num : ficus eis dixit Et
11 derelinquam וַתֹּאמֶר לָהֶם הַתְּאֵנָה הֶחֳדַלְתִּי אֶת־מָתְקִי
super promoueri vadam & ; optimum meum fructum &
vt promouear וְאֶת־תְּנוּבָתִי הַטּוֹבָה וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־
,tu Vade : vitem ad ligna Dixerúntque ? ligna
12 Veni הָעֵצִים׃ וַיֹּאמְרוּ הָעֵצִים לַגֶּפֶן לְכִי־אַתְּ
: vitis eis dixit Et .nos super regna
13 מלכי מָלְכִי עָלֵינוּ׃ וַתֹּאמֶר לָהֶם הַגֶּפֶן
deum lætificans ‡ ,meum mustum faciam cessare Num
ק derelinquam ‡ quod lætificat הֶחֳדַלְתִּי אֶת־תִּירוֹשִׁי הַמְשַׂמֵּחַ אֱלֹהִים
? ligna super promoueri ‡ ibo & ,homines &
‡ vt promouear וַאֲנָשִׁים וְהָלַכְתִּי לָנוּעַ עַל־הָעֵצִים׃
rhamnum: Veni Vade : carduum ad ligna omnia dixerunt Et
14 הלך[k] rhamnus וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעֵצִים אֶל־הָאָטָד [k] לֵךְ
:ligna ad carduus dixit Et .nos super regna ,tu
15 אַתָּה מְלָךְ־עָלֵינוּ׃ וַיֹּאמֶר הָאָטָד אֶל־הָעֵצִים
vngitis ,vos super regem in me vngentes vos veritate in Si
sperate בואו[l] חסה[m] אִם בֶּאֱמֶת אַתֶּם מֹשְׁחִים אֹתִי לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם
ignis egrediatur , non si & : mea vmbra in confidite , venite
יצא[n] [l] בֹּאוּ [m] חֲסוּ בְצִלִּי וְאִם־אַיִן [n] תֵּצֵא אֵשׁ
‡ rhamno, ‡ deuoret .Lebanon cedros peredat ‡ & carduo ‡ de
מִן־הָאָטָד וְתֹאכַל אֶת־אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן׃
fecistis perfectione in & , veritate in si nunc Et
16 אמן[o] וְעַתָּה אִם־[o] בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם
cum fecistis bonum si & ,Abimelech fecistis regnare &
וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ וְאִם־טוֹבָה עֲשִׂיתֶם עִם־
eius manuum retributionem iuxta si & ,eius domo cũ & ,Ierubbahal
יְרֻבַּעַל וְעִם־בֵּיתוֹ וְאִם־כִּגְמוּל יָדָיו
pro ,vobis super meus pater pugnauit Quia .ei fecistis
17 עֲשִׂיתֶם לוֹ׃ אֲשֶׁר־נִלְחַם אָבִי עֲלֵיכֶם
à longè, manu e vos eruit & , eminus suam animam proiecit &
נצל[p] contra וַיַּשְׁלֵךְ אֶת־נַפְשׁוֹ מִנֶּגֶד [p] וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד
mei patris domum super surrexistis vos Et .Midian
18 קום[q] מִדְיָן׃ וְאַתֶּם [q] קַמְתֶּם עַל־בֵּית אָבִי
super viros septuaginta eius filios interfecistis & ,hodie
הַיּוֹם וַתַּהַרְגוּ אֶת־בָּנָיו שִׁבְעִים אִישׁ עַל־
eius ancillæ filium Abimelech fecistis regnare & : vnum lapidem
אֶבֶן אֶחָת וַתַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֲמָתוֹ
viros † est, ipse † vester frater quia , Sechem dominos super
עַל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם כִּי אֲחִיכֶם הוּא׃
,Ierubbahal cum fecistis perfectione in & , veritate in si Et
19 וְאִם־בֶּאֱמֶת וּבְתָמִים עֲשִׂיתֶם עִם־יְרֻבַּעַל
lætetur & ,Abimelech in lætemini hac die eius domo cum &
וְעִם־בֵּיתוֹ הַיּוֹם הַזֶּה שִׂמְחוּ בַּאֲבִימֶלֶךְ וְיִשְׂמַח
ignis egrediatur , non si Et .vobis in ipse etiam
20 גַּם־הוּא בָּכֶם׃ וְאִם־אַיִן תֵּצֵא אֵשׁ
deuoret viros domum & , Sechem dominos comedat & ,Abimelech de
מֵאֲבִימֶלֶךְ וְתֹאכַל אֶת־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְאֶת־בֵּית
viris domo de & , Sechem dominis à ignis egrediatur & : Millo
מִלּוֹא וְתֵצֵא אֵשׁ מִבַּעֲלֵי שְׁכֶם וּמִבֵּית
deuoret .Abimelech comedat & ,Millo
מִלּוֹא וְתֹאכַל אֶת־אֲבִימֶלֶךְ׃
ibi mansit & : Beer in abiit & ,fugit & , Iotham fugit Et
21 נוס[r] [r] וַיָּנָס יוֹתָם וַיִּבְרַח וַיֵּלֶךְ בְּאֵרָה וַיֵּשֶׁב שָׁם
facie Abimelech imperauit Et .sui fratris Abimelech faciebus à
22 שור[s] מִפְּנֵי אֲבִימֶלֶךְ אָחִיו׃ [s] וַיָּשַׂר אֲבִימֶלֶךְ
Deus Misitque .annis tribus Israel super
23 viros עַל־יִשְׂרָאֵל שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וַיִּשְׁלַח אֱלֹהִים
: Sechem dominos inter & , Abimelech inter malum spiritum
רוע[t] רוּחַ [t] רָעָה בֵּין אֲבִימֶלֶךְ וּבֵין בַּעֲלֵי שְׁכֶם

.sua domo in mansit & ,Ioas filius Ierubbahal abiit Et
29 וַיֵּלֶךְ יְרֻבַּעַל בֶּן־יוֹאָשׁ וַיֵּשֶׁב בְּבֵיתוֹ׃
:eius femur egredientes filij septuaginta fuerunt Ghidhon ipsi Et — qui egressi sunt de femore suo,
30 וּלְגִדְעוֹן הָיוּ שִׁבְעִים בָּנִים יֹצְאֵי יְרֵכוֹ
.ei fuerunt multæ ‖ vxores qua — ‖ plures
כִּי־נָשִׁים רַבּוֹת הָיוּ לוֹ׃
ipsa etiam ei peperit ,Sechem in ‡ quæ eius pellex Et — concubina ‡ erat
31 וּפִילַגְשׁוֹ אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם יָלְדָה־לּוֹ גַם־הִיא
.Abimelech eius nomen posuit & ,filium
בֵּן [a] וַיָּשֶׂם אֶת־שְׁמוֹ אֲבִימֶלֶךְ׃ — שׂום[a]
:bona canitie in Ioas filius Ghidhon est mortuus est — senectute
32 [b] וַיָּמָת גִּדְעוֹן בֶּן־יוֹאָשׁ בְּשֵׂיבָה טוֹבָה — מות[b]
patris Hophrah in sui patris Ioas sepulchro in est sepultúsque
וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר יוֹאָשׁ אָבִיו בְּעָפְרָה אֲבִי
,Ghidhon esset mortuus quemadmodum ,fuit Et .Hezri — cum
33 הָעֶזְרִי׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר מֵת גִּדְעוֹן
: Bealim post sunt fornicati & ; Israel filij sunt reuersi &
וַיָּשׁוּבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּזְנוּ אַחֲרֵי הַבְּעָלִים
deum in Bahalberith sibi posuerunt & — pro deo:
וַיָּשִׂימוּ לָהֶם בַּעַל בְּרִית לֵאלֹהִים׃
, sui Dei Domini Israel filij sunt recordati non Et
34 וְלֹא זָכְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
.circuitu à ‖ suorũ inimicorum omnium manu de eos eruentis — qui eruit ‖ in
[c] הַמַּצִּיל אוֹתָם מִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם מִסָּבִיב׃ — נצל[c]
,Ghidhon Ierubbahal domo cum misericordiam fecerunt Nec
35 וְלֹא־עָשׂוּ חֶסֶד עִם־בֵּית יְרֻבַּעַל גִּדְעוֹן
.Israel cum fecerat quod bonum omne iuxta
כְּכָל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה עִם־יִשְׂרָאֵל׃

CAP. IX. ט

fratres ad Sechem in Ierubbahal filius Abimelech iuit Et — Perrexit autem,
1 וַיֵּלֶךְ אֲבִימֶלֶךְ בֶּן־יְרֻבַּעַל שְׁכֶמָה אֶל־אֲחֵי
familiam omnem ad & , eos ad est locutúsque ; suæ matris
אִמּוֹ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם וְאֶל־כָּל־מִשְׁפַּחַת
nunc Loquimini : dicendo , suæ matris patris domus — obsecro
2 בֵּית־אֲבִי אִמּוֹ לֵאמֹר׃ דַּבְּרוּ־נָא
vobis bonum † Quid : Sechem dominorum omnium auribus in — virorum † melius
בְּאָזְנֵי כָל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם מַה־טּוֹב לָכֶם
an ,Ierubbahal filij omnes viri septuaginta vos in dominari an — vt dominentur vobis
הֲמְשֹׁל בָּכֶם שִׁבְעִים אִישׁ כֹּל בְּנֵי יְרֻבַּעַל אִם־
,vestrum os quòd recordabimini & ?vnus vir vos in dominari ‡ — ‡ vt dominetur vobis * mementote ‖ sum † de eo
מְשֹׁל בָּכֶם אִישׁ אֶחָד וּזְכַרְתֶּם כִּי־עַצְמְכֶם
eo super † eius matr's fratres sunt locuti Et .ego ‖ vestra caro &
3 וּבְשַׂרְכֶם אָנִי׃ וַיְדַבְּרוּ אֲחֵי־אִמּוֹ עָלָיו
verba omnia Sechem dominorum omnium auribus in — virorum
בְּאָזְנֵי כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
quia ; Abimelech post eorum cor se inclinauit & : ista
הָאֵלֶּה [d] וַיֵּט לִבָּם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ כִּי — נטה[d]
septuaginta ei dederunt Et .ipse noster Frater : dixerunt — est,
4 אָמְרוּ אָחִינוּ הוּא׃ [e] וַיִּתְּנוּ־לוֹ שִׁבְעִים — נתן[e]
eis in ‖ conduxit mercede & ; Bahalberith domo è argenteos — ‖ cum
כֶּסֶף מִבֵּית בַּעַל בְּרִית וַיִּשְׂכֹּר בָּהֶם
.eum post iuerunt & , leues & , vacuos viros Abimelech — vagos,
אֲבִימֶלֶךְ אֲנָשִׁים רֵיקִים וּפֹחֲזִים וַיֵּלְכוּ אַחֲרָיו׃
interfecit & , Hophrah in sui patris domum ‡ venit E — ‡ in
5 [f] וַיָּבֹא בֵית־אָבִיו עָפְרָתָה וַיַּהֲרֹג — בוא[f]
lapidem super viros septuaginta Ierubbahal filios , suos fratres
אֶת־אֶחָיו בְּנֵי־יְרֻבַּעַל שִׁבְעִים אִישׁ עַל־אֶבֶן
quia , paruus Ierubbahal filius Iotham remansit Et .vnum
אֶחָת [g] וַיִּוָּתֵר יוֹתָם בֶּן־יְרֻבַּעַל הַקָּטֹן כִּי — יתר[g]
omnis & ,Sechem domini ‡ omnes sunt collecti Et .se abscondit — congregati ‡ viri
6 נֶחְבָּא׃ וַיֵּאָסְפוּ כָּל־בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְכָל־
Abimelech fecerunt regnare & ,iuerunt & ; Millo domus
בֵּית מִלּוֹא וַיֵּלְכוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת־אֲבִימֶלֶךְ
.Sechem in * quæ , sita planitie cum ‡ regem in — ‡ iuxta quercũ statuæ, * erat
לְמֶלֶךְ עִם־אֵלוֹן [h] מֻצָּב אֲשֶׁר בִּשְׁכֶם׃ — צב[h]
capite † in stetit & , iuit ‖ & ,Iotham ipsi nunciauerunt Et — ‖ perrexit † vertice
7 וַיַּגִּדוּ לְיוֹתָם וַיֵּלֶךְ וַיַּעֲמֹד בְּרֹאשׁ
dixit & ; clamauítque ,suam vocem leuauit & :Gherizim montis
הַר־גְּרִזִים [i] וַיִּשָּׂא קוֹלוֹ וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר — נשא[i]
vos ad audiat & , Sechem domini ‡ me ad Audite : eis — ‡ viri
לָהֶם שִׁמְעוּ אֵלַי בַּעֲלֵי שְׁכֶם וְיִשְׁמַע אֲלֵיכֶם

veniendum Ad ‖ .Abimelech in Sechem *domini* sunt præuaricati & viri
24 לבוא : בעלי־שכם באבימלך ויבגדו ‖ vt veniret
,eorum sanguis & , Ierubbahal filiorum septuaginta iniuria
חמס שבעים בני־ירבעל ודמם
interfecit quia , eorum fratrem Abimelech super *ponendum ad* vt poneret
לשום על־אבימלך אחיהם אשר הרג
,eius manus roborauerunt quia ,Sechem *dominos* super & , eos viros
אותם ועל בעלי שכם אשר־חזקו את־ידיו
domini ‖ ei Posuerúntque .suos fratres *occidendum ad* vt occideret * viri
להרג את־אחיו : [a]וישימו לו בעלי 25
diripiebant ‡ & ,montium *capita* † super insidias Sechem [a] שום
שכם מארבים על ראשי ההרים ויגזלו את † cacumina ‡ prædabantur ‡ iuxta * per viam:
est nunciatum & : *via in* * ea *super* ‡ transibat qui omnem
כל־אשר־יעבר עליהם בדרך [b]ויגד
;eius fratres & ,Hebed filius Ghahal venit Et .Abimelech ipsi [b] נגד
לאבימלך : ויבא געל בן־עבד ואחיו 26
.Sechem *domini* eo in sperauerúntque : Sechem in transierunt & viri
ויעברו בשכם ויבטחו־בו בעלי שכם :
,eorum vineas *vindemiauerunt* & , agrum in sunt egressi Et inciderunt
ויצאו השדה ויבצרו את־כרמיהם 27
domum sunt ingressi & : *laudes* fecerunt & , calcauerunt & lætitias:
וידרכו ויעשו הלולים ויבאו בית
maledixerunt & ,biberunt & ,comederunt & ; *suorum deorum* Dei sui,
[c]שתה אלהיהם ויאכלו [c]וישתו ויקללו את־
‡ Quis : Hebed filius Ghahal dixit Et .Abimelech † est
אבימלך : ויאמר געל בן־עבד מי־ 28
filius Nónne ? ei seruiamus quòd Sechem * quæ & , Abimelech * est
אבימלך ומי־שכם כי נעבדנו הלא בן־
viris seruite ? eius præpositus Zebul & , Ierubbahal
ירבעל וזבל פקידו עבדו את־אנשי
?nos ei seruiemus cur & : Sechem patris Chamor
חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו :
remouebo & ,mea manu in istum populum *dabit* quis Et det
ומי יתן את־העם הזה בידי [d]ואסירה 29 [d] סור
,tuum exercitum Auge : Abimelech † dixit Et ?Abimelech † quispiam
את־אבימלך ויאמר לאבימלך רבה צבאך
ciuitatis princeps Zebul audiuit Et .egredere &
[e]וצאה : וישמע זבל שר העיר את־ 30 [e] יצא
.eius *nasus* est iratus & :Hebed filij Ghahal verba furor
דברי געל בן־עבד [f]ויחר אפו : [f] חרה
:dicendo ,dolo in Abimelech ad *legatos* misit Et nuncios
וישלח מלאכים אל־אבימלך בתרמה לאמר 31
,Sechem in *venientes* eius fratres & ,Hebed filius Ghahal Ecce veniunt
הנה געל בן־עבד ואחיו [g]באים שכמה [g] בוא
.te *super* ‡ ciuitatem *angustiantes* † ipsi ecce & † obsident ‡ contra
והנם [h]צרים את־העיר עליך : [h] צור
; tecum ‡ qui populus & tu ,nocte surge nunc Et ‡ est
ועתה קום לילה אתה והעם אשר־אתך 32
oriri circa * mane *in* ,erit Et .agro in insidiare & * quando orietur sol, surges, & grassaberis contra
וארב בשדה : והיה בבקר כזרח 33
ecce ‖ & :ciuitatem *super* *vastabis &* ,*manicabis* ;*solem* ‖ si
השמש תשכים ופשטת על־העיר והנה־
ei facies & .te ad *egredientes* ‡ secum † qui populus & ,ipse † est ‡ egrediantur
הוא והעם אשר־אתו יצאים אליך ועשית לו
,Abimelech surrexit Et .tua manus inuenerit quod secundum
כאשר תמצא ידך : [i]ויקם אבימלך 35 [i] קום
super * sunt insidiati & : noctu secum ‡ qui populus omnis & ‡ erat * contra
וכל־העם אשר־עמו לילה ויארבו על־
filius Ghahal est egressus Et .*capita* ‖ quatuor ,Sechem ‖ duces.
שכם ארבעה ראשים : ויצא געל בן־ 36
,Abimelech surrexit & :ciuitatis portæ ostium † stetítque . Hebed † ad
עבד ויעמד פתח שער העיר ויקם אבימלך
Ghahal vidit Et .insidiis de secum ‡ qui populus & ‡ erat
והעם אשר־אתו מן־המארב : וירא־געל
descendens populus Ecce : Zebul ad ait & ,populum descendit
את־העם ויאמר אל־זבל הנה־עם יורד
Vmbram : Zebul eum ad ait Et .montium *capitibus* de cacuminibus
מראשי ההרים ויאמר אליו זבל את [k]צל [k] צלל
adhuc addidit Et .homines quasi *videns* tu montium vides
ההרים אתה ראה כאנשים : ויסף עוד 37
cum de *descendentes* ‡ populus Ecce :dixit & ,*loquendum ad* † Ghahal † vt loqueretur ‡ descendunt
געל לדבר ויאמר הנה־עם יורדים מעם

‖ dux vnus venit — *quereus* † via de *veniens vnum caput* ‖ & , terræ vmbilico
† planiciei — טבור הארץ וראש־אחד בא מדרך אלון
‡ est — ‡ nunc Vbi ,Zebul eum ad Dixitque .Mehonenim
38 מעוננים : ויאמר אליו זבל איה אפוא
‡ dicebas: * est — ? ei seruiamus quòd , Abimelech * Quis : *dices* ‡ quod , tuum os
פיך אשר תאמר מי אבימלך כי נעבדנו
‖ est — obsecro Egredere ? *eo in* spreuisti quem , populus ‖ iste nónne
הלא זה העם אשר־מאסתה בו צא־נא
‖ cum † coram — *facies ad* † Ghahal est egressus Et .eo in ‖ pugna & , nunc
39 עתה והלחם בו : ויצא געל לפני
viris ‡ cum — .Abimelech *in* ‡ pugnauítque ;Sechem *dominorum*
בעלי שכם וילחם באבימלך :
facie — : eius *faciebus* à fugit & , Abimelech eum est persecutus Et
[a] נוס — 40 וירדפהו אבימלך [a]וינס מפניו
.portæ ostium ad vsque mihi vulnerati ceciderunt &
[b] נפל — [b]ויפלו חללים רבים עד־פתח השער :
ipsum Zebul expulit & ,Arumah in Abimelech mansit Et
41 וישב אבימלך בארומה ויגרש זבל את־
ne maneret — ,fuit Et .Sechem in *manendo à* eius fratres & , Ghahal
[c] ישב — 42 געל ואת־אחיו [c]משבת בשכם : ויהי
‡ in ‡ in — nunciauerunt & ;agrum ‡ populus est egressus & , crastino à ‡
[d] נגד — ממחרת ויצא העם השדה [d]ויגדו
* tulit ‖ diuisit — eos *dimidiauit* ‖ & ,populum *cepit* * Et .Abimelech ipsi
[e] לקח [e] חצה — 43 לאבימלך : [e]ויקח את־העם [f]ויחצם
ecce & ,vidit & :agro in est insidiatus & ,capita tria in
[g] ראה — לשלשה ראשים ויארב בשדה [g]וירא והנה
egrediebatur ‡ aduersus — .eos percussit & ,eos *super* ‡ surrexit & ;ciuitate de *egrediens* populus
[h] קום [i] נכה — העם יצא מן־העיר [h]ויקם עליהם [i]ויכם :
‡ erant * grassati sunt, — ,*vastauerunt* * secum ‡ quæ capita & , Abimelech Et
44 ואבימלך והראשים אשר עמו פשטו
capita duo & : ciuitatis portæ ostium ad steterunt &
ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים
‖ grassati sunt aduersus — .eos percusserunt & ,agro in † qui omnes *super vastauerunt* ‖
† erant ‡ contra — פשטו על־כל־אשר בשדה ויכום :
,illa die tota ciuitatem *in* ‡ pugnauit Abimelech Et
45 ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא
‡ erat — ,interfecit ea in ‡ qui populum ac ,vrbem cepit &
וילכד את־העיר ואת־העם אשר־בה הרג
* seminauit in ea sal. — .*sale eam conseuit* * & ,vrbem diruit &
[k] נתץ — [k]ויתץ את־העיר ויזרעה מלח :
† viri — venerunt & , Sechem turris *domini* † omnes audierunt Et
46 וישמעו כל־בעלי מגדל שכם ויבאו
.Abimelech ipsi est Nunciatúmque .Bethelberith arcem ad
[l] נגד — 47 אל־צריח בית אל ברית : [l]ויגד לאבימלך
‖ viri — .Sechem turris *domini* ‖ omnes essent congregati quòd
כי התקבצו כל־בעלי מגדל־שכם :
† in monte — omnis & ipse , Salmon *montem* † Abimelech ascendit Et
[m] עלה — 48 [m]ויעל אבימלך הר־צלמון הוא וכל־
‡ erat ‡ tulit — secures Abimelech *cepit* ‡ & :secum ‡ qui populus
העם אשר־אתו ויקח אבימלך את־הקרדמות
* arboris, — , eum portauit & , *lignorum* * ramum præcidit & , sua manu in
[n] שוך — בידו ויכרת [n]שוכת עצים [o]וישאה
‖ erat [o] נשא — ‖ qui populum ad dixítque :suum humerum super posuit &
[p] שום — [p]וישם על־שכמו ויאמר אל־העם אשר־
.ego sicut facite ,festinate : feci vidistis Quod : secum
[q] ראה — עמו מה [q]ראיתם עשיתי מהרו [r]עשו כמוני :
[r] עשה — ,suum ramum *vir* † populus omnis etiam præciderunt Et
† vnusquisque ‡ iuxta — 49 ויכרתו גם־כל־העם איש שוכה
, arcem *super* ‡ posuerunt & , Abimelech post iuerunt &
וילכו אחרי אבימלך וישימו על־הצריח
‡ cum — etiam sunt mortui & ;igni *in* arcem eis *super* ‡ combusserunt &
[s] יצת [t] מות — [s]ויציתו עליהם את־הצריח באש [t]וימתו גם
* viri — .mulieres & viri mille ferè Sechem turris *domini* * omnes
כל־אנשי מגדל־שכם כאלף איש ואשה :
est castrametatus & : Thebes ad Abimelech iuit Et
[u] חנה — 50 וילך אבימלך אל־תבץ [u]ויחן
‖ contra — medio in erat fortis turris Et .eam cepit & , Thebes *in* ‖
51 בתבץ וילכדה : ומגדל־עז היה בתוך־
, mulieres & ,viri omnes illuc fugerunt & ; ciuitatis
[x] נוס — העיר [x]וינסו שמה כל־האנשים והנשים
viri — ascenderunt & ;se super se clauserunt & ;ciuitatis *domini* omnes &
[y] עלה — וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם [y]ויעלו

ad vsque Abimelech venit Et ,turris tectum super
עַל־גַּג הַמִּגְדָּל׃ 52 וַיָּבֹא ᵃ אֲבִימֶלֶךְ עַד־ — ᵃ בּוֹא
ostium ad vsque appropinquauit & :eam in ‖ pugnabat & ,turrim — ‖ contra
הַמִּגְדָּל וַיִּלָּחֶם בּוֹ וַיִּגַּשׁ ᵇ עַד־פֶּתַח — ᵇ נגשׁ
mulier proiecit Et .igni in illud comburendum ad ,turris — vt combureret
הַמִּגְדָּל לְשָׂרְפוֹ בָאֵשׁ׃ 53 וַתַּשְׁלֵךְ אִשָּׁה
quassauit ‡ & : Abimelech caput super currus † fragmen vna — † molæ ‡ confregit ceruicem
אַחַת פֶּלַח רֶכֶב עַל־רֹאשׁ אֲבִימֶלֶךְ ᶜ וַתָּרִץ — ᶜ רצץ vel רוע
puerum ad citò clamauit ‡ Et .eius caluariam — ‡ vocauit
אֶת־גֻּלְגָּלְתּוֹ׃ 54 וַיִּקְרָא מְהֵרָה אֶל־הַנַּעַר
,tuum gladium Euagina : ei dixit & , sua vasa * portantem — * arma
נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁלֹף חַרְבְּךָ — ᵈ כלה
.eum interfecit Mulier :mihi ‖ dicant fortè ne ; me interfice & ‖ de me;
וּמוֹתְתֵנִי פֶּן־יֹאמְרוּ לִי אִשָּׁה הֲרָגָתְהוּ
.est mortuus & ,eius puer eum perfodit Et
וַיִּדְקְרֵהוּ נַעֲרוֹ וַיָּמֹת׃ — ᵉ מות
:Abimelech esset mortuus quòd Israel viri viderunt Et
55 וַיִּרְאוּ אִישׁ־יִשְׂרָאֵל כִּי־מֵת אֲבִימֶלֶךְ
Deus Reddidítque .suum locum in vir † abierunt & — † vnusquisque
וַיֵּלְכוּ אִישׁ ᶠ לִמְקֹמוֹ׃ 56 וַיָּשֶׁב אֱלֹהִים — ᶠ קום
interficiendo ,suo patri fecerat quod ; Abimelech malum
אֵת ᵍ רָעַת אֲבִימֶלֶךְ אֲשֶׁר עָשָׂה לְאָבִיו לַהֲרֹג — ᵍ רוע
malum omne Et .suos fratres septuaginta
אֶת־שִׁבְעִים אֶחָיו׃ 57 וְאֵת כָּל־רָעַת
venit & : eorum caput in Deus reddidit Sechem virorum
אַנְשֵׁי שְׁכֶם ʰ הֵשִׁיב אֱלֹהִים בְּרֹאשָׁם וַתָּבֹא — ʰ שוב
.Ierubbahal filij Iotham maledictio eos ad
אֲלֵיהֶם קִלְלַת יוֹתָם בֶּן־יְרֻבָּעַל׃

CAP. X. יוד

Israel saluandum ad Abimelech post surrexit Et — vt saluum faceret
1 וַיָּקָם אַחֲרֵי אֲבִימֶלֶךְ ⁱ לְהוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל — ⁱ ישע
ipse & ; Issachar ‡ vir ,Dodo filij Puah filius Tholah — ‡ de
תּוֹלָע בֶּן־פּוּאָה בֶּן־דּוֹדוֹ אִישׁ יִשָּׂשכָר וְהוּא־
Iudicauítque .Ephraim monte in ,Samir in habitans ‡ — habitabat
יֹשֵׁב בְּשָׁמִיר בְּהַר אֶפְרָיִם׃ 2 וַיִּשְׁפֹּט
est mortuus & :annis tribus & viginti Israel
אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה וַיָּמָת
Iair eum post surrexit Et .Samir in est sepultus &
וַיִּקָּבֵר בְּשָׁמִיר׃ 3 וַיָּקָם אַחֲרָיו יָאִיר
duobus & viginti Israel .iudicauítque : Ghilhadites
הַגִּלְעָדִי וַיִּשְׁפֹּט אֶת־יִשְׂרָאֵל עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם
super equitantes filij triginta ei fuit Et .annis — fuerunt
שָׁנָה׃ 4 וַיְהִי־לוֹ שְׁלֹשִׁים בָּנִים רֹכְבִים עַל־
ipsis : eis vrbes triginta & ; pullos triginta — quas
שְׁלֹשִׁים עֲיָרִים וּשְׁלֹשִׁים עֲיָרִים לָהֶם לָהֶם
* quæ , hanc diem ad vsque ,Iair Chauuoth ‡ vocabant — ‡ villas * erant
יִקְרְאוּ חַוֹּת ᵏ יָאִיר עַד הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר — ᵏ חוה
est sepultus & ,Iair est Mortuúsque .Ghilhad terra in
בְּאֶרֶץ הַגִּלְעָד׃ 5 וַיָּמָת יָאִיר וַיִּקָּבֵר
faciendum ad ,Israel filij addiderunt Et .Chamon in — vt facerent
בְּקָמוֹן׃ 6 וַיֹּסִפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל ˡ לַעֲשׂוֹת — ˡ עשה
& ; Behalim seruierúntque ,Domini oculis in malum
ᵐ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיַּעַבְדוּ אֶת־הַבְּעָלִים וְאֶת־ — ᵐ רוע
,Sidon diis & ,Aram diis & ,Hastaroth
הָעַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־אֱלֹהֵי אֲרָם וְאֶת־אֱלֹהֵי צִידוֹן
,Hammon filiorum diis & ,Moab diis &
וְאֵת אֱלֹהֵי מוֹאָב וְאֵת אֱלֹהֵי בְנֵי־עַמּוֹן
non & ,Dominum dereliquerunt & : Pelistim diisque
וְאֵת אֱלֹהֵי פְלִשְׁתִּים וַיַּעַזְבוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא
; Israel in † Domini nasus est Iratúsque .ei seruierunt — furor † contra
עֲבָדוּהוּ׃ 7 ⁿ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּיִשְׂרָאֵל — ⁿ חרה
.Hammon filiorum manu in & , Pelistim manu in eos vendidit & — tradidit
וַיִּמְכְּרֵם בְּיַד פְּלִשְׁתִּים וּבְיַד בְּנֵי עַמּוֹן׃
anno in Israel filios perfregerunt & ,detriuerunt Et — oppresserunt
8 וַיִּרְעֲצוּ וַיְרֹצְצוּ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁנָה
filios omnes ,annis decem * octo ,ipso — * &
הַהִיא שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה אֶת־כָּל־בְּנֵי
† quæ Emoræi terra in ,Iarden transitu in ‖ qui Israel — ‖ erant trans † est
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאֶרֶץ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר
Iarden Hammon filij Transierúntque .Ghilhad in
בַּגִּלְעָד׃ 9 וַיַּעַבְרוּ בְנֵי־עַמּוֹן אֶת־הַיַּרְדֵּן

domo in & ,Biniamin in & , Iehudah in etiam pugnandum ad — cum
לְהִלָּחֵם גַּם־בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִין וּבְבֵית
clamauerunt Et .valde Israel fuit angustia & : Ephraim — affectus est
10 אֶפְרָיִם ᵃ וַתֵּצֶר לְיִשְׂרָאֵל מְאֹד׃ וַיִּזְעֲקוּ — ᵃ צרר
quia & ,tibi Peccauimus :dicendo Dominum ad Israel filij
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר חָטָאנוּ לָךְ וְכִי
.Behalim seruiuimus & ,nostrum Deum dereliquimus
עָזַבְנוּ אֶת־אֱלֹהֵינוּ וַנַּעֲבֹד אֶת־הַבְּעָלִים׃
Nónne : Israel filios ad Dominus Dixítque
11 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֲלֹא
à & , Hammon filiis à ,Emoræo ab & , Ægyptiis ab
מִמִּצְרַיִם וּמִן־הָאֱמֹרִי מִן־בְּנֵי עַמּוֹן וּמִן־
‡ Mahon & ,Hamalec & ,Sidonim Et .Pelistim — ‡ qui
12 פְּלִשְׁתִּים׃ וְצִידוֹנִים וַעֲמָלֵק וּמָעוֹן
vos feci saluósque ,me ad clamastis & , vos oppresserunt
לָחֲצוּ אֶתְכֶם וַתִּצְעֲקוּ אֵלַי ᵇ וָאוֹשִׁיעָה אֶתְכֶם — ᵇ ישע
seruiuistis & ,me dereliquistis vos Et ?eorum manu de
13 מִיָּדָם׃ וְאַתֶּם עֲזַבְתֶּם אוֹתִי וַתַּעַבְדוּ
; saluandum ad addam non idcirco ;alienis diis — vt saluos faciā
אֱלֹהִים אֲחֵרִים לָכֵן לֹא־אוֹסִיף לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם׃
elegistis quos , deos ad clamate & , Ite
14 לְכוּ וְזַעֲקוּ אֶל־הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם
.vestræ angustiæ tempore in vobis faciant salutem ipsi : eis in — saluent vos
בָּם הֵמָּה יוֹשִׁיעוּ לָכֶם בְּעֵת צָרַתְכֶם׃
; Peccauimus : Dominum ad Israel filij Dixerúntque
15 וַיֹּאמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְהוָה חָטָאנוּ
: tuis oculis in bonum omne secundum nobis tu fac — quod est
עֲשֵׂה־אַתָּה לָנוּ כְּכָל־הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ
.hac die nunc * nos libera veruntamen ‡ — ‡ tantùm * quæsumus
אַךְ ᶜ הַצִּילֵנוּ נָא הַיּוֹם הַזֶּה׃ — ᶜ נצל
ipsorum interiore † de extranei ‖ deos remouerunt Et — ‖ alienos † medio sui,
16 ᵈ וַיָּסִירוּ אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר מִקִּרְבָּם — ᵈ סור
eius anima est abbreuiata ‡ & , Domino seruierúntque — ‡ angustiis affecta * propter laborem
וַיַּעַבְדוּ אֶת־יְהוָה וַתִּקְצַר נַפְשׁוֹ
,Hammon filij sunt acciti * Et .Israel labore in
17 בַּעֲמַל יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּצָּעֲקוּ בְּנֵי עַמּוֹן
,Israel filij sunt collecti ‖ & : Ghilhad in sunt castrametati & — * conuenerunt ‖ congregati
ᵉ וַיַּחֲנוּ בַּגִּלְעָד וַיֵּאָסְפוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל — ᵉ חנה
,populus Dixerúntque .Mispah in sunt castrametati &
18 וַיַּחֲנוּ בַּמִּצְפָּה׃ וַיֹּאמְרוּ הָעָם
qui vir Quis † :suum socium ‖ ad vir * ,Ghilhad principes — ‖ quilibet proximum † Quicunque ‡ contra ‡ dux
שָׂרֵי גִלְעָד אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ מִי הָאִישׁ אֲשֶׁר
omnibus caput in ‡ erit ,Hammon filios in ‡ pugnare cœperit
ᶠ יָחֵל לְהִלָּחֵם בִּבְנֵי עַמּוֹן יִהְיֶה לְרֹאשׁ לְכֹל — ᶠ חלל
.Ghilhad habitatoribus
יֹשְׁבֵי גִלְעָד׃

CAP. XI. יא

filius ipse & ,virtute potens erat Ghilhadites Iphtach Et — viribus,eràtque
1 וְיִפְתָּח הַגִּלְעָדִי הָיָה גִּבּוֹר חַיִל וְהוּא בֶּן־
.Iphtach ipsum Ghilhad genueràtque : meretricia mulieris — meretricis:
אִשָּׁה זוֹנָה ᵍ וַיּוֹלֶד גִּלְעָד אֶת־יִפְתָּח׃ — ᵍ ילד
euaserunt grandes & :filios ei Ghilhad vxor peperit Et — creuerunt
2 וַתֵּלֶד אֵשֶׁת־גִּלְעָד לוֹ בָּנִים וַיִּגְדְּלוּ
: ei dixerúntque , Iphtach expulerunt & , vxoris filij
בְנֵי־הָאִשָּׁה וַיְגָרְשׁוּ אֶת־יִפְתָּח וַיֹּאמְרוּ לוֹ
filius quia , nostri patris domo in accipies hæreditatem Non
לֹא־תִנְחַל בְּבֵית־אָבִינוּ כִּי בֶן־
faciebus ‖ à Iphtach Fugítque .tu * alterius mulieris — * ‖ facie
3 אִשָּׁה אַחֶרֶת אָתָּה׃ וַיִּבְרַח יִפְתָּח מִפְּנֵי
ad sunt collecti & : Tob * terra in mansit & , suorum fratrum — * boni
אֶחָיו ʰ וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ טוֹב וַיִּתְלַקְּטוּ אֶל־ — ʰ ישב
.eo cum sunt egressi & , vacui homines Iphtach
יִפְתָּח אֲנָשִׁים רֵיקִים וַיֵּצְאוּ עִמּוֹ׃
cum Hammon filij pugnauerunt & , diebus à fuit Et — per aliquot dies,
4 וַיְהִי מִיָּמִים וַיִּלָּחֲמוּ בְנֵי־עַמּוֹן עִם־
filij pugnauerunt quemadmodum ,fuit Et .Israel — tùm pugnarēt
5 יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר־נִלְחֲמוּ בְנֵי־
capiendum ad ‡ Ghilhad seniores iuerunt & , Israel cum Hammon — perrexerunt ‡ vt tollerent
עַמּוֹן עִם־יִשְׂרָאֵל וַיֵּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד לָקַחַת
.Tob ‡ terra de Iphtach — ‡ boni
אֶת־יִפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב׃

:ducem || in nobis eris & , Abi : Iphtach ad Dixeruntque — Veni, & esto || principem:
6 ויאמרו ליפתח לכה [a]והיתה לנו לקצין
senioribus Iphtach Dixitque .Hammon filios in † pugnabimus & — היה[a] † cum filiis
7 ונלחמה בבני עמון : ויאמר יפתח לזקני
me expulistis & , me habuistis odio vos Nónne : Ghilhad
גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני
quemadmodum , nunc ‡ me ad venistis cur & ? mei patris domo è — ‡ quando
מבית אבי ומדוע [b]באתם אלי עתה כאשר — בוא[b]
:Iphtach ad Ghilhad seniores Dixeruntque ? vobis ‡ angustia — ‡ est
8 [c]צר לכם : ויאמרו זקני גלעד אל־יפתח — צרר[c]
pugnabis || & , nobiscum ibis & * , te ad sumus reuersi nunc Idcirco — * vt venias || pugnes cum filiis
לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת
habitatoribus omnibus caput in † nobis eris & :Hammon filios in — † dux
בבני עמון [d]והיית לנו לראש לכל ישבי — היה[d]
Si : Ghilhad seniores ad Iphtach Dixitque .Ghilhad
9 גלעד : ויאמר יפתח אל־זקני גלעד אם־
,Hammon filios in ‡ pugnandum ad me vos facientes ‡ reuerti — ‡ facitis ‡ cum filiis
[e]משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון
vobis ero ego ; meas facies ad || eos Dominus dederit * & — שוב[e]
ונתן יהוה אותם לפני אנכי אהיה לכם — * tradiderit || coram me, † dux?
: Iphtach ad Ghilhad seniores Dixeruntque ? caput in †
10 לראש : ויאמרו זקני־גלעד אל־יפתח
; tuū verbū secundū non si , nos inter audiens sit Dominus — audiat
יהוה יהיה שמע בינותינו אם־לא כדברך
,Ghilhad senioribus cum Iphtach iuit Et .faciamus sic
11 כן נעשה : וילך יפתח עם־זקני גלעד
.ducem in & , caput in se super eum populus posuerunt & — ducem, & Principem.
[f]וישימו העם אותו עליהם לראש ולקצין — שום[f]
Domini facies ad † sua verba omnia Iphtach est Locutusque — † coram Dño
וידבר יפתח את־כל־דבריו לפני יהוה
regem ad legatos ‡ Iphtach misit Et .Mispah in — ‡ nuncios
12 במצפה : וישלח יפתח מלאכים אל־מלך
venisti quia , tibi & mihi Quid : dicendo , Hammon filiorum
בני־עמון לאמר מה־לי ולך כי־[g]באת — בוא[g]
filiorum rex Dixitque ? mea terra in pugnandum ad ‡ me ad — ‡ vt pugnes cōtra terrā meā
13 אלי להלחם בארצי : ויאמר מלך בני־
Israel cepit ‡ Quia ;Iphtach legatos ad Hammon — nuncios ‡ tulit
עמון אל־מלאכי יפתח כי־לקח ישראל
ad vsq; & Arnon ab ,Ægypto ex eo ascendendo in ,meam terram — quando ascendit
את־ארצי [h]בעלותו ממצרים מארנון ועד־ — עלה[h]
eas redde nunc & ,Iarden ad vsque & ,Iabboc
היבק ועד־הירדן ועתה השיבה אתהן
legatos || misit & , Iphtach adhuc addidit Et .pace in* — * cum || nuncios
14 בשלום : ויוסף עוד יפתח וישלח מלאכים
Sic :ei Dixitque .Hammon filiorum regem ad
15 אל־מלך בני עמון : ויאמר לו כה
, Moab terram Israel cepit ‡ Non :Iphtach dixit † — † dicit ‡ tulit
אמר יפתח לא־לקח ישראל את־ארץ מואב
eos ascendendo in Quia .Hammon filiorum terram & — Sed cùm ascenderent
16 ואת־ארץ בני עמון : כי בעלותם
mare ad vsque deserto in Israel ambulauit & , Ægypto ex — per desertum
ממצרים וילך ישראל במדבר עד־ים־
legatos || Israel Misitque .Cades in venit & ;Suph * — * carectosum, || nuncios
17 סוף ויבא קדשה : וישלח ישראל מלאכים
.tua terra in quaeso Transeam : dicendo , Edom regem ad — Transibo per terram tuam.
אל־מלך אדום לאמר אעברה־נא בארצך
Moab regem ad etiam & ; Edom rex audiuit non Et
ולא שמע מלך אדום וגם אל־מלך מואב
.Cades in Israel mansitque .voluit non & , misit — noluit
שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש :
& , Edom terram circuiuit & , deserto in ambulauit Et — per desertum
18 וילך במדבר [i]ויסב את־ארץ אדום ואת־ — סבב[i]
, Moab terræ Solis ortu ab venitque : Moab terram
ארץ מואב [k]ויבא ממזרח־שמש לארץ מואב — בוא[k]
terminū in intrauerunt nec : Arnon transitu in sunt castrametati & trans
[l]ויחנון בעבר ארנון ולא־באו בגבול — חנה[l]
Misitque .Moab terminus * Arnon quia ; Moab — * est
19 מואב כי ארנון גבול מואב : וישלח
regem ,Emoræum regem Sichon ad legatos Israel — nuncios
ישראל מלאכים אל־סיחון מלך־האמרי מלך
tua terra in nunc Transeamus :Israel ei dixit & : Chesbon — Transeam obsecro per terrā tuam
חשבון ויאמר לו ישראל נעברה־נא בארצך

Sichon credidit non Et .meum locum ad vsque
20 עד־מקומי : ולא־האמין סיחון את־
Sichon collegit || sed ,suum terminum in transire Israelem — per || congregauit
ישראל עבר בגבלו ויאסף סיחון את־
pugnauit & ;Iahas in sunt castrametati & ,suum populum omnem
כל־עמו ויחנו ביהצה וילחם
Israel Deus Dominus dedit Et .Israel cum — Tradiditque
21 עם־ישראל : [a]ויתן יהוה אלהי־ישראל — נתן[a]
, Israel manu in eius populum omnem & ,Sichon
את־סיחון ואת־כל־עמו ביד ישראל
Emoræi terram omnem Israel possedit & :eos percusserūt &
[b]ויכום ויירש ישראל את כל־ארץ האמרי — נכה[b]
omnem possederunt Et .ipsius terræ habitatoris
22 יושב הארץ ההיא : ויירשו את כל־
,deserto à & Iabboc ad vsq. & , Arnon ab , Emoræi terminum
גבול האמרי מארנון ועד־היבק ומן־המדבר
Israel Deus Dominus nunc Et .Iarden ad vsque &
23 ועד־הירדן : ועתה יהוה אלהי ישראל
tu & : Israel sui populi faciebus à Emoræum eiecit — facie
[c]הוריש את־האמרי מפני עמו ישראל ואתה — ירש[c]
Chemos te faciet possidere quod Nónne ? eum possidebis
24 תירשנו : הלא את אשר יורישך כמוש
*fecit possidere quod omne & ? possidebis illud ,tuus deus — sic & quidquid * nos
אלהיך אותו תירש ואת כל־אשר הוריש
.possidebimus illud ,nostris faciebus à noster Deus Dominus — coram nobis.
יהוה אלהינו מפנינו אתו נירש :
Sippor filio Balac præ tu bonus bonus num nunc Et — tu melior, melior es
25 ועתה הטוב טוב אתה מבלק בן־צפור
an ‡ , Israel cum est iurgatus iurgando num ?Moab rege — ‡ aut
מלך מואב [d]הרוב רב עם־ישראל אם־ — רוב[d]
Israel manendo In* .eos in ‡ pugnauit pugnando — ‡ contra * Quando mansit
26 נלחם נלחם בם : [e]בשבת ישראל — ישב[e]
,eius filiabus || in & ,Haroher in & , eius filiabus || in & ,Chesbon in — || villis † sunt iuxta terminos
בחשבון ובבנותיה ובערער ובבנותיה
, Arnon manus super † quæ , ciuitatibus omnibus in &
ובכל־הערים אשר על־ידי ארנון
tempore in eruistis non quare & ?annos trecentos ‡ — ‡ per
שלש [f]מאות שנה ומדוע לא־[g]הצלתם בעת — מאה[f] נצל[g]
faciens ‡ tu & ,tibi peccaui non ego Et ? illo — ‡ facis mihi
27 ההיא : ואנכי לא־חטאתי לך ואתה עשה
iudex Dominus iudicet : me in* pugnando malum mecum — * contra
אתי [h]רעה להלחם בי ישפט יהוה השפט — רוע[h]
.Hammon filios inter & , Israel filios inter ; diei
היום בין בני ישראל ובין בני עמון :
verba ad Hammon filiorum rex audiuit non Et
28 ולא שמע מלך בני עמון אל־דברי
spiritus Iphtach super fuit Et .eum ad misit quæ Iphtach
29 יפתח אשר שלח אליו : [i]ותהי על־יפתח רוח — היה[i]
.Menasseh & ,Ghilhad ad transiuit & , Domini
יהוה ויעבר את־הגלעד ואת־מנשה
Ghilhad Mispeh de & .Ghilhad Mispeh * transiuit & — * ad
30 ויעבר את־מצפה גלעד וממצפה גלעד
votum Iphtach Vouitque .Hammon filios † transiuit — † ad
עבר בני עמון : [k]וידר יפתח נדר — נדר[k]
Hammon filios dederis dando Si : ait & ,Domino — tradendo tradideris
ליהוה ויאמר אם־נתון תתן את־בני עמון
foribus è fuerit egressum quod ,egrediens erit Et :mea manu in
31 בידי : והיה היוצא אשר יצא מדלתי
filiis à pace in me redeundo in ,meum occursum in meæ domus — cùm reuersus fuero
ביתי לקראתי בשובי בשלום מבני
.ascensionem † illud faciam ascendere & .Domino erit & ,Hammon — offeram † in holocaustum.
עמון והיה ליהוה והעליתיהו [l]עולה : — עלה[l]
;eos in ‡ pugnandum ad Hammon filios ad Iphtach transiuit Et — ‡ cum eis;
32 ויעבר יפתח אל־בני עמון להלחם בם
eos percussit Et .eius manu in Dominus eos dedit & ‡ — ‡ tradiditque
33 ויתנם יהוה בידו : [m]ויכם — נכה[m]
ad vsque & ciuitates viginti ,Minith te venire vsque &* ,Aroher ab — * vsquequo venias in
מערוער ועד־בואך מנית עשרים עיר ועד
filij sunt humiliati & valde magna plaga ,vinearum Abel
אבל כרמים מכה גדולה מאד ויכנעו בני
.Israel filiorum faciebus à Hammon — facie
עמון מפני בני ישראל :

ecce & :suam domum ad Mispah in Iphtach venit Et
34 ויבא יפתח המצפה אל־ביתו והנה
; choris *in* & , tympanis *in* † ,eius occursum in *egrediens* eius filia — egrediebatur † cum
[a]בתו יצאת לקראתו [b]בתפים [c]ובמחלות — [a]בנה [b]תפף
vel , filius se ex ei ‡ non :vnica ipsa tantùm & — [c]חלל
ורק היא יחידה אין־לו ממנו בן או־
lacerauit & * ,eam *eum videre circa* $ fuit Et .filia — † erat $ cùm vidisset * scidit
35 בת: ויהי [d]כראותו אותה ויקרע את־
incuruando , mea filia Ahah : ait & , sua vestimenta — [d]ראה
בגדיו ויאמר אהה בתי הכרע
ego & :me *turbantibus in* fuisti tu & , me fecisti incuruare — inter turbantes
הכרעתני ואת היית בעכרי ואנכי
.*conuerti* ‡ potero non & , Dominum ad meum os *patefeci* † — † aperui
[e]פציתי פי אל־יהוה ולא אוכל לשוב: — [e]פצה
tuum os *patefecisti* ‖ ;mi Pater : eum ad Dixitque — ‡ retractare. ‖ aperuisti
36 ותאמר אליו אבי פציתה את־פיך
,tuo ore ex est egressum quemadmodú ,mihi fac ,*Dominum ad* — Domino
אל־יהוה עשה לי כאשר יצא מפיך
tuis inimicis de vltiones Dominus tibi fecit postquam
אחרי אשר עשה לך יהוה נקמות מאיביך
Fiat :suum patrem ad Dixitque .Hammon filiis de
37 מבני עמון: ותאמר אל־אביה יעשה
, mensibus duobus me à *relaxa* :hoc verbum mihi — dimitte
לי הדבר הזה הרפה ממני שנים חדשים
super flebo & , montes super descendam & , ibo &
ואלכה וירדתי על־ההרים ואבכה על־
.Vade : ait Et .meæ *sociæ* ‡ & , ego *meas virginitates* $ — $ virginitatem meá ‡ amicæ
38 בתולי אנכי [f]ורעיתי: ויאמר [g]לכי — ורעותי ק
;eius *sociæ* $ & , ipsa iuit & : mensibus duobus eam dimisitque
וישלח אותה שני חדשים ותלך היא ורעותיה — [f]רעה [g]הלך
.montes super *suas virginitates* * super fleuit & — $ amicæ * virginitatem suam
[h]ותבך על־בתוליה על־ההרים: — [h]בכה
est reuersa & , mensium duorum *fine à* ‖ fuit Et — ‖ circa finem
39 ויהי [i]מקץ שנים חדשים [k]ותשב — [i]קצץ [k]שוב
:vouerat quod suum votum *ei* ‡ fecit & ,suum patrem ad — ‡ de ea
אל־אביה ויעש לה את־נדרו אשר נדר
:Israel in *statutum* $ fuit & : virum cognouerat non ipsa & — $ lex
והיא לא־ידעה איש [l]ותהי־[m]חק בישראל: — [l]היה [m]חקק
alloquendú ad Israel filiæ *ibunt* *dies in* *diebus A*
40 מימים ימימה תלכנה בנות ישראל [n]לתנות
.anno in diebus quatuor , Ghilhaditæ Iphtach filiam — * Annuatim vadunt
לבת־יפתח הגלעדי ארבעת [o]ימים בשנה: — [n]תנה [o]יום

CAP. XII. יב

;aquilonem ad transiuit & , Ephraim vir *est accitus* Et — conuenit
1 ויצעק איש אפרים ויעבר צפונה
pugnandum ad transisti Quare : Iphtach ad dixeruntque
ויאמרו ליפתח מדוע עברת להלחם
?tecum *eundum ad* ‡ vocasti non nos & ,Hammon filiis *in* † — † cum ‡ vt pergeremus
בבני־עמון ולנו לא קראת [p]ללכת עמך
.igni *in te super* ‖ comburemus tuam domum — [p]הלך
ביתך נשרף עליך באש: — ‖ tecum
, ego fui rixæ Vir :eos ad Iphtach Dixitque
2 ויאמר יפתח אליהם איש ריב הייתי אני
: vos *acciui* & :valde Hammon filij & ,meus populus & — vocaui
ועמי ובני־עמון מאד ואזעק אתכם
quòd vidi Et .eorum manu è me seruastis non &
3 ולא־[q]הושעתם אותי מידם: ואראה כי־ — [q]ישע
,mea *vola* ‖ in *meam* animam posui & ,*saluans tu* * non — * seruareris, ‖ manu
אינך מושיע [r]ואשימה נפשי בכפי — [r]שום
Dominus eos *dedit* † & ; Hammon filios ad transiui & — † tradidit
ואעברה אל־בני עמון ויתנם יהוה — ואשימה ק
hac die me ad ascendistis quid vt Et .mea manu in
בידי ולמה [s]עליתם אלי היום הזה — [s]עלה
omnes Iphtach congregauit Et !me *in* ‡ pugnandum ad — ‡ contra
4 להלחם בי: ויקבץ יפתח את־כל־
percusseruntEt : Ephraim cum pugnauit & ,Ghilhad viros — [t]נכה
אנשי גלעד וילחם את־אפרים [t]ויכו
Euasores $: dixerunt quia ,Ephraim Ghilhad viri — $ Abiecti
אנשי גלעד את־אפרים כי אמרו פליטי
medio in , Ephraim medio in Ghilhad , *vos* * Ephraim — * estis
אפרים אתם גלעד בתוך אפרים בתוך

Iarden *transitus* Ghilhad cepit Et .Menasseh — vada
5 מנשה: וילכד גלעד את־מעברות הירדן
, Ephraim *euasores* ‡ dicebant *quòd* , fuit Et .Ephraim ipsi — quando ‡ fugitiui
לאפרים והיה כי יאמרו פליטי אפרים
Euphratæus Num :Ghilhad viri ei dicebant Et : Transibo
אעברה ויאמרו לו אנשי־גלעד האפרתי
nunc Dic , ei dicebántque .Non :dicebat & *? tu* — es?
6 אתה ויאמר לא: ויאמרו לו אמר־נא
: sic loqui *dirigebat* non & , Sibboleth dicebat & :Schibboleth — valebat
שבלת ויאמר סבלת ולא [a]יכין לדבר כן — [a]כון
: Iarden *transitus* *ad* eú iugulabant & ,eum apprehendebát & — in vadis
ויאחזו אותו וישחטוהו אל־מעברות הירדן
duo & quadraginta Ephraim de illo tempore in *cecidit* & — ceciderunt
[b]ויפל בעת ההיא מאפרים ארבעים ושנים — [b]נפל
sex Israel Iphtach iudicauit Et .millia
7 אלף: וישפט יפתח את־ישראל שש
est sepultus ac , Ghilhadites Iphtach est mortuus & : annis
שנים [c]וימת יפתח הגלעדי ויקבר — [c]מות
eum post iudicauit Et .Ghilhad ciuitatibus * in — * vna ex
8 בערי גלעד: וישפט אחריו את־
.Beth-lechem de Ibsan Israel
ישראל אבצן מבית לחם:
filias triginta & ;filij triginta ei *fuit* Et — fuerunt
9 ויהי־לו שלשים בנים ושלשים בנות
de suis filiis adduxit filias triginta & ,foras misit
שלח החוצה ושלשים בנות [d]הביא לבניו מן־ — [d]בוא
.annis septem Israel iudicauítque :foris
החוץ וישפט את־ישראל שבע שנים:
.Bethlechem in est sepultus & ,Ibsan est mortuus Et
10 וימת אבצן ויקבר בבית לחם:
:Zebulonites Elon Israel eum post iudicauit Et
11 וישפט אחריו את־ישראל אילון הזבולני
.annis decem Israel iudicauítque
וישפט את־ישראל עשר שנים:
Aialon in est sepultus & ,Zebulonites Elon est mortuus Et
12 וימת אילון הזבולני ויקבר באילון
eum post iudicauit Et .Zebulon terra in
13 בארץ זבולן: וישפט אחריו את־
.Pirhathonites Hillel filius Habdon ,Israel
ישראל עבדון בן־הלל הפרעתוני:
filiorum filij triginta & , filij quadraginta ei *fuit* Et — fuerunt
14 ויהי־לו ארבעים בנים ושלשים בני בנים
iudicauítque :pullos septuaginta super equitantes
רכבים על־שבעים עירם וישפט את־
Habdon est mortuus Et .annis octo Israel
15 ישראל שמנה שנים: וימת עבדון
terra in ,Pirhathon in est sepultus ac , Pirhathonites Hillel filius
בן־הלל הפרעתוני ויקבר בפרעתון בארץ
.Hamalechitarum monte in ,Ephraim
אפרים בהר העמלקי:

CAP. XIII. יג

oculis in malum *faciendum ad* ,Israel filij addiderunt Et — vt facerent
1 ויספו בני ישראל [e]לעשות [f]הרע בעיני — [e]עשה [f]רוע
Pelistinorum manu in Dominus eos *dedítque* , Domini — tradiditque
יהוה [g]ויתנם יהוה ביד־פלשתים — [g]נתן
,Sotah de vnus vir fuit Et .annis quadraginta
2 ארבעים שנה: ויהי איש אחד מצרעה
eius vxor & ,Manoach eius nomen & , Danitarum familia de
ממשפחת הדני ושמו מנוח ואשתו
.peperit non & , sterilis
עקרה ולא ילדה:
dixit & ,*mulierem ad* Domini angelus est conspectus Et — mulieri,
3 [h]וירא מלאך־יהוה אל־האשה ויאמר — [h]ראה
: peperisti non & , sterilis tu nunc Ecce : eam ad
אליה הנה־נא את־עקרה ולא ילדת
.filium paries & , concipies &
[i]והרית וילדת בן: — [i]הרה
,sechar & ,vinum bibas ne & ,*nunc custodire* nunc Et — caue quæso
4 ועתה השמרי נא ואל־[k]תשתי יין ושכר — [k]שתה
.immundum omne comedas ne &
ואל־תאכלי כל־טמא:

non nouacula & ;filium paries & ,prægnans tu ecce Quia
כי הנך הרה וילדת בן ומורה לא 5
puer erit Dei Nazaræus || quia :eius caput super ascendet || separatus
יעלה על ראשו כי נזיר אלהים יהיה הנער
Israel seruare incipiet ipse & .vtero ab
מן הבטן והוא [a] יחל [b] להושיע את ישראל — [a]חלל [b]ישע
dixit & , mulier venit Et .Pelistinorum manu de
מיד פלשתים : [c] ותבא האשה ותאמר 6 — [c]בוא
eius aspectus & ,me ad venit Dei Vir :dicendo ; suo viro
לאישה לאמר איש האלהים בא אלי ומראהו
non & :valde terribilis Dei angeli aspectus tanquam
כמראה מלאך האלהים [d] נורא מאד ולא — [d]ירא
non suum nomen & :ipse vnde ,vbi eum interrogaui esset:
שאלתיהו אי מזה הוא ואת שמו לא
paries & ,prægnans tu || Ecce :mihi dixit Et .mihi indicauit || es
[e] הגיד לי : ויאמר לי הנך הרה וילדת 7 — [e]נגד
comedas ne & ,sechar & ,vinum bibas ne nunc & :filium
בן ועתה אל תשתי יין ושכר ואל תאכלי
puer erit Dei Nazaræus * quia ;immundum omne * separatus
כל טמאה כי נזיר אלהים יהיה הנער
.suæ mortis diem ad vsque vtero ab
מן הבטן עד יום מותו :
;mi domine me In : ait & , Dominum ad Manoach orauit Et Obsecro
ויעתר מנוח אל יהוה ויאמר בי אדוני 8
; nos ad adhuc quæso veniat ;misisti quem Dei vir iterum
איש האלהים אשר שלחת יבוא נא עוד אלינו
.nato puero faciamus quid , nos doceat & nascituro.
[f] ויורנו מה נעשה לנער היולד : — [f]ירה
angelus venit & :Manoach voce in Deus audiuit Et vocem
וישמע האלהים בקול מנוח ויבא מלאך 9
;agro in sedens ‡ ipsa & ;mulierem † ad adhuc || Dei || iterum † vxorem eius ‡ sedebat
האלהים עוד אל האשה והיא יושבת בשדה
.ea cum ‡ non eius vir Manoach & ‡ erat
ומנוח אישה אין עמה :
, suo viro nunciauit & ,cucurrit & , mulier festinauit Et
ותמהר האשה [g] ותרץ [h] ותגד לאישה 10 — [g]רוץ [h]נגד
qui vir me ad est conspectus Ecce :eum ad ait & mihi
ותאמר אליו הנה נראה אלי האיש אשר
Manoach iuit & ,Surrexitque .me ad * die in venit ‡ illa
בא ביום אלי : [i] ויקם וילך מנוח 11 — [i]קום
: ei dixit & , virum ad venit & ;suam vxorem post
אחרי אשתו ויבא אל האיש ויאמר לו
:ait Et ?mulierem ad es locutus qui vir ‡ tu Num ‡ es
האתה האיש אשר דברת אל האשה ויאמר
quod ;tua verba || veniat Nunc :Manoach Dixitque .Ego * * Sum, || sermo tuus,
אני : ויאמר מנוח עתה יבא דבריך מה 12
?eius opus & , pueri iudicium erit
יהיה משפט הנער ומעשהו :
omnibus Ab :Manoach ad Domini angelus dixit Et
ויאמר מלאך יהוה אל מנוח מכל 13
.custodiatur ,mulierem ad dixi quæ caueat.
אשר אמרתי אל האשה תשמר :
;comedat non ,vini vite de egreditur quod omni De egreditur
מכל אשר יצא מגפן היין לא תאכל 14
: comedat ne immundũ omne & ;bibat ne sechar & ,vinum &
ויין ושכר אל [k] תשת וכל טמאה אל תאכל — [k]שתה
Manoach Dixitque .custodiat , ei præcepi quod omne
כל אשר [l] צויתיה תשמר : ויאמר מנוח 15 — [l]צוה
faciemus ‡ & , te nunc Retineamus :Domini angelum ad Retardemus quæso ‡ præparabimus
אל מלאך יהוה נעצרה נא אותך ונעשה
Domini angelus Dixitque .caprarum hœdum tuas facies ad coram te
לפניך גדי עזים : ויאמר מלאך יהוה 16
:tuo pane in * comedam non , me retinueris ‡ Si : Manoach ad ‡ retardaueris * de
אל מנוח אם תעצרני לא [m] אכל בלחמך — [m]אכל
quia ; eam facies ascendere † ,Domino ascensionem || feceris si & || holocaustum, † offeres illud; ‡ esset.
ואם תעשה עלה ליהוה תעלנה כי
.ipse ‡ Domini angelus quòd Manoach sciebat non
לא ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא :
Quod :Domini angelum ad Manoach Dixitque ‡ verbum tuũ, דברך ק
ויאמר מנוח אל מלאך יהוה מי 17
.te prosequemur honore & ,tua verba ‡ venerit cùm ?tuum nomen
שמך כי יבא דבריך וכבדנוך :

interrogas interrogabis hoc quid Vt : Domini angelus ei Dixitque
18 ויאמר לו מלאך יהוה למה זה תשאל
de Manoach cepit * Et ?mirabile † ipsum ,meo nomine in † occultum? * tulit
19 לשמי והוא פלאי : [a] ויקח מנוח את — פלי ק
petram super fecit ascendere & ;munus || & ,caprarum hœdum
גדי העזים ואת המנחה ויעל על הצור
,Manoach & :faciendum ad mirificabat ‡ & .Domino
ליהוה ומפלא לעשות ומנוח — [a]לקח
desuper flamma ascendendo in ‡ ,fuit Et .videntes † eius vxor & || oblationem, & obtulit ‡ miraculum fecit
20 ואשתו ראים : ויהי [b] בעלות הלהב מעל
flamma in Domini angelus ascendit & , cælum in altare † intuebantur. ‡ cùm ascenderet
המזבח השמימה ויעל מלאך יהוה בלהב
super ceciderunt & ,videntes ‡ eius vxor & ,Manoach & : altaris
המזבח ומנוח ואשתו [c] ראים [d] ויפלו על — [b]עלה
angelus adhuc || addidit non Et .terram in suas facies * ‡ intuebantur, & prostrauerunt se
21 פניהם ארצה : ולא יסף עוד מלאך — [c]ראה [d]נפל
Tunc .eius vxorem ad ‡ & ,Manoach ad conspici † Domini * faciem suam || vltra † vt conspiceretur ‡ vxori ‡ esset.
יהוה להראה אל מנוח ואל אשתו אז
.ipse ‡ Domini angelus quòd ,Manoach cognouit
ידע מנוח כי מלאך יהוה הוא :
,moriemur Moriendo :suam vxorem ad Manoach Dixitque
22 ויאמר מנוח אל אשתו מות נמות
voluisset Si :sua vxor ei Dixitque .vidimus Deum quia
23 כי אלהים ראינו : ותאמר לו אשתו לו חפץ
nostra manu de suscepisset non , nos occidere Dominus
יהוה [e] להמיתנו לא לקח מידנו — [e]מות
;hæc omnia nobis ostendisset nec , munus & ascensionem holocaustum & oblationẽ,
עלה ומנחה ולא הראנו את כל אלה
.ista sicut nos fecisset audire non tempus secundum & talia.
וכעת לא השמיענו כזאת :
eius nomen vocauit & ,filium mulier peperit Et
24 [f] ותלד האשה בן ותקרא את שמו — [f]ילד
.Dominus ei benedixit & ,puer euasit grandis & ;Simson creuit
שמשון ויגדל הנער ויברכהו יהוה :
castrametatione || in eum agitare vices per Domini spiritus Cœpitque roborare || castris
25 [g] ותחל רוח יהוה לפעמו במחנה — [g]חלל
.Esthaol inter & , Sorhah inter , Dan
דן בין צרעה ובין אשתאל :

CAP. XIIII. יד

mulierem viditque ,Timnath in Simson descendit Et
1 וירד שמשון תמנתה וירא אשה
nunciauitq. ascendit Et .Pelistinorum filiabus de Timnath in
2 בתמנתה מבנות פלשתים : [h] ויעל ויגד — [h]עלה
Timnath in vidi Mulierem :ait & ,suæ matri ac suo patri
לאביו ולאמו ויאמר אשה ראיתי בתמנתה
.vxorem in mihi eam accipite nunc & :Pelistinorum filiabus de
מבנות פלשתים ועתה [i] קחו אותה לי לאשה : — [i]לקח
filiabus in non An :sua mater & suus pater ei Dixitque est inter filias
3 ויאמר לו אביו ואמו האין בבנות
vadens tu quia ,mulier meo populo omni in & ,tuorũ fratrũ vadis
אחיך ובכל עמי אשה כי אתה הולך
Simson dixitque ? præputiatis || Pelistinis de vxorem capiendum ad vt accipias incircuncisis?
לקחת אשה מפלשתים הערלים ויאמר שמשון
recta ‡ ipsa quia ,mihi accipe Eam :suum patrem ad † † patri suo, ‡ placuit
אל אביו אותה קח לי כי היא ישרה
quòd sciebant non sua mater & suus pater Et .meis oculis in
4 בעיני : ואביו ואמו לא ידעו כי
:Pelistæis à quærens ‡ ipse occasionem quia ipsa ‡ Domino à ‡ esset. ‡ quærebat
מיהוה היא כי תאנה הוא מבקש מפלשתים
descẽdit Et .Israel in dominantes Pelistæi illo tẽpore in & dominabãtur
5 ובעת ההיא פלשתים משלים בישראל : וירד
venerunt & ;Timnath in eius mater & eius pater & , Simson
שמשון ואביו ואמו תמנתה [k] ויבאו — [k]בוא
rugiens leanarum catulus ecce & , Timnah vineas ad vsque leonum
עד כרמי תמנתה והנה כפיר אריות שאג
,Domini spiritus eum super prosperè egit Et .eius occursum in transiuit
6 לקראתו : ותצלח עליו רוח יהוה
.eius manu in ‡ non quicquã & ,hœdum findere secundũ † eum fidit || & * diuisit † vt diuiditur hœdus, ‡ erat
וישסעהו כשסע הגדי ומאומה אין בידו
.fecerat quod suæ matri & suo patri indicauit non Et
ולא [l] הגיד לאביו ולאמו את אשר עשה : — [l]נגד

oculis in fuit recta & ; mulieri est locutus & , descendit Et
placuit
7 וירד וידבר לאשה ותישר בעיני
,eam accipiendum ad diebus è est reuersus Et .Simson
post dies aliquot vt acciperet
8 שמשון׃ וישב מימים לקחתה
conuentus || ecce & , leonis cadauer videndum ad diuertit * &
* declinauit vt videret || examen erat
ויסר לראות את מפלת האריה והנה עדת
ad ipsum accepit † Et .mel & .leonis corpore in apum
שוב נפל † tulit
9 דבורים בגוית האריה ודבש׃ וירדהו אל
suum patrem ad fuit & :comedendo & ,eundo iuit & ,suas volas ‡
גוה רדה ‡ manus
כפיו וילך הלוך ואכל וילך אל אביו
non & . comederunt & ,eis deditque ; suam matrem ad &
ואל אמו ויתן להם ויאכלו ולא
.mel accepisset || leonis corpore de quòd , eis indicauit
cadauere || tulisset
הגיד להם כי מגוית האריה רדה הדבש׃
,Simson ibi fecitque .mulierem ad eius pater descendit Et
10 וירד אביהו אל האשה ויעש שם שמשון
eos videre circa † fuit Et .electi faciebant sic quia ,conuiuium
iuuenes † cùm vidissent
11 משתה כי כן יעשו הבחורים׃ ויהי כראותם
.eo cum fuerunt & , socios triginta acceperunt & ,eum
עשה ראה רעה
אותו ויקחו שלשים מרעים ויהיו אתו׃
vobis nunc loquar Ænigmaticè :Simson eis Dixitque
12 ויאמר להם שמשון אחודה נא לכם
septem mihi illud indicaueritis indicando si : ænigma
חידה אם הגד תגידו אותה לי שבעת
triginta vobis dabo & ; inueneritis & , conuiuij diebus
ימי המשתה ומצאתם ונתתי לכם שלשים
.vestes mutatorias triginta & .sindones
linteamina,
סדינים ושלשים חלפת בגדים׃
vos dabitis & , mihi indicare potueris non si Et
13 ואם לא תוכלו להגיד לי ונתתם אתם
יכל
.vestes mutatorias triginta & , sindones triginta mihi
linteamina,
לי שלשים סדינים ושלשים חליפות בגדים
.illud audiemus & , tuum ænigma Aenigmatiza : ei dixerunt Et
Ænigmaticè loquere
ויאמרו לו חודה חידתך ונשמענה׃
forti de & , cibus exiuit comedente De : eis Dixitque
14 ויאמר להם מהאכל יצא מאכל ומעז
tribus ænigma indicare potuerunt non Et .dulcedo est egressa
יצא מתוק ולא יכלו להגיד החידה שלשת
vxori dixerunt & , septima die in fuit Et .diebus
15 ימים׃ ויהי ביום השביעי ויאמרו לאשת
חיה
,ænigma nobis indicet & ,suum virum Seduc :Simson
Suade viro tuo, vt
שמשון פתי את אישך ויגד לנו את החידה
פתה נגד
.igni in tui patris domum & , te comburamus fortè ne
פן נשרף אותך ואת בית אביך באש
?non nunquid :nos ad ‡ vocastis nos possidendum ad † Num
† vt possideretis ‡ nos
הלירשנו קראתם לנו הלא׃
Dumtaxat : ait & , eum super Simson vxor fleuit Et
Profectò
16 ותבך אשת שמשון עליו ותאמר רק
בכה
filiis ænigmatizasti Ænigma .me dilexisti non & , me odisti
ænigmaticè locutus es
שנאתני ולא אהבתני החידה חדת לבני
,meo patri Ecce : ei Dixitque .indicasti non mihi & ,mei populi
עמי ולי לא הגדתה ויאמר לה הנה לאבי
? indicabo tibi & ,indicaui non meæ matri &
ולאמי לא הגדתי ולך אגיד׃
eis fuit quibus ,diebus septem eum super fleuit Et
17 ותבך עליו שבעת הימים אשר היה להם
quia ,ei indicauit & , septima die in , fuit Et .conuiuium
המשתה ויהי ביום השביעי ויגד לה כי
שתה
.sui populi filiis ænigma indicauit Et .eum coarctabat
הציקתהו ותגד החידה לבני עמה׃
צוק
antequam ,septima die in ciuitatis viri ei Dixeruntque
18 ויאמרו לו אנשי העיר ביום השביעי בטרם
forte ‡ quid & , melle præ dulce † Quid :sol ingrederetur ||
|| occumberet † dulcius ‡ fortius
יבא החרסה מה מתוק מדבש ומה עז
,mea vitula in arassetis Nisi :eis Dixitque ? leone præ
עזז
מארי ויאמר להם לולא חרשתם בעגלתי
eum super prosperè egit Et .meum ænigma inuenissetis non
venit
לא מצאתם חידתי׃
eis ex percussit & , Ascheloni in descendit & , Domini spiritus
19 ותצלח עליו רוח יהוה וירד אשקלון ויך מהם
נכה
dedit & ,eorum nouas vestes cepit & , viros triginta
tulit exuuias
שלשים איש ויקח את חליצותם ויתן
לקח

, eius nasu || est iratus & : ænigmatis indicatoribus * mutatorias
* iis qui indicauerant ænigma: † furor
החליפות למגידי החידה ויחר אפו
חרה
Simson vxor fuit Et .sui patris domum ascendit &
20 ויעל בית אביהו׃ ותהי אשת שמשון
עלה
.ei fuerat socius † qui ; suo sodali
† societatem iniuerat
למרעהו אשר רעה לו׃

CAP. XV. טו

visitauit & ,triticorum * messis diebus in diebus à fuit Et
post dies aliquot * triticeæ,
1 ויהי מימים בימי קציר חטים ויפקד
; Dixitque :caprarum hœdo cum suam vxorem Simson
חנט
שמשון את אשתו בגדי עזים ויאמר
eius pater eum dedit || non & .cubiculum in meam vxorē ad Ingrediar
|| permisit ei
בוא
אבאה אל אשתי החדרה ולא נתנו אביה
quòd Dixi : dicendo ,eius pater Dixitque .intrandum ad †
† vt intraret.
2 לבוא׃ ויאמר אביה אמר אמרתי כי
eius soror ‡ non An .tuo sodali eam dedi † & eam odites odiendo
‡ tradidi ‡ est
רעה
שנא שנאתה ואתננה למרעך הלא אחותה
.illa pro tibi nunc Sit ? illa præ bona * , minor
* pulchrior
היה
הקטנה טובה ממנה תהי נא לך תחתיה׃
; Pelistæis à semel sum Innocens :Simson eis Dixitque
3 ויאמר להם שמשון נקיתי הפעם מפלשתים
נקה
|| fecero
,Simson iuit Et .malum eis cum ego faciens quia ||
4 כי עשה אני עמם רעה׃ וילך שמשון
vertit & ,titiones † accepit & , vulpes trecentas cepit &
† faces,
מאה פנה ‡ facem
וילכד שלש מאות שועלים ויקח לפדים ויפן
duas inter vnam titionem ‡ posuit & caudam ad caudam
זנב אל זנב וישם לפיד אחד בין שני
שום ‡ facibus
,titionibus ‡ in ignem succendit Et .medio in caudas
5 הזנבות בתוך׃ ויבער אש בלפידים
ad vsque & aceruo ab succendit & ;Pelistinorum segetes in misit &
וישלח בקמות פלשתים ויבער מגדיש ועד
vineas & oleas.
: Pelistæi Dixeruntque .oleam vineam ad vsque ,segetem
6 קמה ועד כרם זית׃ ויאמרו פלשתים
quia , Timni gener Simson :dixerunt Et ? hoc fecit Quis
מי עשה זאת ויאמרו שמשון חתן התמני כי
ascenderunt Et .eius sodali eam dedit || & , eius vxorem cepit
tulit || tradidit
לקח את אשתו ויתנה למרעהו ויעלו
עלה
.igni in eius patrem & eam combusserunt , Pelistæi
פלשתים וישרפו אותה ואת אביה באש׃
Quinimo † ;hoc sicut facietis Si || :Simson eis Dixitque
|| Nunquid facitis † Verè vindicabo ‡ de
7 ויאמר להם שמשון אם תעשון כזאת כי אם
eos percussit Et .cessabo postea & ,vobis in ‡ me vindicaui
8 נקמתי בכם ואחר אחדל׃ ויך אותם
עשה נכה
mansit & , descendit Et .magna plaga femur super coxa
שוק על ירך מכה גדולה וירד וישב
, Pelistim ascenderunt Et .Hetam petræ cacumine in
9 בסעיף סלע עיטם׃ ויעלו פלשתים
Lechi.
חנה
maxilla in se extenderunt & .Iehudah in sunt castrametati &
ויחנו ביהודה וינטשו בלחי׃
viri ‡ aduersus
?nos super ‡ ascendistis quid Vt :Iehudah vir Dixeruntque
10 ויאמרו איש יהודה למה עליתם עלינו
Vt ligemus * vt faciamus
,ei faciendum ad * ascendimus Simson ligandum Ad ,dixerunt Et
ויאמרו לאסור את שמשון עלינו לעשות לו
tria descenderunt Et .nobis fecit quemadmodum
11 כאשר עשה לנו׃ וירדו שלשת
Hetam petræ summitatem ad Iehudah de virorum millia
אלפים איש מיהודה אל סעיף סלע עיטם
dominantur nobis
nos in dominantes quòd , nostri Nonne :Simson ad Dixeruntque
ויאמרו לשמשון הלא ידעת כי משלים בנו
:eis Dixitque ? nobis fecisti hoc quid † Et ? Pelistim
† cur
פלשתים ומה זאת עשית לנו ויאמר להם
.eis feci sic ,mihi fecerunt Quemadmodum
כאשר עשו לי כן עשיתי להם׃
te dandum ad ,descendimus te ligandum Ad : ei Dixeruntque
vt demus
נתן
12 ויאמרו לו לאסרך ירדנו לתתך
Iurate : Simson eis Dixitque .Pelistinorum manu in
ביד פלשתים ויאמר להם שמשון השבעו
:dicendo ,ei dixerunt Et .vos me in occurratis fortè ne ,mihi
contingatis
13 לי פן תפגעון בי אתם׃ ויאמרו לו לאמר
,eorum manu in te dabimus ‡ & ,te ligabimus ligando quia † , Non
† sed ‡ trademúsque
לא כי אסר נאסרך ונתנוך בידם

duobus in eum ligauerunt Et .te occidemus non occidendo & sed
[a] והמת לא נמיתך ויאסרהו בשנים
[a] מות
.petra de eum fecerunt ascendere & ,nouis funibus
עבתים חדשים [b] ויעלוהו מן הסלע:
[b] עלה
Lechi: * vociferati sunt venit
ouarunt * Pelistim & :maxillam ad vsque venit Ipse
14 הוא בא עד לחי ופלשתים הריעו
.Domini spiritus eum super prospere egit & ,eius occursum in
לקראתו ותצלח עליו רוח יהוה
erant in
lina tanquam eius brachiis super * qui funes fuerunt Et
ותהיינה העבתים אשר על זרועותיו כפשתים
eius vincula sunt dissoluta & ;igni in sunt combusta quæ
אשר בערו באש [c] וימסו אסוריו
[c] מסס de || recentem, * cum
; humentem || asini maxillam Inuenitque .eius manibus desuper
15 מעל ידיו: וימצא לחי חמור טריה
mille ea in* percussit & ,eam accepit & ,suam manum misitque
וישלח ידו [d] ויקחה ויך בה אלף
[d] לקח
aceruum asini maxilla In :Simson Dixitque .viros
16 איש: ויאמר שמשון בלחי החמור חמור
aceruorum
fuit Et .viros mille percussi asini maxilla in duos aceruos
17 חמרתים בלחי החמור [e] הכיתי אלף איש: ויהי
[e] נכה cùm compleuisset
,sua manu è maxillam proiecit & ,loqui eum consummare circa
[f] ככלתו לדבר וישלך הלחי מידו
[f] כלה $ proiectionem maxillæ.
sitiuit Et .lechi Ramath $ ipsum locum vocauit &
18 ויקרא למקום ההוא רמת לחי: ויצמא
dedisti Tu :ait & ,Dominum ad clamauit & ,valde
מאד ויקרא אל יהוה ויאמר אתה נתת
per manum
nunc & ;hanc magnam salutem tui serui manu in
ביד עבדך את התשועה הגדלה הזאת ועתה
incircuncisorum.
rupit Et .præputiatorum manu in cadam & ,siti in moriar
19 אמות בצמא ונפלתי ביד הערלים: ויבקע
molarem dentem, qui erat
sunt egressæ & ,maxilla in quod ,mortarium Deus
אלהים את המכתש אשר בלחי ויצאו
reuixit.
.vixit & ,eius spiritus est reuersus & ,bibit & ,aquæ eo ex
ממנו מים [g] וישת ותשב רוחו ויחי
[g] שתה * fontem inuocantis, qui est in Lechi.
,ballechi aser haccore-Hen * eius nomen vocauit idcirco
על כן קרא שמה עין הקורא אשר בלחי
diebus in Israel Iudicauitque .hanc diem ad vsque
20 עד היום הזה: וישפט את ישראל בימי
.annis viginti Pelistinorum
פלשתים עשרים שנה:

CAP. XVI. יו

Perrexit autem
mulierem ibi viditque ,Hazzah in Simson iuit Et
1 וילך שמשון עזתה [h] וירא שם אשה
[h] ראה meretricem, || dictum est,
;dicendo || Hazzitis .eam ad est ingressus & ,meritoriam
2 זונה ויבא אליה: לעזתים לאמר
ei sunt insidiati & ,circundederunt & ,huc Simson Venit
בא שמשון הנה [i] ויסבו ויארבו לו
[i] סבב tacuerunt
,nocte tota mutos se simularunt Et .vrbis porta in nocte tota
כל הלילה בשער העיר ויתחרשו כל הלילה
.eum occidemus & ,matutinam lucem ad Vsque :dicendo
לאמר עד אור הבקר והרגנהו:
dormiuit
surrexit & ,noctis dimidium ad vsque Simson cubuit Et
3 וישכב שמשון עד [k] חצי הלילה [l] ויקם
[k] חצה [l] קום media nocte,
duos in & ,vrbis portæ fores in apprehēdit & ,noctis dimidio in
בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר [m] ובשתי
[m] שנה profectus est cum eis
super posuitque ,vecte cum eas amouit & ,postes
המזוזות [n] ויסעם עם הבריח [o] וישם על
[n] נסע [o] שום $ & ascendit cum eis * verticem || erat contra faciem
super || qui montis caput * ad eas fecit ascendere & $,suos humeros
כתפיו [p] ויעלם אל ראש ההר אשר על
mulierem dilexit & ,hæc post fuit Et .Chebron facies
4 פני חברון: ויהי אחרי כן ויאהב אשה
[p] עלה
.Delilah eius nomen & ,Sorec torrente in
בנחל שורק ושמה דלילה:
dixeruntque ,Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderunt Et
5 ויעלו אליה סרני פלשתים ויאמרו
[q] פתה
,magna eius fortitudo quo in vide & .eum Decipe :ei
לה [q] פתי אותו [r] וראי במה [s] כחו גדול
[r] ראה [s] כוח † vt affligamus
:eum affligendum ad † ,eum ligabimusq; :ei præualeamus quo in &
ובמה [t] נוכל לו ואסרנוהו [u] לענותו
[t] יכול [u] ענה ‡ singuli
.argenteos centum & ;mille vir ‡ tibi dabimus nos &
ואנחנו נתן לך איש אלף ומאה כסף:

mibi quæso Indica :Simson ad Delilah Dixitque
6 ותאמר דלילה אל שמשון [a] הגידה נא לי
[a] נגד $ est
?te affligendum ad ligeris quo in & ,magna tua fortitudo $ quo in
במה כחך גדול ובמה תאסר לענותך:
septem in me ligauerint Si :Simson eam ad Dixitque
7 ויאמר אליה שמשון אם יאסרני בשבעה
virgis viridibus || siccæ
ero & ,ero debilis & ,sint arida || non quæ ,humidis viminibus
יתרים לחים אשר לא חרבו [b] וחליתי והייתי
[b] חלה † ex hominibus.
satrapæ eam ad fecerunt ascendere Et .homo † vnus sicut
8 כאחד האדם: ויעלו לה סרני
virgas virides, ‡ erant siccæ:
,aruerant ‡ non quæ ,humida vimina septem Pelistinorum
פלשתים שבעה יתרים לחים אשר לא חרבו
insidiæ manebant apud illā
;cubiculo in ei insidens insidiator Et .illis in eum ligauit &
9 ותאסרהו בהם: והארב ישב לה בחדר
rupit Et .Simson te super Pelistim :eum ad dixitque
ותאמר אליו פלשתים עליך שמשון וינתק את
virgas § quādo odorat
ipsum odorando in § stuppæ filum rumpitur quemadmodū vimina
היתרים כאשר ינתק פתיל הנערת בהריחו
† ignis,
Delilah Dixitque .eius fortitudo est agnita non & ,ignem †
10 אש ולא נודע כחו: ותאמר דלילה
me ad es locutúsque ,me in delusisti Ecce :Simson ad
אל שמשון הנה התלת בי ותדבר אלי
.ligeris quo in ,mihi quæso indica Nunc ,mendacia
כזבים עתה הגידה נא לי במה תאסר:
funibus in me ligauerint ligando Si :eam ad Dixitque
11 ויאמר אליה אם אסור יאסרוני [c] בעבתים
[c] עבה
;opus eis in est factum non quibus ,nouis
חדשים אשר לא נעשה בהם מלאכה
ex hominibus. Tulitque
Delilah accepit Et .homo vnus sicut ero & ,ero debilis &
12 [d] וחליתי והייתי כאחד האדם: [e] ותקח דלילה
[d] חלה [e] לקח
,eum ad dixitque :eis in eum ligauit & ,nouos funes
עבתים חדשים ותאסרהו בהם ותאמר אליו
insidiæ manebant
.cubiculo in sedens insidiator Et .Simson te super Pelistim
פלשתים עליך שמשון והארב ישב בחדר
à
Dixitque .filum sicut ,suis brachiis desuper eos rupit &
13 וינתקם מעל זרעתיו כחוט: ותאמר
es locutus & ,me in delusisti quo Vsq; :Simson ad Delilah
דלילה אל שמשון עד הנה התלת בי ותדבר
Dixitque .ligeris quo in mihi Indica ?mendacia me ad
אלי כזבים [f] הגידה לי במה תאסר ויאמר
[f] נגד
cum mei capitis cincinnos septem texueris Si :eam ad
אליה אם תארגי את שבע מחלפות ראשי עם
:eum ad Dixitque .clauo in fixeris Et .licio
14 [g] המסכת: ותתקע ביתד ותאמר אליו
[g] נסך
,suo somno de est expergefactus Et .Simson te super Pelistim
פלשתים עליך שמשון וייקץ משנתו
profectus est cum clauo ‡ cum licio.
.licium ‡ & ,texturæ clauum extraxit &
[h] ויסע את היתד הארג ואת המסכת:
[h] נסע † dicis, * est
tuum cor & ,te Dilexi ,dices † Quomodo :eum ad Dixitque
15 ותאמר אליו איך תאמר אהבתיך ולבך
non & ;me in delusisti vicibus tribus Iam ?mecum $ non
אין אתי זה שלש פעמים התלת בי ולא
* sit
.magna tua fortitudo * quo in mihi indicasti
הגדת לי במה [i] כחך גדול:
[i] כוח
coarctaret eum
omnibus suis verbis in ei præberet coarctationem cùm fuit Et
16 ויהי כי [k] הציקה לו בדבריה כל
[k] צוק angustiis affecta ‡ vt moreretur.
.moriendum ad ‡ eius anima est abbreuiata & :eū molestaret & ,diebus
הימים ותאלצהו ותקצר נפשו למות:
Nouacula :ei dixitque ,suum cor totum ei indicauit Et
17 ויגד לה את כל לבו ויאמר לה מורה
Dei Nazaræus quia ,meum caput super ascendit non
לא עלה על ראשי כי נזיר אלהים
sum
me à recedet & ,fuero rasus Si .meæ matris vtero ab ego
אני מבטן אמי אם גלחתי וסר ממני
omnes homines.
.homo omnis sicut ero & ,ero debilis & ,mea fortitudo
כחי וחליתי והייתי ככל האדם:
:suū cor totum sibi indicasset quòd Delilah vidit Et
18 [l] ותרא דלילה כי הגיד לה את כל לבו
[l] ראה principes
:dicendo ,Pelistinorum satrapas ad vocauit & ,misit &
ותשלח ותקרא לסרני פלשתים לאמר
לי
.suum cor totum mihi indicauit quia ,semel Ascendite
עלו הפעם כי הגיד לה את כל לבו
ק

fecerunt ascendere * & ;Pelistinorum satrapæ eam ad ascenderunt Et
ויעלו אליה סרני פלשתים ויעלו
principes * detulerunt
super eum fecit dormire Et .suis manibus in argentum
19 הכסף בידם׃ ותישנהו על־
septem fecit radi & ; virum ad vocauitque ,sua genua
ברכיה ותקרא לאיש ותגלח את־שבע
recessit & ,eum affligere cepit & , eius capitis cincinnos
מחלפות ראשו [a]ותחל [b]לענותו [c]ויסר
[a]חלל [b]ענה
te super Pelistim , Dixitque .eo desuper eius fortitudo
ab
20 [d]כחו מעליו׃ ותאמר פלשתים עליך
[c]סור [d]כוח
Egrediar :dixit & , suo somno à est expergefactus Et .Simson
שמשון [e]ויקץ משנתו ויאמר [f]אצא
[e]יקץ [f]יצא
quòd sciebat non ipse & :me excutiam & , vice in vice sicut
altera;
כפעם בפעם ואנער והוא לא ידע כי
eum apprehenderunt Et .eo desuper recesserat Dominus
ab
21 יהוה סר מעליו׃ ויאחזוהו
eum fecerunt descendere & ,eius oculos effoderunt & , Pelistim
פלשתים וינקרו את־עיניו ויורידו אתו
molens fuit & ; compedibus in eum ligauerunt & , Hazzah in
molebat
עזתה ויאסרוהו בנחשתים ויהי טוחן
eius capitis pilus cœpit Et .vinctorum domo in
22 בבית האסירים׃ ויחל שער־ראשו
האסורים ק
Pelistinorum satrapæ Et .est rasus quando germinare
23 לצמח כאשר גלח׃ וסרני פלשתים
postquam
Dagon magnum sacrificium sacrificandum ad sunt congregati
vt sacrificarent
נאספו לזבח זבח־גדול לדגון
noster Deus Dedit :dixerunt Et .lætitiam ad & , suo deo
Tradidit nobis
אלהיהם ולשמחה ויאמרו נתן אלהינו
.nostrum inimicum Simson nostra manu in
בידנו את שמשון אויבנו׃
,suum deum laudauerúntque ,populus eum Viderúntque
24 [g]ויראו אתו העם ויהללו את־אלהיהם
[g]ראה
nostris manibus in noster Deus Dedit : dixerunt quia
Tradidit
כי אמרו נתן אלהינו בידנו את־
qui & , nostram terram desolantem & , nostrum inimicum
deuastantem
אויבנו ואת מחריב ארצנו ואשר
.nostros occisos multiplicauit
הרבה את־חללינו׃
Vocate :dixerunt & ,eorum cor esse bonum circa fuit Et
cùm iucundum esset
25 ויהי כיטוב לבם ויאמרו קראו
כטוב ק
Simson ad Vocauerúntque .nobis corrideat * & ,Simson ad
לשמשון וישחק לנו ויקראו לשמשון
* ludat coram
fecerunt stare & ;eorum facies ad ‖ lusit & ,vinctorum domo de
‖ ante eos:
מבית האסירים ויצחק לפניהם ויעמידו
האסורים ק
puerum ad Simson Dixitque .columnas inter eum
26 אותו בין העמודים׃ ויאמר שמשון אל־הנער
me palpare fac & ,me Dimitte † :eius manum in apprehendentem ‡
‡ qui tenebat
† Duc
המחזיק בידו [h]הניחה אותי והימשני
[h]ינח משש
innitar & ; eas super firmatur domus quas , columnas
את־העמדים אשר הבית נכון עליהם ואשען
והמישני ק
;mulierum & virorum erat plena domus Et .eis super
27 עליהם׃ והבית מלא האנשים והנשים
tria circiter tectum super & : Pelistim satrapæ omnes ibi &
ושמה כל סרני פלשתים ועל־הגג כשלשת
.Simson ludendo in videntium mulierum & virorum millia
qui spectabant dum luderet
אלפים איש ואשה הראים בשחוק שמשון׃
Domine :ait & :Dominum ad Simson Clamauitque
28 ויקרא שמשון אל־יהוה ויאמר אדני
tantùm obsecro me fortifica & , obsecro mei memento , Domine
Deus;
יהוה זכרני נא וחזקני נא אך
duobus de vnius vltione vlciscar & ; Deus hac vice
vna
הפעם הזה האלהים ואנקמה נקם־אחת [k]משתי
[k]שנה
Simson inclinauit Et .Pelistinis de meis oculis
complexus est
29 עיני מפלשתים׃ [l]וילפת שמשון את־
[l]לפת
,eas super erat firma domus quas medij columnas duas
medias
שני עמודי התוך אשר הבית נכון עליהם
vna ‖ & , eius dextera in* vna ‡ .eis super est innixus &
‡ erat * à
‖ altera à
ויסמך עליהם אחד בימינו ואחד
mea anima Moriatur :Simson Dixitque .eius sinistra in
30 בשמאלו׃ ויאמר שמשון [m]תמות נפשי
[m]מות
domus ceciditque , robore in se inclinauit & .Pelistæis cum
fortiter
עם־פלשתים [n]ויט בכח [o]ויפל הבית
[n]נטה [o]נפל

.ea in ‡ qui populum omnem super & ; satrapas super
‡ erat
על־הסרנים ועל־כל־העם אשר־בו
multi , ipsum moriendo in fecit mori quos , mortui Fuerúntque
cùm moreretur ipse, plures
ויהיו המתים אשר המית במותו רבים
.sua vita in fecit mori quos quàm
dû viueret ipse
מאשר המית [a]בחייו׃
[a]חיה
:eius patris domus omnis & ,eius fratres descenderunt Et
31 וירדו אחיו וכל־בית אביהו
Sorhah inter eum sepelierunt & ascenderunt & , eum tulerunt &
[b]וישאו אתו [c]ויעלו ויקברו אותו בין צרעה
[b]נשא
[c]עלה
ipse Et .sui patris Manoach sepulchro in , Esthaol inter &
ובין אשתאול בקבר מנוח אביו והוא
.annis viginti Israel iudicauit
שפט את־ישראל עשרים שנה׃

CAP. XVII. יז

:Michaiehu eius nomen & ,Ephraim monte de vir fuit Et
1 ויהי־איש מהר־אפרים ושמו מיכיהו׃
quod argentum centum & Mille : suæ matri Dixítque
argentei qui ablati fuerunt à te,
2 ויאמר לאמו אלף ומאה הכסף אשר
ecce ,meis auribus in dixisti etiam & ,adiurasti ‡ tu & ,tibi est captū
‡ maledixisti,
לקח־לך ואתי [d]אלית וגם אמרת באזני הנה־
ואת ק
:eius mater dixit Et .illud accepi ego : ‡ mecum argentum
[d]אלה
הכסף אתי אני לקחתיו ותאמר אמו
reddidit Et .Domino ‡ mi fili Benedictus
‡ est:
‡ à
3 ברוך בני ליהוה׃ [e]וישב את־
[e]שוב
: eius mater Dixitque . suæ matri argenteos centum & mille
אלף־ומאה הכסף לאמו ותאמר אמו
mea manu de Domino argentum sanctificaui Sanctificando
הקדש הקדשתי את־הכסף ליהוה מידי
nunc & .conflatile & sculptile faciendum ad meo filio
לבני [f]לעשות פסל [g]ומסכה ועתה
[f]עשה [g]נסך
:suæ matri argentum reddidit Et .tibi illud restituam
4 אשיבנו לך׃ וישב את־הכסף לאמו
‡ tulitque
* argenteos,
‖ eos
,argentario illud ‖ dedit & ,argentum * ducentos eius mater cepítque ‡
[h]ותקח אמו [i]מאתים כסף ותתנהו לצורף
[h]לקח [i]מאה
.Michaiehu domo in fuit & ,conflatile & sculptile illud ‖ fecit &
‖ ex eis
ויעשהו פסל ומסכה ויהי בבית מיכיהו׃
† Viro autem Michah fuit
superhumerale ‡ Fecítque .deorum ‡ domus ei ,Michah vir Et †
‡ Dei
‡ Ephod &
5 והאיש מיכה לו בית אלהים [k]ויעש אפוד
* imagines,
‖ consecrauit
fuit & ,suis filiis de vnius manum impleuit ‖ & ,Teraphim * &
ותרפים וימלא את־יד אחד מבניו [l]ויהי
[k]עשה [l]היה
rex † non illis diebus In .sacerdotem in ei
† erat
6 לו לכהן׃ בימים ההם אין מלך
vnusquisque quod rectum erat
:faciebat suis oculis in rectum vir : Israel in
בישראל איש הישר בעיניו יעשה׃
familia de Iehudah Bethlechem de puer fuit Et
7 ויהי־נער מבית לחם יהודה ממשפחת
.ibi peregrinabatur ipse & , Leuita ipse & , Iehudah
יהודה והוא [m]לוי והוא [n]גר־שם׃
[m]לוה [n]גור
, Iehudah Bethlechem de ciuitate de vir abiit Et
8 וילך האיש מהעיר מבית לחם יהודה
montem ‖ Venítque .inuenisset vbicunque peregrinandum ad
‖ in
לגור באשר ימצא ויבא הר־
.suum iter faciendum ad , Michah domum ad vsque Ephraim
אפרים עד־בית מיכה לעשות דרכו׃
eum ad Dixitque ? venies Vnde : Michah ei Dixitque
venis?
9 ויאמר־לו מיכה מאין תבוא ויאמר אליו
vadens ‖ ego & , Iehudah Bethlechem de * Ego : Leuita
* sum
‖ vado
לוי אנכי מבית לחם יהודה ואנכי הולך
:inuenero vbicunque peregrinandum ad
לגור באשר אמצא׃
patrem in mihi esto & ,me apud Mane : Michah ei Dixítque
pro patre, & pro sacerdote:
10 ויאמר לו מיכה [o]שבה עמדי והיה־לי לאב
[o]ישב
;dies in ‖ argenteos decem tibi dabo ego & :sacerdotem in &
‖ annuatim
ולכהן ואנכי אתן־לך עשרת כסף לימים
.Leuita iuit & :tuum victum & ,vestimentorum ordinem &
וערך בגדים [p]ומחיתך וילך הלוי׃
[p]חיה
adolescens
ei puer fuit Et .viro cum manere Leuita voluit Et
11 [q]ויואל הלוי לשבת את־האיש ויהי הנער לו
[q]יאל
.suis filiis de vnus tanquam
כאחד מבניו׃

adolescens sibi fuit & ,Leuitæ manum Michah impleuit Et
consecrauit
12 וימלא מיכה את־יד הלוי ויהי־לו הנער
:Michah Dixitque .Michah domo in fuit & ,sacerdotem in
pro sacerdote;
13 לכהן ויהי בבית מיכה׃ ויאמר מיכה
mihi fuit quia ;mihi Dominus benefaciet quòd cognoui Nunc
est
עתה ידעתי כי־ייטיב יהוה לי כי היה־לי
sacerdotem in Leuita
pro sacerdote,
הלוי לכהן׃

CAP. XVIII. יח

diebus in & : Israel in rex ‡ non illis diebus In
‡ erat
1 בימים ההם אין מלך בישראל ובימים
;habitandum ad hæreditatem sibi quærens Danitica tribus illis
quærebat
ההם שבט הדני מבקש־לו נחלה לשבת
medio in ipsum diem ad vsque sibi ceciderat non quia
כי לא־נפלה לו עד־היום ההוא בתוך
Dan filij Miserúntque .hæreditate in Israel tribuum
hæreditas.
2 שבטי־ישראל בנחלה׃ וישלחו בני־דן
viros suis finibus de viros quinque sua familia de
ממשפחתם חמשה אנשים [a] מקצותם אנשים
[a] קצה
pedibus explorandum ad ,Esthaol de & ,Sorhah de ,virtutis filios
fortes
בני־חיל מצרעה ומאשתאול לרגל
: eos ad dixerúntque :eam inuestigandum ad & , terram
את־הארץ ולחקרה ויאמרו אלהם
Ephraim montem ‡ veneruntEt .terram explorate ,Ite
considerate
‡ in
לכו חקרו את־הארץ [b] ויבאו הר־אפרים
.ibi pernoctarunt & ;Michah domum ad vsque
[b] בוא [c] לון
עד־בית מיכה [c] וילינו שם׃
manserúntque
vocem agnouerunt ipsi & ,Michah domo cum Ipsis
Ipsis existentibus apud domum
3 המה עם־בית מיכה והמה [d] הכירו את־קול
Quis : ei dixerúntque ,illuc declinauerunt & , Leuitæ adolescentis
[d] נכר
הנער הלוי ויסורו שם ויאמרו לו מי־
? hic tibi † quid & ? hoc in faciens tu quid & ? huc te adduxit
hîc facis?
† hîc habes?
הביאך הלם ומה־אתה עשה בזה ומה־לך פה׃
mihi fecit hoc sicut & hoc Sicut : eos ad Dixítque
Talia & talia
4 ויאמר אלהם כזה וכזה עשה לי
.sacerdotem in ei fui & ,me conduxit mercede & :Michah
pro sacerdote.
מיכה וישכרני ואהי־לו לכהן׃
sciemus & ,Deo in nunc Pete :ei Dixerúntque
Consule obsecro Deum, vt sciamus an secundet viam nostram, per quam ambulamus.
5 ויאמרו לו שאל־נא באלהים [e] ונדעה
.ea super ambulantes nos qua ,nostra via prosperabitur an
התצליח דרכנו אשר אנחנו הלכים עליה׃
Dominum Ante .pace in Ite : sacerdos eis Dixitque
[e] ידע
6 ויאמר להם הכהן לכו לשלום נכח יהוה
.ea in ambulabitis qua ‡ , vestra via
‡ est per quam ambulabitis.
דרככם אשר תלכו־בה׃
viderunt & ,Lais in venerunt & ,viri quinque abierunt Et
[f] ראה
7 וילכו חמשת האנשים ויבאו לישה [f] ויראו
,fiduciam ad manentem † eius interiori ‖ in * qui populum
* erat
‖ medio
† habitantem
את־העם אשר־בקרבה יושבת לבטח
non & confidentem & quiescentem ,Sidoniorum iudicium ‡ iuxta
confidenter,
‡ consuetudinē
כמשפט צידנים שקט ובטח ואין־
longinqui & ;retentionem possidens* terra in verbum calumnians ‡
‡ confundentē eos in aliquo regnum,& distantem
מכלים דבר בארץ יורש עצר ורחקים
.homine cum eis † non verbum ‡ & ,Sidoniis à ipsi
‡ commercium
† erat
המה מצידנים ודבר אין־להם עם־אדם׃
: Esthaol & , Sorhah in suos fratres ad venerunt Et
8 ויבאו אל־אחיהם צרעה ואשתאל
? vos Quid : eorum fratres eis dixerúntque
ויאמרו להם אחיהם מה אתם׃
vidimus quia : eos super ‖ ascendamus & Surge :dixerunt Et
Surgite
‖ ad
9 ויאמרו קומה ונעלה עליהם כי ראינו
? tacentes vos & :valde bona ecce & , terram
estis
את־הארץ והנה טובה מאד ואתם מחשים
possidendum ad veniendum ad ,eundum ad pigri sitis Ne
& ingrediamini
אל־תעצלו ללכת לבא לרשת את־
populum ad intrabitis ,vos venire Secundum .terram
Quando intrabitis
10 הארץ׃ כבאכם תבאו אל־עם
Deus eam dedit ‖ quia ,manibus lata terra & ,confidentem
locis est;
‖ tradidit
בטח והארץ רחבת ידים כי־נתנה אלהים
,rei omnis defectus ibi non quo locum ,vestra manu in
in quo non est
בידכם מקום אשר אין־שם מחסור כל־דבר

* est
,Danita familia de inde sunt profecti Et .terra in * quæ
11 אשר בארץ׃ [a] ויסעו משם ממשפחת הדני
[a] נסע
instrumentis
vasis accincti viri sexcenti , Esthaol de & , Sorhah de
מצרעה ומאשתאל שש־[b] מאות איש חגור [c] כלי
[b] מאה
[c] כלה
-Chiriath in sunt castrametati & ,ascenderunt Et .belli
12 מלחמה׃ [d] ויעלו [e] ויחנו בקרית
bellicis.
[d] עלה [e] חנה
ipsum locum ad vocauerunt Idcirco : Iehudah in ieharim
יערים ביהודה על־כן קראו למקום ההוא
castrametatio vel castra
† est
‡ in
post † ecce .hanc diem ad vsque ,Dan Machaneh ‡
מחנה־דן עד היום הזה הנה אחרי
montem ‡ inde transierunt Et .Chiriathiehharim
13 קרית יערים׃ ויעברו משם הר־
.Michah domum ad vsque venerúntque : Ephraim
אפרים ויבאו עד־בית מיכה׃
Locutique sunt
‖ qui perrexerant
explorandum ad euntes ‖ viri quinque responderunt Et
14 [f] ויענו חמשת האנשים ההלכים לרגל
[f] ענה
nostis Num : suos fratres ad dixerúntque ,Lais terram
את־הארץ ליש ויאמרו אל־אחיהם הידעתם
Ephod
‖ imagines,
,sculptile & ,Teraphim ‖ & superhumerale istis domibus in est quòd
כי יש בבתים האלה אפוד ותרפים ופסל
.faciatis quid scitote nunc Et ? conflatile &
[g] ומסכה ועתה [h] דעו מה־תעשו׃
[g] נסך [h] ידע
adolescentis domum ad venerúntque ,illuc declinauerunt Et
15 [i] ויסורו שמה ויבאו אל־בית־הנער
[i] סור
* ad
‖ salutauerunt eum pacificè.
.pacem in ei optauerunt ‖ & ;Michah domum * Leuitæ
הלוי בית מיכה וישאלו־לו לשלום׃
† armis bellicis suis stabant
stantes sui belli vasis † accincti viri sexcenti Et
16 ושש־מאות איש חגורים כלי מלחמתם נצבים
‡ ad
‡ erant
.Dan filiis de ‡ qui ,portæ ostium ‡
פתח השער אשר מבני דן׃
qui perrexerât
explorandum ad euntes viri quinque ascenderunt Et
17 ויעלו חמשת האנשים ההלכים לרגל
* tulerunt
& ,sculptile ceperunt* ;illuc sunt ingressi ;terram
את־הארץ באו שמה לקחו את־הפסל ואת־
‖ Ephod
† imagines
sacerdos Et .conflatile & Teraphim † & superhumerale‖
האפוד ואת־התרפים ואת־המסכה והכהן
‡ stabat ad
accincti viri sexcenti & ,portæ ostium stans‡
נצב פתח השער ושש־מאות האיש החגור
armis bellicis.
,Michah domum sunt ingressi isti Et .belli vasis
18 כלי המלחמה׃ ואלה באו בית מיכה
* tulerunt
‖ Ephod
† imagines,
, Teraphim † & ,superhumerale ‖ ,sculptile acceperunt* &
ויקחו את־פסל האפוד ואת־התרפים
vos ‡ Quid : sacerdos eos ad Dixítque .conflatile &
ואת־המסכה ויאמר אלהם הכהן מה אתם
‡ facitis?
tuam manum pone ,Tace : ei Dixerúntque ?facientes
19 [i] עשים׃ ויאמרו לו החרש [k] שים־ידך
[i] עשה [k] שום
‡ venit
* pro patre, & pro sacerdote.
Quid
,patrem in* nobis esto & ,nobiscum ito ‡ & ,tuum os super
על־פיך ולך עמנו והיה־לנו לאב
viri domus sacerdotem te esse melius Num .sacerdotem in &
ולכהן הטוב [l] היותך כהן לבית איש
[l] היה
?Israel in familiæ & ,tribus sacerdotem te esse aut , vnius
אחד או היותך כהן לשבט ולמשפחה בישראל׃
iocundum
† tulítque
& , Ephod cepítque † ,sacerdotis cor fuit bonum Et
20 [m] וייטב לב הכהן ויקח את־האפוד ואת־
[m] יטב
‡ medium
.populi interius in ‡ est ingressus & :sculptile & ,Teraphim
התרפים ואת־הפסל ויבא בקרב העם׃
paruulos , & iumenta, & preciosa ante se.
& ,pubem posuerúntque ;abierunt & ,se verterunt Et
21 [n] ויפנו וילכו [o] וישימו את־[p] הטף ואת־
[n] פנה [o] שום
.suas facies ad pretiosum & ,acquisitionem
המקנה ואת־הכבודה לפניהם׃
[p] טפף
* qui viri & ,Michah domo à erant longè Ipsi
22 המה הרחיקו מבית מיכה והאנשים אשר
* erant
‖ erant apud domum
† congregati
‡ persecuti
sunt insecuti ‡ & ,sunt acciti † ,Michah domo cum ‖ qui ,domibus in
בבתים אשר עם־בית מיכה נזעקו וידביקו
,Dan filios ad clamauerunt Et .Dan filios
23 את־בני־דן׃ ויקראו אל־בני־דן
, tibi Quid : Michah ad dixerúntque , suas facies verterunt &
[q] ויסבו פניהם ויאמרו למיכה מה־לך
[q] סבב
cógregatus es?
feci quos meos Deos : dixit Et ? ei accitus quia
24 כי נזעקת׃ ויאמר את־אלהי אשר־[r] עשיתי
[r] עשה
tulistis
?vltrà mihi quid & ;abistis & , sacerdotem & , cepistis
לקחתם ואת־הכהן ותלכו ומה־לי עוד

eum ad Dixerúntque ?tibi Quid :me ad dicetis * hoc quid & ,cur * dicitis mihi
25 ומה־זה תאמרו אלי מה־לך׃ ויאמרו אליו
fortè ne ,nobiscum tuam vocem facias audire Ne : Dan filij
בני־דן אל־תשמע קולך עמנו פן־
recolligas ‖ & , animo amari viri vos in occurrant attingant ‖ perdas
יפגעו בכם אנשים [a] מרי נפש ואספתה
.tuæ domus animam & , tuam animam [a]מרר
נפשך ונפש ביתך׃
quòd ,Michah vidit & :suam viam in Dan filij abierunt Et viri
26 וילכו בני־דן לדרכם [b] וירא מיכה כי־ [b]ראה
.suam domũ in est reuersus & ,se vertit & , se præ ipsi fortes fortiores essent
חזקים המה ממנו [c] ויפן וישב אל־ביתו׃ [c]פנה
& ,Michah fecerat quod acceperant ipsi Et
27 והמה לקחו את אשר־עשה מיכה ואת־
super Lais super venerúntque ,ei fuerat qui ,sacerdotem ad
הכהן אשר היה־לו ויבאו על־ליש על־
eos percusserunt & ;confidentem & ,quiescentem populum
עם שקט ובטח [d] ויכו אותם [d]נכה
.igne in succenderunt vrbémque ;gladij os ad acie
לפי־חרב ואת־העיר שרפו באש
verbum ‖ & ,Sidon à ipsa * longinqua quia ,eruens non Et fuit liberator * erat ‖ commercium
28 ואין [e] מציל כי רחוקה־היא מצידון ודבר [e]נצל
† quæ , valle in † ipsa & .homine cum eis † non † erat
אין־להם עם־אדם והיא בעמק אשר
manserunt & , vrbem ædificauerunt & : Bethrechob ipsi
לבית־רחוב [f] ויבנו את־העיר וישבו [f]בנה
nomen secundum ,Dan vrbis nomen Vocauerúntque .ea in
29 בה׃ ויקראו שם־העיר דן בשם
Lais quidem Et .Israel ipsi est natus qui ,sui patris Dan
דן אביהם אשר יולד לישראל ואולם ליש
filij sibi statuerunt Et .principio in vrbis ‡ nomen ‡ erat vrbi prius.
30 שם־העיר לראשנה׃ [g] ויקימו להם בני־ [g]קום
Menasseh filij Ghersom filius Iehonathan Et .sculptile Dan ד׳ תלוים
דן את־הפסל ויהונתן בן־גרשם בן־מנשה ק
ad vsque ,Danitæ tribui sacerdotes fuerunt eius filij & , ipse
הוא ובניו היו כהנים לשבט הדני עד־
sibi posuerunt Et .terram transmigrare diem captiuitatis terræ.
31 יום [h] גלות הארץ׃ [i] וישימו להם את־ [h]גלה [i]שום
domum esse ‖ , diebus omnibus :fecerat quod , Michah sculptile ‖ quibus fuit domus
פסל מיכה אשר עשה כל־ימי היות בית־
.Siloh in Dei
האלהים בשילה׃

CAP. XIX. יט

.Israel in * non rex & , ipsis diebus in fuit Et * erat
1 ויהי בימים ההם ומלך אין בישראל
; Ephraim montis lateribus in peregrinãs Leuita vir fuit Et
ויהי איש [k] לוי [l] גר בירכתי הר־אפרים [k]לוה [l]גור
.Iehudah Bethlechem de pellicem vxorem sibi accepit & concubinam
ויקח־לו אשה פילגש מבית לחם יהודה׃
ad eo eum à abiit ‖ & ,eius pellex * eum super est fornicata Et apud * concubina ‖ recessit
2 ותזנה עליו פילגשו ותלך מאתו אל־
ibi Fuítque .Iehudah Bethlechem in sui patris domum
בית אביה אל־בית לחם יהודה ותהי־שם
fuit † & ,eius vir surrexit Et .mensium quatuor dies ‡ ‡ ad tempus † perrexit
3 ימים ארבעה חדשים׃ [m] ויקם אישה וילך [m]קום
: eam reducendum ad ‡ , eius cor super loquendum ad ‡ ,eam post ‡ vt loqueretur ad
אחריה לדבר על־לבה [n] להשיבו
eum introduxit ‖ & : asinorum par & , secum * eius puer & ‡ vt reduceret
ונערו עמו וצמד חמרים [o] ותביאהו [n]שוב [o]בוא
est lætatus & , puellæ pater eum vidit & ;sui patris domum in להשיבה ק
בית אביה ויראהו אבי הנערה וישמח
pater eius socer eum in apprehendit Et .eius occursum in * erat ‖ illa amplexatus est
4 לקראתו׃ ויחזק־בו חתנו אבי
Comederúntque .diebus tribus secum Mansítque .puellæ
הנערה וישב אתו שלשת ימים ויאכלו
.ibi pernoctarunt & ,biberunt ac manserunt
[p] וישתו [q] וילינו שם׃ [p]שתה [q]לון
surrexítque ,mane in manicauerunt & , quarta die in fuit Et surrexerunt
5 ויהי ביום הרביעי וישכימו בבקר ויקם
Fulci : suum generum ad puellæ pater dixítque : eundum ad vt iret:
ללכת ויאמר אבי הנערה אל־חתנו סעד

Sederúntque .ibitis postea & ,panis buccella tuum cor
6 לבך פת־לחם ואחר תלכו׃ וישבו
pater Dixítque .biberunt & ,pariter ambo ipsi comederunt ac
ויאכלו שניהם יחדו וישתו ויאמר אבי
sit bonum & ,pernocta ‖ & quæso Velis : virum ad puellæ Acquiesce ‖ mane, & iocundetur
הנערה אל־האיש [a] הואל־נא ולין ויטב [a]יאל
fecit vim & : eundum ad † vir Surrexítque .tuum cor † vt pergeret: & compulit mansit
7 לבך׃ ויקם האיש ללכת ויפצר־
.ibi pernoctauit & ,est reuersus & ,suus socer eum in
בו חתנו וישב וילן שם׃
dixit Et .eundum ad ‖ quinta die in mane in manicauit Et Surrexítque ‖ vt pergeret
8 וישכם בבקר ביום החמישי [b] ללכת ויאמר [b]הלך
ad vsque , tardauerunt † Et .tuum cor quæso Fulci :puellæ pater † retardauit eũ, donec inclinaretur dies:
אבי הנערה סעד־נא לבבך והתמהמהו עד־
.ipsi ambo comederúntque : diem declinare [c]נטה
[c] נטות היום ויאכלו שניהם׃
.eius puer & ,eius pellex ‡ & ipse eundum ad ‡ vir surrexit Et ‡ vt iret ‡ concubina
9 [d] ויקם האיש ללכת הוא ופילגשו ונערו [d]קום
se remisit * nunc Ecce : puellæ pater eius socer ei Dixítque * debilitata est
ויאמר לו חתנו אבי הנערה הנה־נא רפה
castrametari ‡ ecce ,quæso Pernoctate .aduesperascendum † ad dies † occidendum. Manete ‡ mansio est diei:Mane
היום לערוב [e] לינו־נא הנה [f] חנות [e]לון [f]חנה
cras manicabitis * & ,tuum cor bonum sit ‡ & ,hic pernocta .diem ‡ iocundetur * surgetis ‖ pergésque
היום לין פה וייטב לבבך והשכמתם מחר
.tuum tabernaculum in ibis & ‖ ,vestram viam in † manere;
לדרככם והלכת לאהלך׃
venit & ,abiit & ,surrexit sed ;pernoctare † vir noluit Et
10 ולא־אבה האיש ללון ויקם וילך ויבא
par eo cum Et .Ierusalaim † ipsa , Iebus contra vsque ‡ ‡ è regione ‡ erat
עד־נכח יבוס היא ירושלם ועמו צמד
.secum eius pellex & ,stratorum * asinorum * onustorum, & concubina
חמורים חבושים ופילגשו עמו׃
Dixítque .valde descenderat dies & ,Iebus cum ‖ Ipsis ‖ existentibus iuxta
11 הם עם־יבוס והיום [g] רד מאד ויאמר [g]ירד
ad declinemus & , obsecro Ito : suum dominum ad † puer † domino suo: Veni ‡ maneamus
הנער אל־אדניו לכה־נא ונסורה אל־
.ea in pernoctemus ‡ & ,hanc Iebusæi vrbem
עיר־היבוסי הזאת ונלין בה׃
ad declinemus Non : eius dominus eum ad Dixítque
12 ויאמר אליו אדניו לא נסור אל־
: huc Israel filiis de ‡ non quæ ,alienigenam vrbem ‡ est
עיר נכרי אשר לא־מבני ישראל הנה
.Ghibhah ad vsque transeamus sed
ועברנו עד־גבעה׃
vnum in ‖ appropinquabimus ,Vade : suo puero Dixítque ‖ ad
13 ויאמר לנערו לך ונקרבה באחד
.Ramah in vel Ghibhah in pernoctabimus & , locorum de locis, & manebimus
המקומות ולנו בגבעה או ברמה׃
iuxta sol eis intrauit & :abierunt & Transierúntque occubuit
14 ויעברו וילכו ותבא להם השמש אצל
.Biniamin * quæ Ghibhah * est
הגבעה אשר לבנימן׃
pernoctandum ad intrandum ad , illud declinauerunt Et vt ingrederentur ad manendum
15 [h] ויסרו שם לבוא ללון [h]סור
* non & , ciuitatis platea in sedit & .intrauit Et .Ghibhah in * fuit manendum.
בגבעה ויבא וישב ברחוב העיר ואין
.pernoctandum ad dominum in eos recolligens vir
איש מאסף־אותם הביתה ללון׃
agro ex sua opera ab venit senex vir ecce Et
16 והנה איש זקן בא מן־מעשהו מן־השדה
peregrinans ipse * & ,Ephraim monte de ‡ vir & : vespera in ‡ erat peregrinabatur
בערב והאיש מהר אפרים והוא־[i] גר [i]גור
.Iemini filij ‖ loci viri Et .Ghibhah in ‖ erant
בגבעה ואנשי המקום בני ימיני׃
iter facientem † virum vidit & , suos oculos Leuauítque ambulantem, per plateam
17 [k] וישא עיניו [l] וירא את־האיש הארח [k]נשא
,ibis ‡ Quò ? senex vir dixítque .ciuitatis platea in [l]ראה ‡ vadis,
ברחב העיר ויאמר האיש הזקן אנה [m] תלך [m]ילך
nos Transeuntes * :eum ad Dixítque ? venies ‡ vnde & ‡ venis? * Transimus
18 ומאין תבוא׃ ויאמר אליו עברים אנחנו
Ephraim montis latera ad vsque Iehudah Bethlechem de
מבית־לחם יהודה עד־ירכתי הר־אפרים

& ;Iehudah Bethlechem ad vſque *iui* ‖ & ;*ego* * vnde * ſum; ‖ perrexi

משם אנכי ואלך עד־בית־לחם יהודה ואת־

.domum in me colligens vir ‡ non & ;*vadens ego* Domini domũ vado; ‡ eſt

בית יהוה אני הלך ואין איש מאסף אותי הביתה׃

etiam & ,noſtris aſinis eſt *pabulum etiam* palea etiam Et & fœnum

19 וגם־תבן גם־מספוא יש לחמורינו וגם

cum puero & ,tuæ ancillæ & ,mihi eſt vinum & ,panis

לחם ויין יש־לי ולאמתך ולנער עם־

Dixítque .rei omnis defectus ‡ non .*tuis ſeruis* ‡ ‡ ſeruo tuo, ‡ eſt

20 ויאמר עבדיך אין מחסור כל־דבר׃

‡ tuus defectus omnis tantum .tibi Pax ,ſenex vir ‡ ſit

האיש הזקן שלום לך רק כל־מחסורך

.*pernoctes* ne platea in tantum ;me ſuper maneas,

עלי רק ברחוב אל־[a]תלן׃ [a]לון

:aſinis *miſcuit* & ,ſuam domum in eum Introduxítque papulum præbuit

21 ויביאהו לביתו [b]ויבול לחמורים [b]בלל

.biberunt ac comederúntque ,ſuos pedes lauerunt &

וירחצו רגליהם ויאכלו [c]וישתו׃ [c]שתה

ciuitatis viri ecce & ,ſuum cor *bonificantibus* Ipſis iocunditate afficientibus

22 המה מיטיבים את־לבם והנה אנשי העיר

pulſantes ,domum ‡ *circuierunt profectu abſque filij* viri impij gyrauerunt ‡ iuxta

אנשי בני־בליעל נסבו את־הבית מתדפקים

domus dominum virum ad dixerúntque : oſtium *ſuper* ad

על־הדלת ויאמרו אל־האיש בעל הבית

in eſt egreſſus qui virum Educ :dicendo ,ſenem

הזקן לאמר [d]הוצא את־האיש אשר־בא אל־ [d]יצא

eos ad eſt egreſſus Et .eum cognoſcamus vt ,tuam domum

23 ביתך ונדענו׃ ויצא אליהם

,mei fratres Ne : eos ad dixítque ,domus dominus vir

האיש בעל הבית ויאמר אלהם אל־אחי

vir eſt ingreſſus poſtquam , obſecro faciatis malè ne

אל־[e]תרעו נא אחרי אשר־בא האיש [e]רוע

.*hanc turpitudinem* faciatis ne ,meam domum in iſte nefas hoc,

הזה אל־ביתי אל־תעשו את־הנבלה הזאת׃

nunc educam ,eius *pellex &* virgo mea filia Ecce concubina

24 הנה [f]בתי הבתולה ופילגשהו אוציאה־נא [f]בנר

.veſtris oculis in bonum * eis facite & ,eas affligite & ,eas * quod eſt

אותם [g]וענו אותם ועשו להם הטוב בעיניכם [g]ענה

.*huius turpitudinis verbum* faciatis ne huic viro Et rem ignominioſam iſtam.

ולאיש הזה לא תעשו דבר הנבלה הזאת׃

vir *apprehendítque* ,*ei* audire viri noluerunt Et eũ. Tenuítque

25 ולא־[h]אבו האנשים לשמע לו ויחזק האיש [h]אבה

,eam cognouerunt & :foras eos ad eduxit & ,ſuam *pellicem in* † † concubinam

בפילגשו ויצא אליהם החוץ [i]וידעו אותה [i]ירע

eã dimiſerúntque ;mane vſque nocte tota *eam in illuſerunt* ‡ & ‡ abuſi ſunt ea

ויתעללו־בה כל־הלילה עד־הבקר וישלחוה

reſpiciendum ad * mulier venit Et .*auroram aſcendendo in* † ‡ cùm aſcenderet aurora

26 [i]בעלות השחר׃ ותבא האשה לפנות * dũ reſpiceret

ſuus dominus *quo* † ,viri domus oſtium ‖ ceciditque .mane כעלות

הבקר [k]ותפל פתח בית־האיש אשר־ארוניה ק

,mane in eius dominus Surrexítque .lucem ad vſque ,*ibi* ‖ ad †vbi erat

27 שם עד־האור׃ [l]ויקם ארניה בבקר [i]עלת [k]נפל

.ſuam viam in *eundum ad* * eſt egreſſus & ,domus *fores* ‡ aperuit &

ויפתח דלתות הבית ויצא ללכת לדרכו [l]קום

eius manus & ,domus oſtium *cadens* † ſua *pellex* * mulier ecce & ‡ oſtia * vt iret

והנה האשה פילגשו נפלת פתח הבית וידיה ‖ concubina

;eamus & ,Surge :eam ad Dixítque .limen ſuper ‡ † ceciderat ad ‡ erant

28 על־הסף׃ ויאמר אליה קומי ונלכה

,vir ſurrexit & ,aſinum ſuper eam *cepit* * Et .*reſpondens* * non & ‡ reſpondit. * tulit

ואין ענה ויקחה על־החמור ויקם האיש

,ſuam domum ad venit Et .ſuum locum in abiit &

29 וילך [m]למקומו׃ ויבא אל־ביתו [m]קום

,ſuam *pellicem in* † apprehendit & ,*cultrum* ‖ accepit & ‖ gladium † concubinam

ויקח את־המאכלת ויחזק בפילגשו ‡ in fruſta concidit

: fruſta duodecim in ſuis oſſibus *in* ‡ eam *truncauit* ‡ & ‡ cum

וינתחה לעצמיה לשנים עשר נתחים

.Iſrael terminum omnem in eam miſit &

וישלחה בכל גבול ישראל׃

;fuit factum Non :dicebat *&* ,*videns* omnis fuit Et qui videbat * ſimile

30 והיה כל־הראה ואמר לא־נהיתה ‖ quo aſcenderunt filij

Iſrael *filios aſcendere* ‖ die à *hoc ſicut* * viſum neque

ולא־[n]נראתה כזאת למיום עלות בני־ישראל [n]ראה

vobis Ponite † .hanc diem ad vſque ; Ægypti terra è Conſiderate illud,

מארץ מצרים עד היום הזה שימו־לכם

.loquimini & ,conſulite ,*illud ſuper*

עליה [a]עצו ודברו [a]יעץ

CAP. XX. כ

eſt congregatus & ,Iſrael filij omnes ſunt egreſſi Et

1 ויצאו כל־בני ישראל ותקהל

,Beerſebah ad vſque & ,Dan à vnus vir tanquam cœtus

[b]העדה כאיש אחד [c]למדן ועד־באר שבע [b]יעד [c]דון

.Miſpah in Dominum ad ,Ghilhad terram &

וארץ הגלעד אל־יהוה המצפה׃

tribus omnes ,populi omnis anguli Steterúntque

2 ויתיצבו [d]פנות כל־העם כל שבטי [d]פנן

mille quadringenti ; Dei populi eccleſia in Iſrael quadraginta millia peditum educentium

ישראל בקהל עם האלהים ארבע [e]מאות אלף [e]מאה

.gladium *educentis peditis viri*

איש רגלי שלף חרב׃

filij aſcendiſſent quòd Biniamin filij audiuerunt Et

3 וישמעו בני בנימן כי־עלו בני־

Loquimini :Iſrael filij Dixeruntque .Miſpah in Iſrael

ישראל המצפה ויאמרו בני ישראל דברו

Leuita vir reſpondit Et .hoc malum fuit quomodo [f]ענה [g]לוה

4 איכה נהיתה הרעה הזאת׃ [f]ויען האיש [g]הלוי ‡ maritus * eſt

* quæ ,Ghibhah In : ait & ,occiſæ mulieris *vir* ‡

איש האשה הנרצחה ויאמר הגבעתה אשר

.pernoctandum ad mea *pellex* ‖ & ,ego veni Biniamin ipſi ‖ concubina

לבנימן [h]באתי אני ופילגשי ללון׃ [h]בוא

circuierunt ‡ & ,Ghibhah *domini* ‡ me *ſuper* † Surrexerúntque † aduerſum ‡ viri

5 [l]ויקמו עלי בעלי הגבעה [k]ויסבו ‡ circundederũt aduerſum

& ,occidere cogitauerunt me :noctu domum me *ſuper*

עלי את־הבית לילה אותי [l]דמו להרג ואת־ [l]קום [k]סבב [l]דמה

.eſt mortua & ,affixerunt meam *pellicem* * * concubinam

פילגשי [m]ענו ותמת׃

,eam *truncaui* * & ,meam concubinam *in* apprehendi Et [m]ענה

6 ואחז בפילגשי ואנתחה * in fruſta concidi

Quia .Iſrael hæreditatis *agrum* ‖ omnem in eam miſi & ‖ regionem

ואשלחה בכל־שדה נחלת ישראל כי

.Iſrael in fœditatem & ,*ſcelus* † fecerunt † abominationem

עשו [n]זמה ונבלה בישראל׃

,verbum vobis date ,Iſrael filij vos omnes Ecce [n]זמם

7 הנה כלכם בני ישראל [o]הבו לכם דבר [o]יהב

vir tanquam populus omnis Surrexítque .hîc conſilium &

8 [p]ועצה הלם ויקם כל־העם כאיש [p]יעץ

neque ,ſuum *tentorium* in quiſque ibimus Non :dicendo ,vnus tabernaculum

אחד לאמר לא [q]נלך איש לאהלו ולא [q]ילך

.ſuam domum in vnuſquiſque declinabimus

נסור איש לביתו׃

,Ghibhah ipſi faciemus quod ,*verbum* * hoc nunc Et * eſt,

9 ועתה זה הדבר אשר נעשה לגבעה

viros decem accipiemus Et .*ſorte in* † eam *ſuper* ‖ ‖ contra † ſcilicet per ſortem.

10 עליה בגורל׃ ולקחנו עשרה אנשים

,mille *in* * centum & ,Iſrael *tribubus omnibus* ‡ centum *ad* ‡ ‡ è ‡ de omni tribu * è

למאה לכל שבטי ישראל ומאה לאלף

,populo *venationem accipiendum ad millia* ‖ decem *ad* ‖ mille & ‖ ex ‡ millibus,vt afferant cibum

ואלף לרבבה לקחת [r]צדה לעם [r]צוד

omnem ſecundum ,Biniamin Ghibhah in eos venite *faciendum ad* ‡ ‡ vt faciant

לעשות לבואם לגבע בנימן ככל־ ‡ fœditatem

.Iſrael in fecit quam *turpitudinem* ‡

הנבלה אשר עשה בישראל׃

ciuitatem in Iſrael vir omnis *eſt collectus* Et conuenit

11 ויאסף כל־איש ישראל אל־העיר

Iſrael tribus miſerunt Et .*ſocij* vnus vir tanquam confœderati.

12 כאיש אחד חברים׃ וישלחו שבטי ישראל

malum Quod ;dicendo ,Biniamin tribus omnes in viros

אנשים בכל־שבטי בנימן לאמר מה הרעה

date nunc Et ?vobis in eſt factum quod hoc [s]נתן

13 הזאת אשר נהיתה בכם׃ ועתה [s]תנו את־ impietatis, ‡ ſunt

,eos occidamus vt ,Ghibhah in ‡ qui *profectu ſine* filios viros * auferamus

האנשים בני־בליעל אשר בגבעה ונמיתם בני

Biniamin filij noluerunt Et .Iſrael ex malum *abigemus* * &

ובערה רעה מישראל ולא אבו בנימן ק ולא כתי

.Israel filiorum suorum fratrum vocem in audire
לשמע בקול אחיהם בני־ישראל׃
,Ghibhah in ciuitatibus è Biniamin filij sunt collecti Et
14 ויאספו בני־בנימן מן־הערים הגבעתה
.Israel filiis cum † bellum in exeundum ad
[a]לצאת למלחמה עם־בני ישראל׃
,ciuitatibus de illa die in Biniamin filij sunt visitati Et
15 ויתפקדו בני בנימן ביום ההוא מהערים
habitatores præter ;gladiũ educentis viri mille sex & viginti
עשרים וששה אלף איש שלף חרב לבד מישבי
.electi viri sexcenti fuerunt visitati Ghibhah
הגבעה התפקדו שבע [b]מאות איש בחור׃
obturati ,electi viri septingenti isto populo omni Ex
16 מכל העם הזה שבע מאות איש בחור אטר
ad lapide in funda iaciens hic omnis :‡ sua dextera manu
יד־ימינו כל־זה קלע באבן אל־
sunt visitati † Israel vir|| Et .aberrabat *nec ,capillum
17 השערה ולא יחטא׃ ואיש ישראל התפקדו
:gladium euaginans vir mille quadringenti ‡ Biniamin præter
לבד מבנימן ארבע מאות אלף איש שלף חרב
.belli vir hic omnis ‡
כל־זה איש מלחמה׃
interrogauerunt & ,Bethel ‡ ascenderunt & ,surrexerunt Et
18 [c]ויקמו [d]ויעלו בית־אל וישאלו
nobis † ascendet Quis :Israel filij dixerunt & , Deo in ||
באלהים ויאמרו בני ישראל מי יעלה־לנו
dixitque ?Biniamin filiis cum ‡ bellum ad initio ‡ in
[e]בתחלה למלחמה עם־בני בנימן ויאמר
.initio || in * Iehudah :Dominus
יהוה יהודה בתחלה׃
sunt castrametati & ,mane in Israel filij surrexerunt Et
19 ויקומו בני־ישראל בבקר [f]ויחנו
bellum ad Israel vir est egressus ‡ Et .Ghibhah super †
20 על־הגבעה׃ ויצא איש ישראל למלחמה
Israel vir eis cum* disposuerunt & :Biniamin cum ‡
עם־בנימן ויערכו אתם איש־ישראל
Biniamin filij sunt egressi Et .Ghibhah in || bellum
21 מלחמה אל־הגבעה׃ ויצאו בני־בנימן
duo illa die in Israel in corruperunt & Ghibhah de
מן־הגבעה וישחיתו בישראל ביום ההוא [g]שנים
est confortatus Et .terram ad virum mille * viginti &
22 ועשרים אלף איש ארצה׃ ויתחזק
bellum disponere † addiderunt & ,Israel vir|| populus
העם איש ישראל [h]ויספו לערך מלחמה
.prima die in ibi disposuerunt quo ‡ ,loco in
במקום אשר ערכו־שם ביום הראשון׃
Domini facies ad fleuerunt & ,Israel filij ascenderunt Et
23 ויעלו בני־ישראל [i]ויבכו [k]לפני־יהוה
:dicendo ,Domino in * interrogauerunt & , vesperam ad vsque
עד־הערב וישאלו ביהוה לאמר
?mei fratris Biniamin filiis cum bellum ad accedere addam Num
האוסיף לגשת למלחמה עם־בני בנימן אחי
.eum ad Ascendite :Dominus Dixitque
ויאמר יהוה עלו אליו׃
die in Biniamin filios ad Israel filij accesserunt Et
24 ויקרבו בני־ישראל אל־בני בנימן ביום
eorum occursum in Biniamin est egressus Et .secunda
25 השני׃ ויצא בנימן לקראתם
Israel filiis in corruperunt & ,secunda die in Ghibhah de
מן־הגבעה ביום השני וישחיתו בבני ישראל
hi omnes :terram ad virum mille octodecim adhuc
עוד שמנת עשר אלף איש ארצה כל־אלה
,Israel filij omnes Ascenderúntque .gladij euaginatores
26 שלפי חרב׃ [l]ויעלו כל־בני ישראל
fleuerúntque , Bethel ‡ venerunt & , populus omnis &
וכל־העם ויבאו בית־אל [m]ויבכו
die in ieiunauerúntque :Domini facies ad ‡ ibi manserunt ac
[n]וישבו שם לפני יהוה ויצומו ביום־
pacifica & ascensiones fecerunt ascendere * & :vesperam ad vsque illa
ההוא עד־הערב ויעלו עלות ושלמים
.Domini facies ad ||
לפני יהוה׃

Sed congregati. vt exirent ad † contra filios. [a] יצא. numerati. millia virorum educentium. numerati. [b] מאה. non vtentes. ‡ sed sinistra. Omnes isti funda iaciebant lapides * aberrabant. || viri † numerati ‡ quadringenta millia virorum euaginantium ‡ omnes isti viri bellatores. ‡ in. [c] קום [d] עלה. || Deum, † pro. ‡ primis ‡ contra filios. [e] חלל. * sit || primis. [f] חנה. † contra † egressi sunt viri ‡ contra filios * cõtra eos viri. || contra. perdiderunt de. [g] שנה. * millia virorũ. || virorum † vt disponerẽt. [h] סף. ‡ in. ante Dominum. [i] בכה [k] פנה. * Dominum. contra filios. perdiderunt de. octo & decem millia virorum. [l] עלה. ‡ in. [m] בכה. ‡ coram Dño; [n] ישב. * obtulerunt holocausta. || corã Domino.

area † ibi & :Domino in Israel filij interrogauerunt Et
27 וישאלו בני־ישראל ביהוה [a]ושם ארון
.illis diebus in Dei fœderis
ברית האלהים בימים ההם׃
eius facies ad stans Aaron filij Elhazar filius Pinechas Et
28 ופינחס בן־אלעזר בן־אהרן עמד לפניו
egredi vltrà addam Num :dicendo ;illis diebus in
בימים ההם לאמר האוסף עוד [b]לצאת
? cessabo an , mei fratris Biniamin filiis cum bellum ad
למלחמה עם־בני־בנימן אחי אם־אחדל
eum dabo cras quia , Ascendite :Dominus Dixitque
ויאמר יהוה עלו כי מחר [c]אתננו
Ghibhah ad insidiantes Israel posuit Et .tua manu in
29 בידך׃ וישם ישראל ארבים אל־הגבעה
filios ad Israel filij Ascenderúntque .vndiquaque
30 סביב׃ ויעלו בני־ישראל אל־בני
Ghibhah ad disposuerunt & ;tertia die in Biniamin
בנימן ביום השלישי ויערכו אל־הגבעה
.vice in vice sicut
כפעם בפעם׃
sunt euulsi ;populi occursum in Biniamin filij sunt egressi Et
31 ויצאו בני־בנימן לקראת העם הנתקו
vulneratos populo de percutere cœperunt & ; ciuitate è
מן־העיר [d]ויחלו [e]להכות מהעם חללים
ascendens ‡ vna quarum ,stratis in vice in vice|| sicut
כפעם בפעם במסלות אשר אחת עלה
viros triginta ferè ; agro in Ghibhah in vna * & ;Bethel ‡
בית־אל ואחת גבעתה בשדה כשלשים איש
ipsi ‡ Cæsi :Biniamin filij Dixerúntque .Israel in †
32 בישראל׃ ויאמרו בני בנימן נגפים הם
:dixerunt Israel filij & .principio in * sicut nostras facies ad ‡
לפנינו כבראשנה ובני ישראל אמרו
.stratas semitas ad vrbe ex eum euellamus & ,Fugiamus
ננוסה ונתקנוהו מן־העיר אל־[f]המסלות׃
disposuerunt & ,suo loco è surrexerunt Israel vir omnis Et †
33 וכל איש ישראל קמו ממקומו ויערכו
suo loco è educens ‡ Israel insidians & ‡ :Thamar Bahal in
בבעל תמר וארב ישראל [g]מגיח ממקמו
.Ghebah gramineto è
[h]ממערה־גבע׃
viri || millia decem Ghibhah ad regione è* venerunt Et
34 ויבאו מנגד לגבעה עשרת אלפים איש
: est aggrauatum prælium & ; Israel omni de electi
בחור מכל־ישראל והמלחמה כבדה
.malum eos super attingens quòd ,nesciebant illi &
והם לא ידעו כי־נגעת עליהם [i]הרעה׃
,Israel facies ad Biniamin Dominus Percussitque
35 [k]ויגף יהוה את־בנימן לפני ישראל
,illa die in Biniamin in * Israel filij corruperunt ‡ &
וישחיתו בני ישראל בבנימן ביום ההוא
illi || omnes :virorum centum & , millia quinque & viginti
עשרים וחמשה אלף ומאה איש כל־אלה
quòd ,Biniamin filij viderunt Et .gladium euaginans
36 שלף חרב׃ [l]ויראו בני־בנימן כי
.Biniamin ipsi locum Israel vir † dederunt Et .percuteretur
נגפו [m]ויתנו איש־ישראל מקום לבנימן
.Ghibhah super ‡ posuerant quem ,insidiatorem ad sperauerunt quia ‡
כי בטחו אל־הארב אשר [n]שמו על־הגבעה׃
; Ghibhah ad vastauerunt || & , festinauerunt insidiator Et*
37 והארב [o]החישו ויפשטו אל־הגבעה
.gladij os ad vrbem totam percussit & ,insidiator pertraxit † &
וימשך הארב [p]ויך את־כל־העיר לפי־חרב׃
,insidiante ‡ cum Israel viro erat constitutum tempus Et
38 [q]והמועד היה לאיש ישראל עם־הארב
.ciuitate è fumi elationem eos faciendum ascendere ad multiplicare
[r]הרב להעלותם [s]משאת העשן מן־העיר׃
Biniamin & ;prœlium in Israel vir se vertit Et
39 ויהפך איש־ישראל במלחמה ובנימן
triginta ferè Israel viro in ‡ vulneratos percutere cœpit
[t]החל להכות חללים באיש־ישראל כשלשים
ipse est percussus percutiendo Profectò * :dixerunt Quia .viros
איש כי אמרו אך נגוף נגף הוא

Dominum:, † erat. [a] שום. stabat ante eam. [b] יצא. contra filios. [c] נתן. insidias contra. per circuitum. contra. semel & iterũ. [d] חלל [e] נכה. † semel & iterũ per semitas, ‡ ascendebat ‡ in * altera. † de ‡ sunt. ‡ coram nobis, * prius. [f] סלל. † Omnésq; viri. ‡ insidiæ autẽ ‡ exibant. [g] גוח. [h] ערה. * contra || virorum electorum. attingeret. [i] רוע. coram. [k] נגף. ‡ perdiderunt * de. || hi euaginabant. [l] ראה. [m] נתן. † viri ‡ vt tutò accederent ad insidias quas ‡ contra. [n] שום. * Insidiæ autẽ || impetum fecerunt contra † pertraxerunt buccinæ sonitũ insidiæ, & percusserunt vniuersos vrbis habitatores acie. [o] חוש [p] נכה. ‡ insidiis, vt plurimã ascendere facerent combustionem. [q] יעד [r] רבה. [s] נשא [t] חלל. ‡ ex viris * Equidem.

combustio Et ·ptimo prœlio ‡ sicut *nostras facies ad* coram nobis ‡ in
40 והמשאת : כמלחמה הראשנה לפנינו
respexit Et .fumi columna ʒ ,ciuitate è ascendere cœpit ʒ vt
ויפן[a] עשן עמוד מן־העיר לעלות החלה
[a] פנה
ciuitatis *consumptio* ascendebat ecce & , se post Biniamin combustio
העיר־כליל עלה והנה אחריו בנימן
festinauit & :se vertit Israel vir Et .cælum ad
41 ויבהל הפך ואיש ישראל השמימה :
.malum se *super* attingeret quòd vidit quia ;Biniamin vir
איש בנימן כי ראה כי־נגעה עליו הרעה :
,deserti viam ad Israel *viri facies ad* Respexerúntque ante viros
42 ויפנו לפני איש ישראל אל־דרך המדבר
corrumpentes ciuitatibus de qui & : eum cótingebat bellum & perdebant
והמלחמה הדביקתהו ואשר מהערים משחיתים
,Biniamin Circundederunt .eius medio in eum
43 אותו בתוכו : כתרו את־בנימן
vsque , eum fecerunt conculcare *requie* , eum fecerunt persequi ne esset requies
הרדיפהו מנוחה הדריכהו עד
.Solis ortu ab Ghibhah contra
נכח הגבעה ממזרח שמש :
: *vir mille* octodecim Biniamin de ceciderunt Et millia virorú:
44 [b] ויפלו מבנימן שמנה־עשר אלף איש
[b] נפל
.*virtutis* viri illi omnes fortes
את־כל־אלה אנשי חיל :
petram ad desertum ad fugerunt & , se verterunt Et
45 [c] ויפנו וינסו המדברה אל־סלע
[c] פנה
millia quinque ,*altis* semitis in *eum racemauerunt* * & ,|Rimmon * occiderunt, non dimittentes racemum
הרמון ויעללהו [d] במסלות חמשת אלפים
percusserunt & , Ghidhom ad vsq. eum *post adhæserunt* ‖ & ,virorū ex eo,& ‖ persecuti sunt
איש וידביקו אחריו עד־גדעם [e] ויכו
[d] סלל [e] נכה
.virorum millia duo eo ex
ממנו אלפים איש :
quinque & viginti ,Biniamin de *cadentes* ‖ omnes *fuit* † Et † fuerunt ‡ qui ceciderút
46 ויהי כל־הנפלים מבנימן עשרים וחמשה
omnes :illa die in gladium *educens vir mille* millia virorum euaginantium
אלף איש שלף חרב ביום ההוא את־כל־
fugerunt & ,sunt conuersi Et .*virtutis* * viri in * fortes.
47 אלה אנשי־חיל : ויפנו וינסו
; viri sexcenti Rimmon petram ad desertum in
המדברה אל־סלע הרמון שש [f] מאות איש
[f] מאה
.mensibus quatuor Rimmon petra in manserunt &
וישבו בסלע רמון ארבעה חדשים :
, Biniamin filios ad sunt reuersi Israel *vir* Et viri
48 ואיש ישראל [g] שבו אל־בני בנימן
[g] שוב
ad vsque *perfectionem* ‖ ciuitate de gladij *os ad* eos percusserunt & acie ‖ viros
ויכום לפי־חרב מעיר [h] מתם עד־
[h] תמם
vrbes omnes etiam : *inuentum* † omne ad vsque , iumentum † quod inueniebatur: ‡ quæ inueniebantur
בהמה עד כל־הנמצא גם כל־הערים
.ignem in miserunt *inuentas* ‡
הנמצאות שלחו באש :

CAP. XXI. כא

Vir : dicendo ,Mispah in iurauit Israel vir Et
1 ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש
.vxorem in Biniamin ipsi suam filiam dabit non nobis ex
ממנו לא־יתן [i] בתו לבנימן לאשה :
[i] נתן
ad vsque ibi manserunt & ,Bethel ‡ populus venit Et ‡ in
2 ויבא העם בית־אל וישבו שם עד־
,suam vocem leuaueruntque :*Dei facies ad* vesperam coram Deo:
הערב לפני האלהים [k] וישאו קולם
[k] נשא
Domine quid Vt :dixerunt Ac .magno fletu fleuerunt &
3 [l] ויבכו בכי גדול : ויאמרו למה יהוה
[l] בכה
hodie *deficiendum ad* ;Israel in hoc fuit Israel Deus vt desiceret
אלהי ישראל היתה זאת בישראל להפקד היום
?vna tribus Israel de
מישראל שבט אחד :
ædificauerunt & ,populus *manicauerunt* † & ,crastino à ‖ fuit Et ‖ in † surrexerunt
4 [m] ויהי ממחרת וישכימו העם ויבנו־
[m] היה
.pacifica & ,*ascensiones fecerunt ascenderéque* ‡ ,altare ibi ‡ obtuleruntq. holocausta,
שם מזבח [n] ויעלו עלות ושלמים :
[n] עלה
ascendit non qui ʒ Quis :Israel filij dixerunt Et ʒ est
5 ויאמרו בני ישראל מי אשר לא־עלה

quia ?Dominum ad Israel tribubus omnibus ex cœtum in
בקהל מכל־שבטי ישראל אל־יהוה כי
ad ascendit non qui ei fuit grande iuramentum
השבועה הגדולה היתה לאשר לא־עלה אל־
.morietur Moriendo ,dicendo .Mispah in Dominum
יהוה המצפה לאמר מות יומת :
pœnituit filios ‖ fratris sui,
suum fratrem ‖ Biniamin *ad* Israel *filij sunt ducti pœnitudine* Et
6 וינחמו בני ישראל אל־בנימן אחיו
.Israel ex vna tribus hodie est Excisa :dixerunt ac
ויאמרו נגדע היום שבט אחד מישראל :
† qui remanserunt pro † pro *per Dominū
nos & † vxoribus *residuis* † eis faciemus Quid
7 מה־נעשה להם [a] לנותרים לנשים ואנחנו
[a] יתר [b] נתן est,
nostris filiabus de eis dare non *pro* , *Domino in* ʒ iurauerimus
נשבענו ביהוה לבלתי [b] תת־להם מבנותינו
,* Israel tribubus de vnus Quis :dixerunt Et ?vxores in
8 לנשים : ויאמרו מי אחד משבטי ישראל
non ecce & ;Mispah in Dominum ad ascendit non qui
אשר לא־עלה אל־יהוה המצפה והנה לא
castra
ad Ghilhad Iabes de *castrametationem* ad vir venerat
בא־איש אל־המחנה מיבש גלעד אל־
congregationē. ‡ numeratus ʒ erat
ʒ non ecce & ,populus est *visitatus* ‡ Et .*concionem*
9 הקהל : ויתפקד העם והנה אין־
.Ghilhad Iabes habitatoribus de quisquam ibi
שם איש מיושבי יבש גלעד :
congregationē virorum millium duodecim *cœtum* illuc Miserúntque
10 וישלחו־שם [c] העדה שנים־עשר אלף איש
[c] יעד
† fortibus;
, ite : dicendo ,eis præceperunt & ;*virtutis* † filiis de
מבני החיל [d] ויצוו אותם לאמר לכו
[d] צוה
‡ percutite ʒ acie
,gladij *os ad* ʒ Ghilhad Iabes habitatores *percutietis* ‡ &
[e] והכיתם את־יושבי יבש גלעד לפי־חרב
[e] נכה
* paruulos.
.*pubem* * & ,mulieres &
והנשים [f] והטף :
[f] טפף ‖ est
omnem & ,masculū Omnē :facietis quod *verbum* ‖ hoc Et
11 וזה הדבר אשר תעשו כל־זכר וכל־
quæ cognouit
-interficietis ,masculi concubitum *cognoscentem* mulierem
אשה ידעת משכב־זכר תחרימו :
-quadrin Ghilhad Iabes habitatoribus de inuenerunt Et
12 וימצאו מיושבי יבש גלעד ארבע
† puellas virgines, ‡ cognouerant ʒ castra
virum *cognouit* ‡ non quæ , *virginem puellam* † gentas
מאות נערה בתולה אשר לא־ידעה איש
castrametationem ʒ ad eas adduxerunt & :masculi concubitu in
למשכב זכר [g] ויביאו אותם אל־המחנה
[g] בוא ʒ in ‖ est
:Chenahan terra in ‖ quæ , Siloh *
שלה אשר בארץ כנען :
congregatio,
filios ad sunt locuti & , *cœtus* omnis Miserúntque
13 וישלחו כל־העדה וידברו אל־בני
‡ erant ʒ eos
eis ʒ vocauerunt & :Rimmon petra in ‡ qui Biniamin
בנימן אשר בסלע רמון ויקראו להם
cum pace.
, illo tempore in Biniamin est reuersus Et .*pacem*
14 שלום : [h] וישב בנימן בעת ההיא
[h] שוב
mulieribus ex viuificauerant quas vxores eis dederunt &
ויתנו להם הנשים אשר חיו מנשי
suffecerunt
.sic eis *inuenerunt* non & :Ghilhad Iabes
יבש גלעד ולא־מצאו להם כן :
Dominus fecit quia ,Biniamin pœnituit populum Et
15 והעם נחם לבנימן כי־עשה יהוה
.Israel tribubus in fracturam
פרץ בשבטי ישראל :
relictis faciemus Quid :cœtus seniores Dixerúntque
16 ויאמרו זקני העדה מה־נעשה לנותרים
ʒ pro
.mulier Biniamin de est deleta quia? vxoribus ʒ
לנשים כי־נשמדה מבנימן אשה :
†Opus est vt sit ‡ iis qui euaserunt de
non & ,Biniamin *euasionis* ‡ hæreditas †:dixerunt Et
17 ויאמרו ירשת פליטה לבנימן ולא־
.Israel de tribus deleatur
ימחה שבט מישראל :
possumus
vxores eis dare *poterimus* non nos Et
18 ואנחנו לא [i] נוכל [k] לתת־להם נשים
[i] יכל [k] נתן
: dicendo , Israel filij iurauerunt quia ; nostris filiabus de
מבנותינו כי־נשבעו בני־ישראל לאמר
qui dederit
.Biniamin ipsi vxorem *dans* Maledictus
ארור נתן אשה לבנימן :

diebus à † Siloh in Domini *tripudium* Ecce :dixerunt Et
19 וַיֹּאמְרוּ הִנֵּה ᵃחַג־יְהוָה בְּשִׁלוֹ מִיָּמִים׀
,Solis ortu † Bethel ipsi aquilone ab ‖ qui . , *dies in*
יָמִימָה אֲשֶׁר מִצְּפוֹנָה לְבֵית־אֵל מִזְרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
meridie à & ; Sechem ad Bethel è *ascendentem altam* viam ad
ᵇלִמְסִלָּה הָעֹלָה מִבֵּית־אֵל שְׁכֶמָה וּמִנֶּגֶב
:dicendo ,Biniamin filiis præceperunt .Lebonah ipsi
20 לִלְבוֹנָה׃ ᶜוַיְצַוּ אֶת־בְּנֵי בִנְיָמִן לֵאמֹר
:vineis in *insidiamini* ‖ & ;Itē
לְכוּ וַאֲרַבְתֶּם בַּכְּרָמִים׃
Siloh filiæ fuerint egressæ si ecce & *:videbitis* † Et
21 ᵈוּרְאִיתֶם וְהִנֵּה אִם־יֵצְאוּ בְנוֹת־שִׁילוֹ
rapietis * & ,vineis ex *exibitis* ‡ & ,choris in *agēdas choreas ad* ‡
לָחוּל בַּמְּחֹלוֹת וִיצָאתֶם מִן־הַכְּרָמִים וַחֲטַפְתֶּם
ibitis ‖ & ,Siloh filiabus de suam vxorem vnusquisque vobis
לָכֶם אִישׁ אִשְׁתּוֹ מִבְּנוֹת שִׁילוֹ וַהֲלַכְתֶּם
,earum patres venerint cùm ,erit Et .Biniamin terram
22 אֶרֶץ בִּנְיָמִן׃ וְהָיָה כִּי־יָבֹאוּ אֲבוֹתָם
dicemus & , nos *ad* ‖ iurgandum ad , earum fratres vel
אוֹ אֲחֵיהֶם לָרוֹב׀ אֵלֵינוּ וְאָמַרְנוּ

solemnitas † annualis ᵃחָגַג
‖ est † ab
quæ ascendit ᵇסָלַל
וַיְצַוּוּ ק
ᶜצָוָה ‖ insidiamini † videte
ᵈרָאָה ‡ ad saltandum ‡ exite * rapite ‖ ite in
‖ ante לָרִיב ק

vnusquisque accepimus non quia ,eorū *nostri* Misereminí :eos ad
אֲלֵיהֶם חָנּוּנוּ אוֹתָם כִּי לֹא לָקַחְנוּ אִישׁ
eis dedistis vos non quia , bello in suam vxorem
אִשְׁתּוֹ בַּמִּלְחָמָה כִּי לֹא אַתֶּם נְתַתֶּם לָהֶם
:Biniamin filij ita Fecerúntque ‡ *.delinquetis tempus iuxta*
23 כָּעֵת תֶּאְשָׁמוּ׃ וַיַּעֲשׂוּ־כֵן בְּנֵי בִנְיָמִן
quas *agentibus choreas* ‡ de suum numerū *ad* ‡ vxores tulerúntque
ᵉוַיִּשְׂאוּ נָשִׁים לְמִסְפָּרָם מִן־הַמְּחֹלְלוֹת אֲשֶׁר
,suam hæreditatem ad sunt reuersi & , abierunt & :rapuerunt
גָּזָלוּ וַיֵּלְכוּ וַיָּשׁוּבוּ אֶל־נַחֲלָתָם
.eis in habitauerunt & , vrbes ædificauerunt &
ᶠוַיִּבְנוּ אֶת־הֶעָרִים וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶם׃
vnusquisq; ,illo tempore in Israel filij inde abierunt Et
24 וַיִּתְהַלְּכוּ מִשָּׁם בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בָּעֵת הַהִיא אִישׁ
vnusquisque; inde sunt egressi & :suam familiā ad & ,suā tribum ad
לְשִׁבְטוֹ וּלְמִשְׁפַּחְתּוֹ ᵍוַיֵּצְאוּ מִשָּׁם אִישׁ
rex ‡ non illis diebus In .suam hæreditatem ad
25 לְנַחֲלָתוֹ׃ בַּיָּמִים הָהֵם אֵין מֶלֶךְ
.faciebat ,suis oculis in ‖ rectum * vnusquisque :Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל אִישׁ הַיָּשָׁר בְּעֵינָיו יַעֲשֶׂה׃

tempore hoc ne delinqueretis. ‡ sed ipsi acceperunt sibi vxores. ‡ secundum ‡ saltantibus
ᵉנָשָׂא
ᶠבָּנָה
ᵍיָצָא ‡ erat
* quod ‖ erat

נִשְׁלַם סֵפֶר שׁוֹפְטִים

Finis libri Iudicum.

רות
LIBER RVTH.

CAPVT I. א

Et
iudicare * diebus in fuit
1 וַיְהִי בִּימֵי שְׁפֹט
.terra in fames fuit & ,iudices
הַשֹּׁפְטִים וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ
Bethlechem de vir Abiitque
וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֶחֶם
agrū in peregrinandum ad ; Iehudah
יְהוּדָה לָגוּר בִּשְׂדֵי
nomen Et .eius *filij* duo & ,eius vxor & ipse , Moab
2 מוֹאָב הוּא ᵇוְאִשְׁתּוֹ וּשְׁנֵי בָנָיו׃ וְשֵׁם
nomen & : Nahomi eius vxoris nomen & ; Elimelech viri
הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נָעֳמִי וְשֵׁם
-Beth de Ephratæi Chilion & Machlon eius filiorum duorum
שְׁנֵי־בָנָיו׀ מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן אֶפְרָתִים מִבֵּית
fuerunt & , Moab *agros* sunt ingressíque :Iehudah lechem
לֶחֶם יְהוּדָה ᶜוַיָּבֹאוּ שְׂדֵי־מוֹאָב וַיִּהְיוּ־
remansit & ;Nahomi vir Elimelech est Mortuúsque :ibi
3 שָׁם׃ ᵈוַיָּמָת אֱלִימֶלֶךְ אִישׁ נָעֳמִי וַתִּשָּׁאֵר
vxores sibi *tulerunt* Et .eius filij duo & , ipsa
4 הִיא וּשְׁנֵי בָנֶיהָ׃ ᵉוַיִּשְׂאוּ לָהֶם נָשִׁים
alterius nomen & , Horpah vnius nomen ; Moabitidas
מֹאֲבִיּוֹת שֵׁם הָאַחַת עָרְפָּה וְשֵׁם הַשֵּׁנִית
.annis decem fermè ibi manserúntque .Ruth
רוּת וַיֵּשְׁבוּ שָׁם כְּעֶשֶׂר שָׁנִים׃
.Chilion & ,Machlon ipsi ambo etiam sunt mortui Et
5 וַיָּמוּתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם מַחְלוֹן וְכִלְיוֹן
.suo marito à & *,suis natis* ‖ duobus à † mulier remansit Et
וַתִּשָּׁאֵר הָאִשָּׁה מִשְּׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִישָׁהּ׃
.Moab *agris* ex est reuersa & ,eius nurus & ,ipsa Surrexítque
6 ᶠוַתָּקָם הִיא ᵍוְכַלֹּתֶיהָ וַתָּשָׁב מִשְּׂדֵי מוֹאָב
Dominus visitasset quòd ;Moab *agro* in audierat quia
כִּי שָׁמְעָה בִּשְׂדֵה מוֹאָב כִּי־פָקַד יְהוָה אֶת־
è est egressa Et .panem eis dando suum populum
7 עַמּוֹ ᵇלָתֵת לָהֶם לָחֶם ⁱוַתֵּצֵא מִן־

* quando iudicabant ᵃהָיָה
vt peregrinaretur in regione liberi
ᵇאִישׁ
regionem ᶜבּוֹא
ᵈמוּת Acceperunt autem
ᵉנָשָׂא
† orbata ‡ filiis,
regione ᶠקוּם ᵍכָּלַל regione
ʰנָתַן ⁱיָצָא

loco † quo erat *,ibi* & duæ nurus eius :secum
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר הָיְתָה־שָׁמָּה וּשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ עִמָּהּ
.Iehudah terram ad redeundo *via in* abierunt &
וַתֵּלַכְנָה בַדֶּרֶךְ לָשׁוּב אֶל־אֶרֶץ יְהוּדָה׃
redite , Ite : suis nuribus duabus Nahomi Dixítque
8 וַתֹּאמֶר נָעֳמִי לִשְׁתֵּי כַלֹּתֶיהָ לֵכְנָה שֹּׁבְנָה
vobiscum (Dominus faciat : suæ matris domum in vnaquæque
אִשָּׁה לְבֵית אִמָּהּ יַעֲשֶׂה יְהוָה עִמָּכֶם
.mecum & , mortuis cum fecistis quemadmodum misericordiam
חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם־הַמֵּתִים וְעִמָּדִי׃
vnaquæque , requiem *inuenire &* ,vobis Dominus Det
9 יִתֵּן יְהוָה לָכֶם וּמְצֶאןָ מְנוּחָה אִשָּׁה
;suam vocem leuauerunt & *,eis dedit osculum &* ‡ .sui viri domo †
בֵּית אִישָׁהּ ᵏוַתִּשַּׁק לָהֶן וַתִּשֶּׂאנָה קוֹלָן
reuertemur tecum Quia : ei Dixerúntque .fleuerunt &
10 ˡוַתִּבְכֶּינָה׃ וַתֹּאמַרְנָה לָּהּ כִּי־אִתָּךְ נָשׁוּב
Reuertimini : Nahomi Dixítque .tuum populum ad
11 לְעַמֵּךְ׃ וַתֹּאמֶר נָעֳמִי ᵐשֹׁבְנָה
filij mihi vltrà Nunquid ?mecum *ibitis* ‡ quid vt , meæ filiæ
בְנֹתַי לָמָּה תֵלַכְנָה עִמִּי הַעוֹד־לִי בָנִים
?*viros in* ‖ vobis sint *&* *,meis visceribus* * in
בְּמֵעַי וְהָיוּ לָכֶם לַאֲנָשִׁים׃
.viro *esse ab* senui quia ,ite ,meæ filiæ Reuertimini
12 שֹׁבְנָה בְנֹתַי לֵכְןָ כִּי זָקַנְתִּי ⁿמִהְיוֹת לְאִישׁ
nocte hac *fui* ‡ etiam , spes mihi est *,dixi quia* ‡
כִּי אָמַרְתִּי יֶשׁ־לִי תִקְוָה גַּם הָיִיתִי הַלַּיְלָה
.filios *peperi* ‖ etiam & .viro *
לְאִישׁ וְגַם יָלַדְתִּי בָנִים׃
eis nunquid ?*grandescant* † donec expectabitis eos Nunquid
13 הֲלָהֵן׀ תְּשַׂבֵּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדָּלוּ הֲלָהֵן
quia ,meæ filiæ Ne ?viro *esse non ad* *,eritis clausæ* †
ᵒתֵּעָגֵנָה לְבִלְתִּי הֱיוֹת לְאִישׁ אַל בְּנֹתַי כִּי־
me in est egressa quia , vobis *præ* valde mihi amaritudo ‡
מַר־לִי מְאֹד מִכֶּם כִּי־יָצְאָה בִי
.Domini *manus* ‖
יַד־יְהוָה׃

† in
† et viam
יעש ק
† vt inueniatis
† in ‡ & osculata est eas,
ᵏנָשַׁק
ˡבָּכָה
ᵐשׁוּב ‡ pergitis
‖ vtero meo, vt ‖ viri?
† nó apta sim
ⁿהָיָה ‡ si etiā dicerē, ‡ si essem
* cum ‖ parerem
† crescant?
† morabimini, vt non sitis
ᵒעָגַן ‡ foret * plusquam ‖ percussio

audisti Nónne :Ruth ad Bohaz Dixitque ,paululum
8 מעט: ויאמר בעז אל־רות הלוא שמעת
,alterum agrum in colligendum ad vadas Ne ? mea filia
בתי אל־תלכי ללקט בשדה אחר
.meis puellis cum adhærebis hic & * .hinc transeas non etiam &
וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נערתי:
,eas post ibis ‡ & ,messuerint quem † ,agro in || tui Oculi
9 עיניך בשדה אשר־יקצרון והלכת אחריהן
? te tangendum non ad $ pueris præcepi non An
הלוא צויתי את־הנערים לבלתי נגעך
quæ his de bibes || & ,vasa ad ibis & sities * &
וצמת והלכת אל־הכלים ושתית מאשר
.suas facies super † cecidit Et .pueri hauserint
10 ישאבון הנערים: ותפל על־פניה
inueni Quare : eum ad dixitque : terram in se incuruauit &
ותשתחו ארצה ותאמר אליו מדוע מצאתי
?alienigena ego & $ me agnoscendum ad ‡ ,tuis oculis in gratiam
חן בעיניך להכירני ואנכי נכריה:
est nunciatum Nunciando :ei dixit & ,Bohaz Respondítque
11 ויען בעז ויאמר לה הגד הגד
mortem post ,tua socru cum fecisti quod omne mihi
לי כל אשר־עשית את־חמותך אחרי מות
terram & ,tuam matrem & ,tuum patrem reliquisti & :tui viri
אישך ותעזבי אביך ואמך וארץ
nosti non quem populum ad iuisti || & ,tuæ natiuitatis
מולדתך ותלכי אל־עם אשר לא־ידעת
,tuum opus Dominus Rependat $ .nudiustertius ‡ heri $
12 תמול שלשום: ישלם יהוה פעלך
Deo Domino cum à perfecta tua merces sit &
ותהי משכרתך שלמה מעם יהוה אלהי
.eius alis sub sperandum ad venisti cuius ,Israel
ישראל אשר־באת לחסות תחת־כנפיו:
quia ,mi domine tuis oculis in gratiam Inueniam :dixit Et
13 ותאמר אמצא־חן בעיניך אדני כי
.tuæ ancillæ cor super es locutus quia & ,me es consolatus
נחמתני וכי דברת על־לב שפחתך
.tuarum ancillarum ‡ vna sicut ero † non ego Et
ואנכי לא אהיה כאחת שפחתך:
.huc accede ,cibi tempus Ad :Bohaz ei Dixitque
14 ויאמר לה בעז לעת האכל גשי הלם
.aceto in tuam buccellam intinges || & ,pane de comedes * &
ואכלת מן־הלחם וטבלת פתך בחמץ
:triticum tostum † ei porrexit Et .messorum latere ex sedit Et
ותשב מצד הקצרים ויצבט־לה קלי
surrexit Et .reliquum fecit & ,est saturata & ,comedit &
15 ותאכל ותשבע ותתר: ותקם
Etiam : dicendo ,suis pueris Bohaz præcepit & ,colligendū ad
ללקט ויצו בעז את־נעריו לאמר גם
.eam afficiatis pudore non & ,colligat manipulos inter
בין העמרים תלקט ולא תכלימוה:
,relinquetis & ,fasciculis ‡ de ei soluetis soluendo etiam Et
16 וגם של־תשלו לה מן־הצבתים ועזבתם
agro in collegit Et .eam in increpetis non & ,colligat &
17 ולקטה ולא תגערו־בה: ותלקט בשדה
fuit & ,collegerat quod excussit & ,vesperam ad vsque
עד־הערב ותחבט את אשר־לקטה ויהי
.vrbem est ingressa & ,tulit ‡ Et .hordeorum Epha † ferè
18 כאיפה שערים: ותשא ותבוא העיר
dedit & ,protulit & .collegerat quod eius socrus vidit Et
ותרא חמותה את אשר־לקטה ותוצא ותתן
.sua saturitate de reliquum fecerat quod ei
לה את אשר־הותרה משבעה:
vbi & ,hodie collegisti Vbi :sua socrus ei Dixitque
19 ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום ואנה
,suæ socrui indicauit Et .benedictus ,te cognoscens || ,Sit ? fecisti
עשית יהי מכירך ברוך ותגד לחמותה
viri Nomen : ait & , eo cum fecerat quo †
את אשר־עשתה עמו ותאמר שם האיש
.Bohaz ‡ ,hodie eo cum feci quo
אשר עשיתי עמו היום בעז:
Domino ipse $ Benedictus :suæ nurui Nahomi Dixitque
20 ותאמר נעמי לכלתה ברוך הוא ליהוה

audis
sed
|| erunt
† in quo
‡ pergéque
$ vt non tangat
צוה צמא
* si sitieris perge
|| bibe
כלה
שתה
† in faciem suā,
נפל
‡ vt agnosceres
$ quæ sum
נכר
נגד
socrui tuæ, postquā mortuus est vir tuus:
|| perrexisti
ילד
† ab ‡ & $ Reddat tibi
בוא חסה
חנן
ad
† sum ‡ ex ancillis tuis.
Tempore
נגש
* comede
|| intinge
† polentam:
ישב צבט
יתר
צוה
dimittendo dimittetis ‡ manipulis,
שלל
† modius hordei
‡ portauit
נשא
יצא
superfuerat sibi
† qui cognouit
נכר נגד
† cum quo fecerat,
* est
$ sit à
כלל

osculum dedit Et .adhuc fleuerunt & ,suam vocem leuauerunt Et
14 ותשנה קולן ותבכינה עוד ותשק
Ecce :ait Et .ea in ‡ adhæsit Ruth & ,suæ socrui † Horpah
15 ערפה לחמותה ורות דבקה בה: ותאמר הנה
; suos deos ad & ,suum populum ad tua fratria $ est reuersa
שבה יבמתך אל־עמה ואל־אלהיה
Ne :Ruth dixit Et .tuam fratriam * post reuertere
16 שובי אחרי יבמתך: ותאמר רות אל־
quia .te post à recedendum ad ,te deserendum ad ,me in incurras ||
תפגעי־בי לעזבך לשוב מאחריך כי
:pernoctabo ,pernoctaueris quo in & :ibo , ieris † quocunque
אל־אשר תלכי אלך ובאשר תליני אלין
quo In ‡ .meus Deus ,tuus Deus & : meus populus ,tuus populus
17 עמך עמי ואלהיך אלהי: באשר
Dominus faciat Sic .sepeliar ibi & , moriar ,fueris mortua
תמותי אמות ושם אקבר כה יעשה יהוה
.te inter & ,me inter diuidet * mors quia $,addat sic & ,mihi
לי וכה יסיף כי המות יפריד ביני ובינך:
cessauit & ;secum eundum ad ipsa se roborans || quòd vidit Et
18 ותרא כי־מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל
ipsius venire vsque ‡ ,ipsæ ambæ iuerunt † Et .eam ad loqui
19 לדבר אליה: ותלכנה שתיהם עד־בואנה
est commota & ,Bethlechem eas venire circa $ fuit & .Bethlechem
בית לחם ויהי כבאנה בית לחם ותהם
:Nahomi * hæc Num : dixerunt & ,eis super ciuitas tota
כל־העיר עליהן ותאמרנה הזאת נעמי:
me vocate :Nahomi || me vocetis Ne :eos ad dixit Et
20 ותאמר אליהן אל־תקראנה לי נעמי קראן לי
Ego .valde mihi Sufficiens sibi amaritudinem dedit ‡ quia,Mara †
21 מרא כי־המר שדי לי מאד: אני
quid Et .Dominus me reduxit vacuam & , abij plena
מלאה הלכתי וריקם השיבני יהוה למה
,me in est testificatus Dominus & ? Nahomi $ me vocabitis
תקראנה לי נעמי ויהוה ענה בי
Ruth & ,Nahomi est reuersa Et .mihi malefecit sibi Sufficiens * &
22 ושדי הרע־לי: ותשב נעמי ורות
:Moab agri || ex reuersa ea cum eius nurus Moabitis
המואביה כלתה עמה השבה משדי מואב
.hordeorum † messis principio in Bethlechem venerunt ipsæ &
והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערים:

CAP. II. ב

virtute ‡ potens vir ,† eius viro notus Nahomi ipsius Et
1 ולנעמי מידע לאישה איש גבור חיל
Ruth Dixitque .Bohaz eius nomen & ,Elimelech familia è
2 ממשפחת אלימלך ושמו בעז: ותאמר רות
colligam & ,agrum in nunc Ibo : Nahomi ad Moabitis
המואביה אל־נעמי אלכה נא השדה ואלקטה
dixit Et .eius oculis in gratiam inuenero quem post spicis in
בשבלים אחר אשר אמצא־חן בעיניו ותאמר
agro in collegit & ,venit & abiit Et .mea filia Vade :ei
3 לה לכי בתי: ותלך ותבוא ותלקט בשדה
agri pars eius accidens $ accidit Et .messores post
אחרי הקצרים ויקר מקרה חלקת השדה
ecce Et .Elimelech familia de * qui ,Bohaz ipsius
4 לבעז אשר ממשפחת אלימלך: והנה־
Dominus : messoribus dixitque ,Bethlechem de venit Bohaz
בעז בא מבית לחם ויאמר לקוצרים יהוה
.Dominus tibi Benedicat ;ei dixerunt Et .vobiscum
עמכם ויאמרו לו יברכך יהוה:
* Cuius :messores super stanti ‡ suo puero Bohaz Dixitque
5 ויאמר בעז לנערו הנצב על־הקוצרים למי
super stans puer respondit Et ? hæc puella
6 הנערה הזאת: ויען הנער הנצב על־
est reuersa quæ ,ipsa * Moabitis Puella : ait & ,messores
הקוצרים ויאמר נערה מואביה היא השבה
Colligam , dixit Et .Moab agri de Nahomi cum
7 עם־נעמי משדי מואב: ותאמר אלקטה־
, venit & : messores post manipulis in congregabo & obsecro
נא ואספתי בעמרים אחרי הקוצרים ותבוא
domi ‡ eius sessio † hæc ,nunc vsque & mane tun à stetit &
ותעמוד מאז הבקר ועד־עתה זה שבתה הבית

osculata est
נשא נשק
† socrum suā, ‡ c.
$ cognata
* cognatam
|| roges me, vt relinquam te, vt recedam
† perrexeris, Pergam: & vbi morata fueris, morabor.
לון
‡ Vbi
$ nisi * diuisionem faciat
|| induratā esse
ראה
† perrexerunt ‡ donec venissent
$ quando ingressæ sunt
הום
* est
|| decoram:
† amaram, ‡ amaritudine affecit me omnipotens
שוב
$ inanem?
* omnipotens
רוע
|| regione
כלל
† hordeacea.
חלל
consanguineus † erat ‡ diuitiis
מודע
ידע
spicas in agro illius, in cuius oculis inuenero gratiam.
חנן
קרה
$ vt pars esset
* erat
* qui stabat ‡ est
נצב
qui stabat
* est,
regione
manipulos
† mansio ‡ in domo fuit
ישב

, viuentibus cum suam misericordiam reliquit non qui
אשר לא־עזב · חסדו את־[a]החיים
nobis Propinquus : Nahomi ei ait Et mortuis cum nec
ואת־[b]המתים ותאמר לה נעמי קרוב לנו
.ipse || nostris redemptoribus * de ; vir
האיש מגאלנו הוא:
Cum :me ad dixit quia Etiam :Moabitis Ruth Dixitque
21 ותאמר רות המואביה גם כי־אמר אלי עם־
compleuerint donec ,adhærebis mihi ‡ qui pueris
הנערים אשר־לי תדבקין עד אם־[c]כלו את
.mihi $ quæ ,messem totam
כל־הקציר אשר־לי:
*Bonum :suam nurum Ruth ad Nahomi ait Et
22 ותאמר נעמי אל־רות כלתה טוב
obuiabunt non & ,eius puellis cum exeas quòd ,mea filia
[d]בתי כי [e]תצאי עם־נערותיו ולא יפגעו־
Bohaz puellis in adhæsit || Et .alio agro in te in *
23 בך בשדה אחר: ותדבק בנערות בעז
messem ‡ & ,hordeorum messem consummare vsque † colligendum ad
ללקט עד־כלות קציר־השערים וקציר
.sua socru cum sedit & : triticorum
[f]החטים [g]ותשב את־חמותה:

CAP. III. ג

nonne ,mea Filia : sua socrus Nahomi ei Dixitque
1 ותאמר לה נעמי חמותה בתי הלא
,nunc Et ? tibi sit bene quo $, requiem tibi quæram
2 אבקש־לך מנוח אשר ייטב־לך: ועתה
? eius puellis cum fuisti cuius ,nostra cognatio * Bohaz nonne
הלא בעז [h]מדעתנו אשר [i]היית את־נערותיו
.nocte hordeorum aream ventilans || ipse Ecce
הנה־הוא זרה את־גרן השערים הלילה:
,te super tua vestimenta pones $ & ,te unges ‡ & ,te lauabis † Et
3 ורחצת [k]וסכת [l]ושמתי שמלתיך עליך
eum finite vsque || viro cognoscaris non ,aream * descendes &
וירדתי הגרן אל־תודעי לאיש עד כלתו
scies & ,eum cubando in † ,erit Et .bibere & , comedere
4 לאכל ולשתות: ויהי בשכבו וידעת
discooperies & , venies & :ibi cubabit quo || locum
את־המקום אשר ישכב־שם ובאת [m]וגלית
quid tibi indicabit ipse & :accumbes & , eius pedes $
מרגלתיו ושכבתי והוא יגיד לך את אשר
dixeris quæ Omnia : eum ad Dixitque .facias
5 [n]תעשין: ותאמר אליה כל אשר־תאמרי
omnia iuxta fecit & ,aream * descendit Et .faciam ,me ad
6 [n]אעשה: [o]ותרד הגרן [n]ותעש ככל
.sua socrus sibi præceperat quæ
אשר־[p]צותה חמותה:
venit & ,eius cor bonum fuit || & ,bibit & , Bohaz comedit Et
7 ויאכל בעז [p]וישת וייטב לבו ויבא
,silentio in ‡ venitque :acerui extremitate † in dormiendum ad
לשכב בקצה הערמה ותבא בלט
.accubuit & ,eius pedes $ discooperuit &
ותגל מרגלתיו ותשכב:
,se inclinauit & ,vir expauit & :noctis dimidio in $ fuit Et
8 ויהי [r]בחצי הלילה ויחרד האיש וילפת
Quæ :dixit Et .eius pedibus accubans || mulier ecce &
9 והנה אשה שכבת מרגלתיו: ויאמר מי־
tuam alam expandes $ Et .tua ancilla Ruth ‡ Ego :dixit Et ?tu †
את ותאמר אנכי רות אמתך ופרשת כנפך
: Dixitque :tu redemptor * quia ,tuam ancillam super
10 על־אמתך כי גאל אתה: ויאמר
fecisti meliorem ,mea filia Domino || tu Benedicta
ברוכה את ליהוה [s]בתי [t]היטבת
eundum ‡ non ad prima præ † posteriorem tuam misericordiam
חסדך האחרון מן־הראשון לבלתי־לכת
,diuitem si & , tenuem si ‡ iuuenes post
אחרי הבחורים אם־[u]דל ואם־עשיר:
dixeris quæ omnia :timeas ne , mea filia nunc Et
11 ועתה [x]בתי אל־[y]תיראי כל אשר־תאמרי
mulier quia ,mei populi porta $ tota scit quia :tibi faciam
אעשה־לך כי יודע כל־שער עמי כי אשת

[a]חירה [b]מורת $ est * propinquis || est. ‡ sunt [c]כלה $ est * est [d]בנה [e]יצא * tibi || iunxit se † donec finiretur messis $ frumentorũ: & reuersa est ad socrum suam. [f]חנט [g]ישב $ vt * est de consanguinitate [h]ירע [i]היה || ventilat † laua ‡ vnge $ pone [k]סוך [l]שום ושמת ק * ad || donec finiuerit וירדת ק † cùm dormierit, nota ‡ in quo dormiet: $ à parte pedũ eius; ושכבת ק * in אלי ק [m]גלה [n]עשה [o]ירד [p]צוה || iocundũ erat [q]שתה † summitate ‡ abscondite, $ à parte pedũ, * media nocte: [r]חצה || dormiebat à parte pedum † es ‡ sum $ expande pallium tuum * propinqu⁹ es. || à [s]בנה [t]יטב † quàm primã vt ‡ ambulares ‡ tum pauperem, túmque [u]דלל [x]בנה [y]ירא $ ciuitas

redemptor quinimò || verè quia nunc Et :tu virtutis *
12 חיל את: ועתה כי אמנם כי אם גאל
.me præ propinquus redemptor † est etiam & ,ego
אנכי וגם יש גאל קרוב ממני:
,te redemerit ‡ si ,mane in erit & :nocte Pernocta
13 [a]ליני הלילה והיה בבקר אם־יגאלך
te redimam & ,te redimere $ noluerit si Et .redimat ,bonum
טוב יגאל ואם־לא יחפץ לגאלך וגאלתיך
.manè vsque cuba * :Dominus viuit , ego
אנכי [b]חי־יהוה שכבי עד־הבקר:
antequam surrexit Et .mane vsque ,eius pedibus || accubuit Et
14 ותשכב מרגלותו עד־הבקר [c]ותקם בטרום
,sciatur Non :dixit Et .suum socium † vir cognosceret
[d]יכיר איש את־[e]רעהו ויאמר אל־יודע
.aream ‡ mulier venerit quòd
כי־באה האשה הגרן:
apprehende || & ,te super * quod linteum Da ‡ :dixit Et
15 ויאמר [f]הבי המטפחת אשר־עליך ואחזי־
,hordeorum ‡ sex est mensus & ,illud in apprehendit † Et .illud in
בה ותאחז בה [g]וימד שש־שערים
.ciuitatem introiit $ & ,eam super posuit &
[h]וישת עליה ויבא העיר:
? mea filia tu * Quæ :dixit & ,suam socrum ad venit Et
16 ותבוא אל־חמותה ותאמר מי־את בתי
.vir sibi fecit quæ omnia ei narrauit &
ותגד־לה את כל־אשר עשה־לה האיש:
dixit Quia .mihi dedit horum hordeorum || Sex : ait Et
17 ותאמר שש־השערים האלה נתן לי כי אמר
.tuam socrum ad vacuè ‡ ingredieris Non : me ad
אל־תבואי ריקם אל־חמותך:
quomodo ,cognoscas donec ,mea filia Mane : dixit Et
18 ותאמר [i]שבי בתי עד אשר תדעין איך
compleuerit quin * vir quiescet non quia :verbum $ cadat
[k]יפל דבר כי לא ישקט האיש כי־אם־כלה
.hodie verbum ||
הדבר היום:

CAP. IIII. ד

ecce & : ibi sedit & , portam ad ascendit Bohaz Et
1 ובעז עלה השער וישב שם והנה
, Declina :dixit & ,Bohaz est allocutus quem transiens redemptor $
הגואל עבר אשר דבר־בעז ויאמר סורה
.sedit & ,declinauit Et .singularis quidam ô * hîc sede
שבה־פה [l]פלני [m]אלמני [n]ויסר וישב:
:dixit & ,ciuitatis sermonibus de viros decem cepit || Et
2 [o]ויקח עשרה אנשים מזקני העיר ויאמר
Partem :redemptori † Dixitque .sederunt & .hîc Sedete
3 שבו־פה וישבו: ויאמר לגאל חלקת
,Nahomi vendidit ,Elimelech nostri fratris ‡ quæ ,agri
השדה אשר לאחינו לאלימלך מכרה נעמי
Reuelabo : dixi ego Et .Moab agro ex $ est reuersa quæ
4 [p]השבה משדה מואב: ואני אמרתי אגלה
coram & , habitatoribus coram Acquire :dicendo ,tuam aurem
אזנך לאמר קנה נגד הישבים ונגד
,redemeris non si & redime ,redemeris si * ,mei populi senioribus
זקני עמי אם־תגאל גאל ואם־לא יגאל
,redimendum ad ‡ ,te præter † non quòd sciam vt , mihi indica
[q]הגידה לי [r]ואדע כי אין זולתך לגאול
.redimam * Ego :dixit Et .te post $ ego &
ואנכי אחריך ויאמר אנכי אגאל:
manu de agrum te acquirere || die In : Bohaz dixit Et
5 ויאמר בעז ביום־[s]קנותך השדה מיד
,acquires mortui vxore Moabitide † Ruth .à & , Nahomi
נעמי ומאת רות המואביה אשת־[t]המת קניתי
.eius hæreditate super mortui ‡ nomen suscitandum ad
[u]להקים שם־המת על־נחלתו:
forte ne ,mihi redimere potero * Non :redemptor $ Dixitque
6 ויאמר הגאל לא אוכל לגאול־לי פן־
tu tibi Redime † .meam hæreditatem corrumpam ||
אשחית את־נחלתי גאל־לך אתה את־
.redimere potero $ non quia ,meam redemptionem
גאלתי כי לא־אוכל לגאול:

* virtuosa es. || propinquus sum, כתיב ולא ק † propinquus propinquior ‡ propinquus tuus esse voluerit, bene, propinquus sit. $ propinquus tuus esse, propinquus tuus ero * dormi [a]לון [b]חיה $ à parte pedũ [c]קום † proximum [d]נכר [e]רעה ‡ in $ Affer * est || tene [f]יהב † tenuit ‡ hordei mensuras: $ ingressa est [g]מדד [h]שות * es || hordei mensuras has ‡ vacua אלי ק [i]ישב $ res * nisi [k]נפל || rem $ propinquus transibat de quo locutus fuerat * tu talis & talis. [l]פלא אלם || tulit [n]סור [o]לקח † propinquo, ‡ erat $ è regione [p]שוב * si propinquus esse vis propinquus esto: † est ‡ vt sit propinquus וארעה ק [q]נגד [r]ידע $ sum * propinquus ero. || qua acquisieris † Moabitidem vxorẽ defuncti [s]קנה [t]מות ‡ defuncti [u]קום קנית ק $ propinquus: * possum propinquus esse, || deleam † Sis tu propinquus propinquitate mea, $ possum esse propinquus.

super &, *redemptione* ‡ super Israel in antè ‡ hoc Et
7 וזאת לפנים בישראל על־הגאלה ועל־
vir soluebat *verbum omne* * confirmandum ad permutatione
התמורה לקים כל־דבר שלף איש
testimonium hoc & : suo proximo dabat & , suum calciamentum
נעלו ונתן לרעהו וזאת [a]התעודה
:tibi Acquire : Bohaz ad *redemptor* Dixítque .Israel in
8 בישראל׃ ויאמר הגאל לבעז קנה־לך
.suum calciamentum soluit &
וישלף נעלו׃
Testes : populum omnem & , seniores ad Bohaz Dixítque
9 ויאמר בעז לזקנים וכל־העם עדים
, Elimelech ‡ quæ omnia acquisiui quòd , hodie *vos* estis
אתם היום כי קניתי את־כל־אשר לאלימלך
.Nahomi manu de , Machalon & , Chilion * quæ omnia &
ואת כל־אשר לכליון ומחלון מיד נעמי׃
Machalon vxorem Moabitidem Ruth etiam Et
10 וגם את־רות המאביה אשת מחלון
super mortui nomen suscitandum ad , vxorem in mihi acquisiui
קניתי לי לאשה להקים שם־המת על־
, suis fratribus *cùm* à *mortui* nomen excidatur non & , sua hæreditate
נחלתו ולא־יכרת שם־המת מעם אחיו
.hodie *vos* Testes . sui loci porta à &
ומשער מקומו עדים אתם היום׃
: seniores & , porta in ‡ qui populus omnis Dixerúntque
11 ויאמרו כל־העם אשר־בשער והזקנים
in *venientem* * mulierem , Dominus Det . ‡ Testes
עדים יתן יהוה את־האשה הבאה אל־
ædificauerunt quæ , Leah sicut & Rachel sicut , tuam domum
ביתך כרחל וכלאה אשר [b]בנו
, Ephrathah in virtutem *fac* ‡ & ; Israel domum *ipsæ ambæ*
[c]שתיהם את־בית ישראל ועשה־חיל באפרתה
. Bethlechem in nomen *voca* &
וקרא־שם בבית לחם׃
peperit quem , Peres domus sicut tua domus sit Et
12 ויהי ביתך כבית פרץ אשר־ילדה
Dominus dederit quod semine de , Iehudah ipsi Thamar
תמר ליהודה מן־הזרע אשר יתן יהוה
.hac puella de tibi
לך מן־הנערה הזאת׃

‡ erat ‡ propinquitate, * omnem rem
[a]עוד propinquus
‡ estis ‡ erant * erant
defuncti in defuncti
estis
‡ erant
‡ sumus. * quæ ingreditur
[b]בנה ‡ faciat
[c]שנה celebra

; *vxorem in* † sibi fuit & , Ruth Bohaz *cepit* Et
13 [d]ויקח בעז את־רות ותהי־לו לאשה
, conceptum ei Dominus dedit & : eam ad est ingressus Et
ויבא אליה ויתן יהוה לה [e]הריון
.filium peperit &
[f]ותלד בן׃
Benedictus , Nahomi ad mulieres Dixerúntque
14 ותאמרנה הנשים אל־נעמי ברוך
, hodie *redemptorem* tibi fecit cessare non qui , Dominus
יהוה אשר לא השבית לך גאל היום
.Israel in eius nomen vocetur vt
ויקרא שמו בישראל׃
alendum ad & , animam *reducentem in* tibi erit Et
15 והיה לך [g]למשיב נפש ולכלכל את־
, eum peperit , te diligit quæ tua nurus quia ; tuam senectutem
[h]שיבתך כי [i]כלתך אשר־אהבתך ילדתו
.*filiis* ‡ septem *præ* † tibi *bona ipsa* ‖ quæ
אשר־היא טובה לך משבעה בנים׃
, suo sinu in eum posuit & *natum* * Nahomi *cepit* ‡ Et
16 [k]ותקח נעמי את־הילד ותשתהו בחיקה
vicinæ *ei* † vocauerunt Et .*nutricem in* ‖ ei fuit &
17 ותהי־לו לאמנת׃ ותקראנה לו השכנות
vocauerunt & : Nahomi ipsi filius est Natus : dicendo , nomen
שם לאמר ילד־בן לנעמי ותקראנה
.Dauid patris Isai pater ‡ ipse , Hobed eius nomen
שמו עובד הוא אבי־ישי אבי דוד׃
genuit Peres : Peres generationes † istæ Et
18 ואלה תולדות פרץ פרץ הוליד את־
Ram & , Ram genuit Chesron Et .Chesron
19 חצרון׃ וחצרון הוליד את־רם ורם
genuit Hamminadab Et .Hamminadab genuit
20 הוליד את־עמינדב׃ ועמינדב הוליד את־
, Salmah genuit Nachson & , Nachson
נחשון ונחשון הוליד את־שלמה׃
genuit Bohaz & : Bohaz genuit Salmon Et
21 ושלמון הוליד את־בעז ובעז הוליד את־
genuit Isai & : Isai genuit Hobed Et .Hobed
22 עובד׃ ועובד הוליד את־ישי וישי הוליד
.Dauid
את־דוד׃

tulit † vxor [d]לקח
[e]הרה
[f]ילד
propinquum
ad quiescere faciendum
[g]שוב
[h]שוב [i]כלל
‖ est melior † quàm ‡ filij. ‡ tulit * infantem,
[k]לקח
‖ vt nutrix: † eum
‡ est
† sunt

נשלם ספר רות

Finis libri Ruth.

שמואל א

LIBER SAMVEL,

Qui dicitur Primus Regum.

CAPVT I. א

de vnus vir fuit Et
1 ויהי איש אחד מן־
monte de Sophim Ramathaim *
הרמתים צופים מהר
Elcanah eius nomen & , Ephraim
אפרים ושמו אלקנה
, Elihu filij , Ierocham filius
בן־ירחם בן־אליהוא
:vxores duæ* ei Et .Ephratæi Suph filij ,Tochu filij
2 בן־תחו בן־צוף אפרתי: ולו שתי נשים
fuit ‡ Et .Peninnah *secundæ* † nomen & , Channah vnius nomen
שם אחת חנה ושם השנית פננה ויהי
.nati * non Channah & ☩; nati Peninnah ipsi
לפננה ילדים ולחנה אין ילדים:
dies in diebus à ‖ sua ciuitate è ipse vir ascendebat Et
3 ועלה האיש ההוא מעירו מימים ימימה
:Siloh in exercituum Domino immolandum & *se incuruandum* † ad
להשתחות ולזבח ליהוה צבאות בשלה
sacerdotes Pinechas & Cophni , Heli filij duo ‡ ibi &
ושם שני בני־עלי חפני ופנחס כהנים
deditque .Elcanah immolauit & , dies fuit Et .Domino
4 ליהוה: ויהי היום ויזבח אלקנה ונתן
eius filiabus & , eius filiis omnibus & , suæ vxori Peninnah
לפננה אשתו ולכל־בניה ובנותיה
vnam *distributionem* ‡ dedit Channah ipsi Et .*distributiones* †
5 מנות: ולחנה יתן מנה אחת
Dominus & , diligebat Channah quoniam ; *facierum* ☩
אפים כי את־חנה אהב ויהוה
eius *angustiatrix* * eam irritabit Et .eius vuluam concluserat
6 סגר רחמה: וכעסתה צרתה
Dominus concluserat quia ,*eã faceret fremere vt* ‖ ,ita etiam
גם־כעס בעבור הרעמה כי־סגר יהוה
, *anno in anno* † faciebat sic Et .eius vuluam *super*
7 בעד רחמה: וכן יעשה שנה בשנה
;eam irritabat sic , Domini domum in *eam ascendendo ab*
מדי עלתה בבית יהוה כן תכעסנה
Elcanah ei Dixitque .comedebat non & , flebat &
8 ותבכה ולא תאכל: ויאמר לה אלקנה
?*comedes* ☩ non quid vt & ,*flebis* ‡ quid vt , Channah : suus vir
אישה חנה למה תבכי ולמה לא תאכלי
tibi *bonus ego* ‖ Nónne ?tuum cor *habebit* * malè quid vt &
ולמה ירע לבבך הלוא אנכי טוב לך
comedere post ☩ Channah Surrexitque ?*filiis* ‡ decem *præ* †
9 מעשרה בנים: ותקם חנה אחרי אכלה
,solium super *sedens* ‖ sacerdos Heli Et .*bibere post* * & , Siloh in
בשלה ואחרי שתה ועלי הכהן ישב על־הכסא
:animo *amara* ‡ ipsa Et .Domini templi postem *super* †
10 על־מזוזת היכל יהוה: והיא מרת נפש
vouit Et .fleuit flendo & , Dominum *super* ☩ orauitque
11 ותתפלל על־יהוה ובכה תבכה: ותדר
videndo si , exercituum Domine : ait & , votum
נדר ותאמר יהוה צבאות אם־ראה
non & ,mei fueris recordatus & ,tuæ ancillæ *afflictionem* * videris
תראה בעני אמתך וזכרתני ולא־
semen tuæ famulæ dederisque , tuæ ancillæ fueris oblitus
תשכח את־אמתך ונתתה לאמתך זרע
,eius vitæ diebus omnibus Domino illud dabo & , *virorum*
אנשים ונתתיו ליהוה כל־ימי חייו

cùm fuit Et .eius caput super ascendet non nouacula &
12 ומורה לא־יעלה על־ראשו: והיה כי
obseruans ‡ Heli & ,*Domini facies ad orare multiplicaret* †
הרבתה להתפלל לפני יהוה ועלי שמר את־
,suo corde *super loquens* ☩ ipsa Channah Et .eius os
13 פיה: וחנה היא מדברת על־לבה
.audiebatur non eius vox sed : *se mouentia* ‖ eius labia *tantùm* *
רק שפתיה נעות וקולה לא ישמע
eam ad Dixitque .ebriam *in* ‡ Heli eam *reputauit* † &
14 ויחשבה עלי לשכרה: ויאמר אליה
.te *desuper* ☩ tuum vinum remoue ?eris ebria Vsquequo : Heli
עלי עד־מתי תשתכרין הסירי את־יינך מעליך:
mulier * mi domine Non : ait & : Channah respondit Et
15 ותען חנה ותאמר לא אדני אשה
effudi sed ; bibi non sechar & ,vinum & ; *ego* ‖ spiritu dura
קשת־רוח אנכי ויין ושכר לא שתיתי ואשפך
.*Domini facies ad* † meam animam
את־נפשי לפני יהוה:
quia ;*profectu sine filiæ facies ad tuam ancillam* dederis Ne
16 אל־תתן את־אמתך לפני בת־בליעל כי
sum locuta meæ indignationis & *meæ meditationis* ☩ multitudine ex
מרב שיחי וכעסי דברתי
;pace in Vade : dixit & , Heli respondit Et .hactenus
17 עד־הנה: ויען עלי ויאמר לכי לשלום
petisti quam ,tuam petitionem det Israel Deus &
ואלהי ישראל יתן את־שלתך אשר שאלת
gratiam tua ancilla Inueniat : dixit Et .eo *cum à* *
18 מעמו: ותאמר תמצא שפחתך חן
,comedit & ; suam viam in mulier abiit Et .tuis oculis in
בעיניך ותלך האשה לדרכה ותאכל
.vltra ei *fuerunt* † non eius *facies &* ‖
ופניה לא־היו־לה עוד:
:*Domini facies ad se incuruauerunt* ☩ & ,manè *in manicarunt* ‡ Et
19 וישכמו בבקר וישתחוו לפני יהוה
: Ramah in suam domum in venerunt & , sunt reuersique
וישבו ויבאו אל־ביתם הרמתה
,suam vxorem Channah Elcanah cognouit &
וידע אלקנה את־חנה אשתו
.Dominus eius est recordatus &
ויזכרה יהוה:
, Channah concepit & , dierum *reuolutionibus* in ,fuit Et
20 ויהי לתקפות הימים ותהר חנה
quòd , Semuel ,eius nomen vocauítque : filium peperit
ותלד בן ותקרא את־שמו שמואל כי
.eum *petiui* ‡ Domino à
מיהוה שאלתיו:
,eius *domus* ☩ omnis & , Elcanah vir ascendit Et
21 ויעל האיש אלקנה וכל־ביתו
.suum votum & , *dierum* hostiam Domino immolandum ad
לזבח ליהוה את־זבח הימים ואת־נדרו:
donec * : suo viro dixit quia .ascendit non Channah Et
22 וחנה לא עלתה כי־אמרה לאישה עד
faciebus cum † conspiciatur & ‖ eum adducam & : *puer* ablactetur
יגמל הנער והבאתיו ונראה את־פני
.seculum in vsque ibi maneat & ,*Domini*
יהוה וישב שם עד־עולם:
:tuis oculis in bonum ‡ Fac : suus vir Elcanah ei Dixitque
23 ויאמר לה אלקנה אישה עשי הטוב בעיניך
confirmet veruntamen : eum *te ablactare* ☩ donec mane
שבי עד־גמלך אתו אך יקם

[a] היה [b] צפה * *duobus excelsis spectantibus*
* fuerunt
[c] שנה † alterius ‡ fuerunt. ☩ sed * fuerunt
‖ annuatim,
† adorandum,
[d] שחה ‡ erant
† partes. † partem
[e] מנה ☩ honorabilẽ,
* inimica
[f] צור ‖ propterea quòd improperaret ei, † annuatim,
à tempore quo ascendebat ipsa
[g] עלה
‡ fles, ☩ comedis?
[h] בכה
* se habet ‖ melior sum † quàm ‡ filij? ☩ postquam comederant
[i] רוע [k] קום
* postquam biberant. ‖ sedebat † iuxta ‡ erat amaro ☩ ad
[l] מרר [m] נדר
* afflictionem
virile:
[n] חוה

† diu oraret coram Domino, † obseruabat
[a] דבר
☩ loquebatur in * sed † mouebantur:
[b] שפה
† æstimauit ‡ tanquam ☩ à
[c] סור
* sum ebria, sed
[d] ענה
‖ sum;
☩ coram Dño.
reputes quòd ancilla tua stet corã Domino tanquam filia impia,
☩ eloquij mei
[e] שוח
[f] שאל
חסר א
* ab
[g] חנן
[h] הלך
‖ itáque † fuit
[i] פנה
‡ surrexerunt ☩ adorauerunt coram Dño:
[k] שחה
reuolutione
[l] קוף [m] הרה
[n] ילד
‖ petiuisset
☩ familia
[o] עלה
anniuersariã;
* Non ascendam
infans: ‖ vt † coram Dño,
[p] בוא
‡ quod est
[q] עשה
☩ ablactes
[r] ישב [s] קום

puer & ;suam domum *super* Ramah in Elcanah abiit Et
11 וילך אלקנה הרמתה על־ביתו והנער
sacerdotis Heli *faciebus cum* * Domino *ministrans erat*
היה משרת את־יהוה את־פני עלי הכהן:
cognoscebant nec ;*profectu absque* † filij Heli filij Et
12 ובני עלי בני בליעל לא ידעו את־
omni ‡ populo cum sacerdotum *iudicium* † Et .Dominum
13 יהוה: ומשפט הכהנים את־העם כל־
coqui circa ,sacerdotis puer veniebat & , sacrificium sacrificante viro
איש זבח זבח ובא נער הכהן כבשל
.eius manu in *dentium trium* † fuscinula & , *carnem*
הבשר והמזלג שלש השנים בידו:
,lebetem in vel ; ahenum in vel concha in percutiebat Et
14 [a]והכה בכיור או בדוד או בקלחת
,fuscinula faciebat ascendere quod omne .ollam in vel
או בפרור כל אשר־יעלה המזלג
Israeli vniuerso faciebant sic :*eo in* sacerdos accipiebat
יקח הכהן בו ככה יעשו לכל־ישראל
.Siloh in illuc venientibus
הבאים שם בשלה:
veniebat & .adipem facerent suffitu antequam Etiam
15 גם בטרם יקטרון את־החלב ובא
,carnem Da :immolanti viro dicebat & ,sacerdotis puer
נער הכהן ואמר לאיש הזבח תנה בשר
, coctam carnem te à accipiet non & : sacerdoti *assandum ad*
[b]לצלות לכהן ולא־יקח ממך בשר מבשל
Suffiendo : vir eum ad Dicebátque .*viuam quinimo*
16 כי אם־[c]חי: ויאמר אליו האיש קטר
desiderabit || sicuti ,tibi *cape* * & ,adipem die *sicut* ‡ faciam suffire
יקטירון כיום החלב וקח לך כאשר תאוה
, † non si & : dabis nunc *Quia* || :ei dicebat Et ,tua anima
נפשך ואמר לו כי עתה [d]תתן ואם־לא
.*violentia in* ‡ accipiam
לקחתי בחזקה:
eum valde magnum puerorum peccatum Erátque
17 ותהי חטאת הנערים גדולה מאד את־
sacrificium viri contemnebant quia :*Domini faciebus*
פני יהוה כי נאצו האנשים את מנחת
,*Domini faciebus cum ministrans* Semuel Et .Domini
18 יהוה: ושמואל משרת את־פני יהוה
.*lini* ephod accinctus puer
נער חגור אפוד בד:
faciebat ascendere † & ,sua mater ei faciebat *paruum pallium* Et
19 ומעיל קטן תעשה־לו אמו [e]והעלתה
suo viro cum *eam ascendendo in* ,*dies in diebus à* ‡ ei
לו מימים ימימה בעלותה את־אישה
.*dierum* ‡ hostiam immolandum ad
לזבח את־זבח הימים:
,eius vxori & , Elcanah Heli benedixit Et
20 וברך עלי את־אלקנה ואת־אשתו
,hac muliere de semen tibi Dominus Ponat :dixit &
ואמר ישם יהוה לך זרע מן־האשה הזאת
abierunt Et .Domino *petiuit quam petitione* pro
תחת השאלה אשר שאל ליהוה והלכו
,Channah Dominus visitauit Quia .suum locum in
21 למקומו: כי־פקד יהוה את־חנה
:filias duas & , filios tres peperit & , concepit &
[f]ותהר [g]ותלד שלשה־בנים [h]ושתי בנות
.*Domino cum* ‡ , Semuel puer *euasit grandis* †
ויגדל הנער שמואל עם־יהוה:
quæ vniuersa audiuit & ; valde senex * Heli Et
22 ועלי זקן מאד ושמע את כל־אשר
cubarent quod & , Israel vniuerso eius filij faciebant
יעשון בניו לכל־ישראל ואת אשר־ישכבן
.*conuentus* † tabernaculi ostium *militantibus* || mulieribus cum
את־הנשים הצבאות פתח אהל [i]מועד:
?hæc *verba* secundum *facietis* ‡ quid Vt : eos ad Dixítque
23 ויאמר להם למה [k]תעשון כדברים האלה
omni ab mala vestra *verba audiens* ‡ ego quæ
אשר אנכי שמע את־דבריכם [l]רעים מאת כל־
?ista populo
העם אלה:

in
ministrabat
* coram
|| sacerdote.
† erant impij,
† consuetudo
‡ erat, quod quando coquebatur caro,
† tridens erat
[a] נכה
sibi
vt assem
[b] צלה
sed crudam.
[c] חיה
‡ hac
* tolle
|| desiderat
‡ Nequaquam sed
† dederis,
[d] נתן
‡ vi.
coram Dño:
ministrabat coram Dño,
lineo.
tunicam paruā
† afferebat
[e] עלה
‡ annuatim, quando ascendebat
‡ anniuersariā.
commodato, quod commodauit
[f] הרה [g] ילד
[h] שנה
† creuit
‡ apud Dñm.
* erat
dormirent
|| quæ congregabantur ad
† Ecclesiæ
‡ facitis
[i] יעד [k] עשה
‡ audię
[l] רוע

lactauit & , mulier Mansitque .suum verbum Dominus
יהוה את־דברו ותשב האשה ותינק את־
eum fecit Ascenderéque .eum ablactaret donec ,suum filium
24 בנה עד־גמלה אתו: ותעלהו
modio & , tribus iuuencis *in* * eum ablactauit quum , secum
עמה כאשר גמלתו [a]בפרים שלשה ואיפה
Domini domum || eum adduxit & ;vini vtre & , farinæ vno
אחת קמח ונבל יין ותבאהו בית־יהוה
,iuuencum iugulauerunt Et .puer * puer & . Siloh ‡
25 שלו והנער נער: וישחטו את־הפר
me In :dixit Et .Heli ad puerum adduxerunt &
26 ויבאו את־הנער אל־עלי: ותאמר בי
stans ‡ mulier † ego :mi domine tua anima viuit :mi domine
אדני [b]חי נפשך אדני אני האשה הנצבת
.*Dominum ad* * orandum ad ;*hoc in* ‡ tecum
עמכה בזה להתפלל אל־יהוה:
mihi Dominus dedit & , oraui *hunc puerum Ad*
27 אל־הנער הזה התפללתי ויתן יהוה לי
.eo *cum à* petij quam ,meam petitionem
את־שאלתי אשר שאלתי מעמו:
diebus omnibus Domino *cum feci petere* ego etiam Et
28 וגם אנכי השאלתהו ליהוה כל־הימים
se incuruauit & :Domino commodatus *ipse fuit* quibus
אשר היה הוא שאול ליהוה וישתחו
.Domino ibi
שם ליהוה:

* cum
[a] פר
|| ad
‡ in
* erat valde
Obsecro
† sum
‡ quæ steti
[b] חיה
‡ hic,
* coram Dño.
Pro puero hoc
ab
commodaui.
est

CAP. II. ב

meum cor Exultauit : dixit & , Channah orauit Et
1 ותתפלל חנה ותאמר עלץ לבי
est dilatatum :Domino in meum cornu est exaltatum ,Domino in
ביהוה רמה קרני ביהוה רחב
.tua salute in sum læta quia ,meos inimicos super meum os
[c]פי על־אויבי כי שמחתי בישועתך:
,te præter ‡ non quia ,Dominus sicut sanctus ‡ Non
2 אין־קדוש כיהוה כי־אין בלתך
,multiplicetis Ne .noster Deus sicut *petra* * non &
3 ואין צור כאלהינו: אל־[d]תרבו
quia ,vestro ore ex ‡ vetus egrediatur :*altum altum* † loquamini ||
תדברו גבהה גבהה יצא עתק מפיכם כי
.opera sunt directa *non* ‡ & , Dominus scientiarum Deus
אל [e]דעות יהוה ולא [f]נתכנו עללות:
sunt accincti *vacillantes* † & ;sunt confracti fortes || ,Arcus
4 קשת גברים [g]חתים ונכשלים אזרו
famelici ‡ & :se locauerunt pane *in Saturi* ‡ .robore
5 חיל: שבעים בלחם נשכרו ורעבים
, *filiis multa* || & , septem peperit sterilis donec * desierunt
חדלו עד־עקרה ילדה שבעה ורבת בנים
facit descendere :viuificat & ,mortificat Dominus .est infirmata
6 אמללה: יהוה [h]ממית ומחיה [i]מוריד
.facit ascendere &;*infernum* †
שאול [k]ויעל:
etiam ,*facit cadere* ‡ ; ditat & , facit pauperem Dominus
7 יהוה [l]מוריש ומעשיר משפיל אף־
stercore è ,*tenuem* ‡ puluere è Suscitat .exaltat
8 מרומם: [m]מקים מעפר [n]דל מאשפת
solium & ,*ingenuus* || cum *faciendum sedere ad* ,*egentem* * eleuabit
[o]ירים אביון להושיב עם־נדיבים וכסא
:terræ *stationes Domino* ‡ quia ;eos *hæreditare* † faciat gloriæ
כבוד ינחלם כי ליהוה [p]מצקי ארץ
.*confusionem eas* * super posuit &
[q]וישת עליהם [r]תבל:
obscuritate || in impij & , seruabit suorum piorum Pedes
9 רגלי חסידו ישמר ורשעים בחשך
.vir roborabitur fortitudine in non quia ;conticescent
[s]ידמו כי־לא בכח יגבר־איש:
,cælis *in* ‡ ipsum super ,eius *rixantes* † conterantur Domine
10 יהוה יחתו מריבו עלו בשמים
fortitudinem dabit & ,terræ fines iudicabit Dominus :tonabit
ירעם יהוה [t]ידין אפסי־ארץ ויתן־[u]עז
.sui Christi cornu sublimabit & ; suo regi
למלכו וירם קרן משיחו:

[c] פה
‡ est
* est fortis
[d] רבה
|| vt † valde sublime verbū:
‡ verbum
‡ ipsi
[e] ידע
ולו
ק
|| & † debiles
[f] תכן [h] חתת
‡ Hi qui saturati priùs fuerāt, pro
‡ qui fuerunt
* famescere:
|| quæ multiplicabat filios.
[h] מות [i] ירד
† ad inferos
‡ humiliat.
[k] עלה [l] ירש
‡ pauperem,
[m] קום [n] דלל
* mendicū, vt sedere faciat
|| principibus,
† sortiti
‡ Domini sunt cardines
[o] רום [p] צור
* eos orbem.
[q] שות [r] תבל
vel בלל
|| tenebris
[s] דמם
† rixæ ‡ è
מריביו
ק
עליו
ק
[t] דין [u] עזז

quam ,auditio * bona ‡ non quia ; ‡ mei filij Ne
24 אַל בָּנָי כִּי לוֹא-טוֹבָה הַשְּׁמֻעָה אֲשֶׁר
.Domini populum transgredi facientes audiens ‖ego
אָנֹכִי שֹׁמֵעַ מַעֲבִרִים עַם-יְהוָה:
: Deus eum iudicabit & ;virum in vir peccauerit Si
25 אִם-יֶחֱטָא אִישׁ לְאִישׁ וּפִלְלוֹ אֱלֹהִים
non & ?ei ‡ orabit quis ,vir† peccauerit Dominum in si &
וְאִם לַיהוָה יֶחֱטָא אִישׁ מִי יִתְפַּלֶּל-לוֹ וְלֹא
Dominus voluit quia ; sui patris voci audierunt
יִשְׁמְעוּ לְקוֹל אֲבִיהֶם כִּי-חָפֵץ יְהוָה
;grandescens & , ambulans Semuel puer Et .eos occidere
26 לַהֲמִיתָם[a]: וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל הֹלֵךְ וְגָדֵל
.hominibus cum etiam & , Domino cum etiam ,bonus &
וָטוֹב גַּם עִם-יְהוָה וְגַם עִם-אֲנָשִׁים:
:eum ad dixitque .Heli ad Dei vir venit Et
27 וַיָּבֹא אִישׁ-אֱלֹהִים אֶל-עֵלִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו
me manifestaui manifestando Nónne : Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה הֲנִגְלֹה נִגְלֵיתִי
domo in Ægypto in eos existendo in ‖ ,tui patris domum ad
אֶל-בֵּית אָבִיךָ [b]בִּהְיוֹתָם בְּמִצְרַיִם לְבֵית
Israel tribubus omnibus ex eum eligendo † Et ? Parhoh
28 פַּרְעֹה: וּבָחֹר אֹתוֹ מִכָּל-שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
,meum altare super ascendere faciendum ad ,sacerdotem in mihi
לִי לְכֹהֵן [c]לַעֲלוֹת עַל-מִזְבְּחִי
;meas facies ad ‖ superhumerale portandum ad '.thymiama suffiendū ad ‡
לְהַקְטִיר קְטֹרֶת [d]לָשֵׂאת אֵפוֹד לְפָנָי
filiorum ignitiones omnes tui patris domini dedi &
וָאֶתְּנָה לְבֵית אָבִיךָ אֶת-כָּל-אִשֵּׁי בְּנֵי
,meum sacrificium in calcitrabitis ‡ Cur .Israel
29 יִשְׂרָאֵל: לָמָּה תִבְעֲטוּ בְּזִבְחִי
honorasti & :habitaculo * præcepi quod ,meum munus ‡ in &
וּבְמִנְחָתִי אֲשֶׁר [e]צִוִּיתִי מָעוֹן וַתְּכַבֵּד אֶת-
omnis initio ‡ de vos impinguandum ad † ,me præ ‖ tuos filios
בָּנֶיךָ מִמֶּנִּי לְהַבְרִיאֲכֶם מֵרֵאשִׁית כָּל-
Dominus dixit Idcirco ?mei populi Israel muneris ‡
30 מִנְחַת יִשְׂרָאֵל לְעַמִּי: לָכֵן נְאֻם-יְהוָה
domus & ,tua Domus : dixi Dicendo : Israel Deus
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָמוֹר אָמַרְתִּי בֵּיתְךָ וּבֵית
nunc & .seculum in vsque meas facies ad * ambulabunt , tui patris
אָבִיךָ יִתְהַלְּכוּ לְפָנַי עַד-עוֹלָם וְעַתָּה
:honorabo ,me honorantes quia ,mihi Absit : Dominus dicit
נְאֻם-יְהוָה חָלִילָה לִּי כִּי-מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד
;venientes ‡ dies Ecce .pendentur vili ,me contemnentes &
31 וּבֹזַי יֵקָלּוּ: הִנֵּה יָמִים בָּאִים
,tui patris domus brachium & ;tuum brachium præcidam &
וְגָדַעְתִּי אֶת-זְרֹעֲךָ וְאֶת-זְרֹעַ בֵּית אָבִיךָ
angustiatorem contemplaberis * Et .tua domo in senem existendo ab ‡
32 [f]מִהְיוֹת זָקֵן בְּבֵיתֶךָ: וְהִבַּטְתָּ [g]צַר
non & : Israel ipsi benefaciet quibus cunctis in habitaculi
מָעוֹן בְּכֹל אֲשֶׁר-יֵיטִיב אֶת-יִשְׂרָאֵל וְלֹא-
non virum Et .diebus omnibus tua domo in senex erit
33 יִהְיֶה זָקֵן בְּבֵיתְךָ כָּל-הַיָּמִים: וְאִישׁ לֹא-
.tuos oculos consumendum ad † ,meo altari cum à ‖ tibi excidam
אַכְרִית לְךָ מֵעִם מִזְבְּחִי [h]לְכַלּוֹת אֶת-עֵינֶיךָ
multitudo omnis & : tuam animam dolore afficiendum ad ‡ &
וְלַאֲדִיב אֶת-נַפְשֶׁךָ וְכָל-[i]מַרְבִּית
. signum tibi hoc Et .viri ‡ morientur tuæ domus
34 בֵּיתְךָ יָמוּתוּ אֲנָשִׁים: וְזֶה-לְּךָ הָאוֹת
:Pinechas & ,Chophni ad ,tuos filios duos ad veniet quod
אֲשֶׁר יָבֹא אֶל-שְׁנֵי בָנֶיךָ אֶל-חָפְנִי וּפִינְחָס
.ipsi ambo morientur vna † die in
בְּיוֹם אֶחָד יָמוּתוּ [k]שְׁנֵיהֶם:
‡ quemadmodum : fidelem sacerdotem mihi suscitabo Et
35 [l]וַהֲקִימֹתִי לִי כֹּהֵן נֶאֱמָן כַּאֲשֶׁר
domum ei ædificabo & : faciet , meo animo in & ,meo corde in
בִּלְבָבִי וּבְנַפְשִׁי יַעֲשֶׂה וּבָנִיתִי לוֹ בַּיִת
.diebus omnibus mei Christi facies ad ‡ ambulabit & ,fidelem
נֶאֱמָן וְהִתְהַלֵּךְ לִפְנֵי-מְשִׁיחִי כָּל-הַיָּמִים:
se incuruandum ad ‖ veniet ,tua domo in residuus * omnis erit Et
36 וְהָיָה כָּל-[m]הַנּוֹתָר בְּבֵיתְךָ יָבוֹא [n]לְהִשְׁתַּחֲוֹת
me lunge , dicet & :panis torta & ,argenti minuto † ei
לוֹ לַאֲגוֹרַת כֶּסֶף וְכִכַּר-לָחֶם וְאָמַר סְפָחֵנִי

‡ itá faciatis
‡ est
* fama,
‖ audio,
† quispiam
† pro eo?
vocem
ambulabat, & crescebat, placebátque tam Dño, quàm
[a] מוֹת
dicit
domui
‖ cùm essent
[b] הָיָה
† elegi
vt offeret
[c] עָלָה
‡ vt suffiret
vt portaret
‖ coram me:
[d] נָשָׂא
† oblationes
‡ calcitrastis
‡ oblationem meam, quam
* in tabernaculo:
[e] צָוָה
‖ magis quàm
† vt impinguaretis
† primitiis
‡ oblationis
coram me
cōtemnentur,
‡ veniunt
‡ ne sit senex
* videbis æmulum in habitaculo
[f] הָיָה [g] צוּר
‖ ab
† vt consumam
[h] כָּלָה
‖ afficiam
[i] רָבָה
‡ iuuenes.
duobus filiis tuis
† eadem
[k] שְׁנָה
‡ est
[l] קוּם
‡ coram Christo meo
* qui relictus fuerit
* vt incuruet
[m] יָתַר
[n] שָׁחָה
† pro numero argenteo, & buccella

buccellam comedendum ad ,sacerdotiorum vnum ad nunc
נָא אֶל-אַחַת הַכְּהֻנּוֹת לֶאֱכֹל פַּת-
.panis
לָחֶם:

CAP. III. ג

:Heli facies ad † Domino ministrans Semuel puer Et
1 וְהַנַּעַר שְׁמוּאֵל מְשָׁרֵת אֶת-יְהוָה לִפְנֵי עֵלִי
* non : illis diebus in preciosus erat Domini sermo &
וּדְבַר יְהוָה הָיָה יָקָר בַּיָּמִים הָהֵם אֵין
cubans ‖ Heli & ,illa die in fuit Et .aperta visio
2 [a]חָזוֹן נִפְרָץ: וַיְהִי בַּיּוֹם הַהוּא וְעֵלִי שֹׁכֵב
poterat non ; caligare inceperant eius oculi & : suo loco in
בִּמְקֹמוֹ וְעֵינָו [b]הֵחֵלּוּ [c]כֵהוֹת לֹא יוּכַל
;extingueretur antequam Dei lucerna Et .videre
3 [d]לִרְאוֹת: [e]וְנֵר אֱלֹהִים טֶרֶם יִכְבֶּה
arca ibi quo ‡ , Domini templo in ;cubans † Semuel &
וּשְׁמוּאֵל שֹׁכֵב בְּהֵיכַל יְהוָה אֲשֶׁר-שָׁם אֲרוֹן
: dixit & , Semuel ad Dominus Vocauítque .Dei
4 אֱלֹהִים: וַיִּקְרָא יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר
quia ,ego Ecce : dixit & ,Heli ad cucurrit Et .ego Ecce
5 הִנֵּנִי: [f]וַיָּרָץ אֶל-עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי-
abiit & ; cuba , reuertere .vocaui non :dixit Et .me vocasti
קָרָאתָ לִּי וַיֹּאמֶר לֹא-קָרָאתִי שׁוּב שְׁכָב וַיֵּלֶךְ
.Semuel adhuc vocare ‡ Dominus Addidítque .cubuit &
6 וַיִּשְׁכָּב: וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא עוֹד שְׁמוּאֵל
quia , ego Ecce : dixit & ,Heli ad abiit & , Semuel surrexit &
וַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיֵּלֶךְ אֶל-עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי
.cuba † , reuertere :mi fili vocaui Non :dixit & mihi vocasti
קָרָאתָ לִי וַיֹּאמֶר לֹא-קָרָאתִי בְנִי שׁוּב שְׁכָב:
nondum ‡ & , Dominum cognouerat nondum † ,Semuel Et
7 וּשְׁמוּאֵל טֶרֶם יָדַע אֶת-יְהוָה וְטֶרֶם
.Domini verbum eum ad fuerat ‡ reuelatum
יִגָּלֶה אֵלָיו דְּבַר-יְהוָה:
.tertio in Semuel vocare * Dominus addidit Et
8 וַיֹּסֶף יְהוָה קְרֹא-שְׁמוּאֵל בַּשְּׁלִשִׁית
vocasti quia ,ego ‖ Ecce :dixit & ,Heli ad abiit & ,surrexit &
[g]וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל-עֵלִי וַיֹּאמֶר הִנְנִי כִּי קָרָאתָ
.puero vocans † Dominus quòd Heli intellexit & .mihi
לִי [h]וַיָּבֶן עֵלִי כִּי יְהוָה קֹרֵא לַנָּעַר:
si ,erit & ; cuba ‡ .Vade : Semuel ad Heli Dixítque
9 וַיֹּאמֶר עֵלִי לִשְׁמוּאֵל לֵךְ שְׁכָב וְהָיָה אִם-
audiens ‖ quia , Domine Loquere : dices & , te ad vocauerit
יִקְרָא אֵלֶיךָ וְאָמַרְתָּ דַּבֵּר יְהוָה כִּי שֹׁמֵעַ
.suo loco in cubuit & , Semuel abiit & :tuus seruus
עַבְדֶּךָ וַיֵּלֶךְ שְׁמוּאֵל וַיִּשְׁכַּב בִּמְקוֹמוֹ:
:vice in vice sicut vocauit & , stetit & Dominus Venítque
10 וַיָּבֹא יְהוָה וַיִּתְיַצַּב וַיִּקְרָא כְפַעַם-בְּפַעַם
quia , Loquere : Semuel dixítque .Semuel , Semuel
שְׁמוּאֵל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל דַּבֵּר כִּי
:Semuel ad Dominus Dixítque .tuus seruus audiens
11 שֹׁמֵעַ עַבְדֶּךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל
omnis quod ‖ ; Israel in verbum faciens * ego Ecce
הִנֵּה אָנֹכִי עֹשֶׂה דָבָר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר כָּל-
.eius aures ambæ tinnient ,illud audiens
שֹׁמְעוֹ [i]תְּצִלֶּינָה שְׁתֵּי אָזְנָיו:
quæ omnia Heli ad suscitabo illa die In
12 בַּיּוֹם הַהוּא אָקִים אֶל-עֵלִי אֵת כָּל-אֲשֶׁר
.finiendo & ,incipiendo ,eius domum ad sum locutus
דִּבַּרְתִּי אֶל-בֵּיתוֹ [k]הָחֵל וְכַלֵּה:
in vsque suam domum ego iudicans quòd , ei indicabo Et
13 [l]וְהִגַּדְתִּי לוֹ כִּי-שֹׁפֵט אֲנִי אֶת-בֵּיתוֹ עַד-
sibi maledicentes ‖ quia , cognouit quam peruersitatem in * , seculum
עוֹלָם [m]בַּעֲוֹן אֲשֶׁר-יָדַע כִּי-מְקַלְלִים לָהֶם
iuraui idcirco Et .eos in vetuit † non & , eius filij
14 בָּנָיו וְלֹא כִהָה בָּם: וְלָכֵן נִשְׁבַּעְתִּי
,sacrificio in Heli domus iniquitas expiabitur si , Heli domui
לְבֵית עֵלִי אִם-יִתְכַּפֵּר עֲוֹן בֵּית-עֵלִי בְּזֶבַח
Semuel recubuit Et ‡ .seculum in vsque munere in ‡ &
15 וּבְמִנְחָה עַד-עוֹלָם: וַיִּשְׁכַּב שְׁמוּאֵל
Semuel & .Domini domus ostia aperuit & ,mane vsque
עַד-הַבֹּקֶר וַיִּפְתַּח אֶת-דַּלְתוֹת בֵּית-יְהוָה וּשְׁמוּאֵל

quæso vni partẽ sacerdotali, vt comedam
ministrabat
† coram
* erat
‖ dormiebat
[a] חָזָה
[b] חָלַל [c] כָּהָה
[d] רָאָה [e] נוּר
† dormiebat
‡ in quo erat
adsum:
[f] רוּץ
dormi.
dormiuit
† vt vocaret
adsum.
me † dormi.
† antequam cognosceret
‡ antequam reuelatus fuisset ei sermo
* vt vocaret
‖ adsum,
[g] קוּם
me,
† vocaret puerum.
[h] בִּין
‡ dormi;
‖ audit
dormiuit
vt vice altera, & dixit
audit
* facio rem
‖ quam
qui audierit.
[i] צָלַל
super
super
[k] חָלַל
iudico
[l] נָגַד
* propter iniquitatem
‖ contemnebāt seipsos,
‡ prohibuit
‡ oblatione
‡ Dormiuit autem

ſimile heri & .nudiuſtertius heri hoc ſicut ‡ fuit non quia , nobis
הָיְרָה[a] לָנוּ כִּי לֹא [a]הָיְתָה כָּזֹאת אֶתְמוֹל שִׁלְשֹׁם׃
liberabit deorum manu è nos eruet quis ;nobis Væ
נְצַר[b] 8 אוֹי לָנוּ מִי [b]יַצִּילֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים
‖ fortium † ſunt † qui percuſſerunt percutientes ‡ Dij ipſi † hi iſtorum illuſtrium ‖
הָאַדִּירִים הָאֵלֶּה אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים [c]הַמַּכִּים
.deſerto in plaga omni in Ægyptum
נִכְרָה[c] אֶת־מִצְרַיִם בְּכָל־מַכָּה בַּמִּדְבָּר׃
viri forte ne ,Peliſtim viros in eſtote & ,Confortamini
9 הִתְחַזְּקוּ וִהְיוּ לַאֲנָשִׁים פְּלִשְׁתִּים פֶּן
eſtote eritis & : vobis ſeruierunt quemadmodum ,Hebræis ſeruiatis
תַּעַבְדוּ לָעִבְרִים כַּאֲשֶׁר עָבְדוּ לָכֶם וִהְיִיתֶם
viri & bellate. : Peliſtim pugnauerunt Et .pugnabitis & , viros in
10 לַאֲנָשִׁים וְנִלְחַמְתֶּם׃ וַיִּלָּחֲמוּ פְלִשְׁתִּים
vnuſquiſque fuit & ,ſua tabernacula in vir fugerúntque .Iſrael eſt cæſus &
נוּם[d] וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל [d]וַיָּנֻסוּ אִישׁ לְאֹהָלָיו וַתְּהִי
ceciderunt triginta Iſrael de cecidit & : valde magna plaga
נָפַל[e] הַמַּכָּה גְּדוֹלָה מְאֹד [e]וַיִּפֹּל מִיִּשְׂרָאֵל שְׁלֹשִׁים
millia peditū. filij duo & , eſt capta Dei arca Et .peditis mille
11 אֶלֶף רַגְלִי׃ וַאֲרוֹן אֱלֹהִים נִלְקָח וּשְׁנֵי בְנֵי־
cucurrit Et .Pinechas & Chophni , ſunt mortui Heli
מוּת[f] רוּץ[g] 12 עֵלִי [f]מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס׃ [g]וַיָּרָץ
‡ de † acie † in : illa die in Siloh ‡ venit & ,ordine † ex Biniamin ‡ vir
אִישׁ־בִּנְיָמִן מֵהַמַּעֲרָכָה וַיָּבֹא שִׁלֹה בַּיּוֹם הַהוּא
* erant ‖ terra .eius caput ſuper humus ‖ & , * ſciſſæ eius veſtes &
וּמַדָּיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה עַל־רֹאשׁוֹ׃
† ſedebat ‡ ad latus manu ‡ thronum ſuper ſedens † Heli ecce & ; venit Et
יד 13 וַיָּבוֹא וְהִנֵּה עֵלִי יֹשֵׁב עַל־הַכִּסֵּא יַךְ
arcam ſuper ‡ pauens eius cor erat quia , ſpeculans viæ
ק דֶּרֶךְ מְצַפֶּה כִּי־הָיָה לִבּוֹ חָרֵד עַל אֲרוֹן
‡ propter ; ciuitate in nunciandum ad venit vir & : Dei
נָגָה[h] הָאֱלֹהִים וְהָאִישׁ בָּא [h]לְהַגִּיד בָּעִיר
,clamoris vocem Heli audiuit Et .ciuitas omnis clamauit &
14 וַתִּזְעַק כָּל־הָעִיר׃ וַיִּשְׁמַע עֵלִי אֶת־קוֹל הַצְּעָקָה
* eſt ,feſtinauit vir Et ? huius tumultus vox * Quæ : dixit &
וַיֹּאמֶר מֶה קוֹל הֶהָמוֹן הַזֶּה וְהָאִישׁ מִהַר
erat nonaginta filius Heli Et .Heli ipſi nunciauit &,venit &
15 וַיָּבֹא וַיַּגֵּד לְעֵלִי׃ וְעֵלִי בֶּן־תִּשְׁעִים
caligauerant ; ‡ poterant poterat ‡ non & ,ſletit eius oculi & ; annorum octo &
קוּר[i] וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה וְעֵינָיו [i]קָמָה וְלֹא יָכוֹל
* venio veniens * Ego : Heli ad vir Dixítque .videre
רָאָה[k] בּוֹא[l] 16 [k]לִרְאוֹת׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־עֵלִי אָנֹכִי [l]הַבָּא
‖ acie .hodie fugi ordine ‖ ex ego & ,ordine ex
נוּס[m] מִן־הַמַּעֲרָכָה וַאֲנִי מִן־הַמַּעֲרָכָה [m]נַסְתִּי הַיּוֹם
?mi fili verbum fuit Quid : dixit &
וַיֹּאמֶר מֶה־הָיָה הַדָּבָר בְּנִי׃
coram facies ad ‡ Iſrael Fugit : dixit & ,nuncians reſpondit Et
עָנָה[n] 17 [n]וַיַּעַן הַמְבַשֵּׂר וַיֹּאמֶר נָס יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי
etiam & :populo in fuit magna plaga etiam & , Peliſtim
פְלִשְׁתִּים וְגַם מַגֵּפָה גְדוֹלָה הָיְתָה בָעָם וְגַם
arca & ? Pinechas & ,Chophni ,ſunt mortui tui filij duo
מוּת[o] שְׁנֵי בָנֶיךָ [o]מֵתוּ חָפְנִי וּפִינְחָס וַאֲרוֹן
cùm memoraſſet illum commemorare ſecundum fuit Et .eſt capta Dei
18 הָאֱלֹהִים נִלְקָחָה׃ וַיְהִי כְּהַזְכִּירוֹ
de retrorſum throno deſuper cecidit & , Dei arcam
נָפַל[p] אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים [p]וַיִּפֹּל מֵעַל־הַכִּסֵּא אֲחֹרַנִּית
‖ iuxta locum † occiput ,eſt mortuus & ,eius colli os † eſt confractum & ,portæ manum per ‖
בְּעַד יַד הַשַּׁעַר וַתִּשָּׁבֵר מַפְרַקְתּוֹ וַיָּמֹת
‡ erat ‡ grandæuus: Iſrael iudicauit ipſe & : grauis ‡ & , vir ‡ ſenex quia
כִּי־זָקֵן הָאִישׁ וְכָבֵד וְהוּא שָׁפַט אֶת־יִשְׂרָאֵל
Pinechas vxor eius nurus Et .annis quadraginta
כָּלַל[q] 19 אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ [q]וְכַלָּתוֹ אֵשֶׁת־פִּינְחָס
* pariendum, ‖ famam quòd capta eſſet arca ad auditionem ‖ audiuit & , vlulandum * ad prægnans
הָרָה [r]לָלַת וַתִּשְׁמַע אֶת־הַשְּׁמֻעָה אֶל־
יָלַל[r] ;ſuus vir & ,ſuus ſocer eſſet mortuus & ,Dei arcam eſſe captam
vel יָלַד הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּמֵת חָמִיהָ וְאִישָׁהּ
יָלַד[s] eam ſuper erant verſæ quia , peperit & , ſe incuruauit &
וַתִּכְרַע [s]וַתֵּלֶד כִּי־נֶהֶפְכוּ עָלֶיהָ
† tempore quo moriebatur ſunt locutæ & ,eius mori tempus circa † Et .eius anguſtiæ
צוּר[t] 20 [t]צִרֶיהָ׃ וּכְעֵת מוּתָהּ וַתְּדַבֵּרְנָה
‡ quæ ſtabant iuxta non & .pepeciſti filium quia ,timeas Ne : eam ſuper ſtantes ‡
הַנִּצָּבוֹת עָלֶיהָ אַל־תִּירְאִי כִּי־בֵן יָלָדְתְּ וְלֹא

Vocauítque .Heli ad † viſionem indicando ab timens timebat indicare † ipſi
רָאָה[a] יָרֵא מֵהַגִּיד אֶת־[a]הַמַּרְאָה אֶל־עֵלִי׃ וַיִּקְרָא 16
:dixit & .mi fili Semuel : dixit & , Semuel Heli
עֵלִי אֶת־שְׁמוּאֵל וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל בְּנִי וַיֹּאמֶר
?te ad eſt locutus quod ,verbum ‡ Quod :dixit Et .ego Ecce adſum.
‡ eſt הִנֵּנִי׃ וַיֹּאמֶר מָה הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר אֵלֶיךָ 17
ſic & ,Deus tibi faciat ſic : me à celes nunc * ne * quæſo
אַל־נָא תְכַחֵד מִמֶּנִּי כֹּה יַעֲשֶׂה־לְּךָ אֱלֹהִים וְכֹה
quod , verbo omni ex verbum me à celaueris ſi ,addat abſconderis
יוֹסִיף אִם־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר מִכָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־
omnia Semuel ei indicauit Et .te ad eſt locutus
נָגַר[b] דִּבֶּר אֵלֶיךָ׃ [b]וַיַּגֶּד־לוֹ שְׁמוּאֵל אֶת־כָּל־ 18
;ipſe ‖ Dominus : ait & .eo ab celauit * non & , verba * abſcondit ‖ eſt:
הַדְּבָרִים וְלֹא כִחֵד מִמֶּנּוּ וַיֹּאמַר יְהוָה הוּא
,Semuel euaſit grandis Et † .faciat , ſuis oculis in bonum Creuit autem
בְּעֵינָיו הַטּוֹב בְּעֵינָו יַעֲשֶׂה׃ וַיִּגְדַּל שְׁמוּאֵל 19
omnibus ex fecit cadere neque , eo cum erat Dominus &
ק וַיהוָה הָיָה עִמּוֹ וְלֹא־[c]הִפִּיל מִכָּל־
נָפַל[c] , Dan à Iſrael omnis cognouit Et .terram in eius verbis
דְּבָרָיו אָרְצָה׃ וַיֵּדַע כָּל־יִשְׂרָאֵל מִדָּן 20
prophetam in Semuel fidelis quòd ;Sebah Beer ad vſque & propheta eſſet Domini.
וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע כִּי נֶאֱמָן שְׁמוּאֵל לְנָבִיא
, Siloh in conſpici Dominus addidit Et .Domino vt conſpiceretur
לַיהוָה׃ וַיֹּסֶף יְהוָה לְהֵרָאֹה בְשִׁלֹה
Siloh in Semuel ad Dominus ſe manifeſtauerat quoniam
כִּי־נִגְלָה יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל בְּשִׁלוֹ 21
.Domini verbo in
בִּדְבַר יְהוָה׃

CAP. IIII. ד

eſt egreſſus & : Iſrael omni Semuel verbum fuit Et
וַיְהִי דְבַר־שְׁמוּאֵל לְכָל־יִשְׂרָאֵל וַיֵּצֵא 1
ſunt caſtrametati & ,bellum in Peliſtim occurſum in Iſrael
חָנָה[d] יִשְׂרָאֵל לִקְרַאת פְּלִשְׁתִּים לַמִּלְחָמָה [d]וַיַּחֲנוּ
iuxta .Aphec in ſunt caſtrametati Peliſtim & : adiutorij Lapidem ſuper
עַל־הָאֶבֶן הָעֵזֶר וּפְלִשְׁתִּים חָנוּ בַאֲפֵק׃
,Iſrael occurſum in Peliſtim ſe ordinauerunt Et
וַיַּעַרְכוּ פְלִשְׁתִּים לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל 2
: Peliſtim facies ad Iſrael eſt cæſus & , prœlium eſt diffuſum & coram
נָטַשׁ[e] [e]וַתִּטֹּשׁ הַמִּלְחָמָה וַיִּנָּגֶף יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי פְלִשְׁתִּים
acie .virorum millia quatuor fermè agro in ordine in percuſſerūt &
נָכָה[f] [f]וַיַּכּוּ בַמַּעֲרָכָה בַּשָּׂדֶה כְּאַרְבַּעַת אֲלָפִים אִישׁ׃
caſtra. ſeniores dixerúntque caſtrametationem ad populus venit Et
בּוֹא[g] [g]וַיָּבֹא הָעָם אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי 3
coram facies ad hodie Dominus nos percuſſit quid Vt : Iſrael
יִשְׂרָאֵל לָמָּה נְגָפָנוּ יְהוָה הַיּוֹם לִפְנֵי
fœderis arcam Siloh è nos ad accipiamus ? Peliſtim
פְלִשְׁתִּים נִקְחָה אֵלֵינוּ מִשִּׁלֹה אֶת־אֲרוֹן בְּרִית
vola ‡ è nos ſeruétque ;noſtrum interius ‡ in veniat & , Domini † medium ‡ manu
כָּפַף[h] יְהוָה וְיָבֹא בְקִרְבֵּנוּ וְיֹשִׁעֵנוּ [h]מִכַּף
tulerunt & : Siloh in populus miſit Et .noſtrorum inimicorum
נָשָׂא[i] אֹיְבֵינוּ׃ וַיִּשְׁלַח הָעָם שִׁלֹה [i]וַיִּשְׂאוּ 4
ſedentis ſuper inſidentis exercituum Domini fœderis arcam inde
מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה צְבָאוֹת יֹשֵׁב
‡ erant fœderis arca cum Heli filij duo ibi ‡ & : Cherubim
הַכְּרֻבִים וְשָׁם שְׁנֵי בְנֵי־עֵלִי עִם־אֲרוֹן בְּרִית
cùm veniſſet arca venire vt , fuit Et .Pinechas & ,Chophni Domini
הָיָה[k] הָאֱלֹהִים חָפְנִי וּפִינְחָס׃ [k]וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן 5
caſtra,& vociferati ſunt Iſrael omnis ouarunt & , caſtrametationem in Domini fœderis
רוּעַ[l] בְּרִית־יְהוָה אֶל־הַמַּחֲנֶה [l]וַיָּרִעוּ כָל־יִשְׂרָאֵל
* vociferatione ‖ perſonuit .terra eſt tumultuata & ;magna ouatione *
הָמַם[m] תְּרוּעָה גְדוֹלָה [m]וַתֵּהֹם הָאָרֶץ׃
† vociferationis : dixerunt & ,ouationis † vocem Peliſtim audierunt Et
וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־קוֹל הַתְּרוּעָה וַיֹּאמְרוּ 6
‡ eſt ‡ vociferationis * caſtris caſtrametatione * in huius magnæ ouationis ‡ vox ‡ Quæ
מֶה קוֹל הַתְּרוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּמַחֲנֵה
veniſſet Domini arca quòd , cognouerunt Et ? Hebræorum
יָדַע[n] הָעִבְרִים [n]וַיֵּדְעוּ כִּי אֲרוֹן יְהוָה בָּא
‖ in caſtra. quia ; Peliſtim Timuerúntque .caſtrametationem ad ‖
יָרֵא[o] אֶל־הַמַּחֲנֶה׃ [o]וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי 7
† in caſtra. Væ :dixerunt & .caſtrametationem ad † Deus Venit : dixerunt
אָמְרוּ בָּא אֱלֹהִים אֶל־הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אוֹי

puerum Vocauit Et .suum cor posuit neque , respondit
עָנְתָה וְלֹא־שָׁתָה לִבָּהּ׃ וַתִּקְרָא לַנַּעַר 21
ad' , Israel ex gloria *Transmigrauit* ‡ :dicendo , Ichabod ‡
אִי־כָבוֹד לֵאמֹר גָּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל אֶל־
.suum virum & .suum socerum ad || & ,Dei arcam esse captam
הִלָּקַח אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְאֶל־חָמִיהָ וְאִישָׁהּ׃
est capta quia , Israel ex gloria *Transmigrauit* † :dixit Et
וַתֹּאמֶר גָּלָה כָבוֹד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח 22
.Dei arca
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים׃

שׁוּר [a]
‡ *Vbi gloria,*
‡ Translata est
* eo quòd capta esset arca
|| quòd mortuus esset socer, & vir suus.
† Translata est

CAP. V. ה

eam adduxerunt & , Dei arcam ceperunt Pelistim Et
1 וּפְלִשְׁתִּים לָקְחוּ אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיְבִאֻהוּ [b]
Pelistim Ceperuntque .Asdod in adiutorij lapide à
2 מֵאֶבֶן הָעֵזֶר אַשְׁדּוֹדָה׃ וַיִּקְחוּ [c] פְלִשְׁתִּים
;Daghon domum * eam introduxerunt & . Dei arcam
אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וַיָּבִיאוּ אֹתוֹ בֵּית דָּגוֹן
.Daghon apud eam statuerunt &
[d] וַיַּצִּיגוּ אֹתוֹ אֵצֶל דָּגוֹן׃
Daghon ecce & , crastino à † Asdodij *manicarunt* || Et
3 וַיַּשְׁכִּמוּ אַשְׁדּוֹדִים מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן
ceperunt * & :Domini arcæ facies ad ‡ terram in suas facies ad cadens ‡
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה [e] וַיִּקְחוּ
.suum locum in eum restituerunt & ;Daghon
אֶת־דָּגוֹן [f] וַיָּשִׁבוּ אֹתוֹ לִמְקוֹמוֹ׃
Daghon ecce & ; crastino à † manè *in manicarunt* || Et
4 וַיַּשְׁכִּמוּ בַבֹּקֶר מִמָּחֳרָת וְהִנֵּה דָגוֹן
caput & :Domini arcæ facies ad ‡ terram in suas facies in cadens ‡
נֹפֵל לְפָנָיו אַרְצָה לִפְנֵי אֲרוֹן יְהוָה וְרֹאשׁ
:limen ad || abscissæ eius manuum volæ * duæ & ,Daghon
דָּגוֹן [g] וּשְׁתֵּי [h] כַּפּוֹת יָדָיו כְּרֻתוֹת אֶל־הַמִּפְתָּן
non Ideo .eam super ‡ remanserat Daghon tantùm
5 רַק דָּגוֹן נִשְׁאַר עָלָיו׃ עַל־כֵּן לֹא־
domum ingredientes omnes & ; Daghon sacerdotes *calcabunt* §
יִדְרְכוּ כֹהֲנֵי דָגוֹן וְכָל־הַבָּאִים בֵּית־
.hanc diem ad vsque Asdod in Daghon limen super Daghon
דָּגוֹן עַל־מִפְתַּן דָּגוֹן בְּאַשְׁדּוֹד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
,Asdodios in Domini manus est aggrauata Et
6 וַתִּכְבַּד יַד־יְהוָה אֶל־הָאַשְׁדּוֹדִים
,Asod *locis altis* in eos percussit & ,eos fecit desolare &
וַיְשִׁמֵּם וַיַּךְ אֹתָם בַּעְפָלִים אֶת־אַשְׁדּוֹד
quod Asdod viri viderunt Et .eius terminos omnes &
7 וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ׃ [i] וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־אַשְׁדּוֹד כִּי־
;nobiscum Israel Dei arca maneat Non :dixerunt & † sic
כֵן וְאָמְרוּ לֹא־יֵשֵׁב אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עִמָּנוּ
Daghon *super* ‡ & ;nos *super* † eius manus est dura quia
כִּי־[k] קָשְׁתָה יָדוֹ עָלֵינוּ וְעַל דָּגוֹן
omnes *collegerunt* ‡ & .Miseruntque .nostrum deum
8 אֱלֹהֵינוּ׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־
facimus Quid :dixerunt & , se ad Pelistinorum satrapas
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים אֲלֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ מַה־נַּעֲשֶׂה
arca *circumeat Gath* * :dixerunt & ? Israel Dei arcæ
לַאֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ גַּת [l] יִסֹּב אֲרוֹן
:Israel Dei arcam circunduxerunt & : Israel Dei
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּסֵּבּוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
manus fuit & ,eam circunduxerunt postquam ,fuit Et
9 וַיְהִי אַחֲרֵי הֵסַבּוּ אֹתוֹ וַתְּהִי יַד־
percussit & ,*valde* † magna contritione *ciuitatem in* Domini
יְהוָה בָּעִיר מְהוּמָה גְּדוֹלָה מְאֹד [m] וַיַּךְ אֶת־
erant absconditi ‡ & :magnum ad vsq; & , paruo à ciuitatis viros
אַנְשֵׁי הָעִיר מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל וַיִּשָּׂתְרוּ
Dei arcam miserunt Et .*alij locis eis*
10 לָהֶם עְפָלִים׃ וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
:Hecron ‡ Dei *arcam venire vt* ‡ ,fuit & .Hecron ‡
עֶקְרוֹן וַיְהִי כְּבוֹא אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עֶקְרוֹן
me ad Circunduxerunt : dicendo , Hecronitæ exclamauerunt &
וַיִּזְעֲקוּ הָעֶקְרֹנִים לֵאמֹר הֵסַבּוּ אֵלַי
& ,me *interficiendum ad* ,Israel Dei arcam
אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל [o] לַהֲמִיתֵנִי וְאֶת־
omnes congregauerunt & ,Miseruntque .meum populum
11 עַמִּי׃ וַיִּשְׁלְחוּ וַיַּאַסְפוּ אֶת־כָּל־

tulerunt
בּוֹא [b]
Tuleruntque
לָקַח [c]
* in
יָצַג [d]
|| surrexerunt
† in
‡ ceciderat in faciem suam,
‡ coram arca
* tulerunt
לָקַח [e] שׁוּב [f]
|| surrexerunt
† in
‡ ceciderat super faciem suam
‡ coram arca
* palmæ
|| erant in limine:
שָׁאַר [g]
כַּף [h]
† iuxta
§ calcant
mariscis in
בַּטְּחֹרִים
ק
רָאָה [i]
† essent percussi,
‡ contra
קָשָׁה [k]
‡ congregauerunt
* ad Gath circunducatur
סָבַב [l]
contra ciuitatem
† nimis,
הוּם [m] נָכָה
‡ & antea incognitæ erant eis mariscæ.
‡ in
‡ cùm venisset arca
vt interficiant
מוּת [o]

Dei arcam Dimittite : dixeruntque , Pelistinorum satrapas
סַרְנֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ שַׁלְּחוּ אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי
; ne interficiat non & ,suum locum in reuertatur & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וְיָשֹׁב לִמְקֹמוֹ וְלֹא־יָמִית אֹתִי
omni in mortis contritio erat quia : meum populum &
וְאֶת־עַמִּי כִּי־הָיְתָה [a] מְהוּמַת־מָוֶת בְּכָל־
.ibi Dei manus valde erat grauis ciuitate
הָעִיר כָּבְדָה מְאֹד יַד הָאֱלֹהִים שָׁם׃
:*locis altis* in sunt percussi ,fuerat mortui non qui viri Et
12 וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר לֹא־מֵתוּ הֻכּוּ בַּעְפָלִים
.cælos ‡ vrbis clamor ascenditque
[b] וַתַּעַל שַׁוְעַת הָעִיר הַשָּׁמָיִם׃

הוּם [a]
mariscis:
בַּטְּחֹרִים
ק
‡ in
עָלָה [b]

CAP. VI. ו

septem Pelistinorum agro in Domini arca fuit Et
1 וַיְהִי אֲרוֹן־יְהוָה בִּשְׂדֵה פְלִשְׁתִּים שִׁבְעָה
,sacerdotes *ad* Pelistini Vocaueruntque .mensibus
2 חֳדָשִׁים׃ וַיִּקְרְאוּ פְלִשְׁתִּים לַכֹּהֲנִים
? Domini arcæ faciemus Quid : dicendo ,diuinos *ad* &
וְלַקֹּסְמִים לֵאמֹר מַה־נַּעֲשֶׂה לַאֲרוֹן יְהוָה
.suum locum in eam dimittamus quo in , *nos scire facite*
[c] הוֹדִעֻנוּ בַּמָּה נְשַׁלְּחֶנּוּ לִמְקוֹמוֹ׃
.Israel Dei arcam *dimittentes* Si :dixerunt Et
3 וַיֹּאמְרוּ אִם־מְשַׁלְּחִים אֶת־אֲרוֹן אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ei restituetis restituendo sed ;vacuam eam dimittatis ne
אַל־תְּשַׁלְּחוּ אֹתוֹ רֵיקָם כִּי־[d] הָשֵׁב תָּשִׁיבוּ לוֹ
non cur ,vobis erit notum & , curabimini tunc .*culpatorium*
אָשָׁם אָז תֵּרָפְאוּ וְנוֹדַע לָכֶם לָמָּה לֹא־
,*culpatorium Quod* :dixerunt Et .vobis à eius manus recesserit
4 תָסוּר יָדוֹ מִכֶּם׃ וַיֹּאמְרוּ מָה הָאָשָׁם
satraparum ‡ numerum † : dixerunt & ; ei restituemus *quod*
אֲשֶׁר נָשִׁיב לוֹ וַיֹּאמְרוּ מִסְפַּר סַרְנֵי
mures quinque & , *aureæ mariscæ* § quinque , Pelistinorum
פְלִשְׁתִּים חֲמִשָּׁה עָפְלֵי זָהָב וַחֲמִשָּׁה עַכְבְּרֵי
.vestris *satrapis* || & ,illis omnibus * vna plaga quia ; aurei
זָהָב כִּי־[e] מַגֵּפָה אַחַת לְכֻלָּם וּלְסַרְנֵיכֶם׃
imagines & ,*vestrarum mariscarum* † imagines Facietisque
5 וַעֲשִׂיתֶם צַלְמֵי עָפְלֵיכֶם וְצַלְמֵי
dabitisque ; terram *corrumpentium* ‡ ,vestrorum murium
עַכְבְּרֵיכֶם [f] הַמַּשְׁחִיתִם אֶת־הָאָרֶץ וּנְתַתֶּם
suam manum faciet leuiorem § fortè si ,gloriam Israel Deo
לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כָּבוֹד אוּלַי יָקֵל אֶת־יָדוֹ
.vestra terra *desuper* * & ;vestris diis *desuper* * & ,vobis *desuper* *
מֵעֲלֵיכֶם וּמֵעַל אֱלֹהֵיכֶם וּמֵעַל אַרְצְכֶם׃
quemadmodum vestrum cor *aggrauabitis* || quid vt Et
6 וְלָמָּה תְכַבְּדוּ אֶת־לְבַבְכֶם כַּאֲשֶׁר
nònne ?suum cor Parhoh & , Ægyptij aggrauauerunt
כִּבְּדוּ מִצְרַיִם וּפַרְעֹה אֶת־לִבָּם הֲלוֹא
?abierunt & ,eos dimiserunt & ,eos in *illusit* quando
כַּאֲשֶׁר הִתְעַלֵּל בָּהֶם וַיְשַׁלְּחוּם וַיֵּלֵכוּ׃
,vnum nouum plaustrum facite & , *capite* nunc Et
7 וְעַתָּה קְחוּ וַעֲשׂוּ עֲגָלָה חֲדָשָׁה אֶחָת
eas super ascendit non quas ,lactantes vaccas duas &
[h] וּשְׁתֵּי פָרוֹת [k] עָלוֹת אֲשֶׁר לֹא־עָלָה עֲלֵיהֶם
reducetis * & , plaustro in vaccas *ligabitis* ‡ & : iugum
עֹל וַאֲסַרְתֶּם אֶת־הַפָּרוֹת בָּעֲגָלָה [l] וַהֲשֵׁיבֹתֶם
capietis † Et .domum ad eas post à || ,earum filios
8 בְּנֵיהֶם מֵאַחֲרֵיהֶם הַבָּיְתָה׃ וּלְקַחְתֶּם אֶת־
& : plaustro in eam *dabitis* ‡ & , Domini arcam
אֲרוֹן יְהוָה וּנְתַתֶּם אֹתוֹ אֶל־הָעֲגָלָה וְאֵת
ponetis , *culpatorium* § ei reddidistis quæ , aurea vasa
כְּלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר הֲשֵׁבֹתֶם לוֹ אָשָׁם [m] תָּשִׂימוּ
.vadat & ; eam *dimittetis* * & ;eius latere à capsa in
בָאַרְגַּז [n] מִצִּדּוֹ וְשִׁלַּחְתֶּם אֹתוֹ וְהָלָךְ׃
; Bethsemes † ascendat sui confinij viam si , *aspicietis* || Et
9 וּרְאִיתֶם אִם־דֶּרֶךְ גְּבוּלוֹ יַעֲלֶה בֵּית שֶׁמֶשׁ
si & ‡ .hoc grande malum nobis fecit ipse
הוּא עָשָׂה לָנוּ אֶת־[o] הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת וְאִם־
accidens § ; nos in tetigit eius manus non quòd sciemus & , *non*
לֹא וְיָדַעְנוּ כִּי לֹא יָדוֹ נָגְעָה בָּנוּ מִקְרֶה
.nobis fuit *ipsum*
הוּא הָיָה לָנוּ׃

כֹּהֵן
indicate nobis,
יָדַע [c]
dimittitis
שׁוּב [d]
hostiam pro delicto.
נגף [e]
Quæ est hostia pro delicto
quam
† Secundum
‡ principum
§ ani aurei.
* est
|| principibus
† annorum vestrorum,
‡ qui deuastauerunt
שָׁחַת [f] נָתַן [g]
§ alleuietur manus eius
קָלַל [g]
‡ aggrauatis
|| Secundum
|| manisæ,
super quem posuerunt
operatus est
עלל [o]
tollite,
super quas non ascendit
עָלָה [h]
‡ ligate
* reducite
עוּל [k] שׁוּב
‡ qui sunt
† tollite
* ponite
§ pro oblatione delicti,
שׂוּם [m]
* dimittite
צַד [n]
|| aspicite,
† in
‡ sin secus
רוּעַ [o]
§ sed

vaccas duas *ceperunt* & : sic viri Fecerúntque — tulerunt
10 ויעשו האנשים כן ^b ויקחו שתי פרות ^a — עשר ^a
clauserunt earum filios & : plaustro in eas ligauerunt & , lactantes
עלות ויאסרום בעגלה ואת־בניהם ^c כלו — לקח ^b
, plaustro in Domini arcam Posuerúntque .domo in — vel כלה ^c
11 בבית: וישמו את־ארון יהוה אל־העגלה — כלא
imagines & , aureos mures & , capsam &
ואת הארגז ואת עכברי הזהב ואת צלמי
super , *via in* vaccæ dixerunt Et .suorum annorum — viam, per
12 טחריהם: וישרנה הפרות בדרך על־
; mugiendo & , *eundo iuerunt* *vna elata* via in : Bethsemes viam — eadem perrexerunt pergendo,
דרך בית שמש במסלה אחת הלכו הלך ^d וגעו — ad dexteram & sinistram:
Pelistinorum satrapæ & : *sinistra & dextra* declinauerunt non &
ולא־ ^e סרו ימין ושמאול וסרני פלשתים — געה ^d וסר ^e
.Bethsemes terminum ad vsque eas post *euntes* * — * ibant
הלכים אחריהם עד־גבול בית שמש:
; valle in *triticorum* ‡ : messem *metentes* † Bethsemes *Et* * — * Viri autem † metebant ‡ frumētariam
13 ובית שמש קצרים קציר־ ^f חטים בעמק
, arcam viderunt & , suos oculos leuauerunt & — חנט ^f
^g וישאו את־עיניהם ^h ויראו את־הארון — נשא ^g
agrum in venit plaustrum Et .*videndo* ‡ sunt læta ti &
14 וישמחו לראות: והעגלה באה אל־שדה — ראה ^h
lapis * ibi & .ibi stetit & ; Bethsemesitæ Iehosuah — ‡ cū vidissent * erat
יהושע בית־השמשי ותעמד שם ושם אבן
vaccas & ; plaustri ligna sciderunt & , magnus
גדולה ויבקעו את־עצי העגלה ואת־ ^i הפרות — פר ^i
fecerunt ascendere † Leuitæ Et .Domino *ascensionē fecerunt ascendere* ‖ — ‖ immolauerunt in holocaustū † deposuerunt
15 ^k העלו עלה ליהוה: והלוים ^l הורידו
qua ‡ , secum ‡ quæ capsam & , Domini arcam — עלה ^k ירד ^l ‡ erat ‡ in qua erant
את־ארון יהוה ואת־הארגז אשר־אתו אשר־
viri & , magno lapide in posuerunt & ; aurea vasa *ea in*
בו כלי־זהב ^m וישמו אל־האבן הגדולה ואנשי — שום ^m
victimas immolauerunt & , *ascensiones fecerunt ascendere* Bethsemes — obtulerunt holocausta,
בית־שמש העלו עלות ויזבחו זבחים
Pelistinorum satrapæ quinque Et .Domino ipsa die in
16 ביום ההוא ליהוה: וחמשה סרני־פלשתים
.illa die in Hacron * sunt reuersi & , viderunt — * in
ראו ^n וישבו עקרון ביום ההוא: — שוב ^n
Pelistim reddiderunt quos , aurei ani † isti Et — † sunt
17 ואלה טחרי הזהב אשר השיבו פלשתים
, vnus Hazzah *ad* ‡ , vnus Asdod *ad* ‡ : Domino *culpatorium* ‡ — ‡ pro oblatione delicti ‡ pro * pro
אשם ליהוה לאשדוד אחד לעזה אחד
.vnus Hecron *ad* * , vnus Gath *ad* * , vnus Aschelon *ad* *
לאשקלון אחד לגת אחד לעקרון אחד:
Pelistinorum vrbium omnium numerum ‖ aurei mures Et — ‖ secundum
18 ועכברי הזהב מספר כל־ערי פלשתים
villam ad vsque & , *munitionis* ‖ vrbe ab satrapis quinque — ‖ munita,
לחמשת הסרנים מעיר מבצר ועד כפר
eum super posuerunt quem , magnum Abel ad vsque & , muro absq; — super quem posuerunt
הפרזי ועד אבל הגדולה אשר ^o הניחו עליה — ינח ^o
agro in hanc diem ad vsque Domini arcam
ארון יהוה עד היום הזה בשדה
-Beth *viris in* * percussit Et .Bethsemesitæ Iehosuah — * aliquot ex viris
19 יהושע בית־השמשי: ^p ויך באנשי בית־ — נכה ^p
populo *in* † percussit & , Domini arca in *viderunt* ‖ quia , semes — ‖ aspexerunt † ea quæ erant ē
שמש כי ראו בארון יהוה ויך בעם
luxerúntque : virorum millia quinquaginta , viros septuaginta
שבעים איש חמשים אלף איש ויתאבלו
.magna plaga populum *in* Dominus percussit quia , populus
העם כי־הכה יהוה בעם מכה גדולה:
stare poterit Quis : Bethsemes viri Dixerúntque
20 ויאמרו אנשי בית־שמש מי יוכל לעמד
quem ad & ? *istius* *sancti* *Dei* *Domini* *facies ad* — coram Domino Deo sancto isto?
לפני יהוה האלהים הקדוש הזה ואל־מי
ad *legatos* ‡ Miserúntque ? nobis *desuper* ascendet — à ‡ nuncios
21 יעלה מעלינו: וישלחו מלאכים אל־
Pelistim Reduxerunt : dicendo , Chiriathieharim habitatores
יושבי קרית־יערים לאמר השבו פלשתים
eam facite ascendere , descendite ; Domini arcam
את־ארון יהוה רדו העלו אתו
.vos ad
אליכם:

CAP. VII. ז

fecerunt ascendere & : Chiriathieharim viri venerunt Et
1 ^a ויבאו אנשי קרית יערים ^b ויעלו — בוא ^a עלה ^b
intulerunt — domum in eam *induxerunt* & , Domini arcam
את־ארון יהוה ויבאו אתו אל־בית
* quæ erat — sanctificauerūt eius filium Elhazár & : Ghibhah in * Abinadab
אבינדב בגבעה ואת־אלעזר בנו קדשו
vt custodirent — .Domini arcam *custodiendum ad*
לשמר את־ארון יהוה:
quæ mansit arca — , Chiriathieharim in *arcam manere* die à , fuit Et
2 ^c ויהי מיום שבת הארון בקרית יערים — היה ^c
‖ luxerunt — *sunt lamentati* ‖ & : anni viginti fuerūt & ; dies sunt multiplicati &
וירבו הימים ויהיו עשרים שנה ^d וינהו — נהה ^d
† euntes — .Dominum post † Israel domus omnis
כל־בית ישראל אחרי יהוה:
: dicendo , Israel domum vniuersam ad Semuel dixit Et
3 ויאמר שמואל אל־כל־בית ישראל לאמר
reuertimini — , Dominum ad *reuertentes* *vos* vestro corde toto in Si
אם־בכל־לבבכם אתם ^e שבים אל־יהוה — שוב ^e
auferte † alienos — ; Astharoth & , vestri medio de *alienigenæ* † deos *remouete*
^f הסירו את־אלהי הנכר מתוככם והעשתרות — סור ^f
, soli ei seruite & , Dominum ad vestrum cor præparate &
^g והכינו לבבכם אל־יהוה ועבדהו לבדו — כון ^g
filij remouerunt Et .Pelistinorum manu de vos liberabit &
4 ^h ויצל אתכם מיד פלשתים: ויסירו בני — נצר ^h
seruierunt & , Astharoth & , Behalim Israel
ישראל את־הבעלים ואת־העשתרות ויעבדו
Congregate : Semuel dixit Et .soli Domino
5 את־יהוה לבדו: ויאמר שמואל קבצו
vobis pro orabo & ; Mispah in Israel vniuersum
את־כל־ישראל המצפתה ואתפלל בעדכם
hauserúntque , Mispah in sunt congregati Et .Dominum ad
6 אל־יהוה: ויקבצו המצפתה וישאבו־
† aquam, ‡ coram Dño, — die in ieiunauerunt & , *Domini facies ad* ‡ effuderunt & , *aquas* †
מים וישפכו לפני יהוה ויצומו ביום
Iudicauítque .Domino Peccauimus : ibi dixerúntque , illa
ההוא ויאמרו שם חטאנו ליהוה וישפט
.Mispah in Israel filios Semuel
שמואל את־בני ישראל במצפה:
filij essent congregati quòd , Pelistim audierunt Et
7 וישמעו פלשתים כי־התקבצו בני־
Pelistim satrapæ ascenderunt & , Mispah in Israel
ישראל המצפתה ^i ויעלו סרני־פלשתים — עלה ^i
facie — *faciebus* à timuerunt & , Israel filij audierunt & ; Israel ad
אל־ישראל וישמעו בני ישראל ^k ויראו מפני — ירא ^k
: Semuel ad Israel filij Dixerúntque .Pelistim
8 פלשתים: ויאמרו בני־ישראל אל־שמואל
‖ pro — , nostrū Deum Dominum ad clamando nobis à ‖ sileas Ne
אל־תחרש ממנו מזעק אל־יהוה אלהינו
† vt — .Pelistim manu de nos seruet *&* †
ויושענו מיד פלשתים:
‡ lacteum ‡ obtulit illum holocaustum — *eū fecit ascendere* ‡ & , vnum *lactis* ‡ agnum Semuel tulit Et
9 ויקח שמואל טלה חלב אחד ויעלה
ויעלהו ק — Dominum ad Semuel clamauit & , Domino totum *ascensionem*
עולה כליל ליהוה ויזעק שמואל אל־יהוה
.Dominus eum exaudiuit & : Israel pro
10 בעד ישראל ^l ויענהו יהוה: — ענה ^l
offerente holocaustum, — Pelistim *&* , *ascensionem ascendere faciente* Semuel fuit Et
ויהי שמואל מעלה העולה ופלשתים
contra — Dominus intonuit & .Israel in prælium ad accesserunt
נגשו למלחמה בישראל וירעם יהוה
contra — . Pelistæos *super* illa die in grandi voce in
בקול־גדול ביום ההוא על־פלשתים
coram — .Israel *facies ad* sunt cæsi & , eos contriuit &
^m ויהמם וינגפו לפני ישראל: — המם ^m
‡ locum qui est ‡ *domum agni* — sunt persecuti & , Mispah de Israel viri sunt egressi Et
11 ויצאו אנשי ישראל מן־המצפה וירדפו
.Bethchar ‡ subter ‡ ad vsque eos percusserunt & , Pelistim — נכה ^n
* tulit — את־פלשתים ^n ויכום עד־מתחת לבית כר:
inter posuit & , vnum lapidem Semuel *cepit* * Et — לקח ^o
12 ^o ויקח שמואל אבן אחת ^p וישם בין — שום ^p

Eben- ‡ eius nomen vocauit & :Sen † inter & ,Mispah — † dentem. ‡ lapidem adiutorij.
המצפה ובין השן ויקרא את־שמה אבן
.Dominus nobis est auxiliatus Hucusque : dixit & :hahezer
העזר ויאמר עד־הנה עזרנו יהוה׃
venire || vltra addiderunt non & ,Pelistim se humiliauerunt Et — || vt venirent
13 ויכנעו הפלשתים ולא־יספו עוד לבוא
Pelistim in ‡ Domini manus fuit & :Israel terminum in — ‡ contra
בגבול ישראל ותהי יד־יהוה בפלשתים
vrbes se reddiderunt Et ,Semuel diebus omnibus
14 כל ימי שמואל׃ ותשבנה[a] הערים — שוב[a]
, Israeli Israel ab Pelistim acceperant quas — tulerant
אשר לקחו־פלשתים מאת ישראל לישראל
liberauit , earum terminum & ,Gath ad vsque & , Hecron ab
מעקרון ועד־גת ואת־גבולן הציל[b] — נצל[b]
Israel inter pax fuitque : Pelistim manu de Israel
15 ישראל מיד פלשתים ויהי שלום בין ישראל
Israel Semuel iudicauit Et .Emoræum inter &
16 ובין האמרי׃ וישפט שמואל את־ישראל
annum in anno ex ibat Et .suæ vitæ diebus omnibus — quotannis
כל ימי[c] חייו׃ והלך מדי שנה בשנה — היה[c]
iudicabat & ; Mispah & , Ghilgal & , Bethel circuibat &
וסבב בית־אל והגלגל והמצפה ושפט את־
.illis locis omnibus cum Israel — in
ישראל את כל־המקומות האלה׃
ibi & : eius domus ‡ ibi quia , Ramah in eius reuersio Et — reuertebatur ‡ erat
17 ותשבתו הרמתה כי־שם ביתו ושם
.Domino altare ibi ædificauit & , Israel iudicauit
שפט את־ישראל ויבן־שם מזבח ליהוה׃ — ל קמץ

CAP. VIII. ח

posuit & ,Semuel senuisset cum ,fuit Et
1 ויהי[d] כאשר זקן שמואל וישם את־ — היה[d]
eius filij nomen fuit Et .Israeli iudices suos filios
2 בניו שפטים לישראל׃ ויהי שם־בנו
iudices , Abiiah eius secundi nomen & , Ioel primogeniti
הבכור יואל ושם משנהו אביה שפטים
.illius viis in eius filij ambulauerunt non Et . Beersebah in
3 בבאר שבע׃ ולא־הלכו בניו בדרכו — munera, יו ק
,munus acceperuntque , auaritiam post declinauerunt sed
ויטו אחרי הבצע ויקחו[f] שחד — נטה[f] לקח
omnes sunt congregati Et .iudicium peruerterunt &
4 ויטו משפט׃ ויתקבצו כל
.Ramah in Semuel ad venerunt & , Israel seniores
זקני ישראל ויבאו אל־שמואל הרמתה׃
tui filij & , senuisti tu Ecce : eum ad dixerunt Et
5 ויאמרו אליו הנה אתה זקנת ובניך
regem nobis pone ‡ nunc : tuis viis in ambularunt † non — † ambulant ‡ constitue
לא הלכו בדרכיך עתה שימה־לנו מלך
. gentes omnes sicut ,nos iudicandum ad
לשפטנו ככל־הגוים׃
: dixerunt quando ,Semuel oculis in verbum fuit malum Et — displicuit
6 וירע[g] הדבר בעיני שמואל כאשר אמרו — רוע[g]
ad Semuel orauit & .nos iudicandum ad , regem nobis Da — vt iudicet
תנה־לנו מלך לשפטנו ויתפלל שמואל אל־
Audi : Semuel ad Dominus Dixitque .Dominum
7 יהוה׃ ויאמר יהוה אל־שמואל שמע
non quia : te ad dicent quæ omnibus in populi voce in — vocem
בקול העם לכל אשר־יאמרו אליך כי לא
.eos super regnando à fastidierunt ‡ me sed , fastidierunt † te — † spreuerunt ‡ spreuerunt, ne regnem
אתך מאסו כי־אתי מאסו ממלך עליהם׃
me facere ascendere * die à fecerunt quæ opera omnia Iuxta — * qua ascendere feci
8 ככל־המעשים אשר־עשו[h] מיום העלתי — עשה[h]
, me dereliquerunt & .hanc diem ad vsque & Ægypto ex eos
אתם ממצרים ועד־היום הזה ויעזבני
etiam facientes ipsi sic : alienis diis seruierunt & — faciunt
ויעבדו אלהים אחרים כן המה עשים גם־
veruntamen : eorum voce in audi nunc Et .tibi — vocem
9 לך׃ ועתה שמע בקולם אך
eis indicabis & ,eos in || fueris contestatus contestando cum * — * si || contra
כי־העד תעיד בהם והגדת להם — עוד[i]
.eos super est regnaturus qui , regis rationem † — † legem
משפט המלך אשר ימלך עליהם׃

ad Domini verba omnia Semuel Dixitque
10 ויאמר שמואל את כל־דברי יהוה אל־
.regem eo cum à petentes populum — qui petebant ab
העם השאלים מאתו מלך׃
est regnaturus qui regis ratio ‡ erit Hæc : dixit Et — ‡ lex
11 ויאמר זה יהיה משפט המלך אשר ימלך
,suo curru ‡ in sibi ponet & , capiet vestros filios : vos super — ‡ curribus suis,
עליכם את־בניכם יקח ושם לו במרכבתו
.eius currus facies ad current & ,suis equitibus in & — ante currum
ובפרשיו ורצו לפני מרכבתו׃
,quinquaginta principes & ,millium principes sibi ponendum ad || Et — || ponet sibi tribunos, & quinquagenarios,
12 ולשום לו שרי אלפים ושרי חמשים
,suam messem metendum ad & ;suam arationem arandum ad &
ולחרש חרישו ולקצר קצירו
.sui currus vasa & ,sui belli vasa faciendum ad & — bellica sua, & arma curruum suorum:
ולעשות[a] כלי־מלחמתו וכלי רכבו׃
,coquinarias in & ,pigmentarias in capiet ‡ vestras filias Et — ‡ tollet pro vnguentariis, & pro coquinariis, & panificis.
13 ואת־בנותיכם יקח לרקחות ולטבחות
.vestras vineas & , vestros agros Et .pistrices in &
14 ולאפות[b]׃ ואת־שדותיכם ואת־כרמיכם — אפה[b]
.suis seruis dabitque , accipiet bona ‡ vestra oliueta & — ‡ optima
וזיתיכם הטובים יקח ונתן לעבדיו׃
,suis eunuchis dabit & .decimabit vestras vineas & ,vestra semina * Et — * de seminibus vestris, & vineis vestris capiet decimas,
15 וזרעיכם וכרמיכם יעשר ונתן לסריסיו
,vestras ancillas & ,vestros seruos Et .suis seruis atq;
16 ולעבדיו׃ ואת־עבדיכם ואת־שפחותיכם
; capiet † vestros asinos & ,optimos vestros electos || & — || iuuenes † tollet
ואת־בחוריכם הטובים ואת־חמוריכם יקח
vos & , decimabit vestrum Pecu .suo opere in faciet & — De pecoribus vestris decimã capiet,
17 ועשה למלאכתו׃ צאנכם יעשר ואתם
,illa die in clamabitis Et .seruos in ‡ ei eritis — ‡ serui.
18 תהיו[c]־לו לעבדים׃ וזעקתם ביום ההוא
non & , vobis elegistis quem , vestri regis facibus * à — * facie — היה[c]
מלפני מלככם אשר בחרתם לכם ולא־
.illa die in vobis † Dominus respondebit || — || exaudiet † vos
יענה יהוה אתכם ביום ההוא׃
:dixerunt & , Semuel vice in ‡ audire populus renuerunt Et — ‡ renuit ‡ vocem
19 וימאנו העם לשמע בקול שמואל ויאמרו
erimus Et .nos super erit rex quinimo || :Nequaquam — || sed
לא כי אם־מלך יהיה עלינו׃ והיינו
,noster rex nos iudicabitque : gentes omnes sicut nos etiam
20 גם־אנחנו ככל־הגוים ושפטנו מלכנו
.nostra bella pugnabit & ,nostras facies ad egredietur & — ante nos,
ויצא לפנינו ונלחם את־מלחמתנו׃
ea est locutus & ,populi verba omnia Semuel Audiuitque
21 וישמע שמואל את כל־דברי העם וידברם
:Semuel ad Dominus Dixitque .Domini auribus in
22 באזני יהוה׃ ויאמר יהוה אל־שמואל
dixitque .regem eis facies regnare & , eorum voce in Audi — vocem
שמע בקולם והמלכת להם מלך ויאמר
.suâ ciuitatem in vir Ite : Israel viros ad Semuel — vnusquisque
שמואל אל־אנשי ישראל לכו איש לעירו׃

CAP. IX. ט

filius ,Chis eius nomen & ,Biniamin de vir fuit Et — מבנימין ק
1 ויהי־איש מבן־ימין ושמו קיש בן־
filij ,Aphiach filij ,Becorath filij ,Seror filij , Abiel
אביאל בן־צרור בן־בכורת בן־אפיח בן
,filius erat ei Et .robore fortis Iemini viri — * erat
2 איש ימיני גבור חיל׃ ולו־היה־בן
vir * non & , bonus & , electus , Saul eius nomen &
ושמו שאול בחור וטוב ואין איש
sursum & ,suo humero ab : illo præ bonus Israel filiis de — pulchrior altior — עלה[d]
מבני ישראל טוב ממנו משכמו[d] ומעלה
asinæ perierant Et .populo omni præ erat altus
3 גבה מכל־העם׃ ותאבדנה האתנות
:suum filium Saul ad Chis dixitque : Saul patri Chis
לקיש אבי שאול ויאמר קיש אל־שאול בנו
,vade ,surge & , pueris de vnum tecum nunc cape — Tolle quæso — לקח[e]
קח[e]־נא אתך את־אחד מהנערים וקום לך
asinas quære
בקש את־האתנות׃

terram *in* ‖ transiuit & ,Ephraim *monte in* * transiuit Et
4 ויעבר בהר־אפרים ויעבר בארץ — per montem ‖ per
,Sahalim terram *in* transierunt & : inuenerunt non & ,Salisah — per
שלשה ולא מצאו ויעברו בארץ־שעלים
.inuenerunt non & : Iemini terram *in* * transiuit & : $ non & — $ erant * per
ואין ויעבר בארץ־ימיני ולא מצאו׃
,suo puero dixit Saul & : Suph terram in venerunt Ipsi
5 המה באו בארץ צוף ושאול אמר לנערו
meus pater cessauerit forte ne ,reuertamur & ,Veni :secum * qui — * erat
אשר־עמו [a]לכה ונשובה פן־יחדל אבי — [a] הלך
Ecce ; ei Dixitque .nobis *sit sollicitus* & ,asinis ab — timeat
6 מן־האתנות ודאג לנו׃ ויאמר לו הנה־
; honorabilis vir & ,ista ciuitate in * Dei vir nunc — * est
נא איש־אלהים בעיר הזאת והאיש נכבד
,illuc eamus nunc : veniet veniendo ,loquetur quod omne
כל אשר־ידבר בוא יבוא עתה נלכה שם
ambulemus ‡ quam † nostram viam nobis indicet forte si — † per ‡ ambulemus.
אולי [b]יגיד לנו את־דרכנו אשר־הלכנו — [b] נגד
,ibimus ecce *Et* :suo puero Saul Dixitque .*eam super*
7 עליה׃ ויאמר שאול לנערו והנה נלך
,nostris vasis de abiit panis quia ? viro afferemus quid &
ומה־נביא לאיש כי הלחם אזל מכלינו
?nobiscum * quid :Dei viro *afferendum ad* non munus & — est vt afferamus * est
[b]ותשורה אין־להביא לאיש האלהים מה אתנו׃ — [b] שור
:dixit & , Sauli *respondendum ad* puer adiecit Et — & respondit
8 ויסף הנער [c]לענות את־שאול ויאמר — [c] ענה
dabo & : argentei secli *quartum* † mea manu in inuenitur Ecce — † quarta pars
הנה נמצא בידי רבע שקל כסף ונתתי
.nostram viam nobis indicauit & ,Dei viro
לאיש האלהים והגיד לנו את־דרכנו׃
se eundo in * vir dicebat sic ,Israel in *Antea* — Olim * quando ibat
9 [d]לפנים בישראל כה־אמר האיש [e]בלכתו — [d] פנה [e] הלך
: Videntem ad vsque eamus & ,Venite : Deum inquirendum ad
לדרוש אלהים לכו ונלכה עד־הראה
.Videns *antea* vocabatur ,hodie Propheta quia — olim
כי לנביא היום יקרא לפנים הראה׃
;tuum verbum ‖ Bonum : suo puero Saul Dixitque — ‖ est
10 ויאמר שאול לנערו טוב דברך
Vir *ibi qua* ,ciuitatem in iuerunt & .eamus ,veni — in qua erat
לכה נלכה וילכו אל־העיר אשר־שם איש
ipsi & ,ciuitatis *ascensu in* ascendentibus Ipsis .Dei — cliuum
11 האלהים׃ המה עלים במעלה העיר והמה
dixerunt & ; *aquas* hauriendum ad egredientes puellas inuenerunt — aquam;
מצאו נערות יצאות לשאב מים ויאמרו
,eis responderunt Et ?Videns *hoc in* Num : eis — est hic
12 להן היש בזה הראה׃ [f]ותענינה אותם — [f] ענה
quia , nunc festina ; *tuas facies ad* Ecce , Est : dixerunt & — ante te;
ותאמרנה יש הנה לפניך מהר עתה כי
populo $ hodie sacrificium quia ,ciuitatem in venit hodie — $ est
היום בא לעיר כי זבח היום לעם
inuenietis sic ,vrbem *vos intrare Circa* ‡ .Bamah † in — † *excelso.* ‡ Cùm ingressi fueritis
13 בבמה׃ [g]כבאכם העיר כן תמצאון — [g] בוא
non quia : vescendum ad Bamah in ascendat antequam , eum
אתו בטרם יעלה הבמתה לאכל כי לא־
,sacrificio benedicet ipse quia ,*eum venire vsque* populus comedet — donec veniat,
יאכל העם עד־באו כי־הוא יברך הזבח
eum quia ,ascendite nunc Et .inuitati † comedent postea — † hi qui sunt
אחרי־כן יאכלו הקראים ועתה עלו כי־אתו
ipsis :ciuitatem ascenderunt Et .eum inuenietis *die sicut* — hac hora.
14 כהיום תמצאון אתו׃ [h]ויעלו העיר המה — [h] עלה
egrediens † Semuel ecce & ,ciuitatis medium *in* ingredientibus — per † egrediebatur
באים בתוך העיר והנה שמואל יצא
.Bamah in *ascendendum ad* eorum occursum in — vt ascenderet
לקראתם לעלות הבמה׃
,vna die , Semuel autem reuelauerat Dominus Et
15 ויהוה גלה את־אזן שמואל יום אחד
cras *tempus Secundum* ‖ : Dicendo ,Saul *venire ante* — antequam veniret ‖ Hoc tempore
16 לפני בוא־שאול לאמר׃ כעת מחר
cum vnges & ,Biniamin terra de virum se ad mittam
אשלח אליך איש מארץ בנימן ומשחתו
faciet saluum & : Israel meum populum super ducé in
לנגיד על־עמי ישראל [i]והושיע את־ — [i] ישע

,meũ populum respexi quia ;Pelistim manu de meum populum
עמי מיד פלשתים כי ראיתי את־עמי
respexit Semuel Et .me ad eius clamor venit quia
17 כי באה צעקתו אלי׃ ושמואל ראה
allocutus est eum: — quem vir Ecce :*ei respondit* Dominus & ,Saul
את־שאול ויהוה ענהו הנה האיש אשר
dominabitur populo meo. — .*meum populum in cohibebit* iste ; te ad dixi
אמרתי אליך זה יעצר בעמי׃
: dixit & ,portæ medio in Semuel ad Saul accessit Et
18 [k]ויגש שאול את־שמואל בתוך השער ויאמר — [k] נגש
$ quæso * est — ? Videntis domus * hîc vbi , mihi *nunc* $ Indica
הגידה־נא לי אי זה בית הראה׃
‖ sum — ‖ Ego ; dixit & ,Saul ad Semuel respondit Et
19 ויען שמואל את־שאול ויאמר אנכי
ante me — mecum comedetis & ,Bamah in *meas facies ad* ascende : Videns
הראה עלה לפני הבמה ואכלתם עמי
† est — ,tuo corde in † quod omne & :manè *in* te dimittam & :hodie
היום ושלחתיך בבקר וכל אשר בלבבך
* pro ‖ tertio adhinc die. — *die* ‖ tibi pereuntibus asinabus * Et .tibi annunciabo
20 אגיד לך׃ ולאתנות האבדות לך היום
quia , *eu* tuum cor ponas ne ,*dierum tertio*
שלשת הימים אל־[l]תשם את־לבך להם כי — [l] שום
,tibi nónne ? Israel desiderabile omne cui & :sunt inuentæ
נמצאו ולמי כל־חמדת ישראל הלוא לך
: dixit & ,Saul respondit Et ? tui patris domui omni &
21 ולכל בית אביך׃ [m]ויען שאול ויאמר — [m] ענה
sum — , Israel tribubus minoribus de *ego* Iemini filius Nónne
הלוא בן־ימיני אנכי מקטני שבטי ישראל
minor — tribus familiis omnibus *præ minima* mea familia &
ומשפחתי הצערה מכל־משפחות שבטי
? hoc verbum secundum me ad es locutus quid vt & ? Biniamin
בנימן ולמה דברת אלי כדבר הזה׃
,eius puerum & Saul ipsum Semuel assumpsit Et
22 [n]ויקח שמואל את־שאול ואת־נערו — [n] לקח
cœnaculum: — capite in locum eis dedit & : *cubiculum* in eos introduxit &
ויביאם לשכתה [o]ויתן להם מקום בראש — [o] נתן
qui erant — .viri triginta fermè *ipsi &* , inuitatorum
הקרואים והמה כשלשים איש׃
partem, — quam ,*distributionem* Da : coquo Semuel Dixitque
23 ויאמר שמואל לטבח תנה את־המנה אשר
.tecum eam pone , te ad dixi quam : tibi dedi
נתתי לך אשר אמרתי אליך שים אתה עמך׃
coquus * erat — ,eum super * quod & ,armum *mactator* leuauit Et
24 [p]וירם הטבח את־השוק והעליה — [p] רום
† ante ‡ quod remásit $ ante te, * pro hoc tempore inuitauit: — pone *residuum* ‡ Ecce :dixit & , Saul *facies ad* † posuit &
וישם לפני שאול ויאמר הנה הנשאר שים־
,tibi seruatum *statutum tempus in* * quia , comede , *tuas facies ad* $
לפניך אכל כי למועד שמור־לך
cum Saul comedítque :*vocaui* populum : dicendo
לאמר העם קראתי ויאכל שאול עם־
† *excelso* — Bamah † de Descenderúntque .illa die in Semuel
25 שמואל ביום ההוא׃ וירדו מהבמה
‡ in — .tectum super Saul cum est locutus & ,ciuitatem ‡
העיר וידבר עם־שאול על־הגג׃
† surrexerunt manè: ‡ cùm ascenderet aurora; — vocauit & , *auroram ascendere circa* ‡ ,fuit & :*manicarunt* † Et
26 וישכמו ויהי [q]כעלות השחר ויקרא — [q] עלה הגגה ק
.te dimittam & ,Surge :dicendo , tectum ad Saul *ad* Semuel
שמואל אל־שאול הגג לאמר קומה ואשלחך
Semuel & ,ipse ,*ipsi* ambo sunt egressi & , Saul surrexit &
ויקם שאול ויצאו שניהם הוא ושמואל
, vrbis extremum in descendentibus Ipsis . foras
27 החוצה׃ המה יורדים בקצה העיר
vt — transeat *&* ,puero Dic : Saul ad dixit Semuel *&*
ושמואל אמר אל־שאול אמר לנער ויעבר
ante nos, ‖ hac hora, — te faciã audire & ,*die sicut* ‖ sta tu & :transiuit & ;*nostras facies ad*
לפנינו ויעבר ואתה עמד כיום ואשמיעך
.Dei verbum
את־דבר אלהים׃

CAP. X. יוד

Tulit autem — super effudit & ,olei lenticulam Semuel *cepit Et*
1 ויקח שמואל את־[r]פך השמן [s]ויצק על־ — [r] פכך [s] יצק

te vnxit quia Nonne :dixit ac ,eum est osculatus & ,eius caput
ראשו וישקהו ויאמר הלא כי־משחך
?ducem in suam hæreditatem super Dominus
יהוה על־נחלתו לנגיד:
homines duos inuenies & ,me apud de hodie te abeundo In
2 בלכתך היום מעמדי ומצאת [a]שני אנשים
Selsach in Biniamin termino in ,Rachel sepulchro cum
עם־קברת רחל בגבול בנימן בצלצח
iueras quas ,asinæ sunt Inuentæ :te ad dicéntque
ואמרו אליך נמצאו האתנות אשר הלכת
,asinarum verba tuus pater dimisit ecce & ;quærendum ad
לבקש והנה־נטש אביך את־דברי האתנות
?meo filio faciam Quid :dicendo ,vobis est sollicitus &
ודאג לכם לאמר מה־אעשה לבני:
Elon ad vsque venies & ,vltra & ,inde præteribis Et
3 וחלפת משם והלאה [b]ובאת עד־אלון
ascendentes viri tres ibi te reperient & ,Tabor
תבור ומצאוך שם שלשה אנשים [c]עלים
,hœdos tres portans vnus ,Bethel ‡ Deum || ad
אל־האלהים בית־אל אחד נשא שלשה גדיים
portans vnus || & ,panis tortas tres portans vnus || &
ואחד נשא שלשת ככרות לחם ואחד נשא
tibi dabunt & ;pace in tibi optabunt † Et .vini vtrem
4 נבל־יין: ושאלו לך לשלום ונתנו לך
.eorum manu de accipies & ;panes duos
שתי־לחם ולקחת מידם:
ibi quo ;Dei collem ad venies Postea
5 אחר כן תבוא אל־גבעת האלהים אשר־שם
,vrbem illuc te ingredi secundum ,erit & :Pelistim præsides
נצבי פלשתים [d]ויהי כבאך שם העיר
,Bamah de descendentium prophetarum choro occurres † &
ופגעת חבל נבאים ירדים מהבמה
ipsi & ,cithara & ,tibia & ,tympanum & ,nebel eorum facies ad ‡ &
ולפניהם נבל [e]ותף וחליל וכנור והמה
,Domini spiritus te super prosperabit Et .prophetantes
6 מתנבאים: וצלחה עליך רוח יהוה
.alterum virum in conuerteris * & ,eis cum prophetabis &
והתנבית עמם ונהפכת לאיש אחר:
fac ,tibi ista signa venerint cùm ,erit Et
7 והיה כי תבאינה האתות האלה לך עשה
.tecum Deus quia ,tua manus inuenerit quod tibi
לך אשר־תמצא ידך כי האלהים עמך:
ego ecce & ,Ghilgal in meas facies ad descendes Et
8 וירדת [f]לפני הגלגל והנה אנכי
sacrificandum ad ,ascensiones ascendere faciendum || ad te ad descendens*
ירד אליך להעלות עלות לזבח
me venire vsque † ,expectabis diebus septem :pacificorum sacrificia
זבחי שלמים שבעת ימים [g]תוחל עד־בואי
.facias quæ tibi notificabo & ,te ad
אליך [h]והודעתי לך את אשר תעשה:
cum à abeundum ad suum humerum eum vertendo in* ,fuit Et
9 והיה כהפנתו שכמו [i]ללכת מעם
venerunt & ,alterum cor Deus ei vertit & ,Semuel
שמואל ויהפך־לו אלהים לב אחר ויבאו
.illa die in hæc signa omnia
כל־האתות האלה ביום ההוא:
prophetarum funis ecce & ;collem ad illuc Venerúntque
11 ויבאו שם הגבעתה והנה חבל־נבאים
,Dei spiritus eum super prosperauit & :eius occursum in
לקראתו ותצלח עליו רוח אלהים
eum sciens omnis fuit Et .eorum medio in prophetauit &
ויתנבא בתוכם: ויהי כל־[k]יודעו
prophetis cum ecce & ,viderunt & ,nudiustertius || heri ab
מאתמול שלשום [l]ויראו והנה עם־נבאים
Quid :suum socium ‡ ad vir † populus dixitque ;prophetabat
נבא ויאמר העם איש אל־[m]רעהו מה־
?prophetis in Saul etiam num ?Chis filio fuit hoc
זה היה לבן־קיש הגם שאול בנביאים:
?eorum pater quis Et :dixit & ,inde vir respondit Et
12 [n]ויען איש משם ויאמר ומי אביהם
?prophetas inter Saul etiam Num :parabolam in fuit propterea
על־כן [o]היתה למשל הגם שאול בנביאים:

Cùm ambulaueris; * à; [a] שנה; || iuxta sepulchrum; negotium; timet; pro; [b] בוא; [c] עלה; ‡ in; || alius; † salutabunt te cum; in quo sunt; quando ingredieris; [d] היה; † obuium habebis cœtum; ‡ ante eos erunt lyra.; [e] תפף; requiescet; * efficieris vir alter.; יתיר; * est.; ante me; [f] פנה; * descendo; || offerendum holocausta,; † donec veniam; [g] יחל; ostendam; [h] ידע; * cùm vertisset; || vt abiret; [i] הלך; cunœus; requieuit; qui nouerat; [k] ידע; || &; [l] ראה; † vnusquisque; ‡ proximum; [m] רעה; inter prophetas?; [n] ענה; versum est; [o] היה

.Bamah in venit & ,prophetandi à consummauit Et
13 [a]ויכל [b]מהתנבות ויבא הבמה:
Quò :eius puerum ad & ,eum ad Saul patruus dixit Et
14 ויאמר דוד שאול אליו ואל־נערו אן
vidimus & ,asinas quærendum Ad :dixit & ?abiistis
הלכתם ויאמר לבקש את־האתנות ונראה
.Semuel ad venimus & , non quòd
כי־אין ונבוא אל־שמואל:
quid ,mihi nunc Indica :Saul patruus dixit Et
15 ויאמר דוד שאול [c]הגידה־נא לי מה־
ad Saul Dixitque .Semuel vobis dixit
16 אמר לכם שמואל: ויאמר שאול אל־
essent inuentæ quòd ,nobis indicauit Indicando :suum patruum
דודו הגד הגיד לנו כי נמצאו
quod ,ei indicauit non regni verbum & ;asinæ
האתנות ואת־דבר המלוכה לא־הגיד לו אשר
populum Semuel acciuit Et .Semuel dixerat
17 אמר שמואל: ויצעק שמואל את־העם
filios ad Dixitque .Mispah in Dominum ad
18 אל־יהוה המצפה: ויאמר אל־בני
Ego :Israel Deus Dominus dixit Sic :Israel
ישראל כה־אמר יהוה אלהי ישראל אנכי
vos liberaui & ,Ægypto ex Israel feci ascendere
העליתי את־ישראל ממצרים [d]ואציל אתכם
regnorum omnium manu de & ,Ægyptiorum manu de
מיד מצרים ומיד כל־הממלכות
abiecistis hodie vos Et .vos opprimentium
19 הלחצים אתכם: ואתם היום מאסתם את־
omnibus ab vos saluans ipse qui ,vestrum Deum
אלהיכם אשר־הוא [e]מושיע לכם מכל־
regem Quia :ei dixistisque ;vestris angustiis & ,vestris malis
[f]רעותיכם [g]וצרתיכם ותאמרו לו כי־מלך
Domini facies ad || state nunc & :nos super pones
[h]תשים עלינו ועתה התיצבו לפני יהוה
Semuel applicuit Et .vestra millia ad & ,vestras tribus ad †
20 לשבטיכם ולאלפיכם: ויקרב שמואל
.Biniamin tribus est capta & :Israel tribus omnes
את כל־שבטי ישראל וילכד שבט בנימן:
,suas familias ad Biniamin tribum applicuit Et
21 ויקרב את־שבט בנימן למשפחתו
:Chis filius Saul est captus & ,Matri familia est capta &
ותלכד משפחת המטרי וילכד שאול בן־קיש
.est inuentus non & ,eum quæsierúntque
ויבקשהו ולא נמצא:
adhuc esset venturus an ,Domino in adhuc interrogauerunt Et
22 וישאלו־עוד ביהוה [i]הבא עוד
ad later ipse Ecce :Dominus dixit Et ?vir illuc
הלם איש ויאמר יהוה הנה־הוא נחבא אל־
inde eum ceperúntque * ,cucurrerunt Et .vasa
23 [k]הכלים: [l]וירצו [m]ויקחהו משם
,populo omni præ fuit altius || & :populi medio in stetit &
ויתיצב בתוך העם ויגבה מכל־העם
ad Semuel Dixitque .suprà & ,suo humero ab
24 משכמו ומעלה: ויאמר שמואל אל־
,Dominus eo in elegerit quem vidistis Num :populum omnem
כל־העם [n]הראיתם אשר בחר־בו יהוה
,populus omnis ouarunt || & ?populo omni in ipse sicut * non quia
כי אין כמהו בכל־העם [o]וירעו כל־העם
.rex Viuat :dixerunt ac
ויאמרו [p]יחי המלך:
iudicium populum ad Semuel est locutus Et
25 וידבר שמואל אל־העם את משפט
:Domini facies ad reposuit & ,libro in scripsit & ;regni
המלכה ויכתב בספר [q]וינח לפני יהוה
.suam domum in virum ,populum omnem Semuel dimisit &
וישלח שמואל את־כל־העם איש לביתו:
,Ghibhah in suam domum in iuit Saul etiam Et
26 וגם־שאול הלך לביתו גבעתה
Deus tetigerat quorum ,exercitus eo cum ierunt &
וילכו עמו החיל אשר־נגע אלהים
,Quid :dixerunt profectu absque * filij Et .eorum cor in
27 בלבם: ובני בליעל אמרו מה־

cessauit prophetare,; [a] כלה [b] נבא; essent; quæso; [c] נגד; vt; conuocauit; [d] נצל; eos eorum qui opprimebant; saluat; [e] ישע; Sed; [f] רוע [g] צור; * pone; || coram Dño; [h] שום; ‡ per; per; תיו; ק; consuluerunt ‡ Dominum,; [i] בוא; ‡ abscondit se inter; * tulerúntque; [k] כלה [l] רוץ; [m] לקח; || altior; [n] ראה; * est similis; || clamauerunt; [o] רוע; [p] חיה; legem; nota Domino:; [q] ינח; quemlibet; impij

ei attulerunt non & , eum despexerunt & ? iste nos saluabit
ולא־הביאו לו ויבזהו [a] זה ישיענו — בזה [a]
.surdus veluti fuit & ; munus ‡ — ‡ munera:
ויהי כמחריש [b] : מנחה — היה [b]

CAP. XI. יא

est castrametatus & : Hammonites Nachas ascendit Et
1 ויחן [d] העמוני נחש ויעל [c] — עלה [c] חנה [d]
ad Iabes viri omnes dixerunt & :Ghilhad Iabes *super* — contra
על־יביש גלעד ויאמרו כל־אנשי יביש אל־
.tibi seruiemus & ,fœdus *nobis* *Excide* :Nachas — Percute nobiscum
נחש כרת־לנו ברית ונעבדך:
hoc In :Hammonites Nachas eos ad Dixitque
2 בזאת העמוני נחש אלהם ויאמר
:dextrum ‖ oculum omnem vobis effodiendo in *vobis* *excidam* * — * percutiā fœdus vobiscum
אכרת לכם בנקור לכם כל־עין ימין — ‖ dextri lateris
.Israel omni *super* † opprobrium istud ponamque — ‡ in
ושמתיה [e] חרפה על־כל־ישראל: — שום [e]
nobis *Remitte* ‡ :Iabes seniores eum ad Dixeruntque — ‡ Concede
3 ויאמרו אליו זקני יביש הרף [f] לנו — רפה [f]
terminum omnem in nuncios mittemus & ,dies septem
שבעת ימים ונשלחה מלאכים בכל גבול
.te ad egrediemur & ,nos *saluans* ‡ non si & : Israel — ‡ fuerit qui seruet
ישראל ואם־אין מושיע [g] אתנו ויצאנו אליך: — ישע [g]
. sunt locuti & , Saul Ghibhath *legati* * Veneruntque — * nuncij in
4 ויבאו המלאכים גבעת שאול וידברו
populus omnis leuauerunt & :populi auribus in verba
הדברים באזני העם וישאו [h] כל־העם — נשא [h]
veniens Saul ecce Et .fleuerunt & , suam vocem — veniebat
5 את־קולם ויבכו [i]: והנה שאול בא — בכה [i]
‡ Quid :Saul dixit & ,agro ex *bouem* ‡ post — ‡ boues ‡ est
אחרי הבקר מן־השדה ויאמר שאול מה־
virorum verba ei narrauerunt & *:flebunt* quia ,populo — flent?
לעם כי יבכו ויספרו־לו את־דברי אנשי
Saul super Dei spiritus *prosperauit* Et .Iabes — transiuit
6 יביש: ותצלח רוח־אלהים על־שאול
eius *nasus* * est iratus & ; hæc verba *ipsum audiendo in* — cùm audisset * furor
בשמעו את־הדברים האלה ויחר [k] אפו — חרה [k]
misit & .illud *truncauit &* ,*bouis* *iugum* *Cepitque* ‖ .valde — ‖ Tulitque par boum,& in frusta concidit
7 מאד: ויקח צמד בקר וינתחהו וישלח
: dicendo , *legatorum* *manu in* † Israel terminum omnem in — † per manum nunciorum,
בכל־גבול ישראל ביד־המלאכים לאמר
;Semuel post & ,Saul post *exiens* *ipse* ‡ non Qui — ‡ exierit
אשר איננו יצא אחרי שאול ואחר שמואל
super Domini pauor cecidit & .eius *boui* ‡ fiet sic — ‡ bobus
כה יעשה לבקרו ויפל [l] פחד־יהוה על־ — נפל [l]
.vnus vir tanquam sunt egressi & ,populum
העם ויצאו כאיש אחד:
Israel filij fuerunt & :Bezech in eos *visitauit* Et — recensuit
8 ויפקדם בבזק ויהיו בני־ישראל
.millia triginta Iehudah *vir* & , millia trecenta — viri
שלש מאות [m] אלף ואיש יהודה שלשים אלף: — מאה [m]
dicetis Sic *:venientibus* *legatis* Dixeruntque — nunciis qui venerant:
9 ויאמרו למלאכים הבאים כה תאמרון
, salus vobis erit Cras :Ghilhad Iabes *viro* — viris
לאיש יביש גלעד מחר תהיה־לכם תשועה — † cùm incaluerit Sol,
nunciauerunt & *legati* ‡ venerunt & .*Solem incalescendo in* † — ‡ nuncij.
בחם [n] השמש ויבאו המלאכים ויגידו — כחום
.sunt lætatique :Iabes viris — ק
לאנשי יביש וישמחו: — חמם [n]
,vos ad exibimus ‖ *Cras* :Iabes viri dixerunt Et — ‖ Manè
10 ויאמרו אנשי יביש מחר נצא אליכם — quod bonū est
.vestris oculis in *bonum* ‡ omne iuxta nobis facietis & — עשה [o]
ועשיתם [o] לנו ככל־הטוב בעיניכם:
populum Saul disposuit & .crastino *à* * fuit Et — * in † castrorum in vigilia matutina,
11 ויהי ממחרת וישם שאול את־העם
castrametationis † medium in sunt ingressi & . capita tria *
שלשה ראשים ויבאו בתוך־המחנה — נכה [p] חמם [q]
vsque Hammon percusserunt & ;*matutini* *custodia in*, — † dum incalesceret dies;
באשמרת הבקר ויכו [p] את־עמון עד־ — ‡ qui remanserant
non & ,sunt dispersi & *residui* ‡ ,fuit & :*diem incalescere* ‡
חם [q] היום ויהי [r] הנשארים ויפצו [s] ולא — היה [r] פוץ [s]

* ex — populus Dixitque .pariter duo eis *in* * remanserunt
12 נשארו־בם [a] שנים יחד: ויאמר העם — שנה [a]
‖ est qui dicit, Nam — ? nos super regnabit Saul , *dicens* ‖ Quis : Semuel ad
אל־שמואל מי האמר שאול ימלך עלינו
.eos faciemus mori & ,viros date
תנו האנשים ונמיתם:
† quisquam — ; hac die in *vir* † morietur Non :Saul Dixitque
13 ויאמר שאול לא־יומת איש ביום הזה
.Israel in salutem Dominus fecit hodie quia
כי היום עשה־יהוה תשועה [b] בישראל: — ישע [b]
eamus & ,Venite :populum ad Semuel Dixitque
14 ויאמר שמואל אל־העם לכו ונלכה
abierunt Et .regnum ibi innouemus & , Ghilgal in
15 הגלגל ונחדש שם המלוכה: וילכו
Saul ibi fecerunt regnare & , Ghilgal in populus omnis
כל־העם הגלגל וימלכו שם את־שאול
corā Domino — victimas ibi sacrificauerunt & , Ghilgal in *Domini facies ad*
לפני יהוה בגלגל ויזבחו־שם זבחים
corā Domino: — omnes & ,Saul ibi est lætatus & *:Domini facies ad* pacificas
שלמים לפני יהוה וישמח שם שאול וכל־
vehementissimè, — .*valde* *vsque* Israel viri
אנשי ישראל עד־מאד:

CAP. XII. יב

Ecce :Israel vniuersum ad Semuel dixit Et
1 ויאמר שמואל אל־כל־ישראל הנה
vocem vestram — ,mihi dixistis quæ omnibus in *vestra voce in* audiui
שמעתי בקלכם [c] לכל אשר־אמרתם לי — קול [c]
rex ecce nunc Et .regem vos super feci regnare &
2 ואמליך עליכם מלך: ועתה הנה המלך
† graditur coram vobis: — mei filij & ;incanui & , senui ego & *vestras facies ad* *ambulans* †
מתהלך לפניכם ואני זקנתי ושבתי [d] ובני — שוב [d]
‡ sunt ‡ coram vobis — *vestras facies ad* ‡ ambulaui ego & : vobiscum ‡ ipsi ecce
הנם אתכם ואני התהלכתי לפניכם
* adsum — : *ego* * Ecce .hanc diem ad vsque mea adolescentia ab
3 מנערי עד־היום הזה: הנני
testificamini contra — ,eius *Vncto* ‖ coram & ;Domino coram me *in* *respondete*
‖ Christo — ענו בי נגד יהוה ונגד משיחו את־
† vtrum — & ,acceperim *cuius* ‡ asinum & ,*ceperim* *cuius* ‡ bouem †
‡ cuiusquam intulerim, — שורי מי לקחתי וחמור מי לקחתי ואת־
‡ cuiusquam — manu de & , contriuerim *quem* , *oppresserim* *quem* *
* cuiquam vim intulerim, — מי עשקתי את־מי רצותי ומיד־
quenquam — ;eo *in* † meos oculos occultauerim & ; *propitiationem* *ceperim* *cuius* ‖
‖ cuiusquā tulerim pretium, — מי לקחתי כפר ואעלים עיני בו
† ab — nec ,*nos oppressisti* ‡ Non : dixerunt Et .vobis restituam &
‡ vim intulisti nobis, — 4 ואשיב [e] לכם: ויאמרו לא עשקתנו ולא
שוב [e] רצץ [f] — .quippiam *viri* * manu de *cepisti* ‡ neque ,nos contriuisti
‡ tulisti — רצותנו [f] ולא־לקחת מיד־איש מאומה:
* cuiusquam — testis & ,vos *in* † Dominus ‖ Testis : eos ad Dixitque
‖ est. — 5 ויאמר אליהם עד יהוה בכם ועד
† aduersus — mea manu in inueneritis non quòd ;hac die eius *Vnctus* ‡
‡ Christus — משיחו היום הזה כי לא מצאתם בידי
עוד [g] — ad Semuel Dixitque .Testis : dixit &.quippiam
‡ est — 6 מאומה ויאמר עד [g]: ויאמר שמואל אל־
* magnificauit — . & , Mosch *fecit* * qui , ‡ Dominus :populum
העם יהוה אשר עשה את־משה ואת־
terra de vestros patres fecit ascendere qui & , Aharon
אהרן ואשר העלה את־אבתיכם מארץ
‖ vt — vobiscum diiudicet & ‖ ,state nunc Et .Ægypti
7 מצרים: ועתה התיצבו ואשפטה אתכם
coram Domino de — quas ,Domini iustitiis omnibus *cum* *Domini facies ad*
לפני יהוה את כל־צדקות יהוה אשר־
.vestris patribus cum & , vobiscum fecit
עשה אתכם ואת־אבותיכם:
* in — clamauerunt & ,Ægyptum * Iahacob esset ingressus Cùm
8 כאשר־בא יעקב מצרים ויזעקו
,Mosch Dominus misitque : Dominum ad vestri patres
אבותיכם אל־יהוה וישלח יהוה את־משה
,Ægypto ex vestros patres eduxerunt & ; Aharon &
ואת־אהרן ויוציאו את־אבותיכם ממצרים
.isto loco in eos fecerunt habitare &
ישב [h] — וישיבום [h] במקום הזה:

manu in eos vendidit & .sui Dei Domini sunt obliti Et — tradidit

9 וַיִּשְׁכְּחוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וַיִּמְכֹּר אֹתָם בְּיַד

, Pelistim manu in & , Chasor militiae principis Sisera

סִיסְרָא שַׂר־צְבָא חָצוֹר וּבְיַד־פְּלִשְׁתִּים

.eos in pugnauerunt & ,Moab regis manu in & — cum eis.

וּבְיַד מֶלֶךְ מוֹאָב וַיִּלָּחֲמוּ בָּם׃

,Peccauimus :dixeruntque ,Dominum ad Clamaueruntque

10 וַיִּזְעֲקוּ אֶל־יְהוָה וַיֹּאמְרוּ חָטָאנוּ — ויאמרו ק

seruiuimus & , Dominum dereliquimus quia

כִּי עָזַבְנוּ אֶת־יְהוָה וַנַּעֲבֹד אֶת־

manu de nos libera nunc & :Hastharoth & ,Behalim

הַבְּעָלִים וְאֶת־הָעַשְׁתָּרוֹת וְעַתָּה [a] הַצִּילֵנוּ מִיַּד — [a] נצל

Dominus Misitque .tibi seruiemus & , nostrorum inimicorum

11 אֹיְבֵינוּ וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה

,Semuel & , Iphtach & ,Bedan & ,Ierubbahal

אֶת־יְרֻבַּעַל וְאֶת־בְּדָן וְאֶת־יִפְתָּח וְאֶת־שְׁמוּאֵל

circuitu a vestrorum inimicorum manu de vos eruitque — vndique

וַיַּצֵּל אֶתְכֶם מִיַּד אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב

rex Nachas quod vidistis Et .confidenter habitastis &

12 וַתֵּשְׁבוּ בֶּטַח׃ וַתִּרְאוּ כִּי נָחָשׁ מֶלֶךְ

,Nequaquam ,mihi dixistis & , vos super venit Hammon filiorum — contra

בְּנֵי־עַמּוֹן בָּא עֲלֵיכֶם וַתֹּאמְרוּ לִי לֹא

vester Deus Dominus & : nos super regnabit rex sed

כִּי־מֶלֶךְ יִמְלֹךְ עָלֵינוּ וַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם

.elegistis quem rex ecce nunc Et . * vester rex — * erat.

13 מַלְכְּכֶם׃ וְעַתָּה הִנֵּה הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בְּחַרְתֶּם

.regem vos super Dominus dedit ecce & : petistis quem — posuit

אֲשֶׁר שְׁאֶלְתֶּם וְהִנֵּה נָתַן יְהוָה עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ׃

ei seruieritis & , Dominum timueritis Si

14 אִם־תִּירְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ

,Domini os irritaueritis ‡ non & ,eius voce in audieritis atque — vocem ‡ exasperaueritis

וּשְׁמַעְתֶּם בְּקֹלוֹ וְלֹא [b] תַמְרוּ אֶת־פִּי יְהוָה

regnabit qui ,rex etiam & || , vos etiam eritis & — ambulabitis tu || tum

[c] וִהְיִתֶם גַּם־אַתֶּם וְגַם־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־מָלַךְ — [b] מרה [c] חיה

non si Et .vestrum Deum Dominum post , vos super

15 עֲלֵיכֶם אַחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃ וְאִם־לֹא

,Domini os irritaueritis ‡ & ,Domini voce in † audieritis — † vocem ‡ sed exasperaueritis

תִשְׁמְעוּ בְּקוֹל יְהוָה וּמְרִיתֶם אֶת־פִּי יְהוָה

.vestros patres in $ & , vos in $ Domini manus erit & — $ contra

וְהָיְתָה יַד־יְהוָה בָּכֶם וּבַאֲבֹתֵיכֶם׃

magnum verbum * videte & ,state nunc Etiam — * rem grandem

16 גַּם־עַתָּה הִתְיַצְּבוּ וּרְאוּ אֶת־הַדָּבָר הַגָּדוֹל

.vestris oculis in faciens † Dominus quid hoc — hanc,quam || facit

הַזֶּה אֲשֶׁר יְהוָה עֹשֶׂה לְעֵינֵיכֶם׃

ad inuocabo ? hodie frumentorum † messis Nonne — † frumentacea est

17 הֲלוֹא קְצִיר־[d] חִטִּים הַיּוֹם אֶקְרָא אֶל־ — [d] חנט

quod videte & ,scitote & :pluuiam & ;voces ‡ dabit & ,Dominum — ‡ tonitrua.

יְהוָה וְיִתֵּן קֹלוֹת וּמָטָר [e] וּדְעוּ [f] וּרְאוּ כִּי־ — [e] ידע [f] ראה

,Domini oculis in fecistis quod , $ multum vestrum malum — $ est

רָעַתְכֶם רַבָּה אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם בְּעֵינֵי יְהוָה

.regem vobis petendo

לִשְׁאוֹל לָכֶם מֶלֶךְ׃

Dominus dedique ; Dominum ad Semuel clamauit Et

18 וַיִּקְרָא שְׁמוּאֵל אֶל־יְהוָה וַיִּתֵּן יְהוָה

populus omnis timuit & :illa die in pluuiam & ,voces — tonitrua,

קֹלֹת וּמָטָר בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּירָא כָל־הָעָם

Dixeruntque .Semuel & , Dominum valde

19 מְאֹד אֶת־יְהוָה וְאֶת־שְׁמוּאֵל׃ וַיֹּאמְרוּ

tuis seruis pro Ora : Semuel ad populus omnis

כָל־הָעָם אֶל־שְׁמוּאֵל הִתְפַּלֵּל בְּעַד־עֲבָדֶיךָ

addidimus quia :moriatur non vt ,tuum Deum Dominum ad

אֶל־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְאַל־נָמוּת כִּי־יָסַפְנוּ

.regem nobis petendum ad || ,malum nostris peccatis omnibus super — || vt peteremus

עַל־כָּל־חַטֹּאתֵינוּ רָעָה לִשְׁאֹל לָנוּ מֶלֶךְ׃

; timeatis Ne : populum ad Semuel Dixitque

20 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־הָעָם אַל־תִּירָאוּ

veruntamen : hoc malum omne fecistis vos

אַתֶּם עֲשִׂיתֶם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת אַךְ

Domino seruietis & ,Dominum post † a declinetis ne — † tergo Domini,sed seruite

אַל־תָּסוּרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֶת־יְהוָה

post quia ,declinetis * non Et .vestro corde toto in — * (inquam)

21 בְּכָל־לְבַבְכֶם׃ וְלֹא תָּסוּרוּ כִּי ׀ אַחֲרֵי

Idola declinabitis. — vanitas quia , eruent nec ,proderunt non quae ; Vana

[a] הַתֹּהוּ אֲשֶׁר לֹא־יוֹעִילוּ וְלֹא [b] יַצִּילוּ כִּי־תֹהוּ — [a] תהה [b] נצל

Dominus derelinquet non Quoniam .ipsa * — * sunt.

22 הֵמָּה׃ כִּי לֹא־[c] יִטֹּשׁ יְהוָה אֶת־ — [c] נטש

voluit || quia : magnum suum nomen propter suum populum — || iurauit

עַמּוֹ בַּעֲבוּר שְׁמוֹ הַגָּדוֹל כִּי [d] הוֹאִיל — [d] יאל

: † ego Etiam .populum in sibi vos facere Dominus — † non derelinquam vos: ‡ vt peccem $ vt cessem

23 יְהוָה לַעֲשׂוֹת אֶתְכֶם לוֹ לְעָם׃ גַּם אָנֹכִי

orate cessando a $, Domino peccando a ‡ mihi absit

חָלִילָה לִּי מֵחֲטֹא לַיהוָה מֵחֲדֹל לְהִתְפַּלֵּל

.recta & bona via in vos docebóque :vobis pro — viam bonam & rectam.

בַּעַדְכֶם וְהוֹרֵיתִי אֶתְכֶם בְּדֶרֶךְ הַטּוֹבָה [e] וְהַיְשָׁרָה׃ — [e] ישר

ei seruite & , Dominum timete Veruntamen

24 אַךְ [f] יִרְאוּ אֶת־יְהוָה וַעֲבַדְתֶּם אֹתוֹ — [f] ירא

quod videte quia : vestro corde toto in veritate in

[g] בֶּאֱמֶת בְּכָל־לְבַבְכֶם כִּי [h] רְאוּ אֵת אֲשֶׁר־ — [g] אמן [h] ראה

;malefeceritis malefaciendo si Et .vobiscum fecit magnifice

25 הִגְדִּל עִמָּכֶם׃ וְאִם־[i] הָרֵעַ תָּרֵעוּ — [i] רוע

.peribitis , vester rex etiam ,vos etiam

גַּם־אַתֶּם גַּם־מַלְכְּכֶם [k] תִּסָּפוּ׃ — [k] ספה

CAP. XIII. יג

* Veluti † erat innocens ‡ quando regnauit. — annis duobus & ‡ ipsum regnando in ‡ . Saul † anni filius *

1 בֶּן־שָׁנָה שָׁאוּל בְּמָלְכוֹ [l] וּשְׁתֵּי שָׁנִים

Saul sibi elegit Et .Israel super regnauit .

2 מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבְחַר־לוֹ שָׁאוּל — [l] שנה

Saul cum fuerunt & :Israel ex millia tria

שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים מִיִּשְׂרָאֵל [m] וַיִּהְיוּ עִם־שָׁאוּל — [m] היה

mille & ; Bethel monte in & , Michmas in millia duo

אַלְפַּיִם בְּמִכְמָשׂ וּבְהַר בֵּית־אֵל וְאֶלֶף

residuum & ; Biniamin Ghibhath in Ionathan cum fuerunt

הָיוּ עִם־יוֹנָתָן בְּגִבְעַת בִּנְיָמִין וְיֶתֶר

vnumquemque || tabernacula — .sua tentoria || in virum ,dimisit populi

הָעָם שִׁלַּח אִישׁ לְאֹהָלָיו׃

* erat — * qui , Pelistim praesidem Ionathan percussit Et

3 [n] וַיַּךְ יוֹנָתָן אֵת נְצִיב פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר — [n] נכה

tuba in clanxit Saul & : Pelistim audierunt & , Ghebah in

בְּגֶבַע וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים וְשָׁאוּל תָּקַע בַּשּׁוֹפָר

per totam terrã, — .Hebraei Audiant : dicendo , terra omni in

בְּכָל־הָאָרֶץ לֵאמֹר יִשְׁמְעוּ הָעִבְרִים׃

Saul Percussit : dicendo ,audierunt Israel omnis Et

4 וְכָל־יִשְׂרָאֵל שָׁמְעוּ לֵאמֹר הִכָּה שָׁאוּל

abominatus est — Israel faetuit etiam & ,Pelistim praesidem

אֶת־נְצִיב פְּלִשְׁתִּים וְגַם־נִבְאַשׁ יִשְׂרָאֵל

congregati — .Ghilghal in Saul post populus sunt acciti & : Pelistim in

בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּצָּעֲקוּ הָעָם אַחֲרֵי שָׁאוּל הַגִּלְגָּל׃

congregati — ,Israel cum pugnandum ad sunt collecti Pelistim Et

5 וּפְלִשְׁתִּים נֶאֶסְפוּ לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל

currum, — ,equitum millia sex & , currus millia triginta

שְׁלֹשִׁים אֶלֶף רֶכֶב וְשֵׁשֶׁת אֲלָפִים פָּרָשִׁים

† est iuxta littus — :multitudine in maris labium super † quae arena sicut populus &

וְעָם כַּחוֹל אֲשֶׁר עַל־[o] שְׂפַת־הַיָּם [p] לָרֹב — [o] שפה [p] רבב

orientem ad , Michmas in sunt castrametati & , ascenderunt &

[q] וַיַּעֲלוּ [r] וַיַּחֲנוּ בְמִכְמָשׂ קִדְמַת — [q] עלה [r] חנה

‡ angustia quod viderunt Israel vir $ Et .Beth-auen — $ viri || esset

6 בֵּית אָוֶן׃ וְאִישׁ יִשְׂרָאֵל [s] רָאוּ כִּי [t] צַר־ — [s] ראה [t] צור

populus se abscondit & : populus erat coarctatus quia , sibi

לוֹ כִּי נִגַּשׂ הָעָם וַיִּתְחַבְּאוּ הָעָם

turribus in & , petris in & ,munitionibus in & , speluncis in

בַּמְּעָרוֹת וּבַחֲוָחִים וּבַסְּלָעִים וּבַצְּרִחִים

Iarden transierunt Hebraei Et . cisternis in &

7 וּבַבֹּרוֹת׃ וְעִבְרִים עָבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן — * in || erat

,Ghilghal in ipse || adhuc Saul & : Ghilhad & , Ghad terram *

אֶרֶץ גָּד וְגִלְעָד וְשָׁאוּל עוֹדֶנּוּ בַגִּלְגָּל

moti sunt secundum — . eum post intremuerunt populus omnis &

וְכָל־הָעָם חָרְדוּ אַחֲרָיו׃ — ויוחל ק

quod statutum tempus ad dies septem expectauit Et

8 [u] וַיּוֹחֶל שִׁבְעַת יָמִים [x] לַמּוֹעֵד אֲשֶׁר — [u] יחל [x] יעד

* dixerat — est dispersus & ; Ghilghal in Semuel venit non & , Semuel *

שְׁמוּאֵל וְלֹא־בָא שְׁמוּאֵל הַגִּלְגָּל [y] וַיָּפֶץ — [y] פוץ

|| ab — .eo desuper || populus

הָעָם מֵעָלָיו׃

:pacifica & ,*ascensionem* || me ad *facite Accedere* : Saul Dixitque

9 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל ᵃ הַגִּשׁוּ אֵלַי הָעֹלָה וְהַשְּׁלָמִים

facere ascendere eum cōplere vt ‡ ,fuit Et .*ascensionē fecit ascendere* † &

10 ᵇוַיַּעַל הָעֹלָה׃ וַיְהִי ᶜכְּכַלֹּתוֹ לְהַעֲלוֹת

Saul est egressus & ,venit Semuel ecce & ,*ascensionem*

הָעֹלָה וְהִנֵּה שְׁמוּאֵל בָּא וַיֵּצֵא שָׁאוּל

Quid :Semuel dixit Et .*ei benedicendum* $ ad eius occursum in

11 לִקְרָאתוֹ לְבָרְכוֹ׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל מֶה

dispergebatur quòd vidi Quia :Saul Dixitque ?fecisti

ᵈעָשִׂיתָ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כִּי רָאִיתִי כִי־נָפַץ

statutum tempus ad veniebas non tu & ,me *desuper* * populus

הָעָם מֵעָלַי וְאַתָּה לֹא־בָאתָ לְמוֹעֵד

.Michmas *collecti* Pelistim & : dierum

הַיָּמִים וּפְלִשְׁתִּים נֶאֱסָפִים מִכְמָשׂ׃

,Ghilgal in me ad Pelistim descendent Nunc :dixi Et

12 וָאֹמַר עַתָּה יֵרְדוּ פְלִשְׁתִּים אֵלַי הַגִּלְגָּל

feci ascendere & ,mihi feci vim ‡ & ,oraui non Domini *facies* † &

וּפְנֵי יְהוָה לֹא ᶠחִלִּיתִי וָאֶתְאַפַּק וָאַעֲלֶה

, Saul ad Semuel dixit Et .*ascensionem*

13 הָעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל

,tui Dei Domini præceptum seruasti non : *es factus Stultus* $

נִסְכָּלְתָּ לֹא שָׁמַרְתָּ אֶת־מִצְוַת יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

Dominus stabilierat nunc *quia* * ;tibi præcepit quod

אֲשֶׁר צִוָּךְ ᵍכִּי עַתָּה ʰהֵכִין יְהוָה אֶת־

.seculum in vsque Israel *ad* || tuum regnum

מַמְלַכְתְּךָ אֶל־יִשְׂרָאֵל עַד־עוֹלָם׃

Dominus quæsiuit .stabit non tuum regnum nunc Et

14 וְעַתָּה מַמְלַכְתְּךָ לֹא־תָקוּם בִּקֵּשׁ יְהוָה

ducem in Dominus ei præcepit & ,suum cor secundum virum sibi

לוֹ אִישׁ כִּלְבָבוֹ וַיְצַוֵּהוּ יְהוָה לְנָגִיד

tibi præcepit quod seruasti non quia : suum populum super

עַל־עַמּוֹ כִּי לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת אֲשֶׁר־צִוְּךָ

Ghilgal de ascendit & ,Semuel surrexit Et .Dominus

15 יְהוָה׃ ⁱוַיָּקָם שְׁמוּאֵל וַיַּעַל מִן־הַגִּלְגָּל

, populum Saul *visitauit* & :Biniamin Ghibhath in

גִּבְעַת בִּנְיָמִן וַיִּפְקֹד שָׁאוּל אֶת־הָעָם

.viros sexcentos fermè secum *inuentos*

הַנִּמְצְאִים עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ ᵏמֵאוֹת אִישׁ׃

,eis cum inuentus † populus & ,eius filius Ionathan & ,Saul Et

16 וְשָׁאוּל וְיוֹנָתָן בְּנוֹ וְהָעָם הַנִּמְצָא עִמָּם

sunt castrametati Pelistim & ;Biniamin Ghebah in *sedentes*

יֹשְׁבִים בְּגֶבַע בִּנְיָמִן וּפְלִשְׁתִּים ˡחָנוּ

castrametatione è corrumpens est egressus Et .Michmas in

17 בְּמִכְמָשׂ׃ וַיֵּצֵא הַמַּשְׁחִית מִמַּחֲנֵה

respiciebat vnum caput ; capitibus tribus † Pelistim

פְלִשְׁתִּים שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים הָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה

,Suhal terram ad , Ophrah viam ad

אֶל־דֶּרֶךְ עָפְרָה אֶל־אֶרֶץ שׁוּעָל׃

: Beth-choron viam * respiciebat *vnum* $ caput Et

18 וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ בֵּית חֹרוֹן

super prospicientem † termini viam respiciebat *vnum* || caput &

וְהָרֹאשׁ אֶחָד יִפְנֶה דֶּרֶךְ הַגְּבוּל הַנִּשְׁקָף עַל־

. desertum ad Sebohim ‡ vallem

ᵐגֵּי הַצְּבֹעִים הַמִּדְבָּרָה׃

,Israel terra tota in inueniebatur non faber Et

19 וְחָרָשׁ לֹא יִמָּצֵא בְּכֹל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל

Hebræi faciant forte Ne , Pelistim dixerant quia

כִּי־אָמַר פְּלִשְׁתִּים פֶּן ⁿיַעֲשׂוּ הָעִבְרִים

omnis Deicendebántque .lanceam aut gladium

20 חֶרֶב אוֹ חֲנִית׃ וַיֵּרְדוּ כָל־

,suum vomerem *vir acuendum ad* || , Pelistim ad Israel

יִשְׂרָאֵל הַפְּלִשְׁתִּים לִלְטוֹשׁ אִישׁ אֶת־ᵒמַחֲרַשְׁתּוֹ

,suum fossorium ‡ & , suam securim & ,suum ligonem &

וְאֶת־ᵖאֵתוֹ וְאֶת־קַרְדֻּמּוֹ וְאֵת מַחֲרֵשָׁתוֹ׃

,ligonibus & ,vomeribus ora (habens) lima erat Et

21 וְהָיְתָה הַפְּצִירָה פִים לַמַּחֲרֵשֹׁת וְלָאֵתִים

statuendum ad & , securibus & ,tridentibus & acuendum

וְלִשְׁלֹשׁ קִלְּשׁוֹן וּלְהַקַּרְדֻּמִּים ᑫוּלְהַצִּיב

est repertus non & , prælij die in fuit Et .stimulum

22 הַדָּרְבָן׃ וְהָיָה בְּיוֹם מִלְחֶמֶת וְלֹא נִמְצָא

cum $ qui populi omnis manu in lancea & , gladius erat

חֶרֶב וַחֲנִית בְּיַד כָּל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־

Afferte
ᵇ holocaustum
ᵃ הַגִּישׁוּ
† obtulit holocaustum.
† cum compleuisset offerre holocaustum.
ᶜ כְּכַלֹּתוֹ
$ salutandum eum.
ᵈ עָשִׂיתָה
ʿ ‡ רָאָה
congregati erant in
† faciem
$ roboraui me, & obtuli holocaustum.
הָעֹלָה
ᵍ $ Stulte egisti.
ʰ צִוָּה ᵍ
* vtique
|| super
vt sit dux
ᵉ קוּם
recensuit
qui inueniebatur
ᵏ מֵאָה
† qui est
manebant
ˡ חָנָה
vastator ex castris
† cum
$ aliud * ad
|| aliud vertebat se ad
† quæ respicit contra
‡ regulorum siue basiliscorum
ᵐ גַּיְא
אָמַר
ⁿ פֶּן
עָשָׂה
|| vt acueret vnusquisque
ᵒ חֶרֶשׁ
$ farculum
ᵖ אֵת
† יָצַב

,Saul & Ionathan ipsi est repertus & :Ionathan cum & , Saul

שָׁאוּל וְאֶת־יוֹנָתָן וַתִּמָּצֵא לְשָׁאוּל וּלְיוֹנָתָן

ad † Pelistim præfectus est egressus Et .eius filio

23 בְּנוֹ׃ ᵃוַיֵּצֵא מַצַּב פְּלִשְׁתִּים אֶל־

.Michmas *transitum*

מַעֲבַר מִכְמָשׂ׃

CAP. XIIII. יד

ad Saul filius Ionathan dixit & , dies Fuitque

1 וַיְהִי הַיּוֹם וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל אֶל־

stationem || ad transeamus & , *Ito* :*sua vasa ferentem* * puerum

הַנַּעַר נֹשֵׂא ᵇכֵלָיו לְכָה וְנַעְבְּרָה אֶל־מַצַּב

.indicauit non suo patri & ; *isto transitu à* † *qua* † Pelistim

פְּלִשְׁתִּים אֲשֶׁר מֵעֵבֶר הַלָּז וּלְאָבִיו לֹא ᶜהִגִּיד׃

malogranato sub Ghibhah extremo in *sedens* ‡ Saul Et

2 וְשָׁאוּל יוֹשֵׁב ᵈבִּקְצֵה הַגִּבְעָה תַּחַת הָרִמּוֹן

sexcenti fermè || ,secum * qui populus & : Mighron in $ quod

אֲשֶׁר בְּמִגְרוֹן וְהָעָם אֲשֶׁר עִמּוֹ כְּשֵׁשׁ ᵉמֵאוֹת

,Ichabod fratris Achitub filius Achijah Et .viri

3 אִישׁ׃ וַאֲחִיָּה בֶן־אֲחִטוּב אֲחִי אִי־כָבוֹד

portans Siloh in Domini sacerdos , Heli filij ,Pinechas filij

בֶּן־פִּינְחָס בֶּן־עֵלִי כֹּהֵן יְהוָה בְּשִׁלוֹ נֹשֵׂא

.Ionathan abiisset quòd sciebat non populus & :Ephod

אֵפוֹד וְהָעָם לֹא יָדַע כִּי הָלַךְ יוֹנָתָן׃

transire Ionathan quærebat *quibus* ,transitus inter Et

4 וּבֵין הַמַּעְבָּרוֹת אֲשֶׁר בִּקֵּשׁ יוֹנָתָן לַעֲבֹר

, inde transitu à || petræ dens , Pelistim *stationem super* $

עַל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים ᶠשֵׁן־הַסֶּלַע מֵהָעֵבֶר מִזֶּה

,Boses † vnius nomen & :inde transitu à || petræ dens &

וְשֵׁן־הַסֶּלַע מֵהָעֵבֶר מִזֶּה וְשֵׁם הָאֶחָד בּוֹצֵץ

statio vnius Dentis * .Seneh $ *vnius* † nomen &

5 וְשֵׁם הָאֶחָד סֶנֶּה׃ הַשֵּׁן הָאֶחָד ᵍמָצוּק

.Ghebah contra meridie à *vnius* || & , Michmas contra aquilone ab

מִצָּפוֹן מוּל מִכְמָשׂ וְהָאֶחָד מִנֶּגֶב מוּל גָּבַע׃

,*Ito* :*sua vasa ferentem* † puerum ad Ionathan Dixitque

6 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל־הַנַּעַר ׀ נֹשֵׂא ʰכֵלָיו ⁱלְכָה

forte ;istorum incircuncisorum *stationem* ‡ ad transeamus &

וְנַעְבְּרָה אֶל־ᵏמַצַּב הָעֲרֵלִים הָאֵלֶּה אוּלַי

restrictio || Domino * non quia *nobis* * Dominus faciet

יַעֲשֶׂה יְהוָה לָנוּ כִּי אֵין לַיהוָה מַעְצוֹר

.*pauco in* ‡ vel *multo in* † seruandi

ˡלְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט׃

* quod omne Fac : *vasa ferens* $ ei Dixitque

7 וַיֹּאמְרוּ לוֹ נֹשֵׂא כֵלָיו עֲשֵׂה כָּל־אֲשֶׁר

.tuum cor secundum tecum *ego* || ecce ;tibi diuerte :tuo corde in

בִּלְבָבֶךָ נְטֵה לָךְ הִנְנִי עִמְּךָ כִּלְבָבֶךָ׃

ad *transeuntes* † nos Ecce :Ionathan Dixitque

8 וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן הִנֵּה אֲנַחְנוּ עֹבְרִים אֶל־

.*eos ad* ‡ nos manifestabimus & ,viros

הָאֲנָשִׁים ᵐוְנִגְלִינוּ אֲלֵיהֶם׃

nos attingere vsque Silete $:nos ad dixerint ita Si

9 אִם־כֹּה יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ ⁿדֹּמּוּ עַד־ᵒהַגִּיעֵנוּ

.eos ad ascendamus non & ; *nos subter* * stemus & ,vos *ad*

אֲלֵיכֶם וְעָמַדְנוּ תַחְתֵּינוּ וְלֹא נַעֲלֶה אֲלֵיהֶם׃

,ascendamus & ,nos ad Ascendite : dixerint sic || Et

10 וְאִם־כֹּה יֹאמְרוּ ᵖעֲלוּ עָלֵינוּ וְעָלִינוּ

.signum nobis hoc & : nostra manu in Dominus eos *dedit* || quia

כִּי־נְתָנָם יְהוָה בְּיָדֵנוּ וְזֶה־לָּנוּ הָאוֹת׃

dixeruntque .Pelistim *stationem ad* ‡ ipsi ambo *sunt reuelati Et* †

11 וַיִּגָּלוּ שְׁנֵיהֶם אֶל־מַצַּב פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ

,foraminibus de *egredientes* $ Hebræi Ecce : Pelistim

פְלִשְׁתִּים הִנֵּה עִבְרִים יֹצְאִים מִן־ᵠהַחֹרִים

stationis † viri *responderunt* || Et *ibi latitarant quibus* *

12 אֲשֶׁר הִתְחַבְּאוּ־שָׁם׃ ʳוַיַּעֲנוּ אַנְשֵׁי הַמַּצָּבָה

Ascendite :dixerunt & ; eius *vasa ferente cum* ‡ & ,Ionathan *cum*

אֶת־יוֹנָתָן ׀ וְאֶת־נֹשֵׂא כֵלָיו וַיֹּאמְרוּ עֲלוּ

Ionathan dixitque .*verbum* $ vos faciemus scire & , nos ad

אֵלֵינוּ ˢוְנוֹדִיעָה אֶתְכֶם דָּבָר וַיֹּאמֶר יוֹנָתָן

eos tradidit quia ,me post Ascende :*sua vasa ferentem* * ad

אֶל־נֹשֵׂא כֵלָיו עֲלֵה אַחֲרַי כִּי־נְתָנָם

.Israel manu in Dominus

יְהוָה בְּיַד יִשְׂרָאֵל׃

|| tantum
† vt
ᵃ יָצָא
transiret vltra
* armigerum suum: Veni,
|| præfectum
† qui est trans locum istum,
ᵇ כְּלִי ᶜ נָגַר
‡ manebat
ᵈ קָצָה
$ est *erat
|| erant
ᵉ מֵאָה
portabat
per quos
$ ad præfectum * erat || in
ᶠ שֵׁן
|| in † lutum,
† alterius
$ rubus,
* Dens vnus stabat
ᵍ צוּק
|| alter
† armigerum suum: Veni,
ʰ כְּלִי ⁱ יָלַךְ
‡ præfectum
ᵏ יָצַב
$ salutem per nos, * est
|| prohibitio
† cum multis
‡ in paucis.
ˡ יָשַׁע
$ armiger suus: * est
|| sum
† transimus
‡ eis,
ᵐ גָּלָה
$ Expectate donec attingamus
ⁿ דָּמַם ᵒ נָגַע
* in loco nostro,
ᵖ עָלָה
|| tradidit
† Apparuerunt autem
‡ præfecto
$ egrediuntur
ᵠ חוֹר
* In quibus se absconderant.
|| locuti sunt
† præfecti ad
ʳ עָנָה
‡ armigerum
$ rem.
ˢ יָדַע
* armigerum suum:

populus timebat quia ,suum os ad suam manum
ידו אל־פיו כי־ירא העם את־
adiurando non audierat non Ionathan Et .iuramentum
השבעה׃ ויונתן לא־שמע בהשביע 27
extensionis extremitatem mittitque ;populum suum patrem
אביו את־העם וישלח את־קצה המטה
; mellis fauum in illam intinxit & ,sua manu in || quæ
אשר בידו ויטבל אותה ביערת הדבש
.eius oculi viderunt & ,suum os ad suam manum conuertit &
וישב ידו אל־פיו ותראנה עיניו׃
adiurauit Adiurando : dixit & ,populo de vir respondit Et
ויען איש מהעם ויאמר השבע השביע 28
qui vir Maledictus :dicendo ,populum tuus pater
אביך את־העם לאמר ארור האיש אשר־
.populus est defessus & :hodie panem comederit
יאכל לחם היום ויעף העם׃
;terram meus pater Turbauit :Ionathan Dixitque
ויאמר יונתן עכר אבי את־הארץ 29
paululum gustaui quia ,mei oculi sunt illuminati quia ,nunc videte
ראו־נא כי־ארו עיני כי טעמתי מעט
comedisset comedendo vtinam quia Etiam .huius mellis
דבש הזה׃ אף כי לוא אכל אכל 30
;reperit quod || , suorum inimicorum spolio de populus hodie
היום העם משלל איביו אשר מצא
?Pelistim in plaga creuisset non nunc quia
כי עתה לא־רבתה מכה בפלשתים׃
Michmas à Pelistim in illa die in percusserunt Et
ויכו ביום ההוא בפלשתים ממכמש 31
.valde populus est fatigatus & : Aialon ad
אילנה ויעף העם מאד׃
,bouem & ,pecu ceperunt & ,spolium ad populus fecit Et
ויעש העם אל־שלל ויקחו צאן ובקר 32
populus comeditque : terram in mactauerunt & ;bouis filios &
ובני בקר וישחטו ארצה ויאכל העם
Ecce : dicendo , Sauli nunciauerunt Et .sanguine super ||
על־הדם׃ ויגידו לשאול לאמר הנה 33
,dixit & .sanguine super || comedendo Domino peccantes populus
העם חטאים ליהוה לאכל על־הדם ויאמר
.magnum lapidem hodie me ad voluite :estis Præuaricati
בגדתם גלו־אלי היום אבן גדולה׃
dicetis & ,populum in Dispergimini : Saul Dixitque
ויאמר שאול פצו בעם ואמרתם 34
,suum agnum vir & || ,suu bouem vir me ad accedere Facite :eis
להם הגישו אלי איש שורו ואיש שיהו
Domino peccabitis non & , vescemini & ,hoc in mactabitis &
ושחטתם בזה ואכלתם ולא־תחטאו ליהוה
vir populus omnis attulerunt & .sanguinem ad comedendo
לאכל אל־הדם ויגשו כל־העם איש
.ibi mactauerunt & , noctu sua manu in suum bouem
שורו בידו הלילה וישחטו־שם׃
cœpit illud :Domino altare Saul ædificauit Et
ויבן שאול מזבח ליהוה אתו החל 35
: Saul Dixitque .Domino altare ædificare
לבנות מזבח ליהוה׃ ויאמר שאול 36
deprædemur & ,noctu Pelistim post Descendamus
נרדה אחרי פלשתים לילה ונבזה
eis in relinquamus non & , manè illucescat donec , eos in
בהם עד־אור הבקר ולא־נשאר בהם
.fac tuis oculis in bonum Omne :dixerunt & .virum
איש ויאמרו כל־הטוב בעיניך עשה
.Deum ad huc Accedamus :sacerdos Dixitque
ויאמר הכהן נקרבה הלם אל־האלהים׃
post descendam Num : Deo in Saul interrogauit Et
וישאל שאול באלהים הארד אחרי 37
non & ? Israel manu in eos trades num ? Pelistim
פלשתים התתנם ביד ישראל ולא
Accedite : Saul Dixitque .illa die in ei respondit
ענהו ביום ההוא׃ ויאמר שאול גשו 38
quo in videte & , scitote & : populi anguli omnes huc
הלם כל פנות העם ודעו וראו במה
.hodie hoc peccatum fit
היתה החטאת הזאת היום׃

,suis pedibus super & ,suis manibus super Ionathan ascendit Et
ויעל יונתן על־ידיו ועל־רגליו 13
, Ionathan facies ad ceciderunt & : eum post eius vasa ferens &
ונשא כליו אחריו ויפלו לפני יונתן
.eum post interficiens eius vasa ferens || &
ונשא כליו ממותת אחריו׃
,Ionathan percussit qua ,prima plaga fuit Et
ותהי המכה הראשנה אשר הכה יונתן 14
sulci medio in quasi ,virorum viginti ferè , eius vasa ferens &
ונשא כליו כעשרים איש כבחצי מענה
, agro in ,castrametatione in pauor fuit Et .agri iugeri
צמד שדה׃ ותהי חרדה במחנה בשדה 15
etiam , expauerunt corruptor & statio : populo omni in &
ובכל־העם המצב והמשחית חרדו גם־
.Dei trepidationem || in fuit & ,terra est commota & ;ipsi
המה ותרגז הארץ ותהי לחרדת אלהים׃
,Biniamin Ghibhath in Saul speculatores respexerunt Et
ויראו הצפים לשאול בגבעת בנימן 16
.quassari & ,abibat & ,dissoluebatur tumultus ecce &
והנה ההמון נמוג וילך והלם׃
Visitate :secum qui populum ad Saul Dixitque
ויאמר שאול לעם אשר אתו פקדו־ 17
ecce & , visitauerunt & .nobiscum || ex ierit quis ,videte & ,nunc
נא וראו מי הלך מעמנו ויפקדו והנה
.eius vasa ferens & ,Ionathan non
אין יונתן ונשא כליו׃
;Dei arcam accedere Fac :Achiiah ad Saul Dixitque
ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים 18
filij & illa die in Dei arca erat quia
כי־היה ארון האלהים ביום ההוא ובני
ad Saul loquebatur adhuc ,fuit Et .Israel
ישראל׃ ויהי עד דבר שאול אל־ 19
ibat & , Pelistim castrametatione in qua turba & ,sacerdotem
הכהן והחמון אשר במחנה פלשתים וילך
: sacerdotem ad Saul Dixitque .multiplicabatur & , eundo
הלוך ורב ויאמר שאול אל־הכהן
omnis & ,Saul est accitus Et .tuam manum Recollige
אסף ידך׃ ויזעק שאול וכל־ 20
ecce & ;prœlium ad vsque venerunt & ,secum qui populus
העם אשר אתו ויבאו עד־המלחמה והנה
magna contritio ;suum proximum in viri gladius erat
היתה חרב איש ברעהו מהומה גדולה
heri sicut || Pelistæis fuerant Hebræi Et .valde
מאד׃ והעברים היו לפלשתים כאתמול 21
castrametationem in eis cum ascenderant qui ; nudiustertius
שלשום אשר עלו עמם במחנה
qui Israel cum existendum ad , ipsi etiam & :circum
סביב וגם־המה להיות עם־ישראל אשר
Israel vir omnis || Et .Ionathan & , Saul cum
עם־שאול ויונתן׃ וכל איש ישראל 22
quòd audierunt ,Ephraim monte in latitantes
המתחבאים בהר־אפרים שמעו כי־
illos post ipsi etiam adhæserunt & ; Pelistim fugerent
נסו פלשתים וידבקו גם־המה אחריהם
illa die in Dominus seruauit Et .prœlio in
במלחמה׃ ויושע יהוה ביום ההוא 23
.Bethauen transijt bellum & :Israel
את־ישראל והמלחמה עברה את־בית און׃
adiurauerat & :illa die in exigebatur Israel vir Et
ואיש־ישראל נגש ביום ההוא ויאל 24
qui ,vir Maledictus :dicendo ,populum Saul
שאול את־העם לאמר ארור האיש אשר־
.meis inimicis de vlciscar vt , vesperam ad vsque panem comederit
יאכל לחם עד־הערב ונקמתי מאיבי
.panem populus omnis gustauit non &
ולא־טעם כל־העם לחם׃
mel eratque ; siluam in venerunt terra omnis Et
וכל־הארץ באו ביער ויהי דבש 25
in populus est ingressus Et .agri facies super ||
על־פני השדה׃ ויבא העם אל־ 26
faciens attingere non & , mellis ambulatio ecce & ;siluam
היער והנה הלך דבש ואין־משיג

Margin glosses (left column): quando adiurabat pater suus; virgæ; erat; illuminati sunt; defecit; populus terræ; Quanto magis; spoliis || quæ; nunc, nonne; vsque; diuertit spolia,& tulerunt oues,& boues; cum; peccant; Adferte vnusquisque pecus hic; cum sanguine; vnusquisque in nocte; ex; quod bonum est; consuluit Deum.

Margin glosses (right column): armiger eius; coram; armigero eius interficiente; armiger eius; spatio medio iugeris; castris; præfectus & vastator; pauore gladij; multitudo; frangebatur; erat; Numerate; nobis & recensuerunt; erat; armiger; Applica; cum filiis; multitudo quæ erat in castris; congregatus; erat; vniuscuiusque; qui; cum; ab; castra per circuitum; reuersi sunt, vt essent; erant; omnes viri; qui absconderant se; persecuti sunt; bellatores transierunt; coarctatus erat; populus terræ; in superficie; decurrebat mel, fecit

CAP. XV. טו

Dominus misit Me : Saul ad Semuel dixit Et

1 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל אֹתִי שָׁלַח יְהוָה

vt vngerem — :Israel super suum populum super regem in te *vngendum ad*

לִמְשָׁחֳךָ לְמֶלֶךְ עַל־עַמּוֹ עַל־יִשְׂרָאֵל

.Domini verborum vocem *ad* audi nunc &

וְעַתָּה שְׁמַע לְקוֹל דִּבְרֵי יְהוָה׃

Recordatus sum eius — quod *Recensus* :exercituum Dominus dicit Sic

2 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת פָּקַדְתִּי אֵת אֲשֶׁר־

, via in illi posuit quid :Israel ipsi Hamalec fecit

עָשָׂה עֲמָלֵק לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־שָׂם לוֹ בַּדֶּרֶךְ

quando ascendebat || percute — *percuties* † &, vade Nunc :Ægypto ex *ipsum ascendendo in*

3 בַּעֲלֹתוֹ מִמִּצְרָיִם׃ עַתָּה לֵךְ וְהִכִּיתָה

עָלָה נָכָה — non & :ei † quæ omnia perdetis & :Hamalec

† sunt ‡ ei,sed — אֶת־עֲמָלֵק וְהַחֲרַמְתֶּם אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ וְלֹא

,mulierem ad vsque viro à interficies *&* :eo *super* ‡ parces

מוּת — תַחְמֹל עָלָיו וְהֵמַתָּה מֵאִישׁ עַד־אִשָּׁה

‡ lactentem, — camelo à, agnum ad vsq; & boue à *sugentem* ‡ ad vsq; &, paruulo à

מֵעֹלֵל וְעַד־יוֹנֵק מִשּׁוֹר וְעַד־שֶׂה מִגָּמָל

, populum Saul congregauit Et .asinum ad vsque &

4 וְעַד־חֲמוֹר׃ וַיְשַׁמַּע שָׁאוּל אֶת־הָעָם

* numerauit || agnis † peditum, — decem & *peditis* † millia ducenta ,Thelaim || in eos *recensuit* * &

וַיִּפְקְדֵם בַּטְּלָאִים מָאתַיִם אֶלֶף רַגְלִי וַעֲשֶׂרֶת

מַאֲרָה — .Iehudah *viri* || millia

|| virorum — אֲלָפִים אֶת־אִישׁ יְהוּדָה׃

certauit in valle. — *est insidiatus* & : Hamalec ciuitatem ad vsque Saul venit Et

5 בּוֹא רוּב *vel* אָרַב — וַיָּבֹא שָׁאוּל עַד־עִיר עֲמָלֵק וַיָּרֶב

,recedite ,Ite : Chinæum ad Saul Dixitque · *torrente in*

6 בַּנָּחַל׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־הַקֵּינִי לְכוּ סֻרוּ

סוּר — ,eo cum te *deleam* * fortè ne , Hamalechitarum medio de descendite

* disperdam — רְדוּ מִתּוֹךְ עֲמָלֵקִי פֶּן־אֹסִפְךָ עִמּוֹ

אָסַף — Israel filiis omnibus cum misericordiam fecisti tu &

וְאַתָּה עָשִׂיתָה חֶסֶד עִם־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל

|| quādo ascenderunt — medio de Chinæus recessit & : Ægypto *eos ascendendo in* ||

עָלָה — בַּעֲלוֹתָם מִמִּצְרָיִם וַיָּסַר קֵינִי מִתּוֹךְ

נָכָה — Chauilah à ,Hamalech Saul percussit Et .Hamalech

7 †in ‡est contra faciem — עֲמָלֵק׃ וַיַּךְ שָׁאוּל אֶת־עֲמָלֵק מֵחֲוִילָה

:Ægypti *facies super* ‡ quæ , Sur† te veniente

בּוֹאֲךָ שׁוּר אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי מִצְרָיִם׃

omnem & , viuum Hamalech regem Agag Cepitque

8 וַיִּתְפֹּשׂ אֶת־אֲגַג מֶלֶךְ־עֲמָלֵק חָי וְאֶת־כָּל־

‡ acie — , Saul pepercit Et .gladij *os ad* ‡ interfecit populum

9 הָעָם הֶחֱרִים לְפִי־חָרֶב׃ וַיַּחְמֹל שָׁאוּל

* ipsi ‡ bonis pecoribus,& bobus, & pinguibus, & agnis,& in omni quod erat † quicquid autem erat — ,*bouis &* ,*pecoris bonitatem super* || & ,Agag *super* * populus &

וְהָעָם עַל־אֲגָג וְעַל־מֵיטַב הַצֹּאן וְהַבָּקָר

,bonum *omne super &* ,*agnos super &* .*pinguium &*

וְהַמִּשְׁנִים וְעַל־הַכָּרִים וְעַל־כָּל־הַטּוֹב

contemptibile *opificium omne &* † :ea perdere noluerunt &

וְלֹא אָבוּ הַחֲרִימָם וְכָל־הַמְּלָאכָה נְמִבְזָה

יָטַב אָבָה — .perdiderunt illud , dissolutum &

מָסַס — וָנָמֵס אֹתָהּ הֶחֱרִימוּ׃

היה — :dicendo , Semuel ad Domini verbum fuit Et

10 וַיְהִי דְּבַר יְהוָה אֶל־שְׁמוּאֵל לֵאמֹר׃

quia ,regem *in* Saul regem constituerim quòd me Pœnitet

11 נִחַמְתִּי כִּי־הִמְלַכְתִּי אֶת־שָׁאוּל לְמֶלֶךְ כִּי־

שׁוּב קוּם contra — est iratus & :cōfirmauit non mea verba & ,me *post* à est auersus

שָׁב מֵאַחֲרַי וְאֶת־דְּבָרַי לֹא הֵקִים וַיִּחַר

חָרָה — .nocte tota Dominum ad clamauit & ;Semuel in

surrexit — לִשְׁמוּאֵל וַיִּזְעַק אֶל־יְהוָה כָּל־הַלָּיְלָה׃

: manè *in* Saul occursum in Semuel *manicauit* Et

12 וַיַּשְׁכֵּם שְׁמוּאֵל לִקְרַאת שָׁאוּל בַּבֹּקֶר

Saul Venit : dicendo ,Semuel ipsi fuit nunciatumque

נגד — וַיֻּגַּד לִשְׁמוּאֵל לֵאמֹר בָּא־שָׁאוּל

locum — ,transiuit & ,circuiuit & *manum* sibi constituit ecce & ,Charmel in

יצב סבב — הַכַּרְמֶלָה וְהִנֵּה מַצִּיב לוֹ יָד וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר

ad Semuel Venitque .Ghilgal in descenditque

13 ירד בּוֹא — וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל׃ וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל אֶל־

† à — : Domino † tu Benedictus : Saul ei dixit & ; Saul

שָׁאוּל וַיֹּאמֶר לוֹ שָׁאוּל בָּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה

.Domini verbum statui

קוּם — הֲקִימֹתִי אֶת־דְּבַר יְהוָה׃

quia ,Israel saluans Dominus viuit Quia

39 כִּי חַי־יְהוָה הַמּוֹשִׁיעַ אֶת־יִשְׂרָאֵל כִּי — qui saluat חָיָה יָשַׁע

.morietur moriendo ,quia meo filio Ionathan in illud fuerit si

אִם־יֶשְׁנוֹ בְּיוֹנָתָן בְּנִי כִּי מוֹת יָמוּת

.populo omni ex * ei respondit non & — * quispiam

וְאֵין עֹנֵהוּ מִכָּל־הָעָם׃

transitu in eritis Vos :Israel vniuersum ad Dixitque — latere

40 וַיֹּאמֶר אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל אַתֶּם תִּהְיוּ לְעֵבֶר — הָיָה

· *vno transitu* in erimus meus filius Ionathan & , ego & ,*vno* — latere altero,

אֶחָד וַאֲנִי וְיוֹנָתָן בְּנִי נִהְיֶה לְעֵבֶר אֶחָד

.fac , tuis oculis in *Bonum* : Saul ad populus dixerúntque — Quod bonum est

וַיֹּאמְרוּ הָעָם אֶל־שָׁאוּל הַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עֲשֵׂה׃

: Israel Deum Dominum ad Saul dixit Et

41 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

populus & ; Saul & ,Ionathan est deprehēsus & *integritatem* Da — Perfectionem,

הָבָה תָמִים וַיִּלָּכֵד יוֹנָתָן וְשָׁאוּל וְהָעָם

inter & me inter * Proiicite : Saul Dixitque .sunt egressi — * sortem

42 יָצָאוּ׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל הַפִּילוּ בֵּינִי וּבֵין — נָפַל

.Ionathan est deprehensus & .meum filium Ionathan

יוֹנָתָן בְּנִי וַיִּלָּכֵד יוֹנָתָן׃

quid mihi Indica :Ionathan ad Saul Dixitque

43 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־יוֹנָתָן הַגִּידָה לִּי מֶה — נגד

gustaui Gustando : ait & , Ionathan ei indicauit & .feceris

עָשִׂיתָה וַיַּגֶּד־לוֹ יוֹנָתָן וַיֹּאמֶר טָעֹם טָעַמְתִּי

;mellis paulum , mea manu in * quæ ,*extensionis extremitate in* — cum summitate virgæ, † erat

בִּקְצֵה הַמַּטֶּה אֲשֶׁר־בְּיָדִי מְעַט דְּבַשׁ — קָצֶה נָטָה

† faciat Sic : Saul Dixitque ? moriar ego ecce — † mihi

44 הִנְנִי אָמוּת׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה־יַעֲשֶׂה

.Ionathan morieris moriendo quia ,addat sic & , Deus

אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף כִּי־מוֹת תָּמוּת יוֹנָתָן׃

,morietur Ionathan Nunquid : Saul ad populus Dixitque

45 וַיֹּאמֶר הָעָם אֶל־שָׁאוּל הֲיוֹנָתָן יָמוּת

? Israel in hanc magnam salutem fecit qui

אֲשֶׁר עָשָׂה הַיְשׁוּעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת בְּיִשְׂרָאֵל

eius capitis capillo de ceciderit si , Dominus *viuens* : absit — viuit

חָלִילָה חַי־יְהוָה אִם־יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת רֹאשׁוֹ — חָיָה נָפַל

.hac die fecit Deo cum quia , terram in

אַרְצָה כִּי־עִם־אֱלֹהִים עָשָׂה הַיּוֹם הַזֶּה

.mortuus est non & ,Ionathan populus redemerunt &

וַיִּפְדּוּ הָעָם אֶת־יוֹנָתָן וְלֹא־מֵת׃ — פָּדָה מוּת

Pelistim & :Pelistim post de Saul ascendit Et

46 וַיַּעַל שָׁאוּל מֵאַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים וּפְלִשְׁתִּים — עָלָה

regnum cepit Saul Et .suum locum in abierunt

47 הָלְכוּ לִמְקוֹמָם׃ וְשָׁאוּל לָכַד הַמְּלוּכָה

suos inimicos omnes *in circuitu* pugnauit & : Israel-super — per circuitum contra

עַל־יִשְׂרָאֵל וַיִּלָּחֶם סָבִיב בְּכָל־אֹיְבָיו

reges *in* & ,Edom *in* & ,Hammon filios *in* & , Moab *in* — contra

בְּמוֹאָב וּבִבְנֵי־עַמּוֹן וּבֶאֱדוֹם וּבְמַלְכֵי

, *respiciebat* * quæ * ,omnibus in & : Pelistim in & ,Sobah — contra * ad

צוֹבָה וּבַפְּלִשְׁתִּים וּבְכֹל אֲשֶׁר־יִפְנֶה

;Hamalec percussit & ,*virtutem fecit* || Et .*condemnabat* — * se vertebat, viriliter agebat.

48 יַרְשִׁיעַ׃ וַיַּעַשׂ חַיִל וַיַּךְ אֶת־עֲמָלֵק — || congregauit exercitum.

.eum diripientis manu de Israel eruit &

וַיַּצֵּל אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד שֹׁסֵהוּ׃ — עָשָׂה נָכָה נָצַל

: Malchi-suah & ,Isui & ,Ionathan ,Saul filij fuerunt Et

49 וַיִּהְיוּ בְּנֵי שָׁאוּל יוֹנָתָן וְיִשְׁוִי וּמַלְכִּי־שׁוּעַ — שָׁסָה

,Merab primogenitæ nomen , eius filiarum duarum nomen &

וְשֵׁם שְׁתֵּי בְנֹתָיו שֵׁם הַבְּכִירָה מֵרַב — שָׁנָה

,Saul vxoris nomen Et .Michal minoris nomen &

50 וְשֵׁם הַקְּטַנָּה מִיכַל׃ וְשֵׁם אֵשֶׁת שָׁאוּל

eius militiæ principis nomen & : Achimahats filiæ , Achinoham

אֲחִינֹעַם בַּת־אֲחִימָעַץ וְשֵׁם שַׂר־צְבָאוֹ — שׂוּר

,Saul pater Chis Et .Saul patrui Ner filius , Abiner

51 אֲבִינֵר בֶּן־נֵר דּוֹד שָׁאוּל׃ וְקִישׁ אֲבִי־שָׁאוּל — † erat

.Abiel || filius ,Abner pater Ner &

וְנֵר אֲבִי־אַבְנֵר בֶּן־אֲבִיאֵל׃ — contra

omnibus Pelistim *super* forte bellum fuit Et

52 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה חֲזָקָה עַל־פְּלִשְׁתִּים כֹּל — הָיָה

, potentem virum omnem Saul vidit & : Saul diebus — robustum, & aggregauit

יְמֵי שָׁאוּל וְרָאָה שָׁאוּל כָּל־אִישׁ גִּבּוֹר

.se ad eum *collegit &* ,*virtutis* filium omnem &

וְכָל־בֶּן־חַיִל וַיַּאַסְפֵהוּ אֵלָיו׃

huius pecoris vox quæ Et :Semuel Dixitque
14 ויאמר שמואל ומה קול־הצאן הזה
?audiens ‖ ego quam bouis vox † & ,meis auribus in
באזני וקול הבקר אשר אנכי שמע׃
quia ; ea adduxerunt Hamalechitis Ex :Saul Dixitque
15 ויאמר שאול מעמלקי הביאום אשר
pro ,bouis & , pecoris bonitate super populus pepercit
חמל העם על־מיטב הצאן והבקר למען
.perdidimus residuum & :tuo Deo Domino sacrificare
זבח ליהוה אלהיך ואת־היותר החרמנו׃
indicabo & , Permitte :Saul ad Semuel Dixitque
16 ויאמר שמואל אל־שאול הרף ואגידה
.nocte me ad Dominus est locutus quæ tibi
לך את אשר דבר יהוה אלי הלילה
Nonne :Semuel Dixitque .Loquere :ei Dixitque
17 ויאמרו לו דבר׃ ויאמר שמואל הלוא
Israel tribuum caput ,tuis oculis in tu* paruus si ‡
אם־קטן אתה בעיניך ראש שבטי ישראל
?Israel super regem in Dominus te vnxitque :tu ‖
אתה וימשחך יהוה למלך על־ישראל׃
anathematizabis & ,Abi ‡ :dixitque .via in Dominus te misit Et
18 וישלחך יהוה בדרך ויאמר לך והחרמתה
ad vsque* eum in pugnabis ‡ & ,Hamalech peccatores
את־החטאים את־עמלק ונלחמת בו עד־
voce in audiuisti ‖ non quid vt Et .eos ipsos consumere
19 כלותם אתם׃ ולמה לא־שמעת בקול
oculis in malum fecisti & spolium † ad diuertisti sed ,Domini
יהוה ותעט אל־השלל ותעש הרע בעיני
Quod ‡ :Semuel ad Saul Dixitque ?Domini
20 יהוה׃ ויאמר שאול אל־שמואל אשר
qua via in* ambulaui & ,Domini voce in audiui
שמעתי בקול יהוה ואלך בדרך אשר־
,Hamalech regem Agag adduxi & ;Dominus me misit
שלחני יהוה ואביא את־אגג מלך עמלק
.perdidi Hamalech &
ואת־עמלק החרמתי׃
initium bouem & pecus, spolio † de populus cepit Et ‖
21 ויקח העם מהשלל צאן ובקר ראשית
.Ghilgal in tuo Deo Domino immolandum ad ,anathematis
החרם לזבח ליהוה אלהיך בגלגל׃
;ascensionibus ‡ in Domini voluntas Nunquid :Semuel dixit Et
22 ויאמר שמואל החפץ ליהוה בעלות
audire* ecce ?Domini voce in audire sicut † ,victimis &
וזבחים כשמע בקול יהוה הנה שמע
?arietum adipe præ intendere :bonum sacrificio præ
מזבח טוב להקשיב מחלב אילים׃
,mendacium* & ,rebellio ‡ diuinationis peccatum Quia
23 כי חטאת־קסם מרי ואון
Domini verbum reprobasti † quod eo :transgredi Theraphim ‖ &
ותרפים הפצר יען מאסת את־דבר יהוה
:Semuel ad Saul Dixitque .rege a te reprobauit ‡ &
24 וימאסך ממלך׃ ויאמר שאול אל־שמואל
;tua verba & ,Domini os ‡ sum transgressus quia , Peccaui
חטאתי כי־עברתי את־פי־יהוה ואת־דבריך
.eorum voce in audiui * & , populum timui quia
כי יראתי את־העם ואשמע בקולם׃
,mecum reuertere & ,meum peccatum nunc tolle ‖ nunc Et
25 ועתה שא נא את־חטאתי ושוב עמי
ad Semuel Dixitque .Domino me incuruabo &
26 ואשתחוה ליהוה׃ ויאמר שמואל אל־
verbum reprobasti quia :tecum reuertar Non :Saul
שאול לא אשוב עמך כי מאסתה את־דבר
super regem existendo ab Dominus te proiecit & ;Domini
יהוה וימאסך יהוה מהיות מלך על־
apprehendit & :eundum ad Semuel se vertit Et .Israel
27 ישראל׃ ויסב שמואל ללכת ויחזק
eum ad Dixitque .se scidit & ,eius pallij alam in
28 בכנף־מעילו ויקרע׃ ויאמר אליו
Israel regnum Dominus Scidit :Semuel
שמואל קרע יהוה את־ממלכות ישראל
.te præ bono † tuo socio * ipsum tradidit & ,hodie te desuper ‡
מעליך היום ונתנה לרעך הטוב ממך׃

quis est balatus pecorum horum
† mugitus boū quem
‖ audio?
bonis pecoribus, & bobus vt sacrificaret
ויטב a
רפה c נגד b
ויאמר
ק
‡ cum * esset
‖ fuisti,
per viam ‡ tibi: Perde
‡ pugna contra * donec consumant ipsi
‖ paruisti voci
כלה d
† spolia
עטה e עשה
‡ Immò obēperaui voci
* per viam per quam
ילך g
† Tulit autem † spoliis pecorum, & boum, de optimis eorum quæ perdenda erant, ‡ holocaustis,
לקח h עלה
† vt in obtemperando voci ‡ parere quàm sacrificium melius est: auscultare quàm adeps
‡ est idolum,
מרה k
‖ imagines † contempsisti ‡ abiecit te ne sis rex.
‡ sermonem
פה l
* parui voci
‖ parce obsecro peccato meo,
proiecisti
ne sis rex
היה m
vt iret: & tenuit oram
סבב n
‡ à proximo ‖ meliori
רעה o

non & ,etiam mentietur non Israel Victoria etiam Et
29 וגם נצח ישראל לא ישקר ולא
.pœnitendum ad * ipse homo ‡ non quia :pœnitebit
ינחם כי לא אדם הוא להנחם׃
senioribus coram nunc me honora nunc :Peccaui ,dixit Et
30 ויאמר חטאתי עתה כבדני נא נגד־זקני
me incuruabo & ,mecum reuertere & ;Israel corā & ,mei populi
עמי ונגד ישראל ושוב עמי והשתחויתי
post Semuel est reuersus Et .tuo Deo Domino
31 ליהוה אלהיך׃ וישב שמואל אחרי
.Domino Saul se incuruauit & :Saul
שאול וישתחו שאול ליהוה׃
Agag me ad accedere Facite :Semuel dixit Et
32 ויאמר שמואל הגישו אלי את־אגג
dixitque ; deliciis (cum) Agag eum ad iuit & ,Hamalech regem
מלך עמלק וילך אליו אגג מעדנת ויאמר
.mortis amaritudo recessit Verè ;Agag
אגג אכן סר מר־המות׃
mulieres orbauit Quemadmodum :Semuel Dixitque
33 ויאמר שמואל כאשר שכלה נשים
fecit scindere & .tua mater mulierib. præ orbabitur sic ,tuus gladius
חרבך כן־תשכל מנשים אמך וישסף
,Ghilgal in Domini facies ad Agag Semuel
שמואל את־אגג לפני יהוה בגלגל׃
in ascendit Saul & :Ramah in Semuel abiit Et
34 וילך שמואל הרמתה ושאול עלה אל־
Semuel addidit non Et .Saul Ghibhah in suam domum
35 ביתו גבעת שאול׃ ולא־יסף שמואל
quia ;eius mortis ‡ diem ad vsque Saul videndum ad
לראות את־שאול עד־יום מותו כי־
quòd pœnituit Dominum & :Saul ad Semuel luxit
התאבל שמואל אל־שאול ויהוה נחם כי־
.Israel super Saul fecisset regnare
המליך את־שאול על־ישראל׃

CAP. XVI. טז

tu Vsquequo :Semuel ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אל־שמואל עד־מתי אתה
super regnando a ‡ ,eum reprobaui ego & ,Saul ad lugens
מתאבל אל־שאול ואני מאסתיו ממלך על־
ad te mittam ito † & ;oleo tuum cornu Imple :Israel
ישראל מלא קרנך שמן ולך אשלחך אל־
,regem mihi eius filiis in vidi quia ‡ ,Bethlachmitam Isai
ישי בית־הלחמי כי־ראיתי בבניו לי מלך׃
,Saul audiet & ?vadam Quomodo :Semuel Dixitque
2 ויאמר שמואל איך אלך ושמע שאול
capies bouis Vitulam :Dominus Dixitque .me interficiet &
והרגני ויאמר יהוה עגלת בקר תקח
.veni Domino immolandum Ad :dicesque ,tua manu in
בידך ואמרת לזבח ליהוה באתי׃
,te faciam scire ego & ;victima in ‖ Isai ad vocabis Et
3 וקראת לישי בזבח ואנכי אודיעך את
.te ad dixero quem ,mihi vngesque :sis facturus quid
אשר־תעשה ומשחת לי את אשר־אמר אליך׃
,Dominus est locutus quod Semuel Fecitque
4 ויעש שמואל את אשר דבר יהוה
ciuitatis seniores contremuerunt * & :Beth-lechem ‡ venit &
ויבא בית לחם ויחרדו זקני העיר
:dixit Et ? tuus ingressus Pax :dixit & ,eius occursum in
5 לקראתו ויאמר שלם בואך׃ ויאמר
,vos sanctificate :veni Domino immolandum ad .Pax
שלום לזבח ליהוה באתי התקדשו
& , Isai sanctificauit & ;victima in mecum venite &
ובאתם אתי בזבח ויקדש את־ישי ואת־
ipsos veniendo in ‡ ,fuit Et .victimā ad eos vocauit & ,eius filios
6 בניו ויקרא להם לזבח׃ ויהי בבואם
.eius vnctus ‡ Domino coram Certè ;dixit & , Eliab vidit &
וירא את־אליאב ויאמר אך נגד יהוה משיחו׃
ad respicias Ne :Semuel ad Dominus dixit Et
7 ויאמר יהוה אל־שמואל אל־תבט אל־
:eum reprobaui quia , eius staturæ altitudinem ad & ,eius aspectum
מראהו ואל־גבה קומתו כי מאסתיהו

fortitudo
‡ est
* vt pœniteat.
quæso
שחה a
שוב b
נגש c
delicatè,
venit
עדן c עלה d
סור f מרר
coram Dño
פנה h
vt videret
‡ quo mortuus est
super
luges
luges super ‖ ne regnet
† veni
ילך i
‡ prouidi enim de
ראה k
boum tolles
לקח l
בוא m
inuitabis ‖ ad victimam:
ידע n
עשה o
‡ in * se mouerunt
dixerunt: Pacifica sit
Pacificus.
ad victimam:
inuitauitque eos venisset. ‡ est Christus
ראה p
נבט q

videbit * homo nam : homo videbit quod non quia
כי לא אשר יראה האדם כי האדם יראה
.cor ad videbit † Dominus & ,oculos ad
לעינים ויהוה יראה ללבב׃
facies ad ‖ eum tranſire fecit & , Abinadab ad Iſai vocauit Et
8 ויקרא ישי אל־אבינדב ויעברהו [a] לפני
.Dominus elegit non hoc in ‡ Etiam :dixit & .Semuel
שמואל ויאמר גם־בזה לא־בחר יהוה׃
non hoc in Etiam : dixit & .Sammah Iſai fecit tranſire Et
9 ויעבר ישי שמה ויאמר גם־בזה לא־
ſuos filios ſeptem Iſai fecit tranſire Et .Dominus elegit
10 בחר יהוה׃ ויעבר ישי שבעת [b] בניו
elegit Non :Iſai ad Semuel dixitque .Semuel facies ad
לפני שמואל ויאמר שמואל אל־ישי לא־בחר
:Iſai ad Semuel Dixitque .illis in Dominus
11 יהוה באלה׃ ויאמר שמואל אל־ישי
,minor remanſit Adhuc :dixit & ?pueri conſummati Súntne
התמו הנערים ויאמר עוד שאר הקטן
,Mitte : Iſai ad Semuel dixit & .pecore in paſcens ecce &
והנה רעה בצאן ויאמר שמואל אל־ישי שלחה
.huc eum venire vſque circumſedebimus † non quia :eum cape ‖ &
וקחנו [c] כי־לא נסב עד־באו פה׃
ſimul ‡ , rubeus ‡ ipſe & : eum fecit venire & ,Miſitque
12 וישלח [d] ויביאהו והוא אדמוני עם־
, Surge :Dominus dixit Et .viſu bonus * & , oculis pulcher
יפה עינים וטוב [e] ראי ויאמר יהוה קום
Semuel Cepitque .ipſe hic quia ,eum vnge
13 משחהו כי־זה הוא׃ ויקח שמואל את־
:ſuorum fratrum interiori in eum vnxit & , olei cornu
קרן השמן וימשח אתו בקרב אחיו
, ipſa die à Dauid ad † Domini ſpiritus proſperauit ‖ &
ותצלח רוח־יהוה אל־דוד מהיום ההוא
.Ramah in abiit & , Semuel ſurrexitque .ſupra &
ומעלה [f] ויקם שמואל וילך הרמתה׃
eum terruit & ; Saul cum à receſſit Domini ſpiritus Et
14 ורוח יהוה [g] סרה מעם שאול ובעתתו
.Domino à malus ſpiritus
רוח־רעה מאת יהוה׃
ſpiritus nunc Ecce :eum ad Saul ſerui dixerunt Et
15 ויאמרו עבדי־שאול אליו הנה־נא רוח־
,noſter dominus nunc ‖ Dicat .te turbans malus Dei
16 אלהים [h] רעה מבעתך׃ יאמר־נא אדננו
modulantem ‡ ſcientem virum quærent , tuas facies ad † tui ſerui
עבדיך לפניך יבקשו איש ידע מנגן
m alus Dei ſpiritus te ſuper exiſtendo in * ,erit & .cinara ‡ in
בכנור והיה [i] בהיות עליך רוח־אלהים רעה
Saul dixit Et .tibi erit bene & ,ſua manu in pſallet &
17 ונגן בידו וטוב לך׃ ויאמר שאול
ſcientem bene virum mihi nunc Prouidete : ſuos ſeruos ad
אל־עבדיו ראו־נא לי איש [k] מיטיב
.me ad adducetis & , modulari
לנגן והביאתם אלי׃
vidi Ecce :dixit & , pueris ‖ è vnus reſpondit Et
18 [l] ויען אחד מהנערים ויאמר הנה ראיתי
potentem & ,modulari † ſcientem Beth-halachmitæ Iſai ipſi filium
בן לישי בית הלחמי ידע נגן וגבור
,formæ ‖ virum & ,verbo prudentem & ,belli ‡ virum & , virtute ‡
חיל ואיש מלחמה [m] ונבון דבר ואיש תאר
ad legatos ‡ Saul Miſitque .eo cum † Dominus &
19 ויהוה עמו׃ וישלח שאול מלאכים אל־
qui ,tuum filium Dauid me ad Mitte ; dixit & :Iſai
ישי ויאמר שלחה אלי את־דוד בנך אשר
,vini vtris & , panis * aſinum Iſai Cepitque .pecore in ‡
20 בצאן׃ [n] ויקח ישי חמור לחם ונאד יין
ſui filij Dauid manu in ‖ miſit & : vnum caprarum hœdum &
וגדי [o] עזים אחד וישלח ביד־דוד בנו
ſtetit & .Saul ad Dauid Venitque .Saul ad
21 אל־שאול׃ ויבא דוד אל־שאול ויעמד
.vaſa ferens ‡ ei fuit & ,valde eum dilexit & :eius facies ad
לפניו ויאהבהו מאד [p] ויהי־לו נשא [q] כלים׃
Dauid nunc ‡ Stet : dicendo ,Iſai ad Saul miſit Et
22 וישלח שאול אל־ישי לאמר יעמד־נא דוד

ſicut homo videt Deus: * videt quæ ſunt præ oculis, † videt quæ ſūt in corde. ‖ coram
[a] פנה ‡ hunc
hunc
[b] בנה coram
hos.
finiti
paſcit pecudes.
‖ tolle † diſcumbemus donec veniat ‡ erat ‡ &
[c] לקח [d] בוא
* decorus
[e] ראה
eſt.Tuliſque
medio
‖ manſit † ſuper deinceps.
[f] קום
[g] סור
terret ‖ quæſo
[h] רוע
† qui ſunt coram te, ‡ pſallere ‡ cithara. * cùm fuerit
[i] היה
quæſo
[k] יטב
pſallere,& adducite mihi.
‖ ſeruis,
[l] ענה
† pſallere,
‡ robore, ‡ bellicoſum, ‖ formoſum.
[m] בין
† eſt ‡ nuncios
‡ eſt cum pecoribus. Tuliſque * ferentē panē, & vt rem ‖ per manum
[n] לקח [o] עז
coram eo: ‡ armiger.
[p] היה [q] כלה
‡ quæſo

fuit Et .meis oculis in gratiam inuenit quia ,meas facies ad
23 לפני כי־מצא חן בעיני׃ והיה
Dauid capiebat ‖ & , Saul in * Dei ſpiritum exiſtendo in ‡
בהיות רוח־אלהים אל־שאול ולקח דוד
,Saul ipſi reſpiratio ‡ erat & :ſua manu in modulabatur † & ,citharam
את־הכנור ונגן בידו ורוח לשאול
.malus ſpiritus eo deſuper ‡ recedebátque ,ei erat bene &
וטוב לו [b] וסרה מעליו רוח [a] הרעה׃

coram me,
‡ cùm eſſet ſpiritus
* ſuper
‖ tollebat
† pſallebat
‡ refrigerium
‡ ab
[a] סור [b] רוע

CAP. XVII. יז

,prœlium ad ſua caſtra Peliſtim congregauerunt Et
1 ויאספו פלשתים את־מחניהם למלחמה
ſunt caſtrametati & :Iehudah * quæ , Sochoh in ſunt congregati &
ויאספו שכה אשר ליהודה [c] ויחנו
.Dammim fine in .Hazecah inter & , Sochoh inter
בין־שוכה ובין־עזקה באפס דמים׃
ſunt caſtrametati & ,ſunt congregati Iſrael vir & , Saul Et
2 ושאול ואיש־ישראל נאספו ויחנו
occurſum in bellum ordinarunt & ;Elah valle in
בעמק האלה ויערכו מלחמה לקראת
; hinc montem ad ſtantes Peliſtim Et .Peliſtim
3 פלשתים׃ ופלשתים עמדים אל־ההר מזה
.eos inter ‡ vallis & : inde montem ad ſtantes Iſrael &
וישראל עמדים אל־ההר מזה והגיא ביניהם׃
, Peliſtim caſtris de intermedius vir eſt egreſſus Et
4 [d] ויצא איש־[e] הבנים ממחנות פלשתים
cubitorum ſex eius altitudo : Gath de , eius nomen Goliath
גלית שמו מגת גבהו שש אמות
lorica & , eius caput ſuper ærea galea Et .palmi &
5 וזרת׃ וכובע נחשת על־ראשו ושריון
quinque loricæ pondus & :indutus ipſe ſquamarum †
קשקשים הוא לבוש ומשקל השריון חמשת־
ſuper æris frontale ‖ Et .‡ æris ſiclorum millium
6 אלפים שקלים נחשת׃ ומצחת נחשת על־
.eius humeros inter æreus clypeus & , eius pedibus
רגליו וכידון נחשת בין כתפיו׃
,texentium liciatorium tanquam eius lanceæ haſtile Et
7 [f] וחץ חניתו כמנור ארגים
:ferri ſiclorum ſexcentorum ‡ eius lanceæ flamma ‡ &
ולהבת [g] חניתו שש־מאות שקלים ברזל
.eius facies ad vadens * ſcutum ferens &
ונשא [h] הצנה הלך לפניו׃
dixit & , Iſrael ordines ‖ ad clamauit & ,ſtetit Et
8 ויעמד ויקרא אל־מערכת ישראל ויאמר
nónne ?prœlium ordinandum ‡ ad egrediemini † quid Vt :eis
להם למה [i] תצאו לערך מלחמה הלוא
eligite ?Saul ſerui vos & , ‡ Peliſtæus ego
אנכי הפלשתי ואתם עבדים לשאול ברו־
pugnare quiuerit Si .me ad deſcendat & , virum vobis
9 לכם איש וירד אלי׃ אם־יוכל להלחם
:ſeruos in * vobis erimus & : me percuſſerit & ,mecum
אתי [k] והכני [l] והיינו לכם לעבדים
nobis eritis & ,eum percuſſero & , eum in quiuero ego ſi &
ואם־אני [m] אוכל־לו והכיתיו והייתם לנו
: Peliſtæus dixit Et .nobis ſeruietis & :ſeruos in
10 לעבדים ועבדתם אתנו׃ ויאמר הפלשתי
: hac die Iſrael ordines exprobraui Ego
אני חרפתי את־מערכות ישראל היום הזה
audiuit Et .pariter pugnemus & . virum mihi date
11 [n] תנו־לי איש ונלחמה יחד׃ וישמע
; hæc Peliſtæi verba Iſrael omnis & , Saul
שאול וכל־ישראל את־דברי הפלשתי האלה
viri filius Dauid Et .valde timuerunt & , ſunt conſternati &
12 [o] ויחתו [p] ויראו מאד׃ ודוד בן־איש
: Iſai eius nomen & , Iehudah Bethlechem de huius Ephratæi
אפרתי הזה מבית לחם יהודה ושמו ישי
,ſenex . Saul diebus in * vir & :filij octo ‡ ei &
ולו שמנה [q] בנים והאיש בימי שאול זקן
filij tres Abierúntque .homines inter veniens
13 בא באנשים׃ וילכו שלשת בני־
: bellum ad Saul poſt abierunt , maiores Iſai
ישי הגדלים הלכו אחרי־שאול למלחמה

*erat in
[c] חנה
termino
viri
diſpoſuerunt
ſtabant ſuper monte
ſtabant ſuper monte ‡ erat
ſtans inter duas acies
[d] יצא [e] בין
loricam
ſquamoſam induebatur:
‡ erat.
‖ ocreæ æree in
ועץ ק
‡ ferrum ‡ erat
[f] חצץ [g] חנת
* pergebat ante eum.
[h] צנן
‖ acies † egreſſi eſtis ‡ parandum
[i] יצא
‡ ſum,
*ſerui:
[k] נכה [l] היה
[m] יכל
ſerui,
acies
[n] נתן
territi
[o] חתת
[p] ירא
‡ erant *erat
[q] בנה

וְשָׁם ׀ שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו אֲשֶׁר הָלְכוּ בַּמִּלְחָמָה
,bellum in iuerunt qui eius filiorum trium nomen & pertexetunt

אֱלִיאָב הַבְּכוֹר וּמִשְׁנֵהוּ אֲבִינָדָב וְהַשְּׁלִשִׁי
tertius & ,Abinadab eius secundus & ,primogenitus Eliab

שַׁמָּה׃ וְדָוִד הוּא הַקָּטָן וּשְׁלֹשָׁה הַגְּדֹלִים
maiores tres & :minor ipse Dauid Et .Sammah

14 הָלְכוּ אַחֲרֵי שָׁאוּל׃ וְדָוִד הֹלֵךְ וָשָׁב
reuertens & vadens Dauid Et .Saul post abierunt

15 מֵעַל שָׁאוּל לִרְעוֹת אֶת־צֹאן אָבִיו בֵּית־לָחֶם׃
.Bethlechem sui patris pecus ‡ pascendum ad ,Saul desuper

16 וַיִּגַּשׁ הַפְּלִשְׁתִּי הַשְׁכֵּם וְהַעֲרֵב וַיִּתְיַצֵּב
stetit & vesperascendo || & ,mane surgendo Pelistæus accessit Et

אַרְבָּעִים יוֹם׃ וַיֹּאמֶר יִשַׁי לְדָוִד בְּנוֹ
:suum filium Dauid ad Isai Dixitque .diebus quadraginta

17 קַח־נָא לְאַחֶיךָ אֵיפַת הַקָּלִיא הַזֶּה וַעֲשָׂרָה
decem & ,huius tosti ephah † tuis fratribus nunc Cape ‡

לֶחֶם הַזֶּה וְהָרֵץ הַמַּחֲנֶה לְאַחֶיךָ׃
.tuos fratres ad castra in defer currendo ‡ & ,hos panes

18 וְאֵת עֲשֶׂרֶת חֲרִצֵי הֶחָלָב הָאֵלֶּה תָּבִיא לְשַׂר
principem ad || deferes illas lactis formellas * decem Et

הָאָלֶף וְאֶת־אַחֶיךָ תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם וְאֶת־
& ,pace in † visitabis tuos fratres & :mille

עֲרֻבָּתָם תִּקָּח׃ וְשָׁאוּל וְהֵמָּה וְכָל־אִישׁ
vir omnis ‡ & ,ipsi & Saul Et .capies ‡ eorum pignus

19 יִשְׂרָאֵל בְּעֵמֶק הָאֵלָה נִלְחָמִים עִם־פְּלִשְׁתִּים׃
.Pelistim cum pugnantes ,Elah valle in * Israel

20 וַיַּשְׁכֵּם דָּוִד בַּבֹּקֶר וַיִּטֹּשׁ אֶת־
reliquit & ,diluculo in Dauid mane surrexit Et

הַצֹּאן עַל־שֹׁמֵר וַיִּשָּׂא וַיֵּלֶךְ כַּאֲשֶׁר
quemadmodum ,abiit & ,portauit & ;custodientem super pecus ||

צִוָּהוּ יִשָׁי וַיָּבֹא הַמַּעְגָּלָה וְהַחַיִל הַיֹּצֵא
fuerat egressus exercitus & ,vallum ad venit & :Isai ei præcepit

אֶל־הַמַּעֲרָכָה וְהֵרֵעוּ בַּמִּלְחָמָה׃
.prœlio in fuerant vociferati & ,ordinem † ad

21 וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל וּפְלִשְׁתִּים מַעֲרָכָה לִקְרַאת
occursum in ordinem ‡ Pelistim & ,Israel ordinauerat Et

22 מַעֲרָכָה׃ וַיִּטֹּשׁ דָּוִד אֶת־הַכֵּלִים מֵעָלָיו
se desuper * vasa Dauid dereliquit Et .ordinis ‡

עַל־יַד שׁוֹמֵר הַכֵּלִים וַיָּרָץ הַמַּעֲרָכָה
:ordinem ‡ in cucurrit & ; vasorum † custodis manum super ||

וַיָּבֹא וַיִּשְׁאַל לְאֶחָיו לְשָׁלוֹם׃
.pacem ad suis fratribus optauit ‡ & ,venit &

23 וְהוּא ׀ מְדַבֵּר עִמָּם וְהִנֵּה אִישׁ הַבֵּנַיִם
vtrosque inter * vir ecce & eis cum loquente ipso Et

עוֹלֶה גָּלְיָת הַפְּלִשְׁתִּי שְׁמוֹ מִגַּת מִמַּעַרְוֹת
graminetis || de Gath de eius nomen Pelistæus Gholiath ,ascendens

פְּלִשְׁתִּים וַיְדַבֵּר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשְׁמַע דָּוִד׃
.Dauid audiuit Et .hæc verba iuxta loquebatur & ,Pelistinorum

24 וְכֹל אִישׁ יִשְׂרָאֵל בִּרְאוֹתָם אֶת־הָאִישׁ
,virum eos videndo in ‡ Israel vir omnis † Et

וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו וַיִּירְאוּ מְאֹד׃
.valde timuerunt & ,eius faciebus ‡ à fugerunt &

25 וַיֹּאמֶר ׀ אִישׁ יִשְׂרָאֵל הַרְּאִיתֶם הָאִישׁ
virum vidistis Num : Israel vir dixit Et

הָעֹלֶה הַזֶּה כִּי לְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל עֹלֶה
.ascendens || Israel exprobrandum ad quia ?hunc ascendentem *

וְהָיָה הָאִישׁ אֲשֶׁר־יַכֶּנּוּ יַעְשְׁרֶנּוּ הַמֶּלֶךְ ׀
rex eum ditabit ,eum percusserit qui Virum ,erit Et

עֹשֶׁר גָּדוֹל וְאֶת־בִּתּוֹ יִתֶּן־לוֹ וְאֵת בֵּית
domum & ,ei dabit suam filiam & ,magna opulentia

אָבִיו יַעֲשֶׂה חָפְשִׁי בְּיִשְׂרָאֵל׃
.Israel in liberam faciet eius patris

26 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הָאֲנָשִׁים הָעֹמְדִים עִמּוֹ
secum stantes viros ad Dauid Dixitque

לֵאמֹר מַה־יֵּעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּה אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי
Pelistæum percusserit qui ,viro fiet Quid :dicendo

הַלָּז וְהֵסִיר חֶרְפָּה מֵעַל יִשְׂרָאֵל כִּי מִי
quis quoniam ?Israel desuper opprobrium remouerit & ,hunc

הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כִּי חֵרֵף מַעַרְכוֹת
ordines || exprobrauit quia ,hic præputiatus * Pelistæus

27 אֱלֹהִים חַיִּים׃ וַיֹּאמֶר לוֹ הָעָם כַּדָּבָר
verbum secundum populus ei Dixitque ?viuentium Diuorum

הַזֶּה לֵאמֹר כֹּה יֵעָשֶׂה לָאִישׁ אֲשֶׁר יַכֶּנּוּ׃
.eum percusserit qui ,viro fiet Sic :dicendo ,hoc

28 וַיִּשְׁמַע אֱלִיאָב אָחִיו הַגָּדוֹל בְּדַבְּרוֹ אֶל־
ad eo loquendo in ,maior eius frater Eliab audiuit Et

הָאֲנָשִׁים וַיִּחַר־אַף אֱלִיאָב בְּדָוִד וַיֹּאמֶר ׀
: dixit & ,Dauid in || Eliab nasus * est iratus & .viros

לָמָּה־זֶּה יָרַדְתָּ וְעַל־מִי נָטַשְׁתָּ מְעַט הַצֹּאן
pecudis parum ‡ reliquisti quem super & † ,descendisti hoc quid Vt

הָהֵנָּה בַּמִּדְבָּר אֲנִי יָדַעְתִּי אֶת־זְדֹנְךָ וְאֵת רֹעַ
malitiam & ,tuam superbiam noui Ego ? deserto in illarum

לְבָבֶךָ כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יָרָדְתָּ׃
.descendisti ,prœlium videndum ad quia ,tui cordis

29 וַיֹּאמֶר דָּוִד מֶה עָשִׂיתִי עָתָּה הֲלוֹא דָּבָר
verbum non an ? nunc feci Quid :Dauid Dixitque

30 הוּא׃ וַיִּסֹּב מֵאֶצְלוֹ אֶל־מוּל אַחֵר
,alterum contra ad ipsum apud ex se vertit Et ? est

וַיֹּאמֶר כַּדָּבָר הַזֶּה וַיְשִׁבֻהוּ הָעָם
populus ei responderunt & : hoc verbum secundum dixit &

דָּבָר כַּדָּבָר הָרִאשׁוֹן׃
.primum verbum iuxta ,verbum

31 וַיִּשָּׁמְעוּ הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר דָּוִד וַיַּגִּדוּ
indicarunt & :Dauid est locutus quæ verba sunt audita Et

32 לִפְנֵי־שָׁאוּל וַיִּקָּחֵהוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
ad Dauid Dixitque .eum cepit * & Saul facies ad

שָׁאוּל אַל־יִפֹּל לֵב־אָדָם עָלָיו עַבְדְּךָ
tuus Seruus .eum super || hominis cor concidat Ne :Saul

יֵלֵךְ וְנִלְחַם עִם־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה׃
.isto Pelistæo cum pugnabit & ,ibit

33 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֹא תוּכַל לָלֶכֶת
ire poteris Non :Dauid ad Saul Dixitque

אֶל־הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה לְהִלָּחֵם עִמּוֹ כִּי־נַעַר אַתָּה
tu ,es puer quia :eo cum pugnandum ad istum Pelistæum ad

וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מִנְּעֻרָיו׃
.suis pueritiis à belli ‡ vir † ipse &

34 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל רֹעֶה הָיָה עַבְדְּךָ
tuus seruus erat Pastor :Saul ad Dauid dixit Et

לְאָבִיו בַּצֹּאן וּבָא הָאֲרִי וְאֶת־הַדּוֹב וְנָשָׂא
tulit ‡ & ,vrsus & ,leo veniebat & :pecore ‡ in suo patri

35 שֶׂה מֵהָעֵדֶר׃ וְיָצָאתִי אַחֲרָיו וְהִכִּתִיו
,eum percutiebam & ,eum post egrediebar Et .grege de agnum

וְהִצַּלְתִּי מִפִּיו וַיָּקָם עָלַי וְהֶחֱזַקְתִּי
,apprehendebam & ,me super consurgebat Et .eius ore ex eruebam &

בִּזְקָנוֹ וְהִכִּתִיו וַהֲמִיתִּיו׃
.eum mori faciebam & ,eum percutiebam & ,eius barbam in

36 גַּם אֶת־הָאֲרִי גַּם־הַדּוֹב הִכָּה עַבְדֶּךָ
.tuus seruus percussit vrsum etiam ‡ ,leonem Etiam ‡

וְהָיָה הַפְּלִשְׁתִּי הֶעָרֵל הַזֶּה כְּאַחַד מֵהֶם כִּי
quia ,eis ex vnus tanquam iste præputiatus Pelistæus erit Et

חֵרֵף מַעַרְכֹת אֱלֹהִים חַיִּים׃
.viuentium Diuorum ordines * affecit probris

37 וַיֹּאמֶר דָּוִד יְהוָה אֲשֶׁר הִצִּלַנִי מִיַּד הָאֲרִי
,leonis manu de me eruit qui Dominus :Dauid dixit Et

וּמִיַּד הַדֹּב הוּא יַצִּילֵנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה
.huius Pelistæi manu de me eruet ipse ,vrsi manu de &

וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד לֵךְ וַיהוָה יִהְיֶה עִמָּךְ׃
.tecum sit Dominus & ,Vade :Dauid ad Saul Dixitque

38 וַיַּלְבֵּשׁ שָׁאוּל אֶת־דָּוִד מַדָּיו וְנָתַן קוֹבַע
galeam dedit & ,suis vestibus Dauid Saul induit Et

נְחֹשֶׁת עַל־רֹאשׁוֹ וַיַּלְבֵּשׁ אֹתוֹ שִׁרְיוֹן׃
.lorica eum induit & ;eius caput super æream

39 וַיַּחְגֹּר דָּוִד אֶת־חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדָּיו
,suas vestes desuper suum gladium Dauid accinxit Et

וַיֹּאֶל לָלֶכֶת כִּי לֹא־נִסָּה וַיֹּאמֶר דָּוִד
Dauid Dixitque .erat expertus non quia :ire voluit &

אֶל־שָׁאוּל לֹא־אוּכַל לָלֶכֶת בָּאֵלֶּה כִּי לֹא
non quia ,istis in ‡ ire potero ‡ Non :Saul ad

נִסִּיתִי וַיְסִרֵם דָּוִד מֵעָלָיו׃
.se desuper * Dauid ea remouit Et .feci periculum

40 וַיִּקַּח מַקְלוֹ בְּיָדוֹ וַיִּבְחַר־לוֹ חֲמִשָּׁה
quinque sibi elegit & ,sua manu in suum baculum Cepitque

חַלֻּקֵי אֲבָנִים ׀ מִן־הַנַּחַל וַיָּשֶׂם אֹתָם בִּכְלִי
vase in eos posuit & ,torrente de lapidum lubricitates

.ſua manu in ſua funda & ,pera in & ,ſibi || quod , *paſtorum*
הרעים אשר־לו ובילקוט וקלעו בידו
, *iens* , Peliſtæus ibat Et .Peliſtæum ad acceſſit &
41 וילך הפלשתי הלך [a]ויגש אל־הפלשתי:
.*eius facies ad* || ſcutum *ferens* * vir & ;Dauid ad *appropinquans &*
וקרב אל־דוד והאיש נשא [b]הצנה לפניו:
:eum deſpexit & ,Dauid vidit & ,Peliſtæus aſpexit Et
42 [c]ויבט הפלשתי ויראה את־דוד ויבזהו
.aſpectu pulcher *ſimul* † ,rubicundus & , puer erat quia
כי־היה נער ואדמני עם־יפה מראה:
quia ,*ego* canis Nunquid : Dauid ad , Peliſtæus Dixitque
43 ויאמר הפלשתי אל־דוד הכלב אנכי כי־
Peliſtæus maledixit Et ?baculis *in* ‡ me ad *veniens* † tu
אתה בא־אלי במקלות ויקלל הפלשתי את־
:Dauid ad Peliſtæus Dixitque .*ſuis diis in* Dauid
דוד באלהיו: 44 ויאמר הפלשתי אל־דוד
,*calorum volatili* tuam carnem dabo & ,me ad Veni
[d]לכה אלי ואתנה את־בשרך לעוף השמים
: Peliſtæum ad Dauid dixit Et .*agri animali* * &
ולבהמת השדה: 45 ויאמר דוד אל־הפלשתי
ego & : clypeo *in* & ,lancea *in* & gladio *in* † me ad *veniens* || Tu
אתה בא אלי בחרב ובחנית ובכידון ואנכי
Dei ,exercituum Domini nomine in te ad *veniens* ‡
בא־אליך בשם יהוה צבאות אלהי
hac Die .affeciſti probris quem ,Iſrael *ordinum*
מערכות ישראל אשר חרפת: 46 היום הזה
auferam & ,te percutiam & ,mea manu in Dominus te *concludet*
יסגרך יהוה בידי [e]והכתיך והסרתי
caſtrametationis cadauer || .dabo & ,te *deſuper* * tuum caput
את־ראשך מעליך ונתתי פגר מחנה
:terræ *beſtiæ &* , *calorum volatili* † hac die Peliſtinorum
פלשתים היום הזה לעוף השמים [f]ולחית הארץ
.Iſraeli Deus eſt quòd ,*terra omnis* ‡ ſcient &
וידעו כל־הארץ כי יש אלהים לישראל:
,gladio *in* non quia , iſta *ecclesia* ‡ omnis ſcient Et
47 וידעו כל־הקהל הזה כי־לא בחרב
; bellum || Domini quia .Dominus *faciet* * ſaluum lancea *in* &
[g]ובחנית [h]יהושיע יהוה כי ליהוה המלחמה
.noſtra manu in vos *dabit* † &
ונתן אתכם בידנו:
appropinquaret & ,*iret* & Peliſtæus ſurgeret cùm ,fuit Et
48 והיה כי־[i]קם הפלשתי וילך ויקרב
ordinem in cucurrit & ,Dauid feſtinauit & ,Dauid occurſum in
לקראת דוד וימהר דוד [k]וירץ המערכה
ſuam manum Dauid miſit Et .Peliſtæi occurſum in
49 לקראת הפלשתי: וישלח דוד את־ידו
percuſſit & ,iecit funda & ,lapidem inde *cepit* & ,vas ad
אל־[l]הכלי [m]ויקח משם אבן ויקלע [n]ויך
,eius fronte in lapis eſt infixus & : eius *frontem ad* Peliſtæum
את־הפלשתי אל־מצחו ותטבע האבן במצחו
.terram in *ſuas facies* ſuper cecidit &
[o]ויפל על־[p]פניו ארצה:
;lapide *in* & ,funda in ,Peliſtæo *præ* Dauid *præualuit* Et
50 ויחזק דוד מן־הפלשתי בקלע ובאבן
* non gladius & :eum interfecit & , Peliſtæum percuſſit &
ויך את־הפלשתי [q]וימתהו וחרב אין
,*Peliſtæum ad* ſtetit & ,Dauid cucurrit Et .Dauid manu in
51 ביד־דוד: [r]וירץ דוד ויעמד אל־הפלשתי
,ſua vagina è eum euaginauit & , eius gladium *cepit* &
ויקח את־חרבו וישלפה מתערה
viderunt,Et .eius caput eo in præcîdit & ,eum interfecit &
וימתתהו ויכרת־בה את־ראשו [s]ויראו
.fugerunt & ,eorum fortis eſſet mortuus quòd Peliſtæi
הפלשתים כי־מת גבורם [t]וינסו:
,ſunt vociferati & ,Iehudah & ,Iſrael viri Surrexeruntque
52 ויקמו אנשי ישראל ויהודה וירעו
vallem *te venire vſque* Peliſtim ſunt perſecuti &
וירדפו את־הפלשתים עד־[u]בואך גיא
Peliſtim vulnerati ceciderunt & : Hecron portas ad vſque &
ועד שערי עקרון ויפלו חללי פלשתים
.Hecron ad vſque & , Gath ad vſque & ,Saharaim † via in
בדרך שערים ועד־גת ועד־עקרון:

paſtorali, † erat
eundo,
[a]נגש & appropinquando * ferebat || ante eum.
[b]צנן [c]נבט † &
ſum,
† venis ‡ cum
per deos ſuos.
volatilibus cæli,
[d]ילך * animalibus agreſtibus. || venis † cum ‡ venio
acierum
tradet
[e]נכה * à ſcadauera caſtrorum
† volatilibus cæli,& beſtiis
[f]חיה ‡ omnes habitatores terræ. ‡ congregatio
* facit || eſt
[g]חנה [h]ישע † tradet
veniret,
[i]קום aciem
[k]רוץ
tulit
[l]כלה [m]לקח in fronte
[n]נכה faciem ſuam
[o]נפל [p]פנה robuſtior fuit * erat
[q]מות ſuper Peliſtæo,
[r]רוץ tulit
[s]ראה
[t]נוס
vſquequò venias ad
[u]בוא
† duarum portarum.

:Peliſtim *poſt ardendo ab* Iſrael filij ſunt reuerſi Et
53 [a]וישבו בני ישראל מדלק אחרי פלשתים
Dauid *Cepitque* || .eorum caſtra diripuerunt &
54 [b]וישסו את־מחניהם: ויקח דוד את־
eius *vaſa* & ,Ieruſalaim in illud adduxit & ,Peliſtæi caput
ראש הפלשתי ויבאהו ירושלם ואת־כליו
ipſum Saul *videre circa* Et .ſuo tabernaculo in poſuit
55 שם באהלו: וכראות שאול את־
Abner ad dixit ,Peliſtæi occurſum in egredientem Dauid
דוד יצא לקראת הפלשתי אמר אל־אבנר
Dixitque ? Abner puer iſte * cuius Filius : militiæ principem
שר הצבא בן־מי־זה הנער אבנר ויאמר
.noui ſi ,rex tua anima Viuit : Abner
אבנר חי־נפשך המלך אם־ידעתי:
.adoleſcens *hic* cuius filius , tu Interroga : rex dixit Et
56 ויאמר המלך שאל אתה בן־מי־זה העלם:
,Peliſtæum percutiendo à Dauid *reuerti iuxta* Et
57 וכשוב דוד [c]מהכות את־הפלשתי
caput & ;Saul *facies ad* || eum adduxit & , Abner eum *cepit* * &
[d]ויקח אתו אבנר [e]ויבאהו לפני שאול וראש
Filius : Saul eum ad Dixitque .ſua manu in † Peliſtæi
58 הפלשתי בידו: ויאמר אליו שאול בן־
Iſai tui ſerui Filius : Dauid dixit Et ? puer *tu* cuius
מי אתה הנער ויאמר דוד בן־עבדך ישי
.Bethhalachmitæ
בית הלחמי:

à perſequendo
[a]שוב
|| Tulitque
[b]שסס
arma
quando vidit
* eſt
ſit
Quando autem reuerſus eſt
[c]נכה
* tulit || ante
[d]לקח [e]בוא
‡ erat
es

CAP. XVIII. יח

anima & , Saul ad loqui *eum conſummare ſecundum* fuit Et
1 [f]ויהי [g]ככלתו לדבר אל־שאול ונפש
Ionathan eum dilexit & :Dauid anima *in* eſt ligata Ionathan
יהונתן נקשרה בנפש דוד ויאהבו יהונתן
,illa die in Saul eum *cepit* || Et .ſuam animam ſicut
2 כנפשו: [h]ויקחהו שאול ביום ההוא
.ſui patris domum *redeundum ad* ‡ ei *dedit* † non &
ולא נתנו לשוב בית אביו:
illum diligendo in || ,fœdus Dauid & * Ionathan *excidit* ‡ Et
3 ויכרת יהונתן ודוד ברית באהבתו
Ionathan ſe exiuit Et .ſuam animam ſecundum eum
4 אתו כנפשו: ויתפשט יהונתן את־
ſuas veſtes & ,Dauid illud dedit & , ſe ſuper ‡ quod pallio
המעיל אשר עליו [i]ויתנהו לדוד [k]ומדיו
ad vſque & ,ſuum arcum ad vſque & , ſuum gladiũ ad vſque &
ועד־חרבו ועד־קשתו ועד־
quæ || omnibus in ,Dauid eſt egreſſus Et .ſuum *cinctorium* *
5 חגרו: ויצא דוד בכל אשר
Saul eum poſuitque .*agebat intelligens* † , Saul eum mittebat
ישלחנו שאול ישכיל [l]וישמהו שאול
populi omnis oculis in *bonum fuit* & .*belli* viros ſuper
על אנשי המלחמה וייטב בעיני כל־העם
.Saul ſeruorum oculis in etiam &
וגם בעיני עבדי שאול:
percutiendo à Dauid *redeundo in* ,*conueniendo in* fuit Et
6 ויהי בבואם בשוב דוד מהכות את־
vrbibus cunctis de mulieres ſunt egreſſæ & , Peliſtæum
הפלשתי [m]ותצאנה הנשים מכל־ערי
Saul occurſum in * chori & , cantando Iſrael
ישראל [n]לשור [o]והמחלות לקראת שאול
.*inſtrumentis trifidis in* † & ,lætitia *in* || ,tympanis *in* || ,regis
המלך [p]בתפים [q]בשמחה ובשלשים:
Percuſſit :dicebant & , ludentes mulieres *reſpondebant* ‡ Et
7 [q]ותענינה הנשים המשחקות ותאמרן הכה
.*ſuis millibus denis in* * Dauid & , *ſuis millibus in* ‡ Saul
שאול באלפו ודוד ברבבתיו:
verbum ſuis oculis in *fuit malum* || & ,valde Saul eſt iratus Et
8 [r]ויחר לשאול מאד [s]וירע בעיניו הדבר
dederunt mihi & ,millia decem Dauid Dederunt : dixit & , iſtud
הזה ויאמר נתנו לדוד רבבות ולי נתנו
Saul *fuit* † Et .*regnum certè* † ei vltrà Et .mille
9 האלפים ועוד לו אך המלוכה: ויהי שאול
.vltrà & ,illa die à Dauid *malignè aſpiciens*
[t]עון את־דוד מהיום ההוא והלאה:

cùm perfeciſſet
[f]היה [g]כלה
cum
ויאהבהו
ק
|| tulit
[h]לקח
† permiſit
‡ vt rediret
‡ percuſſit
|| cum
|| eo quòd diligeret
‡ erat
[i]נתן [k]מד
* baltheum
|| ad
‡ prudenter ſe gerebat.
[l]שום
bellatores placuitque
dum venirent ipſi, dum reuerteretur
[m]יצא
* mulierũ ibát
לשיר
ק
[n]שור [o]חלל
|| cũ † canticis
‡ cantabant
[p]תפף
[q]ענה
‡ mille ſuos, * decem millia ſua.
|| diſplicuit
[r]חרה [s]רוע
† quid dare poſſunt niſi regnũ?
‡ aſpiciebat Saul toruè
עוין
ק
[t]עין

malus Dei spiritus prosperauit & , crastino à † fuit Et

10 וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַתִּצְלַח רוּחַ אֱלֹהִים רָעָה

Dauid & , domus medio in prophetabat & , Saul in

אֶל־שָׁאוּל וַיִּתְנַבֵּא בְתוֹךְ־הַבַּיִת וְדָוִד

" lancea Et . die in diem secundum $ sua manu in modulans ‡

מְנַגֵּן בְּיָדוֹ כְּיוֹם ׀ בְּיוֹם וְהַחֲנִית

:dixit & , lanceam Saul sustulit ‖ Et . Saul manu in

11 בְּיַד־שָׁאוּל: וַיָּטֶל שָׁאוּל אֶת־הַחֲנִית וַיֹּאמֶר

eius faciebus † à Dauid se auertit Et . pariete in & Dauid in Percutiam

אַכֶּה בְדָוִד וּבַקִּיר וַיִּסֹּב דָּוִד מִפָּנָיו

quia , Dauid faciebus † à Saul timuit Et . vicibus duabus

12 פַּעֲמָיִם: וַיִּרָא שָׁאוּל מִלִּפְנֵי דָוִד כִּי־

. recesserat Saul cum à & , eo cum Dominus erat

הָיָה יְהוָה עִמּוֹ וּמֵעִם שָׁאוּל סָר:

sibi eum posuit & secum ‡ à Saul eum fecit recedere Et

13 וַיְסִרֵהוּ שָׁאוּל מֵעִמּוֹ וַיְשִׂמֵהוּ לוֹ

. populi faciebus ingrediebatur & , egrediebatur & : mille principem

שַׂר־אָלֶף וַיֵּצֵא וַיָּבֹא לִפְנֵי הָעָם:

† Dominus & , intelligens ‖ suis viis omnibus in Dauid fuit Et

14 וַיְהִי דָוִד לְכָל־דְּרָכָו מַשְׂכִּיל וַיהוָה

agens ‡ prudenter ipse quòd , Saul vidit Et . eo cum

15 עִמּוֹ: וַיַּרְא שָׁאוּל אֲשֶׁר־הוּא מַשְׂכִּיל

, Israel omnis Et . eius faciebus $ à timuit & , valde

16 מְאֹד וַיָּגָר מִפָּנָיו: וְכָל־יִשְׂרָאֵל

ingrediens & egrediens ‖ ipse quia , Dauid diligens * Iehudah &

וִיהוּדָה אֹהֵב אֶת־דָּוִד כִּי־הוּא יוֹצֵא וָבָא

Ecce : Dauid ad Saul dixit Et . eorum facies ad

17 לִפְנֵיהֶם: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד הִנֵּה

. vxorem in tibi dabo eam , Merab maiorem meam filiam

בִתִּי הַגְּדוֹלָה מֵרַב אֹתָהּ אֶתֶּן־לְךָ לְאִשָּׁה

bella prœliare & : virtutis filium in mihi esto tantummodo

אַךְ הֱיֵה־לִּי לְבֶן־חַיִל וְהִלָּחֵם מִלְחֲמוֹת

. eum in mea manus sit Ne : dicebat Saul Et . Domini

יְהוָה וְשָׁאוּל אָמַר אַל־תְּהִי יָדִי בּוֹ

. Pelistinorum manus eo in sit sed

וּתְהִי־בוֹ יַד־פְּלִשְׁתִּים:

, mea vita quæ & , † ego Quis : Saul ad Dauid dixit Et

18 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שָׁאוּל מִי אָנֹכִי וּמִי חַיַּי

: regi gener ero quia $, Israel in mei patris familia ‡

מִשְׁפַּחַת אָבִי בְּיִשְׂרָאֵל כִּי־אֶהְיֶה חָתָן לַמֶּלֶךְ:

, Dauid ipsi Saul filiam * Merab dandi tempore in fuit Et

19 וַיְהִי בְּעֵת תֵּת אֶת־מֵרַב בַּת־שָׁאוּל לְדָוִד

. vxorem in Meholathitæ Hadrieli est data ipsa &

וְהִיא נִתְּנָה לְעַדְרִיאֵל הַמְּחֹלָתִי לְאִשָּׁה:

nunciauerunt & : Dauid ipsum Saul filia Michal dilexit Et

20 וַתֶּאֱהַב מִיכַל בַּת־שָׁאוּל אֶת־דָּוִד וַיַּגִּדוּ

. eius oculis in verbum fuit rectum & , Saul ipsi

לְשָׁאוּל וַיִּשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו:

, laqueum in ipsi sit & ; ei eam Dabo : Saul Dixitque

21 וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶתְּנֶנָּה לּוֹ וּתְהִי־לוֹ לְמוֹקֵשׁ

: Dauid ad Saul dixitque . Pelistinorum manus eo in sit &

וּתְהִי־בוֹ יַד־פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל־דָּוִד

Saul præcepit Et . hodie me in eris gener duabus In

22 בִּשְׁתַּיִם תִּתְחַתֵּן בִּי הַיּוֹם: וַיְצַו שָׁאוּל

: dicendo , silentio in * Dauid ad Loquimini : suis seruis

אֶת־עֲבָדָיו דַּבְּרוּ אֶל־דָוִד בַּלָּט לֵאמֹר

: te dilexerunt eius serui omnes & , rex te in complacuit Ecce

הִנֵּה חָפֵץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו אֲהֵבוּךָ

Saul serui sunt locuti Et . rege in esto gener nunc &

23 וְעַתָּה הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ: וַיְדַבְּרוּ עַבְדֵי שָׁאוּל

: Dauid dixitque . hæc verba Dauid auribus in

בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד

, rege cum contrahere affinitatem vestris oculis in $ leue Nunquid

הַנְקַלָּה בְעֵינֵיכֶם הִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ

nunciauerunt Et ? despectus & , pauper vir * ego &

24 וְאָנֹכִי אִישׁ־רָשׁ וְנִקְלֶה: וַיַּגִּדוּ

est locutus hæc verba Secundum : dicendo , ei Saul serui

עַבְדֵי שָׁאוּל לוֹ לֵאמֹר כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר

$ Non : Dauid ad dicetis Sic : Saul dixit Et . Dauid

25 דָּוִד: וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה־תֹאמְרוּ לְדָוִד אֵין־

Pelistim præputiis centum in quia , dote in regi voluntas

חֵפֶץ לַמֶּלֶךְ בְּמֹהַר כִּי בְּמֵאָה עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים

† in ‡ requieuit ‡ psallebat $ sicut consueuerat per singulos dies. * erat ‖ iaculatus est † facie † facie ‡ se. tribunum; * ante populum ‖ prudenter se gerebat. * erat ‡ se gereret ‡ facie * diligebat † egrediebatur & ingrediebatur ante eos. filius fortis † sum, ‡ & quæ $ vt sim quo danda erat filia placuit vt affinitaté contrahes mecum * clam, affinitatem contrahe cum $ est $ sum $ est

deijcere * cogitabat Saul Et . regis inimicos in vlciscendum ad

לְהִנָּקֵם בְּאֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ וְשָׁאוּל חָשַׁב לְהַפִּיל

eius serui Nunciaueruntque . Pelistim manu in ‖ Dauid

26 אֶת־דָּוִד בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים: וַיַּגִּדוּ עֲבָדָיו

verbum fuit rectum † & . hæc verba Dauid ipsi

לְדָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיִּשַׁר הַדָּבָר

non Et . rege cum contrahendum ‡ affinitatem ad † , Dauid oculis in

בְּעֵינֵי דָוִד לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וְלֹא־

, ipse iuit & , Dauid surrexit Et . dies erant completi

27 מָלְאוּ הַיָּמִים: וַיָּקָם דָּוִד וַיֵּלֶךְ הוּא

attulit & ; viros ducentos Pelistim in * percussit & , eius viri &

וַאֲנָשָׁיו וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים מָאתַיִם אִישׁ וַיָּבֵא

, regi ea impleuerunt ‖ & , eorum præputia Dauid

דָוִד אֶת־עָרְלֹתֵיהֶם וַיְמַלְאוּם לַמֶּלֶךְ

Saul ei dedit Et . rege cum affinitatem contrahendum ad †

לְהִתְחַתֵּן בַּמֶּלֶךְ וַיִּתֶּן־לוֹ שָׁאוּל אֶת־

cognouit & , Saul vidit Et . vxorem in suam filiam Michal

28 מִיכַל בִּתּוֹ לְאִשָּׁה: וַיַּרְא שָׁאוּל וַיֵּדַע

Saul filia Michal Et . Dauid cum $ Dominus quòd

כִּי יְהוָה עִם־דָּוִד וּמִיכַל בַּת־שָׁאוּל

Dauid faciebus à timere Saul addidit Et . eum diligebat

29 אֲהֵבַתְהוּ: וַיֹּאסֶף שָׁאוּל לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד

. diebus omnibus Dauid inimicans Saul fuit Et . amplius

עוֹד וַיְהִי שָׁאוּל אֹיֵב אֶת־דָּוִד כָּל־הַיָּמִים:

ab $ fuit Et . Pelistim principes sunt egressi Et

30 וַיֵּצְאוּ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים וַיְהִי ׀ מִדֵּי

: Saul seruis omnibus præ Dauid intellexit , eos egrediendo

צֵאתָם שָׂכַל דָּוִד מִכֹּל עַבְדֵי שָׁאוּל

. valde eius nomen fuit honorificum ‖ &

וַיִּיקַר שְׁמוֹ מְאֹד:

CAP. XIX. יט

ad & , suum filium Ionathan ad Saul est locutus Et

1 וַיְדַבֵּר שָׁאוּל אֶל־יוֹנָתָן בְּנוֹ וְאֶל־

filius Ionathan Et . Dauid occidendum ad , suos seruos omnes

כָּל־עֲבָדָיו לְהָמִית אֶת־דָּוִד וִיהוֹנָתָן בֶּן־

Ionathan nunciauit Et . valde Dauid in complacuit Saul

2 שָׁאוּל חָפֵץ בְּדָוִד מְאֹד: וַיַּגֵּד יְהוֹנָתָן

. te interficere meus pater Saul Quærens : dicendo Dauid ipsi

לְדָוִד לֵאמֹר מְבַקֵּשׁ שָׁאוּל אָבִי לַהֲמִיתֶךָ

, occulto in manebis & , mane in obsecro obseruare nunc Et

וְעַתָּה הִשָּׁמֶר־נָא בַבֹּקֶר וְיָשַׁבְתָּ בַסֵּתֶר

mei patris manum ad stabo & , egrediar ego Et . latitabis &

3 וְנַחְבֵּאתָ: וַאֲנִי אֵצֵא וְעָמַדְתִּי לְיַד־אָבִי

ad te in * loquar ego & ; ibi tu quo $, agro in

בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר אַתָּה שָׁם וַאֲנִי אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל־

. tibi indicabo † & , ‖ quid videbo & : meum patrem

אָבִי וְרָאִיתִי מָה וְהִגַּדְתִּי לָךְ:

Saul ad bonum Dauid in † Ionathan est locutus Et

4 וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן בְּדָוִד טוֹב אֶל־שָׁאוּל

. suum seruum in $ rex peccet Ne : eum ad dixitque . suum patrē

אָבִיו וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַל־יֶחֱטָא הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ

bonum ‖ eius opera quia & , tibi peccauit non quia , Dauid in *

בְדָוִד כִּי לוֹא חָטָא לָךְ וְכִי מַעֲשָׂיו טוֹב־

, sua vola † in suam animam posuit Et . valde tibi

5 לְךָ מְאֹד: וַיָּשֶׂם אֶת־נַפְשׁוֹ בְכַפּוֹ

salutem Dominus fecitque : Pelistæum percussit &

וַיַּךְ אֶת־הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה

quid vt Et . es lætatus & , vidisti , Israel vniuerso magnam

גְדוֹלָה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רָאִיתָ וַתִּשְׂמָח וְלָמָּה

David interficiendo ‖ , innocentem sanguinem in * peccabis

תֶחֱטָא בְּדָם נָקִי לְהָמִית אֶת־דָּוִד

Iur uit & ; Ionathan voce in Saul Audiuitque $ gratis

6 חִנָּם: וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן וַיִּשָּׁבַע

. morietur si , Dominus Viuens , Saul

שָׁאוּל חַי־יְהוָה אִם־יוּמָת:

Ionathan ei indicauit & , Dauid ad Ionathan vocauit Et

7 וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן לְדָוִד וַיַּגֶּד־לוֹ יְהוֹנָתָן אֵת

ad Dauid Ionathan adduxit Et . hæc verba omnia

כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיָּבֵא יְהוֹנָתָן אֶת־דָּוִד אֶל־

. nudiustertius ‡ heri sicut eius facies ad fuit & , Saul

שָׁאוּל וַיְהִי לְפָנָיו כְּאֶתְמוֹל שִׁלְשׁוֹם:

vt vlciscatur de inimicis * vt mori faceret ‖ per manum † placuit $ vt contraheret * ex eis omnia obtulerunt † vt cōtraheret $ esset facie $ tempore quo egressi sunt; prudenter se gessit ‖ magnificatum est vt occideret $ vt faceret Quærit caue tibi abscondes te. $ in quo eris; de † respondeat, † nunciabo † de $ contra * contra ‖ bona sunt † manu $ contra ‖ vt interficias voci Viuit nunciauit $ &

,Dauid est egressus & , esse bellum *addidit* Et
8 ותוסף המלחמה להיות ויצא דוד
: magna plaga eos *in* percussitque , Pelistim *in* ‡ pugnauit &
וילחם בפלשתים ויך בהם מכה גדולה
malus Domini spiritus fuit Et .eius *faciebus* à fugerunt
9 [b]וינסו מפניו: ותהי רוח יהוה [c]רעה
eius lancea & , sedens sua domo in *ipse* & ‖ , Saul *ad**
אל־שאול והוא בביתו יושב [d]וחניתו
Saul quæsiuit Et .manu in *modulans* Dauid & :sua manu in
10 בידו ודוד מנגן ביד: ויבקש שאול
se *dimisit* & :parietem *in* & ,Dauid *in* lancea *in* percutere
[e]להכות [f]בחנית בדוד ובקיר ויפטר
Dauid Et .parietem *in* lancea percussit & ,Saul *faciebus* à
מפני שאול ויך את־החנית בקיר ודוד
.illa nocte in euasit & ,fugit
נס וימלט בלילה הוא:
.Dauid dominum ad nuncios Saul misit Et
11 וישלח שאול מלאכים אל־בית דוד
indicauit & :mane *in* eum *occidendum ad* ‡ & , eum *custodiendum ad*
לשמרו [g]ולהמיתו בבקר [h]ותגד
*euadere faciens tu non Si** :dicendo , eius vxor Michal Dauid ipsi
לדוד מיכל אשתו לאמר אם־אינך ממלט
.interficieris tu cras , nocte tuam animam
את־נפשך הלילה מחר אתה מומת:
,abiit & :fenestram per Dauid Michal fecit descendere Et
12 [i]ותרד מיכל את־דוד בעד החלון [k]וילך
, *imagines* ‡ Michal Cepitque , *euasit*† & ,fugit &
13 ויברח וימלט: [l]ותקח מיכל את־התרפים
posuit caprarum *pellem* ‡ & ,lecto in posuit &
[m]ותשם אל־[n]המטה ואת כביר [o]העזים שמה
Saul Misitque .veste in operuit & ;eius *capitibus* *
14 מראשתיו [p]ותכס בבגד: וישלח שאול
.ipse *Aegrotus* † : dixit & ,Dauid *capiendum ad* ‖ nuncios
מלאכים לקחת את־דוד ותאמר חלה הוא:
videndum ad ‡ nuncios Saul Misitque
15 וישלח שאול את־המלאכים [q]לראות
, me ad lecto in eum facite Ascendere : dicendo , Dauid
את־דוד לאמר [r]העלו אתו במטה אלי
ecce & ,nuncij venerunt Et .eum *interficiendum ad* ‡
16 להמיתו: ויבאו המלאכים והנה
.eius *capitibus* ‖ caprarum *pellis* & ,*protensionem ad imagines**
התרפים אל־המטה וכביר העזים מראשתיו:
,me decepisti sic quid Vt : Michal ad Saul Dixitque
17 ויאמר שאול אל־מיכל למה ככה [f]רמיתני
Michal dixit Et *? euasit* † & , meum inimicum dimisisti &
ותשלחי את־איבי וימלט ותאמר מיכל
quid ad ‡ ,me Dimitte : me ad dixit Ipse :Saul ad
אל־שאול הוא־אמר אלי שלחני למה
ad venit & ,euasit & ,fugit Dauid Et .te interficiam
18 אמיתך: ודוד ברח וימלט ויבא אל־
quæ omnia ei indicauit & , Ramah in Semuel
שמואל הרמתה ויגד־לו את כל־אשר
manserunt & ,Semuel & , ipse abiit & : Saul sibi fecit
עשה־לו שאול וילך הוא ושמואל [s]וישבו
Ecce : dicendo ,Saul est nunciatum Et .Naioth ‡ in
19 בנוית: ויגד לשאול לאמר הנה
.Ramah in *habitaculis* † in Dauid
דוד בנוית ברמה:
;Dauid *capiendum* ‡ ad nuncios Saul Misitque
20 וישלח שאול מלאכים לקחת את־דוד
Semuel & ,prophetantium prophetarum *cætum vidit* ‡ &
וירא את־להקת הנביאים נבאים ושמואל
Saul nunciis super fuit & .eos *super constitutum* ,stantem
עמד נצב עליהם [t]ותהי על־מלאכי שאול
.ipsi etiam prophetabant & , Dei spiritus
רוח אלהים ויתנבאו גם־המה:
; alios nuncios misit & , Saul nunciauerunt Et
21 [u]ויגדו לשאול וישלח מלאכים אחרים
misit & ,Saul addidit Et .ipsi etiam prophetauerunt &
ויתנבאו גם־המה [x]ויסף שאול וישלח
.ipsi etiam prophetauerunt & ,tertios nuncios
מלאכים שלשים ויתנבאו גם־המה:

additum est
[a] יסף
‡ cum
facie
[b] נוס [c] רוע
* super
‖ erátque
[d] חנה
psallebat
subduxit
[e] נכה [f] חנה
facie
vt custodirent
‡ vt occiderent
[g] מות [h] נגד
* Nisi serues
[i] ירד [k] ילך
† seruatus est.
Tulitque
‡ simulacrum,
[l] לקח
‡ puluinar è pilis
[m] שום
† sub capite
[n] נטה [o] עז
[p] כסה
‖ vt tolleret
† Ægrotat
‡ vt viderent
[q] ראה [r] עלה
‡ vt occidere faciam
* simulacrum super lectum, & puluinar è, pilis
‖ sub capite
[f] רמה
† saluatus est?
‡ alioqui
morati sunt
[s] ישב
† habitaculis vel domo doctrinæ.
בניות
ק
† Naioth quæ est
‡ tollendum
‡ viderunt cœneum
docentem
[t] היה
[u] נגד
[x] יסף

eisternam ad vsque venit & , Ramah in ipse etiam abiit Et
22 וילך גם־הוא הרמתה [a]ויבא עד־בור
† Vbi : dixit & ,interrogauit & , Secho in † quæ , magnam
הגדול אשר בשכו וישאל ויאמר איפה
.Ramah in Naioth ‡ in ‡ Ecce , dixit Et ? Dauid & , Semuel
שמואל ודוד ויאמר הנה [b]בניות ברמה:
eum super fuit & .Ramah in ‖ Naioth *ad** illuc abiit Et
23 וילך שם אל־נוית ברמה ותהי עליו
prophetauit & ,eundo iuit & , Dei spiritus *ille* etiam
גם־הוא רוח אלהים וילך הלוך ויתנבא
.Ramah in Naioth ‡ in *ipsum ingredi vsque* ‡
עד־באו בנוית ברמה:
prophetauit & ,suis vestimentis ipse etiam se expoliauit Et
24 ויפשט גם־הוא בגדיו ויתנבא
die tota nudus cecidit & , Semuel *facies ad* ipse etiam
גם־הוא [c]לפני שמואל [d]ויפל ערם כל־היום
Saul etiam num *:dicent* Idcirco .nocte tota & ,illa
ההוא וכל־הלילה על־כן יאמרו הגם שאול
?prophetas inter
בנביאים:

CAP. XX. כ

,venit & , Ramah in ‡ Naioth † de Dauid fugit Et
1 ויברח דוד מנוית ברמה ויבא
,mea iniquitas* quæ ?feci Quid :Ionathan *facies ad* ‡ dixit&
ויאמר לפני יהונתן מה [e]עשיתי מה־עוני
quærit quia , *tui patris facies ad* ‖ , meum peccatum quod &
ומה־חטאתי לפני אביך כי מבקש
.morieris non ,Absit : ei Dixitque ? meam animam
2 את־נפשי: ויאמר לו חלילה לא תמות
,*paruum verbum* ‡ vel ,*grande verbum* ‡ meus pater faciet *sibi* † ecce
הנה לו־עשה אבי דבר גדול או דבר קטן
meus pater abscōderit quare Et .meæ auri reuelet non &
ולא יגלה את־אזני ומדוע יסתיר אבי
.‖ hoc non *? hoc verbum** me à
ממני את־הדבר הזה אין זאת:
,tuus pater sciuit Sciendo : dixit & ,Dauid adhuc iurauit Et
3 וישבע עוד דוד ויאמר ידע ידע אביך
cognoscat Ne : dicet & , tuis oculis in gratiam inueni quòd
כי־מצאתי חן בעיניך ויאמר אל־ידע־
Dominus *viuens* ‡ verùm Et .*doleat* fortè ne , Ionathan hoc
זאת יהונתן פן־יעצב ואולם [g]חי־יהוה
inter & ,me inter ‡ passus tanquam quia , tua anima viuit &
וחי נפשך כי כפשע ביני ובין
dixerit Quod : Dauid ad Ionathan Dixitque .mortem
4 המות: ויאמר יהונתן אל־דוד מה־תאמר
:Ionathan ad Dauid dixit Et .tibi faciam & ,tua anima
5 נפשך ואעשה־לך: ויאמר דוד אל־יהונתן
rege cum sedebo ‡ sedendo ego & , cras *mensis* † Ecce
הנה־חדש מחר ואנכי ישב־אשב עם־המלך
ad vsque agro in me abscondam & ,me dimittes & , vescendū ad
לאכול ושלחתני ונסתרתי בשדה עד
,tuus pater *me visitauerit visitando* ‡ Si .tertiæ † vesperam
6 הערב השלשית: אם־פקד יפקדני אביך
currendum ad Dauid me à postulauit Postulando : dices &
ואמרת נשאל נשאל ממני דוד לרוץ
ibi *dierum** sacrificium quia ,suam ciuitatem Bethlechem ‡
בית־לחם עירו כי־זבח [h]הימים שם
‖ pax , Bene :dixerit sic Si .familiæ toti
7 לכל־המשפחה: אם־כה יאמר טוב שלום
est *consummata* † quòd scito ,ei fuerit ira irascendo si & .tuo seruo
לעבדך ואם־חרה יחרה לו [i]דע כי־[k]כלתה
,tuo seruo *super* ‡ misericordiam facies Et .eo cum à malitia
8 [l]הרעה מעמו: ועשית חסד על־עבדך
.te cum tuum seruum adduxisti Domini fœdus in quia
כי בברית יהוה [m]הבאת את־עבדך עמך
ad vsque & , tu me interfice , iniquitas me in est si Et
ואם יש־בי [n]עון [o]המיתני אתה ועד־
Dixitque ? me introduces *hoc* quid vt ,tuum patrem
9 אביך למה־זה תביאני: ויאמר
quòd ,cognouero cognoscendo si *quia* ,tibi Absit : Ionathan
יהונתן חלילה לך כי אם־ידע אדע כי־

[a] בוא
† est
‡ est
‡ *habitaculis*
[b] נאה
* in ‖ quæ est
ניות
ק
‡ vsquequo veniret
‡ *habitacula*
coram
[c] פנה [d] נפל
dicunt:
† *habitaculis*
‡ quæ est
‡ coram
* est
[e] עשה
‖ coram patre tuo,
† non
‡ rem grandē,
‡ rem paruam,
quam
לא יעשה
ק
* rem hanc?
‖ faciet.
[f] חנן
dolore afficiatur
† viuit
[g] חיה
‡ vnus est
‡ calendæ sunt
‡ sedere soleo apud regem
† diei
‡ recordando recordatus fuerit mei
‡ in
* annuale est
[h] יום
‖ est
† completa
[i] ידע [k] כלה
‡ cum
[l] רוע
[m] בוא
[n] עוה [o] מות
vt

,te super veniendum ad || meo patre cum à malitia sit consummata
כלתה הרעה מעם אבי לבוא עליך
ad Dauid Dixitque .tibi annunciem illud non &
10 ולא אותה [a]אגיד לך: ויאמר דוד אל־
tibi responderit quid ‡ vel ,‡ mihi renunciabit Quis :Ionathan
יהונתן מי יגיד לי או מה־[b]יענך
,Ito* : Dauid ad Ionathan Dixitque ? duri tuus pater
11 אביך קשה: ויאמר יהונתן אל־דוד לכה
.agrum || ipsi ambo sunt egressi Et .agrum || egrediamur &
[c]ונצא השדה ויצאו [d]שניהם השדה:
,Israel Deus Domine :Dauid ad Ionathan dixit Et
12 ויאמר יהונתן אל־דוד יהוה אלהי ישראל
,tertia ‡ cras tempus iuxta meum patrem inuestigauero quòd †
כי־אחקר את־אבי כעת מחר השלשית
reuelauero* & , te ad misero tunc non & ,Dauid ad ‡ bonum ecce &
והנה־טוב אל־דוד ולא־אז אשלח אליך [e]וגליתי
,Ionathan Dominus faciat Sic :tuam aurem
13 את־אזנך: כה־יעשה יהוה ליהונתן
,te super malum meum patrem ad erit bonum quia || ,addat sic &
וכה [f]יסיף כי־[g]ייטב אל־אבי את־הרעה עליך
:pace in ibis & ,te dimittam & ,tuam aurem reuelabo † &
[h]וגליתי את־אזנך ושלחתיך והלכת לשלום
.meo patre cum fuit quemadmodum , tecum Dominus sit &
[i]ויהי יהוה עמך כאשר היה עם־אבי:
mecum facies non & viuente me adhuc si † non Et
14 ולא אם־עודני חי ולא־תעשה עמדי
non Et ‡ :moriar non & , Domini misericordiam
חסד יהוה ולא אמות: 15 ולא־
in vsque mea domo cum à tuam misericordiam abscindes
תכרית את־חסדך מעם ביתי עד־
Dauid inimicos Dominum abscindendo in nec ; seculum
עולם ולא בהכרית יהוה את־איבי דוד
cum Ionathan abscidit || Et .humi facies desuper virum *
איש מעל [k]פני האדמה: 16 ויכרת יהונתן עם־
inimicorum manu de Dominus Requirat & ,† , Dauid domo
בית דוד ובקש יהוה מיד איבי
Dauid ipsi iurandum ad ‡ Ionathan addidit Et .Dauid
דוד: 17 ויוסף יהונתן להשביע את־דוד
.eum diligebat suæ animæ dilectionem * quia , ipsum eum diligendo in ‡
באהבתו אתו כי־אהבת נפשו אהבו:
quia ,visitaberis & ,mensis ‡ Cras :Ionathan ei dixit Et
18 ויאמר־לו יהונתן מחר חדש ונפקדת כי
,valde descendes tertiabis * Et .tua sessio visitabitur ‡
יפקד מושבך: ושלשת [l]תרד מאד 19
die in ,ibi te abscondes quo || ;locum ad venies &
ובאת אל־המקום אשר־נסתרת שם ביום
.viatorium Lapidem apud manebis & ;operis
המעשה וישבת אצל האבן האזל:
mittendo ;iaciam latus ad sagittas tres ego Et
20 ואני שלשת [m]החצים צדה [n]אורה לשלח־
,Vade || ,puerum mittam ecce Et .scopum ad mihi *
לי [o]למטרה: 21 והנה אשלח את־הנער לך
Ecce :puero dixero dicendo Si .sagittas inueni
מצא את־החצים אם־אמר אמר לנער הנה
pax quia ,veni & ,eam cape ;infra & ,te à sagittæ
החצים ממך והנה קחנו [p]ובאה כי־שלום
.Dominus viuit ,verbum † non & ,tibi
לך ואין דבר [q]חי־יהוה:
,te à sagittæ Ecce :adolescenti ‡ dixero sic si Et
22 ואם־כה אמר לעלם הנה החצים ממך
verbum Et .Dominus te dimisit quia : vade , vltrà &
והלאה [r]לך כי שלחך יהוה: 23 והדבר
,me inter Dominus ecce , tu & , ego sumus locuti quod
אשר דברנו אני ואתה הנה יהוה ביני
Dauid se abscondit Et .seculum in vsque ,te inter &
ובינך עד־עולם: 24 ויסתר דוד
panem iuxta || rex sedit & ,mensis fuit * & , agro in
בשדה ויהי החדש [s]וישב המלך על־הלחם
,suam sedem † super rex Seditque .vescendum ad
לאכל: 25 וישב המלך על־מושבו
.Ionathan surrexit & parietis sedem ad vice in vice ‡ sicut
כפעם בפעם אל־מושב הקיר [t]ויקם יהונתן

completa
|| vt veniat contra
[a] נגד
(‡ si quid boni) ‡ si
[b] ענה
* Veni,
|| in
[c] יצא [d] שנה
|| si ‡ aut die
‡ fuerit super
* aperuero
[e] גלה
|| si placuerit patri meo vt adducat
[f] יסף [g] יטב
† aperiam
[h] גלה
[i] היה
† tantū adhuc me viuente facies ‡ Sed etiā
cūm absciderit Dominus
* vnumquemque è superficie terræ.
|| pepigit fœdus
[k] פנה
† dicens,
‡ vt iuraret
‡ propterea quòd diligeret
* secundum
‡ erunt Calendæ, & memoraberis,
† deficiet
* tribus diebus manebis
[l] ירד
|| in quo te abscondes
[m] חצץ [n] ירה
* ad signum.
|| dicens ei:
[o] נטר
[p] בוא
† quicquā mali
[q] חיה
‡ puero,
[r] הלך
* fuerunt calendæ, † ad
אל
ק
[s] ישב [t] קום
† cathedram
‡ consueueras aliàs, in cathedra iuxta parietem;

.Dauid locus visitatus est & ,Saul latere ex Abner seditque
[a]וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד:
quia .illa die in quicquam Saul est locutus non Et
26 ולא־דבר שאול מאומה ביום ההוא כי
non quia ,ipse purus non quia ,ipsum* Accidens : dixit
אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי־לא
est visitatus & ‡ , secundo mensis ‡ crastino à † fuit Et .mundus
27 טהור: [b]ויהי ממחרת החדש [c]השני ויפקד
:suum filium Ionathan ad Saul Dixitque .Dauid locus
מקום דוד ויאמר שאול אל־יהונתן בנו
ad hodie etiam heri etiam Isai filius venit non Quare
מדוע לא־[d]בא בן־ישי גם־תמול גם־היום אל־
Postulando :Saul Ionathan respondit Et ? panem
28 הלחם: [e]ויען יהונתן את־שאול נשאל
.Bethlechem ad vsque || , me apud ex* Dauid postulauit
נשאל דוד מעמדי עד־בית לחם:
familiæ † victima quia ,obsecro me Dimitte : dixit Et
29 ויאמר שלחני נא כי זבח משפחה
nunc Et .* meus frater mihi ‡ mandauit ipse & , ciuitate in nobis ‡
לנו בעיר והוא צוה־לי אחי ועתה
videbo & ,quæso euadam || , tuis oculis in gratiam inueni si
אם־מצאתי חן בעיניך אמלטה נא ואראה
.regis mensam ad venit non Idcirco .meos fratres
את־אחי על־כן לא־בא אל־שלחן המלך:
:ei dixit & , Ionathan in Saul nasus † est iratus Et
30 [f]ויחר־אף שאול ביהונתן ויאמר לו
tu eligens ‡ quòd , noui non an ,rebellionis peruersæ ‡ Fili
בן־[g]נעות המרדות הלוא ידעתי כי־בחר אתה
nuditatis * confusionem in & , tuam confusionem in Isai filium
לבן־ישי לבשתך ולבשת [h]ערות
Isai filius quibus diebus omnibus Quia ? tuæ matris
31 אמך: כי כל־הימים אשר בן־ישי
.tuum regnum & † , tu stabilieris non ,humum || super vixerit
חי על־האדמה לא תכון אתה ומלכותך
.ipse mortis filius ‡ quia ,me ad eum cape ‡ & , mitte nunc Et
ועתה שלח וקח אתו אלי כי בן־מות הוא:
dixit & ,suum patrem Saul ad Ionathan respondit Et
32 ויען יהונתן את־שאול אביו ויאמר
?fecit quid ?morietur quid Vt : eum ad
אליו למה יומת מה עשה:
:eū percutiendum ad || ,eum super * lanceam Saul protelauit Et
33 [i]ויטל שאול את־[k]החנית עליו [l]להכתו
suo patre cum à ipsa conclusio † quòd , Ionathan cognouit &
[m]וידע יהונתן כי־כלה היא מעם אביו
mensa cum à ‡ Ionathan Surrexitque .Dauid interficere
34 [n]להמית את־דוד: [o]ויקם יהונתן מעם השלחן
,panem secunda mensis* die in comedit non & , nasi ‡ ira in
[p]בחרי־אף ולא־אכל ביום־החדש השני לחם
,suus pater eum calumniauerat † quia , Dauid super doluit || quia
כי נעצב אל־דוד כי [q]הכלמו אביו:
agrum ‡ Ionathan est egressus & , manè in fuit Et
35 [r]ויהי בבקר ויצא יהונתן השדה
.eo cum paruus puer & ,Dauidi statutum tempus ad
למועד דוד ונער קטן עמו:
nunc inueni , Curre :suum puerum ad Dixitque
36 ויאמר לנערו [s]רץ מצא־נא את־
iecit ipse & ,cucurrit puer :iaciens ‡ ego quas ; sagittas
[t]החצים אשר אנכי מורה הנער רץ והוא־ירה
ad vsque puer venit Et .eum transire faciendum ad sagittam *
37 החצי להעברו: [u]ויבא הנער עד־
Clamauitque .Ionathan iecerat quam , sagittæ locum
מקום החצי אשר ירה יהונתן ויקרא
, te à sagitta Nonne : dixit & , puerum post Ionathan
יהונתן אחרי הנער ויאמר הלוא החצי ממך
: puerum post Ionathan Clamauitque ? vltrà &
38 והלאה: ויקרא יהונתן אחרי הנער
Ionathan puer collegit & .steteris ne , festina , Accelera
מהרה חושה אל־תעמד וילקט נער יהונתן
sciebat non puer Et .suū dominum ad venit & ,sagittam
39 את־החצי ויבא אל־אדניו: והנער לא־ידע
.verbum || sciebant Dauid & Ionathan tantum* ,quicquam
מאומה אך יהונתן ודוד [x]ידעו את־הדבר:

sedebat sedēte
[a] ישב
* est, præter, quam quòd sit vel etiam, quia non est † in ‡ Calendarum ‡ caruit sedente
[b] היה [c] שנה
[d] בוא
[e] ענה
* à || vt iret
† est
‡ nostræ ‡ ad me * vt illuc me conferam. || conferam me illuc,
† furor
[f] חרה
† matris ‡ eligis
[g] עוה
* ignominiæ
[h] ערה
|| terram, † neque
‡ tolle ‡ obnoxius morti est.
iaculatus est. * contra || vt percuteret
[i] טול [k] חנה
† decreuerat pater suus ‡ è
[l] נכה [m] ידע
[n] מות [o] קום
‡ furoris * Calendarum † dolore affectus est propter † ignominia affecit ‡ in
[p] חרה [q] כלם
[r] היה
[s] יעד
[s] רוץ
‡ iacio:
[t] חצץ
* sagittas transilium,
[u] בוא
sagittas,
* sed || rem.
[x] ידע

:ei * qui , puerum ad ‡ sua vasa ‡ Ionathan Deditque
40 ויתן יהונתן את־כליו אל־הנער אשר־לו
David & ,est ingressus Puer .ciuitatem ‖ defer ,Vade : ei dixitque
41 ויאמר לו לך הביא העיר: הנער בא ודוד
,terram in suas facies ‡ in cecidit & ,meridiem apud de † surrexit
קם מאצל הנגב ויפל לאפיו ארצה
David vt adeo :suum socium vir * fleuerunt & ; suum socium vir ‡ sunt osculati & : vicibus tribus se incuruauit &
וישתחו שלש פעמים וישקו איש את־רעהו ויבכו איש את־רעהו עד־דוד
.pace in Vade : David ad Ionathan Dixitque .adaugeret
42 הגדיל: ויאמר יהונתן לדוד לך לשלום
: dicendo , Domini nomine in † ;nos nos ambo iurauimus quod
אשר נשבענו שנינו אנחנו בשם יהוה לאמר
,meum semen inter & , te inter & ,me inter fit Dominus
יהוה יהיה ביני ובינך ובין זרעי
:abiit & ,surrexit Et .seculum in vsque tuum semen inter &
43 ובין זרעך עד־עולם: ויקם וילך
.ciuitatem est ingressus Ionathan &
ויהונתן בא העיר:

a ‡ arma ‡ puero erat. b כלה. c נתן. † in ‡ de loco qui vergebat ad austrum, ‡ faciem suam. d שחה. e נשק. f רעה ‡ vnusquisque alter alterum ‡ vnusquisque alter cum altero. Sed ‖ magis fleuit. g בכה. † per nomen. h שבע. i ילך

CAP. XXI. כא

:sacerdotem Achimelech ad Nob in David venit Et
1 ויבא דוד נבה אל־אחימלך הכהן
:ei dixitque , David occursum in * , Achimelech contremuit Et
ויחרד אחימלך לקראת דוד ויאמר לו
Dixitque ? tecum † non vir & ,es solus tu Quare
2 מדוע אתה לבדך ואיש אין אתך: ויאמר
,verbum mihi præcepit Rex : sacerdotem Achimelech ad David
דוד לאחימלך הכהן המלך צוני דבר
verbum ‖ quicquam nesciat Vir ,me ad dixitque
ויאמר אלי איש אל־ידע מאומה את־הדבר
pueros Et .tibi præcepi quod ‡ & ,te mittens † ego quod
אשר־אנכי שלחך ואשר צויתך ואת־הנערים
quid nunc Et .ignoti obscuri ‡ locum ad feci scire
3 יודעתי אל־מקום פלני אלמוני: ועתה מה־
,mea manu in da panes quinque ? tua manu sub est
יש תחת־ידך חמשה־לחם תנה בידי
,David ‖ sacerdos respondit Et .inuentum * vel
4 או הנמצא: ויען הכהן את־דוד
;mea manu sub ad prophanus panis ‡ Non : dixit &
ויאמר אין־לחם חל אל־תחת ידי
tantum ‖ pueri Si se seruarunt ‡ .est sanctitatis ‡ panis quinimo ‡
כי־אם־לחם קדש יש אם־נשמרו הנערים אך
: ei dixit & , sacerdoti David respondit Et .muliere a
5 מאשה: ויען דוד את־הכהן ויאמר לו
,nudiustertius ‡ heri sicut nobis ‡ prohibita mulier Quinimo †
כי אם־אשה עצרה־לנו כתמול שלשם
via ipsa & ; sanctitas puerorum vasa fuerunt & , me exeundo in *
בצאתי ויהיו כלי־הנערים קדש והוא דרך
.vase in sanctificabitur hodie quia etiam & ,prophanationis
חל ואף כי היום יקדש בכלי:
ibi erat non quia sanctitatem ‖ sacerdos ei dedit Et
6 ויתן־לו הכהן קדש כי לא־היה שם
faciebus ‡ à ,remoti ‡ ,facierum panis † nisi panis
לחם כי־אם־לחם הפנים המוסרים מלפני
.ipsum capi ‖ die in calidum panem * ponendum ad Domini
יהוה לשום לחם חם ביום הלקחו:
detentus ‖ illa die in Saul seruis de vir ibi Et
7 ושם איש מעבדי שאול ביום ההוא נעצר
potentissimus , Edomæus Doegh eius nomen & ,Domini facies ad
לפני יהוה ושמו דאג האדמי אביר
: Achimelech ad David Dixitque .Saul ipsi ‡ qui .pastorum
8 הרעים אשר לשאול: ויאמר דוד לאחימלך
Quia ‡ gladius vel lancea tua manu sub hic est non Et
ואין יש־פה תחת־ידך חנית או־חרב כי
cepi * non mea vasa ‡ etiam & , meum gladium etiam
גם־חרבי וגם־כלי לא־לקחתי
.festinatum regis verbum fuit ‖ quia ; mea manu in
בידי כי־היה דבר־המלך נחוץ:
quem ,Pelistæi Goliath Gladius sacerdos dixit Et
9 ויאמר הכהן חרב גלית הפלשתי אשר־

* & venit. † est. ‖ aliquid. k צוה. ‖ de te propter quam. † mitto ‡ quam. ‡ cuiusquam, & locum ignotum talia. l פלא. * quod inuenitur. ‖ ad. m ענה. † est. n חלל ‡ sed ‡ sanctus ‖ Num ‡ vel saltem. † Verè ‡ cum egressus sum. o יצא. p קדש. ‖ panem sanctum, non erat enim ibi panis. q נתן. † panes ‡ qui erant ‡ facie. r סור. * panes calidos quo sublati sunt. † demorabatur coram Deo. ‡ erant. s רעה. t חנה. ‡ arma ‡ tuli. ‖ verbum regis vrgebat.

panno veste in inuolutus ipse ecce , quercus valle in percussisti
הכית בעמק האלה הנה־היא לוטה בשמלה
* non quia ; cape ‡ tibi ceperis ‡ istum si .Ephod post
אחרי האפוד אם־אתה תקח־לך קח כי אין
,ille sicut ‡ Non :David Dixitque .hoc in † eum præter alius
אחרת זולתה בזה ויאמר דוד אין כמוה
die in fugit & ,David surrexit Et .mihi eum da
10 תנה לי: ויקם דוד ויברח ביום
.Gath regem Achis ad venit Et .Saul faciebus à illa
ההוא מפני שאול ויבא אל־אכיש מלך גת:
David * iste Nonne : eum ad Achis serui Dixeruntque
11 ויאמרו עבדי אכיש אליו הלוא־זה דוד
: dicendo , choris in respondebant ‖ huic nonne ? terræ rex
מלך הארץ הלוא לזה יענו במחלות לאמר
?suis millibus denis in ‡ David & ,suis millibus in † Saul Percussit
הכה שאול באלפו ודוד ברבבתו:
,suo corde in hæc verba David posuit Et
12 וישם דוד את־הדברים האלה בלבבו
ipsum mutauit Et .Gath regis Achis faciebus à valde timuit &
13 ויירא מאד מפני אכיש מלך־גת: וישנו
,eorū manibus in furere se finxit ‡ & ,eorū oculis in suum sensum †
את־טעמו בעיניהם ויתהלל בידם
faciebat descendere & ,portæ fores super ‡ designabat &
ויתו על־דלתות השער ויורד
ad Achis Dixitque .suam barbam in suam saliuam
14 רירו אל־זקנו: ויאמר אכיש אל־
adduxistis quid vt ; furentem virum videbitis * Ecce : suos seruos
עבדיו הנה תראו איש משתגע למה תביאו
adduxistis quia ,ego insanis Indigus ?me ad eum
15 אתו אלי: חסר משגעים אני כי־הבאתם
ingreditur iste Num ? me super ‖ insaniendum ad hunc
את־זה להשתגע עלי הזה יבוא
?meam domum in
אל־ביתי:

a נכרה ‡ vis tollere ‡ tolle * est. b לקחת † hic. ‡ est similis illi. c קום facie. * est. ‖ cantabant per choros. d חלל † mille suos, ‡ decem millia suos? e שום facie. f ראה. g שנה † sermonem ‡ insanum se offendebat ‡ in ostiis. h תוה. * vidistis hominem. i שגע Deficio. k בוא ‖ coram.

CAP. XXII. כב

.Hadullam spelunca in euasit & , inde David abiit Et
1 וילך דוד משם וימלט אל־מערת עדלם
descenderunt & , eius patris domus omnis & , eius fratres audierunt Et
וישמעו אחיו וכל־בית אביו וירדו
vir omnis eum ad sunt congregati Et .illuc eum ad
2 אליו שמה: ויתקבצו אליו כל־איש
vir omnis & ,creditor ei * cui vir omnis & ,angustiatus ‡
מצוק וכל־איש אשר־לו נשא וכל־איש
fuerunt & ; principem in eis super fuitque .animo amarus
מר־נפש ויהי עליהם לשר ויהיו
inde David abiit Et .viri quadringenti fermè eo cum
3 עמו כארבע מאות איש: וילך דוד משם
quæso Egrediatur :Moab regem ad dixitque .Moab Mispeh ‡
מצפה מואב ויאמר אל־מלך מואב יצא־נא
quid sciam donec ,vobiscum ‡ mea mater & ,meus pater
אבי ואמי אתכם עד אשר אדע מה־
Regis faciebus cum eos duxit Et .Deus mihi faciat
4 יעשה־לי אלהים: וינחם את־פני מלך
David esse ‡ diebus omnibus eo cum manserunt & ;Moab
מואב וישבו עמו כל־ימי היות־דוד
Ne : David ad propheta Gad Dixitque .munitione ‡ in
5 במצודה: ויאמר גד הנביא אל־דוד לא
,Iehudah terram tibi ingredieris ‖ & : vade .munitione * in maneas
תשב במצודה לך ובאת־לך ארץ יהודה
audiuit Et .Chareth siluam † venit & ,David abiit Et
וילך דוד ויבא יער חרת: וישמע
Saul & ;eo cum ‡ qui viri & , David scitetur quòd Saul
6 שאול כי נודע דוד ואנשים אשר אתו ושאול
eius lancea & , Ramah in arbore sub Ghibhah in manens ‡
יושב בגבעה תחת־האשל ברמה וחניתו
.eum super stantes * eius serui omnes & ,eius manu in
בידו וכל־עבדיו נצבים עליו:
Audite : eum super stantibus ‖ suis seruis Saul Dixitque
7 ויאמר שאול לעבדיו הנצבים עליו שמעו־
,agros Isai filius dabit vobis omnibus Etiam : Iemini filij quæso
נא בני ימיני גם־לכלכם יתן בן־ישי שדות

seruauit se. l ילך. m ירד. ‡ angustiis affectus * erat. n מרר. o מאר ‡ in speculam. ‡ & maneant. p ידע ante regem. q נחה ‡ quibus fuit. Sarce. r מצד * arce. ‖ ingredere. s ישב t בוא † in saltum caduum. u ילך ‡ erant. x ידע ‡ manebat. y חנה * stabant iuxta ‡ qui stabant iuxta. z נתן

principes & , millium principes ponet vobis omnibus ;vineas &
וכרמים לכלכם [a]ישים [b]שרי אלפים ושרי
non & ,me super ‡ vos omnes estis ligati † Quia ?centenorum
8 מאות: [c]כי קשרתם כלכם עלי ואין—
;Isai filio cum meum filium excidendo in * meam autem reuelans ‡
גלה את–אזני בכרת—בני עם–בן–ישי
,meam autem reuelans † & ,me super vobis ex ægrotans ‖ non &
ואין–חלה מכם עלי וגלה את–אזני
insidiatorem ‡ ad me super ‡ meum seruum meus filius suscitauit quia
כי הקים בני את–עבדי עלי לארב
Edomæus Doeg respondit Et ? hanc diem secundum
9 כיום הזה: [d]ויען דאג האדמי
Vidi : dixit & , Saul seruos super constitutus ipse & *
והוא נצב על–עבדי–שאול ויאמר [e]ראיתי
filium Achimelech ad Nob in venientem Isai filium
את–בן–ישי בא נבה אל–אחימלך בן–
dedit escam & ,Domino in ei interrogauit ‖ Et .Achitub
10 אחטוב: וישאל–לו ביהוה [f]וצידה נתן
misit Et .ei dedit Pelistæi Gholiath gladium & , ei
11 לו ואת חרב גלית הפלשתי נתן לו: וישלח
Achitub * filium Achimelech vocandum ad rex
המלך לקרא את–אחימלך בן–אחיטוב
* qui , sacerdotes eius patris domum omnem & , sacerdotem
הכהן ואת כל–בית אביו הכהנים אשר
dixit Et .regem ad ipsi omnes venerunt & : Nob in
12 בנב ויבאו כלם אל–המלך: ויאמר
ego Ecce :dixit & .Achitub fili nunc Audi Saul
שאול שמע–נא בן–אחיטוב ויאמר הנני
estis ligati quid Vt : Saul eum ad Dixitque .mi domine
13 אדני: ויאמר אליו שאול למה קשרתם
,gladium & panem ei te dando in * ,Isai filius & , tu me super
עלי אתה ובן–ישי [g]בתתך לו לחם וחרב
insidiantem in ,me in consurgendum ad , Deo in ei interrogando ‖ &
ושאול לו באלהים לקום אלי לארב
,regi Achimelech respondit Et ? hanc diem secundum
14 כיום הזה: [h]ויען אחימלך את–המלך
gener & ,fidelis Dauid sicut tuis seruis omnibus in ‖ quis Et : ait &
ויאמר ומי בכל–עבדיך כדוד נאמן וחתן
?tua domo in gloriosus & , tuum auditum ad recedens ‡ & ,regis
המלך [i]וסר אל–משמעתך ונכבד בביתך:
Absit ? Deo in ei interrogare ‡ cœpi hodie Num
15 היום [k]החלתי לשאול–לו באלהים חלילה
omni in verbum * suo seruo in rex imponat Ne .mihi
לי אל–[l]ישם המלך בעבדו דבר בכל–
hoc omni in ‖ tuus seruus nouit non quia ;mei patris domo
בית אבי כי לא–ידע עבדך בכל–זאת
Moriendo : rex Dixitque .magnum vel paruum verbum
16 דבר קטן או גדול: ויאמר המלך מות
.tui patris domus † omnis & ,tu , Achimelech morieris
תמות אחימלך אתה וכל–בית אביך:
: eum super stantibus ‡ cursoribus rex Dixitque
17 ויאמר המלך [m]לרצים הנצבים עליו
etiam quia :Domini sacerdotes interficite & , Conuertimini
[n]סבו [o]והמיתו כהני יהוה כי גם–
fugiens ‡ quòd cognouerunt quia & , Dauid cum * eorum manus
ידם עם–דוד וכי ידעו כי–ברח
serui noluerunt & :meam aurem reuelarunt ‖ non & ,ipse
הוא ולא [p]גלו את–אזנו ולא–[q]אבו עבדי
sacerdotes in irruendum ad † suam manum mittere regis
המלך לשלח את–ידם לפגע בכהני
, tu Conuertere : Doeg ad rex dixit Et .Domini
18 יהוה: ויאמר המלך לדויג סב אתה
irruit ‡ & ,Edomæus Doeg est conuersus & .sacerdotes in irrue ‡ &
ופגע בכהנים ויסב דויג האדמי ויפגע
octoginta illa die in interfecit & : sacerdotes in ipse
19 הוא בכהנים וימת ביום ההוא שמנים
Nob Et .lineum ephod portantem virum * quinque &
וחמשה איש נשא אפוד בד: ואת נב
ad vsque & viro à , gladij os ad ‖ percussit sacerdotum ciuitatem
עיר–הכהנים [r]הכה לפי–חרב מאיש ועד–
,asinum & ,bouem & , sugentem ‡ ad vsque & infante ab † ,mulierem
אשה מעולל ועד–יונק ושור וחמור

omnes vos ‖ tribunos & centuriones?
[a]שום [b]שור
† coniurastis
‡ aduersum
[c]מאה
‡ est qui, aperiat
* cùm fœdus inierit filius meus
‖ est qui doleat
† qui reuelet
‡ aduersum
‡ insidias
[d]ענה
* qui erat
[e]ראה
‖ consuluit pro eo Dominum,
[f]צוד
familiam
* erant
adsum
coniurastis aduersum
* vt dares
[g]נתן
‖ consuleres pro eo Deum, vt consurgeret contra me, ad insidias
[h]ענה
‖ inter omnes seruos tuos
‡ qui pergit ad obedientiam tuam,
[i]סור
‡ consulere pro eo Deum?
[k]חלל
* quippiam
[l]שום
‖ de omnibus his
† familia
‡ qui stabant iuxta
[m]רוץ
[n]סבב [o]מות
* est
‡ fugeret
‖ aperuerunt
אזני
ק
[p]גלה [q]אבה
† vt interficerent
לדואג
ק
‡ interfice
‡ interfecit
דואג
ק
viros portantes
‖ acie
[r]נכה
† è paruulo
‡ lactentem, & boues, & asinos

& ad agnum os gladij.
Achimelech vnus filius euasit Et
20 ושה [a]לפי–חרב: וימלט בן–אחד לאחימלך
.Dauid post fugit & , Ebiathar eius nomen & , Achitub filio ‖
בן–אחטוב ושמו אביתר ויברח אחרי דוד:
Saul occidisset quòd , Dauid ipsi Ebiathar nunciauit Et
21 [b]ויגד אביתר לדוד כי הרג שאול
;Ebiathar ad Dauid dixit Et .Domini sacerdotes
22 את כהני יהוה: ויאמר דוד לאביתר
quòd , Edomæus Doeg ‡ ibi quòd illa die in Noui
ידעתי ביום ההוא כי–שם דויג האדמי כי–
omnem in * causam præbui ego : Saul nunciaret nunciando
הגד יגיד לשאול אנכי [c]סבתי בכל–
,timeas ne .mecum Sede † .tui patris domus animam
23 נפש בית אביך: [d]שבה אתי אל–[e]תירא
:tuam animam quæret ,meam animam quæsierit qui quia
כי אשר–יבקש את–נפשי יבקש את–נפשך
.me penes tu custodia ‡ quia
כי–משמרת אתה עמדי:

CAP. XXIII. כג

Pelistæi Ecce : dicendo ,Dauid nunciauerunt Et
1 [f]ויגידו לדוד לאמר הנה פלשתים
.areas diripientes ‖ ipsi & , Chehilah in pugnantes
נלחמים בקעילה והמה [g]שסים את–הגרנות:
,vadam Num :dicendo ,Domino in † Dauid interrogauit Et
2 וישאל דוד ביהוה לאמר האלך
ad Dominus Dixitque ?istos Pelistæos in percutiam &
[h]והכיתי בפלשתים האלה ויאמר יהוה אל–
.Chehilah seruabis & ,Pelistæos in percuties & , Vade : Dauid
דוד לך והכית בפלשתים [i]והושעת את–קעילה:
hîc nos Ecce : eum ad Dauid viri Dixeruntque
3 ויאמרו אנשי דוד אליו הנה אנחנו פה
ad Chehilah in iuerimus cùm etiam & , timentes Iehudah in
ביהודה יראים ואף כי–[k]נלך קעלה אל–
Dauid adhuc addidit Et ? Pelistim ordines ‖
4 מערכות פלשתים: ויוסף עוד דוד
:dixit & ,Dominus ei respondit Et .Domino in interrogandum ad †
לשאול ביהוה [l]ויענהו יהוה ויאמר
Pelistæos dans ego ‡ quia , Chehilah in descende ,Surge
קום [m]רד קעילה כי–אני נתן את–פלשתים
.Chehilah in eius viri & , Dauid abiit Et .tua manu in
5 בידך: וילך דוד ואנשיו קעילה
:eorum acquisitiones ‖ duxit & , Pelistæis in * pugnauit &
וילחם בפלשתים וינהג את–מקניהם
habitatores Dauid seruauit & ;magna plaga eos in percussitque
[m]ויך בהם מכה גדולה [n]וישע דוד את ישבי
Achimelech filius Ebiathar fugiendo in fuit Et .Chehilah
6 קעילה: ויהי בברח אביתר בן–אחימלך
.sua manu in descendit ephod * , Chehilah in Dauid ad
אל–דוד קעילה אפוד ירד בידו:
,Chehilah in Dauid venisset quòd , Saul fuit nunciatum Et
7 ויגד לשאול כי–בא דוד קעילה
quia ,mea manu in Deus eum Alienauit : Saul dixitque
ויאמר שאול נכר אתו אלהים בידי כי
.vectis & , portarum vrbem in ingrediendo est clausus
נסגר לבוא בעיר דלתים ובריח:
,prœlium in populum omnem Saul audire fecit Et
8 וישמע שאול את–כל–העם למלחמה
ad & ,Dauid ad angustiandum ad * , Chehilah in descendendum ad
[o]לרדת קעילה לצור אל–דוד ואל–
Saul se super ‖ quòd Dauid cognouit Et .eius viros
9 אנשיו: [p]וידע דוד כי עליו שאול
: sacerdotem Ebiathar ad dixit & ; malum tacens †
מחריש [q]הרעה ויאמר אל–אביתר הכהן
.ephod Applica
הגישה האפוד:
audiendo . Israel Deus Domine : Dauid Dixitque
10 ויאמר דוד יהוה אלהי ישראל שמע
in venire Saul quærens quòd tuus seruus audiuit
שמע עבדך כי–מבקש שאול לבא אל–
.me propter ciuitatem corrumpendum ad ,Chehilah
קעילה לשחת לעיר בעבורי:

descendes acie
[a]פה
‖ filij
[b]נגד
‡ erat
דואג
ק
* quòd interfici fecerit omnis homo familiæ
[c]סבב [d]ישב
† Mane apud me.
[e]ירא
‡ custoditus eris
[f]נגר
pugnant cum
‖ diripiunt
[g]שסה
† Dominum,
[h]נכה
[i]ישע
timemus, quanto magis cùm perrexerimus
[k]ילך
‖ acies
† vt interrogaret Dominum.
[l]ענה
‡ do
[m]ירד
* cum
‖ pecudes
[m]נכה [n]ישע
cùm fugeret
* cum
Conclusit
congregauit vt descenderet
* vt obsideret
[o]ירד
‖ contra
[p]ידע
† tacitè cogitaret
[q]רוע
quærit
vt disperdat

† campestribus ‡ desolationis. ‡ iuerunt * nuncij
Saul iuit ‡ Et .Iesimon ‡ dexteram ad solitudine † in
בערבה אל ימין הישימון׃ וילך שאול 25
descendit & ,Dauidi * nunciauerunt & ,quærendum ad eius viri &
ואנשיו לבקש ᵃויגדו לדוד וירד ᵃנגד
‖ ad
Saul audiuit Et .Mahon deserto in mansit & ,petram ‖
הסלע וישב במדבר מעון וישמע שאול
† in
iuit Et .Mahon desertum † Dauid post est persecutus &
וירדף אחרי דוד מדבר מעון׃ וילך 26
latere ex eius viri & ,Dauid & , hinc montis latere ex Saul
שאול מצד ההר מזה ודוד ואנשיו מצד
festinauit Dauid ire à facie
faciebus à abeundum ad festinus Dauid fuit & :inde montis
ההר מזה ᵇויהי דוד נחפז ללכת מפני ᵇהיה
‖ circumdabant
in & ,Dauid in corona cingentes ‖ eius viri & ,Saul Et .Saul
שאול ושאול ואנשיו עטרים אל דוד ואל
‡ vt caperent ‡ nuncius.
Saul ad venit legatus ‡ Et .eos prehendendum ad † eius viros
אנשיו לתפשם׃ ומלאך בא אל שאול 27
‡ veni. † impetum fecerunt.
Pelistim se diffuderunt * quia , vade ‡ & , Accelera : dicendo
לאמר מהרה ולכה כי פשטו פלשתים
post persequendo à Saul est reuersus Et .terram super
על הארץ׃ וישב שאול מרדף אחרי 28
vocauerunt Ideo .Pelistim occursum in iuit & ,Dauid
דוד וילך לקראת פלשתים על כן קראו
‡ petram diuisionum,
.hammachlecoth Selah ‡ illum locum
למקום ההוא סלע המחלקות׃

CAP. XXIIII. כד

munitionibus in mansit & ,inde Dauid ascendit Et
1 ᶜויעל דוד משם וישב במצדות ᶜעלה
post à Saul est reuersus quando ,fuit Et . Henghedi
2 עין גדי׃ ᵈויהי כאשר ᵉשב שאול מאחרי ᵈהיה ᵉשוב
* est
* Dauid Ecce :dicendo , ei nunciauerunt & ,Pelistim
פלשתים ᶠויגדו לו לאמר הנה דוד ᶠנגד
.ghedi-Hen deserto in
במדבר עין גדי׃
‖ virorum electorum
electi viri ‖ millia tria Saul Tulitque
3 ᵍויקח שאול שלשת אלפים איש בחור ᵍלקח
, Dauid quærendum ad iuit & , Israel omni ex
מכל ישראל וילך לבקש את דוד
† faciem
.siluestrium hircorum petrarum facies † super eius viros &
ואנשיו על ʰפני צורי היעלים׃ ʰפנה
† ouium iuxta ‡ vbi erat
ibi & ‡ , viam super pecoris ‡ caulas ad venit Et
4 ויבא אל גדרות הצאן על הדרך ושם
* pugnandum ventrem.
suos pedes tegendum * ad Saul est ingressus & ; spelunca
מערה ויבא שאול ⁱלהסך את רגליו ⁱסוך
‖ manebant
manentes ‖ speluncæ lateribus in eius viri & ,Dauid Et
ודוד ואנשיו בירכתי המערה ישבים׃
quam dies Ecce :eum ad Dauid viri Dixeruntque
5 ויאמרו אנשי דוד אליו הנה היום אשר
† do
tuum inimicum dans † ego Ecce :te ad Dominus dixit
אמר יהוה אליך הנה אנכי נתן את אויביך יתיר
‡ placuerit
tuis oculis in erit bonum ‡ quemadmodum ei facies & ,tua manu in
בידך ᵏועשית לו כאשר יטב בעיניך ᵏעשה
‡ oram † erat
* quod . pallij alam ‡ abscidit & .Dauid surrexit &
ˡויקם דוד ויכרת את כנף המעיל אשר ˡקום
‡ clam.
.secreto in ‖ Saul
לשאול ᵐבלט׃ ᵐלאט
‡ hoc
propterea ,eum Dauid cor percussit & sic † post fuit Et
6 ויהי אחרי כן ⁿויך לב דוד אתו על ⁿנכה
‡ oram ‡ erat
Sauli ipsi ‡ quod alam ‡ absciderat quod
אשר כרת את כנף אשר לשאול׃
si , Domino à mihi Absit : suis viris Dixitque
7 ויאמר לאנשיו חלילה לי מיהוה אם
* Christo
,Domini vncto * meo domino hoc verbum faciam
אעשה את הדבר הזה לאדני למשיח יהוה
‖ vt mittam † Christus
Domini vnctus † quia ; eum in meam manum mittendum ad ‖
לשלח ידי בו כי משיח יהוה
‡ est. ‡ confregit
,verbis in suos viros Dauid scidit ‡ Et . ipse ‡
הוא׃ ‡ וישסע דוד את אנשיו בדברים
* permisit
surrexit Saul Et .Saul in consurgere eos dedit * non &
ולא נתנם לקום אל שאול ושאול קם
per viam.
.via in ‖ iuit & , spelunca de
מהמערה וילך בדרך׃

? eius manu in Chehilah domini ‖ me concludent Nunquid
11 היסגרני בעלי קעילה בידו
tradent ‖ maiores
,tuus seruus audiuit quemadmodum , Saul descendet Nunquid
הירד שאול כאשר שמע עבדך
.tuo seruo quæso Indica ? Israel Deus Domine
יהוה אלהי ישראל ᵃהגד נא לעבדך ᵃנגד
: Dauid Dixitque .Descendet : Dominus Dixitque
12 ויאמר יהוה ᵇירד׃ ויאמר דוד ᵇירד
tradent maiores
meos viros & , me Chehilah domini concludent Nunquid
היסגרו בעלי קעילה אתי ואת אנשי
.Concludent : Dominus dixit & ? Saul manu in Tradent.
ביד שאול ויאמר יהוה יסגירו׃ ᶜקום ᵈמאה
; viri sexcenti fermè eius viri & ,Dauid surrexit Et
13 ᶜויקם דוד ואנשיו כשש ᵈמאות איש ᵉיצא
.ambulauerunt quo in ambulauerunt & , Chehilah è sunt egressi &
ᵉויצאו מקעילה ויתהלכו באשר יתהלכו
: Chehilah è Dauid euasisset quòd , est nunciatum Sauli Et
ולשאול הגד כי נמלט דוד מקעילה
deserto in Dauid mansit Et . exire cessauit &
14 ויחדל לצאת׃ ᶠוישב דוד במדבר ᶠישב
; Ziph deserto in monte in mansitque , munitionibus in
במצדות וישב בהר במדבר זיף
eum tradidit non & , diebus omnibus Saul eum quæsiuit &
ויבקשהו שאול כל הימים ולא נתנו
esset egressus quòd Dauid vidit Et .eius manu in Deus
15 אלהים בידו׃ ᵍוירא דוד כי יצא ᵍראה * erat
deserto in * Dauid & ,suam animam quærendum ad Saul
שאול לבקש את נפשו ודוד במדבר
filius Ionathan surrexit Et .silua in Ziph
16 זיף בחרשה׃ ויקם יהונתן בן
confortauit & ; siluam in Dauid ad iuit & , Saul
שאול וילך אל דוד חרשה ויחזק את
timeas Ne :eum ad Dixitque .Deo in eius manum
17 ידו באלהים׃ ויאמר אליו אל תירא
tu & , mei patris Saul manus te inueniet non quia
כי לא תמצאך יד שאול אבי ואתה
: secundum in tibi ero ego & ,Israel super regnabis secundus:
תמלך על ישראל ואנכי אהיה לך ʰלמשנה ʰשנה scit
.ita sciens meus pater Saul etiam &
וגם שאול אבי ידע כן׃
‡ pepigerunt † coram Dño.
mansit & .Domini facies ad ‡ fœdus ipsi ambo exciderunt ‡ Et
18 ויכרתו שניהם ברית ⁱלפני יהוה וישב ⁱפנה
.suam domum in abiit Iehonathan Et .silua in Dauid
דוד בחרשה ויהונתן הלך לביתו׃
: dicendo , Ghibhah in Saul ad Ziphæi ascenderunt Et dicentes:
19 ᵏויעלו זפים אל שאול הגבעתה לאמר ᵏעלה
latitat ‡ præsidiis
,silua in munitionibus ‡ in nobiscum se abscondens ,Dauid Nonne
הלוא דוד ˡמסתתר עמנו במצדות בחרשה ˡסתר
* est ‖ dextris
? Iesimon dextra ‖ à * quæ ,Chachilah colle in
בגבעת החכילה אשר מימין הישימון׃
rex tuæ animæ desiderium omne ad nunc Et
20 ועתה לכל ᵐאות נפשך המלך ᵐאוה
nostrum erit tradere
regis manu in eum concludere nobis & :descende descendendo
ⁿלרדת רד ולנו הסגירו ביד המלך׃ ⁿירד
† à
quia ,Domino † vos Benedicti : Saul Dixitque
21 ויאמר שאול ברוכים אתם ליהוה כי
‡ misereti estis mei.
,scitote & ;adhuc parate ,quæso Ite me super peperistis ‡
22 חמלתם עלי׃ ᵒלכו נא ᵖהכינו עוד ᵠודעו ᵒילך ᵖכון ᵠידע ʳראה
‡ In Quòd
eum viderit quis ,eius pes sit quo ‡ eius locum videte &
ʳוראו את מקומו אשר תהיה רגלו מי ראהו
.ipse aget callidè callendo * :me ad dixit quia .ibi
שם כי אמר אלי ערום יערם הוא׃
‖ omnia latibula in † abscondit
se abscondet † quibus latibulis omnibus ex ‖ scitote & ,videte Et
23 וראו ודעו מכל המחבאים אשר יתחבא
‡ cum re certa
.vobiscum ibo & , rectum ad ‡ me ad reuertimini & ,ibi
שם ˢושבתם אלי אל נכון והלכתי אתכם ˢשוב
omnibus in eum scrutabor & , terra in ipse fuerit si , erit Et
והיה אם ישנו בארץ וחפשתי אתו בכל
Ziph in abierunt & ,surrexerunt Et .Iehudah millibus
24 אלפי יהודה׃ ויקומו וילכו זיפה
‖ ante † erant
Mahon deserto in † eius viri & ,Dauid Et .Saul facies ad ‖
לפני שאול ודוד ואנשיו במדבר מעון

speluncâ de est egressus & ,posthæc David surrexit Et
9 ויקם דוד אחרי־כן ויצא מן־המערה
.rex mi Domine :dicendo ,Saul post clamauit &
ויקרא אחרי־שאול לאמר אדני המלך
vultus † David inclinauit & ,se post Saul respexit Et
ויבט שאול אחריו ויקד דוד אפים
quòd Vt :Saul ad David Dixítque .se incuruauit ‡ & ,terram in
10 ארצה וישתחו: ויאמר דוד לשאול למה
David Ecce :dicendo ,hominis verba audies ‡
תשמע את־דברי אדם לאמר הנה דוד
viderunt hac die Ecce ?tuum malum quærens *
11 מבקש רעתך: הנה היום הזה ראו
mea manu in hodie Dominus te tradiderit quòd tui oculi
עיניך את אשר־נתנך יהוה היום בידי
.te super pepercit † & ,te occidendum ad || dixit Et .speluncâ in
במערה ואמר להרגך ותחס עליך
quia ,meum dominum in meam manum mittam ‡ Non :dixi &
ואמר לא־אשלח ידי באדני כי־
vide etiam ,vide mi pater Et .ipse * Domini vnctus ‡
12 משיח יהוה הוא: ואבי ראה גם ראה
me abscindendo in † quia :mea manu in tui pallij alam ||
את־כנף מעילך בידי כי בכרתי
quia ,vide & ,Scito .te interfeci non & ,tui pallij alam ‡
את־כנף מעילך ולא הרגתיך דע וראה כי
peccaui non & ;præuaricatio & ,malum mea manu in ‡ non
אין בידי רעה ופשע ולא־חטאתי
.eam capiendum ad || meæ animæ insidians * tu Et .tibi
לך ואתה צדה את־נפשי לקחתה:
me vlciscatur & ,te inter & ,me inter Dominus Iudicet
13 ישפט יהוה ביני ובינך ונקמני
Quemadmodû .te in sit non mea manus & :te de Dominus
14 יהוה ממך וידי לא תהיה־בך: כאשר
:impietas egredietur impiis Ab † antiqui † prouerbium dicit
יאמר משל הקדמני מרשעים יצא רשע
est egressus quem Post .te in sit non mea manus &
15 וידי לא תהיה־בך: אחרי מי יצא
canem post ‡ persequens tu † quem post ,Israel rex
מלך ישראל אחרי מי אתה רדף אחרי כלב
Dominus sit Et .vnum pulicem post ,mortuum
16 מת אחרי פרעש אחד: והיה יהוה
discepter & ,videat & ;te inter & ,me inter iudicet & ,iudicem in
לדין ושפט ביני ובינך וירא וירב
,fuit Et .tua manu de me iudicet & ,meam litem
17 את־ריבי וישפטני מידך: ויהי
ad hæc verba loqui David consummare sicut ||
ככלות דוד לדבר את־הדברים האלה אל־
?David mi fili hæc tua vox † Num :Saul dixit & ,Saul
שאול ויאמר שאול הקלך זה בני דוד
ad Dixitque .fleuit & ,suam vocem Saul leuauit &
18 וישא שאול קלו ויבך: ויאמר אל־
mihi retribuisti tu quia :me præ tu Iustus ‡ :David
דוד צדיק אתה ממני כי אתה גמלתני
indicasti tu Et .malum tibi retribui ego & ,bonum
19 הטובה ואני גמלתיך הרעה: ואת הגדת
quia ;bonum mecum fecisti quòd ,hodie
היום את אשר־עשיתה אתי טובה את אשר
.me occidisti non & ,tuam manum in Dominus me conclusit ‡
סגרני יהוה בידך ולא הרגתני:
eum mittet & * ,suum inimicum quispiam inuenerit cûm ‡ Et
20 וכי־ימצא איש את־איבו ושלחו
pro bonum tibi rependat || Dominus & ?bona via in
בדרך טובה ויהוה ישלמך טובה תחת
ecce nunc Et .mihi fecisti quam ,hac die
21 היום הזה אשר עשיתה לי: ועתה הנה
tua manu in stabit & ;regnabis regnando quòd ,cognoui
ידעתי כי מלך תמלוך וקמה בידך
,Domino in mihi iura nunc Et .Israel regnum
22 ממלכת ישראל: ועתה השבעה לי ביהוה
disperdideris si & ;me post meum semen abscideris si
אם־תכרית את־זרעי אחרי ואם־תשמיד
David iurauit Et .mei patris domo de meum nomen
23 את־שמי מבית אבי: וישבע דוד

מהמערה ק · קום a · † faciem · נבט b קדד c · * adorauit. · שחה d · ‡ audis · * quærit · רוע e ראה f · || quispiam vt occiderem · † peperci tibi · חוס g · ‡ extendam · ‡ Christus · * est · || oram · † dum abscinderem · ‡ oram · ידע h · ‡ est · רוע i · * insidiaris · || vt auferas · † antiquorum · ‡ persequeris · מות k · iudicet · דון l רוב m causam meã. · || cûm compleuisset · כלה n · † est · קול o · נשא p · בכה q · ‡ Iustior es · ואתה ק · נגר r עשה s · ‡ tradidit · ‡ si * num · || reddat · קום t · per Dominum,

eius viri & ,David & ;suam domum in Saul abiit & :Saul ipsi
לשאול וילך שאול אל־ביתו ודוד ואנשיו
.munitionem super ascenderunt
עלו על־המצודה:

ילך a · in præsidium. · עלה b

CAP. XXV. כה

;Israel omnis sunt congregati & ,Samuel est mortuus Et
1 וימת שמואל ויקבצו כל־ישראל
.Ramah in sua domo in eum sepelierunt & ,eum planxerunt &
ויספדו־לו ויקברהו בביתו ברמה
.Paran desertum in descendit & ,David surrexit Et
ויקם דוד וירד אל־מדבר פארן:
vir ‡ & .Charmel in eius opus † & ,Mahon in || vir Et
2 ואיש במעון ומעשהו בכרמל והאיש
mille & ,millia tria pecus ‡ ei & ;valdè magnus
גדול מאד ולו צאן שלשת־אלפים ואלף
.Charmel in suum pecus tondendo in * erat & ;capræ
עזים ויהי בגזז את־צאנו בכרמל:
:Abighail || eius vxoris nomen & ,Nabal viri nomen Et
3 ושם האיש נבל ושם אשתו אבגיל
‡ vir & :forma pulchra & ,intellectu bona mulier † &
והאשה טובת־שכל ויפת תאר והאיש
audiuit Et .Calebita ipse & ,adinuentionibus ‡ malus & ,durus
4 קשה ורע מעללים והוא כלבו: וישמע
.suum pecus || Nabal tondens * quòd ,deserto in David
דוד במדבר כי־גזז נבל את־צאנו:
Dauid dixitque :pueros decem David misit Et
5 וישלח דוד עשרה נערים ויאמר דוד
.Nabal ad venietis † & ,Charmel in Ascendite :pueris
לנערים עלו כרמלה ובאתם אל־נבל
dicetis * Et .pacem ‡ meo nomine in ei optabitis ‡ &
ושאלתם־לו בשמי לשלום: ואמרתם 6
omne & ,pax † tua domus & ,pax || tu & ;vitam Ad :sic
כה לחי ואתה שלום וביתך שלום וכל
* tondentes quòd ,audiui nunc Et .pax ‡ tibi ‡ quod
7 אשר־לך שלום: ועתה שמעתי כי גזזים
non :nobiscum fuerunt ,tibi * qui ,pastores nunc ;tibi
לך עתה הרעים אשר־לך היו עמנו לא
quicquam eis est visitatum ‡ nec ,eos verecundia † affecimus
הכלמנום ולא־נפקד להם מאומה
.Charmel in eos esse ‡ diebus omnibus
כל־ימי היותם בכרמל:
Inueniántque. tibi annunciabunt & ,tuos pueros Interroga
8 שאל את־נעריך ויגידו לך וימצאו
bona die super quia ,tuis oculis in gratiam pueri
הנערים חן בעיניך כי־על־יום טוב
tua manus inuenerit quod obsecro da .venimus
באנו תנה־נא את אשר תמצא ידך
,David pueri venerunt Et .David tuo filio & ,tuis seruis
9 לעבדיך ולבנך לדוד: ויבאו נערי דוד
hæc verba omnia iuxta Nabal ad sunt locuti &
וידברו אל־נבל ככל־הדברים האלה
.quieuerunt & ;David nomine in
בשם דוד וינוחו:
‡ Quis :dixit & ,David seruis Nabal respondit Et
10 ויען נבל את־עבדי דוד ויאמר מי
serui sunt multiplicati Hodie ?Isai filius quis & ,David
דוד ומי בן־ישי היום רבו עבדים
.suorum dominorum faciebus à vir ‡ se diuidentes
המתפרצים איש מפני אדניו:
& ,meas aquas * & ,meum panem capiam ‡ Et
11 ולקחתי את־לחמי ואת־מימי ואת
,viris dabo & ,meis tonsoribus mactaui || quam,meã victimam
טבחתי אשר טבחתי לגזזי ונתתי לאנשים
sunt conuersi Et ?ipsi † vnde ,cognoui non quos
12 אשר לא ידעתי אי מזה המה: ויהפכו
.venerunt & ,sunt reuersi & ;suam viam ad David pueri
נערי־דוד לדרכם וישבו ויבאו
.hæc verba omnia secundùm ei annunciauerunt &
ויגדו לו ככל הדברים האלה:
vir vos Accingite :suis viris David Dixitque
13 ויאמר דוד לאנשיו חגרו איש את־

מות c · ירד d · || erat · † pecudes · ‡ erat · ‡ oues · dum tonderet pecudes suas · עז e · * erat · † erat · יפה f · * operibus, & erat · כלבי ק · * tonderet · || pecora sua. · † ite · עלה g · ‡ salutate eum · ‡ pacificè. · * dicite · || pacificus, · † pacifica, · חיה h · ‡ est · ‡ erit pacificũ. · * sunt · רעה i · † ignominia · ‡ defuit · ‡ quibus fuerût · היה k · נגד l · in · חנן · חסר אלף נתן · בוא o · נוח p · ‡ est · ענה q · qui diuidunt · ‡ vnusquisque à facie · ‡ tollam aquam meã, · || occidi · † fint · שוב r · נגד s · vnusquisque

: suum gladium vnusquisque se accinxerunt Et .suum gladium
חרבו ויחגרו איש את־חרבו
ascenderunt & ;suum gladium Dauid etiam se accinxit &
ויחגר גם־דוד את־חרבו ויעלו
manserunt ducenti & , viri quadringenti fermè Dauid post
אחרי דוד כארבע [a]מאות איש ומאתים ישבו
[a] מאה
nunciauit Nabal vxori Abighail Et .vasa super
ad supellectilia.
14 ולאביגיל אשת נבל הגיד על־[b]הכלים :
[b] כלה
Dauid misit Ecce : dicendo , pueris è vnus puer
נער־אחד מהנערים לאמר הנה שלח דוד
,nostrum dominum *benedicendum* ‖ ad deserto è *legatos* *
* nuncios ‖ salutandum
מלאכים מהמדבר לברך את־אדנינו
;valde nobis † boni viri Et .eos in est inuectus &
† fuerunt
15 והאנשים טבים לנו מאד : [c]ויעט בהם
[c] עיט
omnibus quicquam *visitauimus* ⸸ nec ,*pudefacti fuimus* ‡ non &
‡ fuimus ignominia affecti ⸸ defuit nobis
ולא [d]הכלמנו ולא־פקדנו מאומה כל־
[d] כלם
.agro in *nos existendo in* ‖ ,eis cum ambulauimus * diebus
* quibus ‖ dum essemus
ימי התהלכנו אתם בהיותנו בשדה :
,die *etiam* ‡ ,nocte *etiam* ,*nos super* † fuerunt Murus
† nobis, tum ‡ tum
16 חומה היו עלינו גם־לילה גם־יומם
.pecus pascentes eis cum nos esse ⸸ diebus omnibus
⸸ quibus cum eis pauimus pecora.
כל־ימי היותנו עמם רעים הצאן :
est *consummata* * quia , facias quid vide & , scito nunc Et
* completa
17 ועתה דעי [e]וראי מה־[f]תעשי כי־כלתה
[e] ראה [f] עשה
:eius domum omnem *super* ‖ & nostrum dominum *in* ‖ malitia
‖ contra
הרעה אל־אדנינו ועל־כל־ביתו
.eum ad loqui *præ* ,*profectu sine* ⸸ filius ‡ ipse &
‡ est ⸸ impius, vt nemo possit
והוא בן־בליעל מדבר אליו :
,panes ducentos *cepit* * & Abighail festinauit Et
* tulit
18 ותמהר אבוגיל ותקח מאתים לחם
אביגיל ק
quinque & , *factas* ‖ oues quinque & ,vini vtres duos &
‖ paratas,
[g]ושנים נבלי־יין וחמש צאן עשוות וחמש
עשויות ק
ducentas & ,*aridos botros* † centum & , polentæ sata
[h]סאים קלי ומאה צמקים [i]ומאתים
[g] שנה
.asinos super posuit & : caryeas
† ligaturas vuarum passarum,
דבלים [k]ותשם על־החמרים :
ego ecce : *meas facies ad* ‡ Transite : suis pueris Dixitque
[h] סאה
19 ותאמר לנעריה עברו לפני הנני
[i] מאה [k] שום
.indicauit non Nabal suo viro Et *.veniens* ⸸ vos post
אחריכם באה ולאישה נבל לא [l]הגידה :
‡ ante me; ⸸ venio.
descendente & ,asinum super equitante illa ,fuit Et
[l] נגד
20 והיה היא רכבת על־החמור וירדת
descendentes ‖ eius viri & , Dauid ecce & ,montis *abscondito in* *
* per absconditum ‖ descendebant
בסתר ההר והנה דוד ואנשיו ירדים
: dixit Dauid Et .eis occurrit & : eius occursum in
21 לקראתה ותפגש אתם : ודוד אמר
huic † quæ omnia seruaui vanum in Certè
† erant
אך לשקר שמרתי את־כל־אשר לזה
‡ defuit ⸸ erant
, sibi ⸸ quæ omnibus ex *fuit visitatum* ‡ non & , deserto in
במדבר ולא־נפקד מכל־אשר־לו
.bono pro malum mihi reddidit & ; quicquam
מאומה [m]וישב־לי [n]רעה תחת טובה :
[m] שוב [n] רוע
,addat sic & , Dauid inimicis Deus faciat Sic
22 כה־יעשה אלהים לאיבי דוד וכה יסיף
manè ad vsque ei ‡ quæ omnibus ex reliquero si
‡ sunt
אם־אשאיר מכל־אשר־לו עד־[o]הבקר
סא אור
Abighail vidit Et .parietem in mingentem
23 [o]משתין בקיר : [p]ותרא אביגיל את־
[o] שתן [p] ראה
se prostrauit & ;asino *desuper* ‖ descendit & , festinauit & ,Dauid
‖ de
דוד ותמהר [q]ותרד מעל החמור [r]ותפל
[q] ירד [r] נפל
.terram ⸸ se incuruauit & ,*suas facies* ‡ super Dauid *facies* † in
† faciem ‡ faciem suam, ⸸ in
לאפי דוד על־פניה [s]ותשתחו ארץ :
[s] שחה
mi domine ego me In ‖ :dixit & ,eius pedes *super cecidit* * Et
* prostrauit se ad
24 ותפל על־רגליו ותאמר בי־אני אדני
audi & ,tuis auribus in tua ancilla obsecro loquatur & , *iniquitas*
‖ Obsecro ego domine mi, sit obnoxia pœnæ iniquitatis,
[t]העון ותדבר־נא אמתך באזניך ושמע
.tuæ ancillæ verba
את־דברי אמתך :
[t] עוה
virum *ad* ‡ suum cor meus dominus ponat quæso Ne
‡ super
25 אל־נא ישים אדני את־לבו אל־איש
⸸ impium
suum nomen secundum quia ,Nabal super ,hunc *profectu absque* ⸸
הבליעל הזה על־נבל כי כשמו

tua ancilla & : eo cum *vilitas* ‡ & ,eius nomen Nabal ‖ ,*ipse* † sic
† est ‖ *insipiens* ‡ stultitia
כן־הוא נבל שמו ונבלה עמו ואני אמתך
.misisti quos ,mei domini pueros vidi non
לא ראיתי את־נערי אדני אשר שלחת :
, tua anima viuit & , Dominus viuit mi domine nunc Et
[a] חיה
26 ועתה אדני [a]חי־יהוה וחי־נפשך
vt non venires
seruaret & ,sanguinibus in *veniendo à* Dominus te prohibuit quia
[b] ישע
אשר מנעך יהוה מבוא בדמים [b]והושע
tui inimici Nabal sicut sint nunc Et .tibi tuam manum
ידך לך ועתה יהיו כנבל איביך
domino meo
.malum *meum dominum ad* quærentes &
והמבקשים אל־אדני רעה :
,tua ancilla attulit quam hæc benedictio nunc Et
27 ועתה הברכה הזאת אשר־[c]הביא שפחתך
[c] בוא
pedibus in ambulantibus pueris detur & , meo domino
qui ambulant ad pedes
לאדני ונתנה לנערים המתהלכים ברגלי
:tuæ ancillæ præuaricationi obsecro Parce .mei domini
28 אדני : [d]שא נא לפשע אמתך
[d] נשא
domum meo domino Dominus faciet faciendo quia
כי־עשה יעשה יהוה לאדני בית
stabilem,
,est prœliatus meus dominus Domini prœlia quia ,*fidelem*
נאמן כי־מלחמות יהוה אדני נלחם
.tuis diebus à te in est inuenta non malitia &
[e]ורעה לא־תמצא בך [f]מימיך :
[e] רוע [f] יום
quærendum ad & , te persequendum ad homo surrexit Et
29 [g]ויקם אדם לרדפך ולבקש
[g] קום
colligata mei domini anima erit & : tuam animam
את־נפשך והיתה נפש אדני צרורה
vitæ
animam & , tuo Deo Domino cum *vitarum* fasciculo in
בצרור [h]החיים את יהוה אלהיך ואת נפש
[h] חיה
.fundæ *curuaturæ* ‡ medio in *eam iaciet funda* tuorum inimicorum
eiaculabitur ‡ sedis
איביך יקלענה בתוך [i]כף הקלע :
[i] כפף
omne secundum meo domino Dominus fecerit cùm ,erit Et
30 והיה כי־יעשה יהוה לאדני ככל
tibi præceperit & , te super bonum est locutus quod
אשר־דבר את־הטובה עליך [k]וצוך
[k] צוה
vt sis dux
tibi hoc erit non Et : Israel super *ducem in*
31 לנגיד על־ישראל : ולא־תהיה זאת לך
offensio
, meo domino cordis offendiculum *in* & *vacillationem in*
לפוקה ולמכשול לב לאדני
salutem faciendum ad & ,gratis sanguinem effundendum ad &
ולשפך־דם חנם [l]ולהושיע
[l] ישע
, meo domino Dominus benefecerit & : sibi meus dominus
אדני לו [m]והיטב יהוה לאדני
[m] יטב
.tuæ ancillæ recordaberis &
וזכרת את־אמתך :
Deus Dominus Benedictus :Abighail ad Dauid Dixitque
32 ויאמר דוד לאביגל ברוך יהוה אלהי
.mei occursum in hac die te misit qui ,Israel
ישראל אשר שלחך היום הזה לקראתי :
Et benedictum eloquium tuû,
prohibuisti quæ , tu benedicta & , *tua discretio Benedicta*
33 ברוך טעמך וברוכה את אשר [n]כלתני
[n] כלה
meam manum *seruando* * & ,sanguinibus in *veniendo à* ⸸ hac die
⸸ ne venirem * ad seruandû
היום הזה מבוא בדמים והושע ידי
qui Israel Deus Dominus viuit quidem Et .mihi
34 לי : ואולם חי־יהוה אלהי ישראל אשר
ne malefacerê
venisses & , festinasses nisi quia : tibi *malefaciendo à* me prohibuit
מנעני מהרע אותך כי לולי מהרת ותבאתי
ותבאת ק
lucem ad vsque Nabal ipsi remansisset *si quia* ‖ ,mei occursum in
‖ non
לקראתי כי אם־[o]נותר לנבל עד־אור
[o] יתר
.pariete in † mingens ,matutinam
† ad parietem.
הבקר משתין בקיר :
‡ tulit
,sibi adduxerat quod eius manu è Dauid *cepit* ‡ Et
35 [p]ויקח דוד מידה את אשר־[q]הביאה לו
[p] לקח [r] בוא
audiui , vide ,tuam domum in pace in Ascende :dixit ei &
ולה אמר [r]עלי לשלום לביתך [s]ראי שמעתי
[t] עלה [s] ראה
ad Abighail venit Et *.tuas facies tuli &* , *tua voce in* ⸸
⸸ vocem tuam, & suscepi faciem tuam.
36 בקולך ואשא פניך : ותבא אביגיל אל־
* erat
conuiuium sicut , sua domo in conuiuium ei * ecce & , Nabal
נבל והנה־לו משתה בביתו כמשתה
‖ regium, † iocundum ‡ erat
vsque ebrius ‡ ipse & , *se super bonum* † , Nabal cor & , *regis* ‖
המלך ולב נבל טוב עליו והוא שכר עד־

ad vſque , *magnum &* ,*paruum verbum* ei indicauit non & , valde
מאד ולא־[a]הגידה לו דבר קטן וגדול עד־
vinum *egrediendo in* * manè *in* fuit Et .matutinam lucem
37 אור הבקר׃ [b]ויהי בבקר [c]בצאת היין
,iſta verba eius vxor ei indicauit & ,Nabal à
מנבל [d]ותגד־לו אשתו את־הדברים האלה
.*lapidem in* † fuit ipſe & ,eius *interiori* ‖ in eius cor eſt mortuum &
[e]וימת לבו בקרבו והוא היה לאבן׃
, Nabal Dominus percuſſit & , dies decem ferè *fuit* ‡ Et
38 ויהי כעשרת [f]הימים [g]ויגף יהוה את־נבל
, Nabal eſſet mortuus quòd , Dauid audiuit Et .eſt mortuus &
39 וימת׃ וישמע דוד כי מת נבל
mei opprobrij *litem litigauit* qui Dominus Benedictus : dixit &
ויאמר ברוך יהוה אשר [h]רב את־ריב חרפתי
& , malo à retinuit ſuum ſeruum & , Nabal manu de
מיד נבל ואת־עבדו חשך מרעה ואת
, Dauid miſitque ;eius caput in Dominus reddidit Nabal malum
[i]רעת נבל [k]השיב יהוה בראשו וישלח דוד
. vxorem *in* ſibi eam *capiendum ad* ‡ Abighail *in* † eſt locutus &
וידבר באביגיל לקחתה לו לאשה׃
;Charmel in Abighail ad Dauid ſerui venerunt Et
40 [l]ויבאו עבדי דוד אל־אביגיל הכרמלה
te capiendum ad , te ad nos miſit Dauid :dicendo , eam ad ſunt locuti &
וידברו אליה לאמר דוד שלחנו אליך לקחתך
,terram ſuper *facies* in ſe incuruauit & ,ſurrexit Et .vxorem in ſibi
41 לו לאשה׃ [m]ותקם [n]ותשתחו אפים ארצה
pedes lauandum ad *ancillam in* † tua *famula* † Ecce : dixit &
ותאמר הנה אמתך לשפחה לרחץ רגלי
, Abighail ſurrexit & , feſtinauit Et .mei domini ſeruorum
42 עבדי אדני׃ ותמהר ותקם אביגיל
ambulantes † eius puellæ quinque & , aſinum ſuper *equitauit* ‖ &
ותרכב על־החמור וחמש נערתיה ההלכות
ei fuit & , Dauid *legatos* ‡ poſt iuit & : eius *pedem* ad
לרגלה [o]ותלך אחרי מלאכי דוד ותהי־לו
: Izrehel de Dauid *cepit* ‖ Achinoham Et .*vxorem in**
43 לאשה׃ ואת־אחינעם לקח דוד מיזרעאל
.vxores *in* ſibi ipſæ ambæ etiam fuerunt &
ותהיין גם־[p]שתיהן לו לנשים׃
. Dauid vxorem ſuam filiam Michal dedit Saul Et
44 ושאול נתן את־מיכל [q]בתו אשת דוד
. Gallim de † qui , Lais filio Palti
לפלטי בן־ליש אשר מגלים׃

rem paruam, & magnam, [a]נגד; * cùm egreſſum eſſet; [b]היה [c]יצא; [d]נגד; ‖ medio † vt lapis; [e]מות; ‡ fuerunt; [f]יום [g]נגף; iudicauit iudicium; [h]ריב; [i]רוע [k]שוב; † ad ‡ vt ſumeret; [l]בוא; vt ſumat te faciem; [m]קום; [n]שחה; † ancilla ‡ pro ancilla; ‖ inſedit † ambulabant; † pedes ‡ nuncios; [o]ילך; * vxor. ‖ tulit; [p]שנה; [q]בנה; † erat

CAP. XXVI. כו

:dicendo , Ghibhah in Saul ad Ziphæi venerunt Et
1 ויבאו הזפים אל־שאול הגבעתה לאמר
facies ſuper ‡ Chachilah Ghibhah in latet Dauid Nónne
הלוא דוד [r]מסתתר בגבעת החכילה על [s]פני
deſertum in deſcendit & Saul Surrexítque ?Ieſimon †
2 הישימן׃ [t]ויקם שאול וירד אל־מדבר
, Iſrael electorum virorum millia tria ‡ eo cum & ,Ziph
זיף ואתו שלשת־אלפים איש בחורי ישראל
eſt caſtrametatus Et .Ziph deſerto in Dauid *quærendum ad*
3 לבקש את־דוד במדבר־זיף׃ [u]ויחן
Ieſimon *facies ſuper* quæ , Chachilah Ghibhah in Saul
שאול בגבעת החכילה אשר על־[x]פני הישימן
veniſſet quòd *vidit* † & : deſerto in *ſedens* ‖ Dauid & .viam ſuper
על־הדרך ודוד ישב במדבר [y]וירא כי בא
; exploratores Dauid miſit Et .deſertum in ſe poſt Saul
4 שאול אחריו המדברה׃ וישלח דוד מרגלים
ſurrexit Et .*certum ad* Saul veniſſet quòd cognouit &
5 [z]וידע כי־בא שאול אל־נכון׃ [a]ויקם
ibi eſt caſtrametatus quo locum ad venit & ,Dauid
דוד ויבא אל־המקום אשר חנה־שם
ibi iacuit quo † locum Dauid vidit Et .Saul
שאול וירא דוד את־המקום אשר שכב־שם
Saul Et . eius militiæ princeps , Ner filius Abner & , Saul
שאול ואבנר בן־נר [b]שר־צבאו ושאול
.eius *circuitus caſtrametantes* ‡ populus & ,*rotunditate in iacens* ‡
שכב במעגל והעם חנים סביבתו׃
,Chittæum Achimelech ad dixit & , Dauid reſpondit Et
6 [c]ויען דוד ויאמר אל־אחימלך החתי

‡ quæ eſt contra faciem; [r]סתר [s]פנה; † *ſolitudinis.*; [t]קום; ‡ erant; vt quæreret; [u]חנה; eſt contra faciem; [x]פנה; ‖ manebat † cognouit; [y]ראה; pro certo.; [z]ידע [a]קום; in quo caſtrametatus erat † in quo iacebat; [b]שור [c]ענה; ‡ iacebat in loco caſtrorum, ‡ erant caſtrametati per circuitum; תיו ק

Saul. -

Quis : dicendo , Ioab fratrem Serujah filium Abiſai ad &
ואל־אבישי בן־צרויה אחי יואב לאמר מי־
dixit Et ? *caſtrametationem* * in Saul ad mecum deſcendet
ירד אתי אל־שאול אל־המחנה ויאמר
, Dauid venit Et .tecum deſcendam Ego : Abiſai
7 אבישי אני ארד עמך׃ ויבא דוד
iacens Saul ecce & , nocte populum ad Abiſai &
ואבישי אל־העם לילה והנה שאול שכב
; eius *capitalibus* ‡ terra in *compreſſa* ‡ eius lancea & .*vallo* in dormiebat
ישן במעגל [d]וחניתו מעוכה־בארץ מראשתו
.eius *circuitu iacentes* * populus & , Abner &
ואבנר והעם שכבים סביבתו׃
Deus Concluſit : Dauid ad Abiſai dixit Et
8 ויאמר אבישי אל־דוד סגר אלהים
eum percutiam nunc & : tua manu in tuum inimicum hodie
היום את־אויבך בידך ועתה [e]אכנו
. ei iterabo non & , vna vice terra in *&* lancea *in* nunc
נא בחנית ובארץ פעם אחת ולא אשנה לו׃
quia . eum *corrumpas* † Ne : Abiſai ad Dauid Dixitque
9 ויאמר דוד אל־אבישי אל־תשחיתהו כי
? erit innocens & , Domini Chriſtum in ſuam manum *miſit* quis
מי שלח ידו במשיח יהוה ונקה׃
Dominus *ſi quia* , Dominus Viuit : Dauid Dixítque
10 ויאמר דוד חי־יהוה כי אם־יהוה
prœlium in vel ,moriatur & ,venerit eius dies vel ,eum percuſſerit
[f]יגפנו או־יומו יבא [g]ומת או במלחמה
mittendo à , Domino à mihi Abſit : perierit & deſcenderit
11 ירד ונספה׃ חלילה לי מיהוה משלח
obſecro *cape* nunc Et . Domini Chriſtum in meam manum
ידי במשיח יהוה ועתה [h]קח־נא
, aquarum ſcyphum & , eius *capitalibus* * quæ , lanceam
את־החנית אשר מראשתו ואת־צפחת המים
& , lanceam Dauid *cepit* ‖ Et .*nobis* eamus &
12 [i]ונלכה־לנו׃ ויקח דוד את־[k]החנית ואת־
non & .ſibi abierunt & , Saul *capitalibus à* † aquarum ſcyphum
צפחת המים מראשתי שאול וילכו להם ואין
ipſi omnes quia , *expergefaciens non &* * ,*cognoſcens* ‡ non &,*videns* ‡
ראה ואין יודע ואין [l]מקיץ כי כלם
.eos ſuper ceciderat *Domini* † ſopor quoniam : *dormientes* ‖
ישנים כי תרדמת יהוה נפלה עליהם׃
caput ‡ ſuper ſtetit & , *tranſitum* ‡ Dauid tranſiuit Et
13 ויעבר דוד העבר ויעמד על־ראש־
clamauit Et .eos inter * locus multus : longè à montis
14 ההר מרחק רב המקום ביניהם׃ ויקרא
: dicendo , Ner filium Abner ad ‡ , populum ad Dauid
דוד אל־העם ואל־אבנר בן־נר לאמר
Quis : dixit & , Abner reſpondit Et ? Abner reſpondebis Nónne
הלוא תענה אבנר [m]ויען אבנר ויאמר מי
ad Dauid dixit Et ? regem ad clamaſti ‡ tu †
15 אתה קראת אל־המלך׃ ויאמר דוד אל־
? Iſrael in tu ſicut quis Et ? tu ‡ vir Nónne : Abner
אבנר הלוא־איש אתה ומי כמוך בישראל
quia ? regem tuum dominum *ad* cuſtodiſti non quid vt &
ולמה לא שמרת אל־אדניך המלך כי־
. tuum dominum regem *corrumpendum* ‖ ad *populi* * vnus venit
בא אחד העם להשחית את־המלך אדניך׃
Viuit .feciſti quod Hoc *verbum* bonum * Non
16 לא־טוב הדבר הזה אשר עשית [n]חי־
ſuper cuſtodiſtis non qui , *vos mortu filij* quia , Dominus
יהוה כי בני־מות אתם אשר לא־שמרתם על־
, vide nunc Et . Domini *vnctum* ‡ *ſuper* veſtrum dominum
אדניכם על־משיח יהוה ועתה ראה
qui aquarum ſcyphus & , *regis* ‖ · lancea * vbi
אי־חנית המלך ואת־צפחת המים אשר
, Dauid vocem Saul cognouit Et .eius *capitibus*
17 מראשתו׃ [o]ויכר שאול את־קול דוד
: Dauid dixit Et ? Dauid mi fili hæc tua vox ‡ Num : dixit &
ויאמר הקולך זה בני דוד ויאמר דוד
meus dñs *hoc* quid Vt : dixit Et .Rex mi dñe ‡ mea Vox
18 קולי אדני המלך׃ ויאמר למה זה אדני
quod & ? feci quid quia ? ſuum ſeruum *poſt perſequens*
רדף אחרי עבדו כי מה עשיתי ומה־

* caſtra?; loco caſtrorum, ‡ fixa erat ‡ ad caput; [d]חנה; * iacebant per circuitum; תיו ק יתיר; [e]נכה; † diſperdas; extendet; niſi; [f]נגף [g]מות; ne mittam; tolle; [h]לקח; * eſt ad caput; ‖ tulit; [i]ילך [k]חנה; † qui erat ad caput; ‡ fuit qui videret, ‡ cognoſceret, * nec vigilaret; [l]קוץ; ‖ dormiebant: † vehemens ‡ in aduerſum, ‡ verticem * erat; [m]ענה; † es ‡ qui; ‡ es; * è populo ‖ perdendum; * eſt; [n]חיה; obnoxij morti eſtis, ‡ Chriſtum; * ſit ‖ regia, erat ad caput; [o]נכר; ‡ eſt; ‡ eſt; perſequitur

manet
ciuitate in tuus seruus *sedebit* quid vt Et .ibi manebo &
a ישב — ואשבה שם ולמה ישב עבדך בעיר
|| regia
die in Achis ei dedit Et ? tecum *regni* ||
6 הממלכה עמך: ויתן-לו אכיש ביום
regibus Siclagh fuit Ideo .Siclagh illa
ההוא את-צקלג לכן היתה צקלג למלכי
numerus fuit Et .hanc diem ad vsque Iehudah
7 יהודה עד היום הזה: ויהי מספר
regionibus
, Pelistim *agro* in Dauid mansit quibus , dierum
הימים אשר-ישב דוד בשדה פלשתים
annus,
,Dauid ascendit Et .menses quatuor & , *dies*
b עלה — 8 ימים וארבעה חדשים: b ויעל דוד
impetum fecerunt
, Ghirzitam & , Ghesuritam ad *se diffuderunt* & , eius viri &
והגזרי — ואנשיו ויפשטו אל-הגשורי והגרזי
* quæ terram *inhabitantes* *ipsi* ‡ quia .Hamalechitam &
ק — והעמלקי כי הנה ישבות הארץ אשר
‡ hi inhabitabant * fuit
.Ægypti terram ad vsque & , Sur te ingrediente , seculo à
c בוא — מעולם c באך שורה ועד-ארץ מצרים:
nec viuum reliquit
virum *viuificauit non &* , terram Dauid percussit Et
9 d והכה דוד את-הארץ ולא יחיה איש
, camelos & ,asinos & ,*bouem & pecus cepit* || & .mulierem &
d נכרה — ואשה ולקח צאן ובקר וחמרים וגמלים
|| tulit oues & boues,
Dixitque .Achis ad venit & , est reuersus & : vestes ac
10 ובגדים וישב ויבא אל-אכיש: ויאמר
† iuistis ad prædam ‡ Contra ‡ contra
Super ‡ : Dauid dixit Et ? hodie *vos diffudistis* † Quò :Achis
אכיש אל-פשטתם היום ויאמר דוד על-
ad ‡ & ,Ierachmeeli meridiem *super* ‡ & ,Iehudah meridiem
נגב יהודה ועל-נגב הירחמאלי ואל-
|| relinquebat viuum
viuificabat || non mulierem & virum Et .Cheni meridiem
11 נגב הקני: ואיש ואשה לא-יחיה
† vt adduceret ‡ in
nuncient forte Ne : dicendo ,Ghath ‡ *adducendum ad* † ,Dauid
דוד להביא גת לאמר פן-יגדו
‡ contra * fuit consuedo regione
eius *iudicium* * sic & .Dauid fecit Sic : dicendo ,nos *super* ‡
עלינו לאמר כה-עשה דוד וכה משפטו
.Pelistim *agro* in mansit quibus diebus omnibus
כל-הימים אשר ישב בשדה פלשתים:
Abominando abominatus est populum suum Israel, † seruus in seculum.
fætere fecit faciendo Fætere :dicendo ,Dauid *in* Achis credidit Et
12 ויאמן אכיש בדוד לאמר הבאש הבאיש
seculi seruum in † mihi erit & ,*Israel in suo populo in*
בעמו בישראל והיה לי לעבד עולם:

CAP. XXVIII. כח

Pelistim congregauerunt & ,illis diebus in fuit Et
e היה — 1 e ויהי בימים ההם ויקבצו פלשתים
pugnam, vt pugnarent cum
.Israel *in pugnandum ad exercitum* in sua castra
f חנה — את-f מחניהם לצבא להלחם בישראל
mecum quòd scies Sciendo : Dauid ad Achis Dixitque
ויאמר אכיש אל-דוד ידע תדע כי אתי
|| castra
.tui viri & .tu ,*castrametationem* || in egredieris
g יצא — 2 g תצא במחנה אתה ואנשיך:
scies tu Profectò : Achis ad Dauid Dixitque
3 ויאמר דוד אל-אכיש לכן אתה תדע את
: Dauid ad Achis Dixitque .tuus seruus faciet quæ
אשר-יעשה עבדך ויאמר אכיש אל-דוד
.diebus omnibus te ponam meo capiti custodem Profectò
h שום — לכן שמר לראשי h אשימך כל-הימים:
eum
,Israel omnis *ei* planxerunt & ,erat mortuus Semuel Et
i מות — 4 ושמואל i מת ויספדו-לו כל-ישראל
remouit Saul Et .sua vrbe in & , Ramah in eum sepelierunt &
ויקברהו ברמה ובעירו ושאול הסיר
magos
sunt cōgregati Et .terra de *sciolos* & ,pythones
k אוב l ידע — את-k האבות ואת-l הידעונים מהארץ: ויקבצו
cōgregauit & :Sunem in sunt castrametati & ,venerūt & ,Pelistim
m בוא — פלשתים m ויבאו ויחנו בשונם ויקבץ
.Ghilboah in sunt castrametati & ,Israel omnem Saul
שאול את-כל-ישראל ויחנו בגלבע:
castra
timuit & , Pelistim *castrametationem* Saul vidit Et
n ראה o ירא — 5 n וירא שאול את-מחנה פלשתים o ויירא
|| consuluit † Dominum, ‡ nec per somnia, nec per Vrim
,*Domino in* † Saul *interrogauit* || Et .valde eius cor expauit &
6 ויחרד לבו מאד: וישאל שאול ביהוה
illuminationibus in etiā ,somniis in etiam † ,Dominus ei respōdit nō &
ולא ענהו יהוה גם בחלמות גם באורים

meus dominus quæso audiat nunc Et ? malum mea manu in
a רוע — ביד‍י a רעה: 19 ועתה ישמע-נא אדני
contra
,me *in* te incitauit Dominus Si .fui serui verba rex
המלך את דברי עבדו אם-יהוה הסיתך בי
‡ sacrificium hominum, || sunt
ipsi || maledicti ,*hominis* * filij si & : *munus* ‡ odoret
b ירח מנחה ואם בני האדם ארורים הם
† coram Dño, ‡ ne habitem
inhærendo ab ‡ , hodie me expulerunt quia ,*Domini facies ad* †
b ריח c ספח — לפני יהוה כי-גרשוני היום c מהסתפח
‡ alienis.
.*alius* ‡ diis serui , Vale :dicendo ,Domini hæreditate in
בנחלת יהוה לאמר לך עבד אלהים אחרים:
* coram facie
facierum regione è * terram in meus sanguis cadat ne nunc Et
d נפל e פנה — 20 ועתה אל-d יפל דמי ארצה מנגד e פני
quærendum ad Israel rex est egressus quia ;Domini
יהוה כי-יצא מלך ישראל לבקש את-
quispiam perdicem
.montibus in *cantorem* persequitur quemadmodum ,vnum pulicem
פרעש אחד כאשר ירדף הקרא בהרים:
quia ,Dauid mi fili reuertere , Peccaui : Saul Dixitque
f בנה — 21 ויאמר שאול חטאתי שוב f בני-דוד כי
mea anima fuit pretiosa quòd (eo) *pro* ,amplius tibi malefaciam non
g רוע — לא-g ארע לך עוד תחת אשר יקרה נפשי
multum erraui & ,egi stultè Ecce .hac die tuis oculis in
בעיניך היום הזה הנה הסכלתי ואשגה הרבה
lancea Ecce :dixit & , Dauid respondit Et .valde
h ענה i חנה — 22 מאד: h ויען דוד ויאמר הנה i החנית
חנית
.eam *capiat* || & ,pueris è vnus transeat & :regis
ק — המלך ויעבר אחד מהנערים k ויקחה:
|| tollat
& ,suam iustitiam vnicuique reddat Dominus Et
k לקח — 23 ויהוה ישיב לאיש את-צדקתו ואת-
non & , manum in hodie Dominus te tradidit quia :suam fidem
אמנתו אשר נתנך יהוה היום ביד ולא
Christum
ecce Et .Domini *vnctum* in meam manum mittere volui
l אבה — 24 l אביתי לשלח ידי במשיח יהוה: והנה
,meis oculis in hac die tua anima est magnificata sicut
כאשר גדלה נפשך היום הזה בעיני
m נצל
me eruat & , Domini oculis in mea anima magnificetur sic
n צור — כן-תגדל נפשי בעיני יהוה m ויצלני
Benedictus :Dauid ad Saul Dixitque .angustia omni ex
25 מכל-n צרה: ויאמר שאול אל-דוד ברוך
valendo etiam & ,facies faciendo Etiam : Dauid mi fili tu
אתה בני דוד גם עשה תעשה וגם יכל
est reuersus Saul Et .suam viam in Dauid iuit & . valebis
תוכל וילך דוד לדרכו ושאול שב
.suum locum in
o קום — o למקומו:

CAP. XXVII. כז

in corde suo:
die consumar Nunc :*suum cor ad* Dauid dixit Et
1 ויאמר דוד אל-לבו עתה אספה יום-
per manum ‡ Nónne est
eruendo quòd ,bonum mihi *non* ‡ .Saul *manu in* vna
אחד ביד שאול אין-לי טוב כי-המלט
Saul me de desperet & , Pelistim terram in me eruam
p יאש — אמלט אל-ארץ פלשתים p ונואש ממני שאול
& non quærat
me eruam & , Israel termino omni in amplius me *quærendo*
לבקשני עוד בכל-גבול ישראל ונמלטתי
sex- &,ipse transiuit & , Dauid surrexit Et ? eius manu de
q קום — 2 מידו: q ויקם דוד ויעבר הוא ושש-
* erant
Mahoch filium Achis ad ,secum * qui viri centi
r מאה — r מאות איש אשר עמו אל-אכיש בן-מעוך
,Gath in Achis cum Dauid habitauit Et .Gath regem
s ישב — 3 מלך גת: s וישב דוד עם-אכיש בגת
singulus cum familia sua,
,eius vxores duæ & , Dauid ,*eius domus & vir* , eius viri & ,ipse
t שנה — הוא ואנשיו איש וביתו דוד t ושתי נשיו
Nabal vxor Abighail & ,Izrehelitis Achinoham
u נגד — אחינעם היזרעאלית ואביגיל אשת-נבל
fugisset quòd Sauli est nunciatum Et .Charmelitis
† in ‡ vt quæreret
4 הכרמלית: u ויגד לשאול כי-ברח
יסף
.cum *quærendum ad* ‡ vltrà addidit non & ,Ghath † Dauid
ק — דוד גת ולא-יוסף עוד לבקשו:
gratiam inueni quæso Si : Achis ad Dauid dixit Et
x חנן — 5 ויאמר דוד אל-אכיש אם-נא מצאתי x חן
‡ ex vrbibus regionis,
, *agri vrbium* ‡ vna in locum mihi dent ,tuis oculis in
בעיניך יתנו-לי מקום באחת ערי השדה

Quærite :suis seruis Saul dixit Et .prophetis in etiam — nec per prophetas.
גַּם בַּנְּבִיאִם׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לַעֲבָדָיו בַּקְּשׁוּ 7
inquiram & ,eam ad ibo & ,pythonis dominam † mulierem mihi — † habentem pythonem,
לִי אֵשֶׁת בַּעֲלַת־אוֹב וְאֵלְכָה אֵלֶיהָ וְאֶדְרְשָׁה — אִישׁ [a]
domina ‡ mulier Ecce :eum ad eius serui Dixeruntque. ea in ‡ — ‡ per eam.
בָּהּ וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו הִנֵּה אֵשֶׁת בַּעֲלַת־ — $ habens pythonem
se induit & , Saul habitu se mutauit Et .Hen-dor in pythonis
8 אוֹב בְּעֵין דּוֹר׃ וַיִּתְחַפֵּשׂ שָׁאוּל וַיִּלְבַּשׁ
;eo cum viri duo & ,ipse abiit & ,alis vestimentis
בְּגָדִים אֲחֵרִים וַיֵּלֶךְ הוּא וּשְׁנֵי אֲנָשִׁים עִמּוֹ — [b] יֵלֶךְ [c] שְׁנָה
quæso Diuina :dixit & ,nocte mulierem ad venerunt &
וַיָּבֹאוּ אֶל־הָאִשָּׁה לָיְלָה וַיֹּאמֶר קָסוֹמִי־נָא
re ad † dixero quem , mihi fac ascēdere & ,pythone in || mihi — || per pythonē, † tibi.
לִי בָּאוֹב וְהַעֲלִי לִי אֵת אֲשֶׁר־אֹמַר אֵלָיִךְ׃ — עֲלֵה [d]
nosti tu Ecce :eum ad mulier Dixitque
9 וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֵלָיו הִנֵּה אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת
,pythones abscidit qui ,Saul fecit quæ
אֲשֶׁר־עָשָׂה שָׁאוּל אֲשֶׁר הִכְרִית אֶת־הָאֹבוֹת — אוֹב [e]
ponens ‡ offendiculum tu quid vt & .terra è sciolum & magos — ‡ ponis
וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִי מִן־הָאָרֶץ וְלָמָה אַתָּה מִתְנַקֵּשׁ
ei iurauit Et ?me mori faciendum ad ,meam animam in $ — $ animæ meę,
10 בְנַפְשִׁי לַהֲמִיתֵנִי׃ וַיִּשָּׁבַע לָהּ — מוּת [f]
tibi eueniet si ,Dominus Viuit :dicendo , Domino in , Saul — per Dominū,
שָׁאוּל בַּיהוָה לֵאמֹר חַי־יְהוָה אִם־יִקְּרֵךְ — קָרָה [g]
Quem :mulier Dixitque .hoc verbo in peruersitas — punitio propter
11 עָוֺן בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶת־מִי
.mihi ascendere fac Semuelem : dixit Et ?tibi faciam ascendere
אַעֲלֶה־לָּךְ וַיֹּאמֶר אֶת־שְׁמוּאֵל הַעֲלִי־לִי׃ — עָלָה [h]
voce in clamauit & ;Semuelem mulier Viditque
12 וַתֵּרֶא הָאִשָּׁה אֶת־שְׁמוּאֵל וַתִּזְעַק בְּקוֹל — רָאָה [i]
quid Vt :dicendo , Saul ad mulier dixit & , magna
גָּדוֹל וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל לֵאמֹר לָמָּה
: rex ei Dixitque ? Saul $ tu & , me decepisti — $ es
13 רִמִּיתָנִי וְאַתָּה שָׁאוּל׃ וַיֹּאמֶר לָהּ הַמֶּלֶךְ — רָמָה [k]
ad mulier dixit Et ? vidisti quid quia , timeas Ne
אַל־תִּירְאִי כִּי מָה רָאִית וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה אֶל־ — יָרֵא [l]
Dixitque .terra è ascendentes † vidi Deos || :Saul — || Diuum † ascendentem
14 שָׁאוּל אֱלֹהִים רָאִיתִי עֹלִים מִן־הָאָרֶץ׃ וַיֹּאמֶר
ipse & ,ascendens $ senex Vir :ait & ? eius forma Quæ :ei — Qualis est $ ascēdit,
לָהּ מַה־תָּאֳרוֹ וַתֹּאמֶר אִישׁ זָקֵן עֹלֶה וְהוּא
,ipse * Semuel quòd Saul cognouit Et .pallio amictus — * esset,
עֹטֶה מְעִיל וַיֵּדַע שָׁאוּל כִּי־שְׁמוּאֵל הוּא — יָדַע [m]
Dixitque .se incuruauit † & ,terram super facies inclinauit || & — || incuruauit se in faciem † adorauit.
15 וַיִּקֹּד אַפַּיִם אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר — קָדַד [n]
ascendere faciendum ad me irritasti ‡ quid Vt :Saul ad Semuel
שְׁמוּאֵל אֶל־שָׁאוּל לָמָּה הִרְגַּזְתַּנִי לְהַעֲלוֹת — שָׁחָה [o]
Pelistim & ,valde mihi Angustia $, Semuel Dixitque ?me — ‡ commouisti me,vt faceres ascendere
אֹתִי וַיֹּאמֶר שָׁאוּל צַר־לִי מְאֹד וּפְלִשְׁתִּים — $ Angustiis afficior
non & ,me desuper || recessit Deus & ,me in pugnantes * — * pugnant contra
נִלְחָמִים בִּי וֵאלֹהִים סָר מֵעָלַי וְלֹא־ — || à
somniis in etiam ,prophetarum manu in etiam † vltra mihi respondit
עָנָנִי עוֹד גַּם בְּיַד־הַנְּבִיאִם גַּם־בַּחֲלֹמוֹת — צוּר [p] סוּר [q]
,faciam quid ,me faciendum scire ad ,te ad clamauit ‡ Et — † neq; per manum prophetarū, neq; per somnia,
וָאֶקְרָאֶה לְךָ לְהוֹדִיעֵנִי מָה אֶעֱשֶׂה׃
Dominus & ,me interrogas quid vt Et : Semuel Dixitque
16 וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל וְלָמָּה תִּשְׁאָלֵנִי וַיהוָה — עָנָה [r]
Dominus fecit Et ?tui æmuli est factus * & ,te desuper $ recessit — ‡ vocaui te,vt scire faceres
17 סָר מֵעָלֶיךָ וַיְהִי עָרֶךָ׃ וַיַּעַשׂ יְהוָה — $ à *est cum inimico tuo?
Dominus scidit Et .mea manu in || est locutus quemadmodum ei
לוֹ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיָדִי וַיִּקְרַע יְהוָה — עוּר [s] עָשָׂה [t] || per manum meam.
.Dauid tuo socio illud dedit & ,tua manu de regnum
אֶת־הַמַּמְלָכָה מִיָּדֶךָ וַיִּתְּנָהּ לְרֵעֲךָ לְדָוִד׃ — נָתַן [u] רָעָה [x]
fecisti nec , Domini voce in ‡ audisti non Sicut † — † Propterea quòd ‡ voci
18 כַּאֲשֶׁר לֹא־שָׁמַעְתָּ בְּקוֹל יְהוָה וְלֹא־עָשִׂיתָ
fecit hoc verbum ideo : Hamalech in * eius nasi $ iram — $ furoris * contra
חֲרוֹן־אַפּוֹ בַּעֲמָלֵק עַל־כֵּן הַדָּבָר הַזֶּה עָשָׂה — חָרָה [y]
etiam Dominus dabit Et .hac die Dominus tibi
19 לְךָ יְהוָה הַיּוֹם הַזֶּה׃ וְיִתֵּן יְהוָה גַּם — נָתַן [z]
,tu || cras & : Pelistim manu in tecum Israel — || eris
אֶת־יִשְׂרָאֵל עִמְּךָ בְּיַד־פְּלִשְׁתִּים וּמָחָר אַתָּה
dabit Israel castrametationem etiam : mecum tui filij & castra
וּבָנֶיךָ עִמִּי גַּם אֶת־מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל יִתֵּן — בָּנָה [a]

,Saul festinauit Et .Pelistim manu in Dominus
20 יְהוָה בְּיַד פְּלִשְׁתִּים׃ וַיְמַהֵר שָׁאוּל
valde timuit & , terram in eius staturæ plenitudo cecidit &
נָפַל [a] — וַיִּפֹּל מְלֹא־קוֹמָתוֹ אַרְצָה וַיִּרָא מְאֹד
* propter verba † erant vires — non quia ,eo in fuit † non vis || etiam .Semuel verba à *
כּוֹחַ [b] — מִדִּבְרֵי שְׁמוּאֵל גַּם־כֹּחַ לֹא־הָיָה בוֹ כִּי לֹא
.nocte tota & ,die tota panem comederat
אָכַל לֶחֶם כָּל־הַיּוֹם וְכָל־הַלָּיְלָה׃
esset territus quòd vidit & , Saul ad mulier venit Et
בּוֹא [c] — 21 וַתָּבוֹא הָאִשָּׁה אֶל־שָׁאוּל וַתֵּרֶא כִּי־נִבְהַל
‡ obtemperauit $ voci tuæ, — ,tua voce in $ tua ancilla audiuit ‡ Ecce :eum ad dixit & ,valde
מְאֹד וַתֹּאמֶר אֵלָיו הִנֵּה שָׁמְעָה שִׁפְחָתְךָ בְּקוֹלֶךָ
* manu || parui verbis tuis, — ,tua verba audiui || & ,mea vola * in meā animam posui &
וָאָשִׂים נַפְשִׁי בְּכַפִּי וָאֶשְׁמַע אֶת־דְּבָרֶיךָ
שׂוּם [d] — etiam quæso audi † nunc Et .me ad es locutus quæ
כַּף [e] — 22 אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֵלָי׃ וְעַתָּה שְׁמַע־נָא גַם־
† obtempera ‡ voci — buccellam tuas facies ad $ ponam & , tuæ ancillæ voce in tu ‡
$ ante te — אַתָּה בְּקוֹל שִׁפְחָתֶךָ וְאָשִׂמָה לְפָנֶיךָ פַּת־
* erunt || vires † per viam. — ,via in † vadas vt , vis || te in erit * Et .comede & ,panis
לֶחֶם וֶאֱכוֹל וִיהִי בְךָ כֹּחַ כִּי תֵלֵךְ בַּדָּרֶךְ׃
‡ coëgerunt — eum in fecerunt vim ‡ & .comedam Non : dixit & ,renuit Et
23 וַיְמָאֵן וַיֹּאמֶר לֹא אֹכַל וַיִּפְרְצוּ־בוֹ
surrexitque :eorum voci audiuit & : mulier etiam & ,eius serui
קוּם [f] — עֲבָדָיו וְגַם־הָאִשָּׁה וַיִּשְׁמַע לְקֹלָם וַיָּקָם
$ super * erat — vitulus * mulieri Et .lectum ad $ sedit & , terra è
יָשַׁב [g] נָטָה [h] — 24 מֵהָאָרֶץ וַיֵּשֶׁב אֶל־הַמִּטָּה׃ וְלָאִשָּׁה עֵגֶל־
|| pinguis † tulit — cepit † & ; eum iugulauit & , festinauit & ,domo in saginarij ||
מַרְבֵּק בַּבַּיִת וַתְּמַהֵר וַתִּזְבָּחֵהוּ וַתִּקַּח־
‡ miscuit $ ex ea — .infermentata eam $ coxit & ,subegit ‡ & ,farinam
לוּשׁ [i] אָפָה [k] — קֶמַח וַתָּלָשׁ וַתֹּפֵהוּ מַצּוֹת׃
* attulit ante || ante seruos — ,eius seruorum facies ad || & ,Saul facies ad accedere fecit * Et
נָגַשׁ [l] — 25 וַתַּגֵּשׁ לִפְנֵי־שָׁאוּל וְלִפְנֵי עֲבָדָיו
.ipsa nocte in abierunt & , surrexerunt & ;comederunt &
וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקֻמוּ וַיֵּלְכוּ בַּלַּיְלָה הַהוּא׃

CAP. XXIX. כט

sua castra omnia Pelistim congregauerunt Et
castrametati erant ‡ erat — 1 וַיִּקְבְּצוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־כָּל־מַחֲנֵיהֶם
.Izrehel in ‡ qui fonte in castrametantes Israel & , Aphec in
חָנָה [m] — אֲפֵקָה וְיִשְׂרָאֵל חֹנִים בַּעַיִן אֲשֶׁר בְּיִזְרְעֶאל׃
$ transibant centeni & milleni, * transibant — .millena ad & ,centena ad transeuntes $ Pelistim principes Et
2 וְסַרְנֵי פְלִשְׁתִּים עֹבְרִים לְמֵאוֹת וְלַאֲלָפִים
.Achis cum nouissimo in transeuntes * eius viri & ,Dauid Et
† hi agunt — וְדָוִד וַאֲנָשָׁיו עֹבְרִים בָּאַחֲרֹנָה עִם־אָכִישׁ׃
Hebræi † Quid :Pelistim principes Dixeruntque
שׂוּר [n] — 3 וַיֹּאמְרוּ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים מָה הָעִבְרִים
Nonne : Pelistim principes ad Achis Dixitque ? isti
הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר אָכִישׁ אֶל־שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים הֲלוֹא־
$ est — fuit qui Israel regis Saul seruus Dauid $ iste
זֶה דָוִד עֶבֶד שָׁאוּל מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הָיָה
eo in inueni non & , annis iam vel , diebus iam mecum
יוֹם [o] שָׁנָה [p] qua transfugit — אִתִּי זֶה יָמִים אוֹ־זֶה שָׁנִים וְלֹא־מָצָאתִי בוֹ
? hanc diem ad vsque eius cadere die à quicquam
aduersus — מְאוּמָה מִיּוֹם נָפְלוֹ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה׃
dixeruntque , Pelistim principes eum super sunt irati Et
4 וַיִּקְצְפוּ עָלָיו שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים וַיֹּאמְרוּ
reuertatur & , virum redire Fac : Pelistim principes ei
שׁוּב [q] * in — לוֹ שָׂרֵי פְלִשְׁתִּים הָשֵׁב אֶת־הָאִישׁ וְיָשֹׁב
descendat non & , ibi eum constituisti quo * ,suum locum ad
יָרַד [r] aduersarius — אֶל־מְקוֹמוֹ אֲשֶׁר הִפְקַדְתּוֹ שָׁם וְלֹא־יֵרֵד
aduersarium in nobis fit non & ,prœlium in nobiscum
placebit hic domino suo? — עִמָּנוּ בַּמִּלְחָמָה וְלֹא־יִהְיֶה־לָּנוּ לְשָׂטָן
? suum dominum ad hic acceptabitur quo in & :prœlio in
בַּמִּלְחָמָה וּבַמֶּה יִתְרַצֶּה זֶה אֶל־אֲדֹנָיו
hic Nonne ? horum virorum capitibus in nonne
5 הֲלוֹא בְּרָאשֵׁי הָאֲנָשִׁים הָהֵם׃ הֲלוֹא־זֶה
Percussit : dicendo , choris in ei concinebant cui Dauid
עָנָה [s] נָכָה [t] — דָוִד אֲשֶׁר יַעֲנוּ־לוֹ בַּמְּחֹלוֹת לֵאמֹר הִכָּה
? sua millia decem in Dauid & ,suos mille in Saul
שָׁאוּל בַּאֲלָפָיו וְדָוִד בְּרִבְבֹתָו׃
Vocauit autem — Viuit :eum ad dixit & ,Dauid ad Achis clamauit Et
חָיָה [u] — 6 וַיִּקְרָא אָכִישׁ אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר אֵלָיו חַי־

,te egrediendo ‡,meis oculis in bonus & ,tu rectus quia ,Dominus es
יהוה כי־ישר אתה וטוב בעיני [a]צאתך
‡ egrediente te
8 inueni non quia .castrametationem ‖ in mecum te veniendo &
ובאך אתי במחנה כי לא־מצאתי
[a]יצא ingrediente te ‖ castra. † quo ingressus es
: hanc diem ad vſque me ad te ingredi † die à malum te in
בך רעה מיום [b]באך אלי עד־היום הזה
.tu bonus non ſatraparum ‡ oculis in & ‡
ובעיני הסרנים לא־טוב אתה:
[b]בוא ‡ ſed ‡ principum * es.
malum facies non & :pace in vade & ,reuertere nunc Et
9 ועתה שוב ולך בשלום ולא־תעשה [c]רע 7
[c]רוע
ad Dauid Dixítque .Peliſtim principum oculis in
בעיני סרני פלשתים: ויאמר דוד אל־ 8
tuo ſeruo in inueniſti quid & , feci quid Quia :Achis
10 אכיש כי מה עשיתי ומה־מצאת בעבדך
quòd ;hanc diem ad vſque tuas facies ad fui qua , die à
מיום אשר הייתי לפניך עד היום הזה כי
coram te
? regis mei domini inimicos in pugnem & veniam non
לא אבוא ונלחמתי [d]באיבי אדני המלך:
contra [d]איב
quòd Noui : Dauid ad dixítque , Achis reſpondit Et
11 ויען אכיש ויאמר אל־דוד ידעתי כי 9
principes Verum ‖ : Dei angelus ſicut meis oculis in tu * bonus
* es ‖ Sed
טוב אתה בעיני כמלאך אלהים אך שרי
.prœlium in nobiſcum aſcendat Non : dixerunt Peliſtim
12 פלשתים אמרו לא־יעלה עמנו במלחמה:
qui ,tui domini ſerui & ,manè in manica nunc Et
ſurge
ועתה השכם בבקר ועבדי אדניך אשר־ 10
,vobis illuceſcet & . manè in manicabitis & ;tecum venerunt
ſurgite
באו אתך והשכמתם בבקר ואור לכם
[e]בוא
eundum ad ‖ ,eius viri & ,ipſe Dauid manicauit * Et .ite &
* ſurrexit ‖ vt iret
[f]ולכו: וישכם דוד הוא ואנשיו ללכת 11
[f]ילך
Peliſtim Et .Peliſtim terram ad redeundum ad † , manè in
13 בבקר לשוב אל־ארץ פלשתים ופלשתים
† vt reuerteretur ‡ in
.Izrehel ‡ aſcenderunt
עלו יזרעאל:

CAP. XXX. ל

die in Siclagh ‡ eius viri & Dauid veniendo in fuit Et
cùm veniſſet ‡ in
14 [g]ויהי בבא דוד ואנשיו צקלג ביום 1
[g]חיה
ad & ,meridiem ad ſe diffuderant * Hamalechitæ & ; tertia
* graſſati fuerant verſus
השלישי ועמלקי פשטו אל־נגב ואל־
eam combuſſerant & , Siclagh percuſſerant & ; Siclagh
5 צקלג [h]ויכו את־צקלג וישרפו אתה
[h]נכה ‡ erant
‡ quæ ,mulieres duxerant captiuas Et .igne in
[i]שבה
באש: [i]וישבו את־הנשים אשר־ 2
‡ quemquam
:virum ‡ interfecerũt non , magnum ad vſque & paruo à , ea in
[k]מות
בה מקטן ועד־גדול לא [k]המיתו איש
* ſed
.ſuam viam in abierunt & ,duxerunt &*
וינהגו וילכו לדרכם:
ecce & , ciuitatem ad eius viri & ,Dauid venit Et
6 ויבא דוד ואנשיו אל־העיר והנה 3
eorum filiæ & ,eorum filij & ,eorum vxores & : igne in ‡ combuſta
‡ erat
שרופה באש [l]ונשיהם ובניהם ובנתיהם
[l]שבה
‡ qui populus & , Dauid leuauit Et .erant ducti captiui
‡ erat
נשבו: [m]וישא דוד והעם אשר־ 4
[m]נשא
eis in * non donec , fleuerunt & ,ſuam vocem eo cum
* eſſent
7 אתו את־קולם [n]ויבכו עד אשר אין־בהם
[n]בכה
Dauid vxores duæ Et .flendum ad vis ‖
‖ vires
[o]כח לבכות: [p]ושתי נשי־דוד 5
[o]כוח [p]שנה
Abighail & , Iezrehelita Achinoham , fuerant ductæ captiuæ
[q]נשבו אחינעם היזרעלית ואביגיל
[q]שבה
.Charmelitæ Nabal vxor
8 אשת נבל הכרמלי:
populus dixerunt quia , valde Dauid fuit anguſtia † Et
† anguſtiis affectus eſt
[r]ותצר לדוד מאד כי־אמרו העם 6
[r]צור
omnis anima eſſet affecta amaritudine quòd ,eum lapidandum ad ‡
‡ quòd lapidaret
9 לסקלו כי־מרה נפש כל־
‡ vniuſcuiuſque
ſe roborauit Et.ſuis filiabus ſuper & ,ſuis filiis ſuper viri ‡ ,populi
בנין
העם איש על־בנו ועל־בנתיו ויתחזק
ad Dauid dixit Et .ſuo Deo Domino in Dauid
דוד ביהוה אלהיו: ויאמר דוד אל־ 7
‡ Applica
mihi quæſo accedere Fac ‡ :Achimelech filium ſacerdotem Ebiathar
[s]נגש
אביתר הכהן בן־אחימלך [s]הגישה־נא לי

‡ ſuperhumerale .Dauid ad ‖ ephod Ebiathar accedere fecit * Et .ephod ‡
* applicauit ‖ Dauidi.
האפוד ויגש אביתר את־האפוד אל־דוד:
† Dominum, ‡ Num
perſequar ‡ : dicendo ,Domino in † Dauid interrogauit Et
8 וישאל דוד ביהוה לאמר ארדף
exercitũ hunc?
:ei dixit Et ?ipſum attingam Num ?iſtud agmen poſt
אחרי הגדוד הזה האשגנו ויאמר לו
[a]נצל
eruendo & , comprehendes comprehendendo quia , Perſequere
רדף כי־השג תשיג [a]והצל
,viri ſexcenti & ,ipſe Dauid abiit Et ,erues
9 תציל: וילך דוד הוא וששׁ־מאות איש
‡ erant
, Beſor torrentem ad vſque venerunt & ; ſecum qui
אשר אתו ויבאו עד־נחל הבשור
reliqui
,ipſe Dauid eſt perſecutus Et .ſubſtiterunt reſidui &
[b]יתר
10 [b]והנותרים עמדו: וירדף דוד הוא
qui viri ducenti ſubſtiterunt & :viri quadringenti &
[c]מאר
וארבע־מאות איש ויעמדו מאתים איש אשר
fuerant laſſi ne tranſirent
.Beſor torrentem tranſeundo à pigreſcebant
[c]פגרו מעבר את־נחל הבשור:
attulerunt
ceperunt & , agro in Ægyptium virum inuenerunt Et
11 וימצאו איש־מצרי בשדה ויקחו
[d]נתן
.comedit & ,panem ei dederunt & : Dauid ad eum
אתו אל־דוד [d]ויתנו־לו לחם ויאכל
[e]שקה
fragmen ei dederunt Et .aquas ei propinauerunt &
12 [e]וישקהו מים: ויתנו־לו פלח
duas ligaturas vuarũ paſſarũ:
eius ſpiritus eſt reuerſus & ,comedit & :ſiccos botros duos & ,caricæ
[f]שנה [g]שוב
דבלה [f]ושני צמקים ויאכל [g]ותשב רוחו
* in eo: ‖ aquam
aquas ‖ biberat nec , panem comederat non quia : eum ad*
אליו כי לא־אכל לחם ולא־שתה מים
.noctibus tribus & , diebus tribus
שלשה ימים ושלשה לילות:
† os ‡ es?
? tu ‡ vnde & ,tu † Cuius : Dauid ei Dixítque
13 ויאמר לו דוד למי־אתה ואי מזה אתה
‡ ſum
, Hamalechitæ viri ſeruus ‡ Ego : Ægyptius puer Dixítque
ויאמר נער מצרי אנכי עבד לאיש עמלקי
* ſunt dies.
.* tres hodie ægrotaui quia ; meus dominus me dereliquit &
[h]חלה
ויעזבני אדני כי [h]חליתי היום שלשה:
‖ iuimus ad prædam,ad † ad id ‡ eſt
‡ quod ſuper † & , Cherethi meridiem vaſtauimus ‖ Nos
14 אנחנו פשטנו נגב הכרתי ועל־אשר
combuſſimus Siclagh & ; Chaleb meridiem ad & , Iehudah
ליהודה ועל־נגב כלב ואת־צקלג שרפנו
me facies deſcendere Num :Dauid eum ad Dixítque .igni in
[i]ירד
15 באש: ויאמר אליו דוד [i]התורדני
exercitũ illum? * per Deum
Deo in* mihi Iura : Dixítque ? iſtud agmen ad
אל־הגדוד הזה ויאמר השבעה לי באלהים
‖ quòd non † nec trades
,mei domini manum in me concludes ſi † & ,me occides ſi ‖
[k]מורת
אם־[k]תמיתני ואם־תסגרני ביד־אדני
‡ exercitũ illũ.
.iſtud agmen ‡ ad te faciam deſcendere &
ואורדך אל־הגדוד הזה:
‡ diffuſi erant in ſuperficie
facies ſuper relicti ‡ ecce & ,eum fecit deſcendere Et
[l]פנה
16 וירדהו והנה נטשים על־[l]פני
* propter omnia ſpolia quæ tulerant
omni in * tripudiantes & ,bibentes & ,comedentes , terræ omnis
כל־הארץ אכלים ושתים וחגגים בכל
, Peliſtim terra è ceperant quod ,magno ſpolio
השלל הגדול אשר־לקחו מארץ פלשתים
,crepuſculo à Dauid eos percuſſit Et .Iehudah terra è &
[m]נכה
17 ומארץ יהודה: [m]ויכם דוד מהנשף
eis ex euaſit non & : eorum craſtinum in veſperam ad vſque &
ועד־הערב למחרתם ולא־נמלט מהם
præter quadringentos viros adoleſcentes
qui pueri viri quadringenti niſi quiſquam
איש כי אם־ארבע מאות איש־נער אשר־
[n]נום
.fugerunt & , camelos ſuper equitauerũt
רכבו על־הגמלים [n]וינסו:
tulerant
& ,Hamalech ceperant quæ omnia Dauid eruit Et
[o]נצל
18 [o]ויצל דוד את כל־אשר לקחו עמלק ואת־
defuit
eſt deſideratum non Et .Dauid eruit ſuas vxores duas
[p]שנה [q]נצל
19 [p]שתי נשיו [q]הציל דוד: ולא נעדר־
filios ad vſque & ,magnum ad vſque & paruo à eis
[r]בנה
להם מן־הקטן ועד־הגדול ועד־[r]בנים
‡ ſpoliis, ‡ tulerunt ‡ tulit * omnes pecudes,
,ſibi ceperunt ‡ quæ omnia ad vſque & ;ſpolio † à & ,filias &
ובנות ומשלל ועד כל־אשר לקחו להם
,pecus omne* Dauid cepit ‡ Et .Dauid reduxit omnia
[s]שוב [t]לקח
20 הכל [s]השיב דוד: [t]ויקח דוד את־כל־הצאן

: dixerunt & ;ipsius acquisitionis facies ad † duxerunt bouem * &
וְהַבָּקָר נָהֲגוּ לִפְנֵי הַמִּקְנֶה הַהוּא וַיֹּאמְרוּ
ducentos ad Dauid Venitque .Dauid spolium Hoc †
21 זֶה שְׁלַל דָּוִד׃ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־מָאתַיִם
, Dauid post eundo ab ‡ fuerant pigri ‡ qui viros
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־פִּגְּרוּ מִלֶּכֶת אַחֲרֵי דָוִד
sunt egressi Et .Besor torrente in eos fecerant residere &
וַיֹּשִׁיבֻם בְּנַחַל הַבְּשׂוֹר וַיֵּצְאוּ
.secum † qui , populi occursum in & , Dauid occursum in
לִקְרַאת דָּוִד וְלִקְרַאת הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ
.pacem ad eis optauit ‡ & ,populum ‡ Dauid accessit Et
וַיִּגַּשׁ דָּוִד אֶת־הָעָם וַיִּשְׁאַל לָהֶם לְשָׁלוֹם׃
viris ex ,Belial * & ,malus vir omnis respondit Et
22 וַיַּעַן כָּל־אִישׁ־רָע וּבְלִיַּעַל מֵהָאֲנָשִׁים
non quod eo Pro : dixerunt & ,Dauid cum iuerunt qui
אֲשֶׁר הָלְכוּ עִם־דָּוִד וַיֹּאמְרוּ יַעַן אֲשֶׁר לֹא־
seruimus quod spolio † de eis dabimus non ,mecum iuerunt ‖
הָלְכוּ עִמִּי לֹא־נִתֵּן לָהֶם מֵהַשָּׁלָל אֲשֶׁר הִצַּלְנוּ
ducent & suos filios & ,suam vxorem vir quin ‡
כִּי אִם־אִישׁ אֶת־אִשְׁתּוֹ וְאֶת־בָּנָיו וְיִנְהֲגוּ
.mei fratres sic facietis Non : Dauid dixit Et ,ibunt &
23 וְיֵלֵכוּ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד לֹא־תַעֲשׂוּ כֵן אֶחָי
dedit & , nos custodiuit & , nobis Dominus dedit quæ
אֵת אֲשֶׁר־נָתַן יְהוָה לָנוּ וַיִּשְׁמֹר אֹתָנוּ וַיִּתֵּן
quis Et .nostra manu in , nos super veniens agmen
24 אֶת־הַגְּדוּד הַבָּא עָלֵינוּ בְּיָדֵנוּ׃ וּמִי
descendentis portio sicut Quia ‡ hoc verbo ‖ in vobis * audiet
יִשְׁמַע לָכֶם לַדָּבָר הַזֶּה כִּי כְּחֵלֶק הַיֹּרֵד
pariter .vasa super ‡ manentis portio sicut & † ,prœlium in *
בַּמִּלְחָמָה וּכְחֵלֶק הַיֹּשֵׁב עַל־הַכֵּלִים יַחְדָּו
;supra & illa die à * fuit Et ;partientur ‡
25 יַחֲלֹקוּ׃ וַיְהִי מֵהַיּוֹם הַהוּא וָמָעְלָה
diem ad vsque Israel in iudicium ‡ in & ,statutum † in hoc posuit ‖ &
וַיְשִׂמֶהָ לְחֹק וּלְמִשְׁפָּט לְיִשְׂרָאֵל עַד הַיּוֹם
spolio ‡ de misit & , Sicelagh in Dauid venit Et .hanc
26 הַזֶּה׃ וַיָּבֹא דָוִד אֶל־צִקְלַג וַיְשַׁלַּח מֵהַשָּׁלָל
benedictio vobis Ecce : dicendo , suis socijs * Iehudah senioribus
לְזִקְנֵי יְהוּדָה לְרֵעֵהוּ לֵאמֹר הִנֵּה לָכֶם בְּרָכָה
Bethel in † iis .Domini inimicorum spolio ‖ de
27 מִשְּׁלַל אֹיְבֵי יְהוָה׃ לַאֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל
:Iather in qui & ,meridiei ‡ Ramoth in qui &
וְלַאֲשֶׁר בְּרָמוֹת־נֶגֶב וְלַאֲשֶׁר בְּיַתִּר׃
qui & ,Siphmoth in qui & , Haroher in qui Et
28 וְלַאֲשֶׁר בַּעֲרֹעֵר וְלַאֲשֶׁר בְּשִׂפְמוֹת וְלַאֲשֶׁר
vrbibus in qui & ,Rachal in qui Et .Estemohah in
29 בְּאֶשְׁתְּמֹעַ׃ וְלַאֲשֶׁר בְּרָכָל וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי
qui Et .Cheni vrbibus in qui & ,Ierachmeli
30 הַיְּרַחְמְאֵלִי וְלַאֲשֶׁר בְּעָרֵי הַקֵּינִי׃ וְלַאֲשֶׁר
.Hathach in qui & , Chor-hasan in qui & , Chormah in
בְּחָרְמָה וְלַאֲשֶׁר בְּכוֹר־עָשָׁן וְלַאֲשֶׁר בַּעֲתָךְ׃
quibus † locis omnibus in & ,Chebron in qui Et
31 וְלַאֲשֶׁר בְּחֶבְרוֹן וּלְכָל־הַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר־
.eius viri & , ipse Dauid ibi ambulauerat
הִתְהַלֶּךְ־שָׁם דָּוִד הוּא וַאֲנָשָׁיו׃

CAP. XXXI. לא

viri fugerunt Et .Israel in pugnantes Pelistim Et
וּפְלִשְׁתִּים נִלְחָמִים בְּיִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ אַנְשֵׁי
monte in vulnerati ceciderunt & ,Pelistim faciebus à Israel
יִשְׂרָאֵל מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים וַיִּפְּלוּ חֲלָלִים בְּהַר
, Saul Pelistim sunt persecuti Et .Ghilboah
2 הַגִּלְבֹּעַ׃ וַיַּדְבְּקוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־שָׁאוּל
Ionathan Pelistim Percusseruntque .eius filios &
וְאֶת־בָּנָיו וַיַּכּוּ פְלִשְׁתִּים אֶת־יְהוֹנָתָן
Saul filios Malchisuah & Abinadab &
וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ בְּנֵי שָׁאוּל׃
eum inuenerunt & , Saul in prœlium est aggrauatum Et
3 וַתִּכְבַּד הַמִּלְחָמָה אֶל־שָׁאוּל וַיִּמְצָאֻהוּ
valde est vulneratus † & , arcu in ‖ viri iacientes *
הַמּוֹרִים אֲנָשִׁים בַּקָּשֶׁת וַיָּחֶל מְאֹד
Euagina : sua vasa ferenti ‡ Saul Dixitque .iacientibus † à
4 מֵהַמּוֹרִים׃ וַיֹּאמֶר שָׁאוּל לְנֹשֵׂא כֵלָיו שְׁלֹף
præputiati * veniant fortè ne ,illo in me perfode & , tuum gladium
חַרְבְּךָ וְדָקְרֵנִי בָהּ פֶּן־יָבוֹאוּ הָעֲרֵלִים
noluit & : me in fiant illusiones & ,me perfodiant & ,isti
הָאֵלֶּה וּדְקָרֻנִי וְהִתְעַלְּלוּ־בִי וְלֹא אָבָה
Saul cepit ‡ Et .valde timebat quia seius vasa ferens †
נֹשֵׂא כֵלָיו כִּי יָרֵא מְאֹד וַיִּקַּח שָׁאוּל אֶת־
quia ,eius vasa ferens * Viditque .eum super cecidit ‡ & ,gladium
5 הַחֶרֶב וַיִּפֹּל עָלֶיהָ׃ וַיַּרְא נֹשֵׂא־כֵלָיו כִּי־
;suum gladium super ipse etiam cecidit ‖ & ,Saul esset mortuus
מֵת שָׁאוּל וַיִּפֹּל גַּם־הוּא עַל־חַרְבּוֹ
tres & , Saul est Mortuúsque .eo cum est mortuus &
6 וַיָּמָת עִמּוֹ׃ וַיָּמָת שָׁאוּל וּשְׁלֹשֶׁת
die in eius viri omnes etiam ,eius vasa ferens & , eius filij
בָּנָיו וְנֹשֵׂא כֵלָיו גַּם כָּל־אֲנָשָׁיו בַּיּוֹם
* qui ,Israel viri viderunt Et .pariter illa
7 הַהוּא יַחְדָּו׃ וַיִּרְאוּ אַנְשֵׁי־יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־
fugissent quod , Iarden transitu in ‖ qui & , vallis transitu in
בְּעֵבֶר הָעֵמֶק וַאֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן כִּי־נָסוּ
,eius filij & , Saul essent mortui quòd & , Israel viri
אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וְכִי־מֵתוּ שָׁאוּל וּבָנָיו
,Pelistim Veneruntque .fugerunt & , ciuitates reliquerunt &
וַיַּעַזְבוּ אֶת־הֶעָרִים וַיָּנֻסוּ וַיָּבֹאוּ פְלִשְׁתִּים
venerunt & crastino à ‖ fuit Et .eis in habitauerunt &
8 וַיֵּשְׁבוּ בָּהֶן׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת וַיָּבֹאוּ
inuenerunt & , interfectos spoliandum ad Pelistim
פְלִשְׁתִּים לְפַשֵּׁט אֶת־הַחֲלָלִים וַיִּמְצְאוּ אֶת־
.Ghilboah monte in cadentes eius filios tres & , Saul
שָׁאוּל וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת בָּנָיו נֹפְלִים בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ׃
, eius vasa spoliauerunt & , eius caput absciderunt Et
9 וַיִּכְרְתוּ אֶת־רֹאשׁוֹ וַיַּפְשִׁיטוּ אֶת־כֵּלָיו
annunciandum ad vndique Pelistim terram in miserunt &
וַיְשַׁלְּחוּ בְאֶרֶץ־פְּלִשְׁתִּים סָבִיב לְבַשֵּׂר
posuerunt Et .populo cum ‖ & , suorum dolorum domo *
10 בֵּית עֲצַבֵּיהֶם וְאֶת־הָעָם׃ וַיָּשִׂמוּ
fixerunt eius corpus & . Hastaroth domo ‡ eius vasa †
אֶת־כֵּלָיו בֵּית עַשְׁתָּרוֹת וְאֶת־גְּוִיָּתוֹ תָּקְעוּ
habitatores eum ad ‡ audierunt Et .Beth-san muro in
11 בְּחוֹמַת בֵּית שָׁן׃ וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו יֹשְׁבֵי
.Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ , Ghilhad Iabes
יָבֵישׁ גִּלְעָד אֵת אֲשֶׁר־עָשׂוּ פְלִשְׁתִּים לְשָׁאוּל׃
tota ambulauerunt & ,virtutis vir omnis surrexerunt Et
12 וַיָּקוּמוּ כָּל־אִישׁ חַיִל וַיֵּלְכוּ כָל־
corpora & ,Saul corpus ceperunt & ,nocte
הַלַּיְלָה וַיִּקְחוּ אֶת־גְּוִיַּת שָׁאוּל וְאֵת גְּוִיֹּת
.Iabes in venerunt & ; Beth-san muro de eius filiorum
בָּנָיו מֵחוֹמַת בֵּית שָׁן וַיָּבֹאוּ יָבֵשָׁה
ceperunt Et .ibi ea combusserunt &
13 וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם שָׁם׃ וַיִּקְחוּ אֶת־
.Iabes in arbore sub sepelierunt & , eorum ossa
עַצְמֹתֵיהֶם וַיִּקְבְּרוּ תַחַת־הָאֶשֶׁל בְּיָבֵשָׁה
.diebus septem ieiunauerunt &
וַיָּצֻמוּ שִׁבְעַת יָמִים׃

נשלם ספר שמואל א

Finis Libri Samuelis I.

‡ boues ‖ ante gregem ipsum: † Hæc est præda
מאה [a] ‡ lassi ‡ vt non possent ire
ילך [b] ישב [c] † erat
‡ ad ‡ salutauit eos pacificè. * impius,
נגש [d] ענה [e]
‖ venerunt nobiscum, † spoliis quæ ‡ sed vnusquisque
עשה [f]
exercitum qui venit contra * vos ‖ re hac: Sed
הוריד ירד ק
* erit ‡ ad sarcinas,
חלק [g] ‡ diuidentur. * in ‖ positum est † legem, * ius
חקק [h] ‡ spoliis
רעה [i] * amicis ‖ spoliis ‡ qui erant ‡ ad meridiem
† in
pugnabant cum
נוס [k] facie
פנה [l] נפל [m]

contra
* iaculatores † cum ‡ timuit
ירה [c] חול [b]
‖ iaculatoribus, ‡ armigero suo: * incircuncisi
‡ armiger eius ‖ tulit
כלה
† irruit ‡ armiger eius, ‖ irruit
ראה [e] מות [f]
armiger
* erant
‖ erant
נוס [g]
‖ in
ישב [h] היה [i]
iacentes
arma
per circuitum
* in templo idolorum ‡ in
שום [k]
† arma ‡ in templo
גויה [l]
de eo
עשה [m] fortis,
ambulaueruntque
tulerunt
לקח [n]
צום [o]

שמואל ב
LIBER SECUNDUS
SEMUELIS,
QUI DICITUR SECUNDUS REGUM.

CAPUT I. א

ET
,Saul mortem post fuit
1 וַיְהִי[a] אַחֲרֵי מוֹת שָׁאוּל
cædendo à erat reuersus Dauid &
וְדָוִד שָׁב[b] מֵהַכּוֹת[c]
Dauid manserat & , Hamalech
אֶת־הָעֲמָלֵק וַיֵּשֶׁב דָּוִד
.duobus diebus Siclagh in
בְּצִקְלָג יָמִים שְׁנָיִם[d]:
è venit vir ecce & :tertio die in fuit Et
2 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וְהִנֵּה אִישׁ בָּא[e] מִן־
humu ‖ & ,* scissæ eius vestes & .Saul cum à castrametatione
הַמַּחֲנֶה מֵעִם שָׁאוּל וּבְגָדָיו קְרֻעִים וַאֲדָמָה
cecidit & ,Dauid ad eum veniendo in † , fuit & :eius caput super
עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי בְּבֹאוֹ אֶל־דָּוִד וַיִּפֹּל[f]
Vnde : Dauid ei Dixítque .se incuruauit & ,terram in
3 אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ[g]: וַיֹּאמֶר לוֹ דָּוִד אֵי מִזֶּה
.euasi * Israel castrametatione ‡ E :eum ad dixitque ?venies ‡
תָּבוֹא וַיֹּאמֶר אֵלָיו מִמַּחֲנֵה יִשְׂרָאֵל נִמְלָטְתִּי:
nuncia ?verbum fuit Quod ‖ : Dauid eum ad Dixítque
4 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד מֶה־הָיָה הַדָּבָר הַגֶּד[h]־
,prælio de populus fugit Quòd : dixit & .mihi nunc †
נָא לִי וַיֹּאמֶר אֲשֶׁר־נָס[i] הָעָם מִן־הַמִּלְחָמָה
etiam & ; sunt mortui & , populo è cecidit multum ‡ etiam &
וְגַם־הַרְבֵּה נָפַל מִן־הָעָם וַיָּמֻתוּ[k] וְגַם
.sunt mortui eius filius Ionathan & ,Saul
שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ מֵתוּ:
Quomodo : sibi indicantem puerum ad Dauid Dixitque
5 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵיךְ
?eius filius Ionathan & , Saul sit mortuus quòd nosti
יָדַעְתָּ כִּי־מֵת שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן בְּנוֹ:
eueni Eueniendo * : ei indicans puer Dixítque
6 וַיֹּאמֶר הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ נִקְרֹא נִקְרֵיתִי
suam lanceam super ‖ erat innixus Saul ecce & ,Ghilboah monte in
בְּהַר הַגִּלְבֹּעַ וְהִנֵּה שָׁאוּל נִשְׁעָן עַל־חֲנִיתוֹ[l]
.eum persequebantur equitum domini ‡ & , currus ecce &
וְהִנֵּה הָרֶכֶב וּבַעֲלֵי הַפָּרָשִׁים הִדְבִּיקֻהוּ:
:dixi & ,me ad clamauitque ‡ ,me vidit & ,se post respexit Et
7 וַיִּפֶן[m] אַחֲרָיו וַיִּרְאֵנִי וַיִּקְרָא אֵלָי וָאֹמַר
:eum ad dixi & ?tu * Quis : mihi Dixitque .ego ‡ Ecce
8 הִנֵּנִי: וַיֹּאמֶר לִי מִי־אָתָּה וָיֹּאמַר אֵלָיו
nunc † Sta : me ad Dixitque .ego ‖ Hamalecites
9 עֲמָלֵקִי אָנֹכִי: וַיֹּאמֶר אֵלַי עֲמָד־נָא
quia , tremor ‡ me apprehendit ‡ quia ,me interfice & , me super
עָלַי וּמֹתְתֵנִי כִּי אֲחָזַנִי הַשָּׁבָץ כִּי־
,eum super steti Et .me in * mea anima adhuc omnis
10 כָל־עוֹד נַפְשִׁי בִּי: וָאֶעֱמֹד עָלָיו
post viueret non quòd sciebam quia ;eum interfeci &
וַאֲמֹתְתֵהוּ כִּי יָדַעְתִּי כִּי לֹא יִחְיֶה אַחֲרֵי
,armillam & ,eius caput super quæ , coronam cepi & : suum casum
נִפְלוֹ וָאֶקַּח[n] הַנֵּזֶר אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁוֹ וְאֶצְעָדָה
meum dominum ad ea adduxi & , eius brachio super † quæ
אֲשֶׁר עַל־זְרֹעוֹ וָאֲבִיאֵם[o] אֶל־אֲדֹנִי
,ea scidit & ,sua vestimenta in Dauid apprehendit Et .huc
11 הֵנָּה: וַיַּחֲזֵק דָּוִד בִּבְגָדָו וַיִּקְרָעֵם
planxerunt Et .secum ‡ qui viri omnes etiam &
12 וְגַם כָּל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אִתּוֹ: וַיִּסְפְּדוּ
,Saul super ,vesperam ad vsque ieiunauerunt & , fleuerunt &
וַיִּבְכּוּ[p] וַיָּצֻמוּ[q] עַד־הָעָרֶב עַל־שָׁאוּל

[a] היה
[b] שוב [c] נכה
[d] שנה
[e] בוא castris
* erant
‖ terra
cùm venisset
[f] נפל
[g] שחה
‡ venis?
‡ castris
* erui me.
‡ Quid euenerit,
[h] נגד
† quæso
[i] נוס
‡ multitudo
[k] מות
qui nunciabat
qui nunciabat
* Per accidens veniendo per accidens veni
‖ lanceæ suæ,
† equites
[l] חנה
‡ vocauítque
[m] פנה
‡ adsum. * es
ואומר
ק
‖ sum.
† quæso
‡ tenet
‡ angustia
* est
tuli diadema, quod erat
[n] לקח
† erat
[o] בוא
דין
ק
‡ erant
[p] בכה [q] צום

super & ,Domini populum super & ,eius filium Ionathan super &
וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ וְעַל־עַם יְהוָה וְעַל־
.gladio in ceciderant quia , Israel domum
בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי נָפְלוּ בֶּחָרֶב:
* Vnde : sibi indicantem ‡ puerum ad Dauid dixit Et
13 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־הַנַּעַר הַמַּגִּיד לוֹ אֵי מִזֶּה
.ego ‖ Hamalecitæ peregrini viri Filius : dixit & ? tu
אַתָּה וַיֹּאמֶר בֶּן־אִישׁ גֵּר[a] עֲמָלֵקִי אָנֹכִי:
mittere timuisti non Quomodo : Dauid eum ad Dixitque
14 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד אֵיךְ לֹא יָרֵאתָ לִשְׁלֹחַ
?Domini vnctum corrumpendum ad tuam manum
יָדְךָ לְשַׁחֵת אֶת־מְשִׁיחַ יְהוָה:
,Accede :dixit & ,pueris è vnum ad Dauid clamauit ‖ Et
15 וַיִּקְרָא דָוִד לְאַחַד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר גַּשׁ[b]
.est mortuus & , eum percussit & .eum in occurre †
פְּגַע־בּוֹ וַיַּכֵּהוּ[c] וַיָּמֹת[d]:
:tuum caput super tuus Sanguis : Dauid eum ad Dixitque
16 וַיֹּאמֶר אֵלָיו דָּוִד דָּמְךָ עַל־רֹאשֶׁךָ
occidi Ego :dicendo , te in respondit tuum os quia
כִּי פִיךָ עָנָה בְךָ לֵאמֹר אָנֹכִי מֹתַתִּי אֶת־
lamentationem Dauid est lamentatus Et .Domini vnctum *
17 מְשִׁיחַ יְהוָה: וַיְקֹנֵן[e] דָּוִד אֶת־הַקִּינָה
.eius filium Ionathan super & ,Saul super hanc
הַזֹּאת עַל־שָׁאוּל וְעַל־יְהוֹנָתָן בְּנוֹ:
Ecce : arcum ‖ Iehudah filios docendum ad * Dixítque
18 וַיֹּאמֶר לְלַמֵּד בְּנֵי־יְהוּדָה קָשֶׁת הִנֵּה
super * ,Israel decor ‡ O .Iasar ‡ libro super † scriptum
19 כְתוּבָה עַל־סֵפֶר הַיָּשָׁר: הַצְּבִי[f] יִשְׂרָאֵל עַל־
? potentes ceciderunt quomodo :est vulneratus tuis excelsis
בָּמוֹתֶיךָ חָלָל אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים:
,Aschelon plateis in annuncietis ne , Gath in indicetis Ne
20 אַל־תַּגִּידוּ בְגַת אַל־תְּבַשְּׂרוּ בְּחוּצֹת אַשְׁקְלוֹן
exultent fortè ne ,Pelistim filiæ lætentur fortè ne
פֶּן־תִּשְׂמַחְנָה בְּנוֹת פְּלִשְׁתִּים פֶּן־תַּעֲלֹזְנָה
,ros ne ,Ghilboah in Montes .incircuncisorum filiæ
21 בְּנוֹת הָעֲרֵלִים: הָרֵי בַגִּלְבֹּעַ אַל־טַל[g]
ibi quia : eleuationem ‖ agri & * ; vos super ‡ pluuia neque
וְאַל־מָטָר עֲלֵיכֶם וּשְׂדֵי תְרוּמֹת כִּי שָׁם
vnctum prater † .Saul clypeus , fortium clypeus est proiectus
נִגְעַל מָגֵן גִּבּוֹרִים מָגֵן שָׁאוּל בְּלִי מָשִׁיחַ
fortium adipe ab interfectorum sanguine A .oleo in
22 בַּשָּׁמֶן: מִדַּם חֲלָלִים מֵחֵלֶב גִּבּוֹרִים
Saul gladius & ; retrorsum se torsit ‡ non Ionathan arcus ‡
קֶשֶׁת יְהוֹנָתָן לֹא נָשׂוֹג אָחוֹר וְחֶרֶב שָׁאוּל
Ionathan & , Saul .inanis est reuersus non
23 לֹא תָשׁוּב רֵיקָם: שָׁאוּל וִיהוֹנָתָן
non sua morte in & suis viti in venusti ‡ & ,amabiles *
הַנֶּאֱהָבִים וְהַנְּעִימִם בְּחַיֵּיהֶם[h] וּבְמוֹתָם לֹא
.fuerunt fortiores leonibus præ fuerunt leues aquilis præ ‡: sunt separati
נִפְרָדוּ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ[i] מֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ:
vos vestiente ‖ ,flete Saul in * Israel Filiæ
24 בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל אֶל־שָׁאוּל בְּכֶינָה[k] הַמַּלְבִּשְׁכֶם
aureum ornamentum faciente ascendere † , deliciis cum coccino
שָׁנִי עִם־עֲדָנִים הַמַּעֲלֶה עֲדִי זָהָב
fortes ceciderunt Quomodo .vestram vestem super
25 עַל לְבוּשְׁכֶן: אֵיךְ נָפְלוּ גִבֹּרִים
.est occisus tuis excelsis super ‖ Ionathan ?belli medio in
בְּתוֹךְ הַמִּלְחָמָה יְהוֹנָתָן עַל־בָּמוֹתֶיךָ חָלָל:
suisti iucundus ‡ :Ionathan mi frater te super mihi Angustia †
26 צַר־לִי עָלֶיךָ אָחִי יְהוֹנָתָן נָעַמְתָּ

mortui erant
* qui nũciabat
‡ es
‖ sum.
[a] גור
perdendum Christum
‖ vocauit
[b] נגש
† occide eum.
[c] נכה [d] מות
דמך
ק
testificatum est contra
* Christum
[e] קון
* vt docerent
‖ iaculari arcu.
† est in ‡ recti.
‡ desiderabilis terra ‡ in
[f] צבה
annuncietis
[g] טלל
‡ descendat
* neque sint
‖ oblationum,
† ac si non esset vnctus
‡ sagitta
‡ rediit
‡ decori
* vita sua,
[h] חיה
‡ leuiores aquilis,
[i] קלל
* super
‖ qui vestiebat
[k] בכה
† qui ascendere faciebat
‖ in
† Angustia afficior
‡ dulcuisti

.mulierum amore *præ* mihi tuus amor fuit *mirabilis* : valde mihi mirabilior
27 לי מאד נפלאתה אהבתך לי מאהבת נשים:
?belli *vasa* perierunt & , fortes ceciderunt Quomodo — arma bellica?
[a] כלה — איך נפלו גבורים ויאבדו [a]כלי מלחמה:

CAP. II. ב

Domino in Dauid interrogauit & ,hæc post fuit Et — Dominum,
1 ויהי אחרי־כן וישאל דוד ביהוה
dixitque ? Iehudah *vrbium* vnam in ascendam Num : dicendo — ex vrbibus
לאמר האעלה באחת ערי יהודה ויאמר
?ascendam Quò : Dauid dixit & .Ascende :eum ad Dominus
יהוה אליו עלה ויאמר דוד אנה אעלה
etiam & ,Dauid illuc ascendit Et .Chebron In :dixit &
[b] עלה — 2 ויאמר חברנה: [b]ויעל שם דוד וגם
Abighail & ,Izrehelitis Achinoham , eius vxores duæ
[c] שנה — [c]שתי נשיו אחינעם היזרעלית ואביגיל
,secum ‡ qui suos viros Et .Charmelitæ Nabal vxor — ‡ erant
3 אשת נבל הכרמלי: ואנשיו אשר־עמו
vrbibus in manserunt & :*suam domum & virum* ,Dauid fecit ascēdere — vnumquemq; cum familia sua,
העלה דוד איש וביתו וישבו בערי
ibi vnxerunt & , Iehudah viri venerunt Et .Chebron
[d] בוא — 4 חברון: [d]ויבאו אנשי יהודה וימשחו־שם
nunciauerunt & :Iehudah domum super regem in Dauid
[e] נגד — את־דוד למלך על־בית יהודה [e]ויגדו
sepelierunt *quòd* Ghilhad Iabes Viri : dicendo , Dauidi
לדוד לאמר אנשי יביש גלעד אשר קברו
viros ad *legatos* Dauid misit Et .Saul — nuncios
5 את־שאול: וישלח דוד מלאכים אל־אנשי
,Domino § vos Benedicti : eos ad dixit & ;Ghilhad Iabes — § à
יביש גלעד ויאמר אלהם ברכים אתם ליהוה
cum ,*vestris dominis* cum hanc misericordiam fecistis qui — dño vestro,
[f] עשה — אשר [f]עשיתם החסד הזה עם־אדניכם עם־
Dominus faciat nunc Et .eum sepelistis & , Saul
6 שאול ותקברו אתו: ועתה יעש־יהוה
faciam ego etiam & : veritatem & ,misericordiam vobiscum
[g] אמן — עמכם חסד [g]ואמת וגם אנכי אעשה
.hanc rem fecistis quia , hoc bonum vobiscum
אתכם הטובה הזאת אשר עשיתם הדבר הזה:
,*virtutis filios in* estote & vestræ manus confortentur nunc Et — filij fortes
[h] היה — 7 ועתה תחזקנה ידיכם [h]והיו לבני־חיל
vnxerunt me etiam & : Saul vester dominus est mortuus quia
[i] מות — כי־[i]מת אדניכם שאול וגם אתי משחו
.eos super regem in Iehudah domus
בית־יהודה למלך עליהם:
,Saul ipsi † qui , militiæ princeps Ner filius Abner Et — † erat
[k] שור — 8 ואבנר בן־נר [k]שר־צבא אשר לשאול
eum fecit transire & , Saul filium Isboseth *cepit* — tulit
לקח את־איש־בשת בן־שאול ויעברהו
in † & ,Ghilhad *in* ‡ eum fecit regnare Et .castra † — † in ‡ super
[l] חנה — 9 [l]מחנים: וימלכהו אל־הגלעד ואל־
,Biniamin super & ,Ephraim super & , Izrehel *in* § & , Assuri — § super
האשורי ואל־יזרעאל ועל־אפרים ועל־בנימן
annorum quadraginta Filius .vniuersum Israel super & — Quadragenarius erat
10 ועל־ישראל כלה: בן־ארבעים שנה
,Israel super *ipsum regnando in* , Saul filius Isboseth — quando regnauit
איש־בשת בן־שאול במלכו על־ישראל
fuerunt Iehudah domus tantùm : regnauit annis duobus & — sequebatur
[m] שנה [n] היה — [m]ושתים שנים מלך אך בית יהודה [n]היו
fuit quibus dierum numerus fuit Et .Dauid *post*
11 אחרי דוד: ויהי מספר הימים אשר היה
, anni septem ,Iehudah domum super Chebron in rex Dauid
דוד מלך בחברון על־בית יהודה שבע שנים
,Ner filius Abner est egressus Et .menses sex &
[o] יצא — 12 וששה חדשים: [o]ויצא אבנר בן־נר
.Ghibhon in castris de , Saul filij Isboseth serui &
ועבדי איש־בשת בן־שאול ממחנים גבעונה:
,sunt egressi Dauid serui & , Serujah filius Ioab Et
13 ויואב בן־צרויה ועבדי דוד יצאו
manserunt & : pariter Ghibhon piscinam *super* eis occurrerunt & — iuxta
[p] ישב — ויפגשום על־ברכת גבעון יחדו [p]וישבו
.inde piscinam *super* illi & , hinc piscinam *super* Illi — iuxta
אלה על־הברכה מזה ואלה על־הברכה מזה:

, pueri nunc Surgant :Ioab ad Abner Dixitque
14 ויאמר אבנר אל־יואב יקומו נא הנערים
ante nos. — .Surgant : Ioab dixitque .*nostras facies ad* ludant &
[a] פנה — וישחקו [a]לפנינו ויאמר יואב יקמו:
duodecim , numero in transierunt & ,surrexerunt Et
[b] קום — 15 [b]ויקמו ויעברו במספר שנים עשר
* ex — duodecim & :Saul filio Isboseth & , Biniamin *
לבנימן ולאיש־בשת בן־שאול ושנים עשר
* vnusquisque ‖ proximi — ,sui *socij* ‖ caput *in vir* * apprehenderunt Et .Dauid seruis ex
[c] רעה — 16 מעבדי דוד: ויחזקו איש בראש [c]רעהו
† proximi — vocauit & :pariter ceciderunt & , sui *socij* † latus in suus gladius &
[d] נפל — וחרבו בצד רעהו [d]ויפלו יחדו ויקרא
‖ ager fortium. — .Ghibhon in qui , Hassurim Chelcath ‖ ipsum locum
[e] צור — למקום ההוא חלקת [e]הצרים אשר בגבעון:
illa die in valde vsque durum prœlium fuit Et
17 ותהי המלחמה קשה עד־מאד ביום ההוא
coram seruis — .Dauid *seruorum facies ad* Israel viri & , Abner est cæsus &
וינגף אבנר ואנשי ישראל לפני עבדי דוד:
; Abisai & ,Ioab , Serujah filij tres ibi erant Et
18 ויהיו שם שלשה בני צרויה יואב ואבישי
* erat — vnus sicut suis pedibus in leuis * Hazael & : Hazael &
[f] קלל — ועשהאל ועשהאל [f]קל ברגליו כאחד
‖ è capreis, † sunt — Hazael est persecutus Et .agro in † qui , *capreorum* ‖
[g] צבה — 19 [g]הצבים אשר בשדה: וירדף עשהאל
* ad dexteram, nec ad sinistrā à tergo — *super & , dexteram super* * eundo declinauit non & ; Abner *post*
אחרי אבנר ולא־נטה [h]ללכת על־הימין ועל־
Abner respexit Et .Abner *posterioribus de sinistram*
[h] הלך [i] פנה — 20 השמאל מאחרי אבנר: [i]ויפן אבנר
‡ Tune es § Sum. — .*Ego* § : dixit & ? Hazael *hic tu Num* ‡ ait & , se post
אחריו ויאמר האתה זה עשהאל ויאמר אנכי:
* ad — ,tuam dexteram *super* * *tibi* Declina : Abner illi Dixitque
21 ויאמר לו אבנר נטה לך על־ימינך
‖ ad — ,pueris è vnum tibi apprehende & ,tuam sinistram *super* ‖ vel
או על־שמאלך ואחז לך אחד מהנערים
† tolle ‡ exuuias — declinare Hazael noluit & .eius *vestem mutatoriam* ‡ tibi *cape* † &
[k] לקח — [k]וקח־לך את־חלצתו ולא־אבה עשהאל לסור
§ tergo — ad dicere Abner adhuc addidit Et .eius *posterioribus* § à
22 מאחריו: ויסף עוד אבנר לאמר אל־
* tergo meo: — te percutiam quid vt :*meis posterioribus* * à *tibi* Recede :Hazael
[l] נכה — עשהאל סור לך מאחרי למה [l]אכבה
‖ si percussero te, † faciem meam — ?tuū fratrem Ioab ad *meas facies* † leuabo quomodo & ‖ ?terrā in
[m] נשא — ארצה ואיך [m]אשא פני אל־יואב אחיך:
posterioribus in ‡ Abner eum percussit & :recedere renuit Et
‡ cuspide § in quinta costa: — 23 וימאן לסור ויכהו אבנר באחרי
:ipsius *posterioribus* * à lancea est egressa & : *quintam ad* § lanceæ
* tergo ‖ in loco ipso. † qui veniebat — החנית אל־החמש [n]ותצא החנית מאחריו
veniens † omnis , fuit & ,*se subter* ‖ est mortuus & , ibi cecidit &
[n] יצא [o] מות [p] היה [q] בוא — ויפל־שם [o]וימת תחתו [p]ויהי כל־[q]הבא
‡ in quo ceciderat — ,fuerat mortuus & , Hazael *ibi ceciderat quo* ‡ locum ad
§ subsistebat. — אל־המקום אשר־נפל שם עשהאל וימת
post Abisai & ,Ioab sunt persecuti Et .*subsistebant &* §
‖ occubuit. — 24 ויעמדו: וירדפו יואב ואבישי אחרי
‖ *collem cubiti*, — Ghibhah ‖ ad vsq. venerunt ipsi & :*est ingressus* * Sol & : Abner
אבנר והשמש באה והמה באו עד־גבעת
† est contra faciem ‡ per viam — .Ghibhon deserti *via* ‡ Ghiach *facies super* † qui , Ammah
[r] פנה — אמה אשר על־[r]פני־גיח דרך מדבר גבעון:
fuerunt & ,Abner post Biniamin filij sunt congregati Et
25 ויתקבצו בני־בנימן אחרי אבנר ויהיו
§ cœtum * in summitate — .vnius collis *capite super* * steterunt & : vnum *globum* § in
לאגדה אחת ויעמדו על־ראש גבעה אחת:
‖ in seculum — *victoriam ad* ‖ Nū ;ait & ,Ioab ad Abner clamauit Et
26 ויקרא אבנר אל־יואב ויאמר הלנצח
deuorabit — sit amaritudo quòd nosti nónne ? gladius *perdet*
[s] מרר — תאכל חרב הלוא ידעתה כי־[s]מרה תהיה
vt auertamur — *redeundum ad* populo dices non quo vsque & ? nouissimo in
באחרונה ועד־מתי לא־תאמר לעם לשוב
à tergo — Viuit : Ioab Dixitque ? suorum fratrum *posterioribus de*
[t] חיה — 27 מאחרי אחיהם: ויאמר יואב [t]חי
mane *à* tunc quia ,fuisses locutus nisi quia , Deus
האלהים כי לולא דברת כי אז מהבקר
vnusquisque à tergo fratrum suorum — .*sui fratris posterioribus vir* ,populus ascendisset
נעלה העם איש מאחרי אחיו:

non Et .Beer-Sebah ad vsque & Dan à ,Iehudah super &
11 וְעַל־יְהוּדָה מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שָׁבַע׃ וְלֹא־
eo timendo à ,verbum Abner respondere amplius potuit
יָכֹל עוֹד לְהָשִׁיב אֶת־אַבְנֵר דָּבָר מִיִּרְאָתוֹ
Dauid ad legatos Abner misit Et .eum
12 אֹתוֹ׃ וַיִּשְׁלַח אַבְנֵר מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד
tuum pactum Scinde :dicendo ?terra Cui :dicendo ,se pro
תַּחְתָּו לֵאמֹר לְמִי־אָרֶץ לֵאמֹר כָּרְתָה בְרִיתְךָ
te ad vertendum ad || tecum mea manus ecce & ,mecum
אִתִּי וְהִנֵּה יָדִי עִמָּךְ לְהָסֵב אֵלֶיךָ אֶת־
scindam ego ,Bene :dixit Et .Israel vniuersum
13 כָּל־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר טוֹב אֲנִי אֶכְרֹת
postulans ego vnum verbum Veruntamen : foedus tecum
אִתְּךָ בְּרִית אַךְ דָּבָר אֶחָד אָנֹכִי שֹׁאֵל
quinimo ,meas facies videbis Non :dicendo ,te à
מֵאִתְּךָ לֵאמֹר לֹא־תִרְאֶה אֶת־פָּנַי כִּי אִם־
te venire in ,Saul filiam Michal te adducere facies ad
לִפְנֵי הֱבִיאֲךָ אֵת מִיכַל בַּת־שָׁאוּל בְּבֹאֲךָ
legatos Dauid misit Et .meas facies || videndum ad
14 לִרְאוֹת אֶת־פָּנָי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים
Da :dicendo ,Saul filium Isboseth
אֶל־אִישׁ־בֹּשֶׁת בֶּן־שָׁאוּל לֵאמֹר תְּנָה אֶת־
centum in mihi despondi quam ,Michal meam vxorem
אִשְׁתִּי אֶת־מִיכַל אֲשֶׁר אֵרַשְׂתִּי לִי בְּמֵאָה
eam cepit & ,Isboseth misit Et .Pelistim praeputiis
15 עָרְלוֹת פְּלִשְׁתִּים׃ וַיִּשְׁלַח אִישׁ בֹּשֶׁת וַיִּקָּחֶהָ
abiit Et .Lais filio ,Paltiel cum à ,viro eum à
16 מֵעִם אִישׁ מֵעִם פַּלְטִיאֵל בֶּן־לָיִשׁ׃ וַיֵּלֶךְ
.Bachurim ad vsque eam post flendo & eundo ,eius vir secum
אִתָּהּ אִישָׁהּ הָלוֹךְ וּבָכֹה אַחֲרֶיהָ עַד־בַּחֻרִים
.est reuersus & ,reuertere ,Vade : Abner eum ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְנֵר לֵךְ שׁוּב וַיָּשֹׁב׃
:dicendo ,Israel senioribus cum fuit Abner verbum Et
17 וּדְבַר־אַבְנֵר הָיָה עִם־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
quaerentes fuistis nudiustertius etiam || .heri Etiam
גַּם־תְּמוֹל גַּם־שִׁלְשֹׁם הֱיִיתֶם מְבַקְשִׁים
:facite nunc Et .vos super regem in Dauid
18 אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ עֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה עֲשׂוּ
Dauid manu In :dicendo ,Dauid ad dixit Dominus quia
כִּי יְהוָה אָמַר אֶל־דָּוִד לֵאמֹר בְּיַד ׀ דָּוִד
manu de ,Israel meum populum fecit saluum mei serui
עַבְדִּי הוֹשִׁיעַ אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל מִיַּד
.eorum inimicorum omnium manu de & ,Pelistim
פְּלִשְׁתִּים וּמִיַּד כָּל־אֹיְבֵיהֶם׃
abiitque :Biniamin auribus in Abner etiam est locutus Et
19 וַיְדַבֵּר גַּם־אַבְנֵר בְּאָזְנֵי בִנְיָמִין וַיֵּלֶךְ
Chebron in Dauid auribus in loquendum ad Abner etiam
גַּם־אַבְנֵר לְדַבֵּר בְּאָזְנֵי דָוִד בְּחֶבְרוֹן
oculis in & ,Israel oculis in bonum quod omne
אֵת כָּל־אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֵי יִשְׂרָאֵל וּבְעֵינֵי
ad Abner venit Et .Biniamin domus omnis
20 כָּל־בֵּית בִּנְיָמִן׃ וַיָּבֹא אַבְנֵר אֶל־
Dauid fecit & ,viri viginti eo cum & ,Chebron Dauid
דָּוִד חֶבְרוֹן וְאִתּוֹ עֶשְׂרִים אֲנָשִׁים וַיַּעַשׂ דָּוִד
Dixitque .conuiuium secum qui viris & ,Abner
21 לְאַבְנֵר וְלַאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ מִשְׁתֶּה׃ וַיֹּאמֶר
congregabo & ,ibo & .Surgam : Dauid ad Abner
אַבְנֵר אֶל־דָּוִד אָקוּמָה ׀ וְאֵלֵכָה וְאֶקְבְּצָה
scindent & :Israel vniuersum regem meum dominum ad
אֶל־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְיִכְרְתוּ
:tua anima desiderabit quod omni in regnabis & ,foedus tecum
אִתְּךָ בְּרִית וּמָלַכְתָּ בְּכֹל אֲשֶׁר־תְּאַוֶּה נַפְשֶׁךָ
.pace in abiit & ,Abner Dauid dimisit &
וַיְשַׁלַּח דָּוִד אֶת־אַבְנֵר וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
spolium & ,agmine ex venit Ioab & ,Dauid serui ecce Et
22 וְהִנֵּה עַבְדֵי דָוִד וְיוֹאָב בָּא מֵהַגְּדוּד וְשָׁלָל
Dauid cum ipse non Abner & :adducebant secum multum
רָב עִמָּם הֵבִיאוּ וְאַבְנֵר אֵינֶנּוּ עִם־דָּוִד
.pace in abierat & ,eum dimiserat quia ,Chebron in
בְּחֶבְרוֹן כִּי שִׁלְּחוֹ וַיֵּלֶךְ בְּשָׁלוֹם׃
;venerunt ,secum qui exercitus omnis & ,Ioab Et
23 וְיוֹאָב וְכָל־הַצָּבָא אֲשֶׁר־אִתּוֹ בָּאוּ

Marginalia (left): quicquam, eò quod timeret; ᵃשׁוּב ᵇיָרֵא; ‖ nuncios; † loco sui, ‡ est; $ Pange * ecit; ‖ vt vertam; ᶜסַבֵּב; † pangam; ‡ postulo; $ faciem meã, nisi prius adduxeris; $ quando venies; ᵈרָאָה ᵉפָּנֶה; ‖ faciem meã; † nuncios; ᶠבּוֹא; ᵍנָתַן; tulit; ʰלָקַח; לַיִשׁ; ק; * Tum ‡ tum; † quaesiuistis; ᵏהָיָה; ‡ vt esset rex; ˡעָשָׂה; $ Per manum; * seruabo; ᵐיָשַׁע; ⁿיָלַךְ; $ erat; ᵒבּוֹא; ‡ in $ erant; * erant; ᵖהָלַךְ; percutient; secundũ omne; veniebât è castris, & praedam multam; ‖ erat; ᵍרָבַב; † erat

h

,populus omnis steterunt & ,buccina in Ioab clanxit Et
28 וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשּׁוֹפָר וַיַּעַמְדוּ כָּל־הָעָם
addiderunt nec ,Israel post vltrà sunt persecuti non &
וְלֹא־יִרְדְּפוּ עוֹד אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא־יָסְפוּ
solitudine in || abierunt eius viri & Abner Et .pugnandum ad vlta
29 עוֹד לְהִלָּחֵם׃ וְאַבְנֵר וַאֲנָשָׁיו הָלְכוּ בָּעֲרָבָה
perambulauerunt & Iarden transierunt & ,illa nocte tota
כֹּל הַלַּיְלָה הַהוּא וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיֵּלְכוּ
est reuersus Ioab Et .castra ad venerunt & ,Bithron totam
30 כָּל־הַבִּתְרוֹן וַיָּבֹאוּ מַחֲנָיִם׃ וְיוֹאָב שָׁב
,populum omnem congregauit & ,Abner posterioribus à
מֵאַחֲרֵי אַבְנֵר וַיִּקְבֹּץ אֶת־כָּל־הָעָם
,viri nouendecim Dauid seruis de sunt visitati || & defuerunt
וַיִּפָּקְדוּ מֵעַבְדֵי דָוִד תִּשְׁעָה־עָשָׂר אִישׁ
,Biniamin de percusserunt Dauid serui Et .Hazael &
31 וַעֲשָׂהאֵל׃ וְעַבְדֵי דָוִד הִכּוּ מִבִּנְיָמִן
,viros sexaginta & ,trecentos ,Abner viris in & de
וּבְאַנְשֵׁי אַבְנֵר שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת וְשִׁשִּׁים אִישׁ
cũ sepelierunt & ,Hazael tulerunt Et .sunt mortui &
32 מֵתוּ׃ וַיִּשְׂאוּ אֶת־עֲשָׂהאֵל וַיִּקְבְּרֻהוּ
ambulauerunt & : Bethlechem quod ,sui patris sepulchro in erat in
בְּקֶבֶר אָבִיו אֲשֶׁר בֵּית לָחֶם וַיֵּלְכוּ
.Chebron in eis illuxit & : eius viri & ,Ioab ,nocte tota
כָל־הַלַּיְלָה יוֹאָב וַאֲנָשָׁיו וַיֵּאֹר לָהֶם בְּחֶבְרוֹן׃

CAP. III. ג

, Saul domum inter longum bellum fuit Et
1 וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה אֲרֻכָּה בֵּין בֵּית שָׁאוּל
domus & ,inualescens & vadens Dauid & :Dauid domum inter & ibat & confortabatur,
וּבֵין בֵּית דָּוִד וְדָוִד הֹלֵךְ וְחָזֵק וּבֵית
filij Dauid sunt nati Et .tenues & euntes Saul
2 שָׁאוּל הֹלְכִים וְדַלִּים׃ וַיִּוָּלְדוּ לְדָוִד בָּנִים
Achinoham ipsi Amnon eius primogenitus fuit & : Chebron in
בְּחֶבְרוֹן וַיְהִי בְכוֹרוֹ אַמְנוֹן לַאֲחִינֹעַם
Abighail ipsi Chilab eius secundus Et .Izreheliti di
3 הַיִּזְרְעֵאלִת׃ וּמִשְׁנֵהוּ כִלְאָב לַאֲבִיגַל
filius ,Absalom tertius & : Charmelitae Nabal vxori ||
אֵשֶׁת נָבָל הַכַּרְמְלִי וְהַשְּׁלִשִׁי אַבְשָׁלוֹם בֶּן־
quartus Et .Ghesur regis Talmai filiae Mahachah ‖ vxore
4 מַעֲכָה בַּת־תַּלְמַי מֶלֶךְ גְּשׁוּר׃ וְהָרְבִיעִי
filius ,Sephathiah quintus & : Chaggith filius Adoniiah
אֲדֹנִיָּה בֶן־חַגִּית וְהַחֲמִישִׁי שְׁפַטְיָה בֶן־
vxori Heglah ipsi Itteham sextus Et .Abithal
5 אֲבִיטָל׃ וְהַשִּׁשִּׁי יִתְרְעָם לְעֶגְלָה אֵשֶׁת
,fuit Et .Chebron in Dauidi sunt nati isti : Dauid
6 דָּוִד אֵלֶּה יֻלְּדוּ לְדָוִד בְּחֶבְרוֹן׃ וַיְהִי
domum inter & ,Saul domum inter bellum existendo in cum esset
בִּהְיוֹת הַמִּלְחָמָה בֵּין בֵּית שָׁאוּל וּבֵין בֵּית
.Saul domo in se fortificans erat Abner & ,Dauid tenebat se pro
דָּוִד וְאַבְנֵר הָיָה מִתְחַזֵּק בְּבֵית שָׁאוּל׃
,Aiah filia ,Rispah eius nomen & ,pellex Sauli Et
7 וּלְשָׁאוּל פִּלֶגֶשׁ וּשְׁמָהּ רִצְפָּה בַת־אַיָּה
pellicem ad es ingressus Quare :Abner ad dixitque
וַיֹּאמֶר אֶל־אַבְנֵר מַדּוּעַ בָּאתָה אֶל־פִּילֶגֶשׁ
verba super valde Abner est iratus Et ? mei patris propter
8 אָבִי׃ וַיִּחַר לְאַבְנֵר מְאֹד עַל־דִּבְרֵי
quod ,ego canis caput Nunquid :dixit & .Isboseth
אִישׁ־בֹּשֶׁת וַיֹּאמֶר הֲרֹאשׁ כֶּלֶב אָנֹכִי אֲשֶׁר
Saul domo cum misericordiã faciam hodie Iudae Iehudah
לִיהוּדָה הַיּוֹם אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־בֵּית ׀ שָׁאוּל
te feci inuenire non & ?eius socium ad & .eius fratres ad tui patris
אָבִיךָ אֶל־אֶחָיו וְאֶל־מֵרֵעֵהוּ וְלֹא הִמְצִיתִךָ
mulieris iniquitatem me super visitasti & : Dauid manu in
בְּיַד־דָּוִד וַתִּפְקֹד עָלַי עֲוֺן הָאִשָּׁה
sic & ,Abner Deus faciat Sic .hodie
9 הַיּוֹם׃ כֹּה־יַעֲשֶׂה אֱלֹהִים לְאַבְנֵר וְכֹה
quoniam ,Dauid Dominus iurauit sicut quia :ei addat
יֹסִיף לוֹ כִּי כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְהוָה לְדָוִד כִּי־
domo à regnum faciendo Transire .ei faciam sic
10 כֵן אֶעֱשֶׂה־לּוֹ׃ לְהַעֲבִיר הַמַּמְלָכָה מִבֵּית
, Israel super Dauid solium erigendo & ,Saul
שָׁאוּל וּלְהָקִים אֶת־כִּסֵּא דָוִד עַל־יִשְׂרָאֵל

Marginalia (right): steterit; pugnare. ‖ per campestria; ᵃבּוֹא ᵇחָנָה; à tergo; ᶜעָבַר; ᵈנָכָה; † de; ᵉמוּת; ‡ &; $ erat in; ᶠהָלַךְ; ᶠאוֹר; ᵍהָיָה ibat & confortabatur; ‡ ibat & attenuabatur; ʰהָלַךְ ⁱפָּנָה; $ ex; * ex Izrehelitide; לַאֲבִיגַיִל; ק; ‖ vxore; ᵏאִישׁ; † ex ‡ vxore; † fuerat concubina; ˡבּוֹא; ‡ Isboseth ‡ concubinam * propter; ᵐחָרָה; † sum, vt contra; ‡ fratribus ‡ proximis ‡ tradidi; ⁿרָעָה

omnis & , populus omnis cognouerunt Et .bonum fuit
37 טוב : וידעו כל העם וכל־
, rege à fuit non quòd , illa die in Israel
ישראל ביום ההוא כי לא היתה מהמלך
.Ner filium Abner mori faciendum ad
להמית את־אבנר בן־נר :
quòd scitis Nónne :suos seruos ad rex dixit Et
38 ויאמר המלך אל־עבדיו הלוא תדעו כי־
? Israel in hac die cecidit magnus & ,princeps
שר וגדול נפל היום הזה בישראל :
viri & :rex vnctus & .tener hodie ego Et
39 ואנכי היום רך ומשוח מלך והאנשים
Dominus reddat : me præ duri Seruiah filij isti
האלה בני צרויה קשים ממני ישלם יהוה
.suam malitiam iuxta ,malum facienti
לעשה הרעה כרעתו :

CAP. IIII. ד

Abner esset mortuus quòd ,Saul filius audiuit Et
1 וישמע בן־שאול כי מת אבנר
.sunt territi Israel omnis & ;eius manus sunt remissæ & , Chebron in
בחברון וירפו ידיו וכל־ישראל נבהלו :
,Saul filio erant agminum ‖ principes viri duo Et
2 ושני אנשים שרי־גדודים היו בן־שאול
Rimmon filij Rechab secundi † nomen & ,Bahanah vnius nomen
שם האחד בענה ושם השני רכב בני רמון
reputabatur Beeroth etiam quia ;Biniamin filiis de Beerothitæ
הבארתי מבני בנימן כי גם־בארות תחשב
,Ghittaim in Beerothitæ Fugerúntque .Biniamin super
3 על־בנימן : ויברחו הבארתים גתימה
Ionathan Et .hanc diem ad vsque peregrini ‡ ibi fuerût &
4 ויהיו־שם גרים עד היום הזה : וליהונתן
annorum quinque filius † :pedibus percussus ‖ filius * Saul filio
בן־שאול בן נכה רגלים בן־חמש שנים
Izrehel de Ionathan & , Saul auditum veniendo in ‡ ,erat
היה בבא שמעת שאול ויהונתן מיזרעאל
ipsum festinando in ‡ : fuit & :fugit & ,eius nutrix eum tulit &
ותשאהו אמנתו ותנס ויהי בחפזה
eius nomen & ; est effectus claudus & ,cecidit & , fugere
לנוס ויפל ויפסח ושמו
Beerothitæ Rimmon filij abierunt Et .Mephibosetth
5 מפיבשת : וילכו בני־רמון הבארתי
domû in ,diem incalescere circa venerunt & :Bahanah & ,Rechab
רכב ובענה ויבאו כחם היום אל־בית
.meridiei cubili recumbens * ipse & :Isboseth
איש בשת והוא שכב את משכב הצהרים :
accipientium ‖ domus medium in vsque sunt ingressi ecce ,Et
6 והנה באו עד־תוך הבית לקחי
,Rechab & ; costa quinta in eum percusserunt & , frumenta
חטים ויכהו אל־החמש ורכב
fuerant ingressi Et .euaserunt ‖ eius frater Bahanah &
7 ובענה אחיו נמלטו : ויבאו
conclaui ‡ in suum lectum super recumbens ‡ ipse & , domum
הבית והוא־שכב על־מטתו בחדר
remouerunt & ,eû interfecerunt & ,eum percusserunt & ,sui cubilis
משכבו ויכהו וימתהו ויסירו
via ‡ abierunt & ; eius caput tulerúntque ,eius caput
את־ראשו ויקחו את־ראשו וילכו דרך
caput adduxerunt Et .nocte tota solitudinis
8 הערבה כל־הלילה : ויבאו את־ראש
ad dixerúntque : Chebron * Dauid ad Isboseth
איש־בשת אל־דוד חברון ויאמרו אל־
,tui inimici Saul filij Isboseth Ecce : regem
המלך הנה־ראש איש־בשת בן־שאול איבך
meo domino Dominus dedit & :tuam animam quæsiuit qui
אשר בקש את־נפשך ויתן יהוה לאדני
.eius semine de & , Saul de hac die vltiones regi
המלך נקמות היום הזה משאול ומזרעו :
eius fratrem Bahanah & , Rechab * Dauid respondit Et
9 ויען דוד את־רכב ואת־בענה אחיו
Dominus Viuit : eis dixit & , Beerothitæ Rimmon filios
בני רמון הבארתי ויאמר להם חי־יהוה

placuit טוב; vt faceret מות; ידע; fortiores sunt רכך; קשה; רוע; debilitatæ רפה; turmarum; שנה; alterius היה; in; aduenæ גור; erat; claudus; quinquennis; quando venit rumor; cùm festinaret נשא אמן; נוס נפל; cùm incalesceret dies חמם; dormiebat in cubiculo meridiano.; tollentium בוא; חטט נכה; fugerunt בוא; dormiebat; cubiculo stratis sui; נטה; מות סור; per viã campestrem לקח ילך; in; נתן; ad ענה

ad Ner filius Abner Venit : dicendo , Ioab nunciauerunt &
ויגדו ליואב לאמר בא־אבנר בן־נר אל־
Ioab venit Et .pace in abiit & ,eum dimisit & :regem
24 המלך וישלחהו וילך בשלום : ויבא יואב
Abner venit ecce ?fecisti Quid : dixit & , regem ,ad
אל־המלך ויאמר מה עשיתה הנה־בא אבנר
? eundo abiit & ,eum dimisisti (hoc) quid ad :te ad
אליך למה־זה שלחתו וילך הלוך :
te decipiendum ad quia ,Ner filium Abner Nosti
25 ידעת את־אבנר בן־נר כי לפתתך
,tuum introitum & ,tuum exitum dignoscendum ad ‖& ,venit
בא ולדעת את־מוצאך ואת־מבואך
.faciens ‡ tu quod omne sciendum ad † &
ולדעת את כל־אשר אתה עשה :
legatos ‡ misit & ,Dauid cum à Ioab est egressus Et
26 ויצא יואב מעם דוד וישלח מלאכים
Dauid & ; Sirah cisterna à eum reduxerunt & , Abner post
אחרי אבנר וישבו אתו מבור הסרה ודוד
: Chebron ‡ Abner est reuersus Et .nesciebat
27 לא ידע : וישב אבנר חברון
loquendum ad , portæ medium ad Ioab eum fecit diuertere &
ויטהו יואב אל־תוך השער לדבר
,costa quinta ‡ ibi eum percussit & : quiete † in eo cum
אתו בשלי ויכהו שם החמש
.sui fratris Hasael sanguine in est mortuus &
וימת בדם עשה־אל אחיו :
,ego Innocens :dixit & ,postea Dauid audiuit Et
28 וישמע דוד מאחרי כן ויאמר נקי אנכי
sanguinibus ‖ à seculum in vsque Domino cum à meum regnum &
וממלכתי מעם יהוה עד־עולם מדמי
ad ‡ & , Ioab caput super Maneant † . Ner filij Abner
29 אבנר בן־נר : יחלו על־ראש יואב ואל
Ioab domo de excidatur ne ‡ & ; eius patris domum omnem
כל־בית אביו ואל־יכרת מבית יואב
cadens & , scipionem in apprehendens & , leprosus & , fluens
זב ומצרע ומחזיק בפלך ונפל
eius frater Abisai & , Ioab Et .pane indigens * & ,gladio in
30 בחרב וחסר־לחם : ויואב ואבישי אחיו
Hasael occiderat quòd eò , Abner interfecerunt
הרגו לאבנר על אשר המית את־עשהאל
Dauid dixit Et . prœlio in Ghibhon in eorum fratrem
31 אחיהם בגבעון במלחמה : ויאמר דוד
Scindite : secum ‡ qui populum omnem ad & , Ioab ad
אל־יואב ואל־כל־העם אשר־אתו קרעו
. Abner facies ad plangite & , saccis vos accingite &. vestra vestimenta
בגדיכם וחגרו שקים וספדו לפני אבנר
sepelierunt Et .stratum ‖ post vadens * Dauid rex &
32 והמלך דוד הלך אחרי המטה : ויקברו
,suam vocem rex leuauit & .Chebron in Abner
את־אבנר בחברון וישא המלך את־קולו
.populus omnis fleuerunt & , Abner sepulchrum ad † fleuit &
33 ויבך אל־קבר אבנר ויבכו כל־העם :
morte secundù ‡ Nû :dixit & ,Abner super rex est lamentatus ‡ Et
ויקנן המלך אל־אבנר ויאמר הכמות
,ligatæ * non tuæ Manus ? Abner morietur vilis
34 נבל ימות אבנר : ידך לא־אסרות
cadere ‖ sicut : erant admoti compedibus non tui pedes &
ורגליך לא־לנחשתים הגשו כנפול
populus omnis addiderunt & .corruisti iniquitatis filiorum facies ad
לפני בני־עולה נפלת ויספו כל־העם
cibandum ad † populus omnis venit Et .eum super flere
35 לבכות עליו : ויבא כל־העם להברות
: dicendo ,Dauid iurauit & : die adhuc in pane Dauid
את־דוד לחם בעוד היום וישבע דוד לאמר
facies ad si quia ‡ ,addat sic & ,Deus mihi faciat Sic
כה יעשה־לי אלהים וכה יסיף כי אם־לפני
.quicquam ‡ omne vel ,panem gustauero Solis ingredi
בוא־השמש אטעם־לחם או כל־מאומה :
: eorum oculis in bonum fuit * cognouerunt populus omnis Et
36 וכל־העם הכירו וייטב בעיניהם
,populi totius oculis in rex fecit quod omne iuxta ‖
ככל אשר עשה המלך בעיני כל־העם

נגד; † propter; vt deciperet פתה ידע; ‖ vt sciret מוצא; † vt sciret ‡ facis. ‡ nuncios יצא בוא; † in שוב; vt loqueretur נטה; † dolo ‡ in נכה; propter sanguinem מות; ‖ sanguine נקה; † Cadant ‡ super חול; ‡ non deficiat זוב; * carens; מות; ‡ et; ante; שק; ‖ ibat ‖ feretrum. נטה; נשא; † super; בכה; ‡ planxit ‡ sicut moritur stultus, mortuus est; קין; * erant ‖ corruit quispiam coram filiis iniquis; נחש נגש; † vt comedere faceret Dauid panẽ, cùm adhuc esset dies: ; בוא ברה; ‡ si antequam occumbat Sol; פנה; ‡ quantulumcunque. * placuit; נכר; ‖ quicquid

† per circuitum *ab aggere*, & intrinsecus, || crescendo,

abiit Et *domum intra* & , Mello à *circuitu* † Dauid

10 דָּוִד סָבִיב מִן־הַמִּלּוֹא וָבָיְתָה׃ וַיֵּלֶךְ

exercituum Deus Dominus & ; *crescendo grandis* || & eundo Dauid

דָּוִד הָלוֹךְ וְגָדוֹל וַיהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת

‡ erat † nuncios

legatos † Tyri rex Chiram misit Et . eo cum ‡

11 עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים

* cedrina, || lignarios, lapicidásque pro pariete;

lapidis fabros & , *ligni* || fabros & ,*cedrorum* * ligna & , Dauid ad

אֶל־דָּוִד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי עֵץ וְחָרָשֵׁי אֶבֶן

. Dauid domum ædificauerunt & ,*parietis*

קִיר וַיִּבְנוּ־בַיִת לְדָוִד׃

Dominus eum confirmasset quòd , Dauid cognouit Et

יָדַע[a] כּוּן[b] — 12 וַיֵּדַע[a] דָּוִד כִּי־הֱכִינוֹ[b] יְהוָה

esset eleuatum — propter eius regnum *exaltasset* quòd & , Israel super regem in

לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְכִי נִשֵּׂא מַמְלַכְתּוֹ בַּעֲבוּר

concubinas, — , *pellices* adhuc Dauid accepit Et Israel suum populum

לקח[c] — 13 עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקַּח[c] דָּוִד עוֹד פִּלַגְשִׁים

† postquā venit — :Chebron de *ipsum venire post* † , Ierusalaim de vxores &

אנוש[d] — וְנָשִׁים[d] מִירוּשָׁלַם אַחֲרֵי בֹּאוֹ מֵחֶבְרוֹן

.filiæ & ,filij Dauid adhuc sunt nati &

ילד[e] בנה[f] — * sunt — וַיִּוָּלְדוּ[e] עוֹד לְדָוִד בָּנִים[f] וּבָנוֹת׃

,Sammuah: Ierusalaim in ei natorum nomina * hæc Et

14 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיִּלֹּדִים לוֹ בִּירוּשָׁלָם שַׁמּוּעַ

.Selomoh & , Nathan & , Sobab &

וְשׁוֹבָב וְנָתָן וּשְׁלֹמֹה׃

.Iaphiah & ,Nephegh & ,Elisuah & ,Ibchar Et

15 וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃

.Elipheler & , Eliadah & , Elisamah Et

16 וֶאֱלִישָׁמָע וְאֶלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט׃

regem in Dauid vnxissent quòd , Pelistim audierunt Et

17 וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־מָשְׁחוּ אֶת־דָּוִד לְמֶלֶךְ

quærendum ad Pelistim omnes ascenderunt & , Israel super

עלה[g] — עַל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲלוּ[g] כָל־פְּלִשְׁתִּים לְבַקֵּשׁ

arcem. — *munitionem* in descendit & ,Dauid audiuit & .Dauid

ירד[h] — אֶת־דָּוִד וַיִּשְׁמַע דָּוִד וַיֵּרֶד[h] אֶל־הַמְּצוּדָה׃

* *consternantium* — .Rephaim * valle in se diffuderunt & ,venerunt Pelistim Et

בוא[i] — 18 וּפְלִשְׁתִּים בָּאוּ[i] וַיִּנָּטְשׁוּ בְּעֵמֶק רְפָאִים׃

|| Dominum, — ascendam Num : dicendo ,*Domino in* || Dauid interrogauit Et

19 וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה

Dixitque ? mea manu in eos trades num ? Pelistim ad

נתן[k] — אֶל־פְּלִשְׁתִּים הֲתִתְּנֵם[k] בְּיָדִי וַיֹּאמֶר

tradam tradendo quia ; Ascende :Dauid ad Dominus

יְהוָה אֶל־דָּוִד עֲלֵה כִּי־נָתֹן אֶתֵּן אֶת־

.tua manu in Pelistim

הַפְּלִשְׁתִּים בְּיָדֶךָ׃

* *vallem rupturarum*, — ibi eos percussit & ,Bahal-perasim * in Dauid venit Et

נכה[l] — 20 וַיָּבֹא דָוִד בְּבַעַל־פְּרָצִים וַיַּכֵּם[l] שָׁם

|| Diuisit coram me * diuisionem

meas facies ad † meos inimicos Dominus *Diripit* || :dixit & ,Dauid

דָּוִד וַיֹּאמֶר פָּרַץ יְהוָה אֶת־אֹיְבַי לְפָנַי

loci nomen vocauit idcirco .aquarum *rupturam* * secundum

כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרָא שֵׁם־הַמָּקוֹם

ibi reliquerunt Et .Bahal perasim ipsius

21 הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃ וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־

‡ sculptilia sua, & cóbussit ea

.eius viri & ,Dauid *eos tulit* & , *suos dolores* ‡

נשא[m] — עֲצַבֵּיהֶם וַיִּשָּׂאֵם[m] דָּוִד וַאֲנָשָׁיו׃

* appofuerunt — se diffuderunt & ,ascendere Pelistim adhuc *addiderunt* * Et

יסף[n] — 22 וַיֹּסִפוּ[n] עוֹד פְּלִשְׁתִּים לַעֲלוֹת וַיִּנָּטְשׁוּ

|| Dominum, — ,*Domino in* || Dauid interrogauit Et .Rephaim valle in

23 בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִד בַּיהוָה

† post eos, — venies & ,*eorum posteriora ad* † gyra :ascendes Non :dixit &

סבב[o] — וַיֹּאמֶר לֹא תַעֲלֶה הָסֵב[o] אֶל־אַחֲרֵיהֶם וּבָאתָ

‡ cùm audieris solitum gressus in cacuminibus

te audiendo in ‡ ,erit Et .mororum aduersò ex eos ad

24 לָהֶם מִמּוּל בְּכָאִים׃ וִיהִי בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־

; te mouebis tunc , mororum *capitibus in incessu* vocem

קוֹל צְעָדָה בְּרָאשֵׁי הַבְּכָאִים אָז תֶּחֱרָץ

‡ ante te, — percutiendum ad ,*tuas facies ad* ‡ Dominus egredietur tunc quia

כִּי אָז יָצָא יְהוָה לְפָנֶיךָ לְהַכּוֹת

* castra — quemadmodū ita Dauid fecit Et .Pelistim *castrametationem in*

עשה[p] — 25 בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים׃ וַיַּעַשׂ[p] דָּוִד כֵּן כַּאֲשֶׁר

, Ghebah à Pelistim percussit & : Dominus ei præcepit

צוה[q] — vsquequo venias in — צִוָּהוּ[q] יְהוָה וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים מִגֶּבַע

.Ghazer *te venire vsque*

עַד־בֹּאֲךָ גָזֶר׃

Quia .angustia omni ex meam animam redemit qui

צור[a] — 10 כִּי אֲשֶׁר־פָּדָה אֶת־נַפְשִׁי מִכָּל־צָרָה[a]׃

eum qui nunciauit — ipse &) ,Saul est mortuus Ecce : dicendo , mihi *indicans*

נגד[b] — הַמַּגִּיד[b] לִי לֵאמֹר הִנֵּה־מֵת שָׁאוּל וְהוּא־

: eum *in apprehendi* & ‡ (:suis oculis in euangelizans velut erat

‡ tenui — הָיָה כִמְבַשֵּׂר בְּעֵינָיו וָאֹחֲזָה בוֹ

* putabat quòd darem ei

.nuncij præmium *sibi me daturum* * qui :Siclag in eum occidi &

וָאֶהְרְגֵהוּ בְּצִקְלָג אֲשֶׁר לְתִתִּי־לוֹ בְּשֹׂרָה׃

Quanto magis * impios qui

virum interfecerunt *impij* * homines *quia Etiam*

11 אַף כִּי־אֲנָשִׁים רְשָׁעִים הָרְגוּ אֶת־אִישׁ

lectum suum?

requiram nónne nunc & ? *suo cubili* || super sua domo in iustum

צַדִּיק בְּבֵיתוֹ עַל־מִשְׁכָּבוֹ וְעַתָּה הֲלוֹא אֲבַקֵּשׁ

? terra è vos auferam & ,vestra manu de eius sanguinem

אֶת־דָּמוֹ מִיֶּדְכֶם וּבִעַרְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאָרֶץ׃

,eos interfecerunt & , pueris Dauid præcepit Et

צוה[c] — 12 וַיְצַו[c] דָּוִד אֶת־הַנְּעָרִים וַיַּהַרְגוּם

suspenderunt & ,eorum pedes & ,eorum manus præciderunt &

תלה[d] tulerunt, — וַיְקַצְּצוּ אֶת־יְדֵיהֶם וְאֶת־רַגְלֵיהֶם וַיִּתְלוּ[d]

,*ceperunt* Isboseth caput & .Chebron in piscinam super

עַל־הַבְּרֵכָה בְּחֶבְרוֹן וְאֵת רֹאשׁ אִישׁ־בֹּשֶׁת לָקְחוּ

.Chebron in Abner sepulchro in sepelierunt &

וַיִּקְבְּרוּ בְקֶבֶר־אַבְנֵר בְּחֶבְרוֹן׃

CAP. V. ה

Dauid ad Israel tribus omnes venerunt Et

1 וַיָּבֹאוּ כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־דָּוִד

tua caro & ,tuum os nos Ecce :dicendo ,dixerunt atq; , Chebron in

חֶבְרוֹנָה וַיֹּאמְרוּ לֵאמֹר הִנְנוּ עַצְמְךָ וּבְשָׂרְךָ

sumus. Tum ‡ tum * cùm esset Saul rex super nos, educebat & introducebas

Saul existendo in * , nudiustertius *etiam* ‡ ,heri Etiam .nos

2 אֲנָחְנוּ׃ גַּם־אֶתְמוֹל גַּם־שִׁלְשׁוֹם בִּהְיוֹת[c] שָׁאוּל

introducens & educens eras tu ,*nos super regem*

היה — מֶלֶךְ עָלֵינוּ אַתָּה הָיִיתָה מוֹצִיא[g] וְהַמֵּבִי אֶת־

pasces Tu :tibi Dominus dixitque :Israel

המוציא — יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר יְהוָה לְךָ אַתָּה תִרְעֶה[h] אֶת־

super ducem in || eris tu & , Israel meum populum

ק — עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאַתָּה תִּהְיֶה לְנָגִיד עַל־

והמביא — Israel seniores omnes Veneruntque Israel

ק — 3 יִשְׂרָאֵל׃ וַיָּבֹאוּ כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל

Dauid rex eis *excidit* † & , Chebron in regem ad

היה[f] יצא — אֶל־הַמֶּלֶךְ חֶבְרוֹנָה וַיִּכְרֹת לָהֶם הַמֶּלֶךְ דָּוִד

Dauid vnxerunt ; *Domini facies ad* ‡ Chebron in fœdus

בוא[g] רעה[h] || dux † percussit cum ‡ coram Dño. — בְּרִית בְּחֶבְרוֹן לִפְנֵי יְהוָה וַיִּמְשְׁחוּ אֶת־דָּוִד

.Israel super regem in

* erat || quando regnauit, & — לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל׃

ipsum regnando in || , Dauid * annorum triginta *Filius*

בן[i] — בֶּן[i]־שְׁלֹשִׁים שָׁנָה דָּוִד בְּמָלְכוֹ

4 regnauit Chebron In .regnauit annis quadraginta

בנה — אַרְבָּעִים שָׁנָה מָלָךְ׃

5 בְּחֶבְרוֹן מָלַךְ

:mensibus sex & , annis septem Iehudah super

שנה[k] — עַל־יְהוּדָה שֶׁבַע שָׁנִים[k] וְשִׁשָּׁה חֳדָשִׁים

super annis tribus & triginta regnauit Ierusalaim in &

וּבִירוּשָׁלַם מָלַךְ שְׁלֹשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה עַל

eius viri & , rex abiit Et .Iehudah & , Israel omnem

ילך[l] † in ‡ qui — כָּל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ 6 וַיֵּלֶךְ[l] הַמֶּלֶךְ וַאֲנָשָׁיו

dixit & ‡ ,terræ habitatorem Iebusæum ad Ierusalaim † ‡

nisi remoueris — יְרוּשָׁלַם אֶל־הַיְבֻסִי יוֹשֵׁב הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר

te remouere quin huc ingredieris Non : dicendo , Dauid ad

† ingredietur — לְדָוִד לֵאמֹר לֹא־תָבוֹא הֵנָּה כִּי אִם־הֱסִירְךָ

.huc Dauid *veniet* † Non : dicendo , claudos & cæcos

† arcem ‡ est — הַעִוְרִים וְהַפִּסְחִים לֵאמֹר לֹא־יָבוֹא דָוִד הֵנָּה׃

.Dauid ciuitas ‡ ipsa , Sion *munitionem* ‡ Dauid cepit Et

7 וַיִּלְכֹּד דָּוִד אֵת מְצֻדַת צִיּוֹן הִיא עִיר דָּוִד׃

* qui percusserit — Iebusæum *percutiens* * Omnis :illa die in Dauid Dixitque

נכה[m] || cataractam, — 8 וַיֹּאמֶר דָּוִד בַּיּוֹם הַהוּא כָּל־מַכֵּה[m] יְבֻסִי

cæcos & ,claudos & ,*fistulam in* || attinget &

נגע[n] † ab anima — וְיִגַּע[n] בַּצִּנּוֹר וְאֶת־הַפִּסְחִים וְאֶת־הַעִוְרִים

claudus & Cæcus : dicebant ideo .Dauid *anima* † habitos odio

שנאו ק — שְׂנֻאֵי נֶפֶשׁ דָּוִד עַל־כֵּן יֹאמְרוּ עִוֵּר וּפִסֵּחַ

Dauid habitauit Et .domum *in* intrabit non

ישב[o] — לֹא יָבוֹא אֶל־הַבָּיִת׃ 9 וַיֵּשֶׁב[o] דָּוִד

ædificauit & , Dauid Ciuitatem eam vocauitque , *munitione* ‡ in ‡ arce,

בנה[p] — בַּמְּצֻדָה וַיִּקְרָא־לָהּ עִיר דָּוִד וַיִּבֶן[p]

omnis & , Dauid Et .lineo ephod * accinctus Dauid &
15 ודוד חגור אפוד [a]בד׃ ודוד וכל־
,ouatione in † Domini arcam facientes ascendere Israel domus
בית ישראל מעלים את־ארון יהוה בתרועה
ingrediente Domini arca , fuit Et .buccinæ voce in &
16 ובקול שופר׃ והיה ארון יהוה בא
per ‡ prospexit Saul filia Michal & ,Dauid ciuitatem
עיר דוד ומיכל בת־שאול נשקפה בעד
,agentem viriliter Dauid regem vidit & , fenestram
[b]החלון [c]ותרא את־המלך דוד מפזז
cum despexit & ,Domini facies ad * saltantem (capræ morem in(&
ומכרכר לפני יהוה [d]ותבז לו
statuerunt ‖ & ,Domini arcam adduxerunt Et .suo corde in
17 בלבה׃ [e]ויבאו את־ארון יהוה [f]ויצגו
: Dauid ei tetenderat quod , tentorij † medio in suo loco in eam
אתו במקומו בתוך האהל אשר נטה־לו דוד
.pacifica & ,Domini facies ad ascensiones ‡ Dauid fecit ascendere ‡ &
ויעל דוד עלות לפני יהוה ושלמים׃
,ascensionem ascendere faciendo à ‖ Dauid consummauit * Et
18 [g]ויכל דוד מהעלות העולה
Domini nomine in populo benedixit & : pacifica &
והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה
toti populo vniuerso est partitus Et .exercituum
19 צבאות׃ ויחלק לכל־העם לכל־
viro † , mulierem ad vsque & viro à Israel multitudini
[h]המון ישראל למאיש ועד־אשה לאיש
dolium ‡ & ,vnam partē carnis pulchrā & ,vnam panis placentam
[i]חלת לחם אחת [k]ואשפר אחד [l]ואשישה
.suam domum in vir ‡ , populus omnis abiit & : vnum
אחת [m]וילך כל־העם איש לביתו׃
egressa & :suæ domui benedicendū ad Dauid est reuersus Et
20 [n]וישב דוד לברך את־ביתו [o]ותצא
Quàm : dixit & , Dauid occursum in Saul filia Michal
מיכל בת־שאול לקראת דוד ותאמר מה־
se discooperuit qui , Israel rex hodie fuit gloriosus
נכבד היום מלך ישראל אשר נגלה
nudari sicut * , suorum seruorum ancillarum oculis in hodie
היום לעיני אמהות עבדיו [p]כהגלות
ad Dauid Dixitque ! inanium vnus nudando
21 נגלות אחד [q]הרקים׃ ויאמר דוד אל־
,tuo patre præ ‖ me in elegit qui Domini facies Ad ‡ :Michal
מיכל לפני יהוה אשר בחר־בי מאביך
populum super ducem ‡ mihi præcipiendo , eius domo omni præ &
ומכל־ביתו [r]לצות אתי נגיד על־עם
.Domini facies ad ‡ ludam & , Israel super Domini
יהוה על־ישראל ושחקתי לפני יהוה׃
,meis oculis in humilis ero & , hoc præ ‖ amplius ero leuis * Et
22 [s]ונקלתי עוד מזאת [t]והייתי שפל בעיני
.glorificabor eis cum dixisti quibus ‡ , ancillis cum &
ועם־האמהות אשר אמרת עמם אכבדה׃
ad vsque natus ei fuit non Saul filiæ Michal Et
23 ולמיכל [u]בת־שאול לא־היה לה [x]ילד עד
.eius mortis † diem
יום מותה׃

* erat
[a]בד
faciebant
† cum taratantara, & sonitu
‡ de
fenestra,
[b]חלון [c]ראה
* coram Dño,
[d]בזה
‖ collocauerūt
[e]בוא [f]יצג
† tabernaculi,
‡ obtulit
‡ holocausta corā Domino,
* compleuit
‖ offerre holocausta,
[g]כלה
† vnicuique
[h]המה
‡ lagenam vnā:
[i]חל [k]שפר
[l]אשש
‡ vnusquis,
[m]הלך
[n]שוב [o]יצא
* secundū quod discooperit se discooperiendo vnus è fatuis!
[p]גלה [q]ריק
‡ Coram Domino
‖ potius quàm patrem tuum, & quàm omnē domum
‡ vt essem dux
[r]צוה
‡ coram Dño.
* vilior fiam
‖ quàm
[s]קלל [t]היה
‡ de quibus dixisti
[u]בנה [x]ילד
למרנחאי
כתי ולד
† quo mortua est

CAP. VII.

Dominus & , sua domo in rex sedisset cùm ,fuit Et
1 ויהי כי־ישב המלך בביתו ויהוה
.suis inimicis omnibus ab circuitu à ei requiem dedisset
[y]הניח־לו מסביב מכל־איביו׃
ego ,nunc Vide :prophetam Nathan ad rex dixit Et
2 ויאמר המלך אל־נתן הנביא ראה נא אנכי
medio in residens ‖ Dei arca & ,cedrorum * domo in sedens ‡
3 יושב בבית ארזים וארון האלהים יושב בתוך
‡ quod Omne , regem ad Nathan Dixitque .cortinæ
היריעה׃ ויאמר נתן אל־המלך כל אשר
.tecum ‡ Dominus quia : fac vade , tuo corde in
בלבבך [z]לך עשה כי יהוה עמך׃
ad Domini verbum fuit & :illa nocte in fuit Et
4 ויהי בלילה ההוא ויהי דבר־יהוה אל־
:dicendo ,Nathan
נתן לאמר׃

requiescere fecisset eum in circuitu,
[y]נוח
‡ habito
* cedrina,
‖ habitat
‡ est
‡ est
[z]הלך

CAP. VI.

,Israel in electum omnem Dauid adhuc collegit Et
1 [a]ויסף עוד דוד את־כל־בחור בישראל
omnis & ,Dauid abiit & ,surrexit Et .millia triginta
2 שלשים אלף׃ [b]ויקם [c]וילך דוד וכל־
faciendum ascendere ad † ,Iehudah dominis ‖ de secum * qui populus
העם אשר אתו מבעלי יהודה [d]להעלות
nomen est inuocatum quam , Dei arcam inde
משם את ארון האלהים אשר־נקרא שם
.eam super Cherubim insidentis ‡ exercituum Domini nomen
שם יהוה צבאות ישב הכרובים עליו׃
, nouum plaustrum ad † Dei arcam fecerunt equitare ‖ Et
3 וירכבו את־ארון האלהים אל־עגלה חדשה
Huzza & : Ghibhah in ‡ quæ Abinadab domo è eam tulerunt &
[e]וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה ועזא
. nouum plaustrum ducentes ‡ Abinadab filij Achio &
ואחיו בני אבינדב נהגים את־העגלה חדשה׃
, Ghibhah in * quæ Abinadab domo è eam tulerunt Et
4 וישאהו מבית אבינדב אשר בגבעה
.arcæ facies ad iens ‖ Achio & : Dei arca cum
עם ארון האלהים ואחיו הלך לפני הארון׃
facies ad ludentes † Israel domus omnis & , Dauid Et
5 ודוד וכל־בית ישראל משחקים לפני
,nablis in & ,cinnaris ‡ in & , abietum ‡ lignis omnib. in Domini
יהוה בכל עצי ברושים ובכנרות ובנבלים
. cymbalis in & ,commouentibus * in & , tympanis in &
[f]ובתפים [g]ובמנענעים [h]ובצלצלים׃
Huzzah misit † & : Nachon ‖ aream ad vsque venerunt Et
6 [i]ויבאו עד־גרן נכון וישלח עזה
labascebant quia , eam in apprehendit ‡ & , Dei arcam ad
אל־ארון האלהים ויאחז בו כי שמטו
,Huzzah in * Domini nasus ‡ est iratus Et . bos
7 הבקר׃ [k]ויחר־אף יהוה בעזה
est mortuus & : errore super ‖ Deus ibi eum percussit &
[l]ויכהו שם האלהים על־[m]השל [n]וימת
. Dei arca cum † ibi
שם עם ארון האלהים׃
rupturam * Dominus rupisset ‡ quòd eò ,Dauidi ira fuit ‡ Et
8 ויחר לדוד על אשר פרץ יהוה פרץ
,Huzzah Peres ille loco ‖ vocauit & :Huzzah in
בעזה ויקרא למקום ההוא פרץ עזה
Dominum Dauid timuit Et .hanc diem ad vsque
9 עד היום הזה׃ [o]וירא דוד את־יהוה
arca me ad ingredietur Quomodo : dixit & , illa die in
ביום ההוא ויאמר איך יבא אלי ארון
se ad diuertere Dauid noluit Et ? Domini
10 יהוה׃ ולא־אבה דוד [p]להסיר אליו את־
eam fecit diuertere & ‡ , Dauid ciuitatem super † Domini arcam
ארון יהוה על־עיר דוד [q]ויטהו
. Ghitthæi Edom-Hobed domum ‡ Dauid
דוד בית עבד־אדם הגתי׃
Ghitthæi Edom-Hobed domo * Domini arca mansit Et
11 [r]וישב ארון יהוה בית עבד אדם הגתי
,Edom-Hobed Dominus benedixit & : mensibus tribus
שלשה חדשים ויברך יהוה את־עבד אדם
,Dauid regi est Nunciatúmque .eius domui omni &
12 ואת־כל־ביתו׃ [s]ויגד למלך דוד
, Edom-Hobed domui Dominus Benedixit : dicendo
לאמר ברך יהוה את־בית עבד אדם
abiit & : Dei arcam propter ,ei ‡ qui omnibus &
ואת־כל־אשר־לו בעבור ארון האלהים [t]וילך
domo è Dei arcam fecit ascendere & , Dauid
דוד [u]ויעל את־ארון האלהים מבית
.lætitia in ‖ Dauid ciuitatē * Edom Hobed
עבד אדם עיר דוד בשמחה׃
sex Domini arcam portantes incederent cùm ,erat Et
31 [x]ויהי כי צעדו נשאי ארון־יהוה ששה
Dauid Et .crassum † & ,bouem immolabat & ,passus
14 צעדים ויזבח שור ומריא׃ ודוד
, Domini facies ad robore toto in ‡ saltabat (capræ morem in)
מכרכר בכל־[y]עז [z]לפני יהוה

[a]יסף
[b]קום [c]ילך
* erat
‖ viris
† vt ascendere facerent
[d]עלה
‡ super quam innocatum est nomen
‡ sedentis super
‖ insidere
† super
‡ erat
[e]נשא
‡ ducebant
* erat
‖ ibat ante arcam.
† ludebant coram Domino
‡ abiegnis,
‡ citharis,
* sistris,
[f]תפף [g]נוע
‖ paratam,
† extendit manum suam
[h]צלל [i]בוא
‡ renuit eam, quoniam declinabant boues.
‡ furor
* contra
‖ propter temeritatem:
[k]חרה [l]נכה
[m]שלה
[n]מות
† apud arcam
‡ iratus est Dauid,
‡ diuisit
* diuisionem
‖ nomen loci ipsius rupturam
[o]ירא
[p]סור
‡ in ‡ sed
[q]נטה
‡ in
* in
[r]ישב
[s]נגד
‡ erant
[t]ילך
[u]עלה
* in ‖ cum
[x]היה
† bubalum.
‡ totis viribus corā Domino,
[y]עזז [z]פנה

adhuc fuit parum Et ? huc vfque me adduxifti quia
19 כי הביאתני עד הלם: ותקטן עוד
‡ fuper — ad ‡ etiam es locutus & , Deus Domine tuis oculis in hoc
זאת בעיניך אדני יהוה ותדבר גם אל
† eft ‡ Adam — hominis ‡ lex † ifta & : longinquum in tui ferui domum
[a] ירה — בית עבדך למרחוק וזאת [a]תורת האדם
vltrà Dauid addet quid Et .Deus Domine
20 אדני יהוה: ומה יוסיף דוד עוד
vt loquatur — .Deus Domine tuum feruum nofti tu & ? te ad loquendum ad
לדבר אליך ואתה ידעת את עבדך אדני יהוה:
fecifti tuum cor fecundum & , tuum verbum Propter
[b] עשה — 21 בעבור דברך וכלבך [b]עשית את
vt fcire faceres — .tuum feruum faciendum fcire ad , hanc magnitudinem omnem
[c] ידע — כל הגדולה הזאת [c]להודיע את עבדך:
non quia : Deus Domine es magnificatus Ideo
22 על כן גדלת יהוה אלהים כי אין
* eft — quæ omnia fecundum , te præter Deus * non & , tu ficut *
כמוך ואין אלהים זולתך בכל אשר
tuus populus ficut quis Et .noftris auribus in audiuimus
23 שמענו באזנינו: ומי כעמך
* propter quam iuit Deus, vt redimeret — dij iuerunt quam * , terra in vna gens Ifrael ficut
כישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים
† vt poneret — , nomen fibi ponendum ad † & , populum in fibi redimendum ad
[d] פדה — [d]לפדות לו לעם ולשום לו שם
‡ vt faceret — , tuæ terræ terribilia & , magnitudinem vobis faciendum ad ‡ &
[e] ירא — ולעשות לכם הגדולה [e]ונראות לארצך
‡ facie — , gentibus Ægypto ex tibi redemifti quem , tui populi faciebus ‡ à
מפני עמך אשר פדית לך ממצרים גוים
Ifrael tuum populum tibi firmafti Et .eius diis &
[f] כון — 24 ואלהיו: [f]ותכונן לך את עמך ישראל
fuifti Domine tu & : feculum in vfque populum in tibi
[g] היה — לך לעם עד עולם ואתה יהוה [g]היית
Deus. — verbum , Deus Domine nunc Et .Deum in eis
25 להם לאלהים: ועתה יהוה אלהים הדבר
, eius domum fuper & , tuum feruum fuper es locutus quod
אשר דברת על עבדך ועל ביתו
fufcita — . es locutus quod fecundum fac & : feculum in vfque ftare fac
[h] קום — [h]הקם עד עולם ועשה כאשר דברת:
: dicendo , feculum in vfque tuum nomen magnificetur Et
26 ויגדל שמך עד עולם לאמר
domus & , Ifrael fuper Deus exercituum Dominus
יהוה צבאות אלהים על ישראל ובית
ftabilita coram te — .tuas facies ad firma erit Dauid tui ferui
עבדך דוד יהיה נכון לפניך:
Ifrael Deus exercituum Domine tu Quia
27 כי אתה יהוה צבאות אלהי ישראל
ædificabo Domum : dicendo , tui ferui aurem reuelafti
[i] גלה — [i]גליתה את אזן עבדך לאמר בית אבנה
vt oraret — te ad orandum ad fuum cor tuus feruus inuenit ideo : tibi
לך על כן מצא עבדך את לבו להתפלל אליך
, Deus Domine nunc Et .hanc orationem
28 את התפלה הזאת: ועתה אדני יהוה
es — es locutus & : veritas erunt tua verba & , Deus ipfe tu
[k] אמן — אתה הוא האלהים ודבריך יהיו [k]אמת ותדבר
.hoc bonum tuum feruum ad
אל עבדך את הטובה הזאת:
incipe — , tui ferui domui benedic & ,velis nunc Et
[l] יאל — 29 ועתה [l]הואל וברך את בית עבדך
vt fit ‖ coram te: — Deus Domine tu quia ; tuas facies ad ‖ feculum in exiftendum ad
להיות לעולם לפניך כי אתה אדני יהוה
tui ferui domus benedicetur tua benedictione ex & , es locutus
דברת ומברכתך יברך בית עבדך
. feculum in
לעולם:

CAP. VIII. ח

[m] היה [n] נכה — , Peliftim Dauid percuffit & , pofthæc fuit Et
humiliauit — 1 [m]ויהי אחרי כן [n]ויך דוד את פלשתים
‡ tulit ‡ frenum aquæductus — manu de Haamah Metheg ‡ Dauid cepit ‡ & : eos depreffit &
ויכניעם [o]ויקח דוד את מתג האמה מיד
[o] לקח — funiculo in eos eft menfus & , Moab percuffit Et .Peliftim
2 פלשתים: ויך את מואב וימדדם בחבל

dixit Sic : Dauid ad meum feruum ad dices & , Vade — dic
5 לך ואמרת אל עבדי אל דוד כה אמר
?me habitandum ad ,domum mihi ædificabis tu Nunquid : Dominus — vt habitem?
6 יהוה האתה תבנה לי בית [a]לשבתי:
[a] ישב ‡ qua afcendere feci — me facere afcendere ‡ die à ,domo in habitaui non Quia
כי לא ישבתי בבית למיום [b]העלתי
: hanc diem ad vfque & , Ægypto ex Ifrael filios
[b] עלה — את בני ישראל ממצרים ועד היום הזה
‡ fed ambulaui — .tabernaculo in & tentorio in ambulans fui & ‡
ואהיה מתהלך באהל ובמשכן:
* loco per quẽ ‖ cum — Ifrael filiis omnibus in ‖ ambulaui quò * omni In
7 בכל אשר התהלכתי בכל בני ישראל
† è tribubus — Ifrael tribuum † aliqua cum fum locutus verbum nunquid
הדבר דברתי את אחד שבטי ישראל
‡ vt pafceret — , Ifrael meum populum pafcere ‡ præcepi cui
[c] צוה [d] רעה — אשר [c]צויתי [d]לרעות את עמי את ישראל
‡ cedrinam? — ? cedrorum ‡ domum mihi ædificaftis non quid Vt : dicendo
[e] בנה — 8 לאמר למה לא [e]בניתם לי בית ארזים:
dixit Sic : Dauid meo feruo dices fic nunc Et
ועתה כה תאמר לעבדי לדוד כה אמר
* tuli ‖ euntem poft — poft de ‖ tugurio è te accepi * Ego : exercituum Dominus
יהוה צבאות אני לקחתיך מן הנוה מאחר
oues, vt effes dux — .Ifrael fuper meum populum fuper ducem exiftendum ad ,pecus
הצאן להיות נגיד על עמי על ישראל:
‡ loco — excidi & : ambulafti quo ‡ omni in tecum fui Et
9 ואהיה עמך בכל אשר הלכת ואכרתה
facie tua: — nomen tibi feci & : tuis faciebus à tuos inimicos omnes
[f] פנה [g] עשה — את כל איביך [f]מפניך [g]ועשתי לך שם
† funt — .terra in † qui magnorum nomen iuxta .magnum
גדול כשם הגדלים אשר בארץ:
:eum plantabo & ,Ifrael meo populo locum ponam Et
[h] שום — 10 [h]ושמתי מקום לעמי לישראל ונטעתיו
† in loco fuo, — addent neque :amplius mouebitur non & ,fe fub † habitabit &
ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא יסיפו
‡ iniqui, vt affligant * prius. — .principio in * ficut eum affligendum ad ,iniquitatis ‡ filij
בני עולה [i]לענותו כאשר בראשונה:
[i] ענה ‖ Ab ea fcilicet † vt effent — meũ populũ fuper iudices † præcepi qua die à Et ‖
11 ולמן היום אשר [k]צויתי שפטים על עמי
.tuis inimicis omnibus ab tibi dabo requiem & : Ifrael
[k] צוה [l] נוח — ישראל [l]והניחתי לך מכל איביך
.Dominus tibi faciet domum quòd , Dominus tibi annunciat &
[m] נגד — [m]והגיד לך יהוה כי בית יעשה לך יהוה:
dormieris — ,tuis patribus cum iacueris & ,tui dies fuerint completi Cùm
[n] יום — 12 כי ימלאו [n]ימיך ושכבת את אבותיך
egredietur quod , te poft tuum femen ftatuam &
[o] קום — [o]והקימתי את זרעך אחריך אשר יצא
ventre tuo, — .eius regnum firmabo & :tuis vifceribus è
[p] כון — ממעיך [p]והכינתי את ממלכתו:
firmabo & ; meo nomini domum ædificabit Ipfe
[q] בנה — 13 הוא [q]יבנה בית לשמי וכננתי את
illi · ero Ego .feculum in vfque eius regni folium
14 כסא ממלכתו עד עולם: אני אהיה לו
cùm iniquè gefferit, — ,eum peruersè agendo in quem :filium in mihi erit ipfe & , patrem in
[r] עוה — לאב והוא יהיה לי לבן אשר [r]בהעותו
‖ plagis † hominum. — .hominis † filiorum tactibus ‖ in & ,virorum virga in eum arguam &
והכחתיו בשבט אנשים ובנגעי בני אדם:
quemadmodum ; eo ab recedet non mea mifericordia Et
15 וחסדי לא יסור ממנו כאשר
facie tua. — .tuis faciebus à feci recedere quem , Saul cum à feci recedere
[s] סור — [s]הסרתי מעם שאול אשר הסירתי מלפניך:
firma — feculum in vfque tuum regnum & , tua domus erit fidelis Et
16 ונאמן ביתך וממלכתך עד עולם
coram te: — .feculum in vfque firmus erit tuus thronus :tuas facies ad
לפניך כסאך יהיה נכון עד עולם:
vniuerfam fecundum & , hæc verba omnia Secundum
17 ככל הדברים האלה וככל
[t] חזה — .Dauid ad Nathan eft locutus fic , hanc vifionem
[t]החזיון הזה כן דבר נתן אל דוד:
coram Dño: — ; Domini facies ad fedit & ,Dauid rex eft ingreffus Et
[u] בוא [x] ישב — 18 [u]ויבא המלך דוד [x]וישב לפני יהוה
‡ fum * eft — , mea domus * quæ & , Deus Domine ‡ ego Quis : ait &
ויאמר מי אנכי אדני יהוה ומי ביתי

funiculos duos est mensus & :terram ad eos iacere faciendo
השכב אותם ארצה וימדד [a]שני־חבלים
coæquando terræ:
.viuificandum ad funiculi plenitudinem ‡ & ,mortificandum ad
[b]להמית ומלא החבל להחיות
[a] שנה ‡ plenum funiculum
.munus portantes seruos in ‖ Dauid ipsi Moab fuit * &
ותהי מואב לדוד לעבדים נשאי מנחה:
[b] מות * fuerunt Moabitæ ‖ serui
regem Rechob filium Hadadhezer Dauid percussit Et
3 ויך דוד את־הדדעזר בן־רחב מלך
flumine in suam manum conuertendum ad ipsum eundo in † , Sobah
צובה [c]בלכתו להשיב ידו בנהר
† quando proficiscebatur ad constituendum terminum suũ
septingentos & mille ipso ‡ ex Dauid cepit Et .Perath
4 פרת: וילכד דוד ממנו אלף ושבע [d]מאות
[c] הלך ‡ eis
subneruauit & ; peditu viri ‡ millia viginti & , equites
פרשים ועשרים אלף איש רגלי ויעקר
[d] מאה ‡ virorum peditum; * seruauit ex eis
,currus centum eo ex fecit residuum * & ,currum omnem Dauid
דוד את־כל־הרכב ויותר ממנו מאה רכב:
Hadadhezer auxiliandum ad Dammesec Aram venit Et
5 [e]ותבא ארם דמשק לעזר להדדעזר
[e] בוא ‖ de
duo & viginti Aram in ‖ Dauid percussit & :Sobah regi
מלך צובה ויך דוד בארם עשרים־ושנים
Aram in præsides Dauid posuit Et . virorum millia
6 אלף איש: [f]וישם דוד נציבים בארם
[f] שום † fuerunt Aramæi
.munus portantes seruos in ‡ Dauidi Aram fuit † & ,Dammesec
דמשק ותהי ארם לדוד לעבדים נושאי מנחה
‡ serui
.iuit * quò ‡ omni in Dauid Dominus seruauit &
[g]וישע יהוה את־דוד בכל אשר הלך:
‡ loco * perrexit.
ad ‡ erant quæ ,auri † scuta Dauid Cepitque ‖
7 ויקח דוד את שלטי הזהב אשר היו אל
[g] ישע ‖ Tulitque † aurea, ‡ super seruis
.Ierusalaim in ea adduxit & ,Hadadhezer seruos
עבדי הדדעזר [h]ויביאם ירושלם:
[h] בוא ‡ tulit
cepit ‡ Hadadhezer ciuitatibus Berothai de & . Bethach de Et
8 ומבטח ומברתי ערי הדדעזר לקח
Tohi audiuit Et .valde multum æs Dauid rex
9 המלך דוד נחשת הרבה מאד: וישמע תעי
virtutem omnem Dauid percussit quòd Chamath rex
מלך חמת כי הכה דוד את כל־חיל
exercitum
ad suum filium Ioram Tohi Misitque .Hadadhezer
10 הדדעזר: וישלח תעי את־יורם בנו אל־
ei benedicendum ad & ,pacem ad ei optandum ad ,Dauid regem
המלך דוד לשאל־לו לשלום ולברכו
vt salutaret eũ pacificè, & benediceret
quia ‖ , eum percussisset & ,Hadadhezer in * pugnasset quòd super
על אשר נלחם בהדדעזר ויכהו כי־
* cum ‖ gerebat enim
erant eius manu in & ;Hadadhezer fuit Thoi bellorum vir
איש מלחמות תעי היה הדדעזר ובידו [i]היו
bella Thoi cum
.ærea vasa & , aurea vasa & , argentea vasa
[k]כלי־כסף וכלי־זהב וכלי נחשת:
[i] היה
cum Domino Dauid rex sanctificauit ea Etiam
11 גם־אותם הקדיש המלך דוד ליהוה עם־
[k] כלה
, gentibus vniuersis de sanctificauerat quæ , auro & argento
הכסף והזהב אשר הקדיש מכל־הגוים
filiis de & , Moab de & , Aram De . subegerat quas
12 אשר כבש: מארם וממואב [l]ומבני
Hadadhezer spolio de & ,Hamelec de & ,Pelistim de & ,Hammon
עמון ומפלשתים ומעמלק ומשלל הדדעזר
[l] בנה spoliis
.Sobah regis Rechob filij
בן־רחב מלך צובה:
cum cædendo à ipsum reuertendo in ‡ ,nomen † Dauid fecit Et
13 [m]ויעש דוד שם [n]בשבו [o]מהכותו
† sibi ‡ cùm reuerteretur
.millia octodecim , Salis valle in , Aram
את־ארם בגיא־מלח שמונה עשר אלף:
[m] עשה
posuit Edom omni in ;præsides Edom in posuit Et
14 [p]וישם באדום נציבים בכל־אדום שם
[n] שוב [o] נכה
seruauit & :Dauid serui Edom omnis fuit ‡ & ;præsides
נציבים ויהי כל־אדום עבדים לדוד [q]ויושע
[p] שום ‡ fuerunt omnes Edomæi
.ambulauit quò * omni in Dauid Dominus
יהוה את־דוד בכל אשר הלך:
[q] ישע * loco
Dauid fuit ‖ & ,Israel omnem super Dauid Regnauitque
15 וימלך דוד על־כל־ישראל ויהי דוד
‖ Dauid faciebat
. suo populo omni iustitiam & iudicium faciens
עשה משפט וצדקה לכל־עמו:
filius Iehosaphath & :exercitum super ‡ Seruiah filius Ioab Et
16 ויואב בן־צרויה על־הצבא ויהושפט בן־
† erat

,Achitub filius Sadoc Et .commemorans Achilud
17 אחילוד מזכיר: וצדוק בן־אחיטוב
à commentariis
.scriba Seraiah & ; sacerdotes Ebiathar filius Achimelech &
ואחימלך בן־אביתר כהנים ושריה סופר:
:Haphelethi & ,Hacerethi & ,Iehoiadah filius Benaiahu Et
18 ובניהו בן־יהוידע [a]והכרתי [b]והפלתי
[a] כרת [b] פלא
.erant sacerdotes * Dauid filij &
ובני דוד כהנים היו:
* principes

CAP. IX. ט

domui remanserit qui adhuc est Num :Dauid dixit Et
1 ויאמר דוד הכי יש־עוד אשר [c]נותר לבית
è domo [c] יתר
; Ionathan propter misericordiam eo cum faciam & ‖ ,Saul
שאול ואעשה עמו חסד בעבור יהונתן:
‖ vt
: Siba eius nomen & ,seruus † Saul domui Et
2 ולבית שאול עבד ושמו ציבא
† erat
‡ Tunc :eum ad rex dixitque ; Dauid ad eum vocauerunt &
ויקראו־לו אל־דוד ויאמר המלך אליו האתה
‡ es
. ‡ tuus Seruus : dixit & ? Siba
ציבא ויאמר עבדך:
† sum
,Saul domui vir adhuc non Nunquid : rex Dixitque
3 ויאמר המלך האפס עוד איש לבית שאול
Num est adhuc vir è domo
ad Siba dixitque ? Dei misericordiam eo cum faciam &
ואעשה עמו חסד אלהים ויאמר ציבא אל־
.pedibus percussus * Ionathan filius ‡ Adhuc :regem
המלך עוד בן ליהונתן [d]נכה רגלים:
‡ superest * claudus [d] נכה
Siba dixit & ?ipse ‖ Vbi : rex ei Dixitque
4 ויאמר־לו המלך איפה הוא ויאמר ציבא
‖ est?
Hammiel filij Machir domi ipse † Ecce : regem ad
אל־המלך הנה־הוא בית מכיר בן־עמיאל
† est in domo
eum cepit ‡ & ,Dauid rex Misitque .Lodebar in ‡
בלו דבר: וישלח המלך דוד [e]ויקחהו
‡ de ‡ tulit [e] לקח
.Lodebar de Hammiel filij Machir domo è
מבית מכיר בן־עמיאל מלו דבר:
Saul filij Ionathan filius Mephiboseth venit Et
6 [f]ויבא מפיבשת בן־יהונתן בן־שאול
[f] בוא
dixitque .se incuruauit & ,suas facies ‡ super cecidit † & ,Dauid ad
אל־דוד [g]ויפל על־פניו [h]וישתחו ויאמר
† prostrauit se ‡ faciem suam, [g] נפל [h] שחה
.tuus seruus Ecce : dixit & .Mephiboseth :Dauid
דוד מפיבשת ויאמר הנה עבדך:
faciendo quia ; timeas Ne : Dauid ei Dixitque
7 ויאמר לו דוד אל־[i]תירא כי עשה
[i] ירא
:tuum patrem Ionathan propter misericordiam tecum faciam
אעשה עמך חסד בעבור יהונתן אביך
tu & :tui patris Saul agrum omnem tibi faciam reddere &
[k]והשבתי לך את־כל־שדה שאול אביך ואתה
[k] שוב
iugiter meam mensam super panem comedes
תאכל לחם על־שלחני תמיד:
semper.
respexisti quia ,tuus seruus ‡ Quid :dixit & ;se incuruauit Et
8 וישתחו ויאמר מה עבדך כי [l]פנית
† est [l] פנה ‡ super ‡ est
?ego sicut ‡ qui ,mortuum canem ad ‡
אל־הכלב [m]המת אשר כמוני:
[m] מות
dixit & , Saul puerum Siba ad rex vocauit Et
9 ויקרא המלך אל־ציבא נער שאול ויאמר
. eius domui omni & , Sauli erat quod Omne : eum ad
אליו כל אשר היה לשאול ולכל־ביתו
domini tui.
ei coles Et .tuorum dominorum filio dedi
10 [n]נתתי לבן־אדניך: ועבדת לו את־
[n] נתן
erit & , adduces ‖ & ,tui serui & ,tui filij & , tu humum *
האדמה אתה ובניך ועבדיך והבאת והיה
* terram ‖ afferes
Mephiboseth & .eum comedet & , panis tuorum dominorum † filio
לבן־אדניך לחם ואכלו ומפיבשת
† domini tui
.meam mensam super panem semper comedet tui domini filius
בן־אדניך יאכל תמיד לחם על־שלחני
.serui viginti & , filij quindecim ‡ Siba &
ולציבא חמשה עשר בנים ועשרים עבדים:
‡ erant
præceperit quæ omnia iuxta :regem ad Siba Dixitque
11 ויאמר ציבא אל־המלך ככל אשר יצוה
:tuus seruus faciet sic , suo seruo rex meus dominus
אדני המלך את־עבדו כן יעשה עבדך
filiis de vnus veluti meam mensam super comedens Mephiboseth &
ומפיבשת אכל על־שלחני כאחד מבני
comedet

eius nomen & ; paruus filius ‡ Mephiboseth Et ;regis ‡ erat
וּלְמְפִיבֹשֶׁת בֵּן־קָטָן וּשְׁמוֹ הַמֶּלֶךְ׃
* serui , Siba domus habitatio omnis & : Micha * erant
מִיכָא וְכֹל [a] מוֹשַׁב בֵּית־צִיבָא עֲבָדִים [a]יָשַׁב
,Ierusalaim in *manens* || Mephiboseth Et .Mephiboseth || manebat
3 לִמְפִיבֹשֶׁת׃ וּמְפִיבֹשֶׁת יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלַם
ipse & : *comedens ipse* semper regis mensam super quia comedebat
כִּי עַל־שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ תָּמִיד הוּא אֹכֵל וְהוּא
.suis pedibus duobus claudicabat
פִּסֵּחַ [b] שְׁתֵּי רַגְלָיו׃ [b]שָׁנָה

CAP. X. יוד

:Hammon filiorum rex est mortuus & , hæc post fuit Et
1 [c]וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן [d]וַיָּמָת מֶלֶךְ בְּנֵי עַמּוֹן [c]הָיָה [d]מוּת
,Dauid Dixitque .eo pro eius filius Chanun regnauit &
2 וַיִּמְלֹךְ חָנוּן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
quemadmodum ,Nachas filio Chanun cum misericordiam Faciam
אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כַּאֲשֶׁר
Dauid misit & ,misericordiam mecum eius pater fecit
עָשָׂה אָבִיו עִמָּדִי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִד
.suo patre super suorum seruorum *manu in* eum consolandum ad per manum
לְנַחֲמוֹ בְּיַד עֲבָדָיו אֶל־אָבִיו
.Hammon filiorum terram ‡ Dauid serui venerunt & ‡ in
[e]וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִד אֶרֶץ בְּנֵי עַמּוֹן [e]בּוֹא
Chanun ad Hammon filiorum principes Dixeruntque
3 וַיֹּאמְרוּ [f]שָׂרֵי בְנֵי־עַמּוֹן אֶל־חָנוּן [f]שׂוּר
,tuis oculis in tuum patrem Dauid *honorans* Num : suum dñm honorat
אֲדֹנֵיהֶם הַמְכַבֵּד דָּוִד אֶת־אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ
inuestigare propter † nónne ? consolatores te ad misit quia † vt inuestigaret
כִּי־שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלוֹא בַּעֲבוּר חֲקֹר אֶת־
misit ,eam *euertendum ad* || & ,eã *pedibus peragrandum ad* & ,ciuitatem vt exploraret || vt euertat
הָעִיר וּלְרַגְּלָהּ וּלְהָפְכָהּ שָׁלַח
Chanun *cepit* † Et ? te ad seruos suos Dauid † tulit
4 דָּוִד אֶת־עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃ [g]וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־ [g]לָקַח
præcidit & ,eorum barbæ dimidium rasit & ,Dauid seruos
עַבְדֵי דָוִד וַיְגַלַּח אֶת־[h]חֲצִי זְקָנָם וַיִּכְרֹת [h]חָצָה
.eos dimisit & :eorum nates ad vsque *medio in* ‡ eorum vestes ‡ per medium
אֶת־[i]מַדְוֵיהֶם בַּחֵצִי עַד־[k]שְׁתוֹתֵיהֶם וַיְשַׁלְּחֵם׃ [i]דָּוָה [k]שׁוֹת
quia ;eorum occursum in misit & ,Dauid *indicauerunt* ‡ Et ‡ nunciauerunt
5 [l]וַיַּגִּדוּ לְדָוִד וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם כִּי־ [l]נָגַד
: rex dixítque .valde confusi viri erant
הָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
.reuertemini & ,vestra barba germinet vsquequo ,Iericho in *Sedete** * Manete
[m]שְׁבוּ בִירֵחוֹ עַד־יְצַמַּח זְקַנְכֶם [n]וְשַׁבְתֶּם׃ [m]יָשַׁב
:Dauid *in fœtebant* || quòd Hammon filij viderunt Et [n]שׁוּב
6 [o]וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי נִבְאֲשׁוּ בְּדָוִד || abominationem fecerant
Aram conduxerunt mercede & ,Hammon filij miserunt & [o]רָאָה
וַיִּשְׁלְחוּ בְנֵי־עַמּוֹן וַיִּשְׂכְּרוּ אֶת־אֲרַם
millia viginti , Sobah Aram & . Beth-rechob
בֵּית־רְחוֹב וְאֶת־אֲרַם צוֹבָא עֶשְׂרִים אֶלֶף
Istob || & ,viros mille * Mahachah *regem* & ; peditum * à rege || ab
רַגְלִי וְאֶת־מֶלֶךְ מַעֲכָה אֶלֶף אִישׁ וְאִישׁ טוֹב
, Dauid audiuit Et .virorum millia duodecim
7 [p]שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע דָּוִד [p]שָׁנָה
.robustorum exercitum omnem & ,Ioab misit &
וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹאָב וְאֵת כָּל־הַצָּבָא הַגִּבֹּרִים׃
bellum disposuerunt & , Hammon filij sunt egressi Et
8 וַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה
, Istob & , Rechob & ,Sobah Aram * & : portæ ostium ‡ ‡ad *erant
פֶּתַח הַשָּׁעַר וַאֲרַם צוֹבָא וּרְחוֹב וְאִישׁ־טוֹב
quòd Ioab vidit Et .agro in seorsum Mahachah &
9 וּמַעֲכָה לְבַדָּם בַּשָּׂדֶה׃ וַיַּרְא יוֹאָב כִּי־
:retro à & , *faciebus à* ‡ belli facies se *ad* † esset † contra ‡ ab ante,
[q]הָיְתָה אֵלָיו [r]פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפָּנִים וּמֵאָחוֹר [q]הָיָה [r]פָּנָה
occursum in se ordinauit & ,Israel *in* electis omnibus ex elegit &
וַיִּבְחַר מִכֹּל בְּחוּרֵי בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת ישראל ק
Abisai manu in tradidit populi residuum Et .Aram
10 אֲרָם׃ וְאֵת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד אַבְשַׁי
.Hammon filiorum occursum in se disposuit & .sui fratris
אָחִיו וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת בְּנֵי עַמּוֹן׃
mihi eris & , me *præ* Aram fuerit *fortis* † Si : Dixítque † robustior
11 וַיֹּאמֶר אִם־תֶּחֱזַק אֲרָם מִמֶּנִּי [s]וְהָיִתָה לִּי [s]הָיָה

robustiores || veniam *ibo* || & , te *præ* fuerint *fortes* Hammon filij si & .salutem &
לִישׁוּעָה וְאִם־בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ וְהָלַכְתִּי
† seruandũ te. ‡ esto robustus pro *simus robusti* ‡ & ,te Robora .*tibi salutem dandum* † ad
12 [a]לְהוֹשִׁיעַ לָךְ׃ חֲזַק וְנִתְחַזַּק בְּעַד [a]יָשַׁע
‡ quod est ‡ faciat Dominus & : nostri Dei ciuitatibus pro & ,nostro populo
עַמֵּנוּ וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה יַעֲשֶׂה
* appropinquauit || erat || qui populus & ,Ioab *accessit** Et .suis oculis in bonum
13 הַטּוֹב בְּעֵינָיו׃ [b]וַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר [b]נָגַשׁ
† contra ‡ facie .eius *faciebus* ‡ à fugerunt & :Aram *in* † prœlium ad secum
עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה בַּאֲרָם [c]וַיָּנֻסוּ מִפָּנָיו׃ [c]נוּס
fugerunt & ,Aram fugeret quòd viderunt Hammon filij Et
14 וּבְנֵי עַמּוֹן [d]רָאוּ כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנֻסוּ [d]רָאָה
* facie Ioab est reuersúsque :ciuitatem sunt ingressi & ,Abisai *faciebus* ‡ à
מִפְּנֵי אֲבִישַׁי וַיָּבֹאוּ הָעִיר [e]וַיָּשָׁב יוֹאָב [e]שׁוּב
* à Aram vidit Et . Ierusalaim venit & ,Hammon filiis *desuper* *
15 מֵעַל בְּנֵי עַמּוֹן וַיָּבֹא יְרוּשָׁלָם׃ [f]וַיַּרְא אֲרָם [f]רָאָה
|| coram .pariter sunt congregati & .Israel *facies ad* || esset casus quòd
כִּי נִגַּף לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֵּאָסְפוּ יָחַד׃
¶ || erat trans flumen, *transitu à* ‡ qui , Aram eduxit & ,Hadarhezer misit Et
16 וַיִּשְׁלַח הֲדַדְעֶזֶר [f]וַיֹּצֵא אֶת־אֲרָם אֲשֶׁר מֵעֵבֶר [f]יָצָא
‡ ad exercitum eorum, *exercitus* ‡ princeps Sobach & : *Chelam* ‡ venerunt & ,*fluminis*
‡ militiæ הַנָּהָר וַיָּבֹאוּ חֵילָם וְשׁוֹבַךְ [g]שַׂר־צְבָא
* erat ante eos, ,Dauid est nunciatum Et .*eorum facies ad** Hadarhezer
17 הֲדַדְעֶזֶר לִפְנֵיהֶם׃ [h]וַיֻּגַּד לְדָוִד [g]שׂוּר [h]נָגַד
|| venerunt *venit* || & , Iarden transiuítque ,Israelem omnem collegit &
וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן וַיָּבֹא
† exercitum eorum: ,Dauid occursum in Aram se ordinauerunt & : *Chelam* † ad
חֵלָאמָה וַיַּעַרְכוּ אֲרָם לִקְרַאת דָּוִד
‡ facie *faciebus* ‡ à Aram fugit Et . eo cum pugnauerunt &
18 וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃ וַיָּנָס אֲרָם מִפְּנֵי
,currus septingentos Aram de Dauid interfecit & , Israel
יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִד מֵאֲרָם שְׁבַע [i]מֵאוֹת רֶכֶב [i]מֵאָה
coram principem Sobach & : equitum millia quadraginta &
וְאַרְבָּעִים אֶלֶף פָּרָשִׁים וְאֵת שׁוֹבַךְ שַׂר־
viderunt Et .ibi est mortuus &, percussit eius exercitus
19 צְבָאוֹ [k]הִכָּה [l]וַיָּמָת שָׁם׃ וַיִּרְאוּ [k]נָכָה [l]מוּת
coram *facies ad* essent cæsi quòd Hadarhezer serui reges omnes
כָּל־הַמְּלָכִים עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי
; eis seruierunt & , Israel cum fecerunt pacem & , Israel
יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁלִמוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל וַיַּעַבְדוּם
Aramæi venire .Hammon filios vltrà seruandum ad *Aram* timuerúntque
[m]וַיִּרְאוּ אֲרָם לְהוֹשִׁיעַ עוֹד אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן׃ [m]יָרֵא

CAP. XI. יא

tempore quo egrediuntur reges *egredi tempus ad* ,anni reuersione in fuit Et
1 [n]וַיְהִי לִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה לְעֵת [o]צֵאת הַמְּלָאכִים [n]הָיָה [o]יָצָא
& , eo cum suos seruos & ,Ioab Dauid misit &
וַיִּשְׁלַח דָּוִד אֶת־יוֹאָב וְאֶת־עֲבָדָיו עִמּוֹ וְאֶת־ יתיר א
*vastauerunt || obsederunt *coarctauerunt* || &, Hammon filios *corruperunt** & , Israel omnẽ
כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁחִתוּ אֶת־בְּנֵי עַמּוֹן [p]וַיָּצֻרוּ [p]צוּר
† manebat . Ierusalaim in *manens* † Dauid & : Rabbah *super*
עַל־רַבָּה וְדָוִד יוֹשֵׁב בִּירוּשָׁלָם׃
‡ tempore vespertino, ‡ de stratu *desuper* ‡ Dauid surrexit & , *vesperæ tempus ad* ‡ fuit Et
2 [q]וַיְהִי לְעֵת הָעֶרֶב [r]וַיָּקָם דָּוִד מֵעַל [q]הָיָה [r]קוּם
*regiæ, vidit & , *regis* * domus tectum super deambulabat & , suo *cubili*
מִשְׁכָּבוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ עַל־גַּג בֵּית־הַמֶּלֶךְ [s]וַיַּרְא [s]רָאָה
|| è † erat decora † de muliere ‡ quidam: aspectu *bona* † mulier & : tecto *desuper* || se lauantem mulierem
אִשָּׁה רֹחֶצֶת מֵעַל הַגָּג וְהָאִשָּׁה טוֹבַת מַרְאֶה
: ‡ dixit & *mulierem ad* ‡ requisiuit , & Dauid Misitque . valde
3 מְאֹד׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד וַיִּדְרֹשׁ לָאִשָּׁה וַיֹּאמֶר
* hæc est Vrijah vxor ,Eliam filia Bath-Sebah *ista* * Nónne
הֲלוֹא־זֹאת [t]בַּת־שֶׁבַע בַּת־אֱלִיעָם אֵשֶׁת אוּרִיָּה [t]בְּנֵה
|| nuncios, & tulit :eam *cepit &* , *legatos* || Dauid misit Et ? Chitæi
4 הַחִתִּי׃ וַיִּשְׁלַח דָּוִד מַלְאָכִים [u]וַיִּקָּחֶהָ [u]לָקַח
† rem habuit ‡ purgabat se *sanctificans* ‡ ipsa & , ea cum *cubuit* † & , eum ad est ingressa &
וַתָּבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וְהִיא מִתְקַדֶּשֶׁת
.suam domum in est reuersa & , sua immunditia ab
מִטֻּמְאָתָהּ [x]וַתָּשָׁב אֶל־בֵּיתָהּ׃ [x]שׁוּב
‡ nunciauit : dixit & , Dauidi *indicauit* ‡ & ,misit & ,mulier concepit Et
5 [y]וַתַּהַר הָאִשָּׁה וַתִּשְׁלַח [z]וַתַּגֵּד לְדָוִד וַתֹּאמֶר [y]הָרָה [z]נָגַד
* sum. .*ego** Prægnans
הָרָה אָנֹכִי׃

vt prœliaremini? — ?prœliandum ad ,ciuitatem ad accessistis Quare :tibi dixerit &
ואמר לך מדוע נגשתם אל־העיר להלחם
* scitis ‖ proiiciunt è — ?muro desuper proiicerent ‖ quòd sciebatis * nónne
הלוא ידעתם את אשר־ירו מעל החומה׃
Ierubbeseth filium Abimelech percussit Quis
21 מי־הכה את־אבימלך בן־ירבשת
† molæ è — desuper catilli † fragmen eum super proiecit mulier nónne
הלוא אשה השליכה עליו פלח רכב מעל
ad accessistis quid ad ? Tebes in est mortuus & , muro
החומה וימת בתבץ למה נגשתם אל־
Chittæus Vriiah tuus seruus Etiam : dices & ? murum
החומה ואמרת גם עבדך אוריה החתי
‡ nuncius $ nunciauit — indicauit $ & ,venit & ,legatus ‡ abiit Et .est mortuus
22 מת׃ [a]וילך המלאך ויבא [b]ויגד
[a]ילך [b]נגד * pro — .Ioab eum miserat quibus * omnia Dauidi
לדוד כל־אשר שלחו יואב׃
‖ nuncius † aduersum — nos super † præualuerunt Quia :Dauid ad legatus ‖ dixit Et
23 ויאמר המלאך אל־דוד כי־גברו עלינו
‡ aduersum $ contra — eos super $ fuimus & ,agrum in nos ad ‡ sunt egressi & ,viri
האנשים [c]ויצאו אלינו השדה ונהיה עליהם
[c]יצא — in iaculatores iecerunt Et .portæ ostium ad vsque
24 עד־פתח השער׃ [d]ויראו המוראים אל־
יתירי א * è — , regis seruis è sunt mortui & ,muro desuper * tuos seruos
[d]ירה — עבדיך מעל החומה וימותו מעבדי המלך
.est mortuus Chittæus Vriiah tuus seruus etiam &
[e]מות — וגם עבדך אוריה החתי [e]מת׃
‖ nuntium: — ad dices Sic :legatum ‖ ad Dauid Dixitque
25 ויאמר דוד אל־המלאך כה־תאמר אל־
† displiceat — quia ,hoc verbum tuis oculis in sit malum † Ne :Ioab
[f]רוע — יואב אל־[f]ירע בעיניך את־הדבר הזה כי־
‡ hunc sicut illum consumit — tuum bellum robora .gladius peredet hunc sicut & illum sicut ‡
כזה וכזה תאכל החרב החזק מלחמתך
$ contra — .eum conforta tu & : eam destrue & ,vrbem ad $
אל־העיר והרסה וחזקהו׃
Vriiah est mortuus quòd , Vriiah vxor audiuit Et
26 ותשמע [g]אשת אוריה כי־מת אוריה
[g]איש * virum — Transiuitque .suum maritum * super planxit & , suus vir
27 אישה ותספד על־בעלה׃ ויעבר
.suam domum in eam collegit & ,Dauid misit & , luctus
האבל וישלח דוד ויאספה אל־ביתו
‖ vxor, † displicuit — verbum fuit malum † & .filium ei peperit & ,vxorem in ‖ ei fuit &
[h]היה — [h]ותהי־לו לאשה ותלד לו בן וירע הדבר
.Domini oculis in Dauid fecit quod
אשר־עשה דוד בעיני יהוה׃

CAP. XII. יב

venit & , Dauid ad Nathan Dominus misit Et
[i]בוא — 1 וישלח יהוה את־נתן אל־דוד [i]ויבא
* alter — ,vna ciuitate in erant viri Duo :ei dixitque ,eum ad
יתירא — אליו ויאמר לו שני אנשים היו בעיר אחת
.pauper vnus * & , diues vnus
[k]רשש — אחד עשיר ואחד [k]ראש׃
‖ erant oues & boues multi — ,valde multum bos & pecus erat ‖ Diuiti
2 לעשיר היה צאן ובקר הרבה מאד׃
† erat quicquã, præter agnam vnam paruam, — ,parua vna agna quinimo ,omne † non pauperi Et
3 ולרש אין־כל כי אם־כבשה אחת קטנה
‡ victum præbuerat ei,& creuerat — cum & ,secum euaserat grandis & ,eam viuificarat ‡ & ,emerat quam
[l]חיה [m]פתת — אשר קנה [l]ויחיה ותגדל עמו ועם־
$ dormiebat — eius calice de & , comedebat eius buccella de ;pariter suis filiis
[n]כוס [o]בנה — בניו יחדו [m]מפתו תאכל [n]ומכסו
* pecudibus suis,& de bobus suis,ad parandum — .filia sicut illi erátque ,recumbebat $ eius sinu in & ,bibebat
תשתה ובחיקו תשכב ותהי־לו [o]כבת׃
‖ qui venerat ad eum: & tulit — sumere pepercit & , diuitem virum ad viator venit Et
4 ויבא הלך לאיש העשיר ויחמל לקחת
† parauit — :ei venienti ‖ viatori faciendum ad , suo boue de & , suo pecore * de
[p]עשה — מצאנו ומבקרו [p]לעשות לארח הבא לו
[q]לקח [r]חרה — vito eam fecit † & , pauperis viri agnam cepit &
‡ qui venerat $ furor — [q]ויקח את־כבשת האיש הראש ויעשה לאיש
* obnoxius morti est — virum in Dauid nasus $ est iratus Et . eum ad venienti ‡
5 הבא אליו׃ [r]ויחר־אף דוד באיש
[s]חיה [t]בנה — mortis filius * quia, Dominus Viuit: Nathan ad dixítque ; valde
מאד ויאמר אל־נתן [s]חי־יהוה כי [t]בן־מות

Vriiah me ad Mitte :Ioab ad Dauid misit Et
וישלח דוד אל־יואב שלח אלי את־אוריה 6
.Dauid ad Vriiah Ioab misit & .Chittæum
החתי וישלח יואב את־אוריה אל־דוד׃
pacem ad Dauid interrogauit & :eum ad Vriiah venit Et — de pace
[a]בוא — [a]ויבא אוריה אליו וישאל דוד לשלום 7
.belli pacem ad & ,populi pacem ad & ,Ioab — de pace
יואב ולשלום העם ולשלום המלחמה׃
laua & ,tuam domum in Descende :Vriiah ad Dauid Dixitque
ויאמר דוד לאוריה רד לביתך ורחץ 8
est egressum & :regis domo è Vriiah est egressus & .tuos pedes
[b]יצא — רגליך ויצא אוריה מבית המלך [b]ותצא
‡ donũ regiũ. * dormiuit — Vriiah iacuit Et .regis ferculum $ eum post
[c]נשא — אחריו [c]משאת המלך׃ וישכב אוריה 9
non & ;sui domini seruis omnibus cum regis domus ostium ad
פתח בית המלך את כל־עבדי אדניו ולא
nunciauerunt — :dicendo ,Dauid indicauerunt Et .suam domum in descendit
ירד אל־ביתו׃ ויגדו לדוד לאמר 10
Dauid dixítque .suam domum in Vriiah descendit Non
לא־ירד אוריה אל־ביתו ויאמר דוד
venis; — non quare ?veniens tu via de Nónne :Vriiah ad
אל־אוריה הלוא מדרך אתה בא מדוע לא־
ad Vriiah Dixítque ?tuam domum in descendisti
ירדת אל־ביתך׃ ויאמר אוריה אל־ 11
manet in tabernaculis, — ,operimentis in manentes Iehudah & ,Israel & ,Arca :Dauid
דוד הארון וישראל ויהודה ישבים [d]בסכות
[d]סכך $ in superficie — agri facies super $ mei domini serui & , Ioab meus dominus &
ואדני יואב ועבדי אדני על־פני השדה
* manent, ‖ vt comedam, & bibam, & dormiam — ;comedendum ad ‖ ,meam domum in ingrediar ego & ,castrametantes *
[e]חנים ואני אבוא אל־ביתי לאכול
†per vitã tuam, & per vitam — vita & ,tua Vita † ?mea vxore cum cubandum ad & ,bibendum ad &
[e]חנה [f]שתה — [f]ולשתות ולשכב עם־[g]אשתי [h]חיך וחי
[g]איש [h]חיה — .hoc verbum faciam si ‡ ,tuæ animæ
‡ non $ hîc — נפשך אם־אעשה את־הדבר הזה׃
etiam hoc in $ Mane :Vriiah ad Dauid Dixítque
ויאמר דוד אל־אוריה שב בזה גם־ 12
Ierusalaim in Vriiah mansit .te dimittam cras & , hodie
[i]שוב * sequenti — היום ומחר אשלחך [i]וישב אוריה בירושלם
.crastino à * & ,illa die in
ביום ההוא וממחרת׃
‖ comedere fecit ante se,& bibere, — , bibit & , eius facies ad comedit ‖ & , Dauid eum vocauit Et
ויקרא־לו דוד ויאכל לפניו [k]וישת 13
[k]שתה † vesperi, ad dormiendum in strato — suo cubili in iacendum ad ,vespera in † est egressus & :eum inebriauit &
וישכרהו ויצא בערב לשכב במשכבו
.descendit non suam domum in & , sui domini seruis cum
עם־עבדי אדניו ואל־ביתו לא ירד׃
‡ manè, $ literas — , Ioab ad epistolam $ Dauid scripsit & ,matutino in ‡ fuit Et
[l]ויהי בבקר ויכתב דוד ספר אל־יואב 14
[l]היה — :dicendo ,epistola ‖ in scripsit Et .Vriiah manu in * misit &
* per manum ‖ literis, — וישלח ביד אוריה׃ ויכתב בספר לאמר 15
† Ponite — prœlij facierum regione è Vriiah Date †
[m]יהב — [m]הבו את־אוריה אל־מול פני המלחמה
$ ab eo, — ,percutiatur & ,eius posterioribus à $ reuertimini & fortis
[n]נכה — החזקה ושבתם מאחריו [n]ונכה
* cùm obseruaret — ;ciuitatem ad Ioab obseruando in * , fuit Et .moriatur &
[o]מות — [o]ומת׃ ויהי בשמור יואב אל־העיר 16
‖ posuit † in loco in quo — ‡ quòd cognouit quem locum ad † Vriiah dedit ‖ &
[p]ויתן את־אוריה אל־המקום אשר ידע כי
‡ essent mortui sunt — ,ciuitatis viri sunt egressi Et ibi virtutis $ viri
אנשי־חיל שם׃ ויצאו אנשי העיר 17
[p]נתן [q]נפל — seruis de ,populo de cecidit * & ,Ioab cum pugnauerunt &
וילחמו את־יואב [q]ויפל מן־העם מעבדי
.Chittæus Vriiah etiam est mortuus & ; Dauid
‖ nunciauit — דוד וימת גם אוריה החתי׃
[r]נגד — verba † omnia Dauid indicauit ‖ & ,Ioab Misítque
† gesta ‡ nuncio — וישלח יואב [r]ויגד לדוד את כל־דברי 18
:dicendo ,legato ‡ præcepit Et .prœlij
[s]צוה — המלחמה׃ [s]ויצו את־המלאך לאמר 19
$ Cùm compleueris * gesta ‖ furor — loqui prœlij verba * omnia te consummare Secundum $
[t]בכלותך את כל־דברי המלחמה לדבר
;regis seruor ‖ ascenderit si ,erit Et .regem ad
[t]כלה [u]יחם — אל־המלך׃ והיה אם־תעלה [u]חמת המלך 20

infans, vt ‡ sibi
רוֹעb רָאָה a
$ mussitarent,
* infans.
‖ infans?

Dauid vidit Et ?malum ‡ faciat & . natus est Mortuus
19 מֵת הַיֶּלֶד וְעָשָׂה aרָעָה: וַיַּרְא bדָּוִד
esset mortuus quòd Dauid intellexit & , mussitantes † qui serui quòd
כִּי עֲבָדָיו מִתְלַחֲשִׁים וַיָּבֶן דָּוִד כִּי מֵת
est mortuus Num : suos seruos ad Dauid dixitque . natus *
הַיֶּלֶד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־עֲבָדָיו הֲמֵת
, terra è Dauid Surrexitque . est Mortuus : dixerunt & ?natus ‖
20 הַיֶּלֶד וַיֹּאמְרוּ מֵת: וַיָּקָם דָּוִד מֵהָאָרֶץ
est ingressúsque : suas vestes mutauit & , se vnxit & , se lauit &
וַיִּרְחַץ c וַיָּסֶךְ וַיְחַלֵּף שִׂמְלֹתָו d וַיָּבֹא

סוּךְ c בּוֹא d
adorauit.
שָׁחָה e

, suam domum in venit & , se incuruauit & , Domini domum
בֵּית־יְהוָה וַיִּשְׁתָּחוּ e וַיָּבֹא אֶל־בֵּיתוֹ
. comedit & , panem ei posuerunt & : petiuit &
וַיִּשְׁאַל וַיָּשִׂימוּ f לוֹ לֶחֶם וַיֹּאכַל:

שׂוּם f
‡ Quid est
$ puero
בַּעֲבוּר g
* infans,
‖ infante viuente,
† scit, si
‡ infans?
וְחַנֵּנִי
ק
$ ieiuno?
* vado
שׁוּב h

hoc verbum Quod ‡ : eum ad eius serui Dixerúntque
21 וַיֹּאמְרוּ עֲבָדָיו אֵלָיו מָה הַדָּבָר הַזֶּה
: fleuisti & , ieiunasti viuo nato ‡ pro $ fecisti quod
אֲשֶׁר עָשִׂיתָה בַּעֲבוּר הַיֶּלֶד חַי צַמְתָּ gוַתֵּבְךְּ
. panem comedisti & , surrexisti , natus * est mortuus quando &
וְכַאֲשֶׁר מֵת הַיֶּלֶד קַמְתָּ וַתֹּאכַל לָחֶם:
quia ; fleui & ieiunaui , viuo nato ‖ adhuc In : dixit Et
22 וַיֹּאמֶר בְּעוֹד הַיֶּלֶד חַי צַמְתִּי וָאֶבְכֶּה כִּי
? natus ‡ viuet & , Dominus mei miserebitur , sciens † Quis : dixi
אָמַרְתִּי מִי יוֹדֵעַ יְחָנַּנִי יְהוָה וְחַי הַיָּלֶד:
? ieiunans $ ego iam quid vt : est mortuus nunc Et
23 וְעַתָּה מֵת לָמָּה זֶּה אֲנִי צָם
, eum ad vadens * ego ? amplius eum reducere potero num
הַאוּכַל hלַהֲשִׁיבוֹ עוֹד אֲנִי הֹלֵךְ אֵלָיו
. me ad reuertetur non ipse &
וְהוּא לֹא־יָשׁוּב אֵלָי:
, suam vxorem Bath-sebah Dauid est consolatus Et
24 וַיְנַחֵם דָּוִד אֵת בַּת־שֶׁבַע אִשְׁתּוֹ
, filium peperit & : ea cum cubauit ‖ & , eam ad est ingressus &
וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּשְׁכַּב עִמָּהּ וַתֵּלֶד בֵּן
. eum dilexit Dominus & , Selomoh ‡ eius nomen vocauit &
וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ שְׁלֹמֹה וַיהוָה אֲהֵבוֹ:
, eius nomen vocauit & , prophetæ Nathan manu in $ misit Et
25 וַיִּשְׁלַח בְּיַד נָתָן הַנָּבִיא וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ
Rabbah in ‖ Ioab pugnauit Et . Dominum propter Iedidiah *
26 יְדִידְיָה בַּעֲבוּר יְהוָה: וַיִּלָּחֶם יוֹאָב בְּרַבַּת
. regni † vrbem cepit & , Hammon filiorum
בְּנֵי עַמּוֹן וַיִּלְכֹּד אֶת־עִיר הַמְּלוּכָה:
Dimicaui : dixitque , Dauid ad legatos Ioab Misitque
27 וַיִּשְׁלַח יוֹאָב מַלְאָכִים אֶל־דָּוִד וַיֹּאמֶר נִלְחַמְתִּי
nunc Et . aquarum vrbem cepi etiam , Rabbah in ‖
28 בְרַבָּה גַּם־לָכַדְתִּי אֶת־עִיר הַמָּיִם: וְעַתָּה
, ciuitatem super ‡ castrametare & , populi residuum collige †
אֱסֹף אֶת־יֶתֶר הָעָם וַחֲנֵה עַל־הָעִיר
vocetur & , ciuitatem ego capiam forte ne , eam cape &
וְלָכְדָהּ פֶּן־אֶלְכֹּד אֲנִי אֶת־הָעִיר וְנִקְרָא
, populum omnem Dauid collegit $ Et . eam super meũ nomẽ
29 שְׁמִי עָלֶיהָ: וַיֶּאֱסֹף דָּוִד אֶת־כָּל־הָעָם
tulit Et . eam cepitque , eã in * pugnauit & : Rabbah in abiit &
30 וַיֵּלֶךְ kרַבָּתָה וַיִּלָּחֶם בָּהּ וַיִּלְכְּדָהּ: lוַיִּקַּח
eius pondus &) : eius capite desuper ‖ eorum regis diadema
אֶת־עֲטֶרֶת מַלְכָּם מֵעַל רֹאשׁוֹ וּמִשְׁקָלָהּ
: Dauid caput supra fuit & (: ‡ preciosus lapis & , auri talentum †
כִּכַּר זָהָב וְאֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ דָּוִד
. valde multum * eduxit vrbis spolium $ &
וּשְׁלַל הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד:
, serra in posuit & , eduxit , ea in ‖ qui , populum Et
31 וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־בָּהּ הוֹצִיא וַיָּשֶׂם בַּמְּגֵרָה
fecit transire & ferreis securibus in & , ferreis trahis in &
וּבַחֲרִצֵי הַבַּרְזֶל וּבְמַגְזְרֹת הַבַּרְזֶל וְהֶעֱבִיר
filiorum ciuitatibus omnibus fecit sic & : Malchen in † eos
אוֹתָם בַּמַּלְכֵּן וְכֵן יַעֲשֶׂה לְכֹל עָרֵי בְנֵי־
. Ierusalaim in populus omnis & , Dauid est reuersus & , Hammon
עַמּוֹן וַיָּשָׁב דָּוִד וְכָל־הָעָם יְרוּשָׁלָםִ:

rem habuit
יֶלֶד i
‡ Pacificum,
$ per manum
* Dilectum Dei
‖ cum
† regiam.
nuncios
‖ contra
† congrega
‡ contra
$ congregauit
* contra
יָלַךְ k לָקַח l
‡ è
† erat
‡ erat in eo:
$ prædam
* multam
‖ erat
† per fornacem:
בְּמַלְבֵּן
ק

CAP. XIII. יג

* erat
* Dauid filio Absalom & , hæc post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וּלְאַבְשָׁלוֹם בֶּן־דָּוִד

---

restituet agnum Et . hoc faciens vir qui fecit
6 הָאִישׁ הָעֹשֶׂה זֹאת: וְאֶת־הַכִּבְשָׂה יְשַׁלֵּם
, hoc verbum . fecit quòd mercede * a quadruplo bis quadruplicatam, pro eo
אַרְבַּעְתָּיִם עֵקֶב אֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה
ad Nathan Dixitque . pepercit non quòd super * & † ei
7 וְעַל אֲשֶׁר לֹא־חָמָל: וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־
: Israel Deus Dominus dixit sic . vir † Tu : Dauid ‡ es ille
דָּוִד אַתָּה הָאִישׁ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ego & , Israel super regem in † te vnxi Ego † vt esses rex
אָנֹכִי מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי
domum tibi Dedique . Saul manu de te erui
8 הִצַּלְתִּיךָ aמִיַּד שָׁאוּל: bוָאֶתְּנָה לְךָ אֶת־בֵּית
tibi tradidi & , tuo sinu in tui domini vxores & , tui domini
אֲדֹנֶיךָ וְאֶת־נְשֵׁי אֲדֹנֶיךָ בְּחֵיקֶךָ וָאֶתְּנָה לְךָ
adiiciam & , parum si & : Iehudah & , Israel domum * est,
אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וְאִם־מְעָט cוְאֹסִפָה
verbum contempsisti Quare . illa sicut & , illa sicut ‖ tibi
9 לְּךָ כָּהֵנָּה וְכָהֵנָּה: מַדּוּעַ dבָּזִיתָ אֶת־דְּבַר
Chitæum Vriah ? eius ‡ oculis in malum † faciendo , Domini
יְהוָה eלַעֲשׂוֹת fהָרַע בְּעֵינָו אֵת אוּרִיָּה הַחִתִּי
, vxorem in tibi accepisti eius vxorem & , gladio in percussisti
הִכִּיתָ בַחֶרֶב וְאֶת־אִשְׁתּוֹ לָקַחְתָּ לְּךָ לְאִשָּׁה
. Hammon filiorum gladio in occidisti ipsum &
וְאֹתוֹ הָרַגְתָּ בְּחֶרֶב בְּנֵי עַמּוֹן:
in vsque tua domo de gladius recedet non nunc Et
10 וְעַתָּה לֹא־תָסוּר חֶרֶב מִבֵּיתְךָ עַד־
vxorem cepisti ‖ & , me contempsisti quòd mercede * , seculum
עוֹלָם עֵקֶב כִּי בְזִתָנִי hוַתִּקַּח אֶת־iאֵשֶׁת
. vxorem in tibi existendum ad † , Chitæi Vriah
אוּרִיָּה הַחִתִּי לִהְיוֹת לְךָ לְאִשָּׁה:
te super faciens ‡ consurgere ego Ecce : Dominus dixit Sic
11 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי kמֵקִים עָלֶיךָ
, tuis oculis in tuas vxores capiam ‡ & , tua domo de malum
רָעָה מִבֵּיתֶךָ וְלָקַחְתִּי אֶת־נָשֶׁיךָ לְעֵינֶיךָ
oculis in tuis vxoribus cum cubabit * & , tuo socio $ dabo &
וְנָתַתִּי לְרֵעֶיךָ וְשָׁכַב עִם־נָשֶׁיךָ לְעֵינֵי
absconditio in ‖ fecisti tu Quia . huius Solis
12 הַשֶּׁמֶשׁ הַזֹּאת: כִּי אַתָּה mעָשִׂיתָ בַסָּתֶר
, Israel omni coram hoc verbum faciam ego &
וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל
: Nathan ad Dauid dixit Et . Sole coram &
13 וְנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ: וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־נָתָן
Etiam : Dauid ad Nathan dixitque . Domino Peccaui
חָטָאתִי לַיהוָה וַיֹּאמֶר נָתָן אֶל־דָּוִד גַּם־
. morieris non , tuum peccatum fecit transire Dominus
יְהוָה הֶעֱבִיר חַטָּאתְךָ לֹא תָמוּת:
inimicos fecisti conuiciari conuiciando quia , Veruntamen
14 אֶפֶס כִּי־נִאֵץ נִאַצְתָּ אֶת־אֹיְבֵי
moriendo , tibi natus $ filius etiam ; hoc verbo in ‡ , Domini
יְהוָה בַּדָּבָר הַזֶּה גַּם הַבֵּן הַיִּלּוֹד לְךָ מוֹת
percussit & : suam domum in Nathan abiit Et . morietur
15 יָמוּת: oוַיֵּלֶךְ נָתָן אֶל־בֵּיתוֹ pוַיִּגֹּף
Vriah vxor pepererat quem natum $ Dominus
יְהוָה אֶת־הַיֶּלֶד אֲשֶׁר יָלְדָה qאֵשֶׁת־אוּרִיָּה
Deum Dauid quæsiuit ‖ Et . doluit acerbè & , Dauidi
16 לְדָוִד וַיֵּאָנַשׁ: וַיְבַקֵּשׁ דָּוִד אֶת־הָאֱלֹהִים
, pernoctauit & , venit & , ieiuniũ Dauid ieiunauit & , puero pro
בְּעַד הַנָּעַר rוַיָּצָם דָּוִד צוֹם וּבָא fוְלָן
eius domus seniores surrexerunt Et . terram super iacuit &
17 וְשָׁכַב אַרְצָה: tוַיָּקֻמוּ זִקְנֵי בֵיתוֹ
, noluit & : terra de eum faciendum surgere ad † , eum super ‖
עָלָיו לַהֲקִימוֹ מִן־הָאָרֶץ וְלֹא אָבָה
. panem eis cum comedit non &
וְלֹא־בָרָא אִתָּם לָחֶם:
timuerúntque natus ‡ est mortuus & , septima die in fuit Et
18 וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי uוַיָּמָת הַיָּלֶד xוַיִּרְאוּ
quia , natus ‡ esset mortuus quòd ei nunciare Dauid serui
עַבְדֵי דָוִד yלְהַגִּיד לוֹ כִּי־מֵת הַיֶּלֶד כִּי
, eum ad sumus locuti , viuentem natum existendo in $ Ecce : dixerunt
אָמְרוּ הִנֵּה בִהְיוֹת הַיֶּלֶד zחַי דִּבַּרְנוּ אֵלָיו
: eum ad dicemus quomodo & , nostra voce in * audiuit non &
וְלֹא־שָׁמַע בְּקוֹלֵנוּ וְאֵיךְ נֹאמַר אֵלָיו

נָצַל a נָתַן b
‡ nuncius
$ nunciauit
יֶלֶד b נָגַד
* pro
יָסַף c
‖ similia & similia.
בָּזָה d
† quod est
עָשָׂה e רוּעַ f
‡ meus?
בְּעֵינִי
ק
נָכָה g
* eò
‖ tulisti
לָקַח h אִישׁ i
† vt esset tibi vxor.
‡ facio aduersum
קוּם k
‡ tollam
$ proximo
* dormiet
אֱנֹשׁ l
‖ absconditè,
עָשָׂה m
contemnendo contemnere
‡ propter hoc
$ qui est
בָּנָה n
יָלַד o נָגַף p
$ puerum
אִישׁ q
‖ rogauit
צוּם r לוּן f
קוּם t
‖ ad
† vt surgere facerent
‡ infans:
בּוֹא u יָרֵא x
‡ infans:
נָגַד y
$ cum esset viuus infans
חָיָה z
* vocem nostrã.

Amnon eam adamauit & ; Thamar eius nomen & ,pulchra soror
אחות יפה ושמה תמר ויאהבה אמנון
ægrotandum ad ‖ , Amnon angustia fuit Et .Dauid filius
2 בן־דוד׃ [a]ויצר לאמנון [b]להתחלות
erat mirabile ‡ & :ipsa † virgo quia ,suam sororē Thamar propter
בעבור תמר אחתו כי בתולה היא ויפלא
.quicquam ei facere Amnon oculis in
בעיני אמנון [c]לעשות לה מאומה׃
Simhah filius ,Ionadab eius nomen & , socius ‡ Amnon ipsi Et
3 ולאמנון [d]רע ושמו יונדב בן־שמעה
(.valde sapiens vir * Ionadab &) :Dauid fratris
אחי דוד ויונדב איש חכם מאד׃
regis fili tenuis † sic tu ‖ Quare :ei Dixitque
4 ויאמר לו מדוע אתה ככה דל בן־המלך
:Amnon ei dixitque ? mihi indicabis nonne ? manè in manè in ‡
בבקר בבקר הלוא [e]תגיד לי ויאמר לו אמנון
.amans ‡ ego mei fratris Absalom sororem Thamar
את־תמר אחות אבשלם אחי אני אהב׃
,tuum cubile * super Cuba :Ionadab ei Dixitque
5 ויאמר לו יהונדב שכב על־משכבך
dices & ,te videndum ad tuus pater veniet & :ægrum te ostende ‖ &
[f]והתחל ובא אביך [g]לראותך ואמרת
me faciat comedere & ,mea soror Thamar nunc † Veniat :eum ad
אליו [h]תבא נא תמר אחותי [i]ותברני
quod propter ,cibum ‡ meis oculis in faciat & ,panem
לחם [k]ועשתה לעיני את־הבריה למען אשר
,Amnon accubuit Et .eius manu de comedam & , videam
6 אראה ואכלתי מידה׃ וישכב אמנון
dixitque .eum videndum ad rex venit & :ægrum se ostendit ‡ &
ויתחל ויבא המלך לראותו ויאמר
,mea soror Thamar nunc * Veniat : regem ad Amnon
אמנון אל־המלך תבוא־נא תמר אחותי
.eius manu de comedam & , lagana duo meis oculis in laganet ‖ &
ותלבב לעיני [l]שתי לבבות ואברה מידה׃
Vade † :dicendo ,domum ad Thamar ad Dauid misit Et
7 וישלח דוד אל־תמר הביתה לאמר [m]לכי
.cibum ‡ ei fac & ,tui fratris Amnon domum nunc
נא בית אמנון אחיך ועשי־לו הבריה׃
ipse &) ,sui fratris Amnon domum Thamar iuit Et
8 ותלך תמר בית אמנון אחיה והוא
lagana fecit & , conspersit & , conspersionem cepit & (iacens ‡
שכב ותקח את־הבצק ותלוש ותלבב
cepit † Et .lagana coxit & ,eius oculis in
9 לעיניו ותבשל את־הלבבות׃ [n]ותקח את־
dixitque .comedere renuit & :eius facies ad ‡ effudit & ,sartaginem
המשרת [o]ותצק לפניו וימאן לאכול ויאמר
sunt egressi * & .me desuper ‡ virum omnem Educite : Amnon
אמנון [p]הוציאו כל־איש מעלי ויצאו
ad Amnon Dixitque .eo desuper vir omnis
10 כל־איש מעליו׃ ויאמר אמנון אל־
.tua manu de comedam & ,conclaue † in cibum ‖ Affer :Thamar
תמר הביאי הבריה החדר ואברה מידך
attulit & ,fecerat ‡ quæ lagana Thamar cepitque ‡
ותקח תמר את־הלבבות אשר עשתה ותבא
fecit accedere ‖ Et .conclaue * in suum fratrem Amnon ad
11 לאמנון אחיה החדרה׃ [q]ותגש
: ei dixitque , eam in apprehendit & ,comedendum ad † eum ad
אליו לאכל ויחזק־בה ויאמר לה
Ne :ei Dixitque .mea soror mecum cuba , Veni
12 בואי שכבי עמי אחותי׃ ותאמר לו אל־
:Israel in sic fiet ‡ non quia ;me affligas ‡ ne ,mi frater
אחי אל־[r]תענני כי לא־יעשה כן בישראל
.hanc stultitiam facias ne
אל־תעשה את־הנבלה הזאת׃
tu & ? meum probrum ire * faciam quò ego Et
13 ואני אנה אוליך את־חרפתי ואתה
loquere nunc & .Israel in stultorum ‖ vnius veluti eris
תהיה כאחד הנבלים בישראל ועתה דבר־
.te à me prohibebit non quia ,regem ad nunc †
נא אל־המלך כי לא ימנעני ממך׃
.ea præ fuit fortis ‡ & , eius vocem in audire noluit Et
14 ולא אבה לשמע בקולה ויחזק ממנה

angustiis affectus est ‖ adeò vt ægrotaret
[a]יצר [b]חלה
† erat: ‡ difficile
[c]עשה
‡ erat amicus,
[d]רעה
* erat
‖ es † infirmus
‡ singulo manè? cur non indicas
[e]נגד
‡ adamo. * lectum
‖ ægrotare te simula;
[f]חלה
[g]ראה
† obsecro
[h]בוא [i]ברה
† pulmentū, vt
[k]עשה
‡ ægrotare se simulauit:
* obsecro
‖ faciat lagana
[l]שנה
† Veni
[m]הלך
† pulmentum
‡ iacebat) & tulit farinam, & miscuit,
יתיר ו
† tulit
[n]לקח
‡ coram eo:
[o]יצק
‡ à
[p]יצא
* eduxerunt omnem virū ab
‖ pulmentum † cubiculum, ‡ tulitque ‡ parauerat,
* cubiculum. ‖ obtulit
[q]נגש
† vt comederet,
† opprimas ‡ fit
[r]ענה
* pergere
‖ è stultis
† obsecro
‡ præualuit ei;

Amnon eam habuit odio Et .eam supposuit & ,eam afflixit &
15 ויענה וישכב אתה׃ וישנאה אמנון
quo odium magnum ‖ quia : valde magno odio
שנאה גדולה מאד כי גדולה השנאה אשר
dixitque .eam dilexerat quo amore præ , eam habuit odio
שנאה מאהבה אשר אהבה ויאמר־
Ne ‡ : ei Dixitque .vade ,Surge : Amnon ei
16 לה אמנון קומי [a]לכי׃ ותאמר לו אל־
quod ,alio præ huius magni mali causa
אודת [b]הרעה הגדולה הזאת מאחרת אשר־
.eam audire voluit non & : me emittendo , mecum fecisti
[c]עשית עמי לשלחני ולא אבה לשמע לה׃
: dixit & ,suum ministrum suum puerum vocauit Et
17 ויקרא את־נערו משרתו ויאמר
obsera & ; foras me desuper * istam nunc Emittite
שלחו־נא את־זאת מעלי החוצה ונעל
;colorum multorum ‡ tunica † eam super Et .eam post ianuam ‖
18 הדלת אחריה׃ ועליה כתנת [d]פסים
.palliis ‡ virgines regis filiæ induebantur sic quia
כי כן תלבשנה בנות־המלך הבתולת מעילים
ianuam * obserauit & , foras filius minister eam eduxit &
ויצא אותה משרתו החוץ ונעל הדלת
suum caput super cinerem Thamar cepit ‖ Et .eam post
19 אחריה׃ [e]ותקח תמר אפר על־ראשה
posuit & ; scidit ,se super ‡ quæ ,colorum multorum † tunicam &
וכתנת הפסים אשר עליה קרעה [f]ותשם
.clamauit & ,eundo ibat & ,suum caput super suam manum
ידה על־ראשה ותלך הלוך וזעקה׃
Aminon Num :suus frater Absalom eam ad Dixitque
20 ויאמר אליה אבשלום אחיה האמינון
tuus frater ; tace mea soror nunc & ?tecum fuit tuus frater
אחיך היה עמך ועתה אחותי החרישי אחיך
mansit & .hoc verbum ad tuum cor pœnas ne ,ipse ‡
הוא אל־[g]תשיתי את־לבך לדבר הזה [h]ותשב
.sui fratris Absalom domo in desolata & Thamar
תמר ושממה בית אבשלום אחיה׃
,hæc verba omnia audiuit Dauid rex Et
21 והמלך דוד שמע את כל־הדברים האלה
Absalom est locutus non Et .valde ei fuit ira & ‖
22 [i]ויחר לו מאד׃ ולא־דבר אבשלום
habebat odio quia ;bonum ad vsque & ,malo à Amnon cum
עם־אמנון [k]למרע ועד־טוב כי־שנא
afflixerat ‡ quòd verbum super † ,Amnon Absalom
אבשלום את־אמנון על־דבר אשר ענה את
.suam sororem Thamar
תמר אחתו׃
tondentes erant * & ,dierum annos duos ad ‡ , fuit Et
23 [l]ויהי לשנתים [m]ימים ויהיו גזזים
vocauit & : Ephraim cum † quæ ,Bahalchasor in ‖ Absalom ipsi
לאבשלום בבעל חצור אשר עם־אפרים ויקרא
.regis filios omnes ad Absalom
אבשלום לכל־בני המלך׃
nunc Ecce :dixit & , regem ad Absalom venit Et
24 [n]ויבא אבשלום אל־המלך ויאמר הנה־נא
cum eius serui & , rex nunc eat ‖ .tuo seruo tondentes *
גזזים לעבדך ילך־נא המלך ועבדיו עם
Ne :Absalom ad rex dixit Et .tuo seruo
25 עבדך׃ ויאמר המלך אל־אבשלום אל־
:te super simus graues ‡ non & ,nos omnes eamus nunc † ne ,mi fili
[o]בני אל־נא [p]נלך כלנו ולא נכבד עליך
.ei benedixit & * , ire noluit & .eum in fecit vim ‡ &
ויפרץ־בו ולא־אבה [q]ללכת ויברכהו׃
nobiscum nunc ibit † non Et ‖ :Absalom Dixitque
26 ויאמר אבשלום ולא ילך־נא אתנו
? tecum ibit ‡ quid Ad :rex ei dixitque ? meus frater Amnon
אמנון אחי ויאמר לו המלך למה ילך עמך׃
secum misit & .Absalom eum in fecit vim ‡ Et
27 ויפרץ־בו אבשלום וישלח אתו את־
Absalom præcepit Et .regis filios omnes & , Amnon
אמנון ואת כל־בני המלך׃ [q]ויצו אבשלום
Amnon cor bonum circa nunc * Videte :dicendo ,suis pueris
28 את־נעריו לאמר [r]ראו נא כטוב לב־אמנון

oppressit eam, & rem habuit cum ea. ‖ maius fuit
‡ Ob hanc causam malum maius est hoc quàm aliud
[a]ילך [b]רוע
[c]עשה
* à
‖ ostium † erat ‡ polymita;
[d]פסס
‡ tunicis. * ostium
‖ tulit
[e]לקח
† polymitam, ‡ erat
[f]שום
‡ est;
[g]שות [h]ישב
‖ iratus est
[i]חרה
[k]רוע
† eò ‡ oppresserat
‡ post * tondebant pecudes
[l]היה [m]יום
‖ planicie Chasor, † erat iuxta
[n]בוא
* tondent pecudes ‖ veniat obsecro
‡ quæso veniamus ‡ grauemus
[o]בנה [p]ילך
‡ cogebat * sed ‖ An † veniet quæso ‡ veniet
coëgit
[q]צוה
* obsecro, cùm iocundū fuerit
[r]ראה

, Amnon Percutite : vos ad dixero & , vino in
נִכְרָה[a] בְּיַיִן וְאָמַרְתִּי אֲלֵיכֶם הַכּוּ אֶת־אַמְנוֹן
ego quia nonne : timeatis ne , eum interimite &
מוּת[b] יָרֵא וַהֲמִתֶּם אֹתוֹ אַל־[c]תִּירָאוּ הֲלוֹא כִּי אָנֹכִי
. virtutis filios in ‡ estote & , confortamini ? vobis præcepi ‡ filij fortes.
צִוִּיתִי אֶתְכֶם חִזְקוּ וִהְיוּ לִבְנֵי־חָיִל׃
quemadmodum , Amnon ipsi Absalom pueri fecerunt Et
29 עָשָׂה[d] וַיַּעֲשׂוּ נַעֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לְאַמְנוֹן כַּאֲשֶׁר
, regis filij omnes surrexeruntque : Absalom præceperat
קוּם[e] צִוָּה אַבְשָׁלוֹם וַיָּקֻמוּ[e] כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ
. fugerunt & , suum mulum super vir equitauerunt & quisque
נוּס[f] וַיִּרְכְּבוּ אִישׁ עַל־פִּרְדּוֹ וַיָּנֻסוּ[f]׃
, Dauid ad venit auditus * & , via in ‡ ipsis fuit Et ‡ existentibus * fama
30 וַיְהִי הֵמָּה בַדֶּרֶךְ וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה אֶל־דָּוִד
non & , regis filios omnes Absalom Percussit : dicendo
לֵאמֹר הִכָּה אַבְשָׁלוֹם אֶת־כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְלֹא־
scidit & , rex surrexit Et . vnus eis ex remansit
31 יָתַר[g] נוֹתַר מֵהֶם אֶחָד׃ וַיָּקָם הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרַע
eius serui omnes & : terra in iacuit & , sua vestimenta
אֶת־בְּגָדָיו וַיִּשְׁכַּב אַרְצָה וְכָל־עֲבָדָיו
Ionadab respondit Et . vestibus scissis assistentes assistebant
32 יָצַב[h] נִצָּבִים קְרֻעֵי בְגָדִים׃ וַיַּעַן[i] יוֹנָדָב[i]
, meus dominus dicat Ne : dixit & , Dauid fratris Simhah filius
בֶּן־שִׁמְעָה אֲחִי־דָוִד וַיֹּאמֶר אַל־יֹאמַר אֲדֹנִי
quia , interemerunt regis filios pueros omnes
אֵת כָּל־הַנְּעָרִים בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הֵמִיתוּ כִּי־
Absalom os super quia † ; est mortuus ipse solus ‖ Amnon ‖ tantum † quoniam in ore
מוּת[k] אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת כִּי־עַל־פִּי אַבְשָׁלוֹם
. suam sororem Thamar ipsum affligere ‡ die à positum erat ‡ qua oppressit
שׂוּמָה הָיְתָה שׂוּמָה מִיּוֹם עַנֹּתוֹ אֵת תָּמָר אֲחֹתוֹ׃
suum cor ad ‡ rex meus dominus ponat ne nunc Et * super
ק
33 הָיָה[l] שׂוּם וְעַתָּה אַל־[m]יָשֵׂם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֶל־לִבּוֹ
quia ; sunt mortui regis filij Omnes : dicendo , verbum
מוּת[n] דָּבָר לֵאמֹר כָּל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ [n]מֵתוּ כִּי־אִם־
. Absalom fugit Et . est mortuus solus Amnon
כתוב ולא קרי 34 אַמְנוֹן לְבַדּוֹ מֵת׃ וַיִּבְרַח אַבְשָׁלוֹם
ecce & ; vidit & , suos oculos speculator puer eleuauit &
נָשָׂא[o] רָאָה וַיִּשָּׂא הַנַּעַר הַצֹּפֶה אֶת־עֵינוֹ וַיַּרְא וְהִנֵּה
. montis latere ex eum † post via de euntes ‖ multus populus ‖ veniebat † montem
עַם־רַב הֹלְכִים מִדֶּרֶךְ אַחֲרָיו מִצַּד הָהָר׃
regis filij Ecce ; regem ad Ionadab Dixitque
וַיֹּאמֶר יוֹנָדָב אֶל־הַמֶּלֶךְ הִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ
. fuit sic , tui serui verbum iuxta : venerunt
בּוֹא[q] בָּאוּ כִּדְבַר עַבְדְּךָ כֵּן הָיָה׃
regis filij ecce & , loqui eum consummare circa ‖ fuit Et ‖ cùm compleuisset
35 הָיָה כָּלָה[r] וַיְהִי[r] כְּכַלֹּתוֹ לְדַבֵּר וְהִנֵּה בְנֵי־הַמֶּלֶךְ
etiam & : fleuerunt & , suam vocem leuauerunt & venerunt
36 בָּכָה בָּאוּ וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ[t] וְגַם
. valde magno fletu fleuerunt eius serui omnes & , rex
הַמֶּלֶךְ וְכָל־עֲבָדָיו בָּכוּ בְּכִי גָּדוֹל מְאֹד׃
filium Thalmai ad abiit & , fugit Absalom Et
37 הָלַךְ[v] וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ אֶל־תַּלְמַי בֶּן־
omnibus suum filium super † luxit & , Ghesur regem Hammichud † Dauid
עמיחור ק עַמִּיהוּד מֶלֶךְ גְּשׁוּר וַיִּתְאַבֵּל עַל־בְּנוֹ כָּל־
fuit & : Ghesur ‡ abiit & , fugit Absalom Et . diebus
38 יוֹם[x] הַיָּמִים׃ וְאַבְשָׁלוֹם בָּרַח וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּר וַיְהִי־ ‡ in
regis Dauid * cessauit ‡ Et . annis tribus ibi
39 כָּלָה[y] שָׁם שָׁלֹשׁ שָׁנִים׃ וַתְּכַל[y] דָּוִד הַמֶּלֶךְ ‡ desiderauit anima * ira
super fuerat consolatus quia ; Absalom ad ‖ egredi
יָצָא[z] לָצֵאת אֶל־אַבְשָׁלוֹם כִּי־נִחַם עַל־ ‖ propter
. esset mortuus quòd Amnon
אַמְנוֹן כִּי־מֵת׃

CAP. XIIII. יד

regis cor quòd , Seruiah filius Ioab cognouit Et
1 יָדַע[a] וַיֵּדַע יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה כִּי־לֵב הַמֶּלֶךְ
cepit ‖ & ; Tecohah in Ioab misit Et . Absalom super * esset ad ‖ tulit
2 לָקַח עַל־אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּשְׁלַח יוֹאָב תְּקוֹעָה[b] וַיִּקַּח
luctum ferte Præ . eam ad dixit & , sapientem mulierem inde
מִשָּׁם אִשָּׁה חֲכָמָה וַיֹּאמֶר אֵלֶיהָ הִתְאַבְּלִי־
te vngas ne & , luctus ‡ vestimentis nunc † te indue & , nunc ‖ obsecro ‖ quæso ‡ lugubribus
נָא וְלִבְשִׁי־נָא בִגְדֵי־אֵבֶל וְאַל־תָּסוּכִי

lugens multis diebus iam mulier veluti sis & , oleo
רבב[a] הָיָה[b] שֶׁמֶן וְהָיִית כְּאִשָּׁה זֶה יָמִים רַבִּים מִתְאַבֶּלֶת
loquêris & , regem ad ingredieris Et . mortuum super
3 עַל־מֵת׃ וּבָאת אֶל־הַמֶּלֶךְ וְדִבַּרְתְּ
verba Ioab posuit & : hoc verbum iuxta eum ad
שׂוּם[c] אֵלָיו כַּדָּבָר הַזֶּה וַיָּשֶׂם[c] יוֹאָב אֶת־הַדְּבָרִים
, regem ad Tecohitis mulier dixit Et . eius ore in
4 בְּפִיהָ׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַתְּקֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ
faciem suam : dixit & , se incuruauit & , terram in suas facies super cecidit &
נָפַל[d] וַתִּפֹּל[d] עַל־אַפֶּיהָ אַרְצָה וַתִּשְׁתָּחוּ וַתֹּאמֶר
* est tibi * Quid : rex ei dixit Et . rex Serua
5 יָשַׁע[e] הוֹשִׁעָה הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־לָּךְ
‖ sum, . meus vir est mortuus & , ego ‖ vidua mulier Profectò : dixit &
מוּת[f] וַתֹּאמֶר אֲבָל אִשָּׁה־אַלְמָנָה אָנִי וַיָּמָת[f] אִישִׁי׃
† erant ipsi ambo sunt rixati & . filij duo † tuæ ancillæ Et
6 נָצָה[h] שְׁנָה[g] וּלְשִׁפְחָתְךָ שְׁנֵי[g] בָנִים וַיִּנָּצוּ[h] שְׁנֵיהֶם
‡ erat qui erueret vnus eum percussit & : eos inter eruens ‡ non & , agro in
בַּשָּׂדֶה וְאֵין מַצִּיל[i] בֵּינֵיהֶם וַיַּכּוּ[k] הָאֶחָד
נָצַל[i] נָכָה[k] surrexit ecce Et . eum occidit & vnum ‡
* alterum
7 מוּת[l] קוּם[m] אֶת־הָאֶחָד וַיָּמֶת[l] אֹתוֹ׃ וְהִנֵּה קָמָה[m]
* contra Da : dixerunt & , tuam ancillam super * familia tota
נָתַן[n] כָּל־הַמִּשְׁפָּחָה עַל־שִׁפְחָתֶךָ וַיֹּאמְרוּ תְּנִי[n] אֶת־
‖ propter animã , sui fratris anima in ‖ eum interficiamus & , sui fratris percussorem
נָכָה[o] מַכֵּה אָחִיו וּנְמִתֵהוּ בְּנֶפֶשׁ אָחִיו
extinguent & : hæredem etiam disperdamus & ; occidit quem
כָּבָה[p] אֲשֶׁר הָרָג וְנַשְׁמִידָה גַּם אֶת־הַיּוֹרֵשׁ וְכִבּוּ[p]
† vt nõ ponam meo viro ponere non ad † , est relicta quæ , meam prunam
שׂוּם[q] אֶת־גַּחַלְתִּי אֲשֶׁר נִשְׁאָרָה לְבִלְתִּי שׂוּם[q]־לְאִישִׁי
. terræ facies ‡ super residuum & , nomen
שים ק שֵׁם וּשְׁאֵרִית עַל־[r]פְּנֵי הָאֲדָמָה׃
‡ faciem ; tuam domum in Vade : mulierem ad rex dixit Et
8 פָּנָה הָלַךְ[r] וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־הָאִשָּׁה לְכִי לְבֵיתֵךְ
‡ pro te. mulier Dixitque . te super ‡ iubebo ego &
9 וַאֲנִי אֲצַוֶּה עָלָיִךְ׃ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה
rex mi domine me Super : regem ad Tecohitis
הַתְּקוֹעִית אֶל־הַמֶּלֶךְ עָלַי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
* sit pœna iniquitatis, eius thronus & rex & : mei patris domum super & , peruersitas *
הֶעָוֹן וְעַל־בֵּית אָבִי וְהַמֶּלֶךְ וְכִסְאוֹ
עָוָה[t] te ad † Loquentem : rex Dixitque . innocens ‖
10 נָקָה[u] נָקִי׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הַמְדַבֵּר אֵלַיִךְ
‡ fit † contra . te in tangere ‡ vltra addet non & ; me ad eum adduc &
נָגַע[y] בּוֹא[x] וַהֲבֵאתוֹ אֵלַי וְלֹא־יֹסִיף עוֹד לָגַעַת בָּךְ׃
‡ vt tangat , tui Dei Domini rex nunc ‡ Recordetur : dixit Et
11 ‡ obsecro וַתֹּאמֶר יִזְכָּר־נָא הַמֶּלֶךְ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
* ne multiplicare faciat propinquum ‖ perdendum, non & corrumpendum ‖ ad sanguinis redemptorem multiplicando à *
מהרבת מֵהַרְבַּת גֹּאֵל הַדָּם לְשַׁחֵת וְלֹא
fi , Dominus Vidit : dixit & , meum filium disperdant
יַשְׁמִידוּ אֶת־בְּנִי וַיֹּאמֶר[z] חַי־יְהוָה אִם־
מהרבת ק . terram in tui filij crine ‖ de ceciderit
יִפֹּל מִשַּׂעֲרַת בִּנְךָ אָרְצָה[a]׃
† capillo ad tua ancilla nunc ‡ Loquatur : mulier Dixitque
12 חָיָה[z] נָפַל[a] וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה תְּדַבֶּר־נָא שִׁפְחָתְךָ אֶל־
‡ obsecro . Loquere : dixitque . verbum regem meum dominum
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ דָּבָר וַיֹּאמֶר דַּבֵּרִי׃
‡ quare super hoc sicut * cogitasti quid ad ‡ Et : mulier ait Et
13 * simile contra וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה וְלָמָּה חָשַׁבְתָּה כָּזֹאת עַל־
* ne loquatur hoc verbum rex loquendo à * & ? Dei populum
עַם אֱלֹהִים וּמִדַּבֵּר הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר הַזֶּה
‖ vt non reducat . suum expulsum rex reducere non pro ‖ delinquens tanquam
כְּאָשֵׁם לְבִלְתִּי הָשִׁיב הַמֶּלֶךְ אֶת־נִדְּחוֹ׃
† quæ defluunt terram in effusa † aquæ veluti & , morimur moriendo Quia
14 כִּי־מוֹת נָמוּת וְכַמַּיִם הַנִּגָּרִים אַרְצָה
‡ congregantur : animam Deus tollet ‡ non & : colligentur ‡ non quæ
‡ accipiet נָשָׂא[b] אֲשֶׁר לֹא יֵאָסֵפוּ וְלֹא־[b]יִשָּׂא אֱלֹהִים נֶפֶשׁ
* sed . expulsum se à expellat non vt , cogitationes cogitabit &
וְחָשַׁב מַחֲשָׁבוֹת לְבִלְתִּי יִדַּח מִמֶּנּוּ נִדָּח׃
‖ vt loqueret regem ad loquendum ad ‡ . veneram quòd nunc Et
15 בּוֹא[c] וְעַתָּה אֲשֶׁר־בָּאתִי[c] לְדַבֵּר אֶל־הַמֶּלֶךְ
* causa est, , populus me terruerunt quia * , hoc verbum meum dominum
יָרֵא[d] אֲדֹנִי אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה כִּי יֵרְאֻנִי[d] הָעָם
forsitan : regem ad nunc Loquar : tua ancilla dixit &
וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ אֲדַבְּרָה־נָּא אֶל־הַמֶּלֶךְ אוּלַי

audiet Quia .suæ ancillæ verbum rex faciet
16 יַעֲשֶׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר אֲמָתוֹ׃ כִּי יִשְׁמַע
perdere ‡ viri vola ; de suam ancillam eruendum ad rex — vt liberet ‡ manu ‡ volentis
הַמֶּלֶךְ לְהַצִּיל אֶת־אֲמָתוֹ מִכַּף הָאִישׁ לְהַשְׁמִיד — נצל [a] כף [b]
.Dei hæreditate de pariter meum filium & ,me
אֹתִי וְאֶת־בְּנִי יַחַד מִנַּחֲלַת אֱלֹהִים׃ — * obsecro
mei domini verbum nunc * Sit : tua ancilla dixit Et
17 וַתֹּאמֶר שִׁפְחָתְךָ יִהְיֶה־נָּא דְּבַר־אֲדֹנִי
meus dñs || sic , Dei angelus sicut quia :requiem ad regis — ‖ est
הַמֶּלֶךְ לִמְנוּחָה כִּי ׀ כְּמַלְאַךְ הָאֱלֹהִים כֵּן אֲדֹנִי
tuus Deus Dominus & : malum & bonum audiendum ad ,rex — vt audiat quod est
הַמֶּלֶךְ לִשְׁמֹעַ הַטּוֹב וְהָרָע וַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
:mulierem ad dixit & * rex respondit Et .tecum sit — רוע [c]
18 יְהִי עִמָּךְ׃ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל־הָאִשָּׁה — ענה [d]
interrogans * ego quod verbum me à abscondas nunc ‡ Ne — ‡ quæso * interrogo
אַל־נָא תְכַחֲדִי מִמֶּנִּי דָּבָר אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁאֵל
.rex meus dominus nunc ‖ Loquatur :mulier dixitque .te — ‖ obsecro
אֹתָךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה יְדַבֶּר־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃
? hoc omni in ‡ tecum Ioab manus † Num : rex Dixitque — † consilium ‡ est in omnibus his? ‡ Per vitam
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ הֲיַד יוֹאָב אִתָּךְ בְּכָל־זֹאת
mi domine tuæ animæ Vita ‡ : dixit & , mulier respondit &
וַתַּעַן הָאִשָּׁה וַתֹּאמֶר חֵי נַפְשְׁךָ אֲדֹנִי — חיה [e]
omnibus ab sinistrandum ad & ,dextrandum ad vir si * ,rex — * non est qui possit declinare ad dexteram, vel ad sinistram
הַמֶּלֶךְ אִם־אִשׁ לְהֵמִין וּלְהַשְׂמִיל מִכֹּל
Ioab tuus seruus ‡ quia ; rex meus dominus est locutus quæ
אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי־עַבְדְּךָ יוֹאָב — איש [f] ימן [g]
tuæ ancillæ ore in posuit ipse & ,mihi præcepit ipse
הוּא צִוָּנִי וְהוּא שָׂם בְּפִי שִׁפְחָתְךָ אֵת — כחסר
vertere Propter ‖ :hæc verba omnia — צוה [h]
20 כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ לְבַעֲבוּר סַבֵּב אֶת־ — ‖ Vt verterem faciem
.hoc verbum Ioab tuus seruus fecit , verbi facies
פְּנֵי הַדָּבָר עָשָׂה עַבְדְּךָ יוֹאָב אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה — פנה [i]
angeli sapientiam secundum † sapiens meus dominus & — † est
וַאדֹנִי חָכָם כְּחָכְמַת מַלְאַךְ
.terra in ‡ quæ omnia sciendum ad ‡ .Dei — ‡ vt cognoscat ‡ sunt
הָאֱלֹהִים לָדַעַת אֶת־כָּל־אֲשֶׁר בָּאָרֶץ׃ — ידע [k]
feci nunc Ecce : Ioab ad rex dixit Et
21 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב הִנֵּה־נָא עָשִׂיתִי — עשה [l]
puerum reduc , Vade & :hoc verbum — עשיתי
אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה וְלֵךְ הָשֵׁב אֶת־הַנַּעַר אֶת־ — ק
,terram in suas facies ad ‖ Ioab cecidit * Et .Absalom
22 אַבְשָׁלוֹם׃ וַיִּפֹּל יוֹאָב אֶל־פָּנָיו אַרְצָה — שוב [m]
:Ioab dixitque .regi benedixit & ,se incuruauit & — * prostrauit se ‖ super faciem suam
וַיִּשְׁתַּחוּ וַיְבָרֶךְ אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר יוֹאָב
tuis oculis in gratiam inueni quia . tuus seruus cognouit Hodie
הַיּוֹם יָדַע עַבְדְּךָ כִּי־מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ — נפל [n] שחה [o]
verbum rex fecit quia ; rex mi domine — חנן [p]
אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־עָשָׂה הַמֶּלֶךְ אֶת־דְּבַר
adduxit & ;Ghesur in abiit & ,Ioab surrexit Et .sui ‡ serui — † tui.
23 עַבְדּוֹ׃ וַיָּקָם יוֹאָב וַיֵּלֶךְ גְּשׁוּרָה וַיָּבֵא — עבדך
.Ierusalaim in Absalom — ק
אֶת־אַבְשָׁלוֹם יְרוּשָׁלָם׃ — קום [q] בוא
meas facies & ,suam domum ad Reuertatur :rex Dixitque — faciem meam
24 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ יִסֹּב אֶל־בֵּיתוֹ וּפָנַי — סבב [s] פנה [t]
,suam domum ad Absalom est reuersus & .videat non
לֹא יִרְאֶה וַיִּסֹּב אַבְשָׁלוֹם אֶל־בֵּיתוֹ
non Absalom sicut Et .vidit non regis facies & — faciem
25 וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא רָאָה׃ וּכְאַבְשָׁלוֹם לֹא־
: valde laudandum ad , Israel vniuerso in pulcher vir erat — qui ita valde splenderet: à planta
הָיָה אִישׁ־יָפֶה בְּכָל־יִשְׂרָאֵל לְהַלֵּל מְאֹד
eo in erat non eius verticem ad vsque & ,eius pedis vola à
מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ לֹא־הָיָה בוֹ מוּם׃ — כפף [v]
fine à erat &) ,suum caput eum tondendo in Et .macula — quando tondebat
26 וּבְגַלְּחוֹ אֶת־רֹאשׁוֹ וְהָיָה מִקֵּץ — קצץ [u]
eum super † erat graue quia ,tondebat quo dies ad dierum ‖ — ‖ anni ad annũ † ei, ‡ capillos
יָמִים ׀ לַיָּמִים אֲשֶׁר יְגַלֵּחַ כִּי־כָבֵד עָלָיו
ducentis sui capitis crinem ‡ ponderabat & (;illud tondebat &
וְגִלְּחוֹ וְשָׁקַל אֶת־שְׂעַר רֹאשׁוֹ מָאתַיִם — מאה [x]
Absalom sunt nati Et .regis lapide ‡ in seclis — * pondere regio.
27 שְׁקָלִים בְּאֶבֶן הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּוָּלְדוּ לְאַבְשָׁלוֹם — ילד [y]
ipsa Thamar eius nomen & ,vna filia & , filij
שְׁלוֹשָׁה בָנִים וּבַת אַחַת וּשְׁמָהּ תָּמָר הִיא — בנה [z]

Absalom Mansitque .aspectu pulchra mulier erat
ישב [a] — 28 הָיְתָה אִשָּׁה יְפַת מַרְאֶה׃ וַיֵּשֶׁב אַבְשָׁלוֹם
faciem — non regis facies & , dierum annis duobus Ierusalaim in
שנה [b] — בִּירוּשָׁלַם שְׁנָתַיִם יָמִים וּפְנֵי הַמֶּלֶךְ לֹא
vt mitteret — mittendum ad ,Ioab ad Absalom misit Et .vidit
29 רָאָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב לִשְׁלֹחַ
misit & .eum ad venire noluit & :regem ad eum
אֹתוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ וְלֹא אָבָה לָבוֹא אֵלָיו וַיִּשְׁלַח
.venire noluit & , secundò adhuc
עוֹד שֵׁנִית וְלֹא אָבָה לָבוֹא׃
possessionem — Ioab partem Videte : suos seruos ad Dixitque
ראה [c] — 30 וַיֹּאמֶר אֶל־עֲבָדָיו רְאוּ חֶלְקַת יוֹאָב
‡ iuxta locum meum, † sunt — eam incendite ‡ & ,ite :hordea ibi † ei & ,meam manum ad ‖
אֶל־יָדִי וְלוֹ־שָׁם שְׂעֹרִים לְכוּ וְהוֹצִיתוּהָ
‡ comburite ipsa — partem ‡ Absalom serui succenderunt & : igni in
ילך [d] יצת — בָאֵשׁ וַיַּצִּתוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם אֶת־הַחֶלְקָה
Absalom ad venit & ,Ioab Surrexitque .igne in
והציתיה — 31 בָּאֵשׁ׃ וַיָּקָם יוֹאָב וַיָּבֹא אֶל־אַבְשָׁלוֹם
ק — tui serui succenderunt quid Vt : eum ad dixitque .domum in
‡ possessionem — הַבָּיְתָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה הִצִּיתוּ עֲבָדֶיךָ
קום [f] בוא — ? igni in ,mihi † quæ partem ‖
‖ possessionem † est — אֶת־הַחֶלְקָה אֲשֶׁר־לִי בָּאֵשׁ׃
misi Ecce :Ioab ad Absalom Dixitque
32 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־יוֹאָב הִנֵּה שָׁלַחְתִּי
ad te mittam & ,huc Veni : dicendo ,te ad
אֵלֶיךָ ׀ לֵאמֹר בֹּא הֵנָּה וְאֶשְׁלְחָה אֹתְךָ אֶל־
‡ vt dicas: Vt * melius erat ‖ quòd essem † faciem — mihi bonum * ? Ghesur de veni quid Ad : dicendum ad ‡ ;regem
הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר לָמָּה בָּאתִי מִגְּשׁוּר טוֹב לִי
fi & :regis facies † videam nunc & :ibi ego ‖ adhuc
עֹד אֲנִי־שָׁם וְעַתָּה אֶרְאֶה פְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְאִם־
‡ iniquitas — venit Et .me faciat interficere & , peruersitas ‡ me in est
בוא [h] — 33 יֶשׁ־בִּי עָוֺן וֶהֱמִתָנִי׃ וַיָּבֹא
,Absalom ad vocauit & ,ei indicauit & ,regem ad Ioab
יוֹאָב אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיַּגֶּד־לוֹ וַיִּקְרָא אֶל־אַבְשָׁלוֹם
faciem suam — suos vultus super ei se incuruauit & ; regem ad venit &
שחה [i] — וַיָּבֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁתַּחוּ לוֹ עַל־אַפָּיו
coram rege. — .Absalom rex est osculatus & ;regis facies ad terram ad
נשק [k] — אַרְצָה לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ לְאַבְשָׁלוֹם׃

CAP. XV. טו

currus — currum Absalom sibi fecit & ,hæc post à fuit Et
עשה [l] — 1 וַיְהִי מֵאַחֲרֵי כֵן וַיַּעַשׂ לוֹ אַבְשָׁלוֹם מֶרְכָּבָה
‖ ante se. — .eius facies ad ‖ currentes viros quinquaginta & , equos &
סוס [m] רוץ — וְסֻסִים וַחֲמִשִּׁים אִישׁ רָצִים לְפָנָיו׃
† iuxta locum — manum super † stabat & ,Absalom manè consurgebat Et
2 וְהִשְׁכִּים אַבְשָׁלוֹם וְעָמַד עַל־יַד
esset cui ,virum omnem ,erat & .portæ viæ
היה [o] — דֶּרֶךְ הַשָּׁעַר וַיְהִי כָּל־הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־
‡ causa ei veniret ‡ pro iudicio; — vocabat & ,iudicium ad ‡ regem ad veniendum ad lis ei
ריב [p] קרא — לּוֹ־רִיב לָבוֹא אֶל־הַמֶּלֶךְ לַמִּשְׁפָּט וַיִּקְרָא
* es † est. — ? tu * ciuitate qua Ex :dicebat & ,eum ad Absalom
אַבְשָׁלוֹם אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֵי־מִזֶּה עִיר אַתָּה
. † tuus seruus Israel tribuum vna Ex :dicebat &
וַיֹּאמֶר מֵאַחַד שִׁבְטֵי־יִשְׂרָאֵל עַבְדֶּךָ׃
tui sermones ,Vide :Absalom eum ad Dicebatque
3 וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְשָׁלוֹם רְאֵה דְבָרֶךָ
‡ sunt, ‖ qui te audiat † est — .rege * tibi * non audiens ‡ & ; recti & , ‡ boni
טוֹבִים וּנְכֹחִים וְשֹׁמֵעַ אֵין־לְךָ מֵאֵת הַמֶּלֶךְ׃
,terra in iudicem me ponat Quis : Absalom Dicebatque
שום [q] — 4 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם מִי־יְשִׂמֵנִי שֹׁפֵט בָּאָרֶץ
‖ ad † causa, ‡ iustitiam faciam ei ‡ cùm appropinquabat quispiam, & incuruabat * extendebat ‖ osculabatur eum. — lis ei † fit cui vir omnis veniat me super ‖ &
וְעָלַי יָבוֹא כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־יִהְיֶה־לּוֹ־רִיב
appropinquando in ‡ ,erat Et ?eum iustificabo ‡ & ,iudicium &
5 וּמִשְׁפָּט וְהִצְדַּקְתִּיו׃ וְהָיָה בִּקְרָב־
.suam manum mittebat * & , ei se incuruandum ad ,virum
אִישׁ לְהִשְׁתַּחֲוֺת לוֹ וְשָׁלַח אֶת־יָדוֹ
.ei osculum dabat ‖ & ,eum apprehendebat &
† pro pacto — וְהֶחֱזִיק לוֹ וְנָשַׁק לוֹ׃
,Israel vniuerso hoc verbum iuxta † Absalom faciebat Et
עשה [r] ‡ pro iudicio — 6 וַיַּעַשׂ אַבְשָׁלוֹם כַּדָּבָר הַזֶּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל
furabatur & : regem ad iudicium ad ‡ veniebant qui
אֲשֶׁר־יָבֹאוּ לַמִּשְׁפָּט אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיְגַנֵּב

vado quò vado. ,reuertere vadens ego quo super vadens ego & :eundum ad
לָלֶכֶת וַאֲנִי הוֹלֵךְ עַל אֲשֶׁר־אֲנִי הוֹלֵךְ שׁוּב
$ sit .veritas & , misericordia $ tecum : tuos fratres reduc &
שׁוּב[a] וְהָשֵׁב אֶת־אַחֶיךָ עִמָּךְ חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
,Dominus Viuit :dixit & , regi Itthai respondit Et
שָׁנָה[b] וַיַּעַן אִתַּי אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמַר חַי־יְהוָה 21
|| nisi fuerit quo † loco in quia || rex meus dominus viuat &
† in quo fuerit וְחֵי אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כִּי אִם בִּמְקוֹם אֲשֶׁר יִהְיֶה
כתיב ,vitas ad si ,mortem ad si ‡ ,rex meus dominus ibi
ילא קרי שָׁם אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ אִם־לְמָוֶת אִם־לְחַיִּים
† tam in morte quàm in vita, ad Dauid Dixitque .tuus seruus erit ibi quia
22 כִּי־שָׁם יִהְיֶה עַבְדֶּךָ׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־
$ Veni, omnes & ; Ghittæus Itthai transiuit & .transi & , Vade $: Itthai
אִתַּי לֵךְ וַעֲבֹר וַיַּעֲבֹר אִתַּי הַגִּתִּי וְכָל־
* paruulus qui erat terra omnis Et .secum quæ familia * omnis & ,eius viri
טַפּ[d] 23 אֲנָשָׁיו וְכָל־הַטַּף אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וְכָל־הָאָרֶץ
|| flebat ‡ transibat, ‡ transibat per torrentem $ transibat cò-tra faciem * ad
rex & : transeuntes † populus omnis & ,magna voce flentes ||
בּוֹכִים קוֹל גָּדוֹל וְכָל־הָעָם עֹבְרִים וְהַמֶּלֶךְ
transeuntes $ populus omnis & ,Chidron torrente in transiens ‡
עֹבֵר בְּנַחַל קִדְרוֹן וְכָל־הָעָם עֹבְרִים
etiam ecce Et .desertum * viæ facies super
פְּנֵי[e] 24 עַל־פְּנֵי־דֶרֶךְ אֶת־הַמִּדְבָּר׃ וְהִנֵּה גַם־
arcam portantes secum Leuitæ omnes & , Sadoc
לוּיִּם[f] צָדוֹק וְכָל־הַלְוִיִּם אִתּוֹ נֹשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן
: Dei arcam statuerunt & ,Dei fœderis
וַיַּצִּ[g] בְּרִית הָאֱלֹהִים וַיַּצִּקוּ אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
|| donec finiret omnis populus transire populum omnem consummare ad vsque || ,Ebiathar ascendit Et
עֲלוֹת[h] וַיַּעַל אֶבְיָתָר עַד־תֹּם כָּל־הָעָם לַעֲבוֹר
Reduc ,Sadoc ad rex Dixitque .ciuitate de
תְּמֹם[i] 25 מִן־הָעִיר׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ לְצָדוֹק הָשֵׁב אֶת־
oculis in gratiam inuenero si : vrbem in Dei arcam
חֵנָן[k] אֲרוֹן הָאֱלֹהִים הָעִיר אִם־אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֵי
† ostendet mihi ‡ tabernaculũ .eius domicilium ‡ & ,eam me faciet videre † & ,me reducet & ,Domini
נְוֵה[l] יְהוָה וֶהֱשִׁבַנִי וְהִרְאַנִי אֹתוֹ וְאֶת־נָוֵהוּ׃
;ego ecce , te in complacui Non : dixerit sic Et
26 וְאִם כֹּה יֹאמַר לֹא חָפַצְתִּי בָּךְ הִנְנִי
$ est .suis oculis in $ bonum quod sicut mihi faciat
יַעֲשֶׂה־לִּי כַּאֲשֶׁר טוֹב בְּעֵינָיו׃
Videns Nónne :sacerdotem Sadoc ad rex Dixitque
27 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־צָדוֹק הַכֹּהֵן הֲרוֹאֶה
|| es? ,tuus filius Achimahas & :pace in ciuitatem in reuertere ? tu ||
אַתָּה שֻׁבָה הָעִיר בְּשָׁלוֹם וַאֲחִימַעַץ בִּנְךָ
† sint .vobiscum † vestri filij duo Ebiathar filius Ionathan &
בָּנִים[m] וִיהוֹנָתָן בֶּן־אֶבְיָתָר שְׁנֵי בְנֵיכֶם אִתְּכֶם׃
‡ motor $ campestribus , deserti transitibus $ in morans ‡ ego , Videte
בְּעַרְבוֹת ק 28 רְאוּ אָנֹכִי מִתְמַהְמֵהַּ בְּעַבְרוֹת הַמִּדְבָּר
.mihi nunciandum ad .vobiscum ‡ verbum venire v sque *
עַד־בּוֹא דָבָר מֵעִמָּכֶם לְהַגִּיד לִי׃
רָאָה[n] Dei arcam Ebiathar & , Sadoc reduxit Et
29 וַיָּשֶׁב צָדוֹק וְאֶבְיָתָר אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים
מַחֲמָר[o] ascensu in ascendens || Dauid Et .ibi manserunt & ,Ierusalaim in
* donec veniat ‡ vobis, vt annuncietis 30 יְרוּשָׁלָם וַיֵּשְׁבוּ שָׁם׃ וְדָוִד עֹלֶה בְמַעֲלֵה
ipse ‡ & ,† opertum ei caput & ; flens & , ascendens ,oliuarum
נֶגֶד[q] שׁוּב הַזֵּיתִים עֹלֶה וּבוֹכֶה וְרֹאשׁ לוֹ חָפוּי וְהוּא
|| ascendebat per ascensum † erat ‡ incedebat operuerunt , secum † qui populus omnis & : discalceatus vadens
הֹלֵךְ יָחֵף וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ חָפוּ
.flendo & ,ascendendo ascendebant & , suum caput vir $
יוֹשֵׁב[r] הַפֶּה אִישׁ רֹאשׁוֹ וְעָלוּ עָלֹה וּבָכֹה׃
* vnusquisque || nunciauit quispiam † est ‡ coniurationibus $ obsecro colligatoribus ‡ in † Achitophel :dicendo ,indicauit || Dauid Et
31 וְדָוִד הִגִּיד לֵאמֹר אֲחִיתֹפֶל בַּקֹּשְׁרִים
consilium nunc $ Infatua : Dauid dixitque .Absalom cum
יָעַץ עִם־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר דָּוִד סַכֶּל־נָא אֶת־עֲצַת
ad vsque venit Dauid ,fuit Et .Domine Achitophel
הָיָה[u] 32 אֲחִיתֹפֶל יְהוָה׃ וַיְהִי דָוִד בָּא עַד־
verticem, ecce & ; Deo ibi se incuruaret vt caput *
שָׁחַר[x] הָרֹאשׁ אֲשֶׁר־יִשְׁתַּחֲוֶה שָׁם לֵאלֹהִים וְהִנֵּה
|| terra humu || , & sua tunica scissus Archites Chusai eius occursum in
לִקְרָאתוֹ חוּשַׁי הָאַרְכִּי קָרוּעַ כֻּתָּנְתּוֹ וַאֲדָמָה
transieris Si :Dauid ei Dixitque .suum caput super
33 עַל־רֹאשׁוֹ׃ וַיֹּאמֶר לוֹ דָוִד אִם עָבַרְתָּ
mihi oneri. .onus in me super eris & , mecum
נְשָׂא[y] אִתִּי וְהָיִיתָ עָלַי לְמַשָּׂא׃

,fuit Et .Israel virorum cor Absalom
7 אַבְשָׁלוֹם אֶת־לֵב אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי
: regem ad Absalom dixit & ,annorũ quadraginta fine ‡ † in
קֵץ[a] מִקֵּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם אֶל־הַמֶּלֶךְ
‡ obsecro voui quod ,meum votum reddam & , nunc ‡ ibo
אֵלְכָה־נָּא וַאֲשַׁלֵּם אֶת־נִדְרִי אֲשֶׁר־נָדַרְתִּי
לֵךְ[b] tuus seruus vouit votum Quia .Chebron in Domino
8 לַיהוָה בְּחֶבְרוֹן׃ כִּי־נֶדֶר נָדַר עַבְדְּךָ
reducendo Si : dicendo , Aram in Ghesur in me manendo in $
$ cùm manerem בְּשִׁבְתִּי בִגְשׁוּר בַּאֲרָם לֵאמֹר אִם־יָשׁוֹב
.Domino seruiam & ,Ierusalaim in Dominus me reduxerit
שׁוֹב[d] יְשִׁיבֵנִי יְהוָה יְרוּשָׁלַםִ וְעָבַדְתִּי אֶת־יְהוָה׃
abiit & ,surrexit & .pace in Vade :rex ei Dixitque
ישוב 9 וַיֹּאמֶר־לוֹ הַמֶּלֶךְ לֵךְ בְּשָׁלוֹם וַיָּקָם וַיֵּלַךְ
ק vestigatores * Absalom misit Et .Chebron in
קוּם[e] יֵלֶךְ[f] 10 חֶבְרוֹנָה׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם מְרַגְּלִים
* exploratores vocem vos audire Circa || :dicendo , Israel tribus vniuersas in
‡ Cùm audieritis sonitum בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר כְּשָׁמְעֲכֶם אֶת־קוֹל
.Chebron in Absalom Regnauit : dicetis & † ,buccinæ
† dicite: הַשֹּׁפָר וַאֲמַרְתֶּם מָלַךְ אַבְשָׁלוֹם בְּחֶבְרוֹן׃
viri ducenti iuerunt Absalom cum Et
11 וְאֶת־אַבְשָׁלוֹם הָלְכוּ מָאתַיִם אִישׁ
מָאָה[g] nec ;sua perfectione $ in euntes ‡ & , inuitati ,Ierusalaim de
‡ ibant $ simplicitate מִירוּשָׁלַםִ קְרֻאִים וְהֹלְכִים לְתֻמָּם וְלֹא
ad Absalom Misitque .verbum omne * sciebant
תָּמַם[h] 12 יָדְעוּ כָּל־דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח אַבְשָׁלוֹם אֶת־
* quicquam. sua ciuitate de Dauid consiliarium Ghilonitam Achitophel
אֲחִיתֹפֶל הַגִּילֹנִי יוֹעֵץ דָּוִד מֵעִירוֹ
,valida colligatio * fuit & ; victimas ipsum immolando in $,Ghiloh de
$ dum immolaret * coniuratio || ibat, & augebatur מִגִּלֹה בְּזַבְחוֹ אֶת־הַזְּבָחִים וַיְהִי הַקֶּשֶׁר אַמִּץ
.Absalom cum se multiplicans & ,vadens || populus &
רָבַב[i] וְהָעָם הוֹלֵךְ וָרָב אֶת־אַבְשָׁלוֹם׃
† nuncius cor Fuit : dicendo ,Dauid ad indicator † venit Et
נָגַד[k] 13 וַיָּבֹא הַמַּגִּיד אֶל־דָּוִד לֵאמֹר הָיָה לֶב־
Dauid Dixitque .Absalom post Israel viri
14 אִישׁ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֹּאמֶר דָּוִד
, Surgite , Ierusalaim in secum † qui , suis seruis omnibus † erant
לְכָל־עֲבָדָיו אֲשֶׁר־אִתּוֹ בִירוּשָׁלַםִ קוּמוּ
facie facie bus à euasio nobis erit non quia ; fugiamus &
וְנִבְרָחָה כִּי לֹא תִהְיֶה־לָּנוּ פְלֵיטָה מִפְּנֵי
,nos apprehẽdat & ,acceleret fortè ne , ire festinate .Absalom
נָשַׂג[l] אַבְשָׁלוֹם מַהֲרוּ לָלֶכֶת פֶּן־יְמַהֵר וְהִשִּׂגְנוּ
‡ acie os ad || ciuitatem percutiat & , malum nos super impellat &
נָדַח[m] נָכָה וְהִדִּיחַ עָלֵינוּ אֶת־הָרָעָה וְהִכָּה הָעִיר לְפִי־
: gladij : regem ad regis serui Dixeruntque
15 חָרֶב׃ וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי־הַמֶּלֶךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ
ecce , rex meus dominus elegerit quod omne Secundum
כְּכֹל אֲשֶׁר־יִבְחַר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הִנֵּה
familia eius domus omnis & , rex est egressus Et .tui serui
16 עֲבָדֶיךָ׃ וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־בֵּיתוֹ
mulieres decem rex reliquit & : suis pedibus in
בְּרַגְלָיו וַיַּעֲזֹב הַמֶּלֶךְ אֵת עֶשֶׂר נָשִׁים
concubinas,vt custodirent .domum custodiendum ad , pellices
פִּלַגְשִׁים לִשְׁמֹר הַבָּיִת׃
:suis pedibus in populus omnis & ,rex est egressus Et
יָצָא[n] 17 וַיֵּצֵא הַמֶּלֶךְ וְכָל־הָעָם בְּרַגְלָיו
* in loco longinquo. eius serui vniuersi Et .elongationis domi * steterunt &
18 וַיַּעַמְדוּ בֵּית הַמֶּרְחָק׃ וְכָל־עֲבָדָיו
|| ambulantes iuxta omnes & , Cherethi omnes & , eius manum super transeuntes ||
עֹבְרִים עַל־יָדוֹ וְכָל־הַכְּרֵתִי וְכָל־
qui viri sexcenti Ghittæi omnes & ,Pelethi
פָּלָא[n] הַפְּלֵתִי וְכָל־הַגִּתִּים שֵׁשׁ־מֵאוֹת אִישׁ אֲשֶׁר־
† transibant ante faciem .regis facies super transeuntes † ,Gath de suo pede in venerant
בָּאוּ בְרַגְלוֹ מִגַּת עֹבְרִים עַל־פְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃
בּוֹא ibit ‡ quid Vt : Ghittæum Itthai ad rex Dixitque
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־אִתַּי הַגִּתִּי לָמָּה תֵלֵךְ
‡ venis quia , rege cum mane & , reuertere ? nobiscum tu etiam
יָשַׁב[p] ‡ es, * vagus es † fuit, גַּם־אַתָּה אִתָּנוּ שׁוּב וְשֵׁב עִם־הַמֶּלֶךְ כִּי־
.tuum locum ad tu migrans * etiam & , tu $ alienigena
אָנוֹעַ נָכְרִי אַתָּה וְגַם־גֹּלֶה אַתָּה לִמְקוֹמֶךָ׃
ק nobiscum te faciam mouere hodie & ,† tuum venite Heri
בּוֹא[q] נוּעַ[r] 20 תְּמוֹל בּוֹאֶךָ וְהַיּוֹם אֲנִיעֲךָ עִמָּנוּ

tuus Seruus :Abſalom ad dixeris & ,reuertaris ciuitatē in ſi Et
34 ואם־העיר תשוב ואמרת לאבשלום עבדך
nunc & ,tunc ex ego & ‖ tui patris ſeruus ero* ,rex ego ‡   ‡ ſum * fui ‖ ex eo tempore,
אני המלך אהיה עבד אביך ואני מאז ועתה
.Achitophel conſilium mihi infringes ‡ & ;tuus ſeruus ego & †   † ero ‡ diſſipabis
ואני עבדך [a]והפרתה לי את עצת אחיתפל׃   [a]פור
? ſacerdotes Ebiathar & ,Sadoc ibi† tecum non an Et   † eſt
35 והלוא עמך שם צדוק ואביתר הכהנים
,regis domo de audieris quod , verbum omne ,erit &
והיה כל־הדבר אשר תשמע מבית המלך
* ibi Ecce .ſacerdotibus Ebiathar & , Sadoc indicabis   * ſunt
36 [b]תגיד לצדוק ולאביתר הכהנים׃ הנה־שם   [b]נגר
Ionathan & , Sadoc ipſi Achimahas , eorum filij duo eis cum
עמם שני בניהם אחימעץ לצדוק ויהונתן
verbum omne me ad eorum manu in † mittetis & : Ebiathar ipſi   † per manum
לאביתר ושלחתם בידם אלי כל־דבר
Dauid amicus Chuſai venit Et .audieritis quod
37 אשר תשמעו׃ ויבא חושי רעה דוד
.Ieruſalaim eſt egreſſus Abſalom & :ciuitatem in
העיר ואבשלום יבוא ירושלם׃

CAP. XVI. יו

puer Siba ecce & ;capite de paululum tranſierat Dauid Et   verticē
1 ודוד עבר מעט מהראש והנה ציבא נער
, ſtratorum aſinorum iugum & , eius occurſum in Mephiboſeth par
מפיבשת לקראתו וצמד חמרים חבשים
,ſicci botri * centum & , panes ducenti ‡ eos ſuper &   ‡ erant * ligaturæ vuæ paſſæ,
ועליהם [c]מאתים לחם ומאה צמוקים
rex Dixítque .vini vter & ,fructus æſtiui ‖ centum &   [c]מאה
2 ומאה קיץ ונבל יין׃ ויאמר המלך   ‖ maſſæ ficuum,
Aſini : Siba dixítque ? tibi hæc Quid :Siba ad
אל־ציבא מה־אלה לך ויאמר ציבא החמורים
comedendum ad , æſtas ‖ & , panis & , equitandū ad regis domui*   * pro familia ‖ ficus, vt comedant pueri,
לבית־המלך לרכב ולהלחם והקיץ לאכול
.deſerto in laſſo bibendum ad † ,vinum & ; pueri   והלחם ק
הנערים והיין [d]לשתות היעף במדבר׃
Siba dixit & ?tui domini filius ‡ vbi Et : rex Dixítque   † vt bibat cui laſſus fuerit
3 ויאמר המלך ואיה בן־אדניך ויאמר ציבא
Hodie : dixit quia , Ieruſalaim in manens ‡ Ecce : regem ad   [d]שתה
אל־המלך הנה יושב בירושלם כי אמר היום   ‡ eſt ‡ manet
.mei patris regnum Iſrael domus mihi reſtituent *   * reſtituet
[e]ישיבו לי בית ישראל את ממלכות אבי׃   [e]שוב
† quæ omnia † tibi Ecce : Siba ad rex Dixítque   † ſunt
4 ויאמר המלך לצבא הנה לך כל אשר
gratiam inueniam ,me Incuruaui : Siba dixit Et .Mephiboſeth
למפיבשת ויאמר ציבא [f]השתחויתי אמצא־[g]חן   [f]שחה [g]חנן
Dauid rex venit Et .rex mi domine tuis oculis in
5 בעיניך אדני המלך׃ [h]ובא המלך דוד   [h]בוא
familia è egrediens vir inde ecce & : Bachurim ad vſque   egrediebatur
עד־בחורים והנה משם איש יוצא ממשפחת
egrediens , Ghera filius Simhi eius nomen & , Saul domus   egrediebatur
בית־שאול ושמו שמעי בן־גרא יצא
lapidibus in lapidabat Et .maledicens & ,egrediendo   maledicebat.
6 יצוא ומקלל׃ ויסקל באבנים
,populus omnis & ; Dauid regis ſeruos omnes & ,Dauid
את־דוד ואת־כל־עבדי המלך דוד וכל־העם
.eius ſiniſtra & ,eius dextera à potentes omnes &
וכל־הגברים [i]מימינו ומשמאלו׃   [i]ימן
egredere ,Egredere :ei maledicendo in Simhi dicebat ſic Et   dum malediceret
7 וכה־אמר שמעי בקללו [k]צא צא   [k]יצא
.profectu ſine † vir & , ſanguinum vir   † impie.
איש הדמים ואיש הבליעל׃
domus ſanguines omnes ‡ Dominus te ſuper ‡ Reddidit   ‡ tibi ‡ omnem ſanguinem
8 [l]השיב עליך יהוה כל דמי בית־   [l]שוב
Dominus dedítque :eo pro regnaſti quo Saul
שאול אשר מלכת תחתו [m]ויתן יהוה את־   [m]נתן
,tuo malo in tu* ecce Et :tui filij Abſalom manu in regnum   * es
המלוכה ביד אבשלום [n]בנך והנך ברעתך   [n]בנה
Abiſai Dixítque .tu ‖ ſanguinis vir quoniam   ‖ es
9 כי איש דמים אתה׃ ויאמר אבישי
mortuus canis maledicet † quid Vt : regem ad Seruiah filius   † maledicit
בן־צרויה אל־המלך למה יקלל הכלב [o]המת   [o]מות

remouebo & , obſecro Tranſeam ? regi meo domino hic
הזה את־אדני המלך אעברה־נא [a]ואסירה   [a]סור
mihi Quid :rex Dixítque .eius caput
10 את־ראשו׃ ויאמר המלך מה־לי
Dominus quia † & ? maledicat quia † ,Seruiah filij vobis &   † ſi † ſi
ולכם בני צרויה כי יקלל וכי יהוה   כה כי ק ק
feciſti Cur : dicet quis & ,Dauid Maledic : ei dixit
אמר לו קלל את־דוד ומי יאמר מדוע [b]עשיתה   [b]עשה
:ſuos ſeruos omnes ad & , Abiſai ad Dauid dixit Et ? ſic
11 כן׃ ויאמר דוד אל־אבישי ואל־כל־עבדיו
quærens ,meis viſceribus* de eſt egreſſus qui , meus filius Ecce   * vtero meo, quærit
הנה בני אשר־יצא [c]ממעי מבקש   [c]מעה
Dimittite † ? Iemini filius nunc quia etiam & ‖ ;meam animam   ‖ quanto magis † Sinite illum.
את־נפשי ואף כי־עתה בן־[d]הימיני [e]הנחו   [d]ימין [e]ינח
,ei .Dominus ei dixit quia ,maledicat &
לו ויקלל כי־אמר לו יהוה׃
reddet & : meum oculum in ‡ Dominus reſpiciet Forſitan   ‡ ad afflictionem meam,
12 אולי יראה יהוה [f]בעוני [g]והשיב   בעיני ק
.hac die eius maledictione pro bonum mihi Dominus
יהוה לי טובה תחת קללתו היום הזה׃
vadens* Simhi Et .via in ‡ eius viri & , Dauid ibat Et   [f]עין [g]שוב
13 [h]וילך דוד ואנשיו בדרך ושמעי הלך   ‡ per viam. * ibat per latus
lapidabat & ,maledicebat ‖ ,eundo ,eius aduerſo ex ,montis coſta in   [h]ילך
בצלע ההר לעמתו הלוך ויקלל ויסקל
.puluere in pulucrabat & ,eius regione è lapidibus in   ‖ maledicendo & lapides mittebat contra ipſum, & iactabat puluerem.
באבנים לעמתו ועפר בעפר׃
; laſſi eo cum † qui ,populus omnis & , rex venit Et   † erat
14 ויבא המלך וכל־העם אשר־אתו עיפים   ‡ requieuit
vir ‡ populus omnis & , Abſalom Et .ibi reſpirauit ‡ &   ‡ virorum
15 וינפש שם׃ ואבשלום וכל־העם איש
.eo cum Achitophel & ,Ieruſalaim in venerunt Iſrael
ישראל באו ירושלם ואחיתפל אתו׃
Dauid ſocius Archites Chuſai venit quando , fuit Et   amicus
16 [i]ויהי כאשר־בא חושי הארכי [k]רעה דוד   [i]היה [k]רעה
Viuat : Abſalom ad Chuſai dixit & ,Abſalom ad
אל־אבשלום ויאמר חושי אל־אבשלום [l]יחי   [l]חיה
ad Abſalom Dixítque .rex viuat , rex
17 המלך יחי המלך׃ ויאמר אבשלום אל־
non quid Vt ? tuo ſocio cum ‡ tua miſericordia † Iſta :Chuſai   † eſt ‡ ad amicum tuum?
חושי זה חסדך את־רעך למה לא
: Abſalom ad Chuſai Dixítque ?tuo ſocio ‡ cum iuiſti   ‡ amico
18 הלכת את־רעך׃ ויאמר חושי אל־אבשלם
omnis ‖ & ,iſte populus & ,Dominus elegerit quem quia* , Non   * ſed eius ero ‖ omnes viri
לא כי אשר בחר יהוה והעם הזה וכל־
, ſecunda Et † ?manebo eo cū & ,ero non ‡ ; Iſrael vir   ‡ illius
19 איש ישראל לא אהיה ואתו אשב׃ [m]והשנית   לו ק
Quemadmodū ? eius filij facies ad ‡ nónne ?ſeruiturus ſum ego cui
למי אני אעבד הלוא [n]לפני בנו כאשר   † item
dixit Et .tuas facies ad ‖ ero ſic ,tui patris facies ad * ſeruiui   [m]שנה ‡ coram filio
20 עבדתי לפני אביך כן אהיה לפניך׃ ויאמר
quid conſilium vobis Date : Achitophel ad Abſalom   [n]פנה * corā patre tuo ‖ coram te.
אבשלום אל־אחיתפל [o]הבו לכם [p]עצה מה־
Ingredere : Abſalom ad Achitophel Dixítque .faciamus
21 נעשה׃ ויאמר אחיתפל אל־אבשלם בוא   [o]יהב [p]יעץ
:domum cuſtodiendum ad dimiſit quas ,tui patris pellices † ad   † concubinas
אל־פלגשי אביך אשר [q]הניח לשמור הבית   [q]ינח
,tuo patri te fœtidum reddideris ‡ quòd ;Iſrael omnis audiet &   ‡ abominationem feceris in patrem tuum,
ושמע כל־ישראל כי־נבאשת את־אביך
.tecum * qui omnium manus roborabuntur &   * ſunt
וחזקו ידי כל־אשר אתך׃
:tectum ſuper tentorium ‖ Abſalom ipſi extenderunt Et   ‖ tabernaculū
22 [r]ויטו לאבשלום האהל על־הגג   [r]נטה
oculis in ſui patris pellices † ad Abſalom eſt ingreſſus &   † concubinas
[ſ]ויבא אבשלום אל־פלגשי אביו לעיני   [ſ]בוא
conſulebat quod Achitophel conſilium Et .Iſrael omnis
23 כל־ישראל׃ ועצת אחיתפל אשר יעץ
verbo in vir ‖ ,interrogaret quemadmodum , * illis diebus in   * erat ‖ quiſpiam verbum
בימים ההם כאשר ישאל־ בדבר   איש קרי ולא כתיב
,Dauidi etiam , Achitophel conſilium omne † Sic .Dei   † erat
האלהים כן כל־עצת אחיתפל גם־לדוד
.Abſalom ipſi etiam
גם־לאבשלם׃

Lapis. Dixitque lapillus etiam ibi inueniatur non quo
14 אֲשֶׁר־לֹא־נִמְצָא שָׁם גַּם־צְרוֹר׃ וַיֹּאמֶר
Melius est — Chusai consilium Bonum : Israel vir omnis & Absalom
אַבְשָׁלוֹם וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל טוֹבָה עֲצַת חוּשַׁי
præceperat Dominus & : Achitophel consilio præ , Architæ
הָאַרְכִּי מֵעֲצַת אֲחִיתֹפֶל וַיהוָה צִוָּה
† vt destrueret ‡ quod erat $ vt induceret Dominus — propterea ad $, bonum ‡ Achitophel consilium infringere †
a לְהָפֵר אֶת־עֲצַת אֲחִיתֹפֶל הַטּוֹבָה לְבַעֲבוּר
.malum Absalom super Dominum inducere
פּוּר a רוֹעַ b — הָבִיא יְהוָה אֶל־אַבְשָׁלוֹם אֶת־b הָרָעָה׃
:sacerdotes Ebiathar ad & ,Sadoc ad Chusai dixit Et
15 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־צָדוֹק וְאֶל־אֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים
Sic & sic — , Absalom Achitophel consuluit hoc sicut & , hoc Sicut
כָּזֹאת וְכָזֹאת יָעַץ אֲחִיתֹפֶל אֶת־אַבְשָׁלֹם
sic & sic — .ego consului hoc sicut & hoc sicut & : Israel senioribus &
וְאֵת זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְכָזֹאת וְכָזֹאת יָעַצְתִּי אָנִי׃
nunciate — :dicendo Dauid indicate & ,festinanter mittite nunc Et
16 וְעַתָּה שִׁלְחוּ מְהֵרָה c וְהַגִּידוּ לְדָוִד לֵאמֹר — נגד c
‡ moreris $ campestribus * sed — etiam & * ; deserti transitibus $ in nocte pernoctes ‡ Ne
אַל־תָּלֶן d הַלַּיְלָה בְּעַבְרוֹת הַמִּדְבָּר וְגַם
omni & , regi || deglutiatur forte ne :transibis transeundo
לון d — עָבוֹר תַּעֲבוֹר פֶּן יְבֻלַּע לַמֶּלֶךְ וּלְכָל־
בערבות — Achimahas & Ionathan Et .eo cum qui populo
ק — 17 הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ׃ וִיהוֹנָתָן וַאֲחִימַעַץ
|| rex, & omnis populus † stabant ‡ fullonis, $ nunciauit * nunciauerunt — indicauit $ & , ancilla abiit & , Roghel ‡ fontein stantes †
עֹמְדִים בְּעֵין־רֹגֵל וְהָלְכָה הַשִּׁפְחָה וְהִגִּידָה
quia ;Dauid regi indicauerunt * & , abierunt ipsi & : eis
לָהֶם וְהֵם e יֵלְכוּ וְהִגִּידוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד כִּי
ילך e — .vrbem ingredi videri poterant non
לֹא יוּכְלוּ f לְהֵרָאוֹת לָבוֹא הָעִירָה׃
ראה f — abierunt Et .Absalom indicauit & puer eos vidit Et
nunciauit — 18 וַיַּרְא אֹתָם נַעַר וַיַּגֵּד לְאַבְשָׁלֹם וַיֵּלְכוּ
viri domum ad venerunt & , festinanter ipsi ambo
שנה g בוא h — שְׁנֵיהֶם g מְהֵרָה h וַיָּבֹאוּ אֶל־בֵּית־אִישׁ
† erat — .illuc descenderunt & ,suo atrio in puteus † ei & ,Bachurim in
ירד i — בְּבַחוּרִים וְלוֹ בְאֵר בַּחֲצֵרוֹ i וַיֵּרְדוּ שָׁם׃
tulit * velamen in superficie — facies super operimentum * expandit & ,mulier cepit Et
19 k וַתִּקַּח הָאִשָּׁה וַתִּפְרֹשׂ אֶת־הַמָּסָךְ עַל־פְּנֵי
לקח k סכך — non & , grana † contusa eum super distendit || & , putei
|| expandit † frumenta, ‡ agnita est res. — הַבְּאֵר וַתִּשְׁטַח עָלָיו m הָרִפוֹת וְלֹא
Absalom serui venerunt Et .verbum est agnitum ‡
רוף m ידע n — נוֹדַע n דָּבָר׃ 20 וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי אַבְשָׁלוֹם
$ est — Achimahas $ Vbi :dixerunt & ,domum in mulierem ad
אֶל־הָאִשָּׁה הַבַּיְתָה וַיֹּאמְרוּ אַיֵּה אֲחִימַעַץ
vadum — riuum Transierunt : mulier eis Dixitque ?Ionathan &
יכל o — וִיהוֹנָתָן וַתֹּאמֶר לָהֶם הָאִשָּׁה עָבְרוּ o מִיכַל
aquæ. — sunt reuersi & ; inuenerant non & , quæsierunt Et .aquarum
שוב p — הַמָּיִם וַיְבַקְשׁוּ וְלֹא מָצָאוּ p וַיָּשֻׁבוּ
* in — ascenderunt & , eos abire post † fuit Et .Ierusalaim *
† postquam abierunt illi, — 21 יְרוּשָׁלִָם׃ q וַיְהִי אַחֲרֵי לֶכְתָּם וַיַּעֲלוּ
היה q הלך — dixeruntque .Dauid regi indicauerunt ‡ & ,abierunt & ,puteo de
עלה — מֵהַבְּאֵר וַיֵּלְכוּ וַיַּגִּדוּ לַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֹּאמְרוּ
quia ,aquas festinanter transite & ,Surgite : Dauid ad
‡ nunciauerunt — אֶל־דָּוִד קוּמוּ וְעִבְרוּ מְהֵרָה אֶת־הַמַּיִם כִּי־
$ contra — .Achitophel vos super $ consuluit sic
כָכָה יָעַץ עֲלֵיכֶם אֲחִיתֹפֶל׃
* erat — .eo cum * qui , populus omnis & Dauid surrexit Et
22 וַיָּקָם דָּוִד וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ
donec illuceret manè — vnum ad vsque matutini lucem ad vsque ,Iarden transierunt &
וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן עַד־אוֹר הַבֹּקֶר עַד־אַחַד
.Iarden transiret non qui defuit Non
לֹא נֶעְדַּר אֲשֶׁר לֹא־עָבַר אֶת־הַיַּרְדֵּן׃
,suum consilium esset factum non quod vidit Achitophel Et
יעץ t — 23 וַאֲחִיתֹפֶל רָאָה כִּי לֹא נֶעֶשְׂתָה t עֲצָתוֹ
,suam domum in abiit & ,surrexit & , asinum strauit &
קום u ילך x — וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־הַחֲמוֹר u וַיָּקָם x וַיֵּלֶךְ אֶל־בֵּיתוֹ
præcepta dedit familiæ suæ, — ,se strangulauit & ,suam domum ad præcepit & ,suam ciuitatem in
צוה y — אֶל־עִירוֹ y וַיְצַו אֶל־בֵּיתוֹ וַיֵּחָנַק
.sui patris sepulcro in est sepultus & ,est mortuus &
מות z — z וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר בְּקֶבֶר אָבִיו׃
* castra, — transiit Absalom & : Machanaim * in venit Dauid Et
24 וְדָוִד בָּא מַחֲנָיְמָה וְאַבְשָׁלֹם עָבַר

CAP. XVII. יז

nunc Eligam : Absalom ad Achitophel dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֲחִיתֹפֶל אֶל־אַבְשָׁלֹם אֶבְחֲרָה נָּא
persequar & ,consurgam & , virum mille duodecim — millia virorum,
a שְׁנֵים־עָשָׂר אֶלֶף אִישׁ וְאָקוּמָה וְאֶרְדְּפָה — שנה a
ipse † & ;eum super veniam Et .nocte Dauid post — † est
2 אַחֲרֵי־דָוִד הַלָּיְלָה׃ וְאָבוֹא עָלָיו וְהוּא
fugiet & :eum terrebo & ; manibus remissus ‡ & , laborans — ‡ debilis
יָגֵעַ וּרְפֵה יָדַיִם וְהַחֲרַדְתִּי אֹתוֹ b וְנָס — נוס b
regem percutiam & ; secum † qui populus omnis — † est
כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ c וְהִכֵּיתִי אֶת־הַמֶּלֶךְ — נכה c
, te ad populum omnem reducam Et .eum solum ad
3 לְבַדּוֹ׃ d וְאָשִׁיבָה כָל־הָעָם אֵלֶיךָ — שוב d
omnis :quærens $ tu quem , virum omnem redire secundum — sicut redit omnis vir
כְּשׁוּב הַכֹּל הָאִישׁ אֲשֶׁר־אַתָּה מְבַקֵּשׁ כָּל־ — $ quæris. * pacificus.
oculis in verbum fuit rectum Et .pax * erit populus
4 הָעָם יִהְיֶה שָׁלוֹם׃ וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי
.Israel seniorum omnium oculis in & ,Absalom
אַבְשָׁלֹם וּבְעֵינֵי כָּל־e זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ — זקן e
Chusai ad etiam obsecro Voca : Absalom Dixitque
5 וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם קְרָא נָא גַּם לְחוּשַׁי
. ‡ ipse etiam suo ore in quid audiemus & ,Architam — ‡ loquatur.
הָאַרְכִּי וְנִשְׁמְעָה מַה־בְּפִיו גַּם־הוּא׃
Absalom dixit & , Absalom ad Chusai venit Et
6 וַיָּבֹא חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלוֹם וַיֹּאמֶר אַבְשָׁלוֹם
:Achitophel est locutus hoc verbum Secundum : dicendo ,eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר כַּדָּבָר הַזֶּה דִּבֶּר אֲחִיתֹפֶל
.loquere tu ? non an , eius verbum faciemus nunquid
הֲנַעֲשֶׂה אֶת־דְּבָרוֹ אִם־אַיִן אַתָּה דַבֵּר׃
bonum $ Non : Absalom ad Chusai Dixitque — $ est
7 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אֶל־אַבְשָׁלֹם לֹא־טוֹבָה
.hac vice in Achitophel consuluit quod , consilium
f הָעֵצָה אֲשֶׁר־יָעַץ אֲחִיתֹפֶל בַּפַּעַם הַזֹּאת׃ — יעץ f
& ,tuum patrem nosti Tu : Chusai Dixitque
8 וַיֹּאמֶר חוּשַׁי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת־אָבִיךָ וְאֶת־
vrsus sicut , ‡ animo amari & , ipsi ‡ fortes quod , eius viros — ‡ sunt
אֲנָשָׁיו כִּי גִבֹּרִים הֵמָּה g וּמָרֵי נֶפֶשׁ הֵמָּה כְּדֹב — מרר g
pernoctabit non & , belli * vir $ tuus pater & : agro in orbatus — $ est * bellicosus,
שַׁכּוּל בַּשָּׂדֶה וְאָבִיךָ אִישׁ מִלְחָמָה וְלֹא h יָלִין — לון h
vna in latens || ipse nunc Ecce .populo cum — || se abscondit
9 אֶת־הָעָם׃ הִנֵּה עַתָּה הוּא־נֶחְבָּא בְּאַחַת
cadere secundum || erit & : locorum * vno in vel , fouearum $ — $ à foueis, * è locis: || cum ceciderit ex
הַפְּחָתִים אוֹ בְּאַחַד הַמְּקוֹמֹת וְהָיָה כִּנְפֹל
Fuit : dicet & , audiens audierit & , principio in eis in — היה i
בָּהֶם בַּתְּחִלָּה וְשָׁמַע הַשֹּׁמֵעַ וְאָמַר i הָיְתָה — † erat
.Absalom post † qui ,populo in plaga — נגף k
k מַגֵּפָה בָּעָם אֲשֶׁר אַחֲרֵי אַבְשָׁלֹם׃
cor sicut $ eius cor cuius ,virtutis filius ‡ etiam ipse Et — ‡ vir fortis, $ est
10 וְהוּא גַם־בֶּן־חַיִל אֲשֶׁר לִבּוֹ כְּלֵב
,Israel omnis sciens * quia .liquefiet liquefiendo , leonis — * scit
הָאַרְיֵה l הִמֵּס יִמָּס כִּי־יֹדֵעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל — מסס l
.eo cum $ qui ,virtutis ‡ filij & ,tuus pater † fortis quod — † est ‡ fortes $ sunt
כִּי־גִבּוֹר אָבִיךָ וּבְנֵי־חַיִל אֲשֶׁר אִתּוֹ׃
omnis te super || congregetur congregando , consului Quoniam * — * Sed cōsulo vt || ad
11 כִּי יָעַצְתִּי הֵאָסֹף יֵאָסֵף עָלֶיךָ כָל־
quæ ,arena tanquam ,Sebah-Beer vsque & ,Dan à Israel
יִשְׂרָאֵל מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע כַּחוֹל אֲשֶׁר־
.conflictu in euntes tua facies ‡ & ,multitudine in mare super † — † est iuxta ‡ facies tua vadat in bellum.
עַל־הַיָּם m לָרֹב וּפָנֶיךָ הֹלְכִים בַּקְרָב׃ — רבב m
inuenitur quo , locorum $ vnum in eum ad veniemus Et — $ è locis, in quo inuenietur.
12 n וּבָאנוּ אֵלָיו בְּאַחַת הַמְּקוֹמֹת אֲשֶׁר נִמְצָא — בוא n
cadit quemadmodum ,eum super * castrametabimur & , ibi — * aduersus
שָׁם o וְנַחְנוּ עָלָיו כַּאֲשֶׁר p יִפֹּל — חנה o נפל p
omnibus in ‡ & ,eo in remanebit † non & : humum || super ros — || terram: † relinquetur ex ‡ ex
הַטַּל עַל־הָאֲדָמָה וְלֹא־q נוֹתַר בּוֹ וּבְכָל־ — יתר q
in si Et .vnus etiam ,secum $ qui ,viris — $ sunt
13 הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־אִתּוֹ גַּם־אֶחָד׃ וְאִם־אֶל־ — נשא r
ciuitatem ad Israel omnis portabunt & ; se collegerit ciuitate
עִיר יֵאָסֵף r וְהִשִּׂיאוּ כָל־יִשְׂרָאֵל אֶל־הָעִיר
vsque ,torrentem in vsque eam trahemus & , funes illam
הַהִיא חֲבָלִים וְסָחַבְנוּ אֹתוֹ עַד־הַנַּחַל עַד

dispersum prœlium ibi fuit Et .millium viginti
8 עֶשְׂרִים אָלֶף׃ וַתְּהִי־שָׁם הַמִּלְחָמָה [a] נָפֹצֶת
perdere ‡ silua multiplicauit ‡ & : terræ omnis facies super †
עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ [b] וַיֶּרֶב הַיַּעַר לֶאֱכֹל
occurrit ‖ Et .illa die in gladius deuorauit quos iis ab .populo in
9 בָּעָם מֵאֲשֶׁר אָכְלָה הַחֶרֶב בַּיּוֹם הַהוּא׃ וַיִּקָּרֵא
equitans ‡ Absalom & , Dauid seruorum facies ad † Absalom
אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב
quercus densitatem subter mulus est ingressus & ,mulum super
עַל־הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה
inter est datus ‡ & , quercu in eius caput se tenuit & , magnæ
הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָאֵלָה [c] וַיֻּתַּן בֵּין
.transiuit ,eo sub qui mulus & .terram inter & ,cælos
הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר־תַּחְתָּיו עָבָר׃
Ecce : dixit & ,Ioab indicauit † & ,vnus ‖ vir vidit Et
10 [d] וַיַּרְא אִישׁ אֶחָד [e] וַיַּגֵּד לְיוֹאָב וַיֹּאמֶר הִנֵּה
Ioab dixit Et .quercu in suspensum Absalom vidi
11 רָאִיתִי אֶת־אַבְשָׁלֹם [f] תָּלוּי בָּאֵלָה׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב
‡ nuncianti eum percussisti non cur & ,vidisti ecce Et :sibi indicanti ‡ viro
לָאִישׁ הַמַּגִּיד לוֹ וְהִנֵּה [g] רָאִיתָ וּמַדּוּעַ לֹא־[h] הִכִּיתוֹ
, argenteos decem tibi dare me super ‡ & : terram in ibi
שָׁם אָרְצָה וְעָלַי [i] לָתֶת לְךָ עֲשָׂרָה כֶסֶף
si Et :Ioab ad vir Dixitque ? vnum cingulum * &
12 וַחֲגֹרָה אֶחָת׃ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֶל־יוֹאָב וְלֹא
mitterem non ‡ argenteos mille meas volas † super appendens ‖ ego
אָנֹכִי שֹׁקֵל עַל־כַּפַּי אֶלֶף כֶּסֶף לֹא־אֶשְׁלַח
præcepit nostris auribus in quia : regis filium in meam manum
יָדִי אֶל־בֶּן־הַמֶּלֶךְ כִּי בְאָזְנֵינוּ צִוָּה
Obseruate ‡ :dicendo ,Itthai & , Abisai & ,tibi rex
הַמֶּלֶךְ אֹתְךָ וְאֶת־אֲבִישַׁי וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר שִׁמְרוּ־
meam animam in fecissem Vel .Absalom in puerum in quis
13 מִי בַּנַּעַר בְּאַבְשָׁלוֹם׃ אוֹ־[k] עָשִׂיתִי בְנַפְשִׁי
;rege à esset absconditum non verbum omne & , mendacium
שֶׁקֶר וְכָל־דָּבָר לֹא־יִכָּחֵד מִן־הַמֶּלֶךְ
sic * Non : Ioab Dixitque .aduerso ex stares tu &
14 וְאַתָּה תִּתְיַצֵּב מִנֶּגֶד׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב לֹא־כֵן
sua vola ‡ in ƒicula † tria cepit ‖ & :tuas facies ad expectabo
[l] אֹחִילָה לְפָנֶיךָ וַיִּקַּח שְׁלֹשָׁה שְׁבָטִים [m] בְּכַפּוֹ
corde ‡ in viuente ipso adhuc Absalom corde in ea infixit &
וַיִּתְקָעֵם בְּלֵב אַבְשָׁלוֹם עוֹדֶנּוּ [n] חַי בְּלֵב
vasa ferentes pueri * decem circuierunt ‡ Et .quercus
15 הָאֵלָה׃ [o] וַיָּסֹבּוּ עֲשָׂרָה נְעָרִים נֹשְׂאֵי כְּלֵי
.eum occiderunt & , Absalom percusserunt & ,Ioab
יוֹאָב [q] וַיַּכּוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם [r] וַיְמִתֻהוּ׃
persequendo à † populus est reuersus ‖ & ,buccina in Ioab clanxit Et
16 וַיִּתְקַע יוֹאָב בַּשֹּׁפָר [s] וַיָּשָׁב הָעָם מִרְדֹף
.populum Ioab prohibuit quia , Israel post
אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל כִּי־חָשַׂךְ יוֹאָב אֶת־הָעָם׃
, saltum in eum proiecerunt & , Absalom ceperunt ‡ Et
17 וַיִּקְחוּ אֶת־אַבְשָׁלוֹם וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ בַיַּעַר
aceruum eum super statuerunt & , grandem foueam in
אֶל־הַפַּחַת הַגָּדוֹל [t] וַיַּצִּבוּ עָלָיו [u] גַּל־
vir ‡ fugerunt Israel omnis & : valde magnum lapidum
אֲבָנִים גָּדוֹל מְאֹד וְכָל־יִשְׂרָאֵל [x] נָסוּ אִישׁ
sibi statuerat ‖ & , tulerat Absalom Et .sua tentoria * in
18 לְאֹהָלָיו׃ וְאַבְשָׁלֹם לָקַח וַיַּצֶּב־לוֹ
: dixit quia rega valle in qui titulum † sua vita in
בְחַיָּו אֶת־מַצֶּבֶת אֲשֶׁר בְּעֵמֶק־הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר
vocauit & .meum nomen facere memorare pro ‡ ,filius mihi † Non
אֵין־לִי בֵן בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי וַיִּקְרָא
Manus ei * est vocatum Et .suo nomine super titulum ‡
לַמַּצֶּבֶת עַל־שְׁמוֹ וַיִּקָּרֵא לָהּ יַד
filius Achimahas Et .hanc diem ad vsque Absalom
19 אַבְשָׁלֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ וַאֲחִימַעַץ בֶּן־
quòd , regi euangelizabo † & ,nunc Curram : dixit Sadoch
צָדוֹק אָמַר [y] אָרוּצָה נָּא וַאֲבַשְּׂרָה אֶת־הַמֶּלֶךְ כִּי־
.suorum inimicorum manu de Dominus eum iudicauerit
שְׁפָטוֹ יְהוָה מִיַּד אֹיְבָיו׃
, hac die tu boni nuncij ‡ vir Non : Ioab ei Dixitque
20 וַיֹּאמֶר לוֹ יוֹאָב לֹא אִישׁ בְּשֹׂרָה אַתָּה הַיּוֹם הַזֶּה
,bona nunciabis non hac die Et .altera die in bona nunciabis & *
וּבִשַּׂרְתָּ בְּיוֹם אַחֵר וְהַיּוֹם הַזֶּה לֹא תְבַשֵּׂר

[a] נָפֹץ נְפוֹצֶת ‡ in superficie † plures ‡ cōsumpsit de populo, quàm
[b] רָבָה ‖ accidit vt occurreret † ante seruos † equitabat ‡ positus
[c] נָתַן * erat
[d] ‖ quispiam, † nunciauit
[e] נָגַד רָאָה
[f] תָּלָה ‡ nuncianti
[g] רָאָה [h] נָכָה ‡ mea interfuisset
[i] נָתַן * baltheum
וְלוּ קְ ‖ appenderem † manus ‡ huius rei gratia mihi exhibitos, ‡ Cauete ne quis tangat
[k] עָשָׂה בְּנַפְשִׁי קְ * bonum est quòd sic expectem coram te ‖ tulit † tela ‡ manu
[l] יָחַל [m] כַּף ‡ medio
[n] חָיָה ‡ verterunt se * iuuenes armigeri
[o] סָבַב [p] כָּלָה [q] נָכָה [r] מוּת ‖ steterit † ne persequeretur
[s] שׁוּב ‡ tulerunt
[t] יָצַב [u] גָּלַל ‡ vnusquisque * tabernacula ‖ erexerat
[x] נוּס † monumentum, quod erat † est ‡ faciam vt hoc memorare faciam ‡ monumentū ‖ illud Locus
[p] קוּם † nunciabo
[y] רוּץ ‡ præmij eris * sed

.eo cum Israel vir omnis & , ipse , Iarden omnes viri
אֶת־הַיַּרְדֵּן הוּא וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ׃
super Ioab pro Absalom posuit Hamasam Et
25 וְאֶת־עֲמָשָׂא [a] שָׂם אַבְשָׁלֹם תַּחַת יוֹאָב עַל־
Ibra eius nomen & , viri filius † Hamasa Et .exercitum † erat
הַצָּבָא וַעֲמָשָׂא בֶן־אִישׁ וּשְׁמוֹ יִתְרָא
Nachas filiam Abighal ad est ingressus qui , Israelita
הַיִּשְׂרְאֵלִי אֲשֶׁר־בָּא אֶל־אֲבִיגַל [b] בַּת־נָחָשׁ
.Ioab matrem Seruiah sororem
אֲחוֹת צְרוּיָה אֵם יוֹאָב׃
.Ghilhad terra ‡ Absalom & Israel est castrametatus Et ‡ in
26 [c] וַיִּחַן יִשְׂרָאֵל וְאַבְשָׁלֹם אֶרֶץ הַגִּלְעָד׃
Sobi & ,Machanaim ‡ in Dauid venire secundum ‡ ,fuit Et
27 [d] וַיְהִי כְּבוֹא דָוִד מַחֲנָיְמָה וְשֹׁבִי
filius Machir & , Hammon filiorum Rabbah de Nachas filius
בֶן־נָחָשׁ מֵרַבַּת בְּנֵי־עַמּוֹן וּמָכִיר בֶּן־
;Roghelim de Ghilhadites Barzillai & , debar-Lo de Hammiel
עַמִּיאֵל מִלֹּא דְבָר וּבַרְזִלַּי הַגִּלְעָדִי מֵרֹגְלִים׃
,hordea & ,frumenta & ,figuli vas & scyphos & ,Cubile ‖
28 מִשְׁכָּב [e] וְסַפּוֹת וּכְלִי יוֹצֵר וְחִטִּים וּשְׂעֹרִים
stosum ‡ & , lentes & , fabam & , tostum † , farinam &
וְקֶמַח [f] וְקָלִי וּפוֹל וַעֲדָשִׁים וְקָלִי׃
bouis coagulationes & ,pecus ‡ & , butyrum & , mel Et
29 וּדְבַשׁ וְחֶמְאָה וְצֹאן [h] וּשְׁפוֹת בָּקָר
.vescendum ad eo cum * qui populo & ,Dauid fecerunt accedere
[i] הִגִּישׁוּ לְדָוִד וְלָעָם אֲשֶׁר־אִתּוֹ לֶאֱכוֹל
† sitiens & :lassus & , famelicus Populus : dixerunt quia
כִּי אָמְרוּ הָעָם רָעֵב וְעָיֵף וְצָמֵא
.deserto in
בַּמִּדְבָּר׃

[a] שׂוּם † erat
[b] בָּנָה ‡ in
[c] חָנָה ‡ cùm venisset ‡ castra
[d] הָיָה
‖ Lectū,& orateres, & vasa figulina.
[e] סַפָּף [f] חָנַט † polentam,& fabas, ‡ polentam;
[g] קָלָה
[h] שָׁפָה ‡ pecudes,& caseos vaccinos obtulerunt * erat
[i] נָגַשׁ † est

CAP. XVIII. יח

posuit & ,secum † qui populum Dauid numerauit Et † erat
1 וַיִּפְקֹד דָּוִד אֶת־הָעָם אֲשֶׁר אִתּוֹ [k] וַיָּשֶׂם
misit Et .centenorum principes & ,millium principes ,eos super
2 עֲלֵיהֶם [l] שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי [m] מֵאוֹת׃ וַיְשַׁלַּח
, Ioab manu in partem tertiam , populum Dauid
דָּוִד אֶת־הָעָם הַשְּׁלִשִׁית בְּיַד־יוֹאָב
,Ioab fratris Seruiah filij Abisai manu in partem tertiam &
וְהַשְּׁלִשִׁית בְּיַד אֲבִישַׁי בֶן־צְרוּיָה אֲחִי יוֹאָב
rex Dixitque .Ghittæi Itthai manu in partem tertiam &
וְהַשְּׁלִשִׁת בְּיַד אִתַּי הַגִּתִּי וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
.vobiscum ego etiam egrediar Egrediendo :populum ad
אֶל־הָעָם יָצֹא אֵצֵא גַּם־אֲנִי עִמָּכֶם׃
fugiendo si quia ; egredieris Non : populus Dixitque
3 וַיֹּאמֶר הָעָם לֹא [n] תֵצֵא כִּי אִם־נֹס
mortua fuerit si & ; cor nos ad ‡ ponent non , fugerimus
נָנוּס לֹא־[o] יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב וְאִם־[p] יָמֻתוּ
nos sicut ‡ nunc quia , cor nos ad ‖ ponent non .nostrū medietas
[q] חֶצְיֵנוּ לֹא־יָשִׂימוּ אֵלֵינוּ לֵב כִּי־עַתָּה כָּמֹנוּ
nobis fit quod † bonum nunc Et .millia decem
עֲשָׂרָה אֲלָפִים וְעַתָּה טוֹב כִּי־תִהְיֶה־לָּנוּ
: rex eos ad Dixitque .auxiliandum ad ciuitate à *
4 מֵעִיר לַעְזוֹר׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם הַמֶּלֶךְ
rex stetit Et .faciam , vestris oculis in erit ‖ bonum Quod
אֲשֶׁר־יִיטַב בְּעֵינֵיכֶם אֶעֱשֶׂה וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ
centum ad ‡ egrediebantur populus omnis & , portæ manum ad †
אֶל־יַד הַשַּׁעַר וְכָל־הָעָם יָצְאוּ [r] לְמֵאוֹת
, Abisai & ,Ioab & rex præcepit Et .millia ad &
5 וְלַאֲלָפִים׃ [s] וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב וְאֶת־אֲבִישַׁי
.Absalom ad puerum ad mihi Leniter : dicendo , Itthai &
וְאֶת־אִתַּי לֵאמֹר לְאַט־לִי לַנַּעַר לְאַבְשָׁלוֹם
omnibus rex præcipiendo in ‖ ,audierunt populus omnis &
וְכָל־הָעָם שָׁמְעוּ בְּצַוֹּת הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־
populus est egressus Et .Absalom verbum super ‡ principibus
6 הַשָּׂרִים עַל־דְּבַר אַבְשָׁלוֹם׃ וַיֵּצֵא הָעָם
sua in prœlium fuit & ; Israel occursum in campum in saltu
הַשָּׂדֶה לִקְרַאת יִשְׂרָאֵל וַתְּהִי הַמִּלְחָמָה בְּיַעַר
seruorum facies ad Israel populus ibi sunt cæsi Et .Ephraim coram seruis
7 אֶפְרָיִם׃ [t] וַיִּנָּגְפוּ שָׁם עַם יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי עַבְדֵי
illa die in magna plaga ibi fuit & ,Dauid
דָוִד וַתְּהִי־שָׁם [u] הַמַּגֵּפָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם הַהוּא

[k] שׂוּם
[l] שׂוּר tribunos,& centuriones.
[m] מֵאָה
[n] יָצָא ‡ super
[o] שׂוּם [p] מוּת ‖ super ‡ tu es
[q] חָצָה † est
לַעְזוֹר קְ * in
† est ‡ in loco ‡ centeni & milleni.
[r] מֵאָה
[s] צָוָה ambulate propter me erga ‖ quando præcepit ‡ propter
[t] נָגַף
[u] נָגַף

Ioab Dixitque .est mortuus regis filius ideo quia
21 כי־על־כן בן־המלך מת׃ ויאמר יואב
se incuruauit Et .vidisti quod regi indica || ,Vade : Chusi ad
לכושי לך הגד למלך אשר ראיתה וישתחו
adhuc addidit Et .cucurrit & , Ioab ipsi Chusi
22 כושי ליואב וירץ׃ ויסף עוד
sit Et :Ioab ad dixit & , Sadoc filius Achimahas
אחימעץ בן־צדוק ויאמר אל־יואב ויהי
.Chusi post ego etiam nunc curram ; ‡ quicquid
מה ארצה־נא גם־אני אחרי הכושי
tibi ‡ ,mi fili currens tu hoc quid Vt :Ioab Dixitque
ויאמר יואב למה־זה אתה רץ בני ולכה
.curram ,† quicquid sit Et ? contingens bonum nuncium non
23 אין־בשורה מצאת׃ ויהי־מה ארוץ
, planiciei via || Achimahas cucurrit Et .Curre : ei Dixitque
ויאמר לו רוץ וירץ אחימעץ דרך הככר
duas inter sedens David Et .Chusi transiuit &
24 ויעבר את־הכושי׃ ודוד יושב בין־שני
ad || portæ tectum ad || speculator iuit & .portas
השערים וילך הצפה אל־גג השער אל־
vir ecce & , vidit & ,suos oculos eleuauit & ; murum
החומה וישא את־עיניו וירא והנה־איש
:regi indicauit † & ,speculator clamauit Et .solus currens ||
25 רץ לבדו׃ ויקרא הצפה ויגד למלך
:eius ore in bonum nuncium ,ipse ‡ solus Si :rex Dixitque
ויאמר המלך אם־לבדו בשורה בפיו
.appropinquabat & ,eundo ibat &
וילך הלוך וקרב׃
clamauit & ,currentem alterum virum speculator vidit Et
26 וירא הצפה איש־אחר רץ ויקרא
.solus currens vir Ecce : dixit & ,ianitorem ad speculator
הצפה אל־השער ויאמר הנה־איש רץ לבדו
.bona nuncians iste Etiam :rex Dixitque
ויאמר המלך גם־זה מבשר׃
,prioris cursum videns ‡ Ego :speculator Dixitque
27 ויאמר הצפה אני ראה את־מרוצת הראשון
Vir : rex Dixitque .Sadoc filij Achimahas cursum sicut
כמרצת אחימעץ בן־צדוק ויאמר המלך איש־
.veniet bonum nuncium ad † &,hic ‡ bonus
טוב זה ואל־בשורה טובה יבוא׃
.Pax , regem ad dixit & , Achimahas clamauit Et
28 ויקרא אחימעץ ויאמר אל־המלך שלום
:ait & , terram super suos vultus in regi se incuruauit Et
וישתחו למלך לאפיו ארצה ויאמר
viros conclusit qui , tuus Deus Dominus Benedictus
ברוך יהוה אלהיך אשר סגר את־האנשים
.regem meum dominum in suam manum leuauerunt qui
אשר־נשאו את־ידם בארני המלך׃
Dixitque ?Absalom puero ‡ Pax : rex dixit Et
29 ויאמר המלך שלום לנער לאבשלום ויאמר
seruum mittendo in magnum tumultum Vidi :Achimahas
אחימעץ ראיתי ההמון הגדול לשלח את־עבד
.aliquid noui non & ,tuum seruum ‡ & ,Ioab regium
המלך יואב ואת־עבדך ולא ידעתי מה׃
.stetit & ;circuit || & :hic sta Circui : rex Dixitque
30 ויאמר המלך סב התיצב כה ויסב ויעמד׃
Nunciatur : Chusi ait & : venit Chusi ecce Et
31 והנה הכושי בא ויאמר הכושי יתבשר
manu de hodie Dominus te iudicauit quod .regi meo domino
ארני המלך כי־שפטך יהוה היום מיד
rex dixit Et .te super insurgentium omnium
32 כל־הקמים עליך׃ ויאמר המלך
Dixitque ? Absalom puero pax † Num : Chusi ad
אל־הכושי השלום לנער לאבשלום ויאמר
vniuersi & , regis mei domini inimici puer sicut Sint : Chusi
הכושי יהיו כנער איבי ארני המלך וכל
,malum in te super insurrexerunt qui
אשר־קמו עליך לרעה׃
,portæ cœnaculum super ascendit & ,rex est conturbatus Et
33 וירגז המלך ויעל על־עלית השער
,mi fili , Absalom mi Fili , ipsum eundo in dicebat sic , fleuit & dum iret,
ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני

cō q̄uod
כן קרי
לא כתיב
|| nunc a
מות [a]
נגר [b]
רוץ [c]
היה [d]
‡ sit,
‡ curris
‡ cum tibi merces non sit futura?
† sit
מצא [e]
|| per viam
sedebat
שנה [f]
|| super
נשא [g]
|| currebat
† nunciauit
ראה [h] נגר [i]
‡ est, indicius est
ראה [k]
nunciat.
‡ video
רוץ [l]
‡ est
† cum nuncio bono venit.
faciem suam
שחה [m]
tradidit
manus suas contra-
‡ ne est
dum mitteret
ראה [n]
‡ me
Verte te,
|| vertit se,
סבב [o]
contra
קום [p]
† est
insurgunt contra
thalamum
עלה [q]
dum iret,
בכה [r]

,te pro ego me mori dabit quis ;Absalom mi fili
בני אבשלום מי־יתן מותי אני תחתיך
.mi fili ,mi fili ,Absalom
אבשלום בני בני׃

CAP. XIX. יט

luget & ,flens rex Ecce : Ioab est nunciatum Et
1 ויגד ליואב הנה המלך בכה ויתאבל
illa die in salus fuit Et .Absalom super
2 על־אבשלום׃ ותהי התשועה ביום ההוא
,illa die in populus audiuit quia .populo omni luctum in
לאבל לכל־העם כי־שמע העם ביום ההוא
se est furatus ‡ Et .suo filio super rex est Tristatus :dicendo
3 לאמר נעצב המלך על־בנו׃ ויתגנב
quemadmodum , vrbem ingrediendo illo die in populus
העם ביום ההוא לבוא העיר כאשר
prœlio in eo fugiendo in ,erubescentes † populus se furaretur
יתגנב העם הנכלמים בנוסם במלחמה׃
voce rex clamauit & ,suas facies inuoluit ‡ rex Et
4 והמלך לאט את־פניו ויזעק המלך קול
.mi fili ,mi fili Absalom , Absalom mi Fili :magna
גדול בני אבשלום אבשלום בני בני׃
: dixit & ,domum in regem ad Ioab est ingressus Et
5 ויבא יואב אל־המלך הבית ויאמר
tuorum seruorum omnium vultus hodie affecisti Pudore
הובשת היום את־פני כל־עבדיך
animam & ,hodie tuam animam eruentium
הממלטים את־נפשך היום ואת נפש
,tuarum vxorum animam & ,tuarum filiarum & ,tuorum filiorum
בניך ובנתיך ונפש נשיך
:tuarum pellicum animam &
ונפש פלגשיך׃
.te diligentes odiendo * & ,te habentes odio Diligendo
6 לאהבה את־שנאיך ולשנא את־אהביך
, principes tibi ‡ non quia , hodie indicasti Quia
כי הגדת היום כי אין לך שרים
Absalom si quia ,hodie noui quia .serui &
ועבדים כי ידעתי היום כי לא אבשלום
tunc quòd , † mortui hodie nos omnes & ,viuens ‡
חי וכלנו היום מתים כי־אז
,egredere , surge , nunc Et .tuis oculis in fuisset rectum
7 ישר בעיניך׃ ועתה קום צא
Domino in || quia ; tuorum seruorum cor super ‡ loquere &
ודבר על־לב עבדיך כי ביהוה
vir pernoctabit sit † , egrediens tu ‡ non quod , iuraui
נשבעתי כי־אינך יוצא אם־ילין איש
,malo omni præ hoc tibi malum erit || & , nocte tecum
אתך הלילה ורעה לך זאת מכל־הרעה
.nunc vsque tuis pueritiis ‡ ab te super venit quod
אשר־באה עליך מנעריך עד־עתה׃
populo omni & :porta in sedit & , rex Surrexitque
8 ויקם המלך וישב בשער ולכל־העם
venit & : porta in sedens ‡ rex Ecce :dicendo ,nunciauerunt
הגידו לאמר הנה המלך יושב בשער ויבא
vir ,fugit Israel Et .regis facies ad † populus omnis
כל־העם לפני המלך וישראל נס איש
certabat populus omnis , fuit Et .sua tentoria * in
9 לאהליו׃ ויהי כל־העם נדון
nos eruit Rex : dicendo , Israel tribubus omnibus in
בכל־שבטי ישראל לאמר המלך הצילנו
vola ‡ de nos eripuit ipse & , nostrorum inimicorum vola ‡ de
מכף איבינו והוא מלטנו מכף
desuper || terra de fugit nunc & , Pelisthim
פלשתים ועתה ברח מן־הארץ מעל
vnximus quem , Absalom Et .Absalom
10 אבשלום׃ ואבשלום אשר משחנו
vos quid vt nunc Et .prœlio in est mortuus ,nos super
עלינו מת במלחמה ועתה למה אתם
.regem faciendum redire ad silentes
מחרשים להשיב את־המלך׃
Ebiathar ad & ,Sadoc ad misit Dauid rex Et
11 והמלך דוד שלח אל־צדוק ואל־אביתר

Vtinam mortuus essem
flet,
נגר [a]
היה [b] ישע [c]
Dolet
‡ instar furis se habuit
instar furis se habet
† qui erubescūt dum fugiunt è
‡ operuit faciē suam,
בנה [d]
בוא [e]
יבש [f] פנה [g]
qui eruerunt
concubinarum
Eò quòd diligis
* odio habes
‡ sunt
לו
קרי
‡ viueret
† essemus,
חיה [h] מות [i]
יצא [k]
‡ ad
|| per Dominū
* si ‡ fuetis egressus
† non manebit quisquam
|| peius erit
רוע [l]
‡ ab adolescentia tua vsque ad hoc tēpus.
קום [m]
ישב [n]
‡ sedet
† coram rege.
|| vnusquisque
* tabernacula
דון [o]
נצר [p]
‡ manu
כפף [q]
|| propter
siletis in reducendo
שוב [r]

: dicendo , Iehudah seniores ad Loquimini : dicendo sacerdotes
הכהנים לאמר דברו אל־זקני יהודה לאמר
in regem reducendum ad vltimi eritis quid Vt
למה [a] תהיו אחרנים להשיב את־המלך אל־
regem ad venit Israel omnis verbum & ‡ suam domum
ביתו ודבר כל־ישראל בא אל־המלך
mea caro & ; meum os ,vos mei Fratres .eius domum in
12 אל־ביתו: אחי אתם עצמי ובשרי
reducendum ad nouissimi eritis quid vt & ; vos
אתם ולמה תהיו אחרנים להשיב את־
, meum os Nunquid : dicetis Hamasa ad Et ? regem
13 המלך: ולעמשא [b] תמרו הלוא עצמי
, addat sic & , Deus mihi faciat Sic ? tu mea caro &
ובשרי אתה כה יעשה־לי אלהים וכה יוסיף
omnibus meis facies ad ‡ fueris exercitus princeps non si †
אם־לא [c] שר־צבא תהיה לפני כל־
omnis cor inclinauit Et . Ioab pro diebus
14 הימים תחת יואב: [d] ויט את־לבב כל־
: regem ad miserunt & ,vnius viri veluti ,Iehudah viri
איש־יהודה כאיש אחד וישלחו אל־המלך
.tui serui omnes & ,tu Reuertere
שוב אתה וכל־עבדיך:
Iehudah & , Iarden ad vsque venit & , rex est reuersus Et
15 [e] וישב המלך ויבא עד־הירדן ויהודה
; regis occursum in eundum ad ,Ghilghal in venit
בא הגלגלה [f] ללכת לקראת המלך
.Iarden regem faciendum ‡ transire ad †
להעביר את־המלך את־הירדן:
qui , Iemini filij Ghera filius Simhi festinauit Et
16 וימהר שמעי בן־גרא בן־הימיני אשר
occursum in , Iehudah viro cum descendit & ; Bachurim de
מבחורים [g] וירד עם־איש יהודה לקראת
, Biniamin de eo cum * viri mille Et .Dauid regis
17 המלך דוד: ואלף איש עמו מבנימן
, eius filij quindecim & Saulis domus puer ‡ Siba &
וציבא נער בית שאול וחמשת עשר בניו
facies ad ‖ Iarden traiecerunt prospere & : secum eius serui viginti &
ועשרים עבדיו אתו וצלחו הירדן לפני
traducendum ad † scapha transiuit Et . regis
18 המלך: ועברה העברה לעביר את־
filius Simhi Et .eius oculis in bonum faciendum ad &, regis domum ‡
בית המלך [h] ולעשות הטוב בעינו ושמעי בן־
; Iarden in ipsum transeundo in , regis facies ad ‡ procidit Ghera
גרא נפל לפני המלך בעברו בירדן:
meus dominus mihi reputet Ne : regem ad dixit Et
19 ויאמר אל־המלך אל־יחשב־לי אדני
tuus seruus egit inique quòd memineris ne & .peruersitatem ‡
[i] עון ואל־תזכר את אשר העוה עבדך
, Ierusalaim de rex meus dominus est egressus qua die in
ביום אשר־יצא אדני־המלך מירושלם
tuus seruus nouit Quia . suum cor ad regem ponendum ad
20 לשום המלך אל־לבו: כי ידע עבדך
primus hodie veni ecce & ; peccaui ego quia †
כי אני חטאתי והנה־[k] באתי היום ראשון
mei domini occursum in descendendum ad * , Ioseph domui omni ‡
לכל־בית יוסף [l] לרדת לקראת אדני
: dixit & , Serujah filius Abisai respondit Et . regis
21 המלך: [m] ויען אבישי בן־צרויה ויאמר
maledixit quia † , Simhi morietur non hoc propter Nunquid
התחת זאת לא יומת שמעי כי קלל
, mihi Quid : Dauid dixit Et ? Domini vncto ‡
22 את־משיח יהוה: ויאמר דוד מה־לי
? aduersarium in ‡ hodie mihi eritis quia , Serujah filij vobis &
ולכם בני צרויה כי־[n] תהיו־לי היום לשטן
quòd noui nónne Quia ? Israel in vir morietur hodie †
היום [o] יומת איש בישראל כי הלוא ידעתי כי
? Israel super rex ego * hodie
היום אני־מלך על־ישראל:
Iurauitque .morieris Non : Simhi ad rex Dixitque
23 ויאמר המלך אל־שמעי לא תמות וישבע
descendit Saul filius Mephiboseth Et : rex ei
24 לו המלך: ומפבשת בן־שאול ירד

[a] היה ‡ siquidem
estis;
estis;
[b] אמר es?
† nisi ‡ coram me
[c] שור
[d] נטה
[e] שוב vt pergeret
[f] הלך † vt ‡ faceret
‡ erat
[g] ירד * erant
‡ seruus
eruperunt ‖ ante regem
† vt traduceret
‡ familiam regiam, & facerent quod
[h] עשה
‡ ante regem, dum transiret per
‡ iniquitatem.
[i] עוה
vt ponat rex super
† se peccasse
[k] בוא
‡ de omni familia
* vt descenderem
[l] ירד
[m] ענה
† qui ‡ Christo?
estis ‡ aduersarij
[n] היה
† Num
[o] מות
* sum

non & ,suos pedes fecerat ‡ non & , regis occursum in
לקראת המלך ולא־עשה רגליו ולא־
die à lauerat non suas vestes & ,suam mustacam † fecerat
עשה שפמו ואת־בגדיו לא כבס למן־היום
.pace in venit qua diem ad vsque regem abire ‡
[a] לכת המלך עד־היום אשר־בא בשלום:
,regis occursum in Ierusalaim venit cùm , fuit Et
25 ויהי כי־בא ירושלם לקראת המלך
? Mephiboseth mecum iuisti * non quid Vt : rex ei dixit &
ויאמר לו המלך למה לא־הלכת עמי מפיבשת:
.me decepit meus seruus ,rex mi Domine : Dixitque
26 ויאמר אדני המלך עבדי [b] רמני
equitabo & ,asinum ‡ mihi Sternam ; tuus seruus dixit Quia
כי־אמר עבדך אחבשה־לי החמור וארכב
. tuus seruus † claudus quia ,regem * adibo & ,eam super
עליה ואלך את־המלך כי פסח עבדך:
.regem meum dominum ad ‡ tuum seruum in detraxit Et
27 וירגל בעבדך אל־אדני המלך
‡ fac & , Dei angelus sicut † rex meus dominus Et
ואדני המלך כמלאך האלהים ועשה
domus ‡ omnis fuit non Quia .tuis oculis in * bonum
28 הטוב בעיניך: כי לא היה כל־בית
; regi meo domino mortis viri quin † , mei patris
אבי כי אם־אנשי־מות לאדני המלך
quid ‡ Et : tuæ mensæ comedentibus in ‖ tuum seruum posuisti &
[c] ותשת את־עבדך באכלי שלחנך ומה־
? regem ad vltrà clamandum ad &* ,iustitia vltrà mihi est
יש־לי עוד צדקה ולזעק עוד אל־המלך:
? tua verba vltrà loqueris quid Vt : rex ei Dixitque
29 ויאמר לו המלך למה תדבר עוד דבריך
.agrum partiemini Siba & Tu ,dixi
אמרתי אתה וציבא תחלקו את־השדה:
omnia Etiam ; regem ad Mephiboseth dixit Et
30 ויאמר מפיבשת אל־המלך גם את־הכל
pace in rex meus dominus venit postquam ,tollat
[d] יקח אחרי אשר־[e] בא אדני המלך בשלום
descendit Ghilhadites Barzillai Et .suam domum in
31 אל־ביתו: וברזלי הגלעדי ירד
cū transmittendum ad † ,Iarden, rege cum transit & ,Roghelim de
מרגלים ויעבר את־המלך הירדן לשלחו
* octoginta filius valde ‡ senex Barzillai Et .Iarden in †
32 את־בירדן: וברזלי זקן מאד בן־שמנים
eius conuersione in ‖ regem pauit ipse & , annorum
שנה והוא־כלכל את־המלך בשיבתו
.valde ipse ‡ magnus vir quia , Machanaim * in
במחנים כי־איש גדול הוא מאד:
,mecum transi Tu : Bazillai ad rex Dixitque
33 ויאמר המלך אל־ברזלי אתה עבר אתי
.Ierusalaim in me apud ‡ te alam &
וכלכלתי אתך עמדי בירושלם:
annorum dies † Quot : regem ad Bazillai Dixitque
34 ויאמר ברזלי אל־המלך כמה [f] ימי [g] שני
? Ierusalaim rege cum ascendam vt ,meæ vitæ
[h] חיי כי־אעלה את־המלך ירושלם:
sciam * Num .hodie ego † annorum octoginta Filius
35 בן־שמנים שנה אנכי היום [i] האדע
id tuus seruus gustabit an ? malum ad ‖ bonum inter
בין־טוב [k] לרע אם־יטעם עבדך את־
audiam Si † ? bibam quod & ,comedam quod
אשר אכל ואת־אשר אשתה אם־אשמע
erit quid vt Et ? cantatricum & , cantorum voce in ‡ vltrà
עוד בקול [l] שרים ושרות ולמה יהיה
? regem meum dominum ad onus in † adhuc tuus seruus
עבדך עוד [m] למשא אל־אדני המלך:
cum Iarden tuus seruus transibit paululum Quasi
36 כמעט יעבר עבדך את־הירדן את־
? istam retributionem rex mihi retribuet quid vt & : rege
המלך ולמה יגמלני המלך הגמולה הזאת:
; mea ciuitate in moriar & ,tuus seruus obsecro Reuertatur
37 [n] ישב־נא עבדך [o] ואמת בעירי
tuus seruus ecce & : meæ matris & ,mei patris sepulchro cum *
עם קבר אבי ואמי והנה עבדך

‡ aptauerat
† labrum
‡ qua abierat rex
[a] הלך
* venisti
[b] רמה
‡ asinam
* ad
† sum ego
accusauit me ‡ apud
† est ‡ quod
* est ‡ familia
† nisi obnoxia
‖ inter conuiuas ‡ qualis
[c] שות
* vt clamem
diuidite agros.
[d] לקח [e] בוא
vt transiret † vt transmitteret
† vltra ‡ erat ‡ scilicet
הירדן ק
‖ dum mansit * castris ‡ erat
‡ mecum
† sunt
[f] יום [g] שנה
[h] חיה
† sum * discernam
[i] ידע
‖ &
[k] רוע
† Num
‡ vocem
[l] שור
† oneri domino meo regi?
[m] נשא
[n] שוב [o] מות
* in

,sta hic tu & ,diebus tribus ‡ Iehudah *virum*
אִישׁ־יְהוּדָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְאַתָּה פֹּה עֲמֹד׃
est moratus & ,Iehudah *accersendum* ad Hamasa abiit Et
5 וַיֵּלֶךְ עֲמָשָׂא לְהַזְעִיק אֶת־יְהוּדָה וַיּוֹחֶר
.ei constituerat quod *statuto tempore* à †
מִן־הַמּוֹעֵד אֲשֶׁר יְעָדוֹ׃
nobis faciet peius Nunc :Abisai ad Dauid Dixitque
6 וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־אֲבִישַׁי עַתָּה יֵרַע לָנוּ
cape ‡ Tu .Absalom quàm ,Bichri filius Sebah
שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי מִן־אַבְשָׁלוֹם אַתָּה קַח אֶת־
sibi inueniat forte ne ,eum *post* persequere & ,tui domini seruos
עַבְדֵי אֲדֹנֶיךָ וּרְדֹף אַחֲרָיו פֶּן־מָצָא לוֹ
.nostris oculis *se liberet* † & ,munitas ciuitates
עָרִים בְּצֻרוֹת וְהִצִּיל עֵינֵנוּ׃
Cerethi & ,Ioab viri eum post sunt egressi Et
7 וַיֵּצְאוּ אַחֲרָיו אַנְשֵׁי יוֹאָב וְהַכְּרֵתִי
Ierusalaim de sunt egressi & :fortes omnes & ,Pelethi &
וְהַפְּלֵתִי וְכָל־הַגִּבֹּרִים וַיֵּצְאוּ מִירוּשָׁלַםִ
.Bichri filium Sebah *post* persequendum ad
לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃
,Gibhon in ‡ qui ,*magno lapide cum* † Ipsis
8 הֵם עִם־הָאֶבֶן הַגְּדוֹלָה אֲשֶׁר בְּגִבְעוֹן
sago ‡ accinctus † Ioab Et .*eorum facies ad* ‡ venit Hamasa &
וַעֲמָשָׂא בָּא לִפְנֵיהֶם וְיוֹאָב חָגוּר מִדּוֹ
super coniuncti gladij cingulum *ipsum* ‖ super & ,sui vestimenti
לְבֻשׁוֹ וְעָלָו חֲגוֹר חֶרֶב מְצֻמֶּדֶת עַל־
.‡ cecidit & ,est egressus ipse & ,sua vagina in eius lumbis
מָתְנָיו בְּתַעְרָהּ וְהוּא יָצָא וַתִּפֹּל׃
? mi frater *tu pax* ‡ Num :Hamasa ad Ioab Dixitque
9 וַיֹּאמֶר יוֹאָב לַעֲמָשָׂא הֲשָׁלוֹם אַתָּה אָחִי
,Hamasa barbam *in* Ioab dextera manus tenuit Et
וַתֹּחֶז יַד־יְמִין יוֹאָב בִּזְקַן עֲמָשָׂא
se obseruauit non Hamasa Et .*ei osculum dandum ad* †
10 לִנְשָׁק־לוֹ׃ וַעֲמָשָׂא לֹא־נִשְׁמַר
in illo *in* eum percussit Et .Ioab manu in ‡ qui gladio *in* ‖
בַּחֶרֶב אֲשֶׁר בְּיַד־יוֹאָב וַיַּכֵּהוּ בָהּ אֶל־
non & ,terram in eius intestina effudit & ,costa quinta
הַחֹמֶשׁ וַיִּשְׁפֹּךְ מֵעָיו אַרְצָה וְלֹא־
eius frater Abisai & ,Ioab Et .est mortuus & ,ei iterauit
שָׁנָה לוֹ וַיָּמֹת וְיוֹאָב וַאֲבִישַׁי אָחִיו
.Bichri filium Sebah *post est secutus*
רָדַף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃
Quis ‖ :dixit & ,Ioab pueris ‡ *eum super* ‡ stetit vir Et
11 וְאִישׁ עָמַד עָלָיו מִנַּעֲרֵי יוֹאָב וַיֹּאמֶר מִי
? Ioab post Dauidi † qui *quis* ‡ & ,Ioab *in* ‡ voluit qui
אֲשֶׁר חָפֵץ בְּיוֹאָב וּמִי אֲשֶׁר־לְדָוִד אַחֲרֵי יוֹאָב׃
altæ viæ medio in sanguine in ‡ inuolutus Hamasa Et
12 וַעֲמָשָׂא מִתְגֹּלֵל בַּדָּם בְּתוֹךְ הַמְסִלָּה
fecit circumire & ,populus omnis subsisteret quod ,vir vidit Et
וַיַּרְא הָאִישׁ כִּי־עָמַד כָּל־הָעָם וַיַּסֵּב
eum super proiecit & ,agrum in *alta* via de Hamasa
אֶת־עֲמָשָׂא מִן־הַמְסִלָּה הַשָּׂדֶה וַיַּשְׁלֵךְ עָלָיו
.subsisteret *&* ,eu *super venientem omnem* ‡ vidit cùm ,vestimentum
בֶּגֶד כַּאֲשֶׁר רָאָה כָּל־הַבָּא עָלָיו וְעָמָד׃
vir omnis transiuit ,*alta* via de fuit amotus Quando
13 כַּאֲשֶׁר הֹגָה מִן־הַמְסִלָּה עָבַר כָּל־אִישׁ
.Bichri filium Sebah *post* persequendum ad Ioab post
אַחֲרֵי יוֹאָב לִרְדֹּף אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי׃
,Abel in Israel tribus omnes in ‡ transiuit Et
14 וַיַּעֲבֹר בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָבֵלָה
,sunt congregati & ; Berim † omnia & ,Mahachah-Beth &
וּבֵית מַעֲכָה וְכָל־הַבֵּרִים וַיִּקָּלְהוּ
.eum post etiam venerunt &
וַיָּבֹאוּ אַף־אַחֲרָיו׃
-Beth Abelah in eum *super angustiarunt* ‖ & ,venerunt Et
15 וַיָּבֹאוּ וַיָּצֻרוּ עָלָיו בְּאָבֵלָה בֵּית
stetit ‡ & ,ciuitatem *ad* ‡ aggerem effuderunt & ,mahachah
הַמַּעֲכָה וַיִּשְׁפְּכוּ סֹלְלָה אֶל־הָעִיר וַתַּעֲמֹד
,Ioab *cum* ‡ qui ,populus omnis Et :antemurali in †
בַּחֵל וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר אֶת־יוֹאָב
.*murum faciendum cadere ad corrumpentes* ‡
מַשְׁחִיתִם לְהַפִּיל הַחוֹמָה׃

* viros ‡ in
conuocandum
יֵלֶךְ אַחַר
וַיּוֹחַר
ק
† vltra tempus
עַד רוּעַ
‡ tolle
לְקַח
† effugiat ex
עִיר נָצַל
חסר י
נָבַר
‡ existentibus apud lapidem magnum
* erat
‡ ante eos
† erat ‡ tunica
בּוֹא מַד
‖ eam
‡ gladius.
נָפַל
† saluus es
אָחַז
† vt oscularetur eum.
‖ à ‡ erat
נָכָה
מֵעָה
מוּת
persecuti sunt
‡ iuxta Hamasa
‖ Qualis est
* esse pro
‡ qualis
‡ voluit esse
‡ erat
סָלַל
amouit
רָאָה סָבַב
‡ quòd omnis qui veniebat ad
סָלַל
‡ per
† loca
בּוֹא
וַיִּקָּהֲלוּ
ק
† obsederunt
‡ iuxta צוּר
‡ steterunt
† viri ciuitatis
* erat
‡ concutiebant murum, vt eum ruere facerent.
חִיל נָפַל

fac & : rege meo domino cum transibit Chimham
כִּמְהָם יַעֲבֹר עִם־אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ וַעֲשֵׂה־
: rex D.xitque .tuis oculis in ‡ bonum quod ei
38 לוֹ אֵת אֲשֶׁר־טוֹב בְּעֵינֶיךָ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
bonum ‡ ei faciam *ego* & ,Chimham transeat Mecum
אִתִּי יַעֲבֹר כִּמְהָם וַאֲנִי אֶעֱשֶׂה־לּוֹ אֶת־הַטּוֹב
.tibi faciam me *super elegeris quod omne* & ,tuis oculis in
בְּעֵינֶיךָ וְכֹל אֲשֶׁר־תִּבְחַר עָלַי אֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃
:transiuit rex & ; Iarden populus omnis transiuit Et
39 וַיַּעֲבֹר כָּל־הָעָם אֶת־הַיַּרְדֵּן וְהַמֶּלֶךְ עָבָר
est reuersus & ,ei benedixit & ,Barzillai rex est osculatus &
וַיִּשַּׁק הַמֶּלֶךְ לְבַרְזִלַּי וַיְבָרְכֵהוּ וַיָּשָׁב
Chimhan & ,Ghilgal in rex transiuit Et .suum locum in
40 לִמְקֹמוֹ׃ וַיַּעֲבֹר הַמֶּלֶךְ הַגִּלְגָּלָה וְכִמְהָן
fecerunt transire & ,Iehudah populus omnis & ,eo cum transiuit
עָבַר עִמּוֹ וְכָל־עַם יְהוּדָה וַיַּעֲבִירוּ
.Israel populi dimidium etiam & ,regem
אֶת־הַמֶּלֶךְ וְגַם חֲצִי עַם יִשְׂרָאֵל׃
,regem ad *venientes* Israel vir omnis ecce Et
41 וְהִנֵּה כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל בָּאִים אֶל־הַמֶּלֶךְ
nostri fratres te sunt furati Cur : regem ad *dixerunt* ‡ &
וַיֹּאמְרוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ מַדּוּעַ גְּנָבוּךָ אַחֵינוּ
eius *domum* ‡ & ,regem fecerunt transire & ,Iehudah viri
אִישׁ יְהוּדָה וַיַּעֲבִרוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־בֵּיתוֹ
‡ eo cum Dauid viros omnes & ,Iardea
אֶת־הַיַּרְדֵּן וְכָל־אַנְשֵׁי דָוִד עִמּוֹ׃
vito *super* Iehudah vir omnis respondit Et
42 וַיַּעַן כָּל־אִישׁ יְהוּדָה עַל־אִישׁ
hoc cur & ,*me ad* † rex ‡ propinquus Quia : Israel
יִשְׂרָאֵל כִּי־קָרוֹב הַמֶּלֶךְ אֵלַי וְלָמָּה זֶּה
comedimus comedēdo Nunquid ? hoc *verbum super tibi est ira* ‡
חָרָה לְךָ עַל־הַדָּבָר הַזֶּה הֶאָכוֹל אָכַלְנוּ
? nobis *detulit* ‖ donatiuum *Si* * ?rege ex ‡
מִן־הַמֶּלֶךְ אִם־נִשֵּׂאת נִשָּׂא לָנוּ׃
:dixit & ,Iehudah viro Israel vir respondit Et
43 וַיַּעַן אִישׁ־יִשְׂרָאֵל אֶת־אִישׁ יְהוּדָה וַיֹּאמֶר
te præ ego ‡ Dauid in etiam & ,rege in mihi *manus* † Decem
עֶשֶׂר־יָדוֹת לִי בַמֶּלֶךְ וְגַם־בְּדָוִד אֲנִי מִמְּךָ
primum meum verbum fuit non & ,me flocci fecisti cur Et
וּמַדּוּעַ הֱקִלֹּתַנִי וְלֹא־הָיָה דְבָרִי רִאשׁוֹן
viri verbum fuit *durum* * Et ?meum regem *reducendū ad* † ,mihi
לִי לְהָשִׁיב אֶת־מַלְכִּי וַיִּקֶשׁ דְּבַר־אִישׁ
.Israel viri verbo *præ* Iehudah
יְהוּדָה מִדְּבַר אִישׁ יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XX. כ

Sebah eius nomen & ,*profectu sine* ‡ vir *euenit* ‡ ibi Et
1 וְשָׁם נִקְרָא אִישׁ בְּלִיַּעַל וּשְׁמוֹ שֶׁבַע
: dixit & ,buccina in clanxit & ; Iemini vir Bichri filius
בֶּן־בִּכְרִי אִישׁ יְמִינִי וַיִּתְקַע בַּשֹּׁפָר וַיֹּאמֶר
filio in nobis hæreditas neque ,Dauid in pars nobis est Non
אֵין־לָנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא נַחֲלָה־לָנוּ בְּבֶן־
.Israel sua *tentoria* ‡ ad † *Vir* ‖ ,Isai
יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלָיו יִשְׂרָאֵל׃
.Dauid *posterioribus* à Israel vir omnis ascendit Et
2 וַיַּעַל כָּל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל מֵאַחֲרֵי דָוִד
adhæserunt Iehudah *vir* † & .Bichri filium Sebah post
אַחֲרֵי שֶׁבַע בֶּן־בִּכְרִי וְאִישׁ יְהוּדָה דָּבְקוּ
.Ierusalaim ad vsque & ,Iarden à suo *rege in*
בְּמַלְכָּם מִן־הַיַּרְדֵּן וְעַד־יְרוּשָׁלָםִ׃
tulit & ,Ierusalaim suam domum in Dauid venit Et
3 וַיָּבֹא דָוִד אֶל־בֵּיתוֹ יְרוּשָׁלַםִ וַיִּקַּח
quas *pellices* ‡ mulieres decem rex
הַמֶּלֶךְ אֵת עֶשֶׂר נָשִׁים פִּלַגְשִׁים אֲשֶׁר
domo ‡ eas *dedit* * & ,domum custodiendum ad dimiserat
הִנִּיחַ לִשְׁמֹר הַבַּיִת וַיִּתְּנֵם בֵּית־
fuerunt & .est ingressus non eas ad & ,eas pauit & : custodiæ
מִשְׁמֶרֶת וַיְכַלְכְּלֵם וַאֲלֵיהֶם לֹא־בָא וַתִּהְיֶינָה
.vitæ viduitate ‡ *suæ mortis* diem ad vsque *vinctæ*
צְרֻרוֹת עַד־יוֹם מֻתָן אַלְמְנוּת חַיּוּת׃
mihi *Conuoca* † :Hamasa ad rex Dixitque
4 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־עֲמָשָׂא הַזְעֶק־לִי אֶת־

‡ est
‡ quod est
quicquid volueris à
נָשַׁק
קוּם
חעבירו
ק
חָצָה
veniens
* dixit
‡ familiam
עָנָה
‡ est
† mihi
‡ irasceris propter
‡ aliquid
* Num
‖ donauit
† partes
‡ sunt
קָלַל
† vt reduceretur
‡ durius
שׁוּב קָשָׁה
‡ casu erat
‡ impius
‖ Vnusquisque
† reuertatur
‡ tabernacula
עָלָה
‡ viri
regi
בּוֹא לָקַח
‡ concubinas
אֱנַשׁ
* posuit ‡ in
היה
‡ custodiæ ‡ in
מוּת חָיָה
† Congrega

. Audite : ciuitate de sapiens mulier clamauit Et
16 ותקרא אשה חכמה מן־העיר שמעו
, huc vsque Appropinqua : Ioab ad obsecro dicite : audite
שמעו אמרו־נא אל־יואב קרב עד־הנה
: mulier dixit Et .eam ad accessit Et .te ad loquar &
17 ואדברה אליך: ויקרב אליה ותאמר האשה
verba Audi : ei dixit Et .Ego ‡ : dixit & ;Ioab † tu Num
האתה יואב ויאמר אני ותאמר לו שמע דברי
:dicendo Dixitque ego Audiens † : dixit Et .tuæ ancillæ
18 [a]אמתך ויאמר שמע אנכי: ותאמר לאמר
Interrogando : dicendo ; principio in ‡ loquebantur Loquendo
דבר ידברו בראשנה לאמר שאול
:perfecerunt sic & ,Abel in interrogent
ישאלו באבל וכן [b]התמו:
quærens † tu .Israel fidelium pacificarum ‡ Ego
19 אנכי שלמי אמוני ישראל אתה מבקש
deglutiens ‖ Quare .Israel in matrem * & , ciuitatem interficere
[c]להמית עיר ואם בישראל למה תבלע
: dixit & , Ioab respondit Et ? Domini hæreditatem
20 נחלת יהוה: [d]ויען יואב ויאמר
.corrumpam si & ,deglutiam si ‡ ,mihi absit Absit
חלילה חלילה לי אם־אבלע ואם־אשחית:
Ephraim monte de vir quia , verbum † ita Non
21 לא־כן הדבר כי איש מהר אפרים
regem in ‡ suam manum leuauit , eius nomen Bichri filius Sebah
שבע בן־בכרי שמו נשא ידו במלך
.ciuitate desuper abibo ‖ & , solum illum Tradite : Dauid in
בדוד [e]תנו־אתו לבדו [f]ואלכה מעל העיר
proiectum † eius caput Ecce : Ioab ad mulier Dixitque
ותאמר האשה אל־יואב הנה ראשו משלך
ad mulier venit Et .murum per te ad
22 אליך בעד החומה: ותבוא האשה אל־
caput absciderunt & , sua sapientia in populum omnem
כל־העם בחכמתה ויכרתו את־ראש
clanxit Et .Ioab ad proiecerunt & , Bichri filij Sebah
שבע בן־בכרי וישלכו אל־יואב ויתקע
.sua tentoria † ad vir * vrbe desuper † sunt dispersi & ,buccina in
בשפר [g]ויפצו מעל־העיר איש לאהליו
.regem ad Ierusalaim est reuersus Ioab Et
ויואב שב ירושלם אל־המלך:
Benaiah Et .Israel exercitum omnem ad ‡ Ioab Et
23 ויואב אל כל־הצבא ישראל ובניה
.Pelethi super & ,Cerethi super Iehoiadah filius
בן־יהוידע על־הכרי ועל־[h]הפלתי:
filius Iehosaphath & : tributum super Adoram Et
24 ואדרם על־[i]המס ויהושפט בן־
,Sadoc & scriba Seia Et .commemorans * Achilud
25 אחילוד המזכיר: ושיא ספר וצדוק
erat Iairites Hira etiam Et .sacerdotes Ebiathar &
26 ואביתר כהנים: וגם עירא היארי היה
.Dauidi sacerdos
כהן לדוד:

† es ‡ Sunt, † Audio. [a] אמה ‡ olim, perfecta sunt [b] תמם ‡ Abela sum inter pacificas & fideles † quæris * metropolim ‖ dissipas [c] מות [d] עלה ‡ vt subuertam & disperdam. † se habet res, sed ‡ contra ‖ recedam à [e] נתן [f] ילך † proiicitur ‡ ab * vnusquisque † tabernacula [g] פוץ ‡ erat super הכרתי ק [h] פלא [i] מסס * à commentariis. שוא ק princeps ipsi

CAP. XXI. כא

anno , annis tribus Dauid diebus in fames fuit Et
1 [k]ויהי רעב בימי דוד שלש [l]שנים שנה
.Domini facies ‡ Dauid requisiuit & : annum post
אחרי שנה ויבקש דוד את־[m]פני יהוה
domum ad † & , Saul Ad ‖ :Dominus dixit &
ויאמר יהוה [o] אל־שאול ואל־בית
.Ghibhonitas interfecit quod super , sanguinum
הדמים על אשר־[n]המית את־הגבענים:
:eos ad dixit & , Ghibhonitas ad rex vocauit Et
2 ויקרא המלך לגבענים ויאמר אליהם
residuo de quin , ipsi Israel filiis de non Ghibhonitæ Et
והגבענים לא מבני ישראל המה כי אם־מיתר
quæsiuit & .eis iurauerunt Israel filij &, Emoræorum
האמרי ובני ישראל נשבעו להם ויבקש
.Iehudah & , Israel filiis ipsum zelando in ‡ ,eos percutere Saul
שאול [o]להכתם [p]בקנאתו לבני־ישראל ויהודה:
,vobis faciam Quid : Ghibhonitas ad Dauid Dixitque
3 ויאמר דוד אל־הגבענים מה אעשה לכם

[k] היה [l] שנה ‡ faciem [m] פנה ‖ Propter † propter familiam sanguinariam, eo [n] מות erant, sed de residuis ‡ quando zelatus est pro [p] נכה [o] קנא

:Domini hæreditati benedicite & ‡ , † expiabo quo in &
ובמה אכפר וברכו את־נחלת יהוה:
aurum & argentum * nobis ‖ Non ;Ghibhonitæ ei Dixeruntque
4 ויאמרו לו הגבענים אין־לי כסף וזהב
virum † nobis ‡ non & , eius domo ‡ cum & ,Saul cum
עם־שאול ועם־ביתו ואין־לנו איש
, dicentes vos Quod * : dixit Et .Israel in interficere
להמית בישראל ויאמר מה־אתם אמרים
Viri : regem ad Dixeruntque .vobis faciam
5 אעשה לכם: ויאמרו אל־המלך האיש
disperderemur ,nos in † cogitauit qui & ,nos consumpsit qui
אשר [a]כלנו ואשר דמה־לנו נשמדנו
nobis Dentur : Israel termino omni in stando à
6 מהתיצב בכל־גבל ישראל: [b]ינתן־לנו
Domino eos strangulabimus ‡ & ,eius filiis è viri septem
שבעה אנשים מבניו [c]והוקענום ליהוה
Ego : rex Dixitque .Domini electi Saul Ghibhah in
בגבעת שאול בחיר יהוה ויאמר המלך אני
filio Mephiboseth super rex pepercit Et .dabo
7 אתן: ויחמל המלך על־מפיבשת בן־
† quod Domini iusiurandum super ‡ . Saul filij ,Ionathan
יהונתן בן־שאול על־שבעת יהוה אשר
.Saul filium Ionathan inter & ,Dauid inter ,eos inter
בינתם בין דוד ובין יהונתן בן־שאול:
, Aiah filiæ Rispah filios duos rex tulit Et
8 [d]ויקח המלך את־[e]שני בני רצפה בת־איה
; Mephiboseth & , Armoni , Saul ipsi peperit quos
אשר ילדה לשאול את־ארמני ואת־מפיבשת
peperit quos , Saul filiæ Michal filios quinque &
ואת־חמשת בני מיכל בת־שאול אשר ילדה
manu in eos dedit Et .Mecholathitæ Barzillai filio Hadriel ipsi
9 לעדריאל בן־ברזלי המחלתי: ויתנם ביד
,Domini facies ad ‡ monte in eos strangulauerunt † & ,Ghibhonitarum
הגבענים ויקיעם בהר לפני יהוה
diebus in fuerunt occisi ipsi & ; pariter hi septem ceciderunt ‡ &
[g]ויפלו שבעתים יחד והם [h]המתו [i]בימי
hordeorum ‖ messis principio in * primis in messis
קציר בראשנים [k]תחלת קציר שערים:
cum extendit & , saccum Aiah filia Rispah tulit Et
10 ותקח רצפה בת־איה את־השק [l]ותטהו
aqua stillaret donec , messis principio à petram ad ‡ sibi
לה אל־הצור מתחלת קציר עד נתך־מים
cælorum volucrem dedit ‡ non & : cælis è eos super
עליהם מן־השמים ולא־נתנה עוף השמים
.nocte agri bestiam & † , die eos super requiescere
לנוח עליהם יומם ואת־חית השדה לילה:
Rispah fecerat quod Dauid est nunciatum Et
11 [m]ויגד לדוד את אשר־[n]עשתה רצפה
.Saul pellex Aiah filia
בת־איה פלגש שאול:
& , Saul ossa tulit & ,Dauid abiit Et
12 [o]וילך דוד ויקח את־עצמות שאול ואת־
,Ghilhad Iabes dominis à eius filij Ionathan ossa
עצמות יהונתן בנו מאת בעלי יבש גלעד
quo , san-Beth platea de ea fuerant furati qui
אשר גנבו אתם מרחב בית־שן אשר
Pelistim percutiendi ‖ die in ,Pelistim ibi eos suspenderāt
[p]תלום שם הפלשתים ביום [q]הכות פלשתים
inde fecit ascendere Et .Ghilboah in Saul
13 את־שאול בגלבע: [r]ויעל משם
,eius filij Iehonathan ossa & , Saul ossa
את־עצמות שאול ואת־עצמות יהונתן בנו
.affixorum ossa collegerunt &
ויאספו את־עצמות [s]המוקעים:
eius filij Ionathan & , Saul ossa sepelierunt Et
14 ויקברו את־עצמות־שאול ויהונתן בנו
.eius patris Chis sepulchro in Selah in Biniamin terra in
בארץ בנימן בצלע בקבר קיש אביו
fuit exorabilis & ; rex præceperat quæ omnia fecerunt Et
ויעשו כל אשר־צוה המלך ויעתר
.hæc post terræ Deus
אלהים לארץ אחרי־כן:

† peccatum, ‡ vt benedicatis ‖ est * quæstio super argento & auro לנו ק ‡ familia ‡ est † voluntas quæquam interficiendi * Quidquid dixeritis † de nobis, quod ne staremus יתן ק [a] כלה [b] נתן ‡ affigemus [c] יקע ‡ propter † fuit [d] לקח [e] שנה [f] בנה † suspenderunt ‡ coram Dño, ‡ mortui sunt יתיר י והמה ק [g] נפל [h] מות * diebus ‖ hordeaceæ. בתחלת ק [i] יום [k] חלל ‡ super [l] נטה ‡ peruersit aues † nec [m] נגד [n] עשה concubina [o] ילך maioribus in qua ‖ qua percusserunt תלאום ק [p] תלה [q] נכה [r] עלה [s] יקע propitiatus est [t] עתר

Dolores me præuenerunt : me circundederunt inferi Funes

סבב[a] 6 חבלי שאול [a] סבני קדמני

mortis laquei.

יקש[b] מקשי־מות׃[b]

tribulatione mea inuocaui — meum Deum ad & ,Dominum inuocabo mihi angustia In

† clamaui. ‡ templo — 7 בצר־לי אקרא יהוה ואל־אלהי

meus clamor & , meam vocem suo palatio ‡ de exaudiuit Et.clamabo†

שוע[c] אקרא וישמע מהיכלו קולי [c] ושועתי

eius aures in.

באזניו׃

fundamenta ; terra contremuit & ,est commota Et

ויתגעש קׄ 8 ו[d] תגעש ותרעש הארץ [d] מוסדות

.ei est iratus quoniam ,sunt commota & : contremuerunt cælorum *

יסד[d] השמים ירגזו ויתגעשו כי־חרה לו׃

* cæli commota sunt, ‡ ita — :deuorabit eius ore,de ignis & ,eius naso ‡ in fumus Ascendit

9 עלה עשן באפו ואש מפיו תאכל

.eo ab sunt succensi carbones

גחלים בערו ממנו׃

sub caligo & : descendit & ,cælos inclinauit Et

נטה[e] 10 ויט [e] שמים וירד וערפל תחת

.eius pedibus

רגליו׃

super est visus & : volauit & , Cherub super equitauit Et

עוף [f] ראה 11 וירכב על־כרוב ויעף [g] וירא על־

.venti pennas

כנפי־רוח׃

tenebras in circuitu suo tabernacula, — colligantiam ,opertoria suos circuitus obscuritatem posuit Et

שות [i] סכך[h] 12 [h] וישת חשך סביבתיו [i] סכות חשרת־

† cælorum. — .atherum † nubes aquarum

מים [k] עבי שחקים׃

עבר[k] — .ignis carbones sunt succensi eius regione ‡ fulgore Præ

‡ in conspectu — 13 מנגה נגדו בערו גחלי־אש׃

dedit Altissimus & .Dominus cælis de Tonauit

עלה[l] 14 ירעם מן־שמים יהוה [l] ועליון יתן

.suam vocem

קולו׃

: eos contriuit & ,fulgur : eos dispersit & ,sagittas misit Et

ויהם קׄ 15 וישלח [m] חצים [n] ויפיצם ברק [o] ויהמם׃

fundamenta sunt reuelata ,maris aluei † apparuerunt Et

חצץ [m] פוץ[n] 16 ויראו אפקי ים [p] יגלו מסדות

.eius nasi ‡ spiritus inspiratione ab Domini increpatione in ‡ ,orbis

המם [o] גלה[p] — † effusiones ‡ propter increpationem ‡ iræ — תבל בגערת יהוה מנשמת רוח אפו׃

aquis de me eduxit ‖ ,me assumpsit ,altitudine * de Misit

‡ summo ‖ traxit — 17 ישלח ממרום [t] יקחני [f] ימשני ממים

.multis

רבים׃

תבל [q] לקח — quia ,me odientibus † ab , forti meo inimico ab me Liberauit

משה[f] 18 [t] יצילני מאיבי [u] עז משנאי כי

† odio habentibus — .me præ erant robusti ‡

אמצו ממני׃

נצל [t] עזז[u] — Dominus fuit Et .mei exitij ‡ die in me Præuenerunt

‡ robustiores erant ‡ afflictionis meæ. *baculus — 19 יקדמני ביום אידי ויהי יהוה

* mihi fulcrum.

משען לי׃

quoniam ,me liberauit : me latitudinem ad eduxit Et

יצא[x] 20 [x] ויצא למרחב אתי יחלצני כי־

.me in complacuit

חפץ בי׃

.meam iustitiam secundum Dominus mihi Retribuit

21 יגמלני יהוה כצדקתי

.mihi reddidit meorum manuum munditiam secundum

ברר[y] [y] כבר ידי [z] ישיב לי׃

שוב[z] — .meo Deo à egi impiè non & ,Domini vias custodiui Quia

22 כי שמרתי דרכי יהוה ולא רשעתי מאלהי׃

: eius statuta & ,meo conspectu in eius iudicia omnia Quia

חקק[a] 23 כי כל־משפטו לנגדי [a] וחקתיו

.eo ab recedam non

לא־אסור ממנה׃

.mea iniquitate ab me custodiui & ,ei perfectus fui Et

עור[b] 24 ואהיה תמים לו ואשתמרה [b] מעוני׃

meam iustitiam secundum mihi Dominus restituit Et

25 וישב יהוה לי כצדקתי

:Israel cum Pelistinis bellum adhuc fuit Et

חיה[a] 15 [a] ותהי־עוד מלחמה לפלשתים את־ישראל

cum pugnauerunt & ,eo cum eius serui & ,Dauid descendit &

ירד[b] [b] וירד דוד ועבדיו עמו וילחמו את־

.Dauid est fatigatus & , Pelistinis — defecit

עוף[c] פלשתים [c] ויעף דוד׃

‡ de filiis gigantu. — pondus & .Haraphah † natu in ‡ qui ,benob-Isbi Et

וישבי קׄ 16 וישבו בנב אשר בילידי הרפה ומשקל

accinctus ‡ ipse & ,æris ponderis ‖ trecentorum ‡ eius hastæ *

קינו שלש מאות משקל נחשת והוא חגור

! ferri ‡ erat seclorum ense ‡ cogitauit — .Dauid percutere dixit ‡ & ,nouo *

חדשה ויאמר [d] להכות את־דוד׃

percussit & ,Serujah filius Abisai est auxiliatus Et

נכר[d] 17 ויעזר־לו אבישי בן־צרויה ויך את־

Dauid viri iurauerunt Tunc .eum interfecit & , Pelisteum

מות[e] הפלשתי [e] וימתהו אז נשבעו אנשי־דוד

, prœlium in nobiscum vltrà egredieris Non :dicendo ei

יצא[f] ne extinguas — לו לאמר לא־[f] תצא עוד אתנו במלחמה

.Israel lucernam extingues nec

ולא תכבה את־נר ישראל׃

Ghob in bellum adhuc fuit & sic post fuit Et

חיה[g] hæc — 18 [g] ויהי אחרי־כן ותהי־עוד המלחמה בגב

Chusathites Sibbechai percussit Tunc : Pelistim cum

עם־פלשתים אז הכה סבכי החשתי

.Haraphah † natu in ‡ qui ,Saph

‡ erat de filiis † gigantu. — את־סף אשר בילדי הרפה׃

:Pelistim cum Ghob in bellum adhuc fuit Et

19 ותהי־עוד המלחמה בגוב עם־פלשתים

halachmites-Beth Oregim † Iahare filius Elchanan percussit & — † texentium

נכה[h] [h] ויך אלחנן בן־יערי ארגים בית הלחמי

liciatorium tanquã ‡ eius hastæ lignũ & ;Ghittæum Gholiath — † erat

חנר[i] את גלית הגתי ועץ [i] חניתו כמנור

fuit & ; Ghath in bellum adhuc fuit Et .texentium

20 ארגים׃ ותהי־עוד מלחמה בגת ויהי

eius pedum digiti & ,eius manuum digiti & ,mensuræ * vir — * magnæ

מדון קׄ איש [k] מדין ואצבעת ידיו ואצבעות רגליו

ipse ‖ etiam & ,numero quatuor & viginti ,sex & ,sex

מדד[k] שש ושש עשרים וארבע מספר וגם־הוא

,Israel affecit probris Et .Haraphah ‡ natus. — ‡ erat de

21 ילד להרפה ויחרף את־ישראל

.Dauid fratris Simhah filius ,Ionathan eum percussit &

שמעא קׄ ויכהו יהונתן בן־שמעי אחי דוד׃

:Gath in Haraphah ipsi † sunt nati ij , Quatuor

22 את־ארבעת אלה ילדו להרפה בגת

† consternati ‡ mortui sunt per manum — .eius seruorum manu in * & ,Dauid manu in ceciderunt ‡ &

נפל[l] [l] ויפלו ביד־דוד וביד עבדיו׃

CAP. XXII. כב

cantici verba Domino Dauid est locutus Et

שור[m] 1 וידבר דוד ליהוה את־דברי [m] השירה

‡ qua ‖ manu — omnium vola ‖ de eum Dominus liberauit ‡ , die in , huius

נצל [n] כפף[o] הזאת ביום [n] הציל יהוה אתו [o] מכף כל־

* manu — .Saul vola * de & ,suorum inimicorum

איביו ומכף שאול׃

† ait — ,mea munitio ‡ & ,mea petra Dominus : dixit Et

2 ויאמר יהוה סלעי ומצדתי

.mihi meus liberator &

ומפלטי־לי׃

cornu & ,meum scutum :eo in sperabo ,mea petra Deus — fortitudo

3 אלהי צורי אחסה־בו מגני וקרן

meus saluator : meum refugium & , meus eleuator , meæ salutis

ישע[p] ישעי משגבי ומנוסי [p] משעי

.me fecisti saluum rapina à

מחמס [a] תשעני׃

meis inimicis ab & , Dominum inuocabo Laudabilem

4 מהלל אקרא יהוה ומאיבי

.ero saluus

אושע׃

torrentes ;mortis contritiones me circundederunt Quia

5 כי אפפני משברי־מות נחלי

.me terruerunt belial impij

בליעל יבעתני׃

.eius oculorum conſpectu in eam munditiam ſecundum

כְּבֹרִי לְנֶגֶד עֵינָיו׃

.eris perfectus perfecto forti cum : eris pius pio Cum

26 עִם־חָסִיד תִּתְחַסָּד עִם־גְּבוֹר תָּמִים תִּתַּמָּם׃

.te facies peruerſum peruerſo cum & ; eris mundus mundo Cum

27 עִם־[a]נָבָר תִּתָּבָר וְעִם־עִקֵּשׁ תִּתַּפָּל׃

ſuper † tuos oculos & :facies ſaluum afflictum ‖ populum Et

28 וְאֶת־עַם עָנִי [b]תּוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל־

. ‡ humiliabis , excelſos

[c]רָמִים תַּשְׁפִּיל׃

illuſtrabit * Dominus & :Domine mea lucerna ‡ tu Quia

29 כִּי־אַתָּה נֵירִי יְהוָה וַיהוָה [d]יַגִּיהַּ

.meam obſcuritatem

חָשְׁכִּי׃

.murum tranſiliam meo Deo in :agmen percurram ‖ te in Quia

30 כִּי בְכָה אָרוּץ גְּדוּד בֵּאלֹהַי אֲדַלֶּג־שׁוּר׃

; conflatum ‡ Domini eloquium :eius via † perfecta Dei

31 הָאֵל [e]תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְהוָה צְרוּפָה

.ſe in ſperantibus omnibus ipſe ‡ ſcutum

[f]מָגֵן הוּא לְכֹל [g]הַחֹסִים בּוֹ׃

petra ‖ quis & ? Dominum præter Deus * quis Quia

32 כִּי מִי־אֵל מִבַּלְעֲדֵי יְהוָה וּמִי צוּר

? noſtrum Deum præter

מִבַּלְעֲדֵי אֱלֹהֵינוּ׃

.meam viam perfectam ſoluit & ,virtutis † mea fortitudo Deus

33 הָאֵל מָעוּזִּי חָיִל [h]וַיַּתֵּר תָּמִים דַּרְכּוֹ׃

mea excelſa ſuper & ,ceruarum tanquã meos pedes Adæquans ‡

34 מְשַׁוֶּה רַגְלָיו כָּאַיָּלוֹת וְעַל־[i]בָּמֹתַי

.me ſtatuet

יַעֲמִידֵנִי׃

arcus eſt contritus & :bellum ad meas manus Docens

35 מְלַמֵּד יָדַי לַמִּלְחָמָה [k]וְנִחַת קֶשֶׁת־

.meis brachiis æreus

נְחוּשָׁה זְרֹעֹתָי׃

tua manſuetudine † & :tuæ ſalutis ſcutum mihi dediſti Et

36 [l]וַתִּתֶּן־לִי מָגֵן יִשְׁעֶךָ וַעֲנֹתְךָ

.me multiplicabis ‡

[m]תַּרְבֵּנִי׃

.mea vertebra nutarunt * non & ;me ſubter meũ paſſum Dilatabis ‡

37 תַּרְחִיב צַעֲדִי תַּחְתֵּנִי וְלֹא מָעֲדוּ קַרְסֻלָּי׃

redibo ‡ non & ;eos diſperdam † & ,meos inimicos Perſequar

38 אֶרְדְּפָה אֹיְבַי וָאַשְׁמִידֵם וְלֹא אָשׁוּב

.eos conſumere vſque

עַד־[n]כַּלּוֹתָם׃

ceciderunt & ,ſurgent non & ,eos transfixi ‡ & ,eos conſumpſi Et

39 וָאֲכַלֵּם וָאֶמְחָצֵם וְלֹא יְקוּמוּן [o]וַיִּפְּלוּ

.meis pedibus ſub

תַּחַת רַגְלָי׃

incuruabis ‖ :prœlium ad virtute * me accinxiſti Et

40 [p]וַתַּזְרֵנִי חַיִל לַמִּלְחָמָה תַּכְרִיעַ

.me ſubtus meos † inſurgentes

קָמַי תַּחְתֵּנִי׃

, me habentes odio :ceruicem mihi dediſti meos inimicos Et

41 וְאֹיְבַי [q]תַּתָּה לִּי עֹרֶף מְשַׂנְאַי

.eos excidi &

וָאַצְמִיתֵם׃

non & , Dominum ad ,ſaluator ‡ non & , Aſpexerunt

42 [r]יִשְׁעוּ וְאֵין מֹשִׁיעַ אֶל־יְהוָה וְלֹא

.eis reſpondit

[ſ]עָנָם׃

platearum lutum ſicut ;terræ puluerem ſicut eos contudi Et

43 וְאֶשְׁחָקֵם כַּעֲפַר־אֶרֶץ כְּטִיט־חוּצוֹת

.eos diſtendam ‖ ,eos comminuam *

[t]אֲדִקֵּם אֶרְקָעֵם׃

caput in me Cuſtodies .mei populi contentionibus † à me eruiſti Et

44 וַתְּפַלְּטֵנִי [u]מֵרִיבֵי עַמִּי תִּשְׁמְרֵנִי לְרֹאשׁ

.mihi ſeruient ‡ noui non ‡ ,populus : gentium

גּוֹיִם עַם לֹא־יָדַעְתִּי יַעַבְדֻנִי׃

.mihi audient auris audire ‖ Ad .mihi mentientur alienigenæ * Filij

45 [x]בְּנֵי נֵכָר יִתְכַּחֲשׁוּ־לִי לִשְׁמוֹעַ אֹזֶן יִשָּׁמְעוּ לִי׃

.ſuis clauſuris à ſe cingent & ,defluent alienigenæ † Filij

46 בְּנֵי נֵכָר [y]יִבֹּלוּ וְיַחְגְּרוּ מִמִּסְגְּרוֹתָם׃

vito

peruerſus erit [a]בָּרַר ‖ pauperem † pones [b]יָשַׁע ‡ eos: [c]רוּם ‡ es * illuminabit tenebras meas. [d]נָגַהּ ‖ conteram exercitum: † eſt ‡ ſublimatum [e]תָּמַם ‡ eſt [f]גָּנַן [g]חָסָה * eſt ‖ fortis † in exercitu, דרכי ק ‡ Ponens [h]נָתַר [i]בָּמָה רגלי ק [k]חָתַת † in [l]נָתַן ‖ multiplicaſti [m]רָבָה ‡ Dilataſti * declinauerũt tali mei. Perſecutus ſum † diſperdidi ‡ ſum reuerſus donec conſumpſi [n]כָּלָה ‡ perfodi [o]נָפַל * fortitudine ‖ incuruaſti [p]אָזַר † in me [q]נָתַן ‡ fuit [r]שָׁעָה exaudiuit eos. [ſ]עָנָה * comminui ‖ diſtendi [t]דָּקַק [u]רוּב † contradictionibus populorum. Cuſtodiſti ‡ quẽ ‡ ſeruiuit * alieni mentiti ſunt ‖ auditum † alieni defluxerunt, & contremuerunt [x]בָּנָה [y]נָבַל

exaltetur & :mea petra benedictus & , Dominus Viuit

47 חַי־יְהוָה וּבָרוּךְ צוּרִי [a]וְיָרֻם

.meæ ſalutis petra Deus

אֱלֹהֵי צוּר יִשְׁעִי׃

.me ſubtus populos ſubmittens & , mihi vindictas dans Deus

48 הָאֵל הַנֹּתֵן נְקָמֹת לִי [b]וּמוֹרִיד עַמִּים תַּחְתֵּנִי׃

meis inſurgentibus ab & , meis inimicis ab me educens Et

49 [d]וּמוֹצִיאִי מֵאֹיְבָי [c]וּמִקָּמַי

.me liberabis rapinarum viro à , me eleuabis

תְּרוֹמְמֵנִי מֵאִישׁ חֲמָסִים [e]תַּצִּילֵנִי׃

tuo nomini & ,gentibus in Domine tibi confitebor Propterea

50 עַל־כֵּן אוֹדְךָ יְהוָה בַּגּוֹיִם וּלְשִׁמְךָ

. pſallam

אֲזַמֵּר׃

miſericordiam faciens & , ſui regis ſalutum Turris

51 מִגְדּוֹל יְשׁוּעוֹת מַלְכּוֹ וְעֹשֶׂה־חֶסֶד

. ſeculum in vſque eius ſemine & ,Dauid ſuo vncto ‡

לִמְשִׁיחוֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד־עוֹלָם׃

CAP. XXIII. כג

filius Dauid Dixit .nouiſſima Dauid verba ‡ hæc Et

1 וְאֵלֶּה דִּבְרֵי דָוִד הָאַחֲרֹנִים נְאֻם דָּוִד בֶּן־

Dei vnctus ‡ , excelſus conſtitutus ‡ vir dixit & , Iſai

יִשַׁי וּנְאֻם הַגֶּבֶר [f]הֻקַם עָל מְשִׁיחַ אֱלֹהֵי

Domini Spiritus .Iſrael pſalmis iucundus * & , Iahacob

2 יַעֲקֹב וּנְעִים זְמִרוֹת יִשְׂרָאֵל׃ רוּחַ יְהוָה

.meam linguam ſuper † eius ſermo & , me in ‖ eſt locutus

דִּבֶּר־בִּי [g]וּמִלָּתוֹ עַל־לְשׁוֹנִי׃

: Iſrael petra ‡ eſt locutus mihi ; Iſrael Deus Dixit

3 אָמַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לִי דִבֶּר צוּר יִשְׂרָאֵל

.Dei timoris ‖ dominator * iuſtus , homine in dominans ‡

מוֹשֵׁל בָּאָדָם צַדִּיק מוֹשֵׁל יִרְאַת אֱלֹהִים׃

denſitates non † manè : Sol orietur matutina lux ſicut Et

4 וּכְאוֹר בֹּקֶר יִזְרַח־שָׁמֶשׁ בֹּקֶר לֹא עָבוֹת

ſic non Quia .terra de germen ‡ pluuia à ſplendore à

5 מִנֹּגַהּ מִמָּטָר דֶּשֶׁא מֵאָרֶץ׃ כִּי־לֹא־כֵן

‡ mihi poſuit ſeculi † pactum quia , Deo cum mea domus

בֵּיתִי עִם־אֵל כִּי בְרִית עוֹלָם שָׂם לִי

,mea ſalus cuncta quoniam. cuſtoditum & ,omnibus diſpoſitum

עֲרוּכָה בַכֹּל וּשְׁמֻרָה כִּי־כָל־יִשְׁעִי

belial † Et .faciet germinare non quia ; voluntas omnis &

6 וְכָל־חֵפֶץ כִּי־לֹא יַצְמִיחַ׃ וּבְלִיַּעַל

.capient manu in non quia .ipſi vniuerſi motus ſpina ‡ tanquam

כְּקוֹץ [h]מֻנָד כֻּלָּהֶם כִּי־לֹא בְיָד [i]יִקָּחוּ׃

ligno & ,ferro replebitur ,eas in tetigerit ‡ vir Et

7 וְאִישׁ [k]יִגַּע בָּהֶם יִמָּלֵא בַרְזֶל וְעֵץ

.manſione * in comburentur comburendo igne in & : lanceæ

[l]חֲנִית וּבָאֵשׁ שָׂרוֹף יִשָּׂרְפוּ [m]בַּשָּׁבֶת׃

Sedens :Dauid ipſi ‡ qui fortium nomina † Iſta

8 אֵלֶּה שְׁמוֹת הַגִּבֹּרִים אֲשֶׁר לְדָוִד יֹשֵׁב

Hadino ipſe , tertiarius * caput ſapiens ſede ‡ in

בַּשֶּׁבֶת תַּחְכְּמֹנִי רֹאשׁ הַשָּׁלִשִׁי הוּא עֲדִינוֹ

.vna vice in occiſos † octingentos ſuper ‖ ,Heſnita

הָעֶצְנִי עַל־שְׁמֹנֶה [n]מֵאוֹת חָלָל בְּפַעַם אֶחָד׃

tres inter , Achochi filij Dodo filius Elhazar eum poſt Et

9 וְאַחֲרוֹ אֶלְעָזָר בֶּן־דֹּדוֹ בֶּן־אֲחֹחִי בִּשְׁלֹשָׁה

,Peliſtæos in eos probris afficiendo in ‡ , Dauid cum fortes

גִבֹּרִים עִם־דָּוִד בְּחָרְפָם בַּפְּלִשְׁתִּים

viri aſcenderunt * & , prœlium in illic erant collecti ‡

נֶאֶסְפוּ־שָׁם לַמִּלְחָמָה [o]וַיַּעֲלוּ אִישׁ

,Peliſtim in percuſſit & , ſurrexit Ipſe .Iſrael

10 יִשְׂרָאֵל׃ הוּא קָם [p]וַיַּךְ בַּפְּלִשְׁתִּים

eius manus adhæreret & ,eius manus defatigaretur quo vſque ‖

עַד כִּי־יָגְעָה יָדוֹ וַתִּדְבַּק יָדוֹ

die in magnam ſalutem Dominus fecit Et .gladium ad

אֶל־הַחֶרֶב [q]וַיַּעַשׂ יְהוָה תְּשׁוּעָה גְדוֹלָה בַּיּוֹם

.ſpoliandum ad tantùm eum poſt reuertebantur † populus & , illa

הַהוּא וְהָעָם יָשֻׁבוּ אַחֲרָיו אַךְ לְפַשֵּׁט׃

ſunt collecti ‡ & . Hararites Aghe filius Sammah eum poſt Et

11 וְאַחֲרָיו שַׁמָּא בֶן־אָגֵא הָרָרִי וַיֵּאָסְפוּ

plena campi pars ‡ ibi erat & : villa in Peliſtim

פְלִשְׁתִּים לַחַיָּה [r]וַתְּהִי־שָׁם חֶלְקַת הַשָּׂדֶה מְלֵאָה

fortitudo [a]רוּם fortitudo deficiens [b]יָרַד in me [c]יָצָא [d]קוּם iniquo [e]נָצַל Magnificans ſalutes מגדול ק ‡ Chriſto ‡ ſunt ‡ qui eſt ‡ Chriſtus [f]קוּם ‡ dulcis carminibus ‖ per † fuit [g]מָלַל ‡ ſortis ‡ dominator in hominibus * ſit ‖ cum timore † abſq; nubibus ‡ herba † æternum ‡ ritè † impij ‡ ſpinæ mouentur [h]נוּד [i]לָקַח ‡ qui [k]נָגַע * habitaculo. [l]חָנָה [m]יָשַׁב † ſunt ‡ erant ‡ cathedra magnorum. ‖ qui occidit † viros [n]מֵאָה דודו ק ‡ quando probris affecerunt הגברים ק ‡ qui congregati * eò [o]עָלָה [p]נָכָה ‖ donec deficeret [q]עָשָׂה † reuerſus eſt ‡ congregati ‡ poſſeſſio [r]הָיָה

ftetit Et .Peliftim *faciebus* à fugerat populus & , lentium
12 עַרְשִׁים וְהָעָם ᵃנָס מִפְּנֵי פְלִשְׁתִּים׃ וַיִּתְיַצֵּב
; Peliftim percuffit & ,eam liberauit & ,*partis* medio in
בְּתוֹךְ־הַחֶלְקָה ᵇוַיַּצִּילֶהָ וַיַּךְ אֶת־פְּלִשְׁתִּים
.magnam falutem Dominus fecitque
וַיַּעַשׂ יְהוָה ᶜתְּשׁוּעָה גְדוֹלָה׃
venerunt & ;*capitibus* † triginta ex tres defcenderunt Et
13 ᵈוַיֵּרְדוּ שְׁלֹשִׁים מֵהַשְּׁלֹשִׁים רֹאשׁ וַיָּבֹאוּ
turma ‖ & : Hadullam fpeluncam ad Dauid ad *meffem ad* *
אֶל־קָצִיר אֶל־דָּוִד אֶל־מְעָרַת עֲדֻלָּם וְחַיַּת
Dauid Et .Rephaim ‡ valle in *caftrametans* † Peliftim
14 פְּלִשְׁתִּים ᵉחֹנָה בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וְדָוִד
.lechem-Beth * tunc , Peliftim *ftatio* ‖ & ; præfidio in ‡ tunc
אָז בַּמְּצוּדָה ᶠוּמַצַּב פְּלִשְׁתִּים אָז בֵּית לָחֶם׃
aquis me portabit Quis † :ait & ,Dauid defiderauit Et
15 וַיִּתְאַוֶּה דָוִד וַיֹּאמַר מִי ᵍיַשְׁקֵנִי מַיִם
irruperunt Et .porta in ‡ quæ lechem-Beth cifterna de
16 מִבֹּאר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשָּׁעַר׃ וַיִּבְקְעוּ
haurerunt & , Peliftim *caftrametationem* ‡ in fortes tres
שְׁלֹשֶׁת הַגִּבֹּרִים בְּמַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים וַיִּשְׁאֲבוּ־
portauerunt & , porta in * quæ , lechem-Beth cifterna de aquas
מַיִם מִבֹּאר בֵּית־לֶחֶם אֲשֶׁר בַּשַּׁעַר ᵍוַיִּשְׂאוּ
libauit & , eas bibere voluit non & :Dauid ad attulerunt &
ʰוַיָּבִאוּ אֶל־דָּוִד וְלֹא אָבָה ⁱלִשְׁתּוֹתָם וַיַּסֵּךְ
Domine mihi Abfit : dixit Et .Domino eas
17 אֹתָם לַיהוָה׃ וַיֹּאמֶר חָלִילָה לִּי יְהוָה
abeuntium * virorum fanguinem ‡ Num .hoc *me faciendo* à ‡
ᵏמֵעֲשֹׂתִי זֹאת הֲדַם הָאֲנָשִׁים הַהֹלְכִים
tres fecerunt hæc .eas bibere noluit & ? *fuis animabus in*
בְּנַפְשׁוֹתָם וְלֹא אָבָה לִשְׁתּוֹתָם אֵלֶּה עָשׂוּ שְׁלֹשֶׁת
Seruiah filius Ioab frater Abifai Et .fortes
18 הַגִּבֹּרִים׃ וַאֲבִישַׁי אֲחִי יוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה
fuam lanceam fufcitauit ipfe & , trium *caput ipfe* ‖
הוּא רֹאשׁ הַשְּׁלֹשִׁי וְהוּא עוֹרֵר אֶת־ˡחֲנִיתוֹ
.tres inter nomen ‡ ei Et .*occifos* ‡ trecentos *fuper* ‖
עַל־שְׁלֹשׁ ᵐמֵאוֹת חָלָל וְלוֹ־שֵׁם בַּשְּׁלֹשָׁה׃
:*principem in* ‖ eis erat & ?*gloriofus* * nónne tribus *Præ*
19 מִן־הַשְּׁלֹשָׁה הֲכִי נִכְבָּד וַיְהִי לָהֶם ⁿלְשָׂר
filius Benaiahu Et .peruenit non tres ad vfque *&*
20 וְעַד־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא׃ וּבְנָיָהוּ בֶן־
; Cabfeel de operibus *multus* , *virtutis* † viri filius Iehoiadah
יְהוֹיָדָע בֶּן־אִישׁ חַי רַב־פְּעָלִים מִקַּבְצְאֵל
,defcendit ipfe & ,Moab leones vt fortes duos percuffit ipfe
הוּא ᵒהִכָּה אֵת ᵖשְׁנֵי אֲרִאֵל מוֹאָב וְהוּא יָרַד
.niuis die in cifternæ medio in leonem percuffit &
וְהִכָּה אֶת־הָאֲרִיָּה בְּתוֹךְ הַבֹּאר בְּיוֹם הַשָּׁלֶג׃
, afpectus virum ,Ægyptium virum percuffit ipfe Et
21 וְהוּא הִכָּה אֶת־אִישׁ מִצְרִי אֲשֶׁר מַרְאֶה
, virga in eum ad defcendit & , lancea ‡ Ægyptij manu in &
וּבְיַד הַמִּצְרִי חֲנִית ᑫוַיֵּרֶד אֵלָיו בַּשָּׁבֶט
eum interfecit & , Ægyptij manu de lanceam rapuit &
וַיִּגְזֹל אֶת־הַחֲנִית מִיַּד הַמִּצְרִי וַיַּהַרְגֵהוּ
:Iehoiadah filius Benaiahu fecit Hæc .fua lancea in
22 בַּחֲנִיתוֹ׃ אֵלֶּה עָשָׂה בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע
triginta *Præ* * .fortes tres inter nomen ‡ ei &
23 וְלוֹ־שֵׁם בִּשְׁלֹשָׁה הַגִּבֹּרִים׃ מִן־הַשְּׁלֹשִׁים
Dauid eum pofuit & .peruenit non tres ad *&*, *gloriofus* ‖
נִכְבָּד וְאֶל־הַשְּׁלֹשָׁה לֹא־בָא ʳוַיְשִׂמֵהוּ דָוִד
.fuum auditum ad
אֶל־מִשְׁמַעְתּוֹ׃
filius Elchanan ; triginta inter Ioab frater Hafahel
24 עֲשָׂהאֵל אֲחִי־יוֹאָב בַּשְּׁלֹשִׁים אֶלְחָנָן בֶּן־
.lechem-Beth ‡ Dodo
דּוֹדוֹ בֵּית לָחֶם׃
.Charodites Elica , Charodites Sammah
25 שַׁמָּה הַחֲרֹדִי אֱלִיקָא הַחֲרֹדִי׃
.Tecohites Hiches filius Hira , Paltites Cheles
26 חֶלֶץ הַפַּלְטִי עִירָא בֶן־עִקֵּשׁ הַתְּקוֹעִי׃
.Chufathites Mebunnai ; Hannethothites Abihezer
27 אֲבִיעֶזֶר הָעַנְּתֹתִי מְבֻנַּי הַחֻשָׁתִי׃
.Netophathites Maharai ,Achochites Salmon
28 צַלְמוֹן הָאֲחֹחִי מַהְרַי הַנְּטֹפָתִי׃

ᵃנוּס possessionis, ᵇנצל ᶜישע ‡ principibus; ᵈירד שלשה ק * in meffe ‖ caftra † caftrametata erant ‡ gigantum. ‡ erat * præfides ‖ erant in ᵉחנה ᶠיצב † Vtinam quifpiam propinaret mihi aquá ᵍשקרה ‡ eft ‡ caftra * erat ᵍנשא ʰבוא ⁱשתה † vt faciam ‡ bibam * qui abierunt contra animas fuas? ᵏעשה ‖ erat princeps השלשה ק † contra ‡ quos occidit ‡ erat ˡחנה מאה * gloriofior erat? ‖ princeps: fed ⁿשור † fortis, magnus חיל ק ᵒנכה ᵖשנה הארי ק איש ק ‡ erat ᑫירד ‡ erat * Ipfis ‖ gloriofior, ʳשום ‡ de

Ribai filius Itthai , Netophathites Bahanah filius Cheleb
29 חֵלֶב בֶּן־בַּעֲנָה הַנְּטֹפָתִי אִתַּי בֶּן־רִיבַי
.Biniamin filiorum Ghibhah de
מִגִּבְעַת בְּנֵי בִנְיָמִן׃
.Ghahas *torrentibus* de Hiddai ,Pirathonites Benaiahu
30 בְּנָיָהוּ פִּרְעָתֹנִי הִדַּי מִנַּחֲלֵי גָעַשׁ׃
.Barchumites Hazmaueth ,Harbathites Halbon-Abi
31 אֲבִי־עַלְבוֹן הָעַרְבָתִי עַזְמָוֶת הַבַּרְחֻמִי׃
.Iehonathan Iafen filij ,Sahalbonites Eliachba
32 אֶלְיַחְבָּא הַשַּׁעַלְבֹנִי בְּנֵי יָשֵׁן יְהוֹנָתָן׃
.Ararites Sarar filius Achiam , Hararites Sammah
33 שַׁמָּה הַהֲרָרִי אֲחִיאָם בֶּן־שָׁרָר הָאֲרָרִי׃
,Eliham ; Mahachathi filius Achafbai filius Eliphelet
34 אֱלִיפֶלֶט בֶּן־אֲחַסְבַּי בֶּן־הַמַּעֲכָתִי אֱלִיעָם
.Ghilonites Achitophel filius
בֶּן־אֲחִיתֹפֶל הַגִּלֹנִי׃
.Arbites Paharai ;Charmelites Chefrai
35 חֶצְרוֹ הַכַּרְמְלִי פַּעֲרַי הָאַרְבִּי׃
.Gadites Bani ,Sobah de Nathan filius Ighal
36 יִגְאָל בֶּן־נָתָן מִצֹּבָה בָּנִי הַגָּדִי׃
vafa ferens Beerothites Nacharai ; Hammonites Selec
37 צֶלֶק הָעַמֹּנִי נַחְרַי הַבְּאֵרֹתִי נֹשְׂאֵי כְּלִי
.Ithrites Ghareb ,Ithrites Hira .Seruiah filij Ioab
38 יוֹאָב בֶּן־צְרֻיָה׃ עִירָא הַיִּתְרִי גָּרֵב הַיִּתְרִי׃
.feptem & triginta Omnes .Chittæus Vriiah
39 אוּרִיָּה הַחִתִּי כֹּל שְׁלֹשִׁים וְשִׁבְעָה׃

CAP. XXIIII. כד

conc itauit & ;Ifrael *in* ‡ irafci Domini *nafus* addidit Et
1 ᵃוַיֹּסֶף אַף־יְהוָה ᵇלַחֲרוֹת בְּיִשְׂרָאֵל ᶜוַיָּסֶת
& , Ifrael numera ,Vade :dicendo eis in Dauid
אֶת־דָּוִד בָּהֶם לֵאמֹר לֵךְ מְנֵה אֶת־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־
principem Ioab ad rex Dixitque .Iehudah
2 יְהוּדָה׃ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב ᵈשַׂר־
Ifrael tribus omnes *in* † nunc *Circui* ‖ :fecum *qui ,*virtutis* ‡
הַחַיִל אֲשֶׁר־אִתּוֹ שׁוּט־נָא בְּכָל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל
,populum *recenfete* ‡ & ; fcbah-Beer ad vfque & , Dan à
מִדָּן וְעַד־בְּאֵר שֶׁבַע וּפִקְדוּ אֶת־הָעָם
Ioab Dixitque .populi numerum fciam *&* ‡
3 וְיָדַעְתִּי אֵת מִסְפַּר הָעָם׃ וַיֹּאמֶר יוֹאָב
populum ad thus Deus Dominus addat Et : regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ וְיוֹסֵף יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶל־הָעָם
mei domini oculi & , vicibus centum *eos* † ficut & ,*eos* † ficut
כָּהֵם וְכָהֵם מֵאָה פְעָמִים וְעֵינֵי אֲדֹנִי־
vult quid vt ,rex meus dominus *&* :*videntes* ‡ regis
הַמֶּלֶךְ ᵉרֹאוֹת וַאדֹנִי הַמֶּלֶךְ לָמָּה חָפֵץ
, Ioab *ad* ‡ regis verbum præualuit Et ?hoc *verbo in*
4 בַּדָּבָר הַזֶּה׃ וַיֶּחֱזַק דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶל־יוֹאָב
prinsipes & , Ioab eft egreffus Et .*virtutis* * principes fuper &
וְעַל שָׂרֵי הֶחָיִל ᶠוַיֵּצֵא יוֹאָב וְשָׂרֵי
populum *vifitandum ad* † ,regis *facies ad virtutis* ‖
הַחַיִל ᵍלִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לִפְקֹד אֶת־הָעָם אֶת־
funt caftrametati & ,Iarden tranfierunt Et .Ifrael
5 יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעַבְרוּ אֶת־הַיַּרְדֵּן ʰוַיַּחֲנוּ
,Ghad torrentis medio in ‡ quæ , vrbis *dextera* ‡ Haroher in
בַעֲרוֹעֵר ⁱיְמִין הָעִיר אֲשֶׁר בְּתוֹךְ־הַנַּחַל הַגָּד
terram in & , Ghilhad in venerunt Et .Iahazer ad &
6 וְאֶל־יַעְזֵר׃ ᵏוַיָּבֹאוּ הַגִּלְעָדָה וְאֶל־אֶרֶץ
ad circa & ,Iahan Dan in venerunt & ,Chodfim Tachtim
תַּחְתִּים חָדְשִׁי וַיָּבֹאוּ דָּנָה יַּעַן וְסָבִיב אֶל־
vrbes omnes & : Tyri munitiones ‡ venerunt Et .Sidon
7 צִידוֹן׃ וַיָּבֹאוּ מִבְצַר־צֹר וְכָל־עָרֵי
Iehudah meridiem ad funt egreffi & ; Chenahanæi & ,Chiuuæi
הַחִוִּי וְהַכְּנַעֲנִי ᵐוַיֵּצְאוּ אֶל־נֶגֶב יְהוּדָה
venerunt & ,terram omnem in circuierunt Et .fcbah-Beer †
8 בְּאֵר שָׁבַע׃ ⁿוַיָּשֻׁטוּ בְּכָל־הָאָרֶץ וַיָּבֹאוּ
.Ierufalaim ‡ dierum viginti & , menfium nouem fine in
ᵒמִקְצֵה תִשְׁעָה חֳדָשִׁים וְעֶשְׂרִים יוֹם יְרוּשָׁלָם׃
ad populi *cenfus* ‡ numerum Ioab Dixitque
9 ᵖוַיִּתֵּן יוֹאָב אֶת־מִסְפַּר מִפְקַד־הָעָם אֶל־
viri ‖ millia octingenta Ifrael fuit Et .*regem* *
הַמֶּלֶךְ ᑫוַתְּהִי יִשְׂרָאֵל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת אֶלֶף אִישׁ־

torrente חצרי ק armiger יתיר י furor ‡ contra ᵃיסף ᵇחרה ᶜסורת ᵈשור ‡ exercitus, * erat ‡ Difcurre † per ‡ numerate ‡ vt † funt ‡ videant: fed ᵉראה ‡ fuper ‡ exercitus. ᶠיצא ‖ exercitus à facie † vt numerarét ᵍפנה ʰחנה ‡ ad dexteram ‡ eft ⁱימן ᵏבוא ˡבוא ‡ ad ᵐיצא † in ⁿשוט ‡ in ᵒקצה ‡ numerationis ᵖנתן *regi ‖ virorū ᑫהיה

quingenta Iehudah viri & , gladium *educentis virtutis* fortium euaginantium

חיל שלף חרב ואיש יהודה חמש־ [a]מאות

postquam , eum Dauid cor percussit Et .virorum millia

10 אלף איש׃ [b]ויך לב־דוד אתו אחרי־כן

Peccaui : Dominũ ad Dauid Dixitque .populum numerauit

ספר את־העם ויאמר דוד אל־יהוה חטאתי

quæso transire fac Domine nunc Et .feci quod ‡ valde

מאד אשר [c]עשיתי ועתה יהוה העבר־נא

.valde egi stultè quia ,tui serui *peruersitatem*

את־[d]עון עבדך כי נסכלתי מאד׃

ad fuit Domini verbum & :mane *in* Dauid surrexit Et

11 [e]ויקם דוד בבקר ודבר־יהוה היה אל־

. dicendo ,Dauid videntem prophetam Ghad

גד הנביא חזה דוד לאמר׃

Tria ;Dominus dixit Sic :Dauid ad *loquêris* & ,Vade

12 הלוך ודברת אל־דוד כה אמר יהוה שלש

faciam & , his ex vnum tibi elige : *te super imponens* ego

אנכי נוטל עליך בחר־לך אחת־מהם ואעשה־

: ei dixitque . ei *indicauit* & ; Dauid ad Ghad venit Et .tibi

13 לך׃ ויבא־גד אל־דוד [f]ויגד־לו ויאמר לו

an & ‡ ; tua terra in famis anni septem tibi *veniet An* †

התבוא לך שבע־שנים רעב בארצך ואם־

ipse & ,*tuorum angustiatorum facies ad* ⸹ *te* fugere mensibus tribus

שלשה חדשים [g]נסך לפני־צריך והוא

?tua terra in *pestem* ‖ diebus tribus *esse an &* ,*te persequens* *

רדפך ואם־היות שלשת ימים דבר בארצך

.verbum me mittenti respondeam *quod* † vide & ,cognosce Nunc

עתה דע וראה מה־אשיב שלחי דבר׃

Incidamus .valde *mihi Angustia* ‡ :Ghad ad Dauid Dixitque

14 ויאמר דוד אל־גד צר־לי מאד נפלה־

;eius miserationes multæ quia , Domini manum in obsecro

נא ביד־יהוה כי־[h]רבים רחמו

.incidam ne *hominũ* manu in &

וביד אדם אל־אפלה׃

ad vsq; & manè à Israel in pestem Dominus dedit Et

15 [i]ויתן יהוה דבר בישראל מהבקר ועד־

ad vsque & Dan à populo de *est mortuum &* ; *constitutionis* ‡ tempus

עת [k]מועד [l]וימת מן־העם מדן ועד־

misit Et .virorum millia septingenta . sebah-Beer

16 באר שבע שבעים אלף איש׃ וישלח

; eam *corrumpendum ad* * Ierusalaim ⸹ angelus suam manum

ידו המלאך ירושלם לשחתה

angelo Dixitque .malo super Dominum pœnituit &

וינחם יהוה אל־הרעה ויאמר למלאך

,tuam manum *remitte* † : nunc *Multum* ; *populo in corrumpenti* ‖

המשחית בעם רב עתה [m]הרף ידך

.Iebusæi Araunah *area cum* ‡ erat Domini angelus Et

ומלאך יהוה היה עם־גרן האורנה היבסי׃

ipsum videndo in ⸹ Dominum ad Dauid Dixitque

17 ויאמר דוד אל־יהוה [n]בראתו את־

,peccaui ego Ecce :dixit & ,*populo in* * cædentem angelum

המלאך [a]המכה בעם ויאמר הנה אנכי חטאתי

obsecro *Sit* ⸹ ?fecerunt quid *pecus isti Et* ‡ .egi iniquè ego &

ואנכי העויתי ואלה הצאן מה [b]עשו תהי נא

.mei patris domum *in* * & ,me *in* * tua manus

ידך בי ובבית אבי׃

, Ascende :ei dixit & ,illa die in Dauid ad Ghad venit Et

18 ויבא־גד אל־דוד ביום ההוא ויאמר לו עלה

.Iebusæi Araunah area in altare Domino erige

הקם ליהוה מזבח בגרן ארניה היבוסי׃

quemadmodum ,Ghad verbum iuxta Dauid ascendit Et

19 [c]ויעל דוד כדבר־גד כאשר

vidit & ,Araunah respexit Et .Dominus præceperat

20 צוה יהוה׃ וישקף ארונה וירא את־

est egressus & :se *super* transeuntes eius seruos & , regem

המלך ואת־עבדיו עברים עליו ויצא

.terram super *suos vultus* regi se incuruauit & , Araunah

ארונה [d]וישתחו למלך אפיו ארצה׃

rex meus dominus venit Cur : Araunah Dixitque

21 ויאמר ארונה מדוע בא אדני־המלך

tecum à emendum Ad :Dauid Dixitque ?suum seruum ad

אל־עבדו ויאמר דוד [e]לקנות מעמך את־

plaga restringatur & ,Domino altare *ædificandum ad* ,aream

הגרן לבנות מזבח ליהוה ותעצר [f]המגפה

.populo *desuper* †

מעל העם׃

faciat ascendere & ,Accipiat :Dauid ad Araunah Dixitque

22 ויאמר ארונה אל־דוד [g]יקח ויעל

bouem * Vide .suis oculis in bonum ⸹ rex meus dominus

אדני המלך הטוב בעינו ראה הבקר

.*ligna in bouũ vasa & ,trahas & ,ascensionem in*

לעלה והמרגים וכלי הבקר לעצים׃

Dixitque .regi *rex* Araunah dedit Omnia

23 הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר

.*te velit* ‖ tuus Deus Dominus :regem ad Araunah

ארונה אל־המלך יהוה אלהיך [h]ירצך׃

emendo sed ,Nequaquam : Araunah ad rex Dixitque

24 ויאמר המלך אל־ארונה לא כי־[i]קנו

Domino *faciam ascendere* non & , pretio *in* te à emam

אקנה מאותך במחיר ולא אעלה ליהוה

& ,aream Dauid emit Et .gratis *ascensiones* † meo *Deo* ‖

אלהי [k]עלות חנם ויקן דוד את־הגרן ואת־

.quinquaginta sechelim ⸹ argento in *bouem*

הבקר בכסף שקלים חמשים׃

fecit ascendere * & ,Domino altare Dauid ibi ædificauit Et

25 [l]ויבן שם דוד מזבח ליהוה ויעל

est restricta &,terræ Dominus *fuit exorabilis* ‖ &,pacifica & ,*ascensiones*

עלות ושלמים ויעתר יהוה לארץ ותעצר

.Israel *desuper* † plaga

[m]המגפה מעל ישראל׃

Margin notes (right column): gynantium; [a] מאה; [b] נכה; ‡ in eo; [c] עשה; iniquitatem; [d] עורה; [e] קום; loquere; offero tibi.; nunciauit; [f] נגד; † Num vis vt veniant; ‡ aut; ⸹ coram hostibus tuis,; [g] נום; * hostis persequatur te,aut quòd sit; ‖ pestis; † quale; ‡ Angustiis afficior; [h] רבב; hominum; [i] נתן; ‡ constitutum; & mortui sunt; [k] יעד [l] מות; ⸹ ad; * vt disperderet; ‖ disperdenti populum; Sufficit; † quiescere fac; [m] רפה; ‡ iuxta aream; הארונה ק; ⸹ cùm vidisset; [n] ראה

Margin notes (left column): * populum,; [a] נכה; ‡ isti autem qui oues sunt; ⸹ Veniat; [b] עשה; * contra; ארונה ק; [c] עלה; ad; super faciem suam; [d] שחה; Vt emam à te; [e] קנה; vt ædificem; [f] נגף; † à; offerat; [g] לקח; ⸹ quod est; * boues pro holocausto, & plaustra & instrumenta boũ pro lignis.; ‖ complaceat tibi.; [h] רצה; [i] קנה; offeram; ‖ Domino; † holocausta; [k] עלה; boues ⸹ *sicliis*; * obtulit holocausta,; [l] בנה; ‖ propitiatus est; † ab; [m] נגף

Finis secundi libri Samuelis.

תם ספר שמואל ב

מלכים א

LIBER I. MELACHIM, ID EST, REGVM, QVI APVD NOS DICITVR TERTIVS REGVM.

CAPVT I. א

, senuerat Dauid rex Et
1 והמלך דוד זקן
eum operiebant & ,dies in venerat
בא [a] בימים [b] ויכסהו — [a] יום [b] כסה
.ei erat calor non & ,vestibus in
בבגדים ולא יחם לו׃
: eius serui ei Dixerúntque
2 ויאמרו לו עבדיו
stet & , virginem puellam regi meo domino Quærant
יבקשו לאדני המלך נערה בתולה ועמדה
, tuo sinu in cubet ‡ & :proficiens es sit & ,regis facies ad — coram rege, & eum foueat:
לפני המלך ותהי־לו [c] סכנת ושכבה בחיקך — ‡ dormiat
pulchram puellam quæsierunt Et .regi meo domino calor fiat * & — * calefaciat dominum meum regem.
3 [d] וחם לאדני המלך׃ ויבקשו נערה יפה
, Sunamiten Abisagh inuenerũt & ,Israel termino omni in — [e] היה [d] חמם
בכל גבול ישראל וימצאו את־אבישג השונמית
pulchra † puella Et .regem ad eam adduxerunt & — † erat
4 [e] ויבאו אתה למלך׃ והנערה יפה — [c] בוא
rex & :ei ministrabat & ,proficiens regi erat & ,admodum ‡ — ‡ valde, & regem fouebat,
עד־מאד ותהי למלך סכנת ותשרתהו והמלך
, eleuabatur Chaghith filius Adoniiah Et .eam cognouit non
5 לא ידעה׃ ואדניה בן־חגית מתנשא
, equites & , currum sibi fecit Et .regnabo Ego :dicendo — cursus,
לאמר אני אמלך [f] ויעש לו רכב ופרשים — [f] עשה
non Et .suas facies ad currentes viros quinquaginta & — ante se.
6 וחמשים איש [g] רצים לפניו׃ ולא־ — [g] רוץ
sic Cur :dicendo ,suis diebus à ipsius pater eũ affecit dolore
עצבו אביו מימיו לאמר מדוע ככה
pepererat ipsum & , valde forma bonus iste etiam & ?fecisti — decorus erat
עשית וגם־הוא טוב־תאר מאד ואתו ילדה
Ioab cum eius verba fuerunt Et .Absalom post ‡ — ‡ Mahachah
7 אחרי אבשלום׃ ויהיו דבריו עם יואב
post adiuuabant & :sacerdote Ebiathar cum & , Seruiah filio — sequentes
בן־צרויה ועם אביתר הכהן ויעזרו אחרי
, Iehoiadah filius Benaiahu & ,sacerdos Sadoc Et .Adoniiah
8 אדניה׃ וצדוק הכהן ובניהו בן־יהוידע
† qui fortes & ,Rehi & ,Simhi & ,propheta Nathan & — † erant
ונתן הנביא ושמעי ורעי והגבורים אשר
Adoniiahu immolauit Et .Adoniiahu cum erant non ,Dauidi
9 לדוד לא היו עם־אדניהו׃ ויזבח אדניהו
† qui Zocheleth * lapide cum pingue & ,bouem & pecus — oues, & boues, & pinguia iuxta lapidem
צאן ובקר ומריא עם אבן הזחלת אשר־ — * fluctifrago
suos fratres omnes inuitauit & :Roghel ‡ fontem apud — † erat
אצל עין רגל ויקרא את־כל־אחיו — ‡ fullonis:
.regis seruos Iehudah viros omnes & ,regis filios
בני המלך ולכל־אנשי יהודה עבדי המלך׃
,fortes & , Benaiahu & ,prophetam Nathan Et
10 ואת־נתן הנביא ובניהו ואת־הגבורים
Nathan Dixítque .inuitauit non suũ fratrem Selomoh &
11 ואת־שלמה אחיו לא קרא׃ ויאמר נתן
audisti Nónne :dicendo ,Selomoh matrem sebah-Bath ad — audis
אל־[h] בת־שבע אם־שלמה לאמר הלא שמעת — [h] מלך
Dauid noster dominus & , Chagith filius Adoniiahu regnauit quòd — regnet
כי מלך אדניהו בן־חגית ואדנינו דוד
,consilium obsecro tibi consulam ,vade nunc Et ? nesciuit — veni,
12 לא ידע׃ ועתה לכי איעצך נא עצה
.Selomoh tui filij animam & ,tuam animam erue &
ומלטי את־נפשך ואת־נפש בנך שלמה׃

;eum ad dices & ,Dauid regem ad ingredere & ,Vade
13 לכי ובאי אל־המלך דוד ואמרת אליו
:dicendo ,tuæ ancillæ iurasti rex mi domine tu Nónne
הלא־אתה אדני המלך נשבעת לאמתך לאמר
sedebit ipse & ,me post est regnaturus tuus filius Selomoh Quia
[i] ישב — כי־שלמה בנך ימלך אחרי והוא [i] ישב
te adhuc Ecce ? Adoniiahu regnauit cur & : meũ solium super
14 על־כסאי ומדוע מלך אדניהו׃ הנה עודך
, te post veniam ego & ,rege cum ibi loquente
מדברת שם עם־המלך ואני אבוא אחריך
sebah-Bath est ingressa Et .tuos sermones complebo &
[k] בוא — 15 ומלאתי את־דבריך׃ [k] ותבא בת־שבע
cubiculum, — Abisagh & , valde senuerat rex & ; conclaue in regem ad
אל־המלך החדרה והמלך זקן מאד ואבישג
inclinauit se — -Bath flexit ceruicem Et .regi ministrabat Sunamitis
[l] קדד — 16 השונמית משרת את־המלך׃ [l] ותקד בת־
‡ est — ? tibi ‡ Quid : rex Dixítque .regi se incuruauit & , sebah
[m] שחה — שבע [m] ותשתחו למלך ויאמר המלך מה־לך׃
per Dominum Deum tuum — tuo Deo Domino in iurasti tu , mi Domine :ei Dixítque
17 ותאמר לו אדני אתה נשבעת ביהוה אלהיך
ipse & , me post regnabit tuus filius Selomoh quia ,tuæ ancillæ
לאמתך כי־שלמה בנך ימלך אחרי והוא
: regnauit Adoniiah ecce nunc Et .meũ solium super sedebit
18 ישב על־כסאי׃ ועתה הנה אדניה מלך
boues, — ,bouem immolauit Et .nescisti rex mi domine nunc &
19 ועתה אדני המלך לא ידעת׃ ויזבח שור
pinguia, & pecudes, — ,regis filios omnes inuitauit & ,multitudinẽ in pecus & ,pingue &
[n] רבב — ומריא־וצאן [n] לרב ויקרא לכל־בני המלך
Selomoh & .exercitus principem Ioab & , sacerdotem Ebiathar &
ולאביתר הכהן וליאב שר הצבא ולשלמה
‡ nosti — ,rex mi domine ‡ tu Et .inuitauit non tuum seruum
20 עבדך לא קרא׃ ואתה אדני המלך
† quòd — quis , eis indicandum ad , ‡ te super Israel omnis oculi †
‡ sunt, vt indices — עיני כל־ישראל עליך [o] להגיד להם מי
[o] נגד — ,erit Et .ipsum post regis mei domini solium super sit sessurus
21 [p] ישב על־כסא אדני־המלך אחריו׃ והיה
[p] ישב — , ego ero & ,suis patribus cum regem meum dominum cubare iuxta
cùm dormierit dominus meus rex — כשכב אדני־המלך עם־אבתיו [q] והייתי אני
& filius meus Selomoh peccatores. Et ecce adhuc ea loquente
[q] היה — 22 ובני שלמה חטאים׃ והנה עודנה מדברת
nunciauerunt Et .venit propheta Nathan & , rege cum
23 עם־המלך ונתן הנביא בא׃ ויגידו
ante regem: — facies ad introiuit Et .propheta Nathan Ecce : dicendo , regi
למלך לאמר הנה נתן הנביא ויבא לפני
‡ faciem suam — .terram super suas facies ‡ super regi se incuruauit & ,regis
המלך וישתחו למלך על־אפיו ארצה׃
‡ ne — , dixisti † tu rex mi Domine :Nathan Dixítque
24 ויאמר נתן אדני המלך אתה אמרת
? meo solio super sedebit ipse & , me post regnabit Adoniiahu
אדניהו ימלך אחרי והוא ישב על־כסאי׃
‡ ipse — pecus & ,pingue & , bouem † immolauit & ,hodie descendit ‡ Quia
† boues, & pinguia, & pecudes — 25 כי ירד היום ויזבח שור ומריא־וצאן
principes & , regis filios omnes inuitauítque ; multitudine in
לרב ויקרא לכל־בני המלך ולשרי
comedunt & bibunt coram eo — bibentes & ,comedentes ipsi ecce & ,sacerdotem Ebiathar & ,exercitus
הצבא ולאביתר הכהן והנם אכלים [r] ושתים
[r] שתה — .Adoniiahu rex Viuat :dixerúntque :eius facies ad
[s] חיה — לפניו ויאמרו [s] יחי המלך אדניהו׃
‡ qui sum — Benaiahu & , sacerdotem Sadoc & ,tuus seruus ego ‡ me Et
26 ולי אני־עבדך ולצדק הכהן ולבניהו

.inuitauit non tuum seruum Selomoh & ,Iehoiadah filium
בן־יהוידע ולשלמה עבדך לא קרא׃
,hoc verbum est factum rege meo domino à *Si* ‖ — ‖ Num
27 אם מאת אדני המלך נהיה הדבר הזה
solium super esset sessurus quis ,*tuum seruum* fecisti scire non & — seruos tuos,
ולא [a]הודעת את־עבדיך מי ישב על־כסא — [a]ידע
, Dauid rex respondit Et ?ipsum post regis mei domini — יתיר י
28 אדני־המלך אחריו׃ [b]ויען המלך דוד — [b]ענה
facies ad † est ingressa Et .sebah-Bath me ad Vocate :dixit & — † ante regem,
ויאמר קראו־לי לבת־שבע ותבא לפני
, rex iurauit Et .*regis facies ad* † stetit & ,*regis* — † coram rege.
29 המלך ותעמד לפני המלך׃ וישבע המלך
omni de meam animam redemit qui ,Dominus Viuit :dixit &
ויאמר חי־יהוה אשר־פדה את־נפשי מכל־
Deo Domino in tibi iuraui quemadmodum Quia :angustia — per Dominum Deum
30 צרה׃ כי כאשר נשבעתי לך ביהוה אלהי
, me post regnabit tuus filius Selomoh quòd ,dicendo ,Israel
ישראל לאמר כי־שלמה [c]בנך ימלך אחרי — [c]בנה
faciam sic *quia* ‖,me pro meum solium super sedebit ipse & — ‖ equidem
והוא ישב על־כסאי תחתי כי כן אעשה
, terram *vultus in* ‖ sebah-Bath *ceruicem flexit* Et .hac die — inclinauit se ‖ in faciē super
31 היום הזה׃ [d]ותקד בת־שבע אפים ארץ — [d]קדד
Dauid rex meus dominus Viuat :dixit & regi se incuruauit &
[e]ותשתחו למלך ותאמר [f]יחי אדני המלך דוד — [e]שחה [f]חיה
Sadoc me ad Vocate :Dauid rex dixit Et .æternum in
32 לעלם׃ ויאמר המלך דוד קראו־לי לצדוק
. Iehoiadah filium Benaiahu & ,prophetam Nathan & ,sacerdotem
הכהן ולנתן הנביא ולבניהו בן־יהוידע
:eis rex Dixítque .*regis facies ad* sunt ingressi & — ante regem.
33 [g]ויבאו לפני המלך׃ ויאמר המלך להם — [g]בוא
facietis equitare & ,vestri domini seruos vobiscum Tollite — facite
[h]קחו עמכם את־עבדי אדניכם והרכבתם — [h]לקח
; mihi ‡ quæ mulam super meum filium Selomoh — ‡ est
את־שלמה בני על־הפרדה אשר־לי
eum vnget Et . Ghichon *super* * eum facietis descendere & — * in
34 [i]והורדתם אתו אל־גחון׃ ומשח אתו — [i]ירד — אל ק
super regem in propheta Nathan & , sacerdos Sadoc *ibi*
שם צדוק הכהן ונתן הנביא למלך על־
rex Viuat :dicetis atque ,buccina in clangetis & :Israel
ישראל ותקעתם בשופר ואמרתם יחי המלך
sedebit & ,veniet & ,eum post ascendetis Et .Selomoh
35 שלמה׃ [k]ועליתם אחריו ובא וישב — [k]עלה
præcepi † ipsi & :me pro regnabit ipse & ,meum solium super — † præcipiam
על־כסאי והוא ימלך תחתי ואתו [l]צויתי — [l]צוה
.Iehudah super & ,Israel super *ducem existendum ad* — vt sit dux
[m]להיות נגיד על־ישראל ועל־יהודה׃ — [m]היה
:dixit & ,regem ad Iehoiadah filius Benaiahu respondit Et
36 [n]ויען בניהו בן־יהוידע את־המלך ויאמר — [n]ענה
.regis mei domini Deus Dominus dicat Sic .Amen
אמן כן יאמר יהוה אלהי אדני המלך׃
ita , rege meo domino cum Dominus fuit Quemadmodum
37 כאשר היה יהוה עם־אדני המלך כן
solio præ ‖ ,eius solium magnificet & ,Selomoh cum sit — ‖ plusquam solium
יהי עם־שלמה ויגדל את־כסאו מכסא — יהיה ק
,sacerdos Sadoc descendit Et . Dauid regis mei domini
38 אדני המלך דוד׃ וירד צדוק הכהן
, Cerethi & ,Iehoiadah filius Benaiahu & ,propheta Nathan &
ונתן הנביא ובניהו בן־יהוידע והכרתי
mulam super Selomoh fecerunt equitare & ,Pelethi &
והפלתי וירכבו את־שלמה על־פרדת
Tulítque . Ghichon *super* eum fecerunt ire & ,Dauid regis — ad
39 המלך דוד [o]וילכו אתו על־גחון׃ ויקח — [o]ילך
vnxit & , *tentorio* ‡ de olei cornu sacerdos Sadoc — ‡ tabernaculo,
צדוק הכהן את־קרן השמן מן־האהל וימשח
omnis dixerúntque ,buccina in clanxerunt & ,Selomoh
את־שלמה ויתקעו בשופר ויאמרו כל־
omnis ascenderunt Et . Selomoh rex Viuat : populus
40 העם יחי המלך שלמה׃ ויעלו כל־
lætantes & ,fistulis in fistulantes populus & ,eum post populus — canebat tibiis & lætabatur
העם אחריו והעם מחללים בחללים ושמחים
. eorum voce *in* ‡ terra scindebatur & , magna lætitia — ‡ à
שמחה גדולה ותבקע הארץ בקולם׃

, secum † qui , inuitati omnes & ,Adoniiahu audiuit Et — † erant
41 וישמע אדניהו וכל־הקראים אשר אתו
vocem Ioab audiuit & :comedere finierant ipsi & — sonitum
והם [a]כלו לאכל וישמע יואב את־קול — [a]כלה
? tumultuantis ciuitatis vox * Cur :dixit & , buccinæ
השופר ויאמר מדוע קול־הקריה הומה׃
Ebiathar filius Ionathan ecce & ,loquente eò Adhuc
42 עודנו מדבר והנה יונתן בן־אביתר
vir quia , Ingredere ;Adoniiahu Dixítque .venit sacerdotis
הכהן [b]בא ויאמר אדניהו בא כי איש — [b]בוא
,Ionathan Respondítque .nunciabis bonum & , *tu virtutis* — fortis es,
43 חיל אתה וטוב תבשר׃ [c]ויען יונתן — [c]ענה
Dauid rex noster dominus Profectò : Adoniiahu ad dixit &
ויאמר לאדניהו אבל אדנינו המלך־דוד
rex secum misit Et .Selomoh fecit regnare
44 המליך את־שלמה׃ וישלח אתו המלך את־
filium Benaiahu & , prophetam Nathan & , sacerdotem Sadoc
צדוק הכהן ואת־נתן הנביא ובניהו בן־
super eum fecerunt equitare & ;Pelethi & , Cerethi & ,Iehoiadah
יהוידע והכרתי והפלתי [d]וירכבו אתו על־ — [d]רכב
sacerdos Sadoc eum vnxerunt Et .*regis* mulam — regiam.
45 פרדת המלך׃ וימשחו אתו צדוק הכהן
inde ascenderunt & ;Ghichon in regem in propheta Nathan &
ונתן הנביא למלך בגחון [e]ויעלו משם — [e]עלה
*quam vox Hæc** .ciuitas tumultuauit & ,lætantes — * Hic est sonitus quem
שמחים [f]ותהם הקריה הוא הקול אשר — [f]הום
solium super Selomoh sedit etiam Et .audistis
46 שמעתם׃ וגם ישב שלמה על כסא
benedicendum ad regis serui venerunt etiam Et .regni
47 המלוכה׃ וגם־באו עבדי המלך לברך
Deus Benefaciat :dicendo , Dauid regi nostro domino — אלהים ק
את־אדנינו המלך דוד לאמר ייטב אלהיך
magnificet & , tuo nomini *præ* ‡ Selomoh nomini — ‡ magis quàm
את־שם שלמה משמך ויגדל את־
.lectum super rex se incuruauit & ;*tuo solio præ* eius solium — magis quàm solium tuum,
כסאו מכסאך [g]וישתחו המלך על־המשכב׃ — [g]שחה
Dominus Benedictus : rex dixit sic etiam Et
48 וגם־ככה אמר המלך ברוך יהוה
super sedentem hodie dedit qui , Israel Deus
אלהי ישראל אשר נתן היום ישב על־
,sunt territi Et .*videntes* mei oculi & , meum thronum — vident:
49 כסאי ועיני [h]ראות׃ ויחרדו — [h]ראה
abierunt & ,Adoniiahu † qui inuitati omnes surrexere & — † erant cum
[i]ויקמו כל־הקראים אשר לאדניהו וילכו — [i]קום
faciebus ‡ à timens Adoniiahu Et .suam viam in *vir* † — † vnusquisque ‡ facie
50 איש לדרכו׃ ואדניהו ירא [k]מפני — [k]פנה
.altaris cornua *in apprehendit** & ,abiit & ,surrexit & :Selemoh — * tenuit
שלמה ויקם [l]וילך ויחזק בקרנות המזבח׃ — [l]ילך
Adoniiahu Ecce :dicendo , Selomoh est nunciatum Et
51 [m]ויגד לשלמה לאמר הנה אדניהו — [m]נגד
cornua *in* apprehendit ecce & ,Selomoh regem timens
ירא את־המלך שלמה והנה אחז בקרנות
,Selomoh rex *hodie sicut* mihi Iuret :dicendo : altaris — hac die
המזבח לאמר ישבע לי כיום המלך שלמה
Dixítque .gladio in suum seruum interficiet *si* ‡ — ‡ quòd non
52 אם־ימית את־עבדו בחרב׃ ויאמר
eius *crine* ‡ de cadet non ,*virtutis filium in* ‡ fuerit Si :Selomoh — ‡ filius virtuosus, ‡ capillis
שלמה אם יהיה לבן־חיל לא־[n]יפל משערתו — [n]נפל
.morietur & ,eo in fuerit inuentum malum si & : terram super
ארצה ואם־[o]רעה תמצא־בו ומת׃ — [o]רוע
desuper ‖ eum fecerunt descendere & ,Selomoh rex misit Et — ‖ ab
53 וישלח המלך שלמה וירדהו מעל
Dixítque .Selomoh regi se incuruauit & , venit & : altari
המזבח ויבא וישתחו למלך שלמה ויאמר־
.tuam domum in Vade :Selomoh ei
לו שלמה לך לביתך׃

CAP. II. ב

præcepítque ,*moriendum ad* Dauid dies appropinquauerunt Et — vt moreretur,
1 ויקרבו ימי־דוד למות [p]ויצו — [p]צוה
via in vadens Ego :dicendo , suo filio Selomoh — vado per viam
2 את־שלמה בנו לאמר׃ אנכי הלך בדרך

custodies ‡ Et .virum in eris † & ,te confortabis ‖ & .terræ omnis | ‖ conforta † esto vir. ‡ custodi
3 כל־הארץ וחזקת ^a והיית לאיש׃ ושמרת
, eius viis in ambulandum ad ‡ , tui Dei Domini custodiam
את־משמרת יהוה אלהיך ללכת בדרכיו | ^a הלך ‡ vt ambules *vt custodias
,eius iudicia & ,eius præcepta & , eius decreta custodiendum ad*
לשמר ^b חקתיו ומצותיו ומשפטיו | ^b חקק
vt ,Moseh lege in ‖ scriptum sicut , eius testimonia & | ‖ est
ועדותיו ^c ככתוב ^d בתורת משה למען | ^c עוד ^d ירה
quæ ‡ omnia & ,feceris quæ omnia agas prudenter † | † secundes ‡ ad
תשכיל את כל־אשר תעשה ואת כל־אשר
Dominus confirmet Vt .illuc respicies ‡ | ‡ te verteris.
4 תפנה שם׃ למען ^e יקים יהוה את־ | ^e קום
custodierint Si : dicendo ,me super* est locutus quod ,suum verbũ | * mihi,
דברו אשר דבר עלי לאמר אם־ישמרו
,veritate in meas facies ad ambulandum ad ‖ suam viam tui filij | ‖ & ambulauerint coram me
בניך את־דרכם ללכת לפני באמת
abscindetur Non : dicendo , sua anima tota in & ,suo corde toto in
בכל־לבבם ובכל־נפשם לאמר לא־יכרת
tu etiam Et . .Israel solio desuper ‡ vir tibi | ‡ de
5 לך איש מעל כסא ישראל׃ וגם אתה
quæ , Seruiah filius Ioab mihi fecerit quæ nosti
ידעת את אשר־עשה לי יואב בן־צרויה אשר
Abner , Israel exercituum principibus duobus fecerit
עשה ^f לשני־^g שרי צבאות ישראל לאבנר | ^f שנה ^g שור
posuit & ,eos occidit & ; Iether filio Hamasa & , Ner filio | quos occidit.
בן־נר ולעמשא בן־יתר ויהרגם ^h וישם
belli sanguines dedit & ; pace in belli sanguines
דמי־מלחמה בשלם ^i ויתן דמי מלחמה | ^h שום
" quod ,suo calceamento in & ,suis lumbis in * qui , suo cingulo in | baltheo * erat
בחגרתו אשר במתניו ובנעלו אשר | ^i נתן
non & , tuam sapientiam iuxta Faciésque .suis pedibus in
6 ברגליו׃ ^k ועשית כחכמתך ולא־ | ^k עשה
.sepulchrum pace in ‖ eius caniciem facies descendere | ‖ pacificè ad
^l תורד שיבתו בשלם שאל׃ | ^l ירד
erunt & ,misericordiam facies Ghilhaditæ Barzillai filiis Et
7 ולבני ברזלי הגלעדי תעשה־חסד ^m והיו | ^m היה
me fugiendo in ‡ me ad accesserunt sic quia ;tuæ mensæ vescentes inter | conuiuas ‡ dum fugerẽ
באכלי שלחנך כי־כן קרבו אלי בברחי
tecum ecce Et .tui fratris Absalom faciebus* à | * facie
8 ^n מפני אבשלום אחיך׃ והנה עמך | ^n פנה
ipse & ‡ Bachurim de Iemini filij Ghera filius Simhi † | † est ‡ qui
שמעי בן־גרא בן־הימיני מבחרים והוא
me ire * die in roborata ‡ maledictione mihi maledixit | ‡ vehementi * qua pergebã
קללני קללה נמרצת ביום ^o לכתי | ^o הלך
,Iarden ad meum occursum in descendit ipse & , Machanaim ad
מחנים והוא־ירד לקראתי הירדן
te faciam mori Si ‖ : dicendo , Domino in * ei iuraui & | * per Dominũ ‖ Non
ואשבע לו ביהוה לאמר אם־^p אמיתך | ^p מות
vir quia ,eum dimittas impunem ne nunc Et .gladio in
9 בחרב׃ ועתה אל־תנקהו כי איש
, ei facias quæ nosti & , tu sapiens es,
חכם אתה וידעת את אשר תעשה־לו
.sepulchrum ‡ sanguine in † eius caniciem facies descendere & | † cum ‡ ad
^q והורדת את־שיבתו בדם שאול׃ | ^q ירד
est sepultus & ; suis patribus cum Dauid dormiuit Et
10 וישכב דוד עם־אבתיו ויקבר
super Dauid regnauit quibus dies Et .Dauid ciuitate in
11 בעיר דוד׃ ^r והימים אשר מלך דוד על־ | ^r יום
septem regnauit Chebron In .anni quadraginta ‡ , Israel | ‡ fuere
ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע
.annis tribus & triginta regnauit Ierusalaim in & , annis
^s שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים׃ | ^s שנה
,sui patris Dauid solium super sedit Selomoh Et
12 ושלמה ישב על־כסא דוד אביו
Adoniiahu venit Et .valde eius regnum est firmatum &
13 ^t ותכן מלכתו מאד׃ ^u ויבא אדניהו | ^t כון ^u בוא
: ‡ dixit Et .Selomoh matrem sebah-Bath ad Chaghith filius | ‡ Bath-Sebahs
בן־חגית אל־בת־שבע אם־שלמה ותאמר
.Pax ‖ : Dixitque ? tuum venire pax † Num | † pacificus est ingressus tuus? ‖ Pacificus est
השלום באך ויאמר שלום׃
.Loquere : dixit Et .te ad* mihi Verbum : ait Et
14 ויאמר דבר לי אליך ותאמר דבר׃

meum | ,regnum erat mihi quòd , nosti Tu :dixit Et
15 ויאמר את ידעת כי־לי היתה המלוכה
vt regnarem | ,regnandum ad , suas facies Israel omnis posuerunt me super &
ועלי שמו כל־ישראל פניהם למלך
Domino à quia : meo fratri fuit & , regnum est versum &
^a ותסב המלוכה ותהי לאחי כי מיהוה | ^a סבב
postulo | postulans ego vnam petitionem nunc Et .ei fuerat
16 היתה־לו׃ ועתה שאלה אחת אנכי שאל
faciem meam. | :eum ad dixit Et .meas facies facias auertere ne ,te à
מאתך אל־^b תשבי את־פני ותאמר אליו | ^b שוב
:regi Selomoh obsecro Dic : dixit Et .Loquere
17 דבר׃ ויאמר אמרי־נא לשלמה המלך
faciem tuam, vt | Abisagh mihi det & ; tuas facies faciet auertere non nam
כי לא־ישיב את־פניך ויתן־לי את־אבישג
, Bene : sebah-Bath Dixitque* .vxorem in Sunamiten
18 השונמית לאשה׃ ותאמר ^c בת־שבע טוב | ^c בנה
‖ pro | sebah Bath venit Et .regem ad te super ‖ loquar ego
19 אנכי אדבר עליך אל־המלך׃ ^d ותבא בת־שבע | ^d בוא
* vt loqueretur ‖ pro | .Adoniiahu super ‖ ei loquendum ad* ,Selomoh regem ad
אל־המלך שלמה לדבר־לו על־אדניהו
sedit & , ei se incuruauit & ,eius occursum in rex surrexit Et
^e ויקם המלך לקראתה ^f וישתחו לה וישב | ^e קום ^f שחה
sedit & : regis matri solium posuit & , suum solium super
על־כסאו ^g וישם כסא לאם המלך ^h ותשב | ^g שום ^h ישב
paruam vnam Petitionem : ait Et .eius dexteram ad
20 לימינו׃ ותאמר שאלה אחת קטנה
‡ peto ‡ faciem meã. | .meas facies ‡ facias auertere ne , te à petens ‡ ego
אנכי שאלת מאתך אל־תשב את־^i פני | ^i פנה
faciã auertere non quia :mea mater Pete : rex ei dixit Et
ויאמר־לה המלך שאלי אמי כי לא־אשיב
faciem tuam. | Sunamitis Abisagh Detur :ait Et .tuas facies
21 את־פניך׃ ותאמר ^k יתן את־אבישג השנמית | ^k נתן
rex respondit Et .vxorem in tuo fratri Adoniiahu
22 לאדניהו אחיך לאשה׃ ^l ויען המלך | ^l ענה
postulas | postulans tu quare Et : suæ matri dixit & , Selomoh
שלמה ויאמר לאמו ולמה את שאלת את־
† pro ‡ pro eo | ei ‡ pete & ? Adoniiahu ipsi ‡ Sunamiten Abisagh
אבישג השנמית לאדניהו ושאלי־לו את־
‡ maior | .† ei & ; * me præ magnus ‡ meus frater ipse quia ; regnum
* est; † est, | המלוכה כי הוא אחי הגדול ממני ולו
† sacerdos, ‡ filius | .Seruiah filio ‡ Ioab & ,sacerdoti ‖ Ebiathar &
ולאביתר הכהן וליואב בן־צרויה׃
‡ per Dominũ, | Sic :dicendo ,Domino in ‡ Selomoh rex iurauit Et
23 וישבע המלך שלמה ביהוה לאמר כה
contra | suam animam in quia ,addat sic & , Deus mihi faciat
יעשה־לי אלהים וכה ^m יוסיף כי בנפשו | ^m יסף
.hoc verbum Adoniiahu est locutus
דבר אדניהו את־הדבר הזה׃
me sedere fecit & , me firmauit qui Dominus viuit nunc Et
24 ועתה ^n חי־יהוה אשר הכינני ויושיביני | ^n חיה יתיר
mihi fecit qui & , mei patris Dauid thronum super
על־כסא דוד אבי ואשר עשה־לי
.Adoniiahu morietur hodie quia ;est locutus sicut , domum
בית כאשר דבר כי היום ^o יומת אדניהו׃ | ^o מות
per manum | ; Iehoiadah filij Benaiahu manu in Selomoh rex misit Et
25 וישלח המלך שלמה ביד בניהו בן־יהוידע
sacerdotem Ebiathar ad Et .est mortuus & ,eum in irruit &
26 ויפגע־בו וימת׃ ולאביתר הכהן
* In † ad | vir quia , tuos agros super † vade Hanathoth* : rex dixit
אמר המלך ענתת לך על־שדיך כי איש
‡ obnoxius morti es | portasti quia ,te interficiam non hac die in & :tu mortis ‡
מות אתה וביום הזה לא אמיתך כי־נשאת
Domini Dei ante Dauid patrem meum. | quia & , mei patris Dauid facies ad Domini Adonai arcam
את־ארון אדני יהוה לפני דוד אבי וכי
‡ in | .meus pater fuit afflictus quibus ‡ omnibus in fuisti afflictus
^p התענית בכל אשר־התענה אבי׃ | ^p ענה
ne esset sacerdos Domini , vt impleretur | , Domino sacerdotem esse ab , Ebiathar Selomoh eiecit Et
27 ויגרש שלמה את־אביתר ^q מהיות כהן ליהוה
super fuerat locutus quod ,Domini verbum implendum ad
למלא את־דבר יהוה אשר דבר על־ | ^q היה
.Siloh in Heli domum
בית עלי בשלה׃

declinauerat Ioab quia ,Ioab ad vſque venit *auditio* Et — fama
28 וְהַשְּׁמֻעָה בָּאָה עַד־יוֹאָב כִּי יוֹאָב נָטָה
.declinauerat non Abſalom poſt & ‖ ,Adoniiah poſt — ‖ ſed
אַחֲרֵי אֲדֹנִיָּה וְאַחֲרֵי אַבְשָׁלוֹם לֹא נָטָה
apprehendit & , Domini *tentorium* ad Ioab fugit Et — tabernaculum
[a]וַיָּנָס יוֹאָב אֶל־אֹהֶל יְהוָה וַיַּחֲזֵק — [a]נוּס
, Selomoh regi eſt nunciatum Et .altaris cornua *in*
29 בְּקַרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ: [b]וַיֻּגַּד לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה — [b]נָגַד
apud ‡ ecce & , Domini *tentorium* ‡ ad Ioab fugiſſet quòd — ‡ tabernaculū ‡ eſt
כִּי נָס יוֹאָב אֶל־אֹהֶל יְהוָה וְהִנֵּה אֵצֶל
, Iehoiadah filium Benaiahu Selomoh Miſitque .altare
הַמִּזְבֵּחַ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶת־בְּנָיָהוּ בֶן־יְהוֹיָדָע
tentorium ‖ ad Benaiahu venit Et .eum *in incurre* * Vade :dicendo — * interfice ‖ tabernaculum
30 לֵאמֹר [c]לֵךְ פְּגַע־בּוֹ: וַיָּבֹא בְנָיָהוּ אֶל־אֹהֶל — [c]הָלַךְ
. Egredere :rex dixit Sic : eum ad dixítque ,Domini
יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלָיו כֹּה־אָמַר הַמֶּלֶךְ [d]צֵא — [d]יָצָא
Benaiahu retulit Et .moriar hîc ſed ,Nequaquam :dixit Et
וַיֹּאמֶר׀ לֹא כִּי פֹה אָמוּת [e]וַיָּשֶׁב בְּנָיָהוּ אֶת־ — [e]יָשַׁב
.mihi reſpōdit ſic & ,Ioab eſt locutus Sic : dicendo ,verbum regi
הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר כֹּה־דִבֶּר יוֹאָב וְכֹה עָנָנִי:
, eum *in irrue* & , eſt locutus ſicut Fac : rex ei Dixítque — interfice
31 וַיֹּאמֶר לוֹ הַמֶּלֶךְ עֲשֵׂה כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר וּפְגַע־בּוֹ
effudit quos , gratis ſanguines remouebis & : eum ſepelies &
וּקְבַרְתּוֹ [f]וַהֲסִירֹתָ׀ דְּמֵי [g]חִנָּם אֲשֶׁר שָׁפַךְ — [f]סוּר [g]חָנַן ‡ à
reddet Et .mei patris domo *deſuper* ‡ & ,me *deſuper* ‡ ,Ioab
32 יוֹאָב מֵעָלַי וּמֵעַל בֵּית אָבִי: [h]וְהֵשִׁיב — [h]שׁוּב
irruit ‡ quia , eius caput ſuper eius ſanguinem Dominus — ‡ aggreſſus eſt
יְהוָה אֶת־דָּמוֹ עַל־רֹאשׁוֹ אֲשֶׁר פָּגַע
eos occidit , *ipſo præ bonos &* ,*iuſtos* * viros duos *in* — * iuſtiores,& meliores ſe,
בִּשְׁנֵי־אֲנָשִׁים צַדִּקִים [i]וְטֹבִים מִמֶּנּוּ וַיַּהַרְגֵם — [i]טוֹב
Ner filiū † Abner ; neſciuit Dauid meus pater & ,gladio *in* — † videlicet
בַּחֶרֶב וְאָבִי דָוִד לֹא יָדָע אֶת־אַבְנֵר בֶּן־נֵר
principem Iether filium Hamaſa & , Iſrael exercitus principē
[k]שַׂר־צְבָא יִשְׂרָאֵל וְאֶת־עֲמָשָׂא בֶן־יֶתֶר שַׂר־ — [k]שׂוּר
caput in eorum ſanguines reuertentur Et .Iehudah militiæ
33 צְבָא יְהוּדָה: וְשָׁבוּ דְמֵיהֶם בְּרֹאשׁ
,Dauid Et .æternum in eius ſeminis caput in & ,Ioab
יוֹאָב וּבְרֹאשׁ זַרְעוֹ לְעֹלָם וּלְדָוִד
pax ſit eius throno & , eius domui & , eius ſemini &
וּלְזַרְעוֹ וּלְבֵיתוֹ וּלְכִסְאוֹ יִהְיֶה שָׁלוֹם
Benaiahu aſcendit Et .Domino *cum* à ſeculum in vſque
34 עַד־עוֹלָם מֵעִם יְהוָה: [l]וַיַּעַל בְּנָיָהוּ — [l]עָלָה
eſt Sepultúſque .eum interfecit & ;eum *in irruit* & , Iehoiadah filius — aggreſſus eſt
בֶּן־יְהוֹיָדָע וַיִּפְגַּע־בּוֹ [m]וַיְמִתֵהוּ וַיִּקָּבֵר — [m]מוּת
Benaiahu rex *dedit* Et .deſerto in ſua domo in — poſuit
35 בְּבֵיתוֹ בַּמִּדְבָּר: [n]וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ — [n]נָתַן
ſacerdotem Sadoc & ,exercitum ſuper eo pro Iehoiadah filiū
בֶן־יְהוֹיָדָע תַּחְתָּיו עַל־הַצָּבָא וְאֶת־צָדוֹק הַכֹּהֵן
vocauit & rex miſit Et .Ebiathar pro rex *dedit* — poſuit
36 נָתַן הַמֶּלֶךְ תַּחַת אֶבְיָתָר: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא
,Ieruſalaim in domum tibi Ædifica : ei dixítque ;Simhi
לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר לוֹ בְּנֵה־לְךָ בַיִת בִּירוּשָׁלַםִ
.illuc & huc inde egredieris non & ;ibi habitabis &
וְיָשַׁבְתָּ שָּׁם וְלֹא־[o]תֵצֵא מִשָּׁם אָנֶה וָאָנָה: — [o]יָצָא qua egreſſus fueris,
torrentem tranſieris & ,*te egrediendi* die in erit Et
37 וְהָיָה׀ בְּיוֹם צֵאתְךָ וְעָבַרְתָּ אֶת־נַחַל
tuus ſanguis .morieris moriendo quòd , ſcias ſciendo ,Chidron
קִדְרוֹן יָדֹעַ [p]תֵּדַע כִּי מוֹת תָּמוּת דָּמְךָ — [p]יָדַע
‡ Bonum : regem ad Simhi Dixítque .tuum caput in erit — ‡ eſt
38 יִהְיֶה בְרֹאשֶׁךָ: וַיֹּאמֶר שִׁמְעִי לַמֶּלֶךְ טוֹב
faciet ſic ,rex meus dominus eſt locutus ſicut ; verbum
הַדָּבָר כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֵּן יַעֲשֶׂה
.multis diebus Ieruſalaim in Simhi manſit Et .tuus ſeruus
עַבְדֶּךָ [q]וַיֵּשֶׁב שִׁמְעִי בִּירוּשָׁלַםִ [r]יָמִים רַבִּים: — [q]שׁוּב [r]יוֹם † in
duo fugerunt & , annorum trium fine à † fuit Et
39 [s]וַיְהִי [t]מִקֵּץ שָׁלֹשׁ [u]שָׁנִים וַיִּבְרְחוּ שְׁנֵי־ — [s]הָיָה [t]קָצַץ [u]שָׁנָה
regem Mahachah filium Achis ad Simhi ſerui
עֲבָדִים לְשִׁמְעִי אֶל־אָכִישׁ בֶּן־מַעֲכָה מֶלֶךְ
† tui ſerui Ecce : dicendo , Simhi nunciauerunt & : Gath — † ſunt
גַּת [x]וַיַּגִּדוּ לְשִׁמְעִי לֵאמֹר הִנֵּה עֲבָדֶיךָ — [x]נָגַד
, ſuum aſinum ſtrauit & , Simhi ſurrexit Et .Gath in
40 בְּגַת: [y]וַיָּקָם שִׁמְעִי וַיַּחֲבֹשׁ אֶת־חֲמֹרוֹ — [y]קוּם

vt quæreret — ſuos ſeruos *quærendum ad* , Achis ad Ghath in abiit &
וַיֵּלֶךְ גַּתָה אֶל־אָכִישׁ לְבַקֵּשׁ אֶת־עֲבָדָיו
.Gath de ſuos ſeruos adduxit & , Simhi abiit Et
[a]וַיֵּלֶךְ שִׁמְעִי [b]וַיָּבֵא אֶת־עֲבָדָיו מִגַּת: — [a]יָלַךְ [b]בּוֹא
Ieruſalaim de Simhi iuſſet quòd ,Selomoh eſt nunciatum Et
41 וַיֻּגַּד לִשְׁלֹמֹה כִּי־הָלַךְ שִׁמְעִי מִירוּשָׁלַםִ
vocauit & , rex miſit Et .eſſet reuerſus & , Gath in
42 גַּת וַיָּשֹׁב: וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ וַיִּקְרָא
,*Domino in te adiuraui* Nónne : eum ad dixítque , Simhi — Iuraui tibi per Dominum
לְשִׁמְעִי וַיֹּאמֶר אֵלָיו הֲלוֹא הִשְׁבַּעְתִּיךָ בַיהוָה
abieris & ,*te egrediendi* ‖ die In :dicendo *te in* * ſum teſtificatus & — * tibi ‖ qua egreſſus fueris,
[c]וָאָעִד בְּךָ לֵאמֹר בְּיוֹם צֵאתְךָ וְהָלַכְתָּ — [c]עוּד
; morieris moriendo quòd ſcias ſciendo ; illuc & , huc
אָנֶה וָאָנָה יָדֹעַ תֵּדַע כִּי־מוֹת תָּמוּת
quare Et .audiui ‡ verbum † Bonum,me ad dixiſti & — † eſt ‡ quod
43 וַתֹּאמֶר אֵלַי טוֹב הַדָּבָר שָׁמָעְתִּי: וּמַדּוּעַ
,præceptum & , Domini iuſiurandum cuſtodiſti non
לֹא שָׁמַרְתָּ אֵת שְׁבֻעַת יְהוָה וְאֶת־[d]הַמִּצְוָה — [d]צָוָה
, Simhi ad rex Dixítque ? *te ſuper* præcepi quod — tibi?
44 אֲשֶׁר־צִוִּיתִי עָלֶיךָ: וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־שִׁמְעִי
tuum cor nouit quod , malum omne noſti Tu
אַתָּה יָדַעְתָּ אֵת כָּל־[e]הָרָעָה אֲשֶׁר יָדַע לְבָבְךָ — [e]רוּעַ
Dominus reddidit & : meo patri Dauid feciſti quod
אֲשֶׁר [f]עָשִׂיתָ לְדָוִד אָבִי [g]וְהֵשִׁיב יְהוָה אֶת־ — [f]עָשָׂה [g]שׁוּב
,benedictus Selomoh rex Et .tuum caput in tuum malum
45 רָעָתְךָ בְּרֹאשֶׁךָ: וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בָּרוּךְ
in vſque *Domini facies ad* ſtabilis ſit Dauid thronus & — corā Domino
וְכִסֵּא דָוִד יִהְיֶה נָכוֹן לִפְנֵי יְהוָה עַד־
; Iehoiadah filio Benaiahu rex præcepit Et .ſeculum
46 עוֹלָם: [h]וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־בְּנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע — [h]צָוָה
regnum Et .eſt mortuus & ,eum in irruit & , eſt egreſſus &
[i]וַיֵּצֵא וַיִּפְגַּע־בּוֹ [k]וַיָּמֹת וְהַמַּמְלָכָה — [i]יָצָא [k]מוּת
.Selomoh manu in eſt confirmatum
[l]נָכוֹנָה בְּיַד־שְׁלֹמֹה: — [l]כּוּן

CAP. III. ג

regi Parhoh Selomoh eſt coniunctus affinitate Et
1 וַיִּתְחַתֵּן שְׁלֹמֹה אֶת־פַּרְעֹה מֶלֶךְ
in eam adduxit & ,Parhoh filiam accepit & ,Ægypti
מִצְרָיִם [m]וַיִּקַּח אֶת־[n]בַּת־פַּרְעֹה [o]וַיְבִיאֶהָ אֶל־ — [m]לָקַח
,ſuam domum ædificare *eum cōſummare vſque* * , Dauid ciuitatem
עִיר דָּוִד עַד [p]כַּלֹּתוֹ לִבְנוֹת אֶת־בֵּיתוֹ — [n]בָּנָה [o]בּוֹא * donec finiret
.*circumquaque* ‖ Ieruſalaim murum & , Domini domum &
וְאֶת־בֵּית יְהוָה וְאֶת־חוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ סָבִיב: — [p]כָּלָה ‖ per circuitū. † immolabat
erat ædificata non quia ,excelſis in *immolantes* † populus Attamen
2 רַק הָעָם מְזַבְּחִים בַּבָּמוֹת כִּי לֹא־נִבְנָה
illos dies ad vſque Domini nomini domus
בַיִת לְשֵׁם יְהוָה עַד [q]הַיָּמִים הָהֵם: — [q]יוֹם
ſtatutū in ambulando Dominum Selomoh dilexit Et — præceptis
3 וַיֶּאֱהַב שְׁלֹמֹה אֶת־יְהוָה [r]לָלֶכֶת [s]בְּחֻקּוֹת — [r]יָלַךְ [s]חָקַק
ſuffiens & , *immolans* ipſe excelſis in tantùm :ſui patris Dauid — immolabat & ſuffiebat.
דָּוִד אָבִיו רַק בַּבָּמוֹת הוּא מְזַבֵּחַ וּמַקְטִיר:
‡ ipſum quia , ibi *immolandum ad* * Ghibhon in rex iuit Et — * vt immolaret ‡ erat
4 וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ גִּבְעֹנָה לִזְבֹּחַ שָׁם כִּי הִיא
Selomoh *fecit aſcendere aſcenſiones* † Mille .magnum excelſum — † holocauſta obtulit
הַבָּמָה הַגְּדוֹלָה אֶלֶף [t]עֹלוֹת יַעֲלֶה שְׁלֹמֹה — [t]עָלָה
Dominus eſt viſus Ghibhon In .illud altare ſuper
5 עַל הַמִּזְבֵּחַ הַהוּא: בְּגִבְעוֹן נִרְאָה יְהוָה
Poſtula :Deus dixítque , noctis *ſomnio* in Selomoh *ad* — ſomnis
אֶל־שְׁלֹמֹה בַּחֲלוֹם הַלָּיְלָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שְׁאַל
feciſti Tu : Selomoh Dixítque .tibi dabo *quid* * — * quicquid vis
6 מָה אֶתֶּן־לָךְ: וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה אַתָּה [u]עָשִׂיתָ — [u]עָשָׂה
magnam miſericordiam meo patre Dauid tuo ſeruo cum
עִם־עַבְדְּךָ דָוִד אָבִי חֶסֶד גָּדוֹל
,iuſtitia in & , veritate in *tuas facies ad* ambulauit ſicut — coram te
כַּאֲשֶׁר הָלַךְ לְפָנֶיךָ [x]בֶּאֱמֶת וּבִצְדָקָה — [x]אָמַן
miſericordiam ei cuſtodiſti & , tecum cordis rectitudine in &
וּבְיִשְׁרַת לֵבָב עִמָּךְ וַתִּשְׁמָר־לוֹ אֶת־הַחֶסֶד
eius thronum ſuper ſedentem filium ei dediſti & iſtam magnam
הַגָּדוֹל הַזֶּה [y]וַתִּתֶּן־לוֹ בֵן יֹשֵׁב עַל־כִּסְאוֹ — [y]נָתַן
.hanc diem ſecundum
כַּיּוֹם הַזֶּה:

† fecisti regnare tu meus Deus Domine nunc Et — † me
7 ועתה יהוה אלהי אתה המלכת את־
, paruus puer ‡ ego & .meo patre Dauid pro tuum seruum — ‡ sum
עבדך תחת דוד אבי ואנכי נער קטן
medio in * tuus seruus Et .ingredi & ,egredi scio nec — * est
8 לא [a]אדע צאת ובא: ועבדך בתוך — [a] ידע
numerabitur non qui ,multi populi ,elegisti quem ,tui populi
עמך אשר בחרת עם־[b]רב אשר לא־ימנה — [b] רבב
tuo seruo Dabisque .multitudine præ supputabitur nec
9 ולא יספר מרוב: [c]ונתת לעבדך — [c] נתן
intelligendum ad ‡ , tuum populum iudicandum ad audiens † cor — † intelligens vt iudicet ‡ vt discernat
לב שמע לשפט את־עמך להבין
iudicare poterit quis quia .malum ad ‡ bonum inter — ‡ &
בין־טוב [d]לרע כי מי יוכל לשפט את־ — [d] רוע
oculis in verbum fuit bonum ‡ Et ? istum grauem tuũ populum — ‡ placuit
10 עמך הכבד הזה: וייטב הדבר בעיני
.hoc verbum Selomoh postulauerat quòd ;Adonai ‡ — ‡ Domini
אדני כי שאל שלמה את־הדבר הזה:
verbum postulasti quod eo Pro :eum ad Deus Dixitque
11 ויאמר אלהים אליו יען אשר שאלת את־הדבר
tibi postulasti nec ,multos dies tibi postulasti non & ,hoc
הזה ולא־שאלת לך [e]ימים [f]רבים ולא־שאלת לך — [e] יום [f] רבב
postulasti & † ; tuorũ inimicorum animam postulasti neq; ,opulẽtiam — † diuitias, ‡ sed
עשר ולא שאלת נפש איביך ושאלת
feci Ecce :iudicium audiendum ad intelligere tibi — intelligentiam
12 לך הבין לשמע משפט: הנה [g]עשיתי — [g] עשה
;intelligens & ,sapiens cor tibi dedi ecce :tua verba iuxta
כדבריך הנה נתתי לך לב חכם [h]ונבון — [h] בין
non te post & ,tuas facies ad ‖ fuerit non tu sicut vt — similis tibi ‖ ante te,
אשר כמוך לא־היה לפניך ואחריך לא־
dedi postulasti non quod etiam Et .tu sicut sit surrecturus — similis tibi.
13 יקום כמוך: וגם אשר לא־שאלת נתתי
tu sicut ‡ fuerit non vt , gloriam etiam ,opulentiam etiam ,tibi — diuitias, ‡ similis tibi
לך גם־עשר גם־כבוד אשר לא־היה כמוך
ambulaueris si Et .tuis diebus omnibus reges inter vir — quisquam
14 איש במלכים כל־ימיך: ואם [i]תלך — [i] ילך
sicut ,mea præcepta & ,mea statuta custodiendum ad ‡ meis viis in — ‡ vt custodias decreta
בדרכי לשמר [k]חקי [l]ומצותי כאשר — [k] חקק [l] צוה
.tuos dies longos faciam & ,tuus pater Dauid ambulauit
הלך דויד אביך [m]והארכתי את־ימיך: — [m] ארך
,Ierusalaim in venit Et :somnium ecce & ,Selomoh euigilauit Et
15 ויקץ שלמה והנה חלום [n]ויבוא ירושלם — [n] בוא
,ascensiones fecit ascendere ‖ & ,Domini fœderis arcæ facies ad stetit & — coram arca ‖ obtulit holocausta,
ויעמד לפני ארון ברית־יהוה [o]ויעל עלות — [o] עלה
.suis famulis vniuersis conuiuium fecit & , pacifica fecitque
[p]ויעש שלמים ויעש משתה לכל־עבדיו: — [p] עשה ‖ meretrices
, regem ad meritoria ‖ mulieres duæ venerunt Tunc
16 אז תבאנה [q]שתים [r]נשים [s]זנות אל־המלך — [q] שנה [r] אנש [s] זנה
:vna mulier Dixitque .eius facies ad † steterunt & — † coram eo.
17 ותעמדנה לפניו: ותאמר האשה האחת
:vna domo in habitantes ‡ ista mulier & ego ,mi domine me In ‡ — ‡ Obsecro ‡ habitabamus * apud eam
בי אדני אני והאשה הזאת ישבת בבית אחד
tertia die in fuit Et .domo in ea cum * peperi &
18 ואלד עמה בבית: [t]ויהי ביום השלישי — [t] היה
;pariter nos † & :hæc mulier etiam peperit & , me parere ‖ — ‖ qua peperi † eramus
[u]ללדתי ותלד גם־האשה הזאת ואנחנו יחדו — [u] ילד
nos duas præter domo in nobiscum alienus ‡ non — ‡ erat alius
אין־[u]זר אתנו בבית זולתי שתים־אנחנו — [u] זור
; nocte huius mulieris filius est mortuus Et . domo in
19 בבית: [x]וימת בן־האשה הזאת לילה — [x] מות
, nocte media in surrexit Et .eum super iacuit ‡ quia — ‡ dormiuit
20 אשר שכבה עליו: [y]ותקם בתוך הלילה — [y] קום
,dormiebat tua ancilla & :me apud ex * meum filium tulit & — * qui erat
[z]ותקח את־בני מאצלי ואמתך ישנה — [z] לקח
mortuum suum filium & :suo sinu in eum fecit iacere ‖ & — ‖ requiescere
ותשכיבהו בחיקה ואת־בנה [a]המת — [a] מות
sugere faciendum ad ‡ manè in surrexi Et .meo sinu in fecit iacere † — † collocauit ‡ vt darem lac filio meo,
21 השכיבה בחיקי: ואקם בבקר [b]להיניק
,manè in eum ad intendi ‡ Et .erat mortuus ecce & ,meum filium — ‡ consideraui
את־בני והנה מת [c]ואתבונן אליו בבקר — [b] ינק [c] בין
.pepereram quem ,meus filius erat non ecce &
והנה לא־היה בני אשר ילדתי:

meus filius quia * ,Nequaquam :altera mulier dixit Et — * sed
22 ותאמר האשה האחרת לא כי בני
tuus filius sed ,Non :dicens ‡ hæc & ;† mortuus tuus filius & ,viuus ‡ — ‖ viuit ‡ est, ‡ dicebat:
החי ובנך המת וזאת אמרת לא כי בנך
.regis facies ad ‖ loquebantur Et .viuus * meus filius & , ‡ mortuus — ‡ est, * viuit. ‖ coram rege.
המת ובני [d]החי ותדברנה לפני המלך: — [d] חיה
; viuus ‡ meus filius ‡ Hic ,dicens † Hæc : rex Dixitque — † dicit, ‡ est * qui viuit. ‖ dicit,
23 ויאמר המלך זאת אמרת זה־בני החי
sed , Nequaquam ;dicens ‖ hæc & : mortuus tuus filius &
ובנך המת וזאת אמרת לא כי
:rex Dixitque .viuus meus filius & ,est mortuus tuus filius
24 בנך המת ובני החי: ויאמר המלך
.regis facies ad ‡ gladium attulerunt & .gladium mihi Capite — † Afferte ‡ coram rege.
קחו־לי חרב ויביאו החרב [e]לפני המלך: — [e] פנה
,* duas in viuum natum ‡ Diuidite : rex Dixitque — ‡ infantem * partes
25 ויאמר המלך גזרו את־הילד החי [f]לשנים — [f] שנה
.alteri dimidium & , vni dimidium date &
[g]ותנו את־החצי לאחת ואת־[h]החצי לאחת: — [g] נתן [h] חצה
,regem ad viuus ‖ eius filius cuius mulier Dixitque — ‖ erat
26 ותאמר האשה אשר־בנה החי אל־המלך
me In ‡ : dixit & ,suo filio super eius miserationes incaluerant quia † — † cõmota enim sunt viscera ‡ Obsecro ‡ infantem
כי־נכמרו רחמיה על־בנה ותאמר בי
ne interficiendo & , viuum natum ‡ ei date ,mi dñe
אדני תנו־לה את־הילוד החי והמת אל־
non tibi etiam ,mihi Etiam : dicens illa & .eum interficiatis — dicebat:
תמיתהו וזאת אמרת גם־לי גם־לך לא
ei Date :dixit & .rex respondit Et .diuidite ,sit
27 יהיה גזרו: [i]ויען המלך ויאמר תנו־לה — [i] ענה
‡ hæc ;eum interficiatis non interficiendo & ,viuum natum † — † infantem ‡ est
את־הילוד החי והמת לא תמיתהו היא
, iudicium Israel omnis audierunt Et .eius mater
28 אמו: וישמעו כל־ישראל את־המשפט
viderunt quia : regis faciebus à timuerunt & : rex iudicauit quod — facie
אשר שפט המלך [k]ויראו מפני המלך כי [l]ראו — [k] ירא [l] ראה
.iudicium faciendum ad eius interiore in * Dei sapientia quòd — * esset in corde
כי־חכמת אלהים בקרבו לעשות משפט:

CAP. IIII. ד

.Israel omnem super rex Selomoh rex fuit Et
1 ויהי המלך שלמה מלך על־כל־ישראל:
.sacerdotis Sadoc filius Hazariahu : ei * qui principes isti Et — * erant
2 ואלה [l]השרים אשר־לו עזריהו בן־צדוק הכהן: — [l] שור
Iehosaphat :scribæ Sisa filij Achiah & ,Elichoreph
3 אליחרף ואחיה בני שישא ספרים יהושפט
Iehoiadah filius Benaiahu Et .commonefaciens Achilud filius — à cõmentariis.
4 בן־אחילוד המזכיר: ובניהו [m]בן־יהוידע — [m] בנה
.sacerdotes Ebiathar & ,Sadoc & : exercitum super
על־הצבא וצדוק ואביתר כהנים:
Zabud & : præfectos super Nathan filius Hazariahu Et
5 ועזריהו בן־נתן על־[n]הנצבים וזבוד — [n] יצב * amicus
super Achisar Et .regis socius * sacerdos Nathan filius
6 בן־נתן כהן רעה המלך: ואחישר על־
.tributum super Habda filius Adoniram & , domum
הבית ואדנירם בן־עבדא על־[o]המס: — [o] מסס
omnem super præfecti duodecim * Selomoh ipsi Et — * erant
7 ולשלמה [p]שנים־עשר נצבים על־כל־ — [p] שנה
mense ‖ :eius domum & ,regem alebant & , Israel — ‖ per mensem
ישראל וכלכלו את־המלך ואת־ביתו חדש
.alere vnumquemque super ‡ intererat anno in — vniuscuiusque ex eis
בשנה יהיה על־אחד לכלכל: — האחד
.Ephraim monte in Chur Filius , eorum nomina hæc Et — ק
8 ואלה שמותם בן־חור בהר אפרים:
;Beth-semes & , Sahalbim in & ,Machas in Decher Filius
9 בן־דקר במקץ ובשעלבים ובית שמש
;Arubboth in Chesed Filius .Bethchanan * Elon & — * de
10 ואילון בית־חנן: בן־חסד בארבות
.Chepher terra omnis & ,Sochoh ‡ ei — ‡ erat
לו שכה וכל־ארץ חפר:
filia Taphath : Dor elima omne * , Abinadab Filius — * Omnis terminus
11 בן־אבינדב כל־[q]נפת דאר טפת בת־ — [q] נוף
.vxorem in ‖ ei erat Selomoh — ‖ vxor.
שלמה היתה לו לאשה:

omnis & ,Meghiddo & ,Tahanach ,Achilud filius Bahana
12 בענא בן־אחילוד תענך ומגדו וכל־
-Beth à Izrehel , desubter Sarthan iuxta † quæ , Sean-Beth
בית שאן אשר אצל צרתנה מתחת ליזרעאל מבית
.Iochmeham transitu à vsque Mecholah Abel ad vsque ,Sean
שאן עד אבל מחולה עד מעבר ליקמעם:
filij Iair villæ † ei :Ghilhad Ramoth in Gheber Filius
13 בן־גבר ברמת גלעד לו חות יאיר בן־
,Basan in ‡ quæ Argob funis ‡ ei :Ghilhad in † quæ Menasseh
מנשה אשר בגלעד לו חבל ארגב אשר בבשן
.æris vectis & , murus * ,magnæ vrbes sexaginta
ששים ערים גדלות חומה ובריח נחשת:
.Machanaim in Hiddo filius Achinadab
14 אחינדב בן־עדא מחנימה:
accepit ipse etiam :Naphthali in Achimahas
15 אחימעץ בנפתלי גם־הוא לקח את־
.vxorem in Selomoh filiam Bosmath
בשמת בת־שלמה לאשה:
.Haloth in & ,Aser in Chusai filius Bahana
16 בענא בן־חושי באשר ובעלות:
.Issachar in Paruach filius Iehosaphat
17 יהושפט בן־פרוח בישׂשכר:
.Biniamin in Elah filius Simhi
18 שמעי בן־אלא בבנימן:
Sichon terra ,Ghilhad terra in Vri filius Gheber
19 גבר בן־ארי בארץ גלעד ארץ סיחון
vnus præfectus & , Basan regis Hogh & , Emoræi regis
מלך האמרי ועג מלך הבשן ונציב אחד
multi Israel & Iehudah .terra in ‡ qui
20 אשר בארץ: יהודה וישראל רבים
,comedentes ,multitudine in ,mare super ‡ quæ arena sicut
כחול אשר־על־הים לרב אכלים
dominans erat * Selomoh Et .lætantes & , bibentes &
21 ושתים ושמחים: ושלמה היה מושל
ad vsque & ,Pelistim terræ flumine à regna omnia in
בכל־הממלכות מן־הנהר ארץ פלשתים ועד
seruientes & ,munus facientes accedere || ,Ægypti terminum
גבול מצרים מגשים מנחה ועבדים את־
.eius vitæ diebus omnibus Selomoh
שלמה כל־ימי חייו:
cori triginta ,vnum diem in ‡ Selomoh panis † erat Et
22 ויהי לחם־שלמה ליום אחד שלשים כר
boues Decem .farinæ cori sexaginta & , similæ
23 סלת וששים כר קמח: עשרה בקר
,pecudes centum & ,pascua ‡ boues viginti & ,pingues
בראים ועשרים בקר רעי ומאה צאן
,saginatis caponibus & ,bubalo & ,caprea & ceruo à solum *
לבד מאיל וצבי ויחמור וברברים אבוסים:
, Tiphsach à fluminis transitu † omni in imperans || ipse Quia
24 כי־הוא רדה בכל־עבר הנהר מתפסח
: fluminis transitus ‡ regibus omnibus in , Hazzah ad vsque &
ועד־עזה בכל־מלכי עבר הנהר
.circuitu à * eius transitibus ‡ omnibus ex ei erat pax &
ושלום היה לו מכל־עבריו מסביב:
sub vir , fiduciam ad || Israel & Iehudah habitauit Et
25 וישב יהודה וישראל לבטח איש תחת
, Sebah-Beer vsque & , Dan à , sua ficu sub & ,sua vite
גפנו ותחת תאנתו מדן ועד־באר שבע
.Selomoh diebus omnibus
כל ימי שלמה:
equorum equilium ‡ millia quadraginta Selomoh ipsi fuit † Et
26 ויהי לשלמה ארבעים אלף ארות סוסים
.equitum millia duodecim & , eius currum ad ‡
למרכבו ושנים־עשר אלף פרשים:
, Selomoh regem isti præfecti alebant Et
27 וכלכלו הנצבים האלה את־המלך שלמה
, Selomoh regis mensam ad appropinquantem * omnem &
ואת כל־הקרב אל־שלחן המלך־שלמה
,hordea Et .rem deficere sinebant † non :suo mense vir ||
28 איש חדשו לא יעדרו דבר: והשערים
locum ad deferebant dromedariis ‡ & equis paleam † &
והתבן לסוסים ולרכש יבאו אל־המקום

† erat
trans
† erant
a חוה
† erant
‡ erat regio
‡ erat
* muratæ,& vectibus æreis munitæ.
b עיר
‡ erat
c רבב
‡ est iuxta
* dominabatur
d שתה
omnibus regnis
* offerentes munera,
e נגש
f יום g חיה
† cibus
‡ per singulos dies,
‡ pascuales,
h רעה
* præter ceruos & capreas, & bubalos, & gallinaceos impinguatos.
i צבה
|| dominabatur
† loco trans flumen:
‡ qui erant trans flumen:
‡ lateribus
* in
|| confidenter, vnusquisque
k ישב
‡ fuerunt
‡ præsepia
‡ pro curribus
* qui appropinquabat
|| vnusquisq. in
† deficiebant in aliquo.
† paleas pro
‡ mulis
l בוא

dedit Et .suam iudicium || secundum vir ,ibi esset quo *
29 אשר יהיה־שם איש כמשפטו: ויתן
, valde multam intelligentiá & , Selomoh sapientiam Deus
אלהים חכמה לשלמה ותבונה הרבה מאד
labium super † quæ arenam secundum ,cordis latitudinem &
ורחב לב כחול אשר על־שפת
sapientia præ Selomoh sapientia fuit amplior Et .maris
30 הים: ותרב חכמת שלמה מחכמת
.Ægyptiorum sapientia omni præ & , Orientis || filiorum omnium
כל־בני־קדם ומכל חכמת מצרים:
, Ezrachita Ethan præ ,homine omni præ fuit sapiens || Et
31 ויחכם מכל־האדם מאיתן האזרחי
eius nomē fuit & ;Machol filiis Dardah & ,Chalchol & ,Heman &
והימן וכלכל ודרדע בני מחול ויהי־שמו
tria est locutus Et .circumquaque gentibus omnibus in
32 בכל־הגוים סביב: וידבר שלשת
,mille & * quinque eius canticum fuit ‡ & ,parabolarum *millia
אלפים משל ויהי שירו חמשה ואלף:
‡ quæ cedro à lignis || super est locutus Et
33 וידבר על־העצים מן־הארז אשר
: pariete in egrediens ‡ quæ , hyssopum ad vsque & ,Lebanon in
בלבנון ועד האזוב אשר יצא בקיר
,reptili || super & ,volatili * super & ,animali ‡ super est locutus &
וידבר על־הבהמה ועל־העוף ועל־הרמש
populis omnibus ex , veniebant Et .piscibus super &
34 ועל־הדגים: ויבאו מכל־העמים
regibus vniuersis de ; Selomoh sapientiam audiendam ad
לשמע את חכמת שלמה מאת כל־מלכי
.eius sapientiam audierunt qui , terræ
הארץ אשר שמעו את־חכמתו:

CAP. V. ה

ad suos seruos Sor † rex Chiram misit Et
1 וישלח חירם מלך־צור את־עבדיו אל־
pro regem in vnxissent ipsum quòd audierat quia : Selomoh
שלמה כי שמע כי אתו משחו למלך תחת
omnibus Dauid ipsum Chiram fuerat amans quia ;suo patre
אביהו כי אהב היה חירם לדוד כל־
: dicendo ,Chiram ad Selomoh Misitque .diebus
2 הימים: וישלח שלמה אל־חירם לאמר:
potuit non quia ,meum patrem Dauid nosti Tu
3 אתה ידעת את־דוד אבי כי לא יכל
faciebus à * , sui Dei Domini nomini domum ædificare
לבנות בית לשם יהוה אלהיו מפני
Dominum dare vsque * ,eum circundederunt quod ,belli
המלחמה אשר סבבהו עד־תת יהוה
.eius pedum curuitatibus || sub eos
אתם תחת כפות רגלו:
:circuitu à † mihi meus Deus Dominus dedit requiem nunc Et
4 ועתה הניח יהוה אלהי לי מסביב
ego ecce Et .malus occursus ‡ non & ,aduersarius ‡ non
5 אין שטן ואין פגע רע: והנני
sicut ,mei Dei Domini nomini domum ædificare dicens ‡
אמר לבנות בית לשם יהוה אלהי כאשר
tuus Filius :dicendo ,meum patrem Dauid ad Dominus est locutus
דבר יהוה אל־דוד אבי לאמר בנך
ædificabit ipse , tuum solium super te pro dabo quem
אשר אתן תחתיך על־כסאך הוא־יבנה
præcidant & ‡ , præcipe nunc Et .meo nomini domum
6 הבית לשמי: ועתה צוה ויכרתו־
:tuis seruis cum sint mei serui & , Lebanon de cedros mihi
לי ארזים מן־הלבנון ועבדי יהיו עם־עבדיך
quæ omnia secundum tibi dabo tuorum seruorum mercedem &
ושכר עבדיך אתן לך ככל אשר
sciens vir nos inter † non quia ,nosti tu quia :dixeris
תאמר כי אתה ידעת כי אין בנו איש ידע
audire secundum ,fuit Et ; .Sidonij sicut ligna cædere
7 לכרת־עצים כצדנים: ויהי כשמע
:ait & , valde est lætatus & :Selomoh verba Chiram
חירם את־דברי שלמה וישמח מאד ויאמר
sapientem filium Dauidi dedit qui , hodie Dominus Benedictus
ברוך יהוה היום אשר נתן לדוד בן חכם

* in quo erat, vnusquisque || regulá suam.
a נתן
b בין
† est iuxta littus
c שפה
d רבה
* Orientalium,
|| sapientior
e היה
per circuitum.
‡ fuerunt cantica
* millia,
f שור
|| arboribus
† est
‡ egreditur de
‡ animalibus,
* volatilibus,
|| reptilibus,
g בוא
‡ Tyri
dilexerat
non potuisse
* propter bella, quæ
h בנה i פנה
* donec posuit Dominus
|| plantis
k נתן l כפף
רגליו
ק
† in ‡ est
m נוח n רוע
‡ cogito
o בנה
‡ vt
† est
cùm audisset

ad Chiram misit Et .hunc multum populum super
עַל־הָעָם ᵃהָרָב הַזֶּה׃ וַיִּשְׁלַח חִירָם אֶל־ 8
ᵃרָבַב
.me ad misisti quæ Audiui :dicendo ,Selomoh
שְׁלֹמֹה לֵאמֹר שָׁמַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־שָׁלַחְתָּ אֵלָי
,cedrinis lignis in tuam voluntatem omnem faciam ego
אֲנִי אֶעֱשֶׂה אֶת־כָּל־חֶפְצְךָ בַּעֲצֵי אֲרָזִים
de descendere facient mei Serui .abiegnis lignis in & deponent
וּבַעֲצֵי בְרוֹשִׁים׃ עֲבָדַי יֹרִדוּ מִן־ 9
ad vsque mari in ratibus ‡ ea ponam ego & :mare ad Lebanon ‡ in
הַלְּבָנוֹן יָמָּה וַאֲנִי ᵇאֲשִׂימֵם דֹּבְרוֹת בַּיָּם עַד־
ᵇשׂוּם ‡ dissoluere faciam
tu & : ibi ea dissipabo ‡ & ,me ad miseris quem locum
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח אֵלַי וְנִפַּצְתִּים שָׁם וְאַתָּה
panem dando* meam voluntatem facies tu & , tolles
ᶜתִשָּׂא וְאַתָּה תַּעֲשֶׂה אֶת־חֶפְצִי ᵈלָתֵת לֶחֶם
* præbendo cibum domui ᶜנָשָׂא ᵈנָתַן
ligna Selomoh dans Chirom fuit ‖ Et .meæ domui
בֵּיתִי׃ וַיְהִי חִירוֹם נֹתֵן לִשְׁלֹמֹה עֲצֵי 10
‖ Chiram dedit
.eius voluntatem omnem † abiegna ligna & , cedrina
אֲרָזִים וַעֲצֵי בְרוֹשִׁים כָּל־חֶפְצוֹ׃
† iuxta
coros millia viginti Chiram præbuit Selomoh Et
וּשְׁלֹמֹה נָתַן לְחִירָם עֶשְׂרִים אֶלֶף כֹּר 11
:contusi ‖ olei coros viginti & ,eius domui cibum triticorum*
חִטִּים מַכֹּלֶת לְבֵיתוֹ וְעֶשְׂרִים כֹּר שֶׁמֶן כָּתִית
* triticii in ‖ compressu
.anno in anno Chiram ipsi Selomoh dedit sic
כֹּה־יִתֵּן שְׁלֹמֹה לְחִירָם שָׁנָה בְשָׁנָה׃
per singulos annos.
sicut , Selomoh sapientiam dedit Dominus Et
וַיהוָה נָתַן חָכְמָה לִשְׁלֹמֹה כַּאֲשֶׁר 12
, Selomoh inter & Chiram inter pax fuit & .ei est locutus
דִּבֶּר־לוֹ וַיְהִי שָׁלֹם בֵּין חִירָם וּבֵין שְׁלֹמֹה
rex fecit ascendere Et .ipsi ambo fœdus exciderunt & ‖ percusserunt
וַיִּכְרְתוּ בְרִית ᵉשְׁנֵיהֶם׃ ᶠוַיַּעַל הַמֶּלֶךְ 13
ᵉשְׁנַיִם ᶠעָלָה
triginta tributum fuit & :Israel omni ex tributum Selomoh
שְׁלֹמֹה ᵍמַס מִכָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הַמַּס שְׁלֹשִׁים
ᵍמסס ‡ ex eis
decem Lebanon in eos ‡ misit Et .virorum millia
אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלָחֵם לְבָנוֹנָה עֲשֶׂרֶת 14
duobus ,Lebanon in erant mense , vicibus mense in* millia
אֲלָפִים בַּחֹדֶשׁ חֲלִיפוֹת חֹדֶשׁ יִהְיוּ בַלְּבָנוֹן שְׁנַיִם
* per menses vicissim, per mensem † erat
.tributum super † Adoniram & :sua domo in mensibus
חֳדָשִׁים בְּבֵיתוֹ וַאֲדֹנִירָם עַל־הַמַּס׃
, onus portantis † millia septuaginta Selomoh fuit ‖ Et
וַיְהִי לִשְׁלֹמֹה שִׁבְעִים אֶלֶף נֹשֵׂא סַבָּל 15
‡ fuerant † portantes
.monte in cædentis ‡ millia octoginta &
וּשְׁמֹנִים אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר׃
cædentes ligna
super † qui ,Selomoh ipsi assistentibus principibus à Solum †
ʰלְבַד מִשָּׂרֵי ⁱהַנִּצָּבִים לִשְׁלֹמֹה אֲשֶׁר עַל־ 16
* Præter principes qui assistebant ‡ erant
dominantes ‡ ,trecenti & ,millia tria ,opificium ‖
הַמְּלָאכָה שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת ᵏהָרֹדִים
ʰבָּדַד ⁱיָצַב ‖ opus, * qui præerant populo qui faciebat opus,
opificio in facientes ,populum in
בָּעָם ˡהָעֹשִׂים בַּמְּלָאכָה׃
ᵏרָדָה ˡעָשָׂה
,grandes lapides fecerunt proficisci & ,rex præcepit Et
ᵐוַיְצַו הַמֶּלֶךְ ⁿוַיַּסִּעוּ אֲבָנִים גְּדֹלוֹת 17
.dolatos lapides ,domum fundandum ad pretiosos lapides
אֲבָנִים יְקָרוֹת לְיַסֵּד הַבָּיִת אַבְנֵי ᵒגָזִית׃
ᵐצָוָה ⁿנָסַע ᵒגָּזָה
ædificatores ‡ & , Selomoh ædificatores ‡ dolauerunt Et
וַיִּפְסְלוּ ᵖבֹּנֵי שְׁלֹמֹה וּבֹנֵי 18
‡ cæmentarij
, lapides & ,ligna præparauerunt & ;Ghiblim* & ,Chiram
חִירוֹם וְהַגִּבְלִים ᵍוַיָּכִינוּ הָעֵצִים וְהָאֲבָנִים
ᵖבָּנָה * lapicidæ, ᵍכּוּן
.domum ædificandum ad
לִבְנוֹת הַבָּיִת׃

CAP. VI. ו

quadringentesimo & , anno octogesimo in ,fuit Et
וַיְהִי בִשְׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת 1
anno in ,Ægypti terra è Israel filios egredi † , anno
שָׁנָה ʳלְצֵאת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם בַּשָּׁנָה
† quo egressi sunt filij ʳיָצָא
regnare* (secundus mensis ‡ ipse) ,Zif ‡ mense in quarto
הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זִו הוּא הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי לִמְלֹךְ
‡ Aprili, ‡ est * quo regnauit ˢשָׁנָה
.Domino domum ædificauit ‖ & , Israel super Selomoh
שְׁלֹמֹה עַל־יִשְׂרָאֵל ᵗוַיִּבֶן הַבַּיִת לַיהוָה׃
‖ cœpit ædificare ᵗבָּנָה
, Domino Selomoh rex ædificauit ‖ quam domus Et
וְהַבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לַיהוָה 2
‖ cœpit ædificare † erat
,eius latitudo viginti & ,eius longitudo † cubitorum sexaginta
שִׁשִּׁים־אַמָּה אָרְכּוֹ וְעֶשְׂרִים רָחְבּוֹ

vestibulum Et .eius statura cubitorum triginta &
וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתוֹ׃ וְהָאוּלָם 3
altitudo
,eius longitudo cubitorum viginti ,domus templi facies super
עַל־ᵃפְּנֵי הֵיכַל הַבַּיִת עֶשְׂרִים אַמָּה אָרְכּוֹ
erat ante templum ᵃפָּנָה
,eius latitudo cubito in ‖ decem :domus latitudinis facies super*
עַל־פְּנֵי רֹחַב הַבָּיִת עֶשֶׂר בָּאַמָּה רָחְבּוֹ
* ante latitudinem ‖ cubitorum
fenestras domui fecit Et .domus facies super ‡
עַל־פְּנֵי הַבָּיִת׃ וַיַּעַשׂ לַבַּיִת חַלּוֹנֵי 4
‡ ante domum.
parietem super ‡ ædificauit Et .occlusas prospectiuas †
שְׁקֻפִים אֲטֻמִים׃ וַיִּבֶן עַל־קִיר 5
† latas extrinsecus, angustias intrinsecus. ‡ iuxta
domus parietibus cum circumquaque ‡ thalamum domus
הַבַּיִת יָצִיעַ סָבִיב אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת
‡ per circuitum iuxta parietes יָצִיעַ קִ
.circum appendices ‖ fecit & :oraculum & ,templum circum*
סָבִיב לַהֵיכָל וְלַדְּבִיר וַיַּעַשׂ צְלָעוֹת סָבִיב׃
* per circuitum templi, & oraculi † thalamos per circuitum.
,eius latitudo cubito in † quinque inferioris Thalami
הַיָּצִיעַ הַתַּחְתֹּנָה חָמֵשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ 6
† cubitorum erat ᵇתָּוֶךְ
septem tertij & , eius latitudo cubito in † sex medij &
ᵇוְהַתִּיכֹנָה שֵׁשׁ בָּאַמָּה רָחְבָּהּ וְהַשְּׁלִישִׁית שֶׁבַע
circum domui dedit imminutiones ‡ quia ,eius latitudo cubito in ‡
בָּאַמָּה רָחְבָּהּ כִּי מִגְרָעוֹת נָתַן לַבַּיִת סָבִיב
‡ cubitorum ‡ contractiones muri, in quibus capita ponerentur trabium, posuit per domus circuitum forinsecus, ne trabes ingrederentur parietem ‡ cùm ædificaretur ex integris lapidibus, vt allati erant. ‖ quando ædificabatur.
.domus parietes in apprehendere non pro foris
חוּצָה לְבִלְתִּי אֲחֹז בְּקִירוֹת הַבָּיִת׃
,profectionis perfecto lapide eam ædificari in* ,domus Et
וְהַבַּיִת בְּהִבָּנֹתוֹ אֶבֶן־שְׁלֵמָה ᶜמַסָּע 7
,ferreum instrumentum omne , securis & , mallei & :est ædificata
נִבְנָה וּמַקָּבוֹת וְהַגַּרְזֶן כָּל־כְּלִי בַרְזֶל
.eam ædificari in ‖ ,domo in fuit auditum non
לֹא־נִשְׁמַע בַּבַּיִת ᵈבְּהִבָּנֹתוֹ׃
ᶜנָסַע ᵈבָּנָה
domus humerum ad mediæ appendicis † Ostium
פֶּתַח הַצֵּלָע הַתִּיכֹנָה אֶל־כֶּתֶף הַבַּיִת 8
† thalami medij erat in latere ‡ dextero,
de & ,medium ad ascendebant cochleas per & ,dextrum ‡
הַיְמָנִית וּבְלוּלִּים ᵉיַעֲלוּ עַל־הַתִּיכֹנָה וּמִן־
ᵉעָלָה
.tertia ‡ ad medio
הַתִּיכֹנָה אֶל־הַשְּׁלִשִׁים׃
‡ tertium.
texit & ,eam perfecit & ,domum ædificauit Et
וַיִּבֶן אֶת־הַבַּיִת ᶠוַיְכַלֵּהוּ וַיִּסְפֹּן אֶת־ 9
ᶠכָּלָה
.cedris in ordinibus & ,testudinibus* domum
הַבַּיִת ᵍגֵּבִים וּשְׂדֵרֹת בָּאֲרָזִים׃
* tignis excauatis instar fossarum & trabibus cedrinis. ‖ cum
quinque :domo omni super ‖ thalamum ædificauit Et
ʰוַיִּבֶן אֶת־הַיָּצִיעַ עַל־כָּל־הַבַּיִת חָמֵשׁ 10
ᵍגּוּב ʰבָּנָה
lignis cum domum apprehendebat & ,eius statura † cubitorum
אַמּוֹת ⁱקוֹמָתוֹ וַיֶּאֱחֹז אֶת־הַבַּיִת בַּעֲצֵי
† erat altitudo ⁱקוּם
:Selomoh ad Domini verbum fuit Et .cedrinis
אֲרָזִים׃ ᵏוַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־שְׁלֹמֹה 11
ᵏהָיָה
si ,ædificans ‡ tu quam ista Domus :dicendo
לֵאמֹר׃ הַבַּיִת הַזֶּה אֲשֶׁר־אַתָּה בֹנֶה אִם־ 12
‡ ædificas,
seruaueris & , feceris mea iudicia & ,meis decretis in ambulaueris
ˡתֵּלֵךְ ᵐבְּחֻקֹּתַי וְאֶת־מִשְׁפָּטַי תַּעֲשֶׂה וְשָׁמַרְתָּ
ˡיָלַךְ ᵐחָקַק
statuam & ,eis in ambulando ,mea mandata omnia
אֶת־כָּל־ⁿמִצְוֹתַי לָלֶכֶת בָּהֶם וַהֲקִמֹתִי אֶת־
ⁿצָוָה
.tuum patrem Dauid ad sum locutus quod ,tecum meum verbum
דְּבָרִי אִתָּךְ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי אֶל־דָּוִד אָבִיךָ׃
derelinquam non & , Israel filiorum medio in habitabo Et
וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא אֶעֱזֹב 13
Selomoh ædificauit Et .Israel meum populum
אֶת־עַמִּי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּבֶן שְׁלֹמֹה אֶת־ 14
domus parietes ædificauit Et .eam perfecit & ,domum
הַבַּיִת וַיְכַלֵּהוּ׃ וַיִּבֶן אֶת־קִירוֹת הַבַּיִת 15
ad vsque domus pauimento à , cedrorum costis in intrinsecus
מִבַּיְתָה בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִקַּרְקַע הַבַּיִת עַד־
tabulis cedrinis.
obduxit & :intrinsecus ligno operuit congregationis parietes
קִירוֹת הַסִּפֻּן צִפָּה עֵץ מִבָּיִת ᵒוַיְצַף
ᵒצָפָה tabulis abiegnis.
abietum costis in domus pauimentum
אֶת־קַרְקַע הַבַּיִת בְּצַלְעוֹת בְּרוֹשִׁים׃
domus lateribus à cubitos viginti ædificauit Et
וַיִּבֶן אֶת־עֶשְׂרִים אַמָּה מִיַּרְכּוֹתֵי הַבַּיִת 16
:parietes ad vsque pauimento à cedrorum costis in ‡
בְּצַלְעוֹת אֲרָזִים מִן־הַקַּרְקַע עַד־הַקִּירוֹת
‡ tabulis cedrinis
.sanctitatum sanctitatem in* oraculum intra ‡ sibi ædificauit &
וַיִּבֶן לוֹ מִבַּיִת לִדְבִיר לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים׃
יָתִיר ‡ quod erat * vt esset sanctitas
templum † ipsa :domus erat cubito in ‖ quadraginta Et
וְאַרְבָּעִים בָּאַמָּה הָיָה הַבָּיִת הוּא הַהֵיכָל 17
‖ cubitorum † est

, intrinsecus domum ad cedrus † Et .anterius
18 לפני: וארז אל־הבית־פנימה
omnia :florum apertiones & ,colocyntarum funda instar sculptura ‡
מקלעת פקעים ופטורי [b]צצים הכל
.apparebat lapis nec ,cedrus ‡
ארז אין אבן נראה:
,fecit parare intrinsecus domus medio in oraculum Et
19 ודביר בתוך־הבית מפנימה [c]הכין
.Domini fœderis arcam ibi dandum ad *
[d]לתתן שם את־ארון ברית יהוה:
, longitudo cubitorum viginti † oraculi ipsius faciebus ‖ Et
20 ולפני הדביר עשרים אמה ארך
:eius statura ‡ cubitorum viginti & ; latitudo cubitorum viginti &
ועשרים אמה רחב ועשרים אמה קומתו
.cedro * altare operuit & :concluso ‡ auro illud operuit &
[e]ויצפהו זהב סגור ויצף מזבח ארז:
;concluso ‖ auro intrinsecus domum Selomoh texit Et
21 ויצף שלמה את־הבית [f]מפנימה זהב סגור
illum texit & , oraculi facies ad auri catenis in vectauit &
ויעבר ברתיקות זהב לפני הדביר ויצפהו
vsque † , auro operuit domum totam Et .auro
22 זהב: ואת־כל־הבית צפה זהב עד־
,oraculo ‡ quod , altare totum & : domum omnem consummari
[g]תם כל־הבית וכל־המזבח אשר־לדביר
Cherubim duos oraculo in fecit Et .auro texit
23 צפה זהב: [h]ויעש בדביר [i]שני כרובים
.eius statura ‖ cubitorum decem :olei * lignis ‡
עצי־שמן עשר אמות קומתו:
quinque & ; vna Cherub ala † cubitorum quinque Et
24 וחמש אמות כנף הכרוב האחת וחמש
extremitatibus ab ‡ cubiti decem : altera Cherub ala cubitorum
[k]אמות כנף הכרוב השנית עשר אמות [l]מקצות
.eius alarum ‡ summitates ad vsque & ,eius alarum
כנפיו ועד־קצות כנפיו:
,eadem mensura ; secundus Cherub cubito in * decem Et
25 ועשר באמה הכרוב השני [m]מדה אחת
.Cherubim duobus ‖ eadem incisio &
וקצב אחד לשני הכרבים:
similiter & : cubito in ‡ decem vnius Cherub Statura †
26 קומת הכרוב האחד עשר באמה וכן
medio in Cherubim dedit ‡ Et .secundi Cherub
27 הכרוב השני: ויתן את־הכרובים בתוך
: Cherubim alas extendebant & , interioris domus
הבית הפנימי ויפרשו את־כנפי הכרבים
secundi Cherub ala & , parietem in vna ala tangebat &
[n]ותגע כנף־האחד בקיר וכנף הכרוב השני
medio in eorum alæ ‖ & : secundum parietem in tangens *
נגעת בקיר השני וכנפיהם אל־תוך
.alam ad alæ tangentes ‡ domus
הבית נגעת כנף אל־כנף:
.auro Cherubim Texitque
28 ויצף את־הכרובים זהב:
apertiones effigiauit circumducens * domus parietes omnes ‡ Et
29 ואת כל־קירות הבית [o]מסב קלע פתוחי
;florum emissiones ‖ & , palmarum & , Cherubim cælaturarum
מקלעות כרובים ותמרות ופטורי [p]צצים
domus pauimentum Et .extrinsecus & ,intrinsecus
30 מלפנים [q]ולחיצון: ואת־קרקע הבית
.extrinsecus & intrinsecus , auro texit
צפה זהב לפנימה ולחיצון:
:oleæ ‡ lignis † fores fecit oraculi ostio Et
31 ואת פתח הדביר עשה דלתות עצי־שמן
fores duæ * Et .pentagona * ,postes ‡ , superliminare
32 האיל מזוזות חמשית: [r]ושתי דלתות
, Cherubim cælaturas eis super † cælauit & , oleæ ‖ lignis
עצי־שמן וקלע עליהם מקלעות כרובים
extendit & :auro texit & ,florum apertiones ‡ & , palmarum &
ותמרות ופטורי [s]צצים וצפה זהב [t]וירד
sic Et .aurum palmas super & Cherubim super
33 על־הכרובים ועל־התמרות את־הזהב: וכן
ex oleagineis ‖ lignis * postes templi ostio ‡ fecit
עשה לפתח ההיכל מזוזות עצי־שמן מאת

exterius quod est ante oraculum.
† tabulæ cedrinæ quibus tegebatur domus
† depictæ erant picturis instar fundæ cucurbitarum agrestium, & cælaturis instar
‡ tabulis cedrinis tegebantur;
* vt poneret
[a] פנה [b] ציץ
[c] כון [d] נתן
‖ faciei ‡ erat
‡ altitudo
‡ purissimo:
* cedrinis tabulis.
‖ mundo: & clausit pessulis aureis parietem qui erat ante oraculum;
[f] צפה פנה
ברתוקות
ק
† donec perficeretur tota domus:
‡ erat in pariete exteriori oraculi,
[g] תמם
[h] עשה
[i] שנה
‡ è * pineis;
‖ altitudo
† erat
‡ erant à summitatibus vnius alæ,
[k] אמה [l] קצה
‡ alterius alæ,
* cubitorū erat
[m] מדד
‖ erat
† Altitudo
‡ cubitorum;
‡ posuit
[n] נגע
* tangebat
‖ reliquæ
‡ tangebant se inuicem.
‡ in omnibus parietibus
* per circuitum figurauit sculpturas seu cælaturas
‖ cælaturas
[o] סבב [p] ציץ
[q] חוץ
† è ‡ pineis;
‡ & postes erant quinque laterum.
* duo ostia è
[r] שנה
‖ pineis, † in ‡ cælaturas
[s] ציץ [t] רדד
‡ portæ * è
‖ pineis

castæ duæ ‡ abiegnis lignis fores duæ † Et .quarta
34 רבעית: ושתי דלתות עצי ברושים [a]שני צלעים
secundi ostij sculpturæ duæ & ,volubiles ‡ vnius ostij
הדלת האחת גלילים ושני קלעים הדלת השנית
apertiones & ,palmas ‡ & ,Cherubim † cælauit Et .rotundæ ‖
35 גלילים: וקלע כרובים ותמרות ופטורי
.impressam super ‡ directo auro operuitque ;florum
צצים וצפה זהב מישר על־[b]המחקה:
ordinibus tribus interius atrium ædificauit Et
36 [c]ויבן את־החצר [d]הפנימית שלשה טורי
.cedrinarum excisarum trabium ordine & , dolati lapidis *
[e]גזית וטור כרתת ארזים:
mense in , Domini domus est fundata quarto anno In
37 בשנה הרביעית יסד בית יהוה בירח
ipse) , Bul † mense in , vndecimo anno in Et .Zif ‖
38 זו: ובשנה האחת עשרה בירח בול הוא
,suas res omnes ad ‡ domus est completa (octauus mensis ‡
החדש השמיני כלה הבית לכל־דבריו
.annis septem eam ædificauit & :sua iudicia omnia ad &
ולכל־משפטו ויבנהו שבע שנים:

‡ quadrilateros.
† duo ostia è
‡ duo latera
[a] שנה
‡ rotunda: & duo latera rotunda.
‖ cælaturas
‡ palmarum;
& cælaturas ‡ quæ erant sculpta.
[b] חקה [c] בנה
* lapidum dolatorum.
[d] פנה [e] גזז
‖ Aprili.
† Octobri,
‡ est
‡ secūdum omnia ad eam pertinentia, & secundum omnes regulas suas.

CAP. VII.

tredecim Selomoh ædificauit suam domum Et
1 ואת־ביתו בנה שלמה שלש עשרה
ædificauit Et .suam domum totam compleuit & , annis
2 שנה [f]ויכל את־כל־ביתו: [g]ויבן
; eius longitudo ‡ cubitorum centum ; Lebanon siluæ ‡ domum
את־בית יער הלבנון מאה אמה ארכו
cubitorum triginta & , eius latitudo cubitorum quinquaginta &
וחמשים אמה רחבו ושלשים אמה
‡ cedrinarum columnarum ordines quatuor super : eius altitudo
קומתו על־ארבעה טורי עמודי ארזים
.columnas super * cedrinæ excisæ trabes &
וכרתות ארזים על־העמודים:
super ‡ quæ costas † super , desuper cedro in ‖ tecta Et
3 וספן בארז ממעל על־הצלעת אשר על־
.ordine ‡ quindecim ; quinque & quadraginta columnas
העמודים ארבעים וחמשה חמשה עשר הטור:
ad ‖ fenestra & ; ordines tres * fenestellarum Et
4 ושקפים שלשה טורים ומחזה אל־
, ostia omnia Et :vicibus tribus fenestram
5 מחזה שלש פעמים: וכל־הפתחים
ad fenestra regione è & ,fenestellæ ‡ , quadrati † postes &
והמזוזות רבעים שקף ומול מחזה אל־
.vicibus tribus fenestram
מחזה שלש פעמים:
quinquaginta : fecit columnatum porticum Et
6 ואת אולם העמודים עשה חמשים
: eius latitudo cubitorum triginta & , eius longitudo ‡ cubitorum
אמה ארכו ושלשים אמה רחבו
densa trabs & , ‖ columnæ & , earum facies super * porticus &
ואולם על־[h]פניהם ועמודים ועב
quo ‡ solij porticum Et .earum facies super †
7 על־פניהם: ואולם הכסא אשר
cedro in * tecta & ; fecit , iudicij porticum ‡ ibi iudicaret
ישפט־שם אלם המשפט עשה וספן בארז
:pauimentum ad vsque pauimento à
מהקרקע עד־הקרקע:
intra aliud atrium , ibi manebat qua * suæ domui Et
8 וביתו אשר־[i]ישב שם חצר האחרת מבית
filiæ fecit domum & : erat istud opus secundum porticum
לאולם כמעשה הזה היה ובית יעשה לבת־
. hanc porticum secundum , Selomoh acceperat quam ,Pharoh
פרעה אשר לקח שלמה כאולם הזה:
mensuras secundum pretiosis lapidibus ‡ hæc Omnia
9 כל־אלה אבנים יקרת [k]כמדות
, extrinsecus & intrinsecus serra in serratis , dolati lapidis *
[l]גזית מגררות במגרה מבית ומחוץ
ad vsque extrinsecus & ,palmares ‖ lapides ad vsque fundamento à &
[m]וממסד עד־הטפחות ומחוץ עד־
. pretiosis lapidibus fundatum Et . maius atrium
10 החצר הגדולה: ומיסד אבנים יקרות

[f] כלה [g] בנה
‡ saltus
‡ erat
‡ ædificauit eā:
* erant
‖ est tabulis cedrinis
† trabes ‡ erant
‡ per ordinem singulum.
* erant
‖ erat contra
† erant
‡ & sic fenestella quæ erat supra portam, & fenestra erat contra
‡ erat
* erat ante columnas,
‖ aliæ,
[h] פנה
† ante eas.
‡ in qua
‡ hoc est,
* est cedrinis tabulis
* in
[i] ישב
‡ ex
[k] מדד
* lapidibus dolatis,
‖ super quos capita ponebantur trabium, qui erant ad mensuram palmi,
[l] גזז [m] יסד

lapidibus & , cubitorum decem lapidibus : magnis lapidibus
אבנים גדלות אבני עשר אמות ואבני
pretiosi lapides * suprà Et .cubitorum octo
11 שמנה אמות: ומלמעלה אבנים יקרות
.cedri & ,dolati lapidis|| mensuras secundum
כמדות גזית וארז:
,dolata petra ‡ ordines tres circum† maiori atrio Et
12 וחצר הגדולה סביב שלשה טורים גזית
Domini domus atrio & : cedrinarum excisarum trabium ordo &
וטור כרתת ארזים ולחצר בית־יהוה
rex misit Et .domus porticui & , interioris
13 הפנימית ולאלם הבית: וישלח המלך
Filius .Tyro de Chiram cepit‡ & ,Selomoh
14 שלמה ויקח את־חירם מצר: בן־
eius pater & , Nephthali tribu de ipse * viduæ mulieris
אשה אלמנה הוא ממטה נפתלי ואביו
, sapientia erat plenúsque :ærarius faber ,Tyrius vir
איש־צרי חרש נחשת וימלא את־החכמה
omne faciendum ad scientia & , intelligentia &
ואת־התבונה ואת־הדעת לעשות כל־
.fecit & : Selomoh regem ad venit & : ære in opificium||
מלאכה בנחשת ויבוא אל־המלך שלמה ויעש
duas formauit Et .eius opificium † omne
15 את־כל־מלאכתו: ויצר את־שני
statura ‡ cubitorum Octodecim : æreas columnas
העמודים נחשת שמנה עשרה אמה קומת
cubitorum duodecim filum & , vnius columnæ
העמוד האחד וחוט שתים־עשרה אמה
coronamenta duo Et .secundam columnam circundabat
16 יסב את־העמוד השני: ושתי כתרת
: ære fuso ‡ columnarum capita super dandum ad † ,fecit
עשה לתת על־ראשי העמודים מצק נחשת
quinque & , vnius coronamenti statura ‡ cubitorum quinque
חמש אמות קומת הכתרת האחת וחמש
.secundi coronamenti statura * cubitorum
אמות קומת הכתרת השנית:
opere funes|| ,retiaculi opere Retiacula
17 שבכים מעשה שבכה גדלים מעשה
: columnarum caput super ‡ quæ ,coronamentu † . catenarum
שרשרות לכתרת אשר על־ראש העמודים
, secundo coronamento ‡ septem & ,vni coronamento ‡ septem
שבעה לכתרת האחת ושבעה לכתרת השנית:
circumquaque|| ordines duos & , columnas fecit Et
18 ויעש את־העמודים ושני טורים סביב
coronamenta tegendum ad † ,vnum retiaculum super
על־השבכה האחת לכסות את־הכתרת
coronamento ‡ fecit sic & ,malogranatorum caput super ‡ quæ
אשר על־ראש הרמנים וכן עשה לכתרת
,columnarum caput super † quæ ,coronamenta * Et .secundo
19 השנית: וכתרת אשר על־ראש העמודים
.cubitorum quatuor ,porticu in lilij opus ‡
מעשה שושן באולם ארבע אמות:
desuper etiam columnas duas super coronamenta ‡ Et
20 וכתרת על־שני העמודים גם־ממעל
malogranatorum & ,retiaculum trans † qui ,ventris propinquo * è
מלעמת הבטן אשר לעבר שבכה והרמונים
.secundum coronamentum * super circumquaque ‡ ordines ‡ ducenti
מאתים טרים סביב על הכתרת השנית:
statuit & :templi porticu in columnas statuit Et
21 ויקם את־העמדים לאלם ההיכל ויקם
: Iachin eius nomen vocauit & , dexteram columnam
את־העמוד הימני ויקרא את־שמו יכין
eius nomen vocauit & , sinistram columnam statuit &
ויקם את־העמוד השמאלי ויקרא את־שמו
: lilij opus † columnarum caput super Et .Bohaz
22 בעז: ועל ראש העמודים מעשה שושן
.columnarum opificium ‡ est perfectum &
ותתם מלאכת העמודים:
eius labro à cubito in ‡ decem ,fusum mare fecit Et
23 ויעש את־הים מוצק עשר באמה משפתו
cubito in|| quinque & : circum * rotundum eius labrum ad vsque
עד־שפתו עגל סביב וחמש באמה

* à fundamento erant
אמה a
|| lapidum dolatorum,& cedrinæ tabulæ.
† per circuitum erant
‡ è petris dolatis,
‡ tulit
לקח b
* erat
איש c נטה d
ידע e
|| opus
עשה f
† opus
צור g
‡ erat altitudo
שנה h
capitella
שנה i
† vt poneret
‡ fusa ex
נתן k יצק l
‡ erat altitudo capitelli
אמה m
* altitudo capitelli
|| cohærentia
† capitellis,
‡ erant
‡ capitello
|| per circuitum
עשה n
† vt tegerent capitella
כסה o
‡ erant
‡ capitello
* capitella,
† erant
‡ erat
‡ capitella
* regione loci medij,
† erat
השבכה
ק
‡ erant
‡ per circuitum
* capitellum
מאה p טור q
קום r ימן s
בון t
† erat
‡ opus
תמם u
‡ cubitorum
‡ in circuitu,
|| cubitorū erat

‡ filum illud ambiebat cubito in ‡ triginta linea † & :eius altitudo
קומתו וקוה שלשים באמה יסב אתו
circum † ,eius labium desubter colocyntæ|| Et .circumquaque *
24 סביב: ופקעים מתחת לשפתו סביב
mare ambientes cubito in ‡ decem , illud circundantes
סבבים אתו עשר באמה מקפים את־הים
. eius fusione in ‡ fusarum colocyntarum|| ordines duo : circum *
סביב שני טורים הפקעים יצקים ביצקתו:
respicientes † tres : bobus duodecim super Stans||
25 עמד על־שני עשר בקר שלשה פנים
tres & , mare ‡ ad respicientes ‡ tres & ,Aquilonem ad
צפונה ושלשה פנים ימה ושלשה
: orientem ad respicientes ‡ tres & , meridiem ad respicientes *
פנים נגבה ושלשה פנים מזרחה
eorum posteriora omnia & : † desuper eos super mare &
והים עליהם מלמעלה וכל־אחריהם
‡ eius labium & , palmus ‡ eius densitas Et .‡ intrinsecus
26 ביתה: ועביו טפח ושפתו
millia duo :lilij floris * ,calicis labij opus secundum
כמעשה שפת־כוס פרח שושן אלפים
decem fulcimenta || fecit Et .comprehendebat batorum
27 בת יכיל: ויעש את־המכנות עשר
,vnius fulcimenti ‡ longitudo cubito in ‡ quatuor : æris †
נחשת ארבע באמה ארך המכונה האחת
.eius altitudo cubito in * trium & , eius latitudo cubito in * quatuor &
וארבע באמה רחבה ושלש באמה קומתה:
clausuræ & ;ipsis † clausuræ : fulcimenti || opus hoc Et
28 וזה מעשה המכונה מסגרות להם ומסגרת
‡ quæ clausuras super Et .climacteras ‡ inter
29 בין השלבים: ועל־המסגרות אשר
super & , Cherubim & . bos || , leones climacteras * inter
בין השלבים אריות בקר וכרובים ועל־
,bouem ‡ & , leones desubter & ; desuper basis climacteras †
השלבים כן ממעל ומתחת לאריות ולבקר
totæ quatuor Et . extenso opere copulationes
30 ליות מעשה מורד: וארבעה אופני
quatuor & , aeræ tabulæ & , vni fulcimento ‡ aeræ
נחשת למכונה האחת וסרני נחשת וארבעה
humeri concham desubter : eis * humeri eius angulis
פעמתיו כתפת להם מתחת לכיר הכתפות
.copulationum viri transitu ex fusi
יצקות מעבר איש ליות:
,cubito in superius & , coronamentum intra eius os Et
31 ופיהו מבית לכתרת ומעלה באמה
dimidium & , cubitus ,basis opere rotundum ‡ eius os &
ופיה עגל מעשה־כן אמה וחצי
earum clausuræ & , cælaturæ † eius os super etiam & : cubiti
האמה וגם־על־פיה מקלעות ומסגרתיהם
† rotæ quatuor Et .rotundæ non ,quadratæ
32 מרבעות לא עגלות: וארבעת האופנים
: basi in rotarum manus & , clausuras subter ad
למתחת למסגרות וידות האופנים במכונה
.cubiti dimidium & , cubitus † vnius rotæ staturæ || &
וקומת האופן האחד אמה וחצי האמה:
: currus rotæ opus sicut * rotarum opus Et
33 ומעשה האופנים כמעשה אופן המרכבה
; earum ligamina & ,earum canthi & ,earum radij & , earum manus
ידותם וגביהם וחשקיהם וחשריהם
quatuor ad † humeri quatuor Et .fusum omne ||
34 הכל מוצק: וארבע כתפות אל ארבע
.eius humeri ‡ base ex : vnius fulcimenti ‡ angulos
פנות המכנה האחת מן־המכנה כתפיה:
:altitudine cubiti dimidij fulcimenti capite * in Et
35 ובראש המכונה חצי האמה קומה
,eius manus fulcimenti caput † super & : circum || rotunditas
עגל סביב ועל ראש המכנה ידתיה
tabulis super aperuit ‡ Et .ea ex eius clausuræ &
36 ומסגרתיה ממנה: ויפתח על־הלחת
palmas & , leones , Cherubim eius clausuris super & ,eius manuū ‡
ידתיה ועל מסגרתיה כרובים אריות ותמרת
.circumquaque copulationum & , viri nuditatem secundum *
כמער־איש וליות סביב:

‡ filum
‡ cubitorum
וקו
ק
‡ in circuitu.
|| sphærulæ
† per circuitum
‡ cubitis
* per circuitū:
|| sphærularum
‡ erant
|| Stabat mare
† respiciebant
פנה a
‡ respiciebant
‡ occidentem.
* respiciebant
† erat
‡ erant. ‡ erat
שפה b
* in quo sculptus erat flos
|| bases
עשה c כון d
; † æreas:
‡ cubitorum
‡ basis
* cubitorum
|| basis; † erant
‡ vectes,qui erant vt scalarum gradus,
‡ erant
* vectes erant
|| boues,
† vectes
‡ boues,
כון e
לוה f ירד g
‡ erant basi singulæ,
* erant
latere cuiuslibet
capitellum erat
‡ erat
חצה h
† erant
† erant
cardines
|| altitudo
† erat
* erat
& cardines
|| omnia erant fusa. † super
יצק i
‡ basis ‡ erant
פנן k כון l
* summitate basis
חצר m
|| erat per circuitum:
† verticem basis erant axes
‡ cælauit
‡ cardinum
* ex latere vniuscuiusque per circuitum.
לוח n לוה o

quod opificium omne est perfectum Et .auro

51 זָהָב׃ וַתִּשְׁלַם כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר

Selomoh intulit & , Domini domo † Selomoh rex fecit

עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה וַיָּבֵא שְׁלֹמֹה

, aurum & , argentum , sui patris Dauid Sanctitates

אֶת־קָדְשֵׁי דָּוִד אָבִיו אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב

. Domini domus thesauris in dedit vasa &

וְאֶת־הַכֵּלִים נָתַן בְּאֹצְרוֹת בֵּית יְהוָה׃

CAP. VIII. ח

& , Israel seniores Selomoh congregauit Tunc

1 אָז יַקְהֵל שְׁלֹמֹה אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאֶת־

Israel filiorum patrum prælatos tribuum capita omnia

כָּל־רָאשֵׁי הַמַּטּוֹת נְשִׂיאֵי הָאָבוֹת לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל

ascendere faciendum ad * , Ierusalaim † Selomoh regem ad

אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה יְרוּשָׁלִָם לְהַעֲלוֹת

. Sion † ipsa : Dauid ciuitate de Domini fœderis arcam

אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה מֵעִיר דָּוִד הִיא צִיּוֹן׃

viri omnes Selomoh regem ad conuenerunt Et

2 וַיִּקָּהֲלוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה כָּל־אִישׁ

mensis ‡ ipse : tripudio in fortium mense in Israel

יִשְׂרָאֵל בְּיֶרַח הָאֵתָנִים בֶּחָג הוּא הַחֹדֶשׁ

, Israel seniores omnes venerunt Et . septimus

3 הַשְּׁבִיעִי׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל

fecerunt ascendere Et . arcam sacerdotes tulerunt &

4 וַיִּשְׂאוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הָאָרוֹן׃ וַיַּעֲלוּ

omnia & , conuentus tentorium & , Domini arcam

אֶת־אֲרוֹן יְהוָה וְאֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאֶת־כָּל־

ea fecerunt ascendere & : tentorio in quæ , Sanctitatis vasa

כְּלֵי הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר בָּאֹהֶל וַיַּעֲלוּ אֹתָם

omnis & , Selomoh rex Et . Leuitæ & sacerdotes

5 הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם׃ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה וְכָל־

arcæ facies ad secum , eum super conuenientes , Israel cœtus

עֲדַת יִשְׂרָאֵל הַנּוֹעָדִים עָלָיו אִתּוֹ לִפְנֵי הָאָרוֹן

nec , enumerabantur non quæ , bouem & pecus immolantes

מְזַבְּחִים צֹאן וּבָקָר אֲשֶׁר לֹא־יִסָּפְרוּ וְלֹא

sacerdotes adduxerunt Et . multitudine præ supputabantur

6 יִמָּנוּ מֵרֹב׃ וַיָּבִאוּ הַכֹּהֲנִים

oraculum ad , suum locum ad Domini fœderis arcam

אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ אֶל־דְּבִיר

alas sub ad , Sanctitatum Sanctitatem ad , domus

הַבַּיִת אֶל־קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים אֶל־תַּחַת כַּנְפֵי

ad alas expandentes Cherubim Nam . Cherubim

7 הַכְּרוּבִים׃ כִּי הַכְּרוּבִים פֹּרְשִׂים כְּנָפַיִם אֶל־

, arcam super Cherubim operiebant & , arcæ locum

מְקוֹם הָאָרוֹן וַיָּסֹכּוּ הַכְּרֻבִים עַל־הָאָרוֹן

, vectes fecerunt elongare Et . desuper eius vectes super &

8 וְעַל־בַּדָּיו מִלְמָעְלָה׃ וַיַּאֲרִכוּ הַבַּדִּים

facies super sanctitate è vectium capita apparebant &

וַיֵּרָאוּ רָאשֵׁי הַבַּדִּים מִן־הַקֹּדֶשׁ עַל־פְּנֵי

ibi fueruntque : extrinsecus apparebant non & , oraculi

הַדְּבִיר וְלֹא יֵרָאוּ הַחוּצָה וַיִּהְיוּ שָׁם

duæ tantum arca in Non . hanc diem ad vsque

9 עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃ אֵין בָּאָרוֹן רַק שְׁנֵי

, Choreb in Mosch ibi reposuerat quas , lapideæ tabulæ

לֻחוֹת הָאֲבָנִים אֲשֶׁר הִנִּחַ שָׁם מֹשֶׁה בְּחֹרֵב

eos egrediendo in , Israel filiis cum Dominus excidit quando

אֲשֶׁר כָּרַת יְהוָה עִם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּצֵאתָם

sacerdotes exeundo in , fuit Et . Ægypti terra è

10 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיְהִי בְּצֵאת הַכֹּהֲנִים

. Domini domum repleuit nubes & , sanctitate è

מִן־הַקֹּדֶשׁ וְהֶעָנָן מָלֵא אֶת־בֵּית יְהוָה׃

ministrandum ad stare sacerdotes potuerunt non Et

11 וְלֹא־יָכְלוּ הַכֹּהֲנִים לַעֲמֹד לְשָׁרֵת

domum Domini gloria repleuerat quia : nubis faciebus à

מִפְּנֵי הֶעָנָן כִּי־מָלֵא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־בֵּית

dixit Dominus : Selomoh dixit Tunc . Domini

12 יְהוָה׃ אָז אָמַר שְׁלֹמֹה יְהוָה אָמַר

domum ædificaui Ædificando . caligine in habitandum ad

13 לִשְׁכֹּן בָּעֲרָפֶל׃ בָּנֹה בָנִיתִי בֵּית

. secula te sedendum ad locum paratum , tibi habitaculi

זְבֻל לָךְ מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ עוֹלָמִים׃

, vna fusura fulcimenta decem fecit hoc Secundum

37 כָּזֹאת עָשָׂה אֵת עֶשֶׂר הַמְּכֹנוֹת מוּצָק אֶחָד

. ipsis cunctis † vna incisio , vna mensura

מִדָּה אַחַת קֶצֶב אֶחָד לְכֻלָּהְנָה׃

batos quadraginta : æreas conchas decem fecit Et

38 וַיַּעַשׂ עֲשָׂרָה כִיֹּרוֹת נְחֹשֶׁת אַרְבָּעִים בַּת

vna concha cubito in quatuor : vna concha capiebat

יָכִיל הַכִּיּוֹר הָאֶחָד אַרְבַּע בָּאַמָּה הַכִּיּוֹר הָאֶחָד

. fulcimentu decem vnum fulcimentum super vna concha

כִּיּוֹר אֶחָד עַל־הַמְּכוֹנָה הָאַחַת לְעֶשֶׂר הַמְּכֹנוֹת׃

domus humerum super quinque fulcimenta dedit Et

39 וַיִּתֵּן אֶת־הַמְּכֹנוֹת חָמֵשׁ עַל־כֶּתֶף הַבַּיִת

: eius sinistra à domus humerum super † quinque & , dextera à

מִיָּמִין וְחָמֵשׁ עַל־כֶּתֶף הַבַּיִת מִשְּׂמֹאלוֹ

orientem ad dextero domus humero ab dedit ‡ mare &

וְאֶת־הַיָּם נָתַן מִכֶּתֶף הַבַּיִת הַיְמָנִית קֵדְמָה

, conchas Chiram fecit Et . meridiei regione è

40 מִמּוּל נֶגְבָּה׃ וַיַּעַשׂ חִירוֹם אֶת־הַכִּיֹּרוֹת

facere Chiram compleuit & : pelues & , scopas &

וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת וַיְכַל חִירָם לַעֲשׂוֹת

Selomoh regi fecit quod opificium omne

אֶת־כָּל־הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עָשָׂה לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה

vasa rotunda & , duas Columnas . Domini domo

41 בֵּית יְהוָה׃ עַמֻּדִים שְׁנַיִם וְגֻלֹּת

, duarum columnarum caput super † quæ , coronamentorum

הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר־עַל־רֹאשׁ הָעַמֻּדִים שְׁתָּיִם

rotunda vasa duo operiendum ad , duo retiacula &

וְהַשְּׂבָכוֹת שְׁתַּיִם לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלּוֹת

. columnarum caput super quæ , capitellorum

הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר עַל־רֹאשׁ הָעַמּוּדִים׃

: retiaculis duobus quadringenta malogranata Et

42 וְאֶת־הָרִמֹּנִים אַרְבַּע מֵאוֹת לִשְׁתֵּי הַשְּׂבָכוֹת

, vni retiaculo malogranatorum ordines duo

שְׁנֵי־טוּרִים רִמֹּנִים לַשְּׂבָכָה הָאֶחָת

† quæ , coronamentorum rotunda vasa duo operiendum ad

לְכַסּוֹת אֶת־שְׁתֵּי גֻּלֹּת הַכֹּתָרֹת אֲשֶׁר

, decem fulcimenta Et . columnarum facies super

43 עַל־פְּנֵי הָעַמּוּדִים׃ וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת עֶשֶׂר

mare Et . fulcimenta super decem conchas &

44 וְאֶת־הַכִּיֹּרֹת עֲשָׂרָה עַל־הַמְּכֹנוֹת׃ וְאֶת־הַיָּם

. mare subter duodecim boues & ; vnum

הָאֶחָד וְאֶת־הַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר תַּחַת הַיָּם׃

, sparsoria & , scopas & , lebetes Et

45 וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת

Chiram fecit quæ hæc vasa omnia &

וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים הָאֹהֶל אֲשֶׁר עָשָׂה חִירָם

. terso ære , Domini domo Selomoh regi

לַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה בֵּית יְהוָה נְחֹשֶׁת מְמֹרָט׃

densitate in rex ea fudit Iarden planicie In

46 בְּכִכַּר הַיַּרְדֵּן יְצָקָם הַמֶּלֶךְ בְּמַעֲבֵה

. Sarthan inter & , Succoth inter terræ

הָאֲדָמָה בֵּין סֻכּוֹת וּבֵין צָרְתָן׃

multitudine præ vasa omnia Selomoh omisit Et

47 וַיַּנַּח שְׁלֹמֹה אֶת־כָּל־הַכֵּלִים מֵרֹב

. æris pondus est exploratum non : valde valde

מְאֹד מְאֹד לֹא נֶחְקַר מִשְׁקַל הַנְּחֹשֶׁת׃

domo quæ vasa omnia Selomoh fecit Et

48 וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה אֵת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר בֵּית

eam super quam mensam & , aureum altare , Domini

יְהוָה אֵת מִזְבַּח הַזָּהָב וְאֶת־הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר עָלָיו

quinque candelabra Et . auream , facierum panis

49 לֶחֶם הַפָּנִים זָהָב׃ וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת חָמֵשׁ

auro oraculi facies ad sinistra à quinque & , dextera à

מִיָּמִין וְחָמֵשׁ מִשְּׂמֹאל לִפְנֵי הַדְּבִיר זָהָב

. auro forcipes & , lucernas & , florem & conclusum

סָגוּר וְהַפֶּרַח וְהַנֵּרֹת וְהַמֶּלְקַחַיִם זָהָב׃

, cochlearia & , pelues & , psalteria & , scyphos Et

50 וְהַסִּפּוֹת וְהַמְזַמְּרוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַכַּפּוֹת

domus foribus & cardines & : conclusi auro † acerras &

וְהַמַּחְתּוֹת זָהָב סָגוּר וְהַפֹּתוֹת לְדַלְתוֹת הַבַּיִת

templo domus foribus , Sanctitatum Sanctitati interioris

הַפְּנִימִי לְקֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים לְדַלְתֵי הַבַּיִת לַהֵיכָל

omni benedixit & .*suas facies* rex vertit Et
14 [a]ויסב המלך את־[b]פניו ויברך את כל־
faciem suam, [a]סבב [b]פנה
.*stans* ‖ Israel *concio* * omnis & : Israel *concioni* ‡
‡ cōgregationi * congregatio ‖ stabat.
קהל ישראל וכל־קהל ישראל עמד:
qui ,Israel Deus Dominus Benedictus : ait Et
15 ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר
,impleuit *sua manu in & ,meo patre* ‡ Dauid *cum* † suo ore *in* est locutus
† ad ‡ pattem meū, & potentia sua
דבר בפיו את דוד אבי ובידו מלא
eduxi qua die A : dicendo
לאמר: מן־היום אשר [c]הוצאתי את־
[c]יצא
elegi non , Ægypto ex Israel meum populum
16 עמי את־ישראל ממצרים לא־בחרתי
ædificandum ad ;Israel tribubus vniuersis ex *ciuitate in* ‡
‡ ciuitatem
בעיר מכל שבטי ישראל לבנות
,Dauid *in* elegi & ‖ : ibi meum nomen *existendum ad* * ,domum
* vt esset ‖ sed
בית [d]להיות שמי שם ואבחר בדוד
[d]היה
.Israel meum populum super *existendum ad* †
† vt esset
להיות על־עמי ישראל:
ædificandum ad ‡ , mei patris Dauid corde *cum* ‡ fuit Et
‡ in ‡ vt ædificaret
17 ויהי עם־לבב דוד אבי לבנות
.Israel Dei Domini nomini domum
בית לשם יהוה אלהי ישראל:
quod eo Pro :meum patrem Dauid ad Dominus dixit Et
18 ויאמר יהוה אל־דוד אבי יען אשר
, meo nomini domum ædificandum ad ,tuo corde *cum* * fuit
* in
היה עם־לבבך לבנות בית לשמי
.tuo corde *cum* ‖ fuit quia ,benefecisti
† in
[e]הטיבת כי היה עם־לבבך:
[e]טוב
tuus filius *quinimò* ‡ ,domum ædificabis non tu *Tantùm*
Veruntamen ‡ sed
19 רק אתה לא תבנה הבית כי־אם־בנך
.meo nomini domum ædificabit ipse ,tuis lumbis de *egrediens*
qui egressus est
היצא מחלציך הוא־יבנה הבית לשמי:
,est locutus quod suum verbum Dominus Firmauitque
20 [f]ויקם יהוה את־דברו אשר דבר
[f]קום
thronum super sedi & , meo patre Dauid pro surrexi &
ואקם תחת דוד אבי ואשב על־כסא
ædificaui & ,Dominus est locutus quemadmodum , Israel
ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה
.Israel Dei Domini nomini domum
הבית לשם יהוה אלהי ישראל:
in qua est
fœdus *ibi qua* , arcæ locum ibi posui Et
21 ואשם שם מקום לארון אשר־שם ברית
eum educendo in ‖ ,nostris patribus cum *excidit* * quod , Domini
* pepigit ‖ quādo eduxit
יהוה אשר כרת עם־אבתינו בהוציאו
Selomoh stetit Et .Ægypti terra è eos
22 אותם מארץ מצרים: ויעמד שלמה
,Israel *concione* ‡ omni coram Domini *altaris facies ad* †
† ante altare ‡ cōgregatione
לפני מזבח יהוה נגד כל־קהל ישראל
Domine : dixit Et .cælos ad suas palmas extendit &
23 ויפרש [g]כפיו השמים: ויאמר יהוה
[g]כפף
est tui similis
, desuper cælis in Deus *tu sicut* non ,Israel Deus
אלהי ישראל אין־כמוך אלהים בשמים ממעל
misericordiam & , pactum custodiens , deorsum terram super nec
ועל־הארץ מתחת שמר הברית והחסד
qui ambulant coram te
.suo corde toto in *tuas facies ad ambulantibus* tuis seruis
לעבדיך ההלכים לפניך בכל־[h]לבם:
[h]לב
quæ , meo patri Dauid tuo seruo seruasti Qui
24 אשר שמרת לעבדך דוד אבי את אשר־
implesti tua *manu in* ‖ & ,tuo ore in es locutus & ; ei es locutus
‖ potentia
דברת לו ותדבר בפיך ובידך מלאת
Deus Domine nunc Et .hanc diem secundum
25 כיום הזה: ועתה יהוה אלהי
quæ meo patri Dauid tuo seruo custodi , Israel
ישראל שמר לעבדך דוד אבי את אשר
,*meis faciebus* à vir tibi excidetur Non : dicendo ,ei es locutus
facie mea,
דברת לו לאמר לא־יכרת לך איש [i]מלפני
[i]פנה
custodierint *si tantum* : Israel thronum super sedens
si tamen
ישב על־כסא ישראל רק אם־ישמרו
sicut ;*meas facies ad ambulandum ad* , suam viam tui filij
vt ambulent coram me,
[k]בניך את־[l]דרכם ללכת לפני כאשר
[k]בנה [l]דרך
.*meas facies ad* * ambulasti
* coram me.
הלכת לפני:

stabiliatur obsecro
tuum verbum *nunc verum sit* . Israel Deus nunc Et
26 ועתה אלהי ישראל יאמן נא דבריך
יתיר
.meo patri Dauid tuo seruo es locutus quod
אשר דברת לעבדך דוד אבי:
? terram super Deus habitabit verè num Quoniam
27 כי האמנם ישב אלהים על־הארץ
‖ quanto magis
etiam ‖ ,te continent non cælorum cæli & ,cæli ecce
הנה השמים ושמי השמים לא [a]יכלכלוך אף
[a]כלל
Sed respice
ad *respicies Et* ? ædificaui quam hæc domus *quia*
28 כי־הבית הזה אשר בניתי: ופנית אל־
,mi Deus Domine eius deprecationem ad & , tui serui orationem
[b]תפלת עבדך ואל־[c]תחנתו יהוה אלהי
[b]פלל [c]חנן
vt audias clamorem,
tuus seruus quam orationem *ad* & ,*præconium ad audiendum ad*
לשמע אל־הרנה ואל־התפלה אשר עבדך
† orat coram te ‡ Vt sint oculi tui aperti super
tuos oculos existendum Ad ‡ : hodie *tuas facies ad orans* †
29 מתפלל לפניך היום: [d]להיות עינך
[d]היה
loco in , die ac nocte istam domum *ad apertos*
פתחת אל־הבית הזה לילה ויום אל־המקום
‡ de * vt audias
ad audiendum ad * ,ibi meum nomen Erit : dixisti quo ‡
אשר אמרת יהיה שמי שם לשמע אל־
.isto loco in tuus seruus orat quam ,orationem
התפלה אשר יתפלל עבדך אל־המקום הזה:
exaudi
tui populi & ,tui serui deprecationem ad *exaudies* Et
30 ושמעת אל־תחנת עבדך ועמך
tu & .isto loco in orauerint qui , Israel
ישראל אשר יתפללו אל־המקום הזה ואתה
‡ de ‡ habitationis
:cælis *in* ‡ tuæ *sessionis* ‡ loco *in* ‡ exaudies
תשמע אל־מקום [e]שבתך אל־השמים
* Cùm [e]ישב
vir peccauerit *Qua* * .parces & , exaudies &
31 ושמעת וסלחת: את אשר יחטא איש
* Cùm proximum † exegerit ab ‖ vt faciat iurare ‡ ante altare tuum
;eum *adiurandum ad* ‖ ;iuramentum eo *in tulerit* † & ,suum *socium* in
[f]לרעהו ונשא־בו אלה להאלתו
:hac domo in *tui altaris facies ad* ‡ iuramentum venerit &
[g]ובא אלה לפני מזבחך בבית הזה:
[f]רעה [g]בוא
iudicabis & ,facies & , cælis in exaudies tu Et
32 ואתה תשמע השמים [h]ועשית ושפטת
[h]עשה
dando ,impium *impietate condemnandum ad* ‡ ,tuos seruos
‡ vt cōdemnes
את־עבדיך להרשיע רשע [i]לתת
[i]נתן
ei dando ,iustum *iustificandum ad* * & , eius caput in eius viam
* iustifices
דרכו בראשו ולהצדיק צדיק לתת לו
‖ Cùm cæsus fuerit populus tuus
tuum populum casum existendo In .eius iustitiam secundum
33 כצדקתו: בהנגף עמך
† corā inimico,
fuerint reuersi & ,tibi peccauerint si , *inimici facies ad* † Israel
ישראל לפני אויב אשר יחטאו־לך ושבו
,orauerint & , tuum nomen fuerint confessi & te ad
אליך [k]והודו את־שמך והתפללו
[k]ידה
:hac domo in te *ad* fuerint deprecati &
והתחננו אליך בבית הזה:
peccato parces & , cælis in exaudies tu Et
34 ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת
terram
dedisti quam *humum* in eos reduces & , Israel tui populi
עמך ישראל [l]והשבתם אל־האדמה אשר נתת
[l]שוב
Cùm clausum fuerit cælum,
fuerit non & , *cælos clausos existendo In* .eorum patribus
35 לאבותם: בהעצר שמים ולא־יהיה
* eo quòd
loco in orauerint & , tibi peccauerint *quia* * , pluuia
מטר כי יחטאו־לך והתפללו אל־המקום
suo peccato à & , tuum nomen fuerint confessi & : isto
הזה והודו את־שמך ומחטאתם
exaudies tu Et : eos afflixeris cùm ,fuerint auersi
36 ישובון כי [m]תענם: ואתה תשמע
[m]ענה
tui populi & , tuorum seruorum peccato parces & ,cælis in
השמים וסלחת לחטאת עבדיך ועמך
‖ per quam ambulent,
qua ‖ , bonam viam eos docebis quia : Israel
ישראל כי [n]תורם את־הדרך הטובה אשר
[n]ירה
quam ,tuam terram super pluuiam dabis & ;*ea in ambulent*
ילכו־בה ונתתה מטר על־ארצך אשר־
fuerit cùm Fames .hæreditatem in tuo populo dedisti
37 נתתה לעמך לנחלה: רעב כי־יהיה
ariditas,
,locusta ,ærugo *segetum percussio* ,fuerit si pestis ,terra in
בארץ דבר כי־יהיה שדפון ירקון ארבה
obsederit
terra in eius inimicus eum *coarctauerit* si , fuerit cùm bruchus
חסיל כי יהיה כי [o]יצר־לו איבו בארץ
[o]צור

de ᵃ כון

parato loco cælis * exaudies Et .tuo nomini ædificaui
49 בנית לשמך: ושמעת השמים ᵃמכון
; eorum deprecationẽ & ,eorum orationem tuæ residentiæ
ᵇ ישב ᶜ חנן
ᵇשבתך: את־תפלתם ואת־ᶜתחנתם
qui tuo populo Parcésque .eorum iudicium facies &
50 ועשית משפטם: וסלחת לעמך אשר
quibus , eorum præuaricationibus omnibus & , tibi peccauerunt
חטאו־לך ולכל־פשעיהם אשר
facies ad ‡ misericordias in eos dabis & : te in ‡ sunt præuaricati
‡ contra ‡ coram eis qui captiuos duxerunt
פשעו־בך ונתתם לרחמים לפני
.eorum miserebuntur & ,eos captiuantium
ᶜ שבה * sunt
שביהם ורחמום:
eduxisti quos , ipsi* tua hæreditas & ,tuus populus Quia
ᵈ יצא
51 כי־עמך ונחלתך הם אשר ᵈהוצאת
existendum Ad ‖ : ferreæ fornacis medio è Ægypto ex
‖ Vt sint oculi tui aperti ᵉ היה
52 ממצרים מתוך כור הברזל: ᵉלהיות
ad & ,tui serui deprecationem ad apertos tuos oculos
עיניך פתחת אל־תחנת עבדך ואל־
eos ad audiendum ad ‡ , Israel tui populi deprecationem
‡ vt exaudias
תחנת עמך ישראל לשמע אליהם
eos separasti tu Nam .te ad eos clamare * omni in
* tempore quo inuocauerint
53 בכל קראם אליך: כי־אתה הבדלתם
sicut , terræ populis vniuersis de hæreditatem in tibi
לך לנחלה מכל עמי הארץ כאשר
te inducendo in † , tui serui Moseh manu in ‖ es locutus
‖ per manum † quando eduxisti ‡ Dñe Deus.
דברת ביד משה עבדך בהוציאך את־
.Domine Adonai ‡ Ægypto ex nostros patres
אבתינו ממצרים אדני יהוה:
ad orare Selomoh complere secundum , fuit Et
cùm compleuisset ᶠ כלה
54 ויהי ᶠככלות שלמה להתפלל אל־
,hac deprecatione & , oratione omni Dominum
יהוה את כל־התפלה והתחנה הזאת
super flectendo genu à , Domini altaris faciebus à surrexit
facie
קם מלפני מזבח יהוה מכרע על־
cælos ad expansis suis volis & ,sua genua
manibus ᵍ כפף
ברכיו ᵍוכפיו פרשות השמים:
voce , Israel concioni omni benedixit & , stetit Et
congregationi
55 ויעמד ויברך את כל־קהל ישראל קול
dedit qui , Dominus Benedictus : dicendo , magna
56 גדול לאמר: ברוך יהוה אשר נתן
;est locutus quæ omnia iuxta , Israel suo populo requiem
מנוחה לעמו ישראל ככל אשר דבר
quod bono eius verbo omni ex vnum verbum cecidit non
לא־נפל דבר אחד מכל דברו הטוב אשר
.sui serui Moseh manu in est locutus
per manum
דבר ביד משה עבדו:
eum fuit sicut , nobiscum noster Deus Dominus Sit
57 יהי יהוה אלהינו עמנו כאשר היה עם־
.nos deserat neque , nos derelinquat ne , nostris patribus
ʰ נטש
אבתינו אל־יעזבנו ואל־ʰיטשנו:
ambulandum ad ‖ ,se ad nostrum cor inclinare faciendum Ad *
* Vt inclinare faciat ‖ vt ambulemus ⁱ הלך
58 להטות לבבנו אליו ⁱללכת
;eius statuta ‡ & ,eius præcepta custodiendũ ad † & ,eius viis vniuersis in
† custodiamus ‡ decreta ᵏ צוה ˡ חקק
בכל־דרכיו ולשמר ᵏמצותיו ˡוחקיו
.nostris patribus præcepit quæ ,eius iudicia &
ומשפטיו אשר צוה את־אבתינו:
facies ad ‡ sum deprecatus quibus ,hæc mea verba sint Et
‡ coram Dño: ᵐ היה
59 ᵐויהיו דברי אלה אשר התחננתי לפני
, nocte & die nostrum Deum Dominum ad * propinqua ,Domini
* Domino Deo nostro per diẽ & noctem, vt faciat
יהוה קרבים אל־יהוה אלהינו יומם ולילה
sui populi iudicium & , sui serui iudicium faciendum ad
ⁿ עשה
ⁿלעשות משפט עבדו ומשפט עמו
populos omnes scire Pro :suo die in die verbum ‖ Israel
‖ per singulos dies: Vt cognoscant omnes populi ᵒ ידע
60 ישראל דבר־יום ביומו: למען ᵒדעת כל־עמי
,vltrà † nec ;Deus ipse † Dominus quòd ,terræ
הארץ כי יהוה הוא האלהים אין עוד:
;nostro Deo Domino cum perfectum vestrum ‡ cor sit Et
fest ‡ eorum ‡ vt ambulent * vt custodiant
61 והיה לבבכם שלם עם יהוה אלהינו
,eius præcepta custodiendum ad * ,eius decretis in ambulandum ad ‡
ᵖ הלך ᵠ חקק ʳ צוה
ᵖללכת ᵠבחקיו ולשמר ʳמצותיו
:hanc diem secundum
כיום הזה:

Omnis :infirmitas omnis ,plaga omnis ,suarum portarum
38 שעריו כל־נגע כל־מחלה: כל־
,homini omni fuerit quæ , deprecatio omnis ,oratio
ᵃ פלל ᵇ חנן
ᵃתפלה כל־ᵇתחנה אשר תהיה לכל־האדם
plagam vir ‡ cognouerint si , Israel tuo populo omni
‡ vnusquisque
לכל עמך ישראל אשר ידעון איש נגע
: istam domum ad ‖ suas volas * expanderit & , sui cordis
* manus ‖ in domo hac; ᶜ כפף
לבבו ופרש ᶜכפיו אל־הבית הזה:
; tuæ sessionis ‡ parato loco cælis † exaudies tu Et
† de ‡ habitationis ᵈ ישב
39 ואתה תשמע השמים מכון ᵈשבתך
suas vias omnes secundum viro ‡ dabisque , facies ac , parces &
‡ vnicuique
וסלחת ועשית ונתת לאיש ככל־דרכיו
tu solus nosti tu quoniam :eius cor cognosces * cuius
* cognouisti ᵉ ידע
אשר ᵉתדע את־לבבו כי־אתה ידעת לבדך
te timeant Vt .hominis ‖ filiorum omnium cor
‖ hominum. ᶠ ירא
40 את־לבב כל־בני האדם: למען ᶠיראוך
, terræ facies super viuentes ipsi † quibus diebus omnibus
‡ viuunt in superficie ᵍ חיה
כל־הימים אשר־הם ᵍחיים על־פני האדמה
.nostris patribus dedisti quam
אשר נתתה לאבתינו:
Israel tuo populo de non qui ,alienum ad etiam Et
de alienigenis;
41 וגם אל־הנכרי אשר לא־מעמך ישראל
;tuum nomen propter longinqua terra de venerit & , ipse *
* sunt, si venerint
הוא ובא מארץ רחוקה למען שמך:
tuam manum & ,magnum tuum nomen audierint Si
potentiam
42 כי ישמעון את־שמך הגדול ואת־ידך
orauerit & ,venerit & ;extentum tuum brachium & ,validam
venerint, & orauerint ʰ נטה
החזקה וזרעך ʰהנטויה ובא והתפלל
,cælis † exaudies Tu ;hac domo in
† de
43 אל־הבית הזה: אתה תשמע השמים
quibus ‡ omnia iuxta faciésque : tuæ residentiæ parato loco
‡ pro ⁱ עשה
מכון שבתך ⁱועשית ככל אשר־
populi omnes sciant vt , alienigena te ad vocabit ‡
‡ inuocauerint te alienigenæ,
יקרא אליך הנכרי למען ידעון כל־עמי
tuus populus sicut te timendum ad * , tuum nomen terræ
* vt timeant
הארץ את־שמך ליראה אתך כעמך
super est inuocatum tuum nomen quòd sciendum ad ‖ & , Israel
‖ vt cognoscant ᵏ ידע
ישראל ᵏולדעת כי־שמך נקרא על־
fuerit egressus Si .ædificaui quam hanc domum
44 הבית הזה אשר בניתי: כי־יצא
qua via in ‖ ;suum inimicum super * bellum ad tuus populus
‡ contra ‖ per viam per quam † in
עמך למלחמה על־איבו בדרך אשר
quam ciuitatis via † Dominum ad orauerint & , eos miseris
תשלחם והתפללו אל־יהוה דרך העיר אשר
: tuo nomini ædificaui quam domum & ,ea in elegisti
ˡ בנה * de ᵐ פלל
בחרת בה והבית אשר־ˡבניתי לשמך:
& ; eorum orationem cælis * exaudies Et
45 ושמעת השמים את־ᵐתפלתם ואת־
.eorum iudicium facies & ;eorum deprecationem
ⁿ חנן
ⁿתחנתם ועשית משפטם:
non qui homo ‡ non quia) ,tibi peccauerint Si
‡ est
46 כי יחטאו־לך כי אין אדם אשר לא־
,inimici facies ad ‖ eos tradiderísque ,eos in excanduerís * & (peccet
* iratus fueris contra ‖ coram inimico, & captiuos duxerint eos, captiuos ducentes
יחטא ואנפת בם ונתתם לפני אויב
,longinquam ,inimici terram in eos captiuantes ,eos captiuauerint &
ᵒושבום שביהם אל־ארץ האויב רחוקה
: propinquam vel suum cor ad fuerint reuersi Et
ᵒ שבה ᵖ שוב
47 או קרובה: ᵖוהשיבו אל־לבם
fuerint reuersi & ,ibi sunt ducti captiui quò † , terra in
† in qua ‡ illorum qui captiuos illos duxerunt,
בארץ אשר נשבו־שם ושבו
: dicendo ,eos captiuantium ‡ terra in te ad fuerint deprecati &
והתחננו אליך בארץ שביהם לאמר
.egimus impiè ,egimus iniquè & ,Peccauimus
ᵠ עוה
חטאנו ᵠוהעוינו רשענו:
tota in & ,suo corde toto in te ad fuerint reuersi Et
48 ושבו אליך בכל־לבבם ובכל־
duxerunt captiuos qui , suorum inimicorum terra in sua anima
ʳ איב contra viam
נפשם בארץ ʳאיביהם אשר־שבו
dedisti quam ,suæ terræ via te ad orauerint & ; eos
אתם והתפללו אליך דרך ארצם אשר־נתתה
quam domus & , elegisti quam ciuitatis ,eorum patribus
לאבותם העיר אשר בחרת והבית אשר־

sacrificium sacrificabant ,eo cum Israel omnis & ,rex Et
63 והמלך וכל־ישראל עמו זבחים זבח
sacrificium Selomoh sacrificauit Et .Domini facies ad — coram Dño.
64 לפני יהוה: ויזבח שלמה את זבח
viginti boues Domino sacrificauit quod , pacificorum
השלמים אשר זבח ליהוה בקר עשרים
: millia viginti & centum oues & , millia duo &
[a]ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף — [a]שנה
filij omnes & ,rex Domini domum dedificauerunt &
ויחנכו את־בית יהוה המלך וכל־בני
medium rex sanctificauit illa die In .Israel
65 ישראל: ביום ההוא קדש המלך את־תוך
fecit quippe :Domini domus facies ad quod , atrij — erat ante domum
החצר אשר לפני בית־יהוה כי־עשה
adipes & ,sacrificium & ,ascensionem ibi — holocaustum;
שם את־העלה ואת־המנחה ואת חלבי
,Domini facies ad quod æreum altare quia ;pacificorum — erat corā Domino, erat
השלמים כי־מזבח הנחשת אשר לפני יהוה
& ,sacrificium & ,ascensionem comprehendendo à paruum — vt non comprehenderet holocaustum,
קטן [b]מהכיל את־העלה ואת־המנחה ואת
tempore in Selomoh Fecitque .pacificorum adipes — [b]כול
66 חלבי השלמים: ויעש שלמה בעת־
concione || eo cum Israel omnis & , festiuitatem illo — || cōgregatione
ההוא את־[c]החג וכל־ישראל עמו קהל — [c]חגג
Ægypti torrentem ad vsque Chamath introitu ab magna
גדול מלבוא חמת עד־נחל מצרים
septem & , diebus septem , nostri Dei Domini facies ad ‡ — ‡ corā Domino Deo nostro,
לפני יהוה אלהינו שבעת [d]ימים ושבעת — [d]יום
octauo die In .diebus quatuordecim ,diebus
67 ימים ארבעה עשר יום: ביום השמיני
abierunt & : regi benedixerunt & , populum dimisit
שלח את־העם ויברכו את־המלך וילכו
, bonum omne super corde boni † & ,læti sua tentoria * in — * tabernacula † iocundi
לאהליהם שמחים וטובי לב על כל־הטובה
Israel & , suo seruo Dauid Dominus fecerat quod
אשר עשה יהוה לדוד עבדו ולישראל
.suo populo
עמו:

CAP. IX. ט

domum ædificare Selomoh complere iuxta ,fuit Et — cùm compleuisset
1 [e]ויהי [f]בכלות שלמה [g]לבנות את־בית — [e]היה [f]כלה
Selomoh desiderium omne & ,regiam domum & ,Domini — [g]בנה
יהוה ואת־בית המלך ואת כל־חשק שלמה
ad Dominus apparuit Et .facere voluit quod — [h]עשה
2 אשר חפץ [h]לעשות: [i]וירא יהוה אל־ — ‡ ei
.Ghibhon in eum ad ‡ apparuerat sicut , secundo Selomoh — [i]ראה
שלמה [k]שנית כאשר נראה אליו בגבעון: — [k]שנה
,tuam orationem Exaudiui :eum ad Dominus Dixitque
ויאמר יהוה אליו שמעתי את־[l]תפלתך — [l]פלל
3 : meas facies ad || es deprecatus quam tuam deprecationem & — || coram me:
ואת־[m]תחנתך אשר התחננתה לפני — [m]חנן
ponendum ad ‡ ædificasti quam , hanc domum sanctificaui — ‡ vt ponerem
הקדשתי את־הבית הזה אשר בנתה לשום
, mei oculi erunt & : seculum in vsque ibi meum nomen
שמי־שם עד־עולם והיו עיני
si tu Et .diebus omnibus ibi meum cor &
ולבי שם כל־[n]הימים: ואתה אם־ — [n]יום
4 tuus pater Dauid ambulauit sicut , meas facies ad ambulaueris — coram me,
תלך לפני כאשר הלך דוד אביך
omnia secũdum faciendum ad ,rectitudine in & ,cordis perfectione in — vt facias
[o]בתם־לבב ובישר לעשות ככל — [o]תמם
.seruaueris mea iudicia & , mea decreta ,tibi præcepi quæ
אשר [p]צויתיך חקי ומשפטי תשמר: — [p]צוה
Israel super tui regni thronum firmabo Et
5 [q]והקמתי את־כסא ממלכתך על־ישראל — [q]קום
, tuum patrem Dauid super || sum locutus sicut , seculum in || ad
לעלם כאשר דברתי על־דוד אביך
.Israel throno desuper ‡ vir tibi abscindetur Non : dicendo ‡ à
לאמר לא־יכרת לך איש מעל כסא ישראל:
, me post à vestri filij & , vos fueritis auersi auertendo Si
6 אם־שוב תשבון אתם ובניכם מאחרי

dedi quæ mea decreta , mea præcepta custodieritis non &
ולא תשמרו [a]מצותי [b]חקתי אשר נתתי — [a]צוה [b]חקק
corā vobis, sed — alienis diis seruieritis & ,abieritis & , vestras facies ad
לפניכם והלכתם ועבדתם אלהים אחרים
Israel excidam Et : eis vos incuruaueritis &
7 [c]והשתחויתם להם: [d]והכרתי את־ישראל — [c]שחה
[d]כרת — domum & : eis dedi quam ,humi faciebus desuper †
† è superficie terræ, — מעל פני האדמה אשר נתתי להם ואת־הבית
‡ à facie mea: — :meas facies desuper ‡ dimittam , meo nomini sanctificaui quam
אשר הקדשתי לשמי אשלח מעל פני
† fabulam — omnibus in iuge dicterium † in & , parabolam in Israel erit &
והיה ישראל למשל ולשנינה בכל־
quæ est altissima, — transiens * omnis , excelsa erit ista domus Et .populis
* qui transierit iuxta — 8 העמים: והבית הזה יהיה [e]עליון כל־עבר
‡ dicet:Propter — fecit quid Super :dicent ‡ & .sibilabit & ,obstupescet ,eam super
[e]עלה — עליו [f]ישם ושרק ואמרו על־מה עשה
? huic domui & , huic terræ sic Dominus
[f]שמם — יהוה ככה לארץ הזאת ולבית הזה:
Dominum dereliquerunt quòd Eò : dicent Et
9 ואמרו על אשר עזבו את־יהוה
,Ægypti terra è eorum patres eduxit qui ;suum Deum
[g]יצא — אלהיהם אשר [g]הוציא את־אבתם מארץ מצרים
,eis se incuruauerũt & , alienos deos in apprehenderunt &
[h]שחה — ויחזקו באלהים אחרים [h]וישתחו להם
וו — eos super Dominus induxit idcirco : eis seruierunt &
ויעבדום על־כן [i]הביא יהוה עליהם את
ק — .hoc malum omne
[i]בוא — כל־[k]הרעה הזאת:
[k]רוע — ædificauit quibus annorum viginti fine à , fuit Et
fin — 10 [l]ויהי [m]מקצה עשרים שנה אשר־בנה
[l]היה [m]קצה — & ,Domini domum ;domos duas Selomoh
[n]שנה — שלמה את־[n]שני הבתים את־בית יהוה ואת־
exaltauit Tyri rex Chiram .regiam domum
donauerat — 11 בית המלך: חירם מלך־צר נשא את־
‡ ligna cedrina, & ligna abiegna, & aurum, secundum — ,auro in & ,abietum lignis in & , cedrorum lignis in ‡ Selomoh
שלמה בעצי ארזים ובעצי ברושים ובזהב
Selomoh rex dedit tunc : eius voluntatem omnem ad
לכל־חפצו אז יתן המלך שלמה
.Galil terra in vrbes viginti Chiram ipsi
לחירם עשרים עיר בארץ הגליל:
vt videret — vrbes videndum ad ,Tyro è Chiram est egressus Et
12 ויצא חירם מצר לראות את־הערים
placuerunt — .eius oculis in fuerunt rectæ non & .Selomoh ei tradiderat quas
אשר נתן־לו שלמה ולא ישרו בעיניו:
* Quales sunt — mihi dedisti quas ,istæ vrbes Quid * : dixit Et
13 ויאמר מה הערים האלה אשר־נתתה לי
† Tenacem — diem ad vsque Chabul † terram eas appellauit & ? mi frater
אחי ויקרא להם ארץ כבול עד היום
viginti & , centum regem ad Chiram misit Et .hanc
14 הזה: וישלח חירם למלך מאה ועשרים
‡ est — quam , tributi res ‡ hæc Et .auri talenta
[o]מסס — 15 ככר זהב: וזה דבר־[o]המס אשר־
domum ædificandum ad Selomoh rex fecit ascendere
[p]בנה — העלה המלך שלמה [p]לבנות את־בית
murum & , Millo & , suam domum & , Domini
יהוה ואת־ביתו ואת־המלוא ואת חומת
.Ghezer & ,Meghiddo & ,Chasor & ,Ierusalaim
ירושלם ואת־חצר ואת־מגדו ואת־גזר:
,Ghezer cepit & , ascendit Ægypti rex Pathoh
16 פרעה מלך־מצרים עלה וילכד את־גזר
qui habitabat — ciuitate in habitantem Chenahanæum & ,igni in eam succendit &
וישרפה באש ואת־הכנעני הישב בעיר
* pro muneribus — .Selomoh vxori suæ filiæ missiones * eam tradidit & ,interfecit
הרג [q]ויתנה שלחים לבתו אשת שלמה:
[q]נתן — Beth-choron & ,Ghezer Selomoh ædificauit Et
[r]בנה — 17 [r]ויבן שלמה את־גזר ואת־בית חרן
deserto in Thadmor & ,Bahalath Et .inferiorem
תדמור — 18 תחתון: ואת־בעלת ואת־תמר במדבר
ק — erant quæ thesaurorum vrbes omnes Et .terra in
בארץ: ואת כל־ערי המסכנות אשר היו
curruum, — 19 , equitum ciuitates & , currus ciuitates &,Selomoh ipsi
לשלמה ואת ערי הרכב ואת ערי הפרשים

ædificare desiderauit quod , Selomoh desiderium &
ואת׀ חשק שלמה אשר חשק לבנות
.sui dominij terra omni in & ,Lebanon in & ,Ierusalaim in
בירושלם ובלבנון ובכל ארץ ממשלתו׃
qui remanserat
, Chittæo , Emoræo de residuum populum Omnem
20 כל־העם [a]הנותר מן־האמרי החתי
[a]יתר
Israel filiis de non qui , Iebuzæo & , Chiuuæo , Perizæo
הפרזי החוי והיבוסי אשר לא־מבני ישראל
, terra in eos post remanserant qui eorum Filios .ipsi *
*erat
21 המה׃ בניהם אשר נתרו אחריהם בארץ
, eos occidere Israel filij potuerunt non quos
אשר לא־יכלו בני ישראל להחרימם
diem ad vsque ,seruile tributum in * Selomoh eos fecit ascendere & ‡
‡ fecit * tributarios
[b]ויעלם שלמה [c]למס־עבד עד היום
[b]עלה
;seruum Selomoh dedit non Israel filiis de Et .hanc
22 הזה׃ ומבני ישראל לא־נתן שלמה עבד
[c]מסס
, eius principes & , eius serui & , belli * viri ipsi quia †
† sed erant *bellatores,
כי־הם אנשי המלחמה ועבדיו ושריו
; eius equitum & , eius currus † principes & eius triarij ‖ &
‖ duces † curruum
ושלשיו [d]ושרי רכבו ופרשיו׃
[d]שור
opus super * qui , præfectorum principes ‡ Isti
‡ sunt * erant
23 אלה׀ שרי הנצבים אשר על־המלאכה
, populum in dominantes † quingenti & , quinquaginta , Selomoh
† qui præerant populo qui faciebat opus.
לשלמה חמשים וחמש [e]מאות [f]הרדים בעם
[e]מאה[f]רדה
. opificio in facientes
העשים במלאכה׃
Dauid ciuitate de ascendit Parhoh filia Veruntamen
24 אך בת־פרעה [g]עלתה מעיר דוד
[g]עלה
ædificauit tunc : ei ædificauerat quam , suam domum in
אל־ביתה אשר בנה־לה אז בנה את־
vicibus tribus Selomoh fecit ascendere Et . Millo
obtulit
25 המלוא׃ והעלה שלמה שלש פעמים
quod altare super pacifica & , ascensiones anno in
holocausta,
בשנה עלות ושלמים על־המזבח אשר
facies ad ‡ quod illud super suffiendo † & , Domino ædificauerat
† adoleuit ‡ erat coram Domino,
בנה׀ ליהוה והקטיר אתו אשר לפני
fecit nauem Et . domum perfecit & : Domini
26 יהוה ושלם את־הבית׃ ואני עשה
Eloth cum ‡ quæ , Hesiongheber in Selomoh rex
‡ erat iuxta
המלך שלמה בעציון־גבר אשר את־אלות
. Edom terra in Suph maris labium super ‡
‡ iuxta ripam
על־[h]שפת ים־סוף בארץ אדום׃
[h]שפה
, nauium ‖ viros , suos seruos naui in Chiram Misitque
‖ nautas
27 וישלח חירם באני את־עבדיו אנשי אניות
. Selomoh seruis cum , maris gnaros
ידעי הים עם עבדי שלמה׃
, aurum inde ceperunt * & , Ophir in venerunt Et
*tulerunt
28 [i]ויבאו אופירה [k]ויקחו משם זהב
[i]בוא [k]לקח
ad adduxerunt & : talenta viginti & , quadringenta
ארבע־מאות ועשרים ככר ויבאו אל־
. Selomoh regem
המלך שלמה׃

CAP. X. יוד

, Selomoh auditum audiens Seba regina Et
famam
1 ומלכת־שבא שמעת את־שמע שלמה
.ænigmatibus in eum tentandum ad venit &, Domini nomine in
vt tentaret
לשם יהוה [l]ותבא [m]לנסתו בחידות׃
[l]בוא [m]נסה
camelis , valde graui virtute in Ierusalaim in est ingressa Et
cum exercitu
2 ותבא ירושלמה בחיל כבד מאד גמלים
: pretiosum lapidem & , valde multum aurum & ,aromata portantibus
lapides pretiosos:
נשאים בשמים וזהב רב־מאד ואבן יקרה
quod omne eum ad est locuta & , Selomoh ‡ ad venitque
‡ regem
ותבא אל־שלמה ותדבר אליו את כל־אשר
Selomoh ei indicauit Et . suo corde cum ‡ erat
‡ in
3 היה עם־לבבה׃ [n]ויגד־לה שלמה
[n]נגד
absconditum verbum fuit non : eius verba omnia
את־כל־דבריה לא־היה דבר נעלם
.ei indicauerit non quod rege à
מן־המלך אשר לא הגיד לה׃
, Selomoh sapientiam omnem Seba regina vidit Et
4 ותרא מלכת־שבא את כל־חכמת שלמה

cibos
eius mensæ cibum Et : ædificauerat quam domum &
5 והבית אשר בנה׃ ומאכל שלחנו
habitacula
,eius ministrorum assistentiam & ,eius seruorum habitationem &
[a]ומושב עבדיו ומעמד משרתיו
[a]ישב
‖ gradus † quibus ascendebant
quo † ,eius ascensum ‖ & ,eius pincernas & , eorum vestimenta &
ומלבשיהם [b]ומשקיו ועלתו אשר
[b]שקה
.spiritus vltrà ea in erat non & ; Domini domum ascendebat
יעלה בית יהוה ולא־היה בה עוד רוח׃
‡ Verum
quod verbum fuit Veritas ‡ : regem ad Dixitque
6 ותאמר אל־המלך [c]אמת היה הדבר אשר
[c]אמן
‡ rebus
.tua sapientia super & ,tuis verbis ‡ super ,mea terra in audiui
שמעתי בארצי על־דבריך ועל־חכמתך׃
,veni donec , verbis credidi non Et
7 ולא־האמנתי לדברים עד אשר־באתי
:dimidium mihi fuit nunciatum non ecce & , mei oculi viderunt &
[d]ותראינה עיני והנה לא־הגד־לי החצי
[d]ראה
super famam
quam auditionem ad bonum & , sapientiam addidisti
[c]הוספת חכמה וטוב אל־השמועה אשר
[c]יסף
ij tui serui beati ,tui viri Beati .audiui
8 שמעתי׃ אשרי אנשיך אשרי עבדיך אלה
qui stant coram te
,tuam sapientiam audientes , semper tuas facies ad stantes
העמדים לפניך תמיד השמעים את־חכמתך׃
complacuit qui ,benedictus tuus Deus Dominus Sit
9 יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ
* vt poneret ‖ eo quòd dilexerit Dominus
Domini amore in ‖ :Israel solium super te dandum ad* ,te in
בך [f]לתתך על־כסא ישראל באהבת יהוה
[f]נתן
† vt faceres
faciendum ad † regem in te posuit & : seculum in Israel erga
את־ישראל לעלם [g]וישימך למלך לעשות
[g]שום
centum regi Deditque .iustitiam & ,iudicium
10 משפט וצדקה׃ ותתן למלך מאה
, valde multa aromata & , auri talenta viginti &
ועשרים׀ ככר זהב ובשמים הרבה מאד
lapides preciosos:non venerunt talia aromata
vltrà illud aroma sicut venit non : pretiosum lapidem &
ואבן יקרה לא בא כבשם ההוא עוד
regi Sebah regina dedit quæ , multitudine in
[h]לרב אשר־נתנה מלכת־שבא למלך
[h]רבב
portabat quæ , Chiram nauis etiam Et .Selomoh
11 שלמה׃ וגם אני חירם אשר־נשא
* coralia multa
multum almugim ligna* Ophir ex detulit Ophir ex anima
זהב מאופיר הביא מאופיר עצי [i]אלמגים הרבה
[i]לגם
‖ lapides pretiosos.
.pretiosum lapidem ‖ & , valde
מאד ואבן יקרה׃
† è coraliis fulcimentum
fulcrum almugim ligna † rex Fecitque
12 [k]ויעש המלך את־עצי האלמגים מסעד
[k]עשה
‡ lyras
nabla ‡ & , citharas & .regis domus & . Domini domus
לבית־יהוה ולבית המלך וכנרות ונבלים
‡ venerunt talia coralia * visa sunt
est visum * nec , almugim ligna sic venit ‡ non : cantoribus
[l]לשרים לא־[m]בא כן עצי אלמגים ולא נראה
[l]שור [m]בוא
dedit Selomoh rex Et .hanc diem ad vsque
13 עד היום הזה׃ והמלך שלמה נתן
,petiuit quam suam voluntatem omnem Seba reginæ
למלכת־שבא את־כל־חפצה אשר שאלה
* ea ‖ manu regia
: Selomoh regis manum secundum ‖ ei dedit quæ* præter
מלבד אשר נתן־לה כיד המלך שלמה
.eius serui & ipsa ,suam terram in abiit & ;se vertit &
[n]ותפן [o]ותלך לארצה היא ועבדיה׃
[n]פנה[o]הלך
Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
14 ויהי משקל הזהב אשר־בא לשלמה
† per annos singulos,
talentorum sex & sexaginta sexcentorum , vno anno in †
בשנה אחת שש[p]מאות ששים ושש ככר
[p]מאה
‡ mercatores,
negotiationem & , scrutatores ‡ viros Præter .auri
15 זהב׃ לבד מאנשי [q]התרים ומסחר
[q]תור
.terræ duces & , Arabiæ reges omnes & , aromatariorum
הרכלים וכל־מלכי הערב [r]ופחות הארץ׃
[r]פחה
‡ ex
auro ‡ scuta ducenta Selomoh rex fecit Et
16 [s]ויעש המלך שלמה מאתים [t]צנה זהב
[s]עשה [t]צנן
* tradidit pro scutis singulis.
scutum super fecit ascendere* aureos sexcentos : tracto
שחוט שש־מאות זהב יעלה על־הצנה
† ex ‡ tradidit pro singulis clypeis:
:tracto auro † clypeos trecentos Et .vnum
17 האחת׃ ושלש־מאות מגנים זהב שחוט
:vnumquemque clypeum super fecit ascendere ‡ auri minas tres
שלשת [u]מנים זהב יעלה על־[x]המגן האחת
[u]מנה [x]גנן

fecit Et .Lebanon *silua* ‡ domo † rex eos *dedit* &

18 ויעש ויתנם המלך בית יער הלבנון:

.*roborato* * auro illud operuit & ,grande *dentu* $ solium rex

המלך כסא־שן גדול [a] ויצפהו זהב מופז:

solio *rotundum caput* ‡ & , solio † gradus Sex

19 שש [b] מעלות לכסה וראש עגול לכסה

: sessionis locum ad inde & hinc *manus &* , *ipsum post* $ à

מאחריו וידות מזה ומזה אל־מקום [c] השבת

.*manus* ‖ apud *stantes* * leones duo &

ושנים אריות עמדים אצל הידות:

sex super ibi *stantes* *leunculi* † duodecim Et

20 ושנים עשר אריים עמדים שם על־שש

omnibus in *sic* ‡ fuit factum non : inde & hinc gradus

[d] המעלות מזה ומזה לא־נעשה כן לכל־

* Selomoh regis *propinationis* $ vasa omnia Et .regnis

21 ממלכות: וכל [e] כלי משקה המלך שלמה

: *concluso* ‡ auro $ Lebanon saltus domus vasa omnia & ,aurea

זהב וכל כלי בית־יער הלבנון זהב סגור

.quicquam *in* Selomoh diebus in reputabatur nec , argentũ $ non

אין כסף לא נחשב בימי שלמה למאומה:

naui cum *mari in* ‖ regi * Tarsis nauis Quia

22 כי אני תרשיש למלך בים עם אני

Tarsis nauis veniebat annis tribus in semel : Chiram

חירם אחת לשלש שנים תבוא אני תרשיש

, simias & , elephantum dentes , argentum & aurum *portans* $

נשאת זהב וכסף שנהבים [f] וקפים

omnibus præ Selomoh rex est magnificatus Et .pauos &

23 [g] ותכיים: ויגדל המלך שלמה מכל

.sapientia in & , *opulentia* in , terræ regibus

מלכי הארץ לעשר ולחכמה:

, Selomoh *facies* *quarentes* *terra* *omnis* $ Et

24 וכל־הארץ מבקשים את־[h] פני שלמה

Deus *dederat* ‖ quam , eius sapientiam *audiendum ad* *

לשמע את־חכמתו אשר־נתן אלהים

; suum munus *vir* *afferentes* *ipsi* † Et .eius corde in

25 בלבו: והמה [i] מביאים איש־מנחתו

,*armaturam* ‡ & ,vestes & ,aurea vasa & ,argentea vasa

כלי־כסף וכלי זהב ושלמות ונשק

.*anno in* *anni* *rem* $; mulos & , equos ; aromata &

ובשמים סוסים ופרדים דבר־שנה בשנה:

mille ei *fuit* ‖ & :equites & ,*currum* * Selomoh congregauit Et

26 ויאסף שלמה רכב ופרשים ויהי־לו אלף

: equites millia duodecim & , currus quadringenti &

וארבע־[k] מאות רכב ושנים־עשר אלף פרשים

.Ierusalaim in rege cum & ,*currus* † ciuitatibus in eos *duxit* ‖ &

[l] וינחם בערי הרכב ועם־המלך בירושלם:

,lapides tanquã Ierusalaim in argentum rex dedit Et

27 [m] ויתן המלך את־הכסף בירושלם כאבנים

campestri in ‡ quæ , sycomoros tanquã dedit cedros &

ואת הארזים נתן כשקמים אשר־בשפלה

Selomoh ipsi qui equorum exitum Et .multitudine in

28 [n] לרב: [o] ומוצא הסוסים אשר לשלמה

capiebant regis negotiatores netum & . Ægypto ex $

ממצרים ומקוה סחרי המלך יקחו

.pretio *in* netum

מקוה במחיר:

Ægypto ex quadriga egrediebatur & ascendebat Et

29 ותעלה ותצא מרכבה ממצרים

;centum & quinquaginta *in* † equus & , argenteis sexcentis *in* †

בשש מאות כסף וסוס בחמשים ומאה

Aram *regibus* ‖ & , Chitthæorum *regibus* *omnibus* * sic &

וכן לכל־מלכי החתים ולמלכי ארם

.educebant eorum *manu in*

בידם יציאו:

CAP. XI. יא

alienigenas mulieres adamauit Selomoh rex Et

1 והמלך שלמה אהב [p] נשים נכריות

,Hammonitidas , Moabitidas , Parhoh filiam & ,multas

[q] רבות ואת־בת־פרעה מואביות עמוניות

gentibus De : Chittæas , Sidonias , Edomæas

2 אדמית צדנית חתית: מן־הגוים

Marginal notes: posuit; † in ‡ saltus; $ eburneum; * obrizo; [a] צפה; † erant; ‡ summitas rotunda erat; $ parte posteriori, & loca; [b] עלה [c] ישב; * stabant; ‖ loca.; † leones stabãt; ‡ tale; [d] עלה; $ potus; * erant; [e] כלה; ‡ ex ‡ mundo; $ erat; * erat; ‖ per mare; $ & portabat; [f] קוף; [g] תכה diuitiis.; $ omnes habitatores terræ quærebant faciem; [h] פנה; * vt audirent; ‖ posuerat; † afferebant vnusquisque; [i] בוא; ‡ arma; $ per singulos annos.; * currus,; ‖ fuerunt; [k] מאה; ‖ posuit; † curruum,; [l] נחה; [m] נתן; ‡ sunt; [n] רבב [o] יצא; $ erat; † pro; * omnes reges; ‖ reges; per manum; [p] אנש; [q] רבב

† de ingrediemini Non : Israel filios ad Dominus dixit quibus †

[a] בוא אשר אמר־יהוה אל־בני ישראל לא־[a] תבאו

$ ad facient declinare *certe* * :vos *in* $ ingredientur non ipsi & ,eos *in* $

* siquidem בהם והם לא־יבאו בכם אכן [b] יטו

[b] נטה Selomoh adhæsit eis *in* :suos deos post vestrum cor

את־לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה

septin- *principes* † vxores ei *fuit* ‖ Et .amando

‖ fuerunt † reginæ 3 לאהבה: [c] ויהי לו נשים [d] שרות שבע

[c] היה [d] שור fecerunt declinare & : trecentæ *pellices* $ & , gentæ

$ concubinæ [e] מאות ופילגשים שלש מאות ויטו

[e] מאה senectutis tempore in fuit Et .eius cor eius mulieres

4 נשיו את־לבו: ויהי לעת זקנת

deos post eius cor inclinauerunt eius vxores , Selomoh

שלמה נשיו הטו את־לבבו אחרי אלהים

Domino cum perfectum eius cor erat non & , alienos

אחרים ולא־היה לבבו שלם עם־יהוה

. sui patris Dauid cor sicut ,suo Deo

אלהיו כלבב דויד אביו:

, Sidoniorum deum Hastoreth post Selomoh fuit Et

[f] ילך 5 [f] וילך שלמה אחרי עשתרת אלהי צדנים

.Hammonitarum abominationem Milchom post &

ואחרי מלכם שקץ עמנים:

non & : Domini oculis in malum Selomoh fecit Et

[g] עשה 6 [g] ויעש שלמה הרע בעיני יהוה ולא

‡ vt iret .eius pater Dauid sicut Dominum post ‡ adimpleuit

מלא אחרי יהוה כדוד אביו:

abominationi Chemos ipsi excelsum Selomoh ædificauit Tunc

7 אז יבנה שלמה במה לכמוש שקץ

est è regione Molech & , Ierusalaim *facies super* qui monte in Moab

[h] פנה מואב בהר אשר על־[h] פני ירושלם ולמלך

omnibus fecit sic Et .Hammon filiorum abominationi

8 שקץ בני עמון: וכן עשה לכל־

suffiebant & immolabant .suis diis *immolantibus &* *suffientibus* :alienigenis suis vxoribus

נשיו הנכריות מקטירות ומזבחות לאלהיהן:

‖ contra declinauerat quia ,Selomoh *in* ‖ Dominus est iratus Et

9 ויתאנף יהוה בשלמה כי־נטה

$ qui conspectus fuerat ei *eum ad* *viso* $ Israel Deo Domino *eum* à eius cor

לבבו מעם יהוה אלהי ישראל הנראה אליו

† ei verbo super *eum ad* † præceperat Et .duabus vicibus

10 פעמים: וצוה אליו על־הדבר

vt non iret non & :alienos deos post *ire* *non pro* ‖ ,hoc

[i] הלך הזה לבלתי־[i] לכת אחרי אלהים אחרים ולא

.Dominus præcepit quod custodiuit

שמר את אשר־צוה יהוה:

$ eo fuit quod $ Pro : Selomoh ad Dominus dixit Et

11 ויאמר יהוה לשלמה יען אשר היתה־

‖ apud te, mea decreta & ,meum pactum custodisti non & ,*tecum* ‖ hoc

[k] חקק זאת עמך ולא שמרת בריתי [k] וחקתי

$ apud te, regnum scindam scindendo ,*te super* $ præcepi quæ

[l] צוה אשר [l] צויתי עליך קרע אקרע את־הממלכה

$ à Veruntamen .tuo seruo illud dabo & ,*te desuper* $

[m] נתן 12 מעליך [m] ונתתיה לעבדך: אך־

: tuum patrem Dauid propter hoc faciam non tuis diebus in

בימיך לא אעשנה למען דוד אביך

Veruntamen totum *Tantùm* .illud scindam tui filij manu de

13 מיד בנך אקרענה: רק את־כל־

, tuo filio dabo vnam tribum :scindam non regnum

הממלכה לא אקרע שבט אחד אתן לבנך

quam Ierusalaim propter & , meum seruum Dauid propter

למען דוד עבדי ולמען ירושלם אשר

Selomoh ipsi aduersarium Dominus suscitauit Et .elegi

[n] קום 14 בחרתי: [n] ויקם יהוה שטן לשלמה

$ qui erat .Edom in *ipse* $ regio semine de ;Edomæum Hadad

את־הדד האדמי מזרע המלך הוא באדום:

* cùm esset ‖ quando ascédit Ioab princeps *ascendendo in* ‖ , Edom in Dauid *existendo in* * ,fuit Et

15 [o] ויהי בהיות דוד את־אדום [p] בעלות

, interfectos sepeliendum ad militiæ *principem* *Ioab*

[o] היה [p] עלה יואב שר הצבא לקבר את־החללים

.Edom in masculum omnem percussisset &

[q] נכה [q] ויך כל־זכר באדום:

omnis & , Ioab ibi mansit mensibus sex Quoniam

16 כי־ששת חדשים ישב־שם יואב וכל־

.Edom in masculum omnem exscinderet donec , Israel — exterminaret
ישראל עד הכרית כל זכר באדום׃
seruis de Edomæi viri &, ipse Adad fugit Et
17 ויברח אדד הוא ואנשים אדמיים מעבדי
puer † Hadad & : Ægyptum ingrediendum ad , secum sui patris — vt ingrederentur † erat
אביו אתו לבוא מצרים והדד נער
,Paran * venerunt & ,Midian de surrexerunt Et .paruulus — * in
18 קטן׃ ויקמו ממדין ויבאו פארן
Ægyptum sunt ingressi & , Paran de secum viros ceperunt & — tulerunt
ויקחו אנשים עמם מפארן ויבאו[a] מצרים — בוא[a]
,domum ei dedit & , Ægypti regem Parhoh ad
אל פרעה מלך מצרים ויתן לו בית
.ei dedit terram & ,ei dixit panem & — cibum iussit vt subministraretur ei,
ולחם אמר לו וארץ נתן לו׃
dedit & ; valde Parhoh oculis in gratiam Hadad inuenit Et
19 וימצא הדד חן בעיני פרעה מאד ויתן
Tachpenes sororem suæ vxoris sororem vxorem ei
לו אשה את אחות אשתו אחות תחפניס
Tachpenes soror ei peperit Et .heræ — reginæ.
20 הגבירה׃ ותלד[b] לו אחות תחפניס את — ילד[b]
medio in Tachpenes eum ablactauit & , eius filium Ghenubath
גנבת בנו ותגמלהו תחפנס בתוך
medio in Parhoh domi Ghenubath fuit & : Parhoh domus — in domo
בית פרעה ויהי גנבת בית פרעה בתוך
quod ,Ægypto in audiuit Hadad Et .Parhoh filiorum
21 בני פרעה׃ והדד שמע במצרים כי
Ioab esset mortuus quod & ,suis patribus cum Dauid iaceret — dormisset
שכב דוד עם אבתיו וכי מת יואב — מות[c]
,me Dimitte : Parhoh ad Hadad dixit & ; militiæ princeps
שר הצבא ויאמר הדד אל פרעה שלחני — שור[d]
Nam : Parhoh ei Dixitque .meam terram ad ibo &
22 ואלך[e] אל ארצי׃ ויאמר לו פרעה כי — הלך[e] — † indiges † vt quæras
ad ire quærens tu ecce & ? mecum indigens $ tu quo
מה אתה חסר עמי והנך מבקש ללכת אל
.me dimitte dimittendo sed , Non $:dixit & ? tuam terram — $ Nullo
ארצך ויאמר לא כי שלח תשלחני׃
filium Rezon aduersarium ei Deus suscitauit Et
23 ויקם[f] אלהים לו שטן את רזון בן[g] — קום[f] בנה[g]
Sobah rege Hadadhezer ab fugerat qui ,Eliadah
אלידע אשר ברח מאת הדדעזר מלך צובה
fuit & ,viros eum super congregauit Et .suo domino — aduersus
24 אדניו׃ ויקבץ עליו אנשים ויהי — exercitus,cùm interficeret
,Dammesec abierúntque : eos Dauid occidendo in ,agminis princeps
שר גדוד בהרג דוד אתם וילכו דמשק
.Dammesec in regnauerunt & ,ea in habitauerunt &
וישבו[h] בה וימלכו בדמשק׃ — ישב[h]
,Selomoh diebus omnibus Israeli aduersarius Erátque
25 ויהי שטן לישראל כל ימי שלמה
,Israel in est detestatus & : Hadad $ quod malo cum & ‡ — ‡ vna $ fecit
ואת הרעה[i] אשר הדד ויקץ[k] בישראל — רוע[i] קוץ[k]
Nebat filius Iarobham Et .Syriam * super regnauítque — * Aram.
26 וימלך על ארם׃ וירבעם בן נבט
Seruhah eius matris nomen &) : Seredah de Ephratæi
אפרתי מן הצרדה ושם אמו צרועה
manum leuauit & ; Selomoh ipsi seruus (; vidua mulier
אשה אלמנה עבד לשלמה וירם[l] יד — רום[l]
:regem in || manum leuauit qua ,res hæc * Et .regem in || — † contra * ob hanc rem
27 במלך׃ וזה הדבר אשר הרים יד במלך
ciuitatis diruptionem clausit ;Millo ædificauit Selomoh
שלמה בנה את המלוא סגר את פרץ עיר
:robore potens † Iarobham vir Et .sui patris Dauid — † erat
28 דוד אביו׃ והאיש ירבעם גבור חיל
:ipse opus faciens quia puerum Selomoh vidit & — quòd ad faciendum opera esset idoneus:
וירא[m] שלמה את הנער כי עשה מלאכה הוא — ראה[m]
,fuit Et .Ioseph domus comportationi $ omni eum præfecit &
29 ויפקד אתו לכל סבל בית יוסף׃ ויהי — $ oneri
inuenit & ,Ierusalaim de est egressus Iarobham & , illo tépore in
בעת ההיא וירבעם יצא מירושלם וימצא
opertus ipse ‡ & ,via in propheta Silonites Achiiah eum — ‡ erat
אתו אחיה השילני הנביא בדרך והוא מתכסה
.agro in soli ipsi ambo ‡ & , noua veste — ‡ erant
בשלמה חדשה ושניהם לבדם בשדה׃

se super * quæ , nouam vestem in Achiiah apprehendit Et — * erat
30 ויתפש אחיה בשלמה החדשה אשר עליו
,Dixitque .scissiones duodecim $ illam scidit & — $ in
31 ויקרעה שנים עשר קרעים׃ ויאמר
sic nam : scissiones decem tibi Cape † : Iarobham ad — † Tolle
לירבעם קח[a] לך עשרה קרעים כי כה — לקח[a]
scindens ego Ecce ,Israel Deus Dominus dixit — scindo
אמר יהוה אלהי ישראל הנני קרע את
: decem tibi dabo & ; Selomoh manu de regnum
הממלכה מיד שלמה ונתתי לך את עשרה
propter , ei erit vna tribus Et .tribus
32 השבטים׃ והשבט האחד יהיה לו למען
quam ciuitatem Ierusalaim propter & , Dauid meum seruum
עבדי דוד ולמען ירושלם העיר אשר
.Israel tribubus omnibus ex ,ea in elegi
בחרתי בה מכל שבטי ישראל׃
Hastoreth se incuruauerunt & ,me dereliquerunt quòd Eo
33 יען אשר עזבוני וישתחוו[b] לעשתרת — שחה[b]
Milchom & ,Moab deo Chemos ,Sidoniorum deo
אלהי צדנין לכמוש אלהי מואב ולמלכם
, meis viis in ambulauerunt non & : Hammon filiorum deo
אלהי בני עמון ולא הלכו בדרכי
mea iudicia & ,mea decreta & ,meis oculis in rectum faciendum ad — vt facerent
לעשות[c] הישר בעיני וחקתי[d] ומשפטי — עשה[c] חקק[d]
omne capiam $ non Et .eius pater Dauid sicut
34 כדוד אביו׃ ולא אקח[e] את כל — $ tollam ‡ ducem
omnibus eum ponam prælatum * sed ,eius manu de regnum
הממלכה מידו כי נשיא אשתנו[f] כל — לקח[e] שות[f]
elegi quem , meum seruum Dauid propter eius vitæ diebus
ימי חייו למען דוד עבדי אשר בחרתי
.mea decreta & ,mea præcepta custodiuit quia ; eum
אתו אשר שמר מצותי[g] וחקתי׃ — צוה[g]
illud * dabo & : eius filij manu de regnum capiam $ Et — $ tollam * ex illo
35 ולקחתי המלוכה מיד בנו ונתתיה
.tribus decem tibi
לך את עשרת השבטים׃
lucernam esse pro , vnam tribum dabo eius filio Et — vt sit lucerna
36 ולבנו אתן שבט אחד למען היות[h] ניר — היה[h]
.Ierusalaim in meas facies ad diebus omnibus meo seruo Dauid — coram me
לדויד עבדי כל הימים לפני בירושלם
.ibi meum nomen ponendum ad ,mihi elegi quam ciuitate — vt ponerem
העיר אשר בחרתי לי לשום שמי שם׃
desiderabit quæ omnibus in regnabis & , assumam te Et
37 ואתך אקח ומלכת בכל אשר תאוה
.Israel super rex erísque :tua anima
נפשך והיית מלך על ישראל׃
,tibi præcepero quæ omnia audieris si , erit Et
38 והיה אם תשמע את כל אשר אצוך
,meis oculis in rectum $ feceris & , meis viis in ambulaueris & — $ quod est
והלכת בדרכי ועשית הישר בעיני
fecit sicut , mea præcepta & ,mea decreta custodiendum ad — vt custodias
לשמור חקותי ומצותי כאשר עשה
domum tibi ædificabo & , tecum ero & : meus seruus Dauid
דוד עבדי והייתי עמך ובניתי[i] לך בית — בנה[i]
.Israel tibi dabo & ; Dauid ædificaui sicut , firmam
39 נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך את ישראל׃
veruntamen : hoc propter Dauid semen affligam Et
ואענה את זרע דוד למען זאת אך
interficere Selomoh quæsiuit Et .diebus omnibus non
40 לא כל הימים[k]׃ ויבקש שלמה להמית — יום[k]
Ægyptum $ fugit & , Iarobham surrexit & .Iarobham — $ in
את ירבעם ויקם[l] ירבעם ויברח מצרים — קום[l]
ad vsque , Ægypto in fuitque : Ægypti regem Sisach ad — donec
אל שישק מלך מצרים ויהי[m] במצרים עד — היה[m]
,Selomoh verborum residuum * Et .Selomoh mortem — moreretur * reliqua acta
41 מות שלמה׃ ויתר דברי שלמה
† scripta ,ipsa nónne ,eius sapientia & ,fecit quæ omnia & — † sunt in
וכל אשר עשה וחכמתו הלוא הם כתבים
quibus dies Et ? Selomoh verborum libro super
42 על ספר דברי שלמה׃ והימים[n] אשר — יום[n]
, Israel omnem super Ierusalaim in Selomoh regnauit
מלך שלמה בירושלם על כל ישראל

Rechabham ad populus omnis & ,Iarobham Venitque

12 וַיָּבוֹ[a] יָרָבְעָם וְכָל־הָעָם אֶל־רְחַבְעָם — וַיָּבֹא ק / בּוֹא[a]

: dicendo , rex fuerat locutus sicut ,tertio die in

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר

rex Respondítque .tertio die in me ad Reuertimini

13 שׁוּבוּ אֵלַי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי׃ וַיַּעַן[b] הַמֶּלֶךְ — עָנָה[b] ‖ dura:

seniorum consilium reliquit & :durum ‖ populo

אֶת־הָעָם קָשָׁה וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים

consilium secundū eos ad est locutus Et .ei consuluerant quod

14 אֲשֶׁר יְעָצֻהוּ׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּעֲצַת[c] — יָעַץ[c]

, vestrum iugum aggrauauit meus Pater : dicendo , iuuenum

הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי הִכְבִּיד אֶת־עֻלְּכֶם

vos corripuit meus pater : vestro iugo super addam ego &

וַאֲנִי אֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם אָבִי יִסַּר אֶתְכֶם

.scorpionibus in vos corripiam ego & ,flagellis in

בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃

fuit nam : populum ad rex exaudiuit non Et

15 וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הָיְתָה

quod ,suū verbum firmare pro ‡ , Domino cum à causa — ‡ vt firmaret

סִבָּה מֵעִם יְהוָה לְמַעַן[d] הָקִים אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר — קוּם[d]

Iarobham ad Silonitæ Achiiah manu in Dominus fuerat locutus — per manum

דִּבֶּר יְהוָה בְּיַד אֲחִיָּה הַשִּׁילֹנִי אֶל־יָרָבְעָם

non quòd , Israel omnis vidit Et .Nebat filium

16 בֶּן־נְבָט׃ וַיַּרְא[e] כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לֹא־ — רָאָה[e]

ad populum responderunt & : eos ad rex exaudiuit

שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֲלֵהֶם וַיָּשִׁבוּ[f] הָעָם אֶת־ — שׁוּב[f]

non & , Dauid in pars nobis Quæ : dicendo , verbum regem

הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִד וְלֹא־

vide nunc .Israel tua tentoria ‖ ad * :Isai filio in hæreditas ‡ — ‡ est * Vade ‖ tabernacula

נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה רְאֵה

.sua tentoria in Israel abiit & .Dauid tuam domum — tabernacula

בֵיתְךָ דָּוִד וַיֵּלֶךְ יִשְׂרָאֵל לְאֹהָלָיו׃

regnauit & ,Iehudah vrbibus in habitantes * Israel filij ‡ Et — ‡ super filios * qui habitabant

17 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ

Rechabham rex misit Et .Rechabham eos super

18 עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם

omnis obruerunt * & : tributum super ‡ qui Adoram — ‡ erat * lapidauerunt

אֶת־אֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל־הַמַּס[g] וַיִּרְגְּמוּ כָל־ — מַסָּס[g]

Rechabham rex & ; est mortuus & , lapide eum in Israel

יִשְׂרָאֵל בּוֹ אֶבֶן וַיָּמֹת[h] וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם — מוּת[h]

.Ierusalaim fugiendum ad ‡ currum in ascendendum ad † se roborauit — † vt ascenderet ‡ vt fugeret in

הִתְאַמֵּץ לַעֲלוֹת[i] בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלִָם׃ — עָלָה[i]

ad vsque Dauid domum in Israel sunt præuaricati Et

19 וַיִּפְשְׁעוּ יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִד עַד

.hanc diem

הַיּוֹם הַזֶּה׃

esset reuersus quòd Israel omnem audire secundum ,fuit Et — cùm audiisset omnis

20 וַיְהִי[k] כִּשְׁמֹעַ כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי־שָׁב — הָיָה[k] * congregationem,

,cœtum * ad eum vocauerunt & , miserunt & , Iarobham

יָרָבְעָם וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְרְאוּ אֹתוֹ אֶל־הָעֵדָה[l] — יָעַד[l]

, fuit non .Israel omnem super eum regem constituerunt &

וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל לֹא הָיָה

.sola Iehudah tribus nisi , Dauid domum post

אַחֲרֵי בֵית־דָּוִד זוּלָתִי שֵׁבֶט־יְהוּדָה לְבַדּוֹ׃

omnem congregauit & ,Ierusalaim Rechabham venit Et

21 וַיָּבֹאוּ[m] רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיַּקְהֵל אֶת־כָּל־ — בּוֹא[m] וַיָּבֹא ק

centum , Biniamin tribum & , Iehudah domum

בֵּית יְהוּדָה וְאֶת־שֵׁבֶט בִּנְיָמִן מֵאָה

pugnandum ad * , bellum facientis electi ‡ millia octoginta & — ‡ electorum facientium * vt pugnarent ‖ vt educeret

וּשְׁמֹנִים אֶלֶף בָּחוּר עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם

regnum reducendum ad ‖ , Israel domo cum

עִם־בֵּית יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב אֶת־הַמְּלוּכָה

.Selomoh filium Rechabham ad

לִרְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה׃

virum Semahiah ad Dei verbum fuit Et

22 וַיְהִי דְּבַר הָאֱלֹהִים אֶל־שְׁמַעְיָה אִישׁ־

filium Rechabham ad Dic : dicendo ,Dei

23 הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־

,Iehudah domum omnem ad & , Iehudah regem Selomoh

שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאֶל־כָּל־בֵּית יְהוּדָה

: dicendo ,populi residuum & ,Biniamin &

וּבִנְיָמִין וְיֶתֶר הָעָם לֵאמֹר׃

, suis patribus cum Selomoh iacuit ‖ Et .anni quadraginta ‡ — ‡ fuerunt ‖ dormiuit

43 אַרְבָּעִים שָׁנָה׃ וַיִּשְׁכַּב שְׁלֹמֹה עִם־אֲבֹתָיו

Rechabham regnauit & : sui patris Dauid ciuitate in est sepultus &

וַיִּקָּבֵר בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ רְחַבְעָם

.eo pro eius filius

בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XII. יב

venerat Sechem ‡ quia ; Sechem ‡ Rechabham abiit Et — ‡ in

1 וַיֵּלֶךְ[a] רְחַבְעָם שְׁכֶם כִּי שְׁכֶם בָּא — יָלַךְ[a]

,fuit Et .eum regem creandum ad * , Israel omnis — * vt constituerent

2 כָל־יִשְׂרָאֵל לְהַמְלִיךְ אֹתוֹ׃ וַיְהִי[b] — הָיָה[b]

ipse adhuc ‡ ipse & ‖ : Nebat filium † Iarobham audire secundum ‖ — ‖ cùm audisset †filius ‡ erat

כִּשְׁמֹעַ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט וְהוּא עוֹדֶנּוּ

. regis Selomoh faciebus ‡ à fugerat quia , Ægypto in — ‡ facie

בְמִצְרַיִם אֲשֶׁר בָּרַח מִפְּנֵי[c] שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ — פָּנָה[c]

, Miserántque .Ægypto in Iarobham habitauerat &

3 וַיֵּשֶׁב[d] יָרָבְעָם בְּמִצְרָיִם׃ וַיִּשְׁלְחוּ — יָשַׁב[d]

;Israel concio * omnis & ,Iarobham venerūt & (: eū vocauerant & — * congregatio

וַיִּקְרְאוּ־לוֹ וַיָּבֹאוּ[e] יָרָבְעָם וְכָל־קְהַל יִשְׂרָאֵל — בּוֹא[e]

tuus Pater : dicendo , Rechabham ad sunt locuti &

4 וַיְדַבְּרוּ אֶל־רְחַבְעָם לֵאמֹר׃ אָבִיךָ

seruitute de alleuia nunc tu & ‡ , nostrum iugum aggrauauit — ‡ sed

הִקְשָׁה אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה עַתָּה הָקֵל מֵעֲבֹדַת — עָלַל[f] † posuit

,nos super dedit † quod , graui eius iugo de & ,dura tui patris

אָבִיךָ הַקָּשָׁה וּמֵעֻלּוֹ הַכָּבֵד אֲשֶׁר־נָתַן עָלֵינוּ

tres adhuc ‡ Ite : eos ad Dixítque .tibi seruiemus & — ‡ vsque ad

5 וְנַעַבְדֶךָּ׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכוּ־עוֹד שְׁלֹשָׁה

.populus abierunt & .me ad reuertimini & , dies — abiit

יָמִים וְשׁוּבוּ אֵלָי וַיֵּלְכוּ הָעָם׃

qui , senioribus cum Rechabham rex est consiliatus Et

6 וַיִּוָּעַץ[g] הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר־ — יָעַץ[g] steterant coram ‖ patre † adhuc

eo existendo in † eius patris ‖ Selomoh faciebus cum stantes fuerant

הָיוּ עֹמְדִים אֶת־פְּנֵי שְׁלֹמֹה אָבִיו בִּהְיֹתוֹ

respondendum ad consulentes vos ‡ Quomodo : dicendo , viuente — ‡ consulitis vt respondeam

חַי לֵאמֹר אֵיךְ אַתֶּם נוֹעָצִים לְהָשִׁיב[h] — שׁוּב[h]

? verbum huic populo

אֶת־הָעָם־הַזֶּה דָּבָר׃

seruus fueris hodie Si :dicendo , eum ad sunt locuti Et

7 וַיְדַבֵּר אֵלָיו לֵאמֹר אִם־הַיּוֹם תִּהְיֶה־עֶבֶד — וידברו ק

fueris locutúsque ,eis responderis & ,eis seruierisque , huic populo

לָעָם הַזֶּה וַעֲבַדְתָּם וַעֲנִיתָם[i] וְדִבַּרְתָּ — עָנָה[i]

omnibus serui tibi erunt & : bona verba eos ad

אֲלֵיהֶם דְּבָרִים טוֹבִים וְהָיוּ[k] לְךָ עֲבָדִים כָּל־ — הָיָה[k]

quod , seniorum consilium dereliquit Et .diebus

8 הַיָּמִים׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־עֲצַת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר — ‡ iuuenes * adoleuerant

exaserant grandes * qui , natos ‡ consuluit & : ei consuluerat

יְעָצֻהוּ וַיִּוָּעַץ[l] אֶת־הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ — יָעַץ[l] ‖ stabant coram † consulitis,vt

: eos ad Dixítque : eius facies ad stantes ‖ qui , eo cum

9 אִתּוֹ אֲשֶׁר הָעֹמְדִים לְפָנָיו׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם

verbum respondeamus & , consulentes vos † Quid

מָה אַתֶּם נוֹעָצִים וְנָשִׁיב[m] דָּבָר אֶת־ — שׁוּב[m]

Alleuia : dicendo , me ad sunt locuti qui , huic populo

הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַי לֵאמֹר הָקֵל[n] — קָלַל[n] ‡ iugum ‡ posuit

:nos super tuus pater dedit ‡ quod iugo de ‡

מִן־הָעֹל[o] אֲשֶׁר־נָתַן אָבִיךָ עָלֵינוּ׃ — עָלַל[o] * iuuenes, ‖ adoleuerant

eo cum exaserant grandes * qui , nati * eum ad sunt locuti Et

10 וַיְדַבְּרוּ אֵלָיו הַיְלָדִים אֲשֶׁר גָּדְלוּ אִתּוֹ

sunt locuti qui , huic populo dices Sic : dicendo

לֵאמֹר כֹּה־תֹאמַר לָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ

tu & .nostrum iugum aggrauauit tuus Pater : dicendo ,te ad

אֵלֶיךָ לֵאמֹר אָבִיךָ הִכְבִּיד אֶת־עֻלֵּנוּ וְאַתָּה

grossior meus Paruus ‡ : eos ad loqueris sic : nobis desuper * alleuia — * à ‡ Minor digitus meus grossior est

הָקֵל מֵעָלֵינוּ כֹּה תְּדַבֵּר אֲלֵיהֶם קָטָנִּי עָבָה

impossuit onus meus pater nunc Et .mei patris lumbis præ

11 מִמָּתְנֵי אָבִי׃ וְעַתָּה אָבִי הֶעְמִיס

: vestrum iugo super addam ego & ; graue iugum vos super

עֲלֵיכֶם עֹל כָּבֵד וַאֲנִי[p] אוֹסִיף עַל־עֻלְּכֶם — יָסַף[p]

corripiam ego & , flagellis in vos corripuit meus pater

אָבִי יִסַּר[q] אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי אֲיַסֵּר — יָסַר[q]

.scorpionibus in vos

אֶתְכֶם בָּעַקְרַבִּים׃

pugnetis ne & , ascendatis Ne :Dominus dicit Sic
24 כה אמר יהוה לא־תעלו ולא־תלחמון
vir reuertimini : Israel filiis vestris fratribus cum vnusquisque
עם־אחיכם בני־ישראל שובו איש
: hoc verbum est factum me à quia : suam domum in
לביתו כי מאתי נהיה הדבר הזה
eundum ad sunt reuersi & , Domini verbum audierunt & vt irent.
וישמעו את־דבר יהוה וישבו ללכת
Iarobham ædificauit Et .Domini verbum iuxta
25 כדבר יהוה: [a]ויבן ירבעם את־ — [a] בנה
est egressus & : ea in habitauit & , Ephraim monte in Sechem
שכם בהר אפרים וישב בה ויצא
.Penuel ædificauit & , inde
משם ויבן את־פנואל:
reuertetur Nunc : suo corde in Iarobham Dixitque
26 ויאמר ירבעם בלבו עתה תשוב
populus ascenderit Si .Dauid domum ad regnum
27 הממלכה לבית דוד: אם־יעלה ׀ העם
,Ierusalaim in Domini domo in sacrificia faciendum ad iste
הזה [b]לעשות זבחים בבית־יהוה בירושלם — [b] עשה
ad suum dominum ad huius populi cor reuertetur &
ושב לב העם הזה אל־אדניהם אל־
reuertentur & , me interficient & : Iehudah regem Rechabham
רחבעם מלך יהודה והרגני ושבו
.Iehudah regem Rechabham ad
אל־רחבעם מלך־יהודה:
,aureos vitulos duos fecit & , rex est consiliatus Et
28 [c]ויועץ המלך ויעש שני עגלי זהב — [c] יעץ
: Ierusalaim ascendere præ* ,vobis Multum ‡ :eos ad dixitque — ‡ Nimis est * vt ascendatis
ויאמר אלהם רב־לכם [d]מעלות ירושלם — [d] עלה
terra è te fecerunt ascendere qui ,Israel tui dij ecce
הנה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ
& ,Bethel in vnum posuit Et .Aegypti
29 מצרים: [e]וישם את־האחד בבית־אל ואת־ — [e] שום
:peccatum in hoc verbum fuit Et .Dan in dedit vnum* — * alterũ posuit
30 האחד נתן בדן: ויהי הדבר הזה לחטאת
.Dan vsque vnius faciem ad ‡ populus abierunt & — ‡ coram vno
וילכו העם [f]לפני האחד עד־דן: — [f] פנה
sacerdotes fecit & , excelsorum domum fecit Et
31 ויעש את־בית במות ויעש כהנים
fecit Et .Leui filiis de erant non qui , populi extremis de
32 [g]מקצות העם אשר לא־היו מבני לוי: ויעש — [g] קצה
decimaquinta , octauo mense in solennitatem Iarobham
ירבעם ׀ חג בחדש השמיני בחמשה־עשר
fecit ascendere ‖ & ,Iehudah in * quæ solennitaté secundũ mensis die — * erat ‖ obtulit
יום ׀ לחדש כחג ׀ אשר ביהודה ויעל
immolando ,Bethel in fecit similiter :altare super
על־המזבח כן עשה בבית־אל לזבח
sacerdotes Bethel in cõstituit & : fecerat quos vitulis
לעגלים אשר־עשה והעמיד בבית אל את־כהני
altare super fecit ascendere Et .fecerat quæ excelsorum — obtulit
33 הבמות אשר עשה: [h]ויעל על־המזבח ׀ — [h] עלה
mense in die decimaquinta in Bethel in fecerat quod — mensis octaui, mensis
אשר־עשה בבית־אל בחמשה עשר יום בחדש
fecit & :suo corde de fuerat commentus ‖ quem ,mense in , octauo — ‖ eduxerat מלבו ק
השמיני בחדש אשר־בדא מלבד ויעש
.suffiendum ad † , altare super ascendit & ,Israel filiis solennitaté — † vt suffiret.
חג לבני ישראל ויעל על־המזבח להקטיר:

CAP. XIII. יג

verbo in Iehudah de venit Dei vir ecce Et
1 והנה ׀ איש אלהים [i]בא מיהודה בדבר — [i] בוא
,altare super stans ‡ Iarobham & :Bethel in Domini — ‡ stabat iuxta
יהוה אל־בית אל וירבעם עמד על־המזבח
,Domini verbo in altare super † clamauit Et .suffiendum ad ‖ — ‖ vt suffiret † contra
2 להקטיר: ויקרא על־המזבח בדבר יהוה
filius Ecce ? Dominus dixit sic , altare ,Altare : dixit &
ויאמר מזבח מזבח כה אמר יהוה הנה־[k]בן — [k] בנה
immolabit & ,eius nomen Iosiiahu , Dauid domui nascetur
[l]נולד לבית־דוד יאשיהו שמו וזבח — [l] ילד
,te super suffientes excelsorum sacerdotes te super — qui suffiunt
עליך את־כהני הבמות המקטירים עליך

die in dedit Et .te super comburent hominũ ossa & — hominum
3 ועצמות אדם ישרפו עליך: ונתן ביום
est locutus quod portentum ‡ Hoc :dicendo ,portentum illa — ‡ est
ההוא מופת לאמר זה המופת אשר דבר
* qui cinis effundetur & , scindetur altare Ecce : Dominus — * est
יהוה הנה המזבח נקרע ונשפך הדשן אשר־
verbum regem audire secundum , fuit Et .illud super — cũm audisset rex
4 עליו: [a]ויהי כשמע המלך את־דבר — [a] חיה
altare super ‡ clamauerat quod ,Dei viri — ‡ contra
איש־האלהים אשר קרא על־המזבח
desuper suam manum Iarobham misit ‡ & ,Bethel in — ‡ extendit
בבית־אל וישלח ירבעם את־ידו מעל
;eius manus exaruit & : eum Apprehendite ,dicendo , altari
המזבח לאמר ׀ תפשהו ותיבש ידו
eam reducere * potuit non & ,eum contra miserat ‡ quam — ‡ extenderat * retrahere
אשר־שלח עליו ולא יכל [b]להשיבה — [b] שוב
de cinis est effusus & ,est scissum altare Et .se ad
5 אליו: והמזבח נקרע וישפך הדשן מן־
Dei vir dederat quod portentum secundum ,altari
המזבח כמופת אשר נתן איש האלהים
.Domini verbo in
בדבר יהוה:
:Dei virum ad dixit & , rex respondit Et
6 ויען המלך ויאמר ׀ אל־איש האלהים
,me pro ora & , tui Dei Domini facies nunc Deprecare — Ora quæso faciem
[c]חל־נא את־[d]פני יהוה אלהיך והתפלל בעדי — [c] חלה [d] פנה
Dei vir est deprecatus * & me ad mea manu reuertatur & ‡ — ‡ vt * orauit
ותשב ידי אלי ויחל איש־האלהים
, eum ad regis manus est reuersa & , Domini facies ‖ — faciem
את־פני יהוה ותשב יד־המלך אליו
virum ad rex est locutus Et .principio in † sicut fuitque — † prius.
7 ותהי כבראשנה: וידבר המלך אל־איש
dabo & : te fulci & ,domum mecum Ingredere :Dei — conuiuare:
האלהים באה־אתי הביתה וסעדה [e]ואתנה — [e] נתן
ad Dei vir Dixitque .donum tibi
8 לך מתת: ויאמר איש־האלהים אל־
non , tuæ domus dimidium mihi dederis Si : regem
המלך אם־תתן־לי את־חצי ביתך לא
bibam neque , panem comedam neque , tecum veniam
אבא עמך ולא־אכל לחם ולא [f]אשתה־ — [f] שתה
mihi præcepit sic Nam .isto loco in aquam
9 מים במקום הזה: כי־כן ׀ צוה אתי
neque , panem comedes Non :dicendo ,Domini verbo in
בדבר יהוה לאמר לא־תאכל לחם ולא
.venisti qua via in ‖ reuerteris neque :aquas * bibes — * aquam, ‖ per viam per quam
תשתה־מים ולא תשוב בדרך אשר הלכת:
qua via in ‡ est reuersus non & ,alia via in † abijt Et — ‖ per viam aliã ‡ per viam per quam
10 וילך בדרך אחר ולא־[g]שב בדרך אשר — [g] שוב
.Bethel in ea in venerat
בא בה אל־בית־אל:
venit & , Bethel in habitans senex vnus propheta Et — habitabat
11 ונביא אחד זקן ישב בבית־אל ויבוא
fecerat quod opus omne ei narrauit & , eius filius
בנו ויספר־לו את־כל־המעשה אשר־עשה
verba , Bethel in hodie Dei vir
איש־האלהים ׀ היום בבית־אל את־הדברים
.suo patri ea narrauerunt & , regem ad fuerat locutus quæ
12 אשר דבר אל־המלך ויספרום לאביהם:
via Quanam ‡ :eorum pater eos ad est locutus Et — ‡ Per quã viam
וידבר אלהם אביהם אי־זה הדרך
ambulauerat qua * viam eius filij ostenderunt & ? abiit — * per quam
הלך [h]ויראו בניו את־הדרך אשר הלך — [h] ראה
.Iehudah de venerat qui , Dei vir
איש האלהים אשר־[i]בא מיהודה: — [i] בוא
.asinum mihi Sternite : suos filios ad Dixitque
13 ויאמר אל־בניו חבשו־לי החמור
.eum super equitauit & , asinum ei strauerunt Et
ויחבשו־לו החמור וירכב עליו:
sedentem eum inuenit & ,Dei virum post abiit Et
14 [k]וילך אחרי איש האלהים וימצאהו ישב — [k] ילך
Dei vir tu Num † : eum ad dixitque , quercum subter — † Tu ne es
תחת האלה ויאמר אליו האתה איש־האלהים

Dixítque .Ego ‖ : dixit & ? Iehudah de venisti qui
‖ Sum.
אשר־באת מיהודה ויאמר אני׃ ויאמר 15
.panem comede & ,domum mecum Vade ‡ : eum ad
‡ Veni
אליו לך אתי הביתה ואכל לחם׃
,tecum venire & , tecum reuerti potero Non :Dixítque
possum
ויאמר לא [a]אוכל לשוב אתך ולבוא אתך 16
[a]יכל
aquas tecum bibam neque , panem comedam neque
aquam
ולא־אכל לחם ולא־אשתה אתך מים
verbo in me ad ‡ verbum Quia . isto loco in
‡ fuit
במקום הזה׃ כי־דבר אלי בדבר 17
: aquas ibi bibes neque panem comedes Non , Domini
aquam:
יהוה לא־תאכל לחם ולא־תשתה שם מים
.ea in ambulasti qua via in eandum ad reuerteris non
vt vadas per viam per quam venisti.
לא־תשוב ללכת בדרך אשר־הלכת בה׃
angelus & : tu sicut ‡ propheta ego Etiam : Dixítque
‡ sum
ויאמר לו גם־אני נביא כמוך ומלאך 18
eum Reduc : dicendo , Domini verbo in me ad est locutus
דבר אלי בדבר יהוה לאמר השבהו
bibat & , panem comedat & ; tuam domum in tecum
אתך אל־ביתך ויאכל לחם [b]וישת
[b]שתה
comedit & , eo cum est reuersus Et .ei est mentitus .aquas
aquam.
מים כחש לו׃ [c]וישב אתו ויאכל 19
[c]שוב
ipsis , fuit Et . aquas bibit & , eius domo in panem
aquam.
לחם בביתו [d]וישת מים׃ [e]ויהי הם 20
[d]שתה
[e]היה
Domini verbum fuit & . mensam ad sedentibus
ישבים אל־השלחן ׃ ויהי דבר יהוה
.eum reduxerat qui prophetam ad
אל־הנביא אשר השיבו׃
venerat qui Dei virum ad clamauit Et
ויקרא אל־איש האלהים אשר־[f]בא 21
[f]בוא
quod eo Pro : Dominus dicit Sic : dicendo , Iehudah de
מיהודה לאמר כה אמר יהוה יען כי
præceptum seruasti non & , Domini ori fuisti rebellis
[g]מרית פי יהוה ולא שמרת את־המצוה
[g]מרה
: tuus Deus Dominus tibi præcepit quod
אשר [h]צוך יהוה אלהיך׃
[h]צוה
aquas ‡ bibisti & , panem comedisti & , es reuersus Et †
† Sed ‡ aquam
ותשב ותאכל לחם ותשת מים 22
, panem comedas Ne , te ad est locutus quo ‡ , loco in
‡ de
במקום אשר דבר אליך אל־תאכל לחם
in tuum cadauer ingredietur non : aquas bibas neque
aquam:
ואל־תשת מים לא־תבוא נבלתך אל־
eum comedere postquam fuit Et .tuorum patrum sepulchrum
comedit
קבר אבתיך׃ ויהי אחרי אכלו 23
asinum ei strauit ‖ & , eum bibere post * & , panem
* bibit,
‖ sternere iussit
לחם ואחרי שתותו ויחבש־לו החמור
. eum reduxerat quem prophetæ ipsi
לנביא אשר השיבו׃
: eum occidit & , via in leo eum inuenit & ;abiit Et
[i]וילך וימצאהו אריה בדרך [k]וימיתהו 24
[i]ילך [k]מות
stans ‡ asinus & , via in ‡ proiectum eius cadauer , fuit &
† erat ‡ stabat
ותהי נבלתו משלכת בדרך והחמור עמד
.cadauer iuxta stans ‡ leo & , eum iuxta
‡ stabat
אצלה והאריה עמד אצל הנבלה׃
cadauer viderunt & , transeuntes viri ecce Et
והנה אנשים עברים [l]ויראו את־הנבלה 25
[l]ראה
; cadauer iuxta stantem leonem & , via in proiectum
משלכת בדרך ואת־האריה עמד אצל הנבלה
senex propheta qua ‖ , ciuitate in sunt locuti & , venerunt &
‖ in qua
ויבאו וידברו בעיר אשר הנביא הזקן
eum reduxerat qui propheta audiuit Et . ea in manens
manebat.
ישב בה׃ וישמע הנביא אשר השיבו 26
qui , ipse ‖ Dei Vir : dixit & , via de
‖ est,
מן־הדרך ויאמר איש האלהים הוא אשר
, leoni Dominus eum tradidit & : Domini ori fuit rebellis
מרה את־[m]פי יהוה ויתנהו יהוה לאריה
[m]פה
quod , Domini verbum iuxta eum occidit & , eum confregit &
וישברהו [n]וימתהו כדבר יהוה אשר
[n]מות
: dicendo , suos filios ad est locutus Et . ei fuerat locutus
דבר־לו׃ וידבר אל־בניו לאמר 27
.strauerunt & . asinum mihi Sternite
חבשו־לי את־החמור ויחבשו׃

,via in proiectum eius cadauer inuenit & ,abiit Et
וילך וימצא את־[a]נבלתו משלכת בדרך 28
[a]נבל
non : cadauer iuxta stantes leonem & asinum &
וחמור והאריה עמדים אצל הנבלה לא־
confregit neque , cadauer leo comedit
אכל האריה את־הנבלה ולא שבר את־
viri cadauer propheta tulit Et .asinum
החמור׃ [b]וישא הנביא את־נבלת איש־ 29
[b]נשא
venit & :illud reduxit & , asinum super illud posuit & ,Dei
האלהים [e]וינחהו אל־החמור [d]וישיבהו [c]ויבא
[c]ינח [d]שוב
[e]בוא
.cum sepeliendum & , plangendum ad ‖ , senioris prophetæ ciuitatem ad
אל־עיר הנביא הזקן לספד ולקברו׃
‖ vt plangeret, & sepeliret
planxerunt & :suo sepulchro in eius cadauer posuit Et
וינח את־נבלתו בקברו ויספדו 30
eum sepelire post ‡ ,fuit Et .mi frater Heu : eum super
‡ postquam sepeliuit eum;
עליו הוי אחי׃ ויהי אחרי קברו 31
.me moriendo In :dicendo , suos filios ad dixit & , ipsum
Cùm mortuus fuero, sepelite
אתו ויאמר אל־בניו לאמר במותי
Dei vir quo * sepulchro in me sepelietis &
* in
וקברתם אתי בקבר אשר איש האלהים
.mea ossa ponite eius ossa apud :eo in sepultus †
† sit
קבור בו אצל עצמתיו הניחו את־עצמתי׃
verbo in exclamauit quod verbum erit essendo Quia
כי היה יהיה הדבר אשר קרא בדבר 32
omnes super ‖ & , Bethel in * quod altare super ‖ Domini
‖ contra * est
יהוה על־המזבח אשר בבית־אל ועל כל־
.Someron vrbibus in ‡ quæ , excelsorum domos
‡ sunt
בתי הבמות אשר בערי שמרון׃
sua via à Iarobham est reuersus non hoc verbum Post
אחר הדבר הזה לא־שב ירבעם מדרכו 33
sacerdotes populi extremis de fecit & , est reuersus & ‡ , mala
‡ sed
[f]הרעה [g]וישב [h]ויעש מקצות העם כהני
[f]רוע [g]עשה
sacerdotes * etat & , suam manum implebat volens ‡ :excelsorum
[h]קצה
במות החפץ ימלא את־ידו ויהי כהני
domus peccatum in hoc verbo in ‖ fuit Et .excelsorum
‡ qui volebat consecrabat ;
‖ sacerdos
במות׃ ויהי בדבר הזה לחטאת בית 34
superficie è delendum ad & , excindendum † ad & , Iarobham
" propter
† exstirpandú,
ירבעם ולהכחיד ולהשמיד מעל פני
.humi ‡
‡ terræ
האדמה׃

CAP. XIIII. יד

Iarobham filius Abiiah ægrotauit illo tempore In
בעת ההיא חלה אביה בן־ירבעם׃ 1
, nunc Surge : suam vxorem ad Iarobham Dixítque
ויאמר ירבעם לאשתו קומי נא 2
;Iarobham vxor tu † quòd cognoscant non & , te muta &
† sis
[i]והשתנית ולא ידעו כי־אתי אשת ירבעם
[i]שנה
ipse : propheta Achiiah * ibi ecce : Siloh ibis ‡ &
את
ק
והלכת שלה הנה־שם אחיה הנביא הוא־
.hunc populum super regem in ‖ me super est locutus
‡ vade in * est
‖ quòd essem rex
דבר עלי למלך על־העם הזה׃
, gaufras † & , panes decem tua manu in tolles Et
† crustulas,
ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים 3
tibi indicabit ipse :eum ad venies ‡ & ,mellis lagenam ‡ &
‡ œnophorum
‡ vade
ובקבק דבש ובאת אליו הוא [k]יגיד לך
[k]נגד
.puero erit * quid
* futurum sit
מה־יהיה לנער׃
abiit & , surrexit & , Iarobham vxor sic fecit Et
ותעש כן אשת ירבעם [l]ותקם [m]ותלך 4
[l]קום [m]ילך
poterat non Achiiahu & ; Achiiah domum venit & , Siloh †
† in
שלה [n]ותבא בית אחיה ואחיהו לא־יכל
[n]בוא
.eius canitie ‡ præ eius oculi constiterant ‡ quia ,videre
‡ caligauerant
‡ senectute
[o]לראות כי־[p]קמו עיניו [q]משיבו׃
[o]ראה
Iarobham vxor Ecce : Achiiahu ad dixit Dominus Et
[p]קום [q]שוב
ויהוה אמר אל־אחיהו הנה אשת־ירבעם 5
quia , suo filio super tecum ‖ à verbum quærendum ad * venit
* vt quærat ‖ te
באה לדרש דבר מעמך אל־בנה כי־
fuit & .eam ad loquêris hoc sicut & hoc sicut :ipse ægrotans †
† ægrotat:talia & talia,
חלה הוא כזה וכזה תדבר אליה ויהי
.aliam se præ ferebat ipsa &,ipsam intrare circa ‡
‡ cùm intraret ipsa,
כבאה והיא מתנכרה׃

eius pedum *vocem* ‖ Achiiahu *audire secundum* fuit Et
6 ויהי כשמע אחיהו את־קול רגליה
cur :Iarobham vxor Ingredere ,dixit & ,ostium ad venientis
באה בפתח ויאמר באי [a] אשת ירבעם למה
. ‡ durus te ad ‡ missus ego & ? *ferens* † te præ aliam tu *hoc*
זה את מתנכרה ואנכי שלוח אליך קשה׃
Deus Dominus dixit Sic :Iarobham ad dic ,Vade
7 לכי אמרי לירבעם כה־אמר יהוה אלהי
te *dedi* & ,populi medio è te exaltaui quòd eo Pro :Israel posui
ישראל יען אשר [b] הרמתיך מתוך העם ואתנך
:Israel meum populum super ducem
נגיד על עמי ישראל׃
illud dedi & ,Dauid domo à regnum scidi Et
8 ואקרע את־הממלכה מבית דוד ואתנה
custodiuit qui ,Dauid meus seruus sicut fuisti non & ;tibi
לך ולא [c] היית כעבדי דוד אשר שמר
;suo corde toto in me post ambulauit qui & , mea præcepta
מצותי ואשר־הלך אחרי בכל־לבבו
:meis oculis in rectum * tantùm *faciendum ad* ‡
[d] לעשות רק הישר בעיני׃
suum facies ad ‡ fuerunt qui omnibus præ faciendo malefecisti *Et* †
9 [e] ותרע לעשות מכל אשר־היו לפניך
, conflatiles & , alienos deos tibi fecisti & , iuisti &
[f] ותלך ותעשה לך אלהים אחרים [g] ומסכות
.tuum *tergum* ‡ post proiecisti me & , me irritandum ad
להכעיסני ואתי השלכת אחרי גוך׃
,Iarobham domum *ad* ‖ malum *adducens* * ego ecce Idcirco
10 לכן הנני מביא רעה אל־בית ירבעם
,clausum ,parietem ad mingentem Iarobham *ipsi* ‖ excidam &
והכרתי לירבעם משתין בקיר עצור
,Iarobham domus posteriores succidam & :Israel in derelictum &
ועזוב בישראל ובערתי אחרי בית־ירבעם
.*ipsum consummari ad vsque* ,*stercus succideret* sicut
כאשר יבער הגלל עד־[h] תמו׃
: canes comedent ciuitate in Iarobham *ipsi* *Mortuum*
11 המת לירבעם בעיר יאכלו הכלבים
Dominus quia : cæli volucres comedent ,agro in *mortuum* ‡ &
[i] והמת בשדה יאכלו עוף השמים כי יהוה
: tuam domum in vade , surge tu Et .est locutus
12 דבר׃ ואת קומי לכי לביתך
.*natus* * morietur & , vrbem *tuos pedes ingrediendo in* ‡
בבאה רגליך העירה ומת הילד׃
quia :eum sepelient & ,Israel omnis eum plangent Et
13 וספדו־לו כל־ישראל וקברו אתו כי־
quia : sepulchrum in Iarobham *ipsi* ‖ ingredietur solus ipse
זה [k] לבדו יבא לירבעם אל־קבר יען
Deum Dominum erga † bonum verbum eo in est inuentum
נמצא־בו דבר טוב אל־יהוה אלהי
sibi Dominus statuet Et .Iarobham domum in Israel
14 ישראל בבית ירבעם׃ [l] והקים יהוה לו
Iarobham domum excidet qui , Israel super regem
מלך על־ישראל אשר יכרית את־בית ירבעם
? nunc etiam * quid & : die illa
זה היום ומה גם־עתה׃
mouetur sicut ,Israel Dominus percutiet Et
15 [m] והכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד
terra *desuper* ‡ Israel euellet & , aquis in arundo
הקנה במים ונתש את־ישראל מעל האדמה
eos disperget & , eorum patribus dedit quam , ista bona
הטובה הזאת אשר נתן לאבותיהם וזרם
suos lucos fecerunt quòd eo :flumen trans
מעבר לנהר יען אשר עשו את־אשריהם
,Dominum irritantes
מכעיסים את־יהוה׃
Iarobham peccata propter ,Israel tradet Et
16 [n] ויתן את־ישראל בגלל חטאות ירבעם
.Israel fecit peccare qui & , peccauit qui
אשר חטא ואשר החטיא את־ישראל׃
: Tirsah in venit & ,abiit & ,Iarobham vxor surrexit Et
17 ותקם אשת ירבעם [o] ותלך ותבא תרצתה
.est mortuus puer & , domus limen *in* ingrediente ipsa
היא באה בסף־הבית והנער מת׃

Marginal notes: cùm audisset ‖ sonitum — [a] איש — † fers? ‡ sum ‡ nuncius. — [b] רום — [c] היה — ‡ vt faceret * quod erat — [d] עשה — † Sed ‡ ante te. — [e] רוע — [f] ילך [g] נסך ‡ corpus — * adduco ‖ super — ‖ de — succiditur sterquilinium, donec consumetur. Eum qui mortuus fuerit de — ‡ eũ qui mortuus fuerit — [h] תמם [i] מות — ‡ quãdo ingredientur pedes tui * puer. — ‖ de — [k] בדד à Dño meo — [l] קום — * est hoc — [m] נכה ‡ è — [n] נתן — [o] ילך

,Israel omnis eum planxerunt & ,eum sepelierunt Et
18 ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל
sui serui *manu in* fuerat locutus quod , Domini verbum iuxta
כדבר יהוה אשר דבר ביד־עבדו
, Iarobham verborum *residuum* Et . prophetæ Achiiahu
19 אחיהו הנביא׃ ויתר דברי ירבעם
super scripta ipsa ecce , regnauit quibus & , pugnauit quibus
אשר נלחם ואשר מלך הנם כתובים על־
. Israel regum dierum verborum libro
ספר דברי [p] הימים למלכי ישראל׃
duo & viginti , Iarobham regnauit quibus dies Et
20 והימים אשר־מלך ירבעם עשרים [q] ושתים
Nadab regnauit & : suis patribus cum *iacuitque* : ‡ anni
שנה וישכב עם־אבתיו וימלך נדב
. eo pro eius filius
בנו תחתיו׃
filius ; Iehudah in regnauit Selomoh filius Rechabham Et
21 ורחבעם בן־שלמה מלך ביהודה בן־
; *ipsum regnando in* ‖ Rechabham * anni vnius & quadraginta
ארבעים ואחת שנה רחבעם במלכו
quam ciuitate . Ierusalaim in regnauit annis septendecim &
ושבע עשרה שנה מלך בירושלם העיר אשר־
omnibus ex ibi suum nomen *ponendum ad* , Dominus elegit
בחר יהוה לשום את־שמו שם מכל
. Hammonitis Nahamah ‡ eius matris nomen & : Israel tribubus
שבטי ישראל ושם אמו נעמה העמנית׃
fecerunt æmulari & , Domini oculis in malum Iehudah Fecitque
22 [r] ויעש יהודה הרע בעיני יהוה ויקנאו
suis peccatis in eorum patres fecerunt quæ omnibus præ eum
אתו מכל אשר עשו אבתם בחטאתם
sibi ipsi etiam ædificauerunt Et : peccauerunt quæ
23 אשר חטאו׃ [s] ויבנו גם־המה להם
, excelsum collem omnem super , lucos & ; statuas & , excelsa
במות ומצבות ואשרים על כל־גבעה גבהה
erat scortator etiam Et . viride lignum omne subter &
24 ותחת כל־עץ רענן׃ וגם־קדש היה
, gentium abominationes omnes secundum fecerunt : terra in
בארץ עשו ככל התועבת הגוים
. Israel filiorum *faciebus* à Dominus eiecit quos
אשר [t] הוריש יהוה [u] מפני בני ישראל׃
, Rechabham regis quinto anno in , fuit Et
25 ויהי בשנה החמישית למלך רחבעם
: Ierusalaim *super* * Ægypti rex Sisac ascendit
עלה שושק מלך־מצרים על־ירושלם׃
thesauros & , Domini domus thesauros tulit Et
26 [u] ויקח את־אצרות בית־יהוה ואת־אוצרות
scuta omnia tulit & : tulit omnia & , regiæ domus
בית המלך ואת־הכל לקח ויקח את־כל־מגני
rex fecit Et . Selomoh fecerat quæ , aurea
27 הזהב אשר עשה שלמה׃ ויעש המלך
manu *super mandauit* ‖ & ; ærea scuta eis pro Rechabham
רחבעם תחתם מגני נחשת והפקיד על־יד
. regiæ domus ostium *obseruantium* cursorum principum
שרי הרצים השמרים פתח בית המלך׃
ea portabant Domini domum *regem intrandi tempore à* , fuit Et
28 ויהי מדי־[x] בא המלך בית יהוה [y] ישאום
.cursorum thalamum ad ea reportabant & , cursores
הרצים והשיבום אל־תא הרצים׃
, fecit quæ omnia & , Rechabham verborum *residuum* Et
29 ויתר דברי רחבעם וכל־אשר עשה
dierum verborum libro *super* ‡ scripta ipsa nonne
הלא־המה כתובים על־ספר [z] דברי הימים
inter fuit bellum Et ? Iehudah regum
30 למלכי יהודה׃ ומלחמה היתה בין־
Iacuitque . diebus omnibus Iarobham inter & Rechabham
31 רחבעם ובין ירבעם כל־הימים׃ וישכב
suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Rechabham
רחבעם עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו
: Hammonitis Nahamah eius matris nomen & : Dauid ciuitate in
בעיר דוד ושם אמו נעמה העמנית
. eo pro eius filius Abiam regnauit &
וימלך אבים בנו תחתיו׃

Marginal notes: per manum — residua — sunt in — [p] יום — [q] שנה ‡ fuere : dormiuitque — * erat ‖ quando regnauit, — vt poneret — ‡ fuit — [r] עשה — [s] בנה — facie — [t] ירש [u] פנה — * contra — שישק ק — [u] לקח — ‖ constituit in — qui obseruabat — tempore quo ingrediebatur rex — [x] בוא [y] נשא — residua — ‡ sunt in — [z] יום — Dormiuitque

CAP. XV. טו

Iarobham regis decimo octauo anno in Et
1 וּבִשְׁנַת[a] שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה לַמֶּלֶךְ יָרָבְעָם — [a] שָׁנָה
.Iehudah super Abiam regnauit ,Nebat filij
בֶּן־נְבָט מָלַךְ אֲבִיָּם עַל־יְהוּדָה׃
eius matris nomen & : Ierusalaim in regnauit annis Tribus
2 שָׁלֹשׁ[b] שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ — [b] שָׁנָה
omnibus in ambulauit Et .Absalom filia Mahachah † fuit
3 מַעֲכָה[c] בַּת־אֲבִישָׁלוֹם׃ וַיֵּלֶךְ בְּכָל־ — [c] בָּנָה
eius cor fuit non & : eum ante fecerat quæ ,sui patris peccatis
חַטֹּאות אָבִיו אֲשֶׁר־עָשָׂה לְפָנָיו וְלֹא־הָיָה לְבָבוֹ
.sui patris Dauid cor sicut suo Deo Domino cum perfectum
שָׁלֵם עִם־יְהוָה אֱלֹהָיו כִּלְבַב דָּוִד אָבִיו׃
ei eius Deus Dominus dedit Dauid propter Quia
4 כִּי לְמַעַן דָּוִד נָתַן יְהוָה אֱלֹהָיו לוֹ
,eum post eius filium suscitandum ad ,Ierusalaim in lucernam vt suscitaret
נִיר בִּירוּשָׁלִָם לְהָקִים[d] אֶת־בְּנוֹ אַחֲרָיו — [d] קוּם
Dauid fecit Quia .Ierusalaim faciendum stare ad & stare faceret
5 וּלְהַעֲמִיד אֶת־יְרוּשָׁלִָם׃ אֲשֶׁר עָשָׂה דָוִד
omnibus ab declinauit non & ,Domini oculis in * rectum ‡ — ‡ quod * erat
אֶת־הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וְלֹא־סָר מִכֹּל
re in tantum, suæ vitæ diebus omnibus ei præcepit quæ præter rem
אֲשֶׁר צִוָּהוּ[f] כֹּל יְמֵי חַיָּיו רַק בִּדְבַר — [f] צָוָה
,Rechabham inter fuerat bellum Et . Chittæi Vriiah
6 אוּרִיָּה הַחִתִּי׃ וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵין־רְחַבְעָם
.eius vitæ diebus omnibus Iarobham inter &
וּבֵין יָרָבְעָם כָּל־יְמֵי חַיָּיו׃
nonne ,fecit quæ omnia & ,Abiam verborum residuum Et — residua
7 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲבִיָּם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלוֹא
regum dierum verborum libro super scripta ipsa — sunt in
הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
.Iarobham inter & ,Abiam inter fuit bellum & ? Iehudah
יְהוּדָה וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אֲבִיָּם וּבֵין יָרָבְעָם׃
cum sepelierunt & ,suis patribus cum Abiam iacuit Et — dormiuit
8 וַיִּשְׁכַּב אֲבִיָּם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
.eo pro eius filius Asa regnauit Et .Dauid ciuitate in
בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ אָסָא בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
regnauit Israel regis Iarobham vigesimo anno in Et
9 וּבִשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ
annis vno & quadraginta Et .Iehudah super Asa
10 אָסָא עַל־יְהוּדָה׃ וְאַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה
filia Mahachah eius matris nomen Et .Ierusalaim in regnauit
מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ מַעֲכָה בַּת־
,Domini oculis in ‡ rectum † Asa Fecitque .Abisalom — † quod ‡ erat
11 אֲבִישָׁלוֹם׃ וַיַּעַשׂ[g] אָסָא הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה — [g] עָשָׂה
de catamitos ‡ fecit transire Et .eius pater Dauid sicut — ‡ scorta mascula
12 כְּדָוִד אָבִיו׃ וַיַּעֲבֵר הַקְּדֵשִׁים מִן־
.sui patres fecerant quæ idola vniuersa abstulit & ,terra
הָאָרֶץ וַיָּסַר[h] אֶת־כָּל־הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ — [h] סוּר
,hera ab eam amouit & ,suam matrem Mahachah etiam Et — ne esset regina
13 וְגַם אֶת־מַעֲכָה אִמּוֹ וַיְסִרֶהָ מִגְּבִירָה — [i] סוּר
Asa succidit & : Luco terriculamentum * fecerat quæ — * idolum
אֲשֶׁר־עָשְׂתָה מִפְלֶצֶת לָאֲשֵׁרָה וַיִּכְרֹת אָסָא אֶת־
.Chidron torrente in combussit & ,eius terriculamentum — idolum
מִפְלַצְתָּהּ וַיִּשְׂרֹף בְּנַחַל קִדְרוֹן׃
erat Asa cor tantum ,sunt remota non excelsa Et — abstulerunt. veruntamen
14 וְהַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ רַק לְבַב־אָסָא הָיָה
.suis diebus omnibus Domino cum perfectum
שָׁלֵם עִם־יְהוָה כָּל־יָמָיו׃
sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et
15 וַיָּבֵא[k] אֶת־קָדְשֵׁי אָבִיו וְקָדְשׁוֹ — [k] בּוֹא, וְקָדְשֵׁי ק
.vasa & ,aurum & , argentum ,Domini domus
בֵּית יְהוָה כֶּסֶף וְזָהָב וְכֵלִים[l]׃ — [l] כְּלִי
regem Bahasa inter & ,Asa inter erat bellum Et
16 וּמִלְחָמָה הָיְתָה בֵּין אָסָא וּבֵין בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־
rex Bahasa ascendit Et .eorum diebus omnibus Israel
17 יִשְׂרָאֵל כָּל־יְמֵיהֶם׃ וַיַּעַל[m] בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־ — [m] עָלָה
non ad ‡ , Ramah ædificauit & , Iehudah super ‡ Israel — ‡ aduersum ‡ vt non permitteret
יִשְׂרָאֵל עַל־יְהוּדָה וַיִּבֶן[n] אֶת־הָרָמָה לְבִלְתִּי — [n] בָּנָה
.Iehudah regi Asa ingredientem & ,egredientem dandum
תֵּת[o] יֹצֵא וָבָא לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ — [o] נָתַן

quæ remanserant — residua ,aurum & ,argentum omne Asa tulit Et
18 וַיִּקַּח[a] אָסָא אֶת־כָּל־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב הַנּוֹתָרִים — [a] לָקַח
,regiæ domus thesauros & ,Domini domus thesauris in
בְּאוֹצְרוֹת בֵּית־יְהוָה וְאֶת־אוֹצְרוֹת בֵּית מֶלֶךְ — הַמֶּלֶךְ ק
rex ea misitque :suorum seruorum manu in ea dedit &
וַיִּתְּנֵם בְּיַד עֲבָדָיו וַיִּשְׁלָחֵם הַמֶּלֶךְ
regem Chezion filij Tabrimmon filium hadad-Ben ad Asa
אָסָא אֶל־בֶּן־הֲדַד בֶּן־טַבְרִמֹּן בֶּן־חֶזְיוֹן מֶלֶךְ — * qui habitabat † fuit
,me inter † Fœdus : dicendo , Dammesec in habitantem Aram
19 אֲרָם הַיֹּשֵׁב בְּדַמֶּשֶׂק לֵאמֹר׃ בְּרִית בֵּינִי
ecce : tuum patrem inter & , meum patrem inter ,te inter &
וּבֵינֶךָ בֵּין אָבִי וּבֵין אָבִיךָ הִנֵּה
irrita vade .aurum & , argentum munus tibi misi
שָׁלַחְתִּי לְךָ שֹׁחַד כֶּסֶף וְזָהָב לֵךְ[b] הָפֵרָה אֶת־ — [b] פּוּר recedat à
,me desuper ascendat & ,Israel rege Bahasa cum tuum pactū
בְּרִיתְךָ אֶת־בַּעְשָׁא מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְיַעֲלֶה מֵעָלָי׃
misit & , Asa regem ad hadad-Ben audiuit Et
20 וַיִּשְׁמַע בֶּן־הֲדַד אֶל־הַמֶּלֶךְ אָסָא וַיִּשְׁלַח אֶת־
percussit & ,Israel vrbes super ‡ sibi † qui , virtutum ‡ principes — ‡ exercitus † erant ‡ contra
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר־לוֹ עַל־עָרֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּךְ[c] — [c] נָכָה
& , mahachah beth-Abel & , Dan & , Hiion
אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־דָּן וְאֵת אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֵת
.Naphthali terra omni super ‡ Chineroth vniuersam — ‡ cum
כָּל־כִּנְּרוֹת עַל כָּל־אֶרֶץ נַפְתָּלִי׃
ædificando ab * destitit & , Bahasa audire secundum fuit Et — cùm audisset * ædificare
21 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ בַּעְשָׁא וַיֶּחְדַּל[d] מִבְּנוֹת — [d] חָדַל
.Tirsah in mansit & ,Ramah
אֶת־הָרָמָה וַיֵּשֶׁב בְּתִרְצָה׃
non ,Iehudah omnem fecit audire Asa rex Et — congregare
22 וְהַמֶּלֶךְ אָסָא הִשְׁמִיעַ אֶת־כָּל־יְהוּדָה אֵין
,eius ligna & , Ramah lapides tulerunt Et ,exemptus ‡ — ‡ fuit
נָקִי[e] וַיִּשְׂאוּ[f] אֶת־אַבְנֵי הָרָמָה וְאֶת־עֵצֶיהָ — [e] נָקָה [f] נָשָׂא * ex
Asa rex eis in * extruxit & : Bahasa ædificauerat quæ
אֲשֶׁר בָּנָה בַּעְשָׁא וַיִּבֶן בָּם הַמֶּלֶךְ אָסָא
.Mispah & , Biniamin Ghebah
אֶת־גֶּבַע בִּנְיָמִן וְאֶת־הַמִּצְפָּה׃
,eius robur omne & , Asa verborum omnium residuum Et — residua
23 וְיֶתֶר כָּל־דִּבְרֵי־אָסָא וְכָל־גְּבוּרָתוֹ
nonne ,extruxit quas ,vrbes & , fecit quod omne &
וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהֶעָרִים אֲשֶׁר בָּנָה הֲלֹא־
regnum dierum verborum libro super ‡ scripta hæc — ‡ sunt in
הֵמָּה כְתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי
ægrotauit suæ senectutis tempore in Tantum ? Iehudah — Veruntamen
יְהוּדָה רַק לְעֵת זִקְנָתוֹ חָלָה אֶת־
,suis patribus cum Asa Iacuitque .suis pedibus — Dormiuitque
24 רַגְלָיו׃ וַיִּשְׁכַּב אָסָא עִם־אֲבֹתָיו
:sui patris Dauid ciuitate in suis patribus cum est sepultus &
וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו
filius Nadab Et .eo pro eius filius Iehosaphat regnauitque
25 וַיִּמְלֹךְ יְהוֹשָׁפָט בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וְנָדָב בֶּן־
Asa secundo anno in Israel super regnauit Iarobham
יָרָבְעָם מָלַךְ עַל־יִשְׂרָאֵל בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם[g] לְאָסָא — [g] שָׁנָה
.duobus annis Israel super regnauit & :Iehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃
via in ambulauit & :Domini oculis in malum Fecitque
26 וַיַּעַשׂ[h] הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ — [h] עָשָׂה † peccatis ‡ quibus
.Israel fecit peccare quo ‡ eius peccato † in & ,sui patris
אָבִיו וּבְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
domo de Achiiah filius Bahasa eum super conspirauit Et — aduersus
27 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו בַּעְשָׁא בֶן־אֲחִיָּה לְבֵית
‡ quæ , Ghibbethon in Bahasa eum percussit & ,Issachar — ‡ fuerat
יִשָּׂשכָר וַיַּכֵּהוּ בַעְשָׁא בְּגִבְּתוֹן אֲשֶׁר
super coarctantes Israel omnis & Nadab Et .Pelistæis — obsidebant
לַפְּלִשְׁתִּים וְנָדָב וְכָל־יִשְׂרָאֵל צָרִים[i] עַל־ — [i] צוּר
tertio anno in Bahasa eum Interfecitque .Ghibbethon
28 גִּבְּתוֹן׃ וַיְמִתֵהוּ[k] בַעְשָׁא בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ — [k] מוּת
.eo pro regnauit & , Iehudah regis Asa
לְאָסָא מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃
cùm regnasset — domum omnem percussit .ipsum regnare secundum ,fuit Et
29 וַיְהִי כְמָלְכוֹ הִכָּה[l] אֶת־כָּל־בֵּית — [l] נָכָה
omnem animā donec ,Iarobham ipsi spiraculum omne reliquit non .Iarobham
יָרָבְעָם לֹא־הִשְׁאִיר כָּל־נְשָׁמָה לְיָרָבְעָם עַד־

: Tirſah in domum ſuper† qui , Arſah domo‡ ,ebrio †
† & exiſtente ‡ in ‡ erat
שכור בית ארצא אשר על־הבית בתרצה׃
anno in cum occidit & ,eum percuſſit & , Zimri venit Et
נכה a
10 ויבא זמרי ויכהו וימיתהו בשנת
regnauit & : Iehudah regis Aſa ſeptimo & ,vigeſimo
עשרים ושבע לאסא מלך יהודה וימלך
ſuper eum ſedere iuxta eum regnando in ,fuit Et .eo pro
cùm regnaret & ſederet
ישב b
11 תחתיו׃ ויהי במלכו כשבתו על־
non : Bahaſa domum omnem percuſſit eius ſolium
כסאו הכה את־כל־בית בעשא לא־
,eius redemptores & ,pariete in ‡ mingentem ei ‡ reliquit
‡ ex ea ‡ ad pariete, & propinquos * amicos
השאיר לו משתין בקיר וגאליו
,Bahaſa domum omnem Zimri perdidit Et .eius ſocios * &
רעה c
12 ורעהו׃ וישמד זמרי את כל־בית בעשא
‡ ſuper
,Bahaſa ad † fuerat locutus quod Domini verbum iuxta
כדבר יהוה אשר דבר אל־בעשא
‡ per manum ‡ Propter
peccata omnia Ad ‡ .prophetæ Iehu manu in ‡
13 ביד יהוא הנביא׃ אל כל־חטאות
qui & ,peccauerunt qui ,eius filij Elah peccata & ,Bahaſa
בעשא וחטאות אלה בנו אשר חטאו ואשר
Deum Dominum irritando , Iſrael fecerunt peccare
החטיאו את־ישראל להכעיס את־יהוה אלהי
reſidua
, Elah verborum reſiduum Et .ſuis vanitatibus in Iſrael
הכל d
14 ישראל בהבליהם׃ ויתר דברי אלה
‡ ſunt in
ſuper ‡ ſcripta hæc nonne , fecit quæ omnia &
וכל־אשר עשה הלוא־הם כתובים על־
? Iſrael regum dierum verborum libro
ספר דברי הימים למלכי ישראל׃
regis Aſa anno ſeptimo & , vigeſimo anno In
15 בשנת עשרים ושבע שנה לאסא מלך
populus Et .Tirſah in diebus ſeptem Zimri regnauit , Iehudah
יהודה מלך זמרי שבעת ימים בתרצה והעם
caſtrametati fuerant contra * fuerat
.Peliſtinis " quæ Ghibbethon ſuper caſtrametantes
חנים על־גבתון אשר לפלשתים׃
חנה e
Coniurauit : dicendo , caſtrametantes ‖ populus Audiuitque
‖ qui erant caſtrametati
16 וישמע העם החנים לאמר קשר
conſtituerunt regem & : regem percuſſit etiam & , Zimri
זמרי וגם הכה את־המלך וימלכו
Iſrael ſuper exercitus principem Homri Iſrael omnis
כל־ישראל את־עמרי שר־צבא על־ישראל
caſtris.
,Homri Aſcenditque ;caſtrametatione in illa die in
17 ביום ההוא במחנה׃ ויעלה עמרי
obſederunt
ſuper coarctauerunt & , Ghibbethon de eo cum Iſrael omnis &
צור f
וכל־ישראל עמו מגבתון ויצרו על־
cùm vidiſſet
eſſet capta quod , Zimri videre ſecundum fuit Et .Tirſah
היה g
18 תרצה׃ ויהי כראות זמרי כי־נלכדה
combuſſit & , regiæ domus palatium ad venit & , ciuitas
ארם h
העיר ויבא אל־ארמון בית־המלך וישרף
.eſt mortuus & ,igni in regiam domum ſe ſuper
עליו את־בית־מלך באש וימת׃
† quod ‡ eſt
‡ malum † faciendo ,peccauit quibus ,ſua peccata Propter
עשה i רוע k
19 על־חטאתיו אשר חטא לעשות הרע
peccatis
,eius peccato in & , Iarobham via in ambulando , Domini oculis in
בעיני יהוה ללכת בדרך ירבעם ובחטאתו
quæ
.Iſrael faciendo peccare , fecit quod
אשר עשה להחטיא את־ישראל׃
‡ reſidua ‡ coniuratio
qua eius colligatio ‡ & , Zimri verborum reſiduum ‡ Et
* ſunt in
20 ויתר דברי זמרי וקשרו אשר
verborum libro ſuper * ſcripta ipſa nonne , coniurauit
קשר הלא־הם כתובים על־ספר דברי
populus eſt diuiſus Tunc : Iſrael regum dierum
יום l
21 הימים למלכי ישראל׃ אז יחלק העם
‖ duas partes: dimidia pars
filium Tibni poſt erat populi dimidium :dimidium ‖ in Iſrael
חצה m
ישראל לחצי חצי העם היה אחרי תבני בן־
† vt ‡ facerent ‡ altera media pars erat
poſt dimidium ‡ & , eum faciendum ‡ regnare ad † , Ghinath
גינת להמליכו והחצי אחרי
* erat
,Homri poſt * qui populus præualuit Et .Homri
† erat
22 עמרי׃ ויחזק העם אשר אחרי עמרי
eſt mortuus & :Ghinath filium Tibni poſt † qui populo
בנה n
את־העם אשר אחרי תבני בן־גינת וימת
.Homri regnauit & , Tibni
תבני וימלך עמרי׃

fuerat locutus quod ; Domini verbum iuxta , eum diſperderet
השמדו כדבר יהוה אשר דבר
peccata Super ‖ .Silonitæ Achiiah ſui ſerui manu in *
* per manum ‖ Propter
30 ביד־עבדו אחיה השילני׃ על־חטאות
;Iſrael fecit peccare qui & , peccauit qui , Iarobham
ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את־ישראל
.Iſrael Deum Dominum irritauit qua , eius irritatione in
propter irritationem
בכעסו אשר הכעיס את־יהוה אלהי ישראל׃
,fecit quæ omnia & , Nadab verborum reſiduum Et
reſidua
31 ויתר דברי נדב וכל־אשר עשה
dierum verborum libro ſuper ‡ ſcripta ipſa nonne
‡ ſunt in
הלא־הם כתובים על־ספר דברי הימים
Aſa inter fuit bellum Et ? Iſrael regum
היה a
32 למלכי ישראל׃ ומלחמה היתה בין אסא
.eorum diebus omnibus Iſrael regem Bahaſa inter &
יום b
ובין בעשא מלך־ישראל כל־ימיהם׃
Bahaſa regnauit Iehudah regis Aſa tertio anno In
33 בשנת שלש לאסא מלך יהודה מלך בעשא
viginti , Tirſah in Iſrael omnem ſuper Achiiah filius
בן־אחיה על־כל־ישראל בתרצה עשרים
,Domini oculis in malum Fecitque .annis quatuor &
עשה c רוע d
34 וארבע שנה׃ ויעש הרע בעיני יהוה
quo , eius peccato in & Iarobham via in ambulauit &
וילך בדרך ירבעם ובחטאתו אשר
.Iſrael fecit peccare
החטיא את־ישראל׃

CAP. XVI. יו

Chanani filium Iehu ad Domini verbum fuit Et
חיה e
1 ויהי דבר־יהוה אל־יהוא בן־חנני
te exaltaui quod eo Pro : dicendo , Bahaſah ſuper
contra
רום f
2 על־בעשא לאמר׃ יען אשר הרימתיך
; Iſrael meum populum ſuper ducem te dedi & , puluere de
poſui
נתן g
מן־העפר ואתנך נגיד על עמי ישראל
meum populum feciſti peccare & , Iarobham via in ambulaſti &
ילך h
ותלך בדרך ירבעם ותחטא את־עמי
ego Ecce :eorum peccatis in * me irritandum ad ‡ Iſrael
‡ vt irritares * peccato
3 ישראל להכעיסני בחטאתם׃ הנני
dabo & : eius domus poſteros & , Bahaſa poſteros ſuccidens ‖
‖ remoueo
מבעיר אחרי בעשא ואחרי ביתו ונתתי
.Nebat filij Iarobham domum ſicut tuam domum
את־ביתך כבית ירבעם בן־נבט׃
Eum qui mortuus fuerit ex
: canes comedent , ciuitate in Bahaſa ipſi Mortuum
מות i
4 המת לבעשא בעיר יאכלו הכלבים
.cælorum volatile * comedent , agro in ei mortuum ‡ &
‡ qui verò mortuus fuerit ex eo
והמת לו בשדה יאכלו עוף השמים׃
* aues cæli.
,fecit quæ & , Bahaſa verborum reſiduum ‖ Et
‖ reſidua
† ſunt in
5 ויתר דברי בעשא ואשר עשה
verborũ libro ſuper † ſcripta ipſa nonne , eius fortitudo &
וגבורתו הלא־הם כתובים על־ספר דברי
cum Bahaſa iacuit † Et ? Iſrael regum dierum
† dormiuit
6 הימים למלכי ישראל׃ וישכב בעשא עם־
eius filius Elah regnauit & : Tirſah in eſt ſepultus & , ſuis patribus
אבתיו ויקבר בתרצה וימלך אלה בנו
prophetæ Chanani filij Iehu manu in etiam Et .eo pro
per manum
7 תחתיו׃ וגם ביד־יהוא בן־חנני הנביא
, eius domum ad † & , Bahaſa ad † fuit Domini verbum
† ſuper
דבר־יהוה היה אל־בעשא ואל־ביתו
Domini oculis in fecit quod malum omne ſuper &
ועל כל־הרעה אשר־עשה בעיני יהוה
domus ſicut exiſtendum ad , ſuarũ manuum opere in eum irritando
vt eſſet
להכעיסו במעשה ידיו להיות כבית
.eum percuſſit quod eo pro & , Iarobham
נכה k
ירבעם ועל אשר־הכה אתו׃
regis Aſa anno ſexto & vigeſimo anno In
שנה l
8 בשנת עשרים ושש שנה לאסא מלך
Iſrael ſuper Bahaſa filius Elah regnauit , Iehudah
יהודה מלך אלה בן־בעשא על־ישראל
eius ſeruus eum ſuper coniurauit Et .annis duobus Tirſah in
aduerſus
9 בתרצה שנתים׃ ויקשר עליו עבדו
. bibente Tirſah in ipſo Et .curru partis mediæ princeps , Zimri
curruum.
חצה m
זמרי שר מחצית הרכב והוא בתרצה שתה

regis Aſa anno vno & trigeſimo anno In
23 [a]בשנת שלשים ואחת שנה לאסא מלך
duodecim Iſrael ſuper Homri regnauit ,Iehudah
יהודה מלך עמרי על־ישראל שתים עשרה
Emítque .annis ſex regnauit Tirſah in .annis
24 שנה בתרצה מלך שש־שנים: [b]ויקן
talentis duobus *in* Semer à Somerom montem
את־ההר שמרון מאת שמר בככרים
nomen vocauítque ,montem ædificauit & : argenti
כסף [c]ויבן את־ההר ויקרא את־שם
domini Semer nomine *ſuper* , ædificauit quam ciuitatis
העיר אשר בנה על שם־שמר אדני
oculis in malum Homri fecit Et .Somerom montis
25 ההר שמרון: ויעשה עמרי הרע בעיני
.*ſuas facies ad* ‖ qui omnibus *præ fecit malum* * & ,Domini
יהוה וירע מכל אשר [d]לפניו:
,Nebat filij Iarobham via omni in Ambulauítque
26 [e]וילך בכל־דרך ירבעם בן־נבט
irritando , Iſrael fecit peccare qui ,eius peccato in &
ובחטאתיו אשר החטיא את־ישראל להכעיס
.ſuis vanitatibus in Iſrael Deum Dominum
את־יהוה אלהי ישראל בהבליהם:
eius fortitudo & ,fecit quæ † ,Homri verborum *reſiduum* Et
27 ויתר דברי עמרי אשר עשה וגבורתו
libro *ſuper* ‡ ſcripta ipſa nónne ,fecit quam
אשר עשה הלא־הם כתובים על־ספר
Homri *Iacuítque* ? Iſrael regum dierum verborum
28 דברי הימים למלכי ישראל: וישכב עמרי
regnauit & , Someron in eſt ſepultus & , ſuis patribus cum
עם־אבתיו ויקבר בשמרון וימלך
.eo pro eius filius Achab
אחאב בנו תחתיו:
anno *in* Iſrael ſuper regnauit Homri filius Achab Et
29 ואחאב בן־עמרי מלך על־ישראל בשנת
.Iehudah regis Aſa anno octauo & , trigeſimo
שלשים ושמנה שנה לאסא מלך יהודה
,Someron in Iſrael ſuper Homri filius Achab regnauítque
וימלך אחאב בן־עמרי על־ישראל בשמרון
filius Achab Fecítque .annis duobus & viginti
30 עשרים [f]ושתים שנה: [g]ויעש אחאב בן־
‡ qui ,omnibus *præ* , Domini oculis in *malum* ‡ Homri
עמרי [h]הרע בעיני יהוה מכל אשר
Iarobham peccatis in *ipſum ire fuit leue nónne* ‖ fuit Et .ſe ante
31 לפניו: [i]ויהי [k]הנקל לכתו בחטאות ירבעם
Ethbahal filiam Izebel vxorem tulit Et ? Nebat filij
בן־נבט ויקח אשה את־איזבל [l]בת־אתבעל
,Bahal ſeruiuit & , abiit & , Sidoniorum regis
מלך צדנים וילך ויעבד את־הבעל
domo * Bahal ipſi altare ſtatuit Et .ei ſe incuruauítque
32 [m]וישתחו לו: [n]ויקם מזבח לבעל בית
Achab Fecítque .Someron in ædificauerat quod ,Bahal
33 הבעל אשר בנה בשמרון: ויעש אחאב
irritandum ad facere Achab addidítque : Lucum
את־האשרה ויוסף אחאב לעשות להכעיס
Iſrael regibus omnibus præ Iſrael Deum Dominum
את־יהוה אלהי ישראל מכל מלכי ישראל
ædificauit ſuis diebus In .ſe ante fuerunt qui
34 אשר היו [o]לפניו: [p]בימיו בנה
ſuo primogenito Abiram in ; Ierichoh haelita Beth Chiel
חיאל בית האלי את־יריחה באבירם בכרו
, eius portas ſtatuit ſuo minimo Seghub in & , eam fundauit
יסדה ובשגיב צעירו [q]הציב דלתיה
Iehoſuah *manu in* † fuerat locutus quod ,Domini verbum iuxta
כדבר יהוה אשר דבר ביד יהושע
.Nun filij
בן־נון:

[a] שנה · [b] קנה · [c] בנה · * peius fecit ‖ fuerūt ante ſe, · [d] פנה · [e] ילך · ובחטאתו ק · reſidua † & omnia, ‡ ſunt in · Dormiuítque · [f] שנה · [g] עשה ‡ peius ‡ fuerunt · [h] רוע ‖ ſibi leue vt ambularet · [i] היה [k] קלל · [l] בנה · * in · [m] שחה · [n] קום · * בנה [p] יום · ובשגוב ק · [q] יעב † per manum

CAP. XVII. יז

ad Ghilhad, aduenis de Tiſbites Eliiahu Dixítque
1 ויאמר אליהו התשבי מתשבי גלעד אל־
ſteti cuius , Iſrael Deus Dominus Viuit : Achab
אחאב [r]חי־יהוה אלהי ישראל אשר־עמדתי
in conſpectu ,pluuia & ,ros his annis erit ſi ,*eius facies ad*
לפניו אם־יהיה השנים האלה טל ומטר
.*mei verbi os ad* quin
כי אם־[a]לפי דברי:
:dicendo ,eum ad Domini verbum Fuítque
2 ויהי דבר־יהוה אליו לאמר:
te *abſcondes* † & ,orientem ad *tibi reſpicies* ‖ & , hinc Vade
3 [b]לך מזה ופנית לך קדמה ונסתרת
.Iarden *facies ſuper* ‡ qui ,Chetith torrente in
בנחל כרית אשר על־פני הירדן:
coruis & ,bibes torrente de erit Et
4 והיה מהנחל תשתה ואת־הערבים
fecítque ,abiit Et .ibi te *alendum ad* præcepi
5 [c]צויתי לכלכלך שם: וילך ויעש
, Cherith torrente in ſedítque , abiit & , Domini verbum iuxta
כדבר יהוה וילך [d]וישב בנחל כרית
ei *adferentes* † corui Et .Iarden *facies ſuper* qui
6 אשר על־פני הירדן: והערבים [e]מביאים לו
de & ,*veſpera in* carnem & panem & ,mane *in* ,carnem & panem
לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב ומן־
eſt ſiccatus & dierum fine *à* ‡ fuit Et .bibebat torrente
7 הנחל ישתה: ויהי [f]מקץ ימים וייבש
.terra in pluuia fuerat non quia : torrens
הנחל כי לא־היה גשם בארץ:
: dicendo , eum ad Domini verbum Fuítque
8 ויהי דבר־יהוה אליו לאמר:
manebis & ,Sidon ipſi † quæ ,Sarphath in vade , Surge
9 קום [g]לך צרפתה אשר לצידון וישבת
.te *alendum ad* viduæ mulieri ibi præcepi Ecce .ibi
שם הנה [h]צויתי שם אשה אלמנה לכלכלך:
:ciuitatis *oſtium* ad venit & Sarphath in abiit & ,Surrexítque
10 [i]ויקם וילך צרפתה [k]ויבא אל־פתח העיר
clamauit & , ligna colligens vidua mulier ibi ecce Et
והנה־שם אשה אלמנה מקששת עצים ויקרא
,vaſe in aquæ paululum mihi quæſo *Cape* ‖ : dixit & , eam *ad*
אליה ויאמר [l]קחי־נא לי מעט־מים בכלי
:dixit & ,eam *ad clamauit & :tollendum ad* ‡ abiit Et .bibam *&* †
11 ואשתה: ותלך לקחת ויקרא אליה ויאמר
:ait Et .tua manu in panis buccellam mihi obſecro *Cape* ‡
12 לקחי־נא לי פת־לחם בידך: ותאמר
, * ſubcinericius mihi eſt ſi , tuus Deus Dominus Viuit
[m]חי־יהוה אלהיך אם־יש־לי מעוג
.lenticula in olei paululū & ,hydria in farinæ *volæ plenitudo quin* ‖
כי אם־מלא [n]כף־קמח בכד ומעט־שמן בצפחת
illū *faciam* ‡ & ,ingrediar *&* :ligna duo *colligens* - *ego* † ecce Et
והנני מקששת [o]שנים עצים ובאתי [p]ועשיתיהו
Dixítque .moriamur & ,illud comedamus & , meo filio & , mihi
13 לי ולבני ואכלנהו [q]ומתנו: ויאמר
.tuū verbū ſecundū fac , *ingredere* † timeas Ne : Eliiahu eam ad
אליה אליהו אל־תיראי באי עשי כדברך
, *principio in paruam tortam* inde mihi fac Veruntamen
אך עשי־לי משם [r]עגה קטנה בראשנה
.*poſtremo in* ‡ facies tuo filio & ,tibi & .mihi affer &
[ſ]והוצאת לי ולך ולבנך תעשי באחרנה:
Hydria : Iſrael Deus Dominus dixit ſic Etenim
14 כי כה אמר יהוה אלהי ישראל כד
ad vſque , deficiet non olei lenticula & ,cōſumetur non farinæ
הקמח לא תכלה וצפחת השמן לא תחסר עד
.humi facies † ſuper pluuiam *Dominum dandi* * diem
יום [t]תתן־יהוה גשם על־פני האדמה:
comedit Et .Eliiahu verbum ſecundum fecit & , iuit Et
15 [u]ותלך ותעשה כדבר אליהו ותאכל
non farinæ Hydria .dies ‡ eius *domus* ‡ & ,ipſe & ,ipſa
16 הוא־והיא וביתה ימים: כד הקמח לא
verbum iuxta , defecit non olei lenticula & , *eſt conſumpta* *
[y]כלתה וצפחת השמן לא חסר כדבר
.Eliiahu *manu in* ‖ fuerat locutus quod ,Domini
יהוה אשר דבר ביד אליהו:
filius ægrotauit ,hæc *verba* poſt fuit Et
17 [y]ויהי אחר הדברים האלה חלה בן־
, valde fortis eius infirmitas fuítque .domus *patronæ* † mulieris
האשה בעלת הבית ויהי [z]חליו חזק מאד

[r] חיה · niſi ſecundum verbum meū, · [a] פה · ‖ verte te † abſconde · [b] הלך · ‡ eſt contra · vt paſcant · [c] צוה · [d] ישב · erat contra · † adferebant · [e] בוא · veſperi · ‡ in · [f] קצץ · † eſt · [g] ילך · vt paſcat · [h] צוה · portam · [i] קום [k] בוא · vocauit · ‖ Adfer · [l] לקח · † vt · ‡ vt tolleret:& vocauit · ‡ Tolle · * panis · [m] חיה · ‖ præter plenam volam · [n] כפף · † colligo ‡ vt ‡ præparem · [o] שנה · [p] עשה · [q] מות · † Vade, ſubcinericium panem paruum prius, · [r] עוג · ‡ poſtea. · [ſ] יצא · * quo dabit Dominus † faciem terræ. · תן ק · [t] נתן [u] הלך · ‡ familia ‡ per · והוא ק · * defecit, · [x] כלה · per manum · [y] היה · † dominæ · [z] חלה

ad Dixitque .halitus eo in remaneret non donec
עד אשר לא־נותרה־בו נשמה: ותאמר אל־ 18
me ad Venisti ? Dei vir tibi & mihi Quid :Eliiahu
אליהו מה־לי ולך איש האלהים באת אלי
faciendum ‖ mori ad * & ,meam iniquitatem memorandum ad
להזכיר את־עוני ולהמית את־
.tuum filium mihi Da :eam ad dixit Et .meum filium
בני: ויאמר אליה תני־לי את־בנך 19
cœnaculum in eum fecit ascendere & , illius sinu de eum tulit Et
ויקחהו מחיקה ויעלהו אל־העליה
.suum lectum super eum fecit iacere & ,ibi manens ‡ ipse quo †
אשר־הוא ישב שם וישכבהו על־מטתו:
,mi Deus Domine : dixit & ;Dominum ad clamauit Et
ויקרא אל־יהוה ויאמר יהוה אלהי 20
ea cum hospitans ego qua viduam super etiam num
הגם על־האלמנה אשר־אני מתגורר עמה
? eius filium faciendum mori ad ‡ malefecisti
הרעות להמית את־בנה:
clamauit & , vicibus tribus infantem $ super se est mensus Et
ויתמדד על־הילד שלש פעמים ויקרא 21
reuertatur ,mi Deus Domine : dixit & ,Dominum ad
אל־יהוה ויאמר יהוה אלהי תשב־
.eius interius super ‖ huius infantis * anima obsecro
נא נפש־הילד הזה על־קרבו:
est reuersa & : Eliiahu voce in Dominus exaudiuit Et
וישמע יהוה בקול אליהו ותשב 22
.reuixit & , eius interius super infantis anima
נפש־הילד על־קרבו ויחי:
de eum deposuit & ,infantem Eliiahu Tulitque
ויקח אליהו את־הילד וירדהו מן־ 23
: Eliiahu Dixitque .suæ matri illum dedit & ;domum in cœnaculo
העליה הביתה ויתנהו לאמו ויאמר אליהו
: Eliiahu ad mulier Dixitque .tuus filius viuit ,Vide
ראי חי בנך: ותאמר האשה אל־אליהו 24
verbum & ; tu Dei vir quòd ,noui iam Nunc
עתה זה ידעתי כי איש אלהים אתה ודבר־
.veritas $ tuo ore in Domini
יהוה בפיך אמת:

CAP. XVIII. יח

ad fuit Domini verbum & , multi dies fuit Et
ויהי ימים רבים ודבר־יהוה היה אל־ 1
te ostende ,Vade : dicendo , tertio anno in Eliiahu
אליהו בשנה השלישית לאמר לך הראה
humi facies ‖ super pluuiam dabo & ,Achab ad *
אל־אחאב ואתנה מטר על־פני האדמה:
fames & .Achab ad se ostendendum ad * Eliiahu abijt Et
וילך אליהו להראות אל־אחאב והרעב 2
,Hobadiahu ad Achab clamauit ‖ Et .Someron in $ valida
חזק בשמרון: ויקרא אחאב אל־עבדיהו 3
Dominum timens erat Hobadiahu & :domum super † qui
אשר על־הבית ועבדיהו היה ירא את־יהוה
prophetas Izebel faciendo excidere in ‡ , fuit Et .valde
מאד: ויהי בהכרית איזבל את נביאי 4
eos abscondit & ; prophetas centum Hobadiahu tulit & , Domini
יהוה ויקח עבדיהו מאה נביאים ויחביאם
.aquis & . pane eos sustentauit * & ,spelunca in viros quinquaginta $
חמשים איש במערה וכלכלם לחם ומים:
terram in Vade : Hobadiahu ad Achab Dixitque
ויאמר אחאב אל־עבדיהו לך בארץ 5
;torrentes omnes ad & , aquarum fontes vniuersos ad
אל־כל־מעיני המים ואל כל־הנחלים
mulum & equum viuificemus $ & , herbam inueniamus fortè si
אולי נמצא חציר ונחיה סוס ופרד
.animali * de excidere faciamus non &
ולוא נכרית מן־הבהמה:
.ea in transeundum ad † terram sibi sunt Partitique
ויחלקו להם את־הארץ לעבר־בה 6
abiit Hobadiahu & : solus vna via in ‡ abiit Achab
אחאב הלך בדרך אחד לבדו ועבדיהו הלך
.solus vna via in $
בדרך־אחד לבדו:

a יתר
b בוא vt memorare faceres
* vt ‖ faceres
c עוה d מות
e לקח f עלה
† in ‡ manebat
viduæ cum qua habito
f גור
‡ vt interficeres
g רוע
$ puerum
h שוב
* pueri
‖ ad interiora
vocem
pueri ad interiora
puerum,
i ירד
k ראה
es;
$ est
fuerunt
l רבב
m ילך
* ipsi
‖ faciem terræ.
* vt ostenderet
n ראה
$ erat
‖ vocauit
† erat
‡ cùm excidere faceret
o הירה
p לקח
$ quinquagenos singulos
* pauit
$ viuos reseruemus equos, & mulos,
* iumentis.
מהבהמה
ק
Diuiseruntque
† vt pertransiret eam.
‡ per viam vnam
$ per viam alteram.

.eius occursum in $ Eliiahu ecce & , via in ‖ Hobadiahu fuit Et
7 ויהי עבדיהו בדרך והנה אליהו לקראתו
tu Nónne :dixit & suas facies ‡ super cecidit & ,eum agnouit Et
ויכרהו ויפל על־פניו ויאמר האתה
, Vade :Ego † ,ei Dixitque ? Eliiahu meus dominus hic ‖
8 זה אדני אליהו: ויאמר לו אני לך
Quid :dixit Et :Eliiahu Ecce , tuo domino dic
9 אמר לאדניך הנה אליהו: ויאמר מה
manu in tuum seruum tradens tu quòd , peccaui
חטאתי כי־אתה נתן את־עבדך ביד
,tuus Deus Dominus Viuit ? me interficiendum ad Achab
10 אחאב להמיתני: חי יהוה אלהיך
meus dominus miserit non quò † ;regnum & ,gens est si
אם־יש־גוי וממלכה אשר לא־שלח אדני
adiurauit Et $ Non :dixerunt & .te quærendum ad ‡ ,illuc
שם לבקשך ואמרו אין והשביע את־
.te inuenit non quia gentem & ,regnum
הממלכה ואת־הגוי כי לא ימצאכה:
Ecce :tuo domino dic ,Vade : dicens tu nunc Et
11 ועתה אתה אמר לך אמר לאדניך הנה
Domini spiritus & , tecum † à ibo ego , erit Et Eliiahu
12 אליהו: והיה אני אלך מאתך ורוח יהוה
indicandum ad † veniam & ,cognoscam non quod super te tollet
ישאך על־אשר לא־אדע ובאתי להגיד
tuus seruus & .me interficiet & ,te inueniet non & , Achab ipsi
לאחאב ולא ימצאך והרגני ועבדך
.meis pueritiis ‡ ab Dominum timens †
ירא את־יהוה מנערי:
feci quod † meo domino fuit indicatum Nónne
13 הלא־הגד לאדני את אשר־עשיתי
abscondi & ? Domini prophetas Izebel occidendo in *
בהרג איזבל את נביאי יהוה ואחבא
quinquaginta ,quinquaginta , viros centum Domini prophetis ex
מנביאי יהוה מאה איש חמשים חמשים
.aqua & , pane eos sustentaui ‡ & ,spelunca in viros
איש במערה ואכלכלם לחם ומים:
Ecce ,tuo domino dic , Vade : dicens tu nunc Et
14 ועתה אתה אמר לך אמר לאדניך הנה
Viuit : Eliiahu Dixitque .me interficiet & : Eliiahu
15 אליהו והרגני: ויאמר אליהו חי
hodie quia :eius facies ad ‖ steti cuius * ,exercituum Dominus
יהוה צבאות אשר עמדתי לפניו כי היום
occursum in Hobadiahu abiit Et .eum ad me ostendam
16 אראה אליו: וילך עבדיהו לקראת
.Eliiahu occursum in Achab iuit Et .ei nunciauit & ,Achab
אחאב ויגד־לו וילך אחאב לקראת אליהו:
dixit & ,Eliiahu Achab videre secundum fuit Et
17 ויהי כראות אחאב את־אליהו ויאמר
? Israel conturbans ‡ ille † tu Nónne :eum ad Achab
אחאב אליו האתה זה עכר ישראל:
,tu quinimo ,Israel turbaui Non : dixit Et
18 ויאמר לא עכרתי את־ישראל כי אם־אתה
, Domini mandata vos relinquendo in , tui patris domus &
ובית אביך בעזבכם את־מצות יהוה
congrega , mitte nunc Et .Behalim post ambulaueritis &
19 ותלך אחרי הבעלים: ועתה שלח קבץ
& , Carmel montem ad Israel vniuersum me ad
אלי את־כל־ישראל אל־הר הכרמל ואת־
prophetas & , quinquaginta & , quadringentos Bahal prophetas
נביאי הבעל ארבע מאות וחמשים ונביאי
Izebel mensa vescentes quadringentos Luci
האשרה ארבע מאות אכלי שלחן איזבל:
congregauit & ; Israel filios omnes ad Achab misit Et
20 וישלח אחאב בכל־בני ישראל ויקבץ
.Carmel monte in prophetas
את־הנביאים אל־הר הכרמל:
: dixit & ,populum vniuersum ad Eliiahu accessit Et
21 ויגש אליהו אל־כל־העם ויאמר
si ?cogitationes duas super claudicantes vos Vsquequo
עד־מתי אתם פסחים על־שתי הסעפים אם־
ite ; Bahal si & :eum post ite ,Deus ‡ Dominus
יהוה האלהים לכו אחריו ואם־הבעל לכו

* existente
$ venit
prostrauit se
‡ faciem suam
a נכר b נפל
‖ es † Sum
vadis
vt interficiat
c מות d חיה
† ad quod
‡ vt quæreret
$ est
dicis:
† te,
ad locũ quem
† vt nunciem
e נשא f נגד
† timet
‡ adolescentia mea.
$ id
g עשה
* cùm occideret
quinquagenos & quinquagenos
‡ paui
dicis:
h חיה
* in
‖ conspectu:
i נגד
cùm vidit
k ראה
† es
‡ qui conturbas
sed
cùm reliqueritis
l צוה
m מאה
comedentes in
n נגש
claudicatis in
‡ est

.verbum ei populus responderunt non & .eum post
אַחֲרָיו וְלֹא־עָנוּ הָעָם אֹתוֹ דָּבָר׃
remansi Ego : populum ad Eliahu Dixitque
22 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ אֶל־הָעָם אֲנִי נוֹתַרְתִּי
-quadrin † Bahal prophetæ & : ego solus Domini propheta
נָבִיא לַיהֹוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־
duos ‖ nobis Dentque * .viri quinquaginta & ,genti
מֵאוֹת וַחֲמִשִּׁים אִישׁ׃ וְיִתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם 23
,cum detruncent & ,vnum iuuencum sibi eligant & ,iuuencos
פָּרִים וְיִבְחֲרוּ לָהֶם הַפָּר הָאֶחָד וִינַתְּחֻהוּ
ego & :supponant non ignem & ,ligna super ponant &
וְיָשִׂימוּ עַל־הָעֵצִים וְאֵשׁ לֹא יָשִׂימוּ וַאֲנִי
,ligna super dabo & , vnum ‡ iuuencum faciam ‡
אֶעֱשֶׂה אֶת־הַפָּר הָאֶחָד וְנָתַתִּי עַל־הָעֵצִים
nomine in inuocabitis Et* .supponam non ignem &
24 וְאֵשׁ לֹא אָשִׂים׃ וּקְרָאתֶם בְּשֵׁם
erit & : Domini nomine in ‖ inuocabo & ,vestrorum deorum
אֱלֹהֵיכֶם וַאֲנִי אֶקְרָא בְשֵׁם־יְהֹוָה וְהָיָה
.Deus ‡ ipse , igne in respondebit † qui Deus
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶה בָאֵשׁ הוּא הָאֱלֹהִים
.verbum * Bonum :dixerunt ‡ & ,populus omnis Responditque
וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדָּבָר׃
vobis Eligite : Bahal prophetas ad Eliahu Dixitque
25 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לִנְבִיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם
: multi † vos quia : initio facite ‖ & ,vnum iuuencum
הַפָּר הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רִאשֹׁנָה כִּי אַתֶּם הָרַבִּים
ne ignem & ,vestrorum deorum nomine in ‡ inuocate &
וְקִרְאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא
dederat quem ,iuuencum tulerunt Et .supponatis
26 תָשִׂימוּ׃ וַיִּקְחוּ אֶת־הַפָּר אֲשֶׁר־נָתַן
manè à Bahal nomine in ‡ inuocauerunt & ,fecerunt & ,eis
לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרְאוּ בְשֵׁם־הַבַּעַל מֵהַבֹּקֶר
* non & .nos exaudi Bahal : dicendo , meridiem ad vsque &
וְעַד־הַצָּהֳרַיִם לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאֵין
quod altare super transiliebántque . respondens † nec ,vox
קוֹל וְאֵין עֹנֶה וַיְפַסְּחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר
eis in illudebat & , meridie in fuit Et .fecerat ‖
27 עָשָׂה׃ וַיְהִי בַצָּהֳרַיִם וַיְהַתֵּל בָּהֶם
quia † : magna voce in Clamate : dicebat atque ,Eliahu
אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר קִרְאוּ בְקוֹל־גָּדוֹל כִּי־
via quia & ,ei insecutio quia & ,meditatio quia ,ipse Deus
אֱלֹהִים הוּא כִּי־שִׂיחַ וְכִי־שִׂיג לוֹ וְכִי־דֶרֶךְ
Clamabántque .excitabitur & ,ipse dormit forsitan ,ei
28 לוֹ אוּלַי יָשֵׁן הוּא וְיִקָץ׃ וַיִּקְרְאוּ
,gladiis ‡ in suum iudicium ‡ iuxta se incidebant & ,magna voce in
בְּקוֹל גָּדוֹל וַיִּתְגֹּדְדוּ כְּמִשְׁפָּטָם בַּחֲרָבוֹת
.se super sanguinem effundendum ad vsque * , lanceolis in &
וּבָרְמָחִים עַד־שְׁפָךְ־דָּם עֲלֵיהֶם׃
vsque prophetabant & ,meridiem transire secundum ‖ ,fuit Et
29 וַיְהִי כַּעֲבֹר הַצָּהֳרַיִם וַיִּתְנַבְּאוּ עַד
respondens neque ,vox ‡ non & : sacrificium ascendendum ad †
לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאֵין־קוֹל וְאֵין־עֹנֶה
:populum omnem ad Eliahu Dixitque .attentio nec
30 וְאֵין קָשֶׁב׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְכָל־הָעָם
.eum ad populus omnis accesserunt & .me ad Accedite
גְּשׁוּ אֵלַי וַיִּגְּשׁוּ כָל־הָעָם אֵלָיו
.dirutum Domini altare curauit &
וַיְרַפֵּא אֶת־מִזְבַּח יְהֹוָה הֶהָרוּס׃
numerum iuxta ,lapides duodecim Eliahu Tulitque
31 וַיִּקַּח אֵלִיָּהוּ שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה אֲבָנִים כְּמִסְפַּר
Domini verbum fuit quem ‡ Iahacob filiorum duodecim
שִׁבְטֵי בְנֵי־יַעֲקֹב אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהֹוָה
.tuum nomen erit Israel :dicendo , eum ad
אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה שְׁמֶךָ׃
.Domini nomine in altare lapidibus † ædificauit Et
32 וַיִּבְנֶה אֶת־הָאֲבָנִים מִזְבֵּחַ בְּשֵׁם יְהֹוָה
fatorum duorum domum * secundum aquæductum Fecitque
וַיַּעַשׂ תְּעָלָה כְּבֵית סָאתַיִם
, ligna ordinauit Et altare circum ‖ sementis
33 זֶרַע סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ׃ וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הָעֵצִים
.ligna super posuit & ; iuuencum concidit frusta in &
וַיְנַתַּח אֶת־הַפָּר וַיָּשֶׂם עַל־הָעֵצִים׃

super fundite & , aquis hydrias quatuor Implete : dixit Et
34 וַיֹּאמֶר מִלְאוּ אַרְבָּעָה כַדִּים מַיִם וְיִצְקוּ עַל־
.iterarunt & .Iterate : dixit Et .ligna super & , holocaustum
הָעֹלָה וְעַל־הָעֵצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוּ וַיִּשְׁנוּ
.fecerunt tertiò & .facite Tertiò : dixit &
וַיֹּאמֶר שַׁלֵּשׁוּ וַיְשַׁלֵּשׁוּ׃
aquæductum etiam & ,altare circum aquæ ibant Et
35 וַיֵּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לַמִּזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתְּעָלָה
,sacrificium ascendendo in , fuit Et .aquis impleuit
36 מִלֵּא־מָיִם׃ וַיְהִי בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה
Deus Domine : dixit & ,propheta Eliahu accessit &
וַיִּגַּשׁ אֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא וַיֹּאמַר יְהֹוָה אֱלֹהֵי
quòd cognoscatur hodie , Israel & ,Ischac ,Abraham
אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִוָּדַע כִּי־
tuo verbo in & ,tuus seruus ego & .Israel in Deus ‡ tu
אַתָּה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל וַאֲנִי עַבְדֶּךָ וּבִדְבָרְךָ
.hæc verba omnia feci
עָשִׂיתִי אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃
hic populus sciant & ,me exaudi ,Domine me Exaudi
37 עֲנֵנִי יְהֹוָה עֲנֵנִי וְיֵדְעוּ הָעָם הַזֶּה
conuertisti tu & ,Deus Dominus * tu quòd
כִּי־אַתָּה יְהֹוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הֲסִבֹּתָ אֶת־
, Domini ignis cecidit Et .retrorsum eorum cor
38 לִבָּם אֲחֹרַנִּית׃ וַתִּפֹּל אֵשׁ־יְהֹוָה
& ,ligna & , holocaustum consumpsit &
וַתֹּאכַל אֶת־הָעֹלָה וְאֶת־הָעֵצִים וְאֶת־
† quæ , aquas & : puluerem & ,lapides
הָאֲבָנִים וְאֶת־הֶעָפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־
ceciderunt & ,populus omnis Viditque .linxit , aquæductu in
39 בַּתְּעָלָה לִחֵכָה׃ וַיַּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ
,Deus ipse ‡ Dominus : dixerunt & ,suas facies super
עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים
.Deus ipse ‡ Dominus
יְהֹוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
prophetas Apprehendite : eos ad Eliahu Dixitque
40 וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לָהֶם תִּפְשׂוּ אֶת־נְבִיאֵי
.eos apprehenderunt & .eis ex euadat non vir .Bahal
הַבַּעַל אִישׁ אַל־יִמָּלֵט מֵהֶם וַיִּתְפְּשׂוּם
, Chison torrentem ad Eliahu eos fecit descendere Et
וַיּוֹרִדֵם אֵלִיָּהוּ אֶל־נַחַל קִישׁוֹן
:Achab ad Eliahu Dixitque .ibi eos iugulauit &
41 וַיִּשְׁחָטֵם שָׁם׃ וַיֹּאמֶר אֵלִיָּהוּ לְאַחְאָב
.pluuiæ tumultus vox quia ,bibe & ,comede , Ascende
עֲלֵה אֱכֹל וּשְׁתֵה כִּי־קוֹל הֲמוֹן הַגָּשֶׁם׃
Eliahu Et ,bibendum ad & ,comedendum ‖ Achab Ascenditque
42 וַיַּעֲלֶה אַחְאָב לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְאֵלִיָּהוּ
,terram in se prostrauit & ,Carmel caput † in ascendit
עָלָה אֶל־רֹאשׁ הַכַּרְמֶל וַיִּגְהַר אַרְצָה
.sua genua inter suas facies ad ‡ posuit &
וַיָּשֶׂם פָּנָיו בֵּין בִּרְכָּו׃
via ‡ respice ,nunc Ascende : suum puerum ad dixit Et
43 וַיֹּאמֶר אֶל־נַעֲרוֹ עֲלֵה־נָא הַבֵּט דֶּרֶךְ
.quicquam * Non : ait & , respexit & , ascendit & .maris
יָם וַיַּעַל וַיַּבֵּט וַיֹּאמֶר אֵין מְאוּמָה
.vicibus septem Reuertere : dixit &
וַיֹּאמֶר שֻׁב שֶׁבַע פְּעָמִים׃
vola sicut parua nubes Ecce : dixit & ,septima in ,fuit Et
44 וַיְהִי בַּשְּׁבִעִית וַיֹּאמֶר הִנֵּה־עָב קְטַנָּה כְּכַף־
,Achab ad dic , Ascende : dixit Et .mari è ascendens ‖ viri
אִישׁ עֹלָה מִיָּם וַיֹּאמֶר עֲלֵה אֱמֹר אֶל־אַחְאָב
fuit Et .pluuia te cohibeat ‡ ne & ,descende & ,† Liga
45 אֱסֹר וָרֵד וְלֹא יַעַצָרְכָה הַגָּשֶׁם׃ וַיְהִי
nubibus sunt contenebrati cæli & ,illuc vsque & ,huc vsque
עַד־כֹּה וְעַד־כֹּה וְהַשָּׁמַיִם הִתְקַדְּרוּ עָבִים
abiit & ; Achab equitauit Et .magna pluuia fuit & ; vento &
וְרוּחַ וַיְהִי גֶּשֶׁם גָּדוֹל וַיִּרְכַּב אַחְאָב וַיֵּלֶךְ
; Eliahu in * fuit Domini manus Et .Izrehel in
46 יִזְרְעֶאלָה׃ וְיַד־יְהֹוָה הָיְתָה אֶל־אֵלִיָּהוּ
ad vsque ‖ Achab facies ad * currebat & ; suos lumbos accinxit &
וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד־
.Izrehel in te venire
בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה׃

Marginal notes (right column): ענה a ; יתר b † sunt ; * Dentúrque ‖ duo iuuenci, ; ‖ in frusta concidant ; פרר c ; שום d ‡ parabo ‡ alterum, & ponam ; פרר e *Inuocate autem nomen ; שום f ‖ nomen †exaudierit per ignem, ‡ sit ‡ dixit: * est ; ענה g ; ‖ parate primū † estis plures: ; עשה h ; רבב i ‡ nomen ; לקח k ‡ nomen ; * erat ; † erat ; ‖ fecerant. ; היה l † si Deo esset sermo cū quopiam, vel si esset apprehensio inimicorum, aut si esset iter ; שוח m ; נשג n ‡ morem ‡ cultris *vsquequo effunderetur sanguis ‖ cùm transisset meridies, ; † quo offerrent ‡ erat ; עלה o ; נגש p ; לקח q ‡ ad ; † ex ; * locum ; עשה r ‖ in circuitu altaris. ; פרר s ; שום t

Marginal notes (left column): per circuitum altaris, ; cùm offerret ; שנה a ; נגש b ; ‡ es ; יתיר י ; cognoscat ; * es ; סבב c ; נפל d ; † erant ; Prostrauerūt se ; ראה e ; ‡ est ; ‡ est ; nemo ; sonus est multitudinis ; המה f ‖ vt comederet & biberet. ; שתה g ; † verticem ‡ faciem suam ; שום h ; פנה i ‡ ad viam ; נבט k * est ; עלה l ; היה m ‡ ascendit ; † currum, ‡ remoretur ; * super ; *ante ‡ donec venias ; רוץ n

CAP. XIX. יט

fecerat quæ omnia Izebel Achab nunciauit Et
1 וַיַּגֵּד אַחְאָב לְאִיזֶבֶל אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה
prophetas omnes occiderat quos omnes & ,Eliahu
אֵלִיָּהוּ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר הָרַג אֶת־כָּל־הַנְּבִיאִים
, Eliiahu ad nuncium Izebel Misitque .gladio in
2 בֶּחָרֶב׃ וַתִּשְׁלַח אִיזֶבֶל מַלְאָךְ אֶל־אֵלִיָּהוּ
quia , addant sic & , dij faciant Sic : dicendo
לֵאמֹר כֹּה־יַעֲשׂוּן אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּן כִּי־ 3
vnius animam sicut ,tuam animam posuero cras tempus secundu
כָּעֵת מָחָר אָשִׂים אֶת־נַפְשְׁךָ כְּנֶפֶשׁ אַחַד
,suam animam ad ‖ abiit & ,surrexit & ,Viditque .illis ex
מֵהֶם׃ וַיַּרְא וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ אֶל־נַפְשׁוֹ
dimisit & ; Iehudah ipsi ‡ quæ , sebah-Beer † venit &
וַיָּבֹא בְּאֵר שֶׁבַע אֲשֶׁר לִיהוּדָה וַיַּנַּח אֶת־
, diei itinere desertum in perrexit ipse Et .ibi suum puerum
4 נַעֲרוֹ שָׁם׃ וְהוּא־הָלַךְ בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יוֹם
suæ animæ petiuit & :vnam genistam subtus sedit & ; venit &
וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רֹתֶם אֶחָת וַיִּשְׁאַל אֶת־נַפְשׁוֹ
quia .meam animam cape ‖ Domine nunc Multum * :dixit & ,mori §
לָמוּת וַיֹּאמֶר רַב עַתָּה יְהוָה קַח נַפְשִׁי כִּי
dormiuitque ;accubuit Et .meis patribus præ ego bonus † non
5 לֹא־טוֹב אָנֹכִי מֵאֲבֹתָי׃ וַיִּשְׁכַּב וַיִּישַׁן
,eum in tangens § angelus hic ‡ ecce Et .vnam genistam subtus
תַּחַת רֹתֶם אֶחָד וְהִנֵּה־זֶה מַלְאָךְ נֹגֵעַ בּוֹ
ecce & ,respexit Et .comede , Surge :ei dixit &
6 וַיֹּאמֶר לוֹ קוּם אֱכוֹל׃ וַיַּבֵּט וְהִנֵּה
, comedit & :aquæ scyphus , prunarum libum suis capitalibus *
מְרַאֲשֹׁתָיו עֻגַת רְצָפִים וְצַפַּחַת מָיִם וַיֹּאכַל
angelus est reuersus Et .accubuit & ,est reuersus & ;bibit &
7 וַיֵּשְׁתְּ וַיָּשָׁב וַיִּשְׁכָּב׃ וַיָּשָׁב מַלְאַךְ
:comede , Surge :dixit & , eum in tetigit & , secundò Domini
יְהוָה שֵׁנִית וַיִּגַּע־בּוֹ וַיֹּאמֶר קוּם אֱכֹל
comedit & , Surrexitque .via ‡ te à multa † quia
8 כִּי רַב מִמְּךָ הַדָּרֶךְ׃ וַיָּקָם וַיֹּאכַל
quadraginta illius cibi fortitudine in abiit & , bibit &
וַיִּשְׁתֶּה וַיֵּלֶךְ בְּכֹחַ הָאֲכִילָה הַהִיא אַרְבָּעִים
· Dei montem ad vsque noctibus quadraginta & , diebus
יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה עַד הַר הָאֱלֹהִים
pernoctauit & speluncam in illic est ingressus Et .Choreb
9 חֹרֵב׃ וַיָּבֹא־שָׁם אֶל־הַמְּעָרָה וַיָּלֶן
Quid : ei dixitque , eum ad Domini verbum ecce & .ibi
שָׁם וְהִנֵּה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ מַה־
Domino † sum zelatus Zelando :dixit Et ? Eliiahu hic tibi
10 לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃ וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה
,Israel filij tuum pactum dereliquerunt quia .exercituum Deo
אֱלֹהֵי צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
occiderunt tuos prophetas & , destruxerunt tua altaria
אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ
,meam animam quæsierunt & , solus ego remansi & :gladio in
בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי
montein stabis ‖ & , Egredere : ait Et .eam tollendum ad *
11 לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר צֵא וְעָמַדְתָּ בָהָר
, grandis spiritus & ,transiens † Dominus ecce Et . Domini facies ad §
לִפְנֵי יְהוָה וְהִנֵּה יְהוָה עֹבֵר וְרוּחַ גְּדוֹלָה
facies ad § petras confringens & , montes dissipans ‡ fortis &
וְחָזָק מְפָרֵק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סְלָעִים לִפְנֵי
, fragor * spiritum post & , Dominus spiritu in non : Domini
יְהוָה לֹא בָרוּחַ יְהוָה וְאַחַר הָרוּחַ רַעַשׁ
.Dominus commotione in non
לֹא בָרַעַשׁ יְהוָה׃
: Dominus igne in non ; ignis commotionem post Et
12 וְאַחַר הָרַעַשׁ אֵשׁ לֹא בָאֵשׁ יְהוָה
.tenuis silentij vox ignem post &
וְאַחַר הָאֵשׁ קוֹל דְּמָמָה דַקָּה׃
suas facies inuoluit † & , Eliahu audire secundum ‖ .fuit Et
13 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ אֵלִיָּהוּ וַיָּלֶט פָּנָיו
ecce Et .speluncæ ostium ‡ stetit & ,est egressus & .suo pallio in
בְּאַדַּרְתּוֹ וַיֵּצֵא וַיַּעֲמֹד פֶּתַח הַמְּעָרָה וְהִנֵּה
? Eliahu hic tibi Quid : dixit & , vox eum ad
אֵלָיו קוֹל וַיֹּאמֶר מַה־לְּךָ פֹה אֵלִיָּהוּ׃

נגד[a] עשה[b] hoc tempore ‖ secundū animum suum, ראה[c] קום[d] † in ‡ erat נוח[e] בוא[f] ישב[g] אחר ק § vt moreretur, * Sufficit ‖ tolle רבב[h] לקח † melior sum ‡ tempore illo § tetigit * ad caput suū panis inter prunas coctus, עוג[k] שתה[l] שוב[m] שנה[n] נגע[o] † longè ‡ est קום[p] הלך[q] mansit בוא[r] לון † pro quæsierunt * vt auferant ‖ sta יצא[t] § coram Dño. ‡ transit † subuertens § corā Dño. * commotio, tacita דקק[u] ‖ cum audiuisset † operuit faciem suam ‡ ad לוט[x]

Deo Domino ‡ sum zelatus Zelando : dixit Et
14 וַיֹּאמֶר קַנֹּא קִנֵּאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵי
.Israel filij tuum pactum dereliquerunt quia , exercituum
צְבָאוֹת כִּי־עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
occiderunt tuos prophetas & , destruxerunt tua Altaria
אֶת־מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרָסוּ וְאֶת־נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ
,meam animam quæsierunt & , solus ego remansi & ,gladio in
בֶחָרֶב וָאִוָּתֵר אֲנִי לְבַדִּי וַיְבַקְשׁוּ אֶת־נַפְשִׁי
reuertere ;Vade :eum ad Dominus Dixitque .eam tollendum ad
15 לְקַחְתָּהּ׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו לֵךְ שׁוּב
vnges & , venies & : Dammesec desertum in tuam viam in
לְדַרְכְּךָ מִדְבַּרָה דַמָּשֶׂק וּבָאתָ וּמָשַׁחְתָּ
filium Iehu Et .Aram super regem in Chazael
16 אֶת־חֲזָאֵל לְמֶלֶךְ עַל־אֲרָם׃ וְאֶת יֵהוּא בֶן־
Elisah & ; Israel super regem in vnges Nimsi
נִמְשִׁי תִּמְשַׁח לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֱלִישָׁע
prophetam in vnges mecholah Abel de Saphat filium
בֶּן־שָׁפָט מֵאָבֵל מְחוֹלָה תִּמְשַׁח לְנָבִיא
interficiet ,Chazael gladio à ereptum , erit Et .te pro
17 תַּחְתֶּיךָ׃ וְהָיָה הַנִּמְלָט מֵחֶרֶב חֲזָאֵל יָמִית
.Elisah interficiet ,Iehu gladio à ereptum & :Iehu
יֵהוּא וְהַנִּמְלָט מֵחֶרֶב יֵהוּא יָמִית אֱלִישָׁע׃
omnia ; millia septem Israel in faciam remanere Et
18 וְהִשְׁאַרְתִּי בְיִשְׂרָאֵל שִׁבְעַת אֲלָפִים כָּל־
os omne & ,Bahal ipsi se curuauerunt non quæ , genua
הַבִּרְכַּיִם אֲשֶׁר לֹא־כָרְעוּ לַבַּעַל וְכָל־הַפֶּה
repetit & , inde abiit Et .ei osculum dedit non quod
19 אֲשֶׁר לֹא־נָשַׁק לוֹ׃ וַיֵּלֶךְ מִשָּׁם וַיִּמְצָא
duodecim ;arans ipse & ; Saphat filium Elisah
אֶת־אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט וְהוּא חֹרֵשׁ שְׁנֵים־עָשָׂר
transiuit Et .duodecim inter ipse & , eius facies ad paria
צְמָדִים לְפָנָיו וְהוּא בִּשְׁנֵים הֶעָשָׂר וַיַּעֲבֹר
.eum ad ‖ suum pallium proiecit & , eum ad ,Eliahu
אֵלִיָּהוּ אֵלָיו וַיַּשְׁלֵךְ אַדַּרְתּוֹ אֵלָיו׃
: dixit & , Eliahu post cucurrit & ,boues reliquit Et
20 וַיַּעֲזֹב אֶת־הַבָּקָר וַיָּרָץ אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
ibo & ,meam matrem & ,meum patrem obsecro Osculer
אֶשְּׁקָה־נָּא לְאָבִי וּלְאִמִּי וְאֵלְכָה
feci quid quia : reuertere , Vade :ei dixit & .te post
אַחֲרֶיךָ וַיֹּאמֶר לוֹ לֵךְ שׁוּב כִּי מֶה־עָשִׂיתִי
par tulit & , eum post à est reuersus Et ? tibi
21 לָךְ׃ וַיָּשָׁב מֵאַחֲרָיו וַיִּקַּח אֶת־צֶמֶד
eos ‡ coxit boum † instrumento in & , illud mactauit & ,boum
הַבָּקָר וַיִּזְבָּחֵהוּ וּבִכְלִי הַבָּקָר בִּשְּׁלָם
abijt & ,Surrexitque .comederunt & ,populo dedit & ,carnem
הַבָּשָׂר וַיִּתֵּן לָעָם וַיֹּאכֵלוּ וַיָּקָם וַיֵּלֶךְ
.ei ministrabat & , Eliahu post
אַחֲרֵי אֵלִיָּהוּ וַיְשָׁרְתֵהוּ׃

CAP. XX. כ

omnem congregauit , Aram rex hadad-Ben Et
1 וּבֶן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם קָבַץ אֶת־כָּל־
,equus ‡ & ,secum † reges duo & triginta & ,suam virtutem
חֵילוֹ וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם מֶלֶךְ אִתּוֹ וְסוּס
pugnauit & ,Someron super coarctauit § & ,ascendit Et .currus &
וָרֶכֶב וַיַּעַל וַיָּצַר עַל־שֹׁמְרוֹן וַיִּלָּחֶם
regem Achab ad nuncios Misitque .ea cum
2 בָּהּ׃ וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־אַחְאָב מֶלֶךְ־
-Ben dicit Sic :ei Dixitque .ciuitatem in Israel
3 יִשְׂרָאֵל הָעִירָה׃ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה אָמַר בֶּן־
,tuæ vxores & ;ipsum mihi tuum aurum & ,tuum Argentum ;hadad
הֲדַד כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ לִי־הוּא וְנָשֶׁיךָ
rex respondit Et .ipsi mihi boni tui filij &
4 וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים לִי־הֵם׃ וַיַּעַן מֶלֶךְ־
, rex mi domine tuum verbum Secundum :dixit & , Israel
יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר כִּדְבָרְךָ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ
nuncij sunt reuersi Et .mihi † quæ omnia & , ego tibi ‖
5 לְךָ אֲנִי וְכָל־אֲשֶׁר־לִי׃ וַיָּשֻׁבוּ הַמַּלְאָכִים
misi Quia ‡ : dicendo ,hadad Ben dixit Sic : dixerunt atque
וַיֹּאמְרוּ כֹּה־אָמַר בֶּן־הֲדַד לֵאמֹר כִּי־שָׁלַחְתִּי
,tuas vxores & , tuum aurum & ,tuum Argentum :dicendo , te ad
אֵלֶיךָ לֵאמֹר כַּסְפְּךָ וּזְהָבְךָ וְנָשֶׁיךָ

‡ pro, quærunt, vt auferant, בוא[a], eum qui euaserit, מות[b], qui euaserit, osculatum est eum., ילך[c], arabat, בגד[d], stantante se, שנה[e], ‖ super, רוץ[f], veniam, עשה[g], ab eo, שוב[h] לקח[i], † boum ‡ eis, נתן[l] קום, exercitū suum, ‡ erant § equi, § obsedit, עלה[m] צור[n], meum est; optimi mei sunt., ענה[o], ‖ tuus sum, † sunt, שוב[p], ‡ Cum misero

cras *tempus secundum Quinimo* :dabis mihi tuos filios & — Nisi hoc tempore
6 ובניך לי[a] תתן: כי אם—כעת מחר
,tuam domum scrutabuntur & , te ad meos seruos mittam — [a] נתן
אשלח את־עבדי אליך וחפשו את־ביתך
concupiscibile omne , erit & , tuorum seruorum domos &
ואת בתי עבדיך והיה כל־מחמד
vocauit Et .tollent & ,suis manibus in ponent tuorum oculorum
7 עיניך ישימו בידם ולקחו: ויקרא
Cognoscite : ait & , terræ seniores omnes Israel rex
מלך־ישראל לכל־זקני הארץ ויאמר [b] דעו־ — [b] ידע
misit quia *.quærens* iste malum quoniam , videte & obsecro — quærit
נא וראו כי רעה זה מבקש כי־שלח
.meo auro ‡ &,meo argēto ‡ &,meis filiis ‡ &,meis vxoribus ‡ ,me ad — ‡ pro
אלי לנשי ולבני ולכספי ולזהבי
omnes eum ad Dixerúntque *.eo ab* ‡ prohibui non & — ‡ ei.
8 ולא מנעתי ממנו: ויאמרו אליו כל־
.acquiescas neque , audias Ne : populus omnis & , seniores
הזקנים וכל־העם אל־תשמע ולוא תאבה:
: regi meo domino Dicite : hadad-Ben nunciis Dixítque
9 ויאמר למלאכי בן־הדד אמרו לאדני המלך
.faciam *prima* ‡ in tuum seruum ad misisti quibus ‖ Omnia — ‖ pro ‡ initio
כל אשר־שלחת אל־עבדך בראשנה אעשה
,nuncij abierunt & . facere *potero non hoc verbum &* — sed rem hanc non possum
והדבר הזה לא אוכל [c] לעשות וילכו המלאכים — [c] עשה
: ait & , hadad-Ben eum ad Misítque .rem ei retulerunt &
10 [d] וישבהו דבר: וישלח אליו בן־הדד ויאמר — [d] שוב
sufficerit si , addant sic & , dij mihi faciant Sic
כה־יעשון לי אלהים וכה [e] יוספו אם־ישפק — [e] יסף
.meis pedibus in † qui , populi omnis pugillis Someron puluis — † est
עפר שמרון לשעלים לכל־העם אשר ברגלי:
Ne : Loquimini ,dixit & , Israel rex respondit Et
11 [f] ויען מלך־ישראל ויאמר דברו אל־ — [f] ענה
audire secundum ‡ , fuit Et *.apertus* † sicut accinctus se laudet — † discinctus. ‡ cùm audisset
12 יתהלל חגר כמפתח: ויהי כשמע
reges & , ipse *bibens* ‡ ipse & , hoc verbum — ‡ bibebat
את־הדבר הזה והוא שתה הוא והמלכים
posuerunt & .* Ponite : suos seruos ad dixit & : tabernaculis in — * instrumenta bellica.
[g] בסכות ויאמר אל־עבדיו שימו [h] וישימו — [g] סכך [h] שום
accessit vnus propheta ecce Et .ciuitatem *super* ‖ — ‖ contra
13 על־העיר: והנה נביא אחד נגש
: Dominus dixit Sic : dixit & , Israel regem Achab ad
אל־אחאב מלך־ישראל ויאמר כה אמר יהוה
ego Ecce ? hanc magnam *turbam* omnem vidisti Nónne — multitudinem
הראית את כל־ההמון הגדול הזה הנני
. Dominus *ego* ‡ quòd scies & ,hodie tua manu in eam *tradens* — † trado ‡ sum
14 נתנו בידך היום וידעת כי־אני יהוה:
: Dominus dixit Sic : ait Et *? quo In* ‡ , Achab Dixítque — ‡ Per quem?
ויאמר אחאב במי ויאמר כה־אמר יהוה
ligabit ‖ Quis : dixit Et .prouinciarum principum *pueris In* * — * Per pueros ‖ incipiet
בנערי [i] שרי [k] המדינות ויאמר מי־יאסר — [i] שור [k] דון
recensuit Et .Tu : dixit Et ? bellum
15 המלחמה ויאמר אתה: ויפקד את־
ducenti fuerunt & : prouinciarum principum pueros — [l] היה [m] מאה
נערי שרי המדינות [l] ויהיו [m] מאתים
omnem recensuit eos post & , triginta & duo
שנים ושלשים ואחריהם פקד את־כל־
.millia septem Israel filiorum omnium populum
העם כל־בני ישראל שבעת אלפים:
ebrius *bibens* * hadad-Ben Et .meridie *in* sunt egressi Et — * bibebat
16 [n] ויצאו בצהרים ובן־הדד שתה שכור — [n] יצא
duo & triginta , reges & ipse , tabernaculis in
[o] בסכות הוא והמלכים שלשים־[p] ושנים — [o] סכך [p] שנה
principum pueri sunt egressi Et .ei auxiliantes reges
17 מלך עזר אתו: ויצאו נערי שרי
nunciauerunt & ,hadad-Ben misit & , initio in prouinciarum
המדינות בראשנה וישלח בן־הדד [q] ויגידו — [q] נגד
.Someron de sunt egressi Viri : dicendo , ei
לו לאמר אנשים יצאו משמרון:
: viuos eos capite , fuerint egressi *pacem ad* Siue :ait Et — pro pace
18 ויאמר אם־לשלום יצאו תפשום [r] חיים
.eos *prehendite* viros ,fuerint egressi bellum ad siue — capite [r] חיה
ואם למלחמה יצאו [r] חיים תפשום:

principum pueri ; vrbe de sunt egressi ij Et
19 ואלה יצאו מן־העיר נערי שרי
.eos post * qui exercitus & ,prouinciarum — * erat
המדינות והחיל אשר אחריהם:
,Aram fugerunt & ,*suum* † virum *vir* ‖ percusserunt Et — ‖ vnusquisque † contra se venientem,
20 [a] ויכו איש אישו [b] וינסו ארם — [a] נכה [b] נוס
Aram rex hadad-Ben euasit & ; Israel eos est persecutus &
וירדפם ישראל וימלט בן־הדד מלך ארם
rex est egressus Et . ‡ equites & , equo super — ‡ itidem euaserunt.
21 על־סוס ופרשים: ויצא מלך
percussit & ;*currum &* , *equum* percussit & ,Israel — equos & currus,
ישראל ויך את־הסוס ואת־הרכב והכה
.magna plaga Aram *in*
בארם מכה גדולה:
: ei dixit & , Israel regem ad propheta accessit Et
22 [c] ויגש הנביא אל־מלך ישראל ויאמר לו — [c] נגש
,facias quod vide & ,scito & ,confortare ,Vade
לך התחזק [d] ודע וראה את אשר־תעשה — [d] ידע
.te *super ascendens* Aram rex ,anni reuersione in quia — ascendet contra
כי לתשובת השנה מלך ארם עלה עליך:
Dij : eum ad dixerunt Aram regis serui Et
23 ועבדי מלך־ארם אמרו אליו אלהי
.nobis præualuerunt idcirco ; eorum dij † montium — ‡ sunt
הרים אלהיהם על־כן חזקו ממנו
non si ‡ , campestri in *eis cum* ‡ pugnemus veruntamen & — ‡ contra eos ‡ & videbis quòd
ואולם נלחם אתם במישור אם־לא
: fac hoc verbum Et .eis præualebimus
24 נחזק מהם: ואת־הדבר הזה עשה
comites ‖ pone & ,suo loco è *virum* * reges recedere Fac — * vnumquemque ‖ duces
[e] הסר המלכים איש ממקמו [f] ושים פחות — [e] סור [f] שום
exercitum tibi numerabis tu Et .eis pro
25 תחתיהם: ואתה תמנה־לך חיל
,*equum sicut equum* ‡ & , te à *cadentem* † exercitum secundum — † qui cecidit ‡ equos sicut equos,& currus sicut currus, ‡ campestribus
כחיל הנפל מאותך וסוס־כסוס
,*campestri* ‡ in eis cum pugnabimus & , *currum sicut currum &*
ורכב כרכב ונלחמה אותם במישור
, eorum vocem *ad* audiuit Et .eis præualebimus *non si* * — * & videbis quòd
אם־לא נחזק מהם וישמע לקלם
recensuit & , anni reuersione in fuit Et .sic fecit &
26 [g] ויעש כן: ויהי לתשובת השנה ויפקד — [g] עשה
bellum ad Aphec in ascendit & ; Aram hadad-Ben
בן־הדד את־ארם [h] ויעל אפקה למלחמה — [h] עלה
. sunt numerati Israel filij Et .Israel cum
27 עם־ישראל: ובני ישראל התפקדו
.eorum occursum *ad* ‡ abierunt & *: redacti calculum in* & — fuerunt omnes ‡ in
[i] וכלכלו וילכו לקראתם — [i] כלל
duo tanquam eos contra Israel filij sunt castrametati &
[k] ויחנו בני־ישראל נגדם כשני — [k] חנה
.terram repleuerunt Aramæi & ,caprarum *denudati* greges — parui?
חשפי [l] עזים וארם מלאו את־הארץ: — [l] עז
,Israel regem ad ait & . Dei vir accessit Et
28 [m] ויגש איש האלהים ויאמר אל־מלך ישראל — [m] נגש
, *Aram* dixerunt quòd eo Pro : Dominus dixit Sic : ait & — Aramæi.
ויאמר כה־אמר יהוה יען אשר אמרו ארם
: *ipse* ‡ vallium Deus non & , Dominus montium Deus — † est:
אלהי הרים יהוה ולא־אלהי עמקים הוא
.tua manu in hanc magnam multitudinem omnem dabo &
ונתתי את־כל־ההמון הגדול הזה בידך
isti sunt castrametati Et .Dominus *ego* quòd scietis & — sum
29 וידעתם כי־אני יהוה: ויחנו אלה
septima die in fuit Et .diebus septem illos contra
נכח אלה שבעת [n] ימים ויהי ביום השביעי — [n] יום
Israel filij percusserunt & ,prœlium appropinquauit &
ותקרב המלחמה [o] ויכו בני־ישראל את־ — [o] נכה
fugerunt Et .vna die in peditum millia centum Aram † — † de
30 ארם מאה־אלף רגלי ביום אחד: [p] וינסו — [p] נוס
murus cecidit & : ciuitatem in Aphec in residui
[q] הנותרים אפקה אל־העיר ותפל החומה — [q] יתר
.residuorum virorum millia septem & , viginti super — qui remanserant.
על־עשרים ושבעה אלף איש הנותרים
.cubiculū in cubiculo ‡ ciuitatem in venit & ,fugit hadad-Ben Et — ‡ de
ובן־הדד נס ויבא אל־העיר חדר בחדר:

audiuimus , obsecro Ecce : sui serui eum ad Dixeruntque
31 ויאמרו אליו עבדיו הנה־נא שמענו
ipsi misericordiæ * reges quod , Israel domus reges quod — * misericordes sunt.
כי־מלכי בית ישראל כי־מלכי חסד הם
,nostro capite in funes & , nostris lumbis in saccos obsecro ponamus
נשימה נא שקים במתנינו וחבלים בראשנו
viuificabit forsitan : Israel regem ad egrediamur &
ונצא אל־מלך ישראל אולי יחיה את־ — יצא[a]
funes & ,suis lumbis in saccos accinxerunt Et .tuam animam
32 נפשך׃ ויחגרו[b] שקים במתניהם וחבלים — שקק[b]
: dixerunt atque , Israel regem ad venerunt & ,suis capitibus in
בראשיהם ויבאו[c] אל־מלך ישראל ויאמרו — בוא[c]
:dixit & .mea anima obsecro Viuat : dixit hadad-Ben tuus Seruus
עבדך בן־הדד אמר תחי[d]־נא נפשי ויאמר — חיה[d]
.ipse ‡ meus frater † viuens ipse † adhuc Num — Si † viuit ‡ est
העודנו חי אחי הוא׃
præripuerunt & , festinauerunt & ,sunt augurati viri Et — acceleraverunt
33 והאנשים ינחשו וימהרו ויחלטו
,Venite : dixit & .hadad-Ben tuus Frater :dixerunt & , eo ab num
הממנו ויאמרו אחיך בן־הדד ויאמר באו
eû fecit ascendere & ; hadad-Ben eum ad est egressus Et .eû tollite
קחהו[e] ויצא[f] אליו בן־הדד ויעלהו — לקח[e] יצא[f]
quas Ciuitates : eum ad Dixitque .currum super
34 על־המרכבה׃ ויאמר אליו הערים אשר־
pones plateas & , restituam tuo patre à meus pater tulit
לקח־אבי מאת אביך אשיב[g] וחצות[h] תשים[i] — שוב[g] חוץ[h] שום[i]
: Someron in meus pater posuit sicut , Dammesec in tibi
לך בדמשק כאשר־שם אבי בשמרון
, pactum ei excidit * & : te dimittam fœdere in ‡ ego & — ‡ cum * pepigit cum eo
ואני בברית אשלחך ויכרת־לו ברית
,prophetarum filiis de vnus vir Et .eum dimisit &
35 וישלחהו׃ ואיש אחד מבני הנביאים
.quæso me Percute : Domini verbo in suum socium ad dixit — proximum
אמר אל־רעהו בדבר יהוה הכיני[k] נא — נכה[k]
quod eo Pro : ei Dixitque .eum percutere vir renuit &
36 וימאן האיש להכתו׃ ויאמר לו יען אשר
, me à vadens tu ‡ ecce , Domini voce in audisti non — vocem ‡ recedis
לא־שמעת בקול יהוה הנך הולך מאתי
eum inuenit & : eum apud ab || abiit & .leo te percutiet & — || ab eo;
והכך האריה וילך[l] מאצלו וימצאהו — ילך[l]
,alterum virum inuenit Et .eum percussit & ,leo
37 האריה ויכהו׃ וימצא איש אחר
, percutiendo vir eum percussit Et .obsecro me Percute : dixit &
ויאמר הכיני נא ויכהו האיש הכה
regi obstitit || & , propheta abiit Et .vulnerando & — || stetit in occursum regi iuxta ‡ cum pileo
38 ופצע׃ וילך הנביא ויעמד למלך
.suos oculos super velo in ‡ se mutauit & : viam ad
על־הדרך ויתחפש באפר על־עיניו׃
, regem ad clamauit ipse & , transeunte rege ,fuit Et
39 ויהי[m] המלך עבר והוא צעק אל־המלך — היה[m] medium
ecce & , prœlij interius in est ingressus tuus Seruus : ait &
ויאמר עבדך יצא בקרב־המלחמה והנה־
Custodi : dixit & , virum me ad adduxit & , recessit vir
איש סר[n] ויבא[o] אלי איש ויאמר שמר את־ — סור[n] בוא[o] deficiendo defecerit
tua anima erit & , desideretur desiderando si , iustum virum
האיש הזה אם־הפקד יפקד והיתה נפשך
.appendes argenti talentum vel , ipsius anima pro
תחת נפשו או ככר־כסף תשקול׃
.ipse ‡ non ipse & ,illuc & huc agente tuo seruo ,fuit Et — ‡ esset
40 ויהי עבדך עשה הנה והנה והוא איננו
,tuum iudicium ‡ Sic ; Israel Rex : eum ad dixit & — † fuit
ויאמר אליו מלך־ישראל כן משפטך
amouit & , festinauit Et .decidisti * tu — * definiuisti
41 אתה חרצת׃ וימהר ויסר[p] את־ — סור[p]
Israel rex eum agnouit & , suis oculis desuper velum ‡ — ‡ pileum ab
האפר מעל עיניו ויכר[q] אתו מלך ישראל — מעלי ק נכר[q]
.ipse ‡ prophetis de quod
כי מהנביאים הוא׃
dimisisti Quia : Dominus dixit Sic : eum ad dixit Et — ‡ esset.
42 ויאמר אליו כה אמר יהוה יען שלחת
pro tua anima erit & , manu de mei anathematis † virum — † obnoxium morti
את־איש־חרמי מיד והיתה נפשך תחת

abiit Et , ipsius populo pro tuus populus & , ipsius anima
43 נפשו ועמך תחת עמו׃ וילך[a] — ילך[a]
venit & , sanus & , contumax † suam domum super || Israel rex — || in † tristis & furibundus
מלך־ישראל על־ביתו סר וזעף ויבא
.Someron in
שמרנה׃

CAP. XXI. כא

erat vinea ,hæc verba post fuit Et
1 ויהי אחר הדברים האלה כרם היה
ædem apud , Izrehel in ‡ quæ , Izrehelitæ Naboth — ‡ erat
לנבות היזרעאלי אשר ביזרעאל אצל היכל
ad Achab est locutus Et .Someron regis Achab
2 אחאב מלך שמרון׃ וידבר אחאב אל־
mihi erit & , tuam vineam mihi Da : dicendo , Naboth
נבות לאמר תנה־לי את־כרמך ויהי־לי
,meam domum apud * propinqua ipsa ‡ quia : oleris hortum in — ‡ est * domui meæ;
לגן־ירק כי הוא קרוב אצל ביתי
bonum † Si .illa præ bonam || vineam ea pro tibi dabo & — || meliorem † placuerit
ואתנה[b] לך תחתיו כרם טוב ממנו אם טוב — נתן[b]
.ipsius pretij argentum tibi dabo ; tuis oculis in
בעיניך אתנה־לך כסף מחיר זה׃
Domino à mihi Absit : Achab ad Naboth Dixitque
3 ויאמר נבות אל־אחאב חלילה לי מיהוה
.tibi meorum patrum hæreditatem me dando à — ‡ dem
מתתי את־נחלת אבתי לך׃
super sanus & recedens suam domum in Achab Venitque — tristis & furibundus propter
4 ויבא[c] אחאב אל־ביתו סר[d] וזעף על־ — בוא[c] סור[d]
, Izrehelita Naboth sibi fuerat locutus quod verbum
הדבר אשר־דבר אליו נבות היזרעאלי
: meorum patrum hæreditatem tibi dabo Non : dixit & ‡ — ‡ qui
ויאמר לא־אתן לך את־נחלת אבותי
non & , suas facies vertitque , suum lectum super iacuit & — faciem suam,
וישכב על־מטתו[e] ויסב[f] את־פניו ולא־ — נטה[e] סבב[f]
,eius vxor Izebel eum ad venit Et .panem comedit
5 אכל לחם׃ ותבא אליו איזבל אשתו
tu non & , recedens ‡ tuus spiritus hoc Quid : eum ad est locuta & — * Vt quid ‡ tristis est,
ותדבר אליו מה־זה רוחך סרה ואינך
sum locutus Quia : eam ad est locutus Et ? panem comedens — comedis
6 אכל לחם׃ וידבר אליה כי־אדבר
mihi Da : ei dixique , Izrehelitam Naboth ad
אל־נבות היזרעאלי ואמר לו תנה־לי את־
tibi dabo tu volens ‡ si vel ; pecunia in tuam vineam — † complacueris,
כרמך בכסף או אם־חפץ אתה אתנה־לך
.meam vineam tibi dabo Non : dixit & , ea pro vineam
כרם תחתיו ויאמר לא־אתן לך את־כרמי׃
facies nunc Tu : eius vxor Izebel eum ad Dixitque
7 ותאמר אליו איזבל אשתו אתה עתה תעשה
sit bonum † & panem comede , Surge . Israel super regnum — † iocundetur
מלוכה על־ישראל קום אכל־לחם וייטב[g] — יטב[g]
. Izrehelitæ Naboth vineam tibi dabo ego : tuum cor
לבך אני אתן[h] לך את־כרם נבות היזרעאלי׃ — נתן[h]
signauit & , Achab nomine in literas Scripsitque
8 ותכתב ספרים בשם אחאב ותחתם
ad & , seniores ad literas misit & : eius sigillo in — eius annulo ספרים ק
בחתמו ותשלח הספרים אל־הזקנים ואל־
.Naboth cum habitantes ‡ ipsius ciuitate in * qui heroes || — † optimates ‡ qui erant habitabant
החרים[i] אשר בעירו הישבים את־נבות׃ — חור[i]
,ieiunium Prædicate : dicendo , literis in scripsit Et
9 ותכתב בספרים לאמר קראו־צום
.populi capite in Naboth facite sedere &
והושיבו[k] את־נבות בראש העם׃ — ישב[k]
eum contra belial filios ‡ viros duos facite stare Et — ‡ impios
10 והושיבו שנים אנשים בני־בליעל נגדו
, regi & , Deo Benedixisti ‡ : dicendo , eum † testificabuntur & — † contra ‡ Maledixisti
ויעדהו[l] לאמר ברכת אלהים ומלך — עוד[l]
. moriatur & , eum lapidate & , eum educite &
והוציאהו[m] וסקלהו וימת[n]׃ — יצא[m] מות[n]
heroes || & , seniores ipsius ciuitatis viri Feceruntque — || optimates ? habitabant
11 ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים
miserat quod secundum ipsius ciuitate in habitantes ‡ qui
אשר הישבים בעירו כאשר שלחה

, literis in * ſcriptum quod ſecundum ., Izebel eos ad — * erat
12 אליהם איזבל כאשר כתוב בספרים
,ieiunium Prædicauerunt .eos ad miſerat quas
אשר שלחה אליהם׃ קראו צום
.populi capite in Naboth fecerunt ſedere &
והשיבו את־נבות בראש העם׃
ſederunt & , *belial filij* ‡ viri duo Veneruntque — ‡ impij,
13 ויבאו שני האנשים בני־בליעל וישבו
belial ‡ viri eum * ſunt teſtificati & , eum contra — * contra ‡ impij
נגדו ויעדהו אנשי הבליעל את־
Naboth Benedixit : dicendo , populo coram Naboth † — † videlicet contra
נבות נגד העם לאמר ברך נבות
,ciuitatem extra eum deduxerunt & :regi & , Deo
אלהים ומלך ויצאהו מחוץ לעיר
Miſeruntque .eſt mortuus & ,lapidibus *in* eum lapidauerunt &
14 ויסקלהו באבנים [a]וימת׃ וישלחו — [a] מות
.eſt mortuus & , Naboth eſt Lapidatus :dicendo ,Izebel ad
אל־איזבל לאמר סקל נבות וימת׃
,Naboth eſſet lapidatus quòd Izebel *audire ſecundum* :fuit Et — cùm audiſſet
15 [b]ויהי כשמע איזבל כי־סקל נבות — [b] היות
, Surge : Achab ad Izebel dixit & ,eſſet mortuus &
וימת ותאמר איזבל אל־אחאב קום
renuit qui , Izrehelitæ Naboth vineam poſſide
רש את־כרם נבות היזרעאלי אשר מאן
ſed , viuit Naboth non quoniam .pecunia *in* ‖ tibi dare — ‖ pro
לתת־לך בכסף כי אין נבות [c]חי כי־ — [c] חיה
quòd , Achab *audire ſecundum* ,fuit Et .eſt mortuus — cùm audiſſet
16 מת׃ [d]ויהי כשמע אחאב כי — [d] היות
ad *deſcendendum ad* Achab ſurrexit & .Naboth eſſet mortuus — vt deſcenderet
מת נבות [e]ויקם אחאב לרדת אל־ — [e] קום
.eam *poſsidendum ad* , Izrehelitæ Naboth vineam — vt poſſideret
כרם נבות היזרעאלי [f]לרשתו׃ — [f] ירש
:dicendo , Tiſbiten Eliiahu ad Domini verbum fuit Et
17 ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי לאמר׃
† qui , Iſrael regis Achab occurſum in deſcende , Surge — † eſt
18 קום [g]רד לקראת אחאב מלך־ישראל אשר — [g] ירד
illuc deſcendit quam † Naboth vinea in ecce .Someron in — ‖ ad
בשמרון הנה בכרם נבות אשר־ירד שם
dixit Sic : dicendo ,eum ad loquêris Et .eam *poſsidendum ad* — vt poſſideat
19 לרשתו׃ ודברת אליו לאמר כה אמר
Loquerísque ? poſſediſti etiam & , occidiſti Nónne : Dominus
יהוה הרצחת וגם־ירשת ודברת — † in
quo † loco In : Dominus dixit Sic : dicendo ,eum ad
אליו לאמר כה אמר יהוה במקום אשר
canes lingent , Naboth ſanguinem canes linxerunt
לקקו הכלבים את־דם נבות [h]ילקו הכלבים — [h] לקק
Achab dixit Et .*su** etiam ,tuum ſanguinem — * tuum.
20 את־דמך גם־אתה׃ ויאמר אחאב
: dixit & ? mi inimice me inueniſti Num : Eliiahu ad
אל־אליהו המצאתני איבי ויאמר
oculis in malum faciendum ad *te vendidiſti* quia , Inueni — traditus es
מצאתי יען התמכרך [i]לעשות הרע בעיני — [i] עשה
auferam & ,malum te *ad adducens* ‖ ego Ecce .Domini — ‖ adduco ſuper
21 יהוה׃ הנני [k]מבי אליך [l]רעה ובערתי — מביא ק
,clauſum & ,*pariete in* ‡ mingentem Achab † ſuccidam & ,*te poſt* ‖
אחריך והכרתי לאחאב משתין בקיר ועצור — [k] בוא [l] רוע
tuam domum dabo Et .Iſrael in derelictum & — ‖ poſteros tuos
22 ועזוב בישראל׃ [m]ונתתי את־ביתך — † de ‡ ad parietem,
Bahaſa domum ſicut & .Nebat filij Iarobham domum ſicut
כבית ירבעם בן־נבט וכבית בעשא — [m] נתן
, irritaſti qua irritationem *ad* † , Achiiah filij — * propter
בן־אחיה אל־הכעס אשר הכעסת
Izebel *ad* ‡ etiam Et .Iſrael feciſti peccare & — ‡ ſuper
23 ותחטא את־ישראל׃ וגם־לאיזבל
comedent Canes : dicendo ,Dominus eſt locutus
דבר יהוה לאמר הכלבים יאכלו את־
Achab *ipſi Mortuum* ‡ .Izebel antemurale intra ,Izebel — ‡ Eũ qui mortuus fuerit
24 איזבל בחל יזרעאל׃ [n]המת לאחאב — [n] מות
comedent agro in *mortuum* ‡ & , canes comedent ciuitate in
בעיר יאכלו הכלבים והמת בשדה יאכלו
qui Achab ſicut fuit non Verè .cæli *volucris* ‡ — ‡ volucres
25 עוף השמים׃ רק לא־היה כאחאב אשר

tradiderit — quia , Domini oculis in malum faciendum ad ſeipſum *vendiderit*
התמכר לעשות הרע בעיני יהוה אשר־
† incitauit — fecit abominationes Et .eius vxor Izebel eum *ſeduxit* †
26 הסתה אתו איזבל אשתו׃ ויתעב
† vt iret — fecerunt quæ omnia iuxta , idola poſt *eundo* ‡ ,valde
[a] הלך — מאד [a]ללכת אחרי הגללים ככל אשר [b]עשו
[b] עשה — filiorum *faciebus* ‡ à Dominus expulit quos , Emorræi
‡ facie — האמרי אשר [c]הוריש יהוה מפני בני
[c] ירש — verba Achab *audire ſecundum* * ,fuit Et .Iſrael
* cùm audiſſet — 27 ישראל׃ ויהי כשמע אחאב את־הדברים
ſuper ſaccum poſuit & , ſua veſtimenta ſcidit & , hæc
[d] שום — האלה ויקרע בגדיו [d]וישם־[e]שק על־
[e] שקק — .ſenſim ambulauit & , ſacco in *iacuit* ‖ & ,ieiunauit & ,ſuã carnem
‖ dormiuit — בשרו ויצום וישכב בשק ויהלך אט׃
: dicendo , Tiſbiten Eliiahu ad Domini verbum fuit Et
28 ויהי דבר־יהוה אל־אליהו התשבי לאמר׃
facie mea? — ? *meis faciebus* à Achab ſe humiliauit quòd vidiſti Num
[f] ראה [g] פנה — 29 [f]הראית כי־נכנע אחאב [g]מלפני
‡ facie mea, — malum inducam non ,*meis faciebus* ‡ è ſe humiliauit quòd eo pro
אביא ק — יען כי־נכנע מפני לא־[h]אבי [i]הרעה
ſuper malum inducam eius filij diebus in : eius diebus in
[h] בוא [i] רוע — בימיו בימי בנו אביא הרעה על־
.eius domum
ביתו׃

CAP. XXII. כב

quieuerunt † exiſtente — , Aram inter bello † non , annis tribus *ſederunt* Et
[k] ישב [l] שנה — 1 [k]וישבו שלש [l]שנים אין מלחמה בין ארם
,tertio anno in fuit Et .Iſrael inter &
2 ובין ישראל׃ ויהי בשנה השלישית
.Iſrael regem ad Iehudah rex Iehoſaphat deſcendit &
[m] ירד — [m]וירד יהושפט מלך־יהודה אל־מלך ישראל׃
noſtis Nónne : ſuos ſeruos ad Iſrael rex Dixitque
3 ויאמר מלך־ישראל אל־עבדיו הידעתם
accipiendo ab *ſilentes* ‖ nos & ? Ghilhad Ramoth *nobis quia*
quòd noſtra fuit — כי־לנו רמת גלעד ואנחנו [n]מחשים [o]מקחת
tacemus — : Iehoſaphat ad Dixitque ? Aram regis manu de eam
[n] חשה — 4 אתה מיד מלך ארם׃ ויאמר אל־יהושפט
dixit & ? Ghilhad Ramoth ‡ prœlium ad mecum *Ibiſne* ‡
[o] לקח — [p]התלך אתי למלחמה רמת גלעד ויאמר
‡ Veniéſne ‡ in — :tu ſic , ego ſicut : Iſrael regem ad Iehoſaphat
[p] ילך — יהושפט אל־מלך ישראל כמוני כמוך
.tui equi ſic ,mei equi ſicut ; tuus populus ſic , meus populus ſicut
כעמי כעמך כסוסי כסוסיך׃
obſecro Quære : Iſrael regem ad Iehoſaphat Dixitque
5 ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא
hac die — rex congregauit Et .Domini verbum *diem ſecundum*
6 כיום את־דבר יהוה׃ ויקבץ מלך־
, viros quadringentos ferme prophetas Iſrael
[q] מאה — ישראל את־הנביאים כארבע [q]מאות איש
† ire debeo in — Ghilhad Ramoth *ſuper ibo* † Num : eos ad dixitque
ויאמר אלהם האלך על־רמת גלעד
‡ quieſcere? — dabit & , Aſcende :dixerunt & *? ceſſabo* ‡ an , prœlium ad
[r] נתן — למלחמה אם־אחדל ויאמרו עלה [r]ויתן
: Iehoſaphat Dixitque .regis manu in Dominus
7 אדני ביד המלך׃ ויאמר יהושפט
‡ eſt ‖ vt — requiramus & ‖ , vltra Domini propheta hîc ‡ non Nunquid
האין פה נביא ליהוה עוד ונדרשה
:Iehoſaphat ad Iſrael rex Dixitque ? eo ab
8 מאותו׃ ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט
‡ eſt — , eo ab Dominum *requirendum ad* * , vnus vir ‡ Adhuc
* vt inquiramus — עוד איש־אחד לדרש את־יהוה מאתו
† ſed ‖ vaticinatur mihi — , bonum *me ſuper prophetizabit* ‖ non quia , eum odi ego & †
ואני שנאתיו כי לא־יתנבא עלי טוב
‡ ſed — Dixítque .Imlah filius Michaiehu ,malum *quinimo* ‡
כי אם־רע מיכיהו בן־ימלה ויאמר
.ita rex dicat Ne : Iehoſaphat
יהושפט אל־יאמר המלך כן׃
:dixit & , vnum eunuchum *ad* Iſrael rex vocauit Et
9 ויקרא מלך ישראל אל־סריס אחד ויאמר
Feſtinare fac — .Imlah filium Michaiehu *Accelera*
מהרה מיכיהו בן־ימלה׃

percussit & ,Chenahanah filius Sidchiiahu accessit Et
a נגש b נכה — 24 ויגש צדקיהו בן־כנענה ויכה את־
† Quando — spiritus transiuit Vbinam † : dixit & : maxillam super || Michaiehu
מיכיהו על־הלחי ויאמר אי־זה עבר רוח־
vt alloqueretur — : Michaiehu dixit Et ? te alloquendum ad ; me à Domini
25 יהוה מאתי לדבר אותך: ויאמר מיכיהו
† videbis * de — cubiculo * ingredieris qua ,illa die in videns † tu Ecce
c בוא — הנך ראה ביום ההוא אשר תבא חדר
et abscondas — :Israel rex Dixitque .te abscondendum ad cubiculum in
26 בחדר להחבה: ויאמר מלך ישראל
principem Amon ad eum fac redire & ,Michaiehu Tolle
d לקח e שוב — d קח את־מיכיהו e והשיבהו אל־אמן שר־
Sic : dices Et .regis filium Ioas ad & ,ciuitatis
27 העיר ואל־יואש בן־המלך: ואמרת כה
‡ in — ;carceris domo ‡ hunc Ponite : rex dicit
f שום — אמר המלך f שימו את־זה בית הכלא
‡ arctum, * arctam donec veniam, — vsque ,angustiæ * aquam & ,angustiæ ‡ panem cū facite comedere &
והאכלהו לחם לחץ ומים לחץ עד
reuertendo Si :Michaiehu Dixitque .pace in me venire
28 באי בשלום: ויאמר מיכיהו אם־שוב
† per — ; me in † Dominus est locutus non ; pace in fueris reuersus
תשוב בשלום לא־דבר יהוה בי
rex ascendit Et .omnes populi Audite : ait &
g עלה ‡ in — 29 ויאמר שמעו עמים כלם: g ויעל מלך־
.Ghilhad Ramoth ‡ Iehudah rex Iehosaphat & ,Israel
ישראל ויהושפט מלך־יהודה רמת גלעד:
Mutabo me. — ,Mutandum : Iehosaphat ad Israel rex Dixitque
30 ויאמר מלך ישראל אל־יהושפט התחפש
ingrediar — .tuis vestibus induere tu & , bellum in ingrediendum &
h בוא — h ובא במלחמה ואתה לבש בגדיך
.bellum in est ingressus & ; Israel rex se mutauit &
ויתחפש מלך ישראל ויבוא במלחמה:
‡ curruum † erant — .sibi † qui currus ‡ principibus præcepit Aram rex Et
i שור — 31 ומלך ארם צוה את־i שרי הרכב אשר־לו
,paruo cum pugnabitis Non : dicendo , duobus & triginta
שלשים ושנים לאמר לא תלחמו את־קטן
‡ vel — .solùm Israel rege cum nisi , magno cum & ‡
ואת־גדול כי אם־את־מלך ישראל לבדו:
cùm vidissent — .Iehosaphat curruum principes videre secundum ,fuit Et
k ראה ‡ est — 32 ויהי k כראות שרי הרכב את־יהושפט
declinauerunt Et .ipse ‡ Israel rex Certè : dixerunt ipsi &
l סור ‡ contra — והמה אמרו אך מלך־ישראל הוא l ויסרו
.Iehosaphat exclamauit Et .pugnandum ad eum super ‡
עליו להלחם ויזעק יהושפט:
|| cùm vidissent * esset — rex * non quòd ,curruum principes videre secundum || fuit Et
33 ויהי כראות שרי הרכב כי לא־מלך
† ab eo ‡ iaculatus est — retendit ‡ vir Et .eum post à † sunt auersi & ,ipse Israel
34 ישראל הוא וישבו מאחריו: ואיש משך
Israel regem percussit & , sua simplicitate in arcu in
m תמם — בקשת m לתמו ויכה את־מלך ישראל
Verte :suo aurigæ Dixitque .loricam inter & coniuncturas inter
בין הדבקים ובין השרין ויאמר לרכבו הפך
‡ castris, — .sum vulneratus quia ,castrametatione ‡ de me educ & ;tuā manū
n יצא — ידך n והוציאני מן־המחנה כי החליתי:
* stabat — erat * rex & .illa die in prœlium ascendit Et
35 ותעלה המלחמה ביום ההוא והמלך היה
|| Aramæos; — ,vespere in est mortuus & ; Aram || contra curru in statutus
o מות — מעמד במרכבה נכח ארם o וימת בערב
‡ in sinu — .currus sinum ad ‡ plagæ sanguis effluebat &
p נכה — ויצק דם־p המכה אל־חיק הרכב:
† præco per castra occumbere sole, — occumbere secundum castrametationem in præconium ‡ transiuit Et
36 ויעבר q הרנה במחנה כבא
.suā terrā ad vir * & ,suā ciuitatē ad Vir ‡ :dicendo ,solem
q רנן ‡ Vnusquisque eat * vnusquisq; in — השמש לאמר איש אל־עירו ואיש אל־ארצו:
sepelierunt & :Someron † venit & ,rex est mortuus Et
37 וימת המלך ויבוא שמרון ויקברו את־
† in ‡ in — super ‡ currum lauit Et .Someron in regem
38 המלך בשמרון: וישטף את־הרכב על
,eius sanguinem canes linxerunt & , Someron piscina
r לקק ‡ arma — ברכת שמרון r וילקו הכלבים את־דמו
.fuerat locutus quod , Domini verbum iuxta ,lauerunt Zonas ‡ &
s זון vel זנה — s והזנות רחצו כדבר יהוה אשר דבר:

.sedentes Iehudah rex Iehosaphat & ;Israel rex Et — sedebant
10 ומלך ישראל ויהושפט מלך־יהודה ישבים
ostium † area in vestibus induti suum solium super vir — vnusquisque † ad
איש על־כסאו מלבשים בגדים בגרן פתח
.eorum facies ad vaticinantes † vates omnes & ;Someron portæ — † vaticinabantur ante eos:
שער שמרון וכל־הנביאים מתנבאים לפניהם:
,ferrea cornua Chenahanah filius Sidchiiah sibi Fecitque
11 a ויעש לו צדקיה בן־כנענה קרני ברזל — a עשה
Aram † .cornupetes his In : Dominus dixit Sic : dixit & — ‡ Aramæos
ויאמר כה־אמר יהוה באלה תנגח את־ארם
,prophetantes ‡ vates omnes Et .eos consumendum ad vsque — donec cōsumas ‡ vaticinabantur
12 עד־b כלותם: וכל־הנביאים נבאים
tradet & ,prosperare * & ,Ghilhad Ramoth ‡ Ascende :dicendo sic — b כלה
כן לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן — ‡ in * prosperabetis.
ierat qui nuncius Et .regis manu in Dominus
13 יהוה ביד המלך: והמלאך אשר־הלך
Ecce : dicendo , eum ad est locutus ,Michaiehu vocandum ad
לקרא מיכיהו דבר אליו לאמר הנה־
.regem ad bonum vno ore prophetarum verba obsecro — annunciant regi
נא דברי הנביאים פה־אחד טוב אל־המלך
loquêris & ,eis ex vnius verbum sicut ,tuum verbum obsecro Sit — loquere
יהי־נא דבריך כדבר אחד מהם ודברת
quia ,Dominus Viuus .Michaiehu Dixitque .bonum — Viuit
14 טוב: ויאמר מיכיהו c חי־יהוה כי — c חיה
.loquar illud ,me ad Dominus dixerit quod
את־אשר יאמר יהוה אלי אתו אדבר:
Michaiehu :eum ad rex Dixitque .regem ad venit Et
15 ויבוא אל־המלך ויאמר המלך אליו מיכיהו
?abstinebimus ‡ an , bellum ad Ghilhad Ramoth ad ibimus † num — † ite debemus in ‡ desistere?
d הנלך אל־רמת גלעד למלחמה אם־נחדל — d ילך
Dominus tradet & ,prosperare ‡ & ,Ascende : eum ad Dixitque — ‡ prosperaberis,
ויאמר אליו עלה והצלח ונתן יהוה
tot ad Vsque : rex eum ad Dixitque .regis manu in
16 ביד המלך: ויאמר אליו המלך עד־כמה
tantum ‡ me ad loquaris non vt , te adiurans ego vices — adiuro ‡ nisi
פעמים אני משביעך אשר לא־תדבר אלי רק־
Vidi :ait Et ? Domini nomine in veritatem
17 e אמת בשם יהוה: ויאמר f ראיתי — e אמן f ראה
oues sicut , montes ad dispersos ‡ Israel vniuersum — ‡ dispersum super
את־כל־ישראל נפצים אל־ההרים כצאן
domini || Non :Dominus Dixitque .pastor eis * non quibus — * erat ||est dominus
אשר אין־להם רעה ויאמר יהוה לא־אדנים
Dixitque .pace in suam domū in vir reuertantur ;istis — reuertatur vnusquisque
18 לאלה ישובו איש־לביתו בשלום: ויאמר
,te ad dixi Nónne :Iehosaphat ad Israel rex
מלך־ישראל אל־יהושפט הלוא אמרתי אליך
?malum quinimo † ,bonum me super vaticinabitur non — quòd non vaticinaretur mihi
לוא־יתנבא עלי טוב כי אם־רע: — ‡ sed
Vidi : Domini verbum audi Idcirco :ait Et
19 ויאמר לכן שמע דבר־יהוה ראיתי את־
exercitum omnem & , suum solium super sedentem Dominum
יהוה ישב על־כסאו וכל־צבא
.eius sinistra à & ,eius dextera à eum super † stantem cælorum ‡ — ‡ cæli † iuxta
השמים עמד עליו g מימינו ומשמאלו: — g ימן * vt
ascendat & * ,Achab decipiet Quis :Dominus Dixitque
20 ויאמר יהוה מי יפתה את־אחאב h ויעל — h עלה
dicens ille || & ,sic in hic dixit Et ?Ghilhad Ramoth in cadat & — || alter dicebat
i ויפל ברמת גלעד ויאמר זה בכה וזה אמר — i נפל
, Domini facies ad † stetit & , spiritus est egressus Et .sic in — † coram Dño,
21 בכה: k ויצא הרוח ויעמד לפני יהוה — k יצא l פנה
:eum ad Dominus Dixitque .eum decipiam Ego : ait &
ויאמר אני אפתנו ויאמר יהוה אליו
ore in mendacij spiritus ero & , Egrediar :ait Et ? quo In — mendax
22 במה: ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפי
.præualebis etiam & , Decipies : dixit & .eius vatum omnium
כל־נביאיו ויאמר תפתה וגם תוכל
Dominus dedit ecce nunc Et .sic fac & , egredere
23 צא ועשה־כן: ועתה הנה נתן יהוה
: istorum tuorum vatum omnium ore in mendacij Spiritum — mendacem
רוח שקר m בפי כל־נביאיך אלה — m פה
.malum te super est locutus Dominus &
ויהוה דבר עליך רעה:

‖ scorti masculi, abstulit ,sui patris Asa diebus in remanserat quod ,prostituti ‖
הַקָּדֵשׁ אֲשֶׁר נִשְׁאַר בִּימֵי אָסָא אָבִיו בִּעֵר
* erat erat præfectus ,Edom in * non rex Et .terra de
48 מִן־הָאָרֶץ׃ וּמֶלֶךְ אֵין בֶּאֱדוֹם נִצָּב
Tharsis naues fecit Iehosaphat .rex
49 מֶלֶךְ׃ יְהוֹשָׁפָט עָשָׂה אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ עשה
sunt contractæ quia :iuit ‡ non & ,auro ‡ Ophir in eundum ad †
ק לָלֶכֶת אוֹפִירָה לַזָּהָב וְלֹא הָלָךְ כִּי־נִשְׁבְּרוּ[g]
† vt irent ‡ pro ‡ iuerunt Achaziahu dixit Tunc .ghaber-Hesion in naues
50 אֳנִיּוֹת בְּעֶצְיוֹן גָּבֶר׃ אָז אָמַר אֲחַזְיָהוּ ילך[g]
cum mei serui Vadant :Iehosaphat ad Achab filius
בֶן־אַחְאָב אֶל־יְהוֹשָׁפָט יֵלְכוּ עֲבָדַי עִם־
Dormiuitque Iacuitque .Iehosaphat noluit & :nauibus in tuis seruis
51 עֲבָדֶיךָ בָּאֳנִיּוֹת וְלֹא אָבָה יְהוֹשָׁפָט׃ וַיִּשְׁכַּב
suis patribus cum est sepultus & ,suis patribus cum Iehosaphat
יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו
eius filius Iehoram regnauit & ,sui patris Dauid ciuitate in
בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם בְּנוֹ
super regnauit Achab filius Achaziahu .eo pro
52 תַּחְתָּיו׃ אֲחַזְיָהוּ בֶן־אַחְאָב מָלַךְ עַל־
Iehosaphat decimo septimo anno in Someron in Israel
יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן בִּשְׁנַת שְׁבַע עֶשְׂרֵה לִיהוֹשָׁפָט
,annis duobus Israel super regnauit & ,Iehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עַל־יִשְׂרָאֵל שְׁנָתָיִם׃
via in ambulauit & ,Domini oculis in malum Fecitque
53 עשה ילך[h] וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה[i] וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ[h]
,Nebat filij Iarobham via in & ,suæ matris via in & ,sui patris
אָבִיו וּבְדֶרֶךְ אִמּוֹ וּבְדֶרֶךְ יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט
Seruiuitque .Israel fecit peccare qui
54 אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיַּעֲבֹד אֶת־
Deum Dominum irritauit & ,ei se incuruauit & , Bahal
הַבַּעַל וַיִּשְׁתַּחֲוֶה לוֹ וַיַּכְעֵס אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
.eius pater fecerat quæ omnia secundum Israel
יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה אָבִיו׃

fecit quæ omnia & ,Achab verborum residuum Et
39 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אַחְאָב וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
quas vrbes omnes & ,ædificauit quam ,dentis domus & eburnea,
וּבֵית הַשֵּׁן אֲשֶׁר בָּנָה וְכָל־הֶעָרִים אֲשֶׁר
verborum libro super ‡ scripta ipsa nonne ,ædificauit ‡ sunt in
בָּנָה הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
cum Achab dormiuit Et ?Israel regum dierum
40 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃[a] וַיִּשְׁכַּב אַחְאָב עִם־ יום[a]
.eo pro eius filius Achaziahu regnauit & ,suis patribus
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ[b] תַּחְתָּיו׃ בנה[b]
anno in Iehudah super regnauit Asa filius Iehosaphat Et
41 וִיהוֹשָׁפָט בֶּן־אָסָא מָלַךְ עַל־יְהוּדָה[c] בִּשְׁנַת שנה[c]
filius Iehosaphat .Israel regis Achab quarto vir
42 אַרְבַּע לְאַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃ יְהוֹשָׁפָט בֶּן־
viginti & ,ipsum regnando in annorum quinque & triginta erat quando regnauit.
שְׁלֹשִׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה בְּמָלְכוֹ וְעֶשְׂרִים
eius matris nomen Et .Ierusalaim in regnauit ,annis quinque &
וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ
via omni in ambulauit Et .Silchi filia Hazubah
43 עֲזוּבָה בַּת־שִׁלְחִי׃[d] וַיֵּלֶךְ[e] בְּכָל־דֶּרֶךְ בנה ילך[d]
† rectum ‡ faciendo ,ea ab declinauit non ,sui patris Asa ‡ quod † est
אָסָא אָבִיו לֹא־סָר[f] מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר סור[f]
,recesserunt non excelsa Veruntamen .Domini oculis in remouerunt
44 בְּעֵינֵי יְהוָה׃ אַךְ הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ
.excelsis in suffientibus & immolantibus ‖ populo adhuc ‖ immolantes & suffiente
עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃
.Israel rege cum Iehosaphat fecit pacem Et
45 וַיַּשְׁלֵם יְהוֹשָׁפָט עִם־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
quod eius robur & ,Iehosaphat verborum residuum Et
46 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹשָׁפָט וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־
super † scripta ipsa nonne ,pugnauit quo & ,fecit † sunt in
עָשָׂה וַאֲשֶׁר נִלְחָם הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
residuum Et ?Iehudah regum dierum verborum libro
47 סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וְיֶתֶר

Finis primi libri Regum.

תם ספר מלכים א

מלכים ב

LIBER II. MELACHIM,

ID EST, REGVM, QVI APVD NOS DICITVR QVARTVS REGVM.

‡ est Deus * vt eatis inquirendum ad euntes vos * , Israel in Deum ‡ non
אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתֶּם הֹלְכִים לִדְרֹשׁ
per Sic idcirco Et ? Hecron Deum zebub-Bahal in
4 בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן׃ וְלָכֵן כֹּה־
† De ‡ super non , illuc ascendisti quem ‡ lecto † :Dominus dicit
נטית[e] אָמַר יְהוָה הַמִּטָּה[e] אֲשֶׁר־עָלִיתָ שָּׁם לֹא־
.Eliiah abiit & :morieris moriendo sed ,eo de descende
תֵרֵד מִמֶּנָּה כִּי מוֹת תָּמוּת וַיֵּלֶךְ אֵלִיָּה׃
‡ Vt quid Quid † :eos ad Dixitque .eum ad nuncij sunt reuersi Et
5 וַיָּשׁוּבוּ הַמַּלְאָכִים אֵלָיו וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם מַה־
ascendit Vir :eum ad Dixeruntque ? estis reuersi hoc
6 שוב[f] זֶה[f] שַׁבְתֶּם׃ וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אִישׁ עָלָה
ad reuertimini , Ite :nos ad dixitque , nostrum occursum in
לִקְרָאתֵנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֵינוּ לְכוּ שׁוּבוּ אֶל־
Sic , eum ad loquemini & , vos misit qui ,regem
הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם וְדִבַּרְתֶּם אֵלָיו כֹּה
† non est Deus † vt tu ‡ Israel in Deum non non ob † An , Dominus dixit
אָמַר יְהוָה הֲמִבְּלִי אֵין־אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל אַתָּה
‡ mittas * per ‡ Hecron Deum zebub-Bahal in * inquirendum ad mittens ‡
שֹׁלֵחַ לִדְרֹשׁ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן

CAPVT I. א

Et
Israel in Moab est præuaricatus Defecit autem Moab ab Israel mortuo
1 וַיִּפְשַׁע מוֹאָב בְּיִשְׂרָאֵל
.Achab mortem post
אַחֲרֵי מוֹת אַחְאָב׃
per Achaziah cecidit Et ‖ de
2 וַיִּפֹּל[a] אֲחַזְיָה בְּעַד נפל[a]
,suum cœnaculum in cancellum † † cancello
הַשְּׂבָכָה בַּעֲלִיָּתוֹ[b] עלה[b]
dixit & , nuncios misitque : ægrotauit & , Someron in ‡ quod ‡ erat
אֲשֶׁר בְּשֹׁמְרוֹן וַיָּחַל[c] וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים וַיֹּאמֶר חלה[c]
, Hecron Deum zebub-Bahal in † inquirite , Ite : eos ad † per
אֲלֵהֶם לְכוּ[d] דִרְשׁוּ בְּבַעַל זְבוּב אֱלֹהֵי עֶקְרוֹן ילך[d]
Domini angelus Et .hac Infirmitate de viuam si
אִם־אֶחְיֶה מֵחֳלִי זֶה׃ וּמַלְאַךְ יְהוָה
3 occursum in ascende , Surge : Tisbiten Eliiah ad est locutus
דִּבֶּר אֶל־אֵלִיָּה הַתִּשְׁבִּי קוּם עֲלֵה לִקְרַאת
non ob An , eos ad loquere & , Someron regis nunciorum
מַלְאֲכֵי מֶלֶךְ־שֹׁמְרוֹן וְדַבֵּר אֲלֵהֶם הֲמִבְּלִי

descendes non ,*illuc* ascendisti quem † lecto ‡ Idcirco ‡ de † super

נטה[a] עלה[b] לכן[a] המטה אשר[b] עלית שם לא[c] תרד

.morieris moriendo sed ,*eo ex* ירד[c]

ממנה כי מות תמות:

,viri *iudicium Quod* :eos ad est Locutúsque — Qualis dispositio est

7 וידבר אליהם מה משפט האיש

vos ad est locutus & :vestrum occursum in ascendit qui

אשר עלה לקראתכם וידבר אליכם

:eum ad Dixerúntque ? istos sermones

8 את הדברים האלה: ויאמרו אליו

,*suis renibus in* *accinctus pelliceo cingulo & ,*crinis habitor* ‡ Vir — ‡ pilosus, renes suos, ‖ est.

איש בעל שער ואזור עור אזור במתניו

.*ipse* ‖ Tisbites Eliiah :ait &

ויאמר אליה התשבי הוא:

quinquagenarium principem eum ad Misitque

9 וישלח אליו[d] שר חמשים — שור[d]

super sedens ‖ ecce & .eum ad ascendit & .eius quinquaginta & — ‖ sedebat in

וחמשיו ויעל אליו והנה ישב על

, Dei Vir :eum ad est locutúsque ,montis *capite* vertice

ראש ההר וידבר אליו איש האלהים

: Eliiahu respondit Et .Descende :est locutus rex

10 המלך דבר רדה: ויענה אליהו

vir si Et :*quinquaginta* † principem ad est locutúsque — † quinquagenarium:

וידבר אל שר החמשים ואם איש

,te consumat & ,*celis* ‡ de ignis descendat ,*ego* † Dei — †sum ‡cælo,

אלהים אני תרד אש מן השמים ותאכל אתך

, cælis è ignis descendit & .tuos quinquaginta &

ואת חמשיך ותרד אש מן השמים

.eius quinquaginta & ,eum consumpsit &

ותאכל אתו ואת חמשיו:

quinquagenarium principem eum ad misitque ,est reuersus Et

11 וישב וישלח אליו שר חמשים — שוב[e]

:eum ad est locutus & respondit & .eius quinquaginta & ,alium

אחר וחמשיו ויען וידבר אליו

.descende *Cito* ‡ :rex dixit sic , Dei Vir — ‡ Festina

איש האלהים כה אמר המלך מהרה רדה:

vir Si :eos ad est locutus & , Eliiah respondit Et

12 ויען[f] אליה וידבר אליהם אם איש — ענה[g]

,cælis de ignis descendat ,*ego* † Dei — † sum,

האלהים אני תרד אש מן השמים

ignis descendit & :tuos quinquaginta & , te *comedat* & consumat

ותאכל אתך ואת חמשיך ותרד אש

& ,eum consumpsit & ,cælis de Dei

אלהים מן השמים ותאכל אתו ואת

principem misit & ,est reuersus Et .eius quinquaginta

13 חמשיו: וישב וישלח שר

,ascendit Et .eius quinquaginta & , tertium quinquagenarium

חמשים שלשים וחמשיו ויעל[g] — סלה[g]

se incuruauit & ,tertius quinquagenarius princeps venit &

ויבא שר החמשים השלישי ויכרע

:eum *ad* est deprecatus & ,Eliiahu *regione è* sua genua super — contra

על ברכיו לנגד אליהו ויתחנן אליו

quæso sit pretiosa Dei Vir :eum ad est locut úsque

וידבר אליו איש האלהים תיקר נא

quin quaginta horum tuorum seruorum anima & ,mea anima

נפשי ונפש עבדיך אלה חמשים

, *calis* è ignis descendit Ecce .tuis oculis in — cælo,

14 בעיניך: הנה ירדה אש מן השמים

,primos quinquagenarios principes duos *comedit &* — consumpsit

ותאכל את שני[h] שרי החמשים הראשנים — שור[h]

mea anima sit pretiosa nunc & : eorum quinquaginta &

ואת חמשיהם ועתה תיקר נפשי

ad Domini angelus est Locutúsque .tuis oculis in

15 בעיניך: וידבר מלאך יהוה אל

,surrexit Et .eius *faciebus à* timeas ne ,eo cum Descende ; Eliiahu — facie

אליהו רד[i] אותו אל תירא[k] מפניו ויקם — ירד[i] ירא[k]

est locutus Et .regem ad eo cum descendítque

16 וירד אותו אל המלך: וידבר

misisti quòd eo Pro : Dominus dixit Sic :eum ad

אליו כה אמר יהוה יען אשר שלחת

: Hecron Deum zebub-Bahal *in* ‡ inquirendum ad nuncios — ‡ per

מלאכים לדרש בבעל זבוב אלהי עקרון

non est Deus — quærendum ad Israel in *Deum non non pro* An

המבלי אין אלהים בישראל לדרש

‡ de * super ,*illuc* ascendisti quem * lecto ‡ Idcirco ? eius verbum per

בדברו לכן[a] המטה אשר עלית שם — נטה[a]

. morieris moriendo sed ,*eo ab* descendes non

לא תרד ממנה כי מות תמות:

fuerat locutus quod , Domini verbum iuxta est mortuus Et

17 וימת[b] כדבר יהוה אשר דבר — מות[b]

secundo anno *in* ,eo pro Iehoram regnauit & :Eliiahu

אליהו וימלך יהורם תחתיו בשנת[c] שתים — שנה[c]

non quia ,Iehudah regis Iehosaphat filij Iehoram

ליהורם בן יהושפט מלך יהודה כי לא

residua — quæ Achaziah verborum *residuum* Et . filius ei fuerat

18 היה לו בן: ויתר דברי אחזיהו אשר

† sunt in — verborum libro *super* † scripta ipsa nónne , fecit

עשה הלוא המה כתובים על ספר דברי

? Israel regum dierum

הימים למלכי ישראל:

CAP. II. ב

cùm ascendere faceret — Elijahu Dominus *faciendo ascendere in* ,fuit Et

1 ויהי[d] בהעלות יהוה את אליהו — היה[d]

de Elisaah & , Eliiahu abiit & , cælos in turbinem per

בסערה השמים וילך[e] אליהו ואלישע מן — ילך[e]

Sede : Elisaah ad Eliiahu Dixítque . Ghilghal

2 הגלגל: ויאמר אליהו אל אלישע שב

.el-Beth ad vsque me misit Dominus quia , hîc obsecro

נא פה כי יהוה שלחני עד בית אל

Viuit — si , tua anima viuit & , Dominus *Viuus* : Elisaah Dixítque

ויאמר אלישע חי[f] יהוה וחי נפשך אם — חיה[f]

. el-Beth descenderunt & . te dereliquero

אעזבך וירדו בית אל:

‡ erant — , el-Beth ‡ qui prophetarum filij sunt egressi Et

3 ויצאו[g] בני הנביאים אשר בית אל — יצא[g]

quòd nosti Num : eum ad dixerunt atque , Elisaah ad

אל אלישע ויאמרו אליו הידעת כי

tollit ‖ à — ? tuo capite *desuper* ‖ tuum dominum *accipiens* Dominus hodie

היום יהוה לקח את אדניך מעל ראשך

. tacete , noui ego Etiam ; Dixítque

ויאמר גם אני ידעתי[h] החשו: — חשה[h]

, hîc obsecro sede Elisaah ; Eliiahu ei Dixítque

4 ויאמר לו אליהו אלישע שב[i] נא פה — ישב[i]

Viuit : dixit & . Ierícho in me misit Dominus quia

כי יהוה שלחני יריחו ויאמר חי

venerunt & . te dimisero si , tua anima viuit & , Dominus

יהוה וחי נפשך אם אעזבך ויבאו[k] — בוא[k]

‡ in ‡ erant — ‡ qui , prophetarum filij accesserunt Et . Ierícho †

5 יריחו: ויגשו[l] בני הנביאים אשר — נגש[l]

nosti Num : eum ad dixerúntque , Elisaah ad Ierícho in

ביריחו אל אלישע ויאמרו אליו הידעת

tollit † à — ? tuo capite *desuper* † tuum dñm *capiens* Dominus hodie quòd

כי היום יהוה לקח את אדניך מעל ראשך

.silete , noui ego Etiam : ait &

ויאמר גם אני ידעתי[m] החשו: — חשה[m]

Dominus quia , hîc obsecro Sede : Eliiahu ei Dixítque

6 ויאמר לו אליהו שב[n] נא פה כי יהוה — ישב[n]

viuit & , Dominus Viuit : ait & , Iarden ad me misit

שלחני הירדנה ויאמר חי יהוה וחי

.ipsi ambo abierunt Et .te dereliquero si , tua anima

נפשך אם אעזבך וילכו שניהם:

, abierunt prophetarum filiis de viri quinquaginta Et

7 וחמשים איש מבני הנביאים הלכו

iuxta steterunt ipsi ambo & ; longè è regione è steterúntque

ויעמדו מנגד מרחוק ושניהם עמדו על

, suum pallium Eliiahu Tulítque . Iarden

8 הירדן: ויקח[o] אליהו את אדרתו — לקח[o]

. huc se diuiserunt & .aquas percussit & ,inuoluit &

ויגלם ויכה[p] את המים ויחצו הנה — נכה[p]

per siccum — .*sicco in* ipsi ambo transierunt & ; illuc &

והנה ויעברו[q] שניהם בחרבה: — שנה[q]

ad dixit Eliiahu & ,*eos transire secundum* ,fuit Et   cùm autem transissent
9 ויהי כעברם ואליהו אמר אל־
tollar antequam ,tibi faciam quid Postula :Elisaah
אלישע שאל מה אעשה־לך בטרם אלקח
duorum os ‡ obsecro sit Et :Elisaah dixit & .*tecum* ‡ à   ‡ te. ‡ mẽsura duarum partiũ de
מעמך ויאמר אלישע ויהי־נא [a]פי־שנים
: *postulando egisti Dure* ‖ ;ait Et .me *ad* * tuo spiritu *in*   * super ‖ Difficilé rem postulasti:
10 ברוחך אלי: ויאמר [b]הקשית לשאול   [a]פה [b]קשה
si & .sic tibi erit ,te à ablatum me videris si
אם־תראה אתי לקח מאתך יהי־לך כן ואם־
.erit non ,non
אין לא־יהיה:
ecce & ,loquendo & ,*eundo euntibus* * ipsis ,fuit Et   * pergentibus pergendo,
11 [c]ויהי המה הלכים הלוך ודבר והנה   [c]היה
ipsos duos inter ‖ diuiserúntque ,ignei equi & ,igneus currus   ‖ vtrumque.
רכב־אש וסוסי אש ויפרדו בין שניהם
.*cælos in* † turbinem per Eliiahu ascendit &   † in cælum.
ויעל אליהו בסערה השמים:
,mi pater ,mi Pater :*clamans* ‡ ipse & ,*videns* † Elisaah Et   † videbat, ‡ clamabat:
12 ואלישע ראה והוא מצעק אבי אבי
.amplius eum vidit non Et .eius equites & ,Israel currus
רכב ישראל ופרשיו ולא [d]ראהו עוד   [d]ראה
.scissiones duas in ea scidit & ,sua vestiméta *in* apprehendit &
ויחזק בבגדיו ויקרעם [e]לשנים קרעים: [e]שנה
eciderat quod ,Eliiahu pallium eleuauit Et
13 [f]וירם את־אדרת אליהו אשר נפלה   [f]רום
.Iarden *labium* * iuxta stetit & ,est reuersus & :eo *desuper* ‡   ‡ ab * ripam
מעליו וישב ויעמד על־[g]שפת הירדן: [g]שפה
ceciderat quod ,Eliiahu pallium ,Tulítque
14 [h]ויקח את־אדרת אליהו אשר־נפלה   [h]לקח
Dominus ‡ Vbi :dixit & ,aquas percussit & ,*ipso desuper*   ab eo. ‡ est
מעליו [i]ויכה את־המים ויאמר איה יהוה   [i]נכה
,aquas percussit Et ?ipse etiam Eliiahu Deus
אלהי אליהו אף־הוא ויכה את־המים
.Elisaah transiuit & :illuc & huc *sunt dimidiata* &   diuiserunt se
[k]ויחצו הנה והנה ויעבר אלישע: [k]חצה
Iericho in † qui ,prophetarum filij eum viderunt Et   † erant
15 [l]ויראהו בני־הנביאים אשר־ביריחו   [l]ראה
super Eliiahu spiritus Requieuit :dixerunt atque ,regione è
מנגד ויאמרו נחה רוח אליהו על־
se incuruauerunt & ,eius occursum in venerunt & :Elisaah
אלישע [m]ויבאו לקראתו [n]וישתחוו־   [m]בוא
obsecro Ecce :eum ad dixerunt Et .terram super ei   [n]שחה
16 לו ארצה: ויאמרו אליו הנה־נא
:*roboris filij* ‖ viri quinquaginta tuis seruis cum *est* *   * sunt ‖ robusti.
יש־את־עבדיך חמשים אנשים בני־חיל
eum tulerit forte ne ,tuum dominum quærant & ,nunc eant
[o]ילכו־נא ויבקשו את־אדניך פן־נשאו   [o]ילך
aut ,*montium* vnum in eum proiecerit & ,Domini spiritus   è montibus,
רוח יהוה וישלכהו באחד ההרים או
.mittatis Ne :dixit & .*vallium* ‡ vnam in   ‡ è vallibus.
באחת הגיאות ויאמר לא תשלחו: הגאיות ק
.Mittite :dixit & .*pudefieri ad vsque eum in institerunt* ‡ Et   ‡ coëgerunt eũ quamdiu tardauit.
17 ויפצרו־בו עד־[p]בש ויאמר שלחו
,diebus tribus quæsierúntque :viros quinquaginta miserunt &
וישלחו חמשים איש ויבקשו שלשה ימים   [p]בוש
ipse & .eum ad sunt reuersi Et .eum inuenerunt non &   [q]שוב
18 ולא מצאהו: [q]וישבו אליו והוא
dixi Nónne :eos ad dixítque .Iericho in *habitans* †   † habitabat
ישב ביריחו ויאמר אלהם הלוא־אמרתי
viri dixerunt Et ?eatis Ne :vos ad
19 אליכם אל־תלכו: ויאמרו אנשי
ciuitatis *situs* ‖ obsecro Ecce :Elisaah ad ciuitatis   ‖ habitatio
העיר אל־אלישע הנה־נא מושב העיר
,malæ aquæ & :*videns* ‡ meus dominus sicut ,*bonus* †   † bona est, ‡ videt,
טוב כאשר אדני ראה והמים רעים
phialam mihi Tollite :dixit Et .*orbans* * terra &   * habitatores orbat.
20 והארץ משכלת: ויאמר קחו־לי צלחית   in ea
.eum ad attulerunt & .sal *ibi* ponite & ,nouam
חדשה [r]ושימו שם מלח ויקחו אליו: [r]שום
proiecit & ,aquarum exitum ad est egressus Et
21 ויצא אל־[s]מוצא המים וישלך־   [s]יצא

Sanaui : Dominus dixit Sic : dixit & , sal illuc
שם מלח ויאמר כה־אמר יהוה רפאתי
,mors vltrà inde erit non .istas aquas
למים האלה לא־יהיה משם עוד מות
diem ad vsque aquæ sunt sanatæ Et .orbans &
22 ומשכלת: [a]וירפו המים עד היום   [a]רפה
.fuerat locutus quod Elisaah verbum iuxta ,hanc
הזה כדבר אלישע אשר דבר:
, viam per ascendente ipso & :el-Beth * inde ascendit Et   * in
23 [b]ויעל משם בית־אל והוא עלה בדרך   [b]עלה
illudebant & ,vrbe ex sunt egressi parui pueri &
ונערים קטנים יצאו מן־העיר ויתקלסו־
.calue ascende ,calue Ascende :ei dixerunt & ,*eum in*   ei,
בו ויאמרו לו עלה קרח עלה קרח:
eis maledixítque ,eos vidit & ,se post respexit Et
24 [c]ויפן אחריו [d]ויראם ויקללם   [c]פנה [d]ראה
vrsæ è *vrsi* duæ sunt egressæ & :Domini nomine in   vrsæ
בשם יהוה ותצאנה [e]שתים [f]דבים מן־   [e]שנה [f]דוב
duos & ,quadraginta eis ex lacerauerunt & ,silua
היער ותבקענה מהם ארבעים ושני
:Carmel montem in inde abiit Et .*natos* †   † pueros,
25 ילדים: [g]וילך משם אל־הר הכרמל   [g]ילך
.Someron * est reuersus inde &   * in
ומשם שב שמרון:

CAP. III. ג

Israel super regnauit Achab filius Iehoram Et
1 ויהורם בן־אחאב מלך על־ישראל
regis Iehosaphat decimo octauo anno *in* Someron in
בשמרון בשנת שמנה עשרה ליהושפט מלך
.annis duodecim regnauítque ;Iehudah
יהודה וימלך שתים־עשרה שנה:
non veruntamen ,Domini oculis in ‡ malum ‡ Fecítque   ‡ quod ‡ est
2 ויעשה [h]הרע בעיני יהוה רק לא   [h]רוע
statuam remouit & .sua mater sicut & ,suus pater sicut
כאביו וכאמו [i]ויסר את־מצבת   [i]סור
.suus pater fecerat quam ,Bahal
הבעל אשר עשה אביו
qui ,Nebat filij Iarobham peccatis *in* Veruntamen
3 רק בחטאות ירבעם בן־נבט אשר־
.eo † ab recessit non :adhæsit ,Israel fecit peccare   † eis.
החטיא את־ישראל דבק לא־סר ממנה:
reddebat & ,*pecuarius erat* ‡ Moab rex Mesaah Et   ‡ habebat greges,
4 ומישע מלך־מואב היה נקד [k]והשיב   [k]שוב
millia centum & agnos millia centum Israel regi
למלך־ישראל מאה־אלף כרים ומאה אלף
,Achab *mori secundum* ‡ ,fuit Et .*lanigeros* † arietes   † cum lana. ‡ cùm mortuus esset
5 אילים צמר: ויהי כמות אחאב   defecit
.Israel regem in Moab rex *est præuaricatus* &
ויפשע מלך־מואב במלך ישראל:
,Someron de illa die in Iehoram rex est egressus Et
6 [l]ויצא המלך יהורם ביום ההוא משמרון   [l]יצא
.Israel vniuersum recensuit &
ויפקד את־כל־ישראל:
;Iehudah regem Iehosaphat ad misit & ,abiit Et
7 וילך וישלח אל־יהושפט מלך־יהודה
ibis ‡ num :me *in est præuaricatus* † Moab Rex :dicendo   † defecit contra ‡ venies
לאמר מלך מואב פשע בי [m]התלך   [m]ילך
,Ascendam :dixit & ?prœlium in Moab *ad* ‖ mecum   ‖ contra
אתי אל־מואב למלחמה ויאמר אעלה
,mei equi sicut ,tuus populus sic meus populus sicut :tu sic ,ego Sicut
כמוני כמוך כעמי כעמך כסוסי
?ascendemus *via Quanam* :dixit Et .tui equi sic   Per quam viam
8 כסוסיך: ויאמר אי־זה הדרך נעלה
rex abiit Et .Edom deserti *Via* ‡ :dixit &   ‡ Per viam
9 ויאמר דרך מדבר אדום: וילך מלך
circuierunt Et .Edom rex & ,Iehudah rex & ,Israel
ישראל ומלך יהודה ומלך אדום ויסבו
,*castrametationi* ‡ aqua erat non & ,diebus septem *via* †   † per viam ‡ castris, nec jumentis
דרך שבעת ימים ולא־היה מים למחנה
.eorum *pedibus in* ‡ quæ ,*iumento* &   ‡ erãt ad pedes
ולבהמה אשר ברגליהם:

vocauit quoniam ; Oha ‡ :Israel rex Dixítque ‡ Ahah

10 ויאמר מלך ישראל אהה כי־קרא

dandum ad * istos reges tres Dominus * vt traderet

יהוה לשלשת המלכים האלה [a]לתת [a]נתן

: Iehosaphat Dixítque .Moab manu in eos

11 ויאמר יהושפט אותם ביד־מואב׃

inquiramus & * ; Domini propheta ‡ hîc non An ‡ est * vt

האין פה נביא ליהוה ונדרשה את־

regis seruis è vnus Respondítque ? eo ab Dominum

יהוה מאותו [b]ויען אחד מעבדי מלך־ [b]ענה

qui , Saphat filius Elisaah † Hîc : dixit & , Israel † est

ישראל ויאמר פה אלישע בן־שפט אשר־

.Eliiahu manus super aquam fundebat

יצק מים על־ידי אליהו׃

? Domini verbum eo cum ‖ Est : Iehosaphat Dixítque ‖ ne secum

12 ויאמר יהושפט יש אותו דבר־יהוה

rex & ,Iehosaphat & ,Israel rex eum ad descenderunt Et

[c]וירדו אליו מלך ישראל ויהושפט ומלך [c]ירד

:Israel regem ad Elisaah Dixitque .Edom

13 אדום׃ ויאמר אלישע אל־מלך ישראל

ad & , tui patris prophetas ad Vade ? tibi & , mihi Quid

מה־לי ולך לך אל־נביאי אביך ואל־

; Nequaquam : Israel rex ei Dixítque .tuæ matris prophetas

נביאי אמך ויאמר לו מלך ישראל אל־

istos reges tres Dominus conuocauit quia

כי־קרא יהוה לשלשת המלכים האלה

.Moab manu in eos dandum ad vt traderet

לתת אותם ביד מואב׃

cuius † ,exercitum Dominus Viuit : Elisaah Dixítque † in

14 ויאמר אלישע [d]חי־יהוה צבאות אשר [d]חיה

regis Iehosaphat facies ‡ nisi quia , eius facies ad ‡ steti ‡ conspectu ‡ faciem

עמדתי [e]לפניו כי לולי פני־יהושפט מלך־ [e]פנה

si & , te ad respexissem si , suscipiens ego * Iehudah * honorarem,

יהודה אני נשא אם־[f]אביט אליך ואם־ [f]נבט

fuit & .modulantem ‖ mihi tollite nunc Et .te vidissem ‖ pulsatorem.

15 [g]אראך׃ ועתה קחו־לי מנגן והיה [g]ראה

.Domini manus ‡ eum super fuit & ,modulantem modulari secundum † † cùm pulsando pulsaret ‡ prophetia

כנגן המנגן [h]ותהי עליו יד־יהוה׃ [h]היה

hunc torrentem Fac : Dominus dixit Sic : ait Et

16 ויאמר כה אמר יהוה עשה הנחל הזה

Non : Dominus dixit sic Nam .fossas , fossas

17 [i]גבים גבים׃ כי־כה אמר יהוה לא־ [i]גוב

ipse torrens & ; pluuiam videbitis neque , ventum videbitis

[k]תראו רוח ולא־תראו גשם והנחל ההוא [k]ראה

,vestræ acquisitiones & .vos bibetis & : aqua implebitur greges vestri,

ימלא מים [l]ושתיתם אתם ומקניכם [l]שתה

.Domini oculis in hoc est leue Et :vestrum iumentum & iumenta vestra.

18 ובהמתכם׃ [m]ונקל זאת בעיני יהוה [m]קלל

.vestra manu in Moab dabítque

ונתן את־מואב בידכם׃

omnem & , munitionis ‖ ciuitatem omnem percutietis Et ‖ munitam;

19 [n]והכיתם כל־עיר מבצר וכל־ [n]נכה

, facietis cadere bonum lignum omne & , electionis † , ciuitatem † electam & omnem arborem bonam

עיר מבחור וכל־עץ טוב [o]תפילו [o]נפל

partem ‡ omnem & ; obturabitis aquarum fontes cunctósque ‡ agrum bonû operietis

וכל־מעיני־מים תסתמו וכל החלקה

.lapidibus in dolore afficietis bonam

הטובה תכאבו באבנים׃

ecce & ; munus ascendere secundum ‡ manè in fuit Et ‡ quando offertur sacrificium

20 [p]ויהי בבקר כעלות המנחה והנה־ [p]היה

terra est repleta & , Edom via è venientes * aquæ * veniebant

מים [q]באים מדרך אדום ותמלא הארץ את־ [q]בוא

ascendissent quòd audierunt Moab vniuersus Et .aquis

21 המים׃ וכל־מואב שמעו כי־עלו

omni ab sunt acciti ‡ & : eos in † pugnandum ad reges † aduersus ‡ congregauerunt se

המלכים להלחם בם ויצעקו מכל

.terminum super steterunt & : supra & , cingulo cingente ‡ ‡ accincto

חגר חגרה ומעלה ויעמדו על־הגבול׃ surrexerunt

.aquas super erat ortus sol & ,manè in manicauerunt Et

22 וישכימו בבקר והשמש זרחה על־המים

.sanguis sicut rubras aquas regione è Moab Viderúntque

[r]ויראו מואב מנגד את־המים אדמים כדם׃ [r]ראה

‡ est. Digladiando gladiati sunt vastati Vastando hic ‡ Sanguis : dixerunt Et

23 ויאמרו דם זה החרב נחרבו

* vnusquisque proximum nunc & .suum socium vir * percusserunt & ,reges

המלכים ויכו איש את־רעהו ועתה

‖ spolia † castra castrametationem † ad Veneruntque .Moab spolium ‖ ad

24 לשלל מואב׃ ויבאו אל־מחנה

percusserunt & , Israel surrexerunt & .Israel

ישראל [a]ויקמו ישראל ויכו את־ [a]קום

‡ Moabitas: ‡ facie * eos, , eam in * percusserunt & .eorum faciebus ‡ à fugerúntque : Moab ‡

מואב [b]וינסו מפניהם [c]ויבו־בה ויכו ק

; destruxerunt vrbes Et .Moab ‖ percutiendo &

25 והכות את־מואב׃ והערים יהרסו

, suum lapidem vir ‡ proiecerunt bonam partem omnem † & [b]נוס [c]נכה

וכל־חלקה טובה ישליכו איש־אבנו

‖ Moabitas. † in omnem agrum optimum ‡ vnusquisque ‡ illum, ,obturauerunt aquarum fontem omnem & , illam ‡ repleuerunt &

ומלאוה וכל־מעין־מים יסתמו

* omnem arborem bonam ‖ dimitterent reliquit ‖ donec , fecerunt cadere bonum lignum omne * &

וכל־עץ־טוב יפילו עד־השאיר

,fundibularij circundederunt & : Chareseth pariete in eius lapides

אבניה בקיר חרשת [d]ויסבו הקלעים [d]סבב

quòd , Moab rex vidit Et .eam percusserunt &

26 ויכוה׃ וירא מלך מואב כי־

sibi septingentos secum tulit & , bellum se à præualeret

חזק ממנו המלחמה [e]ויקח אותו שבע־[f]מאות [e]לקח [f]מאה

‖ vt irrumperet regem ad irrumpendum ad ‖ , gladium euaginantes viros

איש שלף חרב להבקיע אל־מלך

.potuerunt non & , Edom

אדום ולא יכלו׃

‡ tulit ‡ suum qui ,primogenitum eius ‡ filium cepit ‡ Et

27 ויקח את־בנו הבכור אשר־

obtulit illum holocaustum super ascensionem eum fecit ascendere & , eo pro erat regnaturus

ימלך תחתיו ויעלהו עלה על־

ita magna sunt profecti & ; Israel super magnus feruor fuit Et .murum

החמה ויהי־קצף גדול על־ישראל [g]ויסעו [g]נסע

‖ ab .terram in sunt reuersi & ,eo desuper ‖

מעליו [h]וישבו לארץ׃ [h]שוב

CAP. IIII. ד

prophetarum filiorum vxoribus de vna mulier Et

1 ואשה אחת מנשי בני־הנביאים

meus vir tuus Seruus dicendo , Elisaah ad clamauit

צעקה אל־אלישע לאמר עבדך אישי

timebat timens erat tuus seruus quòd , nosti tu & ; est mortuus

[i]מת ואתה ידעת כי עבדך היה ירא [i]מות

vt tollat duos capiendum ad ‖ venit creditor Et .Dominum

את־יהוה והנשה [k]בא לקחת את־[l]שני [k]בוא [l]שנה

.seruos in sibi meos natos

ילדי לו לעבדים׃

indica ? tibi faciam Quid : Elisaah eam ad Dixítque [m]נגד

2 ויאמר אליה אלישע מה אעשה־לך [m]הגידי † est

tuæ ancillæ † Non ; ait Et ? domo in tibi est quid ,mihi לך ק

לי מה־יש־לכי בבית ותאמר אין לשפחתך

† quicquam ‡ vas * iis qui foris sunt : dixit Et .olei lecythus ‡ nisi , domo in omne †

3 כל בבית כי אם־אסוך שמן׃ ויאמר

omnibus ab ,platea * ab vasa tibi pete ,Vade

לכי שאלי־לך [n]כלים מן־החוץ מאת כל־ [n]כלה

‖ pauca petes. ingredieris Et .paucifices ‖ non vacua vasa ,tuis vicinis

4 שכניכי כלים [o]רקים אל־תמעיטי׃ ובאת שכניך ק

super fundes & , tuos filios super & , te super ostium claudes &

וסגרת הדלת בעדך ובעד־בניך ויצקת על [o]ריק

‡ quod plenum fuerit remouere facies. .proficisci facies plenum † & :hæc vasa omnia

כל־הכלים האלה והמלא [p]תסיעי׃ [p]נסע

super & , se super ostium clausit & ,eo ab Iuítque

5 ותלך מאתו ותסגר הדלת בעדה ובעד

‡ adferebant ‡ infundebat. .infundens ‡ ipsa & ,eam ad admouentes ‡ Ipsi .suos filios

בניה הם [q]מגשים אליה והיא [r]מיצקת׃ מוצקת ק

:suum filium ad dixit & ,vasa implere secundum * ,fuit Et

6 ויהי כמלאת הכלים ותאמר אל־בנה [q]נגש [r]יצק

* cùm impleuisset † Adfer mihi ‡ est vltra ‡ Non : eam ad Dixítque .vas adhuc me ad Admoue †

הגישה אלי עוד כלי ויאמר אליה אין עוד

.oleum stetit & : vas

כלי ויעמד השמן׃

, Vade : ait & ,Dei viro indicauit & ,Venitque
7 ותבא ותגד לאיש האלהים ויאמר לכי
tu & .tuum debitum redde & , oleum vende
מכרי את השמן ושלמי את נשיכי[a] ואת
transibat & ,dies fuit Et .residuo in viues tuis filiis cum
8 בניכי תחיי[b] בנותר: ויהי היום ויעבר
, magna mulier ‡ ibi & ,Sunem ad † Elisaah
אלישע אל שונם ושם אשה גדולה
dum ‡ fuit & :panem comedendum ad eum in ‡ vim fecit &
ותחזק בו לאכל לחם ויהי מדי
.panem comedendum ad* ,illuc declinabat ipse transiret
עברו יסר[c] שמה לאכל לחם:
quòd noui nunc Ecce : suum virum ad Dixitque
9 ותאמר אל אישה הנה נא ידעתי כי
:iugiter nos super † transiens ,ipse ‖ sanctus Dei vir
איש אלהים קדוש הוא עבר עלינו תמיד:
ponamúsque , paruum parietis cœnaculum nunc Faciamus
10 נעשה נא עלית[d] קיר קטנה ונשים
.candelabrum & , sellam & , mensam & ,lectum ibi ei
לו שם מטה[e] ושלחן וכסא ומנורה
.illuc declinabit ,nos ad ipsum veniendo in ‡ ,erit Et
והיה בבאו[f] אלינו יסור שמה:
,cœnaculum ad ‡ declinauit & :illuc venit & ,dies Fuitque
11 ויהי היום ויבא שמה[g] ויסר אל העליה[h]
:suum puerum Ghechazi ad Dixitque .ibi requieuit &
וישכב שמה: 12 ויאמר אל גיחזי נערו
stetit & , eam vocauit & .hanc Sunamitem Voca
קרא לשונמית הזאת ויקרא לה ותעמד
Ecce :eam ad nunc Dic : ei Dixitque .eius facies ad
לפניו: 13 ויאמר לו אמר נא אליה הנה
quid ista trepidatione ‡ omni nos ad trepidasti †
חרדת אלינו את כל החרדה הזאת מה
, regem ad tibi loquendum ad est Num ? tibi faciendum ad ‡
לעשות לך היש לדבר לך אל המלך
mei populi medio In :dixit & ? exercitus principem ad vel
או אל שר הצבא ותאמר בתוך עמי
? ei faciendum ad ‡ quid Et :dixit Et .habitans ego
אנכי ישבת: 14 ויאמר ומה לעשות לה
eius vir & ,ei ‡ non filius Equidem : Ghechazi dixit &
ויאמר גיחזי אבל בן אין לה ואישה
, eam vocauit Et .eam Voca :ait Et . † senex
זקן: 15 ויאמר קרא לה ויקרא לה
istud tempus statutum Ad : dixit Et .ostio in stetit &
ותעמד בפתח: 16 ויאמר למועד[k] הזה
Ne : ait Et .filium amplexans tu puerpera tempus secundum
כעת חיה אתי חבקת בן ותאמר אל
.tuam ancillam in ‡ mentiaris ne , Dei vir mi domine
אדני איש האלהים אל תכזב בשפחתך:
tempus statutum ad ,filium peperit & ,mulier concepit Et
17 ותהר[l] האשה ותלד בן למועד
eam ad fuerat locutus quod ,viuens tempus iuxta ipsum
הזה כעת חיה אשר דבר אליה
est egressus & ,dies* fuit Et .natus euasit grandis Et .Elisaah
אלישע: 18 ויגדל הילד ויהי היום ויצא
ad dixit Et .messores ad ,suum patrem ad
אל אביו אל הקצרים: 19 ויאמר אל
ad Dixitque .meum caput , meum Caput : suum patrem
אביו ראשי ראשי ויאמר אל
eum Tulitque .suam matrem ad eum Tolle : puerum
הנער שאהו[a] אל אמו: 20 וישאהו
eius genua super sedit Et .suam matrem ad eum adduxit &
ויביאהו אל אמו וישב[b] על ברכיה
.est mortuus & , meridiem ad vsque
עד הצהרים וימת[c]:
viri lectum super eum fecit accumbere & , ascendit Et
21 ותעל[d] ותשכבהו על מטת איש
.est egressa & ,eum super clausit † & ,Dei
האלהים ותסגר בעדו ותצא[e]:
obsecro Mitte : ait & : suum virum ad Vocauitque
22 ותקרא אל אישה ותאמר שלחה נא
curram & , asinarum ‡ vnam & , pueris è vnum mihi
לי אחד מן הנערים ואחת האתנות וארוצה

Vende creditori tuo.
a נשיך בניך ק
b חיה
† in ‡ erat
‡ ei vt comederet
* vt comederet
c סור
‖ est, † per
d עלה
e נטה
‡ cùm veneris
f בוא
‡ in
g סור h עלה
ante eum.
† sollicita fuisti pro nobis
‡ sollicitudine
‡ vis vt faciam
i עשה
habito.
‡ est
‡ est
† est.
† senex
In tempore isto viuente te amplexaberis
k עת
את ק
‡ ancillæ tuæ.
l הרה ילד
vitæ
creuit puer.
* in die qua
a נשא
b ישב ברך
c מות
d עלה נטה
† ostium
e יצא
‡ asinarum

; dixit Et .reuertar & ,Dei virum ad vsque
עד איש האלהים ואשובה: ויאמר 23
nec ,mensis ‖ non Hodie ? eum ad vadens tu* Cur
מדוע את הלכתי אליו היום לא חדש ולא
.Pax ; dixit & .sabbathum
שבת ותאמר שלום:
,Duc ipsum puerum ad dixitque , asinam strauit Et
ותחבש האתון ותאמר אל נערה נהג 24
.tibi dixero nisi , equitando me moreris ne , vade &
ולך אל תעצר לי לרכב כי אם אמרתי לך:
montem ad ‡ Dei virum ad venit & ,iuit Et
ותלך[a] ותבא[b] אל איש האלהים אל הר 25
illam Dei virum videre secundum , fuit Et .Carmel
הכרמל ויהי כראות[c] איש האלהים אותה
Ecce : suum puerum Ghechazi ad dixit & , contra è
מנגד ויאמר אל גיחזי נערו הנה
,eius occursum in obsecro curre Nunc .illa Sunamitis
השונמית הלז: עתה רוץ נא לקראתה 26
? tuo viro pax ‡ Num ? tibi pax ‡ Num : ei dic &
ואמר לה השלום לך השלום לאישך
.Pax :dixit & ? nato* pax ‡ Num
השלום לילד ותאמר שלום:
,montem ad ‖ Dei virum ad venit Et
ותבא אל איש האלהים אל ההר 27
.eã expellendum ad Ghechazi accessit Et .eius pedes in apprehendit &
ותחזק ברגליו ויגש[d] גיחזי להדפה
eius anima quia ,eam Dimitte : Dei vir Dixitque
ויאמר איש האלהים הרפה לה כי נפשה
indicauit non & , me à celauit Dominus & , ei † amara
מרה לה ויהוה העלים ממני ולא הגיד[e]
? meo domino à filium petiui Nunquid : ait Et .mihi
לי: ותאמר השאלתי בן מאת אדני 28
? me reddas securam Ne ,dixi non Nunquid
הלא אמרתי לא תשלה אתי:
tolle & , tuos lumbos Accinge : Ghechazi ad Dixitque
ויאמר לגיחזי חגר מתניך וקח[f] 29
,virum ‡ inueneris Si .vade & , tua manu in meum scipionem ‡
משענתי בידך ולך כי תמצא איש
:ei respondebis non ,vir tibi benedixerit cum & :ei benedixeris ‖ non
לא תברכנו וכי יברכך איש לא תעננו[g]
.pueri facies ‡ super meum scipionem † pones &
ושמת[h] משענתי על פני הנער:
,tua anima viuit & ,Dominus Viuit : pueri mater dixit Et
ותאמר אם הנער חי יהוה וחי נפשך 30
.eam post iuit & ,surrexit Et .te dimisero si
אם אעזבך ויקם[k] וילך אחריה:
scipionem ‡ posuit & ,eorum facies ad ‡ transiuit Ghechazi Et
וגחזי עבר לפניהם וישם את המשענת 31
.attentio ‡ nec , vox ‡ non & ,pueri facies* super
על פני הנער ואין קול ואין קשב
Non :dicendo , ei nunciauit & , eius occursum in est reuersus Et
וישב[l] לקראתו ויגד לו לאמר לא
,domum in Elisaah est ingressus Et .puer est expergefactus
הקיץ הנער: ויבא אלישע הביתה 32
.eius lectum super iacebat mortuus puer ecce &
והנה הנער מת משכב על מטתו[m]:
; ipsos ambos* super ostium clausit & ,est ingressus Et
ויבא ויסגר הדלת בעד שניהם[n] 33
super incubuit & ,ascendit Et .Dominum ad orauitque
ויתפלל אל יהוה: ויעל[o] וישכב על 34
super suos oculos & ,eius super suum os posuitque : puerum
הילד וישם[p] פיו על פיו ועיניו על
se prostrauit † & , eius volas ‖ super suas volas ‖ & ,eius oculos
עיניו וכפיו[q] על כפו ויגהר
,est reuersus Et .infantis ‡ caro est calefacta & :eum super
עליו ויחם[r] בשר הילד: וישב[s] 35
,ascendit & ,illuc semel & ,huc semel domo in ‡ deambulauit &
וילך[t] בבית אחת הנה ואחת הנה ויעל
septem ad vsque puer sternutauit Et .eum super se prostrauit* &
ויגהר עליו ויזורר הנער עד שבע
.suos oculos puer aperuit & : vices
פעמים ויפקח הנער את עיניו:

* vadis
‖ sunt Calendæ,
a את הלכת ק
† in
b ילך בוא
cùm vidisset vir
c ראה
‡ est
‡ est * puero?
‖ in
vt expelleret
d נגש
† est
e נגד
errare facias
f לקח
‡ baculum
‡ quemquam,
‖ salutes eum: & si salutauerit te quispiam,
g ענה
† baculum
‡ faciem
h שום חיה
k קום
‡ ante eos,
‡ baculum
* faciem ‡ erat
l שוב
surrexit
m נטה
* vtrumque;
n שנה
o עלה
p שום
‖ manus
† incuruauit
q כפף
‡ pueri
r חמם s שוב
‡ per domum
t ילך עלה
incuruauit

Sunamiten ad Voca :dixit & ,Ghechazi ad Vocauitque
36 ויקרא אל־גיחזי ויאמר קרא אל־השנמית
Tolle :ait & .eum ad venitque :eam vocauit & .hanc
[a]בוא [b]נשא הזאת ויקראה [a]ותבא אליו ויאמר [b]שאי
, eius pedes super cecidit & , venit Et .tuum filium prostrauit se ad
37 [c]נפל בנך: ותבא [c]ותפל על־רגליו
.est egressa & ; suum filium tulitque ;terrâ super se incuruauit &
[d]שחה [e]יצא [d]ותשתחו ארצה ותשא את־בנה [e]ותצא:
‡ erat
,terra in ‡ fames & .Ghilghal in est reuersus Elisaah Et
38 ואלישע שב הגלגלה והרעב בארץ
: suo puero Dixitque .eius facies ad habitantes prophetarum filij & — habitabant coram eo.
ובני הנביאים ישבים לפניו ויאמר לנערו
filiis pulmentum coque & , grandem ollam Dispone
שפת הסיר הגדולה ובשל נזיד לבני
,agrum in vnus est egressus Et .prophetarum
39 הנביאים: ויצא אחד אל־השדה
ea ex collegitque ,agrestem vitem inuenit & ,erucas colligendum ad — vt colligeret olera,
[f]אור
ללקט [f]ארת וימצא גפן שדה וילקט ממנו
,venit & : suum vestimentum plenum , agrestes colocyntidas
פקעת שדה מלא בגדו ויבא
. cognouerant non etenim : pulmenti ollam in concidit &
ויפלח אל־סיר הנזיד כי־לא ידעו:
eos comedere secundum ‖ ,fuit Et .comedendum ad viris fuderunt Et — vt comederent ‖ edentibus illis
40 ויצקו לאנשים לאכול ויהי כאכלם
olla in Mors : dixeruntque ,clamauerunt illi & , pulmento de
מהנזיד והמה צעקו ויאמרו מות בסיר
.comedere potuerunt non & :Dei vir
איש האלהים ולא יכלו לאכל:
: dixit & ,ollam in proiecit Et .farinam tollite Et :dixit Et
41 ויאמר וקחו־קמח וישלך אל־הסיר ויאמר
.olla in malum verbum ‡ fuit non & : comedent ‡ & :populo Funde — ‡ comederunt ‡ quicquā mali
[g]צק לעם ויאכלו ולא היה דבר רע בסיר: — [g]יצק
vitum ad detulit & , Salisah Bahal de venit vir Et — [h]בוא
42 ואיש בא מבעל שלשה [h]ויבא לאיש
,hordeaceos panes viginti primitiarum panem Dei — panes
האלהים לחם בכורים עשרים־לחם שערים
,populo Da :dixit & :sua tunica in viridem spicam plenam & — spicas plenas virides in veste sua,
וכרמל בצקלנו ויאמר [i]תן לעם — [i]נתן
hoc dabo Quid † : eius minister dixit Et .comedent & — † Quomodo ‡coram centum viris?
43 ויאכלו: ויאמר משרתו מה אתן זה
.comedent & ,populo Da : dixit & ? virorum centum facies ad ‡
לפני מאה איש ויאמר תן לעם ויאכלו
.superesse & ,Comedere ‡ :Dominus dixit sic quoniam — ‡ Comedent, & supererit.
כי כה אמר יהוה אכול והותר:
fecerunt reliquum ‖ & ,comederunt Et .eorum facies ad * dedit Et — * coram eis. ‖ superfuerunt
44 ויתן לפניהם ויאכלו [k]ויותרו — [k]יתר
.Domini verbum iuxta
כדבר יהוה:

CAP. V. ה

vir erat Aram regis militiæ princeps Nahaman Et — [l]שור
1 ונעמן [l]שר־צבא מלך־ארם היה איש
dedit illo in ‡ quia ,faciebus acceptus & ,sui domini facies ad † magnus — † corā domino suo, & honorata persona: ‡ per illum
גדול לפני אדניו ונשא [m]פנים כי־בו נתן־
robore potens erat vir Et .Aram salutem Dominus — [m]פנה
יהוה תשועה לארם והאיש היה גבור חיל
duxerant captiuā & agmina fuerant egressa ‖ Aram * Et .leprosus ‡ — ‡ sed * de ‖ egressi fuerāt exercitus,
2 מצרע: וארם יצאו גדודים [n]וישבו — [n]שבה
vxoris facies ad † erat & :paruam puellam Israel terra è — † ante vxorem
מארץ ישראל נערה קטנה ותהי [o]לפני [p]אשת — [o]פנה [p]איש
meus dominus Vtinam :suam heram ‡ ad Dixitque .Nahaman — ‡ dominam
3 נעמן: ותאמר אל־גברתה אחלי אדני
eum collegisset ‖ tunc , Someron in * qui , prophetæ facies ad ‡ — ‡ esset coram propheta, * est ‖ curasset
לפני הנביא אשר בשמרון אז יאסף אתו
: dicendo ,suo domino nunciauit & , venit Et .sua lepra à — [q]בוא [r]נגד
4 מצרעתו: [q]ויבא [r]ויגד לאדניו לאמר
terra è ‡ quæ ,puella est locuta hoc sicut & hoc Sicut † — † Sic & sic ‡ est
כזאת וכזאת דברה הנערה אשר מארץ
,ingredere , Vade :Aram rex Dixitque .Israel
5 ישראל: ויאמר מלך־ארם לך בא
tulit & , abiit & .Israel regem ad libellum ‡ mittam & ‡ literas
[s]ילך [t]לקח ואשלחה ספר אל־מלך ישראל [s]וילך [t]ויקח

millia sex & ‡ argenti talenta decem sua manu in
בידו עשר ככרי־כסף וששת אלפים
epistolam detulit Et .vestimenta mutatoria decem & ,aureos — literas
זהב ועשר חליפות בגדים: ויבא הספר 6
libellum venire secundum nunc Et :dicendo , Israel regem ad — cùm venerit epistola hæc
אל־מלך ישראל לאמר ועתה כבוא הספר
,meū seruum Nahaman te ad misi ecce , te ad hunc
הזה אליך הנה שלחתי אליך את־נעמן עבדי
regem legere secundum † ,fuit Et .sua lepra à eum recolliges ‖ & — ‖ curabis † cùm legisset rex
ואספתו מצרעתו: ויהי כקרא מלך־ 7
:ait & , sua vestimenta scidit & ,epistolam Israel
ישראל את־הספר ויקרע בגדיו ויאמר
quia :viuificandum ad & , mortificandum ad ;ego ‡ Deus Num — ‡ sum, vt mortificem, & viuificem:
האלהים אני [a]להמית [b]ולהחיות כי־ — [a]מות [b]חיה
? sua lepra à virum recolligendum ad * ,me ad mittens ‖ iste
זה שלח אלי לאסף איש מצרעתו
occasionem quærens ‖ quòd videte & , nunc scitote enimuero — ‡ mittit * vt curem ‖ quærat
כי אך־[c]דעו־נא [d]וראו כי־מתאנה — [c]ידע [d]ראה
virum Elisaah audire secundum ‡ ,fuit Et .mihi iste † — † contra me. ‡ cùm audisset Elisaah vir
הוא לי: ויהי כשמע אלישע איש־ 8
;sua vestimenta Israel rex scidisset quòd ,Dei
האלהים כי־קרע מלך־ישראל את־בגדיו
? tua vestimenta scidisti quid Vt : dicendo ,regem ad misit &
וישלח אל־המלך לאמר למה קרעת בגדיך
.Israel in propheta est quòd sciat & , me ad nunc veniat
יבא־נא אלי וידע כי יש נביא בישראל:
stetit & , suo curru in & ,suis equis * in Nahaman Venitque — * equo suo,
[e]ויבא נעמן בסוסו וברכבו ויעמד 9 — [e]בוא
Elisaah eum ad Misitque .Elisaah domus ostium † — † ad
פתח־הבית לאלישע: וישלח אליו אלישע 10
vicibus septem te lauabis & ,Vade : dicendo ,nuncium — Laua
מלאך לאמר הלוך ורחצת שבע־פעמים
.mundabitur & , tibi tua caro reuertetur & ,Iarden in
בירדן וישב בשרך לך וטהר:
Ecce : dicebat & , abibat & , Nahaman ira efferbuit Et — iratus
ויקצף נעמן [f]וילך ויאמר הנה 11 — [f]ילך
inuocabit & ,stabit & ,egrediendo Egredietur ; me apud dixi — cogitaui in
אמרתי אלי יצא יצוא ועמד וקרא
ad suam manum agitabit * & , sui Dei Domini nomine in ‡ — ‡ nomen * eleuabit
בשם־יהוה אלהיו [g]והניף ידו אל־ — [g]נוף
.leprosum recolliget ‖ & ,locum — ‖ mundabit
המקום ואסף המצרע:
Dammesec fluuij Parpar & ,Abanah bonus † Nónne — † meliores sunt
הלא טוב אבנה ופרפר נהרות דמשק 12 — אמנה ק
; eis in me lauabo non an ? Israel aquis omnibus præ
מכל [h]מימי ישראל הלא־ארחץ בהם — [h]ים
.ira in ‡ ibat & , se vertit & ? me mundabo & — ‡ cum
וטהרתי [i]ויפן וילך בחמה: — [i]פנה
:dixerunt & ,eum ad sunt locuti & , eius serui accesserunt Et
[k]ויגשו עבדיו וידברו אליו ויאמרו 13 — [k]נגש
‖ si rem grandē nónne , te ad fuisset locutus vates magnum verbum ‖ ,mi Pater
אבי דבר גדול הנביא דבר אליך הלוא
? esto ‡ mundus & ,te Laua ,te ad dixerit quia etiam † & ?fecisses — † quantò magis cùm ‡ eris?
תעשה ואף כי־אמר אליך רחץ וטהר:
,vicibus septem Iarden in se immersit ‡ & ,descendit Et — ‡ abluit
[l]וירד ויטבל בירדן שבע פעמים 14 — [l]ירד
caro sicut eius caro est reuersa & : Dei viri verbum iuxta
כדבר איש האלהים וישב בשרו כבשר
vitum ad est reuersus Et .est mundatus & , parui pueri
נער קטן ויטהר: [m]וישב אל־איש 15 — [m]שוב
stetitque ,venit & ,eius turma omnis & ipse ,Dei
האלהים הוא וכל־מחנהו ויבא ויעמד
Deus † non quòd ,noui nunc Ecce :dixit & ,eius facies ad ‖ — ‖ ante eum, † est
לפניו ויאמר הנה־נא ידעתי כי אין אלהים
nunc ‡ tolle nunc & : Israel in nisi , terra omni in — ‡ obsecro
בכל־הארץ כי אם־בישראל ועתה [n]קח־נא — [n]לקח
Viuit : dixit Et .tuo seruo à benedictionem
ברכה מאת עבדך: ויאמר [o]חי־ 16 — [o]חיה
in conspectu, instabat * & :accepero si ,eius facies ad ‡ steti cuius , Dominus — ‡ in conspectu, * cogebat eum, * vt tolleret
יהוה אשר־עמדתי לפניו אם־אקח ויפצר־
.renuit & ,capiendum ad eum in
בו לקחת וימאן:

onus tuo seruo nunc dabitur non Et :Nahamah Dixitque
17 ויאמר נעמן ולא [a] יתן־נא לעבדך [b] משא
tuus seruus vltrà faciet non quia ? terræ mulorum paris
צמד־פרדים אדמה כי לוא־יעשה עוד עבדך
.Domino nisi alienis diis sacrificiũ & ,ascensionem
עלה וזבח לאלהים אחרים כי אם־ליהוה:
intrando in * tuo seruo Dominus parcat hoc verbo In ‡
18 לדבר הזה יסלח יהוה לעבדך בבוא
ipse & ,ibi se incuruandum ad ‖ Rimmon domum meum dominũ
אדני בית־רמון [c] להשתחות שמה והוא
Rimmon domo me incuruauero † & ,meã manũ super fuerit innixus
נשען על־ידי והשתחויתי בית רמון
Dominus quæso ignoscat ,Rimmon domo ‡ ,mea incuruatione ‡ in
בהשתחויתי בית רמן יסלח־נא־יהוה
.pace in Vade :ei Dixitque .hoc verbo * in tuo seruo
19 לעבדך בדבר הזה: ויאמר לו [d] לך לשלום
Ghechazi dixit Et .terræ militare quasi eo ab abiit &
20 וילך מאתו כברת ארץ: ויאמר גיחזי
meus dñs prohibuit Ecce :Dei viri Elisaah puer
נער אלישע איש־האלהים הנה חשך אדני
eius manu de accipiendo ab ‖ ,hunc Aramæum Nahaman
את נעמן הארמי הזה [e] מקחת מידו את
,eum post cucurrero quin † , Dominus viuit :attulit quæ
אשר־הביא חי־יהוה כי־אם־[g] רצתי אחריו
post Ghechazi est secutus Et .aliquid eo ab accepero &
21 ולקחתי מאתו מאומה: וירדף גיחזי אחרי
desuper cecidit & ,se post currentem Nahaman viditque ;Nahaman
נעמן ויראה נעמן רץ אחריו [h] ויפל מעל
, dixit Et ?pax ‡ Nunquid :dixit & , eius occursum in curru
22 המרכבה לקראתו ויאמר השלום: ויאמר
hoc nunc ‡ Ecce :dicendo , me misit meus dominus :Pax
שלום אדני שלחני לאמר הנה עתה זה
filiis de Ephraim monte de pueri duo me ad venerunt
באו אלי [i] שני־נערים מהר אפרים מבני
duo & , argenti talentum eis nunc ‖ da :prophetarum
הנביאים [k] תנה־נא להם ככר־כסף ושתי
,Velis † ,Nahaman Dixitque .vestimenta mutatoria
23 חליפות בגדים: ויאמר נעמן הואל
talenta duo ligauit & :eum in rupit ‡ & :duo talenta ,accipe ‡
קח ככרים ויפרץ־בו [l] ויצר ככרים
,vestimenta mutatoria duo & , marsupiis * duobus in argenti
כסף בשני חרטים ושתי חלפות בגדים
.eius facies ad † portauerunt & ,suos pueros duos ad dedit ‖ &
ויתן אל־שני נעריו [m] וישאו לפניו:
,eorum manu de tulit & , editum locum ‡ ad venit Et
24 ויבא אל־העפל [n] ויקח מידם
.abierunt & ,viros dimisit & :domo in commendauit † &
ויפקד בבית וישלח את־האנשים וילכו:
dixitque :suum dominum ad ‡ stetit & , est ingressus ipse Et
25 והוא־בא ויעמד אל־אדניו ויאמר
tuus seruus iuit Non :dixit & ? Ghechazi Vnde : Elisaah eum ad
אליו אלישע מאן גיחזי ויאמר לא־הלך עבדך
, abiit † meum cor Non ‖ :eum ad Dixitque .illuc & ,huc
26 אנה ואנה: ויאמר אליו לא־לבי הלך
? tui occursum in suo curru desuper ‡ vir se vertit cùm
כאשר הפך־איש מעל מרכבתו לקראתך
? vestes accipiendum ad & ,pecuniam accipiendum ad tempus ‡ an
העת לקחת את־הכסף ולקחת בגדים
? ancillas & ,seruos & ,bouem † & ,pecus ‖ & ,vineas & ,olíueta * &
וזיתים וכרמים וצאן ובקר ועבדים ושפחות:
tuo semine in & ,te in ‡ adhærebit Nahaman lepra Et
27 וצרעת נעמן תדבק־בך ובזרעך
.nix sicut leprosus eius faciebus ‡ à est egressus & .seculum in
לעולם ויצא מלפניו מצרע כשלג:

CAP. VI.

Ecce : Elisaah ad prophetarum filij dixerunt Et
1 ויאמרו [o] בני־הנביאים אל־אלישע הנה־
tuas facies ad ibi habitantes ‡ nos quo † locus nunc
נא המקום אשר אנחנו ישבים שם לפניך
,Iarden ad vsque nunc Ibimus .nobis à ‡ angustus
2 צר ממנו: [p] נלכה־נא עד־הירדן

[a] נתן [b] נשא de terra?
holocaustum,
‡ Pro re hac
* quando ingredietur dominus meus rex in
‖ vt adoret
[c] שחה
† adorauero in
‡ adoratione
‡ in
נא כתיב
ולא קרי
* hac re.
[d] ילך
‖ vt non acciperet
[e] לקח
† nisi
[f] חיה [g] רוץ
desiliit de
[h] נפל
‡ est
‡ tempore
[i] שנה
‖ obsecro
[k] נתן
† Complace,
‡ & tolle
‡ coegit
[l] צרר
* sacculis,
‖ posuit super
† ante eum,
[m] נשא
‡ munitionem
[n] לקח
† reposuit
† ante
מאין
ק
‖ Nónne
† iuit tecum,
‡ de
‡ an non noui tempus, quo ibas ad
* vt emeres
‖ pecudes,
† boues,
‡ tibi, & semini tuo
‡ facie
[o] בנה
† in
‡ habitamus coram te
‡ est
[p] ילך

nobis faciemus & , vnum tignum vir ‖ inde capiemus * &
ונקחה משם איש קורה אחת ונעשה־לנו
Dixitque .Ite :dixit & .ibi habitandum ad † locum ibi
3 שם מקום [a] לשבת שם ויאמר לכו: ויאמר
Ego :dixit & .tuis seruis cum ito & , nunc Velis ‡ :vnus
האחד [b] הואל נא ולך את־עבדיך ויאמר אני
, Iarden ad venerunt & : eis cum abiit Et .veniam
4 אלך: וילך אתם ויבאו הירדנה
faciente cadere vno ,fuit Et .ligna cædebant &
5 ויגזרו העצים: ויהי האחד [c] מפיל
,clamauit & :aquas ‡ in cecidit ferrum & ,trabem
הקורה ואת־הברזל נפל אל־המים ויצעק
Dixitque .petitum * ipsum & ,mi domine Ahah :dixit &
6 ויאמר אהה אדני והוא שאול: ויאמר
:locum ei ostendit & ? cecidit Vbi :Dei vir
איש־האלהים אנה נפל [d] ויראהו את־המקום
.ferrum fecit supernatare & , illuc proiecit & ,lignum præciditq;
ויקצב־עץ וישלך שמה [e] ויצף הברזל:
.illud tulit & ,suam manũ extendit & .tibi Leua * : dixit Et
7 ויאמר [f] הרם לך וישלח ידו [g] ויקחהו:
est consiliatus & :Israel cum pugnans erat ‖ Aram rex Et
8 ומלך ארם היה נלחם בישראל ויועץ
incelebri abscondito ‡ loco In :dicendo , suos seruos ad †
אל־עבדיו לאמר אל־מקום [h] פלני אלמני
regem ad Dei vir misit Et .mea castrametatio
9 [i] תחנתי: וישלח איש האלהים אל־מלך
: illum locum ad transeundo à te Obserua ‡ :dicendo , Israel
ישראל לאמר השמר מעבר המקום הזה
Israel rex misit Et descendentes Aram * illuc quia
10 כי־שם ארם נחתים: וישלח מלך ישראל
Dei vir ei dixerat quem locum ad
אל־המקום אשר אמר־לו איש־האלהים
neque , semel non , ibi se obseruauit & , eum monuerat &
והזהירה ונשמר־שם לא־אחת ולא
super ‡ Aram regis cor est conturbatum Et ,secundò
11 [k] שתים: ויסער לב מלך־ארם על־
:eos ad ait & , suos seruos ad clamauit ‖ & ,hoc verbo
הדבר הזה ויקרא אל־עבדיו ויאמר אליהם
? Israel regem ad ‡ nobis qui ex quis mihi indicabitis Nónne †
הלוא [l] תגידו לי מי משלנו אל־מלך ישראל:
, rex mi domine Non : eius seruis è vnus Dixitque
12 ויאמר אחד מעבדיו לוא אדני המלך
regi indicat , Israel in † qui , propheta Elisaah sed
כי־אלישע הנביא אשר בישראל יגיד למלך
penetrali in loqueris quæ verba Israel
ישראל את־הדברים אשר תדבר בחדר
; ipse ‖ vbi videte & , Ite : Dixitque .tui cubiculi
13 משכבך: ויאמר [m] לכו וראו איכה הוא
† Ecce :dicendo , ei est Nunciatúmque ,eum tollam & ,mittam &
ואשלח ואקחהו ויגד־לו לאמר הנה
,currum & , equos illuc Misitque .Dothan in
14 בדתן: וישלח שמה סוסים ורכב
super circundederunt & ,nocte venerunt & :grauem exercitum &
וחיל כבד ויבאו לילה [n] ויקפו על־
Dei viri minister manicauit Et .ciuitatem
15 העיר: וישכם משרת איש האלהים
circundans exercitus ecce & : est egressus & ,surgendum ad
לקום [o] ויצא והנה־חיל סובב את־
Ahah : eum ad eius puer dixitque .currus & ,equus & ,ciuitatem
העיר וסוס ורכב ויאמר נערו אליו אהה
,timeas Ne : dixit Et ? faciemus quomodo , mi domine
16 אדני איכה נעשה: ויאמר אל־[p] תירא
.eis cum qui quàm ,nobiscum qui multi quia
כי [q] רבים אשר אתנו מאשר אותם:
nunc * aperi Domine :ait & , Elisaah orauit Et
17 ויתפלל אלישע ויאמר יהוה פקח־נא את־
, pueri oculos Dominus aperuit & :videat & ,eius oculos
עיניו ויראה ויפקח יהוה את־עיני הנער
ignis * currus & , equis plenus mons ecce & ,vidit &
וירא והנה ההר מלא סוסים ורכב אש
orauítque : eum ad descenderunt Et .Elisaah circuitus
18 סביבת אלישע: [r] וירדו אליו ויתפלל

* tollemus
‖ vnuquisque
† in quo habitemus.
[a] ישב
‡ Cõplace obsecro,& veni
[b] יאל
[c] נפל
‡ aquam,
* erat commodatum.
[d] ראה
[e] צוף
* Tolle.
[f] רום [g] לקח
‖ pugnabat
‡ cũ seruis suis,
‡ tali & tali erit mansio
[h] פלא
[i] חנה
‡ Caue ne trãseas
* Aramæi descendunt.
והזהירו
ק
‡ propter
[k] שנה
‖ vocauit
† Vt quid non indicatis
‡ est regis
[l] נגד
‡ est
† sit
[m] הלך
† est
currus.
[n] יקף
surrexit manè
vt surgeret
[o] יצא
equi.
[p] ירא
plures sunt
[q] רבב
* obsecro
* igneus
in circuitu
[r] ירד

gentem nunc † Percute : ait & , Dominum ad Elisaah — † obsecro
אֱלִישָׁע אֶל־יְהוָה וַיֹּאמַר הַךְ־נָא אֶת־הַגּוֹי
verbum iuxta cæcitatibus in eos percussit & .cæcitatibus in istam
[a] נכה — הַזֶּה בַּסַּנְוֵרִים [a] וַיַּכֵּם בַּסַּנְוֵרִים כִּדְבַר
hæc ‡ Non : Elisaah eos ad Dixitque .Elisaah — ‡ est
19 אֱלִישָׁע׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֱלִישָׁע לֹא־זֶה
deducam & ,me post venite : ciuitas ‡ hæc nec ,via — ‡ est
הַדֶּרֶךְ וְלֹא־זֹה הָעִיר לְכוּ אַחֲרַי וְאוֹלִיכָה
eos duxit & .quæritis quem virum ad vos
[b] הלך — אֶתְכֶם אֶל־הָאִישׁ אֲשֶׁר תְּבַקֵּשׁוּן [b] וַיֹּלֶךְ אוֹתָם
dixit & ,Someron eos intrare secundum ,fuit Et .Someron in — cùm ingressi essent
20 [c] בוא — שֹׁמְרוֹנָה׃ וַיְהִי [c] כְּבֹאָם שֹׁמְרוֹן וַיֹּאמֶר
aperuit & .videant & ‖ istorum oculos aperi Domine : Elisaah — ‖ vt
אֱלִישָׁע יְהוָה פְּקַח אֶת־עֵינֵי־אֵלֶּה וְיִרְאוּ וַיִּפְקַח
.Someron medio in ecce & , viderunt & ,eorū oculos Dominus
[d] ראה — יְהוָה אֶת־עֵינֵיהֶם [d] וַיִּרְאוּ וְהִנֵּה בְּתוֹךְ שֹׁמְרוֹן׃
ipsum videre secundum Elisaah ad Israel rex Dixitque — cùm vidisset
21 [e] ראה — וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֱלִישָׁע [e] כִּרְאֹתוֹ
Non : ait Et ? mi pater percutiam percutiendo Num : eos
22 [f] נכה — אוֹתָם [f] הַאַכֶּה אַכֶּה אָבִי׃ וַיֹּאמֶר לֹא
,tuo arcu in & , tuo gladio in captiuasti * quos num . percuties — * cepisti
[g] שבה — תַכֶּה הַאֲשֶׁר [g] שָׁבִיתָ בְּחַרְבְּךָ וּבְקַשְׁתְּךָ
,eorum facies ad † aquam & ,panem pone ? percutiens ‖ tu — ‖ percutis? † ante eos,
[h] שום — אַתָּה מַכֶּה [h] שִׂים לֶחֶם וָמַיִם לִפְנֵיהֶם
,suos dominos ‡ ad vadant & ,bibant & ,comedant & — ‡ dūm suum.
[i] שתה [k] ילך — וְיֹאכְלוּ [i] וְיִשְׁתּוּ [k] וְיֵלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם׃
,comederunt & ,magnum apparatum eis præparauit Et
23 וַיִּכְרֶה לָהֶם כֵּרָה גְדוֹלָה וַיֹּאכְלוּ
:suum dominum ad abierunt & ; eos dimisit & ; biberunt &
וַיִּשְׁתּוּ וַיְשַׁלְּחֵם וַיֵּלְכוּ אֶל־אֲדֹנֵיהֶם
terram in veniendum ad* ,Aram agmina ‡ vltrà addiderunt non & — ‡ exercitus * vt venirent
וְלֹא־יָסְפוּ עוֹד גְּדוּדֵי אֲרָם לָבוֹא בְּאֶרֶץ
Ben-hadad congregauit & ,hæc post fuit Et .Israel
24 יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַיִּקְבֹּץ בֶּן־הֲדַד
coarctauit & ,ascendit & :sua castra omnia Aram rex — obsedit
[l] חנה [m] עלה [n] צור — מֶלֶךְ־אֲרָם אֶת־כָּל־[l] מַחֲנֵהוּ [m] וַיַּעַל [n] וַיָּצַר
.Someron in magna fames Fuitque .Someron super
25 עַל־שֹׁמְרוֹן׃ וַיְהִי רָעָב גָּדוֹל בְּשֹׁמְרוֹן
asini . caput esse ad vsque † ,eam super coarctantes ‖ ecce & — ‖ obsidebant † donec esset
וְהִנֵּה צָרִים עָלֶיהָ עַד הֱיוֹת רֹאשׁ־חֲמוֹר
columbarum stercoris cabi quartum & , argenteis octoginta in
דביונים ק — בִּשְׁמֹנִים כֶּסֶף וְרֹבַע הַקַּב חִרְיוֹנִים
Israel rege , fuit Et .argenteis quinque in
26 בַּחֲמִשָּׁה כָסֶף׃ וַיְהִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
: dicendo ,eum ad clamauit mulier & , murum super transeunte
עֹבֵר עַל־הַחֹמָה וְאִשָּׁה צָעֲקָה אֵלָיו לֵאמֹר
Non : dixit Et .rex mi domine me saluam Fac
27 [o] ישע — [o] הוֹשִׁיעָה אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר אַל־
de num ? te faciam saluam vnde , Dominus te faciat saluam
יוֹשִׁעֵךְ יְהוָה מֵאַיִן אוֹשִׁיעֵךְ הֲמִן־
† Quid : rex ei dixit Et ? torculari de vel , area — † est
28 הַגֹּרֶן אוֹ מִן־הַיָּקֶב׃ וַיֹּאמֶר־לָהּ הַמֶּלֶךְ מַה־
Da :me ad dixit hæc Mulier :ait & ? tibi
[p] נתן — לָּךְ וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה הַזֹּאת אָמְרָה אֵלַי [p] תְּנִי
meum filium & .hodie eum comedamus & ,tuum filium
אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ הַיּוֹם וְאֶת־בְּנִי
, meum filium coximus Et .cras comedemus
29 נֹאכַל מָחָר׃ וַנְּבַשֵּׁל אֶת־בְּנִי
Da :altera die in eam ad dixitque .eum comedimus &
וַנֹּאכְלֵהוּ וָאֹמַר אֵלֶיהָ בַּיּוֹם הָאַחֵר תְּנִי
.suum filium abscondit & : eum comedemus & ,tuum filium
אֶת־בְּנֵךְ וְנֹאכְלֶנּוּ וַתַּחְבִּא אֶת־בְּנָהּ׃
,mulieris verba regem audire secundum , fuit Et — cùm audisset rex
30 וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת־דִּבְרֵי הָאִשָּׁה
,murum super transeunte eo & : sua vestimenta scidit &
וַיִּקְרַע אֶת־בְּגָדָיו וְהוּא עֹבֵר עַל־הַחֹמָה
. intrinsecus eius carnem super ‡ saccus ecce & ,populus vidit & — ‡ erat
[q] שקק — וַיַּרְא הָעָם וְהִנֵּה [q] הַשַּׂק עַל־בְּשָׂרוֹ מִבָּיִת׃
si , addat sic & ,Deus mihi faciat Sic : ait Et
31 וַיֹּאמֶר כֹּה־יַעֲשֶׂה־לִּי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִף אִם־
.hodie eum super Saphat filij Elisaah caput steterit
יַעֲמֹד רֹאשׁ אֱלִישָׁע בֶּן־שָׁפָט עָלָיו הַיּוֹם׃

sedentes * seniores & ,sua domo in sedens ‡ Elisaah Et — ‡ sedebat * sedebant
32 וֶאֱלִישָׁע יֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ וְהַזְּקֵנִים יֹשְׁבִים
veniret antequam ,suis faciebus ‡ a virum † misitque :secum — † rex ‡ facie sua,
[a] בוא — אִתּוֹ וַיִּשְׁלַח אִישׁ מִלְּפָנָיו בְּטֶרֶם [a] יָבֹא
, seniores ad dixit ipse & ,eum ad nuncius
הַמַּלְאָךְ אֵלָיו וְהוּא ׀ אָמַר אֶל־הַזְּקֵנִים
auferendum ad ‡ ,huius homicidæ filius miserit quod vidistis Num — ‡ vt auferret faciat
[b] סור — הַרְאִיתֶם כִּי־שָׁלַח בֶּן־הַמְרַצֵּחַ הַזֶּה [b] לְהָסִיר
claudite ,nuncium intrare secundum * ,videte ? meum caput — * cùm venerit nuncius,
[c] ראה — אֶת־רֹאשִׁי רְאוּ ׀ [c] כְּבֹא הַמַּלְאָךְ סִגְרוּ
pedum vox † nonne : ostio in eum opprimetis ‖ & , ostium — ‖ opprimite † sonitus ‡ est?
הַדֶּלֶת וּלְחַצְתֶּם אֹתוֹ בַּדֶּלֶת הֲלוֹא קוֹל רַגְלֵי
, eis cum loquente eo Adhuc .‡ eum post eius domini
33 אֲדֹנָיו אַחֲרָיו׃ עוֹדֶנּוּ מְדַבֵּר עִמָּם
hoc Ecce :ait & , eum ad descendens ‡ nuncius ecce & — ‡ descendebat
וְהִנֵּה הַמַּלְאָךְ יֹרֵד אֵלָיו וַיֹּאמֶר הִנֵּה־זֹאת
‡ amplius Dominum expectabo quid :* Domino à malum — * est:
[d] יחל — הָרָעָה מֵאֵת יְהוָה מָה־[d] אוֹחִיל לַיהוָה עוֹד׃

CAP. VII. ז

sic ; Domini verbum Audite : Elisaah dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה כֹּה ׀
similæ satum cras ‡ tempus Iuxta : Dominus dixit — ‡ hoc
אָמַר יְהוָה כָּעֵת ׀ מָחָר סְאָה־סֹלֶת
.Someron porta in sieclo in hordeorum sata duo & ,sieclo in — hordei
בְּשֶׁקֶל וְסָאתַיִם שְׂעֹרִים בְּשֶׁקֶל בְּשַׁעַר שֹׁמְרוֹן׃
super innitebatur rex cuius ,triarius ‡ respondit Et — * dux
2 [e] ענה — [e] וַיַּעַן הַשָּׁלִישׁ אֲשֶׁר־לַמֶּלֶךְ נִשְׁעָן עַל־
Dominus Ecce ‖ :ait & , Dei virum ad , eius manum — ‖ Si
יָדוֹ אֶת־אִישׁ הָאֱלֹהִים וַיֹּאמַר הִנֵּה יְהוָה
? hoc verbum erit nunquid , cælis in cataractas faciens † — † faceret fenestras
עֹשֶׂה אֲרֻבּוֹת בַּשָּׁמַיִם הֲיִהְיֶה הַדָּבָר הַזֶּה
.comedes non inde & ‡ , tuis oculis in videns tu ‡ Ecce :dixit Et — ‡ videbis ‡ sed
וַיֹּאמֶר הִנְּכָה רֹאֶה בְּעֵינֶיךָ וּמִשָּׁם לֹא תֹאכֵל׃
; portæ ostium * leprosi erant viri quatuor Et — * ad
3 [f] היה — וְאַרְבָּעָה אֲנָשִׁים [f] הָיוּ מְצֹרָעִים פֶּתַח הַשָּׁעַר
manentes ‡ nos Quid : suum socium † ad vir ‖ dixeruntque — ‖ vnusquisque † proximum ‡ manemus
[g] רעה — וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־[g] רֵעֵהוּ מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים
Ingrediamur : diximus Si ? moriamur donec hic
4 [h] מות — פֹּה עַד־[h] מָתְנוּ׃ אִם־אָמַרְנוּ נָבוֹא
si & : ibi moriemur & ,ciuitate in ‡ fames & ,ciuitatem — ‡ est
הָעִיר וְהָרָעָב בָּעִיר וָמַתְנוּ שָׁם וְאִם־
incidamus & , ite * nunc & .moriemur & , hic manserimus — * venite, & transfugiamus ad castra
[i] נפל — יָשַׁבְנוּ פֹה וָמָתְנוּ וְעַתָּה לְכוּ [i] וְנִפְּלָה
; viuemus , nos viuificauerint si : Aram castrametationem ad
אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם אִם־יְחַיֻּנוּ נִחְיֶה
surrexerunt Et .moriemur & , nos mortificauerint si &
5 [k] קום — וְאִם־יְמִיתֻנוּ וָמָתְנוּ׃ [k] וַיָּקֻמוּ
venerúntque : Aram castrametationem ad veniendum ad ,crepusculo in — vt venirent ad castra
[l] בוא — בַנֶּשֶׁף לָבוֹא אֶל־מַחֲנֵה אֲרָם [l] וַיָּבֹאוּ
† non ecce & ,Aram castrametationis ‖ extremum ad vsque — ‖ castrorum ‡ erat
עַד־קְצֵה מַחֲנֵה אֲרָם וְהִנֵּה אֵין־
castrametationem * fecerat audire ‡ Dominus Et .vir ‖ ibi — ‖ quisquam. * audiri ‡ in castris
6 שָׁם אִישׁ׃ וַאדֹנָי הִשְׁמִיעַ ׀ אֶת־מַחֲנֵה
exercitus sonitum , equi vocem & ,currus ‖ sonitum Aram — ‖ curruum,& sonitum equorum,
אֲרָם קוֹל רֶכֶב וְקוֹל סוּס קוֹל חַיִל
Ecce : suum fratrem ad vir ‡ dixerúntque .magni — ‡ vnusquisque
גָּדוֹל וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל־אָחִיו הִנֵּה
reges Israel rex nos super ‡ conduxit mercede — ‡ aduersum
שָׂכַר־עָלֵינוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת־מַלְכֵי
.nos super veniendum ad , Ægyptiorum reges & ,Chittæorum — vt veniant contra
הַחִתִּים וְאֶת־מַלְכֵי מִצְרַיִם לָבוֹא עָלֵינוּ׃
reliquerunt & ,crepusculo in fugerunt & ,surrexerunt Et
7 וַיָּקוּמוּ וַיָּנוּסוּ בַנֶּשֶׁף וַיַּעַזְבוּ
,suos asinos & , suos equos & ,sua tentoria
אֶת־אָהֳלֵיהֶם וְאֶת־סוּסֵיהֶם וְאֶת־חֲמֹרֵיהֶם
ad † fugerunt & ‡ ipsa ‖ quod secundum ,castrametatio * — * castra, † erant, ‡ pro anima sua.
[m] נוס — הַמַּחֲנֶה כַּאֲשֶׁר הִיא [m] וַיָּנֻסוּ אֶל־
ad vsque ij leprosi venerunt Et .suam animam
8 נַפְשָׁם׃ וַיָּבֹאוּ הַמְצֹרָעִים הָאֵלֶּה עַד־ — † castrorum,
vnum tentorium ad venerunt & , castrametationis † extremum
קְצֵה הַמַּחֲנֶה וַיָּבֹאוּ אֶל־אֹהֶל אֶחָד

,argentum inde tulerúntque ,biberunt & ,comederunt &
ויאכלו [a]וישתו [b]וישאו משם כסף
[a]שתה
, sunt reuersi & :absconderunt & ,abierunt & ,vestes & ,aurum &
וזהב ובגדים וילכו ויטמנו [c]וישבו
[b]נשא
,abierunt & , inde tulerunt & : aliud tentorium ad venerunt &
ויבאו אל־אהל אחר וישאו משם וילכו
[c]שוב
:suum socium || ad vir * Dixerúntque .absconderunt &
* vnusquisque || proximum
9 ויטמנו: ויאמרו איש אל־רעהו
boni nuncij dies hæc dies ; facientes nos † rectè Non
† facimus;
לא־כן אנחנו [d]עשים היום הזה יום־בשרה
[d]עשה
lucem ad vsque differemus & ,reticentes ‡ nos & ;ipsa ‡
‡ est, ‡ tacemus & si expectauerimus
הוא ואנחנו מחשים [e]וחכינו עד־אור
,ingrediamur & ,itote || nunc & :prauitas * nos inueniet & ,matutinā
הבקר ומצאנו [f]עון ועתה לכו ונבאה
[e]חכה
* punitio. || venite, & eamus † in
clamauerunt & ;venerunt Et .regis domo † nunciemus &
10 [g]ונגידה בית המלך: ויבאו ויקראו
: dicendo , eis nunciauerunt & , ciuitatis portarium ad
[f]עוה [g]נגד
אל־שער העיר ויגידו להם לאמר
ibi ‡ non ecce & , Aram castrametationem ‡ ad Venimus
‡ castra ‡ est
באנו אל־מחנה ארם והנה אין־שם
asinus & ,ligatus equus || nisi ,hominis vox & ,vir *
* quisquā, nec || equi ligati, & asini ligati † erant.
איש וקול אדם כי אם־הסוס אסור והחמור
.ipsa † quod secundum ,tentoria & ,ligatus
אסור ואהלים כאשר המה:
regis domo ‡ nunciauerunt & , portarios vocauit ‡ Et
‡ clamauerunt portarij, ‡ in
11 ויקרא השערים ויגידו בית המלך
dixit & , nocte rex Surrexítque .intrinsecus
12 פנימה: [h]ויקם המלך לילה ויאמר
[h]קום
fecerunt quod vobis nunc Indicabo : suos seruos ad
אל־עבדיו אגידה־נא לכם את אשר־[i]עשו
[i]עשה
* Aramæi, || sumus,
sunt egressi & ,nos || famelici quòd sciuerunt ;Aram * nobis
לנו ארם ידעו כי־רעבים אנחנו ויצאו
Cùm :dicendo ,agro in latitandum ad castrametatione † è
† castris, vt latitent
מן־המחנה להחבה בהשדה לאמר כי־
בשדה ק
in & ,viuos eos apprehendemus ‡ & ,ciuitate è fuerint egressi
יצאו מן־העיר ונתפשם [k]חיים ואל־
‡ capiemus
[k]חיה
,eius seruis è vnus respondit Et .ingrediemur vrbem
13 העיר נבא: ויען אחד מעבדיו
‡ tollantur
equis ex quinque nunc capiant ‡ Et :dixit &
ויאמר ויקחו־נא חמשה מן־הסוסים
* sunt in vniuersa multitudine † inquam
omnem secundum * ipsi ecce .ea in remanserunt qui residuis
הנשארים אשר נשארו־בה הנם ככל־
המון ק
ipsi † ecce ;ea in remanserunt qui ,Israel multitudinem
[l]ההמון ישראל אשר נשארו־בה הנם
[l]המה
;erant consumpti qui ,Israel multitudinem omnem secundum ‡
‡ in vniuersa multitudine
ככל־המון ישראל אשר־[m]תמו
[m]תמם
currus duos tulerunt Et .videamus & , mittamus &
‡ castra
14 ונשלחה ונראה: ויקחו שני רכב
,Aram castrametationem ‡ post rex misit &, equorum
סוסים וישלח המלך אחרי מחנה־ארם
ad vsque eos post abierunt Et .videte & ,Ite : dicendo
[n]ילך [o]ראה
15 לאמר [n]לכו [o]וראו: וילכו אחריהם עד־
vasis & , vestibus erat plena via omnis ecce & ,Iarden
הירדן והנה כל־הדרך מלאה בגדים [p]וכלים
[p]כלה
* Aramæi dum festinarent:
sunt reuersi & :ipsos festinando in Aram * proiecerunt quæ
אשר־השליכו ארם בהחפזם [q]וישבו
ה יתיר
,populus est egressus Et ,regi indicauerunt & , nuncij
[q]שוב
16 המלאכים [r]ויגדו למלך: ויצא העם
[r]נגד
similæ satum fuit & .Aram castrametationem diripuerunt || &
|| diripuit castra
[s]ויבזו את מחנה ארם ויהי סאה־סלת
[s]בזז
.Domini verbum iuxta seclo in hordeorum † sata duo & , seclo in
בשקל וסאתים שערים בשקל כדבר יהוה:
† hordei ‡ ducem
innitebatur cuius tristatam ‡ constituit rex Et
17 והמלך הפקיד את־השליש אשר־נשען
‡ conculcauit
populus eum conculcauerunt ‡ & , portam super eius manum super
על־ידו על־השער וירמסהו העם
, Dei vir fuerat locutus sicut , est mortuus & , porta in
[t]מות
בשער [t]וימת כאשר דבר איש האלהים
.eum ad regem descendendo in ‡ est locutus qui
‡ quando descendit rex
אשר דבר ברדת המלך אליו:
,regem ad Dei virum loqui * secundum ,fuit Et
* quod locutus est vir
18 ויהי כדבר איש האלהים אל־המלך

hordei
similæ satum & , seclo in hordeorum sata Duo : dicendo
לאמר סאתים שערים בשקל וסאה־סלת
‡ istud
.Someron porta in cras ‡ tempus secundum erit seclo in
בשקל יהיה כעת מחר בשער שמרון:
‡ dux
ait & ,Dei virum ad tristata ‡ respondit Et
19 [a]ויען השליש את־איש האלהים ויאמר
[a]ענה
† Si
erit nunquid ,cælis in cataractas faciens ‡ Dominus ecce † Et
‡ faceret fenestras
* videbis,
והנה יהוה עשה ארבות בשמים היהיה
,tuis oculis in vadens * tu Ecce : dixit & ? hoc verbum secundum
כדבר הזה ויאמר הנך ראה בעיניך
|| sed
conculcauerunt & :sic ei fuit Et .comedes non inde & ||
20 ומשם לא תאכל: [b]ויהי־לו כן וירמסו
[b]היה
.est mortuus & , porta in populus eum
אתו העם בשער וימת:

CAP. VIII. ח

cuius , mulierem ad est locutus Elisaah Et
1 ואלישע דבר אל־האשה אשר־
tu vade & , Surge :dicendo ,eius filium fecerat viuere
החיה את־בנה לאמר קומי [c]ולכי אתי
[c]ילך
† familia
‡ vbi potueris peregrinari:
‡ super
vocauit nam :peregrinaberis quo in ‡ peregrinare & ,tua domus † &
וביתך וגורי באשר תגורי כי־קרא
septem terram ad ‡ venit etiam & , famem ad Dominus
יהוה לרעב וגם־בא אל־הארץ שבע
verbum iuxta fecit & , mulier Surrexítque .annis
2 [d]שנים: ותקם האשה ותעש כדבר
[d]שנה
familia
est peregrinata & ,eius domus & ,ipsa abiit & :Dei viri
איש האלהים ותלך היא וביתה [e]ותגר
[e]גור
.annis septem Pelistim terra in
בארץ פלשתים שבע שנים:
‡ in
mulier est reuersa & ,annorum septem fine à ‡ ,fuit Et
3 ויהי מקצה שבע שנים [f]ותשב האשה
[f]שוב
* vt clamaret
regem ad clamandum ad * est egressa & ,Pelistim terra è
מארץ פלשתים [g]ותצא לצעק אל־המלך
[g]יצא
|| pro domo sua, & pro agro suo.
‡ loquebatur
loquens ‡ rex Et .suum agrum ad & ,suam domum ad ||
4 אל־ביתה ואל־שדה: והמלך מדבר
Narra :dicendo ,Dei viri puerum Ghechazi ad
אל־גחזי נער איש־האלהים לאמר ספרה־
† obsecro
,Elisaah fecit quæ magnalia omnia mihi nunc †
נא לי את כל־הגדלות אשר־עשה אלישע:
fecerat viuere quòd regi narrante eo ,fuit Et
5 [h]ויהי הוא־מספר למלך את אשר־החיה
[h]חיה
viuificauerat cuius mulier ecce & , mortuum
את־[i]המת והנה האשה אשר־החיה את־
[i]מות
* clamabat
|| pro
super || & ,sua domo super || regem ad clamans * ,eius filium
בנה צעקת אל־המלך על־ביתה ועל־
† est
† hæc ,rex mi Domine : Ghechazi dixítque .suo agro
שדה ויאמר גחזי אדני המלך זאת
‡ est
.Elisaah viuificauit quem ,eius filius ‡ hic & , mulier
האשה וזה־בנה אשר־החיה אלישע:
dedítque :ei narrauit & ,mulierem rex interrogauit Et
6 וישאל המלך לאשה ותספר־לו ויתן־
omnia Restitue : dicendo vnum eunuchum rex ei
לה המלך סריס אחד לאמר [k]השיב את־כל־
[k]שוב
† erant
‡ fructus
‡ qua
reliquit ‡ die à agri prouentus ‡ omnes & , ei † quæ
אשר־לה ואת כל־[l]תבואת השדה מיום עזבה
[l]בוא
* hoc tempus.
† in
|| ægrotabat:
Elisaah venit Et .nunc * ad vsque & ,terram
7 את־הארץ ועד־עתה: ויבא אלישע
ægrotans || Aram rex Ben-hadad & ,Dammesec †
דמשק ובן־הדד מלך־ארם חלה
vsque Dei vir Venit : dicendo , ei est nunciatúmque
[m]ויגד־לו לאמר בא איש האלהים עד־
[m]נגד
tua manu in Tolle : Chazael ad rex ait Et .huc
8 הנה: ויאמר המלך אל־חזהאל [n]קח בידך
[n]לקח
requires & :Dei viri occursum in vade & ,munus
מנחה ולך לקראת איש האלהים ודרשת את־
? hac infirmitate de viuam Nunquid : dicendo : eo ab Dominum
יהוה מאותו לאמר האחיה מחלי זה:
munus tulit & ,eius occursum in Chazael abiit Et
9 [o]וילך חזאל לקראתו [p]ויקח מנחה
[o]ילך [p]לקח
quadraginta onus , Dammesec bonum omne & , sua manu in
בידו וכל־טוב דמשק [q]משא ארבעים
[q]נשא

tuus Filius : ait & , *eius faciem ad* stetitque , venit & : camelorum coram eo,
גְּמַל וַיָּבֹא וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו וַיֹּאמֶר בִּנְךָ
Viuam Nunquid :dicendo , te ad me misit Aram rex Ben-hadad
בֶּן־הֲדַד מֶלֶךְ־אֲרָם שְׁלָחַנִי אֵלֶיךָ לֵאמֹר הַאֶחְיֶה
, Vade : Elisaah eum ad Dixitque ? hac infirmitate de
10 מֵחֳלִי זֶה׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו אֱלִישָׁע לֵךְ
quod , Dominus mihi ostendit & || . viues Viuendo : ei dic || at
אֱמָר־לֹא חָיֹה תִחְיֶה [a] וְהִרְאַנִי יְהוָה כִּי־ לוֹ
posuit & , *suas facies* * fecit stare Et , moriretur moriendo
11 מוֹת יָמוּת׃ וַיַּעֲמֵד אֶת־פָּנָיו וַיָּשֶׂם
.Dei vir fleuitque : *pudefieri ad vsque* || * suam faciem, || donec tardauit:
עַד־[b]בֹּשׁ [c]וַיֵּבְךְּ אִישׁ הָאֱלֹהִים׃ [a]רָאָה
: ait & † *flens* † meus dominus Quare : Chazael dixit Et
12 וַיֹּאמֶר חֲזָאֵל מַדּוּעַ אֲדֹנִי בֹכֶה וַיֹּאמֶר [b]בוֹשׁ [c]בֹּכֶה † flet?
: malum Israel filiis es facturus quod noui Quia
כִּי־יָדַעְתִּי אֵת אֲשֶׁר־תַּעֲשֶׂה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל רָעָה
gladio in eorum iuuenes & , ignem in mittes eorum munitiones
מִבְצְרֵיהֶם תְּשַׁלַּח בָּאֵשׁ וּבַחֻרֵיהֶם בַּחֶרֶב
; *dirumpes* eorum prægnantes & ,allides eorum paruulos & , occides diuides
תַּהֲרֹג וְעֹלְלֵיהֶם תְּרַטֵּשׁ [d]וְהָרֹתֵיהֶם תְּבַקֵּעַ׃ [d]הָרָה † est
; canis tuus seruus † quid Quoniam : Chazael Dixitque
13 וַיֹּאמֶר חֲזָהאֵל כִּי מָה עַבְדְּךָ הַכֶּלֶב
: Elisaah dixitque ? *hoc magnum verbum* ‡ faciat vt ‡ rem magnam hanc?
כִּי יַעֲשֶׂה הַדָּבָר הַגָּדוֹל הַזֶּה וַיֹּאמֶר אֱלִישָׁע
. Aram super regem $ te Dominus mihi Ostendit $ fore
הִרְאַנִי יְהוָה אֹתְךָ מֶלֶךְ עַל־אֲרָם׃
, suum dominum ad venit & , Elisaah ab *abijt* † Et † recessit
14 וַיֵּלֶךְ מֵאֵת אֱלִישָׁע [e]וַיָּבֹא אֶל־אֲדֹנָיו [e]בּוֹא
Dixit : ait & ? Elisaah tibi dixit Quid : ei dixitque
וַיֹּאמֶר לוֹ מָה־אָמַר לְךָ אֱלִישָׁע וַיֹּאמֶר אָמַר
tulit & , crastino à * fuit Et . viues Viuendo , mihi * in
15 לִי חָיֹה תִחְיֶה׃ וַיְהִי מִמָּחֳרָת [f]וַיִּקַּח [f]לָקַח
; eius faciem super expandit & , *aquis* † in iniunxit & , *stragulam* || || pannum è pilis caprarum; † aquam,
הַמַּכְבֵּר וַיִּטְבֹּל בַּמַּיִם וַיִּפְרֹשׂ עַל־פָּנָיו
. eo pro Chazael regnauit & : est mortuus &
[g]וַיָּמֹת וַיִּמְלֹךְ חֲזָהאֵל תַּחְתָּיו׃ [g]מוּת
regis Achab filij Ioram quinto anno in Et
16 [h]וּבִשְׁנַת חָמֵשׁ לְיוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ [h]שָׁנָה
; Iehoram regnauit , Iehudah regis Iehosaphat & , Israel
יִשְׂרָאֵל וִיהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יְהוֹרָם
triginta Filius . Iehudah *regis* † Iehosaphat filius † rex
17 בֶּן־יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים
annis octo & ; *ipsum regnando in* || erat annorum duorum & || quando regnauit,
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה שָׁנִים
regum *via in* * ambulauit Et . Ierusalaim in regnauit ק
18 מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי * per viam
filia etenim : Achab domus fecerunt quemadmodum , Israel
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר [i]עָשׂוּ בֵּית אַחְאָב כִּי בַּת־ [i]עָשָׂה
oculis in malum fecitque : *vxorem in* $ ei erat Achab $ vxor:
אַחְאָב הָיְתָה־לּוֹ לְאִשָּׁה וַיַּעַשׂ [k]הָרַע בְּעֵינֵי [k]רוֹעַ
corrumpere || Dominus noluit *Et* ‡ . Domini ‡ Sed || disperdere
19 יְהוָה׃ וְלֹא־אָבָה יְהוָה לְהַשְׁחִית אֶת־
dixerat quemadmodum ; suum seruum Dauid propter Iehudah
יְהוּדָה לְמַעַן דָּוִד עַבְדּוֹ כַּאֲשֶׁר אָמַר־
. diebus cunctis eius filiis , lucernam ei *dandum ad* , ei vt daret
לוֹ [l]לָתֵת לוֹ נִיר לְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים׃ [l]נָתַן
; Iehudah *manu sub* à Edom *est preuaricatus* $ eius diebus In $ defecit * potestate
20 [m]בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה [m]יוֹם
Ioram transiuit Et . regem se super fecerunt regnare &
21 וַיַּמְלִכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃ וַיַּעֲבֹר יוֹרָם
surrexit ipse , fuit & : eo cum currus *omnis* & Sehir in omnes
צָעִירָה וְכָל־הָרֶכֶב עִמּוֹ וַיְהִי־הוּא קָם
& , eum *ad circundantem* $ Edom percussit & , nocte $ qui circundederat
לַיְלָה [n]וַיַּכֶּה אֶת־אֱדוֹם הַסֹּבֵיב אֵלָיו וְאֵת [n]נָכָה
; *sua tentoria* || in populus fugitque , *currus* * principes * currum: || tabernacula
[o]שָׂרֵי הָרֶכֶב [p]וַיָּנָס הָעָם לְאֹהָלָיו׃ [o]שׂוֹר [p]נוּס
diem ad vsque Iehudah *manu sub de* † Edom defecit Et † à potestate
22 וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם
. illo tempore in Libnah defecit tunc ; hanc
הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא׃
, fecit quæ omnia & , Ioram verborum residuum Et
23 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹרָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה

dierum verborum libro *super* † scripta omnia nonne † sunt in
הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
, suis patribus cum Ioram *Iacuitque* : Iehudah regum Dormiuitque
לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּשְׁכַּב יוֹרָם עִם־אֲבֹתָיו 24
regnauit & : Dauid ciuitate in suis patribus cum est sepultus &
וַיִּקָּבֵר עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ
. eo pro eius filius Achaziahu
אֲחַזְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
filij Ioram *anno* duodecimo anno In
[a]שָׁנָה בִּשְׁנַת [a] שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְיוֹרָם בֶּן־ 25
Iehoram filius Achaziahu regnauit , Israel regis Achab
אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲחַזְיָהוּ בֶן־יְהוֹרָם
annorum duorum & , viginti Filius . Iehudah regis
[b]בֵּן מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ [b] בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה 26
; Ierusalaim in regnauit vno anno & , *ipsum regnãdo in* || Achaziahu † † erat || cum regnauit,
אֲחַזְיָהוּ בְמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
. Israel regis Homri filia , Hathaliahu ‡ eius matris nomen & ‡ erat
וְשֵׁם אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
malum fecitque , Achab domus *via in* ambulauit Et per viam
וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ בֵּית אַחְאָב וַיַּעַשׂ הָרַע 27
domus gener quia : Achab domus sicut Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב כִּי חֲתַן בֵּית־
Achab filio Ioram cum abiit Et *ille* || Achab || erat
[c]יָלַךְ אַחְאָב הוּא׃ [c]וַיֵּלֶךְ אֶת־יוֹרָם בֶּן־אַחְאָב 28
; Ghilhad Ramoth in Aram *rege* $ Chazael *cum* * prœlium in * contra $ regem
לַמִּלְחָמָה עִם־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמֹת גִּלְעָד
. Ioram Aramæi percusserunt &
וַיַּכּוּ אֲרַמִּים אֶת־יוֹרָם׃
Izrehel in *se curandum ad* , rex Ioram est reuersus Et vt curatet
[d]שׁוּב וַיָּשָׁב [d] יוֹרָם הַמֶּלֶךְ לְהִתְרַפֵּא בְיִזְרְעֶאל 29
, Ramah in , Aramæi eum percusserant quibus plagis à
מִן־[e]הַמַּכִּים אֲשֶׁר יַכֻּהוּ אֲרַמִּים בָּרָמָה
filius Achaziahu & : Aram *rege* || Chazael *cum ipsum pugnando in* * * dum pugnaret contra || regem
[e]נָכָה בְּהִלָּחֲמוֹ אֶת־חֲזָהאֵל מֶלֶךְ אֲרָם וַאֲחַזְיָהוּ בֶן־
Ioram *videndum ad* † descendit Iehudah rex Iehoram † vt videret
[f]רָאָה יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה יָרַד [f] לִרְאוֹת אֶת־יוֹרָם
ipse aegrotans ‡ quia ; Izrehel in Achab filium ‡ ægrotabat.
בֶּן־אַחְאָב בְּיִזְרְעֶאל כִּי־חֹלֶה הוּא׃

CAP. IX. ט

filiis è vnum *ad* vocauit propheta Elisaah Et
וֶאֱלִישָׁע הַנָּבִיא קָרָא לְאַחַד מִבְּנֵי 1
tolle & , tuos lumbos Accinge : ei dixitque , prophetarum
הַנְּבִיאִים וַיֹּאמֶר לוֹ חֲגֹר מָתְנֶיךָ [g]וְקַח [g]לָקַח
Ramoth in vade & , tua manu in huius olei lenticulam
[h]הָלַךְ פַּךְ הַשֶּׁמֶן הַזֶּה בְּיָדֶךָ [h]וְלֵךְ רָמֹת
filium Iehu ibi vide & , illuc venies Et . Ghilhad
[i]בּוֹא גִּלְעָד׃ [i]וּבָאתָ שָׁמָּה וּרְאֵה־שָׁם יֵהוּא בֶן־ 2
medio de eum statues & , venies & , Nimsi filij Iehosaphat
[k]קוּם יְהוֹשָׁפָט בֶּן־נִמְשִׁי וּבָאתָ [k]וַהֲקֵמֹתוֹ מִתּוֹךְ
. cubiculum *in* || cubiculum * eum introduces & , suorum fratrum * in || ante
אֶחָיו וְהֵבֵאתָ אֹתוֹ חֶדֶר בְּחָדֶר׃
, eius caput super fundes & , olei lenticulam tolles Et
וְלָקַחְתָּ פַךְ־הַשֶּׁמֶן וְיָצַקְתָּ עַל־רֹאשׁוֹ 3
in ‡ regem in te Vnxi : Dominus dixit Sic : dices & ‡ super
וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר יְהוָה מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־
. expectabis non & , fugies & , ostium aperies & : Israel
[l]נוּס יִשְׂרָאֵל וּפָתַחְתָּ הַדֶּלֶת [l]וְנַסְתָּה וְלֹא תְחַכֶּה׃
. Ghilhad Ramoth † prophetæ puer , puer abiit Et † in
וַיֵּלֶךְ הַנַּעַר הַנַּעַר הַנָּבִיא רָמֹת גִּלְעָד׃ 4
: dixit & , *sedentes* || exercitus principes ecce & , venit Et † sedebant,
[m]שׁוּר וַיָּבֹא וְהִנֵּה [m]שָׂרֵי הַחַיִל יֹשְׁבִים וַיֹּאמֶר 5
quem Ad : Iehu dixitque . princeps ò te ad mihi † Verbum † est
דָּבָר לִי אֵלֶיךָ הַשָּׂר וַיֹּאמֶר יֵהוּא אֶל־מִי
. princeps ò te Ad : dixit & ? nobis omnibus ex
מִכֻּלָּנוּ וַיֹּאמֶר אֵלֶיךָ הַשָּׂר׃
oleum fudit & , domum in est ingressus & , Surrexitque
[n]יָצַק וַיָּקָם וַיָּבֹא הַבַּיְתָה [n]וַיִּצֹק הַשֶּׁמֶן 6
Deus Dominus dixit Sic : ei dixitque , eius caput *ad* † † super
אֶל־רֹאשׁוֹ וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
Domini populum super regem in te Vnxi : Israel
יִשְׂרָאֵל מְשַׁחְתִּיךָ לְמֶלֶךְ אֶל־עַם יְהוָה

Achab domum percuties Et .Israel in *
אל־ישראל׃ [a]והכיתה את־בית אחאב 7
,prophetarum meorum seruorum sanguines vlciscar & ;tui domini
אדניך ונקמתי דמי עבדי הנביאים
.Izebel manu de Domini seruorum omnium sanguines &
ודמי כל־עבדי יהוה מיד איזבל׃
Achab ipsi ‡ succidam & , Achab domus omnis peribit Et
ואבד כל־בית אחאב והכרתי לאחאב 8
.Israel in derelictum & ,clausum & ,parietem ad mingentem
משתין בקיר ועצור ועזוב בישראל׃
, Iarobham domum sicut , Achab domum dabo Et
ונתתי את־בית אחאב כבית ירבעם 9
.Achiiah filij Bahasa domum sicut & ,Nebat filij
בן־נבט וכבית בעשא בן־אחיה׃
:Izrehel parte † in canes comedent Izebel Et
ואת־איזבל יאכלו הכלבים בחלק יזרעאל 10
.fugit & , ostium aperuit & .sepeliens ‡ non &
ואין קבר ויפתח הדלת [b]וינס׃
: ‡ ei dixitque ,sui domini seruos ad est egressus Iehu Et
ויהוא יצא אל־עבדי אדניו ויאמר לו 11
dixitque ?te ad ille insanus venit cur ? pax Nunquid
השלום מדוע בא־המשגע הזה אליך ויאמר
.eius eloquium & , virum nostis Vos : eos ad
אליהם אתם ידעתם את־האיש ואת־[c]שיחו׃
: dixit & .nobis nunc indica . * Falsum :dixerunt Et
ויאמרו שקר [d]הגד־נא לנו ויאמר 12
dixit Sic : dicendo , me ad dixit hoc sicut & ,hoc Sicut ||
כזאת וכזאת אמר אלי לאמר כה אמר
.Israel in* regem in te Vnxi : Dominus
יהוה משחתיך למלך אל־ישראל׃
,suum vestimentum vir || tulerunt & ,festinauerunt Et
וימהרו [e]ויקחו איש בגדו 13
clanxerunt & , graduum os ad * eum subter posuerunt &
[f]וישימו תחתיו אל־גרם [g]המעלות ויתקעו
.Iehu Regnauit :dixerunt atque ,tuba in
בשופר ויאמרו מלך יהוא׃
Nimsi filij Iehosaphat filius Iehu coniurauit Et
ויתקשר יהוא בן־יהושפט בן־נמשי 14
,Ghilhad Ramoth in obseruans fuerat ‡ Ioram & .Ioram in ‡
אל־יורם ויורם היה שמר ברמת גלעד
.Aram regis Chazael faciebus à Israel omnis & , ipse
הוא וכל־ישראל [h]מפני חזאל מלך־ארם׃
Izrehel in se curandum ad ‡ rex Iehoram fuerat reuersus Et
[i]וישב יהורם המלך להתרפא ביזרעאל 15
ipsum pugnando in * ,Aramæi eũ vulnerauerũt quibus ,vulneribus à
מן־[k]המכים אשר יכהו ארמים בהלחמו
est Si : Iehu dixitque .Aram regs || Chazael cum
את־חזאל מלך ארם ויאמר יהוא אם־יש
eundum ad ‡ ,ciuitate è euasor egrediatur ne ,vester animus †
נפשכם אל־יצא פליט מן־העיר ללכת
abiit & , Iehu equitauit Et .Izrehel in nunciatum
לגיד ביזרעאל׃ וירכב יהוא וילך 16
rex Achaziahu & :ibi cubans ‡ Ioram quia ,Izrehel in
יזרעאלה כי יורם שכב שמה ואחזיה מלך
.Ioram videndum ad descenderat , Iehudah
יהודה ירד לראות את־יורם׃
vidit & . Izrehel in turrem super stans ‡ speculator Et
והצפה עמד על־המגדל ביזרעאל [l]וירא 17
Copiam † :dixit & , ipsum veniendo in || , Iehu copiam †
את־שפעת יהוא בבאו ויאמר שפעת
mitte, & equitantem Tolle :Iehoram dixitque .videns ego
אני ראה ויאמר יהורם קח רכב ושלח
? pax Num ? :dicat & , eorum occursum in
לקראתם ויאמר השלום׃
: dixit & , eius occursum in equum equitans abiit Et
[m]וילך רכב הסוס לקראתו ויאמר 18
Quid :Iehu dixitque ? pax Num ‡ : rex dixit Sic
כה־אמר המלך השלום ויאמר יהוא מה־
,speculator nunciauit & .mea posteriora ad || gyra ? paci & tibi
לך ולשלום [n]סב אל־אחרי [o]ויגד הצפה
.reuertitur non & , eos ad vsque nuncius Venit :dicendo
לאמר בא־המלאך עד־הם ולא־שב׃

[a] נכרת * super sanguinem. sanguinem ‡ de † agro ‡ erit [b] נוס ‡ quidam Estne [c] שוח * est [d] נגד || Sic & sic * super || vnusquisque [e] לקח * super fastigium [f] שום [g] עלה ‡ contra † obseruauerat facie [h] פנה ‡ vt curaret [i] שוב * dum pugnaret contra [k] נכה || regem † voluntas vestra, ‡ vt vadat ad annunciandum להגיד ק ‡ cubabat ‡ stabat [l] ראה * globum || eo veniente, ‡ Globum video. ‡ Estne [m] ילך ‡ Estne || post me. [n] סבב [o] נגד

,eos ad venit & ,secundum equum equitantem Misitque
וישלח רכב סוס [a]שני ויבא אלהם 19
: Iehu dixit & ? pax * : rex dixit Sic : ait &
ויאמר כה־אמר המלך השלום ויאמר יהוא
.mea posteriora ad || gyra ? paci & tibi Quid
מה־לך ולשלום סב אל־אחרי׃
vsque Venit :dicendo ,speculator Nunciauitque
ויגד הצפה לאמר בא עד־ 20
filij Iehu ductus ‡ sicut ductus * & : reuertitur non & , eos ad
אליהם ולא־[b]שב והמנהג כמנהג יהוא בן־
.ducit temeritate in || quia ,Nimsi
נמשי כי בשגעון ינהג׃
.eius currum ligauit & .Liga :Iehoram Dixitque
ויאמר יהורם אסר ויאסר רכבו 21
rex Achaziahu & , Israel rex Iehoram est egressus &
[c]ויצא יהורם מלך־ישראל ואחזיהו מלך־
:Iehu occursum in sunt egressi & , suo curru in vir † Iehudah
יהודה איש ברכבו ויצאו לקראת יהוא
.Izrehelitæ Naboth parte ‡ in eum inuenerunt &
וימצאהו בחלקת נבות היזרעאלי׃
: dixit & ,Iehu Iehoram videre secundum ,fuit Et
ויהי [d]כראות יהורם את־יהוא ויאמר 22
fornicationes adhuc ? pax Quæ : dixit & ? Iehu pax * Num
השלום יהוא ויאמר מה השלום עד־[e]זנוני
. ‡ multa eius veneficia & ,tuæ matris Izebel
איזבל אמך וכשפיה הרבים׃
ad dixitque .fugit & ,suas manus Iehoram conuertit Et
ויהפך יהורם ידיו [f]וינס ויאמר אל־ 23
.Achaziah Dolus : Achaziahu
אחזיהו מרמה אחזיה׃
percussit & , arcu in suam manum impleuit Iehu Et
ויהוא מלא ידו בקשת [g]ויך את־ 24
,eius corde è sagitta est egressa & , eius brachia inter Iehoram
יהורם בין זרעיו ויצא החצי מלבו
Bidcar ad dixit Et .suo curru in se incuruauit &
ויכרע ברכבו׃ ויאמר אל־בדקר 25
Naboth agri partem in eum proiice , Tolle : suum tristatam ||
שלשה שא השלכהו בחלקת שדה נבות
equitantibus * tu & ego memento ‡ quia ;Izrehelitæ
היזרעאלי כי זכר אני ואתה את רכבים
leuauit Dominus & || ,eius patrem Achab post copulatis
צמדים אחרי אחאב אביו ויהוה נשא
sanguines ‡ non Si .hoc onus ‡ eum super ||
עליו את־[h]המשא הזה׃ אם־לא את־דמי 26
dicit , nocte heri vidi ,eius filiorum sanguines ‡ & , Naboth
נבות ואת־דמי בניו ראיתי אמש נאם־
.Dominus dicit , hac parte || in tibi reddam & , Dominus
יהוה ושלמתי לך בחלקה הזאת נאם־יהוה
.Domini verbum iuxta , partem † in eum proiice ,tolle nunc &
ועתה שא השלכהו בחלקה כדבר יהוה׃
via ‡ fugit & , vidit Iehudah rex Achaziah Et
ואחזיה מלך־יהודה ראה [i]וינס דרך 27
Etiam : ait & , Iehu eum post est persecutúsque ;horti domus
בית הגן וירדף אחריו יהוא ויאמר גם־
quæ Ghur ascensu in currum ad † eum percutite hunc
אתו הכהו אל־המרכבה במעלה־גור אשר
.ibi est mortuus & ,Meghiddo * fugit & : Ibleham cum ‡
את־יבלעם וינס מגדו [k]וימת שם׃
sepelierúntque :Ierusalaim in eius serui eum fecerunt equitare Et
וירכבו אתו עבדיו ירושלמה ויקברו 28
.Dauid ciuitate in suis patribus cum suo sepulchro in eum
אתו בקברתו עם־אבתיו בעיר דוד׃
filij Iotam anno vndecimo anno in Et
[l]ובשנת אחת־עשרה שנה ליורם בן־ 29
Iehu Venitque .Iehudah super Achaziah regnauit Achab
אחאב מלך אחזיה על־יהודה׃ ויבוא יהוא 30
,suos oculos fuco in ‡ posuit & ,audiuit Izebel & ,Izrehel in
יזרעאלה ואיזבל שמעה [m]ותשם בפוך עיניה
.fenestram per * respexit & ,suum caput fecit bonum &
ותיטב את־ראשה ותשקף בעד החלון׃
pax Num :dixit & , portam per ingrediebatur Iehu Et
ויהוא בא בשער ותאמר השלום 31

[a] שנה * Num est || post me. * incessus est ‡ incessus [b] שוב || furiosè incedit. [c] יצא † vnusquisque ‡ agro cùm vidisset [d] ראה * est [e] זנה ‡ sunt. [f] נוס [g] נכה || ducem שלשו ק ‡ memini * cùm equitaremus copulati || quòd || aduersus ‡ prophetiam hanc. ‡ sanguinem [h] נשא || agro hoc, † agrum ‡ per viam [i] נוס † super ‡ est iuxta * in [k] מות [l] שנה ‡ fucũ in oculis suis,& decorauit [m] שום * de fenestra.

ad *suas facies* * leuauit Et ? sui domini occisori Zamri §
32 זמרי הרג אדניו׃ [a]וישא פניו אל־
eum ad respexerunt & ? quis ,mecum † Quis dixit & : fenestram
החלון ויאמר מי אתי מי וישקיפו אליו
;eam *Præcipitate* § : dixit Et .eunuchi tres ‡ duo
33 שנים שלשה סריסים׃ ויאמר שמטוהו
,parietem in eius sanguine de est aspersus & . eam *præcipitarunt* * &
וישמטוה [b]ויז מדמה אל־הקיר
.eam conculcauit & ,equos in &
ואל־הסוסים וירמסנה׃
nunc Visitate : dixit & ,bibit & ,comedit & ,venit Et
34 ויבא ויאכל [c]וישת ויאמר פקדו־נא את־
.*ipsa* ‖ regis filia quia ,eam sepelite & ,illam maledictam
הארורה הזאת וקברוה כי [d]בת־מלך היא׃
ea in inuenerunt non & : eam *sepeliendum ad* abierunt Et
35 וילכו לקברה ולא־מצאו בה
.manuum *volas* & ,pedes & ,caluariam nisi
כי אם־הגלגלת והרגלים [e]וכפות הידים׃
Domini Verbum :dixit & .ei nunciauerunt & ,sunt reuersi Et
36 [f]וישבו [g]ויגידו לו ויאמר דבר־יהוה
, Tisbitæ Eliiahu sui serui *manu in* ‡ est locutus quod *ipsum* †
הוא אשר דבר ביד־עבדו אליהו התשבי
carnem canes comedent Izrehel *parte* § In : dicendo
לאמר בחלק יזרעאל יאכלו הכלבים את־בשר
super stercus sicut ,Izrebel cadauer erit Et .Izebel
37 איזבל׃ [h]והית נבלת איזבל כדמן על־
: *dicant* *non* † vt , Izrehel *parte* ‖ in agri *facies* *
פני השדה בחלק יזרעאל אשר לא־יאמרו
.Izebel ‡ Hæc
זאת איזבל׃

ipsi
* faciem suam
[a] נשא
† est
‡ vel
§ Deiicite
יתירו
* deiecerunt
[b] נזה
[c] שתה
‖ est.
[d] בנה
vt sepelirent
palmas
[e] כפף
[f] שוב [g] נגד
† est
‡ per manum
§ agro
[h] היה
והיתה
ק
* faciem
‖ agro
† nemo dicat:
‡ est

CAP. X. יוד

scripsitque .Someron in filij septuaginta † Achab Et
1 ולאחאב שבעים בנים בשמרון ויכתב
Izrehel principes ad Someron misit & , literas Iehu
יהוא ספרים וישלח שמרון אל־[i]שרי יזרעאל
:dicendo , Achab nutricios ad & , seniores
הזקנים ואל־האמנים אחאב לאמר׃
, vos ad *hanc epistolam venire secundum* § nunc Et
2 ועתה [k]כבא הספר הזה אליכם
, currus * vobiscum & , vestri domini filij * vobiscum &)
ואתכם בני אדניכם ואתכם הרכב
(*.armatura* ‡ & , munita ciuitas & ,equi &
והסוסים ועיר מבצר והנשק׃
,vestri domini filiis de *rectum & bonum videbitis* § Et
3 [l]וראיתם הטוב והישר מבני אדניכם
domo *super* ‖ pugnate & . sui patris solium super *ponetis* * &
[m]ושמתם על־כסא אביו והלחמו על־בית
:dixerunt & ;*valde valde* † Timueruntque .vestri domini
4 אדניכם׃ [n]ויראו מאד מאד ויאמרו
quomodo & ,*eius facies ad* ‡ steterunt non reges duo Ecce
הנה שני המלכים לא עמדו לפניו ואיך
;domum super * qui *misit* § Et ? nos stabimus
5 נעמד אנחנו׃ וישלח אשר על־הבית
.Iehu ad nutricij & ,seniores & ,ciuitatem super † qui &
ואשר על־העיר והזקנים והאמנים אל־יהוא
dixeris quæ omnia & ;*nos* ‡ tui Serui : dicendo
לאמר עבדיך אנחנו וכל אשר־תאמר
bonum ‖ : *virum* § regem constituemus non : faciemus nos ad
אלינו נעשה לא־נמליך איש הטוב
epistolam eos ad scripsit Et .fac tuis oculis in
6 בעיניך עשה׃ ויכתב אליהם ספר
vos meam vocem & , *vos mihi* * Si : dicendo ,secundam
[o]שנית לאמר אם־לי אתם ולקלי אתם
.vestri domini filiorum virorum capita tollite , *audientes*
שמעים קחו את־ראשי אנשי בני־אדניכם
filij & .Izrehel in cras *tempus secundum* ‖ me ad venit &
ובאו אלי כעת מחר יזרעאלה ובני
grandes reddētibus ‡ ciuitatis *magnatibus* cum viri septuaginta regis
המלך שבעים איש את־גדלי העיר מגדלים
,eos ad *epistolam venire secundum* § ,fuit Et . * eos
7 אתם׃ ויהי כבא הספר אליהם

[i] שור
§ cùm venerit epistola hæc
[k] בוא
* sunt
‡ arma.
§ videte meliorem, & qui placet
* ponite
‖ pro
[l] ראה [m] שום
† vehementissimè,
[n] ירא
‡ coram eo,
§ miserunt
* erant
† erant
‡ sumus,
§ quenquam:
‖ quod est
* mei estis, & voci meæ obeditis
[o] שנה
‖ tempore hoc
maioribus
‡ nutrientibus
* erant,
‡ cùm venisset epistola

,viros septuaginta *mactarunt* & ,regis filios tulerunt &
[a]ויקחו את־בני המלך וישחטו שבעים איש
eum ad miserunt & , *ahenis* † in eorum capita posuerunt &
[b]וישימו את־ראשיהם בדודים וישלחו אליו
ei indicauit & , nuncius venit Et .Izrehel in
8 יזרעאלה׃ ויבא המלאך [c]ויגד־לו
Ponite : dixit & ,regis filiorum capita Attulerunt :dicendo
לאמר הביאו ראשי בני־המלך ויאמר שימו
.mane ad vsque portæ ostium *aceruos duos* ea
אתם שני צברים פתח השער עד־הבקר׃
ad ait & ; stetit & ,est egressus & , mane *in* fuit Et
9 [d]ויהי בבקר ויצא ויעמד ויאמר אל־
coniuraui ego ecce : † vos Iusti :populum omnem
כל־העם צדקים אתם הנה אני קשרתי
percussit quis & * ,eum interfeci & , meum dominum *super* §
על־אדני ואהרגהו ומי [e]הכה
cadet ‖ non quòd , nunc Scitote ? hos omnes
10 את־כל־אלה׃ [f]דעו אפוא כי לא [g]יפל
Dominus est locutus quem , terram in Domini sermone de
מדבר יהוה ארצה אשר־דבר יהוה
est locutus quod fecit Dominus & : Achab domum *super* ‖
על־בית אחאב ויהוה עשה את אשר דבר
Iehu Percussitque .Eliiahu sui serui *manu in*
11 ביד עבדו אליהו׃ ויך יהוא את
omnes & ;Izrehel in Achab domo *residuos* ‖ omnes
כל־הנשארים לבית־אחאב ביזרעאל וכל־
non donec ,eius sacerdotes & , eius *notos* ‡ & ,eius *magnates* †
גדליו ומידעיו וכהניו עד־בלתי
abiit & ,venit & , surrexit Et .superstitem ei reliquit
12 השאיר־לו שריד׃ [h]ויקם ויבא וילך
.via in pastorum *ligationis* ‖ domum * ipse ,Someron §
שמרון הוא בית־עקד הרעים בדרך׃
,Iehudah regis Achaziahu fratres inuenit Iehu Et
13 ויהוא מצא את־אחי אחזיהו מלך־יהודה
,*nos* ‡ Achaziahu Fratres : dixerunt & ?*vos* † Qui : dixit &
ויאמר מי אתם ויאמרו אחי אחזיהו אנחנו
.*principis filiorum & ,regis filiorum pacem ad* § descendimus &
[i]ונרד לשלום בני־המלך ובני הגבירה׃
eos comprehenderunt & .viuos eos Comprehendite ;Dixitque
14 ויאמר תפשום [k]חיים ויתפשום
quadraginta ,*ligationis* ‖ domus cisterna in eos *mactauerunt* * & , viuos
חיים וישחטום אל־בור בית־עקד ארבעים
.eis ex *virum* † reliquit non & ,viros duos &
ושנים איש ולא־השאיר איש מהם׃
Rechab filium Iehonadab inuenit & , inde abiit Et
15 [l]וילך משם וימצא את־יהונדב בן־רכב
est Nunquid : eum ad ait & , *ei benedixit* & ,sibi occursum in
לקראתו ויברכהו ויאמר אליו היש את־
? tuo corde cum meum cor quemadmodum , rectum tuum cor
לבבך ישר כאשר לבבי עם־לבבך
dedit & .tuam manum † da : est & ,Est : Iehonadab dixitque
ויאמר יהונדב יש ויש [m]תנה את־ידך ויתן
.currum in se ad eum fecit ascendere & ,suam manum
ידו [n]ויעלהו אליו אל־המרכבה׃
: Domino *meo zelo in* ‖ vide & , mecum *Ito* * :dixit Et
16 ויאמר לכה אתי וראה בקנאתי ליהוה
.suo curru in eum fecerunt equitare &
וירכבו אתו ברכבו׃
residuos ‡ omnes percussit & , Someron † venit Et
17 ויבא שמרון ויך את־כל־הנשארים
verbum iuxta , ipsum disperdidit donec , Someron in Achab *ipsi*
לאחאב בשמרון עד־השמידו כדבר
congregauit Et , Eliiahu ad fuerat locutus quod , Domini
18 יהוה אשר דבר אל־אליהו׃ ויקבץ
seruiuit Achab : eos ad dixitque, populum omnem Iehu
יהוא את־כל־העם ויאמר אלהם אחאב עבד
.multùm *ei seruiet* Iehu ,parum Bahal
את־הבעל מעט יהוא יעבדנו הרבה׃
, eius seruos omnes , Bahal prophetas omnes nunc Et
19 ועתה כל־נביאי הבעל כל־עבדיו
: deficiat ne *vir* : me ad vocate eius sacerdotes omnes &
וכל־כהניו קראו אלי איש אל־יפקד

iugularunt
[a] לקח
† cophinis,
[b] שום
[c] נגד
in duobus aceruis ad
[d] היה
† estis:
§ contra * sed
[e] נכה
‖ cecidit
[f] ידע [g] נפל
‖ contra
per manum
‖ qui remanserant de
† optimates
‡ propinquos
[h] קום
§ in * ad
‖ tonstrinæ
† estis?
‡ sumus,
§ ad salutandū filios regis, & filios reginæ.
[i] ירד
[k] חיה
*iugulauerunt
‖ tonstrinæ,
† quenquam
[l] ילך
salutauit eum,
† inquit
[m] נתן
[n] עלה
*Veni
‖ zelum meum pro
† in
‡ qui remanserant de
coluit
colet eum
quisquam

qui omnis :Bahal ipsi† mihi * grande sacrificium quia — * est † erga
כִּי זֶבַח גָּדוֹל לִי לַבַּעַל כֹּל אֲשֶׁר־ — callidè.
vt ,astutia in faciebat Iehu & : viuet non , defecerit
יִפָּקֵד לֹא יִחְיֶה וְיֵהוּא עָשָׂה בְעָקְבָּה לְמַעַן — cultores
:Iehu Dixitque .Bahal seruientes perderet
20 הַאֲבִיד אֶת־עֹבְדֵי הַבָּעַל׃ וַיֹּאמֶר יֵהוּא — cœtum pro
Misitque .vocauerunt & : Bahal retentionem Sanctificate
21 קַדְּשׁוּ עֲצָרָה לַבַּעַל וַיִּקְרָאוּ׃ וַיִּשְׁלַח — cultores
seruientes omnes venerunt & , Israel omnem in Iehu
יֵהוּא בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹאוּ כָּל־עֹבְדֵי — quisquam,
sunt ingressi & ;venerit non qui ,vir remansit non & ,Bahal
הַבַּעַל וְלֹא־נִשְׁאַר אִישׁ אֲשֶׁר לֹא־בָא וַיָּבֹאוּ — בוא[a]
.os ad ore ‡ Bahal domus est repleta & ,Bahal domum — ‡ ab extremo vsque ad extremum.
בֵּית הַבַּעַל וַיִּמָּלֵא בֵית־הַבַּעַל פֶּה לָפֶה׃ — * erat
vestimentū Profer : vestiario ‡ super * qui ei Dixitque — ‡ thesauro vestium:
22 וַיֹּאמֶר לַאֲשֶׁר עַל־הַמֶּלְתָּחָה הוֹצֵא לְבוּשׁ — לתח[b]
.vestem † eis protulit & : Bahal seruientibus ‖ omnibus — ‖ cultoribus †vestes.
לְכֹל עֹבְדֵי הַבָּעַל וַיֹּצֵא לָהֶם הַמַּלְבּוּשׁ׃
domum Rechab filius Iehonadab & ,Iehu est ingressus Et — יצא[c]
23 וַיָּבֹא יֵהוּא וִיהוֹנָדָב בֶּן־רֵכָב בֵּית
videte & , Scrutamini : Bahal seruientibus ‡ dixitque , Bahal — ‡ cultoribus
הַבַּעַל וַיֹּאמֶר לְעֹבְדֵי הַבַּעַל חַפְּשׂוּ וּרְאוּ — ראה[d]
nisi , Domini seruis de vobiscum hîc sit fortè ne
פֶּן־יֶשׁ־פֹּה עִמָּכֶם מֵעַבְדֵי יְהוָה כִּי אִם־
faciendum ad ‡ sunt ingressi Et .soli Bahal seruientes † — † cultores ‡ vt facerent
24 עֹבְדֵי הַבַּעַל לְבַדָּם׃ וַיָּבֹאוּ לַעֲשׂוֹת — עשה[e]
octoginta foris sibi posuit Iehu & .ascensiones ‡ & ,sacrificia — ‡ holocausta
זְבָחִים וְעֹלוֹת וְיֵהוּא שָׂם־לוֹ בַחוּץ שְׁמֹנִים — עלה[f]
hominibus de euaserit qui Vir :ait & ,viros
אִישׁ וַיֹּאמֶר הָאִישׁ אֲשֶׁר־יִמָּלֵט מִן־הָאֲנָשִׁים
pro ‡ eius anima ,vestras manus super adducens * ego quos — * adduco ad ‡ erit
אֲשֶׁר אֲנִי מֵבִיא עַל־יְדֵיכֶם נַפְשׁוֹ תַּחַת
facere ipsum complere secundum , fuit Et .illius anima — cùm compleuisset
25 נַפְשׁוֹ׃ וַיְהִי כְּכַלֹּתוֹ לַעֲשׂוֹת — כלה[g]
,Ingredimini : triariis ‡ & ,cursoribus Iehu dixit & ,ascensionem † — † holocaustum, ‡ ducibus:
הָעֹלָה וַיֹּאמֶר יֵהוּא לָרָצִים וְלַשָּׁלִשִׁים בֹּאוּ — ‖ quisquam † acie
os ad † eos percusserunt & egrediatur ne vir ‖ ,eos percutite
הַכּוּם אִישׁ אַל־יֵצֵא וַיַּכּוּם לְפִי־ — נכה[h]
iecerunt & : triarij ‡ & ,cursores ‡ proiecerunt & :gladij — ‡ occisos ipsi ‡ duces:
חָרֶב וַיַּשְׁלִכוּ הָרָצִים וְהַשָּׁלִשִׁים וַיֵּלְכוּ — רוץ[i]
.Bahal domus ciuitatem ad vsque
עַד־עִיר בֵּית־הַבָּעַל׃
.eam cōbusserunt & , Bahal domus statuas eduxerunt Et — יצב[k]
26 וַיֹּצִאוּ אֶת־מַצְּבוֹת בֵּית־הַבַּעַל וַיִּשְׂרְפוּהָ׃
domum diruerunt & ,Bahal statuam diruerunt Et
27 וַיִּתְּצוּ אֵת מַצְּבַת הַבָּעַל וַיִּתְּצוּ אֶת־בֵּית — נתץ[l] נצב
.hodie vsque latrinas in * eam posuerunt & , Bahal — * pro latrinis
הַבַּעַל וַיְשִׂמֻהוּ לְמַחֲרָאוֹת עַד־הַיּוֹם׃ — שום[m] למוצאות ק
.Israel de Bahal Iehu deleuit Et
28 וַיַּשְׁמֵד יֵהוּא אֶת־הַבַּעַל מִיִּשְׂרָאֵל׃ — * à
qui , Nebat filij Iarobham peccatis * Veruntamen
29 רַק חֲטָאֵי יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר
,ea post à Iehu declinauit non ,Israel fecit peccare
הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא־סָר יֵהוּא מֵאַחֲרֵיהֶם — † scilicet ‡ erant in
.Dan in qui & ,Beth-el ‡ qui aureis † vitulis
עֶגְלֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר בֵּית־אֵל וַאֲשֶׁר בְּדָן׃
benefecisti quòd eo Pro :Iehu ad Dominus dixit Et
30 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־יֵהוּא יַעַן אֲשֶׁר־הֱטִיבֹתָ — טוב[o]
* quæ omnia iuxta , meis oculis in rectum faciendum ad ‡ — ‡ vt faceres quod est * erant
לַעֲשׂוֹת הַיָּשָׁר בְּעֵינַי כְּכֹל אֲשֶׁר — עשה[p]
sedebunt quartorum ‖ filij ,Achab domui fuisti ,meo corde in — ‖ quartæ generationis
בִּלְבָבִי עָשִׂיתָ לְבֵית אַחְאָב בְּנֵי רְבִעִים יֵשְׁבוּ
.Israel solium super tibi
לְךָ עַל־כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל׃ — vt ambularet
Domini lege in eundum ad custodiuit non Iehu Et
31 וְיֵהוּא לֹא שָׁמַר לָלֶכֶת בְּתוֹרַת־יְהוָה — הלך[q] ירה ‡ à
desuper ‡ declinauit non : suo corde toto in Israel Dei — סור[r]
אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל בְּכָל־לְבָבוֹ לֹא סָר מֵעַל
.Israel fecit peccare qui ,Iarobham peccatis
חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
excidere Dominus cepit illis diebus In
32 בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְקַצּוֹת — חלל[t] קצה[u]

.Israel termino omni in Chazael eos percussit & .Israel in
נכה[a] — בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּכֵּם חֲזָאֵל בְּכָל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל׃
‡ ad — terram omnem Solis ortum ‡ Iarden A
33 מִן־הַיַּרְדֵּן מִזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ אֵת כָּל־אֶרֶץ
,Haroher ab ;Menassiten & , Reubeniten & , Gaditen , Ghilhad
הַגִּלְעָד הַגָּדִי וְהָרֻאוּבֵנִי וְהַמְנַשִּׁי מֵעֲרֹעֵר
* est iuxta — .Basan & ,Ghilhad & ,Arnon torrentem super * quæ
אֲשֶׁר עַל־נַחַל אַרְנֹן וְהַגִּלְעָד וְהַבָּשָׁן׃
, fecit quæ omnia & ,Iehu verborum residuum Et
וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֵהוּא וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה 34
‡ sunt in — libro super ‡ scripta ipsa nonne ,eius fortitudo omnis &
וְכָל־גְּבוּרָתוֹ הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
Dormiuitque — Iehu Iacuitque ? Israel regum dierum verborum
יום[b] — דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יֵהוּא 35
regnauit & ; Someron in eum sepelierunt & , suis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּשֹׁמְרוֹן וַיִּמְלֹךְ
.eo pro eius filius Iehoachaz
בנה[c] — יְהוֹאָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
תחת[d] — , Israel super Iehu regnauit quibus dies Et
וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מָלַךְ יֵהוּא עַל־יִשְׂרָאֵל 36
† fuerunt — . Someron in anni octo & viginti †
עֶשְׂרִים־וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה בְּשֹׁמְרוֹן׃

CAP. XI. יא

esset mortuus quòd vidit Achaziahu mater Hathaliah Et
ראה[e] מות[f] — וַעֲתַלְיָה אֵם אֲחַזְיָהוּ וְרָאֲתָה כִּי מֵת 1
ראתה ק — .regni ‡ semen omne perdidit & ,surrexit & , suus filius
בְּנָהּ וַתָּקָם וַתְּאַבֵּד אֵת כָּל־זֶרַע הַמַּמְלָכָה׃
‡ regium. קום[g] — soror , Ioram regis filia Iehosebah tulit Et
לקח[h] — וַתִּקַּח יְהוֹשֶׁבַע בַּת־הַמֶּלֶךְ־יוֹרָם אֲחוֹת 2
eum est furata & . Achaziah filium Ioas Achaziahu
אֲחַזְיָהוּ אֶת־יוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָה וַתִּגְנֹב אֹתוֹ
† qui interficiebantur — & . ipsum , interfectorum † regis filiorum medio è
מִתּוֹךְ בְּנֵי־הַמֶּלֶךְ הַמְּמוּתָתִים אֹתוֹ וְאֶת־
המומתית ק — eum occultauerunt & : lectorum cubiculo in eius lactatricem ‡
*nutricem — מֵינִקְתּוֹ בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת וַיַּסְתִּרוּ אֹתוֹ
מות[i] ינק[k] — .est interfectus non & ,Hathaliahu faciebus ‖ à
† facie — מִפְּנֵי עֲתַלְיָהוּ וְלֹא הוּמָת׃
פנה[l] — sex absconditus Domini domo * secum Fuitque
* in — וַיְהִי אִתָּהּ בֵּית יְהוָה מִתְחַבֵּא שֵׁשׁ 3
† regnabat — .terram super regnans † Hathaliah & :annis
שנה[m] — שָׁנִים וַעֲתַלְיָה מֹלֶכֶת עַל־הָאָרֶץ׃
tulit & , Iehoiadah misit septimo anno in Et
וּבַשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית שָׁלַח יְהוֹיָדָע וַיִּקַּח 4
centuriones, — introduxit & ,cursores & , duces , centuriarum principes
מאה[n] רוץ[o] — אֶת־שָׂרֵי הַמֵּאוֹת לַכָּרִי וְלָרָצִים וַיָּבֵא
המאות ק — , fœdus eis excidit ‡ & ,Domini domum † se ad eos
אֹתָם אֵלָיו בֵּית יְהוָה וַיִּכְרֹת לָהֶם בְּרִית
† in ‡ percussit cum — eis ostendit & ,Domini domo in eos fecit iurare &
ראה[p] — וַיַּשְׁבַּע אֹתָם בְּבֵית יְהוָה וַיַּרְא אֹתָם אֶת־
‡ est — verbum † Hoc : dicendo , eis Præcepitque . regis filium
צוה[q] — בֶּן־הַמֶּלֶךְ׃ וַיְצַוֵּם לֵאמֹר זֶה הַדָּבָר 5
* ingredientur sabbatho, & custodiant — , sabbathum intrantes * vobis ex pars Tertia ; facietis quod
אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן הַשְּׁלִשִׁית מִכֶּם בָּאֵי הַשַּׁבָּת
עשה[r] — . regis ‖ domus custodiam custodientes &
‖ regiæ. † erit — וְשֹׁמְרֵי מִשְׁמֶרֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ׃
porta in pars tertia & , Sur porta in † pars tertia Et
‡ quæ est — וְהַשְּׁלִשִׁית בְּשַׁעַר סוּר וְהַשְּׁלִשִׁית בַּשַּׁעַר 6
domus custodiam custodietis & :cursores post ‡
אַחַר הָרָצִים וּשְׁמַרְתֶּם אֶת־מִשְׁמֶרֶת הַבַּיִת
‡ à demolitione. * partes — egredientes omnes , vobis in manus * duæ Et .sepositionu ‡
נסח[s] שנה[t] — מַסָּח׃ וּשְׁתֵּי הַיָּדוֹת בָּכֶם כֹּל יֹצְאֵי 7
Domini domus custodiam custodiant & ;sabbatho
‖ circa — הַשַּׁבָּת וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֶרֶת בֵּית־יְהוָה
† per circuitum vnusquisque, & arma — . regem ad ‖
אֶל־הַמֶּלֶךְ׃
eius vasa & ,vir circum † regem super circundabitis Et
נקף[u] כלה[x] — וְהִקַּפְתֶּם עַל־הַמֶּלֶךְ סָבִיב אִישׁ וְכֵלָיו 8
‡ qui venerit ‡ septum * quando egreditur, & quando ingreditur. — estote & : interficiatur ordines ‡ ad veniens ‡ & : eius manu in
בְּיָדוֹ וְהַבָּא אֶל־הַשְּׂדֵרוֹת יוּמָת וִהְיוּ
.ipsum introeundo in & .ipsum ingrediendo in * , rege cum
יצא[y] — אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּצֵאתוֹ וּבְבֹאוֹ׃

quæ omnia iuxta centuriarum principes fecerunt Et
9 ויעשו [a]שרי המאיות ככל אשר־
suos viros vir ‡ tulerunt & .sacerdos Iehoiadah præceperat
צוה יהוידע הכהן ויקחו איש את־אנשיו
venerunt & .sabbatho egredientibus cum , sabbatho ingredientes
[b]באי השבת עם יצאי השבת ויבאו
sacerdos Deditque .sacerdotem Iehoiadah ad
10 אל־יהוידע הכהן: [c]ויתן הכהן
,clypeos & lanceam centuriarum principibus ‖
לשרי המאיות את־[d]החנית ואת־השלטים
.Domini domo in † quæ ,Dauid regis * quæ
אשר למלך דוד אשר בבית יהוה:
,eius manu in eius vasa ‡ & ,vir ‡ cursores steterunt Et
11 ויעמדו הרצים איש [e]וכליו בידו
domus humerum ‖ ad vsque dextero domus humero ab *
מכתף הבית הימנית עד־כתף הבית
.circum ‡ regem super ‡ ,domum & ,altare † ad sinistrum
השמאלית למזבח ולבית על־המלך סביב:
,diadema eum super dedit * regis filium eduxit Et
12 ויוצא את־בן־המלך [f]ויתן עליו את־הנזר
,eum vnxeruntque : eum constituerunt regem & ,testimonium ‖ &
ואת־[g]העדות וימלכו אתו וימשחהו
.rex Viuat :dixeruntque ,volam percusserunt † &
[h]ויכו־[i]כף ויאמרו [k]יחי המלך:
: populi ‡ currentium sonitum Hattaliah audiuit Et
13 ותשמע עתליה את־קול [l]הרצין העם
.Domini domum in populum ad est ingressa &
ותבא אל־העם בית יהוה:
columnam super stans * rex ecce & , vidit Et
14 [m]ותרא והנה המלך עמד על־העמוד
, regem ad † tubæ & , principes & ,iudicium ‖ secundum
כמשפט [n]והשרים והחצצרות אל־המלך
,tubis in clangent ‡ & ,lætus terræ populus omnis &
וכל־עם הארץ שמח ותקע בחצצרות
,Ligatio ‡ : clamauit & , sua vestimenta Hattaliah scidit &
ותקרע עתליה את־בגדיה ותקרא קשר
sacerdos Iehoiadah præcepit Et .ligatio
15 קשר: [o]ויצו יהוידע הכהן את־
: eos ad dixitque , exercitus præpositis centuriarum principibus *
[p]שרי המאות פקדי החיל ויאמר אליהם
,eam post venientem & ,ordines extra ad ‖ eam Educite
[q]הוציאו אתה אל־מבית לשדרת והבא אחריה
moriatur Ne :sacerdos dixerat nam .gladio in interfice †
[r]המת בחרב כי אמר הכהן אל־תומת
.Domini domo in
בית יהוה:
introitus via ‡ venit & , manu ei posuerunt ‡ Et
16 [s]וישמו לה ידים ותבוא דרך־מבוא
.ibi est interfecta & , regis * domus equorum
הסוסים בית המלך ותומת שם:
, Dominum inter fœdus Iehoiadah excidit ‖ Et
17 ויכרת יהוידע את־הברית בין יהוה
populum in existendum ad † ,populum inter & , regem inter &
ובין המלך ובין העם [t]להיות לעם
sunt ingressi Et .populum inter & ,regem inter & ,Domini
18 ליהוה ובין המלך ובין העם: ויבאו
; illam diruerunt & ,Bahal domum terræ populus omnis
כל־עם הארץ בית־הבעל [u]ויתצהו את־
Mattan & , bene confregerunt eius imagines & , eius aras
מזבחתו ואת־צלמיו שברו [x]היטב ואת מתן
posuit & : altarium facies ad ‡ occiderunt Bahal sacerdotem
כהן הבעל הרגו לפני המזבחות [y]וישם
tulit Et .Domini domum super præfecturas * sacerdos
19 הכהן פקדת על־בית יהוה: [z]ויקח
,cursores & , duces & ,centuriarum principes ‖
את־[a]שרי המאות ואת־הכרי ואת־הרצים
regem fecerunt descendere & , terræ populum omnem &
ואת כל־עם הארץ [b]ויורידו את־המלך
domum ‡ cursorum portæ via † venerunt & ,Domini domo è
מבית יהוה ויבואו דרך־שער הרצים בית
.regum thronum super sedit & : regiam
המלך [c]וישב על־כסא המלכים:

centuriones
שור [a]
המאות
ק
‡ vnusquisque
בוא [b]
נתן [c]
‖ centurionibus lanceas,
המאות
ק
* fuerant
† erant
‡ vnusquisque
‡ arma
[d]חנה[e]כלה
* à latere
‖ latus
† ipsum
‡ iuxta
‡ per circuitũ.
* posuit
נתן [f]
‖ ornamẽtum,
עוד [g]
† plauseruntq; manu,
[h]נכה[i]כפף
‡ populorũ:
[k]חיה[l]רוץ
* stabat iuxta
[m]ראה
‖ morem
† ante
[n]שור
‡ clangebant
‡ Coniuratio,
coniuratio.
[o]צוה
* centurionibus
המאות
ק
‖ è septo:& qui secutus fuerit
[p]שור[q]יצא
† interficiatur
[r]מות
‡ dederunt ei locum,
‡ per viam
[s]שום
* regiæ,
‖ percussit
† vt esset populus
[t]היה
[u]נתץ
תיו
ק
‡ ante aras.
[x]יטב[y]שום
* præfectos
[z]לקח
centuriones,
[a]שור
[b]ירד
† per viam ‡in
[c]ישב

.requieuit ciuitas & , terræ populus omnis est lætatus Et
20 וישמח כל־עם־הארץ והעיר שקטה
.regis * domo ‡ gladio in occiderunt Hathalaiahu &
ואת־עתליהו [d]המיתו בחרב בית מלך:
.ipsum regnando in ‡ , Iehoas † annorum septem Filius
21 בן־שבע [e]שנים יהואש במלכו:

CAP. XII. יב

quadraginta ,Iehoas regnauit Iehu septimo anno In
1 בשנת־שבע ליהוא מלך יהואש וארבעים
Sibiah eius matris nomen & .Ierusalaim in regnauit annis
שנה מלך בירושלם ושם אמו צביה
oculis in rectum ‡ Iehoas Fecitque .sebah-‐Beer de
2 מבאר שבע: [f]ויעש יהואש הישר בעיני
Iehoiadah eum docuit quibus ,suis diebus omnibus Domini
יהוה כל־ימיו אשר [g]הורהו יהוידע
Adhuc .recesserunt non excelsa Veruntamen : sacerdos
3 הכהן: רק הבמות לא־[h]סרו עוד
.excelsis in suffientes & immolantes populus
העם מזבחים ומקטרים בבמות:
pecuniam Omnem ; sacerdotes ad Iehoas Dixitque
4 ויאמר יהואש אל־הכהנים כל כסף
pecuniam , Domini domum * introducetur quæ sanctitatum
הקדשים אשר [i]יובא בית־יהוה כסף
omnem , eius ordinationis ‡ animarum pecuniam viri transeuntis
עובר איש כסף נפשות ערכו כל־
domum inducendum ad viri cor super ascenderit quæ pecuniam
כסף אשר יעלה על לב־איש להביא בית
à vir * , sacerdotes sibi Tollent .Domini
5 יהוה: [k]יקחו להם הכהנים איש מאת
omnem ad † domus rupturam ‖ fortificabunt ipsi & , suo noto
[l]מכרו והם יחזקו את־בדק הבית לכל
.rupturam ‡ , ibi inuenietur ‡ quæ
אשר־ימצא שם בדק:
regis anno tertio & ,vigesimo anno in , fuit Et
6 [m]ויהי בשנת עשרים ושלש שנה למלך
.domus fissuram * sacerdotes fortificauerunt non , Iehoas
יהואש לא־חזקו הכהנים את־בדק הבית:
, sacerdotem Iehoiadah Iehoas rex vocauit Et
7 ויקרא המלך יהואש ליהוידע הכהן
fortificantes vos ‡ non Cur •:eos ad dixitque .sacerdotes &
ולכהנים ויאמר אלהם מדוע אינכם מחזקים
à pecuniam accipiatis ne nunc Et ? domus fissuram
את־בדק הבית ועתה אל־תקחו־כסף מאת
.eam tradite domus fissuram * ad sed ,vestris notis
מכריכם כי־לבדק הבית [n]תתנהו:
pecuniam accipere ‡ non pro † sacerdotes consenserunt ‖ Et
8 [o]ויאתו הכהנים לבלתי [p]קחת־כסף
.domus rupturam fortificare non pro & ‡ ,populo à
מאת העם ולבלתי חזק את־בדק הבית:
perforauit & ,vnius arcam sacerdos Iehoiadah tulit Et
9 ויקח יהוידע הכהן ארון אחד [q]ויקב
,dextera in altare apud eam dedit * & : eius ostio in foramen
[r]חר בדלתו ויתן אתו אצל המזבח בימין
ibi dederunt † & :Domini domum virum ingrediendo in ‖
[s]בבוא איש בית יהוה ונתנו־שמה
introductam ‡ pecuniam omnem ,liminis custodes , sacerdotes
הכהנים שמרי הסף את־כל־הכסף המובא
multa quòd eos videre secundum ‡ erat Et .Domini domum
10 בית־יהוה: ויהי [t]כראותם כי־רב
sacerdos & , regis scriba ascendebat & , arca in ‡ pecunia
הכסף בארון [u]ויעל ספר המלך והכהן
inuentam * pecuniam numerabant & , ligabant & ,magnus
הגדול [x]ויצרו וימנו את־הכסף הנמצא
patatam pecuniam tradebant Et .Domini domo
11 בית־יהוה: ונתנו את־הכסף המתכן
.Domini domo præpositorum opificium † facientium manus super ‖
על־יד [y]עשי המלאכה המפקדים בית יהוה
facientes ‡ ædificatores ad & .lignarios fabros ad eam educebant &
[z]ויוציאהו לחרשי העץ ולבנים העשים
.Domini domo
בית יהוה:

‡ in * regia.
המלך
ק
† erat ‡quando regnauit.
[d]מות[e]שנה
‡ quod est
[f]עשה
[g]ירה
remouerunt.
[h]סור
immolabat,& suffiebat
*in
[i]בוא
‡ æstimationis
vt adducant
*vnusquisque
[k]לקח
‖ rimas
† secundũ omnes
[l]נכר
‡ inuenientur
‡ rimas.
[m]היה
* rimas templi.
‡ fortificastis rimas templi?
* rimas
[n]נתן
‖ morem gesserunt † vt
‡ acciperent
[o]יאת[p]לקח
‡ neque fortificarent rimas
[q]נקב[r]חור
* posuit
מימין
ק
‖ cùm ingredietur vnusquisque in
† posuerunt
‡ quæ adducebatur
[s]בוא[t]ראה
‡ quando videbant ‡ esset
[u]עלה
[x]צרר
* quæ inueniebatur in
‖ per † opus qui præerant
ודי
ק
המפקדים
ק
‡ qui operabãtur in
[y]עשה[z]יצא

Iehoachaz est deprecatus Et .diebus omnibus Chazael
חלה[a]
4 חזאל כל־הימים׃ ויחל[a] יהואחז
faciem
vidit quia ,Dominus eum ad exaudiuit & ,Domini facies
את־פני יהוה וישמע אליו יהוה כי ראה
.Aram rex eos oppressit quia .Israel oppressionem
את־לחץ ישראל כי־לחץ אתם מלך ארם׃
sunt egressi & , seruatorem Israeli Dominus dedit Et
ישע[b]
5 ויתן יהוה לישראל מושיע[b] ויצאו
† potestate
Israel filij habitaueruntque , Aram manu sub ‡ de
ישב[c]
מתחת יד־ארם וישבו[c] בני־ישראל
‡ tabernaculis.
.nudiustertius heri sicut suis tentoriis ‡ in
באהליהם כתמול שלשום׃
,Iarobham domus peccatis à recesserunt non Veruntamen
6 אך לא־סרו מחטאת בית־ירבעם
† per ea
etiam & , ambulauit ea in † , Israel fecit peccare qui
חטא[d]
אשר־החטי[d] את־ישראל בה הלך וגם
החטיא
dimisit non Quoniam .Someron in stetit lucus
ק
7 האשרה עמדה בשמרון׃ כי לא השאיר
de populo,
, equites quinquaginta nisi , populum Iehoachaz ipsi
ליהואחז עם כי אם חמשים פרשים
eos disperdiderat quia : peditū millia decem & , currus decem &
ועשרה רכב ועשרת אלפים רגלי כי אבדם
.triturandum ad puluerem veluti eos posuerat & , Aram rex
שום[e] דוש[f]
מלך ארם וישמם[e] כעפר לדש[f]׃
Residua autem
,fecit quæ omnia & , Iehoachaz verborum residuum Et
8 ויתר דברי יהואחז וכל־אשר עשה
‡ sunt in
verborum libro super † scripta ipsa nonne ,eius fortitudo &
וגבורתו הלוא־הם כתובים על־ספר דברי
Dormiuitque
Iehoachaz Iacuitque ? Israel regum dierum
9 הימים למלכי ישראל׃ וישכב יהואחז
regnauitque : Someron in eum sepelieruntque , suis patribus cum
עם־אבתיו ויקברהו בשמרון וימלך
.eo pro eius filius Ioas
יואש בנו תחתיו׃
regis Ioas anno septimo & , trigesimo anno In
שנה[g]
10 בשנת[g] שלשים ושבע שנה ליואש מלך
Israel super Iehoachaz filius Iehoas regnauit , Iehudah
יהודה מלך יהואש בן־יהואחז על־ישראל
malum fecit Et .annis sedecim Someron in
עשה[h] רוע[i]
11 בשמרון שש עשרה שנה׃ ויעש[h] הרע[i]
* omni peccato
peccatis omnibus * ab declinauit non : Domini oculis in
סור[k]
בעיני יהוה לא סר[k] מכל־חטאות
, Israel fecit peccare qui , Nebat filij Iarobham
ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־ישראל
Residua autem
omnia & , Ioas verborum residuum Et .ambulauit eo in
12 בה הלך׃ ויתר דברי יואש וכל־
Amasiah cum pugnauit qua ,eius fortitudo & ,fecit quæ
אשר עשה וגבורתו אשר נלחם עם אמציה
‡ sunt in
libro super ‡ scripta ipsa nonne , Iehudah rege
מלך־יהודה הלא־הם כתובים על־ספר
Dormiuitque
Ioas Iacuitque ? Israel regum dierum verborum
13 דברי הימים למלכי ישראל׃ וישכב יואש
:eius solium super sedit Iarobham & , suis patribus cum
עם־אבתיו וירבעם ישב על־כסאו
.Israel regibus cum Someron in Ioas est sepultúsque
ויקבר יואש בשמרון עם מלכי ישראל׃
‡ de
est mortuus qua ‡ ,sua ægrotatione ægrotauit Elisaah Et
14 ואלישע חלה את־חליו אשר ימות
fleuit & , Israel rex Ioas eum ad descendit & : ea in
בכה[l]
בו וירד אליו יואש מלך־ישראל ויבך[l]
faciem
,Israel currus ,mi pater ,mi Pater : dixit & , eius facies super
על־פניו ויאמר אבי אבי רכב ישראל
. arcum Tolle : Elisaah ei Dixitque .eius equites &
לקח[m]
15 ופרשיו׃ ויאמר לו אלישע קח[m] קשת
.sagittas & ,arcum se ad accepit & .sagittas &
חצץ[n]
וחצים ויקח אליו קשת וחצים׃
Apprehende manu tua
tuam manum fac Equitare : Israel regem ad Dixitque
16 ויאמר למלך ישראל הרכב ידך
‡ apprehendit manum suam
Elisaah posuit & : suam manum fecit equitare ‖ & .arcum super
שום[o]
על־הקשת וירכב ידו וישם[o] אלישע
.regis manus super suas manus
ידיו על־ידי המלך׃

emendum ad & ,lapidis cæsores ad & cæmentarios ad Et
12 ולגדרים ולחצבי האבן[a] ולקנות
lapidum,vt emerent
domus rupturam fortificandum ad , excisionis lapides & ligna
קנה[a]
עצים ואבני מחצב לחזק את־בדק בית־
‡ dolatos,vt fortificarent rimas
domum super egrediebatur quod omne ad & , Domini
יהוה ולכל אשר־יצא על־הבית
Domini domo fiebat ‖ non Veruntamen .fortificandum * ad
* muniendum. ‖ fiebant in
13 לחזקה׃ אך לא יעשה בית יהוה
vasa omnia ,tubæ , pelues , psalteria , argenti scyphi ‡
† crateræ argenteæ,
ספות כסף מזמרות מזרקות חצצרות כל־כלי
.Domini domum introducta ‡ pecunia ex ,argentea vasa & , aurea
‡ quæ inferebatur in
זהב וכלי־כסף מן־הכסף המובא בית־יהוה׃
fortificabant & ,eam dabant opificium ‡ facientibus Etenim
‡ opus
14 כי־לעשי המלאכה יתנהו[b] וחזקו־
נתן[b]
rationem reddere faciebant non Et .Domini domum ea in*
* ex
15 בו את־בית יהוה׃ ולא יחשבו
,eorum manu super pecuniam dabant quorum homines
per quorum manus dabant pecunias,vt darent
את־האנשים אשר יתנו את־הכסף על־ידם
.facientes ipsi * fide in sed , opus facientibus dandum ad
* faciebant.
לתת לעשי המלאכה כי באמנה הם עשים׃
inferebatur non peccatorum † pecunia & , delicti ‖ Pecunia
‖ pro delicto, † pro peccatis
16 כסף אשם וכסף חטאות לא יובא
ascendit Tunc .erant ‡ sacerdotum : Domini domum ‡
‡ in ‡ erat.
17 בית יהוה לכהנים יהיו׃ אז יעלה
,eam cepitque , Gath super * pugnauit & , Aram rex Chazael
* contra
חזאל מלך ארם וילחם על־גת וילכדה
.Ierusalaim super ascendendum ad suas facies ‖ Chazael posuit &
‖ faciem suam, vt ascenderet contra
שום[c] עלה[d]
וישם[c] חזאל פניו לעלות[d] על־ירושלם׃
sanctificationes omnes Iehudah rex Iehoas tulit Et
18 ויקח יהואש מלך־יהודה את כל־הקדשים
Achaziahu & , Iehoram & , Iehosaphat sanctificauerant quas
אשר־הקדישו יהושפט ויהורם ואחזיהו
omne & , suas sanctificationes & , Iehudah reges eius patres
אבתיו מלכי יהודה ואת־קדשיו ואת כל־
domus & , Domini domus thesauris in inuentum † aurum
† quod est
הזהב הנמצא באצרות בית־יהוה ובית
desuper ‡ ascendit & , Aram regem Chazael ad misit & : regis
‡ à
עלה[e]
המלך וישלח לחזאל מלך ארם ויעל[e] מעל
quæ omnia & , Ioas verborum residuum Et ‡ .Ierusalaim
‡ Residua autem
19 ירושלם׃ ויתר דברי יואש וכל־אשר
verborum libro super † scripta ipsa nonne , fecit
† sunt in
עשה הלוא־הם כתובים על־ספר דברי
,eius serui surrexerunt Et ? Iehudah regum dierum
קום[f]
20 הימים למלכי יהודה׃ ויקמו[f] עבדיו
Ioas percusserunt & : coniurationem coniurauerunt &
נכה[g]
ויקשרו־קשר ויכו[g] את־יואש
filius Iozachar Et Silla descendente * Millo domo ‡
‡ in * quæ descendit in
21 בית מלא היורד סלא׃ ויוזכר בן־
,eum percusserunt eius serui Somer filius Iehozabad & , Simhath
שמעת ויהוזבד בן־שמר עבדיו הכהו
ciuitate in suis patribus cum eum sepelierunt & ,est mortuus &
מות[h]
וימת[h] ויקברו אתו עם־אבתיו בעיר
.pro eo eius filius Amasiahu regnauit & : Dauid
דוד וימלך אמציה בנו תחתיו׃

CAP. XIII. יג

filij Ioas anno tertio & vigesimo anno In
שנה[i]
1 בשנת[i] עשרים ושלש שנה ליואש בן־
Iehu filius Iehoachaz regnauit , Iehudah regis Achaziahu
אחזיהו מלך יהודה מלך יהואחז בן־יהוא
.annis septendecim Someron in Israel super
על־ישראל בשמרון שבע עשרה שנה׃
post ambulauit & , Domini oculis in malum ‡ fecit Et
‡ quod est
עשה[k] הלך[l]
2 ויעש[k] הרע בעיני יהוה וילך[l] אחר
fecit peccare qui , Nebat filij Iarobham peccata
חטאת ירבעם בן־נבט אשר־החטיא את־
.ea ‡ ab declinauit non , Israel
‡ eis.
סור[m]
ישראל לא־סר[m] ממנה׃
eos tradidit & .Israel in* Domini nasus ‡ est iratus Et
‡ furor * contra
חרה[n]
3 ויחר[n] אף יהוה בישראל ויתנם
filij Ben-hadad manu in & : Aram regis Chazael manu in
ביד חזאל מלך־ארם וביד בן־הדד בן־

qui percusserant

.suum p trem regem *percutientes* ,suos seruos percussit &

וַיַּךְ אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃

‡ scriptum sicut ,occidit non percussorum filios Et

‡ est — נכה[a] מות[b] — † in

6 וְאֶת־בְּנֵי[a] הַמַּכִּים לֹא[b] הֵמִית כַּכָּתוּב

:dicendo ,Dominus præcepit quo † ,Mosch legis libro in

בְּסֵפֶר תּוֹרַת־מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר

morientur non filij & ,filiis *super* ‡ patres morientur Non

‡ pro

לֹא־יוּמְתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יוּמְתוּ

.morietur suo peccato *in vir quin* ‖ ,patribus *super* ‡

‡ pro — ‖ sed vnusquisque pro

עַל־אָבוֹת כִּי אִם־אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יוּמָת׃

decem salis valle in Edom percussit Ipse

יומת — ק

7 הוּא־הִכָּה אֶת־אֱדוֹם בְּגֵיא־הַמֶּלַח עֲשֶׂרֶת

vocauit & :bello in Selah cepit & ,millia

מלח — ק

אֲלָפִים וְתָפַשׂ אֶת־הַסֶּלַע בַּמִּלְחָמָה וַיִּקְרָא אֶת־

.hanc diem ad vsque Ioctheel eius nomen

שְׁמָהּ יָקְתְאֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

filium Iehoas ad nuncios Amasiah misit Tunc

8 אָז שָׁלַח אֲמַצְיָה מַלְאָכִים אֶל־יְהוֹאָשׁ בֶּן־

,Ito ‡ :dicendo ,Israel regis Iehu filij Iehoachaz

‡ Veni,

יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְכָה

rex Iehoas Misitque *faciebus mutuò* nos videamus

facie. — פנה[c]

9 נִתְרָאֶה[c] פָנִים׃ וַיִּשְׁלַח יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־

Carduus ;dicendo ,Iehudah regem Amasiahu ad Israel

יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ

,Lebanon in ‡ quæ cedrum ad misit Lebanon in ‡ qui

‡ est

אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן

transiuit & :vxorem in meo filio tuam filiam Da :dicendo

נתן[d] — † est

לֵאמֹר תְּנָה[d] אֶת־בִּתְּךָ לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר

.carduum conculcauit & ,Lebanon in † quæ agri bestia

חיה[e]

חַיַּת[e] הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃

:tuum cor te eleuauit & ,Edom percussisti Percutiendo

נכה[f] — prouocas

10 הַכֵּה[f] הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם וּנְשָׂאֲךָ לִבֶּךָ

,malum in te *immiscebis* quid vt & .tua domo in sede & ,gloriare

ישב[g] — † vt

הִכָּבֵד וְשֵׁב[g] בְּבֵיתֶךָ וְלָמָּה תִתְגָּרֶה בְּרָעָה

? tecum Iehudah & tu cadas & †

וְנָפַלְתָּה אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃

rex Iehoas ascendit & .Amasiahu audiuit non Et

עלה[h] — † facie,

11 וְלֹא־שָׁמַע אֲמַצְיָהוּ וַיַּעַל[h] יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־

rex Amasiahu & ,ipse ,*faciebus* ‡ se viderunt & :Israel

פנה[i] — * est

יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ[i] פָנִים הוּא וַאֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־

.Iehudah ipsi * quæ ,Semes-Beth in ,Iehudah

יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃

‖ coram

fugerunt & ,Israel *facies ad* ‖ Iehudah est cæsus Et

נוס[k] — † vnusquisque in tabernacula

12 וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיָּנֻסוּ[k]

Iehudah regem Amasiahu Et .sua *tentoria in vir* †

13 אִישׁ לְאֹהָלָיו׃ וְאֵת אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה

rex Iehoas cepit ,Achaziahu filij Iehoas filium

בֶּן־יְהוֹאָשׁ בֶּן־אֲחַזְיָהוּ תָּפַשׂ יְהוֹאָשׁ מֶלֶךְ־

‡ diruit murû *rupit* ‡ & ;Ierusalaim venit & :Semes-Beth in Israel

ויבא — ק — ‖ a

יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שָׁמֶשׁ וַיָּבֹאוּ[l] יְרוּשָׁלַם וַיִּפְרֹץ

portam ad vsque ,Ephraim porta *in* ‖ Ierusalaim *muro in*

בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַם בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם עַד־שַׁעַר

בוא[l]

omne Tulitque .cubitis quadringentis ,anguli

פנן[m]

14 הַפִּנָּה[m] אַרְבַּע מֵאוֹת אַמָּה׃ וְלָקַח אֶת־כָּל־

inuenta ‡ vasa omnia & ,argentum & ,aurum

‡ quæ sunt

הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים[n] הַנִּמְצְאִים

כלה[n]

filios & ,*regis* * domus thesauris in & ,Domini domo in

* regiæ,

בֵּית־יְהוָה וּבְאֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי

† obsides:

.Someron in est reuersus & :*arrhabonum* †

שוב[o]

הַתַּעֲרֻבוֹת וַיָּשָׁב[o] שֹׁמְרוֹנָה׃

Residua autem ,eius fortitudo & ,fecit quæ ,Iehoas *verborum residuum* Et

15 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹאָשׁ אֲשֶׁר עָשָׂה וּגְבוּרָתוֹ

nonne ,Iehudah rege Amasiahu cum pugnauit quomodo &

וַאֲשֶׁר נִלְחַם עִם אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה הֲלוֹא־

‡ sunt in

regum dierum verborum libro *super* ‡ scripta ipsa

יום[p] — Dormiuitque

הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים[p] לְמַלְכֵי

,suis patribus cum Iehoas *Iacuitque* ?Israel

16 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּשְׁכַּב יְהוֹאָשׁ עִם־אֲבֹתָיו

regnauitque :Israel regibus cum Someron in est sepultúsque

וַיִּקָּבֵר בְּשֹׁמְרוֹן עִם מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ

.eo pro eius filius Iarobham

שכב[q]

יָרָבְעָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

dixitque .aperuit & .orientem ad fenestram Aperi :dixit Et

17 וַיֹּאמֶר פְּתַח הַחַלּוֹן קֵדְמָה וַיִּפְתָּח וַיֹּאמֶר

,Domini salutis Sagitta :ait & .iecit & ,Iace :Elisaah

ירה[a] — ‖ contra

אֱלִישָׁע יְרֵה[a] וַיּוֹר וַיֹּאמֶר חֵץ־תְּשׁוּעָה לַיהוָה

,Aphec in Aram percutiésque :Aram *in* ‖ salutis sagitta &

נכה[b] — donec consumas.

וְחֵץ תְּשׁוּעָה בַאֲרָם וְהִכִּיתָ[b] אֶת־אֲרָם בַּאֲפֵק

stulit & .sagittas Tolle :ait Et .*consumere ad vsque*

18 עַד־כַּלֵּה׃ וַיֹּאמֶר קַח הַחִצִּים וַיִּקָּח

percussit & .terram *in* Percute :Israel regem ad dixitque

וַיֹּאמֶר לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַךְ אַרְצָה וַיַּךְ

vir cum *super* ‖ est iratus Et .stetit & ,vicibus tribus

‖ contra

19 שָׁלֹשׁ־פְּעָמִים וַיַּעֲמֹד׃ וַיִּקְצֹף עָלָיו אִישׁ

sex vel quinque ‡ Percutiendum :ait & ,Dei

‡ erat

הָאֱלֹהִים וַיֹּאמֶר לְהַכּוֹת חָמֵשׁ אוֹ־שֵׁשׁ

nunc & .*consumere vsque* * ,Aram percussisses tunc ,vicibus

* donec consumpsisses.

פְּעָמִים אָז הִכִּיתָ אֶת־אֲרָם עַד־כַּלֵּה וְעַתָּה

.Aram percuties vicibus tribus

שָׁלֹשׁ פְּעָמִים תַּכֶּה אֶת־אֲרָם׃

Moab *agmina* & .eum sepelierunt & ,Elisaah est mortuus Et

castra

מות[c]

20 וַיָּמָת[c] אֱלִישָׁע וַיִּקְבְּרֻהוּ וּגְדוּדֵי מוֹאָב

ipsi † ,fuit Et .anno *veniente* ‡ terram in venerunt

‡ sequenti — † quibusdam

21 יָבֹאוּ בָאָרֶץ בָּא שָׁנָה׃ וַיְהִי[d] הֵם

proiecerunt & ,*agmen* * viderunt ecce & ;virum sepelientibus

היה[d] — * castra,

קֹבְרִים אִישׁ וְהִנֵּה רָאוּ[e] אֶת־הַגְּדוּד וַיַּשְׁלִיכוּ

vir tetigit & ,abiit & .Elisaah sepulchrum in virum

ראה[e]

אֶת־הָאִישׁ בְּקֶבֶר אֱלִישָׁע וַיֵּלֶךְ וַיִּגַּע הָאִישׁ

.suos pedes super surrexit & ,vixit & ,Elisaah ossa *in*

בְּעַצְמוֹת אֱלִישָׁע וַיְחִי וַיָּקָם עַל־רַגְלָיו׃

omnibus Israel oppressit Aram rex Chazael Et

22 וַחֲזָאֵל מֶלֶךְ אֲרָם לָחַץ אֶת־יִשְׂרָאֵל כֹּל

,eos Dominus est miseratus Et .Iehoachaz diebus

חנן[f]

23 יְמֵי יְהוֹאָחָז׃ וַיָּחָן[f] יְהוָה אֹתָם

suum pactum propter eos ad est conuersus & ,eorû est misertus &

פנה[g]

וַיְרַחֲמֵם וַיִּפֶן[g] אֲלֵיהֶם לְמַעַן בְּרִיתוֹ

;eos disperdere noluit & .Iahacob & ,Ischac ,Abraham cum

אֶת־אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב וְלֹא אָבָה הַשְׁחִיתָם

.nunc *ad vsque* ,*suis faciebus desuper* ‖ eos proiecit nec

‖ à facie sua, ad hoc tempus.

וְלֹא־הִשְׁלִיכָם מֵעַל־פָּנָיו עַד־עָתָּה׃

Ben- regnauit & ,Aram rex Chazael est mortuus Et

24 וַיָּמָת חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם וַיִּמְלֹךְ בֶּן־

filius Iehoas est reuersus Et .eo pro eius filius hadad

שוב[h]

25 הֲדַד בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיָּשָׁב[h] יְהוֹאָשׁ בֶּן־

Ben-hadad manu de ciuitates tulit & ,Iehoachaz

לקח[i]

יְהוֹאָחָז וַיִּקַּח[i] אֶת־הֶעָרִים מִיַּד בֶּן־הֲדַד

sui patris Iehoachaz manu de tulerat quas ,Chazael filij

בֶּן־חֲזָאֵל אֲשֶׁר לָקַח מִיַּד יְהוֹאָחָז אָבִיו

reddidit & ,Ioas eum percussit vicibus tribus :prælio in

שוב[k]

בַּמִּלְחָמָה שָׁלֹשׁ פְּעָמִים הִכָּהוּ יוֹאָשׁ וַיָּשֶׁב[k]

.Israel ciuitates

אֶת־עָרֵי יִשְׂרָאֵל׃

CAP. XIIII. יד

regis Ioachaz filij Ioas secundo anno In

שנה[l] בנה[m]

1 בִּשְׁנַת[l] שְׁתַּיִם לְיוֹאָשׁ בֶּן[m]־יוֹאָחָז מֶלֶךְ

.Iehudah regis Ioas filius Amasiahu regnauit ,Israel

יִשְׂרָאֵל מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

,*ipsum regnando in* erat annorum quinque & viginti Filius

quando regnauit,

2 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ

nomen & .Ierusalaim in regnauit annis nouem & viginti &

וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם וְשֵׁם

.Ierusalaim de Iehohadan eius matris

יתיר י

אִמּוֹ יְהוֹעַדִּין מִן־יְרוּשָׁלָם׃

non veruntamen :Domini oculis in rectum ‡ fecit Et

‡ quod erat

עשה[n]

3 וַיַּעַשׂ[n] הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא

,eius pater Ioas fecit quæ omnia iuxta :eius pater Dauid sicut

כְּדָוִד אָבִיו כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה יוֹאָשׁ אָבִיו

adhuc .*recesserunt* non excelsa Veruntamen .fecit

abstulerunt.

4 עָשָׂה׃ רַק הַבָּמוֹת לֹא־סָרוּ עוֹד

.excelsis in *suffientes & ,immolantes* populus

immolabat, & suffiebat

הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת׃

,eius manu in regnum esset roboratum cùm ,fuit Et

היה[o]

5 וַיְהִי[o] כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה בְּיָדוֹ

Iehudah rex Ioas filius Amasiahu vixit Et

17 וַיְחִי ^a אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה

, Israel regis Iehoachaz filij Iehoas mortem post *

אַחֲרֵי מוֹת יְהוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

, Amasiahu verborum residuum Et † .annis quindecim

חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ 18

dierum verborum libro super ‡ scripta ipsa nonne

הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים

ligationem * eum super ligauerunt ‡ Et :Iehudah regum

לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר 19

eum post miserunt & .Lachis in fugit & ,Ierusalaim in

בִּירוּשָׁלַ͏ִם וַיָּנָס ^b לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו

eum tulerunt Et .ibi eum occiderunt & ,Lachis in

לָכִישָׁה וַיְמִתֻהוּ ^c שָׁם׃ וַיִּשְׂאוּ ^d אֹתוֹ 20

suis patribus cum Ierusalaim in est sepultus & ,equis super

עַל־הַסּוּסִים וַיִּקָּבֵר בִּירוּשָׁלַ͏ִם עִם־אֲבֹתָיו

populus vniuersus tulerunt Et .Dauid ciuitate in

בְּעִיר דָּוִד׃ וַיִּקְחוּ ^e כָּל־עַם 21

annorum sedecim filius ipse & ,Hazariah Iehudah

יְהוּדָה אֶת־עֲזַרְיָה וְהוּא בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה

.Amasiahu suo patre pro eum constituerunt regem &

וַיַּמְלִכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃

;Iehudah ipsi eam restituit & ,Elath ædificauit Ipse

הוּא בָּנָה אֶת־אֵילַת וַיְשִׁבֶהָ ^f לִיהוּדָה 22

.suis patribus cum rex iacuit * postquam

אַחֲרֵי שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־אֲבֹתָיו׃

filij Amasiahu anno , decimoquinto anno In

בִּשְׁנַת ^g חֲמֵשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַאֲמַצְיָהוּ בֶן־ 23

Ioas filius Iarobham regnauit , Iehudah regis Ioas

יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ

.annis vno & quadraginta Someron in Israel regis

מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן אַרְבָּעִים וְאַחַת שָׁנָה׃

declinauit non : Domini oculis in malum fecit Et

וַיַּעַשׂ ^h הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר 24

qui , Nebat filij Iarobham peccatis omnibus ab

מִכָּל־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר

terminum restituit Ipse , Israel fecit peccare

הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ הוּא הֵשִׁיב אֶת־גְּבוּל 25

, planiciei † mare ad vsque Chamath introitu ab , Israel

יִשְׂרָאֵל מִלְּבוֹא חֲמָת עַד־יָם הָעֲרָבָה

fuerat locutus quod , Israel Dei Domini verbum iuxta

כִּדְבַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר דִּבֶּר

* qui ,prophetæ Amithai filij Ionah sui serui manu in ‡

בְּיַד עַבְדּוֹ יוֹנָה בֶן־אֲמִתַּי הַנָּבִיא אֲשֶׁר

Dominus vidit Quoniam .hachepher-Gath de

מִגַּת הַחֵפֶר׃ כִּי־רָאָה יְהוָה אֶת־ 26

non & , clausus * non & : valde mutabilem Israel afflictionem

עֳנִי ^i יִשְׂרָאֵל מֹרֶה מְאֹד וְאֶפֶס עָצוּר וְאֶפֶס

est locutus non Et .Israeli auxilians neque derelictus

עָזוּב וְאֵין עֹזֵר לְיִשְׂרָאֵל׃ וְלֹא־דִבֶּר 27

sub ‡ † Israel nomen delendum ad * Dominus

יְהוָה לִמְחוֹת ^k אֶת־שֵׁם יִשְׂרָאֵל מִתַּחַת

.Ioas filij Iarobham manu in ‡ eos seruauit & : cælis

הַשָּׁמָיִם וַיּוֹשִׁיעֵם ^l בְּיַד יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ׃

, fecit quæ omnia & , Iarobham verborum residuum Et †

וְיֶתֶר דִּבְרֵי יָרָבְעָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה 28

Dammesec restituit qua & , pugnauit qua , eius fortitudo &

וּגְבוּרָתוֹ אֲשֶׁר־נִלְחָם וַאֲשֶׁר הֵשִׁיב אֶת־דַּמֶּשֶׂק

ipsa nonne , Israel in Iehudah ipsi Chamath &

וְאֶת־חֲמָת לִיהוּדָה בְּיִשְׂרָאֵל הֲלֹא־הֵם

? Israel regum dierum verborum libro super scripta

כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

regibus cum , suis patribus cum Iarobham Iacuitque

וַיִּשְׁכַּב יָרָבְעָם עִם־אֲבֹתָיו עִם מַלְכֵי 29

.eo pro eius filius Zechariah regnauitque : Israel

יִשְׂרָאֵל וַיִּמְלֹךְ זְכַרְיָה ^m בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

Margin: חָיָה ^a — * postquam mortuus est — ‡ filius — † Residua autem — ‡ sunt in — ‡ coniurauerunt aduersus — * coniurationem — נוּס ^b — מוּת ^c נָשָׂא ^d — ‡ in — לָקַח ^e — ‡ erat — שׁוּב ^f — * dormiuit — שָׁנָה ^g — עָשָׂה ^h — ‖ solitudinis — ‡ per manum — * erat — עָנָה ^i — * vt deleret — † vt non esset — מָחָה ^k — ‡ per manum — יָשַׁע ^l — † Residua autem — sunt in — Dormiuitque — בֵּן ^m — שָׁנָה ^n

CAP. XV. טו

regis Iarobham anno , septimo & vigesimo anno In

1 בִּשְׁנַת ^n עֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְיָרָבְעָם מֶלֶךְ

.Iehudah regis Amasiah filius Hazariah regnauit , Israel

יִשְׂרָאֵל מָלַךְ עֲזַרְיָה בֶן־אֲמַצְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

ipsum regnando in erat annorum sedecim Filius

2 בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ

: Ierusalaim in regnauit annis duobus & quinquaginta &

וַחֲמִשִּׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם

.Ierusalaim de Iecholiahu eius matris nomen &

וְשֵׁם אִמּוֹ יְכָלְיָהוּ מִירוּשָׁלָ͏ִם׃

omnia iuxta , Domini oculis in rectum ‡ fecit Et

3 וַיַּעַשׂ ^a הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל

excelsa Veruntamen .eius pater Amasiahu fecerat quæ

4 אֲשֶׁר־עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃ רַק הַבָּמוֹת

suffientes & immolantes ‡ populus adhuc : recesserunt ‡ non

לֹא־סָרוּ ^b עוֹד הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים

fuit & , regem Dominus percussit Et .excelsis in

5 בַּבָּמוֹת׃ וַיְנַגַּע יְהוָה אֶת־הַמֶּלֶךְ וַיְהִי

domo in habitauit & , suæ mortis diem ad vsque leprosus

מְצֹרָע עַד־יוֹם מֹתוֹ ^c וַיֵּשֶׁב ^d בְּבֵית

iudicans domum super ‡ , regis filius Iotham & :libera

הַחָפְשִׁית וְיוֹתָם בֶּן־הַמֶּלֶךְ עַל־הַבַּיִת שֹׁפֵט

.Hazariahu verborum residuum Et .terræ populum

6 אֶת־עַם הָאָרֶץ׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי עֲזַרְיָהוּ

super † scripta ipsa nonne , fecit quæ omnia &

וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־

? Iehudah regum dierum verborum libro

סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים ^e לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃

sepelierunt & ;suis patribus cum Hazariah Iacuitque

7 וַיִּשְׁכַּב עֲזַרְיָה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ

regnauitque : Dauid ciuitate in suis patribus cum eum

אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד וַיִּמְלֹךְ

.eo pro eius filius Iotham

יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

Hazariahu anno , octauo & trigesimo anno In

8 בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים וּשְׁמֹנֶה שָׁנָה לַעֲזַרְיָהוּ

Iarobham filius Zechariahu regnauit , Iehudah regis

מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ זְכַרְיָהוּ בֶן־יָרָבְעָם

Fecitque .mensibus sex Someron in Israel super

9 עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן שִׁשָּׁה חֳדָשִׁים׃ וַיַּעַשׂ

:eius patres fecerunt quemadmodum , Domini oculis in malum

הָרַע ^f בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבֹתָיו

qui , Nebat filij Iarobham peccatis à declinauit non

לֹא סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר

eum aduersus coniurauit Et .Israel fecit peccare

10 הֶחֱטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּקְשֹׁר עָלָיו

, populi opposito ex eum percussit & ,Iabes filius Sallum

שַׁלֻּם בֶּן־יָבֵשׁ וַיַּכֻּהוּ קָבָל־עָם

.eo pro regnauit & : eum occidit &

וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃

super ‡ scripta ipsa ecce ,Zechariahu verborum residuum Et

11 וְיֶתֶר דִּבְרֵי זְכַרְיָה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־

.Israel regum dierum verborum libro

סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים ^g לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

ad fuerat locutus quod Domini verbum ‡ Hoc

12 הוּא דְבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר אֶל־

super tibi sedebunt quartorum ‖ Filij : dicendo , Iehu

יֵהוּא לֵאמֹר בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לְךָ עַל־

.ita fuitque .Israel thronum

כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל ^h וַיְהִי־כֵן׃

trigesimo anno in regnauit Iabes filius ‡ Sallum

13 שַׁלּוּם בֶּן־יָבֵישׁ מָלַךְ בִּשְׁנַת שְׁלֹשִׁים

mense ‡ regnauit & , Iehudah regis Huziiah anno , nono &

וָתֵשַׁע שָׁנָה לְעֻזִּיָּה מֶלֶךְ יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יֶרַח

filius Menachem ascendit Et .Someron in dierum

14 יָמִים בְּשֹׁמְרוֹן׃ ^i וַיַּעַל מְנַחֵם בֶּן־

Sallum percussit & , Someron ‡ venitque :Tirsah de Gadi

גָּדִי מִתִּרְצָה ^k וַיָּבֹא שֹׁמְרוֹן ^l וַיַּךְ אֶת־שַׁלּוּם

regnauitque , eum interemit & : Someron in Iabes filium

בֶּן־יָבֵישׁ בְּשֹׁמְרוֹן ^m וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ

eius ligatio ‡ & . Sallum verborum residuum Et † .eo pro

15 תַּחְתָּיו׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי שַׁלּוּם וְקִשְׁרוֹ

verborum libro super ‡ scripta ipsa ecce ,coniurauit qua

אֲשֶׁר קָשָׁר הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי

.Israel regum dierum

הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃

Margin: quando regnauit — ‡ quod est — עָשָׂה ^a — ‡ abstulerunt: ‡ immolabat, & suffiebat, — סוּר ^b — ‡ quo mortuus est — מוּת ^c יָשַׁב ^d — ‡ erat — Residua autem — † sunt in — יוֹם ^e — Dormiuitque — רוּעַ ^f — coram populo, — Residua autem ‡ sunt in — יוֹם ^g — ‡ est — ‖ quartæ generationis — הָיָה ^h — ‡ autem — ‡ per mensem — עָלָה ^i — ‡ in — בּוֹא ^k נָכָה ^l — מוּת ^m — † Residua autem — ‡ coniuratio — ‡ sunt in

omnes & ,Tipsach Menachem percussit Tunc
16 אָז יַכֶּה־מְנַחֵם אֶת־תִּפְסַח וְאֶת־כָּל־
; aperuerat non quia ,Tirsah à eius terminos & ;ea in ‡ qui
אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־גְּבוּלֶיהָ מִתִּרְצָה כִּי לֹא פָתַח
anno In .scidit eius prægnantes omnes : percussit &
וַיַּךְ אֵת כָּל־הֶהָרוֹתֶיהָ בִּקֵּעַ׃ 17 בִּשְׁנַת
regnauit ,Iehudah regis Hazariah anno nono & trigesimo
שְׁלֹשִׁים וָתֵשַׁע שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ
.Someron in annis decem Israel super Ghadi filius Menachem
מְנַחֵם בֶּן־גָּדִי עַל־יִשְׂרָאֵל עֶשֶׂר שָׁנִים בְּשֹׁמְרוֹן׃
desuper recessit non : Domini oculis in malum Fecitque
18 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר מֵעַל
fecit peccare qui , Nebat filij Iarobham peccatis
חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר־הֶחֱטִיא אֶת־
Assur rex Pul Venit .suis diebus omnibus Israel
יִשְׂרָאֵל כָּל־יָמָיו׃ 19 בָּא פוּל מֶלֶךְ־אַשּׁוּר
,argenti talenta mille Pul ipsi Menachem dedit & , terram super
עַל־הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מְנַחֵם לְפוּל אֶלֶף כִּכַּר־כָּסֶף
regnum roborandum ad , secum eius manus existendum ad
לִהְיוֹת יָדָיו אִתּוֹ לְהַחֲזִיק הַמַּמְלָכָה
super argentum Menachem fecit exire Et .eius manu in
בְּיָדוֹ׃ 20 וַיֹּצֵא מְנַחֵם אֶת־הַכֶּסֶף עַל־
regi dandum ad ,potentia pollentes omnes super , Israel
יִשְׂרָאֵל עַל כָּל־גִּבּוֹרֵי הַחַיִל לָתֵת לְמֶלֶךְ
.vni viro * , argenteos siclos quinquaginta Assur
אַשּׁוּר חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים כֶּסֶף לְאִישׁ אֶחָד
.terra in ibi stetit non & , Assur rex est reuersus &
וַיָּשָׁב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְלֹא־עָמַד שָׁם בָּאָרֶץ׃
,fecit quæ omnia & ,Menachem verborum residuum Et
21 וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַחֵם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
dierum verborum libro super ‡ scripta ipsa nonne
הֲלוֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
cum Menachem Iacuitque ? Israel regum
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ 22 וַיִּשְׁכַּב מְנַחֵם עִם־
.eo pro eius filius Pechachiah regnauit & :suis patribus
אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ פְּקַחְיָה בְנוֹ תַּחְתָּיו׃
.Iehudah regis Hazariah anno quinquagesimo anno In
23 בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה
Someron in Israel super Menachem filius Pechachiah regnauit
מָלַךְ פְּקַחְיָה בֶן־מְנַחֵם עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן
non : Domini oculis in malum ‡ Fecitque .annis duobus
שְׁנָתָיִם׃ 24 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא
fecit peccare qui , Nebat filij Iarobham peccatis à recessit
סָר מֵחַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא
filius Pechah eum super ligauit Et .Israel
אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ 25 וַיִּקְשֹׁר עָלָיו פֶּקַח בֶּן־
palatio in Someron in eum percussit &, eius tristata ‡ Remaliahu
רְמַלְיָהוּ שָׁלִישׁוֹ וַיַּכֵּהוּ בְשֹׁמְרוֹן בְּאַרְמוֹן
eo cum & ; Arieh cum & , Arghob cum regis † domus
בֵּית־מֶלֶךְ אֶת־אַרְגֹּב וְאֶת־הָאַרְיֵה וְעִמּוֹ
,eum interfecit & : Ghilhaditarum filiis de viri quinquaginta
חֲמִשִּׁים אִישׁ מִבְּנֵי גִלְעָדִים וַיְמִתֵהוּ
omnia & ,Pechachiah verborum residuum Et .eo pro regnauitq.
וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו׃ 26 וְיֶתֶר דִּבְרֵי פְקַחְיָה וְכָל־
verborum libro super * scripta ipsa ecce , fecit quæ
אֲשֶׁר עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
quinquagesimo anno In .Israel regum dierum
הַיָּמִים לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ 27 בִּשְׁנַת חֲמִשִּׁים
Pechach regnauit ,Iehudah regis Hazariah anno ,secundo &
וּשְׁתַּיִם שָׁנָה לַעֲזַרְיָה מֶלֶךְ יְהוּדָה מָלַךְ פֶּקַח
viginti Someron in Israel super Remaliehu filius
בֶּן־רְמַלְיָהוּ עַל־יִשְׂרָאֵל בְּשֹׁמְרוֹן עֶשְׂרִים
recessit non :Domini oculis in malum ‡ Fecitque .annis
שָׁנָה׃ 28 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה לֹא סָר
fecit peccare qui ,Nebat filij Iarobham peccatis
מִן־חַטֹּאות יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־
venit Israel regis Pechach diebus In .Israel
יִשְׂרָאֵל׃ 29 בִּימֵי פֶקַח מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל בָּא
& , Hiion tulit & , Assur rex peleser Tiglath
תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּקַּח אֶת־עִיּוֹן וְאֶת־
& ,Chedes & ,Ianoach & ,mahachah-Beth Abel
אָבֵל בֵּית־מַעֲכָה וְאֶת־יָנוֹחַ וְאֶת־קֶדֶשׁ וְאֶת־

‡ erant · הָרֵה · עָשָׂה סוּר · contra · vt esset manus · יָצָא · potentes substantia, vt darent · נָתַן · * singuli · שׁוּב · Residua autem · ‡ sunt in · Dormiuitque · ‡ quod erat · שָׁנָה · עָשָׂה · coniurauit aduersus · ‡ dux · נָכָה · † regiæ · מֶלֶךְ · Reliqua autem · * sunt in · ‡ quod erat · סוּר · יוֹם

terram omnem , Galilah & ; Ghilhad & ; Chasor
חָצוֹר וְאֶת־הַגִּלְעָד וְאֶת־הַגָּלִילָה כֹּל אֶרֶץ
ligatione ligauit Et .Assur in eos transtulit & :Naphtali
נַפְתָּלִי וַיַּגְלֵם אַשּׁוּרָה׃ 30 וַיִּקְשָׁר־קֶשֶׁר
,eum percussit & .Remaliahu filium Pechach super Elah filius Hoseah
הוֹשֵׁעַ בֶּן־אֵלָה עַל־פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ וַיַּכֵּהוּ
Iotham vigesimo anno in ,eo pro regnauitque ,eum occidit &
וַיְמִיתֵהוּ וַיִּמְלֹךְ תַּחְתָּיו בִּשְׁנַת עֶשְׂרִים לְיוֹתָם
quæ omnia & ,Pecach verborum residuum Et .Huzziah filij
בֶּן־עֻזִּיָּה׃ 31 וְיֶתֶר דִּבְרֵי־פֶקַח וְכָל־אֲשֶׁר
dierum verborum libro super ‡ scripta ipsa ecce ,fecit
עָשָׂה הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים
filij Pecach secundo anno In .Israel regum
לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ 32 בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְפֶקַח בֶּן־
Huzziahu filius Iotham regnauit , Israel regis Remaliahu
רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל מָלַךְ יוֹתָם בֶּן־עֻזִּיָּהוּ
annorum quinque & viginti Filius .Iehudah regis
מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ 33 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה
: Ierusalaim in regnauit annis sedecim & ,ipsum regnando in erat
הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
rectum ‡ fecit Et .Sadoc filia Ierusa eius matris nomen &
34 וְשֵׁם אִמּוֹ יְרוּשָׁא בַּת־צָדוֹק׃ וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר
.eius pater Huzziiahu fecit quæ omnia iuxta : Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו
adhuc : recesserunt non excelsa Veruntamen .fecit
עָשָׂה׃ 35 רַק הַבָּמוֹת לֹא סָרוּ עוֹד
ædificauit ipse : excelsis in suffientes & immolantes ‡ populus
הָעָם מְזַבְּחִים וּמְקַטְּרִים בַּבָּמוֹת הוּא בָּנָה
residuum Et * .superiorem Domini domus portam
אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן׃ 36 וְיֶתֶר
ipsa nonne , fecit quæ omnia & ,Iotham verborum
דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה הֲלֹא־הֵם
? Iehudah regum dierum verborum libro super † scripta
כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
Iehudah in mittere Dominus cepit ipsis diebus In
37 בַּיָּמִים הָהֵם הֵחֵל יְהוָה לְהַשְׁלִיחַ בִּיהוּדָה
.Remaliahu filium Pecach & , Aram regem Resin
רְצִין מֶלֶךְ אֲרָם וְאֵת פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ׃
cum est sepultus & , suis patribus cum Iotham Iacuitque
38 וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר עִם־
Achaz regnauitque :sui patris Dauid ciuitate in suis patribus
אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִד אָבִיו וַיִּמְלֹךְ אָחָז
.eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XVI. יו

filij Pecach anno decimoseptimo anno In
1 בִּשְׁנַת שְׁבַע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְפֶקַח בֶּן־
.Iehudah regis Iotham filius Achaz regnauit ,Remaliahu
רְמַלְיָהוּ מָלַךְ אָחָז בֶּן־יוֹתָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
-se & , ipsum regnando in ‡ Achaz † annorum viginti Filius
2 בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־
* fecit non & :Ierusalaim in regnauit annis decim
עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא־עָשָׂה
.eius pater Dauid sicut sui Dei Domini oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו כְּדָוִד אָבִיו׃
suum filium etiam & :Israel regum via in abiit Et
3 וַיֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם אֶת־בְּנוֹ
quas , gentium abominationes secundum ignem per fecit transire
הֶעֱבִיר בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
.Israel filiorum faciebus ‡ à eas Dominus expulit
הוֹרִישׁ יְהוָה אֹתָם מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
,collibus super * &, excelsis in suffiuit & immolauit Et
4 וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת
Resin ascendit Tunc .frondosum † lignum omne subter &
וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃ 5 אָז יַעֲלֶה רְצִין
Israel rex Remaliahu filius Pecach & , Aram
מֶלֶךְ־אֲרָם וּפֶקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל
non & , Achaz super coarctauerunt * & :prælium in Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם לַמִּלְחָמָה וַיָּצֻרוּ עַל־אָחָז וְלֹא
Resin restituit illo tempore In .expugnare potuerunt
6 יָכְלוּ לְהִלָּחֵם׃ בָּעֵת הַהִיא הֵשִׁיב רְצִין

coniurauit coniuratione · contra · נָכָה · מוּת · שָׁנָה · Residua autem · ‡ sunt in · יוֹם · quando regnauit, ‡ quod erat · עָלָה · שָׁרָה · abstulerunt · סוּר · ‡ immolabat & suffiebat · * Residua autem · עָלָה · † sunt in · חָלַל · Dormiuitque · † erat ‖ quando regnauit · * quod est · ‡ facie · פָּנָה · † viride · * in obsederunt · צוּר · שׁוּב

exstirpauit & ,Aram ipsi Elath Aram rex
מלך־ארם את־אילת לארם וינשל את־
, Elath in venerunt *Aromim* ‡ & :Eloth de , Iehudæos
היהודים מאלות וארומים ᵃבאו אילת
‡ Edomæi

ᵃבוא

ארומים
ק
misit Et .hanc diem ad vsque ibi habitauerunt &
7 וישלח :היום הזה ᵇוישבו שם עד
, Assur regem peleser-Tiglath ad nuncios Achaz
אחז מלאכים אל־תגלת פלסר מלך־אשור
me serua & , ascende : *ego* ‡ tuus filius & , tuus Seruus : dicendo
לאמר עבדך ובנך אני עלה ᶜהושעני
ᵇישב

‡ sum:
insurgentium * , Israel regis *vola* ‡ de ,Aram regis *vola* ‡ de
ᵈמכף מלך־ארם ומכף מלך ישראל הקומים
ᶜישע

‡ manu

* qui surrexerunt aduersum
†aurum & ,argentum Achaz tulit Et .me *super*
8 ᵉויקח אחז את־הכסף ואת־הזהב :עליו
ᵈכפף

† quod est
: regii ‖ domus thesauris in & , Domini domo ‡ inuentum
הנמצא בית יהוה ובאצרות בית המלך
ᵉלקח

‡ in ‖ regiæ,
eum *ad* exaudiuit Et .munus Assur regi misit &
9 וישלח למלך־אשור שחד: וישמע אליו
,Dammesec in Assur rex ascendit & , Assur rex
מלך אשור ᶠויעל מלך אשור אל־דמשק
ᶠעלה
Resin & ; Chir in eam fecit transmigrare & , eam cepit &
ויתפשה ויגלה קירה ואת־רצין
-Tiglath occursum in Achaz rex perrexit Et .interemit
10 ᵍהמית: וילך המלך אחז לקראת תגלת
ᵍמות

* in
altare viditque : Dammesec * Assur regis peleser
פלאסר מלך־אשור דומשק ʰוירא את־המזבח
ʰראה

‡ erat
Vriiah ad Achaz rex misit & : Dammesec in ‡ quod
אשר בדמשק וישלח המלך אחז אל־אוריה
omne *ad* ‖ eius *exemplar* * & , altaris similitudinem sacerdotem
הכהן את־ⁱדמות המזבח ואת־ᵏתבניתו לכל־
* figuram

† secundum
:altare sacerdos Vriiah Exstruxitque .eius opus
11 מעשהו: ויבן אוריה הכהן את־המזבח
ⁱדמה ᵏבנה
sic , Dammesec è Achaz rex misit quæ omnia iuxta
ככל אשר־שלח המלך אחז מדמשק כן
Achaz *regem venire ad vsque* , sacerdos Vriiah fecit
עשה אוריה הכהן עד־בוא המלך־אחז
donec venit rex
vidit & , Dammesec è rex venit Et .Dammesec è
12 מדמשק: ˡויבא המלך מדמשק וירא
ˡבוא

‡ ad
,altare *super* ‡ rex accessit & :altare rex
המלך את־המזבח ויקרב המלך על־המזבח
,suum holocaustum suffiuit Et .illud super *fecit ascendere* * &
* obtulit
13 ᵐויעל עליו: ויקטר את־עלתו
ᵐעלה

‖ sacrificium
spargit & ; suum libamen libauit & , suum *munus* ‖ &
ואת־מנחתו ⁿויסך את־נסכו ויזרק
ⁿנסך

† erat
.altare super ei † qui , pacificorum sanguinem
את־דם־השלמים אשר־לו על־המזבח:
‡ coram Dño,
, *Domini facies ad* ‡ quod ,æreum altare Et
14 ואת המזבח הנחשת אשר לפני יהוה
,altare inter *ab* domus *faciebus* à fecit appropinquare &
facie
ויקרב מאת פני הבית מבין המזבח
femur super ‡ illud *dedit* † & : Domini domum inter *ab* &
† posuit

‡ iuxta latus
ומבין בית יהוה ᵒויתן אתו על־ירך
ᵒנתן
Achaz rex Præcepitque .aquilonem ad altaris
15 המזבח צפונה: ᵖויצוהו המלך אחז את־
ויצוה

ק

ᵖצוה
suffi maius altare Super : dicendo ,sacerdoti Vriiah
אוריה הכהן לאמר על המזבח הגדול הקטר
& ,vespertinum *munus* ‡ & ,matutinum holocaustum
‡ sacrificium
את־עלת־הבקר ואת־מנחת הערב ואת־
vniuersi holocaustum & ,eius *munus* ‖ & , *regis* * holocaustum
* regium,

‖ sacrificium
עלת המלך ואת־מנחתו ואת עלת כל־
omnem & ,eorum libamina & , eorum *munus* & , terræ populi
sacrificium
עם הארץ ומנחתם ונסכיהם וכל־
illud super victimæ sanguinem vniuersum & ,holocausti sanguiné
דם עלה וכל־דם זבח עליו
.quærendum ad mihi erit æreum altare & : sparges
תזרק ומזבח הנחשת יהיה־לי לבקר:
præcepit quæ omnia iuxta , sacerdos Vriiah fecit Et
16 ᑫויעש אוריה הכהן ככל אשר־צוה
ᑫעשה

‡ basium * ab
Achaz rex abscidit Et .Achaz rex
17 המלך אחז: ויקצץ המלך אחז את־
ʳסור

את

ק
,concham eis *desuper* * remouit & , *fulcimentorum* ‡ clausuras
המסגרות המכונות ʳויסר מעליהם ואת־הכיר

‖ deponi
† bobus æreis,
‡ erant
& mare ‖ *descendere* fecit desuper † *boue* *, æris* ‡ qui
ואת־הים ᵃהוריד מעל הבקר הנחשת אשר
ᵃירד

‡ posuit eos
* velum
:eo sub & ‡ *dedit ipsum* super pauimentum lapideum,
תחתיה ויתן אתו על מרצפת אבנים:
Et * *operimentum* sabbathi quod ædificauerant in domo,
18 ואת־מיסך השבת אשר־בנו בבית
מוסך
ק
& ingressum regis extrinsecum circuire fecit domum
ואת־מבוא המלך החיצונה הסב בית
‖ propter regē
† Residua autē
,Domini ‖ à *faciebus regis* Assur. † Et *residuum verborum* Achaz
19 יהוה מפני מלך אשור: ויתר דברי אחז
‡ sunt in
quæ , fecit nónne ipsa scripta ‡ *super* . libro
אשר עשה הלוא־הם כתובים על־ספר
Dormiuítque
verborum dierum regum Iehudah ? *Iacuitque* Achaz
20 דברי הימים למלכי יהודה: וישכב אחז
cum patribus suis , & sepultus est cum patribus suis in ciuitate
עם־אבתיו ויקבר עם־אבתיו בעיר
:Dauid & regnauit Chizchiiahu filius eius pro eo.
דוד וימלך חזקיהו ᵇבנו תחתיו:
ᵇבנה

CAP. XVII. יז

In anno duodecimo Achaz regis Iehudah,
1 בשנת שתים עשרה לאחז מלך יהודה
regnauit Hoseah filius Elah in Someron super Israel nouem
מלך הושע בן־אלה בשמרון על־ישראל תשע
.annis Fecítque malum in oculis Domini : veruntamen
2 שנים: ᶜויעש הרע בעיני יהוה רק
ᶜעשה

‖ ante eum.
non sicut reges Israel qui fuerunt ‖ *ad facies eius*.
לא כמלכי ישראל אשר ᵈהיו לפניו:
ᵈהיה
Aduersus eum ascendit Salmaneser rex Assur ,
3 עליו עלה שלמנאסר מלך אשור
& fuit ei Hoseah seruus: reddebatque ei munus.
ויהי־לו הושע עבד ᵉוישב לו מנחה:
ᵉשוב
Et inuenit rex Assur in Hoseah coniurationem, quòd
4 וימצא מלך־אשור בהושע קשר אשר
misit nuncios ad So regem Ægypti , & non
שלח מלאכים אל־סוא מלך־מצרים ולא־
obtulit
‡ annuatim.
fecit ascendere munus regi Assur ‡ *secundum annum in anno*.
העלה מנחה למלך אשור כשנה בשנה
& clausit eum rex Assur , & vinxit eum in domo carceris.
ויעצרהו מלך אשור ויאסרהו בית כלא:
Et ascendit rex Assur in omnem terram & ascendit
5 ᶠויעל מלך־אשור בכל־הארץ ויעל
ᶠעלה

* in ‖ obsedit
*Someron, & ‖ *coarctauit super* eam tribus annis. In anno
שמרון ᵍויצר עליה שלש שנים: בשנת
ᵍצור
nono Hoseah cepit rex Assur Someron ,
6 התשיעית להושע לכד מלך־אשור את־שמרון
& transtulit Israel in Assur; & habitare fecit eos
ʰויגל את־ישראל אשורה ⁱוישב אתם
ʰגלה

ⁱישב
in Chelach, & in Chabor flumine Gozan, & ciuitatibus Medorum.
בחלח ובחבור נהר גוזן וערי מדי:
Et fuit , cùm peccassent filij Israel Domino
7 ויהי כי־חטאו בני־ישראל ליהוה
* qui fecit
† ne essent sub potestate
‡ alienos.
Deo suo , * *facienti ascendere* eos è terra Ægypti , † à *sub*
אלהיהם המעלה אתם מארץ מצרים מתחת
manu Parhoh regis Ægypti , & timuerunt deos ‡ *alios*:
יד פרעה מלך־מצרים ᵏוייראו אלהים אחרים:
ᵏירא
Et ambulauerunt in decretis gentium , quas eiecerat
8 וילכו ˡבחקות הגוים אשר ᵐהוריש
ˡחקק

ᵐירש

‖ facie
Dominus à ‖ *faciebus* filiorum Israel & regum Israel,
יהוה מפני בני ישראל ומלכי ישראל
† occultè egerunt
quæ fecerunt. Et † *occultauerunt* filij Israel verba,
9 אשר ⁿעשו: ויחפאו בני־ישראל דברים
ⁿעשה

‡ non recta coram
‡ quod non *rectum super* Domino Deo suo; & ædificauerunt
אשר לא־כן על־יהוה אלהיהם ᵒויבנו
ᵒבנה
sibi excelsa in cunctis vrbibus suis, à turre custodum
להם במות בכל־עריהם ממגדל נוצרים
munitam.
vsque ad ciuitatem *munitionis*. Et statuerunt sibi statuas,
10 עד־עיר מבצר: ᵖויצבו להם מצבות
ᵖיצב
& lucos , super omnem collem eleuatum, & subter omne
ואשרים על כל־גבעה גבהה ותחת כל־
viride.
lignum *frondosum*. Et suffiuerunt ibi in omnibus excelsis
11 עץ רענן: ויקטרו־שם בכל־במות

: eorum *faciebus* à Dominus transtulerat quas gentes sicut facie
כגוים אשר־הגלה יהוה מפניהם
.Dominum irritandum ad *mala* *verba* fecerunt & — res malas
[a]ויעשו דברים [b]רעים להכעיס את־יהוה׃ — [a]עשה [b]רוע
Non :*eis* Dominus dixit quibus ‡ ,idolis seruierunt Et — ‡ de
12 ויעבדו הגללים אשר אמר יהוה להם לא
Dominus fecit testificari Et .hoc *verbum* facietis
13 תעשו את־הדבר הזה׃ ויעד יהוה
omnis * ,prophetarum omnium *manu in* ‡ Iehudah in & ,Israel in — ‡ per manum * omnem visionem,
בישראל וביהודה ביד כל־נביאו כל־ — נביאי ק
custodite & ,malis vestris viis à Reuertimini :dicendo ,*videntis*
חזה לאמר [c]שבו מדרכיכם הרעים ושמרו — [c]שוב [d]צוה
quam legem omnem iuxta ,mea decreta ,mea præcepta
[d]מצותי [e]חקותי ככל־[f]התורה אשר — [e]חקק [f]ירה
vos ad misi quam & , vestris patribus præcepi
[g]צויתי את־אבתיכם ואשר שלחתי אליכם — [g]צוה
:audierunt non Et .prophetarum meorum seruorum *manu in* || — || per manum
14 ביד עבדי הנביאים׃ ולא שמעו
, suorum patrum ceruicem iuxta suam ceruicem indurauerunt &
ויקשו את־ערפם כערף אבתם
:suo Deo Domino *in* crediderunt non qui
אשר לא האמינו ביהוה אלהיהם׃
quod eius pactum & , eius decreta contempserunt Et
15 וימאסו את־חקיו ואת־בריתו אשר
quibus eius testificationes & ,eorum patribus cum *excidit* — pepigit
כרת את־אבתם ואת [h]עדותיו אשר — [h]עוד
, vanitatem post ambulauerunt & .*eis in* est testificatus
העיד בם וילכו אחרי ההבל
quibus ‡ ,eorum *circuitus* † quæ gentes post & ,sunt facti vani & — † erant in circuitu ‡ de
ויהבלו ואחרי הגוים אשר סביבתם אשר
.illæ sicut *faciendum non ad* ‡ ,*eis* Dominus præcepit — ‡ vt non facerent
צוה יהוה אתם לבלתי עשות כהם׃
,sui Dei Domini præcepta omnia dereliquerunt Et
16 ויעזבו את־כל־מצות יהוה אלהיהם
fecerunt & : vitulos duos , conflatile sibi fecerunt & — שני ק
ויעשו להם [i]מסכה שנים עגלים ויעשו — [i]נסך [k]שחה
, cælorum militiæ vniuersæ se incuruauerunt & ,lucum
אשירה [k]וישתחוו לכל־צבא השמים
; suos filios fecerunt transire Et .Bahal seruierunt &
17 ויעבדו את־הבעל׃ ויעבירו את־בניהם
, diuinationes diuinauerunt & , ignem per suas filias &
ואת־בנותיהם באש ויקסמו קסמים
oculis in malum *faciendum ad se vendiderunt* & :augurabantur & — tradiderunt se vt facerent
וינחשו ויתמכרו לעשות [l]הרע בעיני — [l]רוע
valde Dominus est iratus Et .eum *irritandum ad* || ,Domini — || vt irritarent
18 יהוה להכעיסו׃ ויתאנף יהוה מאד
remansit non :*suis faciebus desuper* * eos remouit & , Israel *in* ‡ — ‡ contra * à facie sua:
בישראל [m]ויסרם מעל פניו לא נשאר — [m]סור
non Iehudah Etiam .sola Iehudah tribus nisi
19 רק שבט יהודה לבדו׃ גם־יהודה לא
ambulauerunt & :sui Dei Domini præcepta custodiuit
שמר את־[n]מצות יהוה אלהיהם וילכו — [n]צוה
reprobauit Et .fecerunt quæ Israel decretis in
20 [o]בחקות ישראל אשר [p]עשו׃ וימאס — [o]חקק [p]עשה
eos tradidit & ,eos afflixit & , Israel semen omne *in* Dominus
יהוה בכל־זרע ישראל [q]ויענם ויתנם — [q]ענה
.*suis faciebus* || à eos proiiceret donec : diripientium manu in — || facie
ביד [r]שסים עד אשר השליכם מפניו׃ — [r]שסה
,Dauid domo *desuper* † Israel se scidit Quoniam — † à
21 כי־קרע ישראל מעל בית דוד
fugauit ‡ & :Nebat filium Iarobham constituerunt regem & — † expulit
וימליכו את־ירבעם בן־נבט וידא — וידח ק
eos fecit peccare & ,Dominum post *à* ‡ , Israel Iarobham — ‡ ne iret
ירבעם את־ישראל מאחרי יהוה והחטיאם
Israel filij ambulauerunt Et .grande peccatum
22 חטאה גדולה׃ וילכו בני ישראל
recesserunt non :fecit quæ Iarobham peccatis vniuersis in
בכל־חטאות ירבעם אשר עשה לא־סרו
Dominus remouit Donec .*eo* ‡ ab — ‡ eis:
23 ממנה׃ עד אשר־הסיר יהוה את־
manu in || fuerat locutus sicut , *suis faciebus desuper* * Israel — * à facie sua, || per manum
ישראל מעל פניו כאשר דבר ביד

† transmigrare fecit — Israel *est translatus* † & :prophetarum suorū seruorum omnium
[a]גלה — כל־עבדיו הנביאים [a]ויגל ישראל
‡ è — .hanc diem ad vsque Assur in sua terra *desuper* ‡
מעל אדמתו אשורה עד היום הזה׃
, Hauua è & ,Cutha è & , Babel è Assur rex Adduxitque
[b]בוא — [b]ויבא מלך־אשור מבבל ומכותה ומעוא 24
ciuitatibus in fecit habitare & : Sepharuaim & , Chamath è &
[c]ישב — ומחמת וספרוים [c]וישב בערי
, Someron possederunt & .Israel filiis pro Someron
שמרון תחת בני ישראל. וירשו את־שמרון
:eius vrbibus in habitauerunt &
וישבו בעריה׃
‡ quo habitauerunt — timuerunt non , ibi *eorum sessionis* ‡ principio in , fuit Et
[d]חלל — ויהי [d]בתחלת שבתם שם לא יראו 25
, leones eos in Dominus misit & : Dominum
את־יהוה וישלח יהוה בהם את־האריות
‡ occidebāt ex — Assur regi Dixeruntque .eis *in occidentes erant* * &
[e]היה — [e]ויהיו הרגים בהם׃ ויאמרו למלך אשור 26
fecisti habitare & ,fecisti transmigrare quas Gentes : dicendo
לאמר הגוים אשר הגלית ותושב
‡ nesciunt — Dei iudicium *cognouerunt non* || , Someron ciuitatibus in
בערי שמרון לא ידעו את־משפט אלהי
† interimunt — *interimentes ipsi* † ecce & , leones eos in misit & :terræ
הארץ וישלח־בם את־האריות והנם ממיתים
nesciunt — Dei iudicium *scientes ipsi non* quòd eo ,eos
אותם כאשר אינם ידעים את־משפט אלהי
: dicendo ,Assur rex Præcepitque .terræ
[f]צוה — הארץ׃ [f]ויצו מלך־אשור לאמר 27
Pergere — fecistis transmigrare quos sacerdotibus de vnum illuc facite *Ire*
[g]גלה — הליכו שמה אחד מהכהנים אשר [g]הגליתם
† pergat,& vadat — iudicium eos doceat & : illuc *sedeant &* ,*eant* † & :inde
[h]ירה — משם וילכו וישבו שם [h]וירם את־משפט
quos sacerdotibus è vnus venit Et .terræ Dei
אלהי הארץ׃ ויבא אחד מהכהנים אשר 28
, Beth-el in habitauit & , Someron de fecerant transmigrare
[i]ישב — הגלו משמרון [i]וישב בבית־אל
† docebat — .Dominum timerent quomodo eos *docens fuit* † &
[k]ירא — ויהי מורה אתם איך [k]יראו את־יהוה׃
‡ fecerunt singulæ gentes — posuerunt & ,suos deos *gens gens facientes fuerunt* ‡ Et
[l]עשה — ויהיו [l]עשים גוי גוי אלהיו ויניחו 29
‡ singulæ gentes — *gens gens* ‡ , Someronitæ fecerant quæ , excelsorum domo in
בבית הבמות אשר עשו השמרנים גוי גוי
* in quibus habitabant. — .*ibi habitantes ipsi quibus* * ,suis vrbibus in
בעריהם אשר הם ישבים שם׃
viri & :Benoth Succoth fecerunt Babel viri Et
[m]סכך — ואנשי בבל עשו את־[m]סכות בנות ואנשי 30
fecerunt Chamath viri & , Nerghal fecerunt Chuth
כות עשו את־נרגל ואנשי חמת עשו
& ,Nibchaz fecerunt Hauuæi Et .Asima
זין רבתי — את־אשימא׃ והעוים עשו נבחז ואת־ 31
|comburebant — igni *in* , suos filios *comburentes* || Sepharuæi & : Tartach
תרתק והספרוים שרפים את־בניהם באש
.Sepharuæorum diis Hanamelech & , Adramelech
אלהי ק — לאדרמלך וענמלך אלה ספרוים׃
† timebant — sibi fecerunt & :Dominum *timentes fuerunt* † Et
[n]היה — [n]ויהיו יראים את־יהוה ויעשו להם 32
‡ aliqui ‡ sacrificabant — eis *facientes fuerunt* ‡ & ,excelsorum sacerdotes eorum *partes* ‡
[o]קצה — [o]מקצותם כהני במות ויהיו עשים להם
* timebant — , *timentes fuerunt* * Dominum .excelsorum domo in
בבית הבמות׃ את־יהוה היו יראים 33
|| seruiebant — , gentium iudicium iuxta *seruientes erant* || suis diis &
ואת־אלהיהם היו עבדים כמשפט הגוים
. inde *eas* fecerant transmigrare quas
אשר־הגלו אתם משם׃
† faciunt ‡ ritus pristinos: — *iudicia* ‡ iuxta *facientes ipsi* † hanc diem ad Vsque
עד היום הזה הם עשים כמשפטים 34
‡ timent — ipsi neque , Dominum *timentes ipsi* ‡ non : *prima*
הראשנים אינם יראים את־יהוה ואינם
‡ faciunt — ,eorum iudicium iuxta & , eorum decreta iuxta *facientes* ‡
עשים כחקתם וכמשפטם
Dominus præcepit quæ , præceptum iuxta & , legem iuxta &
וכתורה וכמצוה אשר צוה יהוה

.Israel eius nomen imposuit cui Iahacob filiis
את־בני יעקב אשר־שם שמו ישראל:
,eis præceperat & ,pactum eis cum Dominus exciderat Et — pepigerat
35 ויכרת יהוה אתם ברית [a]ויצום — צוה[a]
nec ,alienos deos timebitis Non : dicendo
לאמר לא [b]תיראו אלהים אחרים ולא־ — ירא[b]
.eis immolabitis nec ,eis seruietis nec ,eis vos incuruabitis
[c]תשתחוו להם ולא תעבדום ולא תזבחו להם: — שחה[c]
vos fecit ascendere qui ,Dominum Sed
36 כי אם־את־יהוה אשר העלה אתכם
,extento brachio in & ,magna fortitudine in Ægypti terra è
מארץ מצרים בכח גדול ובזרוע [d]נטויה — נטה[d]
.sacrificabitis ei & ,flectetis genu ei & ,timebitis eum
אתו תיראו ולו תשתחוו ולו תזבחו:
,legem & ,iudicia & ,statuta Et
37 ואת־[e]החקים ואת־המשפטים [f]והתורה — חקק[e] ירה[f]
faciendum ad || ,custodietis ,vobis scripsit quæ ,præceptum & — || vt faciatis
והמצוה אשר כתב לכם תשמרון [g]לעשות — עשה[g]
.alios † deos timebitis non & : diebus cunctis — † alienos.
כל־הימים ולא תיראו אלהים אחרים:
:obliuiscamini ne vobiscum excidi ‡ quod pacti Et — ‡ pepigi
38 והברית אשר־כרתי אתכם לא תשכחו
.alios ‡ deos timebitis non & — ‡ alienos
ולא תיראו אלהים אחרים:
ipse & ,timebitis vestrum Deum Dominum Sed
39 כי אם־את־יהוה אלהיכם תיראו והוא
.vestrorum inimicorum omnium manu è vos liberabit
[h]יציל אתכם מיד כל־איביכם: — נצל[h]
primum suum iudicium * iuxta quinimò ‡ ,audierunt non Et — ‡ sed * consuetudine suam primam faciunt.
40 ולא שמעו כי אם־כמשפטם הראשון
timentes istæ gentes Fuerúntque .facientes ipsi
41 הם עשים: [i]ויהיו הגוים האלה יראים — היה[i]
etiam ,seruientes fuerunt || suis sculptilibus & ,Dominum — || seruiebant,
את־יהוה ואת־פסיליהם היו עבדים גם־
fecerunt quod secundum : eorum filiorum filij & ,eorum filij
בניהם ובני בניהם כאשר עשו
.hanc diem ad vsque facientes ipsi ,eorum patres — faciunt
אבתם הם עשים עד היום הזה:

CAP. XVIII. יח

regis Elah filij Hoseah tertio anno in fuit Et
1 ויהי בשנת שלש להושע בן־אלה מלך
.Iehudah regis Achaz filius Chizchiiahu regnauit ,Israel
ישראל מלך חזקיה בן־אחז מלך יהודה: — quando regnauit,
,ipsum regnando in erat annorum quinque & viginti Filius
2 בן־עשרים וחמש שנה היה במלכו
nomen & :Ierusalaim in regnauit annis nouem & viginti &
ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם
.Zechariah filia Abi eius matris
אמו אבי [k]בת־זכריה: — בנה[k] † quod est
quæ omnia iuxta ,Domini oculis in rectum † Fecitque
3 ויעש הישר בעיני יהוה ככל אשר־
,excelsa remouit Ipse .eius pater Dauid fecit
4 עשה דוד אביו: הוא [l]הסיר את־הבמות — סור[l]
confregit & ,lucum succidit & ,statuas contriuit &
ושבר את־[m]המצבת וכרת את־האשרה וכתת — יצב[m] † æreum.
ad vsque quia ;Moseh fecerat quem ,æris † serpentem
נחש הנחשת אשר־עשה משה כי עד־
:ei suffientes || Israel filij erant illos dies — || suffiebant
הימים ההמה [n]היו בני־ישראל מקטרים לו — היה[n]
.Nechustan eum vocauit &
ויקרא־לו נחשתן:
non eum post & :sperauit Israel Deo Domino In
5 ביהוה אלהי־ישראל בטח ואחריו לא־ — † similis illi
fuerunt qui & ,Iehudah reges cunctos inter ille sicut ‡ fuit
היה כמהו בכל מלכי יהודה ואשר היו — ante eum.
declinauit non ,Domino in adhæsit Et .eius facies ad
6 לפניו: וידבק ביהוה לא־[o]סר — סור[o] || ab
Dominus præcepit quæ ,eius præcepta custodiuitque :eo post à ||
מאחריו וישמר [p]מצותיו אשר־צוה יהוה — צוה[p]
omni in :eo cum Dominus fuit Et .Moseh
7 את־משה: והיה יהוה עמו בכל

* loco ad ‡ prosperè || contra — regem in || rebellauítque .agebat prudenter ‡ egrediebatur quem *
אשר־יצא ישכיל וימרד במלך־
percussit Ipse .ipsi seruiuit non & ,Assur
8 אשור ולא עבדו: הוא [a]הכה את־ — נכה[a]
turri à ,eius terminos & ,Hazzah ad vsque Pelistæos
פלשתים עד־עזה ואת־גבוליה ממגדל
munitam. — .munitionis ciuitatem ad vsque custodum
נוצרים עד־עיר מבצר:
,Chizchiiahu regis quarto anno in fuit Et
9 ויהי בשנה הרביעית למלך חזקיהו
‡ erat — regis Elah filij Hoseah septimus annus ‡ ipse)
היא השנה השביעית להושע בן־אלה מלך
* contra — super * Assur rex Salmaneser ascendit . (,Israel
ישראל עלה שלמנאסר מלך־אשור על־
|| obsedit † in — fine à † eam ceperunt Et .eam super coarctauit || & ,Someron
10 שמרון [b]ויצר עליה: וילכדה מקצה — צור[b]
* est — annus * ipse) ,Chizchiiah sexto anno in ,annorum trium
שלש שנים בשנת־שש לחזקיה היא שנת־
.Someron est capta (,Israel regis Hoseah ' nonus
תשע להושע מלך ישראל נלכדה שמרון:
Israel Assur rex fecit transmigrare Et
11 [c]ויגל מלך־אשור את־ישראל — גלה[c]
ducere fecit eos — ,Ghozan flumen Chabor in & ,Chalach in eos deduxit & ,Assur in
אשורה וינחם בחלח ובחבור נהר גוזן
‡ voci — voce in ‡ audierunt non quòd Eo .Madai ciuitates &
12 וערי מדי: על אשר לא־שמעו בקול
omnia ,eius pactum sunt transgressi & ,sui Dei Domini
יהוה אלהיהם ויעברו את־בריתו את כל־
nec ,audierunt non & ;Domini seruus Moseh præcepit quæ
אשר צוה משה עבד יהוה ולא שמעו ולא
regis anno decimoquarto in Et .fecerunt
13 עשו: [d]ובארבע עשרה שנה למלך — עשר[d]
† contra — omnes super † Assur rex Sancherib ascendit Chizchiiahu
חזקיהו עלה סנחריב מלך־אשור על כל־
.eas cepit & ,munitas Iehudah ciuitates
ערי יהודה הבצרות ויתפשם:
regem ad Iehudah rex Chizchiiah Misitque
14 וישלח חזקיה מלך־יהודה אל־מלך־
‡ à — : me desuper ‡ recede ,Peccaui :dicendo ,Lachis in Assur
אשור לכישה לאמר חטאתי שוב מעלי
† imposueris mihi, — rex imposuit & .feram ,me super dederis || quod
את אשר־תתן עלי [e]אשא [f]וישם מלך־ — נשא[e] שום[f]
‡ regi — trecenta Iehudah regem ‡ Chizchiiah super Assur
אשור על־חזקיה מלך־יהודה שלש [g]מאות — מאה[g]
.auri talenta triginta & ,argenti talenta
ככר־כסף ושלשים ככר זהב:
† quod est — repertum † argentum omne Chizchiiah Dedítque
15 [h]ויתן חזקיה את־כל־הכסף הנמצא — נתן[h]
‡ in — .regiæ domus thesauris in & ,Domini domo ‡
בית־יהוה ובאצרות בית המלך:
valuas Chizchiiah abscidit illo tempore In
16 בעת ההיא קצץ חזקיה את־דלתות
columnas quas — obtexerat qua firmamenta & ,Domini templi
היכל יהוה ואת־האמנות אשר צפה
|| eas — .Assur regi ea || dedit & ,Iehudah rex Chizchiiah
חזקיה מלך יהודה ויתנם למלך אשור:
& ,Tarthan Assur rex misit Et
17 וישלח מלך־אשור את־תרתן ואת־
regem ad Lachis de Rab-sacheh & ,Rab-saris
רב־סריס ואת־רב־שקה מן־לכיש אל־המלך
‡ cum exercitu — ascenderunt & :Ierusalaim in graui virtute in ‡ Chizchiiahu
חזקיהו בחיל כבד ירושלם ויעלו
steterunt & ,venerunt & ,ascenderunt & :Ierusalaim in venerunt &
ויבאו ירושלם [i]ויעלו ויבאו [k]ויעמדו — עלה[i] בוא[k]
‡ est ‡ via — strata ‡ in † quæ ,superioris piscinæ aquæductu in
בתעלת הברכה העליונה אשר [l]במסלת — סלל[l]
est egressus & ,regem ad vocauerunt Et .fullonis agri
18 שדה כובס: ויקראו אל־המלך [m]ויצא — יצא[m]
‡ erat — ,domum super † qui Chilchiiahu filius Eliachim eos ad
אליהם אליקים בן־חלקיהו אשר על־הבית
‡ à commentariis. — .commemorans ‡ Asaph filius Ioach & ,scriba Sebnah &
ושבנה הספר ויואח בן־אסף המזכיר:

ad *nunc* ‡ Dicite : Rabsacheh eos ad Dixitque
‡ obsecro
19 ויאמר אליהם רבשקה אמרו־נא אל־
: Assur rex magnus rex dicit Sic : Chizchiiahu
חזקיהו כה־אמר המלך הגדול מלך אשור
? es fisus cui hæc fiducia † Quæ
† est
מה הבטחון הזה אשר בטחת:
fortitudo & ,consilium , labiorum verbum tantùm Dixisti
20 אמרת אך־דבר [a]שפתים עצה וגבורה
[a]שפה
fuisti rebellis quia , es fisus *quo super* * nunc : prœlium ad
* cui
למלחמה עתה על־מי בטחת כי מרדת
fulcro ‡ super tibi sperasti ecce Nunc ? me in
‡ baculo
21 בי: עתה הנה בטחת לך על־משענת
innitatur ‡ cui : Ægypto *super* * illo *colliso cannæ*
arundineo abscisso
הקנה הרצוץ הזה על־מצרים אשר יסמך
* in ‡ si
: eam perforabit & ,eius *volam* || in ingredietur & *:eum super vir* †
† quispiam, || manum
איש עליו ובא [b]בכפו ונקבה
[b]כפף
confidentibus omnibus Ægypti rex Parhoh ‡ sic
‡ est
כן פרעה מלך־מצרים לכל־הבטחים
Domino In : me ad dixeritis si Et .eo *super* *
* in
22 עליו: וכי־תאמרון אלי אל־יהוה
remouit cuius * hic nónne : confidimus nostro Deo
* est
אלהינו בטחנו הלוא־הוא אשר [c]הסיר
[c]סור
dixítque ? *eius* altaria & , *eius* excelsa Chizchiiahu
חזקיהו את־במתיו ואת־מזבחתיו ויאמר
huius altaris facies Ad || : Ierusalaim ad & ,Iehudah ad
|| Coram altari hoc
ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
fideiube nunc Et ? Ierusalaim in vos incuruabitis
23 [d]תשתחוו בירושלם: ועתה התערב
[d]שחה
tibi dabo & , Assur regi meo domino *nunc* †
† obsecro
נא את־אדני את־מלך אשור ואתנה לך
equitantes *tibi* dare potueris si , equos millia duo
אלפים סוסים אם־[e]תוכל לתת לך רכבים
[e]יכל
ducis *facies* facies vertere quomodo Et .eos super
faciem
24 עליהם: ואיך [f]תשיב את פני פחת
[f]שוב
tibi confidas *&* * , minimorum mei domini seruorum vnius
* vt
אחד עבדי אדני הקטנים ותבטח לך
? equites *in* & , *currum in* † Ægypto *super* ||
|| in
† propter currus,
‡ ad
על־מצרים לרכב ולפרשים:
locum *super* ‡ ascendi Domino absque num ,Nunc
25 עתה המבלעדי יהוה [g]עליתי על־המקום
[g]עלה
‡ vt disperdam
Ascende : me ad dixit Dominus ? illum *disperdendum ad* ‡ , istum
הזה להשחיתו יהוה אמר אלי עלה
.eam *corrumpe &* || ,hanc terram *super* *
* contra
|| vt disperdas
על־הארץ הזאת והשחיתה:
, Sebnah & , Chilchiiahu filius Eliachim Dixitque
26 ויאמר אליקים בן־חלקיהו ושבנה
tuos seruos ad *nunc* † Loquere :Rabsacheh ad Ioach &
|| obsecro
ויואח אל־רבשקה דבר־נא אל־עבדיך
nobiscum loquaris ne & (,*nos audientes* † siquidem) ,Arameicè
† intelligimus
ארמית כי שמעים אנחנו ואל־תדבר עמנו
.murum super ‡ qui populi auribus in , Iehudaicè
‡ est
יהודית באזני העם אשר על־החמה:
,tuum dominum ad Num :Rabsacheh eos ad Dixitque
27 ויאמר אליהם רבשקה העל אדניך
verba *loquendum ad* || , meus dominus me misit te ad &
† vt loqueret
ואליך שלחני אדני לדבר את־הדברים
super *sedentes* † viros *super* * nónne ? ista
* ad
† qui sedent
האלה הלא על־האנשים הישבים על־
bibendum ad ‡ & ,suum stercus *edendum ad* ‡ ,murum
‡ vt comedant
‡ vt bibant
החמה לאכל את־חריהם [h]ולשתות את־
צואתם
, Rabsacheh Stetitque ? vobiscum suæ vrinæ aquam
ק
28 שיניהם עמכם: ויעמד רבשקה
[h]שתה
: dixit & ,est locutus & ,Iehudaicè magna voce *in* exclamauit &
מימי
ויקרא בקול־גדול יהודית וידבר ויאמר
רגליהם
.Assur regis magni regis verbum Audite
שמעו דבר־המלך הגדול מלך אשור:
ק
, Chizchiiahu *vobis imponat* || Ne :rex dixit Sic
|| seducat vos
29 כה אמר המלך אל־[i]ישיא לכם חזקיהו
[i]נשא
.eius manu è vos eruere poterit non quia
[k]נצל
כי־לא יוכל [k]להציל אתכם מידו:
, Domino in Chizchiiahu vos faciat sperare ne Et
30 ואל־יבטח אתכם חזקיהו אל־יהוה

tradetur non & ;Dominus nos eruet Eruendo :dicendo
לאמר [a]הצל יצילנו יהוה ולא תנתן את־
[a]נצל
audiatis Ne .Assur regis manu in hæc ciuitas
31 העיר הזאת ביד מלך אשור: אל־תשמעו
Facite : Assur rex dixit sic quia : Chizchiiahu *ad*
אל־חזקיהו כי כה אמר מלך אשור [b]עשו
[b]עשה
vir † comedite & , me ad egredimini & ,benedictionem mecum
† vnusquisque de vite sua,& vnusquisque de ficu sua:
אתי ברכה וצאו אלי ואכלו איש־
.suæ cisternæ aquas *vir* ‡ bibite & *:suam ficum vir & ,suam vitem*
† vnusquisque
גפנו ואיש תאנתו [c]ושתו איש מי־בורו:
[c]שתה
terram ad vos tollam & , *me venire Vsque* ‡
‡ Donec veniã.
32 עד־[d]באי ולקחתי אתכם אל־ארץ
[d]בוא
terram , *musti* * & , frumenti terram , vestram terram sicut
* vini,
כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ
; mellis & ,*recentis* olei oliuæ terram ,vinearum & ,panis
לחם וכרמים ארץ זית יצהר ודבש
Chizchiiahu *ad* audiatis ne & :moriemini non & , viuite &
[e]וחיו ולא [f]תמתו ואל־תשמעו אל־חזקיהו
[e]חיה [f]מות
.nos eruet Dominus : dicendo , *vos incitauerit* || cùm
|| persuaserit vobis,
כי־[g]יסית אתכם לאמר יהוה יצילנו:
[g]סות
vir † gentium Dij eruerunt eruendo Num
† vnusquisque
33 ההצל הצילו אלהי הגוים איש את־
deus ‡ Vbi ? Assur regis manu è , suam terram
‡ est
34 ארצו מיד מלך אשור: איה אלהי
,Henah , Sepharuaim deus ‡ vbi ? Arphad & ,Chamath
‡ est
חמת וארפד איה אלהי ספרוים הנע
? mea manu è Someron eruerunt *quod* * , Hiuuah &
* num
ועוה כי־הצילו את־שמרון מידי:
eruerint qui , terrarum deos omnes inter Quis
35 מי בכל־אלהי הארצות אשר־הצילו
Dominus eruet *quod* || ? mea manu è suam terram
|| num
את־ארצם מידי כי־יציל יהוה את־
, populus tacuerunt Et ? mea manu è Ierusalaim
36 ירושלם מידי: והחרישו העם
,*ipsum* || regis præceptum quia .verbum ei responderunt non &
|| erat,
ולא־ענו אתו דבר כי־[h]מצות המלך היא
[h]צוה
filius Eliachim *Venitque* .ei respondeatis Non : dicendo
Venerúntque
37 לאמר לא תענהו: ויבא אליקים בן־
Ioach & , scriba Sebna & , domum super ‡ qui , Chilchiiahu
‡ erat,
חלקיה אשר־על־הבית ושבנא הספר ויואח
, vestibus scissis Chizchiiahu ad *commonefaciens* † Asaph filius
† à commentariis
בן־אסף המזכיר אל־חזקיהו קרועי בגדים
.Rabsacheh verba ei nunciauerunt &
[i]ויגדו לו את דברי רבשקה:
[i]נגד

CAP. XIX. יט

scidit & ,Chizchiiahu *regem audire secundum* ,fuit Et
cùm audisset rex
1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע
domum est ingressúsque , sacco *in* se operuit & , sua vestimenta
את־בגדיו [k]ויתכס [l]בשק ויבא בית
[k]כסה
super ‡ qui , Eliachim misit Et .Domini
[l]שקק
2 יהוה: וישלח את־אליקים אשר־על־
‡ erat
sacerdotum seniores & , scribam Sebnam & , domum
הבית ושבנא הספר ואת זקני הכהנים
filium prophetam Iesahiahu ad ;saccis *in* opertos
[m]מתכסים בשקים אל־ישעיהו הנביא בן־
[m]כסה
: Chizchiiahu dixit Sic : eum ad dixerunt Et .Amos
3 אמוץ: ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו
quia :hæc dies *blasphemiæ* ‡ & ,increpationis & , angustiæ Dies
‡ conuitij in Deum est
יום [n]צרה [o]ותוכחה ונאצה היום הזה כי
[n]צור [o]יכח
.patiendi † non *vis* * & ,*vteri rupturam* ‡ ad vsque filij venerunt
‡ matricem,
* virtus † est
באו בנים עד־משבר [p]וכח אין [q]ללדה:
[p]כוח [q]ילד
verba omnia tuus Deus Dominus audiat fortè Si
4 אולי ישמע יהוה אלהיך את כל־דברי
suus dominus Assur rex *eum* misit quem , Rab-sacheh
רב־שקה אשר שלחו מלך אשור אדניו
verbis *in* argueret & ,viuentem Deum probris *afficiendum ad* ||
|| vt afficeret
לחרף אלהים [r]חי והוכיח בדברים
[r]חיה
pro orationem *leuabis* ‡ & .tuus Deus Dominus audiuit quæ
‡ leua
אשר שמע יהוה אלהיך ונשאת [s]תפלה בעד
[s]פלל
inuento * residuo
* quod inuenitur.
השארית הנמצאה:

.Iesahiahu ad Chizchiiahu regis serui Veneruntque
5 וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ׃
ad dicetis Sic :Iesahiahu illis Dixitque
6 וַיֹּאמֶר לָהֶם יְשַׁעְיָהוּ כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־
timeatis Ne : Dominus dixit Sic : vestrum dominum
אֲדֹנֵיכֶם כֹּה אָמַר יְהוָה אַל־תִּירָא[a] ירא[a]
affecerunt probris quibus , audisti quæ verborum faciebus à facie
מִפְּנֵי הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמַעְתָּ אֲשֶׁר גִּדְּפוּ
eo in dans ‖ ego Ecce .me Assur regis pueri ‖ pono
7 נַעֲרֵי מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֹתִי׃ הִנְנִי נֹתֵן בּוֹ
;suam terram in reuertetur & ,auditum audiet & ,spiritum
רוּחַ וְשָׁמַע שְׁמוּעָה וְשָׁב[b] לְאַרְצוֹ שוב[b]
.sua terra in gladio in eum cadere faciam &
וְהִפַּלְתִּיו בַּחֶרֶב בְּאַרְצוֹ׃
Assur regem inuenit & , Rabsacheh est reuersus Et
8 וַיָּשָׁב רַב־שָׁקֵה וַיִּמְצָא אֶת־מֶלֶךְ אַשּׁוּר
erat profectus quòd audierat nam ; Libnah super ‖ pugnantem ‖ contra
נִלְחָם עַל־לִבְנָה כִּי שָׁמַע כִּי נָסַע
. Chus * rege Tirhacah de Audiuitque . Lachis de * Aethiopia.
9 מִלָּכִישׁ׃ וַיִּשְׁמַע אֶל־תִּרְהָקָה מֶלֶךְ־כּוּשׁ
, est reuersus & . tecum pugnandum ad est egressus Ecce: dicendo vt pugnet
לֵאמֹר הִנֵּה יָצָא לְהִלָּחֵם אִתָּךְ וַיָּשָׁב
: dicendo , Chizchiiahu ad nuncios misit &
וַיִּשְׁלַח מַלְאָכִים אֶל־חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר׃
, Iehudah regem Chizchiiahu ad dicetis Sic
10 כֹּה תֹאמְרוּן אֶל־חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
,eo in confidens † tu quo ‡ tuus deus te decipiat Ne : dicendo ‡ in † confidis
לֵאמֹר אַל־[b] יַשִּׁאֲךָ אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר אַתָּה בֹּטֵחַ בּוֹ נשא[b]
.Assur regis manu in Ierusalaim tradetur Non : dicendo
לֵאמֹר לֹא תִנָּתֵן יְרוּשָׁלַםִ בְּיַד מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
reges fecerunt quæ audisti tu Ecce
11 הִנֵּה אַתָּה שָׁמַעְתָּ אֵת אֲשֶׁר[c] עָשׂוּ מַלְכֵי עשה[c] Inum
? liberaberis tu & ,eas perdendo ,terris vniuersis Assur
אַשּׁוּר לְכָל־הָאֲרָצוֹת לְהַחֲרִימָם וְאַתָּה תִּנָּצֵל׃
deleuerunt quos ,gentium dij eas liberauerunt Num
12 הַהִצִּילוּ אֹתָם אֱלֹהֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר שִׁחֲתוּ[d] נצל[d]
,Heden filios & ,Reseph & , Haran & ,Ghosan ,mei patres
אֲבוֹתַי אֶת־גּוֹזָן וְאֶת־חָרָן וְרֶצֶף וּבְנֵי־עֶדֶן ‡ erant † est
rex & .Chamath rex ipse † Vbi ? Telasar in ‡ qui
13 אֲשֶׁר בִּתְלַאשָּׂר׃ אַיּוֹ מֶלֶךְ־חֲמָת וּמֶלֶךְ
? Hiuuah, & ,Henah ,Sepharuaim ciuitatis rex & , Arphad
אַרְפָּד וּמֶלֶךְ לָעִיר סְפַרְוָיִם הֵנַע וְעִוָּה׃
.nunciorum manu de literas Chizchiiahu tulit Et
14 וַיִּקַּח[e] חִזְקִיָּהוּ אֶת־הַסְּפָרִים מִיַּד הַמַּלְאָכִים לקח[e] † in
eas expandit & . Domini domum † ascendit & ;eas legit &
וַיִּקְרָאֵם וַיַּעַל[f] בֵּית יְהוָה וַיִּפְרְשֵׂהוּ עלה[f] corà Domino.
.Domini facies ad Chizchiiahu
חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה׃ corà Domino.
:dixit & , Domini facies ad Chizchiiahu orauit Et
15 וַיִּתְפַּלֵּל חִזְקִיָּהוּ לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמַר
tu ,Cherubim habitans ‡ , Israel Deus Domine ‡ sedens super
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל יֹשֵׁב הַכְּרֻבִים אַתָּה
.terræ regnorum omnium tu solus Deus ipse ‡ ‡ es
הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
.terram & , cælos* fecisti tu * cælum.
אַתָּה עָשִׂיתָ[g] אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃ עשה[g]
Domine aperi ;audi & ,tuam aurem Domine Inclina
16 הַטֵּה יְהוָה אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח יְהוָה
qui ‖ , Sancherib verba audi & :vide & ,tuos oculos † quæ
עֵינֶיךָ וּרְאֵה וּשְׁמַע אֵת דִּבְרֵי סַנְחֵרִיב אֲשֶׁר
.viuenti Deo exprobrandum ad ipsum misit vt probro afficeret Deum viuentem.
שְׁלָחוֹ לְחָרֵף אֱלֹהִים חָי[h]׃ חיה[h]
Assur reges vastauerunt , Domine Verè
17 אָמְנָם יְהוָה הֶחֱרִיבוּ מַלְכֵי אַשּׁוּר אֶת־ † posuerunt
dederunt † Et .eorum terram & ,gentes
18 הַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצָם׃ וְנָתְנוּ אֶת־
quinimo , ipsi ‡ dij non quia ,ignem in eorum deos ‡ erant:sed
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־
.eos perdiderunt & ,lapis & lignum , hominis manuum opus
מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃
obsecro nos fac saluos ,noster Deus Domine nunc Et
19 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הוֹשִׁיעֵנוּ[i] נָא ישע[i]

quòd , terræ regna omnia scient & :eius manu de
מִיָּדוֹ וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי
† es .tu solus Deus Dominus † tu
אַתָּה יְהוָה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃
,Chizchiiahu ad Amos filius Iesahiahu misit Et
20 וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־חִזְקִיָּהוּ
‡ Pro quibus ‡ : Israel Deus Dominus dixit Sic : dicendo
לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
‖ super .audiui , Assur regem Sancherib ad ‖ me ad orasti
הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־סַנְחֵרִב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר שָׁמָעְתִּי׃
* est :eum super Dominus est locutus quod , verbum * Hoc
21 זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו
, Sion filia virgo te subsannauit ,te Contempsit
בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן
.Ierusalaim filia mouit caput te post
נוע[a] אַחֲרֶיךָ רֹאשׁ הֵנִיעָה[a] בַּת יְרוּשָׁלָםִ׃
† quem super & , es conuitiatus † & , affecisti probris Quem
22 אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־
* in ? tuos oculos excelsum * leuasti & ,vocem exaltasti quem
נשא[b] מִי הֲרִימוֹתָ קּוֹל וַתִּשָּׂא[b] מָרוֹם עֵינֶיךָ
‡ Ad .Israel sanctum Super ‡
עַל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃
Per manum ,meum dominum probris affecisti tuorum nunciorum manu In
23 בְּיַד מַלְאָכֶיךָ חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי
ברב ascendi ego meorum curruum multitudine In : dixisti &
ק וַתֹּאמֶר בְּרֹכֶב רִכְבִּי אֲנִי עָלִיתִי[c]
עלה[c] staturam * succidam & , Lebanon latera , montium altitudinem ‡
מְרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת קוֹמַת
‡ excelsa * altitudinem ‖ electas abietes † habitaculum diuersorium † ingrediar & ,eius abietum electionem ‖ eius cedrorum
אֲרָזָיו מִבְחוֹר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹאָה מְלוֹן
.eius Charmeli saltum ,eius finis
קצו קִצֹּה[d] יַעַר כַּרְמִלּוֹ׃
ק planta in siccaui & ;alienas aquas bibi & , ‡ fodi Ego
‡ venam, 24 אֲנִי קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי[e] מַיִם זָרִים וְאַחְרִב בְּכַף
קצרה[d] munitionis ‡ riuos omnes meorum pedum
שתה[e] פְּעָמַי כֹּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃
‡ munitos, * quod feci illud * , longè à audisti non Nunquid
25 הֲלוֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק אֹתָהּ עָשִׂיתִי[f]
עשה[f] erit & ,illud adduxi nunc * illud plasmaui & ,quondam diebu à ‖
‖ in diebus antiquis, לְמִימֵי קֶדֶם וִיצַרְתִּיהָ עַתָּה הֲבֵיאתִיהָ[g] וּתְהִי
בוא[g] .munitas ciuitates destructos ‡ aceruos † desolandum ad
† in ‡ destructionu לְהַשְׁאוֹת[h] גַּלִּים נִצִּים[i] עָרִים בְּצֻרוֹת׃
להשאות ,sunt contriti ,manu abbreuiati earum habitatores Et
26 וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד חַתּוּ[k]
ק herba * , germinis olus & , agri herba erunt ,pudefacti ‡ &
שאה[h] נצה[i] וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק דֶּשֶׁא חֲצִיר
.segetis facies ad ‖ vento percussa & ,tectorum
חתת[k] גַּגּוֹת וּשְׁדֵפָה לִפְנֵי קָמָה׃
‡ pudore affecti * vt :noui tuum ingredi & ,tuum egredi & ,tuum sedere Et
‖ ante segetem 27 וְשִׁבְתְּךָ[m] וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָדָעְתִּי
קום[l] ישב[m] ,me ad te irasci Pro † .me ad ‡ tuum irasci &
28 וְאֵת הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃ יַעַן הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי
‡ contra meum hamum ponam & ,meas aures in ascendit tuus tumultus &
† Pro eo quòd iratus es aduersum וְשַׁאֲנַנְךָ[n] עָלָה בְאָזְנָי וְשַׂמְתִּי[o] חַחִי
te faciam redire & , tuis labiis in meum camum & , tuis naribus in
שאנן[n] בְּאַפֶּךָ וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ[p] וַהֲשִׁבֹתִיךָ
שום[o] .ea in venisti qua via in †
שפה[p] בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּאתָ[q] בָּהּ׃
serotinum ‡ anno isto Comede : signum tibi hoc Et
† per viam,per quam 29 וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל הַשָּׁנָה סָפִיחַ
בוא[q] tertio anno in &. sponte germinatum * secundo anno in &
‡ caduca, * germinata וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁחִיס וּבַשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית
.earu fructum comedite & ,vineas plantate & ,metite & ,seminate
פרה[r] זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ פִרְיָם[r]׃
‖ quæ euasit familia † quæ remansit, radicem residua † , Iehudah domus euasio ‖ addet Et
30 וְיָסְפָה פְּלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ
.sursum fructum faciet & , deorsum
נטה[s] לְמָטָּה[s] וְעָשָׂה פְרִי לְמָעְלָה׃
יצא[t] euasio & ; residuum egredietur Ierusalaim de Quia
‡ exercituum 31 כִּי מִירוּשָׁלַםִ תֵּצֵא[t] שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה
צבאות .hoc faciet ‡ Domini Zelus .Sion monte de
ק מֵהַר צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה ‡ תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃

sanatum est. Quod :Iesahiahu ad Chizchiiahu Dixitque ,vixit &

חָיָה a מַה אֶל־יְשַׁעְיָהוּ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר :וַיֶּחִי a 8

die in sim ascensurus & ,me Dominus sit sanaturus quòd , signum

בַּיּוֹם וְעָלִיתִי לִי יְהוָה כִּי־יִרְפָּא אוֹת

? Domini domum tertio

:יְהוָה בֵּית הַשְּׁלִישִׁי

,Domino à signum tibi Hoc :Iesahiahu Dixitque

9 יְהוָה מֵאֵת הָאוֹת זֶה־לְּךָ יְשַׁעְיָהוּ וַיֹּאמֶר

: est locutus quod ,verbum Dominus sit facturus quòd

דִּבֵּר אֲשֶׁר אֶת־הַדָּבָר יְהוָה יַעֲשֶׂה כִּי

† Num vis vadat decem reuertatur si ‡ gradibus decem vmbra Iuit †

הַלַךְ הַצֵּל עֶשֶׂר b מַעֲלוֹת אִם־יָשׁוּב עֶשֶׂר

‡ an b vmbræ est Leue : Chizchiiahu Dixitque ? gradibus

עָלָה b 10 :מַעֲלוֹת וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ נָקֵל c לַצֵּל

צָלַל c vmbra reuertatur † sed .Non * ,gradibus decem declinare

* Nolo hoc. † vt לִנְטוֹת d עֶשֶׂר מַעֲלוֹת לֹא כִּי יָשׁוּב הַצֵּל

נָטָה d ,gradibus decem retrorsum

:אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת

; Dominum ad propheta Iesahiahu clamauit Et

11 וַיִּקְרָא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־יְהוָה

‡ per gradus, descenderat quos ,gradibus in ‡ vmbram reduxit &

שׁוּב e וַיָּשֶׁב אֶת־הַצֵּל c בַּמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר יָרְדָה

† per gradus, ,gradibus decem retrorsum Achaz gradibus in †

:בְּמַעֲלוֹת אָחָז אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר מַעֲלוֹת

filius Baladan Berodach misit illo tempore In

12 בָּעֵת הַהִיא שָׁלַח בְּרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־

munera .Chizchiiahu ad munus & ,literas Babel rex Baladan

בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ

.Chizchiiahu ægrotasset quòd , audierat quoniam

:כִּי שָׁמַע כִּי חָלָה חִזְקִיָּהוּ

f omnem eis ostendit & ,Chizchiiahu eos super audiuit Et

רָאָה f 13 וַיִּשְׁמַע עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ f וַיַּרְאֵם אֶת־כָּל־

נכתו ,aurum & , argentum , suam desiderabilem domum

ק בֵּית נְכֹתֹה אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב

‡ vnguentum domum & ,optimum oleum * & ,aromata &

וְאֵת־הַבְּשָׂמִים וְאֵת שֶׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת בֵּית

כל ,suis thesauris in est inuentum quod omne & ,suorū vasorum

ק g כֵּלָיו וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו

כְּלִי g Chizchiiahu eis ostenderit non quod verbum ‡ fuit Non

‡ quicquam לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ

.sua potestate omni in & ,sua domo In

:בְּבֵיתוֹ וּבְכָל־מֶמְשַׁלְתּוֹ

,Chizchiiahu regem ad propheta Iesahiahu venit Et

בּוֹא h 14 וַיָּבֹא h יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ

vnde & ,isti viri dixerunt Quid :eum ad dixitque

וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה אָמְרוּ הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן

longinqua terra De : Chizchiiahu Dixitque ? te ad venerunt

יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה

?tua domo in viderunt Quid : ait Et .Babel de ,venerunt

רָאָה i 15 בָּאוּ מִבָּבֶל: וַיֹּאמֶר מָה i רָאוּ בְּבֵיתֶךָ

† sunt ,mea domo in † quæ Omnia : Chizchiiahu Dixitque

וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי

† quicquam, eis ostenderim non quod , verbum † fuit non .viderunt

רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר אֲשֶׁר לֹא־הֶרְאִיתִם

:Chizchiiahu ad Iesahiahu dixit Et .meis thesauris in

16 בְּאֹצְרֹתָי: וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ

‡ veniunt, ,venientes ‡ dies Ecce : Domini verbum Audi

17 שְׁמַע דְּבַר־יְהוָה: הִנֵּה יָמִים בָּאִים

† est ‖ condiderunt thesaurizarunt ‖ quæ & ,tua domo in † quod omne deferetur &

וְנִשָּׂא כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ

remanebit Non .Babel in , hanc diem ad vsque , tui patres

יתר k אֲבֹתֶיךָ עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶלָה לֹא־k יִוָּתֵר

† quicquam. egredientur qui , tuis filiis de Et .Dominus dixit ,verbum †

יצא l 18 דָּבָר אָמַר יְהוָה: וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר l יֵצְאוּ

יקחו eunuchi erunt & :tollent , generabis quos ,te de

ק מִמְּךָ אֲשֶׁר תּוֹלִיד יִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים

ad Chizchiiahu Dixitque .Babel regis palatio in

19 בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל: וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־

: dixit Et ,es locutus quod , Domini verbum est Bonum : Iesahiahu

‡ bonū est cùm יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר

? meis diebus in sit futura veritas & pax sit Nonne

אָמַן m הֲלוֹא אִם־שָׁלוֹם m וֶאֱמֶת יִהְיֶה בְיָמָי:

Assur regem ad ‖ Dominus dixit sic Quamobrem ‖ super

32 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר

illuc iaciet non & , hanc vrbem ad ingredietur Non

לֹא יָבֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם

effundet non & , clypeo eam præoccupabit non & ,sagittam

2 חָצַץ b גָּנַן b חֵץ וְלֹא־יְקַדְּמֶנָּה b מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ

‡ iuxta ‡ Per viam ; reuertetur ,eam per venit qua ,via In ‡ .aggerem eam super ‡

33 עָלֶיהָ סֹלְלָה: בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־יָבֹא בָּהּ יָשׁוּב

.Dominus dicit , ingredietur non hanc ciuitatem ad &

:וְאֶל־הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבֹא נְאֻם־יְהוָה

* vt seruem , eam seruandum ad * hanc ciuitatem ad protegam Et

יָשַׁע c 34 וְגַנּוֹתִי אֶל־הָעִיר הַזֹּאת c לְהוֹשִׁיעָהּ

.meum seruum Dauid propter & ,me propter

:לְמַעֲנִי וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי

,Domini angelus est egressus & illa nocte in ‡ fuit Et

35 וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מַלְאַךְ יְהוָה

castris quinque & octoginta centum Assur castrametatione in percussit &

נָכָה d וַיַּךְ d בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה

surrexerunt cadauera ipsi omnes ecce & , mane in manicauerunt Et .millia

אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם פְּגָרִים

est reuersus & .abiit & ,est profectus Et .mortuorum

מוּת e נָסַע f 36 e מֵתִים: f וַיִּסַּע וַיֵּלֶךְ וַיָּשָׁב

.Nineueh in habitauit & , Assur rex Sancherib

יָשַׁב g סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר g וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה:

‡ adorante in * deum suum, sui dei * Nisroch domo se incuruante ‡ ipso ,fuit Et

שָׁחָה h 37 וַיְהִי הוּא h מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית ׀ נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו

בניו .gladio in eum percusserunt eius filij Sareser & , Adramelech &

ק וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר הִכֻּהוּ בַחֶרֶב

Esarchadon regnauit & : Ararat terram ‡ euaserunt ipsi Et

‡ in וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן

.eo pro eius filius

:בְּנוֹ תַּחְתָּיו

CAP. XX. כ

.moriendum ad Chizchiiahu ægrotauit illis diebus In

יוֹם i 1 i בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת

dixitque , propheta Amos filius Iesahiahu eum ad venit Et

וַיָּבֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר

quia , tuæ domui Præcipe : Dominus dixit Sic ,eum ad

צָוָה k אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה k צַו לְבֵיתֶךָ כִּי

‡ morieris, * Chizchiiahu faciem suam suas facies * vertit Et .viues non & ,tu moriens ‡

סָבַב l 2 מֵת אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה: l וַיַּסֵּב אֶת־פָּנָיו

:dicendo ,Dominum ad orauit & ,parietem ad

:אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה לֵאמֹר

quòd quæso memento ; Domine Obsecro

3 אָנָּה יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר

‖ coram te ,perfecto corde in & , veritate in tuas facies ad ‖ ambulauerim

הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ בֶּאֱמֶת וּבְלֵבָב שָׁלֵם

† quod est Chizchiiahu fleuit Et .fecerim tuis oculis in bonum † &

עָשָׂה m וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ m עָשִׂיתִי n וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ

בָּכָה n fuerat egressus non Iesahiahu , fuit Et .magno fletu

4 בְּכִי גָדוֹל: וַיְהִי יְשַׁעְיָהוּ לֹא יָצָא

‡ ad atrium medium, :dicendo ,eum ad fuit Domini verbum & ,mediam vrbem ‡

חצר הָעִיר o הַתִּיכֹנָה וּדְבַר־יְהוָה הָיָה אֵלָיו לֵאמֹר:

ק :mei populi ducem Chizchiiahu ad dic & ,Reuertere

תָּוֶךְ o 5 שׁוּב וְאָמַרְתָּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ נְגִיד עַמִּי

Audiui : tui patris Dauid Deus Dominus dixit Sic

כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי

ego ecce .tuam lachrymam vidi .tuam orationem

פָּלַל p אֶת־p תְּפִלָּתֶךָ רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ הִנְנִי

† sano ‡ in .Domini domum ‡ ascendes tertia die in :te sanans†

רֹפֵא לָךְ בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי תַּעֲלֶה בֵּית יְהוָה:

, annos quindecim tuis diebus super addam Et

יָסַף q 6 q וְהֹסַפְתִּי עַל־יָמֶיךָ חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה

‖ manu ; istam ciuitatem & ,te eruam Assur regis vola ‖ de &

כַּף r נָצַל r וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילְךָ וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת

propter & ,me propter , istam ciuitatem super protegam &

גָּנַן t t וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת לְמַעֲנִי וּלְמַעַן

Tollite : Iesahiahu Dixitque .meum seruum Dauid

לָקַח u 7 דָּוִד עַבְדִּי: וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ u קְחוּ

, vlcus super posuerunt & ,tulerunt Et .ficuum massam

שׂוּם x דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וַיִּקְחוּ x וַיָּשִׂימוּ עַל־הַשְּׁחִין

abominationes Iehudah rex Menasseh fecit quod eo Pro
11 יַעַן אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה מֶלֶךְ־יְהוּדָה הַתֹּעֵבוֹת
, Emorræi fecerunt quæ , omnibus præ peius faciendo , istas
הָאֵלֶּה הֵרַע מִכֹּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ הָאֱמֹרִי
fuerunt ante eum, — Iehudah etiam fecit peccare & .eius facies ad qui
אֲשֶׁר לְפָנָיו וַיַּחֲטִא גַם־אֶת־יְהוּדָה — פָּנָה[a]
Deus Dominus dixit sic Ideirco .suis idolis in
12 בְּגִלּוּלָיו׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
‡ inducam — ;Ierusalaim super malum inducens ‡ ego Ecce :Israel
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי מֵבִיא רָעָה עַל־יְרוּשָׁלַםִ — בּוֹא[b]
† adeò vt omnis audientis — ambæ tinniant ,illud audientium omnium quòd † ,Iehudah &
וִיהוּדָה אֲשֶׁר כָּל־שֹׁמְעָיו תִּצַּלְנָה שְׁתֵּי — שמעה
lineam Ierusalaim super extendam Et .eius aures
13 אָזְנָיו׃ וְנָטִיתִי עַל־יְרוּשָׁלַםִ אֵת קָו — ק צלל[c] נטה[d]
delebo ‡ & ,Achab domus pondus & .Someron
שֹׁמְרוֹן וְאֶת־מִשְׁקֹלֶת בֵּית אַחְאָב וּמָחִיתִי אֶת־ — קוה[e] שקל[f]
‡ abstergam — abstersit * scutelam ‡ abstergit quemadmodum ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלַםִ כַּאֲשֶׁר־יִמְחֶה אֶת־הַצַּלַּחַת מָחָה — מחה[g]
‡ quispiam & tersam — .suam faciem super vertit &
וְהָפַךְ עַל־פָּנֶיהָ׃
,meæ hæreditatis residuos derelinquam Et
14 וְנָטַשְׁתִּי אֵת שְׁאֵרִית נַחֲלָתִי
,rapinam in eruntque :eorum inimicorum manu in eos tradam &
וּנְתַתִּים בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וְהָיוּ לְבַז — נתן[h] בזז[i]
quòd Eò .suis inimicis omnibus direptionem in &
15 וְלִמְשִׁסָּה לְכָל־אֹיְבֵיהֶם׃ יַעַן אֲשֶׁר — שסה[k]
‖ irritauerunt — irritantes fuerunt ‖ & ,meis oculis in malum fecerunt
עָשׂוּ אֶת־הָרַע בְּעֵינַי וַיִּהְיוּ מַכְעִסִים — עשה[l]
Ægypto ex eorum patres sunt egressi qua die à ,me
אֹתִי מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר יָצְאוּ אֲבוֹתָם מִמִּצְרַיִם — היה[m]
.hanc diem ad vsque &
וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
multum Menasseh effudit innoxium sanguinem etiam Et
16 וְגַם דָּם נָקִי שָׁפַךְ מְנַשֶּׁה הַרְבֵּה — נקה[n]
† de latere ad latus, — , os ad ore † Ierusalaim impleret donec , valde
מְאֹד עַד אֲשֶׁר־מִלֵּא אֶת־יְרוּשָׁלַםִ פֶּה לָפֶה
Iehudah fecit peccare quo ,suum peccatum præter
לְבַד מֵחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת־יְהוּדָה
vt faceret — .Domini oculis in malum faciendum ad
לַעֲשׂוֹת הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
Residua autem — ,fecit quæ vniuersa & , Menasseh verborum residuum Et
17 וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וְכָל־אֲשֶׁר עָשָׂה
† sunt in — super † scripta ipsa nonne .peccauit quod eius peccatum &
וְחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־
? Iehudah regum dierum verborum libro
סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ — יום[o]
Dormiuitque — est sepultus & ,suis patribus cum Menasseh Iacuitque
18 וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
Amon regnauitque :Huzza horto in suæ domus horto in
בְּגַן־בֵּיתוֹ בְּגַן־עֻזָּא וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן
.eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
† erat ‡ quando regnauit, — ipsum regnando in ‡ Amon † annorum duorum & viginti Filius
19 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ — שנה[p]
* erat — * eius matris nomen & :Ierusalaim in regnauit annis duobus &
וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ
Fecitque .Iotbah de Charus filia Mesullemeth
20 מְשֻׁלֶּמֶת בַּת־חָרוּץ מִן־יָטְבָה׃ וַיַּעַשׂ — בנה[q]
.suus pater Menasseh fecerat sicut ,Domini oculis in malum
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו׃ — רוע[r]
‖ per quam — .suus pater ambulauit qua ‖ via omni in ambulauit Et
21 וַיֵּלֶךְ בְּכָל־הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־הָלַךְ אָבִיו
,suus pater seruierat quibus ,idolis seruiuitque
וַיַּעֲבֹד אֶת־הַגִּלֻּלִים אֲשֶׁר עָבַד אָבִיו
Dominum dereliquit Et .eis se incuruauit &
22 וַיִּשְׁתַּחוּ לָהֶם׃ וַיַּעֲזֹב אֶת־יְהוָה — שחה[s]
.Domini via in ambulauit non & ,suorum patrum Deum
אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו וְלֹא הָלַךְ בְּדֶרֶךְ יְהוָה׃
† contra — interfecerunt & ,eum super † Amon serui coniurauerunt Et
23 וַיִּקְשְׁרוּ עַבְדֵי־אָמוֹן עָלָיו וַיָּמִיתוּ — מות[t]
.sua domo in regem
אֶת־הַמֶּלֶךְ בְּבֵיתוֹ׃

,eius fortitudo omnis & ,Chizchiiahu verborum residuum Et — Residua autem
20 וְיֶתֶר דִּבְרֵי חִזְקִיָּהוּ וְכָל־גְּבוּרָתוֹ
,aquæductum & ,piscinam fecit quòd &
וַאֲשֶׁר עָשָׂה אֶת־הַבְּרֵכָה וְאֶת־הַתְּעָלָה
scripta ipsa nonne ,ciuitatem in aquas introduxit &
וַיָּבֵא אֶת־הַמַּיִם הָעִירָה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים — בוא[a]
? Iehudah regum dierum verborum libro super † — † sunt in
עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃
Menasseh regnauit & ,suis patribus cum Chizchiiahu Iacuitque — Dormiuitque
21 וַיִּשְׁכַּב חִזְקִיָּהוּ עִם־אֲבֹתָיו וַיִּמְלֹךְ מְנַשֶּׁה
.eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ — בנה[b]

CAP. XXI. כא

,ipsum regnando in † Menasseh ‡ annorum duodecim Filius — ‡ erat †cùm regnauit
1 בֶּן־שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ — שנה[c]
.Ierusalaim in regnauit annis quinque & quinquaginta &
וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ
malum Fecitque .Chephsibah ‡ eius matris nomen & — ‡ erat
2 וְשֵׁם אִמּוֹ חֶפְצִי־בָהּ׃ וַיַּעַשׂ הָרַע — עשה[d] רוע[e]
quas , gentium abominationes iuxta , Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּתוֹעֲבֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
.Israel filiorum faciebus à Dominus expulit — facie
הוֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ — ירש[f]
perdiderat quæ , excelsa ædificauit &,est Conuersusque
3 וַיָּשָׁב וַיִּבֶן אֶת־הַבָּמוֹת אֲשֶׁר אִבַּד — בנה[g]
fecit & ,Bahal ipsi altaria erexit & :eius pater Chizchiiahu
חִזְקִיָּהוּ אָבִיו וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל וַיַּעַשׂ — קום[h] עשה[i]
,Israel rex Achab fecerat sicut ,Lucum
אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
.eis seruiuit & ,cælorum militiæ omni se incuruauit &
וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וַיַּעֲבֹד אֹתָם׃ — שחה[k] * de
dixit qua * ,Domini domo in altaria extruxit Et
4 וּבָנָה מִזְבְּחֹת בְּבֵית יְהוָה אֲשֶׁר אָמַר
.meum nomen ponam Ierusalaim In ,Dominus
יְהוָה בִּירוּשָׁלַםִ אָשִׂים אֶת־שְׁמִי׃ — שום[l]
duobus in ,cælorum militiæ vniuersæ aras extruxit Et
5 וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת לְכָל־צְבָא הַשָּׁמַיִם בִּשְׁתֵּי — בנה[m]
fecit transire Et .Domini Domus atriis
6 חַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה׃ וְהֶעֱבִיר אֶת־ — שנה[n]
,est auguratus & ,tempora obseruauit & ,ignem per suum filium
בְּנוֹ בָּאֵשׁ וְעוֹנֵן וְנִחֵשׁ
malum faciendum ad † multiplicauit sciolos ‡ & ,pythonem fecit & — ‡ magos † vt faceret
וְעָשָׂה אוֹב וְיִדְּעֹנִים הִרְבָּה לַעֲשׂוֹת הָרַע — רבה[o]
. * irritandum ad Domini oculis in — * eum.
בְּעֵינֵי יְהוָה לְהַכְעִיס׃
,fecerat quod , Luci sculptile posuit Et
7 וַיָּשֶׂם אֶת־פֶּסֶל הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר עָשָׂה
ad & ,Dauid ad Dominus dixerat qua † ,domo in — † de
בַּבַּיִת אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל־דָּוִד וְאֶל־
quam ,Ierusalaim in & .hac domo In ,eius filium Selomoh
שְׁלֹמֹה בְנוֹ בַּבַּיִת הַזֶּה וּבִירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר
ponam ,Israel tribubus cunctis de elegi
בָּחַרְתִּי מִכֹּל שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל אָשִׂים אֶת־
.sempiternum in meum nomen
שְׁמִי לְעוֹלָם׃
è Israel pedem faciendum moueri ad addam non Et — vt moueri faciam
8 וְלֹא אֹסִיף לְהָנִיד רֶגֶל יִשְׂרָאֵל מִן־ — יסף[p] נוד[q]
si tantum * ,eorum patribus dedi quam ,terra — * si tamen
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם רַק אִם־
, eis præcepi quæ ,omnia iuxta faciendum ad ‡ custodierint — ‡ vt faciant
יִשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִים — צוה[r]
meus seruus eis præcepit quam , legem omnem iuxta &
וּלְכָל־הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־צִוָּה אֹתָם עַבְדִּי — ירה[s]
,Menasseh eos fecit errare & :audierunt non Et .Moseh
9 מֹשֶׁה׃ וְלֹא שָׁמֵעוּ וַיַּתְעֵם מְנַשֶּׁה — תעה[t]
deleuit quas gentibus præ malum faciendum ad — vt facerêt peiùs quàm gentes
לַעֲשׂוֹת אֶת־הָרַע מִן־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד
est Locutusque .Israel filiorum faciebus ‡ à Dominus — ‡ facie
10 יְהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְדַבֵּר
: dicendo,prophetarum suorum seruorum manu in ‖ Dominus — ‖ per manum
יְהוָה בְּיַד־עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים לֵאמֹר׃

coniurantes * omnes terræ populus percussit Et — * qui coniurauerant
24 [a] ויך עם־הארץ את כל־הקשרים — [a] נכה
terræ populus constituit regem & : Amon regem *super* †
על־המלך אמון וימליכו עם־הארץ — † aduersum
verborum residuum Et .eo pro eius filium Iosiiahu — Residua autem
25 את־יאשיהו בנו תחתיו׃ ויתר דברי
super † scripta ipsa nonne , fecit quæ Amon — † sunt in
אמון אשר עשה הלוא־הם כתובים על־
? Iehudah regum dierum verborum libro
ספר דברי הימים למלכי יהודה׃
: Huzza horto in suo sepulchro in eum sepeliuit Et
26 ויקבר אתו בקברתו בגן־עזא
. eo pro eius filius Iosiiahu regnauitque
וימלך יאשיהו בנו תחתיו׃

CAP. XXII. כב

,*ipsum regnando in* ‡ Iosiiahu † annorum octo Filius — † erat ‡ quando regnauit,
1 [b] בן־שמנה שנה יאשיהו במלכו
nomen & .Ierusalaim in regnauit anno vno & triginta & — [b] בנה
ושלשים ואחת שנה מלך בירושלם ושם
. Boscath de Hadaiah filia Iedidah * eius matris — * erat
אמו ידידה בת־עדיה מבצקת׃
ambulauit & & : Domini oculis in ‡ rectum † Fecitque — † quod ‡ erat
2 [c] ויעש הישר בעיני יהוה [d] וילך — [c] עשה [d] ילך
,dexteram ‡ declinauit & ,sui patris Dauid via omni in — ‡ ad
בכל־דרך דוד אביו ולא־[e]סר ימין — [e] סור
regis anno decimooctauo *in* fuit Et .sinistram &
3 ושמאול׃ [f] ויהי בשמנה עשרה שנה למלך — [f] היה
filij Asaliahu filium Saphan rex misit , Iosiiahu
יאשיהו שלח המלך את־שפן בן־אצליהו בן־
:dicendo , Domini domum ‡ scribam Mesullam — ‡ ad
משלם הספר בית יהוה לאמר׃
,magnum sacerdotem Chilchiiahu ad Ascende
4 עלה אל־חלקיהו הכהן הגדול
quod ‖ , Domini domum *illatum argentum consumet* *& — * perficiat conflare pecuniam quæ illata est
[g] ויתם את־הכסף [h] המובא בית יהוה אשר
eam tradant Et .populo à *abaci* † custodes collegerunt — ‖ quam
5 אספו שמרי הסף מאת העם׃ [i] ויתנה — [g] תמם [h] בוא
domo in præfectis , opus facientium manui — [i] נתן
על־יד עשי המלאכה המפקדים בבית — † liminis
‡ quod opus facientibus eam tradant & : Domini — ויתנוהו ק
יהוה ויתנו אתו לעשי המלאכה אשר
. domus *scissuram* ‡ roborandum ad Domini domo in — בית ק
בבית יהוה לחזק את־בדק הבית׃
emendum ad & , cæmentariis & , ædificatoribus & , Fabris — ‡ est
6 לחרשים ולבנים ולגדרים [k] ולקנות — ‡ rimas
.domum roborandum ad , *excisionis* lapides & , ligna
עצים ואבני מחצב לחזק את־הבית׃ — [k] קנה
datur quod , argentum eis *cum* supputetur non Tantùm — excisos,
7 אך לא־יחשב אתם הכסף הנתן
. *facientes ipsi* fide in sed , eorum manum ad — faciant.
על־ידם כי באמונה הם עשים׃
Saphan ad magnus sacerdos Chilchiiahu Dixitque
8 ויאמר חלקיהו הכהן הגדול על־שפן
dedit & .Domini domo in inueni legis Librum : scribam
הספר ספר [l] התורה מצאתי בבית יהוה ויתן — [l] ירה
. illum legitque , Saphan *ad* * librum Chilchiiahu — * ipsi
חלקיה את־הספר אל־שפן ויקראהו׃
retulit & , regem ad scriba Saphan venit Et
9 ויבא שפן הספר אל־המלך [m] וישב את־ — [m] שוב
, argentum tui serui Conflauerunt : dixit & , rem regi
המלך דבר ויאמר [n] התיכו עבדיך את־הכסף — [n] נתך
manum ad ‡ illud dederunt & , domo in est inuentum quod — ‡ manui
הנמצא בבית [o] ויתנהו על־יד — [o] נתן
. Domini domo in præfectis ,opus facientium
עשי המלאכה המפקדים בית יהוה׃
Librum : dicendo , regi scriba Saphan Nunciauitque
10 [p] ויגד שפן הספר למלך לאמר ספר — [p] נגד
Saphan illum legitque : sacerdos Chilchiiahu mihi dedit
נתן לי חלקיה הכהן ויקראהו שפן
. *regis facies ad* — coram rege.
לפני המלך׃

* cùm audisset rex — libri verba *regem audire secundum* * , fuit Et
11 [a] ויהי כשמע המלך את־דברי ספר — [a] היה
. sua vestimenta scidit & ; legis
התורה ויקרע את־בגדיו׃
& , sacerdoti Chilchiiah rex præcepit Et
12 [b] ויצו המלך את־חלקיה הכהן ואת־ — [b] צוה
& , Michaiah filio Hachbor & , Saphan filio Achicham
אחיקם בן־שפן ואת־עכבור בן־מיכיה ואת
: dicendo , regis seruo Hasaiah & , scribæ Saphan
שפן הספר ואת עשיה עבד־המלך לאמר׃
pro & , me pro Dominum inquirite , Ite
13 [c] לכו דרשו את־יהוה בעדי ובעד — [c] הלך
libri verba super Iehudah omni pro & , populo
העם ובעד כל־יהודה על־דברי הספר
‡ qui inuentus est * est — quæ , Domini ira * magna quia , huius *inuenti* ‡
הנמצא הזה כי־גדולה חמת יהוה אשר־
‖ contra — audierunt non quòd eò . nos *in* ‖ est succensa *ipsa*
היא נצתה בנו על אשר לא־שמעו
‡ vt facerent — *faciendum ad* † , huius libri verba *super* nostri patres
אבתינו על־דברי הספר הזה [d] לעשות — [d] עשה
‡ quod est — . nobis *super* scriptum ‡ omne iuxta
ככל־הכתוב עלינו׃
,Hachbor & ,Achicham & , sacerdos Chilchiiahu abiit Et
14 [e] וילך חלקיהו הכהן ואחיקם ועכבור — [e] ילך
vxorem , prophetissam Chuldah ad Hasaiah & , Saphan &
ושפן ועשיה אל־חלדה הנביאה אשת
. vestium custodis Charchas filij Ticuah filij Sallum
שלם בן־תקוה בן־חרחס שמר הבגדים
‡ habitabat † domo doctrinæ: — sunt locuti & : *Secunda* † in Ierusalaim in *habitans* ‡ ipsa &
והיא ישבת בירושלם במשנה וידברו
Dominus dixit Sic , eos ad Dixitque . eam ad
15 אליה׃ ותאמר אליהם כה־אמר יהוה
vos misit qui viro Dicite : Israel Deus
אלהי ישראל אמרו לאיש אשר־שלח אתכם
‖ adduco — *adducens* ‖ ego Ecce : Dominus dixit Sic . me ad
16 אלי׃ כה אמר יהוה הנני [f] מביא — [f] בוא
† super — , eius habitatores super & , istum locum *ad* † malum
[g] רעה אל־המקום הזה ועל־ישביו את — [g] רוע
. Iehudah rex legit quem , libri verba omnia
כל־דברי הספר אשר קרא מלך יהודה׃
diis suffierunt & , me dereliquerunt quòd eo Pro
17 תחת אשר עזבוני ויקטרו לאלהים
* vt irritarent — : suarum manuum opere omni in me *irritare pro* * , alienis
אחרים למען הכעיסני בכל מעשה ידיהם
.extinguetur non & , isto loco in meus furor est succensus &
[h] ונצתה [i] חמתי במקום הזה ולא תכבה׃ — [h] יצת [i] יחם
‡ qui mittit — requirendum ad vos *mittentem* ‡ , Iehudah regem ad Et
18 ואל־מלך יהודה השלח אתכם לדרש
Dominus dixit Sic : *eum ad* dicetis sic , Dominum
את־יהוה כה תאמרו אליו כה־אמר יהוה
* Quoniam propter — . audisti quæ verba * : Israel Deus
אלהי ישראל הדברים אשר שמעת׃
‖ facie — *faciebus* ‖ à es humiliatus & , tuum cor est emollitum Propterea
19 יען [k] רך־לבבך ותכנע מפני — [k] רכך
† quando audisti — locum super sum locutus quæ *te audiendo in* † , Domini
יהוה בשמעך אשר דברתי על־המקום
‡ vt sint — , desolationem in *existendum ad* ‡ , eius habitatores super & ,istum
הזה ועל־ישביו [l] להיות לשמה — [l] היה
fleuisti & , tua vestimenta scidisti & ; maledictionem in &
ולקללה ותקרע את־בגדיך ותבכה
coram me: — . Dominus dixit , audiui ego etiam & : *meas facies ad*
לפני וגם אנכי שמעתי נאם־יהוה׃
colligeris & ,tuos patres ad te colligam ego ecce Idcirco
20 לכן הנני אספך אל־אבתיך ונאספת
tui oculi videbunt non & ; pace in , tua sepulchra ad
אל־קברתיך בשלום ולא־[m]תראינה עיניך — [m] ראה
† induco — locum super *inducens* † ego quod , malum omne *in*
בכל הרעה אשר־אני מביא על־המקום
. verbum regi retulerunt Et . hunc
הזה [n] וישיבו את־המלך דבר׃ — [n] שוב

ad excelſorum ſacerdotes aſcendebant non Veruntamen
9 אך לא יעלו כהני הבמות אל־
† ſed — comedebant quinimo ‖ , Ieruſalaim in Domini altare
מזבח יהוה בירושלם כי אם־אכלו
immundum locum eſſe declarauit — polluit Et .ſuorum fratrum medio in infermentata
10 מצות בתוך אחיהם: וטמא[a] את־
a טמא — traducere non pro ‡ Hinnom filij valle in † quod Topheth
† erat — ‡ ne tranſire faceret quiſquam
התפת אשר בגי בני־הנם לבלתי להעביר
.Molech ipſi ignem per ſuam filiam & ; ſuum filium virum
בן
איש את־בנו ואת־בתו באש למלך:
ק — reges dederant ‡ quos , equos fecit ceſſare Et
‡ poſuerant
11 וישבת את־הסוסים אשר נתנו מלכי
ad Domini domus introitu ab Soli Iehudah
b בוא — * erat
יהודה לשמש מבא[b] בית־יהוה אל־
; ſuburbanis in * quod eunuchi melech-Nethan cubiculum
לשכת נתן־מלך הסריס אשר בפרורים
.igni in combuſſit Solis currus &
ואת־מרכבות השמש שרף באש:
‡ erant — ,Achaz cœnaculi tectum ſuper ‡ quæ aras Et
c עלה
12 ואת־המזבחות אשר על־הגג עלית[c] אחז
altaria & , Iehudah reges fecerant quas
d עשה
אשר־עשו[d] מלכי יהודה ואת־המזבחות
, Domini domus atriis duobus in Menaſſeh fecerat quæ
e שנה
אשר עשה מנשה בשתי[e] חצרות בית־יהוה
‡ currere fecit — fecit proiicere & ,inde cucurrit ‡ & ,rex deſtruxit
f רוץ
נתץ המלך וירץ[f] משם והשליך את־
.Chidron torrentem in eorum puluerem
עפרם אל־נחל קדרון:
‡ erant coram — Ieruſalaim facies ad ‡ quæ excelſa Et
g פנה
13 ואת־הבמות אשר על־פני[g] ירושלם
dextris ‖olivueti — ædificauerat quæ deſtructionis ‖ montis dextera à quæ
אשר מימין להר־המשחית אשר בנה
abominationi Haſtoreth Iſrael rex Selomoh
שלמה מלך־ישראל לעשתרת שקץ
Milchom & , Moab abominationi Chemos & , Sidoniorum
צידנים ולכמוש שקץ מואב ולמלכם
.rex ceſſuit eſſe immunda ,Hammon filiorum abominationi
h בנה
תועבת בני[h]־עמון טמא המלך:
, Lucos ſuccidit & , ſtatuas contriuit Et
i יצב
14 ושבר את־המצבות[i] ויכרת את־האשרים
.hominum oſſibus eorum locum repleuitque
k קום — † erat
וימלא את־מקומם[k] עצמות אדם:
excelſum ,el-Beth in † quod altare etiam Et
15 וגם את־המזבח אשר בבית־אל הבמה
fecit peccare qui , Nebat filius Iarobham fecerat quæ
אשר עשה ירבעם בן־נבט אשר החטיא
& ,ipſum altare etiam ,Iſrael
את־ישראל גם את־המזבח ההוא ואת־
contriuit , excelſum combuſſitque : deſtruxit excelſum
l דקק
הבמה נתץ וישרף את־הבמה הדק[l]
.Lucum combuſſit & ,puluerem in
לעפר ושרף אשרה:
† erant — † quæ ſepulcra vidit & , Ioſiiahu ſe vertit Et
m פנה
16 ויפן[m] יאשיהו וירא[n] את־הקברים אשר־
n ראה — è oſſa tulit & , miſit & :monte in ibi
o לקח
שם בהר וישלח ויקח[o] את־העצמות מן־
‡ immundum eſſe cenſuit — ,illud contaminauit ‡ & ,altare ſuper combuſſit & , ſepulcris
הקברים וישרף על־המזבח ויטמאהו
,Dei vir prædicauerat quod ,Domini verbum iuxta
כדבר יהוה אשר קרא איש האלהים
hæc verba prædicauit qui
אשר קרא את־הדברים האלה:
titulus iſte quem video? — . dixerunt Et ?videns ego quod hoc indicium Quid :ait Et
p צין
17 ויאמר מה הציון[p] הלז אשר אני ראה ויאמרו
,Dei viri Sepulchrum : ciuitatis viri eum ad
אליו אנשי העיר הקבר איש־האלהים
verba prædicauit & , Iehudah de venit qui
q בוא
אשר־בא[q] מיהודה ויקרא את־הדברים
.el-Beth altare ſuper feciſti quæ , hæc
האלה אשר עשית על המזבח בית־אל:
‡ Quiſquam — .eius oſſa moueat ne Vir ‡ .illum Dimittite : Dixitque
r נוח נוע
18 ויאמר הניחו[r] לו איש אל־ינע עצמתיו

CAP. XXIII. כג

omnes eum ad ſe congregauerunt & : rex miſit Et
1 וישלח המלך ויאספו אליו כל־
rex Aſcenditque .Ieruſalaim & , Iehudah ſeniores
2 זקני יהודה וירושלם: ויעל[a] המלך — a עלה
omnes & , Iehudah vir omnis & , Domini domum † — † in
בית־יהוה וכל־איש יהודה וכל־
,prophetæ & , ſacerdotes & ,eo cum † Ieruſalaim habitatores — † erant
ישבי ירושלם אתו והכהנים והנביאים
Legitque .magnum ad vſque paruo à populus omnis &
וכל־העם למקטן ועד־גדול ויקרא
, fœderis libri verba omnia eorum auribus in
באזניהם את־כל־דברי ספר הברית
.Domini domo in inuenti — qui inuẽtus eſt
הנמצא בבית יהוה:
excidit ‡ & ,columnam ſuper rex ſtetit Et — ‡ pepigit
3 ויעמד המלך על־העמוד ויכרת את־
, Dominum poſt eundum ad Domini facies ad * fœdus — * coram Dño vt ambularent
הברית לפני יהוה ללכת[b] אחר יהוה — b הלך
& , eius teſtimonia & ,eius præcepta cuſtodiendũ ad ‡ & — ‖ vt cuſtodirent
ולשמר מצותיו[c] ואת־עדותיו[d] ואת־ — c צוה, d עוד
ſtabiliendum ad † , anima tota in & , corde toto in eius decreta — † vt ſuſcitarent
חקתיו בכל־לב ובכל־נפש להקים[e] — e קום
libro ſuper ‡ ſcripta quæ , huius fœderis verba — ‡ ſunt in
את־דברי הברית הזאת הכתבים על־הספר
.fœdere in populus omnis ſtetit & .hoc
הזה ויעמד כל־העם בברית:
, magno ſacerdoti Chilchiiahu rex præcepit Et
4 ויצו[g] המלך את־חלקיהו הכהן הגדול — g צוה
abaci ‖ cuſtodibus & ,ſecundi ‡ ſacerdotibus & — ‡ ſecundis, ‖ liminis
ואת־כהני המשנה ואת־שמרי הסף
vaſa omnia ,Domini templo de educendum ad — vt educerent
להוציא[h] מהיכל יהוה את כל־הכלים — h יצא כלה
militiæ vniuerſæ & , Luco & ,Bahal ipſi ‡ facta † — † quæ ‡ fuerunt
העשוים[k] לבעל ולאשרה ולכל צבא — k עשה
campeſtribus ‡ in , Ieruſalaim extra ea combuſſit & : cælorum — ‡ valle
השמים וישרפם מחוץ לירושלם בשדמות
.el Beth * eorum puluerem tulit & ; Chidron — * in
קדרון ונשא את־עפרם בית־אל:
reges dederant † quos ,ſacrificulos ‖ fecit ceſſare Et — ‖ ſacerdotes, † poſuerant
5 והשבית את־הכמרים אשר נתנו מלכי
circuitibus ‡ & , Iehudah vrbibus in excelſis in ſuffiuit & ‡ ,Iehudah — ‡ vt ſuffirent ‡ in
יהודה ויקטר בבמות בערי יהודה ומסבי[l] — l סבב
,Lunæ & ,Soli ,Bahal ſuffientes * & ;Ieruſalaim — * ceſſare fecit
ירושלם ואת־המקטרים לבעל לשמש ולירח
.cælorum † militiæ omni & , influentiis ‖ & — ‖ ſignis, † cæli.
ולמזלות ולכל צבא השמים:
Domini domo è Lucum fecit educere Et
6 ויצא את־האשרה מבית יהוה
combuſſit & , Chidron torrentem ‖ in Ieruſalaim extra — ‖ valle
מחוץ לירושלם אל־נחל קדרון וישרף
proiecit & : puluerem in cõminuit & ; Chidron valle in eum
אתה בנחל קדרון וידק[m] לעפר וישלך — m דקק
.populi filiorum ſepulchrum ſuper eius puluerem
את־עפרה על־קבר בני העם:
domo in * qui , proſtibulorum ‡ domos diruit ‡ Et — ‡ deſtruxit ‡ ſcortorum maſculorum * erant
7 ויתץ[n] את־בתי הקדשים אשר בבית
domos ibi texentes † mulieres quibus ‡ ;Domini — † texebant cortinas
יהוה אשר הנשים ארגות שם[o] בתים
vribus de ſacerdotes omnes eduxit Et .Luco — o נתן בית
8 לאשרה: ויבא[p] את־כל־הכהנים מערי — p בוא
ſuffiebant quibus * excelſa contaminauit ‡ & , Iehudah — ‡ immunda eſſe declarauit * in
יהודה ויטמא את־הבמות אשר קטרו־
: ſebah Beer ad vſque Ghebah à ſacerdotes illic — ‡ erant ad
שמה הכהנים מגבע עד־באר שבע
portæ oſtium ‡ quæ ,portarum excelſa deſtruxit &
ונתץ את־במות השערים אשר־פתח שער
viri ſiniſtram ad * quæ , ciuitatis principis Iehoſuah — ‖ erant
יהושע שר[q]־העיר אשר־על־שמאול איש — q שור
.ciuitatis porta in
בשער העיר:

qui , prophetæ ossa ,eius ossa liberauerunt &
וַיְמַלְּטוּ עַצְמֹתָיו אֵת עַצְמוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר־
domos omnes etiam Et .Someron de venerat
19 בָּא מִשֹּׁמְרוֹן׃ וְגַם אֶת־כָּל־[a]בָּתֵּי
fecerant quas Someron ciuitatibus in ‡ quæ , excelsorum
הַבָּמוֹת אֲשֶׁר בְּעָרֵי שֹׁמְרוֹן אֲשֶׁר עָשׂוּ
.Iosiiahu fecit remouere ,irritandum ad Israel reges
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הֵסִיר יֹאשִׁיָּהוּ
fecerat quæ opera omnia iuxta eis Fecitque
[b]וַיַּעַשׂ לָהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עָשָׂה
,excelsorum sacerdotes omnes mactauit .el-Beth in
20 בְּבֵית־אֵל׃ וַיִּזְבַּח אֶת־כָּל־כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת
ossa combussit & , altaria super ibi ‡ qui
אֲשֶׁר־שָׁם עַל־הַמִּזְבְּחוֹת וַיִּשְׂרֹף אֶת־עַצְמוֹת
.Ierusalaim † est reuersus & :ea super hominum
אָדָם עֲלֵיהֶם [c]וַיָּשָׁב יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
Facite :dicendo ,populo omni rex præcepit Et
21 וַיְצַו הַמֶּלֶךְ אֶת־כָּל־הָעָם לֵאמֹר עֲשׂוּ[d]
libro super ‡ scriptum sicut , vestro Deo Domino Pesach
פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם כַּכָּתוּב עַל סֵפֶר
Pesach sicut est factum non Quoniam .huius fœderis
22 הַבְּרִית הַזֶּה׃ כִּי לֹא נַעֲשָׂה כַּפֶּסַח
; Israel iudicauerunt qui , Iudicum diebus à ,hoc
הַזֶּה [e]מִימֵי הַשֹּׁפְטִים אֲשֶׁר שָׁפְטוּ אֶת־יִשְׂרָאֵל
.Iehudah regum & , Israel regum diebus omnibus &
וְכֹל יְמֵי מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וּמַלְכֵי יְהוּדָה׃
, Iosiiahu regis anno decimo octauo in Quinimo
23 כִּי אִם־בִּשְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ
.Ierusalaim in Domino hoc Pesach est factum
נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה לַיהוָה בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃
& Sciolos † & , pythones etiam Et
24 וְגַם אֶת־הָאֹבוֹת וְאֶת־הַיִּדְּעֹנִים וְאֶת־
, abominationes omnes & ,idola & , Teraphim *
הַתְּרָפִים וְאֶת־הַגִּלֻּלִים וְאֵת כָּל־הַשִּׁקֻּצִים
Ierusalaim in & , Iehudah terra in conspiciebantur quæ
אֲשֶׁר [f]נִרְאוּ בְּאֶרֶץ יְהוּדָה וּבִירוּשָׁלַ͏ִם
legis verba statueret vt : Iosiiahu expurgauit
בִּעֵר יֹאשִׁיָּהוּ לְמַעַן הָקִים אֶת־דִּבְרֵי [g]הַתּוֹרָה
Chilchiiahu inuenit quem libro super ‖ scripta
הַכְּתֻבִים עַל־הַסֵּפֶר אֲשֶׁר מָצָא חִלְקִיָּהוּ
.Domini domo ‡ sacerdos
הַכֹּהֵן בֵּית יְהוָה׃
qui rex eius facies ad † fuit non ipse sicut Et
25 וְכָמֹהוּ לֹא־הָיָה לְפָנָיו מֶלֶךְ אֲשֶׁר־
tota in & ,suo corde toto in Dominum ad sit reuersus
[h]שָׁב אֶל־יְהוָה בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־
legem omnem iuxta sua validitate tota in & , sua anima
נַפְשׁוֹ וּבְכָל־מְאֹדוֹ כְּכֹל תּוֹרַת
.ipse sicut surrexit non eum post & : Moseh
מֹשֶׁה וְאַחֲרָיו לֹא־[i]קָם כָּמֹהוּ׃
sui nasi ‡ ira ab Dominus est reuersus non Veruntamen
26 אַךְ לֹא־שָׁב יְהוָה מֵחֲרוֹן אַפּוֹ
omnes super † ,Iehudah in ‖ eius nasus * est iratus quo magni
הַגָּדוֹל אֲשֶׁר־חָרָה אַפּוֹ בִּיהוּדָה עַל כָּל־
.Menasseh eum irritauit quibus ,irritationes
הַכְּעָסִים אֲשֶׁר הִכְעִיסוֹ מְנַשֶּׁה׃
remouebo Iehudah Etiam :Dominus dixit Et
27 וַיֹּאמֶר יְהוָה גַּם אֶת־יְהוּדָה [k]אָסִיר
: Israel remoui sicut , meis faciebus desuper
מֵעַל [l]פָּנַי כַּאֲשֶׁר הֲסִרֹתִי אֶת־יִשְׂרָאֵל
elegi quam , hanc ciuitatem reprobabo &
וּמָאַסְתִּי אֶת־הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר־בָּחַרְתִּי אֶת־
meum nomen Erit , dixi qua † domum & ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלַ͏ִם וְאֶת־הַבַּיִת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי יִהְיֶה שְׁמִי
quæ omnia & , Iosiiahu verborum residuum Et .ibi
28 שָׁם׃ וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וְכָל־אֲשֶׁר
verborum libro super † scripta ipsa nónne ,fecit
עָשָׂה הֲלֹא־הֵם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר דִּבְרֵי
ascendit eius diebus In ; Iehudah regum dierum
29 הַיָּמִים לְמַלְכֵי יְהוּדָה׃ [m]בְּיָמָיו עָלָה
super * Assur regem super ‡ Ægypti rex Nechoh ‡ Parhoh
פַּרְעֹה נְכֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם עַל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר עַל־

[a] בֵּית ‡ erant
[b] עָשָׂה iugulauit
‡ erant
† in
[c] שׁוּב
[d] צִוָּה ‡ est in
[e] יוֹם
Sed
† magos,
* simulacra,
[f] רָאָה remouit
[g] יָרָה ‖ in
‡ in
† ante eum
[h] שׁוּב
[i] קוּם ‡ furoris
* furor ‖ contra † propter
[k] סוּר * à facie mea,
[l] פָּנָה
† de
Residua autem
† sunt in
[m] יוֹם ‡ percussus ‡ contra * iuxta

, eius occursum in Iosiiahu rex abiit & : Perath flumen
נְהַר־פְּרָת [a]וַיֵּלֶךְ הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ לִקְרָאתוֹ
. eum ipsum videre secundum † Meghiddo in eum occidit &
[b]וַיְמִיתֵהוּ בִּמְגִדּוֹ [c]כִּרְאֹתוֹ אֹתוֹ׃
, Meghiddo è mortuum sui serui eum fecerunt equitare Et
30 וַיַּרְכִּבֻהוּ עֲבָדָיו מֵת מִמְּגִדּוֹ
. suo sepulchro in eum sepelierunt & ,Ierusalaim ‡ eum adduxerunt &
וַיְבִאֻהוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם וַיִּקְבְּרֻהוּ בִּקְבֻרָתוֹ
, Iosiiahu filium Iehoachaz terræ populus Tulitque
[d]וַיִּקַּח עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
.suo patre pro eum constituerunt regem & , eum vnxerunt &
וַיִּמְשְׁחוּ אֹתוֹ וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת אָבִיו׃
Iehoachaz † annorum trium & viginti Filius
31 בֶּן־עֶשְׂרִים וְשָׁלֹשׁ שָׁנָה יְהוֹאָחָז
. Ierusalaim in regnauit mensibus tribus & , ipsum regnando in
בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם
.Libnah de Irmeiahu filia Chamutal ‡, eius matris nomen Et
וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמוּטַל [e]בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃
quæ omnia iuxta , Domini oculis in malum Fecitque
32 [f]וַיַּעַשׂ [g]הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־
Nechoh ‡ Parhoh eum ligauit Et .sui patres fecerunt
33 עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃ וַיַּאַסְרֵהוּ פַרְעֹה נְכֹה
: Ierusalaim in regnando in ‡ , Chamath terra in Riblah in
בְרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת בִּמְלֹךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם
, argenti talenta centum terram super mulctam dedit ‖ &
[h]וַיִּתֶּן־עֹנֶשׁ עַל־הָאָרֶץ מֵאָה כִכַּר־כֶּסֶף
Nechoh Parhoh constituit regem Et . auri talentum &
34 וְכִכַּר זָהָב׃ וַיַּמְלֵךְ פַּרְעֹה נְכֹה
, suo patre Iosiiahu pro Iosiiahu filium Eliachim
אֶת־אֶלְיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ תַּחַת יֹאשִׁיָּהוּ אָבִיו
tulit Iehoachaz & : Iehoiachim eius nomen † vertit &
[i]וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יְהוֹאָחָז לָקָח
argentum Et .ibi est mortuus & , Ægyptum ‡ venit &
35 [k]וַיָּבֹא מִצְרַיִם [l]וַיָּמָת שָׁם׃ וְהַכֶּסֶף
fecit æstimare Veruntamen. Parhoh ipsi Iehoiachim dedit aurum &
וְהַזָּהָב נָתַן יְהוֹיָקִים לְפַרְעֹה אַךְ הֶעֱרִיךְ
: Parhoh os super ‡ argentum dandum ad * terram
אֶת־הָאָרֶץ לָתֵת אֶת־הַכֶּסֶף עַל־[m]פִּי פַרְעֹה
& , argentum exigebat suam æstimationem secundum viro †
אִישׁ כְּעֶרְכּוֹ נָגַשׂ אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־
. Nechoh Parhoh dandum ad ‡ , terræ populo ‡ aurum
הַזָּהָב אֶת־עַם הָאָרֶץ לָתֵת לְפַרְעֹה נְכֹה׃
Iehoiachim * annorum quinque & viginti Filius
36 [n]בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים
. Ierusalaim in regnauit annis vndecim & , ipsum regnando in ‖
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָ͏ִם
. Rumah de Pedaiah filia Zebudah † eius matris nomen &
וְשֵׁם אִמּוֹ זְבוּדָה בַת־פְּדָיָה מִן־רוּמָה׃
quæ omnia iuxta , Domini oculis in malum Fecitque
37 [o]וַיַּעַשׂ [p]הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־
. eius patres fecerunt
עָשׂוּ אֲבֹתָיו׃

[a] יָלַךְ
† cum vidisset
[b] מוּת
[c] רָאָה
‡ in
[d] לָקַח
† erat
quando regnabit
‡ erat
[e] בָּנָה
[f] עָשָׂה [g] רוּעַ ‡ percussus
‡ dum regnaret
ממלוך ק
[h] נָתַן ‖ imposuit
[i] סָבַב ‡ in
[k] בּוֹא [l] מוּת
* vt daret ‡ ad imperium
[m] פֶּה
† Ab vnoquoque
‡ à ‡ vt daret
* erat
[n] בָּנָה
‖ quando regnauit,
† erat
[o] עָשָׂה [p] רוּעַ

CAP. XXIIII. כד

: Babel rex Nebuchadnesar ascendit eius diebus In
1 בְּיָמָיו עָלָה נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל
, est reuersus & , annis tribus seruus Iehoiachim ei fuit &
[q]וַיְהִי־לוֹ יְהוֹיָקִים עֶבֶד שָׁלֹשׁ שָׁנִים [r]וַיָּשָׁב
eum in ‖ Dominus misit Et . eum in ‖ rebellauit &
2 וַיִּמְרָד־בּוֹ׃ וַיְשַׁלַּח יְהוָה בּוֹ אֶת־
agmina * & , Aram agmina * & , Chaldim agmina *
גְּדוּדֵי כַשְׂדִּים וְאֶת־גְּדוּדֵי אֲרָם וְאֵת גְּדוּדֵי
Iehudah in eos misit & Hammon filiorum agmina ‖ & , Moab
מוֹאָב וְאֵת גְּדוּדֵי בְנֵי־עַמּוֹן וַיְשַׁלְּחֵם בִּיהוּדָה
fuerat locutus quod , Domini verbum iuxta ; eum disperdendum ad
לְהַאֲבִידוֹ כִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר דִּבֶּר
. prophetarum suorum seruorum manu in ‖
בְּיַד עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃
, Iehudah in ‡ fuit Domini os super † Veruntamen
3 אַךְ עַל־[s]פִּי יְהוָה הָיְתָה בִּיהוּדָה
, Menasseh peccatis in , suis faciebus desuper remouendum ad ‡
[t]לְהָסִיר מֵעַל פָּנָיו בְּחַטֹּאת מְנַשֶּׁה

[q] הָיָה [r] שׁוּב ‖ contra
* exercitus
‖ exercitus
* vt disperderet
per manum
† iuxta † hoc contra
[s] פֶּה [t] סוּר
‡ vt remoueret eum à facie sua propter peccata

sanguinem etiam Et .fecit quæ omnia secundum
4 ככל אשר עשה: וגם דם־
Ierusalaim repleuit & : effudit quem , innocentem
הנקי[a] אשר שפך וימלא את־ירושלם
.parcere Dominus noluit & .innoxio sanguine
דם נקי ולא־אבה יהוה לסלח:
,fecit quæ omnia & , Iehoiachim verborum residuum Et
5 ויתר דברי יהויקים וכל־אשר עשה
dierum verborum libro super * scripta ipsa nónne
הלא־הם כתובים על־ספר דברי[b] הימים
cum Iehoiachim Iacuitque ? Iehudah regum
6 למלכי יהודה: וישכב יהויקים עם־
.eo pro eius filius Iehoiachin regnauítque :suis patribus
אבתיו וימלך יהויכין בנו תחתיו:
ex eundum ad , Ægypti rex vltrà addidit non Et
7 ולא־[c]הסיף עוד מלך מצרים [d]לצאת
ad vsq; Ægypti flumine à Babel rex tulerat quia :sua terra de
מארצו כי־לקח מלך בבל מנחל מצרים עד־
.Ægypti regis erat quicquid ,Perath flumen
נהר פרת כל אשר [e]היתה למלך מצרים:
Iehoiachin * annorum decem ‡ octo Filius
8 בן־שמנה עשרה שנה יהויכין
:Ierusalaim in regnauit mensibus tribus & ;ipsum regnando in ‖
במלכו ושלשה חדשים מלך בירושלם
.Ierusalaim de Elnathan filia Nechusta eius matris nomen &
ושם אמו נחשתא בת־אלנתן מירושלם:
omnia iuxta ,Domini oculis in malum Fecítque
9 [f]ויעש [g]הרע בעיני יהוה ככל
.eius pater fecerat quæ
אשר־עשה אביו:
Nebuchadnesar serui ascenderunt illo tempore In
10 בעת ההיא עלה עבדי נבכדנאצר
.obsidionem in ciuitas venit & , Ierusalaim ‡ Babel regis
מלך־בבל ירושלם ותבא העיר במצור:
: ciuitatem super ‡ Babel rex Nebuchadnesar venit Et
11 [h]ויבא נבכדנאצר מלך־בבל על־העיר
Iehoiachin est egressus Et :eam super coarctantes * eius serui &
12 ועבדיו [i]צרים עליה: [k]ויצא יהויכין
,eius mater & ipse .Babel regem ad Iehudah rex
מלך־יהודה על־מלך בבל הוא ואמו
eum suscepit Et .eius eunuchi & ,eius principes & ,eius serui &
ועבדיו [l]ושריו וסריסיו ויקח אתו
.eum regnandi octauo anno in , Babel rex
מלך בבל בשנת שמנה למלכו:
domus thesauros omnes inde eduxit Et
13 ויוצא משם את־כל־אוצרות בית
, vniuersa concîdit & : regis * domus thesauros & , Domini
יהוה ואוצרות בית המלך ויקצץ את־כל־
Israel rex Selomoh fecerat quæ aurea vasa
כלי הזהב אשר עשה שלמה מלך־ישראל
.Dominus est locutus sicut , Domini templo in
בהיכל יהוה כאשר דבר יהוה:
vniuersos & , Ierusalaim omnem transtulit Et
14 והגלה את־כל־ירושלם ואת־כל־
millia decem virtute † fortes omnes & , principes
השרים ואת כל־גבורי החיל עשרת אלפים
remansit non : inclusorem & , artificem omnem & :captiuos ‡
גולה וכל־החרש והמסגר לא נשאר
transtulit Et .terræ populi tenuitatem ‡ præter
15 זולת [m]דלת עם־הארץ: [n]ויגל את־
vxores & , regis matrem & : Babel in Iehoiachin
יהויכין בבלה ואת־אם המלך ואת־נשי
fecit ire terræ arietes ‖ & , eius eunuchos & ,regis
המלך ואת־סריסיו ואת אולי הארץ הוליך
omnes Et .Babel in Ierusalaim de captiuitatem ‡
16 גולה מירושלם בבלה: ואת כל־
inclusorem & ,artificem * & ,millia septem virtutis ‡ viros
אנשי החיל שבעת אלפים והחרש והמסגר
eos adduxítque : bellum facientes fortes omnes , mille
אלף הכל גבורים עשי מלחמה [o]ויביאם
.Babel in captiuitatem † Babel rex
מלך־בבל גולה בבלה:

[a] נקרה cruore innocenti.
Residua autem
* sunt in
[b] יום Dormiuitque
vt egrederetur
[e] יסף [d] יצא
[e] תיר ‡ & * erat
‖ quando regnauit,
[f] עשה [g] רוע
עלו ק
‡ in ‡ contra
[k] בוא * obsidebant
[i] צור [k] יצא
[l] שור quo regnauit,
* regiæ:
† viribus
‡ in transmigrationem
‡ pauperes
[m] דלל
[n] גלה
‖ fortes
אילו ק
‡ in ‡ exercitus * artifices, & inclusores
[o] בוא
† in

eius patruum Mathaniah Babel rex constituit regem Et
17 וימלך מלך־בבל את־מתניה דדו
.Sidchiiahu eius nomen vertit & :eo pro
תחתיו [a]ויסב את־שמו צדקיהו:
Sidchiiahu † anni vnius & viginti Filius
18 בן־עשרים ואחת שנה צדקיהו
.Ierusalaim in regnauit annis vndecim & :ipsum regnando in
במלכו ואחת עשרה שנה מלך בירושלם
.Libnah de Irmeiahu filia Chamutal ‡ eius matris nomen Et
ושם אמו חמיטל בת־ירמיהו מלבנה:
quæ omnia iuxta , Domini oculis in malum fecit Et
19 [b]ויעש הרע בעיני יהוה ככל אשר־
. Iehoiachim fecerat
עשה יהויקים:
, Ierusalaim in ‡ erat Domini naso super † Quia
20 כי על־אף יהוה היתה בירושלם
:suis faciebus desuper * eos ipsum proiicere ‡ donec ,Iehudah in &
וביהודה עד־השלכו אתם מעל [c]פניו
. Babel regem in † Sidchiiahu rebellauit ‖ &
וימרד צדקיהו במלך בבל:

CAP. XXV. כה

mense in , eius regnandi nono anno in fuit Et
1 [d]ויהי בשנת התשיעית למלכו בחדש
rex Nebuchadnesar venit , mensis decima in , decimo
העשירי בעשור לחדש בא נבכדנאצר מלך־
, Ierusalaim super † eius potentia ‖ omnis & ipse ,Babel
בבל הוא וכל־חילו על־ירושלם
vallum * eam super ‡ exstruxerunt & :eam super ‡ est castrametatus &
[e]ויחן עליה ויבנו עליה דיק
ad vsque ,obsidionem in ciuitas venit Et .vndiquaque
2 סביב: ותבא העיר במצור עד־
.Sidchiiahu regis annum vndecimum
עשתי עשרה שנה למלך צדקיהו:
:ciuitate in fames præualuit & ;mensis nona In
3 בתשעה לחדש ויחזק הרעב בעיר
est erupta Et .terræ populo panis erat non &
4 ולא־היה לחם לעם הארץ: ותבקע
portæ via ‡ nocte belli ‡ viri omnes & , ciuitas
העיר וכל־אנשי המלחמה הלילה דרך שער
Chasdim & : regium hortum iuxta * qui , muros duos inter
בין החמתים אשר על־[f]גן המלך וכשדים
.solitudinis via abijt & , circumquaque † ciuitatem super ‖
על־העיר סביב וילך דרך הערבה:
,regem post Chasdim exercitus sunt persecuti Et
5 וירדפו חיל־כשדים אחר המלך
omnis & : Iericho campestribus in eum comprehenderunt &
[g]וישגו אתו בערבות ירחו וכל־
comprehenderunt Et .eo desuper sunt dispersi ‡ eius exercitus
6 חילו נפצו מעליו: ויתפשו
Babel regem ad eum fecerunt ascendere & , regem
את־המלך [h]ויעלו אתו אל־מלך בבל
.iudicium eo cum sunt locuti & : Riblah in
רבלתה וידברו אתו משפט:
& :eius oculis in iugulauerunt Sidchiiahu filios Et
7 ואת־בני צדקיהו שחטו לעיניו ואת־
,compedibus in eum vinxit & , cæcauit Sidchiiahu oculos
עיני צדקיהו עור ויאסרהו בנחשתים
quinto mense in Et .Babel ‡ eum adduxerunt &
8 [i]ויבאהו בבל: ובחדש החמישי
annus decimus nonus annus * ipse ; mensis septima in
בשבעה לחדש היא שנת תשע־עשרה שנה
Nebuzaradan venit ; Babel regis Nebuchadnesar regis
למלך נבכדנאצר מלך־בבל בא נבוזראדן
.Ierusalaim † Babel regis seruus laniorum magister
רב־טבחים עבד מלך־בבל ירושלם:
: regiam domum & , Domini domum combussit Et
9 וישרף את־בית יהוה ואת־בית המלך
domum omnem & , Ierusalaim domos omnes &
ואת כל־בתי ירושלם ואת־כל־בית
.igni in combussit magnam
גדול שרף באש:

[a] סבב
† erat
quando regnauit:
‡ erat
חמוטל ק
[b] עשה
† furor ‡ contra
‡ proiicere faceret * à facie sua:
[c] פנה
‖ defecit
† contra
regni
[d] היה
‖ exercitus
† contra
‡ aduersus ‡ contra * turrim ligneam per circuitum.
[e] חנה
‡ bellatores fugerunt ‡ per viam * sunt
[f] גנן
‖ iuxta
† per circuitum erant, & abierunt per viam vallis.
[g] נשג
‡ dispersus est ab
[h] עלה
‡ in
[i] בוא
‡ est
† in

rex eos percussit Et . Riblah in Babel regem super ‡
21 עַל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ [a] וַיַּךְ אֹתָם מֶלֶךְ
est translatus & ; Chamath terra in Riblah in eos interfecit & , Babel
בָּבֶל [b] וַיְמִיתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת [c] וַיִּגֶל
relicto ‡ populo Et . sua terra desuper † Iehudah
22 יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃ וְהָעָם הַנִּשְׁאָר
Nebuchadnesar fecerat remanere quem , Iehudah terra in
בְּאֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר הִשְׁאִיר נְבוּכַדְנֶאצַּר
filium Ghedaliahu eis super præfecit & , Babel rex
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיַּפְקֵד עֲלֵיהֶם אֶת־גְּדַלְיָהוּ בֶּן־
principes omnes audierunt Et . Saphan filij Achicham
23 אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן׃ וַיִּשְׁמְעוּ כָל־שָׂרֵי
Babel rex præfecisset quod , viri & , ipsi virtutum*
הַחֲיָלִים הֵמָּה וְהָאֲנָשִׁים כִּי־הִפְקִיד מֶלֶךְ־בָּבֶל
, Mispah in Ghedaliahu ad venerunt & , Ghedaliahu
אֶת־גְּדַלְיָהוּ [d] וַיָּבֹאוּ אֶל־גְּדַלְיָהוּ הַמִּצְפָּה
, Careah filius Iochanan & , Nethaniah filius Ismahel &
וְיִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ
Iaazaniahu & , Netophathites Tanchumeth filius Seraiah &
וּשְׂרָיָה בֶן־תַּנְחֻמֶת הַנְּטֹפָתִי וְיַאֲזַנְיָהוּ
eis iurauit Et . eorum viri & ipsi , Mahachati filius
24 בֶּן־הַמַּעֲכָתִי הֵמָּה וְאַנְשֵׁיהֶם׃ וַיִּשָּׁבַע לָהֶם
timeatis Ne : eis dixitque , eorum viris & , Ghedaliahu
גְּדַלְיָהוּ וּלְאַנְשֵׁיהֶם וַיֹּאמֶר לָהֶם אַל־[e]תִּירְאוּ
regi seruite & , terra in Manete . Chasdim serui à
מֵעַבְדֵי הַכַּשְׂדִּים [f]שְׁבוּ בָאָרֶץ וְעִבְדוּ אֶת־מֶלֶךְ
septimo mense in , fuit Et . vobis erit bene & , Babel
25 בָּבֶל [g]וְיִטַב לָכֶם׃ [h] וַיְהִי ׀ בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי
semine de Elisamah filij Nethaniah filius Ismahel venit
[i]בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן־נְתַנְיָה בֶּן־אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע
percusseruntque , eo cum viri decem & , regni
הַמְּלוּכָה וַעֲשָׂרָה אֲנָשִׁים אִתּוֹ [k]וַיַּכּוּ אֶת־
, Chasdim & , Iehudæos & ; est mortuus & , Ghedaliahu
גְּדַלְיָהוּ [l]וַיָּמֹת וְאֶת־הַיְּהוּדִים וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים
omnis surrexerunt Et . Mispah in eo cum erant qui
26 אֲשֶׁר־הָיוּ אִתּוֹ בַּמִּצְפָּה׃ [m]וַיָּקֻמוּ כָל־
, virtutum ‖ principes & , magnum ad vsque & paruo à populus
הָעָם מִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל [n] וְשָׂרֵי הַחֲיָלִים
. Chasdim faciebus ‡ à timuerunt quia , Ægyptum venerunt &
וַיָּבֹאוּ מִצְרָיִם כִּי יָרְאוּ מִפְּנֵי כַשְׂדִּים׃
transmigrationis anno septimo & trigesimo in , fuit Et
27 וַיְהִי בִשְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע שָׁנָה לְגָלוּת
vigesima in , mense duodecimo in , Iehudah regis Iehoiachin
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּשְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים
Babel rex merodach-Euil leuauit , mensis septima &
וְשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל
Iehudah regis Iehoiachin caput , eius regnandi ‡ anno in
בִּשְׁנַת מָלְכוֹ אֶת־רֹאשׁ יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה
dedit * & . bona eo cum est locutus Et . carceris domo de
28 מִבֵּית כֶּלֶא׃ וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת [o]וַיִּתֵּן
secum ‡ qui , regum thronum desuper ‡ eius thronum
אֶת־כִּסְאוֹ מֵעַל כִּסֵּא הַמְּלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ
comedebat & , eius carceris * vestes mutauit Et . Babel in
29 בְּבָבֶל׃ וְשִׁנָּא אֵת בִּגְדֵי כִלְאוֹ וְאָכַל
. suæ vitæ diebus omnibus eius facies ad ‖ semper panem
לֶחֶם תָּמִיד לְפָנָיו כָּל־[p]יְמֵי [q]חַיָּו׃
à ei dabatur iugu † portio eius solita portio Et
30 וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְּנָה־לּוֹ מֵאֵת
. eius vitæ diebus omnibus , suo die in diei res ‡ rege
הַמֶּלֶךְ דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ כֹּל יְמֵי חַיָּו׃

Margin: ‡ ad — [a] נָכָה — [b] מוּת ׳ גָּלָה ‡ e ‡ qui remanserat — * exercituum — [d] בּוֹא — [e] יָרֵא seruite — [f] יָשַׁב — [g] יָטַב [h] הָיָה — [i] בּוֹא — [k] נָכָה — [l] מוּת surrexit — [m] קוּם ‖ exercituum, fuerunt in — [n] שׂוּר ‡ facie — quo regnauit — posuit — [o] טוֹב ‡ super ‡ erant — carceratias — ‖ in conspectu — [p] יוֹם [q] חָיָה † quotidiana — ‡ per singulos dies

omnis destruxerunt circumquaque Ierusalaim muros Et
10 וְאֶת־חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם סָבִיב נָתְצוּ כָּל־
. laniorum magistro qui Chasdim exercitus
חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר [a]רַב־טַבָּחִים׃
& , ciuitate in remanentium ‖ populi residuum Et
11 וְאֵת יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־
residuum & , Babel regem ad fuerant delapsi ‡ qui cadentium †
הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר נָפְלוּ עַל־הַמֶּלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר
. laniorum magister adan-Nebuzar transtulit , multitudinis
הֶהָמוֹן הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים׃
laniorum magister reliquit terræ tenuitate ‡ de Et
12 [b]וּמִדַּלַּת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר רַב־טַבָּחִים
æreas columnas Et . agricolas in & vinitores in
13 לְכֹרְמִים וּלְיֹגְבִים׃ וְאֶת־עַמּוּדֵי הַנְּחֹשֶׁת
mare & , bases & , Domini domo ‡ quæ
אֲשֶׁר בֵּית־יְהוָה וְאֶת־[c]הַמְּכֹנוֹת וְאֶת־יָם
, Chasdim confregerunt , Domini domo in † quod , æreum
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית־יְהוָה שִׁבְּרוּ כַשְׂדִּים
, ollas Et . Babel in eorum æs tulerunt &
14 [d]וַיִּשְׂאוּ אֶת־נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃ וְאֶת־הַסִּירוֹת
, cochlearia & , psalteria & , scopas &
וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת וְאֶת־[e]הַכַּפּוֹת
, eis in ministrabant quibus † , ærea vasa omnia & †
וְאֵת כָּל־כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־יְשָׁרְתוּ בָם
, pelues & , acerras Et . tulerunt
15 לָקָחוּ׃ וְאֶת־הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת
magister tulit : argentum , argentum quod † & : aurum , aurum quod ‖
אֲשֶׁר זָהָב זָהָב וַאֲשֶׁר־כֶּסֶף כָּסֶף לָקַח רַב־
, vnum mare , duas Columnas . laniorum
16 טַבָּחִים׃ הָעַמּוּדִים ׀ שְׁנַיִם הַיָּם הָאֶחָד
non . Domini domui Selomoh fecerat quas , bases &
וְהַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה לֹא־
. istorum vasorum omnium æris pondus erat
הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֻשְׁתָּם כָּל־[f]הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃
, vnius columnæ altitudo ‡ cubitorum decem ‡ Octo
17 שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמַת ׀ הָעַמּוּד הָאֶחָד
coronamenti ‖ altitudo & , æreum eam super coronamentum * &
וְכֹתֶרֶת עָלָיו ׀ נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת
super malogranata & , retiaculum & , cubitorum trium
שָׁלֹשׁ אַמָּה וּשְׂבָכָה וְרִמֹּנִים עַל־
columnæ ‡ ista sicut & , ærea Omnia ; circumquaque coronamentum †
הַכֹּתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לַעַמּוּד
, laniorum magister tulit Et . retiaculum super secundæ
18 [g]הַשֵּׁנִי עַל־הַשְּׂבָכָה׃ [h]וַיִּקַּח [i]רַב־טַבָּחִים
sacerdotem Sephaniahu & , primum sacerdotem Seraiah
אֶת־שְׂרָיָה כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָהוּ כֹּהֵן
ciuitate de Et . abaci ‡ custodes tres & , secundum
19 מִשְׁנֶה וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃ וּמִן־הָעִיר
super præfectus ipse † qui , vnum eunuchum tulit
לָקַח סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הוּא־פָקִיד ׀ עַל־
videntibus † ex viros quinque & , belli ‡ viros
אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַחֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים [k]מֵרֹאֵי
scribam & , ciuitate in sunt inuenti qui , regis facies
[l]פְנֵי־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר־נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֵת הַסֹּפֵר
sexaginta & ; terræ populum exercentem ‡ militiæ principem
שַׂר הַצָּבָא הַמַּצְבִּא אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים
tulit Et . ciuitate in inuentos † , terræ populo de viros
20 אִישׁ מֵעַם הָאָרֶץ הַנִּמְצְאִים בָּעִיר׃ וַיִּקַּח
eos fecit ire & , laniorum magister Nebuzaradan eos
אֹתָם נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים וַיֹּלֶךְ אֹתָם

Margin: per circuitum destruxit — * erat cum — [a] רָבַב ‖ qui remanserat — † transfugarū ‡ transfugerāt — ‡ pauperibus — [b] דָּלַל — ‡ erant in — [c] כּוּן † erat — [d] נָשָׂא — [e] כָּפַף † in — ‖ quæ aurea, aurea: † quæ argentea, argentea: — in domo — [f] כָּלָה ‡ & † erat — * capitellum ‖ capitelli erat — אמות — [k] — † capitellū per circuitum; ‡ erant — [g] שָׁנָה — [h] לָקַח [i] רָבַב ‡ vasorum. — † erat — ‡ bellatores. ‖ iis qui videbant faciem. — [k] רָאָה [l] פָּנָה — ‡ qui colligere faciebat † qui inuenti sunt

Finis secundi libri Regum.

תם ספר מלכים ב

דברי הימים
LIB. DIBRE HAIAMIM,
GRAECE PARALIPOMENON,
LATINE DERELICTORVM.

CAPVT I. א

.Enos , Seth , ADAM
1 אָדָם שֵׁת אֱנוֹשׁ׃
.Iared , Mahalalel , Chenan
2 קֵינָן מַהֲלַלְאֵל יָרֶד׃
.Lemech , Methuselach , Chanoch
3 חֲנוֹךְ מְתוּשֶׁלַח לָמֶךְ׃
. Iepheth & , Cham , Sem , Noach
4 נֹחַ שֵׁם חָם וָיָפֶת׃
,Iauan & , Madai & , Maghog & , Ghomer , Iepheth Filij
5 בְּנֵי יֶפֶת גֹּמֶר וּמָגוֹג וּמָדַי וְיָוָן
,Aschenaz , Ghomer filij Et . Tiras & ,Mesech & ,Tubal &
6 וְתֻבָל וּמֶשֶׁךְ וְתִירָס׃ וּבְנֵי גֹּמֶר אַשְׁכְּנַז
, Elisah , Iauan filij Atque . Togharmah & ,Riphath &
7 וְדִיפַת וְתוֹגַרְמָה׃ וּבְנֵי יָוָן אֱלִישָׁה
. Dodanim & , Chitthim , Tarsis &
וְתַרְשִׁישָׁה כִּתִּים וְרוֹדָנִים׃
.Chenahan & , Put , Misraim & , Chus ; Cham Filij
8 בְּנֵי חָם כּוּשׁ וּמִצְרַיִם פּוּט וּכְנָעַן׃
, Rahama & ,Sabtha & ,Chauilah & . Seba , Chus filij Et
9 וּבְנֵי כוּשׁ סְבָא וַחֲוִילָה וְסַבְתָּא וְרַעְמָא
.Dedan & , Seba , Rahamah filij & . Sabthecha &
וְסַבְתְּכָא וּבְנֵי רַעְמָא שְׁבָא וּדְדָן׃
esse cœpit Ipse . Nimrod genuit Chus Et
10 וְכוּשׁ יָלַד אֶת־נִמְרוֹד הוּא הֵחֵל לִהְיוֹת
, Ludim genuit Misraim Et . terra in potens
11 גִּבּוֹר בָּאָרֶץ׃ וּמִצְרַיִם יָלַד אֶת־לוּדִיִּים
, Naphthuchim & , Lehabim & , Hananim &
וְאֶת־עֲנָמִים וְאֶת־לְהָבִים וְאֶת־נַפְתֻּחִים׃
sunt egressi quibus † Chasluchim & , Patrusim Et
12 וְאֶת־פַּתְרֻסִים וְאֶת־כַּסְלֻחִים אֲשֶׁר יָצְאוּ
. Caphtorim & , Pelistim inde
מִשָּׁם פְּלִשְׁתִּים וְאֶת־כַּפְתֹּרִים׃
& , suum primogenitum Sidon genuit Chenahan Et
13 וּכְנַעַן יָלַד אֶת־צִידוֹן בְּכֹרוֹ וְאֶת־
& , Emoræum & , Iebusæum Et . Cheth
14 חֵת׃ וְאֶת־הַיְבוּסִי וְאֶת־הָאֱמֹרִי וְאֵת
, Harchæum & , Hiuuæum Et . Ghirgasæum
15 הַגִּרְגָּשִׁי׃ וְאֶת־הַחִוִּי וְאֶת־הָעַרְקִי
& , Aruadæum Et . Sinæum &
16 וְאֶת־הַסִּינִי׃ וְאֶת־הָאַרְוָדִי וְאֶת־
. Chamathæum & , Semaræum
הַצְּמָרִי וְאֶת־הַחֲמָתִי׃
, Lud & , Arpachsad & , Assur & , Heilam , Sem Filij
17 בְּנֵי שֵׁם עֵילָם וְאַשּׁוּר וְאַרְפַּכְשַׁד וְלוּד
. Mesech & , Ghether & , Chul & , Hus & , Aram &
וַאֲרָם וְעוּץ וְחוּל וְגֶתֶר וָמֶשֶׁךְ׃
genuit Selach & . Selach genuit Arpachsad Et
18 וְאַרְפַּכְשַׁד יָלַד אֶת־שָׁלַח וְשֶׁלַח יָלַד
nomen : filij duo sunt nati Heber ipsi Et . Heber
19 אֶת־עֵבֶר׃ וּלְעֵבֶר יֻלַּד שְׁנֵי בָנִים שֵׁם
nomen Et . terra est diuisa eius diebus in quia , Pelegh vnius
הָאֶחָד פֶּלֶג כִּי בְיָמָיו נִפְלְגָה הָאָרֶץ וְשֵׁם
, Almodad genuit Ioctan Et . Ioctan , eius fratris
20 אָחִיו יָקְטָן׃ וְיָקְטָן יָלַד אֶת־אַלְמוֹדָד
. Ierach & , Chasarmaueth & , Seleph &
וְאֶת־שָׁלֶף וְאֶת־חֲצַרְמָוֶת וְאֶת־יָרַח׃
. Diclah & , Vsal & , Adoram Et
21 וְאֶת־הֲדוֹרָם וְאֶת־אוּזָל וְאֶת־דִּקְלָה׃

. Seba & , Abimael & , Hebal Et
22 וְאֶת־עֵיבָל וְאֶת־אֲבִימָאֵל וְאֶת־שְׁבָא׃
Omnes . Ioab & , Chauilah & . Ophir Et
23 וְאֶת־אוֹפִיר וְאֶת־חֲוִילָה וְאֶת־יוֹבָב כָּל־
. Selah , Arpachsad , Sem . Ioctan filij isti
24 אֵלֶּה בְּנֵי יָקְטָן׃ שֵׁם אַרְפַּכְשַׁד שָׁלַח׃
. Rehu , Pelegh , Heber
25 עֵבֶר פֶּלֶג רְעוּ׃
. Terach , Nachor . Serugh
26 שְׂרוּג נָחוֹר תָּרַח׃
† est — . Abraham † ipse , Abram
27 אַבְרָם הוּא אַבְרָהָם׃
. Ismael & , Ischac , Abraham Filij
28 בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׁמָעֵאל׃
† Et — , Ismael Primogenitus . eorum generationes hæ †
29 אֵלֶּה תֹּלְדוֹתָם בְּכוֹר יִשְׁמָעֵאל
. Mibsam & , Adbeel & , Chedar & , Nebaioth
נְבָיוֹת וְקֵדָר וְאַדְבְּאֵל וּמִבְשָׂם׃
. Tema & , Chadad , Massa , Dumah & , Mismah
30 מִשְׁמָע וְדוּמָה מַשָּׂא חֲדַד וְתֵימָא׃
† sunt — filij ipsi † isti . Chedmah & , Naphis , Iethur
31 יְטוּר נָפִישׁ וָקֵדְמָה אֵלֶּה הֵם בְּנֵי
; Abraham concubinæ Cheturah filij Et . Ismael
32 יִשְׁמָעֵאל׃ וּבְנֵי קְטוּרָה פִּילֶגֶשׁ אַבְרָהָם
* ea — , Isbach & , Midian & , Medan & , Iochsan & , Zimran peperit *
יָלְדָה אֶת־זִמְרָן וְיָקְשָׁן וּמְדָן וּמִדְיָן וְיִשְׁבָּק
. Dedan & , Seba , Iochsan filij Et . Suah &
וְשׁוּחַ וּבְנֵי יָקְשָׁן שְׁבָא וּדְדָן׃
. Habidah & , Chanoch & . Hepher & , Ephah , Midian filij Et
33 וּבְנֵי מִדְיָן עֵיפָה וָעֵפֶר וַחֲנוֹךְ וַאֲבִידָע
. Cheturah filij isti Omnes . Eldahah &
וְאֶלְדָּעָה כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי קְטוּרָה׃
, Hesau , Ischac Filij . Ischac Abraham genuit Et
34 וַיּוֹלֶד אַבְרָהָם אֶת־יִצְחָק בְּנֵי יִצְחָק עֵשָׂו
, Iehus & , Rehuel , Eliphaz , Hesau filij Et . Israel &
35 וְיִשְׂרָאֵל׃ בְּנֵי עֵשָׂו אֱלִיפַז רְעוּאֵל וִיעוּשׁ
, Omar & , Teman , Eliphaz Filij . Corach & , Iahalam &
36 וְיַעְלָם וְקֹרַח׃ בְּנֵי אֱלִיפָז תֵּימָן וְאוֹמָר
. Hamalech & , Timnah & , Chenaz , Ghahetham & , Sephi
צְפִי וְגַעְתָּם קְנַז וְתִמְנָע וַעֲמָלֵק׃
. Mizzah & , Sammah , Zerach , Nachath , Rehuel Filij
a בְּנָה — 37 בְּנֵי[a] רְעוּאֵל נַחַת זֶרַח שַׁמָּה וּמִזָּה׃
, Hanah & , Sibhon & , Sobal & , Lotan , Sehir filij Et
38 וּבְנֵי שֵׂעִיר לוֹטָן וְשׁוֹבָל וְצִבְעוֹן וַעֲנָה
, Chori , Lotan filij Et . Disan & , Eser & , Dison &
39 וְדִישׁוֹן וְאֵצֶר וְדִישָׁן׃ וּבְנֵי לוֹטָן חֹרִי
. Timnah , Lotan soror & : Homam &
וְהוֹמָם וַאֲחוֹת לוֹטָן תִּמְנָע׃
, Sephi , Hebal & , Manachath & , Halian , Sobal Filij
40 בְּנֵי שׁוֹבָל עַלְיָן וּמָנַחַת וְעֵיבָל שְׁפִי
. Hanah & , Aiiah , Sibhon filij & . Onam &
וְאוֹנָם וּבְנֵי צִבְעוֹן אַיָּה וַעֲנָה׃
, Esban & , Chamran , Dison filij & . Dison , Hanah Filij
41 בְּנֵי עֲנָה דִּישׁוֹן וּבְנֵי דִישׁוֹן חַמְרָן וְאֶשְׁבָּן
. Cheran & , Ithran &
וְיִתְרָן וּכְרָן׃
Filij , Iahachan , Zahauan & , Bilhan , Eser Filij
42 בְּנֵי־אֵצֶר בִּלְהָן וְזַעֲוָן יַעֲקָן בְּנֵי
. Acan & , Hus , Disan
דִישָׁן עוּץ וַאֲרָן׃

genuit Salma & ,Salma genuit Naehſon Et
11 ונחשון הוליד את־שלמא ושלמא הוליד
Hobed & ,Hobed genuit Bohaz Et ,Bohaz
12 את־בעז׃ ובעז הוליד את־עובד ועובד
genuit Iſai Et .Iſai genuit
13 הוליד את־ישי׃ ואישי הוליד את־
;ſecundum Abinadab & ;Eliab ſuum primogenitum
בכרו את־אליאב ואבינדב השני
Raddai ; quartum Nethanel ;tertium Simha &
14 ושמעא השלישי׃ נתנאל הרביעי רדי
.ſeptimum Dauid ,ſextum Oſem .quintum
15 החמישי׃ אצם הששי דויד השביעי׃
,Seruiah filij Et .Abighail & Seruiah ,eorum ſorores Et
16 ואחיתיהם צרויה ואביגיל ובני צרויה
.tres Haſahel & ,Ioab & ,Abiſai
אבשי ויואב ועשה־אל שלשה׃
† Hamaſa pater Et .Hamaſa genuit Abighail Et
17 ואביגיל ילדה את־עמשא ואבי עמשא
† fuit
genuit Cheſron filius Chaleb Et .Iſmahelita Iether
18 יתר הישמעאלי׃ וכלב בן־חצרון [e]הוליד
[e] ילד
,eius filij iſti Et .Ierioth & ,mulierem Hazubah
את־עזובה אשה ואת־יריעות ואלה בניה
; Hazubah eſt mortua Et .Ardon & ,Sobab & ,Ieſer
19 ישר ושובב וארדון׃ ותמת עזובה
,Chur ei peperit & ,Ephrath Chaleb ſibi accepit &
ויקח־לו כלב את־אפרת ותלד לו את־חור׃
genuit Vri & :Vri genuit Chur Et
20 וחור הוליד את־אורי ואורי הוליד את־
filiam ad Cheſron eſt ingreſſus poſtea Et .Beſalel
21 בצלאל׃ ואחר בא חצרון אל־[f]בת־
[f] בנה
filius ipſe † & ;eam accepit ipſe & ,Ghilhad patris Machir
מכיר אבי גלעד והוא [g]לקחה והוא בן־
† erat
[g] לקח
.Segub ei peperit & :annorum ſexaginta
ששים שנה ותלד לו את־שגוב׃
viginti ei fuerunt & ;Iair genuit Segub Et
22 ושגוב הוליד את־יאיר ויהי־לו עשרים
.Ghilhad terra in ciuitates tres &
ושלש ערים בארץ הגלעד׃
:eis ab Iair *villas* † ,Atam & ,Gheſur accepit Et
23 ויקח גשור־וארם את־[h]חות יאיר מאתם
† Chauuoth
[h] חוה
Omnes .ciuitates ſexaginta eius *filias* ‡ & ,Chenath
את־קנת ואת־בנתיה ששים עיר כל־
‡ viculos
.Ghilhad patris Machir filij iſti
אלה בני מכיר אבי־גלעד׃
vxor & ,Ephrata Chaleb in Cheſron *mori poſt* Et
24 ואחר מות־חצרון בכלב אפרתה ואשת
poſtquam mortuus eſt
.Tecoah patrem Aſchur ei peperit & ,Abiah Cheſron
חצרון אביה ותלד לו את־אשחור אבי תקוע׃
primogenitus ,Cheſron primogeniti Ierachmeel filij fuerunt Et
25 ויהיו בני־ירחמאל בכור חצרון הבכור
.Achiiah ,Oſem & ,Oren & ,Bunah & ,Ram
רם ובונה וארן ואצם אחיה׃
eius nomen & ,Ierachmeel ipſi altera vxor fuit Et
26 ותהי אשה אחרת לירחמאל ושמה
† eſt
.Onam mater † ipſa ;Hatarah
עטרה היא אם אונם׃
Mahas ,Ierachmeel primogeniti Ram filij fuerunt Et
27 ויהיו בני־רם בכור ירחמאל מעץ
,Sammai Onam filij fuerunt Et .Hecher & ,Iamin &
28 וימין ועקר׃ ויהיו בני־אונם שמי
.Abiſur & ,Nadab ,Sammai filij Et .Iadah &
וידע ובני שמי נדב ואבישור׃
ei peperit & :Abichail Abiſur vxoris nomen Et
29 ושם [i]אשת אבישור אביהיל ותלד לו
[i] איש
,Seled ,Nadab filij Et .Molid & Achban
30 את־אחבן ואת־מוליד׃ ובני נדב סלד
.filiis abſque Seled eſt mortuus & .Appaim &
ואפים [k]וימת סלד לא בנים׃
[k] מות
filij Et .Seſan ,Iſchi filij Et .Iſchi ,Appaim filij Et
31 ובני אפים ישעי ובני ישעי ששן ובני
.Achlai ,Seſan
ששן אחלי׃

,Edom terra in regnauerunt qui reges † iſti Et
43 ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום
† ſunt
,Behor filius Belah :Iſrael filiis *in regem regnare ante*
[a]לפני מלך־מלך לבני ישראל בלע בן־בעור
antequam regnaret rex ſuper
,Belah eſt mortuus Et .Dinhabah eius ciuitatis nomen &
44 ושם עירו דנהבה׃ [b]וימת בלע
[a] פנה
[b] מות
.Boſrah de Zerach filius Iobab eo pro regnauit &
וימלך תחתיו יובב בן־זרח מבצרה׃
terra de Chuſam eo pro regnauit & ,Iobab eſt mortuus Et
45 וימת יובב וימלך תחתיו חושם מארץ
eo pro regnauit & ,Chuſam eſt mortuus Et .Temani
46 התימני׃ וימת חושם וימלך תחתיו
,Moab agro in Midian *percutiens* ,Bedad filius Hadad
הדד בן־בדד [c]המכה את־מדין בשדה מואב
qui percuſſit
[c] נכה
,Hadad eſt mortuus Et .Hauith eius ciuitatis nomen &
47 ושם עירו עוית׃ וימת הדד
עוית ק
eſt mortuus Et .Maſrechah de Samlah eo pro regnauit &
48 וימלך תחתיו שמלה ממשרקה׃ וימת
.flumine Rechoboth de Saul eo pro regnauit & ,Samlah
שמלה וימלך תחתיו שאול מרחבות הנהר׃
filius Bahalchanan eo pro regnauit & ,Saul eſt mortuus Et
49 וימת שאול וימלך תחתיו בעל חנן בן־
regnauit & ,Bahalchanan eſt mortuus Et .Hachbor
50 עכבור׃ וימת בעל חנן וימלך
,eius vxoris nomen & :Pahi † eius vrbis nomen & ,Hadad eo pro
† fuit
תחתיו הדד ושם עירו פעי ושם אשתו
.Mezahab filiæ Matred filia ,Mehetabel
מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב׃
.Edom *millenarij* fuerunt Et .Hadad eſt mortuus Et
duces
51 וימת הדד [d]ויהיו אלופי אדום
[d] היה
.Ietheth dux ,Haliah dux ,Timnah *millenarius* ‡
‡ dux
אלוף תמנע אלוף עליה אלוף יתת׃
עלוה ק
.Pinon dux ,Elah dux ,Aholibamah Dux
52 אלוף אהליבמה אלוף אלה אלוף פינן׃
.Mibſar dux ,Teman dux ,Chenaz Dux
53 אלוף קנז אלוף תימן אלוף מבצר׃
.Edom duces Iſti .Hiram dux ,Magdiel Dux
54 אלוף מגדיאל אלוף עירם אלה אלופי אדום׃

CAP. II. ב

;Iehudah & ,Leui Simhon ,Reuben :Iſrael filij Iſti
1 אלה בני ישראל ראובן שמעון לוי ויהודה
,Biniamin & ,Ioſeph ,Dan .Zebulun & ,Iſſaſchar
2 יששכר וזבולן׃ דן יוסף ובנימן
,Onan & ,Her :Iehudah Filij .Aſer & Ghad ,Naphtali
3 נפתלי גד ואשר׃ בני יהודה ער ואונן
.Chenahanitide Suah Bath † de ei ſunt nati tres ,Selah &
† filia
ושלה שלושה נולד לו מבת־שוע הכנענית
,Domini oculis in malus Iehudah primogenitus Her fuit Et
ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יהוה
,Peres ei peperit eius nurus Thamar Et .eum occidit &
4 וימיתהו׃ ותמר כלתו ילדה לו את־פרץ
.quinque ,Iehudah filij Omnes .Zerach &
ואת־זרח כל־בני יהודה חמשה׃
.Chamul & ,Cheſron ,Peres Filij
5 בני פרץ חצרון וחמול׃
,Chalchol & ,Heman & ,Ethan & ,Zimri ,Zerach filij Et
6 ובני זרח זמרי ואיתן והימן וכלכל
,Hachar ,Charmi filij Et .quinque ij Omnes :Darah &
7 ודרע כלם חמשה׃ ובני כרמי עכר
anathemate in eſt præuaricatus qui ,Iſrael turbator
עוכר ישראל אשר מעל בחרם׃
.Hazariah ,Ethan filij Et
8 ובני איתן עזריה׃
,Ierachmeel ,ei ſunt nati qui Cheſron filij Et
9 ובני חצרון אשר נולד־לו את־ירחמאל
.Chelubai & ,Ram &
ואת־רם ואת־כלובי׃
genuit Haminadab & :Haminadab genuit Ram Et
10 ורם הוליד את־עמינדב ועמינדב הוליד
.Iehudah filiorum principem Nachſon
את־נחשון נשיא בני יהודה׃

.Iahabes inhabitantium scribarum familiæ Et

55 ומשפחות סופרים ישבו יעבץ — יושבי ק

,Tirhathim , Simhathim .Suchathim sui † Chinim — † sunt

תרעתים שמעתים שוכתים המה הקינים

.Rechab domus patris Chamath de *venientes* — qui venerunt

[i] הבאים מחמת אבי בית־רכב: — [i] בוא

CAP. III. ג

Et isti fuerunt filij Dauid , qui *est natus* ei — nati sunt

1 ואלה היו בני דויד אשר [k] נולד־לו — [k] ילד

in Chebron. Primogenitus Amnon ‡, Achinoham ⁋ :Izrehelitidi — ‡ de ⁋ Izrehelitide:

בחברון הבכור אמנן לאחינעם היזרעאלית

secundus Daniel ,‡ *ipsi* Abigail * .Carmelitidi — ‡ de * Carmelitide.

שני דניאל לאביגיל הכרמלית:

Tertius Absalom filius Mahachah, filiæ Talmai

2 השלשי לאבשלום בן־מעכה בת־תלמי

regis Ghesur. Quartus, Adoniiah filius Chaghith.

מלך גשור הרביעי אדניה בן־חגית:

Quintus Sephatiah, *ipsi* Abital. Sextus Ithreham, — de

3 החמישי שפטיה לאביטל הששי יתרעם

de Heglah vxore sua. Sex nati sunt ei in Chebron.

4 לעגלה אשתו: ששה נולד־לו בחברון

Et regnauit ibi septem annis, & sex mensibus:

וימלך־שם שבע [l] שנים וששה חדשים — [l] שנה

& triginta, & tribus annis regnauit in Ierusalaim.

ושלשים ושלוש שנה מלך בירושלם:

Et isti nati sunt ei in Ierusalaim: Simha, & Sobab,

5 ואלה נולדו־לו בירושלים שמעא ושובב

& Nathan, & Selomoh quatuor ⁋ *ipsi* Bathsuah * *filia* Hammiel. — ⁋ de * filia

ונתן ושלמה ארבעה [m] לבת־שוע בת־עמיאל: — [m] בנה

Et Ibchar, & Elisamah, & Eliphelet.

6 ויבחר ואלישמע ואליפלט:

Et Noghah, & Nepheg, & Iaphiah.

7 ונגה ונפג ויפיע:

Et Elisamah, & Eliadah, & Elipheleth, nouem.

8 ואלישמע ואלידע ואליפלט תשעה:

Omnes filij Dauid præter filios concubinarum, & Thamar

9 כל בני דויד מלבד בני־פילגשים ותמר

sororem eorum. Et filius Selomoh, Rechabham, Abiiah

10 אחותם: ובן־שלמה רחבעם אביה

filius eius, Asa filius eius, Iehosaphat filius eius.

בנו אסא בנו יהושפט בנו:

Ioram filius eius, Achaziahu filius eius, Ioas filius eius.

11 יורם בנו אחזיהו בנו יואש בנו:

Amasiahu filius eius, Hazariahu filius eius, Iotham filius eius.

12 אמציהו בנו עזריה בנו יותם בנו:

Achaz filius eius, Chizchiiahu filius eius, Menasseh filius eius.

13 אחז בנו חזקיהו בנו מנשה בנו:

Amon filius eius, Iosiiahu filius eius.

14 אמון בנו יאשיהו בנו:

Et filij Iosiiahu , primogenitus Iochanan , secundus

15 ובני יאשיהו הבכור יוחנן [n] השני — [n] שנה

Iehoiachim, tertius Sidchiiahu, quartus Sallum.

יהויקים השלישי צדקיהו הרביעי שלום:

Et filij Iehoiachim, Iechoniah filius eius, Sidchiiah filius eius.

16 ובני יהויקים יכניה בנו צדקיה בנו:

Et filij Iechoniah, Assir, Sealthiel filius eius.

17 ובני יכניה אסר שאלתיאל בנו:

Et Malchiram, & Pedaiah, & Senazar, Iechamiah,

18 ומלכירם ופדיה ושנאצר יקמיה

Hosamah, & Nedabiah. Et filij Pedaiah, Zerubbabel,

19 הושמע ונדביה: ובני פדיה זרבבל

& Simhi: & filius Zerubbabel Mesullam, & Chananiah,

ושמעי ובן־זרבבל משלם וחנניה

& Selomith soror eorum. Et Chasubah, & Ohel,

20 ושלמית אחותם: וחשבה ואהל

& Berechiah, & Chasadiah, Iusab-chesed quinque.

וברכיה וחסדיה יושב חסד חמש:

Et filius Chananiah, Pelatiah, & Iesahaiah: filij Rephaiah,

21 ובן־חנניה פלטיה וישעיה בני רפיה

filij Arnan, filij Obadiah, filij Secheniah.

בני ארנן בני עבדיה בני שכניה:

Et filij Iadah fratris Sammai, Iether, & Ionathan.

32 ובני ידע אחי שמי יתר ויונתן

Et mortuus est Iether absque filiis. Et filij Ionathan,

33 וימת יתר לא בנים: ובני יונתן

Peleth, & Zaza. Isti fuerunt filij Ierachmeel.

פלת וזזא אלה [a] היו בני־ירחמאל: — [a] היה

Et non fuerunt ipsi Sesan filij, * *quinimo* filiæ. — * sed

34 ולא־היה לששן בנים כי אם־בנות

Et ipsi Sesan † seruus Misrita, & nomen eius Iarchah. — † fuit

ולששן עבד מצרי ושמו ירחע:

Et dedit Sesan filiam suam Iarchah seruo suo in vxorem;

35 [b] ויתן ששן את־[c] בתו לירחע עבדו לאשה — [b] נתן [c] בנה

& peperit ei Hatthai. Et Hatthai genuit

36 ותלד לו את־עתי: ועתי הוליד את־

Nathan, & Nathan genuit Zabad. Et Zabad genuit

37 נתן ונתן הוליד את־זבד: וזבד [d] הוליד — [d] ילד

Ephlal, & Ephlal genuit Hobed. Et Hobed

38 את־אפלל ואפלל הוליד את־עובד: ועובד

genuit Iehu, & Iehu genuit Hazariah.

הוליד את־יהוא ויהוא הוליד את־עזריה:

Et Hazariah genuit Cheles, & Cheles genuit

39 ועזריה הוליד את־חלץ וחלץ הוליד את־

Elhasah. Et Elhasah genuit Sismai, & Sismai

40 אלעשה: ואלעשה הוליד את־ססמי וססמי

genuit Sallum. Et Sallum genuit

41 הוליד את־שלום: ושלום הוליד את־

Iechamiah, & Iechamiah genuit Elisamah.

יקמיה ויקמיה הוליד את־אלישמע:

Et filij Chaleb fratris Ierachmeel, Mesah primogenitus eius.

42 ובני כלב אחי ירחמאל מישע בכרו

† ipse pater Ziph; & filij Maresah patris Chebron. — † fuit

הוא אבי־זיף ובני מרשה אבי חברון:

Et filij Chebron, Chorach, & Tappuach, & Rechem, & Semah.

43 ובני חברון קרח ותפח ורקם ושמע:

Et Semah genuit Racham patrem Iorcheham:

44 ושמע הוליד את־רחם אבי ירקעם

& Rechem genuit Sammai. Et filius Sammai,

45 ורקם הוליד את־שמי: ובן־שמי

† Mahon; & Mahon † pater Beth-sur. — † fuit

מעון ומעון אבי בית־צור:

Et Hephah concubina Chaleb peperit Charan,

46 ועיפה פילגש כלב ילדה את־חרן

& Mosa, & Ghazez: & Charan genuit Ghazez.

ואת־מוצא ואת־גזז וחרן הוליד את־גזז:

Et filij Iachdai, Reghem, & Iotham, & Ghesan, & Pelet,

47 ובני יהדי רגם ויותם וגישן ופלט

& Hephah, & Sahaph. Concubina Chaleb Mahachah,

48 ועיפה ושעף: פילגש כלב מעכה

peperit Seber, & Tirchanah. Et peperit Sahaph

49 [e] ילד שבר ואת־תרחנה: [e] ותלד שעף — [e] ילד

& ⁋ patrem Madmannah, ⁋ Seua patrem Machbenah, & patrem

אבי מדמנה את־שוא אבי מכבנה ואבי

Ghibhah: & filia Chaleb, Hachsah.

גבעא ובת־כלב עכסה:

Isti fuerunt filij Chaleb filij Chur primogeniti

50 אלה [f] היו בני כלב בן־חור בכור — [f] היה

Ephratha; Sobal pater Chiriathieharim. Salma

51 אפרתה שובל אבי קרית יערים: שלמא

pater Bethlechem: Chareph pater Bethghader.

אבי בית־לחם חרף אבי בית־גדר:

Et fuerunt filij Sobal patri Chiriathieharim,

52 ויהיו בנים לשובל אבי קרית יערים

videnti dimidium requietionum. — qui videbat

הראה חצי המנחות:

Et familiæ Chiriathieharim, Ithræus, & Puthæus,

53 ומשפחות קרית יערים היתרי והפותי

& Sumathæus, & Misrahæus. Ab istis egressi sunt Sorhathæus,

והשמתי והמשרעי מאלה יצאו הצרעתי

& Esthaulithæus. Filij Salma, Bethlechem, & Nethophathi,

54 והאשתאלי: [g] בני שלמא בית לחם ונטופתי — [g] בנה

coronæ domus Ioab, & dimidium ‖ *Manachti* Sorhi. — ‖ requietionis

עטרות בית יואב [h] וחצי המנחתי הצרעי: — [h] חצה

Iered peperit Iehudiah eius vxor Et .Esthemoah

איש[g] ירד‑את ילדה היהדיה ואשתו[g] אשתמע: 18

Iechutiel & ,Socho patrem Cheber & ,Ghedor patrem

אבי גדר ואת‑חבר אבי שוכו ואת‑יקותיאל

quam ,Parhoh filiæ ,Bithiah filij isti Et .Zanoach patrem

אבי זנוח ואלה בני בתיה בת‑פרעה אשר

.Mered accepit

לקח מרד:

patris Nacham sororis Hodiiah vxoris filij Et

19 ובני אשת הודיה אחות נחם אבי

.Hamahachati Esthemoah & ,Hagharmi ,Chehilah

קעילה הגרמי ואשתמע המעכתי:

, Tilon & ,Chanan filius Rinnah & ,Amnon ,Simon filij Et

20 ובני שימון אמנון ורנה בן‑חנן ותולון — ותילון ק

.Zocheth-Ben & ,Zocheth , Ishi filij Et

ובני ישעי זוחת ובן‑זוחת:

, Lechah pater Her , Iehudah filij Selah Filij

21 בני שלה בן‑יהודה ער אבי לכה

operis domus familiæ & : Maresah pater Lahadah &

ולעדה אבי מרשה ומשפחת בית‑עבדת

,Chozeba viri & , Iochim Et .Asbeah domo in byssini

22 הבץ לבית אשבע: ויוקים ואנשי כזבא

Iasubi ‡ & ,Moab in sunt dominati qui , Saraph & ,Ioas &

‡ habitatores — ישב[h] ויואש ושרף אשר‑בעלו למואב וישבי[h]

.‡ antiqua verba & : Lechem

‡ enarramus. — לחם והדברים עתיקים:

; maceriæ & plantationum* habitatores & , figuli ‡ Isti

‡ sunt * loci — 23 המה היוצרים וישבי נטעים וגדרה

.ibi habitauerunt suo opere in rege cum

לאך[i] — עם‑המלך במלאכתו[i] ישבו שם:

.Saul ,Zerah ,Iarib ,Iamin & ,Nemuel ,Simhon Filij

24 בני שמעון נמואל וימין יריב זרח שאול:

,eius filius Mismah ,eius filius Mibsam ,eius filius Sallum

25 שלם בנו מבשם בנו משמע בנו:

,eius filius Zacchur ,eius filius Chammuel ,Mismah filij Et

26 ובני משמע חמואל בנו זכור בנו

, sexdecim filij * Simhi ipsi Et ,eius filius Simhi

* fuerunt — 27 שמעי בנו: ולשמעי בנים ששה עשר

omnem & : multi filij * non eius fratribus Et .sex filiæ &

* fuerunt — רבב[k] — ובנות שש ולאחיו אין בנים רבים[k] וכל

.Iehudah filios ad vsque multiplicauerunt non suam familiam

רבה[l] — משפחתם לא הרבו[l] עד‑בני יהודה:

.Chasarsuhal & ,Moladah & ,Beersebah in habitauerunt Et

28 וישבו בבאר‑שבע ומולדה וחצר שועל:

.Tolad in & , Hesem in & ,Bilhah in Et

29 ובבלהה ובעצם ובתולד:

.Siclagh in & ,Chormah in & ,Bethuel in Et

30 ובבתואל ובחרמה ובצקלג:

, Bethbiri in & ,Chasarsusim in & . Bethmarchaboth in Et

31 ובבית מרכבות ובחצר סוסים ובבית בראי

donec regnauit — ,Dauid *regnare vsque* ,eorum ciuitates Hæ .Saharaim in &

ובשערים אלה עריהם עד‑מלך דויד:

,Tochen & . Rimmon , Hain & , Hetam eorum villæ Et

32 וחצריהם עיטם ועין רמון ותכן

earum viculi omnes Et .quinque ciuitates , Hasan &

33 ועשן ערים חמש: וכל‑חצריהם

Hæc .Bahal ad vsque istarum ciuitatum circuitibus † qui

† erant in — אשר סביבות הערים האלה עד‑בעל זאת

.ipsis eorum genealogia & ,eorum habitatio

ישב[m] — מושבתם[m] והתיחשם להם:

.Amasiah filius Iosah & ,Iamlech & , Mesobab Et

34 ומשובב וימלך ויושה בן‑אמציה:

filij Seraiah filij Iosibiah filius Iehu & , Ioel Et

35 ויואל ויהוא בן‑יושביה בן‑שריה בן‑

,Iesochaiah & , Ialiacobah & , Eliohenai Et .Hasiel

36 עשיאל: ואליועיני ויעקבה וישוחיה

.Benaiah & ,Iesimeel & , Hadiel & , Hasaiah &

ועשיה ועדיאל וישימאל ובניה:

filij Iedaiah filij , Allon filij Sipphi filius Ziza Et

37 וזיזא בן‑שפעי בן‑אלון בן‑ידיה בן‑

.Semahaiah filij Simri

שמרי בן‑שמעיה:

, Chattus ,Semahaiah filij Et .Semahaiah ,Sechaniah filij Et

ובני שכניה שמעיה ובני שמעיה חטוש 22

filius Et .sex ,Saphat & ,Nehariah & , Bariah & ,Ighal &

ויגאל ובריח ונעריה ושפט ששה: ובן‑ 23

.tres Hazricam & ,Chizchiiah & , Eliohenai , Nehariah

נעריה אליועיני וחזקיה ועזריקם שלשה:

, Pelaiah & , Eliasib & ; Hodaieuahu Eliohenai filij Et

ובני אליועיני הודיוהו ואלישיב ופליה 24 — הודויהו ק

.septem Hanani & , Delaiah & ,Iochanan & ,Haccub &

ועקוב ויוחנן ודליה וענני שבעה:

CAP. XIIII. ד

, Chur & , Charmi & Chesron , Peres ; Iehudah Filij

בני יהודה פרץ חצרון וכרמי וחור 1

genuit , Subal filius Reaiah Et .Sobal &

ושובל: וראיה בן‑שובל הוליד[a] את‑ 2 — ילד[a]

Istæ . Lahad & , Achumai genuit Iachath & .Iachath

יחת ויחת הוליד את‑אחומי ואת‑להד אלה

, Isrehel , Hetam *patris* hæc Et .Sorhathi familiæ — paterna successio

משפחות הצרעתי: ואלה אבי עיטם יזרעאל 3

.Selelphoni eorum sororis nomen & , Idbas & ,Isma &

וישמא וידבש ושם אחותם הצללפוני:

Isti .Chusah pater Hezer & ,Ghedor pater Penuel Et

ופנואל אבי גדר ועזר אבי חושה אלה 4

.Bethlechem patris Ephratha primogeniti Chur filij

בני‑חור בכור אפרתה אבי בית לחם:

, Chelah ,vxores duæ fuerunt Techoah patri Aschur Et

ולאשחור אבי תקוע היו[b] שתי נשים חלאה 5 — היה[b]

& Achuzam , Naharah ei peperit Et .Naharah &

ונערה: ותלד לו נערה את‑אחזם ואת‑ 6

filij Isti . Haachastari & , Temni & ,Chepher

חפר ואת‑תימני ואת‑האחשתרי אלה בני

.Ethnan & ,Iesch ar ,Sereth ,Chelah filij Et .Naharah

נערה: ובני[c] חלאה צרת יצחר ואתנן: 7 — וצחר ק

familias & ;Hasobebah & , Hanub genuit Chos Et

וקוץ הוליד את‑ענוב ואת‑הצבבה ומשפחת 8 — בנר[e]

honorabilis Iahabes fuit Et .Harum filij Acharchel — honorabilior

אחרחל בן‑הרם: ויהי יעבץ נכבד 9

,Iahabes eius nomen vocauit eius mater Et .suis fratribus *præ*

מאחיו ואמו קראה שמו יעבץ

Iahabes inuocauit Et .dolore cum peperi Quia : dicendo

לאמר כי ילדתי בעצב: ויקרא יעבץ 10

, mihi benedixeris benedicêdo Si : dicendo , Israel Deum

לאלהי ישראל לאמר אם‑ברך תברכני

,mecum tua manus fuerit & ,meum terminum multiplicaueris &

והרבית[d] את‑גבולי והיתה ידך עמי — רבה[d]

Deus attulit Et .*me debere non pro** ,malo à ‡ feceris & — ‡ me eruere * vt non dolore afficiar,

ועשית מרעה לבלתי עצבי[e] ויבא[f] אלהים — עצב[e] בוא[f]

genuit ,Suchah frater Chelub Et .petiit quod

את‑אשר שאל: וכלוב אחי‑שוחה הוליד 11

Esthon Et .Esthon pater † Ipse .Mechir — ‡ est

את‑מחיר הוא אבי אשתון: ואשתון 12

Techinnah & , Paseach & , Bethrapha genuit

הוליד את‑בית רפא ואת‑פסח ואת‑תחנה

.Rechah viri Isti .Nachas vrbis patrem

אבי עיר‑נחש אלה אנשי רכה:

,Hothniel filij & :Seraiah & , Hothniel , Chenaz filij Et

ובני קנז עתניאל ושריה ובני עתניאל 13

Seraiah Et .Hophrah genuit Mehonothai Et ,Chethath

חתת: ומעונתי הוליד את‑עפרה ושריה 14

artifices quia , artificum vallis patrem Ioab genuit

הוליד את‑יואב אבי גיא חרשים כי חרשים

Elah , Hiru , Iephunneh filij Chaleb filij Et .fuerunt

היו: ובני[f] כלב בן‑יפנה עירו אלה 15 — בנה[g]

.Chenaz & , Elah filij & .Naham &

ונעם ובני אלה וקנז:

.Azarel & , Titiah ,Ziphah & ,Ziph ;Iehalelel filij Et

ובני יהללאל זיף וזיפה תיריא ואשראל: 16

: Ialon & ; Hepher & ,Mered & ,Iether ,Heztah filius Et

ובן‑עזרה יתר ומרד ועפר וילון

pattem Isbach & , Sammai & ,Miriam genuit &

ותהר את‑מרים ואת‑שמי ואת‑ישבח אבי

, suis familiis in *prælati* *nominibus* *in* *venientes* Isti

38 אלה [a]הבאים בשמות נשיאים במשפחותם

sunt qui veniunt per nomina principes

.multitudinem in *eruperunt* ‡ suorum patrum domo &

‡ multiplicati sunt

ובית אבותיהם פרצו [b]לרוב:

[a] בוא [b] רבב

, vallis orientem ad usque Ghedor introitum ad abierunt Et

39 וילכו למבוא גדר עד למזרח הגיא

pascuum inuenerunt Et .*suo pecori pascuum quærendum ad* ‡

‡ vt quærerent pascua suis pecoribus.

40 לבקש מרעה לצאנם: וימצאו מרעה

, quietam & , *manibus* * latam terram & , bonum & , pingue

* locis,

שמן וטוב והארץ רחבת ידים ושקטת

.antè ibi habitantes † Cham de quia *:tranquillam* || &

|| fertilem: † fuerunt

ושלוה כי מן־חם הישבים שם [c]לפנים:

[c] פנה

diebus in nomina per scripti isti venerunt Et

41 ויבאו אלה הכתובים בשמות [d]בימי

[d] יום

.eorum *tentoria* ‡ percusserunt & , Iehudah regis Iechizchiiahu

‡ tabernacula

יחזקיהו מלך־יהודה [e]ויכו את־אהליהם

[e] נכה

eos interfecerunt & , ibi sunt inuenta quæ habitacula &

ואת־המעינים אשר נמצאו שמה ויחרימם

המעונים ק

quoniam : eis pro habitauerunt & , hanc diem ad usque

עד־היום הזה וישבו תחתיהם כי־

.ibi *eorum pecori* pascuum

pro pecoribus suis erat

מרעה לצאנם שם:

, Sehir montem in abierunt Simhon filiis de eis ex Et

42 ומהם מן־בני שמעון הלכו להר שעיר

, Rephaiah & , Nehariah & , Pelatiah & : quingenti viri

אנשים חמש [f]מאות ופלטיה ונעריה ורפיה

[f] מאה

percusserunt Et .eorum capite in Ishi filij Huzziel &

43 ועזיאל בני ישעי בראשם: ויכו

ibi habitauerunt & : Hamalec *ipsi euasionis* residuum

eorũ qui euaserunt de

את־שארית הפלטה לעמלק וישבו שם

.hanc diem ad usque

עד היום הזה:

CAP. V. ה

† ipse quia : Israel primogeniti Reuben filij Et

† fuit

1 ובני ראובן בכור־ישראל כי־הוא

est data , sui patris *strata ipsum violando in &* † , primogenitus

‡ cùm violasset thorum

הבכור ובחללו יצועי אביו נתנה

non & ; Israel filij Ioseph filiis eius primogenitura

בכרתו לבני יוסף בן־ישראל ולא

fuit fortis Iehudah Quia .primogenitura in *genealogizandum ad*

est dum recensetur generationis series

2 להתיחש לבכרה: כי יהודה גבר

. ‡ Ioseph ipsi primogenitura & : eo ex *ducem in &* , *suis fratribus in* ‡

‡ inter fratres suos, dux

באחיו ולנגיד ממנו והבכרה ליוסף:

‡ data est.

, Pallu & Chanoch , Israel primogeniti Reuben Filij

3 בני ראובן בכור ישראל חנוך ופלוא

; eius filius Semahaiah , Iod Filij , Charmi & , Chesron

4 חצרון וכרמי: בני יואל שמעיה בנו

.eius filius Simhi ; eius filius Gogh

גוג בנו שמעי בנו:

.eius filius Bahal ; eius filius Reaiah ; eius Michah

5 מיכה בנו ראיה בנו בעל בנו:

Pilneeser Tilgath *transtulit* quem : eius filius Beerah

transmigrare fecit

6 בארה בנו אשר הגלה תלגת פלנאסר

.Reubenitæ ipsi *prælatus* ipse .Assur rex

princeps

מלך אשר הוא נשיא לראובני:

genealogizando in , suas familias per eius fratres Et

dum recensetur generationis series

7 ואחיו למשפחתיו בהתיחש

.Zechariahu & , Iehiel caput , suas generationes per

[g]לתלדותם הראש יעיאל וזכריהו:

[g] ילד

ipse : Ioel filij Semah filij Hazaz filius Belah Et

8 ובלע בן־עזז בן־שמע בן־יואל הוא

.Bahalmeon & , Nebo ad usque & , Haroher in *sedens*

habitabat

יושב בערער ועד־נבו ובעל מעון:

à deserti ingressum ad usque habitauit orientem ad Et

9 ולמזרח ישב עד־לבוא מדברה למן־

fuerant *multiplicata* ‡ eorum *acquisitiones* † quia : Perath flumine

† greges ‡ multiplicati

הנהר פרת כי [h]מקניהם [i]רבו

[h] קנה [i] רבה

fecerunt Saul diebus in Et .Ghilhad terra in

10 בארץ גלעד: ובימי שאול עשו

; eorum manum per *ceciderunt* ‡ & , Haggeriim cum bellum

‡ mortui sunt

מלחמה עם־ההגראים [k]ויפלו בידם

[k] נפל

orientis *faciebus omnibus super* † ; eorũ *tentoriis* ‡ in habitauerunt &

‡ tabernaculis † in omni facie

וישבו באהליהם על־כל־[m]פני מזרח

[l] ישב [m] פנה

habitauerunt eorum regione è Ghad filij Et .Ghilhad ad

11 לגלעד: ובני־גד לנגדם ישבו

, *caput* * Ioel .Salchah usque Basan terra in

* dux,

12 בארץ הבשן עד־סלכה: יואל הראש

.Basan in Saphat & , Iahanai & .secundus Sapham &

ושפם המשנה ויעני ושפט בבשן:

; suorum patrum domum secundum eorum fratres Et

13 ואחיהם לבית אבותיהם

Ziah & , Iahachan & ; Iorai & , Sebah & , Mesullam & , Michael

מיכאל ומשלם ושבע ויורי ויעכן וזיע

filij , Abichail filij ‡ Isti .septem Heber &

‡ sunt

14 ועבר שבעה: אלה בני אביחיל בן־

, Iesisai filij , Michael filij , Ghilhad filij , Iaroach filij , Churi

חורי בן־ירוח בן־גלעד בן־מיכאל בן־ישישי

Habdiel filius Achi .Buz filij , Iachdo filij

15 בן־יחדו בן־בוז: אחי בן־עבדיאל

.suorum patrum domum per *caput* Guni filij

dux

בן־גוני ראש לבית אבותם:

; eius *filiis* in & , Basan in , Ghilhad in habitauerunt Et

viculis

16 וישבו בגלעד בבשן ובבנתיה

.eorum exitus *super* || Saron suburbanis uniuersis in &

|| usque

ובכל־מגרשי שרון על־[n]תוצאותם:

[n] יצא

, Iehudah regis Iotham diebus in *sunt genealogizati* || hi Omnes

|| recensiti sunt per seriem generationis

17 [o]כלם התיחשו בימי יותם מלך־יהודה

[o] כלל

.Israel regis Iarobham diebus in &

[p]ובימי ירבעם מלך־ישראל:

[p] יום

Menasseh tribus dimidiæ & , Ghaditæ & Reuben Filij

18 בני־ראובן וגדי [q]וחצי שבט־מנשה

[q] חצה

, gladium & , scutum portantibus viris , *virtutis* filiis de

robustis,

מן־בני־חיל אנשים נשאי מגן וחרב

quadraginta , bellum doctis & , arcum tendentibus &

ודרכי קשת ולמודי מלחמה ארבעים

egredientes sexaginta & , septingenti & , millia quatuor &

וארבעה אלף ושבע־מאות וששים יצאי

, Hageriim cum bellum fecerunt Et .pugnam *

* ad

19 צבא: [r]ויעשו מלחמה עם־ההגריאים

[r] עשה

.Nodab & , Naphis & , Ietur &

ויטור ונפיש ונודב:

eorum manu in sunt traditique , eis *super* sunt *adiuti* || Et

|| auxiliati

20 ויעזרו עליהם וינתנו בידם

clamauerunt Deum ad quia ; eis cũ † qui uniuersi & , Hageriim

† fuerant

ההגריאים וכל שעמהם כי לאלהים זעקו

.eo in sperauerunt quia , eis fuit exorabilis & , bello in

במלחמה [s]ונעתור להם כי־בטחו בו:

[s] עתר

quinque eorum camelos , *eorum possessiones captiuauerunt* ‡ Et

‡ prædati sunt greges eorum,

21 [t]וישבו מקניהם גמליהם חמשים

[t] שבה

asinos & , millia quinquaginta & ducentas pecudes & , millia

אלף וצאן [u]מאתים וחמשים אלף וחמורים

[u] מאה

.millia centum *hominis animam* & , millia duo

animas hominum,

אלפים ונפש אדם מאה אלף:

† Deo à quia ; corruerunt multi vulnerati Quia

† fuit

22 כי־חללים רבים נפלו כי מהאלהים

.transmigrationem ad usque eis pro habitauerunt & : bellum

המלחמה וישבו תחתיהם עד־הגלה:

, terra in habitauerunt Menasseh tribus dimidiæ filij Et

23 ובני חצי שבט מנשה ישבו בארץ

montem & , Senir & , Chermon Bahal ad usque Basan à

מבשן עד־בעל חרמון ושניר והר־

.fuerant multiplicati ipsi .Chermon

חרמון המה [x]רבו:

[x] רבה

, Ishi & , Hepher & , eorum patrum domus capita isti Et

24 ואלה ראשי בית־אבותם ועפר וישעי

Iachdiel & , Hodauiah & , Irmeiah & , Hazriel & , Eliel &

ואליאל ועזריאל וירמיה והודויה ויחדיאל

domui capita , *nominum* viri robore fortes viri

nominati,

אנשים גבורי חיל אנשי שמות ראשים לבית

, suorum patrum Deum in sunt præuaricati Et .suorum patrum

25 אבותם: וימעלו באלהי אבתיהם

quos , terræ populorum deos post sunt fornicati &

[y]ויזנו אחרי אלהי עמי־הארץ אשר־

[y] זנה

Assir & ;eius filius Ebiasaph & ,eius filius Elchanah

אלקנה בנו ואביסף בנו ואסיר 23

,eius filius Vriel ,eius filius Tachath .eius filius

בנו׃ תחת בנו אוריאל בנו 24

,Elchanah filij Et .eius filius Saul & ,eius filius Huzziah

עזיה בנו ושאול בנו׃ ובני אלקנה 25

,Elchanah filij Elchanah .Achimoth & ,Hamasai

בני / ק — עמשי ואחימות׃ אלקנה בנו אלקנה 26

,eius filius Eliab .eius filius Nachath & ,eius filius Sophai

צופי בנו ונחת בנו׃ אליאב בנו 27

.eius filius Elchanah ,eius filius Ierocham

ירחם בנו אלקנה בנו׃

.Abiiah & ,Vasni primogenitus ,Semuel filij Et

ובני שמואל הבכר ושני ואביה׃ 28

,eius filius Simhi ,eius filius Libni ,Machali ,Merari Filij

בני מררי מחלי לבני בנו שמעי בנו 29

,eius filius Chachiiah ,eius filius Simha .eius filius Huzzah

עזה בנו׃ שמעא בנו חגיה בנו 30

† sunt — David statuit quos † isti Et .eius filius Hasaiah

עשיה בנו׃ ואלה אשר העמיד דויד 31

in locis — .arcæ requie à ,Domini domus cantici *manu super*

g שור — על־ידי־g שיר בית יהוה ממנוח הארון׃

‡ ministrauerūt coram habitaculo tabernaculi ecclesiæ — *conuentus tentorij tabernaculi facies ad ministrantes fuerunt* ‡ Et

* donec ædificauit — h ויהיו משרתים לפני משכן אהל־מועד 32

Domini domum Selomoh *ædificare vsque* * ,cantico in

h היה i בנה — בשיר עד־i בנות שלמה את־בית יהוה

‖ morem — .suo *seruitio super* † suum *iudicium* ‖ iuxta steterunt & :Ierusalaim in

† in ministerio — בירושלם ויעמדו כמשפטם על־עבודתם׃

‡ sunt qui stabant — ,Chehathitarum filiis de ;eorum filij & ,*stantes* isti Et

ואלה העמדים ובניהם מבני הקהתי 33

.Semuel filij Ioel filius cantor Heman

הימן המשורר בן־יואל בן־שמואל׃

.Toach filij ,Eliel filij ,Ierocham filij ,Elchanah Filij

בן־אלקנה בן־ירחם בן־אליאל בן־תוח׃ 34

.Hamasai filij ,Machath filij ,Elchanah filij ,Suph Filij

צוף / ק — בן־ציף בן־אלקנה בן־מחת בן־עמשי׃ 35

.Sephaniah filij ,Hazariah filij ,Ioel filij ,Elchanah Filij

בן־אלקנה בן־יואל בן־עזריה בן־צפניה׃ 36

.Corach filij ,Ebiasaph filij ,Assir filij ,Tachath Filij

בן־תחת בן־אסיר בן־אביסף בן־קרח׃ 37

.Israel filij ,Leui filij ,Chehath filij ,Ishar Filij

בן־יצהר בן־קהת בן־לוי בן־ישראל׃ 38

qui stabat ad — Asaph ;eius dexteram *super stans* Asaph eius frater Et

ואחיו אסף העמד על־ימינו אסף 39

.Simha filij Berechiahu filius

בן־ברכיהו בן־שמעא׃

.Malchiah filij ,Bahaseiah filij ,Michael Filij

בן־מיכאל בן־בעשיה בן־מלכיה׃ 40

.Hadaiah filij ,Zerach filij ,Ethni Filij

בן־אתני בן־זרח בן־עדיה׃ 41

.Simhi filij ,Zimmah filij ,Ethan Filij

בן־איתן בן־זמה בן־שמעי׃ 42

.Leui filij ,Ghersom filij ,Iachath Filij

בן־יחת בן־גרשם בן־לוי׃ 43

Ethan :sinistram ad eorum fratres Merari filij Et

ובני מררי אחיהם על־השמאול איתן 44

.Malluch filij ,Abdi filij ,Chisi filius

בן־קישי בן־עבדי בן־מלוך׃

.Chilchiiah filij ,Amasiah filij ,Chasabiah Filij

בן־חשביה בן־אמציה בן־חלקיה׃ 45

.Semer filij ,Bani filij ,Amsi Filij

בן־אמצי בן־בני בן־שמר׃ 46

.Leui filij ,Merari filij ,Musi filij ,Machali Filij

בן־מחלי בן־מושי בן־מררי בן־לוי׃ 47

† sunt — ministerium omne ad † dati ,Leuitæ eorum fratres Et

k לוה — ואחיהם k הלוים נתונים לכל־עבודת 48

‡ habitaculi — .Dei domus *tabernaculi* ‡

משכן בית האלהים׃

‡ suffiebant — ,holocausti altare super *suffientes* ‡ eius filij & ,Aharon Et

ואהרן ובניו מקטירים על־מזבח העולה 49

sancti — *sanctitatis* opus omne ad suffimenti altare super &

ועל־מזבח הקטרת לכל l מלאכת קדש

suscitauit Et .eorum *faciebus* à Deus fecit disperdere Et

a עור — 26 השמיד אלהים מפניהם׃ ויער a

& ,Assur regis Pul spiritum Israelis Deus

אלהי ישראל את־רוח פול מלך־אשור ואת־

,eos transtulit & :Assur regis Pilneser Tilgath spiritum

b גלה — רוח תלגת פלנסר מלך אשור b ויגלם

.Menasseh tribum dimidiam & ,Ghaditen & ,Reubeniten

c חצה — לראובני ולגדי c ולחצי שבט מנשה

,Ghozan fluuiū & ,Harah & ,Chabor & ,Chalach in eos adduxit Et

d בוא — d ויביאם לחלח וחבור והרא ונהר גוזן

.hanc diem ad vsque

עד היום הזה׃

CAP. VI. ו

.Merari & ,Chehath Gherson ;Leui Filij

e לוה — 1 בני e לוי גרשון קהת ומררי׃

.Huzziel & ,Chebron & ,Ishar ,Hamram ,Chehath filij Et

2 ובני קהת עמרם יצהר וחברון ועזיאל׃

filij Et .Miriam & ,Moseh & ,Aharon ,Hamram filij Et

3 ובני עמרם אהרן ומשה ומרים ובני

.Ithamar & ,Elhazar ,Abihu & ,Nadab ,Aharon

אהרן נדב ואביהוא אלעזר ואיתמר׃

genuit Pinechas :Pinechas genuit Elhazar

4 אלעזר הוליד את־פינחס פינחס הוליד

:Bucchi genuit Abisuah Et .Abisuah

f ילד — 5 את־אבישוע׃ ואבישוע f הוליד את־בקי

genuit Huzzi Et .Huzzi genuit Bucchi &

6 ובקי הוליד את־עזי׃ ועזי הוליד את־

Meraioth .Meraioth genuit Zerachiah & ,Zerachiah

7 זרחיה וזרחיה הוליד את־מריות׃ מריות

.Achitub genuit Amariah & ,Amariah genuit

הוליד את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃

genuit Sadoch & ;Sadoch genuit Achitub Et

8 ואחיטוב הוליד את־צדוק וצדוק הוליד

:Hazariah genuit Achimahas Et .Achimahas

9 את־אחימעץ׃ ואחימעץ הוליד את־עזריה

genuit Iochanan Et .Iochanan genuit Hazariah &

10 ועזריה הוליד את־יוחנן׃ ויוחנן הוליד

† est — domo in est functus sacerdotio qui † ipse ;Hazariah

את־עזריה הוא אשר כהן בבית

genuit Et .Ierusalaim in Selomoh ædificauit quam

11 אשר־בנה שלמה בירושלם׃ ויולד

.Achitub genuit Amariah & :Amariah Hazariah

עזריה את־אמריה ואמריה הוליד את־אחיטוב׃

genuit Sadoc & :Sadoc genuit Achitub Et

12 ואחיטוב הוליד את־צדוק וצדוק הוליד

:Chilchiiah genuit Sallum Et Sallum

13 את־שלום׃ ושלום הוליד את־חלקיה

Hazariah Et .Hazariah genuit Chilchiiah &

14 וחלקיה הוליד את־עזריה׃ ועזריה

.Iehosadac genuit Seraiah & :Seraiah genuit

הוליד את־שריה ושריה הוליד את־יהוצדק׃

dum transmigrare fecit — Dominus *transportando in* abiit Iehosadac Et

15 ויהוצדק הלך בהגלות יהוה את־

.Nesar-Nebuchad manum per ,Ierusalaim & ,Iehudah

יהודה וירושלם ביד נבכד־נאצר׃

.Merari & ,Chehath ,Ghersom :Leui Filij

16 בני לוי גרשם קהת ומררי׃

.Simhi & ,Libni ;Ghersom filiorum nomina hæc Et

17 ואלה שמות בני־גרשום לבני ושמעי׃

.Huzziel & ,Chebron & ,Ishar & ,Hamram ,Chehath filij Et

18 ובני קהת עמרם ויצהר וחברון ועזיאל׃

Leui familiæ istæ & .Musi & ,Machali ,Merari Filij

19 בני מררי מחלי ומשי ואלה משפחות הלוי

per familias suas — Iachath ,eius filius Libni ,Ghersom Ipsi .*suos patres ad*

20 לאבתיהם׃ לגרשום לבני בנו יחת

Hiddo ,eius filius Ioach .eius filius Zimmah ,eius filius

21 בנו זמה בנו׃ יואח בנו עדו

,Chehath Filij .eius filius Ieathrai :eius filius Zerach :eius filius

22 בנו זרח בנו יאתרי בנו׃ בני קהת

,eius filius Assir ;eius filius Corach ,eius filius Hamminadab

עמינדב בנו קרח בנו אסיר בנו׃

omnia secundum Israel *super* expiandum ad & , sanctorum
הקדשים ולכפר על־ישראל ככל
. Dei seruus Mosech præceperat quæ
אשר־צוה משה עבד האלהים׃
Pinechas , eius filius Elhazar , Aharon filij ‡ isti Et ‡ sunt
50 ואלה בני אהרן אלעזר בנו פינחס
, eius filius Bucchi . eius filius , Abisuah , eius filius
51 בנו אבישוע בנו׃ בקי בנו
. eius filius Zerachiah , eius filius Huzzi
עזי בנו זרחיה בנו׃
. eius filius Achitub , eius filius Amariah , eius filius Meraioth
52 מריות בנו אמריה בנו אחיטוב בנו׃
. eius filius Achimahas , eius filius Sadoc
53 צדוק בנו אחימעץ בנו׃
, eorum termino in , eorum palatia per eorum habitacula ista Et
54 ואלה [a]מושבותם [b]לטירותם בגבולם [a] ישב [b] טיר
erat ipsis quia , Chehathi familiam per Aharon filiis
לבני אהרן למשפחת הקהתי כי להם היה
terra in Chebron eis dederunt Et . sors
55 הגורל׃ [c]ויתנו להם את־חברון בארץ [c] נתן
. eius circuitibus in , eius suburbana & , Iehudah
יהודה ואת־מגרשיה סביבתיה׃
Chaleb dederunt , eorum villas & , vrbis *agrum* Et agros
56 ואת־שדה העיר ואת־חצריה נתנו לכלב
Iehudah vrbes dederunt Aharon filiis Et . Iephunneh filio
57 בן־יפנה׃ ולבני אהרן נתנו את־ערי יהודה
; eius suburbana & , Libnah & , Chebron , *retractus* euasionis,
המקלט את־חברון ואת־לבנה ואת־[d]מגרשיה [d] גרש
. eius suburbana & , Esthemoah & , Iatthir &
ואת־יתר ואת־אשתמע ואת־מגרשיה׃
& , Debir : eius suburbana & , Chilen Et
58 ואת־חילן ואת־מגרשיה את־דביר ואת־
& ; eius suburbana & , Hasan Et . eius suburbana
59 מגרשיה׃ ואת־עשן ואת־מגרשיה ואת־
Biniamin tribu de Et . eius suburbana & , Bethsemes
60 בית שמש ואת־מגרשיה׃ וממטה בנימן
& , Hallemeth & . eius suburbana & , Ghebah
את־גבע ואת־מגרשיה ואת־עלמת ואת־
Omnes . eius suburbana & , Hanathoth & : eius suburbana
מגרשיה ואת־ענתות ואת־מגרשיה כל־
. eorum *familiis in* vrbes tredecim , eorum vrbes per familias
עריהם שלש־עשרה עיר במשפחותיהם׃
, tribus familia de residuis Chehath filiis Et
61 ולבני קהת הנותרים ממשפחת המטה
. decem vrbes , sorte in Menasseh dimidij tribu dimidia de
[e]ממחצית מטה חצי מנשה בגורל ערים עשר׃ [e] חצה
, Issaschar tribu de , suas familias per Ghersom filiis Et
62 ולבני גרשום למשפחותם ממטה יששכר
Menasseh tribu de & , Naphtali tribu de & , Aser tribu de &
וממטה אשר וממטה נפתלי וממטה מנשה
. tredecim ciuitates , Basan in
בבשן ערים שלש עשרה׃
tribu de & . Reuben tribu de suas familias per Merari Filiis
63 לבני מררי למשפחותם ממטה ראובן וממטה־
. duodecim ciuitates , sortem in Zebulun tribu de & , Ghad
גד וממטה זבולן בגורל ערים [f]שתים עשרה׃ [f] שנה
& , ciuitates Leuitis Israel filij dederunt Et
64 [g]ויתנו בני־ישראל ללוים את־הערים ואת־ [g] נתן
filiorum tribu ex *sorte in* dederunt Et . earum suburbana per sortem
65 מגרשיהם׃ ויתנו בגורל ממטה בני־
filiorum tribu ex & , Simhon filiorum tribu ex & , Iehudah
יהודה וממטה בני־שמעון וממטה בני
eas vocabant quas , has vrbes Biniamin
66 בנימן את הערים האלה אשר־יקראו אתהם
fuerunt &: Chehath filiorum familiis de Et . nomina per
67 בשמות׃ וממשפחות בני קהת ויהי
dederunt Et . Ephraim tribu de sui termini vrbes
ערי גבולם ממטה אפרים׃ ויתנו
eius suburbana & , Sechem *retractus* vrbes eis euasionis
להם את־ערי המקלט את־שכם ואת־מגרשיה
. eius suburbana & , Ghazer & , Ephraim monte in
בהר אפרים ואת־גזר ואת־מגרשיה׃

, Bethchoron & ; eius suburbana & , Iockmeham Et
68 ואת־יקמעם ואת־מגרשיה ואת־בית חורון
; eius suburbana & , Aialon Et . eius suburbana &
69 ואת־מגרשיה׃ ואת־אילון ואת־מגרשיה
. eius suburbana & Ghathrimmon &
ואת־גת־רמון ואת־מגרשיה׃
& , Haner , Menasseh tribu dimidia ex Et
70 וממחצית מטה מנשה את־ענר ואת־
familiæ ; eius suburbana & ; Bilham & ; eius suburbana
מגרשיה ואת־בלעם ואת־מגרשיה למשפחת
. *residuorum* Chehath filiorum qui residui erant.
לבני־קהת הנותרים׃
, Menasseh tribus dimidiæ familia de Ghersom Filiis
71 לבני גרשום [h]ממשפחת חצי מטה מנשה [h] שפח
& : eius suburbana & , Basan in Gholan
את־גולן בבשן ואת־מגרשיה ואת־
Issaschar tribu de Et . eius suburbana & , Hastaroth
72 עשתרות ואת־מגרשיה׃ [i]וממטה יששכר [i] נטה
& , Dobrath : eius suburbana & , Chedes
את־קדש ואת־מגרשיה את־דברת ואת־
& ; eius suburbana & , Ramoth Et . eius suburbana
73 מגרשיה׃ ואת־ראמות ואת־מגרשיה ואת־
. eius suburbana & , Hanem
ענם ואת־מגרשיה׃
; eius suburbana & , Masal , Aser tribu de Et
74 וממטה אשר את־משל ואת־מגרשיה
, Ghuchoch Et . eius suburbana & , Abdon &
75 ואת־עבדון ואת־מגרשיה׃ ואת־חוקק
. eius suburbana & , Rechob & , eius suburbana &
ואת־מגרשיה ואת־רחב ואת־מגרשיה׃
& , Galil in Chedes Nephthali tribu de Et
76 וממטה נפתלי את־קדש בגליל ואת־
& : eius suburbana & , Chammon & , eius suburbana
מגרשיה ואת־חמון ואת־מגרשיה ואת־
Merari Filiis . eius suburbana & , Chiriathaim
77 קריתים ואת־מגרשיה׃ לבני מררי
& , Rimmono , Zebulun tribu de residuis
הנותרים ממטה זבולן את־רמונו ואת־
. eius suburbana & , Thabor . eius suburbana
מגרשיה את־תבור ואת־מגרשיה׃
† iis quæ erant Iarden orientem ad Ierecho Iarden trans † de Et
78 ומעבר לירדן ירחו [k]למזרח הירדן [k] זרח
; eius suburbana & , deserto in Beser Reuben tribu de
ממטה ראובן את־בצר במדבר ואת־מגרשיה
. eius suburbana & , Iahasah &
ואת־יהצה ואת־מגרשיה׃
, Mephahath & : eius suburbana & , Chedemoth Et
79 ואת־קדמות ואת־מגרשיה ואת־מיפעת
. eius suburbana &
ואת־מגרשיה׃
& , Ghilhad in Ramoth Ghad tribu de Et
80 וממטה־גד את־ראמות בגלעד ואת־
. eius suburbana & , Machanaim & ; eius suburbana
מגרשיה ואת־מחנים ואת־מגרשיה׃
, Iahazer & , eius suburbana & , Chesbon Et
81 ואת־חשבון ואת־מגרשיה ואת־יעזיר
. eius suburbana &
ואת־מגרשיה׃

CAP. VII. ז

, Simron & , Iasub , Puah & , Tolah , Issaschar filiis Et
1 ולבני יששכר תולע ופואה ישיב ושמרון ישוב ק׳
, Rephaiah & , Huzzi , Tolah filij Et . quatuor
2 ארבעה׃ ובני תולע עזי ורפיה
principes *capita* Semuel & , Ibsam & , Iachamai & , Ieriel &
ויריאל ויחמי ויבשם ושמואל ראשים
‡ De *robore* fortes Tolah *Ipsi* ‡ . suorum patrum domum per
לבית־אבותם לתולע גבורי חיל
viginti Dauid diebus in eorum Numerus . suas generationes per
[l]לתלדותם מספרם [m]בימי דויד עשרים ילד[l] יום[m]
. sexcenti & , millia duo &
ושנים־אלף ושש מאות׃

, Michael ,Izrachiah filij Et .Izrachiah Huzzi filij Et
3 ובני עזי יזרחיה ובני יזרחיה מיכאל
.ipsi omnes capita quinque : Iisiah , Ioel & ,Hobadiah &
ועבדיה ויואל ישיה חמשה ראשים [a] כלם:
suorū patrum domum per suas generationes per eis super || Et
4 ועליהם לתלדותם לבית אבותם
quia , millia sex & ,triginta ,belli exercitus turmæ
גדודי צבא מלחמה שלשים וששה אלף כי
omnes per eorum fratres Et filios & , vxores multiplicauerunt
5 הרבו [b] נשים ובנים: ואחיהם לכל
septem & octoginta , viribus fortes Issaschar familiis
משפחות יששכר גבורי חילים שמונים ושבעה
:omnes per eos genealogizando millia
אלף התיחשם לכל:
.tres Iedihael & ,Becher & , Belah ,Beniamin
6 בנימן בלע ובכר וידיעאל שלשה:
,Huzziel & ,Huzzi & ,Esbon ,Belah filij Et
7 ובני בלע אצבון ועזי ועזיאל
patrum ‡ domus capita ‡ quinque , Hiri & ,Ieremoth &
וירימות ועירי חמשה ראשי בית אבות
duo & viginti eos genealogizando & ; viribus potentes
גבורי חילים והתיחשם עשרים [c] ושנים
.quatuor & , triginta & , millia
אלף ושלשים וארבעה:
, Eliohenai & , Elihezer & ,Iohas & ,Zemirah , Becher filij Et
8 ובני בכר זמירה ויועש ואליעזר ואליועיני
:Hallameth & ,Hanathoth & , Abiiah & ,Ieremoth & ,Homri &
ועמרי וירימות ואביה וענתות ועלמת
eos genealogizando Et .Becher filij isti omnes
9 כל-אלה בני בכר: והתיחשם
fortes suorum patrum * domus capita ‡ suas generationes per
לתלדותם ראשי בית אבותם גבורי
.Iedihael filij Et .ducenta & , millia viginti , robore
10 חיל עשרים אלף [d] ומאתים: ובני ידיעאל
, Ehud & , Biniamin & , Iehus , Bilhan filij & , Bilhan
בלהן ובני בלהן יעיש ובנימן ואהוד
.Achisachar & , Tharsis & , Zethan & ,Chenahanah &
וכנענה וזיתן ותרשיש ואחישחר:
fortes patrum || principes Iedihael filij isti Omnes
11 כל-אלה בני ידיעאל לראשי האבות גבורי
militiam † egredientes ,ducenti & ,millia septendecim , viribus
חילים שבעה-עשר אלף ומאתים יצאי צבא
Hir filij Chuppim & , Suppim Et .bellum ad
12 למלחמה: ושפם וחפם בני עיר
, Iachasiel , Naphthali Filij * .Acher filij Chusim
13 חשם בני אחר: בני נפתלי יחצאל
.Bilhah filij Sallum & ,Iesher & ,Ghuni &
וגוני ויצר ושלום בני בלהה:
eius concubina : peperit quem , Hasriel , Menasseh Filij
14 בני מנשה אשריאל אשר ילדה פילגשו
.Ghilhad patrem Machir peperit Aramiiah
הארמיה ילדה את-מכיר אבי גלעד:
, Suppim & ,Chuppim ipsi vxorem accepit Machir Et
15 ומכיר לקח אשה לחפים ולשפים
.Selophchad secundi nomen Et .Mahachah eius sororis nomen &
ושם אחתו מעכה ושם השני צלפחד
.filiæ Selophchad ipsi Fueruntque
[e] ותהינה לצלפחד בנות:
vocauit & ,filium Machir vxor Mahachah peperit Et
16 [f] ותלד מעכה [g] אשת-מכיר בן ותקרא
eius filij & ; Seres eius fratris nomen & , Peres eius nomen
שמו פרש ושם אחיו שרש ובניו
filij Isti .Bedan Vlam filij Et .Rechem & , Vlam
17 אולם ורקם: ובני אולם בדן אלה בני
.Menasseh filij , Machir filij Ghilhad
גלעד בן-מכיר בן-מנשה:
& , Ishod peperit , Molecheth eius soror Et
18 ואחתו המלכת ילדה את-אישהוד ואת-
,Semidah filij fuerunt Et .Machlah & , Abihezer
אביעזר ואת-מחלה: ויהיו בני שמידע
.Aniham & , Liechi & , Sechem & ,Achian
19 אחין ושכם ולקחי ואניעם:

[a] כלך principes || cum
milites
[b] רבה
recensiti sunt per seriem generationis eorum
‡ principes ‡ familiarum
recensiti sunt per seriem generationis eorum
[c] שנה
Recensiti sunt per seriem generationis eorum
‡ principes * familiarum suarum
[d] מאה
יעוש ק
|| familiarum
† ad
[e] היה
[f] ילד [g] איש

Tachath & , eius filius Bered & ; Suthelath Ephraim filij Et
20 ובני אפרים שותלח וברד בנו ותחת
.eius filius Tachath & , eius filius Elhadah & , eius filius
בנו ואלעדה בנו ותחת בנו:
, Hezer & , eius filius Suthelach & , eius filius Zabad Et
21 וזבד בנו ושותלח בנו ועזר
.terra in nati † Ghath viri eos occiderunt Et . Elhad &
ואלעד [h] והרגום אנשי-גת הנולדים בארץ
.eorum acquisitiones capiendum ad descenderant quia
כי ירדו לקחת את-מקניהם:
,multis diebus eorum pater Ephraim luxit Et
22 ויתאבל אפרים אביהם ימים [i] רבים
est ingressus Et .cum consolandum ad eius fratres venerunt &
ויבאו אחיו לנחמו: [k] ויבא
vocauit & : filium peperit & , concepit & , suam vxorem ad
23 אל-אשתו ותהר ותלד בן ויקרא את-
.eius domo in fuit malo in quia , Beribah eius nomen
שמו בריעה כי [l] ברעה היתה בביתו:
Bethchoron ædificauit Et .Seerah filia Et
24 ובתו שארה [m] ותבן את-בית-חורון
.Seerah Vzen & ; superiorem & , inferiorem
התחתון ואת-העליון ואת אזן שארה:
, eius filius Telach & , Reseph & , eius filius Rephach Et
25 ורפח בנו ורשף ותלח בנו
Hammihud , eius filius Lahadan .eius filius Tachan &
26 ותחן בנו: לעדן בנו עמיהוד
Iehosuah , eius filius Non , eius filius Elisamah , eius filius
27 בנו אלישמע בנו: נון בנו יהושע
,Beth el eorum habitationes & ,eorum possessio Et .eius filius
28 בנו: ואחזתם [n] ומשבותם בית אל
,Ghezer occidentem ad & ,Naharan orientem ad & ; eius filiæ &
ובנתיה ולמזרח נערן ולמערב גזר
. eius filias || & ,Hazah ad vsque eius filiæ * & . Sechem &, eius filiæ &
ובנתיה ושכם ובנתיה עד-עזה ובנתיה:
, eius filias ‡ & , Beth-sean Menasseh filiorum manus super † Et
29 ועל-ידי בני-מנשה בית-שאן ובנתיה
, eius filias ‡ & , Dor eius filias ‡ & , Meghiddo eius filias & , Tahanach
תענך ובנתיה מגדו ובנותיה דור ובנותיה
, Aser Filij , Israel filij , Ioseph filij habitauerunt his In
30 באלה ישבו בני יוסף בן-ישראל: בני אשר
,eorum soror , Serach & , Beriah & , Isui & , Isuah & , Imnah
ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם:
pater ‡ Ipse .Malchiel & , Cheber : Beriah filij Et
31 ובני בריעה חבר ומלכיאל הוא אבי
& , Iaphlet genuit Cheber Et .Birzauith
32 ברזות: וחבר [o] הוליד את-יפלט ואת-
. eorum sororem Suha & , Chotham & , Somer
שומר ואת-חותם ואת שועא אחותם:
Isti Hasuath & , Bimhal & , Pasach Iaphlet filij Et
33 ובני יפלט פסך ובמהל ועשות אלה
Rouhgah & , Achi , Semer filij Et .Iaphlet filij
34 בני יפלט: ובני שמר אחי ורוהגה
, eius fratris Helem filius Et . Aram & , Iechubbah
35 יחבה וארם: ובן-הלם אחיו
. Sophach Filij , Hamal & , Seles & , Imnah & , Sophach
36 צופח וימנע ושלש ועמל: בני צופח
.Imrah & , Beri & ,Suhal & , Charnepher & , Suach
סוח וחרנפר ושועל וברי וימרה:
. Beera & , Ithran & , Silsah & , Samma & ,Hod & , Beser
37 בצר והוד ושמא ושלשה ויתרן ובארא:
. Ara & , Pispah & , Iephunneh , Iether filij Et
38 ובני יתר יפנה ופספה וארא:
. Risia & , Channiel & , Arach , Hulla filij Et
39 ובני עלא ארח וחניאל ורציא:
familiarum domus capita Aser filij isti Omnes
40 כל-אלה בני-אשר ראשי בית-האבות
, prælatorum capita , viribus fortes , electi
ברורים גבורי חילים ראשי הנשיאים
eorum numerus : bello in militiam ad eos genealogizando &
והתיחשם בצבא במלחמה מספרם
. millia sex & viginti viri
אנשים עשרים וששה אלף:

† qui erant
[h] הרג
vt acciperent greges
[i] רבב
[k] בוא
propter malum quod
[l] רוע
[m] בנה
viculi
[n] ישב
* viculi || viculos
† iuxta loca ‡ viculos
‡ viculos
ברזית ק
[o] ילד
principes
ובנואל ק
principum,
recensiti sunt per seriem generationis eorum
‡ Isti sunt principes familiarum per ‡ Principes

CAP. VIII. ח

,suum primogenitum Belah genuit Biniamin Et
1 וּבִנְיָמִן הוֹלִיד אֶת־בֶּלַע בְּכֹרוֹ
.tertium Achrach & .secundum Asbel
אַשְׁבֵּל [a]הַשֵּׁנִי וְאַחְרַח הַשְּׁלִישִׁי׃ — [a] שנה
.quintum Rapha & , quartum Nochah
2 נוֹחָה הָרְבִיעִי וְרָפָא הַחֲמִישִׁי׃
.Abiud & , Ghera & , Addar ,Belah ipsi filij fuerunt Et
3 וַיִּהְיוּ בָנִים לְבָלַע אַדָּר וְגֵרָא וַאֲבִיהוּד׃
.Achoach & , Nahaman & ,Abisuah Et
4 וַאֲבִישׁוּעַ וְנַעֲמָן וַאֲחוֹחַ׃
.Churam & ,Sephuphan & ,Ghera Et
5 וְגֵרָא וּשְׁפוּפָן וְחוּרָם׃
familiarum capita ipsi * isti : Echud filij ‡ isti Et — ‡ sunt * sunt principes
6 וְאֵלֶּה בְּנֵי אֵחוּד אֵלֶּה הֵם רָאשֵׁי אָבוֹת
.Manachath in eos transtulit & ,Ghebah habitantium
לְיוֹשְׁבֵי גֶבַע [b]וַיַּגְלוּם אֶל־מָנָחַת׃ — [b] גלה
7 ieos transtulit ipse : Gherah & , Achiiah & , Nahaman Et
וְנַעֲמָן וַאֲחִיָּה וְגֵרָא הוּא הֶגְלָם
.Achichud & ,Huzzah genuit &
[c]וְהוֹלִיד אֶת־עֻזָּא וְאֶת־אֲחִיחֻד׃ — [c] ילד postquam dimiserat
eum mittendo à , Moab agro in genuit Sacharaim Et
8 וְשַׁחֲרַיִם הוֹלִיד בִּשְׂדֵה מוֹאָב מִן־שִׁלְחוֹ
genuit Et .suas vxores Baharah & , Chusim ,ipsas
אֹתָם חוּשִׁים וְאֶת־בַּעֲרָא [d]נָשָׁיו׃ 9 וַיּוֹלֶד — [d] אנש
& , Sibiah & ,Iobab , sua vxore Chodes de
מִן־חֹדֶשׁ אִשְׁתּוֹ אֶת־יוֹבָב וְאֶת־צִבְיָא וְאֶת־
, Sachia & ,Iehus Et .Malcham & ,Mesa
10 מֵישָׁא וְאֶת־מַלְכָּם׃ וְאֶת־יְעוּץ וְאֶת־שָׂכְיָה
.*patrum capita* eius filij isti : Mirmah & — principes familiarum.
וְאֶת־מִרְמָה אֵלֶּה בָנָיו רָאשֵׁי אָבוֹת׃
.Elphahal & , Abitub genuit Chusim de Et
11 וּמֵחֻשִׁים הוֹלִיד אֶת־אֲבִיטוּב וְאֶת־אֶלְפָּעַל׃
Ipse .Samed & , Misham & , Heber ,Elphahal filij Et
12 וּבְנֵי אֶלְפַּעַל עֵבֶר וּמִשְׁעָם וָשָׁמֶר הוּא
.eius *filias* & ,Lod & Ono ædificauit villas
בָּנָה אֶת־אוֹנוֹ וְאֶת־לֹד וּבְנֹתֶיהָ׃
habitantium familiarum *capita* ipsi :Semah & ,Berihah Et — principes
13 וּבְרִעָה וָשֶׁמַע הֵמָּה רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְיוֹשְׁבֵי
.Ghath habitatores fugauerunt Ipsi ,Alalon ‡ in — ‡ est
אַיָּלוֹן הֵמָּה הִבְרִיחוּ אֶת־יוֹשְׁבֵי גַת׃
.Ieremoth & , Sasac ,Achio Et
14 וְאַחְיוֹ שָׁשָׁק וִירֵמוֹת׃
.Hader & ,Harad & Zebadiah Et
15 וּזְבַדְיָה וַעֲרָד וָעֶדֶר׃
.Berihah filij Iocha & ,Isphah & , Michael Et
16 וּמִיכָאֵל וְיִשְׁפָּה וְיוֹחָא בְּנֵי בְרִיעָה׃
.Cheber & ,Chizchi & , Mesullam & , Zebadiah Et
17 וּזְבַדְיָה וּמְשֻׁלָּם וְחִזְקִי וָחָבֶר׃
.Elphahal filij Iobab & ,Izliah & , Ismerai Et
18 וְיִשְׁמְרַי וְיִזְלִיאָה וְיוֹבָב בְּנֵי אֶלְפָּעַל׃
.Zabdi & , Zichri & ,Iachim Et
19 וְיָקִים וְזִכְרִי וְזַבְדִּי׃
.Eliel & , Sillethai & ,Eliohenai Et
20 וֶאֱלִיעֵינַי וְצִלְּתַי וֶאֱלִיאֵל׃
.Simhi filij Simrath & ,Beraiah & ,Hadaiah Et
21 וַעֲדָיָה וּבְרָאיָה וְשִׁמְרָת בְּנֵי שִׁמְעִי׃
.Eliel & ,Heber & ,Isphan Et
22 וְיִשְׁפָּן וָעֵבֶר וֶאֱלִיאֵל׃
.Chanan & ,Zichri & , Habdon Et
23 וְעַבְדּוֹן וְזִכְרִי וְחָנָן׃
.Hanthothiiah & ,Helam & ,Chananiah Et
24 וַחֲנַנְיָה וְעֵילָם וְעַנְתֹתִיָּה׃
.Sasac filij Peniel & ,Iphdeiah Et — ופנואל ק
25 וְיִפְדְיָה וּפְנִיאֵל בְּנֵי שָׁשָׁק׃
.Hathaliah & ,Sechariah & ,Samserai Et
26 וְשַׁמְשְׁרַי וּשְׁחַרְיָה וַעֲתַלְיָה׃
.Ierocham filij Zichri & ,Eliiah & ,Iahareshiah Et — ‡ Isti sunt principes familiarum per
27 וְיַעֲרֶשְׁיָה וְאֵלִיָּה וְזִכְרִי בְּנֵי יְרֹחָם׃
Capita ‡ .suas generationes *ad patrum capita* ista ‡ — ‡ Principes
28 אֵלֶּה רָאשֵׁי אָבוֹת לְתֹלְדוֹתָם רָאשִׁים

Ghibhon in Et .Ierusalaim in habitauerunt *ista* — isti
29 אֵלֶּה יָשְׁבוּ בִּירוּשָׁלָ͏ִם׃ וּבְגִבְעוֹן
.Mahachah eius vxoris nomen & .ghibhon Abi habitauerunt
יָשְׁבוּ אֲבִי גִבְעוֹן וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מַעֲכָה׃
, Chis & ,Sur & ; Habdon primogenitus eius filius Et
30 וּבְנוֹ הַבְּכוֹר עַבְדּוֹן וְצוּר וְקִישׁ
.Zecher & ,Acho & ,Ghedor Et .Nadab & ,Bahal &
31 וּבַעַל וְנָדָב׃ וּגְדוֹר וְאַחְיוֹ וָזָכֶר׃
regione è isti etiam Et .Simeah genuit Michloth Et
32 וּמִקְלוֹת הוֹלִיד אֶת־שִׁמְאָה וְאַף־הֵמָּה נֶגֶד
.suis fratribus cum Ierusalaim in habitauerunt suorum fratrum
אֲחֵיהֶם יָשְׁבוּ בִירוּשָׁלַ͏ִם עִם־אֲחֵיהֶם׃
genuit Chis & : Chis genuit Ner Et
33 וְנֵר הוֹלִיד אֶת־קִישׁ וְקִישׁ הוֹלִיד אֶת־
,Malchisuah & ,Iehonathan genuit Saul & .Saul
שָׁאוּל וְשָׁאוּל הוֹלִיד אֶת־יְהוֹנָתָן וְאֶת־מַלְכִּי־שׁוּעַ
,Iehonathan filius Et .Esbahal & ,Abinadab &
34 וְאֶת־אֲבִינָדָב וְאֶת־אֶשְׁבָּעַל׃ וּבֶן־יְהוֹנָתָן
.Michah genuit Meribbahal & .Meribbahal
מְרִיב בָּעַל וּמְרִיב בַּעַל הוֹלִיד אֶת־מִיכָה׃
.Achaz & ,Taareah & Melech & ,Pithon ; Michah filij Et
35 וּבְנֵי מִיכָה פִּיתוֹן וָמֶלֶךְ וְתַאְרֵעַ וְאָחָז׃
genuit Iehohaddah & .Iehohaddah genuit Achaz Et
36 וְאָחָז הוֹלִיד אֶת־יְהוֹעַדָּה וִיהוֹעַדָּה הוֹלִיד
Zimri Et .Zimri & Hazmaueth & , Halemeth
אֶת־עָלֶמֶת וְאֶת־עַזְמָוֶת וְאֶת־זִמְרִי וְזִמְרִי
genuit Mosa Et .Mosa genuit
37 הוֹלִיד אֶת־מוֹצָא׃ וּמוֹצָא הוֹלִיד אֶת־
.eius filius Asel ,eius filius Elhasah ,eius filius Raphah :Binha
בִּנְעָא רָפָה בְנוֹ אֶלְעָשָׂה בְנוֹ אָצֵל בְּנוֹ׃
: eorum nomina ista & .filij sex ‡ Asel ipsi Et — ‡ fuerunt
38 וּלְאָצֵל שִׁשָּׁה בָנִים וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם
,Sehariah & .Ismahel & ; Bochru ‡ Hazricham — ‡ primogenitus eius,
עַזְרִיקָם ׀ בֹּכְרוּ וְיִשְׁמָעֵאל וּשְׁעַרְיָה
.Asel filij isti omnes .Chanan & ,Hobadiah &
וְעֹבַדְיָה וְחָנָן כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי אָצַל׃
,eius primogenitus Vlam : eius fratris Hesech filij Et
39 וּבְנֵי עֵשֶׁק אָחִיו אוּלָם בְּכֹרוֹ
.tertius Eliphelet & .secundus Iehus
יְעוּשׁ הַשֵּׁנִי וֶאֱלִיפֶלֶט הַשְּׁלִשִׁי׃
robore fortes viri Vlam filij fuerunt Et
40 וַיִּהְיוּ בְנֵי־אוּלָם אֲנָשִׁים גִּבֹּרֵי־חַיִל
,filiorum filios & , filios multiplicantes & , arcum tendentes
דֹּרְכֵי קֶשֶׁת וּמַרְבִּים בָּנִים וּבְנֵי בָנִים
.Biniamin filiis de isti Omnes.quinquaginta & .centum
מֵאָה וַחֲמִשִּׁים כָּל־אֵלֶּה מִבְּנֵי בִנְיָמִן׃

CAP. IX. ט

scripti ipsi ecce & *sunt genealogizati* Israel omnis Et — recensiti sunt per seriem generationis. ‡ sunt in
1 וְכָל־יִשְׂרָאֵל [a]הִתְיַחְשׂוּ וְהִנָּם כְּתוּבִים
Babel in sunt translati ,Iehudah & ,Israel regum libro *super* ‡
עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה [b]הָגְלוּ לְבָבֶל — [a] יחש [b] גלה
‡ qui primi *habitantes* Et .*sua præuaricatione in* * — * propter præuaricationem suam. ‡ qui habitabant † erant
2 [c]בְּמַעֲלָם׃ וְהַיּוֹשְׁבִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר — [c] מעל [d] לוה
,Leuitæ , sacerdotes , Israel ,suis vrbibus in sua possessione in
בַּאֲחֻזָּתָם בְּעָרֵיהֶם יִשְׂרָאֵל הַכֹּהֲנִים [d]הַלְוִיִּם
filiis de habitauerunt Ierusalaim in Et .Nethinim &
3 וְהַנְּתִינִים׃ וּבִירוּשָׁלַ͏ִם יָשְׁבוּ מִן־בְּנֵי
,Ephraim filiis de & ; Biniamin filiis de & ,Iehudah
יְהוּדָה וּמִן־בְּנֵי בִנְיָמִן וּמִן־בְּנֵי אֶפְרַיִם
filij ,Homri filij ,Hammihud filius Huthai .Menasseh &
4 וּמְנַשֶּׁה׃ עוּתַי בֶּן־עַמִּיהוּד בֶּן־עָמְרִי בֶּן־
.Iehudah filij Peres filiis de Bani filij ,Imri
אִמְרִי בֶן־בָּנִי מִן־בְּנֵי־פֶרֶץ בֶּן־יְהוּדָה׃ — בנימן ק
.eius filij & ,primogenitus Hasaiah Siloni de Et
5 וּמִן־הַשִּׁילוֹנִי עֲשָׂיָה הַבְּכוֹר וּבָנָיו׃
,sexcenti ,eorum fratres & ,Iehuel ,Zerach filiis de Et
6 וּמִן־בְּנֵי־זֶרַח יְעוּאֵל וַאֲחֵיהֶם שֵׁשׁ־מֵאוֹת
filius Salu , Biniamin filiis de Et .nonaginta &
7 וְתִשְׁעִים׃ וּמִן־בְּנֵי בִּנְיָמִן סַלּוּא בֶּן־
.Hasenuah filij ,Hodauiah filij Mesullam
מְשֻׁלָּם בֶּן־הוֹדַוְיָה בֶּן־הַסְּנֻאָה׃

ianitorum *potentes* quatuor *isti* fide in Nam — ‡ istorum ‡ potentium
26 כי באמונה המה ארבעת גברי השערים
thesauros super & ,cubicula super erant Et .Leuitæ *ipsi* — ‖ erant
הם הלוים והיו על־הלשכות ועל־האוצרות
Dei domus *circuitus* † Et .Dei domus — † in circuitu
27 בית האלהים׃ וסביבות בית־האלהים
super * ipsi Et .custodia eos super quia ;*pernoctabant* ‡ — ‡ manebant; erant * erant
ילינו כי־עליהם משמרת והם על־ — לון[g]
vasa super † ipsis ex Et .*mane ad mane ad & claue* † — ‡ apertione singulo manè.
28 המפתח ולבקר לבקר׃ ומהם על־כלי
numero in & , ea inferebant numero in Quia .*seruitij* ‡ — † erant ‡ ministerialia.
העבדה כי במספר יביאום[h] ובמספר — בוא[h]
,vasa super erant constituti ipsis ex Et .ea educebant
29 יוציאום[i]׃ ומהם ממנים[k] על־הכלים — יצא[i] מנה[k]
,vinum & , similam super & ,*sanctitatis* vasa omnia super & — ‡ sancta,
ועל כל־כלי הקדש ועל־הסלת והיין
filiis de Et .aromata & ,thus & ,oleum &
30 והשמן והלבונה והבשמים׃ ומן־בני
.aromatici vnguenti vnguentarij ‡ sacerdotum — ‡ erant
הכהנים רקחי המרקחת לבשמים׃
Sallum primogenitus ipse Leuitis de Matthithiah Et
31 ומתתיה מן־הלוים הוא הבכור לשלם
.sartaginum opus super † fide in ,Corchitæ — † erat
הקרחי באמונה על מעשה החבתים[l]׃ — חבה[l]
super , eorum fratribus de Chehathitarum filiis de ‡ Et — ‡ quidam ‡ erant
32 ומן־בני הקהתי מן־אחיהם על־
sabbatho sabbatho parandum ad , dispositionis panem — singulis sabbathis.
לחם המערכת להכין שבת שבת׃
Leuitarum *patrum capita* cantores isti Et — principes familiarum
33 ואלה המשררים[m] ראשי אבות ללוים[n] — שור[m]
eos super nocte & die quia *soluti* † cubiculis in
בלשכת פטירים כי־יומם ולילה עליהם — לוה[n]
Leuitis *patrum* ‡ capita Isti opere in — † dimissi liberi,
34 במלאכה׃ אלה ראשי האבות ללוים — פטורים
.Ierusalaim in habitauerunt Isti .capita suas generationes per — ק
לתלדותם ראשים אלה ישבו בירושלם׃ — ‡ familiarum
nomé & ;Iehiel ,Ghjbhon-Abi habitauerunt Ghibhon in Et
35 ובגבעון ישבו אבי־גבעון יעואל ושם — יעיאל
;Habdon primogenitus eius filius Et .Mahachah eius sororis — ק
36 אשתו מעכה׃ ובנו הבכור עבדון
.Nadab & ,Ner & ,B h l & ,Chis & ,Sur &
וצור וקיש ובעל ונר ונדב׃
.Michloth & , Zechariah & ,Achio & ,Ghedor Et
37 וגדור ואחיו וזכריה ומקלות׃
contra ipsi etiam Et .Simam genuit Michloth Et
38 ומקלות הוליד את־שמאם ואף־הם נגד
.suis fratribus cum Ierusalaim in habitauerunt suos fratres
אחיהם ישבו בירושלם עם־אחיהם׃
genuit Chis & .Chis genuit Ner Et
39 ונר הוליד[o] את־קיש וקיש הוליד את־ — ילד[o]
-Malchi & , Iehonathan genuit Saul & .Saul
שאול ושאול הוליד את־יהונתן ואת־מלכי־
filius Et .Esbahal & ,Abinadab & ,suah
40 שוע ואת־אבינדב ואת־אשבעל׃ ובן־
.Michah genuit Meribbahal & Meribbahal Iehonathan
יהונתן מריב בעל ומרי־בעל הוליד את־מיכה׃
.Tachreah & , Melech & ,Pithon ,Michah filij Et
41 ובני מיכה פיתן ומלך ותחרע׃
genuit Iaharah & .Iaharah genuit Achaz Et
42 ואחז הוליד את־יערה ויערה הוליד את־
genuit Zimri Et .Zimri & ,Hazmaueth & , Hallemeth
עלמת ואת־עזמות ואת־זמרי וזמרי הוליד
: Binha genuit Mosa Et . Mosa
43 את־מוצא׃ ומוצא הוליד את־בנעא
.eius filius , Asel eius filius Elhasah ,eius filius Rephaiah &
ורפיה בנו אלעשה בנו אצל בנו׃
:eorum nomina ista & :filij sex † Asel ipsi Et — † fuerunt
44 ולאצל ששה בנים ואלה שמותם
,Hobadiah & , Sahariah & : Ismahel & .*Bochru* ‡ Hazricham — ‡ primogenitus eius
עזריקם בכרו וישמעאל ושעריה ועבדיה
.Asel filij Isti .Chanan &
וחנן אלה בני אצל׃

; Michri filij Huzzi filius Elah & .Ierocham filius Ibneiah Et
8 ויבניה בן־ירחם ואלה בן־עזי בן־מכרי
.Ibniiah filij ,Rehuel filij ,Sephatiah filius Mesullam &
ומשלם בן־שפטיה בן־רעואל בן־יבניה׃
,nongenti ,suas generationes per eorum fratres Et
9 ואחיהם לתלדותם תשע מאות
capita viri isti Omnes .sex & , quinquaginta & — principes
וחמשים ושש כל־אלה אנשים ראשי
sacerdotibus de Et .suorum patrum domum *ad patrum* — familiarum per
10 אבות לבית אבתיהם׃ ומן־הכהנים
, Chuchiiah filius Hazariah Et .Iachin & ,Iehoiarib & .Iedahiah
11 ידעיה ויהויריב ויכין׃ ועזריה בן־חלקיה
Achitub filij ,Meraioth filij , Sadoc filij , Mesullam filij
בן־משלם בן־צדוק בן־מריות בן־אחיטוב
,Ierocham filius Adaiah Et .Dei domus ducis
12 נגד בית האלהים׃ ועדיה בן־ירחם
filij ,Hadiel filius Mahasai & :Malchiiah filij , Paschur filij
בן־פשחור בן־מלכיה ומעשי בן־עדיאל בן־
.Immer filij , Mesillemeth filij , Mesullam filij ,Iachzerah
יחזרה בן־משלם בן־משלמית בן־אמר׃
,mille *suorum patrum* † domum per *capita* ‖ eorum fratres Et — ‖ principes † familiarum suarum
13 ואחיהם ראשים לבית אבותם אלף
opere ‡ robore fortes ; sexaginta & , septingenti & — ‡ in
ושבע מאות וששים גבורי חיל מלאכת[a] — לאך[a]
Semahaiah , Leuitis de Et .Dei domus *seruitij* * — * ministerij
14 עבודת בית־האלהים׃ ומן־הלוים[b] שמעיה — לוה[b]
filiis de Chasabiah filij , Hazricham filij ,Chasub filius
בן־חשוב בן־עזריקם בן־חשביה מן־בני
Matthaniah & ,Ghalal & , *artifex* ‖ Bachbacchar Et .Merari — ‖ faber,
15 מררי׃ ובקבקר חרש וגלל ומתניה
Hobadiah Et .Asaph filij , Zichri filij ,Michah filius
16 בן־מיכא בן־זכרי בן־אסף׃ ועבדיה
filius ,Berechiah & :Iedurhun filij , Ghalal filij ,Semahaiah filius
בן־שמעיה בן־גלל בן־ידותון וברכיה בן־
.Netophathi villis in *habitantis* , Elchanah filij ,Asa — qui habitabat
אסא בן־אלקנה היושב בחצרי נטופתי׃
? Achiman & ,Talmon & , Haccub & , Sallum . ianitores Et
17 והשערים שלום ועקוב וטלמון ואחימן
porta in huc vsque Et .*caput* Sallum eorum fratres & — princeps.
18 ואחיהם שלום הראש׃ ועד־הנה בשער
filiorum turmas per ianitores ipsi , orientem ad regis
המלך מזרחה המה השערים למחנות[c] בני — חנה[c]
filij , Ebiasaph filij , Choræ filius Sallum Et .Leui
19 לוי׃ ושלום בן־קורא בן־אביסף בן־
Corchitæ ,sui patris domum per eius fratres & , Corach
קרח ואחיו לבית־אביו הקרחים
: tabernaculi liminum custodes ,*seruitij* opus super — ministerij,
על מלאכת העבדה שמרי הספים[d] לאהל — ספף[d]
.introitus custodes Domini *turmam super* ‡ eorum *patres* † & — † familiæ ‡ per turmas
ואבתיהם על־מחנה יהוה שמרי המבוא׃
eos super erat dux Elhazar filius Pinechas Et
20 ופינחס בן־אלעזר נגיד היה עליהם
Messelemiah filius Zechariah .eo cum *Domini facies ad* — coram Dño
21 לפנים יהוה עמו׃ זכריה בן משלמיה
.*conuentus tentorio* ostij ianitor — tabernaculi ecclesiæ.
שער פתח לאהל מועד׃
;ducenti liminibus in ianitores *in* electi ij Omnes
22 כלם הברורים לשערים בספים מאתים
Ipsos .*eos genealogizando* suis villis cum Ipsi .duodecim & — recensiti sunt per seriem generationis,
ושנים עשר המה בחצריהם התיחשם המה
sua fide in Videns Semuel & ,Dauid fundauit
יסד דויד ושמואל הראה באמונתם[e]׃ — אמן[e]
Domini domus portis *super* * eorum filij & ,ipsi Et — * in
23 והם ובניהם על־השערים לבית־יהוה
ventos ‖ quatuor Ad .*custodias ad tentorij* domo in — tabernaculi in vigiliis.
24 לבית האהל למשמרות׃ לארבע רוחות
.meridiem & ,aquilonem ,*mare* † ,orientem ad ,ianitores erant — ‖ partes ‖ occidentem,
יהיו[f] השערים מזרח ימה צפונה ונגבה׃ — היה[f]
dierum ‡ septimo in veniendo suis villis in eorum fratres Et — ‡ die
25 ואחיהם בחצריהם לבוא לשבעת הימים
.eis cum tempus ad tempore de
מעת אל־עת עם־אלה׃

CAP. X. יוד

vir fugit Et .Israel cum pugnauerunt Pelistim Et
1 ופלשתים נלחמו בישראל וינס איש־
monte in vulnerati ceciderunt & , Pelistim faciebus à Israel
ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר
. Saul post Pelistim sunt persecuti Et .Ghilboah
2 גלבע׃ וידבקו פלשתים אחרי שאול
. Ionathan Pelistim percusserunt & ; eius filios post &
ואחרי בניו ויכו פלשתים את־יונתן
.Saul filios Malchisuah & ,Abinadab &
ואת־אבינדב ואת־מלכי־שוע בני שאול׃
eum inuenerunt & , Saul contra bellum est aggrauatum Et
3 ותכבד המלחמה על־שאול וימצאהו
.iaculatoribus à est vulneratus & ;arcu in iacientes
המורים בקשת ויחל מן־היורים׃
Euagina : sua vasa ferentem ad Saul Dixitque
4 ויאמר שאול אל־נשא כליו שלף
incircuncisi veniant fortè ne ; eo in me perfode & , tuum gladium
חרבך ודקרני בה פן־יבאו הערלים
quia : eius vasa ferens † noluit Et .me in † illudant & , isti
האלה והתעללו־בי ולא אבה נשא כליו כי
cecidit ‡ & , gladium Saul accepit Et .valde timebat
ירא מאד ויקח שאול את־החרב ויפל
esset mortuus quod , eius vasa ferens vidit Et .eum super
עליה׃ 5 וירא נשא־כליו כי־מת
.est mortuus & , gladium super ipse etiam cecidit ‡ & , Saul
שאול ויפל גם־הוא על־החרב וימת׃
eius domus omnis & ,eius filij tres & ,Saul est mortuus Et
6 וימת שאול ושלשת בניו וכל־ביתו
Israel viri omnes viderunt Et .sunt mortui pariter
יחדו מתו׃ 7 ויראו כל־איש ישראל
,Saul essent mortui quòd & .fugissent quòd valle in ‡ qui
אשר־בעמק כי נסו וכי־מתו שאול
venerūt Et .fugerunt atque ,suas vrbes dereliquerunt & : eius filij &
ובניו ויעזבו עריהם וינסו ויבאו
crastino à † fuit Et .eis in habitauerunt & , Pelistim
פלשתים וישבו בהם׃ 8 ויהי ממחרת
inuenerunt & ; cæsos expoliandum ad Pelistim venerunt &
ויבאו פלשתים לפשט את־החללים וימצאו
.Ghilboah monte in iacentes eius filios & , Saul
את־שאול ואת־בניו נפלים בהר גלבע׃
; eius vasa † & .eius caput tulerunt & ,eum spoliauerunt Et
9 ויפשיטהו וישאו את־ראשו ואת־כליו
nunciandum ad , vndiquaque ‡ Pelistim terram in miserunt &
וישלחו בארץ־פלשתים סביב לבשר
posuerunt Et .populo atque ,suis doloribus ‡
את־עצביהם ואת־העם׃ 10 וישימו את־
affixerunt eius caluariam ‖ & ; sui Dei domo * eius vasa
כליו בית אלהיהם ואת־גלגלתו תקעו
Ghilbad Iabes omnis † audierunt Et .Daghon domo
בית דגון׃ 11 וישמעו כל יביש גלעד
.Saul ipsi Pelistim fecerunt quæ omnia
את כל־אשר־עשו פלשתים לשאול׃
tulerunt & , virtutis vir omnis ‡ surrexerunt Et
12 ויקומו כל־איש חיל וישאו את־
ea attulerúntque : eius filiorum corpora & ,Saul corpus
גופת שאול ואת גופת בניו ויביאום
quercum subter eorum ossa ‡ sepelierunt & ,Iabes in
יבישה ויקברו את־עצמותיהם תחת האלה
.diebus septem ieiunauerunt & ;Iabes in
ביבש ויצומו שבעת ימים׃
est præuaricatus qua sua præuaricatione in Saul est mortuus Et
13 וימת שאול במעלו אשר מעל
:custodiuit non quod Domini verbum super ‡ ,Dominum in ‡
ביהוה על־דבר יהוה אשר לא־שמר
.quærendum pythone in interrogandum ad * etiam &
וגם־לשאול באוב לדרוש׃
conuertit & . eum interfecit & :Domino in ‖ quæsiuit non Et
14 ולא־דרש ביהוה וימיתהו ויסב
.Isai filium Dauid ad regnum
את־המלוכה לדויד בן־ישי׃

a נוס facie
b נפל
c נכה
d ירה e חול armigerum suum:
f בוא † mihi. † armiger eius
g כלי ‡ iactauit se
h לקח i נפל * armiger eius.
k ראה מות ‖ iactauit se
‡ erant
m נוס
† in
n ישב
o נשא † arma eius; ‡ per circuitū
‡ sculptilibus
p שום * in † caput eius suspenderunt in † omnes viri
q עשה ‡ robustissimi quique,
‡ corpora
r יום propter præuaricationē suam
s מעל ‡ contra * quia interrogauit per pythonem ‖ Dominum.
t סבב

CAP. XI. יא

,Chebron in Dauid ad Israel omnis sunt congregati Et
1 ויקבצו כל־ישראל אל־דויד חברונה
.nos ‖ tua caro & , tuum os Ecce : dicendo
לאמר הנה עצמך ובשרך אנחנו׃
existendo in † etiam ,audiuisti us etiam , heri Etiam
2 גם־תמול גם־שלשום גם בהיות
.Israel introducens & educens * tu , regem ‡ Saul
שאול מלך אתה המוציא והמביא את־ישראל
pasces Tu :tibi tuus Deus Dominus Dixitque
ויאמר יהוה אלהיך לך אתה תרעה את־
super dux eris tu & , Israel meum populum
עמי את־ישראל ואתה תהיה נגיד על
seniores omnes Venerúntque .Israel meum populum
עמי ישראל׃ 3 ויבאו כל־זקני
Dauid eis excidit & ,Chebron in regem ad Israel
ישראל אל־המלך חברונה ויכרת להם דויד
Vnxerúntque .Domini facies ad † Chebron in fœdus
ברית בחברון לפני יהוה וימשחו את־
Domini verbum iuxta , Israel super regem in Dauid
דויד למלך על־ישראל כדבר יהוה
Israel omnis & , Dauid iuit Et .Semuel manum per
ביד־שמואל׃ 4 וילך דויד וכל־ישראל
habitatores Iebusæi ibi & : Iebus † ipsa ; Ierusalaim in
ירושלם היא יבוס ושם היבוסי ישבי
: Dauid ad Iebus habitatores Dixerúntque .terræ
הארץ׃ 5 ויאמרו ישבי יבוס לדויד
.Siion munitionem ‖ Dauid cepit Et .huc ingredieris non
לא תבוא הנה וילכד דויד את־מצדת ציון
Omnis : Dauid Dixitque .Dauid ciuitas † ipsa
היא עיר דויד׃ 6 ויאמר דויד כל־
.principem in & caput in * erit , primo ‡ in Iebusæum percutiens †
מכה יבוסי בראשונה יהיה לראש ולשר
fuit & : Seruiah filius Ioab primo ‖ in ascendit Et
ויעל בראשונה יואב בן־צרויה ויהי
Idcirco .munitione ‡ in Dauid habitauit Et .caput in †
לראש׃ 7 וישב דויד במצד על־כן
vrbem Ædificauítque .Dauid Ciuitatem eam vocauerunt
קראו־לו עיר דויד׃ 8 ויבן העיר
viuificauit ‖ Ioab Et .gyrum ad vsque & Millo * à circuitu à ‡
מסביב מן־המלוא ועד־הסביב ויואב יחיה
: crescendo & , eundo Dauid abiit Et .vrbis residuum
את־שאר העיר׃ 9 וילך דויד הלוך וגדול
.eo cum ‡ exercituum Dominus &
ויהוה צבאות עמו׃
se roborantes ,Dauid ‡ qui , fortium capita ‡ isti Et
10 ואלה ראשי הגבורים אשר לדויד המתחזקים
,eū regnare faciendum ad ‖ ,Israel omni cum eius regno in eo cum
עמו במלכותו עם־כל־ישראל להמליכו
.Israel super Domini verbum iuxta
כדבר יהוה על־ישראל׃
Iasobham : Dauid ipsi ‡ qui fortium numerus † iste Et
11 ואלה מספר הגברים אשר לדויד ישבעם
suscitauit Ipse .triariorum caput ‡ Chachmoni filius
בן־חכמוני ראש השלושים הוא־עורר
* vice in ocisos * trecentos contra suam hastam
את־חניתו על־שלש־מאות חלל בפעם
. Achochitæ Dodo ‖ filius Elhazar eum post Et .vna
אחת׃ 12 ואחריו אלעזר בן־דודו האחוחי
cum fuit Iste .potentes tres inter Ipse
הוא בשלושה הגברים׃ 13 הוא־היה עם־
ibi erant congregati Pelistim & : dammim-Pas in Dauid
דויד בפס דמים והפלשתים נאספו־שם
hordeū † plena agri pars erat Et .prœlium ad
למלחמה ותהי חלקת השדה מלאה שעורים
steterunt Et .Pelistim faciebus à fugerant ‡ populus &
והעם נסו מפני פלשתים׃ 14 ויתיצבו
percusserunt & ,eam * liberauerunt , partis ‡ medio in
בתוך־החלקה ויצילוה ויכו את־
.magna salute Dominus seruauit & : Pelistim
פלשתים ויושע יהוה תשועה גדולה׃

‖ sumus.
† cùm esset a היה
‡ rex, * educebas, & introducebas b יצא c בוא
percussit cum
† coram Dño.
† est
arcem d מצד † est
‡ qui percusserit ‡ primis * dux & princeps. ‖ primis
e נכה f היה † dux. ‡ arce,
g בנה ‡ per circuitum * Circo ‖ reparauit
h הלך † erat
‡ sunt duces ‡ erant ipsi * qui robusti erant ‖ vt regem constituerent
† est ‡ erant
‡ princeps inter triginta. השלשים קרי
* quos vulnerauit i חנה
‖ patrui sui
† hordeo, k היה ‡ fugerat
l נוס ‡ agri, * eum m נצל n נכה

ad *rapitibus* triginta è tres defcenderunt Et
וירדו[a] שלושה מן־השלושים ראש על־ 15
caftrametario & : Hadullam fpeluncam ad Dauid ad , petram
הצר[b] אל־דויד אל־מערת עדלם ומחנה
tunc Dauid Et .Rephaim valle in *caftrametans* Peliftim
פלשתים חנה בעמק רפאים: ודויד אז 16
.Beth-lechem in * tunc Peliftim *præfectus* ‖ Et .arce in *
במצודה ונציב פלשתים אז בבית־לחם:
aquas mihi *propinabit* *Quis* † :dixit & ,Dauid defiderauit Et
ויתאו[c] דויד ויאמר מי ישקני[d] מים 17
irruperunt Et .porta in quæ , Beth-lechem cifterna de
מבור בית־לחם אשר בשער: ויבקעו 18
aquas haulerunt & , Peliftim *caftrametationem* in ‡ tres
השלשה במחנה פלשתים וישאבו־מים
acceperunt & ; porta in ‡ quæ , Beth-lechem cifterna è
מבור בית־לחם אשר בשער וישאו[e]
,eas bibere Dauid noluit Et : Dauid ad attulerunt &
ויבאו[f] אל־דויד ולא־אבה דויד לשתותם[g]
mihi Abfit : dixit Et .Domino eas libauit fed
וינסך אתם ליהוה: ויאמר חלילה לי 19
virorum fanguinem Nunquid .hoc *faciendo* à * , meo Deo à
מאלהי מעשות[h] זאת הדם האנשים
fuis animabus in † Quia ? eorum *animabus* in ‖ bibam iftorum
האלה אשתה בנפשותם כי בנפשותם
fecerunt Hæc .eas bibere voluit non & ,eas attulerunt
הביאום[i] ולא אבה לשתותם אלה עשו[k]
ipfe Ioab frater Abfai Et .potentes tres
שלשת הגבורים: ואבשי אחי־יואב הוא 20
fuam lanceam fuſcitauit ipfe & .trium *caput* ‡ erat
היה ראש השלושה והוא עורר את־חניתו
.tres inter nomen *non* * & , *occifos* ‡ trecentos contra
על־שלש מאות[l] חלל ולא־שם בשלשה:
eis fuit & , gloriofus duos inter tribus Ex
מן־השלושה בשנים נכבד ויהי[m] להם 21
.peruenit non tres ad vſque *&* ,*principem in* ‖
לשר ועד־השלשה לא־בא:
multi ,*virtutis* † viri filij Iehoiadah filius Benaiah
בניה בן־יהוידע בן־איש־חיל רב־[n] 22
leones ‡ duos percuffit ipfe .Cabſeel de operibus
פעלים מן־קבצאל הוא הכה את שני אריאל
medio in leonem percuffit & , defcendit ipfe Et .Moab
מואב והוא ירד והכה[o] את־הארי בתוך
virum percuffit ipfe Et .niuis die in cifternæ
הבור ביום השלג: והוא הכה את־האיש 23
manu in Et .*cubito in* * quinque ‡ menfuræ virum Ægyptium
המצרי איש מדה[p] חמש באמה וביד
cum ad defcendit Et .texentium liciatorium ficut lancea † Ægyptij
המצרי חנית[q] כמנור ארגים וירד אליו
cum occidit & ,Ægyptij manu è lanceam rapuit & ,virga cum
בשבט ויגזל את־החנית מיד המצרי ויהרגהו
.Iehoiadah filius Benaiahu fecit Hæc .eius lancea in
בחניתו: אלה עשה בניהו בן־יהוידע 24
triginta Ex .potentes tres inter nomen ei Et
ולו שם בשלושה הגברים: מן־השלושים 25
.peruenit non tres ad *Et* : *ipfe gloriofus* † ipfe ecce
הנו נכבד הוא ואל־השלושה לא־בא
.fuum auditum ad Dauid eum pofuit Et
וישימהו[r] דויד על־משמעתו:
Elchanan ,Ioab frater Hafahel *virtutum* potentes Et
וגבורי החילים עשהאל אחי יואב אלחנן 26
,Harodites Sammoth .Beth-lechem de *Dodo* filius
בן־דודו מבית לחם: שמות ההרורי 27
,Techohites Hicches filius Hira .Pelonites Cheles
חלץ הפלוני: עירא בן־עקש התקועי 28
Hilai ,Chufathites Sibbechai .Hantothites Abihezer
אביעזר הענתותי: סבכי החשתי עילי 29
filius Cheled , Netophathites Maharai .Achochites
האחוחי: מהרי הנטופתי חלד בן־ 30
Ghibbath de Ribai filius , Ithai .Netophathites Bahanah
בענה הנטופתי: איתי בן־ריבי מגבעת 31
.Pithatonites Benaiah , Biniamin filiorum
בני בנימן בניה הפרעתני:

principibus
[a] ירד
caftra
[b] צור
caftrametabantur
* erat
‖ ftatio
† Vtinam quifpiam propinaret
[c] אוה
[d] שקה
‡ per caftra
‡ erant
[e] נשא
[f] בוא [g] שתה
* ne faciam
[h] עשה
‖ cum difcrimine animarũ
† cũ difcrimine vitæ fuæ
[i] בוא [k] עשה
‡ princeps fed
‡ quos vulnerauit, * ei
ולו
ק
[l] מאה [m] היה
‖ princeps, fed
† robufti, magni
[n] רבב
‡ fortes, vt leones
[o] נכה
‡ magnæ
* cubitorum.
[p] מדד
† erat
[q] חנה
† inclytus eft. Sed
[r] שום
exercituum
pattui eius

.Harbathites Abiel ; Ghahas torrentibus de Chutai
32 חורי מנחלי געש אביאל הערבתי:
.Sahalbonites Eliachba ,Bacharumites Hazmaueth
33 עזמות הבחרומי אליחבא השעלבני:
.Hararites Saghe filius ,Ionathan , Ghizonites Hafem Filij
34 בני השם הגזוני יונתן בן־שגא ההררי:
.Vr filius Eliphal , Hararites Sachar filius Achiam
35 אחיאם בן־שכר ההררי אליפל בן־אור:
. Pelonites Achiiah , Mecherathites Chepher
36 חפר המכרתי אחיה הפלני:
.Ezbai filius Naharai , Charmelites Chefro
37 חצרו הכרמלי נערי בן־אזבי:
.Geri filius Mibchar , Nathan frater , Ioel
38 יואל אחי נתן מבחר בן־הגרי:
vafa ferens Berothites Nacharai , Hammonites Selech
39 צלק העמוני נחרי הברתי נשא כלי
.Ithræus Ghareb ,Ithræus Hirah .Seruiah filij Ioab
40 יואב בן־צרויה: עירא היתרי גרב היתרי:
.Achlai filius Zabad , Chittæus Vriiah
41 אוריה החתי זבד בן־אחלי:
, Reubenitæ ipfi *caput* , Reubenites Siza filius Hadina
42 עדינא בן־שיזא הראובני ראש לראובני
,Mahachah filius Chanan .triginta eo *fuper* ‖ &
43 ועליו שלשים: חנן בן־מעכה
,Samah : Hafterathites Huzziah . Mithnites Iofaphat &
44 ויושפט המתני: עזיא העשתרתי שמע
. Haroherites Chotham filij Iehiel &
ויעואל בני חותם הערערי:
. Tifites eius frater Iocha & , Simri filius Iedihael
45 ידיעאל בן־שמרי ויחא אחיו התיצי:
filij Iehofauiah & , Ieribai & , Machauites Eliel
46 אליאל המחוים וריבי ויושויה בני
. Moabites Ithmah & , Elnaham
אלנעם ויתמה המואבי:
. Mefobaiah Iahafiel & , Hobed & , Eliel
47 אליאל ועובד ויעשיאל המצביה:

CAP. XII. יב

adhuc Siclagh in Dauid ad *venientes* † hi Et
1 ואלה הבאים[a] אל־דויד לציקלג עוד
potentes inter ‡ ipfi & .Chis filij Saul *faciebus* ‡ à claufum
עצור מפני[b] שאול בן־קיש והמה בגבורים
, *dextrantes* * arcu Armati .belli auxiliatores
2 עזרי המלחמה: נשקי קשת מימינים
fratribus de , arcu *in* ,*fagittis in* *&* , *lapidibus in* ,*finiftrantes* *&*
ומשמאלים באבנים ובחצים[c] בקשת מאחי
.Ioas & ,Achihezer *Caput* ‖ .Biniamin de Saul
3 שאול מבנימן: הראש אחיעזר ויואש
filij Phelet & ,Ieziel & , Ghibbathites Semahah filij
בני השמעה הגבעתי ויזואל ופלט בני
.Hantothites Iehu & ,Berachah & ;Hazmaueth
עזמות וברכה ויהוא הענתתי:
fuper & ,triginta inter fortis Ghibhonites Ifmahaiah Et
4 וישמעיה הגבעוני גבור בשלשים ועל־
Iozabad & ,Iochanan & ,Iachaziel & , Irmeiah & .triginta
השלשים וירמיה ויחזיאל ויוחנן ויוזבד
,Behaliah & , Ierimoth & , Elhuzai .Ghederathites
5 הגדרתי: אלעוזי וירימות ובעליה
. Elchanah .Charuphites Sephathiahu & .Semariahu &
6 ושמריהו ושפטיהו החרופי: אלקנה
.Chorchites Iafobbam & ,Iohezer & ,Hazarel & ,Ifiahu &
וישיהו ועזראל ויועזר וישבעם הקרחים:
,Ghedor de Ierocham filij Zebadiah & , Iohelah Et
7 ויועאלה וזבדיה בני ירחם מן־הגדור:
munitionem ad Dauid ad funt diuifi Ghadi de Et
8 ומן־הגדי נבדלו אל־דויד למצד
,bellum ad militiæ viri , *virtute* fortes , deferto in
מדברה גברי החיל אנשי צבא למלחמה
:eorum facies leonis facies & , *clypeum* *&* ,*fcutum* *difponentes* ‡
ערכי צנה[d] ומגן[e] ופני אריה פניהם
.feftinandum ad montes fuper capræ ficut &
וכצבאים על־ההרים למהר:

armiger
dux
‖ cum
ויעואל
ק
† funt qui venerunt
[a] בוא
‡ facie
‡ erant
[b] פנה
* dextera & finiftra iacientes lapides & fagittas,
[c] חצץ
‖ dux
ויזואל
ק
viribus,
‡ difpofiti ad clypeum, & lanceam,
[d] צנן [e] גנן

.tertius Eliab , secundus Hobadiah :caput Hezer — dux:
9 עזר הראש [a]עבדיה השני אליאב השלישי׃ — [a]שמרה
.quintus Irmeiah , quartus Mismannah
10 משמנה הרביעי ירמיה החמשי׃
.septimus Eliel , sextus Hatthai
11 עתי הששי אליאל השבעי׃
.nonus Elzabad , octauus Iochanan
12 יוחנן השמיני אלזבד התשיעי׃
.vndecimus Machbanai , decimus Irmeiahu
13 ירמיהו העשירי מכבני עשתי עשר׃
centum ad * vnus ;exercitus capita ‡ , Ghad filiis de Isti — ‡ duces * Persequebatur
14 אלה מבני־גד ראשי הצבא אחד למאה
.mille ad maior & , minor
הקטן והגדול לאלף׃
mense in Iarden transierunt qui ipsi † Isti — † sunt
15 אלה הם אשר עברו את־הירדן בחדש
,suas ripas omnes super replens ‡ ipse & , primo — ‡ repletus erat
הראשון והוא ממלא על־כל־[b]גדותיו — גדותיו ק
.occidentem ad & ,orientē ad valles ‡ omnes fugauerunt &
ויבריחו את־כל־העמקים למזרח ולמערב׃ — [b]גדה
munitionem * ad Iehudah & , Biniamin filiis de venerunt Et — ‡ incolentes * præsidium
16 [c]ויבאו מן־בני בנימן ויהודה עד־למצד — [c]בוא
,respondit & ,eorum facies ad || Dauid est egressus Et :Dauid ad — || ante eos, † pacificè ‡ vt auxiliemini mihi,
17 לדויד׃ ויצא דויד לפניהם ויען
,me iuuandum ad ‡ me ad venistis pacem ad † Si :eis dixit &
ויאמר להם אם־לשלום באתם אלי לעזרני
me decipiendum ad si Sed .pariter cor vos super mihi sit
יהיה־לי עליכם לבב ליחד ואם־[d]לרמותני — [d]רמה
Deus videat ,meis volu * in iniquitate absque meis angustiatoribus ‡ — ‡ pro aduersariis meis * manibus
[e]לצרי בלא חמס [f]בכפי [g]ירא אלהי — [e]צור [f]כפף
.increpet & , nostrorum patrum
אבותינו ויוכח׃ — [g]ראה
.triariorum caput || Hamasai induit spiritus Et — || ducem triginta.
18 ורוח לבשה את־עמשי ראש השלושים — השלישים ק
, tibi pax pax , ‡ Isai fili tecum & ,Dauid † Tui
לך דויד ועמך בן־ישי שלום שלום לך
eos suscepit & : tuus Deus te iuuat quia , tuo adiutori ‡ pax & — † erimus inquit ‡ erimus, ‡ vt iuuemus te,
ושלום לעוזרך כי עזרך אלהיך ויקבלם
Menasseh de Et .agminu capita in eos dedit * & ,Dauid — * posuit eos principes turmæ.
19 דויד [h]ויתנם בראשי הגדוד׃ וממנשה
contra Pelistim cum eum veniendo in † , Dauid super sunt delapsi || — || transfugerūt ad † cùm venisset
נפלו על־דויד [i]בבאו עם־פלשתים על־ — [h]נתן [i]בוא
consilio in quia ;eos iuuerunt ‡ non & : prælium in Saul — ‡ iuuit
שאול למלחמה ולא עזרם כי [k]בעצה — [k]יעץ
nostris capitibus In * :dicendo , Pelistim satrapæ ‡ eū dimiserunt — ‡ principes
שלחהו סרני פלשתים לאמר בראשינו
ad ipsum eundo In † Saul suum dominum ad cadet || — * Cum || transfugiet
20 [l]יפול אל־אדניו שאול׃ [m]בלכתו אל־
,Iozabad & , Hadnah , Menasseh de eum ad sunt delapsi ‡ Siclagh — † Cùm pergeret
ציקלג נפלו עליו ממנשה עדנח ויוזבד — [l]נפל [m]ילך ‡ transfugerāt
,Sillethai & , Elihu & , Iozabad & ,Michael & , Iedihael &
וידיעאל ומיכאל ויוזבד ואליהוא וצלתי
.Menasseh in * qui millium capita ‡ — ‡ duces * erant
ראשי האלפים אשר למנשה׃
.turmam contra Dauid cum || sunt auxiliati hi Et — || Dauid
21 והמה עזרו עם־דויד על־הגדוד
.exercitu in principes fuerunt & :hi omnes virtute † fortes quia — † viribus erant omnes:
כי־גבורי חיל כלם [n]ויהיו [o]שרים בצבא׃ — [n]היה [o]שור
Dauid ad veniebant diem in dies ‡ tempus ad Quia — ‡ de die
22 כי לעת־יום ביום יבאו על־דויד — ‡ vt auxiliarentur
castrametationē quasi magnam castrametationē * ad vsq; ,ei auxiliandū ad ‡ — * castra magna
לעזרו עד־למחנה גדול כמחנה — || castra
expediti capitum ‡ numeri † isti Et .Dei — † sunt ‡ ducum expeditorum
23 אלהים׃ ואלה מספרי ראשי החלוץ — ‡ pugnam, qui * vt conuerterent
conuertendum ad * ,Chebron in Dauid ad venerunt , militiam ‡ ad
לצבא באו על־דויד חברונה [p]להסב — [p]סבב
.Domini os iuxta eum ad Saul regnum
מלכות שאול אליו כפי יהוה׃
millia sex , hastam & ,clypeum portantes Iehudah Filij — [q]צנן
24 בני יהודה נשאי [q]צנה ורמח ששת אלפים
Simhon filiis De .exercitu || expediti octingenti & — || ad pugnam.
25 ושמנה [r]מאות חלוצי צבא׃ מן־בני שמעון — [r]מאה

.centum & , millia septem ,pugnam ad virtute fortes — viribus
גבורי חיל לצבא שבעת אלפים ומאה׃
.sexcenti & , millia quatuor , Leui filiis De
26 מן־בני הלוי ארבעת אלפים ושש מאות׃
tria eo cum & , Aharon ipsi * dux Iehoiadah Et — * de
27 ויהוידע הנגיד לאהרן ועמו שלשת
fortis adolescens Sadoc Et .septingenti & , millia
28 אלפים ושבע מאות׃ וצדוק נער גבור
.duo & ,viginti principes eius patris domus & ;robore || — || viribus,
חיל ובית־אביו שרים עשרים ושנים׃
.millia tria Saul fratribus Biniamin filiis de Et
29 ומן־בני בנימן אחי שאול שלשת אלפים
custodiam custodientes † eorum multitudo adhuc vsque Et — † custodiebant
ועד־הנה מרביתם שמרים משמרת
viginti , Ephraim filiis de Et .Saul domus
30 בית שאול׃ ומן־בני אפרים עשרים
nominum ‡ viri , robore fortes , octingenti & , millia — ‡ nominati
אלף ושמונה מאות גבורי חיל אנשי שמות
Menasseh tribu dimidia ex Et suorum patrum ‡ domo in — ‡ familiarum suarum.
31 לבית אבותם׃ [a]ומחצי [b]מטה מנשה — [a]חצה [b]נטה
, nomina per sunt nuncupati || qui : millia decem ‡ octo — ‡ & || nominati
שמונה עשר אלף אשר [c]נקבו בשמות — [c]נקב
.Dauid faciendum regnare ad veniendum ad † — † vt venirent ad cōstituendum regem
לבוא להמליך את־דויד׃
temporibus in intelligentiam scientes Issachar filiis de Et
32 ומבני יששכר יודעי בינה לעתים
.ducenta * eorum capita ‡ , Israel faceret quid sciendum ad ‡ — ‡ vt scirent ‡ principes * ducenti.
[d]לדעת מה־יעשה ישראל ראשיהם [e]מאתים — [d]ידע [e]מאה
Zebulun De .† eorum os super † eorum fratres omnes Et — || ad sermonem † erant
33 וכל־אחיהם על־[f]פיהם׃ מזבולן — [f]פה
instrumentis omnibus cū bellum disponentes exercitu ‡ egredientes — ‡ ad pugnam dispositi ad ‡ disponendū
יוצאי צבא ערכי מלחמה בכל־כלי
corde non in aciem struendam ‡ ad & ,millia quinquaginta bellicis
מלחמה חמשים אלף ולעדר בלא־לב
eis cum & , mille principes Naphthali de Et .corde &
34 ולב׃ ומנפתלי שרים אלף ועמהם — * hasta,
.millia septem & triginta , lancea * & ,clypeo cum
[g]בצנה [h]וחנית שלשים ושבעה אלף׃ — [g]צנן [h]חנה
octo & viginti ,prœlium ordinantes Danitis de Et — præparati ad
35 ומן־הדני ערכי מלחמה עשרים ושמנה — ad pugnam
exercitus egredientes Aser de Et .sexcenti & , millia
36 אלף ושש מאות׃ ומאשר יוצאי צבא
.millia quadraginta , bellum disponendum ad
לערך מלחמה ארבעים אלף׃
dimidia & , Ghaditis & ,Reubenitis de , Iarden trans de Et
37 ומעבר לירדן מן־הראובני והגדי [i]וחצי — [i]חצה ‡ cum * instrumentis pugnæ bellicis
belli militia vasis * omnibus in ‡ Menasseh tribu
שבט מנשה בכל [k]כלי צבא מלחמה — [k]כלה
.millia viginti & , centum
מאה ועשרים אלף׃
aciei instructores belli || viri isti Omnes — || bellatores
8 כל־אלה אנשי מלחמה עדרי מערכה
regem constituendum ad , Chebron in venerunt perfecto corde in
בלבב שלם [l]באו חברונה להמליך — [l]בוא
residuum omne etiam & .Israel vniuersum super Dauid
את־דויד על־כל־ישראל וגם כל־[m]שרית — [m]שאר
.Dauid regnare faciendum ad , * vno corde Israel — * erant, vt constituerent regē
ישראל לב אחד להמליך את־דויד׃
,comedentes tribus diebus Dauid cum ibi fuerunt Et
39 [n]ויהיו־שם עם־דויד ימים שלושה אכלים — [n]היה
.eorum fratres eis præparauerāt quia : bibentes &
[o]ושותים כי־[p]הכינו להם אחיהם׃ — [o]שתה [p]כון
,Issachar ad vsque eis propinqui etiam Et
40 וגם הקרובים־אליהם עד־יששכר
, asinis in * panem adferentes ‡ Naphthali & ,Zebulun & — ‡ adferebant * cum
וזבלון ונפתלי מביאים לחם בחמורים
farina † escam , bobus in || & ,mulis in || & ,camelis in || & — || cum † farinam
ובגמלים ובפרדים ובבקר מאכל קמח
pecus ‡ & ,boues & ,oleum & ,vinum & * ,passas vuas & ,palathas — ‡ oues
דבלים וצמוקים ויין ושמן ובקר וצאן
.Israel in lætitia ‡ quia .multitudine in — ‡ erat
[q]לרב כי שמחה בישראל׃ — [q]רבב

CAP. XIII. יג

millium principibus cum Dauid consilium iniit Et — tribunis & centurionibus cum omni duce.
1 וַיִּוָּעַץ דָּוִיד עִם־שָׂרֵי הָאֲלָפִים
omnem ad Dauid ait Et ,ducem omnem ad centenorum &
וְהַמֵּאוֹת לְכָל־נָגִיד׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכֹל 2
Domino à & , *bonum vobis super Si : Israel concionem $ — $ cœtum * videtur,
קְהַל יִשְׂרָאֵל אִם־עֲלֵיכֶם טוֹב וּמִן־יְהוָה
nostros fratres ad mittamus , diuidemus ‖ , nostro Deo — ‖ dispergamus
אֱלֹהֵינוּ נִפְרְצָה נִשְׁלְחָה עַל־אַחֵינוּ
eis cum Et .Israel terras omnes in residuos † — † qui remanserunt
הַנִּשְׁאָרִים בְּכֹל אַרְצוֹת יִשְׂרָאֵל וְעִמָּהֶם
,suorum suburbanorum vrbibus in Leuitas & , sacerdotes ‡ — ‡ ad
הַכֹּהֲנִים [a]וְהַלְוִיִּם בְּעָרֵי מִגְרְשֵׁיהֶם — לָוָה[a]
arcam reducemus † Et .nos ad congregentur & — $ reducatur arca
3 וְיִקָּבְצוּ אֵלֵינוּ׃ [b]וְנָסֵבָּה אֶת־אֲרוֹן — סָבַב[b]
diebus in eam requisiuimus non quia .nos ad nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ אֵלֵינוּ כִּי־לֹא דְרַשְׁנֻהוּ [c]בִּימֵי — יוֹם[c]
.sic faciendum ad , concio omnis* dixerunt Et .Saul — * omnis cœtus, vt faceret
4 שָׁאוּל׃ וַיֹּאמְרוּ כָל־הַקָּהָל [d]לַעֲשׂוֹת כֵּן — עָשָׂה[d]
:populi omnis oculis in verbum fuit rectum quia
כִּי־יָשַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי כָל־הָעָם׃
Sichor † à Israel omnem Dauid congregauit Et — † Nilo
5 וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל מִן־שִׁיחוֹר
adducendum ad ‡ ,Chamath introitum ad vsque & Ægypti — ‡ vt adducerent
מִצְרַיִם וְעַד־לְבוֹא חֲמָת לְהָבִיא אֶת־
.Chiriathiearim è Dei arcam
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים מִקִּרְיַת יְעָרִים׃
Bahalathah Israel omnis & ,Dauid ascendit Et
6 וַיַּעַל [e]דָּוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל בַּעֲלָתָה — עָלָה[e]
faciendum ascendere ad* ,Iehudah in $ quæ ,Chiriathiearim in — $ est * vt ascendere faceret ‡ super
אֶל־קִרְיַת יְעָרִים אֲשֶׁר לִיהוּדָה לְהַעֲלוֹת
,Cherubim ‡ sedentis Domini Dei arcam inde
מִשָּׁם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים ׀ יְהוָה יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
equitare ‖ fecerunt Et .nomen est inuocatum quam * — * super ‖ vehere
7 אֲשֶׁר־נִקְרָא שֵׁם׃ וַיַּרְכִּיבוּ אֶת־
: Abinadab domo è nouum plaustrum super Dei arcam
אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עַל־עֲגָלָה חֲדָשָׁה מִבֵּית אֲבִינָדָב
.plaustro in ducentes eius frater & ,Huzzah & — ducebant plaustrum.
וְעֻזָּא וְאַחְיוֹ נֹהֲגִים בָּעֲגָלָה׃
facies ad ludentes Israel omnis & ,Dauid Et — ludebant coram Deo
8 וְדָוִיד וְכָל־יִשְׂרָאֵל מְשַׂחֲקִים לִפְנֵי
,citharis in & , canticis in & , fortitudine omni in Dei
הָאֱלֹהִים בְּכָל־[f]עֹז וּבְשִׁירִים וּבְכִנֹּרוֹת — עָזַז[f]
.tubis in & , cymbalis in & ,tympanis in & ,psalteriis in &
וּבִנְבָלִים וּבְתֻפִּים וּבִמְצִלְתַּיִם וּבַחֲצֹצְרוֹת׃
Huzzah misit & ,Chidon aream ad vsque venerunt Et
9 וַיָּבֹאוּ עַד־גֹּרֶן כִּידֹן וַיִּשְׁלַח עֻזָּא אֶת־
.boues labascebant $ quia ,arcam continendum ad ,suam manu — vt teneret $ declinabant
יָדוֹ לֶאֱחֹז אֶת־הָאָרֹן כִּי שָׁמְטוּ הַבָּקָר׃
eum percussit & ,Huzzah in Domini nasus est iratus Et — furor
10 וַיִּחַר־אַף יְהוָה בְּעֻזָּא [g]וַיַּכֵּהוּ — נָכָה[g]
est mortuus & :arcam ad suam manum misit quòd eò
עַל אֲשֶׁר־שָׁלַח יָדוֹ עַל־הָאָרוֹן [h]וַיָּמָת — מוּת[h]
quia ,Dauid fuit ira Et .Dei facies ad ibi — coram Deo.
11 שָׁם לִפְנֵי אֱלֹהִים׃ [i]וַיִּחַר לְדָוִיד כִּי־ — חָרָה[i]
locum vocauit & : Huzzah in diuisionem Dominus diuisit
פָרַץ יְהוָה פֶּרֶץ בְּעֻזָּא וַיִּקְרָא לַמָּקוֹם
.hanc diem ad vsque Huzzah Peres $ ipsum — $ ruptura
הַהוּא פֶּרֶץ עֻזָּא עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃
: dicendo , illa die in Deum Dauid timuit Et
12 וַיִּירָא דָוִיד אֶת־הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר
? Dei arcam me ad introducam Quomodo
הֵיךְ [k]אָבִיא אֵלַי אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים׃ — בּוֹא[k]
ad se ad arcam Dauid fecit declinare non Et
13 וְלֹא־[l]הֵסִיר דָּוִיד אֶת־הָאָרוֹן אֵלָיו אֶל־ — סוּר[l]
-Hobed domum ad eam fecit declinare sed :Dauid ciuitatem
עִיר דָּוִיד [m]וַיַּטֵּהוּ אֶל־בֵּית־עֹבֵד — נָטָה[m]
cum ‖ Dei arca mansit Et .Ghitthæi edom — ‖ in
14 אֱדֹם הַגִּתִּי׃ [n]וַיֵּשֶׁב אֲרוֹן הָאֱלֹהִים עִם־ — יָשַׁב[n]
.mensibus tribus eius domo in , edom-Hobed domo
בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם בְּבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים

& ,edom-Hobed domui Dominus benedixit Et
וַיְבָרֶךְ יְהוָה אֶת־בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם וְאֶת־
.ei † quæ omnibus — † erant
כָּל־אֲשֶׁר־לוֹ׃

CAP. XIIII. יד

ad nuncios Sor $ rex Chiram misit Et — $ Tyri חוּרָם ק
1 וַיִּשְׁלַח חִירָם מֶלֶךְ־צֹר מַלְאָכִים אֶל־
,lignorum artifices & ,parietis artifices & ,cedrina ligna & ,Dauid
דָּוִיד וַעֲצֵי אֲרָזִים וְחָרָשֵׁי קִיר וְחָרָשֵׁי עֵצִים
quòd ,Dauid Cognouitque .domum ei ædificandum ad
2 [a]לִבְנוֹת לוֹ בָּיִת׃ וַיֵּדַע דָּוִיד כִּי־ — בָּנָה[a]
quòd , Israel super regem Dominus eum confirmasset
[b]הֱכִינוֹ יְהוָה לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל כִּי־ — כּוּן[b]
suum populum propter eius regnum desuper esset eleuatum
נִשֵּׂאת לְמַעְלָה מַלְכוּתוֹ בַּעֲבוּר עַמּוֹ
.Ierusalaim in vxores adhuc Dauid accepit Et .Israel
3 יִשְׂרָאֵל׃ [c]וַיִּקַּח דָּוִיד עוֹד [d]נָשִׁים בִּירוּשָׁלִָם — לָקַח[c] אֱנַשׁ[d]
.filias & ,filios adhuc Dauid genuit Et
[e]וַיּוֹלֶד דָּוִיד עוֹד בָּנִים וּבָנוֹת׃ — יָלַד[e]
ei fuerunt qui natorum * nomina ista Et — * eorum qui nati fuerunt
4 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַיְלוּדִים אֲשֶׁר [f]הָיוּ־לוֹ — הָיָה[f]
.Selomoh & ,Nathan : Sobab & ,Sammuah :Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִָם שַׁמּוּעַ וְשׁוֹבָב נָתָן וּשְׁלֹמֹה׃
.Ephelet & ,Elisuah & ,Ibchar Et
5 וְיִבְחָר וֶאֱלִישׁוּעַ וְאֶלְפָּלֶט׃
.Iaphiah & ,Nephegh & ,Noghah Et
6 וְנֹגַהּ וְנֶפֶג וְיָפִיעַ׃
.Eliphelet & ,Beheliadah & ,Elisamah Et
7 וֶאֱלִישָׁמָע וּבְעֶלְיָדָע וֶאֱלִיפָלֶט׃
regem in Dauid esset vnctus quòd Pelistim audierunt Et — rex
8 וַיִּשְׁמְעוּ פְלִשְׁתִּים כִּי־נִמְשַׁח דָּוִיד לְמֶלֶךְ
Pelistim omnes ascenderunt Et .Israel omnem super
עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל [g]וַיַּעֲלוּ כָל־פְּלִשְׁתִּים — עָלָה[g]
est egressus & , Dauid audiuit Et .Dauid quærendum ad
לְבַקֵּשׁ אֶת־דָּוִיד וַיִּשְׁמַע דָּוִיד וַיֵּצֵא
sunt diffusi & ,venerunt Pelistim Et .eorum facies ad — contra eos,
9 לִפְנֵיהֶם׃ וּפְלִשְׁתִּים [h]בָּאוּ וַיִּפְשְׁטוּ — בּוֹא[h]
,Deo in † Dauid interrogauit ‖ Et .Rephaim valle in — ‖ consuluit † Deum,
10 בְּעֵמֶק רְפָאִים׃ וַיִּשְׁאַל דָּוִיד בֵּאלֹהִים
mea manu in eos trades & ,Pelistim ad ascenda Num :dicendo
לֵאמֹר הַאֶעֱלֶה עַל־פְּלִשְׁתִּים [i]וּנְתַתָּם בְּיָדִי — נָתַן[i]
.tua manu in eos tradam & , Ascende :Dominus ei dixit Et
וַיֹּאמֶר לוֹ יְהוָה עֲלֵה [i]וּנְתַתִּים בְּיָדֶךָ׃
ibi eos percussit Et .perasim-Bahal in ‖ ascenderunt Et — ‖ in planitiem rupturam.
11 [k]וַיַּעֲלוּ בְּבַעַל־פְּרָצִים [l]וַיַּכֵּם שָׁם — עָלָה[k] נָכָה[l]
meos inimicos Deus Rupit ‡ :Dauid dixit & :Dauid — ‡ Diuisit
דָּוִיד וַיֹּאמֶר דָּוִיד פָּרַץ הָאֱלֹהִים אֶת־אוֹיְבַי
vocauerunt Idcirco .aquæ diuisionem secundum ad meâ manum per
בְּיָדִי כְּפֶרֶץ מָיִם עַל־כֵּן קָרְאוּ
.Perasim-Bahal $ ipsius loci nomen — $ Vallem rupturarum.
שֵׁם־הַמָּקוֹם הַהוּא בַּעַל פְּרָצִים׃
,Dauid dixit Et .suos deos ibi Dereliquerúntque
12 וַיַּעַזְבוּ־שָׁם אֶת־אֱלֹהֵיהֶם וַיֹּאמֶר דָּוִיד
, Pelistim adhuc addiderunt Et .igne in sunt combusti* & — * combusserūt eos
13 וַיִּשָּׂרְפוּ בָּאֵשׁ׃ [m]וַיֹּסִיפוּ עוֹד פְּלִשְׁתִּים — יָסַף[m]
Dauid adhuc interrogauit ‖ Et .valle in sunt diffusi & — ‖ Consuluitque
14 וַיִּפְשְׁטוּ בָּעֵמֶק׃ וַיִּשְׁאַל עוֹד דָּוִיד
.eos post ascendes Non : Deus ei dixit Et :Deo in * — * Deum:
בֵּאלֹהִים וַיֹּאמֶר לוֹ הָאֱלֹהִים לֹא תַעֲלֶה אַחֲרֵיהֶם
mororum aduerso ex eos ad venies & , eos desuper circunda — pyrorum;
[n]הָסֵב מֵעֲלֵיהֶם [o]וּבָאתָ לָהֶם מִמּוּל הַבְּכָאִים׃ — סָבַב[n] בּוֹא[o]
capitibus in gressus sonitum te audire circa † ,erit Et — † cùm audieris
15 וִיהִי כְּשָׁמְעֲךָ אֶת־קוֹל הַצְּעָדָה בְּרָאשֵׁי
est egressus quia .prœlium in egredieris tunc , mororum ‡ — ‡ pyrorum;
הַבְּכָאִים אָז [p]תֵּצֵא בַמִּלְחָמָה כִּי־יָצָא — יָצָא[p]
castrametationem percutiendum ad tuas facies ad $ Deus — $ ante te vt Percutiat castra
הָאֱלֹהִים לְפָנֶיךָ [q]לְהַכּוֹת אֶת־מַחֲנֵה — נָכָה[q]
ei præcepit quemadmodum Dauid fecit Et .Pelistim
16 פְלִשְׁתִּים׃ [r]וַיַּעַשׂ דָּוִיד כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ — עָשָׂה[r]
Pelistim castrametationem * percusserunt & ,Deus — * castra
הָאֱלֹהִים וַיַּכּוּ אֶת־מַחֲנֵה פְלִשְׁתִּים

filium Heman Leuitæ statuerunt Et .lætitia in
17 לְשִׂמְחָה׃ וַיַּעֲמִידוּ הַלְוִיִּם אֵת הֵימָן בֶּן־
de & ,Berechiahu filium Asaph eius fratribus de & ,Ioel
יוֹאֵל וּמִן־אֶחָיו אָסָף בֶּן־בֶּרֶכְיָהוּ וּמִן־
. Chusaiahu filium Ethan eorum fratribus Merari filiis
בְּנֵי מְרָרִי אֲחֵיהֶם אֵיתָן בֶּן־קוּשָׁיָהוּ׃
‡ ordinis — ,Ben ,Zechariahu ‡ secundi eorum fratres eis cum Et
18 וְעִמָּהֶם אֲחֵיהֶם הַמִּשְׁנִים זְכַרְיָהוּ בֵּן
,Eliab ,Hunni & ,Iechiel & , Semiramoth & ,Iahaziel &
וְיַעֲזִיאֵל וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל וְעֻנִּי אֱלִיאָב
,Eliphelehu & ,Matthithiahu & ,Mahaseiahu & ,Benaiahu &
וּבְנָיָהוּ וּמַעֲשֵׂיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ
ianitores Iehiel & ,edom-Hobed & ,Michneiahu &
וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד אֱדֹם וִיעִיאֵל הַשֹּׁעֲרִים׃
cymbalis in Ethan & ,Asaph ,Heman ,cantores Et
שִׁיר[m] — 19 וְהַמְשֹׁרְרִים[m] הֵימָן אָסָף וְאֵיתָן בִּמְצִלְתַּיִם
vt audire facerent. — ,Haziel & ,Zechariah Et *faciendum audire ad* ,æneis
20 נְחֹשֶׁת לְהַשְׁמִיעַ׃ וּזְכַרְיָה וַעֲזִיאֵל
,Mahaseiahu & ,Eliab & ,Hunni & ,Iechiel & ,Semiramoth &
וּשְׁמִירָמוֹת וִיחִיאֵל וְעֻנִּי וֶאֱלִיאָב וּמַעֲשֵׂיָהוּ
psalteriis — . Halamoth super *nablis* in ,Benaiahu &
וּבְנָיָהוּ בִּנְבָלִים עַל־עֲלָמוֹת׃
-Hobed & ,Mickneiahu & ,Eliphelehu & ,Mathithiahu Et
21 וּמַתִּתְיָהוּ וֶאֱלִיפְלֵהוּ וּמִקְנֵיָהוּ וְעֹבֵד
† *octauam ad vincendum.* — Hasseminith † super citharis in ,Hazaziahu & ,Iehiel & ,edom
אֱדֹם וִיעִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ בְּכִנֹּרוֹת עַל־הַשְּׁמִינִית
prophetia, — , *exaltatione* in Leuitarum princeps Chenaniahu Et .Lenaseach
נְשֹׂא[n] — 22 לְנַצֵּחַ׃ וּכְנַנְיָהוּ שַׂר־הַלְוִיִּם[n] בְּמַשָּׂא
principatum tenebat in prophetia, ‡ erat. — .ipse ‡ intelligens quia ,*exaltatione in præerat*
יָסֹר[o] בַּמַּשָּׂא כִּי מֵבִין הוּא׃
סוּר[o] — . arcæ ianitores Elchanah & ,Berechiah Et
23 וּבֶרֶכְיָה וְאֶלְקָנָה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃
vel — Hamasai & ,Nethanel & ,Iehosaphat & ,Sebaniahu Et
24 וּשְׁבַנְיָהוּ וְיוֹשָׁפָט וּנְתַנְאֵל וַעֲמָשַׂי שׁוּר
clangebant — *tubicinantes* sacerdotes Elihezer & ,Benaiahu & ,Zechariahu &
וּזְכַרְיָהוּ וּבְנָיָהוּ וֶאֱלִיעֶזֶר הַכֹּהֲנִים מַחְצְצְרִים
coram arca — ,edom-Hobed & ,Dei *arcæ facies ad* tubis *in*
בַּחֲצֹצְרוֹת לִפְנֵי אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וְעֹבֵד אֱדֹם
. arcæ ianitores Iechiiah &
וִיחִיָּה שֹׁעֲרִים לָאָרוֹן׃
tribuni — *millium principes* & ,Israel seniores & ,David fuit Et
הִיא[p] — 25 וַיְהִי[p] דָוִיד וְזִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים
ibant, vt ascendere facerent — Domini fœderis arcam *faciendum ascendere ad* euntes
הַהֹלְכִים לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה
. lætitia in edom -Hobed domo è
מִן־בֵּית עֹבֵד־אֱדֹם בְּשִׂמְחָה׃
eum adiuuisset Deus — portantes Leuitas *Deum adiuuando in* ,fuit Et
26 וַיְהִי בֶּעְזֹר הָאֱלֹהִים אֶת־הַלְוִיִּם נֹשְׂאֵי
boues, — ,*iuuencos* septem immolabant & ,Domini fœderis arcam
אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה וַיִּזְבְּחוּ שִׁבְעָה־פָרִים
. arietes septem &
וְשִׁבְעָה אֵילִים׃
‡ erat — Leuitæ omnes & ,byssino pallio *in* ‡ amictus Dauid Et
27 וְדָוִיד מְכֻרְבָּל בִּמְעִיל בּוּץ וְכָל־הַלְוִיִּם
princeps Chenaniah & ,cantores & ,arcam portantes
הַנֹּשְׂאִים אֶת־הָאָרוֹן וְהַמְשֹׁרְרִים וּכְנַנְיָה הַשַּׂר
prophetiæ, ‡ erat — .lineum Ephod ‡ Dauid super & ,cantores ,*eleuationis*
הַמַּשָּׂא הַמְשֹׁרְרִים וְעַל־דָּוִיד אֵפוֹד בָּד׃
faciebant — fœderis arcam *facientes ascendere* Israel omnis Et
28 וְכָל־יִשְׂרָאֵל מַעֲלִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית־
,tubis in & ,buccinæ sonitu in & ,iubilo in Domini
יְהוָה בִּתְרוּעָה וּבְקוֹל שׁוֹפָר וּבַחֲצֹצְרוֹת
psalteriis, — .citharis & *nablis* in facientibus audire cymbalis in &
וּבִמְצִלְתָּיִם מַשְׁמִעִים בִּנְבָלִים וְכִנֹּרוֹת׃
ad vsque veniente Domini fœderis arca ,fuit Et
בּוֹא[q] עַד־ — 29 וַיְהִי אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה[q] בָּא עַד־
aspiciebat — *se præbebat conspicuam* Saul filia Michal & ,Dauid ciuitatem
בַּת[r] — עִיר דָּוִיד וּמִיכַל[r] בַּת־שָׁאוּל נִשְׁקְפָה
saltantem Dauid regem vidit & ,fenestram per
בְּעַד הַחַלּוֹן וַתֵּרֶא אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּוִיד מְרַקֵּד
. suo corde in eum despexit & ,ludentem &
בּוּז[s] — וּמְשַׂחֵק [s]וַתִּבֶז לוֹ בְּלִבָּהּ׃

nomen est egressum Et ,Ghazerah ad vsque & Ghibhon à
מִגִּבְעוֹן וְעַד־גָּזֶרָה׃ 17 וַיֵּצֵא שֵׁם־
eius pauorem dedit Dominus Et :terras vniuersas in Dauid
דָּוִיד בְּכָל־הָאֲרָצוֹת וַיהוָה נָתַן אֶת־פַּחְדּוֹ
.gentes omnes super
עַל־כָּל־הַגּוֹיִם׃

CAP. XV. טו

parauit & , Dauid ciuitate in domos sibi fecit Et
1 וַיַּעַשׂ־לוֹ בָתִּים בְּעִיר דָּוִיד וַיָּכֶן
.tentorium ei tetendit & ,Dei *arcæ* locum — pro arca
מָקוֹם לַאֲרוֹן הָאֱלֹהִים [a]וַיֶּט־לוֹ אֹהֶל׃ — נטה[a]
Dei arcam *portandum ad* Non :Dauid dixit Tunc — est fas vt portet
2 אָז אָמַר דָּוִיד לֹא [b]לָשֵׂאת אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים — נשא[b]
portandum ad Dominus elegit *eis in quia* ‖ . Leuitæ nisi — ‖ Hos enim
כִּי אִם־[c]הַלְוִיִּם כִּי־בָם בָּחַר יְהוָה לָשֵׂאת — לוה[c]
.feculum in vsque ei ministrandum ad & ,Dei arcam
אֶת־אֲרוֹן הָאֱלֹהִים וּלְשָׁרְתוֹ עַד־עוֹלָם׃
,Ierusalaim in Israel omnem Dauid Congregauitque
3 וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־יִשְׂרָאֵל אֶל־יְרוּשָׁלָ͏ִם
suum locum in Domini arcam *faciendum ascendere ad* — vt ascendere faceret
לְהַעֲלוֹת אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֶל־מְקוֹמוֹ
filios Dauid *collegit* Et .ei parauerat quem — congregauit
4 אֲשֶׁר־[d]הֵכִין לוֹ׃ וַיֶּאֱסֹף דָּוִיד אֶת־בְּנֵי — כון[d]
Vriel , Chehath filiis ‡ .Leuitas & ,Aharon — ‡ De
5 אַהֲרֹן וְאֶת־הַלְוִיִּם׃ לִבְנֵי קְהָת אוּרִיאֵל
,Merari filiis * .viginti & centum eius fratres & ,princeps — * De
6 הַשָּׂר וְאֶחָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים׃ לִבְנֵי מְרָרִי
.viginti & ducenti eius fratres & ,princeps Hasaiah
עֲשָׂיָה הַשָּׂר וְאֶחָיו מָאתַיִם וְעֶשְׂרִים׃
centum eius fratres & ,princeps Ioel , Ghersoni filiis † — † De
7 לִבְנֵי גֵרְשׁוֹם יוֹאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו מֵאָה
princeps Semahaiah , Elisaphan filiis ‡ .triginta & — ‡ De
8 וּשְׁלֹשִׁים׃ לִבְנֵי אֱלִיצָפָן שְׁמַעְיָה הַשָּׂר
.ducenti eius fratres &
וְאֶחָיו מָאתָיִם׃
eius fratres & , princeps Eliel , Chebron filiis ‡ — ‡ De
9 לִבְנֵי חֶבְרוֹן אֱלִיאֵל הַשָּׂר וְאֶחָיו
,princeps Hamminadab , Huzziel filiis * octoginta — * De
10 שְׁמוֹנִים׃ לִבְנֵי עֻזִּיאֵל עַמִּינָדָב הַשָּׂר
,duodecim & centum eius fratres &
וְאֶחָיו מֵאָה וּשְׁנֵים עָשָׂר׃
; sacerdotes Ebiathar & , Sadoc Dauid Vocauitque
11 וַיִּקְרָא דָוִיד לְצָדוֹק וּלְאֶבְיָתָר הַכֹּהֲנִים
,Eliel & ,Semahaiah ,Ioel & ,Hasaiah ,Vriel ,Leuitas &
וְלַלְוִיִּם לְאוּרִיאֵל עֲשָׂיָה וְיוֹאֵל שְׁמַעְיָה וֶאֱלִיאֵל
patrum ‡ capita † Vos :eis dixit Et .Hamminadab & — † estis ‡ familiarum
12 וְעַמִּינָדָב׃ וַיֹּאמֶר לָהֶם אַתֶּם רָאשֵׁי הָאָבוֹת
facietis ascendere & ,vestri fratres & ,vos Sanctificamini .*Leuitic* — Leuiticarum.
לַלְוִיִּם הִתְקַדְּשׁוּ אַתֶּם וַאֲחֵיכֶם [e]וְהַעֲלִיתֶם — עלה[e]
.ei præparaui * ad Israel Dei Domini arcam — * locum quem
אֵת אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־[f]הֲכִינוֹתִי לוֹ׃ — כון[f]
Dominus *rupit* ‡ vos non principio à † Quia — † enim adfuistis, dispersionē fecit ‡ ritum.
13 כִּי לְמַבָּרִאשׁוֹנָה לֹא אַתֶּם פָּרַץ יְהוָה
iudicium ‡ secundū eū quæsiuimus non quia ,nobis in noster Deus
אֱלֹהֵינוּ בָּנוּ כִּי־לֹא דְרַשְׁנֻהוּ כַּמִּשְׁפָּט׃
faciendum ascendere ad * ,Leuitæ & ,sacerdotes sunt sanctificati Et — * vt ascendere facerent
14 וַיִּתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים [g]וְהַלְוִיִּם לְהַעֲלוֹת — עלה[g]
.Israel Dei Domini arcam
אֶת־אֲרוֹן יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃
, Dei arcam Leuitarum filij tulerunt Et
15 [h]וַיִּשְׂאוּ בְנֵי־הַלְוִיִּם אֵת אֲרוֹן הָאֱלֹהִים — נשא[h]
, Domini verbum iuxta Mosch præcepit quemadmodum
כַּאֲשֶׁר צִוָּה מֹשֶׁה כִּדְבַר יְהוָה
.se super *perticis* in suo humero in — vectibus
בִּכְתֵפָם [i]בַּמֹּטוֹת עֲלֵיהֶם׃ — מוט[i]
statuendum ad ,Leuitarum principibus Dauid Dixitque — vt statuerent
16 וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְשָׂרֵי הַלְוִיִּם לְהַעֲמִיד — cum instrumētis musicis
, psalteriis , *cantici vasis in* cantores suos fratres
אֶת־אֲחֵיהֶם הַמְשֹׁרְרִים בִּכְלֵי־[k]שִׁיר נְבָלִים — שׁור[k]
voce in ‡ exaltando ,facientes audire , cymbalis & ,citharis & — ‡ voce
וְכִנֹּרוֹת וּמְצִלְתַּיִם מַשְׁמִיעִים [l]לְהָרִים־בְּקוֹל — רום[l]

vt vim inferrent eis, — corripuit & ,eos opprimendum ad homini permisit Non
21 לא־[a]הניח לאיש לעשקם ויוכח — ינח[a]
,meos *unctos in* ‡ tangatis Ne .reges eis *super* ‡
22 עליהם מלכים: אל־[b]תגעו במשיחי — † Pro ‡ Christos
Domino Cantate .malignemini ne meis prophetis in & — נגע[b]
23 ובנביאי אל־[c]תרעו: [d]שירו ליהוה — רוע[c] שור[d]
.eius *salutem* * diem in die de *euangelizate* ‡ :terra omnis — ‡ annunciate * salutare
כל־הארץ בשרו מיום־אל־יום ישועתו:
populis omnibus in ,eius gloriam gentibus in Narrate
24 ספרו בגוים את־[e]כבודו בכל־העמים — כבד[e]
laudabilis & ,Dominus magnus Quia .eius mirabilia
25 נפלאתיו: כי גדול יהוה ומהלל
.deos omnes super ipse terribilis & ,valde
מאד [f]ונורא הוא על־כל־אלהים: — ירא[f]
gentium idola. — Dominus Et : *vana populorum* dij omnes Nam
26 כי כל־אלהי העמים אלילים ויהוה
Confessio, & decor — fortitudo ;eo coram *elegantia &* , *Decor* .fecit cælos
27 שמים עשה: הוד והדר לפניו עז
* Afferte — familiæ Domino *Tribuite* * .eius loco in lætitia &
28 [g]וחדוה [h]במקמו: [i]הבו ליהוה משפחות — חדה[g] קום[h]
.*fortitudinem* ‖ & ,gloriam Domino *tribuite* * :populorum — יהב[i]
עמים הבו ליהוה כבוד ועז: — * afferte ‖ honorem,
,*munus* ‡ leuate :eius nominis gloriam Domino *Tribuite* † — † Afferte ‡ sacrificium,
29 הבו ליהוה כבוד שמו [k]שאו מנחה — ‡ in conspectu
.sanctitatis decore in Domino vos incuruate :eius *facies ad* ‡ venite &
ובאו לפניו השתחוו ליהוה בהדרת־קדש: — נשא[k]
,*orbis firmabitur* ‖ etiam : *terra omnis eius faciebus* * à Pauete — * facie eius vniuersi habitatores terræ, ‖ firmabit orbē † cōmoueatur.
30 [l]חילו מלפניו כל־הארץ אף־תכון תבל
: terra exultet & ,cæli Lætentur .*nutet* † ne
31 בל־תמוט: ישמחו השמים [m]ותגל הארץ — חול[l] גול[m]
.regnauit Dominus ,gentibus in dicant &
ויאמרו בגוים יהוה מלך:
omne & , ager exultet : eius plenitudo & ,mare Tonet
32 ירעם הים ומלואו יעלץ השדה וכל־
faciebus à * syluæ ligna *personabunt* ‡ Tunc .eo in ‡ quod — ‡ est ‡ exultabunt * coram Domino,
33 אשר־בו: אז ירננו עצי היער מלפני
.terram iudicare venit quia ,*Domini*
יהוה כי־בא לשפוט את־הארץ:
quoniam , bonus quoniam Domino Confitemini
34 [n]הודו ליהוה כי טוב כי — ידה[n]
.eius misericordia seculum in
לעולם חסדו:
;nos congrega & ,nostra salus Deus nos Serua ,dicite Et
35 ואמרו הושיענו אלהי ישענו וקבצנו — ישע[o]
,*tua sanctitatis* ‡ nomini *gratias agendum ad* ,gentibus de nos erue & — vt confiteamur ‡ sancto tuo, vt laudemur
[p]והצילנו מן־הגוים להודות לשם קדשך — נצל[p]
.tua laude in *gloriandum ad*
להשתבח [q]בתהלתך: — הלל[q]
,seculo à Israel Deus Dominus Benedictus
36 ברוך יהוה אלהי ישראל מן־העולם
: Amen , populus omnis dicant Et .seculum in vsque &
ועד־העלם ויאמרו כל־העם אמן
arca facies ad ‡ ibi dereliquit Et .Dominum *lauda* ‡ & — ‡ laudate ‡ coram arca
37 והלל ליהוה: ויעזב־שם לפני ארון
vt ministrarent — coram *ministrandum ad* , eius fratres & ,Asaph Domini fœderis
ברית־יהוה לאסף ולאחיו לשרת לפני
per singulos dies. — .*suo die in diei rem in* iugiter arca
הארון תמיד לדבר־יום ביומו:
: octo & sexaginta eorum fratres & ,edom-Habed Et
58 ועבד אדם ואחיהם ששים ושמונה
.ianitores , Chosah & , Iedithun filius ,edom-Hobed &
ועבד אדם בן־ידיתון וחסה לשערים: — ידותון
facies ad ‡ sacerdotes eius fratres & , sacerdotem Sadoc Et — ק
39 ואת צדוק הכהן ואחיו הכהנים לפני — ‡ coram tabernaculo ‡ erat
.Ghibhon in ‡ quod excelso in Domini *tabernaculi*
משכן יהוה בבמה אשר בגבעון:
* Vt offerrent holocausta — altare super Domino *ascensiones faciendum ascendere Ad* *
40 להעלות עלות ליהוה על־מזבח
‖ holocausti † vesperi, ‡ quod est — scriptum ‡ omne iuxta & ,*vespera in* † & ,mane in iugiter *ascensionis* ‖
העלה תמיד לבקר ולערב ולכל־הכתוב
.Israel *super* præcepit quam Domini lege in — ירה[r]
[r]בתורת יהוה אשר צוה על־ישראל:

CAP. XVI. יו

eam *constituerunt* & ,Dei arcam attulerunt Et — pertingere fecerunt
1 ויביאו את־ארון האלהים [a]ויציגו אתו — יצג[a]
: Dauid ei tetenderat quod , *tentorij* ‡ medium in — ‡ tabernaculi,
בתוך האהל אשר נטה־לו דויד
.*Dei facies ad* ‖ pacifica & ,*ascensiones appropinquare fecerūt* & — obtulerunt holocausta ‖ coram Deo.
ויקריבו [b]עלות ושלמים לפני האלהים:
;*ascensionem faciendo ascendere ab* † Dauid compleuit Et — עלה[b]
2 ויכל דויד מהעלות העלה — † offerre holocaustum,
.Domini nomine in populo benedixit & : pacifica &
והשלמים ויברך את־העם בשם יהוה:
ad vsque & viro à ,Israel viro omni diuisit Et
3 ויחלק לכל־איש ישראל מאיש ועד־
,*pulchrum* carnis frustum & , panis placentam vnicuique ,mulierem
אשה לאיש ככר־לחם ואשפר
de Domini *arcæ facies ad dedit* * Et .*lagenam* ‡ & — ‡ pultem: * posuit coram arca
4 ואשישה: [c]ויתן לפני ארון יהוה מן־ — נתן[c]
,confitendum ad & , recordandum ad & , ministros Leuitis
[d]הלוים משרתים ולהזכיר [e]ולהודות — לוה[d] ידה[e]
.Israel Deum Dominum laudandum ad &
ולהלל ליהוה אלהי ישראל:
,Iehiel ; Zechariah eius secundus & , *caput* Asaph — dux
5 אסף הראש ומשנהו זכריה יעיאל
, Benaiahu & , Eliab & ,Mathithiah & ,Iechiel & ,Semiramoth &
ושמירמות ויחיאל ומתתיה ואליאב ובניהו
,citharis in & , *nablorum vasis in* Iehiel & , Edom Hobed & — instrumentis psalteriorum,
ועבד אדם ויעיאל [f]בכלי נבלים ובכנרות — כלה[f]
. ‡ faciens audire cymbalis in Asaph & — ‡ sonitum.
ואסף [g]במצלתים משמיע: — צלל[g]
iugiter tubis in ,sacerdotes Iachaziel & Benaiahu Et
6 ובניהו ויחזיאל הכהנים בחצצרות תמיד
.Dei fœderis *arcæ facies ad* — coram arcā
לפני ארון ברית־האלהים:
confitendū ad ,*caput in* ‖ Dauid *dedit* * tunc ipsa die In — * posuit ‖ ducem,
7 ביום ההוא אז נתן דויד בראש להדות
.eius fratrum ,Asaph manum per Domino
ליהוה ביד־אסף ואחיו:
notificate ,eius *nomine in* inuocate , Domino Confitemini — nomen
8 הודו ליהוה קראו בשמו [h]הודיעו — ידע[h]
.ei psallite , ei Cantate .eius *adinuentiones* populis in — opera
9 בעמים עלילתיו: [i]שירו לו זמרו־לו — שור[i]
nomine in Laudamini .eius mirabilibus omnibus in *meditamini* — loquimini dē
10 [k]שיחו בכל־נפלאתיו: התהללו בשם — שוח[k]
.Dominum quærentium cor Lætetur .eius *sanctitatis* † — † sancto
קדשו ישמח לב מבקשי יהוה:
eius *facies* quærite :eius fortitudinem & ,Dominum Quærite — faciem
11 דרשו יהוה [l]ועזו בקשו [m]פניו — עזז[l] פנה[m]
;fecit quæ eius mirabilium Recordamini .semper
12 תמיד: זכרו נפלאתיו אשר עשה
.eius oris iudiciorum & ,eius prodigiorum
מפתיו ומשפטי־פיהו:
.eius electi Iahacob filij ,eius serui Israel Semen
13 זרע ישראל עבדו בני יעקב בחיריו:
.eius iudicia terra vniuersa in ,noster Deus Dominus Ipse
14 הוא יהוה אלהינו בכל־הארץ משפטיו:
mille præcepit *verbum* * ,eius pacti seculum in Recordamini — * verbi quod
15 זכרו לעולם בריתו דבר צוה לאלף
, Abraham cum *excidit* Quod .generationibus — pepigit
16 דור: אשר כרת את־אברהם
Iahacob ipsi illud statuit Et .Isaac ad sui iuramenti &
17 ושבועתו ליצחק: ויעמידה ליעקב
Tibi :Dicendo .*seculi* ‡ pactum † Israeli præceptum in — † in ‡ sempiternū.
18 לחק לישראל ברית עולם: לאמר לך
.vestræ hæreditatis *funiculum* Chenahan terram dabo — portionem
[n]אתן ארץ־כנען חבל נחלתכם: — נתן[n]
peregrinantes & ,*patrum* ‖ quasi ,*numeri viros vos existendo In* * — * Cùm essetis viri numero pauci
19 [o]בהיותכם [p]מתי מספר כמעט [q]וגרים — ‖ res exigua,
regno de & , gentem ad gente de ambulauerunt Et .ea in — היה[o] מתה[p]
20 בה: ויתהלכו מגוי אל־גוי וממלכה — גור[q]
.alterum populum ad
אל־עם אחר:

,purorum ‡ residuum & ,Iedutun & ,Heman eis cum Et ‡ electorum,

41 ועמהם הימן וידותון ושאר הברורים

: Domino confitendum ad ,nomina per sunt nuncupati qui nominati

אשר נקבו בשמות להודות ליהוה

.eius misericordia seculum in Quoniam

כי לעולם חסדו:

,cymbalis & ,tubis † Ieduthun & Heman eis cum Et † cum

42 ועמהם הימן וידותון חצצרות ומצלתים

filij Et .Dei cantici instrumentis & ,facientes audire in ‡ ‡ vt audire facerent,

למשמיעים [a]וכלי [b]שיר האלהים ובני

populus omnis abierunt Et .portam ad Ieduthun [a]כלה [b]שור

43 ידותון לשער: וילכו כל־העם

benedicendum ad Dauid circuiuit & : suam domum in vnusquisque reuersus est

איש לביתו ויסב דויד לברך

.suæ domui

את־ביתו:

CAP. XVII. יז

dixit & ,sua domo in Dauid habitaret cùm ,fuit Et

1 ויהי כאשר ישב דויד בביתו ויאמר

domo in habitans ego Ecce : prophetam Nathan ad Dauid habito

דויד אל־נתן הנביא הנה אנכי יושב בבית

.cortinis sub ‡ Domini fœderis arca & ,cedrina ‡ est

הארזים וארון ברית־יהוה תחת יריעות:

tuo corde in ‡ quod Omne : Dauid ad Nathan dixit Et ‡ est

2 ויאמר נתן אל־דויד כל אשר בלבבך

.‡ tecum Deus quia : fac ‡ est.

עשה כי האלהים עמך:

Dei verbum fuit & ,ipsa nocte in fuit Et

3 [c]ויהי בלילה ההוא ויהי דבר־אלהים [c]היה

Dauid ad dices & ,Vade : dicendo ,Nathan ad dic

4 אל־נתן לאמר: לך ואמרת אל־דויד

ædificabis tu Non : Dominus dixit Sic : meum seruum

עבדי כה אמר יהוה לא אתה תבנה־

domo in habitaui non Quia .habitandum ad domum mihi

5 לי הבית [d]לשבת: כי לא ישבתי בבית [d]ישב

ad vsque Israel ‡ feci ascendere qua die à ‡ filios

מן־היום אשר [e]העליתי את־ישראל עד [e]עלה

,tabernaculo de & ,tentorium in tentorio de ‖ fui & * : hanc diem * sed ‖ de tabernaculo in tabernaculum, & de habitaculo ad habitaculum.

היום הזה ואהיה מאהל אל־אהל וממשכן:

:Israel omni cum ambulaui quibus † omnibus In † in

6 בכל אשר־התהלכתי בכל־ישראל

Israel iudicum ‡ vni sum locutus verbum nunquid ‡ ex iudicibus

הדבר דברתי את־אחד שפטי ישראל

: dicendo ,meum populum pascendum ad præcepi quibus vt pascerent

אשר [f]צויתי [g]לרעות את־עמי לאמר [f]צוה [g]רעה

? cedrinam domum mihi ædificastis non quid Vt

למה לא־בניתם לי בית ארזים:

dixit Sic : Dauid meo seruo dices sic nunc Et

7 ועתה כה תאמר לעבדי לדויד כה אמר

de caula è te tuli Ego : exercituum Dominus tugurio è

יהוה צבאות אני לקחתיך מן־הנוה מן־

meum populum super ducem existendum ad ,pecore post pecudibus, vt esset dux

אחרי הצאן להיות נגיד על עמי

:iuisti * quæ ‡ omnibus in tecum fui Et .Israel ‡ ad * pertexisti:

8 ישראל: ואהיה עמך בכל אשר הלכת

feci & :tuis faciebus à tuos inimicos omnes succidi & facie tua:

ואכרית את־כל־אויביך מפניך [h]ועשיתי [h]עשה

.terra in ‡ qui magnorum nomen iuxta nomen tibi ‡ sunt

לך שם כשם הגדולים אשר בארץ:

,eum plantaui & ,Israel meo populo locum posui

9 [i]ושמתי מקום לעמי ישראל ונטעתיהו [i]שום

non & : vltrà commouebitur non & ,se sub habitabit & in loco suo,

ושכן תחתיו ולא ירגז עוד ולא־

quemadmodum ,eum atterere ,iniquitatis filij addent vt atterant

יוסיפו בני־עולה [k]לבלתו כאשר [k]בלה

judicibus præcepi quibus ‡ diebus à Et .principio in ‡ in

10 בראשונה: ולמימים אשר [l]צויתי שפטים [l]צוה

omnes humiliaui & ,Israel meum populum super

על־עמי ישראל והכנעתי את־כל־

tibi ædificabit domum & ,tibi annunciaui & ,tuos inimicos

אויביך ואגד לך ובית יבנה־לך

vt eas eundem ad ,tui dies fuerint completi cùm ,erit Et .Dominus

11 יהוה: והיה כי־מלאו ימיך [a]ללכת [a]הלך

,te post tuum semen suscitabo & ,tuis patribus cum

עם־אבתיך [b]והקימותי את־זרעך אחריך [b]קום

.eius regnum stabiliam & ;tuis filiis de erit quod

אשר יהיה מבניך [c]והכינותי את־מלכותו: [c]כון

eius solium firmabo & ,domum mihi ædificabit Ipse

12 הוא יבנה־לי בית וכננתי את־כסאו

.seculum in vsque

עד־עולם:

mihi erit ipse & ,patrem in ei ero Ego

13 אני אהיה־לו לאב והוא יהיה־לי

,eo cum à ‖ remouebo non meam misericordiam & .filium in ‖ ab

לבן וחסדי לא־[d]אסיר מעמו [d]סור

.te ante fuit qui eo ab remoui sicut

כאשר הסירותי מאשר היה לפניך:

In vsque meo regno in & ,mea domo in eum statuam Et

14 והעמדתיהו בביתי ובמלכותי עד־

.seculum in vsque firmus erit eius thronus & :seculum

העולם וכסאו יהיה נכון עד־עולם:

visionem vniuersam iuxta & ,hæc verba omnia Iuxta

15 ככל הדברים האלה וככל [e]החזון [e]חזה

.Dauid ad Nathan est locutus sic ,hanc

הזה כן דבר נתן אל־דויד:

:dixit & ,Domini facies ad sedit & ,Dauid rex venit Et corā Domino,

16 ויבא המלך דויד [f]וישב לפני יהוה ויאמר [f]ישב

quia ,mea domus * quæ & ,Deus Domine ‡ ego Quis ‡ sum * est

מי־אני יהוה אלהים ומי ביתי כי

tuis oculis in hoc fuit parum Et ? hucusque me venire fecisti

17 הביאתני עד־הלם: ותקטן זאת בעיניך

;longinquum ad tui serui domum super es locutus & ,Deus

אלהים ותדבר על־בית־עבדך למרחוק

excellentiæ hominis dispositionem secundum me vidisti & excellentis

וראיתני כתור האדם המעלה

,te ad Dauid vltrà addet Quid .Deus Domine erga

18 יהוה אלהים: מה־יוסיף עוד דויד אליך

tuum seruum tu Et ? tuum seruum gloriam ad glorificandum

לכבוד את־עבדך ואתה את־עבדך

tuum cor secundū & ,tuum seruum propter Domine .nosti

19 ידעת: יהוה בעבור עבדך וכלבך

notificandum ad ,hanc magnitudinem omnem fecisti vt notificares

עשית את כל־הגדולה הזאת [g]להדיע [g]ידע

.magnificentias omnes omnia magnalia.

את־כל־הגדלות:

omnes iuxta ,te præter Deus ‡ nec ,tu sicut ‡ non Domine ‡ est similis tibi, ‡ est

20 יהוה אין כמוך ואין אלהים זולתך בכל

tuus populus sicut * quis Et .nostris auribus in audiuimus quos * est

21 אשר־שמענו באזנינו: ומי כעמך

,Deus perrexit quam † terra in vna gens Israel † ad

ישראל גוי אחד בארץ אשר הלך האלהים

,nomen tibi ponendum ad ‖ ,populum sibi redimendum ad ‡ ‡ vt redimeret ‖ vt poneres

[h]לפדות לו עם לשום לך שם [h]פדה

tui populi faciebus à expellendum ad ‡ ,terribilia & ,magnitudines ‡ vt expelleres à facie

גדלות [i]ונוראות לגרש מפני עמך [i]ירא

.gentes ,Ægypto ex redemisti quem

אשר־פדית ממצרים גוים:

in vsque populum in tibi Israel tuum populum dedisti Et posuisti

22 [k]ותתן את־עמך ישראל לך לעם עד־ [k]נתן

.Deum in eis fuisti Domine tu Et .seculum

עולם ואתה יהוה היית להם לאלהים:

super es locutus quod verbum ,Domine nunc Et

23 ועתה יהוה הדבר אשר דברת על־

.seculum in vsque confirmetur eius domo super & ,tuo seruo

עבדך ועל־ביתו יאמן עד־עולם

magnificetur & ,permaneat Et :es locutus sicut fac Et

24 ועשה כאשר דברת: ויאמן ויגדל

exercituum Dominus ,dicendo ,seculum in vsque tuum nomen vt dicant,

שמך עד־עולם לאמר יהוה צבאות

Dauid domus & :Israeli † Deus ,Israel Deus † est

אלהי ישראל אלהים לישראל ובית־דויד

.tuas facies ad firma tui serui sit coram te.

עבדך נכון לפניך:

,tui serui aurem *reuelasti* meus Deus tu Etenim
25 כִּי אַתָּה אֱלֹהַי [a] גָּלִיתָ אֶת־אֹזֶן עַבְדְּךָ
orandum ad * ,tuus seruus inuenit Ideo .domum ei *adificandu ad*
לִבְנוֹת לוֹ [b] בָּיִת עַל־כֵּן מָצָא עַבְדְּךָ לְהִתְפַּלֵּל
:Deus † ipse tu Domine nunc Et *.tuas facies ad*
26 לְפָנֶיךָ׃ וְעַתָּה יְהוָה אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים
.hoc bonum tuo seruo super es locutus &
וַתְּדַבֵּר עַל־עַבְדְּךָ הַטּוֹבָה הַזֹּאת׃
,tui serui domui benedicere cœpisti nunc Et
27 וְעַתָּה [c] הוֹאַלְתָּ לְבָרֵךְ אֶת־בֵּית עַבְדְּךָ
Domine tu Quia *.suas facies ad* ‖ seculum in *existendum ad* *
לִהְיוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי־אַתָּה יְהוָה
.seculum in † benedicta & , benedixisti
בֵּרַכְתָּ וּמְבֹרָךְ לְעוֹלָם׃

גָּלִיתָה [a] vt ædificares * vt oret coram te — בָּנָה [b] † es — יָאַל [c] * vt sit ‖ coram te. † erit

CAP. XVIII. יח

, Pelistim David percussit & .*sic* ‡ post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן [d] וַיַּךְ דָּוִיד אֶת־פְּלִשְׁתִּים
manu de eius *filias* & , Ghath tulit Et .eos humiliauit &
וַיַּכְנִיעֵם [e] וַיִּקַּח אֶת־גַּת וּבְנֹתֶיהָ מִיַּד
Moabitæ fuerunt & ,Moab percussit Et .Pelistim
2 פְּלִשְׁתִּים׃ וַיַּךְ אֶת־מוֹאָב וַיִּהְיוּ מוֹאָב
David percussit Et .munus deferentes , David serui
3 עֲבָדִים לְדָוִיד נֹשְׂאֵי מִנְחָה׃ וַיַּךְ דָּוִיד
ipsum eundo in , Chamath in Sobah regem Hadarhezer
אֶת־הֲדַרְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה חֲמָתָה בְּלֶכְתּוֹ
.Perath flumine in suam *manum* statuendum ad
לְהַצִּיב יָדוֹ בִּנְהַר פְּרָת׃
millia septem & ,curtus mille eo ab David accepit Et
4 וַיִּלְכֹּד דָּוִיד מִמֶּנּוּ אֶלֶף רֶכֶב וְשִׁבְעַת אֲלָפִים
subneruauit & :peditum virorum millia viginti & , equites
פָּרָשִׁים וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וַיְעַקֵּר
centum eo ex reseruauit & ,currum omnem David
דָּוִיד אֶת־כָּל־הָרֶכֶב וַיּוֹתֵר מִמֶּנּוּ מֵאָה
iuuandum ad ,Darmesec Aram venit Et .currus
5 רָכֶב׃ [f] וַיָּבֹא אֲרַם דַּרְמֶשֶׂק לַעְזוֹר
Aram *in* * David percussit & ,Sobah *regem* ‡ Hadarhezer
לַהֲדַרְעֶזֶר מֶלֶךְ צוֹבָה [f] וַיַּךְ דָּוִיד בַּאֲרָם
.virorum millia duo & viginti
עֶשְׂרִים־[h] וּשְׁנַיִם אֶלֶף אִישׁ׃
Aram fuit † & , Darmesec Aram in David posuit Et
6 [i] וַיָּשֶׂם דָּוִיד בַּאֲרַם דַּרְמֶשֶׂק [k] וַיְהִי אֲרָם
Dominus seruauit Et .munus deferentes serui Dauidi
לְדָוִיד עֲבָדִים נֹשְׂאֵי מִנְחָה וַיּוֹשַׁע יְהוָה
.perrexit *quò* ‡ omnibus in David
לְדָוִיד בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃
super erant qui , aureos clypeos David tulit Et
7 [l] וַיִּקַּח דָּוִיד אֵת שִׁלְטֵי הַזָּהָב אֲשֶׁר [m] הָיוּ עַל־
.Ierusalaim ‡ eos adduxit & :Hadarhezer seruis
עַבְדֵי הֲדַרְעֶזֶר וַיְבִיאֵם יְרוּשָׁלָםִ׃
tulit, Hadarhezer vrbibus Chun de & Tibchath de Et
8 וּמִטִּבְחַת וּמִכּוּן עָרֵי הֲדַרְעֶזֶר לָקַח
Selomoh fecit *eo in* :valde multum æs David
דָּוִיד נְחֹשֶׁת רַבָּה מְאֹד בָּהּ עָשָׂה שְׁלֹמֹה אֶת־
.ænea vasa & , columnas & æneum mare
יָם הַנְּחֹשֶׁת וְאֶת־הָעַמּוּדִים וְאֵת [n] כְּלֵי הַנְּחֹשֶׁת׃
David percussisset quòd ,Chamath rex Tohu audiuit Et
9 וַיִּשְׁמַע תֹּעוּ מֶלֶךְ חֲמָת כִּי הִכָּה דָוִיד
.Sobah regis Hadarhezer exercitum omnem
אֶת־כָּל־חֵיל הֲדַרְעֶזֶר מֶלֶךְ־צוֹבָה׃
regem ad suum filium Hadoram misit Et
10 וַיִּשְׁלַח אֶת־הֲדוֹרָם־בְּנוֹ אֶל־הַמֶּלֶךְ
,et benedicendum ad & , pacem *ad* ei *optandum ad* , David
דָּוִיד לִשְׁאוֹל־לוֹ לְשָׁלוֹם וּלְבָרְכוֹ
quia .eum percussit & , Hadarhezer cum pugnauit quòd eo
עַל אֲשֶׁר נִלְחַם בַּהֲדַרְעֶזֶר וַיַּכֵּהוּ כִּי־
vasa omnia & .Hadarhezer ‡ erat Tohu bellorum vir
אִישׁ מִלְחֲמוֹת תֹּעוּ הָיָה הֲדַרְעֶזֶר וְכֹל כְּלֵי
.ænea & , argentea & aurea
זָהָב וָכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת׃
Domino David rex fecit sanctificare ipsa Etiam
11 גַּם־אֹתָם הִקְדִּישׁ הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לַיהוָה

‡ hæc, נִכְנַע [d] villas — לָקַח [e] — dum pergeret — potestatem — vt auxiliaretur — בּוֹא [f] ‡ regi * de — נָכָה [g] — שְׁנַיִם [h] † fuerunt Aramæi — שׂוּם [i] הָיָה [k] — ‡ ad quæ — לָקַח [l] הָיָה [m] ‡ in — de quo — כְּלִי [n] — vt postularet ab eo — ‡ cum

;gentibus vniuersis ex tulerat quod ,auro & ,argento cum
עִם־הַכֶּסֶף וְהַזָּהָב אֲשֶׁר נָשָׂא מִכָּל־הַגּוֹיִם
,Pelistim de & ,Hammon filiis de & ,Moab de & , Edom de
מֵאֱדוֹם וּמִמּוֹאָב וּמִבְּנֵי עַמּוֹן וּמִפְּלִשְׁתִּים
percussit Seruiah filius Absai Et .Hamalec de &
12 וּמֵעֲמָלֵק׃ וְאַבְשַׁי בֶּן־צְרוּיָה הִכָּה אֶת־
.millia decim-octo , salis Valle in Edom
אֱדוֹם בְּגֵיא הַמֶּלַח שְׁמוֹנָה עָשָׂר אָלֶף׃
Edomæi omnes fuerunt & .*præsides* Edom in posuit Et
13 וַיָּשֶׂם בֶּאֱדוֹם נְצִיבִים וַיִּהְיוּ כָל־אֱדוֹם
David Dominus seruauit & .David serui
עֲבָדִים לְדָוִיד [a] וַיּוֹשַׁע יְהוָה אֶת־דָּוִיד
.perrexit quæ ‡ omnibus in
בְּכֹל אֲשֶׁר הָלָךְ׃
faciens erat & ;Israel vniuersum super David Regnauitque
14 וַיִּמְלֹךְ דָּוִיד עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וַיְהִי עֹשֶׂה
.suo populo omni iustitiam & , iudicium
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה לְכָל־עַמּוֹ׃
Iehosaphat & , exercitum super ‡ Seruiah filius Ioab Et
15 וְיוֹאָב בֶּן־צְרוּיָה עַל־הַצָּבָא וִיהוֹשָׁפָט
.commemorans Achilud filius
בֶּן־אֲחִילוּד מַזְכִּיר׃
Ebiathar filius Abimelech & , Achitub filius Sadoc Et
16 וְצָדוֹק בֶּן־אֲחִיטוּב וַאֲבִימֶלֶךְ בֶּן־אֶבְיָתָר
.scriba Sausah & ; sacerdotes
כֹּהֲנִים וְשַׁוְשָׁא סוֹפֵר׃
.Pelethi & ,Cherethi super Iehoiadah filius Benaiahu Et
17 וּבְנָיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָדָע עַל־הַכְּרֵתִי וְהַפְּלֵתִי
.regis manum ad ptimi David filij Et
וּבְנֵי־דָוִיד [b] הָרִאשֹׁנִים לְיַד הַמֶּלֶךְ׃

præsidia, — יָשַׁע [a] ‡ ad — faciebat — ‡ erat — à commentariis. — רֹאשׁ [b]

CAP. XIX. יט

filiorum rex Nachas est mortuus & ,hæc post fuit Et
1 [c] וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן [d] וַיָּמָת נָחָשׁ מֶלֶךְ בְּנֵי־
:David Dixitque .eo pro eius filius regnauit & , Hammon
2 עַמּוֹן וַיִּמְלֹךְ בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד
fecit etenim : Nachas filio Chanun cum misericordiam Faciam
אֶעֱשֶׂה־חֶסֶד עִם־חָנוּן בֶּן־נָחָשׁ כִּי־עָשָׂה
nuncios David Misitque .misericordiam mecum eius pater
אָבִיו עִמִּי חֶסֶד וַיִּשְׁלַח דָּוִיד מַלְאָכִים
David serui venerunt Et .suo patre super eum consolandum ad
לְנַחֲמוֹ עַל־אָבִיו [e] וַיָּבֹאוּ עַבְדֵי דָוִיד
.eum *consolandum ad* ,Chanun ad Hammon filiorum terram in
אֶל־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן אֶל־חָנוּן לְנַחֲמוֹ׃
:Chanun ad Hammon filiorum principes dixerunt Et
3 וַיֹּאמְרוּ [f] שָׂרֵי בְנֵי־עַמּוֹן לְחָנוּן
quia , tuis oculis in tuum patrem David *honorans* Nunquid
הַמְכַבֵּד דָּוִיד אֶת־אָבִיךָ בְּעֵינֶיךָ כִּי
inquirendum ad propterea Nonne ? consolantes te ad misit
שָׁלַח לְךָ מְנַחֲמִים הֲלֹא בַּעֲבוּר לַחְקֹר
venerunt , terram *pedibus lustrandum ad & subuertendum ad* &
וְלַהֲפֹךְ וּלְרַגֵּל הָאָרֶץ בָּאוּ
,David seruos Chanun tulit Et :te ad eius serui
4 עֲבָדָיו אֵלֶיךָ׃ [g] וַיִּקַּח חָנוּן אֶת־עַבְדֵי דָוִיד
ad vsque medium per eorum tunicas præscidit & , eos rasit &
וַיְגַלְּחֵם וַיִּכְרֹת אֶת־מַדְוֵיהֶם [h] בַּחֵצִי עַד־
nunciauerunt & ,abierunt Et .eos dimisit & :*podicem*
5 הַמִּפְשָׂעָה וַיְשַׁלְּחֵם׃ וַיֵּלְכוּ [i] וַיַּגִּידוּ
quia).eorum occursum in misit Et .viros *super* David ipsi
לְדָוִיד עַל־הָאֲנָשִׁים וַיִּשְׁלַח לִקְרָאתָם כִּי־
: rex dixit Et (.valde affecti ignominia viri erant
הָיוּ הָאֲנָשִׁים נִכְלָמִים מְאֹד וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
,vestra barba germinet donec , Iericho in Manete
[k] שְׁבוּ בִירֵחוֹ עַד אֲשֶׁר־יְצַמַּח זְקַנְכֶם
fœtuissent quòd,Hammon filij viderunt Et .reuertemini &
6 וְשַׁבְתֶּם׃ [l] וַיִּרְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן כִּי הִתְבָּאֲשׁוּ
talenta mille Hammon filij & ,Chanun misit & :David cum
עִם־דָּוִיד וַיִּשְׁלַח חָנוּן וּבְנֵי עַמּוֹן אֶלֶף כִּכַּר־
. *Naharaim* ‡ Aram de sibi mercede *conducendum ad* ,argenti
כֶּסֶף לִשְׂכֹּר לָהֶם מִן־אֲרַם נַהֲרַיִם
,equites & *currum* * Sobah de & , Mahachah Aram de &
וּמִן־אֲרַם מַעֲכָה וּמִצּוֹבָה רֶכֶב וּפָרָשִׁים׃

הָיָה [c] מוּת [d] — בּוֹא [e] vt consolarentur — שׂוּר [f] honorat — vt inquirant, — subuertant, & explorent — לָקַח [g] — חָצָה [h] nates: — נָגַד [i] per — יָשַׁב [k] — רָאָה [l] — vt conducerent ‡ duorum fluuiorum, ‡ currus

triginta & duo sibi mercede conduxerunt Et
7 וַיִּשְׂכְּרוּ לָהֶם ᵃשְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים — שָׁנָה ᵃ
.eius populum & ,Mahachah regem & ,curruum millia
אֶלֶף רֶכֶב וְאֶת־מֶלֶךְ מַעֲכָה וְאֶת־עַמּוֹ
filij Et .Medba facies ad sunt castrametati & venerunt Et — ante
וַיָּבֹאוּ וַיַּחֲנוּ לִפְנֵי מֵידְבָא וּבְנֵי
venerunt & , suis vrbibus de sunt congregati Hammon
עַמּוֹן נֶאֶסְפוּ מֵעָרֵיהֶם וַיָּבֹאוּ
, Ioab misit & , Dauid audiuit Et .bellum ad
לַמִּלְחָמָה׃ 8 וַיִּשְׁמַע דָּוִיד וַיִּשְׁלַח אֶת־יוֹאָב
.fortium exercitum omnem &
וְאֵת כָּל־צָבָא הַגִּבּוֹרִים׃
prœlium disposuerunt & ,Hammon filij sunt egressi Et
9 ᵇוַיֵּצְאוּ בְּנֵי עַמּוֹן וַיַּעַרְכוּ מִלְחָמָה — יָצָא ᵇ ad portam
seorsum venerunt qui reges & : vrbis ostio
פֶּתַח הָעִיר וְהַמְּלָכִים אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבַדָּם — בּוֹא ᶜ † erant
facies esset quòd , Ioab vidit Et .agro in †
בַּשָּׂדֶה׃ 10 ᵈוַיַּרְא יוֹאָב כִּי־הָיְתָה ᵉפְנֵי־ — רָאָה ᵈ פָּנָה ᵉ ‡ contra se, antè $ omnibus electis
electo omni $ ex elegit & , retrò & facies se ad ‡ prœlij
הַמִּלְחָמָה אֵלָיו פָּנִים וְאָחוֹר וַיִּבְחַר מִכָּל־בָּחוּר
.Aram occursum in aciem direxit & , Israel in
בְּיִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לִקְרַאת אֲרָם׃
sui fratris Absai manu de dedit populi residuum Et
11 וְאֵת יֶתֶר הָעָם נָתַן בְּיַד אַבְשַׁי אָחִיו
.Hammon filiorum occursum in aciem direxerunt &
וַיַּעַרְכוּ לִקְרַאת בְּנֵי עַמּוֹן׃
mihi eris & , Aram me præ fuerit fortis $ Si : Dixitque — $ fortior
12 וַיֹּאמֶר אִם־תֶּחֱזַק מִמֶּנִּי אֲרָם וְהָיִיתָ לִּי
, te præ fuerint fortes || Hammon filij si Et . salutem in — || fortiores
לִתְשׁוּעָה וְאִם־בְּנֵי עַמּוֹן יֶחֶזְקוּ מִמְּךָ
, nostro populo pro confortemur & , Confortare .te seruabo &
וְהוֹשַׁעְתִּיךָ׃ 13 חֲזַק וְנִתְחַזְּקָה בְּעַד־עַמֵּנוּ — יָשַׁע ᶠ * quod est
suis oculis in bonum * Dominus Et .nostri Dei vrbibus pro &
וּבְעַד עָרֵי אֱלֹהֵינוּ וַיהוָה הַטּוֹב בְּעֵינָיו
† qui populus & , Ioab appropinquauit Et .faciat — † erant
יַעֲשֶׂה׃ 14 ᵍוַיִּגַּשׁ יוֹאָב וְהָעָם אֲשֶׁר־ — נָגַשׁ ᵍ
. eius faciebus $ à fugerunt & : prœlium in Aram facies ad ‡ ,eo cū — ‡ contra $ facie
עִמּוֹ לִפְנֵי אֲרָם לַמִּלְחָמָה וַיָּנוּסוּ מִפָּנָיו׃
fugerunt & ,Aram fugisset quòd viderunt Hammon filij Et
15 וּבְנֵי עַמּוֹן רָאוּ כִּי־נָס אֲרָם וַיָּנוּסוּ
.ciuitatem sunt ingressi & , eius fratris Absai faciebus à ipsi etiam — facie
גַּם־הֵם מִפְּנֵי אַבְשַׁי אָחִיו וַיָּבֹאוּ הָעִירָה
.Ierusalem Ioab est ingressus Et
וַיָּבֹא יוֹאָב יְרוּשָׁלִָם׃
, Israel facies ad $ essent cæsi quòd , Aram vidit ‡ Et — ‡ viderunt Aramæi, $ coram
16 ʰוַיַּרְא אֲרָם כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל — רָאָה ʰ
† qui Aram * eduxerunt & , nuncios miserunt & — * Aramæos † erant $ erat
וַיִּשְׁלְחוּ מַלְאָכִים וַיּוֹצִיאוּ אֶת־אֲרָם אֲשֶׁר
$ Hadarhezer exercitus princeps Sophach & : flumen trans
מֵעֵבֶר הַנָּהָר וְשׁוֹפַךְ שַׂר־צְבָא הֲדַדְעֶזֶר
. eos ante
לִפְנֵיהֶם׃
omnem congregauit & , Dauidi est nunciatum Et
17 ⁱוַיֻּגַּד לְדָוִיד וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־ — נָגַד ⁱ
aciem direxit & , eos ad venit & , Iarden transiuit & , Israel
יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֹר הַיַּרְדֵּן ᵏוַיָּבֹא אֲלֵהֶם וַיַּעֲרֹךְ — בּוֹא ᵏ
Aram occursum in Dauid aciem direxit Et , eos contra
אֲלֵהֶם וַיַּעֲרֹךְ דָּוִיד לִקְרַאת אֲרָם
Aram fugit Et .eo cum pugnauerunt & . prœlium in
מִלְחָמָה וַיִּלָּחֲמוּ עִמּוֹ׃ 18 ˡוַיָּנָס אֲרָם — נוּס ˡ
septem Aram de Dauid occidit Et .Israel faciebus à — facie
מִלִּפְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּהֲרֹג דָּוִיד מֵאֲרָם שִׁבְעַת
& : peditum virorum millia quadraginta & curruum millia
אֲלָפִים רֶכֶב וְאַרְבָּעִים אֶלֶף אִישׁ רַגְלִי וְאֵת
.interemit exercitus principem Sophach
שׁוֹפַךְ ᵐשַׂר־הַצָּבָא ⁿהֵמִית׃ — שׂוּר ᵐ מוּת ⁿ
facies ad essent cæsi quòd , Hadarhezer serui viderunt Et — coram
19 ᵒוַיִּרְאוּ עַבְדֵי הֲדַדְעֶזֶר כִּי נִגְּפוּ לִפְנֵי — רָאָה ᵒ
. ei seruierunt & , Dauid cum fecerunt pacem & , Israel
יִשְׂרָאֵל וַיַּשְׁלִימוּ עִם־דָּוִיד וַיַּעַבְדֻהוּ
.vltrà Hammon filios seruare Aram noluit &
וְלֹא־אָבָה אֲרָם ᵖלְהוֹשִׁיעַ אֶת־בְּנֵי־עַמּוֹן עוֹד׃ — יָשַׁע ᵖ

CAP. XX. כ

tempore ,anni reuersionis tempore fuit Et
1 ᵃוַיְהִי לְעֵת תְּשׁוּבַת הַשָּׁנָה לְעֵת — הָיָה ᵃ quo egrediuntur
, militiæ robur Ioab duxit & ,reges egrediendi
צֵאת ᵇהַמְּלָכִים וַיִּנְהַג יוֹאָב אֶת־חֵיל הַצָּבָא — יָצָא ᵇ
obsedit & , venit & ,Hammon filiorum terram corrupit $ & — $ vastauit
וַיַּשְׁחֵת אֶת־אֶרֶץ בְּנֵי־עַמּוֹן ᶜוַיָּבֹא וַיָּצַר — צוּר ᶜ
Ioab percussit Et .Ierusalaim in manens || Dauid & :Rabbah — || manebat
אֶת־רַבָּה וְדָוִיד יֹשֵׁב בִּירוּשָׁלִָם ᵈוַיַּךְ יוֹאָב — נָכָה ᵈ
.eam destruxit & , Rabbah
אֶת־רַבָּה וַיֶּהֶרְסֶהָ׃
desuper $ eorum regis coronam Dauid tulit Et — $ à
2 ᵉוַיִּקַּח דָּוִיד אֶת־עֲטֶרֶת־מַלְכָּם מֵעַל — לָקַח ᵉ
ea in & , auri talenti pondus eam* inuenit & : eius capite — * in ea
רֹאשׁוֹ וַיִּמְצָאָהּ מִשְׁקַל כִּכַּר־זָהָב וּבָהּ
spolium & : Dauid caput supra fuit & : pretiosum lapidem — spolia
אֶבֶן יְקָרָה וַתְּהִי עַל־רֹאשׁ דָּוִיד וּשְׁלַל
$ qui populum Et .valde multum ‡ eduxit vrbis — ‡ multa $ erat
הָעִיר הוֹצִיא הַרְבֵּה מְאֹד׃ 3 וְאֶת־הָעָם אֲשֶׁר־
, ferreis tribulis* in & , serra in serrauit & , eduxit , ea in — * carpentis
בָּהּ הוֹצִיא ᶠוַיָּשַׂר בַּמְּגֵרָה וּבַחֲרִיצֵי הַבַּרְזֶל — נָשַׂר ᶠ
filiorum vrbibus vniuersis Dauid fecit sic Et, .securis in &
וּבַמְּגֵרוֹת וְכֵן יַעֲשֶׂה דָוִיד לְכֹל עָרֵי בְנֵי־
.Ierusalaim populus omnis & ,Dauid est reuersus & :Hammon
עַמּוֹן ᵍוַיָּשָׁב דָּוִיד וְכָל־הָעָם יְרוּשָׁלִָם׃ — שׁוּב ᵍ
Ghezer in bellum stetit & ,postea fuit Et
4 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן וַתַּעֲמֹד מִלְחָמָה בְּגֶזֶר
Chusathites Sibbechai percussit Tunc .Pelistim cum
עִם־פְּלִשְׁתִּים אָז הִכָּה סִבְּכַי הַחֻשָׁתִי אֶת־
.sunt humiliati & gigantis natis de Sippai — Rephaim,
סִפַּי מִילִדֵי הָרְפָאִים וַיִּכָּנֵעוּ׃
percussit & ,Pelistim cum bellum adhuc fuit Et
5 וַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וַיַּךְ
Gholiath fratrem Lachmi Iahir filius Elchanan
אֶלְחָנָן בֶּן־יָעוּר אֶת־לַחְמִי אֲחִי גָּלְיָת — יָעִיר ק
.texentium liciatorium velut ‡ eius hastæ lignum & ,Ghittæum — ‡ erat
הַגִּתִּי וְעֵץ ʰחֲנִיתוֹ כִּמְנוֹר אֹרְגִים׃ — חָנָה ʰ
vir erat & ,Ghath in bellum adhuc fuit Et
6 ⁱוַתְּהִי־עוֹד מִלְחָמָה בְּגַת וַיְהִי אִישׁ — הָיָה ⁱ
.quatuor & viginti , sex & sex eius digiti & $ mensuræ — $ magnæ.
ᵏמִדָּה וְאֶצְבְּעֹתָיו שֵׁשׁ־וָשֵׁשׁ עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע — מָדַד ᵏ
.Rapha ipsi erat natus ipse etiam Et
וְגַם־הוּא ˡנוֹלַד לְהָרָפָא׃ — יָלַד ˡ
Iehonathan eum percussit & : Israel probris afficiebat Et
7 וַיְחָרֵף אֶת־יִשְׂרָאֵל ᵐוַיַּכֵּהוּ יְהוֹנָתָן — נָכָה ᵐ
.Dauid fratris Simha filius
בֶּן־שִׁמְעָא אֲחִי דָוִיד׃
manum per ceciderunt Et .Ghath in Rapha ipsi sunt nati Isti
8 אֵל נוּלְּדוּ לְהָרָפָא בְּגַת ⁿוַיִּפְּלוּ בְיַד־ — נָפַל ⁿ
.eius seruorum manum per & ,Dauid
דָּוִיד וּבְיַד־עֲבָדָיו׃

CAP. XXI. כא

aduersarius Dauid incitauit & ;Israel contra satan stetit Et
1 וַיַּעֲמֹד שָׂטָן עַל־יִשְׂרָאֵל ᵒוַיָּסֶת אֶת־דָּוִיד — סוּת ᵒ
vt numeraret ad Dauid Dixitque .Israel numerandum ad
ᵖלִמְנוֹת אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ 2 וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־ — מָנָה ᵖ
numerate ,Ite ; populi principes ad & : Ioab
יוֹאָב וְאֶל־שָׂרֵי הָעָם לְכוּ סִפְרוּ אֶת־
,me ad afferte & .Dan ad vsque & Sebah-Beer à Israel
יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד־דָּן ᑫוְהָבִיאוּ אֵלַי — בּוֹא ᑫ
Addat :Ioab Dixitque .eorum numerum sciam vt
וְאֵדְעָה אֶת־מִסְפָּרָם׃ 3 וַיֹּאמֶר יוֹאָב יוֹסֵף
vicibus centum ipsi* sicut suo populo super Dominus — * sunt
יְהוָה עַל־עַמּוֹ כָּהֵם מֵאָה פְעָמִים
meo domino ipsi omnes rex mi domine non Nunquid
הֲלֹא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ כֻּלָּם לַאדֹנִי
quid vt ? meus dominus hoc quæret $ quid vt ? seruos in ‡ — ‡ sunt serui? $ quærit
לַעֲבָדִים לָמָּה יְבַקֵּשׁ זֹאת אֲדֹנִי לָמָּה
? Israeli delictum ad erit
יִהְיֶה לְאַשְׁמָה לְיִשְׂרָאֵל׃

,eius manu in euaginatum eius gladium & : cælos inter &
וּבֵין הַשָּׁמַיִם וְחַרְבּוֹ שְׁלוּפָה בְּיָדוֹ
seniores & , Dauid cecidit Et .Ierusalaim contra extentum
נְטוּיָה עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם וַיִּפֹּל דָּוִיד וְהַזְּקֵנִים
.suas facies super ,saccis in operti
מְכֻסִּים[a] בַּשַּׂקִּים[b] עַל־פְּנֵיהֶם׃
כָּסָה[a] שַׂק[b]
17 ; dixi ego Nonne :Deum ad Dauid dixit Et
וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־הָאֱלֹהִים הֲלֹא אֲנִי אָמַרְתִּי
:peccaui qui ‡ ipse ego Et † populo in numerandum ad †
† vt numeraret populum? ‡ sum
לִמְנוֹת[c] בָּעָם וַאֲנִי־הוּא אֲשֶׁר־חָטָאתִי
מָנָה[c]
& fecerunt quid oues istæ Et .malefeci malefaciendo &
וְהָרֵעַ[d] הֲרֵעוֹתִי וְאֵלֶּה הַצֹּאן מֶה עָשׂוּ[e]
רוּעַ[d] עָשָׂה[e]
domum in & ,mei tua manus quæso sit ,meus Deus Domine
יְהוָה אֱלֹהַי תְּהִי[f] נָא יָדְךָ בִּי וּבְבֵית
הָיָה[f] sit plaga.
.plagam in non tuū populū in & ,mei patris
אָבִי וּבְעַמְּךָ לֹא לְמַגֵּפָה׃
,Dauid ad dicendum ad ; Ghad ad dixit Domini angelus Et
vt diceret
18 וּמַלְאַךְ יְהוָה אָמַר אֶל־גָּד לֵאמֹר לְדָוִיד
area in Domino altare erigendum ad Dauid ascenderet quòd
כִּי יַעֲלֶה דָוִיד לְהָקִים מִזְבֵּחַ לַיהוָה בְּגֹרֶן
quod , Ghad verbo in Dauid ascendit Et .Iebusæi Ornan
iuxta verbum
19 אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיַּעַל דָּוִיד בִּדְבַר־גָּד אֲשֶׁר
.Ornan est conuersus Et Domini nomine in est locutus
20 דִּבֶּר בְּשֵׁם יְהוָה׃ וַיָּשָׁב[g] אָרְנָן
שׁוּב[g]
eo cum eius filij quatuor & ,angelum vidit &
וַיַּרְא[h] אֶת־הַמַּלְאָךְ וְאַרְבַּעַת בָּנָיו עִמּוֹ
רָאָה[h]
.tritica * triturabat Ornan Et .se abscondentes †
† abscondentes * triticum.
מִתְחַבְּאִים וְאָרְנָן דָּשׁ חִטִּים[i]׃
חָנַט[i]
vidit & , Ornan aspexit & : Ornan ad Dauid venit Et
21 וַיָּבֹא דָוִיד עַד־אָרְנָן וַיַּבֵּט אָרְנָן וַיַּרְא
Dauid ipsi se incuruauit & , area de est egressus Et .Dauid
אֶת־דָּוִיד וַיֵּצֵא מִן־הַגֹּרֶן וַיִּשְׁתַּחוּ[k] לְדָוִיד
שָׁחָה[k] * pronus
Da :Ornan ad Dauid Dixitque .terram in facies*
22 אַפַּיִם אָרְצָה׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־אָרְנָן תְּנָה
.Domino altare eo in ædificabo & , areæ locum mihi
לִּי מְקוֹם הַגֹּרֶן וְאֶבְנֶה־בּוֹ מִזְבֵּחַ לַיהוָה
desuper || plaga restinguetur* & ,mihi eum da ,pleno argento In
* prohibebitur ||
בְּכֶסֶף מָלֵא תְּנֵהוּ[l] לִי וְתֵעָצַר הַמַּגֵּפָה מֵעַל
נָתַן[l]
.populo ,tibi Tolle : Dauid ad Ornan dixit Et
23 הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אָרְנָן אֶל־דָּוִיד קַח־לָךְ[m]
לָקַח[m] ‡ quod est
,Vide .suis oculis in bonum ‡ rex meus dominus faciat &
וְיַעַשׂ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הַטּוֹב בְּעֵינָיו רְאֵה
tritica & ,lingua in † tribulas & ,ascensiones ad bouem † dedi
† boues pro holocaustis, ‡ pro lignis,& triticum pro sacrificio.
נָתַתִּי הַבָּקָר לָעֹלוֹת[n] וְהַמּוֹרִגִּים לָעֵצִים וְהַחִטִּים
עָלָה[n]
.dedi omnia : munus in
לַמִּנְחָה הַכֹּל נָתָתִּי׃
emendo sed ;Nequaquam : Ornan ad Dauid rex Dixitque
24 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ דָּוִיד לְאָרְנָן לֹא כִּי־קָנֹה
,tibi ‡ quod tollam ‡ non quia .pleno argento in emam
Accipiam ‡ est
אֶקְנֶה בְּכֶסֶף מָלֵא כִּי לֹא־אֶשָּׂא[o] אֲשֶׁר־לְךָ
נָשָׂא[o] * offeram holocaustum || pro
.gratis ascensiones ascendere faciendo* & ,Domino
לַיהוָה וְהַעֲלוֹת עוֹלָה חִנָּם׃
aureos seclos ,loco in || Ornan ipsi Dauid dedit Et
25 וַיִּתֵּן דָּוִיד לְאָרְנָן בַּמָּקוֹם שִׁקְלֵי זָהָב
altare Dauid ibi ædificauit Et .sexcentorum pondere †
† ponderatos sexcentos.
26 מִשְׁקַל שֵׁשׁ מֵאוֹת׃ וַיִּבֶן[p] שָׁם דָּוִיד מִזְבֵּחַ
בָּנָה[p] ‡ holocausta,
ad clamauit & : pacifica & ,ascensiones ‡ obtulit & ,Domino
לַיהוָה וַיַּעַל עֹלוֹת וּשְׁלָמִים וַיִּקְרָא אֶל־
‡ exaudiuit eū
altare super cælis è igne in ei respondit ‡ & ,Dominum
יְהוָה וַיַּעֲנֵהוּ[q] בָאֵשׁ מִן־הַשָּׁמַיִם עַל מִזְבַּח
עָנָה[q] ‡ holocausti.
conuertit & , angelo Dominus Dixitque .ascensionis *
27 הָעֹלָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה לַמַּלְאָךְ וַיָּשֶׁב[r]
שׁוּב[r]
,illo tempore In .suam vaginam in suum gladium
28 חַרְבּוֹ אֶל־נְדָנָהּ׃ בָּעֵת הַהִיא
Ornan area in Dominus eum exaudiuit quòd , Dauid videndo in
quando vidit
בִּרְאוֹת[f] דָּוִיד כִּי־עָנָהוּ יְהוָה בְּגֹרֶן אָרְנָן
רָאָה[f]
Domini tabernaculum Et .ibi immolauit & ,Iebusæi
29 הַיְבוּסִי וַיִּזְבַּח שָׁם׃ וּמִשְׁכַּן יְהוָה
tempore in holocausti altare & ,deserto in Moseh fecit quod
אֲשֶׁר־עָשָׂה מֹשֶׁה בַמִּדְבָּר וּמִזְבַּח הָעֹלָה בָּעֵת
.Ghibhon in Bamah in † , illo
† erat
הַהִיא בַּבָּמָה בְּגִבְעוֹן׃

est egressus Et .Ioab super præualuit regis verbum Et
ipsi
4 וּדְבַר־הַמֶּלֶךְ חָזַק עַל־יוֹאָב וַיֵּצֵא
.Ierusalaim venit & , Israel vniuersum per ambulauit & ,Ioab
יוֹאָב וַיִּתְהַלֵּךְ בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וַיָּבֹא יְרוּשָׁלָ͏ִם׃
ad populi census ‡ numerum Ioab Deditque
‡ recensiti * ipsi
5 וַיִּתֵּן[a] יוֹאָב אֶת־מִסְפַּר מִפְקַד־הָעָם אֶל־
נָתַן[a]
centum & ,millia mille Israel omnis fuit Et .Dauid
דָּוִיד וַיְהִי כָל־יִשְׂרָאֵל אֶלֶף אֲלָפִים וּמֵאָה
quadringenta Iehudah Et . gladium educentis viri || millia
|| virorum educentium
אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חֶרֶב וִיהוּדָה אַרְבַּע מֵאוֹת
.gladium educentium virorum millia septuaginta &
וְשִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ שֹׁלֵף חָרֶב׃
quia :eorum medio in recensuit non Biniamin & Leui Et
numerauit
6 וְלֵוִי וּבִנְיָמִן לֹא פָקַד בְּתוֹכָם כִּי־
.Ioab ipsi regis verbum fuit abominabile
נִתְעַב דְּבַר־הַמֶּלֶךְ אֶת־יוֹאָב׃
: hoc verbum super † Dei oculis in fuit malum Et
Displicuit † propter
7 וַיֵּרַע[b] בְּעֵינֵי הָאֱלֹהִים עַל־הַדָּבָר הַזֶּה
רָעַע[b]
ad Dauid Dixitque .Israel percussit &
8 וַיַּךְ אֶת־יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־
rem feci quia , valde Peccaui :Deum
הָאֱלֹהִים חָטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי[c] אֶת־הַדָּבָר
עָשָׂה[c]
tui serui iniquitatem obsecro fac transire nunc & : hanc
הַזֶּה וְעַתָּה הַעֲבֶר־נָא אֶת־עֲוֹן[d] עַבְדְּךָ
עָוָה[d]
.valde egi insipienter quia
כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד׃
Dauid videntem Ghad ad Dominus est locutus Et
9 וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־גָּד חֹזֵה דָוִיד
loquere
Sic : dicendo , Dauid ad loqueris & ,Vade :dicendo
10 לֵאמֹר׃ לֵךְ וְדִבַּרְתָּ אֶל־דָּוִיד לֵאמֹר כֹּה
extendo
tibi elige : te super extendens ego Tria : Dominus dixit
אָמַר יְהוָה שָׁלוֹשׁ אֲנִי נֹטֶה עָלֶיךָ בְּחַר־לְךָ
.tibi faciam & ,his ex vnum
אַחַת מֵהֵנָּה וְאֶעֱשֶׂה־לָּךְ׃
dixit Sic : ei dixitque ,Dauid ad Ghad venit Et
11 וַיָּבֹא[e] גָד אֶל־דָּוִיד וַיֹּאמֶר לוֹ כֹּה־אָמַר
בּוֹא[e] † Aut
annis tribus Si † .tibi Recipe :Dominus
12 יְהוָה קַבֶּל־לָךְ׃ אִם־שָׁלוֹשׁ שָׁנִים[f]
שָׁנָה[f] ‡ Aut ‡ facie
faciebus ‡ à esse deficiens mensibus tribus si Et ‡ :famem
רָעָב וְאִם־שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים נִסְפֶּה מִפְּנֵי־
.apprehendentem in tuorum inimicorum gladium & ,tuorum hostium
te attingentem
צָרֶיךָ וְחֶרֶב אוֹיְבֶיךָ לְמַשֶּׂגֶת
pestem & ,Domini gladium diebus tribus si Et ||
|| Aut
וְאִם־שְׁלֹשֶׁת יָמִים חֶרֶב יְהוָה וְדֶבֶר
omni in corrumpentem Domini angelum & ,terra in
vastantem
בָּאָרֶץ וּמַלְאַךְ יְהוָה מַשְׁחִית בְּכָל־
respondebo quid vide nunc Et .Israel termino
גְּבוּל יִשְׂרָאֵל וְעַתָּה רְאֵה מָה־אָשִׁיב[g] אֶת־
שׁוּב[g]
.verbum me mittenti
שֹׁלְחִי דָּבָר׃
.valde ‡ mihi † Angustia ;Ghad ad Dauid dixit Et
‡ est ‡ vehemens.
13 וַיֹּאמֶר דָּוִיד אֶל־גָּד צַר־לִי מְאֹד
multæ quia , Domini manum in quæso Incidam
אֶפְּלָה[h]־נָּא בְיַד־יְהוָה כִּי־רַבִּים
נָפַל[h] hominum
.incidam ne hominis manum in & ,valde eius miserationes
רַחֲמָיו מְאֹד וּבְיַד־אָדָם אַל־אֶפֹּל׃
cecidit & :Israel in pestilentiam Dominus dedit Et
ceciderunt
14 וַיִּתֵּן יְהוָה דֶּבֶר בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּפֹּל
misit Et .virorum millia septuaginta Israel de
15 מִיִּשְׂרָאֵל שִׁבְעִים אֶלֶף אִישׁ׃ וַיִּשְׁלַח
: eam corrumpendum ad , Ierusalaim in angelum Deus
vt perderet
הָאֱלֹהִים מַלְאָךְ לִירוּשָׁלַ͏ִם לְהַשְׁחִיתָהּ
est ductus pœnitudine * & ,Dominus vidit , corrumpere secundum ‡ &
* cum vastaret, ‡ misertus
וּכְהַשְׁחִית רָאָה יְהוָה וַיִּנָּחֶם
nunc :Multum :corrumpenti || angelo dixit Et .malo super
|| vastanti: Sufficit
עַל־הָרָעָה[i] וַיֹּאמֶר לַמַּלְאָךְ הַמַּשְׁחִית רַב[k] עַתָּה
רוּעַ[i] רָבַב[k]
aream iuxta stans ‡ Domini angelus Et .tuam manum remitte †
† cesset manus tua. ‡ stabat
הֶרֶף[l] יָדֶךָ וּמַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד עִם־גֹּרֶן
רָפָה[l]
, suos oculos Dauid leuauit Et .Iebusæi Ornan
16 אָרְנָן הַיְבוּסִי׃ וַיִּשָּׂא[m] דָוִיד אֶת־עֵינָיו
נָשָׂא[m]
,terram inter stantem Domini angelum vidit &
וַיַּרְא[n] אֶת־מַלְאַךְ יְהוָה עֹמֵד בֵּין הָאָרֶץ
רָאָה[n]

:Deum quærendum ad ,illud ante ire Dauid potuit non Et
ל ולא־יכל דויד ללכת לפניו לדרש אלהים
.Domini angeli gladij faciebus à erat territus quia
כי נבעת מפני חרב מלאך יהוה׃

CAP. XXII. כב

Domini domus ipsa † Hæc : Dauid Dixitque
1 ויאמר דויד זה הוא בית יהוה
.Israeli ascensionem in altare hoc & , Dei
האלהים וזה־מזבח לעלה לישראל׃
* qui peregrinos congregandum ad ,Dauid dixit Et
2 ויאמר דויד לכנוס את־הגרים אשר
lapides cædendum ad latomos statuit Et .Israel terra in
בארץ ישראל ויעמד חצבים לחצוב אבני
.Dei domum ædificandum ad ,Ghasith †
גזית לבנות בית האלהים׃
fores ‡ ad clauos ad multitudine in ferrum Et
3 וברזל לרב למסמרים לדלתות
æs & : Dauid præparauit iuncturas ‡ ad & ,portarum
השערים ולמחברות הכין דויד ונחשת
absque cedrina ligna Et .pondus non * multitudine in
4 לרב אין משקל׃ ועצי ארזים לאין
ligna Sorim † & ,Sidonim attulerunt quia ,numero
מספר כי־הביאו הצידנים והצרים עצי
.Dauid ad multitudine in cedrina
ארזים לרב לדויד׃
: tenellus &, ‡ puer meus filius Selomoh : Dauid dixit Et
5 ויאמר דויד שלמה בני נער ורך
: magnificandum * ad ,Domino ædificandum ad domus &
והבית לבנות ליהוה להגדיל
: terris omnibus in ,gloriam ad & nomen ad , excellentiam ad
למעלה לשם ולתפארת לכל־הארצות
ante multitudine in ,Dauid parauit Et .ei nunc * parabo
אכינה־נא לו ויכן דויד לרב לפני
ei præcepit & ,suum filium Selomoh vocauit Et .suam mortem
6 מותו׃ ויקרא לשלמה בנו ויצוהו
.Israel Deo Domino domum ædificandum ad
לבנות בית ליהוה אלהי ישראל׃
fuit ,† Ego ; suum filium Selomoh ad Dauid Dixitque
7 ויאמר דויד לשלמה בנו אני היה
.mei Dei Domini nomini domum ædificare ‡ ,meo corde cum
עם־לבבי לבנות בית לשם יהוה אלהי׃
Sanguinem : dicendo ,Domini verbum me super * fuit Et
8 ויהי עלי דבר־יהוה לאמר דם
non : fecisti magna bella & ,effudisti multitudine in
לרב שפכת ומלחמות גדלות עשית לא־
multos sanguines ‖ quia ,meo nomini domum ædificabis
תבנה בית לשמי כי דמים רבים
.meas facies ad † terram in effudisti
שפכת ארצה לפני׃
.quietis vir erit ipse , tibi natus filius Ecce
9 הנה־בן נולד לך הוא יהיה איש מנוחה
quia : circuitu à * suis inimicis omnibus ab ei requiem dabo ‡ &
והנחותי לו מכל־אויביו מסביב כי
dabo quietem & , pacem & , eius nomen erit Selomoh
שלמה יהיה שמו ושלום ושקט אתן
domum ædificabit Ipse .eius diebus in Israel super
10 על־ישראל בימיו׃ הוא־יבנה בית
patrem in ei † ego & ,filium in mihi erit ipse & ,meo nomini
לשמי והוא יהיה־לי לבן ואני־לו לאב
in vsque Israel super eius regni solium firmabo &
והכינותי את־כסא מלכותו על־ישראל עד־
,prosperabis & ,tecum Dominus erit mi fili Nunc .seculum
11 עולם׃ עתה בני יהי יהוה עמך והצלחת
est locutus quemadmodum ,tui Dei Domini domum ædificabis &
ובנית בית יהוה אלהיך כאשר דבר
, intellectum Dominus tibi det Veruntamen .te super
12 עליך׃ אך יתן־לך יהוה שכל
custodiendũ ad & ,Israel super tibi præcipiat & ,intelligẽtiam &
ובינה ויצוך על־ישראל ולשמור
.tui Dei Domini legem
את־תורת יהוה אלהיך׃

vt requireret — Propter gladium — † est — holocaustum pro Israel. — vt congregaret * erant — גור [a] — † dolatos, vt ædificarent — גזז [b] — ‡ ostia — ‡ commissuras — כון [c] — * absque pondere, — † Tyrij — בוא [d] — ‡ est — ædificanda * magnificentiam: — פאר [e] — * itaque — רבב [f] — צוה [g] — ‡ vt ædificarer — † cogitaui, & — בני — ק — ‡ in — ‡ vt ædificarem * ad — היה [h] — עשה [i] — ‖ sanguinem multum — רבב [k] — † coram me. — ‡ quietus, — ילד [l] — ‡ requiescere faciam eum * in — נוח [m] — † eo — כון [n] — בנה [o] — בין [p] צוה [q]

statuta faciendum ad custodieris si ,prosperabis Tunc
13 אז תצליח אם־תשמור לעשות את־החקים
Moseh Dominus præcepit quæ iudicia &
ואת־המשפטים אשר צוה יהוה את־משה
ne & ,timeas ne , roborare & ,Confortare .Israel super
על־ישראל חזק ואמץ אל־תירא ואל־
domui ‡ præparaui mea afflictione in † ecce Et .paueas
14 תחת׃ והנה בעניי הכינותי לבית־
mille argenti & ,millia centum talenta auri Domini
יהוה זהב ככרים מאה־אלף וכסף אלף
,pondus non ferro & ,æri Et ‡ .talenta millia
אלפים ככרים ולנחשת ולברזל אין משקל
, præparaui lapides & , ligna Et .fuit multitudine in quia
כי לרב היה ועצים ואבנים הכינותי
multitudine in * tecum Et .addes eis super &
15 ועליהם תוסיף׃ ועמך לרב
; ligni & , lapidis sculptores & ,cæsores ,opificium † facientes
עשי מלאכה חצבים וחרשי אבן ועץ
.opificio ‡ omni in sapiens omnis &
וכל־חכם בכל־מלאכה׃
.numerus ‡ non ferro & , æri & ,argento , Auro
16 לזהב לכסף ולנחשת ולברזל אין מספר
.tecum Dominus erit & , fac & ,Surge
קום ועשה ויהי יהוה עמך׃
iuuandum ad ,Israel principibus cunctis Dauid Præcepitque
17 ויצו דויד לכל־שרי ישראל לעזר
vester Deus Dominus Nonne .suo filio Selomoh
18 לשלמה בנו׃ הלא יהוה אלהיכם
mea manu in dedit quia ,circuitu à vobis requiem dabit ‖ Et ,vobiscũ *
עמכם והניח לכם מסביב כי נתן בידי
, Domini facies ad ‡ terra est subiecta & ,terræ habitatores
את ישבי הארץ ונכבשה הארץ לפני יהוה
,vestrum cor præbete Nunc .eius populi facies ad &
19 ולפני עמו׃ עתה תנו לבבכם
.vestram Deum Dominum quærendum ad vestram animam &
ונפשכם לדרוש ליהוה אלהיכם
, Dei Domini sanctuarium ædificate & ,surgite Et
וקומו ובנו את־מקדש יהוה האלהים
sanctitatis vasa & ,Domini fœderis arcem introducendum ad
להביא את־ארון ברית־יהוה וכלי קדש
.Domini nomini ædificata ,domui † Dei
האלהים לבית הנבנה לשם־יהוה׃

CAP. XXIII. כג

constituit regem & ; dierum saturus & ,senex ‡ Dauid Et
1 ודויד זקן ושבע ימים וימלך
congregauit Et .Israel super suum filium Selomoh
2 את־שלמה בנו על־ישראל׃ ויאסף
,Leuitas & ,sacerdotes & , Israel principes omnes
את־כל־שרי ישראל והכהנים והלוים׃
,annorum triginta filio à Leuitæ sunt numerati Et
3 ויספרו הלוים מבן שלשים שנה
, viros per ,sua capita per eorum numerus fuit Et ,suprà &
ומעלה ויהי מספרם לגלגלתם לגברים
.millia octo & triginta
שלשים ושמונה אלף׃
, Domini domus opus super vrgendum ad ipsis Ex
4 מאלה לנצח על־מלאכת בית־יהוה
,iudices & ,præfecti & ; millia quatuor & viginti *
עשרים וארבעה אלף ושטרים ושפטים
,ianitores millia quatuor Et .millia sex
5 ששת אלפים׃ וארבעת אלפים שערים
vasis in Dominum laudantes millia quatuor &
וארבעת אלפים מהללים ליהוה בכלים
.laudandum ad feci quæ
אשר עשיתי להלל׃
,Gherson ipsi Leui filiis partitiones ,Dauid eos est partitus Et
6 ויחלקם דויד מחלקות לבני לוי לגרשון
.Merari & ,Chehath
קהת ומררי׃
.Simhi & ,Lahadan ,Ghersuni Ipsi
7 לגרשני לעדן ושמעי׃

vt facias præcepta — חקק [a] — ירא [b] — † secundũ paupertatẽ meam ‡ pro domo — ‡ Æs verò, & ferrum absque pondere, — * sunt — יסף [c] — † opus, latomi, & artifices — ‡ opere. — Auri, argenti, æris, & ferri, ‡ est — היה [d] — vt auxiliarentur — עזר [e] — * est — ‖ requiescere faciet vos vndiquaque, — נוח [f] — ‡ coram Dño, & corã populo — נתן [g] — sanctuarij — † pro domo quæ ædificatur — ‡ erat — יום [h] — שור [i] לוה [k] — sollicitandum — * fuerunt — cum instrumentis — כלה [l] — distribuit ex eis distributiones

Ioel & ,Zetham & ,Iechiel caput Lahadan Filij
8 בני לעדן הראש יחיאל וזתם ויואל
Haran & ,Chaziel & ,Selomith ,Simhi Filij .tres
9 שלשה׃ בני שמעי שלמות וחזיאל והרן
filij Et .Lahadan ipsi patrum capita Isti .tres
10 שלשה אלה ראשי האבות ללעדן׃ ובני
Isti .Berihah & ,Iehus & ,Zina ,Iachath ,Simhi
שמעי יחת זינא ויעוש ובריעה אלה
,caput Iochath fuit Et .quatuor Simhi filij
11 בני־שמעי ארבעה׃ ויהי־יחת הראש
multiplicauerunt non Berihah & ,Iehus & ; secundus Zizah &
וזיזה השני ויעוש ובריעה לא־הרבו
.vna visitatione in patris domui fuerunt Et .filios
בנים ויהיו לבית אב לפקדה אחת׃
Huzziel & ,Chebron ,Ishar ,Hamram ,Chehath Filij
12 בני קהת עמרם יצהר חברון ועזיאל
.Moseh & ,Aharon ,Hamram Filij .quatuor
13 ארבעה׃ בני עמרם אהרן ומשה
sanctitatem ipsum sanctificandum ad Aharon est separatus Et
ויבדל אהרן להקדישו קדש
suffiendum ad ,seculum in vsque eius filij & ,ipse sanctitatum
קדשים הוא־ובניו עד־עולם להקטיר
benedicendum ad & ,ipsum ministrandum ad Domini facies ad
לפני יהוה לשרתו ולברך
viri Moseh Et .seculum in vsque eius nomine in
14 בשמו עד־עולם׃ ומשה איש
.Leui tribu super † vocabuntur eius filij Dei
האלהים בניו יקראו על־שבט הלוי׃
.Elihezer & ,Ghersom ,Moseh Filij
15 בני משה גרשום ואליעזר׃
.caput Sebuel ,Ghersom Filij
16 בני גרשום שבואל הראש׃
fuit $ non Et .caput ‡ Rechabiah ,Elihezer filij fuerunt Et
17 ויהיו בני־אליעזר רחביה הראש ולא־היה
sunt multiplicati Rechabiah filij & .alij filij Elihezer ipsi
לאליעזר בנים אחרים ובני רחביה רבו
.caput Selomith ,Ishar Filij .supra
18 למעלה׃ בני יצהר שלמית הראש׃
,secundus Amariah .caput Ieriahu ,Chebron Filij
19 בני חברון יריהו הראש אמריה השני
.quartus Iechamham & ,tertius Iachaziel
יחזיאל השלישי ויקמעם הרביעי׃
.secundus Isiah & ,caput Michah ,Huzziel Filij
20 בני עזיאל מיכה הראש וישיה השני׃
,Elhazar ,Machali Filij .Musi & ,Machali ,Merari Filij
21 בני מררי מחלי ומושי בני מחלי אלעזר
,filij ei fuerunt non & ,Elhazar est mortuus Et .Chis &
22 וקיש׃ וימת אלעזר ולא־היו לו בנים
.earum fratres Chis filij eas tulerunt $ Et .filiæ quinimo ‡
כי אם־בנות וישאום בני־קיש אחיהם׃
.tres Ieremoth & ,Heder & ,Machali ,Musi Filij
23 בני מושי מחלי ועדר וירמות שלשה׃
patrum capita ,suorum patrum domui ‖ Leui filij Isti
24 אלה בני־לוי לבית אבתיהם ראשי האבות
faciens ‖ ,sua capita per nominum numero in suis visitationibus
לפקודיהם במספר שמות לגלגלתם עשה
viginti filio à ,Domini domus seruitium ad opificium
המלאכה לעבדת בית יהוה מבן עשרים
requiem Dedit † :Dauid dixit Quoniam .supra & annorum
25 שנה ומעלה׃ כי אמר דויד הניח
Ierusalaim in habitauit & ,suo populo $ Israel Deus Dominus
יהוה אלהי־ישראל לעמו וישכן בירושלם
.seculum in vsque
עד־לעולם׃
.tabernaculum portare † non Leuitis etiam Et
26 וגם ללוים אין־לשאת את־המשכן
.eius seruitium ad eius vasa omnia &
ואת־כל־כליו לעבדתו׃
numerus ipsi posterioribus † Dauid verbis in ‖ Quia
27 כי בדברי דויד האחרונים המה מספר
.supra & ,annorum viginti filio à ,Leui filiorum
בני־לוי מבן עשרים שנה ולמעלה׃

dux — שלמות ק — principes familiarum — dux, הירה — שנה numeratione — vt sanctificaret ipse — vt suffirent — coram Domino, vt ministraret ipse, & benediceret — † in — primus. — ‡ dux. $ fuerunt — רבה dux. — dux. — primus. — מות ‡ sed $ acceperunt — נשא — * per domum familiarum suarum, principes familiarum cũ numerationibus suis, secundum numerũ ‖ faciẽtes opus ad ministerium † Requiescere fecit — נוח $ populum suũ. — † erit — נשא $ ministerium — ‖ iuxta verba † nouissima fuit

seruitio ‖ in Aharon filiorum manum ad eorum statio Quia
28 כי מעמדם ליד בני־אהרן לעבדת
in & , cubiculis in & ,atrijs in Domini domus
בית יהוה על־החצרות ועל־הלשכות ועל־
domus seruitij opere &, sanctitate omni in ,munditia
טהרת לכל־קדש ומעשה עבדת בית
,munere ‖ in ,simila in & , dispositionis* pane in Et .Dei
29 האלהים׃ וללחם המערכת ולסלת למנחה
,frixo in & ,sartagine in & , infermentatorum laganis in &
ולרקיקי המצות ולמחבת ולמרבכת
,mensuratione & , mensura omni in &
ולכל־משורה ומדה׃
,confitendum ad mane in mane in standum ad Et
30 ולעמד בבקר בבקר להדות
,vesperi sic & ,Dominum laudandum ad &
ולהלל ליהוה וכן לערב׃
,sabbatha ad , Domino ascensiones facere ascendere omne ad Et
31 ולכל העלות עלות ליהוה לשבתות
normam ‡ iuxta ,numero in † .solennitates ad & ,neomenijs* ad
לחדשים ולמעדים במספר כמשפט
.Domini facies ad ‖ iugiter eis super
עליהם תמיד לפני יהוה׃
& , conuentus tentorij $ custodiam custodient Et
32 ושמרו את־משמרת אהל־מועד ואת
,suorũ fratrum Aharon filiorum custodiam & ,sanctitatis* custodiam
משמרת הקדש ומשמרת בני אהרן אחיהם
.Domini domus seruitio † in
לעבדת בית יהוה׃

statũs — ‡ ministerio עמד — ministerij — * ordinato, ‖ sacrificio. — tosto, — mensura. — מדד — singulo mane ידה — offerre holocaustorum עלה — * Calendas, † iuxta numerum, ‡ ordinem. ‖ coram Dño. $ tabernaculi fœderis. — * sanctuarij. — † ministerio

CAP. XXIIII. כד

,Nadab ,Aharon filij* .eorum partitiones Aharon filiis $ Et
1 ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן נדב
,Nadab est mortuus Et .Ithamar & ,Elhazar ,Abihu &
2 ואביהוא אלעזר ואיתמר׃ וימת נדב
.eis fuerunt non filij & ,sui patris facies ad Abihu &
ואביהוא לפני אביהם ובנים לא־היו להם
eos diuisit Et .Ithamar & ,Elhazar sunt functi sacerdotio &
ויכהנו אלעזר ואיתמר׃ ויחלקם
filiis de Achimelech & ,Elhazar filiis de ,Sadoc & ,Dauid
3 דויד וצדוק מן־בני אלעזר ואחימלך מן־בני
.eorum ministerio in eorum visitationem ad ,Ithamar
איתמר לפקדתם בעבדתם׃
capitibus in plures Elhazar filij sunt inuenti Et
4 וימצאו בני־אלעזר רבים לראשי
filiis† .eos diuiserunt & : Ithamar filiis præ virorum
הגברים מן־בני איתמר ויחלקום לבני
filiis $ & : sedecim patrum domui capita ‡ Elhazar
אלעזר ראשים לבית־אבות ששה עשר ולבני
.octo suorum patrum domui * Ithamar
איתמר לבית אבותם שמונה׃
quia ; istis cum istos ,sortibus in eos diuiserunt Et
5 ויחלקום בגורלות אלה עם־אלה כי־
filiis de : Dei principes & ,sanctitatis principes fuerunt
היו שרי־קדש ושרי האלהים מבני
.Ithamar filiis in ‖ & ,Elhazar
אלעזר ובבני איתמר׃
scriba Nethanel filius Semahaiah eos descripsit Et
6 ויכתבם שמעיה בן־נתנאל הסופר
.sacerdote Sadoc & ,principibus & , rege coram ,Leui de
מן־הלוי לפני המלך והשרים וצדוק הכהן
,sacerdotum patrum capitibus & ,Ebiathar filio Achimelech &
ואחימלך בן־אביתר וראשי האבות לכהנים
iuncta $ & ,Elhazar ipsi adiuncta ‡ vna patris domus :Leuitarum &
וללוים בית־אב אחד אחז לאלעזר ואחז
prima sors exiuit Et .Ithamar ipsi iuncta
7 אחז לאיתמר׃ ויצא הגורל הראשון
.secunda Iedahaiah ipsi ,Iehoiarib ipsi
ליהויריב לידעיה השני׃
.quarta Sehorim ipsi ,tertia Charim Ipsi
8 לחרם השלשי לשערים הרבעי׃
.sexta Miiamim ,quinta Malchiiah Ipsi
9 למלכיה החמישי למימן הששי׃

$ de * erant — מות ante patrem suum, — secundum numerationem — ‡ quàm filij † De — ‡ duces per domum familiarum $ de * per domum familiarum suarum — היה שור Ide — principibus familiarum — ‡ adhæsit $ alia propinqua — יצא

.octaua Abiiah ,septima Haccos Ipsi

10 לְהַקּוֹץ הַשְּׁבִעִי לַאֲבִיָּה הַשְּׁמִינִי׃

.decima Sechaniahu ,nona Iesuah

11 לְיֵשׁוּעַ הַתְּשִׁעִי לִשְׁכַנְיָהוּ הָעֲשִׂרִי׃

.duodecima Iachim ,vndecima Eliasib

12 לְאֶלְיָשִׁיב עַשְׁתֵּי עָשָׂר לְיָקִים שְׁנֵים עָשָׂר׃

.quartadecima Iesebab ,decimatertia Chuppah

13 לְחֻפָּה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר לְיֶשֶׁבְאָב אַרְבָּעָה עָשָׂר׃

.sextadecima Immer ,quintadecima Bilgah

14 לְבִלְגָּה חֲמִשָּׁה עָשָׂר לְאִמֵּר שִׁשָּׁה עָשָׂר׃

.octauadecima Pisses ,septimadecima Chezir

15 לְחֵזִיר שִׁבְעָה עָשָׂר לְהַפִּצֵּץ שְׁמוֹנָה עָשָׂר׃

.vigesima Iechezchel ,decimanona Pethachiah

16 לִפְתַחְיָה תִּשְׁעָה עָשָׂר לִיחֶזְקֵאל הָעֶשְׂרִים׃

.vigesima & secunda Chamul ,vigesima & vna Iachin

17 לְיָכִין אֶחָד וְעֶשְׂרִים לְגָמוּל שְׁנַיִם וְעֶשְׂרִים׃

quarta Mahaziahu ,vigesima & tertia Deliahu

18 לִדְלָיָהוּ שְׁלֹשָׁה וְעֶשְׂרִים לְמַעַזְיָהוּ אַרְבָּעָה

,eorum *seruitio* ‡ in eorum *reuisio* *Isti* † .vigesima &

19 וְעֶשְׂרִים׃ אֵלֶּה פְקֻדָּתָם לַעֲבֹדָתָם

eorum normam * secundum Domini domum ad *ingrediendum ad* §

לָבוֹא לְבֵית־יְהוָה כְּמִשְׁפָּטָם

ei præcepit quemadmodum ,eorum patris Aharon *manu in*

בְּיַד אַהֲרֹן אֲבִיהֶם כַּאֲשֶׁר [a]צִוָּהוּ

.Israel Deus Dominus

יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃

.Subael ,Hamram filiis * ;*residuis* § Leui *filiis* ‡ Et

20 וְלִבְנֵי לֵוִי [b]הַנּוֹתָרִים לִבְנֵי עַמְרָם שׁוּבָאֵל

.Iechdeiahu ,Subael filiis †

לִבְנֵי שׁוּבָאֵל יֶחְדְּיָהוּ׃

.Iesiiah *caput* ‡ ,Rechabiahu filiis † ,Rechabiahu †

21 לִרְחַבְיָהוּ לִבְנֵי רְחַבְיָהוּ הָרֹאשׁ יִשִּׁיָּה׃

.Iachath ,Selomoth filiis § .Selomoth ,Iahari *Ipsi* §

22 לַיִּצְהָרִי שְׁלֹמוֹת לִבְנֵי שְׁלֹמוֹת יָחַת׃

,Iachaziel ,secundus Amariahu ,Ieriiahu filij Et

23 וּבְנֵי יְרִיָּהוּ אֲמַרְיָהוּ [e]הַשֵּׁנִי יַחֲזִיאֵל

.quartus Iechamham ,tertius

הַשְּׁלִישִׁי יְקַמְעָם הָרְבִיעִי׃

.Samir ,Michah filiis * .Michah Huzziel Filij

24 בְּנֵי עֻזִּיאֵל מִיכָה לִבְנֵי מִיכָה שָׁמוּר׃

.Zecharahu ,Iesiiah filiis † .Iesiiah ,Michah Frater

25 אֲחִי מִיכָה יִשִּׁיָּה לִבְנֵי יִשִּׁיָּה זְכַרְיָהוּ׃

.Beno ,Iahaziahu Filij .Musi & .Machali ,Merari Filij

26 בְּנֵי מְרָרִי מַחְלִי וּמוּשִׁי בְּנֵי יַעֲזִיָּהוּ בְנוֹ׃

,Zacchur & ,Soham & ,Beno ,Iehaziahu ‡ ,Merari Filij

27 בְּנֵי מְרָרִי לְיַעֲזִיָּהוּ בְנוֹ וְשֹׁהַם וְזַכּוּר

.filij ei *fuit* * non & ,Elhazar Machali § Hibri &

28 וְעִבְרִי׃ לְמַחְלִי אֶלְעָזָר וְלֹא־הָיָה לוֹ בָּנִים׃

.Ierachmeel Chis filij ,Chis Ipsi

29 לְקִישׁ בְּנֵי־קִישׁ יְרַחְמְאֵל׃

Isti .Ieremoth & ,Heder & ,Machali ,Musi filij Et

30 וּבְנֵי מוּשִׁי מַחְלִי וְעֵדֶר וִירִימוֹת אֵלֶּה

suorum patrum domum per Leuitarum filij

בְּנֵי הַלְוִיִּם לְבֵית אֲבֹתֵיהֶם׃

suos fratres contra sortes ipsi etiam proiecerunt Et

31 וַיַּפִּילוּ [d]גַם־הֵם גּוֹרָלוֹת לְעֻמַּת אֲחֵיהֶם

,Achimelech & ,Sadoc & ;*regis* ‡ Dauid *facies ad* † Aharon filios

בְּנֵי־אַהֲרֹן לִפְנֵי דָּוִיד הַמֶּלֶךְ וְצָדוֹק וַאֲחִימֶלֶךְ

caput patrum Leuitarum & sacerdotum patrum capitum § &

וְרָאשֵׁי הָאָבוֹת לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם אָבוֹת הָרֹאשׁ

.minorem suum fratrem contra

לְעֻמַּת אָחִיו הַקָּטָן׃

† Istæ generationes ‡ ministerio § vt ingrediantur * ordinem suũ per manum

צִוָּה [a]

‡ filij § residui sunt * De

יֶתֶר [b]

† De ‡ De ‡ dux

§ De

שֵׁנִי [e]

* De

שמיר ק

† De

‡ De

§ De * fuerunt

familiarum suarum.

נפל [d]

† ante ‡ regem;

§ principes familiarum sacerdotalium & Leuiticarum familiarum dux

CAP. XXV. כה

seruitium in exercitus principes & Dauid diuisit Et

1 וַיַּבְדֵּל דָּוִיד [e]וְשָׂרֵי הַצָּבָא לַעֲבֹדָה

,citharis in *prophetantes* ‡ Ieduthun & ,Heman & ,Asaph filios

לִבְנֵי אָסָף וְהֵימָן וִידוּתוּן הַנִּבְּאִים בְּכִנֹּרוֹת

viri † eorum numerus fuit & ,cymbalis in & ,*nablis* * in &

בִּנְבָלִים וּבִמְצִלְתָּיִם [f]וַיְהִי מִסְפָּרָם אַנְשֵׁי

.*suum seruitium* ‡ ad operis

מְלָאכָה לַעֲבֹדָתָם׃

ministerium

שור [e]

‡ qui prophetabant

יתיר ‡

* psalteriis, † qui erant

הָיָה [f]

‡ ministerium suum.

,Nethaniah & ,Ioseph & ,Zacchur ;Asaph filiis †

2 לִבְנֵי אָסָף זַכּוּר וְיוֹסֵף וּנְתַנְיָה

prophetantis † ,Asaph *manum* ‡ ad ;Asaph filij ,Asarelah &

וַאֲשַׂרְאֵלָה בְּנֵי אָסָף עַל יַד־אָסָף הַנִּבָּא

,Ieduthun Filij .Ieduthun † .regis *manu* * ad

3 עַל־יְדֵי הַמֶּלֶךְ׃ לִידוּתוּן בְּנֵי יְדוּתוּן

Matthithiahu & ,Chasabiahu ,Iesaiahu & ,Seri & ,Ghedaliahu

גְּדַלְיָהוּ וּצְרִי וִישַׁעְיָהוּ חֲשַׁבְיָהוּ וּמַתִּתְיָהוּ

prophetantis * ,cithara in Ieduthun eorum patris *manu* § ad sex

שִׁשָּׁה עַל יְדֵי אֲבִיהֶם יְדוּתוּן בַּכִּנּוֹר הַנִּבָּא

.Dominum laudandum & confitendum ad

עַל־הֹדוֹת וְהַלֵּל לַיהוָה׃

,Mathaniahu ,Bucchiiahu ,Heman filij : Heman *Ipsi* *

4 לְהֵימָן בְּנֵי הֵימָן בֻּקִּיָּהוּ מַתַּנְיָהוּ

,Eliathah ,Chanani ,Chananiah ,Ieremoth & ,Sebuel ,Huzziel

עֻזִּיאֵל שְׁבוּאֵל וִירִימוֹת חֲנַנְיָה חֲנָנִי אֱלִיאָתָה

,Hothir ,Mallothi ,Iosbechasah ,Ezer Romamthi & ,Ghiddalthi

גִּדַּלְתִּי וְרֹמַמְתִּי עֶזֶר יָשְׁבְּקָשָׁה מַלּוֹתִי הוֹתִיר

videntis Heman filij isti Omnes .Machazioth

5 מַחֲזִיאוֹת׃ כָּל־אֵלֶּה בָנִים לְהֵימָן חֹזֵה

Deditque .cornu exaltandum ad Dei verbis in regis

הַמֶּלֶךְ בְּדִבְרֵי הָאֱלֹהִים לְהָרִים קָרֶן וַיִּתֵּן

filias & ,quatuordecim filios Heman Deus

הָאֱלֹהִים לְהֵימָן בָּנִים אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבָנוֹת

cantico in ,sui patris *manu* ad isti Omnes * .tres

6 שָׁלוֹשׁ׃ כָּל־אֵלֶּה עַל־יְדֵי אֲבִיהֶם בַּשִּׁיר

seruitium ‡ ad citharis & ,*nablis* * ,cymbalis in ,Domini domus

בֵּית יְהוָה בִּמְצִלְתַּיִם נְבָלִים וְכִנֹּרוֹת לַעֲבֹדַת

,Ieduthun & ,Asaph ,regis *manu* † ad ,Dei domus

בֵּית הָאֱלֹהִים עַל יְדֵי הַמֶּלֶךְ אָסָף וִידוּתוּן

suis fratribus cum eorum numerus fuit Et ,Heman &

7 וְהֵימָן׃ [g]וַיְהִי מִסְפָּרָם עִם־אֲחֵיהֶם

ducenti intelligentis omnis .Domini *canticum* doctis

מְלֻמְּדֵי־[h]שִׁיר לַיהוָה כָּל־[i]הַמֵּבִין מָאתַיִם

.octo & octoginta

שְׁמוֹנִים וּשְׁמוֹנָה׃

paruus sicut ;*regione* ‖ custodiam ,sortes proiecerunt Et

8 [k]וַיַּפִּילוּ גּוֹרָלוֹת מִשְׁמֶרֶת לְעֻמַּת כַּקָּטֹן

.*discipulo* ‖ cum faciens intelligere ,magnus sic

כַּגָּדוֹל מֵבִין עִם־תַּלְמִיד׃

;Ioseph Ipsi .Asaph ipsi prima sors est egressa Et

9 [l]וַיֵּצֵא הַגּוֹרָל הָרִאשׁוֹן לְאָסָף לְיוֹסֵף

eius filij & ,eius fratres & ipse ;secunda Ghedaliahu

גְּדַלְיָהוּ הַשֵּׁנִי הוּא־וְאֶחָיו וּבָנָיו

duodecim

שְׁנֵים עָשָׂר׃

.duodecim eius fratres & ,eius filij ,Zacchur Tertia

10 הַשְּׁלִשִׁי זַכּוּר בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃

.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Isti ipsi Quarta

11 הָרְבִיעִי לַיִּצְרִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃

.duo ,eius fratribus & ,eius filiis ,Nethaniahu ,Quinta

12 הַחֲמִישִׁי נְתַנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים

eius fratribus & ,eius filiis .Bucchiahu Sexta .decim

13 עָשָׂר׃ הַשִּׁשִּׁי בֻּקִּיָּהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו

eius filiis ,Iesarelah Septima .duodecim

14 שְׁנֵים עָשָׂר׃ הַשְּׁבִעִי יְשַׂרְאֵלָה בָּנָיו

,Iesaiahu Octaua .duodecim eius fratribus &

15 וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ הַשְּׁמִינִי יְשַׁעְיָהוּ

Nona .duodecim eius fratribus & ,eius filiis

16 בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ הַתְּשִׁיעִי

.duodecim eius fratribus & ,eius filiis ,Matthaniahu

מַתַּנְיָהוּ בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃

.duo eius fratribus & ,eius filius ,Simhi Decima

17 הָעֲשִׂירִי שִׁמְעִי בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים

eius fratribus & ,eius filiis Hazarel Vndecima .decima

עָשָׂר׃ עַשְׁתֵּי־עָשָׂר עֲזַרְאֵל בָּנָיו וְאֶחָיו

,eius filiis ,Chasabiah Duodecima .duodecim

18 שְׁנֵים עָשָׂר׃ הַשְּׁנֵים עָשָׂר לַחֲשַׁבְיָה בָּנָיו

,Subael Tertiadecima .duodecim eius fratribus &

19 וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃ לִשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּבָאֵל

.duodecim eius fratribus & ,eius filiis

בָּנָיו וְאֶחָיו שְׁנֵים עָשָׂר׃

† De

‡ iussionem † qui prophetabant * iussionem † De

§ iussionem * qui prophetabat

* De

iussionem

* psalteriis ‖ ministerium

† iussionem

היה [g]

* In cantico

שור [h] בין [i]

‖ contra custodiam:

נפל [k]

‖ discente

יצא [l]

eius fratribus & , eius filiis ,Matthithiahu Quartadecima
21 לארבעה עשר מתתיהו בניו ואחיו
,eius filiis , Ieremoth Quintadecima .duodecim
22 [a]שנים עשר: לחמשה עשר לירמות בניו
a שנה
,Chananiahu Sextadecima .duodecim eius fratribus &
23 ואחיו שנים עשר: לששה עשר לחנניהו
Septimadecima .duodecim eius fratribus & ,eius filiis
24 בניו ואחיו שנים עשר: לשבעה עשר
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis , Iosbechasah
לישבקשה בניו ואחיו שנים עשר:
eius fratribus , eius filiis , Chanani Octauadecima
25 לשמונה עשר לחנני בניו ואחיו
,eius filiis , Mallothi Nonadecima .duodecim
26 שנים עשר: לתשעה עשר למלותי בניו
,Eliathah Vigesima .duodecim eius fratribus &
27 ואחיו שנים עשר: לעשרים לאליתה
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis
בניו ואחיו שנים עשר:
eius fratribus & ,eius filiis ,Hothir ipsi vigesima & Vna
28 לאחד ועשרים להותיר בניו ואחיו
, Ghiddalti vigesima & Secunda .duodecim
29 שנים עשר: לשנים ועשרים לגדלתי
.duodecim eius fratribus & , eius filiis
בניו ואחיו שנים עשר:
eius fratribus & ,eius filiis ,Machazioth vigesima & Tertia
30 לשלשה ועשרים למחזיאות בניו ואחיו
,Romamthiezer vigesima & Quarta .duodecim
31 שנים עשר: לארבעה ועשרים לרוממתי עזר
.duodecim eius fratribus & ,eius filiis
בניו ואחיו שנים עשר:

CAP. XXVI. כו

Meselemiahu Chorchim † ianitorum Partitionibus ‖
‖ Diuisiones ‖ hæ sunt. De
1 למחלקות לשערים לקרחים משלמיהו
Meselemiahu ipsi Et .Asaph filiis de Core filius
2 בן־קרא מן־בני אסף: ולמשלמיהו
Zebadiahu ,secundus Iedihael primogenitus Zechariahu , filij
בנים זכריהו הבכור ידיעאל השני זבדיהו
,quintus Helam .quartus Iathniel ,tertius
3 השלישי יתניאל הרביעי: עילם החמישי
.septimus Eliohenai , sextus Iehochanan
יהוחנן הששי אליהועיני השביעי:
,primogenitus Semahiah ,filij edom-Hobed ipsi † Et
† de
4 ולעבד אדם בנים שמעיה הבכור
,quartus Sachar & ,tertius Ioach , secundus Iehosabad
יהוזבד השני יואח השלישי ושכר הרביעי
Issaschar ,sextus Hammiel .quintus Nethanel &
5 ונתנאל החמישי: עמיאל הששי יששכר
.Deus ei benedixit quia ;octauus Pehullethai ,septimus
השביעי פעלתי השמיני כי ברכו אלהים:
dominantes filij sunt nati eius filio Semahiah Et
6 ולשמעיה בנו נולד בנים הממשלים
.ipsi virtute ‖ fortes quia : sui patris domui
erant enim strenui viri fortitudinis:
לבית אביהם כי־גבורי חיל המה:
Elzabad Hobed & ,Rephael & ,Hothni ,Semahiah Filij
7 בני שמעיה עתני ורפאל ועובד אלזבד
.Semachiahu & , Elihu ;virtutis filij ,eius fratres
אחיו בני־חיל אליהו וסמכיהו:
,eorum filij & ipsi : edom-Hobed filiis de isti Omnes
8 כל־אלה מבני עבד אדם המה ובניהם
,sexaginta ,seruitium ‖ ad fortitudine in virtutis vir * eorũ fratres &
* viri fortes ‖ ministerium,
ואחיהם איש־חיל [b]בכח לעבדה ששים
b כוח
, filij Meselemiahu † Et .edom-Hobed † duo &
† de
9 ושנים לעבד אדם: ולמשלמיהו בנים
Chosah ipsi * Et .decem † octo virtutis filij fratres &
fortes ‡ &
* de
10 ואחים בני־חיל שמנה עשר: ולחסה
fuerat non nam ;caput * Simri . filij Merari filiis de
* princeps
מן־בני־מררי בנים שמרי הראש כי לא־היה
.caput in suus pater eum posuit & ,primogenitus
principem,
בכור וישימהו אביהו לראש:
Zechariahu , tertius Tebaliahu , secundus Chilchiiahu
11 חלקיהו [c]השני טבליהו השלישי זכריהו
c שנה

.tredecim Chosah ipsi fratres & , filij Omnes .quartus
הרבעי כל־בנים ואחים לחסה שלשה עשר:
virorum capitibus † , ianitorum partitiones * istis ‡
‡ De
* diuisionibus
† de principib.
‡ custodiarum
12 לאלה מחלקות השערים לראשי הגברים
domo in ministrandum ad ;suos fratres contra custodiæ ‡
משמרות לעמת אחיהם לשרת בבית
magnus sic ,paruus Sicut : sortes proiecerunt Et .Domini
13 יהוה: ויפילו גורלות כקטן כגדול
.portæ & portæ suorum patrum domum per
familiarũ suarum ad singulas portas.
לבית אבותם לשער ושער:
Zechariahu & :Selemiahu ipsi orientem ad sors cecidit Et
14 [d]ויפל הגורל מזרחה לשלמיהו וזכריהו
d נפל
‖ cum
est egressa & ,sortes proiecerunt intellectu in ‖ consiliario eius filio
בנו יועץ בשכל הפילו גורלות ויצא
, austrum ad edom-Hobed Ipsi .aquilonem ad eius sors
15 גורלו צפונה: לעבד אדם נגבה
,Chosah & , Suppim Ipsi .collectionum domus eius filiis &
conciliorum.
16 ולבניו בית האספים: לשפים ולחסה
,ascensionis strata in proiectionis porta cum occidentem ad
qua itur per viam
למערב עם שער [e]שלכת במסלה העולה
e שלך vel הלך
Leuitæ orientem Ad .custodiam contra custodia
17 משמר לעמת משמר: למזרח הלוים
diem per meridiem ad ,quatuor diem per aquilonem ad , sex
ששה לצפונה ליום ארבעה לנגבה ליום
.duo duo collectiones ‖ ad & , quatuor
‖ conciliorũ per singula loca.
ארבעה ולאספים שנים שנים:
duo ,strata ‡ , quatuor occidentem ad cellulam † Ad
† domum instrumẽtorum
‡ pro via,
18 לפרבר למערב ארבעה [f]למסלה שנים
f סלל
filiorum ianitorum partitiones * Istæ .cellula ‡
‡ per singulas domos.
* sunt diuisiones
19 לפרבר: אלה מחלקות השערים לבני
.Merari filiorum & :Chorchitarum
הקרחי ולבני מררי:
,Dei domus thesauros super Achiiah ,Leuitæ Et
20 והלוים אחיה על־אוצרות בית האלהים
.sanctitatum thesauros &
ולאצרות הקדשים:
capita † Lahadan ipsi ‖ :Gersunitarum filij Lahadan Filij
‖ de
† principes
21 בני לעדן בני הגרשני ללעדן ראשי
.Iechieli ,Gersunni ‡ ,Lahadan :patrum ‡
‡ familiarum
‡ Gersunitarũ,
האבות ללעדן הגרשני יחיאלי:
super * ,eius frater Ioel & ;Zetham , Iechieli Filij
* fuerunt
22 בני יחיאלי זתם ויואל אחיו על־
.Domini domus thesauros
אצרות בית יהוה:
;Hozzieli ipsi , Chebroni ipsi , Ishari ipsi † Hamrami †
† De
23 לעמרמי ליצהרי לחברוני לעזיאלי:
super dux Moseh filij Gersom filius Sebuel Et
24 ושבאל בן־גרשום בן־משה נגיד על־
Rechabiahu , Elihezer ‡ eius fratres Et .thesauros
25 האצרות: ואחיו לאליעזר רחביהו
Zichri & ,eius filius Ioram & , eius filius Iesahiahu & ,eius filius
בנו וישעיהו בנו וירם בנו וזכרי
.eius filius Selomith & ,eius filius
שלמית ק
בנו ושלמות בנו:
thesauros omnes super eius fratres & , Selomith Ipse
26 הוא שלמות ואחיו על כל־אצרות
capita ‡ & ,rex Dauid fecit sanctificare quas sanctitatum †
† sanctificatorum quæ
‡ principes familiarum, & tribuni, & centuriones,
* spoliis
הקדשים אשר הקדיש דויד המלך וראשי
principes & ,centuriarum & ,millium principes ad , patrum
האבות [g]לשרי־האלפים [h]והמאות ושרי
g שור
h מאה
,fecerũt sanctificare spolio * de & ,bellis De .exercitus
27 הצבא: מן־המלחמות ומן־השלל הקדישו
sanctificauit quod omne Et .Domini domum roborandum ad
28 לחזק לבית יהוה: וכל ההקדיש
,Ner filius Abner & , Chis filius Saul & .Videns Semuel
Omne quod sanctificauit ad iussionem
שמואל הראה ושאול בן־קיש ואבנר בן־נר
,Selomith manum super sanctificans omnis :Seruiah filius Ioab &
* De
ויואב בן־צרויה כל המקדיש על יד־שלמית
operi ‖ eius filij & , Chenaniahu Ishari Ipsi * .eius fratrum &
‖ ad opus forinsecus
† præfecti, & iudices.
29 ואחיו: ליצהרי כנניהו ובניו למלאכה
.iudices & ,præfectos in † Israel super externo
החיצונה על־ישראל לשטרים ולשפטים:

mille , *virtutis filij* eius fratres & ,Chasabiahu Chebroni *
30 לחברוני חשביהו ואחיו בני־חיל אלף
Iarden trans à ,Israel *præfectura* super septingenti &
ושבע־מאות על פקדת ישראל מעבר לירדן
seruitium ad & , Domini opus omne ad :occidentem ad
מערבה לכל מלאכת יהוה ולעבדת
Chebroni ipsi , *caput* * Ieriiah Chebroni *Ipsi* .*regis*
31 המלך: לחברוני יריה הראש לחברוני
quadragesimo anno In .*patres* † per eius generationes *ad* ‖
לתלדתיו לאבות בשנת הארבעים
virtute fortes eis in sunt inuẽti & ,sunt quæsiti Dauid regni
למלכות דויד נדרשו וימצא בהם גבורי חיל
,mille *virtutis* viri eius fratres Et .Ghilhad Iahazer in
32 ביעזר גלעד: ואחיו בני־חיל אלפים
Dauid eos constituit & :familiarum *capita* septingenti &
ושבע מאות ראשי האבות ויפקידם דויד
tribum dimidiam & , Gaditas & ,Reubenitas super rex
המלך על־הראובני והגדי וחצי שבט
.regis *verbum* ‖ & ,Dei *verbum omne* * ad Menassitarũ
המנשי לכל־דבר האלהים ודבר המלך:

* De ‖ viri robusti. ‖ officium ministerium גלעד ‡ regum. De dux, ‖ secundum † familias. vitibus robusti principes * omnem rem ‖ rem

CAP. XXVII. כז

,*patrum capita* ,suum numerum secundũ Israel filij Et
1 ובני ישראל למספרם ראשי האבות
ministrantes eorum præfecti & ,*centuriarum &* ,*millium principésque*
ושרי האלפים והמאות ושטריהם המשרתים
egredientiu & ,*ingredientiu* †,diuisionum rem omnẽ *ad* ‖ regi
את־המלך לכל דבר המחלקות הבאה והיצאת
Diuisio .anni menses omnes per *mense in mense*
חדש בחדש לכל חדשי השנה המחלקת
diuisione Super .millium quatuor & viginti ,vna
2 האחת עשרים וארבעה אלף: על המחלקת
, Zabdiel filius Iasobeham primo mense in prima
הראשונה לחדש הראשון ישבעם בן־זבדיאל
.millia quatuor & viginti eius diuisione *super* ‖ &
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
exercituum principum cunctorum *caput* Peres filiis De
3 מן־בני־פרץ הראש לכל־שרי הצבאות
mensis *partitione* super Et .primo mense in
4 לחדש הראשון: ועל מחלקת החדש
: dux Micloth & ; eius diuisio & ,Achochites Dodai secundi
השני דודי האחוחי ומחלקתו ומקלות הנגיד
.millia quatuor & viginti eius diuisione *super* * &
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Benaiahu ,tertio mense tertij exercitus Princeps
5 שר הצבא השלישי לחדש השלישי בניהו
eius diuisione *super* ‖ & ; *caput* * sacerdotis Iehoiadah filius
בן־יהוידע הכהן ראש ועל מחלקתו
fortis Benaiahu † Ipse .millia quatuor & ,viginti
6 עשרים וארבעה אלף: הוא בניהו גבור
Hammizabad ad eius *partitio* * & : triginta super & , triginta ‡
השלשים ועל־השלשים ומחלקתו עמיזבד
.Hazael quarto mense in Quarti .eius filius
7 בנו: הרביעי לחדש הרביעי עשהאל
eius diuisione in Et .eum post eius filius Zebadiah & ,Ioab fratet
אחי יואב וזבדיה בנו אחריו ועל מחלקתו
.millia quatuor & viginti
עשרים וארבעה אלף:
.Israch Samhuth princeps quinto mense in Quinti
8 החמישי לחדש החמישי השר שמהות היזרח
.millia quatuor & viginti eius diuisione in Et
ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Hiecches filius Hira sexto mense Sexti
9 הששי לחדש הששי עירא בן־עקש
.millia quatuor & ,viginti ,eius diuisione in & : Tecohites
התקועי ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
filiis de Pelonites Cheles ,septimo mense in Septimi
10 השביעי לחדש השביעי חלץ הפלוני מן־בני
.millia quatuor & viginti ,eius diuisione in & :Ephraim
אפרים ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Chusathites Sibbechai , octauo mense in Octaui
11 השמיני לחדש השמיני סבכי החשתי

principes familiarum, tribuni, & centuriones, ‖ secundum † quæ ingrediebantur & egrediebantur per singulos mẽses ‖ in princeps diuisiones שנה[b] * in שור[c] * princeps; ‖ in † est ‡ inter in diuisione שור[d]

. millia quatuor & viginti , eius diuisione in & ;Zarchi †
לזרחי ועל־מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Hannethotites Abihezer ,nono mense in Noni
12 התשיעי לחדש התשיעי אביעזר הענתותי
.millia quatuor & viginti eius diuisione in & , *Beniamita*
לבנימיני ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Nethophatites Maharai ,decimo mense in Decimi
13 העשירי לחדש העשירי מהרי הנטופתי
.millia quatuor & viginti eius diuisione in & ; Zarchi ‡
לזרחי ועל מחלקתו עשרים וארבעה אלף:
Benaiah , mense vndecimo in Vndecimi
14 עשתי־עשר לעשתי עשר החדש בניה
viginti eius diuisione in & ,Ephraim filiis de Pirhathonites
הפרעתוני מן־בני אפרים ועל מחלקתו עשרים
duodecimo Duodecimi .millia quatuor &
15 וארבעה אלף: השנים עשר לשנים עשר
eius diuisione in & .Hothniel † Netophathites Cheldai ,mense
החדש חלדי הנטופתי לעתניאל ועל מחלקתו
;Israel tribus super Et .millia quatuor & viginti
16 עשרים וארבעה אלף: ועל שבטי ישראל
,*Simhonitæ* ‡ : Zichri filius Elihezer , dux *Reubenitæ* †
לראובני נגיד אליעזר בן־זכרי לשמעוני
filius Chasabiah Leui $ .Mahachah filius Sephatiahu
17 שפטיהו בן־מעכה: ללוי חשביה בן־
Elihu Iehudah † .Sadoc Aharon † . Chemuel
18 קמואל לאהרן צדוק: ליהודה אליהו
. Michael filius Homri Issachar * . Dauid fratribus de
מאחי דויד ליששכר עמרי בן־מיכאל:
Naphthali *Ipsi* ‖ .Hobadiahu filius Ismahaiahu Zebulun *Ipsi* ‖
19 לזבולן ישמעיהו בן־עבדיהו לנפתלי
Hoseah Ephraim *filiis* .Hazriel filius Ieremoth
20 ירימות בן־עזריאל: לבני אפרים הושע
filius Ioel Menasseh *tribui Dimidiæ* . Hazaziahu filius
בן־עזזיהו לחצי שבט מנשה יואל בן־
filius Iddo ,Ghilhadah Menasseh *Dimidiæ* ‖ .Pedaiahu
21 פדיהו: לחצי המנשה גלעדה ידו בן־
.Abner filius Iahasiel Biniamin ‖ . Zechariahu
זכריהו לבנימן יעשיאל בן־אבנר:
tribuum principes Isti .Ierocham filius Hazarel Dan *Ipsi* ‡
22 לדן עזראל בן־ירחם אלה שרי שבטי
filio à eorum numerum Dauid leuauit non Et .Israel
23 ישראל: ולא־נשא דויד מספרם למבן
Dominus dixit quia :infrà & annorum viginti
עשרים שנה ולמטה כי אמר יהוה
.cælorum stellas veluti Israel *multiplicandum ad*
להרבות את־ישראל ככוכבי השמים:
.compleuit non & , numerare cœpit Seruiah filius Ioab
24 יואב בן־צרויה החל למנות ולא כלה
numerus ascendit non & : Israel super *feruor* ‡ hoc *in* † fuit &
ויהי בזאת קצף על־ישראל ולא עלה המספר
.Dauid regis dierum verborum numerum in
במספר דברי הימים למלך דויד:
: Hadiel filius Hazmaueth ‡ regis thesauros super Et
25 ועל אצרות המלך עזמות בן־עדיאל
turribus in & ,villis in & ,vrbibus in , *agro* in thesauros super &
ועל־האצרות בשדה בערים ובכפרים ובמגדלות
opus facientes super Et .Huzziiahu filius Iehonathan
26 יהונתן בן־עזיהו: ועל עשי מלאכת
. Chelub filius Hezri , terræ cultura in agri
השדה לעבדת האדמה עזרי בן־כלוב:
‡ super Et .Ramathites Simhi vineas super Et
27 ועל־הכרמים שמעי הרמתי ועל
.Siphmites Zabdi , vini cellaria *in* ‡ vineis in † quæ
שבכרמים לאצרות היין זבדי השפמי:
.*planicie* ‖ in * quæ sycomoros & olueta super Et
28 ועל־הזיתים והשקמים אשר בשפלה
.Iohas olei cellaria super & : Ghederites Bahalchanan
בעל חנן הגדרי ועל־אצרות השמן יועש:
: Saronites Sitri , Saron in *pascentes* boues super Et
29 ועל־הבקר הרעים בשרון שטרי השרוני
.Hadlai filius Saphat , vallibus in boues super &
ועל־הבקר בעמקים שפט בן־עדלי:

† de ‡ de filiis Iemini ‡ de † de † super Reubenitas ‡ super Simhonitas $ Super † Super * Super ‖ Super † Super filios Super dimidiam tribum חצרה[e] ‖ Super dimidium ‖ de ‡ Super שור[f] נטרה[g] vt multiplicaret חללימנה[h] ‡ propter ‡ ira ‡ fuit regione ‡ ea † sunt $ super * sunt ‖ campestribus qui pascebantur

super & Ismehelites Obil camelos super Et
30 וְעַל־הַגְּמַלִּים אוֹבִיל הַיִּשְׁמְעֵלִי וְעַל־
.Meronothites Iechdeiahu asinas
הָאֲתֹנוֹת יֶחְדְּיָהוּ הַמֵּרֹנֹתִי׃
principes isti Omnes .Hagherites Iaziz pecu super Et — pecudes
31 וְעַל־הַצֹּאן יָזִיז הַהַגְרִי כָּל־אֵלֶּה שָׂרֵי
patruus Iehonathan Et .Dauid regi * quæ substantiæ — * erat
הָרְכוּשׁ אֲשֶׁר לַמֶּלֶךְ דָּוִיד׃ וִיהוֹנָתָן דּוֹד־ 32
Iechiel & : ipse scriba & ,intelligens vir consiliarius Dauid
דָּוִיד יוֹעֵץ אִישׁ־מֵבִין וְסוֹפֵר הוּא וִיחִיאֵל
Achithophel Et .regis filiis cum Chachmoni filius
בֶּן־חַכְמוֹנִי עִם־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ׃ וַאֲחִיתֹפֶל 33
.regis socius Archites Chusai & , regis consiliarius — amicus
יוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ וְחוּשַׁי הָאַרְכִּי רֵעַ הַמֶּלֶךְ׃
.Ebiathar & ,Benaiahu filius Iehoiadah Achithophel post Et
34 וְאַחֲרֵי אֲחִיתֹפֶל יְהוֹיָדָע בֶּן־בְּנָיָהוּ וְאֶבְיָתָר
.Ioab regis exercitus princeps &
וְשַׂר־צָבָא לַמֶּלֶךְ יוֹאָב׃

CAP. XXVIII. כח

, Israel principes omnes Dauid congregauit Et
1 וַיַּקְהֵל דָּוִיד אֶת־כָּל־שָׂרֵי יִשְׂרָאֵל
ministrantium diuisionum principes & ,tribuum principes
שָׂרֵי הַשְּׁבָטִים וְשָׂרֵי הַמַּחְלְקוֹת הַמְשָׁרְתִים
centuriarum principes & ,millium principes & ,regi — tribunos,& centuriones,
אֶת־הַמֶּלֶךְ וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְשָׂרֵי [a] הַמֵּאוֹת — [a] מֵאָה
eius filiorū & ,regis possessionis & ,substantiæ omnis principes &
וְשָׂרֵי כָל־רְכוּשׁ־וּמִקְנֶה לַמֶּלֶךְ וּלְבָנָיו
virtute fortem omnem ad & ,potentibus & eunuchis cum — viribus
עִם־הַסָּרִיסִים וְהַגִּבּוֹרִים וּלְכָל־גִּבּוֹר חָיִל
.Ierusalaim in
אֶל־יְרוּשָׁלִָם׃
: ait & ,suos pedes super rex Dauid surrexit Et
2 וַיָּקָם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ עַל־רַגְלָיו וַיֹּאמֶר
, meo corde cum Ego † :meus populus & ,mei fratres me Audite — † In
שְׁמָעוּנִי אַחַי וְעַמִּי אֲנִי עִם־לְבָבִי
, Domini fœderis arcæ quietis domum ædificare ‡ — ‡ fuit vt ædificarem
[b] לִבְנוֹת בֵּית מְנוּחָה לַאֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה — [b] בָּנָה
.ædificandum ad præparaui & , nostri Dei pedum scabello &
וְלַהֲדֹם רַגְלֵי אֱלֹהֵינוּ [c] וַהֲכִינוֹתִי לִבְנוֹת׃ — [c] כּוּן
:meo nomini domum ædificabis Non :mihi dixit Deus Et
3 וְהָאֱלֹהִים אָמַר לִי לֹא־תִבְנֶה בַיִת לִשְׁמִי
.effudisti sanguines & , tu bellorum vir quia — es,& sanguines
כִּי אִישׁ מִלְחָמוֹת אַתָּה וְדָמִים שָׁפָכְתָּ׃
omni ex me in Israel Deus Dominus elegit Et
4 וַיִּבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בִּי מִכֹּל — vt essem rex
Israel super regem in existendum ad ,mei patris domo
בֵּית־אָבִי [d] לִהְיוֹת לְמֶלֶךְ עַל־יִשְׂרָאֵל — [d] הָיָה
domo in ‖ & , ducem in elegit Iehudah in ‖ nam :seculum in — ‖ de
לְעוֹלָם כִּי בִיהוּדָה בָּחַר לְנָגִיד וּבְבֵית
voluit me in mei patris filiis in † & , mei patris domum Iehudah — † de
יְהוּדָה בֵּית אָבִי וּבִבְנֵי אָבִי בִּי רָצָה
.Israel vniuersum super faciendum regnare ad — vt regnarem
לְהַמְלִיךְ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
mihi dedit filios multos nam) meis filiis omnibus ex Et
5 וּמִכָּל־בָּנַי כִּי [e] רַבִּים בָּנִים נָתַן לִי — [e] רָבַב
super sedendum ad ,meum filium Selomoh in elegit & (Dominus — vt sederet
יְהוָה וַיִּבְחַר בִּשְׁלֹמֹה בְנִי [f] לָשֶׁבֶת עַל־ — [f] יָשַׁב
.Israel super Domini regni thronum
כִּסֵּא מַלְכוּת יְהוָה עַל־יִשְׂרָאֵל׃
ædificabit ipse , tuus filius Selomoh :mihi Dixitque
6 וַיֹּאמֶר לִי שְׁלֹמֹה בִנְךָ הוּא־יִבְנֶה
,filium in mihi eum in elegi quia .mea atria & ,meam domum
בֵיתִי וַחֲצֵרוֹתָי כִּי־בָחַרְתִּי בוֹ לִי לְבֵן
eius regnum firmabo Et .patrem in illi ero ego &
7 וַאֲנִי אֶהְיֶה־לּוֹ לְאָב׃ [g] וַהֲכִינוֹתִי אֶת־מַלְכוּתוֹ — [g] כּוּן
,mea præcepta faciendum ad fuerit robustus si ,seculum in vsque
עַד־לְעוֹלָם אִם־יֶחֱזַק [h] לַעֲשׂוֹת [i] מִצְוֹתַי — [h] עָשָׂה [i] צִוָּה
oculis in nunc Et .hanc diem secundum mea iudicia &
8 וּמִשְׁפָּטַי כַּיּוֹם הַזֶּה׃ וְעַתָּה לְעֵינֵי
nostri Dei auribus in & , Domini cœtus Israel omnis
כָל־יִשְׂרָאֵל קְהַל־יְהוָה וּבְאָזְנֵי אֱלֹהֵינוּ

:vestri Dei Domini mandata cuncta quærite & custodite
שִׁמְרוּ וְדִרְשׁוּ כָּל־מִצְוֹת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
faciatis hæreditare & ,bonam terram possideatis vt
לְמַעַן תִּירְשׁוּ אֶת־הָאָרֶץ הַטּוֹבָה וְהִנְחַלְתֶּם
.seculum in vsque vos post vestros filios
לִבְנֵיכֶם אַחֲרֵיכֶם עַד־עוֹלָם׃
,tui patris Deum scito mi fili Selomoh tu Et
9 וְאַתָּה שְׁלֹמֹה־בְנִי [k] דַּע אֶת־אֱלֹהֵי אָבִיךָ — [k] יָדַע
omnia etenim ,voluntaria anima in & ,perfecto corde in ei serui & — animo voluntario.
וְעָבְדֵהוּ בְּלֵב שָׁלֵם וּבְנֶפֶשׁ חֲפֵצָה כִּי כָל־
cogitationum figmentum omne * & ,Dominus inquirens $ corda — $ scrutatur * omnem imaginationem
לְבָבוֹת דּוֹרֵשׁ יְהוָה וְכָל־יֵצֶר מַחֲשָׁבוֹת
,eū dereliqueris si & ;tibi inuenietur ,eū quæsieris Si .intelligens ‖ — ‖ intelligit
מֵבִין אִם־תִּדְרְשֶׁנּוּ יִמָּצֵא לָךְ וְאִם־תַּעַזְבֶנּוּ
.æternum in te excerabitur † — † proiiciet
יַזְנִיחֲךָ לָעַד׃
ædificandum ad ‡ te in elegit Dominus quod nunc Vide — $ vt ædifices
10 רְאֵה עַתָּה כִּי־יְהוָה בָּחַר בְּךָ [l] לִבְנוֹת־ — [l] בָּנָה
Dauid dedit Et .fac & confortare , sanctuario domum
11 בַּיִת לַמִּקְדָּשׁ חֲזַק וַעֲשֵׂה׃ [m] וַיִּתֵּן דָּוִיד — [m] נָתַן similitudinem
,eius domorum & , porticus exemplar suo filio Selomoh
לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ אֶת־תַּבְנִית הָאוּלָם וְאֶת־בָּתָּיו
eius cubiculorum & ,eius cœnaculorum & ,eius cellariorum &
וְגַנְזַכָּיו [n] וַעֲלִיֹּתָיו וַחֲדָרָיו — [n] עָלָה
omnis exemplar Et .propitiatorij domus & ,intrinsecorum — similitudinem
12 הַפְּנִימִים וּבֵית הַכַּפֹּרֶת׃ וְתַבְנִית כֹּל
,Domini domus atriis in eo cum spiritu in fuerat quod
אֲשֶׁר הָיָה בָרוּחַ עִמּוֹ לְחַצְרוֹת בֵּית־יְהוָה
domus thesauris in , undiquaque cubiculis omnibus in & — per circuitum
וּלְכָל־הַלְּשָׁכוֹת סָבִיב לְאֹצְרוֹת בֵּית
.sanctitatum thesauris in & , Dei
הָאֱלֹהִים וּלְאֹצְרוֹת הַקֳּדָשִׁים׃
omni in & ,Leuitarum & sacerdotum diuisionibus in Et
13 וּלְמַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וּלְכָל־
seruitij ‖ vasis omnibus in & : Domini domus seruitij ‖ opere — ‖ ministerij
מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה וּלְכָל־[o] כְּלֵי עֲבוֹדַת — [o] כָּלָה
omnibus in , auri pondere in ,auro In .Domini domus
14 בֵּית־יְהוָה׃ לַזָּהָב בַּמִּשְׁקָל לַזָּהָב לְכָל־
argenteis vasis omnibus in , seruitij & seruitij vasis — singulorū ministeriorum;
כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה לְכֹל כְּלֵי הַכֶּסֶף
.seruitij & seruitij vasis omnibus in (&),pondere in — singulorū ministeriorum.
בְּמִשְׁקָל לְכָל־כְּלֵי עֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה׃
,aureis eorum lucernis & ,aureis candelabris in pondus Et
15 וּמִשְׁקָל לִמְנֹרוֹת הַזָּהָב וְנֵרֹתֵיהֶם זָהָב
candelabris & :eius lucernarū & candelabri & candelabri pondere in
בְּמִשְׁקַל מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ וְלִמְנֹרוֹת
seruitium ‖ secundū ,eius lucernis & candelabro * pondere in argenteis — † pro ‖ ministerium cuiuslibet
הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לִמְנוֹרָה וְנֵרֹתֶיהָ כַּעֲבוֹדַת
.candelabri & candelabri
מְנוֹרָה וּמְנוֹרָה׃
, dispositionis ‡ mensis † pondus auri Et — † pro ‡ propositionis pro singula mensa; $ pro
16 וְאֶת־הַזָּהָב מִשְׁקָל לְשֻׁלְחֲנוֹת הַמַּעֲרֶכֶת
.argenteis mensis $ argentum & ; mensa & mensa
לְשֻׁלְחָן וְשֻׁלְחָן וְכֶסֶף לְשֻׁלְחֲנוֹת הַכָּסֶף׃
,mundum aurum medii calathi & sparsoria & tridentibus * Et — * pro fuscinulis,& crateribus,& acerris ‖ pro singulo cratere, & pro
17 וְהַמִּזְלָגוֹת וְהַמִּזְרָקוֹת וְהַקְּשָׂווֹת זָהָב טָהוֹר
crateribus & ,crateri & crateri ‖ ,pondere in aureis crateribus &
וְלִכְפוֹרֵי הַזָּהָב בְּמִשְׁקָל לִכְפוֹר וּכְפוֹר וְלִכְפוֹרֵי
altari ‡ Et .crateri & crateri † pondere in argenteis — † pro singulo cratere. ‡ pro
18 הַכֶּסֶף בְּמִשְׁקָל לִכְפוֹר וּכְפוֹר׃ וּלְמִזְבַּח
exemplari $ & ,pondere in purificatum aurum suffimenti — $ pro figura
הַקְּטֹרֶת זָהָב מְזֻקָּק בַּמִּשְׁקָל [p] וּלְתַבְנִית — [p] בָּנָה · pro
tegentibus & expandentibus * aurum Cherubim quadrigæ
הַמֶּרְכָּבָה הַכְּרֻבִים זָהָב לְפֹרְשִׂים וְסֹכְכִים
Scriptura in Omnia .Domini fœderis arcam super
19 עַל־אֲרוֹן בְּרִית־יְהוָה׃ הַכֹּל בִּכְתָב
opera omnia , fecit intelligere me super Domini manu de
מִיַּד יְהוָה עָלַי הִשְׂכִּיל כֹּל מַלְאֲכוֹת
,Confortare :suo filio Selomoh Dauid Dixitque .exemplaris — similitudinis.
20 הַתַּבְנִית׃ וַיֹּאמֶר דָּוִיד לִשְׁלֹמֹה בְנוֹ חֲזַק
Dominus quia :consterneris ne & ,timeas ne ,fac & ,roborare & — paueas:
וֶאֱמַץ וַעֲשֵׂה אַל־[q] תִּירָא וְאַל־[r] תֵּחָת כִּי יְהוָה — [q] יָרֵא [r] חָתַת

seculo à nostri patris Israel Deus Domine tu

אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם

,magnificentia Domine Tibi .seculum in vsque &

11 וְעַד־עוֹלָם׃ לְךָ יְהוָה הַגְּדֻלָּה

honor: cuncta quia :decor & ,victoria & ,gloria & , potentia &

וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל

quæ sunt; tua sunt; tuum est; exaltatio super omnē principem. — exaltatus & ,regnum Domine tibi, terra in & ,cælis in

בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְהוָה הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא

.caput omne ad

לְכֹל לְרֹאשׁ׃

diuitiæ, facie tua, dominaris omnibus. — dominans tu & , tuis faciebus à gloria & ,opulentia Et

12 וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל

potestate — tua manu in & .fortitudo & virtus ,tua manu in Et .omnes in

כֹּחַ יַד — בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ

est — noster Deus nunc Et .omnia confortare & .magnificare

13 לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל׃ וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ

confitemur; laudamus — .tuæ gloriæ nomen laudantes & ,tibi nos confitentes

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ׃

sum — obtineamus quòd ,meus populus quis & ,ego quis Etenim

14 וְכִי מִי אֲנִי וּמִי עַמִּי כִּי־נַעְצֹר

sunt — te à nam ? hoc secundum offerendum sponte ad potentiam

כֹּחַ לְהִתְנַדֵּב כָּזֹאת כִּי־מִמְּךָ

peregrini Nam .tibi dedimus tua manu de & ,omnia

15 הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ׃ כִּי־גֵרִים

sumus coram te, — :nostri patres omnes sicut aduenæ & , tuas facies ad nos

אֲנַחְנוּ לְפָנֶיךָ וְתוֹשָׁבִים כְּכָל־אֲבֹתֵינוּ

יֹשֵׁב — est — צֵלָה — .expectatio non & ,terram super nostri dies vmbra sicut

כַּצֵּל יָמֵינוּ עַל־הָאָרֶץ וְאֵין מִקְוֶה׃

quam ,hæc copia omnis noster Deus Domine

16 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֹּל הֶהָמוֹן הַזֶּה אֲשֶׁר

sancto tuo, — , tuæ sanctitati nomini domum tibi ædificandum ad parauimus

בָּנָה כּוֹן — est, tua sunt — הֲכִינֹנוּ לִבְנוֹת־לְךָ בַיִת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ

הוּא — quòd ,mi Deus noui Et .omnia tibi & ,illud tua manu de

17 מִיָּדְךָ הִיא וּלְךָ הַכֹּל׃ וְיָדַעְתִּי אֱלֹהַי כִּי

probas — rectitudine in Ego .voles rectitudines & ,cor probans tu

אַתָּה בֹּחֵן לֵבָב וּמֵישָׁרִים תִּרְצֶה אֲנִי בְּיֹשֶׁר

,tuum populum nunc & , hæc vniuersa obtuli sponte mei cordis

לְבָבִי הִתְנַדַּבְתִּי כָל־אֵלֶּה וְעַתָּה עַמְּךָ

offerendum sponte ad gaudio cum vidi ,hic sunt reperti qui

הַנִּמְצְאוּ־פֹה רָאִיתִי בְשִׂמְחָה לְהִתְנַדֶּב־

Israel & ,Isahac ,Abraham Deus Domine .tibi

18 לָךְ׃ יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל

imaginationem — formationem ad seculum in hoc custodi ,nostrorum patrum

אֲבֹתֵינוּ שָׁמְרָה־זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר

.te ad eorum cor para & ,tui populi cordis cogitationum

מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ׃

vt custodiat — custodiendum ad perfectum cor da meo filio Selomoh Et

19 וְלִשְׁלֹמֹה בְנִי תֵּן לֵבָב שָׁלֵם לִשְׁמוֹר

נְתַן — vt faciat — faciendum ad & ,tua statuta & , tua testimonia ,tua præcepta

צִוָּה עוֹד — מִצְוֹתֶיךָ עֵדְוֹתֶיךָ וְחֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת

חֻקָּק — vt ædificet — .præparaui quam ædem ædificandum ad & ,omnia

הַכֹּל וְלִבְנוֹת הַבִּירָה אֲשֶׁר־הֲכִינוֹתִי׃

quæso Benedicite :ecclesiæ vniuersæ Dauid dixit Et

20 וַיֹּאמֶר דָּוִיד לְכָל־הַקָּהָל בָּרְכוּ־נָא

ecclesia omnis benedixerunt Et .vestro Deo Domino

אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיְבָרְכוּ כָל־הַקָּהָל

genu flexerunt — se incuruauerunt & ,se inclinauerunt Et .suorum patrum Deo Domino

לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵיהֶם וַיִּקְּדוּ וַיִּשְׁתַּחֲווּ

Domino Immolaueruntque .regi & , Domino

21 לַיהוָה וְלַמֶּלֶךְ׃ וַיִּזְבְּחוּ לַיהוָה

obtulerunt holocausta — crastino in Domino ascensiones fecerunt ascendere & ,victimas

זְבָחִים וַיַּעֲלוּ עֹלוֹת לַיהוָה לְמָחֳרַת

עֹלָה — agnos , mille arietes , mille iuuencos illius diei

tauros — הַיּוֹם הַהוּא פָּרִים אֶלֶף אֵילִים אֶלֶף כְּבָשִׂים

pro — omni multitudine in victimas & ,eorum libamina & , mille

אֶלֶף וְנִסְכֵּיהֶם וּזְבָחִים לָרֹב לְכָל־

coram Domino — Domini facies ad biberunt & ,comederunt Et .Israel

22 יִשְׂרָאֵל׃ וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׁתּוּ לִפְנֵי יְהוָה

regem constituerunt & ,magna lætitia in illa die in

בַּיּוֹם הַהוּא בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה וַיַּמְלִיכוּ

Domino vnxerunt & , Dauid filium Selomoh secundò

שֵׁנִית — שֵׁנִית לִשְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד וַיִּמְשְׁחוּ לַיהוָה

te derelinquet nō & ,te debilitabit non , tecū meus Deus Deus

אֱלֹהִים אֱלֹהַי עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָ — erit; dimittet

.Domini domus seruitij opus omne conficere ad vsque

עַד־לִכְלוֹת כָּל־מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה׃ — יַרְפֶּה — donec perficias — ministerij

omne in ,Leuitarum & sacerdotum diuisiones ecce Et

21 וְהִנֵּה מַחְלְקוֹת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְכָל־

opere omni in tecum & ;Dei domus seruitium — ministerium; sunt

עֲבוֹדַת בֵּית הָאֱלֹהִים וְעִמְּךָ בְכָל־מְלָאכָה

,principes & , seruitio omni sapientia in spontaneo omni — ministerio,

לְכָל־נָדִיב בַּחָכְמָה לְכָל־עֲבוֹדָה וְהַשָּׂרִים

.tuis verbis omnibus populus omnis &

וְכָל־הָעָם לְכָל־דְּבָרֶיךָ׃

CAP. XXIX. כט

Selomoh :cœtum omnem ad rex Dauid dixit Et

1 וַיֹּאמֶר דָּוִיד הַמֶּלֶךְ לְכָל־הַקָּהָל שְׁלֹמֹה

.tenellum & ,puerum , Deus eo in elegit vnum meū filium

בְּנִי אֶחָד בָּחַר־בּוֹ אֱלֹהִים נַעַר וָרָךְ — רַךְ

sed ,ædes homini non quia , grande opificium & — opus est; hominis est

וְהַמְּלָאכָה גְדוֹלָה כִּי לֹא לְאָדָם הַבִּירָה כִּי

præparaui mea fortitudine omni in Et .Deo Domino — Domini Dei; totis autem viribus meis

2 לַיהוָה אֱלֹהִים׃ וּבְכָל־כֹּחִי הֲכִינוֹתִי — כֹּחַ כּוֹן

:argentum ad argentum & :aurum ad ,aurum mei Dei domui

לְבֵית־אֱלֹהַי הַזָּהָב לַזָּהָב וְהַכֶּסֶף לַכֶּסֶף

,ligna ad ligna & :ferrum ad ferrum :æs ad æs &

וְהַנְּחֹשֶׁת לַנְּחֹשֶׁת הַבַּרְזֶל לַבַּרְזֶל וְהָעֵצִים לָעֵצִים

,variegationis & ,fuci lapides ,impletionum & ,onychis lapides — onychinos, gemmas, stibinos, diuersorum colorum,

אַבְנֵי־שֹׁהַם וּמִלּוּאִים אַבְנֵי־פוּךְ וְרִקְמָה

.multitudine in marmoreos lapides & ,pretiosum lapidem omne &

וְכֹל אֶבֶן יְקָרָה וְאַבְנֵי־שַׁיִשׁ לָרֹב׃ — רֹב

mihi est ,mei Dei domum in mea voluntate in adhuc Et — ob meam affectionem erga; quod

3 וְעוֹד בִּרְצוֹתִי בְּבֵית אֱלֹהַי יֶשׁ־לִי — רָצָה נָתַן

mei Dei Domui dedi ; argentum & ,aurum peculiare — propter gradum,

סְגֻלָּה זָהָב וָכָסֶף נָתַתִּי לְבֵית־אֱלֹהַי

,sanctuarij domui præparaui omnibus ex ,supra — quæ

לְמַעְלָה מִכָּל־הֲכִינוֹתִי לְבֵית הַקֹּדֶשׁ׃

,Ophir auro de auri talenta millia Tria

4 שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים כִּכְּרֵי זָהָב מִזְּהַב אוֹפִיר

liniendum ad purgati argenti talenta millia septem & — complanandū

וְשִׁבְעַת אֲלָפִים כִּכַּר־כֶּסֶף מְזֻקָּק לָטוּחַ

argentum & ,aurum ad aurum Ad .domorum parietes

5 קִירוֹת הַבָּתִּים׃ לַזָּהָב לַזָּהָב וְלַכֶּסֶף

:artificum manum per opus omne ad & , argentum ad

לַכֶּסֶף וּלְכָל־מְלָאכָה בְּיַד חָרָשִׁים

hodie suam manum complendum ad ,offert sponte quisquis & — consecrat

וּמִי מִתְנַדֵּב לְמַלֹּאות יָדוֹ הַיּוֹם

,familiarum principes obtulerunt sponte Et .Domino

6 לַיהוָה׃ וַיִּתְנַדְּבוּ שָׂרֵי הָאָבוֹת — שׂוּר

centuriarum & ,millium principes & ,Israel tribuum principes & — tribuni, & centuriones,

וְשָׂרֵי שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וְהַמֵּאוֹת — מֵאָה

.regis operis principes in &

וּלְשָׂרֵי מְלֶאכֶת הַמֶּלֶךְ׃ — ministerium

talenta auri .Dei domus seruitium ad dederunt Et

7 וַיִּתְּנוּ לַעֲבוֹדַת בֵּית־הָאֱלֹהִים זָהָב כִּכָּרִים

talenta argenti & ,millia decem solidos & ,millia quinque

חֲמֵשֶׁת־אֲלָפִים וַאֲדַרְכֹנִים רִבּוֹ וְכֶסֶף כִּכָּרִים

millia octo & millia decem æris & ,millia decem

עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וּנְחֹשֶׁת רִבּוֹ וּשְׁמוֹנַת אֲלָפִים

.talenta millia centum ferri & : talenta

כִּכָּרִים וּבַרְזֶל מֵאָה־אֶלֶף כִּכָּרִים׃

domus thesaurum in dederunt ,lapides eo cum inuentum Et — cum quo inuenti sunt

8 וְהַנִּמְצָא אִתּוֹ אֲבָנִים נָתְנוּ לְאוֹצַר בֵּית־ — per

.Ghersunitæ Iechiel manum super , Domini

יְהוָה עַל יַד־יְחִיאֵל הַגֵּרְשֻׁנִּי׃

corde in quia :ipsorum offerre sponte super populus sunt lætati Et — cùm sponte offerrent ipsi

9 וַיִּשְׂמְחוּ הָעָם עַל־הִתְנַדְּבָם כִּי בְּלֵב

rex Dauid etiam & : Domino obtulerunt sponte perfecto

שָׁלֵם הִתְנַדְּבוּ לַיהוָה וְגַם דָּוִיד הַמֶּלֶךְ

Dauid benedixit Et .magna lætitia est lætatus

10 שָׂמַח שִׂמְחָה גְדוֹלָה׃ וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־

Benedictus : Dauid ait Et .concionis omnis oculis in Domino — congregationis

יְהוָה לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ

Selomoh Seditque .sacerdotem *in* Sadoc & ,ducem *in*
לנגיד ולצדוק לכהן׃ [a]וישב שלמה 23
,suo patre Dauid pro *regem in* Domini solium super
על־כסא יהוה׀ למלך תחת־דויד אביו
.Israel omnis *cum ad audierunt* Et .est prosperatus &
ויצלח וישמעו אליו כל־ישראל׃
filij omnes etiam & ,potentes & ,principes vniuersi Et
וכל־השרים והגברים וגם כל־בני 24
.rege Selomoh sub manum dederunt Dauid regis
המלך דויד נתנו יד תחת שלמה המלך׃
oculis in *excellentia in* Selomoh Dominus magnificauit Et
ויגדל יהוה את־שלמה למעלה לעיני 25
qui * regni *decorem eum super* ‡ dedit Et .Israel omnis
כל־ישראל [b]ויתן עליו הוד מלכות אשר
.Israel super eum ante *rege omni super* ‖ fuit non
לא־היה על־כל־מלך לפניו על־ישראל׃
.Israel vniuersum super regnauit Isai filius Dauid Et
ודויד בן־ישי מלך על־כל־ישראל׃ 26
quadraginta ,Israel super regnauit quibus dies Et
והימים אשר מלך על־ישראל ארבעים 27

[a]ישב rex
paruerunt ei
excellentes
‡ ei gloriam
* qualis
[b]נתן
‖ omni regi

Ierusalaim in & ,annis septem regnauit Chebron In .anni
שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם
.tribus & triginta regnauit
מלך שלשים ושלוש׃
,*opulentia* ‡ ,diebus saturus ,bona *canitie* † in est mortuus Et
28 [c]וימת בשיבה טובה שבע ימים עשר
.eo pro eius filius Selomoh regnauitque :gloria &
וכבוד וימלך שלמה בנו תחתיו׃
ecce ,*postrema & prima* * regis Dauid *verba* ‡ Et
29 ודברי דויד המלך הראשנים והאחרנים הנם
Nathan *verbis* † in & ,videntis Semuel verbis in *scripta ipsa* ‖
כתובים על־דברי שמואל הראה ועל־דברי נתן
.videntis Ghad verbis in &.prophetæ
הנביא ועל־דברי גד החזה׃
temporum & ,eius fortitudine & ,eius regno omni Cum
30 עם כל־מלכותו וגבורתו והעתים
vniuersa super & , Israel super &;eum super transierunt quæ
אשר עברו עליו ועל־ישראל ועל כל־
.terrarum regna
ממלכות הארצות׃

† senectute
‡ diuitiis
[c]מות
‡ res
* primæ & nouissimæ
‖ ipsæ scriptæ sunt
† libro

ספר דברי הימים ב

LIB. DIBRE HAIAMIM,

QVI ET PARALIPOMENON II.

Quanquam Hebræis est vnus Liber.

CAPVT I. א

ET

Dauid filius Selomoh se ;roborauit
ויתחזק שלמה בן־דויד 1
Dominus & : suo regno *super* *
על־מלכותו ויהוה
cum magnificauit & ,eo cum † eius Deus
אלהיו עמו ויגדלהו
.sublime in
למעלה׃
millium principibus ,Israel vniuerso Selomoh Dixitque
ויאמר שלמה לכל־ישראל [a]לשרי האלפים 2
Israel *omni prælato* † omni & ,iudicibus & *centuriarum* &
[b]והמאות ולשפטים ולכל נשיא לכל־ישראל
patrum capitibus ‡
ראשי האבות׃
,excelsum in eo cum *concio* ‖ omnis & , Selomoh ierunt Et
וילכו שלמה וכל־הקהל עמו לבמה 3
conuentus tentorium * erat ibi nam .Ghibhon in ‡ quod
אשר בגבעון כי־שם היה אהל מועד
. deserto in Domini famulus Moseh fecit quod :Dei
האלהים אשר עשה משה עבד־יהוה במדבר׃
Chiriath-de Dauid fecerat ascendere Dei Arcam Sed
אבל ארון האלהים העלה דויד מקרית 4
tabernaculum ei extendit nam .Dauid † ei *præparando in* ‖ ,ieharim
יערים [c]בהכין לו דויד כי נטה־לו אהל
Besalel fecit quod æneum altare Et .Ierusalaim in
בירושלם׃ ומזבח הנחשת אשר עשה בצלאל 5
.Domini *tabernaculi facies ad* ibi , Chur filij Vri filius
בן־אורי בן־חור שם לפני משכן יהוה
Selomoh Ascenditque .cœtus & ,Selomoh illud requisiuit &
וידרשהו שלמה והקהל׃ [d]ויעל שלמה 6
tentorio in ‖ quod ,*Domini facies ad* * æneum altare ad illuc
שם על־מזבח הנחשת לפני יהוה אשר לאהל
.mille *ascensiones* † illud super obtulit & :*conuentus*
מועד ויעל עליו עלות אלף׃
dixitque .Selomoni Deus *est visus* ‡ ipsa nocte In
בלילה ההוא נראה אלהים לשלמה ויאמר 7

* in
† erat
tribunis
[a]שור
centurionibus
† duci super
[b]מאה
† principibus familiarum,
‖ cœtus
‡ erat
* tabernaculū fœderis
‖ quando præparauit
† locum
[c]כון
erat coram tabernaculo
[d]עלה
* coram Dño,
‖ erat in tabernaculo fœderis,
† holocausta
‡ apparuit

Selomoh Dixitque .tibi dem quod Postula : ei
8 לו שאל מה [e]אתן־לך׃ ויאמר שלמה
misericordiā meo patre Dauid cum fecisti Tu : Deo
לאלהים אתה [f]עשית עם־דויד אבי חסד
.eo pro me fecisti regnare & ,magnam
גדול והמלכתני תחתיו׃
Dauid cum tuum verbum *sit verum* † Deus Domine Nunc
9 עתה יהוה אלהים יאמן דברך עם דויד
,multum populum super me fecisti regnare tu quia .meo patre
אבי כי אתה המלכתני על־עם רב
scientiam & , sapientiam Nunc .terræ puluerem sicut
10 כעפר הארץ׃ עתה חכמה [g]ומדע
quoniā .ingrediar & ,*istius populi facies ad* egrediar vt ,mihi da
תן־לי ואצאה לפני העם־הזה ואבואה כי־
? magnum hunc tuum populum iudicabit quis
מי ישפט את־עמך הזה הגדול׃
hoc fuit quod ‡ Pro ; Selomoh ad Deus dixit Et
11 ויאמר אלהים לשלמה יען אשר היתה זאת
,gloriam & ,substantias ,*opulentiam* postulasti non & ,tuo corde cum
עם־לבבך ולא שאלת עשר נכסים וכבוד
non multos dies etiam & ,te habentium odio *animam* &
ואת נפש שנאיך וגם־ימים [h]רבים לא
iudices *quo* ‖ scientiam & ,sapientiam tibi petisti & ,postulasti
שאלת ותשאל־לך חכמה ומדע אשר תשפוט
.*illum super* te fecit regnare quem † ,meum populum
את־עמי אשר המלכתיך עליו׃
,substantias & *opulentiam* ‖ & ;tibi ‡ data scientia & , Sapientia
12 החכמה והמדע נתון לך ועשר ונכסים
regibus sic fuerit non vt tibi dabo ,gloriam &
וכבוד אתן־לך אשר׀ לא־היה כן למלכים
.sic erit non te post & , te ante † qui
אשר לפניך ואחריך לא יהיה־כן׃
Ierusalaim ‡ ,Ghibhon in ‡ quod excelso † Selomoh venit Et
13 ויבא שלמה לבמה אשר־בגבעון ירושלם
.Israël super regnauit & : *conuentionis tentorij faciebus à* ‖
מלפני אהל [i]מועד וימלך על־ישראל׃
mille ei *fuit* ‡ & ,equites & ,*currum* † Selomoh congregauit Et
14 ויאסף שלמה רכב ופרשים [k]ויהי־לו אלף

[e]נתן
[f]עשה
† stabiliatur
[g]ידע
coram isto populo,
‡ eo
diuitias,
animas
[h]רבב
‖ vt
† super
‡ est
‖ diuitias
inter reges
† fuerunt
†ab ‡erat ‡in
‖ corā tabernaculo fœderis;
[i]יעד
†currus ‡fuerūt
[k]היה

, equites mille duodecim & , currus quadringenti &
וְאַרְבַּע מֵאוֹת רֶכֶב וּשְׁנֵים עָשָׂר אֶלֶף פָּרָשִׁים
Ierusalaim in rege cum & , curru vrbibus in eos collocauit & — curruum
וַיַּנִּיחֵם בְּעָרֵי הָרֶכֶב וְעִם הַמֶּלֶךְ בִּירוּשָׁלִָם׃
aurum & , argentum rex Præbuitque
15 [a]וַיִּתֵּן הַמֶּלֶךְ אֶת הַכֶּסֶף וְאֶת הַזָּהָב — [a] נתן
, sycomoros sicut dedit cedros & , lapides sicut Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִַם כָּאֲבָנִים וְאֵת הָאֲרָזִים נָתַן כַּשִּׁקְמִים
multitudine in planitie ‡ in † quæ — † sunt ‡ campestribus
אֲשֶׁר בַּשְּׁפֵלָה לָרֹב׃
: Ægypto ex Selomoni ‡ qui , equorum exitum Et — ‡ erant
16 [b]וּמוֹצָא הַסּוּסִים אֲשֶׁר לִשְׁלֹמֹה מִמִּצְרָיִם — [b] יצא è Cheue
accipiebant congregationem ‖ regis negotiatorum congregationem * & — negotiatores ‖ è Cheue
וּמִקְוֵא סֹחֲרֵי הַמֶּלֶךְ מִקְוֵא [c]יִקְחוּ — [c] לקח
Ægypto ex educebant & , ascendebant Et pretio in
17 בִּמְחִיר׃ [d]וַיַּעֲלוּ וַיּוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם — [d] עלה
quinquaginta in equum & , argenteis sexcentis in quadrigam
מֶרְכָּבָה בְּשֵׁשׁ מֵאוֹת כֶּסֶף וְסוּס בַּחֲמִשִּׁים
regibus & , Chittim regibus vniuersis sic & , centum &
וּמֵאָה וְכֵן לְכָל מַלְכֵי הַחִתִּים וּמַלְכֵי
. educebant eorum manum per , Aram
אֲרָם בְּיָדָם יוֹצִיאוּ׃

CAP. II. ב

Domini nomini domum ædificandum ad Selomoh dixit Et — vt ædificaret
1 וַיֹּאמֶר שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת בַּיִת לְשֵׁם יְהוָה
septuaginta Selomoh numerauit Et . suo regno domum &
2 וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃ וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה שִׁבְעִים
cædentis viri * millia octoginta & , baiuli viri millia — virorum portantium, * virorum cædentium † præpositos
אֶלֶף אִישׁ סַבָּל וּשְׁמֹנִים אֶלֶף אִישׁ חֹצֵב
sex & millia tria eos super confortantes † & , monte in
בָּהָר וּמְנַצְּחִים עֲלֵיהֶם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ
regem Churam ad Selomoh misit Et . centos
3 [e]מֵאוֹת׃ וַיִּשְׁלַח שְׁלֹמֹה אֶל חוּרָם מֶלֶךְ — [e] מאה † Tyri,
, meo patre Dauid cum fecisti Sicut : dicendo , Sor †
צֹר לֵאמֹר כַּאֲשֶׁר [f]עָשִׂיתָ עִם דָּוִיד אָבִי — [f] עשה vt ædificaret
habitandum ad domum sibi ædificandum ad , cedros ei misisti & : ea in
וַתִּשְׁלַח לוֹ אֲרָזִים לִבְנוֹת לוֹ בַיִת לָשֶׁבֶת
Domini nomini domum ædificans ego Ecce — ædifico
4 בּוֹ׃ הִנֵּה אֲנִי בוֹנֶה בַיִת לְשֵׁם יְהוָה
eius facies ad suffiendum ad , eam sanctificandum ad , mei Dei — coram illo
אֱלֹהָי לְהַקְדִּישׁ לוֹ לְהַקְטִיר לְפָנָיו
ascensiones & , iugem dispositionem & , aromaticum suffimentum — holocausta
קְטֹרֶת סַמִּים וּמַעֲרֶכֶת תָּמִיד [g]וְעֹלוֹת — [g] עלה calendis,
sollemnitatibus & , mensibus & , sabbathis , vespere & mane
לַבֹּקֶר וְלָעֶרֶב לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים [h]וּלְמוֹעֲדֵי — [h] יעד ‡ enim est
. Israel super hoc ‡ seculum in : nostri Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְעוֹלָם זֹאת עַל יִשְׂרָאֵל׃
‡ magnus quippe ‡ magna , ædificans ego quam domus Et — ædifico, ‡ est, † est
5 וְהַבַּיִת אֲשֶׁר אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל כִּי גָדוֹל
obtinebit quis Et . diis omnibus præ noster Deus
6 אֱלֹהֵינוּ מִכָּל הָאֱלֹהִים׃ וּמִי יַעֲצָר — vires † Si
cæli & , cæli Nam † ? domum ei ædificandum ad potestatem
[i]כֹּחַ לִבְנוֹת לוֹ בַיִת כִּי הַשָּׁמַיִם וּשְׁמֵי — [i] כוח
ædificem vt , ‡ ego quis & : eum comprehendẽt ‖ non : cælorum — ‡ capiunt ‡ sum, * sed ‖ coram eo domum ædifico.
הַשָּׁמַיִם לֹא יְכַלְכְּלֻהוּ וּמִי אֲנִי אֲשֶׁר אֶבְנֶה
. eius facies ad ‖ suffiendum ad quinimo * ? domum ei
לּוֹ בַיִת כִּי אִם לְהַקְטִיר לְפָנָיו׃
faciendum ad sapientem virum mihi mitte nunc Et
7 וְעַתָּה שְׁלַח לִי אִישׁ חָכָם לַעֲשׂוֹת
, purpura in & , ferro in & , ære in & , argento in & , auro in
בַּזָּהָב וּבַכֶּסֶף וּבַנְּחֹשֶׁת וּבַבַּרְזֶל וּבָאַרְגְּוָן
cum , aperturas aperire scientem & , hyacintho & , coccino & — cælare cælaturas,
וְכַרְמִיל וּתְכֵלֶת וְיֹדֵעַ לְפַתֵּחַ פִּתּוּחִים עִם
quos , Ierusalaim in & , Iehudah in mecum ‡ qui sapientibus — ‡ sunt
הַחֲכָמִים אֲשֶׁר עִמִּי בִּיהוּדָה וּבִירוּשָׁלִַם אֲשֶׁר
. meus pater Dauid præparauit
[k]הֵכִין דָּוִיד אָבִי׃ — [k] כון algummim
bresilia & , abiegna , cedrina ligna mihi mitte Et
8 וּשְׁלַח לִי עֲצֵי אֲרָזִים בְּרוֹשִׁים וְאַלְגּוּמִּים
scientes tui serui quòd noui ego nam . Lebanon — sciunt
מֵהַלְּבָנוֹן כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ יוֹדְעִים

† eunt. — . † tuis seruis cum mei serui ecce Et Lebanon ligna cædere
לִכְרוֹת עֲצֵי לְבָנוֹן וְהִנֵּה עֲבָדַי עִם עֲבָדֶיךָ׃
domus quia , multitudinem in ligna mihi parandum ad Et
[a] רבב — 9 וּלְהָכִין לִי עֵצִים [a]לָרֹב כִּי הַבַּיִת
‖ ædifico † est — ecce Et mirabilis & † magna , ædificans ‖ ego quam
10 אֲשֶׁר אֲנִי בוֹנֶה גָּדוֹל וְהַפְלֵא׃ וְהִנֵּה
percussorum triticorum dedi ligna scindentibus cæsoribus
לַחֹטְבִים לְכֹרְתֵי הָעֵצִים נָתַתִּי חִטִּים מַכּוֹת
coros hordeorum & : millia viginti coros tuis seruis
לַעֲבָדֶיךָ כֹּרִים עֶשְׂרִים אֶלֶף וּשְׂעֹרִים כֹּרִים
olei & , millia viginti batos vini & , millia viginti
עֶשְׂרִים אֶלֶף וְיַיִן בַּתִּים עֶשְׂרִים אֶלֶף וְשֶׁמֶן
rex Churam dixit Et millia viginti batos
11 בַּתִּים עֶשְׂרִים אֶלֶף׃ וַיֹּאמֶר חוּרָם מֶלֶךְ
‡ per scripturã, * pro eo quod dilexit Dominus populum suum, posuit — Domini amore In * : Selomoh ad misit & , scriptura in ‡ Sor
צֹר בִּכְתָב וַיִּשְׁלַח אֶל שְׁלֹמֹה בְּאַהֲבַת יְהוָה
Dixitque regem eos super te dedit , suo populo cum
12 אֶת עַמּוֹ נְתָנְךָ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃ וַיֹּאמֶר
qui , Israel Deus Dominus Benedictus : Churam
חוּרָם בָּרוּךְ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
Dauid dedit qui terram & , cælos fecit
עָשָׂה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַן לְדָוִיד
intelligentiam & , intellectum scientem , sapientem filium regi
[b] בין — הַמֶּלֶךְ בֵּן חָכָם יוֹדֵעַ שֵׂכֶל [b]וּבִינָה
pro regia sua. — suo regno domum & , Domino domum ædificaret vt
אֲשֶׁר יִבְנֶה בַּיִת לַיהוָה וּבַיִת לְמַלְכוּתוֹ׃
intelligentiam scientem sapientem virum misi nunc Et
13 וְעַתָּה שָׁלַחְתִּי אִישׁ חָכָם יוֹדֵעַ בִּינָה
† qui fuit ipsius — filiabus de mulieris Filium mei patris Churam †
14 לְחוּרָם אָבִי׃ בֶּן אִשָּׁה מִן בְּנוֹת
erat Tyrius, — , auro in facere scientem Sorau vir eius pater & , Dan
דָּן וְאָבִיו אִישׁ צֹרִי יוֹדֵעַ לַעֲשׂוֹת בַּזָּהָב
, lignis in & , lapidibus in , ferro in , ære in , argento in &
וּבַכֶּסֶף בַּנְּחֹשֶׁת בַּבַּרְזֶל בָּאֲבָנִים וּבָעֵצִים
ad cælandum — aperiendum ad & , coccino in & , bysso in & , hyacintho in , purpura in
cælaturam, — בָּאַרְגָּמָן בַּתְּכֵלֶת וּבַבּוּץ וּבַכַּרְמִיל וּלְפַתֵּחַ
quæ , cogitationem omnem cogitandum ad & , aperturam omnẽ
כָּל פִּתּוּחַ וְלַחְשֹׁב כָּל מַחֲשָׁבֶת אֲשֶׁר
mei domini sapientibus & tuis sapientibus cum ei dabitur
יִנָּתֶן לוֹ עִם חֲכָמֶיךָ וְחַכְמֵי אֲדֹנִי
triticum, & hordeum, — , hordea & , tritica nunc Et tui patris Dauid
[c] חנט — 15 דָּוִיד אָבִיךָ׃ וְעַתָּה [c]הַחִטִּים וְהַשְּׂעֹרִים
mittat , meus dominus dixit quæ , vinum & oleum
הַשֶּׁמֶן וְהַיַּיִן אֲשֶׁר אָמַר אֲדֹנִי יִשְׁלַח
Lebanon de ligna cædemus nos Et suis seruis
16 לַעֲבָדָיו׃ וַאֲנַחְנוּ נִכְרֹת עֵצִים מִן הַלְּבָנוֹן
prout opus fuerit tibi, * per rates ad — ratibus * tibi ea afferemus & , tuam necessitatem omnem secundum
כְּכָל צָרְכֶּךָ וּנְבִיאֵם לְךָ רַפְסֹדוֹת
Ierusalaim in ea facies ascendere tu & : Iapho mare super
עַל יָם יָפוֹ וְאַתָּה תַּעֲלֶה אֹתָם יְרוּשָׁלִָם׃
peregrinos viros omnes Selomoh numerauit Et
17 וַיִּסְפֹּר שְׁלֹמֹה כָּל הָאֲנָשִׁים הַגֵּירִים
‡ erant — qua dinumerationem post Israel terra in ‡ qui
אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַסְּפָר אֲשֶׁר
, centum sunt inuenti & : suus pater Dauid eos dinumerauit
סְפָרָם דָּוִיד אָבִיו וַיִּמָּצְאוּ מֵאָה
sexcenti & , millia tria & , millia quinquaginta &
[d] מאה — וַחֲמִשִּׁים אֶלֶף וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ [d]מֵאוֹת׃
baiulos, — octoginta & , baiuli millia septuaginta eis ex Fecitque
[e] עשה — 18 [e]וַיַּעַשׂ מֵהֶם שִׁבְעִים אֶלֶף סַבָּל וּשְׁמֹנִים
† erant ‖ cæsores — † sexcenti & millia tria & : monte in cadentiũ ‖ millia
sollicitatores — אֶלֶף חֹצֵב בָּהָר וּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
populum operari faciendum ad confortantes ‡
מְנַצְּחִים לְהַעֲבִיד אֶת הָעָם׃

CAP. III. ג

Domini domum ædificare Selomoh cœpit Et
[f] חלל — 1 [f]וַיָּחֶל שְׁלֹמֹה לִבְנוֹת אֶת בֵּית יְהוָה
monstratus — Dauid fuerat visus qui , Moriah monte in Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִַם בְּהַר הַמּוֹרִיָּה אֲשֶׁר נִרְאָה לְדָוִיד
Ornan area in Dauid loco in parauit quando , suo patri
אָבִיהוּ אֲשֶׁר הֵכִין בִּמְקוֹם דָּוִיד בְּגֹרֶן אָרְנָן

, secundo mense in ædificare cœpit Et .Iebusæi
היבוסי׃ ויחל לבנות בחדש השני 2
.sui regni quarto anno in ,‡ secundo in
‡ die,
בשני בשנת ארבע למלכותו׃
domum ædificandum ad ,Selomoh est fundatus istæ Et
fuit dispositiones secundum quas consultũ fuit Selomoh, vt ædificaret,
ואלה הוסד שלמה לבנות את־בית 3
,prima mensura in .§ cubitorum longitudo .Dei
§ erat
האלהים הארך אמות במדה הראשונה
.viginti cubitorum latitudo & ;sexaginta cubitorum
אמות ששים ורחב אמות עשרים׃
facies super ‖ longitudinis facies super* quæ porticus Et
* habuit formã ‖ iuxta formã
והאולם אשר על־פני הארך על־פני 4
centum altitudo & .viginti cubitorum † ,domus latitudinis
† erat
רחב־הבית אמות עשרים והגבה מאה
.mundo auro intrinsecus eam texit & : viginti &
ועשרים ויצפהו [a]מפנימה זהב טהור׃
[a] פנה
eam texit & ,abiegnis lignis texit magnam domum Et
ואת הבית הגדול חפה עצי ברושים ויחפהו 5
.catenas & , palmas eam super fecit ascendere & :bono auro
זהב טוב [b]ויעל עליו תמרים ושרשרת׃
[b] עלה
.gloriam ad pretioso lapide domum texit Et
[c]ויצף את־הבית אבן יקרה לתפארת 6
[c] צפה
,domum Texitque .Paruaim* aurum § aurum &
§ erat * ex loco
והזהב זהב פרוים׃ [d]ויחף את־הבית 7
[d] חפה
aperuit ‡ & :auro eius fores † & ,eius parietes & ,limina ‖ ,trabes
‖ postes † ostia ‡ cælauit
הקרות הספים וקירותיו ודלתותיו זהב ופתח
domum Fecitque :parietibus in Cherubim
כרובים על־הקירות׃ [e]ויעש את־בית־ 8
[e] עשה § secundum latitudinem
latitudinis facies super § eius longitudo : sanctitatum sanctitatis
קדש הקדשים ארכו על־פני רחב־
:viginti cubitorum eius latitudo & , viginti cubitorum ,domus
הבית אמות עשרים ורחבו אמות עשרים
.sexcentis talentis bono auro eam texit &
ויחפהו זהב טוב לככרים שש מאות׃
,*auri quinquaginta seclorum clauorum pondus Et
* erat
ומשקל למסמרות לשקלים חמשים זהב 9
sanctitatis domo in Fecitque .auro texit cœnacula &
והעליות חפה זהב׃ ויעש בבית־קדש 10
texerunt & .puerorum ‡ opere duos Cherubim sanctitatum
‡ instar
הקדשים כרובים שנים מעשה צעצעים [f]ויצפו
[f] צפה § erat
exrum § longitudo Cherubim alarum Et .auro eos
אתם זהב׃ וכנפי הכרובים ארכם 11
tangens*, quinque cubitorum vna Ala .viginti cubitorum
* tangebat
[g]אמות עשרים כנף האחד לאמות חמש [h]מגעת
[g] אמה [h] נגע
quinque cubitorum altera ala & : domus parietem
לקיר הבית והכנף האחרת אמות חמש
.alterius Cherub alam ad attingens
tangebat
מגיע לכנף הכרוב האחר׃
tangens , quinque cubitorum vnius Cherub ala Et
tangebat
וכנף הכרוב האחד אמות חמש מגיע 12
quinque cubitorum altera ala & : domus parietem ad
לקיר הבית והכנף האחרת אמות חמש
Cherubim Alæ .alterius Cherub alæ adhærens
iuncta erat
דבקה לכנף הכרוב האחר׃ כנפי הכרובים 13
super stantes ‡ ipsi & :viginti cubitos † expansæ istorum
† erant per ‡ stabant
האלה פרשים אמות עשרים והם עמדים על־
.domum ad ‖ eorum facies & ,suos pedes
‖ versus
רגליהם ופניהם לבית׃
,cocco & ,purpura & ,hyacintho ‡ velum Fecitque
‡ ex
ויעש את־הפרכת תכלת וארגמן וכרמיל 14
.Cherubim illud super fecit ascendere & :bysso &
aptauit ei
ובוץ ויעל עליו כרובים׃
cubitorum duas columnas domum ante fecit Et
ויעש לפני הבית עמודים שנים אמות 15
super ‖ quod ,operimentum* & ,longitudine § quinque & triginta
§ in * capitellum, ‖ erat in summitate
שלשים וחמש ארך והצפת אשר־על־
catenas fecit Et .quinque cubitorum ,eius caput
ראשו אמות חמש׃ ויעש שרשרות 16
Fecitque .columnarum caput super dedit & , oraculo in
posuit
בדביר [i]ויתן על־ראש העמדים ויעש
[i] נתן
.catenis in dedit & ,centum malogranata
posuit
רמונים מאה ויתן בשרשרות׃

vnam , palatij facies super columnas Statuit Et
ante templum,
[a]ויקם את־העמודים על־פני ההיכל אחד 17
[a] קום
dexteræ nomen Vocauitque .sinistra à vnam & .dextera à
alteram
מימין ואחד מהשמאול ויקרא שם־הימיני
יתיר † confirmabit,
.Bohaz sinistræ nomen & ,Iachin†
יכין ושם השמאלי בעז׃

CAP. IIII. ד

, eius longitudo cubitorum viginti : æneum altare fecit Et
ויעש מזבח נחשת עשרים אמה ארכו 1
cubitorum decem & , eius latitudo cubitorum viginti &
ועשרים אמה רחבו ועשר אמות
decem , fusile mare . Fecitque . .eius statura
altitudo
קומתו׃ ויעש את־הים [b]מוצק עשר 2
[b] יצק
.circuitu ‡ rotundum eius labium ad † eius labio à cubito in ‖
‖ cubitorum † vsque ‡ in
באמה משפתו אל־שפתו עגול סביב
cubito in* triginta linea & ,eius statura cubito in § quinque &
§ cubitorum altitudo * cubitorum
וחמש באמה קומתו [c]וקו שלשים באמה
[c] קוה
.circum ‖ illud circumdabat
‖ per circuitum † per circuitum
יסב אתו סביב׃
circum circum † illud subter boum imago Et
[d]ודמות בקרים תחת לו סביב סביב 3
[d] דמה
mare ambientes , cubito in ‡ decem illud circundantium
‡ cubitis ambiebant
סובבים אתו עשר באמה [e]מקיפים את־הים
[e] יקף
.illius fusura in ‖ fusorum boum* ordines duo .circum §
§ per circuitũ. * erant boum ‖ secundum fusuram
סביב שנים טורים הבקר [f]יצוקים במצקתו׃
respicientes ‡ tres , boues duodecim super Stans†
† Stabat ‡ respiciebant
עומד על־שנים עשר בקר שלשה [g]פנים 4
respicientes* tres & ,mare ad respicientes § tres & ,aquilonem ad
[f] יצק [g] פנה § respiciebãt ad occidentem, * respiciebant † erant
צפונה ושלשה פנים ימה ושלשה פנים
mare & ,orientem ad respicientes* tres & ,meridiem ad
נגבה ושלשה פנים מזרחה והים
.intrinsecus † eorum posteriora omnia & . desuper eos super
עליהם מלמעלה וכל־אחריהם ביתה׃
labij opus sicut eius labium & ,palmi § eius densitas Et ‡
‡ Porrò § erat
[h]ועביו טפח ושפתו כמעשה שפת־ 5
[h] עבה * comprehendebat
millia tria battos comprehendens* :lilij floris calicis
כוס פרח שושנה מחזיק בתים שלשת אלפים
dedit † & decem conchas fecit Et .complebat ‖
‖ capiebat † posuit
יכיל׃ [i]ויעש כיורים עשרה ויתן 6
[i] עשה
, eis in lauandum ad sinistra à quinque & ,dextera à quinque
חמשה מימין וחמשה משמאול לרחצה בהם
mare & .eas in impellebant ascensionis ‡ opus
‡ holocausti
את־מעשה העולה [k]ידיחו בם והים
[k] דוח *vt lauarent se sacerdotes
candelabra fecit Et .eo in sacerdotibus se lauandum ad §
לרחצה לכהנים בו׃ ויעש את־מנרות 7
templo in dedit* & , eorum normam secundum decem aurea
* posuit
הזהב עשר כמשפטם ויתן בהיכל
.sinistra à quinque & , dextra à quinque
חמש מימין וחמש משמאול׃
quinque ,templo in reposuit & ,decem mensas fecit Et
ויעש שלחנות עשרה וינח בהיכל חמשה 8
aureas crateras fecit & :sinistra à quinque & , dextera à
מימין וחמשה משמאול ויעש מזרקי זהב
auxilij atrium & , sacerdotum atrium fecit Et .centum
מאה׃ ויעש חצר הכהנים והעזרה 9
.ære texit eorum fores † & ,atrio ipsi fores † & , magnum
† ostia
הגדולה ודלתות לעזרה ודלתותיהם צפה נחשת׃
orientem ad dextero humero ‡ ab dedit † mare Et
† posuit ‡ latere
ואת־הים נתן מכתף הימנית קדמה 10
contra
,lebetes Churam fecit Et .meridiem ad regione è
ממול נגבה׃ ויעש חורם את־הסירות 11
Churam compleuit & :pelues & , scopas &
ואת־היעים ואת־המזרקות ויכל חירם
חורם ק
regi fuit quod opificium facere
opus
לעשות את־המלאכה אשר עשה למלך
.Dei domo in Selomoh
שלמה בבית האלהים׃
caput super coronas & ,orbes & , duas Columnas
funiculos
עמודים [l]שנים [m]והגלות והכתרות על־ראש
[l] שנה [m] גלל
operiendum ad duo retiacula & ,duarum columnarum
העמדים [n]שתים והשבכות שתים [o]לכסות 12
[n] שנה [o] כסה

caput super quæ ‡ , coronarum orbes duos †
את־שתי גלות הכתרות אשר על־ראש
quadringenta malogranata Et .columnarum
13 ואת־הרמונים ארבע מאות העמודים:
‡ malogranatorum ordines Duo .retiaculis duobus in
לשתי השבכות שנים טורים רמונים
coronarum orbes duos operiendum ad vni retiaculo
לשבכה האחת לכסות את־שתי גלות הכתרות
bases Et .columnarum facies super quæ
14 אשר על־פני העמודים: ואת־[a]המכנות
.bases super fecit conchas & ,fecit
עשה ואת־הכירות עשה על־המכנות:
duodecim boues & , vnum Mare
15 את־הים אחד ואת־הבקר שנים־עשר
& , scopas & , lebetes Et .illud subter
16 תחתיו: ואת־הסירות ואת־היעים ואת־
eius pater Churam fecit eorum vasa omnia & , tridentes
המזלגות ואת־כל־כליהם עשה חורם אביו
.terso ‡ ære † Domini domo in Selomoh regi
למלך שלמה לבית יהוה נחשת מרוק:
terræ densitatibus || in rex ea fudit Iarden planitie * In
17 בככר הירדן יצקם המלך בעבי האדמה
Selomoh fecit Et .Seredathah inter & , Succoth inter
18 בין [b]סכות ובין צרדתה: ויעש שלמה
non nam .valde † multitudine in hæc vasa omnia
כל־הכלים האלה [c]לרב מאד כי לא
Selomoh fecit Et .æris pondus inuestigabatur
19 נחקר משקל הנחשת: ויעש שלמה את
altare & : Dei domus ‡ quæ vasa omnia
כל־[d]הכלים אשר בית האלהים ואת מזבח
.facierum panem eas super & , mensas & , aureum
הזהב ואת־השלחנות ועליהם לחם הפנים:
eas faciendum ad ,eorum lucernas & ,candelabra Et
20 ואת־המנרות ונרתיהם לבערם
.concluso † auro oraculi facies ad iudicium secundum
כמשפט לפני הדביר זהב סגור:
hoc ‡ auro † forcipes & ; lucernas & , flore || Et
21 והפרח והנרות והמלקחים זהב הוא
, pelues & , psalteria Et .auri perfectiones
22 מכלות זהב: והמזמרות והמזרקות
domus ostium & ,concluso * auro ‡ acerras & , cochlearia &
והכפות והמחתות זהב סגור ופתח הבית
fores † & , sanctitatum sanctitati ipsi interiores ‡ eius fores †
דלתותיו הפנימיות לקדש הקדשים ודלתי
.auro ‡ templo ipsi domus
הבית להיכל זהב:

† duos funiculos ‡ qui erant
‡ erant
funiculos
erant ante columnas,
[a]כיון
† ex ‡ mundo,
* regione || argillosa terra,
[b]סכך
† grandi.
[c]רבב
‡ erant
[d]כלה
panes
vt arderent
iuxta ordinem in oraculo † purgato. || flores † et ‡ quod erat
perfectum.
‡ ex * mundo
† ostia ‡ interiora
[e]פנה
‡ ex

CAP. V. ה

Selomoh fecit quod opus omne est perfectum Et
1 ותשלם כל־המלאכה אשר עשה שלמה
Dauid sanctificationes Selomoh intulit & : Domini domo in
לבית יהוה [f]ויבא שלמה את־קדשי דויד
omnia & , aurum & , argentum & : sui patris
אביו ואת־הכסף ואת־הזהב ואת־כל־
.Dei domus thesauris in dedit vasa
[g]הכלים נתן באצרות בית האלהים:
.Israel seniores Selomoh congregauit Tunc
2 אז יקהיל שלמה את־זקני ישראל
filiis patrum prælatos || , tribuum capita omnia * &
ואת־כל־ראשי המטות נשיאי האבות לבני
arcam faciendum ascendere ad † .Ierusalaim in Israel
ישראל אל־ירושלם [i]להעלות את־ארון
.Sion ‡ ipsa :Dauid ciuitate è Domini fœderis
ברית־יהוה מעיר דויד היא ציון:
Israel viri omnes regem ad sunt congregati Et
3 ויקהלו אל־המלך כל־איש ישראל
omnes venerunt Et .septimi mensis ipsa * ,sollemnitate in
בחג [k]הוא החדש השבעי: ויבאו כל־ 4
.arcam Leuitæ sustulerunt & ,Israel seniores
זקני ישראל [l]וישאו הלוים את־הארון:
, consentus tentorium || & , arcam fecerunt ascendere Et
5 ויעלו את־הארון ואת־אהל [m]מועד

[f]בוא
posuit
[g]כלה
* omnes principes || principes familiarum de † vt ascendere facerent
[h]נטה־עלה
‡ est
quæ est
[k]חגג
portauerunt
[l]נשא
|| tabernaculum ecclesiæ,
[m]יעד

fecerunt ascendere tentoris || in * quæ sanctitatis vasa omnia &
ואת־כל־כלי הקדש אשר באהל העלו
.Leuitæ sacerdotes ea
אתם הכהנים הלוים:
condicti ,Israel cœtus omnis & ,Selomoh rex Et
6 והמלך שלמה וכל־עדת ישראל הנועדים
qui , bouem &, , pecus immolantes , arcam ante eum ad
עליו לפני הארון מזבחים צאן ובקר אשר
.multitudine præ supputabantur || non & , numerabantur non
לא־יספרו ולא [a]ימנו [b]מרב:
Domini fœderis arcam sacerdotes adduxerunt Et
7 ויביאו הכהנים את־ארון ברית־יהוה
sanctitatem ad , domus oraculum ad , suum locum ad
אל־מקומו אל־דביר הבית אל־קדש
.Cherubim alas subter ad , sanctitatum
הקדשים אל־תחת כנפי הכרובים:
locum super alas expandentes || Cherubim fuerunt Et
8 [c]ויהיו הכרובים פרשים כנפים על־מקום
super & ,arcam super Cherubim tegebant & ,arcæ
הארון [d]ויכסו הכרובים על־הארון ועל־
.desuper eius vectes
בדיו מלמעלה:
vectium capita videbantur & , vectes elongauerunt Et
9 ויאריכו הבדים [e]ויראו ראשי הבדים
.forinsecus apparebant non & ,oraculi facies super ,arca de
מן־הארון על־פני הדביר ולא יראו החוצה
.hanc diem ad vsque ibi fuit Et
ויהי־שם עד היום הזה:
dedit ‡ quas ,tabulæ duæ nisi arca in † Non
10 אין בארון רק שני [f]הלחות אשר־נתן
filiis cum ,Dominus excidit quas , Choreb in Moseh
משה בחרב אשר כרת יהוה עם־בני
egrediendo in † fuit .Ægypto ex eos egrediendo in Israel
ישראל [g]בצאתם ממצרים: ויהי בצאת 11
* inuenti ‡ sacerdotes omnes nam) .sanctitate de sacerdotes
הכהנים מן־הקדש כי כל־הכהנים הנמצאים
.partitiones ‡ obseruare † non(.se sanctificauerunt
התקדשו אין לשמור למחלקות:
,Asaph ipsi ,ipsis omnibus ‡ cantores Leuitæ Et
12 והלוים [h]המשררים לכלם לאסף
,eorum fratribus * & ,eorum filiis & , Idithun ipsi * , Heman ipsi *
להימן לידתון ולבניהם ולאחיהם
,citharis & ,psalteriis in & ,cymbalis in , bysso † induti
מלבשים בוץ [i]במצלתים ובנבלים ובכנרות
,centum ad sacerdotes eis cum & : altaris orientem ad stantes
עמדים מזרח למזבח ועמהם כהנים למאה
.tubis in buccinantes viginti &
ועשרים מחצררים בחצצרות:
,cantantibus & ,buccinantibus * vnus veluti erat ‡ Et
13 ויהי כאחד למחצצרים ולמשררים
,Domino confitendo & laudando ,vnam vocem faciendum audire ad *
להשמיע קול־אחד [k]להלל ולהדות ליהוה
vasis † in & ,cymbalis in & ,tubis in vocem eleuare circa || &
וכהרים קול בחצצרות ובמצלתים ובכלי
quoniam ,bonus quoniam ,Dominum laudando in ‡ & ,cantici
השיר ובהלל ליהוה כי טוב כי
domus nube est impleta domus & : eius misericordia seculum in
לעולם חסדו והבית מלא ענן בית
stare sacerdotes poterant non Et .Domini
14 יהוה: ולא־יכלו הכהנים לעמוד
gloria impleuerat quippe .nubis faciebus à ministrandum ad
לשרת מפני הענן כי־מלא כבוד
.Dei domum Domini
יהוה את־בית האלהים:

* erant || tabernaculo,
qui conuenerant
immolabant pecudes & boues, || numerabatur propter multitudinem.
[a]מנה [b]רבב
templi,
|| expandebant
[c]היה
[d]כסה
[e]ראה
arcæ coram oraculo,
† erant ‡ posuit
[f]לוח
filij
egrederentur ‡ cùm egressi essent
[g]יצא
‡ qui * sunt † erat ‡ distinctiones.
‡ de
[h]שור
* de
† erant
[i]צלל
clangentes
יתיר
‡ erant * clangentibus, * vt audire faceret sonitum vnum,
[k]ידה
|| cùm eleuaret ‡ cum † instrumentis musicis, ‡ cùm laudaret
propter nubē.

CAP. VI. ו

habitandum ad dixit Dominus : Selomoh ait Tunc
1 אז אמר שלמה יהוה אמר לשכון
.tibi habitaculum ,domum ædificaui ego Et .caligine in
בערפל: ואני [l]בניתי בית־זבל לך 2
.secula † tuæ sessionis || locum &
ומכון לשבתך עולמים:

quòd habitaret
[l]בנה
|| habitationi ‡ in

potentia פה[a]

implesti tua manu in & , tuo ore in es locutus & , ei es locutus
דברת לו ותדבר [a]בפיך ובידך מלאת
Deus Domine nunc Et .hanc diem secundum
16 כיום הזה: ועתה יהוה אלהי
quod , meo patri Dauid tuo seruo custodi Israel
ישראל שמר לעבדך דויד אבי את אשר
meis faciebus à vir tibi excidetur Non :dicendo ,ei es locutus
דברת לו לאמר לא יכרת לך איש מלפני
custodierint si , tantùm , Israel thronum super sedens
יושב על כסא ישראל רק אם ישמרו
mea lege in ambulandum ad † suam viam tui filij
בניך את דרכם [b]ללכת בתורתי
.meas facies ad ambulasti quemadmodum
כאשר הלכת לפני:
; tuum verbum sit verum , Israel Deus Domine nunc Et
17 ועתה יהוה אלהי ישראל יאמן דברך
.Dauid tuo seruo es locutus quod
אשר דברת לעבדך לדויד:
homine cum Deus habitabit verè nunquid Nam
18 כי [c]האמנם ישב אלהים את האדם
non cælorum cæli & cæli Ecce ? terram super
על הארץ הנה שמים ושמי השמים לא
:ædificaui quam hæc domus quia etiam ‡ ,te sustinebunt †
יכלכלוך אף כי הבית הזה אשר בניתי:
eius deprecationē ad & ,tui serui orationem ad respicias Et
19 [d]ופנית אל תפלת עבדך ואל תחנתו
ad & , præconium ad audiendum ad , meus Deus Domine
יהוה אלהי לשמע אל הרנה ואל
.tuas facies ad ‖ orat tuus seruus quam , orationem
[f]התפלה אשר עבדך מתפלל לפניך:
istam domum ad apertos tuos oculos existendos Ad †
20 [g]להיות עיניך פתחות אל הבית הזה
ponendum ad * dixisti quo ‡ locum ad ‡ , nocte ac die
יומם ולילה אל המקום אשר אמרת לשום
orabit † quam orationem ad audiendum ad ‖ ,ibi tuum nomen
שמך שם לשמוע אל התפלה אשר יתפלל
ad exaudias Et .isto loco in tuus seruus
21 עבדך אל המקום הזה: ושמעת אל
orauerint quam , Israel tui populi & tui serui deprecationes
תחנוני עבדך ועמך ישראל אשר יתפללו
tuæ sessionis loco è exaudies tu & : isto loco in
אל המקום הזה ואתה תשמע ממקום [h]שבתך
.parces & ,exaudies & ,cælis è
מן השמים ושמעת וסלחת:
eo in tulerit ‡ & ,suum socium * in quispiam peccauerit Si
22 אם יחטא איש לרעהו ונשא בו
coram iuramentum venerit & eum faciendum iurare ad ,iuramentū
אלה להאלתו [i]ובא אלה לפני
de audies tu Et : ista domo in tuo altari
23 מזבחך בבית הזה: ואתה תשמע מן
reddendo ,tuos seruos iudicabis & , facies & ,cælis
השמים ועשית ושפטת את עבדיך [k]להשיב
,iustum iustificando & ; eius caput in eius viam dando , impio
לרשע [l]לתת דרכו בראשו ולהצדיק צדיק
.eius iustitiam secundum ei dando
[l]לתת לו כצדקתו:
inimici facies ad Israel tuus populus fuerit cæsus si Et
24 ואם ינגף עמך ישראל [m]לפני אויב
fuerint confessi & ,fuerint conuersi & ,tibi peccauerint cùm
כי יחטאו לך [o]ושבו והודו
tuas facies ad fuerint deprecati & , orauerint & , tuum nomen
את שמך והתפללו והתחננו לפניך
,cælis de audies tu Et ; ista domo in
25 בבית הזה: ואתה תשמע מן השמים
ad eos reduces & ,Israel tui populi peccato parces &
וסלחת לחטאת עמך ישראל והשיבותם אל
.eorum patribus & ,eis dedisti quam , terram
האדמה אשר נתתה להם ולאבתיהם:
peccauerint cùm ,pluuia fuerit non & , cælos detineri In
26 בהעצר השמים ולא יהיה מטר כי יחטאו
fuerint confessi & ,isto loco in orauerint & , tibi
לך והתפללו אל המקום הזה [n]והודו

‖ facie mea
† vt ambulent ‖ coram me. הלך[b]
firmetur
Sed num אמן[c]
† capiunt ‡ quanto minus
ענה[e] חנן[d] vt audias clamorem,
‖ coram te פלל[f]
† Vt sint oculi tui aperti super היה[g]
‡ super * in ‡ quod poneres ‖ vt audias † orat
deprecationem
habitationis ישב[h]
* proximum ‖ exegerit ab
vt faciat iurare בוא[i]
שוב[k]
נתן[l]
coram inimico, פנה[m]
coram te שוב[o]
Cùm clausum fuerit cælum
ידה[n]

vniuersæ ‖ benedixit & ,suas facies rex conuertit Et
3 [a]ויסב המלך את פניו ויברך את כל
stans ‡ Israel concio † omnis Et .Israel ecclesiæ
קהל ישראל וכל קהל ישראל עומד:
qui ,Israel Deus Dominus Benedictus : ait Et
4 ויאמר ברוך יהוה אלהי ישראל אשר
eius manus per & ,meo patri Dauid suo ore in est locutus
דבר בפיו את דויד אבי ובידיו
:dicendo ,compleuit
מלא לאמר:
meum populum eduxi qua die A
5 מן היום אשר [b]הוצאתי את עמי
tribubus cunctis è ciuitatem in elegi non , Ægypti terra è
מארץ מצרים לא בחרתי בעיר מכל שבטי
meum nomen existendum ad domum ædificandum ad ,Israel
ישראל לבנות בית [c]להיות שמי
super ducem existendum ad ‖ virum in elegi non & : ibi
שם ולא בחרתי באיש [c]להיות נגיד על
.Israel meum populum
עמי ישראל:
,ibi meum nomen existendum ad * ,Ierusalaim in elegi Et ‡
6 ואבחר בירושלם להיות שמי שם
.Israel meum populum super existendum ad Dauid in elegi &
ואבחר בדויד להיות על עמי ישראל:
domum ædificandum ad ‡ ,mei patris Dauid corde cum † fuit Et
7 ויהי עם לבב דויד אבי [d]לבנות בית
.Israel Dei Domini nomini
לשם יהוה אלהי ישראל:
* Pro : meum patrem Dauid ad Dominus dixit Et
8 ויאמר יהוה אל דויד אבי יען
,meo nomini domum ædificandum ad † ,tuo corde cum ‖ fuit quod
אשר היה עם לבבך לבנות בית לשמי
.tuo corde cum ‡ fuit quia ,benefecisti
הטיבות כי היה עם לבבך:
egrediens ,tuus filius sed ,domum ædificabis non tu Sed
9 רק אתה לא תבנה הבית כי בנך היצא
.meo nomini domum ædificabit ipse ,tuis lumbis de
מחלציך הוא יבנה הבית לשמי:
, fuerat locutus quod suum verbum Dominus statuit Et
10 [e]ויקם יהוה את דברו אשר דבר
thronum super sedi & ,meo patre Dauid pro surrexi &
ואקום תחת דויד אבי [f]ואשב על כסא
domum ædificaui & ,Dominus est locutus sicut ,Israel
ישראל כאשר דבר יהוה ואבנה הבית
.Israel Dei Domini nomini
לשם יהוה אלהי ישראל:
,Domini pactum ibi qua arcam ibi posui Et
11 [g]ואשים שם את הארון אשר שם ברית יהוה
.Israel filiis cum exciderat quod
אשר כרת עם בני ישראל:
concionem ‖ omnem contra Domini altaris facies ad * stetit Et
12 ויעמד לפני [h]מזבח יהוה נגד כל קהל
.suas volas † extendit & ,Israel
ישראל ויפרש כפיו:
illam dedit & ,aris concham ‡ Selomoh fecit Quoniam
13 כי עשה שלמה כיור נחשת [i]ויתנהו
quinque & ,eius longitudo cubitorum quinque ,auxilij loci ‖ medio in
בתוך העזרה חמש אמות ארכו וחמש
Stetitque.eius statura ‡ trium cubitorum & ,eius latitudo cubitorum
אמות רחבו [k]ואמות שלוש קומתו ויעמד
omnem contra sua genua super & genuflexit & ,illud super
עליו ויברך על ברכיו נגד כל
.cælos ad suas palmas extendit & , Israel concionem
קהל ישראל ויפרש כפיו השמימה:
tu sicut * non , Israel Deus Domine : ait Et
14 ויאמר יהוה אלהי ישראל אין כמוך
misericordiā & ,pactum custodiens :terra in & ,cælis in Deus
אלהים בשמים ובארץ שמר הברית והחסד
.suo corde toto in tuas facies ad ambulantibus tuis seruis
לעבדיך ההלכים לפניך בכל לבם:
quod meo patri Dauid tuo seruo custodisti Qui
15 אשר שמרת לעבדך דויד אבי את אשר

faciem suam, ‖ vniuerso cœtui
סבב[a]
† cœtus ‡ stabat.
יצא[b]
vt esset
היה[c]
‖ vt esset dux
‡Sed *vt esset
vt esset
† in ‡ vt ædificares
בנה[d]
* eo
‖ in ‡ vt ædificares
‡ in
qui egreditur
קום[e]
ישב[f]
in qua est
שום[g]
pepigerat
* coram altari ‖ cœtum
זבח[h]
† manus
‡ suggestum instar conchæ æneum, & posuit illud ‖ atrij,
נתן[i]
‖ altitudo
אמה[k]
cœtum
* est
coram te

:eos affixeris cùm ,fuerint conuersi suo peccato à ,tuum nomen
ענה[a]
את־שמך מחטאתם ישובון כי [a]תענם:
† de
peccato parces & ,cælis † exaudies tu Et
27 ואתה תשמע השמים וסלחת לחטאת
ad eos docebis nam .Israel tui populi & ,tuorum seruorum
ירה[b]
עבדיך ועמך ישראל כי [b]תורם אל־
† per
pluuiam dabis & :ea in ambulent quam † bonam viam
הדרך הטובה אשר ילכו־בה ונתתה מטר
.hæreditatem in suo populo dedisti quam ,tuam terram super
על־ארצך אשר־נתתה לעמך לנחלה:
‖ si
,fuerit cùm ‖ pestis ,terra in fuerit cum ‖ Fames
רעב כי־יהיה בארץ דבר כי־יהיה
ariditas,
:fuerit cùm bruchus & ,locusta ,rubigo & ,segetum percussio
28 שדפון וירקון ארבה וחסיל כי יהיה
† obsederit eũ ‡ intra portas suas
;suarum portarum ‡ terra in eius inimicus ei dederit angustiam cùm †
כי [c]יצר־לו איביו בארץ שעריו
צור[c]
:infirmitas omnisque ,plaga omnis
כל־נגע וכל־מחלה:
fuerit quæ ,deprecationem omnem ,orationem Omnem
פלל[d] חנן[e]
29 כל־[e]תפלה כל־[d]תחנה אשר יהיה
‖ quòd si
cognouerint cùm ‖ .Israel tuo populo omni & ,homini omni
לכל־האדם ולכל עמך ישראל אשר ידעו
suas volas expanderit & ,suum doloré & ,suam plagam vnusquisque
כפף[f]
איש נגעו ומכאבו ופרש [f]כפיו
,cælis de exaudies tu Et :istam domum ad
30 אל־הבית הזה: ואתה תשמע מן־השמים
habitaculo
omnes iuxta vnicuique dabis & ,parces & ,tuæ sessionis parato loco
מכון שבתך וסלחת ונתתה לאיש ככל־
nosti
tu solus tu nam .eius cor nosces quia ,suas vias
ידע[g]
דרכיו אשר [g]תדע את־לבבו כי־אתה לבדך
.hominum filiorum cor nosti
ידעת את־לבב בני האדם:
vt ambulent
omnibus tuis viis in *ambulandum ad* te timeant Vt
ירא[h]
31 למען [h]ייראוך ללכת בדרכיך כל־
viuunt
quam ,terræ facies super *viuentes* ipsi quibus ,diebus
חיה[i]
הימים אשר־הם [i]חיים על־פני האדמה אשר
alienigenam ad etiam Et .nostris patribus dedisti
32 נתתה לאבתינו: וגם אל־הנכרי
‡ est
terra è veniens & ,ipse Israel tuo populo de ‡ non qui
בוא[k]
אשר לא־מעמך ישראל הוא [k]ובא מארץ
tuam manum & ,magnum tuum nomen propter longinqua
רחוקה למען שמך הגדול וידך
venerint & ,extentum tuum brachium & ,robustam
נטה[l]
החזקה וזרועך [l]הנטויה ובאו
.ista domo in orauerint &
והתפללו אל־הבית הזה:
habitaculo
:tuæ sessionis *parato loco* de cælis de exaudies tu Et
ישב[m]
33 ואתה תשמע מן־השמים ממכון [m]שבתך
* pro ‖ inuocauerit
;alienigena te *ad clamauerit* ‖ quibus * omnia secundũ facies &
עשה[n]
[n]ועשית ככל אשר־יקרא אליך הנכרי
,tuum nomen terræ populi omnes sciant vt
למען ידעו כל־עמי הארץ את־שמך
† vt timeant ‡ cognoscant
,*sciendum ad* ‡ & ;Israel tuus populus sicut ,te *timendum ad* † &
ידע[o]
וליראה אתך כעמך ישראל [o]ולדעת
hanc domum super est inuocatum tuum nomen quòd
כי־שמך נקרא על־הבית הזה
Si
tuus populus fuerit egressus *Cùm* .ædificaui quam
בנה[p]
34 אשר [p]בניתי: כי־יצא עמך
; eos miseris qua viam per suos inimicos contra bellum ad
למלחמה על־איביו בדרך אשר תשלחם
‡ in
;*ea in* elegisti quam ,huius ciuitatis via ‡ te ad orauerint &
והתפללו אליך דרך העיר הזאת אשר בחרת בה
.tuo nomini ædificaui quam domus &
והבית אשר־בניתי לשמך:
& ,eorum orationem cælis de exaudies Et
פלל[q]
35 ושמעת מן־השמים את־[q]תפלתם ואת־
.eorum iudicium facies & ;eorum deprecationem
חנן[r]
[r]תחנתם ועשית משפטם:
‡ Si ‡ est
non qui homo ‡ non nam) ;tibi peccauerint *Cùm* ‡
36 כי יחטאו־לך כי אין אדם אשר לא־
‖ iratus
eos tradideris & ,eos contra fueris *exacerbatus* ‖ & (peccet
נתן[s]
יחטא ואנפת בם [s]ונתתם

coram inimico
eos ducentes captiuos ,eos duxerint captiuos & ,*inimici facies ad*
שבה[a]
לפני אויב [a]ושבום שוביהם
‖ redierint
reuerti fecerint ‖ Et :propinquam vel longinquam terram ad
שוב[b]
37 אל־ארץ רחוקה או קרובה: [b]והשיבו
† ad quam
,*illuc* fuerint ducti captiui *quò* † ,terra in suum cor ad
אל־לבבם בארץ אשר נשבו־שם
suæ captiuitatis terra in ,te ad orauerint & ,fuerint conuersi &
ושבו והתחננו אליך בארץ שבים
.egimus impiè & ,egimus iniquè ,Peccauimus :dicendo
עוה[c]
לאמר חטאנו [c]העוינו ורשענו:
sua anima tota in & suo corde toto in te ad fuerint conuersi Et
38 ושבו אליך בכל־לבם ובכל־נפשם
‡ ad
;eos duxerunt captiuos quam ‡ suæ ciuitatis terra in
בארץ שבים אשר־שבו אתם
† in
,eorum patribus dedisti quam ,eorum terræ via † orauerint &
והתפללו דרך ארצם אשר־נתתה לאבותם
.tuo nomini ædificaui quam domus & ,elegisti quam ciuitatis &
והעיר אשר בחרת ולבית אשר־בניתי לשמך:
habitaculo
,tuæ sessionis *loco parato* de cælis de exaudies Et
39 ושמעת מן־השמים ממכון שבתך את־
deprecationem
:eorum iudicium facies & ;eorum *preces* & ,eorum orationem
תפלתם ואת־תחנתיהם ועשית משפטם
.tibi peccauerunt qui ,tuo populo parces &
וסלחת לעמך אשר חטאו־לך:
,aperti tui oculi quæso sint meus Deus Nunc
היה[d]
40 עתה אלהי [d]יהיו־נא עיניך פתחות
.huius loci orationem ad intentæ tuæ aures &
פלל[e]
ואזניך קשבות [e]לתפלת המקום הזה:
tu ,tuam requiem in Deus Domine surge ,nunc Et
41 ועתה קומה יהוה אלהים לנוחך אתה
induantur Deus Domine tui Sacerdotes .tuæ fortitudinis arca &
עזז[f]
וארון [f]עזך כהניך יהוה אלהים ילבשו
sancti
.bono in lætentur tui *pij* & ,salute
ישע[g]
[g]תשועה וחסידיך ישמחו בטוב:
faciem
.tui Christi *facies* auertas ne Deus Domine
שוב[h]
42 יהוה אלהים אל־[h]תשב פני משיחך
.tui serui Dauid misericordiarum memento
זכרה לחסדי דויד עבדך:

CAP. VII. ז

Cúmque complesset
descendit ignis & ,orare Selomoh *complere secundum* Et
כלה[i]
1 [i]וככלות שלמה להתפלל והאש ירדה
* consumpsit holocaustum,
Domini gloria & ;victimas & ,*ascensionem comedit* * & ,cælis è
מהשמים ותאכל העלה והזבחים וכבוד יהוה
sacerdotes potuerunt non Et .domum repleuit
2 מלא את־הבית: ולא יכלו הכהנים
gloria repleuit quia ,Domini domum in ingredi
לבוא אל־בית יהוה כי־מלא כבוד־
.Domini domum Domini
יהוה את־בית יהוה:
videbant, quando descendebat ignis,
gloria & ,*ignem descẽdendo in* ,*videntes* Israel filij omnes Et
ראה[k]
3 וכל בני ישראל [k]ראים ברדת האש וכבוד
‡ facie tenus
* confitebantur
terram in *faciebus* ‡ se incuruauerunt & ;domum super Domini
יהוה על־הבית ויכרעו אפים ארצה
Domino *confitendo* * & :adorauerunt & ,pauimentum super
שחה[l]
ידה[m]
על־הרצפה [l]וישתחוו [m]והודות ליהוה
.eius misericordia seculum in quoniam ,bonus quoniam
כי טוב כי לעולם חסדו:
‖ immolabant
victimam *immolantes* ‖ ,populus omnis & ,rex Et
4 והמלך וכל־העם זבחים זבח
† coram Dño.
.*Domini facies ad* †
לפני יהוה:
boues ,victimam Selomoh rex immolauit Et
5 ויזבח המלך שלמה את־זבח הבקר
;millia viginti & centum oues & ,millia duo & viginti
עשרים ושנים אלף וצאן מאה ועשרים אלף
.populus vniuersus & ,rex Dei domum dedicauerunt &
ויחנכו את־בית האלהים המלך וכל־העם:
stabant,
Leuitæ & ,*stantes* suis custodiis in sacerdotes Et
6 והכהנים על־משמרותם עמדים והלוים
‡ cum instrumentis musicis
rex Dauid fecit quæ ,Domini *cantici* *vasis in* †
בכלי־שיר יהוה אשר עשה דויד המלך

,eius misericordia seculum in quoniam , Domino confitendum ad
8 להודות ליהוה כי־לעולם חסדו

buccinantes ‖ sacerdotes Et .eorum manum per Dauid *laudando in* — dum laudaret ‖ clangebant
בהלל דויד בידם והכהנים מחצצרים — יתיר צ
sanctificauit Et *.stantes* † Israel omnis & ,eos contra — † stabant
7 נגדם וכל־ישראל עמדים׃ ויקדש
.Domini *domus facies ad quod* ,*atrij* ‡ medium Selomoh — ‡ atrium,quod erat ante domum
שלמה את־תוך החצר אשר [a] לפני בית־יהוה — [a] פנה
: pacificorum adipes & ,*ascensiones* $ ibi fecit quoniam — $ holocausta,
כי־עשה שם [b] העלות ואת חלבי השלמים — [b] עלה
poterat non , Selomoh fecit quod , æneum altare quia
כי־מזבח הנחשת אשר־עשה שלמה לא יכול
.adipes & , *munus* & ,holocaustum sustinere — victimam,
[c] להכיל את־העלה ואת־המנחה ואת־החלבים׃ — [c] כול
illo tempore in sollemnitatem Selomoh fecit Et
8 [d] ויעש שלמה את־[e] החג בעת ההיא — [d] עשה [e] חגג
magnus cœtus , eo cum Israel omnis & ,diebus septem
שבעת ימים וכל־ישראל עמו קהל גדול
.Ægypti torrentem ad vsque Chamath *ingrediendo* ab ,valde — ingressu
מאד מלבוא חמת עד־נחל מצרים׃
nam *.retentionis festum* octauo die in fecerunt Et — collectam.
9 ויעשו ביום השמיני עצרת כי
sollemnitatem &, diebus septem fecerunt altaris dedicationem
חנכת המזבח עשו שבעת ימים והחג
tertia & vigesima die in Et .diebus septem
10 שבעת ימים׃ וביום עשרים ושלשה
,sua *tentoria* ad populum dimisit septimi mensis — tabernacula
לחדש השביעי שלח את־העם לאהליהם
fecit quod bono super corde *bonos* & , lætos — iucundos
שמחים וטובי לב על־הטובה אשר עשה
.suo populo Israel & , Selomoh & , Dauid Dominus
יהוה לדויד ולשלמה ולישראל עמו׃
& , Domini domum Selomoh Compleuitque
11 ויכל שלמה את־בית יהוה ואת־
, Selomoh cor in *veniens* ‖ omne & ,*regis* domum — regiam, ‖ quod venit
בית המלך ואת כל־[f] הבא על־לב שלמה — [f] בוא
.fecit prosperè sua domo in & ,Domini domo in *faciendum ad* — vt faceret
לעשות בבית־יהוה ובביתו הצליח׃
ait & , nocte in Selomoh *ad* Dominus apparuit Et
12 [g] וירא יהוה אל־שלמה בלילה ויאמר — [g] ראה
istum locum *in* elegi &,tuam orationem Audiui :ei
לו שמעתי את־[h] תפלתך ובחרתי במקום הזה — [h] פלל
non & , *cælos cohibuero En* .sacrificij domum in mihi — Si clausero cælos,
13 לי לבית זבח׃ הן אעצר השמים ולא־
:terram *comedendum ad* , *locustæ super præcipiam en* † & ,pluuia fuerit — ‖ si præcepero locustæ,vt deuoret
יהיה מטר והן־אצוה על־חגב לאכול הארץ
.meum populum in pestilentiam misero si &
ואם־אשלח דבר בעמי׃
est innocatum quos † meus populus se humiliauerint Et — † super
14 ויכנעו עמי אשר נקרא־
,*meas facies* ‖ exquisiuerint & ,orauerint & , *eos super* meum nomen — ‖ faciem meã
שמי עליהם ויתפללו ויבקשו פני
de exaudiam ego & : malis suis viis à fuerint conuersi &
[i] וישבו מדרכיהם הרעים ואני אשמע מן־ — [i] שוב
.eorum terram sanabo & ,eorum peccato parcam & , cælis
השמים ואסלח לחטאתם וארפא את־ארצם׃
intentæ meæ aures & , aperti erunt mei oculi Nunc
15 עתה עיני יהיו פתחות ואזני קשבות
.huius loci orationem ad
[k] לתפלת המקום הזה׃ — [k] פלל
, hanc domum sanctificaui & , elegi nunc Et
16 ועתה בחרתי והקדשתי את־הבית הזה
erunt Et .seculum in vsque ibi meum nomen *existendum ad* — vt sit
[l] להיות שמי שם עד־עולם והיו — [l] היה
.diebus cunctis ibi meum cor & ,mei oculi
עיני ולבי שם כל־הימים׃
ambulauit sicut , *meas facies ad* ambulaueris si tu Et — coram me,
17 ואתה אם־תלך לפני כאשר [m] הלך — [m] ילך
,tibi præcepi quæ , omnia iuxta *faciendum ad* & ,tuus pater Dauid — vt facias
דויד אביך ולעשות ככל אשר [n] צויתיך — [n] צוה
.custodieris mea iudicia & , mea statuta &
[o] וחקי ומשפטי תשמור׃ — [o] חקק

quemadmodum ,tui regni solium suscitabo Et
18 והקימותי את כסא מלכותך כאשר
vir tibi succidetur Non :dicendo ,tuo patri Dauid *excidi* — pollicitus sum
כרתי לדויד אביך לאמר לא־יכרת לך איש
vos fueritis auersi si Et .Israel in dominans
19 מושל בישראל׃ ואם־תשובון אתם
dedi quæ ,mea præcepta & ,mea statuta dereliqueritis &
ועזבתם חקותי [a] ומצותי אשר נתתי — [a] צור
,alienis diis seruieritis & , ambulaueritis & *:vestras facies ad* — coram vobis,
לפניכם והלכתם ועבדתם אלהים אחרים
,mea terra *desuper* † eos euellam Et .eis vos incuruaueritis & — † à
20 [b] והשתחויתם להם׃ ונתשתים מעל אדמתי — [b] שחה
sanctificaui quam istam domum & , eis dedi quam
אשר־נתתי להם ואת־הבית הזה אשר הקדשתי
eam dabo & ; *meis faciebus desuper* proiiciam ,meo nomini — à facie mea,
לשמי אשליך מעל פני ואתננו
.populis cunctis *in dicterium* & ,parabolam in — exemplum
למשל ולשנינה בכל־העמים
transeunti omni excelsa fuit quæ ista domus Et
21 והבית הזה אשר היה [c] עליון לכל־עבר — [c] עלה
sic Dominus fecit *quo In* † ,dicet & ,erit stupori ,eam*super* ‖ — ‖ per
עליו [d] ישם ואמר במה עשה יהוה ככה — $ Propter quid
? huic domui & huic terræ — [d] שמם
לארץ הזאת ולבית הזה׃
Dominum dereliquerint quòd Eò : dicent Et
22 ואמרו על אשר עזבו את־יהוה
, Ægypti terra è eos eduxit qui suorum patrum Deum
אלהי אבתיהם אשר [e] הוציאם מארץ מצרים — [e] יצא
,eis se incuruauerint & ,alienos Deos *in* apprehẽderint &
ויחזיקו באלהים אחרים וישתחוו להם
omne eos super adduxit idcirco : eis seruierint &
ויעבדום על־כן [f] הביא עליהם את כל־ — [f] בוא
.hoc malum
הרעה הזאת׃

CAP. VIII. ח

ædificauit quibus , annorum viginti fine *à* ‡ fuit Et — ‡ in
1 ויהי [g] מקץ עשרים שנה אשר בנה — [g] קצץ
:suam domum & , Domini domum Selomoh
שלמה את־בית יהוה ואת־ביתו׃
ædificauit ,Selomoni Churam dedit quas ciuitates Et
2 והערים אשר נתן חורם לשלמה בנה
.Israel filios ibi fecit habitare & ;eas Selomoh
שלמה אותם [h] ויושב שם את־בני ישראל׃ — [h] ישב
.eam *super prævaluit* ‡ & ; Sobah Chamath † Selomoh abiit Et — † in ‡ obtinuit
3 וילך שלמה חמת צובה ויחזק עליה׃
vrbes vniuersas & ,deserto in Tadmor ædificauit Et
4 [i] ויבן את־תדמר במדבר ואת כל־ערי — [i] בנה
fiscorum * quas ædificauit in Chamath. ædificauit Et — * thesaurorum
5 המסכנות אשר בנה בחמת׃ ויבן
,inferiorem Beth-choron & ,superiorem Beth-choron
את־בית חורון העליון ואת־בית חורון התחתון
.*vectis & ,portarum ,murorum ,munitionis* ciuitates — munitas muris,portis & vectibus.
ערי [k] מצור חומות דלתים ובריח׃ — [k] צור
fuerunt quæ *fiscorum* ‖ vrbes omnes & ,Bahalath Et — ‖ thesaurorum
6 ואת־בעלת ואת כל־ערי המסכנות אשר־היו
, equitum vrbes & ,*currus* ‡ vrbes omnes & ,Selomoni — ‡ quadrigarum,
לשלמה ואת כל־ערי הרכב ואת ערי הפרשים
ædificare *desiderauit* * quod Selomoh *desiderium* $ omne & — $ volitum * voluit
ואת כל־חשק שלמה אשר חשק לבנות
.suæ *ditionis* terra vniuersa in & ,Lebanon in ,Ierusalaim in — potestatis
בירושלם ובלבנון ובכל ארץ ממשלתו׃
,Emoræis & ,Chittæis de *residuum* populum Omnem — qui remansit
7 כל־העם [l] הנותר מן־החתי והאמרי — [l] יתר
Israel de non qui , Iebusæis & ,Chiuuæis & ,Perizæis &
והפרזי והחוי והיבוסי אשר לא מישראל — ‡ Sed
.eos post remanserant qui eorum filiis de † *ipsi* ‖ — erant:
8 המה׃ מן־בניהם אשר נותרו אחריהם — [m] כלה
: Israel filij *eos* consumpserunt non quos , terra in — ‖ fecit tributarios
בארץ אשר לא־[m] כלום בני ישראל
.hanc diem in vsque *tributum in* Selomoh *eos fecit ascendere* & ‖ — [n] עלה
[n] ויעלם שלמה [o] למס עד היום הזה׃ — [o] מסס

seruos in Selomoh *dedit* non quos Israel filiis de Et — posuit
9 ומן־בני ישראל אשר לא־נתן שלמה לעבדים
principes & ,*belli* ‖ viri * ipsi nam .*suo* $ opere in — $ regio. * erant ‖ bellatores, † principum ‡ curruum
למלאכתו כי־המה אנשי מלחמה ושרי
.eius equitum & . eius *currus* ‡ principes & ,eius *triariorum* †
שלישיו ושרי רכבו ופרשיו:
, Selomoh regi * qui , *adstantes* $ principes isti Et — $ qui stabant * erant
10 ואלה שרי הנציבים אשר־למלך שלמה — יתירו
filiam Et *populum in dominantes* ‖ ,ducenti & quinquaginta — ‖ qui dominabantur populo,
11 חמשים [a]ומאתים [b]הרדים בעם: ואת־בת־ — [a]מאה [b]רדה
domum in Dauid ciuitate de Selomoh fecit ascendere Parhoh
פרעה העלה שלמה מעיר דויד לבית
vxor habitabit Non : dixit Etenim .ei ædificauit quam — [c]ישב
אשר בנה־לה כי אמר לא־[c]תשב אשה
quas ,*ipsa* ‡ sanctitas quia .Israel regis Dauid domo in *mihi* † — † mea ‡ est;quia
לי בבית דויד מלך־ישראל כי־קדש המה אשר־
.Domini arca *eas ad* $ est egressa — $ eam * obtulit
[d]באה אליהם ארון יהוה: — [d]בוא
super ,Domino *ascensiones* ‖ Selomoh *fecit ascendere* * Tunc — ‖ holocausta
12 אז העלה שלמה [d]עלות ליהוה על — [e]עלה
.*porticu* *facies ad* † ædificauit quod ,Domini altare — † ante porticũ.
מזבח יהוה אשר בנה [f]לפני האולם: — [f]פנה
præceptum iuxta *faciendum ascendere ad* ,*die in diei verbo in* ‡ Et — ‡ per singulos dies, vt offerret
13 ובדבר־יום ביום [g]להעלות [h]כמצות — [g]עלה [h]צוה
tribus sollemnitatibus & ; *nouiluniis* $ & , sabbathis in Moseh — $ calendis,
משה לשבתות ולחדשים [i]ולמועדות שלוש — [i]יעד
,infermentatorum sollemnitate in : annum per vicibus
פעמים בשנה [k]בחג [l]המצות — [k]חגג [l]מץ
.tabernaculorũ sollemnitate in & ,hebdomadarum sollẽnitate in &
ובחג השבעות ובחג [m]הסכות: — [m]סכך
diuisiones sui patris Dauid *iudicium* * iuxta statuit Et — * ordinem
14 ויעמד כמשפט דויד־אביו את־מחלקות
, suis custodiis super Leuita & ,suo *seruitio super* ‖ sacerdotum — ‖ in ministerio
הכהנים על־עבדתם והלוים על־משמרותם
verbo in ‡ ,sacerdotibus coram *ministrandum ad & ,laudandum ad* † — † vt laudarent, & ministrarent ‡ per singulos dies,
להלל ולשרת נגד הכהנים לדבר־
portam $ ad suis diuisionibus in ianitores & . *suo die in diei* — $ singulas portas:
יום ביומו והשערים במחלקותם לשער — * erat
.Dei viri Dauid præceptum * sic qua : *portam &*
ושער כי כן מצות דויד איש־האלהים:
, sacerdotibus super regis præcepto à declinauerunt non Et
15 ולא סרו מצות המלך על־הכהנים
.thesauris in & , re omni in ,Leuitis &
והלוים לכל־דבר ולאצרות:
‡ diem in vsque Selomoh opus omne *fuit paratum* † Et — † præparauit ‡ qua
16 [n]ותכן כל־מלאכת שלמה עד־היום — [n]כון
perfecta fuit :*eum complere ad vsque* $ & ,Domini domus est fundata — $ donec compleuit perficere domum
[o]מוסד בית־יהוה ועד־[p]כלתו שלם — [o]יסד [p]כלה
,Hesiongheber in Selomoh iuit Tunc .Domini *domus*
17 בית יהוה: אז הלך שלמה לעציון־גבר
.Edom terram in maris *labium* *super* * Eloth in & — $ ad littus
ואל־אילות על־[q]שפת הים בארץ אדום: — [q]שפה
,naues suorũ seruorum manum per Churam eum ad misit Et — יתירו
18 וישלח־לו חורם ביד־עבדיו אניות
Selomoh seruis cum *venerunt* & ,maris gnaros seruos & — iuerunt
ועבדים יודעי ים ויבאו עם־עבדי שלמה
quinquaginta & quadringenta inde tulerunt & : Ophir in
אופירה ויקחו משם ארבע־[r]מאות וחמשים — [r]מאה
.Selomoh regem ad attulerunt & ;auri talenta
ככר זהב [s]ויביאו אל־המלך שלמה: — [s]בוא

CAP. IX. ט

venit & , Selomoh *auditum* audiuit Seba regina Et — famam
1 ומלכת־שבא שמעה את־שמע שלמה ותבוא
virtute in Ierusalaim in ænigmatibus in Selomoh tentandum ad — cum exercitu
[t]לנסות את־שלמה בחידות בירושלם בחיל — [t]נסה
aurum & , aromata portantibus camelis & , valde graui
כבד מאד וגמלים נשאים בשמים וזהב
,Selomoh ad venit & : *pretiosum lapidem* & , multitudine in — lapides pretiosos:
לרב ואבן יקרה ותבוא אל־שלמה
.suo corde *cum* ‖ erat quicquid eo cum est locuta & — ‖ in
ותדבר עמו את כל־אשר היה עם־לבבה:

non & : eius verba omnia Selomoh ei indicauit Et
2 [a]ויגד־לה שלמה את־כל־דבריה ולא־ — [a]נגד
quicquam vidit Et .ei indicauerit non quod ,Selomoh à *verbum* latuit
3 נעלם דבר משלמה אשר לא [b]הגיד לה: [c]ותרא — [b]נגד [c]ראה
domum & , Selomoh sapientiam Seba regina
מלכת־שבא את חכמת שלמה והבית
habitationem † & ,eius mensæ *cibum* ‖ Et .ædificauerat quam — ‖ cibos † habitacula
4 אשר בנה: ומאכל שלחנו [d]ומושב — [d]ישב
,eorum vestimenta & ,eius ministrorũ *assistentiam* ‡ & ,eius seruorum — † functionem
עבדיו ומעמד משרתיו ומלבושיהם
quo $, eius ascensum & , eorum vestimenta & eius pincernas & — $ per quem
[e]ומשקיו ומלבושיהם ועליתו אשר — [e]שקה
.spiritus ea in vltra erat non & :Domini domum ascendebat
יעלה בית יהוה ולא־היה עוד בה רוח:
audiui quod verbum *Veritas* : regem ad Dixitque — Verum est
5 ותאמר אל־המלך [f]אמת הדבר אשר שמעתי — [f]אמן
.tua sapientia *super* † & .tuis *verbu super* ‖ ,mea terra in — ‖ de rebus † de
בארצי על־דבריך ועל־חכמתך:
,veni rem donec ,eorum verbis credebam non Et
6 ולא־האמנתי לדבריהם עד אשר־[g]באתי — [g]בוא
dimidium mihi fuit indicatum non ecce Et .mei oculi viderent &
ותראינה עיני והנה לא הגד־לי [h]חצי — [h]חצה
quam *auditione super* ‖ Addidisti .tuæ sapientiæ multitudinis — ‖ famæ
מרבית חכמתך יספת על־השמועה אשר
, isti tui serui beati & , tui viri Beati .audiui
7 שמעתי: אשרי אנשיך ואשרי עבדיך אלה
,tuam sapientiam *audientes* ‖ & , semper *tuas facies ad stantes* — qui stant coram te ‖ audiunt
העמדים לפניך תמיד ושמעים את־חכמתך:
voluit qui , benedictus tuus Deus Dominus Sit
8 יהי יהוה אלהיך ברוך אשר חפץ
Domino regem in suum thronum super te *dandum ad* ‡ te *in* — ‡ vt poneret
בך [i]לתתך על־כסאו למלך ליהוה — [i]נתן
eum *stabiliendũ ad* * .Israel *erga tui Dei amore in* $:tuo Deo — $ propterea quòd diligit Deus tuus * vt stare faciat ‖ posuit
אלהיך באהבת אלהיך את־ישראל להעמידו
faciendum ad regem in eos super te *dedit* ‖ & , seculum in
לעולם ויתנך עליהם למלך [k]לעשות — [k]עשה
.iustitiam & ,iudicium
משפט וצדקה:
, auri talenta viginti & centum regi dedit Et
9 ותתן למלך מאה ועשרים ככר זהב
non Et .*pretiosum lapidem* & , valde multitudinem in aromata & — lapides pretiosos
ובשמים לרב מאד ואבן יקרה ולא
Seba regina dedit quod , istud aroma sicut fuit
היה כבשם ההוא אשר נתנה מלכת־שבא
serui & , Churam serui etiam Et .Selomoh regi
10 למלך שלמה: וגם עבדי חורם ועבדי
ligna attulerunt , Ophir de aurum attulerunt qui Selomoh
שלמה אשר־הביאו זהב מאופיר הביאו עצי
rex fecit Et .*pretiosum lapidem &* ,*coralliorum* † — † Algummim ‡ lapides pretiosos.
11 אלגומים ואבן יקרה: ויעש המלך את־
,Domini domo in *eleuationes* *coralliorum* $ lignis ‡ — ‡ de $ Algummim tigna * psalteria
עצי האלגומים [l]מסלות לבית־יהוה
non Et .cantoribus *nabla* * & , citharas & , regia domo in &
ולבית המלך וכנרות ונבלים [m]לשרים ולא־ — [l]סלל [m]שור
.Iehudah terra in antè ipsa sicut visa sunt
נראו כהם [n]לפנים בארץ יהודה: — [n]פנה
omnem Seba reginæ dedit Selemoh rex Et
12 והמלך שלמה נתן למלכת־שבא את־כל־
ad attulerat quod * præter ,postulauit quam ,eius voluntatem — *id
חפצה אשר שאלה מלבד אשר־[o]הביאה אל־ — [o]בוא
.eius serui & ,ipsa suam terram in abiit & ,est reuersa Et .regem
המלך ותהפך ותלך לארצה היא ועבדיה:
Selomoh ad veniebat quod auri pondus erat Et
13 [p]ויהי משקל הזהב אשר־בא לשלמה — [p]היה
.auri talenta sex & sexaginta & sexcenta ,*vno anno* ‖ in — ‖ annuatim,
בשנה אחת שש [q]מאות וששים ושש ככרי זהב: — [q]מאה
,adducentes *circumeuntes &* , *peruestigantes* † viros Præter — † mercatores, & negociatores
14 לבד מאנשי [r]התרים והסחרים מביאים — [r]תור
adducentes ,terræ *comites* ‡ & , Harab reges omnes & — ‡ duces
וכל־מלכי ערב ופחות הארץ מביאים
.Selomoni argentum *&* ,aurum
זהב וכסף לשלמה:

:protenſo auro ſcuta ducenta Selomoh rex fecit Et — ductili:
15 [a]ויעש המלך שלמה מאתים צנה זהב שחוט — [a] עשה
.vno ‡ ſcuto ſuper aſcendebat protenſo auro ſexcenti — aurei ductiles aſcendebant ‡ ſingulo.
שש מאות זהב שחוט יעלה על־[b]הצנה האחת:
trecenti ;ductili auro * clypeos trecentos Et — * ex
16 ושלש־מאות [c]מגנים זהב שחוט שלש מאות — [b] צנן [c] גנן
rex eos dedit ‡ & :vno ‡ clypeo ſuper aſcendebat auri † — † aurei aſcendebant ‡ ſingulo:
זהב יעלה על־המגן האחת [d]ויתנם המלך
ſolium rex fecit Et .Lebanon ſaltus domo in — ‡ poſuit
17 בבית יער הלבנון: ויעש המלך כסא־ — [d] נתן
ſex Et .mundo auro illud texit & ;grande dentu * — * eburneum
18 שן גדול [e]ויצפהו זהב טהור: ושש — [e] צפה
,apprehenſa ‡ ſolio ipſi auro in ſcabellum ‖ & ,ſolio † gradus — † erant ‖ gradus ex auro erant ‡ tenentes
מעלות לכסא וכבש בזהב לכסא מאחזים
duo & :ſeſſionis locum ad inde & hinc manus &
וידות מזה ומזה על־מקום [f]השבת ושנים — [f] ישב
duodecim Et .manus iuxta ſtantes leones
19 אריות עמדים אצל הידות: ושנים עשר
.inde & ,hinc gradus ſex ſuper ibi ſtantes leones — ſtabant iuxta
אריות עמדים שם על־שש המעלות מזה ומזה
vaſa omnia Et .regno omni ſic eſt factum Non — in vniuerſis regnis.
20 לא־נעשה כן לכל־ממלכה: וכל כלי
ſaltus domus vaſa omnia & ;aurea Selomoh regis potus
משקה המלך שלמה זהב וכל [g]כלי בית־יער — [g] כלה
diebus in reputabatur argentum Non .concluſo ‡ auro † Lebanon — † ex ‡ mundo.
הלבנון זהב סגור אין כסף נחשב בימי
euntes regis naues Nam .quicquam in Selomoh — ibant in
21 שלמה למאומה: כי־אניות למלך הלכות
annis tribus in ſemel : Chutam ſeruis cum Tarſis
תרשיש עם עבדי חורם אחת לשלוש שנים
,argentum & ,aurum portantes Tarſis naues veniebant — & deferebant
תבואנה אניות תרשיש נשאות זהב וכסף
eſt magnificatus Et .pauos & ,ſimias & ,elephantum dentes
22 שנהבים וקופים [h]ותוכיים: ויגדל — [h] תכה
,opulentia in terræ regibus omnibus præ Selomoh rex — diuitiis,
המלך שלמה מכל מלכי הארץ לעשר
quærentes terræ reges omnes Et .ſapientia & — quærebant
23 וחכמה: וכל מלכי הארץ מבקשים את־
dedit quam ,eius ſapientiam audiendum ad ‖ ,Selomoh facies — faciem ‖ vt audirent
פני שלמה לשמע את־חכמתו אשר־נתן
vir deferentes ipſi Et .eius corde in Deus — deferebant vnuſquiſque
24 האלהים בלבו: והם [i]מביאים איש — [i] בוא
armaturam ‖ ,veſtes & ,aurea vaſa & ,argentea vaſa,ſuũ munus — ‖ arma
מנחתו [k]כלי כסף וכלי זהב ושלמות נשק — [k] כלה
.anno in anni verbum † ;mulos & .equos ,aromata & — † annuatim.
ובשמים סוסים ופרדים דבר־שנה בשנה:
,equorum ſtabula ‡ millia quatuor Selomoni fuit ‡ Et — ‡ fuerunt ‡ præſepia
25 [l]ויהי לשלמה ארבעת אלפים אריות סוסים — [l] היה
eos dimiſit Et .equitum millia duodecim & ,curruum &
ומרכבות ושנים־עשר אלף פרשים [m]ויניחם — [m] ינח
.Ieruſalaim in rege cum & ;currus * vrbibus in — * curruum: quidam tamen erant cum
בערי הרכב ועם־המלך בירושלם:
flumine à ,regibus omnibus in dominans fuit ‖ Et — ‖ dominatus eſt
26 ויהי מושל בכל־המלכים מן־הנהר
.Ægypti terminum ad vſque & ,Peliſtim terram ad vſque &
ועד־ארץ פלשתים ועד גבול מצרים:
, lapides ſicut Ieruſalaim in argentum rex præbuit Et
27 [n]ויתן המלך את־הכסף בירושלם כאבנים — [n] נתן
planicie ‡ in † quæ ,ſycomoros quaſi præbuit cedros & — † ſunt ‡ campeſtribus
ואת הארזים נתן כשקמים אשר־בשפלה
Ægypto ex equos educentes ‡ Et .multitudine in — ‡ educebant
28 [o]לרב: [p]ומוציאים סוסים ממצרים — [o] רבב [p] יצא
reſiduum ‡ Et .terris cunctis de & ,Selomoh ad — ‡ reſidua
29 לשלמה ומכל־הארצות: ושאר
nónne ,nouiſſimorum & ,primorum Selomoh verborum
דברי שלמה הראשנים והאחרונים הלא־
prophetia in & ,prophetæ Nathan verbis ſuper ‖ ſcripta ipſa * — * ſunt ‖ in libro † contra
הם כתובים על־דברי נתן הנביא ועל־נבואת
ſuper † videntis Iheddo viſionibus in & ,Silonitæ Achiiah — יעדו
אחיה השילוני [q]ובחזות יעדי החזה על — ק
Ieruſalaim in Selomoh regnauit Et ? Nebat filium Iarobham
30 ירבעם בן־נבט: וימלך שלמה בירושלם — [q] חזה

dormiuit Et .annis quadraginta Iſrael omnem ſuper
31 על־כל־ישראל ארבעים שנה: וישכב
ciuitate in eum ſepelierunt & ,ſuis patribus cum Selomoh
שלמה עם־אבתיו ויקברהו בעיר
.eo pro eius filius Rechabham regnauitque :ſui patris Dauid
דויד אביו וימלך רחבעם בנו תחתיו:

CAP. X. יוד

venerant Sechem † quia ;Sechem in Rechabham abiit Et — † in
1 [a]וילך רחבעם שכמה כי שכם [b]באו — [a] ילך [b] בוא
audire circa ‡ ,fuit Et .eum faciendum regnare ad ‡ ,Iſrael omnis — ‡ vt regem cõſtituerent ‡ cùm audiſſet
2 כל־ישראל להמליך אתו: [c]ויהי כשמע — [c] היה
fugerat qui Ægypto in ipſe & * ,Nebat filius Iarobham — * qui erat ‖ à facie
ירבעם בן־נבט והוא במצרים אשר ברח
.Ægypto de Iarobham eſt reuerſus & ;regis Selomoh faciebus à ‖
מפני שלמה המלך [d]וישב ירבעם ממצרים: — [d] שוב
omnis & ,Iarobham venit & : eum vocauerunt & ,miſerunt Et
3 וישלחו ויקראו־לו [e]ויבא ירבעם וכל־ — [e] בוא
: dicendo ,Rechabham ad ſunt locuti & : Iſrael
ישראל וידברו אל־רחבעם לאמר:
alleuia nunc & ,noſtrum iugum aggrauauit tuus Pater
4 אביך הקשה את־[f]עלנו ועתה הקל — [f] עלל
quod ,graui eius iugo de & ,dura tui patris ſeruitute de
מעבודת אביך הקשה ומעלו הכבד אשר־
,eos ad dixit Et .tibi ſeruiemus & ,nos ſuper dedit — poſuit
5 נתן עלינו ונעבדך: ויאמר אלהם
.populus abiit & ;me ad reuertimini & ,dies tres Adhuc
עוד שלשת ימים ושובו אלי וילך העם:
qui ſenes Rechabham rex conſuluit Et
6 [g]ויועץ המלך רחבעם את־הזקנים אשר־ — [g] יעץ
,viuum ipſum exiſtendo in ‖ ,eius patris Selomoh facies ad ſtantes fuere — ſteterant corã Selomoh patre ‖ ipſo viuente, † conſulitis vt reſpondeam
היו עמדים לפני שלמה אביו בהיתו [h]חי
populo reſpondendum ad conſulentes vos † Quomodo :dicendo
לאמר איך אתם נועצים [i]להשיב לעם־ — [h] חיה [i] שוב
fueris Si :dicendo ,eum ad ſunt locuti Et ? verbum huic
7 הזה דבר: וידברו אליו לאמר אם־תהיה
eos ad fueris locutus & ,eis placueris & ,huic populo bono in
לטוב להעם הזה [k]ורציתם ודברת אלהם — [k] רצה
.diebus omnibus ſerui tibi erunt & : bona verba
דברים טובים והיו לך עבדים כל־הימים:
.ei conſuluerant quod ,ſenum conſilium reliquit Et
8 ויעזב את־[l]עצת הזקנים אשר יעצהו — [l] יעץ
,eo cum euaſerant grandes qui adoleſcentes conſuluit Et — nutriti erant
ויועץ את־הילדים אשר גדלו אתו
vos Quid ;eos ad dixit Et .eius facies ad ſtantes — qui ſtabant coram eo.
9 העמדים לפניו: ויאמר אלהם מה אתם
qui ,huic populo verbum reſpondebimus & ,conſulentes — conſulitis,
נועצים ונשיב דבר את־העם הזה אשר
dedit quod iugo de Alleuia :dicendo ,me ad ſunt locuti — poſuit
דברו אלי לאמר [m]הקל מן־העל אשר־נתן — [m] קלל
qui adoleſcentes eo cum ſunt locuti Et ?nos ſuper tuus pater
10 אביך עלינו: וידברו אתו הילדים אשר
qui populo dices Sic :dicendo ,eo cum euaſerant grandes — nutriti erant
גדלו אתו לאמר כה תאמר לעם אשר־
,noſtrũ iugum aggrauauit tuus Pater : dicendo ,te ad ſunt locuti
דברו אליך לאמר אביך הכביד את־עלנו
meus Paruus ‡ ;eos ad dices ſic ;nobis deſuper † alleuia tu & — † à ‡ Minor digitus meus groſſior eſt
ואתה הקל מעלינו כה תאמר אלהם קטני
meus pater nunc Et .mei patris lumbis præ eſt groſſus
11 עבה ממתני אבי: ועתה אבי
ſuper addam ego & ,graue iugum vos ſuper fecit onerare
העמיס עליכם על כבד ואני אסיף על־
ego & ,flagellis in vos caſtigauit meus pater : veſtro iugo — virgis,
[n]עלכם אבי יסר אתכם בשוטים ואני — [n] עלל
populus omnis & ,Iarobham venit Et .aculeatis flagris in — ſcorpionibus.
12 בעקרבים: [o]ויבא ירבעם וכל־העם — [o] בוא
fuerat locutus quemadmodum ,tertio die in Rechabham ad
אל־רחבעם ביום השלישי כאשר דבר
.tertio die in me ad Reuertimini :dicendo ,rex
המלך לאמר שובו אלי ביום השלשי:
rex dereliquit & :durum rex eis Reſponditque — dura:
13 [p]ויענם המלך קשה ויעזב המלך — [p] ענה

eos ad est locutus Et .senum consilium Rechabham
14 רְחַבְעָם אֶת עֲצַת הַזְּקֵנִים׃ וַיְדַבֵּר אֲלֵהֶם
aggrauauit meus Pater :dicendo ,adolescentum consilium iuxta
[a] כַּעֲצַת הַיְלָדִים לֵאמֹר אָבִי הִכְבִּיד
meus pater .illud super addam ego & , vestrum iugum
אֶת־עֻלְּכֶם וַאֲנִי אֹסִיף עָלָיו אָבִי
aculeatis flagris in ego & . flagellis in vos castigauit
יִסַּר אֶתְכֶם בַּשּׁוֹטִים וַאֲנִי בָּעַקְרַבִּים׃
erat nam .populum *ad* rex audiuit non Et
15 וְלֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶל־הָעָם כִּי־הָיְתָה
Dominus firmaret vt . Deo *cum* a causatum
[b] נְסִבָּה מֵעִם הָאֱלֹהִים לְמַעַן הָקִים יְהוָה
Achiiahu manum per fuerat locutus quod ,suum verbum
אֶת־דְּבָרוֹ אֲשֶׁר דִּבֶּר בְּיַד אֲחִיָּהוּ
Israel omnis Et .Nebat filium Iarobham ad Silonitæ
16 הַשִּׁילוֹנִי אֶל־יָרָבְעָם בֶּן־נְבָט׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל
populus responderunt & ,*eis* ‡ rex audisset non quòd †
† כִּי לֹא־שָׁמַע הַמֶּלֶךְ לָהֶם [c] וַיָּשִׁיבוּ הָעָם
* non Et ;Dauid in pars nobis Quæ :dicendo ;*regi* ‡
אֶת־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר מַה־לָּנוּ חֵלֶק בְּדָוִיד וְלֹא־
nunc .Israel tua *tentoria in* Vir ‖ .Isai filio in hæreditas
נַחֲלָה בְּבֶן־יִשַׁי אִישׁ לְאֹהָלֶיךָ יִשְׂרָאֵל עַתָּה
Israel omnis abiit Et .Dauid tuæ domui prouide
רְאֵה בֵיתְךָ דָּוִיד [d] וַיֵּלֶךְ כָּל־יִשְׂרָאֵל
vrbibus in habitantes Israel filios ‡ Et .*sua tentoria* † in
17 לְאֹהָלָיו׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵי
.Rechabham *eos super* regnauit & ,Iehudah
יְהוּדָה וַיִּמְלֹךְ עֲלֵיהֶם רְחַבְעָם׃
super † qui Hadoram Rechabham rex misit Et
18 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם אֶת־הֲדֹרָם אֲשֶׁר עַל־
. lapide Israel filij eum *in* lapidauerunt & , tributum
[e] הַמַּס וַיִּרְגְּמוּ־בוֹ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶבֶן
ascendendum ad se roborauit ‡ Rechabham rex & .est mortuus &
[f] וַיָּמֹת וְהַמֶּלֶךְ רְחַבְעָם הִתְאַמֵּץ [g] לַעֲלוֹת
sunt præuaricati Et .Ierusalaim fugiendum ad currum in
19 בַּמֶּרְכָּבָה לָנוּס יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּפְשְׁעוּ
.hanc diem ad vsque Dauid domum *in* Israel
יִשְׂרָאֵל בְּבֵית דָּוִיד עַד הַיּוֹם הַזֶּה׃

CAP. XI. יא

domum congregauit & ,Ierusalaim Rechabham venit Et
1 [h] וַיָּבֹא רְחַבְעָם יְרוּשָׁלִַם וַיַּקְהֵל אֶת־בֵּית
electi millia octoginta & centum ,Biniamin & ,Iehudah
יְהוּדָה וּבִנְיָמִן מֵאָה וּשְׁמוֹנִים אֶלֶף בָּחוּר
restituendum ad ‡ ,Israel cum *bellandum ad* † ,bellum facientis
עֹשֵׂה מִלְחָמָה לְהִלָּחֵם עִם־יִשְׂרָאֵל [i] לְהָשִׁיב
Domini verbum fuit Et .Rechabham ad regnum
2 אֶת־הַמַּמְלָכָה לִרְחַבְעָם׃ [k] וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה
: dicendo .Dei virum Semahiahu ad
אֶל־שְׁמַעְיָהוּ אִישׁ־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר׃
.Iehudah regem Selomoh filium Rechabham ad Dic
3 אֱמֹר אֶל־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה מֶלֶךְ יְהוּדָה
; dicendo ,Biniamin & , Iehudah in Israel vniuersum ad &
וְאֶל כָּל־יִשְׂרָאֵל בִּיהוּדָה וּבִנְיָמִן לֵאמֹר׃
pugnabitis non & ,ascendetis Non :Dominus dixit Sic
4 כֹּה אָמַר יְהוָה לֹא־[l] תַעֲלוּ וְלֹא־תִלָּחֲמוּ
,suam domum in vnusquisque reuertimini ,vestris fratribus cum
עִם־אֲחֵיכֶם שׁוּבוּ אִישׁ לְבֵיתוֹ
verba audierunt Et .hoc verbum est factum me à quia
כִּי מֵאִתִּי נִהְיָה הַדָּבָר הַזֶּה וַיִּשְׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי
.Iarobham contra eundo ab sunt reuersi & ,Domini
יְהוָה [m] וַיָּשֻׁבוּ מִלֶּכֶת אֶל־יָרָבְעָם׃
vrbes ædificauit & :Ierusalaim in Rechabham habitauit Et
5 [n] וַיֵּשֶׁב רְחַבְעָם בִּירוּשָׁלִָם [o] וַיִּבֶן עָרִים
.lechem-Beth ædificauit .Iehudah in munitionem ad
6 לְמָצוֹר בִּיהוּדָה׃ וַיִּבֶן אֶת־בֵּית־לֶחֶם
,sur-Beth & ,Tecoah & , Hetham &
7 וְאֶת־עֵיטָם וְאֶת־תְּקוֹעַ׃ וְאֶת־בֵּית־צוּר
& ,Ghath Et .Hadullam & , Socho &
8 וְאֶת־שׂוֹכוֹ וְאֶת־עֲדֻלָּם׃ וְאֶת־גַּת וְאֶת־
& , Adoraim Et .Ziph & , Maresah
9 מָרֵשָׁה וְאֶת־זִיף׃ וְאֶת־אֲדוֹרַיִם וְאֶת־

[a] עֹל scorpionibus. [b] סבב † viderunt ‡ eos [c] ראו [c] שוב ‡ ad regem ,est ‖ Vnusquisque in tabernacula [d] ילך † tabernacula ‡ super † erat [e] מסס ‡ fatigatus ascendere [f] מות [g] עלה contra [h] בוא electorum facientium † vt dimicaret ‡ vt reduceret [i] שוב [k] היה [l] עלה ne irent [m] שוב [n] ישב [o] בנה

& ,Sorhah Et .Hazechah & ,Lachis
10 לָכִישׁ וְאֶת־עֲזֵקָה׃ וְאֶת־צָרְעָה וְאֶת־
Biniamin in & ,Iehudah in † quæ ,Chebron & ,Aialon
אַיָּלוֹן וְאֶת־חֶבְרוֹן אֲשֶׁר בִּיהוּדָה וּבְבִנְיָמִן
dedit & , munita roborauit Et .munitas vrbes
11 עָרֵי מְצֻרוֹת׃ [b] וַיְחַזֵּק אֶת־הַמְּצֻרוֹת [b] וַיִּתֵּן
.vini & ,olei & ,cibi cellaria & ,duces eis in
בָּהֶם נְגִידִים וְאֹצְרוֹת מַאֲכָל וְשֶׁמֶן וָיָיִן׃
eas roborauit & ,hastas & , scuta *vrbe & vrbe omni* ‡ in Et
12 וּבְכָל־עִיר וָעִיר [c] צִנּוֹת וּרְמָחִים וַיְחַזְּקֵם
.Biniamin & ,Iehudah sibi fuit Et .valde multum *ad*
לְהַרְבֵּה מְאֹד וַיְהִי־לוֹ יְהוּדָה וּבִנְיָמִן׃
,Israel vniuerso in ‡ qui Leuitæ & ,sacerdotes Et
13 וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם אֲשֶׁר בְּכָל־יִשְׂרָאֵל
Quoniam .*suo termino cuncto* † de eum *super* ‖ steterunt
14 הִתְיַצְּבוּ עָלָיו מִכָּל־גְּבוּלָם׃ כִּי־
.suam possessionem , & .sua suburbana Leuitæ dereliquerunt
עָזְבוּ הַלְוִיִּם אֶת־מִגְרְשֵׁיהֶם וַאֲחֻזָּתָם
eos *fecit elongare* quia , Ierusalaim in & ,Iehudah in ierunt &
וַיֵּלְכוּ לִיהוּדָה וְלִירוּשָׁלִָם כִּי־הִזְנִיחָם
.Domino *fungendo sacerdotio* à ‖ eius filij & ,Iarobham
יָרָבְעָם וּבָנָיו מִכַּהֵן לַיהוָה׃
, *pilosis* ‡ & ,excelsis † sacerdotes sibi constituit Et
15 וַיַּעֲמֶד־לוֹ כֹּהֲנִים לַבָּמוֹת וְלַשְּׂעִירִים
tribubus cunctis de *eos* ‡ post Et .fecit quos vitulis &
16 וְלָעֲגָלִים אֲשֶׁר עָשָׂה׃ וְאַחֲרֵיהֶם מִכֹּל שִׁבְטֵי
Dominum *quærendum ad* ‖ ,suum cor *dantibus* * Israel
יִשְׂרָאֵל הַנֹּתְנִים אֶת־לְבָבָם לְבַקֵּשׁ אֶת־יְהוָה
immolandum ad , Ierusalaim † veniebant ,Israel Deum
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בָּאוּ יְרוּשָׁלַיִם לִזְבּוֹחַ
regnum roborauerunt Et .suorum patrum Deo Domino
17 לַיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיְחַזְּקוּ אֶת־מַלְכוּת
Selomoh filium Rechabham *fortificauerunt* & ,Iehudah
יְהוּדָה וַיְאַמְּצוּ אֶת־רְחַבְעָם בֶּן־שְׁלֹמֹה
,Selomoh & ,Dauid via in ambulauerunt nam .tribus annis
לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ כִּי הָלְכוּ בְּדֶרֶךְ דָּוִיד וּשְׁלֹמֹה
vxorem Rechabham sibi accepit Et .tribus annis
18 לְשָׁנִים שָׁלוֹשׁ׃ [d] וַיִּקַּח־לוֹ רְחַבְעָם אִשָּׁה
filiam Abihail , Dauid filij Ierimoth filiam Machalath
אֶת־מָחֲלַת בֶּן־יְרִימוֹת בֶּן־דָּוִיד אֲבִיהַיִל בַּת־
.Iehus ,filios ei peperit Et .Isai filij Eliab
19 אֱלִיאָב בֶּן־יִשָׁי׃ [e] וַתֵּלֶד לוֹ בָּנִים אֶת־יְעוּשׁ
accepit eam post Et .Zaham & , Semariah &
20 וְאֶת־שְׁמַרְיָה וְאֶת־זָהַם׃ וְאַחֲרֶיהָ לָקַח
; Abiiah ei peperit & : Absalom filiam Mahachah
אֶת־מַעֲכָה בַת־אַבְשָׁלוֹם וַתֵּלֶד לוֹ אֶת־אֲבִיָּה
amauit Et .Selomith & , Ziza & , Hatthai &
21 וְאֶת־עַתַּי וְאֶת־זִיזָא וְאֶת־שְׁלֹמִית׃ וַיֶּאֱהַב
omnibus præ Absalom filiam Mahachah Rechabham
רְחַבְעָם אֶת־מַעֲכָה בַת־אַבְשָׁלוֹם מִכָּל־
decem ‡ octo vxores quia ; suis *pellicibus* & ,suis vxoribus
נָשָׁיו וּפִילַגְשָׁיו כִּי נָשִׁים שְׁמוֹנֶה־עֶשְׂרֵה
octo & viginti genuit Et .sexaginta concubinas & *sumpsit* *
נָשָׂא וּפִילַגְשִׁים שִׁשִּׁים וַיּוֹלֶד עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנָה
caput in constituit Et .filias sexaginta & ,filios
22 בָּנִים וְשִׁשִּׁים בָּנוֹת׃ וַיַּעֲמֵד לָרֹאשׁ
ducem in Mahachah filium Abiiah Rechabham
רְחַבְעָם אֶת־אֲבִיָּה בֶן־מַעֲכָה לְנָגִיד
.eum *faciendum* ‡ regnare *ad quia* † ,eius fratres inter
בְּאֶחָיו כִּי לְהַמְלִיכוֹ׃
cunctis in suis filiis omnibus de dispergebat & ,faciebat *instruere* Et
23 [f] וַיָּבֶן וַיִּפְרֹץ מִכָּל־בָּנָיו לְכָל־
,munitis vrbibus cunctis in :Biniamin & ,Iehudah terris
אַרְצוֹת יְהוּדָה וּבִנְיָמִן לְכֹל עָרֵי הַמְּצֻרוֹת
.vxorum *turbam* ‡ petiuit & *multitudine in* ‡ escam *eis* dedit &
וַיִּתֵּן לָהֶם הַמָּזוֹן לָרֹב וַיִּשְׁאַל [g] הֲמוֹן נָשִׁים׃

CAP. XII. יב

.Rechabham regnum *confirmare secundum* * ,fuit Et
1 [h] וַיְהִי [i] כְּהָכִין מַלְכוּת רְחַבְעָם
omnis & .Domini legem dereliquit ,illud roborasset cùm &
וּכְחֶזְקָתוֹ עָזַב אֶת־[k] תּוֹרַת יְהוָה וְכָל־

‡ erant. posuit. [a] עִיר [b] נתן. ‡ singulis vrbibus. [c] צנן. ‡ erant. ‖ iuxta. † cunctis finibus suis. eiecit. ‖ ne ministrarent. † pro. ‡ dæmonibus. ‡ Leuitas ipsos. * qui ponebant. ‖ vt quærerent. † in. confirmauerunt. [d] לקח. בת. בן. [e] ילד. concubinis. ‡ &. * accepit. principem. † vt. ‡ faceret. erudire. [f] בון. posuit. ‡ copiosè. ‡ multitudinem. [g] המרה. * cùm confirmasset. [h] היה. [i] כון. [k] ירה

f

regis quinto anno in, fuit Et .eo cum Israel
2 ישראל עמו: ויהי בשנה החמישית למלך
:Ierusalaim contra Ægypti rex Sisac ascendit ,Rechabham
רחבעם עלה שישק מלך־מצרים על־ירושלם
ducentis & mille In .Dominum in fuerant præuaricati nam
3 כי מעלו ביהוה: באלף[a] ומאתים — [a]מאה
numerus † non & .equitum millibus sexaginta in & , curribus — † erat
רכב ובששים אלף פרשים ואין מספר
, Succhiim , Lubim ,Ægypto ex eo cũ venerunt qui populi
לעם אשר־[b]באו עמו ממצרים לובים סכיים — [b]בוא
$ quæ munitas vrbes cepit Et .Chusim & — $ erant
4 וכושים: וילכד את־ערי המצרות אשר
Semahaiah Et .Ierusalaim ad vsque venit & : Iehudah in
5 ליהודה ויבא עד־ירושלם: ושמעיה
qui ,Iehudah principes & , Rechabham ad venit propheta
הנביא בא אל־רחבעם [c]ושרי יהודה אשר־ — [c]שור
dixit & : Sisac faciebus à Ierusalaim in erant congregati — facie
נאספו אל־ירושלם [d]מפני שישק ויאמר — [d]פנה
, me dereliquistis Vos : Dominus dixit Sic : eos ad
להם כה־אמר יהוה אתם עזבתם אתי
.Sisac manu in vos dereliqui ego etiam &
ואף־אני עזבתי אתכם ביד־שישק:
: dixerunt & , rex & ,Israel principes se humiliauerunt Et
6 ויכנעו שרי־ישראל והמלך ויאמרו
quòd , Dominum videndo in ‡ Et .Dominus † Iustus — † est
7 צדיק יהוה: [e]ובראות יהוה כי — ‡ cùm videret Dominus,
:dicendo , Semahaiah ad Domini verbum fuit , se humiliassent — [e]ראה
נכנעו היה דבר־יהוה אל־שמעיה לאמר
paululũ quasi † eis daboque :eos corrumpam ‖ non ,sunt Humiliati — ‖ disperdam † paululum
נכנעו לא אשחיתם [f]ונתתי להם כמעט — [f]נתן
Ierusalaim contra meus furor stillabit non & , euasionem ad ‡ — ‡ euasionis,
לפליטה ולא־[g]תתך חמתי בירושלם — [g]נתך
; seruos in * ei erunt Quoniam $ .Sisac manum per — $ Sed * serui.
8 ביד־שישק: כי [h]יהיו־לו לעבדים — [h]היה
.terrarum regnorum seruitutem & ,meam seruitutem scient &
וידעו עבודתי ועבודת ממלכות הארצות:
, Ierusalaim contra Ægypti rex Sisac ascendit Et
9 [i]ויעל שישק מלך־מצרים על־ירושלם — [i]עלה
thesauros & , Domini domus thesauros tulit &
[k]ויקח את־אצרות בית־יהוה ואת־אצרות — [k]לקח
,aureos clypeos tulit Et .tulit omnia , regiæ domus
בית המלך את־הכל לקח ויקח את־[l]מגני הזהב — [l]גנן
Rechabham rex fecit Et .Selomoh fecit quos
10 אשר עשה שלמה: ויעש המלך רחבעם
principum manum ad constituit & ; æneos clypeos eis pro
תחתיהם מגני נחשת והפקיד על־יד שרי
.regis * domus ostium custodientium $, cursorum — $ qui custodiebant * regiæ:
הרצים השמרים פתח בית המלך:
, Domini domum regem ingredi tempore à ‖ ,erat Et — ‖ ingresso rege
11 ויהי מדי־בוא המלך בית יהוה
thalamum ad eos referebant & ,eos tollebant & ,cursores veniebant
[m]באו הרצים ונשאום והשבום אל־תא — [m]בוא
ita eo ab est auersa se humiliando in † Et .cursorum — † quia humiliauit
12 [n]הרצים: ובהכנעו שב ממנו אף־ — [n]רוץ
etiam Et .consumptionem ad corrumpendum $ ad ‡ non & , Domini — ‡ fuit $ disperdendũ * fuerunt
יהוה ולא להשחית לכלה וגם
.bona verba fuit * Iehudah in
ביהודה היה דברים טובים:
:regnauit & .Ierusalaim in Rechabham rex se roborauit Et
13 ויתחזק המלך רחבעם בירושלם וימלך
, Rechabham † anni vnius & quadraginta filius quia — † erat
כי־בן־ארבעים ואחת שנה רחבעם
Ierusalaim in regnauit annis septendecim & , ipsum regnando in — dum regnauit;
במלכו ושבע עשרה שנה מלך בירושלם
suum nomen ponendum ad Dominus elegit quam vrbe — vt poneret
העיר אשר־בחר יהוה לשום את־שמו
‡ eius matris nomen Et .Israel tribubus omnibus ex ibi — ‡ erat
שם מכל שבטי ישראל ושם אמו
præparauit non quia ,malum fecit Et .Hammonitis Nahamah
14 נעמה העמנית: [o]ויעש הרע כי לא [p]הכין — [o]עשה [p]כון
.Dominum quærendum ad ,suum cor — vt quæreret
לבו לדרוש את־יהוה:

nonne ,nouissima & , prima Rechabham verba Et
15 ודברי רחבעם הראשנים והאחרונים הלא־
videntis Iddo & ,prophetæ Semahaiah verbis in scripta ipsa ‡ — ‡ sunt
הם כתובים בדברי שמעיה הנביא ועדו החזה
omnibus Iarobham & ,Rechabham bella & ?genealogizando in — dum recensent seriem generationum?
להתיחש ומלחמות רחבעם וירבעם כל־
, suis patribus cum Rechabham dormiuit Et .diebus
16 הימים: וישכב רחבעם עם־אבתיו
eius filius Abiiah regnauit & : Dauid ciuitate in est sepultus &
ויקבר בעיר דויד וימלך אביה בנו
.eo pro
תחתיו:

CAP. XIII. יג

regnauit & ,Iarobham regis decimo octauo anno In
1 בשנת שמונה עשרה למלך ירבעם וימלך
regnauit annis Tribus .Iehudah super Abiiah
2 אביה על־יהודה: שלוש שנים מלך
Vriel filia ,Michaiahu eius matris nomen Et .Ierusalaim in
בירושלם ושם אמו מיכיהו בת־אוריאל
.Iarobham inter & ,Abiiah inter fuit bellum Et .Ghibhah de
מן־גבעה ומלחמה היתה בין אביה ובין ירבעם:
potentes * fortitudine in bellum $ Abiiah iunxit Et — $ milites ad * virorum bellicosorum
3 ויאסר אביה את־המלחמה בחיל גבורי
Iarobham Et .electi viri ‖ millia quadringenta bello — ‖ virorum electorum,
מלחמה ארבע־[a]מאות אלף איש בחור וירבעם — [a]מאה
viro † millibus octingentis cum bellum eo cum disposuit — † viris electis potentibus viribus.
ערך עמו מלחמה בשמונה מאות אלף איש
desuper $ Abiiah surrexit Et .virtute potente .electo — $ è
4 בחור גבור חיל: [b]ויקם אביה מעל — [b]קום
: dixit & , Ephraim monte in * qui , Semaraim monte — * erat
להר צמרים אשר בהר אפרים ויאמר
vobis ‖ Nónne .Israel omnis & ,Iarobham , me Audite — ‖ vestra interest
5 שמעוני ירבעם וכל־ישראל: הלא לכם
regnum dedit Israel Deus Dominus quòd scire
[c]לדעת כי יהוה אלהי ישראל נתן ממלכה — [c]ידע
pacto eius filiis & , ipsi .seculum in Israel super Dauid
לדויד על־ישראל לעולם לו ולבניו ברית
Selomoh seruus Nebat filius Iarobham surrexit Et ? salis
6 מלח: ויקם ירבעם בן־נבט עבד שלמה
se congregauerunt Et .suum dñm contra rebellauit & ;Dauid filij — defecit
7 בן־דויד וימרד על־אדניו: ויקבצו
se roborauerunt & ,Belial filij ,vacui viri eum ad — impij,
עליו אנשים רקים בני בליעל ויתאמצו
, puer erat Rechabham Et .Selomoh filium Rechabham contra
על־רחבעם בן־שלמה ורחבעם היה נער
.eorum facies ad se roborauit non & ,corde tener & — ante eos.
[d]ורך־לבב ולא התחזק לפניהם: — [d]רכך
regni facies ad $ vos roborari dicentes ‡ vos nunc Et — ‡ dicitis $ coram regno
8 ועתה אתם אמרים להתחזק לפני ממלכת
,multa turba vos & ‖ . Dauid filiorum manu in * ,Domini — * quod est ‖ estis autem multitudo magna,
יהוה ביד בני דויד ואתם המון רב
Iarobham vobis fecit quos , aurei vituli † vobiscum & — † sunt
ועמכם עגלי זהב אשר עשה לכם ירבעם
, Domini sacerdotes expulistis Nónne .deos in ‡ — ‡ pro diis.
9 לאלהים: הלא [e]הדחתם את־כהני יהוה — [e]נדח
sacerdotes vobis fecistis & , Leuitas & , Aharon filios
את־בני אהרן והלוים [f]ותעשו לכם כהנים — [f]עשה
,suã manum implendum ad venienti $ Omnis ? terrarum populi sicut — $ qui venit ad consecrandum
כעמי הארצות כל־הבא למלא ידו
sacerdos erit & , septem arietibus & , bouis filio tauro cum
[g]בפר בן־בקר ואילם שבעה והיה כהן — [g]כפר
non & , nostri Dei Domini $ nos Et .diis ‡ non † — † iis qui ‡ sunt dij. $ sumus
10 ללא אלהים: ואנחנו יהוה אלהינו ולא
filij Domino ministrantes * sacerdotésque : eum dereliquimus — ministrant
עזבנהו וכהנים משרתים ליהוה בני
Domino suffientes ‡ Et .opere in † Leuitæ & , Aharon — † sunt ‡ suffiunt
11 אהרן והלוים במלאכת: ומקטרים ליהוה
suffimentum & ,vespera in vespera in & ,mane in mane in ascensiones $ — $ holocausta singulo mane, & singulo vesperi,
[h]עלות בבקר־בבקר ובערב־בערב וקטרת־ — [h]עלה
,mundam mensam super panis propositio & ,aromatum * — * aromaticum,
סמים ומערכת לחם על־השלחן הטהור

accendendum ad ,eius lucernæ & ,aureum candelabrum &
ומנורת הזהב ונרתיה לבער
custodiam nos custodientes nam .vespera in vespera in*
בערב בערב כי שמרים אנחנו את משמרת
* singulo vesperi. custodimus enim
. eum dereliquistis vos & : nostri Dei Domini
יהוה אלהינו ואתם עזבתם אתו׃
, eius sacerdotes & , Deus caput in || nobiscum ecce Et
|| pro duce
12 והנה עמנו בראש האלהים וכהניו
.vos contra taratantarizandum ad vociferationis tubæ &
וחצצרות התרועה [a] להריע עליכם
רוע [a]
Deo Domino cum pugnetis ne , Israel Filij
בני ישראל אל תלחמו עם יהוה אלהי
Iarobham Et . prosperabimini non quia , vestrorum patrum
אבתיכם כי לא תצליחו׃ 13 וירבעם
essent & .eorum posterioribus à veniendum ad ,insidiam fecit circuire
הסב [b] את המארב לבוא מאחריהם ויהיו [c]
insidias, vt veniret à tergo, סבב [b]
. eorum posterioribus à insidiæ* & , Iehudah facies ad †
לפני יהודה והמארב מאחריהם׃
היה [c] † ante * insidiæ à tergo
bellum eis ecce & ,Iehudah respexerunt Et
14 ויפנו [d] יהודה והנה להם המלחמה
פנה [d]
sacerdotes & : Dominum ad clamauerunt & : retrò & , antè
פנים ואחור ויצעקו ליהוה והכהנים
viri sunt vociferati Et . tubis in tubicinantes ||
מחצצרים בחצצרות׃ 15 ויריעו [e] איש
|| clangebant
רוע [e]
Deus & , Iehudah viro vociferando in || fuit Et , Iehudah
יהודה ויהי בהריע איש יהודה והאלהים
|| vociferante
Abiiah facies ad † Israel vniuersum & ,Iarobham percussit
נגף את ירבעם וכל ישראל לפני אביה
† coram
, Iehudah faciebus à Israel filij Fugeruntque . Iehudah & facie
16 ויהודה׃ וינוסו [f] בני ישראל מפני יהודה
נוס [f]
percusserunt Et . eorum manu in Deus eos tradidit &
17 ויתנם אלהים בידם׃ ויכו [g]
נכה [g]
vulnerati ceciderunt Et .multa* plaga eius populus & , Abiiah eos in
בהם אביה ועמו מכה רבה [h] ויפלו [i] חללים
* magna. רבב [h] נפל [i]
. electorum virorum millia quingenta , Israel ex
מישראל חמש מאות [k] אלף איש בחור׃
מאה [k]
, illo tempore in Israel filij se humiliauerunt Et
18 ויכנעו בני ישראל בעת ההיא
Domino super sunt innixi quia , Iehudah filij sunt roborati &
ויאמצו בני יהודה כי נשענו על יהוה
post Abiiah est persecutus Et . suorum patrum Deo
19 אלהי אבותיהם׃ וירדף אביה אחרי
& , el-Beth ; ciuitates eo ab cepit & , Iarobham
ירבעם וילכד ממנו ערים את בית אל ואת
, Ephron & * eius filias* & , Iesanah & ; eius filias
בנותיה ואת ישנה ואת בנותיה ואת עפרין
* villas עפרון ק
amplius Iarobham fortitudinem retinuit non Et . eius filias &
20 ובנתיה׃ ולא עצר כח ירבעם עוד
villas
.est mortuus & , Dominus eum percussit Et . Abiiahu diebus in
בימי אביהו ויגפהו [l] יהוה וימת [m]׃
נגף [l] מות [m]
vxores sibi accepit & , Abiiahu se roborauit Et
21 ויתחזק אביהו וישא [n] לו נשים
נשא [n]
, filios duos & viginti genuit & quatuordecim
ארבע עשרה ויולד עשרים ושנים בנים
, Abiiah verborum residuum Et . filias sedecim &
22 ושש עשרה בנות׃ ויתר דברי אביה
Residua autem
dissertatione ‡in † scripta , eius verborum & ; eius viarum &
ודרכיו ודבריו כתובים במדרש
† sunt ‡ Midras.
. Hiddo prophetæ
הנביא עדו׃

CAP. XIIII. יד

eum sepelierunt & , suis patribus cum Abiiah iacuit Et
dormiuit
1 וישכב אביה עם אבתיו ויקברו אתו
eius diebus In . eo pro eius filius Asa regnauit Et . Dauid ciuitate in
בעיר דויד וימלך אסא בנו תחתיו בימיו
‡ bonum † Asa fecit Et . annis decem terra requieuit
שקטה הארץ עשר שנים׃ 2 ויעש [o] אסא הטוב
† quod ‡ est עשה [o]
remouit Et . sui Dei Domini oculis in rectum &
והישר בעיני יהוה אלהיו׃ 3 ויסר [p]
סור [p]
, statuas confregit & : excelsa & , aliena altaria
את מזבחות הנכר והבמות וישבר את [q] המצבות
נצב [q]

vt quæreret quærendum ad ,Iehudah dixit Et .lucos succidit &
4 ויגדע את האשרים׃ ויאמר ליהודה לדרוש
faceret
, legem faciendum ad & ,suorum patrum Deum Dominum
את יהוה אלהי אבותיהם ולעשות [a] התורה
ירה [a]
Iehudah vrbibus cunctis de remouit Et .præceptum &
5 והמצוה׃ ויסר מכל ערי יהודה את
regnum requieuit & .apricationes & ,excelsa
simulachra.
הבמות ואת החמנים ותשקט הממלכה
, Iehudah in munitionis ‡ vrbes ædificauit Et .eius facies ad
ante eum. ‡ munitas
6 לפניו׃ ויבן [b] ערי מצורה ביהודה
בנה [b]
annis in bellum eo cum* non & , terra requieuit quia
* fuit
כי שקטה הארץ ואין עמו מלחמה בשנים [c]
שנה [c]
.ei † Dominus dedit requiem || quia ,istis
|| requiescere fecit † eum.
האלה כי הניח יהוה לו׃
Ædificemus: Iehudah ad dixit Et
, has ciuitates
7 ויאמר ליהודה נבנה את הערים האלה
ipsa ‡ adhuc ,vectibus & foribus ‡ , turribus & ,muro vallemus &
‡ portis, ‡ existente
ונסב [d] חומה ומגדלים דלתים ובריחים עודנו
סבב [d]
Dominum quæsiuimus quia , nostras facies ad * terra
* coram nobis,
הארץ לפנינו כי דרשנו את יהוה
.vndique nos fecit requiescere & , quæsiuimus ; nostrum Deum
אלהינו דרשנו [e] וינח לנו מסביב
נוח [e]
.sunt prosperati & ,ædificauerunt &
ויבנו [f] ויצליחו׃
בנה [f]
hastam & , scutum portans exercitus Asa fuit Et
8 ויהי לאסא חיל נשא [g] צנה ורמח
צנן [g]
portantium Biniamin de & ;millia trecenta Iehudah de
מיהודה שלש מאות אלף ומבנימן נשאי
.millia octoginta & ducenta , arcum tendentium & , clypeum
מגן [h] ודרכי קשת מאתים ושמונים אלף
גנן [h]
eos contra est egressus Et .virtute fortes isti omnes
viri robusti.
9 כל אלה גבורי חיל׃ ויצא אליהם
curribus & , millium mille exercitu cum Æthiops Zerach
זרח הכושי בחיל אלף אלפים ומרכבות
est egressus Et .Maresah ad vsque venit & : trecentis
10 שלש מאות [i] ויבא עד מרשה׃ ויצא
בוא [i]
Sephathah valle in bellum disposuerunt & : eius facies ad Asa
contra eum:
אסא לפניו ויערכו מלחמה בגיא צפתה
Dominum ad Asa clamauit Et .Maresah ad *
*iuxta
11 למרשה׃ ויקרא אסא אל יהוה
inter auxiliandum ad tecum non Domine : ait & , suum Deum
est opus apud te vt auxilieris cum multis ei cui non est fortitudo.
אלהיו ויאמר יהוה אין עמך לעזור בין
, noster Deus Domine nos adiuua fortitudinis non multum
רב לאין [l] כח עזרנו יהוה אלהינו [k]
רבב [k] כוח [l]
super* venimus tuo nomine in & ,innitimur te super nam ‡
‡ Tibi enim * contra multitudinem
כי עליך נשענו ובשמך באנו על
dominetur ‡ non . † tu noster Deus Dominus hanc turbam
† es. ‡ præualeat cōtra te homo.
ההמון הזה יהוה אלהינו אתה אל יעצר [m]
mortalis tecum
עמך אנוש׃
חמר [m]
‡ coram
, Asa facies ad ‡ Æthiopes Dominus percussit Et
12 ויגף [n] יהוה את הכושים לפני אסא
נגף [n]
.Æthiopes fugerunt & : Iehudah coram &
ולפני יהודה [o] וינסו הכושים׃
נוס [o]
ad vsque eo cum ‡ qui populus & , Asa eos est persecutus Et
‡ erat
13 וירדפם אסא והעם אשר עמו עד
quia .vita eis non ad Æthiopibus de cecidit* & :Gherar
* ceciderunt Æthiopes, donec non esset
לגרר ויפל [p] מכושים לאין להם מחיה כי
נפל [p]
.eius castrametationis facies ad & ,Domini facies ad † sunt contriti
נשברו לפני יהוה ולפני מחנהו
†corā Domino & coram castris ‡ spolia multa
percusserunt Et .valde multum spolium † tulerunt Et
14 וישאו [q] שלל הרבה מאד׃ ויכו [r] את
נשא [q] רבה
Domini pauor fuit quia , Gherar circuitibus || ciuitates omnes
נכה [r]
כל הערים סביבות גרר כי היה פחד יהוה
|| per circuitum
præda quia , vrbes omnes diripuerunt Et .eos super
עליהם ויבזו [s] את כל הערים כי בזה
בוז [s]
acquisitionis tentoria ‡ etiam Et .eis in erat multa
‡ tabernacula gregum
15 רבה היתה בהם׃ וגם אהלי מקנה
; camelos & ,multitudine in pecus duxerunt captiuum * & ,percusserūt
* ceperunt pecora
הכו וישבו [u] צאן לרב וגמלים
שבה [u]
.Ierusalaim in sunt reuersi &
וישבו [x] ירושלם׃
שוב [x]

CAP. XV. טו

spiritus eum super fuit , Hobed filius $ Hazariahu ‡ Et
1 ועזריהו בן־עודד היתה עליו רוח
‡ super $ filium

:ei dixit & , Asa ante est egressus Et .Dei
2 אלהים : [a]ויצא לפני אסא ויאמר לו
[a] יצא

Dominus ,Biniamin & ,Iehudah omnis & , Asa , me Audite
שמעוני אסא וכל־יהודה ובנימן יהוה

inuenietur ,eum quæsieritis si Et .eo cum vos existendo in ,vobiscum
עמכם [b]בהיותכם עמו ואם־תדרשהו ימצא
eò quòd fuistis [b] היה

dies Et .vos derelinquet ,eum dereliqueritis si & :vobis
3 לכם ואם־תעזבהו יעזב אתכם : וימים

sacerdote absque & ,veritatis † Deo absque Israeli * multi
רבים לישראל ללא אלהי [c]אמת וללא כהן
* erunt † vero, [c] אמן

angustia in reuertetur Et .lege absque & .doctore
4 [d]מורה וללא תורה : וישב [e]בצר
[d] ירה [e] צור

, eum quærent & .Israel Deum Dominum ad sibi ‡
לו על־יהוה אלהי ישראל ויבקשהו
‡ sua

pax $ non illis temporibus in Et .eis . inuenietur &
5 וימצא להם : ובעתים ההם אין שלום
$ erit

cunctis in multæ conturbationes * sed :ingredienti & , egredienti
ליוצא ולבא כי [f]מהומת רבות על כל־
* occisiones [f] הום

gentem in † gens sunt contrita || Et .terrarum habitatoribus
6 ישבי הארצות : וכתתו גוי־בגוי
|| concident † gentem

omni in eos conturbauit Deus quia , ciuitatem in ciuitas &
ועיר בעיר כי־אלהים הממם בכל־

remittantur ne & , confortamini vos Et .angustia
7 צרה : ואתם חזקו ואל־[g]ירפו
debilitentur [g] רפה

audire secundum Et .vestro operi merces est quia :vestræ manus
8 ידיכם כי יש שכר לפעלתכם : וכשמע
cùm audisset

,prophetæ Hobed prophetiam & .hæc verba Asa
אסא הדברים האלה והנבואה עדד הנביא

terra omni de abominationes fecit transire & , est confortatus
התחזק ויעבר השקוצים מכל־ארץ

monte de cepit quas vrbibus de & .Biniamin & ,Iehudah
יהודה ובנימן ומן־הערים אשר לכד מהר

facies ad † quod ,Domini altare innouauit || & :Ephraim
אפרים ויחדש את־מזבח יהוה אשר לפני
|| instaurauit † erat ante porticum

,Iehudah vniuersum congregauit Et .Domini porticus
9 אולם יהוה : ויקבץ את־כל־יהודה

,Menasseh & , Ephraim de ,eis cum aduenas & :Biniamin &
ובנימן [h]והגרים עמהם מאפרים ומנשה
[h] גור transfugerunt

,multitudinem in Israel de eum ad sunt dilapsi quia :Simhon de &
ומשמעון כי־נפלו עליו מישראל לרב

.eo cum ‡ eius Deus Dominus quòd ,eos videndo in †
[i]בראתם כי־יהוה אלהיו עמו :
† cùm viderent ‡ esset [i] ראה

anno in ,tertio mense in ,Ierusalaim $ sunt congregati Et
10 ויקבצו ירושלם בחדש השלישי [k]לשנת
$ in [k] שנה

immolauerunt Et .Asa regni decimo quinto
11 חמש־עשרה למלכות אסא : ויזבחו

septin- boues ;adduxerant spolio de illo die in Domino
ליהוה ביום ההוא מן־השלל [l]הביאו בקר שבע
spoliis quæ [l] בוא

, pactum in venerunt Et .millia septem oues & , gentos
12 מאות וצאן שבעת אלפים : ויבאו בברית

toto in ,suorum patrum Deum Dominum quærendum ad
לדרוש את־יהוה אלהי אבותיהם בכל־
vt quærerent

non qui omnis Et .sua anima tota in & ,suo corde
13 לבבם ובכל־נפשם : וכל אשר לא־

à , moriatur , Israel Deum Dominum quæsierit
ידרש ליהוה אלהי־ישראל יומת למן־

.mulierem ad vsque & viro à , magnum ad vsque & ,paruo
קטן ועד־גדול למאיש ועד־אשה :

,iubilo in & , magna voce in Domino Iurauerúntque
14 וישבעו ליהוה בקול גדול ובתרועה

Iehudah omnis sunt lætati Et .buccinis in & ,tubis in &
15 ובחצצרות ובשופרות : וישמחו כל־יהודה

, iurauerunt suo corde toto in quia .iuramento super
על־השבועה כי בכל־לבבם נשבעו

:eis est inuentus & i cum quæsierunt sua voluntate tota in &
ובכל־[m]רצונם בקשהו וימצא להם
[m] רצה

circuitu à eis Dominus requiem præstitit &
[n]וינח יהוה להם מסביב :
per circuitum. [n] נוח

eam remouere fecit rex Asa matrem Mahachah etiam Et
16 וגם־מעכה אם אסא המלך [a]הסירה
[a] סור

excidit Et .pauorem ‡ luco † fecit quia , hera || ab
מגבירה אשר־עשתה לאשרה מפלצת ויכרת
|| imperio, † in ‡ simulachrũ.

combussit & . contriuit & , eius simulachrum Asa
אסא את־מפלצתה [b]וידק וישרף
[b] דקק

.Israel de recesserunt ‡ non excelsa Et .Chidron torrente in
17 בנחל קדרון : והבמות לא־[c]סרו מישראל
‡ remouerunt [c] סור

.suis diebus omnibus perfectum fuit Asa cor Attamen
רק לבב־אסא היה שלם כל־ימיו :

,suas sanctificationes & ,sui patris sanctificationes intulit Et
18 ויבא את־קדשי אביו וקדשיו

.vasa & ,aurum & ,argentum ;Dei domum ‡
בית האלהים כסף וזהב [d]וכלים :
‡ in [d] כלה

trigesimum annum ad vsque fuit non bellum Et
19 ומלחמה לא היתה עד [e]שנת־שלשים
[e] שנה

.Asa regni quintum &
וחמש למלכות אסא :

CAP. XVI. יו

ascendit Asa regni sexto & trigesimo anno In
1 בשנת שלשים ושש למלכות אסא עלה

ædificauit & ,Iehudah contra Israel rex Bahasa
בעשא מלך־ישראל על־יהודה [f]ויבן את־
[f] בנה

Asa † ingredientem & , egredientem dare non pro , Ramah
הרמה לבלתי [g]תת יוצא ובא לאסא
vt non permitteret † de [g] נתן

aurum & ,argentum Asa protulit Et .Iehudah regi ‡
2 מלך־יהודה : ויצא אסא כסף וזהב
‡ rege

ad misit & : regiæ domus & ,Domini domus thesauris de
מאצרות בית יהוה ובית המלך וישלח אל־

: dicendo , Darmesec in habitantem , Aram regem hadad-Ben
בן־הדד מלך ארם היושב בדרמשק לאמר :
qui habitabat

inter & meum patrem inter & ,‡ te inter & me inter Fœdus
3 ברית ביני ובינך ובין אבי ובין
‡ est

, Vade :aurum & ,argentum te ad misi ecce :tuum patrem
אביך הנה שלחתי לך כסף וזהב לך

ascendat & , Israel rege Bahasa cum tuum fœdus irrita
[h]הפר בריתך את־בעשא מלך ישראל ויעלה
ascendere fac [h] פור

:Asa regem ad hadad-Ben audiuit Et .me desuper
4 מעלי : וישמע בן־הדד אל־המלך אסא

vrbes ad ,sibi * qui exercituum principes misit &
וישלח את־[i]שרי החילים אשר־לו אל־ערי
* erant [i] שור

-Abel & ,Dan & ,Hiion percusserunt & ,Israel
ישראל [k]ויכו את־עיון ואת־דן ואת אבל
[k] נכה

.Naphtali vrbium thesauros omnes & ; maim
מים ואת כל־מסכנות ערי נפתלי :

ædificando ab $ desiit & , Bahasa audire iuxta ‡ ,fuit Et
5 ויהי כשמע בעשא ויחדל [l]מבנות
‡ cùm audisset $ ædificare [l] בנה

rex Asa Et .suum opus cessare fecit & ,Ramah
6 את־הרמה וישבת את־מלאכתו : ואסא המלך

lapides tulerunt & , Iehudah vniuersum assumpsit
לקח את־כל־יהודה [m]וישאו את־אבני
[m] נשא

ædificauit & : Bahasa ædificabat quibus ,eius ligna & , Ramah
הרמה ואת־עציה אשר בנה בעשא ויבן

.Mispah & ,Ghebah eis in *
בהם את־גבע ואת־המצפה :
* ex

Asa ad Videns Chanani venit illo tempore in Et
7 ובעת ההיא בא חנני הראה אל־אסא

rege super te innitendo In :eum ad dixit & :Iehudah regem
מלך יהודה ויאמר אליו בהשענך על־מלך
Quia innixus es regi

idcirco : tuo Deo Domino super es innixus non & , Aram
ארם ולא נשענת על־יהוה אלהיך על־כן

.tua manu de Aram regis exercitus euasit
נמלט חיל מלך־ארם מידך :

exercitu in fuerunt Lubim & ,Æthiopes Nónne
8 הלא הכושים והלובים היו לחיל

multiplicandum ad , equitibus in & , curru in ,multitudine in
[n]לרב לרכב ולפרשים להרבה
cum curribus, [n] רבב

‡tua manu in eos tradidit ,Domino super te innitendo in || & ,valde
מאד [o]ובהשענך על־יהוה נתנם בידך :
|| cùm innixus fuisti [o] שען † lustrant

terram totam per perlustrantes † eius oculi Domini Quia
9 כי־יהוה עיניו [p]משטטות בכל־הארץ
[p] שוט

egiſti Stultè .eum erga perfecto *ſuo corde cum ſe roborandum ad*
להתחזק עם־לבבם שלם אליו נסכלת
vt roborent ſe- qui ſunt corde
.bella tecum erunt *tunc à quia* † ·hoc in
על־זאת כי מעתה יש עמך מלחמות׃
† quandoquidē ex hoc tēpore
domo ‡ cum *dedit* ‡ & ,videntem aduerſus Aſa eſt iratus Et
ויכעס אסא אל־הראה ויתנהו בית 10
‡ poſuit ‡ in
Aſa *confregit* ‖ & : hoc propter eo cum ira in † quia ,*ſubuerſionis* *
המהפכת כי־בזעף עמו על־זאת וירצץ אסא
* carceris, ‖ fuit † oppreſſit quoſdam
Aſa verba ecce Et .illo tempore in populo de
מן־העם בעת ההיא׃ והנה דברי אסא 11
libro in ſunt ſcripta ipſa ecce ,nouiſſima & prima
הראשונים והאחרונים הנם כתובים על־ספר
Aſa ægrotauit Et .Iſrael & ,Iehudah regum
המלכים ליהודה וישראל׃ ויחלא אסא 12
,ſuis pedibus in ,ſui regni nono & ,trigeſimo anno in
בשנת[a] שלושים ותשע למלכותו ברגליו
שנה[a]
non ſua *ægritudine* in ‖ etiam Et .eius ægrotatio *ſupra* * ad vſque
עד־למעלה חליו[b] וגם־בחליו לא־
* verticem fuit ‖ infirmitate
חלה[b]
iacuit ‡ Et .medicis *in quia* † ,Dominum quæſiuit
דרש את־יהוה כי ברפאים׃ וישכב 13
† ſed fidit ‡ dormiuit
quadrageſimo anno in eſt mortuus & : ſuis patribus cum Aſa
אסא עם־אבתיו וימת[c] בשנת ארבעים
מות[c]
,*ſuis ſepulchris* * in eum ſepelierunt Et .*ſui regnare vno &* ‡
ואחת למלכו׃ ויקברהו בקברתיו 14
‡ primo regni ſui. * ſepulchro ſuo,quod
eum fecerunt accumbere Et .Dauid ciuitate in ſibi foderat *quæ*
אשר כרה־לו בעיר דויד וישכיבהו
,*odoramentis omnimodis* ‖ & aromatibus impleuerat quem lecto in
במשכב אשר מלא בשמים וזנים[d]
‖ aromatibus confectis è diuerſis ſpeciebus aromatario
eum combuſſerunt & : opere *pigmentario in pigmentatis*
מרקחים במרקחת מעשה וישרפו־לו
זון[d]
.valde vſque magna combuſtione
שרפה גדולה עד־למאד׃

CAP. XVII. יז

contra inualuit & ,eo pro eius filius Iehoſaphat regnauit Et
וימלך יהושפט בנו תחתיו ויתחזק על־ 1
Iehudah ,vrbibus cunctis in exercitum *dedit* Et .Iſrael
poſuit
ישראל׃ ויתן[e]־חיל בכל־ערי[f] יהודה 2
נתן[e] עיר[f]
vrbibus in & ,Iehudah terra in *præſides dedit* & ,munitis
poſuit præſidio
הבצרות ויתן נציבים בארץ יהודה ובערי
.eius pater Aſa ceperat quas ,Ephraim
אפרים אשר לכד אסא אביו׃
viis in ambulauit quia ,Iehoſaphat cum Dominus fuit Et
ויהי[g] יהוה עם־יהושפט כי הלך בדרכי 3
היה[g]
.Behalim quæſiuit non & ,primis ſui patris Dauid
דויד אביו הראשנים ולא דרש לבעלים׃
,ambulauit eius præceptis in & ,quæſiuit ſui patris Deum Sed
כי לאלהי אביו דרש ובמצותיו[h] הלך 4
צוה[h]
Dominus Confirmauitque .Iſrael opus ſecundum non &
ולא כמעשה ישראל׃ ויכן[i] יהוה 5
כון[i]
Iehudah omnis dederunt & ,eius manu in regnum
את־הממלכה בידו ויתנו[k] כל־יהודה
נתן[k]
gloria & ,*opulentia ei fuit* ‖ & : Iehoſaphat ipſi *munus* *
* munera ‖ fuerunt ei diuitiæ, † copioſè
מנחה ליהושפט ויהי־לו עשר וכבוד
adhuc & ,Domini viis in ſuum cor eleuauit Et .*multitudine in* †
לרב[l]׃ ויגבה לבו בדרכי יהוה ועוד 6
רבב[l]
.Iehudah de lucos & ,excelſa fecit remouere
הסיר[m] את־הבמות ואת־האשרים מיהודה׃
סור[m]
ſuos principes miſit ,*eo regnando* ‡ tertio anno in Et
‡ quo regnauit
ובשנת שלוש למלכו שלח לשריו 7
,Michaiahu & ,Nethanel & ,Zechariah & ,Hobadiah & ,chail-Ben
לבן־חיל ולעבדיה ולזכריה ולנתנאל ולמיכיהו
.Iehudah ciuitatibus in *docendum ad* ‡
‡ vt docerent
ללמד בערי[n] יהודה׃
עיר[n]
,Zebadiahu & ,Nethaniahu & ,Semaiahu ,Leuitas eis cum Et
ועמהם הלוים שמעיהו ונתניהו וזבדיהו 8
,Adoniahu & ,Iehonathan & ,Semiramoth & ,Haſael &
ועשהאל ושמרימות ויהונתן ואדניהו
ושמירמות ק
.Eliſamah eis cum & : Leuitas † ,Thobadoniahu & ,Tobiiahu &
† &
וטוביהו וטוב אדוניה הלוים ועמהם אלישמע
: Iehudah in docuerunt Et .ſacerdotes Iehoram &
ויהורם הכהנים׃ וילמדו ביהודה 9

vniuerſas *in* ‡ circuierunt Et . Domini legis liber † eis cum Et
† erat ‡ per
ועמהם ספר[a] תורת יהוה ויסבו בכל־
ירה[a]
pauor fuit Et .*populo in* ‡ docebant & ,Iehudah vrbes
‡ populum.
ערי יהודה וילמדו בעם׃ ויהי פחד 10
circuitus quæ terrarum regna omnia ſuper Domini
erant in circuitu
יהוה על כל־ממלכות הארצות אשר סביבות
.Iehoſaphat cum pugnauerunt non & ,Iehudah
יהודה ולא נלחמו עם־יהושפט׃
, munus Iehoſaphat ad *adducentes* Peliſtim de Et
adducebant
ומן־פלשתים מביאים[b] ליהושפט מנחה 11
בוא[b]
pecoris † ei *adducentes* ‖ Harabes Etiam .vectigal argenti &
‖ adducebant † pecorum
וכסף משא[c] גם הערביאים מביאים לו צאן
נשא[c]
hircos & ,ſeptingentos & ,millia ſeptem arietes
אילים שבעת אלפים ושבע מאות[d] ותישים
מאה[d]
Iehoſaphat fuit Et .ſeptingentos & ,millia ſeptem
שבעת אלפים ושבע מאות׃ ויהי יהושפט 12
Iehudah in ædificauit Et .ſublime ad vſque *grandeſcens* & ,vadens
creſcens
הלך וגדל עד־למעלה ויבן ביהודה
fuit multum opus Et .*fiſcorum* vrbes & ,ædes
theſaurorum.
בירניות וערי מסכנות׃ ומלאכה רבה היתה 13
virtute ‡ potentes :*belli* ‡ viri & ,Iehudah vrbibus in ei
‡ bellatores, ‡ viribus erant
לו בערי יהודה ואנשי מלחמה גבורי חיל
.ſuorū patrum domum per eorum *cenſus* iſti Et .Ieruſalaim in
numeri
בירושלם׃ ואלה פקדתם לבית אבותיהם 14
eo cum & ,princeps Hadnah :millium principes Iehudah In
ליהודה שרי[e] אלפים עדנה השר ועמו
שור[e]
eius manum ad Et .millia trecenta ,*virtute* potentes
viribus
גבורי חיל שלש מאות אלף׃ ועל־ידו 15
.millia octoginta & ducenti eo cum & ,princeps Iehochanan
יהוחנן השר ועמו מאתים ושמונים אלף׃
ſe deuouens Zichri filius Hamaſaiah eius manum ad Et
ſponte oblatus
ועל־ידו עמסיה בן־זכרי המתנדב 16
.*virtute potentis* millia ducenta eo cum & ;Domino
potentium viribus.
ליהוה ועמו מאתים[f] אלף גבור חיל׃
eo cum & ,Eliadah *virtute* ‡ potens ,Biniamin ‡ de Et
מאה[f] ‡ filiis ‡ viribus
ומן־בנימן גבור חיל אלידע ועמו 17
.millia ducenta ,clypeo & arcu armati
נשקי־קשת ומגן[g] מאתים אלף׃
גנן[g]
octoginta & centum eo cum & ,Iehozabad eius manum ad Et
ועל־ידו יהוזבד ועמו מאה־ושמונים 18
miniſtrantes ‡ Hi .*exercitus expediti* † millia
† accincti ad militiam. ‡ erant parati ad obſequium regis, * eos ‖ ponebat ‡ munitis
אלף חלוצי צבא׃ אלה המשרתים את־ 19
munitionis ‡ vrbibus in rex *dabat* ‖ quos * præter ,*regi*
המלך מלבד אשר־נתן המלך בערי המבצר
.Iehudah omni in
בכל־יהודה׃

CAP. XVIII. יח

multitudine in * gloria & ,*opulentia* ‡ Iehoſaphat ipſi *fuit* ‡ Et
‡ fuerunt ‡ diuitiæ, * copioſè & affinitate iunctus eſt
ויהי[h] ליהושפט עשר וכבוד לרב[i] 1
annorum fine in Deſcenditque .Achab *eſt gener factus &* ‖
ויתחתן לאחאב׃ וירד[k] לקץ[l] שנים 2
היה[h] רבב[i]
: *pecus* † Achab ei mactauit & ,Someron in Achab ad
אל־אחאב לשמרון ויזבח־לו אחאב צאן
ירד[k] קצץ[l]
,ei perſuaſitque : eo cum ‡ qui populo & ,*multitudine in* ‡ boues &
† oues: ‡ copioſè ‡ erat * vt aſcenderet
ובקר לרב ולעם אשר־עמו ויסיתהו
rex Achab Dixitque . Ghilhad Ramoth in *aſcendere* *
לעלות[m] אל־רמת גלעד׃ ויאמר אחאב מלך 3
עלה[m]
perges Nunquid : Iehudah regem Iehoſaphat ad Iſrael
ישראל אל־יהושפט מלך יהודה התלך
: tu ſicut ,ego Sicut :ei dixit Et ? Ghilhad Ramoth † mecum
† in
עמי רמת גלעד ויאמר לו כמוני כמוך
.bello in ‡ tecum & : meus populus ‡ tuus populus ſicut &
‡ ſic ‡ ero
וכעמך עמי ועמך במלחמה׃
quæſo *Inquire* ‖ : Iſrael regem ad Iehoſaphat dixit Et
‖ Conſule
ויאמר יהושפט אל־מלך ישראל דרש־נא 4
rex congregauit Et .Domini verbum hodie vt
ביום את־דבר יהוה׃ ויקבץ מלך־ 5
dixit & ,viros quadringentos prophetas Iſrael
ישראל את־הנביאים ארבע מאות איש ויאמר
an , bellum ad Ghilhad Ramoth in *ibimus* Num :eos ad
pergere debemus
אליהם הנלך[n] אל־רמת גלעד למלחמה אם־
ילך[n]

.regis manu in Deus tradet & ,Ascende dixerũt Et ?cessabo quiescere?
אחדל ויאמרו עלה ויתן האלהים ביד המלך׃
Dominus propheta † hic Num :Iehosaphat Dixitque † est
ויאמר יהושפט האין פה נביא ליהוה 6
Israel rex ait Et ?eo ab requiramus vt ,adhuc
עוד ונדרשה מאתו׃ ויאמר מלך־ישראל 7
requirendum ad ‡ vnus vir Adhuc :Iehosaphat ad ‡ est
אל־יהושפט עוד איש־אחד לדרש את־
ipse non quia ; eum odi ego & † .eo ab Dominum † sed
יהוה מאתו ואני שנאתיהו כי איננו
suis diebus omnibus sed , bonum in me super vaticinans ‡ ‡ vaticinatur mihi
מתנבא עלי לטובה כי כל־ימיו [a יום]
Dixitque .Imla filius Michaiehu † Ipse ; malum in † est
לרעה הוא מיכיהו בן־ימלא ויאמר
rex Vocauitque .sic rex dicat Ne :Iehosaphat
יהושפט אל־יאמר המלך כן׃ ויקרא מלך 8
Michaiehu Festina : dixit & , vnum eunuchum ad Israel מיכהיו ק
ישראל אל־סריס אחד ויאמר מהר מיכיהו
rex Iehosaphat & , Israel rex Et .Imla filium
בן־ימלא׃ ומלך ישראל ויהושפט מלך־ 9
induti , suum solium super vnusquisque sedentes Iehudah sedebant
יהודה יושבים איש על־כסאו מלבשים
omnes & .Someron portæ ostium ‡ area in sedentes † & ,vestibus † sedebant ‡ ad
בגדים ויושבים בגרן פתח שער שמרון וכל־
sibi fecit Et .eorum facies ad vaticinantes ‡ prophetæ ‡ vaticinabãtur coram eis.
הנביאים מתנבאים לפניהם׃ ויעש לו 10 [b פנה]
:dixit & , ferrea cornua Chenahanah filius Sidchiiahu [c עשה]
צדקיהו בן־כנענה קרני ברזל ויאמר
ad vsque Aram cornupetes illis In : Dominus dixit Sic ventilabis Aramæos, donec consumas
כה־אמר יהוה באלה תנגח את־ארם עד־
, sic prophetantes ‡ prophetæ omnes Et .eos consumere † vaticinabantur
כלותם׃ וכל־הנביאים נבאים כן 11
dabit & ,prosperare ‖ & .Ghilhad Ramoth * Ascende :dicendo * in ‖ prosperaberis,
לאמר עלה רמת גלעד והצלח ונתן
.regis manu in Dominus
יהוה ביד המלך׃
,Michaiehu vocandum ad perrexerat qui nuncius Et
והמלאך אשר־הלך לקרא למיכיהו 12
ore prophetarum verba Ecce :dicendo ,eum ad est locutus
דבר אליו לאמר הנה דברי הנביאים פה־
tuum verbum obsecro Sitque .regem ad bonum vno annunciant regi
אחד טוב אל־המלך ויהי־נא דברך [d חיה]
;Michaiehu Dixitque .bonum loquaris & ,eis ex vnum sicut
כאחד מהם ודברת טוב׃ ויאמר מיכיהו 13
illud ,meus Deus dixerit quod quia ,Dominus Viuus Viuit
חי־יהוה כי את־אשר־יאמר אלהי אתו [e חיה]
:eum ad rex Dixitque .regem ad venit Et .loquar
אדבר׃ ויבא אל־המלך ויאמר המלך אליו 14
, bellum ad Ghilhad Ramoth in ibimus num Michah pergere debemus
מיכה הנלך אל־רמת גלעד למלחמה [f ילך]
, Prosperabimini & . Ascendite : dixit Et ?abstinebo ‖ an ‖ quiescam?
אם־אחדל ויאמר עלו והצליחו
: rex eum ad dixit Et .vestra manu in tradentur &
ונתנו בידכם׃ ויאמר אליו המלך 15
loquaris non quod ‖ ,te adiurans * ego vices quot ‡ ad Vsq; ‡ tot * adiuro ‖ vt
עד־כמה פעמים אני משביעך אשר לא־תדבר
? Domini nomine in veritatem nisi me ad
אלי רק אמת בשם יהוה׃ [g אמן]
dispersos Israel vniuersum Vidi :ait Et
ויאמר ראיתי את־כל־ישראל נפוצים 16 [h ראה]
dixit Et .pastor eis † non cui ,pecus ‖ sicut ,montes super ‖ oues,quibus † est
על־ההרים כצאן אשר אין־להן רעה ויאמר
sua domum in vir reuertantur ‡ .istis domini ‡ Non :Dominus ‡ sunt ‡ Reuertatur vnusquisque
יהוה לא־אדנים לאלה ישובו איש־לביתו
:Iehosaphat ad Israel rex ait Et .pace in
בשלום׃ ויאמר מלך־ישראל אל־יהושפט 17
,bonum me super ‖ vaticinabitur non ,te ad dixi Nonne ‖ mihi
הלא אמרתי אליך לא־יתנבא עלי טוב
verbum audite Ideo :dixit Et ?malum in quinimo sed
כי אם־לרע׃ ויאמר לכן שמעו דבר־ 18 [i רוע]
,suum solium super sedentem Dominum Vidi .Domini
יהוה ראיתי את־יהוה יושב על־כסאו

,eius dexteram iuxta stantes cælorum exercitum omnem & stantem
וכל־צבא השמים עמדים על־ימינו
decipiet Quis : Dominus dixit Et .eius sinistram &
19 ושמאלו׃ ויאמר יהוה מי יפתה את־
Ramoth in corruat & , ascendat vt , Israel regem Achab
[k עלה] אחאב מלך־ישראל ויעל ויפל ברמות
: sic dicente illo & ,sic dicente isto dixit Et ?Ghilhad
גלעד ויאמר זה אמר ככה וזה אמר ככה׃
corã Domino, :ait & , Domini facies ad stetit & , spiritus est egressus Et
[l יצא] 20 ויצא הרוח ויעמד לפני יהוה ויאמר
?quo In :eum ad Dominus dixit Et .eum decipiam Ego
אני אפתנו ויאמר יהוה אליו במה׃
spiritus mẽdax omnium ore in falsitatis spiritum in ero & , Egrediar :dixit Et
[m היה] 21 ויאמר אצא והייתי לרוח שקר בפי כל־
.præualebis etiam & , Decipies : dixit Et . eius prophetarum
נביאיו ויאמר תפתה וגם־תוכל
Dominus dedit ecce nunc Et .ita fac & , Egredere
22 צא ועשה־כן׃ ועתה הנה נתן יהוה
mendacem Dominus & , istorum tuorum prophetarum ore in falsitatis spiritum
[n פה] רוח שקר בפי נביאיך אלה ויהוה
Sidchiiahu accessit Et . malum te contra est locutus
23 דבר עליך רעה׃ ויגש צדקיהו
, maxillam super Michaiehu percussit & , Chenahanah filius
[o נכה] בן־כנענה ויך את־מיכיהו על־הלחי
Per quam viam , me à Domini spiritus transiuit via Qu nam : ait &
ויאמר אי זה הדרך עבר רוח־יהוה מאתי
vt loqueretur tecum? tu Ecce : Michaiehu Dixitque ?te alloquendum ad
24 לדבר אתך׃ ויאמר מיכיהו הנך
videbis cubiculum per cubiculum ingredieris quo , illo die in videns
ראה ביום ההוא אשר תבוא חדר בחדר
vt abscondas Tollite : Israel rex Dixitque .te abscondendum ad
[p לקח] 25 להחבא׃ ויאמר מלך ישראל קחו
principem Amon ad eum reducite & , Michaiehu
את־מיכיהו והשיבהו אל־אמון שר־
.regis filium Ioas ad & , ciuitatis
העיר ואל־יואש בן־המלך׃
* in domo * hunc Ponite : rex dixit Sic : dicetis Et
26 ואמרתם כה אמר המלך שימו זה בית
arctam aquam & , oppressionis panem eum facite comedere & , carceris
הכלא והאכילהו לחם לחץ ומים
afflictionis donec reuertar : Michaiehu dixit Et . pace in me reuerti ad vsque , oppressionis
27 לחץ עד שובי בשלום׃ ויאמר מיכיהו
Dominus est locutus non , pace in fueris reuersus reuertendo Si
אם־שוב תשוב בשלום לא־דבר יהוה
.vniuersi populi Audite : ait Et .me per
בי ויאמר שמעו עמים כלם׃
Iehudah rex Iehosaphat & , Israel rex ascendit Et
[q עלה] 28 ויעל מלך־ישראל ויהושפט מלך־יהודה
ad Israel rex Dixitque .Ghilhad Ramoth in
29 אל־רמת גלעד׃ ויאמר מלך ישראל אל־
Mutabo me, & ingrediar tu & . prœlium in eundum & ,est Mutandum : Iehosaphat
יהושפט התחפש ובוא במלחמה ואתה
sunt ingressi Et .Israel rex se mutauit Et .tuis vestibus te indue
[r בוא] לבש בגדיך ויתחפש מלך ישראל ויבאו
principibus præceperat Aram rex Et .prœlium in
[s שור] 30 במלחמה׃ ומלך ארם צוה את־שרי
‡ curruum ‡ erant ,paruo cum pugnabitis Non :dicendo ,sibi ‡ qui currus ‡
הרכב אשר־לו לאמר לא תלחמו את־הקטן
* vel ‖ sed .tantum Israel rege cum quinimo ‖ , magno cum *
את־הגדול כי אם־את־מלך ישראל לבדו׃
† cùm vidissent ‡ curruum , Iehosaphat currus ‡ principes videre secundum † , fuit Et
[t ראה] 31 ויהי כראות שרי הרכב את־יהושפט
‡ est. sunt versi Et .ipse ‡ Israel Rex :dixerunt ipsi &
[u סבב] והמה אמרו מלך־ישראל הוא ויסבו
Dominus & , Iehosaphat clamauit Et .pugnandum ad eum contra
עליו להלחם ויזעק יהושפט ויהוה
* recedere fecit .eo ab Deus illos incitauit * & , ei est auxiliatus
עזרו ויסיתם אלהים ממנו׃
‖ cùm vidissent † curruum, esset non quod ,currus † principes videre secundum ‖ ,fuit Et
32 ויהי כראות שרי הרכב כי לא־היה
abeo; . eum post à sunt auersi & , Israel rex
מלך ישראל וישובו מאחריו׃

percussit & ,sua simplicitate in arcu in traxit vir Et
33 וְאִישׁ מָשַׁךְ בַּקֶּשֶׁת לְתֻמּוֹ וַיַּךְ אֶת־
ait Et .loricam inter & ,iuncturas inter Israel regem
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל בֵּין הַדְּבָקִים וּבֵין הַשִּׁרְיָן וַיֹּאמֶר
,castrametatione ‖ de me educes * & ,tuam manum Verte :aurigæ
לָרַכָּב הֲפֹךְ יָדְךָ וְהוֹצֵאתַנִי מִן־הַמַּחֲנֶה
,illo die in bellum ascendit Et .sum infirmus † quia
34 כִּי הָחֳלֵיתִי׃ וַתַּעַל הַמִּלְחָמָה בַּיּוֹם הַהוּא
Aram contra curru in stare se faciens erat ‡ Israel rex &
וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הָיָה מַעֲמִיד בַּמֶּרְכָּבָה נֹכַח אֲרָם
.solem occidere § tempore in est mortuus Et .vesperam ad vsq.
עַד־הָעָרֶב וַיָּמָת לְעֵת בּוֹא הַשָּׁמֶשׁ׃

CAP. XIX. יט

suam domum ad Iehudah rex Iehosaphat est reuersus Et
1 וַיָּשָׁב יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יְהוּדָה אֶל־בֵּיתוֹ
Iehu eius facies ad est egressus Et .Ierusalaim in pace in
2 בְּשָׁלוֹם לִירוּשָׁלִָם׃ וַיֵּצֵא אֶל־פָּנָיו יֵהוּא
:Iehosaphat regem ad dixit & ,Videns Chanani filius
בֶּן־חֲנָנִי הַחֹזֶה וַיֹּאמֶר אֶל־הַמֶּלֶךְ יְהוֹשָׁפָט
Dominum habentes odio & ,‡ auxiliandum impio Nunquid
הֲלָרָשָׁע לַעְזֹר וּלְשֹׂנְאֵי יְהוָה
,Domini facieb. à furor * te super hoc in § Et :diliges
תֶּאֱהָב וּבָזֹאת עָלֶיךָ קֶּצֶף מִלִּפְנֵי יְהוָה׃
quia ,tecum sunt inuenta bona verba ‖ Sed
3 אֲבָל דְּבָרִים טוֹבִים נִמְצְאוּ עִמָּךְ כִּי־
,tuum cor præparasti & ,terra de lucos abstulisti
בִּעַרְתָּ הָאֲשֵׁרוֹת מִן־הָאָרֶץ וַהֲכִינוֹתָ לְבָבְךָ
Iehosaphat habitauit Et .Deum requirendum ad ‡
4 לִדְרֹשׁ הָאֱלֹהִים׃ וַיֵּשֶׁב יְהוֹשָׁפָט
Beer- à populo cum est egressus & ,est reuersus & ,Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִָם וַיָּשָׁב וַיֵּצֵא בָעָם מִבְּאֵר
ad eos reduxit & ,Ephraim montem ad vsque sebah
שֶׁבַע עַד־הַר אֶפְרַיִם וַיְשִׁיבֵם אֶל־
iudices Constituitque .suorum patrum Deum Dominum
5 יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד שֹׁפְטִים
ciuitate in ,muniitis Iehudah ciuitatibus cunctis in ,terra in
בָּאָרֶץ בְּכָל־עָרֵי יְהוּדָה הַבְּצֻרוֹת לְעִיר
quid Videte :iudices ad dixit Et .ciuitate &
6 וָעִיר׃ וַיֹּאמֶר אֶל־הַשֹּׁפְטִים רְאוּ מָה־
:Domino sed ,iudicabitis homini non quia facientes vos
אַתֶּם עֹשִׂים כִּי לֹא לְאָדָם תִּשְׁפְּטוּ כִּי לַיהוָה
pauor fit nunc Et .iudicij verbo in ‖ vobiscum &
7 וְעִמָּכֶם בִּדְבַר מִשְׁפָּט׃ וְעַתָּה יְהִי פַחַד־
cum † non quia ,facite & ,custodite ;vos super Domini
יְהוָה עֲלֵיכֶם שִׁמְרוּ וַעֲשׂוּ כִּי־אֵין עִם־
acceptio & facierum assumptio ‡ & ,iniquitas nostro Deo Domino
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַוְלָה וּמַשֹּׂא פָנִים וּמִקַּח־
Iehosaphat constituit Ierusalaim in etiam Et .muneris
8 שֹׁחַד׃ וְגַם בִּירוּשָׁלִַם הֶעֱמִיד יְהוֹשָׁפָט
patrum capitibus de & ,sacerdotibus & ,Leuitis de
מִן־הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים וּמֵרָאשֵׁי הָאָבוֹת
sunt reuersi & ,litem ad & ,Domini iudicium ad Israel
לְיִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפַּט יְהוָה וְלָרִיב וַיָּשֻׁבוּ
agetis Sic :dicendo eis super præcepit Et .Ierusalaim
9 יְרוּשָׁלִָם׃ וַיְצַו עֲלֵיהֶם לֵאמֹר כֹּה תַעֲשׂוּן
.perfecto corde in & ,fide in ,Domini timore in
בְּיִרְאַת יְהוָה בֶּאֱמוּנָה וּבְלֵבָב שָׁלֵם׃
vestris fratribus de vos super venerit quæ litem omnem Et
10 וְכָל־רִיב אֲשֶׁר־יָבוֹא עֲלֵיכֶם מֵאֲחֵיכֶם
,sanguinem & sanguinem inter suis vrbibus in habitantibus †
הַיֹּשְׁבִים בְּעָרֵיהֶם בֵּין־דָּם לְדָם
,iudicia & ,statuta ,præceptum ad ‡ legem inter
בֵּין־תּוֹרָה לְמִצְוָה לְחֻקִּים וּלְמִשְׁפָּטִים
erit * & ,Dominum in delinquent § non & ,eos præmonebitis &
וְהִזְהַרְתֶּם אֹתָם וְלֹא יֶאְשְׁמוּ לַיהוָה וְהָיָה־
non & ,facietis sic :vestros fratres super & ,vos super ira
קֶצֶף עֲלֵיכֶם וְעַל־אֲחֵיכֶם כֹּה תַעֲשׂוּן וְלֹא
caput † sacerdos Amariahu ecce Et .delinquetis ‖
11 תֶאְשָׁמוּ׃ וְהִנֵּה אֲמַרְיָהוּ כֹּהֵן הָרֹאשׁ
filius Zebadiahu & ,Domini verbo * omni in ,vos super
עֲלֵיכֶם לְכֹל דְּבַר־יְהוָה וּזְבַדְיָהוּ בֶן־

Ismahel dux domus Iehudah in omni § verbo
יִשְׁמָעֵאל הַנָּגִיד לְבֵית־יְהוּדָה לְכֹל דְּבַר־
,Confortamini .vestras facies ad † Leuitæ præfecti ‖ & regis *
הַמֶּלֶךְ וְשֹׁטְרִים הַלְוִיִּם לִפְנֵיכֶם חִזְקוּ
.bono cum Dominus erit & ,facite &
וַעֲשׂוּ וִיהִי יְהוָה עִם־הַטּוֹב׃

CAP. XX. כ

,Hammoh filij & ,Moab filij venerunt ,hæc post fuit Et
1 וַיְהִי אַחֲרֵי־כֵן בָּאוּ בְנֵי־מוֹאָב וּבְנֵי עַמּוֹן
.prœlium ad Iehosaphat contra Hammonitis de eo cum &
וְעִמָּהֶם מֵהָעַמּוֹנִים עַל־יְהוֹשָׁפָט לַמִּלְחָמָה׃
Venit :dicendo ,Iehosaphat indicauerunt & ,venerunt Et
2 וַיָּבֹאוּ וַיַּגִּידוּ לִיהוֹשָׁפָט לֵאמֹר בָּא
ipsi * ecce ;Aram de ,mare trans de multa turba te super §
עָלֶיךָ הָמוֹן רָב מֵעֵבֶר לַיָּם מֵאֲרָם וְהִנָּם
.Henghedi † ipsa ,Chasesonthamar in
בְּחַצְצוֹן תָּמָר הִיא עֵין גֶּדִי׃
quærendum ad suas facies ‡ Iehosaphat dedit ‖ & ,timuit Et
3 וַיִּרָא וַיִּתֵּן יְהוֹשָׁפָט אֶת־פָּנָיו לִדְרוֹשׁ
.Iehudah vniuerso super ieiunium prædicauit & ,Dominum
לַיהוָה וַיִּקְרָא־צוֹם עַל־כָּל־יְהוּדָה׃
:Domino à quærendum ad Iehudah sunt congregati Et
4 וַיִּקָּבְצוּ יְהוּדָה לְבַקֵּשׁ מֵיְהוָה
quærendum ad venerunt Iehudah vrbibus vniuersis de etiam
גַּם מִכָּל־עָרֵי יְהוּדָה בָּאוּ לְבַקֵּשׁ
concione in Iehosaphat stetit Et .Dominum
5 אֶת־יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד יְהוֹשָׁפָט בִּקְהַל
atrij facies ad ,Domini domo in ,Ierusalaim & ,Iehudah
יְהוּדָה וִירוּשָׁלַ͏ִם בְּבֵית יְהוָה לִפְנֵי הֶחָצֵר
,nostrorum patrum Deus Domine :ait Et .noui
6 הַחֲדָשָׁה׃ וַיֹּאמַר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ
dominans tu * & :cælis in Deus § ipse tu nónne
הֲלֹא אַתָּה־הוּא אֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם וְאַתָּה מוֹשֵׁל
,potentia & ,fortitudo tua manu in & ,gentium regna cunctis in
בְּכֹל מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה
? consistendum ad tecum ‖ non &
וְאֵין עִמְּךָ לְהִתְיַצֵּב׃
habitatores expulisti noster Deus tu Nónne
7 הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ הוֹרַשְׁתָּ אֶת־יֹשְׁבֵי
eam dedisti & ,Israel tui populi faciebus † à huius terræ
הָאָרֶץ הַזֹּאת מִלִּפְנֵי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וַתִּתְּנָהּ
habitauerunt Et ? seculum in tui amici Abraham semini
8 לְזֶרַע אַבְרָהָם אֹהַבְךָ לְעוֹלָם׃ וַיֵּשְׁבוּ
,tuo nomini sanctuarium ea in tibi ædificauerunt & ,ea in
בָהּ וַיִּבְנוּ לְךָ בָּהּ מִקְדָּשׁ לְשִׁמְךָ
iudicandi gladius ,malum nos super venerit Si :dicendo
9 לֵאמֹר׃ אִם־תָּבוֹא עָלֵינוּ רָעָה חֶרֶב שְׁפוֹט
,tuas facies ad & ,huius domus facies ad stabimus ,fames & ,pestilētia &
וְדֶבֶר וְרָעָב נַעַמְדָה לִפְנֵי הַבַּיִת הַזֶּה וּלְפָנֶיךָ
te ad clamabimus Et .hac domo in tuum nomen quia
כִּי שִׁמְךָ בַּבַּיִת הַזֶּה וְנִזְעַק אֵלֶיךָ
.facies saluos & ,exaudies & ,nostra angustia præ
מִצָּרָתֵנוּ וְתִשְׁמַע וְתוֹשִׁיעַ׃
† Sehir mons & ,Moab & ,Hammon filij ecce nunc Et
10 וְעַתָּה הִנֵּה בְנֵי־עַמּוֹן וּמוֹאָב וְהַר־שֵׂעִיר
eos veniendo in ,eos per venire Israel dedisti ‡ non quos
אֲשֶׁר לֹא־נָתַתָּה לְיִשְׂרָאֵל לָבוֹא בָהֶם בְּבֹאָם
non & ,eis desuper * declinauerunt quia ,Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם כִּי סָרוּ מֵעֲלֵיהֶם וְלֹא
,nobis super retribuentes ‖ ipsi ecce Et .eos disperdiderunt
11 הִשְׁמִידוּם׃ וְהִנֵּה־הֵם גֹּמְלִים עָלֵינוּ
quam ,tua hæreditate de nos eiiciendum ad veniendo
לָבוֹא לְגָרְשֵׁנוּ מִיְּרֻשָּׁתְךָ אֲשֶׁר
iudicabis nónne ,noster Deus .nos fecisti accipere hæreditate
12 הוֹרַשְׁתָּנוּ׃ אֱלֹהֵינוּ הֲלֹא תִשְׁפָּט־
turbæ facies ad ‡ fortitudo nobis in † non nam ? eos in
בָּם כִּי אֵין בָּנוּ כֹּחַ לִפְנֵי הֶהָמוֹן
quid nescimus nos Et .nos contra venientis ,huius multæ
הָרָב הַזֶּה הַבָּא עָלֵינוּ וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־
.nostri oculi § te in sed ,faciamus
נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃

etiam ,Domini facies ad stantes Iehudah omnis Et
13 וכל־יהודה עמדים לפני יהוה גם־
filius Iachaziel Et .eorum filij & ,eorum vxores ,eorum pubes
14 [a]טפם נשיהם ובניהם: ויחזיאל בן־
Leuites Mathaniah filij ,Iehiel filij Benaiah filij Zechariahu
זכריהו בן־בניה בן־יעיאל בן־מתניה הלוי
medio in Domini spiritus eum super fuit ,Asaph filiis de
מן־בני אסף היתה עליו רוח יהוה בתוך
habitatores & ,Iehudah omnis Attendite :ait Et .concionis
15 הקהל: ויאמר הקשיבו כל־יהודה וישבי
: vobis Dominus dixit Sic :Iehosaphat rex ô & ,Ierusalaim
ירושלם והמלך יהושפט כה־אמר יהוה לכם
turbæ faciebus à consternemini ne & ,timeatis ne Vos
אתם אל־[b]תיראו ואל־תחתו מפני [c]ההמון
.Deo sed ,bellum* vobis non quia ,huius multæ
הרב הזה כי לא לכם המלחמה כי לאלהים:
ascendentes ipsi Ecce .eos contra descendite Cras
16 מחר [d]רדו עליהם הנם עלים
torrentis fine in eos inuenietis & ,Sis ascensionem ‡ per
[e]במעלה הציץ ומצאתם אתם בסוף הנחל
pugnandum ad vobis Non .Ieruel desertum versus †
17 פני מדבר ירואל: לא לכם להלחם
Domini salutem videte & ,state ,consistite :hoc in ‡
בזאת התיצבו עמדו [f]וראו את־ישועת יהוה
.consternemini* ne & ,timeatis ne ,Ierusalaim & ,Iehudah vobiscum
עמכם יהודה וירושלם אל־תיראו ואל־[g]תחתו
.vobiscum † Dominus & ,eorum facies ad ‖ egredimini Cras
מחר צאו לפניהם ויהוה עמכם:
omnis & .terram in facies Iehosaphat verticem flexit ‡ Et
18 ויקד יהושפט אפים ארצה וכל־
,Domini facies ad ceciderunt ‖ Ierusalaim habitatores & ,Iehudah
יהודה וישבי ירושלם נפלו לפני יהוה
.Domino se incuruando
[h]להשתחות ליהוה:
,Chehathitarum filiis de Leuitæ surrexerunt Et
19 [i]ויקמו הלוים מן־בני הקהתים
Deum Dominum laudandum ad ,Corchitarum filjis de &
ומן־בני הקרחים להלל ליהוה אלהי
.excellentiam † in magna voce in Israel
ישראל בקול גדול [k]למעלה:
.Tecoah desertum per sunt egressi & manè in manicarunt ‡ Et
20 וישכימו בבקר [l]ויצאו למדבר תקוע
,Iehudah me Audite : dixit & ,Iehosaphat stetit, eos egrediendo in Et
[l]ובצאתם עמד יהושפט ויאמר שמעוני יהודה
vestrum Deum Dominum in Credite .Ierusalaim habitatores &
וישבי ירושלם האמינו ביהוה אלהיכם
.prosperemini ‖ & ,eius prophetis in credite : estote fideles &
ותאמנו האמינו בנביאיו והצליחו:
cantores constituit & ,populum ad † est consiliatus Et
21 [m]ויועץ אל־העם ויעמד משררים
egrediendo in ‡ :sanctitatis decore in laudantes & , Domino
ליהוה ומהללים להדרת־קדש בצאת
quoniam ,Domino Confitemini : dicentes & ,expediti facies ad
לפני החלוץ ואמרים [n]הודו ליהוה כי
.eius misericordia seculum in
לעולם חסדו:
dedit ‖ , laude & , præconio* cum cœperunt tempore in Et
22 ובעת [o]החלו [p]ברנה [q]ותהלה נתן
montem & , Moab , Hammon filios contra insidiantes † Dominus
יהוה מארבים על־בני עמון מואב והר־
.se percusserunt & , Iehudah contra venientes ‡ ,Sehir
שעיר [r]הבאים ליהודה וינגפו:
habitatores contra Moab & , Hammon filij steterunt Et
ויעמדו בני עמון ומואב על־ישבי
.disperdendum ad & ,anathematizandum ad ,Sehir montis
23 הר־שעיר להחרים ולהשמיד
sunt auxiliati ,Sehir habitatores in ipsos consummare secundum Et
[s]וככלותם ביושבי שעיר עזרו
.vastationem* ad suo proximo in vnusquisque
איש [t]ברעהו למשחית:
respexerunt & , desertum in ‖ speculam ad venit Iehudah Et
24 ויהודה בא על־המצפה למדבר ויפנו

stabat coram Domino,
paruuli
[a] טפף
cœtus:
paueatis à faciè multitudinis magnæ
[b] ירא [c] המה
* est
ascendunt
[d] ירד
‖ gradum.
[e] עלה
† contra solitudinem
‡ est
state, &
[f] ראה
* paueatis.
[g] חתת
‖ contra eos,
† erit
‡ incuruauit se
in faciem
‖ prostrauerunt se coram Dño,
[h] שחה
[i] קום
† excelsum.
[k] עלה
‡ surrexerunt
[l] יצא
cùm egrederentur
roborabimini,
‖ prosperabimini.
† cum populo,
[m] יעץ
‡ dum egrederentur ante accinctos ad prælíu, & dicerent:
[n] ידה
quo
* clamore
‖ posuit
[o] חלל [p] רנן
† insidias
‡ qui venerant
[q] הלל [r] בוא
vt interficerent & disperderent. Et cùm ipsi consumpsissent
[s] כלה
* interfectioné,
[t] רעה
‖ solitudinis,

non & ,terra in cadentia cadauera ipsi ‡ ecce & ,turbam ad
אל־[a]ההמון והנם פגרים נפלים ארצה ואין
diripiendum ad eius populus & ,Iehosaphat venit Et .euasio*
25 פליטה: ויבא יהושפט ועמו [b]לבז
;multitudine in ‡ eis in inueneruntque .eorum spolium †
את־שללם וימצאו בהם לרב
diripuerunt & ,desideriorum vasa & ,cadauera & ,substantiam &
ורכוש ופגרים [c]וכלי חמדות וינצלו
prædantes † tribus diebus fuerunt Et .onere* absque sibi
להם לאין [d]משא ויהיו ימים שלושה בזזים
.ipsum multiplex quia ,spolium
את־השלל כי רב־הוא:
,Berachah* valle in sunt congregati quarta die in Et
26 וביום הרבעי נקהלו לעמק ברכה
vocauerunt idcirco : Domino benedixerunt ibi quia
כי שם ברכו את־יהוה על־כן קראו
vsque , Berachah † vallem illius loci nomen
את־שם המקום ההוא עמק ברכה עד־
,Ierusalaim & Iehudah vir omnis sunt reuersi Et hodie ‡
27 היום: [e]וישבו כל־איש יהודה וירושלם
Ierusalaim in redeundum ad ,eorum capite in Iehosaphat &
ויהושפט בראשם לשוב אל־ירושלם
.suis inimicis de Dominus eos lætificauit Quoniam .lætitia in *
בשמחה כי־שמחם יהוה מאויביהם:
,citharis in & ,nablis in ‖ Ierusalaim sunt egressi Et
28 [f]ויבאו ירושלם בנבלים ובכנרות
. Domini domum in , tubis in &
ובחצצרות אל־בית יהוה:
, terrarum regna omnia super Dei pauor fuit Et
29 [g]ויהי פחד אלהים על כל־ממלכות הארצות
inimicis cum Dominus pugnasset quòd eos audiendo in
בשמעם כי נלחם יהוה עם אויבי
dedit requiem & ,Iehosaphat regnum Quieuitque .Israel
30 ישראל: ותשקט מלכות יהושפט [h]וינח
super Iehosaphat regnauit Et .vndique ab suus Deus ei
31 לו אלהיו מסביב: וימלך יהושפט על־
.ipsum regnando in annorum quinque & triginta Filius .Iehudah
יהודה בן־שלשים וחמש שנה במלכו
nomen & .Ierusalaim in regnauit annis quinque & viginti &
ועשרים וחמש שנה מלך בירושלם ושם
.Silchri filia Hazubah eius matris
אמו עזובה בת־שלחי:
declinauit non & ,Asa sui patris via in ambulauit Et
32 [i]וילך בדרך אביו אסא ולא־[k]סר
.Domini oculis in rectum faciendo ,ea ab
ממנה לעשות הישר בעיני יהוה:
populus adhuc & : recesserunt non excelsa Veruntamen
33 אך הבמות לא־סרו ועוד העם
.suorum patrum Deo suum cor præparauerunt non
לא־[l]הכינו לבבם לאלהי אבתיהם:
,nouissimorum & ,primorum Iehosaphat verborum residuum Et
34 ויתר דברי יהושפט הראשנים והאחרנים
qui ,Chanani filij Iehu verbis in scripta ipsa ‖ ecce
הנם כתובים בדברי יהוא בן־חנני אשר
.Israel regum librum super est factus ascendere
העלה על־ספר מלכי ישראל:
cum Iehudah rex Iehosaphat se iunxit sic post Et
35 ואחרי־כן אתחבר יהושפט מלך־יהודה עם
.faciendo fecit impiè ipse .Israel rege Achaziah
אחזיה מלך־ישראל הוא הרשיע [m]לעשות:
eundum ad naues faciendum ad ,secum illum iunxit Et
36 ויחברהו עמו לעשות אניות [n]ללכת
.Hesionghaber in naues fecerunt & .Tarsis in
תרשיש ויעשו אניות בעציון גבר:
Maresah de Dodauahu filius Elihezer est vaticinatus Et
37 ויתנבא אליעזר בן־דדוהו ממרשה
,Achaziahu cum te iungere Iuxta ‡ : dicendo ,Iehosaphat super †
על־יהושפט לאמר כהתחברך עם־אחזיהו
non & ,naues sunt contritæ & ,tua opera Dominus interrupit
פרץ יהוה את־מעשיך וישברו אניות ולא
.Tarsis in ire obtinuerunt
עצרו ללכת אל־תרשיש:

multitudinem
‡ erant
jacentia
* erat
[a] המה [b] בזז
† spolia
‡ abundanter,
suppellectilia cócupiscibilia,
[c] כלה
* pondere.
† prædati sunt spolia,
[d] נשא
multa erant.
* benedictionis,
† benedictionis,
‡ ad diem hác.
[e] שוב
vt reuerterentur
* cum
‖ cum psalteriis,
[f] בוא
[g] היה
cùm audissent
requiescere fecit eum
[h] נוח
erat cùm regnauit,
[i] ילך [k] סור
abstulerunt:
præparauerat
[l] כון
Residua autem
‖ sunt
transtulit in
hoc
[m] עשה
seipsum cum eo vt faceret
[n] הלך
† contra
‡ Quia iunctus es
valuerunt

CAP. XXI. כא

est sepultus &, suis patribus cum Iehosaphat iacuit Et
1 וַיִּשְׁכַּב יְהוֹשָׁפָט עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקָּבֵר
Iehoram regnauit Et .Dauid ciuitate in suis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ יְהוֹרָם
.Iehosaphat filij fratres † ei Et .eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ 2 וְלוֹ־אַחִים בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט
.Michael & .Hazariahu & .Zechariahu & .Iechiel & .Hazariahu
עֲזַרְיָה וִיחִיאֵל וּזְכַרְיָהוּ וַעֲזַרְיָהוּ וּמִיכָאֵל
.Israel regis Iehosaphat filij isti omnes .Sephatiahu &
וּשְׁפַטְיָהוּ כָּל־אֵלֶּה בְּנֵי יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל׃
,argenti multa dona eorum pater eis dedit Et
3 וַיִּתֵּן לָהֶם ׀ אֲבִיהֶם מַתָּנוֹת רַבּוֹת לְכֶסֶף
.Iehudah in munitionum vrbibus cum ,pretiosorum & ,auri &
וּלְזָהָב וּלְמִגְדָּנוֹת עִם־עָרֵי מְצֻרוֹת בִּיהוּדָה
.primogenitus ‡ ipse quia .Iehoram dedit regnum Et
וְאֶת־הַמַּמְלָכָה נָתַן לִיהוֹרָם כִּי־הוּא הַבְּכוֹר׃
.sui patris regnum super Iehoram surrexit Et
4 וַיָּקָם יְהוֹרָם עַל־מַמְלֶכֶת אָבִיו
,gladio in suos fratres omnes occidit & ,se roborauit &
וַיִּתְחַזַּק וַיַּהֲרֹג אֶת־כָּל־אֶחָיו בֶּחָרֶב
.Israel principibus de etiam &
וְגַם מִשָּׂרֵי יִשְׂרָאֵל׃
;ipsum regnando in || Iehoram ‡ annorum duorum & triginta Filius
5 בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה יְהוֹרָם בְּמָלְכוֹ
Ambulauitque .Ierusalaim in regnauit annis octo &
וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם׃ 6 וַיֵּלֶךְ
domus fecerunt quemadmodum ,Israel regum viam per
בְּדֶרֶךְ ׀ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ בֵּית
fecit & ;vxor ei fuit Achab filia nam .Achab
אַחְאָב כִּי בַּת־אַחְאָב הָיְתָה לּוֹ אִשָּׁה וַיַּעַשׂ
Dominus noluit Et .Domini oculis in malum
הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃ 7 וְלֹא־אָבָה יְהוָה
quod ,fœdus propter Dauid domum corrumpere
לְהַשְׁחִית אֶת־בֵּית דָּוִיד לְמַעַן הַבְּרִית אֲשֶׁר
ei dandum ad † ,dixerat quemadmodum & ,Dauid exciderat ||
כָּרַת לְדָוִיד וְכַאֲשֶׁר אָמַר לָתֵת לוֹ
.diebus omnibus eius filiis & ,lucernam
נִיר וּלְבָנָיו כָּל־הַיָּמִים׃
.Iehudah manu sub de ‡ Edom est præuaricatus eius diebus In
8 בְּיָמָיו פָּשַׁע אֱדוֹם מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה
.regem se super fecerunt regnare &
וַיַּמְלִיכוּ עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ׃
curru omni & ,suis principibus cum Iehoram transiuit Et
9 וַיַּעֲבֹר יְהוֹרָם עִם־שָׂרָיו וְכָל־הָרֶכֶב
circumdantem ‡ ,Edom percussit & ,nocte surgens fuit Et .eo cum
עִמּוֹ וַיְהִי קָם לַיְלָה וַיַּךְ אֶת־אֱדוֹם הַסּוֹבֵב
Edom est præuaricatus † Et .curruum principes & ,eum ad
אֵלָיו וְאֵת שָׂרֵי הָרֶכֶב׃ 10 וַיִּפְשַׁע אֱדוֹם
est præuaricata || Tunc .hanc diem ad vsque Iehudah manu sub de ‡
מִתַּחַת יַד־יְהוּדָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה אָז תִּפְשַׁע
dereliquit quia ;eius manu sub de ‡ ,ipso tempore in Libnah
לִבְנָה בָּעֵת הַהִיא מִתַּחַת יָדוֹ כִּי עָזַב
.suorum patrum Deum Dominum
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
,Iehudah montibus in excelsa fecit ipse Etiam
11 גַּם־הוּא עָשָׂה בָמוֹת בְּהָרֵי יְהוּדָה
compulit & ,Ierusalaim habitatores fecit fornicari &
וַיֶּזֶן אֶת־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וַיַּדַּח אֶת־
,propheta Eliiahu ab scriptura eum ad venit Et .Iehudah
יְהוּדָה׃ 12 וַיָּבֹא אֵלָיו מִכְתָּב מֵאֵלִיָּהוּ הַנָּבִיא
:tui patris Dauid Deus Dominus dixit Sic :dicendo
לֵאמֹר כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי דָּוִיד אָבִיךָ
,tui patris Iehosaphat viis in ambulasti non quod † Pro
תַּחַת אֲשֶׁר לֹא־הָלַכְתָּ בְּדַרְכֵי יְהוֹשָׁפָט אָבִיךָ
via in ambulasti Et ‡ .Iehudah regis Asa viis in &
וּבְדַרְכֵי אָסָא מֶלֶךְ־יְהוּדָה׃ 13 וַתֵּלֶךְ בְּדֶרֶךְ
habitatores & ,Iehudah fecisti fornicari & ,Israel regum
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וַתַּזְנֶה אֶת־יְהוּדָה וְאֶת־יֹשְׁבֵי
,tuos fratres etiam & ,Achab domum fornicari secundum ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם כְּהַזְנוֹת בֵּית אַחְאָב וְגַם אֶת־אַחֶיךָ

Dormiuit autem
† erant
Iehudah.
[b] נָתַן רָבַב munitis
‡ erat
[c] קוּם
[d] שׂוּר
‡ erat || quando regnauit
[e] עָשָׂה
[f] רוּעַ disperdere
|| pepigerat cū † quod daret
defecit ‡ ne esset sub potestate
[g] יוֹם
surrexit ‡ qui circundederat
[h] נָכָה
* curruum. † defecit ‡ ne esset sub potestate || defecit ‡ ne esset sub potestate
[i] זָנָה [k] נָדַח
† eo
‡ Sed
[l] יָלַךְ
sicut fornicata est domus

Ecce .occidisti te præ bonos ‡ tui patris domum ‡
14 בֵּית־אָבִיךָ הַטּוֹבִים מִמְּךָ הָרָגְתָּ׃ הִנֵּה
,tuum populum in magna percussione percutiens * Dominus
יְהוָה נֹגֵף מַגֵּפָה גְדוֹלָה בְּעַמֶּךָ
.tuam substantiam omnē in ‡ & ,tuas vxores in & ,tuos filios in &
וּבְבָנֶיךָ וּבְנָשֶׁיךָ וּבְכָל־רְכוּשֶׁךָ׃
infirmitate in ,multis infirmitatibus in † tu Et
15 וְאַתָּה בָּחֳלָיִם רַבִּים בְּמַחֲלֵה
infirmitate præ tua intestina egrediantur donec ,tuorū intestinorum ‡
מֵעֶיךָ עַד־יֵצְאוּ מֵעֶיךָ מִן־הַחֹלִי
super * Dominus suscitauit Et .diebus super diebus ‡
16 יָמִים עַל־יָמִים׃ וַיָּעַר יְהוָה עַל־
qui ,Harabum & ,Pelistim spiritum Iehoram
יְהוֹרָם אֵת רוּחַ הַפְּלִשְׁתִּים וְהָעַרְבִים אֲשֶׁר
.Iehudah in ascenderunt Et .Æthiopum manum super ||
17 עַל־יַד כּוּשִׁים׃ וַיַּעֲלוּ בִיהוּדָה
,substantiam omnem captiuauerunt † & ,eam sciderunt &
וַיִּבְקָעוּהָ וַיִּשְׁבּוּ אֵת כָּל־הָרְכוּשׁ
;eius vxores & ,eius filios etiam & ,regia domo in inuentam ‡
הַנִּמְצָא לְבֵית־הַמֶּלֶךְ וְגַם־בָּנָיו וְנָשָׁיו
.eius filiorum minor Iehoachaz nisi ,filius ei remansit non &
וְלֹא נִשְׁאַר־לוֹ בֵּן כִּי אִם־יְהוֹאָחָז קְטֹן בָּנָיו׃
eius intestinis in Dominus eum percussit hoc totum post Et
18 וְאַחֲרֵי כָּל־זֹאת נְגָפוֹ יְהוָה ׀ בְּמֵעָיו
.sanitatem † non ad ,infirmitate
לָחֳלִי לְאֵין מַרְפֵּא׃
egrediendi tempus secundum || & ,diebus ex dies ad fuit Et
19 וַיְהִי לְיָמִים ׀ מִיָּמִים וּכְעֵת צֵאת
cum eius intestina sunt egressa ,duorum annorum dierum finis
הַקֵּץ לַיָּמִים שְׁנַיִם יָצְאוּ מֵעָיו עִם־
non Et .malis infirmitatibus in est mortuus & ,eius infirmitate
חָלְיוֹ וַיָּמָת בְּתַחֲלֻאִים רָעִים וְלֹא־
combustionem secundum combustionem eius populus ei fecerunt
עָשׂוּ לוֹ עַמּוֹ שְׂרֵפָה כִּשְׂרֵפַת
erat ‡ duorum & triginta Filius .suorum patrum
20 אֲבֹתָיו׃ בֶּן־שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם הָיָה
,Ierusalaim in regnauit annis octo & ,ipso regnando in
בְמָלְכוֹ וּשְׁמוֹנֶה שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם
ciuitate in eum sepelierunt Et .desiderio absque ambulauitque
וַיֵּלֶךְ בְּלֹא חֶמְדָּה וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר
.regum sepulchris in non sed ,Dauid
דָּוִיד וְלֹא בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃

CAP. XXII. כב

Achaziahu Ierusalaim habitatores regem constituerunt Et
1 וַיַּמְלִיכוּ יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם אֶת־אֲחַזְיָהוּ
occiderat primos omnes nam .eo pro paruum eius filium
בְּנוֹ הַקָּטֹן תַּחְתָּיו כִּי כָל־הָרִאשֹׁנִים הָרַג
regnauit Et .castrametationem || ad Harabibus cum veniens agmen *
הַגְּדוּד הַבָּא בָעַרְבִים לַמַּחֲנֶה וַיִּמְלֹךְ
.Iehudah regis Iehoram filius Achaziahu
אֲחַזְיָהוּ בֶּן־יְהוֹרָם מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
Achaziahu † annorum duorum & quadraginta Filius
2 בֶּן־אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אֲחַזְיָהוּ
nomen Et .Ierusalaim in regnauit vno anno & ,ipso regnando in
בְמָלְכוֹ וְשָׁנָה אַחַת מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם
.Homri filia Hathaliahu eius matris
אִמּוֹ עֲתַלְיָהוּ בַּת־עָמְרִי׃
nam .Achab domus viis in ambulauit ipse Etiam
3 גַּם־הוּא הָלַךְ בְּדַרְכֵי בֵּית אַחְאָב כִּי
.faciendum impiè ad ,eius consiliaria fuerat † eius mater
אִמּוֹ הָיְתָה יוֹעַצְתּוֹ לְהַרְשִׁיעַ׃
.Achab domus sicut ,Domini oculis in malum fecit Et
4 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּבֵית אַחְאָב
eius patris mortem post ‡ , consiliarij ei fuerunt ipsi quippe
כִּי־הֵמָּה הָיוּ־לוֹ יוֹעֲצִים אַחֲרֵי מוֹת אָבִיו
;ambulauit eorum consilio in Etiam .ei corruptionem ‡ ad
5 לְמַשְׁחִית לוֹ׃ גַּם בַּעֲצָתָם הָלַךְ
Israel rege Achab filio Iehoram cum perrexit &
וַיֵּלֶךְ אֶת־יְהוֹרָם בֶּן־אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
,Ghilhad Ramoth in Aram regem Chazael super || ,bellum ad
לַמִּלְחָמָה עַל־חֲזָאֵל מֶלֶךְ־אֲרָם בְּרָמוֹת גִּלְעָד

|| familiam ‡ meliores
* percutit plaga [a] נָגַף
‡ omnes substantias tuas,
† eris
[b] חָלָה [c] רָבַב
‡ viscerum
[d] יָצָא
‡ per singulos dies.
* contra
[e] עוּר
|| erant iuxta terminum
[f] עָלָה
† diripuerunt
[g] שָׁבָה
‡ quæ inuenta est
inter filios
|| cui † erat medela.
[h] חָלָה
|| in tēpore quo egressus est
[i] הָיָה [k] יָצָא
[l] קָצַץ
[m] עָשָׂה
‡ annorum
quando regnauit
minimum
* exercitus qui venerat || castra.
† erat
[n] שָׁנָה
cūm regnauit.
[o] בָּנָה
† consuluerat ei, vt impiè ageret.
[p] הָיָה [q] יָעַץ
[r] עָשָׂה [s] רוּעַ
‡ postquā mortuus est pater
‡ perditionem
|| contra

est reuersus Et .Ioram Aramæi percusserunt Et
6 וישב : ויכו הרמים את־יורם
eũ percusserunt quibus ‡ plagæ quia ,Izrehel in se curandum ad
להתרפא ביזרעאל כי המכים אשר הכהו
, Aram rege Chazael cum ipso pugnando in * Ramah in
ברמה בהלחמו את־חזהאל מלך ארם
videndum ad descendit Iehudah regis Iehoram filius Hazariahu Et
ועזריהו בן־יהורם מלך יהודה ירד לראות
.ipse ægrotans quia , Izrehel in Achab filium Iehoram
את־יהורם בן־אחאב ביזרעאל כי־חלה הוא :
veniendum ad ‖ , Achaziahu defectio * erat Deo à Et
7 ומאלהים היתה תבוסת אחזיהו לבוא
ad † Iehoram cum est egressus ,ipso veniendo in ‖ Et .Ioram ad
אל־יורם ובבאו יצא עם־יהורם אל־
succidendum ad ‡ ,Dominus eum vnxit quem ,Nimsi filium Iehu
יהוא בן־נמשי אשר משחו יהוה להכרית
Iehu faciendo iu in $,fuit Et .Achab domum
8 את־בית אחאב : ויהי כהשפט יהוא
, Iehudah principes inuenit & , Achab domo cum
עם־בית אחאב וימצא את־שרי יהודה
,Achaziahu ipsi ministrantes Achaziahu fratrum filios &
ובני אחי אחזיהו משרתים לאחזיהו
, Achaziahu quæsiuit Et .illos interfecit &
9 ויהרגם : ויבקש את־אחזיהו
(, Someron in latitans ipse &) ,eum comprehenderunt &
וילכדהו והוא מתחבא בשמרון
.eũ sepelierunt & ,eũ interemerunt & , Iehu ad eũ adduxerunt &
ויבאהו אל־יהוא וימיתהו ויקברהו
quæsiuit qui , ipse Iehosaphat Filius ,dixerunt nam
כי אמרו בן־יהושפט הוא אשר־דרש
, Achaziahu domui † non & , suo corde toto in Dominum
את־יהוה בכל־לבבו ואין לבית אחזיהו
mater Athaliahu Et .regnum ad potentiam continendum ad
10 לעצר כח לממלכה : ועתליהו אם
,surrexit & : suus filius esset mortuus quòd , vidit Achaziahu
אחזיהו ראתה כי־מת בנה ותקם
.Iehudah domus regni semen omne perdidit * &
ותדבר את־כל־זרע הממלכה לבית יהודה :
filium Ioas regis filia Iehosabhath accepit Et
11 ותקח יהושבעת בת־המלך את־יואש בן־
,regis filiorum medio è eum est furata & , Achaziahu
אחזיהו ותגנב אתו מתוך בני־המלך
conclaui ‖ in eius lactatricem * & eum dedit & , interfectorum $
המומתים ותתן אתו ואת־מיניקתו בחדר
,Iehoram regis filia Iehosabhath eum abscondit & .lectorum
המטות ותסתירהו יהושבעת בת־המלך יהורם
;Achaziahu soror erat ipsa nam;sacerdotis Iehoiadah vxor
אשת יהוידע הכהן כי היא היתה אחות אחזיהו
eis cum fuit Et .eum interemit non & .Hathaliahu faciebus à
12 מפני עתליהו ולא המיתתהו : ויהי אתם
Hathaliah & ,annis sex absconditus Dei domo in
בבית האלהים מתחבא שש שנים ועתליה
.terram super regnans
מלכת על־הארץ :

נכה a vt curaret ‡ erant ei, * dũ pugnaret; vt videret; ראה b ægrotabat.; * conculcatio ‖ vt veniret; ‖ cùm venisset † contra; ‡ vt succideret; $ cùm iudiciũ faceret; שפט c; שור d; שרת e; latebat; est, † erat potentia; obtinendum; מות f קום g; regium * interfecit; מלך h; $ qui interficiebantur:& posuit * nutricem ‖ cubiculo; נתן i ינק k; נטה l היה m; facie; שנה n regnabat

CAP. XXIII. כג

assumpsit & ,Iehoiadah est confortatus septimo anno in Et
1 ובשנה השבעית התחזק יהוידע ויקח
,Ierocham filium Hazariahu , centuriarum principes
את־שרי המאות לעזריהו בן־ירחם
. Hobed filium Hazariahu & ,Iehochanan filiũ Ismahel &
ולישמעאל בן־יהוחנן ולעזריהו בן־עובד
filium Elisaphat & ,Hadaiahu filium Mahaseiahu &
ואת־מעשיהו בן־עדיהו ואת־אלישפט בן־
,Iehudah per circuierunt Et .fœdere in secum Zichri
2 זכרי עמו בברית : ויסבו ביהודה
,Iehudah vrbibus cunctis de Leuitas congregauerunt &
ויקבצו את־הלוים מכל־ערי יהודה
.Ierusalaim in venerunt , Israel patrum capita &
וראשי האבות לישראל ויבאו אל־ירושלם :
cum Dei domo in fœdus concio ‖ omnis excidit * Et
3 ויכרת כל־הקהל ברית בבית האלהים עם־

לקח o centuriones.; שור p; מאה q; סבב r; principes familiarum; בוא s; * percussit ‖ cœtus

sicut regnabit regis filius Ecce : eos ad dixitque .rege
המלך ויאמר להם הנה בן־המלך ימלך כאשר
.Dauid filios super , Dominus est locutus
דבר יהוה על־בני דויד :
venientibus ‡ vobis ex pars Tertia : facietis quod verbum † Hoc
4 זה הדבר אשר תעשו השלשית מכם באי
.liminum ianitoribus , Leuitis & ,sacerdotibus ‡ sabbathum †
השבת לכהנים וללוים לשערי הספים :
porta in pars tertia & ,regis domo in pars tertia Et
5 והשלשית בבית המלך והשלשית בשער
.Domini domus atriis in populus omnis & ;fundamenti
היסוד וכל־העם בחצרות בית יהוה :
,sacerdotes nisi Domini domum ingrediatur ne Et
6 ואל־יבוא בית־יהוה כי אם־הכהנים
.ipsi † sanctitas quia ,ingrediatur ipsi , Leuitis ‡ ministri &
והמשרתים ללוים המה יבאו כי־קדש המה
.Domini custodiam obseruent populus omnis &
וכל־העם ישמרו משמרת יהוה :
vnusquisque vndique regem Leuitæ circundent Et
7 והקיפו הלוים את־המלך סביב איש
estote Et .moriatur domum in veniens ‖ & .sua manu in sua vasa &
וכליו בידו והבא אל־הבית יומת והיו
fecerunt Et illum egrediendo in & , illum intrando in † rege cum
8 את־המלך בבאו ובצאתו : ויעשו
Iehoiadah præcepit quæ omnia iuxta ,Iehudah vniuersus & , Leuitæ
הלוים וכל־יהודה ככל אשר־צוה יהוידע
sabbathũ ad venientes suos viros vir ‡ assumpserunt Et .sacerdos
הכהן ויקחו איש את־אנשיו באי השבת
Iehoiadah aperuerat * non nam sabbathum $ egredientibus cum
עם יוצאי השבת כי לא פטר יהוידע
sacerdos Iehoiadah dedit Et .diuisiones sacerdos
9 הכהן את־המחלקות : ויתן יהוידע הכהן
centurionibus & , clypeos & ,lanceas centuriarum principibus
לשרי המאות את־החניתים ואת־המגנות ואת־
.Dei domo ‡ quæ ,Dauid regis † quæ peltas
השלטים אשר למלך דויד אשר בית האלהים :
suum missile vir $ & , populum omnem constituit Et
10 ויעמד את־כל־העם ואיש שלחו
domus humerum ‖ ad vsq; ,dextero domus humero ab * sua manu in
בידו מכתף הבית הימנית עד־כתף הבית
.circumquaque ‡ regem super † ,domui & , altari sinistrum
השמאלית למזבח ולבית על־המלך סביב :
eum super dederunt $ & , regis filium eduxerunt Et
11 ויוציאו את־בן־המלך ויתנו עליו את
, eum constituerunt regem Et .ornamentum & separationem *
הנזר ואת־העדות וימליכו אתו
Viuat : dixerunt atque ,eius filij & , Iehoiadah eum vnxerunt &
וימשחהו יהוידע ובניו ויאמרו יחי
populi vocem Hathaliahu audiuit Et .rex
12 המלך : ותשמע עתליהו את־קול העם
populum ad venit & : regem laudantium & , currentium
הרצים והמהללים את־המלך ותבוא אל־העם
stans ‖ rex ecce & ,vidit Et .Domini domum *
13 בית יהוה : ותרא והנה המלך עומד
tubæ & ,principes & ,introitu in suam columnam † super
על־עמודו במבוא והשרים והחצצרות
clangens & ,lætus $ terræ populus omnis ‡ & , regem iuxta
על־המלך וכל־עם הארץ שמח ותוקע
, cantici * instrumentis cum cantores & , tubis in
בחצצרות והמשוררים בכלי השיר
,sua vestimenta Hathaliahu scidit & : laudare scientes &
ומודיעים להלל ותקרע עתליהו את־בגדיה
Iehoiadah fecit egredi Et .coniuratio ,Coniuratio : dixit &
14 ותאמר קשר קשר : ויוצא יהוידע
dixit & ,exercitus præfectos centuriarum principes ‖ sacerdos
הכהן את־שרי המאות פקודי החיל ויאמר
veniens & ,ordines ‡ extra ad illam Educite : eos ad
אלהם הוציאוה אל־מבית השדרות והבא
Non : sacerdos dixit quoniam ,gladio in moriatur ,eam post
אחריה יומת בחרב כי אמר הכהן לא
.Domini domo ‡ eam interficiatis
תמיתוה בית יהוה :

† est ‡ qui venitis; עשה a בוא b; † ad ‡ exitis cum; ספף c; ingrediantur; ‡ de † sunt.; לוה d בוא e; נקף f; instrumenta ‖ qui ingressus fuerit; כלה g; † eo ingrediente, & egrediente.; יצא h עשה; ‡ singuli; לקח i שור; $ à sabbatho. * dimiserat; נתן k; centurionibus; חנה l גנן; † fuerant ‡ erant in; $ singuli gladios habebant; * ab latere ‖ latus; † iuxta ‡ per circuitũ.; $ posuerunt; יצא n; * diadema,& testimonium.; עשה m; * accepit; נשא n; חיה o; populorum; † in ‡ vt innouaret; היה o; רוץ p; * in ‖ stabat; ראה q; † gradũ suum; שור r; ‡ omnem populum $ lætantem,& clangentem * musicis; בגד s; egressus est; יצא t; ‖ ad centuriones &; מאה u; † septa qui secutus fuerit; מות x; ‡ in.

portæ introitum ad vehit & : manus ei imposuerunt Et
15 [a]וישימו לה ידים ותבוא אל־מבוא שער — [a] שום || regiæ:
. ibi eam interfecerunt & : regis || domus equorum
הסוסים בית המלך וימיתוה שם:
populum vniuersum inter & , se inter fœdus Iehoiadah excidit Et — pepigit
16 ויכרת יהוידע ברית בינו ובין כל־העם
sunt ingressi Et .Domino populum in existendum ad ,regem inter & — vt esset populus
17 ובין המלך [b]להיות לעם ליהוה: [c]ויבאו — [b] היה
& ,eam destruxerunt & .Bahal domum populus omnis
כל־העם בית־הבעל [d]ויתצהו ואת־ — [c] בוא
Mathan & : confregerunt eius simulachra & . eius altaria — [d] נתץ
מזבחתיו ואת־צלמיו שברו ואת [e]מתן — [e] נתן
posuit Et . altarium facies ad occiderunt Bahal sacerdotem — ante altaria.
18 כהן הבעל הרגו לפני המזבחות: וישם
sacerdotum manum per Domini domus præfecturas Iehoiadah — præpositos
יהוידע פקדת בית יהוה ביד הכהנים
Domini domo in Dauid est partitus quos . Leuitarum — distribuit
הלוים אשר חלק דויד על־בית יהוה
lege in || scriptum sicut ,Domini ascensiones ascendere faciendum ad — ad offerendum holocausta || est
[f]להעלות עלות יהוה ככתוב [g]בתורת
constituit Et . Dauid manus iuxta cantico in & lætitia in ,Mosch — [f] עלה [g] ירה
19 משה בשמחה ובשיר על ידי דויד: ויעמד
ingrediebatur non & : Domini domus portas super ianitores — ad
השוערים על־שערי בית יהוה ולא־יבוא
principes ‡ Assumpsitque . verbo omni ‡ in immundus — ‡ qualibet re.
20 טמא לכל־דבר: [h]ויקח את־[i]שרי — ‡ centuriones & magnates,
,populo in dominantes & . illustres & , centuriarum — [h] לקח [i] שור
המאות ואת־האדירים ואת־המושלים בעם
regem fecit descendere & . terræ populum omnem & — fecerunt
ואת כל־עם הארץ [k]ויורד את־המלך — [k] ירד
superioris portæ medio in || introierunt & , Domini domo de — || per medium
21 מבית יהוה ויבאו בתוך־שער העליון
solium super regem fecerunt sedere & : regis ‡ domum † — † in ‡ regiam:
בית המלך [l]ויושיבו את־המלך על כסא — [l] ישב
vrbs & , terræ populus omnis sunt læti Et . regni
הממלכה: וישמחו כל־עם־הארץ והעיר
. gladio in interfecerunt Hathaliahu Et . quieuit
שקטה ואת־עתליהו המיתו בחרב:

CAP. XXIIII. כד

quadraginta & , ipsum regnando in * Ioas ‡ annorum septem Filius — ‡ erat * quando regnauit,
1 בן־שבע שנים יואש במלכו וארבעים
Sibiah eius matris nomen Et . Ierusalaim in regnauit annis
שנה מלך בירושלם ושם אמו צביה
, Domini oculis in rectum Ioas fecit Et . sebah-Beer de
2 מבאר שבע: [m]ויעש יואש הישר בעיני יהוה — [m] עשה
ei tulit * Et . sacerdotis Iehoiadah diebus omnibus — * accepit
3 כל־ימי יהוידע הכהן: [n]וישא־לו — [n] נשא
. filias & , filios genuit & : duas vxores Iehoiadah
יהוידע נשים שתים ויולד בנים ובנות:
innouandum ad ‡ , Ioas corde cum † fuit ; hoc post fuit Et — † in ‡ vt innouaret
4 [o]ויהי אחרי־כן היה עם־לב יואש לחדש — [o] היה
, sacerdotes congregauit Et . Domini domum
5 את־בית יהוה: ויקבץ את־הכהנים
, Iehudah ciuitates ad Egredimini : eis dixit & , Leuitas &
והלוים ויאמר להם [p]צאו לערי יהודה — [p] יצא
roborandum ad argentum Israel vniuerso de congregare &
וקבצו מכל־ישראל כסף לחזק
vos & ; anno in anni tempore à vestri Dei domum — per singulos annos,
את־בית אלהיכם מדי שנה בשנה ואתם
. Leuitæ festinauerunt non & , rem ad festinabitis
תמהרו לדבר ולא מהרו הלוים:
: ei dixit & , caput Iehoiadah rex vocauit Et — principem
6 ויקרא המלך ליהוידע הראש ויאמר לו
, Iehudah de afferendum ad * , Leuitis super ‡ quæsisti non Cur — ‡ à * vt afferrent
מדוע לא־דרשת על־הלוים להביא מיהודה
, Domini serui Mosch munus Ierusalaim de &
ומירושלם את־[q]משאת משה עבד־יהוה — [q] נשא
? testimonij tentorium ‡ in , Israel concione † & — † à cógregatione ‡ tabernaculum
והקהל לישראל לאהל העדות:
diruperunt * eius filij ‡ , impia Hathaliahu Quia — ‡ & * destruxerunt
7 כי עתליהו המרשעת בניה פרצו את־

domus sanctificationes omnes etiam & : Dei Domum
בית האלהים וגם כל־קדשי בית־
fecerunt & : rex dixit Et . Behalim ipsi fecerunt Domini
8 יהוה [a]עשו לבעלים: ויאמר המלך ויעשו — [a] עשה
Domini domus porta in eam dederunt || & , vnam arcam — ‡ posuerunt
ארון אחד [b]ויתנהו בשער בית־יהוה — [b] נתן
, Ierusalaim in & , Iehudah in vocem dederunt Et . forinsecus
9 חוצה: ויתנו־קול ביהודה ובירושלם
Dei serui Mosch domum Domino afferendum ad — vt afferrent
[c]להביא ליהוה משאת משה עבד־האלהים — [c] בוא
, principes omnes sunt læti Et . deserto in Israel super
10 על־ישראל במדבר: וישמחו כל־השרים
; arcam in proiecerunt & , attulerunt & : populus omnis &
וכל־העם ויביאו וישליכו לארון
afferebat || tempore in , erat Et . complendum ad vsque — donec implerent.
11 עד־לכלה: ויהי בעת יביא את־ — || quo afferebát
, Leuitarum manum per , regis præfecturam † ad arcam — † præpositum
הארון אל־פקדת המלך ביד הלוים
ingrediebatur & , argentum ‡ multum quòd , eos videre vt & ‡ — ‡ cùm videbát † esset
[d]וכראותם כי־רב הכסף ובא — [d] ראה
euacuabant & : capitu * sacerdotis præpositus & , regis scriba — * primi: & effundebant
סופר המלך ופקיד כהן הראש ויערו
. suo loco; in eam restituebant & , eam portabant & , arcam
את־הארון [e]וישאהו [f]וישיבהו אל־מקמו — [e] נשא [f] שוב
. multitudine in argentū collegerunt & : die in diem ad || fecerunt Sic — || per singulos dies: & congregauerunt
כה [g]עשו ליום ביום ויאספו כסף [h]לרב: — [g] עשה
opus facientem ad † Iehoiadah & , rex illud dedit Et — ‡ facienti
12 ויתנהו המלך ויהוידע אל־עושה מלאכת — ‡ ministerij
cæsores mercede conducentes fuerunt ‡ Et . Domini domus seruitutis ‡ — ‡ conduxerunt
עבודת בית־יהוה [i]ויהיו שכרים חצבים — [h] רבב [i] היה
fabros etiam & ; Domini domum innouandum ad , artifices &
וחרשים לחדש בית יהוה וגם לחרשי
. Domini domum fortificandum ad , æris & ferri
ברזל ונחשת לחזק את־בית יהוה:
medicina ascendit * & , opus facientes fecerunt Et — ‡ obducta est cicatrix operis
13 ויעשו עשי המלאכה ותעל [k]ארוכה — [k] ארך
, Dei domum fecerunt stare & : eorū manū per opus ad
למלאכה בידם ויעמידו את־בית האלהים
. eam roborauerunt & : suam rectitudinem super || — || in dispositione sua,
על־[l]מתכנתו ויאמצהו:
Iehoiadah & , regis facies ad ‡ attulerunt , eos consummare secundum † Et — [l] תכן
14 [m]וככלותם [n]הביאו לפני המלך ויהוידע — † cùm consummassent
, Domini domus vasa illud ‡ fecerunt & , argenti residuum — ‡ coram rege,
את־שאר הכסף ויעשהו כלים לבית־יהוה — [m] כלה [n] בוא
aurea vasa & , cochlearia & , mortaria & , ministerij vasa — ‡ ex eo
כלי שרת [o]והעלות וכפות וכלי זהב — [o] עלה
Domini domo in ascensiones ascendere facientes fuerunt * Et . argentea & — * offerebant holocausta
וכסף [p]ויהיו מעלים עלות בבית־יהוה
, Iehoiadah senuit Et . Iehoiadah diebus cunctis iugiter — [p] היה
15 תמיד כל [q]ימי יהוידע: ויזקן יהוידע — [q] יום
triginta & centum Filius . est mortuus & , diebus est saturatus &
וישבע ימים [r]וימת בן־מאה ושלשים — [r] מות
ciuitate in eum sepelierunt Et . ipsum moriendo in || annorum — || erat quando mortuus est
16 שנה במותו: ויקברהו בעיר־
, Israel in bonum fecit quia , regibus cum Dauid
דויד עם־המלכים כי־עשה טובה בישראל
, Iehoiadah mori post Et . eius domo & , Deo cum & — postquam mortuus est
17 ועם־האלהים וביתו: ואחרי מות יהוידע
Tunc . regi se incuruauerunt & , Iehudah principes venerunt
באו [s]שרי יהודה [t]וישתחוו למלך אז — [s] שור [t] שחה
domum dereliquerunt Et . eos ad ‡ rex audiuit ‡ — ‡ obtemperauit ‡ eis.
18 שמע המלך אליהם: ויעזבו את־בית
; lucis seruierunt & , suorum patrum Dei Domini
יהוה אלהי אבותיהם ויעבדו את־האשרים
Ierusalaim & Iehudah contra ira fuit Et .. doloribus & — sculptilibus.
ואת־העצבים ויהי־קצף על־יהודה וירושלם
. prophetas eos in * misit Et . hoc eorum delicto in ‡ — ‡ propter delictum * ad
19 באשמתם זאת: וישלח בהם נביאים
, eos in † sunt testificati & : Dominum ad eos conuertendum ad || — || vt conuerterent † eis,
להשיבם אל־יהוה [u]ויעידו בם — [u] עוד
. auribus perceperunt ‡ non &
ולא האזינו: — ‡ auscultauerunt,

Iehoiadah filium Zechariah induit Dei spiritus Et
20 וְרוּחַ אֱלֹהִים לָבְשָׁה אֶת־זְכַרְיָה בֶּן־יְהוֹיָדָע
dixit Sic :eis dixit & ,populum desuper stetit & ,sacerdotis — super
הַכֹּהֵן וַיַּעֲמֹד מֵעַל לָעָם וַיֹּאמֶר לָהֶם כֹּה אָמַר
?Domini mandata transgredientes vos quid Vt :Deus — transgredimini
הָאֱלֹהִים לָמָה אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־מִצְוֹת יְהוָה — צוה a
, Dominum dereliquistis quia .prosperabimini non Et
וְלֹא תַצְלִיחוּ כִּי־עֲזַבְתֶּם אֶת־יְהוָה
.eum aduersus coniurauerunt Et .vos derelinquet &
וַיַּעֲזֹב אֶתְכֶם׃ 21 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו
domus atrio in , regis præcepto in , lapide eum obruerunt & — lapidibus, iuxta præceptum
וַיִּרְגְּמֻהוּ אֶבֶן בְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ בַּחֲצַר בֵּית
misericordiæ rex Ioas est recordatus non Et .Domini
יְהוָה׃ 22 וְלֹא־זָכַר יוֹאָשׁ הַמֶּלֶךְ הַחֶסֶד
interfecit & , eo cum eius pater Iehoiadah fecit quam
אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוֹיָדָע אָבִיו עִמּוֹ וַיַּהֲרֹג אֶת־
,Dominus Videat : dixit ,cum mori secundum Et .eius filium — cùm moreretur,
בְּנוֹ וּכְמוֹתוֹ אָמַר יֵרֶא יְהוָה
eú contra ascendit ,anni reuolutione in ;fuit Et .requirat &
וְיִדְרֹשׁ׃ 23 וַיְהִי לִתְקוּפַת הַשָּׁנָה עָלָה עָלָיו — יקף b
.Ierusalaim & ,Iehudah in venerunt & ; Aram exercitus
חֵיל אֲרָם וַיָּבֹאוּ אֶל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם — בוא c
omne ‡ & ;populo è populi principes omnes corruperunt † & — † perdiderunt ‡ omnia
וַיַּשְׁחִיתוּ אֶת־כָּל־שָׂרֵי הָעָם מֵעָם וְכָל־
pauco in ‡ Quia .Darmesec regem ad miserunt eorum spolium — spolia ‡ cum paucis
שְׁלָלָם שִׁלְּחוּ לְמֶלֶךְ דַּרְמָשֶׂק׃ 24 כִּי בְמִצְעַר
tradidit Dominus & , Aram exercitus venerunt hominum — viris venit
אֲנָשִׁים בָּאוּ חֵיל אֲרָם וַיהוָה נָתַן
quia : vehementi multitudine in exercitum eorum manu in
בְּיָדָם חַיִל לָרֹב מְאֹד כִּי — רבב d
cum & : suorum patrum Deum Dominum dereliquerunt
עָזְבוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם וְאֶת־
quia ,eo ab ipsos eundo in Et .iudicia fecerunt Ioas — cùm abirent
יוֹאָשׁ עָשׂוּ שְׁפָטִים׃ 25 וּבְלֶכְתָּם מִמֶּנּוּ כִּי־ — עשה e
eum contra se colligarunt : multis languoribus in eum dereliquerût — coniurauerunt
עָזְבוּ אֹתוֹ בְּמַחֲלוּיִם רַבִּים הִתְקַשְּׁרוּ עָלָיו
eû occiderunt & ,sacerdotis Iehoiadah filiorum sanguinibus in sui serui — propter sanguinem
עֲבָדָיו בִּדְמֵי בְּנֵי יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן וַיַּהַרְגֻהוּ
ciuitate in eum sepelierunt & :est mortuus & ,suo lecto super † — † in
עַל־מִטָּתוֹ וַיָּמֹת וַיִּקְבְּרֻהוּ בְּעִיר — נטה f מות g
.regum sepulchris in eum sepelierunt non & :David
דָּוִיד וְלֹא קְבָרֻהוּ בְּקִבְרוֹת הַמְּלָכִים׃
Simhath filius Zabad :eum contra sese colligantes isti Et — sunt qui coniurauerunt
26 וְאֵלֶּה הַמִּתְקַשְּׁרִים עָלָיו זָבָד בֶּן־שִׁמְעָת
.Moabites Simrith filius Iehozabad & ,Hammonites
הָעַמּוֹנִית וִיהוֹזָבָד בֶּן־שִׁמְרִית הַמּוֹאָבִית׃
fundamentú & ,eum super onus fuerit multiplicatum ,eius filij Et — & multitudo donorum
27 וּבָנָיו וְרֹב הַמַּשָּׂא עָלָיו וִיסוֹד — ירב ק
libri Midras ‡ in scripta ipsa ‡ ecce : Dei domus
בֵּית הָאֱלֹהִים הִנָּם כְּתוּבִים עַל־מִדְרַשׁ סֵפֶר — רבה h
.eo pro eius filius Amasiahu regnauit & regum — ‡ sunt ‡ disquisitione
הַמְּלָכִים וַיִּמְלֹךְ אֲמַצְיָהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXV. כה

.Amasiahu regnauit ‡ annorum quinque & viginti Filius — ‡ erat cùm
בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה מָלַךְ אֲמַצְיָהוּ
nomen Et .Ierusalaim in regnauit annis nouem & viginti Et
וְעֶשְׂרִים וָתֵשַׁע שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם
rectum Fecitque .Ierusalaim de Iehohaddan eius matris
אִמּוֹ יְהוֹעַדָּן מִירוּשָׁלָיִם׃ 2 וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר — עשה i
.perfecto corde in non veruntamen ;Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה רַק לֹא בְּלֵבָב שָׁלֵם׃
occidit & se super ‡ regnum esset roboratum cùm fuit Et — ‡ sibi,
3 וַיְהִי כַּאֲשֶׁר חָזְקָה הַמַּמְלָכָה עָלָיו וַיַּהֲרֹג
.suum patrem regem percutientes * ,suos seruos — * qui percusserunt
אֶת־עֲבָדָיו הַמַּכִּים אֶת־הַמֶּלֶךְ אָבִיו׃ — נכה k
† scriptum sicut quia :interemit non eorum filios Et — † est
4 וְאֶת־בְּנֵיהֶם לֹא הֵמִית כִּי כַכָּתוּב — מורה l
:dicendo ,Dominus præcepit quod || ,Moseh libro in ,lege in — || vbi
בַּתּוֹרָה בְּסֵפֶר מֹשֶׁה אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לֵאמֹר — ירה m
morientur non filij & ,filiis super † patres morientur Non — † pro
לֹא־יָמוּתוּ אָבוֹת עַל־בָּנִים וּבָנִים לֹא־יָמוּתוּ

congregauit * Et .morientur suo peccato in vir ‡ sed ; patribus super ‡ — ‡ pro ‡ vnusquisque propter peccatum suum morietur. * compleuit
עַל־אָבוֹת כִּי אִישׁ בְּחֶטְאוֹ יָמוּתוּ׃ 5 וַיִּקְבֹּץ
patrum || domum per eos constituit , Iehudah Amasiahu — || familiarum
אֲמַצְיָהוּ אֶת־יְהוּדָה וַיַּעֲמִידֵם לְבֵית־אָבוֹת
,Iehudah omni in centuriarum principes in & ,millium principes in — tribunos, & centuriones,
לְשָׂרֵי הָאֲלָפִים וּלְשָׂרֵי הַמֵּאוֹת לְכָל־יְהוּדָה
;suprà & ,annorum viginti filio à ,eos recensuit & :Biniamin & — שׂוּר b מֵאָה
וּבִנְיָמִן וַיִּפְקְדֵם לְמִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וָמָעְלָה
exercitum egredientiū electi † millia trecenta eos inuenitque — † selectorū egredientium ad pugnam tenentium
וַיִּמְצָאֵם שְׁלֹשׁ־מֵאוֹת אֶלֶף בָּחוּר יוֹצֵא צָבָא
Israel de mercede conduxit Et .clypeum & ,hastam tenentis
אֹחֵז רֹמַח וְצִנָּה׃ 6 וַיִּשְׂכֹּר מִיִּשְׂרָאֵל — צנן c
;argenti talentis centum in robore fortium millia centum
מֵאָה אֶלֶף גִּבּוֹר חָיִל בְּמֵאָה כִכַּר־כָּסֶף׃
Rex : dicendo ,eum ad venit Dei vir Et
7 וְאִישׁ הָאֱלֹהִים בָּא אֵלָיו לֵאמֹר הַמֶּלֶךְ — בוא d † est
Dominus † non quia : Israel exercitus tecum veniat ne
אַל־יָבוֹא עִמְּךָ צְבָא יִשְׂרָאֵל כִּי אֵין יְהוָה
ingredere Quinimo ‡ .Ephraim filiis omnibus ‡ Israel cum — ‡ cum † Alioquin
עִם־יִשְׂרָאֵל כֹּל בְּנֵי אֶפְרָיִם׃ 8 כִּי אִם־בֹּא
Deus te corruere faciet :bellum ad roborare ,fac , tu — cadere
אַתָּה עֲשֵׂה חֲזַק לַמִּלְחָמָה יַכְשִׁילְךָ הָאֱלֹהִים
,adiuuandum ad Deo in fortitudo est nam .inimici facies ad † — † coram inimico.
לִפְנֵי אוֹיֵב כִּי יֶשׁ־כֹּחַ בֵּאלֹהִים לַעְזוֹר — כוח e
hominem ad Amasiahu Dixitque .faciendum corruere ‡ & — ‡ cadere
וּלְהַכְשִׁיל׃ 9 וַיֹּאמֶר אֲמַצְיָהוּ לְאִישׁ
quæ talentis centum ‡ faciendum quid Et :Dei — ‡ est de
הָאֱלֹהִים וּמַה־לַּעֲשׂוֹת לִמְאַת הַכִּכָּר אֲשֶׁר — יתרו
Est : Dei vir dixit Et .Israel agmini * dedi — * exercitui
נָתַתִּי לִגְדוּד יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים יֵשׁ
eos separauit Et .eo præ || multum tibi dandum ad Domino — || valde.
לַיהוָה לָתֶת לְךָ הַרְבֵּה מִזֶּה׃ 10 וַיַּבְדִּילֵם — רבה f
, Ephraim de se ad venerat quod agmen in † Amasiahu — † exercitū qui
אֲמַצְיָהוּ לְהַגְּדוּד אֲשֶׁר־בָּא אֵלָיו מֵאֶפְרַיִם
valde eorum nasus ‡ est iratus Et .suum locum ad eundum ad ‡ — ‡ vt iret ‡ furor
לָלֶכֶת לִמְקוֹמָם וַיִּחַר אַפָּם מְאֹד — הלך קום g
.nasi * ira in suum locum ad sunt reuersi & ,Iehudah contra — * furoris.
בִּיהוּדָה וַיָּשׁוּבוּ לִמְקוֹמָם בָּחֳרִי־אָף׃ — חרה i
abiit & ,suū populum deduxit & ,est roboratus Amasiahu Et
11 וַאֲמַצְיָהוּ הִתְחַזַּק וַיִּנְהַג אֶת־עַמּוֹ וַיֵּלֶךְ — הלך k
.millia decem Sehir filios || percussit & ; salis vallem † — † in || de filiis
גֵּיא הַמֶּלַח וַיַּךְ אֶת־בְּנֵי־שֵׂעִיר עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃ — נכה l
,Iehudah filij duxerunt captiues † viuos millia decem Et — ‡ ceperunt
12 וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים חַיִּים שָׁבוּ בְּנֵי יְהוּדָה — שבה m
capite ‡ à eos proiecerunt & :petræ caput † ad eos adduxerunt & — ‡ verticem ‡ vertice
וַיְבִיאוּם לְרֹאשׁ הַסָּלַע וַיַּשְׁלִיכוּם מֵרֹאשׁ־ — בוא n
quos agminis || filij Et .sunt rupti * hi omnes & , petræ — * crepuerunt || exercitus quē remisit
הַסֶּלַע וְכֻלָּם נִבְקָעוּ׃ 13 וּבְנֵי הַגְּדוּד אֲשֶׁר
sunt diffusi & ,bellum ad secum eundo ab † ,Amasiahu fecit reuerti — † ne iret
הֵשִׁיב אֲמַצְיָהוּ מִלֶּכֶת עִמּוֹ לַמִּלְחָמָה וַיִּפְשְׁטוּ — הלך o
;choron-Beth ad vsque & Someron à Iehudah vrbes in
בְּעָרֵי יְהוּדָה מִשֹּׁמְרוֹן וְעַד־בֵּית חוֹרוֹן
prædam diripuerunt & ,millia tria eis ex percusserunt &
וַיַּכּוּ מֵהֶם שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וַיָּבֹזּוּ בִּזָּה — || postquā mortuus est † filius ‡ rex
cædendo à Amasiahu venire post ,fuit Et .multam — postquam venit
רַבָּה׃ 14 וַיְהִי אַחֲרֵי בוֹא אֲמַצְיָהוּ מֵהַכּוֹת — היה p
,Sehir filiorum deos adduxit & ,Edomæos — Residua autem
אֶת־אֲדוֹמִים וַיָּבֵא אֶת־אֱלֹהֵי בְּנֵי שֵׂעִיר
,se incuruauit eorum facies ad & , deos in sibi eos statuit & — coram eis ‡ sunt
וַיַּעֲמִידֵם לוֹ לֵאלֹהִים וְלִפְנֵיהֶם יִשְׁתַּחֲוֶה — שחה q
; Amasiahu in Domini nasus est iratus Et .suffiuit eis & — furor
15 וְלָהֶם יְקַטֵּר׃ וַיִּחַר־אַף יְהוָה בַּאֲמַצְיָהוּ
quæsisti quid Vt : eum ad || dixit & , prophetam eum ad misit & — || ei:
וַיִּשְׁלַח אֵלָיו נָבִיא וַיֹּאמֶר לוֹ לָמָּה דָרַשְׁתָּ
suum populum eruerunt non qui ,populi deos
אֶת־אֱלֹהֵי הָעָם אֲשֶׁר לֹא־הִצִּילוּ אֶת־עַמָּם — נצל r
‡ ei dixit & ,eum ad ipsum loquendo in ,fuit Et ‡ tua manu è — cùm loqueretur ‡ rex
מִיָּדֶךָ׃ 16 וַיְהִי בְּדַבְּרוֹ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ
te percutient quid vt :tibi Cessa † te dederunt regis consiliarium Nunquid — posuerunt
הַלְיוֹעֵץ לַמֶּלֶךְ נְתַנּוּךָ חֲדַל־לְךָ לָמָּה יַכּוּךָ
consilium ceperit || quòd , Noui : dixit & , propheta cessauit & — || cogitauerit
וַיֶּחְדַּל הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר יָדַעְתִּי כִּי־יָעַץ

audisti non & ,hoc fecisti quia ,te corrumpendum ad Deus
אֱלֹהִים לְהַשְׁחִיתֶךָ כִּי־עָשִׂיתָ זֹּאת וְלֹא שָׁמַעְתָּ
,Iehudah rex Amasiahu est consiliatus Et .meo consilio
17 לַעֲצָתִי׃ [a] וַיִּוָּעַץ אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה
regem Iehu filij Iehoachaz filium Ioas ad misit &
וַיִּשְׁלַח אֶל־יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֵהוּא מֶלֶךְ
.faciebus * nos videamus ,Ito ‡ :dicendo ;Israel
יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר לְךָ [b] נִתְרָאֶה פָנִים׃
regem Amasiahu ad Israel rex Ioas misit Et
18 וַיִּשְׁלַח יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל אֶל־אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־
ad misit ,Lebanon in [c] qui Paliurus ‡ :dicendo ,Iehudah
יְהוּדָה לֵאמֹר הַחוֹחַ אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן שָׁלַח אֶל־
tuam filiam Da : dicendo ,Lebanon in * quæ cedrum
הָאֶרֶז אֲשֶׁר בַּלְּבָנוֹן לֵאמֹר [c] תְּנָה־אֶת־בִּתְּךָ
† quæ agri bestia transiuit Et .vxorem in meo filio
לִבְנִי לְאִשָּׁה וַתַּעֲבֹר [d] חַיַּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר
Ecce :Dixisti .paliurum || conculcauit & ,Lebanon in
בַּלְּבָנוֹן וַתִּרְמֹס אֶת־הַחוֹחַ׃ אָמַרְתָּ הִנֵּה 19
.honorificandum ad tuum cor te leuauit & ,Edom percussisti
הִכִּיתָ אֶת־אֱדוֹם וּנְשָׂאֲךָ לִבְּךָ לְהַכְבִּיד
,malum in te immiscebis quid vt .tua domo in sede Nunc
עַתָּה שְׁבָה בְּבֵיתֶךָ לָמָּה [e] תִתְגָּרֶה בְּרָעָה
audiuit non Et ?tecum Iehudah & ,tu cadas &
20 וְנָפַלְתָּ אַתָּה וִיהוּדָה עִמָּךְ׃ וְלֹא־שָׁמַע
:manu in eos dandum ad ,illud Deo à quia ,Amasiahu
אֲמַצְיָהוּ כִּי מֵהָאֱלֹהִים הִיא לְמַעַן תִּתָּם בְּיָד
Ioas ascendit Et .Edom deos quæsierunt quia
21 כִּי דָרְשׁוּ אֵת אֱלֹהֵי אֱדוֹם׃ [f] וַיַּעַל יוֹאָשׁ
Amasiahu & ,ipse ,faciebus se viderunt & ,Israel rex
מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וַיִּתְרָאוּ [g] פָנִים הוּא וַאֲמַצְיָהוּ
Iehudah ‡ quæ ,Semes-Beth in ,Iehudah rex
מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּבֵית שֶׁמֶשׁ אֲשֶׁר לִיהוּדָה׃
fugerunt & ,Israel facies ad Iehudah est cæsus Et
22 וַיִּנָּגֶף יְהוּדָה לִפְנֵי יִשְׂרָאֵל [h] וַיָּנֻסוּ
regem Amasiahu Et .sua tentoria ad vnusquisque
23 אִישׁ לְאֹהָלָיו׃ וְאֵת אֲמַצְיָהוּ מֶלֶךְ־
rex Ioas cepit ,Iehoachaz filij Ioas filium Iehudah
יְהוּדָה בֶּן־יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז תָּפַשׂ יוֹאָשׁ מֶלֶךְ־
,Ierusalaim * eum adduxit & :Semes-Beth in Israel
יִשְׂרָאֵל בְּבֵית שָׁמֶשׁ וַיְבִיאֵהוּ יְרוּשָׁלַםִ
ad vsque Ephraim porta à Ierusalaim muro in rupit &
וַיִּפְרֹץ בְּחוֹמַת יְרוּשָׁלַםִ מִשַּׁעַר אֶפְרַיִם עַד־
.cubitis quadringentis respicientem portam
שַׁעַר הַפּוֹנֶה אַרְבַּע [i] מֵאוֹת אַמָּה׃
† vasa omnia & ,argentum & ,aurum omne Et
24 וְכָל־הַזָּהָב וְהַכֶּסֶף וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים
& ,edom Hobed cum Dei domo in inuenta
הַנִּמְצְאִים בְּבֵית־הָאֱלֹהִים עִם־עֹבֵד אֱדוֹם וְאֶת־
redit * & arrhabonum ‡ filios & ,regis domus thesauros ‡
אוֹצְרוֹת בֵּית הַמֶּלֶךְ וְאֵת בְּנֵי הַתַּעֲרֻבוֹת [k] וַיָּשָׁב
rex Ioas filius Amasiahu vixit Et .Someron
25 שֹׁמְרוֹן׃ [l] וַיְחִי אֲמַצְיָהוּ בֶן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ
regis ‡ Iehoachaz filij † Ioas mortem post || Iehudah
יְהוּדָה אַחֲרֵי מוֹת יוֹאָשׁ בֶּן־יְהוֹאָחָז מֶלֶךְ
.annis quindecim ,Israel
יִשְׂרָאֵל חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃
,nouissimorum & primorum Amasiahu verborum residuum Et
26 וְיֶתֶר דִּבְרֵי אֲמַצְיָהוּ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרוֹנִים
,Iehudah regum libro in scripta ipsa || ecce nónne
הֲלֹא הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יְהוּדָה
Amasiahu recessit quo ,tempore à Et ? Israel &
27 וְיִשְׂרָאֵל׃ וּמֵעֵת אֲשֶׁר־[m] סָר אֲמַצְיָהוּ
ligationem * eum contra ligauerunt ‡ & Dominum post ‡ à
מֵאַחֲרֵי יְהוָה וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו קֶשֶׁר
,Lachis in eum post miserunt & : Lachis in fugit & ,Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלַםִ [n] וַיָּנָס לָכִישָׁה וַיִּשְׁלְחוּ אַחֲרָיו לָכִישָׁה
.ibi eum interfecerunt &
וַיְמִיתֻהוּ שָׁם׃
eum sepelierunt & ,equos super eum portauerunt Et
28 [o] וַיִּשָּׂאֻהוּ עַל־הַסּוּסִים וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ
.Iehudah ciuitate in suis patribus cum
עִם־אֲבֹתָיו בְּעִיר יְהוּדָה׃

perdere — consiliũ meũ. — [a] יָעַץ — ‡ Veni, * facie. — [b] רָאָה — ‡ Carduus ‡ est * est — [c] נָתַן — † erat — [d] חָיָה — || carduum. — [e] נָכַר prouocas — erat, vt traderet — [f] עָלָה — facie — [g] פָּנָה — ‡ erat — coram — [h] נוּס — tabernacula — * in — murum — anguli — [i] מֵאָה — † quæ sunt — apud — ‡ in thesauris ‡ nobiles * reduxit in — [k] שׁוּב — [l] חָיָה — || postquã mortuus est † filius ‡ rex — Residua autem — || sunt — [m] סוּר — ‡ Domino, * coniurauerãt coniurationẽ — [n] נוּס — [o] נָשָׂא

CAP. XXVI. כו

‡ ipse &) Huzziiahu Iehudah populus omnis ceperunt Et
1 [a] וַיִּקְחוּ כָּל־עַם יְהוּדָה אֶת־עֻזִּיָּהוּ וְהוּא
pro eum constituerunt regem & (annorum sedecim filius
בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה וַיַּמְלִיכוּ אֹתוֹ תַּחַת
,Eloth ædificauit Ipse .Amasiahu suo patre
2 אָבִיו אֲמַצְיָהוּ׃ הוּא בָּנָה אֶת־אֵילוֹת
cum rex iacuit postquam ,Iehudah ipsi eam restituit &
[b] וַיְשִׁיבֶהָ לִיהוּדָה אַחֲרֵי שְׁכַב־הַמֶּלֶךְ עִם־
Huzziiahu † annorum sedecim Filius .suis patribus
3 אֲבֹתָיו׃ בֶּן־שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה עֻזִּיָּהוּ
regnauit annis duobus & quinquaginta & ,ipsum regnando in ‡
בְמָלְכוֹ וַחֲמִשִּׁים [c] וּשְׁתַּיִם שָׁנָה מָלַךְ
.Ierusalaim de Iecholiah eius matris nomen Et .Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלָםִ וְשֵׁם אִמּוֹ יְכִילְיָה מִן־יְרוּשָׁלָםִ׃
quæ omnia iuxta Domini oculis in rectum fecit Et
4 [d] וַיַּעַשׂ הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־
Deum quærendum ad ,fuit Et .eius pater Amasiahu fecit
5 עָשָׂה אֲמַצְיָהוּ אָבִיו׃ וַיְהִי לִדְרֹשׁ אֱלֹהִים
diebus in & : Dei visionibus in intelligentis Zechariahu diebus in
בִּימֵי זְכַרְיָהוּ הַמֵּבִין בִּרְאֹת הָאֱלֹהִים וּבִימֵי
.Deus eum prosperari fecit Dominum eum quærere
דָּרְשׁוֹ אֶת־יְהוָה הִצְלִיחוֹ הָאֱלֹהִים׃
rupit & ,Pelistim in || pugnauit & ,est egressus Et
6 [e] וַיֵּצֵא וַיִּלָּחֶם בַּפְּלִשְׁתִּים וַיִּפְרֹץ אֶת־
; Asdod murum & ,Iabneh murum & ,Ghath murum
חוֹמַת גַּת וְאֵת חוֹמַת יַבְנֵה וְאֵת חוֹמַת אַשְׁדּוֹד
.Pelistim & Asdod in vrbes ædificauit &
וַיִּבְנֶה עָרִים בְּאַשְׁדּוֹד וּבַפְּלִשְׁתִּים׃
contra & ,Pelistim contra Deus eum adiuuit Et
7 וַיַּעְזְרֵהוּ הָאֱלֹהִים עַל־פְּלִשְׁתִּים וְעַל־
.Mehunim & Gur-bahal in habitantes Harabas
הָעַרְבִיִּים הַיֹּשְׁבִים בְּגוּר־בָּעַל וְהַמְּעוּנִים׃
iuit & : Huzziiahu ipsi munus Hammonitæ dabant Et
8 [f] וַיִּתְּנוּ הָעַמּוֹנִים מִנְחָה לְעֻזִּיָּהוּ [g] וַיֵּלֶךְ
fuit robustus quia ,Ægypti introitum ad vsque eius nomen
שְׁמוֹ עַד־לְבוֹא מִצְרַיִם כִּי הֶחֱזִיק
turres Huzziiahu ædificauit Et .sublimitatem in vsque
9 עַד־לְמָעְלָה׃ [h] וַיִּבֶן עֻזִּיָּהוּ מִגְדָּלִים
,vallis portam super & ,anguli portam super Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלַםִ עַל־שַׁעַר הַפִּנָּה וְעַל־שַׁעַר הַגַּיְא
.eas roborauit & :angulum super &
וְעַל־הַמִּקְצוֹעַ וַיְחַזְּקֵם׃
.multas cisternas excidit & ,deserto in turres extruxit Et
10 וַיִּבֶן מִגְדָּלִים בַּמִּדְבָּר וַיַּחְצֹב [k] בֹּרוֹת רַבִּים
planicie in & ‖humili loco ‡in & , ei erat multa acquisitio * quia
כִּי מִקְנֶה־רַב הָיָה לוֹ וּבַשְּׁפֵלָה וּבַמִּישׁוֹר
diligens quia ,Carmel in & ,montibus in vinitores & agricolæ
אִכָּרִים וְכֹרְמִים בֶּהָרִים וּבַכַּרְמֶל כִּי־אֹהֵב
facientium exercitus Huzziiahu ipsi fuit Et .erat humum
11 אֲדָמָה הָיָה׃ [m] וַיְהִי לְעֻזִּיָּהוּ חַיִל עֹשֵׂה
eorum census numero in agmen in exercitum egredientium bellum
מִלְחָמָה יוֹצְאֵי צָבָא לִגְדוּד בְּמִסְפַּר פְּקֻדָּתָם
ad præfecti Mahaseiahu & scribæ Iehiel manum per
בְּיַד יְעִיאֵל הַסּוֹפֵר וּמַעֲשֵׂיָהוּ הַשּׁוֹטֵר עַל־
numerus Omnis .regis principibus de Chananiahu manum
12 יַד־חֲנַנְיָהוּ [n] מִשָּׂרֵי הַמֶּלֶךְ׃ כֹּל מִסְפַּר
.sexcenti & millia duo ,virtute ‡ fortium patrum capitum ‡
רָאשֵׁי הָאָבוֹת לְגִבּוֹרֵי חָיִל אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ [o] מֵאוֹת׃
trecentorum militiæ exercitus eorum manum ad Et
13 וְעַל־יָדָם חֵיל צָבָא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת
facientium quingentorum & ,millium septem & ,millium
אֶלֶף וְשִׁבְעַת אֲלָפִים וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת עוֹשֵׂי
regi auxiliandum ad ,roboris fortitudine cum bellum
מִלְחָמָה [p] בְּכֹחַ חָיִל לַעְזֹר לַמֶּלֶךְ
cuncto Huzziiahu eis præparauit Et .inimicum contra
14 עַל־הָאוֹיֵב׃ [q] וַיָּכֶן לָהֶם עֻזִּיָּהוּ לְכָל־
,loricas & ,galeas & ,hastas & ,clypeos exercitui
הַצָּבָא [r] מָגִנִּים וּרְמָחִים וְכוֹבָעִים וְשִׁרְיֹנוֹת
.fundarum lapides & ,arcus &
וּקְשָׁתוֹת וּלְאַבְנֵי קְלָעִים׃

tulerunt ‡ erat — [a] לָקַח — dormiuit — [b] שׁוּב — † erat — cùm regnauit, — [c] שָׁנָה — יתיר ו׳ — [d] עָשָׂה — vt quæreret — visiones — quibus quæsiuit — || cum — [e] יָצָא — qui habitabãt — יתיר ו׳ — [f] נָתַן [g] יָלַךְ — excelsum. — [h] בָּנָה — [i] פָּנָה — fodit — [k] בּוֹר [l] רָבַב — * grex multus ‖campestribus, — diligebat — terram — [m] הָיָה — ad pugnam in exercitu secundum numerum numeri — ועיאל ק׳ — [n] שׂוּר — ‡ principum familiarum ‡ viribus, — [o] מֵאָה — [p] כּוֹחַ — [q] כּוּן — [r] גָּנַן

, cogitantu excogitationem machinas Ierusalaim in fecit Et — arte artificis,
15 וַיַּעַשׂ בִּירוּשָׁלִַם חִשְּׁבֹנוֹת מַחֲשֶׁבֶת חוֹשֵׁב — עשה[a]
iaciendum ad angulis in & , turribus super existendum ad † — † vt essent in
לִהְיוֹת עַל־הַמִּגְדָּלִים וְעַל־הַפִּנּוֹת לִירוֹא — היה[b] פנן[c]
eius nomen est egressum & ; grandibus lapidibus in & , sagittis in † — † sagittas, & lapides grandes,
בַּחִצִּים וּבָאֲבָנִים גְּדֹלוֹת וַיֵּצֵא שְׁמוֹ — ירה[d] חצץ[e]
.est roboratus donec ,se iuuandū ad * mirificauit quia ,procul ad vsque — * cum Deus auxiliando,
עַד־לְמֵרָחוֹק כִּי־הִפְלִיא לְהֵעָזֵר עַד כִּי־חָזָק׃ — ‖ cùm roboratus esset,
,corrumpendum ad ,eius cor est eleuatum ,se roborare iuxta ‖ Et
16 וּכְחֶזְקָתוֹ גָּבַהּ לִבּוֹ עַד־לְהַשְׁחִית
est ingressus & : suum Deum Dominum contra est præuaricatus &
וַיִּמְעַל בַּיהוָה אֱלֹהָיו וַיָּבֹא[f] — בוא[f]
.suffimenti altare super suffiendum ad † ,Domini templum in — † vt suffiret
אֶל־הֵיכַל יְהוָה לְהַקְטִיר עַל־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃
eo cum & :sacerdos Hazariahu eum post venit Et — ingressus est
17 וַיָּבֹא אַחֲרָיו עֲזַרְיָהוּ הַכֹּהֵן וְעִמּוֹ
.virtutu filij octoginta Domini sacerdotes — robusti.
כֹּהֲנִים לַיהוָה שְׁמוֹנִים בְּנֵי־חָיִל׃
Non :ei dixerunt & ,regem Huzziiahu contra steterunt Et
18 וַיַּעַמְדוּ עַל־עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ לוֹ לֹא־
filiorum sacerdotum sed ,Domino suffire Huzziahu tibi ‡ — ‡ est tuum
לְךָ עֻזִּיָּהוּ לְהַקְטִיר לַיהוָה כִּי לַכֹּהֲנִים בְּנֵי־
quia ,sanctuario de Egredere .suffire sanctificatorum ‡ Aharon — ‡ qui sanctificati sunt, est
אַהֲרֹן הַמְקֻדָּשִׁים לְהַקְטִיר צֵא[g] מִן־הַמִּקְדָּשׁ כִּי — יצא[g]
.Deo Domino à gloriam ad tibi ‡ non &, es præuaricatus — ‡ erit
מָעַלְתָּ וְלֹא־לְךָ לְכָבוֹד מֵיְהוָה אֱלֹהִים׃ — ‡ Iratúsque est * erat
suffimentum * sua manu in &, Huzziiahu sæuijt Et ‡
19 וַיִּזְעַף עֻזִּיָּהוּ וּבְיָדוֹ מִקְטֶרֶת — vt suffiret † cùm irasceretur
lepra & , sacerdotibus cum ipsum sæuiendo in † Et . suffiendum ad
לְהַקְטִיר וּבְזַעְפּוֹ עִם־הַכֹּהֲנִים וְהַצָּרַעַת — ‡ coram sacerdotibus
Domini domo in sacerdotum facies ad ‡ eius fronte in est orta
זָרְחָה בְמִצְחוֹ לִפְנֵי הַכֹּהֲנִים בְּבֵית יְהוָה
Hazariahu eum ad respexit Et .suffimenti altare desuper ‡ — ‡ super
מֵעַל לְמִזְבַּח הַקְּטֹרֶת׃ 20 וַיִּפֶן[h] אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ — פנה[h]
leprosus † ipse ecce &, sacerdotes omnes &, caput * sacerdos — * summus, † erat
כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְכָל־הַכֹּהֲנִים וְהִנֵּה־הוּא מְצֹרָע
ipse etiam Et . inde eum festinare fecerunt &, sua fronte in
בְּמִצְחוֹ וַיַּבְהִלוּהוּ מִשָּׁם וְגַם־הוּא
.Dominus eum percussit quia , egredi est compulsu — festinauit
נִדְחַף לָצֵאת[i] כִּי נִגְּעוֹ יְהוָה׃ — יצא[i]
suæ mortis diem ad vsque leprosus rex Huzziiahu fuit Et — quo mortuus est,
21 וַיְהִי עֻזִּיָּהוּ הַמֶּלֶךְ מְצֹרָע עַד־יוֹם מוֹתוֹ
fuerat excisus quia , leprosus libera * domo ‡ habitauit & — ‡ in * separata
וַיֵּשֶׁב בֵּית הַחָפְשׁוּת[k] מְצֹרָע כִּי נִגְזַר — ישב[k] החפשית ק
, regis domum super † eius filius Iotham Et . Domini domo è
מִבֵּית יְהוָה וְיוֹתָם בְּנוֹ עַל־בֵּית הַמֶּלֶךְ
verborum residuum Et ‖ .terræ populum iudicans * — † erat * & iudicabat ‖ Residua autē
שׁוֹפֵט אֶת־עַם הָאָרֶץ׃ 22 וְיֶתֶר דִּבְרֵי
Iesahiahu scripsit , nouissimorum & primorum , Huzziiahu
עֻזִּיָּהוּ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים כָּתַב יְשַׁעְיָהוּ
cum Huzziiahu dormiuit Et .propheta Amos filius
בֶּן־אָמוֹץ הַנָּבִיא׃ 23 וַיִּשְׁכַּב עֻזִּיָּהוּ עִם־
agro in suis patribus cum eum sepelierunt Et .suis patribus
אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ עִם־אֲבֹתָיו בִּשְׂדֵה
.ipse ‡ Leprosus : dixerunt nam . regibus † qui , sepulchri — † erat ‡ est.
הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לַמְּלָכִים כִּי אָמְרוּ מְצוֹרָע הוּא
.eo pro eius filius Iotham regnauit Et
וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXVII. כז

:ipso regnando in ‡ Iotham † annorum quinque & viginti Filius — † erat ‡ cùm regnauit:
1 בֶּן־עֶשְׂרִים וְחָמֵשׁ שָׁנָה יוֹתָם בְּמָלְכוֹ
,eius matris nomē Et .Ierusalaim in regnauit annis sedecim &
וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְשֵׁם אִמּוֹ
oculis in rectum Fecitque .Sadoc filia Ierusah
יְרוּשָׁה בַּת־צָדוֹק׃ 2 וַיַּעַשׂ[l] הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי — עשה[l]
:eius pater Huzziiahu fecit quæ omnia iuxta , Domini
יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־עָשָׂה עֻזִּיָּהוּ אָבִיו
adhuc &, Domini templum in est ingressus non veruntamen
רַק לֹא־בָא[m] אֶל־הֵיכַל יְהוָה וְעוֹד — בוא[m]
.corrumpentes populus — peruersè agebat.
הָעָם מַשְׁחִיתִים׃

, excelsam Domini domus portam ædificauit Ipse
3 הוּא בָּנָה אֶת־שַׁעַר בֵּית־יְהוָה הָעֶלְיוֹן
.multum ad ædificauit loci alti muro in & — arcis
וּבְחוֹמַת הָעֹפֶל בָּנָה לָרֹב׃
saltibus in & , Iehudah monte in ædificauit Vrbésque
4 וְעָרִים[a] בָּנָה בְּהַר־יְהוּדָה וּבֶחֳרָשִׁים — עיר[a]
pugnauit ipse Et .turres & ,palatia ædificauit
5 בָּנָה בִּירָנִיּוֹת וּמִגְדָּלִים׃ וְהוּא נִלְחַם
.eos super est roboratus & , Hammon filiorum rege cum
עִם־מֶלֶךְ בְּנֵי־עַמּוֹן וַיֶּחֱזַק עֲלֵיהֶם
centum ipso anno in Hammon filij ei dederunt Et
וַיִּתְּנוּ[b]־לוֹ בְנֵי־עַמּוֹן בַּשָּׁנָה הַהִיא מֵאָה — נתן[b]
, triticorum coros millia decem & , argenti talenta — tritici,
כִּכַּר־כֶּסֶף וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים כֹּרִים[c] חִטִּים — חנט[c] hordei
filij ei reddiderunt Hoc .millia decem hordeorum &
וּשְׂעוֹרִים עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים זֹאת הֵשִׁיבוּ[d] לוֹ בְּנֵי — שוב[d]
.tertio & ,secundo anno in & ,Hammon
עַמּוֹן וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית[e] וְהַשְּׁלִשִׁית׃ — שנה[e] coram
facies ad suas vias præparauit quia ,Iotham est roboratus Et
6 וַיִּתְחַזֵּק יוֹתָם כִּי הֵכִין[f] דְּרָכָיו לִפְנֵי — כון[f] Domino Deo suo. Residua autem † sunt
omnia & ,Iotham verborum residuum Et .sui Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהָיו׃ 7 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יוֹתָם וְכָל־
libro in scripta ipsa † ecce , eius viæ & ,eius bella
מִלְחֲמֹתָיו וּדְרָכָיו הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר
viginti Filius .Iehudah & Israel regum
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה׃ 8 בֶּן־עֶשְׂרִים — cùm regnauit,
sedecim & , ipsum regnando in erat annorum quinque &
וְחָמֵשׁ שָׁנָה הָיָה בְמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־עֶשְׂרֵה
cum Iotham Iacuitque .Ierusalaim in regnauit annis — Dormiuitque
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ 9 וַיִּשְׁכַּב יוֹתָם עִם־
regnauit & : Dauid ciuitate in eum sepelierunt & , suis patribus
אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אֹתוֹ בְּעִיר דָּוִיד וַיִּמְלֹךְ
.eo pro eius filius Achaz
אָחָז בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXVIII. כח

se- & ,ipsum regnando in Achaz annorum viginti Filius — erat quando regnauit
1 בֶּן־עֶשְׂרִים שָׁנָה אָחָז בְּמָלְכוֹ וְשֵׁשׁ־
rectum fecit non & : Ierusalaim in regnauit annis decim
עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם וְלֹא־עָשָׂה הַיָּשָׁר
viis in abiit Et .eius pater Dauid sicut Domini oculis in — per vias
בְּעֵינֵי יְהוָה כְּדָוִיד אָבִיו׃ 2 וַיֵּלֶךְ[g] בְּדַרְכֵי — הלך[g] ‡ statuas
.Behalim ipsi fecit conflatilia ‡ etiam & : Israel regum
מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וְגַם מַסֵּכוֹת עָשָׂה לַבְּעָלִים׃
combussit & :hinnom-Ben valle in suffiuit ipse Et
3 וְהוּא הִקְטִיר בְּגֵיא בֶן־הִנֹּם וַיַּבְעֵר
quas gentium abominationes iuxta igni in suos filios
אֶת־בָּנָיו בָּאֵשׁ כְּתֹעֲבוֹת הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
.Israel filiorum faciebus à Dominus expulit — facie
הֹרִישׁ יְהוָה מִפְּנֵי[h] בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ — פנה[h]
.colles super & ,excelsis in suffiebat & ,immolabat Et
4 וַיְזַבֵּחַ וַיְקַטֵּר בַּבָּמוֹת וְעַל־הַגְּבָעוֹת
Dominus eum Tradiditque .frondoso ligno omni sub & — Viridi.
וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן׃ 5 וַיִּתְּנֵהוּ יְהוָה
.eum in percusserunt & , Aram regis manu in eius Deus
אֱלֹהָיו בְּיַד מֶלֶךְ אֲרָם וַיַּכּוּ־בוֹ[i] — נכה[i] † ceperunt ‡ prædam
adduxerunt & , magnam captiuitatem ‡ eo ex captiuauerunt † &
וַיִּשְׁבּוּ מִמֶּנּוּ שִׁבְיָה גְדוֹלָה וַיָּבִיאוּ[k] — שבה בוא[k]
percussit &, est traditus Israel regis manu in etiam & :Darmesec
דַּרְמָשֶׂק וְגַם בְּיַד־מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל נִתָּן וַיַּךְ־
Remaliahu filius Pecach occidit Et .magna plaga eo in — cum
בּוֹ מַכָּה גְדוֹלָה׃ 6 וַיַּהֲרֹג פֶּקַח בֶּן־רְמַלְיָהוּ
omnes , vno die in millia viginti & centum Iehudah in
בִּיהוּדָה מֵאָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בְּיוֹם אֶחָד הַכֹּל — robustos, eò quòd reliquissent
Deum Dominum ipsos deserendo in ;virtutis filios
בְּנֵי־חָיִל בְּעָזְבָם אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי
Ephraim potens Zichri occidit Et .suorum patrum
אֲבוֹתָם׃ 7 וַיַּהֲרֹג זִכְרִי גִּבּוֹר אֶפְרַיִם אֶת־
.domus ducem Hazricham & regis filium Mahaseiahu
מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן־הַמֶּלֶךְ וְאֶת־עַזְרִיקָם נְגִיד הַבָּיִת — † à rege. Ceperúntque
duxerunt captiuas Et .regi † secundum Elchanah &
וְאֶת־אֶלְקָנָה מִשְׁנֵה הַמֶּלֶךְ׃ וַיִּשְׁבּוּ[m] — שבה[m]

,mulierum millia ducenta suis fratribus de Israel filij

בני־ישראל מאחיהם [a]מאתים אלף נשים

[a] מאה

.eis ab diripuerunt *multum* *spolium* etiam & ;filiarum & ,filiorum

spolia multa

[b]בנים ובנות וגם־שלל [c]רב בזזו מהם

[b] בנה [c] רבב

erat ibi Et .Someron in *spolium* ‖ adduxerunt &

‖ spolia

9 ויביאו את־השלל לשמרון: ושם היה

facies *ad* † egressus & ,eius nomen Hobed Domini propheta

† coram

נביא ליהוה עדד שמו ויצא לפני

excandescentia in ‡ Ecce : eis dixitque ,Someron in *venienti* *exercitus*

exercitu qui veniebat ‡ propter iram

הצבא [d]הבא לשמרון ויאמר להם הנה בחמת

[d] בוא

eos tradidit ,Iehudah contra vestrorum patrum Dei Domini

יהוה אלהי־אבותיכם על־יהודה נתנם

:cælos ad vsque ,*sauitia* * in *eis in* ⁑ occidistis & :vestra manu in

⁑ eos * furore qui

בידכם ותהרגו־בם בזעף עד לשמים

vos Ierusalaim & Iehudah filios nunc Et .*pertigit* ‖

‖ peruenit,

10 [e]הגיע: ועתה בני־יהודה וירושלם אתם

[e] נגע

Nonne .vobis ancillas in & , seruos in subiicere *dicentes*

dicitis

אמרים לכבש לעבדים ולשפחות לכם הלא

?vestro Deo Domino delicta ‡ vobiscum *vos* *tantum* †

† verè ‡ sunt

רק־אתם עמכם אשמות ליהוה אלהיכם:

quam captiuitatem reducite & , me audite nunc Et

11 ועתה שמעוני [f]והשיבו השביה אשר

[f] שוב

† Domini *nasi* ‖ ira quia ;vestris fratribus de duxistis captiuam

‖ furoris † est

שביתם מאחיכם כי [g]חרון אף־יהוה

[g] חרה

filiorum *capitibus* de viri surrexerunt Et .vos super

principibus

12 עליכם: [h]ויקמו אנשים מראשי בני־

[h] קום

filius Berechiahu ,Iehochanan filius Hazariahu , Ephraim

אפרים עזריהו בן־יהוחנן ברכיהו בן־

filius Hamasa & , Sallum filius Iechizchiiahu & , Mesillemoth

משלמות ויחזקיהו בן־שלם ועמשא בן־

.*militia* è venientes contra , Chadlai

pugna:

חדלי על־הבאים מן־הצבא:

, huc captiuitatem adducetis Non : eis dixerunt Et

13 ויאמרו להם לא־תביאו את־השביה הנה

addere *dicentes* * vos . nos super *Domini* ⁑ delictum *in* quia

⁑ contra Dominum est * dicitis

כי לאשמת יהוה עלינו אתם אמרים להסיף

multum ‖ nam . nostra delicta super & , nostra peccata super

‖ magnum est

על־חטאתנו ועל־אשמתנו כי־רבה

reliquit Et .Israel super *nasi* ‡ ira & , nobis delictum

‡ furoris

14 אשמה לנו וחרון אף על־ישראל: ויעזב

,*principum* *facies ad** ,prædam & captiuitatem *expeditus* ⁑

⁑ exercitus * coram principibus, & omni cœtu.

החלוץ את־השביה ואת־[i]הבזה לפני [k]השרים

qui viri surrexerunt Et . *concionis totius &*

[i] בזז [k] שור

15 וכל־הקהל: ויקמו האנשים אשר־

,captiuitatem *in* apprehenderunt & : nomina per *sunt nuncupati* ‖

‖ expositi fuerunt

נקבו בשמות ויחזיקו [l]בשביה

[l] שבה

,eos fecerũt vestire , spoliis de vestierunt eorum nudos omnes &

וכל־מערמיהם הלבישו מן־השלל וילבשום

,eos fecerũt bibere & eos fecerunt comedere &, eos fecerũt calceare &

וינעלום ויאכלום [m]וישקום

[m] שקה

,*impingentem* omnem asinis in eos duxerunt & , eos vnxerunt &

infirmum:

[n]ויסכום וינהלום בחמרים לכל־כושל

[n] סוך

: eorum fratres apud palmarum ciuitatem Iericho eos adduxerunt &

[o]ויביאום ירחו עיר־[p]התמרים אצל אחיהם

[o] בוא [p] תמר

misit illo tempore In . Someron ⁑ sunt reuersi &

⁑ in

16 וישובו שמרון: בעת ההיא שלח

.sibi *auxiliandum ad* , Assur reges ad Achaz rex

vt auxiliarentur

המלך אחז על־מלכי אשור לעזר לו:

, Iehudah de percusserunt & , venerunt Edomæi adhuc Et

17 ועוד אדומים באו [q]ויכו ביהודה

[q] נכה

se diffuderunt Pelistim Et . captiuitatem *duxerunt captiuam* &

ceperunt

18 וישבו־שבי: ופלשתים פשטו

ceperunt & .Iehudah meridiem † & , planiciei vrbes per

‡ ad

בערי השפלה והנגב ליהודה וילכדו את־

, Socho & , Ghederoth & , Aialon & , Semes-Beth

בית־שמש ואת־אילון ואת־הגדרות ואת־שוכו

& , eius *filias* † & , Timnah & ; eius *filias* † &

† villas

ובנותיה ואת־תמנה ואת־בנותיה ואת־

. ibi habitauerunt & , eius *filias* & , Ghimzo

villas

גמזו ואת־בנותיה וישבו שם:

Achaz propter Iehudah Dominus humiliauit Nam

19 כי־הכניע יהוה את־יהודה בעבור אחז

regem :Israel quia *fecerat in feriari* Iehudah, & ‖ *præuaricando*

‖ vlcisci fecit de ‖ præuaricatus erat

מלך־ישראל כי הפריע ביהודה ומעול

-Tilgath eum *super* † venit Et .Dominum in præuaricatione

† ad

20 מעל ביהוה: ויבא עליו תלגת

.eum roborauit non & ,*ei fuit angustiæ* & ,Assur rex pilne'er

obsedit eum

פלנאסר מלך אשור [a]ויצר לו ולא חזקו:

[a] צור

,Domini domum Achaz *fuerat partitus* *Etenim* ⁑

⁑ Quamuis diuiserit

21 כי־חלק אחז את־בית יהוה

,Assur regi *dedit* * & :principum & ,regis domum &

* dederit

ואת־בית המלך והשרים ויתן למלך אשור

sibi esse angustiæ ‖ tempore in Et .sibi auxilium ad † non &

† fuit ‖ quo erat angustiis affectus ‡ vt præuaricaretur

22 ולא לעזרה לו: ובעת הצר לו

.Achaz rex ipse , Dominũ in *præuaricari* ‡ addidit &

ויוסף למעול ביהוה הוא המלך אחז:

.eum *in* percutientibus Darmesec diis immolauit Et

23 ויזבח לאלהי דרמשק המכים בו

, eos *adiuuantes* *ipsi* Aram regum dij Quoniam ;dixit &

adiuuant

ויאמר כי אלהי מלכי־ארם הם מעזרים אתם

ei fuerunt ipsi & .me adiuuabunt & ,immolabo eis

להם אזבח ויעזרוני והם היו־לו

Achaz *collegit* Et .Israel omni & ,eum faciendum ruere ad

congregauit

24 להכשילו ולכל־ישראל: ויאסף אחז

domus vasa *quassauit* & , Dei domus vasa

cõfregit omnia

את־[b]כלי בית־האלהים ויקצץ את־כלי בית־

[b] כלה

fecit & ;Domini domus *fores* clausit & , Dei

ostia

האלהים ויסגר את־דלתות בית־יהוה [c]ויעש

[c] עשה

.Ierusalaim in angulo omni in altaria sibi

לו מזבחות בכל־[d]פנה בירושלם:

[d] פנן

suffiendũ ad , excelsa fecit Iehudah *vrbe & vrbe omni* ‖ in Et

‖ singulis vrbibus

25 ובכל־עיר ועיר ליהודה עשה במות לקטר

Deum Dominum fecit irasci & ,alienis diis

לאלהים אחרים ויכעס את־יהוה אלהי

.suorum patrum

Residua autem

omnium & ,eius *verborum residuum Et*

26 אבתיו: ויתר דבריו וכל־

scripta *ipsa* ‖ ecce , nouissimorum & primorum ,eius viarum

‖ sunt

דרכיו הראשנים והאחרונים הנם כתובים

Achaz *iacuit* Et .Israel & ,Iehudah regum libro in

dormiuit

27 על־ספר מלכי יהודה וישראל: וישכב אחז

;Ierusalaim in ,ciuitate in eum sepelierunt & ,suis patribus cum

עם־אבתיו ויקברהו בעיר בירושלם

: Israel regum sepulchra ad eum adduxerunt non quia

כי לא [e]הביאוהו לקברי מלכי ישראל

[e] בוא

.eo pro eius filius Iechizchiiahu regnauit &

וימלך יחזקיהו בנו תחתיו:

CAP. XXIX. כט

:annorum quinque & viginti filius † regnauit Iechizchiiahu

† cùm esset

1 יחזקיהו מלך בן־עשרים וחמש שנה

nomen Et .Ierusalaim in regnauit annis nouem & · viginti &

ועשרים ותשע שנה מלך בירושלם ושם

.Zechariahu filia Abiiah ,eius matris

אמו אביה בת־זכריהו:

omnia iuxta , Domini oculis in rectum Fecitque

2 [f]ויעש הישר בעיני יהוה ככל

[f] עשה

anno in Ipse .eius pater Dauid fecerat quæ

3 אשר־עשה דויד אביו: הוא בשנה

aperuit , primo mense in ,*eum regnandi* primo

quo regnauit

הראשונה למלכו בחדש הראשון פתח את־

.eas roborauit & ,Domini domus valuas

דלתות בית־יהוה ויחזקם:

eos *collegit* & :Leuitas atque ,sacerdotes Adduxitque

congregauit

4 ויבא את־הכהנים ואת־הלוים ויאספם

me Audite :eos ad Dixitque .orientalem plateam ad

5 לרחוב המזרח: ויאמר להם שמעוני

domum sanctificate & , vos sanctificate Nunc .Leuitæ

הלוים עתה התקדשו וקדשו את־בית

immunditiam educite & ; vestrorum patrum Dei Domini

יהוה אלהי אבותיכם [g]והוציאו את־[h]הנדה

[g] יצא [h] נדד

fecerũt & ,nostri patres sunt præuaricati Quia .sanctitate de

6 מן־הקדש: כי־מעלו אבתינו ועשו

.eum dereliquerunt & , nostri Dei Domini oculis in malum

הרע בעיני יהוה־אלהינו ויעזבהו

funt coram altari
‡ manè surrexit
$ congregauit
* in
ᵃעָלָה
‡ tauros
ᵇבּוֹא ᶜפַּר
† hircos
‡ pro
* pro sanctitate, & pro
* vt offerrent
‖ boues,

Iechizchiiahu *manicauit* ‡ Et .Domini *altaris facies ad ipsa* ecce &
20 וְהִנָּם לִפְנֵי מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיַּשְׁכֵּם יְחִזְקִיָּהוּ
domum * ascendit & ,ciuitatis principes *collegit* $ & ,rex
הַמֶּלֶךְ וַיֶּאֱסֹף אֵת שָׂרֵי הָעִיר ᵃוַיַּעַל בֵּית
arietes & , septem *iuuencos* ‖ adduxerunt Et .Domini
21 יְהוָה׃ ᵇוַיָּבִיאוּ ᶜפָרִים־שִׁבְעָה וְאֵילִים
septem caprarum *capreolos* † & , septem agnos & ,septem
שִׁבְעָה וּכְבָשִׂים שִׁבְעָה וּצְפִירֵי עִזִּים שִׁבְעָה
super & ,sanctuario super $ & ,regno *super* ‡ ,peccato pro
לְחַטָּאת עַל־הַמַּמְלָכָה וְעַל־הַמִּקְדָּשׁ וְעַל־
faciendũ ascendere ad * sacerdotibus Aharon filiis dixitque .Iehudah
יְהוּדָה וַיֹּאמֶר לִבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים לְהַעֲלוֹת
, *bouem* ‖ mactauerunt Et .Domini altare super
22 עַל־מִזְבַּח יְהוָה׃ וַיִּשְׁחֲטוּ הַבָּקָר
;altare super asperserunt & , sanguinem sacerdotes susceperunt &
וַיְקַבְּלוּ הַכֹּהֲנִים אֶת־הַדָּם וַיִּזְרְקוּ הַמִּזְבֵּחָה
,altare super sanguinem asperserunt & , arietes mactauerunt &
וַיִּשְׁחֲטוּ הָאֵלִים וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה
.altare super sanguinem asperserunt & ,*agnos* mactauerunt &
וַיִּשְׁחֲטוּ הַכְּבָשִׂים וַיִּזְרְקוּ הַדָּם הַמִּזְבֵּחָה׃
,*regis facies ad peccati* hircos applicuerunt Et
23 ᵈוַיַּגִּישׁוּ אֶת־שְׂעִירֵי הַחַטָּאת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
eos mactauerũt Et .eos super suas manus *fulcierunt & :concionis &*
24 וְהַקָּהָל וַיִּסְמְכוּ יְדֵיהֶם עֲלֵיהֶם׃ וַיִּשְׁחָטוּם
, altare super eorum sanguinem expiauerunt & , sacerdotes
הַכֹּהֲנִים וַיְחַטְּאוּ אֶת־דָּמָם הַמִּזְבֵּחָה
Israël omni † qui , Israel vniuersum *super* expiandum ad
לְכַפֵּר עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל כִּי לְכָל־יִשְׂרָאֵל
.*peccatum & , ascensionem* $ rex *indixit* ‡
אָמַר הַמֶּלֶךְ הָעוֹלָה וְהַחַטָּאת׃
, cymbalis cum Domini domo * Leuitas statuit Et
25 וַיַּעֲמֵד אֶת־הַלְוִיִּם בֵּית יְהוָה ᵉבִּמְצִלְתַּיִם
videntis Ghad & ,Dauid *præcepto in* † ,citharis *in* & ,*nablis en* ‖
בִּנְבָלִים וּבְכִנֹּרוֹת בְּמִצְוַת דָּוִיד וְגָד חֹזֵה־
præceptum ‡ Domini manũ per quia :prophetæ Nathan & ,regis
הַמֶּלֶךְ וְנָתָן הַנָּבִיא כִּי בְיַד־יְהוָה הַמִּצְוָה
. *vasis in* Leuitæ Steteruntque .eius prophetarum manum per
26 בְּיַד נְבִיאָיו׃ וַיַּעַמְדוּ הַלְוִיִּם בִּכְלֵי
.tubis cum sacerdotes & ,Dauid
דָוִיד וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲצֹצְרוֹת׃
ascensionem ascendere faciendum ad , Chizchiiahu dixit Et
27 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ ᶠלְהַעֲלוֹת הָעֹלָה
canticum cœpit ,holocaustum cœpit † tempore in Et .altare *ad*
לְהַמִּזְבֵּחַ וּבְעֵת ᵍהֵחֵל הָעוֹלָה הֵחֵל שִׁיר־
regis Dauid *vasorum* $ manus *super* ‡ & ,tubæ & , Domini
יְהוָה וְהַחֲצֹצְרוֹת וְעַל־יְדֵי כְּלֵי דָּוִיד מֶלֶךְ
canticum & ,*se incuruantes concio* * omnis Et .Israel
28 יִשְׂרָאֵל׃ וְכָל־הַקָּהָל ʰמִשְׁתַּחֲוִים ⁱוְהַשִּׁיר
complendum ad vsque † omnes ,*buccinantes* ‖ tubæ & ,cantoris
מְשׁוֹרֵר וְהַחֲצֹצְרוֹת מַחְצְצְרִים הַכֹּל עַד ᵏלִכְלוֹת
,*poplites flexerunt ,facere ascendere complere secundum Et ascensionem*
29 הָעֹלָה׃ וּכְכַלּוֹת לְהַעֲלוֹת כָּרְעוּ
.*se incuruauerunt* * & ,eo cum $ inuenti ‡ omnes & ,rex
הַמֶּלֶךְ וְכָל־הַנִּמְצְאִים אִתּוֹ וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃
,Leuitis principes & rex Iechizchiiahu dixit Et
30 וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וְהַשָּׂרִים לַלְוִיִּם
.videntis Asaph & ,Dauid verbis in , Dominum *laudandum ad* ‖
לְהַלֵּל לַיהוָה בְּדִבְרֵי דָוִיד וְאָסָף הַחֹזֶה
, *ceruicem flexerunt* † & .lætitiam ad vsque laudauerunt Et
וַיְהַלְלוּ עַד־לְשִׂמְחָה ˡוַיִּקְּדוּ
: dixit & ,Iechizchiiahu respondit Et .*se incuruauerunt &*
31 וַיִּשְׁתַּחֲווּ׃ ᵐוַיַּעַן יְחִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר
adducite & ,accedite ,Domino vestram manum *impleſtis* ‡ Nunc
עַתָּה מִלֵּאתֶם יֶדְכֶם לַיהוָה ⁿגֹּשׁוּ ᵒוְהָבִיאוּ
attulerunt Et .Domini domum in *confessiones* $ & ,victimas
זְבָחִים ᵖוְתוֹדוֹת לְבֵית יְהוָה וַיָּבִיאוּ
corde voluntarius omnis & ,*confessiones* ‖ & ,victimas *concio* *
הַקָּהָל זְבָחִים וְתוֹדוֹת וְכָל־נְדִיב לֵב
attulerunt quod holocausti numerus fuit Et .holocausta
32 עֹלוֹת׃ ᵠוַיְהִי מִסְפַּר הָעֹלָה אֲשֶׁר־הֵבִיאוּ
agnos , centum arietes ,septuaginta boues ,*concio* †
הַקָּהָל בָּקָר שִׁבְעִים אֵילִים מֵאָה כְּבָשִׂים

arietes,
pro peccato coram rege & cœtu, imposueruntque
ᵈנָגַשׁ
† pro
‡ iussit $ fieri holocaustum & sacrificium pro peccato. * in
ᵉצָלַל
‖ psalteriis,
† iuxta præceptum
‡ fuit
cum instrumentis musicis
vt offerrẽt holocaustũ super
ᶠעָלָה
† quo
ᵍחָלַל
‡ per $ instrumentorum
* cœtus adorabant,
ʰשָׁחָה
‖ clangebant
† donec perficerent holocaustum. Et cùm perfecissent offerre, incuruauerunt se
ⁱשׁוּר ᵏכָּלָה
‡ qui $ sunt
* adorauerunt.
‖ vt laudarent
† incuruati sunt, & adorauerunt.
ˡקָדַד
ᵐעָנָה
‡ consecrastis
ⁿנָגַשׁ ᵒבּוֹא
$ laudes
ᵖיָדָה
* cœtus
‖ laudes,
ᵠהָיָה
† cœtus,

.ceruicem dederũt & ,Domini tabernaculo à suas facies verterũt &
ᵃוַיַּסֵּבּוּ פְנֵיהֶם מִמִּשְׁכַּן יְהוָה וַיִּתְּנוּ־עֹרֶף׃
extinxerunt & , porticus *fores* clauserunt Etiam
7 גַּם סָגְרוּ דַּלְתוֹת הָאוּלָם ᵇוַיְכַבּוּ אֶת־
non ascensionem ‖ & , suffierunt non suffimentum & , lucernas
הַנֵּרוֹת וּקְטֹרֶת לֹא הִקְטִירוּ ᶜוְעֹלָה לֹא־
fuit Et .Israel Deo sanctitate in *ascendere fecerunt*
8 הֶעֱלוּ בַקֹּדֶשׁ לֵאלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי
eos tradiditque ;Ierusalaim & Iehudah super Domini ira
קֶצֶף יְהוָה עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם וַיִּתְּנֵם
. quemadmodum , sibilum in & ,*stuporem* † in , commotionem in
ᵈלְזַוָּעָה ᵉלְשַׁמָּה וְלִשְׁרֵקָה כַּאֲשֶׁר
corruerunt en Et .vestris oculis in *videntes vos* ‡
9 אַתֶּם ᶠרֹאִים בְּעֵינֵיכֶם׃ וְהִנֵּה נָפְלוּ
nostræ vxores & ,nostræ filiæ & ,nostri filij & ,gladio in nostri patres
אֲבוֹתֵינוּ בֶּחָרֶב וּבָנֵינוּ וּבְנוֹתֵינוּ וְנָשֵׁינוּ
meo corde *cum* ‡ Nunc .hoc *super* $ captiuitatem in
10 בַּשְּׁבִי עַל־זֹאת׃ עַתָּה עִם־לְבָבִי
auertet & : Israel Deo Domino * fœdus *pangere* $
לִכְרוֹת בְּרִית לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל ᵍוְיָשֹׁב
.*sitis securi* † ne nunc mei Filij .*sui nasi* ‖ iram nobis à
11 מִמֶּנּוּ ʰחֲרוֹן אַפּוֹ׃ בָּנַי עַתָּה אַל־ⁱתִּשָּׁלוּ
eius facies ad standum ad ‡ , Dominus elegit *vobis in quia*
כִּי־בָכֶם בָּחַר יְהוָה לַעֲמֹד לְפָנָיו
.*sufficientes & ministrantes ei ex-stendũ ad* $ &, ei ministrandũ ad
לְשָׁרְתוֹ וְלִהְיוֹת לוֹ מְשָׁרְתִים וּמַקְטִרִים׃
Ioel & , Hamasai filius Machath ,Leuitæ surrexerunt Et
12 ᵏוַיָּקֻמוּ הַלְוִיִּם מַחַת בֶּן־עֲמָשַׂי וְיוֹאֵל
Chis Merari filiis de & , Chahathi filiis de Hazariahu filius
בֶּן־עֲזַרְיָהוּ מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִי וּמִן־בְּנֵי מְרָרִי קִישׁ
,Ghersunitis de & : Iehallelel filius Hazariahu & , Habdi filius
בֶּן־עַבְדִּי וַעֲזַרְיָהוּ בֶּן־יְהַלֶּלְאֵל וּמִן־הַגֵּרְשֻׁנִּי
.Ioach filius Heden & ,Zimmah filius Ioach
יוֹאָח בֶּן־זִמָּה וְעֵדֶן בֶּן־יוֹאָח׃
, Asaph filiis de & : Iehiel & , Simri, Elisaphan filiis de Et
13 וּמִן־בְּנֵי אֱלִיצָפָן שִׁמְרִי וִיעוּאֵל וּמִן־בְּנֵי אָסָף
, Iechiel , Heman filiis de Et . Mathaniahu & , Zechariahu
14 זְכַרְיָהוּ וּמַתַּנְיָהוּ׃ וּמִן־בְּנֵי הֵימָן יְחוּאֵל
. Huzziel & , Semahiah , Ieduthun filiis de & : Simhi &
וְשִׁמְעִי וּמִן־בְּנֵי יְדוּתוּן שְׁמַעְיָה וְעֻזִּיאֵל׃
sunt ingressi & , sunt sanctificati & suos fratres *Collegeruntque*
15 וַיַּאַסְפוּ אֶת־אֲחֵיהֶם וַיִּתְקַדְּשׁוּ ˡוַיָּבֹאוּ
mundandum ad , Domini *verbis in* $ regis mandatum iuxta
ᵐכְמִצְוַת־הַמֶּלֶךְ בְּדִבְרֵי יְהוָה לְטַהֵר
intra sacerdotes sunt ingressi Et . Domini domum
16 בֵּית יְהוָה׃ וַיָּבֹאוּ הַכֹּהֲנִים ⁿלִפְנִימָה
omnem eduxerunt & ; mundandum ad , Domini domum
בֵּית־יְהוָה לְטַהֵר ᵒוַיּוֹצִיאוּ אֵת כָּל־
atrio in , Domini templo in inuenerunt quam , immunditiam
הַטֻּמְאָה אֲשֶׁר מָצְאוּ בְּהֵיכַל יְהוָה לַחֲצַר
educendum ad * , Leuitæ *susceperunt* $ Et . Domini domus
בֵּית יְהוָה וַיְקַבְּלוּ הַלְוִיִּם לְהוֹצִיא
mensis vna in ceperunt Et . foras Chidron torrentem ad
17 לְנַחַל־קִדְרוֹן חוּצָה׃ ᵖוַיָּחֵלּוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
sunt ingressi mensis octaua die in & , sanctificare primi
הָרִאשׁוֹן לְקַדֵּשׁ וּבְיוֹם שְׁמוֹנָה לַחֹדֶשׁ בָּאוּ
, Domini domum sanctificauerunt & , Domini porticum ad
לְאוּלָם יְהוָה וַיְקַדְּשׁוּ אֶת־בֵּית־יְהוָה
primi mensis sextadecima die in & : octo diebus
לְיָמִים שְׁמוֹנָה וּבְיוֹם שִׁשָּׁה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן
Chizchiiahu ad interius sunt ingressi Et . perfecerunt
18 ᵠכִּלּוּ׃ וַיָּבוֹאוּ ʳפְנִימָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ
domum omnem Mundauimus : dixerunt & , regem
הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמְרוּ טִהַרְנוּ אֶת־כָּל־בֵּית
, eius vasa omnia & , *ascensionis* altare & , Domini
יְהוָה וְאֶת־מִזְבַּח הָעוֹלָה וְאֶת־כָּל־ˢכֵּלָיו
. eius vasa omnia & , dispositionis mensam &
וְאֶת־שֻׁלְחַן הַמַּעֲרֶכֶת וְאֶת־כָּל־כֵּלָיו׃
Athaz rex fecerat elongare quæ vasa omnia Et
19 וְאֵת כָּל־הַכֵּלִים אֲשֶׁר הִזְנִיחַ הַמֶּלֶךְ אָחָז
,*sanctificauimus & , præparauimus, ipsum præuaricando in* ‖ ;suo regno in
בְּמַלְכוּתוֹ בְּמַעֲלוֹ ᵗהֵכַנּוּ וְהִקְדָּשְׁנוּ

ᵃסָבַב
ostia
ᵇכָּבָה
‖ holocaustum non obtulerunt
ᶜעָלָה
† desolationẽ,
לזעוה
ק
ᵈזוּעַ ᵉשָׁמַם
‡ cernitis
ᶠרָאָה
$ propter
‡ in
$ est percutere cum
ᵍשׁוּב
‖ furoris
† erretis. Vos enim
ʰחָרָה ⁱשָׁלָה
‡ vt stetis coram eo, ei ministretis & suffiatis.
ᵏקוּם
ויעואל
ק
יחואל
ק
Congregaueruntque
ˡבּוֹא
$ iuxta verba
ᵐצָוָה
ⁿפָּנָה
ᵒיָצָא
$ tulerunt
* vt educerent
ᵖחָלַל
ᵠכָּלָה ʳפָּנָה
holocausti
ˢכָּלָה
‖ dum præuaricaretur : præparata sunt , & sanctificata sũt.
ᵗכּוּן

.hæc omnia Domino *ascensionem* ‡ in , ducentos ‡ holocaustum
מָאתָיִם לְעֹלָה לַיהוָה כָּל־אֵלֶּה׃
tria pecudes & ,sexcentos boues , sanctificationes Et
33 וְהַקֳּדָשִׁים בָּקָר שֵׁשׁ מֵאוֹת וְצֹאן שְׁלֹשֶׁת
non & ,*paruin in* ‡ erant sacerdotes Veruntamen .millia ‡ pauci,
34 אֲלָפִים׃ רַק הַכֹּהֲנִים הָיוּ לִמְעָט וְלֹא
eos *roborauerunt* * & :holocausta omnia *expoliare* ‡ poterant ‡ excoriare * iuuarunt
[a] יָכְלוּ לְהַפְשִׁיט אֶת־כָּל־הָעֹלוֹת וַיְחַזְּקוּם [a] יכל
donec & ,opus *consummari ad vsque* ‖ Leuitæ eorum fratres ‖ donec consummaretur
אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם עַד־כְּלוֹת [b] הַמְּלָאכָה וְעַד־ [b] לאך
, corde recti † Leuitæ nam .sacerdotes se sanctificarent † erant
יִתְקַדְּשׁוּ הַכֹּהֲנִים כִּי הַלְוִיִּם יִשְׁרֵי לֵבָב
.sacerdotibus præ *se sanctificandum ad* ‡ ‡ vt sanctificarent
לְהִתְקַדֵּשׁ מֵהַכֹּהֲנִים׃
adipibus cum multitudine in holocaustum etiam Et
35 וְגַם־עֹלָה לָרֹב בְּחֶלְבֵי
est præparatum & :*ascensionem* ad libaminibus in & ,pacificorum holocaustum:
הַשְּׁלָמִים וּבַנְּסָכִים לָעֹלָה [c] וַתִּכּוֹן [c] כון
,Iechizchiiahu est lætatus Et .Domini domus *seruitium* ministerium
36 עֲבוֹדַת בֵּית־יְהוָה׃ וַיִּשְׂמַח יְחִזְקִיָּהוּ
: populo Deus præparasset quod *super* † ,populus omnis & † eo
וְכָל־הָעָם עַל [d] הַהֵכִין הָאֱלֹהִים לָעָם [d] כון
.rex fuit *subito in* quia repente
כִּי בְּפִתְאֹם הָיָה הַדָּבָר׃

CAP. XXX. ל

; Iehudah & ,Israel omnem ad Iechizchiiahu misit Et
1 וַיִּשְׁלַח יְחִזְקִיָּהוּ עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
veniendum ad, Menasseh & , Ephraim ad scripsit epistolas etiã & vt venirent
וְגַם־אִגְּרוֹת כָּתַב עַל־אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה לָבוֹא
Pesach *faciendum ad* , Ierusalaim in Domini domum ad vt facerent
לְבֵית־יְהוָה בִּירוּשָׁלָ͏ִם [e] לַעֲשׂוֹת פֶּסַח [e] עשה
, rex est consiliatus Et . Israel Deo Domino
לַיהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ [f] וַיִּוָּעַץ הַמֶּלֶךְ [f] יעץ
2 *faciendum ad* ‖ , Ierusalaim in concio * omnis & eius principes & * cœtus ‖ vt facerent
וְשָׂרָיו וְכָל־הַקָּהָל בִּירוּשָׁלָ͏ִם [g] לַעֲשׂוֹת [g] שור
potuerunt non Nam .secundo mense in Pesach
הַפֶּסַח בַּחֹדֶשׁ [h] הַשֵּׁנִי׃ כִּי לֹא יָכְלוּ [h] שנה
3 non sacerdotes quia ; ipso tempore in illud facere
לַעֲשֹׂתוֹ בָּעֵת הַהִיא כִּי הַכֹּהֲנִים לֹא־
sunt collecti non populus & , sufficientiam ad erant sanctificati erat congregatus
הִתְקַדְּשׁוּ [i] לְמַדַּי וְהָעָם לֹא־נֶאֶסְפוּ [i] די
, regis oculis in verbum *fuit rectum* ‡ Et . Ierusalaim in ‡ placuit
4 לִירוּשָׁלָ͏ִם׃ וַיִּישַׁר הַדָּבָר בְּעֵינֵי הַמֶּלֶךְ
, verbum statuerunt Et . *concionis* * omnis oculis in & * cœtus.
5 וּבְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל׃ וַיַּעֲמִידוּ דָבָר
, Sebah-Beer à Israel vniuersum in vocem *faciendũ* † transire *ad* ‖ ‖ vt † facerent
לְהַעֲבִיר קוֹל בְּכָל־יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר־שֶׁבַע
Deo Domino Pesach faciendum ad *veniendũ ad*, Dan vsq; ad & vt venirent
וְעַד־דָּן לָבוֹא לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֵי
fecerunt *multitudine in* non quia : Ierusalaim in Israel propter multitudinem
יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלָ͏ִם כִּי לֹא [k] לָרֹב עָשׂוּ [k] רבב
manu de epistolis cũ cursores Perrexeruntque : est scriptum sicut [l] רוץ
6 כַּכָּתוּב׃ וַיֵּלְכוּ [l] הָרָצִים בָּאִגְּרוֹת מִיַּד
: Iehudah & , Israel vniuersum in eius principum & , regis
הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בְּכָל־יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
reuertimini Israel Filij : dicendo , regis præceptum iuxta &
[m] וּכְמִצְוַת הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ [m] צוה
.Israel & , Ischac ,Abraham Deum Dominum ad
אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל
regum *vola* ‡ è vobis *relictam euasionem* ad reuertetur Et eos, qui euaserunt ‡ manu
[n] וְיָשֹׁב אֶל־הַפְּלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת לָכֶם [o] מִכַּף מַלְכֵי [n] שוב [o] כפף
. vestri fratres *sicut* &, vestri patres sicut sitis ne Et . Assur
7 אַשּׁוּר׃ וְאַל־תִּהְיוּ כַּאֲבוֹתֵיכֶם וְכַאֲחֵיכֶם
, suorum patrum Deum Dominum in sunt præuaricati qui
אֲשֶׁר מָעֲלוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם
.*videntes* * vos quemadmodum, *stuporem* in eos tradidit & desolationem, cernitis.
[p] וַיִּתְּנֵם לְשַׁמָּה כַּאֲשֶׁר אַתֶּם רֹאִים׃ [p] נתן שמם
. vestri patres sicut , vestram ceruicem induretis ne Nunc
8 עַתָּה אַל־תַּקְשׁוּ עָרְפְּכֶם כַּאֲבוֹתֵיכֶם
quod , eius sanctuarium ad venite & , Domino manum date
תְּנוּ־יָד לַיהוָה וּבֹאוּ לְמִקְדָּשׁוֹ אֲשֶׁר

, vestro Deo Domino seruite & ; seculum in sanctificauit
הִקְדִּישׁ לְעוֹלָם וְעִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
vos conuertendo in † Quia .eius *nasi* ‖ ira vobis à auertetur & ‖ furoris † cùm reuersi fueritis
9 וְיָשֹׁב מִכֶּם [a] חֲרוֹן אַפּוֹ׃ כִּי בְשׁוּבְכֶם [a] חרה
miserationes in ‡ vestri filij & , vestri fratres Dominum ad ‡ misericordiã consequentur coram eis, qui captiuos duxerunt eos, vt reuertantur
עַל־יְהוָה אֲחֵיכֶם וּבְנֵיכֶם לְרַחֲמִים
,hanc terram ad *redeundum ad &* ,*eos captiuantium facies ad*
לִפְנֵי [b] שׁוֹבֵיהֶם וְלָשׁוּב לָאָרֶץ הַזֹּאת [b] שבה
non & , vester Deus Dominus misericors & ,*gratiosus* ‡ quia ‡ clemens,
כִּי־[c] חַנּוּן וְרַחוּם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלֹא־ [c] חנן
.eum ad reuersi fueritis si , vobis à *facies* * remouebit * faciem
[d] יָסִיר פָּנִים מִכֶּם אִם־תָּשׁוּבוּ אֵלָיו׃ [d] סור
ciuitatem in ciuitate de *transeuntes* ‖ cursores *fuerunt* Et ‖ transierunt
10 וַיִּהְיוּ [e] הָרָצִים עֹבְרִים מֵעִיר לָעִיר [e] רוץ
.Zebulun ad vsque & Menasseh & ,Ephraim terram per
בְּאֶרֶץ־אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה וְעַד־זְבֻלוּן
.*eos in subsannantes &* ,*eis super deridentes fuerunt* † Et ‡ irridebãt eos & subsannabant.
[f] וַיִּהְיוּ מַשְׂחִיקִים עֲלֵיהֶם וּמַלְעִגִים בָּם׃ [f] היה
Zebulun de & ,Menasseh & ,Aser de viri Attamen
11 אַךְ אֲנָשִׁים מֵאָשֵׁר וּמְנַשֶּׁה וּמִזְּבֻלוּן
.Ierusalaim in venerunt & ,se humiliauerunt
נִכְנְעוּ [g] וַיָּבֹאוּ לִירוּשָׁלָ͏ִם׃ [g] בוא
dandum ad ‡ ,Dei manus fuit Iehudah in Etiam ‡ vt daret
12 גַּם בִּיהוּדָה הָיְתָה יַד הָאֱלֹהִים [h] לָתֵת [h] נתן
principum & , regis præceptum faciendum ad ,vnum cor eis
לָהֶם לֵב אֶחָד לַעֲשׂוֹת [i] מִצְוַת הַמֶּלֶךְ [k] וְהַשָּׂרִים [i] צוה [k] שור
populus Ierusalaim in *sunt collecti* * Et .Domini *verbo in* ‡ ‡ iuxta verbum * congregati
13 בִּדְבַר יְהוָה׃ וַיֵּאָסְפוּ יְרוּשָׁלַ͏ִם עַם־
mense in infermentatorum sollennitatem faciendum ad ,multus
רָב לַעֲשׂוֹת אֶת־[l] חַג הַמַּצּוֹת בַּחֹדֶשׁ [l] חגג
, surrexerunt Et .valde *multitudinem ad* ‖ cœtus ,secundo ‖ multus
14 [m] הַשֵּׁנִי קָהָל לָרֹב מְאֹד׃ [n] וַיָּקֻמוּ [m] שנה [n] קום
omnia ‡ & ,Ierusalaim in † quæ altaria remouerunt & † erant ‡ altaria suffimentorum
וַיָּסִירוּ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלָ͏ִם וְאֵת כָּל־
.Chidron torrentem in proiecerunt & , remouerunt *suffimenti vasa*
הַמְקַטְּרוֹת הֵסִירוּ וַיַּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קִדְרוֹן׃
mensis decima quarta in Pesach immolauerunt Et
15 וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ
, erant affecti pudore Leuitæ & ,sacerdotes Et .secundi
הַשֵּׁנִי וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִכְלְמוּ
.Domini domum *ascensiones* adduxerunt & , se sanctificauerunt & holocausta in
וַיִּתְקַדְּשׁוּ [o] וַיָּבִיאוּ [p] עֹלוֹת בֵּית יְהוָה׃ [o] בוא [p] עלה
suum *iudicium* ‡ secundum *sua statione super* † steterunt Et † in loco suo ‡ morem
16 וַיַּעַמְדוּ עַל־עָמְדָם כְּמִשְׁפָּטָם
spargentes ‡ sacerdotes ,Dei viri Moseh legem secundum ‡ spargebant
[q] כְּתוֹרַת מֹשֶׁה אִישׁ־הָאֱלֹהִים הַכֹּהֲנִים זֹרְקִים [q] ירה
,*concione in multitudo* * Nam .Leuitarum manu de sanguinem * multi erant in cœtu,
17 אֶת־הַדָּם מִיַּד הַלְוִיִּם׃ כִּי־[r] רַבַּת בַּקָּהָל [r] רבב
immolatione super † Leuitæ & : se sanctificauerunt non qui † erant
אֲשֶׁר לֹא־הִתְקַדָּשׁוּ וְהַלְוִיִּם עַל־שְׁחִיטַת
.Domino sanctificandum ad mundo non omni ‡ Pesachim ‡ pro
הַפְּסָחִים לְכֹל לֹא טָהוֹר לְהַקְדִּישׁ לַיהוָה׃
,Menasseh & , Ephraim de multitudo ,populi multitudo Quia
18 כִּי מַרְבִּית הָעָם רַבַּת מֵאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה
comederunt Sed .se mundauerunt non ,Zebulun & ,Issachar
יִשָּׂשכָר וּזְבֻלוּן לֹא הִטֶּהָרוּ כִּי־אָכְלוּ
Iechizchiiahu orauit Sed .scriptum *sicut non in* Pesach non secundum quod est
אֶת־הַפֶּסַח בְּלֹא כַכָּתוּב כִּי הִתְפַּלֵּל יְחִזְקִיָּהוּ
.*propter* * expiabit bonus Dominus : dicendo ,*eis super* ‡ ‡ pro * eum.
עֲלֵיהֶם לֵאמֹר יְהוָה הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד׃
,Deum quærendum ad parauit suum cor omne † † Quia
19 כָּל־לְבָבוֹ [s] הֵכִין לִדְרוֹשׁ הָאֱלֹהִים [s] כון
purificationẽ ‖ secundum non *&* ‖ ,suorũ patrum Deum Dominum ‖ quamquam
יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבוֹתָיו וְלֹא כְּטָהֳרַת
,Iechizchiiahu *ad* Dominus exaudiuit Et .sanctitatis
20 הַקֹּדֶשׁ׃ וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶל־יְחִזְקִיָּהוּ
Israel filij Feceruntque .populum sanauit &
21 וַיִּרְפָּא אֶת־הָעָם׃ וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
infermentatorum sollennitatem .Ierusalaim in inuenti ‡ ‡ qui sunt
הַנִּמְצְאִים בִּירוּשָׁלַ͏ִם אֶת־חַג הַמַּצּוֹת
Dominum *laudantes* * & : magna lætitia cum diebus septem * laudabant
שִׁבְעַת יָמִים בְּשִׂמְחָה גְדוֹלָה וּמְהַלְלִים לַיהוָה

multiplicauerunt ; rem exuperare secundum Et .Domini
5 יְהוָה׃ וְכִפְרֹץ הַדָּבָר הִרְבּוּ
recentis olei & ,musti ‡ ,frumenti initium ‡ Israel filij
בְנֵי־יִשְׂרָאֵל רֵאשִׁית דָּגָן תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר
omnium decimam & ,agri prouentus || omnis & ,mellis * &
וּדְבַשׁ וְכֹל [a] תְּבוּאַת שָׂדֶה וּמַעְשַׂר הַכֹּל
,Iehudah & ,Israel filij Et .adduxerunt multitudinem in
6 לָרֹב הֵבִיאוּ׃ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה
, boum decimam ipsi etiam ,Iehudah vrbibus in habitantes ‡
הַיּוֹשְׁבִים בְּעָרֵי יְהוּדָה גַּם־הֵם מַעְשַׂר בָּקָר
Domino sanctificatorum ‡ sanctitatum decimam & ,pecudum &
וָצֹאן וּמַעְשַׂר קֳדָשִׁים הַמְקֻדָּשִׁים לַיהוָה
.aceruos aceruos dederunt* & ,adduxerunt ,suo Deo
אֱלֹהֵיהֶם הֵבִיאוּ וַיִּתְּנוּ עֲרֵמוֹת עֲרֵמוֹת׃
,fundare aceruos cœperunt tertio mense In
7 בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִשִׁי [b] הֵחֵלּוּ הָעֲרֵמוֹת לִיסּוֹד
.consummauerunt septimo mense in &
וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי [c] כִּלּוּ׃
viderunt & ,principes & ,Iechizchiiahu venerunt Et
8 וַיָּבֹאוּ יְחִזְקִיָּהוּ וְהַשָּׂרִים [d] וַיִּרְאוּ אֶת־
eius populo & ,Domino benedixerunt & , aceruos
הָעֲרֵמוֹת וַיְבָרֲכוּ אֶת־יְהוָה וְאֵת עַמּוֹ
,sacerdotibus super † Iechizchiiahu inquisiuit Et .Israel
9 יִשְׂרָאֵל׃ וַיִּדְרֹשׁ יְחִזְקִיָּהוּ עַל־הַכֹּהֲנִים
Hazariahu eum ad dixit Et .aceruis super ‡ Leuitis &
10 וְהַלְוִיִּם עַל־הָעֲרֵמוֹת׃ וַיֹּאמֶר אֵלָיו עֲזַרְיָהוּ
incipiendo Ab * : dixit & ,Sadoc domus ‡ primus sacerdos
הַכֹּהֵן הָרֹאשׁ לְבֵית צָדוֹק וַיֹּאמֶר מֵהָחֵל
,saturari & ,edere ‡ Dominus domum † adducere oblationem
הַתְּרוּמָה לָבִיא בֵית־יְהוָה אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ
Dominus quia , multitudinem ad vsque superrelinquere &
[e] וְהוֹתֵר עַד־[f] לָרוֹב כִּי יְהוָה
.huic turba residua ‡ ,suo populo benedixit
בֵּרַךְ אֶת־עַמּוֹ וְהַנּוֹתָר אֶת־[g] הֶהָמוֹן הַזֶּה׃
domo in cellas parandum ad * .Iechizchiiahu dixit Et
11 וַיֹּאמֶר יְחִזְקִיָּהוּ [h] לְהָכִין לְשָׁכוֹת בְּבֵית
,eleuationem || adduxerunt Et .parauerunt & ,Domini
12 יְהוָה וַיָּכִינוּ׃ וַיָּבִיאוּ אֶת־הַתְּרוּמָה
dux ‡ ea super Et fide in † sancta & , decimam &
וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַקֳּדָשִׁים בֶּאֱמוּנָה וַעֲלֵיהֶם נָגִיד
secundus eius frater Simhi & ,Leuita Gananiahu
כָּונַנְיָהוּ הַלֵּוִי וְשִׁמְעִי אָחִיהוּ [i] מִשְׁנֶה׃
,Hazahel & ,Nachath & ,Hazaziahu & ,Iechiel Et
13 וִיחִיאֵל וַעֲזַזְיָהוּ וְנַחַת וַעֲשָׂהאֵל
,Ismachiahu & ,Eliel & ,Iosabad & ,Ierimoth &
וִירִימוֹת וְיוֹזָבָד וֶאֱלִיאֵל וְיִסְמַכְיָהוּ
,Cananiahu manu de præpositi , Benaiahu & ,Machath &
וּמַחַת וּבְנָיָהוּ פְּקִידִים מִיַּד כָּונַנְיָהוּ
Hazariahu & , regis Iechizchiiahu mandato in eius fratris Simhi &
וְשִׁמְעִי אָחִיו בְּמִפְקַד יְחִזְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וַעֲזַרְיָהוּ
.Dei domus ducis
נְגִיד בֵּית־הָאֱלֹהִים׃
‡ orientem ad ianitor Leuites Imnah filius Chore Et
14 וְקוֹרֵא בֶן־יִמְנָה הַלֵּוִי הַשּׁוֹעֵר לַמִּזְרָחָה
Domino eleuationem ‡ dandum ad ,Dei deuotiones † super
15 עַל נִדְבוֹת הָאֱלֹהִים לָתֵת תְּרוּמַת יְהוָה
,Heden eius manum ad Et .sanctificationum sanctificationes &
וְקָדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים׃ וְעַל־יָדוֹ עֵדֶן
Secaniahu & , Amariahu ,Semahiahu & , Iesuah & ,Miniamin &
וּמִנְיָמִן וְיֵשׁוּעַ וּשְׁמַעְיָהוּ אֲמַרְיָהוּ וּשְׁכַנְיָהוּ
suis fratribus dandum ad , fide in sacerdotum ciuitatibus in
בְּעָרֵי הַכֹּהֲנִים בֶּאֱמוּנָה לָתֵת לַאֲחֵיהֶם
.paruo sic magno sicut ; diuisionibus in
בְּמַחְלְקוֹת כַּגָּדוֹל כַּקָּטָן׃
trium filio à masculis eorum genealogizare Præter
16 מִלְּבַד הִתְיַחְשָׂם לִזְכָרִים מִבֶּן שָׁלוֹשׁ
,Domini domum in ingredienti omni , suprà & , annorum
[i] שָׁנִים וּלְמַעְלָה לְכָל־[m] הַבָּא לְבֵית־יְהוָה
eorum obseruationibus in‡ ,eorum seruitium in ,eius die in diei verbo in†
לִדְבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ לַעֲבוֹדָתָם בְּמִשְׁמְרוֹתָם
.suas diuisiones iuxta ||
כְּמַחְלְקוֹתֵיהֶם׃

cùm multiplicata esset res. ‡ primitias ‡ vini. * dactyli. || fructus. בוא [a] ‡ qui habitabant ‡ quæ sanctificata erant * posuerunt aceruatim. חלל [b] כלה [c] ראה [d] † à ‡ de ‡ de domo * A tempore quo inceperunt oblationes † ad ‡ comedimus, & saturati sumus, & superfuerunt יתר [e] רבב [f] ‡ superesse fecit multitudinem hanc *vt putarent gazophylacia || primitias & decimas. חמה [g] כון [h] † fideliter ‡ erat יתר שנה [i] יתר secundum imperium ‡ erat † sponte oblata Deo, ‡ primitias נתן fideliter, vt darent secundum diuisiones, progeniem שנה [m] בוא † per singulos dies secundum ministerium ‡ secundũ obseruationes || in diuisionibus suis,

fortitudinis vasis in ‡ sacerdotes & Leuitæ die in die
יוֹם בְּיוֹם הַלְוִיִּם וְהַכֹּהֲנִים בִּכְלֵי [a] עֹז
omnium cor ad Iechizchiiahu est Locutusque .Domino
22 לַיהוָה׃ וַיְדַבֵּר יְחִזְקִיָּהוּ עַל־לֵב כָּל־
, Domino bonum intellectum intelligentium Leuitarum
הַלְוִיִּם הַמַּשְׂכִּילִים שֵׂכֶל־טוֹב לַיהוָה
immolantes , diebus septem indictum comederunt &
וַיֹּאכְלוּ אֶת־[b] הַמּוֹעֵד שִׁבְעַת הַיָּמִים מְזַבְּחִים
Deo Domino se confitentes & ,pacificorum victimas
זִבְחֵי שְׁלָמִים [c] וּמִתְוַדִּים לַיהוָה אֱלֹהֵי
, concio omnis inierunt consilium Et .suorum patrum
23 אֲבוֹתֵיהֶם׃ [d] וַיִּוָּעֲצוּ כָּל־הַקָּהָל
septem fecerunt & : alijs diebus septem faciendum ad
לַעֲשׂוֹת שִׁבְעַת יָמִים אֲחֵרִים וַיַּעֲשׂוּ שִׁבְעַת
Iehudah rex Chizchiiahu Quia .lætitiam ‡ diebus
24 יָמִים שִׂמְחָה׃ כִּי חִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
.ouium millia septem & ,iuuencos * mille concioni eleuare fecit ||
הֵרִים לַקָּהָל אֶלֶף פָּרִים וְשִׁבְעַת אֲלָפִים צֹאן
decem oues & ,mille iuuencos ‡ cœtui eleuauerunt † principes Et
וְהַשָּׂרִים [e] הֵרִימוּ לַקָּהָל [f] פָּרִים אֶלֶף וְצֹאן עֲשֶׂרֶת
.multitudine in sacerdotes se sanctificauerunt .millia
אֲלָפִים וַיִּתְקַדְּשׁוּ כֹהֲנִים לָרֹב׃
,sacerdotes & , Iehudah cœtus omnis sunt lætati Et
25 וַיִּשְׂמְחוּ כָּל־קְהַל יְהוּדָה וְהַכֹּהֲנִים
peregrini Et .Israel de venientes cœtus omnis & , Leuitæ &
וְהַלְוִיִּם וְכָל־הַקָּהָל הַבָּאִים מִיִּשְׂרָאֵל [g] וְהַגֵּרִים
. Iehudah in habitantes & , Israel terra de venientes
הַבָּאִים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְהַיּוֹשְׁבִים בִּיהוּדָה׃
diebus à quia , Ierusalaim in magna lætitia fuit Et
26 [h] וַתְּהִי שִׂמְחָה גְדוֹלָה בִּירוּשָׁלָםִ כִּי מִימֵי
hoc sicut non , Israel regis , Dauid filij Selomoh
שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל לֹא כָזֹאת
, Leuitæ sacerdotes surrexerunt Et .Ierusalaim in
27 בִּירוּשָׁלָםִ׃ [i] וַיָּקֻמוּ הַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם
venit &, eorum voce in auditum est & , populo benedixerunt &
וַיְבָרְכוּ אֶת־הָעָם וַיִּשָּׁמַע בְּקוֹלָם וַתָּבוֹא
. cælos ad eius sanctitatis habitaculum ad eorum oratio
תְפִלָּתָם לִמְעוֹן קָדְשׁוֹ לַשָּׁמָיִם׃

CAP. XXXI. לא

Israel omnis sunt egressi , hoc totum perficere secundum Et
1 [k] וּכְכַלּוֹת כָּל־זֹאת יָצְאוּ כָּל־יִשְׂרָאֵל
,statuas fregerunt & , Iehudah vrbibus in ‡ inuenti qui
הַנִּמְצְאִים לְעָרֵי יְהוּדָה וַיְשַׁבְּרוּ [l] הַמַּצֵּבוֹת
, excelsa sunt demoliti & , lucos succiderunt &
וַיְגַדְּעוּ הָאֲשֵׁרִים וַיְנַתְּצוּ אֶת־הַבָּמוֹת
,Biniamin & , Iehudah vniuerso de altaria &
וְאֶת־הַמִּזְבְּחֹת מִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן
sunt Reuersique. consumendum ad vsque , Menasseh & , Ephraim in &
וּבְאֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה עַד־לְכַלֵּה וַיָּשׁוּבוּ
, suam possessionem ad vnusquisque , Israel filij omnes
כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ לַאֲחֻזָּתוֹ
diuisiones Iechizchiiahu statuit Et .suas vrbes ad
2 [m] לְעָרֵיהֶם׃ וַיַּעֲמֵד יְחִזְקִיָּהוּ אֶת־מַחְלְקוֹת
virum* , suis diuisionibus super ‡ Leuitarum & , sacerdotum
הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם עַל־מַחְלְקוֹתָם אִישׁ
holocaustum ad Leuitas & , sacerdotes , sui seruitij os secundum
כְּפִי עֲבֹדָתוֹ לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם לְעֹלָה
laudandum & , confitendum ad & , ministrandum ad , pacifica &
וְלִשְׁלָמִים לְשָׁרֵת [n] וּלְהֹדוֹת וּלְהַלֵּל
. Domini castrorum portis in
בְּשַׁעֲרֵי [o] מַחֲנוֹת יְהוָה׃
, ascensiones ascensiones ad || eius substantia de regis pars Et
3 וּמְנָת הַמֶּלֶךְ מִן־רְכוּשׁוֹ [p] לָעֹלוֹת לָעֹלוֹת
, mensibus ‡ & , sabbathis in ascensiones † & , vespere & mane
הַבֹּקֶר וְהָעֶרֶב וְהָעֹלוֹת לַשַּׁבָּתוֹת וְלֶחֳדָשִׁים
. Domini lege in ‡ scriptum sicut, sollennitatibus &
[q] וְלַמֹּעֲדִים כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת יְהוָה׃
dandum ad * , Ierusalaim habitatoribus populo dixit Et
4 וַיֹּאמֶר לָעָם לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ [r] לָתֵת
lege in confortarentur vt , Leuitarum & , sacerdotum partem
מְנָת הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם לְמַעַן יֶחֶזְקוּ [s] בְּתוֹרַת

per singulos dies ‡ cum instrumentis sonoris עזז [a] per sollennitatem יעד [b] ידה [c] יעץ [d] vt sic facerent ‡ cum lætitia. || seposuit cœtui * tauros, † separauerunt ‡ tauros רום [e] פרה [f] qui venerant גור [g] qui venerant היה [h] fuit similis קום [i] exaudita est vox cùm perfecissent כלה [k] ‡ sunt יצב [l] donec consumerent. עיר [m] ‡ in * vnumquemque secundum ministerium suum, ידה [n] חנה [o] || ad offerenda holocausta עלה [p] † holocausta ‡ Calendis, ‡ est יעד [q] * vt darent נתן [r] ירה [s]

‡ confirmarunt se * propter

regis Iechizchiiahu verba *super* * populus *sunt innixi* ‡ Et

ויסמכו העם על־דברי יחזקיהו מלך־

Assur rex Sancherib misit hæc Post . Iehudah

9 יהודה׃ אחר זאת שלח סנחריב מלך־אשור

‡ erat

omnis & , Lachis contra ‡ ipse Et . Ierusalaim in suos seruos

עבדיו ירושלימה והוא על־לכיש וכל־

† erat

, Iehudah regem Iechizchiiahu ad ; illo cum † eius potestas

ממשלתו עמו על־יחזקיהו מלך יהודה

‡ erat

: dicendo , Ierusalaim in ‡ qui Iehudah omnem ad &

ועל־כל־יהודה אשר בירושלם לאמר׃

Cui fiditis , & manetis

vos quod Super : Assur rex Sancherib dixit Sic

10 כה אמר סנחריב מלך אשור על־מה אתם

? Ierusalaim in obsidione in *sedentes & , confidentes*

בטחים וישבים במצור בירושלם׃

* seducit ‖ vt tradat

vos *dandum ad* ‖ , vos *incitans* * Iechizchiiahu Nónne

11 הלא יחזקיהו [a] מסית אתכם לתת אתכם

[a] סות

noster Deus Dominus : dicendo , siti in & , fame in moriendum ad

למות ברעב ובצמא לאמר יהוה אלהינו

‡ manu

ipse Nónne ? Assur regis *vola* ‡ è nos eruet

12 [b] יצילנו [c] מכף מלך אשור׃ הלא־הוא

[b] נצל [c] כפף

, eius altaria & , eius excelsa remouit Iechizchiiahu

יחזקיהו [d] הסיר את־במתיו ואת־מזבחתיו

[d] סור

‖ Coram altari

altaris facies Ad ‖ : dicendo , Ierusalaim & , Iehudah ipsi dixit &

ויאמר ליהודה ולירושלם לאמר לפני מזבח

vno adorabitis,

? suffietis illud super & , *vos incuruabitis vnius*

אחד [e] תשתחוו ועליו תקטירו׃

[e] שחה

cognoscitis

omnibus mei patres & , ego feci quid *cognoscetis* Nónne

13 הלא [f] תדעו מה עשיתי אני ואבותי לכל

[f] ידע

nunquid potentes

terrarum gentium dij potuerunt *valendo an* ? terrarum populis

עמי הארצות היכול יכלו אלהי גויי הארצות

* fuit

vniuersos inter * Quis ? mea manu è suam terram eruere

14 להציל את־ארצם מידי׃ מי בכל־

occiderunt

, mei patres *exterminio deleuerunt* quas , istarum gentium deos

אלהי הגוים האלה אשר החרימו אבותי

vt , mea manu è suum populum eruere potuerit qui

אשר יכול להציל את־עמו מידי כי

? mea manu è vos eruere vester Deus possit

יוכל אלהיכם [g] להציל אתכם מידי׃

[g] נצל

persuadeat

incitet ne & , Chizchiiahu vos seducat ne nunc Et

15 ועתה אל־ישיא אתכם חזקיהו ואל־יסית

vobis simile. * Si ‖ potuit

omnis *poterit* ‖ non *Quia* * . ei credatis ne & , *hæc sicut vos*

אתכם כזאת ואל־תאמינו לו כי־לא יוכל כל־

suum populum eruere regnum & gens omnis , deus

אלוה כל־גוי וממלכה להציל עמו

quanto magis Deus vester

vester Deus quia etiam , meorum patrum manu è & , mea manu è

מידי ומיד אבותי אף כי אלהיכם

non eruet

sunt locuti adhuc Et ? mea manu è *vos eruent non*

16 לא־יצילו אתכם מידי׃ ועוד דברו

Iechizchiiahu contra & , Deum Dominum contra eius serui

עבדיו על־יהוה האלהים ועל יחזקיהו

afficiendo probris scripsit epistolas Et . eius seruum

17 עבדו׃ וספרים כתב לחרף

: dicendo , eum contra dicendo & , Israel Deum Dominum

ליהוה אלהי ישראל ולאמר עליו לאמר

suũ populum eruerunt non qui , terrarum Gentium dij Sicut

כאלהי גויי הארצות אשר לא־הצילו עמם

suum populum Iechizchiiahu Deus eruet non sic , mea manu è

מידי כן לא־יציל אלהי יחזקיהו עמו

Iehudaice magna voce in clamauerunt Et . mea manu è

18 מידי׃ ויקראו בקול־גדול יהודית

† erat

, murum super † qui , Ierusalaim populum contra

על־עם ירושלם אשר על־החומה

vt timerent , & terrerent eos,

caperent vt , *eos turbandum ad & , eos timere faciendum ad*

[h] ליראם ולבהלם למען ילכדו את־

[h] ירא

‡ contra

contra sicut Ierusalaim Deum *ad* ‡ sunt locuti Et . ciuitatem

19 העיר׃ וידברו אל־אלהי ירושלם כעל

. hominis manuum opus , terræ populorum deos

אלהי עמי הארץ מעשה ידי האדם׃

contra

Amos filius Iesahiahu & , rex Iechizchiiahu orauit Et

20 ויתפלל יחזקיהו המלך וישעיהו בן־אמוץ

. cælos ad sunt vociferati & : hoc *super* propheta

הנביא על־זאת ויזעקו השמים׃

progeniem

, suorum patrum domum per sacerdotum *genealogizare* Et

17 ואת התיחש הכהנים לבית אבותיהם

, suprà & , annorum viginti filio à , Leuitarum &

והלוים מבן עשרים שנה ולמעלה

† secundum obseruationes suas

genealogizare ‡ Et . suis diuisionibus in *suis obseruationibus in* †

18 במשמרותיהם במחלקותיהם׃ ולהתיחש

‡ progeniem in cunctis paruulis

. eorũ filiabus & , eorũ filiis & , eorũ vxoribus , eorum *pube cuncta in*

בכל־[a] טפם נשיהם ובניהם ובנותיהם

[a] טפף

* cœtui;

se sanctificabant eorum fide in quia : *concioni* * omni

לכל־קהל כי באמונתם יתקדשו־

† in ‖ agro suburbano ‡ singulis ciuitatibus

suburbij agris ‖ in sacerdotibus Aharon filiis Et . sanctitate †

19 קדש׃ ולבני אהרן הכהנים בשדי מגרש

qui viri , *ciuitate & ciuitate omni* ‡ in , eorum vrbium

עריהם בכל־עיר ועיר אנשים אשר

‡ vt darent

, masculo omni partes *dandum ad* ‡ , nomina per sunt nominati

נקבו בשמות [b] לתת [c] מנות לכל־זכר

[b] נתן [c] מנה

* tam de ‖ omni progenie quàm de † simile

. Leuitis *in genealogizare omne ad* ‖ & , sacerdotibus *in* *

בכהנים ולכל־התיחש בלוים׃

fecit & . Iehudah omni in Iechizchiiahu *hoc sicut* † fecit Et

20 [d] ויעש כזאת יחזקיהו בכל־יהודה ויעש

[d] עשה

‡ verum coram Domino Deo suo.

. *sui Dei Domini facies ad veritatem* ‡ & , rectum & , bonum

הטוב והישר [e] והאמת לפני יהוה אלהיו׃

[e] אמן

‡ ministerio * vt quæreret

domus *seruitio in* ‡ cœpit quod , opere omni in Et

21 ובכל־מעשה אשר־[f] החל בעבודת בית־

[f] חלל [g] ירה

, suũ Deum *quærendum ad* * , præcepto in & , lege in & , Dei

האלהים [g] ובתורה ובמצוה לדרש לאלהיו

. est prosperatus & , fecit suo corde toto in

בכל־לבבו עשה והצליח׃

CAP. XXXII. לב׃

hæc

Sancherib venit , horum veritatem & , *verba* Post

1 אחרי הדברים והאמת האלה בא סנחריב

vt diuideret

est castrametatus & , Iehudah in est ingressus & , Assur rex

מלך־אשור [h] ויבא ביהודה [i] ויחן

[h] בוא [i] חנן

. se ad eas *perrumpendum ad* dixit & , munitas ciuitates contra

על־הערים הבצרות ויאמר לבקעם אליו׃

‡ quòd

eius facies ‡ & , Sancherib venit quòd , Iechizchiiahu vidit Et

2 וירא יחזקיהו כי־בא סנחריב ופניו

‡ esset

cum consilium iniit Et . Ierusalaim contra bellum ad ‡

3 למלחמה על־ירושלם׃ [k] ויועץ עם

[k] יעץ

vt obturarent

aquas *obturandum ad* , suis potentibus & , suis principibus

שריו וגבריו לסתום את־מימי

† erant

. eum adiuuerunt & : ciuitatem extra † qui , fontium

העינות אשר מחוץ לעיר ויעזרהו׃

clauserunt

omnes *obturarunt* & , multus populus sunt congregati Et

4 ויקבצו עם־רב ויסתמו את־כל־

, terræ medio in inundantem torrentem & , fontes

המעינות ואת־הנחל השוטף בתוך־הארץ

aquas inuenient & . Assur reges venient quid Vt : dicendo

לאמר למה יבואו מלכי אשור ומצאו מים

omnem *ædificauit* & , est confortatus Et ? multas

5 רבים׃ ויתחזק [l] ויבן את־כל־

[l] בנה

diruitum , & reparauit

foris & , turres *super ascendere fecit &* , *diruptum* murum

החומה הפרוצה [m] ויעל על־המגדלות ולחוצה

[m] עלה

, Dauid vrbem Millo roborauit & , alium murum

החומה אחרת ויחזק את־המלוא עיר דויד

† gladios

. clypeos & , multitudinem in *missile* † fecit &

[n] ויעש שלח לרב [o] ומגנים׃

[n] עשה [o] גנן

posuit

eos cõgregauit & : populum super bellorum principes *dedit* Et

6 ויתן שרי מלחמות על־העם ויקבצם

ad est locutus & , ciuitatis portæ plateam ad , se ad

אליו אל־רחוב שער העיר וידבר על־

, roboremini & , Confortamini : dicendo , eorum cor

7 לבבם לאמר׃ חזקו ואמצו

pauearis à facie

, Assur regis *faciebus à consternemini* ne & , timeatis ne

אל־[p] תיראו ואל־[q] תחתו מפני מלך אשור

[p] ירא [q] חתת

‖ facie † multitudinis, ‡ est ‖ plures sunt quàm ‡ est

nobiscum quia , eo cum ‡ quæ , *turbæ* † vniuersæ *faciebus* ‖ à &

ומלפני כל־[r] ההמון אשר־עמו כי־עמנו

* vt adiuuet ‖ vt pugnet

nobiscum & , carnis brachium ‡ ipso Cum . illo cum *præ multa* ‖

8 רב מעמו׃ עמו זרוע בשר ועמנו

. nostra bella *pugnandũ ad* ‖ & , nos *iuuandũ ad* * , noster Deus Dominus

יהוה אלהינו לעזרנו ולהלחם מלחמתנו

potentem omnem excidit & , angelum Dominus misit Et
21 וישלח יהוה מלאך ויכחד כל־גבור
. Assur regis *castrametatione* ‖ in principem & , ducem & , *virtutis*
חיל ונגיד ושר במחנה מלך אשור
est ingressus & ; suam terram in *facierum pudore in* est reuersusq;
[a]וישב בבשת [b]פנים לארצו ויבא
eum *corruere fecerunt* ‖ ibi , eius *viscera* * egressi & , sui Dei domum
בית אלהיו ומיציאו מעיו שם [c]הפלהו
, Iechizchiiahu Dominus Seruauitque . gladio in
22 בחרב : [d]ויושע יהוה את־יחזקיהו
, Assur regis Sancherib manu è Ierusalaim habitatores &
ואת ישבי ירושלם מיד סנחריב מלך־אשור
.circuitu à ‡ eos *deduxit* † & : omnium manu è &
ומיד־כל וינהלם מסביב :
, Ierusalaim in Domino *munus adferentes* ‡ multi Et
23 ורבים מביאים מנחה ליהוה לירושלם
oculis in est exaltatus & : Iehudah regi Chizchiiahu preciosa &
ומגדנות ליחזקיהו מלך יהודה וינשא לעיני
. posthac gentium omnium
כל־הגוים מאחרי־כן :
; mortem ad vsque Iechizchiiahu ægrotauit illis diebus In
24 [e]בימים ההם חלה יחזקיהו עד־למות
. ei dedit *portentum* ‖ & , * ei *dixit* ‡ Et . Dominum ad orauit &
ויתפלל אל־יהוה ויאמר לו ומופת נתן לו :
reddidit , *se super* † retributionem secundum non Et
ולא־כגמול עליו [f]השיב
25 eum contra fuit & : eius cor est eleuatum quia , Iechizchiiahu
יחזקיהו כי גבה לבו ויהי עליו
. Ierusalaim & , Iehudah contra & , ira
קצף ועל־יהודה וירושלם :
, ipse , sui cordis elatione *in* ‖ Iechizchiiahu se humiliauit Et
26 ויכנע יחזקיהו בגבה לבו הוא
ira eos super venit non & : Ierusalaim habitatores &
ויושבי ירושלם ולא־בא עליהם קצף
. Iechizchiiahu diebus in Domini
יהוה בימי יחזקיהו :
multum † glotia & , *opulentia* ‖ Iechizchiiahu ipsi *fuit* * Et
27 ויהי ליחזקיהו עשר וכבוד הרבה
lapidis ‡ & , auri & , argenti sibi fecit thesauros & : valde
מאד ואוצרות עשה־לו לכסף ולזהב ולאבן
vasorum omnium & , clypeorum & , aromatum & *pretiosi*
יקרה ולבשמים ולמגנים ולכל כלי
, *musti* ‖ & , frumenti *prouentui* *cellaria* * Et . *desidery* ‡
28 חמדה : ומסכנות לתבואת דגן ותירוש
, *greges* ‡ & ; iumento & iumento, cuiuis *stabula* † & , *recentis* olei &
ויצהר וארות לכל־בהמה ובהמה ועדרים
, *pecoris acquisitionem* * & , sibi fecit vrbes Et . *stabula* ‡ ad
29 לאורות : [g]וערים עשה לו ומקנה־צאן
substantiam Deus ei dedit nam multitudinem in boues &
ובקר [h]לרב כי נתן־לו אלהים רכוש
obturauit Iechizchiiahu ipse Et . valde multam
30 רב מאד : והוא יחזקיהו סתם
eas direxit & , superiorem Ghichon aquarum exitum
את־[i]מוצא מימי גיחון [k]העליון ויישרם
est prosperatus & : Dauid vrbis occidentem ad subter
[l]למטה־מערבה לעיר דויד ויצלח
. suo opere omni in Iechizchiiahu
יחזקיהו בכל־מעשהו :
, eum ad *missis* ‖ Babel principum *interpretibus in* * sic Et
31 וכן במליצי [m]שרי בבל המשלחים עליו
eum dereliquit , terra in fuerat quod *portentum* † quærendū ad
לדרוש המופת אשר היה בארץ עזבו
. eius corde in ‡ omnia *sciendum ad* ‡ , eum *tentandum ad* † , Deus
האלהים [n]לנסותו לדעת כל־בלבבו :
, eius misericordiæ & , Iechizchiiahu *verborum residuum Et*
32 ויתר דברי יחזקיהו וחסדיו
Amos filij Iesahiahu visione in † scripta ipsa ecce
הנם כתובים [o]בחזון ישעיהו בן־אמוץ
. Israel & , Iehudah regum libro in , prophetæ
הנביא על־ספר מלכי־יהודה וישראל :
eum sepelierunt & , suis patribus cum Iechizchiiahu *iacuit* Et
33 וישכב יחזקיהו עם־אבתיו ויקברהו

exercitus. ‖ castris
cum rubore vultus
[a]שוב [b]פנה
* è visceribus ‖ interemerunt
ומיציאי
ק
[c]נפל [d]ישע
† portauit ‡ vt non timerent ab iis qui erant in ‡ adferebant munera
[c]יום
‡ locutus est * Dominus ‖ signum † sibi factam,
[f]שוב
‖ ab
* fuerunt ‖ diuitiæ, † multa ‡ lapidum
pretiosorum,
‡ concupiscibilium. * apothecas fructus ‖ vini † præsepia ‡ ordines gregum, ‡ caulas. * greges pecudum,
[g]עיר [h]רבב
[i]יצא [k]עלה
[l]נטה
* propter legatos ‖ missos
[m]שור
† de portento
† vt tentaret ‡ vt scirent ‡ quæ erant
[n]נסה
‡ Residua autē † sunt
[o]חזה
dormiuit

fecerunt . gloriam & , Dauid filiorum *sepulchrorum sublimitate* in
במעלה קברי בני־דויד וכבוד [a]עשו־
. Ierusalaim habitatores & , Iehudah omnis ipso *moriendo in* ‖ ei
לו במותו כל־יהודה וישבי ירושלם
. eo pro eius filius Menassch regnauit Et
וימלך מנשה בנו תחתיו :

excelso sepulchro
[a]עשה
‖ mortuo

CAP. XXXIII. לג

: *ipsum regnando in* Menassch annorum duodecim Filius
1 [b]בן־שתים עשרה שנה מנשה במלכו
. Ierusalaim in regnauit annis quinque & quinquaginta &
וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם :
abominationes iuxta , Domini oculis in malum fecit Et
2 [c]ויעש הרע בעיני יהוה כתועבות
. Israel filiorum *faciebus* à Dominus expulit quas , gentium
הגוים אשר הוריש יהוה [d]מפני בני ישראל :
quæ excelsa ædificauit & , est conuersus Et
3 [e]וישב ויבן את־הבמות אשר
, Behalim ipsi aras erexit Et . eius pater Iechizchiiahu diruerat
נתץ יחזקיהו אביו [f]ויקם מזבחות לבעלים
, cælorum militiæ omni se incuruauit & , lucos fecit &
ויעש אשרות [g]וישתחו לכל־צבא השמים
domo in altaria ædificauit Et . eis seruiuit &
4 ויעבד אתם : ובנה מזבחות בבית
erit Ierusalaim In : Dominus dixerat qua ‡ , Domini
יהוה אשר אמר יהוה בירושלם יהיה־
cuncto altaria ædificauit Et . seculum in meum nomen
5 שמי לעולם : ויבן מזבחות לכל־
. Domini domus atriis duobus in , cælorum exercitui
צבא השמים [h]בשתי חצרות בית־יהוה :
valle in ignem per suos filios fecit transire ipse Et
6 והוא העביר את־בניו באש בגי
, augurabatur & , obseruabat tempora & : Hinnom filij
בן־הנם ועונן ונחש
multiplicauit *sciolum & pythonem* ‖ fecit & , *præstigiis vacabat* * &
וכשף ועשה אוב וידעני הרבה
. eum irritandum ad Domini oculis in malum *faciendum ad* †
לעשות [i]הרע בעיני יהוה להכעיסו :
domo in , fecerat quod *simulacri dolatile* ‡ posuit Et
7 [k]וישם את־פסל הסמל אשר עשה בבית
ad & , Dauid ad Deus dixit qua ‡ , Dei
האלהים אשר אמר אלהים אל־דויד ואל־
quam Ierusalaim in & , hac domo In : eius filium Selomoh
שלמה בנו בבית הזה ובירושלם אשר
meū nomen ponam , Israel tribubus cunctis de elegi
בחרתי מכל שבטי ישראל אשים את־שמי
pedem remouere addam non Et . seculum in
8 לעילום : ולא אוסיף [l]להסיר את־רגל
: vestris patribus statui quam *humo desuper* Israel
ישראל מעל האדמה אשר העמדתי לאבתיכם
quæ omnia *faciendum ad* custodierint si duntaxat
רק אם־ישמרו לעשות את כל־אשר
iudicia & , statuta & , legem omnem , eis præcepi
[m]צויתים לכל־התורה והחקים והמשפטים
. Moseh manum per
ביד־משה :
habitatores & , Iehudah ipsum Menassch errare fecit Et
9 [n]ויתע מנשה את־יהודה וישבי
fecit perdere quas gentibus præ malum *faciendum* ad , Ierusalaim
ירושלם לעשות רע מן־הגוים אשר השמיד
. Israel filiorum *faciebus* à Dominus
יהוה [o]מפני בני ישראל :
, eius populum ad & , Menassch ad Dominus est locutus Et
10 וידבר יהוה אל־מנשה ואל־עמו
eos super Dominus adduxit Et . attenderunt non &
11 ולא הקשיבו : [p]ויבא יהוה עליהם
ceperunt & , Assur regi † qui exercitus principes
את־שרי הצבא אשר למלך אשור וילכדו
, *catenis duabus* ‡ in eum vinxerūt & ; *compedibus* * in Menassch
את־מנשה בחוחים ויאסרהו בנחשתים
. Babel in eum fecerunt abire &
ויוליכהו בבלה :

erat cùm regnauit ipse:
[b]בנה
[c]עשה
facie
[d]פנה
[e]שוב
[f]קום
[g]שחה
‡ de
[h]שנה
* diuinationibus operam dabat, ‖ pythones, & magos † vt facerent ‡ sculptile idolum
[i]רוע [k]שום
‡ de
[l]סור
à terra
vt faciant
[m]צוה
[n]תעה
vt facerent
facie
[o]פנה
[p]בוא
† erant
* abditis; ‡ compedibus

CAP. XXXIIII. לד

: ipsum regnando in ‡ Iosiahu † annorum octo Filius
בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יֹאשִׁיָּהוּ בְמָלְכוֹ 1
fecit Et . Ierusalaim in regnauit anno vno & triginta &
וּשְׁלֹשִׁים וְאַחַת שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ 2
, sui patris Dauid viis in ambulauit & , Domini oculis in rectum
הַיָּשָׁר בְּעֵינֵי יְהוָה וַיֵּלֶךְ בְּדַרְכֵי דָּוִיד אָבִיו
, octauo in Et , sinistram & dexteram ‡ declinauit non &
וְלֹא־סָר יָמִין וּשְׂמֹאול׃ וּבִשְׁמוֹנֶה 3
quatere cœpit , puer ille adhuc ipse & , eius regnare annorum ‖
שָׁנִים לְמָלְכוֹ וְהוּא עוֹדֶנּוּ נַעַר הֵחֵל לִדְרוֹשׁ
cœpit anno duodecimo in & : sui patris Dauid Deum
לֵאלֹהֵי דָּוִיד אָבִיו וּבִשְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה הֵחֵל
, excelsis ab Ierusalaim & , Iehudah mundare
לְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם מִן־הַבָּמוֹת
Destruxeruntque . conflatilibus † & , simulachris & , lucis &
וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִילִים וְהַמַּסֵּכוֹת׃ וַיְנַתְּצוּ
quæ apricationes ‡ & ; Behalim aras eius facies ad ‡
לְפָנָיו אֵת מִזְבְּחוֹת הַבְּעָלִים וְהַחַמָּנִים אֲשֶׁר־
sculptilia ‖ & lucos & : abscidit , eis desuper sublime in *
לְמַעְלָה מֵעֲלֵיהֶם גִּדֵּעַ וְהָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים
faciebus super † sparsit & , comminuit & contriuit , conflatilia &
וְהַמַּסֵּכוֹת שִׁבַּר וְהֵדַק וַיִּזְרֹק עַל־פְּנֵי
sacerdotum ossa Et . eis immolantium ‡ sepulchrorum
הַקְּבָרִים הַזֹּבְחִים לָהֶם׃ וְעַצְמוֹת כֹּהֲנִים 4
, Iehudah mundauitque : eorum altaria super combussit
שָׂרַף עַל־מִזְבְּחוֹתָם וַיְטַהֵר אֶת־יְהוּדָה
, Ephraim & , Menasseh vrbibus in Et ‡ . Ierusalaim &
וְאֶת־יְרוּשָׁלִָם׃ וּבְעָרֵי מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם 5
vndiquaque suis locis desolatis in . Napthali ad vsque & , Simhon &
וְשִׁמְעוֹן וְעַד־נַפְתָּלִי בְּחַר בָּתֵּיהֶם סָבִיב׃
, lucos & , altaria est demolitus Et
וַיְנַתֵּץ אֶת־הַמִּזְבְּחוֹת וְאֶת־הָאֲשֵׁרִים 6
simulachra omnia & , comminuendo contriuit sculptilia * &
וְהַפְּסִלִים כִּתַּת לְהֵדַק וְכָל־הַחַמָּנִים
. Ierusalaim est reuersus & : Israel terra omni in excidit
גִּדַּע בְּכָל־אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וַיָּשָׁב לִירוּשָׁלִָם׃
mundando , cum regnandi † decimo octauo anno in Et
וּבִשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לְמָלְכוֹ לְטַהֵר 7
, Asaliahu filium Saphan misit ; domum & , terram
הָאָרֶץ וְהַבָּיִת שָׁלַח אֶת־שָׁפָן בֶּן־אֲצַלְיָהוּ
filium Ioach & , ciuitatis principem Mahaseiahu &
וְאֶת־מַעֲשֵׂיָהוּ שַׂר־הָעִיר וְאֵת יוֹאָח בֶּן־
Domini domum roborandum ad , commonefacientem Ioachaz
יוֹאָחָז הַמַּזְכִּיר לְחַזֵּק אֶת־בֵּית יְהוָה
sacerdotem Chilchiiahu ad venerunt Et . sui Dei
אֱלֹהָיו׃ וַיָּבֹאוּ אֶל־חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן 8
domum † illatum argentum dederunt & , magnum
הַגָּדוֹל וַיִּתְּנוּ אֶת־הַכֶּסֶף הַמּוּבָא בֵית־
abaci † custodes Leuitæ congregauerant quod , Dei
אֱלֹהִים אֲשֶׁר אָסְפוּ־הַלְוִיִּם שֹׁמְרֵי הַסַּף
residuo vniuerso de & , Ephraim & , Menasseh manu de
מִיַּד מְנַשֶּׁה וְאֶפְרַיִם וּמִכֹּל שְׁאֵרִית
sunt reuersi & : Biniamin & , Iehudah omni ab & , Israel
יִשְׂרָאֵל וּמִכָּל־יְהוּדָה וּבִנְיָמִן וַיֵּשְׁבֵי
facientis manus super ‡ tradiderunt Et . Ierusalaim
יְרוּשָׁלִָם׃ וַיִּתְּנוּ עַל־יַד עֹשֵׂה 9
tradiderunt & : Domini domo in præpositorum * , opus
הַמְּלָאכָה הַמֻּפְקָדִים בְּבֵית יְהוָה וַיִּתְּנוּ
, Domini domo in facientes † qui operis factores illud
אֹתוֹ עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר עֹשִׂים בְּבֵית יְהוָה
. domum roborandum ad & , instaurandum ad ‡
לִבְדּוֹק וּלְחַזֵּק הַבָּיִת׃
lapides emendum ad , ædificatoribus ‡ & , artificibus dederunt Et
וַיִּתְּנוּ לֶחָרָשִׁים וְלַבֹּנִים לִקְנוֹת אַבְנֵי 10
contignandum ad & ; commissuras ad ligna & , excisionis *
מַחְצֵב וְעֵצִים לַמְחַבְּרוֹת וּלְקָרוֹת אֶת־
. Iehudah reges corruperunt ‖ quas , domos
הַבָּתִּים אֲשֶׁר הִשְׁחִיתוּ מַלְכֵי יְהוּדָה׃
, opere in fide in facientes viri Et
וְהָאֲנָשִׁים עֹשִׂים בֶּאֱמוּנָה בַּמְּלָאכָה 11

† erat ‡ cùm regnauit,
עָשָׂה [a]
‡ ad
סוּר [b]
‖ anno quo regnauit, adhuc existens puer,
חָלַל [c]
† sculptilibus.
נָסַךְ [d]
‡ coram eo ‡ simulachra
* erat super eis, demoliri fecit, ‖ simulachra & sculptilia, † in superficie
דָּקַק [e]
‡ eorum qui immolabant
יָתִיר [י]
‡ Sic
malleis suis per circuitum, בחרבותיה
* simulachra
דָּקַק [f]
שׁוּב [g]
† quo regnauit, quo mundauit
à commentariis,
בּוֹא [h]
† in
נָתַן [i]
† liminis
habitatoribus
וישבו
ק
‡ manui facientium
* qui præfecti erant
† faciebant
‡ vt sarcirent, & roborarent
‡ cæmentatis, vt emerent
בָּנָה [k]
*excisos,
קָרָה [l]
‖ destruxerant
faciebant fideliter

, sui Dei Domini facies ‡ orauit , ei esse angustium vt Et
12 וּכְהָצֵר לוֹ חִלָּה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו
. suorum patrum Dei faciebus ‡ à valde se humiliauit &
וַיִּכָּנַע מְאֹד מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי אֲבֹתָיו׃
exaudiuit & , ei exorabilis fuit & , eum ad orauit Et
13 וַיִּתְפַּלֵּל אֵלָיו וַיֵּעָתֶר לוֹ וַיִּשְׁמַע
: suum regnum in Ierusalaim eum reduxit & , eius deprecationem
תְּחִנָּתוֹ וַיְשִׁיבֵהוּ יְרוּשָׁלִַם לְמַלְכוּתוֹ
. Deus † ipse Dominus quòd Menasseh cognouit &
וַיֵּדַע מְנַשֶּׁה כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים׃
Dauid ciuitati exteriorem murum ædificauit hoc post Et
14 וְאַחֲרֵי־כֵן בָּנָה חוֹמָה חִיצוֹנָה לְעִיר־דָּוִיד
, piscium porta in intrandum ad & , torrente in Ghichon occidente ad
מַעְרְבָה לְגִיחוֹן בַּנַּחַל וְלָבוֹא בְשַׁעַר הַדָּגִים
posuit & ; valde eum ‖ exaltauit & , altum locum ad circuiuit * &
וְסָבַב לָעֹפֶל וַיַּגְבִּיהֶהָ מְאֹד וַיָּשֶׂם
. Iehudah in munitis ciuitatibus cunctis in exercitus principes
שָׂרֵי־חַיִל בְּכָל־הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת בִּיהוּדָה׃
domo è simulachrum & , alienigena deos remouit Et
15 וַיָּסַר אֶת־אֱלֹהֵי הַנֵּכָר וְאֶת־הַסֶּמֶל מִבֵּית
monte in ædificauerat quæ aras omnes & , Domini
יְהוָה וְכָל־הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בָּנָה בְּהַר
. vrbem extra proiecit & : Ierusalaim in & , Domini domus
בֵּית־יְהוָה וּבִירוּשָׁלִָם וַיַּשְׁלֵךְ חוּצָה לָעִיר׃
illud super immolauit & , Domini altare reparauit Et
16 וַיִּכֶן אֶת־מִזְבַּח יְהוָה וַיִּזְבַּח עָלָיו
, Iehudah dixitque : confessionem & , pacificorum victimas
זִבְחֵי שְׁלָמִים וְתוֹדָה וַיֹּאמֶר לִיהוּדָה
adhuc Attamen . Israel Deo Domino seruiendum ad ‖
17 לַעֲבוֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ אֲבָל עוֹד
. suo Deo Domino duntaxat excelsis in immolantes populus
הָעָם זֹבְחִים בַּבָּמוֹת רַק לַיהוָה אֱלֹהֵיהֶם׃
ad eius oratio & , Menasseh verborum residuum Et
18 וְיֶתֶר דִּבְרֵי מְנַשֶּׁה וּתְפִלָּתוֹ אֶל־
nomine in eum ad loquentium videntium verba & , suum Deum
אֱלֹהָיו וְדִבְרֵי הַחֹזִים הַמְדַבְּרִים אֵלָיו בְּשֵׁם
regum verbis in ipsa ‡ ecce , Israel Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנָּם עַל־דִּבְרֵי מַלְכֵי
omne & , † ei esse exorabilem * & , eius oratio Et
19 יִשְׂרָאֵל׃ וּתְפִלָּתוֹ וְהֵעָתֶר־לוֹ וְכָל־
ædificauit quibus ‡ loca & , eius præuaricatio & . eius peccatum
חַטָּאתוֹ וּמַעְלוֹ וְהַמְּקֹמוֹת אֲשֶׁר בָּנָה
ante ‡ , sculptilia & , lucos statuit & , excelsa , eis in
בָהֶם בָּמוֹת וְהֶעֱמִיד הָאֲשֵׁרִים וְהַפְּסִלִים לִפְנֵי
. Chozai † verbis in * scripta ipsa ecce : eum humiliari
הִכָּנְעוֹ הִנָּם כְּתוּבִים עַל דִּבְרֵי חוֹזָי׃
eum sepelierunt & , suis patribus cum Menasseh Iacuitque ‖
20 וַיִּשְׁכַּב מְנַשֶּׁה עִם־אֲבֹתָיו וַיִּקְבְּרֻהוּ
. eo pro eius filius Amon regnauit & : sua domo ‡
בֵּיתוֹ וַיִּמְלֹךְ אָמוֹן בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃
: ipsum regnando in ‡ Amon ‡ annorum duorum & viginti Filius
21 בֶּן־עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם שָׁנָה אָמוֹן בְּמָלְכוֹ
malum fecit Et . Ierusalaim in regnauit annis duobus &
22 וּשְׁתַּיִם שָׁנִים מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם׃ וַיַּעַשׂ הָרַע
: eius pater Menasseh fecerat quemadmodum , Domini oculis in
בְּעֵינֵי יְהוָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו
, eius pater Menasseh fecerat quæ sculptilibus cunctis &
וּלְכָל־הַפְּסִילִים אֲשֶׁר עָשָׂה מְנַשֶּׁה אָבִיו
. eis seruiuit & , Amon immolauit
זִבַּח אָמוֹן וַיַּעַבְדֵם׃
se humiliauerat sicut , Domini faciebus à se humiliauit non Et
23 וְלֹא נִכְנַע מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּהִכָּנַע
, delictum multiplicauit Amon ipse sed : eius pater Menasseh
מְנַשֶּׁה אָבִיו כִּי הוּא אָמוֹן הִרְבָּה אַשְׁמָה׃
eum interfecerunt & , eius serui eum contra colligarunt Et
24 וַיִּקְשְׁרוּ עָלָיו עֲבָדָיו וַיְמִיתֻהוּ
omnes terræ populus percusserunt Et . sua domo in
25 בְּבֵיתוֹ׃ וַיַּכּוּ עַם־הָאָרֶץ אֵת כָּל־
populus fecerunt regnare & : Amon regem contra colligantes
הַקֹּשְׁרִים עַל־הַמֶּלֶךְ אָמוֹן וַיַּמְלִיכוּ עַם־
. eo pro eius filium Iosiahu terræ
הָאָרֶץ אֶת־יֹאשִׁיָּהוּ בְנוֹ תַּחְתָּיו׃

cùm angustia esset affectus, ‡ faciem ‡ facie
חָנַן [a] שׁוּב [b]
‡ esset
יָדַע [c]
extra ciuitatem
חוּץ [d]
introitum
* circundedit muro arcem, ‖ eam
גָּבַהּ [e]
alienos,
סוּר [f]
ædificauit
ויבן
ק
יָרָה [g]
‖ vt seruiret immolabat
פָּלַל [h]
vatum qui loquebantur
‡ sunt
* quomodo exorabilis fuit ‡ Deus, ‡ in
קוּם [i]
‡ antequam humiliaretur se, * sunt † videntium,
חָזָה [k]
‖ Dormiuitque ‡ in
‡ erat * quando regnauit,
שָׁנָה [l]
פֶּסֶל [m]
facie
coniurauerunt
מוּת [n]
qui coniurauerunt

diis suffiuerunt &, me dereliquerunt quòd eo Pro
יתירו | 25 תַּחַת אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים
operibus cunctis in me irritarent vt, alienis
אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִיסֵנִי בְּכֹל מַעֲשֵׂי
non &, isto loco in meus furor stillabit &: suarum manuum
[a] ‖ emittit | נתך [a] | יְדֵיהֶם וְתִתַּךְ חֲמָתִי בַּמָּקוֹם הַזֶּה וְלֹא
vos mittentem Iehudah regem ad Et .extinguetur
‡ Dominum, | 26 תִכְבֶּה׃ וְאֶל־מֶלֶךְ יְהוּדָה הַשֹּׁלֵחַ אֶתְכֶם
dixit Ita: eum ad dicetis sic, Domino in ‡ inquirendum ad
$ ea | לִדְרוֹשׁ בַּיהוָה כֹּה תֹאמְרוּ אֵלָיו כֹּה־אָמַר
.audisti quæ verba $ Israel Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר שָׁמָעְתָּ׃
Et quia | te humiliasti &, tuum cor est emollitum ea Propter
רכך [b] | 27 יַעַן רַךְ־[b] לְבָבְךָ וַתִּכָּנַע
à facie Dei, cùm audires | locum contra eius verba te audiendo in, Dei faciebus à
מִלִּפְנֵי אֱלֹהִים בְּשָׁמְעֲךָ אֶת־דְּבָרָיו עַל־הַמָּקוֹם
coram me, | , meas facies ad te humiliasti &, eius habitatores contra &, istum
הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו וַתִּכָּנַע לְפָנַי
coram me: | etiam &: meas facies ad fleuisti &, tua vestimenta scidisti &
בכה [c] | וַתִּקְרַע אֶת־בְּגָדֶיךָ [c] וַתֵּבְךְּ לְפָנָי וְגַם־
te colligam ego Ecce .Dominus dixit, audiui ego
28 אֲנִי שָׁמַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃ הִנְנִי אֹסִפְךָ
sepulchrum | , pace in tua sepulchra ad te congregabis &, tuos patres ad
אֶל־אֲבֹתֶיךָ וְנֶאֱסַפְתָּ אֶל־קִבְרוֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם
ego quod malum omne in tui oculi videbunt non &
וְלֹא־תִרְאֶינָה עֵינֶיךָ בְּכָל־הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי
adduco | . eius habitatores contra &, istum locum contra adducens
מֵבִיא עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וְעַל־יֹשְׁבָיו
, rex misit Et .verbum regi retulerunt Et
שוב [d] | 29 וַיָּשִׁיבוּ [d] אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר׃ וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ
.Ierusalaim &, Iehudah seniores omnes congregauit &
וַיֶּאֱסֹף אֶת־כָּל־זִקְנֵי יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃
† in | vir omnis &, Domini domum † rex ascendit Et
עלה [e] | 30 וַיַּעַל [e] הַמֶּלֶךְ בֵּית־יְהוָה וְכָל־אִישׁ
, Leuitæ &, sacerdotes &, Ierusalaim habitatores &, Iehudah
יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם
legit &. paruum ad vsque & magno à, populus omnis &
וְכָל־הָעָם מִגָּדוֹל וְעַד־קָטָן וַיִּקְרָא
qui repertus est | reperti, fœderis libri verba omnia eorum auribus in
בְאָזְנֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי סֵפֶר הַבְּרִית הַנִּמְצָא
$ in * in loco | , suo stare super * rex stetit Et .Domini domo ‡
31 בֵּית יְהוָה׃ וַיַּעֲמֹד הַמֶּלֶךְ עַל־עָמְדוֹ
‖ percussitque † coram Domino, vt ambularet | post ambulandum ad, Domini facies ad † fœdus exciditque ‖
וַיִּכְרֹת אֶת־הַבְּרִית [f] לִפְנֵי יְהוָה [g] לָלֶכֶת אַחֲרֵי
‡ vt custodiret | , eius testimonia &, eius præcepta custodiendum ad ‡ &, Dominum
פנה [f] הלך [g] | יְהוָה וְלִשְׁמוֹר אֶת־[h] מִצְוֹתָיו וְעֵדְוֹתָיו
faciendum ad $, sua anima tota in &, suo corde toto in eius statuta &
צוה [h] עוד | וְחֻקָּיו [k] בְּכָל־לְבָבוֹ וּבְכָל־נַפְשׁוֹ [l] לַעֲשׂוֹת
$ facerétque * quæ † sunt ‖ qui repertus est | .hoc libro in † scripta * fœderis verba
חקק [k] עשה [l] | אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַכְּתוּבִים עַל־הַסֵּפֶר הַזֶּה׃
, Ierusalaim in repertum ‖ omnem fecit stare Et
32 וַיַּעֲמֵד אֵת כָּל־הַנִּמְצָא בִירוּשָׁלִַם
pactum iuxta Ierusalaim habitatores fecerunt &: Biniamin &
וּבִנְיָמִן וַיַּעֲשׂוּ יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם כִּבְרִית
.suorum patrum Dei, Dei
אֱלֹהִים אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם׃
vniuersis de abominationes omnes Iosiiahu remouit Et
סור [m] | 33 וַיָּסַר [m] יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת מִכָּל־
$ erant | omnem fecit seruire &, Israel filiorum $ quæ, terris
סור [k] | הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲבֵד אֶת־כָּל־
* qui repertus est ‖ vt seruiret tergo Domini Dei | : suo Deo Domino seruiendum ad ‖, Israel in repertum *
הַנִּמְצָא בְּיִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
Deum Dominum post à recesserunt non suis diebus cunctis
יום [n] | כָּל־יָמָיו [n] לֹא סָרוּ מֵאַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵי
suorum patrum
אֲבוֹתֵיהֶם׃

CAP. XXXV. לה

‡ transitum | : Domino Pesach ‡ Ierusalaim in Iosiiahu fecit Et
עשה [o] | 1 וַיַּעַשׂ [o] יֹאשִׁיָּהוּ בִירוּשָׁלִַם פֶּסַח לַיהוָה
.primi mensis decima quarta in Pesach immolauerunt &
וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן׃

de Leuitæ Hobadiahu &, Iachath $ constituti eos super & | $ erant
וַעֲלֵיהֶם מֻפְקָדִים יַחַת וְעֹבַדְיָהוּ הַלְוִיִּם מִן־ | [a] לוה
Chehathim filiis de Mesullam &, Zechariah &, Merari filiis
בְּנֵי מְרָרִי וּזְכַרְיָה וּמְשֻׁלָּם מִן־בְּנֵי הַקְּהָתִים
.musices vasis in habens ‖ peritiam omnis *, Leuitæ &: vincendum ad | ad vrgendum * omnes ‖ habentes instrumentorum
לְנַצֵּחַ וְהַלְוִיִּם כָּל־מֵבִין בִּכְלֵי־שִׁיר׃
facientem omnem, sollicitatores &, baiulos super Et
13 וְעַל הַסַּבָּלִים וּמְנַצְּחִים לְכֹל עֹשֵׂה
, scribæ Leuitis de &, opere & opere in opus | quolibet opere erant;
מְלָאכָה לַעֲבוֹדָה וַעֲבוֹדָה וּמֵהַלְוִיִּם סוֹפְרִים
argentum eos educendo in .ianitores &, præfecti & | cùm educerent
14 וְשֹׁטְרִים וְשׁוֹעֲרִים׃ וּבְהוֹצִיאָם אֶת־הַכֶּסֶף
sacerdos Chilchiiahu reperit, Domini domum † illatum ‡ | ‡ quod fuerat † in
הַמּוּבָא בֵּית יְהוָה מָצָא חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
respondit Et .Moseh manu in Domini legis librum | per manum
15 אֶת־סֵפֶר תּוֹרַת־יְהוָה בְּיַד־מֹשֶׁה׃ וַיַּעַן
legis Librum: scribam Saphan ad dixit &, Chilchiiahu
חִלְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֶל־שָׁפָן הַסּוֹפֵר סֵפֶר הַתּוֹרָה
Chilchiiahu tradidit Et .Domini domo in reperi
מָצָאתִי בְּבֵית יְהוָה וַיִּתֵּן חִלְקִיָּהוּ אֶת־
librum Saphan adduxit Et, Saphan ad librum
16 הַסֵּפֶר אֶל־שָׁפָן׃ וַיָּבֵא שָׁפָן אֶת־הַסֵּפֶר
: dicendo, verbum regi adhuc retulit &, regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ וַיָּשֶׁב עוֹד אֶת־הַמֶּלֶךְ דָּבָר לֵאמֹר
facientes ipsi, tuorū seruorum manu in est datum quod Omne | faciunt.
כֹּל אֲשֶׁר־נִתַּן בְּיַד־עֲבָדֶיךָ הֵם עֹשִׂים׃
, Domini domo in inuentum argentum conflauerunt Et
17 וַיַּתִּיכוּ [b] אֶת־הַכֶּסֶף הַנִּמְצָא בְּבֵית־יְהוָה | [b] נתך
manum super † &, præpositorum manum super † illud tradiderunt & | † manui
וַיִּתְּנוּהוּ עַל־יַד הַמֻּפְקָדִים וְעַל־יַד
scriba Saphan nunciauit Et .opus facientium
18 עוֹשֵׂי הַמְּלָאכָה׃ וַיַּגֵּד [c] שָׁפָן הַסּוֹפֵר | [c] נגד
. sacerdos Chilchiiahu mihi dedit Librum: dicendo, regi
לַמֶּלֶךְ לֵאמֹר סֵפֶר נָתַן לִי חִלְקִיָּהוּ הַכֹּהֵן
.regis facies ad Saphan eo in legit Et | coram rege.
וַיִּקְרָא־בוֹ שָׁפָן לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ׃
scidit &, legis verba rex audire secundum fuit Et | cùm audisset
19 וַיְהִי כִּשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֵת דִּבְרֵי הַתּוֹרָה וַיִּקְרַע
, Chilchiiahu rex præcepit Et .sua vestimenta
20 אֶת־בְּגָדָיו׃ וַיְצַו [d] הַמֶּלֶךְ אֶת־חִלְקִיָּהוּ | [d] צוה
, Michah filio Habdon &, Saphan filio Achicham &
וְאֶת־אֲחִיקָם בֶּן־שָׁפָן וְאֶת־עַבְדּוֹן בֶּן־מִיכָה
, regis seruo Hasaiah &, scribæ Saphan &
וְאֵת שָׁפָן הַסּוֹפֵר וְאֵת עֲשָׂיָה עֶבֶד־הַמֶּלֶךְ
pro &, me pro Dominum quærite, Ite : dicendo
21 לֵאמֹר׃ לְכוּ [e] דִרְשׁוּ אֶת־יְהוָה בַּעֲדִי וּבְעַד | [e] ילך
libri verbis super Iehudah in &, Israel in residuo
הַנִּשְׁאָר בְּיִשְׂרָאֵל וּבִיהוּדָה עַל־דִּבְרֵי הַסֵּפֶר
qui, Domini furor magnus quia: est repertus qui
אֲשֶׁר נִמְצָא כִּי־גְדוֹלָה חֲמַת־יְהוָה אֲשֶׁר
nostri patres custod.erunt non quòd eo, nos in stillauit
נִתְּכָה בָנוּ עַל אֲשֶׁר לֹא־שָׁמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת־
in † scriptum. $ omne iuxta faciendum ad *, Domini verbum | * vt facerent $ quod ‡ est
דְּבַר יְהוָה לַעֲשׂוֹת כְּכָל־הַכָּתוּב עַל־
regis † qui &, Chilchiiahu abiit Et .hoc libro | † erant
22 הַסֵּפֶר הַזֶּה׃ וַיֵּלֶךְ [f] חִלְקִיָּהוּ וַאֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ | [f] ילך
, Tochhath filij Sallum vxorem propheten Chuldah ad
אֶל־חֻלְדָּה הַנְּבִיאָה אֵשֶׁת שַׁלֻּם בֶּן־תּוֹקְהַת
habitans ipsa &, vestium custodis, Chasrah filij | habitabat
בֶּן־חַסְרָה שׁוֹמֵר הַבְּגָדִים וְהִיא יוֹשֶׁבֶת
.hoc iuxta eam ad sunt locuti &: Secunda in Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִַם בַּמִּשְׁנֶה וַיְדַבְּרוּ אֵלֶיהָ כָּזֹאת׃
: Israel Deus Dominus dixit Sic : eis dixit Et
23 וַתֹּאמֶר לָהֶם כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
dixit Sic .me ad vos misit qui viro Dicite
24 אִמְרוּ לָאִישׁ אֲשֶׁר־שָׁלַח אֶתְכֶם אֵלָי׃ כֹּה אָמַר
, istum locum super malum adducens ego Ecce: Dominus | adduco
יְהוָה הִנְנִי [g] מֵבִיא [h] רָעָה עַל־הַמָּקוֹם הַזֶּה | [g] בוא [h] רוע
super scriptas execrationes omnes : eius habitatores super & | omnia maledicta quæ scripta sunt in
וְעַל־יוֹשְׁבָיו אֵת כָּל־הָאָלוֹת הַכְּתוּבוֹת עַל־
.Iehudah regis facies ad ‡ legerunt quem, libro | ‡ coram rege
הַסֵּפֶר אֲשֶׁר קָרְאוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ יְהוּדָה׃

cos confortauit & : suis custodiis in sacerdotes constituit Et
2 וַיַּעֲמֵד הַכֹּהֲנִים עַל־מִשְׁמְרוֹתָם וַיְחַזְּקֵם
Leuitis Dixitque . Domini domus seruitium ad
לַעֲבוֹדַת בֵּית יְהוָה׃ 3 וַיֹּאמֶר לַלְוִיִּם
: Domino sanctis , Israel vniuersum facientibus intelligere
הַמְּבוֹנִים [a] לְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּדוֹשִׁים לַיהוָה
ædificauit quam domo in sanctitatis * arcam Date ‡
תְּנוּ [b] אֶת־אֲרוֹן־הַקֹּדֶשׁ בַּבַּיִת אֲשֶׁר בָּנָה
onus vobis † non , Israel rex David filius Selomoh
שְׁלֹמֹה בֶן־דָּוִיד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֵין־לָכֶם מַשָּׂא
& , vestro Deo Domino seruite nunc . humero in
בַּכָּתֵף עַתָּה עִבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵת
domum per vos præparate Et . Israel eius populo
עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃ 4 וְהָכִינוּ [c] לְבֵית־
David scriptura in , vestras diuisiones secundum vestrorum patrum
אֲבוֹתֵיכֶם כְּמַחְלְקוֹתֵיכֶם בִּכְתָב דָּוִיד
state Et . eius filij Selomoh scriptura in ‡ & , Israel regis †
מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּבְמִכְתַּב שְׁלֹמֹה בְנוֹ׃ 5 וְעִמְדוּ
vestrorum fratrum patrum domus diuisiones ad sanctitate ‡ in
בַקֹּדֶשׁ לִפְלֻגּוֹת בֵּית הָאָבוֹת לַאֲחֵיכֶם
. Leuitarum patris domus diuisionem & , populi filiorum
בְּנֵי הָעָם וַחֲלֻקַּת בֵּית־אָב לַלְוִיִּם׃
præparate & , vos sanctificate & , Pesach immolate Et
6 וְשַׁחֲטוּ הַפָּסַח וְהִתְקַדְּשׁוּ [d] וְהָכִינוּ
manum per , Domini verbum iuxta faciendum ad ‡ , vestros fratres
לַאֲחֵיכֶם [e] לַעֲשׂוֹת כִּדְבַר־יְהוָה בְּיַד־
pecus ‖ populi filiis Iosiiahu extulit * Et . Mosch
מֹשֶׁה׃ 7 וַיָּרֶם יֹאשִׁיָּהוּ לִבְנֵי הָעָם צֹאן
omni Pesachim † omnia , caprarum filios & . agnorum
כְּבָשִׂים וּבְנֵי־עִזִּים [f] הַכֹּל לַפְּסָחִים לְכָל־
tria boum , millia triginta numerum ad , reperto ‡
הַנִּמְצָא לְמִסְפַּר שְׁלֹשִׁים אֶלֶף וּבָקָר שְׁלֹשֶׁת
eius principes Et . regis substantia de hæc . millia
אֲלָפִים אֵלֶּה מֵרְכוּשׁ הַמֶּלֶךְ׃ 8 וְשָׂרָיו
: eleuauerunt * Leuitis & , sacerdotibus populo deuotionem ad ‡
לִנְדָבָה לָעָם לַכֹּהֲנִים וְלַלְוִיִּם [g] הֵרִימוּ
, Dei ‡ domus duces Iechiel & , Zechariahu & , Chilchiiahu
חִלְקִיָּה וּזְכַרְיָהוּ וִיחִיאֵל נְגִידֵי בֵּית הָאֱלֹהִים
, sexcenta & , millia duo Pesachim † dederunt sacerdotibus
לַכֹּהֲנִים נָתְנוּ לַפְּסָחִים אַלְפַּיִם וְשֵׁשׁ מֵאוֹת
Semahiahu & , Chonaniahu Et . trecentos boues &
וּבָקָר שְׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ 9 וְכָונַנְיָהוּ וּשְׁמַעְיָהוּ
Iozabad & , Iehiel & , Chasabiahu & , eius fratres Nethanel &
וּנְתַנְאֵל אֶחָיו וַחֲשַׁבְיָהוּ וִיעִיאֵל וְיוֹזָבָד
quinque Pesachim pro Leuitis eleuauerunt , Leuitarum principes
שָׂרֵי הַלְוִיִּם הֵרִימוּ לַלְוִיִּם לַפְּסָחִים חֲמֵשֶׁת
est præparatum Et . quingentos boues & ‡ millia
אֲלָפִים וּבָקָר חֲמֵשׁ [h] מֵאוֹת׃ 10 וַתִּכּוֹן
Leuitæ & , suo stare super ‖ sacerdotes steterunt & : seruitium *
הָעֲבוֹדָה וַיַּעַמְדוּ הַכֹּהֲנִים עַל־עָמְדָם וְהַלְוִיִּם
. regis præceptum iuxta, suis diuisionibus in
עַל־מַחְלְקוֹתָם [i] כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ׃
sacerdotes asperserunt † & , Pesach immolauerunt Et
11 וַיִּשְׁחֲטוּ הַפָּסַח וַיִּזְרְקוּ הַכֹּהֲנִים
remouerunt Et . spoliantes ‡ Leuitæ & , eorum sanguine de
מִיָּדָם וְהַלְוִיִּם מַפְשִׁיטִים׃ 12 [k] וַיָּסִירוּ
familiarum domus diuisiones ad ea dandum ad , ascensionem
הָעֹלָה לְתִתָּם לְמִפְלַגּוֹת לְבֵית־אָבוֹת
libro in † scriptum sicut Domino applicandum ad * , populi filiis
לִבְנֵי הָעָם לְהַקְרִיב לַיהוָה כַּכָּתוּב בְּסֵפֶר
igne in Pesach coxerunt Et . boui ‖ sic Et . Moseh
מֹשֶׁה וְכֵן לַבָּקָר׃ 13 וַיְבַשְּׁלוּ הַפֶּסַח בָּאֵשׁ
ahenis in & , ollis in coxerunt sancta & : normam iuxta
כַּמִּשְׁפָּט וְהַקֳּדָשִׁים בִּשְּׁלוּ בַּסִּירוֹת וּבַדְּוָדִים
. populi filios vniuersos ad fecerunt currere & , lebetibus in &
וּבַצֵּלָחוֹת [l] וַיָּרִיצוּ לְכָל־בְּנֵי הָעָם׃
14 sacerdotes nam : sacerdotibus & , sibi parauerunt postea Et
וְאַחַר [m] הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים כִּי הַכֹּהֲנִים
ad vsque † , adipes &, ascensionem faciendo ascendere ‖ in Aharon filij
בְּנֵי אַהֲרֹן [n] בְּהַעֲלוֹת הָעוֹלָה וְהַחֲלָבִים עַד־
. Aharon filiis sacerdotibus & , eis parauerunt Leuitæ & : noctem
לָיְלָה וְהַלְוִיִּם הֵכִינוּ לָהֶם וְלַכֹּהֲנִים בְּנֵי אַהֲרֹן׃

præceptum iuxta, suastatione super Asaph filij cantores Et
15 וְהַמְשֹׁרְרִים בְּנֵי־אָסָף עַל־מַעֲמָדָם [a] כְּמִצְוַת
, regis videntis ‖ Iedu thun & , Heman & , Asaph & , David
דָּוִיד וְאָסָף וְהֵימָן וִידֻתוּן חוֹזֵה הַמֶּלֶךְ
recedendum eis * non . porta & porta ‡ in ianitores &
וְהַשֹּׁעֲרִים לְשַׁעַר וָשָׁעַר אֵין לָהֶם לָסוּר
parauerunt Leuitæ eorum fratres quia , suo seruitio desuper †
מֵעַל עֲבֹדָתָם כִּי־אֲחֵיהֶם הַלְוִיִּם הֵכִינוּ
die in Domini seruitium omne est paratum Et . eis
לָהֶם׃ 16 וַתִּכּוֹן כָּל־עֲבוֹדַת יְהוָה בַּיּוֹם
super ascensiones faciendum ascendere ‖ &, Pesach faciendum ad † , illa
הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהַעֲלוֹת עֹלוֹת עַל
, Iosiiahu regis præceptum iuxta , Domini altare
מִזְבַּח יְהוָה כְּמִצְוַת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ׃
Pesach , ‡ reperti † . Israel filij Feceruntque
17 וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצְאִים אֶת־הַפֶּסַח
septem infermentatorum sollemnitatem & , illo tempore in
בָּעֵת הַהִיא וְאֶת־[c]חַג הַמַּצּוֹת שִׁבְעַת
, Israel in illud sicut † Pesach est factum non Et . diebus
יָמִים׃ 18 וְלֹא־נַעֲשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל
non Israel reges omnes Et . vatis Semuel diebus à
מִימֵי [d] שְׁמוּאֵל הַנָּבִיא וְכָל־מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא־
sacerdotes & , Iosiiahu fecit quod , Pesach sicut fecerunt
עָשׂוּ כַּפֶּסַח אֲשֶׁר־עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים
habitatores & , inuentus , Israel & , Iehudah omnis & , Leuitæ &
וְהַלְוִיִּם וְכָל־יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וְיוֹשְׁבֵי
regni anno decimo octauo In . Ierusalaim
יְרוּשָׁלִָם׃ 19 בִּשְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמַלְכוּת
. hoc totum Post . hoc Pesach est factum , Iosiiahu
יֹאשִׁיָּהוּ נַעֲשָׂה הַפֶּסַח הַזֶּה׃ 20 אַחֲרֵי כָל־זֹאת
Necho ascendit , domum Iosiiahu præparauit quod
אֲשֶׁר הֵכִין יֹאשִׁיָּהוּ אֶת־הַבַּיִת עָלָה נְכוֹ
: Perath iuxta , Charchemis in bellandum ad , Ægypti rex
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם לְהִלָּחֵם בְּכַרְכְּמִישׁ עַל־פְּרָת
. Iosiiahu eius occursum in est egressus &
[e] וַיֵּצֵא לִקְרָאתוֹ יֹאשִׁיָּהוּ׃
, tibi & mihi Quid : dicendo . nuncios eum ad misit Et
21 וַיִּשְׁלַח אֵלָיו מַלְאָכִים לֵאמֹר מַה־לִּי וָלָךְ
domum ‡ contra sed , hodie tu te contra non , Iehudah rex
מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא־עָלֶיךָ אַתָּה הַיּוֹם כִּי אֶל־בֵּית
tibi desine . me festinandum ad ‖ : dixit Deus & ; mei belli *
מִלְחַמְתִּי וֵאלֹהִים אָמַר לְבַהֲלֵנִי חֲדַל־לְךָ
. te corrumpat ‡ non vt , † me cum qui Deo à
מֵאֱלֹהִים אֲשֶׁר־עִמִּי וְאַל־יַשְׁחִיתֶךָ׃
pugnandum ad * sed , eo ab suas facies ‡ Iosiiahu auertit non Et
22 וְלֹא־הֵסֵב יֹאשִׁיָּהוּ פָנָיו מִמֶּנּוּ כִּי לְהִלָּחֶם־
ore ex Necho verba ad ‖ audiuit non & . se mutauit , eo cum
בּוֹ הִתְחַפֵּשׂ וְלֹא שָׁמַע אֶל־דִּבְרֵי נְכוֹ [f] מִפִּי
. Meghiddo campo in pugnandum ad venit Et . Dei
אֱלֹהִים [g] וַיָּבֹא לְהִלָּחֵם בְּבִקְעַת מְגִדּוֹ׃
rex Dixitque . Iosiiahu regem in iaculatores sunt iaculati
23 וַיֹּרוּ [h] הַיֹּרִים לַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ
. admodum langui ‡ quia , me facite Transire : suis seruis
לַעֲבָדָיו הַעֲבִירוּנִי כִּי הָחֳלֵיתִי מְאֹד׃
, currus de eius serui eum fecerunt transire Et
24 וַיַּעֲבִירֻהוּ עֲבָדָיו מִן־הַמֶּרְכָּבָה
, ei † qui secundum currum super eum fecerunt equitare &
וַיַּרְכִּיבֻהוּ עַל רֶכֶב הַמִּשְׁנֶה אֲשֶׁר־לוֹ
est sepultus & , est mortuus & , Ierusalaim eum fecerunt ire &
וַיּוֹלִיכֻהוּ יְרוּשָׁלִַם [i] וַיָּמָת וַיִּקָּבֵר
Ierusalaim & Iehudah omnis & : suorum patrum sepulchris in
בְּקִבְרוֹת אֲבֹתָיו וְכָל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלִַם
. Iosiiahu super lugentes
מִתְאַבְּלִים עַל־יֹאשִׁיָּהוּ׃
dixerunt Et . Iosiiahu super Irmeiahu est lamentatus Et
25 וַיְקוֹנֵן יִרְמְיָהוּ עַל־יֹאשִׁיָּהוּ וַיֹּאמְרוּ
super suis lamentationibus in cantatrices & , cantores omnes
כָל־הַשָּׁרִים וְהַשָּׁרוֹת [k] בְּקִינוֹתֵיהֶם עַל־
super statutum in ea dederunt & : hodie vsque Iosiiahu
יֹאשִׁיָּהוּ עַד־הַיּוֹם [m] וַיִּתְּנוּם [l] לְחֹק עַל־
. lamentationibus in scripta ipsa ecce Et . Israel
יִשְׂרָאֵל וְהִנָּם כְּתוּבִים עַל־הַקִּינוֹת׃

Margin notes (right): in ministerio. qui sancti erant. [a] המבינים ק. ‡ Ponite * sanctuarij. [b] נתן בנן. [c] כון. familiarum vestrarum in diuisionibus vestris, secundum quod scripsit † rex ‡ secundum scripturam ‡ sanctuario secundum diuisionem. [d] כון. ‡ vt faciant. [e] עשה. * largitus est ‖ gregem. † pro transitibus. [f] עז. ‡ qui repertus est, secundum. ‡ sponte * largiti sunt. [g] רום. † pro transitibus. largiti sunt. ‡ pecudes. [h] מאה. * ministerium ‖ in loco, suo. [i] צוה. † sunt aspersi. ‡ decorticabant ea. Sustuleruntque holocausta, vt darét ea secundum. [k] סור. * vt offerrent † est ‖ de bobus. [l] רוץ. [m] כון. ‖ offerendo holocaustum. † fuerunt. [n] עלה.

Margin notes (left): erant in gradu suo. [a] צוה. ‖ vatis. ‡ singulis portis. * erat. † à ministerio. ministerium. † vt facerent ‖ offerrent holocausta. [b] עשה. † qui ‡ sunt. [c] חגג. † simile. [d] יום. qui repertus fuerat. vt pugnaret. [e] יצא. ‡ aliam. * est bellum meum. ‡ vt festinarem. † est, ‡ perdat. ‡ faciem suam * vt pugnaret. ‖ verbis. [f] פה. vt pugnaret. [g] בוא. iaculis affecerunt sagittarij. [h] ירה. ‡ vulneratus sum. † erat. pergere. [i] מות. lugebant. [k] קון. [l] חקק [m] נתן. ‡ sunt.

,suam ceruicem * indurauit & : Deum per eam iurare fecerat
הִשְׁבִּיעוֹ בֵּאלֹהִים וַיֶּקֶשׁ אֶת־עָרְפּוֹ
Deum Dominum ad redeundum á , suum cor roborauit &
וַיְאַמֵּץ אֶת־לְבָבוֹ מִשּׁוּב אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי
populus & , sacerdotum principes vniuersi Etiam . Israel
14 יִשְׂרָאֵל׃ גַּם כָּל־שָׂרֵי הַכֹּהֲנִים וְהָעָם
omnes iuxta prævaricationem prævaricari multiplicauerunt
הִרְבּוּ לִמְעוֹל־מַעַל כְּכֹל
; Domini domum polluerunt & , gentium abominationes
תֹּעֲבוֹת הַגּוֹיִם וַיְטַמְּאוּ אֶת־בֵּית יְהוָה
Dominus misit Et . Ierusalaim in sanctificauerat quam
15 אֲשֶׁר הִקְדִּישׁ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה
suorum nunciorum manum per eos ad eorum patrum Deus
אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם עֲלֵיהֶם בְּיַד מַלְאָכָיו
super & , suo populo super pepercit quia : mittendo & , manicando
הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ כִּי־חָמַל עַל־עַמּוֹ וְעַל־
, Dei nuncios in subsannantes fuerunt || Et . suo habitaculo
16 מְעוֹנוֹ׃ וַיִּהְיוּ מַלְעִבִים בְּמַלְאֲכֵי הָאֱלֹהִים
ad usque ‡ , eius prophetis in illudentes ‡ & , eius verba spernentes † &
וּבוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִאָיו עַד
non ad usque * eius populum in Domini excandescentiam ascendere
עֲלוֹת חֲמַת־יְהוָה בְּעַמּוֹ עַד־לְאֵין
, Chasdim regem eos contra fecit ascendere Et . curationem
17 מַרְפֵּא׃ וַיַּעַל עֲלֵיהֶם אֶת־מֶלֶךְ כַּשְׂדִּיִּים
non & , eorum sanctuarij domo in gladio in eorum electos || occidit &
וַיַּהֲרֹג בַּחוּרֵיהֶם בַּחֶרֶב בְּבֵית מִקְדָּשָׁם וְלֹא
Omnes . decrepito & seni , virgine ‡ & , electo super † pepercit
חָמַל עַל־בָּחוּר וּבְתוּלָה זָקֵן וְיָשֵׁשׁ הַכֹּל
domus vasa vniuersa Et . eius manum in tradidit
18 נָתַן בְּיָדוֹ׃ וְכֹל כְּלֵי בֵּית
domus thesauros & , parua & , magna Dei
הָאֱלֹהִים הַגְּדֹלִים וְהַקְּטַנִּים וְאֹצְרוֹת בֵּית
abduxit omnia , eius principum , & , regis thesauros & , Domini
יְהוָה וְאֹצְרוֹת הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו הַכֹּל הֵבִיא
destruxeruntque ; Dei domum incenderunt Et . Babel in
19 בָבֶל׃ וַיִּשְׂרְפוּ אֶת־בֵּית הָאֱלֹהִים וַיְנַתְּצוּ
combusserunt eius palatia omnia & : Ierusalaim murum
אֵת חוֹמַת יְרוּשָׁלָםִ וְכָל־אַרְמְנוֹתֶיהָ שָׂרְפוּ
. corrumpendo || eius desideriorum * vasa omnia & , igne in
בָאֵשׁ וְכָל־כְּלֵי מַחֲמַדֶּיהָ לְהַשְׁחִית׃
. Babel in gladio á residuum † fecit transmigrare Et
20 וַיֶּגֶל הַשְּׁאֵרִית מִן־הַחֶרֶב אֶל־בָּבֶל
regnum regnare ad usque ‡ , seruos in eius filiis & ei fuerunt Et
וַיִּהְיוּ־לוֹ וּלְבָנָיו לַעֲבָדִים עַד־מְלֹךְ מַלְכוּת
. Irmeiahu ore in Domini verbum explendum Ad . Paras
21 פָּרָס׃ לְמַלֹּאות דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ
diebus omnibus , sua sabbatha terra voluit || donec
עַד־רָצְתָה הָאָרֶץ אֶת־שַׁבְּתוֹתֶיהָ כָּל־יְמֵי
. annos ‡ septuaginta complendum ad , cessauit desolari †
הָשַּׁמָּה שָׁבָתָה לְמַלֹּאות שִׁבְעִים שָׁנָה׃
explendum ad , Paras regis Chores vno ‡ anno in Et
22 וּבִשְׁנַת אַחַת לְכוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס לִכְלוֹת
Dominus suscitauit , Irmeiahu os per Domini verbum
דְּבַר־יְהוָה בְּפִי יִרְמְיָהוּ הֵעִיר יְהוָה אֶת־
vniuersum per vocē fecit transire & , Paras regis Chores spiritum
רוּחַ כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ־פָּרַס וַיַּעֲבֶר־קוֹל בְּכָל־
: dicendo , scripturam per etiam & , suum regnum
מַלְכוּתוֹ וְגַם־בְּמִכְתָּב לֵאמֹר׃
terræ regna Omnia ; Paras rex Chores dixit Sic
23 כֹּה־אָמַר כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ
demandauit * ipse & , cælorum Deus Dominus mihi dedit
נָתַן לִי יְהוָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְהוּא־פָקַד
. Iehudah in † quæ , Ierusalaim in domū ei ædificandum ad me super
עָלַי לִבְנוֹת־לוֹ בַיִת בִּירוּשָׁלַםִ אֲשֶׁר בִּיהוּדָה
‡ suus Deus Dominus , eius populo omni de , vobis in quis
מִי־בָכֶם מִכָּל־עַמּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיו
: ascendat & , eo cum
עִמּוֹ וְיָעַל׃

קשה a ne reuerteretur
mane surgēdo,
‡ subsannabant
עין b היה a
† paruipendebant
‡ errabant
‡ donec ascenderet furor
* donec non esset curatio.
בזה c עלה e
יתיר
‡ iuuenes
† iuuene,
‡ virgini.
שור e
* concupiscibilia
|| delendo.
† quicquid reliquum fuerat
גלה f
‡ donec regnauit
מלא g
|| perficeret
רצה h
† quibus desolata fuit quieuit, vt complerentur ‡ anni.
שמם i
‡ primo
עור k
|| præcepit
mihi, vt ædificarem
† est
‡ suus
‡ sit
בנה l
עלה m

† scriptum sicut , eius pietates & , Iosiiahu verborum residuum Et
26 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יֹאשִׁיָּהוּ וַחֲסָדָיו כַּכָּתוּב
, nouissimæ & , primæ eius res Et . Domini lege in
27 בְּתוֹרַת יְהוָה׃ וּדְבָרָיו הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים
, Israel regum libro in sunt scripta ipsa ecce
הִנָּם כְּתוּבִים עַל־סֵפֶר מַלְכֵי־יִשְׂרָאֵל
. Iehudah &
וִיהוּדָה׃

CAP. XXXVI. לו

, Iosiiahu filium Iehoachaz terræ populus tulerunt Et
1 וַיִּקְחוּ עַם־הָאָרֶץ אֶת־יְהוֹאָחָז בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ
. Ierusalaim in suo patre pro eum constituerunt regem &
וַיַּמְלִיכֻהוּ תַחַת־אָבִיו בִּירוּשָׁלָםִ׃
ipsum regnando in || , Iehoachaz * annorū viginti & trium Filius
2 בֶּן־שָׁלוֹשׁ וְעֶשְׂרִים שָׁנָה יוֹאָחָז בְּמָלְכוֹ
eum amouit Et . Ierusalaim in regnauit mensibus tribus &
3 וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃ וַיְסִירֵהוּ
centum terram multauit & , Ierusalaim in Ægypti rex
מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בִּירוּשָׁלָםִ וַיַּעֲנֹשׁ אֶת־הָאָרֶץ מֵאָה
rex regem constituit Et . auri talento & , argenti talentis
4 כִּכַּר־כֶּסֶף וְכִכַּר זָהָב׃ וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ־
, Ierusalaim &, Iehudah super eius fratrem Eliachim Ægypti
מִצְרַיִם אֶת־אֶלְיָקִים אָחִיו עַל־יְהוּדָה וִירוּשָׁלַםִ
eius fratrē Iehoachaz & : Iehoiachim eius nomen vertit Et
וַיַּסֵּב אֶת־שְׁמוֹ יְהוֹיָקִים וְאֶת־יוֹאָחָז אָחִיו
viginti Filius . Ægyptum in eum adduxit & , Necho tulit
5 לָקַח נְכוֹ וַיְבִיאֵהוּ מִצְרָיְמָה׃ בֶּן־עֶשְׂרִים
vndecim & , ipsum regnando in Iehoiachim annorū quinque &
וְחָמֵשׁ שָׁנָה יְהוֹיָקִים בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה
Domini oculis in malum fecit & : Ierusalaim in regnauit annis
שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה
rex Nebuchadnesar ascendit eum Contra . sui Dei
6 אֱלֹהָיו׃ עָלָיו עָלָה נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ
eum faciendum ire ad , compedibus æreis in eum vinxit & ; Babel
בָּבֶל וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם לְהֹלִיכוֹ
adduxit Domini domus vasis ex Et . Babel in
7 בָּבֶלָה׃ וּמִכְּלֵי בֵּית יְהוָה הֵבִיא
. Babel in suo templo in ea dedit & , Babel in Nebuchadnesar
נְבוּכַדְנֶאצַּר לְבָבֶל וַיִּתְּנֵם בְּהֵיכָלוֹ בְּבָבֶל׃
eius abominationes & , Iehoiachim verborum residuum Et
8 וְיֶתֶר דִּבְרֵי יְהוֹיָקִים וְתֹעֲבֹתָיו
‡ scripta ipsa ecce , eo super † inuentum ‡ & , fecit quas
אֲשֶׁר־עָשָׂה וְהַנִּמְצָא עָלָיו הִנָּם כְּתוּבִים
Iehoiachin regnauit & : Iehudah & , Israel regum libro in
עַל־סֵפֶר מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה וַיִּמְלֹךְ יְהוֹיָכִין
Iehoiachin * annorum ‡ octo Filius . eo pro eius filius
9 בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃ בֶּן־שְׁמוֹנֶה שָׁנִים יְהוֹיָכִין
regnauit , diebus decem & , mensibus tribus & , ipsum regnando in ||
בְּמָלְכוֹ וּשְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים וַעֲשֶׂרֶת יָמִים מָלַךְ
. Domini oculis in malum fecit Et . Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלָםִ וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה׃
Nebuchadnesar rex misit anni reuersione in Et
10 וְלִתְשׁוּבַת הַשָּׁנָה שָׁלַח הַמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר
. Domini domus desiderij vasis cum Babel in eū fecit adducere &
וַיְבִאֵהוּ בָבֶלָה עִם־כְּלֵי חֶמְדַּת בֵּית־יְהוָה
, Iehudah super eius fratrem Sidchiiahu regem constituit &
וַיַּמְלֵךְ אֶת־צִדְקִיָּהוּ אָחִיו עַל־יְהוּדָה
Sidchiiahu † anni vnius & viginti Filius . Ierusalaim &
11 וִירוּשָׁלָםִ׃ בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
. Ierusalaim in regnauit annis vndecim & : ipsum regnando in
בְמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלָםִ׃
nec ; sui Dei Domini oculis in malum fecit Et
12 וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהָיו לֹא
. Domini ore ex prophetæ Irmeiahu faciebus à se humiliauit
נִכְנַע מִלִּפְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִפִּי יְהוָה׃
qui , rebellauit Nebuchadnesar regem contra etiam Et
13 וְגַם בַּמֶּלֶךְ נְבוּכַדְנֶאצַּר מָרָד אֲשֶׁר

Residua autem † est
ירה a
לקח b
* erat
|| cùm regnauit
סור c
condemnauit
סבב d
erat quando regnauit,
רוע e
vt pergere faceret
כלה f בוא g
posuit
Residua autem
‡ quod † est in ‡ sunt
‡ & decem
* erat
Vide cap. 24. quarti Regum.
quando regnauit,
עשה h
concupiscibilibus
† erat
quando regnauit:
עשה i
facie
defecit,

תם ספר השני דברי הימים

Finis Libri secundi Paralipomenon.

ספר ישעיהו

LIBER IESAHIAHV.

CAPVT I. א

, Amos filij Iesahiahu VISIO
1 ²חזון ישעיהו בן־אמוץ
Iehudah super vidit quam
אשר חזה על־יהודה
, Huzziiahu diebus in , Ierusalaim &
וירושלם בימי עזיהו
Iechizchiiahu , Achaz , Iotham
יותם אחז יחזקיהו

, terra percipe auribus & , cæli Audite . Iehudah regum
2 מלכי יהודה: שמעו שמים והאזיני ארץ
, exaltaui & , magnificaui ‡ Filios : est locutus Dominus quoniam
כי יהוה דבר בנים גדלתי ורוממתי
bos Cognouit . me contra sunt præuaricati ipsi &
3 והם פשעו בי: ידע שור
* Israel : sui domini præsepe asinus & , suum possessorem
קנהו וחמור אבוס בעליו ישראל
. intellexit non meus populus , cognouit non
לא ידע עמי לא ᶜ התבונן:
semini , iniquitate graui populo , peccatrici genti Væ
4 הוי גוי חטא עם כבד ᵈ עון זרע
, Dominum dereliquerunt : corruptoribus filiis , malignantium
מרעים ᵉבנים משחיתים עזבו את־יהוה
. retrorsum se alienauerunt , Israel Sanctum fecerunt irasci
נאצו את־קדוש ישראל ᶠ נזרו אחור:
? defectionem * addetis , adhuc percutiemini quid Super ‡
5 על־מה ᵍ תכו עוד ʰ תוסיפו סרה
. infirmum cor omne & , ægritudinem ‖ ad caput omne
כל־ראש ⁱ לחלי וכל־לבב ᵏ דוי:
, integritas ‖ eo in * non caput ‡ ad vsque ✝ pedis planta A
6 מכף־רגל ועד־ראש אין־בו מתם
, sunt compressa * non : recens ‡ plaga & , liuor & , vulnus ‡
פצע וחבורה ומכה טריה לא־זרו
. oleo in mollita ‡ nec , circumligata nec
ולא חבשו ולא רככה בשמן:
: igni succensæ vestræ ciuitates , desolata vestra Terra
7 ארצכם שממה עריכם שרפות אש
desolatio & ; eam depascentes * alieni vobis coram vestrâ humum ‡
אדמתכם לנגדכם ˡ זרים אכלים אתה ושממה
. alienorum euersio sicut
כמהפכת זרים:
; vinea in vmbraculum sicut Siion filia derelinquetur Et
8 ᵐונותרה בת־ציון ⁿ כסכה בכרם
. obsessa ‡ ciuitas sicut , cucumerario in diuersorium ✝ sicut
כמלונה במקשה כעיר נצורה:
superstitem ‖ nobis reliquisset exercituum Dominus Nisi
9 לולי יהוה צבאות הותיר לנו שריד
Hamorah ipsi , fuissemus Sedom sicut , parum vt
כמעט כסדם ᵒ היינו לעמרה
gubernatores * Domini verbum Audite . fuissemus assimilati
10 דמינו: ᵖ שמעו דבר־יהוה קציני
. Hamorah populus nostri Dei legem percipite auribus : Sedom
סדם האזינו ᵠ תורת אלהינו עם עמרה:
dicet ✝ , vestrarum victimarum multitudo ‡ mihi quid Vt
11 למה־לי ʳ רב־זבחיכם יאמר
: pinguium * adipe & , arietum ascensionibus ‡ sum Satur ? Dominus
יהוה שבעתי עלות אילים וחלב מריאים
. volui non hircorum & agnorum & iuuentorum ‖ sanguinem &
ודם ˢ פרים וכבשים ועתודים לא חפצתי:
hoc quæsiuit quis ; meis faciebus conspici ‡ veneritis Cùm
12 כי ᵗ תבאו ᵘ לראות פני מי־בקש זאת
? mea atria conculcare ✝ , vestra manu de
מידכם רמס חצרי:

ᵃ חזה
ᵇ רום ‡ enutriui.
* autem
ᶜ בין
ᵈ עוה malorum.
ᵉ רעע
ᶠ זור
‡ Per * prauitatem?
ᵍ נכה ʰ יסף
‖ languorem,
ⁱ חלה ᵏ דוה
‡ verticem * est
‖ perfectio,
‡ sed ‡ saniosa * hæc ‡ linita
‡ terram * deuorant:
ˡ זור
ᵐ יתר ⁿ סכך
✝ tugurium ‡ desolata.
‖ superstites
ᵒ היה * paucos,
* principes
ᵖ דמה
ᵠ ירה
‡ offertis multitudinem ✝ dicit
ʳ רבב ‡ holocaustis * bubalorum: ‖ vitulorum:
ˢ פר ‡ vt conspiceremini coram me:
ᵗ בוא ᵘ ראה ✝ vt conculcaretis

suffimentum : mendacij munus ‡ afferre addatis Ne
13 לא ᵃ תוסיפו ᵇ הביא מנחת־שוא קטרת
vocare ‡ , sabbathum & , mensem ‖ : mihi ipsa * abominatio
תועבה היא לי חדש ושבת קרא
. retentionem & iniquitatem potero non , conuocationem
מקרא לא־ᶜאוכל און ועצרה:
: mea anima habuit ✝ odio vestras solennitates & vestras Calendas
14 חדשיכם ᵈ ומועדיכם שנאה נפשי
. sustinendo laboraui , defatigationem ad me super fuerus ‡
היו עלי לטרח נלאתי נשא:
meos oculos occultabo , vestras volas vos expandendo in * Et
15 ובפרשכם ᵉ כפיכם אעלים עיני
ego non , orationem multiplicabitis quando etiam : vobis à
מכם גם כי־תרבו תפלה אינני
. sunt plenæ sanguinibus ✝ vestræ ‡ manus : audiens ‖
שמע ידיכם דמים מלאו:
vestrorũ studiorũ * malum remouete , estote mundi , vos ‡ Lauate
16 רחצו ᶠ הזכו הסירו רע מעלליכם
. malefacere desinite : meorum oculorum conspectu de
מנגד עיני חדלו ᵍ הרע:
, iniuria affectum ‖ dirigite , iudicium quærite , benefacere Discite
17 למדו היטב דרשו משפט אשרו חמוץ
. nunc Adeste * . viduæ litigate ✝ , pupillo iudicate
18 שפטו יתום ʰ ריבו אלמנה: לכו־נא
vestra peccata fuerint Si . Dominus dicet ‡ , nos increpemus &
ונוכחה יאמר יהוה אם־יהיו חטאיכם
rubra fuerint si : albescent nix veluti , coccina ‖ tanquam
ⁱ כשנים כשלג ילבינו אם־יאדימו
. erunt ‡ lana velut vermiculus tanquam
כתולע כצמר יהיו:
. comedetis terræ bonum , audieritis & , acquieueritis ✝ Si
19 אם־ᵏ תאבו ושמעתם טוב הארץ תאכלו:
: deuorabimini gladio , fueritis rebelles ‖ & , renueritis si Et
20 ואם־תמאנו ˡ ומריתם חרב תאכלו
. est locutum Domini os quia
כי פי יהוה דבר:
* fuit * plena ? fidelis ciuitas meretrix vt fuit Quomodo
21 איכה ᵐ היתה לזונה קריה נאמנה מלאתי
. homicidæ nunc & , ea in est morata iustitia , iudicio
משפט צדק ⁿ ילין בה ועתה מרצחים:
aquis in mixtus tuus potus ‡ : scorias in fuit ‖ tuũ Argentum
22 כספך היה ᵒ לסיגים סבאך מהול במים:
ipse totus ‡ : furum socij & , contumaces ✝ tui Principes
23 ᵖ שריך סוררים וחברי גנבים כלו
: iudicabunt ‡ non pupillo : retributiones sequens ‖ & , munus diligens
אהב שחד ורדף שלמנים יתום לא ישפטו
dicit * Propterea . eos ad ingreditur non viduæ lis ‡
24 ᵠ וריב אלמנה לא־יבוא אליהם: לכן נאם
consolabor Heu : Israel fortis exercituum Dominus ‡ Dominus
האדון יהוה צבאות אביר ישראל הוי אנחם
. meis inimicis de me vindicabo & , meis hostibus de
ʳ מצרי ואנקמה מאויבי:
repurgabo & , te super meam manum conuertam Et
25 ˢ ואשיבה ידי עליך ואצרף
. tua stanna omnia auferam & ; tuas scorias purificatium vt ✝
כבר סגיך ואסירה כל־בדיליך:
tuos consiliarios & , principio in ‡ sicut tuos iudices restituam Et
26 ואשיבה שפטיך כבראשנה ויעציך
. iustitiæ ciuitas tibi vocabitur * postea ‡ : initio in ‖ sicut
כבתחלה אחרי־כן יקרא לך עיר הצדק
eius conuersi ‡ & redimetur iudicio in Siion . fidelis ciuitas
27 קריה נאמנה: ציון במשפט תפדה ושביה
. iustitia in
בצדקה:

‡ sacrificium mendax:
ᵃ יסף ᵇ בוא
* est
‖ calendas
‡ & conuocationem solennitatis nõ possum ferre iniquitatem cum cœtu.
✝ habet
‡ sunt mihi oneri,
ᶜ יכל ᵈ יעד
* quãdo extendetis manus
ᵉ כפף
‖ audiam
‖ enim
✝ sanguine
‡ igitur
* operum
ᶠ זכך
ᵍ רוע
‖ oppressum,
✝ iudicate
* Venite
ʰ רוב
‡ dicit
‖ coccinum,
ⁱ שני
✝ alba
‡ volueritis,
ᵏ אבה
‖ irritaueritis,
ˡ מרה
* fuit
ᵐ היה
ⁿ לון
‖ versum est
‡ vinum tuum mixtum est aqua.
✝ declinantes,
‡ omnes diligunt munera,
ᵒ סיג ᵖ שור
‡ sequuntur
‡ iudicãt, causa
* sic
ᵠ רוב
* Deus
ʳ צור
ˢ שוב
‡ quasi fornax
‡ erant
‖ ab ‡ &
* vocaberis
‡ qui conuersi fuerint ad eam.

;pariter † peccatorum & ;præuaricatorum contritio Et
28 ושבר פשעים וחטאים יחדו
Quia .consumentur Dominum derelinquentésque
29 ועזבי יהוה יכלו: כי
erubescetis || & ,concupiuistis quas vlmis ab efficientur ‡ pudore
יבשו מאילים[a] אשר חמדתם ותחפרו
vlmus vt * eritis Quando .elegistis quos hortis ab
30 מהגנות[b] אשר בחרתם: כי תהיו כאלה
.ei † non aqua cui hortus velut & ,suo folio ‡ defluens
נבלת עלה וכגנה אשר מים אין לה:
,fauillam in || eius operator & ,stuppam in ‡ fortis erit Et
31 והיה החסן לנערת ופעלו לניצוץ
.extinguens * non & ,pariter ipsi ambo succendentur &
ובערו שניהם יחדו ואין מכבה:

‡ efficiemini ab arboribus
|| pudore afficiemini.
* veluti quercus
אלה[a] בנן[b]
‡ foliis suis,
† est.
‡ vt stuppa
|| vt scintilla:
* erit qui extinguat.

CAP. II. ב

super ,Amos filius Iesahiahu vidit quod Verbum
1 הדבר אשר חזה ישעיהו בן־אמוץ על־
dierum nouissimo † in ,erit Et .Ierusalaim & Iehudah
2 יהודה וירושלם: והיה באחרית הימים
, montium capite in Domini domus mons erit præparatus
נכון יהיה הר בית־יהוה בראש ההרים
.gentes omnes eum ad confluent & ;collibus præ se eleuabit &
ונשא מגבעות ונהרו אליו כל־הגוים:
ascendamus & ,Agite :dicent & ,multi populi ibunt Et
3 והלכו עמים רבים[c] ואמרו לכו ונעלה
nos docebit & :Iahacob Dei domum ad ,Domini montem ad
אל־הר־יהוה אל־בית אלהי יעקב וירנו[d]
Siion de quia :eius semitis in ambulabimus & ,suis viis de *
מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון
.Ierusalaim de Domini verbum & ,lex exibit
תצא[e] תורה ודבר־יהוה מירושלם:
:multos populos arguet & , gentes inter iudicabit Et
4 ושפט בין הגוים והוכיח לעמים רבים
suas lanceas & , ligones in suos gladios contundent &
וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם[f]
non & , gladium gentem contra gens leuabit non : falces in
למזמרות לא־ישא[g] גוי אל־גוי חרב ולא־
,adeste || , Iahacob Domus .bellum vltrà discent
5 ילמדו עוד מלחמה: בית יעקב לכו[h]
dimisisti Quia .Domini lumine in ambulemus &
6 ונלכה באור יהוה: כי נטשתה
;Oriente ab sunt repleti quia , Iahacob domum , tuum populum
עמך בית יעקב כי מלאו מקדם
.fuerunt sufficientes alienorum natis || in & ,Pelistim sicut augures &
ועננים[i] כפלשתים ובילדי נכרים ישפיקו:
finis * non & , auro & , argento eius terra est repleta Et
7 ותמלא ארצו כסף וזהב ואין קצה
finis ‡ non & , equis eius terra est repleta & ;eius thesauris
לאצרתיו ותמלא ארצו סוסים ואין קצה
Operi .idolis eius terra est repleta Et .eius quadrigis
8 למרכבתיו: ותמלא ארצו אלילים למעשה
.eorum digiti fecerunt quod ei ,se incuruabunt † suarum manuum
ידיו ישתחוו[k] לאשר עשו[l] אצבעתיו:
non ‡ & ,vir se humiliauit & ,homo se incuruauit Et
9 וישח אדם וישפל־איש ואל־
;puluere in te absconde & ,petram in Ingredere .eis parces
10 תשא להם: בוא בצור והטמן בעפר
.eius excellentiæ ‡ decore à & ,Domini formidinis faciebus || à
מפני פחד יהוה ומהדר גאנו[m]:
se incuruabit & ,humiliabitur ‡ hominis elationis † Oculi
11 עיני גבהות אדם שפל ושח
die in ipse solus Dominus eleuabitur & :hominum altitudo
רום אנשים ונשגב יהוה לבדו ביום
omnem super exercituum Domini dies Nam .illa
12 ההוא: כי יום ליהוה צבאות על כל־
.se humiliabit & ,elatum omnem super & ,excelsum & superbum
גאה ורם[n] ועל כל־נשא ושפל:
,eleuatas & ,sublimes Lebanon cedros omnes super Et
13 ועל כל־ארזי הלבנון הרמים והנשאים
.Basan quercus omnes super &
ועל כל־אלוני הבשן:

† nouissimis
vertice
Venite,
רבב[c]
ירה[d]
* vias suas,
יצא[e]
חנה[f]
נשא[g]
|| venite,
ילך[h]
superstitione repleti sunt præ Aramæis qui sunt ad Orientem Israeli:
|| filiis alienis
* est
ענן[i]
‡ est
† incuruauerat
שחה[k]
עשה[l]
‡ tu
|| facie
‡ altitudinis
גאה[m]
† elati
‡ humiliabunt se
רום[n]

Et super omnes montes ,excelsos & super omnes
14 ועל כל־ההרים הרמים ועל כל־
colles .eleuatos Et super omnem turrim
15 הגבעות הנשאות: ועל כל־מגדל
,excelsam & super omnem murum munitum.
גבה ועל כל־חומה בצורה:
Et super omnes naues Tarsis, & super omnes
16 ועל כל־אניות תרשיש ועל כל־
prospecturas desiderij. Et se incuruabit elatio ,hominis
17 שכיות[a] החמדה: ושח[b] גבהות האדם
& se humiliabit altitudo hominum : & eleuabitur Dominus
ושפל רום אנשים ונשגב יהוה
ipse solus in die illa. Et ‡ vana penitus concidet.
18 לבדו ביום ההוא: והאלילים כליל יחלף:
Et introibunt in speluncas petrarum, & in || concauitates
19 ובאו במערות צרים[c] ובמחלות
pulueris à faciebus formidinis Domini, & à gloria altitudinis eius,
עפר מפני פחד יהוה ומהדר גאנו[d]
† in surgendo ipsum ad frangendum terram.
בקומו לערץ הארץ:
In die illa, proiiciet homo ‡ vana argenti sui
20 ביום ההוא ישליך האדם את אלילי כספו
& * vana auri sui, quæ fecerunt sibi ‡ ad incuruandum se
ואת אלילי זהבו אשר עשו[e]־לו להשתחות
ad fodiendum foueas, & vespertilionibus. Ad veniendum in scissuras
21 לחפר[f] פרות ולעטלפים: לבוא בנקרות
petrarum, & in ‡ scopulos saxorum à * faciebus formidinis Domini,
הצרים ובסעפי הסלעים מפני פחד יהוה
& à ‡ decore altitudinis eius || in surgendo ipsum ad frangendā terram.
ומהדר גאונו בקומו לערץ הארץ:
Desinite vobis ab homine, cuius † flatus in naso eius;
22 חדלו לכם מן־האדם אשר נשמה באפו
nam in quo reputatur ipse?
כי־במה נחשב הוא:

picturas concupiscibiles.
שכה[a]
שחח[b]
‡ idola
|| foueas subterraneas, à facie
צור[c]
גאה[d]
† cùm surrexerit vt conterat
‡ idola argentea sua,
* idola aurea sua,
‡ vt incuruarét se imaginibus talparum & vespertilionum.
Vt ingrediatur, in speluncas
עשה[e] פור[f]
‡ cauernas
* facie
‡ gloria
|| cùm surrexerit vt conterat
† anima in naribus est; quid enim reputationis est

CAP. III. ג

Nam ecce dominator Dominus exercituum || remouens
1 כי הנה האדון יהוה צבאות מסיר[g]
à Ierusalaim, & à Iehudah fulcimentum & fulcimentum, * omne
מירושלם ומיהודה משען ומשענה כל
fulcimentum panis, & omne fulcimentum aquæ. Fortem
2 משען־לחם וכל משען־מים: גבור
& virum ‡ belli, iudicem & prophetam, & diuinum & senem.
ואיש מלחמה שופט ונביא וקסם וזקן:
† Principem quinquaginta & eleuatum faciebus, & consiliarium,
3 שר[h]־חמשים ונשוא פנים ויועץ
& sapientem ‡ ingeniosorum, & peritum eloquij. Et dabo pueros
4 וחכם חרשים ונבון לחש: ונתתי נערים
principes eorum, & || paruuli dominabuntur in eos.
שריהם ותעלולים ימשלו־בם:
Et * exactor fuit populus, vir in virum, & vir in ‡ socium suum:
5 ונגש העם איש באיש ואיש ברעהו
|| superbient puer in senem, & † contemptus in inclytum.
ירהבו הנער בזקן והנקלה בנכבד:
Quoniam apprehendet vir in fratrem suum ‡ domus
6 כי־יתפש איש באחיו בית
patris sui: * Vestimentum tibi ‡, gubernator eris nobis:
אביו שמלה לכה קצין תהיה־לנו
& ruina hæc sub † manu tua. Assumet in die
7 והמכשלה הזאת תחת ידך: ישא[i] ביום
illa, * dicendo: Non ero ‡ alligans, & in domo mea non
ההוא לאמר לא־אהיה חבש ובביתי אין
|| panis, nec vestimentum. Ne constituatis me † gubernatorem
לחם ואין שמלה לא תשימני[k] קצין
populi. Quia ruit Ierusalaim, & Iehudah concidit:
8 עם: כי כשלה ירושלם ויהודה נפל
quia lingua eorum & * conata eorum contra Dominum, ad irritandū
כי־לשונם ומעלליהם אל־יהוה למרות מרה[l]
oculos gloriæ eius.
עני כבודו:

|| remouere facit
סור[g]
* hoc est
‡ bellicosum,
† Quinquagenarium & honorabile vultu,
‡ artificem, industrium oratorem.
|| pueri
שור[h]
* opprimetur
‡ amicum
|| inualescent
† ignobilis in nobilem.
‡ familiæ
* dicens:
‡ est, princeps
† manibus tuis erit. Iurabit
נשא[i]
* dicens:
‡ dominus
|| est
† principem
שום[k]
* opera
חסר [l]

ſuum peccatum & , eos in reſpondit ‖ eorum facierum ‡ Agnitio

9 הַכָּרַת פְּנֵיהֶם עָנְתָה בָּם וְחַטָּאתָם

, eorum animæ Væ .celarunt † non ,nunciauerunt Sedom ſicut

כִּסְדֹם הִגִּידוּ לֹא כִחֵדוּ אוֹי לְנַפְשָׁם

. malum ſibiipſis reddiderunt quoniam

כִּי־גָמְלוּ לָהֶם רָעָה׃

fructum quòd ,bonus ‡ cùm iuſto Dicite

10 אִמְרוּ צַדִּיק כִּי־טוֹב כִּי־פְרִי

nam : malum ‡ impio Væ .comedent ſuorum ſtudiorum

11 מַעַלְלֵיהֶם יֹאכֵלוּ׃ אוֹי לְרָשָׁע רָע כִּי־

mei Populi .ei fiet eius manuum retributio

12 גְמוּל יָדָיו יֵעָשֶׂה לּוֹ׃ עַמִּי

.eum in † ſunt dominatæ mulieres & , paruulus ,eius exactores ‖

נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בוֹ

tuarū ſemitarum viam & errare facientes ‖ ,te beatificantes ‡ mi Popule

עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךָ מַתְעִים וְדֶרֶךְ אֹרְחֹתֶיךָ

ſtans † & , Dominus litigandum ‡ ad Stans .abſorbuerunt *

13 בִּלֵּעוּ׃ נִצָּב לָרִיב יְהוָה וְעֹמֵד

veniet iudicium ad Dominus . populos iudicandum ad

14 לָדִין עַמִּים׃ יְהוָה בְּמִשְׁפָּט יָבוֹא

ſuccendiſtis ‡ vos Et .ſuis principibus & , ſui populi ſenibus cum

עִם־זִקְנֵי עַמּוֹ וְשָׂרָיו וְאַתֶּם בִּעַרְתֶּם

.veſtris domibus in afflicti * rapina . vineam

הַכֶּרֶם גְּזֵלַת הֶעָנִי בְּבָתֵּיכֶם׃

afflictorum † facies & , meum populum contunderis ‡ vobis Quid

15 מַלָּכֶם תְּדַכְּאוּ עַמִּי וּפְנֵי עֲנִיִּים

? exercituum Dominus ‖ Dominus dicit , moletis

תִּטְחָנוּ נְאֻם־אֲדֹנָי יֱהוִה צְבָאוֹת׃

filiæ ſuperbierunt ‡ quòd eo Pro : Dominus dixit Et

16 וַיֹּאמֶר יְהוָה יַעַן כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת

,oculis fallentes ‡ & ,gutture extenta * ambulauerunt & ,Sion

צִיּוֹן וַתֵּלַכְנָה נְטוּוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְּרוֹת עֵינָיִם

.tinniebant ‡ ſuis pedibus in & ,ibant plaudendo † & ,ambulando

הָלוֹךְ וְטָפֹף תֵּלַכְנָה וּבְרַגְלֵיהֶם תְּעַכַּסְנָה׃

Dominus & , Sion filiarum verticem Dominus inficiet ſcabie ‖ Et

17 וְשִׂפַּח אֲדֹנָי קָדְקֹד בְּנוֹת צִיּוֹן וַיהוָה

. deteget earum pudendum *

פָּתְהֵן יְעָרֶה׃

gloriam Dominus faciet recedere illa die In

18 בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר אֲדֹנָי אֵת תִּפְאֶרֶת

. lunulas & ,reticula † & ,crepidarum *

הָעֲכָסִים וְהַשְּׁבִיסִים וְהַשַּׂהֲרֹנִים׃

. velamina ‖ & , armillas & ,Collaria ‡

19 הַנְּטִפוֹת וְהַשֵּׁרוֹת וְהָרְעָלוֹת׃

animi domus & , vittas ‡ & , periſcelides & , Tiaras *

20 הַפְּאֵרִים וְהַצְּעָדוֹת וְהַקִּשֻּׁרִים וּבָתֵּי הַנֶּפֶשׁ

. naris circulos & Annulos . inaures &

21 וְהַלְּחָשִׁים׃ הַטַּבָּעוֹת וְנִזְמֵי הָאָף׃

.crumenas & ,pepla ‖ & , operimenta ‡ & ,veſtes Mutatorias

22 הַמַּחֲלָצוֹת וְהַמַּעֲטָפוֹת וְהַמִּטְפָּחוֹת וְהָחֲרִיטִים׃

. palliola * & .calyptras * & . ſindones & , Specula

23 הַגִּלְיֹנִים וְהַסְּדִינִים וְהַצְּנִיפוֹת וְהָרְדִידִים׃

cingulo pro & , erit mucus † aromate pro . erit Et

24 וְהָיָה תַחַת בֹּשֶׂם מַק יִהְיֶה וְתַחַת חֲגוֹרָה

faſcia pectorali pro & , caluitium calamiſtri opere ‡ pro & , excifio

נִקְפָּה וְתַחַת מַעֲשֶׂה מִקְשֶׁה קָרְחָה וְתַחַת פְּתִיגִיל

. pulchritudine pro quia ‖ : facci cingulum

מַחֲגֹרֶת שָׂק כִּי־תַחַת יֹפִי׃

.prœlio in tua fortitudo & , cadent gladio in tui Viri

25 מְתַיִךְ בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ וּגְבוּרָתֵךְ בַּמִּלְחָמָה׃

terra in munda & , eius portæ lugebunt & , plangent Et

26 וְאָנוּ וְאָבְלוּ פְּתָחֶיהָ וְנִקָּתָה לָאָרֶץ

. ſedebit

תֵּשֵׁב׃

Margin notes (right column): ‡ vultus ‡ teſtificabitur contra; נֶגֶד עָנָה; † abſconderūt; כִּחֵד נֶגֶד; ‡ fuerit; פְּרָה; operum ‡ in; ‖ oppreſſores † ei; ‡ qui beatificāt ‖ errant; תָּעָה; * perdunt. Stat ‖ iudicandum † ſtat; רוּן; ‡ depaſti eſtis; * pauperis eſt; vt atteratis; מַה לָּכֶם; ק; † pauperum comminuatis; ‖ Deus ‡ eleuatæ ſunt * extento ‡ nutibus oculorum; נְטוּיוֹת; ק; נָטָה; † tripudiando ‡ calceamenta habebant cum crepitaculis; ‖ decaluait * nates; סוּר; * ornamentorum pedum, † vittas inſtar retis, ‡ Torques, * mitras, * Pileos, ‡ mutenulas, & pectoralia, Mutatoria, ‡ vela, ‖ linteamina, * vittas, ‡ theriſtra, גָּלָה; † fœtor; מָקַק; ‡ crinium diſpoſitione æquali ‖ aduſtióque; שַׂק יָפָה; נָפַל; יָשַׁב

CAP. IIII. ד

die in vnum virum in mulieres ſeptem apprehendent Et

1 וְהֶחֱזִיקוּ שֶׁבַע נָשִׁים בְּאִישׁ אֶחָד בַּיּוֹם

noſtris veſtimentis & ,comedemus noſtrum Panem :dicendo , illa

הַהוּא לֵאמֹר לַחְמֵנוּ נֹאכֵל וְשִׂמְלָתֵנוּ

collige , nos ſuper tuum nomen inuocetur tantùm , induemur aufer

נִלְבָּשׁ רַק יִקָּרֵא שִׁמְךָ עָלֵינוּ אֱסֹף

Domini germen erit illa die In .noſtrum opprobrium

2 חֶרְפָּתֵנוּ׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה צֶמַח יְהוָה

decore in & ſublimitate in terræ fructus & : gloria & decore in

לִצְבִי וּלְכָבוֹד וּפְרִי הָאָרֶץ לְגָאוֹן וּלְתִפְאֶרֶת

.Iſrael euaſioni *

לִפְלֵיטַת יִשְׂרָאֵל׃

.Ieruſalaim in reſiduus & , Siion in relictus ‡ erit Et

3 וְהָיָה הַנִּשְׁאָר בְּצִיּוֹן וְהַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַםִ

.Ieruſalaim in vitis ‡ in ſcriptus † omnis : ei dicetur Sanctus

קָדוֹשׁ יֵאָמֶר לוֹ כָּל־הַכָּתוּב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלָםִ׃

, Siion filiarum ſordem * Dominus abluet Si ‖

4 אִם רָחַץ אֲדֹנָי אֵת צֹאַת בְּנוֹת־צִיּוֹן

ſpiritu in , eius interiori de colluerit † Ieruſalaim ſanguines ‡ &

וְאֶת־דְּמֵי יְרוּשָׁלַםִ יָדִיחַ מִקִּרְבָּהּ בְּרוּחַ

.ardoris ſpiritu in & , iudicij

מִשְׁפָּט וּבְרוּחַ בָּעֵר׃

montis paratum locum omnem ſuper Dominus creabit Et

5 וּבָרָא יְהוָה עַל כָּל־מְכוֹן הַר־

,fumum & ,diem per nubem eius conuocationes ‡ ſuper & ,Siion

צִיּוֹן וְעַל־מִקְרָאֶהָ עָנָן יוֹמָם וְעָשָׁן

gloriam omnem ſuper nam : nocte flamma ‖ ignis ſplendorem &

וְנֹגַהּ אֵשׁ לֶהָבָה לָיְלָה כִּי עַל־כָּל־כָּבוֹד

vmbram in ‡ erit tabernaculum Et .operimentum *

6 חֻפָּה׃ וְסֻכָּה תִּהְיֶה לְצֵל־

,nimbo à abſconſionem in & ,confidentiam in † & ,æſtu ab interdiu

יוֹמָם מֵחֹרֶב וּלְמַחְסֶה וּלְמִסְתּוֹר מִזֶּרֶם

.pluuia à &

וּמִמָּטָר׃

CAP. V. ה

. eius vineæ ‖ ,mei dilecti canticum meo dilecto ‡ nunc Cantabo

1 אָשִׁירָה נָּא לִידִידִי שִׁירַת דּוֹדִי לְכַרְמוֹ

.olei filio cornu * in meo dilecto fuit Vinea

כֶּרֶם הָיָה לִידִידִי בְּקֶרֶן בֶּן־שָׁמֶן׃

,pulchro palmite ‡ eā plantauit & ,eam elapidauit † & ,eam fodit ‡ Et

2 וַיְעַזְּקֵהוּ וַיְסַקְּלֵהוּ וַיִּטָּעֵהוּ שֹׂרֵק

excidit torcular etiam & ,eius medio in turrim ædificauit &

וַיִּבֶן מִגְדָּל בְּתוֹכוֹ וְגַם־יֶקֶב חָצֵב

.putidas vuas * fecit & ,vuas facere ‖ expectauit & :ea in

בּוֹ וַיְקַו לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃

iudicate ,Iehudah vir & , Ieruſalaim habitator nunc Et

3 וְעַתָּה יוֹשֵׁב יְרוּשָׁלַםִ וְאִישׁ יְהוּדָה שִׁפְטוּ־

.meam vineam inter & ,me inter nunc

נָא בֵּינִי וּבֵין כַּרְמִי׃

? ea in feci non & , meæ vineæ vltra faciendum ‡ Quid

4 מַה־לַּעֲשׂוֹת עוֹד לְכַרְמִי וְלֹא עָשִׂיתִי בּוֹ

? vuas putidas ‡ fecit & ,vuas faciendum ad † expectaui Cur

מַדּוּעַ קִוֵּיתִי לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בְּאֻשִׁים׃

faciens * ego quid vos nunc faciam ſcire nunc Et

5 וְעַתָּה אוֹדִיעָה־נָּא אֶתְכֶם אֵת אֲשֶׁר־אֲנִי עֹשֶׂה

:conflagrandum ‡ ad erit & , eius ſepem remouere ‖ :meæ vineæ

לְכַרְמִי הָסֵר מְשׂוּכָּתוֹ וְהָיָה לְבָעֵר

.conculcationem in erit & ,eius maceriam frangere

פָּרֹץ גְּדֵרוֹ וְהָיָה לְמִרְמָס׃

.ſarrietur ‡ non & .putabitur non : vaſtitatem † eam ponam Et

6 וַאֲשִׁיתֵהוּ בָתָה לֹא יִזָּמֵר וְלֹא יֵעָדֵר

mandabo nubibus ſuper & .ſentis * & ,vepris accendet &

וְעָלָה שָׁמִיר וָשָׁיִת וְעַל הֶעָבִים אֲצַוֶּה

.pluuiam eam ſuper pluendo à ‡

מֵהַמְטִיר עָלָיו מָטָר׃

, † Iſrael domus exercituum Domini vinea Nam

7 כִּי כֶרֶם יְהוָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל

expectauit Et : eius deliciarum ‡ plantatio Iehudah vir &

וְאִישׁ יְהוּדָה נְטַע שַׁעֲשׁוּעָיו וַיְקַו

.clamor ecce & , iuſtitiam : vulnus ‡ ecce & ,iudicium ad *

לְמִשְׁפָּט וְהִנֵּה מִשְׂפָּח לִצְדָקָה וְהִנֵּה צְעָקָה׃

,agrum in * agrum ,domum in ‡ domum facientibus pertingere † Væ

8 הוֹי מַגִּיעֵי בַיִת בְּבַיִת שָׂדֶה בְשָׂדֶה

conſtituamini & ,loci defectum ad vſque ,facient ‡ appropinquare

יַקְרִיבוּ עַד אֶפֶס מָקוֹם וְהוּשַׁבְתֶּם

.terræ interiori ‖ in vos ſoli

לְבַדְּכֶם בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃

Margin notes (left column): * iis qui euaſerint; פְּרָה; ‡ qui relictus fuerit; † qui eſt ‡ vita; חַיִּים; ‖ Quando * ſordes; יָצָא; ‡ ſanguinem † lauabit de medio; דוּחַ; ‡ loca conuocationis; ‖ flammantis per noctem; * erit protectio. ‡ pro vmbraculo per diem † pro tegmine & abſconſione à turbine; סָכַךְ; ‡ propter dilectum meum ‖ propter vineā eius; שׁוּר דּוֹד; * colle loco pingui. ‡ ſepiuit † lapidibus purgauit ‡ plantis vitis optimæ, ‖ vt faceret * labruſcas; בָּנָה קָוָה; עָשָׂה; ‡ boni poterā facere; † vt faceret ‡ labruſcas?; * facio; יָדַע; ‖ vt auferam ‡ paſcendum. diruam; † in deſolationem: ‡ fodietur, * ſpina; שׁוּר; ‡ vt non pluant; † eſt,; ‡ lætitiarum * Deus vt facerent ‡ plaga: ‡ iis qui coniungunt ‡ domui, ‡ agro, ‡ faciunt, adeò vt non ſit locus alijs, num habitabitis; נָגַע יָשַׁב; ‡ medio

domus non Si : exercituum Dominus ‡ meis auribus In ‡ sunt, dicit
9 בְּאָזְנָי יְהוָה צְבָאוֹת אִם־לֹא בָּתִּים
absque bona * & , grandes : erunt desolationem in multæ * pulchræ
[a]הָיוּ רַבִּים לְשַׁמָּה יִהְיוּ [a] גְּדֹלִים וְטוֹבִים מֵאֵין
batum facient , vineæ iugera decem Nam .habitatore
10 יוֹשֵׁב׃ כִּי עֲשֶׂרֶת צִמְדֵּי־כֶרֶם יַעֲשׂוּ בַּת
.Ephah faciet ,Chomer ‡ sementis & :vnum ‡ Corus,
אֶחָת וְזֶרַע חֹמֶר יַעֲשֶׂה אֵיפָה׃
morantibus :sequentur Sechar ‡ ,mane in maturantibus † Væ
11 הוֹי מַשְׁכִּימֵי בַבֹּקֶר שֵׁכָר יִרְדֹּפוּ מְאַחֲרֵי
.eos incendet ‡ vinum * crepusculum in
בַנֶּשֶׁף יַיִן יַדְלִיקֵם׃
vinum & , tibia & ,tympanum ,nebel & , cithara erit Et
12 וְהָיָה כִנּוֹר וָנֶבֶל תֹּף וְחָלִיל וָיַיִן
respicient ‡ non Domini opus & : eorum conuiuiis †
מִשְׁתֵּיהֶם וְאֵת פֹּעַל יְהוָה לֹא [b]יַבִּיטוּ [b]נָבַט
.viderunt non eius manuum opus &
וּמַעֲשֵׂה יָדָיו לֹא [c]רָאוּ׃ [c]רָאָה
eius gloria † & ,scientia non à ‡ meus populus migrauit Propterea
13 לָכֵן גָּלָה עַמִּי מִבְּלִי־דָעַת וּכְבוֹדוֹ
.siti aruit eius turba * & ,famis viri ‡
מְתֵי רָעָב וַהֲמוֹנוֹ [e]צִחֵה צָמָא׃ [d]
aperuit & ,suam animam sepulchrum ‡ dilatauit Propterea
14 לָכֵן הִרְחִיבָה שְּׁאוֹל נַפְשָׁהּ וּפָעֲרָה [d]מְתִים
,eius turba ‖ & ,eius decor ‡ descendet & ,statutum † præter suum os
פִיהָ לִבְלִי־[f]חֹק וְיָרַד הֲדָרָהּ וַהֲמוֹנָהּ [e]הָמָה
,homo se incuruabit Et .eo in lætus † & ,eius strepitus * &
15 וּשְׁאוֹנָהּ וְעָלֵז בָּהּ׃ וַיִּשַּׁח [g] אָדָם
.se humiliabunt sublimium oculi & , vir se humiliabit &
וַיִּשְׁפַּל־אִישׁ וְעֵינֵי גְבֹהִים תִּשְׁפַּלְנָה׃
Deus & ,iudicio in ‡ exercituum Dominus exaltabitur † Et
16 וַיִּגְבַּהּ יְהוָה צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט וְהָאֵל [f]חָקַק [g]שָׁחַח
agni pascentur Et .iustitia in sanctificatus ‖ sanctus
17 הַקָּדוֹשׁ נִקְדָּשׁ בִּצְדָקָה׃ [h]וְרָעוּ כְבָשִׂים
.comedent peregrini medullatorum ‡ deserta & ,suum ductum * iuxta
כְּדָבְרָם וְחָרְבוֹת [i]מֵחִים [k]גָּרִים יֹאכֵלוּ׃
,mendacij funibus in iniquitatem trahentibus † Væ
18 הוֹי מֹשְׁכֵי [l]הֶעָוֺן בְּחַבְלֵי הַשָּׁוְא
, Acceleret ,Dicentes :peccatum ‡ plaustri funibus veluti &
19 וְכַעֲבוֹת הָעֲגָלָה חַטָּאָה׃ הָאֹמְרִים יְמַהֵר [h]רָעָה [i]מוּחַ
, appropinquet & : videamus vt ,suum opus festinare faciat
[m]יָחִישָׁה מַעֲשֵׂהוּ לְמַעַן נִרְאֶה וְתִקְרַב [k]גּוּר [l]עָוָה
.sciemus & ,Israel Sancti consilium veniat &
וְתָבוֹאָה [n]עֲצַת קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל [o]וְנֵדָעָה׃
: malum bonum & ,bonum malum dicentibus Væ
20 הוֹי הָאֹמְרִים [p]לָרַע טוֹב וְלַטּוֹב רָע [m]חוּשׁ [n]יָעַץ [o]יָדַע [p]רוּעַ
ponentes :tenebrositatē in † lucem & ,lucē in tenebrositatem ponentes *
שָׂמִים חֹשֶׁךְ לְאוֹר וְאוֹר לְחֹשֶׁךְ שָׂמִים
sapientibus Væ .amarum in dulce & , dulce in amarum
21 מַר לְמָתוֹק וּמָתוֹק לְמָר׃ [q] הוֹי חֲכָמִים [q]מָרַר
.prudentibus suis faciebus ‡ coram & ,suis oculis in
בְּעֵינֵיהֶם וְנֶגֶד פְּנֵיהֶם [r]נְבֹנִים׃ [r]בִּין
virtutis ‡ hominibus & ,vinum bibendum ad potentibus * Væ
22 הוֹי גִּבּוֹרִים [s]לִשְׁתּוֹת יָיִן וְאַנְשֵׁי־חַיִל
mercede ‡ impium Iustificantibus .Sechar † miscendum ad
23 לִמְסֹךְ שֵׁכָר׃ מַצְדִּיקֵי רָשָׁע עֵקֶב
.eo ab amouebunt ‖ iustorum iustitiam & : muneris
שֹׁחַד וְצִדְקַת צַדִּיקִים [t]יָסִירוּ מִמֶּנּוּ׃ [s]שָׁתָה [t]סוּר
glumam † & ,ignis linguam ‡ stipulam exedere * sicut Propterea
24 לָכֵן כֶּאֱכֹל קַשׁ לְשׁוֹן אֵשׁ וַחֲשַׁשׁ
: erit mucus * veluti eorum radix : debilitabit ‡ flamma
לֶהָבָה יִרְפֶּה שָׁרְשָׁם כַּמָּק יִהְיֶה
spreuerunt nam :ascendet † puluis sicut ,eorum gemma ‡ &
וּפִרְחָם כָּאָבָק יַעֲלֶה כִּי מָאֲסוּ אֵת
sancti eloquium & , exercituum Domini legem
[u]תּוֹרַת יְהוָה צְבָאוֹת וְאֵת אִמְרַת קְדוֹשׁ־ [u]יָרָה
nasus ‡ est iratus Ideo .contempserunt Israel ‡ furor
25 יִשְׂרָאֵל נִאֵצוּ׃ עַל־כֵּן חָרָה אַף־
eum super suam manum extendit & ,suum populum in Domini
יְהוָה בְּעַמּוֹ [x]וַיֵּט יָדוֹ עָלָיו [x]נָטָה
eorū morticinium fuit & , montes cōtremuerunt & ,eum percussit &
[y]וַיַּכֵּהוּ וַיִּרְגְּזוּ הֶהָרִים וַתְּהִי נִבְלָתָם [y]נָכָה

Margin: † iis qui surgūt ‡ vt ebrietatem sectentur, qui morantur vsque ad ‡ donec ‡ æstuare faciat † in ‡ respexerunt, captiuus ductus est ‡ eò quòd non fuit ei † populus gloriæ ‡ populus famelicus, * multitudo * infernus desiderium suum, † morem, ‡ decorus ‖ multitudo * turba ‡ cœtus eius ad eum. † sublimis apparebit ‡ propter iudicium. ‖ erit sanctus propter iustitiā * morem ‡ terræ pinguia qui peregrinantur † iis qui trahūt ‡ trahunt ‖ festinet * qui ponunt † tenebras tenebras: † facie sua * iis qui sunt potentes ‡ robustis ‡ inebriatiua. Qui iustificant † propter munera, ‖ mutant ab iis. * consumit ‡ lingua ‡ quisquilias * sic * putredo ‡ germen † terræ

est auersus non hoc omni in : platearum interiori in stercus sicut
כַּסּוּחָה בְּקֶרֶב [a]חוּצוֹת בְּכָל־זֹאת לֹא־שָׁב [a]חוּץ
.extenta eius manus adhuc & , eius nasus *
אַפּוֹ וְעוֹד יָדוֹ נְטוּיָה׃
ei sibilauit & , longè à gentes ‡ in vexillum eleuabit Et
26 וְנָשָׂא־[b]נֵס לַגּוֹיִם מֵרָחוֹק וְשָׁרַק לוֹ [b]נָסַס
.veniet leuis citò ecce & , terræ extremo ab
מִקְצֵה הָאָרֶץ וְהִנֵּה מְהֵרָה קַל יָבוֹא׃
neque dormitabit non : eo in impingens ‡ non & lassus † Non
27 אֵין [c]עָיֵף וְאֵין־כּוֹשֵׁל בּוֹ לֹא יָנוּם וְלֹא [c]עוּף
nec , eius lumborum cingulum erit solutum neque , dormiet
יִישָׁן וְלֹא נִפְתַּח אֵזוֹר חֲלָצָיו וְלֹא
.eius calceamentorum corrigia rumpetur
נִתַּק שְׂרוֹךְ נְעָלָיו׃
: extenti eius arcus omnes & ,acutæ eius sagittæ Quia
28 אֲשֶׁר [d]חִצָּיו שְׁנוּנִים וְכָל־קַשְּׁתֹתָיו דְּרֻכוֹת [d]חָצַץ
eius rotæ & , sunt reputatæ petra * vt eius equorum vngulæ
פַּרְסוֹת סוּסָיו כַּצַּר נֶחְשָׁבוּ [e]וְגַלְגִּלָּיו צוּר
rugiet : leonis vt , ei ‡ Rugitus . tempestas tanquam
29 כַּסּוּפָה׃ שְׁאָגָה לוֹ כַּלָּבִיא וְשָׁאַג ישאג
, spoliabit † & ,prædam tenebit & , fremet & , leonum catuli vt
כַּכְּפִירִים וְיִנְהֹם וְיֹאחֵז טֶרֶף וְיַפְלִיט
.eruens ‡ non &
וְאֵין [f]מַצִּיל׃ [f]נָצַל
,maris fremitum iuxta ‡ illa die in eum super fremet Et
30 וְיִנְהֹם עָלָיו בַּיּוֹם הַהוּא כְּנַהֲמַת־יָם
lux & ; angustia , tenebrositas ‖ ecce & , terram in aspiciet &
וְנִבַּט לָאָרֶץ וְהִנֵּה־חֹשֶׁךְ צַר וָאוֹר
. suis defluxionibus in est obtenebrata
חָשַׁךְ בַּעֲרִיפֶיהָ׃

Margin: excisum in medio * furor ‡ nationes ‡ erit deficiens ‡ corruens * silex ‡ eius, † rapiet, ‡ erit qui eruat. ‡ sicut fremit mare, ‖ tenebræ,

CAP. VI. ו

vidi & , Huzziahu regem mori * anno In
1 בִּשְׁנַת־[g]מוֹת הַמֶּלֶךְ עֻזִּיָּהוּ וָאֶרְאֶה אֶת־ [g]שָׁנָה
, eleuatum & , excelsum solium super sedentem Dominum
אֲדֹנָי יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא רָם וְנִשָּׂא
.palatium replentes ‡ eius fimbriæ &
וְשׁוּלָיו מְלֵאִים אֶת־הַהֵיכָל׃
sex alæ † Sex . illud supra stantes ‡ Seraphim
2 שְׂרָפִים עֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפַיִם שֵׁשׁ
duabus in & ,suas facies ‖ velabat duabus in : vni alæ
כְּנָפַיִם לְאֶחָד בִּשְׁתַּיִם ׀ יְכַסֶּה פָנָיו וּבִשְׁתַּיִם
. volabat duabus in & , suos pedes velabat
יְכַסֶּה רַגְלָיו וּבִשְׁתַּיִם יְעוֹפֵף׃
alter ad alterū , sanctus , Sanctus : dicebat & , illum ad hic clamabat Et
3 וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ ׀ קָדוֹשׁ
plena est omnis terra .eius gloria terræ totius plenitudo : exercituum Dominus ,sanctus
קָדוֹשׁ יְהוָה צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ׃
superliminaria cardinum propter vocem ,clamantis voce à liminum frontispicia se mouerunt Et
4 [h]וַיָּנֻעוּ אַמּוֹת [i]הַסִּפִּים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא [h]נוּעַ [i]סַף
: mihi Væ : dixi Et .fumo est repleta domus &
5 וְהַבַּיִת יִמָּלֵא עָשָׁן׃ וָאֹמַר אוֹי־לִי
‖ sum, medio in & , ego ‖ labiis pollutus vir quia , tacui quia
כִּי־נִדְמֵיתִי כִּי אִישׁ טְמֵא־שְׂפָתַיִם אָנֹכִי וּבְתוֹךְ
habito: regem quia ,habitans ego labiis polluti populi
עַם־טְמֵא שְׂפָתַיִם אָנֹכִי יֹשֵׁב כִּי אֶת־הַמֶּלֶךְ
.mei oculi viderunt exercituum Dominum
יְהוָה צְבָאוֹת [k]רָאוּ עֵינָי׃ [k]רָאָה
* eius manu in & ,Seraphim de vnus me ad volauit Et
6 וַיָּעָף אֵלַי אֶחָד מִן־הַשְּׂרָפִים וּבְיָדוֹ
.altari desuper † tulerat forcipibus in * , carbo
רִצְפָּה בְּמֶלְקַחַיִם לָקַח מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ׃
tetigit, Ecce : dixit & , meum os super fecit tangere Et
7 [l]וַיַּגַּע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָגַע [l]נָגַע
tuum peccatum & ,tua iniquitas recedet & , tua labia super hic
זֶה עַל־שְׂפָתֶיךָ [m]וְסָר [n]עֲוֺנֶךָ וְחַטָּאתְךָ [m]סוּר [n]עָוָה
: dicentis Domini vocem audiui Et . expiabitur
8 תְּכֻפָּר׃ וָאֶשְׁמַע אֶת־קוֹל אֲדֹנָי אֹמֵר
, ego Ecce : dixi Et ? nobis ibit quis & , mittam Quem
אֶת־מִי אֶשְׁלַח וּמִי יֵלֶךְ־לָנוּ וָאֹמַר הִנְנִי
.me mitte
שְׁלָחֵנִי׃

Margin: * quo mortuus est rex ‡ replebant templum. ‡ stabant † alæ erant vnicuique: ‖ vnusquisque faciem suam, habito: * erat * quem † de

, audiendo Audite :huic populo dices & ,Vade : dixit Et
ויאמר לך ואמרת לעם הזה שמעו שמוע 9
.cognoscatis ne & ,videndo videte & ;intelligatis ne &
[a]ראה [b]ירע ואל־תבינו [a]וראו ראו ואל־[b]תדעו:
;aggraua eius aures & , huius populi cor Impingua
השמן לב־העם הזה ואזניו הכבד 10
claude, suis auribus i & ,suis oculis in videat fortè ne ,obline eius oculos &
[c]שוע ועיניו [c]השע פן־יראה בעיניו ובאזניו
sanet eum. .ei medeatur & ,conuertatur & ,intelligat suo corde & ,audiat
[d]שוב ישמע ולבבו יבין [d]ושב ורפא לו:
si Donec :dixit Et ?Domine Vsquequo :dixi Et
ואמר עד־מתי אדני ויאמר עד אשר אם־ 11
$ absque ,homine absque domus & ,habitatore non à $ ciuitates desolentur
[e]שאה [f]בית [e]שאו ערים מאין יושב [f]ובתים מאין אדם
* terra .desolatione desoletur humus * &
והאדמה תשאה שממה:
multiplicabit multa & , hominem Dominus elongabit Et
ורחק יהוה את־האדם ורבה 12
dies derelictionis in medio .terræ interiori in derelicta
העזובה בקרב הארץ:
† erit ‡ derelictione decimatio residua, erit & conuertetur & ,decima ‡ ea in † adhuc Et
ועוד בה עשיריה ושבה והיתה 13
$ quæ iterum depasta, vt enim tilia statio eiectione in quibus * ,quercus vt & ,vlmus sicut :cõflagrandũ ad $
לבער כאלה וכאלון אשר בשלכת מצבת
* abiectis foliis subsistentiam habent, † sic ‡ sanctum in ea derelictione subsistet. .eius statio sanctitatis ‡ semen † .eis in
בם זרע קדש מצבתה:

CAP. VII. ז

Huzziiahu filij ,Iotham filij Achaz diebus in fuit Et
ויהי בימי אחז בן־יותם בן־עזיהו 1
filius Pechach & , Aram rex Resin ascendit ,Iehudah regis
מלך יהודה עלה רצין מלך־ארם ופקח בן־
:eam contra prœlium in , Ierusalaim , Israel rex Remaliahu
רמליהו מלך־ישראל ירושלם למלחמה עליה
est nunciatum Et .eam super expugnare potuit non &
[g]נגד ולא יכל להלחם עליה: [g]ויגד 2
cum ,Ephraim super Aram Requieuit : dicendo ,Dauid domui
לבית דוד לאמר נחה ארם על־אפרים
sicut mouētur ligna mouere vt , eius populi cor & , eius cor se commouit &
[h]נוע [h]וינע לבבו ולבב עמו כנוע עצי־
facie :Iesahiahu ad Dominus dixit Et .venti faciebus à siluæ
יער מפני־רוח: ויאמר יהוה אל־ישעיהו 3
* residuum quod conuersum est Iasub Sear * & ,tu ,Achaz occursum in nunc Egredere
צא־נא לקראת אחז אתה ושאר ישוב
in superioris piscinæ aquæductus extremum ad tuus filius
[i]עלה בנך אל־קצה [i]תעלת הברכה העליונה אל־
* Caue tibi. ,Obseruare * :eum ad dices Et .fullonis agri via strata
[k]סלל [k]מסלת שדה כובס: ואמרת אליו השמר 4
|| molleseat duabus à tenerescat || ne tuum cor & , timeas ne : quiesce &
[l]רכך [m]שנה והשקט אל־תירא ולבבך אל־[l]ירך [m]משני
† furoris nasi † ita in , istorum fumigantium titionum caudis
זנבות האודים העשנים האלה בחרי־אף
.Remaliahu filij & ,Aram & ,Resin
רצין וארם ובן־רמליהו:
‡ in ,malum ‡ Aram te contra inierit consilium quòd Eò
יען כי־יעץ עליך ארם רעה 5
Ascendamus : dicendo ,Remaliahu filius & , Ephraim
אפרים ובן־רמליהו לאמר: נעלה 6
* obsideamus $ scindamus || nobis; ;nos ad || eam perrumpamus $ & ,eam suscitemus * & ,Iehudah in
ביהודה [n]ונקיצנה ונבקיענה אלינו
[n]קוץ .Tabal filium , eius medio in regem faciamus regnare &
ונמליך מלך בתוכה את בן־טבאל:
† Deus: ‡ stabit. ,consistet ‡ Non : Dominus † Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה לא תקום 7
caput & ,Dammesec Aram caput Etenim .erit non &
ולא תהיה: כי ראש ארם דמשק וראש 8
* remanent , anni quinque & sexaginta * adhuc & , Resin Dammesec
דמשק רצין ובעוד ששים וחמש שנה
$ ne sit populus. .populo à $ Ephraim frangetur
[o]חתת [o]יחת אפרים מעם:
filius Someron caput & ,Someron Ephraim caput Et
וראש אפרים שמרון וראש שמרון בן־ 9

$ verbis meis: est † stabiles. .fideles † eritis non quia $ credatis non si : Remaliahu
רמליהו אם לא תאמינו כי לא תאמנו:
:dicendo ,Achaz ad loqui Dominus adiecit Et
ויוסף יהוה דבר אל־אחז לאמר: 10
profunda :tuo Deo Domino cum à signum tibi Pete
שאל־לך אות מעם יהוה אלהיך העמק 11
teipsum petendo, :Achaz dixit Et .excelsum in teipsum eleua vel petitionem
שאלה או הגבה למעלה: ויאמר אחז 12
.Dominum tentabo non & , petam Non
לא־אשאל ולא־אנסה את־יהוה:
parum Nunquid : Dauid domus nunc Audite : dixit Et
ויאמר שמעו־נא בית דוד המעט 13
|| afficere labore ‡ quia afficitis etiam labore afficiatis quòd ‡ , homines fatigare || vobis à
[a]לאה מכם הלאות אנשים כי [a]תלאו גם
vobis ipse Dominus dabit Ideo ? meum Deum
[b]נתן את־אלהי: לכן [b]יתן אדני הוא לכם 14
* tu mater * vocabis & & , filium pariens & ,prægnans virgo Ecce :signum
אות הנה העלמה הרה וילדת בן וקראת
$ nobiscum Deus. .comedet mel & Butyrum .el-Himmanu $ eius nomen
שמו עמנואל: חמאה ודבש יאכל 15
† vt sciat ‡ malum * bonum. .bono in * eligere & ,malo in ‡ reprobare ipsum sciendum ad †
[c]לדעתו מאוס [d]ברע ובחור בטוב:
[c]ידע [d]רוע eligere & ,malo in $ reprobare puer sciat antequam Nam
$ malum † bonum; כי בטרם ידע הנער מאוס ברע ובחור 16
‡ terra ‡ detestaris à facie faciebus à fastidiens * tu quam , humus ‡ derelinquetur bono in †
בטוב תעזב האדמה אשר־אתה [e]קץ מפני
.suorum regum duorum
[e]קוץ שני מלכיה:
,tuum populum super & , te super Dominus Adducet
[f]בוא [f]יביא יהוה עליך ועל־עמך 17
die à venerunt non qui , dies tui patris domum super &
ועל־בית אביך ימים אשר לא־באו למיום
‡ qui separauit se * à $ nempe .Assur regem $ .Iehudah desuper * Ephraim recedere ‡
סור־אפרים מעל יהודה את מלך אשור:
muscæ Dominus sibilabit illa die in ,erit Et
והיה ביום ההוא ישרק יהוה לזבוב 18
‡ est ‡ quæ ,api & ; Ægypti fluminum extremo in ‡ quæ
אשר בקצה יארי מצרים ולדבורה אשר
ipsi omnes requiescent & , venient Et .Assur terra in
[g]נוח בארץ אשור: ובאו [g]ונחו כלם 19
* desertorum, $ cauernis omnibus in & ,petrarum scopulis $ in & ,vastitatum * torrentibus in
בנחלי הבתות ובנקיקי הסלעים ובכל
.vilibus arboribus vniuersis in & , albis spinis
הנעצוצים ובכל הנהללים:
mercede cõducta nouacula in Dominus radet illa die In
ביום ההוא יגלח אדני בתער השכירה 20
† iis qui sunt || cum ‡ pilos crinem ‡ & caput .Assur rege in || flumen trans † in
בעברי נהר במלך אשור את־הראש ושער
.consumet barbam etiam & ,pedum
הרגלים וגם את־הזקן תספה:
nutriet ,bouis vitulam vir viuificabit illa die in ,erit Et
והיה ביום ההוא יחיה־איש עגלת בקר 21
‡ lactis, quod facient, lac facere ‡ multitudine præ ,erit Et .oues duas &
[h]שנה [h]ושתי־צאן: והיה מרב עשות חלב 22
omnis comedet mel & , butyrum nam : butyrum comedet
יאכל חמאה כי־חמאה ודבש יאכל כל־
* qui remanserit $ medio .terræ interiori $ in residuum *
[i]הנותר בקרב הארץ:
[i]יתר quo † locus omnis erit illa die in erit Et
† in fuerunt * valentes $ argenteos, † spinam ‡ Cùm והיה ביום ההוא יהיה כל־מקום אשר 23
,veprem in argenteis $ mille in * vites mille ibi fuerit
יהיה־שם אלף גפן באלף כסף לשמיר
ingredietur arcu in & sagittis In ‡ .erit sentem † in &
ולשית יהיה: [k]בחצים ובקשת יבא 24
.terra omnis erit sentis || & vepris quia :illuc
[k]חצץ שמה כי־שמיר ושית תהיה כל־הארץ:
|| spina non ,sarrientur sarculo in qui montes omnes Et
וכל ההרים אשר במעדר יעדרון לא־ 25
‡ spinæ, sed erũt in pascuam missionem in erit & ,sentis ‡ & vepris timor illuc veniet
תבוא שמה יראת שמיר ושית והיה למשלח
.pecoris conculcationem in & , bouis
שור ולמרמס שה:

CAP. VIII. ח

volumen tibi Tolle : me ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אלי קח־לך גליון
festinandum ad : hominis stylo in eo in scribe & ; grande
גדול וכתב עליו בחרט אנוש למהר
mihi faciam testificari Et .prædam accelerauit spolium
2 שלל חש בז: ואעידה לי
Zechariahu & , sacerdotem Vriiah fideles testes
עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת־זכריהו
concepit & ‖,prophetissam ad accessi Et . Ieberechiahu filium
3 בן־יברכיהו: ואקרב אל־הנביאה ותהר
: eius nomen Voca : me ad Dominus dixit Et .filium peperit &
ותלד בן ויאמר יהוה אלי קרא שמו
.prædam accelerauit spolium Festinando
מהר שלל חש בז:
, mea mater & mi pater , vocare puer sciat antequam Quia
4 כי בטרם ידע הנער קרא אבי ואמי
Someron spolium ‡ & , Dammelec facultatem ‖ tollet
ישא את־חיל דמשק ואת שלל שמרון
me ad loqui Dominus adiecit Et : Assur regis facies ad ‖
5 לפני מלך אשור: ויסף יהוה דבר אלי
iste populus reprobauit † quòd eo Pro : dicendo ,adhuc
6 עוד לאמר: יען כי מאס העם הזה
,Resin cum ‡ gaudium & leniter euntes ‡ , Silloach aquas
את מי השלח ההלכים לאט ומשוש את־רצין
Dominus ecce ideo Et .Remaliahu filio * &
7 ובן־רמליהו: ולכן הנה אדני
, fortes fluminis aquas eos super faciens ‖ ascendere
מעלה עליהם את־מי הנהר העצומים
,eius gloriam omnem & , Assur † regem , multas &
והרבים את־מלך אשור ואת־כל־כבודו
omnes super ibit & , eius decursus † omnes super ascendet &
ועלה על־כל־אפיקיו והלך על־כל־
,transibit & ,inundabit ,Iehudah per transibit Et : eius ripas
8 גדותיו: וחלף ביהודה שטף ועבר
plenitudo ,eius alarum extensiones ‡ erit & : pertinget collum ad vsq;
עד־צואר יגיע והיה מטות כנפיו מלא־
Constringimini .el-Himmanu tuæ terræ latitudinis
9 רחב ארצך עמנו אל: רעו
longinqui vniuersi auribus percipite & ; conterimini & , ‡ populi
עמים וחתו והאזינו כל מרחקי־
.conterimini & ,vos accingite :conterimini & , vos accingite : terræ
ארץ התאזרו וחתו התאזרו וחתו:
; verbum loquimini : dissipabitur & . consilium Consiliamini
10 עצו עצה ותפר דברו דבר
dixit sic Nam .el-Himmanu * quia . stabit non &
11 ולא יקום כי עמנו אל: כי כה אמר
eundo ab † me erudiuit & . manu ‖ fortitudine In : me ad Dominus
יהוה אלי בחזקת היד ויסרני מלכת
,dicatis Non : dicendo , huius populi via in
12 בדרך העם־הזה לאמר: לא־תאמרון
: ‡ coniuratio ,iste populus dicet ‡ quæ omnia ad , ‡ coniuratio
קשר לכל אשר־יאמר העם הזה קשר
.pauebitis non & , timebitis non eius timorem &
ואת־מוראו לא־תיראו ולא תעריצו:
‡ ipse & , sanctificabitis ipsum exercituum Dominum
13 את־יהוה צבאות אתו תקדישו והוא
, sanctuarium * in erit Et .vester pauor ipse & ; vester timor
14 מוראכם והוא מעריצכם: והיה למקדש
domibus duabus ,offensionis petram in & ,percussionis lapidem in &
ולאבן נגף ולצור מכשול לשני בתי
. Ierusalaim habitanti rete in & , laqueum in , Israel
ישראל לפח ולמוקש ליושב ירושלם:
obsigna ,contestationem * Liga . capientur & ,irretientur &
15 וכשלו בם רבים ונפלו ונשברו
Dominum * præstolabor Et .meis discipulis cum legem
16 ונוקשו ונלכדו: צור תעודה חתום
.eum expectabo & . Iahacob domo à suas facies abscondenti ‖
16 תורה בלמדי: וחכיתי ליהוה
המסתיר פניו מבית יעקב וקויתי לו:

a לקח b גלה
‖ quæ
c הרה
d חוש e בזז
* opes ‡ spolia
f נשא
‖ coram rege
g יסף
† abiecit
‡ quæ vadunt quietè, ‡ est ad * filium
‖ faciet
‡ scilicet
h רבב
‡ torrentes
i גדר
‡ extensio
k נגע l נטה
m רוע
‡ Assur.
n חתת
o יעץ p פור
* nobiscum Deus.
‖ prophetiæ, † ne irem
q יסר
‡ est, ‡ dicit
r ירא
† fit
* palatium;
s בית
t פוח u יקש
* testimonium,
u עוד
x ירה y חכה
‖ qui abscondit faciem suam
z קוה

Dominus mihi dedit quos nati * & ego Ecce
18 הנה אנכי והילדים אשר נתן־לי יהוה
exercituũ Domino cum à : Israel in portenta in & ,signa in ‖
לאתות ולמופתים בישראל מעם יהוה צבאות
: ‡ Sion monte in habitante †
השכן בהר ציון:
:pythones ad ‡ Quærite : vos ad dixerint cùm Et
19 וכי־יאמרו אליכם דרשו אל־האבות
populus Nonne : susurrantes & ,garrientes sciolos ad * &
ואל־הידענים המצפצפים והמהגים הלא־עם
? mortuos ad * viuis pro ,requiret suos deos ad ‡
אל־אלהיו ידרש בעד החיים אל־המתים:
sunt dicturi non si contestationem ‡ ad & , † legem Ad ‖
20 לתורה ולתעודה אם־לא יאמרו
.aurora ei non * quo ‡ hoc verbum iuxta
כדבר הזה אשר אין־לו שחר:
cùm ,erit & :esuriens & ,induratus ipsam † per transibit Et
21 ועבר בה נקשה ורעב והיה כי־
,suum Deum in & ,suum regem in ‖ maledicet & ,irascetur & ,esurierit
ירעב והתקצף וקלל במלכו ובאלהיו
.sursum respiciet &
ופנה למעלה:
,tenebrositas ‡ & :tribulatio ecce & ,intuebitur terram in Et
22 ואל־ארץ יביט והנה צרה וחשכה
.impulsu caligine & ,coarctationis obtenebratio
מעוף צוקה ואפלה מנדח:

CAP. IX. ט

tempus secundum ea in coarctatus qui ei ,obtenebratus ‡ non Quia
1 כי לא מועף לאשר מוצק לה כעת
, Naphthali terram & , Zebulun terram alleuiauit primum
הראשון הקל ארצה זבלון וארצה נפתלי
Ghelil Iarden trans maris viam fecit aggrauauit postremum * &
והאחרון הכביד דרך הים עבר הירדן גליל
lucem viderunt ,tenebrositate in ambulantes ‖ Populus .gentium
2 הגוים: העם ההלכים בחשך ראו אור
splenduit lux , mortis vmbræ terra in habitantibus : magnam
גדול ישבי בארץ צלמות אור נגה
magnificasti non † ,gentem Multiplicasti .eos super
3 עליהם: הרבית הגוי לא הגדלת
, messe in ‡ lætitiam secundum tuas facies ad ‡ sunt læti :lætitiam
השמחה שמחו לפניך כשמחת בקציר
.spolium ipsos diuidendo in exultabunt * quemadmodum
כאשר יגילו בחלקם שלל:
,eius humeri virgam & , eius oneris iugum Nam
4 כי את־על סבלו ואת מטה שכמו
.Midian diem secundum ,confregisti ,eo in exactoris sceptrum
שבט הנגש בו החתת כיום מדין:
vestimentum & strepitu in confligentis pugna ‖ omnis Quia
5 כי כל־סאון סאן ברעש ושמלה
cibus combustionem ad erit & :sanguinibus in † inuolutum
מגוללה בדמים והיתה לשרפה מאכלת
,nobis est datus filius ,nobis est natus gnatus Quia .ignis
6 אש: כי־ילד ילד־לנו בן נתן־לנו
,eius nomen vocabitur & ,eius humerum super principatus erit &
ותהי המשרה על־שכמו ויקרא שמו
princeps ,æternitatis ‡ pater ,fortis ,Deus consiliarius ,Admirabilis
פלא יועץ אל גבור אבי־עד שר־
pacem ad * & ,principatum multiplicandum Ad .pacis
7 שלום: למרבה המשרה ולשלום
parandum ad ‖ eius regnum super & ,Dauid solium super finis † non
אין־קץ על־כסא דוד ועל־ממלכתו להכין
tunc ‡ ex iustitia in & , iudicio in illud fulciendum ad † & ,illud
אתה ולסעדה במשפט ובצדקה מעתה
.hoc faciet exercituum Domini Zelus .seculum in vsque &
ועד־עולם קנאת יהוה צבאות תעשה־זאת:
.Israel in cecidit & ,Iahacob in Dominus misit Verbum
8 דבר שלח אדני ביעקב ונפל בישראל:
. Someron habitans & , Ephraim ipse omnis populus scient Et
9 וידעו העם כלו אפרים ויושב שמרון
:dicendo , cordis magnitudine in & , superbia in
בגאוה ובגדל לבב לאמר:

‡ pueri
‡ vt sint
a אות
† qui habitat ‡ dati sunt.
‡ à pythonibus,
b אוב
* à diuinis, qui garriunt, & loquuntur: Itáne ‡ hic deum suum * requirendo ‖ Per † ipsam ‡ testificatione Deum testor,
c הגה d חיה
e מות f ירה
‡ de requirendis mortuis, in * tamen nec tantillum est lucis. † terram † legem ‖ regi suo, & Deo suo, ‡ tenebræ, obscuratio angustiæ, expansa caligo.
g צור h צוק
‡ erit ei obscuratio secundum angustiam, quæ fuit ei tempore primo, ab eo qui alleuiare fecit
i צוק k קלל
* vltimo, ab eo qui ‖ qui ambulat in tenebris, vidit
l ראה
† ei לו ק
‡ coram te ‡ quæ * exultant, qui diuidunt spolia.
m רבה n גול
o נטה
‖ qui pugnat, pugnat cum commotione, † sanguine:
Paruulus enim
p היה
‡ seculi,
q שור
* pacis
† erit ‖ vt confirmet
r קצץ s כון
† corroboret ‡ hoc tempore
qui habitat

sycomori :ædificabimus lapide exciso & ,ceciderunt Lateres
10 לבנים נפלו וגזית נבנה שקמים
.immutabimus cedros sed ,sunt excisæ
גדעו וארזים נחליף:
& ,eum super Resin hostes Dominus eleuabit Et
11 וישגב יהוה את־צרי רצין עליו ואת־
Pelistim & ,Oriente ab Aram .commiscebit eius inimicos
12 איביו יסכסך: ארם מקדם ופלשתים
omni In .ore toto in Israel deuorabunt & ;retro à
מאחור ויאכלו את־ישראל בכל־פה בכל־
.* extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus est auersus non hoc
זאת לא־שב אפו ועוד ידו נטויה:
& ,ipsum percutientem ad est reuersus non populus Et
13 והעם לא־שב עד־המכהו ואת־
Dominus excidit Et .quæsierunt non exercituum Dominum
14 יהוה צבאות לא דרשו: ויכרת יהוה
die iuncum & curuum ramum ,caudam & caput Israel ab
מישראל ראש וזנב כפה ואגמון יום
:caput † ipse ;facibus acceptus || & ,Senex .vna
15 אחד: זקן ונשוא־פנים הוא הראש
.cauda ‡ ipse ,mendacium docens ‡ propheta &
ונביא מורה־שקר הוא הזנב:
:Facientes errare ,istum populum beatificantes erunt Et
16 ויהיו מאשרי העם־הזה מתעים
eius adolescentulis super Ideo .absorpti eius beatificati &
17 ומאשריו מבלעים: על־כן על־בחוריו
eius viduarum & ,eius pupillorum & ,Dominus lætabitur non
לא־ישמח אדני ואת־יתמיו ואת־אלמנותיו
omne & ,malignus & ,hypocrita ipse omnis* quia :miserebitur non
לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל־
:eius nasus † est auersus non hoc omni In .stultitiam loquens || os
פה דבר נבלה בכל־זאת לא־שב אפו
est succensa Quia .extenta eius manus adhuc sed
18 ועוד ידו נטויה: כי־בערה
succendetur & :vorabit spinam & ,veprem ;impietas ignis tanquam
כאש רשעה שמיר ושית תאכל ותצת
.fumi altitudine se extulerunt* & ,siluæ perplexitatibus ‡in
בסבכי היער ויתאבכו גאות עשן:
:terra est obscurata exercituum Domini feruida ira In
19 בעברת יהוה צבאות נעתם ארץ
non suum fratrem ad vir † :ignis esca tanquam populus fuit &
ויהי העם כמאכלת אש איש אל־אחיו לא
comedet & ,esuriet & ,dexteram ad se separabit ‡ Et .parcent
20 יחמלו: ויגזר על־ימין ורעב ויאכל
carnem vnusquisque :saturabuntur ‡ non & ,sinistram ad
על־שמאל ולא שבעו איש בשר־
Ephraim & ,Ephraim Menasseh .comedent* sui brachij
21 זרעו יאכלו: מנשה את־אפרים ואפרים
hoc omni in .Iehudah contra ipsi simul ,Menasseh
את־מנשה יחדו המה על־יהודה בכל־זאת
.extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus est auersus non furor
לא־שב אפו ועוד ידו נטויה:

CAP. X. יוד

facientibus scribere & ,iniquitatis statuta statuentibus Væ
1 הוי החקקים חקקי־און ומכתבים
iudicio à peruertendum Ad* .fecerunt scribere laborem ‡
2 עמל כתבו: להטות מדין
;mei populi afflictorum iudicium rapiendum ad & ,tenuium ||
דלים ולגזל משפט עניי עמי
.diripiant pupillos & ,eorum spolium viduas existendum ad †
להיות אלמנות שללם ואת־יתומים יבזו:
,desolatione in ‡ & ,visitationis die in facietis quid Et
3 ומה־תעשו ליום פקדה ולשואה
vbi & ?auxilio pro fugietis quem Ad ?veniet longinquo à
ממרחק תבוא על־מי תנוסו לעזרה ואנה
sub corruit me Absque ‡ ?vestram gloriam derelinquetis
4 תעזבו כבודכם: בלתי כרע תחת
est auersus non hoc omni In .cadent interfectos sub & ,vinctum
אסיר ותחת הרוגים יפלו בכל־זאת לא־שב
.extenta eius manus adhuc sed ,eius nasus ||
אפו ועוד ידו נטויה:

sed leuigato
גזז[a]
צור[b]
ab Occidente,
furor * est,
שוב[c]
נטה[d]
בכה[e]
כפה[f]
|| honorabilis vultu,
† est
‡ qui docet
‡ est
ירה[g]
perditi.
* vniuersi sunt impij & maligni;
רוע[h]
|| loquitur
† furor
יצת[i]
‡ densitatibus
* eleuauerunt se sicut eleuatur fumus.
Propter iram
גאה[k]
† vnusquisque fratri suo non parcit.
‡ rapiet
‡ saturabitur,
* comedet.
furor
נטה[l]
scribentibus decreta iniqua,
‡ qui mendaciū
* Vt peruertant iudicium
|| pauperum, & vt rapiant in iudicio pauperes
דלל[m]
ענה[n]
† vt sint viduæ præda
‡ desolationis, quæ
בזז[o] עשה[p]
‡ Non euadet quispiam, nisi qui incuruauerint se inter vinctos, & inter interfectos se prostrauerint
נפל[q] שוב[r]
|| furor

eorū manu in ipsa virga & ,mei nasi* virga Assur Væ ‡
5 הוי אשור שבט אפי ומטה־הוא בידם
super & ,eum mittam hypocritam † gentem Ad .mea indignatio ||
6 זעמי: בגוי חנף אשלחנו ועל־
,spolium spoliandum ad ‡ ,ei mandabo ,mea iræ feruidæ ‡ populum
עם עברתי אצונו לשלל שלל
conculcationem † eum ponendum ad* & ,prædam prædandum ad &
ולבז בז ולשומו מרמס
,existimabit sic non ipse Et .platearum lutum sicut
7 כחמר חוצות: והוא לא־כן ידמה
.suo corde in || perdendum ad sed :putabit ita non eius cor &
ולבבו לא־כן יחשב כי להשמיד בלבבו
.parum ‡ non gentes excidendum ad &
ולהכרית גוים לא מעט:
.‡ reges simul mei principes Nónne :dicet Siquidem
8 כי יאמר הלא שרי יחדו מלכים:
Arphad sicut non an † ?Chalno* Charchemis sicut Nónne
9 הלא ככרכמיש כלנו אם־לא כארפד
?Someron ‡ Dammesec sicut Nónne ?Chamath ‡
חמת אם־לא כדמשק שמרון:
,vanitatū ‡ regna ad mea manus inuenit Quemadmodum
10 כאשר מצאה ידי לממלכת האליל
.Someron à & ,Ierusalaim à ‡ eorum sculptilia* &
ופסיליהם מירושלם ומשמרון:
,eius vanitatibus † & ,Someron feci quemadmodum Nónne
11 הלא כאשר עשיתי לשמרון ולאליליה
cùm erit Et ?eius doloribus ‡ & ,Ierusalaim faciam sic
12 כן אעשה לירושלם ולעצביה: והיה כי־
,Siion monte in suum opus omne Dominus compleuerit
יבצע אדני את־כל־מעשהו בהר ציון
cordis magnitudinis fructum super visitabo ;Ierusalaim in &
ובירושלם אפקד על־פרי־גדל לבב
.eius oculorum altitudinis gloriam super & ,Assur regis
מלך־אשור ועל־תפארת רום עיניו:
,feci meæ manus fortitudine In :dixit Nam
13 כי אמר בכח ידי עשיתי
terminos feci remouere & :fui prudens* quia ,mea sapientia In &
ובחכמתי כי נבנותי ואסיר גבולת
feci descendere & ,sum deprædatus eorum præparata || & ,populorum
עמים ועתידתיהם שושתי ואוריד
nidum veluti inuenit Et .sedentes † potens tanquam
14 כאביר יושבים: ותמצא כקן
colligere secundum ‡ & ,populum facultatem ad ‡ mea manus
ידי לחיל העמים וכאסף
non & :congregaui ego terram omnem ,derelicta oua
ביצים עזבות כל־הארץ אני אספתי ולא
.garriens † & ,os aperiens || & ,alam mouens* fuit
היה נדד כנף ופצה פה ומצפצף:
an ‡ ?ea in ‡ incidentem contra securis gloriabitur Nunquid
15 היתפאר הגרזן על החצב בו אם־
agitare secundum ?eam agitantem* contra serra se magnificabit
יתגדל המשור על־מניפו כהניף
,lignum non baculum exaltare secundum || ,ipsam exaltantes ,virgam
שבט את־מרימיו כהרים מטה לא־עץ:
eius pinguibus in exercituū Dominus dominator mittet Ideo
16 לכן ישלח האדון אדני צבאות במשמניו
incendiū quasi incendium incendet eius gloriam subter & ,maciem
רזון ותחת כבדו יקד יקד כיקוד
eius sanctus & ,ignem in Israel lux erit Et .ignis
17 אש: והיה אור־ישראל לאש וקדושו
eius veprem & ,eius spinam deuorabit & ,ardebit & :flammam in
ללהבה ובערה ואכלה שיתו ושמירו
.eius Charmel & ,eius siluæ gloriam Et .vna die in
18 ביום אחד: וכבוד יערו וכרמלו
liquescere ‡ sicut erit & :consumet carnem ad vsque & ,anima ab
מנפש ועד־בשר יכלה והיה כמסס
:erunt numerus* eius siluæ lignum residuum ‡ Et .vexilliferum
19 נסס: ושאר עץ יערו מספר יהיו
adiiciet non ,illa die in erit Et .ea scribat puer & ||
20 ונער יכתבם: והיה ביום ההוא לא־יוסיף
inniti ,Iahacob domus euasio || & ,Israel residuum vltra
עוד שאר ישראל ופליטת בית־יעקב להשען

‡ O
* furoris
|| est ita
† impium
‡ furoris mei,
‡ vt spoliet spolia, & prædetur
* ponat † in
ולשומו
ק
צורה[a]
|| erit cor eius,
‡ paucas.
‡ sunt?
* fuit || nónne
‡ fuit
‡ idoli,
* simulachra
‡ pretiosiora, quàm
† idolis
עשה[b]
‡ simulachris
פרה[c]
כוח[d]
* intellexi:
בין[e]
|| thesauros
ועתודתיהם
ק
† habitantes.
כביר
ק
ששה[f] קנן[g]
‡ substantiam
‡ sicut colligūtur
* qui moueret
|| aperiret
† garriret.
‡ cum
‡ nunquid
* eleuantē eā? perinde ac si eleuaret se virga contra
|| vtque si exaltaret se virga, quæ non est arbor.
נוף[h] רום[i]
נטה[k]
frugiferi campi
‡ dissolutus
vexillifer.
‡ residua ligna
* pauca numero
|| vt
|| euasor

Sanctum Dominum super innitetur & ‖ : se percutientem super ‖ sed
על־[a]מכהו ונשען על־יהוה קדוש [a]נכרה
residuum ,conuertetur Residuum .veritate in Israel
21 ישראל [b]באמת: שאר ישוב שאר [b]אמן
tuus populus fuerit si Quia .fortem Deum ad ,Iahacob
22 יעקב אל־אל גבור: כי אם־יהיה עמך † ex
: eo in † conuertetur residuum ,maris arena veluti Israel
ישראל כחול הים שאר ישוב בו inundat propter
.iustitiam inundans decisa consummatio
[c]כליון חרוץ שוטף צדקה: [c]כלה
Dominus ‖ Dominus decisam & consummationem Quia ‖ Deus
23 כי כלה ונחרצה אדני יהוה facit in medio
sic Idcirco .terræ vniuersæ interiori in faciens exercituum
24 צבאות עשה בקרב כל־הארץ: לכן כה ‡ Deus
,mi populus timeas Ne : exercituum Dominus ‡ Dominus dixit
אמר אדני יהוה צבאות אל־תירא עמי
suum baculum & ,te percutiet virga in .Assur ab Sion habitator
ישב ציון מאשור בשבט [c]יככה [d]ומטהו [e]נכה[d]נטה
paululum adhuc Nam .Ægypti via in te super leuabit
25 [e]ישא־עליך בדרך מצרים: כי־עוד מעט [e]נשא
.eorũ euersionem ‖ ad meus nasus * & ,ira consummabitur & ,paululũ * furor ‖ consumptionem
מזער וכלה זעם ואפי על־[f]תבליתם: [f]בלה
flagellum exercituum Dominus eum super suscitabit Et
26 ועורר עליו יהוה צבאות שוט
super suam virgam & ,Horeb petra in ,Midian plagam iuxta
כמכת מדין בצור עורב ומטהו על־
die in ,erit Et .Ægypti via in * eam eleuabit & ,mare * super eum
27 הים ונשאו בדרך מצרים: והיה ביום ab
eius iugum & , tuo humero desuper eius onus remouebitur illa
ההוא יסור סבלו מעל שכמך [g]ועלו [g]עלל
.olei faciebus † à iugum corrumpetur & :tuo collo desuper ‖ ‖ à † facie
מעל צוארך וחבל על מפני־שמן:
Michmas in , Migron in transiuit ,Haiiath ad Venit
28 [h]בא על־עית עבר במגרון למכמש [h]בוא
,transitum ‡ Transierunt .sua instrumenta commendabit ‡ vadum,in
29 יפקיד כליו: עברו מעברה
Ghibbah ,Ramah contremuit :pernoctarunt diuersorio Ghebah obstupuit
גבע מלון [i]לנו חרדה הרמה גבעת [i]לון
,Gallim filia tuam vocem Intona * .fugit Saul * Exalta
30 שאול [k]נסה: צהלי קולך [l]בת־גלים [k]נוס [l]בנה
se Elongauit .Hanathoth pauper ,Laisah attendere fac ‖ ‖ attende
31 הקשיבי לישה עניה ענתות: נדדה
.se collegerant fugam ad † Ghebim habitatores ,Madmenah † congregauerunt seipsos.
מדמנה ישבי הגבים [m]העיזו: [m]עוז
suam manum Agitabit ‡ :standum ad Nob in dies Adhuc ‡ Eleuabit
עוד היום בנב לעמד ינפף ידו
32 dominator Ecce .Ierusalaim collis ,Sion domus mons בת
33 הר בית־ציון גבעת ירושלם: הנה האדון ק
: terrore cum * ramum deramificans ‡ exercituum Dominus ‡ excidit * in robore,
יהוה צבאות מסעף פארה במערצה
.humiliabuntur sublimes & ,succisi statura excelsi &
[n]ורמי הקומה גדעים והגבהים ישפלו: [n]רום
Lebanon † & :ferro in siluæ perplexa ‖ succidet Et ‖ arbores perplexas
34 ונקף סבכי היער בברזל והלבנון † arbores ‖ ferro
.cadet ‡ forti ‖ in ‡ cadent.
באדיר [o]יפול: [o]נפל

CAP. XI. יא

eius radicibus de surculus & ,Isai stirpe de virga egredietur Et germen
1 ויצא חטר מגזע ישי ונצר משרשיו
,Domini spiritus eum super requiescet Et .crescet
2 יפרה: ונחה עליו רוח יהוה
,fortitudinis & consilij spiritus ,intelligentiæ & sapientiæ spiritus
רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה
eius ‖ odorari Et .Domini timoris & scientiæ spiritus ‖ faciet eum
3 רוח [p]דעת ויראת יהוה: [q]והריחו [p]ידע [q]ריח
, iudicabit suorum oculorum visionem ad † nec :Domini timore in † secundum
ביראת יהוה ולא־למראה עיניו ישפוט
iudicabit Et ‡ .arguet suarum aurium auditum ad ‡ neque ‡ secundum ‡ Sed
ולא־למשמע אזניו יוכיח: ושפט
: terræ mansuetis † rectitudine in arguet & ,tenues * iustitia in * pauperes † pro
4 בצדק דלים והוכיח במישור [r]לעניי־ארץ [r]ענה

suorum labiorum spiritu in & ,sui oris virga in terram percutiet &
והכה־ארץ בשבט [a]פיו וברוח שפתיו [a]פה
: eius lumborum cingulum iustitia erit Et .impium interficiet
5 ימית רשע: והיה צדק אזור מתניו
lupus hospitabitur Et .eius renum cingulum fides & habitabit
6 והאמונה אזור חלציו: וגר זאב
vitulus & : accubabit hœdo cum pardus & ,agno cum
עם־כבש ונמר עם־[b]גדי ירבץ ועגל [b]גדה
.eis in ducens paruus puer & ,simul pingue pecus & ,leonis catulus & ducet eos.
וכפיר ומריא יחדו ונער קטן נהג בם:
.earum nati accubabunt ,simul pascentur vrsa & vacca Et
7 ופרה [c]ודב [d]תרעינה יחדו ירבצו ילדיהן [c]דוב [d]רעה
lactens delectabitur Et .paleam comedet bos sicut leo &
8 ואריה כבקר יאכל־תבן: ושעשע יונק
ablactatus reguli cauernam super & ,aspidis foramen super
על־[e]חר פתן ועל מאורת צפעוני גמול [e]חור
corrumpent ‖ non & ,malefacient * Non .misit ‡ suam manum ‡ extendet. * nocebunt, ‖ perdent
9 ידו הדה: לא־[f]ירעו ולא־ישחיתו [f]רוע
terra est repleta quia : meæ sanctitatis monte vniuerso in
בכל־הר קדשי כי־מלאה הארץ
.operientes mare aquæ sicut , Domini scientia
דעה את־יהוה כמים לים [g]מכסים: [g]כסה
vexillum in stans quæ ,Isai radix ,illa die in erit Et stabit vt
10 והיה ביום ההוא שרש ישי אשר עמד לנס
eius requies erit & : quærent gentes illam ad ,populorum
עמים אליו גוים ידרשו והיתה [h]מנחתו [h]נוח
Dominus adiiciet illa die in ,erit Et .gloria * * in
11 כבוד: והיה ביום ההוא יוסיף אדני
: sui populi residuum possidendum ad suam manum secundò
[i]שנית ידו לקנות את־שאר עמו [i]שנה
. Pathros à & ,Aegypto ab & ,Assur ab remanebit quod
אשר ישאר מאשור וממצרים ומפתרוס
insulis ab & , Chamath à & , Sinhar à & , Helam ab & .Chus à &
ומכוש ומעילם ומשנער ומחמת ומאיי
expulsos colliget & ,gentibus vexillum eleuabit Et .maris
in nationibus, & congregabit profugos ‡ dispersos * angulis
12 הים: ונשא נס לגוים ואסף נדחי
alis * quatuor à congregabit Iehudah dispersas ‡ & , Israel
ישראל ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות
Iehudah hostes & ,Ephraim zelus recedet Et .terræ
13 הארץ: [k]וסרה קנאת אפרים [l]וצררי יהודה [k]סור [l]צור
Iehudah & ,Iehudah æmulabitur non Ephraim ;excidentur
יכרתו אפרים לא־יקנא את־יהודה ויהודה
humerum in volabunt Et .Ephraim angustiabit non
14 לא־יצר את־אפרים: [m]ועפו בכתף [m]עוף
: Orientis filios prædabuntur simul : mare ad Pelistim Occidentem:
פלשתים ימה יחדו [n]יבזו את־בני־קדם [n]בזז
Hammon filij & ,eorum manus missio Moab & Edom
אדום ומואב משלוח ידם ובני עמון
Dominus anathemate delebit † Et .eorum auditus † excidet
15 משמעתם: והחרים יהוה את
flumen super suam manum agitabit ‡ & , Aegypti maris linguam ‡ ‡ scopulum ‡ leuabit
לשון ים־מצרים [o]והניף ידו על־הנהר
, flumina septem in * ,eum percutiet & :sui spiritus fortitudine in [o]נוף
בעים רוחו [p]והכהו לשבעה נחלים * diuidens illud
strata via erit Et . calceamentis in † faciet ambulare & [p]נכה
16 [q]והדריך בנעלים: והיתה [r]מסלה † transeuntes
fuit sicut : Assur ab relinquetur qui , eius populi residuo [q]דרך
לשאר עמו אשר ישאר מאשור כאשר היתה [r]סלל
.Aegypti terra è eum ascendere ‡ die in Israeli † qua ascendit
לישראל ביום [s]עלתו מארץ מצרים: [s]עלה

CAP. XII. יב

quia ‡ , Domine tibi Confitebor : illa die in dices Et
‡ quanquã iratus fuisti contra me, auersus est furor * consolatus es
1 ואמרת ביום ההוא [t]אודך יהוה כי
.me consolaberis * & ,tuus nasus auertetur ,me in fuisti acerbatus
אנפת בי ישב אפך ותנחמני: [t]ידה
quia , pauebo non & confidam , mea salus Deus Ecce
2 הנה אל ישועתי אבטח ולא אפחד כי
.salutem in † mihi fuit & .Dominus Iah canticum ‖ & ,mea fortitudo ‖ laus mea Dñs † salus.
[u]עזי וזמרת יה יהוה [x]ויהי־לי לישועה: [u]עזז[x]היה
.salutis fontibus de ,gaudio in aquas haurietis Et
3 ושאבתם־מים [y]בששון ממעיני הישועה: [y]שוש

invocate ,Domino Confitemini : illa die in dicetis Et
4 ואמרתם ביום ההוא הודו ליהוה קראו
mementote : eius studia populis in facite Scire : eius nomen in
בשמו הודיעו בעמים עלילתיו הזכירו
,Domino Cantate .eius nomen est excelsum quoniam
5 כי נשגב שמו: זמרו יהוה
.terra vniuersa in ipsa nota : fecit celsitudinem quoniam
כי גאות עשה מידעת זאת בכל הארץ:
magnus quia :Sion habitatrix praeconiza & ,vocem Exalta
6 צהלי ורני יושבת ציון כי גדול
.Israel Sanctus tuo interiori in
בקרבך קדוש ישראל:

CAP. XIII. יג

.Amos filius Iesahiahu vidit quam ,Babylonis Onus
1 משא בבל אשר חזה ישעיהו בן אמוץ:
vocem exaltate ,vexillum eleuate praeruptum montem Super
2 על הר נשפה שאו נס הרימו קול
.munificorum ostia ingrediantur & ,manum Agitate ,eos ad
להם הניפו יד ויבאו פתחי נדיבים:
meos fortes vocaui etiam :meis sanctificatis praecepi Ego
3 אני צויתי למקדשי גם קראתי גבורי
turba Vox .mea celsitudinis exultantes ,meo naso in
4 לאפי עליזי גאותי: קול המון
regnorum sonitus vox :multi populi similitudine montibus in
בהרים דמות עם רב קול שאון ממלכות
exercitum visitans exercituum Dominus ,congregatarū gentium
גוים נאספים יהוה צבאות מפקד צבא
extremo ab procul terra de Venientes .praelij
5 מלחמה: באים מארץ מרחק מקצה
corrumpendum ad eius indignationis vasa & ,Dominus :caeli
השמים יהוה וכלי זעמו לחבל
:Domini dies propinquus quia ,Vlulate .terram omnem
6 כל הארץ: הילילו כי קרוב יום יהוה
omnes Idcirco .veniet Omnipotente ab praeda velut
7 כשד משדי יבוא: על כן כל
.liquescet hominis cor omne & ,remittentur manus
ידים תרפינה וכל לבב אנוש ימס:
parturiens veluti ,eos tenebunt dolores & tormina terrebūtur Et
8 ונבהלו צירים וחבלים יאחזון כיולדה
flammarū facies :stupebunt suum socium ad vir :cruciabuntur
יחילון איש אל רעהו יתמהו פני להבים
,crudelis ,veniens Domini dies Ecce .eorum facies
9 פניהם: הנה יום יהוה בא אכזרי
;solitudinem in terram ponendum ad ,naris ira & excandescentia &
ועברה וחרון אף לשום הארץ לשמה
stellae Quoniam .ea ex disperdat eius peccatores &
10 וחטאיה ישמיד ממנה: כי כוכבי
:suum lumen lucere facient non eorum constellationes & .caelorum
השמים וכסיליהם לא יהלו אורם
faciet splēdere non luna & ,ipsum egrediendo in sol obscurabitur
חשך השמש בצאתו וירח לא יגיה
super & ,malum orbem super visitabo Et .suum lumen
11 אורו: ופקדתי על תבל רעה ועל
superbiam cessare faciam Et .eorum iniquitatem impios
רשעים עונם והשבתי גאון
.faciam humiliare formidabilium superbiam & ,arrogantium
זדים וגאות עריצים אשפיל:
hominem & :obrizo prae hominem faciam Pretiosum
12 אוקיר אנוש מפז ואדם
faciam mouere caelum Idcirco .Ophir auri massa prae
13 מכתם אופיר: על כן שמים ארגיז
Domini feruida ira in :suo loco de terra contremiscet &
ותרעש הארץ ממקומה בעברת יהוה
dama tanquā erit Et .eius naris irae die in & ,exercituum
14 צבאות וביום חרון אפו: והיה כצבי
ad vnusquisque :congregans non & ,pecus sicut & ,expulsa
מדח וכצאן ואין מקבץ איש אל
.fugient suam terram ad vnusquisque & ,respiciente suum populum
עמו יפנו ואיש אל ארצו ינוסו:
cadet additus omnis & :perfodietur ,inuentus Omnis
15 כל הנמצא ידקר וכל הנספה יפול

ירע [a] opera; magnificentiam; scitur hoc; מורעת ק; lauda; medio tui; נאה רנן [c]; Prophetia; נשא [d]; eleuatum; רום [e]; Leuate portas; נוף [f]; צוה [g]; ira mea, in gloria mea.; multitudinis; גאה [h]; ad similitudinem; דמה [i]; numerat; בוא [k]; furoris; disperdendum; כלה [l]; prope est; debiles erunt; רפה [m]; מסס [n]; angustiae; dolebunt; vnusquisque; proximum; חול רעה [o]; venit, indignatio furoris, vt ponat,; חרה [q]; Oriones; quando egredietur,; יצא [r]; עוה [s]; superborum, fortium; Pretiosorem; magis quam obrizum,; פזז; magis quam aurum; propter iram; propter diem; furoris; ceruus eiectus,; צבה [u]; [x]; erit qui congreget:; reuertentur,; נדח [y] נוס; qui se adiungit

eorum oculis in allidentur eorum paruuli Et .gladio in
16 בחרב: ועולליהם ירטשו לעיניהם
.violabuntur eorum vxores & ,eorum domus diripientur
ישסו בתיהם ונשיהם תשגלנה:
argentum qui ,Madai eos contra suscitans ego Ecce
17 הנני מעיר עליהם את מדי אשר כסף
.eo in volent non aurum & ,aestimabunt non
לא יחשבו וזהב לא יחפצו בו:
non ventris fructus & alligent pueros arcus Et
18 וקשתות נערים תרטשנה ופרי בטן לא
.eorum oculus parcet non filiis super ,miserebuntur
ירחמו על בנים לא תחוס עינם:
superbiae gloria ,regnorum decoratio Babel erit Et
19 והיתה בבל צבי ממלכות תפארת גאון
Sedom Dei subuersionem secundum ,Chaldaeorum
כשדים כמהפכת אלהים את סדם
nec ,perpetuum in habitabitur Non .Hamorah &
20 ואת עמרה: לא תשב לנצח ולא
.non & :generationem & ,generationem in vsque habitabitur
תשכן עד דור ודור לא
requiescere non pastores & ,Harabs ibi tendet tentorium
יהל שם ערבי ורעים לא
eorū domus replebuntur & ,Tsiim ibi accubabunt Et .ibi
21 שם: ורבצו שם ציים ומלאו בתיהם
pilosi & ,vlulae filiae ibi habitabunt & ,furunculis
אחים ושכנו שם בנות יענה ושעירים
,eius viduatis aedibus in canet alternis Et .ibi saltabunt
22 ירקדו שם: וענה איים באלמנותיו
.eius tēpus,veniendum ad prope Et .voluptatis palatiis in dracones &
ותנים בהיכלי ענג וקרוב לבוא עתה
.protrahentur non eius dies &
וימיה לא ימשכו:

CAP. XIIII. יד

adhuc eliget & ,Iahacob Dominus miserebitur Nam
1 כי ירחם יהוה את יעקב ובחר עוד
:suam humum super eos requiescere faciet & ,Israel in
בישראל והניחם על אדמתם
domo super adhaerebunt & ,eis super peregrinus se copulabit &
ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית
ad eos adducent & ,populi eos tollent Et .Iahacob
2 יעקב: ולקחום עמים והביאום אל
humo super ,Israel domus eos haereditabunt & ,suum locum
מקומם והתנחלום בית ישראל על אדמת
ducentes captiuos erunt & :ancillas in & ,seruos in ,Domini
יהוה לעבדים ולשפחות והיו שבים
.suos exactores in dominabuntur & ,eos captiuantes
לשביהם ורדו בנגשיהם:
,tuo labore a tibi Dominum requiem dare die in erit Et
3 והיה ביום הניח יהוה לך מעצבך
fuit seruitum qua ,dura seruitute a & ,tuo tremore a &
ומרגזך ומן העבדה הקשה אשר עבד
,Babel regem contra istam parabolam leuabis Et .te in
4 בך: ונשאת המשל הזה על מלך בבל
? aurea pensio desiit ,exactor cessauit Quomodo :dices &
ואמרת איך שבת נגש שבתה מדהבה:
.dominantiū virgam ,impiorum baculum Dominus Contriuit
5 שבר יהוה מטה רשעים שבט משלים:
,declinatione sine percussione ,feruida ira in populos Percutientē
6 מכה עמים בעברה מכת בלתי סרה
non passum persecutionem ,gentibus furore in dominantem
רדה באף גוים מרדף בלי
iubilauerunt ,terra omnis requieuit ,Quieuit .prohibuit
7 חשך: נחה שקטה כל הארץ פצחו
cedri ,te de sunt laetatae abietes Etiam .praeconium
8 רנה: גם ברושים שמחו לך ארזי
.nos super succidens ascendit non iacuisti tunc ex ;Lebanon
לבנון מאז שכבת לא יעלה הכרת עלינו:
occursum in ,te propter contremuit deorsum Infernus
9 שאול מתחת רגזה לך לקראת
:terrae hircos omnes ,manes tibi suscitauit ,tui aduentus
בואך עורר לך רפאים כל עתודי ארץ

תשכבנה ק; שסס בית [a]; suscito; Medos,; arcubus; עור פרה [d]; gloria; צבה צאה [f]; qua subuertit Deus; seculum,; ישב [g]; אהר [h]; pecudes. Sed bestiae siluestres, struthionis, daemones; אוח יען [k] [i]; cantabunt vlulae; deliciarum.; prope est vt veniat; domui; גור [l]; בוא [m]; erūt possidentes ex eis; terram; capient eos qui ceperant; שבה [n]; oppressoribus suis.; רדה [o]; qua requiem dederit Dñs; נוח [p]; timore; a; sumes; oppressor, quieuit plena auro?; נטה [q]; indeclinabili,; נכה [r]; cecinerunt; laudem.; רנן [s]; eo tempore quo dormisti; qui succideret; expauit; mortuos &; principes

isti Omnes .gentium reges omnes suis soliis de fecit surgere
10 [u]הקים מכסאותם כל מלכי גוים : כלם
es informatus tu Etiam :te ad dicent & , responsa dabunt
[y]יענו ויאמרו אליך גם־אתה [x]חלית
infernum ‡ ad est *Depressa** .es assimilatus nobis ,nos sicut
11 כמונו אלינו נמשלת : [d]הורד שאול
,vermis sternetur te subter :tuorũ nablorum *strepitus* † ,tua superbia
גאונך [e]המית נבליך תחתיך יצע רמה
cælo de cecidisti Quomodo .vermis te *operientes* ‡ &
12 [f]ומכסיך תולעה : איך נפלת משמים
super debilitans ‡ terram ad es *resectus** ?auroræ fili Lucifer
הילל בן־שחר נגדעת לארץ חולש על־
Cælum : tuo corde in dixisti tu Et .gentes
13 גוים : ואתה אמרת בלבבך השמים
:meum solium exaltabo Dei stellas supra , ascendam
אעלה ממעל לכוכבי־אל ארים כסאי
.Aquilonis lateribus in *conuentus* ‡ monte in sedebo &
[g]ואשב בהר־[h]מועד בירכתי צפון :
.Altissimo ero similis ,nubis *excelsa* || super Ascendam
14 אעלה על־במתי עב אדמה [i]לעליון :
latera ad ,*depriméris* † infernum ad Veruntamen
15 אך אל־שאול תורד אל־ירכתי־
:*perpendent* ‡ te *ad** :prospicient te ad ,te Videntes .*cisterna* ‡
16 בור : [k]ראיך אליך ישגיחו אליך [l]יתבוננו
?regna *commouens** ,terram *tremefaciens* ‡ vir † hic Num
חזה האיש מרגיז הארץ מרעיש ממלכות :
eius vinctis ,destruxit eius vrbes & ,desertum sicut orbem Posuit
17 שם תבל כמדבר ועריו הרס אסיריו
,ipsi vniuersi ,gentium reges Omnes .carcerem aperuit non
18 לא־פתח ביתה : כל־מלכי גוים כלם
es proiectus tu Et .sua domo in vir ,gloria in *iacuerunt*
19 שכבו בכבוד איש בביתו : ואתה השלכת
.occisorum vestimentum ,abominabilis stirps vt tuo sepulchro de
מקברך כנצר נתעב לבש הרגים
,*cisterna* ‡ lapides ad *descendentium** :gladio *perforatorum* ||
[m]מטעני חרב יורדי אל־אבני־בור
eis cum te vnies Non .conculcatum cadauer veluti
20 כפגר [n]מובס : לא־[o]תחד אתם
tuum populum ,*corrupisti* † tuam terram quia : sepultura in
בקבורה כי־ארצך שחת עמך
.pessimorum semen *seculum* ‡ in vocabitur non : occidisti
הרגת לא־יקרא לעולם זרע [p]מרעים :
:eorum patrum *iniquitate in occisionem eius filiis* || Præparate
21 [q]הכינו לבניו מטבח [r]בעון אבותם
impleant atque , terram accipiant hæreditate & ,consurgant ne
בל־יקמו וירשו ארץ ומלאו
,eos contra consurgam Et .*vrbibus* ‡ orbis *facies**
22 פני־תבל ערים : [s]וקמתי עליהם
,nomen Babel de *succidam* † & ,exercituum Dominus dicit
נאם יהוה צבאות והכרתי לבבל שם
.Dominus dicit ,nepotem & ,filium & ,*consanguineum* ‡ &
ושאר ונין ונכד נאם־יהוה :
,aquarum paludes & ,ericij possessionem in eam ponam Et
23 [t]ושמתיה למורש קפד ואגמי־מים
Dominus dicit , *delendo* scopis in eam scopabo &
וטאטאתיה במטאטא השמד נאם יהוה
:dicendo ,exercituum Dominus Iurauit .exercituum
24 צבאות : נשבע יהוה צבאות לאמר
quod secundũ & ,*fuit* || sic ;cogitaui quod secundum non Si
אם־לא כאשר [u]דמיתי כן היתה וכאשר
, mea terra in Assur *frangendum Ad* .*stabit ipsum consului* ‡
25 יעצתי היא תקום : לשבר אשור בארצי
eis *desuper recedet* † & :eum conculcabo meis montibus in &
ועל־הרי אבוסנו וסר מעליהם
.remouebitur eius humero *desuper* ‡ illius onus & ,eius iugum
[u]עלו וסבלו מעל שכמו יסור :
hæc & :terram omnem super *consultum* ‡ consilium* Hoc
26 זאת [x]העצה היעוצה על־כל־הארץ וזאת
Dominus Nam .gentes omnes super extenta manus
27 היד [y]הנטויה על־כל־הגוים : כי־יהוה
,extenta eius manus & ? irritabit quis & ,*consuluit* † exercituum
צבאות יעץ ומי [z]יפר וידו הנטויה

[a]קום
[b]ענה [c]חלה
* Detracta
‡ inferos
[d]ירד
† sonitus
[e]המה
‡ operit
[f]כנה
* prostratus
‡ qui debilitabas
‡ Ecclesiæ
[g]ישב [h]יעד
|| altitudinem
[i]עלה
† detrahêtis,
‡ sepulchri.
* &
‡ contemplabuntur,dicentes: † est
‡ ille qui conturbabat
* & cõcutiebat
[k]ראה [l]בין
dormierunt
|| qui confossi sunt
* qui descendũt
‡ sepulchri,
[m]טען [n]בוס
[o]אחד
‡ perdidisti,
‡ æternum
[p]רוע
|| filios eius occisioni propter iniquitatem
[q]כון [r]עוה
* superficiem
‡ inimicis.
[s]קום
† perdam
‡ propinquum,
[t]שום
dissipationis,
|| erit,
[u]דמה
‡ decreui,consurget. Vt conteram
† remouebitur ab
‡ ab
[u]עלל
* est ‡ quod decretum est
[x]יעץ
[y]נטה
† decreuit,
[z]פור

,Achaz *regem mori* ‡ anno In ?eam faciet redire quis &
28 ומי [a]ישיבנה : בשנת־מות המלך אחז
,tu omnis Peleseth læteris Ne .*hoc onus** fuit
29 היה [b]המשא הזה : אל־תשמחי פלשת כלך
serpentis radice de nam :*te percutientis* ‡ virga sit confracta quòd
כי נשבר שבט [c]מכך כי־משרש נחש
.volans *ignitus serpens* || eius fructus & ,regulus egredietur
יצא צפע [d]ופריו שרף [e]מעופף :
fiducia in ‡ mendici & ,*tenuium* † primogeniti pascentur Et
30 ורעו בכורי דלים [f]ואביונים לבטח
tuas reliquias & ,tuam radicẽ fame in faciam interire & ,*accubabunt*
ירבצו [g]והמתי ברעב שרשך ושאריתך
liquefacta ‡ :ciuitas* clama ,porta* Vlula .interficiet
31 יהרג : הלילי שער זעקי־עיר נמוג
non & ,*veniens* † fumus Aquilone ab nam : tu omnis Peleseth
פלשת כלך כי מצפון עשן בא ואין
respondebitur quid Et .suis temporibus in solitarius ‡
32 בודד [h]במועדיו : ומה־יענה
ea in & ,Siion fundauit Dominus quòd ? gentis nunciis
מלאכי־גוי כי יהוה יסד ציון ובה
.eius populi *afflicti confident* ||
[i]יחסו [k]עניי עמו :

CAP. XV. טו

,Moab Hat vastatus nocte in Quia .Moab *Onus**
1 משא מואב כי בליל שדד ער מואב
.succisus † Moab Chir est vastatus nocte *in* quia , succisus †
[k]נדמה כי בליל שדד קיר־מואב נדמה :
,Nebo super , fletum ad excelsa* Dibon & ,ædem *in* Ascendit
2 עלה הבית ודיבן הבמות [l]לבכי על־נבו
‡ eius capitibus cunctis in : vlulabit Moab Medba super &
ועל מידבא מואב ייליל בכל־ראשיו
se accingent eius plateis In .*resecta* † barba omnis caluitium
3 קרחה כל־זקן גדועה : בחוצתיו חגרו
vlulabit ipsa tota eius plateis in & ,eius tectis in : *sacco* ‡
שק על גגותיה וברחבתיה כלה ייליל
,Elhaleh & Chesbon clamauit Et .fletum in descendens
4 ירד בבכי : ותזעק חשבון ואלעלה
Moab *expediti* ‡ ideo* :eorum vox audietur Iahas ad vsque
עד־יהץ נשמע קולם על־כן חלצי מואב
.sibi vociferabit eius anima ,clamabunt
[m]יריעו נפשו ירעה לו :
Sohar ad vsque eius *profugi* ,clamabit Moab ad meum Cor
5 לבי למואב יזעק בריחה עד־צער
ascendet fletu in Luchith ascensu in quia : triennem vitulam
עגלת שלשיה כי מעלה הלוחית בבכי יעלה־
.suscitabunt contritionis clamorem Choronaim via † quia ,eam in
בו כי דרך חרנים זעקת־שבר [n]יעערו :
aruit *quoniam* .erunt desolationes in Nimrim aquæ Nam
6 כי־מי נמרים [o]משמות יהיו כי־יבש
*residuum** Ideo .fuit non viride ,germen defecit ,herba
7 חציר כלה דשא ירק לא היה : על־כן יתרה
.*ea* deferent salicum torrentem iuxta *suum depositum* ‡ & ,fecit
עשה ופקדתם על נחל הערבים [p]ישאום :
ad vsque :Moab terminum clamor circuiuit Quia
8 כי־הקיפה הזעקה את־גבול מואב עד־
Quia .eius vlulatus Elim Beer & , eius vlulatus Eglaim
9 אגלים יללתה ובאר אלים יללתה : כי
Dimon super ponam nam : sanguine sunt repletæ Dimon aquæ
מי דימון מלאו דם כי־[q]אשית על־דימון
.*humi* ‡ residuo & , leonem Moab *euasioni** : addita
[r]נוספות לפליטת מואב אריה ולשארית אדמה :

CAP. XVI. יו

ad ,deserti petra de terræ *dominator* Agnum Mittite
1 שלחו־כר מושל־ארץ מסלע מדברה אל־
nido vagans † auis sicut erit Et .Siion filiæ montem
2 הר בת־ציון : והיה כעוף־נודד [s]קן
.Arnon vada ‡ Moab filiæ erunt ,*emissa*
משלח תהיינה בנות מואב מעברות לארנון :
noctem quasi pone ,iudicium fac ,consilium Affer
3 הביאו [t]עצה [u]עשו פלילה שיתי כליל

‡ in quo mortuus est rex
[a]שוב
* prophetia ista.
[b]נשא
‡ percussionis tuæ:
|| cerastes
[c]נכה [d]פרה
† pauperum,
‡ fiducialiter requiescent,
[e]עוף [f]אבה
[g]מות
* ö
‡ dissipata
† venit,
‡ erit
[h]יעד
|| sperabunt pauperes
[i]חסה [k]ענה
* Prophetia
† &
[k]דמה
* in
[l]בכה
‡ erit
† erit rasa.
‡ saccis;
* atque
‡ armati
[m]רוע
vectes
† in
[n]עור
vnde &
[o]שמם
* diuitias
‡ substantias suas
[p]נשא
* superstiti
‡ terræ.
[q]שות [r]יסף
* dominatoris
† emissa fugiẽs de nido, sic
‡ ad
[s]קנן [t]יעץ
[u]עשה
הביא
ק
ערי
ק

vagum ‡ :expulsos absconde :*Meridiei medio in** tuam vmbram
צלך בתוך צהרים סתרי נדחים נודד
sis Moab ,mei expulsi te in Habitent .*reueles ne*
4 אל־[a] תגלי: יגורו בך נדחי מואב הוי־
defecit,expressor *finiit* ‖ quia :*vastatoris faciebus* ‡ à eis latibulum
סתר למו מפני שודד כי־אפס[b] המץ כלה
.terra de *conculcans sunt consumpti* ,*vastatio* †
[c] שד [d] תמו רמס מן־הארץ:
illud super sedebit & ,solium misericordia in præparabitur Et
5 [e] והוכן בחסד כסא וישב עליו
,iudicium quærens & ,iudicans ,Dauid *tentorio** in veritate in
[f] באמת באהל דוד שפט ודרש משפט
,Moab superbiam Audiuimus .iustitia ‡ festinans in &
6 ומהר צדק: שמענו [g] גאון־מואב
,eius *iracundia* ‖ & ,eius extollentia & ,eius superbia :valde † superbus
[g] גא מאד גאותו וגאונו • ועברתו
, Moab ad Moab vlulabit Idcirco .eius *mendacia sic** non
7 לא־כן בדיו: לכן ייליל מואב למואב
,*meditabimini* ‡ charaseth-Chir *fundamenta ob* ‡ :vlulabit ipse totus
כלה ייליל לאשישי קיר־חרשת [h] תהגו
*debilitata** Chesbon *arua* ‖ Quia .percussi veruntamen
8 אך־נכאים: כי שדמות חשבון אמלל
, eius vites optimas quassauerunt gentium Domini :Sibmah *vitis*
גפן שבמה בעלי גוים הלמו שרוקיה
eius *emissiones* ‖ :desertum ‡ errauerunt,*contigère* † Iahazer ad vsque
עד־יעזר נגעו [i] תעו מדבר שלוחתיה
plorabo Idcirco .mare transierunt , se extenderunt
9 נטשו עברו ים: על־כן אבכה
mea lachryma te inebriabo :Sibmah vitis Iahazer fletu in
בבכי יעזר גפן שבמה [k] ארויך דמעתי
super & , *tuos æstiuos* ‡ super quoniam :Elhaleh & , Chesbon
חשבון ואלעלה כי על־קיציך ועל־
.cecidit celeusma tuam messem
קצירך הידד נפל:
vineis in & ,*Charmel à* ‡ exultatio & ,lætitia *colligetur* † Et
10 ונאסף שמחה [l] וגיל מן־הכרמל ובכרמים
calcabit non torcularibus in vinum :*iubilabit* ‡ non ,*ouabit** non
לא־ירנן לא ירעע יין ביקבים לא־ידרך
mea viscera Ideo .feci cessare *celeusma* † ,calcans
11 הדרך הידד השבתי: על־כן מעי
meum intimum & ,*tumultuabuntur cynara vt* ‖ Moab *ad* ‡
למואב ככנור [m] יהמו וקרבי
quòd , apparuerit cùm , erit Et .chares-Chir super
12 לקיר חרש: והיה כי־נראה כי־
in ingredietur & ,excelsum super Moab laborauerit
נלאה מואב על־הבמה ובא אל־
.poterit non & ,*orandum ad** suum sanctuarium
מקדשו להתפלל ולא יוכל:
Moab ad Dominus est locutus quod verbum ‖ Hoc
13 זה הדבר אשר דבר יהוה אל־מואב
: dicendo , Dominus est locutus nunc Et .*tunc* ‡ ex
14 מאז: ועתה דבר יהוה לאמר
vilipendetur † & , mercenarij annis tanquam annis tribus In
בשלש [n] שנים כשני שכיר ונקלה
,*paruum residuum &* ,*multa turba* ‡ omni in Moab gloria
כבוד מואב בכל ההמון [o] הרב ושאר מעט
.*copiosum non* ,*pusillum*
מזער לוא כביר:

* in Meridie
‡ & fugientem ne prodas.
[a] גלה
‡ facie populatoris:
‖ defecit
[b] מיץ
† populator, cōsumpta sunt reptilia
[c] שדד
[d] תמם
* tabernaculo
[e] כון [f] אמן
‡ ad
[g] גאה
† est
‖ indignatione
* sunt recta verba
‡ super dolia
‡ loquemini,
[h] הגה
‖ vites
* desolatæ sunt plantationes optimæ vitium
† peruenerunt
‡ in
‖ propagines
[i] תעה
[k] רוה
‡ fructus æstiuis tuæ,
† deficiet
‡ ab vbere campo,
* cantabunt, &
‡ iubilabunt:
[l] גור
† iubilationem
‖ super
‡ vt citharæ sonabunt, & intima mea
[m] המה
* vt oret
‖ est
‡ eo tempore.
† alleuiabitur
[n] שנה
‡ populo eius qui est multus, & quod reliquum erit, erit admodum exiguum, & inualidum.
[o] רבב

CAP. XVII, יז

,*ciuitate à remota** Dammesec Ecce .Dammesec *Onus* ‡
1 [p] משא דמשק הנה דמשק [q] מוסר מעיר
Haroher ciuitates Derelictæ .ruinæ aceruus erit &
2 והיתה מעי מפלה: עזבות ערי ערער
.exterrens ‡ non & ,accubabunt & ,erunt gregibus
לעדרים [r] תהיינה ורבצו ואין מחריד:
, Dammesec à regnum & ,Ephraim ab munitio cessabit Et
3 ונשבת מבצר מאפרים וממלכה מדמשק
dixit ,erunt .Israel filiorum gloria sicut ;Aram residuo &
ושאר ארם ככבוד בני־ישראל יהיו נאם־
illa die in erit Et .exercituum Dominus
4 יהוה צבאות: והיה ביום ההוא

‡ Prophetia
‡ remouebitur ne sit ciuitas,
[p] נשא [q] סור
‡ erit
[r] היה

.macrescet eius carnis pinguedo & ,Iahacob gloria attenuabitur
ידל כבוד יעקב ומשמן בשרו ירזה:
spicas eius brachium & ,*segetis messem colligere* sicut erit Et
והיה כאסף קציר קמה וזרעו שבלים 4
.Rephaim valle in spicas *legens* sicut erit & ,metat
יקצור והיה כמלקט שבלים בעמק רפאים:
duorum ,oleæ excussio sicut ,racemi eo in relinquentur Et
6 ונשאר־בו עוללות כנקף זית [a] שנים
quinque ‡ ,quatuor ,*verberis capite* ‡ in granorum trium *
שלשה גרגרים בראש אמיר ארבעה חמשה 5
.Israel Deus Dominus dixit ,frugiferis eius ramis in
בסעפיה [b] פריה נאם־יהוה אלהי ישראל:
,suum factorem ad homo aspiciet illa die In
7 ביום ההוא ישעה האדם על־עשהו 6
non Et .respicient Israel Sanctum ad eius oculi &
8 ועיניו אל־קדוש ישראל [c] תראינה: ולא
fecerunt quod & ,eius manuum opus altaria ad aspiciet
ישעה אל־המזבחות מעשה ידיו ואשר עשו 7
.*loca aprica* ‡ & , Lucos *&* ‖ ,respiciet non eius digiti
אצבעתיו לא יראה והאשרים והחמנים:
derelictio sicut eius fortitudinis ciuitates erunt illa die In
9 ביום ההוא יהיו ערי [d] מעזו כעזובת 8
filiorum *faciebus* † à dereliquerunt *quæ* , *verberu* ‡ & ,*virgulti**
החרש והאמיר אשר עזבו מפני בני
Dei es oblita Quia .desolatio erit & ,Israel
10 ישראל והיתה שממה: כי שכחת אלהי
propterea :es recordata non ,tuæ fortitudinis petræ & ,tuæ salutis
ישעך וצור מעזך לא זכרת על־כן 9
.*illud* seminabis alieni *putamen* ‖ & , *iucundas* ‡ plantationes plantabis
[e] תטעי נטעי נעמנים וזמרת זר תזרענו:
mane in & , facies crescere tuam plantationem die In
11 ביום נטעך [f] תשגשגי ובבקר
,*hæreditatis die in messis aceruus** :facies germinare tuum semen
זרעך תפריחי נד קציר ביום נחלה
,multorum populorum *turba* ‡ Væ .desperati doloris &
12 וכאב אנוש: הוי המון עמים רבים 10
sonitus ‖ vt nationum *sonitus* ‖ & *tumultuabuntur maria tumultuari vt* †
כהמות ימים [g] יהמיון ושאון לאמים כשאון
aquarum sonitus sicut Populi .*sonabunt crebrarum** aquarum
13 מים כבירים ישאון: לאמים כשאון מים 11
,*longe à* ‡ fugiet & ,eum *in* increpabit & ,sonabunt multarum
רבים ישאון וגער בו [h] ונס ממרחק
,venti *facies ad* † montium gluma sicut *passus* ‡ persecutionem &
ורדף כמץ הרים לפני־רוח 12
ecce & ,*vespera* ‖ tempore In .*turbinis facies ad globus sicut* ‡ &
14 וכגלגל לפני סופה: לעת ערב והנה
,nos prædantiū pars † hæc :*ipsa* ‡ non ,mane* antequam ,turbatio
בלהה בטרם בקר איננו זה חלק [i] שוסינו
.nos diripientium sors &
וגורל לבזזנו: 13

CAP. XVIII. יח 14

flumina trans * quæ alarum vmbræ terra *Væ* ‡
1 הוי ארץ [k] צלצל כנפים אשר מעבר לנהרי־
iunci vasis in ‡ & ,legatos mare per Mittens .Æthiopiæ
2 כוש: השלח בים צירים ובכלי־גמא
gentem ad leues nuncij Ite .aquarum *facies super*
על־פני־מים לכו [l] מלאכים [m] קלים אל־גוי
ipso † ex terribilem populum ad ,expilatam & tractam
ממשך ומורט אל־עם נורא מן־הוא
diripuerunt cuius ,*conculcationis* † & ,*linea linea* ‡ gentem ;vltra &
והלאה גוי [n] קו־קו ומבוסה אשר־בזאו 1
incolæ & ,orbis habitatores Omnes .*eius* terram flumina
3 נהרים ארצו: כל־ישבי תבל ושכני 2
,videbitis montibus ‡ vexillum *extollere secundum** ,terra
ארץ כנשא־[o] נס הרים [p] תראו
Dominus dixit sic Quia .audietis *tubam in clangendo in* † &
4 וכתקוע שופר תשמעו: כי כה אמר יהוה 3
calor ‖ sicut ,meo *parato* loco in considerabo & ,Quiescam :me ad
אלי אשקוטה ואביטה במכוני כחם
.messis æstu in torida nubes sicut ,*lucem super nitidus*
[q] צח עלי־אור כעב טל בחם קציר: 4

‡ collgat messor segetem,
qui colligat
[a] שנה
*vel
‡ summitate rami, aut
‡ aut
[b] פרה
[c] ראה
‖ nempe
‡ imagines.
[d] עזז
* rami,
‡ frondis, quos
† facie
‡ pulchras,
‖ germen
[e] נטע
[f] שגה
* commotio rami in die percussionis infirmantis,
‡ multitudini
† qui sicut fremitus marium sonabunt,
‖ strepitus
* multarum strepet.
‡ procul.
[g] המה [h] נום
‡ patientur
† à facie
‡ stipula coram tempestate.
‖ vespertino,
* sit
‡ erit ipse:
† est
[i] שסה
‡ O * est
[k] צלל
‡ naui iuncea super faciem
[l] לאך [m] קלל
† quo fuit,
‡ lineatim,
‖ conculcatam,
[n] קוה
* cū eleuabitur
‡ in
[o] נסס [p] ראה
† cùm clanxerit tuba
‖ aër
יתירו
serenus superueniente luce,
[q] צחח

vua acerba & ,gemmam consummare iuxta ‡ .messem ante Nam
5 כי־לפני קציר כתם פרח ובסר
, falcibus in malleoles * præcidat & $, flos ‡ erit maturescens
גמל יהיה [a]נצה וכרת הזלזלים במזמרות
Relinquemur .amputet $, auferat propagines &
6 ואת־הנטישות [b]הסיר [c]התז: יעזבו
æstiuabit & ,terræ animali † & ,montium volucri † simul
יחדו לעיט הרים ולבהמת הארץ [d]וקץ
.hyemabit ea super terræ bestia omnis & volucris * ea super
עליו העיט וכל־בהמת הארץ עליו תחרף:
exercituum Domino munus deferetur illo tempore In
7 בעת ההיא יובל־שי ליהוה צבאות
,ipso ab $ terribili populo à & ,depilati & tracti populi
עם ממשך ומורט ומעם [e]נורא מן־הוא
diripuerunt cuius ,conculcationis || & lineæ lineæ † gente ,vltrà &
והלאה גוי קו־קו ומבוסה אשר בזאו
Domini nominis locum ad ,eius terram flumina
נהרים ארצו אל־מקום שם־יהוה
.Siion montem ,exercituum
צבאות הר־ציון:

‡ cùm consummatus fuerit flos, ‡ vt ‡ si * quis palmites
[a] נוץ
$ succidens.
[b] סור [c] תזז
† auribus ‡ bestiis
[d] קוץ
* auis,
$ ex quo fuit,
[e] ירא
† linearum, || conculcata,

CAP. XIX יט

super equitans Dominus Ecce .Ægypti Onus
1 [f]משא מצרים הנה יהוה רכב על־
vana ‡ se mouebunt & , Ægyptum ingredietur & ,leuem nubem
עב קל ובא מצרים [g]ונעו אלילי
.eius interiori $ in liquefiet Ægypti cor & ,eius faciebus || à Ægypti
מצרים מפניו ולבב מצרים [h]ימס בקרבו:
vir pugnabunt & , Ægypto cum Ægyptum confundam Et
2 וסכסכתי מצרים במצרים ונלחמו איש
, ciuitatem in ciuitas ,suum socium in vir & , suum fratrem in
באחיו ואיש ברעהו עיר בעיר
Ægypti spiritus euacuabitur Et .regnum in regnum
3 ממלכה בממלכה: ונבקה רוח־מצרים
ad quærent & ,deglutiam $ eius consilium & ,eius intimo || in
בקרבו [i]ועצתו אבלע ודרשו אל־
ad & , pythones ad & ,diurnos ad & ,vana
האלילים ואל־[k]האטים ואל־[l]האבות ואל־
manu in Ægyptum concludam ‡ Et .sciolos †
4 הידענים: וסכרתי את־מצרים ביד
dixit ,eos in $ dominabitur fortis rex & ,duri * dominorum
אדנים קשה ומלך [m]עז ימשל־בם נאם
aquæ deficient † Et .exercituum Dominus dominator
5 האדון יהוה צבאות: [n]ונשתו־מים
.arescet & ,exsiccabitur fluuius & ,mari de
מהים ונהר יחרב ויבש:
siccabuntur & , attenuabuntur ,flumina facient elongare Et
6 והאזניחו נהרות דללו וחרבו
.excidentur carectum * & ,calamus :munitionis riui ‡
יארי מצור קנה וסוף קמלו:
sementis omnis & , riui os † iuxta riuum iuxta $ Gramineta
7 ערות על־יאור על־פי יאור וכל מזרע
mœrebunt Et .ipsum ‡ non & ,propulsabitur ,arescet riui
8 יאור יבש נדף ואיננו: ואנו
,hamum :riuum in proiicientes omnes lugebunt & , piscatores
[o]הדיגים ואבלו כל־משליכי ביאור [p]חכה
.infirmabuntur ,aquarum faciebus in rete expandentes &
ופרשי מכמרת על־פני־מים אמללו:
texentes & ,pectinata lina operantes afficiētur pudore Et
9 ובשו עבדי פשתים שריקות וארגים
facientes omnes || ,contrita eius retia erunt Et .retia perforata
10 חורי: והיו שתתיה מדכאים כל־[q]עשי
principes stulti Veruntamen .animæ * stagnorum clausuram
11 שכר אגמי־נפש: אך־אולים [r]שרי
:infatuatum est consilium $,Parhoh consiliarij sapientes , Sohan
צען חכמי יעצי פרעה עצה נבערה
filius, * ego sapientum Filius :Parhoh ad ‡ dicetis quomodo
איך תאמרו אל־פרעה בן־חכמים אני בן־
,tui sapientes nunc ipsi † Vbi ? antiquitatis $ regum
12 מלכי־קדם: אים אפוא חכמיך
Dominus consuluerit * quid sciant || & , tibi nunc indicent ‡ &
ויגידו נא לך וידעו מה־יעץ יהוה

‡ simulachra
[f] נשא
[g] נוע
|| facie $ medio
[h] מסס
amicum
|| medio $ destruam, & interrogabunt simulachra,
[i] יעץ [k] אט
† ariolos. ‡ tradam
[l] אוב
* durorum, $ eis. † deperdentur
[m] עזז [n] נשת
‡ flumina Ægypti: * iuncus ‡ quæ sunt † ripam fluminis, ‡ erit.
[o] דוג [p] חכך
superficie
|| vnà cum iis qui faciunt
[q] עשה
* pro piscibus.
[r] שור
$ quorum
‡ pro * sum,
$ antiquorum? † sunt
‡ annuncient || notificent * decreuerit

,Sohan principes sunt Infatuati .Ægyptum super exercituum
13 צבאות על־מצרים: [a]נואלו שרי צען
Ægyptum fecerunt errare & , Noph principes sunt decepti ||
נשאו שרי נף [b]והתעו את־מצרים
spiritum eius interiori † in miscuit Dominus .eius tribuum angulo
14 [c]פנת שבטיה: יהוה מסך בקרבה רוח
suo opere omni in ,Ægyptum fecerunt errare & ,peruersitatum
עועים והתעו את־מצרים בכל־מעשהו
Ægypto erit non Et . suo vomitu in ebrium errare secundum
15 [d]כהתעות שכור בקיאו: ולא־יהיה למצרים
.iuncus & ramus cauda & caput fecerit quod , opus
מעשה אשר יעשה ראש וזנב [e]כפה ואגמון:
contremiscet & :mulieres sicut Ægyptus erit illa die In
16 ביום ההוא יהיה מצרים כנשים וחרד
quam exercituum Domini manus agitationis faciebus à pauebit || &
ופחד מפני [f]תנופת יד־יהוה צבאות אשר־
Iehudah humus † erit Et .eam super agitans $ ipse
17 הוא מניף עליו: והיתה אדמת יהודה
, illius fuerit recordatus qui omnis :tremorem ‡ in Ægypto
למצרים לחגא כל אשר יזכיר אתה
quod exercituum Domini consilij faciebus à , pauebit se in *
אליו יפחד מפני [g]עצת יהוה צבאות אשר־
quinque erunt illa die In .eum super consulens $ ipse
18 הוא יועץ עליו: ביום ההוא [h]יהיו חמש
,Chenahan labio ‡ loquentes , Ægypti terra in ciuitates
ערים בארץ מצרים מדברות [i]שפת כנען
dicetur Heres * ciuitas :exercituum Dominum per iurantes &
ונשבעות ליהוה צבאות עיר ההרס יאמר
medio in Domino altare erit illa die In .vni
19 לאחת: ביום ההוא יהיה מזבח ליהוה בתוך
.Domino eius terminum iuxta statua & : Ægypti terræ
ארץ מצרים [k]ומצבה אצל־גבולה ליהוה:
exercituum Domino testem in & , signum in erit Et
20 והיה לאות [l]ולעד ליהוה צבאות
faciebus à Dominum ad clamabunt nam : Ægypti terra in
בארץ מצרים כי־יצעקו אל־יהוה מפני
,magnatem & , seruatorem eis mittet & , opprimentium
לחצים וישלח להם [m]מושיע ורב
, Aegypto * Dominus cognoscetur Et .eos liberabit &
21 [n]והצילם: [o]ונודע יהוה למצרים
facient & , illa die in Dominum Aegyptij cognoscent &
וידעו מצרים את־יהוה ביום ההוא ועבדו
.reddent & ,Domino votum vouebunt & ,munus & ,sacrificium
זבח ומנחה ונדרו־נדר ליהוה ושלמו:
: sanando & ,percutiendo Ægyptum Dominus percutiet Et
22 ונגף יהוה את־מצרים נגף ורפוא
.eos sanabit & ,eis erit exorabilis & ,Dominum ad reuertentur &
[p]ושבו עד־יהוה ונעתר להם ורפאם:
, Assur ad Ægypto ab strata via erit illa die In
23 ביום ההוא תהיה [q]מסלה ממצרים אשורה
,Assur in Ægyptus & , Ægyptum in Assur intrabit &
ובא אשור במצרים ומצרים באשור
illa die In .Assur ipsi Ægyptij seruient &
24 ועבדו מצרים את־אשור: ביום ההוא
benedictio , Assur & , Ægypto tertius Israel erit
יהיה ישראל שלישיה למצרים ולאשור ברכה
,exercituum Dominus ei benedixit Cui .terræ interiori in
25 בקרב הארץ: אשר ברכו יהוה צבאות
opus & , Aegypti meus populus Benedictus :dicendo
לאמר ברוך עמי מצרים ומעשה
.Israel mea hæreditas & ,Assur mearum manuum
ידי אשור ונחלתי ישראל:

[a] יאל
‡ errauerunt
[b] תעה
† medio
[c] פנן
sicut errat ebrius
[d] תעה
[e] כפף
stupebit
|| timebit à facie eleuationis
[f] נוף
$ eleuat † terra ‡ pauorem:
* sibi timebit, à facie
[g] יעץ
$ decreuit
[h] היה
‡ lingua Chenahanitide,
[i] שפה
* destructionis
titulus
[k] נצב
[l] עוד
facie
[m] ישע
* ab
[n] נצל [o] ידע
oblationem,
placabitur
[p] שוב
[q] סלל
obsequentur
medio

CAP. XX. כ

In quo ingressus est ‡ mittendo in * Asdod in Tarthan ingredi ‡ anno In
1 בשנת [r]בא תרתן אשדודה בשלח
,Asdod cum pugnasset & , Assur rex Sarghon eum
אתו סרגון מלך אשור וילחם באשדוד
Dominus est locutus illo tempore In .eam cepit &
2 וילכדה: בעת ההיא דבר יהוה
solues $ & , Vade : dicendo , Amos filij Iesahiahu manum per
ביד־ישעיהו בן־אמוץ לאמר לך ופתחת

* cùm mitteret
[r] בוא
$ solue

solues ‡ tuum calceamentum & , tuis lumbis desuper † saccum
הַשַּׂק מֵעַל מָתְנֶיךָ וְנַעַלְךָ תַחֲלֹץ [a]
.discalceatus & ,nudus eundo sic fecit & : tuo pede desuper
מֵעַל רַגְלֶךָ [b] וַיַּעַשׂ כֵּן הָלֹךְ עָרוֹם וְיָחֵף׃
ambulauit Quemadmodum : Dominus Dixitque
3 וַיֹּאמֶר יְהוָה כַּאֲשֶׁר הָלַךְ
annis tribus ; discalceatus & , nudus Iesahiahu meus seruus
עַבְדִּי יְשַׁעְיָהוּ עָרוֹם וְיָחֵף שָׁלֹשׁ שָׁנִים
Æthiopiam super & , Ægyptum super * portentum & signum
אוֹת וּמוֹפֵת עַל־מִצְרַיִם וְעַל־כּוּשׁ׃
& ,Ægypti captiuitatem Assur rex ducet Sic
4 כֵּן יִנְהַג מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אֶת־[c] שְׁבִי מִצְרַיִם וְאֶת־
nudum ,senes & , pueros , Æthiopicam transmigrationem
[d] גָּלוּת כּוּשׁ נְעָרִים וּזְקֵנִים עָרוֹם
. Ægypti nuditate nate ‖ discoopertos & ,discalceatum &
וְיָחֵף וַחֲשׂוּפַי [e] שֵׁת [f] עֶרְוַת מִצְרָיִם׃
, suo aspectu Æthiopia ab , erubescent ‡ & ,confringentur Et
5 [g] וְחַתּוּ וָבֹשׁוּ מִכּוּשׁ [h] מַבָּטָם
.sua gloria Ægypto ab &
וּמִן־מִצְרַיִם תִּפְאַרְתָּם׃
sic ‖ Ecce : illa die in huius insulæ habitator dicet Et
6 וְאָמַר יֹשֵׁב הָאִי הַזֶּה בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה־כֹה
erui ad ‖ ,auxilio pro illuc confugimus quò , noster aspectus
מַבָּטֵנוּ אֲשֶׁר נַסְנוּ שָׁם לְעֶזְרָה לְהִנָּצֵל
? nos euademus quomodo & , Assur regis faciebus * à
מִפְּנֵי מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְאֵיךְ נִמָּלֵט אֲנָחְנוּ׃

† de ‡ solue de pedibus tuis: — שׂק [a] — עשׂה [b] — * etit — שׁבה [c] — גלה [d] — ‖ natibus in ignominiam — שׁות [e] — ערה [f] — ‡ pudore afficientur — חתת [g] — נבט [h] — ‖ talis est — ‖ vt liberaremur — * facie

CAP. XXI. כא

Meridie ‡ in turbines Vt . maris deserti Onus †
1 [i] מַשָּׂא מִדְבַּר־יָם כְּסוּפוֹת בַּנֶּגֶב
.formidabili terra de venit deserto è .transeundum ad
לַחֲלֹף מִמִּדְבָּר בָּא מֵאֶרֶץ [k] נוֹרָאָה׃
,præuaricator ,præuaricator : mihi est nunciata dura Visio
2 [l] חָזוּת קָשָׁה [m] הֻגַּד־לִי הַבּוֹגֵד בּוֹגֵד
omnem : Madai obside : Helam Ascende . vastator vastator ‡ &
וְהַשּׁוֹדֵד שׁוֹדֵד עֲלִי עֵילָם צוּרִי מָדַי כָּל־
mei lumbi sunt repleti Propterea .feci cessare eius gemitum
3 אַנְחָתָה הִשְׁבַּתִּי׃ עַל־כֵּן מָלְאוּ מָתְנַי
: parturientis tormina ‡ sicut ,me apprehenderunt tormina ‡ , dolore
חַלְחָלָה [n] צִירִים אֲחָזוּנִי כְּצִירֵי יוֹלֵדָה
. videndo à ‡ fui territus : audiendo ab ‡ me Distorsi *
[o] נַעֲוֵיתִי מִשְּׁמֹעַ נִבְהַלְתִּי [p] מֵרְאוֹת׃
crepusculum ‡ : me terruit horror , meum cor Errauit
4 תָּעָה לְבָבִי פַּלָּצוּת בִּעֲתָתְנִי אֵת נֶשֶׁף
, mensam Disponendo . terrorem * in mihi posuit mei amplexus
5 חִשְׁקִי [q] שָׂם לִי לַחֲרָדָה׃ עָרֹךְ הַשֻּׁלְחָן
, principes surgite : bibendo ‡ comedendo ,speculam speculando
צָפֹה הַצָּפִית אָכוֹל שָׁתֹה קוּמוּ הַשָּׂרִים
: Dominus me ad dixit sic Etenim . clypeum vngite
6 מִשְׁחוּ [r] מָגֵן׃ כִּי כֹה אָמַר אֵלַי אֲדֹנָי
. indicabit ‡ viderit † qui , speculatorem statue ,Vade
לֵךְ הַעֲמֵד הַמְצַפֶּה אֲשֶׁר יִרְאֶה [s] יַגִּיד׃
currum * , asini currum , equitum par currum vidit Et
7 וְרָאָה רֶכֶב צֶמֶד פָּרָשִׁים רֶכֶב חֲמוֹר רֶכֶב
. attentione multa ,attentione attendit Et . cameli
גָּמָל וְהִקְשִׁיב קֶשֶׁב [t] רַב־קָשֶׁב׃
ego , mi Domine , speculam super ‡ : Leo clamauit Et
8 וַיִּקְרָא אַרְיֵה עַל־מִצְפֶּה ׀ אֲדֹנָי אָנֹכִי
stans ‖ ego meam custodiam super & , interdiu † iugiter stans ‖
עֹמֵד תָּמִיד יוֹמָם וְעַל־מִשְׁמַרְתִּי אָנֹכִי נִצָּב
, viri currus venit hic ecce Et . noctibus totis
כָּל־הַלֵּילוֹת׃ וְהִנֵּה־זֶה בָא רֶכֶב אִישׁ
9 , Babel cecidit Cecidit : dixit & , respondit & , equitum par
צֶמֶד פָּרָשִׁים [u] וַיַּעַן וַיֹּאמֶר נָפְלָה נָפְלָה בָּבֶל
. terram in contriuit eius deorum sculptilia omnia &
וְכָל־פְּסִילֵי אֱלֹהֶיהָ שִׁבַּר לָאָרֶץ׃
Domino à audiui quæ : meæ areæ filius & mea Tritura
10 [x] מְדֻשָׁתִי וּבֶן־גָּרְנִי אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי מֵאֵת יְהוָה
. vobis annunciaui , Israel Deo exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִגַּדְתִּי לָכֶם׃

† Prophetia ‡ Austro — נשׂא [i] — ירא [k] — * Ecce — חזה [l] — נגד [m] — ‡ ecce — ‡ angustiæ — צור [n] — * Incuruaui ‡ quando audiui: † quando vidi. — עוה [o] — ראה [p] — ‡ noctem amabilem mihi * pauorem. — שׂום [q] — ‡ & — גנן [r] — † quod annunciet. — נגד [s] — * & — רבב [t] — ‡ quasi — ‖ sto per diem, — ענה [u] — filij — דוש [x]

quid Custos ; Sehir de clamans * me ad : Dumah Onus
11 [a] מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה־
: custos Dixit ? nocte de quid custos , nocte de
12 מִלַּיְלָה שֹׁמֵר מַה־מִלֵּיל׃ אָמַר שֹׁמֵר
, quærite quæretis ‡ si : nox etiam & mane Venit
אָתָא בֹקֶר וְגַם־לָיְלָה אִם־[b] תִּבְעָיוּן בְּעָיוּ
Harab in saltu In : Harab in Onus ‖ . venite , reuertimini
13 שֻׁבוּ אֵתָיוּ׃ מַשָּׂא בַּעְרָב בַּיַּעַר בַּעְרַב
. Dedanim semitæ † , morabimini
[c] תָּלִינוּ אֹרְחוֹת דְּדָנִים׃
terræ habitatores : aquæ venite sitienti occursum In
14 לִקְרַאת צָמֵא [d] הֵתָיוּ מָיִם יֹשְׁבֵי אֶרֶץ
Quoniam . vagantem ‡ præuenite eius pane cum Tema
15 תֵּימָא בְּלַחְמוֹ קִדְּמוּ נֹדֵד׃ כִּי־
, expansi ‡ gladij faciebus † à ; euagati sunt ‡ gladiorum faciebus * à
מִפְּנֵי חֲרָבוֹת נָדָדוּ מִפְּנֵי חֶרֶב נְטוּשָׁה
. prœlij grauitatis faciebus * à & , extenti arcus faciebus * à &
וּמִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה וּמִפְּנֵי כֹּבֶד מִלְחָמָה׃
, anno adhuc ‡ In : me ad Dominus dixit sic Quia
16 כִּי־כֹה אָמַר אֲדֹנָי אֵלַי בְּעוֹד שָׁנָה
. Chedar gloria omnis consumetur & , mercenarij anni sicut
[e] כִּשְׁנֵי שָׂכִיר וְכָלָה כָּל־כְּבוֹד קֵדָר׃
Chedar filiorum fortium arcus numeri † residuum Et
17 וּשְׁאָר מִסְפַּר־קֶשֶׁת גִּבּוֹרֵי בְנֵי־קֵדָר
. est locutus Israel Deus Dominus nam : imminuentur
יִמְעָטוּ כִּי יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל דִּבֵּר׃

Prophetia * clamat — נשׂא [a] — ‡ quæritis — בעה [b] — ‖ Prophetia — † ô — לון [c] — אתה [d] — ‡ fugientem. — * facie ‡ fugerunt † facie ‡ nudati * facie — ‡ termino anni, — שׂכר [e] — † pauci erunt numero iaculatores

CAP. XXII. כב

quia , nunc tibi Quid . visionis vallis Onus *
1 [f] מַשָּׂא גֵּיא [g] חִזָּיוֹן מַה־לָּךְ אֵפוֹא כִּי־
, plena Tumultuationibus ‖ ? tecta in tu omnis ascendisti
2 עָלִית כֻּלָּךְ לַגַּגּוֹת׃ תְּשֻׁאוֹת ׀ מְלֵאָה
interfecti non tui Interfecti . læta ciuitas , tumultuans † vrbs
עִיר הוֹמִיָּה קִרְיָה עַלִּיזָה חֲלָלַיִךְ לֹא חַלְלֵי־
tui gubernatores ‖ Cuncti . bello mortui neque , gladio
3 חֶרֶב וְלֹא [h] מֵתֵי מִלְחָמָה׃ כָּל־קְצִינַיִךְ
tui ‖ inuenti ‡ Omnes . sunt ligati arcu ab † , simul sunt vagati *
נָדְדוּ־יַחַד מִקֶּשֶׁת אֻסָּרוּ כָּל־נִמְצָאַיִךְ
. fugerant longe à * , pariter sunt vincti
אֻסְּרוּ יַחְדָּו מֵרָחוֹק בָּרָחוּ׃
: fletu in me amarificabo † , me à Respicite ‡ : dixi Propterea
4 עַל־כֵּן אָמַרְתִּי [i] שְׁעוּ מִנִּי אֲמָרֵר בַּבֶּכִי
. mei populi filiæ vastatione ‖ super me consolari festinetis ne
אַל־[k] תָּאִיצוּ לְנַחֲמֵנִי עַל־שֹׁד בַּת־עַמִּי׃
perplexitatis ‡ & , conculcationis & , contritionis dies Quia
5 כִּי יוֹם מְהוּמָה וּמְבוּסָה וּמְבוּכָה
exparietans ‡ , visionis Valle in exercituum Domino * Domino
לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּגֵיא חִזָּיוֹן מְקַרְקַר
tulit ‡ Halam Et . montem ad clamor † & , parietem
6 קִר וְשׁוֹעַ אֶל־הָהָר׃ וְעֵילָם נָשָׂא
. clypeum denudauit ‡ Chir & , equitum * hominis curru in pharetram
אַשְׁפָּה בְּרֶכֶב אָדָם פָּרָשִׁים וְקִיר עֵרָה [l] מָגֵן׃
, curru ‡ sunt repletæ tuarum vallium electio † . fuit Et
7 וַיְהִי מִבְחַר־עֲמָקַיִךְ מָלְאוּ רָכֶב
: portam versus posuerunt ponendo ‖ , equites &
וְהַפָּרָשִׁים שֹׁת [m] שָׁתוּ הַשָּׁעְרָה׃
respexisti & : Iehudah operimentum ‡ discooperuit Et
8 [n] וַיְגַל אֵת [o] מָסַךְ יְהוּדָה וַתַּבֵּט
Et . filiæ domus armaturam * ad illa die in
9 בַּיּוֹם הַהוּא אֶל־נֶשֶׁק בֵּית הַיָּעַר׃ וְאֵת
. sunt multiplicatæ quia , vidistis Dauid ciuitatis scissuras
בְּקִיעֵי עִיר־דָּוִד רְאִיתֶם כִּי־[p] רָבּוּ
domos Et . inferioris piscinæ aquas congregastis &
10 וַתְּקַבְּצוּ אֶת־מֵי הַבְּרֵכָה הַתַּחְתּוֹנָה׃ וְאֶת־[q] בָּתֵּי
muniendum ad domos destruxistis & : numerastis Ierusalaim
יְרוּשָׁלַם סְפַרְתֶּם [r] וַתִּתְצוּ הַבָּתִּים לְבַצֵּר
. murum duos inter fecistis lacum † Et
11 הַחוֹמָה׃ וּמִקְוָה [s] עֲשִׂיתֶם בֵּין הַחֹמֹתַיִם
, eius factorem ad suspexistis non & : veteris piscinæ aquis ‡
לְמֵי הַבְּרֵכָה הַיְשָׁנָה וְלֹא הִבַּטְתֶּם אֶל־עֹשֶׂיהָ
. vidistis non longe de eius plasmatorem &
וְיֹצְרָהּ מֵרָחוֹק לֹא רְאִיתֶם׃

* Prophetia — נשׂא [f] חזה [g] — ‖ Tumultus — † olim — ‖ principes — מות [h] — * fugerunt † à iaculatoribus ‡ qui ‖ sunt in te * & sic qui procul ‡ Cessate † amaritudine afficiam — שׁעה [i] — ‖ populatione — אוץ [k] — ‡ coarctationis * Deo ‡ diruens † clamans ‡ sumpsit ‡ manifestauit clypeos. — גנן [l] — ‡ electæ valles tuæ ‡ curribus ‖ bellando bellauerunt in porta. — שׁית [m] — ‡ inimicus — גלה [n] סכך [o] — * arma — רבב [p] — בנה [q] — נתץ [r] — † congregationem — עשׂה [s] — ‡ pro — נבט [t]

.illa die in exercituum *Dominus* † Dominus vocabit Et
12 ויקרא אדני יהוה צבאות ביום ההוא
.sacci cingulum ad &,caluitium ad & ;planctum ad & ,fletum ad
לבכי ולמספד ולקרחה ולחגר [a] שק:
iugulando & , *bouem* ‖ occidendo ,lætitia & ,gaudium ‡ ecce Et
13 והנה [b] ששון ושמחה הרג בקר ושחט
comedendo :vinum bibendo & carnem comedendo ,*pecu* *
צאן אכל בשר [c] ושתות יין אכול
,moriemur cras quia :bibendo &
ושתו כי מחר נמות:
si : exercituum Domini ,meis auribus in reuelabitur Et
14 ונגלה באזני יהוה צבאות אם
dixit : moriamini donec ,vobis hæc iniquitas expiabitur
יכפר [d] העון הזה לכם עד [e] תמתון אמר
.exercituum *Dominus* Dominus
אדני יהוה צבאות:
ingredere ,Vade : exercituum *Dominus* Dominus dixit Sic
15 כה אמר אדני יהוה צבאות [f] לך [g] בא
:‡ domum super * qui ,Sebnah ad istum thesaurarium ad
אל הסכן הזה על שבנא אשר על הבית:
tibi excidisti quia :hîc ‡ tibi quis & :hîc † tibi Quid
16 מה לך פה ומי לך פה כי חצבת לך
statuens ‡ ,suum sepulchrum *altitudinem excidens* * ?sepulchrum hîc
פה קבר חצבי מרום קברו חקקי
te transportans ‡ Dominus Ecce .sibi tabernaculum petra in
17 בסלע משכן לו: הנה יהוה מטלטלך
.amiciendo te *amiciens* † & ,*vir transportatione*
טלטלה גבר ועטך עטה:
terram ad pilam sicut,*conuolutione te conuoluet Conuoluendo* *
18 צנוף יצנפך צנפה כדור אל ארץ
,tuæ gloriæ currus ‡ ibi & ,morieris ibi :*manibus* † latam
רחבת ידים שמה תמות ושמה מרכבות כבודך
.tui Domini domus ignominia
[h] קלון בית אדניך:
.te diruet tuo statu de & ,tua statione de te expellam Et
19 והדפתיך [i] ממצבך וממעמדך יהרסך:
Eliachim meum seruum vocabo & ,illa die in erit Et
20 והיה ביום ההוא וקראתי לעבדי לאליקים
,tua tunica eum induam Et .Chilchiiahu filium
בן חלקיהו: והלבשתיו כתנתך
:eius manû in dabo tuam potestatem & ,eû confortabo tuo *balteo* &
21 [k] ואבנטך אחזקנו וממשלתך אתן בידו
.Iehudah domui & ,Ierusalaim habitatori patrem in erit &
והיה לאב ליושב ירושלם ולבית יהודה:
:eius humerum super Dauid domus clauem dabo Et
22 [l] ונתתי מפתח בית דוד על שכמו
.aperiens † non & ,claudet & :*claudens* * non & ,aperiet &
ופתח ואין סגר וסגר ואין פתח:
solium in erit & ;stabili loco in clauum * illum figam Et
23 ותקעתיו יתד במקום נאמן והיה לכסא
.sui patris domus gloriæ
כבוד לבית אביו:
sui patris domus gloria omnis illum super *pendebunt* Et
24 [m] ותלו עליו כל כבוד בית אביו
vasis à ,*parui vasa omnia* :*fœtus & genimina*
[n] הצאצאים והצפעות כל כלי הקטן מכלי
.*nablorum* † instrumenta omnia ad vsque & craterarum
האגנות ועד כל כלי הנבלים:
,exercituum Dominus dixit ,illa die In
25 ביום ההוא נאם יהוה צבאות
,excidetur & :stabili loco in * fixus ‡ clauus remouebitur
תמוש היתד התקועה במקום נאמן ונגדעה
Dominus quia ;illum super ‡ quod onus excidetur & ;cadet &
ונפלה ונכרת [o] המשא אשר עליה כי יהוה
.est locutus
דבר:

† Deus — [a] שק — ‡ est eis — ‖ boues, — [b] שוש — * pecudes: — [c] שתה — [d] עוה [e] מות — Deus — Deus — [f] ילך [g] בוא — * est — ‡ & dicet ei: — † negotij — ‡ est — * sicut qui excidit in excelso — ‡ qui statuit — ‡ migrādo migrare facit te, ô fortis, — † amiciet — * Circundando circundabit te circuitu, — † locis: — ‡ erunt — [h] קלה — [i] נצב — cingulo — [k] אבנט — [l] נתן — * erit qui claudat: — † erit qui aperiat. — * vt — suspendetur — [m] תלה — filij & nepotes: omne vas paruum, — [n] יצא — † neblim. — ‡ qui * fuerat — ‡ fuerat — [o] נשא

CAP. XXIII. כג

est facta vastatio quia ,Tarsis † naues Vlulate :Sor *Onus*
1 [p] משא צר הילילו [q] אניות תרשיש כי שדד
.eis est reuelatum Chittim terra de :*intrando ab domo ac* *
מבית מבוא מארץ כתים נגלה למו:

Prophetia — † Tarsi, — [p] נשא — [q] אנה — * vt non sit domus introitus.

mare *transiens* † ,Sidon *circuiens* :insulæ habitatores Silete
2 [a] דמו ישבי אי סחר צידון עבר ים
messis ,Sichor semen multis aquis in Et .te repleuerunt
3 מלאוך: ובמים רבים זרע שחר קציר
.gentium negotiatio fuit & :eius prouentus fluminis
יאור תבואתה [b] ותהי סחר גוים:
maris fortitudo ,mare dixit nam .Sidon Erubesce
4 בושי צידון כי אמר ים מעוז הים
enutriui non & ,peperi non & parturiui Non : dicendo
לאמר לא [c] חלתי ולא ילדתי ולא גדלתי
rumor *Sicut* ‡ .virgines exaltaui ,*electos* *
5 בחורים רוממתי בתולות: כאשר שמע
Transite .Sor ‡ auditum secundum *torquebuntur* ‡ ;Ægyptiis
6 למצרים יחילו כשמע צר: עברו
‡ hæc Nunquid .insulæ habitatores vlulate ,Tarsis † in
7 תרשישה הילילו ישבי אי: הזאת
eam ducent :eius antiquitas *quondam* * diebus à *?hilaris* ‖ vobis
לכם עליזה מימי קדם קדמתה יבלוה
consuluit Quis .peregrinandum ad *longinquo e* ‡ eius pedes
8 רגליה מרחוק לגור: מי יעץ
,principes *eius* negotiatores cuius ? † coronantem Sor super hoc
זאת על צר המעטירה אשר סחריה [d] שרים
exercituum Dominus ?terræ inclyti eius *mercatores*
9 כנעניה נכבדי ארץ: יהוה צבאות
gloriæ omnis superbiam *profanandum ad* ‡ ,hoc consuluit
יעצה לחלל [e] גאון כל [f] צבי
tuam terrā Transi .terræ inclytos vniuersos *vilipendendum ad*
10 להקל כל נכבדי ארץ: עברי ארצך
.vltrà *cingulum* † non ‡ ,Tarsis filiam :*riuum* * tanquam
כיאר בת תרשיש אין מזח עוד:
.regna *perterrefecit* ‡ ,mare super extendit suam Manum
11 ידו נטה על הים הרגיז ממלכות
disperdendum ad ,negotiatorem *ad* ‖ præcepit Dominus
יהוה צוה אל כנען לשמד
vltrà adiicias Non :dixit Et .eius fortitudines
12 מעזניה: ויאמר לא [g] תוסיפי עוד
Chittim ‡ ;Sidon filia virgo oppressa :*exultandum ad* *
לעלוז המעשקה בתולת בת צידון כתיים
.tibi erit requies non ibi etiam ,transi ,surge
קומי עברי גם שם לא ינוח לך:
Assur ,fuit non populus iste ,Chasdim terra En
13 הן ארץ כשדים זה העם לא היה אשור
suscitauerunt ‡ ,eius arces erexerunt ;*deserticolis* † eam fundauit
יסדה [h] לציים הקימו בחוניו עררו
naues Vlulate .ruinam in eam posuit ,eius ædes
14 ארמנותיה [i] שמה למפלה: הילילו אניות
die in ,erit Et .vestra fortitudo est vastata quia :Tarsis *
15 תרשיש כי שדד מעזכן: והיה ביום
dies sicut ,annis septuaginta Sor tradetur obliuioni & ,illa
ההוא ונשכחת צר שבעים שנה [k] כימי
Sor ipsi erit annorum septuaginta fine *à* † .vnius regis
מלך אחד [l] מקץ שבעים שנה יהיה לצר
circui ,citharam Sume .meretricis canticum veluti
16 כשירת הזונה: [m] קחי כנור [n] סבי
multiplica ,*modulando benefac* † :tradita obliuioni meretrix ciuitatem
עיר זונה נשכחה היטיבי נגן הרבי
.*memoreris* * vt canticum
שיר למען תזכרי:
Dominus visitabit annorum septuaginta fine à ‡ erit Et
17 והיה מקץ שבעים שנה יפקד יהוה
cum fornicabitur & ,*suum quæstum* † ad reuertetur & ,Sor
את צר ושבה לאתננה וזנתה את
.*humi facies* ‡ super terræ regnis vniuersis
כל ממלכות הארץ על פני האדמה:
.Domino sanctitas ,eius *quæstus* ‖ & ,eius negotiatio erit Et
18 והיה סחרה [o] ואתננה קדש ליהוה
facies ad * habitantibus quia :reponetur neque recondetur Non
לא יאצר ולא יחסן כי ליושבים לפני
,saturitatem ad comedendum ad :eius negotiatio erit *Domini*
יהוה יהיה סחרה לאכל לשבעה
.vetus operimentum in &
ולמכסה עתיק:

negotiator — † transfretans — [a] דמם — [b] הון — [c] חול — * iuuenes,nec — ‖ Quando auditum erit — ‡ dolebunt — ‡ *Tyri.* — † *Tarsum,* — ‡ erit — ‖ quæ fuit exultans — * antiquis — ‡ longè — ‡ viros suos? — [d] שור — institores — ‡ vt profanaret — [e] גאה [f] צבה — vt vilipenderet — * fluuium: ad — † quia — † fortitudo — ‡ commouit — ‖ super — [g] יסף — * vt exultes: — ‡ ad — כתים ק — † nauibus; — ‡ contriuerunt — בחוניו ק — [h] ציה [i] שום — **Tarsis* — [k] יום — † In — [l] קצץ — [m] לקח — [n] סבב — † bene cane, frequenta — *sis in memoriam, — ‡ in — † merces suas, — ‡ facies terræ. — ‖ merces — [o] תנה — * coram — Domino

CAP. XXIIII. כד

:eam defrugans ‡ & , terram euacuans ‖ Dominus Ecce
1 הִנֵּה יְהוָה בּוֹקֵק הָאָרֶץ וּבוֹלְקָהּ
.eius habitatores faciet dispergere & ,eius facies deprauabit &
וְעִוָּה פָנֶיהָ וְהֵפִיץ ישְׁבֶיהָ׃
:eius dominus sic ,seruus sicut :sacerdos sic ,populus sicut erit Et
2 וְהָיָה כָעָם כַּכֹּהֵן כַּעֶבֶד כַּאדֹנָיו
, mutuans sicut :vendens sic ,emens sicut :eius hera sic ,ancilla sicut
כַּשִּׁפְחָה כַּגְּבִרְתָּהּ כַּקּוֹנֶה כַּמּוֹכֵר כַּמַּלְוֶה
.eo ab ferens ‖ fœnus* sic ,fœnerator vt :mutuum accipiens sic
כַּלֹּוֶה כַּנֹּשֶׁה כַּאֲשֶׁר נֹשֵׁא בוֹ׃
quia :diripietur diripiendo & ,terra euacuabitur Euacuando
3 הִבּוֹק תִּבּוֹק הָאָרֶץ וְהִבּוֹז תִּבּוֹז כִּי
defluxit ,Luxit .hoc verbum est locutus Dominus
4 יְהוָה דִּבֶּר אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה׃ אָבְלָה נָבְלָה
elatio † sunt infirmati :orbis decidit ‡ ,est infirmata ‖ :terra
הָאָרֶץ אֻמְלְלָה נָבְלָה תֵּבֵל אֻמְלָלוּ מְרוֹם
:suis incolis sub hypocrisi est vsa* terra Et .terræ populi
5 עַם־הָאָרֶץ׃ וְהָאָרֶץ חָנְפָה תַּחַת ישְׁבֶיהָ
dissipauerunt ,statutum ‡ mutauerunt , leges sunt transgressi quia
כִּי־עָבְרוּ תוֹרֹת חָלְפוּ חֹק הֵפֵרוּ
:terram comedit ‡ periurium Ideo .seculi † fœdus
6 בְּרִית עוֹלָם׃ עַל־כֵּן אָלָה אָכְלָה אֶרֶץ
habitatores sunt cōbusti Ideo .ea in habitantes sunt desolati &
וַיֶּאְשְׁמוּ ישְׁבֵי בָהּ עַל־כֵּן חָרוּ ישְׁבֵי
.pusillum hominis remanebit ‡ & ,terræ
אֶרֶץ וְנִשְׁאַר אֱנוֹשׁ מִזְעָר׃
omnes ingemuerunt :vitis est infirmata ,mustum Luxit
7 אָבַל תִּירוֹשׁ אֻמְלְלָה־גָפֶן נֶאֶנְחוּ כָּל־
cessauit † ,tympanorū gaudium Cessauit .corde læti
8 שִׂמְחֵי־לֵב׃ שָׁבַת מְשׂוֹשׂ תֻּפִּים חָדַל
.citharæ gaudium desiit ‖ ,exultantium sonitus
שְׁאוֹן עַלִּיזִים שָׁבַת מְשׂוֹשׂ כִּנּוֹר׃
sechar erit amara :vinum bibent non cantico In ‡
9 בַּשִּׁיר לֹא יִשְׁתּוּ־יָיִן יֵמַר שֵׁכָר
est clausa :inanitatis* ciuitas est Attrita .illam bibentibus
10 לְשֹׁתָיו׃ נִשְׁבְּרָה קִרְיַת־תֹּהוּ סֻגַּר
† vinum propter Clamor .intrando ab ‡ domus omnis
11 כָּל־בַּיִת מִבּוֹא׃ צְוָחָה עַל־הַיַּיִן
gaudium migrauit ,lætitia omnis est obtenebrata :plateis in
בַּחוּצוֹת עָרְבָה כָּל־שִׂמְחָה גָּלָה מְשׂוֹשׂ
desolatione ‡ & ,solitudo vrbe in Remansit .terræ
12 הָאָרֶץ׃ נִשְׁאַר בָּעִיר שַׁמָּה וּשְׁאִיָּה
medio in ,terræ interiori ‖ in erit sic Quia .porta conteretur
13 יֻכַּת־שָׁעַר׃ כִּי כֹה יִהְיֶה בְּקֶרֶב הָאָרֶץ בְּתוֹךְ
fuerit consummata si* racemi sicut , oleæ excussio sicut :populorum
הָעַמִּים כְּנֹקֶף זַיִת כְּעוֹלֵלֹת אִם־כָּלָה
,dicent praconia ‡ ,suam vocem eleuabunt Hi .vindemia
14 בָצִיר׃ הֵמָּה יִשְׂאוּ קוֹלָם יָרֹנּוּ
.mari à efferent vocem † Domini excellentia in
בִּגְאוֹן יְהוָה צָהֲלוּ מִיָּם׃
maris insulis in ;Dominum glorificate vallibus in Ideo
15 עַל־כֵּן בָּאֻרִים כַּבְּדוּ יְהוָה בְּאִיֵּי הַיָּם
.terræ ala ‡ Ab .Israel Dei Domini nomen
16 שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ מִכְּנַף הָאָרֶץ
meum Secretum :dixi & ,iusto gloriam ,audiuimus cantus*
זְמִרֹת שָׁמַעְנוּ צְבִי לַצַּדִּיק וָאֹמַר רָזִי־
,sunt præuaricati præuaricantes :mihi væ :mihi meum secretū ,mihi
לִי רָזִי־לִי אוֹי לִי בֹּגְדִים בָּגָדוּ
.sunt præuaricati præuaricantes præuaricatione &
וּבֶגֶד בּוֹגְדִים בָּגָדוּ׃
.terræ habitator te super ,laqueus & ,fouea & , Formido
17 פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃
:foueam in cadet ,formidinis voce à fugiens ‖ ,erit Et
18 וְהָיָה הַנָּס מִקּוֹל הַפַּחַד יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת
cataractæ quia :laqueo in capietur ,foueæ medio de ascendens &
וְהָעוֹלֶה מִתּוֹךְ הַפַּחַת יִלָּכֵד בַּפָּח כִּי־אֲרֻבּוֹת
.terræ fundamenta contremiscent & ,aperientur excelso de
מִמָּרוֹם נִפְתָּחוּ וַיִּרְעֲשׁוּ מוֹסְדֵי אָרֶץ׃
se dissipauit dissipando ,terra se confregit Confringendo
19 רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ פּוֹר הִתְפּוֹרְרָה

‖ euacuat ‡ desolati facit subuertet faciem [a] פוץ domina * qui ‖ accipit. Destructa est, ruit ‖ desolata ‡ ruit † excelsi * fuit impia Propter habitatores eius: ‡ præceptum, [b] ירה † sempiternū, ‡ desolauit [c] חרר ‡ relinquentur homines pauci. Desolatum est vinum, desolata † quieuit [d] תפף ‖ quieuit ‡ Cum canticis [e] שור [f] שתה * vanitatis: [g] תהה ‡ intrinsecus. † erit ‡ in [h] שאה ‖ medio * cum finita ‡ laudabūt propter gloriam [k] נשא רנן † exultabunt ab Occidente. [l] אי ‡ extremo * laudes [m] צבה [n] פוח ‖ qui fugerit [o] נוס qui ascenderit

se mouebit Mouendo ‡ . terra se excussit mutando * ,terra
20 אֶרֶץ מוֹט הִתְמוֹטְטָה אָרֶץ׃ נוֹעַ תָּנוּעַ
erit grauis & :tugurium vacillabit † & , ebrius sicut terra
אֶרֶץ כַּשִּׁכּוֹר וְהִתְנוֹדְדָה כַּמְּלוּנָה וְכָבַד
adiiciet non & , corruet & , eius præuaricatio ‡ eam super
עָלֶיהָ פִּשְׁעָהּ וְנָפְלָה וְלֹא־תֹסִיף
super Dominus visitabit , illa die in erit Et .surgere ‖
21 קוּם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה עַל־
super humi* reges super & , excelso in excelsi exercitum
צְבָא הַמָּרוֹם בַּמָּרוֹם וְעַל־מַלְכֵי הָאֲדָמָה עַל־
.lacum † in vincti collectione colligentur ‡ Et . humo
22 הָאֲדָמָה׃ וְאֻסְּפוּ אֲסֵפָה אַסִּיר עַל־בּוֹר
.visitabuntur dierum multitudine à & :clausura † in claudentur &
וְסֻגְּרוּ עַל־מַסְגֵּר וּמֵרֹב יָמִים יִפָּקֵדוּ׃
quia : sol afficietur pudore & , luna erubescet Et
23 וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי־
, Ierusalaim in & ,Sion monte in exercituum Dominus regnauit
מָלַךְ יְהוָה צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלִַם
.gloria suis senibus coram &
וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד׃

* mouendo mouit ‡ Agitando agitabit † mouebit se ‡ impietas ‖ vt surgat * terræ in terra. ‡ congregabuntur congregatione vinctorū * carcere, carcere & post multos dies

CAP. XXV. כה

confitebor , te exaltabo , tu † meus Deus Domine
1 יְהוָה אֱלֹהַי אַתָּה אֲרוֹמִמְךָ אוֹדֶה
, longè à* consilia .mirabile ‖ fecisti quoniam ; tuo nomini
שִׁמְךָ כִּי עָשִׂיתָ פֶּלֶא עֵצוֹת מֵרָחוֹק
,tumulum in ciuitate de ‡ posuisti Quia .firmitas ,veritas †
2 אֱמוּנָה אֹמֶן׃ כִּי שַׂמְתָּ מֵעִיר לַגָּל
ciuitate à ‡ alienorum palatium : ruinam in munitam vrbem
קִרְיָה בְצוּרָה לְמַפֵּלָה אַרְמוֹן זָרִים מֵעִיר
.reædificabitur non seculum* in
לְעוֹלָם לֹא יִבָּנֶה׃
gentium ciuitas :fortis populus te glorificabunt Ideo
3 עַל־כֵּן יְכַבְּדוּךָ עַם־עָז קִרְיַת גּוֹיִם
. te timebunt formidabilium †
עָרִיצִים יִירָאוּךָ׃
angustia ‡ in egeno fortitudo ,tenui ‡ fortitudo fuisti Quia
4 כִּי־הָיִיתָ מָעוֹז לַדָּל מָעוֹז לָאֶבְיוֹן בַּצַּר־
spiritus nam ,æstu ab vmbraculum , inundatione ab protectio : ei
לוֹ מַחְסֶה מִזֶּרֶם צֵל מֵחֹרֶב כִּי רוּחַ
.parietis inundatio † sicut , formidabilium*
עָרִיצִים כְּזֶרֶם קִיר׃
:humiliabis alienorum sonitum , siccitate ‡ in æstus Sicut
5 כְּחֹרֶב בְּצָיוֹן שְׁאוֹן זָרִים תַּכְנִיעַ
.humiliabitur formidabilium* propago , nubis vmbra in æstus ‡
חֹרֶב בְּצֵל עָב זְמִיר עָרִיצִים יַעֲנֶה׃
monte in populis omnibus exercituum Dominus faciet Et
6 וְעָשָׂה יְהוָה צְבָאוֹת לְכָל־הָעַמִּים בָּהָר
pinguium ,fecium † conuiuium ,pinguium conuiuium ,hoc
הַזֶּה מִשְׁתֵּה שְׁמָנִים מִשְׁתֵּה שְׁמָרִים שְׁמָנִים
. colatarum fecium ‡ ,medullatorum
מְמֻחָיִם שְׁמָרִים מְזֻקָּקִים׃
operti operimenti facies hoc monte in absorbebit ‖ Et
7 וּבִלַּע בָּהָר הַזֶּה פְּנֵי־הַלּוֹט הַלּוֹט
omnes super obtectum velamen* & , populos omnes super
עַל־כָּל־הָעַמִּים וְהַמַּסֵּכָה הַנְּסוּכָה עַל־כָּל־
delebit & ,sempiternum in mortem Absorbebit* . gentes
8 הַגּוֹיִם׃ בִּלַּע הַמָּוֶת לָנֶצַח וּמָחָה
: faciebus omnibus desuper ‡ lachrymam Dominus † Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה דִּמְעָה מֵעַל כָּל־פָּנִים
quia , terra vniuersa desuper † auferet sui populi opprobrium &
וְחֶרְפַּת עַמּוֹ יָסִיר מֵעַל כָּל־הָאָרֶץ כִּי
. est locutus Dominus
יְהוָה דִּבֵּר׃
expectauimus : iste noster Deus Ecce , illa die in dicet Et ‖
9 וְאָמַר בַּיּוֹם הַהוּא הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ זֶה קִוִּינוּ
,eum expectauimus Dominus Iste . nos seruabit & ,eum
לוֹ וְיוֹשִׁיעֵנוּ זֶה יְהוָה קִוִּינוּ לוֹ
requiescet Quia . eius salute in lætabimur & , exultabimus
10 נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ׃ כִּי־תָנוּחַ
Moab conculcabitur & : isto monte in Domini manus
יַד־יְהוָה בָּהָר הַזֶּה וְנָדוֹשׁ מוֹאָב

† es [a] ירה ‖ mirabilia, quæ dixisti [b] יעץ † firma, firma sunt. ‡ ciuitatem ‡ vt non sit ciuitas, [c] שום [d] נפל sempiternum [e] עוז † fortium ‡ pauperi, ‡ tribulatione eius: tegmen à turbine, [f] היה [g] אבה [h] צור * robustorum, † ruere faciens parietem. ‡ loco sicco ‡ sicut * fortium [i] צלל † defecatorum, ‡ defecatorum purgatorum. ‖ perdet * tegmen opertum [k] נסך * Perdet † Deus ‡ ab omni facie: ‡ ab [l] סור [m] קוה [n] נוח * percussio

extendet Et .fimo † in paleam conculcari vt * ,eo ſub
תַּחְתָּיו כְּהִדּוּשׁ מַתְבֵּן בְּמֵי מַדְמֵנָה׃ וּפֵרַשׂ 11
natans extenderet ‡ quemadmodum : eius medio in ſuas manus
יָדָיו בְּקִרְבּוֹ כַּאֲשֶׁר יְפָרֵשׂ הַשֹּׂחֶה
inſidiis ‖ cum eius altitudinem humiliabit & : natandum ad
לִשְׂחוֹת וְהִשְׁפִּיל גַּאֲוָתוֹ עִם אָרְבּוֹת
tuorũ murorum ſublimitatis munitionem Et .ſuarum manuum
12 יָדָיו׃ וּמִבְצַר מִשְׂגַּב חוֹמֹתֶיךָ
.puluerem ad vſq; terram in faciet pertingere ,humiliabit ,incuruabit
הֵשַׁח הִשְׁפִּיל הִגִּיעַ לָאָרֶץ עַד־עָפָר׃

* ſicut conculcatur palea
† ſterquilinio.
בְּמוֹ
ק
‡ extendit
‖ cubitis
peruenire
שָׁחַח[a] נָגַע[b]

CAP. XXVI. כו

terra in illud canticum cantabitur illa die In
1 בַּיּוֹם הַהוּא יוּשַׁר הַשִּׁיר־הַזֶּה בְּאֶרֶץ
muros † ponet ſalutem ,nobis fortitudinis Vrbs : Iehudah † vt
יְהוּדָה עִיר עָז־לָנוּ יְשׁוּעָה יָשִׁית חוֹמוֹת
gens ingrediatur & , portas Aperite .antemurale &
2 וָחֵל׃ פִּתְחוּ שְׁעָרִים וְיָבֹא גוֹי־
cuſtodies .fulto Figmento .veritates cuſtodiens iuſta
3 צַדִּיק שֹׁמֵר אֱמֻנִים׃ יֵצֶר סָמוּךְ תִּצֹּר
Domino in Fidite .confiſum te in * quia :pacem , pacem ‡
4 שָׁלוֹם שָׁלוֹם כִּי בְךָ בָּטוּחַ׃ בִּטְחוּ בַיהוָה
.ſeculorum petra ‖ Domino Iah in quia :perpetuum † in vſque
עֲדֵי־עַד כִּי בְּיָהּ יְהוָה צוּר עוֹלָמִים׃
ſublimem ciuitatem ,excelſi habitatores incuruabit Quia
5 כִּי הֵשַׁח יֹשְׁבֵי מָרוֹם קִרְיָה נִשְׂגָּבָה
eã faciet pertingere ‡ ,terram ad vſq; eam humiliabit :eam humiliabit
יַשְׁפִּילֶנָּה יַשְׁפִּילָהּ עַד־אֶרֶץ יַגִּיעֶנָּה
,afflicti ‡ pedes ,pes eam Conculcabit .puluerem ad vſque
6 עַד־עָפָר׃ תִּרְמְסֶנָּה רָגֶל רַגְלֵי עָנִי
,recte :rectitudines ‡ iuſto † Semita .tenuium * greſſus
7 פַּעֲמֵי דַלִּים׃ אֹרַח לַצַּדִּיק מֵישָׁרִים יָשָׁר
.liberabis iuſti orbitam ‡
מַעְגַּל צַדִּיק תְּפַלֵּס׃
;te expectauimus ‖ Domine tuorum iudiciorum via Etiam
8 אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְהוָה קִוִּינוּךָ
.. ‡ animæ deſiderium † tui memoriam * & ,tuum nomen ad
לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת־נָפֶשׁ׃
meo ſpiritu etiam ,nocte in te deſideraui meo Animo
9 נַפְשִׁי אִוִּיתִךָ בַּלַּיְלָה אַף־רוּחִי
* tua iudicia quando nam .te manè quæram mei interiori ‡ in
בְקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָּ כִּי כַּאֲשֶׁר מִשְׁפָּטֶיךָ
fiat Gratia .orbis habitatores didicerunt iuſtitiam ,terra in
10 לָאָרֶץ צֶדֶק לָמְדוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃ יֻחַן
:aget iniquè rectitudinum ‡ terra in ,iuſtitiam didicit ‡ non † ,impio
רָשָׁע בַּל־לָמַד צֶדֶק בְּאֶרֶץ נְכֹחוֹת יְעַוֵּל
.Domini ſublimitatem videbit non &
וּבַל־יִרְאֶה גֵּאוּת יְהוָה׃
,videbunt :videant ne ,tua manus eſt excelſa Domine
11 יְהוָה רָמָה יָדְךָ בַּל־יֶחֱזָיוּן יֶחֱזוּ
tuos hoſtes ignis etiam .populi zelo * afficientur pudore &
וְיֵבֹשׁוּ קִנְאַת־עָם אַף־אֵשׁ צָרֶיךָ
quia :nobis pacem diſpones Domine .eos comedet †
12 תֹאכְלֵם׃ יְהוָה תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם לָנוּ כִּי
.nobis es operatus noſtra opera omnia etiam
גַּם כָּל־מַעֲשֵׂינוּ פָּעַלְתָּ לָּנוּ׃
.te præter ‡ domini nobis ſunt dominati noſter Deus Domine
13 יְהוָה אֱלֹהֵינוּ בְּעָלוּנוּ אֲדֹנִים זוּלָתֶךָ
.tuum nomen memorabimus ,te in * tantùm
לְבַד־בְּךָ נַזְכִּיר שְׁמֶךָ׃
propterea :reſurgent non manes † , viuent non Mortui
14 מֵתִים בַּל־יִחְיוּ רְפָאִים בַּל־יָקֻמוּ לָכֵן
.eorum memoriam omnem perdidiſti & ,eos deleuiſti ‡ & viſitaſti
פָּקַדְתָּ וַתַּשְׁמִידֵם וַתְּאַבֵּד כָּל־זֵכֶר לָמוֹ׃
.te glorificaſti ,genti addidiſti ,Domine genti Addidiſti
15 יָסַפְתָּ לַגּוֹי יְהוָה יָסַפְתָּ לַגּוֹי נִכְבָּדְתָּ
anguſtia in Domine .terræ fines ‡ omnes † Elongaſti
16 רִחַקְתָּ כָּל־קַצְוֵי־אָרֶץ׃ יְהוָה בַּצַּר
.eis * tua correctio ,muſſitationem ‡ effuderunt ,te viſitauerunt
פְּקָדוּךָ צָקוּן לַחַשׁ מוּסָרְךָ לָמוֹ׃
clamabit ,cruciabitur pariendum ad appropinquabit † prægnans Sicut
17 כְּמוֹ הָרָה תַּקְרִיב לָלֶדֶת תָּחִיל תִּזְעַק

שׁוּר[c]
עָז[d]
Eum cuius deſiderium eſt coniunctũ tibi,
נָצַר[e]
‡ in pace,in pace:
* tibi fidit.
† ſeculum:
‖ eſt fortitudo
‡ peruenire
‡ pauperis,
עָנָה[f]
* egenorum.
† eſt
‡ recta, ô Deus
‡ callem
דָּלַל[g]
‖ ſuſtinuimus te,eo quòd
קָוָה[h]
* memoria
† eſt
‡ noſtræ.
אָוָה[i]
‡ medio mei
* fuerunt
חָנַן[k]
† & ‡ diſcet
‡ vbi debet rectà facere.
גָּאָה[l]
רוּם[m] חָזָה[n]
* inuidentes populo tuo.
צוּר[o]
† conſumet
‡ abſque
* tibi fidimus, ideò
† mortui qui dominati ſunt nobis
מוּת[p] חָיָה[q]
קוּם[r]
‡ diſſipaſti
† vſque ad
‡ terminos
קָצָה[s] צוּר[t]
‡ orationem, quando * fuit
יָצַק[u] יָסַר[x]
† cùm appropinquat partui, dolet, clamat
יָלַד[y]

.Domine tuis faciebus ‡ à fuimus ſic : ſuis doloribus in
בַּחֲבָלֶיהָ כֵּן הָיִינוּ מִפָּנֶיךָ יְהוָה׃
ſalutes : ſpiritum peperimus quaſi , doluimus ‡ . Concepimus
18 הָרִינוּ חַלְנוּ כְּמוֹ יָלַדְנוּ רוּחַ יְשׁוּעֹת
.orbis habitatores ceciderunt nec , terra fit * non
בַּל־נַעֲשֶׂה אֶרֶץ וּבַל־יִפְּלוּ יֹשְׁבֵי תֵבֵל׃
Expergiſcimini .reſurgent meum cadauer † tui mortui Viuent
19 יִחְיוּ מֵתֶיךָ נְבֵלָתִי יְקוּמוּן הָקִיצוּ
,tuus ros olerum ros ‡ quia pulueris habitatores dicite præconia ‖ &
וְרַנְּנוּ שֹׁכְנֵי עָפָר כִּי טַל אוֹרֹת טַלֶּךָ
ingredere ,mi popule Vade .proiiciet manes ‡ terra &
20 וָאָרֶץ רְפָאִים תַּפִּיל׃ לֵךְ עַמִּי בֹּא
te Abſconde .te ſuper tuam ianuam † claude & , tua conclauia in *
בַחֲדָרֶיךָ וּסְגֹר דְּלָתְךָ בַּעֲדֶךָ חֲבִי
.ira tranſeat donec ,momentum ‡ ,paululum velut
כִמְעַט־רֶגַע עַד־יַעֲבָור־זָעַם׃
viſitandum ad * ,ſuo loco de egrediens ‡ Dominus ecce Quia
21 כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ לִפְקֹד
terra reuelabit & : eam ſuper terræ habitatoris iniquitatem
עֲוֹן יֹשֵׁב־הָאָרֶץ עָלָיו וְגִלְּתָה הָאָרֶץ
.ſuos interfectos ſuper vltrà operiet non & ,ſuos ſanguines †
אֶת־דָּמֶיהָ וְלֹא־תְכַסֶּה עוֹד עַל־הֲרוּגֶיהָ׃

‡ facie tua
הָרָה[a]
‡ parturiuimus,
חוּל[b]
* ſunt factæ in
נָפַל[c]
ſicut
חָיָה[d] קוּץ[e]
‖ laudate ‡ vt
רָנַן[f]
‡ mortuos
נָפַל[g] יָלַךְ[h]
‡ cubicula
† oſtium tuum
דלתך
ק
‡ ad
יתיר ו
‡ egredietur
* vt viſitet
חָבָה[i] עוּת[k]
† ſanguinem ſuum,

CAP. XXVII. כז

,duro ſuo gladio in Dominus viſitabit illa die In
1 בַּיּוֹם הַהוּא יִפְקֹד יְהוָה בְּחַרְבּוֹ הַקָּשָׁה
,vectem † ſerpentem Leuiathan ſuper , forti & , grandi &
וְהַגְּדוֹלָה וְהַחֲזָקָה עַל לִוְיָתָן נָחָשׁ בָּרִחַ
occidet & : tortuoſum ſerpentem Leuiathan ſuper &
וְעַל לִוְיָתָן נָחָשׁ עֲקַלָּתוֹן וְהָרַג אֶת־
vinea : illa die In .mari in ‡ qui cetum
2 הַתַּנִּין אֲשֶׁר בַּיָּם׃ בַּיּוֹם הַהוּא כֶּרֶם
,eam cuſtodiens † Dominus Ego .ei accinite ,rubri vini *
3 חֶמֶר עַנּוּ־לָהּ׃ אֲנִי יְהוָה נֹצְרָהּ
,‡ eam ſuper viſitet fortè ne : eam faciam rigare momenta ad
לִרְגָעִים אַשְׁקֶנָּה פֶּן יִפְקֹד עָלֶיהָ
.mihi ‡ non Excandeſcentia † .eam cuſtodiam * die & nocte
4 לַיְלָה וָיוֹם אֶצֳּרֶנָּה׃ חֵמָה אֵין לִי
progrediar bellum in ,ſentem ,veprem ‖ mihi dabit * quis ‡
מִי־יִתְּנֵנִי שָׁמִיר שַׁיִת בַּמִּלְחָמָה אֶפְשְׂעָה
apprehendat ‖ Aut .pariter eam ſuccendam ‡ , ea in
5 בָהּ אֲצִיתֶנָּה יָּחַד׃ אוֹ יַחֲזֵק
faciat pacem ; mihi pacem faciat , mea fortitudine in
בְּמָעֻזִּי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה־
gemmeſcet * & florebit ,Iahacob radicabit Venientibus ‡ .mihi
6 לִּי׃ הַבָּאִים יַשְׁרֵשׁ יַעֲקֹב יָצִיץ וּפָרַח
.prouentu ‡ orbis facies † implebunt & :Iſrael
יִשְׂרָאֵל וּמָלְאוּ פְנֵי־תֵבֵל תְּנוּבָה׃
an ‡ ? eum percuſſit eum percutientis plagam iuxta Nunquid
7 הַכְּמַכַּת מַכֵּהוּ הִכָּהוּ אִם־
,ſato * In ? eſt occiſus eius occiſorum occiſionem ſecundũ
8 כְּהֶרֶג הֲרֻגָיו הֹרָג׃ בְּסַאסְּאָה
duro ſuo vento in remouit : eam iudicabis eam emittendo † in
בְּשַׁלְחָהּ תְּרִיבֶנָּה הָגָה בְּרוּחוֹ הַקָּשָׁה
iniquitas propitiabitur hoc in Idcirco .euri die in ‡
9 בְּיוֹם קָדִים׃ לָכֵן בְּזֹאת יְכֻפַּר עֲוֹן־
,ſuum peccatum remouere * fructus omnis ‡ hoc & , Iahacob
יַעֲקֹב וְזֶה כָּל־פְּרִי הָסִר חַטָּאתוֹ
calcis lapides ſicut , altaris lapides omnes ipſum ponendo in †
בְּשׂוּמוֹ כָּל־אַבְנֵי מִזְבֵּחַ כְּאַבְנֵי־גִר
.Solis imagines † & , luci ſtabunt non ,comminutos.
מְנֻפָּצוֹת לֹא־יָקֻמוּ אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים׃
dimiſſum habitaculum * ſolitaria munita ciuitas Nam
10 כִּי עִיר בְּצוּרָה בָּדָד נָוֶה מְשֻׁלָּח
ibi & , vitulus paſcetur ibi : deſertum veluti derelictum &
וְנֶעֱזָב כַּמִּדְבָּר שָׁם יִרְעֶה עֵגֶל וְשָׁם
,eius meſſem areſcendo In ‡ .eius ramos conſumet & , accubabit
11 יִרְבָּץ וְכִלָּה סְעִפֶיהָ׃ בִּיבֹשׁ קְצִירָהּ
non quia .eam inflammantes ‡ venientes mulieres , conterentur
תִּשָּׁבַרְנָה נָשִׁים בָּאוֹת מְאִירוֹת אוֹתָהּ כִּי לֹא
eius miſerebitur non Ideo .ipſe * intelligentiarum populus
עַם־בִּינוֹת הוּא עַל־כֵּן לֹא־יְרַחֲמֶנּוּ

† tranſeuntem mare inſtar vectis,
‡ eſt
* bonum vinum faciens, cantãdo de ipſa dicite.
‡ cuſtodio
עָנָה[l]
‡ hoſtis,
* cuſtodio
נָצַר[m]
† Ira ‡ eſt ‡ Si
* in ea ponat
‖ ſpinam, & veprem,
‡ & ‖ fortis ſit
נָתַן[n] צוּת[o]
‡ in diebus qui veniunt
* germinabit
בּוֹא[p]
† faciem
‡ fructu.
‡ num
נָכָה[q]
‡ menſura,
סָאָה[r]
‡ plantationibus eius
‡ tempore quo flat eurus.
רִיב[s] עוּת[t]
‡ erit
* vt remoueat
סוּר[u]
† cùm poſuerit ipſe
‖ dirutos,
† idola.
נָצַר[x] קוּם[y]
* erit
‡ Cùm aruerint rami
יָבֵשׁ[z]
‡ ſuccendunt
אוֹר[a]
* eſt.
בִּין[b]

vadant vt :ibi parum ,ibi parum ,lineam ad linea,lineam ad
לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם למען ילכו
.capiantur &,illaqueentur & ,conterantur &,retrorsum corruant || &
וכשלו אחור ונשברו ונוקשו ונלכדו׃
,irrisionis ‡ viri Domini verbum audite Ideo
14 לכן שמעו דבר יהוה אנשי לצון
.Ierusalaim in * qui ,huius populi dominatores
משלי העם הזה אשר בירושלם׃
cum & ,morte cum fœdus percussimus :dixistis Nam
15 כי אמרתם כרתנו ברית את מות ועם
transierit cùm inundans flagellum :visionem ‡ fecimus sepulchro
שאול עשינו חזה שיט שוטף כי עבר
,nostram spem mendacium posuimus quia ;nobis veniet non
לא יבואנו כי שמנו כזב
Dominus dixit sic Ideirco .summus || occultati falsitate † in &
ובשקר נסתרנו׃ 16 לכן כה אמר אדני
, arcis lapidis ,lapidis † Sijon in fundator * ego Ecce :Dominus ‡
יהוה הנני יסד בציון אבן אבן בחן
.festinabit ‡ non ,Credens ‡ .fundati fundamenti ,precij || anguli
פנת יקרת מוסד מוסד המאמין לא יחיש׃
,perpendiculum ad * iustitiam & ,lineæ iudicium ponam Et
17 ושמתי משפט לקו וצדקה למשקלת
.inundabunt aquæ latibulum † & ,mendacij spem grando verret &
ויעה ברד מחסה כזב וסתר מים ישטפו׃
vestra visio & ,morte cum vestrum fœdus abolebitur + Et
18 וכפר בריתכם את מות וחזותכם
cum inundanti Flagello .stabit non sepulchro cum
את שאול לא תקום שוט שוטף כי
.conculcationem in ei eritis & ,transierit
יעבר והייתם לו למרמס׃
mane in * quia ,vos tollet ipsum transire ‡ tempore A
19 מדי עברו יקח אתכם כי בבקר
commotio † tantum erit Et .nocte in & ,die in ,transibit mane in
בבקר יעבר ביום ובלילה והיה רק זועה
stratum est breuius Quia .auditum ‡ intelligere
הבין שמועה׃ 20 כי קצר המצע
.‡ se extendere secundū || ,est angustū operimentū & .se extendere ab ||
מהשתרע והמסכה צרה כהתכנס׃
valle ‡ sicut ,Dominus surget Perasim † monte * sicut Quia
21 כי כהר פרצים יקום יהוה כעמק
:eius opus * extraneū .suum opus faciendum ad ‡,irascetur Ghibhon in
בגבעון ירגז לעשות מעשהו זר מעשהו
.eius operatio extranea :suam operationem operandum ad || &
ולעבד עבדתו נכריה עבדתו׃
, vestra vincula fortificentur fortè ne ,vos deludatis ne nunc Et
22 ועתה אל תתלוצצו פן יחזקו מוסריכם
Domino à audiui decisam ‡ & ,consumptionem quia
כי כלה ונחרצה שמעתי מאת אדני
.terram omnem super exercituum Domino ||
יהוה צבאות על כל הארץ׃
attendite ,meam vocem audite & ,percipite Auribus
23 האזינו ושמעו קולי הקשיבו
arabit die tota Nunquid .meum eloquium audite &
ושמעו אמרתי׃ 24 הכל היום יחרש
? suam humum occabit & ,aperiet ? seminandum ad * ,arans
החרש לזרע יפתח וישדד אדמתו׃
.nigellam dispergit & ? eius facies ‡ adæquauerit si Nonne
25 הלוא אם שוה פניה והפיץ קצח
hordeum & ,princeps ‡ triticum ponet & ,sparget cyminum &
וכמן יזרק ושם חטה שורה ושערה
?eius termino * speltam & ,signatum
נסמן וכסמת גבלתו׃
.eum docebit eius Deus ,iudicium ad illum † erudiet Et
26 ויסרו למשפט אלהיו יורנו׃
plaustri rota & .nigella triturabitur tribula in non Quia
27 כי לא בחרוץ יודש קצח ואופן עגלה
,nigella excutietur virga in sed :circumdabitur cyminum super
על כמן יוסב כי במטה יחבט קצח
perpetuū in non quia,comminuetur Panis .baculo in cyminū &
וכמן בשבט׃ 28 לחם יודק כי לא לנצח
.eius plaustri rotam conteret ‡ & ‡ illum triturabit triturando
אדוש ידושנו והמם גלגל עגלתו

post regulam, regula post regulam, || cadant
ויקש[a]
‡ illusores,
לוץ[b]
* est
‡ pactum prophetæ
שוט
ק
יעבור
ק
עשה[c] שום[d]
† mendacio
|| erimus.
‡ Deus:
* fundo
† lapidem, lapidē munitionis,
|| pretiosi,
‡ Qui credit,
‡ festinet, vt videat hoc.
* mensuræ,
† occultationem
‡ remouebitur
פנן[e] יסד[f]
קוה[g] חזוה[h]
היה[i]
‡ quo transierit ipse
* singulo mane
† pauor
לקח[k]
‡ famam eorū quæ vobis contingent.
|| vt seipsos non possint
יצע[l]
‡ sub eo. * in
† rupturarum
‡ in ‡ vt faciat
* est
עשה[m] זור[n]
|| faciet inquam opus suum: & erit res stupenda.
יסר[o]
‡ rem
|| Deo.
* vt serat? proscindet, & colet
† faciem
פוץ[p]
‡ mensuratum
חנט[q]
* in
† satorem
ירה[r]
דוש[s]
דקק[t]
‡ nec

erit Et .eius miserebitur non eum formans ‡ & ,eum faciens †
12 עשהו ויצרו לא יחננו׃ והיה
ad vsque fluminis alueo ab Dominus excutiet ,illa die in
ביום ההוא יחבט יהוה משבלת הנהר עד
filij vnum vnum ad || colligemini vos & : Ægypti torrentem
נחל מצרים ואתם תלקטו לאחד אחד בני
tuba in clangetur illa die in erit Et .Israel
13 ישראל׃ והיה ביום ההוא יתקע בשופר
expulsi & ,Assur terra in percuntes † venient & ,magna
גדול ובאו האבדים בארץ אשור והנדחים
monte in Domino se incuruabunt & : Ægypti terram in
בארץ מצרים והשתחוו ליהוה בהר
.Ierusalaim in sanctitatis
הקדש בירושלם׃

CAP. XXVIII. כח

flori & ,Ephraim ebriis ,superbiæ coronæ Væ
1 הוי עטרת גאות שכרי אפרים וציץ
vallis caput † super * quæ ,eius gloriæ ornamento ‡ decidenti
נבל צבי תפארתו אשר על ראש גיא
fortis & validus ‡ Ecce .vino quassatis ‡ ,pinguium
2 שמנים הלומי יין׃ הנה חזק ואמץ
procella vt ‡ .excisionis turbo † ,grandinis inundatio * sicut ,Domino
לאדני כזרם ברד שער קטב כזרם
.manu in || terram in deposuit * inundantium crebrarum ‡ aquarum
מים כבירים שטפים הניח לארץ ביד׃
temulentorum ‡ superbiæ corona :calcabuntur pedibus In
3 ברגלים תרמסנה עטרת גאות שכורי
ornamentum || decidens flos erit Et .Ephraim
4 אפרים׃ והיתה ציצת נבל צבי
præcox fixus sicut ,pinguium vallis caput * super ‡ qui ,eius decoris
תפארתו אשר על ראש גיא שמנים כבכורה
ipsam adhuc in * .ipsam videns viderit ‡ quam inflatem ‡ ante †
בטרם קיץ אשר יראה הראה אותה בעודה
.eam deglutiet ,sua vola in
בכפו יבלענה׃
coronam in ‡ exercituum Dominus erit illa die In
5 ביום ההוא יהיה יהוה צבאות לעטרת
.sui populi residuo ,gloriæ cidarim in † & ,decoris
צבי ולצפירת תפארה לשאר עמו׃
robur in & ,iudicium * super sedenti ,iudicij spiritum in ‡ Et
6 ולרוח משפט ליושב על המשפט ולגבורה
.portam ad prœlium auertentibus
משיבי מלחמה שערה׃
:errauerunt sechar in ‡ & ,errauerunt vino in ‡ ipsi etiam Et
7 וגם אלה ביין שגו ובשכר תעו
sunt absorpti ‡ ,sechar in || errauerunt propheta & sacerdos
כהן ונביא שגו בשכר נבלעו
,visione in errauerunt ,sechar à errauerunt : vino à
מן היין תעו מן השכר שגו בראה
mensæ omnes Quoniam .iudicio † impegerunt
8 פקו פליליה׃ כי כל שלחנות
.loco absque * ,sorde ‡ vomitu sunt repletæ
מלאו קיא צאה בלי מקום׃
faciet intelligere quem & ,scientiam * docebit Quem
9 את מי יורה דעה ואת מי יבין
vberibus ab auulsos || ,lacte à ablactatos ‡ auditum ‡
שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים׃
,præceptum ad † præceptum ,præceptum ad † præceptum ‡ Nam
10 כי צו לצו צו לצו
.ibi parum ibi parum ,lineam ad ‡ linea ,lineam ad ‡ linea
קו לקו קו לקו זעיר שם זעיר שם׃
loquetur altera lingua in & ,labij blasphemiis in || Quia
11 כי בלעגי שפה ובלשון אחרת ידבר
Hæc :eos ad || dixit quos † .istum populum ad *
12 אל העם הזה׃ אשר אמר אליהם זאת
:requies hæc & ,lasso præstate requiem ,requies +
המנוחה הניחו לעיף וזאת המרגעה
.Domini verbum eis erit Et .audire noluerunt &
13 ולא אבוא שמוע׃ והיה להם דבר יהוה
linea † ,præceptum ad * præceptum ,præceptum ad * præceptum
צו לצו צו לצו קו

† qui fecit
‡ formauit
חנן[a]
|| sigillatim
† qui perditi fuerant
בוא[b]
שחה[c]
נאה[d]
‡ desiderio
* erant
† verticem
‡ qui sunt concussi
‡ dies
* tempestas
† vt ‡ sicut tépestas
‡ multarum
* deiiciet
|| in fortitudine.
ינה[e]
‡ ebrij
|| desiderium
צבה[f]
‡ est
* verticem
† quæ venit
‡ fructus æstatis;
‡ quam
* mox existentem in manu
כפף[g]
‡ vt colona desiderij
† sertum
‡ erit spiritus thronum iudicij, & fortitudo,
שוב[h]
† propter vinū
‡ propter
שגה[i] תעה
‡ propter
‡ peribunt propter vinum:
* propter
† in
פוק[l]
‡ & * vt non sit locus absque sorde.
† talis
יצא[m] ידע[n]
‡ quod audiuit pueri ablactati sunt || auulsi
‡ est eis
† post
צוה[o]
† post
קוה[p]
|| balbutientibus labiis,
* propheta:
† Ad
|| propheta:
‡ est
* post
† regula

hoc Etiam .eum comminuet non eius dentibus &

29 ופרשיו לא ידקנו: גם־זאת

, consilium mirificauit :exiuit exercituum Domino cum à

מעם יהוה צבאות יצאה הפלא עצה

.eſſentiam magnificauit

הגדיל תושיה:

ויעץ [a] ſapientiam.

CAP. XXIX. כט

Addite .Dauid manſit * ciuitas Ariel Ariel Væ ‡

1 הוי אריאל אריאל קרית חנה דוד ספו [b]

.excerucabuntur agni † ,annum ſuper annum

שנה על־שנה חגים [c] ינקפו:

luctus & , planctus erit & , Ariel coanguſtaui Et

2 והציקותי [d] לאריאל והיתה תאניה [e] ואניה

pila ‡ caſtrametabor Et .Ariel ſicut mihi erit &

3 והיתה לי כאריאל: וחניתי כדור

te contra ſtatuam Et :conſtituta te ſuper coarctabo || & : te contra

עליך וצרתי [f] עליך מצב [g] והקימתי עליך

.loquêris terra de ‡ .te humiliabis Et .munitiones

4 מצרת: ושפלת מארץ תדברי

pythonis ſicut * erit & :tuum eloquium erit humile puluere e &

ומעפר תשח [h] אמרתך והיה כאוב

.garriet tuum eloquium puluere a ‡ & ,tua vox terra de

מארץ קולך ומעפר אמרתך תצפצף:

gluma ſicut & :tuorũ alienorum turba ‡ tenuis puluis ſicut erit Et

5 והיה כאבק דק המון זריך [i] וכמץ

.ſubitò momentum in † erit & ,formidabilium turba || tranſiens

עבר המון עריצים והיה לפתע פתאום:

,tonitruo in viſitabitur exercituum Domino cum A

6 מעם יהוה צבאות תפקד ברעם

flamma & ,tempeſtate & ,turbine :magna voce & ,cõcuſſione in &

וברעש וקול גדול סופה וסערה ולהב

,nocturnæ viſionis ſomnium ſicut erit Et .comedentis † ignis

אש אוכלה: והיה כחלום חזון [k] לילה

omnes & :Ariel contra militantium ‡ gentium omnium turba ‡

7 המון [l] כל־הגוים הצבאים על־אריאל וכל־

.eam affligentes anguſtiis & ,eius munitionem * ,eam oppugnantes ||

צביה ומצדתה והמציקים לה:

,comedens ‡ ecce & .eſuriens ſomniabit † qui ſicut erit Et

8 והיה כאשר יחלם הרעב והנה אוכל

quemadmodum & :eius anima erit vacua & , expergiſcetur &

והקיץ [m] וריקה נפשו וכאשר

ecce & ,expergiſcetur & ,bibens * ecce & , ſitiens ſomniabit ‡

יחלם הצמא והנה שתה והקיץ והנה

omnium turba ‡ erit ſic : appetens || eius anima & ,laſſus †

עיף ונפשו שוקקה כן יהיה המון כל־

.Sion montem contra militantium ‡ gentium

הגוים הצבאים על־הר ציון:

:clamauerunt & ,ſunt vociferati *,admiramini & ,eſtote Tardi

9 התמהמהו ותמהו השתעשעו [n] ושעו

.Sechar || non & ,ſunt moti :vino non & ,ſunt ebrij

שכרו ולא־יין נעו [o] ולא שכר:

,ſoporis ſpiritum ‡ Dominus vos ſuper miſcuit ‡ Quoniam

10 כי־נסך עליכם יהוה רוח תרדמה

& ,prophetas :veſtros oculos obſtruxit † &

ויעצם את־עיניכם את־הנביאים ואת־

viſio vobis erit Et .operuit videntes veſtra capita ‡

11 ראשיכם החזים [p] כסה: ותהי [q] לכם חזות

eum dabunt quem ,ſignati libri † verba ſicut , || omnium

הכל כדברי הספר החתום אשר־יתנו אתו

,dicet & :iſtum ‡ nunc Lege :dicendo ,librum ſcientem ad *

אל־יודע הספר לאמר קרא־נא זה ואמר

.ipſe ſignatus † quia ,potero * non

לא אוכל כי חתום הוא:

:dicendo librum * ſciuit non qui ſuper liber ‡ dabitur Et

12 ונתן הספר על אשר לא־ידע ספר לאמר

.librum † noui non ,dicet & : iſtum || nunc Lege

קרא־נא זה ואמר לא ידעתי ספר:

populus appropinquauit quòd eo Pro ,Dominus dixit Et

13 ויאמר אדני יען כי נגש העם

eius cor & , me honorauerunt ſuis labiis in & , ſuo ore in iſte

הזה בפיו ובשפתיו כבדוני ולבו

‡ O leo Dei, leo fortis in qua † & agnos iugulent.
ספה [b] חגג [c]
צוק [e] אנה [d]
‡ in circuitu tuo ſicut pila rotunda
|| obſidebo
Ignea turri
צור [f] נצב
‡ & humili voce ac ſi exires
* tenuis
שחח [h]
‡ ac ſi exiret de
‡ multitudo hoſtium
זרה [i] vel זור
|| multitudo fortium
† ſtatum
† conſumente.
חזה [k]
‡ multitudo
המה [l]
‡ quæ dimicabunt
|| militantes contra
* munitiones contra eam facientes,
† ſomniat
‡ comedit,
קוץ [m]
‡ ſomniat
* bibit,
† erit
|| appetit:
‡ multitudo
‡ quæ dimicabunt
* excæcati ſunt, & alios excæcant: vt
|| potu inebriatio.
שעע [n] נוע [o]
‡ operuit
‡ ſpiritu
† clauſit
‡ veſtros principes qui vident
חזה [p] היה [q]
|| prophetarum,
† ſignatæ epiſtolæ, quam
* ſciẽti literas,
‡ iſtam:
ספר
* poſſum,
† ſignata eſt.
נתן [t] יכל
‡ epiſtola ej
|| literas
|| iſtam.
† literas.

mandatum ‡ , me † eorum timor fuit & : me à ſe elongauit

רחק ממני ותהי יראתם אתי מצות [a]

mirificandum ad addens ‡ ego ecce Ideo .edoctum virorum †

14 אנשים מלמדה: לכן הנני יוסף להפליא

ſapientia peribit & : miraculum & , mirabi'e * iſto populo cum

את־העם־הזה הפלא ופלא ואבדה חכמת

.ſe abſcondet eius intelligentium intelligentia & , eius ſapientium

חכמיו ובינת [b] נבניו תסתתר:

: conſilium abſcondendum ad || Domino à pr f undantibus † Væ

15 הוי המעמיקים מיהוה לסתר עצה [c]

, nos videns ‡ Quis :dixerunt & ,eorum opera tenebroſitate ‡ in ſunt &

והיה במחשך מעשיהם ויאמרו מי ראנו

lutum ſicut ſi † veſtra Subuerſio ? nos cognoſcens * quis &

16 ומי ידענו: הפככם אם־כחמר

Non : ſuo factori opus dicet Quia || . reputabitur figuli

היוצר יחשב כי־יאמר מעשה לעשהו [d] לא

? intellexit Non † ſuo fictori dixit † figmentum & ? me fecit

עשני ויצר אמר ליצרו לא הבין:

Lebanon conuertetur & ,puſillum parum ‡ adhuc Nonne

17 הלא־עוד מעט מזער ושב לבנון

? reputabitur ſiluam in * Charmel & : Charmel ‡ in

לכרמל והכרמל ליער יחשב:

, libri verba ſurdi † illa die in audient Et

18 ושמעו ביום־ההוא החרשים דברי־ספר

. videbunt cæcorum oculi tenebroſitate ‡ de & caligine de &

ומאפל ומחשך עיני עורים תראינה: [e]

mendici & :lætitiam Domino in mites addent Et

19 ויספו ענוים ביהוה שמחה ואביוני

.exultabunt Iſrael Sancto in hominum

אדם בקדוש ישראל יגילו: [f]

ſuccidentur & ,illuſor defecerit & formidabilis ‡ defecerit Cùm

20 כי־אפס עריץ וכלה לץ [g] ונכרתו

hominem facientes Peccare .iniquitati inuigilantes omnes

21 כל־שקדי און: מחטיאי אדם

fecerunt ‡ declinare & : tendent * laqueos porta in increpãti &,verbo in

בדבר ולמוכיח [h] בשער יקשון ויטו [i]

ad Dominus dixit ſic Idcirco .iuſtum inanitate in

22 בתהו [k] צדיק: לכן כה־אמר יהוה אל־

tunc Non : Abraham redemit qui , Iahacob domum

בית יעקב אשר פדה את־אברהם לא־עתה

.albeſcent || eius facies tunc non & .Iahacob afficietur pudore

יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו:

meatum manuum opus , ſuos natos ipſum videndo in Quia

23 כי בראתו [l] ילדיו מעשה ידי

ſanctificabunt & : meum nomen ſanctificabunt , eius interiori ‡ in

בקרבו יקדישו שמי והקדישו

.formidabunt * Iſrael Deum & ,Iahacob ſanctum

את־קדוש יעקב ואת־אלהי ישראל יעריצו:

murmurantes ‡ & ,intelligentiam ſpiritu errantes † ſcient Et

24 וידעו תעי־[m]רוח בינה [n] ורוגנים

.doctrinam || diſcent

ילמדו־לקח:

CAP. XXX. ל

faciendum ad , Dominus dixit ,declinantibus filiis Væ

1 הוי בנים סוררים נאם־יהוה לעשות [o]

non & ,fuſionem fundendum ad * & : me ex non & ,conſilium

עצה [p] ולא מני ולנסך [q] מסכה ולא

.peccatum ſuper peccatum addere pro : meus ſpiritus †

רוחי למען ספות [r] חטאת על־חטאת:

non meum os & , Ægyptum deſcendendum ad Ambulantes ‡

2 ההלכים לרדת [s] מצרים ופי לא

, Pathoh fortitudine in ſe roborandum ad * : interrogauerunt

שאלו לעוז [t] במעוז פרעה

.Ægypti vmbra in protegendum ad † &

ולחסות בצל [u] מצרים:

protectio ‡ & , pudorem ad Parhoh fortitudo vobis erit Et

3 והיה לכם מעוז פרעה לבשת [x] והחסות

Sohan in fuerunt Nam .ignominiam ad Ægypti vmbra in

4 בצל־מצרים לכלמה: כי־היו בצען

.attingent Chanes eius nuncij & : eius principes

שריו ומלאכיו חנס יגיעו: [y]

† quo timuerunt ‡ ſicut
צוה [a]
† hominum
‡ addo vt mira faciam in
* vt mira faciam,
בין [b]
‡ iis qui profundi ſunt
|| vt abſcondant
יעץ [c]
‡ tenebris
‡ videt
* cognoſcit
† verè
|| Num
עשה [d]
† dicet
‡ breuiſſimo tempore,
‡ agrum humilẽ:
* vt ſilua
† qui modò ſunt
‡ tenebris
ראה [e]
גול [f]
‡ fortis,
לוץ [g]
qui perſeuerât in iniquitate.
* tendentes:
‡ facientes inaniter
יכח [h] נטה [i]
תהה [k]
‡ albeſcet,
Quinimo cùm viderit ipſe
ברא [l]
‡ medio
* timebunt.
† qui errabant
‡ qui murmurabant
תעה [m] בין [n]
|| legem.
עשה [o]
* tegerent tegumentum,
יעץ [p] נסך [q]
† ex ſpiritu meo : vt addetent
‡ Qui ambulãt vt deſcẽdant in
ספה [r] ירד [s]
* vt ſeipſos roborent
† ſperent
עוז [t] צלל [u]
‡ ſpes
בוש [x]
יגע [y]

plorando :Ierusalaim in ,*sedebit* † Sion in* populus Nam
19 כי־עם בציון ישב בירושלם [a]בכו
,tui clamoris vocem ad .tui miserebitur miserendo :plorabis non
לא־תבכה [b]חנון יחנך לקול זעקך
Dominus vobis dabit Et .tibi respondebit ,*eum audire secundū* ||
20 כשמעתו ענך: ונתן לכם אדני
vltra *auolabit* † non ac :oppressionis aquam & ,angustiæ panem
לחם [c]צר ומים לחץ ולא־יכנף עוד
.*tuos doctores* ‡ videntes tui oculi erunt & .*tui doctores* ‡
[d]מוריך והיו עיניך [e]ראות את־מוריך:
Hæc :dicendo ,*tuo tergo à** verbum audient tuæ aures Et
21 ואזניך תשמענה דבר מאחריך לאמר זה
.*sinistraueritis cùm &* ,*dextraueritis cùm* † ea in ambulate ,via
הדרך [f]לכו בו כי תאמינו וכי תשמאילו:
,tui argenti sculptilium operimentum contaminabitis Et
22 וטמאתם את־[g]צפוי פסילי כספך
sicut ea Disperges .tui auri conflatilis *superhumerale* ‡ &
ואת־אפדת [h]מסכת זהבך [i]תזרם כמו
pluuiam dabit Et .ei dices ,egredere :menstruum
23 דוה [k]צא תאמר לו: ונתן מטר
fructus panis & :*humum* † seminabis quando ,tui seminis
זרעך אשר־תזרע את־האדמה ולחם תבואת
*tuas acquisitiones** pascet ,*pingue &* ,*crassus* ‡ erit & ,*humi* ‡
האדמה והיה דשן ושמן ירעה [l]מקניך
.latum pascuum illa die in
ביום ההוא כר נרחב:
migma ,terram operantes pulli & boues Et
24 והאלפים והעירים עבדי האדמה בליל
.ventilabro *in* & ,pala *in* ventilatur quod ,comedent purum
חמיץ יאכלו אשר־זרה [m]ברחת ובמזרה:
omnem super & ,excelsum mentem omnem super *erit* † Et
25 והיה על־כל־הר גבה ועל כל־
interfectionis die in ;aquarum *deductus* riui ,eleuatum collem
גבעה נשאה פלגים יבלי־מים ביום הרג
lunæ lux erit Et .turres *cadendo in* ,*multo**
26 [n]רב בנפל מגדלים: והיה אור־הלבנה
septemplicitèr erit solis lux & ,solis lux sicut
כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים
Dominum alligare die in :dierum septem lux sicut
כאור שבעת הימים ביום חבש יהוה את־
.sanauerit eius plagæ *transfossionem* & ,sui populi contritionem
שבר עמו ומחץ [o]מכתו ירפא:
ardens ,longinquo de venit Domini nomen Ecce
27 הנה שם־יהוה בא ממרחק בער
,ita sunt repleta eius, labia :oneris grauitas & ,eius *nasus* ||
אפו וכבד [p]משאה שפתיו מלאו זעם
eius spiritus Et .consumens ignis tanquam eius lingua &
28 ולשונו כאש אכלת: ורוחו
agitādum ad ‡ ,dimidiabit collum ad vsque ,inundans torrens velut †
כנחל שוטף עד־צואר יחצה [q]להנפה
maxillis in faciens errare frenum & ,vanitatis cribro in gentes
גוים [q]בנפת שוא ורסן מתעה על לחיי
sanctificari † nocte* sicut vobis erit Canticum .populorum
29 עמים: [r]השיר יהיה לכם כליל התקדש־
intrandum ad ‡ ,tibia cum *euntis* ‡ sicut cordis lætitia & :*solennitatem*
[s]חג ושמחת לבב כהולך בחליל לבוא
faciet audire Et .Israel *petram** ad Domini montem in
30 בהר־יהוה אל־צור ישראל: והשמיע
sui brachij descensionem & ,suæ vocis *magnificentiam* † Dominus
יהוה את־הוד קולו [t]ונחת זרועו
,dispersione ,*comedentis* ‡ ignis flamma & ,*nasi* || ira in ostendet
יראה בזעף אף ולהב אש אוכלה נפץ
Domini voce à Quia .grandinis *lapide* ‡ & ,turbine &
31 וזרם ואבן ברד: כי־מקול יהוה
omnis erit Et .*percutiet** virga *in* :Assur conteretur
32 [x]יחת אשור בשבט [u]יכה: והיה כל
Dominus faciet requiescere quam :*fundatæ* † virgæ transitus
מעבר [y]מטה [z]מוסדה אשר יניח יהוה
agitationis ‡ bellis in & :citharis in & ,tympanis in eum super
עליו בתפים ובכנרות ובמלחמות תנופה
.ea cum pugnabit
נלחם־בה:

* si
† habitabit,&
[a]בכה
[b]חנן
|| cùm audierit,
† elongabitur
[c]צור
‡ doctor tuus.
‡ doctorem tuum.
[d]ירה [e]ראה
* eius qui est post te,
† quando declinabitis ad dexteram, vel ad sinistram.
[f]ילך [g]צפה
‡ operimētum pretiosum
[h]נסך [i]זרה
[k]יצא
† terram:
‡ terræ,
‡ pinguis, & vberrimus.
* pecus tuum
[l]קנה
[m]רוח
† erunt
* multitudinis, cùm ceciderint
[n]רבב
qua alligauerit Dominus
percussuram
[o]נכה
|| furor
[p]נשא
† erit
‡ & veniet ad eleuandum
[q]נוף
*in
† sanctificatæ solennitatis,
[r]שוב
‡ est pergenti
‡ vt intret
* fortem
[s]חגג
† potentiam
[t]נחת
|| furoris,
‡ consumentis,
‡ lapidibus
* percutiens.
[u]חתת
[x]נכה
† ei affixæ:
[y]נטה [z]יסר
‡ eleuationis
בם
ק

proderunt non :populum super est affectus pudore Omnis
5 כל הבאיש על־עם לא־[a]יועילו
,pudorem ad sed :*proficiendum* ad nec ,auxilium ad nec :eis
למו לא לעזר ולא להועיל כי־לבשת
,*meridiei* || animalium *Onus** .opprobrium ad etiam &
6 וגם־לחרפה: [b]משא בהמות נגב
eis ex || tygris & ,leo ;*coarctationis* ‡ & ,angustiæ terra in
בארץ צרה וצוקה לביא וליש מהם
humerum super ferent ;volans *ignitus* serpens & ,vipera
אפעה ושרף מעופף ישאו על־כתף
camelorum gibbum super & ,suas *facultates* ‡ pullorum
עירים חיליהם ועל־דבשת גמלים
.*proderunt* † non* populo *super* ,suos thesauros
אוצרתם על־עם לא יועילו:
vocaui Ideo .auxiliabuntur inaniter & ,vanè Ægyptij Et
7 ומצרים הבל וריק יעזרו לכן קראתי
,ingredere Nunc .*sedere eos Robur* || ,hanc *ad*
8 לזאת רהב הם [c]שבת: עתה בוא
:illud *exara* ‡ libro in & ,eis *cum* tabula in *illud* scribe
כתבה על־לוח אתם ועל־ספר [d]חקה
.seculum in vsque *perpetuum* ‡ in nouissimo die in erit &
[e]ותהי ליום אחרון לעד עד־עולם:
filij :mendaces filij ,*ipse rebellionis** populus Quia
9 כי עם [f]מרי הוא בנים כחשים בנים
.Domini legem audire noluerunt †
לא־[g]אבו שמוע [h]תורת יהוה:
,aspicientibus & :videbitis Non ,videntibus dixerunt Qui
10 אשר אמרו [h]לראים לא תראו ולחזים
videte ,blanda nobis loquimini .recta nobis aspicietis Non
לא־[i]תחזו־לנו נכחות דברו־לנו חלקות חזו
:semita de declinate ,via de Recedite .illusiones
11 מהתלות: סורו מני־דרך [k]הטו מני־ארח
.Israel Sanctum *nostris faciebus* à facite cessare
השביתו מפנינו את־קדוש ישראל:
vos reprobare Propter :Israel Sanctus dixit sic Propterea
12 לכן כה אמר קדוש ישראל יען מאסכם
estis innixi & ,peruersitate & ,*extorsione* † in sperastis & :hoc *verbo in*
בדבר הזה ותבטחו בעשק ונלוז ותשענו
,hæc iniquitas vobis erit Propterea :*eo super* †
13 עליו: לכן יהיה לכם [l]העון הזה
cuius :excelso muro in *requisita** ,cadens *ruptura* ‡ sicut
כפרץ נפל נבעה בחומה נשגבה אשר־
eum conteret Et .*eius confractio* ‡ veniet *momentum ad subitò* †
14 פתאם לפתע יבוא שברה: ושברה
non .conterendo ,figulorum lagenæ contritionem secundum
כשבר נבל יוצרים כתות לא
capiendum ad testa eius fragmento *in* || inuenietur non & :parcet
יחמל ולא־ימצא [m]במכתתו חרש [n]לחתות
.fouea de aquam hauriendū ad & ,incendio de ignem
אש מיקוד ולחשף מים מגבא:
:Israel Sanctus *Dominus* † Dominus dixit sic Quia
15 כי כה־אמר אדני יהוה קדוש ישראל
spe in & ,*quiescendo* In.eritis salui requie & ,quiete Id
בשובה ונחת [n]תושעון בהשקט ובבטחה
:dixistis Sed .noluistis Et .vestra fortitudo erit
16 תהיה גבורתכם ולא [o]אביתם: ותאמרו
.fugietis Ideo .fugiemus equum super sed ,Nequaquam
לא־כי על־סוס ננוס על־כן תנוסון
.vos persequentes erunt leues Ideo .equitabimus leuem super Et
ועל־[p]קל נרכב על־כן יקלו רדפיכם:
faciebus † à ,vnius increpationis *faciebus à vna Chilias**
17 אלף אחד מפני גערת אחד מפני
malus sicut *remaneatis* ‡ donec ,fugietis quinque increpationis
גערת חמשה [q]תנסו עד אם־[r]נותרתם כתרן
.collem super *vexillum** veluti & ,montis *capite super* ‡
על־ראש ההר וכנס על־הגבעה:
,vestri *miserescendum ad* ‡ ,Dominus *expectabit* † propterea Et
18 ולכן יחכה יהוה לחננכם
Deus quia :vestri *miserescendum ad* ‡ se exaltabit propterea &
ולכן ירום לרחמכם כי־אלהי
.eum *expectantes* omnes beati ,Dominus iudicij
משפט יהוה אשרי כל־[s]חוכי לו:

[a]יעל
faciendum vtilitatem:
* Prophetia || Ægypti, quæ est ad meridiē Israel,
[b]נשא
‡ tribulationis;
|| egredientur,
‡ diuitias
עירים
ק
* qui
† proderit.
|| Fortitudo eorum mansio.
[c]ישב
‡ scribe
[d]חקק
‡ testimonium
[e]היה
* rebellis est,
[f]מרה
† qui
[g]אבה [h]ירה
[h]ראה
[i]חזה
[k]נטה
facie nostra
Pro eo quòd spreuistis
verbum
† diuitiis ex rapina congregatis,
† ei:
‡ ædificium
* locus tumens
[l]עוה
† mox repentè
+ contritio.
|| de
[m]כתת
[n]חתה
† Deus
quiete,
[n]ישע
[o]אבה
[p]קלל
* Millenarius vnus à facie
† facie
‡ relinquamini
[q]נוס [r]יתר
‡ in vertice
* signum
† expectat
‡ vt misereatur
‡ vt misereatur
qui expectant
[s]חכה

regi ipsa etiam , Tophteh heri ab disposita Quia
33 כִּי־עָרוּךְ מֵאֶתְמוּל תָּפְתֶּה גַּם־הוּא לַמֶּלֶךְ
, ignis eius pyra * . dilatauit , $ fecit profundam :est præparata
הוּכַן הֶעְמִיק הִרְחִב מְדֻרָתָהּ אֵשׁ
sulphuris torrens sicut Domini flatus ; multum † , ligna &
וְעֵצִים הַרְבֵּה נִשְׁמַת יְהוָה כְּנַחַל גָּפְרִית
.ea in ardentis
בֹּעֲרָה בָּהּ׃

CAP. XXXI. לא

super & , auxilio pro Ægyptum † descendentibus Væ
1 הוֹי הַיֹּרְדִים מִצְרַיִם לְעֶזְרָה וְעַל־
: multùm † quia , currus * in sperauerunt & : innitentur || equis
סוּסִים יִשָּׁעֵנוּ וַיִּבְטְחוּ עַל־רֶכֶב כִּי [a]רָב
respexerunt non & , valde sunt præualidi quia , equitibus in &
וְעַל פָּרָשִׁים כִּי־עָצְמוּ מְאֹד וְלֹא [b]שָׁעוּ
.quæsierunt non Dominum & , Israel Sanctum ad
עַל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל וְאֶת־יְהוָה לֹא דָרָשׁוּ׃
sua verba & , malum adduxit & , sapiens ipse etiam Et
2 וְגַם־הוּא חָכָם [c]וַיָּבֵא רָע וְאֶת־דְּבָרָיו
contra & , pessimorum domum contra stetit & :remouit non
לֹא [d]הֵסִיר וְקָם עַל־בֵּית מְרֵעִים וְעַל־
, † homines Ægyptij Et .iniquitatem operantium auxilium
3 עֶזְרַת פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ וּמִצְרַיִם אָדָם
Dominus Et . spiritus non & , † caro eorum equi & , Deus non &
וְלֹא־אֵל וְסוּסֵיהֶם בָּשָׂר וְלֹא־רוּחַ וַיהוָה
, adiutus || cadet & : auxiliator corruet & ; suam manum inclinabit
[e]יַטֶּה יָדוֹ וְכָשַׁל עוֹזֵר וְנָפַל עָזֻר
Dominus dixit sic Nam .deficient ipsi omnes simul &
4 וְיַחְדָּו כֻּלָּם [f]יִכְלָיוּן׃ כִּי־כֹה אָמַר־יְהוָה ׀
super leonis catulus & , leo rugiet Quemadmodum : me ad
אֵלַי כַּאֲשֶׁר יֶהְגֶּה הָאַרְיֵה וְהַכְּפִיר עַל־
, pastorum plenitudine eum super conclamabitur ‡ quem † . suam prædam
טַרְפּוֹ אֲשֶׁר יִקָּרֵא עָלָיו מְלֹא [g]רֹעִים
non , eorum tumultu † à & , consternabitur * non eorum voce à $
מִקּוֹלָם לֹא [h]יֵחָת וּמֵהֲמוֹנָם לֹא
militandum ‡ ad exercituum Dominus descendet sic :humiliabitur
יַעֲנֶה כֵּן יֵרֵד יְהוָה צְבָאוֹת לִצְבֹּא
.eius collem super & . Sion montem super
עַל־הַר־צִיּוֹן וְעַל־גִּבְעָתָהּ׃
exercituum Dominus proteget sic . volantes aues Sicut
5 כְּצִפֳּרִים [i]עָפוֹת כֵּן יָגֵן יְהוָה צְבָאוֹת
.seruando & transiliendo & , liberãdo & , protegendo , Ierusalaim super
עַל־יְרוּשָׁלָםִ [k]גָּנוֹן וְהִצִּיל פָּסֹחַ וְהִמְלִיט׃
.Israel filij defectionem profundauerunt quem ‡ ad Conuertimini
6 שׁוּבוּ לַאֲשֶׁר הֶעְמִיקוּ סָרָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃
vana || vnusquisque reprobabunt * illa die in Quia
7 כִּי בַּיּוֹם הַהוּא יִמְאָסוּן אִישׁ אֱלִילֵי
vestræ manus vobis fecerunt quæ , sui auri vana & , sui argenti
כַסְפּוֹ וֶאֱלִילֵי זְהָבוֹ אֲשֶׁר [l]עָשׂוּ לָכֶם יְדֵיכֶם
, viri non , gladio in Assur cadet Et .peccatum ‡
8 חֵטְא׃ וְנָפַל אַשּׁוּר בְּחֶרֶב לֹא־אִישׁ
faciebus * à sibi fugiet & : eum comedet $ hominis non gladius &
וְחֶרֶב לֹא־אָדָם תֹּאכְלֶנּוּ [m]וְנָס לוֹ מִפְּנֵי־
.erunt tributum in || eius iuuenes & , gladij
חֶרֶב וּבַחוּרָיו [n]לָמַס יִהְיוּ׃
vexillo à pauebunt & , transibit timore præ suam rupem $ Et
9 וְסַלְעוֹ מִמָּגוֹר יַעֲבוֹר וְחַתּוּ מִנֵּס
, Sion in ei ignis † cui , Dominus dixit , eius principes
שָׂרָיו נְאֻם־יְהוָה אֲשֶׁר־אוּר לוֹ בְּצִיּוֹן
.Ierusalaim in ei clibanus &
וְתַנּוּר לוֹ בִּירוּשָׁלָםִ׃

CAP. XXXII. לב

iudicium ad principes & : rex regnabit $ iustitiam ad Ecce
1 הֵן לְצֶדֶק יִמְלָךְ־מֶלֶךְ [o]וּלְשָׂרִים לְמִשְׁפָּט
absconsio ‡ & , venti * latibulum sicut † vir erit Et .præerunt
2 יָשֹׂרוּ׃ וְהָיָה־אִישׁ כְּמַחֲבֵא־רוּחַ וְסֵתֶר
grauis petræ vmbra vt siccitate || in aquarum riui sicut : inundationis
זֶרֶם כְּפַלְגֵי־מַיִם בְּצָיוֹן [p]כְּצֵל סֶלַע־כָּבֵד
.sitienti terra In
בְּאֶרֶץ עֲיֵפָה׃

parata est
היא
ק
$ eam Deus,
* In
† multa erunt,
† in
|| innixi sunt,
* curribus,
† multi:
[a] רבב
[b] שעה
[c] בוא
[d] סור
† sunt,
|| is cui est auxilio,
[e] נטה
[f] כלה
† contra
‡ clamatur à congregatione
$ &
* formidabit,
† multitudine
‡ præliandum.
[g] רעה
[h] חתת
[i] עוף
[k] גנן
‡ id à quo admodum declinastis
* abiicient
|| idola argentea sua, & idola aurea sua,
[l] עשה
‡ in
$ consumet
* facie
[m] נוס
|| dissoluti
[n] מסס
$ ad arcem
† est
$ faciendum
[o] שור
† ille
* à vento,
‡ sicut latibulum à turbine,
|| deserto,
[p] צלל

audientium aures & : videntium oculi hallucinabuntur non Et
3 וְלֹא [a]תִשְׁעֶינָה עֵינֵי רֹאִים וְאָזְנֵי שֹׁמְעִים
: scientiam intelliget præcipitatorum cor Et .attendent
4 תִּקְשַׁבְנָה׃ וּלְבַב נִמְהָרִים יָבִין [b]לָדָעַת
.candida loqui festinabit balborum lingua &
וּלְשׁוֹן עִלְּגִים תְּמַהֵר לְדַבֵּר [c]צָחוֹת׃
non tenaci * & : liberalis stulto $ vltra vocabitur Non
5 לֹא־יִקָּרֵא עוֹד לְנָבָל נָדִיב וּלְכִילַי לֹא
eius cor & , loquetur stultitiam stultus Nam .diues dicetur
6 יֵאָמֵר שׁוֹעַ׃ כִּי נָבָל נְבָלָה יְדַבֵּר וְלִבּוֹ
contra loquendum ad & , hypocrisim faciendum ad : iniquitatem faciet
[d]יַעֲשֶׂה־אָוֶן לַעֲשׂוֹת חֹנֶף וּלְדַבֵּר אֶל־
potum & , esurientis animam exinaniendum ad * errorem Dominum
יְהוָה תּוֹעָה לְהָרִיק נֶפֶשׁ רָעֵב וּמַשְׁקֶה
ipse : $ mala eius ‡ vasa tenacis † Et .faciat deficere sitientis
7 צָמֵא יַחְסִיר׃ וְכֵלַי כֵּלָיו רָעִים הוּא
, falsitatis ‡ eloquiis in afflictos corrumpendum ad consuluit versutias *
זִמּוֹת יָעָץ [e]לְחַבֵּל עֲנָוִים בְּאִמְרֵי שֶׁקֶר
liberalia liberalis Et .iudicio egenum alloquendum in || &
8 וּבְדַבֵּר אֶבְיוֹן מִשְׁפָּט׃ וְנָדִיב נְדִיבוֹת
.stabit liberalia propter ipse & : consuluit
יָעָץ וְהוּא עַל־נְדִיבוֹת יָקוּם׃
: meam vocem Audite , surgite tranquillæ $ Mulieres
9 נָשִׁים שַׁאֲנַנּוֹת [f]קֹמְנָה שְׁמַעְנָה קוֹלִי
.meum eloquium percipite auribus confidentes filiæ
בָּנוֹת בֹּטְחוֹת הַאְזֵנָּה אִמְרָתִי׃
defecit quia : confidentes , turbabimini || anno super Dies *
10 יָמִים עַל־שָׁנָה תִּרְגַּזְנָה בֹּטְחוֹת כִּי כָּלָה
, tranquillæ † Pauete .veniet non collectio , vindemia
11 בָצִיר אֹסֶף בְּלִי יָבוֹא׃ חִרְדוּ שַׁאֲנַנּוֹת
super te accinge & , te nuda & , te exue ‡ : confidentes contremiscite
רְגָזָה בֹּטְחוֹת פְּשֹׁטָה וְעֹרָה וַחֲגוֹרָה עַל־
agros super , plangentes vbera Super .lumbos
12 חֲלָצָיִם׃ עַל־שָׁדַיִם סֹפְדִים עַל־שְׂדֵי־
.fructificantem vitem super desiderij $
חֶמֶד עַל־גֶּפֶן [g]פֹּרִיָּה׃
quia : ascendet vepris * spina mei populi humum Super
13 עַל אַדְמַת עַמִּי קוֹץ שָׁמִיר תַּעֲלֶה כִּי
. ‡ exultantem ciuitatem † , gaudij domos omnes super
עַל־כָּל־[h]בָּתֵּי מָשׂוֹשׂ קִרְיָה עַלִּיזָה׃
, est relicta vrbis turba $, est dimissum palatium Quia
14 כִּי־אַרְמוֹן נֻטָּשׁ הֲמוֹן עִיר עֻזָּב
, seculum in vsque , speluncæ pro fuit fortalitium & , altus locus ||
עֹפֶל וָבַחַן הָיָה בְעַד מְעָרוֹת עַד־עוֹלָם
effundatur Donec . gregum pascuum † onagrorum gaudium
15 מְשׂוֹשׂ פְּרָאִים מִרְעֵה עֲדָרִים׃ עַד־יֵעָרֶה
, Charmel in || desertum erit & : excelso de spiritus nos super
עָלֵינוּ רוּחַ מִמָּרוֹם וְהָיָה מִדְבָּר לַכַּרְמֶל
deserto $ in habitabit Et .reputabitur siluam in ‡ Charmel &
16 וְכַרְמֶל לַיַּעַר יֵחָשֵׁב׃ וְשָׁכַן בַּמִּדְבָּר
sedebit † Charmel in iustitia & , iudicium
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בַּכַּרְמֶל [i]תֵּשֵׁב׃
iustitiæ cultus * & , pax iustitiæ opus erit Et
17 וְהָיָה מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה שָׁלוֹם וַעֲבֹדַת הַצְּדָקָה
habitabit Et .seculum in vsque fiducia & requiescere $
18 הַשְׁקֵט וָבֶטַח עַד־עוֹלָם׃ וְיָשַׁב
, fiduciarum tabernaculis in & : pacis habitaculo † in meus populus
עַמִּי בִּנְוֵה שָׁלוֹם וּבְמִשְׁכְּנוֹת מִבְטַחִים
descendendo in $ grandinabit Et .tranquillis ‡ requiebus in &
19 וּבִמְנוּחֹת שַׁאֲנַנּוֹת׃ וּבָרַד בְּרֶדֶת
.ciuitas se humiliabit loco humili in & : sylua
הַיַּעַר וּבַשִּׁפְלָה תִּשְׁפַּל הָעִיר׃
pedem mittentes : aquas omnes † super serentes vos * Beati
20 אַשְׁרֵיכֶם זֹרְעֵי עַל־כָּל־מָיִם מְשַׁלְּחֵי רֶגֶל־
. ‡ asini & bouis
הַשּׁוֹר וְהַחֲמוֹר׃

CAP. XXXIII. לג

non & , prævaricanti $ direpto || non tu & prædanti Væ
1 הוֹי שׁוֹדֵד וְאַתָּה לֹא שָׁדוּד וּבוֹגֵד וְלֹא־
deuastaberis deuastans te consummare Secundum . te in sunt prævaricati *
בָגְדוּ בוֹ [k]כַּהֲתִמְךָ שׁוֹדֵד תּוּשַּׁד

* caligabunt
[a] שעה
† stultorum
[b] ידע
nitida.
[c] צחח
‡ stultus
* auaro
vt faciat impietatem, & loquatur
[d] עשה
* vacuam faciat
† auari
‡ mensuræ
$ sunt:
* cogitationes malas cogitauit ad perdendum pauperes
‡ mendacij,
עניים
ק
|| dum alloquetur pauperem in
$ opulentæ
[e] קום
* Annum cum
|| pauebitis,
† opulentæ,
mouete vos,
‡ exuite vos, & nudate vos, & accingite vos saccis
$ desiderabiles
[g] פרה
* &
† &
‡ ascendent.
[h] בית
$ & multitudo
|| arx, & munitio fuerunt in speluncas,
† pascua fuerūt
|| vt agrum fructum,
* vt silua
$ solitudine
והכרמל
ק
† habitabit.
[i] ישב
* opus
$ requies
† tabernaculo
* opulentis.
$ grando in
* estis qui seritis
† omnem locū aquosum:
‡ ad pascendū in eum.
|| prædā passus,
$ præuenti,
* præuenerunt te.
Cum consummaueris prædans, prædam patieris,
[k] תמם

Domine .et in præuaricabuntur ,præuaricari te complere secundum
כִּנְלֹתְךָ לִבְגֹד יִבְגְּדוּ־בָךְ: יְהוָה 2
eorum brachium esto : expectauimus Te .nostri miserere
חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ הֱיֵה זְרֹעָם
.angustiæ tempore in nostra salus etiam ,matutinis in †
לַבְּקָרִים אַף־יְשׁוּעָתֵנוּ בְּעֵת צָרָה:
tua exaltione ‡ ab ,populi sunt vagati turbæ ‡ voce A
3 מִקּוֹל הָמוֹן נָדְדוּ עַמִּים מֵרוֹמְמֻתֶךָ
collectione vestrum spolium * colligetur Et .gentes sunt dispersæ
4 נָפְצוּ גּוֹיִם: וְאֻסַּף שְׁלַלְכֶם אֹסֶף
.eum per incedens locustarum incessus sicut : bruchi
הֶחָסִיל כְּמַשַּׁק גֵּבִים שֹׁקֵק בּוֹ:
impleuit : excelso habitans † quoniam .Dominus est Eleuatus
5 נִשְׂגָּב יְהוָה כִּי שֹׁכֵן מָרוֹם מִלֵּא
tuorum temporum veritas ‡ erit Et .iustitia & ,iudicio Sion
צִיּוֹן מִשְׁפָּט וּצְדָקָה: וְהָיָה אֱמוּנַת עִתֶּיךָ 6
Domini Timor .scientia & ,sapientia ,salutum fortitudo
חֹסֶן יְשׁוּעֹת חָכְמַת וָדָעַת יִרְאַת יְהוָה
:foris clamabunt Erelam * En .eius thesaurus ‡ ipse
הִיא אוֹצָרוֹ: הֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חֻצָה 7
,viæ strata sunt Desolatæ .flebunt amarè pacis nuncij
מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן: נָשַׁמּוּ מְסִלּוֹת 8
,ciuitates reprobauit † .pactum irritauit :semitam transiens cessauit
שָׁבַת עֹבֵר אֹרַח הֵפֵר בְּרִית מָאַס עָרִים
,terra est infirmata ,Luxit ‡ .hominem reputauit non
לֹא חָשַׁב אֱנוֹשׁ: אָבַל אֻמְלְלָה אָרֶץ 9
,Saron fuit ‡ :est excisus ,Lebanon est affectus pudore
הֶחְפִּיר לְבָנוֹן קָמַל הָיָה הַשָּׁרוֹן
.Charmel & ,Basan est excussa & ,desertum sicut
כָּעֲרָבָה וְנֹעֵר בָּשָׁן וְכַרְמֶל:
,me exaltabo nunc :Dominus dicet † ,surgam Nunc
10 עַתָּה אָקוּם יֹאמַר יְהוָה עַתָּה אֵרוֹמָם
.stipulam parietis stramen ‡ Concipietis .me eleuabo nunc
11 עַתָּה אֶנָּשֵׂא: תַּהֲרוּ חֲשַׁשׁ תֵּלְדוּ קַשׁ
populi erunt Et .vos comedet * ignis ‡ vester Spiritus
12 רוּחֲכֶם אֵשׁ תֹּאכַלְכֶם: וְהָיוּ עַמִּים
.comburentur igni in ,excisæ spinæ ‡ ,calcis incendia ‡
מִשְׂרְפוֹת שִׂיד קוֹצִים כְּסוּחִים בָּאֵשׁ יִצַּתּוּ:
cognoscite & ,fecerim quæ longinqui Audite
13 שִׁמְעוּ רְחוֹקִים אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וּדְעוּ
Sion in Formidauerunt .meam fortitudinem propinqui ‡
14 קְרוֹבִים גְּבֻרָתִי: פָּחֲדוּ בְצִיּוֹן
nobis ‡ habitabit Quis :hypocritas † tremor tenuit * ,peccatores
חַטָּאִים אָחֲזָה רְעָדָה חֲנֵפִים מִי יָגוּר לָנוּ
?seculi incendia ‖ nobis * habitabit Quis ?comedentem ignem ‡
אֵשׁ אוֹכֵלָה מִי־יָגוּר לָנוּ מוֹקְדֵי עוֹלָם:
auiditate improbans † : æquitates loquens & ,iustitias Perambulans
15 הֹלֵךְ צְדָקוֹת וְדֹבֵר מֵישָׁרִים מֹאֵס בְּבֶצַע
obturans :munere in fulciendo à ‖ ,suas volas excutiens ‡ ,oppressionum
מַעֲשַׁקּוֹת נֹעֵר כַּפָּיו מִתְּמֹךְ בַּשֹּׁחַד אֹטֵם
suos oculos claudens * & ,sanguines audiendo ab ‡ suam aurem
אָזְנוֹ מִשְּׁמֹעַ דָּמִים וְעֹצֵם עֵינָיו
,habitabit excelsa ‡ Ipse .malum in videndo à †
16 מֵרְאוֹת בְּרָע: הוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֹּן
,est datus eius panis :eius sublimitas saxorum munimenta
מְצָדוֹת סְלָעִים מִשְׂגַּבּוֹ לַחְמוֹ נִתָּן
videbunt sua pulchritudine * in Regem .fideles ‡ eius aquæ
17 מֵימָיו נֶאֱמָנִים: מֶלֶךְ בְּיָפְיוֹ תֶּחֱזֶינָה
tuum Cor .distantiarum † terram videbunt :tui oculi
18 עֵינֶיךָ תִּרְאֶינָה אֶרֶץ מַרְחַקִּים: לִבְּךָ
vbi ?ponderator vbi ?scriba ‡ Vbi .terrorem ‡ meditabitur
יֶהְגֶּה אֵימָה אַיֵּה סֹפֵר אַיֵּה שֹׁקֵל אַיֵּה
non roboratum * Populum ?turres numerans
19 סֹפֵר אֶת־הַמִּגְדָּלִים: אֶת־עַם נוֹעָז לֹא
absq; lingua blæsum :audiendo ab labio profundos † populū ;videbis
תִרְאֶה עַם עִמְקֵי שָׂפָה מִשְּׁמוֹעַ נִלְעַג לָשׁוֹן אֵין
.nostræ solennitatis ciuitatem Sion Vide ‖ .intelligentia
20 בִּינָה: חֲזֵה צִיּוֹן קִרְיַת מוֹעֲדֵנוּ
‡ tentoriū ,quietem habitationem Ierusalaim videbunt tui Oculi
עֵינֶיךָ תִרְאֶינָה יְרוּשָׁלַםִ נָוֶה שַׁאֲנָן אֹהֶל
æternum † in eius paxilli * proficiscentur nec ,deponetur ‡ non
בַּל־יִצְעָן בַּל־יִסַּע יְתֵדֹתָיו לָנֶצַח

[Margin: cùm consummaueris contemnere contemnent te. ‖ קִוָּה ‖ † singulo mane. ‖ צוּר ‖ ‡ multitudinis fugerunt ‖ ‡ exaltationibus tuis ‖ * præda vestra vt colliguntur ‖ רוּם ‖ שָׁקַק ‖ ‡ habitat in ‖ ‡ firmitas temporis tui ‖ יָרַע ‖ ‡ est ‖ * nuncij eorum ‖ אֶרְאֵל ‖ בָּכָה ‖ שָׁמֵם ‖ סָלַל ‖ † proiecit ‖ ‡ Destructa est, desolata ‖ ‡ facta est planicies, ‖ † dicit ‖ ‡ quisquilias, ‖ ‡ erit qui consumet ‖ ‡ vt ‖ יָצַת ‖ עָשָׂה ‖ ‡ vicini ‖ ‡ possedit ‖ † impios dicentes: ‡ rex ‖ ‡ cum igne deuorante? ‖ * ex ‖ ‖ cum ardoribus perpetuis? Qui ambulat in iustitiis, & loquitur ‖ † qui reprobat auaritiam ‖ ‡ qui excutit manus ‖ ‖ ne suscipiat munera, qui obturat ‖ יָקַר כַּף ‖ * ne audiat sanguinem. ‖ * claudit ‖ † ne videat ‖ ‡ in excelsis ‖ ‡ stabiles. ‖ ‡ decore suo ‖ רָאָה רוּעַ ‖ † longinquam. ‖ יָפֶה רָאָה ‖ ‡ timorē. ‡ est ‖ * barbarum ‖ יָעַז ‖ † obscurè loquentem vt nō percipias, ridiculum ‖ ‖ Respice ‖ ‡ quod transferetur ‖ * claui ‖ † seculum, ‖ נָסַע]

rumpentur non eius funes omnes & ‡ Quia
21 וְכָל־חֲבָלָיו בַּל־יִנָּתֵקוּ: כִּי אִם־
riuorum † ,fluuiorum locus * ,nobis Dominus magnificus ‡ ibi
שָׁם אַדִּיר יְהוָה לָנוּ מְקוֹם־נְהָרִים יְאֹרִים
nauis & ,remigij nauis eum per ibit ‡ non ‡ : manibus latorum
רַחֲבֵי יָדָיִם בַּל־תֵּלֶךְ בּוֹ אֳנִי־שַׁיִט וְצִי
,noster iudex Dominus Nam .eum † transeat non magna
22 אַדִּיר לֹא יַעַבְרֶנּוּ: כִּי יְהוָה שֹׁפְטֵנוּ
ipse ,noster rex Dominus .noster legifer Dominus
יְהוָה מְחֹקְקֵנוּ יְהוָה מַלְכֵּנוּ הוּא
rectè roborabunt ‖ non ,tui funes sunt Extensi .nos seruabit
23 יוֹשִׁיעֵנוּ: נִטְּשׁוּ חֲבָלָיִךְ בַּל־יְחַזְּקוּ כֵן־
præda est diuisa tunc :vexillum † extenderunt non ,suum malum
תָּרְנָם בַּל־פָּרְשׂוּ נֵס אָז חֻלַּק עַד־
.prædam diripuerunt Claudi .multi spolij ‡
שָׁלָל מַרְבֶּה פִּסְחִים בָּזְזוּ בַז:
habitans * populus :ægrotaui ,‡ habitator dicet non Et
24 וּבַל־יֹאמַר שָׁכֵן חָלִיתִי הָעָם הַיֹּשֵׁב
.iniquitate remissus † ea in
בָּהּ נְשֻׂא עָוֹן:

CAP. XXXIIII.

,attendite populi & ,audiendum ad gentes Accedite
1 קִרְבוּ גוֹיִם לִשְׁמֹעַ וּלְאֻמִּים הַקְשִׁיבוּ
.eius germina omnia & ,orbis ;eius plenitudo & ,terra Audiat
תִּשְׁמַע הָאָרֶץ וּמְלֹאָהּ תֵּבֵל וְכָל־צֶאֱצָאֶיהָ:
super furor & ,gentes omnes super Domino ‡ ira Quia
2 כִּי קֶצֶף לַיהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם וְחֵמָה עַל־
eos dedit ,eos deleuit internecione ;eorum exercitum vniuersum
כָּל־צְבָאָם הֶחֱרִימָם נְתָנָם
eorum cadaueribus † & ,proiicientur eorū interfecti Et .iugulationi
3 לַטָּבַח: וְחַלְלֵיהֶם יֻשְׁלָכוּ וּפִגְרֵיהֶם
.eorum sanguine à montes liquescent & ,eorum fœtor ascendet
יַעֲלֶה בָאְשָׁם וְנָמַסּוּ הָרִים מִדָּמָם:
liber sicut voluentur ‖ & ,cæli exercitus omnis mucescent ‡ Et
4 וְנָמַקּוּ כָּל־צְבָא הַשָּׁמַיִם וְנָגֹלּוּ כַסֵּפֶר
folium defluere vt * ,decidet eorum exercitus omnis & ,cælorum
הַשָּׁמָיִם וְכָל־צְבָאָם יִבּוֹל כִּנְבֹל עָלֶה
est inebriatus Quia .ficu de decidens ‡ sicut & ,vite de
5 מִגֶּפֶן וּכְנֹבֶלֶת מִתְּאֵנָה: כִּי־רִוְּתָה
super & ,descendet Edom super ecce :meus gladius cælis in
בַשָּׁמַיִם חַרְבִּי הִנֵּה עַל־אֱדוֹם תֵּרֵד וְעַל־
Domini Gladius .iudicium ad mei anathematis † populum
6 עַם חֶרְמִי לְמִשְׁפָּט: חֶרֶב לַיהוָה
,agnorum sanguine è ,adipe ex est incrassatus ,sanguine est repletus
מָלְאָה דָם הֻדַּשְׁנָה מֵחֵלֶב מִדַּם כָּרִים
sacrificium quia :arietum renum adipe ex ,hircorum &
וְעַתּוּדִים מֵחֵלֶב כִּלְיוֹת אֵילִים כִּי זֶבַח
.Edom terra in magna cædes ‡ & ,Bosrah in Domini
לַיהוָה בְּבָצְרָה וְטֶבַח גָּדוֹל בְּאֶרֶץ אֱדוֹם:
cum iuuenci & ,eis cum vnicornes descendent Et
7 וְיָרְדוּ רְאֵמִים עִמָּם וּפָרִים עִם־
.eorum puluis & ,sanguine è eorum terra inebriabitur & :tauris
אַבִּירִים וְרִוְּתָה אַרְצָם מִדָּם וַעֲפָרָם
,Domini vltionis dies Quia .impinguabitur adipe ex
8 מֵחֵלֶב יְדֻשָּׁן: כִּי יוֹם נָקָם לַיהוָה
conuertentur Et .Sion rixam ad ,retributionum annus
9 שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן: וְנֶהֶפְכוּ
erit & :sulphur in eius puluis & ,picem in eius torrentes
נְחָלֶיהָ לְזֶפֶת וַעֲפָרָהּ לְגָפְרִית וְהָיְתָה
non die & Nocte .ardentem picem in eius terra
10 אַרְצָהּ לְזֶפֶת בֹּעֵרָה: לַיְלָה וְיוֹמָם לֹא
generatione à :eius fumus ascendet seculum in ,extinguetur
תִכְבֶּה לְעוֹלָם יַעֲלֶה עֲשָׁנָהּ מִדּוֹר
transiens † non seculorum seculum in ,desolabitur generationē in
לָדוֹר תֶּחֱרָב לְנֵצַח נְצָחִים אֵין עֹבֵר
,noctua & ,ericius & ,pelicanus eam possidebunt Et .eam per
11 בָּהּ: וִירֵשׁוּהָ קָאַת וְקִפּוֹד וְיַנְשׁוֹף
lineam eam super extendet & :ea in habitabunt coruus &
וְעֹרֵב יִשְׁכְּנוּ־בָהּ וְנָטָה עָלֶיהָ קַו־
.vacuitatis lapides & ,inanitatis ‖
תֹהוּ וְאַבְנֵי־בֹהוּ:

[Margin: ‡ verè ‖ ‡ fortis * erit vt † & ‖ ‡ locis vt ‡ possit ire ‖ † per ‖ ‖ roborare poterunt ‖ יָשַׁע ‖ † velum ‖ נָסַס ‖ ‡ & spolia multa. ‖ ‡ vrbis. * qui habitat ‖ חָלָה ‖ ‡ subleuatus est ab ‖ עָוָה ‖ יָצָא ‖ ‡ est ‖ interfecit ‖ † de ‖ propter sanguinem ‖ מָסַס ‖ ‡ liquescet ‖ complicabunt se ‖ מָקַק גָּלַל ‖ * sicut decidit ‡ decidit ‖ נָבַל ‖ יָרַד ‖ † interfectionis meæ ‖ כָּלָה ‖ ‡ interfectio ‖ פָּר ‖ רָוָה ‖ iudicandū pro ‖ רוּב ‖ † erit ‖ vlula, ‖ קָוָה ‖ ‖ desolationis ‖ תְּהוֹ]

…mne & ,vo abunt regnum ibi non & ,eius Heroes — Principes
12 חריה ואין־שם מלוכה יקראו וכל־
eius palatia ſcanaet || Et .nihil erunt eius principes — || aſcendent in palatiis
שריה יהיו אפס׃ [a]ועלתה ארמנתיה 13 — עלה[a]
erit & : eius munitionibus in carduus ‡ & ,vrtica ,ſpinæ — ‡ paliurus
סירים קמוש וחוח במבצריה והיתה
.vlulæ † filiabus atrium ,draconum habitaculum — † ſtruthionis.
נוה תנים חציר לבנות יענה׃
ſuum ſocium ad ſatyrus & ,felibus cum martes occurrent Et — ‡ beſtiæ ſilueſtres cum vlulis,& dæmon
14 ופגשו [b]ציים את־[c]איים ושעיר על־רעהו — ציה[b] אי[c]
inuenit & ,ſtix eſt refocillara ibi veruntamen .clamabit — * quieuit
יקרא אך שם הרגיעה לילית ומצאה
.oua edidit † & ,Kipoz || nidificauit ibi .requiem ſibi — || ericius, † peperit.
15 לה מנוח׃ שמה קננה קפוז ותמלט
ibi Veruntamen .eius vmbra in ſouebit ‡ & (,oua) ſcindet & — ‡ poſtquam collegerit.
ובקעה ודגרה [d]בצלה אך־שם — צלל[d]
.ſuum ſocium † vnuſquiſque vultures ſunt congregati — † ad
נקבצו [e]דיות אשה [f]רעותה׃ — ריה[e] רעה[f]
eis ex vnum :legite & ,Domini libro deſuper || Require — || in
16 דרשו מעל־ספר יהוה וקראו אחת מהנה
quia :ſunt deſiderata ‡ non ſuo ſocio † vnumquodq; ,defuit non — † cum ‡ defuit:
לא נעדרה אשה רעותה לא פקדו כי־
.ea congregauit ipſe eius ſpiritus & ,† præcepit ipſum meum os — † ea,
פי הוא צוה ורוחו הוא קבצן׃
eam diuiſit eius manus Et .ſortem eis fecit cadere ipſe Et
17 והוא־[g]הפיל להן גורל וידו [h]חלקתה — נפל[g] חלק[h]
,generatione in :eam poſſidebunt ſeculum in vſq;:linea in eis
להם [i]בקו עד־עולם יירשוה לדור — קוה[i]
.ea in habitabunt generatione &
ודור ישכנו־בה׃

CAP. XXXV. לה

|| ſolitudo exultabit & :ſiccitas † & ,deſertum eis in Gaudebunt || — || Lætabuntur ‡ inuia;
1 [k]ישישום מדבר וציה [l]ותגל ערבה — שוש[k] גול[l]
exultabit & ,germinabit Germinando .roſa veluti florebit &
2 ותפרח כחבצלת׃ פרח תפרח ותגל
decor ,ei † eſt data Lebanon gloria :cuando || & ,exultatione etiam — || laudando: † eis
אף גילת ורנן כבוד הלבנון נתן־לה הדר
,Domini gloriam videbunt ipſi :Saron & .Charmel † — † agri feracis,& planiciei:
הכרמל והשרון המה [m]יראו כבוד־יהוה — ראה[m]
genua & : remiſſas manus Confortate .noſtri Dei decorem
3 הדר אלהינו׃ חזקו ידים [n]רפות וברכים — רפה[n] * debilia || ſtultis
.Confortamini ,corde inquietis || Dicite .roborate labantia *
4 כשלות אמצו׃ אמרו לנמהרי־לב חזקו
retributio ‡ :veniet vltio * veſter Deus ecce : timeatis ne — ‡ cum vltione * & videbitis retributionem
אל־תיראו הנה אלהיכם נקם יבוא גמול
.vos faciet ſaluos & ,veniet ipſe :Dei
אלהים הוא יבוא וישעכם׃
ſurdorum aures & :cæcorum oculi aperientur Tunc
5 אז תפקחנה עיני עורים ואזני חרשים
præconia dicet & ,claudus ceruus ſicut ſaliet Tunc .patebunt — laudabit
6 תפתחנה׃ אז ידלג כאיל פסח ותרן
flumina & ,aquæ deſerto in ſunt ſciſſæ quia : muti lingua
לשון אלם כי־נבקעו במדבר מים ונחלים
,ſiti & ,ſtagnum in aridus locus erit Et .ſolitudine in — ſitiens,
7 בערבה׃ והיה השרב לאגם וצמאון
.eius accubitus draconum habitaculo in : aquarum ſcaturigines in — in fontes
למבועי מים בנוה תנים רבצה
.iunco & ,calamo atrium
חציר לקנה וגמא׃
ſanctitatis via & ,via & ,ſtrata ſemita ibi erit Et
8 והיה־שם מסלול ודרך ודרך הקדש
: ipſis hoc † & .pollutus eam ‡ tranſibit non .ei || vocabitur — || ipſa ‡ per † hæc erit || tam aſſuetus ambulare per
יקרא לה לא־יעברנו טמא והוא־למו
erit Non .errabunt non ſtulti & ‡ ,viam ambulans || — ‡ quàm * in ea.
9 הלך דרך ואוילים לא [o]יתעו׃ לא־יהיה
inuenietur nec ,eam conſcendet || non ferarū effractor † & ,leo ibi — * lædens inter beſtias || aſcendet per
שם אריה ופריץ חיות בל־[p]יעלנה לא תמצא — תעה[o] עלה[p]
Domini redempti Et .redempti ‡ ambulabunt & :ibi
10 שם והלכו גאולים׃ ופדויי יהוה — ‡ per eam † in * cum laude ‡ erit
‡ ſeculi lætitia & ,præconio in * Sion † venient & ,reuertentur
[q]ישבון [r]ובאו ציון ברנה ושמחת עולם — שוב[q] בוא[r]

fugient & ,apprehendent lætitiam & ,gaudium :eorum caput ſuper
על־ראשם ששון ושמחה [a]ישיגו ונסו — נשג[a]
.gemitus & ,mæror || — || dolor
[b]יגון ואנחה׃ — יגה[b]

CAP. XXXVI. לו

,Chizchijahu regis anno decimo quarto in fuit Et
1 ויהי בארבע עשרה שנה למלך חזקיהו
ciuitates omnes contra Aſſur rex Sancherib aſcendit
עלה סנחריב מלך־אשור על כל־ערי
Aſſur rex miſit Et .eascepit & ,munitas Iehudah
2 יהודה הבצרות ויתפשם׃ וישלח מלך־אשור
regem ad Ieruſalaim in Lachis de Rabſacheh
את־רבשקה מלכיש ירושלמה אל־המלך
piſcinæ aquæductu in ſtetit & : graui virtute in Chizchijahu — cum exercitu
חזקיהו בחיל כבד ויעמד בתעלת הברכה
eſt egreſſus Et .fullonis agri ſtrata via in ſuperioris
[c]העליונה [d]במסלת שדה כובס׃ ויצא — עלה[c] סלל[d] * erat
: domum ſuper ‡ qui ,Chilchijahu filius Eliachim eum ad
3 אליו אליקים בן־חלקיהו אשר על־הבית
.commonefaciens Aſaph filius Ioach & ,ſcriba Sebnah & — à cõmentariis.
ושבנא הספר ויואח בן־אסף המזכיר׃
ad nunc Dicite , Rabſacheh eos ad dixit Et
4 ויאמר אליהם רבשקה אמרו־נא אל־
, Aſſur rex magnus rex dixit ſic : Chizchijahu
חזקיהו כה־אמר המלך הגדול מלך אשור
certè ‡ Dixi ‡ fidiſti cui hæc fiducia * Quæ — * eſt
5 מה הבטחון הזה אשר בטחת׃ אמרתי אך־ — ‡ profectò in corde meo iſte cogitat poſſe liberari oratione † ſed conſilio, & fortitudine opus eſt
nunc .prœlium ad fortitudo & ,conſilium † ,labiorum verbum
דבר־שפתים [e]עצה וגבורה למלחמה עתה — יעץ[e]
? me contra rebellaſti quia ,fidiſti quo ſuper ‡ — ‡ cui * baculo arundineo
על־מי בטחת כי מרדת בי׃
iſto fructo arundinis fulero * ſuper fidiſti Ecce
6 הנה בטחת על־משענת הקנה הרצוץ הזה
intrabit & eo ſuper vir || fuerit innixus † cui : Ægypto ſuper — † ſi || quiſpiam
על־מצרים אשר יסמך איש עליו [f]ובא — בוא[f]
Ægypti rex Parhoh ſic :eam perforabit & eius volam ‡ in — ‡ manum
[g]בכפו ונקבה כן פרעה מלך־מצרים — כפף[g]
,me ad dixeris ſi Et .eo ſuper ‡ fidentibus omnibus — ‡ ei.
7 לכל־הבטחים עליו׃ וכי־תאמר אלי
cuius * iſte nonne : fidimus noſtro Deo Domino In — * eſt
אל־יהוה אלהינו בטחנו הלוא הוא אשר
,eius altaria & ,eius excelſa Chizchijahu fecit remouere
[h]הסיר חזקיהו את־במתיו ואת־מזבחתיו — סור[h]
iſtius altaris facies Ad : Ieruſalaim & ,Iehudah ad dixitque — Corā altari iſto
ויאמר ליהודה ולירושלם לפני המזבח הזה
meo domino obſecro fideiube nunc Et ? vos incuruabitis
8 [i]תשתחוו׃ ועתה התערב נא את־אדני — שחה[i]
ſi ,equorum duo millia tibi dabo & : Aſſur regi
המלך אשור [k]ואתנה לך אלפים סוסים אם־ — נתן[k]
.eos ſuper equitantes tibi dare potueris
[l]תוכל לתת לך רכבים עליהם׃ — יכל[l]
ſeruorum vnius ducis facies vertere facies quomodo Et — faciem
9 ואיך [m]תשיב את פני פחת אחד עבדי — שוב[m] || in
, Ægypto ſuper || tibi confidas vt : minimorum mei domini
אדני הקטנים ותבטח לך על־מצרים
abſque nunquid nunc Et ‡ equites & currum ‡ propter — ‡ currus
10 לרכב ולפרשים׃ ועתה המבלעדי
? eam corrumpendum ad , iſtam terram contra aſcendi Domino — vt diſperdam
יהוה [n]עליתי על־הארץ הזאת [o]להשחיתה — עלה[n] שחת[o]
,iſtam terram ad ‡ aſcende :me ad dixit Dominus — ‡ contra || diſperde
יהוה אמר אלי עלה אל־הארץ הזאת
Ioach & ,Sebnah & , Eliachim dixit Et .eam corrumpe ||
11 והשחיתה׃ ויאמר אליקים ושבנא ויואח
,Syriacè tuos ſeruos ad obſecro Loquere :Rabſacheh
אל־רבשקה דבר־נא אל־עבדיך ארמית
Iehudaicè nos ad loquaris ne & :nos audientes quia — ‡ intelligimus:
כי שמעים אנחנו ואל־תדבר אלינו יהודית
dixit Et .murum ſuper ‡ qui ,populi auribus in — ‡ eſt
12 באזני העם אשר על־החומה׃ ויאמר
me miſit te ad & ,tuum dominum ad Nunquid : Rabſacheh
רבשקה האל אדניך ואליך שלחני

nónne ?ista verba *loquendum ad* ,meus dominus — vt loquere:

הלא האלה הדברים את לדבר אדני

comedendum ad ,muro super sedentes homines ad — vt comedant stercus suum, & bibant aquas pedum suorum

את לאכל החמה על הישבים האנשים על

?vobiscum *suas vrinas* . *bibendum ad &* *sua egesta*

חראיהם [a]ולשתות את שיניהם עמכם: — צואתם

,Iehudaicè magna voce in clamauit & , Rabsacheh stetit Et — ק

13 ויעמד רבשקה ויקרא בקול גדול יהודית — מימי

.Assur regis magni regis verba Audite :dixit &

ויאמר שמעו את דברי המלך הגדול מלך אשור: — רגליהם

: Chizchiiahu *vobis imponat* Ne , rex dixit Sic — ק

14 כה אמר המלך אל [b]ישא לכם חזקיהו

.vos eruere poterit non quia — [a]שתה

כי לא יוכל [c]להציל אתכם: — seducat vos

,Domino in Chizchiiahu vos faciat confidere ne Et — [b]נשא

15 ואל יבטח אתכם חזקיהו אל יהוה — [c]נצל

ciuitas dabitur non :Dominus nos eruet Eruendo :dicendo

לאמר הצל יצילנו יהוה לא תנתן העיר

audiatis Ne .Assur regis manu in hæc

16 הזאת ביד מלך אשור: אל תשמעו

facite : Assur rex dixit sic quia : Chizchiiahu ad

אל חזקיהו כי כה אמר המלך אשור [d]עשו — [d]עשה

vir comedite & ,me ad egredimini & ,benedictionem mecum — vnusquisque

אתי ברכה [e]וצאו אלי ואכלו איש — [e]יצא

aquas *vir* † bibite & ,suam ficum *vir* † & , suam vitem — † vnusquisque

גפנו ואיש תאנתו ושתו איש מי

ad vos tollam & *,me venire Vsque* † .suæ cisternæ — † Donec veniā

17 בורו: עד [f]באי ולקחתי אתכם אל — [f]בוא

terram ,*musti* & , frumenti terram ,vestram terram sicut , terram — vini,

ארץ כארצכם ארץ דגן ותירוש ארץ

,Chizchiiahu *vos incitet* fortè Ne .vinearum & ,panis — persuadeat vobis

18 לחם וכרמים: פן יסית אתכם חזקיהו

gentium dij eruerunt nunquid : nos eruet Dominus : dicendo

לאמר יהוה יצילנו ההצילו אלהי הגוים

? Assur regis manu de suam terram *vir* — vnusquisque

איש את ארצו מיד מלך אשור

Dij * vbi ‡ , Arphad & ,Chamath *Dij* † Vbi — † est deus ‡& * est deus

19 איה אלהי חמת וארפד איה אלהי

? mea manu de Someron eruerunt *quia* ‡ & ?Sepharuaim — ‡ num

ספרוים וכי [g]הצילו את שמרון מידי: — [g]נצל

qui ,istarum terrarum deos omnes inter † Quis — † est

20 מי בכל אלהי הארצות האלה אשר

Dominus eruet quia : mea manu de suam terram eruerint

הצילו את ארצם מידי כי יציל יהוה

non & siluerunt Et ? mea manu de Ierusalaim

21 את ירושלם מידי: ויחרישו ולא

,*illud* ‖ regis præceptum quia : verbum ei responderunt — ‖ erat,

[h]ענו אתו דבר כי [i]מצות המלך היא — [h]ענה [i]צוה

Eliachim est ingressus Et .ei respondebitis Non :dicendo

22 לאמר לא תענהו: [k]ויבא אליקים — [k]בוא

,scriba Sebnah & ,domum super † qui ,Chilchiiahu filius — † erat

בן חלקיהו אשר על הבית ושבנא הספר

scissis Chizchiiahu ad *commonefaciens* Asaph filius Ioach & — à cōmentariis

ויואח בן אסף המזכיר אל חזקיהו קרועי

.Rabsacheh verba ei *indicauerunt* & : vestibus — nunciauerunt

בגדים [l]ויגדו לו את דברי רבשקה: — [l]נגד

CAP. XXXVII. לז

scidit & ,Chizchiiahu *regem audire secundum* fuit Et — cùm audisset rex

1 ויהי כשמע המלך חזקיהו ויקרע את

.Domini domum † intrauit & ,sacco in se operuit & ,sua vestiméta — † in

בגדיו [m]ויתכס [n]בשק ויבא בית יהוה: — [m]כסה

& ,domum super ‡ qui , Eliachim misit Et — [n]שק

2 וישלח את אליקים אשר על הבית ואת — ‡ erat

opertos ,sacerdotum seniores & , scribam Sebnah

שבנא הספר ואת זקני הכהנים מתכסים

.prophetam Amos filium Iesahiahu ad ,saccis in

בשקים אל ישעיהו בן אמוץ הנביא:

Dies ,Chizchiiahu dixit Sic ,eum ad dixerunt Et

3 ויאמרו אליו כה אמר חזקיהו יום

quia :hæc dies ,blasphemiæ & ,increpationis & ,angustiæ

צרה [o]ותוכחה ונאצה היום הזה כי — [o]צור [p]יכח

matricem — .pariendum ad non virtus & ,*aliâs rupturam* ad vsque filij venerunt

באו בנים עד משבר [a]וכח אין [b]ללדה: — [a]כוח [b]ילד

,Rabsacheh verba tuus Deus Dominus audiat fortè Si

4 אולי ישמע יהוה אלהיך את דברי רבשקה

vt probris afficiat Deum viuentem, — *exprobrandum ad* , suus dominus Assur rex *eum* misit quem

אשר שלחו מלך אשור אדניו לחרף

Dominus audiuit quæ verbis in arguat & ,*viuenti* . *Deo*

אלהים חי והוכיח בדברים אשר שמע יהוה

‖ leua * quod inuenitur — .*reperto* * residuo pro orationem *leuabis* ‖ & : tuus Deus

אלהיך ונשאת [c]תפלה בעד השארית הנמצאה: — [c]פלל

.Iesahiahu ad Chizchiiahu regis serui venerunt Et

5 [d]ויבאו עבדי המלך חזקיהו אל ישעיהו: — [d]בוא

ad dicetis Sic ,Iesahiahu ,eos ad dixit Et

6 ויאמר אליהם ישעיהו כה תאמרון אל

domino vestro: ‖facie — *facie bus* ‖ à timeas Ne , Dominus dixit Sic :*vestrum dominum*

אדניכם כה אמר יהוה אל תירא מפני

contempserūt — regis pueri *blasphemauerunt* quibus , audisti quæ verborum

הדברים אשר שמעת אשר גדפו [e]נערי מלך — [e]נער

‖do — audiet & ,spiritum eo in *dans* ‖ ego Ecce .me Assur

7 אשור אותי: הנני נותן בו רוח ושמע

eum cadere faciam & : suam terram in reuertetur & , auditum

שמועה [f]ושב אל ארצו והפלתיו — [f]שוב

inuenit & , Rabsacheh est reuersus Et .sua terra in gladio in

8 בחרב בארצו: וישב רבשקה וימצא

audierat nam : Libnah aduersus prœliantem Assur regem

את מלך אשור נלחם על לבנה כי שמע

‖ de — Tirhachah *super* ‖ audiuit Et .Lachis de erat profectus quòd

9 כי נסע מלכיש: וישמע על תרהקה

vt pugnet — : tecum *pugnandum ad* est Egressus :dicendo ,Æthiopiæ rege

מלך כוש לאמר יצא להלחם אתך

: dicendo ,Chizchiiahu ad nuncios misit & ,audiuit &

וישמע וישלח מלאכים אל חזקיהו לאמר:

,Iehudah regem Chizchiiahu ad dicetis Sic

10 כה תאמרון אל חזקיהו מלך יהודה

fidis, — ,*eo in fidens* tu cui tuus Deus te seducat Ne : dicendo

לאמר אל [g]ישאך אלהיך אשר אתה בוטח בו — [g]נשא

.Assur regis manu in Ierusalaim dabitur Non :dicendo

לאמר לא תנתן ירושלם ביד מלך אשור:

Assur reges fecerunt quæ audisti tu Ecce

11 הנה אתה שמעת אשר [h]עשו מלכי אשור — [h]עשה

delendo — ? eruêris tu & :eas *anathematizando* ,terris omnibus

לכל הארצות להחרימם ואתה תנצל:

quos ,gentium dij eas eruerunt Nunquid

12 [i]ההצילו אותם אלהי הגוים אשר — [i]נצל

subuerterunt — ,Reseph & ,Charan & , Gozan , mei patres *corruperunt*

השחיתו אבותי את גוזן ואת חרן ורצף

† erant ‡ est — ,Chamath rex ‡ Vbi ?Telassar in † qui Heden filios &

13 ובני עדן אשר בתלשר: איה מלך חמת

?Hiuuah & ,Henah ,Sepharuaim ciuitatis rex & ,Arpad rex &

ומלך ארפד ומלך לעיר ספרוים הנע ועוה:

.nunciorum manu de literas Chizchiiahu tulit Et

14 [k]ויקח חזקיהו את הספרים מיד [l]המלאכים — [k]לקח [l]לאך

‖ eas * in — *illud* ‖ expandit & , Domini domum * ascendit & *illud* ‖ legit &

ויקראהו [m]ויעל בית יהוה ויפרשהו — [m]עלה

corā Domino. — .*Domini facies ad* Chizchiiahu

חזקיהו לפני יהוה:

: dicendo ,Dominum ad Chizchiiahu orauit Et

15 ויתפלל חזקיהו אל יהוה לאמר:

* super — ,Cherubim * sedens , Israel Deus exercituum Domine

16 יהוה צבאות אלהי ישראל ישב הכרבים

‖ es — regnorum omnium tu solus Deus *ipse* ‖ tu

אתה הוא האלהים לבדך לכל ממלכות

:terram & ,cælos fecisti tu :terræ

הארץ אתה עשית את השמים ואת הארץ:

Domine aperi , audi & ,tuam aurem Domine Inclina

17 [n]הטה יהוה אזנך ושמע פקח יהוה — [n]נטה

,Sancherib verba omnia audi & : vide & ,tuos oculos

עינך וראה ושמע את כל דברי סנחריב

vt probris afficeret Deum viuentem: — .*viuenti Deo exprobrandum ad* misit qui

אשר שלח לחרף אלהים חי:

Assur reges vastauerunt ,Domine , Verè

18 אמנם יהוה החריבו מלכי אשור את

dando Et .eorum terram & ,terras omnes tradidit
19 כָּל־הָאֲרָצוֹת וְאֶת־אַרְצָם׃ וְנָתֹן אֶת־
quoniam || ,ipsi dij † non nam .igni in eorum deos † erant || sed
אֱלֹהֵיהֶם בָּאֵשׁ כִּי לֹא אֱלֹהִים הֵמָּה כִּי אִם־
. eos perdiderunt & ,lapis & ,lignum hominis manuum opus
מַעֲשֵׂה יְדֵי־אָדָם עֵץ וָאֶבֶן וַיְאַבְּדוּם׃
: eius manu de nos fac saluos noster Deus Domine nunc Et
20 וְעַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ [a]הוֹשִׁיעֵנוּ מִיָּדוֹ
Dominus tu quòd ,terræ regna omnia cognoſcant vt
[b]וְיֵדְעוּ כָּל־מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה יְהוָה
ad Amos filius Ieſahiahu miſit Et . tu ſolus
21 לְבַדֶּךָ׃ וַיִּשְׁלַח יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ אֶל־
,Iſrael Deus Dominus dixit Sic :dicendo ,Chizchiiahu
חִזְקִיָּהוּ לֵאמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
.Aſſur rege Sancherib pro me ad oraſti † quibus ‡
אֲשֶׁר הִתְפַּלַּלְתָּ אֵלַי אֶל־סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃
.eum ſuper Dominus eſt locutus quod verbum ‡ Hoc
22 זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה עָלָיו
te poſt , Sion filia virgo te ſubſannauit ,te Deſpexit
[c]בָּזָה לְךָ לָעֲגָה לְךָ בְּתוּלַת בַּת־צִיּוֹן אַחֲרֶיךָ
.Ieruſalaim filia .mouit caput
רֹאשׁ [d]הֵנִיעָה בַּת יְרוּשָׁלָם׃
contra & , affeciſti conuitijs & , affeciſti probris Quem
23 אֶת־מִי חֵרַפְתָּ וְגִדַּפְתָּ וְעַל־
?tuos oculos altitudinem * leuaſti & : vocem exaltaſti quem
מִי [e]הֲרִימוֹתָה קּוֹל [f]וַתִּשָּׂא מָרוֹם עֵינֶיךָ
tuorum ſeruorum manum Per .Iſrael Sanctum contra
אֶל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ בְּיַד עֲבָדֶיךָ
24 mei curruſ multitudine In ; dixiſti & ,Dominum affeciſti probris
חֵרַפְתָּ אֲדֹנָי וַתֹּאמֶר [g]בְּרֹב רִכְבִּי
ſuccidam & :Lebanon latera , montium altitudinê aſcendi ego
אֲנִי עָלִיתִי מְרוֹם הָרִים יַרְכְּתֵי לְבָנוֹן וְאֶכְרֹת
introibo & ,eius abietum electionem † , eius cedrorum ſtaturam *
קוֹמַת אֲרָזָיו מִבְחַר בְּרֹשָׁיו וְאָבוֹא
Ego .eius Charmeli ſaltum ,eius extremitatis † altitudinem
מְרוֹם [h]קִצּוֹ יַעַר כַּרְמִלּוֹ׃ אֲנִי 25
meorum pedum planta in ſiccabo & . ‡ aquas bibi & excidi ||
קַרְתִּי וְשָׁתִיתִי מָיִם וְאַחְרִב בְּכַף־פְּעָמַי
longe à † audiſti Nonne .munitionis riuos omnes
26 כֹּל יְאֹרֵי מָצוֹר׃ הֲלוֹא־שָׁמַעְתָּ לְמֵרָחוֹק
nunc : eam plaſmaui & ,quondam ! diebus à ,feci eam
אוֹתָהּ עָשִׂיתִי [i]מִימֵי קֶדֶם וִיצַרְתִּיהָ עַתָּה
,deſtructionum aceruos ‡ deſolandum ad erit & ,illam † adduxi
הֲבֵאתִיהָ וּתְהִי לְהַשְׁאוֹת [k]גַּלִּים [l]נִצִּים
manu abbreuiati earum Habitatoreſque ? munitas ciuitates
27 עָרִים בְּצֻרוֹת׃ וְיֹשְׁבֵיהֶן קִצְרֵי־יָד
olus & ,agri herba * Fuerunt :affecti ſunt pudore & ,ſunt contriti
[m]חַתּוּ [n]וַיֵּבֹשׁוּ הָיוּ עֵשֶׂב שָׂדֶה וִירַק
.ſegetem ante vredo & ,tectorum herba ,germinis
דֶּשֶׁא חֲצִיר גַּגּוֹת וּשְׁדֵמָה לִפְנֵי קָמָה׃
& ,noui tuum ingredi & ,tuum egredi & ,tuum ſedere || Et
28 [o]וְשִׁבְתְּךָ [p]וְצֵאתְךָ וּבוֹאֲךָ יָדָעְתִּי וְאֵת
tuum ocium * & ,me contra te iraſci ‡ Pro ‡ .me in tuum iraſci ‡
29 הִתְרַגֶּזְךָ אֵלָי׃ יַעַן הִתְרַגֶּזְךָ אֵלַי וְשַׁאֲנַנְךָ
ſuanare || in meum hamum ponam & , meas aures in aſcendit
עָלָה בְאָזְנָי [q]וְשַׂמְתִּי חַחִי בְּאַפֶּךָ
viam per te faciam redire & , tuis labiis in meum frenum &
וּמִתְגִּי בִּשְׂפָתֶיךָ וַהֲשִׁבֹתִיךָ בַּדֶּרֶךְ
Comedere ‡ .ſignum tibi hoc Et .eam veniſti qua
30 אֲשֶׁר־בָּאתָ בָּהּ׃ וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת אָכוֹל
anno in & :repullulans || ſecundo anno in & ,naſcens ſponte ‡ anno
הַשָּׁנָה סָפִיחַ וּבַשָּׁנָה הַשֵּׁנִית שָׁחִיס וּבַשָּׁנָה
comedite & ,vineas plantate & ,metite & ,ſeminate tertio
הַשְּׁלִישִׁית זִרְעוּ וְקִצְרוּ וְנִטְעוּ כְרָמִים וְאִכְלוּ
Iehudah domus ‡ euaſio adijciet Et .earum fructum
31 פִּרְיָם׃ וְיָסְפָה פְּלֵיטַת בֵּית־יְהוּדָה
.ſurſum ,fructum faciet & ,deorſum radicem ,reſidua †
הַנִּשְׁאָרָה שֹׁרֶשׁ [r]לְמָטָּה וְעָשָׂה [s]פְרִי לְמָעְלָה׃
monte de euaſio & ,reliquum egredietur Ieruſalaim de Quia
32 כִּי מִירוּשָׁלַםִ תֵּצֵא שְׁאֵרִית וּפְלֵיטָה מֵהַר
.hoc faciet exercituum Domini Zelus .Sion
צִיּוֹן קִנְאַת יְהוָה צְבָאוֹת תַּעֲשֶׂה־זֹּאת׃

Margin: [a] יָשַׁע [b] יָדַע ‡ pro † ſupplicaſti mihi ‡ eſt [c] בָּזָה [d] נוּעַ contumeliis * in [e] רוּם [f] נָשָׂא currum meorum [g] רָבַב * altitudinem † & electas abietes † ſummitatis [h] קָצַץ || fodi ‡ multas munitos. † illud quod || antiquis, quod [i] יוֹם † illud ‡ in [k] גַּל [l] נָצָה * vt [m] חָתַת [n] בּוֹשׁ || habitationem tuam, & egreſſum tuum, & introitum tuũ [o] יָשַׁב [p] יָצָא † furorem ‡ eo quòd iratus es * tumultus tuus ‡ naribus tuis, & camum [q] שׂוּם † per quam * Comede ‡ cadiuum, || ſponte naſcẽs: וְאִכְלוּ קְ ‡ ipſius † quæ remanſit [r] נָטָה [s] פָּרָה egredientur reliquiæ,

Non :Aſſur regem ad Dominus dixit ſic Propterea
33 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר לֹא
:ſagittam ibi iaciet non & ,hanc ciuitatem in introibit
יָבוֹא אֶל־הָעִיר הַזֹּאת וְלֹא־יוֹרֶה שָׁם [a]חֵץ
eam iuxta effundet non & ,clypeo eam præoccupabit non &
וְלֹא־יְקַדְּמֶנָּה [b]מָגֵן וְלֹא־יִשְׁפֹּךְ עָלֶיהָ
in & :reuertetur ea in venit qua via In .aggerem
34 סֹלְלָה׃ בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר־בָּא בָּהּ יָשׁוּב וְאֶל־
.Dominus dixit ,ingredietur non hanc ciuitatem
הָעִיר הַזֹּאת לֹא יָבוֹא נְאֻם־יְהוָה׃
,me propter ,eam ſeruandũ ad ,hanc ciuitatem ſuper protegam Et
35 וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת [c]לְהוֹשִׁיעָהּ לְמַעֲנִי
angelus eſt egreſſus Et .meum ſeruum Dauid propter &
36 וּלְמַעַן דָּוִד עַבְדִּי׃ וַיֵּצֵא מַלְאַךְ
octoginta & centum Aſſur caſtrametatione in percuſſit & ,Domini
יְהוָה [d]וַיַּכֶּה בְּמַחֲנֵה אַשּׁוּר מֵאָה וּשְׁמֹנִים
ipſi || omnes ecce & ,mane in maturauerunt & :millia quinque &
וַחֲמִשָּׁה אָלֶף וַיַּשְׁכִּימוּ בַבֹּקֶר וְהִנֵּה כֻלָּם
eſt reuerſus & ,abiit & ,eſt profectus Et .mortua cadauera
37 פְּגָרִים [e]מֵתִים׃ וַיִּסַּע [g]וַיֵּלֶךְ [h]וַיָּשָׁב
.Nineueh in habitauit & ,Aſſur rex Sancherib
סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ־אַשּׁוּר וַיֵּשֶׁב בְּנִינְוֵה׃
,ſuum deum Niſroch domo ſe incuruante eo fuit Et
38 [i]וַיְהִי הוּא [k]מִשְׁתַּחֲוֶה בֵּית נִסְרֹךְ אֱלֹהָיו
,gladio in eum percuſſerunt eius filij Sareſer & ,Adramelech &
וְאַדְרַמֶּלֶךְ וְשַׂרְאֶצֶר בָּנָיו [l]הִכֻּהוּ בַחֶרֶב
Chaddon-Eſar regnauit & : Ararat terra † euaſerunt ipſi &
וְהֵמָּה נִמְלְטוּ אֶרֶץ אֲרָרָט וַיִּמְלֹךְ אֵסַר־חַדֹּן
.eo pro eius filius
בְּנוֹ תַּחְתָּיו׃

CAP. XXXVIII. לח

:moriendum ad Chizchiiahu ægrotauit illis diebus In
1 בַּיָּמִים הָהֵם חָלָה חִזְקִיָּהוּ לָמוּת
dixitque , propheta Amos filius Ieſahiahu eum ad venit &
[m]וַיָּבוֹא אֵלָיו יְשַׁעְיָהוּ בֶן־אָמוֹץ הַנָּבִיא וַיֹּאמֶר
mortuus quia ,tuæ domui præcipe ,Dominus dixit Sic :eum ad
אֵלָיו כֹּה־אָמַר יְהוָה צַו לְבֵיתֶךָ כִּי מֵת
ſuas facies Chizchiiahu conuertit Et .viues non & ,tu
2 אַתָּה וְלֹא תִחְיֶה׃ [n]וַיַּסֵּב חִזְקִיָּהוּ פָּנָיו
Obſecro ,dixit Et .Dominum ad orauit & :parietem ad
3 אֶל־הַקִּיר וַיִּתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה׃ וַיֹּאמַר אָנָּה
tuas facies ad ambulauerim quòd , quæſo memento Domine
יְהוָה זְכָר־נָא אֵת אֲשֶׁר הִתְהַלַּכְתִּי לְפָנֶיךָ
:fecerim tuis oculis in bonum † & ,perfecto corde in & , veritate in
[o]בֶּאֱמֶת וּבְלֵב שָׁלֵם וְהַטּוֹב בְּעֵינֶיךָ עָשִׂיתִי
.magno fletu Chizchiiahu fleuit &
[p]וַיֵּבְךְּ חִזְקִיָּהוּ בְּכִי גָדוֹל׃
:dicendo ,Ieſahiahu ad Domini verbum fuit Et
4 וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יְשַׁעְיָהוּ לֵאמֹר׃
Dominus dixit Sic ,Chizchiiahu ad dices & ,Vade
5 הָלוֹךְ וְאָמַרְתָּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ כֹּה־אָמַר יְהוָה
tuam orationem audiui :tui patris Dauid Deus
אֱלֹהֵי דָּוִד אָבִיךָ שָׁמַעְתִּי אֶת־[q]תְּפִלָּתֶךָ
tuis diebus ſuper addens ‡ ego ecce :tuam lachrymam vidi
רָאִיתִי אֶת־דִּמְעָתֶךָ הִנְנִי יוֹסִף עַל־יָמֶיךָ
.te eruam Aſſur regis vola de Et .annos quindecim
6 חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה שָׁנָה׃ [r]וּמִכַּף מֶלֶךְ־אַשּׁוּר אַצִּילְךָ
.hanc ciuitatem ſuper protegam & :hanc ciuitatem
וְאֵת הָעִיר הַזֹּאת [t]וְגַנּוֹתִי עַל־הָעִיר הַזֹּאת׃
ſit factus quod , Domino à ſignum tibi hoc Et
7 וְזֶה־לְּךָ הָאוֹת מֵאֵת יְהוָה אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה
.eſt locutus quod hoc verbum Dominus
יְהוָה אֶת־הַדָּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבֵּר׃
quæ graduum vmbram faciens reuerti ego Ecce
8 הִנְנִי [u]מֵשִׁיב אֶת־[x]צֵל הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁר
decem retrorſum ſole in Achaz gradus per deſcendit
יָרְדָה בְמַעֲלוֹת אָחָז בַּשֶּׁמֶשׁ אֲחֹרַנִּית עֶשֶׂר
gradus per gradibus decem ſol eſt reuerſus & :gradibus
מַעֲלוֹת [y]וַתָּשָׁב הַשֶּׁמֶשׁ עֶשֶׂר מַעֲלוֹת בַּמַּעֲלוֹת
.deſcenderat quos
אֲשֶׁר יָרָדָה׃

Margin: de rege [a] חָצַץ [b] גָּנַן Per viam per quam ad ſeruem [c] יָשַׁע caſtris [d] נָכָה || erant [e] מוּת [f] נָסַע [g] הָלַךְ [h] שׁוּב adorante in [i] הָיָה [k] שָׁחָה [l] נָכָה in morieris [m] בּוֹא faciem ſuam [n] סָבַב coram te † quod eſt [o] אָמַן [p] בָּכָה dic lachrymas tuas ‡ addo [q] פָּלַל manu [r] כַּף [s] נָצַל [t] גָּנַן facio [u] שׁוּב [x] צָלַל ſecundum [y] שׁוּב

ipsum ægrotando in ‖ ,Iehudah regis Chizchiiahu Scriptura
9 מִכְתָּב לְחִזְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה ᵃבַּחֲלֹתוֹ
excisione In ,dixi Ego .sua ægritudine de reuixisset &
10 וַיְחִי מֵחָלְיוֹ׃ ᵇ אֲנִי אָמַרְתִּי ᶜבִּדְמִי
sum priuatus : sepulchri portas ad vadam meorum dierum
יָמַי ᵈאֵלֵכָה בְּשַׁעֲרֵי שְׁאוֹל פֻּקַּדְתִּי
videbo Non ,Dixi .meorum annorum residuo
11 יֶתֶר ᵉשְׁנוֹתָי׃ אָמַרְתִּי לֹא־אֶרְאֶה
cum vltrà hominem aspiciam non : viuentium terra in Iah ,Iah
יָהּ יָהּ בְּאֶרֶץ הַחַיִּים לֹא־ᶠאַבִּיט אָדָם עוֹד עִם־
est profectus ‡ meus Incolatus .temporis ‖ habitatoribus
12 יוֹשְׁבֵי חָדֶל׃ דּוֹרִי נִסַּע
texens velut præcidi : pastoris tentorium * veluti me à migrauit &
וְנִגְלָה מִנִּי כְּאֹהֶל ᵍרֹעִי קִפַּדְתִּי כָאֹרֵג
noctem ad vsque die à : me concidet attenuatione ab ,meam vitam
חַיַּי ʰמִדַּלָּה יְבַצְּעֵנִי מִיּוֹם עַד־לַיְלָה
coterebat sic ,leo sicut mane ad vsque Posui ‖ .me consumes
13 תַּשְׁלִימֵנִי׃ ⁱשִׁוִּיתִי עַד־בֹּקֶר כָּאֲרִי כֵּן יְשַׁבֵּר
.me conficies noctem ad vsque die à : mea ossa omnia
כָּל־עַצְמוֹתָי מִיּוֹם עַד־לַיְלָה תַּשְׁלִימֵנִי׃
: columba vt gemebam ‡ ; garriebam sic ,hirundo ‡ grus Sicut
14 כְּסוּס עָגוּר כֵּן אֲצַפְצֵף אֶהְגֶּה כַּיּוֹנָה
,mihi fecit vim † Domine ,excelsum ad * mei oculi erant eleuati
דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם יְהוָה עָשְׁקָה־לִּי
.* fecit ipse & ,mihi dixit & ? loquar Quid .mihi sponde ‖
15 עָרְבֵנִי׃ מָה־אֲדַבֵּר וְאָמַר־לִי וְהוּא עָשָׂה
.meæ animæ amaritudine super ‡ meis annis omnibus Vagabor
אֶדַּדֶּה כָל־שְׁנוֹתַי עַל־ᵏמַר נַפְשִׁי׃
vita ‡ eis in * omnibus & : viuent eos super † Domine
16 אֲדֹנָי עֲלֵיהֶם יִחְיוּ וּלְכָל־בָּהֶן חַיֵּי
.me viuificabis & ,me sanabis & ,mei spiritus
רוּחִי וְתַחֲלִימֵנִי וְהַחֲיֵנִי׃
tu Et :* amaritudo ,mihi amaritudo pace in † Ecce
17 הִנֵּה לְשָׁלוֹם מַר־לִי מָר וְאַתָּה
proiecisti quia ,abolitionis ‖ fouea à meam animā amore es amplexus
חָשַׁקְתָּ נַפְשִׁי מִשַּׁחַת בְּלִי כִּי הִשְׁלַכְתָּ
.mea peccata omnia tuum tergum post
אַחֲרֵי גֵוְךָ כָּל־חֲטָאָי׃
: te laudabit mors ‖ ,tibi confitebitur sepulchrum ‡ non Quia
18 כִּי לֹא שְׁאוֹל ˡתּוֹדֶךָּ מָוֶת יְהַלְלֶךָּ
.tua veritate in cisternam descendentes † sperabunt nec
לֹא־יְשַׂבְּרוּ יוֹרְדֵי־בוֹר אֶל־ᵐאֲמִתֶּךָ׃
pater : hodie ego sicut ,tibi confitebitur ipse viuens Viuens
19 חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמוֹנִי הַיּוֹם אָב
.tuam veritatem super faciet notam filiis
לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל־ᵐאֲמִתֶּךָ׃
modulabimur mea modulamina ‖ & : me seruandum ad † Dominus
20 יְהוָה לְהוֹשִׁיעֵנִי וּנְגִנוֹתַי נְנַגֵּן
.Domini domo in nostræ vitæ diebus omnibus
כָּל־יְמֵי חַיֵּינוּ עַל־בֵּית יְהוָה׃
cataplasment ‡ & : ficuum massam Tollant : Iesahiahu Dixitque
21 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ ᵒיִשְׂאוּ דְּבֶלֶת תְּאֵנִים וְיִמְרְחוּ
.viuet & ,inflammationem super
עַל־הַשְּׁחִין וְיֶחִי׃
ascendam quòd ,signum Quod ,Chizchiiahu dixit Et
22 וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ מָה אוֹת כִּי אֶעֱלֶה
? Domini domum
בֵּית יְהוָה׃

Marginal notes: ‖ cùm ægrotasset, & conualuisset de infirmitate sua. ᵃחָלָה ᵇחָיָה ᶜדָּמָה ᵈהָלַךְ ᵉשָׁנָה ᶠנָבַט ‡ orbis. ‡ recessit * tabernaculum ᵍרָעָה † vitam meam, ægritudine Deus ‖ Statui ʰדָּלַל ⁱשָׁוָה consumes † & ‡ garriebam * in † infirmitas ‖ quiescere fac me. * quòd dixit : Incedam ‡ cum ᵏמָרַר † vltra * quod ‡ est vita † dum essem * fuit : & tibi placuit eruere ‖ putredinis, ‡ corpus in sepulchro ‖ neque corpus mortuum † corpora descendentia in sepulchrum ˡיָדָה ᵐאָמַן † dixit quòd saluum faceret ‖ & ideò psalmos nostros psallemus ⁿיוֹם ‡ alligent super vlcus, & sanabitur. ᵒנָשָׂא aromatum suorum, ᵖרָאָה

CAP. XXXIX. לט

filius Baladan Merodach misit illo tempore In
1 בָּעֵת הַהִוא שָׁלַח מְרֹאדַךְ בַּלְאֲדָן בֶּן־
: Chizchiiahu ad munus & ,literas Babel rex Baladan
בַּלְאֲדָן מֶלֶךְ־בָּבֶל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל־חִזְקִיָּהוּ
est lætatus Et .conualuisset & ,ægrotasset quòd audierat &
2 וַיִּשְׁמַע כִּי חָלָה וַיֶּחֱזָק׃ וַיִּשְׂמַח
sua pinacothecæ domum eis ostendit & ,Chizchiiahu eis super
עֲלֵיהֶם חִזְקִיָּהוּ ᵖוַיַּרְאֵם אֶת־בֵּית נְכֹתֹה
& ,aromata & ,aurum & ,argentum
אֶת־הַכֶּסֶף וְאֶת־הַזָּהָב וְאֶת־הַבְּשָׂמִים וְאֵת
,suorum vasorum domum omnem & ,optimum vnguentum
הַשֶּׁמֶן הַטּוֹב וְאֵת כָּל־בֵּית כֵּלָיו

fuit non : suis thesauris in est inuentum quod omne &
וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר נִמְצָא בְּאוֹצְרֹתָיו לֹא־הָיָה
,sua domo in Chizchiiahu eis ostenderit non quod verbum
דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־הֶרְאָם חִזְקִיָּהוּ בְּבֵיתוֹ
propheta Iesahiahu introiuit Et .sua potestate omni in &
3 וּבְכָל־ᵃמֶמְשַׁלְתּוֹ׃ ᵇוַיָּבֹא יְשַׁעְיָהוּ הַנָּבִיא
dixerunt Quid : eum ad ‖ dixit & : Chizchiiahu regem ad
אֶל־הַמֶּלֶךְ חִזְקִיָּהוּ וַיֹּאמֶר אֵלָיו מָה־אָמְרוּ
, Chizchiiahu dixit & ? te ad venerunt vnde & ,isti viri
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה וּמֵאַיִן יָבֹאוּ אֵלֶיךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
.Babel de me ad venerunt longinqua terra De
מֵאֶרֶץ רְחוֹקָה בָּאוּ אֵלַי מִבָּבֶל׃
: Chizchiiahu dixit & ? tua domo in viderunt Quid ,dixit Et
4 וַיֹּאמֶר מָה רָאוּ בְּבֵיתֶךָ וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ
verbum † fuit non : viderunt mea domo in ‡ quæ Omnia
אֵת כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתִי רָאוּ לֹא־הָיָה דָבָר
.meis thesauris in eis ostenderim non quod
אֲשֶׁר לֹא־הִרְאִיתִים בְּאוֹצְרֹתָי׃
verbum Audi : Chizchiiahu ad Iesahiahu dixit Et
5 וַיֹּאמֶר יְשַׁעְיָהוּ אֶל־חִזְקִיָּהוּ שְׁמַע דְּבַר
tolletur & ,venientes ‡ dies Ecce .exercituum Domini
6 יְהוָה צְבָאוֹת׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים ᶜוְנִשָּׂא
tui patres recondiderunt quæ & ,tua domo in † quod omne
כָּל־אֲשֶׁר בְּבֵיתֶךָ וַאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבֹתֶיךָ
dixit verbum remanebit ‖ non : Babel * hanc diem ad vsque
עַד־הַיּוֹם הַזֶּה בָּבֶל לֹא־ᵈיִוָּתֵר דָּבָר אָמַר
quos ,te de exibunt qui tuis filiis de Et .Dominus
7 יְהוָה׃ וּמִבָּנֶיךָ אֲשֶׁר יֵצְאוּ מִמְּךָ אֲשֶׁר
.Babel regis palatio in Eunuchi erunt & : tollent ,genueris
ᵉתּוֹלִיד ᶠיִקָּחוּ וְהָיוּ סָרִיסִים בְּהֵיכַל מֶלֶךְ בָּבֶל׃
verbum Bonum ,Iesahiahu ad Chizchiiahu dixit Et
וַיֹּאמֶר חִזְקִיָּהוּ אֶל־יְשַׁעְיָהוּ טוֹב דְּבַר־
veritas & ,pax erit quia : dixit Et .es locutus quod ,Domini
8 יְהוָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וַיֹּאמֶר כִּי יִהְיֶה שָׁלוֹם ᵍוֶאֱמֶת
.meis diebus in
בְּיָמָי׃

CAP. XL. מ

dicet : meum populum consolamini ,Consolamini
1 נַחֲמוּ נַחֲמוּ עַמִּי יֹאמַר
clamate & ,Ierusalaim cor ad Loquimini .vester Deus
2 אֱלֹהֵיכֶם׃ דַּבְּרוּ עַל־לֵב יְרוּשָׁלַםִ וְקִרְאוּ
est facta placabilis quia ,eius militia est completa quòd ,eam ad
אֵלֶיהָ כִּי מָלְאָה צְבָאָהּ כִּי נִרְצָה
duplicia Domini manu de suscepit nam : eius iniquitas
עֲוֹנָהּ ʰכִּי לָקְחָה מִיַּד יְהוָה כִּפְלַיִם
,deserto in clamantis Vox .suis peccatis omnibus in †
3 בְּכָל־חַטֹּאתֶיהָ׃ קוֹל קוֹרֵא בַּמִּדְבָּר
stratam semitam ‖ solitudine in facite rectam : Domini viam Complanate
ⁱפַּנּוּ דֶּרֶךְ יְהוָה יַשְּׁרוּ בָּעֲרָבָה ᵏמְסִלָּה
,mons omnis & ,se exaltabit vallis Omnis .nostri Dei
4 לֵאלֹהֵינוּ׃ כָּל־גֶּיא יִנָּשֵׂא וְכָל־הַר
, directionem in prauum erit & : se humiliabunt collis &
וְגִבְעָה יִשְׁפָּלוּ וְהָיָה הֶעָקֹב לְמִישׁוֹר
.planiciem in prærupta &
וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה׃
pariter caro omnis videbunt & : Domini gloria se reuelabit Et
5 וְנִגְלָה כְּבוֹד יְהוָה ˡוְרָאוּ כָל־בָּשָׂר יַחְדָּו
: Clama ,dicentis Vox .est locutum Domini os quòd
6 כִּי פִּי יְהוָה דִּבֵּר׃ קוֹל אֹמֵר קְרָא
omnis & : herba † caro omnis ? clamabo Quid ,dixit &
וְאָמַר מָה אֶקְרָא כָּל־הַבָּשָׂר חָצִיר וְכָל־
.agri flos tanquam eius pietas
חַסְדּוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה׃
sufflauit Domini spiritus quia ,flos cecidit ‡ ,herba Aruit
7 יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל צִיץ כִּי רוּחַ יְהוָה נָשְׁבָה
cecidit ,herba Aruit .populus * herba verè : eum in
8 בּוֹ אָכֵן חָצִיר הָעָם׃ יָבֵשׁ חָצִיר נָבֵל
.seculum in stabit nostri Dei verbum & : flos
צִיץ וּדְבַר אֱלֹהֵינוּ יָקוּם לְעוֹלָם׃
, Sion ‡ euangelizatrix tibi ascende excelsum montem Super
9 עַל הַר־גָּבֹהַ עֲלִי־לָךְ מְבַשֶּׂרֶת צִיּוֹן

Marginal notes: quidquam ᵃמָשַׁל ᵇבּוֹא ‖ ei; ‡ erant † aliquid ‡ venient, ᶜנָשָׂא † est * in ‖ relinquetur aliquid ᵈיָתַר ᵉיָלַד ᶠלָקַח ᵍאָמַן ʰעָוָה † pro Expurgate ‖ viam ⁱפָּנָה ᵏסָלַל altitudines videbit ˡרָאָה † vt ‡ & * est ‡ ipsius

: Ierusalaim euangelizatrix tuam vocem fortitudine in exalta
הרימי [b] בכח קולך מבשרת ירושלם [a]
ecce ,Iehudah ciuitatibus dic ;timeas ne ,exalta
הרימי אל־תיראי אמרי לערי יהודה הנה
,veniet forti cum Deus Dominus Ecce .vester Deus
10 אלהיכם: הנה אדני יהוה בחזק יבוא
,eo cum eius merces ecce :ei dominans eius brachium &
וזרעו משלה לו הנה שכרו אתו
,pascet suum gregem pastor Sicut .eius facies ad eius opus &
11 ופעלתו לפניו: כרעה עדרו ירעה
:portabit suo sinu in & ,agnellos congregabit suo brachio in
בזרעו יקבץ טלאים ובחיקו [c] ישא
,aquas suo pugillo in est mensus Quis .ducet ‡ fœtas &
12 [d] עלות ינהל: מי־מדד בשעלו מים
puluerem *ternaria* mensura in *continuit &* ,*direxit* palmo in cælos &
ושמים בזרת תכן וכל בשלש עפר
?*bilancibus* ʒ in colles & ,montes *statera in appendit* || & ?terræ
הארץ ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים:
eius consilium vir || & :Domini spiritum *instruxit* † Quis
13 מי־תכן את־רוח יהוה ואיש עצתו
,eum instruxit ʒ & ,est consiliatus quo Cum ?eum *faciet* ‡ scire
14 יודיענו: את־מי נועץ [e] ויבינהו
, scientia eum erudiuit & : iudicium semita in eum docuit &
וילמדהו בארח משפט וילמדהו [f] דעת
?*eum fecit scire* || intelligentiarum viam &
ודרך [g] תבונות יודיענו:
tenuis puluis sicut & ;*situla à* † stilla sicut gentes Ecce
15 הן גוים כמר [h] מדלי וכשחק
.*procelabit minutum vt* || insulas Ecce :sunt reputatæ *bilancium* †
מאזנים נחשבו הן איים [i] כדק [k] יטול:
non eius bestia & : *incendere* * sufficiens ʒ non Lebanon Et
16 ולבנון אין די בער וחיתו אין
:eo coram † nihil sicut gentes Omnes .*ascensioni* ‡ sufficiens
17 די עולה: כל־הגוים כאין נגדו
.ei sunt reputatæ inani & nihilo pro
מאפס [l] ותהו נחשבו־לו:
similitudinis quid & ?Deum assimilabitis *quem ad* || Et
18 ואל־מי [m] תדמיון אל ומה־דמות
aurifex & ,faber conflauit Sculptile ? ei *ordinabitis* †
19 תערכו־לו: הפסל נסך חרש וצרף
.*conflans argenti* † catenas & :illud expandet auro in
בזהב ירקענו ורתקות כסף צורף:
: eliget putrescat non † lignum *oblatione Depauperatus*
20 המסכן תרומה עץ לא־ירקב יבחר
non * sculptile præparandum ad , ei quæret sapientem artificem
חרש חכם יבקש־לו להכין פסל לא
nonne ? audietis nonne ? scietis Nonne .se mouebit
21 ימוט: הלוא [n] תדעו הלוא תשמעו הלוא
fundamenta intelligetis nonne :vobis *capite* || à est annunciatum
[o] הגד מראש לכם הלוא הבינתם [p] מוסדות
,eius habitatores & ,terræ *globum* † super *Sedens* ?terræ
22 הארץ: הישב על־חוג הארץ וישביה
eos expandit & ,cælos *tenue* || velut *extendens* * :locustæ vt ʒ
כחגבים הנוטה כדק שמים וימתחם
:nihilum in *gubernatores Dans* * .habitandum ad *tentorium* ‡ sicut
23 כאהל [q] לשבת: הנותן רוזנים לאין
.fecit inane velut terræ iudices
שפטי ארץ כתהו עשה:
etiam ,sunt sati neque etiam ,sunt plantati non Etiam
24 אף בל־[r] נטעו אף בל־זרעו אף
, eos in flauit insuper & :eorum truncum terra in *radicans* non
בל־שרש בארץ גזעם וגם נשף בהם
.eos auferet stipulam velut turbo & ;aruerunt &
ויבשו וסערה כקש [s] תשאם:
?Sanctus *dicet* † : æquabor & ,me *assimilabitis quem ad* Et
25 ואל־מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש:
creauerit quis videte & ,vestros oculos excelsum in Leuate
26 שאו־מרום עיניכם [t] וראו מי־ברא
ipsa omnia ad : eorum exercitum numero in *educens* ,hæc
אלה המוציא במספר צבאם לכלם
oteria fortis & ;fortitudinum multitudine præ : *vocabit nomine in* ||
בשם יקרא [u] מרב אונים ואמיץ כח

[a] רום [b] כוח
dominiũ dabit
coram illo.
agnos,
[c] נשא * & ‡ suauiter
[d] עור
mensurauit, & ponderauit
|| librauit in regula
ʒ stateræ
† ponderauit
|| quis
‡ fecit ʒ quis
[e] בין
[f] ירע
|| ostendit ei?
[g] בין
† situlæ;
[h] דלה
† stateræ
|| tanquam puluerẽ proiiciet.
[i] דקק [k] נטל
ʒ est
* ad accendendum || est
‡ ad holocaustum. † sunt
[l] תהה
|| cui
[m] דמה
† ponetis
† argenteas ponet in eo.
Thesaurarius qui est super oblationes
† quod
* quod
[n] ידע
|| principio
[o] נגד [p] יסד
Qui sedet
† sphæram
ʒ sunt
* qui extendit
|| telam
‡ tabernaculũ
* Qui ponit principes
[q] ישב
[r] נטע
radicare fecit
[s] נשא
cui assimilastis
† dicit
[t] ראה
qui educit
|| per nomen vocat:
[u] רבב

.deficit non *vir* || Vt quid † *dices* Iahacob & loqueris
27 איש לא נעדר: למה תאמר יעקב ותדבר
meo Deo à & , Domino à mea via est Abscondita ? Israel
ישראל נסתרה דרכי מיהוה ומאלהי
.transibit meum iudicium
משפטי יעבור:
seculi Deus ? audisti non an , nosti Nónne
28 הלוא ידעת אם־לא שמעת אלהי עולם
nec ,*fatigabitur* ‡ non , terræ *extremitates creans* Dominus
יהוה בורא [a] קצות הארץ לא ייעף ולא
lasso *Dans* || ,eius intelligentiæ inuestigatio † non : laborabit
29 ייגע אין חקר [b] לתבונתו: נתן ליעף
.*multiplicabit* ʒ robur ,vires * non cui & :fortitudinem
[c] כח ולאין אונים עצמה ירבה:
corruendo ‡ electi & : laborabunt & , pueri Lassabunturque
30 [d] ויעפו נערים ויגעו ובחורים כשול
.*corruent* At sperantes *Domino ,mutabunt robur
31 יכשלו: וקוי יהוה יחליפו כח
ascendent ala sicut aquilæ: , current & non laborabunt;
[e] יעלו אבר כנשרים ירוצו ולא ייגעו
.lassabuntur non & , *ibunt*
ילכו ולא ייעפו:

CAP. XLI. מא

:fortitudinem innouent *nationes &* ,*insulæ me ad* Tacete
1 החרישו אלי איים ולאמים יחליפו כח
.accedamus iudicium ad pariter loquantur tunc ,accedant
[f] יגשו אז ידברו יחדו למשפט נקרבה:
eum vocabit ,iustitiam oriente ab, suscitauit Quis
2 מי [g] העיר ממזרח צדק יקראהו
,faciet dominari regis & ,gentes eius *facies ad* dabit ?suũ pedẽ ad
לרגלו יתן לפניו גוים ומלכים [h] ירד
propulsam ‡ stipulam vt , eius gladium * puluerem vt || dabit
יתן כעפר חרבו כקש נדף
semitam : pace † transibit , eos Persequetur .eius arcum
3 קשתו: ירדפם יעבור שלום ארח
,est operatus Quis .ingredietur non suis pedibus in
4 ברגליו לא יבוא: מי־פעל
Dominus Ego ? *capite à* generationes vocans , fecit &
ועשה קרא [i] הדרות מראש אני יהוה
.ipse ego nouissimis cum & , primus
ראשון ואת־אחרנים אני־הוא:
:*sunt attonita* || terræ extrema : timuerunt & ,*insulæ* ‡ Viderunt
5 [k] ראו איים [l] וייראו קצות הארץ יחרדו
suo socio Vir ‡ .venerunt & appropinquauerunt
6 קרבו [m] ויאתיון: איש את־[n] רעהו
.Confortare , dicet suo fratri & : *auxiliabuntur*
יעזרו ולאחיו יאמר חזק:
malleum *læuigantem* ʒ aurificem * faber confortauit Et
7 ויחזק חרש את־צרף מחליק פטיש
:*illud bonum iuncturam Ad* ‡ : dicens ;*incudis contusione cum* ||
את־הולם פעם אומר לדבק טוב הוא
.moueatur ne , clauis in ipsum *roborauit &*
ויחזקהו במסמרים לא ימוט:
: *te* elegi quem Iahacob ,mi serue Israel tu Et
8 ואתה ישראל עבדי יעקב אשר בחרתיך
extremis ab *te* apprehendi *Qui* * .mei amici Abraham semen
9 זרע אברהם אהבי: אשר החזקתיך מקצות
meus Seruus ,tibi dixi & : te reuocaui eius *selectis* ‡ à & ,terræ
הארץ ומאציליה קראתיך ואמר לך עבדי
.te *reprobaui* ‡ non & , te elegi : tu ʒ
אתה בחרתיך ולא מאסתיך:
ego quia ,*mollescas* || ne .*ego* † tecum quia , timeas ‡ Ne
10 אל־תירא כי־עמך אני אל־[o] תשתע כי־אני
insuper , tibi sum auxiliatus insuper , te roboraui : tuus Deus
אלהיך אמצתיך אף עזרתיך אף
,afficientur pudore En .meæ iustitiæ dextera in te sustentaui
11 תמכתיך בימין צדקי: הן [p] יבשו
,nihil tanquam erunt : te contra *succensi* || omnes erubescent &
ויכלמו כל [q] הנחרים בך [r] יהיו כאין
.*tuæ litis* † viri peribunt &
ויאבדו אנשי [s] ריבך:

‡ cuiusque
† dicis
æternus
qui creat terminos
‡ deficiet.
† est
|| Qui dat
[a] קצה [b] בין
* sunt
ʒ multiplicat.
‡ cadendo
[c] כוח [d] יעף
* in cadent.
[e] עלה
progredientur
& attendite mihi insulares, & populi
[f] נגש
[g] עור
in conspectum
[h] רדה
* in
|| eos
‡ proiectam in
† in
ab exordio?
[i] דור
‡ insulares,
|| obstupuerunt
[k] ראה [l] ירא
† Vnusquisque proximo suo auxiliabitur:
[m] אתה
[n] רעה
* lignarius
ʒ mollificantẽ
|| ad percussionem bractearũ super incudem,
‡ Coniunctio bractearũ bona est :& firmauit idolum
* Tu es quem
‡ principibus
ʒ es ‡ abieci
‡ igitur † sum.
|| terrearis,
[o] שעה
[p] בוש
|| qui irascuntur
[q] חרה [r] היה
† contendentes tecum.
[s] רוב

:tui iurgii † viros ,eos inuenies non & , eos Quæres
12 תְּבַקְשֵׁם וְלֹא תִמְצָאֵם אַנְשֵׁי [a] מַצֻּתֶךָ
.tuæ pugnæ || viri consumptio quasi & :nihil tanquam erunt
יִהְיוּ כְאַיִן וּכְאֶפֶס אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֶּךָ׃
:tuâ dexteram apprehendens tuus Deus Dominus ego Quia
13 כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מַחֲזִיק יְמִינֶךָ
formides Ne .te adiuui ego , timeas Ne :tibi dicens
14 הָאֹמֵר לְךָ אַל־תִּירָא אֲנִי עֲזַרְתִּיךָ׃ אַל־תִּירְאִי
.tibi sum auxiliatus ego :Israel pauci viri ,Iahacob vermis
תּוֹלַעַת יַעֲקֹב [b] מְתֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי עֲזַרְתִּיךְ
.Israel Sanctus tuus redemptor & ,Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃
habentem nouam tribulam † ,traham in † te posui Ecce
15 הִנֵּה [c] שַׂמְתִּיךְ לְמוֹרַג חָרוּץ חָדָשׁ בַּעַל
glumam sicut colles & ,comminues & montes triturabis ; ora
[d] פִּיפִיּוֹת תָּדוּשׁ הָרִים [e] וְתָדֹק וּגְבָעוֹת כַּמֹּץ
turbo & ;eos tollet ventus & ,eos Sparges ‡ .pones
16 תָּשִׂים׃ תִּזְרֵם וְרוּחַ [f] תִּשָּׂאֵם וּסְעָרָה
Sancto in ,Domino in exultabis tu & : eos disperget
[g] תָּפִיץ אוֹתָם וְאַתָּה [h] תָּגִיל בַּיהוָה בִּקְדוֹשׁ
egeni & , Afflicti * .te laudabis Israel
17 יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלָּל׃ [i] הָעֲנִיִּים [k] וְהָאֶבְיוֹנִים
ego :periit siti in eorū lingua :‡ non & ,aquas quærentes
מְבַקְשִׁים מַיִם וָאַיִן לְשׁוֹנָם בַּצָּמָא נָשָׁתָּה אֲנִי
.eos derelinquam non Israel Deus ,eos exaudiam Dominus
יְהוָה אֶעֱנֵם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לֹא אֶעֶזְבֵם׃
camporum medio in & ,flumina editioribus super Aperiam
18 אֶפְתַּח עַל־[l] שְׁפָיִים נְהָרוֹת וּבְתוֹךְ בְּקָעוֹת
terram & , aquarum stagnum in desertum ponam : fontes
מַעְיָנוֹת אָשִׂים מִדְבָּר לַאֲגַם־מַיִם וְאֶרֶץ
, cedrum deserto † in Dabo .aquarum exitus in ficcitatis ‡
19 צִיָּה [m] לְמוֹצָאֵי מָיִם׃ [n] אֶתֵּן בַּמִּדְבָּר אֶרֶז
,abietem deserto in ponam :oliuæ lignum & ,myrtum & ,Sittah *
שִׁטָּה וַהֲדַס וְעֵץ שָׁמֶן אָשִׂים בָּעֲרָבָה בְּרוֹשׁ
, sciant & , videant † Vt .pariter buxum & , sapinum ‡
20 תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר יַחְדָּו׃ [o] לְמַעַן יִרְאוּ וְיֵדְעוּ
fecit Domini manus quia pariter intelligant & , reponant &
וְיָשִׂימוּ וְיַשְׂכִּילוּ יַחְדָּו כִּי יַד־יְהוָה עָשְׂתָה
.illud creauit Israel Sanctus & : hoc
זֹּאת וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל בְּרָאָהּ׃
facite accedere :Dominus dicet ,vestram litem || Appropinquate
21 קָרְבוּ רִיבְכֶם יֹאמַר יְהוָה [p] הַגִּישׁוּ
.Iahacob rex dicet , vestra fortia †
עֲצֻמוֹתֵיכֶם יֹאמַר מֶלֶךְ יַעֲקֹב׃
: accidens quæ * nobis nuncient & ,Accedant
22 [q] יַגִּישׁוּ [r] וְיַגִּידוּ לָנוּ אֵת אֲשֶׁר [s] תִּקְרֶינָה
,nostrum cor ponemus & , nunciate , ipsa quid ‡ priora
הָרִאשֹׁנוֹת ׀ מָה הֵנָּה הַגִּידוּ [t] וְנָשִׂימָה לִבֵּנוּ
.nos audire facite ventura † aut ,eorum nouissimum || sciemus &
[u] וְנֵדְעָה אַחֲרִיתָן אוֹ [x] הַבָּאוֹת הַשְׁמִיעֻנוּ׃
D.j quòd sciemus & ,posterum in † ventura * Annunciate
23 הַגִּידוּ הָאֹתִיּוֹת לְאָחוֹר וְנֵדְעָה כִּי אֱלֹהִים
,narrabimus & , malefacietis & benefacietis † etiam vos ‡
אַתֶּם אַף־תֵּיטִיבוּ [y] וְתָרֵעוּ וְנִשְׁתָּעָה
vestrum opus & ,nihilo ex vos ‡ Ecce .simul videbimus &
24 וְנִרְאֶה יַחְדָּו׃ הֵן־אַתֶּם מֵאַיִן וּפָעָלְכֶם
.vos in eliget abominatio † :nihilo ex
מֵאָפַע תּוֹעֵבָה יִבְחַר בָּכֶם׃
vocabit solis ortu ab ,veniet & ,aquilone ab Suscitaui
25 [z] הַעִירוֹתִי מִצָּפוֹן וַיַּאת מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ יִקְרָא
figulus sicut & , lutum † sicut magistratus inuadet & :meo nomine in
בִשְׁמִי וְיָבֹא סְגָנִים כְּמוֹ־חֹמֶר וּכְמוֹ יוֹצֵר
? sciemus & , capite à || annunciauit Quis .lutum conculcabit
26 יִרְמָס־טִיט׃ מִי־הִגִּיד מֵרֹאשׁ וְנֵדָעָה
etiam ,indicans * non verum †iustus ,|| dicemus & ,faciebus ‡ à &
וּמִלְּפָנִים וְנֹאמַר צַדִּיק אַף אֵין־מַגִּיד אַף
.vestros sermones audiens * non etiam ,audire faciens * non
אֵין מַשְׁמִיעַ אַף אֵין־שֹׁמֵעַ אִמְרֵיכֶם׃
Ierusalaim ipsi & ipsi ecce , ecce , || Sion ad Primus
27 רִאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַ͏ִם
,quispiam * non & , video Et .dabo ‡ euangelistam
28 מְבַשֵּׂר אֶתֵּן׃ [a] וְאֵרֶא וְאֵין אִישׁ

† scilicet qui contendunt tecum: [a] מַצָּה ‡ bellantes tecum. adiuuo exiguitas [b] מְתַה † vt [c] שׂוּם quisquilias [d] פֵּה [e] דָּקַק ‡ Ventilabis [f] נָשָׂא [g] פּוּץ [h] גִּיל * Egeni, & pauperes quærunt [i] עָנָה [k] אָבָה ‡ fuit: in excelsis [l] שְׁפָה ‡ solitudinis † solitudine [m] יָצָא [n] נָתַן * genus cedri optimæ, ‡ arborem * vlmum, † scilicet [o] רָאָה || iudicium vestrum.dicit [p] נָגַשׁ † fortes vestros, dicit * accidentia futura [q] נָגַשׁ [r] נָגַד ‡ quæ fuerunt, [s] קָרָה [t] שׂוּם || nouissima † quæ futura sunt [u] יָדַע [x] בּוֹא * quæ fiunt ‡ estis: † quòd [y] רוּעַ * estis ונראה ק [z] עוּר * vir abominabilis nomē meum: & veniet super principes † super || ab exordio. * principio, || quòd est * est qui annunciet * est qui audiat. ‡ dicet, ‡ eum * erit [a] רָאָה

respondebunt ‡ &, eos interrogabo &:consiliator † non &,ipsis ex &‡
וּמֵאֵלֶּה וְאֵין יוֹעֵץ וְאֶשְׁאָלֵם [a] וְיָשִׁיבוּ
:eorum opera nihil ,iniquitas * ipsi omnes En .verbum
29 דָבָר׃ הֵן כֻּלָּם אָוֶן אֶפֶס מַעֲשֵׂיהֶם
.eorum conflatilia inane & ventus
רוּחַ [b] וָתֹהוּ נִסְכֵּיהֶם׃

CAP. XLII. מב

voluit † , meus electus :eo in ‡ innitar , meus seruus Ecce
1 הֵן עַבְדִּי אֶתְמָךְ־בּוֹ בְּחִירִי [c] רָצְתָה
gentibus iudicium ,eum super meum spiritum dedi : mea anima
נַפְשִׁי נָתַתִּי רוּחִי עָלָיו מִשְׁפָּט לַגּוֹיִם
neque ; eleuabit non & ,clamabit Non .* faciet exire
2 יוֹצִיא׃ לֹא יִצְעַק וְלֹא [d] יִשָּׂא וְלֹא־
.suam vocem platea in || faciet audire
יַשְׁמִיעַ בַּחוּץ קוֹלוֹ׃
caligans ‡ linum &,conteret non quassatum † Calamum
3 קָנֶה רָצוּץ לֹא יִשְׁבּוֹר וּפִשְׁתָּה כֵהָה
. iudicium educet veritatem ad :ipsum extinguet non
לֹא יְכַבֶּנָּה לֶאֱמֶת יוֹצִיא מִשְׁפָּט׃
terra in ponat donec , frangetur nec , caligabit Non
4 לֹא יִכְהֶה וְלֹא [e] יָרוּץ עַד־יָשִׂים בָּאָרֶץ
.expectabunt insulæ † eius legem ad & : iudicium
מִשְׁפָּט [f] וּלְתוֹרָתוֹ אִיִּים יְיַחֵילוּ׃
,cælos creans Dominus Deus dixit Sic
5 כֹּה־אָמַר הָאֵל ׀ יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם
dans : eius germina & , terram expandens , eos extendens &
[g] וְנוֹטֵיהֶם רֹקַע הָאָרֶץ [h] וְצֶאֱצָאֶיהָ נֹתֵן
.eam per ambulantibus spiritum & , eam super ‡ populo mentem *
נְשָׁמָה לָעָם עָלֶיהָ וְרוּחַ לַהֹלְכִים בָּהּ׃
apprehendam & , iustitia in te vocaui Dominus Ego
6 אֲנִי יְהוָה קְרָאתִיךָ בְצֶדֶק וְאַחְזֵק
,populi fœdus in te dabo & , te custodiam & : tuam manum in
בְּיָדֶךָ [i] וְאֶצָּרְךָ וְאֶתֶּנְךָ לִבְרִית עָם
, cæcos oculos aperiendum Ad .gentium † lucem in
7 לְאוֹר גּוֹיִם׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת
sedentes carceris domo è , vinctum clausura || è educendum ad *
לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי
: meum nomen ‡ hoc ; Dominus Ego .tenebrositate †
8 חֹשֶׁךְ׃ אֲנִי יְהוָה הוּא שְׁמִי
.sculptilibus meam laudem & :dabo non alteri meā gloriam &
וּכְבוֹדִי לְאַחֵר לֹא־אֶתֵּן [k] וּתְהִלָּתִי לַפְּסִילִים׃
,indicans † ego noua & : venerunt ecce Priora
9 הָרִאשֹׁנוֹת הִנֵּה־בָאוּ וַחֲדָשׁוֹת אֲנִי [l] מַגִּיד
. vos faciam audire pullulent antequam
בְּטֶרֶם תִּצְמַחְנָה אַשְׁמִיעַ אֶתְכֶם׃
extremo ab eius laus ; nouum canticum Domino Cantate
10 [m] שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ מִקְצֵה
, insulæ , eius plenitudo & , mare ‡ descendentes : terræ
הָאָרֶץ יוֹרְדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אִיִּים
; eius ciuitates & , desertum ‡ Leuabunt .eorum habitatores &
11 וְיֹשְׁבֵיהֶם׃ [n] יִשְׂאוּ מִדְבָּר וְעָרָיו
, rupis habitatores ovabunt † :Chedar ‡ habitauit .atria *
חֲצֵרִים [o] תֵּשֵׁב קֵדָר [p] יָרֹנּוּ יֹשְׁבֵי סֶלַע
Domino Ponent .clamabunt montium capite ‡ de
12 מֵרֹאשׁ הָרִים יִצְוָחוּ׃ יָשִׂימוּ לַיהוָה
.nunciabunt insulis in eius laudem & ,gloriam
כָּבוֹד וּתְהִלָּתוֹ בָּאִיִּים יַגִּידוּ׃
bellorum vir sicut ,egredietur fortis sicut Dominus
13 יְהוָה כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת
super , exclamabit || etiam , vociferabitur : zelum suscitabit
[q] יָעִיר קִנְאָה [r] יָרִיעַ אַף־יַצְרִיחַ עַל־
,silebam , olim ab * Tacebam .præualebit suos inimicos
14 אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר׃ הֶחֱשֵׁיתִי מֵעוֹלָם אַחֲרִישׁ
, desolabo , eiulabo † parturiens quasi ‡ :me continebam
אֶתְאַפָּק כַּיּוֹלֵדָה אֶפְעֶה [s] אֶשֹּׁם
,colles & montes faciam Desolate .similiter absorbebo &
15 וְאֶשְׁאַף יָחַד׃ אַחֲרִיב הָרִים וּגְבָעוֹת
flumina ponam & : faciam siccare eorum herbam omnem &
וְכָל־עֶשְׂבָּם [t] אוֹבִישׁ וְשַׂמְתִּי נְהָרוֹת
. faciam siccare stagna & , insulas in
לָאִיִּים וַאֲגַמִּים אוֹבִישׁ׃

‡ qui sciat aliquid † erit ‡ non * vanitas sunt, [a] שׁוּב [b] תֹּהוּ ‡ ei: † complacuit animæ meæ: [c] רָצָה * in lucem. [d] נָשָׂא || foris † ferè ‡ ferè extinctum habitatoribus terræ [e] רָצַץ † insulares [f] יָחַל [g] נָטָה [h] יָצָא * flatum ‡ qui est [i] נָצַר † gentibus. Vt aperias * vt educas || carcere † in tenebris. ‡ est [k] הָלַל † annuncio, [l] נָגַד oriantur [m] שִׁיר ‡ in ‡ vocem [n] נָשָׂא * villæ in quibus ‡ congregatio † laudabunt ‡ vertice [o] יָשַׁב [p] רָנַן bellicosus || iubilabit, [q] עוּר [r] רוּעַ * iamdudum, ‡ at nunc † clamabo, [s] שָׁמֵם [t] יָבֵשׁ

Affer :prohibeas Ne ,auſtro & :Da ,aquiloni Dicam

6 אֹמַר לַצָּפוֹן תֵּנִי וּלְתֵימָן אַל־תִּכְלָאִי הָבִיאִי

.terræ extremo ab meas filias & ,longinquo de meos filios

בָנַי מֵרָחוֹק וּבְנוֹתַי מִקְצֵה הָאָרֶץ׃

meam gloriam ad & ,meo nomine in vocatus † Omnis

7 כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי

Educere ‖ .eum feci † etiam ,eum formaui :eum creaui

8 בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף־עֲשִׂיתִיו׃ הוֹצִיא

aures & ,ſurdos & :sunt oculi & ,cæcum populum

עַם־עִוֵּר וְעֵינַיִם יֵשׁ וְחֵרְשִׁים וְאָזְנַיִם

colligantur & ,ſimul congregentur entes Omnes .† eis

9 לָמוֹ׃ כָּל־הַגּוֹיִם נִקְבְּצוּ יַחְדָּו וְיֵאָסְפוּ

priora & ,iſtud annunciet eos inter † quis ,populi

לְאֻמִּים מִי בָהֶם יַגִּיד זֹאת וְרִאשֹׁנוֹת

,eaudent iuſti & ,ſuos teſtes dent ? nos facient audire

יַשְׁמִיעֻנוּ יִתְּנוּ עֵדֵיהֶם וְיִצְדָּקוּ

,mei teſtes Vos .veritas ,dicant & ,† audiant &

10 וְיִשְׁמְעוּ וְיֹאמְרוּ אֱמֶת׃ אַתֶּם עֵדַי

ſciatis vt ,elegi quem meus ſeruus & ,Dominus dixit

נְאֻם־יְהוָה וְעַבְדִּי אֲשֶׁר בָּחָרְתִּי לְמַעַן תֵּדְעוּ

me ante ,ipſe ego quod ,intelligatis & ,mihi credatis &

וְתַאֲמִינוּ לִי וְתָבִינוּ כִּי־אֲנִי הוּא לְפָנַי

.erit non me poſt & ,Deus formatus eſt non

לֹא־נוֹצַר אֵל וְאַחֲרַי לֹא יִהְיֶה׃

.ſeruator me præter non & :Dominus ego Ego

11 אָנֹכִי אָנֹכִי יְהוָה וְאֵין מִבַּלְעָדַי מוֹשִׁיעַ׃

non & feci audire & ,ſeruaui & ,indicaui Ego

12 אָנֹכִי הִגַּדְתִּי וְהוֹשַׁעְתִּי וְהִשְׁמַעְתִּי וְאֵין

ego & ,Dominus dixit ,mei teſtes vos & .alius vobis in

בָּכֶם זָר וְאַתֶּם עֵדַי נְאֻם־יְהוָה וַאֲנִי־

mea manu de non & ,ipſe ego die à Etiam .Deus

13 אֵל׃ גַּם־מִיּוֹם אֲנִי הוּא וְאֵין מִיָּדִי

?id auertet quis & ,operabor :eruens †

מַצִּיל אֶפְעַל וּמִי יְשִׁיבֶנָּה׃

:Iſraelis ſanctus veſter redemptor Dominus dixit Sic

14 כֹּה־אָמַר יְהוָה גֹּאַלְכֶם קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל

fugitiuos feci deſcendere & ,Babel in miſi vos Propter

לְמַעַנְכֶם שִׁלַּחְתִּי בָבֶלָה וְהוֹרַדְתִּי בָרִיחִים

.eorum ouatio nauibus in † .Chaſdim & ,ipſos vniuerſos

כֻּלָּם וְכַשְׂדִּים בָּאֳנִיּוֹת רִנָּתָם׃

,Iſrael creans :veſter ſanctus Dominus Ego

15 אֲנִי יְהוָה קְדוֹשְׁכֶם בּוֹרֵא יִשְׂרָאֵל

:viam mari in dans Dominus dixit Sic .veſter rex

16 מַלְכְּכֶם׃ כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בַּיָּם דָּרֶךְ

.ſemitam vehementibus aquis in &

וּבְמַיִם עַזִּים נְתִיבָה׃

ſimul ;robur & virtutem ,equum & currum Educens

17 הַמּוֹצִיא רֶכֶב־וָסוּס חַיִל וְעִזּוּז יַחְדָּו

.ſunt extincti linum ſicut ,ſunt extincti ;exurgent non ,decumbent

יִשְׁכְּבוּ בַּל־יָקוּמוּ דָּעֲכוּ כַּפִּשְׁתָּה כָבוּ׃

ne antiqua & :priora memoriam in reuocetis ne †

18 אַל־תִּזְכְּרוּ רִאשֹׁנוֹת וְקַדְמֹנִיּוֹת אַל־

.germinabit nunc ,nouum faciens ego Ecce .conſideretis

19 תִּתְבֹּנָנוּ׃ הִנְנִי עֹשֶׂה חֲדָשָׁה עַתָּה תִצְמָח

,viam deſerto in ponam Etiam ?illud cognoſcetis nonne

הֲלוֹא תֵדָעוּהָ אַף אָשִׂים בַּמִּדְבָּר דֶּרֶךְ

.flumina ſolitudine in

בִּישִׁמוֹן נְהָרוֹת׃

filiæ & ,dracones agri fera me Glorificabit

20 תְּכַבְּדֵנִי חַיַּת הַשָּׂדֶה תַּנִּים וּבְנוֹת

,ſolitudine in flumina ,aquas deſerto in dedi quia vlulæ

יַעֲנָה כִּי־נָתַתִּי בַמִּדְבָּר מַיִם נְהָרוֹת בִּישִׁימֹן

.meo electo ,meo populo potum dandum ad

לְהַשְׁקוֹת עַמִּי בְחִירִי׃

.narrabunt meam laudem :mihi formaui iſtum Populum

21 עַם־זוּ יָצַרְתִּי לִי תְּהִלָּתִי יְסַפֵּרוּ׃

me in laboraſti cum :Iahacob inuocaſti me non Et

22 וְלֹא־אֹתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב כִּי־יָגַעְתָּ בִּי

suarum aſcenſionum pecus mihi adduxiſti Non .Iſrael

23 יִשְׂרָאֵל׃ לֹא־הֵבֵיאתָ לִּי שֵׂה עֹלֹתֶיךָ

munere in te feci ſeruire non :me honoraſti non tuis victimis &

וּזְבָחֶיךָ לֹא כִבַּדְתָּנִי לֹא הֶעֱבַדְתִּיךָ בְּמִנְחָה

,nouerunt non viam per cæcos faciam ambulare Et

16 וְהוֹלַכְתִּי עִוְרִים בְּדֶרֶךְ לֹא יָדָעוּ

tenebroſitatem ponam :eos calcare faciā ,nouerunt non ſemitas per

בִּנְתִיבוֹת לֹא־יָדְעוּ אַדְרִיכֵם אָשִׂים מַחְשָׁךְ

verba Hæc .rectum in praua & ,lucem in eos ante

לִפְנֵיהֶם לָאוֹר וּמַעֲקַשִּׁים לְמִישׁוֹר אֵלֶּה הַדְּבָרִים

,retrorſum ſunt Conuerſi .eos dereliqui non & ,eis feci

17 עֲשִׂיתִם וְלֹא עֲזַבְתִּים׃ נָסֹגוּ אָחוֹר

dicentes ‖ :ſculptili in fidentes † confuſione confundentur

יֵבֹשׁוּ בֹשֶׁת הַבֹּטְחִים בַּפָּסֶל הָאֹמְרִים

.noſtri dij Vos ,conflatili

לְמַסֵּכָה אַתֶּם אֱלֹהֵינוּ׃

.videndum ad reſpicite cæci & :audite ſurdi O

18 הַחֵרְשִׁים שְׁמָעוּ וְהַעִוְרִים הַבִּיטוּ לִרְאוֹת׃

ſurdus & :meus ſeruus niſi ,cæcus Quis

19 מִי עִוֵּר כִּי אִם־עַבְדִּי וְחֵרֵשׁ

,perfectus ſicut cæcus Quis ?ſum miſſurus meum angelum ſicut

כְּמַלְאָכִי אֶשְׁלָח מִי עִוֵּר כִּמְשֻׁלָּם

non & ,multa Videre ?Domini ſeruus ſicut cæcus &

20 וְעִוֵּר כְּעֶבֶד יְהוָה׃ רָאִית רַבּוֹת וְלֹא

voluit Dominus .audiet non † & ,aures aperire :obſeruabis

21 תִשְׁמֹר פָּקוֹחַ אָזְנַיִם וְלֹא יִשְׁמָע׃ יְהוָה חָפֵץ

illuſtrabit & ,legem magnificabit :ſuam iuſtitiam propter

לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר׃

illaqueat direptus & ,paſſus prædam populus ipſe Et

22 וְהוּא עַם־בָּזוּז וְשָׁסוּי הָפֵחַ

:latitarunt carcerum domibus in & ,ipſos omnes foraminibus in

בַּחוּרִים כֻּלָּם וּבְבָתֵּי כְלָאִים הָחְבָּאוּ

non & ,direptionem :eruens † non & ,rapinam in fuerunt

הָיוּ לָבַז וְאֵין מַצִּיל מְשִׁסָּה וְאֵין־

?hoc percipiet auribus vobis in Quis .Redde ,dicens

23 אֹמֵר הָשַׁב׃ מִי בָכֶם יַאֲזִין זֹאת

direptionem in dedit Quis ?poſterum in audiet † & ,attendet

24 יַקְשִׁב וְיִשְׁמַע לְאָחוֹר׃ מִי־נָתַן לִמְשׁוֹסָּה

cui :Dominus Nónne ?prædantibus Iſrael & ,Iahacob

יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבֹזְזִים הֲלוֹא יְהוָה זוּ

non & ,ambulare eius viis in noluerunt Et ?ei peccauimus

חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא־אָבוּ בִדְרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא

.eius lege in audierunt †

שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ׃

fortitudinem & ,ſui naſi ferrorem eum ſuper effudit Et

25 וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו חֵמָה אַפּוֹ וֶעֱזוּז

;cognouit non & :circuitu à illum inflammauit & :belli

מִלְחָמָה וַתְּלַהֲטֵהוּ מִסָּבִיב וְלֹא יָדָע

.cor ſuper poſuit non & ,eum in ſuccendit &

וַתִּבְעַר־בּוֹ וְלֹא־יָשִׂים עַל־לֵב׃

CAP. XLIII. מג

,Iahacob tuus creator Dominus dixit ſic nunc Et

1 וְעַתָּה כֹּה־אָמַר יְהוָה בֹּרַאֲךָ יַעֲקֹב

vocaui te redemi quia ,timeas Ne :Iſrael tuus formator &

וְיֹצֶרְךָ יִשְׂרָאֵל אַל־תִּירָא כִּי גְאַלְתִּיךָ קָרָאתִי

tranſieris Cum .tu mihi :tuum nomen in

2 בְשִׁמְךָ לִי־אָתָּה׃ כִּי־תַעֲבֹר

:te inundabunt non ,flumina per & ;ego tecum ,aquas per

בַּמַּיִם אִתְּךָ־אָנִי וּבַנְּהָרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּךָ

flamma & ,adureris non ,ignem per ambulaueris cum

כִּי־תֵלֵךְ בְּמוֹ־אֵשׁ לֹא תִכָּוֶה וְלֶהָבָה

tuus Deus Dominus ego Quia .te in ardebit non

3 לֹא תִבְעַר־בָּךְ׃ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

,Aegyptum tuā propitiationem dedi :tuus ſeruator Iſrael ſanctus

קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעֶךָ נָתַתִּי כָפְרְךָ מִצְרַיִם

fuiſti precioſus quo Ex .te pro ,Seba & ,Chus

4 כּוּשׁ וּסְבָא תַּחְתֶּיךָ׃ מֵאֲשֶׁר יָקַרְתָּ

dabo & :te dilexi ego & ,fuiſti glorioſus ,meis oculis in

בְעֵינַי נִכְבַּדְתָּ וַאֲנִי אֲהַבְתִּיךָ וְאֶתֵּן

.tua anima pro ,populos & ,te pro hominem

אָדָם תַּחְתֶּיךָ וּלְאֻמִּים תַּחַת נַפְשֶׁךָ׃

adducam Oriente ab :ego † tecum quia ,timeas Ne

5 אַל־תִּירָא כִּי־אִתְּךָ־אָנִי מִמִּזְרָח אָבִיא

.te congregabo Occidente ab & ,tuum ſemen

זַרְעֶךָ וּמִמַּעֲרָב אֲקַבְּצֶךָּ׃

Marginal notes (left): † qui vocatur; † aptaui ‖ Edux! עֲשֵׂה יוֹצֵא; qui erat cæcus, nunc ei: † ſunt.; † eſt qui; quæ ſunt qui נָגַד; עוּד; alioqui nos. eſt. אָמֵן; ‖ ſum, ‖ quem יָדַע; † eſt יָשַׁע; annunciaui; ‖ antequam eſſet dies ſum, † eſt qui eruat: נָצַל; ‖ miſſus ſum יָרַד; † quorum eſt clamor. רָנַן; qui dat; עָזַז; Qui educit bellicam fortitudinem יָצָא; כָּבָה; † Ceterum; intueamini. ‖ facio oriſtur, בִּין; יָדַע שׂוּם; beſtia; ſtruthionis: נָתַן; ‖ vt darem שָׁקָה; הָלַל; holocauſtorum tuorum. בּוֹא; oblatione.

Marginal notes (right): † quam; † quas ‖ tenebras שׂוּם; סוּג; † qui fidunt ‖ qui dicunt בּוֹשׁ; recipite viſum, נָבַט רָאָה; eſt; niſi quem; ‖ Vidiſti רָאוּת ק; obſeruas, apertæ ſunt † nemo audit. Domino ita placuit ‖ roborabit. רָבַב יָרָה; illaqueatur in ſpeluncis שָׁסָה; erat qui erueret: in נָצַל; erat qui diceret, † aduertet לִמְשִׁסָּה ק; אָבָה; † patuerunt legi; Ideò itam furoris ‖ in; שׂוּם; ‖ meus es; † ero, operient; combureris, יָלַךְ; pretium tuum יָשַׁע; נָתַן; † ego ſum: בּוֹא

ferri Faber ,simul afficientur pudore ,pauebunt ,stabunt
12 יַעַמְדוּ יִפְחֲדוּ יֵבֹשׁוּ יָחַד: חָרַשׁ בַּרְזֶל
:illud figurabit malleis in & ,carbone † in operabitur & ,dolabram ‡
מַעֲצָד וּפָעַל בַּפֶּחָם וּבַמַּקָּבוֹת יִצְּרֵהוּ
famelicus etiam , suæ fortitudinis brachio in illud operabitur &
וַיִּפְעָלֵהוּ בִּזְרוֹעַ כֹּחוֹ גַּם־רָעֵב
.est defatigatus ‖ & ,aquam bibit ‡ non vis * non & ‡
וְאֵין כֹּחַ לֹא־שָׁתָה מַיִם וַיִּעָף:
,tincto † filo in illud delineabit ,lineam ; extendit lignorum * Faber
13 חָרַשׁ עֵצִים נָטָה קָו יְתָאֲרֵהוּ בַשֶּׂרֶד
illud faciet & :illud designabit * circino in & ,asciis in ‡ illud faciet
יַעֲשֵׂהוּ בַּמַּקְצֻעוֹת וּבַמְּחוּגָה יְתָאֳרֵהוּ וַיַּעֲשֵׂהוּ
hominis gloriam secundum ,viri imaginem secundum
כְּתַבְנִית אִישׁ כְּתִפְאֶרֶת אָדָם
,cedros sibi succidendum ad * .domum inhabitandum ad
לָשֶׁבֶת בָּיִת: 14 לִכְרָת־לוֹ אֲרָזִים
:siluæ lignis in sibi ‖ roborabit & , quercum & ,tirzah ‡ tollet &
וַיִּקַּח תִּרְזָה וְאַלּוֹן וַיְאַמֶּץ־לוֹ בַּעֲצֵי־יָעַר
.enchet † pluuia & ,ornum plantauit ‡
נָטַע אֹרֶן וְגֶשֶׁם יְגַדֵּל:
,eis ex sumet & ,comburendum ad homini erit Et
15 וְהָיָה לְאָדָם לְבָעֵר וַיִּקַּח מֵהֶם
etiam :panem coquet & ,succendet etiam ,se calefaciet &
וַיָּחָם אַף־יַשִּׂיק וְאָפָה לָחֶם אַף־
, sculptile illud faciet ,se incuruabit & , Deum operabitur
יִפְעַל־אֵל וַיִּשְׁתָּחוּ עָשָׂהוּ פֶסֶל
, igni in comburet eius Medium .ei se incuruabit &
וַיִּסְגָּד־לָמוֹ: 16 חֶצְיוֹ שָׂרַף בְּמוֹ־אֵשׁ
, assaturam assabit ,comedet carnem eius medium super
עַל־חֶצְיוֹ בָּשָׂר יֹאכֵל יִצְלֶה צָלִי
,me calefeci , Euge , dicet & ,se calefaciet etiam :saturabitur &
וְיִשְׂבָּע אַף־יָחֹם וְיֹאמַר הֶאָח חַמּוֹתִי
fecit ‖ Deum in eius residuum Et .focum vidi
רָאִיתִי אוּר: 17 וּשְׁאֵרִיתוֹ לְאֵל עָשָׂה
adorabit & ,se prosternet ‡ & ,ei se incuruabit :suum sculptile in
לְפִסְלוֹ יִסְגָּוד־לוֹ וְיִשְׁתַּחוּ וְיִתְפַּלֵּל
.tu † meus Deus quia ,me Libera :dicet & ,eum ad
אֵלָיו וְיֹאמַר הַצִּילֵנִי כִּי אֵלִי אָתָּה:
obleuit ‡ quia ,intellexerunt neque ,cognouerunt Non
18 לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ כִּי טַח
.eorum corda intelligendo ab † ,eorum oculos videndo à
מֵרְאוֹת עֵינֵיהֶם מֵהַשְׂכִּיל לִבֹּתָם:
neque , scientiam nec , suum cor ad ‡ reducet non Et
19 וְלֹא־יָשִׁיב אֶל־לִבּוֹ וְלֹא דַעַת וְלֹא־
, igni in combussi eius Dimidium :dicendo , ‡ intelligentiam
תְבוּנָה לֵאמֹר חֶצְיוֹ שָׂרַפְתִּי בְמוֹ־אֵשׁ
,carnem assabo * :panem eius carbones super coxi etiam &
וְאַף אָפִיתִי עַל־גֶּחָלָיו לֶחֶם אֶצְלֶה בָשָׂר
ramo ‡ ;faciam abominatione pro eius reliquum & ,comedam † &
וְאֹכֵל וְיִתְרוֹ לְתוֹעֵבָה אֶעֱשֶׂה לְבוּל
.me incuruabo ligni
עֵץ אֶסְגּוֹד:
non & :eum fecit declinare seductum cor ,cinerem Pascens
20 רֹעֶה אֵפֶר לֵב הוּתַל הִטָּהוּ וְלֹא־
mendacium * Nonne : dicet nec ,suam animam liberabit
יַצִּיל אֶת־נַפְשׁוֹ וְלֹא יֹאמַר הֲלוֹא שֶׁקֶר
,Israel & ,Iahacob horum Memento :mea dextera in
בִּימִינִי: 21 זְכָר־אֵלֶּה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל
, tu mihi * seruus , te formaui : tu ‡ meus seruus quoniam
כִּי עַבְדִּי־אָתָּה יְצַרְתִּיךָ עֶבֶד־לִי אַתָּה
nubem vt Deleui .mei obliuiscaris ne ,Israel
יִשְׂרָאֵל לֹא תִנָּשֵׁנִי: 22 מָחִיתִי כָעָב
,me ad reuertere :tua peccata nube veluti & , suas præuaricationes ‖
פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאותֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי
fecit quoniam ,cæli Ouate † .te redemi quia
כִּי גְאַלְתִּיךָ: 23 רָנּוּ שָׁמַיִם כִּי־עָשָׂה
montes clamate , terræ inferiora iubilate : Dominus
יְהוָה הָרִיעוּ תַּחְתִּיּוֹת אָרֶץ פִּצְחוּ הָרִים
redemit quoniam :ea in lignum omne ‖ & ,silua , præconium
רִנָּה יַעַר וְכָל־עֵץ בּוֹ כִּי־גָאַל
.gloriabitur Israel in & ,Iahacob Dominus
יְהוָה יַעֲקֹב וּבְיִשְׂרָאֵל יִתְפָּאָר:

‡ dolabra, † prunis, [a] יֹצֵר; [b] כֹּחַ; ‡ donec * sint vires: ‡ bibet ‖ lassus erit. [c] יעף; * lignarius ‡ regulam,& effigiem dat ei † phœnicio, ‡ dolabris, * figurabit: * Ibit; [d] קוה [e] ישׁב; ‡ ilicem, ‖ se vt quærat meliora inter ligna; [f] לקח; ‡ plantabit pinum, † nutriet eam; [g] חמם; [h] נשׂק; [i] שׁחה; [k] חצה; [l] צלה; ‖ faciet; [m] ראה; ‡ adorabit, יתירו; † es; [n] נצר; ‡ Deus complanauit, vt nō videant; [o] בין; † vt non intelligant; ‡ prædicta; [p] שׁוב; ‡ habet, * Assaui; [q] אפה; † comedi: ‡ trunco; Pascit [r] נטה *est; ‡es *meus es, ; [s] נשׁה ‖ præuaricationem tuam, ; † Laudate [t] רנן; [u] רוע ‡ laudationem, ‖ omnis arbor quæ est

mihi , emisti Non ,thure ‖ in te feci laborare nec
וְלֹא הוֹגַעְתִּיךָ בִּלְבוֹנָה: 24 לֹא־קָנִיתָ לִּי
non tuarum victimarum adipe & , ‡ calamum argento in ‡
בַכֶּסֶף קָנֶה וְחֵלֶב זְבָחֶיךָ לֹא
, tuis peccatis in † me fecisti seruire verum :me fecisti laborare
הִרְוִיתָנִי אַךְ הֶעֱבַדְתַּנִי בְּחַטֹּאותֶיךָ
.tuis iniquitatibus in † me fecisti Laborare
הוֹגַעְתַּנִי בַּעֲוֺנֹתֶיךָ:
:me propter tuas præuaricationes delens ipse ‖ ego ,Ego
25 אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי
.recordabor non tuorum peccatorum &
וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר:
vt ,tu narra :simul iudicemur ‡ ,me fac Memorare
26 הַזְכִּירֵנִי נִשָּׁפְטָה יָחַד סַפֵּר אַתָּה לְמַעַן
tui interpretes & :peccauit primus tuus Pater .te iustifices
תִּצְדָּק: 27 אָבִיךָ הָרִאשׁוֹן חָטָא וּמְלִיצֶיךָ
.me in ‖ sunt præuaricati
פָּשְׁעוּ בִי:
anathema * in dabo & ,sanctitatis principes prophanabo Et
28 וַאֲחַלֵּל שָׂרֵי קֹדֶשׁ וְאֶתְּנָה לַחֵרֶם
.conuicia † in Israel & ,Iahacob
יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְגִדּוּפִים:

CAP. XLIIII. מד

elegi ‡ Israel & :mi serue Iahacob audi nunc Et
1 וְעַתָּה שְׁמַע יַעֲקֹב עַבְדִּי וְיִשְׂרָאֵל בָּחַרְתִּי
tuus formator & ,tuus factor Dominus dixit Sic .eo in
בוֹ: 2 כֹּה־אָמַר יְהוָה עֹשֶׂךָ וְיֹצֶרְךָ
,Iahacob mi serue timeas ne .tibi auxiliabitur † ,vtero ab
מִבֶּטֶן יַעְזְרֶךָּ אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב
super aquas effundam Quia .eo in elegi * recte ‡ &
וִישֻׁרוּן בָּחַרְתִּי בוֹ: 3 כִּי אֶצָּק־מַיִם עַל־
meum spiritum effundam :aridam super fluenta & ,sitientem
צָמֵא וְנֹזְלִים עַל־יַבָּשָׁה אֶצֹּק רוּחִי
.tua germina super meam benedictionem & ,tuum semen super
עַל־זַרְעֶךָ וּבִרְכָתִי עַל־צֶאֱצָאֶיךָ:
iuxta salices sicut :herbam inter in germinabunt Et
4 וְצָמְחוּ בְּבֵין חָצִיר כַּעֲרָבִים עַל־
iste & , ‡ ego Domini ,dicet Iste .aquarum riuulos
יִבְלֵי־מָיִם: 5 זֶה יֹאמַר לַיהוָה אָנִי וְזֶה
,Domino sua manu scribet iste & :Iahacob nomine in inuocabit
יִקְרָא בְשֵׁם־יַעֲקֹב וְזֶה יִכְתֹּב יָדוֹ לַיהוָה
.‡ cognominabit Israel nomine in &
וּבְשֵׁם יִשְׂרָאֵל יְכַנֶּה:
eius redemptor & ,Israel rex Dominus dixit Sic
6 כֹּה־אָמַר יְהוָה מֶלֶךְ־יִשְׂרָאֵל וְגֹאֲלוֹ
me præter & ,nouissimus ego & , primus Ego :exercituū Dominus
יְהוָה צְבָאוֹת אֲנִי רִאשׁוֹן וַאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדַי
,hoc annunciabit & , vocabit ego sicut quis Et .Deus ‡ non
אֵין אֱלֹהִים: 7 וּמִי־כָמוֹנִי יִקְרָא וְיַגִּידֶהָ
, ventura ‡ & :seculi populum me ponere à ,mihi illud ordinabit &
וְיַעְרְכֶהָ לִי מִשּׂוּמִי עַם־עוֹלָם וְאֹתִיּוֹת
.eis annuncient , sunt ventura * quæ &
וַאֲשֶׁר תָּבֹאנָה יַגִּידוּ לָמוֹ:
tunc ‖ ex nonne :formidetis ne & ,timeatis Ne
8 אַל־תִּפְחֲדוּ וְאַל־תִּרְהוּ הֲלֹא מֵאָז
Deus est an ?mei testes vos & ,annunciaui & ,te feci audire
הִשְׁמַעְתִּיךָ וְהִגַּדְתִּי וְאַתֶּם עֵדָי הֲיֵשׁ אֱלוֹהַּ
.noui † non ,petra non & ? me præter
מִבַּלְעָדַי וְאֵין צוּר בַּל־יָדָעְתִּי:
eorū concupiscibilia & ,inanitas ‡ ipsi omnes sculptilis Formatores ‖
9 יֹצְרֵי־פֶסֶל כֻּלָּם תֹּהוּ וַחֲמוּדֵיהֶם
neque , videbunt non ‡ ipsi eorum testes & :proderunt non
בַּל־יוֹעִילוּ וְעֵדֵיהֶם הֵמָּה בַּל־יִרְאוּ וּבַל־
.confundentur ideo † :cognoscent
יֵדְעוּ לְמַעַן יֵבֹשׁוּ:
nihilum ad conflauit * sculptile & ,Deum formauit ‖ Quis
10 מִי־יָצַר אֵל וּפֶסֶל נָסָךְ לְבִלְתִּי
,afficientur pudore eius socij omnes Ecce .profuit †
הוֹעִיל: 11 הֵן כָּל־חֲבֵרָיו יֵבֹשׁוּ
,ipsi omnes congregabuntur * :hominibus ex ‡ ipsi artifices &
וְחָרָשִׁים הֵמָּה מֵאָדָם יִתְקַבְּצוּ כֻלָּם

‡ suffimento. [a] נוע [b] קנה ‡ aromaticum, ‡ propter peccata tua, [c] רוה; † propter iniquitates tuas, [d] עוה ‖ sum qui deleo; ‡ simus in iudicio; [e] לוץ ‡ contra; occidam * occisionem ipsum † opprobria. † quem; [f] עשׂה † qui & ; ‡ ô * quem; [g] יצק; [h] יצא quasi; ‡ sum; † se ipsum; ‡ est; [i] נגד tempore quo constitui mihi ‡ quæ breui futura, [k] שׂום את * postea ‡ eo tempore; [l] בוא; [m] רהה; עוד; * est ne quis fortis, quem ego ‖ nouerim? ‖ Artifices ‡ vanitas, [p] תהה ‡ sunt, quod ‖ ראה ‡ atque; [r] בושׁ ‖ igitur formare audet * conflare: † certè prodesti; [s] יעל ‡ sunt conuenient

,meos filios super ,me interrogate ventura * eius plasmator &
וְיֹצְרוֹ הָאֹתִיּוֹת שְׁאָלוּנִי עַל־בָּנַי
feci Ego .mihi præcipite mearū manuum opus super &
12 וְעַל־פֹּעַל יָדַי תְּצַוֻּנִי: אָנֹכִי עָשִׂיתִי
meæ manus ,ego :creaui eam super hominem & ,terram
אֶרֶץ וְאָדָם עָלֶיהָ בָרָאתִי אֲנִי יָדַי
.præcepi eorum exercitui omni & ,cælos tetenderunt
נָטוּ שָׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם צִוֵּיתִי:
.dirigam eius vias omnes & ,iustitia in eum suscitaui Ego
13 אָנֹכִי הַעִירֹתִהוּ בְצֶדֶק וְכָל־דְּרָכָיו אֲיַשֵּׁר
,dimittet meam captiuitatē & ,meam ciuitatem ædificabit ipse
הוּא־יִבְנֶה עִירִי וְגָלוּתִי יְשַׁלֵּחַ
.exercituum Dominus dixit ,munere in nec ,pretio in non
לֹא בִמְחִיר וְלֹא בְשֹׁחַד אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת:
negotiatio & , Ægypti Labor ,Dominus dixit Sic
14 כֹּה אָמַר יְהוָה יְגִיעַ מִצְרַיִם וּסְחַר־
tibi & ,transibunt ‡ te super † mensuræ viri ,Sebaim & ,Chus
כּוּשׁ וּסְבָאִים אַנְשֵׁי מִדָּה עָלַיִךְ יַעֲבֹרוּ וְלָךְ
te ad † & :transibunt * compedibus in ,ibunt ‡ te post ,erunt
יִהְיוּ אַחֲרַיִךְ יֵלֵכוּ בַּזִּקִּים יַעֲבֹרוּ וְאֵלַיִךְ
‡ non & ,Deus ‡ te in Tantum :orabunt te ad ,se incuruabunt
יִשְׁתַּחֲווּ אֵלַיִךְ יִתְפַּלָּלוּ אַךְ בָּךְ אֵל וְאֵין
Deus tu Verè .Deum præter amplius
15 עוֹד אֶפֶס אֱלֹהִים: אָכֵן אַתָּה אֵל
.saluator Israel Deus ,te abscondens
מִסְתַּתֵּר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ:
simul :ipsi omnes sunt pudefacti * etiam & ,sunt affecti ‡ Pudore
16 בּוֹשׁוּ וְגַם־נִכְלְמוּ כֻּלָּם יַחְדָּו
est saluatus Israel .tormentum artifices † pudore cum abierunt
17 הָלְכוּ בַכְּלִמָּה חָרָשֵׁי צִירִים: יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע
neque , afficiemini pudore non :seculorum salute Domino in
בַּיהוָה תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים לֹא־תֵבֹשׁוּ וְלֹא־
dixit sic Quia .perpetuitatis ‖ secula in vsque erubescetis
18 תִכָּלְמוּ עַד־עוֹלְמֵי עַד: כִּי כֹה אָמַר־
, terram formans Deus ipse ,cælos creans Dominus
יְהוָה בּוֹרֵא הַשָּׁמַיִם הוּא הָאֱלֹהִים יֹצֵר הָאָרֶץ
,eam creauit inanitatem † non) :eam firmans * ipse ,eam faciens &
וְעֹשָׂהּ הוּא כוֹנְנָהּ לֹא־תֹהוּ בְרָאָהּ
.amplius † non & ,Dominus Ego (.eam formauit habitandum ad
לָשֶׁבֶת יְצָרָהּ אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד:
tenebrositatis ‖ terræ loco in ,sum locutus abscondito in Non
19 לֹא בַסֵּתֶר דִּבַּרְתִּי בִּמְקוֹם אֶרֶץ חֹשֶׁךְ
Ego .me quærite Vanè † ,Iahacob semini dixi Non
לֹא אָמַרְתִּי לְזֶרַע יַעֲקֹב תֹּהוּ בַקְּשׁוּנִי אֲנִי
.recta annuncians ,iustitiam loquens Dominus
יְהוָה דֹּבֵר צֶדֶק מַגִּיד מֵישָׁרִים:
liberati † simul accedite * ,venite & ,vos Congregate
20 הִקָּבְצוּ וָבֹאוּ הִתְנַגְּשׁוּ יַחְדָּו פְּלִיטֵי
,sui sculptilis lignum excellentes* cognouerūt Non .gentium
הַגּוֹיִם לֹא יָדְעוּ הַנֹּשְׂאִים אֶת־עֵץ פִּסְלָם
.saluabit ‖ non ‡ Deum ad orantes † &
וּמִתְפַּלְלִים אֶל־אֵל לֹא יוֹשִׁיעַ:
.simul inibunt consilium ‖ insuper ,facite accedere & ,Annunciate
21 הַגִּידוּ וְהַגִּישׁוּ אַף יִוָּעֲצוּ יַחְדָּו
? illud annunciauit tunc † ex ,quondam a * hoc fecit audire Quis
מִי הִשְׁמִיעַ זֹאת מִקֶּדֶם מֵאָז הִגִּידָהּ
.me præter Deus vltra † non & ? Dominus ego Nonne
הֲלוֹא אֲנִי יְהוָה וְאֵין־עוֹד אֱלֹהִים מִבַּלְעָדַי
.me præter † non saluans & ,iustus Deus
אֵל־צַדִּיק וּמוֹשִׁיעַ אַיִן זוּלָתִי:
quia :terræ fines omnes saluamini * & ,me ad Respicite ‡
22 פְּנוּ־אֵלַי וְהִוָּשְׁעוּ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ כִּי
exiit ‖ :iuraui me Per .amplius ‡ non & ,Deus ego
23 אֲנִי־אֵל וְאֵין עוֹד: בִּי נִשְׁבַּעְתִּי יָצָא
mihi quod :reuertetur non & ,verbum iustitia † meo ore de
מִפִּי צְדָקָה דָּבָר וְלֹא יָשׁוּב כִּי־לִי
.lingua omnis iurabit ,genu omne curuabitur
תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן:
:fortitudo & ,iustitia ,dixit ‡ ,mihi † Domino in Vtique
24 אַךְ בַּיהוָה לִי אָמַר צְדָקוֹת וָעֹז
succendentes * omnes afficientur pudore ac ,peruenient eum ad vsque
עָדָיו יָבוֹא וְיֵבֹשׁוּ כֹּל הַנֶּחֱרִים

tuus plasmator & ,tuus redemptor Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה גֹּאֲלֶךָ וְיֹצֶרְךָ
cælos extendens ,omnia faciens Dominus Ego :ventre ex
מִבָּטֶן אָנֹכִי יְהוָה עֹשֶׂה כֹּל נֹטֶה שָׁמַיִם
.mecum ‖ terram expandens ,ego solus
לְבַדִּי רֹקַע הָאָרֶץ מֵאִתִּי:
.faciet ‡ insanire diuinos † & ,vaniloquorum * signa Infringens ‡
25 מֵפֵר אֹתוֹת בַּדִּים וְקֹסְמִים יְהוֹלֵל
.faciet ‡ stultam eorum scientiam & ,retrorsum sapientes Conuertens
מֵשִׁיב חֲכָמִים אָחוֹר וְדַעְתָּם יְסַכֵּל:
suorum nunciorum † consilium & ,sui serui verbum Statuens
26 מֵקִים דְּבַר עַבְדּוֹ וַעֲצַת מַלְאָכָיו
ciuitates ad & ,habitaberis ‖ ,Ierusalaim ad Dicens .perficiet *
יַשְׁלִים הָאֹמֵר לִירוּשָׁלַם תּוּשָׁב וּלְעָרֵי
.suscitabo eius diruta + & ,ædificabimini † ,Iehudah
יְהוּדָה תִּבָּנֶינָה וְחָרְבוֹתֶיהָ אֲקוֹמֵם:
.faciam siccare tua flumina & :te Sicca ,profundo Dicens ‡
27 הָאֹמֵר לַצּוּלָה חֳרָבִי וְנַהֲרֹתַיִךְ אוֹבִישׁ:
meam voluntatem omnem & ,meus Pastor Chores ad Dicens *
28 הָאֹמֵר לְכוֹרֶשׁ רֹעִי וְכָל־חֶפְצִי
templo & ,ædificaberis † ,Ierusalaim ipsi dicendo & :complebit
יַשְׁלִם וְלֵאמֹר לִירוּשָׁלַם תִּבָּנֶה וְהֵיכָל
.fundaberis ‡
תִּוָּסֵד:

CAP. XLV. מה

cuius ,Chores suo Vncto ‡ Dominus dixit Sic
1 כֹּה־אָמַר יְהוָה לִמְשִׁיחוֹ לְכוֹרֶשׁ אֲשֶׁר־
,gentes eius facies ad sternendum ad * ,eius dexteram in apprehendi
הֶחֱזַקְתִּי בִימִינוֹ לְרַד־לְפָנָיו גּוֹיִם
eius facies ad aperiendum ad † :dissoluam regum lumbos &
וּמָתְנֵי מְלָכִים אֲפַתֵּחַ לִפְתֹּחַ לְפָנָיו
tuas facies ad ‡ Ego .claudentur non portæ & ,ianuas
2 דְּלָתַיִם וּשְׁעָרִים לֹא יִסָּגֵרוּ: אֲנִי לְפָנֶיךָ
,conteram eru ‡ ianuas :dirigam tortuosa & ,ibo
אֵלֵךְ וַהֲדוּרִים אוֹשִׁר דַּלְתוֹת נְחוּשָׁה אֲשַׁבֵּר
thesauros tibi dabo Et .concidam ferri * vectes &
3 וּבְרִיחֵי בַרְזֶל אֲגַדֵּעַ: וְנָתַתִּי לְךָ אוֹצְרוֹת
ego ‡ quod scias vt ,latibulorum abscondita & ,tenebrositatis †
חֹשֶׁךְ וּמַטְמֻנֵי מִסְתָּרִים לְמַעַן תֵּדַע כִּי אֲנִי
.Israel Deus ,tuo nomine in vocans ‡ Dominus
יְהוָה הַקּוֹרֵא בְשִׁמְךָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:
:meum electum Israel & ,Iahacob meum seruum propter *
4 לְמַעַן עַבְדִּי יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל בְּחִירִי
non & ,te cognominaui ,tuo nomine in te vocaui &
וָאֶקְרָא לְךָ בִּשְׁמֶךָ אֲכַנְּךָ וְלֹא
me præter ,amplius † non & ,Dominus Ego .me cognouisti
5 יְדַעְתָּנִי: אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד זוּלָתִי
.me cognouisti non & ,te accinxi .Deus ‡ non
אֵין אֱלֹהִים אֲאַזֶּרְךָ וְלֹא יְדַעְתָּנִי:
quòd ,occidente ab & ,solis ortu ab sciant Vt
6 לְמַעַן יֵדְעוּ מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ וּמִמַּעֲרָבָהּ כִּי־
.amplius † non & ,Dominus Ego .me præter nihil ‡
אֶפֶס בִּלְעָדָי אֲנִי יְהוָה וְאֵין עוֹד:
,pacem faciens ;tenebrositatem creans & ,lucem Formans
7 יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם
.hæc omnia faciens Dominus Ego .malum creans &
וּבוֹרֵא רָע אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה כָל־אֵלֶּה:
.iustitiam stillent æthere & ,desuper cæli Stillate
8 הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ־צֶדֶק
‡ faciet germinare † ,iustitia & salus Fructificent & ,terra se Aperiat
תִּפְתַּח־אֶרֶץ וְיִפְרוּ־יֶשַׁע וּצְדָקָה תַצְמִיחַ
cum contendenti Væ .eum creaui Dominus ego :simul
9 יַחַד אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו: הוֹי רָב אֶת־
dicet Nunquid .humi testis cum testæ ,suo plasmatore
יֹצְרוֹ חֶרֶשׂ אֶת־חַרְשֵׂי אֲדָמָה הֲיֹאמַר
? ei manus * non tuo operi & ? facies † quid :suo figulo lutum
חֹמֶר לְיֹצְרוֹ מַה־תַּעֲשֶׂה וּפָעָלְךָ אֵין־יָדַיִם לוֹ:
quid ,mulieri & ? generas quid ,patri dicenti Væ
10 הוֹי אֹמֵר לְאָב מַה־תּוֹלִיד וּלְאִשָּׁה מַה־
,Israel Sanctus Dominus dixit Sic ? parturis
11 תְּחִילִין: כֹּה־אָמַר יְהוָה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל

Marginalia (left): * quæ sunt אֹתִיּוֹת ; צִוָּה עָשָׂה ; נָטָה צִוָּה ; גָּלָה ; ‡ magnæ † transibant, & tui erant, ‡ מָדַד ; ‡ ambulabant, * transibant: † tibi incuruabant se,seque deprecabātur, dicentes: ‡ est ; שָׁחָה ; יָשַׁע ; ‡ afficientur, * erubescent † fabricatores sculptilium. צוּר ; בּוֹשׁ ; ‖ seculi. ; * disponens † in vanum ; תֹּהוּ ; † est ; יָשַׁב ; ‖ tenebrarum. ; † Frustra ; נָגַד ; * & † abiecti ; בּוֹא ; * qui efferunt ; † orant ‡ qui ‖ feruat. ; consiliamini ; נָגַשׁ יָעַץ ; ab initio, † eo tempore ; † est ; † est ; יָשַׁע ; ‡ Conuertimini ‖ salui eritis ; פָּנָה ; ‡ est ‖ egressum est † iustitiæ ; † est ‡ inquiet, iustitia, ; עוֹז ; ‡ & talis qui irascuntur ; חָרָה.

Marginalia (right): ‖ mea potentia, מֵאִתִּי ; ‡ Dissipat Deus * mendacium, † augures ‡ facit. Conuertit ; פּוּר שׁוּב ; ‡ facit. Suscitat † angelorum ; ידע קוּם ; * complet. Qui dicit ‖ habitabitur: † ædificabuntur, ‡ deserta ; יָשַׁב בָּנָה ; ‡ Qui dicit ; צוּל יָבֵשׁ ; * Qui dicit † ædificabitur, ‡ fundabitur. ; יָסַד ; ‡ Christo ; * vt expandam coram eo ; רָדַד ; † vt aperiam coram eo ‡ ante te ; ‡ æreas ; אָשַׁר ; ק ; ferreos † qui sunt in locis tenebrosis, & thesauros absconditos, ‡ sum ‡ qui voco nomen tuum, ; ידע ; * Idque ; כָּנָה ; † est ; † est ; ‡ non est * est tenebras, ; רוּעַ ; cæli ; נָזַל ; † quas ‡ terra ; רָבַב ; terræ. ; † facis? sunt ; qui dicit ; יָלַד ; חוּל.

Marginalia (far left, from facing page): * ei, ‖ iusti erunt, † glorificabunt se omnes qui sunt ; ‡ simulachra ; הָיָה ; * super bestias, & iumenta: quæ portando gravata erant † vsque ad lassitudinem. ; נָשָׂא ; שָׁכָה ; ‡ qui portamini ; * & qui gestamini ; portabo, ; † portabo, ; נָשָׂא ; דָּמָה ; שָׁוָה ; Qui abire faciunt ; זוּל ; † ponderant * conducunt ‡ ex illo ; שָׁחָה ; ‡ in loco suo: ; נוּחַ ; † mouebit se. ; צוּר ; ‡ roborate vos: ; אָשַׁשׁ ; שׁוּב ; ‡ quæ sunt * est ; ‡ ab initio ; נָגַד ; עָשָׂה ; autem, ; עֵצָתִי ; ק ; בּוֹא ; ‡ duri † qui lōgè estis ; יָשַׁע ; יָשַׁב נָתַן ; ‡ erit † vt vocent ; יָסַף רָכַךְ ; ‡ molam, * denuda cinnos tuos, ; לָקַח גָּלָה

* plantas, ‡ crura,

Reuelabitur .flumina tranſi ,coxam ‡ detege ,talum* diſcooperi

3 חשפי־שבל [a]גלי־שוק עברי נהרות: תגל

[a]גלה

vltionem :tuum opprobrium videbitur etiam , tua nuditas ||

|| turpitudo

[b]ערותך גם תראה חרפתך נקם

[b]ערה

.homo ‡ occurram non & .capiam

‡ tibi ſicut homines alij.

אקח ולא אפגע אדם:

.eius nomen exercituum Dominus noſter Redemptor

4 גאלנו יהוה צבאות שמו

.Iſrael Sanctus

קדוש ישראל:

|| tace, * tenebras,

:Chaſdim filia ,tenebroſitatem* in intra & ,tacita || Sede

5 [c]שבי [d]דומם ובאי בחשך בת־כשדים

[c]ישב [d]דום

.regnorum dominam te vocabunt† ,adiicies non quia

† vt vocent

כי לא [e]תוסיפי יקראו־לך גברת ממלכות:

[e]יסף

contaminaui . meum populum contra fui Iratus

6 קצפתי על־עמי חללתי

eis poſuiſti non :tua manu in eos dedi & ,meam hæreditatē

נחלתי ואתנם בידך לא־[f]שמת להם

[f]שום

.valde tuum iugum aggrauaſti ſenem ſuper ,miſericordias

רחמים על־זקן הכבדת [g]עלך מאד:

[g]עלל

‡ domina:

non vt adeò :hera ‡ ero ſeculum In :dixiſti Et

7 ותאמרי לעולם אהיה גברת עד לא־

.huius nouiſſimi recordareris neque ,tuum cor ſuper hæc poneres

שמת אלה על־לבך לא זכרת אחריתה:

† quæ habitas confidenter,

,fiducia in habitans † delicata hoc audi nunc Et

8 ועתה שמעי־זאת עדינה היושבת לבטח

quæ dicis ‡ tuo: * ſum †eſt

Non .amplius me præter † non & .*Ego :ſuo ‡ corde in dicens

האמרה בלבבה אני ואפסי עוד לא

.orbitatem cognoſcam nec ,vidua ſedebo

[h]ידע

אשב אלמנה ולא [h]אדע שכול:

* eodem tempore, ſterilitas & orbitas,

,orbitas ,vna die in* ſubitò hæc duo tibi venient Et

9 [i]ותבאנה לך שתי־אלה רגע ביום אחד שכול

* plenitudinem || propter multitudinem

multitudine in || ,te ſuper venient ſuā integritatem* ſecundū:viduitas &

ואלמון [k]כתמם באו עליך [l]ברב

[i]בוא [k]תמם

tuorum incantatorum fortitudine in ‡ ,tuorum maleficiorum

כשפיך בעצמת חבריך

[l]רבב

eſt Non † :dixiſti :tua malitia in* fidiſti Et .vehementer †

‡ propter fortitudinem † vehementem.

10 מאד: ותבטחי [m]ברעתך אמרת אין

* malitiæ tuæ; † Nemo videt te.

dixiſti Et .te auertit ipſa tua ſciētia & ,tua Sapientia .me videns

[n]ראני חכמתך ודעתך היא שובבתך ותאמרי

.vltrà me præter ‡ non & , ‡ Ego :tuo corde in

[m]רוע

בלבך אני ואפסי עוד:

[n]ראה

cadet & ,eius auroram ſcies non ,malum* te ſuper veniet Et

‡ſum ‡ eſt * dies mala, cuius diluculum ignoras,

11 ובא עליך רעה לא תדעי שחרה [o]ותפל

te ſuper veniet & :eam placare † poteris non † , contritio te ſuper

עליך הוה לא [p]תוכלי כפרה ותבא עליך

.ſcies non ‡ ,deſolatio repentè

[o]נפל

פתאם שואה לא תדעי:

† quam ‡ remouere:

multitudine cum & ,tuis incantatoribus* cum nunc Sta

[p]יכל

12 עמדי־נא בחבריך וברב

‡ quam neſcis. * incantationibus † adoleſcentia tua, ‡ poſſis

fortè ſi ,tuis pueritiis † ab laboraſti quibus in ,tuorum maleficiorum

כשפיך באשר יגעת מנעוריך אולי

.te robores fortè ſi ,proficere poteris ‡

תוכלי [q]הועיל אולי תערוצי:

[q]יעל

Stent .tuorum conſiliorum multitudine in Laboraſti

13 [r]נלאית ברב [s]עצתיך יעמדו־

[r]לאה [s]יעץ

‡ qui contemplantur

,ſtellas in contemplantes ‡ ,cælos ſpeculantes te ſeruent & ,nunc

נא ויושיעך הברו שמים [t]החזים בכוכבים

הוברי

.te ſuper ſunt ventura quæ † ab ,menſas facientes* cognoſcere

מודיעים לחדשים מאשר יבאו עליך:

ק

non ,eos combuſſit ignis ,ſtipula tanquam fuerunt Ecce

14 הנה היו כקש אש שרפתם לא־

[t]חזה

* faciunt † his ‡ eſt

pruna ‡ non .flammæ manu de ſuam animam liberabunt

[u]יצילו את־נפשם מיד להבה אין־גחלת

.eo coram ſedendum ad focus ‡ ,ſe calefaciendum ad

[u]נצל

לחמם אור [x]לשבת נגדו:

‡ nec ignis

tui Negociatores .laboraſti quibus* tibi fuerunt Sic

[x]ישב

15 כן היו־לך אשר יגעת סחריך

* ij in † adoleſcentia tua, ‡ eſt qui ſeruet

non ,errauerunt ſuum latus ad vnuſquiſque ,tuis pueritiis † ab

מנעוריך איש לעברו [y]תעו אין

[y]תעה

.te ſaluans ‡

[z]מושיעך:

[z]ישע

omne ſe iactabunt † & ,iuſtificabuntur* Domino In .eum in*

* ei, || iuſti erunt, † glorificabunt ſe omnes qui ſunt

25 כן: ביהוה יצדקו ויתהללו כל־

.Iſrael ſemen

זרע ישראל:

CAP. XLVI. מו

eorum dolores ‡ fuerunt :Nebo ſe incuruauit ,Bel ſe Curuauit

‡ ſimulachra

1 כרע בל קרס נבו [a]היו עצביהם

[a]היה

onere onerata veſtra geſtatricia :iumento & ,beſtia*

* ſuper beſtias, & iumenta: quæ portando grauata erant

לחיה ולבהמה נשאתיכם עמוסות [b]משא

,ſimul ſe incuruauerunt ,ſe Curuauerunt .laſſa †

† vſque ad laſſitudinem.

2 לעיפה: קרסו כרעו יחדו

captiuitatem in eorum anima & : onus ſaluare potuerunt non

[b]נשא

לא יכלו מלט משא ונפשם [c]בשבי

[c]שבה

omne & ,Iahacob domus me ad Audite .iuit

3 הלכה: שמעו אלי בית יעקב וכל־

,vtero ab onerati ‡ , Iſrael domus reſiduum

‡ qui portamini

שארית בית ישראל העמסים מני־בטן

ego ſenectam ad vſque Et .vulua à portati*

* & qui geſtamini

4 הנשאים מני־רחם: ועד־זקנה אני

ego & ,feci Ego .baiulabo ego caniciem ad vſque & , ipſe

portabo.

הוא ועד־שיבה אני אסבל אני עשיתי ואני

,me aſſimilabitis Cui .eruam & ,baiulabo † ego & ,feram

† portabo,

5 [d]אשא ואני אסבל ואמלט: למי [e]תדמיוני

[d]נשא

? aſſimilabor & ,me comparabitis & ?adæquabitis &

[e]דמה

[f]ותשוו ותמשלני ונדמה:

[f]שוה

calamo in argentum & ,loculo de aurum Vilipendentes

6 [f]הזלים זהב מכיס וכסף בקנה

Qui abire faciunt

: Deum illud ‡ faciet & ,aurificem conducent* mercede :appendent †

[f]זול

ישקלו ישכרו צורף ויעשהו אל־

† ponderant * conducunt ‡ ex illo

ſuper illum Portabunt .ſe incuruabunt etiam ,procident

7 [g]יסגדו אף־[h]ישתחוו: ישאהו על־

[g]שחה

, ſtabit & : ſe ſub ‡ eum deponent & ,eum geſtabunt ,humerum

‡ in loco ſuo:

כתף יסבלהו [h]ויניחהו תחתיו ויעמד

[h]ינח

non & ,eum ad clamabit Inſuper .recedet † non ſuo loco de

† mouebit ſe.

ממקומו לא ימיש אף־יצעק אליו ולא

Mementote .eum ſeruabit non eius tribulatione de ;reſpōdebit

8 יענה [i]מצרתו לא יושיענו: זכרו־

[i]צור

.cor ſuper præuaricatores reducite :viros vos præſtate ‡ & ,huius

‡ roborate vos:

זאת [k]והתאששו [l]השיבו פושעים על־לב:

[k]אשש

, Deus ego quoniam :ſeculo à ‡ priorum Recordamini

[l]שוב

9 זכרו ראשנות מעולם כי אנכי אל

‡ quæ ſunt * eſt

.ego ſicut* non & ,Deus vltrà* non &

ואין עוד אלהים ואפס כמוני:

quæ quondam à ‡ & ,nouiſſimum exordio ab Annuncians

‡ ab initio

10 [m]מגיד מראשית אחרית ומקדם אשר

[m]נגד

omnem vt , ſtabit meum Conſilium ,dicens ; ſunt facta non

לא־[n]נעשו אמר עצתי תקום וכל־

[n]עשה

volucrem oriēte ab Vocans .faciam meam voluntatem ſuem,

11 חפצי אעשה: קרא ממזרח עיט

, ſum locutus etiam : mei conſilij virum longinqua terra de

עצתי

מארץ מרחק איש עצתו אף־דברתי

.illud faciam etiam ,formaui :illud adducam etiam

ק

אף־[o]אביאנה יצרתי אף אעשנה:

[n]בוא

.iuſtitia à longinqui † ,corde fortes || me ad Audite

|| duri † qui lōgè eſtis

12 שמעו אלי אבירי לב הרחוקים מצדקה:

; ſe elongabit non ,meam iuſtitiam feci Appropinquare

13 קרבתי צדקתי לא תרחק

,ſalutem Sion in dabo & : faciet moram non mea ſalus &

[o]ותשועתי לא תאחר ונתתי בציון תשועה

[o]ישע

,meam gloriam Iſraeli

לישראל תפארתי:

CAP. XLVII. מז

, Babel filia virgo puluerem ſuper ſede & ,Deſcende

[p]ישב [q]בנה

1 רדי [p]ושבי על־עפר בתולת [q]בת־בבל

‡ erit † vt vocent

non quia :Chaſdim filia* ſolium ‡ non ;terra in ſede

שבי־לארץ אין־כסא בת־כשדים כי לא

[r]יסף [s]רכך

.delicatam & ,teneram te vocabunt † adiicies

‡ molam, ‡ denuda cincinnos tuos,

[r]תוסיפי יקראו־לך [s]רכה וענגה:

,tuam comam detege ‡ .farinam mole & ,molas ‡ Tolle

[t]לקח [u]גלה

2 [t]קחי רחים וטחני קמח [u]גלי צמתך

CAP. XLVIII. מח

nomine in vocari ,Iahacob domus hoc Audite
1 שמעו־זאת בית־יעקב הנקראים בשם
nomen per iurantes † , exierunt Iehudah aquis de * & ,Israel
ישראל וממי יהודה יצאו הנשבעים בשם
,veritate in non ,facient recordari Israel Deo in ‡ & ,Domini
יהוה ובאלהי ישראל יזכירו לא באמת
,se vocauerunt sanctitatis ciuitate de Nam .iustitia in nec
2 ולא בצדקה: כי־מעיר הקדש נקראו
exercituum Dominus :sunt innixi Israel Deo super &
ועל־אלהי ישראל נסמכו יהוה צבאות
meo ore ex & ,annunciaui tunc ‖ ex Priora .eius nomen
3 שמו: הראשנות מאז הגדתי ומפי
.venerunt & ,feci Repentè .ea feci audire & ,exierunt
יצאו ואשמיעם פתאם עשיתי ותבאנה:
ferri * neruus ‡ & :tu † durus quòd mea scientia Ex *
4 מדעתי כי קשה אתה וגיד ברזל
,tunc ex‖ tibi annunciaui Et .æs * tua frons & ,tua ceruix
5 ערפך ומצחך נחושה: ואגיד לך מאז
meum Dolor ‡ :diceres fortè ne ,te feci audire veniret antequam
בטרם תבוא השמעתיך פן־תאמר עצבי
.ea præcepit meum conflatile & ,meum sculptile & ,ea fecit
עשם ופסלי ונסכי צום:
? annunciabitis * nonne vos & ,hoc totum vide ,Audisti
6 שמעת חזה כלה ואתם הלוא תגידו
.ea sciuisti non &, ‡ conseruata & ,nunc ex noua te feci audire
השמעתיך חדשות מעתה ונצרות ולא ידעתם:
non &, † diem ante & ,tunc ‖ ex non & ,sunt creata Nunc
7 עתה נבראו ולא מאז ולפני־יום ולא
.ea cognoui Ecce ,diceres fortè ne :ea audisti
שמעתם פן־תאמר הנה ידעתין:
etiam ,cognouisti non etiam ,audisti non Etiam
8 גם לא־שמעת גם לא ידעת גם
præuaricando * noui nam :tua auris aperta fuit non tunc † ex
מאז לא־פתחה אזנך כי ידעתי בגוד
.tibi est vocatum vtero ab præuaricator & ,præuaricaberis
תבגוד ופשע מבטן קרא לך:
mea laude * & ,meũ furorem prolongabo meum nomen Propter
9 למען שמי אאריך אפי ותהלתי
.te succidendum † non ad ‖ :tibi frenum iniiciam
אחטם־לך לבלתי הכריתך:
camino in te elegi :argento in ‡ non ,& ,te purgaui Ecce
10 הנה צרפתיך ולא בכסף בחרתיך בכור
quomodo ‡ nam ,faciam me propter ,me Propter .afflictionis
11 עני: למעני למעני אעשה כי־איך
.dabo non alteri meam gloriam & ? prophanabitur
יחל וכבודי לאחר לא אתן:
ipse ego :meus † vocatus Israel & ,Iahacob me ad Audi
12 שמע אלי יעקב וישראל מקראי אני־הוא
mea manus Etiam .nouissimus ego etiam ,primus ego
13 אני ראשון אף אני אחרון: אף־ידי
vocans :cælos est mensa palmo mea dextera & ,terram fundauit
יסדה ארץ וימיני טפחה שמים קרא
,vos omnes vos Congregate .simul stabunt ,eos ad ego
14 אני אליהם יעמדו יחדו: הקבצו כלכם
Dominus ? ista annunciauit eos inter quis ,audite &
ושמעו מי בהם הגיד את־אלה יהוה
eius brachium & ,Babel in eius voluntatem faciet ,eum dilexit
אהבו יעשה חפצו בבבל וזרעו
:eum vocaui etiam ,sum locutus ego Ego .Chasdim †
15 כשדים: אני אני דברתי אף־קראתיו
.eius via prosperabitur & ,eum adduxi
הבאתיו והצליח דרכו:
capite à non ,hoc audite ,me ad Appropinquate
16 קרבו אלי שמעו־זאת לא מראש
nunc & :ego ‡ ibi ,illud esse * tempore à sum locutus abscondito in
בסתר דברתי מעת היותה שם אני ועתה
.eius spiritus & ,me misit Dominus ‖ Dominus
אדני יהוה שלחני ורוחו:
:Israel Sanctus tuus redemptor Dominus dixit Sic
17 כה־אמר יהוה גאלך קדוש ישראל

qui vocatis vos
* qui
† qui iurant
‡ Dei
[a] אמן
‖ eo tempore
[b] נגד
[c] עיה
* Iam noui
† es: ‡ vt
* ferreus
[d] ידע
* vt
‖ ex eo tẽpore;
‡ Idolum meũ
[e] עשה
* aliis
[f] נגד
hoc tempore,
‡ apud me,
‖ eo tempore;
† hunc,
† eo tempore
* quòd
vocatus es.
* propter laudẽ meam prolongabo irã meam
‖ vt † succidere faciam
[g] הלל
‡ tanquam argentum
‡ alioqui esset pollutum nomen meum:
[h] חלל [i] נתן
† à me:
voco
[k] נגד
† erit in
[l] בוא
principio
* quò res euenit † eram:
[m] היה
‖ Deus

te ambulare faciẽs ,proficiendũ ad ,te docens tuus Deus Dominus Ego
אני יהוה אלהיך מלמדך להועיל מדריכך
:mea mandata ad attendisses Vtinam .ambulabis * via in
18 בדרך תלך: לוא הקשבת למצותי
.maris fluctus sicut tua iustitia & :tua pax flumen sicut fuisset &
ויהי כנהר שלומך וצדקתך כגלי הים:
,tuorum viscerum germina ‖ & ,tuum semen arena velut fuisset Et
19 ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיך
eius nomen deleretur † non & ,excideretur non :eius viscera ‡ sicut
כמעותיו לא־יכרת ולא־ישמד שמו
,Chasdim à fugite ,Babel de Egredimini .meis faciebus * à
20 מלפני: צאו מבבל ברחו מכשדים
illud efferte ;hoc facite audire ,annunciate præconij ‖ voce in
בקול רנה הגידו השמיעו זאת הוציאוה
suũ seruum Dominus Redemit ,dicite :terræ extremum ad vsque
עד־קצה הארץ אמרו גאל יהוה עבדו
,eos fecit ambulare deserta per ,sitierunt non Et .Iahacob
21 יעקב: ולא צמאו בחרבות הוליכם
fluxerunt & ,petram scidit & :eis fecit fluere petra de aquas
מים מצור הזיל למו ויבקע־צור ויזבו
.impiis ,Dominus dixit ,pax † Non .aquæ
22 מים: אין שלום אמר יהוה לרשעים:

CAP. XLIX. מט

longè de nationes † attendite &,me ad insulæ ‖ Audite
1 שמעו איים אלי והקשיבו לאמים מרחוק
meæ matris visceribus ‡ de ;me vocauit vtero ab Dominus
יהוה מבטן קראני ממעי אמי
,meum os posuit Et .meum nomen fecit memorare
2 הזכיר שמי: וישם פי
:me abscondit suæ manus vmbra in ,acutum gladium sicut
כחרב חדה בצל ידו החביאני
.me abscondit sua pharetra in ,tersam sagittam in me posuit &
3 וישימני לחץ ברור באשפתו הסתירני:
te in quia :Israel ,tu ‡ meus Seruus ,mihi dixit Et
4 ויאמר לי עבדי־אתה ישראל אשר־בך
vanum in ‖ ;laboraui vacuum In ,dixi ego Et .gloriabor
אתפאר: ואני אמרתי לריק יגעתי לתהו
meum iudicium profectò † consumpsi meam fortitudinem vanè &
והבל כחי כליתי אכן משפטי
.meo Deo cum meum opus & ,Domino cum
את־יהוה ופעלתי את־אלהי:
seruum in vtero ex me formans Dominus dixit nunc Et
5 ועתה אמר יהוה יוצרי מבטן לעבד
:colligetur ‡ non Israel & ,eum ad Iahacob reducendum ad † ,sibi
לו לשובב יעקב אליו וישראל לא יאסף
.mea fortitudo fuit meus Deus & ,Domini oculis in ero gloriosus &
ואכבד בעיני יהוה ואלהי היה עזי:
suscitandum ad seruum * mihi te esse ab ‖ est Leue ,dixit Et
6 ויאמר נקל מהיותך לי עבד להקים
:conuertendum ad Israel seruatos ‡ & ,Iahacob tribus
את־שבטי יעקב ונצירי ישראל להשיב
ad vsque meam salutem existendum ad ‖ ,gentium lucem in te dedi &
ונתתיך לאור גוים להיות ישועתי עד־
redemptor Dominus dixit Sic .terræ extremum
7 קצה הארץ: כה אמר־יהוה גאל
abominatam ad ,anima contemptum † ad ,eius sanctus Israel
ישראל קדושו לבזה־נפש למתעב
:surgent & ,videbunt reges :dominorum seruum ad ,gentem
גוי לעבד משלים מלכים יראו וקמו
;† fidelis quia ,Dominum propter :se incuruabunt & ,principes
שרים וישתחוו למען יהוה אשר נאמן
.te elegit & ,Israel Sanctum
קדש ישראל ויבחרך:
,te exaudiui voluntatis ‖ tempore In ,Dominus dixit Sic
8 כה אמר יהוה בעת רצון עניתיך
,te dabo & ,te conseruabo & :tibi sum auxiliatus salutis die in &
וביום ישועה עזרתיך ואצרך ואתנך
faciendum hæreditare ad ,terram suscitandum ad ,populi fœdus in
לברית עם להקים ארץ להנחיל
.desolatas hæreditates
נחלות שממות:

vt prosim tibi,
[a] יעל
* per quam
[b] ילך [c] צוה
[d] גלל
‖ filij vteri tui,
[e] יצא [f] מעה
‡ lapilli
† dissiparetur
* facie mea.
‖ clamoris
[g] רנן
[h] נזל [i] זוב
† est
‖ insulares
† populi
[k] אי
‡ ventre
[l] מעה
[m] חדד
[n] צלל
[o] חצץ
‡ es
‖ inaniter
[p] תהה
† at-
[q] כלה
† vt reducam
‡ congregabit se:
לו
ק
‖ vt sis * seruus
[r] עזז [s] היה
‡ desolatos
ונצורי
ק
[t] שוב
‖ vt sis salus mea
† contemptibilem animam;
[u] ראה [u] קום
† est;
[x] שחה
‖ placito
[y] רצה [z] ענה

,tenebrositate † in qui iis .Exite ,vinctis dicendum Ad
9 לֵאמֹר לַאֲסוּרִים [a]צֵאוּ לַאֲשֶׁר בַּחֹשֶׁךְ
locis ed iis ‖ omnibus in & ,pascentur vias super ,vos Manifestate
[b]הִגָּלוּ עַל־דְּרָכִים [c]יִרְעוּ וּבְכָל־שְׁפָיִים
non & ,sitient neque esurient Non .eorum pascuum
10 מַרְעִיתָם׃ לֹא יִרְעָבוּ וְלֹא יִצְמָאוּ וְלֹא־
,eos deducet eorum miserator quia :sol nec ,æstus eos percutiet
יַכֵּם שָׁרָב וָשָׁמֶשׁ כִּי־מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם
omnes † ponam Et .eos ducet aquarum scaturigines ‖ ad &
11 [d]וְעַל־מַבּוּעֵי מַיִם יְנַהֲלֵם׃ [e]וְשַׂמְתִּי כָל־
.exaltabuntur meæ strata via ‡ & :viam in meos montes
הָרַי לַדָּרֶךְ [f]וּמְסִלֹּתַי יְרֻמוּן׃
isti ecce & :venient longinquo à isti Ecce
12 הִנֵּה־אֵלֶּה מֵרָחוֹק [g]יָבֹאוּ וְהִנֵּה־אֵלֶּה
.Sinim terra de isti & ,mari à * & ,aquilone ab
מִצָּפוֹן וּמִיָּם וְאֵלֶּה מֵאֶרֶץ סִינִים׃
conclamate ‖ & ,terra exulta & ,cæli dicite Praeconia †
13 [h]רָנּוּ שָׁמַיִם וְגִילִי אָרֶץ יִפְצְחוּ
,suum populum Dominus est consolatus quia :praconio ‡ montes
הָרִים רִנָּה כִּי־נִחַם יְהוָה עַמּוֹ
me Dereliquit ,Siion Dixitque .miserebitur suorũ afflictorum ‡ &
14 [i]וַעֲנִיָּו יְרַחֵם׃ וַתֹּאמֶר צִיּוֹן עֲזָבַנִי
obliuiscetur Nunquid .mei est oblitus Dominus & ,Dominus
15 יְהוָה וַאדֹנָי שְׁכֵחָנִי׃ הֲתִשְׁכַּח
istæ ‖ etiam ?sui vteri filij miserendo à ,sui lactentis * mulier
אִשָּׁה עוּלָהּ מֵרַחֵם בֶּן־בִּטְנָהּ גַּם־אֵלֶּה
.tui obliuiscar non ego at ,obliuiscantur ‡
תִשְׁכַּחְנָה וְאָנֹכִי לֹא אֶשְׁכָּחֵךְ׃
.semper † me coram tui muri :te exaraui volæ super Ecce
16 הֵן עַל־[k]כַּפַּיִם חַקֹּתִיךְ חוֹמֹתַיִךְ נֶגְדִּי תָּמִיד׃
te à ,te destruentes & ,te demolientes :tui structores Festinauerunt *
17 מִהֲרוּ בָּנָיִךְ מְהָרְסַיִךְ וּמַחֲרִבַיִךְ מִמֵּךְ
isti omnes :vide & ,tuos oculos circum ‡ Leua .exibunt
18 יֵצֵאוּ׃ [m]שְׂאִי־סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם
,Dominus dixit ,ego Viuens ‖ :tibi venerunt ,se congregauerunt
נִקְבְּצוּ בָאוּ־לָךְ [n]חַי־אָנִי נְאֻם־יְהוָה
.eos ligabis & ,te vesties ornamento vt ,his omnibus quia
כִּי כֻלָּם כַּעֲדִי תִלְבָּשִׁי וּתְקַשְּׁרִים
terra & ,tuæ solitudines & ,tua deserta Quia .sponsa tanquam †
19 כַּכַּלָּה׃ כִּי חָרְבֹתַיִךְ וְשֹׁמְמֹתַיִךְ וְאֶרֶץ
se elongabũt & ,incola ab eris arcta nunc nam :tuæ destructionis
הֲרִסֻתֵךְ כִּי עַתָּה [o]תֵּצְרִי מִיּוֹשֵׁב וְרָחֲקוּ
filij tuis auribus in dicent Adhuc .te absorbentes ‡
20 מְבַלְּעָיִךְ׃ עוֹד יֹאמְרוּ בְאָזְנַיִךְ בְּנֵי
,mihi accede ‖ :locus mihi est Angustus :tuarum orbitatum
שִׁכֻּלָיִךְ [p]צַר־לִי הַמָּקוֹם גְּשָׁה־לִּי
mihi genuit Quis .tuo corde in dices Et .habitabo &
21 [q]וְאֵשֵׁבָה׃ וְאָמַרְתְּ בִּלְבָבֵךְ מִי יָלַד־לִי
, demigrans ;solitaria & ,orbata ego & ?istos
אֶת־אֵלֶּה וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה גֹּלָה
:ego sola remansi ego En ?educauit * quis istos & .recedens &
וְסוּרָה וְאֵלֶּה מִי גִדֵּל הֵן אֲנִי נִשְׁאַרְתִּי לְבַדִּי
,Dominus ‡ Dominus dixit Sic ?ipsi vbi ‡ isti
22 אֵלֶּה אֵיפֹה הֵם׃ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
populos ad & ,meam manum gentes ad † leuabo Ecce
הִנֵּה אֶשָּׂא אֶל־גּוֹיִם יָדִי וְאֶל־עַמִּים
tuæ filiæ & ,sinu ‖ in tuos filios afferent & :meũ vexillum exaltabo
[r]אָרִים [s]נִסִּי וְהֵבִיאוּ בָנַיִךְ בְּחֹצֶן וּבְנֹתַיִךְ
,tui nutricij reges erunt Et .portabuntur humerum super
23 עַל־כָּתֵף תִּנָּשֶׂאנָה׃ וְהָיוּ מְלָכִים אֹמְנַיִךְ
se incuruabunt terra facies † .tuæ lactatrices ‡ eorum dominæ ‖ &
[t]וְשָׂרוֹתֵיהֶם [u]מֵינִיקֹתַיִךְ אַפַּיִם אֶרֶץ [x]יִשְׁתַּחֲווּ
ego ‡ quòd scies & :lingent tuorum pedum puluerem & ,tibi
לָךְ וַעֲפַר רַגְלַיִךְ יְלַחֵכוּ וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי
.me expectantes ‖ afficientur pudore non quòd ,Dominus
יְהוָה אֲשֶׁר לֹא־יֵבֹשׁוּ [z]קֹוָי׃
captiuitas an ?captura * forti à tollentur Nunquid
24 הֲיֻקַּח מִגִּבּוֹר מַלְקוֹחַ וְאִם־[a]שְׁבִי
Etiam ,Dominus dixit sic Etenim † ?euadet iusti ‡
25 צַדִּיק יִמָּלֵט׃ כִּי־כֹה׀ אָמַר יְהוָה גַּם־
:euadet violenti captura ‡ & ,tolletur fortis captiuitas
שְׁבִי גִבּוֹר [b]יֻקָּח וּמַלְקוֹחַ עָרִיץ יִמָּלֵט

† tenebris,
[a]יצא
‖ locis excelsis
[b]גלה [c]רעה
erunt pascua
[d]נהג
‖ fontes
† in omnibus montibus meis
‡ semitæ
[e]שום
[f]סלל
[g]בוא
* Occidente.
† Laudate
‡ cantate
ופצחו
ק
‡ laudem:
‡ pauperum
[h]ענה [i]עני
* infantis sui, vt non misereatur ‖ si obliuiscerentur.
in manibus descripsi † fines
[k]כפף חקק
* Accelerat qui te ædificet: dissipantes verò
‡ in circuitu
[m]נשא
‖ Viuo
[n]חיה
† vt torques collo tuo
propter multitudinem habitatorum.
[o]יצר
* perdentes
‖ cede
[p]צור
[q]ישב
* educauit?
‡ vnde sunt?
‡ Deus
† super
‡ vlna,
[r]רום [s]נסס
‖ reginæ
‡ nutrices
† proni in
[t]שרה [u]ינק
[x]שחה
‡ sum sperantes in
[z]בוש קוה
* prædæ & num
[a]שבה
‡ iusta † Verè
‡ præda robusti
[b]לקח

ego tuos filios & ,litigabo ego tuo litigatore cum &
וְאֶת־[c]יְרִיבֵךְ אָנֹכִי אָרִיב וְאֶת־בָּנַיִךְ אָנֹכִי
te depopulantes * faciam comedere Et .seruabo
26 [d]אוֹשִׁיעַ׃ וְהַאֲכַלְתִּי אֶת־מוֹנַיִךְ אֶת־
:se inebriabunt suo sanguine musto tanquam & ,suam carnem
בְּשָׂרָם וְכֶעָסִיס דָּמָם יִשְׁכָּרוּן
,te saluans ‡ Dominus ego quòd caro omnis scient &
וְיָדְעוּ כָל־בָּשָׂר כִּי אֲנִי יְהוָה מוֹשִׁיעֵךְ
.Iahacob fortis † tuus redemptor &
וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב׃

CAP. L. נ

extisionis * libet iste Vbi ‖ :Dominus dixit Sic
1 כֹּה׀ אָמַר יְהוָה אֵי זֶה סֵפֶר כְּרִיתוּת
,meis fœneratoribus ex ‡ quis aut ?eam dimisi quam ,vestræ matris
אִמְּכֶם אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּיהָ אוֹ מִי [e]מִנּוֹשַׁי
,estis vẽditi vestris iniquitatibus in ‡ En ?eis vos vendidi cui
אֲשֶׁר־מָכַרְתִּי אֶתְכֶם לוֹ הֵן [f]בַּעֲוֺנֹתֵיכֶם נִמְכַּרְתֶּם
.vestra mater est dimissa vestris prauaricationibus in * &
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שֻׁלְּחָה אִמְּכֶם׃
?respondens ‖ non & ,vocaui ?vir † non & ,veni Cur
2 מַדּוּעַ [g]בָּאתִי וְאֵין אִישׁ קָרָאתִי וְאֵין עוֹנֶה
;redemptione à mea manus se abbreuiabit se abbreuiando num
הֲקָצוֹר קָצְרָה יָדִי [h]מִפְּדוּת
Ecce ?eruendum ad potentia me in * non an * &
וְאִם־אֵין־בִּי כֹחַ [i]לְהַצִּיל הֵן
flumina ponam ,mare faciam siccare mea increpatione in
בְּגַעֲרָתִי אַחֲרִיב יָם [k]אָשִׂים נְהָרוֹת
morietur ‖ & ,aqua non à ‡ eorum piscis fœtebit * :desertum ‡
מִדְבָּר תִּבְאַשׁ דְּגָתָם מֵאֵין מַיִם וְתָמֹת
ponam saccum & :caligine † cælos Induam .siti in
3 בַּצָּמָא׃ אַלְבִּישׁ שָׁמַיִם קַדְרוּת [m]וְשַׂק אָשִׂים
linguam mihi dedit Deus Dominus .eorum operimentum
4 כְּסוּתָם׃ אֲדֹנָי יְהוִה נָתַן לִי לְשׁוֹן
excitabit ,verbum lasso opportunè loqui sciendum ad ‖ ,eruditorum
לִמּוּדִים לָדַעַת [n]לָעוּת אֶת־יָעֵף דָּבָר [o]יָעִיר׀
audiendum ad autem mihi * excitabit ,mane in mane in ‡
בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר יָעִיר לִי אֹזֶן לִשְׁמֹעַ
,autem mihi aperuit Deus Dominus .docti † sicut
5 כַּלִּמּוּדִים׃ אֲדֹנָי יְהוִה פָּתַח־לִי אֹזֶן
.sum reuersus non retrorsum :fui rebellis non ego &
וְאָנֹכִי לֹא [p]מָרִיתִי אָחוֹר לֹא נְסוּגֹתִי׃
:decapillantibus ‡ meas genas & ,percutientibus dedi meũ Corpus
6 גֵּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים וּלְחָיַי לְמֹרְטִים
.sputo & ,ignominiis ab abscondi non meas facies
פָּנַי לֹא הִסְתַּרְתִּי מִכְּלִמּוֹת [q]וָרֹק׃
non ideò :mihi auxiliabitur Deus meus Dominus Et
7 וַאדֹנָי יְהוִה יַעֲזָר־לִי עַל־כֵּן לֹא
noui & ,silicem vt meas facies ‖ posui ideò :erubui
נִכְלָמְתִּי עַל־כֵּן [r]שַׂמְתִּי פָנַי כַּחַלָּמִישׁ [s]וָאֵדַע
quis ,me iustificans Propinquus * .afficiar pudore non quòd
8 כִּי־לֹא אֵבוֹשׁ׃ קָרוֹב מַצְדִּיקִי מִי־
?mei iudicij auctor † quis ,simul stemus ?mecum contendet
[t]יָרִיב אִתִּי נַעַמְדָה יָּחַד מִי־בַעַל מִשְׁפָּטִי
:mihi auxiliabitur Dominus ‖ Dominus En .me ad accedat
9 [u]יִגַּשׁ אֵלָי׃ הֵן אֲדֹנָי יְהוִה יַעֲזָר־לִי
vestimentum vt ipsi omnes Ecce ?me faciat impium ipse ‡ quis
מִי־הוּא יַרְשִׁיעֵנִי הֵן כֻּלָּם כַּבֶּגֶד
timens vos inter Quis .eos comedet tinea ,veterascent
10 [x]יִבְלוּ עָשׁ יֹאכְלֵם׃ מִי בָכֶם יְרֵא
,tenebris † ambulauit qui :sui serui voce in audiens ,Dominũ
יְהוָה שֹׁמֵעַ בְּקוֹל עַבְדּוֹ אֲשֶׁר׀ הָלַךְ חֲשֵׁכִים
,innitatur & ,Domini nomine in speret sibi splendor non &
וְאֵין נֹגַהּ לוֹ יִבְטַח בְּשֵׁם יְהוָה וְיִשָּׁעֵן
vos cingentes † ,ignem accendentes ‡ vos omnes Ecce ?suo Deo in
11 בֵּאלֹהָיו׃ הֵן כֻּלְּכֶם קֹדְחֵי אֵשׁ מְאַזְּרֵי
† scintillis in & ,vestri ignis foco in ambulate ,scintillis
זִיקוֹת לְכוּ׀ בְּאוּר אֶשְׁכֶם וּבְזִיקוֹת
dolore in ,vobis hoc fuit mea manu De .incendistis
בִּעַרְתֶּם מִיָּדִי הָיְתָה־זֹּאת לָכֶם לְמַעֲצֵבָה
.iacebitis
תִּשְׁכָּבוּן׃

† Iudices tuos iudicabo,
[c]ריב
* spoliantes
[d]ישע
‡ seruo
† quod est
‖ Quis est
* repudij
‡ creditores mei, quibus
[e]נשה
‡ propter iniquitates vestras
[f]עוה
* propter scelera vestra
† erat quispiã?
‖ erat qui responderet?
[g]בוא [h]פדה
*est
[i]נצל
[k]שום
‡ in
* computrescet pisces
‡ eo quòd non erit
‖ morientur
† tenebris:
[l]מות [m]שק
‖ vt sciã dicere tempore suo sitibundo
[n]עות [o]עור
‡ singulo mane,
* inquam
† doctis.
[p]מרה
‡ vellentibus:
faciem meam
[q]רקק
‖ faciem meam
[r]שום [s]ידע
* Iuxta est qui iustificat
† quis habet iudicium meum?
[t]ריב
‖ Deus
[u]נגש
‡ qui est
[x]בלה
audiat vocem
† in
fine splendore,
* accenditis
† & cingitis
† quas
moriemini.

.corrumpendum ad parauit quando ,coarctantis excandescentia
חמת [a]המציק כאשר כונן להשחית
:folui demigrans Festinauit coarctantis furor † vbi Et
14 ואיה חמת המציק: מהר צעה להפתח
.eius panis deficiet nec ,fouea in morietur non &
ולא־ימות [b]לשחת ולא יחסר לחמו:
personuerút & ,mare findens tuus Deus Dominus ego Et
15 ואנכי יהוה אלהיך רגע הים [c]ויהמו
.eius nomen exercituum Dominus ,eius fluctus
גליו יהוה צבאות שמו:
meæ manus vmbra in & ,tuo ore in mea verba posui Et
16 [d]ואשים דברי בפיך ובצל ידי
, terram fundandum ad & ,cælos plantandum ad : te protexi
כסיתיך לנטע שמים וליסד ארץ
.tu † meus populus ,Siion ad dicendum ad &
ולאמר לציון עמי אתה:
bibisti quæ , Ierusalaim surge , te suscita , te Suscita
17 [e]התעוררי התעוררי קומי ירושלם אשר [f]שתית
fecem :eius excandescentiæ calicem Domini manu de
מיד יהוה את־כוס [g]חמתו את־קבעת
.expressisti , bibisti veneni mortiferi calicis
כוס התרעלה שתית [h]מצית:
non & :genuit filiis omnibus ex ei ductor † Non
18 אין־מנהל לה מכל־בנים ילדה ואין
.magnificauit † filiis omnibus ex ,eius manum in apprehendens *
מחזיק בידה מכל־בנים גדלה:
?tibi condolebit quis ,tibi euenientia hæc Duo
19 [i]שתים הנה קראתיך מי ינוד לך
? te consolabor quo † :gladius & ,fames & ,contritio & Vastitas
[k]השד והשבר והרעב והחרב מי אנחמך:
,platearum omnium capite in iacuerunt ,defecerunt tui Filij
20 בניך עלפו שכבו בראש כל־חוצות
, Domini excandescentia pleni :retu † siluestris bos vt
כתוא מכמר המלאים חמת־יהוה
hoc nunc audi Idcirco .tui Dei increpatione
21 גערת אלהיך: לכן שמעי־נא זאת
.vino à non & ,ebria & ,afflicta
[l]עניה ושכרת ולא מיין:
tuus Deus & , Dominus tuus Dominus dixit Sic
22 כה־אמר אדניך יהוה ואלהיך
calicem ,tua manu de tuli Ecce .suo populo litigabit †
[m]יריב עמו הנה לקחתי מידך את־כוס
non :mei furoris calicis fecem : mortiferi veneni
התרעלה את־קבעת כוס חמתי לא־
.vltrà illum bibendum ad adiicies
[n]תוסיפי לשתותה עוד:
dixerunt qui , te depopulantium manu in illum ponam Et
23 [o]ושמתיה ביד מוגיך אשר־אמרו
terram quasi posuisti & :transibimus & ,te Incurua ,tuæ animæ
לנפשך [p]שחי ונעברה ותשימי כארץ
.transeuntibus plateam sicut & ,tuum corpus
גוך וכחוץ לעברים:

CAP. LII. נב

te indue :Siion tuã fortitudinem te indue ,te suscita ,te Suscita
1 עורי עורי לבשי [q]עזך ציון לבשי
non quia :sanctitatis ciuitas Ierusalaim ,tuæ gloriæ vestimenta
בגדי תפארתך ירושלם עיר הקדש כי לא
.immundus & ,præputiatus vltrà te in veniat † ,adiiciet
יוסיף יבא־בך עוד ערל וטמא:
te solue : Ierusalaim sede surge , puluere de te Excute
2 התנערי מעפר קומי [r]שבי ירושלם התפתחו
.Siion filia captiua ,tui colli vinculis *
[s]מוסרי צוארך [t]שביה בת־ציון:
:estis venundati Gratis ,Dominus dixit sic Quia
3 כי־כה אמר יהוה חנם נמכרתם
Dominus dixit sic Quia .eritis redempti argento in non &
4 ולא בכסף תגאלו: כי כה אמר אדני
, principio in meus populus descendit Ægyptum :Dominus †
יהוה מצרים ירד־עמי בראשנה
.eum oppressit nihilo pro Assur & : ibi peregrinandum ad
לגור שם ואשור באפס עשקו:

furore affligentis, & qui parat se
† est
‡ opprimentis?
ligatus, vt solueretur:
[a]צוק [b]שוח
quis sum
qui diuisi
[c]המה
[d]שום
* vt plantem
& fundem
dicam † es
[e]עור
[f]שתה
‡ furoris
[g]יחם
angustiæ
[h]מצה
† est quos
* est qui apprehendat
† quos enutriuit.
‡ eueniunt
[i]שנה
‡ seu † in
[k]שדד
† in reti:
furore
pauper.
angustiis,
[l]ענה
† iudicari faciet populú suum.
[m]רוב
† angustiæ:
vt bibas
[n]יסף
[o]שום
* super te tu
[p]שחה
[q]עזז
sancta:
התפתחי
ק
* à
[r]ישב [s]יסר
[t]שבה
absque
† Deus:In
vt peregrinetur

CAP. LI. נא

, Dominum quærentes ,iustitiam sequentes me ad Audite *
1 שמעו אלי רדפי צדק מבקשי יהוה
cisternæ perforationem ad & ,estis excisi † petram ad aspicite
[a]הביטו אל־צור חצבתם ואל־[b]מקבת בור
,vestrum patrem Abraham ad Aspicite .estis eruti
2 נקרתם: הביטו אל־אברהם אביכם
,ei benedixi & ;eũ vocaui vnum quia : vos peperit ,Sarah ad &
ואל־שרה תחוללכם כי־אחד קראתיו ואברכהו
,Siion Dominus est consolatus Quia .eum multiplicaui &
3 וארבהו: כי־נחם יהוה ציון
eius desertum posuit & , eius desolationes omnes est consolatus
נחם כל־חרבתיה וישם מדברה
Gaudium .Domini hortú veluti eius solitudinem & , Heden tanquã
כעדן וערבתה כגן־יהוה [c]ששון
.cantus vox & ,actio gratiarum ,ea in inuenietur lætitia &
ושמחה ימצא בה [d]תודה וקול זמרה:
me ad , mea natio † & , mi popule me ad Attendite
4 הקשיבו אלי עמי ולאומי אלי
meum iudicium & ,exibit me à lex quia :percipite auribus
האזינו כי תורה מאתי [e]תצא ומשפטי
.faciam quiescere populorum lucem in
לאור עמים ארגיע:
mea brachia & ;mea salus est egressa ,mea iustitia est Propinqua
5 קרוב צדקי יצא ישעי וזרעי
ad & ,expectabunt insulæ † me Ad .iudicabunt populos
עמים ישפטו אלי [f]איים [g]יקוו ואל־
,vestros oculos cælos in Leuate .expectabunt meũ brachium
6 זרועי ייחלון: [h]שאו לשמים עיניכם
,fumus sicut cæli nam . deorsum terram ad aspicite † &
והביטו אל־הארץ מתחת כי־שמים כעשן
eius habitatores & ,veterascet vestimentũ sicut terra & ,sunt consumpti
נמלחו והארץ כבגד תבלה וישביה
mea iustitia & ,erit seculum * in mea salus & :morientur similiter
כמו־כן ימותון וישועתי לעולם תהיה וצדקתי
,iustitiam scientes me ad Audite .conteretur non
7 לא [i]תחת: שמעו אלי ידעי צדק
opprobrium timeatis ne ,eorum corde in mea lex populus
עם [k]תורתי בלבם אל־תיראו חרפת
.consternemini ne eorum conuitiis à &, hominis *
אנוש ומגדפתם אל־תחתו:
lanam sicut & , tinea eos comedet vestimentum sicut Quia
8 כי כבגד יאכלם עש וכצמר
mea salus & ,erit seculum in mea iustitia Et .sis eos deuorabit
יאכלם סס וצדקתי לעולם תהיה וישועתי
indue ,te suscita ,te Suscita .generationum generationem in
9 לדור דורים: עורי עורי לבשי־
dies secundum te Suscita .Domini brachium fortitudinem
[l]עז זרוע יהוה עורי כימי
ipsum † tu Nónne .seculorum generationes quondam
קדם דורות עולמים הלוא את־היא
?draconem vulnerans ,superbum excidens
המחצבת רהב מחוללת תנין:
voraginis aquas ,mare exiccans ipsum tu Nónne
10 הלוא את־היא המחרבת ים מי תהום
transeundum ad † viam , maris profunditates * ponens :multæ
[m]רבה השמה מעמקי־ים דרך לעבר
venient & ,reuertentur Domini redempti Et ?redemptos
11 גאולים: [n]ופדויי יהוה ישובון ובאו
.eorum caput super seculi lætitia & ,præconio † cum Siion *
ציון [o]ברנה ושמחת עולם על־ראשם
.gemitus & , mæror † fugient ,assequentur * lætitiam & ;Gaudium
ששון ושמחה [p]ישיגון [q]נסו [r]יגון ואנחה:
timeas & † tu * Quæ .vos consolans ipse ego Ego
12 אנכי אנכי הוא מנחמכם מי־את ותיראי
?dabitur herba † ,hominis filio à & ?morietur * homine ab
מאנוש ימות ומבן־אדם חציר ינתן:
,cælos tendentis ,tui factoris Domini es oblitus Et
13 ותשכח יהוה עשך נוטה שמים
faciebus à die tota iugiter formidasti & :terram fundantis &
ויסד ארץ ותפחד תמיד כל־היום מפני

† vnde
[a]נרט [b]נקב
‡ vnde
quæ concepit
delicias,
[c]שוש
laudis.
[d]ידה
† gens
audite:
[e]יצא
† insulares
[f]איה [g]קוה
[h]נשא
† videte
deficient,
interibunt,
* sempiternum
[i]חתת
‡ in quorum corde est
[k]ירה
* hominum,
‡ opprobria
metuatis,
‡ vermis.
sempiternum
[l]עזז
antiquos, secundum
† es brachium illud olim proscindens superbam Ægyptum, & conficiens
es
‡ magnæ?
* in profundo
† vt transirent redempti
[m]רבב
[n]פדה
* in † laude
‡ sempiterna erit
* tenebunt,
† dolor,
[o]רנן [p]נשג
[q]נוס [r]יגה
† consolor
* es † Siion vt
* qui
† qui sicut
qui tendit
‡ fundat

est ablatus quia :Dominus dixit ,hic mihi quid nunc Et
5 וְעַתָּה מַה־לִּי־פֹה נְאֻם־יְהוָה כִּי־לֻקַּח
dixit ,facient vlulare eius dominatores :gratis meus populus — faciunt eum,
עַמִּי חִנָּם מֹשְׁלָו יְהֵילִילוּ נְאֻם־
.blasphematum meum nomen die tota iugiter & ,Dominus — spernitur.
יְהוָה וְתָמִיד כָּל־הַיּוֹם שְׁמִי מִנֹּאָץ׃
* propterea :meum nomen meus populus cognoscet Propterea — * inquam
6 לָכֵן יֵדַע עַמִּי שְׁמִי לָכֵן
.ego ‖ ecce loquens ‡ ipse ego quia ,illa die in — ‡ qui loquebar ‖ adsum.
בַּיּוֹם הַהוּא כִּי־אֲנִי־הוּא הַמְדַבֵּר הִנֵּנִי׃
,euangelizantis pedes montes super sunt decori † Quàm — † pulchri
7 מַה־[a]נָּאווּ עַל־הֶהָרִים רַגְלֵי מְבַשֵּׂר — [a]אוה
facientis audire , bonum euangelizantis , pacem facientis audire
מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְבַשֵּׂר טוֹב מַשְׁמִיעַ
.tuus Deus Regnauit ,Siion ad dicentis ; salutem
יְשׁוּעָה אֹמֵר לְצִיּוֹן מָלַךְ אֱלֹהָיִךְ׃
simul , vocem leuauerunt tuorum speculatorum Vox
8 קוֹל [b]צֹפַיִךְ נָשְׂאוּ קוֹל יַחְדָּו — [b]צפה ‖ laudabunt: * cùm conuerterit
conuertendo in * ,videbunt oculum ad oculo quia :præconia dicent ‖
[c]יְרַנֵּנוּ כִּי עַיִן בְּעַיִן [d]יִרְאוּ בְּשׁוּב — [c]רנן [d]ראה † Cantate,laudate
deserta ,simul præconia dicite ,Exclamate † .Siion Dominus
9 יְהוָה צִיּוֹן׃ פִּצְחוּ רַנְּנוּ יַחְדָּו חָרְבוֹת
redemit ,suum populum Dominus est consolatus quia :Ierusalaim
יְרוּשָׁלָ‍ִם כִּי־נִחַם יְהוָה עַמּוֹ גָּאַל — sanctum suum
suæ sanctitatis brachium Dominus Denudauit .Ierusalaim
10 יְרוּשָׁלָ‍ִם׃ חָשַׂף יְהוָה אֶת־זְרוֹעַ קָדְשׁוֹ
terræ fines omnes videbunt & : gentium omnium oculis in
לְעֵינֵי כָּל־הַגּוֹיִם וְרָאוּ כָּל־אַפְסֵי־אָרֶץ
exite ,recedite ,Recedite .nostri Dei salutem
11 אֵת יְשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ׃ סוּרוּ סוּרוּ [e]צְאוּ — [e]יצא
vos purificate ,eius medio de exite :tangatis ne pollutum , inde
מִשָּׁם טָמֵא אַל־תִּגָּעוּ צְאוּ מִתּוֹכָהּ הִבָּרוּ
,exibitis festinatione in ‖ non Quia .Domini vasa ferentes — qui fertis
12 נֹשְׂאֵי כְּלֵי יְהוָה׃ כִּי לֹא בְחִפָּזוֹן תֵּצֵאוּ — ‖ cum
,Dominus vos ante vadens † quia :ambulabitis non fuga in ‖ & — † ambulat
וּבִמְנוּסָה לֹא תֵלֵכוּן כִּי־הֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם יְהוָה
aget prudenter Ecce .Israel Deus vos colligens & — congregat
13 וּמְאַסִּפְכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל׃ הִנֵּה יַשְׂכִּיל
.valde erit sublimis & ,eleuabitur & exaltabitur : meus seruus
עַבְדִּי יָרוּם [f]וְנִשָּׂא וְגָבַהּ מְאֹד׃ — [f]נשא
corruptus sic ,multi te super obstupuerunt ‡ Quemadmodum — ‡ admirati sunt
14 כַּאֲשֶׁר שָׁמְמוּ עָלֶיךָ רַבִּים כֵּן־מִשְׁחַת
.hominum filiis præ eius forma & :eius aspectus viro præ † — † est
מֵאִישׁ מַרְאֵהוּ וְתֹאֲרוֹ מִבְּנֵי אָדָם׃
comprimens ‖ eum super : multas gentes asperget * Sic — * rumor ‖ claudent
15 כֵּן [g]יַזֶּה גּוֹיִם רַבִּים עָלָיו יִקְפְּצוּ — [g]נזה
eis fuerat narratum non quod quia ‖ :suum os reges — ‖ eo
מְלָכִים פִּיהֶם כִּי אֲשֶׁר לֹא־סֻפַּר לָהֶם
.intellexerint audierant non quod & , viderint
רָאוּ וַאֲשֶׁר לֹא־שָׁמְעוּ [h]הִתְבּוֹנָנוּ׃ — [h]בין

CAP. LIII. נג

Domini brachium & ; nostro auditui credidit Quis
1 מִי הֶאֱמִין לִשְׁמֻעָתֵנוּ וּזְרוֹעַ יְהוָה
,eo coram ramus tener vt ‖ ascendit Et ? est reuelatum quem super † — † cui ‖ sicut virgultū
2 עַל־מִי [i]נִגְלָתָה׃ וַיַּעַל כַּיּוֹנֵק לְפָנָיו — [i]גלה
: decor neque , ei forma * non ,siccitatis † terra de radix sicut & — † deserti, * est
וְכַשֹּׁרֶשׁ מֵאֶרֶץ צִיָּה לֹא־תֹאַר לוֹ וְלֹא הָדָר
.eum desideraremus vt aspectus ‡ non & ,eum vidimus & — ‡ erat
וְנִרְאֵהוּ וְלֹא־מַרְאֶה וְנֶחְמְדֵהוּ׃
notus ‡ & ,dolorum vir viris desitus ‖ & ,est Despectus — ‡ abiectus inter viros ‡ expertus infirmitatem
3 נִבְזֶה וַחֲדַל אִישִׁים אִישׁ מַכְאֹבוֹת וִידוּעַ
non & , erat despectus ,eo ab facies abscondens * quasi & :ægritudine — * abscondebamus faciem
[k]חֹלִי וּכְמַסְתֵּר פָּנִים מִמֶּנּוּ נִבְזֶה וְלֹא — [k]חלה
, tulit ipse nostros languores Verè .eum reputauimus — ‡ portauit ‡ à Deo
4 חֲשַׁבְנֻהוּ׃ אָכֵן [k]חֳלָיֵנוּ הוּא נָשָׂא
, plagatum eū reputauimus nos & : eos baiulauit ‖ nostros dolores &
וּמַכְאֹבֵינוּ סְבָלָם וַאֲנַחְנוּ חֲשַׁבְנֻהוּ נָגוּעַ — [l]נכה [m]ענה
vulneratus ipse Et .humiliatum & Dei ‡ percussum — † est propter præuaricationes nostras * propter iniquitates nostras.
5 מֻכֵּה אֱלֹהִים [m]וּמְעֻנֶּה׃ וְהוּא מְחֹלָל
Castigatio :nostris iniquitatibus ab * attritus ;nostris præuaricationibus à †
מִפְּשָׁעֵנוּ מְדֻכָּא מֵעֲוֹנֹתֵינוּ מוּסַר

pro pace nostra † liuor eius sanitas fuit — .nobis est medicatum eius liuore in † & ,eum super nostrarū pacificationum
שְׁלוֹמֵנוּ עָלָיו וּבַחֲבֻרָתוֹ נִרְפָּא־לָנוּ׃
suā viam ad vnusquisque ; errauimus ouis tanquam nos Omnes
[a]תעה ‖ peruenire ad † pœnam — 6 כֻּלָּנוּ כַּצֹּאן [a]תָּעִינוּ אִישׁ לְדַרְכּוֹ
in quitatem † eum in occurrere ‖ fecit Dominus & :sumus conuersi
פָּנִינוּ וַיהוָה הִפְגִּיעַ בּוֹ אֵת עֲוֹן
non & ,est afflictus ipse & ,est Oppressus .nostrum omnium
7 כֻּלָּנוּ׃ נִגַּשׂ וְהוּא נַעֲנֶה וְלֹא
ouis sicut & ,ducetur occisionem ad agnus sicut ,suum os aperiet
יִפְתַּח־פִּיו כַּשֶּׂה לַטֶּבַח יוּבָל וּכְרָחֵל
.suum os aperiet non & :obmutuit eam tondentibus coram
[b]פתח — לִפְנֵי גֹזְזֶיהָ נֶאֱלָמָה וְלֹא [b]יִפְתַּח פִּיו׃
eius generationem & ,est sublatus iudicio de & ,clausura De
8 מֵעֹצֶר וּמִמִּשְׁפָּט לֻקָּח וְאֶת־דּוֹרוֹ
‖ enarrabit — ;uiuentium terra de est abscissus quoniam ‖ eloquetur † quis
[c]שוח † fuit — מִי [c]יְשׂוֹחֵחַ כִּי נִגְזַר מֵאֶרֶץ חַיִּים
.ei ‡ plaga ,mei populi præuaricationem propter
מִפֶּשַׁע עַמִּי נֶגַע לָמוֹ׃
diuite cum & ,eius sepulturam impiis cum dedit Et
[d]נתן — 9 [d]וַיִּתֵּן אֶת־רְשָׁעִים קִבְרוֹ וְאֶת־עָשִׁיר
‖ inter mortuos suos: eo quòd ‡ iniquitatem * fuerit † conterere ‖ seipsam pro delicto
* dolus nec ,fecerit iniuriam ‡ non super :eius mortibus in ‖
בְּמֹתָיו עַל לֹא־חָמָס עָשָׂה וְלֹא מִרְמָה
;fecit ægrotare ,eum contundere † voluit Dominus Et .eius ore in
10 בְּפִיו׃ וַיהוָה חָפֵץ דַּכְּאוֹ הֶחֱלִי
prolongabit ;semen videbit ,sua anima delictum ‖ posuerit si
אִם־תָּשִׂים אָשָׁם נַפְשׁוֹ יִרְאֶה זֶרַע יַאֲרִיךְ
.prosperabitur eius manum per Domini voluntas & : dies
יָמִים וְחֵפֶץ יְהוָה בְּיָדוֹ יִצְלָח׃
† & — sua scientia In .saturabitur † ,videbit suæ animæ laborem Propter
[e]ידע — 11 מֵעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׂבָּע [e]בְּדַעְתּוֹ
ipsorum iniquitates & :multos meus seruus iustus iustificabit
[f]עוה — יַצְדִּיק צַדִּיק עַבְדִּי לָרַבִּים [f]וַעֲוֹנֹתָם
‡ portabit. * cum — eum & ,multis in * ei dabo partem Ideo .baiulabit ‡ ipse
12 הוּא יִסְבֹּל׃ לָכֵן אֲחַלֶּק־לוֹ בָרַבִּים וְאֶת־
‖ diuidet spolia. — mortem in effudit quòd eo pro ,spolium partietur ‖ fortibus
עֲצוּמִים יְחַלֵּק שָׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמָּוֶת
ipse & : est numeratus præuaricatoribus cum & ,suam animam
נַפְשׁוֹ וְאֶת־פֹּשְׁעִים נִמְנָה וְהוּא
‡ pro † orabit. — .intercedet † præuaricatoribus ‡ & ,tulit multorum peccatum
חֵטְא־רַבִּים נָשָׂא וְלַפֹּשְׁעִים יַפְגִּיעַ׃

CAP. LIIII. נד

hinni & ,præconium vocifera ‡ :peperit non * sterilis Præconiza
[g]רנן — 1 [g]רָנִּי עֲקָרָה לֹא יָלָדָה פִּצְחִי רִנָּה וְצַהֲלִי
Lauda * quæ es vt mulier quæ ‡ decanta laudem,& exulta † quæ es vt mulier quæ ‡ sunt † tabernaculorum tuorum, ‖ tentoriorum,
filij quàm , desolatæ filij ‡ plures quia : parturiuit non †
לֹא־חָלָה כִּי־רַבִּים בְּנֵי־שׁוֹמֵמָה מִבְּנֵי
locum Dilata .Dominus dixit ,maritatæ
2 בְעוּלָה אָמַר יְהוָה׃ הַרְחִיבִי מְקוֹם
ne ,extendant tuorum tabernaculorum ‖ cortinas & ,tui tentorij †
אָהֳלֵךְ וִירִיעוֹת מִשְׁכְּנוֹתַיִךְ [h]יַטּוּ אַל־
[h]נטה — .consolida tuos clauos & ,tuos funiculos prolonga : prohibeas
תַּחְשֹׂכִי הַאֲרִיכִי מֵיתָרַיִךְ וִיתֵדֹתַיִךְ חַזֵּקִי׃
Ad meridiem enim, & aquilonem dilatabis te: — gentes tuum semen & : erumpes sinistra & , dextera Quia
3 כִּי־יָמִין וּשְׂמֹאול תִּפְרֹצִי וְזַרְעֵךְ גּוֹיִם
† hæreditate accipiet * faciet — .inhabitare facient * desolatas ciuitates & ,hæreditabit †
יִירָשׁ וְעָרִים נְשַׁמּוֹת יוֹשִׁיבוּ׃
, erubesces nec , afficieris pudore non quia , timeas Ne
4 אַל־תִּירְאִי כִּי־לֹא תֵבוֹשִׁי וְאַל־תִּכָּלְמִי
tuarum adolescentiarum ‡ pudoris quippe ‡ : confunderis nec quia
‡ imò ‡ adolescentiæ tuæ ‖ tuæ viduitatis — כִּי־לֹא תַחְפִּירִי כִּי [i]בֹשֶׁת עֲלוּמַיִךְ
recordaberis non tuarum viduitatum ‖ opprobrij & , obliuisceris
[i]בוש — תִּשְׁכָּחִי וְחֶרְפַּת אַלְמְנוּתַיִךְ לֹא תִזְכְּרִי־
Dominus , tuus factor , tuus maritus Quia .amplius
[k]עשה — 5 עוֹד׃ כִּי בֹעֲלַיִךְ [k]עֹשַׂיִךְ יְהוָה
.Israel Sanctus tuus redemptor & :eius nomen Sebaoth
צְבָאוֹת שְׁמוֹ וְגֹאֲלֵךְ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל
mulierem sicut Quia .vocabitur terræ omnis Deus
6 אֱלֹהֵי כָל־הָאָרֶץ יִקָּרֵא׃ כִּי־כְאִשָּׁה
derelictam — vxorem & : Dominus te vocauit spiritu afflictum & , derelictam
עֲזוּבָה וַעֲצוּבַת רוּחַ קְרָאָךְ יְהוָה וְאֵשֶׁת
‡ adolescentiæ, † repulsa — .tuus Deus dixit ,fuisti reprobata † quia ,adolescentiarum ‡
נְעוּרִים כִּי תִמָּאֵס אָמַר אֱלֹהָיִךְ׃

magnis miferationibus in & :te dereliqui paruo momento In
7 ברגע קטן עזבתיך וברחמים גדולים
meas facies* abfcondi iræ modico ‖ In .te congregabo
8 אקבצך: בשצף קצף הסתרתי פני
dixit :tui fum mifertus feculi ‡ mifericordia in & ,te à momento †
רגע ממך ובחסד עולם רחמתיך אמר
,† mihi hoc Noach aquæ Quia ‖ .Dominus tuus redemptor
9 גאלך יהוה: כי־מי נח זאת לי
: terram fuper vltrà Noach aquas tranfeundo à † iuraui cui
אשר נשבעתי מעבר מי־נח עוד על־הארץ
.te in increpando ab & ‡ ,te contra irafcendo ab ‖ iuraui fic
כן נשבעתי מקצף עליך ומגער־בך:
:nutabunt colles & ,recedent ‡ montes Nam
10 כי ההרים ימושו והגבעות תמוטינה
meæ pacis fœdus & ,recedet non te à mea mifericordia &
וחסדי מאתך לא־ימוש וברית שלומי
.Dominus tuus miferator dixit ,fe mouebit non
לא תמוט אמר מרחמך יהוה:
ego ecce : lenita confolatione non ,iactata turbine ,Afflicta
11 [a]עניה סערה לא נחמה הנה אנכי
te fundabo & ,tuos lapides carbunculo in accubare faciens*
מרביץ בפוך אבניך ויסדתיך
,tuas feneftras cryftallum † ponam Et .fapphiris in
12 בספירים: [b]ושמתי כדכד שמשתיך
tuũ terminũ omnẽ & ;rutilantis gemmæ ‖ lapidibus ex tuas portas &
ושעריך לאבני אקדח וכל־גבולך
:Domini* docti ‡ tui filij vniuerfi Et .beneplaciti ‡ lapidibus ex
13 לאבני־חפץ: וכל־בניך למודי יהוה
:fundaberis iuftitia In .tuorum filiorum pax multa &
14 ורב שלום בניך: בצדקה תכונני
,contritione à & ;timebis non quia ,oppreffione ab te elonga
רחקי מעשק כי־לא תיראי וממחתה
.te ad ‖ appropinquabit non quia
כי לא־תקרב אליך:
peregrinans ‡ quifquis :me ex non peregrinabitur peregrinando En
15 הן גור יגור אפס מאותי מי־[c]גר
fabrum creaui ego Ecce .cadet ,te contra tecum
16 אתך עליך יפול: הן אנכי בראתי חרש
:fuum opus in vas proferentem & ,prunam ‡ igne in fufflantem
נפח באש פחם [d]ומוציא כלי למעשהו
.corrumpendum ad vaftatorem creaui ego &
ואנכי בראתי משחית לחבל:
omnem & ,profperabitur non te contra fictum* vas Omne
17 כל־כלי יוצר עליך לא יצלח וכל־
‡ hæc :condemnabis iudicio in tecum ‖ furget ‡ linguam
לשון תקום־אתך למשפט תרשיעי זאת
dixit ‡ mecum à eorum iuftitia & ,Domini feruorum hæreditas
נחלת עבדי יהוה וצדקתם מאתי נאם־
.Dominus
יהוה:

‖ momento
* faciẽ meam,
† in
‡ fempiterna
‖ Quemadmodum in diebus
‡ eft
† quòd nõ tranfirent aquæ
‖ vt non irafcar
‡ nec increpem
† mouebunt fe,
Paupercula, tẽpeftate obruta, & confolatione deftituta:
* colloco
[a] ענ־ה
† ex margaritis
[b] שום
‖ carbunculis:
‡ defiderabilibus.
‡ erunt
* à Domino
& multiplicabit pacem
‖ tibi.
Quia congregando congregabit fe,
+ congegauerit fe
הנה
ק
[c] גור [d] יצא
‡ prunas.
‡ interfectorem ad difperdendum.
* quòd eft
‡ quæ
‖ coram te
‡ eft
‡ eft

CAP. LV. נה

ei non cui & † ,aquas ad ite fitiens omnis O
1 הוי כל־צמא לכו למים ואשר אין־לו
abfque emite ,ite & ‡ ,comedite & ,emite ,ite :argentum
כסף לכו שברו ואכלו ולכו שברו בלוא־
.lac & ,vinum pretio abfque & ,argento
כסף ובלוא מחיר יין וחלב:
veftrũ laborẽ & ,pane non in argentum appenditis* Quare
2 למה תשקלו־כסף בלוא־לחם ויגיעכם
comedite & ,me ad audiendo audite ?faturitatem ad non in ‡
בלוא לשבעה שמעו שמוע אלי ואכלו־
.veftra anima craffitudine in delectabitur & ,bonum
טוב ותתענג בדשן נפשכם:
viuet & ,audite :me ad venite & veftram aurem Inclinate
3 [e]הטו אזנכם [f]ולכו אלי שמעו [g]ותחי
mifericordias ,feculi ‡ pactum vobis excidam ‖ & :veftra anima
נפשכם ואכרתה לכם ברית עולם חסדי
:eum dedi populis teftem En .ftabiles Dauid
4 דוד הנאמנים: הן עד לאומים נתתיו
non † gentem Ecce .populis præcipientem & ,ducem
נגיד ומצוה לאמים: הן גוי לא־ 5

vos omnes fitientes, venite
† etiam qui nõ habet pecuniam: venite,
‡ venite inquam,
* appenditis
‡ non in faturitate:
[e] נטה [f] ילך
‖ feram vobifcum
‡ fempiternũ
[g] חי־ה
† quam

:current te ad ,te cognouerunt non gens ‡ & ,vocabis fcies
[h]תדע תקרא וגוי לא־ידעוך אליך ירוצו
quia ,Ifrael fanctum ad & ,tuum Deum Dominum propter
למען יהוה אלהיך ולקדוש ישראל כי
eũ inuocate :ipfum inueniri in † Dominum Quærite .te adornauit ‡
6 פארך: דרשו יהוה בהמצאו קראהו
,fuam viam impius Derelinquat .propinquum ipfum exiftendo in ‖
7 [i]בהיותו קרוב: יעזב רשע דרכו
,Dominum ad reuertatur & :fuas cogitationes iniquitatis ‡ vir &
ואיש און מחשבתיו [k]וישב אל־יהוה
multiplicabit quoniam ,noftrum Deum ad & ,eius miferebitur &
וירחמהו ואל־אלהינו כי־[l]ירבה
,veftræ cogitationes meæ cogitationes non Nam .parcendum ad
8 לסלוח: כי לא מחשבותי מחשבותיכם
funt altiores † Quia .Dominus dixit ,meæ viæ ,veftræ viæ nec
9 ולא דרכיכם דרכי נאם יהוה: כי־גבהו
,veftræ viæ quàm meæ viæ funt altiores fic :terra quàm cæli
שמים מארץ כן גבהו דרכי מדרכיכם
Quoniam .veftræ cogitationes quàm meæ cogitationes &
10 ומחשבותי ממחשבתיכם: כי
,cælis de nix & ,imber defcendet quemadmodum
כאשר ירד הגשם והשלג מן־השמים
terram inebriauit quin-imo ,reuertetur non illuc &
ושמה לא ישוב כי אם־הרוה את־הארץ
femen dabit & :eam fecit † germinare & ,eam fecit ‡ generare &
[m]והולידה והצמיחה ונתן זרע
quod ,meum verbum erit Sic .comedenti panem & ,feremi
11 לזרע ולחם לאכל: כן יהיה דברי אשר
quin-imo :vacuum me ad reuertetur non ,meo ore de egredietur
יצא מפי לא־ישוב אלי ריקם כי אם־
quo* profperabitur & ,volui quod faciet
עשה את־אשר חפצתי והצליח אשר
pace in & ,egrediemini lætitia in Quia .illud mifi
12 שלחתיו: כי־בשמחה [n]תצאו ובשלום
vobis coram clamabunt † colles & montes :deducemini
תובלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם
.vola ‡ plaudent agri* ligna omnia & ,præconium †
רנה וכל־עצי השדה ימחאו־כף:
vrtica pro ,abies afcendet alba fpina Pro
13 תחת הנעצוץ יעלה ברוש תחת הסרפד
fignum in ,nomen in Domino erit & :myrtus afcendet
יעלה הדס והיה ליהוה לשם לאות
.fuccidetur † non feculi ‡
עולם לא יכרת:

‡ gentes quæ
[h] ידע
‡ glorificauit
† dũ inuenitur:
‖ dum eft propinquus.
[i] היר־ה
‡ iniquus
[k] שוב
[l] רבה
vt pareat.
† ficut
defcendit
reuertitur, fed inebriat
† facit
[m] ילד
fed
* in iis ad quæ
[n] יצא
† cantabunt
† laudem,
* regionis
‡ manu.
‡ æternum
† delebitur.

CAP. LVI. נו

facite & ,iudicium Cuftodite :Dominus dixit Sic
1 כה אמר יהוה שמרו משפט [o]ועשו
mea iuftitia & ,veniendum ad* mea falus ‡ propinqua quia :iuftitiam
צדקה כי־קרובה ישועתי לבוא וצדקתי
filius & ,hoc fecerit hominis Beatitates ‡ .fe reuelandum ad ‡
2 [p]להגלות: אשרי אנוש יעשה־זאת ובן־
,fabbathum cuftodiens :illud in † apprehenderit ‖ hominis
אדם יחזיק בה שמר שבת
omne faciendo à* fuam manum cuftodiens ‡ & ,illud polluendo à ‖
מחללו ושמר ידו מעשות כל־
ad fe copulantis ‡ alienigenæ filius dicat ne Et .malum
3 [q]רע: ואל־יאמר בן־הנכר הנלוה אל־
defuper † Dominus me diuidet Diuidendo :dicendo ,Dominum
יהוה לאמר הבדל יבדילני יהוה מעל
.aridum lignum ego* Ecce :eunuchus dicat ne & :fuo populo
עמו ואל־יאמר הסריס הן אני עץ יבש:
qui ,eunuchis Dominus dixit fic Quia
4 כי־כה אמר יהוה לסריסים אשר
,volui quibus in † eligent & ,mea fabbatha feruabunt
ישמרו את־שבתותי ובחרו באשר חפצתי
.mea domo in eis dabo Et .meum fœdus in apprehendentes &
5 ומחזיקים בבריתי: [r]ונתתי להם בביתי
:filiabus quã & ,filiis quàm melius nomẽ & .manũ ‡ meis muris in &
ובחומתי יד ושם טוב מבנים ומבנות
.fuccidetur ‡ non quod ,ei dabo feculi* nomen
שם עולם אתן־לו אשר לא יכרת:

[o] עשה
‡ eft
* vt veniat,
‡ vt reuelet
‡ Beatus homo qui
[p] גלה
‖ qui
† hoc: qui cuftodit
‖ ne polluat
‡ qui cuftodit
* ne faciat
‡ qui adhæret Domino, † à
[q] רוע
† fum
† quæ
apprehendunt
[r] נתן
‡ locum
* fempiternum
‡ peribit,

es progressa † Et .vidisti manum ‡ ,eorum cubile dilexisti;eis ex‖
9 מהם אהבת משכבם יד ᵃחזית׃ ᵇותשרי
misisti & :tua pigmenta multiplicasti & ,oleo in regem ad
למלך בשמן ותרבי רקחיך ותשלחי
.sepulchrum ‡ad vsque te humiliasti & ,longè de ad vsque* tuos legatos
ציריך עד־מרחוק ותשפילי עד־שאול׃
:est desperatum ,dixisti nec ,laborasti tuæ viæ multitudine In
10 ברב דרכך יגעת לא אמרת ᶜנואש
.ægrotasti non ea propter ,inuenisti tua manus victum ‖
ᵈחית ידך מצאת על־כן לא ᵉחלית׃
mei & ,mentiaris † quòd ? timuisti & es verita ‡ quem Et
11 ואת־מי דאגת ותיראי כי תכזבי ואותי
ego Anne :tuum cor super posuisti nec ,es recordata non
לא זכרת לא־שמת על־לבך הלא אני
? timebis non me & ,seculo à & ? tacens ‖
מחשה ומעולם ואותי לא תיראי׃
non & ,opera tua & :tuam iustitiam annunciabo Ego
12 אני ᶠאגיד צדקתך ואת־מעשיך ולא
,tuæ congregationes ‡ te liberent ,te clamando In .tibi proderunt
13 ᵍיועילוך׃ בזעקך ʰיצילך קבוציך
me in sperans ‖ & :vanitas tollet ,ventus tollet eos omnes &
ואת־כלם ישא־רוח יקח הבל והחוסה בי
' mea sanctitatis † montem possidebit & ,terram hæreditabit ‡
ינחל־ארץ ⁱויירש הר קדשי׃
tollite :viam complanate ,munite ,munite ‖ Dicétque
14 ואמר ᵏסלו־סלו ˡפנו־דרך הרימו
dixit sic Quia .mei populi via de offendiculum
15 מכשול מדרך עמי׃ כי כה אמר
:eius nomen sanctum & ,perpetuo ‡ habitans sublimis & ,excelsus
רם ונשא שכן עד וקדוש שמו
humili & ,contrito cum & :habitabo sancto & ,excelso*
מרום וקדוש אשכון ואת־דכא ושפל־
viuificandum ad ‡ & ,humilium spiritum viuificandum ad ‡ ,spiritu
רוח ᵐלהחיות רוח שפלים ולהחיות
nec ,litigabo seculum † in non Quia .contritorum cor
16 לב נדכאים׃ כי לא לעולם ⁿאריב ולא
,se inuoluet meis faciebus à* spiritu quia :irascar finem ‖ in
לנצח אקצוף כי־רוח מלפני יעטוף
eius cupiditatis ‡ iniquitatem Propter .feci ego animas &
17 ונשמות אני עשיתי׃ ᵒבעון בצעו
abiit & :sum iratus & ‡ abscondendo eum percussi & ,sum iratus
קצפתי ᵖואכהו הסתר ואקצף ᵠוילך
,vidi eius Vias .sui cordis viam per refractarius †
18 שובב בדרך לבו׃ דרכיו ʳראיתי
,ei consolationes reddidi & ,eum feci requiescere & :eum sanaui &
וארפאהו ואנחהו ואשלם נחמים לו
pacem :labiorum germen ‖ Creans .eius lugentibus &
19 ולאבליו׃ בורא נוב שפתים שלום
.eum sanaui & .Dominus dixit ,propinquo & longinquo ,pacem
שלום לרחוק ולקרוב אמר יהוה ורפאתיו׃
non quiescere nam :impulsum mare veluti † impij Et
20 והרשעים כים נגרש כי השקט לא
.luto & ,cœno eius aquæ se impellent & ,poterit*
יוכל ויגרשו מימיו רפש וטיט׃
.impiis ,meus Deus dixit ,pax † Non
21 אין שלום אמר אלהי לרשעים׃

CAP. LVIII. נח

exalta tuba tanquam ,† prohibeas ne ,gutture in Clama
1 קרא בגרון אל־תחשך כשופר ˢהרם
domui & ,eorum præuaricationem meo populo indica & :tuam vocē
קולך ᵗוהגד לעמי פשעם ולבית
,quærent die die ‖ me Et .eorum peccata Iahacob
2 יעקב חטאתם׃ ואותי יום יום ידרשון
iustitiam quæ gens velut :volent meas vias scire &
ᵘודעת דרכי יחפצון כגוי אשר־צדקה
me interrogabunt ,dereliquerit non sui Dei iudicium & ,fecerit
עשה ומשפט אלהיו לא עזב ישאלוני
.volent Dei appropinquationem ,iustitiæ iudicia
משפטי־צדק קרבת אלהים יחפצון׃
,nostram animā afflximus ?vidisti non & ,ieiunauimus* quid Vt
3 למה צמנו ולא ˣראית ʸענינו נפשנו

‖ cum
‡ in loco quem
† munera desulisti regi cum
ᵃחזה ᵇשור
* procul
‡ inferos.
ᶜיאש
‖ requiem virium tuarum
ᵈחיה ᵉתלה
‡ formidasti
† sic mentita es,
‖ taceam?
* timuisti?
ᶠנגד
Cùm clamaueris
‡ collegia tua.
ᵍיעל ʰנצל
‖ qui aūt sperat
‡ hæreditate capiet
† sanctū meū.
ⁱירש
‖ eleuate, eleuare viam, mūdate,
ᵏסלל ˡפנה
‡ in seculum,
* in
‡ vt viuificem
ᵐחיה
† sempiternum
ⁿרוב
‖ seculum
* qui est à facie mea induet corpus,
‡ auaritiæ
ᵒעוה
‡ faciem meam
ᵖנכה ᵠילך
† rebellis
ʳראה
‖ sermonem
ניב
ק
† sunt
potest,
† est
† clamorem,
ˢרום
annuncia
ᵗנגד
‖ per singulos dies
ᵘידע
* inquisunt vt audire faciatis
ˣראה ʸענה

,ei ministrandū ad* ,Domino super copulatos alienigenæ filios Et
6 ובני הנכר הנלוים על־יהוה לשרתו
ei existendum ad ‡ ,Domini nomen amandum ad &
ולאהבה את־שם יהוה ᵃלהיות לו
,illud polluendo à ‖ ,sabbathum custodientem omnem :seruos in
לעבדים כל־שמר שבת מחללו
ad eos adducam Et .meum fœdus in apprehendentes ‡ &
7 ᵇוהביאותים אל־ ומחזיקים בבריתי׃
:meæ orationis domo in eos lætificabo & ,meæ sanctitatis ‖ montem
הר קדשי ושמחתים בבית ᶜתפלתי
super beneplacitum ad ‡ eorum sacrificia* & ,eorum ascensiones †
ᵈעולתיהם וזבחיהם ᵉלרצון על־
omnibus vocabitur orationis domus mea domus quia :meo altari
מזבחי כי ביתי בית־תפלה יקרא לכל־
expulsos congregans Dominus ‖ Dominus Ait .populis
8 העמים׃ נאם אדני יהוה מקבץ נדחי
.eius congregatos eum super congregatio adhuc :Israel
ישראל עוד אקבץ עליו לנקבציו׃
omnis ‡ deuorandum ad venite :agri fera Omnis ‖
9 כל ᶠחיתו שדי ᵍאתיו לאכל כל־
ipsi omnes ,cæci eius Speculatores .silua in fera
10 חיתו ביער׃ ʰצפו עורים כלם
poterunt non ‡ ,muti canes ipsi vniuersi ,nesciuerunt
לא ידעו כלם כלבים אלמים לא יוכלו
.dormitare diligentes ,iacentes ,loquentes deliria* :latrare
לנבח ⁱהזים שכבים אהבי לנום׃
ipsi & ,saturitatem nouerunt non † animo fortes ‖ canes Et
11 והכלבים ᵏעזי־נפש לא ידעו שבעה והמה
suam viam ad ipsi vniuersi :intelligere nouerunt non ‡ Pastores
רעים לא ידעו הבין כלם לדרכם
.eius extremo ‡ à suam cupiditatem ad vir* ,respexerunt
פנו איש לבצעו מקצהו׃
erit & :sechar potabimus ‡ & ,vinum capiam † Venire
12 אתיו אקחה־יין ונסבאה שכר והיה
.valde abundanter magnus* cras diem hunc secundum
כזה יום מחר גדול יתר מאד׃

CAP. LVII נז

:cor super ponens ‖ quisquam † non & ,periit Iustus
1 הצדיק אבד ואין איש ˡשם על־לב
faciebus à † quia ,intelligente non in collecti misericordiæ ‡ viri &
ואנשי־חסד נאספים באין מבין כי־מפני
,pace ‡ Ingredietur .iustus colligitur mali
2 ᵐהרעה נאסף הצדיק׃ יבוא שלום
.eo coram ambulans* :suis cubiculis in requiescent
ינוחו על־משכבותם הלך נכחו׃
semen :auguratricis ‖ filij huc appropinquate ‡ vos Et
3 ואתם קרבו־הנה בני עננה זרע
estis oblectati quo Super .est fornicata & ‡ ,adulterum
4 מנאף ותזנה׃ על־מי תתענגו
Nónne ? linguam prolongabitis † ,os dilatabitis ‡ quem contra
על־מי תרחיבו פה תאריכו לשון הלוא־
Incalescentes ? falsitatis ‡ semen præuaricationis nati vos ‖
5 אתם ילדי־פשע זרע שקר׃ ⁿהנחמים
natos mactantes :frondoso † ligno omni sub vlmis in
באלים תחת כל־עץ רענן שחטי הילדים
.petrarum ramos ‡ subter torrentibus in
בנחלים תחת סעפי הסלעים׃
etiam :tua sors ipsi* ipsi .tua pars torrentis lævibus † In
6 בחלקי־נחל חלקך הם הם גורלך גם־
super Nunquid .munus fecisti ascendere ‖ ,libamen effudisti ipsis
להם שפכת נסך העלית מנחה העל
excelsum montem Super ? accipiam consolationem his
7 אלה אנחם׃ על הר־גבה
ascendisti illuc etiam :tuum cubile posuisti eleuatum &
ונשא ᵒשמת משכבך גם־שם ᵖעלית
postem & ,ostium post Et .victimam immolandum ad
8 לזבח זבח׃ ואחר הדלת והמזוזה
discooperuisti † me à quia :tuum monimentum ‡ posuisti
שמת זכרונך כי מאתי ᵠגלית
tibi excidisti* & ,tuum cubile dilatasti ,‡ ascendisti & ‖
ותעלי הרחבת משכבך ותכרת־לך

alienigenas qui adhærent
* vt ministrent,
& vt diligant
‡ vt sint ei serui:
‖ ne polluat
ᵃהיה
‡ tenentes
ᵇבוא
‖ sanctū meum,
ᶜפלל
† holocausta
* victimæ
‡ erunt
ᵈעלה ᵉרצה
‖ Deus qui cōgregat dispersos
‖ Omnes bestiæ
‡ omnes bestiæ siluæ.
ᶠחיה ᵍאתה
צפין
ק
‡ qui non valēt
* dormitantes, dormientes,
ʰצפה ⁱהזה
‖ illi feroces
† nesciunt
ᵏעזז
‡ nesciunt
* vnusquisque ad auaritiam
‡ summo
† inquiunt sumamus
‡ inebriemur
* vel maior erit
† est
‖ qui ponat
ˡשום
‡ misericordes congregantur, & non est qui intelligat,
† propter malū mundo venturum cōgregatur
‡ in pace,
* qui ambulauerit
‡ accedite
‖ præstigiosi:
‡ quorū mater
ᵐרוע
‡ dilatastis
† & prolōgastis
‖ estis filij præuaricatores
‡ mendax?
Coëuntes cum diis
† Viridi: immolantes
‡ eminentes petras.
ⁿיחם
† partibus
* sunt
‖ obtulisti sacrificium.
ᵒשום ᵖעלה
‡ suffimentum
† prohibita
ᵠגלה
‖ teipsam
‡ excelsa,
* pepigisti pactum

,voluntatem † inuenietis vos ieiunare ‖ die in Ecce ?nescisti &
ולא תדע הן ביום [a]צמכם תמצאו־חפץ
contentionē & ,litem ‡ ad Ecce .exigatis vestros labores‡omnes &
4 וכל־עצביכם תנגשו׃ הן לריב [b]ומצה
ieiunetis non :impiè pugno in percutiendum ad & ,ieiunabitis*
תצומו ולהכות באגרף רשע לא־תצומו
.vestram vocem excelso in faciendum audire ad ‖ die sicut
כיום להשמיע במרום קולכם׃
affligere die † illud elegi ‡ ieiunium erit hoc sicut ‡ Nunquid
5 הכזה יהיה צום אבחרהו יום ענות
iuncum sicut incuruandum ad num* ?suam animam hominem
אדם נפשו [c]הלכף כאגמן
istud Nunquid ?sternat cinerem & saccum & ,suum caput
ראשו ושק ואפר יציע הלזה
?Domino beneplaciti ‡ diem & ,ieiunium vocabis
תקרא־צום ויום [d]רצון ליהוה׃
colligationes soluere* ?illud elegi ‡ ieiunium ‖ hoc Nonne
6 הלוא זה צום אבחרהו פתח חרצבות
contritos dimittere † & ,iugi fasciculos soluere ‡ ,impietatis
רשע [e]התר אגדות מוטה ושלח רצוצים
.disrumpatis iugum omne & ,liberos
חפשים וכל־מוטה תנתקו׃
afflictos ‖ & ,tuum panem esurienti frangere* Nonne
7 הלוא פרס לרעב לחמך [f]ועניים
,nudum videris cum ?domum introducas vagos
מרודים תביא בית כי־תראה ערם
.te abscondas non tua carne à & ,eum operies ‡ &
[g]וכסיתו ומבשרך לא־תתעלם׃
tua medela & ,tuum lumen aurora veluti erumpet Tunc
8 אז יבקע כשחר אורך וארכתך
gloria :tua iustitia te coram ibit & :germinabit citò
מהרה תצמח והלך לפניך צדקך כבוד
:exaudiet Dominus & ,inuocabis Tunc .te colliget Domini
9 יהוה יאספך׃ אז תקרא ויהוה יענה
,iugum tui medio de remoueris Si .ego ‡ ecce ,dicet & ,clamabis
תשוע ויאמר הנני אם־[h]תסיר מתוכך מוטה
.iniquitatem loquendo & ,† digitum mittendo*
שלח אצבע ודבר־און׃
afflictam animam & ,tuam animam ‖ famelico protuleris Et
10 [i]ותפק לרעב נפשך ונפש נענה
,tua caligo & ,tua lux tenebrositate ‡ in orietur & :saturaueris
תשביע וזרח בחשך אורך ואפלתך
,semper Dominus te ducet Et .meridies sicut*
11 כצהרים׃ [k]ונחך יהוה תמיד
:impinguabit tua ossa & ,tuā animā siccitatibus in faciet saturari &
והשביע בצחצחות נפשך ועצמתיך יחליץ
cuius ,aquarum exitus sicut & ,irriguus hortus veluti eris &
והיית [l]כגן רוה וכמוצא מים אשר
.eius aquæ mentientur † non
לא־יכזבו מימיו׃
fundamenta ,seculi deserta te à ædificabunt Et
12 [m]ובנו ממך חרבות עולם מוסדי
sepiens tibi vocabitur & :facies stare generationis & generationis
דור־ודור תקומם וקרא לך גדר
.habitandum ad semitas faciens reuerti ,fracturam
פרץ משובב נתיבות לשבת׃
faciendo ,tuum pedem sabbatho à feceris redire Si
13 אם־[n]תשיב משבת רגלך עשות
sabbathum vocaueris & :meæ sanctitatis † die in tuam voluntatem
חפצך ביום קדשי וקראת לשבת
,ipsum glorificaueris & :gloriosum Domini Sanctum ,delicias
ענג לקדוש יהוה מכבד וכבדתו
loquendo & ,tuam voluntatem inueniendo ab ‡ tuas vias faciendo à*
[o]מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר
te faciam equitare & ,Domino in delectaberis Tunc .verbum
14 דבר׃ אז תתענג על־יהוה והרכבתיך
Iahacob hæreditatem te faciam comedere & :terræ excelsa super
על־במותי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב
.est locutum Domini os quia ,tui patris
אביך כי פי יהוה דבר׃

‖ ieiunij vestri
† quod vultis
[a] צום
‡ substātias vestras repetitis.
‡ lites,
* ieiunatis,
[b] נצה
‖ hac, vt audire faciatis
‡ tale est
‡ quod
† per diem vt affligat homo
* nunquid vt curuet
[c] כפף
‡ acceptabilem
[d] רצה
‖ est ‡ quod
* vt soluas
‡ vt soluas
† dimittas
[e] נתר
* vt frangas
‖ pauperes
[f] ענה
‡ operi
[g] כסה
sanitas
‡ sum.
[h] סור
* vt non mittas
† in rem alienam, nec loquaris
‖ beneuolentiā
[i] פוק
‡ tenebris
* erit
[k] חנה
scaturigo
[l] גנן
† deficiunt
[m] בנה
vocaberis
pedes tuos, vt non facias voluntates tuas
[n] שוב
† sancto meo:
* vt non facias
‡ neq; inueniatur volūtas tua, vt non loquaris secundū voluntatem tuam.
[o] עשה

CAP. LIX נט

nec :saluando à Domini manus est abbreuiata non Ecce
1 הן לא־קצרה יד־יהוה [a]מהושיע ולא־
vestræ iniquitates Quinimo .audiendo ab ‡ eius auris se aggrauauit
2 כבדה אזנו משמוע׃ כי אם־[b]עונתיכם
vestra peccata & :vestrū Deum inter ad † vos inter diuidentes fuerunt ‖
היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם וחטאותיכם
.audiendo ab* ,vobis à facies ‡ fecerunt abscondere
הסתירו פנים מכם משמוע׃
vestri digiti & ,sanguine in sunt pollutæ vestræ volæ ‖ Nam
3 כי [c]כפיכם נגאלו בדם ואצבעותיכם
vestra lingua ,falsitatem ‡ sunt locuta vestra labia ;iniquitate in
[d]בעון שפתותיכם דברו־שקר לשונכם
non & ,iustitia in vocans † Non .meditabitur* iniquitatem
4 עולה תהגה׃ אין־קרא בצדק ואין
loquendo & ,manitate ‡ super confidendo :veritate in iudicatus
נשפט באמונה בטוח על־[e]תהו ודבר־
.iniquitatem pariendo & ,laborem* concipiendo ,mendacium ‡
שוא [f]הרו עמל והוליד און׃
.texent † araneæ telas & ,ruperunt reguli ‖ Oua
5 ביצי צפעוני בקעו וקורי עכביש יארגו
.vipera ‡ erumpet ,cōpressum ‡ & :morietur eorum ouis de Comedens
האכל מביציהם ימות [g]והזורה תבקע אפעה׃
tegentur nec ,vestem in* erunt non eorum Telæ
6 קוריהם לא־יהיו לבגד ולא [h]יתכסו
opus & ,iniquitatis opera eorum Opera .suis operibus in
במעשיהם מעשיהם מעשי־און ופעל
,current malum ad eorum Pedes .eorum volis ‡ in rapinæ †
7 חמס בכפיהם׃ רגליהם לרע [i]ירצו
.innocentem sanguinem effundendum ad ‖ festinabunt &
וימהרו לשפך דם [k]נקי
contritio & vastitas ,iniquitatis ‡ cogitationes eorum Cogitationes
מחשבתיהם מחשבות און [l]שד ושבר
,cognouerunt non pacis Viam .eorum stratis viis in
8 [m]במסלותם׃ דרך שלום לא ידעו
sunt obliquæ ‡ eorum Semitæ .eorum orbitis † in iudicium* non &
ואין משפט במעגלותם נתיבותיהם עקשו
Propterea .pacem nescit ,ea in calcans ‡ Omnis .eis
9 להם כל דרך בה לא ידע שלום׃ על־כן
.iustitia nos apprehendit non & ,nobis à iudicium se elongauit
רחק משפט ממנו ולא [n]תשיגנו צדקה
caliginibus ‡ in ,splendores :tenebrositas ‖ ecce & ,lucē ad Expectauimus
נקוה לאור והנה־חשך לנגהות באפלות
absque velati & ,parietem cæci sicut Palpauimus .ambulauimus
10 נהלך׃ נגששה כעורים קיר וכאין
:crepusculo † vt meridie in impegimus .attrectauimus oculis
עינים נגששה כשלנו בצהרים כנשף
,nos omnes vrsi sicut Fremuimus ‖ .mortui sicut ,locis desolatis ‡ in
11 באשמנים [o]כמתים׃ נהמה כדבים כלנו
iudicium ad expectauimus :gemuimus gemendo colūbæ tanquā &
וכיונים הגה נהגה נקוה למשפט
Quia .nobis à se elongauit † ,salutem ad :‡ non &
12 ואין לישועה רחקה ממנו׃ כי־
nostra peccata & ,te coram nostræ præuaricationes sunt multiplicatæ
[p]רבו פשעינו נגדך וחטאותינו
,† nobiscum nostræ iniquitates quia :nos contra respondet*
[q]ענתה בנו כי־פשעינו אתנו
mentiri & ,Præuaricari .eas cognouimus nostras iniquitates &
13 [r]ועונתינו ידענום׃ פשע וכחש
loqui :nostro Deo post à retrocedere & ,Dominum in
ביהוה ונסוג מאחר אלהינו דבר־
verba corde de meditari † & concipere :defectionem* & ,calumniam
עשק וסרה הרו [s]והגו מלב דברי־
iustitia & ,iudicium retrorsum est auersum Et .falsitatis ‡
14 שקר׃ [t]והסג אחור משפט וצדקה
rectum † & :veritas platea in impegit quia :stetit longè à
מרחוק תעמד כי־כשלה ברחוב [u]אמת ונכחה
recessit & ,deficiens* veritas fuit Et .ingredi potuit non
15 לא־תוכל לבוא׃ [x]ותהי האמת נעדרת [y]וסר
.eius oculis in fuit malum ‖ & ,Dominus vidit Et .expoliata † malo à
מרע משתולל [z]וירא יהוה וירע בעיניו

vt non seruare possit
[a] ישע
‡ vt non audiat. Sed
[b] עוה
‖ diuiserunt
† & ‡ faciem
* vt non audiat.
‖ manus
[c] כפף
‡ mendacium,
[d] עוה
* fatur.
† est qui innocet iustitiam, neq; est iudex
‡ nihili,
[e] תהה
‡ vanitatem
* peruersitatem,
[f] הרה
‖ aspidis
† texuerūt. Qui comederit
‡ quod fractum est,
‡ in regulum.
* pro vestimento,
[g] זור [h] כסה
† iniquitatis
‡ manibus
[i] רוץ
‖ vt effundant
[k] נקה
‡ iniquæ,
[l] שדד
[m] סלל
* est † viis
‡ incuruatæ
‡ qui calcat
[n] נשג
‖ tenebræ:
‡ tenebris
† in obscuritatis
‡ sepulchris.
fuimus
‖ Clamauimus
[o] מות
‡ est: † &
[p] רבב
* testificata sunt
† sunt,
[q] ענה
[r] עוה
* peruersitatem
† loqui
[s] הגה
‡ mendacia.
[t] סוג
† æquitas
* deficit,
[u] אמן [x] היה
† ac si fuisset direpta.
‖ displicuit
[y] סור [z] ראה

quispiam † non quòd vidit Et ‡ iudicium ‡ non quia
16 כִּי־אֵין מִשְׁפָּט׃ וַיַּרְא כִּי־אֵין אִישׁ
sibi fecit salutem & ‡ intercedens ‡ non quòd ‖ obstupuit † &
וַיִּשְׁתּוֹמֵם כִּי־אֵין מַפְגִּיעַ [a]וַתּוֹשַׁע לוֹ
.eum fulciuit † ipsa eius iustitia & ‚ ipsius brachium
זְרֹעוֹ וְצִדְקָתוֹ הִיא סְמָכָתְהוּ׃
salutis galeam & ‚ loricam sicut iustitiam se induit Et
17 וַיִּלְבַּשׁ צְדָקָה כַּשִּׁרְיָן וְכוֹבַע יְשׁוּעָה
se inuoluit * & ‚ vestem vltionis vestimenta se induit & ‡ suo capite in
בְּרֹאשׁוֹ וַיִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי נָקָם תִּלְבֹּשֶׁת [b]וַיַּעַט
propter quasi † ‚ retributiones propter Quasi zelum pallium sicut
כַּמְעִיל קִנְאָה׃ כְּעַל גְּמֻלוֹת כְּעַל 18
:suis inimicis retributionem ‚ suis hostibus iram reddet
יְשַׁלֵּם חֵמָה לְצָרָיו גְּמוּל לְאֹיְבָיו
occidente ab timebunt Et ‚ reddet retributionem insulaibus
[c]לָאִיִּים גְּמוּל יְשַׁלֵּם׃ וְיִירְאוּ מִמַּעֲרָב 19
cum ‡ eius gloriam solis ortu ab & Domini nomen
אֶת־שֵׁם יְהוָה וּמִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ אֶת־כְּבוֹדוֹ כִּי־
vexillum erigens Domini spiritus ‡ hostis ‚ fluuius veluti ‚ veniet
יָבוֹא כַנָּהָר [d]צָר רוּחַ יְהוָה נֹסְסָה
redeuntes ad & ‚ redemptor Sion ad veniet Et .eum in
בוֹ׃ וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי 20
hoc ego Et .Dominus dixit ‚ Iahacob in praeuaricatione
21 פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְהוָה׃ וַאֲנִי זֹאת
† qui meus Spiritus .Dominus dixit ‚ eis cum ‡ meum pactum
בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְהוָה רוּחִי אֲשֶׁר
recedent non ‚ tuo ore in posui quae mea verba & ‚ te in
עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר־[e]שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא־יָמוּשׁוּ
.tui seminis seminis ore de & ‚ tui seminis ore de & ‚ tuo ore de
[f]מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ
.seculum in vsque & ‚ nunc † ex ‚ Dominus dixit
אָמַר יְהוָה מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם׃

Marginal notes: ‡ erat † esset — † admiratus est ‡ esset qui oraret: ideò — [a] ישע † confirmauit — * induit — [b] עטה Sicut vir zelat ve ‡ sicut zelat v — reddet — [c] אִי — fugabit — [d] צור — ab iniquitate — ‡ quod pangam † est — [e] שום — [f] פה ‡ hoc tempore.

CAP. LX. ס

gloria & ‡ tuum lumen venit quia ‚ illuminare Surge
1 קוּמִי אוֹרִי כִּי בָא אוֹרֵךְ וּכְבוֹד
operiet tenebrositas ‡ ecce Quia .est orta te super Domini
יְהוָה עָלַיִךְ זָרָח׃ כִּי־הִנֵּה הַחֹשֶׁךְ יְכַסֶּה־
2 ‚ Dominus orietur te super Et .populos caligo & ‚ terram
אֶרֶץ וַעֲרָפֶל לְאֻמִּים וְעָלַיִךְ יִזְרַח יְהוָה
gentes ambulabunt Et .videbitur te super eius gloria &
3 וּכְבוֹדוֹ עָלַיִךְ יֵרָאֶה׃ וְהָלְכוּ גוֹיִם
.tui ortus splendore in ‚ reges & ‚ tuo lumine in
לְאוֹרֵךְ וּמְלָכִים לְנֹגַהּ זַרְחֵךְ׃
ipsi Omnes .vide & ‚ tuos oculos circum † Leua
4 [g]שְׂאִי סָבִיב עֵינַיִךְ וּרְאִי כֻּלָּם
‚ venient longè de tui filij ‡ te ad venerunt .se congregauerunt
נִקְבְּצוּ בָאוּ־לָךְ בָּנַיִךְ מֵרָחוֹק [h]יָבֹאוּ
.videbis Tunc .nutrientur latus iuxta tuae filiae &
5 וּבְנֹתַיִךְ עַל־צַד תֵּאָמַנָה׃ אָז [i]תִּרְאִי
fuerit couersa quando ‡ tuū cor dilatabitur & ‚ pauebis & splendebis ‡ &
וְנָהַרְתְּ וּפָחַד וְרָחַב לְבָבֵךְ כִּי־יֵהָפֵךְ
.tibi venerint gentium fortitudo ‚ maris tumultus † te ad
עָלַיִךְ [l]הֲמוֹן יָם חֵיל גּוֹיִם יָבֹאוּ לָךְ׃
:Ephah & ‚ Midian dromedarij ‚ te operiet camelorum Copia *
6 שִׁפְעַת גְּמַלִּים [m]תְּכַסֵּךְ בִּכְרֵי מִדְיָן וְעֵיפָה
‚ dicerent thus & ‚ aurum ‡ venient Seba de ipsi omnes
כֻּלָּם מִשְּׁבָא יָבֹאוּ זָהָב וּלְבוֹנָה יִשָּׂאוּ
.annunciabunt Domini laudes &
[n]וּתְהִלֹּת יְהוָה יְבַשֵּׂרוּ׃
arietes ‚ tibi se congregabunt Chedar pecus Omne
7 כָּל־צֹאן קֵדָר יִקָּבְצוּ לָךְ אֵילֵי
voluntatem super Ascendent ‡ tibi ministrabunt Nebaioth
נְבָיוֹת יְשָׁרְתוּנֶךְ [o]יַעֲלוּ עַל־רָצוֹן
.glorificabo meae gloriae domum & ‚ meum altare
מִזְבְּחִי וּבֵית תִּפְאַרְתִּי אֲפָאֵר׃
8 ad columbae sicut & ‚ volabunt nubes vt † istae † Quae
מִי־אֵלֶּה כָּעָב תְּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל־
naues † & ‚ expectabunt insulae * me Quia ‡ sua columbaria ‡
9 אֲרֻבֹּתֵיהֶם׃ כִּי־לִי אִיִּים [p]יְקַוּוּ וָאֳנִיּוֹת
:longinquo de tuos filios adducendum ad ‡ ‚ principio in Tarsis
תַּרְשִׁישׁ בָּרִאשֹׁנָה לְהָבִיא בָנַיִךְ מֵרָחוֹק

Marginal notes: ‡ tenebrae operient — † in circuitu — [g] נשא — [h] בוא — [i] אמן ראה * inundabis & obstupesces — † multitudo [l] המה * Multitudo † pulli camelorum — [m] כסה — [n] הלל Omnia pecora — bene gratum [o] עלה — † sunt congregationes ‡ quae ‡ fenestras suas? * insulares † sicut ‡ vt adducant — [p] קוה.

Domini nomini ‚ eis cum eorum aurum & ‚ eorum argentum
כַּסְפָּם וּזְהָבָם אִתָּם לְשֵׁם יְהוָה
.te glorificauit quia ‚ Israel sancto & ‚ tui Dei
אֱלֹהַיִךְ וְלִקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֵאֲרָךְ׃
eorum reges & ‚ tuos muros alienigenae filij aedificabunt Et
10 וּבָנוּ בְנֵי־נֵכָר חֹמֹתַיִךְ וּמַלְכֵיהֶם
mea voluntate in & ‚ te percussi mea ira in nam ‡ tibi ministrabunt
יְשָׁרְתוּנֶךְ כִּי בְקִצְפִּי [a]הִכִּיתִיךְ [b]וּבִרְצוֹנִי
die ‚ iugiter tuae portae aperientur Et .tui sum misertus
11 רִחַמְתִּיךְ׃ וּפִתְּחוּ שְׁעָרַיִךְ תָּמִיד יוֹמָם
‚ gentium fortitudinem te ad afferendum ad ‚ claudentur non nocte ac
וָלַיְלָה לֹא יִסָּגֵרוּ לְהָבִיא אֵלַיִךְ חֵיל גּוֹיִם
quae regnum & ‚ gens Nam .ductos † eorum reges &
12 וּמַלְכֵיהֶם נְהוּגִים׃ כִּי־הַגּוֹי וְהַמַּמְלָכָה אֲשֶׁר
.vastabuntur vastando gentes & ‡ peribunt tibi seruierint non
לֹא־יַעַבְדוּךְ יֹאבֵדוּ וְהַגּוֹיִם חָרֹב יֶחֱרָבוּ׃
Vlmus & ‚ pinus ‚ abies ‡ veniet te ad Lebanon Gloria
13 כְּבוֹד הַלְּבָנוֹן אֵלַיִךְ יָבוֹא בְּרוֹשׁ תִּדְהָר וּתְאַשּׁוּר
locum & ‚ mei sanctuarij locum glorificandum ad ‚ simul
יַחְדָּו לְפָאֵר מְקוֹם מִקְדָּשִׁי וּמְקוֹם
se incuruando * te ad ibunt ‡ Et .glorificabo meorum pedum
14 רַגְלַי אֲכַבֵּד׃ וְהָלְכוּ אֵלַיִךְ שְׁחוֹחַ
tuorū pedum plantas super te incuruabunt & ‚ te affligentium filij
בְּנֵי מְעַנַּיִךְ [c]וְהִשְׁתַּחֲווּ עַל־[d]כַּפּוֹת רַגְלַיִךְ
Sion Domini ciuitatem te vocabunt & ‡ te reprobantes † omnes
כָּל־מְנַאֲצָיִךְ וְקָרְאוּ לָךְ עִיר יְהוָה צִיּוֹן
‚ exosam & ‚ derelictam te esse ‡ Pro .Israel Sancti
15 קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ תַּחַת [e]הֱיוֹתֵךְ עֲזוּבָה וּשְׂנוּאָה
gaudium ‚ seculi celsitudinem * in te ponam & ‡ transiens ‡ non &
וְאֵין עוֹבֵר [f]וְשַׂמְתִּיךְ לִגְאוֹן עוֹלָם מְשׂוֹשׂ
‚ gentium lac suges Et .generationis & ‚ generationis
16 דּוֹר וָדוֹר׃ וְיָנַקְתְּ חֲלֵב גּוֹיִם
Dominus ego † quòd scies & ‡ lactaberis regum mamilla &
וְשֹׁד מְלָכִים תִּינָקִי וְיָדַעַתְּ כִּי אֲנִי יְהוָה
.Iahacob fortis tuus redemptor & ‚ te saluans ‖
[g]מוֹשִׁיעֵךְ וְגֹאֲלֵךְ אֲבִיר יַעֲקֹב׃
afferam ferro pro & ‚ aurum afferam aere Pro
17 תַּחַת הַנְּחֹשֶׁת אָבִיא זָהָב וְתַחַת הַבַּרְזֶל אָבִיא
‡ ferrum lapidibus pro & ‚ aes lignis pro & ‚ argentum
כֶסֶף וְתַחַת הָעֵצִים נְחֹשֶׁת וְתַחַת הָאֲבָנִים בַּרְזֶל
.iustitiam tuos exactores † & ‚ pacem tuum censum ponam &
וְשַׂמְתִּי פְקֻדָּתֵךְ שָׁלוֹם וְנֹגְשַׂיִךְ צְדָקָה׃
contritio & ‚ vastitas ‚ tua terra in rapina vltra audietur Non
18 לֹא־יִשָּׁמַע עוֹד חָמָס בְּאַרְצֵךְ [h]שֹׁד וָשֶׁבֶר
‚ tuas portas & ‚ tuos muros salutem vocabis & ‡ tuis terminis in
בִּגְבוּלָיִךְ וְקָרָאת יְשׁוּעָה חוֹמֹתַיִךְ וּשְׁעָרַיִךְ
lucem in sol amplius tibi erit Non .laudem
19 [i]תְּהִלָּה׃ לֹא־יִהְיֶה־לָּךְ עוֹד הַשֶּׁמֶשׁ לְאוֹר
tibi erit sed ‡ te illuminabit non luna splendorem in & ‚ die
יוֹמָם וּלְנֹגַהּ הַיָּרֵחַ לֹא־יָאִיר לָךְ וְהָיָה־לָךְ
.tuam gloriam in tuus Deus & ‚ seculi lucem in Dominus
יְהוָה לְאוֹר עוֹלָם וֵאלֹהַיִךְ לְתִפְאַרְתֵּךְ׃
‡ colligetur non tua luna & ‚ tuus sol vltra occidet Non
20 לֹא־יָבוֹא עוֹד שִׁמְשֵׁךְ וִירֵחֵךְ לֹא יֵאָסֵף
dies finientur & ‚ seculi lucem in tibi erit Dominus quia
כִּי יְהוָה יִהְיֶה־לָּךְ לְאוֹר עוֹלָם וְשָׁלְמוּ יְמֵי
seculum in ‚ iusti † ipsi omnes tuus populus Et .tui luctus
21 אֶבְלֵךְ׃ וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים לְעוֹלָם
opus ‡ meorum plantationum virgultū ‡ terram accipient haereditate
יִירְשׁוּ אָרֶץ נֵצֶר [k]מַטָּעַו מַעֲשֵׂה
‡ mille in erit Paruus .me glorificandum ad ‖ ‚ mearū manuum
22 יָדַי לְהִתְפָּאֵר׃ הַקָּטֹן יִהְיֶה לָאֶלֶף
suo tempore in Dominus ego ‡ fortem gentem in pusillus † &
וְהַצָּעִיר לְגוֹי עָצוּם אֲנִי יְהוָה בְּעִתָּהּ
.illud faciam accelerare
[l]אֲחִישֶׁנָּה׃

CAP. LXI. סא

vixit ea propter ‡ me super Domini ‖ Domini Spiritus
1 רוּחַ אֲדֹנָי יְהוִה עָלָי יַעַן מָשַׁח
me misit ‡ mansuetis euangelizandum * ad me Dominus
יְהוָה אֹתִי לְבַשֵּׂר עֲנָוִים שְׁלָחַנִי

Marginal notes: [a] נכה [b] ה — vt afferat — † ducantur. — buxus, & pinus. — ‡ pergent * humiliando — [c] שחה — [d] כפף — † qui spernebāt ‡ eo quòd fuisti derelicta, & exosa, ‡ erat qui trāsiret: * gloriam — [e] היה [f] שום — † sum — ‖ qui seruo — [g] ישע — oppressionem tuam † exactionem tuam — [h] שדד — [i] הלל — per diem, & splendor lunae — sempiternam, — deficiet: — sempiternam, — † erunt — plantationis meae, — [k] נטע — מטעי ק — ‖ vt glorificer. Parua familia † parua familia erit — [l] חוש — ‖ Dei * annunciandum

captiuis prædicandum ad ,corde contritos *fascia ligandum ad* † †vt oblinirem
שבה[a] לחבש לנשברי־לב לקרא [a]לשבוים
prædicandum Ad || .carceris apertionem vinctis & ,libertaté ||Vt prædicarem
2 לקרא דרור ולאסורים פקח־קוח:
;nostro Deo vltionis diem & ,Domino voluntatis annum
[b]שנה[c]רצה [b]שנת־[c]רצון ליהוה ויום נקם לאלהינו
lugentibus *ponendum Ad** .lugentes omnes *consolandum ad* ‡ ‡ vt consolarer *Vt ponerem
3 לנחם כל־אבלים: לשום לאבלי
gaudij oleum ,cinere pro gloriam eis *dandum ad* †,Sion || ||in †& darem
[d]נתן[e]שוש ציון [d]לתת להם פאר תחת אפר שמן [e]ששון
vocabitur ‡ & :strictospiritu pro laudis *amictum* ‡,luctu pro ‡pallium ‡vocarem eos
תחת אבל מעטה [f]תהלה תחת רוח כהה וקרא
me glorificandum ‡ ad Domini *plantatio* ||,iustitiæ arbores eu ||plantationem ‡glorificationem.
[f]הלל[g]נטע להם אילי הצדק [g]מטע יהוה להתפאר:
*priscorum** solitudines ,seculi desolationes ædificabunt Et *antiquas
[h]בנה 4 [h]ובנו חרבות עולם שממות ראשנים
,generationis deserta ,solitudinis ciuitates innouabűt & :erigent
יקוממו וחדשו ערי חרב שממות דור
:*vestrum pecus* ‡ pascent & ,alieni stabunt Et .generationis & ‡pecora vestra:
[i]זור 5 ודור: ועמדו [i]זרים ורעו צאנכם
.vestri vinitores & ,vestri agricolæ †alienigenæ filij & †erunt
ובני נכר אכריכם וכרמיכם:
,nostri Dei Ministri ,vocabimini Domini Sacerdotes vos Et
6 ואתם כהני יהוה תקראו משרתי אלהינו
eorum gloria in & ,comedetis gentium *facultatem* :vobis dicetur opes
יאמר לכם חיל גוים תאכלו ובכבודם
ignominia &, *duplex* ‡vestro pudore Pro .*vos prædicabitis* || ||exaltabimini. ‡duplici,
7 תתימרו: תחת [k]בשתכם משנה וכלמה
'possidebunt *duplex* † eorű terra in ideo :*sua parte dicent præconia** [k]בוש *laudabűt partem eorum: †duplicia
[l]רנן [l]ירנו חלקם לכן בארצם משנה יירשו
diligens ‡ Dominus ego Quia .eis erit *seculi* ‡ lætitia ‡sempiterna ‡diligo
8 שמחת עולם תהיה להם: כי אני יהוה אהב
eorum opus dabo & :*ascensionem** in rapinam *odiens* || .iudicium ||odio habeo *holocaustum:
משפט שנא גזל בעולה ונתתי פעלתם
scietur Et .eis *excidam* *seculi* ‡ fœdus & ,veritate in ‡ sempiternum feriam cum
[m]אמן[n]ידע 9 [m]באמת וברית עולם אכרות להם: [n]ונודע
:populorum medio in eorum *genimina* ‡ & ,eorű semen gentibus in ‡filij
בגוים זרעם [o]וצאצאיהם בתוך העמים
benedixit ‡ semen † ipsi quia ,eos cognoscent eos *videntes** omnes *qui viderint †sunt ‡cui
[o]יצא [p]נכר כל־ראיהם [p]יכירום כי הם זרע ברך
exultabit ,Domino in gaudebo Gaudendo .Dominus
[q]גול 10 יהוה: שוש אשיש ביהוה [q]תגל
vestimentis fecit me induere quia :meo Deo in mea anima
נפשי באלהי כי הלבישני בגדי־
consecrabit ‡ sponsum tanquam :me *inuoluit* iustitiæ pallio ,salutis induere fecit ‡magnificabit gloriam,
11 ישע מעיל צדקה [r]יעטני כחתן יכהן
terra sicut Quia .*suis vasis* || ornabit sponsam tanquam & ,*gloria* ||vasa sua.
[r]יעט [s]כלל פאר [s]וככלה תעדה כליה: כי כארץ
,faciet germinare *sua semina* ‡ hortus sicut & ,suum germé proferet ‡semen suum
[t]גנן תוציא צמחה [t]וכגנה זרועיה תצמיח
,laudem & iustitiam faciet germinare *Dominus* † Dominus sic †Deus
כן אדני יהוה יצמיח צדקה ותהלה
.gentibus vniuersis coram
נגד כל־הגוים:

CAP. LXII. סב

non Ierusalaim propter & ,tacebo non Siion Propter
1 למען ציון לא אחשה ולמען ירושלם לא
,eius salus & ;eius iustitia ,splendor vt ,egrediatur donec :quiescam
אשקוט עד־יצא כנגה צדקה וישועתה
,tuam iustitiam gentes videbunt Et .se accendat lampas vt
[u]ראה 2 כלפיד יבער: [u]וראו גוים צדקך
nomen tibi vocabitur Et .tuam gloriam reges cuncti &
וכל־מלכים כבודך וקרא לך שם
.*illud* declarabit Domini os quod ;nouum
[x]נקב חדש אשר פי יהוה [x]יקבנו:
*cidarű** & :Domini manu in gloriæ *diadema* † eris Et †corona *diadema
3 [y]והיית עטרת תפארת ביד־יהוה וצנוף
,vltra tibi dicetur Non .tui Dei *vola* ‡in regni וצניף
ק 4 מלוכה בכף־אלהיך: לא־יאמר לך עוד
Sed .Desolata amplius dicetur non tuæ terræ & ,Derelicta
[y]היה עזובה ולארצך לא־יאמר עוד שממה כי ‡manu

‡vocaberis ‡terra tua habitata: ‡habitata. quia :*Maritata tua terra* ‡& ,ea in mea Voluntas *vocaberis tibi* ‡
לך יקרא חפצי־בה ולארצך בעולה כי־
.*maritata* ‡ erit tua terra & ,te in Dominus complacuit
חפץ יהוה בך וארצך תבעל:
Habitabitur enim vt inhabitabunt te ‡vt est *sic ;tui filij *tibi maritabuntur* ||,virgine cum iuuenis *maritabitur* Quia
5 כי־יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך
.tuus Deus te super gaudebit *; sponsam super sponso gaudium ‡ &
[a]שוש ומשוש חתן על־כלה [a]ישיש עליך אלהיך:
tota ,custodes constitui Ierusalaim tuos muros Super
6 על־חמותיך ירושלם הפקדתי שמרים כל־
rememorantes † :tacebunt non iugiter nocte tota & die †qui reminisci facitis Domini,
[b]חשה היום וכל־הלילה תמיד לא [b]יחשו המזכירים
detis ne Et .vobis ‡ silentium ne ,*Dominum* ‡sic
7 את־יהוה אל־[c]דמי לכם: ואל־תתנו
[c]דמה Ierusalaim ponat donec & ,stabiliat donec ,ei silentium
[d]שום דמי לו עד־יכונן ועד־[d]ישים את־ירושלם
sua dextera in || Dominus Iurauit .terra in laudem ||per dexteram suam & per brachium
8 תהלה בארץ: נשבע יהוה בימינו
vltra tuum triticum dedero si :suæ fortitudinis *brachio in* &
[e]עזז ובזרוע [e]עזו אם־אתן את־דגנך עוד
tuum vinum alieni filij biberint si & ,tuis inimicis cibum * *in
מאכל לאיביך ואם־ישתו בני־נכר תירושך
,illud comedent,illud *colligentes* || Sed .*eo in* laborasti quo ‡ ‡in ||congregantes
9 אשר יגעת בו: כי מאספיו יאכלהו
illud bibent illud congregantes & :Dominum laudabunt &
[f]שתה והללו את־יהוה ומקבציו [f]ישתהו
,portas per transite ,Transite .meæ sanctitatis atriis in
10 בחצרות קדשי: עברו עברו בשערים
elapidate ,*viam stratam munite* ,*munite* || :populi viam *complanate* ‡ ‡expurgate ||eleuate,eleuate semitam, remouete lapides,
[g]פנו דרך העם [h]סלו סלו [h]המסלה סקלו
.populos super vexillum attollite ,*lapide e*
[g]פנה[h]סלל 11 מאבן הרימו [i]נס על־העמים:
,terræ extremum ad *fecit* ‡ audire Dominus Ecce
[i]נסס הנה יהוה השמיע אל־קצה הארץ
eius merces ecce :*veniens** tua salus ecce ,Siion filiæ dicite ‡facit *venit:
12 אמרו לבת־ציון הנה ישעך בא הנה שכרו
eos vocabunt Et .*eius facies ad* † eius opus & ,eo cum †coram illo.
אתו ופעלתו לפניו: וקראו להם
,*vocabitur tibi* & :*Domini* ‡ redemptos ,sanctitatis populum ‡à Domino:& tu vocaberis,
עם־הקדש גאולי יהוה ולך יקרא
.derelicta non ciuitas ,Quæsita
דרושה עיר לא נעזבה:

CAP. LXIII. סג

vestes *rubefacta* † ,Edom de *veniens* || iste ‡ Quis ‡est ||qui venit †rubeas habens
1 מי־זה [k]בא מאדום חמוץ בגדים
[k]בוא multitudine in festinus ,sua stola in *decoratus** iste :Bosrah de *formosus
מבצרה זה הדור בלבושו צעה ברב
.seruandum ad magnus ;iustitia in loquens ego :suæ potentiæ
[l]כוח [l]כחו אני מדבר בצדקה רב להושיע:
calcantis sicut tua vestimenta & ,*suo vestimento* ‡ rubrum Quare ‡est vestimentum tuum,
2 מדוע אדם ללבושך ובגדיך כדרך
populis de & ,ego solus calcaui Torcular ?torculari in
3 בגת: פורה דרכתי לבדי ומעמים
eos conculcabo & ,meo *naso* † in eos calcabo & :mecum *vir* † non † est quisquam †furore
אין־איש אתי וארדכם באפי וארמסם
,mea vestimenta super eorum *victoria spargetur* || & :mea ira in ||aspersi sanguinem
בחמתי [m]ויז נצחם על־בגדי
[m]נזה vltionis dies Quia .inquinaui mea indumenta omnia &
4 וכל־מלבושי אגאלתי: כי יום נקם
.venit meorum redemptorum annus & :meo corde in
בלבי ושנת גאולי באה:
:*fulciens* ‡ non & *obstupui* † & :auxiliator * non & ,aspexi Et *erat †admiratus sum, ‡erat qui fulciret:
5 [n]ואביט ואין עזר [o]ואשתומם ואין סומך
.me fulciuit *ipse meus æstus* ‡ & ,meum brachium mihi saluauit &
[n]נבט [p]ותושע לי זרעי וחמתי היא סמכתני:
[o]שמם eos inebriabo & ,meo furore in populos conculcabo Et ‡iustitia mea ipsa
6 ואבוס עמים באפי ואשכרם
.eorum *victoriam* || terram in faciam descendere & ,mea ira in
[p]ישע בחמתי ואוריד לארץ נצחם:
||fortitudinem Domini laudes faciam memorare Domini Miserationes
7 חסדי יהוה אזכיר [q]תהלות יהוה [q]הלל

expectanti faciat ‡, te præter Deum vidit non oculus

עין לא־ראתה אלהים זולתך יעשה למחכה־

:iustitiam facienti &, * gaudenti Occurristi .ipsum

5 לו: פגעת את־ששׂ ועשה צדק

,peccauimus & ,es iratus tu † Ecce .tui recordabantur tuis viis in

בדרכיך יזכרוך הן־אתה קצפת ונחטא

immundus vt fuimus Et ‖ .nos saluabamur & ,‡ seculum eis in

6 בהם עולם ונושע: ונהי כטמא

:nostræ iustitiæ omnes centonum * vestimentum vt & ,nos omnes

כלנו וכבגד עדים כל־צדקתינו

nostræ iniquitates & ,nos omnes folium veluti decidimus &

ונבל כעלה כלנו ועוננו

,tuo nomine in inuocans † non Et .nos abstulerunt ventus tanquam

7 כרוח ישאנו: ואין־קורא בשמך

tuas facies ‡ abscondisti Nam .te in apprehendendum ad se excitans

מתעורר להחזיק בך כי־הסתרת פניך

.nostrarum iniquitatum manu in ‖ nos dissoluisti & ,nobis à

ממנו ותמוגנו ביד־עוננו:

,lutum nos :tu ‡ noster pater ,Domine nunc Et

8 ועתה יהוה אבינו אתה אנחנו החמר

.nos omnes tuæ manus opus & ,noster fictor tu &

ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו:

perpetuum * in ne & ,valde vsque Domine irascaris Ne

9 אל־תקצף יהוה עד־מאד ואל־לעד

.nos omnes † tuus populus ,quæso respice ,ecce iniquitatis meminéris

תזכר עון הן הבט־נא עמך כלנו:

desertum ‡ Sion ,desertum ‡ fuerunt tuæ sanctitatis Ciuitates

10 ערי קדשך היו מדבר ציון מדבר

,nostræ sanctificationis Domus .desolata Ierusalaim ,fuit

11 היתה ירושלם שממה: בית קדשנו

fuit ,nostri patres te laudauerunt qua ‡ ,nostræ gloriæ &

ותפארתנו אשר הללוך אבותינו היה

.desolatione in fuit nostra desiderabilia omnia & :ignis combustione in

לשרפת אש וכל־מחמדינו היה לחרבה:

,tacebis ? Domine te continebis his super Nunquid

12 העל־אלה תתאפק יהוה תחשה

?valde vsque nos affliges &

ותעננו עד־מאד:

CAP. LXV. סה

sum inuentus ;interrogauerunt non ‡ iis sum Quæsitus †

1 נדרשתי ללוא שאלו נמצאתי

gentem ad ,ego ecce ,ego ecce :dixi :me quæsierant non * iis ‖

ללא בקשני אמרתי הנני הנני אל־גוי

meas manus Expandi nomine in est vocatum ‡ non †

2 לא־קרא בשמי: פרשתי ידי

via ,ambulantes ,contumacem ‡ populum ad die tota

כל־היום אל־עם סורר ההלכים הדרך

irritantes † Populum .suas cogitationes post ,bona * non

3 לא־טוב אחר מחשבתיהם: העם המכעיסים

.hortis in sacrificantes ‡ :semper meis faciebus super ‡ me

אותי על־פני תמיד זבחים בגנות

,sepulchris in Manentes ‖ .lateres † super adolentes * &

4 ומקטרים על־הלבנים: הישבים בקברים

ius & ,porci ‖ carnem comedentes :pernoctabunt monumentis ‖ in &

ובנצורים ילינו האכלים בשר החזיר ופרק

, te ad Accede : Dicentes † .eorum vasis * prophanatorum

5 פגלים כליהם: האמרים קרב אליך

fumus Isti .te sum sanctior quia ,me in ‖ appropinques ne

אל־תגש־בי כי קדשתיך אלה עשן

scriptum Ecce .die tota ardens ignis ,meo naso ‡ in

6 באפי אש יקדת כל־היום: הנה כתובה

in reddam & ,reddam quinimo † ,tacebo non :meas facies ad ‖

לפני לא אחשה כי אם־שלמתי ושלמתי על־

vestrorum patrum iniquitates & ,vestras Iniquitates .eorum sinu

7 חיקם: עונתיכם ועונות אבותיכם

,montes super ‡ suffiuerunt qui † :Dominus dixit ,simul ‡

יחדו אמר יהוה אשר קטרו על־ההרים

eorum opus remetiar & :me affecerunt probris colles super &

ועל־הגבעות חרפוני ומדתי פעלתם

.eorum sinum in primum

ראשנה על־חיקם:

multitudine & :Dominus nobis reddidit quæ omnibus super quasi

בעל כל אשר־גמלנו יהוה ורב־

,suas miser cordias secundũ eis reddidit quod ,Israel domui boni

טוב לבית ישראל אשר־גמלם כרחמיו

:dixit Et .suarum miserationum multitudinem secundum &

8 וכרב חסדיו: ויאמר

est factus & :mentientur non † filij ,ipsi ‡ meus populus Verè

אך־עמי המה בנים לא ישקרו ויהי

,angustia non † eorum angustia omni in .saluatorem in ‡ eis

9 להם למושיע: בכל־צרתם לא צר

,suam dilectione propter :eos fecit saluos eius faciérum ‡ angelus &

ומלאך פניו הושיעם באהבתו

,eos tulit & :eos redemit ipse suam indulgentiam propter &

ובחמלתו הוא גאלם וינטלם

,fuerunt rebelles ipsi Et .seculi diebus cunctis eos portauit &

וינשאם כל־ימי עולם: והמה מרו

10 eis est versus ‖ & :eius sanctitatis spiritum affecerunt dolore ‡ &

ועצבו את־רוח קדשו ויהפך להם

est recordatus Et .eos contra pugnauit ipse ,inimicum in ‡

11 לאויב הוא נלחם־בם: ויזכר

eos faciens ascendere ‖ Vbi :sui populi ‡ ,Moseh seculi dierum

ימי־עולם משה עמו איה המעלם

eius medio in ponens * Vbi ? sui pecoris * pastoribus cum ,mari de

מים את רעי צאנו איה השם בקרבו את־

,Moseh dexteram ad Deducens ‡ ?suæ sanctitatis spiritum

12 רוח קדשו: מוליך לימין משה

faciendum ad ,eorum faciebus à * aquas scindentis ‡ :suæ gloriæ brachio

זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות

equum ‡ sicut ,abissus per eos Deducens ?sempi † nomen sibi

13 לו שם עולם: מוליכם בתהמות כסוס

vallem per animal Veluti .impingerent non † ,desertum per

14 במדבר לא יכשלו: כבהמה בבקעה

,tuũ populum duxisti sic :eũ faciet requiescere ‖ Domini spiritus ,descendet ‡

תרד רוח יהוה תניחנו כן נהגת עמך

cælis è Aspice .gloriæ nomen tibi faciendum ad ‡

15 לעשות לך שם תפארת: הבט משמים

† vbi :tuæ gloriæ & ,tuæ sanctitatis habitaculo de vide &

וראה מזבול קדשך ותפארתך איה

,tuorum viscerum tumultus ‡, tuæ fortitudines & ,tuus zelus

קנאתך וגבורתך המון מעיך

Nam ?se continuerunt me erga ‖ ? tuarum miserationum &

16 ורחמיך אלי התאפקו: כי־

Israel & ,nos nesciuit Abraham quia :noster pater tu

אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל

:noster redemptor ,noster pater Domine Tu .nos agnouit non

לא יכירנו אתה יהוה אבינו גאלנו

17 Domine nos facies ‡ errare Quare .tuum nomen † seculo à

מעולם שמך: למה תתענו יהוה

Conuertere ?tuo timore à ,nostrum cor fecisti indurare ,tuis viis de

מדרכיך תקשיח לבנו מיראתך שוב

* breue Ad .tuæ hæreditatis tribus ,tuos seruos propter

18 למען עבדיך שבטי נחלתך: למצער

conculcauerunt nostri hostes :tuæ sanctitatis populus † possederunt

ירשו עם־קדשך צרינו בוססו

19 es dominatus non * seculo à ‡ fuimus ‖ .tuum sanctuarium †

מקדשך: היינו מעולם לא־משלת

.eos super tuum nomen est inuocatum nec, eos in

בם לא־נקרא שמך עליהם:

CAP. LXIIII. סד

tuis faciebus à ‖ ,descenderes , cælos disrumperes Vtinam

1 לוא־קרעת שמים ירדת מפניך

aquas ,liquefactionum ignem ardere Secundum ‡ .defluerent montes

2 הרים נזלו: כקדח אש המסים מים

.tuis hostibus tuum nomen manifestandum ad ,ignis bulliet

תבעה־אש להודיע שמך לצריך

,terribilia te faciendo In ‡ .formidabunt gentes tuis faciebus

3 מפניך גוים ירגזו: בעשותך נוראות

.defluxerunt montes tuis faciebus à ,descendisti :expectabimus non

לא נקוה ירדת מפניך הרים נזלו:

:auribus perceperunt neque ,audierunt non seculo à Et

4 ומעולם לא־שמעו לא האזינו

Marginal notes (left): ‡ qui ita · * in te, שוש[a] · † te irato, & nobis peccantibus, ‡ persistebat, ‖ At nunc facti sumus vt polluti · * inquinatum · ישע[b] · עוה[c] · † est qui inuocet nomẽ tuũ, qui excitet · נשה[d] · ‡ faciem tuam ‖ propter manum · ‡ es · * seculum · † sumus · נבט[e] · ‡ vt · היה[f] · ‡ in · omne desiderabile nostrum · ענה[g] · † Obuius factus ‡ qui · ‖ ab * qui · † quæ ‡ inuocauerat nomem meum. ‡ declinantem, qui gradiuntur per viam * bonam, · † qui irasci faciunt ‡ coram me ‡ sacrificant · גנן[h] · * suffire faciunt † dealbatos, ‖ Qui manent ‡ desertis pernoctant: qui comedunt ‖ suillam, * est in † Qui dicunt: Sta apud · לון[i] · כלה[k] · ‖ mihi, ‡ furore ‖ est coram me: † sed · עוה[l] · ‡ reddam † nam ‡ illi · כדר[m] · אל · ק

Marginal notes (right): רבב[a] misericordiam suam, · ‡ sunt, † qui · ‖ saluator. † ei fuit. · ישע[b] · צור[c] · ‡ faciei · לו · ק · נשא[d] · ‡ irasci fecerunt ‖ effectus · ‡ inimicus, · ‡ & ‖ est qui ascendere fecit · עלה[e] · * gregis ‡ est qui posuit ‡ Qui ambulare fecit eos ‡ qui scidit * ante eos, vt faceret · הלך[f] · עשה[g] · ‡ sempiternum? Qui ambulare fecit ‡ equus ambulabat † nec impegerunt. ‡ descendens, quem ‡ quietè ducit ‡ vt faceres · ירד[h] · נוח[i] · † sunt ‡ multitudo · פאר[k] · ‖ mihi · נכר[l] · † est ‖ seculi · תעה[m] · * tempus · † terram · צור[n] · ‡ sanctificationem tuam. ‖ Nos ‡ tui † tu † eorum: · ‖ & sicut olim à facie tua · ‡ Instar inflammatis ignis efferuentes aquas erat deflagratio ignis tui, · ידע[o] · ‡ facie tua ‖ Cum feceris · ירא[p] · * sperabimus: † facie tua

muſtum inuenitur cùm Sicut :Dominus dixit Sic
8 כה אמר יהוה כאשר ימצא התירוש
† benedictio quoniam ,illud *corrumpas* * Ne ,*dixit* ‡ & , botro in
באשכול ואמר אל־ [a]תשחיתהו כי ברכה
corrumpendum non ad ‡ ,meos ſeruos propter faciam ſic :illo in
בו כן אעשה למען עבדי לבלתי השחית
Iehudah de & , ſemen Iahacob de deducam Et .totum
9 הכל: [b]והוצאתי מיעקב זרע ומיהודה
mei ſerui & ,mei electi eā *poſsidebunt* * & :meos montes *poſsidentem* ‡
יורש הרי וירשוה בחירי ועבדי
habitaculum in , *Saron* † erit Et .ibi habitabunt
10 ישכנו־שמה: והיה השרון לנוה־
meo populo , *bouis accubitum in* ‡ , Hachor vallis & , *pecoru* ‡
צאן ועמק עכור לרבץ בקר לעמי
,Dominum *derelinquentes* † vos Et .me requiſierunt qui
11 אשר דרשוני: ואתם עזבי יהוה
Ioui parantes ‡ : meæ ſanctitatis montis *obliuiſcentes* ‡
השכחים את־הר קדשי הערכים לגד
Numeraboque .libamen *Meni implentes* ‖ & , menſam
12 שלחן והממלאים [c]לִמני ממסך: ומניתי
, vos incuruabitis iugulationi vos omnes & ,gladio vos
אתכם לחרב וכלכם לטבח תכרעו
non & , ſum locutus ; reſpondiſtis non & , vocaui quod eo
יען קראתי ולא [d]עניתם דברתי ולא
quæ *in* & , meis oculis in malum feciſtis & :audiſtis
שמעתם ותעשו הרע בעיני ובאשר
Dominus dixit ſic Propterea .elegiſtis nolui
13 לא־חפצתי בחרתם: לכן כה־אמר אדני
Ecce .eſurietis vos & , comedent mei ſerui Ecce :Deus
יהוה הנה עבדי יאכלו ואתם תרעבו הנה
,lætabuntur mei ſerui Ecce .ſitietis vos & , bibent mei ſerui
עבדי [e]ישתו ואתם תצמאו הנה עבדי ישמחו
bono à ouabunt mei ſerui Ecce .afficiemini pudore vos &
14 ואתם [f]תבשו: הנה עבדי ירנו מטוב
contritione præ & ,cordis dolore præ clamabitis vos &: cordis
לב ואתם תצעקו מכאב לב ומשבר
iuramentum in veſtrum nomen dimittetis Et .vlulabitis ſpiritus
15 רוח [g]תילילו: והנחתם שמכם לשבועה
vocabit ſuos ſeruos & :Deus Dominus *te* † interficiet & ,meis electis
לבחירי [h]והמיתך אדני יהוה ולעבדיו יקרא
ſe benedicet , terra in ſe *benedicens* Qui .alio nomine
16 שם אחר: אשר המתברך בארץ יתברך
:Amen Deo in iurabit , terra in *iurans* † & .Amen Deo in
באלהי אמן והנשבע בארץ ישבע באלהי אמן
quia & , priores . anguſtiæ ſunt traditæ obliuioni quia
כי נשכחו [i]הצרות הראשנות וכי
,nouos cælos *creans* * ego ecce Quia .meis oculis ab ſe abſcōdēt
17 נסתרו מעיני: כי־הנני בורא שמים חדשים
nec , priores memorabuntur non & : nouam terram &
וארץ חדשה ולא תזכרנה הראשנות ולא
exultate & , gaudete *Quinimo* .cor ſuper aſcendent
18 [k]תעלינה על־לב: כי־אם־[l]שישו [m]וגילו
creans † ego ecce Quia .*creans* † ego quæ *perpetuum* * in
עדי־עד אשר אני בורא כי הנני בורא
.gaudium eius populum & , exultationem Ieruſalaim
את־ירושלם גילה ועמה משוש:
non & :meo populo in gaudebo & ,Ieruſalaim in exultabo Et
19 וגלתי בירושלם וששתי בעמי ולא־
.clamoris vox & , fletus vox vltrà ea in audietur
ישמע בה עוד קול בכי וקול זעקה:
qui , ſenex neque ,dierum infans vltrà *inde* * erit Non
לא־יהיה משם עוד עול ימים וזקן אשר
centum filius puer quoniam .ſuos dies impleuerit non
20 לא־ימלא את־ימיו כי הנער בן־מאה
.maledicetur *annorum centum filius* ‖ peccator & ,morietur *annorum*
שנה ימות והחוטא בן־מאה שנה יקלל:
,vineas plantabunt & ,habitabunt & ,domos ædificabunt Et
21 [n]ובנו בתים וישבו ונטעו כרמים
alius & , ædificabunt Non .earum fructum comedent &
ואכלו [o]פרים: לא יבנו ואחר
22 dies ſecundum quia :comedet alius & . plantabunt non ;habitabit
ישב לא [p]יטעו ואחר יאכל כי כימי

‡ dicit quis, * diſsipes † eſt
[a]שחת
‡ vt non diſperdam
[b]יצא
‡ hæreditate accipientem
* hæreditatē accipient
† planicies
‡ pecorum,
‡ locus accubitus armentorū,
† qui derelinquitis
‡ qui obliuiſcimini
‡ qui paratis militiæ cæli
‖ qui impletis planetis
[c]מנה
[d]ענה
[e]שתה
clamabunt præ iocunditate.
[f]בוש
execrationem
[g]ילל
† vos
[h]מות
benedicit
† qui iuras
[i]צור
* creo
Sed
[k]עלה [l]שוש
[m]גול
* ſeculum ſeculi in his
† creo
* tunc
centenarius
‖ centenarius
[n]בנה
[o]פרה
[p]נטע

inueterabunt ſuarum manuum opus & ,mei populi dies , *ligni* *
העץ ימי עמי ומעשה ידיהם [a]יבלו
generabunt nec , vacuum in laborabunt Non .mei electi
בחירי: לא יגעו לריק ולא ילדו 23
ipſi *Domini* ‡ benedictorum ſemen quia : *turbationem ad* †
לבהלה כי זרע ברוכי יהוה המה
,clament antequam , erit Et .eis cum eorum *genimina* ‖ &
וצאצאיהם אתם: [b]והיה טרם יקראו 24
.audiam ego & . loquentibus ipſis adhuc ; exaudiam ego &
ואני אענה עוד הם מדברים ואני אשמע:
bos ſicut leo & , *vnus ſicut* paſcentur agnus & Lupus
זאב וטלה ירעו כאחד ואריה כבקר 25
,*malefacient* * non : ‡ *eius* panis puluis *ſerpens* & , paleam comedet
יאכל־תבן ונחש עפר לחמו לא־[c]ירעו
.Dominus dixit ,meæ ſanctitatis monte omni in *corrumpent* † nec
ולא־ישחיתו בכל־הר קדשי אמר יהוה:

* durationis arboris, erunt
[a]בלה
† cum terrore:
‡ à Domino ſunt,
‖ filij
[b]יצא
ſimul,
ſerpenti ‡ erit:
* nocebunt,
[c]רוע
† occident

CAP. LXVI. סו

terra & .meum ſolium † Cæli : Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה השמים כסאי והארץ 1
ædificabitis quam domus iſta * vbi : meorum pedum ſcabellum
הדם רגלי אי־זה בית אשר תבנו־
hæc omnia Et ? meæ quietis locus ille vbi & , mihi
לי ואי־זה מקום [d]מנוחתי: ואת־כל־אלה 2
:Dominus dixit , hæc omnia fuerunt & , fecit mea manus
ידי עשתה ויהיו כל־אלה נאם־יהוה
trementem & ,ſpiritu contritū & ,*afflictum ad reſpiciam illud ad* Et
ואל־זה אביט אל־[e]עני ונכה־רוח וחרד
:virum *percutiens* * bouem *Mactans* ‡ .meum verbum ſuper
על־דברי: שוחט השור [f]מכה־איש 3
ſanguinē *munus faciens aſcenderet* ‡ : canem *deceruicans agnum immolans* †
זובח השה ערף כלב מעלה מנחה דם־
elegerunt hæc etiam : *vanitati benedicens* * thus *memorans* ; *porci* ‡
חזיר מזכיר לבנה מברך און גם־המה בחרו
.*voluit* † eorum anima ſuis *contaminationibus* ‖ in & , ſuis viis in
בדרכיהם ובשקוציהם נפשם חפצה:
eorum timores ‡ & ,eorum *adinuentionibus in* ‡ eligam ego Etiam
גם־אני אבחר בתעלוליהם ומגורתם 4
,ſum locutus ; *reſpondens* * non & , vocaui quod eò , eis adducam
אביא להם יען קראתי ואין עונה דברתי
quo in † & ,meis oculis in malum fecerùntque : audierunt non &
ולא שמעו [g]ויעשו הרע בעיני ובאשר
,Domini verbum Audite .elegerunt volui non
לא־חפצתי בחרו: שמעו דבר־יהוה 5
,vos habentes odio veſtri fratres dixerūt :eius verbū ad *contremiſcentes* ‡
החרדים אל־דברו אמרו אחיכם שנאיכם
:Dominus *ſit glorioſus* ‖ : meum nomen propter vos *elongantes* ‡
[h]מנדיכם למען שמי יכבד יהוה
.afficientur pudore ipſi & ,veſtra lætitia in conſpicietur at
ונראה בשמחתכם והם [i]יבשו:
Domini vox , templo de vox ,ciuitate de ſonitus Vox
קול שאון מעיר קול מהיכל קול יהוה 6
,parturiret Antequam .ſuis inimicis retributionem reddentis
משלם גמול לאיביו: בטרם [k]תחיל 7
.maſculum *eſt enixa* † & , ei dolor veniet antequam : peperit
ילדה בטרם יבוא חבל לה והמליטה זכר:
eſt parta Nunquid ? *hæc ſicut* * vidit quis, *hoc ſicut* ‡ audiuit Quis
מי־שמע כזאת מי ראה כאלה היוחל 8
quia ? vna vice gens parietur num ? vna die in terra
ארץ ביום אחד אם־יולד גוי פעם אחת כי־
.ſuos filios Siion peperit etiam , *fuit ægra* †
חלה גם־ילדה ציון את־בניה:
dixit , faciam parcere non & , *frangam matricem ego* * Num
האני אשביר ולא [l]אוליד יאמר 9
tuus Deus dixit , *claudar & faciens generare* † ego Num ? Dominus
יהוה אם־אני המוליד ועצרתי אמר אלהיך:
omnes ea in exultate & , Ieruſalaim cum Lætamini
שמחו את־ירושלם [m]וגילו בה כל־ 10
lugentes ‡ vniuerſi gaudio ea cum gaudete :eam *diligentes* ‡
אהביה שישו אתה משוש כל־המתאבלים
vbere ab ſaturemini & , ſugatis Vt .eam ſuper
עליה: למען [n]תינקו ושבעתם משד 11

† eſt
* igitur
[d]נוח
eum toto hoc ad afflictum ipſum, ego potius ſpecto,
‡ Qui immolat
* eſt ac ſi interficeret
[e]ענה [f]נכה
† qui immolat pecus perinde eſt ac ſi deceruicaret
‡ qui offert oblationem, eſt ac ſi offerret
‡ ſuillum, qui ſuffire facit
* eſt ac ſi benediceret idolo:
‖ abominationibus
† delectata eſt.
‡ illuſiones
‡ quæ timent
erat qui reſponderet;
† quæ
[g]עשה
‡ qui tremitis
‡ abominantes
‖ glorificet
[h]נדה
[i]בוש
[k]חול
† peperit
‡ tale, &
† huic ſimilia?
† parturiuit,
* mulierem venire faciam ad partum,
[l]ילד
† qui generare facio, ero prohibitus,
[m]גול
‡ qui diligitis
‡ qui lugetis
[n]ינק

splendore à delectemini & , mulgeatis vt : eius consolationum
תנחמיה למען [a] תמצו והתענגתם מזיו
declinans † ego Ecce : Dominus dixit sic Nam .eius gloriæ
12 כבודה: כי־כה אמר יהוה הנני נוטה־
,inundantē torrentem tanquā & ,pacem ,fluuium tanquā eam ad
אליה כנהר שלום וכנחל שוטף
super & ,portabimini latus super : sugetis & ,gentium gloriam
כבוד גוים וינקתם על־צד [b] תנשאו ועל־
sua mater quem vir Sicut .oblectabimini genua
13 ברכים תשעשעו: כאיש אשר אמו
Ierusalaim in & ,vos consolabor ego sic ,eum consolabitur ‡
תנחמנו כן אנכי אנחמכם ובירושלם
,vestrum cor gaudebit & ,videbitis Et .consolationem accipietis
14 תנחמו: [c] וראיתם ושש לבכם
manus cognoscetur & : germinabunt herba tanquam vestra ossa &
ועצמותיכם כדשא תפרחנה ונודעה יד־
.suis inimicis indignabitur & ,suis seruis cum ‡ Domini
יהוה את־עבדיו וזעם את־איביו:
turbo tanquam & , veniet igne in Dominus ecce Quia
15 כי־הנה יהוה באש יבוא וכסופה
,suum nasum ‡ ira in reddendum ad : eius quadrigæ
מרכבתיו [d] להשיב בחמה אפו
.ignis flammis * in suam increpationem &
וגערתו בלהבי־אש:
suo gladio in & ,contendens iudicio † Dominus igne in Quia
16 כי באש יהוה נשפט ובחרבו
.Domini vulnerati ‡ erunt multi & : carnem omnem
את־כל־בשר [e] ורבו חללי יהוה:
vnam ‖ post hortis in se purificantes ‡ & , se Sanctificantes
17 המתקדשים והמטהרים אל־ [f] הגנות אחר אחד
,abominationem & , porci * carnem comedentes : medio in
בתוך אכלי בשר החזיר והשקץ
.Dominus dixit ,finientur † simul : murem &
והעכבר יחדו [g] יספו נאם־יהוה:
veniens ‡ eorum cogitationes & ,eorum opera ‡ ego Et
18 ואנכי מעשיהם ומחשבתיהם באה
,venient & : linguas & , gentes omnes congregandum ad
לקבץ את־כל־הגוים והלשנות [h] ובאו
.meam gloriam videbunt &
וראו את־כבודי:

Margin: propter splendorem — [a] מוץ — † declino — [b] נשא — risu afficiemini. — ‡ consolatur, — [c] ראה — ‡ erga seruos suos, & irascetur — ‡ furorem — [d] שוב — * flamma — † iudicabit, — ‡ interfecti à Domino. — Qui sanctificant — ‡ qui purificant — ‖ peculiarem — אחת — ק — [e] רבב [f] גנן — * suillam, — † consumentur, — [g] סוף — ‡ visitabo — ‡ quando veniet tempus vt congregem — [h] בוא

seruauerint euasos † eis ex mittam & ,signum eis in ponam Et
19 [i] ושמתי בהם אות ושלחתי מהם פליטים
,arcum trahentes ,Lud & ,Pul ,Tharsis gentes ad
אל־הגוים תרשיש פול ולוד משכי קשת
audierunt non quæ ,longinquas insulas ‖ : Iauan & ,Tubal
תובל ויון [k] האיים הרחקים אשר לא־שמעו
annunciabūt & :meā gloriam viderunt non & ,meū auditum
את־שמעי ולא־ [l] ראו את־כבודי [m] והגידו
omnes adducent Et .gentibus in meam gloriam
20 את־כבודי בגוים: והביאו את־כל־
,equis in Domino munus gentibus cunctis de vestros fratres
אחיכם מכל־הגוים מנחה ליהוה בסוסים
velocibus animalibus in ‡ & , mulis in & ,lecticis in & curru ‖ in &
וברכב [n] ובצבים ובפרדים [o] ובכרכרות
: Dominus dixit ,Ierusalaim mea sanctitatis * montem ad
על הר קדשי ירושלם אמר יהוה
vase in munus Israel filij adducent quemadmodum
כאשר יביאו בני ישראל את־המנחה [p] בכלי
assumam eis ex etiam Et .Domini domum † , mundo
21 טהור בית יהוה: וגם־מהם [q] אקח
.Dominus dixit ,Leuitas in ‡ ,sacerdotes in
לכהנים ללוים אמר יהוה:
; noua terra & ,noui cæli [ו] sicut Quia
22 כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה
:Dominus dixit ,meas facies ad stantes ,faciens * ego quos
אשר אני עשה עמדים לפני נאם־יהוה
.vestrum nomen & ,vestrum semen stabit sic
כן יעמד זרעכם ושמכם:
sabbathi tempore ‡ de & ,eius mense in mensis tempore à erit Et
23 והיה מדי־חדש בחדשו ומדי שבת
in sabbathum : eius sabbathum in veniet omnis caro * ad incuruandum se
בשבתו יבוא כל־בשר [r] להשתחות
videbunt & ,egredientur Et .Dominus dixit ,meas facies ad
24 לפני אמר יהוה: ויצאו [s] וראו
eorum vermis quia : me in præuaricantium virorum cadauera in
בפגרי האנשים הפשעים בי כי תולעתם
nausea † erunt & ,extinguetur non eorum ignis & ,morietur non
לא תמות [t] ואשם לא תכבה [u] והיו דראון
.carni omni
לכל־בשר:

Margin: [i] שום — ‡ ad — [k] אי — [l] ראה [m] נגד — donum — ‡ quadrigis — † carrucis — [n] צב [o] כרכר — * sanctū meum — [p] כלה — † in — [q] לקח — ‡ & — * facio, stant coram me, — de mense in mensem — ‡ sabbatho — * vt incuruet se — † opprobrium — [r] שחה — [s] ראה — coram me, — [t] אש [u] חיה

תם ספר ישעיהו

Finis libri Iesahiahu.

ספר ירמיהו

LIBER IRMEIAHV.

CAPVT. I. א

Chilchiiahu filij Irmeiahu VERBA
1 דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ בֶּן־חִלְקִיָּהוּ
Hanathoth in † qui sacerdotibus de
מִן־הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת
.Biniamin terra in
בְּאֶרֶץ בִּנְיָמִן׃
Domini verbum fuit Quod
2 אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה
:Iehudah regis Amon filij Iosiiahu diebus in eum ad
אֵלָיו ᵃבִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ בֶן־אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה
.cum regnare anno decimo tertio in
בִּשְׁלֹשׁ־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְמָלְכוֹ׃
regis Iosiiahu filij Iehoiachim diebus in fuit Et
3 ᵇוַיְהִי בִּימֵי יְהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ
Sidchiiahu annos vndecim consummandum ad vsque , Iehudah
יְהוּדָה עַד־ᶜתֹּם עַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ
transmigrandum ‡ ad vsque , Iehudah regis Iosiiahu filij
בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה עַד־ᵈגְּלוֹת
.quinto mense in Ierusalaim
יְרוּשָׁלַםִ בַּחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי׃
:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
4 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
antequam & :te noui , vtero in te formarem Priusquam
5 בְּטֶרֶם ᵉאֶצָּרְךָ בַבֶּטֶן יְדַעְתִּיךָ וּבְטֶרֶם
gentibus prophetam , te sanctificaui , vulua de exires
תֵּצֵא מֵרֶחֶם הִקְדַּשְׁתִּיךָ נָבִיא לַגּוֹיִם
non Ecce :Deus Domine Ahah :dixi Et .te dedi
6 ᶠנְתַתִּיךָ׃ וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יֱהוִה הִנֵּה לֹא־
Dominus dixit Et .ego puer quia , loqui noui
7 יָדַעְתִּי דַּבֵּר כִּי־נַעַר אָנֹכִי׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
quo omnia ad quia :ego † puer dicas Ne :me ad
אֵלַי אַל־תֹּאמַר נַעַר אָנֹכִי כִּי עַל־כָּל־אֲשֶׁר
.loquêris , tibi præcipiam quæ vniuersa & :ibis , te mittam
אֶשְׁלָחֲךָ ᵍתֵּלֵךְ וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר ʰאֲצַוְּךָ תְּדַבֵּר׃
,te eripiendum ad ,ego ‡ tecum quia :eorum faciebus à timeas Ne
8 אַל־תִּירָא מִפְּנֵיהֶם כִּי־אִתְּךָ אֲנִי ⁱלְהַצִּלֶךָ
,suam manum Dominus misit Et .Dominus dixit
9 נְאֻם־יְהוָה׃ וַיִּשְׁלַח יְהוָה אֶת־יָדוֹ
Ecce :me ad Dominus dixit & .meum os super tetigit &
ᵏוַיַּגַּע עַל־פִּי וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי הִנֵּה
.tuo ore in mea verba dedi
נָתַתִּי דְבָרַי בְּפִיךָ׃
super & , gentes super hac die te legaui , Vide
10 רְאֵה הִפְקַדְתִּיךָ הַיּוֹם הַזֶּה עַל־הַגּוֹיִם וְעַל־
, disperdendum ad , diruendum ad & , euellendum ad & , regna
הַמַּמְלָכוֹת לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ וּלְהַאֲבִיד
.plantandum ad & , ædificandum ad :destruendum ad &
וְלַהֲרוֹס לִבְנוֹת וְלִנְטוֹעַ׃
tu Quid :dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
11 ˡוַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר מָה־אַתָּה
.videns ‡ ego amygdali Virgam :dixi Et ? Irmeiahu videns †
רֹאֶה יִרְמְיָהוּ וָאֹמַר מַקֵּל שָׁקֵד אֲנִי רֹאֶה׃
nam :videndo Bonificasti ‡ :me ad Dominus dixit Et
12 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי ᵐהֵיטַבְתָּ לִרְאוֹת כִּי־
.illud faciendum ad ‡ , meum verbum super ego festinans †
שֹׁקֵד אֲנִי עַל־דְּבָרִי ᵒלַעֲשֹׂתוֹ׃
:dicendo , secundò me ad Domini verbum fuit Et
13 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי ᵖשֵׁנִית לֵאמֹר
.videns † ego exsufflatam * Ollam , dixi & ? videns ‡ tu Quid
מָה אַתָּה רֹאֶה וָאֹמַר סִיר נָפוּחַ אֲנִי רֹאֶה
.Aquilonis faciebus ‖ à eius facies ‡ &
וּפָנָיו מִפְּנֵי צָפוֹנָה׃

† fuerunt
ᵃ יוֹם quo regnauit.
ᵇ הָיָה consummationem vndecimi anni
‡ transmigrationem
ᶜ תָּמַם ᵈ גָּלָה
ᵉ יָצַר
ᶠ נָתַן * sum.
† sum, ‡ ad quæ
ᵍ הָלַךְ ʰ צִוָּה facie ‡ sum, vt etiam
ⁱ נָצַל
ᵏ נָגַע
† constitui
vt euellas, & diruas, & disperdas, & destruas: vsque ædifices, & plantes.
ˡ הָיָה
† vides * amygdalinam maturè florescentem ‡ video. ‡ Rectè vidisti:
ᵐ יָטַב רָאָה † maturo ‡ vt faciam
ᵒ עָשָׂה
ᵖ שָׁנָה * vides: * bullientem † video, ‡ aspectus ‖ facie.

malum pandetur aquilone Ab :me ad Dominus dixit Et
14 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָי מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה
.terræ habitatores omnes super
עַל כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃
regnorum familias * omnes ad vocans ‡ ego ecce Quia
15 כִּי הִנְנִי קֹרֵא לְכָל־מִשְׁפְּחוֹת מַמְלְכוֹת
vnusquisque dabunt ‡ & , venient & :Dominus dixit , Aquilonis
צָפוֹנָה נְאֻם־יְהוָה ᵃוּבָאוּ וְנָתְנוּ אִישׁ
omnes super & , Ierusalaim portarum ostio † suum solium
כִּסְאוֹ פֶּתַח שַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלַםִ וְעַל כָּל־
.Iehudah vrbes vniuersas super & , circum ‡ eius muros
חוֹמֹתֶיהָ סָבִיב וְעַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה׃
:eorum malitiam omnem super eis cum mea iudicia loquar Et
16 וְדִבַּרְתִּי מִשְׁפָּטַי אוֹתָם עַל כָּל־ᵇרָעָתָם
,alienis diis suffierunt & , me dereliquerunt qui
אֲשֶׁר עֲזָבוּנִי וַיְקַטְּרוּ לֵאלֹהִים אֲחֵרִים
.suarum manuum operibus se incuruauerunt qui
ᶜוַיִּשְׁתַּחֲווּ לְמַעֲשֵׂי יְדֵיהֶם׃
loquêris & , surges & , tuos lumbos accinges tu Et
17 וְאַתָּה תֶּאְזֹר מָתְנֶיךָ וְקַמְתָּ וְדִבַּרְתָּ
ne :tibi præcipiam ego quæ omnia eos ad
אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־אֲשֶׁר אָנֹכִי ᵈאֲצַוֶּךָּ אַל־
.eorum facies ad te consternem ‡ forte ne , eorum faciebus à consterneris *
תֵּחַת מִפְּנֵיהֶם פֶּן־ᵉאֲחִתְּךָ לִפְנֵיהֶם׃
, munitionis † ciuitatem in hodie te dedi ecce ego Et
18 וַאֲנִי הִנֵּה נְתַתִּיךָ הַיּוֹם לְעִיר מִבְצָר
omnem super æris muros ‡ in & , ferream columnam in &
וּלְעַמּוּד בַּרְזֶל וּלְחֹמוֹת נְחֹשֶׁת עַל־כָּל־
, eius sacerdotibus , eius principibus , Iehudah regibus :terram
הָאָרֶץ לְמַלְכֵי יְהוּדָה ᶠלְשָׂרֶיהָ לְכֹהֲנֶיהָ
.terræ populo &
וּלְעַם הָאָרֶץ׃
quia :tibi præualebunt non & , te contra bellabunt Et
19 וְנִלְחֲמוּ אֵלֶיךָ וְלֹא־יוּכְלוּ לָךְ כִּי־
.te liberandum ad ‡ , Dominus ait , ego * tecum
אִתְּךָ אֲנִי נְאֻם־יְהוָה ᵍלְהַצִּילֶךָ׃

‡ voco * cognationes
‡ ponent ᵃ בּוֹא † in introitu
‡ in circuitu
ᵇ רוּעַ
ᶜ שָׁחָה
ᵈ צָוָה * paueas à facie ‡ conterere faciã te ante eos.
ᵉ חָתַת † munitam, ‡ murũ æreum
ᶠ שׂוּר
* sum, ‡ vt liberem ᵍ נָצַל

CAP. II. ב

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ʰוַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
:dicendo , Ierusalaim auribus in clamabis ‡ & , Vade
2 הָלֹךְ וְקָרָאתָ בְאָזְנֵי יְרוּשָׁלַםִ לֵאמֹר
misericordiæ , tui sum Recordatus , Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה זָכַרְתִּי לָךְ חֶסֶד
me post te eundo , tuarum desponsationum * charitatis , tuarum pueritiarum
נְעוּרַיִךְ אַהֲבַת כְּלוּלֹתָיִךְ ⁱלֶכְתֵּךְ אַחֲרַי
Israel ‡ Sanctitas .sata non terra in , deserto in
3 בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה׃ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
eum deuorantes omnes :eius prouentus initium † , Domino
לַיהוָה רֵאשִׁית תְּבוּאָתֹה כָּל־אֹכְלָיו
.Dominus dixit , eos ad * veniet malum ; desolabuntur
יֶאְשָׁמוּ רָעָה ᵏתָּבֹא אֲלֵיהֶם נְאֻם־יְהוָה׃
omnes & , Iahacob domus Domini verbum Audite
4 שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה בֵּית יַעֲקֹב וְכָל־
.Israel domus familiæ ‖
מִשְׁפְּחוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
vestri patres Inuenerunt Quid :Dominus dixit Sic
5 כֹּה אָמַר יְהוָה מַה־מָּצְאוּ אֲבוֹתֵיכֶם
ambulauerũt & , me desuper se elongauerunt quia , iniquitatis me in
בִּי עָוֶל כִּי רָחֲקוּ מֵעָלָי וַיֵּלְכוּ
.sunt facti vani & , vanitatem post
אַחֲרֵי הַהֶבֶל וַיֶּהְבָּלוּ׃

ʰ קָרָא ‡ clama
adolescentiæ tuæ, desponsationis tuæ, quando ambulabas
ⁱ יָלַךְ ‡ fuit † primitiæ frugum eius: ‡ super
ᵏ בּוֹא
‖ cognationes

,tua vincula rupi ,tuum iugum confregi seculo à Quia
20 כִּי מֵעוֹלָם שָׁבַרְתִּי עֻלֵּךְ נִתַּקְתִּי מוֹסְרוֹתַיִךְ
collem omnem super nam ;seruiam Non :dixisti &
וַתֹּאמְרִי לֹא אֶעֱבוֹר כִּי עַל־כָּל־גִּבְעָה
,meretrix peruagans tu frondoso ligno omni sub & ,sublimem
גְּבֹהָה וְתַחַת כָּל־עֵץ רַעֲנָן אַתְּ צֹעָה זֹנָה׃
veritatis semen ipsam totam Sorec te plantaui ego Et
21 וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךְ שׂוֹרֵק כֻּלֹּה זֶרַע אֱמֶת
?alienæ vitis rami declinantes mihi es conuersa quomodo &
וְאֵיךְ נֶהְפַּכְתְּ לִי סוּרֵי הַגֶּפֶן נָכְרִיָּה׃
;Borith ubi multiplicaueris & ,nitro in te laueris si Quia
22 כִּי אִם־תְּכַבְּסִי בַּנֶּתֶר וְתַרְבִּי־לָךְ בֹּרִית
.Dominus Dominus dixit ,me coram tua iniquitas est signata
נִכְתָּם עֲוֹנֵךְ לְפָנַי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
Behalim post ,sum polluta Nam :dices Quomodo
23 אֵיךְ תֹּאמְרִי לֹא נִטְמֵאתִי אַחֲרֵי הַבְּעָלִים
quid scito ;valle in tuam viam vide ;ambulaui non
לֹא הָלַכְתִּי רְאִי דַרְכֵּךְ בַּגַּיְא דְּעִי מֶה
.suas vias implicans leuis dromedaria :feceris
עָשִׂית בִּכְרָה קַלָּה מְשָׂרֶכֶת דְּרָכֶיהָ׃
sorbuit suæ animæ desiderio in desertum ductus Onager
24 פֶּרֶה לִמֻּד מִדְבָּר בְּאַוַּת נַפְשׁוֹ שָׁאֲפָה
eam quærentes omnes ?eam auertet quis ,suæ occasionis ventum
רוּחַ תַּאֲנָתָהּ מִי יְשִׁיבֶנָּה כָּל־מְבַקְשֶׁיהָ
.eam inuenient suo mense in ,lassabuntur non
לֹא יִיעָפוּ בְּחָדְשָׁהּ יִמְצָאוּנְהָ׃
tuum guttur & ,discalceatione à tuum pedem Prohibe
25 מִנְעִי רַגְלֵךְ מִיָּחֵף וּגְרוֹנֵךְ
quippe ;nequaquam ?est Desperatum :dixisti Et .siti à
מִצִּמְאָה וַתֹּאמְרִי נוֹאָשׁ לוֹא כִּי
pudorem Secundum .ibo eos post & ,alienos adamaui
26 אָהַבְתִּי זָרִים וְאַחֲרֵיהֶם אֵלֵךְ׃ כְּבֹשֶׁת
.Israel domus sunt affecti pudore sic ,inuenietur quando ,furis
גַּנָּב כִּי יִמָּצֵא כֵּן הֹבִישׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
,eorum sacerdotes & ,eorum principes ,eorum reges ,ipsi
הֵמָּה מַלְכֵיהֶם שָׂרֵיהֶם וְכֹהֲנֵיהֶם
;tu meus Pater :ligno Dicentes .eorum prophetæ &
27 וּנְבִיאֵיהֶם׃ אֹמְרִים לָעֵץ אָבִי אַתָּה
,ceruicem me ad verterunt quia :nos genuisti Tu :lapidi &
וְלָאֶבֶן אַתְּ יְלִדְתָּנִי כִּי־פָנוּ אֵלַי עֹרֶף
,Surge :dicent sui mali tempore in & :facies non &
וְלֹא פָנִים וּבְעֵת רָעָתָם יֹאמְרוּ קוּמָה
?tibi fecisti quos ,tui Dij vbi Et .nos serua &
28 וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃ וְאַיֵּה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר עָשִׂיתָ לָּךְ
nam ?tui mali tempore in te seruabunt Num Surgant
יָקוּמוּ אִם־יוֹשִׁיעוּךָ בְּעֵת רָעָתֶךָ כִּי
.Iehudah tui Dij fuerunt tuarum ciuitatum numerus
מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה׃
estis præuaricati vos omnes ?me contra litigabitis quid Vt
29 לָמָּה תָרִיבוּ אֵלָי כֻּלְּכֶם פְּשַׁעְתֶּם
.Dominus dixit ,me contra
בִּי נְאֻם־יְהוָה׃
non castigationem ,vestros filios percussi vanum In
30 לַשָּׁוְא הִכֵּיתִי אֶת־בְּנֵיכֶם מוּסָר לֹא
leo tanquam vestros prophetas vester gladius comedit receperunt
לָקָחוּ אָכְלָה חַרְבְּכֶם נְבִיאֵיכֶם כְּאַרְיֵה
.Domini verbum videte vos ,generatio O .corruptor
31 מַשְׁחִית׃ הַדּוֹר אַתֶּם רְאוּ דְבַר־יְהוָה
?lah caliginis terra num ?Israeli fui desertum Nunquid
הֲמִדְבָּר הָיִיתִי לְיִשְׂרָאֵל אִם־אֶרֶץ מַאְפֵּלְיָה
venimus non ,sumus Dominatur :meus populus dixerunt quare
מַדּוּעַ אָמְרוּ עַמִּי רַדְנוּ לוֹא־נָבוֹא
,sui ornamenti ,virgo obliuiscetur Nunquid .te ad vltra
32 עוֹד אֵלֶיךָ׃ הֲתִשְׁכַּח בְּתוּלָה עֶדְיָהּ
mei sunt obliti meus populus & ?suorum collariorum sponsa
כַּלָּה קִשֻּׁרֶיהָ וְעַמִּי שְׁכֵחוּנִי
.numero absque diebus
יָמִים אֵין מִסְפָּר׃
dilectionem quærendum ad tuam viam bonificabis Quid
33 מַה־תֵּיטִבִי דַּרְכֵּךְ לְבַקֵּשׁ אַהֲבָה
.tuas vias docuisti malas etiam Ideo
לָכֵן גַּם אֶת־הָרָעוֹת לִמַּדְתִּי אֶת־דְּרָכָיִךְ׃

Margin notes (left): a יסר · אעבור · ק · * discurrebas · optimam · vitem · verum; · b אמן · in sarmenta · creta, · saponem; · c רבה · Deus. · d עוה · e ידע · capiens · f עשה · assuetus deserto · attraxit · נפשה · ק · g אוה · h אנה · qui quærunt · laborabunt · ne sit discalceatus, · i וגרונך · ק · k יאש · l זור · vt pudore afficitur fur, · deprehēditur, · l בוש · m שור · es · dorsum, · ילדתנו · ק · faciem: · sunt · n ישע · liberabunt · secundum numerum · o היה · litigatis · p רוב · Frustra · disciplinam · q נכה · r יסר · deuorauit · vastator · s ראה · solitudo tenebrosa de? · Dominamur, · t רדד · ornamentorum? · u כלל · diriges · x רוע · למרת · ק

nos faciens ascendere ,Dominus Vbi :dixerunt non Et
6 וְלֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה הַמַּעֲלֶה אֹתָנוּ
terram per ,desertum per nos deducens ,Aegypti terra
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַמּוֹלִיךְ אֹתָנוּ בַּמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ
,mortis vmbræ & ariditatis terram per ,vastam & desertam
עֲרָבָה וְשׁוּחָה בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצַלְמָוֶת
habitauit neque ,vir ea in transiit non terram per
בְּאֶרֶץ לֹא־עָבַר בָּהּ אִישׁ וְלֹא־יָשַׁב
,Charmel terram in vos induxi Et .ibi homo
7 אָדָם שָׁם׃ וָאָבִיא אֶתְכֶם אֶל־אֶרֶץ הַכַּרְמֶל
,estis ingressi & :eius bonum & ,eius fructum comedendum ad
לֶאֱכֹל פִּרְיָהּ וְטוּבָהּ וַתָּבֹאוּ
posuistis meam hæreditatem & ,meam terram contaminastis &
וַתְּטַמְּאוּ אֶת־אַרְצִי וְנַחֲלָתִי שַׂמְתֶּם
.abominationem in
לְתוֹעֵבָה׃
tractantes & ?Dominus Vbi :dixerunt non Sacerdotes
8 הַכֹּהֲנִים לֹא אָמְרוּ אַיֵּה יְהוָה וְתֹפְשֵׂי
:me in sunt præuaricati pastores & ,me nouerunt non legem
הַתּוֹרָה לֹא יְדָעוּנִי וְהָרֹעִים פָּשְׁעוּ בִי
non post & ,Bahal in prophetauerunt prophetæ &
וְהַנְּבִאִים נִבְּאוּ בַבַּעַל וְאַחֲרֵי לֹא־
.ambulauerunt proderunt
יוֹעִלוּ הָלָכוּ׃
,Dominus dixit ,vobiscum litigabo adhuc Propterea
9 לָכֵן עֹד אָרִיב אִתְּכֶם נְאֻם־יְהוָה
transite Siquidem .litigabo vestrorum filiorum filiis cum &
10 וְאֶת־בְּנֵי בְנֵיכֶם אָרִיב׃ כִּי עִבְרוּ
considerate & ,mittite Cedar & ; videte & ,Chittim insulas
אִיֵּי כִתִּיִּים וּרְאוּ וְקֵדָר שִׁלְחוּ וְהִתְבּוֹנְנוּ
.hoc sicut fuit En ,videte & :vehementer
מְאֹד וּרְאוּ הֵן הָיְתָה כָּזֹאת׃
:Dij non ipsi & ?Deos gens mutauit Num
11 הַהֵימִיר גּוֹי אֱלֹהִים וְהֵמָּה לֹא אֱלֹהִים
.proderit non in suam gloriam mutauit meus populus &
וְעַמִּי הֵמִיר כְּבוֹדוֹ בְּלוֹא יוֹעִיל׃
desolamini ,horrescite & :hoc super cæli Obstupescite
12 שֹׁמּוּ שָׁמַיִם עַל־זֹאת וְשַׂעֲרוּ חָרְבוּ
mala duo Nam .Dominus dixit ,vehementer
13 מְאֹד נְאֻם־יְהוָה׃ כִּי־שְׁתַּיִם רָעוֹת
aquarum venam dereliquerunt Me :meus populus fecit
עָשָׂה עַמִּי אֹתִי עָזְבוּ מְקוֹר מַיִם
fractas cisternas ,cisternas sibi excidendum ad ,viuentium
חַיִּים לַחְצֹב לָהֶם בֹּארוֹת בֹּארֹת נִשְׁבָּרִים
,Israel seruus Nunquid .aquas continebunt non quæ
14 אֲשֶׁר לֹא־יָכִלוּ הַמָּיִם׃ הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל
?prædam in fuit quare ?ipse domus natus an
אִם־יְלִיד בַּיִת הוּא מַדּוּעַ הָיָה לָבַז׃
:suam vocem dederunt ,leunculi rugient eum Super
15 עָלָיו יִשְׁאֲגוּ כְפִרִים נָתְנוּ קוֹלָם
sunt exustæ eius ciuitates ,solitudinem in eius terram posuerunt &
וַיָּשִׁיתוּ אַרְצוֹ לְשַׁמָּה עָרָיו נִצְּתָה
,Tachpanches & ,Noph filij Etiam .habitatore absque
16 מִבְּלִי יֹשֵׁב׃ גַּם־בְּנֵי־נֹף וְתַחְפַּנְחֵס
.verticem tibi confringent
יִרְעוּךְ קָדְקֹד׃
Dominum te relinquendo tibi facies hoc Nonne
17 הֲלוֹא־זֹאת תַּעֲשֶׂה־לָּךְ עָזְבֵךְ אֶת־יְהוָה
nunc Et ?viam per te deducentis tempore in tuum Deum
אֱלֹהַיִךְ בְּעֵת מוֹלִיכֵךְ בַּדָּרֶךְ׃ וְעַתָּה
quid & ?Sichor aquas bibendum ad Aegypti via in tibi quid
18 מַה־לָּךְ לְדֶרֶךְ מִצְרַיִם לִשְׁתּוֹת מֵי שִׁחוֹר וּמַה־
?fluminis aquas bibendum ad ,Assur via in tibi
לָּךְ לְדֶרֶךְ אַשּׁוּר לִשְׁתּוֹת מֵי נָהָר׃
te increpabunt tuæ auersiones & ,tua malitia te Corripiet
19 תְּיַסְּרֵךְ רָעָתֵךְ וּמְשֻׁבוֹתַיִךְ תּוֹכִחֻךְ
te reliquisse est amarum & malum quod ,vide & ,scito &
וּדְעִי וּרְאִי כִּי־רַע וָמָר עָזְבֵךְ
.te in meum pauorem non & ,tuum Deum Dominum
אֶת־יְהוָה אֱלֹהָיִךְ וְלֹא פַחְדָּתִי אֵלַיִךְ
.exercituum Deus Dominus dicit
נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת׃

Margin notes (right): * est · qui ascendere fecit · qui ambulare fecit · desolatam, · aridam · per quam · agri feracis. · vt comedetis · * est · tenentes · a ירה · ea quæ · profuerunt, · iudicabo vos, · b רוב · filios · iudicabo. · in · c איה · d ראה · e בין · Si · simile. · sunt · id quod · prodest. · f שמם · g שנה · aquæ · vitæ, vt effoderent · h היה · continent · est · num est vernaculus · i כול · k בזז · fugierunt ciuitati, · l שות · נצת · נצתו · ק · ותחפנחס · ק · confregerunt · fecit · eo quod dereliquisti · quo ambulare faciebat · vt bibas aquam Nili? · n הלך · o שתה · vt bibas aquā · auersio tua · increpabit · p יכח · q ידע · r מרר · esse timorem

prævaricatrix me ad est reversa non hoc omni cum etiam Et
10 וגם בכל זאת לא שבה אלי בגודה
sedmendaciter,
dixit, *falsitate in quinimo* ,suo corde toto in Iehudah eius soror
אחותה יהודה בכל לבה כי אם בשקר נאם
Iustificavit :me ad Dominus dixit Et .Dominus
11 יהוה: ויאמר יהוה אלי צדקה
rebellis ‡ magis quàm prævaricatrix * clama
.Iehudah *prævaricatrice præ* ‖ ,Israel *refractaria* suam animam
נפשה משבה ישראל מבגדה יהודה:
,Aquilonem ad istos sermones *clamabis* * & ,Vade
12 הלך וקראת את הדברים האלה צפונה
‡ dic: † rebellis
:Dominus dixit ,Israel *refractaria* † Revertere :*dices* ‡ &
ואמרת שובה משבה ישראל נאם יהוה
‡ iram meam ‡ misericors sum, † iram
,*ego benignus* ‡ quia :vos in *meas facies* ‡ cadere faciam non
לוא [a]אפיל פני בכם כי חסיד אני
[a]נפל [b]נטר
.seculum in † servabo non :Dominus dixit
נאם יהוה לא [b]אטור לעולם:
Dominum in quia ,tuam iniquitatem scito Veruntamen
13 אך [c]דעי עונך כי ביהוה
[c]ידע
alienis tuas vias sparsisti & :es prævaricata tuum Deum
אלהיך פשעת ותפזרי את דרכיך לזרים
viridi, & vocem meam
,audistis non *mea voce in &* ,*frondoso* ligno omni sub
תחת כל עץ רענן ובקולי לא שמעתם
rebelles,
,*refractarij* filij Convertimini ,Dominus ait
14 נאם יהוה: שובו בנים שובבים
dominatus sum
assumam & :vobis in *fui patronus* ego quia :Dominus dixit
נאם יהוה כי אנכי בעלתי בכם ולקחתי
introducam & ,familia de duos & ,civitate de unum ,vos
אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה [d]והבאתי
[d]בוא
* in
:meum cor iuxta pastores vobis dabo Et .Sion * vos
15 אתכם ציון: ונתתי לכם [e]רעים כלבי
[e]רעה
.intellectu & scientia vos pascent &
ורעו אתכם דעה והשכיל:
& creveritis
fructificati fueritis ‖ & ,fueritis multiplicati cùm ,erit Et
16 והיה כי תרבו [f]ופריתם
[f]פרה
dicent non .Dominus dixit ,illis diebus in ,terra in
בארץ בימים ההמה נאם יהוה לא יאמרו
neque ,cor super ascendet nec ,Domini fœderis Arca :ultrà
עוד ארון ברית יהוה ולא יעלה על לב ולא
‖ illius
.ultrà fiet nec ,visitabunt nec ,*eo in* ‖ recordabuntur
יזכרו בו ולא יפקדו ולא יעשה עוד:
.Domini solium Ierusalaim vocabunt illo tempore In
17 בעת ההיא יקראו לירושלם כסא יהוה
nomine in gentes omnes eam ad se congregabunt &
[g]ונקוו אליה כל הגוים לשם
[g]קוה
post ultrà ambulabunt non Et .Ierusalaim in Domini
יהוה לירושלם ולא ילכו עוד אחרי
duritiem
.mali sui cordis *obstinationem*
שררות לבם [h]הרע:
[h]רוע
domum ad Iehudah domus ibunt illis diebus In
18 בימים ההמה ילכו בית יהודה על בית
terram ad Aquilonis terra de simul venient & :Israel
ישראל [i]ויבאו יחדו מארץ צפון על הארץ
[i]בוא
.vestros patres feci sortiri quam
אשר הנחלתי את אבותיכם:
,filios in te ponam Quomodo ;dixi ego Et
19 ואנכי אמרתי איך [k]אשיתך בבנים
[k]שות
‡ desiderabile, ‡ concupiscibilem
elegantiæ ‡ hæreditatem ,*desiderij* * terram tibi tribuam &
ואתן לך ארץ חמדה נחלת [l]צבי
[l]צבה
,me vocabis meum Patrem ;dixi Et ?gentium exercituum
צבאות גוים ואמר אבי תקראי לי
תשובי ק
.retrocedes non me *post* à &
ומאחרי לא תשובו:
† contempsit ‡ dilectum virum suum, ‖ contempsistis
estis prævaricati ‖ sic ,*suo socio à* ‡ mulier *est prævaricata* † ut Siquidem
20 אכן בגדה אשה [m]מרעה כן בגדתם
[m]רעה
.Dominus dixit ,Israel domus me *in*
בית ישראל נאם יהוה:
* excelsa
deprecationum fletus ,est audita *loca edita* * super Vox
21 קול על [n]שפיים נשמע בכי תחנוני
[n]שפה
‡ iniquam fecerunt
sunt obliti ,suam viam *perverterè* ‡ quia ,Israel filiorum
בני ישראל כי [o]העוו את דרכם שכחו
[o]עוה
.sui Dei Domini
את יהוה אלהיהם:

animarum *sanguis* ‡ sunt inventi *tuis alis* † in Etiam
† oris vestimentorum tuorum ‡ sanguines * pauperum
34 גם בכנפיך נמצאו דם נפשות
sed ,*eos* invenisti perfossorio cum non :innocentum *egenorum* *
[a]אבה [b]נקה
[a]אביונים [b]נקיים לא במחתרת מצאתים כי
‖ item
verè ‖ ,sum innocens Quia :dixisti Et .his omnibus super
35 על כל אלה: ותאמרי כי נקיתי אך
‖ furor ‡ iudico te eò quòd dicis:
tecum subiens iudicium ‡ ego Ecce .me à eius *nasus* ‖ est aversus
שב אפו ממני הנני נשפט אותך
* discurris ita
valde abibis * Cur .peccavi Non :*te dicere super*
36 על אמרך לא חטאתי: מה [c]תזלי מאד
[c]אזל
repetendo
,afficieris pudore Aegypto ab Etiam ?tuam viam *mutandum ad*
[d]לשנות את דרכך גם ממצרים תבשי
[d]שנה
.Assur ab es affecta pudore quemadmodum
כאשר [e]בשת מאשור:
[e]בוש
* erunt
super * tuæ manus & ,egredieris hinc Etiam
37 גם מאת זה [f]תצאי וידיך על
[f]יצא
non & ,tuas confidentias *in* Dominus reprobavit quia :tuum caput
ראשך כי מאס יהוה במבטחיך ולא
* in .eis * prosperaberis
תצליחי להם:

CAP. III. ג

* Dicunt: Si dimiserit ‡ abierit ‖ fuerit
abibit ‡ & ,suam uxorem vir *dimittet* *En* :*Dicendo* *
1 לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכה
revertetur nunquid ,alterius viri *erit* ‖ & ,eo *cum* ab
מאתו והיתה לאיש אחר הישוב
‡ prævaricando prævaricata
terra est *prophanata prophanando* ‡ Nonne ?amplius eam ad
אליה עוד הלוא חנוף תחנף הארץ
† cum amatoribus multis:
revertere sed :*multis* *sociis* † es fornicata tu Et ?ista
ההיא ואת [g]זנית [h]רעים רבים ושוב
[g]זנה [h]רעה
ad tuos oculos Leva .Dominus dixit ,me ad
2 אלי נאם יהוה: [i]שאי עיניך על
[i]נשא
‡ excelsa * prostituta fis? In † insidians ‡ prævaricari fecisti ‖ propter fornicationes tuas & malitiâ tuâ.
viis *Super* ?*fueris constuprata* * non ubi :vide & ,loca *edita* ‡
שפים וראי איפה לא שגלת על דרכים
terram *prophanasti* ‡ & ,deserto in Harabs sicut ,eis † sedisti
ישבת להם כערבי במדבר ותחניפי ארץ
.*tua malitia in &* ,*tuis fornicationibus in* ‖
בזנותיך וברעתך:
:fuerit non serotina pluvia & ,imbres sunt prohibiti Et
3 וימנעו רביבים ומלקוש לא היה
† erubescere,
.*pudefieri* † renuisti ,tibi fuit meretricis mulieris frons &
ומצח אשה זונה היה לך מאנת הכלם:
‡ hoc tempore * es:
dux :* meus Pater :me vocabis *nunc* ‡ ex Nonne
4 הלוא מעתה קראתי לי אבי אלוף
קראת ק
,‡ seculum in *observabit* † Nunquid ?tu *mearum adolescentiarū* ‡
נעורי אתה: הינטור לעולם 5
‡ adolescentiæ meæ es † reservabit ‡ iram,
fecisti & ,es locuta Ecce ?æternum in servabit num
אם ישמר לנצח הנה דברתי [k]ותעשי
[k]עשה [l]יכל יתיר י
diebus in ,me ad Dominus dixit Et .potuisti & ,mala
הרעות [l]ותוכל: ויאמר יהוה אלי בימי 6
* rebellis
refractaria * fecit quæ vidisti Nunquid :regis Iosiiahu
יאשיהו המלך [m]הראית אשר עשתה משבה
[m]ראה
‡ abiit
,excelsum montem omnem super ipsa *vadens* ‡ :Israel
ישראל הלכה היא על כל הר גבה
.ibi est fornicata & .frondosum lignum omne sub *ad* &
ואל תחת כל עץ רענן ותזני שם:
‖ postquam fecit
me ad :hæc omnia *eam facere* *post* ‖ ,dixi Et
ואמר אחרי עשתה את כל אלה אלי 7
eius soror prævaricatrix vidit Et .est reversa non & ,revertaris
[n]תשוב ולא שבה ותראה בגודה אחותה
[n]שוב [o]אוד
quibus ,causas omnes *super* ‡ quod vidi Et .Iehudah
יהודה: וארא כי על כל [o]אדות אשר 8
ותרא ק
‡ vidit, & quòd secundum ‡ fornicata est rebellis
dedi & ,eam dimisi Israel ,*refractaria* *adulterium commisit* ‡
נאפה [p]משבה ישראל שלחתיה [q]ואתן
prævaricatrix timuit non & :eam ad eius *excidiorum* * libellum
את ספר כריתתיה אליה ולא יראה בגדה
[p]שוב [q]נתן
* repudiorum ‖ sed
.ipsa etiam est fornicata & ,abiit *&* ‖ ,eius soror Iehudah
יהודה אחותה [r]ותלך [s]ותזן גם היא:
[r]הלך [s]זנה
* ob facilitatem ‡ peccare fecit
prophanavit ‡ & ,sua fornicationis *levitate à* * fuit Et
9 והיה מקל זנותה ותחנף את
.ligno & ,lapide cum est mœchata & :terram
הארץ ותנאף את האבן ואת העץ:

: vestras *auersiones* ‡ sanabo , *refractarij* † filij Conuertimini
22 שובו בנים שובבים ארפה משובתיכם
.noster Deus Dominus tu quia , te ad venimus nos Ecce
הננו [a] אתנו לך כי אתה יהוה אלהינו :
verè : montibus , *turba* ‡ , collibus à *vanum in* * Verè
23 אכן לשקר מגבעות [b] המון הרים אכן
.Israel salus † nostro Deo Domino in
ביהוה אלהינו תשועת ישראל :
nostrorum patrum laborem *comedit* *confusio* Et ,
24 [c] והבשת אכלה את־יגיע אבותינו
,eorum *bouem* ‡ & , eorum *pecus* ,*nostris adolescentiis* * ab
מנעורינו את־צאנם ואת־בקרם את־
.eorum filias & , eorum filios
בניהם ואת־בנותיהם :
: nostra ignominia nos operiet & , nostro pudore in *Iacebimus* †
נשכבה בבשתנו [d] ותכסנו כלמתנו
25 nostri patres & , nos , peccauimus nostro Deo Domino quia
כי ליהוה אלהינו חטאנו אנחנו ואבותינו
voce in audiuimus ‖ non & : hanc diem ad vsque & , *nostris pueritiis* à
מנעורינו ועד־היום הזה ולא שמענו בקול
.nostri Dei Domini
יהוה אלהינו :

† rebelles, ‡ rebelliones
[a] אתה * mendacium est vt expectemus salutem ‡ à multitudine, à † est
[b] המה ‡ Bahal autem pudore afficiens suos cultores consumpsit * adolescentia nostra, oues ‡ boues
[c] בוש † Dormiemus
[d] כסה
ab adolescentia nostra, ‖ obtemperauimus voci

CAP. IIII. ד

me ad , Dominus dixit , Israel fueris reuersus Si
אם־תשוב ישראל נאם־יהוה אלי
1 ,*meis faciebus* à tuas abominationes abstuleris si & : reuertere
תשוב ואם־[e] תסיר שקוציך מפני
Dominus *Viuens* ‡ iurabis Et .*vagaberis* * non &
ולא תנוד : ונשבעת [f] חי־יהוה
2 eo in se benedicent & : iustitia in & , iudicio in † , veritate in
[g] באמת במשפט ובצדקה והתברכו בו
dixit sic Quia .se laudabunt eo in & , gentes
גוים ובו יתהללו : כי־כה אמר
3 vobis *Nouate* ‡ : Ierusalaim & , Iehudah viro Dominus
יהוה לאיש יהודה ולירושלם נירו לכם
.spinas *ad* † seratis ne & : *nouale* ‡
ניר ואל־תזרעו אל־[h] קצים :
,vestri cordis præputia auferte & , Domino vos Circuncidite
[i] המלו ליהוה [k] והסרו ערלות לבבכם
4 egrediatur forte ne : Ierusalaim habitatores & , Iehudah *vir* *
איש יהודה וישבי ירושלם פן־[l] תצא
faciebus à , *extinguens* ‖ non & , succendatur & , mea ira ignis vt
כאש חמתי ובערה ואין מכבה מפני
, Iehudah in Annunciate . vestrorum *conatuum malitiæ*
[m] רע מעלליכם : [n] הגידו ביהודה
5 tuba Clangite : dicite & , facite audire Ierusalaim in &
ובירושלם השמיעו ואמרו ותקעו שופר
ingrediamur & , *Colligamini* † : dicite & , *complete* * , clamate terra in
בארץ קראו מלאו ואמרו האספו ונבואה
.*munitionis* ‡ ciuitates in
אל־ערי המבצר :
quia : stetis ne , *aufugite* ‖ , Siion in vexillum Leuate
6 [o] שאו־נס ציונה [p] העיזו אל־תעמדו כי
.magnam contritionem & , Aquilone ab *adducens* * ego malum
רעה אנכי מביא מצפון ושבר גדול :
gentium *corruptor* ‡ & , suo vmbraculo de leo Ascendit
7 עלה אריה מסבכו ומשחית גוים
tuam terram *ponendum ad* † , suo loco de est egressus , est profectus
נסע יצא ממקמו לשום ארצך
.habitatore absque *destruentur* ‡ tuæ ciuitates : solitudinem in
לשמה עריך [q] תצינה מאין יושב :
: vlulate & plangite , saccis vos accingite hoc Super
8 על־זאת חגרו [r] שקים ספדו והילילו
.*eo ab* ‖ Domini *nasi* † ira est auersa non quia
כי לא־[s] שב חרון אף־יהוה ממנו :
peribit , Dominus dixit , illa die in erit Et
9 והיה ביום־ההוא נאם־יהוה יאבד
, sacerdotes obstupescent & : principum cor & , regis cor
לב־המלך ולב השרים ונשמו הכהנים
.admirabuntur prophetæ &
והנביאים יתמהו :

facie mea,
[e] סור * demigrabis ‡ Viuit
[f] חיה † &
[g] אמן
‡ Arate
‡ aruum † super
[h] קוץ
[i] מול [k] סור * viri
[l] יצא ‖ sit qui extinguat propter malitiam operum
[m] רוע [n] נגד
תקעו ק
* congregate, † Congregate vos, ‡ munitas. ‖ congregate vos,
[o] נשא [p] עוז * adduco
‡ interfector
† vt ponat
‡ desolentur
[q] נצה
[r] שק † furoris ‖ à nobis.
[s] שוב

imponendo ‡ verè , *Domine* * Domine Ahah : dixi Et
10 ואמר אהה אדני יהוה אכן [a] השא
erit Pax : dicendo , Ierusalaim & , *isti* *populo imposuisti*
השאת לעם הזה ולירושלם לאמר שלום יהיה
.animam ad vsque gladius *pertigit* † & : vobis
לכם ונגעה חרב עד־הנפש :
: Ierusalaim & , huic populo dicetur illo tempore In
11 בעת ההיא יאמר לעם־הזה ולירושלם
, mei populi filiæ via ‡ , deserto in *locis editis* ‖ siccus Ventus
רוח צח [b] שפיים במדבר דרך בת־עמי
. purgandum ad neque ventilandum ad non
לוא [c] לזרות ולוא להבר :
ego etiam nunc ‡ : mihi veniet *illis ab* *plenus* * Ventus
12 רוח מלא מאלה יבוא לי עתה גם־אני
nubes tanquam Ecce .eis cum iudicia loquar
13 אדבר משפטים אותם : הנה כעננים
aquilis *præ* *sunt leues* ‖ , eius currus turbo veluti & , ascendet
יעלה וכסופה מרכבותיו [d] קלו מנשרים
.sumus *deuastati* ‡ quoniam , nobis Væ .eius equi
סוסיו אוי לנו כי שדדנו :
.sis salua vt , Ierusalaim tuum cor malitia à Laua
14 כבסי מרעה לבך ירושלם למען [e] תושעי
cogitationes *tuo interiori* * in facies morari quo vsque
עד־מתי [f] תלין בקרבך מחשבות
facientis audire & : Dan à † annunciantis vox Nam ? tuæ *iniuriæ*
15 אונך : כי קול [g] מגיד מדן ומשמיע
: *gentibus* ‖ Memorate .Ephraim monte de iniquitatem
16 און מהר אפרים : הזכירו לגוים
terra è venientes custodes Ierusalaim super facite audire Ecce
הנה השמיעו על־ירושלם נצרים באים מארץ
.suam vocem Iehudah ciuitates super dabunt & : longinqua
המרחק [h] ויתנו על־ערי יהודה קולם :
quia : circuitu à eam iuxta fuerunt agrorum custodes Veluti
17 כשמרי שדי היו עליה מסביב כי־
.Dominus dixi *exacerbauit* me
אתי [i] מרתה נאם יהוה :
: tua malitia ista : tibi hæc fecerunt *tua studia* & tua Via
18 דרכך ומעלליך [k] עשו אלה לך זאת רעתך
. tuum cor ad vsque *pertigit* ‡ quia , *amarum* * quia
כי [l] מר כי נגע על־לבך :
, ‡ mei cordis parietes , *torquebor meis visceribus* , *meis Visceribus* †
19 מעי מעי אחולה קירות לבי
tubæ vocem quoniam : tacebo non , meum cor *mihi tumultuans* *
הומה־לי לבי לא אחרש כי קול שופר
super Contritio .belli clamorem , mea anima audisti
20 שמעתי נפשי תרועת מלחמה : שבר על־
repentè : terra omnis est vastata quia , est vocata contritionem
שבר נקרא כי־שדדה כל־הארץ פתאום
.meæ cortinæ subitò , mea *tentoria* ‖ sunt vastata
שדדו אהלי רגע יריעתי :
? tubæ vocem audiam : vexillum videbo Vsquequo
21 עד־מתי אראה־[m] נס אשמעה קול שופר :
filij ; cognouerunt non me meus populus stultus Quia
22 כי אויל עמי אותי לא ידעו בנים
illi * sapientes , *ipsi* * intelligentes non & , *ipsi* * insipientes
סכלים המה ולא [n] נבונים המה חכמים המה
.nouerunt non benefacere at , malefaciendum ad
להרע ולהיטיב לא ידעו :
: *vacuitas* ‖ & *inanitas* ‡ ecce & , terram Vidi
23 ראיתי את־הארץ והנה־[o] תהו [p] ובהו
, montes Vidi .eorum lux † non & , cælos *ad* &
24 ואל־השמים ואין אורם : ראיתי ההרים
.*concutiebantur* * colles omnes & : *contremiscentes* ‡ ecce &
והנה רעשים וכל־הגבעות [q] התקלקלו :
cæli *volatile omne* † & : homo ‡ non ecce & Vidi
25 ראיתי והנה אין האדם וכל־עוף השמים
: desertum *Charmel* * ecce & , Vidi .*auolarant* ‡
26 נדדו : ראיתי והנה הכרמל המדבר
‖ , Domini *faciebus* ‡ à erant destructæ eius vrbes omnes &
וכל־עריו נתצו מפני יהוה
.eius *nasi* † iræ *faciebus* à
מפני [r] חרון אפו :

* Deus ‡ decipiendo decepisti populum istum,
[a] נשא † peruenit
‖ in excelsis ‡ in
[b] שפה
[c] זרה * vehementior his ‡ &
‖ leuiores sunt
[d] קלל in prædam dati
[e] ישע ‡ medio tui,
[f] לון iniquitatis † veniet
[g] נגד ‖ propter gentes:
[h] נתן
irritauit
[i] מרה actus tui
[k] עשה * amara, ‡ peruenit
[l] מרר † Ventre meum, ventrem meum doleo, ‡ doleo,
אוחילה ק יתיר י
* resonat in me
‖ tabernacula
[m] נסס
* sunt,
[n] בין
‡ erat desolata ‖ vacua:
[o] תהה
[p] בהה † erat ‡ tremebant, * destructi fuerunt.
[q] קלל ‡ erat † omnia volatilia ‡ inde recesserant * locus fertilis erat vt ‡ facie ‖ vt † facie ‡ furoris
[r] חרה

omnis erit Deserta : Dominus dixit sic Nam
27 כי־כה אמר יהוה שממה תהיה כל־
hoc Propter .faciam non consummationẽ sed : terra
28 הארץ וכלה לא אעשה: על־זאת
quòd *super* ⁑ :desuper cæli *nigrescent* * & .terra *lugebit* ‡
תאבל הארץ וקדרו השמים ממעל על כי־
auertar nec , me pœnituit non & , cogitaui , sum locutus
דברתי [a]זמתי ולא נחמתי ולא־אשוב
fugiens * , arcu ‡ iacientis & *equitis* † voce A .eo ab
29 ממנה: מקול פרש ורמה קשת ברחת
.ascenderunt rupes ad & ,*condensa* † in sunt ingressi ; *ciuitas* ⁑ omnis
כל־העיר [b]באו בעבים [c]ובכפים עלו
.quisquam eis in *habitans* ‡ non & ,est derelicta ciuitas Omnis
כל־העיר עזובה ואין־יושב בהן איש:
: coccino te *indues* * quia ? facies quid vastata tu Et
30 ואתי שדוד מה־[d]תעשי כי־תלבשי שני
fuco in scindes ‡ quia , *auri* † ornamento te *ornabis* ⁑ quia
כי־[e]תעדי עדי־זהב כי־תקרעי בפוך
,amatores te *in reprobauerunt* : *te decorabis vanum in* ‖ ,tuos oculos
עיניך לשוא [f]תתיפי מאסו־בך עגבים
parturientis tanquam vocem Quippe .quærent tuam animam
31 נפשך יבקשו: כי קול כחולה
,*conqueretur* † Sion filiæ vocem ,*primiparæ* ⁑ vt angustiam , audiui
שמעתי [g]צרה כמבכירה קול בת־ציון תתיפח
est lassata * quia , mihi nunc Væ : ‖ , suas *volas* ‡ expandet
תפרש כפיה אוי־נא לי כי־עיפה
.*interfectoribus* ⁑ mea anima
נפשי להורגים:

‡ desolabitur
* obscurati erũt
⁑ eò
[a] זמם
† equitum
‡ sagittas
* fugit
⁑ habitator ciuitatis
† siluas densas,
[b] בוא [c] כיף
‡ habitat
* modò induis
יתיר י
[d] עשה
⁑ ornas
† aureo,
‡ pingis stibio
‖ frustra decoras te, contempserunt
[e] עדה [f] יפה
⁑ puerperæ,
† quæ lamentabitur, &
[g] צור
‡ manus
‖ dicens,
* defecit
⁑ propter infectores.

CAP. V. ה

,nunc videte & , Ierusalaim plateis in *Discursate* †
1 שוטטו בחוצות ירושלם [h]וראו־נא
,virum inueniatis an , eius plateis in quærite & , scitote &
ודעו ובקשו ברחובותיה אם־תמצאו איש
parcam & : veritatem *quærens* † , iudicium *faciens* ⁑ sit an
אם־יש עשה משפט מבקש אמונה ואסלח
vanum in ideo ‖ ,dixerint Dominus *viuens* ‡ si Et .ei
2 לה: ואם [i]חי־יהוה יאמרו לכן לשקר
? *veritatem* ⁑ ad * nónne tui oculi Domine . iurabunt
3 ישבעו: יהוה עיניך הלוא לאמונה
renuerunt ,eos consumpsisti : doluerunt non & , eos percussisti
[k]הכיתה אתם ולא־[l]חלו כליתם מאנו
renuerunt ;petra *præ suas* † facies *roborauerunt* ⁑ :disciplinã accipere
[m]קחת [n]מוסר. חזקו פניהם מסלע מאנו
; *ipsi tenues Veruntamen* ‡ , dixi ego Et .reuerti
4 לשוב: ואני אמרתי אך [o]דלים הם
iudicium , Domini viam nouerunt non quia : sunt facti stulti
נואלו כי לא ידעו דרך יהוה משפט
alloquar & , *magnates* ‖ ad mihi Ibo .sui Dei
5 אלהיהם: אלכה־לי אל־הגדלים ואדברה
iudicium , Domini viam cognouerunt ipsi quippe ; eos
אותם כי המה ידעו דרך יהוה משפט
euulserunt ‖ ,iugum confregerunt simul ipsi *veruntamen* † .sui Dei
אלהיהם אך המה יחדו שברו עול נתקו
lupus , silua de leo eos percussit Idcirco .vincula
6 [p]מוסרות: על־כן הכם אריה מיער זאב
,eorum ciuitates super *vigilans* * pardus , eos vastabit *desertorum* ‡
ערבות ישדדם נמר שקד על־עריהם
se multiplicauerunt quia , rapietur eis ex *egrediens* ⁑ omnis
כל־היוצא מהנה יטרף כי [q]רבו
hoc *ad Vbi* ‖ .eorum *auersiones inualuerunt* † ,suæ præuaricationes
7 פשעיהם עצמו משבותיהם: אי לזאת
iurauerunt & ; me dereliquerunt tui filij ? tibi parcam
אסלוח־לך בניך עזבוני וישבעו
: commiserunt adulterium & , eos saturaui & : *Deum* * non ‡ per
בלא אלהים ואשבע אתם וינאפו
.*turmatim* † se congregabant meretricis domo ⁑ &
ובית זונה יתגודדו:
ad vnusquisque , erant manè *pasti* * equi ‡
8 סוסים [r]מוזנים משכים היו איש אל־
non his super Nunquid .hinniebant sui *socij* ⁑ vxorem
9 אשת [s]רעהו יצהלו: העל־אלה לא־

† Scrutamini
[h] ראה
⁑ qui faciat
† qui quærat
‡ viuit
‖ verè mendacium
[i] חיה
* sunt
⁑ res stabiles.
[k] נכה [l] חול
⁑ duriores fuerunt † eorum
[m] לקח
‡ Forsitan pauperes sunt;
[n] יסר [o] דלל
‖ maiores,
† sed
‖ ruperunt
[p] יסר
‡ deserta incolens
* festinans
⁑ qui egressus fuerit
[q] רבב
† multiplicauerunt se rebelliones
‖ Quomodo in
אסלח
ק
‡ eum qui
* est Deus: ⁑ in
† in multitudine tanquam exercitus.
‡ Vt * saturati singulo
מיוזנים
ק
⁑ proximi
[r] זון [s] איש

† quæ gente in an & ? Dominus dixit , visitabo
אפקד נאם־יהוה ואם בגוי אשר־
Ascendite ? mea anima vlciscetur non , hæc sicut
I כזה לא תתנקם נפשי: [a]עלו
: faciatis ne consummationem & ,*labefactate* ‡ & ,eius muros in
בשרותיה ושחתו וכלה אל־[b]תעשו
.*ipsa* ⁑ Domini non quia ,eius (*murorum*) *minas* * auferte
הסירו נטישותיה כי לוא ליהוה המה:
, Israel domus me in sunt præuaricati præuaricando Quia
11 כי בגוד בגדו בי בית ישראל
,Dominum *in sunt Mentiti* ,Dominus ait , Iehudah domus &
12 ובית יהודה נאם־יהוה: כחשו ביהוה
, malum nos super veniet non & : ipse Non : dixerunt &
ויאמרו לוא הוא ולא־תבוא עלינו רעה
erunt ‡ prophetæ Et .videbimus non famem & gladium &
13 וחרב ורעב לוא נראה: והנביאים [c]יהיו
.eis fiet Sic .eis in *non sermo* * & ,ventum in
לרוח והדבר אין בהם כה יעשה להם:
: exercituum Deus Dominus dixit sic Propterea
14 לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות
mea verba *dans* ‡ ego ecce : hoc verbum *vos loqui* † Pro
יען דברכם את־הדבר הזה הנני נתן דברי
.eos *comedet* † & , ligna * hunc populum & , ignem *in* * tuo ore in
בפיך לאש והעם הזה עצים ואכלתם:
longinquo de gentem vos super *adducens* ‡ ego Ecce
15 הנני [d]מביא עליכם גוי ממרחק
⁑ gens , *ipsa* * robusta gens , Dominus ait , Israel domus
בית ישראל נאם־יהוה גוי איתן הוא גוי
nec , *eius* linguam *cognosces non* † gens ,*ipsa* ⁑ seculo à
מעולם הוא גוי לא־[e]תדע לשונו ולא
sepulchrum veluti eius Pharetra .loquatur quid *audies* ‡
16 תשמע מה־ידבר: אשפתו כקבר
,tuam messem comedet Et .fortes ipsi vniuersi , patens
17 פתוח כלם גבורים: ואכל קצירך
comedet , tuas filias & , tuos filios comedent , tuum panem &
ולחמך יאכלו בניך ובנותיך יאכל
: tuam ficum &,tuam vitem comedet ,*tuum bouem* & ,*tuum pecus* *
צאנך ובקרך יאכל גפנך ותאנתך
fidens ‡ tu quibus ,*tuarum munitionum* † vrbes *depauperabit* ‖
ירשש ערי מבצריך אשר אתה בטח
dixit , ipsis diebus in etiam Et .gladio *in* , *eis in*
18 בהנה בחרב: וגם בימים ההמה נאם־
.consummationem vobiscum faciam non , Dominus
יהוה לא־אעשה אתכם כלה:
Dominus fecit quid Propter , dixeritis si erit Et
19 והיה כי תאמרו תחת מה עשה יהוה
: eos ad dices & ? hæc omnia nobis noster Deus
אלהינו לנו את־כל־אלה ואמרת אלהם
,*alienigenæ* Deo seruistis & , me dereliquistis Sicut
כאשר עזבתם אותי ותעבדו אלהי נכר
.*vobis* ⁑ non * terra in alienis seruietis sic : vestra terra in
בארצכם כן תעבדו זרים בארץ לא לכם:
hoc facite audire & : Iahacob domo in hoc Annunciate
20 [f]הגידו זאת בבית יעקב והשמיעוה
, stulte popule hoc nunc Audite : dicendo ,Iehudah in
21 ביהודה לאמר: שמעו־נא זאת עם סכל
aures : *videbunt* ⁑ non & . ‖ eis oculi : cor * non & ‡
ואין לב עינים להם ולא [g]יראו אזנים
,timebitis non me Nunquid .*audient* ‡ non & , † eis
22 להם ולא ישמעו: האותי לא־[h]תיראו
qui ? *dolebitis* * non *meis faciebus à An* ‖ ? Dominus ait
נאם־יהוה אם מפני לא תחילו אשר־
non & , *seculi statutum* ⁑ , mari terminum arenam posui
[i]שמתי חול גבול לים [k]חק־עולם ולא
; præualebunt non & , se commouebunt Et .illud præteribit
יעברנהו ויתגעשו ולא יוכלו
.illud transibunt non & , eius fluctus *tumultuabuntur* † &
[l]והמו [m]גליו ולא־יעברנהו:
, declinauerunt : rebelle & *contumax* ‖ cor fuit huic populo Et
23 ולעם הזה היה לב סורר ומורה [n]סרו
Metuamus : suo corde in dixerunt non Et .abierunt &
24 וילכו: ולוא־אמרו בלבבם נירא

† est
[a] עלה
‡ dissipate,
[b] עשה
* mœnia
⁑ sunt.
Negauerunt
‡ fuerunt
[c] היה
* nihil erat
† eo quòd locuti estis ‡ do
* vt
† consumet
‡ adduco
[d] בוא
* est ⁑ quæ
‡ est † cuius ignorabis
[e] ידע
‡ intelliges
* oues tuas, & boues tuos,
‖ conteret
† munitas tuas,
‡ fidis.
alieno,
* quæ
⁑ est vestra.
[f] נגד
‡ cui * est
‖ sunt
⁑ vident:
† sunt,
‡ audiunt.
[g] ראה [h] ירא
‖ Num à facie mea
* pauebitis?
⁑ præceptum sempiternum,
[i] שום [k] חקק
† intumescent
[l] המה
[m] גלל
‖ declinans
[n] סור

,temporaneam & pluuiam *dantem* nostrū Deum Dominum nunc
נא את־יהוה אלהינו הנתן גשם וירה
messis statutorum ‡ septimanas † : suo tempore in serotinam &
ומלקוש בעתו שבעות חקות קציר
fecerunt declinare vestræ Iniquitates .nobis *custodiet*
25 ישמר־לנו: [a]עונותיכם הטו־
.vobis à bonum prohibuerunt vestra peccata & : hæc
אלה וחטאותיכם מנעו הטוב מכם:
intuebitur * : impij meo populo in sunt inuenti Quia
26 כי־נמצאו בעמי רשעים ישור
homines ,*exterminatorum statuerunt* ,*laqueorum expositionem secundū*
כשך יקושים [b]הציבו משחית אנשים
eorum domus sic ,*volatili* ‡ plena cauea Sicut .capient
27 ילכדו: ככלוב מלא עוף כן בתיהם
.sunt ditati & sunt magnificati ideò : dolo † plenæ
מלאים מרמה על־כן גדלו ויעשירו:
: *mali verba* ‖ superauerunt etiam ,*nituere* ‡ , sunt Impinguati
28 שמנו עשתו גם עברו דברי־רע
: prosperauerunt & , pupilli iudicium * ,iudicauerunt non iudicium
דין לא־[c]דנו דין יתום ויצליחו
.iudicauerunt non *egenorum* ‡ iudicium &
ומשפט [d]אביונים לא שפטו:
Num † ? Dominus dicit , visitabo non his super Nunquid
29 העל־אלה לא־אפקד נאם־יהוה אם
? mea anima vlciscetur non , hæc ‡ sicut quæ gente in
בגוי אשר־כזה לא תתנקם נפשי:
.terra in est facta *fœditas &* *Stupor* *
30 [e]שמה ושערורה [f]נהיתה בארץ:
sacerdotes & ,*falsitate in* ‡ prophetauerunt Prophetæ
31 הנביאים נבאו בשקר והכהנים
:*sic dilexerunt* * meus populus & , *eorum* ‡ manus *super dominabuntur* †
[g]ירדו על־ידיהם ועמי אהבו כן
? *eius nouissimo in* ‖ facietis ‡ quid &
ומה־[h]תעשו לאחריתה:

qui dat יורה קׄ † qui ‡ statutas ad messem custodit [a]עורה * aspicient vt qui ponit laqueos, stare fecerunt laqueū, [b]נצב ‡ auibus, † sunt ‡ candidi facti sunt, ‖ in malis alios viros malos: * nec [c]דון ‡ pauperum [d]אביה † Et nónne ‡ est * Res admiratione digna & turpis [e]שמם [f]היה ‡ mendaciter, † accipiebant munera ad ‡ suas, * ita voluerunt ‡ vltrà ‖ post hæc [g]רדה [h]עשה

CAP. VI.

Tecoah in & ,Ierusalaim *interiori* † de Biniamin filij Fugite
1 [i]העזו בני בנימן מקרב ירושלם ובתקוע
:*facem* ‖ eleuate Hacherem Beth ‡ super & ,buccina clangite
תקעו שופר ועל־בית הכרם [k]שאו [k]משאת
.magna contritio & ,Aquilone ab est visum malum quia
כי רעה נשקפה מצפון ושבר גדול:
.Siion filiam assimilaui delicatæ & *Venusta* *
2 הנוה והמענגה [l]דמיתי בת־ציון:
fixerunt : eorum greges & , pastores venient eam Ad
3 אליה [m]יבאו [n]רעים ועדריהם תקעו
. *suam manum* † vnusquisque pauerunt ,*circum* ‡ tentoria ea in
עליה אהלים סביב רעו איש את־ידו:
ascendamus & , surgite , bellum eam aduersus *Sacrate*
4 קדשו עליה מלחמה קומו ונעלה
quia : dies declinauit quia : nobis Væ .Meridie in
בצהרים אוי לנו כי־פנה היום כי־
ascendamus & , Surgite .*vespera* ‡ vmbræ se extenderunt
5 [o]ינטו צללי־ערב: קומו ונעלה
.eius *palatia labefactemus &* ,*nocte in* *
בלילה ונשחיתה ארמנותיה:
,*lignum* ‡ Succidite : exercituum Dominus dixit sic Quia
6 כי כה אמר יהוה צבאות כרתו עצה
‡ ciuitas † Hæc .aggerem Ierusalaim iuxta effundite &
ושפכו על־ירושלם סללה היא העיר
.eius *interiori in* ‡ oppressor ipsa tota * , est visitata
הפקד כלה עשק בקרבה:
fecit scaturire sic : suas aquas *puteum ebullire Secundum* †
7 [p]כהקיר בור מימיה כן הקרה
super * , ea in *audietur* ‡ vastitas & Direptio . suam malitiam
רעתה חמס ושד ישמע בה על־
teipsam Erudi .percussio & *ægritudo* ‡ semper *meas facies*
8 [s]הוסרי פני תמיד [q]חלי [r]ומכה:
te ponam fortè ne : te à mea anima *auellatur* ‖ fortè ne , Ierusalaim
ירושלם פן־[t]תקע נפשי ממך פן־[u]אשימך
.*habitatam* † non terram desertam
שממה ארץ לוא [x]נושבה:

† medio [i]עוז ‡ *domum vineæ*, ‖ turrim: [k]נשא * Mulieri quietè habitanti in tabernaculo [l]דמה [m]בוא [n]רעה ‡ per circuitū, † in loco suo. Præparate ‡ vespertinæ. [o]נטה * noctu , & dissipemus ædes ‡ arbores, † est ‡ quæ * in ciuitate ‡ est in medio † Quemadmodum scaturire facit puteus ביר קׄ ‡ auditur * coram me ‡ infirmitas [p]קיר [q]חלה [r]נכה [s]יסר ‖ recedat † habitabilem. [t]יקע [u]שום [x]ישב

racemabunt *Racemando* : exercituum Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה צבאות עולל יעוללו 9
tuam manum Converte .Israel *residuum vineam velut*
כגפן שארית ישראל [a]השב ידך
.canistra ad vindemiator sicut
כבוצר על־[b]סלסלות:
Ecce ? audient & ,*contestabor* ‡ & , loquar *quem Super* *
על־מי אדברה [c]ואעידה וישמעו הנה 10
Ecce .attendere poterunt non & , eorum auris incircuncisa
ערלה אזנם ולא יוכלו להקשיב הנה
volent non , opprobrium in eis fuit Domini verbum
דבר־יהוה היה להם לחרפה לא יחפצו־
laboraui , sum plenus Domini ira Et .*eo in* †
בו: ואת [d]חמת יהוה מלאתי נלאיתי 11
‡ *secretum* ‡ super & ,*platea in paruulum* * super *effundere* , *continere* ‡
הכיל שפך על־עולל בחוץ ועל סוד
,capientur vxore cum maritus etiam quia : pariter iuuenum
בחורים יחדו כי־גם־איש עם־אשה ילכדו
eorum domus vertentur Et .dierum pleno cum senex
זקן עם־מלא ימים: [e]ונסבו בתיהם 12
extendam quia : pariter *feminæ* ‖ & ,agri ; alteros ad
לאחרים שדות ונשים יחדו כי־אטה את־
.Dominus dicit , terram habitantes super meam manum
ידי על־ישבי הארץ נאם־יהוה:
ipse omnis ,eorum magnum ad vsq; & , eorum paruo à Nam
כי מקטנם ועד־גדולם כלו 13
ipse omnis ,sacerdotem ad vsq; & propheta à & ,*cupiditate concupiscens*
בוצע בצע ומנביא ועד־כהן כלו
,mei populi ‡ contritionem curabant Et .mendacium *faciens* †
עשה שקר: וירפאו את־שבר עמי 14
.pax ‡ non & ,pax , Pax : dicendo * leui *super*
על־נקלה לאמר שלום שלום ואין שלום:
etiam in ? fecerint abominationem quòd , sunt affecti pudore ‡
[f]הובישו כי־תועבה [g]עשו גם־ 15
.nesciuerunt erubescere etiam : sunt suffusi pudore non *pudendo*
בוש לא־יבושו גם־הכלים לא ידעו
,eos visitabo ‡ tempore in *cadentes in* ‖ cadent Quamobrem
לכן [h]יפלו בנפלים בעת־פקדתים
.Dominus dixit , corruent
יכשלו אמר יהוה:
,videte & , vias super State , Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה עמדו על־דרכים [i]וראו 16
,bona via *ipsa vbi* ,*seculi* ‡ semitis *in* † interrogate &
ושאלו לנתבות עולם אי־זה דרך הטוב
:dixerunt & .vestræ animæ requiem inuenietis & ;ea in ambulate &
ולכו־בה ומצאו מרגוע לנפשכם ויאמרו
: speculatores vos super constituam Et .ambulabimus Non
לא [k]נלך: [l]והקימתי עליכם [m]צפים 17
. intendemus Non : dixerunt & : buccinæ voci intendite
הקשיבו לקול שופר ויאמרו לא נקשיב:
cœtus cognosce & : gentes audite Ideò
לכן שמעו הגוים [n]ודעי [o]עדה את־ 18
adducens ‡ ego Ecce :terra Audi .eis in * quæ
אשר־בם: שמעי הארץ הנה אנכי [p]מביא 19
: eorum cogitationum fructum , istum populum *ad* ‡ malum
רעה אל־העם הזה [q]פרי מחשבותם
meam legem & , intenderunt non meis verbis super quia
כי על־דברי לא הקשיבו [r]ותורתי
thus mihi iam quid Vt .*ea in* reprobauerunt &
וימאסו־בה: למה־זה לי לבונה 20
? longinqua terra de optimus * calamus & , veniet Seba de
משבא תבוא וקנה הטוב מארץ מרחק
non vestra sacrificia & :beneplacitum ad † non *vestræ Ascensiones* ‡
[s]עלותיכם לא לרצון וזבחיכם לא־
.mihi dulcuerunt
ערבו לי:
ad dans ‡ ego Ecce : Dominus dixit sic Propterea
לכן כה אמר יהוה הנני נתן אל־ 21
filij & patres eis in ruent & : ruinas *hunc populum*
העם הזה מכשלים וכשלו בם אבות ובנים
.peribunt eius *socius* * & vicinus ,pariter
יחדו שכן [t]ורעו יאבדו:

Vindemiator peracta vindemia, qui remanserant, colligit racemos, ita ij colligendo colligent reliquum [a]שוב [b]סלל * Cui ‡ quem monebo, [c]עוד † illud. [d]יחם ‡ ad continendum me, ad effundendū eam * paruulos foris, ‡ congregationem [e]סבב ‖ vxores auarè sectatur auaritiam, † facit ‡ filiæ בת * sermone ‡ erat ‡ Num [f]יבש [g]עשה ‖ inter ruentes ‡ quo [h]נפל [i]ראה † de ‡ antiquis quæ sit [k]ילך [l]קום [m]צפה congregatio [n]ידע [o]יעד * sunt ‡ adduco [p]בוא ‡ super [q]פרה [r]ירה * odoratus ‡ Holocautomata vestra † sunt [s]עלה ‡ do populo huic * amicus [t]רעה ואבדו קׄ

terra de *veniens* ‡ populus Ecce :Dominus dixit Sic ‡ venit

22 כה אמר יהוה הנה עם בא מארץ

.terræ lateribus à *suscitabitur* magna gens & ,Aquilonis consurget

צפון וגוי גדול יעור מירכתי־ארץ׃

non & ,*ipsa crudelis* .*prehendent parmam* || & Arcum || scutum arripient, crudeles sunt,

23 קשת וכידון יחזיקו אכזרי הוא ולא

super & ;*sedet tumultum* ‡ mare vt eorum Vox .miserebuntur ‡ sonabit

ירחמו קולם כים יהמה ועל־

, te aduersum prælium ad vir tanquā *instructa* || .equitabunt equos || parati

סוסים ירכבו ערוך כאיש למלחמה עליך

sunt *remissæ* || , eius *auditum* ‡ Audiuimus .Sion filia ‡ famam || debilitatæ

24 בת־ציון׃ שמענו את־שמעו [b] רפו

.parturientis vt ,*angor* † ;nos apprehendit tribulatio :nostræ manus ‡ בנה [b] רפה

ידינו צרה החזקתנו חיל כיולדה׃ † dolor,

:ambules ne viam per & ,agrum * exeas Ne * ad

25 אל־[c]תצאי השדה ובדרך אל־[d]תלכי תצאו

.circuitu à ‡ pauor ,inimici gladius quoniam ק

כי חרב לאיב מגור מסביב׃ תלכו

;cinere in te volue & , facco te accinge mei populi Filia ק

26 בת־עמי חגרי־[e]שק והתפלשי באפר

repente quia :amaritudinum planctum ,tibi fac vnici luctum ‡ est in

אבל יחיד עשי־לך מספר תמרורים כי פתאם [e]יצא [d]הלך

te dedi *Propugnaculum* ‡ .nos super vastator veniet [e]שק

27 יבא השדד עלינו׃ בחון נתתיך ‡ Munitionem

.eorum viam probabis & sciès & :munitionem meo populo in

בעמי מבצר [f]ותדע ובחנת את־דרכם׃ [f]ירע

,*delatorio* || ambulantes ,*contumacium apostatæ* † ipsi Omnes † principes declinantes, || fraudulenter, ‡ sunt.

28 כלם סרי סוררים הלכי רכיל

.*ipsi* ‡ corruptores ipsi omnes :ferrum & ,æs

נחשת וברזל כלם משחיתם המה׃

: plumbum est consumptum ,igne ab *follis est Exustum* Combustū est sufflatorium

29 נחר מפח מאשתם עפרת מאשתם

.sunt auulsi non mali & ,conflando conflauit varium in ק

לשוא צרף צרוף ורעים לא נתקו׃

reprobauit quia . *eis vocarunt* * reprobatum Argentum * vocate eos,

30 כסף נמאס קראו להם כי־מאס

.*eis in* Dominus

יהוה בהם׃

CAP. VII. ז

.Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum

1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה

prædicabis & , Domini domus porta in Sta : dicendo prædica

2 לאמר׃ עמד בשער בית יהוה וקראת

Domini verbum Audite : *dices* || & ,istud verbum ibi || dic:

שם את־הדבר הזה ואמרת שמעו דבר־יהוה

vos *incuruandum ad* ,*illas* ‡ portas per *ingredientes* * ,Iehudah omnis * qui ingredimini ‡ has, vt incuruetis

כל־יהודה [g]הבאים בשערים האלה [h]להשתחות

Deus exercituum Dominus dixit Sic .Domino

3 ליהוה׃ כה־אמר יהוה צבאות אלהי [g]בוא [h]שחה

faciā habitare & , vestra *studia* || & ,vestras vias facite Bonas :Israel || opera

ישראל [i]היטיבו דרכיכם ומעלליכם ואשכנה [i]יטב

.isto loco in vos

אתכם במקום הזה׃

:dicendo , mendacij verbis *in vobis* fidatis Ne

4 אל־תבטחו לכם אל־דברי השקר לאמר

, Domini templum , Domini templum , Domini Templum

היכל יהוה היכל יהוה היכל יהוה

feceritis bonas faciendo bonas si Quoniam .*ipsi* * * sunt,

5 המה׃ כי אם־היטיב תיטיבו

feceritis faciendo si :vestra *studia* & ,vestras vias opera

את־דרכיכם ואת־מעלליכם אם־[k]עשו תעשו [k]עשה

.eius *socium* || inter & virum inter iudicium || amicum

משפט בין איש ובין רעהו׃

,oppresseritis non viduam & , pupillum , Peregrinum

6 [l]גר יתום ואלמנה לא תעשקו [l]גור

, isto loco in effuderitis non innocentem sanguinem &

ודם [m]נקי אל־תשפכו במקום הזה [m]נקה

malum in ambulaueritis non alienos Deos post &

ואחרי אלהים אחרים לא תלכו [n]לרע [n]רוע

,isto loco in vos faciam habitare Et .vobis

7 לכם׃ ושכנתי אתכם במקום הזה

in vsque & seculo à ,vestris patribus dedi quam terra in

בארץ אשר [a]נתתי לאבותיכם למן־עולם ועד־ [a]נתן

verbis in *vobis fidentes* * vos Ecce .seculum * fiditis

8 עולם׃ הנה אתם בטחים לכם על־דברי

.*proficiendum non ad* ‡ , mendacij ‡ quod non prodest

השקר לבלתי [b]הועיל׃ [b]יעל

,adulterandum & , occidendum , furandum † Nunquid † est

9 הגנב רצח ונאף

post eundum & , Bahal adolendum & ,*falsum in* || iurandum & || mendaciter,

והשבע לשקר וקטר לבעל והלך אחרי

? nostis non quos , alienos Deos

אלהים אחרים אשר לא־ידעתם׃

qua * , hac domo in *meas facies ad* || stetistis & venistis Et || coram me * in

10 ובאתם ועמדתם לפני בבית הזה אשר

sumus Liberati : dixistis & , *ea super* meum nomen est inuocatum

נקרא־שמי עליו ואמרתם נצלנו

.istas abominationes omnes *faciendum ad* ‡ ‡ idq; faciendo

למען עשות את כל־התועבות האלה׃

,hæc domus fuit *effractorum* ‡ spelunca † Nunquid † vt ‡ latronum

11 המערת פרצים היה הבית הזה

? vestris oculis in *ea super* meum nomen est inuocatum qua * * in

אשר־נקרא שמי־עליו בעיניכם

.Dominus dixit , vidi ecce ego etiam

גם אנכי הנה [c]ראיתי נאם־יהוה׃ [c]ראה

, Siloh in * qui , meum locum ad nunc ite Sed * est

12 כי לכו־נא אל־מקומי אשר בשילו

videte & : principio in *ibi* meum nomen feci habitare *quo* ‡ ‡ vbi

אשר שכנתי שמי שם בראשונה וראו

.Israel mei populi *malitiæ faciebus à* || ei fecerim quæ || propter malitiam

את אשר־עשיתי לו מפני [d]רעת עמי ישראל׃ [d]רוע

opera omnia *vos facere propter* † nunc Et † quia fecistis

13 ועתה יען [e]עשותכם את־כל־המעשים [e]עשה

vos ad sum locutus & : Dominus dixit , hæc

האלה נאם־יהוה ואדבר אליכם

vocaui & : audistis non & , loquendo & , surgendo manè

השכם ודבר ולא שמעתם ואקרא

qua * domui faciam Et .respondistis non & , vos * huic in

14 אתכם ולא [f]עניתם׃ ועשיתי לבית אשר [f]נעה

fidentes vos cui , *ea super* meum nomen est inuocatum fiditis

נקרא־שמי עליו אשר אתם בוטחים

,vestris patribus & vobis dedi quem loco & ,*ea in*

בו ולמקום אשר־נתתי לכם ולאבותיכם

vos proiiciam Et .Silo feci sicut

15 כאשר עשיתי לשלו׃ והשלכתי אתכם

,vestros fratres omnes proieci sicut ;*meis faciebus desuper* à facie mea,

מעל פני כאשר השלכתי את־כל־אחיכם

ne tu Et .Ephraim semen vniuersum

16 את כל־זרע אפרים׃ ואתה אל־

eis pro assumas ne & , isto populo pro ores

תתפלל בעד־העם הזה ואל־[g]תשא בעדם [g]נשא

ego non quia : me *in intercedas* ‡ ne & ,orationem & ,*præconium* * * laudem, ‡ deprecetis ad

[h]רנה ותפלה ואל־תפגע־בי כי־אינני [h]רנן

facientes * isti quid *videns* ‡ tu Nónne .te *audiens* † † exaudiam ‡ vides * faciunt

17 שמע אתך׃ האינך ראה מה המה [i]עשים [i]עשה

? Ierusalaim plateis in & , Iehudah ciuitatibus in

בערי יהודה ובחוצות ירושלם׃

succendentes † patres & ,ligna *colligentes* ‡ Filij ‡ colligunt † succendunt

18 [k]הבנים מלקטים עצים והאבות מבערים [k]בנה

faciendum ad , *conspersionem subigentes* ‡ mulieres & , ignem ‡ impastant pastam, vt faciant

את־האש והנשים [l]לשות בצק לעשות

diis libamina *libandum* * & , cæli *reginæ* || placentas || stellæ * libent

[m]כונים למלכת השמים והסך נסכים לאלהים [l]לוש [m]כון

ipsi me Nónne .*me irritandum ad* ‡ alienis ‡ vt irasci faciāt

19 אחרים למען הכעסני׃ האתי הם

ad ‡ seipsos non an ? Dominus dixit ,*irritantes* † † irritant, ‡ potius

מכעיסים נאם־יהוה הלוא אתם למען

Dominus dixit sic Ideò ? eorum vultus pudorem

20 בשת פניהם׃ לכן כה־אמר אדני

locum in *effusa* * mea ira & ,meus *nasus* ‡ Ecce :*Dominus* † † Deus: ‡ furor * effunditur

יהוה הנה אפי [n]וחמתי נתכת אל־המקום [n]יחם

lignum ‡ super & , *animal* † super & ,*hominem* ‡ super istum ‡ homines, † animalia, ‡ arbores

הזה על־האדם ועל־הבהמה ועל־עץ

non & ,succendetur & :humi* fructum super & ,agri
השדה ועל־פרי האדמה ובערה ולא
* terræ:
Deus exercituum Dominus dixit Sic .extinguetur
21 תכבה: כה אמר יהוה צבאות אלהי
comedite & ,vestris victimis super addite vestras Ascensiones :Israel
Holocausta vestra
ישראל [a] עלותיכם [b] ספו על־זבחיכם ואכלו
,vestris patribus cum sum locutus non Quia .carnem
[a] עלה [b] ספה
22 בשר: כי לא־דברתי את־אבותיכם
, Ægypti terra è eos me educere ‡ die in eis præcepi nec
† qua eduxi
ולא [c] צויתים ביום [d] הוציא אותם מארץ מצרים
[c] צוה [d] יצא
Quinimo* .victimæ & ascensionis ‡ verbis super
הוציאי ק
23 על־דברי עולה וזבח: כי אם־את־
,mea voce in Audite ‡ :dicendo ,eis præcepi hoc verbum
הדבר הזה צויתי אותם לאמר שמעו בקולי
‡ holocausti
* Sed
:populum in mihi eritis vos & ,Deum in vobis ero &
‡ Obtemperate voci meæ,
[e] והייתי לכם לאלהים ואתם תהיו־לי לעם
,vobis præcipiam ‡ quam via omni in ambulabitis † &
[e] היה
והלכתם בכל־הדרך אשר־אצוה אתכם
† ambulate
‡ præcepi
* paruerunt
nec audiuerunt* non Et .vobis sit bene vt
24 למען ייטב לכם: ולא שמעו ולא־
obstinatione ‡ in consiliis in abierunt & ‖ ,suam aurem inclinauerunt
‖ sed
‡ duritia
[f] הטו את־אזנם וילכו במעצות בשררות
.facies ad † non & ,retrorsum sunt facti ‖ & :mali sui cordis
[f] נטה
לבם [g] הרע ויהיו לאחור ולא לפנים:
‖ retrocesserunt
† progressi sunt.
terra è vestri patres sunt egressi qua die A
25 למן־היום אשר יצאו אבותיכם מארץ
[g] רוע
omnes vos ad misi & : hanc diem ad vsque ,Ægypti
מצרים עד היום הזה ואשלח אליכם את־כל־
.mittendo & surgendo manè ,die prophetas meos seruos
per diem,
עבדי הנביאים יום השכם ושלוח:
:suam aurem inclinauerunt nec ,me ad obaudierunt non Et
mihi,
26 ולוא שמעו אלי ולא [h] הטו את־אזנם
[h] נטה
.suis patribus præ malefecerunt ‖ ; suam ceruicem indurauerunt & *
* sed
‖ & peius faciunt quàm patres eorum.
ויקשו את־ערפם הרעו מאבותם:
non & , hæc verba omnia eos ad loquêris Et
27 ודברת אליהם את־כל־הדברים האלה ולא
.tibi respondebunt non & ,eos ad vocabis & :te ad* obaudient
* tibi:
ישמעו אליך וקראת אליהם ולא [i] יענוכה:
[i] ענה
non quæ gens * Hæc :eos ad dices Et
* est
28 ואמרת אליהם זה הגוי אשר לוא־
:disciplinam receperunt * nec ,sui Dei Domini voce in audierunt ‖
‖ otemperauit voci
* recepit
שמעו בקול יהוה אלהיו ולא לקחו [k] מוסר
.ipsorum ore de est abscisa & ,veritas periit
[k] יסר
אבדה האמונה ונכרתה מפיהם:
edita ‡ loca super tolle † &,proiice & ,tuum nazareatum ‡ Tonde
‡ cæsariem tuā,
† sume
29 [l] גזי נזרך והשליכי ושאי על־שפים
[l] גזז
dimisit* & , Dominus reprobauit ‖ quia : lamentum
‡ excelsa planctum:
קינה כי מאס יהוה [m] ויטש את־
malum Iehudah filij fecerunt Quia .sui furoris generationem
‖ proiecit
* reliquit
30 דור עברתו: כי־[n] עשו בני־יהודה הרע
[m] נטש
suas abominationes posuerunt :Dominus dixit ,meis oculis in
[n] עשה
בעיני נאם־יהוה [o] שמו שקוציהם
[o] שום
ea super meum nomen est inuocatum qua * ,domo in
בבית אשר־נקרא־שמי־עליו
* in
‡ vt polluerent
,Topheth excelsa ædificauerunt Et .eam polluendum ad ‡
31 לטמאו: ובנו במות התפת
,suos filios comburendum ad † ,Hinnom filij valle in ‡ quæ
‡ est
† vt incenderēt
אשר בגיא בן־הנם לשרף את־בניהם
nec ,præcepi non quod :igni in suas filias &
ואת־בנתיהם באש אשר לא [p] צויתי ולא
[p] צוה
,venientes ‖ dies ecce Ideò .meum cor super ascendit
‖ veniunt,
32 עלתה על־לבי: לכן הנה־ימים באים
Vallis & ,Topheth vltrà dicetur non & ,Dominus dicit
נאם־יהוה ולא־יאמר עוד התפת וגיא
sepelient & :interfectionis Vallis quinimo ‖ , Hinnom filij
‖ sed
בן־הנם כי אם־גיא ההרגה וקברו
.loco absque ‡ Topheth in
‡ eò quòd non erit locus.
בתפת מאין מקום:
,cæli volatili* cibum in huius populi cadauer ‖ erit Et
‖ morticinum
* volatilibus
33 והיתה נבלת העם הזה למאכל לעוף השמים
.exterrens † non & :terræ iumento ‡ &
‡ animalibus
† erit qui exterreat.
ולבהמת הארץ ואין מחריד:

plateis de & ,Iehudah vrbibus de faciam cessare Et
34 והשבתי מערי יהודה ומחוצות
,sponsi vocem , lætitiæ vocem & ,gaudij vocem Ierusalaim
ירושלם קול [a] ששון וקול שמחה קול חתן
[a] שוש
.terra erit desolationem in nam .sponsæ vocem &
וקול [b] כלה כי לחרבה תהיה הארץ:
[b] כלל

CAP. VIII. ח

Educent :Dominus ait illo tempore In
1 בעת ההיא נאם־יהוה [c] ויוציאו את־
יוציאו ק
,eius principum ossa & ,Iehudah regum ossa
עצמות מלכי־יהודה ואת־עצמות [d] שריו
[c] יצא [d] שור
,prophetarum ossa & ,sacerdotum ossa &
ואת־עצמות הכהנים ואת עצמות הנביאים
.suis sepulchris de Ierusalaim habitantium ossa &
ואת עצמות יושבי־ירושלם מקבריהם:
omnem ad & ,lunam ad & ,solem ad ea distendent ‖ Et
‖ expandent
2 ושטחום לשמש ולירח ולכל
,eis seruierunt quibus & ,ea dilexerunt quæ ,cæli exercitum
צבא השמים אשר אהבום ואשר עבדום
,ipsa quæsierunt quæ & ,ea post ambulauerunt quæ* &
* post
ואשר הלכו אחריהם ואשר דרשום
nec ,colligentur non ;eis se incuruauerunt quibus &
ואשר השתחוו להם לא יאספו ולא
.erunt humi facies super sterquilinium in ;sepelientur
faciem terræ
יקברו לדמן על־פני האדמה יהיו:
residuo omni vitis præ † mors eligetur Et
‡ magis quàm vita ab
3 ונבחר מות [e] מחיים לכל השארית
[e] חיה
vniuersis in ,hac mala familia de residuorum*
הנשארים מן־המשפחה הרעה הזאת בכל־
* qui residui erunt
‡ quæ residua erunt, ad quæ deiiciam
dixit ,illuc eos propellam quò ,residuū ‡ locis
המקומות הנשארים אשר־[f] הדחתים שם נאם
[f] נדח
Sic :eos ad dices Et .exercituum Dominus
4 יהוה צבאות: ואמרת אליהם כה
Nunquid ?resurgent non & ,cadent Nunquid : Dominus dixit
אמר יהוה [g] היפלו ולא יקומו אם־
[g] נפל
?conuertetur non & ,auertetur
[h] ישוב ולא ישוב:
[h] שוב
auersione ‡ Ierusalaim iste populus est refractarius * Quare
* rebellis
‡ rebellione forti?
5 מדוע שובבה העם הזה ירושלם משבה
.reuerti renuerunt ,dolum in Apprehenderunt ?pertinaci
נצחת החזיקו [i] בתרמית מאנו לשוב:
[i] רמה
non ,loquentur rectum non ,audiui & ,Attendi
6 הקשבתי ואשמע לוא־כן ידברו אין
?feci Quid :dicendo ,suo malo super pœnituit vir ‖
‖ est quisquam quem pœniteat mali sui,
איש נחם על־[k] רעתו לאמר מה [l] עשיתי
[k] רוע [l] עשה
equus tanquam ,suum cursum in est conuersus ipse Omnis
כלה [m] שב [n] במרצותם כסוס
[m] שוב [n] רוץ
cælo in ciconia Etiam .prœlium in exundans ‡
‡ impetu vadēs
7 שוטף במלחמה: גם־חסידה בשמים
במרוצתם ק
hirundo & ,grus & ,turtur & ;sua statuta tempora ‖ cognouit
ידעה [o] מועדיה ותור וסוס ועגור
וסיס ק
non meus populus & :sui aduentus tempus custodierunt
שמרו את־עת באנה ועמי לא
:dicetis † Quomodo .Domini iudicium nouerunt ‖
‖ tempus suum;
8 ידעו את משפט יהוה: איכה תאמרו
[o] יעד
ecce Verè ?nobiscum ‡ Domini lex & ,nos ‡ Sapientes
‖ cognouit
† dicitis:
‡ sumus, ‡ est
חכמים אנחנו [p] ותורת יהוה אתנו אכן הנה
sunt affecti Pudore .scribæ falsitas † ,stylus fecit varum in*
[p] ירה
9 לשקר עשה עט שקר ספרים: [q] הבשו
* mendacium
† frustra sunt
Domini verbo in ecce † :sunt capti & ,sunt consternati ‡ ,sapientes
[q] יבש
חכמים [r] חתו וילכדו הנה בדבר־יהוה
‡ perterriti
† verbum
?eis ‡ quid sapientia & ,reprobauerunt
מאסו וחכמת־מה להם:
[r] חתת
‡ est
eorum agros ,aliis eorum vxores dabo Propterea
10 לכן [s] אתן את־נשיהם לאחרים שדותיהם
[s] נתן
concupiscens ipse totus ‖ magnum ad vsque & paruo à quia .hæredibus
‖ omnes auarè sectantur auaritiam:
ליורשים כי מקטן ועד־גדול כלה בצע
faciens ipse totus * sacerdotem ad vsque & propheta à :cupiditatem
* omnes faciunt
בצע מנביא ועד־כהן כלה עשה
.mendacium
שקר:

, leui super † mei populi filiæ contritionem curabant Et — sanabant

11 ª וַיְרַפּוּ אֶת־שֶׁבֶר בַּת־עַמִּי עַל־ᵇנְקַלָּה — † leui verbo, ª רִפֵּה ᵇ קַלֵּל

.pax ‡ non & ,pax Pax :dicendo — ‡ erat

לֵאמֹר שָׁלוֹם ׀ שָׁלוֹם וְאֵין שָׁלוֹם׃

? fecerunt abominationem quoniam ,sunt affecti pudore ‡ — ‡ Num

12 הֹבִשׁוּ כִּי תוֹעֵבָה עָשׂוּ

.nescierunt erubescere & ,sunt affecti pudore non pudendo || Etiam — || pudore

גַּם־בּוֹשׁ לֹא־יֵבֹשׁוּ וְהִכָּלֵם לֹא יָדָעוּ

suæ visitationis tempore in ,cadentes in * cadent Idcirco — * inter corruentes,

לָכֵן יִפְּלוּ ᶜ בַנֹּפְלִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם — ᶜ נָפַל

,eos colligam Colligendo † .Dominus dixit ,corruent $ — $ cadent, † Consumendo consumam

13 יִכָּשְׁלוּ אָמַר יְהוָה׃ אָסֹף אֲסִיפֵם

ficus || nec ,vite in vuæ || non :Dominus dixit — || sunt

נְאֻם־יְהוָה אֵין עֲנָבִים בַּגֶּפֶן וְאֵין תְּאֵנִים

.eis transibunt $,eis dedi & ,defluxit * folium & ,ficu in — * cecidit $ fructus, qui transibunt ab eis.

בַּתְּאֵנָה וְהֶעָלֶה נָבֵל וָאֶתֵּן לָהֶם יַעַבְרוּם׃

,vos Colligite ?sedentes nos † quid Propter — † manemus, Congregate

14 עַל־מָה אֲנַחְנוּ יֹשְׁבִים הֵאָסְפוּ

quia ,ibi silebimus * & ,munitionis ‡ ciuitatem in ingrediamur & — ‡ munitas, * deficiemus

וְנָבוֹא אֶל־עָרֵי הַמִּבְצָר ᵈ וְנִדְּמָה־שָּׁם כִּי — ᵈ דָּמַם

nobis dedit potum & ,nos fecit silere $ noster Deus Dominus — $ deficere

יְהוָה אֱלֹהֵינוּ הֲדִמָּנוּ וַיַּשְׁקֵנוּ

.Domino peccauimus nam :fellis aquam

מֵי־רֹאשׁ כִּי חָטָאנוּ לַיהוָה׃

,medelæ tempus ad :bonum † non & ,pacem ad Expectare — † erit

15 קַוֵּה לְשָׁלוֹם וְאֵין טוֹב לְעֵת מַרְפֵּה

fremitus est auditus Dan A .terror ecce &

16 מִדָּן נִשְׁמַע נַחְרַת וְהִנֵּה ᵉ בְעָתָה׃ — ᵉ בָּעַת

omnis tremuit ; eius fortium || hinnituum voce ‡ à ,eius equorum — ‡ sonitu || equorum

סוּסָיו מִקּוֹל מִצְהֲלוֹת אַבִּירָיו רָעֲשָׁה כָּל־

?eius plenitudinem & ,terram deuorauerunt & ,venerunt & :terra

הָאָרֶץ וַיָּבוֹאוּ וַיֹּאכְלוּ אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ

vos in mittens ego ecce Quia .ea in habitantes & vrbem — mitto

17 עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ׃ כִּי הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּכֶם

: incantatio eis non quibus ,regulos serpentes — est

נְחָשִׁים צִפְעֹנִים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם לָחַשׁ

.Dominus ait ,vos mordebunt &

וְנִשְּׁכוּ אֶתְכֶם נְאֻם־יְהוָה׃

meum cor me in , mærorem $ super mea Confortatio * — * Cum volo confortari $ dolorê meum non possum,

18 מַבְלִיגִיתִי עֲלֵי ᶠ יָגוֹן עָלַי לִבִּי

mei populi filiæ clamoris vox Ecce .mærens † — † est infirmû.

19 ᵍ דַוָּי׃ הִנֵּה־קוֹל שַׁוְעַת בַּת־עַמִּי — ᶠ יָגָה ᵍ דָּוָה

,Sion in ‡ non Dominus Nunquid .distantiarum * terra de — * longinqua, ‡ est

מֵאֶרֶץ מַרְחַקִּים הַיהוָה אֵין בְּצִיּוֹן — || est

me fecerunt irasci Quare ?ea in || non eius rex an

אִם־מַלְכָּהּ אֵין בָּהּ מַדּוּעַ הִכְעִסוּנִי

Transiuit ?alienigenæ $ vanitatibus in ,suis sculptilibus in — $ dei alieni?

20 בִּפְסִלֵיהֶם בְּהַבְלֵי נֵכָר׃ עָבַר

.sumus saluati non nos & ,æstas est finita ,messis

קָצִיר כָּלָה קָיִץ וַאֲנַחְנוּ לוֹא ʰ נוֹשָׁעְנוּ׃ — ʰ יָשַׁע

: sum contritus mei populi filiæ contritionem Super

21 עַל־שֶׁבֶר ⁱ בַּת־עַמִּי הָשְׁבָּרְתִּי — ⁱ קָדַר

resina ? Nunquid .me apprehendit † stupor .sum denigratus — obtenebratus † obtinuit ‡ theriaca * est

22 הַצֳּרִי ᵏ קָדַרְתִּי שַׁמָּה הֶחֱזִקָתְנִי׃

cur Sed ? ibi * non medicus num Ghilhad in * non

אֵין בְּגִלְעָד אִם־רֹפֵא אֵין שָׁם כִּי מַדּוּעַ — ᵏ צָרָה

?mei populi filiæ cicatrix confecit ‡ non — ‡ est curata medicina

לֹא עָלְתָה ˡ אֲרֻכַת ᵐ בַּת־עַמִּי׃ — ˡ עָלָה ᵐ בָּנָה

CAP. IX. ט

vena meus oculus & ,aquas || meum caput * det Quis — * vt || sit aqua,

1 מִי־יִתֵּן רֹאשִׁי מַיִם וְעֵינִי מְקוֹר

filiæ saucios † nocte ac die flebo & :lachrymæ $ — $ lachrymarû, † interfectos

דִּמְעָה וְאֶבְכֶּה יוֹמָם וָלַיְלָה אֵת חַלְלֵי בַת־

diuersorium deserto ‡ in mihi det Quis .mei populi — ‡ solitudine

2 עַמִּי׃ מִי־יִתְּנֵנִי בַמִּדְבָּר מְלוֹן

abibo * & ,meum populum derelinquam & , viatorum — * recedam

אֹרְחִים וְאֶעֶזְבָה אֶת־עַמִּי ⁿ וְאֵלְכָה — ⁿ יָלַךְ

.præuaricatorum retentio $, adulteri ipsi || vniuersi quia ,eis ab — || sunt $ cœtus

מֵאִתָּם כִּי כֻלָּם מְנָאֲפִים עֲצֶרֶת בֹּגְדִים׃

,mêdacium suum arcum , suam linguam fecerunt tenculari † Et — † tendere

וַיַּדְרְכוּ אֶת־לְשׁוֹנָם ᵒ קַשְׁתָּם שֶׁקֶר — ᵒ קָשַׁר

malo de quia :terra in se roborauerunt ; veritatem ad non &

וְלֹא לֶאֱמוּנָה גָּבְרוּ בָאָרֶץ כִּי מֵרָעָה

dixit ,cognouerunt non me & ,sunt egressi malum ad

אֶל־רָעָה ׀ יָצָאוּ וְאֹתִי לֹא־יָדָעוּ נְאֻם־

omni super & ,cauete suo socio à Vnusquisque .Dominus

ab amico — 4 יְהוָה׃ אִישׁ מֵרֵעֵהוּ הִשָּׁמֵרוּ וְעַל־כָּל־

,supplantabit supplantando frater omnis quia :fidatis ne fratre

fratri — אָח אַל־תִּבְטָחוּ כִּי כָל־אָח עָקוֹב יַעְקֹב

.incedet fraudulenter sodalis † omnis &

† amicus ª רֵעָה — וְכָל־רֵעַ רָכִיל יַהֲלֹךְ׃

veritatem & ,fallacia vtentur ‡ suum socium in vnusquisque Et

‡ circumuenient, ᵇ אָמַן — 5 וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלּוּ ᵇ וֶאֱמֶת

,mendacium ‡ loqui suam linguam docuerunt :loquentur non

‡ falsitatem, vt prauè agerent — לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר־שֶׁקֶר

;doli medio in tuum Sedere * .laborauerunt agendo prauè

* Habitatio tua est inter dolosos dolosè ᶜ לָאָה — 6 הַעֲוֵה נִלְאוּ׃ ᶜ שִׁבְתְּךָ בְּתוֹךְ מִרְמָה

.Dominus dixit ,me scire renuerunt dolo in

ᵈ יָדַע — בְּמִרְמָה מֵאֲנוּ ᵈ דַעַת־אוֹתִי נְאֻם־יְהוָה׃

ego Ecce : exercituum Dominus dixit sic Propterea

7 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי

faciebus à || faciam quomodo quia :eos probabo & ,eos excoquens $

$ fundo || vt non fundam eos propter filiam — צוֹרְפָם וּבְחַנְתִּים כִּי־אֵיךְ אֶעֱשֶׂה מִפְּנֵי

,eorum lingua extensa Sagitta ? mei populi filiæ

שחוט — 8 בַּת־עַמִּי׃ חֵץ שׁוֹחֵט לְשׁוֹנָם

,loquetur ‡ suo socio † cum pacem suo ore In .est locuta dolum

ק — מִרְמָה דִבֵּר בְּפִיו שָׁלוֹם אֶת־רֵעֵהוּ יְדַבֵּר

his super Nunquid .suam insidiam ponet $ suo intimo * in &

† amico ‡ loquentur, * corde $ ponent insidias suas. — 9 וּבְקִרְבּוֹ יָשִׂים ᶠ אָרְבּוֹ׃ הַעַל־אֵלֶּה

† quæ gente in an ? Dominus dixit ,eis in visitabo non

ᵉ בִּנָה ᶠ שׂוּם — לֹא־אֶפְקָד־בָּם נְאֻם־יְהוָה אִם בְּגוֹי ᵉ אֲשֶׁר

montes Super ? mea anima vlciscetur non ,hæc sicut

|| nunquid † est ‡ assumam — כָּזֶה לֹא תִתְנַקֵּם נַפְשִׁי׃ עַל־הֶהָרִים

deserti pascua amœna * super & ,lamentum & ,fletum tollam ‡

* habitacula ʰ נָשָׂא נָהָה — 10 אֶשָּׂא בְכִי ʰ וָנֶהִי וְעַל־נְאוֹת מִדְבָּר

non & ,transeunte viro nisi à $,sunt incensa quoniam :planctum

$ vt non sit quisquam qui transeat, — קִינָה כִּי נִצְּתוּ מִבְּלִי־אִישׁ עֹבֵר וְלֹא

ad vsque & cæli volatili à ,pecoris † vocem audierunt

† pecudum, à volucribus ‡ animalia transmigrauerunt, — שָׁמְעוּ קוֹל מִקְנֶה מֵעוֹף הַשָּׁמַיִם וְעַד־

Ierusalaim dabo * Et .abierunt ,sunt vagati ,iumentum ‡

* ponam ⁱ נָתַן — 11 בְּהֵמָה נָדְדוּ הָלָכוּ׃ ⁱ וְנָתַתִּי אֶת־יְרוּשָׁלִַם

,Iehudah ciuitates & ,draconum habitaculum ,aceruos in

* ponam ᵏ גָּלַל — ᵏ לְגַלִּים מְעוֹן תַּנִּים וְאֶת־עָרֵי יְהוּדָה

.habitatore absque || desolationem dabo *

|| vt non sit habitator. — אֶתֵּן שְׁמָמָה מִבְּלִי יוֹשֵׁב׃

quem † & ? hoc intelliget & ,sapiens vir $ Quis

$ est † ad ˡ בִּין — 12 מִי־הָאִישׁ הֶחָכָם ˡ וְיָבֵן אֶת־זֹאת וַאֲשֶׁר

quid Super ‡ illud nunciabit & ,eum ad Domini os est locutum

‡ Propter ᵐ נָגַד — דִּבֶּר פִּי־יְהוָה אֵלָיו ᵐ וְיַגִּדָהּ עַל־מָה

? transeunte absque * desertum veluti est exusta ,terra periit

* vt non sit transiens? $ Eò quòd dereliquerunt — אָבְדָה הָאָרֶץ נִצְּתָה כַמִּדְבָּר מִבְּלִי עֹבֵר׃

,meam legem eos derelinquere Super $:Dominus dixit Et

† coram eis ‡ voci meæ, ⁿ יָרָה — 13 וַיֹּאמֶר יְהוָה עַל־עָזְבָם אֶת־ⁿ תּוֹרָתִי

,mea voce in ‡ audierunt non & ;eorum facies ad † dedi quam

אֲשֶׁר נָתַתִּי לִפְנֵיהֶם וְלֹא־שָׁמְעוּ בְקוֹלִי

.in ea ambulauerunt nec

וְלֹא־הָלְכוּ בָהּ׃

.Behalim post & ,sui cordis obstinationem * post abierunt Et

* duritiem ᵒ יָלַךְ — 14 ᵒ וַיֵּלְכוּ אַחֲרֵי שְׁרִרוּת לִבָּם וְאַחֲרֵי הַבְּעָלִים

.eorum patres eos docuerunt quos

אֲשֶׁר לִמְּדוּם אֲבוֹתָם׃

:Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Idcirco

15 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

eis potû dabo & ,absynthio hunc populum eos cibans || ego Ecce

|| cibo ᵖ שָׁקָה — הִנְנִי מַאֲכִילָם אֶת־הָעָם הַזֶּה לַעֲנָה ᵖ וְהִשְׁקִיתִים

non quas ,gentes in eos dispergam Et .fellis aquam

ᵍ פּוּץ — 16 מֵי־רֹאשׁ׃ ᵍ וַהֲפִצוֹתִים בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא

eos post mittam & :eorum patres & ipsi nouerunt

$ donec consumam † Contemplamini — יָדְעוּ הֵמָּה וַאֲבוֹתָם וְשִׁלַּחְתִּי אַחֲרֵיהֶם אֶת־

.eos me consumere ad vsque $ gladium

הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃

vocate & Considerate † :exercituum Dominus dixit Sic

17 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִתְבּוֹנְנוּ וְקִרְאוּ

, mittite ‡ sapientes ad & : veniant & , lamentatrices *ad*
לַמְקוֹנְנוֹת וּתְבוֹאֶינָה וְאֶל־הַחֲכָמוֹת שִׁלְחוּ
nos super *tollant* & festinent Et .veniant &
18 וּתְבוֹאנָה: וּתְמַהֵרְנָה וְתִשֶּׂנָה עָלֵינוּ
nostræ palpebræ & ,*lachrymam* † nostri oculi *demittant &* ,*querimoniam*
נֶהִי וְתֵרַדְנָה עֵינֵינוּ דִּמְעָה וְעַפְעַפֵּינוּ
est audita *querimoniæ* ‖ vox Quia .aquis defluant
19 יִזְּלוּ־מָיִם: כִּי קוֹל נְהִי נִשְׁמַע
sumus affecti pudore !sumus vastati Quomodo .Sion de
מִצִּיּוֹן אֵיךְ שֻׁדָּדְנוּ בֹּשְׁנוּ
" proiecerunt quia ‡ : terram dereliquimus quia ! vehementer
מְאֹד כִּי־עָזַבְנוּ אָרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ
verbum mulieres audite Sed .nostra habitacula
20 מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ: כִּי־שְׁמַעְנָה נָשִׁים דְּבַר־
docete & : eius oris verbum vestra auris assumat & ,Domini
יְהוָה וְתִקַּח אָזְנְכֶם דְּבַר־פִּיו וְלַמֵּדְנָה
.planctum suam *sociam* † vnaquæque & , *querimoniam* vestras filias
בְנוֹתֵיכֶם נֶהִי וְאִשָּׁה רְעוּתָהּ קִינָה:
intrauit , nostras fenestras *in* ‡ mors ascendit Quia
21 כִּי־עָלָה מָוֶת בְּחַלּוֹנֵינוּ בָּא
iuuenes ,platea de paruulum *succidendum ad* ,nostra palatia in
בְּאַרְמְנוֹתֵינוּ לְהַכְרִית עוֹלָל מִחוּץ בַּחוּרִים
cadet & ,Dominus dixit Sic , Loquere .plateis de
22 מֵרְחֹבוֹת: דַּבֵּר כֹּה נְאֻם־יְהוָה וְנָפְלָה
: agri *faciebus super* ‖ stercus tanquam hominis *cadauer* ‡
נִבְלַת הָאָדָם כְּדֹמֶן עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה
.*colligens* non & ,metentem post à manipulus veluti &
וּכְעָמִיר מֵאַחֲרֵי הַקֹּצֵר וְאֵין מְאַסֵּף:
sapiens se laudet Ne : Dominus dixit Sic
23 כֹּה אָמַר יְהוָה אַל־יִתְהַלֵּל חָכָם
:sua potentia in potens se laudet neque , sua sapientia in
בְּחָכְמָתוֹ וְאַל־יִתְהַלֵּל הַגִּבּוֹר בִּגְבוּרָתוֹ
.*sua opulentia* in diues se laudet neque
אַל־יִתְהַלֵּל עָשִׁיר בְּעָשְׁרוֹ:
, *intelligendo* se *laudans* † se laudet hoc in *Quinimo* ‖
24 כִּי אִם־בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְׂכֵּל
, misericordiam *faciens* ‡ Dominus ego quia : me *sciendo &*
וְיָדֹעַ אוֹתִי כִּי אֲנִי יְהוָה עֹשֶׂה חֶסֶד
,*volui* illis in · quia * :terra in iustitiam & , iudicium
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ כִּי־בְאֵלֶּה חָפַצְתִּי
.Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה:
visitabo & ,Dominus dixit .*venientes* ‡ dies Ecce
25 הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה וּפָקַדְתִּי
,Ægyptum *Super* .*præputio in* ‖ circuncisum omnem *super*
26 עַל־כָּל־מוּל בְּעָרְלָה: עַל־מִצְרַיִם
, Hamon filios *super* & ,Edom *super* & ,Iehudah *super* &
וְעַל־יְהוּדָה וְעַל־אֱדוֹם וְעַל־בְּנֵי עַמּוֹן
habitantes ,*anguli extremificatos* omnes *super* & ,Moab *super* &
וְעַל־מוֹאָב וְעַל כָּל־קְצוּצֵי פֵאָה הַיֹּשְׁבִים
domus omnis & ,*præputiata* ‡ gentes omnes quia ;deserto in
בַּמִּדְבָּר כִּי כָל־הַגּוֹיִם עֲרֵלִים וְכָל־בֵּית
.*corde præputiati* ‖ Israel
יִשְׂרָאֵל עַרְלֵי־לֵב:

‡ mulieres
קון [a]
‡ assumant
נשא [a]
planctum, & deducant
‡ lachrymas,
‖ lamentationis
נזל [b]
‡ &
לקח [c]
lamentum,
† amicam
רעה [d]
‡ per
vt disperdat
‡ morticinium
‖ in superficie
erit qui colligat.
diuitiis suis.
‖ Sed
† qui laudat se quod intelligit, & cognoscit
‡ facio
* hæc enim volo,
‡ venient.
בוא [e]
‡ & habentem præputium.
habitantes in extremo angulo mundi, qui habitant
‡ quæ habent præputium,
‖ præputium habent cordis.

CAP. X. יוד

Dominus est locutus quod verbum Audite
1 שִׁמְעוּ אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה
:Dominus dixit Sic .Israel domus ,vos super
2 עֲלֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל: כֹּה אָמַר יְהוָה
cælorum signis à & :discatis ne gentium viam *In*
אֶל־דֶּרֶךְ הַגּוֹיִם אַל־תִּלְמָדוּ וּמֵאֹתוֹת הַשָּׁמַיִם
.eis ab gentes *consternentur* * sed : *consternemini* ne
אַל־תֵּחָתּוּ כִּי־יֵחַתּוּ הַגּוֹיִם מֵהֵמָּה:
lignum quia .*ipsa* ‡ vanitas populorum statuta Quia
3 כִּי־חֻקּוֹת הָעַמִּים הֶבֶל הוּא כִּי־עֵץ
.ascia in artificis manuum opus , illud præcidit silua de
מִיַּעַר כְּרָתוֹ מַעֲשֵׂה יְדֵי־חָרָשׁ בַּמַּעֲצָד:
clauis In.illud decorauit auro *in* & , argento In
4 בְּכֶסֶף וּבְזָהָב יְיַפֵּהוּ בְּמַסְמְרוֹת
.*prodibit* ‡ non & , *illa* † confortauerunt malleis in &
וּבְמַקָּבוֹת יְחַזְּקוּם וְלוֹא יָפִיק:

אות [f]
metuatis:
* metuant
חתת [g]
‡ sunt:
חקק [h]
יפה [i]
‡ illud,
‡ egredietur è loco suo.
נקב פוק [k] [l]

portando :*loquentur* † non & , *ipsa æqualibilitatis* ‡ palma Sicut
5 כְּתֹמֶר מִקְשָׁה הֵמָּה וְלֹא יְדַבֵּרוּ נָשׂוֹא
quia , *eis ab timeatis* * ne:incedent ‡ non quia ,*portabuntur* ‖
יִנָּשׂוֹא כִּי לֹא יִצְעָדוּ אַל־תִּירְאוּ מֵהֶם כִּי־
.*eis* ‡ non *benefacere* † etiam & , *malefacient* ‡ non
לֹא יָרֵעוּ וְגַם־הֵיטֵיב אֵין אוֹתָם:
magnum & , *tu* ‡ Magnus .Domine tu sicut ‖ non *A*
6 מֵאֵין כָּמוֹךָ יְהוָה גָּדוֹל אַתָּה וְגָדוֹל
rex te timebit non Quis .fortitudine in tuum nomen
7 שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה: מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ
sapientibus omnibus in ‖ quia : * conuenit tibi quia , gentium
הַגּוֹיִם כִּי לְךָ יָאָתָה כִּי בְכָל־חַכְמֵי
.tu sicut † non à eorum *regno omni in* ‡ & ,gentium
הַגּוֹיִם וּבְכָל־מַלְכוּתָם מֵאֵין כָּמוֹךָ:
vanitatum Eruditio .agent stultè & ,desipient *vno in* ‡ Et
8 וּבְאַחַת יִבְעֲרוּ וְיִכְסָלוּ מוּסַר הֲבָלִים
Tarsis de extensum Argentum .*ipsum* * lignum
9 עֵץ הוּא: כֶּסֶף מְרֻקָּע מִתַּרְשִׁישׁ
manus & ,artificis opus ,Vphaz de aurum & ,affertur
יוּבָא וְזָהָב מֵאוּפָז מַעֲשֵׂה חָרָשׁ וִידֵי
opus , eorum indumentum purpura & , hyacinthus :aurificis
צוֹרֵף תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁם מַעֲשֵׂה
.*ipsa* vniuersa sapientum
חֲכָמִים כֻּלָּם:
Deus , *ipse* † veritas Deus Dominus Et
10 וַיהוָה אֱלֹהִים אֱמֶת הוּא־אֱלֹהִים
,terra contremiscet eius ira ab *seculi* ‖ rex & ,viuens
חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם מִקִּצְפּוֹ תִּרְעַשׁ הָאָרֶץ
.eius *indignationem* ‡ gentes sustinebunt non &
וְלֹא־יָכִלוּ גוֹיִם זַעְמוֹ:
cælos * qui Dij : eis dicetis *hoc Secundum* ‖
11 כִּדְנָה תֵּאמְרוּן לְהוֹם אֱלָהַיָּא דִּי־שְׁמַיָּא
sub de & ,terra è pereant , fecerunt non terram &
וְאַרְקָא לָא עֲבַדוּ יֵאבַדוּ מֵאַרְעָא וּמִן־תְּחוֹת
stabiliens † ,sua potentia in terram *Faciens* ‡ .hi cælo
12 שְׁמַיָּא אֵלֶּה: עֹשֵׂה אֶרֶץ בְּכֹחוֹ מֵכִין
.cælos extendit sua prudentia in & ,sua sapientia in orbem
תֵּבֵל בְּחָכְמָתוֹ וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם:
faciet ascendere & ‖ ,cælo in aquarum *strepitum eum dare vocem Ad* ‡
13 לְקוֹל תִּתּוֹ הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעֲלֶה
eduxit & fecit pluuia ‡ . fulgura terræ extremo ab ‡ vapores
נְשִׂאִים מִקְצֵה אֶרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה וַיּוֹצֵא
homo omnis *Brutescit* ‡ .suis thesauris de ventum
14 רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו: נִבְעַר כָּל־אָדָם
:sculptili à *fusor* † omnis est affectus Pudore .scientiam propter
מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל־צוֹרֵף מִפָּסֶל
Vanitas .*eis* ‡ in spiritus * non & ,eius conflatile *falsitas* ‡ quia
15 כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא־רוּחַ בָּם: הֶבֶל
eorum ‖ visitationis tempore in : *errorum* ‡ opus *ipsa* †
הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַּעְתֻּעִים בְּעֵת פְּקֻדָּתָם
plasmator quia Iahacob pars hæc sicut * Non .peribunt
16 יֹאבֵדוּ: לֹא־כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקֹב כִּי־יוֹצֵר
Dominus: eius hæreditatis virga Israel & ,* ipse omnium
הַכֹּל הוּא וְיִשְׂרָאֵל שֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ יְהוָה
,*tuam negotiationem* † terra de *Collige* ‡ .eius nomen exercituum
17 צְבָאוֹת שְׁמוֹ: אִסְפִּי מֵאֶרֶץ כִּנְעָתֵךְ
: Dominus dixit sic Quia .*munitione in habitans*
18 יֹשֶׁבֶת בַּמָּצוֹר: כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה
:hac vice in terræ habitatores *iaciens funda ego* ‡ Ecce
הִנְנִי קוֹלֵעַ אֶת־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בַּפַּעַם הַזֹּאת
. ‡ inueniant vt *eis faciam angustiam* * &
וַהֲצֵרוֹתִי לָהֶם לְמַעַן יִמְצָאוּ:
: mea plaga est *dolorosa* † , mea contritione super mihi Væ
19 אוֹי לִי עַל־שִׁבְרִי נַחְלָה מַכָּתִי
eam feram & * infirmitatem hanc Profectò : *dixi* ‡ ego &
וַאֲנִי אָמַרְתִּי אַךְ זֶה חֳלִי וְאֶשָּׂאֶנּוּ:
mei funiculi omnes & ,est vastatum meum *Tentorium* ‡
20 אָהֳלִי שֻׁדָּד וְכָל־מֵיתָרַי
extendens ‖ non *ipsi* : non & ,me *sunt egressi* ‡ mei filij :sunt dirupti
נִתָּקוּ בָּנַי יְצָאֻנִי וְאֵינָם אֵין־נֹטֶה
.meas cortinas *erigens* * & ,meum tentorium vltrà
עוֹד אָהֳלִי וּמֵקִים יְרִיעוֹתָי:

‡ æqualis est,
† loquetur,
‖ portabitur,
‡ incedit,
* timeas ab eo,
‡ malefaciet,
† benefaciendi
‡ est in eo facultas,
‖ est ‡ es,
* regnum,
‖ inter omnes sapientes
יאה [a]
‡ inter omne regnum
† est ‡ simul
יסר [b]
* est.
sunt.
† est,
אמן [c]
‡ æternus.
‡ itam
כול [d]
‖ Sic * cælum
‡ Dñs Deus est qui fecit
† qui stabiliuit
כוח [e] כון [f]
בין [g]
‡ Qui voce sua dat multitudinem
† qui ascendere fecit nubes
נתן [i] המה [h]
‡ cum Pluuia facit,& educit
הארץ
ק
‡ Vt brutum effectus est
† aurifex
‡ mendaciũ est
*est ‡co.
† sũt sculptilia:
‡ irrisione dignum. ‖ eius
ירע תעה [k] [l]
* est,
‡ Congrega
† merces tuas, quæ habitas in loco munito.
יתיר
‡ vt lapides funda proiiciuntur proiiciam
* affligam eos
‡ eos angustiæ.
צור [m]
† indurata
נכה [n]
‡ cogitabam:
* ferre potero.
חלה [o] נשא [p]
‡ Tabernaculũ
‡ qui exierunt ex
* sunt:
‖ est qui extendat
* qui erigat

non Dominum & ,pastores sunt effecti *bruti* Quia
21 כִּי נִבְעֲרוּ הָרֹעִים וְאֶת־יְהוָה לֹא
eorum *pascua* † omnis & .intellexerunt non Propterea .quæsierunt
דָרָשׁוּ עַל־כֵּן לֹא הִשְׂכִּילוּ וְכָל־ ᵃמַרְעִיתָם
commotio & ,venit ecce auditionis Vox .est *dispersa* ‡
22 נָפוֹצָה׃ קוֹל שְׁמוּעָה הִנֵּה בָאָה וְרַעַשׁ
Iehudah ciuitates *ponendum ad* * ,Aquilonis terra de magna
גָּדוֹל מֵאֶרֶץ צָפוֹן לָשׂוּם אֶת־עָרֵי יְהוּדָה
.draconum habitaculum ,solitudinem $
שְׁמָמָה מְעוֹן תַּנִּים׃
nec :eius via hominis † non quòd Domine Noui
23 יָדַעְתִּי יְהוָה כִּי לֹא לָאָדָם דַּרְכּוֹ לֹא־
.suum gressum *præparare &* ‡ ,ambulantis viri †
לְאִישׁ הֹלֵךְ ᵇוְהָכִין אֶת־צַעֲדוֹ׃
non ,iudicio in veruntamen ,Domine me Corripe
24 יַסְּרֵנִי יְהוָה אַךְ בְּמִשְׁפָּט אַל־
.me facias diminuere forte ne ,tuo *naso* || in
בְּאַפְּךָ פֶּן־תַּמְעִטֵנִי׃
quæ gentes super tuam *excandescentiam* * Effunde
25 שְׁפֹךְ חֲמָתְךָ עַל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
tuo nomine in † quæ ,*familias* $ super & ,te cognouerunt non
לֹא־יְדָעוּךָ וְעַל מִשְׁפָּחוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ
,eū deuorauerūt & ,Iahacob comederunt quia :inuocauerūt non
לֹא קָרָאוּ כִּי־אָכְלוּ אֶת־יַעֲקֹב וַאֲכָלֻהוּ
.fecerunt desolare eius habitaculum & ;eum consumpserunt &
וַיְכַלֻּהוּ וְאֶת־נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃

vt bruta
† grex
ᵃרְעִית
‡ dispersus
* vt ponat
$ in
† est
† est
‡ via eius, nec eius est vt præparet
ᵇכּוּן
|| furore
* indignationē
$ gentes,
† nomen tuum

CAP. XI. יא

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
,huius pacti verba Audite :*dicendum ad* ||
2 לֵאמֹר׃ שִׁמְעוּ אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת
habitatores *super* & ,Iehudah *virum* * ad *loquemini* ‡ &
וְדִבַּרְתָּם אֶל־אִישׁ יְהוּדָה וְעַל־יֹשְׁבֵי
dixit Sic , eos ad dices Et .Ierusalaim
3 יְרוּשָׁלִָם׃ וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר
non *qui* *vir* $ Maledictus :Israel Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא
.huius pacti verbis *audierit* †
יִשְׁמַע אֶת־דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת׃
me educere ‡ die in vestris patribus præcepi Quod
4 אֲשֶׁר ᶜצִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם ᵈהוֹצִיאִי־
:dicendo ,ferrea fornace è ,Ægypti terra è eos
אוֹתָם מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם מִכּוּר הַבַּרְזֶל לֵאמֹר
quæ omnia iuxta ea facite & ,*mea voce in* || Audite
שִׁמְעוּ בְקוֹלִי ᵉוַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם כְּכֹל אֲשֶׁר־
ego & ,populum in mihi eritis & ;vobis præcepero
אֲצַוֶּה אֶתְכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי
statuere *Pro* .Deum in vobis ero
5 אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹהִים׃ לְמַעַן ᶠהָקִים אֶת־
eis *dandum ad* vestris patribus iuraui quod iuramentum
הַשְּׁבוּעָה אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתִּי לַאֲבוֹתֵיכֶם ᵍלָתֵת לָהֶם
.hanc diem secundum ,melle & lacte fluentem terram
אֶרֶץ ʰזָבַת חָלָב וּדְבַשׁ כַּיּוֹם הַזֶּה
Dominus dixit Et .Domine Amen :dixi & ,respondi Et
6 ⁱוָאַעַן וָאֹמַר אָמֵן יְהוָה׃ וַיֹּאמֶר יְהוָה
ciuitatibus in hæc verba omnia Prædica :me ad
אֵלַי קְרָא אֶת־כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּעָרֵי
Audite :dicendo ,Ierusalaim plateis in & ,Iehudah
יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר שִׁמְעוּ אֶת־
.ea *facitis* & ,huius pacti verba
דִּבְרֵי הַבְּרִית הַזֹּאת וַעֲשִׂיתֶם אוֹתָם׃
vestros patres in sum contestatus contestando Quia
7 כִּי ᵏהָעֵד הַעִדֹתִי בַּאֲבוֹתֵיכֶם
ad vsque ,Ægypti terra è eos *me facere* || ascendere * die in
בְּיוֹם ˡהַעֲלוֹתִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד־
Audite :dicendo ,contestando & .surgendo manè ,hanc diem
הַיּוֹם הַזֶּה הַשְׁכֵּם וְהָעֵד לֵאמֹר שִׁמְעוּ
inclinauerunt nec *audiuerunt* $ non Et .*mea voce in* *
8 בְּקוֹלִי׃ וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא־ᵐהִטּוּ אֶת־
sui cordis *pertinacia* ‡ in vnusquisque abierunt *&* † :suam autem
אָזְנָם וַיֵּלְכוּ אִישׁ בִּשְׁרִירוּת לִבָּם

|| vt diceret
‡ loquimini
* viros
$ quicunque
† patuerit
‡ qua eduxi
ᶜצוה ᵈיצא
|| voci meæ,
ᵉעשה
Vt statuam
ᶠקום
vt darem
ᵍנתן
ʰזוב
ⁱענה
facite
ᵏעוד
* qua
|| feci
ˡעלה
* voci meæ.
$ patuerunt,
ᵐנטה
† sed
‡ destitiam

pacti verba omnia eos super induxi & :mali
ᵃהָרַע וָאָבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַבְּרִית־
.fecerunt non & *faciendum ad* || præcepi quod , huius
הַזֹּאת אֲשֶׁר־ᵇצִוִּיתִי לַעֲשׂוֹת וְלֹא ᶜעָשׂוּ׃
viro in coniuratio est Inuenta :me ad Dominus dixit Et
9 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי נִמְצָא־קֶשֶׁר בְּאִישׁ
.Ierusalaim habitatoribus in & ,Iehudah
יְהוּדָה וּבְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם׃
,priorum suorum patrum iniquitates ad sunt Reuersi
10 ᵈשָׁבוּ עַל־ᵉעֲוֹנֹת אֲבוֹתָם הָרִאשֹׁנִים
abierunt hi Et .meis verbis obtemperare renuerunt qui
אֲשֶׁר מֵאֲנוּ לִשְׁמוֹעַ אֶת־דְּבָרַי וְהֵמָּה הָלְכוּ
dissipauerunt :eis *seruiendum ad* alienos Deos post
אַחֲרֵי אֱלֹהִים אֲחֵרִים לְעָבְדָם ᶠהֵפֵרוּ
quod ,meum pactum Iehudah domus & ,Israel domus
בֵית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית יְהוּדָה אֶת־בְּרִיתִי אֲשֶׁר
.eorum patribus cum *excidi*
ᵍכָּרַתִּי אֶת־אֲבוֹתָם׃
adducens * ego Ecce :Dominus dixit sic Quamobrem
11 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי ʰמֵבִיא
:*ipso ab* exire poterunt non quo $,malum eos *ad*
אֲלֵיהֶם רָעָה אֲשֶׁר לֹא־יוּכְלוּ ⁱלָצֵאת מִמֶּנָּה
ibunt Et .eos *ad* audiam non & ,me ad clamabunt &
12 וְזָעֲקוּ אֵלַי וְלֹא אֶשְׁמַע אֲלֵיהֶם׃ וְהָלְכוּ
ad clamabunt & ,Ierusalaim habitatores & ,Iehudah ciuitates
עָרֵי יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם וְזָעֲקוּ אֶל־
seruando & ;*eis* *suffientes* ipsi quibus ,Deos
הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר הֵם מְקַטְּרִים לָהֶם ᵏוְהוֹשֵׁעַ
.eorum mali tempore in eos seruabunt non
לֹא־יוֹשִׁיעוּ לָהֶם בְּעֵת רָעָתָם׃
:Iehudah tui Dij fuerunt tuarum ciuitatum *numerus* Quia
13 כִּי מִסְפַּר עָרֶיךָ הָיוּ אֱלֹהֶיךָ יְהוּדָה
aras posuistis ,Ierusalaim platearum numerum * &
וּמִסְפַּר ˡחֻצוֹת יְרוּשָׁלִַם ᵐשַׂמְתֶּם מִזְבְּחוֹת
.Bahal suffiendum ad aras ,confusionis
לַבֹּשֶׁת מִזְבְּחוֹת לְקַטֵּר לַבָּעַל׃
ne & ,hoc populo pro ores ne tu Et
14 וְאַתָּה אַל־תִּתְפַּלֵּל בְּעַד־הָעָם הַזֶּה וְאַל־
audiens ego † non quia :orationem & *praconium* $ eis pro *leues* *
ⁿתִּשָּׂא בַעֲדָם ᵒרִנָּה ᵖוּתְפִלָּה כִּי אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ
.suo malo super me ad *eos clamare* ‡ tempore in
בְּעֵת קָרְאָם אֵלַי בְּעַד רָעָתָם׃
ipsam faciendo † ,mea domo in $ meo dilecto * Quid
15 מֶה לִידִידִי בְּבֵיתִי עֲשׂוֹתָהּ
transibunt sanctuarij *caro* ‡ & ,*multas cogitationes scelestas*
ᑫהַמְזִמָּתָה ʳהָרַבִּים וּבְשַׂר־קֹדֶשׁ יַעַבְרוּ
.exultasti tunc tua malitia $ quia :te *desuper* *
מֵעָלָיִךְ כִּי רָעָתֵכִי אָז תַּעֲלֹזִי׃
Dominus vocauit *formæ* ‡ fructu pulchram *frondosam* † Oliuam
16 זַיִת רַעֲנָן יְפֵה פְרִי־תֹאַר קָרָא יְהוָה
ignem accendit || grandis loquelæ vocem ad :tuum nomen
שְׁמֵךְ לְקוֹל ʳהֲמוּלָּה גְדֹלָה ˢהִצִּית אֵשׁ
.eius ramos confregerunt & :eam super
עָלֶיהָ וְרָעוּ ᵗדָּלִיּוֹתָיו׃
est locutus ,te *plantans* || exercituum Dominus Et
17 וַיהוָה צְבָאוֹת הַנּוֹטֵעַ אוֹתָךְ דִּבֶּר
domus & ,Israel domus malum propter ,malum te super
עָלַיִךְ ᵘרָעָה בִּגְלַל רָעַת בֵּית־יִשְׂרָאֵל וּבֵית
suffiendo ,me irritandum ad sibi fecerunt quod ,Iehudah
יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לָהֶם לְהַכְעִסֵנִי לְקַטֵּר
tunc :sciui & ,me fecit scire Dominus Et .Bahal *ipsi*
18 לַבָּעַל׃ וַיהוָה ˣהוֹדִיעַנִי וָאֵדָעָה אָז
.eorum *conatus* me fecisti videre
ʸהִרְאִיתַנִי מַעַלְלֵיהֶם׃
,iugulandum ad *ducetur* $ bos * ,agnus tanquam || ego Et
19 וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ אַלּוּף יוּבַל לִטְבוֹחַ
.cogitationes cogitauerunt me contra quòd cognoui non &
וְלֹא־יָדַעְתִּי כִּי־עָלַי חָשְׁבוּ מַחֲשָׁבוֹת
terra è eum excindamus & ,eius *pane in* *lignum* † Corrumpamus
ˣנַשְׁחִיתָה עֵץ בְּלַחְמוֹ וְנִכְרְתֶנּוּ מֵאֶרֶץ
.amplius memoretur non eius nomen & ,viuentium
ᶻחַיִּים וּשְׁמוֹ לֹא־יִזָּכֵר עוֹד׃

ᵃרוע
|| vt facerent.
ᵇצוה ᶜעשה
ᵈשוב ᵉעוה
vt seruirent
ᶠפור
pepigi
ᵍכרת
* induco super
ʰבוא
$ de
ⁱיצא
suffiunt
ᵏישע
secundum numerum
* secundum
ˡחוץ ᵐשום
* assumas
$ laudem
† exaudiam
ⁿנשא ᵒרנן
ᵖפלל
‡ quo clamauerint
* est $ vltrà
† cùm fecerit abominationes multas.
‡ homines
ᑫזמם ʳרבב
* à $ in
† viridem
‡ formosam
|| exarsit ignis
ʳמלל ˢיצת
ᵗדלה
|| qui plantat
ᵘרוע
sacrificando
ˣידע
opera
ʸראה
|| eram
* & tanquam
$ qui educitur
† veneno cibum
ˣשחת
ᶻחיה

probans ✝ ,iustitiam indicans ‡ exercituum Domine Et ‖ * Sed ‡ qui iudicas ✝ qui probas ‡ tibi
20 וַיהוָה צְבָאוֹת שֹׁפֵט צֶדֶק בֹּחֵן
te ad ✝ quia :eis de tuam vltionem videam ,cor & renes
ᵃכְּלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ מֵהֶם כִּי אֵלֶיךָ ᵃכלה
.meam litem ‖ reuelaui ‖ causam
ᵇגִּלִּיתִי אֶת־רִיבִי׃ ᵇגלה
,Hanathoth viros ad Dominus dixit sic Propterea
21 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה עַל־אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
vaticineris Ne :dicendo ,tuam animam quærentes qui quærunt
הַמְבַקְשִׁים אֶת־נַפְשְׁךָ לֵאמֹר לֹא תִנָּבֵא
.nostras manus per morieris non & ,Domini nomine in
בְּשֵׁם יְהוָה וְלֹא תָמוּת בְּיָדֵנוּ׃
ego Ecce :exercituum Dominus dixit sic Propterea
22 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי
eorum filij ,gladio in morientur iuuenes :eos super visitans visito
פֹּקֵד עֲלֵיהֶם הַבַּחוּרִים ᶜיָמֻתוּ בַחֶרֶב בְּנֵיהֶם
non residuum Et .fame in morientur eorum filiæ &
23 וּבְנוֹתֵיהֶם ᶜיָמֻתוּ בָּרָעָב׃ וּשְׁאֵרִית לֹא ᶜמות
.Hanathoth viros in , malum inducam quia : eis erit erit annus vitæ
תִהְיֶה לָהֶם כִּי־אָבִיא רָעָה אֶל־אַנְשֵׁי עֲנָתוֹת
.eorum visitationis annus
ᵈשְׁנַת פְּקֻדָּתָם׃ ᵈשנה

CAP. XII. יב

ite contra litigabo cùm ‡ ,Domine tu * Iustus * es
1 צַדִּיק אַתָּה יְהוָה כִּי ᵉאָרִיב אֵלֶיךָ ‡ si contendam tecum:
via Quare ,tecum loquar iudicia ,Veruntamen
אַךְ מִשְׁפָּטִים אֲדַבֵּר אוֹתָךְ מַדּוּעַ דֶּרֶךְ ᵉרוב
præuaricantes omnes fuerunt securi ,est prosperata impiorum pacem habuerunt
רְשָׁעִים צָלֵחָה ᶠשָׁלוּ כָּל־בֹּגְדֵי ᶠשלה
iniurium ‡ ,sunt radicati etiam ,eos Plantasti ‡ præuaricationem ‡ profecerunt,
2 בָגֶד׃ נְטַעְתָּם גַּם־שֹׁרָשׁוּ יֵלְכוּ
,eorum ore in tu propinquus * :fructum fecerunt etiam * propè fuisti ori
גַּם־עָשׂוּ ᵍפֶרִי קָרוֹב אַתָּה בְּפִיהֶם
.eorum renibus à longinquus ‡ & ᵍפרה
וְרָחוֹק ʰמִכִּלְיוֹתֵיהֶם׃ ‡ longè ʰכלה
probasti & ,me vidisti ,me nosti Domine tu Et
3 וְאַתָּה יְהוָה יְדַעְתָּנִי תִּרְאֵנִי וּבָחַנְתָּ
: iugulationem ad pecus ✝ sicut eos euelle : tecum meum cor ✝ oues
לִבִּי אִתָּךְ ⁱהַתִּקֵם כְּצֹאן לְטִבְחָה ⁱנתק
lugebit * quo Vsque .occisionis diem ad eos sanctifica ‡ & ✝ præpara *erit desolata
4 וְהַקְדִּשֵׁם לְיוֹם הֲרֵגָה׃ עַד־מָתַי תֶּאֱבַל
malitiam propter ‡ arescet agri omnis herba & ,terra
הָאָרֶץ וְעֵשֶׂב כָּל־הַשָּׂדֶה יִיבָשׁ ᵏמֵרָעַת ᵏרוע
quoniam ,volatile ✝ & ,animalia perijt ‡ ea in habitantium ‡ defecerunt ✝ volucres,
יֹשְׁבֵי־בָהּ ˡסָפְתָה בְהֵמוֹת וָעוֹף כִּי ˡספה
.nostrum nouissimum ‡ videbit Non :dixerunt ✝ nouissima nostra.
אָמְרוּ לֹא יִרְאֶה אֶת־אַחֲרִיתֵנוּ׃ ‖ Si
:te fecerunt laborare & ,cucurristi peditibus cum Quia
5 כִּי אֶת־רַגְלִים ׀ רַצְתָּה ᵐוַיַּלְאוּךָ ᵐלאה
pacis terra in Et ‡equis cum contendes ‡ quomodo & ‡ misces te
וְאֵיךְ תְּתַחֲרֶה אֶת־הַסּוּסִים וּבְאֶרֶץ שָׁלוֹם
Iarden altitudine in facies quomodo & ,fidens ✝ tu ‡ ‡ cui ✝ fidebas,quærunt te occidere,
אַתָּה בוֹטֵחַ וְאֵיךְ תַּעֲשֶׂה ⁿבִּגְאוֹן הַיַּרְדֵּן׃
etiam tui patris domus & ,tui fratres etiam Nam ⁿגאה
6 כִּי גַם־אַחֶיךָ וּבֵית־אָבִיךָ גַּם־
clamauerunt ipsi etiam ,te contra sunt præuaricati ipsi
הֵמָּה בָּגְדוּ בָךְ גַּם־הֵמָּה קָרְאוּ
fuerint locuti cùm ,eis in credas Ne :implendo te post congregando
אַחֲרֶיךָ מָלֵא אַל־תַּאֲמֵן בָּם כִּי־יְדַבְּרוּ
dimisi ,meam domum Reliqui .bona te ad
7 אֵלֶיךָ טוֹבוֹת׃ עָזַבְתִּי אֶת־בֵּיתִי נָטַשְׁתִּי
meæ animæ dilectionem dedi : meam hæreditatem
אֶת־נַחֲלָתִי נָתַתִּי אֶת־יְדִדוּת נַפְשִׁי
.eius inimicorum vola in manu
בְּכַף אֹיְבֶיהָ׃ ᵒהיה
dedit :silua in leo tanquam mea hæreditas mihi Fuit vocem suam,
8 ᵒהָיְתָה־לִּי נַחֲלָתִי כְּאַרְיֵה בַיָּעַר נָתְנָה * vt
auis * Nunquid .eam odi ideo sua voce in me contra ‡ sanguine veniet contra hæreditatem meã quam elegi mihi?
9 עָלַי בְּקוֹלָהּ עַל־כֵּן שְׂנֵאתִיהָ׃ הַעַיִט
? eam contra circum ✝ auis ‖ nunquid ? mihi mea hæreditas ‡ tincta ‖ vt
צָבוּעַ נַחֲלָתִי לִי הַעַיִט סָבִיב עָלֶיהָ ✝ per circuitum

‖ Venite. * omnes bestiæ
venite ,agri fera omnis ‡ vos congregate ,Ite ‖
ᵃילך ᵇאתה ᵃלְכוּ אִסְפוּ כָּל־חַיַּת הַשָּׂדֶה ᵇהֵתָיוּ
,meam vineam sunt demoliti multi Pastores .deuorandum ad
10 לְאָכְלָה׃ רֹעִים רַבִּים שִׁחֲתוּ כַרְמִי
* posuerunt portionem dederunt * : meam partem conculcauerunt
בֹּסְסוּ אֶת־חֶלְקָתִי נָתְנוּ אֶת־חֶלְקַת
desiderabilem meam .solitudinis desertum in mei desiderij
חֶמְדָּתִי לְמִדְבַּר שְׁמָמָה׃
.desolata me contra luxit ,desolationem in eam Posuit
ᶜשום 11 שָׂמָהּ ᶜלִשְׁמָמָה אָבְלָה עָלַי שְׁמֵמָה
✝ est quisquam qui ponat : cor super ponens vir ✝ non quia : terra omnis est Desolata
נָשַׁמָּה כָּל־הָאָרֶץ כִּי אֵין אִישׁ שָׂם עַל־לֵב׃
excelsa : vastatores venerunt deserto in loca edita omnia Super
ᵈשפה 12 עַל־כָּל־ᵈשְׁפָיִם בַּמִּדְבָּר בָּאוּ שֹׁדְדִים
deuorat ad vsque & ,terræ extremo ab deuorans Domini gladius quia
כִּי חֶרֶב לַיהוָה אֹכְלָה מִקְצֵה־אֶרֶץ וְעַד־
* est .carni vniuersæ pax * non : terræ extremum
קְצֵה הָאָרֶץ אֵין שָׁלוֹם לְכָל־בָּשָׂר׃
,ægrotauerunt ,messuerunt spinas & ,frumenta Seminauerunt
ᵉחנט 13 זָרְעוּ ᵉחִטִּים וְקֹצִים קָצָרוּ נֶחְלוּ
fructibus vestris prouentibus à afficiemini pudore & : profecerunt non
לֹא יוֹעִלוּ וּבֹשׁוּ מִתְּבוּאֹתֵיכֶם
furoris .Domini nasi iram propter
מֵחֲרוֹן אַף־יְהוָה׃
meos vicinos omnes aduersum Dominus dixit Sic
14 כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה עַל־כָּל־שְׁכֵנַי
qui tangunt feci hæreditare quam ,hæreditatem in tangentes ,pessimos
הָרָעִים הַנֹּגְעִים בַּנַּחֲלָה אֲשֶׁר־הִנְחַלְתִּי אֶת־
‖ euello * è terra desuper * eos euellens ‡ ego Ecce : Israel meum populum
עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל הִנְנִי נֹתְשָׁם מֵעַל
.eorum medio ‡ euellam Iehudah domum & ,sua humo
אַדְמָתָם וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה אֶתּוֹשׁ מִתּוֹכָם׃
‡ postquam euulsero :eorum miserebor & ,reuertar ,eos me euellere post ‡ erit Et
15 וְהָיָה אַחֲרֵי נָתְשִׁי אוֹתָם אָשׁוּב וְרִחַמְתִּים
,suam hæreditatem ad vnumquemque ,eos reducam &
ᶠשוב ᶠוַהֲשִׁבֹתִים אִישׁ לְנַחֲלָתוֹ
discendo si ,erit Et .suam terram ad vnumquemque &
16 וְאִישׁ לְאַרְצוֹ׃ וְהָיָה אִם־לָמֹד
vt iurent ,meo nomine in iurandum ad ,mei populi vias didicerint
יִלְמְדוּ אֶת־דַּרְכֵי עַמִּי לְהִשָּׁבֵעַ בִּשְׁמִי
‡ viuit meum populum docuerunt sicut : Dominus viuens ‖
ᵍחיה ᵍחַי־יְהוָה כַּאֲשֶׁר לִמְּדוּ אֶת־עַמִּי
.mei populi medio in ædificabuntur & ,Bahal in iurare
לְהִשָּׁבֵעַ בַּבַּעַל וְנִבְנוּ בְּתוֹךְ עַמִּי׃
,illam gentem euellam & ,audierint non si Et
17 וְאִם לֹא יִשְׁמָעוּ וְנָתַשְׁתִּי אֶת־הַגּוֹי הַהוּא
.Dominus ait ,perdendo & euellendo
נָתוֹשׁ וְאַבֵּד נְאֻם־יְהוָה׃

CAP. XIII. יג

eme tibi emes & , Vade :me ad Dominus dixit Sic
ʰקנה 1 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֵלַי הָלוֹךְ ʰוְקָנִיתָ לְּךָ
lineum, aquam in & :tuos lumbos super illud pones & , linorum cingulum
ⁱשום אֵזוֹר פִּשְׁתִּים ⁱוְשַׂמְתּוֹ עַל־מָתְנֶיךָ וּבַמַּיִם
verbum iuxta cingulum emi Et .illud inferes non
ᵏבוא 2 לֹא ᵏתְבִאֵהוּ׃ וָאֶקְנֶה אֶת־הָאֵזוֹר כִּדְבַר
.meos lumbos super posui & : Domini
יְהוָה וָאָשִׂם עַל־מָתְנָי׃
: dicendo ,secundò ,me ad Domini verbum fuit Et
ˡהיה ᵐשנה 3 ˡוַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי ᵐשֵׁנִית לֵאמֹר׃
* est super * quod ,emisti quod cingulum Tolle
ⁿלקח 4 ⁿקַח אֶת־הָאֵזוֹר אֲשֶׁר קָנִיתָ אֲשֶׁר עַל־
illud absconde & ,Euphratem ad vade ,surge & : tuos lumbos
מָתְנֶיךָ וְקוּם לֵךְ פְּרָתָה וְטָמְנֵהוּ
pertexi illud abscondi & ,abij Et .petræ foramine in ,tibi
ᵒילך 5 שָׁם בִּנְקִיק הַסָּלַע׃ ᵒוָאֵלֵךְ וָאֶטְמְנֵהוּ
.mihi Dominus præceperat sicut , Euphrate in
בִּפְרָת כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אוֹתִי׃
* In Dominus dixit & ,multorum dierum fine à * fuit Et
ᵖקצץ 6 וַיְהִי ᵖמִקֵּץ יָמִים רַבִּים וַיֹּאמֶר יְהוָה
cingulum inde tolle & ,Euphratem ad vade ,Surge : me ad
אֵלַי קוּם לֵךְ פְּרָתָה וְקַח מִשָּׁם אֶת־הָאֵזוֹר

ibi † Et .ibi *illud abscondendum ad* ,tibi præcepi quod

אשר צויתיך לטמנו שם : ואלך 7

loco de cingulum tuli & ,fodi & ,Euphraten ad

פרתה ואחפר ואקח את־האזור מן־המקום

;cingulum *erat corruptum* † ecce & : *ibi* illud absconderam *quo* †

אשר־טמנתיו שמה והנה נשחת האזור

.*cuiquam prosperabatur non*

לא יצלח לכל :

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et

8 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר :

superbiam *corrumpam* Sic :Dominus dixit Sic

כה אמר יהוה ככה אשחית את־[a]גאון 9

Populum .multam Ierusalaim superbiam & ,Iehudah

יהודה ואת־גאון ירושלם הרב : העם 10

,mea verba audire *renuentes* ‡ ,pessimum istum

הזה [b]הרע המאנים לשמוע את־דברי

Deos post abieruntque ,sui cordis *pertinacia in ambulantes* †

ההלכים בשררות לבם [c]וילכו אחרי אלהים

erit & :eis *se incuruandum ad* * & ,eis *seruiendum ad* ‡ ,alienos

אחרים לעבדם ולהשתחות להם ויהי

.*cuiquam prosperabitur non* ‡ quod ,hoc cingulum sicut

כאזור הזה אשר לא־יצלח לכל :

,viri *lumbos* ‡ *ad* cingulum *adhærebit* ‖ sicut Nam

כי כאשר ידבק האזור אל־מתני איש 11

& ,Israel domum omnem *me ad* † feci adhærere sic

כן הדבקתי אלי את־כל־בית ישראל ואת־

mihi *existendum ad* :Dominus dixit ,Iehudah domum omnem

כל־בית יהודה נאם־יהוה [d]להיות לי

non & :gloriam in & ,laudem in & ,nomen in & ,populum in

לעם ולשם [e]ולתהלה ולתפארת ולא

Sic :illud verbum eos ad dices Et .audierunt

שמעו : ואמרת אליהם את־הדבר הזה כה־ 12

implebitur vter Omnis :Israel Deus Dominus dixit

אמר יהוה אלהי ישראל כל־נבל ימלא

quòd *nesciemus* sciendo Nunquid :te ad dicent Et .vino

יין ואמרו אליך הידע לא נדע כי

:eos ad dices Et ?vino implebitur vter omnis

כל־נבל ימלא יין : ואמרת אליהם 13

habitatores omnes *implens* ego Ecce :Dominus dixit Sic

כה־אמר יהוה הנני ממלא את־כל־ישבי

super *Dauidi sedentes* reges & ,huius terræ

הארץ הזאת ואת־המלכים הישבים לדוד על־

& ,prophetas & ,sacerdotes & ,eius solio

כסאו ואת־הכהנים ואת־הנביאים ואת

.ebrietate ,Ierusalaim habitatores omnes

כל־ישבי ירושלם שכרון :

filios & ,patres & ,*suum fratrem ad virum* eos collidam Et

ונפצתים איש אל־אחיו והאבות והבנים 14

,*ignoscam* neque parcam non :Dominus ait ,pariter

יחדו נאם־יהוה לא־אחמול ולא־אחוס

.eos *corrumpendo à* ,miserebor nec

ולא ארחם מהשחיתם :

Dominus quia :vos eleuetis ne auscultate & ,Audite

שמעו והאזינו אל־תגבהו כי יהוה 15

,gloriam vestro Deo Domino Date .est locutus

דבר : תנו ליהוה אלהיכם כבוד 16

offendant antequam & ,faciat contenebrescere antequam

בטרם יחשך ובטרם יתנגפו

;lucem ad expectabitis & :*crepusculi* montes super vestri pedes

רגליכם על־הרי נשף וקויתם לאור

;caliginem *in pōnet* ‡ ,mortis vmbram *in* † eam ponet &

ושמה לצלמות ישית לערפל :

mea anima plorabit occultis in ,hoc audieritis non si Et

ואם לא תשמעוה במסתרים תבכה נפשי 17

descender * & ,lachrymabitur lachrymando & :superbiæ *faciebus* ‖ à

[f]מפני גוה ודמע תדמע [g]ותרד

.Domini grex est ductus captiuus quia :*lachrymam* † meus oculus

עיני דמעה כי נשבה עדר יהוה :

quoniam :sedete vos Humiliate :*heræ* ‡ & regi Dic

אמר למלך ולגבירה השפילו [h]שבו כי 18

.vestræ gloriæ *diadema vestræ principalitates* ‖ descendit

ירד מראשתיכם עטרת תפארתכם :

est translata :*aperiens* ‡ non & ,sunt clausæ *Meridiei* Ciuitates

ערי הנגב סגרו ואין פתח הגלת 19

.*perfectionibus* † est translata *ipsa* tota Iehudah

יהודה כלה [a]הגלת שלומים :

:Aquilone ab *venientes* * videte & ,vestros oculos Leuate

[b]שאו עיניכם [c]וראו הבאים מצפון 20

.tuæ gloriæ pecus tibi est datus grex vbi

איה העדר נתן־לך צאן תפארתך :

docuisti ‡ tu & ?te *super* visitauerit cùm dices Quid

מה־תאמרי כי־יפקד עליך ואת למדת 21

dolores Nónne .*caput in duces* † te super eos

אתם עליך אלפים לראש הלוא חבלים

?parturientem mulierem vt te apprehendent

יאחזוך כמו אשת [d]לדה :

mihi euenerunt Quare :tuo corde in dixeris *cùm* ‡ Et

וכי תאמרי בלבבך מדוע קראני 22

sunt discoopertæ ,tuæ iniquitatis multitudinem propter ?hæc

אלה [e]ברב עונך נגלו

verset Nunquid .tuæ plantæ sunt *afflictæ vi* * ,tuæ fimbriæ

שוליך נחמסו עקביך : היהפך 23

vos etiam ?suas maculas pardus & ?suam pellem Æthiops

כושי עורו ונמר חברברתיו גם־אתם

eos dispergere faciam Et ?malefacere *docti* benefacere poteritis

תוכלו להיטיב למדי [f]הרע : [g]ואפיצם 24

.deserti ventum ad ,transeuntem stipulam tanquam

כקש עובר לרוח מדבר :

dixit ,me à *tuarum mensurarum* pars tua sors Hæc

זה גורלך [h]מנת־מדיך מאתי נאם־ 25

.*falsitate* in fidisti & ,mei es oblita quæ :Dominus

יהוה אשר שכחת אותי ותבטחי בשקר :

:*tuas facies super* ‡ tuas fimbrias *detexi* * ego etiam Et

וגם־אני חשפתי שוליך על־פניך 26

,*tui hinnitus* ‖ & ,tua Adulteria .tua ignominia apparuit &

ונראה קלונך : נאפיך ומצהלותיך 27

vidi ,agro in colles super tuæ fornicationis fœditas

[i]זמת [k]זנותך על־גבעות בשדה ראיתי

te mundabis non ,Ierusalaim tibi væ :tuas abominationes

שקוציך אוי לך ירושלם לא תטהרי

.* adhuc quando ,posthac

אחרי מתי עוד :

CAP. XIIII. יד

super Irmeiahu ad Domini verbum fuit Quod

אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו על־ 1

eius portæ & ,Iehudah *Luxit* ‡ .* prohibitionum verba

דברי הבצרות : אבלה יהודה ושעריה 2

.ascendet Ierusalaim clamor & ;terra in *nigruere* ‡ ,sunt *infirmata* †

אמללו קדרו לארץ וצוחת ירושלם [l]עלתה :

:aquam ad suos minores miserunt eorum *illustres* * Et

ואדריהם שלחו צעוריהם למים 3

sunt reuersi :aquas inuenerunt non ,fossas ad venerunt

[m]באו על־גבים לא־מצאו מים [n]שבו

operuerunt & ,erubuerunt & ,sunt affecti pudore ,*vacuè* ‡ suis vasis †

כליהם ריקם בשו והכלמו [o]וחפו

fuit non quia :*contritam humum* * Propter .suum caput

ראשם : בעבור האדמה חתה כי לא־היה 4

operuerunt ‡ ,agricolæ sunt affecti pudore :terra in pluuia

גשם בארץ [p]בשו אכרים חפו

,peperit agro in cerua etiam Nam .suum caput

ראשם : כי גם־אילת בשדה ילדה 5

.herba erat non quia ,*relinquere* † &

ועזוב כי לא־היה דשא :

ventum *sorbuerunt* :*locis editis super* ‡ steterunt onagri Et

ופראים עמדו על־[q]שפים שאפו רוח 6

.herba * non quia ,eorum oculi defecerunt :dracones tanquam

כתנים כלו עיניהם כי־אין עשב :

,Domine ,nos contra sunt testificatæ nostræ iniquitates Si

אם־[r]עונינו [s]ענו בנו יהוה 7

,nostræ *auersiones sunt multiplicatæ* ‡ quia :tuū nomen propter fac

עשה למען שמך כי־[t]רבו משובתינו

.peccauimus tibi

לך חטאנו :

.afflictionis tempore in eius seruator Israel Expectatio
8 מקוה ישראל [a]מושיעו בעת צרה
[a]ושע viator tanquam & ,terra in peregrinus veluti eris quare
למה תהיה כגר בארץ וכארח
vir veluti es futurus Quare ?pernoctandum ad *declinauit* †
† qui declinat נטה ללון: למה תהיה כאיש 9
tu & ?facere saluum *poterit* ‡ non * fortis tanquam attonitus
* qui ‡ potest נדהם כגבור לא־יוכל להושיע ואתה
,est inuocatum nos super tuum nomen & ,Domine *nostro interiori* in
medio nostri es בקרבנו יהוה ושמך עלינו נקרא
populo Dominus dixit Sic .nos *dimittas* ‡ ne
‡ derelinquas אל־[b]תנחנו: כה־אמר יהוה לעם 10
[b]ינח :prohibuerunt non suos pedes ,se mouere dilexerunt ita :huic
הזה כן אהבו לנוע רגליהם לא חשכו
,eorum iniquitatis recordabitur nunc :eos noluit Dominus & *
* ne irent, ideo ויהוה לא־[c]רצם עתה יזכר עונם
[c]רצה .eorum peccata visitabit &
ויפקד חטאתם:
populo pro ores Ne :me ad Dominus dixit Et
ויאמר יהוה אלי אל־תתפלל בעד־העם 11
isto .bonum in Cùm ,ieiunauerint non ‖ *audiens ego*
‖ exaudiam clamorem הזה לטובה: כי [d]יצמו אינני שמע 12
[d]צום ,*munus & ascensionem fecerint ascendere* cùm ‡ & .eorum *præconium ad*
‡ si obtulerint holocaustum & oblationem, אל־[e]רנתם וכי [f]יעלו עלה ומנחה
peste in & ,fame in & ,gladio in quia :ea *volens ego* † non
[e]רנן [f]עלה אינני רצם כי בחרב וברעב ובדבר
† volo :*Domine* * Domine Ahah :dixi Et .eos *consumens* ‡ ego
‡ consumam * Deus: אנכי מכלה אותם: ואמר אהה אדני יהוה 13
‡ dicunt ,gladium videbitis Non :eis *dicentes* ‡ vates Ecce
[g]ראה הנה הנביאים אמרים להם לא־[g]תראו חרב
† sed ‡ veram dabo *veritatis* ‡ pacem *quippe* † :vobis erit non fames &
[h]אמן ורעב לא־יהיה לכם כי־שלום [h]אמת אתן
Dominus dixit Et .isto loco in vobis
לכם במקום הזה: ויאמר יהוה 14
‖ vaticinantur non ,meo nomine in *vaticinantes* ‖ vates Falsum :me ad
אלי שקר הנביאים נבאים בשמי לא
:eos ad sum locutus nec ,eis præcepi neque ,eos misi
[i]צוה שלחתים ולא [i]צויתים ולא דברתי אליהם
*mendacem, seductionem & ,nihil & ,diuinationem & ,*falsitatis* * visionem
[k]חזה ואליל קׄ [k]חזון שקר וקסם ואלול ותרמות
.vobis *vaticinantes* ‡ ipsi sui cordis
ותרמית קׄ לבם המה מתנבאים לכם:
vates super Dominus dixit sic Idcirco
לכן כה־אמר יהוה על־הנביאים 15
ipsi & ,eos misi non ego & ,meo nomine in *vaticinantes* †
‡ vaticinantus הנבאים בשמי ואני לא־שלחתים והמה
‡ qui vaticinantur :ista terra in erit non fames & Gladius :*dicentes* ‡
† dicunt אמרים חרב ורעב לא יהיה בארץ הזאת
.illi vates consumentur fame in & ,gladio in
[l]תמם בחרב וברעב [l]יתמו הנביאים ההמה:
vaticinantur, erunt ,*eis* *vaticinantes* ipsi quibus populus Et
[m]היה והעם אשר־המה נבאים להם [m]יהיו 16
† facie ,gladij & ,famis *faciebus* † à ,Ierusalaim plateis in proiecti
משלכים בחוצות ירושלם מפני הרעב והחרב
‡ erit qui sepeliat eos, ,eorum filij & ,eorum vxores ,* ipsi ,*ipsis sepeliens* ‡ non &
* inquam, ואין מקבר להמה המה נשיהם ובניהם
.suum malum eos super effundam & :eorum filiæ &
[n]רוע ובנתיהם ושפכתי עליהם את־[n]רעתם:
Deducant *Descendant* :istud verbum eos ad dices Et
[o]ירד ואמרת אליהם את־הדבר הזה [o]תרדנה 17
lachrymas quoniam :taceant ne & ,die ac nocte *lachrymam* mei oculi
[p]דמה עיני דמעה לילה ויומם ואל־[p]תדמינה כי
plaga ,mei populi filia virgo est contrita magna contritione
[q]בנה [r]נכה שבר גדול נשברה בתולת [q]בת־עמי [r]מכה
† dura *ad ecce & ,agrum * fuero egressus Si .valde *infirma* †
נחלה מאד: אם־יצאתי השדה והנה 18
‡ occisi † in infirmati ecce & ,ciuitatem † introiero si & :gladio *vulnerati* ‡
חללי־חרב ואם באתי העיר והנה תחלואי
‡ tam ‡ quàm in circuierunt sacerdos *etiam* ‡ vates *etiam* ‡ quia :fame
רעב כי גם־נביא גם־כהן סחרו אל־
.cognouerunt non & ,terram
ארץ ולא ידעו:

Siion *in an* ‡ ?Iehudah *reprobasti reprobando* Nunquid
abiiciendo abiecisti ‡ num המאס מאסת את־יהודה אם־בציון 19
non & ,nos fecisti percutere Quare ?tua anima est abominata
געלה נפשך מדוע הכיתנו ואין
‡ est tempus *ad* & ;bonum non & ,pacem *ad* expecta ?sanitas nobis ‡
לנו מרפא קוה לשלום ואין טוב ולעת
*erit Domine Cognouimus .turbatio * ecce & ,sanitatis
20 מרפא והנה בעתה: ידענו יהוה
quia ,nostrorum patrum iniquitatem ,nostram impietatem
[a]עורה רשענו [a]עון אבותינו כי
,tuum nomen propter reprobes Ne .tibi peccauimus
21 חטאנו לך: אל־תנאץ למען שמך
.irrites ne ,recordare :tuæ gloriæ solium deiicias ne
[b]פור אל־תנבל כסא כבודך זכר אל־[b]תפר
.nobiscum tuum pactum
בריתך אתנו:
*qui pluere faciant, *facientes pluere* * ,gentium vanitatibus in sunt Nunquid
היש בהבלי הגוים מגשמים 22
‡ num ipse tu Nónne ?imbres dabunt cæli *si* ‡ &
[c]נתן ואם־השמים [c]יתנו רביבים הלא אתה־הוא
tu quia ,te expectabimus Et ?noster Deus Dominus
יהוה אלהינו ונקוה־לך כי־אתה
.hæc omnia fecisti
[d]עשה [d]עשית את־כל־אלה:

CAP. XV. טו

statent Semuel & ,Moseh *steterit* Si :me ad Dominus dixit Et
1 ויאמר יהוה אלי אם־יעמד משה ושמואל
* in oratione coram me, Emitte .istum populum ad mea *anima* ‡ non ,*meas facies ad* *
‡ est voluntas † à facie mea לפני אין נפשי אל־העם הזה שלח
‡ si dixerint *cùm* ‡ ,erit Et .egrediantur & ,*meis faciebus desuper* †
2 מעל־פני ויצאו: והיה כי־יאמרו
dixit Sic ,eos ad dices & ?egrediemur Quò :te ad
[e]יצא אליך אנה [e]נצא ואמרת אליהם כה־אמר
,gladium ad qui & :mortem ad ,mortem ad Qui ,Dominus
יהוה אשר למות למות ואשר לחרב
,captiuitatem ad qui & :famem ad ,famem ad qui & :gladium ad
לחרב ואשר לרעב לרעב ואשר לשבי 3
‡ præficiam quatuor eis *super* *visitabo* ‡ Et .captiuitatem ad
[f]שבה [f]לשבי: ופקדתי עליהם ארבע
‡ gentes, ,occidendum ad Gladium :Dominus dixit ,*genera* ‡
משפחות נאם־יהוה את־החרב להרג
‡ volatilia ,cælorum *volatile* ‡ & ,trahendum ad canes &
ואת־הכלבים לסחב ואת־עוף השמים
† bestias ‡ deuorandum & ad dissipandum. .*corrumpendum ad & ,edendum* ‡ ad terræ *bestiam* † &
ואת־בהמת הארץ לאכל ולהשחית:
,terræ regis vniuersis commotionem in eos dabo Et
[g]זוע 4 ונתתים [g]לזועה לכל ממלכות הארץ
לזעוה קׄ *super* ‖ ,Iehudah regis Iechizkiiahu filium Menasseh propter
בגלל מנשה בן־יחזקיהו מלך יהודה על
‖ propterea *indulgebit* ‡ quis Quia .Ierusalaim in fecit quæ
‡ miserebitur tui 5 אשר־עשה בירושלם: כי מי־יחמל
* ibit *recedet* * quis & ?tibi condolebit quis & ?Ierusalaim *te super*
עליך ירושלם ומי ינוד לך ומי יסור
‡ pro te? *?tibi* ‡ pacem *ad* postulandum ad
לשאל לשלם לך:
retrorsum ,Dominus dicit ,me dereliquisti Tu
6 את נטשת אתי נאם־יהוה אחור
† disperdam ,te *corrumpam* † & ,te super meam manum extendam & ,abiisti
[h]ילך [i]נחה [h]תלכי [i]ואט את־ידי עליך ואשחיתך
‡ laboraui ad pœnitendum. ventilabro in eos dispergam Et .*pœnitere sum lassus* ‡
[k]לאה [k]נלאיתי הנחם: ואזרם במזרה 7
,meum populum perdidi ,orbaui :terræ portas in
בשערי הארץ שכלתי אבדתי את־עמי
* Multiplicatæ sunt eius viduæ mihi *Densuere* * .sunt reuersi non suis viis à
[l]שוב 8 מדרכיהם לוא [l]שבו: עצמו־לי אלמנותו
‡ congregationem iuuenum *electi* *matrem* ‡ super eos ad adduxi :marium arena præ
מחול ימים [m]הבאתי להם על־אם בחור
[m]בוא [n]נפל repentè eam super feci cadere :meridie in vastatorem
שדד בצהרים [n]הפלתי עליה פתאם
† desolationem ciuitatis, & festinanter. .*terrores &* *ciuitatem* †
עיר ובהלות:

,eius anima anhelauit ‡ , septem pariens* est Infirmata
9 אמללה ילדת השבעה [a] נפחה נפשה
;erubuit & , est affecta pudore :die adhuc in ‡ eius sol est ingressus †
באה שמשה בעד יומם בושה וחפרה
,eorum inimicorum facies ad ‖ dabo gladium in eius residuum &
ושאריתם לחרב אתן לפני איביהם
me genuisti quia ,mea mater mihi Væ .Dominus ait
10 נאם־יהוה: אוי־לי אמי כי ילדתני
non ‡ terra vniuersa in contentionis ‡ virum & , litis* virum
איש [b] ריב ואיש מדון לכל־הארץ לא־
.mihi maledicens ipse omnis ,me in ‡ sunt fœnerati nec ,† sum fœneratus
[c] נשיתי ולא־נשו־בי כלה מקללוני:
:bonum in tuum residuum * non Si : Dominus Dixit
11 אמר יהוה אם־לא שרותך לטוב
tempore in & ,malo tempore in te in ‡ feci occurrere non si
אם־לוא הפגעתי בך בעת רעה ובעת
.inimicum angustiæ †
[d] צרה את־האיב:
?æs & ,Aquilone ab* ferrum ferrum conteret Nunquid
12 הירע ברזל ברזל מצפון ונחשת:
, dabo direptionem in tuos thesauros & tuam Facultatem ‡
13 חילך ואוצרותיך [e] לבז אתן
omnibus in † & , tua peccata omnia propter & :pretio in non
לא במחיר ובכל־חטאותיך ובכל־
tuos inimicos ‡ faciam transire Et .tuis terminis
14 גבוליך: והעברתי את־איביך
, meo naso* in est succensus ignis quia : nosti non ‖ terram in
בארץ לא ידעת כי־אש קדחה באפי
.ardebit vos super
עליכם [f] תוקד:
, me visita & , mei recordare , Domine nosti Tu
15 אתה ידעת יהוה זכרני ופקדני
longanimitate in ne ,meis persecutoribus ‡ de me vindica &
והנקם לי מרדפי אל־לארך
.opprobrium te propter me ferre † scito :me suscipias tui furoris
אפך [g] תקחני [h] דע [i] שאתי עליך חרפה:
fuit & .eos comedi & ,tui sermones sunt Inuenti
16 נמצאו דבריך ואכלם ויהי
: mei cordis lætitiam in & , gaudium in mihi tuum verbum
דבריך לי [k] לששון ולשמחת לבבי
Deus Domine ,me super tuum nomen est inuocatum quia
כי־נקרא שמך עלי יהוה אלהי
, ludentium secreto ‡ in sedi Non .exercituum
17 צבאות: לא־ישבתי בסוד־משחקים
quoniam :sedi solus tuæ manus faciebus à ‖ : exultaui nec
ואעלז מפני ידך בדד ישבתי כי־
meus dolor fuit quid Vt .me replesti indignatione *
18 זעם מלאתני: למה היה כאבי
essendo ? curari renuit ,desperata mea plaga & , perpetuum ‡
נצח [l] ומכתי אנושה מאנה הרפא היו
.fuere ‡ fideles non* ,aquæ ‡ .mendax † velut mihi eris
תהיה לי כמו אכזב מים לא נאמנו:
,fueris conuersus Si : Dominus dixit sic Propterea
19 לכן כה־אמר יהוה אם־תשוב
pretiosum eduxeris si & :stabis meas facies ad † ,te conuertam &
ואשיבך לפני תעמד ואם־[m] תוציא יקר
, te ad ipsi conuertentur :eris meum os tanquam ,sordido à
מזולל כפי תהיה ישבו המה אליך
.eos ad conuerteris non tu &
ואתה לא־תשוב אליהם:
, munitum æris murum in huic populo te dabo Et
20 ונתתיך לעם הזה לחומת נחשת בצורה
tecum quia :tibi præuaricabunt non & ,te contra bellabunt &
ונלחמו אליך ולא־יוכלו לך כי־אתך
.Dominus dixit ,te eruendam ‖ & , te seruandum ad ego
אני [n] להושיעך [o] ולהצילך נאם־יהוה:
te redimam & : pessimorum manu de te eruam Et
21 והצלתיך מיד רעים [p] ופדתיך
.terribilium vola ‡ de
[q] מכף עריצים:

* quæ pariebat ‡ dolore affecta est
[a] נפח
† occidit
‡ existente
בא
ק
‖ coram inimicis,
* rixæ,
‡ discordiæ
[b] רוב [c] נשה
† eis:
‡ mihi, & vniuersi maledicunt
שריתיך
ק
* quod remanebit temporis erit ‡ tibi
† afflictionis aduersum
[d] צור
* quod est
‡ Opes tuas
[e] בזז
† peccata quæ sunt
‡ te ad
‖ quam
* furore
[f] יקד
‡ inimicis
† quod sustineo
[g] לקח [h] ידע
[i] נשא
דברך
ק
[k] שוש
‡ cœtu
‖ propter plagam tuam
* ira
‡ fortis,
[l] נכה
† vena
‡ veluti
* quæ
‡ sunt.
† coram me
[m] יצא
vili,
æneum
ero vt seruem
‖ eruam
[n] ישע [o] נצל
‡ manu fortiũ.
[p] פדה
[q] כפף

CAP. XVI. יו

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
filij tibi erunt nec ,vxorem tibi accipies Non
2 לא־[a] תקח לך אשה ולא־יהיו לך בנים
: Dominus dixit sic Quia .isto loco in filiæ &
3 ובנות במקום הזה: כי־כה אמר יהוה
;isto loco in natos* filias super & filios Super
על־הבנים ועל־הבנות הילודים במקום הזה
eorum patres super & ,eos parientes ‡ eorum matres super &
ועל־אמתם הילדות אותם ועל־אבותם
.ista terra in eos generantes ‖
המולדים אתם בארץ הזאת:
plangentur non , morientur ægrotationum Mortibus
4 [b] ממותי תחלאים ימתו לא יספדו
: erunt humi facies super sterquilinium in ;sepelientur neque
ולא יקברו לדמן על־פני האדמה יהיו
eorum cadauer erit ‡ & ,consumentur fame in & gladio in &
ובחרב וברעב יכלו והיתה נבלתם
.terræ animali* & , cælorum volatili ‖ escam in
למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ:
domum ingrediaris Ne :Dominus dixit sic Nam
5 כי־כה אמר יהוה אל־תבוא בית
:eis commouearis † neque ,plangendum ad vadas nec feralis epuli
מרזח ואל־תלך לספוד ואל־[c] תנד להם
dixit ,isto populo à meam pacem collegi ‡ quia
כי־אספתי את־שלומי מאת העם הזה נאם־
.miserationes & ,misericordiam ,Dominus
יהוה את־החסד ואת־הרחמים:
.hac terra in parui & magni morientur Et
6 ומתו גדלים וקטנים בארץ הזאת
neque ,incidetur nec ‖ , eos plangent nec :sepelientur non
לא יקברו ולא־יספדו להם ולא יתגדד ולא
luctum super sibi expandent* non Et .eis decaluabitur ‡
7 יקרח להם: ולא־יפרסו להם על־אבל
eis potum dabunt neque :mortuo super eum ‡ consolandum ad
לנחמו על־מת ולא־[d] ישקו אותם
.sua matre super & ,suo patre super ,consolationum calicem
כוס תנחומים על־אביו ועל־אמו:
.eis assidendum ad ‖ ,ingrediaris non conuiuij domum Et
8 ובית־משתה לא־תבוא [e] לשבת אותם
dixit sic Nam .bibendum ad & ,comedendum ad
9 לאכל ולשתות: כי כה אמר
faciens ‖ cessare ego Ecce : Israel Deus exercituum Dominus
יהוה צבאות אלהי ישראל הנני משבית
vocem , vestris diebus in & ,vestris oculis in isto loco de
מן־המקום הזה לעיניכם ובימיכם קול
.sponsæ vocem & sponsi vocem ,lætitiæ vocem & gaudij
[f] ששון וקול שמחה קול חתן וקול [g] כלה:
omnia huic populo annunciaueris cùm erit Et
10 והיה כי [h] תגיד לעם הזה את כל־
est locutus quid Propter : te ad ‖ dixerint & ,hæc verba
הדברים האלה ואמרו אליך על־מה דבר
quæ & ,hoc grande malum omne nos super Dominus
יהוה עלינו את כל־הרעה הגדולה הזאת ומה
peccauimus quod ,nostrum peccatum quod & , nostra iniquitas
[i] עוננו ומה חטאתנו אשר חטאנו
Propterea : eos ad dices Et ?nostro Deo Domino
11 ליהוה אלהינו: ואמרת אליהם על
, Dominus ait ,me vestri patres dereliquerunt quòd
אשר־עזבו אבותיכם אותי נאם־יהוה
,eis seruierunt & ,alienos Deos post abierunt &
וילכו אחרי אלהים אחרים ויעבדום
meam legem & ,dereliquerunt me & :eis se incuruauerunt &
[k] וישתחוו להם ואתי עזבו ואת־[l] תורתי
faciendo malefecistis* vos Et .custodierunt non
12 לא שמרו: ואתם [m] הרעתם [n] לעשות
post vnusquisque euntes † vos ecce & : vestris patribus præ
מאבותיכם והנכם הלכים איש אחרי
.me ad audire non pro* ,mali sui cordis obstinationem ‡
שררות לבו־הרע לבלתי שמע אלי:

[a] לקח
* qui generantur
‡ quæ generant
‖ qui generant
[b] מות
faciem terræ
‡ erunt cadauera
‖ volatilibus
* bestiis
luctus,
† condoleas
[c] נוד
‡ abstuli
‖ & non se incident,
‡ decaluabunt se propter eos.
* extendent se
‡ eos
[d] שקה
‖ vt sedeas cum
[e] ישב
‖ faciam
[f] שוש
[g] כלל
[h] נגד
‖ tibi:
[i] עוה
[k] שחה [l] ירה
* peius fecistis
[m] רוע
[n] עשה
quàm patres vestri:
† ambulatis
‡ duritiem
* vt non obaudiatis mihi

terram *super* ‖ hac terra *desuper* † vos *protelabo* ‡ Et
13 [a]והטלתי אתכם מעל הארץ הזאת על־הארץ
seruietis & : vestri patres & ,vos cognouistis non quam
אשר לא ידעתם אתם ואבתיכם ועבדתם־
non quia ,nocte ac die alienis diis ibi
שם את־אלהים אחרים יומם ולילה אשר לא־
dies ecce Propterea .misericordiam vobis dabo
אתן לכם חנינה׃ לכן הנה־ימים 14
Viuens ‖ : vltra dicetur non & , Dominus dixit ,*venientes* ‡
באים נאם־יהוה ולא־יאמר עוד [b]חי־
terra è Israel filios fecit ascendere qui , Dominus
יהוה אשר העלה את־בני ישראל מארץ
fecit ascendere qui Dominus *viuens Quinimò* .Ægypti
15 מצרים׃ כי אם־חי־יהוה אשר העלה את־
terris vniuersis de & , Aquilonis terra de Israel filios
בני ישראל מארץ צפון ומכל הארצות
super ‖ eos faciam reducere & *: illuc* eos fecit expellere quas
אשר [c]הדיחם שמה והשבותים על־
.eorum patribus dedi quam ,suam *humum* †
אדמתם אשר נתתי לאבותם׃
.Dominus dixit , multos piscatores ad *mittens* ‡ ego Ecce
16 הנני שלח [d]לדוגים רבים נאם־יהוה
,venatores multos ad mittam ea post & : eos piscabuntur &
ודיגום ואחרי־כן אשלח לרבים [e]צידים
,colle omni *desuper* & ,monte omni *desuper* ‖ eos venabuntur &
וצדום מעל כל־הר ומעל כל־גבעה
.petrarum *foraminibus* * de &
ומנקיקי הסלעים׃
sunt occultatæ non ;eorum vias omnes super mei oculi Quia
17 כי עיני על־כל־דרכיהם לא נסתרו
conspectu à eorum iniquitas est abscondita neque :*meis faciebus* ‡ à
מלפני ולא־נצפן [f]עונם מנגד
duplum initio † reddam Et .meorum oculorum
18 עיני׃ ושלמתי ראשונה משנה
,meam terram *eos polluere super* ‖ eorum *peccati* ‡ & ,eorũ *iniquitatis*
עונם וחטאתם על חללם את־ארצי
,suis abominationibus & , suarum abominationum *cadauere* * in
בנבלת שקוציהם ותועבותיהם
.meam hæreditatem impleuerunt
מלאו את־נחלתי׃
meum refugium & ,meum robur & ,mea fortitudo Domine
19 יהוה [g]עזי ומעזי ומנוסי
,terræ *finibus à* * venient gentes te ad *.angustiæ* ‖ die in
ביום [h]צרה אליך גוים יבאו מאפסי־ארץ
,vanitatem ; nostri patres possederunt *falsitatem* ‡ Verè :dicent &
ויאמרו אך־שקר נחלו אבותינו הבל
sibi faciet Nunquid .*faciens profectum* ‡ eis in † non &
20 ואין־בם [i]מועיל׃ היעשה־לו
?Dij * non ipsi & ,Deos homo
אדם אלהים והמה לא אלהים׃
eos faciam scire * , hac vice in *eos faciens scire ego* * ecce Idcirco
21 לכן הנני [k]מודיעם בפעם הזאת אודיעם
quòd scient & :meam fortitudinem & ,meam manum
את־ידי ואת־גבורתי וידעו כי־
.Dominus † meum nomen
שמי יהוה׃

‡ eiicere faciam. † de ‖ in
[a] טיל
‡ veniunt ‖ Viuit
[b] חיה
Sed viuit
* ad ‖ in
[c] נדח
† terram
‡ mitto
לדיגים ק
[d] דוג [e] צוד
‡ ex
* cauernis
‡ facie mea,
[f] עוה
‡ primum duplicem iniquitatem
‡ peccatum
‖ eò quòd contaminauerunt
* cadaueribus
[g] עזז
‖ afflictionis. * extremo
[h] צור
‡ mendacium
† est ‡ vtilitas.
[i] יעל
* sunt
* ostendam eis
[k] ידע
† est

CAP. XVII. יז

vngue in ,ferri ‡ stylo in ‡ scriptum Iehudah Peccatum
1 חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפרן
cornibus in & .eorum cordis tabula in sculptum ,*adamantis*
שמיר חרושה על־לוח לבם ולקרנות
,suarum ararum eorum *filios recordari Secundum* .*vestrorum* ararum
2 מזבחותיכם׃ כזכר בניהם מזבחתם
colles iuxta ,frondosum lignum iuxta suorum lucorum &
ואשריהם על־עץ רענן על גבעות
omnes *tuam facultatem agro* † in Montane .excelsos
3 הגבהות׃ הררי בשדה חילך כל־
peccato in tua excelsa ‡ ,dabo direptionem in tuos thesauros
אוצרותיך לבז [l]אתן במתיך בחטאת
.tuis confinibus vniuersis in
בכל־גבוליך׃

‡ est ‡ ferreo, stylo adamantino,
eorum. Cùm recordati fuerint filij
† regione opes tuas
‡ propter peccatum excelsorum tuorum quæ sunt,
[l] נתן

quam tua hæreditate ab te in & *facies remissionem* * Et
4 ושמטתה ובך מנחלתך אשר
quam terra in ,tuis inimicis te faciam seruire & ,tibi dedi
נתתי לך והעבדתיך את־איביך בארץ אשר
in vsque , meo *naso* ‡ in succendistis ignem quoniam :nosti non
לא־ידעת כי־אש קדחתם באפי עד־
Maledictus : Dominus dixit Sic .ardebit *seculum* †
5 עולם [a]תוקד׃ כה אמר יהוה ארור
.suũ brachium carnem *ponens* ‡ & ,*homine in confidet* ‖ qui vir
הגבר אשר יבטח באדם [b]ושם בשר זרעו
iuniperus ‖ tanquam erit Et .eius cor *recedet* * Domino à &
6 ומן־יהוה יסור לבו׃ והיה כערער
habitabit & ,bonum venerit cùm videbit non & , *planicie in*
בערבה ולא יראה כי־יבוא טוב ושכן
.habitabis ‖ non ‡ & *,salita* † terra ,deserto in *loca exusta* ‡
חררים במדבר ארץ מלחה ולא [c]תשב׃
erit ‡ & .Domino in *fidet* * qui vir Benedictus
7 ברוך הגבר אשר יבטח ביהוה והיה
plantatum lignum † tanquam erit Et .eius fiducia Dominus
8 יהוה מבטחו׃ והיה כעץ שתול
non & ,suas radices mittet riuum *super* ‡ & , aquas *super*
על־מים ועל־יובל ישלח שרשיו ולא
, viride eius folium erit & ,æstus venerit cùm ,videbit
[d]ירא כי־יבא חם והיה עלהו רענן
faciendo à recedet † nec ,*erit sollicitum* ‡ non *caritatis* * anno in &
ובשנת בצרת לא ידאג ולא [e]ימיש מעשות
anxium ‡ & ,omnibus præ cor ‖ Supplantatiuum .fructum
9 [f]פרי׃ עקב הלב מכל ואנש
,cor scrutans Dominus Ego ? illud cognoscet quis ,*ipsum*
10 הוא מי ידענו׃ אני יהוה חקר לב
,suam viam iuxta vnicuique *dandum ad &* ‡ ,renes probans
בחן [g]כליות [h]ולתת לאיש כדרכו
non & ,*collegit* ‡ Perdix ‖ .suorum *studiorum* * fructum iuxta
11 כפרי מעלליו׃ קרא דגר ולא
dimidio in :iudicio in non & ,*opulentiam faciens* ,*peperit* ‡
ילד עשה עשר ולא במשפט בחצי
.insipiens erit suo nouissimo in & ,*eam* ‖ derelinquet suorũ dierum
ימו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל׃
locus ,principio à altitudo gloriæ Solium
12 כסא כבוד מרום מראשון מקום
omnes ,Domine Israel *Expectatio* .*nostri sanctuarij* †
13 מקדשנו׃ מקוה ישראל יהוה כל־
:scribentur terra in *mei apostatæ* ‡ :afficientur pudore te *derelinquentes* *
עזביך [i]יבשו יסורי בארץ יכתבו
.Dominum viuentium aquarum venam dereliquerunt quoniam
כי עזבו מקור מים־[k]חיים את־יהוה׃
:ero saluus & ,me fac saluum :sanabor & ,Domine me Sana
14 רפאני יהוה וארפא [l]הושיעני ואושעה
dicentes ‖ ipsi Ecce . † tu mea laus quoniam
15 כי [m]תהלתי אתה׃ הנה־המה אמרים
.nunc veniat ,Domini verbum ‡ Vbi :me ad
אלי איה דבר־יהוה יבוא נא׃
diem & ,te post *pastore à accelerati* * non ego Et
16 ואני לא־[n]אצתי מרעה אחריך ויום
,*meorum labiorum prolatio* ‖ nosti tu ,desideraui non *anxium* *
אנוש לא [o]התאויתי אתה ידעת [p]מוצא שפתי
:*consternationi* * mihi sis Ne .fuit *tuæ faciebus* coram
17 נכח פניך היה׃ אל־תהיה־לי [q]למחתה
afficientur Pudore .mala die in ,tu mea spes
18 מחסי אתה ביום רעה׃ יבשו
,ipsi *consternabuntur* ‡ :ego afficiar pudore non & ,me persequẽtes
רדפי ואל־אבשה אני יחתו המה
, malam diem eos super Adduc .ego *consternabor* † non &
ואל־אחתה אני הביא עליהם יום רעה
Dominus dixit Sic .eos contere contritione duplici &
19 ומשנה שברון שברם׃ כה־אמר יהוה
quam * ,populi filiorum porta in *stabis* ‡ & ,Vade ,me ad
אלי הלוך ועמדת בשער בני־עם אשר
,*eam egredientur* ‡ quam † & Iehudah reges *eam per ingredientur* *
יבאו בו מלכי יהודה ואשר יצאו בו
.Ierusalaim portis omnibus in atque
ובכל שערי ירושלם׃

* remissio erit
* furore
† æternum
[a] יקד
‖ fidit homini ‡ ponit
[b] שום
* recedit
‖ myrica in deserto,
‡ in siccitatibus † deserta, ‡ quæ ‖ habitatur.
[c] ישב
* fidit ‡ est ‖ arbor plantata secus ‡ quæ secus
[d] ראה יראה ק
* prohibitionis pluuiæ ‡ timebit, † desinet facere ‖ est ‡ peruersum est,
[e] מוש [f] פרה
‡ vt dem
[g] כלה [h] נתן
* operum ‖ Vt ‡ colligit oua, ‡ parit, sic qui facit diuitias, ‖ eas,
‡ sanctificationis nostræ. O spes * qui dereliquerunt ‡ & recedentes à me
[i] בוש [k] חיה
[l] ישע
† es. ‖ dicunt
[m] הלל
‡ est
* elongaui me ipsum vt essem pastor
[n] אוץ [o] אוה
‡ contritionis ‖ quod exiuit de labiis meis, rectum corá te * formidini,
[p] יצא [q] חתת
‡ pauebunt
† pauebo
‡ sta * per
העם ק
* ingrediuntur † per ‡ egrediuntur,

reges Domini verbum Audite :eos ad dices Et
20 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה מַלְכֵי
,Ierusalaim habitatores omnes & ,Iehudah omnis & , Iehudah
יְהוּדָה וְכָל־יְהוּדָה וְכֹל יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם
:Dominus dixit Sic .has portas per ingredientes*
21 הַבָּאִים בַּשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
onus † portetis ne & .vestris animabus in estote Circumspecti ‡
הִשָּׁמְרוּ בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם וְאַל־תִּשְׂאוּ מַשָּׂא
.Ierusalaim portas per inferatis nec ,sabbati die in
בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וַהֲבֵאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִָם׃
,sabbati die in vestris domibus de onus efferatis Neque
22 וְלֹא־תוֹצִיאוּ מַשָּׂא מִבָּתֵּיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
diem sanctificabitis* & ,faciatis non opus omne &
וְכָל־מְלָאכָה לֹא תַעֲשׂוּ וְקִדַּשְׁתֶּם אֶת־יוֹם
.vestris patribus praecepi quemadmodum ,sabbati
הַשַּׁבָּת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם׃
,suam aurem inclinauerunt nec ,audierunt non Et
23 וְלֹא שָׁמְעוּ וְלֹא הִטּוּ אֶת־אָזְנָם
non pro & , audire non pro † suam ceruicem indurauerunt sed
וַיַּקְשׁוּ אֶת־עָרְפָּם לְבִלְתִּי שׁוֹמֵעַ וּלְבִלְתִּי
audieritis audiendo si ,erit Et .disciplinam accipere
24 קַחַת מוּסָר׃ וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּן
portas per onus inferre non pro* : Dominus dixit ,me ad
אֵלַי נְאֻם־יְהוָה לְבִלְתִּי הָבִיא מַשָּׂא בְּשַׁעֲרֵי
diem sanctificando ‡ & ,sabbati die in hujus ciuitatis
הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וּלְקַדֵּשׁ אֶת־יוֹם
.opus omne eo in faciendum non ad ‡ ,sabbati
הַשַּׁבָּת לְבִלְתִּי עֲשׂוֹת־בָּהּ כָּל־מְלָאכָה׃
reges hujus ciuitatis portas per ingredientur
25 וּבָאוּ בְשַׁעֲרֵי הָעִיר הַזֹּאת מְלָכִים
,curru in equitantes ,Dauid solium super sedentes ,principes &
וְשָׂרִים יֹשְׁבִים עַל־כִּסֵּא דָוִד רֹכְבִים בָּרֶכֶב
,Iehudah vir , eorum principes & , ipsi equis in &
וּבַסּוּסִים הֵמָּה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה
.seculum in haec ciuitas habitabitur & :Ierusalaim habitatores &
וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִָם וְיָשְׁבָה הָעִיר הַזֹּאת לְעוֹלָם׃
circuitibus de & ,Iehudah ciuitatibus de venient Et
26 וּבָאוּ מֵעָרֵי־יְהוּדָה וּמִסְּבִיבוֹת
de & ,planitie* de & ,Biniamin terra de & ,Ierusalaim
יְרוּשָׁלִַם וּמֵאֶרֶץ בִּנְיָמִן וּמִן־הַשְּׁפֵלָה וּמִן־
,sacrificium & ,ascensionem || adducentes ,Meridie ‡ ab & ,monte
הָהָר וּמִן־הַנֶּגֶב מְבִאִים עֹלָה וְזֶבַח
domum* confessionem adducentes & :thus & ,munus † &
וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה וּמְבִאֵי תוֹדָה בֵּית
sanctificandum ad me ad audieritis ‡ non si Et .Domini
27 יְהוָה׃ וְאִם־לֹא תִשְׁמְעוּ אֵלַי לְקַדֵּשׁ
ingrediendum & ‡ ,onus portandum † non ad & ,sabbati diem
אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת וּלְבִלְתִּי שְׂאֵת מַשָּׂא וּבֹא
faciam succendere & ,sabbati die in Ierusalaim portas per
בְּשַׁעֲרֵי יְרוּשָׁלִַם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהִצַּתִּי
non & .Ierusalaim palatia deuorabit & , eius portis in ignem
אֵשׁ בִּשְׁעָרֶיהָ וְאָכְלָה אַרְמְנוֹת יְרוּשָׁלִַם וְלֹא
.extinguetur
תִכְבֶּה׃

qui ingredimini
‡ Cauete propter animas vestras.
† pondus
נשא [a]
יצא [b]
* sanctificate
עשה [c]
צוה [d]
נטה [e]
† vt non audirent neque acciperent
שמע ק
קשה [f] יסר
† vt non inferatis
נשא [h]
‡ sanctificaueritis
‡ vt nō faciatis
בו ק
עשה [i]
בוא [k]
* campestribus,
‡ Austro, || holocaustum,
† oblationem,
* in
ירה [l]
‡ obedieritis mihi, vt sanctificetis
† portetis
‡ nec inferatis
נשא [m]
יצת [n]

CAP. XVIII. יח

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
ibi & ,figuli domum descendes ‡ & ,Surge :dicendum ad*
2 לֵאמֹר׃ קוּם וְיָרַדְתָּ בֵּית הַיּוֹצֵר וְשָׁמָּה
domum † descendi Et .mea verba te faciam audire
3 אַשְׁמִיעֲךָ אֶת־דְּבָרָי׃ וָאֵרֵד בֵּית
.formas* super opus faciens ‡ ipse ecce & ,figuli
הַיּוֹצֵר וְהִנֵּהוּ עֹשֶׂה מְלָאכָה עַל־הָאָבְנָיִם׃
lutum velut faciens ‡ ipse quod vas est corruptum || Et
4 וְנִשְׁחַת הַכְּלִי אֲשֶׁר הוּא עֹשֶׂה בַּחֹמֶר
, alterum vas illud fecit & , est conuersus & : figuli manu in
בְּיַד הַיּוֹצֵר וְשָׁב וַיַּעֲשֵׂהוּ כְּלִי אַחֵר
.faciendum ad ‡ figuli oculis in fuit rectum quemadmodum
כַּאֲשֶׁר יָשַׁר בְּעֵינֵי הַיּוֹצֵר לַעֲשׂוֹת׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
5 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃

* vt diceret:
‡ descende in
† in
ירד [o]
† faciebat rotam.
הנה הוא
ק
|| dissipatum
‡ faciebat ex luto
שוב [p]
* vt faceret.
עשה [q]

vobis facere potero non iste figulus sicut Nunquid
6 הֲכַיּוֹצֵר הַזֶּה לֹא־אוּכַל לַעֲשׂוֹת לָכֶם
manu in* lutum sicut Ecce ? Dominus ait ,Israel domus
בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם־יְהוָה הִנֵּה כַחֹמֶר בְּיַד
.Israel domus,mea manu in vos || sic ,figuli
הַיּוֹצֵר כֵּן־אַתֶּם בְּיָדִי בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
,regnum aduersus & ,gentem aduersus loquar Repentè
7 רֶגַע אֲדַבֵּר עַל־גּוֹי וְעַל־מַמְלָכָה
.disperdendum ad & ,demoliendum ad & ,euellendum ad
לִנְתוֹשׁ וְלִנְתוֹץ וּלְהַאֲבִיד׃
sum locutus quod * suo malo à ipsa gens conuertetur Et
8 וְשָׁב הַגּוֹי הַהוּא מֵרָעָתוֹ אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי
cogitaui quod ,malo super me poenitebit & : illud super
עָלָיו וְנִחַמְתִּי עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר חָשַׁבְתִּי
,gentem super* loquar repentè Et .ei facere
9 לַעֲשׂוֹת לוֹ׃ וְרֶגַע אֲדַבֵּר עַל־גּוֹי
.plantandum ad & ,aedificandum ad ‡ ,regnum super* &
וְעַל־מַמְלָכָה לִבְנֹת וְלִנְטֹעַ׃
:mea voce in audiendum non ad † meis oculis in malum faciet Et
10 וְעָשָׂה הָרַע בְּעֵינַי לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹלִי
benefaciendum ad † dixi quod ,bono super me poenitebit &
וְנִחַמְתִּי עַל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר אָמַרְתִּי לְהֵיטִיב
,Iehudah virum ad ‡ quaeso dic ,nunc Et .ei
11 אוֹתוֹ׃ וְעַתָּה אֱמָר־נָא אֶל־אִישׁ יְהוּדָה
: Dominus dixit Sic :dicendo ,Ierusalaim habitatores super † &
וְעַל־יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלִַם לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה
vos super cogitans ‡ & ,malum vos super fingens ‡ ego Ecce
הִנֵּה אָנֹכִי יוֹצֵר עֲלֵיכֶם רָעָה וְחֹשֵׁב עֲלֵיכֶם
, mala sua via à vnusquisque nunc Reuertimini .cogitationem
מַחֲשָׁבָה שׁוּבוּ נָא אִישׁ מִדַּרְכּוֹ הָרָעָה
:dixerunt Et vestros conatus † & ,vestras vias facite bonas &
12 וְהֵיטִיבוּ דַרְכֵיכֶם וּמַעַלְלֵיכֶם׃ וְאָמְרוּ
, ibimus nostras cogitationes post siquidem ‡ : est Desperatum
נוֹאָשׁ כִּי־אַחֲרֵי מַחְשְׁבוֹתֵינוּ נֵלֵךְ
.faciemus mali sui cordis obstinationem* vnusquisque &
וְאִישׁ שְׁרִרוּת לִבּוֹ־הָרָע נַעֲשֶׂה׃
gentibus in ‡ nunc Interrogate :Dominus dixit sic Ideo
13 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה שַׁאֲלוּ־נָא בַּגּוֹיִם
virgo , valde ‡ fecit turpitudinem ?haec sicut † audiuit Quis
מִי שָׁמַע כָּאֵלֶּה שַׁעֲרֻרִת עָשְׂתָה מְאֹד בְּתוּלַת
niuem agri petra de relinquet Nunquid .Israel
14 יִשְׂרָאֵל׃ הֲיַעֲזֹב מִצּוּר שָׂדַי שֶׁלֶג
:defluentes frigidae aliena ‡ aquae deserentur* Num ?Lebanon
לְבָנוֹן אִם־יִנָּתְשׁוּ מַיִם זָרִים קָרִים נוֹזְלִים׃
: adolebunt vanum in ‡ , meus populus mei sunt obliti † Quia
15 כִּי־שְׁכֵחֻנִי עַמִּי לַשָּׁוְא יְקַטֵּרוּ
seculi semitis ‡ eorum viis in* eos fecerunt impingere &
וַיַּכְשִׁלוּם בְּדַרְכֵיהֶם שְׁבִילֵי עוֹלָם
.calcatae non viae semitas perambulandum ad
לָלֶכֶת נְתִיבוֹת דֶּרֶךְ לֹא סְלוּלָה׃
seculi ‡ sibilos stuporem in eorum terram ponendum Ad †
16 לָשׂוּם אַרְצָם לְשַׁמָּה שְׁרוּקֹת עוֹלָם
suo capite in ‡ mouebit & ,obstupescet ,eam iuxta transiens* Omnis
כֹּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשֹּׁם וְיָנִיד בְּרֹאשׁוֹ׃
:inimici facies ad* eos dispergam Orientalis ventus Sicut
17 כְּרוּחַ־קָדִים אֲפִיצֵם לִפְנֵי אוֹיֵב
.eorum exitij † die in eis ostendam facies ‡ non & ,ceruicem
עֹרֶף וְלֹא־פָנִים אֶרְאֵם בְּיוֹם אֵידָם׃
Irmeiahu super* cogitemus & ,Venite : dixerunt Et
18 וַיֹּאמְרוּ לְכוּ וְנַחְשְׁבָה עַל־יִרְמְיָהוּ
consilium & ,sacerdote à lex peribit non nam :cogitatus ‡
מַחֲשָׁבוֹת כִּי לֹא־תֹאבַד תּוֹרָה מִכֹּהֵן וְעֵצָה
eum percutiamus & , Venite .propheta à verbum & ,sapiente à
מֵחָכָם וְדָבָר מִנָּבִיא לְכוּ וְנַכֵּהוּ
Attende .eius verba vniuersa ad attendamus ne & ,lingua in
19 בַלָּשׁוֹן וְאַל־נַקְשִׁיבָה אֶל־כָּל־דְּבָרָיו׃ הַקְשִׁיבָה
.mecum litigantium vocem ad audi & ,me ad Domine
יְהוָה אֵלָי וּשְׁמַע לְקוֹל יְרִיבָי׃
foderunt quia ,malum bono pro reddetur ‡ Nunquid
20 הַיְשֻׁלַּם תַּחַת־טוֹבָה רָעָה כִּי־כָרוּ
loquendum ad ,tuas facies ad me stare ‡ Recordare ?meae animae foueam
שׁוּחָה לְנַפְשִׁי זְכֹר עָמְדִי לְפָנֶיךָ לְדַבֵּר

*est
‡ estis
vt euellam, & confringam, & perdam.
* contra
* aduersus
* aduersus
‡ vt aedificem, & plantem.
† vt non audiat vocem meam.
הרע ק
‡ vt benefacerem
‡ viro
† habitatoribus
‡ fingo contra
‡ cogito contra
† opera vestra.
‡ sed
יאש [a] ילך [b]
* cogitationem
‡ gentes:
† similia rem foedam
‡ nimis,
* relinquentur
‡ venientes à loco alio
† obliti est
‡ frustra
* falsi prophetae
‡ vt relinquant semitas longi tēporis, vt perambulem per
ילך [c]
† Vt ponant
|| longi temporis.
שריקות ק
* qui transierit
‡ caput suum.
שמם [e] נוד
* corā inimico:
‡ faciem
† perditionis
* contra
ראה [f]
‡ malas cogitationes:
ירה [g]
‡ redditur
כרה [h]
‡ quòd steterim in conspectu tuo, vt loquerer.

.eis ab tuam iram auertendum ad † ,bonum eis super ‖
עליהם טובה [a]להשיב את־חמתך מהם׃
eos fluere fac & ,famem in eorum filios da Propterea
לכן תן את־בניהם לרעב [b]והגרם 21
,orbatæ eorum vxores sint & ,gladij manus super ‡
על־ידי־חרב [c]ותהינה נשיהם שכלות
eorum iuuenes :morte occisi sint earum viri & ,viduæ &
ואלמנות ואנשיהם יהיו הרגי מות בחוריהם
clamor Audiatur .prœlio in gladio percussi
[d]מכי־חרב במלחמה׃ תשמע זעקה 22
: repentè agmen* eos super adduces nam :eorum domibus de
מבתיהם כי־תביא עליהם גדוד פתאם
absconderunt laqueos & ,me capiendum ad † foueam foderunt quia
כי־כרו שיחה ללכדני [e]ופחים טמנו
omne nosti Domine tu Et .meis pedibus
לרגלי׃ ואתה יהוה ידעת את־כל־ 23
super expies ne .mortem in me super* eorum consilium
עצתם עלי למות אל־תכפר על־
ne tuis faciebus à eorum peccatum & ,eorum iniquitatem
[f]עונם וחטאתם מלפניך אל־
tui nasi ‖ tempore in ,tuas facies ad offensi ‡ sint Et .deleas
[g]תמחו והיו מכשלים לפניך בעת אפך
.eis cum fac
עשה בהם׃

‖ pro
† vt auerterem
[a]שוב
[b]נגר
‡ per
[c]היה
[d]נכרה
* exercitum
† vt caperent
שוחה
ק
[e]פוח
* aduersum facie tua
[f]עוה
‡ debilitati in conspectu tuo,
‖ furóris
ויהיו
ק
[g]מחה

CAP. XIX. יט

figuli lagenam emes † & ,Vade : ‡ Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה הלוך [h]וקנית בקבק יוצר 1
.sacerdotum senioribus de & ,populi senioribus de * & ,testa ‡
חרש ומזקני העם ומזקני הכהנים׃
estio qua † ,Hinnom filij vallem ad exibis ‡ Et
ויצאת אל־גיא בן־הנם אשר פתח 2
‡ ,verba ibi prædicabis ‖ & solaris ‡ portæ
שער החרסות וקראת שם את־הדברים
verbum Audite :dices † Et .te ad loquar quæ
אשר־אדבר אליך׃ ואמרת שמעו דבר־ 3
Sic :Ierusalaim habitatores & ,Iehudah reges Domini
יהוה מלכי יהודה וישבי ירושלם כה־
ego Ecce :Israel Deus exercituum Dominus dixit
אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני
omnis quod ,istum locum super malum adducens ‖
מביא רעה על־המקום הזה אשר כל־
quòd Eo .eius aures tinnient ,illud audientis †
שמעה [i]תצלנה אזניו׃ יען אשר 4
,istum locum alienauerunt & ,me dereliquerunt
עזבני וינכרו את־המקום הזה
non quos ,alienis Diis eo in adoleuerunt &
ויקטרו־בו לאלהים אחרים אשר לא־
:Iehudah reges & ,eorum patres & ,ipsi ,eos nouerunt
ידעום המה ואבותיהם ומלכי יהודה
.innocentum sanguine istum locum repleuerunt &
ומלאו את־המקום הזה דם [k]נקים׃
comburendum ad ,Bahal excelsa ædificauerunt Et
[l]ובנו את־במות הבעל לשרף 5
non quod :Bahal ipsi ascensiones ‖ igni in suos filios
את־בניהם באש [m]עלות לבעל אשר לא־
.meum cor super ascendit nec ,sum locutus nec ,præcepi
[n]צויתי ולא דברתי ולא עלתה על־לבי׃
,Dominus dixit ,venientes* dies ecce Propterea
לכן הנה־ימים באים נאם־יהוה 6
vallis & ,Topheth amplius isti loco ‡ ,vocabitur non &
ולא־יקרא למקום הזה עוד התפת וגיא
euacuabo ‡ Et .occisionis Vallis quinimo † :Hinnom filij
בן־הנם כי אם־גיא ההרגה׃ [o]ובקתי 7
.isto loco in Ierusalaim & ,Iehudah consilium
את־[p]עצת יהודה וירושלם במקום הזה
manu in & ,suorum inimicorum facies ad * gladio in eos faciá cadere &
[q]והפלתים בחרב לפני איביהם וביד
eorum cadauer † dabo & :eorum animam ‡ quærentium
מבקשי נפשם ונתתי את־נבלתם
.terræ bestiæ* & ,cælorum volatili ‡ escam in
למאכל לעוף השמים ולבהמת הארץ׃

‡ ad me:
† eme vasculum
[h]קנה
‡ testaceum,
* duc tecum
‡ egredere
† per ostium
‡ fictilis,
‖ prædica
‡ hæc
החרסית
ק
† dic:
‖ adduco
† qui audierit,
[i]צלל
[k]נקה
[l]בנה
‖ in holocausta
[m]עלה
[n]צוה
* veniunt.
‡ locus iste
† sed
‡ dissipabo
[o]בקק
[p]יעץ
* coram inimicis suis,
[q]נפל
‡ animas
† cadauera
‡ volatilibus
* bestiis

.sibilum in & ,stuporem in hanc ciuitatem ponam Et
8 [a]ושמתי את־העיר הזאת לשמה ולשרקה
vniuersis super sibilabit & ,obstupescet ,eam per transiens ‡ Omnis
כל עבר עליה [b]ישם וישרק על־כל־
,suorú filiorum carnem eos faciam comedere Et .eius plagis
9 [c]מכתה׃ והאכלתים את־בשר בניהם
sui socij † carnem vnusquisque & ,suarum filiarum carnem &
ואת בשר בנתיהם ואיש בשר־רעהו
eos coarctabunt ‡ qua ,coarctatione ‖ in & ,obsidione in ;comedent ‡
יאכלו במצור ובמצוק אשר [d]יציקו להם
.eorum animam quærentes & ,eorum inimici
איביהם ומבקשי נפשם׃
euntium ‡ virorum oculis in lagenam † conteres Et
10 ושברת הבקבק לעיני האנשים ההלכים
Dominus dixit Sic :eos ad dices ‖ Et .tecum
11 אותך׃ ואמרת אליהם כה־אמר יהוה
& ,istum populum conteram Sic :exercituum
צבאות ככה אשבר את־העם הזה ואת־
quod ,figuli vas conteret ‡ sicut ,istam ciuitatem
העיר הזאת כאשר ישבר את־כלי היוצר אשר
non à † ,sepelientur Topheth in & :vltra sanari poterit* non
לא־יוכל להרפה עוד ובתפת יקברו מאין
,huic loco faciam Sic .sepeliendum ad loco
12 מקום לקבור׃ כן־אעשה למקום הזה
ciuitatem dandum ad & ,eius habitatoribus & ,Dominus ait
נאם־יהוה וליושביו [e]ולתת את־העיר
,Ierusalaim domus erunt Et .Topheth sicut hanc
13 הזאת כתפת׃ [f]והיו בתי ירושלם
,immundæ Topheth locus sicut Iehudah regum domus &
ובתי מלכי יהודה כמקום התפת הטמאים
earum tectis super adoleuerunt quarum † ,domos omnes propter
לכל הבתים אשר קטרו על־גגתיהם
Diis libamina libare & ,cælorum militiæ omni
לכל צבא השמים [g]והסך נסכים לאלהים
quò ,Topheth de Irmeiah venit Et .alienis
14 אחרים׃ ויבא ירמיהו מהתפת אשר
attrio in stetit & :vaticinandum ad † illuc Dominus eum miserat
שלחו יהוה שם להנבא ויעמד בחצר
.populum omnem ad dixit & ,Domini domus
בית־יהוה ויאמר אל־כל־העם׃
:Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
15 כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
omnes super & ,istam ciuitatem ad adducens ego Ecce
הנני [h]מבי אל־העיר הזאת ועל־כל־
:eam contra sum locutus quod ,malum omne ,eius vrbes
עריה את כל־הרעה אשר דברתי עליה
audiendum non ad ,suam ceruicem indurauerunt quoniam
כי הקשו את־ערפם לבלתי שמוע
.mea verba
את־דברי׃

CAP. XX. כ

* ipse &) ,sacerdos Immer filius Paschur audiuit Et
1 וישמע פשחור בן־אמר הכהן והוא־
prophetantem Irmeiahu (Domini domo in dux præpositus
פקיד נגיד בבית יהוה את־ירמיהו נבא
Paschur percussit Et .ista verba
2 את־הדברים האלה׃ [i]ויכה פשחור את
,cryptam* in eum dedit & :prophetam Irmeiahu
ירמיהו הנביא ויתן אתו על־המהפכת
domo in ‡ quæ ,superiori Biniamin porta in quæ
אשר בשער בנימן [k]העליון אשר בבית
Paschur eduxit & ,crastino à † fuit Et .Domini
3 יהוה׃ ויהי ממחרת ויצא פשחור את־
:Irmeiahu eum ad dixit & .crypta ‡ de Irmeiahu
ירמיהו מן־[l]המהפכת ויאמר אליו ירמיהו
quinimo ‖ ,tuum nomen Dominus vocauit Paschur Non
לא פשחור קרא יהוה שמך כי אם־
.Missabib Maghor ‡
מגור מסביב׃
pauorem in te dans ‡ ego Ecce :Dominus dixit sic Quia
4 כי־כה אמר יהוה הנני [m]נתנך למגור

[a]שום
‡ qui transierit
[b]שמם
[c]נכה
† amici
‡ comedet;
‖ angustia,
‡ angustiis afficient
[d]צוק
† vasculum
‡ qui eunt
‖ dic
‡ conterit quispiam
* potest curari
† eò quòd non erit locus
vt ponam
[e]נתן
[f]היה
† super
libauerunt
[g]נסך
† vt vaticinaretur:
adduco super
מביא
ק
[h]בוא
vt non audirent
*erat
[i]נכה
posuit
* carcerem, qui
‡ erat
[k]עלה
† in
‡ carcere.
[l]הפך
‖ sed
‡ pauorem vndique.
‡ do
[m]נתן

gladio in corruent & , te diligentibus omnibus & ,tibi
לְךָ וּלְכָל־אֹהֲבֶיךָ וְנָפְלוּ בְּחֶרֶב
Iehudah omnem & :videntes tui oculi & ,suorum inimicorum videbunt:
אֹיְבֵיהֶם וְעֵינֶיךָ ᵃרֹאוֹת וְאֶת־כָּל־יְהוּדָה ᵃראה
,Babel in eos traducet & ,Babel regis manu in dabo
ᵇאֶתֵּן בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וְהִגְלָם בָּבֶלָה ᵇנתן
civitatis *robur omne* dabo Et .gladio in eos percutiet & omnes opes
5 ᶜוְהִכָּם בֶּחָרֶב׃ וְנָתַתִּי אֶת־כָּל־חֹסֶן הָעִיר ᶜנכה
,eius pretiosum omne & ,eius laborem omnem & ,huius
הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־יְגִיעָהּ וְאֶת־כָּל־יְקָרָהּ
manu in dabo Iehudah regum thesauros cunctos &
וְאֵת כָּל־אוֹצְרוֹת מַלְכֵי יְהוּדָה אֶתֵּן בְּיַד
eos adducent & ,eos tollent & ,eos diripient & ,eorum inimicorum
אֹיְבֵיהֶם וּבְזָזוּם וּלְקָחוּם ᵈוֶהֱבִיאוּם ᵈבוא
habitatores omnes & ,Paschur tu Et .Babel in
6 בָּבֶלָה׃ וְאַתָּה פַשְׁחוּר וְכֹל יֹשְׁבֵי
,ingredieris Babel & : captiuitatem in ibitis , tuæ domus
בֵיתֶךָ ᵉתֵּלְכוּ ᶠבַּשֶּׁבִי וּבָבֶל תָּבוֹא ᵉילך ᶠשבה
,te diligentes omnes & ;tu ,sepelieris ibi & ,morieris ibiq;
וְשָׁם תָּמוּת וְשָׁם תִּקָּבֵר אַתָּה וְכָל־אֹהֲבֶיךָ
falsitate in ‖ eis es vaticinatus quibus ‖ mendaciter.
אֲשֶׁר־נִבֵּאתָ לָהֶם בַּשָּׁקֶר׃
,me fuisti fortior ,sum seductus & ,Domine me Seduxisti
7 ᵍפִּתִּיתַנִי יְהוָה וָאֶפָּת חֲזַקְתַּנִי ᵍפתה
ipse omnis ,die omni derisum in fui : præualuisti & ‡ vniuersi ipsi
וַתּוּכָל הָיִיתִי לִשְׂחוֹק כָּל־הַיּוֹם כֻּלֹּה
,vim vociferabor ,*loquar sufficienti ex* * Quia .me *subsannans* subsannant
8 לֹעֵג לִי׃ כִּי־מִדֵּי אֲדַבֵּר אֶזְעָק חָמָס
mihi Domini verbum fuit quia :*clamabo* $ vastitatem & * omni tempore loquor, vocifero iniquitatē, $ clamo:
ʰוָשֹׁד אֶקְרָא כִּי־הָיָה דְבַר־יְהוָה לִי ʰשדד
Non : dixi Et .die omni *vituperium & ,probrum in* † † causa probri, & subsannationis
9 לְחֶרְפָּה וּלְקֶלֶס כָּל־הַיּוֹם׃ וְאָמַרְתִּי לֹא־
fuit & : eius nomine in vltra loquar nec , eius recordabor
אֶזְכְּרֶנּוּ וְלֹא־אֲדַבֵּר עוֹד בִּשְׁמוֹ וְהָיָה
:meis ossibus in clausus ,ardens ignis tanquam meo corde in
בְלִבִּי כְּאֵשׁ בֹּעֶרֶת עָצֻר בְּעַצְמֹתָי
audiui Nam *potero* $ nec ,*sustinendo* * laboraui & * ad ferendum, $ potui.
10 וְנִלְאֵיתִי כַּלְכֵל וְלֹא אוּכָל׃ כִּי שָׁמַעְתִּי
, ‡ Annunciate ; † vndique pauorem , multorum detractionem † dicentium: ‡ de illo verbū mendax.
ᵏדִּבַּת רַבִּים מָגוֹר מִסָּבִיב הַגִּידוּ
obseruantes , *meæ pacis* homo Omnis . * illud annunciabimus & ᵏדבב נגד
וְנַגִּידֶנּוּ כֹּל אֱנוֹשׁ שְׁלוֹמִי שֹׁמְרֵי * regi. $ qui mecū pacificus esse debebat, obseruabat, an claudicarem in aliquo,
,ei præualeamus & , decipiatur forte si ,*meam claudicationem*
צַלְעִי אוּלַי יְפֻתֶּה וְנוּכְלָה לוֹ
Dominus Et .eo de nostram vltionem accipiamus &
11 וְנִקְחָה נִקְמָתֵנוּ מִמֶּנּוּ׃ וַיהוָה ‖ est ‖ fortis;
me persequentes idcirco :*tremendus* ‖ potens tanquam $ mecum
אוֹתִי כְּגִבּוֹר עָרִיץ עַל־כֵּן רֹדְפַי
:vehementer *sunt affecti* ‡ pudore :præualebunt non & , impingent ‡ afficientur
ˡיִכָּשְׁלוּ וְלֹא יֻכָלוּ בֹּשׁוּ מְאֹד ˡבוש
non *seculi* $ ignominia ; *egerunt prudenter* * non quia * prosperabuntur; $ perpetua erit illis quæ
כִּי־לֹא הִשְׂכִּילוּ כְּלִמַּת עוֹלָם לֹא
probans † , exercituum Domine Et .tradetur obliuioni † qui probas
12 תִשָּׁכֵחַ׃ וַיהוָה צְבָאוֹת בֹּחֵן
: eis de tuam vltionem videam :cor & ,renes *videns* ‡ ,iustum ‡ qui vides
צַדִּיק רֹאֶה כְלָיוֹת וָלֵב אֶרְאֶה נִקְמָתְךָ מֵהֶם
, Domino Cantate .*meam litem* $ reuelaui *te ad* * quia * tibi $ causam
13 כִּי אֵלֶיךָ ᵐגִּלִּיתִי אֶת־ⁿרִיבִי׃ ᵒשִׁירוּ לַיהוָה ᵐגלה ⁿריב
egeni † animam liberauit quia ; Dominum laudate † pauperis
הַלְלוּ אֶת־יְהוָה כִּי ᵖהִצִּיל אֶת־נֶפֶשׁ אֶבְיוֹן ᵒשיר ᵖנצל
sum natus quo ‡ dies Maledicta .malorum manu de ‡ in
14 מִיַּד מְרֵעִים׃ אָרוּר הַיּוֹם אֲשֶׁר יֻלַּדְתִּי
.benedicta sit ne ,mea mater me peperit qua dies ; *ea in*
בּוֹ יוֹם אֲשֶׁר־יְלָדַתְנִי אִמִּי אַל־יְהִי בָרוּךְ׃
:dicendo ,meo patri annunciauit qui vir Maledictus
15 אָרוּר הָאִישׁ אֲשֶׁר בִּשַּׂר אֶת־אָבִי לֵאמֹר
.eum lætificauit lætificando $,masculus filius tibi est Natus $ qui
יֻלַּד־לְךָ בֵּן זָכָר שַׂמֵּחַ שִׂמְּחָהוּ׃
subuertit quas ciuitates sicut ,ille vir sit Et
16 וְהָיָה הָאִישׁ הַהוּא כֶּעָרִים אֲשֶׁר־הָפַךְ
,mane in clamorem audiat & :eum pœnituit non & , Dominus
יְהוָה וְלֹא נִחָם וְשָׁמַע זְעָקָה בַּבֹּקֶר

.meridiei tempore in vociferationem & non Quod meridiano. Vt quid ipsa.
17 וּתְרוּעָה בְּעֵת צָהֳרָיִם׃ אֲשֶׁר לֹא־
,meū sepulchrum mea mater mihi fuisset & ,vulua à me interfecit
מוֹתְתַנִי מֵרָחֶם וַתְּהִי־לִי אִמִּי קִבְרִי
vulua de iam quid Vt .*seculi* conceptio eius vulua & perpetua.
18 וְרַחְמָהּ ᵃהֲרַת עוֹלָם׃ לָמָּה זֶּה מֵרֶחֶם ᵃהרה
deficerent & ;*mœstitiam* ‖ & laborem *videndum ad* † ,sum egressus † vt viderem ‖ dolorem;
יָצָאתִי ᵇלִרְאוֹת עָמָל וְיָגוֹן וַיִּכְלוּ ᵇראה
? mei dies pudore in
בְּבֹשֶׁת יָמָי׃

CAP. XXI. כא

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
filium Paschur ,Sidchiiahu rex eum ad *mittendo in* quando misit
בִּשְׁלֹחַ אֵלָיו הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶת־פַּשְׁחוּר בֶּן־
,sacerdotem Mahaseiah filium Sephaniah & ,Malchiiah
מַלְכִּיָּה וְאֶת־צְפַנְיָה בֶן־מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן
:Dominum nobis pro nunc *Inquire* :*dicendum ad* vt dicerent: Interroga
2 לֵאמֹר׃ דְּרָשׁ־נָא בַעֲדֵנוּ אֶת־יְהוָה
, nos aduersum *prælians* Babel rex Nebuchadresar quia prœliatur
כִּי נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל נִלְחָם עָלֵינוּ
omnia secundum nobiscum Dominus faciat forte si
אוּלַי יַעֲשֶׂה יְהוָה אוֹתָנוּ כְּכָל־
.nobis *desuper* ‡ ascendat & ,sua mirabilia ‖ à
נִפְלְאֹתָיו וְיַעֲלֶה מֵעָלֵינוּ׃
ad dicetis Sic :eos ad Irmeiahu dixit Et
3 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֲלֵיהֶם כֹּה תֹאמְרֻן אֶל־
: Israel Deus Dominus dixit Sic .Sidchiiahu
4 צִדְקִיָּהוּ׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
* vestris manibus in quæ *belli vasa conuertens* ego Ecce cōuerto instrumenta bellica. * sunt,
הִנְנִי ᵃמֵסֵב אֶת־כְּלֵי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בְּיֶדְכֶם
,Babel rege cum *eis in pugnantes* $ vos quibus
אֲשֶׁר אַתֶּם נִלְחָמִים בָּם אֶת־מֶלֶךְ בָּבֶל ᵃסבב
: murum extra vos *super coangustantes* † , Chasdim & $ pugnatis. † qui obsident
וְאֶת־הַכַּשְׂדִּים ᵈהַצָּרִים עֲלֵיכֶם מִחוּץ לַחוֹמָה ᵈצור
.huius ciuitatis medium *ad* ‡ ea *colligam* ‖ & ‖ congregabo ‡ in
וְאָסַפְתִּי אוֹתָם אֶל־תּוֹךְ הָעִיר הַזֹּאת׃
brachio in & extenta manu in vobiscum ego pugnabo Et
5 וְנִלְחַמְתִּי אֲנִי אִתְּכֶם בְּיָד נְטוּיָה וּבִזְרוֹעַ
.magna ira in & ,*excandescentia* $ in & ,*naso* * in & ,forti * furore, $ indignatione,
חֲזָקָה וּבְאַף וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל׃
,*hominem* † & ,huius ciuitatis habitatores percutiam Et † homines,
6 וְהִכֵּיתִי אֶת־יוֹשְׁבֵי הָעִיר הַזֹּאת וְאֶת־הָאָדָם
.morientur magna pestilentia in ,*animal* ‡ & ‡ animalia,
וְאֶת־הַבְּהֵמָה בְּדֶבֶר גָּדוֹל ᵉיָמֻתוּ׃ ᵉמות
Sidchiiahu Dabo :*Domini effatum sic* ‖ post Et ‖ ea dixit Dominus;
7 וְאַחֲרֵי־כֵן נְאֻם־יְהוָה אֶתֵּן אֶת־צִדְקִיָּהוּ
& ,populum & ,eius seruos & ,Iehudah regem
מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־עֲבָדָיו וְאֶת־הָעָם וְאֶת־
,gladio à $, peste à hac ciuitate in *residuos* * qui remanserint
הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר הַזֹּאת מִן־הַדֶּבֶר מִן־הַחֶרֶב $ &
manu in & ,Babel regis Nebuchadresar manu in ,fame à &
וּמִן־הָרָעָב בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד
: eorum animam quærentium manu in & ,eorum inimicorum
אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם
nec , eis *super* ignoscet non ,gladij *os ad* ‖ eos percutiet & ‖ acie
ᶠוְהִכָּם לְפִי־חֶרֶב לֹא־יָחוּס עֲלֵיהֶם וְלֹא ᶠנכה
hunc populum ad Et .miserebitur neque ,parcet
8 יַחְמֹל וְלֹא יְרַחֵם׃ וְאֶל־הָעָם הַזֶּה
Vestras facies ad dans * ego Ecce :Dominus dixit Sic :dices * do coram vobis
תֹּאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן לִפְנֵיכֶם
.mortis viam & *vitarum* * viam * vitæ,
אֶת־דֶּרֶךְ ᵍהַחַיִּים וְאֶת־דֶּרֶךְ הַמָּוֶת׃ ᵍחיה
,fame in & ,gladio *in* morietur ,hac vrbe in *Habitans* ‖ ‖ qui habitauerit
9 הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב וּבָרָעָב
coangustantes † ,Chasdim ad *fuerit delapsus & egressus* & ‡ :peste in & ‡ qui autē egressus fuerit & transfugerit † qui obsident
וּבַדָּבֶר וְהַיּוֹצֵא וְנָפַל עַל־הַכַּשְׂדִּים ʰהַצָּרִים ʰצור
.spolium in sua anima ei erit & ,viuet & ,vos *super*
עֲלֵיכֶם יִחְיֶה וְהָיְתָה־לּוֹ נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל׃ חיה
malum in hanc ciuitatem *in meas facies* ‡ posui Et ‡ faciem meam contra
10 כִּי ⁱשַׂמְתִּי פָנַי בָּעִיר הַזֹּאת לְרָעָה ⁱשום

Babel regis manum in : Dominus ait . bonum in non &
ולא לטובה נאם־יהוה ביד מלך־בבל
.igni in eam comburet & , dabitur
תנתן ושרפה באש׃
.Domini verbum Audite :* Iehudah regis domui Et
ולבית מלך יהודה שמעו דבר־יהוה׃ 11
* dic:
mane in Iudicate : Dominus dixit sic , Dauid Domus
בית דוד כה אמר יהוה [a]דינו לבקר 12
[a]דון * oppressum
forte ne : opprimentis manu de *direptum* * eruite & , iudicium
משפט [b]והצילו גזול מיד עושק פן
[b]נצל
non & , succendatur & , mea *exandescentia* ‡ ignis vt egrediatur
‡ ira
תצא כאש [c]חמתי ובערה ואין
[c]יחם
.eorum studiorum malitiæ faciebus a extinguens †
† sit qui extinguat propter malitiam operum vestrorũ.
מכבה מפני רע מעלליהם׃
ait *. planiciei* * petra vallis habitatrix te ad *ego* ‡ Ecce
מעלליכם
הנני אליך ישבת העמק צור המישר נאם־ 13
quis & , non *super* confringet Quis *; dicentes* ‡ : Dominus
ק
‡ venio
* campestris,
‡ qui dicitis:
יהוה האמרים מי־יחת עלינו ומי
? nostra habitacula in ingredietur
יבוא [d]במעונותינו׃
[d]עון
, vestrorum *studiorum* ‖ fructum iuxta vos super visitabo Et
‖ operum
ופקדתי עליכם [e]כפרי מעלליכם 14
[e]פרה
, eius silua in ignem faciam succendere & : Dominus dixit
נאם־יהוה [f]והצתי אש ביערה
[f]יצת
. eius circuitus omnes comedet * &
* consumet omnes ciuitates quæ sunt in circuitu eius.
ואכלה כל־סביביה׃

CAP. XXII. כב

regis domum ‡ Descende : Dominus dixit Sic
‡ in
כה אמר יהוה רד בית־מלך 1
.hoc verbum ibi *loquêris* † & , Iehudah
† loquere
יהודה ודברת שם את־הדבר הזה׃
, Iehudah rex , Domini verbum Audi *: dices* ‡ Et
‡ dic:
ואמרת שמע דבר־יהוה מלך יהודה 2
, tuus populus & , tui serui & , tu , Dauid solium super *sedens* ‖
‖ qui sedet
הישב על־כסא דוד אתה ועבדיך ועמך
. has portas *in ingredientes*
* qui ingredimini per
הבאים בשערים האלה׃
; iustitiam & iudicium Facite : Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה [g]עשו משפט וצדקה 3
[g]עשה
, pupillum *peregrinum* † & : opprimentis manu de *direptum* liberate &
oppressum
† aduenam
[h]והצילו גזול מיד עשוק [i]וגר יתום
[h]נצל [i]גור
sanguinem & , rapiatis ne , *fraudetis* ‡ ne viduam &
‡ opprimatis.
ואלמנה אל־[k]תונו אל־תחמסו ודם
[k]ינה
. isto loco in effundatis ne innocentem
[l]נקי אל־תשפכו במקום הזה׃
[l]נקה
, hoc *verbum* feceritis faciendo ‖ Nam
כי אם־עשו תעשו את־הדבר הזה 4
sedentes reges huius domus portas *in* ingredientur & per
[m]ובאו בשערי הבית הזה מלכים יושבים
[m]בוא
. equis in & , curru in equitantes , eius solium super Dauid *ipsi* †
† pro
לדוד על־כסאו רכבים ברכב ובסוסים
audieritis non si Et . eius populus & , eius serui & , ipse
הוא ועבדו ועמו׃ ואם לא תשמעו 5
: Dominus dixit iuraui me *in* ‡ , hæc verba
‡ per
את־הדברים האלה בי נשבעתי נאם־יהוה
. hæc domus erit solitudinem in quia
כי־לחרבה יהיה הבית הזה׃
regis domum super Dominus dixit sic Quia
כי־כה אמר יהוה על־בית מלך 6
non si : Lebanon caput mihi tu Ghilhad : Iehudah
* in solitudinẽ vt
יהודה גלעד אתה לי ראש הלבנון אם־לא
. sunt habitatæ ‡ non vrbes , *desertum* * te posuero
‡ habitatas.
[n]אשיתך מדבר ערים לא נושבה׃
[n]שות
נושבו
, eius instrumenta & *virum* , *corrumpentes* ‡ te super *sanctificabo* † Et
ק
וקדשתי עליך משחתים איש וכליו 7
† præparabo
‡ interfectores, vnumquemque
super facient cadere & *, suarum cedrorum electionem* ‖ succident &
וכרתו מבחר ארזיך [o]והפילו על־
[o]נפל
ciuitatem *super* * multæ gentes transibunt Et . ignem
‖ electas cedros tuas,
האש׃ ועברו גוים רבים על העיר 8
quid Propter : suum *socium* ‡ ad vnusquisque dicent & , istam
* per
‡ amicum.
הזאת ואמרו איש אל־רעהו על־מה

? huic grandi ciuitati sic Dominus fecit
עשה יהוה ככה לעיר הגדולה הזאת׃
pactum dereliquerunt quod *Super* † : dicent Et
† Propterea
9 ואמרו על אשר עזבו את־ברית
, alienis Diis se incuruauerunt & , sui Dei Domini
יהוה אלהיהם [a]וישתחוו לאלהים אחרים
[a]שחה
.eis seruierunt & mortuos, ne & , *mortuo in* defleatis Ne
10 ויעבדום׃ אל־[b]תבכו למת ואל־
[b]בכה
: ei commoueamini flendo flete † *: abeunti* quia non reuertetur
cõdoleatis eis:
† pro abeunte:
[c]תנדו לו בכו בכו להלך כי לא ישוב
[c]נדד
. suæ natiuitatis terram videbit & ‡ , vltrà
‡ nec
עוד וראה את־ארץ [d]מולדתו׃
[d]ילד
Quia sic dixit Dominus *ad* * Sallum ‡ *filium*
* de ‡ filio
11 כי־כה אמר־יהוה אל־שלום בן־
, suo patre Iosiahu *pro regnantem* † Iehudah regis Iosiahu
† regnante
יאשיהו מלך יהודה המלך תחת יאשיהו אביו
qui egressus est de loco , isto non reuertetur huc
אשר יצא מן־המקום הזה לא־ישוב שם
. amplius *Nam* ‡ in loco *quo* † transtulerunt eum ,
‡ Sed
† illo ad quem
12 עוד׃ כי במקום אשר־[e]הגלו אתו
[e]גלה
illic moritur; & terram istam non videbit amplius.
שם ימות ואת־הארץ הזאת לא־יראה עוד׃
Væ ædificanti domum suam in ‡ non *iustitia*,
‡ iniustitia,
13 הוי בנה ביתו בלא־צדק
& cœnacula sua † *in non* iudicio : ‡ *in socio* suo seruiet gratis,
† sine ‡ ambo
[f]ועליותיו בלא משפט ברעהו יעבד חנם
[f]עלה
& * *opus* eius non dabit ei. ‡ *Dicens:* Ædificabo mihi
* mercedem operis
‡ Qui dicit:
14 ופעלו לא יתן־לו׃ האמר אבנה־לי
domum ‡ mensuratarum, & cœnacula ‡ *vento exposita, & excindit* ei
† magnatum
‡ spaciosa, vt ingrediatur ventus æstatis tempore, & apertas facit
בית [g]מדות ועליות מרוחים וקרע לו
fenestras, & * *tecta in cedro & vngendo in minio.*
[g]מדד
חלוני וספון בארז ומשוח בששר׃
Nunquid regnabis, quia tu † *concitans te in cedrum?*
* domũ cedrinis tabulis, & pictã sinopide.
† misces te cum cedrino ædificio?
15 התמלך כי אתה מתחרה בארז
Pater tuus nónne comedit, & bibit, & fecit iudicium
אביך הלוא אכל ושתה ועשה משפט
& iustitiam, ‡ tunc * *bonum* ei?
‡ & * bene erat
וצדקה אז טוב לו׃
Iudicauit iudicium ‡ *afflicti* & egeni, tunc † *bonum*.
‡ pauperis
† bene fuit ei.
16 [h]דן דין־[i]עני [k]ואביון אז טוב
[h]דון [i]ענה
Nónne hoc ‡ scire me, dixit Dominus? Sed non
[k]אבה [l]ידע
17 הלא־הוא [l]הדעת אתי נאם־יהוה׃ כי אין
* oculi tui, & cor tuum, nisi ‡ *super concupiscentiam* tuam,
‡ est * sunt
‡ ad auaritiam
עיניך ולבך כי אם־על־בצעך
& † *super* sanguinem innocentem *ad* fundendum, & † *super*
† ad
ועל דם־[m]הנקי לשפוך ועל־
[m]נקה
oppressionem, & † *super* contritionem *ad* faciendam.
† ad
העשק ועל־[n]המרוצה [o]לעשות׃
[n]רצץ
Propterea sic dixit Dominus *ad* * Iehoiachim
[o]עשה
* super
18 לכן כה־אמר יהוה אל־יהויקים
filium Iosiahu regem Iehudah : Non plangent eum : væ
בן־יאשיהו מלך יהודה לא־יספדו לו הוי
frater mi, & væ soror. non plangent eum : væ Domine,
אחי והוי אחות לא־יספדו לו הוי אדון
& væ ‡ *decori* eius. Sepultura asini sepelietur,
‡ gloriæ
19 והוי [p]הדה׃ קבורת חמור יקבר
[p]הוד
† *trahendo & proiiciendo* vltra portas Ierusalaim.
† detractus & proiectus.
סחוב והשלך מהלאה לשערי ירושלם׃
Ascende ‡ Lebanon, & clama, & in * Basan da vocem tuã;
‡ in montem
* montem
20 [q]עלי הלבנון וצעקי ובבשן [r]תני קולך
[q]עלה [r]נתן
& clama ‡ e *transitibus*: quia contriti sunt omnes diligentes te.
‡ vndique:
וצעקי מעברים כי נשברו כל־מאהביך׃
Locutus sum ad te † *in securitatibus* tuis. Dixisti: Non
† felicitatibus
21 דברתי אליך [s]בשלותיך אמרת לא
[s]שלה
audiam. Hæc via tua ‡ *a pueritiis tuis*: quia non audisti
‡ ab adolescentia tua:
אשמע זה דרכך מנעוריך כי לא־שמעת
‡ *in voce mea*. Omnes pastores tuos depascet ventus,
‡ vocem meã.
22 בקולי׃ כל־[t]רעיך תרעה־רוח
[t]רעה
& amatores tui in captiuitatem ibunt : nam tunc pudore afficieris,
[u]שבה
ומאהביך [u]בשבי ילכו כי אז תבשי
& erubesces propter omnem malitiam tuam.
ונכלמת מכל רעתך׃

quàm :cedris in nidificans † , Lebanon in Habitans ‡
יֹשַׁבְתְּ בַּלְּבָנוֹן מְקֻנַּנְתְּ בָּאֲרָזִים מַה־ 23
.parturientis tanquā tormen*, dolores tibi venientibus in ,eris gratiosa
נֵּחַנְתְּ בְּבֹא־לָךְ חֲבָלִים חִיל כַּיֹּלֵדָה׃
esset si quia :Dominus dixit , ego Viuens ‡
חַי־אָנִי נְאֻם־יְהוָה כִּי אִם־יִהְיֶה 24
super† annulus Iehudah regis Iehoiachim filius Choniahu
כָּנְיָהוּ בֶּן־יְהוֹיָקִים מֶלֶךְ יְהוּדָה חוֹתָם עַל־
.te euellam inde quia :mea dextera manu
יַד יְמִינִי כִּי מִשָּׁם אֶתְּקֶנְךָּ׃
manum in & ,tuam animam quærentium manum in te dabo Et
וּנְתַתִּיךָ בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשֶׁךָ וּבְיַד 25
Nebuchadresar manū in & ;eorū faciebus à timens* tu quorum ‡
אֲשֶׁר־אַתָּה יָגוֹר מִפְּנֵיהֶם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
.Chasdim manum in & ,Babel regis
מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד הַכַּשְׂדִּים׃
,te genuit quæ tuam matrem & ,te protelabo ‡ Et
וְהֵטַלְתִּי אֹתְךָ וְאֶת־אִמְּךָ אֲשֶׁר יְלָדַתְךָ 26
ibique :ibi estis nati non quo ‡ ,alienam terram super †
עַל הָאָרֶץ אַחֶרֶת אֲשֶׁר לֹא־יְלִדְתֶּם שָׁם וְשָׁם
eleuantes ‡ ipsi quam* terram ad Et .moriemini
תָּמוּתוּ׃ וְעַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הֵם מְנַשְּׂאִים 27
.reuertentur non illuc , illuc redeundum ad † ,suam animam
אֶת־נַפְשָׁם לָשׁוּב שָׁם שָׁמָּה לֹא יָשׁוּבוּ׃
,Choniahu iste vir est dispersus minutim vilis dolor ‡ Num
הַעֶצֶב נִבְזֶה נָפוּץ הָאִישׁ הַזֶּה כָּנְיָהוּ 28
,ipse sunt proiecti Quare ? eo in voluntas † non ‡ vas * an
אִם־כְּלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ מַדּוּעַ הוּטְלוּ הוּא
non quam terram super sunt proiecti & ,eius semen &
וְזַרְעוֹ וְהֻשְׁלְכוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר לֹא־
.Domini verbum audi ,terra ,terra ,Terra ?nouerunt
יָדָעוּ׃ אֶרֶץ אֶרֶץ אָרֶץ שִׁמְעִי דְּבַר־יְהוָה׃ 29
istum virum Scribite :Dominus dixit Sic
כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה כִּתְבוּ אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה 30
nam :suis diebus in prosperabitur ‖ non * virum :prole carentem
עֲרִירִי גֶּבֶר לֹא־יִצְלַח בְּיָמָיו כִּי
solium super sedens vir eius semine de prosperabitur non
לֹא יִצְלַח מִזַּרְעוֹ אִישׁ יֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא
.Iehudah in vltrà dominans & ,Dauid
דָוִד וּמֹשֵׁל עוֹד בִּיהוּדָה׃

‡ Quæ habitas † nidificas — יתיר י — cùm venerint * dolor — חָנַן[a] — ‡ Viuo † in — נָתַק[b] — ‡ eorum,à * times faciei — ‡ proiicere faciam — טוּל[c] — † ad ‡ in qua * ad ‡ eleuant — † vt conuertantur — ‡ vt sculptile contemptibile contritus * vt ‡ contritum,in quo † est — כְּלִי[d] — orbum: * qui ‖ felix erit

CAP. XXIII. כג

pecus dispergentibus ac perdentibus pastoribus Væ
הוֹי רֹעִים מְאַבְּדִים וּמְפִצִים אֶת־צֹאן 1
.Dominus dixit ,meæ pascuæ
מַרְעִיתִי נְאֻם־יְהוָה׃
ad Israel Deus Dominus dixit sic Ideò
לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עַל־ 2
dispersistis Vos :meum populum pascentes pastores
הָרֹעִים הָרֹעִים אֶת־עַמִּי אַתֶּם הֲפִצֹתֶם
:eas visitastis non & ,eas propulsistis ‡ atque ,meum pecus*
אֶת־צֹאנִי וַתַּדִּחוּם וְלֹא פְקַדְתֶּם אֹתָם
,vestrorum studiorum ‡ malitiam vos super visitans † ego ecce
הִנְנִי פֹקֵד עֲלֵיכֶם אֶת־רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם
.Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה׃
omnibus de mei pecoris residuum* congregabo ego Et
וַאֲנִי אֲקַבֵּץ אֶת־שְׁאֵרִית צֹאנִי מִכֹּל 3
faciam redire & ,illuc eas expuli quò ‡ ,terris
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־הִדַּחְתִּי אֹתָם שָׁם וַהֲשִׁבֹתִי
.multiplicabuntur & ,crescent & ;sua habitacula ad eas
אֶתְהֶן עַל־נְוֵהֶן וּפָרוּ וְרָבוּ׃
non & :eas pascent & ,pastores eas super suscitabo Et
וַהֲקִמֹתִי עֲלֵיהֶם רֹעִים וְרָעוּם וְלֹא־ 4
effatum* , deficient neque ,consternabuntur ‡ neque ,vltrà timebunt
יִירְאוּ עוֹד וְלֹא־יֵחַתּוּ וְלֹא יִפָּקֵדוּ נְאֻם־
,Dominus dixit ,venientes ‡ dies Ecce Domini
יְהוָה׃ הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־יְהוָה 5
,rex regnabit & ,iustum germen Dauid ipsi suscitabo &
וַהֲקִמֹתִי לְדָוִד צֶמַח צַדִּיק וּמָלַךְ מֶלֶךְ
.terra in iustitiam & iudicium faciet & , aget intelligenter ‡ &
וְהִשְׂכִּיל וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה בָּאָרֶץ׃

qui perdunt dispergúntque pecudes — רָעָה[e] — פּוּץ[f] — qui pascunt — * pecudes meas, ‡ eiecistis — נָדַח[g] — † visito ‡ operum — * reliquias pecudum meárum — ‡ ad quas eieci — נָדַח[h] — יָשַׁב[i] — פָּרָה[k] — קוּם[l] — רָעָה — ‡ formidabunt — חָתַת[m] — * dixit Dns. ‡ venient — בּוֹא[o] — ‡ prosperabitur,

habitabit Israel & ,Iehudah erit saluus eius diebus In
בְּיָמָיו תִּוָּשַׁע יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יִשְׁכֹּן 6
Dominus ,eum vocabunt quod ,eius nomen* hoc & ;fiducia in ‡
לָבֶטַח וְזֶה־שְּׁמוֹ אֲשֶׁר־יִקְרְאוֹ יְהוָה
dixit , venientes ‡ dies ecce Ideò .nostra iustitia ‖
צִדְקֵנוּ׃ לָכֵן הִנֵּה־יָמִים בָּאִים נְאֻם־ 7
qui , Dominus Viuens :vltrà dicent non & , Dominus
יְהוָה וְלֹא־יֹאמְרוּ עוֹד חַי־יְהוָה אֲשֶׁר
.Ægypti terra è Israel filios fecit ascendere
הֶעֱלָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
qui & ,fecit ascendere qui Dominus viuens Quinimo
כִּי אִם־חַי־יְהוָה אֲשֶׁר הֶעֱלָה וַאֲשֶׁר 8
, Aquilonis terra de Israel domus semen adduxit
הֵבִיא אֶת־זֶרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ צָפוֹנָה
habitabunt & ,illuc eos propuli quò* terris omnibus de &
וּמִכֹּל הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִדַּחְתִּים שָׁם וְיָשְׁבוּ
meum cor est contritum prophetas Propter .sua humo † in
עַל־אַדְמָתָם׃ לַנְּבִאִים נִשְׁבַּר לִבִּי 9
vir tanquam fui :mea ossa omnia moti sunt ,meo interiori in
בְּקִרְבִּי רָחֲפוּ כָּל־עַצְמוֹתַי הָיִיתִי כְּאִישׁ
,Domini faciebus à , vinum cum pertransiuit ‡ vir veluti & ,ebrius
שִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן מִפְּנֵי יְהוָה
.eius sanctitatis † verborum faciebus ‡ à &
וּמִפְּנֵי דִּבְרֵי קָדְשׁוֹ׃
periurij faciebus à ‖ quia :terra est repleta adulteris Quia
כִּי מְנָאֲפִים מָלְאָה הָאָרֶץ כִּי־מִפְּנֵי אָלָה 10
fuit & ,deserti loca amœna* aruerunt , terra luxit
אָבְלָה הָאָרֶץ יָבְשׁוּ נְאוֹת מִדְבָּר וַתְּהִי
.sic ‡ non eorum fortitudo & ;malus eorum cursus
מְרוּצָתָם רָעָה וּגְבוּרָתָם לֹא־כֵן׃
:fuerunt hypocritæ* sacerdos etiam ‡ ,propheta etiam † Quia
כִּי־גַם־נָבִיא גַם־כֹּהֵן חָנֵפוּ 11
.Dominus ait , eorum malum inueni mea domo in etiam
גַּם־בְּבֵיתִי מָצָאתִי רָעָתָם נְאֻם־יְהוָה׃
lubricitates ‡ tanquam eis eorum via erit Idcirco
לָכֵן יִהְיֶה דַרְכָּם לָהֶם כַּחֲלַקְלַקּוֹת 12
eos super adducam nam :ea in corruent & impellentur ,caligine in
בָּאֲפֵלָה יִדַּחוּ וְנָפְלוּ בָהּ כִּי־אָבִיא עֲלֵיהֶם
.Dominus ait ,eorum visitationis annum ,malum
רָעָה שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה׃
prophetauerunt :insulsum vidi Someron prophetis in Et
וּבִנְבִיאֵי שֹׁמְרוֹן רָאִיתִי תִפְלָה הִנַּבְּאוּ 13
.Israel meum populum fecerunt errare & ,Bahal in
בַבַּעַל וַיַּתְעוּ אֶת־עַמִּי אֶת־יִשְׂרָאֵל׃
:adulterare :turpitudinem vidi Ierusalaim prophetis in Et
וּבִנְבִאֵי יְרוּשָׁלַםִ רָאִיתִי שַׁעֲרוּרָה נָאוֹף 14
, malorum manus confortauerunt & ,mendacio in ambulare* &
וְהָלֹךְ בַּשֶּׁקֶר וְחִזְּקוּ יְדֵי מְרֵעִים
mihi fuerunt :sua malitia à vnusquisque conuertantur non vt
לְבִלְתִּי־שָׁבוּ אִישׁ מֵרָעָתוֹ הָיוּ־לִי
.Hamorah* vt ,eius habitatores & , Sedom* vt ipsi vniuersi
כֻלָּם כִּסְדֹם וְיֹשְׁבֶיהָ כַּעֲמֹרָה׃
ad exercituum Dominus dixit sic Propterea
לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל־ 15
eos potabo & ,absinthio ‖ eos cibans † ego Ecce :prophetas
הַנְּבִאִים הִנְנִי מַאֲכִיל אוֹתָם לַעֲנָה וְהִשְׁקִתִים
est egressa Ierusalaim prophetis à nam :capitis aquis
מֵי־רֹאשׁ כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַםִ יָצְאָה
.terram omnem in prophanatio ‡
חֲנֻפָּה לְכָל־הָאָרֶץ׃
super audiatis Ne :exercituum Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אַל־תִּשְׁמְעוּ עַל־ 16
vanescere facientes ‡ :vobis prophetantium* prophetarum verba
דִּבְרֵי הַנְּבִאִים הַנִּבְּאִים לָכֶם מַהְבִּלִים
:Domini ore de non loquentur sui cordis visionem :vos illi
הֵמָּה אֶתְכֶם חֲזוֹן לִבָּם יְדַבֵּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה׃
:Dominus est Locutus :me paruipendentibus* dicendo Dicentes ‡
אֹמְרִים אָמוֹר לִמְנַאֲצַי דִּבֶּר יְהוָה 17
sui cordis obstinatione in ambulanti omni & :vobis erit Pax
שָׁלוֹם יִהְיֶה לָכֶם וְכֹל הֹלֵךְ בִּשְׁרִרוּת לִבּוֹ
.malum vos super veniet Non :dixerunt
אָמְרוּ לֹא־תָבוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה׃

‡ confidenter, * est — יָשַׁע[a] — ‖ iustus noster. ‡ venient, — Viuit. — חַי[b] — * ad aquas eieci — † terra — medio mei, cō mota sunt — ‡ super quem transiuit * idque à facie ‡ facie † sanctorum — ‖ propter falsum iuramentū desolata est * pascua — יָבֵשׁ[c] — ‡ recta. — ‡ tam ‡ quàm * peccauerunt: — ‡ lubricum — insulsa: — תָּעָה[d] — fœda: adulteria: committunt, — ambulant — רוּעַ[e] — * habitatores — † comedere facio ‖ absinthium, & propinare fi ciam eis aquā fellis: — שָׁקַר[f] — ‡ iniquitas — * qui prophetāt ‡ faciunt, — loquuntur — חָזָה[g] — ‡ Dicunt * spernentibus — duritie

audiuit & ,vidit & , Domini secreto in stetit quis Etenim
כי מי עמד בסוד יהוה וירא וישמע 18
? audiuit & ,eius verbo attendit quis ? eius verbum
את־דברו מי־הקשיב דברו וישמע׃
turbo & , egredietur *excandescentia* Domini turbo Ecce
cùm furore
הנה סערת יהוה חמה יצאה וסער 19
.manebit ‡ impiorum caput super ,*imminens* *
* cadens, ‡ cadet.
מתחולל על ראש רשעים יחול׃
,*ipsum faciendum ad vsque* ‡ Domini *nasus* † reuertetur Non
† furor ‡ donec faciat,
20 לא ישוב אף־יהוה עד־[a]עשתו
nouissimo in : sui cordis cogitationes *ipsum statuendum ad vsque* &
donec statuat
ועד־[b]הקימו [c]מזמות לבו באחרית
[a]עשה
.intelligentiam * ea in intelligetis dierum
[b]קום [c]זמם
הימים תתבוננו בה בינה׃
* re
non :cucurrerunt ipsi & ,prophetas misi Non
21 לא־שלחתי את־הנביאים והם [d]רצו לא־
[d]רצה
.prophetabant ipsi & ,eos ad sum locutus
דברתי אליהם והם נבאו׃
mea verba fecissent audire & ,meo secreto in stetissent si Et
22 ואם־עמדו בסודי וישמעו דברי
, mala sua via à eos fecissent auerti & ,meum populum
את־עמי [e]וישבום מדרכם הרע
[e]שוב
propinquo de Deus Nunquid .eorum *studiorum* ‖ malitia à &
‖ operum
ומרע מעלליהם׃ האלהי מקרוב 23
?longinquo de Deus non & ,Dominus dixit ,* ego
* sum,
אני נאם־יהוה ולא אלהי מרחק׃
non ego & , occultis in quispiam se occultabit Num
24 אם־יסתר איש במסתרים ואני לא־
& cælos Nónne ?Dominus dixit ,eum videbo
[f]אראנו נאם־יהוה הלא את־השמים ואת־
[f]ראה
?Dominus dixit ,*implens* ego terram
impleo,
הארץ אני מלא נאם־יהוה׃
prophetantes prophetæ dixerunt quæ Audiui
25 שמעתי את אשר־אמרו הנביאים הנבאים
.somniaui ,Somniaui : dicendo ,mendacium meo nomine in
בשמי שקר לאמר חלמתי חלמתי׃
prophetantium prophetarum corde in est nunquid ?Vsquequo
26 עד־מתי היש בלב הנביאים נבאי
? sui cordis *doli* *vatum* & , mendacium
prophetantium dolum
השקר ונביאי [g]תרמת לבם׃
[g]רמה
meum populum *faciendum obliuisci ad* *Cogitantium* ‖
‖ Qui cogitant vt obliuisci faciant
27 החשבים להשכיח את־עמי
; suo *socio* ‡ vnusquisq; *narrabunt* ‡ quæ , suis somniis in mei nominis
‡ narrant
‡ amico
‖ propter
שמי בחלומתם אשר יספרו איש לרעהו
.Bahal *in* ‖ mei nominis eorum patres sunt obliti sicut
כאשר שכחו אבותם את־שמי בבעל׃
*cum ‡ est
,somnium narret ,somnium *eo cum* ‡ quo * Propheta
28 הנביא אשר־אתו חלום יספר חלום
† cum ‡ est
meum verbum loquatur , *eo cum* meum verbum ‡ quo † &
ואשר דברי אתו ידבר דברי
* verè ‡ ad triticum,
?Dominus dixit , *tritico cum* ‡ paleæ quid *veritate* *
[h]אמת מה־לתבן את־הבר נאם־יהוה׃
[h]אמן
‖ est
dixit ,ignis tanquam meum verbum ‖ sic Nónne
29 הלא כה דברי כאש נאם־
‖ conteret
.petram *disperget contritam* ‖ malleus veluti & ,Dominus
יהוה וכפטיש יפצץ סלע׃
, Dominus ait ,prophetas ad ego ecce Propterea
30 לכן הנני על־הנביאים נאם־יהוה
* qui furantur ‡ ab amico
.suo *socio cum à* ‡ vnusquisque ,mea verba *furantes* *
מגנבי דברי איש מאת רעהו׃
† qui lenificant
vsurpantibus †,Dominus ait ,prophetas ad ego Ecce
31 הנני על־הנביאים נאם־יהוה הלקחים
* dicunt:
.dicit :*dixere* * & ,suam linguam
[i]נאם
לשונם [i]וינאמו נאם׃
‡ mendacium,
ait ,*falsitatis* ‡ somnia prophetantes ad ego Ecce
32 הנני על־נבאי חלמות שקר נאם־
meum populum fecerunt errare & , ea narrauerunt & ,Dominus
[k]תעה
יהוה ויספרום [k]ויתעו את־עמי
blanditiis suis,
,eos misi non ego & :*sua leuitate* in & , suis mendaciis in
בשקריהם ובפחזותם ואנכי לא־שלחתים
nec præcepi ,eis & proficiendo non profuerunt populo
[l]צוה [m]יעל
ולא [l]צויתים [m]והועיל לא־יועילו לעם־

* si
te interrogauerit *cùm* * Et .Dominus dixit , huic
33 הזה נאם־יהוה׃ וכי־ישאלך
‖ Quæ est prophetia
Quod ‖ :dicendo ,sacerdos vel ,propheta vel ,iste populus
העם הזה או־הנביא או־כהן לאמר מה־
‡ Quæ prophetia?
?*onus* *Quod* ‡ : eos ad dices & ?Domini *onus*
[a]משא יהוה ואמרת אליהם את־מה־משא
[a]נשא
.Dominus dicit ,vos derelinquam &
ונטשתי אתכם נאם־יהוה׃
:dixerit qui ,populus & , sacerdos & ,propheta Et
34 והנביא והכהן והעם אשר יאמר
* Prophetia
super & ,illum virum *super* visitabo & , Domini *Onus* *
משא יהוה ופקדתי על־האיש ההוא ועל־
amicum
,suum *socium* ad vnusquisque dicetis Sic .eius domum
35 ביתו׃ כה תאמרו איש על־רעהו
,Dominus respondit Quid : suum fratrem ad vnusquisque &
ואיש אל־אחיו מה־ענה יהוה
?Dominus est locutus quid &
ומה־דבר יהוה׃
onus † quia : vltrà *memorabitis* ‡ non Domini *onus* † Et
† prophetia
‡ memorabitur
36 ומשא יהוה לא תזכרו־עוד כי המשא
‡ vos
verba peruertistis ‡ & ; suum verbum vnicuique erit
יהיה לאיש דברו והפכתם את־דברי
.nostri Dei exercituum Domini ,viuentis Dei
אלהים [b]חיים יהוה צבאות אלהינו׃
[b]חיה
tibi respondit Quid : prophetam ad dices Sic
37 כה תאמר אל־הנביא מה־[c]ענך
[c]ענה
? Dominus est locutus quid & : Dominus
יהוה ומה־דבר יהוה׃
dixit sic Propterea ? dicetis Domini *onus* num Et
prophetiam
38 ואם־משא יהוה תאמרו לכן כה אמר
Onus * ,istud verbum *vos dicere* *Propter* † : Dominus
† Quia dixistis
* Prophetia
יהוה יען אמרכם את־הדבר הזה משא
dicatis Non :dicendo vos ad misi & ,Domini
יהוה ואשלח אליכם לאמר לא תאמרו
obliuiscar & ego ecce Propterea .Domini *onus* *
* prophetiam
39 משא יהוה׃ לכן הנני [d]ונשיתי
[d]נשה
,ciuitatem & ,vos *deseram* * & , obliuiscendo vestri
* euellam
אתכם נשא ונטשתי אתכם ואת־העיר
.*meis faciebus desuper* ‡ vestris patribus & ,vobis dedi quam
‡ à facie mea.
אשר־נתתי לכם ולאבותיכם מעל פני׃
ignominiam & ,*seculi* † opprobrium vos super dabo Et
† sempiternũ,
40 ונתתי עליכם חרפת עולם [e]וכלמות
[e]כלם
.tradetur obliuioni non quæ ,*seculi* ‡
‡ sempiternã,
עולם אשר לא תשכח׃

CAP. XXIIII. כד

canistra duo ecce & ,Dominus me fecit Videre
1 הראני יהוה והנה שני דודאי
* postquam
post * ,Domini templum ante parata ficuum
תאנים [f]מועדים לפני היכל יהוה אחרי
[f]יעד
transferre Nebuchadresar * *regem* Babel Iechoniahu
transmigrare fecit
* rex
[g]הגלות נבוכדראצר מלך־בבל את־יכניהו
[g]גלה
filium Iehoiachim regem ,Iehudah & principes
בן־יהויקים מלך־יהודה ואת־שרי
‖ artifices,
‡ inclusores
,Ierusalaim de *inclusorem* ‡ & , *artificem* ‖ & , Iehudah
יהודה ואת־החרש ואת־המסגר מירושלם
† in
.Babel † eos adduxit &
[h]ויבאם בבל׃
[h]בוא
‡ habebat
ficus sicut, valde bonas ficus ‡ vnum Canistrum
2 הדוד אחד תאנים טבות מאד כתאני
* alterum habebat
quæ , valde malas ficus *vnum* * canistrum & :præcoquas
הבכרות והדוד אחד תאנים [i]רעות מאד אשר
[i]רוע
.malitiam propter *comedentur* ‡ non
‡ poterant comedi
לא־תאכלנה מרע׃
† vides
videns † tu Quid : me ad Dominus dixit Et
3 ויאמר יהוה אלי מה־אתה ראה
bonas , bonas ficus : Ficus : dixi Et ?Irmeiahu
ירמיהו ואמר תאנים התאנים הטובות טבות
‖ possunt comedi
valde, , malas & , malas valde, quæ non ‖ *comedentur*
מאד [k]והרעות רעות מאד אשר לא־תאכלנה
[k]רוע
.malitiam propter
מרע׃

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃ 4
ficus Sicut , Israel Deus Dominus dixit Sic
כה־אמר יהוה אלהי ישראל כתאנים 5
transmigrationem faciam cognoscere sic , hæ bonæ
הטבות האלה כן אכיר את־[a]גלות
[a] גלה
terram * isto loco de emisi quam , Iehudah
* in
יהודה אשר שלחתי מן־המקום הזה ארץ
eos super meum oculum ponam Et .bonum in Chasdim
כשדים לטובה׃ [b]ושמתי עיני עליהם 6
[b] שום
.eos ædificabo & ; hanc terram in eos reducam & , bonum in
לטובה [c]והשבתים על־הארץ הזאת [d]ובניתים
[c] שוב [d] בנה
.euellam non & , eos plantabo & ; destruam non &
ולא אהרוס ונטעתים ולא [e]אתוש׃
[e] נתש
ego ‡ quòd , me sciendum ad † cor eis dabo Et
† vt sciant ‡ sum
ונתתי להם לב [f]לדעת אתי כי אני 7
[f] ידע
eis ero ego & , populum in mihi erunt & , Dominus
יהוה והיו־לי לעם ואנכי אהיה להם
.suo corde toto in me ad reuertentur quia : Deum in
לאלהים כי־ישבו אלי בכל־לבם׃
comedentur non quæ , malæ ficus sicut Et
possunt comedi
וכתאנים הרעות אשר לא־תאכלנה 8
dabo Sic : Dominus dixit sic quia .malitiam propter
מרע כי־כה אמר יהוה כן אתן את־
& , eius principes & , Iehudah regem Sidchiiahu
צדקיהו מלך־יהודה ואת־[g]שריו ואת
[g] שור
habitantes ‡ & , hac vrbe in remanentes * , Ierusalaim residuum
* qui remanserunt ‡ qui habitant
שארית ירושלם הנשארים בארץ הזאת והישבים
, commotionem in eos dabo Et .Ægypti terra in
בארץ מצרים׃ ונתתים [h]לזועה 9
[h] זוע לזועה ק
, opprobrium in ; terræ regnis omnibus , malum in
לרעה לכל ממלכות הארץ לחרפה
omnibus in maledictionem & , dicterium ‖ in , parabolam in &
‖ prouerbium,
ולמשל לשנינה ולקללה בכל־
.illuc eos expuli quò * locis
* ad quæ eieci
המקמות אשר־[i]אדיחם שם׃
[i] נדח
& , famem , gladium eis in mittam Et
ושלחתי בם את־החרב את־הרעב ואת־ 10
dedi quam , humo desuper eos consumere ad vsque, pestem
donec consumantur ipsi è terra,
הדבר עד־[k]תמם מעל האדמה אשר־נתתי
[k] תמם
.eorum patribus & , eis
להם ולאבותיהם׃

CAP. XXV. כה

omnem super Irmeiahu ad fuit quod Verbum
הדבר אשר־היה על־ירמיהו על־כל־ 1
filij Iehoiachim quarto anno in , Iehudah populum
עם יהודה בשנה הרבעית ליהויקים בן־
primus annus * ipse , Iehudah regis Iosiiahu
* est
יאשיהו מלך יהודה היא השנה הראשנית
est locutus Quod . Babel regis Nebuchadresar
לנבוכדראצר מלך בבל׃ אשר דבר 2
ad & , Iehudah populum omnem ad propheta Irmeiahu
ירמיהו הנביא על־כל־עם יהודה ואל
: dicendo , Ierusalaim habitatores vniuersos
כל־ישבי ירושלם לאמר׃
Amon filij Iosiiahu anno decimo tertio A
מן־שלש עשרה שנה ליאשיהו בן־אמון 3
tertio iam , hanc diem ad vsque & , Iehudah regis
מלך יהודה ועד היום הזה זה שלש
, me ad Domini verbum fuit anno vigesimo &
ועשרים שנה היה דבר־יהוה אלי
non & , loquendo & , surgendo manè , vos ad sum locutus &
ואדבר אליכם אשכים ודבר ולא
omnes vos ad Dominus misit Et . audistis
שמעתם׃ ושלח יהוה אליכם את־כל־ 4
non & , mittendo & , surgendo manè , prophetas suos seruos
עבדיו הנבאים השכם ושלח ולא
.audiendum ad vestram aurem inclinastis neque , audistis
שמעתם ולא־[l]הטיתם את־אזנכם לשמע׃
[l] נטה
, mala sua via à quisque nunc Reuertimini : dicendum Ad
Vt dicerent:
לאמר [m]שבו־נא איש מדרכו הרעה 5
[m] שוב

humum ‖ super habitabitis & , vestrorum studiorum malitia à &
operum ‖ terram
ומרע מעלליכם [a]ושבו על־האדמה
[a] ישב
à , vestris patribus & , vobis Dominus dedit quam
אשר נתן יהוה לכם ולאבותיכם למן־
.seculum in vsque & , seculo
עולם ועד־עולם׃
alienos Deos post ambuletis ne Et
6 ואל־[b]תלכו אחרי אלהים אחרים
[b] ילך
vt seruiatis
faciatis irasci ne & : eis vos incuruetis & , eis seruiendum ad
לעבדם [c]ולהשתחות להם ולא־תכעיסו
[c] שחה
‖ propter opus
malefaciam non & , vestrarum manuum facto in ‖ me
אותי במעשה ידיכם ולא ארע
obtemperastis mihi,
,Dominus dixit , me ad audiuistis non Et .vobis
7 לכם׃ ולא־שמעתם אלי נאם־יהוה
† propter opus
malum in vestrarum manuum opere in † me faceretis irasci vt
למען הכעסוני במעשה ידיכם לרע
יתיר ו
:exercituum Dominus dixit sic Propterea .vobis
8 לכם׃ לכן כה אמר יהוה צבאות
paruistis verbis meis.
.mea verba audiuistis non quòd eo Pro
יען אשר לא־שמעתם את־דברי׃
mittam, † cognationes
familias † vniuersas assumam & , mittens ego Ecce
9 הנני שלח ולקחתי את־כל־משפחות
regem Nebuchadresar ad & , Dominus ait , Aquilonis
צפון נאם־יהוה ואל־נבוכדראצר מלך־
, istam terram ad eos adducam & , meum seruum Babel
בבל עבדי [d]והבאתים על־הארץ הזאת
[d] בוא
† nationes ‡ in circuitu:
: circuitu ‡ istas gentes † omnes ad & , eius habitatores ad &
ועל־ישביה ועל כל־הגוים האלה סביב
‖ interficere faciam
, sibilum in & , stuporem in eos ponam & , eos internecione delebo ‡ &
והחרמתים [e]ושמתים לשמה ולשרקה
[e] שום
* sempiternas.
.seculi * solitudines in &
ולחרבות עולם׃
, lætitiæ vocem & , gaudij vocem eis ex perdere faciam Et
10 והאבדתי מהם קול [f]ששון וקול שמחה
[f] שוש
lumen & , molarum vocem , sponsæ vocem & , sponsi vocem
קול חתן וקול [g]כלה קול רחים ואור
[g] כלל
, solitudinem in hæc terra vniuersa erit Et .lucernæ
11 נר׃ והיתה כל־הארץ הזאת לחרבה
Babel regi istæ gentes seruient & , stuporem in
[g]לשמה ועבדו הגוים האלה את־מלך בבל
[g] שמם
cùm impleti fuerint
septuaginta implere secundum erit Et .annis septuaginta
12 שבעים שנה׃ והיה כמלאות שבעים
‡ anni,
.ipsam gentem super & , Babel regem super visitabo , annos ‡
שנה אפקד על־מלך־בבל ועל־הגוי ההוא
terram super & , eorum iniquitatem , Dominus dixit
נאם־יהוה את־[h]עונם ועל־ארץ
[h] עוה
* sempiternas.
.seculi * solitudines in illam ponam & : Chasdim
כשדים [i]ושמתי אתו לשממות עולם׃
[i] שום
omnia ipsam terram super adducam Et
13 [k]והבאותי על־הארץ ההיא את־כל־
[k] בוא
יתיר ו
‡ contra †quod ‡ est
‡ scriptum † omne ; eam super ‡ sum locutus quæ mea verba
דברי אשר־דברתי עליה את כל־הכתוב
omnes aduersum Irmeiahu prophetauit quod , hoc libro in
בספר הזה אשר־נבא ירמיהו על־כל־
‡ facient * ipsæ gentes multæ, † reges magni,
gentibus ipsis * etiam eis in seruiere ‡ Quia .gentes
14 הגוים׃ כי עבדו־בם גם־המה גוים
, eorũ opus secundũ eis reddam & , magnis regibus † & , multis
[l]רבים ומלכים גדולים ושלמתי להם כפעלם
[l] רבב
.eorum manuum opus iuxta &
וכמעשה ידיהם׃
:me ad Israel Deus Dominus dixit sic Quia
15 כי כה אמר יהוה אלהי ישראל אלי
, mea manu de , huius furoris vini calicem Sume
[m]קח את־כוס היין החמה הזאת מידי
[m] לקח
‡ ad
ego quas ‡ gentibus omnibus illum facies propinare &
[n]והשקית אתו את־כל־הגוים אשר אנכי
[n] שקה
* mitto
.eos ad te mittens *
שלח אותך אליהם׃
‡ tremēt † facie
, gladij faciebus † à insanient & , commouebuntur ‡ & , bibent Et
16 [o]ושתו והתגעשו והתהללו מפני החרב
[o] שתה
‡ mitto
.eos inter mittens ‡ ego quem
אשר אנכי שלח בינתם׃

feci propinare & ,Domini manu de calicem accepi Et
17 ואקח את־הכוס מיד יהוה ואשקה
.eas ad Dominus me misit quas * ,gentibus omnibus
את־כל־הגוים אשר־שלחני יהוה אליהם:
& ,Iehudah ciuitatibus & ,Ierusalaim ‡
18 את־ירושלם ואת־ערי יהודה ואת־
, solitudinem in eas *dandum ad* ,eius principibus & ,eius regibus
מלכיה ואת־[a]שריה [b]לתת אתם לחרבה
diem secundum maledictionem in & ,sibilum in ,stuporem in
לשמה לשרקה ולקללה כיום
,eius seruis & , Ægypti regi * Parhoh .hanc
19 הזה: את־פרעה מלך־מצרים ואת־עבדיו
.eius populo omni & , eius principibus &
ואת־שריו ואת־כל־עמו:
terræ regibus omnibus & ,*miscellanea vniuersa* Et
20 ואת כל־הערב ואת כל־מלכי ארץ
& ,Pelistim terræ regibus omnibus & ,Hus
העוץ ואת כל־מלכי ארץ פלשתים ואת־
residuo & ,Hecron & ,Hazzah & , Aschelon
אשקלון ואת־עזה ואת־עקרון ואת שארית
filiis & , Moab & , Edom .Asdod
21 אשדוד: את־אדום ואת־מואב ואת־בני
vniuersis & , Sor regibus omnibus Et .Hammon
22 עמון: ואת כל־מלכי צר ואת כל־
.mare trans *in* ‡ qui *insulæ* * regibus & , Sidon regibus
מלכי צידון ואת מלכי [c]האי אשר בעבר הים:
vniuersis & ; Buz & , Tema & ,Dedan
23 את־דדן ואת־תימא ואת־בוז ואת כל־
, Harabiæ regibus cunctis Et . ‡ anguli *extremificatis* †
24 קצוצי פאה: ואת כל־מלכי ערב
.deserto in *habitantibus* ,*Occidentis* ‖ regibus omnibus & *
ואת כל־מלכי הערב השכנים במדבר:
regibus vniuersis & ,Zimri regibus cunctis Et
25 ואת כל־מלכי זמרי ואת כל־מלכי
cunctis Et .Madai regibus omnibus & , Helam
26 עילם ואת כל־מלכי מדי: ואת כל־
ad viro remotis & ,propinquis Aquilonis regibus
מלכי הצפון הקרבים והרחקים איש אל־
super * quæ , terræ regnis omnibus & ,*suum fratrem*
אחיו ואת כל־הממלכות הארץ אשר על־
.eos post bibet Sesach rex & : *humi faciebus*
פני האדמה ומלך ששך ישתה אחריהם:
exercituum Dominus dixit Sic :eos ad dices Et
27 ואמרת אליהם כה־אמר יהוה צבאות
.cadite & ,vomite & ,inebriamini & ,Bibite : Israel Deus
אלהי ישראל שתו ושכרו [d]וקיו ונפלו
mittens ‡ ego quem ,gladij *faciebus* † à ,resurgatis non &
ולא תקומו מפני החרב אשר אנכי שלח
calicem accipere renuerint *cùm* * ,erit Et .vos inter
28 ביניכם: והיה כי ימאנו לקחת־הכוס
dixit Sic :eos ad dices & , *bibendum ad* ‡ , tua manu de
מידך [e]לשתות ואמרת אליהם כה אמר
.bibetis Bibendo : exercituum Dominus
יהוה צבאות שתו תשתו:
meum nomen est inuocatum quam *ciuitate in* † ecce Quia
29 כי הנה בעיר אשר־נקרא שמי
essendo mundi * vos & , malefacere *incipiens* ‡ ego ,*eam super*
עליה אנכי [f]מחל להרע ואתם [g]הנקה
vocans ‖ ego gladium nam : innoxij eritis Non ?eritis innoxij
תנקו לא תנקו כי חרב אני קרא
.exercituum Dominus dixit , terræ habitatores omnes super
על־כל־ישבי הארץ נאם יהוה צבאות:
verba omnia eos *ad* prophetabis tu Et
30 ואתה תנבא אליהם את כל־הדברים
,rugiet excelso de Dominus :illos ad dices & :hæc
האלה ואמרת אליהם יהוה ממרום ישאג
Rugiendo .suam vocem dabit *suæ sanctitatis* habitaculo de &
וממעון קדשו יתן קולו שאג
calcantium veluti celeusma , suum habitaculum super rugiet
ישאג על־נוהו הידד כדרכים
.terræ *habitatores omnes ad resonabit*
יענה אל כל־ישבי הארץ:

* ad
‡ Nempe
vt ponerem
[a]שור [b]נתן
* quoque
omnibus populis mistis,
* insularum
‡ sunt
[c]אי
† terminis
‡ mundi.
* hoc est
‖ Harabiæ: qui habitant
alteris ab alteris,
* sunt
superficie terræ,
[d]קאה
† facie
‡ mitto
* si
‡ vt bibant,
[e]שתה
† ciuitati super
‡ incipio
* penitus
[f]חלל [g]נקה
‖ voco
super
sancto suo
concinetur omnibus habitatoribus

* iudicium est *lis* * quia : terræ extremum ad vsque sonitus Venit
31 בא שאון עד־קצה הארץ כי [a]ריב
‡ ,gentibus cum Domino *; carni omni ipse iudicio contendens* ‡
ליהוה בגוים נשפט הוא לכל־בשר
.Dominus dixit gladio *eos* tradet impios
הרשעים נתנם לחרב נאם־יהוה:
malum Ecce : exercituum Dominus dixit Sic
32 כה אמר יהוה צבאות הנה רעה
suscitabitur magnus turbo & : gentem in gente à *egrediens*
יצאת מגוי אל־גוי וסער גדול יעור
.terræ lateribus à
מירכתי־ארץ:
extremo ab illa die in *Domini* * interfecti erunt Et
33 [b]והיו חללי יהוה ביום ההוא מקצה
nec , plangentur Non .terræ extremum ad vsque & , terræ
הארץ ועד־קצה הארץ לא יספדו ולא
humi faciebus super fimum in ,sepelientur neque ,colligentur
יאספו ולא יקברו לדמן על־פני האדמה
,clamate & ,pastores Vlulate .erunt
34 יהיו: [c]הילילו הרעים וזעקו
sunt completi quia : *pecoris insignes cinere* * vos inuoluite &
והתפלשו אדירי הצאן כי־מלאו
cadetis & , vestræ dispersiones ‖ & , ‡ iugulandum ad , vestri dies
ימיכם לטבוח ותפוצותיכם ונפלתם
,pastoribus à fuga peribit Et .*desiderij* † vas veluti
35 ככלי חמדה: ואבד מנוס מן־הרעים
clamoris Vox .*pecoris insignioribus* ‡ ab euasio &
36 ופליטה מאדירי הצאן: קול צעקת
vastauit quia : *pecoris eximiorum* * vlulatus & , pastorum
הרעים ויללת אדירי הצאן כי־שדד
.eorum *pascuum* Dominus
יהוה את־[d]מרעיתם:
nasi ira faciebus à ,pacis habitacula ‡ sunt succisa Et
37 [e]ונדמו נאות השלום מפני חרון אף־
suum *latibulum* * leunculus tanquam Dereliquit .Domini
38 יהוה: עזב ככפיר [f]סכו
iræ faciebus à ‡ ,desolationem in eorum terra fuit quia
כי־היתה ארצם [g]לשמה מפני [h]חרון
.eius *nasi iræ faciebus à & ,depopulatoris*
היונה ומפני חרון אפו:

* à Domino
[b]היה
veluti sterquilinium in superficie
[c]ילל
* puluere maiores pecudum:
‡ alter alterū,
‖ cōpletæ sunt
† desiderabile.
‡ maioribus pecudum.
* maiorum pecudum:
pascua
[d]רעה
‡ pascua pacifica. propter irā furoris
* tabernaculū
[e]דמם [f]סכך
‡ propter iram inimici opprimētis , & iram furoris
[g]שמם
[h]חרה
‡ iudex est omnis carnis
[a]רוב
‡ egredietur

CAP. XXVI. כו

Iosiiahu filij Iehoiachim regni principio In
1 בראשית ממלכות יהויקים בן־יאשיהו
, Domino à istud verbum fuit ,Iehudah regis
מלך יהודה היה הדבר הזה מאת יהוה
atrio in Sta : Dominus dixit Sic :*dicendum ad* †
2 לאמר: כה אמר יהוה עמד בחצר
.Iehudah ciuitates omnes ad *loquēris* ‖ & , Domini domus
בית־יהוה ודברת על־כל־ערי יהודה
vniuersa , Domini domo se incuruandum ad *venientes* ‡
הבאים [i]להשתחות בית יהוה את כל־
,eos ad *loquendum ad* ‡ , tibi præcepi quæ verba
הדברים אשר [k]צויתיך לדבר אליהם
conuertantur & , audiant fortè Si .verbum *diminuas* † ne
3 אל־תגרע דבר: אולי ישמעו [l]וישבו
, *malum ad* ‡ me pœniteat & , mala sua via à vnusquisque
איש מדרכו הרעה ונחמתי אל־הרעה
malitiam propter , eis facere *cogitans* * ego quod
אשר אנכי חשב [m]לעשות להם מפני רע
dixit Sic :eos ad dices Et .eorum *studiorum* ‡
4 מעלליהם: ואמרת אליהם כה אמר
,mea lege in *ambulandum ad* ,*me ad audieritis* † non Si :Dominus
יהוה אם־לא תשמעו אלי [n]ללכת בתורתי
.*vestras facies ad* ‡ dedi quam
אשר [o]נתתי לפניכם:
,prophetarum meorum seruorum verbis *super audiendum Ad* ‖
5 לשמע על־דברי עבדי הנביאים
,mittendo & ,surgendo manè & , vos ad *mittens* † ego quos
אשר אנכי שלח אליכם והשכם ושלח
.*audiuistis* non &
ולא שמעתם:

† vt diceret:
‖ loquere
‡ de quibus veniunt * in
[i]שחה
‡ vt loquaris
[k]צוה
† prohibeas
[l]שוב
‡ mali,
* cogito
[m]עשה
‡ operum
† parueritis mihi, vt ambulesis
[n]הלך
‡ coram vobis
[o]נתן
‖ Vt obtemperetis
‡ mitto
paruistis.

vrbem & ,Siloh ficut iftam domum dabo Et
6 ונתתי את־הבית הזה כשלה ואת־העיר
.terræ gentibus cunctis maledictionem in dabo hanc
הזאתה אתן לקללה לכל גויי הארץ׃ — הזאת ק
populus omnis & , prophetæ & facerdotes audierunt Et
7 וישמעו הכהנים והנביאים וכל־העם
domo in hæc verba loquentem Irmeiahu
את־ירמיהו מדבר את־הדברים האלה בבית
loqui Irmeiahu *confummare fecundum* fuit Et .Domini — cùm confummaffet
8 יהוה׃ ויהי [a]ככלות ירמיהו לדבר — [a]כלה
omnem ad *loqui* ‡ Dominus præceperat quæ omnia — ‡ vt loqueretur
את כל־אשר־צוה יהוה לדבר אל־כל־
,prophetæ & , facerdotes eum apprehenderunt & , populum
העם ויתפשו אתו הכהנים והנביאים
.morieris Moriendo :dicendo ,populus omnis &
וכל־העם לאמר מות תמות׃
: dicendo ,Domini nomine in prophetaftis Quare
9 מדוע [b]נבית בשם־יהוה לאמר — [b]נבא
defolabitur ifta vrbs & , ifta domus erit Siloh ficut
כשלו יהיה הבית הזה והעיר הזאת תחרב
aduerfus populus omnis eft congregatus & ? *habitatore non à* — vt non fit habitator?
מאין יושב ויקהל כל־העם אל־
principes audierunt Et .Domini domo in Irmeiahu
10 ירמיהו בבית יהוה׃ וישמעו [c]שרי — [c]שור
domo de afcenderunt & ,hæc verba Iehudah
יהודה את הדברים האלה [d]ויעלו מבית־ — [d]עלה
portæ oftio in federunt & : Domini domum * regis — * in
המלך בית יהוה וישבו בפתח שער־
prophetæ & facerdotes dixerunt Et .nouæ Domini
11 יהוה החדש׃ ויאמרו הכהנים והנביאים
Iudicium : dicendo ,populum omnem ad & ,principes ad
אל־השרים ואל־כל־העם לאמר משפט־ — * eft
, iftam ciuitatem contra prophetauit quia :huic viro * mortis
מות לאיש הזה כי נבא אל־העיר הזאת
.veftris auribus *in* audiftis ficut
כאשר שמעתם באזניכם׃
ad & , principes omnes ad Irmeiahu ait Et
12 ויאמר ירמיהו אל־כל־השרים ואל־
propherandum ad me mifit Dominus : dicendo ,populum vniuerfum — vt prophetarem contra
כל־העם לאמר יהוה שלחני להנבא
omnia hanc ciuitatem *ad* ‡ & ,iftam domum *ad* — ‡ contra
אל־הבית הזה ואל־העיר הזאת את כל־
.audiftis quæ verba
הדברים אשר שמעתם׃
, veftra *ftudia* * & ,veftras vias facite bonas nunc Et — * opera
13 ועתה [e]היטיבו דרכיכם ומעלליכם — [e]יטב
Dominum pœnitebit & : veftri Dei Domini *voce in audite* & ‡ — ‡ obaudite voci
ושמעו בקול יהוה אלהיכם וינחם יהוה
.vos aduerfum eft locutus quod *malum* *ad* ‡ — ‡ mali
אל־הרעה אשר דבר עליכם׃
, ‡ bonum ficut mihi facite ,veftra manu in *ego ecce* * ego Et — * fum ‡ eft
14 ואני הנני בידכם [f]עשו־לי כטוב — [f]עשה
.veftris oculis in rectum ficut &
וכישר בעיניכם׃
vos interficientes fi quia ,fciatis fciendo Veruntamen — occiditis
15 אך ידע [g]תדעו כי אם־[h]ממתים אתם — [g]ידע [h]מות
,vos fuper *dantes* *vos* ‖ innocentem fanguinem quòd me — ‖ traditis
אתי כי־דם נקי אתם נתנים עליכם
veritate in nam :eius habitatores *ad* ‡ & , iftam ciuitatem *ad* ‡ & — ‡ fuper
ואל־העיר הזאת ואל־ישביה כי [i]באמת — [i]אמן
veftris auribus in loquendum ad ,vos ad Dominus me mifit
שלחני יהוה עליכם לדבר באזניכם
.hæc verba omnia
את כל־הדברים האלה׃
,facerdotes ad populus omnis & ,principes dixerunt Et
16 ויאמרו [k]השרים וכל־העם אל־הכהנים — [k]שור
: mortis judicium huic viro * non ,prophetas ad & — * eft
ואל־הנביאים אין לאיש הזה משפט־מות
.nos ad eft locutus noftri Dei Domini nomine in quia
כי בשם יהוה אלהינו דבר אלינו׃
dixerunt & ,terræ fenioribus de viri Surrexerúntque
17 [l]ויקמו אנשים מזקני הארץ ויאמרו — [l]קום

Michah : dicendo ,populi *concionem* omnem ad — cœtum
18 אל־כל־קהל העם לאמר׃ מיכיה — מיכה ק
regis Chizchiiahu diebus in *vaticinans* *fuit* ‡ Moraftites — ‡ vaticinatus eft
המורשתי היה נבא בימי חזקיהו מלך־
: dicendo ,Iehudah populum omnem ad dixit & ,Iehudah
יהודה ויאמר אל־כל־עם יהודה לאמר
, arabitur ager * Sion : exercituum Dominus dixit Sic — * ficut
כה־אמר יהוה צבאות ציון שדה תחרש
.filuæ excelfa *in* ‡ domus mons & ,erit tumuli † Ierufalaim & — ‡ vt † vt
וירושלים [a]עיים תהיה והר הבית לבמות יער׃ — [a]עיה
rex Chizchiiahu eum interfecerunt interficiendo Nunquid
19 ההמת המתהו חזקיהו מלך־
, Dominum timuit Nónne ? Iehudah omnis & , Iehudah
יהודה וכל־יהודה הלא ירא את־יהוה
ad Dominum pœnituit & ,Domini *facies* eft precatus & — faciem
[b]ויחל את־פני יהוה וינחם יהוה אל־ — [b]חלה
facientes ‖ nos & ?eos aduerfus erat locutus quod *malum* — mali ‖ facimus
הרעה אשר־דבר עליהם ואנחנו עשים
.noftras animas contra grande malum
רעה גדולה על־נפשותינו׃
Domini nomine in *vaticinans* *fuit* vir etiam Et — vaticinatus eft
20 וגם־איש היה מתנבא בשם יהוה
prophetauit & ,Ieharim Chiriath de Semahiahu filius Vriiahu
אוריהו בן־שמעיהו מקרית היערים וינבא
omnia iuxta ,hanc terram aduerfus & ,iftam ciuitatem aduerfus
על־העיר הזאת ועל־הארץ הזאת ככל
,Iehoiachim rex audiuit Et .Irmeiahu verba
21 דברי ירמיהו׃ וישמע המלך יהויקים
,eius verba principes omnes & , eius potentes omnes &
וכל־גבוריו וכל־[c]השרים את־דבריו — [c]שור
,timuit & Vriiahu audiuit & : eum interficere rex quæfiuit &
ויבקש המלך [d]המיתו וישמע אוריהו [e]ויירא — [d]מות [e]ירא
.Ægyptum eft ingreffus & , fugítque
ויברח ויבא מצרים׃
,Ægyptum * viros Iehoiachim rex mifit Et — * in
22 וישלח המלך יהויקים אנשים מצרים את־
.Ægyptum in eo cum viros & , Hachbor filium Elnathan
אלנתן בן־עכבור ואנשים אתו אל־מצרים׃
eum adduxerunt & ,Ægypto de Vriiahu eduxerunt Et
23 [f]ויוציאו את־אוריהו ממצרים ויבאהו — [f]יצא
proiecit & , gladio *in* eum percuffit & , Iehoiachim regem ad
אל־המלך יהויקים ויכהו בחרב וישלך
.populi filiorum fepulchra in eius cadauer
את־נבלתו אל־קברי בני העם׃
erat Saphan filij Achicam manus *Veruntamen* — Itaque
24 אך יד אחיקם בן־שפן היתה
, populi manu in eum *dandum* *non ad* ,Irmeiahu cum — vt non traderet
את־ירמיהו לבלתי [g]תת־אתו ביד־העם — [g]נתן
.eum interficiendum ad
להמיתו׃

CAP. XXVII. כז

Iofiiahu filij Iehoiachim regni principio In
1 בראשית ממלכת יהויקים בן־יאושיהו — יתיר ו
à Irmeiah ad iftud verbum fuit ,Iehudah regis
מלך יהודה היה הדבר הזה אל־ירמיה מאת
Fac : me ad Dominus dixit Sic : dicendo ,Domino
2 יהוה לאמר׃ כה־אמר יהוה אלי עשה
.tuum collum fuper ea *dabis* & .vectes & , vincula tibi — pones
לך [h]מוסרות ומטות ונתתם על־צוארך׃ — [h]יסר
,Moab regem ad & ,Edom regem ad ea mittes Et
3 ושלחתם אל־מלך אדום ואל־מלך מואב
ad & ,Sor regem ad & , Hammon filiorum regem ad &
ואל־מלך בני עמון ואל־מלך צר ואל־
, Ierufalaim *venientium* nunciorum manum per : Sidon regem — qui veniunt in
מלך צידון ביד מלאכים [i]הבאים ירושלם — [i]בוא
ad eis præcipies Et .Iehudah regem Sidchiiahu ad
4 אל־צדקיהו מלך יהודה׃ וצוית אתם אל־
Deus exercituum Dominus dixit Sic *dicere* :fuos dominos — vt dominis fuis dicant:
אדניהם לאמר כה־אמר יהוה צבאות אלהי
.*veftros dominos ad* dicetis Sic : Ifrael — dominis veftris.
ישראל כה תאמרו אל־אדניכם׃

& ,hominem ,terram feci Ego
5 אנכי [a]עשיתי את־הארץ את־האדם ואת־
,magna mea potentia in ,terræ faciebus super quod ,animal
הבהמה אשר על־פני הארץ [b]בכחי הגדול
fuit rectum † cui , eam dedi & ;extento meo brachio in &
ובזרועי הנטויה [c]ונתתיה לאשר ישר
tertas omnes dedi ego nunc Et .meis oculis in
6 בעיני: ועתה אנכי נתתי את־כל־הארצות
, mei serui Babel regis Nebuchadnesar manu in has
האלה ביד נבוכדנאצר מלך־בבל עבדי
.ei seruiendum ad $,ei dedi agri bestiam * etiam &
וגם את־[d]חית השדה נתתי לו לעבדו:
& ,eius filio & ,gentes omnes ei seruient Et
7 ועבדו אתו כל־הגוים ואת־בנו ואת־
,ipsius etiam ,eius terræ tempus venire vsque † ,eius filij filio
בן־בנו עד [e]בא־עת ארצו גם־הוא
.magni reges & ,multæ gentes eo in ‡ seruient &
ועבדו בו גוים [e]רבים ומלכים גדולים:
seruierint non quæ regnum & ,gens erit Et
8 והיה הגוי והממלכה אשר לא־יעבדו
non qui & ,Babel regi Nebuchadnesar ipsi
אתו את־נבוכדנאצר מלך־בבל ואת אשר לא־
,gladio in :Babel regis iugo in $ suum collum dederit ‖
יתן את־צוארו בעל מלך בבל בחרב
ait ,illam gentem super visitabo peste in & , fame in &
וברעב ובדבר אפקד על־הגוי ההוא נאם־
.eius manum per eos me consumere ad vsque . Dominus
יהוה עד־[f]תמי אתם בידו:
ad & ,vestros prophetas ad audiatis ne vos Et
9 ואתם אל־תשמעו אל־נביאיכם ואל־
,vestros augures ad & ,vestra somnia ad & , vestros diuinos
קסמיכם ואל־חלמתיכם ואל־עננכם
,vos ad dicentes ipsi ‖ qui ,vestros maleficos ad &
ואל־כשפיכם אשר־הם אמרים אליכם
.Babel regi seruietis Non :dicendo
לאמר לא תעבדו את־מלך בבל:
elongandum ad ‡ ; vobis vaticinantes ipsi mendacium Quia
10 כי שקר הם נבאים לכם למען הרחיק
.pereatis & ,vos propellam & $, vestra humo desuper ‖ vos
אתכם מעל אדמתכם [g]והדחתי אתכם ואבדתם:
iugum in suum collum introduxerit quæ gens Et
11 והגוי אשר יביא את־צוארו בעל
super eum faciam dimitti & ; ei seruierit & ,Babel regis
מלך־בבל ועבדו והנחתיו על־
.ea in habitabit & ,eam colet & , Dominus dixit , sua terra
אדמתו נאם־יהוה ועבדה וישב בה:
sum locutus Iehudah regem Sidchiiah ad Et
12 ואל־צדקיה מלך־יהודה דברתי
Introducite :dicendo , hæc verba omnia secundum
ככל־הדברים האלה לאמר [h]הביאו
, ei seruite & ,Babel regis iugum in vestra colla
את־צואריכם בעל מלך בבל ועבדו אתו
,tu , moriemini quid Vt .viuetis & ,eius populo &
13 ועמו [i]וחיו: למה תמותו אתה
quemadmodum ,peste in & , fame in ,gladio in ,tuus populus &
ועמך בחרב ברעב ובדבר כאשר
seruierit non quæ gentem ad Dominus est locutus
דבר יהוה אל־הגוי אשר לא־יעבד
ad audiatis ne Et ? Babel regi
14 את־מלך בבל: ואל־תשמעו אל־
Non :dicendo , vos ad dicentium prophetarum verba
דברי הנביאים האמרים אליכם לאמר לא
vaticinantes ipsi mendacium quia :Babel regi seruietis
תעבדו את־מלך בבל כי שקר הם נבאים
; Dominus ait , eos misi non Quia .vobis
15 לכם: כי לא שלחתים נאם־יהוה
propter , mendacio in $ meo nomine in vaticinantes * ipsi &
והם נבאים בשמי לשקר למען
prophetæ & ,vos pereatis & ,vos me expellere
[k]הדחי אתכם ואבדתם אתם והנביאים
.vobis vaticinantes ‖
הנבאים לכם:

[a] עשה animalia, quæ sunt in superficie
† placuit
[b] כוח [c] נתן
* bestias
$ vt seruiant
[d] חיה
† donec veniat
[e] בוא
‡ ei
[e] רבב
‖ posuerit
$ sub
donec consumam
[f] תמם
prophetant
‡ vt longè faciant
‖ à terra
$ eiciam
[g] נדח
[h] בוא
[i] חיה
vobis.
prophetant
* prophetant
$ mendaciter,
vt eiicere faciam
[k] נדח
‖ qui vaticinantur

istum populum omnem ad & , sacerdotes ad Et
16 ואל־הכהנים ואל־כל־העם הזה
audiatis Ne : Dominus dixit Sic : dicendo , sum locutus
דברתי לאמר כה אמר יהוה אל־תשמעו
:dicendo ,vobis prophetantium vestrorum prophetarum verba ad
אל־דברי נביאיכם הנבאים לכם לאמר
nunc Babel de conuersa Domini Domus vasa Ecce
הנה כלי בית־יהוה [a]מושבים מבבלה עתה
·.vobis prophetantes ipsi mendacium quia : citò
מהרה כי שקר המה נבאים לכם:
, Babel regi seruite , eos ad audiatis Ne
17 אל־תשמעו אליהם עבדו את־מלך בבל
? solitudo hæc ciuitas erit quid vt : viuetis &
[b]וחיו למה תהיה העיר הזאת חרבה:
Domini verbum est si & , ipsi prophetæ si Et
18 ואם־נבאים הם ואם־יש דבר־יהוה
non vt , exercituum Domino in $ nunc occurrent * :eis cum
אתם יפגעו־נא ביהוה צבאות לבלתי־
domo & , Domini domo in remanentia ‡ vasa eant
[c]באו הכלים הנותרים בבית־יהוה ובית
.Babel in , Ierusalaim in & , Iehudah regis
מלך יהודה ובירושלם בבלה:
, columnas ad , exercituum Dominus dixit sic Quia
19 כי כה אמר יהוה צבאות אל־העמדים
vasorum residuum super $ & ,fulcimenta super * & ,mare super ‖ &
ועל־הים ועל־[d]המכנות ועל יתר הכלים
ea tulit non ‡ Quæ . hac vrbe in remanentium †
20 הנותרים בעיר הזאת: אשר לא־לקחם
Iechoniah eo transferendo in ‖ , Babel rex Nebuchadnesar
נבוכדנאצר מלך בבל [e]בגלותו את־יכוניה
, Babel in Ierusalaim de Iehudah regem Iehoiachim filium
בן־יהויקים מלך־יהודה מירושלם בבלה
.Ierusalaim & Iehudah ingenuos * omnes &
ואת כל־[f]חרי יהודה וירושלם:
Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Quia
21 כי כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
domo & , Domini domo remanentia * vasa super †
על־[g]הכלים הנותרים בית יהוה ובית
. Ierusalaim & , Iehudah regis
מלך־יהודה וירושלם:
diem ad vsque erunt ibi & , adducentur Babel In
22 בבלה יובאו ושמה יהיו עד יום
,ea faciam ascendere & ; Dominus dixit , eos me visitare
פקדי אתם נאם־יהוה [h]והעליתים
.hunc locum ad ea faciam redire &
[i]והשבתים אל־המקום הזה:

‖ qui prophetant
reuertentur
[a] שוב
prophetant
[b] חיה
sunt
* otent
$ Dominum
‡ quæ remanét
[c] בוא
‖ ad
* ad bases
$ ad
[d] כון
† quæ remanét
‡ scilicet
‖ cùm transmigrare fecit
יתיר ו
[e] גלה
* optimates
[f] חור
† ad
* quæ relicta sunt in
[g] בבלה
* quo visitabo
[h] עלה
[i] שוב

CAP. XXVIII. כח

regni principio in ipso anno in fuit Et
1 ויהי בשנה ההיא בראשית ממלכת
mense in , quarto anno in , Iehudah regis Sidchiiah
צדקיה מלך־יהודה [k]בשנת הרביעית בחדש
,propheta Hazur filius Chananiah me ad dixit , quinto
החמישי אמר אלי חנניה בן־עזור הנביא
, sacerdotum oculis in , Domini domo in , Ghibhon de * qui
אשר מגבעון בבית יהוה לעיני הכהנים
: dicendo ,populi omnis &
וכל־העם לאמר:
, Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
2 כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
. Babel regis iugum Contregi : dicendo
לאמר שברתי את־על מלך בבל:
locum ad conuertens ‖ ego, dierum annis duobus adhuc In
3 בעוד שנתים ימים אני משיב אל־המקום
tulit quæ , Domini domus vasa omnia hunc
הזה את־כל־כלי בית יהוה אשר לקח
, isto loco de Babel rex Nebuchadnesar
נבוכדנאצר מלך־בבל מן־המקום הזה
Iehoiachim filium Iechoniah Et .Babel * ea adduxit &
4 [l]ויביאם בבל ואת־יכניה בן־יהויקים
,Iehudah transmigrationem omnem & , Iehudah regem
מלך־יהודה ואת־כל־גלות יהודה

[k] שנה
בשנה
ק
* erat
Tempore duorum annorum
‖ redire faciam
* in
[l] בוא

, istum locum ad conuertent * ego ,Babel in ingredientium||
הבאים בבלה אני משיב אל־המקום הזה
.Babel regis iugum conteram nam :Dominus ait
נאם־יהוה כי אשבר את־על מלך בבל:
, prophetam Chananiah ad propheta Irmeiah dixit Et
5 ויאמר ירמיה הנביא אל־חנניה הנביא
stantium , populi omnis oculis in & , sacerdotum oculis in
לעיני הכהנים ולעיני כל־העם העמדים
.Amen :propheta Irmeiah ait Et .Domini domo in
6 בבית יהוה: ויאמר ירמיה הנביא אמן
quæ , tua verba Dominus suscitet :Dominus faciat sic
כן יעשה יהוה יקם יהוה את־דבריך אשר
omnem & , Domini domus vasa conuertendum ad prophetasti
נבאת להשיב כלי בית־יהוה וכל־
.istum locum ad Babel de transmigrationem
הגולה מבבל אל־המקום הזה:
ego quod , hoc verbum nunc audi Veruntamen
7 אך־שמע נא הדבר הזה אשר אנכי
.populi vniuersi auribus in & :tuis auribus in loquens
דבר באזניך ובאזני כל־העם:
à te ante & , me ante fuerunt qui Prophetæ
8 הנביאים אשר [a]היו לפני ולפניך מן־
super & , multas terras ad || prophetauerunt & ,seculo
העולם וינבאו אל־ארצות רבות ועל־
.peste & , malo * & ,prœlio de ,magna regna
ממלכות גדלות למלחמה [b]ולרעה ולדבר:
verbum veniendo in || ,pace de prophetabit ‡ qui Propheta
9 הנביא אשר ינבא לשלום בבא דבר
Dominus eum misit quem propheta scietur , prophetæ
הנביא יודע הנביא אשר־שלחו יהוה
vectem propheta Chananiah tulit Et .veritate in
10 [c]באמת: [d]ויקח חנניה הנביא את־המוטה
.eum confregit & ; prophetæ Irmeiahu collo desuper
מעל צואר ירמיה הנביא וישברהו:
:dicendo ,populi omnis oculis in Chananiah ait Et
11 ויאמר חנניה לעיני כל־העם לאמר
Nebuchadnesar iugum confringam Sic :Dominus dixit sic
כה אמר יהוה ככה אשבר את־על נבוכדנאצר
collo desuper dierum duobus annis adhuc in || Babel regis
מלך־בבל בעוד שנתים ימים מעל צואר
.suam viam in propheta Irmeiah abiit & :gentium omnium
כל־הגוים [e]וילך ירמיה הנביא לדרכו:
post ‡ Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
12 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו אחרי
collo desuper vectem propheta Chananiah confringere
שבור חנניה הנביא את־המוטה מעל צואר
:dicendo ,prophetæ Irmeiah
ירמיה הנביא לאמר:
dixit Sic :dicendo ,Chananiah ad dices & , Vade
13 הלוך ואמרת אל־חנניה לאמר כה אמר
eis pro facies & ,confregisti ligni Vectes :Dominus
יהוה מוטת עץ שברת ועשית תחתיהן
exercituum Dominus dixit sic Quia .ferri vectes
14 מטות ברזל: כי כה־אמר יהוה צבאות
collum super dedi ferri * Iugum :Israel Deus
אלהי ישראל על ברזל נתתי על־צואר
Nebuchadnesar seruiendum ad ‡ , istarum gentium cunctarum
כל־הגוים האלה לעבד את־נבוכדנאצר
agri feram insuper & ; ei seruiant & ,Babel regi
מלך־בבל ועבדהו וגם את־[f]חית השדה
Chananiah ad propheta Irmeiah dixit Et .ei dedi
15 נתתי לו: ויאמר ירמיה הנביא אל־חנניה
, Dominus te misit non ,Chananiah nunc Audi :prophetam
הנביא שמע־נא חנניה לא־שלחך יהוה
.mendacio in istum populum fecisti fidere tu &
ואתה הבטחת את־העם הזה על־שקר:
desuper * te mittens || ego Ecce : Dominus dixit sic Idcirco
16 לכן כה אמר יהוה הנני משלחך מעל
defectionem † quia :morturus tu ‡ anno hoc :humi faciebus
פני האדמה השנה אתה [g]מת כי־סרה
.Dominum ad ‡ es locutus
דברת אל־יהוה:

|| qui ingressi sunt
* redire faciam
qui stabant
vt redire faciat
loquor
[a] היה
|| super
* afflictione
[b] רוע
‡ vaticinatus est
|| cùm veneris
[c] אמן [d] לקח
|| infra duos annos
[e] ילך
‡ postquam
confregit
dic
ligneos
ferreos.
* ferreum posui
‡ vt seruiant
bestias
[f] חיה
|| mitto
* à facie terræ
‡ morieris
† præuaricationem
[g] מות
‡ contra

,ipso anno in propheta Chananiah est mortuus Et
17 וימת חנניה הנביא בשנה ההיא
.septimo mense in
בחדש השביעי:

CAP. XXIX. כט

Irmeiah misit quem ,libri ‡ verba * hæc Et
1 ואלה דברי הספר אשר שלח ירמיה
, transmigrationis seniorum residuum ad ,Ierusalaim de propheta
הנביא מירושלם אל־יתר זקני הגולה
omnem ad & .prophetas ad & ,sacerdotes ad &
ואל־הכהנים ואל־הנביאים ואל־כל־
Nebuchadnesar fecerat transmigrare quem , populum
העם אשר הגלה נבוכדנאצר
.Babel in Ierusalaim de
מירושלם בבלה:
,heram ‡ & , regem || Iechoniah egredi Post †
2 אחרי [a]צאת יכניה המלך והגבירה
,fabrum || & ,Ierusalaim & ,Iehudah principes ,eunuchos ‡ &
והסריסים [b]שרי יהודה וירושלם והחרש
filij Elhasah manum Per .Ierusalaim de inclusorem * &
3 והמסגר מירושלם: ביד אלעשה בן־
Sidchiiah misit quos) Chilchiiah filij Ghemariah & , Saphan
שפן וגמריה בן־חלקיה אשר שלח צדקיה
(Babel in , Babel regem Nebuchadnesar ad Iehudah rex
מלך־יהודה אל־נבוכדנאצר מלך בבל בבלה
Deus exercituum Dominus dixit Sic :dicendo
4 לאמר: כה אמר יהוה צבאות אלהי
feci transmigrare quam , transmigrationi omni ,Israel
ישראל לכל־הגולה אשר־[c]הגליתי
.Babel in Ierusalaim de
מירושלם בבלה:
comedite & , hortos plantate & :habitate & ,domos Ædificate
5 בנו בתים ושבו ונטעו גנות ואכלו
, filios generate & , vxores Accipite .eorum fructus
6 את־[d]פרין: קחו נשים והולידו בנים
vestras filias & , vxores vestris filiis accipite & ,filias &
ובנות [e]וקחו לבניכם נשים ואת־בנותיכם
vos multiplicate & :filias & ,filios pariant & ,viris date
[f]תנו לאנשים ותלדנה בנים ובנות [g]ורבו־
pacem quærite Et .vos diminuatis non & ,ibi
7 שם ואל־תמעטו: ודרשו את־שלום
orate & ;illuc vos feci transmigrare quam * ,ciuitatis
העיר אשר הגליתי אתכם שמה והתפללו
vobis erit illius pace in quia :Dominum ad ea pro
בעדה אל־יהוה כי בשלומה יהיה לכם
exercituum Dominus dixit sic Nam .pax
8 שלום: כי כה אמר יהוה צבאות
,vestri prophetæ vobis imponant † Ne :Israel Deus
אלהי ישראל אל־[h]ישיאו לכם נביאיכם
ad audiatis ne & :vestri diuini & ,vestro interiori in ‡ qui
אשר־בקרבכם וקסמיכם ואל־תשמעו אל־
.somniantes * vos quæ , vestra somnia
חלמתיכם אשר אתם מחלמים:
:meo nomine in vobis vaticinantes † ipsi falsitate in ‡ Quia
9 כי בשקר הם נבאים לכם בשמי
.Dominus dixit , eos misi non
לא שלחתים נאם־יהוה:
implere os ad Quia ‡ :Dominus dixit sic Nam
10 כי־כה אמר יהוה כי לפי [i]מלאת
suscitabo & ,vos visitabo ,anni septuaginta ,Babel in
לבבל שבעים שנה אפקד אתכם [k]והקמתי
vos reducendum ad || ,bonum meum verbum vos super
עליכם את־דברי הטוב [l]להשיב אתכם
noui ego Nam .istum locum ad
11 אל־המקום הזה: כי אנכי ידעתי את־
dixit ,vos super cogitans † ego quas cogitationes
המחשבת אשר אנכי חשב עליכם נאם־
:Dominus , pacis cogitationes : non & ;malum in * dandum ad
יהוה מחשבות שלום ולא [m]לרעה [n]לתת
.spem & ,nouissimum vobis
לכם אחרית ותקוה:

* sunt
‡ literarum,
quas
† Postquã scilicet egressus est
|| rex,
‡ regina,
‡ eunuchi,
|| artifices,
[a] יצא [b] שור
* inclusores
[c] גלה
[d] פרה
[e] לקח
[f] נתן [g] רבה
* ad
† seductionem faciant
[h] נשא
‡ sunt in medio vestri.
* somniatis.
‡ falsum
† prophetant
‡ Postquã impleti fuerint
[i] מלא
[k] קום
|| vt reducam
[l] שוב
† cogito
* mali; vt dem
[m] רוע [n] נתן

,eos ad orabitis & ,ibitis & ,me inuocabitis Et
וּקְרָאתֶם אֹתִי וַהֲלַכְתֶּם וְהִתְפַּלַּלְתֶּם אֵלָי
,inuenietis & ,me quæretis Et .vos ad exaudiam &
14 וְשָׁמַעְתִּי אֲלֵיכֶם׃ וּבִקַּשְׁתֶּם אֹתִי וּמְצָאתֶם
inueniar Et .vestro corde toto in me quæsieritis cùm
כִּי תִדְרְשֻׁנִי בְּכָל־לְבַבְכֶם׃ וְנִמְצֵאתִי
, vestram captiuitatem reducam & ,Dominus dixit ,vobis
לָכֶם נְאֻם־יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת־[a]שְׁבִיתְכֶם
cunctis de & ,gentibus vniuersis de vos congregabo &
וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל־הַגּוֹיִם וּמִכָּל־
dixit ,illuc vos feci expelli quò ,locis
הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר [b]הִדַּחְתִּי אֶתְכֶם שָׁם נְאֻם־
quò † ,locum ad vos faciam reuerti & :Dominus
יְהוָה [c]וַהֲשִׁבֹתִי אֶתְכֶם אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
Suscitauit :dixistis Quia .inde vos feci transmigrare
15 [d]הִגְלֵיתִי אֶתְכֶם מִשָּׁם׃ כִּי אֲמַרְתֶּם הֵקִים
.Babel in prophetas Dominus nobis
לָנוּ יְהוָה נְבִאִים בָּבֶלָה׃
ad sedentem ,regem ad Dominus dixit sic Nam
16 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה אֶל־הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב אֶל־
vrbe in habitantem * populum omnem ad & ,Dauid solium
כִּסֵּא דָוִד וְאֶל־כָּל־הָעָם הַיּוֹשֵׁב בָּעִיר
vobiscum sunt egressi non qui ,vestros $ fratres ,hac
הַזֹּאת אֲחֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא־יָצְאוּ אִתְּכֶם
: exercituum Dominus inquit Sic .transmigrationem in
17 בַּגּוֹלָה׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
& ,famem ,gladium eos in mittens ego Ecce
הִנְנִי מְשַׁלֵּחַ בָּם אֶת־הַחֶרֶב אֶת־הָרָעָב וְאֶת־
quæ ,turpes ficus veluti eos dabo & :pestem
הַדָּבֶר [e]וְנָתַתִּי אוֹתָם כַּתְּאֵנִים הַשֹּׁעָרִים אֲשֶׁר
eos post persequar Et .malitia præ comedentur non
18 לֹא־תֵאָכַלְנָה מֵרֹעַ׃ וְרָדַפְתִּי אַחֲרֵיהֶם
commotionem in eos dabo & :peste in ,fame in ,gladio in
בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר וּנְתַתִּים לְזַוְעָה
,stuporem in & ,execrationem ‡ in ,terræ ,regnis vniuersis
לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ לְאָלָה וּלְשַׁמָּה
quò * , gentibus cunctis in opprobrium in & ,sibilum in &
וְלִשְׁרֵקָה וּלְחֶרְפָּה בְּכָל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־
audierunt non quòd eo Pro .illuc eos expuli
19 הִדַּחְתִּים שָׁם׃ תַּחַת אֲשֶׁר־לֹא־שָׁמְעוּ
eos ad misi quæ ,Dominus dixit ,mea verba ad
אֶל־דְּבָרַי נְאֻם־יְהוָה אֲשֶׁר שָׁלַחְתִּי אֲלֵיהֶם
non & ; mittendo & ,surgendo manè ,prophetas meos seruos *
אֶת־עֲבָדַי הַנְּבִאִים הַשְׁכֵּם וְשָׁלֹחַ וְלֹא
.Dominus dixit ,audistis
שְׁמַעְתֶּם נְאֻם־יְהוָה׃
transmigratio omnis :Domini verbum audite vos Et
20 וְאַתֶּם שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־הַגּוֹלָה
.Babel in Ierusalaim de misi quam
אֲשֶׁר־שִׁלַּחְתִּי מִירוּשָׁלִַם בָּבֶלָה׃
Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
21 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
filium Sidchiiahu ad & ,Cholaiah filium Achab ad
אֶל־אַחְאָב בֶּן־קוֹלָיָה וְאֶל־צִדְקִיָּהוּ בֶן־
falsò † meo nomine in vobis prophetantes ,Mahaseiah
מַעֲשֵׂיָה הַנִּבְּאִים לָכֶם בִּשְׁמִי שָׁקֶר
, Babel regis Nebuchadresar manu in eos dans ‡ ego Ecce
הִנְנִי נֹתֵן אֹתָם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
.vestris oculis in eos percutiet &
וְהִכָּם [f]לְעֵינֵיכֶם׃
transmigrationi omni $ maledictio eis ex assumetur Et
22 וְלֻקַּח מֵהֶם קְלָלָה לְכֹל [g]גָּלוּת
Dominus te Ponat : dicendo ,Babel in † quæ ,Iehudah
יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּבָבֶל לֵאמֹר יְשִׂמְךָ יְהוָה
Babel rex eos torruit ‖ quos ,Achab sicut & ,Sidchiiahu sicut
כְּצִדְקִיָּהוּ וּכְאֶחָב אֲשֶׁר־קָלָם מֶלֶךְ־בָּבֶל
,Israel in nefas fecerunt quòd eo Pro .igni in
23 בָּאֵשׁ׃ יַעַן אֲשֶׁר [h]עָשׂוּ נְבָלָה בְּיִשְׂרָאֵל
, suorum sodalium vxoribus cum commiserunt adulterium &
וַיְנַאֲפוּ אֶת־נְשֵׁי רֵעֵיהֶם
non quod ,falsò ‡ meo nomine in verbum sunt locuti &
וַיְדַבְּרוּ דָבָר בִּשְׁמִי שֶׁקֶר אֲשֶׁר לֹא

[a] שְׁבוּת שבותכם ק
$ ad quæ
[b] נדח
† vnde
[c] שוב
[d] גלה
qui sedet super
* qui habitat
$ scilicet
mitto
[e] נתן
possunt comedi
לועה
‡ maledictioně, * ad quas
eiicere feci eos:
* per
qui prophetant † mendaciter:
‡ trado
[f] נכה
$ ab omni transmigratione
[g] גלה
† est
‖ combussit
[h] עשה
amicorum
‡ mendaciter,

.Dominus dixit , testis & cognoscens $ ego & * ; eis præcepi
[a]צִוִּיתִים וְאָנֹכִי הוּיֹדֵעַ [b]וָעֵד נְאֻם־יְהוָה׃
: dicendo ,dices Nechelamitem Semahiahu ad Et
24 וְאֶל־שְׁמַעְיָהוּ הַנֶּחֱלָמִי תֹּאמַר לֵאמֹר׃
,Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
25 כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
tuo nomine in misisti tu quòd eo Pro : dicendo
לֵאמֹר יַעַן אֲשֶׁר אַתָּה שָׁלַחְתָּ בְשִׁמְכָה
ad & ,Ierusalaim in $ qui ,populum omnem ad literas
סְפָרִים אֶל־כָּל־הָעָם אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלִַם וְאֶל־
vniuersos ad & ,sacerdotem Mahaseiah filium Sephaniah
צְפַנְיָה בֶן־מַעֲשֵׂיָה הַכֹּהֵן וְאֶל־כָּל־
sacerdotem te dedit Dominus : dicendo ,sacerdotes
26 הַכֹּהֲנִים לֵאמֹר׃ יְהוָה נְתָנְךָ כֹהֵן
domo præfectos existendum ad ‡ , sacerdote Iehoiadah pro
תַּחַת יְהוֹיָדָע הַכֹּהֵן [c]לִהְיוֹת פְּקִדִים בֵּית
eum dabis & ,prophetans & ,furioso viro omni Domini
יְהוָה לְכָל־אִישׁ מְשֻׁגָּע וּמִתְנַבֵּא וְנָתַתָּה אֹתוֹ
.neruum in & , subuersionem in
אֶל־הַמַּהְפֶּכֶת וְאֶל־הַצִּינֹק׃
Antothitem Irmeiahu in increpasti non quid vt ,nunc Et
27 וְעַתָּה לָמָּה לֹא גָעַרְתָּ בְּיִרְמְיָהוּ הָעַנְּתֹתִי
nos ad misit propterea Quia ?vobis prophetantem
28 הַמִּתְנַבֵּא לָכֶם׃ כִּי עַל־כֵּן שָׁלַח אֵלֵינוּ
,habitate & ,domos ædificate ,ipsum ‡ Longum :dicendo ,Babel $
בָּבֶל לֵאמֹר אֲרֻכָּה הִיא [d]בְּנוּ בָתִּים וְשֵׁבוּ
.eorum fructus comedite & ,hortos plantate &
וְנִטְעוּ [e]גַנּוֹת וְאִכְלוּ אֶת־[f]פְּרִיהֶן׃
,hanc epistolam sacerdos Sephaniah legit Et
29 וַיִּקְרָא צְפַנְיָה הַכֹּהֵן אֶת־הַסֵּפֶר הַזֶּה
.prophetæ Irmeiahu auribus in
בְּאָזְנֵי יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃
: dicendo ,Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
30 [g]וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
Sic : dicendo ,transmigrationem omnem ad Mitte
31 שְׁלַח עַל־כָּל־הַגּוֹלָה לֵאמֹר כֹּה
quòd eo Pro : Nechalamitem Semahiah ad Dominus dixit
אָמַר יְהוָה אֶל־שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי יַעַן אֲשֶׁר
,eum misi non ego & ,Semahiahu vobis prophetauit
נִבָּא לָכֶם שְׁמַעְיָה וַאֲנִי לֹא שְׁלַחְתִּיו
sic Ideirco .mendacio super † vos fecit fidere &
32 וַיַּבְטַח אֶתְכֶם עַל־שָׁקֶר׃ לָכֵן כֹּה־
,Nechalamitem Semahiah super visitans ego Ecce :Dominus dixit
אָמַר יְהוָה הִנְנִי פֹקֵד עַל־שְׁמַעְיָה הַנֶּחֱלָמִי
medio in habitans vir ei erit non ,eius semen super &
וְעַל־זַרְעוֹ לֹא־יִהְיֶה לוֹ אִישׁ יוֹשֵׁב בְּתוֹךְ
faciens * ego quod ,bono in ‖ videbit non & ,huius populi
הָעָם הַזֶּה וְלֹא־יִרְאֶה בַטּוֹב אֲשֶׁר־אֲנִי עֹשֶׂה
est locutus defectionem $ quia :Dominus dixit , meo populo
לְעַמִּי נְאֻם־יְהוָה כִּי־[h]סָרָה דִבֶּר
.Dominum super †
עַל־יְהוָה׃

CAP. XXX. ל

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
,Israel Deus Dominus dixit Sic : dicendo
2 לֵאמֹר׃ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
sum locutus quæ , verba omnia tibi Scribe :dicendo
לֵאמֹר כְּתָב־לְךָ אֵת כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי
.venientes dies ecce Etenim .libro in te ad
3 אֵלֶיךָ אֶל־סֵפֶר׃ כִּי הִנֵּה יָמִים [i]בָּאִים
mei populi captiuitatem conuertam & , Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה וְשַׁבְתִּי אֶת־[k]שְׁבוּת עַמִּי
ad eos faciam redire &:Dominus dixit ,Iehudah & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה אָמַר יְהוָה וַהֲשִׁבֹתִים אֶל־
.eam possidebunt & ,eorum patribus dedi quam , terram
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם וִירֵשׁוּהָ׃
ad Dominus est locutus quæ verba hæc Et
4 וְאֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־
.Iehudah ad & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וְאֶל־יְהוּדָה׃

* id quod $ cognosco & testor,
הוידע ק
[a] צוה [b] עור
$ est
$ vt sitis præfecti in
[c] היה
vt des carcerem,
Ob id scilicet quòd
$in ‡ est
[d] בנה
[e] גנן [f] פרח
[g] היה
† in
visito
‖ bonum, * facio
$ præuaricationem
[h] סור
† aduersus
veniunt,
[i] בוא
[k] שבר

:audiuimus terroris Vocem :Dominus dixit sic Quoniam
5 כי־כה אמר יהוה קול חרדה שמענו
,videte & ,nunc Interrogate .pax non & ,* formido
6 פחד ואין שלום: שאלו־נא [a]וראו
* virum omnem vidi ‡ quare :masculus pariens ‡ si
אם־ילד זכר מדוע ראיתי כל־גבר
sunt conuersæ & ,parturientẽ tanquã suos lumbos super suas manus
ידיו על־חלציו כיולדה ונהפכו
dies magna quia ,Væ ?pallorem in facies omnes
7 כל־פנים לירקון: הוי כי גדול היום
,Iahacob ipsi *ipsa* *angustiæ* ‖ tempus & ;*illa sicut non à* , illa
ההוא מאין כמהו ועת־[b]צרה היא ליעקב
dixit ,illa die in erit Et .seruabitur eo ab &
8 וממנה [c]יושע: והיה ביום ההוא נאם
,tuo collo *desuper* ‖ eius iugum conteram ,exercituum Dominus
יהוה צבאות אשבר [d]עלו מעל צוארך
.extraneis vltrà *eo in* ‡ seruient non & ,rumpam tua vincula &
ומוסרותיך אנתק ולא־יעבדו־בו עוד זרים:
,suo regi Dauid & ,suo Deo Domino seruient Et
9 ועבדו את יהוה אלהיהם ואת דוד מלכם
mi serue timeas ne tu Et .eis suscitabo quem
10 אשר [f]אקים להם: ואתה אל־תירא עבדי
quia :Israel *consterneris* nec , Dominus dixit , Iahacob
יעקב נאם־יהוה ואל־תחת ישראל כי
terra de tuum semen & ,longè à te saluificans ego ecce
הנני מושיעך מרחוק ואת־זרעך מארץ
,erit pacatus & ,requiescet & ,Iahacob reuertetur & : eorũ captiuitatis
[g]שבים [h]ושב יעקב ושקט ושאנן
,Dominus ait , † ego tecum Quoniam .*exterrens* ‡ non &
11 ואין מחריד: כי־אתך אני נאם־יהוה
cunctis in consummationem faciam nam :te *saluandum ad* *
להושיעך כי אעשה כלה בכל־
non te ‡ veruntamen *:illuc* te dispersi *quo* ‖ ,gentibus
הגוים אשר הפיצותיך שם אך אתך לא־
, iudicio in te castigabo & * , consummationem faciam
אעשה כלה ויסרתיך למשפט
: Dominus dixit sic Nam .te *mundabo non mundando* ‡ &
12 ונקה לא אנקך: כי כה אמר יהוה
.tua plaga *dolorifica* ‡ ,tua contritio *Desperata* †
אנוש לשברך נחלה [k]מכתך:
medicinæ *:medelam* * ad tuum iudicium *iudicans* ‖ Non
13 אין־דן דינך למזור רפאות
, tui sunt obliti tui amatores Omnes .tibi ‡ non *curationis* ‡
14 תעלה אין לך: כל־מאהביך שכחוך
castigatione te percussi inimici plaga quia : quærent non te
אותך לא ידרשו כי מכת אויב הכיתיך [l]מוסר
inualuerunt ‡ tuæ iniquitatis multitudinem propter : crudeli
אכזרי על רב [m]עונך עצמו
desperatum ‖ ,tua contritione super *clamabis* * Quid ,tua peccata
15 חטאתיך: מה־תזעק על־שברך אנוש
inualuerunt ‡ tuæ,iniquitatis multitudinem propter ? tuum dolorem
מכאבך על רב עונך עצמו
omnes Propterea .tibi hæc feci ,tua peccata
16 חטאתיך [n]עשיתי אלה לך: לכן כל־
ipsi vniuersi tui hostes vniuersi & ;deuorabuntur ,te deuorantes
אכליך יאכלו וכל־[o]צריך כלם
, direptionem in te diripientes erunt & : ibunt captiuitatem in
בשבי ילכו והיו שאסיך למשסה
.prædam in dabo te prædantes cunctos &
וכל־בוזיך אתן לבז:
, te sanabo tuis plagis à & ,*tibi emplastrum faciam ascendere* † Quia
17 כי אעלה ארכה לך וממכותיך ארפאך
, *ipsa* ‖ Siion ,te vocauerunt *expulsam* ‡ quia : Dominus dixit
נאם־יהוה כי נדחה קראו לך ציון היא
ego Ecce : Dominus dixit Sic .*eam non quærens*
18 דרש אין לה: כה אמר יהוה הנני־
eius habitaculorum & ,Iahacob *tentoriorum captiuitatem conuertens* *
שב שבות אהלי יעקוב ומשכנותיו
palatium & ,eius cumulum super ciuitas ædificabitur & : miserebor
ארחם ונבנתה עיר על־[p]תלה וארמון
.*sedebit eius normam super* ‡
על־משפטו ישב:

* est, / [a]ראה / ‡ generat / ‡ ergo / * habentem / vt non sit similis; / ‖ afflictionis est / [b]צור / [c]ישע / ‖ de / [d]עלל / ‡ ei / [e]יסר / [f]קום / paueas / [g]שבר / [h]שוב / ‡ erit qui exterreat. / † sum, / * vt saluum faciam / ‖ in quibus / ‡ in / [i]פוץ / * sed / ‡ succidendo succidam / † Fortis est / ‡ & difficilis est / [k]נכה / ‖ est qui iudicet / * sanitatem: / ‡ curatiuæ / ‡ sunt / [l]יסר / ‡ multiplicata sunt / [m]עוה / * clamas / ‖ fortem esse / ‡ multiplicata sunt / [n]עשה / [o]צור / † curabo sanitatem tuam. / ‡ eiectam / ‖ ipsi (aiunt) qui requirat non est. / * conuerto cõuersionem tabernaculorum / [p]תלל / ‡ iuxta dispositionem eius habitabitur.

: *ludentium* ‡ vox & *confessio* † eis ex egredietur Et
19 ויצא מהם [a]תודה וקול משחקים
,eos honorabo & ;minuentur non & ,eos faciam multiplicare &
והרבתים ולא ימעטו והכבדתים
,*quondam* ‡ sicut eius filij erunt Et .*uilescent* * non &
20 ולא יצערו: והיו בניו כקדם
omnes *super* visitabo & : disponetur me coram eius cœtus &
ועדתו לפני תכון ופקדתי על כל־
eius dominator & ,eo ex eius *præstans* * erit Et .*eum opprimentes* ‡
21 לחציו: והיה אדירו ממנו ומשלו
, eum appropinquare faciam & , egredietur eius *interiori* ‡ de
מקרבו יצא והקרבתיו
suum cor *educauit hic* † iste quis quia : me ad accedet &
ונגש אלי כי מי הוא־זה ערב את־לבו
mihi eritis Et ? Dominus dixit , *me ad accedendum ad* ‡
22 [b]לגשת אלי נאם־יהוה: והייתם לי
. Deum in vobis ero ego & , populum in
לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים:
turbo ; est egressus furore * Domini turbo Ecce
23 הנה סערת יהוה [c]חמה יצאה סער
.*residebit* † impiorum caput super ;*imminens* ‡
[d]מתגורר על ראש רשעים יחול:
,*eum facere ad vsque* * ,Domini *nasi* ‡ ira reuertetur Non
24 לא ישוב חרון אף־יהוה עד־[e]עשתו
dierum nouissimo in : sui cordis *molimina ipsum statuere ad vsque &*
ועד־[f]הקימו [g]מזמות לבו באחרית הימים
.*eo in* ‡ intelligetis
תתבוננו בה:

CAP. XXXI. לא

Deum in ero ,Dominus dixit , illo tempore In
1 בעת ההיא נאם־יהוה אהיה לאלהים
.populum in mihi erunt ipsi & , Israel *familiis* vniuersis
לכל משפחות ישראל והמה יהיו־לי לעם:
populus , deserto in gratiam Inuenit : Dominus dixit Sic
2 כה אמר יהוה מצא חן במדבר עם
.Israelem ipsum *faciendum* ‡ quiescere *ad eundo* * ,gladij *superstites* ‡
שרידי חרב הלוך להרגיעו ישראל:
Charitate : ‡ Et .mihi apparuit Dominus *longinquo* † A
3 מרחוק יהוה נראה לי ואהבת
.misericordia te attraxi ideò , te dilexi perpetua
עולם אהבתיך על־כן משכתיך חסד:
.Israel virgo ædificaberis & , te ædificabo Adhuc
4 עוד [h]אבנך ונבנית בתולת ישראל
choro in egredieris & , tuis tympanis ornaberis Adhuc
עוד תעדי [i]תפיך ויצאת במחול
montibus in vineas plantabis Adhuc .ludentium
5 משחקים: עוד [k]תטעי כרמים [l]בהרי
.prophanabunt & , plantantes plantabunt : Someron
שמרון נטעו נטעים וחללו:
:Ephraim monte in custodes *clamauerunt* ‡ dies *est* * Quia
6 כי יש־יום קראו נצרים בהר אפרים
.nostrum Deum Dominum ad Siion † ascendamus & , Surgite
קומו ונעלה ציון אל־יהוה אלהינו:
; lætitia Iahacob *in Ouate* : Dominus dixit sic Nam
7 כי־כה אמר יהוה [m]רנו ליעקב שמחה
:dicite & , laudate ,facite auditum :gentium capite in exultate &
וצהלו בראש הגוים השמיעו הללו ואמרו
.Israel residuum tuum populum Domine fac Saluum
[n]הושע יהוה את־עמך את שארית ישראל:
eos congregabo & , Aquilonis terra de eos *adducens* ego Ecce
8 הנני [o]מביא אתם מארץ צפון וקבצתים
prægnans , claudus & cæcus ‡ eos inter : terræ lateribus de
מירכתי־ארץ בם עור ופסח הרה
.huc reuertentur magnus cœtus : simul pariens &
וילדת יחדו קהל גדול ישובו הנה:
.eos adducere faciam misericordiis cum & , venient fletu Cum
9 [p]בבכי יבאו ובתחנונים [q]אובילם
non † , recta via in aquarum torrentes ad eos faciam ambulare
[r]אוליכם אל־נחלי מים בדרך ישר לא
Ephraim & , patrem in Israeli ero quia *:ea in* impingent
יכשלו בה כי־[s]הייתי לישראל לאב ואפרים

† vox gratiarũ actionis, / ‡ gaudentium: / [a]ידה / * attenuabuntur. / ‡ priùs , / ‡ qui oppresserunt eos. / * fortis / ‡ medio / † qui ita dilatauit / ‡ vt innitatur mihi, / [b]נגש / * in / [c]יחם / ‡ manens; / † manebit. / [d]גור / ‡ furoris / * donec faciat, / & donec statuat cogitationes / [e]עשה / [f]קום / [g]זמם / ‡ illud. / cognationibus / ‡ euasores / * iuit Deus ante eum,vt / ‡ faceret / † longo tempore (inquit populus). Et / ‡ Dominus ait: / [h]בנה / [i]תפף / [k]נטע / [l]הר / * erit / ‡ in qua clamabunt / † in / Exultate / [m]רנן / [n]ישע / adducam / [o]בוא / ‡ erunt / [p]בכה / [q]יבל / † in qua / [r]ילך / [s]היה

cūm cōuertero — me conuertendo in ,eius vrbibus in & ,Iehudah terra in
בארץ יהודה ובעריו בשובי את־
,iustitiæ habitaculum Dominus tibi benedicat ,eorum captiuitatem
שבותם[a] יברכך יהוה נוה־צדק שיר[a]
* sanctæ. — omnes & ,Iehudah ea in habitabunt Et .sanctitatis* mons
24 הר הקדש: וישבו בה יהודה וכל־
gregatim. — .grege in proficiscentur & ,agricolæ ,simul eius ciuitates
עריו יחדו אכרים ונסעו בעדר:
animam omnem & ,lassam animam feci inebriare Quia
25 כי הרויתי נפש עיפה וכל־נפש
tristem — sum expergefactus hoc Propter .impleui dolentem
26 דאבה מלאתי: על־זאת הקיצותי[b] קוץ[b]
.mihi fuit dulcis meus somnus ;vidi &
ואראה ושנתי ערבה לי:
veniunt — seminabo & , Dominus dixit ,venientes dies Ecce
27 הנה ימים באים נאם־יהוה וזרעתי
,hominis semine ,Iehudah domum & ,Israel domum
את־בית ישראל ואת־בית יהודה זרע אדם
solicitus — fui vigil quemadmodum erit Et .animalis semine &
28 וזרע בהמה: והיה כאשר שקדתי
‡ excutiendum — ,destruendum ‡ ad & ,diruendum ad & ,euellendum ad eos super
עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס
‖ solicitus — eos super ero peruigil ‖ sic ,malefaciendum ad & ,perdendum ad &
ולהאביד ולהרע[c] כן אשקד עליהם רוע[c]
.Dominus dixit ,plantandum ad & , ædificandum ad
לבנות[d] ולנטוע נאם־יהוה: בנה[d]
comederunt Patres : vltrà dicent non illis diebus In
29 בימים ההם לא־יאמרו עוד אבות אכלו
.obstupuerunt filiorum dentes & , acerbam vuam
בסר ושני[e] בנים תקהינה: שנן[e]
Sed — Omnis .morietur sua iniquitate in ‡ vnusquisque Quinimo
‡ propter iniquitatem suam — ‖ qui comederit
30 כי אם־איש בעונו[f] ימות כל־
.eius dentes obstupescent ,acerbam vuam comedentis ‖ hominis
האדם האכל הבסר תקהינה[g] שניו: עוה[f] קהה[g]
* veniunt, ‡ feriam — cum excidam ‡ & ,Dominus dixit ,venientes* dies Ecce
31 הנה ימים באים נאם־יהוה וכרתי את־
.nouum fœdus Iehudah domo cum & , Israel domo
בית ישראל ואת־בית יהודה ברית חדשה:
pepigi — ,eorum patribus cum excidi quod fœdus secundum Non
32 לא כברית אשר כרתי את־אבותם
‡ qua apprehēdi — * vt educerem — eos educendum ad* , eorum manum in me apprehendere ‡ die in
ביום החזיקי בידם להוציאם[h] יצא[h]
, meum pactum fecerūt irritum ipsi quia : Ægypti terra è
מארץ מצרים אשר־המה הפרו[i] את־בריתי פור[i]
‡ eis, — .Dominus dixit , eos in ‡ sum dominatus ego &
ואנכי בעלתי בם נאם־יהוה:
† erit ‡ feriam — domo cum excidam ‡ quod fœdus † hoc Sed
33 כי זאת הברית אשר אכרת את־בית
Dabo : Dominus dixit ,ipsos dies post Israel
ישראל אחרי הימים ההם נאם־יהוה נתתי
‖ medio * in — eorum corde super* & ,eorum interiori ‖ in meam legem
את־תורתי[k] בקרבם ועל־לבם ירה[k]
erunt ipsi & ,Deum in eis ero & :eam scribam
אכתבנה והייתי להם לאלהים והמה יהיו־
vnusquisque vltrà docebunt non Et .populum in mihi
34 לי לעם: ולא ילמדו עוד איש
amicum — : dicendo , suum fratrem vnusquisque & , suum socium
את־רעהו ואיש את־אחיו לאמר
me cognoscent ipsi omnes nam :Dominum Cognoscite
דעו[l] את־יהוה כי כולם ידעו אותי ידע[l]
:Dominus dixit , eorum maximum ad vsque & ,eorum minimo à
למקטנם ועד־גדולם נאם־יהוה
memorabor non eorum peccati & ,corū iniquitati propitiabor quia
כי אסלח לעונם ולחטאתם לא אזכר־
‡ qui dedit — lumine in solem dans ‖ :Dominus dixit Sic .amplius
35 עוד: כה אמר יהוה נתן שמש לאור
* qui rupit — findens* :noctis lumine in stellarum & ,lunæ statuta ; diei
יומם חקת[m] ירח וכוכבים לאור לילה רגע[m] חקק
.eius nomen exercituum Dominus ,eius fluctus sonarunt & ,mare
הים ויהמו[n] גליו יהוה צבאות שמו: המה[n]
‡ remoueri possunt † facie mea, — dixit ;meis faciebus † à ista statuta recesserint ‡ Si
36 אם־ימשו החקים האלה מלפני נאם־

,gentes Domini verbum Audite .ipse* meus primogenitus — * erit.
בכרי הוא: שמעו דבר־יהוה גוים 10
,Israel Spargens ‡ :dicite & : longè à insulis in annunciate & — quæ procul sunt:
והגידו[a] באיים ממרחק ואמרו מזרה ישראל — † Qui dispersit
.suum gregem pastor sicut eum custodiet & :eum congregabit
יקבצנו ושמרו כרעה עדרו: — נגר[a]
cum redemit & , Iahacob Dominus redemit Quoniam
כי־פדה יהוה את־יעקב וגאלו 11
excelso in ouabunt ‡ & . venient Et .eo præ fortis ‖ manu de — ‖ fortioris ‡ laudabunt
מיד חזק ממנו: ובאו ורננו במרום־ 12
, frumentum super Domini bonitatem ad confluent & ,Siion
ציון ונהרו אל־טוב יהוה על־דגן
pecoris ‖ filios super & ,recens oleum super & ,mustum* super & — * vinum, ‖ pecorum
ועל־תירש ועל־יצהר ועל־בני־צאן
non & , irriguus hortus quasi eorum anima eritque ;bouis & — boum;
ובקר והיתה נפשם כגן[b] רוה ולא־ — גנן[b]
virgo lætabitur Tunc .amplius dolendum ad ‡ addent — ‡ vt doleant
יוסיפו לדאבה עוד: אז תשמח בתולה 13
corū luctum conuertam & : simul senes & , iuuenes & .choro in
במחול ובחרים וזקנים יחדו והפכתי אבלם
.suo mœrore à ,eos lætificabo & ,eos consolabor & ,gaudium in — dolore
לששון[c] ונחמתים ושמחתים מיגונם[d]: — שוש[c] יגה[d]
meus populus & ,pinguedine sacerdotum animam inebriabo Et
ורויתי[e] נפש הכהנים דשן ועמי 14 — רוה[e]
.Dominus dixit ,saturabuntur mea bonitate
את־טובי ישבעו נאם־יהוה:
, est audita* excelso in Vox :Dominus dixit Sic — * colle
כה אמר יהוה קול ברמה[f] נשמע 15 — רום[f]
super plorante Rachel ,amaritudinum fletus , querimonia ‡ — ‡ ploratus,
נהי[g] בכי[h] תמרורים רחל מבכה על־ — נהה[g] בכה[h]
.ipse † non quia ,suis filiis super consolari renuit ; suos filios — ‖ sunt.
בניה מאנה להנחם על־בניה כי איננו:
, fletu à tuam vocem Prohibe :Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה מנעי קולך מבכי 16
,tuo operi merces est quia : lachryma ‡ à tuos oculos & — ‡ lachrymis:
ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעלתך
.inimici terra de reuertentur & ,Dominus ait
נאם־יהוה ושבו[i] מארץ אויב: — שוב[i]
reuertētur & ,Dominus ait , tuo nouissimo* spes est Et — * posteritati tuæ,
ויש־תקוה לאחריתך נאם־יהוה ושבו 17
Ephraim audiui Audiendo .suum terminum ad filij
בנים לגבולם: שמוע שמעתי אפרים 18
non vitulus vt ,sum castigatus & , me Castigasti : ‡ plangentem — ‡ & dicentem mihi:
מתנודד יסרתני ויוסר[k] כעגל לא — יסר[k]
Dominus ‡ tu quia :conuertar & ,me fac conuerti :doctus † — † assuetus ferre iugum:
למד השיבני ואשובה כי אתה יהוה — ‡ es
: ‡ me pœnitebit ,me conuerti post Nam* .meus Deus — * Postquam enim conuersus sum,
אלהי: כי־אחרי שובי נחמתי 19 — ‡ peccatorum meorum:
, sum confusus : femur super percussi , mihi esse notum post † & — † postquam ostensum est
ואחרי הודעי[l] ספקתי על־ירך בשתי[m]
.mearū pueritiarum ‡ opprobrium sustinui quoniam ,erubui etiam & — ידע[l] בוש[m]
וגם־נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי:
natus ‡ nónne ? Ephraim mihi* pretiosus filius Nónne — ‡ adolescentiæ meæ. * est
הבן[n] יקיר לי אפרים אם ילד 20 — ‡ puer delectabilis?
recordando ,eo cum me loquendi sufficientia † ex quia ?deliciarum — † eo tempore quo locutus sum
שעשועים כי־מדי דברי בו זכר
,ei ‡ mea viscera sonuerunt ideirco : adhuc eius recordabor — בנה[n] המה[o]
אזכרנו עוד על־כן המו[o] מעי לו — ‡ propter eum
tibi Statue .Dominus ait ,eius miserebor miserendo
רחם ארחמנו נאם־יהוה: הציבי[p] לך 21 — נצב[p]
stratam ‡ ad tuum cor pone ,altos cumulos tibi pone ; titulos* — * lapidem erectum ad agnoscendum viam
ציונים שמי[q] לך תמרורים שתי[r] לבך למסלה — ‡ semitam
reuertere ,Israel virgo Reuertere .ambulasti † viam — † per quam
דרך הלכתי שובי בתולת ישראל שבי — שום[q] שית[r]
huc & illuc te vertes quò Vsque .istas tuas ciuitates ad
אל־עריך אלה: עד־מתי תתחמקין 22 — יתיר
, terra in nouum Dominus creauit ‡ quia ?refractaria ‖ filia — ‖ rebellis? ‡ creabit
הבת השובבה כי־ברא יהוה חדשה בארץ
Dominus dixit Sic .virum circundabit FEMINA
נקבה תסובב גבר: כה־אמר יהוה 23
istud verbum dicent Adhuc :Israel Deus exercituum
צבאות אלהי ישראל עוד יאמרו את־הדבר הזה

genrem esse ab cessabunt ‡ Israel semen etiam , Dominus
יְהוָה גַּם זֶרַע יִשְׂרָאֵל [a] יִשְׁבְּתוּ מִהְיוֹת גּוֹי
Si : Dominus dixit Sic .diebus cunctis meas facies ad
37 לְפָנַי כָּל־הַיָּמִים׃ כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה אִם־
fundamenta inuestigentur ‡ & , sursum de cæli mensantur *
[b] יִמַּדּוּ שָׁמַיִם מִלְמַעְלָה וְיֵחָקְרוּ [c] מוֹסְדֵי־
, Israel semen omne in reprobabo † ego etiam , deorsum , terræ
אֶרֶץ [d] לְמָטָּה גַּם־אֲנִי אֶמְאַס בְּכָל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל
.Dominus dixit ,fecerunt quæ omnia super ‡
עַל־כָּל־אֲשֶׁר [e] עָשׂוּ נְאֻם־יְהוָה׃
ædificabitur & ,Dominus dixit ,venientes * dies Ecce
38 הִנֵּה יָמִים נְאֻם־יְהוָה וְנִבְנְתָה
portam ad vsque Chananeel turre à , Domino ciuitas
הָעִיר לַיהוָה מִמִּגְדַּל חֲנַנְאֵל עַד־שַׁעַר
super eo coram mensuræ linia ‡ vltrà exibit Et .anguli
39 [f] הַפִּנָּה׃ וְיָצָא עוֹד קָוֵה [g] הַמִּדָּה נֶגְדּוֹ עַל
.Ghohath circuibit & , Ghareb collem
גִּבְעַת גָּרֵב וְנָסַב גֹּעָתָה׃
omnia & , † cineris & , cadauerum vallem omnem Et
40 וְכָל־הָעֵמֶק הַפְּגָרִים ׀ וְהַדֶּשֶׁן וְכָל־
angulum ad vsque ,Chidron torrentem ad vsque arua
הַשְּׁרֵמוֹת עַד־נַחַל קִדְרוֹן עַד־פִּנַּת
non : Domino sanctitas , Orientem ad equorum portæ
שַׁעַר הַסּוּסִים מִזְרָחָה קֹדֶשׁ לַיהוָה לֹא־
.seculum in vltrà destruetur neque , euelletur
יִנָּתֵשׁ וְלֹא־יֵהָרֵס עוֹד לְעוֹלָם׃

CAP. XXXII. לב

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
ipse , Iehudah regis Sidchiiahu decimo anno in
[h] בַּשְּׁנַת הָעֲשִׂרִית לְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה הִיא
.Nebuchadresar anni decimus octauus annus ‡
הַשָּׁנָה שְׁמֹנֶה־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לִנְבוּכַדְרֶאצַּר׃
:Ierusalaim super coarctantes || Babel regis virtus * tunc Et
2 וְאָז חֵיל מֶלֶךְ בָּבֶל [i] צָרִים עַל־יְרוּשָׁלָ͏ִם
, custodiæ atrio in clausus erat propheta Irmeiahu &
וְיִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא הָיָה כָלוּא בַּחֲצַר [k] הַמַּטָּרָה
.Iehudah regis domo * quæ
אֲשֶׁר בֵּית־מֶלֶךְ יְהוּדָה׃
:dicendo ,Iehudah rex Sidchiiahu eum clauserat Quòd
3 אֲשֶׁר כְּלָאוֹ צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר
ego Ecce:Dominus dixit Sic :dicendo vaticinans ‡ tu Quare
מַדּוּעַ אַתָּה נִבָּא לֵאמֹר כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי
?eam capiet & Babel regis manum in hanc ciuitatem dans †
נֹתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃
manu de euadet non Iehudah rex Sidchiiahu Et
4 וְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֹא יִמָּלֵט מִיַּד
, Babel regis manum in tradetur tradendo sed , Chasdim
הַכַּשְׂדִּים כִּי־הִנָּתֹן יִנָּתֵן בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל
illius oculos eius oculi & ,illius ore cum eius os loquetur &
וְדִבֶּר־[l] פִּיו עִם־פִּיו וְעֵינָו אֶת־עֵינָיו
; Sidchiiahu faciet ire Babel in Et .videbunt
5 תִּרְאֶינָה׃ וּבָבֶל יוֹלִךְ אֶת־צִדְקִיָּהוּ
Cùm || :Dominus dixit ,eum me visitare vsque erit ibi &
וְשָׁם יִהְיֶה עַד־פָּקְדִי אֹתוֹ נְאֻם־יְהוָה כִּי
.prosperabimini non ,Chasdim cum dimicaueritis
תִלָּחֲמוּ אֶת־הַכַּשְׂדִּים לֹא תַצְלִיחוּ׃
, me ad Domini verbum Fuit : Irmeiahu dixit Et
6 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ הָיָה דְּבַר־יְהוָה אֵלַי
tuus patruelis Sallum filius Chanamel Ecce : dicendo
7 לֵאמֹר׃ הִנֵּה חֲנַמְאֵל בֶּן־שַׁלֻּם דֹּדְךָ
* qui ,meum agrum tibi Eme : dicendo , te ad veniens
[m] בָּא אֵלֶיךָ לֵאמֹר קְנֵה לְךָ אֶת־שָׂדִי אֲשֶׁר
.emendum ad || redemptionis iudicio tibi ‡ quia ,Hanathoth in
בַּעֲנָתוֹת כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַגְּאֻלָּה [n] לִקְנוֹת׃
verbum iuxta mei patrui filius Chanamel me ad venit Et
8 וַיָּבֹא אֵלַי חֲנַמְאֵל בֶּן־[o] דֹּדִי כִּדְבַר
Eme :me ad ait & ,custodiæ atrium ad , Domini
יְהוָה אֶל־חֲצַר [p] הַמַּטָּרָה וַיֹּאמֶר אֵלַי קְנֵה
terra in * quæ ,Hanathoth in * qui meum agrum quæso
נָא אֶת־שָׂדִי אֲשֶׁר־בַּעֲנָתוֹת אֲשֶׁר ׀ בְּאֶרֶץ

redemptio tibi † & ,hæreditatis ‡ iure tibi * quia :Biniamin
בִּנְיָמִין כִּי לְךָ מִשְׁפַּט הַיְרֻשָּׁה ׀ וּלְךָ הַגְּאֻלָּה
.ipsum * Domini verbum quod cognoui & , tibi eme
קְנֵה־לָךְ [a] וָאֵדַע כִּי דְבַר־יְהוָה הוּא׃
,mei patrui filio Chanamel à agrum emi Et
וָאֶקְנֶה אֶת־הַשָּׂדֶה מֵאֵת חֲנַמְאֵל בֶּן־דֹּדִי 9
septem ,argentum ei appendi & ;Hanathoth in ‡ qui
אֲשֶׁר בַּעֲנָתוֹת וָאֶשְׁקְלָה־לּוֹ אֶת־הַכֶּסֶף שִׁבְעָה
.argenteos decem & ,secalim †
שְׁקָלִים וַעֲשָׂרָה הַכָּסֶף׃
:testes feci testificari & , signaui & ,libro in scripsi Et
וָאֶכְתֹּב בַּסֵּפֶר וָאֶחְתֹּם [b] וָאָעֵד עֵדִים 10
.bilancibus ‡ in argentum appendi &
וָאֶשְׁקֹל הַכֶּסֶף בְּמֹאזְנָיִם׃
, signatum emptionis librum accepi Et
[c] וָאֶקַּח אֶת־סֵפֶר הַמִּקְנָה אֶת־הֶחָתוּם 11
.patentem & .iurium & præcepti *
הַמִּצְוָה [d] וְהַחֻקִּים וְאֶת־[e] הַגָּלוּי׃
filio Baruch emptionis librum dedi Et
וָאֶתֵּן אֶת־הַסֵּפֶר הַמִּקְנָה אֶל־בָּרוּךְ בֶּן־ 12
,mei patrui Chanamel oculis in Machseiah filio Neriiah
נֵרִיָּה בֶּן־מַחְסֵיָה לְעֵינֵי חֲנַמְאֵל דֹּדִי
oculis in ,emptionis libro in scribentium ‡ testium oculis in &
וּלְעֵינֵי הָעֵדִים הַכֹּתְבִים בְּסֵפֶר הַמִּקְנָה לְעֵינֵי
.custodiæ atrio in manentium † ,Iehudæorum omnium
כָּל־הַיְּהוּדִים הַיֹּשְׁבִים בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה׃
:dicendo ,eorum oculis in Baruch præcepi Et
וָאֲצַוֶּה אֶת־בָּרוּךְ לְעֵינֵיהֶם לֵאמֹר׃ 13
:Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 14
emptionis librum ,istos libros Tollendo †
לָקוֹחַ אֶת־הַסְּפָרִים הָאֵלֶּה אֵת סֵפֶר הַמִּקְנָה
,hunc apertum librum & ,signatum & ,hunc
הַזֶּה וְאֵת הֶחָתוּם וְאֵת סֵפֶר הַגָּלוּי הַזֶּה
,multis diebus stent vt ,testæ * vase in eos dabis &
[f] וּנְתַתָּם בִּכְלִי־חָרֶשׂ לְמַעַן יַעַמְדוּ יָמִים רַבִּים׃
:Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Quia
כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל 15
.ista terra in vineæ & , agri & ,domus ementur Adhuc
עוֹד [g] יִקָּנוּ בָתִּים וְשָׂדוֹת וּכְרָמִים בָּאָרֶץ הַזֹּאת׃
librum me dedisse post , Dominum ad oraui Et
וָאֶתְפַּלֵּל אֶל־יְהוָה אַחֲרֵי [h] תִתִּי אֶת־סֵפֶר 16
:dicendo ,Neriiah filium Baruch ad emptionis
הַמִּקְנָה אֶל־בָּרוּךְ בֶּן־נֵרִיָּה לֵאמֹר׃
fecisti tu Ecce .Deus Domine Ahah
אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה ׀ אַתָּה [i] עָשִׂיתָ אֶת־ 17
tuo brachio in & ,magna tua potentia in terram & cælos
הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרֹעֲךָ
.verbum omne te à mirificabitur non : extento
[k] הַנְּטוּיָה לֹא־יִפָּלֵא מִמְּךָ כָּל־דָּבָר׃
iniquitatem retribuens ‡ & ,millibus in misericordiam Faciens *
עֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים וּמְשַׁלֵּם [l] עֲוֹן 18
Deus :eos post eorum filiorum sinum in patrum
אָבוֹת אֶל־חֵיק בְּנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם הָאֵל
.eius nomen exercituum Dominus , potens , magnus
הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃
tui oculi quia : adinuentione multus & ,consilio Magnus
גְּדֹל [m] הָעֵצָה וְרַב הָעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר־עֵינֶיךָ 19
vnicuiq; dandum ad ,hominis || filiorum vias omnes super ‡ aperti
פְקֻחוֹת עַל־כָּל־דַּרְכֵי בְּנֵי אָדָם לָתֵת לְאִישׁ
.suorum studiorum * fructum secundum & ,suas vias secundum
כִּדְרָכָיו [n] וְכִפְרִי מַעֲלָלָיו׃
,Ægypti terra in portenta & signa posuisti Qui
אֲשֶׁר [o] שַׂמְתָּ [p] אֹתוֹת וּמֹפְתִים בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם 20
fecisti & :homine in & ,Israel in & ,hanc diem ad vsque
עַד־הַיּוֹם הַזֶּה וּבְיִשְׂרָאֵל וּבָאָדָם וַתַּעֲשֶׂה־
.hanc diem secundum nomen tibi
לְּךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה׃
terra è Israel tuum populum eduxisti Et
וַתֹּצֵא אֶת־עַמְּךָ אֶת־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ 21
robusta manu in & portentis in & ,signis in , Ægypti
מִצְרַיִם בְּאֹתוֹת וּבְמוֹפְתִים וּבְיָד חֲזָקָה

Marginal notes (right): ‡ remoueri poterit vt non sit gens coram me. [a] נִשְׁבַּת — * metiri possit ‡ inuestigari. [b] מדד [c] יסד ‡ abiiciam. [d] נטה ‡ propter. [e] עשה * venient, באים ק ולא כתיב ‡ filum. קו ק. [f] פנה [g] מדד † locum,& vniuersas regiones. השרמות ק. [h] שנה בשנה ק ‡ est * exercitus || obsidebat. [i] צור [k] נטר * erat in. ‡ vaticinaris † do. [l] פרה. donec visitem ||. venis * est. [m] בוא ‡ tuus est || vt emas. [n] קנה [o] דוד [p] נטר * est.

Marginal notes (left): * tuus est ‡ hæreditario, † tua est * esset. [a] ידע. ‡ est. † siclos. [b] עוד ‡ statera. [c] לקח * & librũ apertum,& librum conditionum venditionis, secundum præceptum legis, & consuetudinum in vendendo & emendo fructus. [d] חקק [e] גלה ‡ qui scripti erant † qui manebãt. [f] עוד. [g] חיה ‡ sunt. † Tolle. pones fictili, [f] נתן. possidebuntur [g] קנה. postquam dedi [h] נתן. filio. est absconditum à te quicquam. * Qui facis ‡ reddis pœnã iniquitatis. [i] עשה. [k] נטה עוה. opere: [m] יעץ ‡ sunt || hominum, vt * operum. [n] פרה. [o] שום [p] אות.

vt acciperent suas abominationes posuerunt Et .disciplinam capiendum ad
34 לָקַחַת[a] מוּסָר׃ [b]וַיָּשִׂימוּ שִׁקּוּצֵיהֶם
ea super meum nomen est inuocatum qua ‡ domo in
בַּבַּיִת אֲשֶׁר־נִקְרָא שְׁמִי עָלָיו
,Bahal excelsa ædificauerunt Et .eam polluendum ad *
35 לְטַמְּאוֹ׃ [c]וַיִּבְנוּ אֶת־בָּמוֹת הַבַּעַל
suos filios faciendum transire ad † ,Hinnom filij valle in ‡ quæ
אֲשֶׁר ׀ בְּגֵיא בֶן־הִנֹּם לְהַעֲבִיר אֶת־בְּנֵיהֶם
,eis præcepi non quod , Molech ipsi suas filias &
וְאֶת־בְּנוֹתֵיהֶם לַמֹּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא־[d]צִוִּיתִים
abominationem faciendum ad* ,meum cor super ‡ ascendit nec
וְלֹא עָלְתָה עַל־לִבִּי [e]לַעֲשׂוֹת הַתּוֹעֵבָה
.Iehudah faciendum †peccare ad ‡ ,hanc
הַזֹּאת לְמַעַן [f]הַחֲטִי אֶת־יְהוּדָה׃
,Israel Deus Dominus dixit sic propterea nunc Et
36 וְעַתָּה לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
Datur : dicentes* vos qua ‡ , hanc ciuitatem ad
אֶל־הָעִיר הַזֹּאת אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם אֹמְרִים נִתְּנָה
.peste in & ,fame in & ,gladio in ,Babel regis manu in
בְּיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל בַּחֶרֶב וּבָרָעָב וּבַדָּבֶר׃
quo† terris vniuersis de eos congregans ego ‡ Ecce
37 הִנְנִי מְקַבְּצָם מִכָּל־הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר
iracundia in ‡ & ,mea ira in & ,meo naso *in ,illuc eos propuli
הִדַּחְתִּים שָׁם בְּאַפִּי [g]וּבַחֲמָתִי וּבְקֶצֶף
,istum locum ad eos faciam redire & ,magna
גָּדוֹל [h]וַהֲשִׁבֹתִים אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה
.fiducia in † eos faciam habitare &
וְהֹשַׁבְתִּים לָבֶטַח׃
eis ero ego & ; populum in mihi erunt Et
38 [i]וְהָיוּ לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם
viam & , vnum cor eis dabo Et .Deum in
39 לֵאלֹהִים׃ [k]וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְדֶרֶךְ
bonum in ‡ ,diebus omnibus me timendum ad ‡ ,vnam
אֶחָד לְיִרְאָה אוֹתִי כָּל־הַיָּמִים לְטוֹב
.eos post eorum filijs & .eis
לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם׃
non quia ,sæculi ‖ pactum eis excidam ‡ Et
40 וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית עוֹלָם אֲשֶׁר לֹא־
& :eis me benefaciendum ad ‡ ,eorum posterioribus † à reuertar
אָשׁוּב מֵאַחֲרֵיהֶם [l]לְהֵיטִיבִי אוֹתָם וְאֶת־
recedere non pro* , eorum corde in dabo meum timorem
יִרְאָתִי אֶתֵּן בִּלְבָבָם לְבִלְתִּי סוּר
: eis benefaciendo eos super gaudebo Et .me desuper
41 מֵעָלָי׃ [m]וְשַׂשְׂתִּי עֲלֵיהֶם לְהֵטִיב אוֹתָם
,meo corde omni in , veritate in hac terra in eos plantabo &
וּנְטַעְתִּים בָּאָרֶץ הַזֹּאת [n]בֶּאֱמֶת בְּכָל־לִבִּי
.mea anima tota in &
וּבְכָל־נַפְשִׁי׃
in adduxi Sicut : Dominus dixit sic Quia
42 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה כַּאֲשֶׁר [o]הֵבֵאתִי אֶל־
, hoc grande malum omne istum populum
הָעָם הַזֶּה אֵת כָּל־הָרָעָה הַגְּדוֹלָה הַזֹּאת
quod :bonum omne eos super adducens ‡ ego sic
כֵּן אָנֹכִי מֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת־כָּל־הַטּוֹבָה אֲשֶׁר
.eos super loquens † ego
אָנֹכִי דֹּבֵר עֲלֵיהֶם׃
vos qua ‡ ,ista terra in ager possidebitur Et
43 וְנִקְנָה הַשָּׂדֶה בָּאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר ׀ אַתֶּם
est data ,animali & ,homine absque ipsa ‡ Deserta :dicentes*
אֹמְרִים שְׁמָמָה הִיא מֵאֵין אָדָם וּבְהֵמָה נִתְּנָה
.ement argento in Agros .Chasdim manu in
44 בְּיַד הַכַּשְׂדִּים׃ שָׂדוֹת בַּכֶּסֶף יִקְנוּ
terra in testes contestari † & ,signare ‡ & ,libro in scribere* &
וְכָתוֹב בַּסֵּפֶר ׀ וְחָתוֹם [p]וְהָעֵד עֵדִים בְּאֶרֶץ
ciuitatibus in & ,Ierusalaim circuitibus ‡ in & , Biniamin
בִּנְיָמִן וּבִסְבִיבֵי יְרוּשָׁלַםִ וּבְעָרֵי
,planiciei ‡ ciuitatibus in & ,montis ‖ ciuitatibus in & ,Iehudah
יְהוּדָה וּבְעָרֵי הָהָר וּבְעָרֵי הַשְּׁפֵלָה
,eorũ captiuitatem faciam redire quia :Meridiei † ciuitatibus in &
וּבְעָרֵי הַנֶּגֶב כִּי־[q]אָשִׁיב אֶת־[r]שְׁבוּתָם
.Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה׃

Margin notes (left):
[a] יסר [b] שום ‡ in
* vt pollucrent
[c] בנה ‡ sunt † vt transire facerent
[d] צוה ‡ in * vt facerent
[e] עשה ‡ vt †facerent
החטיא ק חטא[f] ‡ de * dicitis:Tradetur
‡ congrego †ad quas eieci
* furore ‡ ira
[g] יחם [h] שוב † confidenter.
[i] היה [k] נתן ‡ vt timeant ‡ vt bene sit
‡ feriam eum ‖ sempiternũ,
† tergo ‡ vt benefaciã [l] יטב
* vt non recedant à
[m] שוש [n] אמן
[o] בוא ‡ adducam
† loquor
* de
* dicitis,quod ‡ est,vt non sit homo, & iumentum,
* scribet ‡ signabit, † testificari faciet
[p] עוד ‡ circuitu ‖ montanis, ‡ campestribus, † quæ sunt ad Austrum:
[q] שוב [r] שבה

dedisti Et .magno terrore in & , extento brachio in &
וּבִזְרוֹעַ [a]נְטוּיָה וּבְמוֹרָא גָּדוֹל׃ 22 וַתִּתֵּן
,eorum patribus iurasti quam † ,hanc terram eis
לָהֶם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתָם
.melle & ,lacte fluentem terram , eis dandum ad
לָתֵת לָהֶם אֶרֶץ זָבַת חָלָב וּדְבָשׁ׃
audierunt non & ,eam possederunt & , sunt ingressi Et
23 [b]וַיָּבֹאוּ [c]וַיִּרְשׁוּ אֹתָהּ וְלֹא־שָׁמְעוּ
quæ omnia :ambulauerunt non tua lege in & ,tua voce in
בְקוֹלֶךָ וּבְתוֹרָתְךָ לֹא־הָלָכוּ אֵת כָּל־אֲשֶׁר
fecisti euenire ‖ & ; fecerunt non ,faciendum ad* eis præcepisti
[d]צִוִּיתָה לָהֶם [e]לַעֲשׂוֹת לֹא עָשׂוּ וַתַּקְרֵא
.hoc malum omne eis
אֹתָם אֵת כָּל־הָרָעָה הַזֹּאת׃
,eam capiendum ad ,civitatem venerunt tormenta ‡ Ecce
24 הִנֵּה הַסֹּלְלוֹת בָּאוּ הָעִיר לְלָכְדָהּ
,eam super præliantium † Chasdim manum in est data ‖ vrbs &
וְהָעִיר נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים הַנִּלְחָמִים עָלֶיהָ
es locutus quod & :pestis & ,famis & ,gladij facie bus à ‡
מִפְּנֵי הַחֶרֶב וְהָרָעָב וְהַדָּבֶר וַאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ
.videns* tu ecce & ,fuit ‖
הָיָה וְהִנְּךָ רֹאֶה׃
Eme ,Domine † Domine , me ad ‡ dixisti tu Et
25 וְאַתָּה אָמַרְתָּ אֵלַי אֲדֹנָי יְהוִה קְנֵה־
vrbs & :testes testificare fac & ,argento in agrum tibi
לְךָ הַשָּׂדֶה בַּכֶּסֶף [f]וְהָעֵד עֵדִים וְהָעִיר
.Chasdim manu in dabitur
נִתְּנָה בְּיַד הַכַּשְׂדִּים׃
: dicendo , Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
26 [g]וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ לֵאמֹר׃
, carnis vniuersæ Deus Dominus ego † Ecce
27 הִנֵּה אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵי כָּל־בָּשָׂר
? verbum omne mirificabitur* me à nunquid
הֲמִמֶּנִּי יִפָּלֵא כָּל־דָּבָר׃
dans ‡ ego Ecce :Dominus dixit sic Propterea
28 לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת־
Nebuchadreżar manum in & Chasdim manum in hanc ciuitatem
הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
Chasdim venient Et .eam capiet & ,Babel regis
מֶלֶךְ־בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃ 29 [h]וּבָאוּ הַכַּשְׂדִּים
ciuitatem succendent & ,hanc vrbem super præliantes
הַנִּלְחָמִים עַל־הָעִיר הַזֹּאת [i]וְהִצִּיתוּ אֶת־הָעִיר
quarum* domos & :eam comburent & , igni in hanc
הַזֹּאת בָּאֵשׁ וּשְׂרָפוּהָ וְאֵת הַבָּתִּים אֲשֶׁר
libamina libauerunt & ,Bahal ipsi earum tecta super adoleuerunt
קִטְּרוּ עַל־גַּגּוֹתֵיהֶם לַבַּעַל [k]וְהִסִּכוּ נְסָכִים
.me iram ad concitandum ad ‡ ,alienis diis
לֵאלֹהִים אֲחֵרִים לְמַעַן הַכְעִסֵנִי׃
profectò Iehudah filij & Israel filij fuerunt † Nam
30 כִּי־הָיוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אַךְ
filij quia :suis pueritiis à ‡ meis oculis in malum facientes
עֹשִׂים הָרַע בְּעֵינַי מִנְּעֻרֹתֵיהֶם כִּי בְנֵי־
.suarũ manuum opere in me irritantes* profectò Israel
יִשְׂרָאֵל אַךְ מַכְעִסִים אֹתִי בְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם
super ‡ & , meo naso super ‡ Quia .Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה׃ 31 כִּי עַל־אַפִּי וְעַל־
qua die à hæc ciuitas mihi fuit mea ira
חֲמָתִי הָיְתָה לִּי הָעִיר הַזֹּאת לְמִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר
eam amouendum ad ‖ :hanc diem ad vsque & ,eam ædificauerunt
בָּנוּ אוֹתָהּ וְעַד הַיּוֹם הַזֶּה [o]לַהֲסִירָהּ
filiorum malitiam omnem Propter .meis faciebus desuper †
מֵעַל פָּנָי׃ 32 עַל כָּל־רָעַת בְּנֵי־
,me irritandum ad ‡ fecerunt quam ,Iehudah filiorum & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר עָשׂוּ לְהַכְעִסֵנִי
,eorum sacerdotes ,eorum principes ,eorum reges ,ipsi
הֵמָּה מַלְכֵיהֶם [q]שָׂרֵיהֶם כֹּהֲנֵיהֶם
.Ierusalaim habitatores & ,Iehudah vir* & ,eorum prophetæ &
וּנְבִיאֵיהֶם וְאִישׁ יְהוּדָה וְיֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָםִ׃
docendo ‡ & :facies non & ,ceruicem me ad ‖ verterunt Et
33 [r]וַיִּפְנוּ אֵלַי עֹרֶף וְלֹא פָנִים וְלַמֵּד
audientes ipsi † non & ,docendo & , surgendo manè eos
אֹתָם הַשְׁכֵּם וְלַמֵּד וְאֵינָם שֹׁמְעִים

Margin notes (right):
[a] נטה † super
vt dares
[b] בוא [c] ירש voci tuæ,
ובתורתך
[d] צוה † vt facerent ‖ euenit
[e] עשה ק ‡ arietibus ingredientur
‖ dabitur † qui præliantur aduersus ‡ propter gladium,& famem,& pestilentiam:
‖ erit, * cernis. ‡ mihi. † Deus,
[f] עוד
[g] היה † sum
* celabitur quicquam?
‡ tradam
[h] בוא qui præliantur aduersus
[i] יצת * super
[k] נסך ‡ vt irasci facerent
† faciebant
[l] היה ‡ ab adolescentia sua:
[m] עשה * irasci faciebant ‡ in furore ‡ in
[n] יחם ‖ vt auferre faciam
[o] סור † à facie mea.
[p] רוע ‡ vt irasci facerent
[q] שור * viri
‖ à cum docerem
[r] פנה † audiebant

CAP. XXXIII. לג

.secundò Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו [a]שנית 1
[a]שנה
* erat
:dicendo (custodiæ atrio in clausus ipse * adhuc ipse Et)
והוא עודנו עצור בחצר [b]המטרה לאמר:
[b]נטר
formans † Dominus ,eam faciens || Dominus dixit Sic
|| qui magnificat Ierusalaim, † qui format ‡ vt stabilire faciat
כה־אמר יהוה עשה יהוה יוצר 2
.eius nomen Dominus ,illam constabiliendum ad ‡ ,illam
אותה להכינה יהוה שמו:
tibi annunciabo & :tibi respondebo & , me ad Clama
קרא אלי [c]ואענך [d]ואגידה לך 3
[c]ענה [d]נגד
.ea cognouisti non , munita * & grandia
* quæ
גדלות ובצרות לא ידעתם:
super ‡ Israel Deus Dominus dixit sic Quia
‡ ad
כי כה אמר יהוה אלהי ישראל על־ 4
Iehudah regum domos super † & ,huius vrbis domos
† ad
בתי העיר הזאת ועל־בתי מלכי יהודה
Venientes :gladio * in & ,aggeribus in dirutas ‡
‡ quæ destructa sunt arietibus, * securibus. Eò quòd habitatores earũ ibant ‡ domos
הנתצים אל־הסללות ואל־החרב: [e]באים 5
‡ eas implendum ad & , Chasdim cum dimicandum ad
להלחם את־הכשדים ולמלאם
,meo naso ‡ in feci percutere quos ,hominum cadaueribus
[e]בוא
† furore
את־פגרי האדם אשר־[f]הכיתי באפי
,hac ciuitate à meas facies || abscondi quòd ‡ & ,mea ira in &
[f]נכה
‡ cur || faciem meam * curo Ierusalaim ‡ sanitatem,
ובחמתי ואשר הסתרתי פני מהעיר הזאת
faciens ascendere * ego Ecce .eorum malitiam omnem propter
על כל־רעתם: הנני מעלה־ 6
reuelabo & :eos curabo & ,medicinam & ,emplastrum ‡ ei
לה ארכה ומרפא ורפאתים [g]וגליתי
[g]גלה
† multitudinẽ
faciam redire Et .veritatis & pacis affluentiam † eis
להם עתרת שלום ואמת: והשבתי את־ 7
eos ædificabo & :Israel captiuitatem & ,Iehudah captiuitatem
שבות יהודה ואת שבות ישראל [h]ובניתם
[h]בנה
, sua iniquitate omni ab illos emundabo Et .principio in sicut
כבראשנה: וטהרתים מכל־[i]עונם 8
[i]עוה
,corũ iniquitatibus omnibus parcam & ,mihi || peccauerunt qua
|| contra me,
אשר חטאו־לי וסלחתי לכול־עונותיהם
.me contra sunt præuaricati quibus & , mihi * peccauerunt quibus
* contra me,
אשר חטאו־לי ואשר פשעו בי:
,gloriam in & ,laudem in ,gaudium ,nomen in mihi erit Et
והיתה לי לשם [k]ששון [l]לתהלה ולתפארת 9
[k]שוש
[l]הלל
omne audierint quæ , terræ gentibus cunctis
לכל גויי הארץ אשר ישמעו את־כל־
, pauebunt & , eis faciens † ego quod bonum
† faciam
הטובה אשר אנכי עשה אותם ופחדו
pace omni super & , bono omni super trement &
ורגזו על כל־הטובה ועל כל־השלום
.ei faciens ego quam faciam
אשר אנכי עשה לה:
loco in audietur Adhuc :Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה עוד ישמע במקום־ 10
absque ipse † Desertus :dicentes || vos quo * ,isto
* de || dicitis, quòd † est, vt non sit homo nec animal,
הזה אשר אתם אמרים חרב הוא מאין
plateis in & , Iehudah ciuitatibus in , animali absque & ,homine
אדם ומאין בהמה בערי יהודה ובחצות
absque & ,habitatore absque & ,homine absque desolatæ ‡ Ierusalaim
‡ quæ desolatæ sunt, vt non sit homo, nec habitator, neque animal.
ירושלם הנשמות מאין אדם ומאין יושב ומאין
. sponsi vox , lætitiæ vox & , gaudij Vox .iumento
בהמה: קול ששון וקול שמחה קול חתן 11
Domino Confitemini :dicentium vox , sponsæ vox &
וקול [m]כלה קול אמרים [n]הודו את־יהוה
[m]כלל [n]ידה
seculum in quoniam , Dominus bonus quoniam , exercituum
צבאות כי־טוב יהוה כי־לעולם
, Domini domum * confessionem adducentium ,eius misericordia
* in
חסדו [o]מבאים תודה בית יהוה
[o]בוא
,principio in sicut , terræ captiuitatem faciam reducere quia
כי־[p]אשיב את־[q]שבות־הארץ כבראשנה
[p]שוב
[q]שבה
.Dominus dixit
אמר יהוה:
erit Adhuc ; exercituum Dominus dixit Sic
כה אמר יהוה צבאות עוד יהיה 12

, animal ad vsque & , homine absque deserto isto loco in
במקום הזה החרב מאין־אדם ועד־בהמה
facientiũ accubare † pastorum tugurium ‡ ,eius ciuitatibus cunctis in &
‡ habitaculum † & accubantiũ pecorum.
ובכל־עריו נוה [a]רעים מרבצים
,depressionis * ciuitatibus in ,montis ‡ ciuitatibus In .pecus
[a]רעה
‡ montanis, * campestribus planiciei, ‡ quæ sunt ad Austrum, † circuitu ‡ pecora
13 צאן: בערי ההר בערי השפלה
circuitibus † in & ,Biniamin terra in & ,Meridiei ‡ ciuitatibus in &
ובערי הנגב ובארץ בנימן ובסביבי
pecus ‡ transibunt adhuc ,Iehudah ciuitatibus in & ,Ierusalaim
ירושלם ובערי יהודה עד תעברנה הצאן
.Dominus dixit ,numerantis manus ad
על־ידי מונה אמר יהוה:
confirmabo & ,Dominus dixit ,venientes * dies Ecce
* veniunt,
14 הנה ימים באים נאם־יהוה [b]והקמתי
[b]קום
domum ad sum locutus quod , bonum verbum
את־הדבר הטוב אשר דברתי אל־בית
.Iehudah domum super ‡ & , Israel
‡ ad
ישראל ועל־בית יהודה:
faciam germinare illo tempore in & ,illis diebus In
15 [c]בימים ההם ובעת ההיא אצמיח
[c]יום
iustitiam & . iudicium faciet & ‡ , iustitiæ germen Dauid ipsi
‡ & regnabit rex, & prosperabitur,
לדוד צמח צדקה ועשה משפט וצדקה
,Iehudah seruabitur ,ipsis diebus In .terra in
16 בארץ: בימים ההם [d]תושע יהודה
[d]ישע
vocabit qui iste & :fiducia in ‡ habitabit Ierusalaim &
‡ confidenter: * est ‡ iustus noster.
וירושלם תשכון לבטח וזה אשר־יקרא־
.nostra iustitia ‡ Dominus * ,eam
לה יהוה צדקנו:
Dauid ipsi excidetur Non :Dominus dixit sic Quia
17 כי־כה אמר יהוה לא־יכרת לדוד
.Israel domus solium super sedens ,vir
איש ישב על־כסא בית־ישראל:
,meis faciebus à vir excidetur non Leuitis sacerdotibus Et
facie mea,
18 ולכהנים [e]הלוים לא־יכרת איש מלפני
[e]לוה
faciens & ,munus † adolens & ,ascensionem faciens ascendere
offerens holocaustum, † sacrificium,
מעלה עולה ומקטיר מנחה ועשה
.diebus omnibus sacrificium
זבח כל־הימים:
:dicendo ,Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
19 [f]ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמור:
[f]היה
meum pactum infringatis Si :Dominus dixit Sic
irritare potestis
20 כה אמר יהוה אם־[g]תפרו את־בריתי
[g]פור
esse non ad & * , noctis meum pactum & , diei
* quod pepigi cum Noach, vt non sit dies & nox
היום ואת־בריתי הלילה ולבלתי היות
meum pactum Etiam .suo tempore in noctem & diem
21 יומם־ולילה בעתם: גם־בריתי
filium ei existendo ab † , meo seruo Dauid cum dissipabitur ‡
‡ irritari poterit † vt non sit filius regnans
תפר את־דוד עבדי מהיות־לו בן
sacerdotibus Leuitis cum & , eius thronum super regnantem
מלך על־כסאו ואת־הלוים הכהנים
exercitus numerabitur ‡ non Quia || .meis ministris
|| Quemadmodum ‡ potest numerari * mensurari potest
22 משרתי: אשר לא־יספר צבא
multiplicabo sic :maris arena mensurabitur * nec ,cælorum
השמים ולא [h]ימד חול הים כן ארבה את־
[h]מדד
.mihi ministrantes Leuitas & ,mei serui Dauid semen
זרע דוד עבדי ואת־הלוים משרתי אתי:
:dicendo ,Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
23 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמר:
:dicendo ,sunt locuti iste populus quid vidisti Nónne
locutus est,
24 הלוא [i]ראית מה־העם הזה דברו לאמר
[i]ראה
, eis in Dominus elegerat quas familias Duas
[k]שתי המשפחות אשר בחר יהוה בהם
[k]שנה
vltrà existendo ab paruipendent ‡ meum populum & ,eas reprobauit & *
* abiecit, ‡ filij eorum despexerunt vt non sit † gens coram eis.
וימאסם ואת־עמי ינאצון מהיות עוד
Si :Dominus dixit Sic .eorum facies ad gentem †
25 גוי לפניהם: כה אמר יהוה אם־
, cælorum statuta ;nocte & die * meum pactum ‡ non
‡ erit * cum
לא בריתי יומם ולילה [l]חקות שמים
[l]חקק
Dauid & ,Iahacob semen Etiam .posui non terræ &
[m]שום
26 וארץ לא־[m]שמתי: גם־זרע יעקוב ודוד
in dominantes eius semine de capiendo à ,reprobabo ‡ mei serui
‡ abiiciam non assumam
עבדי אמאס [n]מקחת מזרעו משלים אל־
[n]לקח

‡ vt * vteretur
.dimiserunt & ,audierunt & :amplius eis in *seruiendum** non ad ‡
לְבִלְתִּי עֲבָד־בָּם עוֹד וַיִּשְׁמְעוּ וַיְשַׁלֵּחוּ׃
‡ deinceps,
,seruos reduxerunt & ,*postea* ‡ sunt conuersi Et
11 וַיָּשׁוּבוּ אַחֲרֵי־כֵן [a]וַיָּשִׁיבוּ אֶת־הָעֲבָדִים
שוב [a]
eos subiugauerūt &:liberos dimiserant quos ,ancillas &
וְאֶת־הַשְּׁפָחוֹת אֲשֶׁר שִׁלְּחוּ חָפְשִׁים וַיִּכְבּוּשׁוּם
ויכבשום ק
Domini verbum fuit Et ,ancillas in & ,seruos in
12 לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת׃ [b]וַיְהִי דְבַר־יְהוָה
היה [b]
:dicendo ,Domino à Irmeiahu ad
אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה לֵאמֹר׃
† percussi
excidi † Ego :Israel Deus Dominus dixit Sic
13 כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי כָּרַתִּי
‡ qua eduxi
eos *me educere* ‡ die in ,vestris patribus cum fœdus
בְרִית אֶת־אֲבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם [c]הוֹצִאִי אוֹתָם
יצא [c]
: dicendo ,seruorum domo de ,Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים לֵאמֹר׃
*in ‡ vnusquisque
suum fratrem *vir* ‡ dimittetis annorū septem fine *A**
14 [d]מִקֵּץ שֶׁבַע שָׁנִים תְּשַׁלְּחוּ אִישׁ אֶת־אָחִיו
קצץ [d]
† vendidit te
,annis sex tibi seruiet & ,tibi *vendetur* † qui ,Hebræum
הָעִבְרִי אֲשֶׁר־יִמָּכֵר לְךָ וַעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים
vestri patres audierunt non & : te *cum* à liberum cum dimittes &
וְשִׁלַּחְתּוֹ חָפְשִׁי מֵעִמָּךְ וְלֹא־שָׁמְעוּ אֲבוֹתֵיכֶם
.suam autem inclinauerunt nec ,me *ad*
אֵלַי וְלֹא [e]הִטּוּ אֶת־אָזְנָם׃
נטה [e]
rectum fecistis & ,hodie vos estis conuersi Et
15 [f]וַתָּשֻׁבוּ אַתֶּם הַיּוֹם [g]וַתַּעֲשׂוּ אֶת־הַיָּשָׁר
שוב [f] עשה [g]
† vt prædicaretis * vnusquisque amico
: suo *socio vir** libertatem *prædicandum ad* ‡ ,meis oculis in
בְּעֵינַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְרֵעֵהוּ
‡ iniistis || in conspectu meo † super
est inuocatum quam † ,domo in *meas facies ad* || pactum *excidistis* ‡ &
וַתִּכְרְתוּ בְרִית לְפָנַי בַּבַּיִת אֲשֶׁר־נִקְרָא
.eam *super* meum nomen
שְׁמִי עָלָיו׃
‡ maculastis
reduxistis & ,meum nomen *profanastis* ‡ & ,estis reuersi Et
16 וַתָּשֻׁבוּ וַתְּחַלְּלוּ אֶת־שְׁמִי וַתָּשִׁבוּ
,suam ancillam vnusquisque & ,suum seruum vnusquisque
אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְחָתוֹ
subiugastis & : suam animam in liberos dimisistis quos
אֲשֶׁר־שִׁלַּחְתֶּם חָפְשִׁים לְנַפְשָׁם וַתִּכְבְּשׁוּ
* vt sint
.ancillas in & ,seruos in vobis *existendum ad** eos
אֹתָם לִהְיוֹת לָכֶם לַעֲבָדִים וְלִשְׁפָחוֹת׃
obedistis
audiuistis non Vos :Dominus dixit sic Propterea
17 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה אַתֶּם לֹא־שְׁמַעְתֶּם
mihi, vt prædicaretis * vnusquisque ‡ vnusquisque amico † prædico
,suo fratri *vnumquemque** libertatem *prædicandum ad* ,me *ad*
אֵלַי לִקְרֹא דְרוֹר אִישׁ לְאָחִיו
,libertatem vobis *prædicans* † ego ecce :suo *socio vnumquemque* ‡ &
וְאִישׁ [h]לְרֵעֵהוּ הִנְנִי קֹרֵא לָכֶם דְּרוֹר
רעה [h]
: famem ad & ,pestem ad ,gladium ad ,Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה אֶל־הַחֶרֶב אֶל־הַדֶּבֶר וְאֶל־הָרָעָב
regnis cunctis commotionem in vos dabo &
וְנָתַתִּי אֶתְכֶם לִזְוָעָה לְכֹל מַמְלְכוֹת
לזועה ק
transgredientes ‡ viros dabo Et .terræ
18 הָאָרֶץ׃ וְנָתַתִּי אֶת־הָאֲנָשִׁים הָעֹבְרִים
‡ qui transgressi sunt
verba statuerunt non qui ,meum pactum
אֶת־בְּרִתִי אֲשֶׁר לֹא־[i]הֵקִימוּ אֶת־דִּבְרֵי
קום [i]
|| percusserunt in conspectu meo: ‡ duas partes, * diuisiones
quod vitulum :*meas facies ad exciderunt* || quod fœderis
הַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרְתוּ לְפָנַי הָעֵגֶל אֲשֶׁר
.eius *partes** inter transierunt & ,*duo* ‡ in ciderunt
כָּרְתוּ לִשְׁנַיִם וַיַּעַבְרוּ בֵּין בְּתָרָיו׃
,eunuchos ,Ierusalaim principes & ,Iehudah Principes
19 [k]שָׂרֵי יְהוּדָה וְשָׂרֵי יְרוּשָׁלַם הַסָּרִסִים
שור [k]
† qui transierant
inter *transeuntes* † ,terræ populum omnem & ,sacerdotes &
וְהַכֹּהֲנִים וְכֹל עַם הָאָרֶץ הָעֹבְרִים בֵּין
‡ diuisiones
,eorū inimicorum manum in eos dabo Et .vituli *partes* ‡
20 בִּתְרֵי הָעֵגֶל׃ וְנָתַתִּי אוֹתָם בְּיַד אֹיְבֵיהֶם
eorū morticinium erit & :eorum animam quærentium manum in &
וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהָיְתָה נִבְלָתָם
* volatilibus ‡ animalibus
.terræ *animali* ‡ & ,cælorum *volatili** escam in
לְמַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְבֶהֱמַת הָאָרֶץ׃
eius principes & ,Iehudah regem Sidchiiahu Et
21 וְאֶת־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְאֶת־[l]שָׂרָיו
שור [l]
quærentium manum in & ,eorum inimicorum manum in dabo
אֶתֵּן בְּיַד אֹיְבֵיהֶם וּבְיַד מְבַקְשֵׁי

semini
reducam nam : Iahacob & ,Ischac ,Abraham *semen*
זֶרַע אַבְרָהָם יִשְׂחָק וְיַעֲקֹב כִּי־אָשׁוּב אֶת־
אשיב ק
.eorum miserebor & , eorum captiuitatem
[a]שְׁבוּתָם וְרִחַמְתִּים׃
שבה [a]

CAP. XXXIIII. לד

,Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
vniuersaque ,eius *virtus* omnis & ,Babel rex Nebuchadnesar Et
exercitus
וּנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וְכָל־חֵילוֹ וְכָל־
populi omnes & , eius manus potestatis terræ regna
מַמְלְכוֹת אֶרֶץ מֶמְשֶׁלֶת יָדוֹ וְכָל־הָעַמִּים
: dicendo ,eius vrbes omnes *super* & , Ierusalaim *super bellantes*
bellabant contra
2 נִלְחָמִים עַל־יְרוּשָׁלַם וְעַל־כָּל־עָרֶיהָ לֵאמֹר׃
dices & , Vade :Israel Deus Dominus dixit Sic
dic
כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הָלֹךְ וְאָמַרְתָּ
Sic : eum ad *dices* & , Iehudah regem Sidchiiahu ad
dic
אֶל־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה וְאָמַרְתָּ אֵלָיו כֹּה
manum in hanc ciuitatem *dans ego* Ecce :Dominus dixit
do
אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת־הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד
.igni in eam succendet & , Babel regis
מֶלֶךְ־בָּבֶל וּשְׂרָפָהּ בָּאֵשׁ׃
comprehendendo sed , eius manu de euades non tu Et
3 וְאַתָּה לֹא תִמָּלֵט מִיָּדוֹ כִּי תָּפֹשׂ
tui oculi & ,traderis eius manum in & , comprehenderis
תִּתָּפֵשׂ וּבְיָדוֹ תִּנָּתֵן וְעֵינֶיךָ אֶת־
tuum os eius os & , videbunt Babel regis oculos
עֵינֵי מֶלֶךְ־בָּבֶל [b]תִּרְאֶינָה וּפִיהוּ אֶת־פִּיךָ
ראה [b]
verbum audi Attamen .introibis Babel & , alloquetur
4 יְדַבֵּר וּבָבֶל תָּבוֹא׃ אַךְ שְׁמַע דְּבַר־
Dominus dixit Sic : Iehudah rex Sidchiiahu Domini
יְהוָה צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה כֹּה־אָמַר יְהוָה
.gladio in morieris Non , te ad
עָלֶיךָ לֹא תָמוּת בֶּחָרֶב׃
tuorum patrum *combustionibus in* & : morieris pace In
secundum combustiones
5 בְּשָׁלוֹם תָּמוּת וּבְמִשְׂרְפוֹת אֲבוֹתֶיךָ
comburent sic , te ante fuerunt qui , priorum regum
הַמְּלָכִים הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר־הָיוּ לְפָנֶיךָ כֵּן יִשְׂרְפוּ־
ego verbum quia ; te plangent , Domine væ & , te
לָךְ וְהוֹי אָדוֹן יִסְפְּדוּ־לָךְ כִּי־דָבָר אֲנִי־
. Dominus dixit . sum locutus
דִבַּרְתִּי נְאֻם־יְהוָה׃
regem Sidchiiahu ad propheta Irmeiahu est locutus Et
6 וַיְדַבֵּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ
. Ierusalaim in hæc verba vniuersa Iehudah
יְהוּדָה אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בִּירוּשָׁלָם׃
, Ierusalaim *super pugnantes* ‡ Babel regis *virtus* Et
exercitus ‡ pugnabat contra † contra ‡ quæ remanserant contra || contra
7 וְחֵיל מֶלֶךְ־בָּבֶל נִלְחָמִים עַל־יְרוּשָׁלַם
,Lachis *ad remanentes* ‡ , Iehudah ciuitates omnes *super* † &
וְעַל כָּל־עָרֵי יְהוּדָה [c]הַנּוֹתָרוֹת אֶל־לָכִישׁ
ciuitatibus *in** remanserant istæ nam : Hazecah *ad* || &
וְאֶל־עֲזֵקָה כִּי הֵנָּה נִשְׁאֲרוּ בְּעָרֵי
יתר [c]
* de ‡ munitæ.
.*munitionis* ‡ vrbes Iehudah
יְהוּדָה עָרֵי מִבְצָר׃
, Domino à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
8 הַדָּבָר אֲשֶׁר־הָיָה אֶל־יִרְמְיָהוּ מֵאֵת יְהוָה
populo omni cum fœdus Sidchiiahu *regem excidisse post* †
† postquam percussit rex
אַחֲרֵי כְּרֹת הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ בְּרִית אֶת־כָּל־הָעָם
.libertatem *eis* ‡ prædicando , Ierusalaim in qui
‡ seruis & ancillis
אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם לִקְרֹא לָהֶם דְּרוֹר׃
virum ‡ & , suum seruum *virum dimittendum Ad**
* Vt dimitteret vnusquisque ‡ vnusquisque † vt
9 לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־
non ad † : liberos , Hebræam & Hebræum , suam ancillam
שִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִי וְהָעִבְרִיָּה חָפְשִׁים לְבִלְתִּי
.*virum** suo fratre Iehudæo *in eis in faciendum* ‡
‡ vteretur eis videlicet * vnusquisque.
עֲבָד־בָּם בִּיהוּדִי אָחִיהוּ אִישׁ׃
,populus vniuersus & ,principes omnes audiuerunt Et
10 וַיִּשְׁמְעוּ כָל־הַשָּׂרִים וְכָל־הָעָם
שור [d]
vnumquemque dimittendum ad ‡ , pactum in venerant qui
‡ vt dimitteret vnusquisque
אֲשֶׁר־[e]בָּאוּ בַבְּרִית לְשַׁלַּח אִישׁ אֶת־
בוא [e]
; liberos ,suam ancillam *vnumquemque* † & , suum seruum
† vnusquisque
עַבְדּוֹ וְאִישׁ אֶת־שִׁפְחָתוֹ חָפְשִׁים

ascendentium ‡ ,Babel regis virtutis ‖ manum in & :eorum animam exercitus
נפשם וביד חיל מלך בבל [a]העלים
,Dominus dixit ,præcipiens $ ego Ecce .vobis desuper
22 מעליכם: הנני מצוה נאם־יהוה
,eam super ‖ prœliabuntur & , hanc ciuitatem ad eos reducam &
והשבתים אל־העיר הזאת ונלחמו עליה
,Iehudah ciuitates & : igni in eam incendent & ,eam capient &
ולכדוה ושרפוה באש ואת־ערי יהודה
.habitatore absque ‡ solitudinem † dabo
אתן שממה מאין יושב:

‡ qui ascenderunt à — [a] עלה — $ præcipio, ‖ aduersus — † in ‡ vt non sit habitator.

CAP. XXXV. לה

,Domino cum à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו מאת יהוה
:dicendo ,Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim diebus in
בימי יהויקים בן־יאשיהו מלך יהודה לאמר:
,eos alloqueris & ,Rechabitarum domum ad Vade
2 הלוך אל־בית הרכבים ודברת אותם
cubiculorum $ vnum ad ‖ Domini domum * eos introduces &
[b]והבאותם בית יהוה אל־אחת הלשכות
Iaazaniah assumpsi Et .vinum eis propinabis &
3 [c]והשקית אותם יין: ואקח את־יאזניה
& , eius fratres & ,Chabassiniah filij Irmeiahu filium
בן־ירמיהו בן־חבצניה ואת־אחיו ואת־
.Rechabitarum domum vniuersam & ,eius filios omnes
כל־בניו ואת כל־בית הרכבים:
cubiculum ad ‡ , Domini domum ‡ eos introduxi Et
4 ואבא אתם בית יהוה אל־לשכת
* quod , Dei viri Igdaliahu filij Chanan filiorum
בני חנן בן־יגדליהו איש האלהים אשר־
cubiculum supra $ quod , principum cubiculum apud
אצל לשכת השרים אשר ממעל ללשכת
.liminis custodis Sallum filij Mahaseiahu
מעשיהו בן־שלם שמר הסף:
scyphos Rechabitarum domus filiorum facies ad dedi Et
5 [d]ואתן לפני בני בית־הרכבים גבעים
.vinum Bibite : eos ad dixi & : calices & , vino plenos
מלאים יין [e]וכסות ואמר אליהם [f]שתו־יין:
filius Ionadab quia : vinum bibemus Non : dixerunt Et
6 ויאמרו לא נשתה־יין כי יונדב בן־
bibetis Non : dicendo ,nobis super præcepit noster pater Rechab
רכב אבינו צוה עלינו לאמר לא תשתו־
. seculum in vsque vestri filij & , vos vinum
יין אתם ובניכם עד־עולם:
, seretis non sementem & ,ædificabitis non domum Et
7 ובית לא־[g]תבנו וזרע לא־תזרעו
tabernaculis in sed :vobis erit nec , plantabitis non vineam &
וכרם לא־[h]תטעו ולא יהיה לכם כי באהלים
multis diebus viuatis vt , vestris diebus cunctis habitabitis
[i]תשבו כל־ימיכם למען [k]תחיו ימים רבים
.ibi peregrinantes * vos qua , humi faciebus super
על־פני האדמה אשר אתם גרים שם:
nostri patris Rechab filij Iehonadab voce in audiuimus ‖ Et
8 ונשמע בקול יהונדב בן־רכב אבינו
cunctis vinum bibendum non ad † ,nobis præcepit quæ omnibus in
לכל אשר [l]צונו לבלתי [m]שתות־יין כל־
.nostræ filiæ & ,nostri filij ,nostræ vxores , nos , nostris diebus
ימינו אנחנו נשינו בנינו ובנתינו:
ager & , vinea & : nostræ sessioni ‡ domos ædificandum non ad Et ‖
9 ולבלתי בנות בתים לשבתנו וכרם ושדה
; tentoriis ‖ in habitauimus Et ‡ .nobis fuit non sementis &
10 וזרע לא יהיה־לנו: ונשב באהלים
nobis præcepit quæ omnia iuxta fecimus & , obediuimus &
ונשמע [n]ונעש ככל אשר־צונו
Nebuchadresar ascendendo in * fuit Et .noster pater Ionadab
11 יונדב אבינו: ויהי [o]בעלות נבוכדראצר
ingrediamur & , Venite : diximus & , terram ad Babel rex
מלך־בבל אל־הארץ ונאמר באו ונבוא
virtutis faciebus $ à & Chasdim virtutis faciebus ‡ à ,Ierusalaim
ירושלם מפני חיל הכשדים ומפני חיל
.Ierusalaim in mansimus & : Aram
ארם ונשב בירושלם:

alloquere — * in ‖ in $ è cubiculis: — [b] בוא — [c] שקה — † in ‡ in — * erat — $ erat — posui coram filiis — [d] נתן — [e] כוס [f] שתה — [g] בנה — [h] נטע — [i] ישב [k] חיה — in superficie terræ, in * peregrinamini. — ‖ obediuimus voci — † vt non biberemus — [l] צוה [m] שתה — ‖ Neque ædificaremus ‡ pro habitatione nostra: ‡ Sed ‖ tabernaculis — [n] עשה — * cùm ascenderet — [o] עלה — $ facie exercitus

:dicendo ,Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
12 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו לאמר:
,Vade :Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
13 כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הלך
Nonne : Ierusalaim habitatoribus & ,Iehudah viro dices &
ואמרת לאיש יהודה ולישבי ירושלם הלוא
dixit ,mea verba ad audiendum ad disciplinam recipietis
[a]תקחו [b]מוסר לשמע אל־דברי נאם־
filij Iehonadab verba $ est Firmatum ‡ Dominus
14 יהוה: [c]הוקם את־דברי יהונדב בן־
,vinum bibendum non ad ‖ ,suis filiis præcepit qua $,Rechab
רכב אשר־צוה את־בניו לבלתי שתות־יין
audiuere ‡ quia ,hanc diem ad vsque biberunt non &
ולא שתו עד־היום הזה כי שמעו את
,surgendo manè vos ad sum locutus ego & :sui patris præceptum
מצות אביהם ואנכי דברתי אליכם השכם
vos ad Misique .me ad audistis * non & ; loquendo &
15 ודבר ולא שמעתם אלי: ואשלח אליכם
,mittendo & , surgendo manè prophetas meos seruos omnes
את־כל־עבדי הנביאים השכם ושלח
sua via à vnusquisque obsecro Conuertimini :dicendum ad
לאמר שבו־נא איש מדרכו
post ambuletis ne & ,vestra studia facite bona & , mala
הרעה והיטיבו מעלליכם ואל־[d]תלכו אחרי
in habitate $ & , eis seruiendum ad * , alienos Deos
אלהים אחרים לעבדם [e]ושבו אל־
non & ;vestris patribus & ,vobis dedi quam humo †
האדמה אשר־נתתי לכם ולאבתיכם ולא
.me ad audistis ‡ nec ,vestram aurem inclinastis
16 [f]הטיתם את־אזנכם ולא שמעתם אלי:
Rechab filij Iehonadab filij firmauerunt Quia
כי [g]הקימו בני יהונדב בן־רכב את־
non iste populus & ;eis præcepit quod ,sui patris præceptum
[h]מצות אביהם אשר צום והעם הזה לא
.me ad audiuerunt
שמעו אלי:
Deus exercituum Deus Dominus dixit sic Idcirco
17 לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות אלהי
omnes ad ‡ & , Iehudah ad adducens ego Ecce :Israel
ישראל הנני [i]מביא אל־יהודה ואל כל־
sum locutus quod , malum omne Ierusalaim habitatores
יושבי ירושלם את כל־הרעה אשר דברתי
: audierunt non & ,eos ad sum locutus * eo pro ,eis super
עליהם יען דברתי אליהם ולא שמעו
Rechabitarum domui Et .responderunt non & ,illos vocaui &
18 ואקרא להם ולא [k]ענו: ולבית הרכבים
Deus exercituum Dominus dixit Sic :Irmeiahu dixit
אמר ירמיהו כה־אמר יהוה צבאות אלהי
Iehonadab præcepto super audiuistis quòd eo Pro :Israel
ישראל יען אשר שמעתם על־מצות יהונדב
fecistis & , eius præcepta omnia custodiuistis & , vestri patris
אביכם ותשמרו את־כל־מצותיו [l]ותעשו
.vobis præcepit quæ omnia iuxta
ככל אשר־צוה אתכם:
Deus exercituum Dominus dixit sic Propterea
19 לכן כה אמר יהוה צבאות אלהי
, Rechab filio Iehonadab ipsi ‖ vir excidetur Non : Israel
ישראל לא־יכרת איש ליונדב בן־רכב
.diebus cunctis meas facies ad ‡ stans
עמד לפני כל־הימים:

die vistis — vt obediatis verbis meis, — [a] לקח [b] יסר — $ verbum — [c] קום — $ quod ‖ vt non biberent — ‡ paruerunt — præcepto — * obedistis mihi. — dicens: — opera — [d] ילך — * vt seruiatis $ habitabitis — [e] ישב — † terra — ‡ obedistis mihi. — [f] נטה — [g] קום — [h] צוה — obediuerunt mihi. — adduco super ‡ super — [i] בוא — * quòd — [k] ענה — obediuistis — [l] עשה — ‖ de — ‡ in conspectu meo

CAP. XXXVI. לו

filij Iehoiachim quarto anno in fuit Et
1 [m]ויהי בשנה הרבעית ליהויקים בן־
ad hoc verbum fuit ,Iehudah regis Iosiiahu
יאשיהו מלך יהודה היה הדבר הזה אל־
:dicendo , Domino à Irmeiahu
ירמיהו מאת יהוה לאמר:
eo in scribes & ,libri volumen tibi Tolle
2 [n]קח־לך [o]מגלת־ספר וכתבת אליה את
,Israel super * te ad sum locutus quæ , verba omnia
כל־הדברים אשר דברתי אליך על־ישראל

[m] היה — scribe — [n] לקח [o] גלל — * aduersum

legente
.populi auribus in libro in Baruch *legendo in* ,audiuit
שמע בקרא ברוך בספר באזני העם:
Iehudi ,Baruch ad principes omnes miserunt Et
וישלחו כל־השרים אל־ברוך את־יהודי 14
‡ vt diceret: :*dicendum ad* ‡ ,Chusi filij Selemiahu filij Nethaniahu filium
בן־נתניהו בן־שלמיהו בן־כושי לאמר
* in — *illud* sume , populi auribus in *eo in* legisti quo * Volumen
[a]גלל — [a]המגלה אשר קראת בה באזני העם קחנה
‡ veni: — Neriiah filius Baruch tulit & :*abi* ‡ & ,tua manu in
[b]לקח — בידך ולך [b]ויקח ברוך בן־נריהו את־
.eos ad venit & ,sua manu in volumen
המגלה בידו ויבא אליהם:
illud lege & , nunc Sede :eum ad dixerunt Et
[c]ישב — ויאמרו אליו [c]שב נא וקראנה 15
.eorum auribus in Baruch legit & :nostris auribus in
באזנינו ויקרא ברוך באזניהם:
‡ cùm audissent * Dei, — expauerunt , * verba omnia *eos audire secundum* ‡ fuit Et
[d]היה — [d]ויהי כשמעם את־כל־הדברים פחדו 16
Nunciando : Baruch ad dixerunt & ,suum *socium* ‡ ad *vir* †
† vnusquisque ‡ amicum
איש אל־רעהו ויאמרו אל־ברוך [e]הגיד
[e]נגד — .hæc verba omnia regi nunciabimus
נגיד למלך את כל־הדברים האלה:
* — nunc Nuncia :dicendo ,interrogauerunt Baruch Et
ואת־ברוך שאלו לאמר הגד־נא 17
hæc verba omnia scripsisti quomodo nobis
לנו איך כתבת את־כל־הדברים האלה
suo ore Ex :Baruch eis dixit Et .eius ore ex
מפיו: ויאמר להם ברוך מפיו 18
‡ mihi † scribebam in — *scribens* † ego & ,hæc verba omnia *me ad* ‡ legebat
יקרא אלי את כל־הדברים האלה ואני כתב
ad principes dixerunt Et .atramento *in* libro *super*
[f]דיה — על־הספר [f]בדיו: ויאמרו השרים אל־ 19
† nemo — *non vir* † & ,Irmeiahu & ,tu te absconde ,Vade ,Baruch
[g]ילך — ברוך [g]לך הסתר אתה וירמיהו ואיש אל־
‡ scis. — .*vos* ‡ vbi sciat
ידע איפה אתם:
volumen & ;atrium in regem ad sunt ingressi Et
[h]בוא — [h]ויבאו אל־המלך חצרה ואת־המגלה 20
nunciauerunt Et .scribæ Elisamah cubiculo in commendauerunt
הפקדו בלשכת אלישמע הספר ויגידו
* hæc. — .* verba omnia regis auribus in
באזני המלך את כל־הדברים:
‡ vt caperet — .volumen *capiendum ad* ‡ Iehudi rex misit Et
[i]גלל — וישלח המלך את־יהודי לקחת את־[i]המגלה 21
* in ipso — *illud* * legit & ;scribæ Elisamah cubiculo de illud tulit &
[k]לקח — [k]ויקחה מלשכת אלישמע הספר ויקראה
,principum omnium auribus in & , regis auribus in Iehudi
יהודי באזני המלך ובאזני כל־השרים
qui stabãt iuxta — .regem *desuper stantium*
העמדים מעל המלך:
‡ sedebat in † hyemali, — ,nono mense in ,*hyemis* ‡ domo *sedens* † rex Et
והמלך יושב בית החרף בחדש התשיעי 22
arula coram eo ardebat. — *legere secundum* ‡ fuit Et .*ascensus eius facies ad rogus* &
‡ cùm legisset † nouacula
ואת־האח לפניו מבערת: ויהי כקרא 23
scapello in † illud scidit , quatuor & , pagellas tres Iehudi
יהודי שלש דלתות וארבעה יקרעה בתער
‡ proiecit * erat ‡ arula, donec consumeretur † erat in arula. — *ad vsque* , *rogo* ‡ in * qui .ignem in *proijcere* ‡ & ,scribæ
הספר והשלך אל־האש אשר אל־האח עד־
.rogum *super* † qui ,ignem super volumen omne *consumi*
[l]תמם — [l]תם כל־המגלה על־האש אשר על־האח:
,sua vestimenta sciderunt nec ,timuerunt non Et
ולא פחדו ולא קרעו את־בגדיהם 24
‡ qui audiebant — omnia *audientes* ‡ , eius serui omnes & ,rex
המלך וכל־עבדיו השמעים את־כל־
,Delaiahu & , Elnathan etiam Et ista verba
הדברים האלה: וגם אלנתן ודליהו 25
‡ deprecati sunt ‡ ne comburerer — *comburendum non ad* ‡ ,regem *apud intercesserunt* * Ghemariahu &
וגמריהו הפגעו במלך לבלתי שרף
.eos *ad* audiuit non & :volumen
את־המגלה ולא שמע אליהם:
† Regis. — Melech ‡ filio Ierachmeel rex præcepit Et
ויצוה המלך את־ירחמאל בן־המלך 26

sum locutus ‡ die à , gentes omnes *super* ‡ & .Iehudah *super* * & — * aduersum ‡ aduersus ‡ qua
ועל־יהודה ועל־כל־הגוים מיום דברתי
.hanc diem ad vsque & ,Iosiahu diebus à ,te ad
אליך מימי יאשיהו ועד היום הזה:
malum omne Iehudah domus audiant fortè Si
אולי ישמעו בית יהודה את כל־[a]הרעה 3
[a]רוע — cogito * vnusquisque
vir * reuertantur vt ,eis facere *cogitans* ego quod
אשר אנכי חשב [b]לעשות להם למען ישובו איש
[b]עשה — .eorũ peccato & ,eorũ iniquitati ero propitius & , mala sua via à
מדרכו הרעה וסלחתי [c]לעונם ולחטאתם:
[c]עוה — ;Neriiah filium Baruch Irmeiahu vocauit Et
ויקרא ירמיהו את־ברוך בן־נריה 4
, Domini verba omnia Irmeiahu ore ex Baruch scripsit &
ויכתב ברוך מפי ירמיהו את כל־דברי יהוה
in — .libri volumine *super* eum ad est locutus quæ
אשר־דבר אליו על־[d]מגלת־ספר:
[d]גלל sum detentus, — , *clausus* Ego :dicendo ,Baruch Irmeiahu præcepit Et
ויצוה ירמיהו את־ברוך לאמר אני עצור 5
‡ possum — .Domini domum ingredi *potero* ‡ non
לא אוכל לבוא בית יהוה:
‡ ingredere † lege — scripsisti quod , volumine in *leges* † & tu *introibis* ‡ Et
[e]ובאת אתה וקראת במגלה אשר־כתבת 6
[e]בוא ‡ in — domo ‡ populi auribus in Domini verba ,meo ore ex
מפי את־דברי יהוה באזני העם בית
, Iehudah omnis auribus in etiam & : ieiunij die in ,Domini
יהוה ביום צום וגם באזני כל־יהודה
‡ qui veniunt — cadat fortè Si .ea leges suis ciuitatibus de *venientium* ‡
הבאים מעריהם תקראם: אולי [f]תפל 7
[f]נפל * oratio ‡ in conspectu † vnusquisque — *vir* † reuertantur & ,Domini *facies ad* ‡ eorum *deprecatio* *
[g]תחנתם לפני יהוה וישבו איש
quam ,ira & ,*nasus* ‡ magnus quia : mala sua via à
[g]חנן ‡ est furor * super — מדרכו הרעה כי־גדול האף והחמה אשר־
.hunc populum *ad* * Dominus est locutus
דבר יהוה אל־העם הזה:
quæ omnia iuxta Neriiah filius Baruch fecit Et
ויעש ברוך בן־נריה ככל אשר־ 8
verba libro in legendo ,propheta Irmeiahu ei præcepit
צוהו ירמיהו הנביא לקרא בספר דברי
* in — .Domini domo * Domini
יהוה בית יהוה:
Iosiahu filij Iehoiachim quinto anno in fuit Et
ויהי בשנה החמשית ליהויקים בן־יאשיהו 9
ieiunium prædicauerunt nono mense *in* Iehudah regis
מלך־יהודה בחדש התשעי קראו צום
in conspectu — vniuerso & , Ierusalaim in populo omni Domini *facies ad*
לפני יהוה כל־העם בירושלם וכל־
qui veniebat — .Ierusalaim in Iehudah vrbibus de *venientibus* populo
העם הבאים מערי יהודה בירושלם:
* in — domo * Irmeiahu verba libro in Baruch Legitque
ויקרא ברוך בספר את־דברי ירמיהו בית 10
, scribæ Saphan filij Ghemariahu cubiculo in , Domini
יהוה בלשכת גמריהו בן־שפן הספר
, nouæ Domini domus portæ ostij superiori atrio in
[h]עלה — בחצר [h]העליון פתח שער בית־יהוה החדש
.populi omnis auribus in
באזני כל־העם:
Saphan filij Ghemariahu filius Michaiehu audiuit Et
וישמע מכיהו בן־גמריהו בן־שפן 11
‡ ex — .libro *desuper* ‡ Domini verba omnia
את־כל־דברי יהוה מעל־הספר:
† in ‡ ad — :scribæ cubiculum *super* ‡ regis domum † Descenditque
[i]ירד — [i]וירד בית־המלך על־לשכת הספר 12
† sedebant: — Elisamah : *sedentes* † principes omnes ibi ecce &
[k]שור — והנה־שם כל־[k]השרים יושבים אלישמע
filius Elnathan & ,Semahaiahu filius Delaiahu & ,scriba
הספר ודליהו בן־שמעיהו ואלנתן בן־
filius Sidchiiahu & , Saphan filius Ghemariahu & , Hachbor
עכבור וגמריהו בן־שפן וצדקיהו בן־
.principes vniuersi & ,Chananiahu
חנניהו וכל־השרים:
nunciauit — quæ verba omnia Michaiehu eis *indicauit* Et
[l]נגד — [l]ויגד להם מכיהו את כל־הדברים אשר 13

fil o Selemiahu & ,Hazriel fil o Seraiahu &
ואת־שריהו בן־עזריאל ואת־שלמיהו בן־
Irmeiahu & , scribam Baruch capiendum ad * ,Habdeel
עבדאל [a]לקחת את־ברוך הספר ואת ירמיהו
.Dominus eos abscondit & .prophetam
הנביא ויסתרם יהוה:
post .Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
27 [b]ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו אחרי
quæ verba & , volumen regem combussisse
שרף המלך את המגלה ואת־הדברים אשר
,Reuertere :dicendo , Irmeiahu ore ex Baruch scripserat
28 כתב ברוך מפי ירמיהו לאמר: שוב
omnia eo super ‖ scribe & , alterum volumen tibi tolle
קח־לך מגלה אחרת וכתב עליה את כל־
volumine super ‡ erant quæ priora verba
הדברים הראשנים אשר היו על־המגלה
.Iehudah rex Iehoiachim combussit quod ,priori
הראשנה אשר שרף יהויקים מלך־יהודה:
Sic :dices Iehudah regem Iehoiachim super ‖ Et
29 ועל־יהויקים מלך־יהודה תאמר כה
, istud volumen combussisti Tu : Dominus dixit
אמר יהוה את־השרפת את־המגלה הזאת
veniet Veniendo : dicendo eo super * scripsisti Quare :dicendo
לאמר מדוע כתבת עליה לאמר [c]בא־יבוא
faciet cessare & ,hanc terram corrumpet ‡ & , Babel rex
מלך־בבל והשחית את־הארץ הזאת והשבית
dixit sic Propterea .animal & hominem † ea ex
30 ממנה אדם ובהמה: לכן כה־אמר
erit Non :Iehudah regem Iehoiachim super Dominus ad
יהוה על־יהויקים מלך יהודה לא־יהיה־
proiectum erit eius cadauer & :Dauid solio super sedens ei
לו יושב על־כסא דוד ונבלתו תהיה משלכת
.nocte in gelu ad & ,die in æstum ad
לחרב ביום ולקרח בלילה:
super & ,eius semen super & ,eum super visitabo Et
31 ופקדתי עליו ועל־זרעו ועל־
super & ,eos super adducam & :eorum iniquitatem ,eius seruos
עבדיו את־[d]עונם [e]והבאתי עליהם ועל־
omne Iehudah virum ad & , Ierusalaim habitatores
ישבי ירושלם ואל־איש יהודה את כל־
.audierunt non & :eos ad sum locutus quod ,malum
הרעה אשר־דברתי אליהם ולא שמעו:
illud dedit & ,alterum volumen tulit Irmeiahu Et
32 וירמיהו לקח [f]מגלה אחרת ויתנה
eo super ‡ scripsit & ,scribam ‖ Neriiahu filium * Baruch ad
אל־ברוך בן־נריהו הספר ויכתב עליה
combusserat quem , libri verba omnia Irmeiahu ore ex
[g]מפי ירמיהו את כל־דברי הספר אשר שרף
est additum ‡ adhuc & :igni in ,Iehudah rex Iehoiachim
יהויקים מלך־יהודה באש ועוד [h]נוסף
.illa sicut ‖ multa verba ea super
עליהם דברים [i]רבים כהמה:

* vt tolleret · [a] לקח · postquam · [b] היה · combusserat rex · ‖ in · ‡ in · ‖ ad · * in · [c] בוא · ‡ vastare faciet · † homines & animalia. · [d] עוה · [e] בוא · in viros · [f] גלה · * filio · ‖ scribæ, · ‡ in · [g] פה · ‡ addita sunt · [h] יסף · ‖ similia. · [i] רבב

CAP. XXXVII. לז

1
pro Iosiiahu filius Sidchiiahu rex regnauit Et
וימלך־מלך צדקיהו בן־יאשיהו תחת
Nebuchadresar cõstituit regem quem , Iehoiachim filio Choniahu
כניהו בן־יהויקים אשר המליך נבוכדראצר
,ipse obediuit non Et .Iehudah terra in Babel rex
2 מלך־בבל בארץ יהודה: ולא שמע הוא
quæ ,Domini verba ad * ,terræ populus & ,eius serui &
ועבדיו ועם הארץ אל־דברי יהוה אשר
.propheta ‖ Irmeiahu manu in ‡ est locutus
דבר ביד ירמיהו הנביא:
filium Iehuchal Sidchiiahu rex misit Et
3 וישלח המלך צדקיהו את־יהוכל בן־
sacerdotem Mahaseiah filium Sephaniahu & ,Selemiah
שלמיה ואת־צפניהו בן־מעשיה הכהן
nobis pro quæso Ora :dicendum ad ,prophetam Irmeiahu ad
אל־ירמיהו הנביא לאמר התפלל־נא בעדנו
.nostrum Deum Dominum ad
אל־יהוה אלהינו:

* verbis. · ‡ per · ‖ prophetam · vt dicerent.

non & :populi medium in egrediens ‡ & , venit Irmeiahu Et
4 וירמיהו בא [a]ויצא בתוך העם ולא־
.carceris domum ‡ eum dederunt *
נתנו אתו בית הכליא:
audierunt & ,Ægypto de est egressa ‡ Parhoh virtus ‖ Et
5 וחיל פרעה יצא ממצרים וישמעו
,eorum auditum , Ierusalaim super coarctantes † ,Chasdim
הכשדים [b]הצרים על־ירושלם את־שמעם
.Ierusalaim desuper ‡ ascenderunt &
[c]ויעלו מעל ירושלם:
,prophetam Irmeiahu ad Domini verbum fuit Et
6 ויהי דבר־יהוה אל־ירמיהו הנביא
,Israel Deus Dominus dixit Sic : dicendo
7 לאמר: כה־אמר יהוה אלהי ישראל
,me ad vos mittentem * ,Iehudah regem ad dicetis Sic
כה תאמרו אל־מלך יהודה השלח אתכם אלי
,auxilium in vobis exiens † Parhoh virtus Ecce :me quærendũ ad
לדרשני הנה חיל פרעה היצא לכם לעזרה
.Ægyptum ‡ suam terram in est reuersa ‖
[d]שב לארצו מצרים:
ciuitatem super ‡ bellabunt & ,Chasdim redibunt Et
8 ושבו הכשדים ונלחמו על־העיר
.igni in eam succendent & ,eam capient & ,hanc
הזאת ולכדה ושרפה באש:
,vestras animas decipiatis Ne : Dominus dixit Sic
9 כה אמר יהוה אל־[e]תשאו נפשתיכם
non quia ,Chasdim nobis desuper ibunt Eundo : dicendo
לאמר הלך [f]ילכו מעלינו הכשדים כי־לא
,Chasdim virtutem ‖ omnem percussissetis si Quia .ibunt
10 ילכו: כי אם־[g]הכיתם כל־חיל כשדים
viri eis in ‡ remaneant & , vobiscum pugnantium ‡
הנלחמים אתכם ונשארו־בם אנשים
,consurgent , suo tentorio in ‖ vnusquisque , transfixi
מדקרים איש באהלו יקומו
.igni in hanc ciuitatem incendent &
ושרפו את־העיר הזאת באש:
,Ierusalaim desuper ‡ Chasdim virtutem ascendendo in * fuit Et
11 והיה [h]בהעלות חיל הכשדים מעל ירושלם
Irmeiahu est egressus Et .Parhoh virtutis faciebus à †
12 מפני חיל פרעה: [i]ויצא ירמיהו
seipsum lubrificandũ ad * ,Biniamin terram eundum ad ‡ .Ierusalaim de
מירושלם ללכת ארץ בנימן לחלק
porta in ipse fuit Et .populi medio in ‖ inde
13 משם בתוך העם: [k]ויהי־הוא בשער
,Iriiah eius nomen & ,præfecturæ dominus ‡ ibi & ,Biniamin
בנימן ושם בעל פקדת ושמו יראייה
Irmeiahu apprehendit & : Chananiah filij Selemiah filius
בן־שלמיה בן־חנניה ויתפש את־ירמיהו
.dilabens † tu Chasdim Ad :dicendo ,prophetam
הנביא לאמר אל־הכשדים אתה נפל:
super dilabens ‡ ego non , ‡ Falsum :Irmeiahu Dixitque
14 ויאמר ירמיהו שקר אינני נפל על־
Iriiah comprehendit & ‖ ,eum ad audiuit non & : Chasdim
הכשדים ולא שמע אליו ויתפש יראייה
.principes ad eum adduxit & ,Irmeiahu in
בירמיהו [l]ויבאהו אל־השרים:
fecerũt percutere & ,Irmeiahu super principes sunt irati Et
15 ויקצפו [m]השרים על־ירמיהו והכו
Iehonathan domum ligationis ‡ domum † eum dederunt * & :eum
אתו ונתנו אתו בית האסור בית יהונתן
.carceris domum in fecerunt ipsam nam , scribæ
הספר כי־אתו [n]עשו לבית הכלא:
, laci domum ad † Irmeiahu esset ingressus Cùm
16 כי בא ירמיהו אל־בית הבור
.multis diebus Irmeiahu ibi mansit & ,hospitiola ad ‡ &
ואל־[o]החניות וישב־שם ירמיהו ימים רבים:
cũ interrogauit & ,eum tulit & ,Sidchiiahu rex misit Et
17 וישלח המלך צדקיהו [p]ויקחהו וישאלהו
verbum est Num : dixit & ,abscondito in * sua domo in rex
המלך בביתו בסתר ויאמר היש דבר
manum In : dixit Et .Est : Irmeiahu dixit Et ? Domino cum à
מאת יהוה ויאמר ירמיהו יש ויאמר ביד־

‡ egressus est · [a] יצא · * posuerunt · ‡ in · הכלוא · ק · ‖ exercitus · ‡ egressus · † qui obsidebant · ‡ ab · [b] צור · [c] עלה · * qui misit · vt inquiratis · ‖ exercitus est · ‖ reuersus · ‡ in · [d] שוב · ‡ contra · [e] נשא · à · [f] ילך · Quinimo si percuteretis · ‖ exercitum · ‡ qui prœliantur · ‡ ex · [g] נכה · ‡ è · * cum ascendisset exercitus · ‡ ab · † propter exercitum · [h] עלה · [i] יצא · ‡ vt iret in · * vt diuideret · ‖ quia erat · [k] היה · ‡ erat præpositus, · ‡ dilaberis. · ‡ est. · ‡ dilabor ad · ‖ sed · [l] בוא · contra · [m] שור · * posuerunt · † in · ‡ carceris, in · [n] עשה · † in · ‡ locũ vbi manebãt detenti, · [o] חנה · [p] לקח · * abscondité,

regem ad Irmeiahu dixit Et .traderis Babel regis
18 מֶלֶךְ בָּבֶל תִּנָּתֵן׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־הַמֶּלֶךְ
,huic populo & ,tuis seruis & ,tibi peccaui Quid :Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ מֶה חָטָאתִי לְךָ וְלַעֲבָדֶיךָ וְלָעָם הַזֶּה
? carceris domum ad ‡ me dedistis ‡ quia
כִּי־נְתַתֶּם אוֹתִי אֶל־בֵּית הַכֶּלֶא׃
‡ posuistis † in
:dicendo ,vobis prophetabant qui ,vestri prophetæ ‡ vbi Et
19 וְאַיֵּה נְבִיאֵיכֶם אֲשֶׁר־נִבְּאוּ לָכֶם לֵאמֹר
‡ sunt — ואיה ק
? hanc terram super ‡ & ,vos super ‡ Babel rex veniet Non
לֹא־יָבֹא מֶלֶךְ־בָּבֶל עֲלֵיכֶם וְעַל הָאָרֶץ הַזֹּאת׃
‡ contra
Cadat :rex mi domine obsecro audi nunc Et
20 וְעַתָּה שְׁמַע־נָא אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ תִּפָּל[a]
[a] נָפַל
domū † me facias redire ne & ,tuas facies ad ‡,mea deprecatio obsecro
נָא תְחִנָּתִי[b] לְפָנֶיךָ וְאַל־תְּשִׁבֵנִי[c] בֵּית
‡ in conspectu tuo, † in
[c] שׁוּב [b] חָנַן
rex præcepit Et .ibi moriar non & ‖ , scribæ Ionathan
21 יְהוֹנָתָן הַסֹּפֵר וְלֹא אָמוּת שָׁם׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ
‖ ne
,custodiæ atrio in Irmeiahu commendauerunt & ,Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ וַיַּפְקִדוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר[d] הַמַּטָּרָה
[d] נָטַר
,pistorum platea de diem in ‡ panis tortam ei dare † &
וְנָתֹן לוֹ כִכַּר־לֶחֶם לַיּוֹם מִחוּץ הָאֹפִים[e]
† dedit ‡ per diem
[e] אָפָה
mansit & : ciuitate de panem omnem consummare ad vsque*
עַד־תֹּם[f] כָּל־הַלֶּחֶם מִן־הָעִיר וַיֵּשֶׁב
* donec consumeretur omnis panis
.custodiæ atrio in Irmeiahu
יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה׃
[f] תָּמַם

CAP. XXXVIII. לח

Ghedaliahu & ,Matthan filius Sephatiah audiuit Et
1 וַיִּשְׁמַע שְׁפַטְיָה בֶן־מַתָּן וּגְדַלְיָהוּ
Paschur & ,Selemiahu filius ,Iuchal & ,Paschur filius
בֶּן־פַּשְׁחוּר וְיוּכַל בֶּן־שֶׁלֶמְיָהוּ וּפַשְׁחוּר
loquens Irmeiahu quæ verba , Malchiiah filius
בֶּן־מַלְכִּיָּה אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר יִרְמְיָהוּ מְדַבֵּר
loquebatur
:Dominus dixit Sic : dicendo ,populum omnem ad
2 אֶל־כָּל־הָעָם לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה
:fame in ,gaudio in morietur ,ista ciuitate in Manens ‖
הַיֹּשֵׁב בָּעִיר הַזֹּאת יָמוּת בַּחֶרֶב בָּרָעָב
‖ Qui mansit
ei erit & ,viuet & ,Chasdim ad egrediens & :peste in &
וּבַדָּבֶר וְהַיֹּצֵא אֶל־הַכַּשְׂדִּים יחיה וְהָיְתָה־לּוֹ
qui autē exierit — וחיה ק
.viuet & ,spolium in eius anima
נַפְשׁוֹ לְשָׁלָל וָחָי[g]׃
[g] חָיָה
ciuitas tradetur Tradendo : Dominus dixit Sic
3 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנָּתֹן תִּנָּתֵן הָעִיר
.eam capiet & ,Babel regis virtutis manum in ,hæc
הַזֹּאת בְּיַד חֵיל מֶלֶךְ־בָּבֶל וּלְכָדָהּ׃
exercitus
nunc Moriatur : regem ad principes dixerunt Et
4 וַיֹּאמְרוּ הַשָּׂרִים[h] אֶל־הַמֶּלֶךְ יוּמַת נָא
quæsumus
[h] שׂוּר
debilitans ‡ ipse sic super * nam ,iste vir
אֶת־הָאִישׁ הַזֶּה כִּי עַל־כֵּן הוּא מְרַפֵּא אֶת־
* vt quid ‡ debilitat
,hac ciuitate in residuorum ‡ ,belli virorum manus
יְדֵי אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר הַזֹּאת
‡ qui remanserunt
verba secundum eos ad loquendo ,populi vniuersi manus &
וְאֵת יְדֵי כָל־הָעָם לְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כַּדְּבָרִים
populo pacem ad quærens ipse non iste vir quia :hæc
הָאֵלֶּה כִּי הָאִישׁ הַזֶּה אֵינֶנּוּ דֹרֵשׁ לְשָׁלוֹם לָעָם
quæris
.malum in quinimo ,huic
הַזֶּה כִּי אִם־לְרָעָה[i]׃
sed
[i] רוּעַ
:vestra manu in ipse * Ecce :Sidchiiahu rex dixit Et
5 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ הִנֵּה־הוּא בְּיֶדְכֶם
* est in manibus vestris:
.verbum vobiscum poterit ‡ rex ‡ non quia
כִּי־אֵין הַמֶּלֶךְ יוּכַל אֶתְכֶם דָּבָר׃
‡ est consentaneum vt ‡ possit facere aliquid contra vos.
in eum fecerunt proiicere & ,Irmeiahu tulerunt Et
6 וַיִּקְחוּ[k] אֶת־יִרְמְיָהוּ וַיַּשְׁלִכוּ אֹתוֹ אֶל־
[k] לָקַח
,custodiæ atrio in * qui , Melech ‡ filij Malchiiahu cisternam
הַבּוֹר מַלְכִּיָּהוּ בֶן־הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר בַּחֲצַר[l] הַמַּטָּרָה
‡ Regu. erat
[l] נָטַר
‡ non cisterna in & :funibus in Irmeiahu submiserunt &
וַיְשַׁלְּחוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וּבַבּוֹר אֵין־
‡ erat † sed
.cœnum in Irmeiahu est defixus & ,lutum quinimo † ,aqua
מַיִם כִּי אִם־טִיט וַיִּטְבַּע יִרְמְיָהוּ בַּטִּיט׃
eunuchus vir Æthiops Melech-Hebed ‡ audiuit Et
7 וַיִּשְׁמַע עֶבֶד־מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אִישׁ סָרִיס
† seruus regis
Irmeiahu dedissent ‡ quod (regis domo in * ipse &)
וְהוּא בְּבֵית הַמֶּלֶךְ כִּי־נָתְנוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ
* erat ‡ posuissent

Biniamin porta in sedens † rex & :cisternam ad ‡
אֶל־הַבּוֹר וְהַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּשַׁעַר בִּנְיָמִן׃
‡ in † sedebat
[a] יָצָא
est locutus & , regis domo de Melech-Hebed est egressus Et
8 וַיֵּצֵא[a] עֶבֶד־מֶלֶךְ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וַיְדַבֵּר
malefecerunt ,rex mi Domine : dicendo ,regem ad
9 אֶל־הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר׃ אֲדֹנִי הַמֶּלֶךְ הֵרֵעוּ
[b] עָשָׂה
Irmeiahu in fecerunt quæ omnia isti viri
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֵת כָּל־אֲשֶׁר עָשׂוּ[b] לְיִרְמְיָהוּ
: cisternam in fecerunt proiicere quem , prophetam
הַנָּבִיא אֵת אֲשֶׁר־הִשְׁלִיכוּ אֶל־הַבּוֹר
‡ in loco ipso propter famē: * est
panis * non quia :famis faciebus à se sub ‡ morietur &
וַיָּמָת[c] תַּחְתָּיו מִפְּנֵי הָרָעָב כִּי אֵין הַלֶּחֶם
[c] מוּת
Melech-Hebed rex præcepit Et .ciuitate in vltrà
10 עוֹד בָּעִיר׃ וַיְצַוֶּה הַמֶּלֶךְ אֵת עֶבֶד־מֶלֶךְ
triginta hinc tua manu in Tolle : dicendo , Æthiopi
הַכּוּשִׁי לֵאמֹר קַח בְּיָדְךָ מִזֶּה שְׁלֹשִׁים
*fac
de prophetam Irmeiahu facies * ascendere & ,viros
אֲנָשִׁים וְהַעֲלִיתָ[d] אֶת־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא מִן־
[d] עָלָה
.moriatur antequam , cisterna
הַבּוֹר בְּטֶרֶם יָמוּת׃
qui erant in potestate
,sua manu in viros Melech-Hebed assumpsit Et
11 וַיִּקַּח עֶבֶד־מֶלֶךְ אֶת־הָאֲנָשִׁים בְּיָדוֹ
tulit & , thesaurum sub ad regis domum est ingressus &
וַיָּבֹא[e] בֵית־הַמֶּלֶךְ אֶל־תַּחַת הָאוֹצָר וַיִּקַּח
[e] בּוֹא
ea ‖ misit & : corruptionum vetera & ,tractionum vetera † inde
מִשָּׁם בְּלוֹיֵ הַסְּחָבוֹת וּבְלוֹיֵ[f] מְלָחִים וַיְשַׁלְּחֵם
† veteres pannos,& antiquos deuastatos:
.funibus in ‡ cisternam ad* Irmeiahu ad
אֶל־יִרְמְיָהוּ אֶל־הַבּוֹר בַּחֲבָלִים׃
יתיר ה
‖ eos * in
Pone :Irmeiahu ad Æthiops Melech-Hebed dixit Et
12 וַיֹּאמֶר עֶבֶד־מֶלֶךְ הַכּוּשִׁי אֶל־יִרְמְיָהוּ שִׂים[g]
[f] בָּלָה
‡ per funes.
axillis sub corruptionum & ,tractionum vetera † nunc
נָא בְּלוֹאֵי הַסְּחָבוֹת וְהַמְּלָחִים תַּחַת אַצִּלוֹת
[g] שׂוּם
† veteres pannos deuastatos
.sic Irmeiahu fecit & :funes desubter tuarum manuum
יָדֶיךָ מִתַּחַת לַחֲבָלִים וַיַּעַשׂ[g] יִרְמְיָהוּ כֵּן׃
[g] עָשָׂה
fecerunt ascendere & funibus in Irmeiahu extraxerunt Et
13 וַיִּמְשְׁכוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ בַּחֲבָלִים וַיַּעֲלוּ[h]
[h] עָלָה
.custodiæ atrio in Irmeiahu mansit & :cisterna è eum
אֹתוֹ מִן־הַבּוֹר וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ בַּחֲצַר[i] הַמַּטָּרָה׃
[i] נָטַר
Irmeiahu tulit & ,Sidchiiahu rex misit Et
14 וַיִּשְׁלַח הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ וַיִּקַּח[k] אֶת־יִרְמְיָהוּ
[k] לָקַח
* erat
domo in * qui ,tertium introitum ad se ad prophetam
הַנָּבִיא אֵלָיו אֶל־מָבוֹא הַשְּׁלִישִׁי אֲשֶׁר בְּבֵית
‡ Interrogo
ego Interrogans ‡ :Irmeiahu ad rex dixit & ,Domini
יְהוָה וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־יִרְמְיָהוּ שֹׁאֵל אֲנִי
† abscondas ‡ quicquam.
.verbum ‡ me à celes † ne ,verbum te
אֹתְךָ דָּבָר אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנִּי דָּבָר׃
Si
annunciauero Cùm :Sidchiiahu ad Irmeiahu dixit Et
15 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־צִדְקִיָּהוּ כִּי אַגִּיד[l]
[l] נָגַד
‡ si
cùm ‡ Et ? me facies mori faciendo mori nónne ,tibi
לְךָ הֲלוֹא[m] הָמֵת תְּמִיתֵנִי וְכִי
[m] מוּת
† parebis mihi.
.me ad audies † non ,tibi consuluero
[n] אִיעָצְךָ לֹא תִשְׁמַע אֵלָי׃
[n] יָעַץ
‡ ipsi * clam;
;absconditó in * Irmeiahu ad ‡ Sidchiiahu rex iurauit Et
16 וַיִּשָּׁבַע הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ בַּסֵּתֶר
‖ Viuit
nobis fecit qui Dominus Viuens ‖ :dicendo
לֵאמֹר חַי[o]־יְהוָה אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה־לָנוּ אֶת־
[o] חָיָה
כתיב ולא קרי
manum in te tradidero si & , te occidero si , hanc animam
הַנֶּפֶשׁ הַזֹּאת אִם־אֲמִיתֶךָ וְאִם־אֶתֶּנְךָ בְּיַד
.tuam animam quærentes ‡ qui ,istorum virorum
הָאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר מְבַקְשִׁים אֶת־נַפְשֶׁךָ׃
‡ quærunt
dixit Sic :Sidchiiahu ad Irmeiahu dixit Et
17 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־צִדְקִיָּהוּ כֹּה־אָמַר
exeundo Si :Israel Deus exercituum Deus Dominus
יְהוָה אֱלֹהֵי צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אִם־יָצֹא
.tua anima viuet & Babel regis principes ad exieris
[p] תֵצֵא אֶל־שָׂרֵי מֶלֶךְ־בָּבֶל וְחָיְתָה נַפְשֶׁךָ
[p] יָצָא
viues & : igni in succendentur non hæc ciuitas &
וְהָעִיר הַזֹּאת לֹא תִשָּׂרֵף בָּאֵשׁ וְחָיִתָה
familia
.tua domus & ,tu
אַתָּה וּבֵיתֶךָ׃
,Babel regis principes ad exieris non si Et
18 וְאִם לֹא־תֵצֵא אֶל־[q]שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
[q] שׂוּר

eam succendent & , Chasdim manum in hæc ciuitas tradetur &
וְנִתְּנָה הָעִיר הַזֹּאת בְּיַד הַכַּשְׂדִּים וּשְׂרָפוּהָ
.eorum manu de euades non tu & ,igni in effigies
בָּאֵשׁ וְאַתָּה לֹא־תִמָּלֵט מִיָּדָם׃
Ego :Irmeiahu ad Sidchiiahu rex dixit Et
19 וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ אֲנִי
;Chasdim ad sunt delapsi ‡ qui ,Iehudæos verens ‖
דֹּאֵג אֶת־הַיְּהוּדִים אֲשֶׁר נָפְלוּ אֶל־הַכַּשְׂדִּים
.me in † illudant & ,eorum manum in me dent fortè ne
פֶּן־יִתְּנוּ אֹתִי בְּיָדָם וְהִתְעַלְּלוּ־בִי׃
voce in ‖ ,quæso , Audi .tradent Non :Irmeiahu dixit Et
20 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ לֹא יִתֵּנוּ שְׁמַע־נָא בְּקוֹל
viuet & ,tibi erit bene & ,te ad loquens ‡ ego qua . Domini
יְהוָה לַאֲשֶׁר אֲנִי דֹּבֵר אֵלֶיךָ וְיִיטַב לְךָ וּתְחִי
*hoc , exire tu renuens si Et .tua anima
21 נַפְשֶׁךָ׃ וְאִם־מָאֵן אַתָּה לָצֵאת זֶה
.Dominus mihi ostendit quod , verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר הִרְאַנִי יְהוָה׃
domo in remanserunt quæ ,mulieres omnes ecce Et
22 וְהִנֵּה כָל־הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ בְּבֵית
;Babel regis principes ad educta ‡ , Iehudah regis
מֶלֶךְ־יְהוּדָה מוּצָאוֹת אֶל־שָׂרֵי מֶלֶךְ בָּבֶל
viri tibi præualuerunt & ,te Incitauerunt :dicentes ‡ ipsæ &
וְהֵנָּה אֹמְרוֹת הִסִּיתוּךָ וְיָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי
.retrorsum sunt conuersi ,tuus pes † cœno in sunt immersi ‖ ,tuæ pacis
שְׁלֹמֶךָ הָטְבְּעוּ בַבֹּץ רַגְלֶךָ נָסֹגוּ אָחוֹר׃
educentes ‖ tuos filios & ,tuas vxores omnes Et
23 וְאֶת־כָּל־נָשֶׁיךָ וְאֶת־בָּנֶיךָ מוֹצִאִים
,eorum manu de euades non tu & , Chasdim ad
אֶל־הַכַּשְׂדִּים וְאַתָּה לֹא־תִמָּלֵט מִיָּדָם
hanc ciuitatem & , capieris Babel regis manu in sed
כִּי בְיַד מֶלֶךְ־בָּבֶל תִּתָּפֵשׂ וְאֶת־הָעִיר הַזֹּאת
:Irmeiahu ad Sidchiiahu dixit Et .igni in cremabis
24 תִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ׃ וַיֹּאמֶר צִדְקִיָּהוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ
.morieris non & ,ista verba in sciat non Vir
אִישׁ אַל־יֵדַע בַּדְּבָרִים־הָאֵלֶּה וְלֹא תָמוּת׃
, tecum sum locutus quòd ,principes audierint cùm Et
25 וְכִי־יִשְׁמְעוּ הַשָּׂרִים כִּי־דִבַּרְתִּי אִתָּךְ
nobis nunc Indica , te ad ‖ dixerint & ,te ad venerint &
וּבָאוּ אֵלֶיךָ וְאָמְרוּ אֵלֶיךָ הַגִּידָה־נָּא לָנוּ
non & ,nobis à celes ne ,regem ad es locutus quid
מַה־דִּבַּרְתָּ אֶל־הַמֶּלֶךְ אַל־תְּכַחֵד מִמֶּנּוּ וְלֹא
:rex te ad est locutus quid & ,te interficiemus
נְמִיתֶךָ וּמַה־דִּבֶּר אֵלֶיךָ הַמֶּלֶךְ׃
meam deprecationem ego faciens* Cadere :eos ad dices Et
26 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם מַפִּיל־אֲנִי תְחִנָּתִי
,Ionathan domum † me reducendum non ad ,regis facies ad ‡
לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ לְבִלְתִּי הֲשִׁיבֵנִי בֵּית יְהוֹנָתָן
ad principes omnes Veneruntque .ibi moriendum ad ‡
27 לָמוּת שָׁם׃ וַיָּבֹאוּ כָל־הַשָּׂרִים אֶל־
omnia iuxta eis nunciauit & ,eum interrogauerunt & , Irmeiahu
יִרְמְיָהוּ וַיִּשְׁאֲלוּ אֹתוֹ וַיַּגֵּד לָהֶם כְּכָל־
tacuerunt & :rex præcepit quæ ,hæc verba
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר צִוָּה הַמֶּלֶךְ וַיַּחֲרִשׁוּ
Irmeiahu mansit Et .verbum est auditum non quia ,eo ab
28 מִמֶּנּוּ כִּי לֹא־נִשְׁמַע הַדָּבָר׃ וַיֵּשֶׁב יִרְמְיָהוּ
: Ierusalaim est capta quo diem ad vsque ,custodiæ atrio in
בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה עַד־יוֹם אֲשֶׁר־נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלָם
.Ierusalaim caperetur vt est factum &
וְהָיָה כַּאֲשֶׁר נִלְכְּדָה יְרוּשָׁלָם׃

CAP. XXXIX. לט

, Iehudah regis Sidchiiahu nono anno In
1 בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁעִית לְצִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה
, Babel rex Nebuchadresar venit ,decimo mense in
בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂרִי בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל
.eam super obsederunt & , Ierusalaim ad* eius virtus ‡ omnis &
וְכָל־חֵילוֹ אֶל־יְרוּשָׁלַם וַיָּצֻרוּ עָלֶיהָ׃
,quarto mense in Sidchiiahu anno vndecimo In
2 בְּעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לְצִדְקִיָּהוּ בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי
omnes sunt ingressi Et .ciuitas est diffissa ,mensis nona in
3 בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ הָבְקְעָה הָעִיר׃ וַיָּבֹאוּ כֹּל

Nerghal , media porta in sederunt & ,Babel regis principes
שָׂרֵי מֶלֶךְ־בָּבֶל וַיֵּשְׁבוּ בְּשַׁעַר הַתָּוֶךְ נֵרְגַל
,Saris-Rab ,Sarsechim ,Nebu-Samghar , Sareser
שַׂר־אֶצֶר סַמְגַּר־נְבוּ שַׂר־סְכִים רַב־סָרִיס
omnes reliqui, principes ,reliquum omne & ,Mag-Rab ,Sareser-Nerghal
נֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר רַב־מָג וְכָל־שְׁאֵרִית שָׂרֵי
Sidchiiahu eos vidisset cùm fuit Et .Babel regis
4 מֶלֶךְ־בָּבֶל׃ וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָם צִדְקִיָּהוּ
,fugerunt & belli viri omnes & , Iehudah rex
מֶלֶךְ־יְהוּדָה וְכֹל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה וַיִּבְרְחוּ
, regis horti via* ciuitate de nocte sunt egressi &
וַיֵּצְאוּ לַיְלָה מִן־הָעִיר דֶּרֶךְ גַּן הַמֶּלֶךְ
.deserti via † est egressus & :muros duos inter ‡ portam per
בְּשַׁעַר בֵּין הַחֹמֹתָיִם וַיֵּצֵא דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃
, eos post Chasdim exercitus sunt persecuti ‡ Et
5 וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־כַּשְׂדִּים אַחֲרֵיהֶם
tulerunt & ,Ierecho campestribus ‖ in Sidchiiahu cõprehenderunt &
וַיַּשִּׂגוּ אֶת־צִדְקִיָּהוּ בְּעַרְבוֹת יְרֵחוֹ וַיִּקְחוּ
regem Nebuchadnesar ad eum fecerunt ascendere & ,eum
אֹתוֹ וַיַּעֲלֻהוּ אֶל־נְבוּכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ־
eo cum est locutus & : Chamath terra in* ,Riblah in Babel
בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיְדַבֵּר אִתּוֹ
filios Babel rex iugulauit Et .iudicia
6 מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת־בְּנֵי
heroes omnes & ,eius oculis in Riblah in Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ בְּרִבְלָה לְעֵינָיו וְאֵת כָּל־חֹרֵי
.Babel rex iugulauit Iehudah
יְהוּדָה שָׁחַט מֶלֶךְ בָּבֶל׃
,compedibus in eum vinxit & ,cæcauit Sidchiiahu oculos Et
7 וְאֶת־עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר וַיַּאַסְרֵהוּ בַּנְחֻשְׁתַּיִם
,regis Domumque .Babel in eum adducendum ad*
8 לָבִיא אֹתוֹ בָּבֶלָה׃ וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ
igni in Chasdim succenderunt populi domum ‡ &
וְאֶת־בֵּית הָעָם שָׂרְפוּ הַכַּשְׂדִּים בָּאֵשׁ
residuum Et .diruerunt Ierusalaim muros &
9 וְאֶת־חֹמוֹת יְרוּשָׁלַם נָתָצוּ׃ וְאֵת יֶתֶר
qui dilabentes ‡ & ciuitate in remanentium † populi
הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר
,residuorum ,populi residuum & ,eum super sunt dilapsi
נָפְלוּ עָלָיו וְאֵת יֶתֶר הָעָם הַנִּשְׁאָרִים
.Babel ‡ laniorum magister Nebuzaradan transtulit
הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים בָּבֶל׃
,quicquam eis ‡ non quibus , tenues † plebe de Et
10 וּמִן־הָעָם הַדַּלִּים אֲשֶׁר אֵין־לָהֶם מְאוּמָה
: Iehudah terra in laniorum magister Nebuzaradan fecit remanere
הִשְׁאִיר נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים בְּאֶרֶץ יְהוּדָה
.illa die in agros & ,vineas eis dedit &
וַיִּתֵּן לָהֶם כְּרָמִים וִיגֵבִים בַּיּוֹם הַהוּא׃
super Babel rex resar-Nebuchad præceperat Et
11 וַיְצַו נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל עַל־
:dicendo ,laniorum magistri Nebuzaradan manu in ,Irmeiahu
יִרְמְיָהוּ בְּיַד נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים לֵאמֹר׃
facias ne & ,illum super pone tuos oculos & ,illum Tolle
12 קָחֶנּוּ וְעֵינֶיךָ שִׂים עָלָיו וְאַל־תַּעַשׂ
, te ad loquetur quod secundum sed ,mali quicquam ei
לוֹ מְאוּמָה רָע כִּי אִם כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אֵלֶיךָ
magister Nebuzaradan Misitque .eo cum facias sic
13 כֵּן עֲשֵׂה עִמּוֹ׃ וַיִּשְׁלַח נְבוּזַרְאֲדָן רַב־
,Sareser Nerghal & ,Saris-Rab Nebusazban & , laniorum
טַבָּחִים וּנְבוּשַׁזְבָּן רַב־סָרִיס וְנֵרְגַל שַׂרְאֶצֶר
.Babel regis magistri omnes & ,Magh-Rab
רַב־מָג וְכֹל רַבֵּי מֶלֶךְ־בָּבֶל׃
,custodiæ atrio de Irmeiahu tulerunt & ,miserunt Et
14 וַיִּשְׁלְחוּ וַיִּקְחוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ מֵחֲצַר הַמַּטָּרָה
filij Achicham filium* Ghedaliahu ad eum tradiderunt &
וַיִּתְּנוּ אֹתוֹ אֶל־גְּדַלְיָהוּ בֶּן־אֲחִיקָם בֶּן־
medio in habitauit ‡ & ,domum ad eum educendum ad ‡ ,Saphan
שָׁפָן לְהוֹצִאֵהוּ אֶל־הַבָּיִת וַיֵּשֶׁב בְּתוֹךְ
, Domini verbum fuerat Irmeiahu ad Et .populi
15 הָעָם׃ וְאֶל־יִרְמְיָהוּ הָיָה דְבַר־יְהוָה
: dicendo ,custodiæ atrio in clausum ipsum existendo in ‡
בִּהְיֹתוֹ עָצוּר בַּחֲצַר הַמַּטָּרָה לֵאמֹר׃

:dicendo ,Æthiopem Melech Hebed ad dices † & ,Vade
16 הלוך ואמרת לעבד־מלך הכושי לאמר
† dic
ego Ecce :Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic
כה־אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני
non & ,malum in hanc ciuitatem ad * mea verba adducens ‡
[a]מבי את־דברי אל־העיר הזאת לרעה ולא
‡ adduco * super
מביא ק
.illa die in tuas facies ad ‖ erunt & :bonum in
לטובה [b]והיו לפניך ביום ההוא:
‖ in conspectu tuo
non & ; Dominus dixit ,illâ die in te liberabo Et
17 [c]והצלתיך ביום־ההוא נאם־יהוה ולא
[a]בוא [b]היה
.eorum faciebus à timens ‡ tu quorum * ,virorum manû in traderis
תנתן ביד האנשים אשר־אתה יגור מפניהם:
[c]נצל
* à ‡ formidas conspectu.
erit & :cades non gladio in & ,te exuam eruendo Sed
18 כי מלט אמלטך ובחרב לא תפל והיתה
.Dominus ait ,me in fidisti quia ,spolium in tua anima tibi
לך נפשך לשלל כי־בטחת בי נאם־יהוה:
mihi.

CAP. XL. מ

, Domino cum à Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר היה אל־ירמיהו מאת יהוה
de laniorum magister Nebuzaradan cum dimisit postquam
אחר שלח אתו נבוזראדן רב־טבחים מן־
,catenis in vinctus * ipse & ,eum ipso capiendo in , Ramah
quando tulit * erat
הרמה [d]בקחתו אתו והוא־אסור באזקים
[d]לקח
, Iehudah & , Ierusalaim transmigrationis omnis medio in
בתוך כל־[e]גלות ירושלם ויהודה
[e]גלה
laniorum magister tulit Et .Babel in translatorum ‡
‡ qui transmigrabantur
2 המגלים בבלה: ויקח רב־טבחים
est locutus tuus Deus Dominus : eum ad dixit & . Irmeiahu
לירמיהו ויאמר אליו יהוה אלהיך דבר
.istum locum ad † hoc malum
† contra
את־הרעה הזאת אל־המקום הזה:
;est locutus quemadmodum Dominus fecit & ,adduxit Et
3 [f]ויבא [g]ויעש יהוה כאשר דבר
[f]בוא [g]עשה
,eius voce in audiuistis ‡ non & ,Domino peccastis quia
‡ paruistis voci
כי־חטאתם ליהוה ולא־שמעתם בקולו
.hoc verbum vobis fuit * &
* accidit
והיה לכם דבר הזה:
הדבר ק
,catenis à hodie te solui ecce nunc Et
4 ועתה הנה פתחתיך היום מן־האזקים
veniendum ad ‡ ,tuis oculis in bonum † Si .tua manu super * quæ
* sunt in manibus tuis.
אשר על־ידך אם־טוב בעיניך לבוא
† placet
: te super meum oculum ponam & , veni , Babel * mecum
‡ vt venias * in
אתי בבל בא ואשים את־עיני עליך
:cessa ‖ , Babel ‡ mecum veniendum ad † ,tuis oculis in malum ‡ si &
‡ displicet † vt venias
ואם־רע בעיניך לבוא־אתי בבל חדל
‡in ‖ reside
ad & ,bonum ‡ ad ,tuas facies ad * terra omnis ,vide
* in conspectu tuo est,
ראה כל־הארץ לפניך אל־טוב ואל־
‡ locū qui bonus & rectus est,
.vade ,illuc eundum ad † ,tuis oculis in rectum
† vt vadas,
הישר בעיניך [h]ללכת שמה לך:
[h]ילך
Ghedaliahu ad , * reuertere & ,redibit non ipse ‡ adhuc Et
‡ eo quoquam non reuertente, * ait,
5 ועודנו לא־ישוב ושבה אל־גדליה
rex præposuit quem , Saphan filij Achicham filium
בן־אחיקם בן־שפן אשר הפקיד מלך־
medio in eo cum habita & , Iehudah ciuitatibus in Babel
בבל בערי יהודה [i]ושב אתו בתוך
[i]ישב
, eundum ad ‡ , tuis oculis in rectum * omnem ad vel :populi
* locum qui rectus est
העם או אל־כל־הישר בעיניך ללכת
‡ vt vadas, † portionem,
, munus & ,viaticum † laniorum magister ei dedit Et .vade
לך ויתן־לו רב־טבחים ארחה [k]ומשאת
[k]נשא
filium Ghedaliahu ad Irmeiahu venit Et .cum dimisit &
6 וישלחהו: [l]ויבא ירמיהו אל־גדליה בן־
[l]בוא
populi medio in eo cum habitauit & :Mispah in Achicham
אחיקם המצפתה וישב אתו בתוך העם
.terra in residuorum ‡
‡ qui remanserant
הנשארים בארץ:
agro in ‡ qui ,virtutum * principes omnes audierunt Et
* exercituum, ‡ per regiones erant,
7 וישמעו כל־[m]שרי החילים אשר בשדה
[m]שור
Babel rex præfecisset quod ,eorum viri & ,ipsi
המה ואנשיהם כי־הפקיד מלך־בבל את־
commendasset quodque :terra in Achicham filium Ghedaliahu
terræ,
גדליהו בן־אחיקם בארץ וכי הפקיד

, terræ tenuitate de & ,pubem * & , mulieres & viros eo cum ‡
‡ ei * paruulos , & pauperes ‡ & eos
אתו אנשים ונשים [a]וטף ומדלת הארץ
.Babel in fuerant translati non qui in de ‡
[a]טפף
מאשר לא־הגלו בבלה:
Ismahel & ;Mispah in Ghedaliah ad venerunt Et
8 ויבאו אל־גדליה המצפתה וישמעאל
,Chareach filij , Ionathan & , Iochanan & , Nethaniahu filius
בן־נתניהו ויוחנן ויונתן בני־קרח
,Nethophatites Hephai filij & , Tanchumeth filius Seraiah &
ושריה בן־תנחמת ובני עופי הנטפתי
עיפי ק
.eorum viri & ,ipsi , Mahachati filius Iezaniahu &
ויזניהו בן־המעכתי המה ואנשיהם:
filij Achicham filius Ghedaliahu eis iurauit Et
9 וישבע להם גדליהו בן־אחיקם בן־
seruiendo à timeatis Ne : dicendo , eorum viris & , Saphan
seruire
שפן ולאנשיהם לאמר אל־[b]תיראו מעבוד
[b]ירא
,Babel regi seruite & ,terra in habitate , Chasdim
הכשדים [c]שבו בארץ ועבדו את־מלך בבל
[c]ישב
,Mispah in habitans ego ‡ ecce , ego Et .vobis erit bene &
‡ habito
10 וייטב לכם: ואני הנני ישב במצפה
;nos ad venient qui , Chasdim facies ad standum ad ‖
‖ vt stem coram
לעמד לפני הכשדים אשר [d]יבאו אלינו
[d]בוא
,oleum & , fructum æstiuum & , vinum colligite vos &
ואתם אספו יין וקיץ ושמן
quas , vestris vrbibus in manete & ,vestris vasis in ponite &
[e]ושמו בכליכם ושבו בעריכם אשר־
[e]שום
* qui , Iehudæi omnes etiam Et .apprehendistis
* erant
11 תפשתם: וגם כל־היהודים אשר־
‡ qui & , Edom in & , Hammon filios inter & , Moab in
‡ erant
במואב ובבני־עמון ובאדום ואשר
Babel rex dedisset quòd audierunt terris vniuersis in
בכל־הארצות שמעו כי־נתן מלך־בבל
eos super præposuisset quòd & , Iehudah in residuum
שארית ליהודה וכי הפקיד עליהם את־
. Saphan filij Achicham filium Ghedaliahu
גדליהו בן־אחיקם בן־שפן:
, locis vniuersis de Iehudæi omnes sunt reuersi Et
12 [f]וישבו כל־היהודים מכל־המקמות
[f]שוב
‡ quò fuerant expulsi ; illuc & venerunt * terram Iehudah in *
‡ ad quæ * in
אשר נדחו־שם ויבאו ארץ־יהודה
, vinum collegerunt & : Mispah in Ghedaliahu ad
אל־גדליהו המצפתה ויאספו יין
.valde multum fructum æstiuum &
fruges multas
וקיץ הרבה מאד:
principes omnes & , Chareach filius Iochanan Et
13 ויוחנן בן־קרח וכל־[g]שרי
[g]שור
‡ virtutum , qui * ;agro in venerunt ad Ghedaliahu
‡ ,exercituum, * erant per regionem ;
החילים אשר בשדה באו אל־גדליהו
cognoscendo Nónne : eum ad dixerunt Et . Mispah in
14 המצפתה: ויאמרו אליו הידע
misit , Hammon filiorum rex Bahalis quòd ,cognosces
[h]תדע כי בעליס מלך בני־עמון שלח את־
[h]ידע
non Et ? anima * te percutiendum ad ‡ ,Nethaniah filium Ismahel
‡ vt faciat percutere * in
ישמעאל בן־נתניה [i]להכתך נפש ולא־
[i]נכה
. Achicam filius Ghedaliahu eis credidit
האמין להם גדליהו בן־אחיקם:
Ghedaliahu ad dixit Chareach filius Iochanan Et
15 ויוחנן בן־קרח אמר אל־גדליהו
percutiam & , nunc Ibo : dicendo , Mispah in abscondito in ‖
‖ clam
בסתר במצפה לאמר אלכה נא ואכה
. sciet non vir † , Nethaniah filium Ismahel
† nemo
את־ישמעאל בן־נתניה ואיש לא ידע
Quare te percutiet ‡ anima , & despergentur * omnis , Iehudah
‡ in * omnes Iehudæi.
למה [k]יככה נפש [l]ונפצו כל־יהודה
[k]נכה [l]פוץ
? Iehudah residuum peribit & , te ad ‡ congregati
‡ sunt
הנקבצים אליך ואבדה שארית יהודה:
Iochanan ad Achicam filius Ghedaliahu dixit Et
16 ויאמר גדליהו בן־אחיקם אל־יוחנן
nam : hoc verbum facias Ne : Chareach filium
תעשה ק
בן־קרח אל־[m]תעש את־הדבר הזה כי־
.Ismahel ad loquens * tu falsum
[m]עשה
* loqueris de
שקר אתה דבר אל־ישמעאל:

CAP. XLI. מא

filius Ismahel venit ,septimo mense in fuit Et
1 ויהי בחדש השביעי בא ישמעאל בן
magnates & ,regni semine de Elisamah filij Nethaniah
נתניה בן־אלישמע מזרע המלוכה ורבי
filium Ghedaliahu ad , eo cum viri decem & ,regis
המלך ועשרה אנשים אתו אל־גדליהו בן
simul panem ibi comederunt & : Mispah in Achicam
אחיקם המצפתה ויאכלו שם לחם יחדו
,Nethaniah filius Ismahel surrexit Et .Mispah in
2 במצפה: ויקם ישמעאל בן־נתניה
percusserunt & ,eo cum erant qui viri decem &
ועשרת האנשים אשר־היו אתו ויכו
,gladio in Saphan filij Achicam filium Ghedaliahu
את־גדליהו בן־אחיקם בן־שפן בחרב
.terra in ‖ Babel rex præfecerat quem ,eum interfecit &
וימת אתו אשר־הפקיד מלך־בבל בארץ:
cum eo cum erant qui ,Iehudæos omnes Et
3 ואת כל־היהודים אשר־היו אתו את
sunt inuenti qui Chasdim & , Mispah in , Ghedaliahu
גדליהו במצפה ואת־הכשדים אשר נמצאו
.Ismahel percussit belli viros , ibi
שם את אנשי המלחמה הכה ישמעאל:
,Ghedaliahu facere mori * ,secunda die in fuit Et
4 ויהי ביום השני להמית את־גדליהו
,Sechem de viri Veneruntque (.nouerat non vir & $)
5 ואיש לא ידע: ויבאו אנשים משכם
,barbam rasi , viri octoginta Someron de & , Silo de
משלו ומשמרון שמנים איש מגלחי זקן
* thus & , munus & ,incisi ‡ & , vestibus scissi &
וקרעי בגדים ומתגדדים ומנחה ולבונה
.Domini domum adducendum ad ‖ .eorum manu in
בידם להביא בית יהוה:
eorum occursum in Nethaniah filius Ismahel est egressus Et
6 ויצא ישמעאל בן־נתניה לקראתם
occurrere circa fuit Et .flens & ,eundo vadens , Mispah de
מן־המצפה הלך הלך ובכה ויהי כפגש
filium Ghedaliahu ad Venite :eos ad dixit & ,eis
אתם ויאמר אליהם באו אל־גדליהו בן
medium ad eos venire secundum fuit Et .Achicam
7 אחיקם: ויהי כבואם אל־תוך
ad Nethaniah filius Ismahel eos iugulauit & , ciuitatis
העיר וישחטם ישמעאל בן־נתניה אל
.eo cum * qui viri & ,ipse ,cisternæ medium
תוך הבור הוא והאנשים אשר־אתו:
dixerunt & , eos inter sunt reperti viri decem Et
8 ועשרה אנשים נמצאו בם ויאמרו
nobis sunt quia , nos occidas Ne :Ismahel ad
אל־ישמעאל אל־תמתנו כי־יש־לנו
olei & , ordeorum & ,frumentorum agro in absconditi thesauri
מטמנים בשדה חטים ושערים ושמן
.eorum fratrum medio in eos interfecit non & ,cessauit & :mellis &
ודבש ויחדל ולא המיתם בתוך אחיהם:
Ismahel illuc fecerat proiicere quo ‡ cisterna Et
9 והבור אשר השליך שם ישמעאל את
manu in ‖ percussit quos , virorum cadauera omnia
כל־פגרי האנשים אשר הכה ביד
faciebus à $ Asa rex fecit quam ipsa ,* Ghedaliahu
גדליהו הוא אשר עשה המלך אסא מפני
filius Ismahel repleuit ipsam , Israel regis Bahasa
בעשא מלך־ישראל אתו מלא ישמעאל בן
Ismahel duxit captiuum Et .occisis Nethaniahu
10 נתניהו חללים: וישב ישמעאל
filias ,Mispah in * qui , populi residuum omne
את־כל־שארית העם אשר במצפה את־בנות
, Mispah in residuos $ populum omnem & , regis
המלך ואת־כל־העם הנשארים במצפה
laniorum magister Nebuzaradan commendauerat quos
אשר הפקיד נבוזראדן רב־טבחים
Ismahel eos duxit captiuos & ;Achicam filio Ghedaliahu
את־גדליהו בן־אחיקם וישבם ישמעאל

a היה; regio, & optimates; b רבב; c קום; ‖ terræ; d מות; bellatores; * qua occidit; e שנה; $ nemo id; ‡ lacerati, & munera, * erant; ‡ vt adducerent in; f בוא; cùm occurrisset; cùm venissent; * erant; g מות; h חנט; ‡ in quam; ‖ propter; i נכה; * est; $ propter regem; k שבה; * erat; l בנה; $ qui remanserant

.Hammon filios ad transeundum ad abiit & ,Nethaniah filius
בן־נתניה וילך לעבר אל־בני עמון:
principes omnes & ,Chareach filius Iochanan audiuit Et
11 וישמע יוחנן בן־קרח וכל־שרי
fecerat quod malum omne ,eo cum * qui , virtutum
החילים אשר אתו את כל־הרעה אשר עשה
omnes assumpserunt Et .Nethaniah filius Ismahel
12 ישמעאל בן־נתניה: ויקחו את־כל
filio Ismahel cum pugnandum ad abierunt & , viros
האנשים וילכו להלחם עם־ישמעאל בן
* quæ ,multas aquas ad eum inuenerunt & :Nethaniah
נתניה וימצאו אתו אל־מים רבים אשר
$ qui ,populum omnem videre secundum ‡ ,fuit Et .Ghibhon in
13 בגבעון: ויהי כראות כל־העם אשר
vniuersos & ,Chareach filium Iochanan ,Ismahel cum
את־ישמעאל את־יוחנן בן־קרח ואת כל
.sunt læti & ,eo cum † qui , virtutum ‖ principes
שרי החילים אשר אתו וישמחו:
duxerat captiuum quem , populus omnis se verterunt Et
14 ויסבו כל־העם אשר־שבה
ad iuerunt & , sunt reuersi & : Mispah de Ismahel
ישמעאל מן־המצפה וישבו וילכו אל
Nethaniah filius Ismahel Et .Chareach filium Iochanan
15 יוחנן בן־קרח: וישמעאל בן־נתניה
abiit & : Iochanan faciebus à viris octo cum euasit
נמלט בשמנה אנשים מפני יוחנן וילך
, Chareach filios Iochanan tulit Et .Hammon filios ad
16 אל־בני עמון: ויקח יוחנן בן־קרח
omne ,eo cum * qui , exercituum principes omnes &
וכל־שרי החילים אשר־אתו את כל
Ismahel ab reduxerat quem ,populi residuum
שארית העם אשר השיב מאת ישמעאל
percussit postquam , Mispah de Nethaniah filio
בן־נתניה מן־המצפה אחר הכה את
, belli homines viros ,Achicam filium Ghedaliah
גדליה בן־אחיקם גברים אנשי המלחמה
, Ghibhon de reduxerat quos ,eunuchos & familiam & ,mulieres &
ונשים וטף וסרסים אשר השיב מגבעון:
, Chimnam peregrinatione in habitauerunt & ,abierunt Et
17 וילכו וישבו בגרות כמוהם
.Ægyptum ingrediendum ad eundum ad $,lechem-Beth iuxta * quæ
אשר־אצל בית לחם ללכת לבוא מצרים:
:eorum faciebus * à timuerunt nam : Chasdim faciebus † A
18 מפני הכשדים כי יראו מפניהם
Ghedaliahu Nethaniah filius Ismahel percusserat quia
כי־הכה ישמעאל בן־נתניה את־גדליהו
.terra in ‡ Babel rex præposuerat quem ,Achicam filium
בן־אחיקם אשר־הפקיד מלך־בבל בארץ:

CAP. XLII. מב

Iochanan & ,exercituum principes omnes accesserunt Et
1 ויגשו כל־שרי החילים ויוחנן
populus omnis & ; Hosiahu filius Iezaniah & , Chareach filius
בן־קרח ויזניה בן־הושעיה וכל־העם
Irmeiahu ad dixerunt Et .magnum ad vsque & paruo à
2 מקטן ועד־גדול: ויאמרו אל־ירמיהו
,tuas facies ad $ nostra deprecatio nunc * Cadat :prophetam
הנביא תפל־נא תחנתנו לפניך
omni pro tuum Deum Dominum ad nobis pro ora &
והתפלל בעדנו אל־יהוה אלהיך בעד כל
,multo de parum † remansimus quia :isto residuo
השארית הזאת כי־נשארנו מעט מהרבה
.nos videntes ‡ tui oculi sicut
כאשר עיניך ראות אתנו:
,viam tuus Deus Dominus nobis annunciet Et
3 ויגד־לנו יהוה אלהיך את־הדרך
.faciamus quod verbum & ,ea in pergamus qua *
אשר נלך־בה ואת־הדבר אשר נעשה:
ego ecce ,Audiui :propheta Irmeiahu eos ad dixit Et
4 ויאמר אליהם ירמיהו הנביא שמעתי הנני
:vestra verba secundum vestrum Deum Dominum ad orans
מתפלל אל־יהוה אלהיכם כדבריכם

vt transiret; a ילך; b שור; exercituum, * erant; c לקח; vt pugnarent; * sunt; ‡ cùm vidisset omnis populus, $ erat; d ראה; ‖ exercituum, † erant; e סבב; f שוב; facie; g לקח; * erant; h שוב; i נכה; scilicet bellatores, paruulos; k טפף; l ישב; כמהם ק; * est, $ vt pergerent & ingrederentur; ‡ facie nempe; † facie; m בוא n ירא; ‡ terræ; o נגש; * quæsumus oratio; $ in conspectu tuo; p נפל; † pauci ex multis; ‡ intuentur; q ראה; * per quam; oro

, vobis Dominus responderit quod verbum omne , erit &
וְהָיָה כָּל־הַדָּבָר אֲשֶׁר־יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם
. verbum vobis à prohibebo non : vobis indicabo
אַגִּיד לָכֶם לֹא־אֶמְנַע מִכֶּם דָּבָר׃
Dominus Sit : Irmeiahu ad dixerunt ipsi Et
5 וְהֵמָּה אָמְרוּ אֶל־יִרְמְיָהוּ יְהִי יְהוָה
omne iuxta nisi : fidelis ‡ & , veritatis testem in nobis in*
בָּנוּ לְעֵד [a] אֱמֶת וְנֶאֱמָן אִם־לֹא כְּכָל־
, nos ad suus Deus Dominus te miserit quo † , verbum
הַדָּבָר אֲשֶׁר יִשְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלֵינוּ
voce in ‖ , malum siue , ‡ bonum Siue . faciamus sic
כֵּן נַעֲשֶׂה׃ 6 אִם־טוֹב וְאִם־רָע בְּקוֹל
, eum ad te mittentes* nos quem ‡ , nostri Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר אֲנוּ שֹׁלְחִים אֹתְךָ אֵלָיו
audierimus cum ‖ , nobis sit bene vt : audiemus ‡
נִשְׁמָע לְמַעַן אֲשֶׁר יִיטַב־לָנוּ כִּי נִשְׁמַע
decem fine à † fuit Et . nostri Dei Domini voce in
בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃ 7 וַיְהִי [b] מִקֵּץ עֲשֶׂרֶת
. Irmeiahu ad Domini verbum fuit & , dierum
יָמִים וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ׃
omnes ad & , Chareach filium Iochanan ad Vocauitque
8 וַיִּקְרָא אֶל־יוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וְאֶל כָּל־
, populum vniuersum ad & : eo cum * qui exercituum principes
שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֲשֶׁר אִתּוֹ וּלְכָל־הָעָם
Sic : eos ad dixit Et . magnum ad vsque & paruo à
לְמִקָּטֹן וְעַד־גָּדוֹל׃ וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם כֹּה־
me misistis quem * , Israel Deus Dominus dixit
9 אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר שְׁלַחְתֶּם אֹתִי
. eius facies ad vestram deprecationem faciendum † cadere ad ‡ , eum ad
אֵלָיו לְהַפִּיל [c] תְּחִנַּתְכֶם [d] לְפָנָיו׃
aedificabo & , hac terra in manseritis manendo Si
10 אִם־[e] שׁוֹב תֵּשְׁבוּ בָּאָרֶץ הַזֹּאת [f] וּבָנִיתִי
: euellam non & , vos plantabo & : destruam non & , vos
אֶתְכֶם וְלֹא אֶהֱרֹס וְנָטַעְתִּי אֶתְכֶם וְלֹא אֶתּוֹשׁ
. vobis feci quod malum ad* me poenitet quia
כִּי נִחַמְתִּי אֶל־הָרָעָה אֲשֶׁר [g] עָשִׂיתִי לָכֶם׃
vos cuius † , Babel regis faciebus † à timeatis Ne
11 אַל־תִּירְאוּ מִפְּנֵי מֶלֶךְ בָּבֶל אֲשֶׁר־אַתֶּם
: Dominus dixit , eo ab timeatis nec : eius faciebus à timentes ‡
יְרֵאִים מִפָּנָיו אַל־תִּירְאוּ מִמֶּנּוּ נְאֻם־יְהוָה
liberandum ad ‡ & , vos saluandum ad ego* vobiscum quia
כִּי־אִתְּכֶם אֲנִי [h] לְהוֹשִׁיעַ אֶתְכֶם וּלְהַצִּיל
, misericordias vobis dabo Et . eius manu de vos
אֶתְכֶם מִיָּדוֹ׃ 12 וְאֶתֵּן לָכֶם רַחֲמִים
. vestram humum † in vos faciet redire* & : vestri miserebitur &
וְרִחַם אֶתְכֶם וְהֵשִׁיב אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַתְכֶם׃
terra in habitabimus Non , vos dicentes ‡ si Et
13 וְאִם־אֹמְרִים אַתֶּם לֹא נֵשֵׁב בָּאָרֶץ
: vestri Dei Domini voce in audiendum ‡ non ad ‡ , hac
הַזֹּאת לְבִלְתִּי שְׁמֹעַ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
, ingrediemur Aegypti terram sed , Nequaquam : Dicendo
14 לֵאמֹר לֹא כִּי אֶרֶץ מִצְרַיִם נָבוֹא
; audiemus non tubae vocem ‖ & , bellum videbimus non qua †
אֲשֶׁר לֹא־נִרְאֶה מִלְחָמָה וְקוֹל שׁוֹפָר לֹא נִשְׁמַע
. habitabimus ibi & , esuriemus non pane &
וְלַלֶּחֶם לֹא־נִרְעָב וְשָׁם נֵשֵׁב׃
residuum Domini verbum audite idcirco nunc Et
15 וְעַתָּה לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה שְׁאֵרִית
: Israel Deus exercituum Dominus dixit sic , Iehudah
יְהוּדָה כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
ingrediendum ad vestras facies posueritis ponendo vos Si
אִם־אַתֶּם שׂוֹם [i] תְּשִׂמוּן פְּנֵיכֶם לָבֹא
erit Et . ibi peregrinandum ad intraueritis & , Aegyptum
16 מִצְרַיִם וּבָאתֶם לָגוּר שָׁם׃ וְהָיְתָה
comprehendet ibi , eo ab timentes ‡ vos quo* , gladius
הַחֶרֶב אֲשֶׁר אַתֶּם יְרֵאִים מִמֶּנָּה שָׁם תַּשִּׂיג [k]
vos ‡ qua † , fames & , Aegypti terra in vos
אֶתְכֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם וְהָרָעָב אֲשֶׁר־אַתֶּם
, Aegypto vos post adhaerebit ibi , eo ab verentes
דֹּאֲגִים מִמֶּנּוּ שָׁם יִדְבַּק אַחֲרֵיכֶם מִצְרַיִם
qui , viri omnes erunt Et . moriemini ibi &
וְשָׁם [l] תָּמֻתוּ׃ 17 וַיִּהְיוּ כָל־הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־

* inter nos testis ‡ fidelis [a] אָמַן † in ‖ sic ‖ Voci ‡ ad * mittimus אנחנו ק * obediemus ‖ si obedierimus voci † post finem [b] קֵץ * erant * ad ‡ vt † facerem preces vestras in conspectu eius. [c] נָפַל [d] חָנַן [e] יָשַׁב [f] בָּנָה * mali [g] עָשָׂה ‡ facie † à † timetis faciei * sum vt saluos faciam ‡ eruam [h] יָשַׁע * habitare † terra vestra. ‡ dixeritis * vt ‡ obediatis voci † in ‖ sonum vt ingrediamini [i] שׂוּם ‡ formidatis [k] נָשַׂג ‡ timetis ‖ vos à in [l] מוּת

peregrinandum ad , Aegyptum intrandum ad suas facies posuerunt
שָׂמוּ אֶת־פְּנֵיהֶם לָבוֹא מִצְרַיִם לָגוּר
erit non & : peste in & , fame in , gladio in morientur , ibi
שָׁם יָמוּתוּ בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדָּבֶר וְלֹא־יִהְיֶה
ego quod , mali faciebus ‡ à , euasor & , superstes eis
לָהֶם שָׂרִיד וּפָלִיט מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אֲנִי
Dominus dixit sic Nam . eos super adducens ‡
18 מֵבִיא עֲלֵיהֶם׃ כִּי כֹה אָמַר יְהוָה
, meus nasus est effusus Sicut : Israel Deus exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר נִתַּךְ אַפִּי
mea ira effundetur sic : Ierusalaim habitatores super mea ira &
[a] וַחֲמָתִי עַל־יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ כֵּן [b] תִּתַּךְ חֲמָתִי
, execrationem ‡ in eritis & : Aegyptum vos intrando in ‖ , vos super
עֲלֵיכֶם בְּבֹאֲכֶם מִצְרָיִם וִהְיִיתֶם לְאָלָה
non & ; opprobrium in & , maledictionem in & , stuporem in &
[c] וּלְשַׁמָּה וְלִקְלָלָה וּלְחֶרְפָּה וְלֹא־
. istum locum vltra videbitis
[d] תִרְאוּ עוֹד אֶת־הַמָּקוֹם הַזֶּה׃
: Iehudah residuum vos super Dominus est Locutus
19 דִּבֶּר יְהוָה עֲלֵיכֶם שְׁאֵרִית יְהוּדָה
sum contestatus quod sciatis sciendo , Aegyptum intretis Ne
אַל־תָּבֹאוּ מִצְרָיִם יָדֹעַ [e] תֵּדְעוּ כִּי־[f] הַעִידֹתִי
, vestras animas in fecistis errare Quia ‡ . hodie vos in
20 בָכֶם הַיּוֹם׃ כִּי [g] הִתְעֵתֶם בְּנַפְשׁוֹתֵיכֶם
, vestrum Deum Dominum ad me misistis vos nam
כִּי־אַתֶּם שְׁלַחְתֶּם אֹתִי אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
, nostrum Deum Dominum ad nobis pro Ora : dicendo
לֵאמֹר הִתְפַּלֵּל בַּעֲדֵנוּ אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
annuncia sic , noster Deus Dominus dixerit quae omnia iuxta &
וּכְכֹל אֲשֶׁר יֹאמַר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ כֵּן [h] הַגֶּד־
non & , hodie vobis annunciaui Et . faciemus & , nobis
21 לָנוּ [i] וְעָשִׂינוּ׃ וָאַגִּד לָכֶם הַיּוֹם וְלֹא
quibus ‡ vniuersis & , vestri Dei Domini voce in audiuistis ‡
שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְכֹל אֲשֶׁר־
quod , sciatis sciendo nunc Et . vos ad me misit
22 שְׁלָחַנִי אֲלֵיכֶם׃ וְעַתָּה יָדֹעַ תֵּדְעוּ כִּי
quem ‡ loco in , moriemini peste in & , fame in † , gladio in
בַּחֶרֶב בָּרָעָב וּבַדֶּבֶר תָּמוּתוּ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר
. ibi peregrinandum ad intrare voluistis*
חֲפַצְתֶּם לָבוֹא לָגוּר שָׁם׃

CAP. XLIII. מג

omnem ad loqui Irmeiahu consummare secundum fuit Et
1 וַיְהִי [k] כְּכַלּוֹת יִרְמְיָהוּ לְדַבֵּר אֶל־כָּל־
quibus ‡ , eorum Dei Domini verba vniuersa , populum
הָעָם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲשֶׁר
omnia , eos ad eorum Deus Dominus eum miserat
שְׁלָחוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲלֵיהֶם אֵת כָּל־
, Hosahaiah filius Hazariah dixit Et . ista verba
2 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וַיֹּאמֶר עֲזַרְיָה בֶן־הוֹשַׁעְיָה
, superbi viri omnes & , Chareach filius Iochanan &
וְיוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ וְכָל־הָאֲנָשִׁים [l] הַזֵּדִים
non , loquens tu Mendacium : Irmeiahu ad dicentes
אֹמְרִים אֶל־יִרְמְיָהוּ שֶׁקֶר אַתָּה מְדַבֵּר לֹא
ingrediamini Non : dicendo , noster Deus Dominus te misit
שְׁלָחֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לֵאמֹר לֹא־[m] תָבֹאוּ
filius Baruch Sed . ibi peregrinandum ad , Aegyptum
3 מִצְרַיִם לָגוּר שָׁם׃ כִּי בָּרוּךְ בֶּן־
nos dandum ad ‡ , nos aduersus te incitans* Neriiah
נֵרִיָּה מַסִּית אֹתְךָ בָּנוּ לְמַעַן תֵּת אֹתָנוּ
transportandum ad † & , nos faciendum mori ad ‖ Chasdim manum in
בְיַד־הַכַּשְׂדִּים [n] לְהָמִית אֹתָנוּ [o] וּלְהַגְלוֹת
, Chareach filius Iochanan audiuit ‡ non Et . Babel † nos
4 אֹתָנוּ בָבֶל׃ וְלֹא־שָׁמַע יוֹחָנָן בֶּן־קָרֵחַ
voce in ‡ populus vniuersus & , virtutum* principes omnes &
וְכָל־[p] שָׂרֵי הַחֲיָלִים וְכָל־הָעָם בְּקוֹל
Iochanan tulit Et . Iehudah terra in habitandum ad ‡ , Domini
5 יְהוָה [q] לָשֶׁבֶת בְּאֶרֶץ יְהוּדָה׃ וַיִּקַּח יוֹחָנָן
omne , exercituum principes omnes & , Chareach filius
בֶּן־קָרֵחַ וְכָל־שָׂרֵי הַחֲיָלִים אֵת כָּל־
, gentibus cunctis de fuerant reuersi qui , Iehudah residuum
שְׁאֵרִית יְהוּדָה אֲשֶׁר־שָׁבוּ מִכָּל־הַגּוֹיִם

vt ingrediantur ‡ facie ‡ adduco furor [a] יָחַם [b] נָתַךְ ‖ cùm ingressi fueritis ‡ iusiurandum, [c] שָׁמֵם [d] רָאָה monui [e] יָדַע [f] עוּד ‡ Et [g] תָּעָה התעיתם ק [h] נָגַד [i] עָשָׂה ‡ obaudistis voci * pro † & ‡ & ‡ in * voltis cùm complesset [k] כָּלָה ‡ pro [l] זוּד loqueris. [m] בּוֹא * incitat ‡ vt tradat ‖ vt interficere faciat † migrare faciat [n] מוּת [o] גָּלָה † in ‡ paruit * exercituum ‡ voci [p] שׂוּר ‡ vt remanerent [q] יָשַׁב [r] שׁוּב

.Iehudah terra in peregrinandum ‖ ad illuc fuerant expulsi quò ‡
אשר נדחו־שם לגור בארץ יהודה׃
& , pubem ‡ & , mulieres & , *Viros
6 את־הגברים ואת־הנשים ואת־הטף ואת־
dimiserat quam animam omnem & , regis filias
בנות המלך ואת כל־הנפש אשר הניח
filio Ghedaliahu cum , laniorum magister Nebuzaradan
נבוזראדן רב־טבחים את־גדליהו בן־
& , propheta Irmeiahu & , Saphan filio Achicham
אחיקם בן־שפן ואת ירמיהו הנביא ואת־
:Aegypti terram sunt ingressi Et .Neriiahu filio Baruch
7 ברוך בן־נריהו׃ ויבאו ארץ מצרים
ad vsque venerunt & : Domini voce in audierunt non quia
כי לא שמעו בקול יהוה ויבאו עד־
ad Domini verbum fuit Et .Tachpanches
8 תחפנחס׃ ויהי דבר־יהוה אל־
:dicendo , Thacpanches in Irmeiahu
ירמיהו בתחפנחס לאמר׃
eos abscondes & , grandes lapides tua manu in Sume
9 קח בידך אבנים גדלות וטמנתם
,Parhoh domus ostio † in ‡ quæ , lateraria in intrito in
במלט במלבן אשר בפתח בית־פרעה
.Iehudæorum virorum oculis in , Tachpanches in
בתחפנחס לעיני אנשים יהודים׃
exercituum Dominus dixit Sic : eos ad dices Et
10 ואמרת אליהם כה־אמר יהוה צבאות
assumam & , mittens ‡ ego Ecce :Israel Deus
אלהי ישראל הנני שלח ולקחתי את־
ponam & , meum seruum Babel regem Nebuchadresar
נבוכדראצר מלך־בבל עבדי ושמתי
:abscondi quos istos lapides supra eius thronum
כסאו ממעל לאבנים האלה אשר טמנתי
.eos super suum elegans tentorium tendet &
ונטה את־שפרורו עליהם׃
quos : Aegypti terram percutiet & , veniet Et
11 ובאה והכה את־ארץ מצרים אשר
:captiuitatem ad , captiuitatem ad quos & ; mortem ad , mortem ad
למות למות ואשר לשבי לשבי
.gladium ad , gladium ad quos &
ואשר לחרב לחרב׃
, Aegypti deorum domibus in ignem succendam Et
12 והצתי אש בבתי אלהי מצרים
terram induet ‡ & : eos captiuos ducet & , eas comburet &
ושרפם ושבם ועטה את־ארץ
,suo indumento ‡ pastor se inuoluerit * quemadmodum , Aegypti
מצרים כאשר־יעטה הרעה את־בגדו
statuas conteret Et .pace in inde egredietur &
13 ויצא משם בשלום׃ ושבר את־מצבות
domos & : Aegypti terra in ‡ quæ , Solis domus †
בית שמש אשר בארץ מצרים ואת־בתי
.igni in comburet Aegypti deorum
אלהי־מצרים ישרף באש׃

CAP. XLIIII. מד

omnes erga Irmeiahu ad fuit quod Verbum
1 הדבר אשר־היה אל־ירמיהו אל כל־
habitantes * , Aegypti terra in habitantes * , Iehudæos
היהודים הישבים בארץ מצרים הישבים
,Pathros terra in & , Noph in & , Tachpanches in & , Migdol in
במגדל ובתחפנחס ובנף ובארץ פתרוס
Deus exercituum Dominus dixit Sic : dicendo
2 לאמר׃ כה־אמר יהוה צבאות אלהי
quod malum omne vidistis Vos : Israel
ישראל אתם ראיתם את כל־הרעה אשר
, Iehudah vrbes omnes super & , Ierusalaim super adduxi
הבאתי על־ירושלם ועל כל־ערי יהודה
.habitator eis in * non & , hac die desolatio ‡ ipsæ ecce &
והנם חרבה היום הזה ואין בהם יושב׃
,me irritandum ad † fecerunt quam , eorum malitia faciebus ‡
3 מפני רעתם אשר עשו להכעסני
quos , alienis Diis seruiendum ad suffitum eundum ad
ללכת לקטר לעבד לאלהים אחרים אשר

Margin: ‡ ad aquas ‖ habitandum. * scilicet, ‡ paruulos. טפף [a] ינח [b] בוא [c] obedieruut voci. לקח [d] luto in fornace laterum, ‡ est † porta ‡ mitto, שום [e] שפרירו ק ובא ק נכה [f] שבה יצת [h] ‡ indues * indue pallio נצב [i] † Bethsemes, ‡ est * qui habitabant ראה [k] בוא [l] עשה [m] ‡ sunt desolatæ * est ‡ Propter malitiam † irasci me faciendo, vt irem ad suffiendum, ad colendum deos alienos.

.vestri patres & ‡ , vos ‡ , ipsi eos sciebant nec
4 לא ידעום המה אתם ואבתיכם׃ ואשלח
, surgendo manè , prophetas meos seruos omnes vos ad
אליכם את־כל־עבדי הנביאים השכים
verbum faciatis quæso Ne : dicendo ‡ , mittendo &
ושלח לאמר אל־נא תעשו את דבר־
,audierunt * non Et .odi quam , huius abominationis
5 התעבה הזאת אשר שנאתי׃ ולא שמעו
:sua malitia à se auertendum ad ‡ suam aurem inclinauerunt nec
ולא־הטו את־אזנם לשוב מרעתם
.alienis Diis suffiendum non ad †
לבלתי קטר לאלהים אחרים׃
est succensa & , meus nasus ‡ & , mea ira est effusa Et
6 ותתך חמתי ואפי ותבער
fuerunt & : Ierusalaim plateis in & , Iehudah ciuitatibus in
בערי יהודה ובחצות ירושלם ותהיינה
.hanc diem secundum vastitatem , solitudinem in
לחרבה לשממה כיום הזה׃
exercituum Deus Dominus dixit sic nunc Et
7 ועתה כה־אמר יהוה אלהי צבאות
,grande malum facientes vos quid Ad : Israel Deus
אלהי ישראל למה אתם עשים רעה גדולה
virum vobis faciendum excidere ad , vestras animas
אל־נפשתיכם להכרית לכם איש־
,Iehudah medio de sugentem & , paruulum * , mulierem &
ואשה עולל ויונק מתוך יהודה
,residuum vobis faciendum remanere non ad ‡
לבלתי הותיר לכם שארית׃
suffiendo , vestrarum manuum factis ‡ in me irritandum Ad †
8 להכעסני במעשי ידיכם לקטר
vos quam * , Aegypti terra in alienis Diis
לאלהים אחרים בארץ מצרים אשר־אתם
,vos succidendum ad ‡ , ibi peregrinandum ad ingredientes ‡
באים לגור שם למען הכרית לכם
,opprobrium in & , maledictionem in vos excindendos ad ‡ &
ולמען היותכם לקללה ולחרפה
estis obliti Nunquid .terræ gentibus cunctis in
9 בכל גויי הארץ׃ השכחתם את־
,Iehudah regum malorum & , vestrorum patrum malorum
רעות אבותיכם ואת־רעות מלכי יהודה
& , vestrorum malorum & , eius * vxorum malorum &
ואת רעות נשיו ואת רעתכם ואת
,Iehudah terra in fecerunt quæ , vestrarum vxorum malorum
רעת נשיכם אשר עשו בארץ יהודה
,hanc diem ad vsque sunt attriti Non ! Ierusalaim plateis in &
10 ובחצות ירושלם׃ לא דכאו עד היום הזה
,meis statutis * in & , mea lege in ambularunt nec , timuerunt non &
ולא יראו ולא־הלכו בתורתי ובחקתי
.vestrorum patrum facies ad & , vestras facies ad ‡ dedi quæ
אשר־נתתי לפניכם ולפני אבותיכם׃
Deus exercituum Dominus dixit sic Ideò
11 לכן כה־אמר יהוה צבאות אלהי
, malum in vos in meas facies ponens † ego Ecce : Israel
ישראל הנני שם פני בכם לרעה
.Iehudah omnem succidendum ‡ ad &
ולהכרית את־כל־יהודה׃
posuerunt qui , Iehudah residuum tollam Et
12 ולקחתי את־שארית יהודה אשר־שמו
peregrinandum † ad , Aegypti terram ingrediendum ad ‡ suas facies
פניהם לבוא ארץ־מצרים לגור
,cadent , Aegypti terra in omnes consumentur & , ibi
שם ותמו כל בארץ מצרים יפלו
,magnum ad vsque & paruo à , consumentur fame in † gladio in
בחרב ברעב יתמו מקטן ועד־גדול
,stupore in , execrationem ‡ in erunt & : morientur fame in & gladio in
בחרב וברעב ימתו והיו לאלה לשמה
super visitabo Et .opprobrium in & , maledictionem in &
13 ולקללה ולחרפה׃ ופקדתי על
super visitaui quemadmodum , Ægypti terra in habitantes
היושבים בארץ מצרים כאשר פקדתי על־
.peste in & , fame in , gladio in , Ierusalaim
ירושלם בחרב ברעב ובדבר׃

Margin: ‡ scilicet * obtemperauerunt, ‡ atque עשה [a] ‡ vt conuerterentur נטה [b] † vt non suffirent ‡ furor רוע [c] נתך [d] יחם * paruulos, & lactentes, ‡ vt non remaneat יתר [f] † vt irasci faciatis ‡ opere * ad ‡ ingredimini vt habitetis † vt extermi-nate faciat ‡ vt scitis הירה [g] * cuiusque, humiliati * præceptis ירא [h] ‡ coram vobis & coram patribus vestris. † pono faciem meam contra שום [i] ‡ exterminandum ‡ vt ingrediantur † habitandum תמם [k] נפל ‡ & ‡ iusiurandum, מות [m] שמם

$ præceptis :ambulaueritis non eius testimoniis in & , eius statutis $ in &

a חקק b עוד a וּבְחֻקֹּתָיו b וּבְעֵדְוֹתָיו לֹא הֲלַכְתֶּם

diem secundum hoc malum vobis euenit idcirco

עַל־כֵּן קָרָאת אֶתְכֶם הָרָעָה הַזֹּאת כַּיּוֹם

,populum omnem ad Irmeiahu dixit Et .hanc

24 הַזֶּה׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־כָּל־הָעָם

omnis Domini verbum Audite :mulieres vniuersas ad &

וְאֶל כָּל־הַנָּשִׁים שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה כָּל־

† estis ,Aegypti terra in † qui ,Iehudah

יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃

,Israel Deus exercituum Dominus dixit Sic

25 כֹּה־אָמַר יְהוָה־צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

‡ locuti ,vestro ore in estis locutæ & ‡ :vestræ vxores & , Vos :dicendo

c פה לֵאמֹר אַתֶּם וּנְשֵׁיכֶם וַתְּדַבֵּרְנָה c בְּפִיכֶם

faciemus faciendo :dicendo , implestis vestris manibus in &

וּבִידֵיכֶם מִלֵּאתֶם ׀ לֵאמֹר עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת־

‡ vt suffiamus stellæ , cælorum opificio suffiendum ad ‡ vouimus quæ , nostra vota

נְדָרֵינוּ אֲשֶׁר נָדַרְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם

* libemus confirmastis confirmando :libamina ei libandum ad &

d קום וּלְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים d הָקֵים תָּקִימְנָה אֶת־

.vestra vota fecistis faciendo & , vestra vota

נִדְרֵיכֶם וְעָשֹׂה תַעֲשֶׂינָה אֶת־נִדְרֵיכֶם׃

Iehudah omnis Domini verbum audite Ideo

26 לָכֵן שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה כָּל־יְהוּדָה

qui habitatis meo nomine in iuraui ego Ecce :Aegypti terra in habitatores

הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם הִנְנִי נִשְׁבַּעְתִּי בִּשְׁמִי

meum nomen vltra erit si , Dominus dixit , magno

הַגָּדוֹל אָמַר יְהוָה אִם־יִהְיֶה עוֹד שְׁמִי

Viuit Viuens :dicentis , Iehudah viri omnis ore in vocatum

e חיה נִקְרָא ׀ בְּפִי ׀ כָּל־אִישׁ יְהוּדָה אֹמֵר e חַי־

.Aegypti terra omni in Deus Dominus

אֲדֹנָי יְהוִה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

festino non & ,, malum in eos super vigilans ego Ecce

27 הִנְנִי שֹׁקֵד עֲלֵיהֶם לְרָעָה וְלֹא

omnes viri * sunt terra in * qui , Iehudah vir omnis consumentur & :bonum in

f תמם לְטוֹבָה f וְתַמּוּ כָל־אִישׁ יְהוּדָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ

‡ donec consumantur. .eos consumendum ad vsque ‡ , fame in & , gladio in Aegypti

מִצְרַיִם בַּחֶרֶב וּבָרָעָב עַד־כְּלוֹתָם׃

Aegypti terra è reuertentur , gladij euasores Et

28 g שוב וּפְלִיטֵי חֶרֶב g יְשֻׁבוּן מִן־אֶרֶץ מִצְרַיִם

* in $ viri pauci numero. residuum omne † scient Et .numeri viri $ Iehudah terram *

אֶרֶץ יְהוּדָה מְתֵי מִסְפָּר וְיָדְעוּ כָּל־שְׁאֵרִית

† omnes residui ‡ qui ingrediuntur peregrinandum ad , Aegypti terram in ingredientes ‡ , Iehudah

יְהוּדָה הַבָּאִים לְאֶרֶץ־מִצְרַיִם לָגוּר

h מתה בוא .ipsis ab & , me à , stabit ‡ cuius verbum , ibi

‡ stabiliatur, mei, aut ipsorum. שָׁם דְּבַר־מִי יָקוּם מִמֶּנִּי וּמֵהֶם׃

† visitem visitans † quòd ,Dominus ait , signum vobis hoc Et

29 וְזֹאת לָכֶם הָאוֹת נְאֻם־יְהוָה כִּי־פֹקֵד

cõfirmando quia ,sciatis vt :isto loco in vos super ego

k ידע אֲנִי עֲלֵיכֶם בַּמָּקוֹם הַזֶּה לְמַעַן k תֵּדְעוּ כִּי קוֹם

.malum in vos super mea verba confirmabuntur

יָקוּמוּ דְבָרַי עֲלֵיכֶם לְרָעָה׃

* trado Pathoh dans $ ego Ecce :Dominus dixit Sic

30 כֹּה ׀ אָמַר יְהוָה הִנְנִי נֹתֵן אֶת־פַּרְעֹה

,eius inimicorum manum in , Aegypti regem Chophrah

חָפְרַע מֶלֶךְ־מִצְרַיִם בְּיַד אֹיְבָיו

tradidi sicut , eius animam quærentium manum in &

וּבְיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשׁוֹ כַּאֲשֶׁר נָתַתִּי אֶת־

regis Nebuchadresar manum in Iehudah regem Sidchiiahu

צִדְקִיָּהוּ מֶלֶךְ־יְהוּדָה בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־

.eius animam quærentis &, sui inimici Babel

בָּבֶל אֹיְבוֹ וּמְבַקֵּשׁ נַפְשׁוֹ׃

CAP. XLV. מה

ad propheta Irmeiahu est locutus quod Verbum

1 הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל־

cùm scripsisset verba ipso scribendo in $, Neriiah filium Baruch

בָּרוּךְ בֶּן־נֵרִיָּה בְּכָתְבוֹ אֶת־הַדְּבָרִים

§ in quarto anno in Irmeiahu ore ex libro super § hæc

הָאֵלֶּה עַל־סֵפֶר מִפִּי יִרְמְיָהוּ בַּשָּׁנָה הָרְבִעִית

:dicendo , Iehudah regis Iosiiahu filij Iehoiachim

לִיהוֹיָקִים בֶּן־יֹאשִׁיָּהוּ מֶלֶךְ יְהוּדָה לֵאמֹר׃

,Iehudah residuo superstes & euasor erit non Et

14 וְלֹא יִהְיֶה פָּלִיט וְשָׂרִיד לִשְׁאֵרִית יְהוּדָה

,Aegypti terra in ibi peregrinandum ad ingredientibus — qui ingrediuntur

a בוא a הַבָּאִים לָגוּר־שָׁם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם

ipsi quam $, Iehudah terram * reuertendum ad & ‡ — $ atque

* in ‡ ad וְלָשׁוּב ׀ אֶרֶץ יְהוּדָה אֲשֶׁר־הֵמָּה

habitandum ad reuertendum ad ‡ suam animam eleuantes † — ‡ rempe † eleuant

b ישב מְנַשְּׂאִים אֶת־נַפְשָׁם לָשׁוּב b לָשֶׁבֶת

.euasores nisi reuertentur non quia , ibi — ‡ vt reuertantur

שָׁם כִּי לֹא־יָשׁוּבוּ כִּי אִם־פְּלֵטִים׃

scientes $, viri omnes Irmeiahu ipsi responderunt Et — $ qui sciebant

15 c ענה c וַיַּעֲנוּ אֶת־יִרְמְיָהוּ כָּל־הָאֲנָשִׁים הַיֹּדְעִים

vniuersæ & , alienis diis eorum vxores suffientes † quòd — † suffirent

כִּי־מְקַטְּרוֹת נְשֵׁיהֶם לֵאלֹהִים אֲחֵרִים וְכָל־

populus omnis & , magno cœtu stantes ‡ mulieres — ‡ quæ stabant

הַנָּשִׁים הָעֹמְדוֹת קָהָל גָּדוֹל וְכָל־הָעָם

:dicendo , Pathros in Aegypti terra in habitantes — qui habitabat

הַיֹּשְׁבִים בְּאֶרֶץ־מִצְרַיִם בְּפַתְרוֹס לֵאמֹר׃

,Domini nomine in nos ad es locutus quod Verbo $ — $ In

16 הַדָּבָר אֲשֶׁר־דִּבַּרְתָּ אֵלֵינוּ בְּשֵׁם יְהוָה

.te ad audientes nos non — parèmus tibi.

אֵינֶנּוּ שֹׁמְעִים אֵלֶיךָ׃

quod , verbum omne faciemus faciendo Sed

17 כִּי עָשֹׂה נַעֲשֶׂה אֶת־כָּל־הַדָּבָר ׀ אֲשֶׁר־

,cælorum reginæ suffiendo ,nostro ore de est egressum — stellæ

d פה יָצָא d מִפִּינוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם

,nos fecimus sicut , libamina ei libando &

e נסך e וְהַסֵּיךְ־לָהּ נְסָכִים כַּאֲשֶׁר עָשִׂינוּ אֲנַחְנוּ

,Iehudah vrbibus in nostri principes & ,nostri reges ,nostri patres &

f שור וַאֲבֹתֵינוּ מְלָכֵינוּ f וְשָׂרֵינוּ בְּעָרֵי יְהוּדָה

fuimus & , pane sumus saturati & :Ierusalaim plateis in &

וּבְחֻצוֹת יְרוּשָׁלִָם וַנִּשְׂבַּע־לֶחֶם וַנִּהְיֶה

.vidimus non malum & , boni — bene

g ראה טוֹבִים וְרָעָה לֹא g רָאִינוּ׃

,cælorum reginæ $ suffire cessauimus tunc * ex Et — * ex tempore quo $ stellæ

18 וּמִן־אָז חָדַלְנוּ לְקַטֵּר לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם

,gladio in & :omnibus caruimus , libamina ei libare &

h נסך h וְהַסֵּךְ־לָהּ נְסָכִים חָסַרְנוּ כֹל וּבַחֶרֶב

nos cùm † Et :sumus consumpti fame in & — † si

19 וּבָרָעָב תָּמְנוּ׃ וְכִי־אֲנַחְנוּ

,libamina ei libando * & , cælorum opificio suffientes ‡ — ‡ suffimus stellæ * libamusque

מְקַטְּרִים לִמְלֶכֶת הַשָּׁמַיִם וּלְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים

effigies ‡ ei fecimus nostros viros præter † nunquid — † sine viris nostris ‡ placentas, ad lætificandum

k עשה כון הֲמִבַּלְעֲדֵי אֲנָשֵׁינוּ עָשִׂינוּ לָהּ k כַּוָּנִים

!libamina ei libandum & ,eam effingendum ad

l נסך l לְהַעֲצִבָהּ וְהַסֵּךְ לָהּ נְסָכִים׃

super $,populum omnem ad Irmeiahu dixit Et — $ ad ‡ ad

20 וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ אֶל־כָּל־הָעָם עַל־

populum omnem super ‡ & ,mulieres super ‡ & ,viros

הַגְּבָרִים וְעַל־הַנָּשִׁים וְעַל־כָּל־הָעָם

Nónne :dicendo , verbum ei respondentes — * qui respondebant

m ענה m הָעֹנִים אֹתוֹ דָּבָר לֵאמֹר׃ הֲלוֹא אֶת־ 21

plateis in & , Iehudah ciuitatibus in suffiuistis quem suffitus $ — $ sacrificiorum quæ sacrificastis

הַקִּטֵּר אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם בְּעָרֵי יְהוּדָה וּבְחֻצוֹת

,vestri reges , vestri patres & , vos , Ierusalaim

יְרוּשָׁלִַם אַתֶּם וַאֲבוֹתֵיכֶם מַלְכֵיכֶם

est recordatus ipsorum , terræ populus & , vestri principes &

n שור n וְשָׂרֵיכֶם וְעַם הָאָרֶץ אֹתָם זָכַר

teius cor super ascendit & , Dominus — ascenderunt

יְהוָה וַתַּעֲלֶה עַל־לִבּוֹ׃

faciebus à * ferre vltrà Dominus poterat non Et — * propter

22 וְלֹא־יוּכַל יְהוָה עוֹד לָשֵׂאת מִפְּנֵי

quas , abominationum faciebus à $, vestrorum actorum malitia — malitiã operũ, $ propter abominationes,

o רוע o רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם מִפְּנֵי הַתּוֹעֵבֹת אֲשֶׁר

,stuporem in & , desolationem in vestra terra fuit & :fecistis

p היה עֲשִׂיתֶם p וַתְּהִי אַרְצְכֶם לְחָרְבָּה q וּלְשַׁמָּה

.hanc diem secundum habitatore absque † , maledictionem in & — q שמם † vt non sit habitator

וְלִקְלָלָה מֵאֵין יוֹשֵׁב כְּהַיּוֹם הַזֶּה׃

peccauitis quod & , suffiueritis quod Propterea

23 מִפְּנֵי אֲשֶׁר קִטַּרְתֶּם וַאֲשֶׁר חֲטָאתֶם

,eius lege in & , Domini voce in audieritis * non & , Domino — * paruerítis voci

r ירה לַיהוָה וְלֹא שְׁמַעְתֶּם בְּקוֹל יְהוָה r וּבְתוֹרָתוֹ

.Baruch te Ad ,Israel Deus Dominus dixit Sic
2 כה־אמר יהוה אלהי ישראל עליך ברוך׃
Dominus addidit quoniam :mihi nunc Væ :Dixisti
3 אמרת אוי־נא לי כי־יסף יהוה
,meo gemitu in laboraui ,meum dolorem super *mærorem* tristitiam
[a]יגון על־מכאבי יגעתי באנחתי [a] יגה
.inueni non requiem &
ומנוחה לא מצאתי׃
Ecce :Dominus dixit Sic :eum ad dices Sic
4 כה תאמר אליו כה אמר יהוה הנה ‡ destruo:
,plantaui quos & :*destruens* ‡ ,ego ,ædificaui quos [b] בנה
אשר־[b]בניתי אני הרס ואת אשר־נטעתי * euello: & vniuersa terra mea est.
.*ipsam terram vniuersam* & :*euellens* * ego
אני נתש ואת־כל־הארץ היא׃ † quæris
quia :quæras Ne ?grandia tibi *quæres* † tu Et
5 ואתה תבקש־לך גדלות אל־תבקש כי ‡ adducam
ait ,carnem omnem super * malum *adducens* ‡ ego ecce [c] בוא
הנני [c]מביא רעה על־כל־בשר נאם־
super ‖ ,spolium in tuam animam tibi dabo & ,Dominus [d] נתן
יהוה [d]ונתתי לך את־נפשך לשלל על * ad quæ perrexeris.
.*illuc iueris quo* * locis omnibus
כל־המקמות אשר־[e]תלך שם׃ [e] ילך

CAP. XLVI. מו

Irmeiahu ad Domini verbum fuit Quod
1 אשר היה דבר־יהוה אל־ירמיהו † contra
virtutem super ‡ Aegyptum Ad .gentes *super* † prophetam ‡ aduersus exercitum
2 הנביא על־הגוים׃ למצרים על־חיל † iuxta
flumen *super* ‡ erat qui ,Aegypti regis Necho Parhoh
פרעה נכו מלך מצרים אשר־היה על־נהר־
Nebuchadresar percussit quem :Charchemis in Perath [c] נכה
פרת בכרכמש אשר [c]הכה נבוכדראצר
filij Iehoiachim quarto anno in Babel rex
מלך בבל בשנת הרביעית ליהויקים בן־ † Præparate
,*peltam* ‡ & ,scutum *Ordinate* † .Iehudah regis Iosiiahu ‡ clypeum,
יאשיהו מלך יהודה׃ 3 ערכו [d]מגן [e]וצנה [d] גנן [e] צנן
.bellum ad accedite &
[f]וגשו למלחמה׃ [f] נגש
consistite ‡ & ,equites ascendite & ,equos *Ligate* * * Sternite ‡ state
4 אסרו הסוסים [g]ועלו הפרשים והתיצבו [g] עלה
.loricas vos induite ,lanceas *tergite* † :galeis in † polite
בכובעים מרקו הרמחים לבשו הסרינות׃
se conuertentes ,*consternati ipsi* * vidi *Quare* ‡ ‡ Quomodo * eos pauidos,
5 מדוע ראיתי המה חתים [h]נסגים [h] סוג
,fugerunt fugam & ,sunt contriti eorum fortes & ,retrorsum [i] כתת
אחור וגבוריהם [i]יכתו ומנוס נסו
.Dominus dixit ,vndique *ab* terror :respexerunt non &
ולא הפנו מגור מסביב נאם־יהוה׃
aquilonem ad :fortis euadet non & ,leuis fugiet Non
6 אל־ינוס [k]הקל ואל־ימלט הגבור צפונה [k] קלל
.ceciderunt & ,impegerunt Perath fluminis *manum super* ‡ ‡ iuxta ripam
על־יד נהר־פרת כשלו ונפלו׃
flumina veluti :ascendet fluuius tanquam † iste Quis † qui est
7 מי־זה כיאר יעלה כנהרות
fluuius tanquam Aegyptus ?eius aquæ commouebuntur
יתגעשו מימיו׃ 8 מצרים כיאור
,Ascendam :dixit & ,aquæ mouebũtur flumina veluti & ,ascendet
יעלה וכנהרות יתגעשו מים ויאמר אעלה
.ea in habitantes & ,ciuitatem perdam ,terram operiam
אכסה־ארץ אבידה עיר וישבי בה׃
egrediantur & ,currus ;insanite & ,equos Ascendite [l] עלה
9 [l]עלו הסוסים והתהללו הרכב ויצאו
Ludim & ,scutum apprehendentes Put & :Chus :fortes
הגבורים כוש ופוט תפשי מגן ולודים
.arcum tendentes † ,apprehendentes † &
תפשי דרכי קשת׃
dies ,exercituum *Domini* ‖ Domini ipsa dies Et ‖ Dei
10 והיום ההוא לאדני יהוה צבאות יום
,gladius deuorabit & ;suis hostibus de se *vlciscendum ad* ‡ vltionis ‡ vt vlciscatur
נקמה להנקם [m]מצריו ואכלה חרב [m] צור
victima nam :eorum sanguine *de* inebriabitur & ,saturabitur &
ושבעה [n]ורותה מדמם כי זבח [n] רוה

ad aquilonis terra in exercituum *Domini* † Domini † Dei
לאדני יהוה צבאות בארץ צפון אל־
resinam ‡ tolle & ,Chilhad Ascende .Perath flumen ‡ theriacam
11 נהר־פרת׃ עלי גלעד [a]וקחי צרי [a] לקח
,medicamina multiplicasti *vanum in* * :Aegypti filia virgo * frustra
בתולת בת־מצרים לשוא [b]הרביתי רפאות [b] רבה הרבית
,tuam ignominiam gentes Audierunt .tibi ‡ non *curatio* †
12 תעלה אין לך׃ שמעו גוים [c]קלונך ק
,impegerunt fortem in fortis quia :terram repleuit tuus clamor & † sanitas ‡ erit [c] קלה
וצוחתך מלאה הארץ כי־גבור בגבור כשלו
.*ipsi* ambo ceciderunt pariter
יחדיו נפלו שניהם׃
Irmeiahu ad Dominus est locutus quod Verbum
13 הדבר אשר דבר יהוה אל־ירמיהו
Babel *regem* Nebuchadresar *veniendo* ‡ :prophetam ‡ eò quòd veniret rex
הנביא לבוא נבוכדראצר מלך בבל
.Aegypti terram percutiendum ad
[d]להכות את־ארץ מצרים׃ [d] נכה
,Mighdol in facite auditum & ,Aegypto in Annunciate
14 הגידו במצרים והשמיעו במגדול
:dicite .Tachpanches in & ,Noph in facite auditum &
והשמיעו בנף ובתחפנחס אמרו
.*tuos circuitus* * gladius deuorabit quia ,te præpara & ,Sta * circuitum tuum.
התיצב [e]והכן לך כי־אכלה חרב סביביך׃ [e] כון
quoniam ,subsistit non ?*tui fortes est prostratus* ‡ Quare ‡ propulsatus est fortis tuus?
15 מדוע נסחף אביריך לא עמד כי
.eum impulit Dominus
יהוה הדפו׃
suum socium ad vir ‖ cecidit etiam :ruentem Multiplicauit ‖ vnusquisque cum socio suo, & dicent: Surgite,
16 הרבה כושל גם־נפל איש אל־רעהו
ad & ,nostrum populum ad reuertamur & ,*Surge :dixerunt &*
ויאמרו קומה [f]ונשבה אל־עמנו ואל־ [f] שוב
.*depopulatoris* ‖ gladij *faciebus* ‡ à nostræ natiuitatis terram ‡ facie ‖ opprimentis.
ארץ [g]מולדתנו מפני חרב [h]היונה׃ [g] ילד [h] ינה
,tumultum ,Aegypti regem ,Parhoh ,ibi Vocauerunt
17 קראו שם פרעה מלך־מצרים שאון
.*statutum* tempus fecit transire
העביר המועד׃
‡ Viuo † ille exercituum Dominus † rex inquit ,ego *Viuens* ‡
18 [i]חי־אני נאם־המלך יהוה צבאות [i] חיה
Charmel sicut & ,montibus in Thabor sicut quoniam :eius nomen
שמו כי כתבור בהרים וככרמל
,tibi fac transmigrationis Vasa .veniet ,mari in
19 בים יבוא׃ [k]כלי גולה עשי לך [k] כלה
,erit solitudinem in Noph quia ,Aegypti filia habitatrix
יושבת בת־מצרים כי־נף לשמה תהיה
formosa Vitula .*habitatore absque* ‖ ,desolabitur & ‖ vt non sit habitator.
20 ונצתה מאין יושב׃ עגלה [l]יפה־פיה [l] יפה
.*veniens ,veniens* ‡ aquilone ab *excidium* ‡ :Aegyptus ‡ succisio ‡ venit, venit inquam.
מצרים קרץ מצפון בא בא׃
quia ,*saginæ* ‖ vituli veluti eius *interiori in eius mercenarÿ* ‡ Etiam ‡ milites eius mercede conducti, in medio ‖ saginati * &
21 גם־שכריה בקרבה כעגלי מרבק כי־
:substiterunt non * ,simul fugerunt ,se verterunt ,ipsi etiam
גם־המה [m]הפנו [n]נסו יחדיו לא עמדו [m] פנה [n] נוס
.corũ visitationis tempus ,eos super *veniens* † eorum *exitij* ‡ dies quia ‡ contritionis † venit
כי יום אידם בא עליהם עת פקדתם׃
,*ibunt virtute in* * quoniam ,*ibit* ‖ serpentis quasi eius Vox ‖ incedet, ‡ cum exercitu pergent,
22 קולה כנחש [o]ילך כי־בחיל ילכו [o] ילך
.lignorum cæsores tanquam ei venerunt securibus *in* ‡ & ‡ cum
ובקרדמות [p]באו לה כחטבי עצים׃ [p] בוא
non quia ,Dominus ait ,eius siluam *Exscindent* ‖ ‖ Succidite ‡ magis quàm locustæ, † est
23 כרתו יערה נאם־יהוה כי לא
eis † non & ,*locusta præ* ‡ sunt multiplicati nam :inuestigabitur
יחקר כי [q]רבו מארבה ואין להם [q] רבב
est tradita :Aegypti filia est affecta Pudore .numerus
24 מספר׃ [r]הבישה [s]בת־מצרים נתנה [r] יבש [s] בנה
.aquilonis populi manum in
ביד עם־צפון׃
ego Ecce :Israel Deus exercituum Dominus Dixit
25 אמר יהוה צבאות אלהי ישראל הנני
,Aegyptum *super* & ,Parhoh *super* & ,No de *Amon ad visitans* * visito regem
פוקד אל־אמון מנא ועל־פרעה ועל־מצרים

*Pathoh super & : eius reges super & , eius deos super &
וְעַל־אֱלֹהֶיהָ וְעַל־מְלָכֶיהָ וְעַל־פַּרְעֹה
manum in eos dabo Et .eum in ‡ fidentes super &
26 וְעַל הַבֹּטְחִים בּוֹ׃ וּנְתַתִּים בְּיַד
Nebuchadresar manum in & , eorum animam quærentium
מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר
hæc post & : eius seruorum manum in & , Babel regis
מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד עֲבָדָיו וְאַחֲרֵי־כֵן
.Dominus dixit , quondam ‡ dies secundum habitabitur
תִּשְׁכֹּן [a] כִּימֵי־קֶדֶם נְאֻם־יְהוָה׃
ne & , Iahacob mi serue timeas ne tu Et
27 וְאַתָּה אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאַל־
,longinquo de te seruans* ego ecce quia , Israel consterneris ‡
[b] תֵּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי [c] מוֹשִׁעֲךָ מֵרָחוֹק
reuertetur & : eorum captiuitatis terra de tuum semen &
וְאֶת־זַרְעֲךָ מֵאֶרֶץ [d] שִׁבְיָם וְשָׁב
.exterrens ‡ non & , erit pacatus ‡ &, requiescet & , Iahacob
יַעֲקוֹב וְשָׁקַט וְשַׁאֲנַן וְאֵין מַחֲרִיד׃
,Dominus ait , Iahacob mi serue timeas ne Tu
אַתָּה אַל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה
cunctis in consummationem faciam nam : ego † tecum quia
כִּי אִתְּךָ אָנִי כִּי אֶעֱשֶׂה כָלָה בְּכָל־
faciam non te ‡ & , illuc te propuli* quas , gentibus
28 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר [e] הִדַּחְתִּיךָ שָׁמָּה וְאֹתְךָ לֹא־אֶעֱשֶׂה
non liberando* & , iudicio in te castigabo & ‡ , consummationem
כָלָה וְיִסַּרְתִּיךָ לַמִּשְׁפָּט וְנַקֵּה לֹא
te liberabo
[f] אֲנַקֶּךָּ׃

* inquam, ‡ ei. ‡ antiquos, [a] יום ‡ paueas * saluum facio [b] חתת [c] ישע [d] שבה ‡ felix † erit qui exterreat. † sum: ‡ ad * eieci, ‡ in [e] נדח ‡ sed * excidendo non excidam [f] נקה

CAP. XLVII. מז

prophetam Irmeiahu ad Domini verbum fuit Quod
1 אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא
.Hazzah Pathoh percuteret antequam , Pelistim ad ‡
אֶל־פְּלִשְׁתִּים בְּטֶרֶם [g] יַכֶּה פַרְעֹה אֶת־עַזָּה׃
ascendentes ‖ aquæ Ecce : Dominus dixit Sic
2 כֹּה אָמַר יְהוָה הִנֵּה־מַיִם [h] עֹלִים
inundabunt & , inundantem torrentem in ‡ erunt & , aquilone ab
מִצָּפוֹן וְהָיוּ לְנַחַל שׁוֹטֵף וְיִשְׁטְפוּ
:ea in habitantes & , vrbem , eius plenitudinem & , terram
אֶרֶץ וּמְלוֹאָהּ עִיר וְיֹשְׁבֵי בָהּ
.terræ habitator omnis vlulabit & , homo ‡ clamabunt &
וְזָעֲקוּ הָאָדָם וְהֵילִל כֹּל יוֹשֵׁב הָאָרֶץ׃
strepitu ‡ , eius fortium † vngularum voce ‡ A
3 מִקּוֹל שַׁעֲטַת פַּרְסוֹת אַבִּירָיו מֵרַעַשׁ
patres respexerunt non : eius rotarum tumultu ‖ , eius curruis
לְרִכְבּוֹ [i] הֲמוֹן גַּלְגִּלָּיו לֹא־[k] הִפְנוּ אָבוֹת
diem Super ‡ .manuum remissione ‡ † filios ad
אֶל־בָּנִים [l] מֵרִפְיוֹן יָדָיִם׃ עַל־הַיּוֹם
succidendum ad , Pelistim omnes vastandum ad venientem
4 הַבָּא לִשְׁדוֹד אֶת־כָּל־פְּלִשְׁתִּים לְהַכְרִית
vastans ‡ nam : auxiliatorem superstitem omnem Sidon & , Sor
לְצֹר וּלְצִידוֹן כֹּל שָׂרִיד עֹזֵר כִּי־שֹׁדֵד
.Caphtor insulæ residuum , Pelistim Dominus
יְהוָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים שְׁאֵרִית אִי כַפְתּוֹר׃
Aschelon est succisa , Hazzah ad caluitium Venit
5 בָּאָה קָרְחָה אֶל־עַזָּה [m] נִדְמְתָה אַשְׁקְלוֹן
?te incides quò vsque : earum vallis residuum
שְׁאֵרִית עִמְקָם עַד־מָתַי תִּתְגּוֹדָדִי׃
? quiesces non quò vsque Domini gladie Heu ‡
6 הוֹי חֶרֶב לַיהוָה עַד־אָנָה לֹא תִשְׁקֹטִי
.sile & , quiesce , tuam vaginam ad † te collige
הֵאָסְפִי אֶל־תַּעְרֵךְ הֵרָגְעִי וָדֹמִּי׃
ad : ei præcepit* Dominus & , quiesces † Quomodo
7 אֵיךְ תִּשְׁקֹטִי וַיהוָה צִוָּה־לָהּ אֶל־
.eum constituit ‡ ibi maris portum ‖ ad & , Aschelon
אַשְׁקְלוֹן וְאֶל־חוֹף הַיָּם שָׁם [n] יְעָדָהּ׃

‡ super [g] נכה ‖ ascendant [h] עלה ‡ vt torrens inundans, ‡ homines, ‡ sonitu quippe incessus † equorum ‡ commotione curruum ‖ multitudine que † propter debilitatem ‡ Propter [i] המה [k] פנה רפה ‡ vastat [m] דמה ‡ O mucro † in † quiesceet cùm * præceperit ‖ littus ‡ contestatus est [n] יעד

CAP. XLVIII. מח

Deus exercituum Dominus dixit sic Moab Ad
1 לְמוֹאָב כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
,est affecta pudore ,est vastata quoniam Nebo ad Væ : Israel
יִשְׂרָאֵל הוֹי אֶל־נְבוֹ כִּי שֻׁדָּדָה ° הֹבִישָׁה

° יבש

‖ est consternata & , Misgab † est affecta pudore : Chiriathaim est capta
נִלְכְּדָה קִרְיָתָיִם [a] הֹבִישָׁה הַמִּשְׂגָּב [b] וָחָתָּה׃
cogitauerunt , Chesbon in ‖ , Moab laus vltra ‡ Non
2 אֵין עוֹד תְּהִלַּת מוֹאָב בְּחֶשְׁבּוֹן חָשְׁבוּ
etiam : gente de eam disperdamus & ; venite , malum eam super
עָלֶיהָ רָעָה לְכוּ וְנַכְרִיתֶנָּה מִגּוֹי גַּם־
.gladius ibit te post , flebis ‡ Madmen †
מַדְמֵן [c] תִּדֹּמִּי אַחֲרַיִךְ תֵּלֶךְ חָרֶב׃
.magna contritio & , vastitas : Choronaim de clamoris Vox
3 קוֹל צְעָקָה מֵחֹרוֹנָיִם שֹׁד וָשֶׁבֶר גָּדוֹל׃
.eius paruulorum clamorem fecerũt audire : Moab est Contrita
4 נִשְׁבְּרָה מוֹאָב הִשְׁמִיעוּ זְּעָקָה צְּעוֹרֶיהָ׃
quoniam : fletus † ascendet fletu in Luchith ascensu ‡ Quia
5 כִּי מַעֲלֵה הַלֻּחוֹת [d] בִּבְכִי יַעֲלֶה־בֶּכִי כִּי
.audierunt contritionis clamorem hostes Choronaim descensu in
בְּמוֹרַד חוֹרֹנַיִם [e] צָרֵי צַעֲקַת־שֶׁבֶר שָׁמֵעוּ׃
iuniperus ‖ veluti eritis & : vestram animam eruite , Fugite
6 [f] נֻסוּ מַלְּטוּ נַפְשְׁכֶם [g] וְתִהְיֶינָה כַּעֲרוֹעֵר
,tuis operibus in tua fiducia ‖ quòd eo Quia ‡ .deserto in
7 בַּמִּדְבָּר׃ כִּי יַעַן בִּטְחֵךְ בְּמַעֲשַׂיִךְ
Chemos egredietur & : capieris tu etiam , tuis thesauris in &
וּבְאוֹצְרוֹתַיִךְ גַּם־אַתְּ תִּלָּכֵדִי וְיָצָא כְמִישׁ
,simul eius principes & , eius sacerdotes , transmigrationem in
בַּגּוֹלָה כֹּהֲנָיו [h] וְשָׂרָיו יַחְדָּו׃
; euadet non vrbs & , vrbem omnem ad vastator veniet Et
8 [i] וְיָבֹא שֹׁדֵד אֶל־כָּל־עִיר וְעִיר לֹא תִמָּלֵט
dixit quod † : planicies disperdetur* & , vallis peribit &
וְאָבַד הָעֵמֶק וְנִשְׁמַד הַמִּישֹׁר אֲשֶׁר אָמַר
:volabit volando quia : Moab alam † Date .Dominus
9 יְהוָה׃ [k] תְּנוּ־צִיץ לְמוֹאָב כִּי נָצֹא תֵּצֵא
.eis in habitatore ‡ non à † erunt desolationem in eius ciuitates &
וְעָרֶיהָ [m] לְשַׁמָּה תִהְיֶינָה מֵאֵין יוֹשֵׁב בָּהֵן׃
exsecratus & : fraude ‡ Domini opus faciens Exsecratus*
10 אָרוּר עֹשֶׂה מְלֶאכֶת יְהוָה רְמִיָּה וְאָרוּר
.sanguine à suum gladium prohibens
מֹנֵעַ חַרְבּוֹ מִדָּם׃
ipse quiescens & , sui pueritiis à ‖ Moab fuit Pacatus †
11 שַׁאֲנַן מוֹאָב מִנְּעוּרָיו וְשֹׁקֵט הוּא
,vas ad ‡ vase de fuit euacuatus non & , suis fecibus in
אֶל־שְׁמָרָיו וְלֹא־הוּרַק [n] מִכְּלִי אֶל־כֶּלִי
eius gustus stetit ideirco : iuit non transmigrationem in &
וּבַגּוֹלָה לֹא הָלָךְ עַל־כֵּן עָמַד טַעְמוֹ
.est mutatus non eius odor & , eo in
בּוֹ וְרֵיחוֹ לֹא [o] נָמָר׃
,Dominus dixit , venientes † dies ecce Propterea
12 לָכֵן הִנֵּה־יָמִים [p] בָּאִים נְאֻם־יְהוָה
eius vasa & : eũ facient trãsmigrare & , transmigratores ei mittam &
וְשִׁלַּחְתִּי־לוֹ צֹעִים [q] וְצֵעֻהוּ וְכֵלָיו
afficietur pudore Et .conterent sparsim ‡ eorum vtres & , exinanient
13 יָרִיקוּ וְנִבְלֵיהֶם יְנַפֵּצוּ׃ [r] וּבֹשׁ
Israel domus sunt affecti pudore sicut : Chemos à Moab
מוֹאָב מִכְּמוֹשׁ כַּאֲשֶׁר־בֹּשׁוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל
,dicetis ‡ . Quomodo .eorum fiducia el-Beth à
14 מִבֵּית אֵל מִבְטֶחָם׃ אֵיךְ תֹּאמְרוּ
?bellum ad virtutis ‡ viri & : nos* Fortes
גִּבּוֹרִים אֲנָחְנוּ וְאַנְשֵׁי־חַיִל לַמִּלְחָמָה׃
electio & , conscendit eius ciuitates ‖ & , Moab est Vastatus
15 שֻׁדַּד מוֹאָב וְעָרֶיהָ עָלָה וּמִבְחַר
,rex ait : iugulationem ad descenderunt eius iuuenum
בַּחוּרָיו יָרְדוּ לַטָּבַח נְאֻם־הַמֶּלֶךְ
contritio ‡ Propinqua .eius nomen exercituum Dominus
16 יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ קָרוֹב אֵיד־
.valde festinauit eius malum & : veniendum ad , Moab
מוֹאָב לָבוֹא וְרָעָתוֹ מִהֲרָה מְאֹד׃
scientes ‡ vniuersi & , eius circuitus* omnes ei Commoueamini ‖
17 נֻדוּ לוֹ כָּל־סְבִיבָיו וְכֹל יֹדְעֵי
fortitudinis ‡ virga est confracta Quomodo : dicite . eius nomen
שְׁמוֹ אִמְרוּ אֵיכָה נִשְׁבַּר [f] מַטֵּה־עֹז
sede & , gloria de Descende † decoris ‖ baculus
18 מַקֵּל תִּפְאָרָה׃ [t] רְדִי מִכָּבוֹד יְשְׁבִי
Moab vastator quoniam : Dibon filia habitatrix , siti in
בַצָּמָא יֹשֶׁבֶת בַּת־דִּיבוֹן כִּי־שֹׁדֵד מוֹאָב

† ciuitas in excelso sita, & expauit. vel [a] בּוֹשׁ יבש [b] חתת ‡ est ‖ contra † tu ‡ succidêris, & [c] דמם facite צעיריה ק ‡ per ascensum † in fletu הלוחית ק [d] בכה [e] צור ‖ myricæ [f] נוס [g] היה ‡ Pro ‖ habuisti fiduciam כמוש ק [h] שור יחדו ק [i] בוא * dissipabitur † quemadmodum † alas [k] נתן [l] נצה † vt ‡ sit habitator [k] שמם * Maledictus qui facit ‡ fraudulenter: & maledictus qui prohibet ‖ Requieuit ‖ ab adolescentia sua, & requieuit ‡ in [n] כלה [o] מיר † venient, [p] בוא [q] צער exhaurient, ‡ collident. [r] בוש ‡ dicitis, * sumus: ‡ robusti ‖ ciuitatum eius facta est sublatio, & electi iuuenes ‡ est ‡ vt veniat ‖ Condolete * qui estis in circuitu ‡ qui scitis † fortis [f] נטה ‖ gloriæ ושבי ק [u] ירד בנה

viam Ad † .tuas muniniones corrupit $;te in * ascendit
19 עָלָה בָּךְ שִׁחֵת מִבְצָרָיִךְ׃ אֶל־דֶּרֶךְ
fugientem interroga : Haroher habitatrix prospice & ,sta
עִמְדִי וְצַפִּי יוֹשֶׁבֶת עֲרוֹעֵר שַׁאֲלִי־נָס
?est factum quid ,dic : euasam ‡ &
וְנִמְלָטָה אִמְרִי מַה־נִּהְיָתָה׃
,vlulate ; est confractus † quoniam ,Moab est affectus Pudore
20 הֹבִישׁ מוֹאָב כִּי־חַתָּה הֵילִילִי
.Moab est vastatus quòd ,Arnon in annunciate : clamate &
וּזְעָקִי הַגִּידוּ בְאַרְנוֹן כִּי שֻׁדַּד מוֹאָב׃
,Cholon ad : planiciei ‡ terram ad † venit iudicium Et
21 וּמִשְׁפָּט בָּא אֶל־אֶרֶץ הַמִּישֹׁר אֶל־חֹלוֹן
,$ Dibon super Et .Mephahath super & ,Iehasah ad &
22 וְאֶל־יַהְצָה וְעַל־מֵפָעַת׃ וְעַל־דִּיבוֹן
super Et .Diblathaim domum super & ,Nebo super &
23 וְעַל־נְבוֹ וְעַל־בֵּית דִּבְלָתָיִם׃ וְעַל
.Mehon-Beth super & ,gamul-Beth super & ,Chiriathaim
קִרְיָתַיִם וְעַל־בֵּית גָּמוּל וְעַל־בֵּית מְעוֹן׃
ciuitates omnes super & : Bosrah super & ,Cherioth super Et
24 וְעַל־קְרִיּוֹת וְעַל־בָּצְרָה וְעַל כָּל־עָרֵי
est Abscissum .propinquas & ,longinquas ,Moab terræ
25 אֶרֶץ מוֹאָב הָרְחֹקוֹת וְהַקְּרֹבוֹת׃ נִגְדְּעָה
.Dominus dixit : est contritum eius brachium & ,Moab cornu
קֶרֶן מוֹאָב וּזְרֹעוֹ נִשְׁבָּרָה נְאֻם יְהוָה׃
: $ magnificauit Dominum super || quoniam ,eum Inebriate
26 הַשְׁכִּירֻהוּ כִּי עַל־יְהוָה הִגְדִּיל
etiam derisum in erit & ,suo vomitu in Moab se volutabit † &
וְסָפַק מוֹאָב בְּקִיאוֹ וְהָיָה לִשְׂחֹק גַּם־
?Israel tibi fuit derisui non $ Et .ipse
27 הוּא׃ וְאִם לוֹא הַשְּׂחֹק הָיָה לְךָ יִשְׂרָאֵל
tuorum verborum sufficientia à ' quia ? est inuentus furibus in $ ‡
אִם־בְּגַנָּבִים נִמְצָאָה כִּי־מִדֵּי דְבָרֶיךָ
.commouebis te eo in
בּוֹ תִּתְנוֹדָד׃
: Moab habitatores ,petra in habitate & ,ciuitates Relinquite
28 עִזְבוּ עָרִים וְשִׁכְנוּ בַּסֶּלַע יֹשְׁבֵי מוֹאָב
.foueæ oris transitibus in nidificabit $,columba veluti estote &
וִהְיוּ כְיוֹנָה תְּקַנֵּן בְּעֶבְרֵי פִי־פָחַת׃
,eius elationem : valde est superbus ,Moab superbiam Audiuimus
29 שָׁמַעְנוּ גְאוֹן־מוֹאָב גֵּאֶה מְאֹד גָּבְהוֹ
.eius cordis exaltationem & ,eius extollentiam & ,eius superbiam &
וּגְאוֹנוֹ וְגַאֲוָתוֹ וְרֻם לִבּוֹ׃
non &,eius iracundiam † ,Dominus ait ,noui Ego
30 אֲנִי יָדַעְתִּי נְאֻם־יְהוָה עֶבְרָתוֹ וְלֹא־
super Ideò .‡ fecerunt sic non ,eius nugæ : firmitudo $
31 כֵן בַּדָּיו לֹא־כֵן עָשׂוּ׃ עַל־כֵּן עַל־
ad || ,clamabo ipsam vniuersam Moab ad || & eiulabo Moab
מוֹאָב אֲיֵלִיל וּלְמוֹאָב כֻּלֹּה אֶזְעָק אֶל־
flebo Iahazer fletu A .gemet || Cheres Chir * viros
32 אַנְשֵׁי קִיר־חֶרֶשׂ יֶהְגֶּה׃ מִבְּכִי יַעְזֵר אֶבְכֶּה־
ad vsque ,mare transierunt tuæ propagines ,Sibmah vitis tibi †
לָּךְ הַגֶּפֶן שִׂבְמָה נְטִישֹׁתַיִךְ עָבְרוּ יָם עַד
super & ,tuam æstatem $ super * : peruenerunt Iahazer mare
יָם יַעְזֵר נָגָעוּ עַל־קֵיצֵךְ וְעַל־
,lætitia contrahetur * Et .cecidit vastans † ,tuam vindemiam
33 בְּצִירֵךְ שֹׁדֵד נָפָל׃ וְנֶאֶסְפָה שִׂמְחָה
torcularibus de vinū & : Moab terra de & ,Charmel † de exultatio &
וָגִיל מִכַּרְמֶל וּמֵאֶרֶץ מוֹאָב וְיַיִן מִיקָבִים
non celeusma ,celeusmate $ calcabit Non .faciam cessare
הִשְׁבַּתִּי לֹא־יִדְרֹךְ הֵידָד הֵידָד לֹא
Elhaleh ad vsque Chesbon clamore A .celeusma †
34 הֵידָד׃ מִזַּעֲקַת חֶשְׁבּוֹן עַד־אֶלְעָלֵה
ad vsque Sohar à ,suam vocem dederunt Iahas ad vsque
עַד־יַהַץ נָתְנוּ קוֹלָם מִצֹּעַר עַד־
Nimrim aquæ etiam quia : triennem vitulam Choronaim
חֹרֹנַיִם עֶגְלַת שְׁלִשִׁיָּה כִּי גַּם־מֵי נִמְרִים
.erunt desolationes in
לִמְשַׁמּוֹת יִהְיוּ׃
facientē ascendere * ; Dominus ait ,Moab ipsi ‡ faciam cessare Et
35 וְהִשְׁבַּתִּי לְמוֹאָב נְאֻם־יְהוָה מַעֲלֶה
.eius diis suffientem & ,excelso
בָמָה וּמַקְטִיר לֵאלֹהָיו׃

*contra $ dissipauit † In via
צָפָה [b] נוס ‡ illam quæ euasit:
† contritus
הלילו קׄ וזעקו קׄ
‡ super ‡ campestrem : super $ quoque,
נגר [c] בוא [d] מיפעת קׄ
|| contra $ os suum:
† vertet se de latere ad latus
קיא [e] $ nónne in derisum ‡ nū inter fures
נמצא קׄ
* ex eo tempore quo allocutus es eam, condoluisti.
$ quæ nidificat in lateribus
גאה [f] רום [g] † ita
$ est stabilitas filij ‡ vt putabant. || super
* vrbis ‡ garriet
† propter te
* quia $ fructus tuos æstiuos,
קיץ [h] † prædo irruit. * deficiet † locis cultis.
$ calcans cum
† erit
שמם [i] ‡ de * offerentem in

Propterea meum ad Moab veluti tibiæ perstrepet
36 עַל־כֵּן לִבִּי לְמוֹאָב כַּחֲלִלִים יֶהֱמֶה
& cor meum ad viros Chir cheres, tanquam tibiæ perstrepet:
וְלִבִּי אֶל־אַנְשֵׁי קִיר־חֶרֶשׂ כַּחֲלִילִים יֶהֱמֶה
ideirco ‡ augmentum fecit, perierunt. Quia * omne
עַל־כֵּן יִתְרַת עָשָׂה אָבָדוּ׃ כִּי כָל־
37
caput $ caluitium, & omnis barba $ diminuta : super omnes
רֹאשׁ קָרְחָה וְכָל־זָקָן גְּרֻעָה עַל כָּל־
manus incisiones, in & super || lumbos saccus. Super omnia
יָדַיִם גְּדֻדֹת וְעַל־מָתְנַיִם שָׂק׃ עַל כָּל־
38
tecta Moab, & in plateis eius omnis ipse planctus : quoniam
גַּגּוֹת מוֹאָב וּבִרְחֹבֹתֶיהָ כֻּלֹּה מִסְפֵּד כִּי־
contriui Moab * sicut vas, non † in voluntas eo, dixit
שָׁבַרְתִּי אֶת־מוֹאָב כִּכְלִי אֵין־חֵפֶץ בּוֹ נְאֻם־
Dominus. Quomodo || est consternatus ‡ vlulauerunt ? quomodo
39 יְהוָה׃ אֵיךְ חַתָּה הֵילִילוּ אֵיךְ
vertit ceruicem Moab, pudore est affectus ? eritque Moab
הִפְנָה־עֹרֶף מוֹאָב בּוֹשׁ וְהָיָה מוֹאָב
in derisum, & in † contritionem omnibus circuitibus eius.
לִשְׂחֹק וְלִמְחִתָּה לְכָל־סְבִיבָיו׃
Quia sic dixit Dominus : Ecce tanquam aquila volabit:
40 כִּי־כֹה אָמַר יְהוָה הִנֵּה כַנֶּשֶׁר יִדְאֶה
& extendet alas suas ad Moab. ‡ Capta est ciuitates,
41 וּפָרַשׂ כְּנָפָיו אֶל־מוֹאָב׃ נִלְכְּדָה הַקְּרִיּוֹת
& munitiones † apprehensa est: & erit cor fortium Moab
וְהַמְּצָדוֹת נִתְפָּשָׂה וְהָיָה לֵב גִּבּוֹרֵי מוֹאָב
in die illa, sicut cor mulieris misera.
בַּיּוֹם הַהוּא כְּלֵב אִשָּׁה מְצֵרָה׃
Et disperdetur Moab $ à populo : quoniam super ‡ Dominum
42 וְנִשְׁמַד מוֹאָב מֵעָם כִּי עַל־יְהוָה
magnificauit *. Pauor, & fouea, & laqueus † super te habitator
43 הִגְדִּיל׃ פַּחַד וָפַחַת וָפָח עָלֶיךָ יוֹשֵׁב
Moab, dicit Dominus. $ Fugiens à facie bus pauoris,
44 מוֹאָב נְאֻם־יְהוָה׃ הַנִּיס מִפְּנֵי הַפַּחַד
cadet in foueam, & ‡ ascendens de fouea, capietur
יִפֹּל אֶל־הַפַּחַת וְהָעֹלֶה מִן־הַפַּחַת יִלָּכֵד
in laqueo : nam adducam ad eam ad Moab annum
בַּפָּח כִּי־אָבִיא אֵלֶיהָ אֶל־מוֹאָב שְׁנַת
visitationis eorum, ait Dominus. In vmbra Chesbon
פְּקֻדָּתָם נְאֻם־יְהוָה׃ בְּצֵל חֶשְׁבּוֹן
45
steterunt † à vi fugientes : quia ignis egressus est de Chesbon,
עָמְדוּ מִכֹּחַ נָסִים כִּי־אֵשׁ יָצָא מֵחֶשְׁבּוֹן
& flamma ex inter Sichon, & deuorauit angulum Moab,
וְלֶהָבָה מִבֵּין סִיחוֹן וַתֹּאכַל פְּאַת מוֹאָב
& verticem filiorum ‡ sonitus. Væ tibi Moab, periit
וְקָדְקֹד בְּנֵי שָׁאוֹן׃ אוֹי־לְךָ מוֹאָב אָבַד
46
populus Chemos: quia comprehensi sunt filij tui in captiuitatem,
עַם־כְּמוֹשׁ כִּי־לֻקְּחוּ בָנֶיךָ בַּשֶּׁבִי
& filiæ tuæ in * captiuitatem. Et conuertam captiuitatem
וּבְנֹתֶיךָ בַּשִּׁבְיָה׃ וְשַׁבְתִּי שְׁבוּת־
47
Moab in nouissimo dierum, ait Dominus : vsque huc
מוֹאָב בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נְאֻם־יְהוָה עַד־הֵנָּה
iudicium Moab.
מִשְׁפַּט מוֹאָב׃

CAP. XLIX. מט

Ad filios Hammon, Sic dixit Dominus: Nunquid filij
1 לִבְנֵי עַמּוֹן כֹּה אָמַר יְהוָה הֲבָנִים
non † Israel? an hæres non † ei? cur
אֵין לְיִשְׂרָאֵל אִם־יוֹרֵשׁ אֵין לוֹ מַדּוּעַ
hæreditate accepit rex eorum Ghad, & populus eius
יָרַשׁ מַלְכָּם אֶת־גָּד וְעַמּוֹ
in vrbibus eius habitauit? Ideò ecce dies $ venientes,
בְּעָרָיו יָשָׁב׃ לָכֵן הִנֵּה יָמִים בָּאִים
2
dixit Dominus, & faciam audire in Rabbath filiorum
נְאֻם־יְהוָה וְהִשְׁמַעְתִּי אֶל־רַבַּת בְּנֵי־
Hammon clamorem prœlij, & erit in tumulū desolationis,
עַמּוֹן תְּרוּעַת מִלְחָמָה וְהָיְתָה לְתֵל שְׁמָמָה
& * filiæ eius in igni succendentur : & hæreditate accipiet Israel
וּבְנֹתֶיהָ בָּאֵשׁ תִּצַּתְנָה וְיָרַשׁ יִשְׂרָאֵל
‡ hæreditantes eum, dixit Dominus.
אֶת־יֹרְשָׁיו אָמַר יְהוָה׃

sonabit, sonabit:
‡ quia residuæ diuitiæ quas * super $ erit
Ι omnes שק [a]
* in quo † est complacentia, || expauit:
חתת [b]
† formidinem $ qui sunt in
‡ Captæ sunt † captæ sunt
$ afflictæ. צור [c]
$ vt non sit populus: ‡ contra * os suum. † erit
פוח [d] $ Qui fugerit à facie
הנס [e] קׄ
נוס [e] ‡ qui ascēderit צלר [f]
† propter vim כוח [g]
פאר [h] ‡ tumultuantium.
קדר [i] שבר [k] * transmigrationem.
שוב [l]
בנה [m] † sunt ipsi ‡ est
* villæ יצת [o] ‡ eos qui eum hæreditate acceperunt,

filiæ ‡ clamate ,Hai est vastata quia , Chesbon Vlula
3 [a]הילילי חשבון כי שדדה־עי צעקנה בנות
oberrate † & ,plangite ,saccis vos accingite :Rabbah
רבה חגרנה [b]שקים ספדנה והתשוטטנה
,eius sacerdotes ,abiit transmigratione in eorum rex quia :macetiis in
בגדרות כי מלכם בגולה [c]ילך כהניו
?vallibus in gloriaberis ‡ Quid .simul eius principes &
4 ושריו יחדיו: מה־תתהללי בעמקים
,suis thesauris in fidens ,refractaria* filia tua vallis fluxit
זב עמקך [d]הבת השובבה הבטחה באצרתיה
te super adducens ‡ ego Ecce ?me ad veniet quis ‡
5 מי יבוא אלי: הנני מביא עליך
omnibus ab exercituum Dominus Dominus ait ,pauorem ‡
פחד נאם־אדני יהוה צבאות מכל־
non & ,suas facies ad vir ‡ eritis expulsi & :tuis circuitibus
סביביך ונדחתם איש לפניו ואין
faciam reuerti hæc post Et .vagantem congregans †
6 מקבץ לנדד: ואחרי־כן [e]אשיב את־
.Dominus dixit, Hammon filiorum captiuitatem
שבות בני־עמון נאם־יהוה:
Estne: exercituum Dominus dixit sic Edom Ad
7 לאדום כה אמר יהוה צבאות האין
,filiis à consilium periit ?Teman in sapientia vltrà
עוד חכמה בתימן אבדה [f]עצה מבנים
profundauerunt ,sunt versi ,Fugite .eorum sapientia est corrupta
8 נסרחה חכמתם: [g]נסו [h]הפנו העמיקו
Hesau exitium ‡ quoniam :Dedan habitatores habitandum ad
לשבת ישבי דדן כי איד עשו
.eum visitabo* tempus ,eum super adduxi
הבאתי עליו עת פקדתיו:
:racemos relinquent non ,tibi venerint vindemiatores Si
9 אם־בצרים באו לך לא ישאירו עוללות
Quia .suam sufficientiam corrumpent † ,nocte in fures si
10 אם־גנבים בלילה השחיתו דים: כי־
,eius abscondita reuelaui ,Hesau discooperui ego
אני חשפתי את־עשו [i]גליתי את־מסתריו
,eius fratres & ,eius semen est vastatum :poterit non se abscondens &
ונחבה לא יוכל שדד זרעו ואחיו
ego ,tuos pupillos Relinque .ipse* non & ,eius vicini &
11 ושכניו ואיננו: עזבה יתמיך אני
.sperabunt me super ‖ tuæ viduæ & :viuificabo
אחיה ואלמנותיך עלי תבטחו:
non quorum Ecce :Dominus dixit sic Quia
12 כי־כה אמר יהוה הנה אשר־אין
tu & :bibent bibendo ,calicem bibendum ad ‡ ,eorum iudicium †
משפטם [k]לשתות הכוס שתו ישתו ואתה
.bibes bibendo sed ,liberaberis ‖ non ? liberaberis liberando ipse ‡
הוא נקה תנקה לא תנקה כי שתה תשתה:
quòd ,Dominus dixit ,iuraui me in* Quia
13 כי בי נשבעתי נאם־יהוה כי־
maledictionem in & ,desertum in ,opprobrium in ,solitudinem in
לשמה לחרפה לחרב ולקללה
desolationes in erunt eius ciuitates omnes & :Bosrah erit
תהיה בצרה וכל־עריה [l]תהיינה לחרבות
legatus & ,Domino à audiui Auditum .seculi ‡
14 עולם: שמועה שמעתי מאת יהוה וציר
,eam super ‖ venite & ,vos Congregate :*missus gentes in
בגוים שלוח התקבצו [m]ובאו עליה
.prœlium in consurgite &
וקומו למלחמה:
contemptum :gentes inter te dabo paruum ‖ ecce Nam
15 כי־הנה קטן נתתיך בגוים [n]בזוי
superbia ,te decepit tuus Terror* .homines inter
16 באדם: תפלצתך [o]השיא אתך [p]זדון
altitudinem apprehendens ,rupis foraminibus ‡ in habitans ‖ ,tui cordis
לבך שכני [q]בחגוי הסלע תפשי מרום
inde ,tuum nidum aquila veluti exultaueris cùm :collis
גבעה כי־תגביה כנשר [r]קנך משם
Edom erit Et .Dominus dixit ,te faciam descendere
17 אורידך נאם־יהוה: והיתה אדום
sibilabit & ,stupebit ,eam super transiens † omnis :solitudinem in
[s]לשמה כל עבר עליה ישם וישרק

‡ villæ
[a]ילל
† extendite vos per macerias:
[b]שק
[c]ילך
‡ gloriaris
* rebellis, quæ fidit
[d]בנה
‡ quæ dicit in corde suo,
‡ adduco
‡ terrorem,
‡ vnusquisque ante faciem suam,
† erit qui congreget
[e]שוב
[f]יעץ
* in profundum iuerunt
[g]נוס [h]פנה
‡ contritionem
* visitationis eius.
† vastabũt quod opus est eis.
[i]גלה
abscondere
* erit
‖ in
† erat
‡ vt biberent
[k]שתה
‡ immunis existendo immunis eris?
‖ eris immunis.
* per
[l]היה
‡ in seculum.
* est, dicens,
‖ contra
[m]בוא
‖ abiectum
[n]בזה
* Simulacrum tuum
[o]נשא [p]זוד
‖ qui habitas
‡ turribus ædificatis super petram, qui apprehendis
[q]חגה [r]קנן
† qui transieris per
[s]שמם

,Sedom subuersionem Secundum .eius plagas omnes super
18 על־כל־[a]מכותה: כמהפכת סדם
habitabit non :Dominus ait ,eius vicinas & ,Hamorah &
ועמרה ושכניה אמר יהוה לא־ישב
.hominis filius ea in hospitabitur ‡ non & ,vir ‡ ibi
שם איש ולא־יגור בה בן־אדם:
ad Iarden eleuatione de ascendet leo tanquam Ecce
19 הנה כאריה יעלה [b]מגאון הירדן אל־
cum faciam accurrere ,faciam quiescere quia :robusti † habitaculum
נוה איתן כי־ארגיעה [c]אריצנו
quis nam :præficiam eam ad ,* electus quisquis & ,ea ab
מעליה ומי בחור אליה אפקד כי מי
pastor iste ‡ quis & ?tempus mihi præscribet quis & ,ego sicut ‡
כמוני ומי [d]יועדני ומי־זה רעה
consilium audite Propterea ?meas facies ad † stet qui
20 אשר יעמד לפני: לכן שמעו [e]עצת־
eius cogitationes & ,Edom ad consultauit ‖ quod ,Domini
יהוה אשר יעץ אל־אדום ומחשבותיו
non si :Teman habitatores ad † cogitauit quas
אשר חשב אל־ישבי תימן אם־לא
eis super ‡ desolauerit non si ,pecorum* paruuli eos traxerint
יסחבום צעירי הצאן אם־לא [f]ישים עליהם
:terra est commota eorum cadere* voce A .eorum habitacula
21 נוהם: מקול נפלם רעשה הארץ
.eorum vox est audita Suph † mari in clamor
צעקה בים־סוף נשמע קולה:
expandet & ,volabit & ,ascendet aquila tanquam Ecce
22 הנה כנשר יעלה וידאה ויפרש
die in Edom fortium cor erit & :Bosrah super suas alas
כנפיו על־בצרה והיה לב גבורי אדום ביום
.misera mulieris cor sicut illa
ההוא כלב אשה [g]מצרה:
,Arphad & ,Chamath est affecta Pudore :Dammesec Ad
23 לדמשק בושה חמת וארפד
mari in ‡ :sunt dissoluti † ,audierunt malum auditum quoniam
כי־שמעה רעה שמעו [h]נמגו בים
,Dammesec est Debilitata ‡ .poterit non quiescere ,solicitudo ‖
24 דאגה השקט לא יוכל: [i]רפתה דמשק
angustia ;† apprehendit tremor & ,fugiendum ad se vertit
[k]הפנתה לנוס ורטט החזיקה צרה
non Quomodo .parturientis tanquam eam tenuit funes ‖ &
25 וחבלים אחזתה כיולדה: איך לא־
?mei gaudij vrbs ,laudis ciuitas est derelicta
עזבה עיר [l]תהלה קרית משושי:
viri omnes & ,eius plateis in eius iuuenes cadent Ideò
26 לכן יפלו בחוריה ברחבתיה וכל־אנשי
Dominus ait ,illa die in conticescent belli ‡
המלחמה [m]ידמו ביום ההוא נאם יהוה
:Dammasec muro in ignem faciam succendere Et .exercituum
27 צבאות: [n]והצתי אש בחומת דמשק
.hadah-Ben ædes consumet &
ואכלה ארמנות בן־הדד:
percussit quæ Chasor regem ad & ,Chedar Ad
28 לקדר ולממלכות חצור אשר [o]הכה
:Dominus dixit sic ,Babel rex resar--Nebuchad
נבוכדראצור מלך־בבל כה אמר יהוה
.Chedem † filios vastate & ,Chedar ad ascendite .Surgite
קומו [p]עלו אל־קדר ושדדו את־בני־קדם:
,eorum cortinas ,capient eorum pecus † & ,eorum Tentoria ‡
29 אהליהם וצאנם [q]יקחו יריעותיהם
vocabunt & :sibi tollent eorum camelos & ,eorum vasa omnia &
וכל־כליהם וגמליהם [r]ישאו להם וקראו
.vndique formidinem eos super
עליהם מגור מסביב:
habitandum ad profundarunt ‡ ;vehementer euagamini* ,Fugite
30 [s]נסו [t]נדו מאד העמיקו לשבת
vos super † consultauit quia :Dominus dixit ,Chasor habitatores
ישבי חצור נאם־יהוה כי־יעץ עליכם
vos super* cogitauit & ,consilium Babel rex Nebuchadresar
נבוכדראצר מלך־בבל [u]עצה וחשב עליהם
.cogitationem
מחשבה:

[a]נכה
‡ quisquam,
‡ incolet eam
[b]גאה
‡ robustam:
[c]רוץ
* erit, ei
‡ est
[d]יעד
† coram me?
[e]יעץ
‖ decreuit super
† super
* gregis ‡ cum
[f]שמם
* qua ceciderunt
† rubro auditus est vocis
angustiis affectæ.
[g]צור
† & ‡ qui
[h]מוג
‖ formidat. quietus esse
‡ Dissoluta
[i]רפה
† eam
[k]פנה
‖ dolores tenuerunt
[l]הלל
‡ prœliatores excidentur
[m]דמם
[n]יצת
[o]נכה
יתירו
† Orientis.
[p]עלה
‡ Tabernacula
† pecora
[q]לקח
[r]נשא
* & elongate
‡ in profunda pergite
† contra
[s]נוס [t]נדד
* aduersus
[u]יעץ

habitantem pacificam gentem ad ascendite, Surgite
31 קוּמוּ עֲלוּ אֶל־גּוֹי שְׁלֵיו יוֹשֵׁב
‡ vectis nec, fores † non: Dominus ait, fiducia in ‡
לָבֶטַח נְאֻם־יְהוָה לֹא־דְלָתַיִם וְלֹא־בְרִיחַ
eorum cameli erunt Et habitabunt solum ‡ ei
32 לוֹ בָּדָד יִשְׁכֹּנוּ׃ וְהָיוּ גְמַלֵּיהֶם
eos dispergam & spolium ‡ in eorū pecudum turba ‖ & , direptionē in
לָבַז וַהֲמוֹן מִקְנֵיהֶם לְשָׁלָל וְזֵרִתִים
eius lateribus omnibus ex & : anguli extremificatos ventum omnem † in
לְכָל־רוּחַ קְצוּצֵי פֵאָה וּמִכָּל־עֲבָרָיו
. Dominus dixit, eorum interitum adducam
אָבִיא אֶת־אֵידָם נְאֻם־יְהוָה׃
in vsque solitudo , draconum habitaculum in Chasor erit Et
33 וְהָיְתָה חָצוֹר לִמְעוֹן תַּנִּים שְׁמָמָה עַד־
filius ea in hospitabitur † nec, vir ‡ ibi manebit non: seculum
עוֹלָם לֹא־יֵשֵׁב שָׁם אִישׁ וְלֹא־יָגוּר בָּהּ בֶּן־
Irmeiahu ad Domini verbum fuit Quod . hominis
34 אָדָם׃ אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־יְהוָה אֶל־יִרְמְיָהוּ
Sidchiiah regni principio in : Helam ad ‡ prophetam
הַנָּבִיא אֶל־עֵילָם בְּרֵאשִׁית מַלְכוּת צִדְקִיָּה
: dicendum ad ‡ Iehudah regis
מֶלֶךְ־יְהוּדָה לֵאמֹר׃
confringens ‡ ego Ecce : exercituum Dominus dixit Sic
35 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת הִנְנִי שֹׁבֵר
. eorum fortitudinis principium ‡ : Helam arcum
אֶת־קֶשֶׁת עֵילָם רֵאשִׁית גְּבוּרָתָם׃
quatuor à ventos quatuor Helam ad adducam Et
36 וְהֵבֵאתִי אֶל־עֵילָם אַרְבַּע רוּחוֹת מֵאַרְבַּע
ventos omnes in eos spargam * & , cælorum extremitatibus
קְצוֹת הַשָּׁמַיִם וְזֵרִתִים לְכֹל הָרֻחוֹת
expulsi illuc veniat ‖ non quod † gens erit non & . istos
37 הָאֵלֶּה וְלֹא־יִהְיֶה הַגּוֹי אֲשֶׁר לֹא־יָבוֹא שָׁם נִדְּחֵי
suorum inimicorum facies ad † Helam consternabo ‡ Et . Helam
עוֹלָם׃ וְהַחְתַּתִּי אֶת־עֵילָם לִפְנֵי אֹיְבֵיהֶם
eos super adducam & , eorum animam quærentium facies ad ‖ &
וְלִפְנֵי מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וְהֵבֵאתִי עֲלֵיהֶם
mittam Et . Dominus dixit , mei nasi † iram , malum
רָעָה אֶת־חֲרוֹן אַפִּי נְאֻם־יְהוָה וְשִׁלַּחְתִּי
. eos me consumere ad vsque ‡ gladium eos post
אַחֲרֵיהֶם אֶת־הַחֶרֶב עַד כַּלּוֹתִי אוֹתָם׃
inde perdam & : Helam in meum solium ponam Et
38 וְשַׂמְתִּי כִסְאִי בְּעֵילָם וְהַאֲבַדְתִּי מִשָּׁם
. Dominus dixit , principes & , regem
מֶלֶךְ וְשָׂרִים נְאֻם־יְהוָה׃
captiuitatem faciam reuerti , dierum nouissimo in erit Et
39 וְהָיָה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים אָשׁוּב אֶת־שְׁבִית
. Dominus dixit , Helam
עֵילָם נְאֻם־יְהוָה׃

CAP. L. נ

ad ‡ , Babel ad † Dominus est locutus quod Verbum
1 הַדָּבָר אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֶל־בָּבֶל אֶל־
. prophetæ Irmeiahu manu in ‡ : Chasdim terram
אֶרֶץ כַּשְׂדִּים בְּיַד יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא׃
, vexillum * leuate & , facite audire & gentibus in Annunciate
2 הַגִּידוּ בַגּוֹיִם וְהַשְׁמִיעוּ וּשְׂאוּ־נֵס
. Babel est Capta : dicite : celeris ne , facite audire
הַשְׁמִיעוּ אַל־תְּכַחֵדוּ אִמְרוּ נִלְכְּדָה בָבֶל
sunt pudefacti ‖ , Merodach est fractus , Bel est affectus pudore
הֹבִישׁ בֵּל חַת מְרֹדָךְ הֹבִישׁוּ
. eius idola sunt fracta , eius dolores
עֲצַבֶּיהָ חַתּוּ גִלּוּלֶיהָ׃
ipsa , aquilone ab gens eam super ‡ ascendit Quoniam
3 כִּי עָלָה עָלֶיהָ גּוֹי מִצָּפוֹן הוּא־
habitans * erit non & , solitudinem in eius terram ponet
יָשִׁית אֶת־אַרְצָהּ לְשַׁמָּה וְלֹא־יִהְיֶה יוֹשֵׁב
. abierunt , sunt moti animal ad vsque & homine ab : ea in
בָּהּ מֵאָדָם וְעַד־בְּהֵמָה נָדוּ הָלָכוּ׃
, Dominus ait , illo tempore in & , illis diebus In
4 בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם־יְהוָה
simul Iehudah filij & , ipsi Israel filij venient
יָבֹאוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה וּבְנֵי־יְהוּדָה יַחְדָּו

suum Deum Dominum & , ibunt flendo & Ambulando
הָלוֹךְ וּבָכוֹ יֵלֵכוּ וְאֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
. quærent Sion interrogabunt huc viam ‡ eorum facies
5 יְבַקֵּשׁוּ׃ צִיּוֹן יִשְׁאָלוּ דֶּרֶךְ הֵנָּה פְנֵיהֶם
non , seculi ‡ fœdere Dominum ad † vos copulate & , venite
בֹּאוּ וְנִלְווּ אֶל־יְהוָה בְּרִית עוֹלָם לֹא
, meus populus fuerunt perditæ oues * . tradetur obliuioni
6 תִשָּׁכֵחַ׃ צֹאן אֹבְדוֹת הָיוּ עַמִּי
: eas abegerunt † montibus ‡ , eas fecerunt errare earum pastores
רֹעֵיהֶם הִתְעוּם הָרִים שׁוֹבְבוּם
. sui accubitus sunt oblitæ , abierunt collem ad monte de
מֵהַר אֶל־גִּבְעָה הָלָכוּ שָׁכְחוּ רִבְצָם׃
earum hostes & , eas comederunt , eas inuenientes ‡ Omnes
7 כָּל־מוֹצְאֵיהֶם אֲכָלוּם וְצָרֵיהֶם
peccauerunt quòd eo pro : deliquimus Non : dixerunt
אָמְרוּ לֹא נֶאְשָׁם תַּחַת אֲשֶׁר חָטְאוּ
eorum patrum expectationi & , iustitiæ habitaculo Domino
לַיהוָה נְוֵה־צֶדֶק וּמִקְוֵה אֲבוֹתֵיהֶם
Chasdim terra de & , Babel medio de Auolate . Domino
8 יְהוָה׃ נֻדוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמֵאֶרֶץ כַּשְׂדִּים
. pecoris facies ad ‖ hirci tanquam estote & : egredimini
יֵצֵאוּ וִהְיוּ כְּעַתּוּדִים לִפְנֵי־צֹאן׃
super faciens ‡ ascendere & , suscitans † ego ecce Quoniam
9 כִּי הִנֵּה אָנֹכִי מֵעִיר וּמַעֲלֶה עַל־
, aquilonis terra de magnarum gentium cœtum † Babel
בָּבֶל קְהַל־גּוֹיִם גְּדֹלִים מֵאֶרֶץ צָפוֹן
fortis tanquam eius sagitta * : capietur inde ; ei disponent ‖ &
וְעָרְכוּ לָהּ מִשָּׁם תִּלָּכֵד חִצָּיו כְּגִבּוֹר
. vacuè ‡ reuertetur non , prosperantis †
מַשְׁכִּיל לֹא יָשׁוּב רֵיקָם׃
eam spoliantes * omnes : spolium ‡ in Chasdim ‖ Erit Et
10 וְהָיְתָה כַשְׂדִּים לְשָׁלָל כָּל־שֹׁלְלֶיהָ
. Dominus dixit , saturabuntur
יִשְׂבָּעוּ נְאֻם־יְהוָה׃
diripientes exultastis quoniam , fuistis læti Quoniam
11 כִּי תִשְׂמְחִי כִּי תַעַלְזִי שֹׁסֵי
vitula sicut , incrementum sumpsistis ‡ quoniam : meam hæreditatem
נַחֲלָתִי כִּי תָפוּשִׁי כְּעֶגְלָה
est affecta pudore . fortes ‡ sicut exultastis & , germinis †
12 דָשָׁה וְתִצְהֲלִי כָּאַבִּרִים׃ בּוֹשָׁה
nouissimum † ecce : vestra genitrix erubuit , valdè vestra mater
אִמְּכֶם מְאֹד חָפְרָה יוֹלַדְתְּכֶם הִנֵּה אַחֲרִית
. solitudo & , vastitas , desertum ‖ gentium
גּוֹיִם מִדְבָּר צִיָּה וַעֲרָבָה׃
solitudo erit & , habitabitur non Domini iram Propter
13 מִקֶּצֶף יְהוָה לֹא תֵשֵׁב וְהָיְתָה שְׁמָמָה
super sibilabit & , stupebit Babel super transiens ‡ omnis : ipsa tota
כֻּלָּהּ כֹּל עֹבֵר עַל־בָּבֶל יִשֹּׁם וְיִשְׁרֹק עַל־
circuitu ‡ Babel super aciem Struite † . eius plagis vniuersis
14 כָּל־מַכּוֹתֶיהָ׃ עִרְכוּ עַל־בָּבֶל סָבִיב
in parcatis , ne , eam ad † iacite , arcum tendentes ‡ omnes
כָּל־דֹּרְכֵי קֶשֶׁת יְדוּ אֵלֶיהָ אַל־תַּחְמְלוּ אֶל־
. peccauit Dominum contra quia : sagitta ‖
חֵץ כִּי לַיהוָה חָטָאָה׃
, suam manum dedit , vndique eam super ‡ Clamate
15 הָרִיעוּ עָלֶיהָ סָבִיב נָתְנָה יָדָהּ
quia : eius muri sunt destructi , eius fundamenta ceciderunt
נָפְלוּ אָשְׁוִיֹּתֶיהָ נֶהֶרְסוּ חוֹמוֹתֶיהָ כִּי
. fecit sicut : eam in † vlciscamini , ipsa ‡ Domini vltio
נִקְמַת יְהוָה הִיא הִנָּקְמוּ בָהּ כַּאֲשֶׁר עָשְׂתָה
tenentem & , Babel de satorem Succidite . ei facite
16 עֲשׂוּ־לָהּ׃ כִּרְתוּ זוֹרֵעַ מִבָּבֶל וְתֹפֵשׂ
vir depopulatoris † gladij faciebus ‡ à : messis tempore in falcem
מַגָּל בְּעֵת קָצִיר מִפְּנֵי חֶרֶב הַיּוֹנָה אִישׁ
fugient ‖ suam terram ad , vir & , respicient ‡ suum populum ad
אֶל־עַמּוֹ יִפְנוּ וְאִישׁ לְאַרְצוֹ יָנוּסוּ׃
Primus . expulerunt ‡ leones ‡ , Israel * dispersum pecus
17 שֶׂה פְזוּרָה יִשְׂרָאֵל אֲרָיוֹת הִדִּיחוּ הָרִאשׁוֹן
eum exossauit † nouissimus iste & , Assur rex eum deuorauit
אֲכָלוֹ מֶלֶךְ אַשּׁוּר וְזֶה הָאַחֲרוֹן עִצְּמוֹ
. Babel rex Nebuchadresar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל׃

[Margin notes, right column: ‡ confidenter, † ostia, ‡ sunt; ‡ soli habitant; ‖ multitudo ‡ spolia; זרת הֵמָּה קְנָה; † omne latus in angulos terræ; ‡ quisquam, † incolet eam; ‡ super; ‡ vt diceret; ‡ confringo; ‡ qui est; בוא; * ventilabo; † ad quam ‖ venient profugi ‡ pauere faciam † coram inimicos suis; עולם ק; חתת; † coram quærentibus † furoris ‖ donec consumam; חרה כלה; שום; שור; אשיב ק; שבות ק; שבה; † super ‡ & super ‡ per manum * signum; נגר; ‡ pudore affecta; יבש; ‡ sculptilia; * contra; * qui habitet; שות; נדר; בוא]

[Margin notes, left column: ‡ de via † Domino ‡ sempiterno, * Vt quod; לוה תלוה היו ק; ‡ in vagari fecerunt eas; שובבום ק; ‡ qui inuenerunt; שבב; מצא; Recedite ‡ ante gregem; צאן ק; † suscito ‡ facio in; עור; † congregationem ‖ præparabunt se contra eam; * sagitta; חצץ; † orbantis, ‡ vacua ‖ terra ‡ spolia: * qui prædabuntur; מחו ק; לוז; ‡ multiplicastis pinguedinem; שו ק; הלו ק; † quæ pascit germina, ‡ tauri habita victoria. Idcirco † nouissima terit * terra arida, ‡ qui transierit per; שמם; † Præparate bellum contra ‡ per circuitum ‡ qui tenditis † contra; ירה; * iaculo; חצץ; ‡ aduersus eam per circuitum; רוע; אשויותיה ק; ‡ est † contra; עשה; ‡ facie † opprimentis vnusquisque ‡ reuertetur, & quilibet ‖ fugiet. Vt; פנה; * fuit, † reges vt ‡ elecerunt eos; נדח; ‡ eius ossa ‖ fregit fuit]

filij * Oppressi : exercituum Dominus dixit Sic
33 כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עֲשׁוּקִים בְּנֵי־
eos captiuantes ‡ omnes & : simul Iehudah filij & ,Israel
יִשְׂרָאֵל וּבְנֵי־יְהוּדָה יַחְדָּו וְכָל־שֹׁבֵיהֶם
eorũ Redemptor .eos dimittere tenuerunt ‡ eos in apprehenderunt
34 הֶחֱזִיקוּ בָם מֵאֲנוּ שַׁלְּחָם׃ גֹּאֲלָם
litigabit lite † ,eius nomen exercituum Dominus fortis
חָזָק יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ רִיב יָרִיב אֶת־
faciat commouere & ,terram faciat quiescere vt : eorum litem
רִיבָם לְמַעַן הִרְגִּיעַ אֶת־הָאָרֶץ וְהִרְגִּיז
dixit ,Chasdim super ‡ Gladius .Babel habitatores
35 לְיֹשְׁבֵי בָבֶל׃ חֶרֶב עַל־כַּשְׂדִּים נְאֻם־
ad & ,eius principes ad & ,Babel habitatores ad & : Dominus
יְהוָה וְאֶל־יֹשְׁבֵי בָבֶל וְאֶל־שָׂרֶיהָ וְאֶל־
:insanient & ,nugatores † ad Gladius .eius sapientes
36 חֲכָמֶיהָ׃ חֶרֶב אֶל־הַבַּדִּים וְנֹאָלוּ
ad Gladius .consternabuntur ‡ & ,eius fortes ad gladius
37 חֶרֶב אֶל־גִּבּוֹרֶיהָ וָחָתּוּ׃ חֶרֶב אֶל־
vulgus permixtum omne ad & ,eius currum * ad & ,eius equos
סוּסָיו וְאֶל־רִכְבּוֹ וְאֶל־כָּל־הָעֶרֶב
ad gladius : mulieres in ‡ erunt & ,eius medio in † quod
אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ וְהָיוּ לְנָשִׁים חֶרֶב אֶל־
,eius aquas ad Siccitas .diripientur & ,eius thesauros
38 אוֹצְרֹתֶיהָ וּבֻזָּזוּ׃ חֹרֶב אֶל־מֵימֶיהָ
Emim * in & ,ipsa † sculptilium terra quia : arescent &
וְיָבֵשׁוּ כִּי אֶרֶץ פְּסִלִים הִיא וּבָאֵימִים
,iim ‡ eum ziim ‡ habitabunt Propterea .insanient
39 יִתְהֹלָלוּ׃ לָכֵן יֵשְׁבוּ צִיִּים אֶת־אִיִּים
vltrà habitabitur non & ,vlulæ ‖ filiæ ea in habitabunt &
וְיָשְׁבוּ בָהּ בְּנוֹת יַעֲנָה וְלֹא־תֵשֵׁב עוֹד
.generationẽ & ,generationẽ ad vsque habitabitur nec ,æternum ‡ in
לָנֶצַח וְלֹא תִשְׁכּוֹן עַד־דּוֹר וָדוֹר׃
,Hamorah & ,Sedom Dei subuersionem Iuxta †
40 כְּמַהְפֵּכַת אֱלֹהִים אֶת־סְדֹם וְאֶת־עֲמֹרָה
ibi habitabit non .Dominus ait ,eius vicinas &
וְאֶת־שְׁכֵנֶיהָ נְאֻם־יְהוָה לֹא־יֵשֵׁב שָׁם
.hominis filius ea in habitabit nec ,vir *
אִישׁ וְלֹא־יָגוּר בָּהּ בֶּן־אָדָם׃
reges & ,magna gens & :aquilone ab veniens populus Ecce
41 הִנֵּה עַם בָּא מִצָּפוֹן וְגוֹי גָּדוֹל וּמְלָכִים
hastile ‖ & Arcum .terræ lateribus à suscitabuntur multi
42 רַבִּים יֵעֹרוּ מִיַּרְכְּתֵי־אָרֶץ׃ קֶשֶׁת וְכִידֹן
eorum vox ‡ :miserebuntur non & ,ipsi crudelis † ,apprehendent
יַחֲזִיקוּ אַכְזָרִי הֵמָּה וְלֹא יְרַחֵמוּ קוֹלָם
ordinatus ‖ : equitabunt equos super & ,tumultuabit * mare sicut
כַּיָּם יֶהֱמֶה וְעַל־סוּסִים יִרְכָּבוּ עָרוּךְ
.Babel filia te super ‡ prælium ad vir † tanquam
כְּאִישׁ לַמִּלְחָמָה עָלַיִךְ בַּת־בָּבֶל׃
se debilitauerunt & ,eorum famam Babel rex Audiuit
43 שָׁמַע מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־שִׁמְעָם וְרָפוּ
.parturientis tanquã tormen ,eum apprehendit angustia eius manus
יָדָיו צָרָה הֶחֱזִיקַתְהוּ חִיל כַּיּוֹלֵדָה׃
ad Iarden eleuatione de ascendet leo tanquam Ecce
44 הִנֵּה כְּאַרְיֵה יַעֲלֶה מִגְּאוֹן הַיַּרְדֵּן אֶל־
eos faciam currere ,faciam quiescere quia ,robustum habitaculum
נְוֵה אֵיתָן כִּי־אַרְגִּיעָה אֲרוּצֵם
quis nam : recensebo eam ad † electus ‡ qui * & :ea desuper ‡
מֵעָלֶיהָ וּמִי בָחוּר אֵלֶיהָ אֶפְקֹד כִּי מִי
,pastor iste ‡ quis & ,mihi tempus constituet quis & ,ego sicut
כָמוֹנִי וּמִי יוֹעִדֶנִּי וּמִי־זֶה רֹעֶה
:meas facies ad † stet qui
אֲשֶׁר יַעֲמֹד לְפָנָי׃
consuluit quod ,Domini consilium audite Propterea
45 לָכֵן שִׁמְעוּ עֲצַת־יְהוָה אֲשֶׁר יָעַץ
terram ad * cogitauit quas eius cogitationes & ,Babel ad ‡
אֶל־בָּבֶל וּמַחְשְׁבוֹתָיו אֲשֶׁר חָשַׁב אֶל־אֶרֶץ
nisi ,pecoris ‡ paruuli eos traxerint nisi : Chasdim
כַּשְׂדִּים אִם־לֹא יִסְחָבוּם צְעִירֵי הַצֹּאן אִם־לֹא
est capta ‡ voce A .sugurium ‡ eis super ‖ fecerit desolari
46 יַשִּׁים עֲלֵיהֶם נָוֶה׃ מִקּוֹל נִתְפְּשָׂה
.est auditus gentibus in clamor & : terra est commota Babel
בָבֶל נִרְעֲשָׁה הָאָרֶץ וּזְעָקָה בַּגּוֹיִם נִשְׁמָע׃

*fuerunt
‡ qui captiuos duxerunt eos tenuerunt
[a] שבה
‡ &
† iudicio iudicabit iudicium
[b] רוב
‡ ad
[c] שור
‡ diuinos mendaces,
[d] בדד
‡ timebunt.
[e] חתת
* currus
† est ‖ vt
[f] היה
[g] מים
† est,
* simulachris
[h] יבש
‡ bestiæ siluestres cũ vlulis.
[i] ציה [k] איה
‖ struthionis,
[l] ישב
‡ seculum.
† Quemadmodum subuertit Deus
* quisquam,
venit
‖ scutum
[m] עור
† crudeles erũt, ‡ sonitus
* sonabit, ‖ parati erunt
† viri ‡ contra
[n] רפה
dolor
[o] גאה
[p] רוץ
אריצם
ק
‡ ab * eum
‡ fuerit
‡ ei præponam:
† est ‡ est
† coram me?
[q] יעד
[r] יעץ
‡ contra
* super habitatores terræ
‡ gregis,
‡ cum
‡ habitaculum.
‡ qua
[f] שמם

Deus exercituum Dominus dixit sic Propterea
18 לָכֵן כֹּה־אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי
:suam terram ad & ,Babel regem ad visitans ‡ ego Ecce : Israel
יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פֹקֵד אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֶל־אַרְצוֹ
reducam Et .Assur regem ad visitaui sicut
19 כַּאֲשֶׁר פָּקַדְתִּי אֶל־מֶלֶךְ אַשּׁוּר׃ וְשֹׁבַבְתִּי אֶת־
:Basan & ,Charmel pascetur & ,suum habitaculum ad Israel
יִשְׂרָאֵל אֶל־נָוֵהוּ וְרָעָה הַכַּרְמֶל וְהַבָּשָׁן
.eius anima saturabitur Ghilhad & ,Ephraim monte in &
וּבְהַר אֶפְרַיִם וְהַגִּלְעָד תִּשְׂבַּע נַפְשׁוֹ׃
,Dominus ait ,illo tempore in & ,illis diebus In
20 בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם־יְהוָה
peccata & ; ipsa ‡ non & ,Israel iniquitas quæretur
יְבֻקַּשׁ אֶת־עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת־חַטֹּאת
quem * ei parcam quoniam :inuenientur ‡ non & ,Iehudah
יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר
,eam super † ascende rebellantiũ terram Super .faciam reliquum
21 אַשְׁאִיר׃ עַל־הָאָרֶץ מְרָתַיִם עֲלֵה עָלֶיהָ
.eos post anathematiza & ,desola : visita ‡ habitatores ad &
וְאֶל־יוֹשְׁבֵי פְּקוֹד חֲרֹב וְהַחֲרֵם אַחֲרֵיהֶם
.tibi præcepi quæ omnia iuxta fac & : Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה וַעֲשֵׂה כְּכֹל אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ׃
.magna contritio & terra in belli Vox ‡
22 קוֹל מִלְחָמָה בָּאָרֶץ וְשֶׁבֶר גָּדוֹל׃
vniuersæ malleus est contritus & ,est abscissus Quomodo
23 אֵיךְ נִגְדַּע וַיִּשָּׁבֵר פַּטִּישׁ כָּל־
:gentibus in Babel desolationem ‖ in fuit Quomodo † terræ
הָאָרֶץ אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה בָּבֶל בַּגּוֹיִם׃
:nouisti non tu & , Babel es capta etiam & ,te Illaqueaui
24 יָקֹשְׁתִּי לָךְ וְגַם־נִלְכַּדְתְּ בָּבֶל וְאַתְּ לֹא יָדָעַתְּ
Dominum in ‡ quoniam ,es comprehensa etiam & ,es inuenta
נִמְצֵאת וְגַם־נִתְפַּשְׂתְּ כִּי בַיהוָה
,suum thesaurum Dominus Aperuit .litem miscuisti *
25 הִתְגָּרִית׃ פָּתַח יְהוָה אֶת־אוֹצָרוֹ
hoc opus quoniam :suæ indignationis † vasa protulit &
וַיּוֹצֵא אֶת־כְּלֵי זַעְמוֹ כִּי־מְלָאכָה הִיא
.Chasdim terra in exercituum Domini * Domini ‡
לַאדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים׃
sicut eam † calcate ,eius horrea † aperite ,fine à ei ‖ Venite
26 בֹּאוּ־לָהּ מִקֵּץ פִּתְחוּ מַאֲבֻסֶיהָ סָלּוּהָ כְמוֹ־
.residuum ei fit ne : eam excidione delete & ,aceruos ‡
עֲרֵמִים וְהַחֲרִימוּהָ אַל־תְּהִי־לָהּ שְׁאֵרִית׃
,occisionem ad descendent .eius vitulos vniuersos Occidite
27 חִרְבוּ כָּל־פָּרֶיהָ יֵרְדוּ לַטָּבַח
.eorum visitationis tempus ,eorum dies venit quia ,eis super væ
הוֹי עֲלֵיהֶם כִּי־בָא יוֹמָם עֵת פְּקֻדָּתָם׃
annunciandum ad ‡ :Babel terra de euasorum & fugientium † Vox
28 קוֹל נָסִים וּפְלֵטִים מֵאֶרֶץ בָּבֶל לְהַגִּיד
vltionem , nostri Dei Domini vltionem Sion in
בְּצִיּוֹן אֶת־נִקְמַת יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נִקְמַת
omnes multos † Babel ad facite Audire ‡ .eius templi
29 הֵיכָלוֹ׃ הַשְׁמִיעוּ אֶל־בָּבֶל רַבִּים כָּל־
ne ,vndique eam super † castrametamini ,arcum tendentes
דֹּרְכֵי קֶשֶׁת חֲנוּ עָלֶיהָ סָבִיב אַל־
omnia iuxta ,suum opus secundum ei reddite :euasio ‡ ei fit
יְהִי־פְּלֵיטָה שַׁלְּמוּ־לָהּ כְּפָעֳלָהּ כְּכֹל
Dominum ad * quia : illi facite ,fecit quæ
אֲשֶׁר עָשְׂתָה עֲשׂוּ־לָהּ כִּי אֶל־יְהוָה
cadent Idcirco .Israel sanctum ad fecit temere ‡
30 זָדָה אֶל־קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן יִפְּלוּ
eius belli † viri omnes & : eius plateis in eius iuuenes
בַחוּרֶיהָ בִּרְחֹבֹתֶיהָ וְכָל־אַנְשֵׁי מִלְחַמְתָּהּ
ego Ecce .Dominus ait .illa die in succidentur
31 יִדַּמּוּ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־יְהוָה׃ הִנְנִי
:exercituum Dominus ‡ Dominus dixit ,superbe ‡ te ad
אֵלֶיךָ זָדוֹן נְאֻם־אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
impinget Et .te visitem † tempus ,tuus dies venit quia
32 כִּי בָּא יוֹמְךָ עֵת פְּקַדְתִּיךָ׃ וְכָשַׁל
ignem succendam & : suscitans * ei ‖ non & ,cadet & superbus
זָדוֹן וְנָפַל וְאֵין לוֹ מֵקִים וְהִצַּתִּי אֵשׁ
.eius circuitus omnes † consumet & ,eius vrbibus in
בְּעָרָיו וְאָכְלָה כָּל־סְבִיבֹתָיו׃

‡ visito
[a] שוב
[b] נוה
‡ erit ; & peccatum
‡ inuenietur: * qui relinquentur. Aduersus Babel
† Cyre, & contra
* visitando ascende: dissipa, & interfice
[d] צוה עשה
‡ Sonitus
* grandis
פטש
נגדע
‖ desertum
[e] שמם
‡ contra
* litigasti
[f] גרה
† iræ
[g] כלה
‡ est * Dei
‖ aduersus eam cum veneris finis eius,
† penora,
‡ super,
* calcant triturantes super manipulos, & perdite
[i] סלל היה
פר
‡ euadentium & liberatorum ‡ vt annuncient
[k] נום נגד
‖ Congregare facite contra ‡ iaculatores
[m] רבב
‡ aduersus eam per circuitum, ‡ euasor:
[n] חנה
לה קרי ולא כתיב
* contra
[o] עשה
* procaciter egit aduersum
זוד
† bellatores
[q] דמם
* proterue, * Deus
† quo
‡ erit * qui suscitet
[r] קום יצת
‡ omnia quæ sunt in circuitu

CAP. LI נא

,Babel super *suscitans* ‡ ego Ecce :Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר יְהוָה הִנְנִי [a]מֵעִיר עַל־בָּבֶל
.corrumpentem ventum ,*me insurgentium* *cor, habitatores ad* &
וְאֶל־יֹשְׁבֵי לֵב [b]קָמָי רוּחַ מַשְׁחִית׃ 2
,eam ventilabunt &, ventilatores Babel in mittam Et
וְשִׁלַּחְתִּי לְבָבֶל [c]זָרִים וְזֵרוּהָ
eam *super* ‡ erunt quoniam :eius terram euacuabunt &
3 וִיבֹקְקוּ אֶת־אַרְצָהּ כִּי־[d]הָיוּ עָלֶיהָ
tendet * Ad .mala die in vndique *ab*
מִסָּבִיב בְּיוֹם רָעָה׃ אֶל־יִדְרֹךְ יִדְרֹךְ
ne & ‖ :sua *lorica* ‡ in se *attollet* † ad & ,suum arcum *tendentem*
הַדֹּרֵךְ קַשְׁתּוֹ וְאֶל־יִתְעַל בְּסִרְיֹנוֹ וְאַל־
omnem *excidione delete* † ,eius iuuenibus *super* parcatis
4 תַּחְמְלוּ אֶל־בַּחֻרֶיהָ הַחֲרִימוּ כָּל־
Chasdim terra in interfecti cadent Et .eius exercitum
5 צְבָאָהּ׃ וְנָפְלוּ חֲלָלִים בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים
viduus * non Quoniam .eius plateis in confossi &
וּמְדֻקָּרִים בְּחוּצוֹתֶיהָ׃ כִּי לֹא־אַלְמָן
quia :exercituum Domino à ,suo Deo à Iehudah & Israel
יִשְׂרָאֵל וִיהוּדָה מֵאֱלֹהָיו מֵיְהוָה צְבָאוֹת כִּי
.Israel *sancto à* ‡ delicto est repleta *eorum* † terra
6 אַרְצָם מָלְאָה אָשָׁם מִקְּדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל׃
,suam animam *vir* ‡ eruite & ,Babel medio de Fugite
[e]נֻסוּ מִתּוֹךְ בָּבֶל וּמַלְּטוּ אִישׁ נַפְשׁוֹ
tempus quoniam :eius iniquitatem propter disperdamini ne
אַל־[f]תִּדַּמּוּ בַּעֲוֺנָהּ כִּי עֵת
reddens *ipse* ‡ retributionem Domino *illud* † vltionis
7 נְקָמָה הִיא לַיהוָה גְּמוּל הוּא מְשַׁלֵּם
inebrians Domini manu in Babel ‡ auri * calix † .ei
לָהּ׃ כּוֹס־זָהָב בָּבֶל בְּיַד־יְהוָה מְשַׁכֶּרֶת
ideò :gentes biberunt eius vino de :terram omnem
כָּל־הָאָרֶץ מִיֵּינָהּ [h]שָׁתוּ גוֹיִם עַל־כֵּן
.gentes insanient
8 יִתְהֹלְלוּ גוֹיִם׃
:eam super vlulate :est contrita & ,Babel cecidit Subitò
פִּתְאֹם נָפְלָה בָבֶל וַתִּשָּׁבֵר הֵילִילוּ עָלֶיהָ
,sanetur fortè si ,eius dolorem ad *resinam* * tollite
[i]קְחוּ צֳרִי לְמַכְאוֹבָהּ אוּלַי תֵּרָפֵא׃
9 .eam derelinquite :est curata non & ,Babel Curauimus
רִפִּאנוּ אֶת־בָּבֶל וְלֹא נִרְפָּתָה עִזְבוּהָ
ad *pertigit* * quoniam :*suam* † terram in *vir* ‡ eamus &
[k]וְנֵלֵךְ אִישׁ לְאַרְצוֹ כִּי־נָגַע אֶל־
aethera ‡ ad vsque est eleuatum &, eius iudicium cælos
10 הַשָּׁמַיִם מִשְׁפָּטָהּ וְנִשָּׂא עַד־שְׁחָקִים׃
narremus &, venite :nostras iustitias Dominus Eduxit
[l]הוֹצִיא יְהוָה אֶת־צִדְקֹתֵינוּ בֹּאוּ וּנְסַפְּרָה
.nostri Dei Domini opus Sion in
בְצִיּוֹן אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃
suscitauit :scuta congregate ,sagittas Exacuite †
11 [m]הָבֵרוּ [n]הַחִצִּים מִלְאוּ הַשְּׁלָטִים הֵעִיר
Babel *super* ‡ quia ,Madai regum spiritum Dominus
יְהוָה אֶת־רוּחַ מַלְכֵי מָדַי כִּי עַל־בָּבֶל
Domini vltio quoniam :eam *corrumpendum ad* ‖ ,eius cogitatio
[o]מְזִמָּתוֹ [p]לְהַשְׁחִיתָהּ כִּי־נִקְמַת יְהוָה
12 leuate Babel muros *Ad* † .sui templi vltio ,*ipsa* *
הִיא נִקְמַת הֵיכָלוֹ׃ אֶל־חוֹמֹת בָּבֶל שְׂאוּ־
facite præparare ,custodes statuite ,custodiam *roborate* ,*vexillum* †
נֵס הַחֲזִיקוּ הַמִּשְׁמָר [r]הָקִימוּ שֹׁמְרִים הָכִינוּ
etiam ,Dominus *est molitus* ‡ etiam quoniam :*insidiatores* ‡
הָאֹרְבִים כִּי גַּם־זָמַם יְהוָה גַּם־
.Babel habitatores *ad* * est locutus quæ fecit
עָשָׂה אֵת אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֶל־יֹשְׁבֵי בָבֶל׃
:thesaurorum *multa* ‡ , multas aquas *super tu Habitans* ‖
13 שֹׁכַנְתְּי עַל־מַיִם [t]רַבִּים רַבַּת אוֹצָרֹת
Dominus Iurauit *suæ appetentiæ cubitus* ‖ ,tuus finis venit
14 בָּא [u]קִצֵּךְ אַמַּת בִּצְעֵךְ׃ נִשְׁבַּע יְהוָה
,*brucho* † velut *homine* ‡ te repleuero Nisi :*sua anima in* † exercituū
צְבָאוֹת בְּנַפְשׁוֹ כִּי אִם־מִלֵּאתִיךְ אָדָם כַּיֶּלֶק
.celeusma te super *concinent* &
[x]וְעָנוּ עָלַיִךְ הֵידָד׃

‡ suscita
עוּר[a]
super cor inimicorū meorum qui inhabitant terram Chaldim,
קוּם[b] [c]זָרָה
‡ aduersus
הָיָה[d]
* eum qui tendendo tendit
כתיב
זלא קרי
† eum qui attollit
* armatura
‖ sic ait Dominus
† interficite
* vt vidua est
† Chasdim
‡ propter eā quæ fecit contra sanctum
‡ vnusquisque
נוּס[e]
רמם[f] עוה
† eius est
‡ reddet
† Vt * vini puri instar
‡ est
שָׁתָה[h]
* theriacam
לָקַח[i]
‡ vnusquisque
† nostram: * peruenit
יָלַךְ[k]
‡ nubes.
יָצָא[l]
† Tergite
בָּרַר[m]
חָצַץ[n]
‡ contra
‖ vt perdat
זָמַם[o]
שָׁחַת[p]
* est.
† Super
‡ signum, tenete
נסס[q] קום[r]
כּוּן[s]
‡ insidias:
‡ cogitauit
* super
‖ Quæ habitas
‡ locuples
רבב[t]
‖ eo quòd brachio opprimebas alios
† per animam suam:
‡ hominibus,
‡ bruchis, & cantabunt
קצץ[u] [x]ענה

orbem *firmans* ‖ ,sua fortitudine in terram *Faciens* ‡
15 עֹשֵׂה אֶרֶץ [a]בְּכֹחוֹ מֵכִין תֵּבֵל
vocem Ad .cælos extendit sua prudētia in & :sua sapientia in
16 בְּחָכְמָתוֹ [b]וּבִתְבוּנָתוֹ נָטָה שָׁמָיִם׃ לְקוֹל
facit ascendere & ,cælis in aquarum *tumultum* *ipsum dare* ‡
תִּתּוֹ [c]הֲמוֹן מַיִם בַּשָּׁמַיִם וַיַּעַל
,fecit pluuiam in fulgora :terræ extremo ab *vapores* *
נְשִׂאִים מִקְצֵה־אֶרֶץ בְּרָקִים לַמָּטָר עָשָׂה
omnis est effectus *Brutus* ‖ .suis thesauris de ventum eduxit &
17 וַיֹּצֵא רוּחַ מֵאֹצְרֹתָיו׃ נִבְעַר כָּל־
:*sculptili* ‡ à aurifex omnis est affectus pudore :scientia à homo
אָדָם [d]מִדַּעַת הֹבִישׁ כָּל־צוֹרֵף מִפָּסֶל
.eis in spiritus ‡ non & , eius conflatio ‡ mendacium quia
כִּי שֶׁקֶר נִסְכּוֹ וְלֹא־רוּחַ בָּם׃
tempore in :errorum opus ,*ipsi* ‖ Vanitas
18 הֶבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה [e]תַּעְתֻּעִים בְּעֵת
,Iahacob pars * hæc sicut Non .peribunt eorum visitationis
19 פְּקֻדָּתָם יֹאבֵדוּ׃ לֹא־כְאֵלֶּה חֵלֶק יַעֲקוֹב
:eius hæreditatis sceptrum & ,*ipse* † omnium plasmator quia
כִּי־יוֹצֵר הַכֹּל הוּא וְשֵׁבֶט נַחֲלָתוֹ
tu ‡ *spargens* Malleus .eius nomen exercituum Dominus
20 יְהוָה צְבָאוֹת שְׁמוֹ׃ [f]מַפֵּץ־אַתָּה
,gentes te *in* † dispersione ‡ cōteram & ,*belli* * instrumenta ,mihi
לִי כְּלֵי מִלְחָמָה וְנִפַּצְתִּי בְךָ גּוֹיִם
te *in contritum spargam* ‖ Et .regna te *in corrumpam* † &
21 וְהִשְׁחַתִּי בְךָ מַמְלָכוֹת׃ [g]וְנִפַּצְתִּי בְךָ
,currum te *in* ‡ conteram & :eius *equitantem* * ,equum
סוּס וְרֹכְבוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ רֶכֶב
,virum te *in contritum spargam* ‖ Et .eius *equitantem* ‡ &
22 וְרֹכְבוֹ׃ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִישׁ
conteram & :puerum & senem *te in* ‖ conteram & ;mulierem &
וְאִשָּׁה וְנִפַּצְתִּי בְךָ זָקֵן וָנָעַר וְנִפַּצְתִּי
,pastorem te *in* † conteram Et .virginem & ,iuuenem te *in* †
23 בְךָ בָּחוּר וּבְתוּלָה׃ וְנִפַּצְתִּי בְךָ רֹעֶה
:eius iugalē & agricolam te *in spargam contritum* ‡ & ,eius gregem &
וְעֶדְרוֹ וְנִפַּצְתִּי בְךָ אִכָּר וְצִמְדּוֹ
magistratus † & .duces te *in* ‡ conteram &
וְנִפַּצְתִּי בְךָ פַּחוֹת וּסְגָנִים׃
Chasdim habitatoribus cunctis & ,Babel *ipsi* reddam Et
24 וְשִׁלַּמְתִּי לְבָבֶל וּלְכֹל יוֹשְׁבֵי כַשְׂדִּים
,vestris oculis in Sion in fecerunt quod eorū malum omne
אֵת כָּל־רָעָתָם אֲשֶׁר־[h]עָשׂוּ בְצִיּוֹן לְעֵינֵיכֶם
,*corruptor* * mons te ad ego Ecce .Dominum dixit
25 נְאֻם יְהוָה׃ הִנְנִי אֵלֶיךָ הַר הַמַּשְׁחִית
extendam & :terram omnem *corrumpens* † Dominus dixit
נְאֻם־יְהוָה הַמַּשְׁחִית אֶת־כָּל־הָאָרֶץ [i]וְנָטִיתִי
,petris de te euoluam & ,te super meam manum
אֶת־יָדִי עָלֶיךָ וְגִלְגַּלְתִּיךָ מִן־הַסְּלָעִים
.combustionis montem *in* te *dabo* ‡
וּנְתַתִּיךָ לְהַר שְׂרֵפָה׃
lapidem & ,angulo * lapidem te de tollent non Et
26 וְלֹא־יִקְחוּ מִמְּךָ אֶבֶן [k]לְפִנָּה וְאֶבֶן
dixit ,*erit* *seculi* † desolationes ‖ sed :fund *mentis* ‡
[l]לְמוֹסָדוֹת כִּי־שִׁמְמוֹת עוֹלָם תִּהְיֶה נְאֻם־
buccina clangite ,terra in *vexillum* ‡ Leuate .Dominus
27 יְהוָה׃ [m]שְׂאוּ־[n]נֵס בָּאָרֶץ תִּקְעוּ שׁוֹפָר
illam *super* *promulgate* ‡ ,gentes eam *super consecrate* † ,gentibus in
בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ גּוֹיִם הַשְׁמִיעוּ עָלֶיהָ
ea super ‡ præficite :Aschenaz & ,Minni ,Ararat regna
מַמְלְכוֹת אֲרָרַט מִנִּי וְאַשְׁכְּנָז פִּקְדוּ עָלֶיהָ
,*horripilantem bruchum sicut equum* † facite ascendere ,principem
טִפְסָר הַעֲלוּ־סוּס כְּיֶלֶק סָמָר׃
,eius duces ,Madai reges gentes eam *super Sanctificate*
28 קַדְּשׁוּ עָלֶיהָ גוֹיִם אֶת־מַלְכֵי מָדַי אֶת־פַּחוֹתֶיהָ
.eius potestatis terram cunctamque ,eius *magistratus* † vniuersos &
וְאֶת־כָּל־סְגָנֶיהָ וְאֵת כָּל־אֶרֶץ מֶמְשַׁלְתּוֹ׃
super est firmata quia :dolebit & ,terra contremiscet Et
29 וַתִּרְעַשׁ הָאָרֶץ וַתָּחֹל כִּי [o]קָמָה עַל־
Babel terram *ponendum ad* † Domini *cogitationes* ‡ Babel
בָּבֶל מַחְשְׁבוֹת יְהוָה לָשׂוּם אֶת־אֶרֶץ בָּבֶל
habitatore absque * ,solitudinem in
[p]לְשַׁמָּה מֵאֵין יוֹשֵׁב׃

‡ Qui fecit ‖ qui firmauit
כֹּחַ[a]
בִּין[b]
‡ qua dederit multitudinem
הָמָה[c]
* nubes
‖ Vt belua
‡ sculptilibus:
יָדַע[d]
‡ est
‖ sunt.
תָּעָה[e]
* est
† est,
‡ es
נָפַץ[f]
* bellica,
‡ cum † per † disperdam per ‖ conteram per
שָׁחַת[g]
* ascensorem
‡ per
‡ ascensorem
‖ per
† per
‡ conteram per
‡ per
† principes.
עָשָׂה[h]
‡ perditionis,
† qui corrupisti
נָטָה[i]
‡ ponam
* pro
פָּנַן[k]
‡ pro fin † sempiternas
יָסַד[l] [m]נָשָׂא
‡ signum
נָסַס[n]
† Præparate contra
‡ congregate contra
‡ contra eam
† tanquam bruchos horripilantes. Præparate contra
† principes
‡ contra
קוּם[o]
‡ omnis cogitatio
‡ vt ponat * vt non sit habitator
שָׁמַם[p]

sederunt , pugnare Babel fortes Cessauerunt
30 חדלו גבורי בבל להלחם ישבו
:mulieres in ‡ fuerunt ,eorum fortitudo defecit ‡ ,munitionibus in
במצדות נשתה גבורתם היו לנשים
.eius vectes sunt contriti , eius habitatores incenderunt
[a] הציתו משכנתיה נשברו בריחיה:
occursum in nuncius & , curret cursoris occursum in Cursor
31 [b] רץ לקראת רץ ירוץ ומגיד לקראת
eius ciuitas sit capta quòd , Babel regi nunciandum ad : nuncij
[c] מגיד להגיד למלך בבל כי נלכדה עירו
arundines ‡ & ,sunt comprehensa vada Et .fine à ‡
32 מקצה: והמעברות נתפשו ואת האגמים
. .fuerunt territi belli * viri & : igni in combusserunt
שרפו באש ואנשי המלחמה נבהלו:
.Israel Deus exercituum Dominus dixit sic Quia
33 כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל
,paululum adhuc : eam calcare ‖ tempus area tanquã † Babel filia
בת בבל כגרן עת הדריכה עוד מעט
me contriuit * ,me Comedit .ei messis tempus veniet &
34 ובאה עת הקציר לה: אכלנו הממנו
,inane vas † me statuit , Babel rex Nebuchadresar
נבוכדראצר מלך בבל [d] הציגנו כלי ריק
:meis deliciis suum ventrem repleuit , draco veluti me à sorbuit
בלענו כתנין מלא כרשו מעדני
dicat , Babel super ,mea caro & ,mei Rapina ‡ .me expulit ‡
35 [e] הדיחנו: חמסי ושארי על בבל תאמר
,Chasdim habitatores ad * meus sanguis & : Siion habitatrix
ישבת ציון ודמי אל יושבי כשדים
:Dominus dixit sic Propterea .Ierusalaim dicat
36 תאמר ירושלם: לכן כה אמר יהוה
tuam vltionem vlciscar & ,tuam litem litigans † ego Ecce
הנני [f] רב את ריבך ונקמתי את נקמתך
:eius venam faciam arescere & ,eius mare faciam siccare &
והחרבתי את ימה והובשתי את מקורה:
,stupor , draconum habitatio ,tumulos in Babel erit Et
37 והיתה בבל לגלים מעון תנים שמה
:rugient leones vt Simul .habitatore absque * , sibilus &
38 ושרקה מאין יושב: יחדו ככפרים ישאגו
ponam eorum calore In .leæ arum ‡ catuli vt fremuere †
39 נערו כגורי אריות: [g] בחמם [h] אשית
,exultent vt , eos faciam inebriare & , eorum conuiuia
את משתיהם והשכרתים למען יעלזו
dixit ,euigilent non & seculi ‖ somnum dormiant &
וישנו שנת עולם ולא [i] יקיצו נאם
,iugulandum ad agnos veluti eos faciam Descendere .Dominus
40 יהוה: [k] אורידם ככרים לטבוח
.hircis cum arietes tanquam
כאילים עם עתודים:
omnis laus est comprehensa & , Sesach est capta Quomodo
41 איך נלכדה ששך ותתפש [l] תהלת כל
!gentibus in † Babel stuporem in fuit quomodo ? terræ
הארץ איך היתה לשמה בבל בגוים:
eius fluctuum tempestate ‡ in : mare Babel super Ascendit
42 עלה על בבל הים [m] בהמון גליו
terra , stuporem in eius ciuitates Fuerunt .est operta
43 [n] נכסתה: היו עריה לשמה ארץ
,vir omnis ‡ eis in habitabit non * terra : desolationis & siccitatis ‖
ציה וערבה ארץ לא ישב בהן כל איש
super visitabo Et .hominis filius eas in † transibit nec
44 ולא יעבר בהן בן אדם: ופקדתי על
non & , eius ore de eius deglutitionem ‡ educam & ,Babel in Bel
בל בבבל [o] והצאתי את בלעו מפיו ולא
.corruit Babel murus etiam , gentes vltra eum ad confluent
ינהרו אליו עוד גוים גם חומת בבל נפלה:
vir † eruite & ,mi popule eius medio de Egredimini
45 צאו מתוכה עמי ומלטו איש את
.Domini nasi ‡ ira ab : suam ‡ animam ‡ vestram:
נפשו [p] מחרון אף יהוה:
auditu in timeatis & , vestrum cor mollescat fortè ne Et
46 ופן [q] ירך לבבכם ותיראו בשמועה
eum post & , auditus anno in veniet Et .terra in audito *
הנשמעת בארץ ובא בשנה השמועה ואחריו

‡ clanguit ‡ vt
[a] יצת
[b] רוץ
[c] נגד ‡ cùm venit finis. † arbores quæ sunt iuxta paludes * bellatores
† est ‖ est calcandi * consumpsit
לני מני
ק ק † vt
הציגני
ק
[d] יצג
בלעני
ק
‡ eiecit
הדיחני
ק
‡ Quæ mihi rapuit, & carnes eorum qui vulnerati sunt in me sint, * super † iudico causam
[e] דוח [f] רוב
* vt non sit habitator.
† rugierunt ‡ leonum.
[g] חמם
[h] שות
‖ sempiternum,
[i] קוץ
[k] ירד
[l] הלל
† inter gentes
‡ multitudine
[m] המה
[n] כסה
‖ arida & desertum: * in qua ‡ quisquam, † per eam
‡ quod deglutiuit
[o] יצא
† vnusquisque
‡ vestram: ‡ furoris
[p] חרה
[q] רכך
* qui audietur

super dominator ‖ ,terra in rapacitas & , auditio anno in
בשנה השמועה וחמס בארץ משל על
visitabo & , venientes ‡ dies ecce Propterea .dominatorem
47 משל: לכן הנה ימים באים ופקדתי
;afficietur pudore eius terra omnis & ,Babel sculptilia super
על פסילי בבל וכל ארצה תבוש
.eius medio in cadent eius interfecti vniuersi &
וכל חלליה [a] יפלו בתוכה:
omnia & ,terra & , cæli Babel super dicent præconia † Et
48 ורננו על בבל שמים וארץ וכל
,vastatores ei veniet † aquilone ab quia : * eis in quæ
אשר בהם כי מצפון יבוא לה השודדים
vulneratos cadendum ad ‖ Babel Etiam .Dominus ait
49 נאם יהוה: גם בבל לנפל חללי
.terræ vniuersæ occisi ceciderunt Babel ad * etiam : Israel
ישראל גם לבבל נפלו חללי כל הארץ:
recordamini : stetis ne ,venite gladio à Euasores
50 פלטים מחרב הלכו אל תעמדו זכרו
super ascendat Ierusalaim & Domini longè à
מרחוק את יהוה וירושלם תעלה על
audiuimus quoniam , sumus affecti Pudore .vestrum cor
51 לבבכם: [b] בשנו כי שמענו
venerunt quia : nostras facies ignominia operuit , opprobrium
חרפה [c] כסתה כלמה פנינו כי באו
.Domini domus sanctuaria † super alieni
[d] זרים על מקדשי בית יהוה:
,Dominus dixit , venientes ‡ dies ecce Propterea
52 לכן הנה ימים באים נאם יהוה
gemet eius terra omni in & : eius sculptilia super visitabo &
ופקדתי על פסיליה ובכל ארצה יאנק
cùm & , cælos * Babel ascenderit Cùm .saucius †
53 חלל: כי תעלה בבל השמים וכי
,ei prædatores venient me à : suum robur excelso ‡ munierit
תבצר מרום עזה מאתי יבאו שדדים לה
contritio & : Babel de clamoris Vox .Dominus dixit
54 נאם יהוה: קול זעקה מבבל ושבר
.Chasdim terra de magna
גדול מארץ כשדים:
ea ex perdidit & , Babel Dominus vastat Quoniam
55 כי שדד יהוה את בבל ואבד ממנה
aquæ tanquam eorum fluctus tumultuabunt ‡ & : magnam vocem
קול גדול [e] והמו גליהם כמים
.eorum vocis sonitus est datus ‡ : multæ
רבים נתן שאון קולם:
sunt apprehensi & , vastator Babel super eam super venit Quia
56 כי בא עליה על בבל שודד ונלכדו
retributionum Deus quia : eorum arcus est confractus , eius fortes
גבוריה [f] חתתה קשתותם כי אל גמלות
.reddet reddendo Dominus
יהוה שלם ישלם:
,eius sapientes & , eius principes faciam inebriare Et
57 והשכרתי [g] שריה וחכמיה
somnũ dormient & ,eius fortes & ,eius magistratus ‡ & ,eius duces †
פחותיה וסגניה וגבוריה וישנו שנת
Dominus rex ait : expergiscentur non & , seculi
עולם ולא יקיצו נאם המלך יהוה
exercituum Dominus dixit Sic .eius nomen exercituum
58 צבאות שמו: כה אמר יהוה צבאות
,confringetur confringendo latus Babel Muri *
חמות בבל הרחבה ערער תתערער
laborabunt & : comburentur igne in excelsæ eius portæ &
ושעריה הגבהים באש [g] יצתו [h] ויגעו
.lassabuntur & ,‡ igni in nationes & , vanum in † populi
עמים בדי ריק ולאמים בדי אש [i] ויעפו:
Seraiah propheta Irmeiahu præcepit quod Verbum
59 הדבר אשר צוה ירמיהו הנביא את שריה
Sidchiiahu cum ipsum eundo in † Machaseiah filio Neriiah filio
בן נריה בן מחסיה [k] בלכתו את צדקיהו
: eum regnando in ‡ quarto anno in , Babel * Iehudah rege
מלך יהודה בבל [l] בשנת הרבעית למלכו
.quietis ‡ princeps ‖ Seraiah &
ושריה [m] שר מנוחה:

‡ &
‡ veniunt
[a] נפל † laudes
* sunt: † venient
‖ fuit causa vt caderent interfecti * propter
[b] בוש
[c] כסה † sanctificationem
[d] זור ‡ veniunt,
† qui occidetur. Si * in ‡ in
‡ sonabunt
[e] המה ‡ dedit sonitum vox
[f] חתת
[g] שור † & ‡ principes ‖ sempiternum,
* Murus
[g] יצת [h] יגע † inaniter, & ea in quibus laborauerũt populi ‡ comburentur,
[i] יעף † cùm pergeret ille
[k] ילך [l] שנת * in ‡ suo regnauit: erat ‡ cùm rex esset quietus.
[m] שור

est locutus & :Chamath terram in Riblah in Babel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה בְּאֶרֶץ חֲמָת וַיְדַבֵּר
filios Babel rex iugulauit Et .iudicia eo cum
10 אִתּוֹ מִשְׁפָּטִים׃ וַיִּשְׁחַט מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־בְּנֵי
Iehudah principes omnes etiam & :eius oculis in Sidchiiahu
צִדְקִיָּהוּ לְעֵינָיו וְגַם אֶת־כָּל־[a]שָׂרֵי יְהוּדָה
,excæcauit Sidchiiahu oculos Et .Riblah in iugulauit
11 שָׁחַט בְּרִבְלָתָה׃ וְאֶת־עֵינֵי צִדְקִיָּהוּ עִוֵּר
rex eum fecit adducere & ,compedibus in eum vinxit &
וַיַּאַסְרֵהוּ בַנְחֻשְׁתַּיִם וַיְבִאֵהוּ מֶלֶךְ־
ad vsque præfecturarum ‡ domo in eum dedit † & ,Babel in Babel
בָּבֶל בָּבֶלָה וַיִּתְּנֵהוּ בְבֵית־הַפְּקֻדֹּת עַד־
decima in quinto mense in Et .eum mori * diem
12 יוֹם מוֹתוֹ׃ וּבַחֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי בֶּעָשׂוֹר
regis annus decimus nonus annus ‡ ipse ,mensis
לַחֹדֶשׁ הִיא שְׁנַת תְּשַׁע־עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ
princeps Nebuzaradan venit ,Babel regis Nebuchadnesar
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל בָּא נְבוּזַרְאֲדָן רַב־
.Ierusalaim in Babel regu facies ad† stabat* laniorum
טַבָּחִים עָמַד לִפְנֵי מֶלֶךְ־בָּבֶל בִּירוּשָׁלִָם׃
:regis domum & ,Domini domum incendit Et
13 וַיִּשְׂרֹף אֶת־בֵּית־יְהוָה וְאֶת־בֵּית הַמֶּלֶךְ
magnum domum omnem & ,Ierusalaim domos omnes &
וְאֵת כָּל־בָּתֵּי יְרוּשָׁלִַם וְאֶת־כָּל־בֵּית הַגָּדוֹל
Ierusalaim muros omnes Et .igni in combussit
14 שָׂרַף בָּאֵשׁ׃ וְאֶת־כָּל־חוֹמֹת יְרוּשָׁלִַם
cum † qui ,Chasdim virtus * omnis destruxerunt :vndique
סָבִיב נָתְצוּ כָּל־חֵיל כַּשְׂדִּים אֲשֶׁר אֶת־
residuo & ,populi tenuitatibus * de Et .laniorum magistro
15 רַב־[b]טַבָּחִים׃ וּמִדַּלּוֹת[c] הָעָם וְאֶת־יֶתֶר
,qui ,incumbentibus ‖ & ,ciuitate in relictis ‡ populi
הָעָם הַנִּשְׁאָרִים בָּעִיר וְאֶת־הַנֹּפְלִים אֲשֶׁר
:turbæ residuo & ,Babel regem ad inciderunt ‡
נָפְלוּ אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל וְאֵת יֶתֶר הֶאָמוֹן
.laniorum magister Nebuzaradan fecit transmigrare
הֶגְלָה נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים׃
magister Nebuzaradan fecit remanere, terræ tenuitatibus * de Et
16 וּמִדַּלּוֹת הָאָרֶץ הִשְׁאִיר נְבוּזַרְאֲדָן רַב־
columnas Et .agricolas in & ,vinitores in :laniorum
17 טַבָּחִים לְכֹרְמִים וּלְיֹגְבִים׃ וְאֶת־עַמּוּדֵי
,bases & ,Domini domo * quæ æris ‡
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר לְבֵית־יְהוָה וְאֶת־הַמְּכֹנוֹת
confregerunt ,Domini domo in † quod ,æreum mare &
וְאֶת־יָם הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר בְּבֵית־יְהוָה שִׁבְּרוּ
.Babel in eorum æs omne detulerunt & † Chasdim
כַשְׂדִּים וַיִּשְׂאוּ[d] אֶת־כָּל־נְחֻשְׁתָּם בָּבֶלָה׃
,psalteria & ,scopas & ,lebetes Et
וְאֶת־הַסִּרוֹת וְאֶת־הַיָּעִים וְאֶת־הַמְזַמְּרוֹת
vasa omnia & ,cochlearia & ,pelues &
18 וְאֶת־הַמִּזְרָקֹת וְאֶת־[e]הַכַּפּוֹת וְאֵת כָּל־כְּלֵי
.tulerunt eis in ministrabant quibus ,æris *
הַנְּחֹשֶׁת אֲשֶׁר־יְשָׁרְתוּ בָהֶם לָקָחוּ׃
,pelues & ,thuribula & ,hydrias † Et
וְאֶת־[f]הַסִּפִּים וְאֶת־[g]הַמַּחְתּוֹת וְאֶת־הַמִּזְרָקוֹת
& ,cochlearia * & ,lucernas ‡ & ,ollas &
19 וְאֶת־הַסִּירוֹת וְאֶת־הַמְּנֹרוֹת וְאֶת־הַכַּפּוֹת וְאֶת־
,argentum argentum † quæ & ,aurum aurum ‡ quæ purificatoria
[h]הַמְּנַקִּיּוֹת אֲשֶׁר זָהָב זָהָב וַאֲשֶׁר־כֶּסֶף כֶּסֶף
mare ,duas Columnas .laniorum magister tulit
20 לָקַח רַב טַבָּחִים׃ הָעַמּוּדִים שְׁנַיִם הַיָּם
sub ‡ qui ,æris ‖ decim-duo boues & ,vnum
הָאֶחָד וְהַבָּקָר שְׁנֵים־עָשָׂר נְחֹשֶׁת אֲשֶׁר־תַּחַת
,Domini domo in Selomoh rex fecerat quos ,basibus
[i]הַמְּכֹנוֹת אֲשֶׁר עָשָׂה הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה לְבֵית יְהוָה
.istorum vasorum omnium æris pondus erat non
לֹא־הָיָה מִשְׁקָל לִנְחֻשְׁתָּם כָּל־הַכֵּלִים הָאֵלֶּה׃
statura † cubitorum decem ‡ octo ‡ columnas Et
21 וְהָעַמּוּדִים שְׁמֹנֶה עֶשְׂרֵה אַמָּה קוֹמָה
cubitorum decim-duo ,filum & ;vnius columnæ
הָעַמֻּד הָאֶחָד וְחוּט שְׁתֵּים־עֶשְׂרֵה אַמָּה
.concaua ‖ digitorum quatuor eius ‡ crassitudo & :eam circuibat
[l]יְסֻבֶּנּוּ וְעָבְיוֹ אַרְבַּע אֶצְבָּעוֹת נָבוּב׃

Marginal notes (left): [2] שׁוּר; † posuit ‡ carceris בית ק; * quo mortuus est. ‡ est; * qui † coram rege; * exercitus † erat; * pauperibus ‡ qui remanserant ‖ de transfugis, ‡ transfugerant † multitudinis: [b] רבב [c] דלל; ‖ pauperibus; ‡ æreas * erant in; † erat; [d] נשׂא; [e] כפף * ærea,; † crateres, [f] ספף חתה [g]; ‡ candelabra, * mortariola, & cyathos ‡ aurea aurea, † argentea argentea:; [h] נקה; ‖ æreos ‡ erant יתיר ה [i] כון; ‡ quarum ‖ altitudo ‡ & קומה ק; * quod ‡ erat ‖ & erat [k] שנה׳סבב

60 erat venturum quod ,malum omne Irmeiahu scripsit Et
וַיִּכְתֹּב יִרְמְיָהוּ אֵת כָּל־הָרָעָה אֲשֶׁר־תָּבוֹא
verba ‡ omnia :vno libro in Babel ad †
אֶל־בָּבֶל אֶל־סֵפֶר אֶחָד אֵת כָּל־הַדְּבָרִים
Irmeiahu dixit Et .Babel ad ‡ scripta hæc
61 הָאֵלֶּה הַכְּתֻבִים אֶל־בָּבֶל׃ וַיֹּאמֶר יִרְמְיָהוּ
leges & ,videbis & ,Babel te venire Secundum :Seraiah ad
אֶל־שְׂרָיָה כְּבֹאֲךָ בָבֶל וְרָאִיתָ וְקָרָאתָ
Domine ,dices Et .hæc verba omnia
62 אֵת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה׃ וְאָמַרְתָּ יְהוָה
eum succidendum ad † istum locum ad ‡ es locutus tu
אַתָּה דִבַּרְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה לְהַכְרִיתוֹ
ad vsque & homine ab habitatorem ‖ eo in existendum ,non ad *
לְבִלְתִּי [a]הֱיוֹת־בּוֹ [b]יוֹשֵׁב לְמֵאָדָם וְעַד־
,erit Et .erit seculi † solitudines quia ‡ :animal
63 בְּהֵמָה כִּי־שִׁמְמוֹת עוֹלָם תִּהְיֶה׃ וְהָיָה
ligabis :hunc librum legere te complere secundum ‡
[c]כְּכַלֹּתְךָ לִקְרֹא אֶת־הַסֵּפֶר הַזֶּה תִּקְשֹׁר
.Perath medium in eum proiicies & ,lapidem eum super
עָלָיו אֶבֶן וְהִשְׁלַכְתּוֹ אֶל־תּוֹךְ פְּרָת׃
consurget non & ,Babel infigetur* Sic :dices Et
64 וְאָמַרְתָּ כָּכָה תִּשְׁקַע בָּבֶל וְלֹא־תָקוּם
lassabuntur & ,eam super adducens ‖ ego quod , mali faciebus à
מִפְּנֵי הָרָעָה אֲשֶׁר אָנֹכִי [d]מֵבִיא עָלֶיהָ וְיָעֵפוּ
.Irmeiahu verba Hucusque
עַד־הֵנָּה דִּבְרֵי יִרְמְיָהוּ׃

CAP. LII. נב

.Sidchiiahu ‡ anni vnius & viginti Filius
1 בֶּן־עֶשְׂרִים וְאַחַת שָׁנָה צִדְקִיָּהוּ
.Ierusalaim in regnauit annis decim-vn & ,ipsum regnando in
בְּמָלְכוֹ וְאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה מָלַךְ בִּירוּשָׁלִָם
.Libnah de Irmeiahu filia Chamutal eius matris nomen &
וְשֵׁם אִמּוֹ חֲמִיטַל בַּת־יִרְמְיָהוּ מִלִּבְנָה׃
quæ omnia iuxta :Domini oculis in malum Fecitque
2 [e]וַיַּעַשׂ הָרַע בְּעֵינֵי יְהוָה כְּכֹל אֲשֶׁר־
fuit Domini ‡ furore super ‡ Quia .Iehoiachim fecit
3 עָשָׂה יְהוֹיָקִים׃ כִּי עַל־אַף יְהוָה הָיְתָה
desuper ipsos eum proiiciendum ad ‖ vsque ,Iehudah & ,Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלִַם וִיהוּדָה עַד־הִשְׁלִיכוֹ אוֹתָם מֵעַל
.Babel regem in ‡ Sidchiiahu rebellauitque : suis faciebus
פָּנָיו וַיִּמְרֹד צִדְקִיָּהוּ בְּמֶלֶךְ בָּבֶל׃
mense in , ipsum regnando ‖ nono anno in ,fuit Et
4 וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁעִית לְמָלְכוֹ בַּחֹדֶשׁ
rex resar-Nebuchad venit mensis decima in decimo
הָעֲשִׂירִי בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ בָּא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־
.Ierusalaim super † eius virtus * omnis & ,ipse Babel
בָּבֶל הוּא וְכָל־חֵילוֹ עַל־יְרוּשָׁלִַם
eam super * ædificauerunt & :eam super * sunt castrametati &
וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ [f]וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ
,obsidionem in ciuitas venit Et .vndique ligneam turrim ‡
5 דָּיֵק סָבִיב׃ [g]וַתָּבֹא הָעִיר בַּמָּצוֹר
.Sidchiiahu regis annum vndecimum ad vsque
עַד עַשְׁתֵּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה לַמֶּלֶךְ צִדְקִיָּהוּ׃
inualuit & mensis nona in quarto mense In
6 בַּחֹדֶשׁ הָרְבִיעִי בְּתִשְׁעָה לַחֹדֶשׁ וַיֶּחֱזַק
.terræ populo panis erat non & ,ciuitate in fames
הָרָעָב בָּעִיר וְלֹא־הָיָה לֶחֶם לְעַם הָאָרֶץ׃
,fugerunt belli † viri omnes & ,ciuitas est dirupta Et
7 וַתִּבָּקַע הָעִיר וְכָל־אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה יִבְרְחוּ
,muros duos inter ‡ portæ via ‡ nocte ciuitate de exieruntque
[h]וַיֵּצְאוּ מֵהָעִיר לַיְלָה דֶּרֶךְ שַׁעַר בֵּין־הַחֹמֹתַיִם
ciuitatem super ‡ Chasdim & ,regis hortum super * quæ
אֲשֶׁר עַל־גַּן הַמֶּלֶךְ וְכַשְׂדִּים עַל־הָעִיר
virtus ‡ sunt persecuti Et .solitudinis via † abierunt & :vndique
8 סָבִיב וַיֵּלְכוּ דֶּרֶךְ הָעֲרָבָה׃ וַיִּרְדְּפוּ חֵיל־
Sidchiiahu attigerunt & ,regem post Chasdim
כַּשְׂדִּים אַחֲרֵי הַמֶּלֶךְ [i]וַיַּשִּׂיגוּ אֶת־צִדְקִיָּהוּ
.eo desuper sunt dispersi eius virtus † omnis & :Ierecho desertis in
בְּעַרְבֹת יְרֵחוֹ וְכָל־חֵילוֹ נָפֹצוּ מֵעָלָיו׃
eum fecerunt ascendere & ,regem comprehenderunt Et
9 וַיִּתְפְּשׂוּ אֶת־הַמֶּלֶךְ [h]וַיַּעֲלוּ אֹתוֹ

Marginal notes (right): † super ‡ scilicet; * quæ ‡ sunt super; Cùm veneris in; ‡ contra † vt succideres; * vt non sit ‖ habitator [a] היה [b] ישב; ‡ sed in † perpetuas ‡ cùm compleueris [c] כלה; * submergetur; ‡ facie ‖ adduco [d] בוא; ‡ erat; quando regnauit, חמוטל ק; [e] עשה; ‡ in † commotus est Dominus contra ‖ quo proiiceret faceret eos à facie sua: ‡ contra; ‖ quo regnauit,; † exercitus ‡ aduersus; * contra [f] בנה ‡ munitionem [g] בוא; † bellatores; ‡ per viam † quæ erat [h] יצא; * est iuxta ‡ erant iuxta ‖ per circuitum † per viam ‡ exercitus; [i] נשג † exercitus dispersus est ab; [k] עלה

. tres & , viginti & , millia tria Iehudæos septimo
שֶׁבַע יְהוּדִים שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים וְעֶשְׂרִים וּשְׁלֹשָׁה׃
* trásferre fecit הֶגְלָה
; Nebuchadreiar decimo octauo anno In
29 בִּשְׁנַת שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לִנְבוּכַדְרֶאצַּר
. duas & , triginta , oct ngentas animas Ierusalaim de
מִירוּשָׁלַםִ נֶפֶשׁ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וּשְׁנָיִם׃
‡ transferre שְׁנַת
fecit *migrare* ‡ Nebuchadreçar vigesimo & , tertio anno In
30 [h] בִּשְׁנַת שָׁלֹשׁ וְעֶשְׂרִים לִנְבוּכַדְרֶאצַּר הֶגְלָה
septin- animas Iehudæorum laniorum magister Nabuzaradan
נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים יְהוּדִים נֶפֶשׁ שְׁבַע
quatuor animæ omnes : quinque & quadraginta , gentas
מֵאוֹת אַרְבָּעִים וַחֲמִשָּׁה כָּל־נֶפֶשׁ אַרְבַּעַת
[i] מֵאָה
septimo & trigesimo in fuit Et . sexcentæ & , millia
31 אֲלָפִים וְשֵׁשׁ [i] מֵאוֹת׃ וַיְהִי בִשְׁלֹשִׁים וָשֶׁבַע
duo- in Iehudah regis Iehoiachin transmigrationis anno
שָׁנָה לְגָלוּת יְהוֹיָכִן מֶלֶךְ־יְהוּדָה בִּשְׁנֵים
eleuauit ; mensis quinta & vigesima in mense decimo
עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ נָשָׂא
caput , sui regni anno in Babel , rex Merodach Euil
אֱוִיל מְרֹדַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל בִּשְׁנַת מַלְכֻתוֹ אֶת־רֹאשׁ
[k] יֹצֵא
. carceris domo de eum eduxit & , Iehudah regis Iehoiachin
יְהוֹיָכִין מֶלֶךְ־יְהוּדָה [k] וַיֹּצֵא אֹתוֹ מִבֵּית הַכְּלִיא׃
הכלוא
ק
eius thronum *dedit* ‡ & : bona eo cum est locutus Et
32 וַיְדַבֵּר אִתּוֹ טֹבוֹת [l] וַיִּתֵּן אֶת־כִּסְאוֹ
‡ posuit
[l] נָתַן
. Babel in secum † qui regum thronum *desuper* ‖
מִמַּעַל לְכִסֵּא מְלָכִים אֲשֶׁר אִתּוֹ בְּבָבֶל׃
‖ super † erant הַמְּלָכִים
ק
panem comedit & : eius carceris * vestimenta mutauit Et
33 וְשִׁנָּה אֵת בִּגְדֵי כִלְאוֹ וְאָכַל לֶחֶם
. *suarum vitarum* ‖ diebus omnibus semper eius facies ad ‡
* carceralia
† coram eo
‖ vitæ suæ.
לְפָנָיו תָּמִיד כָּל־יְמֵי [m] חַיָּו׃
em à , ei dabatur *iuge viaticum* † eius *viaticum* * Et
[m] חַיָּיו
34 וַאֲרֻחָתוֹ אֲרֻחַת תָּמִיד נִתְּנָה־לּוֹ מֵאֵת
, *suæ mortis* ‖ diem ad vsque , *suo die in diei verbum* ‡ Babel rege
* portio
† portio quotidiana
‡ per singulos dies eius,
‖ quo mortuus est, ‡ vitæ
מֶלֶךְ־בָּבֶל דְּבַר־יוֹם בְּיוֹמוֹ עַד־יוֹם מוֹתוֹ
. eius *vitarum* ‡ diebus omnibus
כֹּל יְמֵי חַיָּיו׃

co onamenti statura & *,ææ* * , eam super *coronamentum* ‡ Et
* capitellum quod erat æreum, & altitudo capitelli
‡ erat:
‡ capitellum per circuitum omnia ærea:
‡ erant
22 וְכֹתֶרֶת עָלָיו נְחֹשֶׁת וְקוֹמַת הַכֹּתֶרֶת
malogranata & , retiaculum & : ‡ cubitorum quinque vnius
הָאַחַת חָמֵשׁ אַמּוֹת וּשְׂבָכָה וְרִמּוֹנִים
columna in hæc sicut & *: æs omne ,circum coronamentũ* ‡ super
עַל־הַכּוֹתֶרֶת סָבִיב הַכֹּל נְחֹשֶׁת וְכָאֵלֶּה לָעַמּוּד
nonaginta malogranata fuerunt Et . malogranata & , secunda
[a] הָיָה
* per singulum latus.
הַשֵּׁנִי וְרִמּוֹנִים׃ [a] וַיִּהְיוּ הָרִמֹּנִים תִּשְׁעִים 23
retiaculum super centum malogranata omnia *: ventum ad* ‡ , sex &
וְשִׁשָּׁה רוּחָה כָּל־הָרִמּוֹנִים מֵאָה עַל־הַשְּׂבָכָה
Seraiah laniorum magister tulit Et *. vndique* ‡
‡ per circuitũ.
24 סָבִיב׃ [b] וַיִּקַּח רַב־טַבָּחִים אֶת־שְׂרָיָה
[b] לָקַח
: secundum sacerdotem Sephaniah & , *caput* † sacerdotem
† primum,
כֹּהֵן הָרֹאשׁ וְאֶת־צְפַנְיָה כֹּהֵן הַמִּשְׁנֶה
tulit ciuitate de Et . liminis custodes tres &
25 וְאֶת־שְׁלֹשֶׁת שֹׁמְרֵי הַסַּף׃ וּמִן־הָעִיר לָקַח
viros super præpositus erat qui , vnum eunuchum
סָרִיס אֶחָד אֲשֶׁר־הָיָה פָקִיד עַל־אַנְשֵׁי
, regis *facies videntibus* ‖ ex viros septem & , *belli* ‡
‡ bellatores,
‖ iis qui videbant faciem
הַמִּלְחָמָה וְשִׁבְעָה אֲנָשִׁים [c] מֵרֹאֵי פְנֵי־הַמֶּלֶךְ
[c] רָאָה
, militiæ principem scribam & , ciuitate in sunt inuenti qui
אֲשֶׁר־נִמְצְאוּ בָעִיר וְאֵת סֹפֵר [d] שַׂר הַצָּבָא
[d] שׂוּר
populo de viros sexaginta & : terræ populum *exercemem* *
* qui militare faciebat
‡ qui inuenti sunt.
הַמַּצְבִּא אֶת־עַם הָאָרֶץ וְשִׁשִּׁים אִישׁ מֵעַם
eos tulit Et . ciuitatis medio in , *inuentis* ‡ , terræ
26 הָאָרֶץ הַנִּמְצְאִים בְּתוֹךְ הָעִיר׃ וַיִּקַּח אוֹתָם
ad eos fecit ire & : laniorum magister Nebuzaradan
נְבוּזַרְאֲדָן רַב־טַבָּחִים [e] וַיֹּלֶךְ אֹתָם אֶל־
[e] יָלַךְ
eos fecit percutere Et . Riblah in Babel regem
27 מֶלֶךְ בָּבֶל רִבְלָתָה׃ [f] וַיַּכֶּה אוֹתָם
[f] נָכָה
: Chamath terra in , Riblah in eos interfecit & , Babel rex
מֶלֶךְ בָּבֶל וַיְמִתֵם בְּרִבְלָה בְּאֶרֶץ חֲמָת
. sua humo *desuper* ‡ Iehudah est translatus & ‖
‡ de terra
[g] וַיִּגֶל יְהוּדָה מֵעַל אַדְמָתוֹ׃
[g] גָּלָה
‡ est
‖ transferre
anno in : Nebuchadresar fecit *migrare* ‖ quem , populus ‡ Iste
28 זֶה הָעָם אֲשֶׁר הֶגְלָה נְבוּכַדְרֶאצַּר בִּשְׁנַת־

Finis libri Irmeiahu.

תם ספר ירמיהו

ספר קינות

LIBER CINOTH,

ID EST, THRENORVM, QVI

apud Hebræos etiam איכה, id est, QVOMODO, dicitur, apud Latinos autem, LAMENTATIONES IEREMIÆ.

‖ amici
‡ spreuerunt
. inimicos in ei fuerunt . eam *in sunt præuaricati* ‡ eius *socij* ‖
[f] רֵעֶיהָ בָּגְדוּ בָהּ הָיוּ לָהּ לְאֹיְבִים׃
[f] רָעָה
multitudine præ & , afflictione præ Iehudah Transmigrauit
3 [g] גָּלְתָה יְהוּדָה [h] מֵעֹנִי וּמֵרֹב
[g] גָּלָה [h] עָנָה
: requiem inuenit nec , gentes inter habitauit ipsa : seruitutis
עֲבֹדָה הִיא יָשְׁבָה בַגּוֹיִם לֹא מָצְאָה מָנוֹחַ
* angustias maceriás.
. angustias * inter eam apprehenderunt eius persecutores omnes
כָּל־רֹדְפֶיהָ [i] הִשִּׂיגוּהָ בֵּין הַמְּצָרִים׃
[i] נָשַׂג
omnes , solemnitatem *venientibus non à* , *lugentes* ‡ Sion Viæ
4 דַּרְכֵי צִיּוֹן אֲבֵלוֹת מִבְּלִי [k] בָּאֵי [l] מוֹעֵד כָּל־
‡ lugent, eò quòd non sint venientes ad
‖ ipsi est
eius virgines : suspirantes eius sacerdotes , desolatæ eius portæ
[k] בּוֹא [l] יָעַד
שְׁעָרֶיהָ שׁוֹמֵמִין כֹּהֲנֶיהָ נֶאֱנָחִים בְּתוּלֹתֶיהָ
. *ei* amaritudo *ipsa* ‖ & , afflictæ
[m] נוּגוֹת וְהִיא [m] מַר־לָהּ׃
[m] יָגָה [m] מָרַר

CAPVT I. א

. ciuitas *sola sedit* ‡ Quomodo
‡ sedet solitaria
אֵיכָה יָשְׁבָה בָדָד הָעִיר
: vidua veluti est facta , populo *multa* †
† copiosa
[a] רַבָּתִי עָם הָיְתָה כְּאַלְמָנָה
[a] רָבַב
princeps * , gentibus in *multa* †
† copiosa
* domina
רַבָּתִי בַגּוֹיִם [b] שָׂרָתִי
[b] שָׂרָה
. tributum in ‖ est facta prouinciis in
‖ tributaria.
[c] בַּמְּדִינוֹת הָיְתָה [d] לָמַס׃
[c] דִּין [d] מַסס
† in
: eius maxillis *super* † eius lachrymæ & , nocte in plorabit Plorando
2 [e] בָּכוֹ תִבְכֶּה בַּלַּיְלָה וְדִמְעָתָהּ עַל לֶחֱיָהּ
[e] בָּכָה
‡ est
omnes : eius amatoribus omnibus ex consolator ei ‡ non
אֵין־לָהּ מְנַחֵם מִכָּל־אֹהֲבֶיהָ כָּל־

quia ,*fuare securi* ‡ eius inimici ,capite in eius hostes Fuerunt
5 היו צריה לראש איביה [a]שלו כי־
:eius præuaricationum multitudinē *super* * eam *anxiauit* † Dominus
יהוה הוגה על־רב־פשעיה
.*angustiatoris facies ad* ‡ captiuitatem ‡ abierunt eius paruuli
עולליה הלכו [b]שבי לפני [c]צר:
fuerunt:eius decor omnis Siion filia à est egressus Et
6 ויצא מן בת־ציון כל־הדרה היו
abierunt & ,*pascuum* ‡ inuenerunt non ‡ cerui veluti eius principes
שריה כאילים לא־מצאו מרעה וילכו
.persecutorem ante fortitudine absque
בלא־[d]כח לפני רודף:
,suarū *rebellionū* ‡ & ,suæ *afflictionis* ‖ dierū Ierusalaim est Recordata
7 זכרה ירושלם ימי עניה ומרודיה
,*quondam* * diebus à fuerunt quæ ,suorum desiderabilium omnium
כל מחמדיה אשר היו מימי קדם
: ei auxiliator ‡ non & ,hostis manu in eius *populum cadendo in*
בנפל עמה ביד־צר ואין עוזר לה
.eius sabbatha *super riserunt* † ,hostes eam viderunt
[e]ראוה צרים שחקו על־משבתה:
commotionem ‖ in propterea ,Ierusalaim peccauit Peccatum
8 חטא חטאה ירושלם על־כן [f]לנידה
viderunt quia ,eam *vilifecerunt* †eam *glorificantes* ‡ omnes :fuit
היתה כל־מכבדיה [g]הזילוה כי־ראו
, retrorsum est conuersa & ,suspirauit ipsa etiam : eius *nuditatem* *
[h]ערותה גם־היא נאנחה ותשב אחור:
,sui nouissimi est recordata non eius fimbriis in eius *Immūditia* ‖
9 טמאתה בשוליה לא זכרה אחריתה
Domine vide :ei consolator ‡ non ,*mirabilibus* * descendit &
[i]ותרד פלאים אין מנחם לה ראה יהוה
.*inimicus* ‖ magnificauit quoniam ,meam afflictionem
את־עניי כי הגדיל אויב:
;eius desiderabilia omnia super *oppressor* ‖ extendit suam Manum
10 ידו פרש צר על כל־מחמדיה
quo ‡ ,eius sanctuarium sunt ingressæ ,gentes vidit quia
כי־ראתה גוים באו מקדשה אשר
.*tibi* Ecclesiam in intrabunt non ,præcepisti
[k]צויתה לא־יבאו בקהל לך:
:panem quærentes suspirantes eius populus Omnis
11 כל־עמה נאנחים מבקשים לחם
:animam *reducendum ad* ,*cibo in* * sua desiderabilia dederunt
נתנו מחמודיהם באכל [l]להשיב נפש
.vilis fui quia ,aspice & .Domine vide
ראה יהוה [m]והביטה כי הייתי זוללה:
,videte & ,aspicite , viam *transeuntes* † omnes ,*vos ad Haud* ‡
12 לוא אליכם כל־עברי דרך הביטו [n]וראו
:mihi est factus qui ,meus dolor sicut dolor sit an
אם־יש מכאוב כמכאבי אשר עולל לי
.sui *nasi* ‖ iræ die in Dominus ‡ affecit *mæstitia* * quoniam
אשר [o]הוגה יהוה ביום [p]חרון אפו:
:ei ‡ est dominatus & , mea ossa in ignem misit excelso De
13 ממרום שלח־אש בעצמתי [q]וירדנה
me *dedit* ‡ ,retrorsum me fecit redire , meis pedibus rete expandit
פרש רשת לרגלי השיבני אחור נתנני
.mœrentem die tota desolatam
שוממה כל־היום [r]דוה:
eius *manu in* ‡ , meatum *præuaricationum* ‖ iugum est Ligatum
14 נשקד על פשעי בידו
fecit *corruere* † ;meum collum super ascenderunt , sunt perplexæ
ישתרגו עלו על־צוארי הכשיל
.surgere potero non , ‡ manus in Dominus me dedit *:meam vim* *
[s]כחי נתנני אדני בידי לא־אוכל קום:
;*meo interiori* ‖ in Dominus meos validos omnes *Prostrauit* ‡
15 [t]סלה כל־אבירי אדני בקרבי
: meos electos conterendum ad ,*conuentum* * me *super* † vocauit
קרא עלי [u]מועד לשבר בחורי
.Iehudah filiæ virgini Dominus calcauit torcular
גת דרך אדני לבתולת בת־יהודה:
descendens meus oculus , *meus oculus* ,*flens* ‡ ego hæc *Super* ‖
16 על־אלה אני [x]בוכיה עיני עיני ירדה
:meā animam *reducens* ‡ consolator me à est elongatus quia , *aquas*
מים כי־רחק ממני מנחם משיב נפשי

‡ prosperati sunt,
[a]שלה
† dolore affecit
* propter
‡ in
‡ ante hostem
[b]שבה [c]צור
מברת
ק
‡ qui
‡ pascua,
[d]כוח
‖ paupertatis
‡ indigentiarū
* antiquis,
dum caderet populus
‡ esset
† deriserunt
[e]ראה
‖ derisionem
[f]נוד
‡ qui glorificabant
† spreuerunt
* turpitudinem
[g]זלל [h]ערה
‖ Sordes
* mirabiliter,
‡ est
[i]ירד
‖ se hostis.
‖ hostis
‡ de
[k]צוה
* propter cibū, vt refocillarent
יתיר ו
[l]שוב [m]נבט
‡ Non sit vobis graue,
† qui transitis per
[n]ראה
* dolore ‡ me
‖ furoris
[o]יגה [p]חרה
‡ ipse ignis:
[q]רדה
‡ posuit
[r]דוה
‖ iniquitatum
‡ manus
† infirmari vires meas:
‡ eorum,à quibus
‡ Calcauit
‖ medio mei;
[s]כוח [t]סלה
† aduersum
* congregationem,
[u]יעד
‖ Propter
‡ defleo,ex oculo meo, ex oculo meo descendit aqua.
‡ quiescere faciens
[x]בכה

.inimicus præualuit quia ,desolati mei filij fuerunt
היו בני שוממים כי גבר אויב:
præcepit :ei consolator † non ,*suis manibus in* ‡ Siion *Expandit* ‖
17 פרשה ציון בידיה אין מנחם לה צוה
Ierusalaim fuit :eius hostes eius *circuitus* ‖ ,Iahacob ‡ Dominus
יהוה ליעקב סביביו [a]צריו היתה ירושלם
eius ori quia ,Dominus *ipse* * Iustus .eos inter *elongationem* ‡ in
18 לנדה ביניהם: צדיק הוא יהוה כי־פיהו
:meum dolorem videte & ,populi omnes *nunc* † audite, ,rebellaui
[b]מריתי שמעו־נא כל־עמים וראו מכאבי
.captiuitatem in abierunt mei iuuenes & ,meæ virgines
בתולתי ובחורי הלכו [c]בשבי:
,mei sacerdotes,me deceperunt ipsi ,meos amicos *ad Clamaui* ‡
19 קראתי למאהבי המה [d]רמוני כהני
,sibi cibum quæsierunt quoniam ;obierunt vrbe in mei senes &
וזקני בעיר גועו כי־בקשו אכל למו
.suam animam *reducerent &* ‖
וישיבו את־נפשם:
:*sunt cōstipata* ‡ mea viscera ,mihi ‡ tribulatio quia Domine Vide
20 ראה יהוה כי־צר־לי מעי [e]חמרמרו
:rebellaui rebellando quia ,*meo interiori* * in meum cor se vertit
נהפך לבי בקרבי כי מרו מריתי
.mors tanquam *domo in* ‖ gladius orbauit foris
מחוץ שכלה־חרב בבית כמות:
;mihi consolator ‡ non ,*ego suspirans* † quòd Audierunt
21 שמעו כי נאנחה אני אין מנחם לי
quia , sunt gauisi , meum malum audierunt mei inimici omnes
כל־איבי שמעו רעתי [f]ששו כי
, † ego sicut erunt & , vocasti ‡ diem adduxisti : fecisti tu
אתה עשית [g]הבאת יום־קראת ויהיו כמני:
causa sis & , *tuas facies ad* ‡ eorum malum omne Ingrediatur
22 [h]תבא כל־רעתם לפניך ועולל
,meas *præuaricationes* † omnes *super* ‡ mihi *fuisti causa* ‖ quēadmodū eis
למו כאשר עוללת לי על כל־פשעי
.mœrens meum cor & ,mea suspiria ‡ multa quia
כי־רבות אנחתי ולבי [i]דוי:

‖ Fregit
‡ manus suas,
† est
‡ contra
‖ vt essent in circuitu
[a]צור
‡ abominationem
* est
† quæso
העמים
ק
[b]מרה
[c]שבה
‡ Vocaui
[d]רמה
‖ vt refocillarent
‡ est
‡ intumuerunt:
[e]חמר
* medio mei,
‖ domi erat
† suspiro,& ‡ est
[f]שוש
‡ quem † sum,
[g]בוא
‡ coram te, & fac
[h]בוא
‖ fecisti
‡ propter
† iniquitates
‡ sunt
[i]דוה

CAP. II. ב

filiam Dominus suo *naso* ‖ in *obnubilauit* ‡ Quomodo
1 איכה [k]יעיב באפו אדני את־בת־
: Israel decorem terram * cælis de fecit proiicere , Siion
ציון השליך משמים ארץ תפארת ישראל
? sui *nasi* † die in suorum pedum scabelli est recordatus non &
ולא־זכר הדום־רגליו ביום אפו:
tabernacula omnia pepercit non & ,Dominus *Absorbuit* ‖
2 בלע אדני לא חמל את כל־[l]נאות
, Iehudah filiæ munitiones suo furore in destruxit ,Iahacob
יעקב הרס בעברתו מבצרי [m]בת־יהודה
.eius principes & , regnum polluit ,terram fecit pertingere
[n]הגיע לארץ חלל ממלכה [o]ושריה:
fecit redire , Israel cornu omne *nasi* ‡ ira in Concidit
3 גדע בחרי־אף כל קרן ישראל [p]השיב
est accensus & ;inimici *faciebus* ‖ à suam dexteram retrorsum
אחור ימינו מפני אויב ויבער
,*vndique* * consumpsit flamma ignis velut Iahacob in
ביעקב כאש להבה אכלה סביב:
eius dextera stetit ; inimicus veluti suum arcum Tetendit
4 דרך קשתו כאויב נצב ימינו
tentorio ‡ in ;oculi desiderabilia omnia occidit & , hostis tanquam
[q]כצר ויהרג כל מחמדי־עין באהל
.suam *excandescentiam* ‡ ignem tanquam effudit ,Siion filiæ
בת־ציון שפך כאש [r]חמתו:
absorbuit * .Israel *absorbuit* * ,inimicus veluti Dominus Fuit
5 היה אדני כאויב בלע ישראל בלע
multiplicauit & ; eius munitiones *corrupit* † ,eius palatia omnia
כל־ארמנותיה שחת מבצריו [s]וירב
.*querelam &* .*planctum* * Iehudah filia in
בבת־יהודה תאניה ואניה:
:*suum conuentum corrupit* ‡ ,suum *tegmen hortum vt dissipauit* ‖ Et
6 ויחמס [t]כגן [u]שכו שחת [x]מעדו
,sabbathum & , solemnitatem Siion in Dominus fecit obliuisci
שכח יהוה בציון מועד ושבת

‡ tenebrescere fecit
‖ furore
[k]עיב
* in
† furoris
‖ Perdidit
ולא
ק
[l]נוה [m]בנה
[n]נגע [o]שור
‡ furoris
[p]שוב
‖ facie
* in circuitu.
‡ tabernaculo
[q]צור
‡ indignationem
[r]יחם
* perdidit
† dissipauit
[s]רבב [t]גנן
* luctum,& luctum.
‖ transtulit velut in horto tentorium
‡ subuertit congregationem suam:
[u]שכך [x]יעד

Elongauit .sacerdotem & ,regem sui furoris ira in spreuit &

7 זנח וינאץ בזעם־אפו מלך וכהן׃

, suum sanctuarium corde è proiecit ,suum altare Dominus

אדני מזבחו נאר מקדשו

vocem :eius palatiorum muros inimici manu in fecit claudi ‡

הסגיר ביד־אויב חומת ארמנותיה קול

.solemnitatis die † sicut ,Domini domo in dederunt

נתנו בבית־יהוה כיום מועד׃

;Sion filiæ murum corrumpere ‡ Dominus Cogitauit

8 חשב יהוה׀ להשחית חומת בת־ציון

: absorbendo ab † suam manum fecit redire non ,lineam * extendit

נטה [a]קו לא־השיב ידו מבלע

.sunt infirmati ‡ pariter murus * & ,antemurale desolauit &

ויאבל־חל וחומה יחדו אמללו׃

contriuit & ,perdidit ;eius portæ terra in sunt Demersæ

9 טבעו בארץ שעריה אבד ושבר

,lex † non ,gentibus in eius principes & ,eius regem : eius vectes

בריחיה מלכה ושריה בגוים אין [b]תורה

.Domino à visionem inuenerunt non eius prophetæ etiam

גם־נביאיה לא־מצאו [c]חזון מיהוה׃

, Siion filiæ senes conticuerunt ,terra in Sederunt

10 ישבו לארץ [d]ידמו זקני בת־ציון

se accinxerunt ;suum caput super puluerem fecerunt ascendere

[e]העלו עפר על־ראשם חגרו

.Ierusalaim filiæ suum caput terram in deposuerunt ,saccis

שקים הורידו לארץ ראשן בתולת ירושלם׃ [f]

;mea viscera sunt constipata* ,mei oculi lachrymis in ‡ Defecerunt

11 [g]כלו בדמעות עיני חמרמרו מעי

filiæ contritionem propter meum iecur terra in est effusum

נשפך לארץ כבדי על־שבר בת־

plateis in sugentem & paruulum animo delinquendo in † .mei populi

עמי בעטף עולל ויונק ברחבות

?vinum & ,triticum * Vbi , dicent ‡ suis Matribus .ciuitatis

קריה׃ לאמתם יאמרו איה דגן ויין

12 se effundendo in ‡ ,ciuitatis plateis in saucium tanquam eos animo delinquendo in ‡

בהתעטפם כחלל ברחבות עיר בהשתפך

.suarum matrum sinum in eorum animam

נפשם אל־חיק אמתם׃

filia ô tibi assimilabo quid ,tibi faciam testificari Quid

13 מה־[h]אעודך מה אדמה־לך הבת

filia virgo te consolabor & ,tibi æquabo quid ;Ierusalaim

ירושלם מה אשוה־לך ואנחמך בתולת בת־

:medebitur quis :tua contritio mare velut ‡ magna nam ;Siion

ציון כי־גדול כים שברך מי ירפא־

:insulsum & : mendacium ‡ tibi viderunt tui Prophetæ ‡ tibi

14 לך׃ נביאיך חזו לך שוא ותפל

conuertendum ad † tuam iniquitatem super reuelauerunt non &

ולא־גלו על־עונך [k]להשיב

.mendacij onera ‡ tibi viderunt & :tuam captiuitatem

שביתך ויחזו לך [l]משאות שוא

transeuntes omnes volis † te super Plauserunt .expulsiones ‡ &

15 ומדוחים׃ ספקו עליך [m]כפים כל־עברי

filiam super suum caput mouerunt & ,sibilauerunt ;viam *

דרך שרקו [n]ויניעו ראשם על־בת

absolutam ‡ dicebant quam ciuitas ‡ hæc num ‡ Ierusalaim

ירושלם הזאת העיר שיאמרו כלילת

;terræ vniuersæ gaudium ,pulchritudine

[o]יפי משוש לכל־הארץ׃

,sibilauerunt ,tui inimici omnes suum os te super Patefecerunt †

16 [p]פצו עליך פיהם כל־אויביך שרקו

dies ‡ hæc equidem :Absorbuimus ‡ ,dixerunt ,dente frenduerunt * &

ויחרקו־שן אמרו בלענו אך זה היום

.vidimus ,inuenimus ,eam expectabamus quam

[q]שקוינהו מצאנו ראינו׃

,suum sermonem compleuit est machinatus ‡ quæ Dominus Fecit

17 עשה יהוה אשר זמם בצע אמרתו

;pepercit non & ,destruxit :quondam † diebus à præcepit quam

אשר צוה מימי־קדם הרס ולא חמל

.tuorum hostium cornu exaltauit inimicum te super fecit lætificari &

וישמח עליך אויב [r]הרים קרן צריך׃

Siion filiæ Murus ,Dominum ad eorum cor Clamauit

18 צעק לבם אל־אדני חומת בת־ציון

‡ tradi
† in
‡ dissipare
* regulam,
† à perdendo
[a]קוה
* muri
‡ desolati
ט זעיר
† est
[b]ירה
[c]חזה
[d]דמם
[e]עלה
[f]שק
‡ propter lachrymas
* intumuerunt
[g]כלה
† cùm deficeret paruulus & lactens
‖ dixerunt,
* est
‡ cùm deficeret tanquam occisus
‡ cùm effunderetur anima
אעידך
ק
[h]עוד
* est
‖ vanum
† vt conuerterent auersionẽ
[k]גלה שוב
‡ prophetias vanas,
שבותך
ק
[l]נשא
‖ quæ te expellebant à me.
† manibus
* per ‡ est
‡ perfecti esse decoris in
[m]כפף [n]נוע
† Aperuerunt
[o]יפה [p]פצה
* fremuerunt
* Perdamus:
‡ est
[q]קוה
† cogitauit,
‡ antiquis:
[r]רום
‡ è

‡ per diem, & noctem:

‡ noctu & ,interdiu ‡ lachrymam torrentem veluti fac descendere

הורידי כנחל דמעה יומם ולילה [a]

.tui oculi filia ‡ taceat non ,tibi sedationem ‖ des non

אל־תתני פוגת לך אל־תדם בת־עינך

effunde ; custodiarum capite † in nocte in pradica* ,Surge

19 קומי׀ [b]רני בליל לראש אשמרות שפכי

eum ad leua : Domini faciebus coram * tuum cor aquam sicut

כמים לבך נכח פני אדני שאי אליו

patientiũ animi deliquium ; tuorum paruulorũ animã super ‡ tuas volas

[c]כפיך על־נפש עולליך העטופים

.platearum omnium capite in fame in

ברעב בראש כל־חוצות׃

: sic causasti ‖ quem ‡ ad aspice & ,Domine Vide

20 ראה יהוה [d]והביטה למי עוללת כה

! educationum ‡ paruulos ,suum fructum mulieres comedent an †

אם־תאכלנה נשים [e]פרים עללי טפחים

?propheta & ,sacerdos Domini sanctuario in occidetur an

אם־יהרג במקדש אדני כהן ונביא׃

,meæ virgines ; senex &, puer plateis* terra in Iacuerunt

21 שכבו לארץ חוצות נער וזקן בתולתי

; tui furoris die in interfecisti :gladio in ceciderunt mei iuuenes &

ובחורי נפלו בחרב הרגת ביום אפך

diem † tanquam Vocasti .pepercisti non ,iugulasti

22 טבחת לא חמלת׃ תקרא כיום

nasi ‖ die in fuit non & ,circuitu de meos timores solemnitatis ‡

מועד מגורי מסביב ולא היה ביום אף־ [f]

; auxi & ,obuinxi palmis quos : superstes & , euasor Domini

יהוה פליט ושריד אשר־טפחתי ורביתי

.eos consumpsit meus inimicus

איבי כלם׃

CAP. III. ג

.ejus indignationis virga in afflictionem vidi ‖ vir Ego

1 אני הגבר ראה [g]עני בשבט עברתו׃

.lucem ‡ non & , tenebrositatem * fecit ire & ,duxit Me

2 אותי נהג [h]וילך חשך ולא־אור׃

.die tota suam manũ vertit , est conuersus me in † Profectò

3 אך בי־ישב יהפך ידו כל־היום׃

confregit ,meam pellem & ,meam carnem reddidit Vetustam ‡

4 בלה בשרי ועורי שבר

,felle circundedit & ,me super Ædificauit .mea ossa

5 עצמותי׃ בנה עלי ויקף ראש

me fecit manere locis tenebrosis In .fatigatione ‡

6 ותלאה׃ במחשכים [k]הושיבני

non & ,me pro struxit Maceriam .seculi* mortuos veluti

7 [l]כמתי עולם׃ גדר בעדי ולא

quando Etiam .meum compedem fecit aggrauari ; egrediar

8 אצא הכביד נחשתי׃ גם כי

.meam orationem obstruxit ‡ , vociferabar & , clamabam

אזעק ואשוע שתם [m]תפלתי׃

. peruertit meas semitas ; lapide exciso in meas vias Circumsepsit

9 גדר דרכי בגזית נתיבותי עוה׃

.absconditis in leo † ,mihi ipse ‡ insidians vrsus ‡

10 דב ארב הוא לי אריה במסתרים׃

me posuit , me minutim ‖ concidit & fecit diuertere ‡ meas Vias

11 דרכי סורר ויפשחני [n]שמני

me statuit & , suum arcum Tetendit .desolatam

12 שומם׃ דרך קשתו [o]ויציבני

meos renes in fecit Ingredi .sagittam ad scopum* tanquam

13 כמטרא לחץ׃ [q]הביא בכליותי [p]

, meo populo omni risus Fui .suæ pharetræ filios †

14 בני אשפתו׃ הייתי שחק לכל־עמי

me fecit Saturari .die tota eorum canticum

15 נגינתם כל־היום׃ השביעני

.absinthio me fecit inebriare , am aritudinibus in

במרורים הרוני לענה׃

me immersit ‡ , meos dentes lapillo in fecit confringere Et

16 ויגרס בחצץ [r]שני הכפישני

.puluere in

באפר׃

.boni sum oblitus ,mea anima pace à se elongauit Et

17 ותזנח משלום נפשי [f]נשיתי טובה׃

‡ per diem, & noctem:
[a]ירד
‖ requiem
‡ pupilla
* clama
† principio vigiliarum;
בלילה
ק
* ante conspectum ‖ manus
‡ pro
‡ deficientium propter famem
[b]רנן [c]כפף
‡ eum
‖ fecisti
† Num comedunt
‡ qui educantur : num occiditur
[d]נבט [e]פרה
* in
† ad
‡ solemnem
‖ furoris
[f]יעד
‡ educaui
‖ qui vidi
[g]ענה
* in tenebras,
‡ in
[h]הלך
† contra
‡ Consumpsit
‡ aduersum
[i]יקף
‖ labore.
[k]ישב
* in seculum.
Murum fecit
[l]מות
[l]יצא
‡ clausit
[m]פלל
‡ Vt ‡ fuit † vt
ארו
ק
‡ peruertit
‖ me in frustra,
[n]שום
[o]יצב
* signum
[p]נטר [q]חצץ
† sagittas
† operire fecit
[r]שנן
[f]נשה

.intermissionibus non à ‡ ,tacuit non & ,defluxit meus Oculus
49 עֵינִי נִגְּרָה וְלֹא תִדְמֶה מֵאֵין [a] הֲפֻגוֹת׃
.cælis de Dominus videret & ,aspiceret Donec
50 עַד־יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְהוָה מִשָּׁמָיִם׃
.meæ vrbis filiabus omnibus ab meæ animæ fuit causa ‖ meus Oculus
51 עֵינִי עוֹלְלָה לְנַפְשִׁי מִכֹּל [b] בְּנוֹת עִירִי׃
.gratis mei inimici ,auem veluti ,me sunt venati Venando
52 צוֹד צָדוּנִי כַּצִּפּוֹר אֹיְבַי [c] חִנָּם׃
.me in ‡ lapidem proiecerunt & ,meas vitas lacum in Succiderunt *
53 צָמְתוּ בַבּוֹר חַיָּי [d] וַיַּדּוּ־אֶבֶן בִּי׃
.sum Excisus ,dixi : meum caput super aquæ Supernatarunt †
54 [e] צָפוּ־מַיִם עַל־רֹאשִׁי אָמַרְתִּי נִגְזָרְתִּי׃
.inferiorum lacu ‡ è Domine tuum nomen Inuocaui
55 קָרָאתִי שִׁמְךָ יְהוָה מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת׃
tuàm aurem abscondas ne ,audisti meam Vocem
56 קוֹלִי שָׁמָעְתָּ אַל־תַּעְלֵם אָזְנְךָ
.meum clamorem ad meam respirationem ad †
לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃
.timeas Ne ,dixisti :te inuocaui ‡ die in Appropinquasti
57 קָרַבְתָּ בְּיוֹם אֶקְרָאֶךָּ אָמַרְתָּ אַל־תִּירָא׃
.meas vitas ‖ redemisti ,meæ animæ rixas * Domine es Rixatus ‡
58 [f] רַבְתָּ אֲדֹנָי רִיבֵי נַפְשִׁי גָּאַלְתָּ [g] חַיָּי׃
.meum iudiciũ iudica ,meam peruersitatem Domine Vidisti
59 רָאִיתָה יְהוָה עַוָּתָתִי שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי׃
eorum cogitationes omnes ,eorum vltionem omnem Vidisti
60 רָאִיתָה כָּל־נִקְמָתָם כָּל־מַחְשְׁבֹתָם
omnes ,Domine eorum opprobrium Audisti .mihi †
61 לִי׃ שָׁמַעְתָּ חֶרְפָּתָם יְהוָה כָּל־
, me in surgentium Labia .me super ‡ eorum cogitationes
62 מַחְשְׁבֹתָם עָלָי׃ [h] שִׂפְתֵי קָמַי
.die tota me super ‖ eorum meditationem &
[i] וְהֶגְיוֹנָם עָלַי כָּל־הַיּוֹם׃
ego ‡ aspice eorum resurrectionem & ,eorum Sessionem
63 שִׁבְתָּם וְקִימָתָם [k] הַבִּיטָה אֲנִי
Domine retributionem eis Reddes .eorum modulamen ‡
64 מַנְגִּינָתָם׃ תָּשִׁיב לָהֶם גְּמוּל יְהוָה
tegumentum * eis Dabis .eorum manuum opus secundum
65 כְּמַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם׃ תִּתֵּן לָהֶם [l] מְגִנַּת־
furore in Persequeris .eis tuam imprecationem ‡ ,cordis
66 לֵב תַּאֲלָתְךָ לָהֶם׃ תִּרְדֹּף בְּאַף
.Domine ,cælis sub à ‡ ,eos disperdes ‡ &
וְתַשְׁמִידֵם מִתַּחַת שְׁמֵי יְהוָה׃

CAP. IIII. ד

?bona auri massa mutabitur ‡ ,aurum obducetur rubigine ‖ Quomodo
1 אֵיכָה [m] יוּעַם זָהָב יִשְׁנֶא הַכֶּתֶם הַטּוֹב
.platearum omnium capite in sanctitatis lapides fuerunt proiecti
תִּשְׁתַּפֵּכְנָה אַבְנֵי־קֹדֶשׁ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת׃
quomodo :puro auro in æquiparati ‡ ,pretiosi Siion Filij
2 בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים הַמְסֻלָּאִים [n] בַּפָּז אֵיכָה
?figuli manuum opus ,testa lagenas in ‖ sunt reputati
נֶחְשְׁבוּ לְנִבְלֵי־חֶרֶשׂ מַעֲשֵׂה יְדֵי יוֹצֵר׃
:suos catulos lactauerunt ,mammam soluerunt draco * Etiam
3 גַּם־תַּנִּין חָלְצוּ שַׁד [o] הֵינִיקוּ גּוּרֵיהֶן
.deserto in vlula † veluti crudelem in ‡ mei populi filia
בַּת־עַמִּי לְאַכְזָר כַּיְעֵנִים בַּמִּדְבָּר׃
:siti in ‡ eius palatum ad ‖ lactentis lingua Adhæsit
4 דָּבַק לְשׁוֹן יוֹנֵק אֶל־[p] חִכּוֹ בַּצָּמָא
.eis * non frangens † ,panem petierunt paruuli
עוֹלָלִים שָׁאֲלוּ לֶחֶם פֹּרֵשׂ אֵין לָהֶם׃
nutriti ‖ :plateis in sunt desolati ,delicias ad Vescentes ‡
5 הָאֹכְלִים לְמַעֲדַנִּים [q] נָשַׁמּוּ בַּחוּצוֹת הָאֱמֻנִים
.stercora sunt amplexati ,coccinum super
עֲלֵי תוֹלָע חִבְּקוּ אַשְׁפַּתּוֹת׃
, Sedom peccato præ ‖ ,mei populi filiæ iniquitas ‡ fuit ingens * Et
6 וַיִּגְדַּל [r] עֲוֹן בַּת־עַמִּי מֵחַטַּאת סְדֹם
.manus ea in resederunt ‡ non & ,repente quasi subuersa †
הַהֲפוּכָה כְמוֹ־רָגַע וְלֹא־[s] חָלוּ בָהּ יָדָיִם׃
,lacte præ canduerunt ‡ ,niue præ eius Nazaræi fuerunt Mundi
7 [t] זַכּוּ נְזִירֶיהָ מִשֶּׁלֶג [u] צַחוּ מֵחָלָב
.eorum excisio Sapphir ,margaritis præ corpore rubuere †
אָדְמוּ עֶצֶם מִפְּנִינִים סַפִּיר גִּזְרָתָם׃

‡ quòd non esset requies
[a] פּוּג
‖ dolore affecit animum meũ propter cunctas filias
[b] בָּנָה [c] חִנָּן
* Strinxerunt in carcere vitam meam,
‡ contra
† Inundauerũt
[d] יָרַד [e] צוּף
‡ carcere infimo.
† propter
‡ qua
‡ Indicasti
* iudicium
‖ vitam meam.
[f] רוּב [g] חָיָה
† contra me.
† aduersum
[h] שָׂפָה
‖ contra
[i] הָגָה
[k] נָבַט
‡ canticum
* dolorem
[l] גָּנַן
‡ maledictionem
‡ conteres
‡ ne sint
‖ obscuratũ est.
‡ mutauit se aurum optimum?
[m] עָמַם [n] פָּזַז
‡ æstimati
‖ vt lagenæ testaceæ,
* dracones eduxerunt
[o] יָנַק [p] חֵיךְ
‡ crudelis
† sunt struthiones ‖ palatio
‡ propter sitim:
† Qui frangeret * fuit
‡ Qui vescebãtur delicatis cibis, perierunt
‖ qui alebãtur
[q] שָׁמַם [r] עָוָה
* maior
‡ pœna iniquitatis
‖ pœna peccati
† quæ subuersa est
‡ castrametata sunt contra eam castra.
Mundiores
[s] חוּל [t] זָכַךְ
‡ nitidiores fuerunt
[u] צָחַח
† rubicundiores fuerũt aspectu quàm gemmæ,
‡ Sapphire est

.Domino à mea spes & ,mea duratio Periit ,dixi Et
18 וָאֹמַר אָבַד נִצְחִי [a] וְתוֹחַלְתִּי מֵיְהוָה׃
.absinthij ,meæ rebellionis ‡ & ,meæ afflictionis Recordare
19 זְכָר־עָנְיִי וּמְרוּדִי לַעֲנָה
me super incuruabitur ‖ & ,recordabitur Recordando .fellis &
20 וָרֹאשׁ׃ זָכוֹר תִּזְכּוֹר [b] וְתָשׁוֹחַ עָלַי
,meum cor ad faciam redire Hoc .mea anima
21 נַפְשִׁי׃ זֹאת אָשִׁיב אֶל־לִבִּי
non quòd, ‡ Domini Misericordiæ .expectabo idcirco
22 עַל־כֵּן אוֹחִיל׃ חַסְדֵי יְהוָה כִּי לֹא־
.eius misericordiæ defecerunt non quia , consumpti sumus
[c] תָמְנוּ כִּי לֹא־[d] כָלוּ רַחֲמָיו׃
.tua * fides multa ,matutinis ‡ Nouæ
23 חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ׃
propterea ,mea anima dixit , Dominus mea Pars
24 חֶלְקִי יְהוָה אָמְרָה נַפְשִׁי עַל־כֵּן
, cum expectantibus Dominus ‡ Bonus .eum expectabo
25 אוֹחִיל לוֹ׃ טוֹב יְהוָה [e] לְקֹוָו
.eum quæsierit † animæ
לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃
.Domini salute in silens * & , † expectet & ‡ Bonum
26 טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם [f] לִתְשׁוּעַת יְהוָה׃
.sua pueritiis ‖ in iugum portauerit cùm ,viro ‡ Bonum
27 טוֹב לַגֶּבֶר כִּי־יִשָּׂא עֹל בִּנְעוּרָיו׃
.* te super portauit quia ,silebit † & ,solitarius Manebit
28 [g] יֵשֵׁב בָּדָד [h] וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו׃
.præstolatio ‖ sit fortè si ,suum os puluere in Dabit ‡
29 יִתֵּן בֶּעָפָר פִּיהוּ אוּלַי יֵשׁ תִּקְוָה׃
.probro in saturabitur ,maxillam se percutienti Dabit
30 יִתֵּן לְמַכֵּהוּ לֶחִי יִשְׂבַּע בְּחֶרְפָּה׃
.Dominus seculum in elongabit non Quia
31 כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃
multitudinẽ secundũ miserebitur & ,affecit mœrore * si Quia
32 כִּי אִם־[i] הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב
.suarum misericordiarum
חֲסָדָיו׃
.viri filios affecit mœrore & ‡ ,suo corde de afflixit non Nam
33 כִּי לֹא עִנָּה מִלִּבּוֹ וַיַּגֶּה בְּנֵי־אִישׁ׃
.terræ vinctos omnes suis pedibus sub conterendum Ad
34 לְדַכֵּא תַּחַת רַגְלָיו כֹּל אֲסִירֵי אָרֶץ׃
.altissimi faciebus ‡ corã viri iudicium faciendũ * declinare Ad ‖
35 [k] לְהַטּוֹת מִשְׁפַּט־גָּבֶר נֶגֶד פְּנֵי עֶלְיוֹן׃
.vidit non Dominus ,sua rixa ‡ in hominẽ peruertendũ Ad †
36 לְעַוֵּת אָדָם בְּרִיבוֹ אֲדֹנָי לֹא רָאָה׃
?præcepit non Dominus , ‡ fuit Et ,dixit ille * Quis
37 מִי זֶה אָמַר [l] וַתֶּהִי אֲדֹנָי לֹא צִוָּה׃
?bonum ‡ & ,mala egredietur ‖ non altissimi ore De
38 מִפִּי [m] עֶלְיוֹן לֹא [n] תֵצֵא הָרָעוֹת וְהַטּוֹב׃
?suo peccato super vir ,viuens homo se afflictabit † Cur
39 מַה־יִּתְאוֹנֵן אָדָם [o] חָי גֶּבֶר עַל־חֲטָאָו׃
reuertamur & ,inquiramus & , nostras vias Scrutemur
40 נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה
ad volas ad * nostra corda Leuemus .Dominum ad
41 עַד־יְהוָה׃ נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל־[o] כַּפָּיִם אֶל־
,fuimus rebelles & ,sumus præuaricati Nos .cælis in Deum
42 אֵל בַּשָּׁמָיִם׃ נַחְנוּ פָשַׁעְנוּ וּמָרִינוּ
; nos es persecutus & ,furore in Operuisti † .pepercisti non tu
43 אַתָּה לֹא סָלָחְתָּ׃ [p] סַכֹּתָה בָאַף וַתִּרְדְּפֵנוּ
.pepercisti non ,occidisti
הָרַגְתָּ לֹא חָמָלְתָּ׃
.orationem transeundo à ,te nube in Operuisti †
44 סַכּוֹתָה בֶעָנָן לָךְ מֵעֲבוֹר [q] תְּפִלָּה׃
.populorum interiori ‖ in nos posuisti abiectionem & ,Nauseam †
45 [r] סְחִי וּמָאוֹס תְּשִׂימֵנוּ בְּקֶרֶב הָעַמִּים׃
.nostri inimici omnes suum os nos super Patefecerunt ‡
46 [s] פָּצוּ עָלֵינוּ פִּיהֶם כָּל־אֹיְבֵינוּ׃
.contritio & ,vastatio ,nobis fuit fouea ,Formido
47 פַּחַד [t] וָפַחַת הָיָה לָנוּ הַשֵּׁאת וְהַשָּׁבֶר׃
contritionem super ,meus oculus descendet * aquarum Riuus †
48 פַּלְגֵי־מַיִם [u] תֵּרַד עֵינִי עַל־שֶׁבֶר
.mei populi filiæ
בַּת־עַמִּי׃

fortitudo
[a] יָחַל
‡ planctus mei,
‖ humiliabitur in
ותשוח
ק
[b] שׁוּחַ
‡ sunt,
[c] תָּמַם
[d] כָּלָה
‡ sunt quolibet manè, misericordiæ, magna est
* quæ est de te.
‡ est
[e] קָוָה
† quæ
‡ est quòd
† homo, * sit
[f] יָשַׁע
‡ est ‖ adolescentia sua
† expectabit,
* iugum.
[g] יָשַׁב [h] דּוּם
‡ Ponet
‖ spes.
* dolore affecerit,
[i] יָגָה
‡ nec dolore
Vt contereret
‖ Vt * faceret
‡ vultu
[k] נָטָה
† Vt peruerteret
‡ iudicio suo,
* est qui
‡ hoc,
[l] הָיָה
‖ egredientur
‡ bona?
† dolet
[m] עָלָה [n] יָצָא
[o] חָיָה
* cum manibus
[o] כָּפַף
† Opposuisti furorem.
[p] סָכַךְ
† Opposuisti nubem tibi, ne transiret oratio.
† Abrasionem
‖ medio
[q] פָּלַל [r] סָחָה
‡ Aperuerunt
[s] פָּצָה
[t] פּוּת
† Riui
* descenderunt ex oculo meo
[u] יָרַד

sunt agniti non ,eorum forma nigredine præ est Obscurata
חשך משחור תארם לא נכרו 8
,aruit ; eorum ossa super ‖ eorum pellis se agglutinauit ‡ : plateis in
‡ adhæsit ‖ offibus
בחוצות צפד עורם על־עצמם יבש
. lignum tanquam fuit
היה כעץ׃
;fame interfectis præ gladio interfecti fuerunt Felices *
* Meliores
טובים היו חללי־חרב מחללי רעב 9
. agrorum frugibus à † perfossi fluxerunt isti quia
† propter defectum fructuum
שהם יזבו מדקרים מתנובות שדי׃
: suos natos coxerunt misericordium mulierum Manus
ידי נשים רחמניות בשלו ילדיהן 10
. mei populi filiæ contritione in eis comedendum ad fuerunt
היו [a]לברות למו בשבר בת־עמי׃
[a] ברה
; sui furoris iram effudit , suam iram Dominus Compleuit
כלה יהוה את־חמתו שפך [b]חרון אפו 11
[b] חרה
.eius fundamenta exedit ‡ & , Siion in ignem succendit &
‡ consumpsit
[d]ויצת־אש בציון ותאכל יסודתיה׃
[c] יצת
,orbis habitatores vniuersi & , terræ reges crediderunt Non
לא האמינו מלכי־ארץ וכל ישבי תבל 12
כל
ק
. Ierusalaim portas per inimicus & , hostis ingrederetur quòd
כי יבא צר ואויב בשערי ירושלם׃
: eius sacerdotum iniquitates , eius prophetarum peccata Propter
מחטאת נביאיה [d]עונות כהניה 13
[d] עוה
. iustorum sanguinem eius interiori * in effundentium †
† qui effuderũt * medio
השפכים בקרבה דם צדיקים׃
, sanguine in se polluerunt , plateis in cæci ‖ se Mouerunt
‖ vt
[e]נעו עורים בחוצות נגאלו בדם 14
[e] נוע
.eorum vestimenta in tangent poterunt non in ‡
‡ vt nõ possent qui voluissent contingere
בלא יוכלו יגעו בלבשיהם׃
, recedite , recedite : eos ad clamauerunt , immunde ‡ Recedite
‡ immundi,
סורו טמא קראו למו סורו סורו 15
dixerunt : sunt commoti etiam , auolarunt * quippe : tangatis ne
* inquinati erant,
אל־[f]תגעו כי [g]נצו גם־נעו אמרו
[f] נגע [g] נצה
.hospitari ‡ addent Non , gentibus in
‡ vt inhabitent.
בגוים לא יוסיפו לגור׃
facies ‡ ; eos aspicere ‖ addet non , eos diuisit Domini Facies ‡
‡ Ira ‖ vt aspiciat ‡ faciebus
פני יהוה חלקם לא יוסיף [h]להביטם פני 16
[h] נבט
.sunt miserti non senum , susceperunt * non sacerdotum
* pepercerunt
כהנים לא נשאו זקנים לא חננו׃
וזקנים
ק
nostrum auxilium ad nostri oculi defecerunt nobis Adhuc ‡
עודינה תכלינה עינינו אל־עזרתנו 17
gentem ad speculati sumus ‡ nostra speculatione ‖ in : vanitatem ‡
‡ Hucusque
הבל [i]בצפיתנו צפינו אל־גוי
עודינו
ק
. saluabit * non ‡
לא יושע׃
: nostras plateas per eundo ab ‡ , nostros gressus sunt Venati
‡ vanum: ‖ expectatione ‡ qua expectauimus ‡ quæ * poterat nos seruare. ‡ ne ambularemus
צדו צעדינו מלכת ברחבתינו 18
quia , nostri dies sunt completi , noster finis appropinquauit
קרב [k]קצנו מלאו ימינו כי־
. noster finis venit
בא קצנו׃
[i] צפה [k] קצץ
super ; cælorum aquilis præ nostri persecutores fuerunt Leues ‡
קלים היו רדפינו מנשרי שמים על־ 19
‡ Leuiores
.nobis sunt insidiati deserto in , nos sunt persecuti montes
ההרים דלקנו במדבר ארבו לנו׃
‡ Christus
est captus Domini vnctus ‡ nostrarum narium Spiritus
רוח אפינו משיח יהוה נלכד 20
* in
.gentes inter viuemus eius vmbra in diximus cuius * eorum foueis in
[l]בשחיתותם אשר אמרנו [m]בצלו נחיה בגוים׃
[l] שוח [m] צלל
; Hus terra in habitans † , Edom filia lætare & , Gaude
† quæ habitas
[n]שישי ושמחי בת־אדום יושבתי בארץ עוץ 21
יושבת
ק
.te denudabis ‡ & , inebriaberis , calix transibit te super etiam
גם־עליך תעבר־כוס תשכרי [o]ותתערי׃
[n] שוש [o] ערה
‡ eris vomens: Completa est pœna iniquitatis tuæ
addet non , Siion filia tua iniquitas est Consumpta
[p]תם־עונך בת־ציון לא יוסיף 22
, Edom filia tuam iniquitatem visitauit : te deportandum ad ‖
‖ vt transmigrare faciat
[q]להגלותך פקד עונך בת־אדום
.tua peccata super discooperuit
גלה על־חטאתיך׃
[p] תמם
[q] גלה

CAP. V. ה

vide & , aspice ; nobis fuerit quid Domine Recordare
1 זכר יהוה מה־היה לנו [a]הביט וראה
[a] נבט
הביטה
ק
.nostrum opprobrium
את־חרפתנו׃
nostræ domus , extraneos ad est versa nostra Hæreditas
2 נחלתנו נהפכה [b]לזרים בתינו
[b] זור
.alienigenas ad
לנכרים׃
.viduæ veluti nostræ matres ,patre absque fuimus Pupilli
3 יתומים [c]היינו אין אב אמתינו כאלמנות׃
ואין
ק
pretio in nostra ligna ,bibimus argento in nostras Aquas ‡
4 מימינו בכסף [d]שתינו עצינו במחיר
‡ Aquam nostram pecunia
;sumus passi persecutionem nostra colla Super .venerunt
5 יבאו׃ על צוארנו נרדפנו
[c] היה [d] שתה
.nobis dabatur requies non ,laborauimus
יגענו לא־[e]הונח־לנו׃
[e] נוח [f] עוה
.pane saturari ad ‖ Assyrio ,manum dedimus Ægypto
ולא
6 מצרים נתנו יד אשור לשבע לחם׃
ק
eorum iniquitates ‡ nos & ; ipsi * non ,peccauerunt nostri Patres
‖ vt saturaremur * sunt ‡ pœnas iniquitatum
7 אבתינו חטאו אינם אנחנו [f]עונתיהם
non liberans ; nos in † sunt dominati Serui .portauimus
8 סבלנו׃ עבדים משלו בנו פרק אין
ואינם
nostrum panem afferebamus nostra anima In ‖ .eorum manu è
ק
9 מידם׃ בנפשנו [g]נביא לחמנו
.deserti gladij faciebus à ‡
ואנחנו
מפני חרב המדבר׃
ק
horrorum faciebus à incaluerunt ‡ clibanus tanquam nostra Pellis *
10 עורנו כתנור נכמרו מפני זלעפות
† nobis: qui liberaret nõ fuit ‖ Cum discrimine vitæ nostræ ‡ propter gladium * Pelles nostræ ‡ denigratæ sunt propter exustiones ‡ affixerunt
virgines ,compresserunt ‡ Siion in Mulieres .famis
11 רעב׃ [h]נשים בציון ענו בתלת
eorum manu in Principes .Iehudah ciuitatibus in
12 בערי יהודה׃ שרים בידם
.sunt honorata ‖ non senum facies ,fuerunt suspensi
נתלו פני זקנים לא נהדרו׃
lignum in pueri & ,tulerunt molitum ‡ Iuuenes
13 בחורים טחון נשאו ונערים בעץ
[g] בוא [h] אנש
‖ glorificauerunt ‡ ad molendũ * cantico suo.
iuuenes ; cessauerunt porta de Senes .impegerunt
14 כשלו׃ זקנים משער שבתו בחורים
est versus , nostri cordis gaudium Cessauit .sua modulatione * à
15 מנגינתם׃ שבת משוש לבנו נהפך
:nostri capitis corona Cecidit .noster chorus luctum in
16 לאבל מחולנו׃ נפלה עטרת ראשנו
.peccauimus quia ,nobis nunc væ
אוי־נא לנו כי חטאנו׃
ista propter ,nostrum cor mœstum fuit hoc Propter
17 על־זה היה דוה לבנו על־אלה
.nostri oculi sunt obtenebrati
חשכו עינינו׃
vulpes ,est desolatus quia ,Siion montem Propter
18 על הר־ציון ששמם שועלים
; permanebis seculum in Domine Tu .eo in ambulauerunt
19 הלכו־בו׃ אתה יהוה לעולם [i]תשב
[i] ישב
.generationem & generationem in tuum solium
כסאך לדור ודור׃
nos derelinques , nostri obliuisceris perpetuum in quid Vt
20 למה לנצח תשכחנו תעזבנו
,te ad Domine nos Conuerte ; dierum longitudinem in
21 לארך ימים׃ [k]השיבנו יהוה אליך
[k] שוב
.quondam ‖ sicut nostros dies innoua :conuertemur &
‖ ab initio.
ונשוב חדש ימינו כקדם׃
בה
ק
nos contra es iratus ,nos reprobasti reprobando Quinimo *
22 כי אם־מאס מאסתנו קצפת עלינו
* Sed
.valde vsque ‡
‡ vehementissimè,
עד־מאד׃

Finis libri Lamentationum.

תם ספר קינות

ספר יחזקאל
LIBER IECHEZCHEL.

CAPUT I. א

ET FUIT in trigesimo anno,
1 וַיְהִי בִּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה
in quarto || in quinta $ mensis,
בָּרְבִיעִי בַּחֲמִשָּׁה לַחֹדֶשׁ
& * ego in medio transmigrationis
וַאֲנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה
$ super fluuium Chebar: aperti fuit
עַל נְהַר כְּבָר נִפְתְּחוּ
cæli, & vidi visiones Dei. In quinta
הַשָּׁמַיִם וָאֶרְאֶה מַרְאוֹת אֱלֹהִים׃ 2 בַּחֲמִשָּׁה
mensis † (ipse annus quintus transmigrationis regis
לַחֹדֶשׁ הִיא הַשָּׁנָה הַחֲמִישִׁית לְגָלוּת הַמֶּלֶךְ
Ioiachin.) Essendo fuit verbum Domini ad Iechezchel,
יוֹיָכִין׃ 3 הָיֹה הָיָה דְבַר יְהוָה אֶל יְחֶזְקֵאל
† filium Buzi, sacerdotem in terra Chasdim † super flumen
בֶּן בּוּזִי הַכֹּהֵן בְּאֶרֶץ כַּשְׂדִּים עַל נְהַר
Chebar: & fuit super eum ibi manus Domini.
כְּבָר וַתְּהִי עָלָיו שָׁם יַד יְהוָה׃
& vidi, & ecce ventus turbinis veniens ab Aquilone,
4 וָאֵרֶא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן
nubes magna, & ignis sese reciprocans, & splendor ei, undique:
עָנָן גָּדוֹל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב
& de medio eius veluti oculus flammæ crepitantis de medio ignis:
וּמִתּוֹכָהּ כְּעֵין הַחַשְׁמַל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ׃
Et de medio eius similitudo quatuor animalium: & hic
5 וּמִתּוֹכָהּ דְּמוּת אַרְבַּע חַיּוֹת וְזֶה
aspectus eorum, similitudo hominis † eis.
מַרְאֵיהֶן דְּמוּת אָדָם לָהֵנָּה׃ 6 וְאַרְבָּעָה
facies vni: & quatuor alæ vnicuique en.
פָנִים לְאֶחָת וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם לְאַחַת לָהֶם׃
Et pedes eorum pes rectus: & planta * pedum eorũ veluti planta
7 וְרַגְלֵיהֶם רֶגֶל יְשָׁרָה וְכַף רַגְלֵיהֶם כְּכַף
pedis vituli, & scintillantes tanquam oculus æris politi.
רֶגֶל עֵגֶל וְנֹצְצִים כְּעֵין נְחֹשֶׁת קָלָל׃
Et manus hominis desubter eorum alis super quatuor
8 וִידֵי אָדָם מִתַּחַת כַּנְפֵיהֶם עַל אַרְבַּעַת
† partibus eorum: & facies eorum, & alæ eorum in quatuor ipsis.
רִבְעֵיהֶם וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם לְאַרְבַּעְתָּם׃
Iunctæ femina ad sororem suam alæ eorum: non
9 חֹבְרֹת אִשָּׁה אֶל אֲחוֹתָהּ כַּנְפֵיהֶם לֹא
reuertebantur in eundo ipsa: vir ad latus facierum suarum
יִסַּבּוּ בְלֶכְתָּן אִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו
ibant. Et similitudo facierum eorum facies hominis,
יֵלֵכוּ׃ 10 וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם
& facies leonis ad dexteram quatuor ipsorum: & facies bouis
וּפְנֵי אַרְיֵה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעְתָּם וּפְנֵי שׁוֹר
à sinistra quatuor ipsis: & facies aquilæ quatuor ipsis.
מֵהַשְּׂמֹאול לְאַרְבַּעְתָּן וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעְתָּן׃
Et facies eorum, & alæ eorum $ disiunctæ desuper, vnicuique
11 וּפְנֵיהֶם וְכַנְפֵיהֶם פְּרֻדוֹת מִלְמָעְלָה לְאִישׁ
duæ iunctæ ‡ vniuscuiusque & duæ † tegentes
שְׁתַּיִם חֹבְרוֹת אִישׁ וּשְׁתַּיִם מְכַסּוֹת אֵת
corpora eorum. Et vnumquodque ad latus facierum suarum
גְּוִיֹּתֵיהֶנָה׃ 12 וְאִישׁ אֶל עֵבֶר פָּנָיו
ibant: quò erat illuc animus ambulandi, ambulabãt:
יֵלֵכוּ אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ
non reuertebantur in ambulando illa.
לֹא יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃
Et similitudo animalium aspectus eorum veluti prunarum
13 וּדְמוּת הַחַיּוֹת מַרְאֵיהֶם כְּגַחֲלֵי
ignis ardentium, tanquã aspectus lampadarum ipsa perambulans
אֵשׁ בֹּעֲרוֹת כְּמַרְאֵה הַלַּפִּדִים הִיא מִתְהַלֶּכֶת
inter animalia: & splendor igni, & de igne egrediens
בֵּין הַחַיּוֹת וְנֹגַהּ לָאֵשׁ וּמִן הָאֵשׁ יוֹצֵא
fulgur. Et animalia * currere & redire; secundum aspectum
בָרָק׃ 14 וְהַחַיּוֹת רָצוֹא וָשׁוֹב כְּמַרְאֵה
coruscationis. Et vidi animalia; & ecce rota vna
הַבָּזָק׃ 15 וָאֵרֶא הַחַיּוֹת וְהִנֵּה אוֹפַן אֶחָד
in terra iuxta animalia ad quatuor facies eius.
בָּאָרֶץ אֵצֶל הַחַיּוֹת לְאַרְבַּעַת פָּנָיו׃
Aspectus rotarum, & opus earum tanquam * oculus
16 מַרְאֵה הָאוֹפַנִּים וּמַעֲשֵׂיהֶם כְּעֵין
Tarsis, & similitudo vna ipsis quatuor: & aspectus earum,
תַּרְשִׁישׁ וּדְמוּת אֶחָד לְאַרְבַּעְתָּן וּמַרְאֵיהֶם
& opus earum ac si esset rota in medio rotæ.
וּמַעֲשֵׂיהֶם כַּאֲשֶׁר יִהְיֶה הָאוֹפַן בְּתוֹךְ הָאוֹפָן׃
Ad quatuor ‡ quadrilatera sua, † in eundo ipsa ibant: non
17 עַל אַרְבַּעַת רִבְעֵיהֶן בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ לֹא
reuertebantur in eundo ipsa. Et canthi earum, & altitudo
יִסַּבּוּ בְּלֶכְתָּן׃ 18 וְגַבֵּיהֶן וְגֹבַהּ
eis, || & pauor $ propter eas: & dorsa eorum plena oculis
לָהֶם וְיִרְאָה לָהֶם וְגַבֹּתָם מְלֵאֹת עֵינַיִם
† undique ipsis quatuor. Et in eundo animalia, ambulabant
סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּן׃ 19 וּבְלֶכֶת הַחַיּוֹת יֵלְכוּ
rotæ iuxta ea: & in extollendo se animalia desuper terram,
הָאוֹפַנִּים אֶצְלָם וּבְהִנָּשֵׂא הַחַיּוֹת מֵעַל הָאָרֶץ
se eleuabant rotæ. ‡ Ad quod erat illuc
יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים׃ 20 עַל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָּׁם
|| animus ad eundum, ibant, † illuc animus ad eundum: & rotæ
הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלֵכוּ שָׁמָּה הָרוּחַ לָלֶכֶת וְהָאוֹפַנִּים
se eleuabant contra ea, nam * spiritus animalis $ in rotis.
יִנָּשְׂאוּ לְעֻמָּתָם כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃
In ambulando ipsa, ibant: & in stando ipsa, stabant:
21 בְּלֶכְתָּם יֵלֵכוּ וּבְעָמְדָם יַעֲמֹדוּ
& in eleuando se desuper terra, se eleuabant rotæ contra ea,
וּבְהִנָּשְׂאָם מֵעַל הָאָרֶץ יִנָּשְׂאוּ הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם
quia $ spiritus animalis * in rotis.
כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּאוֹפַנִּים׃
Et similitudo super capita animalis || expansio vt oculus
22 וּדְמוּת עַל רָאשֵׁי הַחַיָּה רָקִיעַ כְּעֵין
gelu terribilis, extenta * super capita eorum desuper.
הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נָטוּי עַל רָאשֵׁיהֶם מִלְמָעְלָה׃
Et sub expansione alæ eorum rectæ ad vnaquæque
23 וְתַחַת הָרָקִיעַ כַּנְפֵיהֶם יְשָׁרוֹת אִשָּׁה אֶל
sororem suam: vnicuique $ duæ tegentes se, & vnicuique
אֲחוֹתָהּ לְאִישׁ שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה וּלְאִישׁ
duæ tegentes sibi corpora sua.
שְׁתַּיִם מְכַסּוֹת לָהֵנָּה אֵת גְּוִיֹּתֵיהֶם׃
Et audiui vocem * alarum eorum, tanquam * vocem
24 וָאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כַּנְפֵיהֶם כְּקוֹל
aquarum multarum tanquam vocem † Saddai, in eundo ipsa: vocem
מַיִם רַבִּים כְּקוֹל שַׁדַּי בְּלֶכְתָּם קוֹל
loquelæ tanquam vocem † turmæ: in stando ipsa, dimittebant
הֲמֻלָּה כְּקוֹל מַחֲנֶה בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה
alas suas. Et erat vox desuper firmamento quod $ super
כַנְפֵיהֶן׃ 25 וַיְהִי קוֹל מֵעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
caput eorum: in stando ipsa, dimittebant alas suas.
רֹאשָׁם בְּעָמְדָם תְּרַפֶּינָה כַנְפֵיהֶן׃
Et † desuper firmamentum quod * super caput eorum
26 וּמִמַּעַל לָרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁם
tanquam aspectus lapidis Sapphiri, similitudo throni: & super
כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּסֵּא וְעַל
similitudinem throni similitudo tanquam aspectus hominis
דְּמוּת הַכִּסֵּא דְּמוּת כְּמַרְאֵה אָדָם
super eum desuper.
עָלָיו מִלְמָעְלָה׃

|| mensis $ die
* eram
$ iuxta
ראה
† est
גלה
† secus
‡ prophetia
חזה
|| veniebat
‡ in medio nubis inuoluens se, * erat
$ per circuitũ
‡ dolor electri
חיה
† erat
דמה
‡ pedes recti: * pedis
כפף
$ color
|| sub ‡ in
וידו
ק
† partibus: † erant vnaquæque alteram
‡ quando ambulabant, vnũquodque ‡ faciei suæ gradiebatur.
$ סבב
$ extentæ
‡ erant † tegebant
שנה
‡ כסה גוה
† è regione faciei suæ ambulabat; $ voluntas ‡ cùm ambularent.
|| oculorum
‡ discurrebat

‡ erat similis
† egrediebatur
חיה
* currebant, & recurrebant; || fulguris.
* color lapidis
‡ latera
† dum irent
* quando ambulabant. $ dorsa erãt eis, ‡ erat
סבב
‡ erat $ erant
† per circuitum
$ quando ambulabant
|| quando eleuabant
* super ‡ Quò
|| voluntas eundi, † animalia, quò voluntas erat eundi: * voluntas
$ erat
|| Cùm ambularent
‡ cùm stabant
ילך
† cùm eleuabãt
$ à
‡ voluntas
* erat
‡ vniuscuiusq;
|| erat instar firmamenti, tanquam color crystalli * erat
דמה נטה
|| firmamento
‡ erant
† alteram: $ erant
שתה
‡ erant
גוה
* sonum
† Omnipotentis, quando ambulabant, † castrorum, quãdo stabant,
מלל רפה
‡ erat
‡ quando stabant
† super * erat

ignis aspectum tanquam *flamma crepitantis oculum vt* ‖ vidi Et
27 וָאֵרֶא ׀ כְּעֵין חַשְׁמַל כְּמַרְאֵה־אֵשׁ
: supra & ,eius lumborum aspectu ab *circum* $ ipsi *domus* ‡
בֵּית־לָהּ סָבִיב מִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמָעְלָה
aspectum tanquam vidi ,infra & ,eius lumborum aspectu ab &
וּמִמַּרְאֵה מָתְנָיו וּלְמַטָּה רָאִיתִי כְּמַרְאֵה־
.circum * ei splendorem & ,ignis
אֵשׁ וְנֹגַהּ לוֹ סָבִיב:
die in ,nube in fuerit cùm arcus aspectum Velut
28 כְּמַרְאֵה הַקֶּשֶׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בֶעָנָן בְּיוֹם
visio Hæc *.circum* ‡ splendoris aspectus † sic ,pluuiæ
הַגֶּשֶׁם כֵּן מַרְאֵה הַנֹּגַהּ סָבִיב הוּא מַרְאֵה
,meas facies super cecidi & ,vidi & :Domini gloriæ similitudinis
דְּמוּת כְּבוֹד־יְהוָה וָאֶרְאֶה וָאֶפֹּל עַל־פָּנַי
.loquentis vocem audiui &
וָאֶשְׁמַע קוֹל מְדַבֵּר:

‖ tanquam colorem electri.
רָאָה
‡ intrinsecus
$ per circuitū.
נטה
per circuitū
† erat
‡ per circuitū
faciem meam.
נפל

CAP. II. ב

,tuos pedes super sta , hominis Fili ,me ad dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֵלָי בֶּן־אָדָם עֲמֹד עַל־רַגְלֶיךָ
quando ,spiritus me in est ingressus Et .tecum loquar &
2 וַאֲדַבֵּר אֹתָךְ: וַתָּבֹא בִי רוּחַ כַּאֲשֶׁר
audiui & ;meos pedes super me statuit & ,me ad est locutus
דִּבֶּר אֵלַי וַתַּעֲמִדֵנִי עַל־רַגְלָי וָאֶשְׁמַע
,hominis Fili ,me ad dixit Et .me ad dictum
3 אֵת מִדַּבֵּר אֵלָי: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
gentes ad ,Israel filios ad te *ego mittens* ‖
שׁוֹלֵחַ אֲנִי אוֹתְךָ אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל־גּוֹיִם
eorum patres & ipsi ;me contra rebellauerunt quæ ,rebelles
הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מָרְדוּ־בִי הֵמָּה וַאֲבוֹתָם
.ipsius diei corpus $ ad vsque me in sunt præuaricati
פָּשְׁעוּ בִי עַד־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה:
te *mittens ego* ,* corde duri & ,*faciebus* † duri filij Et
4 וְהַבָּנִים קְשֵׁי פָנִים וְחִזְקֵי־לֵב אֲנִי שׁוֹלֵחַ אוֹתְךָ
.Deus Dominus dixit Sic ,eos ad dices & *:illos ad*
אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה:
domus quia ,cessauerint si & , audierint si ipsi Et
5 וְהֵמָּה אִם־יִשְׁמְעוּ וְאִם־יֶחְדָּלוּ כִּי בֵּית
.eorum medio in ,fuit propheta quòd scient & *,ipsi rebellionis* $
מְרִי הֵמָּה וְיָדְעוּ כִּי נָבִיא הָיָה בְתוֹכָם:
eorum verbis à ,eis ab timeas ne ,hominis fili tu Et
6 וְאַתָּה בֶן־אָדָם אַל־תִּירָא מֵהֶם וּמִדִּבְרֵיהֶם
cum & ,* tecum spinæ & *,retractantes* quoniam ,metuas ne
אַל־תִּירָא כִּי סָרָבִים וְסַלּוֹנִים אוֹתָךְ וְאֶל־
,timeas ne eorum verbis A :*habitans tu scorpionibus* †
עַקְרַבִּים אַתָּה יוֹשֵׁב מִדִּבְרֵיהֶם אַל־תִּירָא
.ipsi rebellionis * domus quia *,consterneris* $ ne eorum *faciebus* ‡ à &
וּמִפְּנֵיהֶם אַל־תֵּחָת כִּי בֵּית מְרִי הֵמָּה:
si & ,audiant si :eos ad mea verba Loquerisque
7 וְדִבַּרְתָּ אֶת־דְּבָרַי אֲלֵיהֶם אִם־יִשְׁמְעוּ וְאִם־
hominis fili tu Et *.ipsi rebellio* ‖ quoniam :cessent
8 יֶחְדָּלוּ כִּי מְרִי הֵמָּה: וְאַתָּה בֶן־אָדָם
,rebellis sis Ne :te ad *dicens ego* quæ audi
שְׁמַע אֵת אֲשֶׁר־אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אַל־תְּהִי־מֶרִי
quæ comede & ,tuum os Aperi *.rebellionis* † domus sicut
כְּבֵית הַמֶּרִי פְּצֵה פִיךָ וֶאֱכֹל אֵת אֲשֶׁר־
missa manus ecce & ,vidi Et *.te ad dans ego* ‡
9 אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ: וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה־יָד שְׁלוּחָה
illud expandit Et .libri volumen † ea in ecce & :me ad
10 אֵלָי וְהִנֵּה־בוֹ מְגִלַּת־סֵפֶר: וַיִּפְרֹשׂ אוֹתָהּ
scriptum † & ,retro & ,antè scriptum *ipsum* * & *,meas facies ad* $
לְפָנַי וְהִיא כְתוּבָה פָּנִים וְאָחוֹר וְכָתוּב
.væ & ,gemitus & ,lamentationes ,ea in
אֵלֶיהָ קִנִים וָהֶגֶה וָהִי:

בוא
‖ mitto
‡ hunc ipsum diem.
† facie, *sunt, ad quos* mitto
קשה
$ rebellis est,
מרה
ירא
rebelles, * sunt,
† tribulis habitas:
‡ facie formides,
* rebellis est.
חתת
rebelles sunt.
loquor
היה
† rebellis est.
‡ do tibi
† erat
גלל
$ coram me,
* erat
† scripta erant
קין

CAP. III. ג

,inueneris quod ,hominis Fili :me ad dixit Et
1 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם אֵת אֲשֶׁר־תִּמְצָא
ad loquere ,vade &, istud volumen comede :comede
אֱכוֹל אֱכוֹל אֶת־הַמְּגִלָּה הַזֹּאת וְלֵךְ דַּבֵּר אֶל־
me fecit comedere & :meū os aperui Et .Israel *domum* filios
2 בֵּית יִשְׂרָאֵל: וָאֶפְתַּח אֶת־פִּי וַיַּאֲכִלֵנִי

ילך

,hominis Fili :me ad dixit Et .illud volumen
3 אֵת הַמְּגִלָּה הַזֹּאת: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
volumine *replebis* ‖ tua viscera & *,cibabis* † tuum ventrem
בִּטְנְךָ תַאֲכֵל וּמֵעֶיךָ תְמַלֵּא אֵת הַמְּגִלָּה
meo ore in fuit & ,† comedi Et *.te ad dans* * ego quod , isto
הַזֹּאת אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ וָאֹכְלָה וַתְּהִי בְּפִי
, hominis Fili :me ad dixit Et .dulcedine in ‖ mel sicut
4 כִּדְבַשׁ לְמָתוֹק: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
meis verbis in loqueris & ,Israel domum ad ingredere ,vade
לֶךְ־בֹּא אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל וְדִבַּרְתָּ בִדְבָרַי
,labio profundos † populum ad non Nam :eos ad
5 אֲלֵיהֶם: כִּי לֹא אֶל־עַם עִמְקֵי שָׂפָה
.Israel domum ad *:missus tu lingua graues &*
וְכִבְדֵי לָשׁוֹן אַתָּה שָׁלוּחַ אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל:
graues & , *labio profundos* ‡ multos populos ad Non
6 לֹא ׀ אֶל־עַמִּים רַבִּים עִמְקֵי שָׂפָה וְכִבְדֵי
eos ad *non si* * :eorum verba *audias* $ non quorum *,lingua*
לָשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע דִּבְרֵיהֶם אִם־לֹא אֲלֵיהֶם
.te *ad audient* ‡ ipsi *,te misero* †
שְׁלַחְתִּיךָ הֵמָּה יִשְׁמְעוּ אֵלֶיךָ:
quia ,te *ad* audire *cupient non* $ Israel domus Et
7 וּבֵית יִשְׂרָאֵל לֹא יֹאבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלֶיךָ כִּי־
Israel domus omnis nam .me *ad* audire *cupientes ipsi non*
אֵינָם אֹבִים לִשְׁמֹעַ אֵלָי כִּי כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל
dedi Ecce *.ipsi* $ corde *duri* ‡ & ,fronte *rigidi* †
8 חִזְקֵי־מֵצַח וּקְשֵׁי־לֵב הֵמָּה: הִנֵּה נָתַתִּי
tuam frontem & ;eorum facies contra *fortes tuas facies* *
אֶת־פָּנֶיךָ חֲזָקִים לְעֻמַּת פְּנֵיהֶם וְאֶת־מִצְחֲךָ
fortem † adamantem Vt .eorum frontem contra fortem
9 חָזָק לְעֻמַּת מִצְחָם: כְּשָׁמִיר חָזָק
neque ,eos timeas ne :tuam frontem dedi *petra præ*
מִצֹּר נָתַתִּי מִצְחֶךָ לֹא־תִירָא אוֹתָם וְלֹא־
.ipsi rebellionis ‡ domus quia ,eorum *faciebus* † à *consterneris* ‖
תֵחַת מִפְּנֵיהֶם כִּי בֵּית־מְרִי הֵמָּה:
quæ mea verba omnia ,hominis Fili :me ad dixit Et
10 וַיֹּאמֶר אֵלָי בֶּן־אָדָם אֶת־כָּל־דְּבָרַי אֲשֶׁר
.audi tuis auribus in & ,tuo corde in assume ,te ad loquar
אֲדַבֵּר אֵלֶיךָ קַח בִּלְבָבְךָ וּבְאָזְנֶיךָ שְׁמָע:
filios ad ,transmigrationem ad ingredere ,vade Et
11 וְלֵךְ בֹּא אֶל־הַגּוֹלָה אֶל־בְּנֵי
Sic *:eos ad dices* ‡ & ,eos ad *loqueris* † & ,tui populi
עַמֶּךָ וְדִבַּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה
,cessauerint si & ,audierint Si :Deus Dominus dixit
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אִם־יִשְׁמְעוּ וְאִם־יֶחְדָּלוּ:
vocem me post audiui & ,spiritus me assumpsit Et
12 וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל
.suo loco de ‡ Domini gloria Benedicta *:magni fragoris* $
רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְהוָה מִמְּקוֹמוֹ:
vnaquaque contingentium † ,animalium alarum *vocem* Et
13 וְקוֹל ׀ כַּנְפֵי הַחַיּוֹת מַשִּׁיקוֹת אִשָּׁה
vocem & ,ea contra rotarum vocem & *,suam sororem ad*
אֶל־אֲחוֹתָהּ וְקוֹל הָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וְקוֹל
:me assumpsit & ,me eleuauit spiritus Et *.magni fragoris* ‡
14 רַעַשׁ גָּדוֹל: וְרוּחַ נְשָׂאַתְנִי וַתִּקָּחֵנִי
Domini manus & ,mei spiritus ira in amarus abij &
וָאֵלֵךְ מַר בַּחֲמַת רוּחִי וְיַד־יְהוָה
.fortis me super
עָלַי חָזָקָה:
habitantium Abib-Tel * transmigrationem ad veni Et
15 וָאָבוֹא אֶל־הַגּוֹלָה תֵּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים
:ibi sedentibus ipsis sedi & ,Chebar flumen ad †
אֶל־נְהַר־כְּבָר וָאֵשֵׁב הֵמָּה יוֹשְׁבִים שָׁם
.eorum medio in *stupefactus* ‡ diebus septem ibi sedi &
וָאֵשֵׁב שָׁם שִׁבְעַת יָמִים מַשְׁמִים בְּתוֹכָם:
verbum fuit Et .dierum septem fine à † fuit Et
16 וַיְהִי מִקְצֵה שִׁבְעַת יָמִים וַיְהִי דְבַר־
speculatorem ,hominis Fili : dicendo ,me ad Domini
17 יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: בֶּן־אָדָם צֹפֶה
,verbum meo ore de audies & :Israel domui te dedi
נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְשָׁמַעְתָּ מִפִּי דָּבָר
.me à † eos admonebis &
וְהִזְהַרְתָּ אוֹתָם מִמֶּנִּי:

גלל
‡ comedere fac.
† imple
* do tibi.
† illud.
היה
‖ præ
loquere in verbo meo
בוא
† multiplicis linguæ, & difficilis linguæ mitteris:
‡ multiplicis linguæ, & difficilis linguæ;
$ intelligas
* profectò si
† mitterem
‡ audirent
$ nolunt
אבה
nolunt
† dura ‡ duro $ est.
נתן
* faciem tuam fortem
† fortiorem
silice
ירא
$ metuas
† facie
‡ rebellis est.
חתת
מרה
לקח
ילך
† loquere
‡ dic eis.
נשא
$ commotionis magnæ, dicentem:
‡ cùm recesserit
* audiui sonitū
† adhærentium altera alteri,
חיה נשק
‡ commotionis magnæ.
לקח
מרר
* *ad aceruum nouarum frugum*
תלל
† iuxta
ישב
קם
‡ admirans
ישב
שמם
† in
קצה
† nomine meo.

.cũ admonueris non & ,morieris moriendo ,impio me dicendo In
18 באמרי לרשע מות תמות ולא הזהרתו
impia sua via à* impium monendum ad ‡ ,fueris locutus nec
ולא דברת להזהיר רשע מדרכו הרשעה
,morietur sua iniquitate in † impius ipse ,eum viuificandum ad ‡
[a]לחיתו הוא רשע בעונו ימות
.requiram tua manu de eius sanguinem &
ודמו מידך אבקש:
conuersus fuerit non & ,impium admonueris cùm † tu Et
19 ואתה כי־הזהרת רשע ולא־[b]שב
sua iniquitate in ‡ ipse :impia sua via à & ,sua impietate ab
מרשעו ומדרכו הרשעה הוא [c]בעונו
.liberasti tuam animam tu sed ,morietur
ימות ואתה את־נפשך [d]הצלת:
,iniquitatem fecerit & ,sua iustitia à iustum se auertendo in Et
20 ובשוב צדיק מצדקו ועשה עול
non quia :morietur ipse ;eius facies ad † offendiculum dabo &
ונתתי מכשול לפניו הוא ימות כי לא
memorabuntur non & ,morietur suo peccato in ‡ eum admonuisti
הזהרתו בחטאתו ימות ולא תזכרן
tua manu de eius sanguinem & :fecit quas ,eius iustitiæ
צדקתו אשר עשה ודמו מידך
non ad* ,iustum enim admonueris cùm ‡ tu Et .requiram
אבקש: ואתה כי הזהרתו צדיק לבלתי 21
quia ,viuet viuendo :peccauerit non ipse & ,iustum peccandum
חטא צדיק והוא לא־חטא חיו יחיה כי
.liberasti tuam animam tu & ,est admonitus
נזהר ואתה את־נפשך הצלת:
:me ad dixit :Domini manus ibi me super fuit Et
ותהי עלי שם יד־יהוה ויאמר אלי 22
.tecum loquar ibi & ,campum in egredere ,Surge
קום צא אל־הבקעה ושם אדבר אותך:
ibi ecce & .campum in sum egressus & ,surrexi Et
ואקום [e]ואצא אל־הבקעה והנה־שם 23
iuxta vidi quam ,gloria sicut stans ,Domini gloria
כבוד־יהוה עמד ככבוד אשר [f]ראיתי על־
.meas facies in cecidi Et .Chebar fluuium
נהר־כבר [g]ואפל על־פני:
super me statuit & ,spiritus me in est ingressus Et
[h]ותבא־בי רוח ותעמדני על־ 24
,Ingredere :me ad dixit & ,me est allocutus & :meos pedes
רגלי וידבר אתי ויאמר אלי בא
,hominis fili tu Et .tuæ domus medio in te include ‡
הסגר בתוך ביתך: ואתה בן־אדם 25
non & :eis in te ligabunt & ,funes te super dabunt ecce
הנה נתנו עליך עבותים ואסרוך בהם ולא
faciam adhærere tuam linguam Et .eorum medium in egredieris
[i]תצא בתוכם: ולשונך אדביק 26
virum in ‖ eis eris non & ,mutus eris & ,tuum palatum ad
אל־[k]חכך ונאלמת ולא־תהיה להם לאיש
.ipsi rebellionis † domus quia :arguentem
[l]מוכיח כי בית [m]מרי המה:
dices & ,tuum os aperiam ,tibi me loquendo in ‡ Et
ובדברי אותך אפתח את־פיך ואמרת 27
,audiat Audiens ‡ :Deus Dominus dixit Sic :eos ad
אליהם כה אמר אדני יהוה השמע ישמע
.ipsi rebellionis † domus quia ,cesset cessans* &
והחדל יחדל כי בית מרי המה:

CAP. IIII. ד

eum dabis & ,laterem tibi sume ,hominis fili tu Et
ואתה בן־אדם [n]קח־לך לבנה ונתתה אותה 1
.Ierusalaim ciuitatem eum super exarabis † & :tuas facies ad*
לפניך [o]וחקות עליה עיר את־ירושלם:
eam super ædificabis ‖ & ,obsidionem eam aduersum dabis ‡ Et
ונתתה עליה מצור [p]ובנית עליה 2
eam super dabis † & :aggerem eam contra fundes* & ,ligneam turrim ‡
דיק ושפכת עליה סללה ונתתה עליה
.vndique arietes aduersus pone & ,castra
[q]מחנות [r]ושים־עליה כרים סביב:
eam dabis & ,ferri ‡ sartaginem tibi sume tu Et
ואתה קח־לך מחבת ברזל ונתתה אותה 3

Quum dixero; ‡ vt moneas; * vt recedat; ‡ vt viuat, † propter iniquitatem suam; [a]חיה; † si; [b]שוב; ‡ propter iniquitatem suam; [c]עון; [d]נצל; cùm auersus fuerit iustus; † coram eo; ‡ propter peccatum suum; ‡ si; * vt; peccet iustus,; prophetia; [e]יצא; stabat; [f]ראה; faciem meam.; [g]נפל; [h]בוא; ‡ &; ponent; [i]יצא; palato tuo, ‖ vt vir obiurgans: † rebellis est.; [k]חיך [l]יכח; [m]מרה; ‡ quādo loquar; ‡ Qui audit; * qui cessat; † rebellis est,; pone; [n]לקח; * coram te: † describe; [o]חקק; ‡ pone; ‖ ædifica contra; [p]בנה; ‡ munitionem, * funde † pone contra; [q]חנה [r]שום; ‡ ferream, & pone

obfirmabis* & :ciuitatem inter & ,te inter ferreum parietem ‡
קיר ברזל בינך ובין העיר [a]והכינתה
coarctabis † & ,obsidionem in erit & ,eam ad tuas facies
את־פניך אליה והיתה במצור וצרת
.Israel domui ipsum ‡ signum ,eam contra
עליה אות היא לבית ישראל:
pones* & ,sinistrum tuum latus super iace ‡ tu Et
ואתה שכב על־צדך השמאלי ושמת את־ 4
quibus ,dierum numerum † ,illud super Israel domus iniquitatem
[b]עון בית־ישראל עליו מספר הימים אשר
.eorum iniquitatem portabis ,illud super iacueris ‡
תשכב עליו [c]תשא את־עונם:
numerum ad ‡ eorũ iniquitatis annos tibi dedi ego Et
ואני נתתי לך את־[d]שני עונם למספר 5
portabis & :dies nonaginta & trecentos dierum
ימים שלש־מאות ותשעים יום ונשאת
.Israel domus iniquitatem
עון בית־ישראל:
tuum latus super iacebis & ,hæc consummabis Et
וכלית את־אלה ושכבת על־צדך 6
,Iehudah domus iniquitatem portabis & ,secundo dexterum
הימיני שנית ונשאת את־עון בית־יהודה
illud dedi annum in diem ,annum in Diem .diebus quadraginta
ארבעים יום יום לשנה יום לשנה נתתיו
,tuas facies † obfirmabis Ierusalaim obsidionem ad Et .tibi
לך: ואל־מצור ירושלם [e]תכין פניך 7
.eam aduersus prophetabis & :discoopertum tuum brachium &
וזרעך חשופה ונבאת עליה:
tuo latere à te vertes non & :funes te super dedi ecce Et
והנה נתתי עליך עבותים ולא־תהפך [f]מצדך 8
.tuæ obsidionis † dies te consummandum ad ‖ ,tuum latus ad
אל־צדך עד־[g]כלותך ימי מצורך:
,fabam ‡ & ,hordea & ,frumenta ‡ tibi cape tu Et
ואתה [h]קח־לך [i]חטין ושעורים ופול 9
vase in ea dabis* & :speltas ‖ & ,milium & ,lentes &
ועדשים ודחן וכסמים ונתתה אותם [k]בכלי
dierum numerum ‡ panem in tibi eis facies † & ,vno
אחד ועשית אותם לך ללחם מספר הימים
centis--tre ,tuum latus super dormiens ‡ tu quibus
אשר־אתה שכב על־צדך שלש־[l]מאות
.illum comedes diebus nonaginta &
ותשעים יום תאכלנו:
viginti pondere in* ,eo vesceris quo tuus cibus Et
ומאכלך אשר תאכלנו במשקול עשרים 10
.illum comedes tempus ad vsque tempore A .die in sicli
שקל ליום מעת עד־עת תאכלנו:
.hin sextum bibes mensura in aquam Et
ומים במשורה תשתה ששית ההין 11
,hordeorum libum Et .bibes tempus ad vsque tempore A
מעת עד־עת תשתה: [m]ועגת שערים 12
illum coques hominis egestionis stercoribus in ‡ ipsum & :illũ comedes
תאכלנה והיא בגללי [n]צאת האדם תעגנה
comedent Sic :Dominus dixit Et .eorum oculis in
לעיניהם: ויאמר יהוה ככה יאכלו 13
quo † gentes inter ,pollutum suum panem Israel filij
בני־ישראל את־לחמם טמא בגוים אשר
;Deus Domine Ahah :dixi Et .illuc eos propellam ‖
אדיחם שם: ואמר אהה אדני יהוה 14
raptum & ,morticinium & :polluta* non mea anima Ecce
הנה נפשי לא מטמאה ונבלה וטרפה
est ingressa non & :nunc ‡ ad vsq; & meis pueritiis † ab comedi non
לא־אכלתי מנעורי ועד־עתה ולא־[o]בא
.putridæ rei ‡ caro meum os in
בפי בשר פגול:
bouis* stercora tibi dedi ,Vide :me ad dixit Et
ויאמר אלי ראה נתתי לך את־צפועי הבקר 15
.eis super ‡ tuum panem facies & :hominis † stercoribus pro
תחת גללי האדם [p]ועשית את־לחמך עליהם:
baculum frangens ego ‡ Ecce ,hominis Fili :me ad dixit Et
ויאמר אלי בן־אדם הנני שבר [q]מטה־ 16
,pondere in panem comedent & ,Ierusalaim in panis
לחם בירושלם ואכלו־לחם במשקל

‡ in; * diriges faciem tuam contra; [a]כון; † obsidebis ‡ est; ‡ dormi; * pone; † secundum; [b]עוה; ‡ dormies; [c]נשא; ‡ secundum; [d]שנה; completis his, dormies; הימני קׄ; Diem singulũ pro singulo anno; ‖ faciem tuam,; [e]כון; [f]צדד; ‖ donec compleas; † obsidionum tuarum.; ‡ frumentum,; ‡ fabas,; [g]כלה; [h]לקח; ‖ viciam:; * pone; [i]חנט [k]כלה; † facex; ‡ secundum; ‡ dormis; [l]מאה; ‡ erit; tanquã panem subcineticium hordeaceum.; ‡ stercore humano; [m]עוג [n]יצא; † ad quas; ‖ eiiciam; * est; † adolescentia mea; ‡ hoc tempus:; [o]בוא; ‡ profana.; * boum; צפיעי קׄ; † humanis:; ‡ cum; [p]עשה; ‡ contero; [q]נטה

. bibent stupore in & mensura in aquam & ; solicitudine in* &
ובדאגה ומים במשורה ובשממון [a] ישתו׃
vnusquisque obstupescent Et .aqua & , pane careant Vt
למען יחסרו לחם ומים ונשמו איש 17
.sua iniquitate in liquescent &)eius frater &
ואחיו [b] ונמקו [c] בעונם׃

CAP. V. ה

, acutum gladium tibi tolle hominis fili tu Et
ואתה בן־אדם [d] קח־לך [e] חרב חדה 1
super facies ‖ transire & , tibi eam capies tonsorum nouaculam
תער הגלבים תקחנה לך והעברת על־
bilances * tibi capies $ & : tuam barbam super & , tuum caput
ראשך ועל־זקנך ולקחת לך מאזני
incendes ‡ igni in partem Tertiam .eos diuides † & ,ponderis
משקל וחלקתם׃ שלשית באור תבעיר 2
capies $ Et ,obsidionis dies complere secundum ‖ ciuitatis medio in
בתוך העיר כמלאת ימי המצור ולקחת
, eius circuitibus † gladio in percuties * , partem tertiam
את־השלשית [f] תכה בחרב סביבותיה
euacuabo † gladium & , ventum in disperges partem tertiam &
והשלשית תזרה לרוח וחרב אריק
: numero in parum $ inde capies ‡ Et .eos post
אחריהם׃ ולקחת משם מעט במספר 3
,capies ‖ rursus eis ex Et .tuis alis † in eos stringes * &
[g] וצרת אתם בכנפיך׃ ומהם עוד תקח 4
eos combures $ & , ignis medium in eos proiicies ‡ &
והשלכת אתם אל־תוך האש ושרפת אתם
.Israel domum omnem in ignis egredietur eo ex :igni in
באש ממנו [h] תצא־אש אל־כל־בית ישראל׃
medio in , Ierusalaim * ista :Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה זאת ירושלם בתוך 5
.terras eius circuitibus † & :eam posui gentium
הגוים [i] שמתיה וסביבותיה ארצות׃
,gentibus præ impietatem in mea iudicia mutauit Et
[k] ותמר את־משפטי לרשעה מן־הגוים 6
quia :eius circuitibus ‡ quæ terris præ mea statuta &
ואת־[l] חקותי מן־הארצות אשר סביבותיה כי
ambulauerunt non meis statutis $ & ,reprobauerunt ‖ mea iudicia in
במשפטי מאסו וחקותי לא־הלכו
Propter * :Deus Dominus dixit sic Idcirco .eis in
בהם׃ לכן כה־אמר אדני יהוה יען 7
meis statutis in ,vestris circuitibus † quæ ,gentibus de vos multiplicare
[m] המנכם מן־הגוים אשר סביבותיכם בחקותי
; fecistis non mea iudicia & . ambulastis non
לא הלכתם ואת־משפטי לא [n] עשיתם
non vestris circuitibus † quæ , gentium iudicia iuxta &
וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם לא
ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Ideò .fecistis
עשיתם׃ לכן כה אמר אדני יהוה הנני 8
iudicia tui medio in faciam & :ego etiam ,te ad
עליך גם־אני ועשיתי בתוכך משפטים
quod te in faciam Et .gentium oculis in
לעיני הגוים׃ ועשיתי בך את אשר 9
, vltrà illud sicut sum facturus non quod & , feci non
לא־עשיתי ואת אשר־לא־אעשה כמהו עוד
.tuas abominationes omnes propter
יען כל־תועבתיך׃
filij & .tui medio in filios comedent patres Ideò
לכן אבות יאכלו בנים בתוכך ובנים 10
ventilabo & ,iudicia te in faciam Et .suos patres comedent
יאכלו אבותם [o] ועשיתי בך שפטים [p] וזריתי
viuens † Idcirco .ventum omnem ‖ in tuum residuum omne
את־כל־שאריתך לכל־רוח׃ לכן [q] חי־ 11
quòd eo pro nisi ,Deus Dominus dixit ,ego
אני נאם אדני יהוה אם־לא יען את־
, tuis contaminationibus omnibus in polluisti meum sanctuarium violasti
מקדשי טמאת בכל־שקוציך
, diminuam ego etiam & : tuis abominationibus cunctis in &
ובכל־תועבתיך וגם־אני אגרע
.miserebor non ego etiam & ,meus oculus parcet non &
ולא־תחום עיני וגם־אני לא אחמול׃

* pauore, [a] שתה
aliee ad alterū & deficient propter iniquitatem suam. [b] מקק [c] עוה
[d] לקח [e] חדד
tonsoriam ‖ fac
$ cape * stateram
† diuide ‡ combure
‖ cùm completi fuerint $ assume * percute † in circuitu [f] נכה
† euaginabo
‡ sume $ paucos
* liga † oris vestimēti tui.
‖ tolle, ‡ proiice $ combure [g] צרר [h] יצא
* est
† in circuitu [i] שום
[k] מיר
‡ sunt in circuitu [l] חקק
‖ spreuerunt, $ in præceptis
* Pro eo quòd multitudo vestra fuit
† in circuitu vestro sunt, & in præceptis [m] המן [n] עשה
† In circuitu vestro sunt
simile
[o] עשה [p] זרה
‖ omne latus. † viuo

consummabuntur † fame in & ,morientur * peste in tui tertia Pars
12 שלשתיך בדבר ימותו וברעב [a] יכלו
:tuis circuitibus cadent ‡ gladio in tertia pars & , tui medio in
בתוכך והשלשית בחרב [b] יפלו סביבותיך
gladium & , dispergam ventum omnem in partem tertiam &
והשלשית לכל־רוח אזרה וחרב
meus furor consummabitur * Et .eos post euacuabo $
13 אריק אחריהם׃ וכלה אפי
:ero cōsolatus & ,eis in meam excandescentiam † faciam requiescere &
[c] והנחתי חמתי בם והנחמתי
,meo zelo in sum locutus Dominus ego quòd scient &
וידעו כי־אני יהוה דברתי בקנאתי
.eis in meam indignationem me consummando in ‡
בכלותי חמתי בם׃
quæ .gentibus in opprobrium in & ,desertum in te dabo Et
14 ואתנך לחרבה ולחרפה בגוים אשר
.transeuntis omnis oculis in :tuis circuitibus
סביבותיך לעיני כל־עובר׃
stupor & castigatio ,conuitium & , opprobrium erit Et
15 והיתה חרפה וגדופה מוסר ומשמה
iudicia te in me faciendo in ,tuis circuitibus quæ , gentibus
לגוים אשר סביבותיך בעשותי בך שפטים
Dominus Ego .iræ increpationibus in & ,ira in & ,furore in
באף ובחמה ובתכחות חמה אני יהוה
malas famis sagittas me mittendo In .sum locutus
16 דברתי׃ בשלחי את־[d] חצי הרעב הרעים
eas mittam quas , corruptionem $ in erunt quæ . eis in
בהם אשר־היו למשחית אשר־אשלח אותם
cōteram & .vos super colligam † famem & :vos corrumpendum ad *
[e] לשחתכם ורעב אסף עליכם ושברתי
.panis baculum vobis ‡
לכם [f] מטה־לחם׃
te orbabunt & ,malam feram ‖ & ,famem vos super mittam Et
17 ושלחתי עליכם רעב וחיה רעה ושכלך
inducam gladium & :te per transibit sanguis & ,pestilentia &
ודבר ודם יעבר־בך וחרב [g] אביא
.sum locutus Dominus Ego .te super
עליך אני יהוה דברתי׃

CAP. VI. ו

dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
,Israel montes ad tuas facies pone , hominis Fili
2 בן־אדם [h] שים פניך אל־הרי ישראל
, Israel Montes :dices † Et .eos ad propheta &
3 והנבא אליהם׃ ואמרת הרי ישראל
Deus Dominus dixit Sic : Dei Domini verbum audite
שמעו דבר־אדני יהוה כה־אמר אדני יהוה
ego Ecce : vallibus & , torrentibus ,collibus & montibus
להרים ולגבעות לאפיקים ולגיאות הנני
.vestra excelsa perdam & , gladium vos super adducens † ego
אני [i] מביא עליכם חרב ואבדתי במותיכם׃
confringentur & ,vestræ aræ desolabuntur Et
4 [k] ונשמו מזבחותיכם ונשברו
facies ad ‡ vestros vulneratos * faciam cadere & : vestra aprica $
חמניכם [l] והפלתי חלליכם לפני
Israel filiorum cadauera dabo ‡ Et .vestrorum idolorum
5 גלוליכם׃ ונתתי את־פגרי בני ישראל
vestra ossa dispergam & :eorum idolorum facies ad $
לפני גלוליהם [m] וזריתי את־עצמותיכם
vestris habitationibus omnibus In .vestrorum altarium circuitibus *
6 סביבות מזבחותיכם׃ בכל [n] מושבותיכם
vt : deuastabuntur ‖ excelsa & , erunt desertæ ciuitates
הערים תחרבנה והבמות תישמנה למען
,confringentur & :vestræ aræ deuastentur † & ,desolentur
יחרבו ויאשמו מזבחותיכם ונשברו
,vestra aprica ‡ succidentur & ,vestra idola cessabunt &
ונשבתו גלוליכם ונגדעו חמניכם
:vestri medio in saucius $ cadet Et .vestra opera delebuntur &
7 [o] ונמחו מעשיכם׃ ונפל חלל בתוככם
.Dominus ego * quòd scietis &
וידעתם כי־אני יהוה׃

* morietur, † consumetur [a] כלה
‡ cadet in circuitu tuo: [b] נפר
‡ euaginabo * cessabit
‡ indignationē [c] נוח
‡ eam impleuero
sunt in circuitu tuo:
contemptus & disciplina,
in circuitu tuo sunt, cùm fecero
Quando mittam [d] חצץ
$ destructionē, * vt disperdam † congregabo [e] שחת
‡ in [f] נטה
‖ bestias malas, [g] בוא
[illegible] tuam [h] שום
† dic:
לגאיות ק
† adduco [i] בוא [k] שמם
$ simulachra vestra, * interfectos † ante idola vestra. [l] נפל
‡ ponam $ ante idola * circum aras vestras, [m] זרה [n] ישב
‖ demolientur † desertæ fiant
‡ simulachra vestra.
$ interfectus [o] מחה
* fien

gladij ‡ euasores vobis existendo in † ,faciam remanere Et
8 והותרתי[a] בהיות לכם פליטי חרב
recordabuntur Et .terras in vos dispergi in ‡ ;gentibus in
9 בגוים בהזרותיכם בארצות: וזכרו
,ibi erunt captiui cùm * gentes inter mei vestri euasores
פליטיכם אתי בגוים אשר[b] נשבו שם
quod fornicante ‡ eorum corde cum † fuerim fractus quia
אשר נשברתי את לבם הזונה אשר
post fornicantibus * eorum oculis cum ‡ & ,me desuper ‡ declinauit
סר[c] מעלי ואת עיניהם[d] הזנות אחרי
quæ mala ad suis faciebus in ingemiscent † Et .sua idola
גלוליהם [e]ונקטו בפניהם אל הרעות אשר
.suis abominationibus omnibus in fecerunt
[f]עשו לכל תועבותיהם:
gratis ad * Non .Dominus ego ‡ quòd scient Et
10 וידעו כי אני יהוה לא אל[g] חנם
.hoc malum eis faciendum ad † ,sum locutus
דברתי לעשות להם הרעה הזאת:
extende & ,tua vola in ‡ Percute :Deus Dominus dixit Sic
11 כה אמר אדני יהוה הכה[h] בכפך ורקע
malorum abominationes omnes ad ‡ Heu dic & ,tuo pede in
ברגלך ואמר אח אל כל תועבות רעות
.sunt ruituri peste in & fame in ,gladio in quia :Israel domus
בית ישראל אשר בחרב ברעב ובדבר [i]יפלו:
gladio in ,propinquus † & ;morietur peste in ,Longinquus *
12 הרחוק בדבר ימות והקרוב בחרב
complebo & :morietur fame in ,seruatus ‡ & relictus ‡ & ;corruet
יפול והנשאר והנצור ברעב ימות [k]וכליתי
.eis in meam indignationem
[l]חמתי בם:
eorum vulneratos existendo in ‖ ,Dominus ego ‡ quòd scietis Et
13 וידעתם כי אני יהוה [m]בהיות חלליהם
in eorum ararum circuitibus ‖ ,eorum idolorum medio in
בתוך גלוליהם סביבות מזבחותיהם אל
subtus & ,montium capitibus ‡ cunctis in ,excelso colle omni
כל גבעה [n]רמה בכל ראשי ההרים ותחת
,implicatam * quercum omnem subtus & ,viride lignum omne
כל עץ רענן ותחת כל אלה [o]עבתה
vniuersis quietis † odorem ibi dederunt quo * locum
מקום אשר נתנו שם ריח [p]ניחח לכל
,eos super meam manum extendam Et .suis idolis
14 גלוליהם: [q]ונטיתי את ידי עליהם
deserto à desertam & ,desolatam terram dabo &
ונתתי את הארץ שממה ומשמה ממדבר
quòd scient & :eorum habitationibus cunctis in ,Diblathah
דבלתה בכל [r]מושבותיהם וידעו כי
.Dominus ego †
אני יהוה:

Margin (Cap. VI): † vt sint ex ‡ à gladio — יתר[a] — ‡ cùm dispersi fueritis * inter quas — שבה[b] — † propter cor ‡ fornicans — ‡ à propter oculos * fornicantes — סור[c] זנה[d] — † succidentur à facie eorum propter — קטט[e] — ‡ sum * frustrà — עשה[f] חנן[g] — † vt facerem ‡ manu — כפף[h] — ‡ super — נפל[i] — * Qui longè est, † qui propè, ‡ qui fuerit obsessus, — כלה[k] — יחם[l] — ‡ sum † cùm fuerint interfecti vestri — היה[m] — ‖ in circuitu ‡ summitatib. — רום[n] — * frondosam, — עבת[o] — * in † suauissimum — נוח[p] — נטה[q] — ישב[r] — † sum

CAP. VII. ז

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 [s]ויהי דבר יהוה אלי לאמר:
,Deus Dominus dixit Sic :hominis fili tu Et
2 ואתה בן אדם כה אמר אדני יהוה
quatuor super finis venit :finis Israel Humo Terræ
לאדמת ישראל [t]קץ בא הקץ על ארבעת
mittam & ,te super finis Nunc .terræ alas †
3 כנפות הארץ: עתה הקץ עליך ושלחתי
te super dabo † & :tuas vias iuxta te iudicabo & ,te in meum nasum ‡
אפי בך ושפטתיך כדרכיך ונתתי עליך
.tuas abominationes omnes
את כל תועבותיך:
nam :indulgebo * nec ,te super ‡ meus oculus parcet non Et
4 ולא תחוס עיני עליך ולא אחמול כי
tui medio in tuæ abominationes & ,dabo ‡ te super tuas vias
דרכיך עליך [u]אתן ותועבותיך בתוכך
dixit Sic .Dominus ego † quòd scietis & :erunt
5 תהיין וידעתם כי אני יהוה: כה אמר
ecce ,te aduersum euigilauit .finis venit ,venit Finis
אדני יהוה רעה אחת רעה הנה באה:
6 קץ בא בא [x]הקץ הקיץ אליך הנה

Margin: היה[s] — Terræ — קצץ[t] — ארבע — † angulos ‡ furorem † ponam — ‡ tibi, * miserebor: — ‡ ponam, — נתן[u] — † sum — יקץ[x]

.terræ habitator te ad matutina cidaris Venit .venit
7 באה: באה הצפירה אליך יושב הארץ
repercussio ‡ non & ,tumultus ‖ dies propinqua * ,tempus venit
בא העת קרוב היום [a]מהומה ולא [b]הד
meam iram effundam propinquo de Nunc .montium
8 הרים: עתה מקרוב אשפך חמתי
te iudicabo & ,te in meum nasum * complebo & ,te super
עליך וכליתי אפי בך ושפטתיך
.tuas abominationes omnes te super dabo † & tuas vias secundum
כדרכיך ונתתי עליך את כל תועבותיך:
tuas vias iuxta :indulgebo ‡ nec ,meus oculus parcet non Et
9 ולא תחוס עיני ולא אחמול כדרכיך
:erunt tui medio in tuæ abominationes & ,dabo te super
עליך אתן ותועבותיך בתוכך [c]תהיין
.percutiens ‖ Dominus ego ‡ quod scietis &
וידעתם כי אני יהוה מכה:
,matutina cidaris * est egressa :venit ecce ,dies Ecce
10 הנה היום הנה באה יצאה הצפרה
.superbia gemmuit † ,virga floruit
צץ [d]המטה פרח [e]הזדון:
,eis ex ‡ non .impietatis virgam in surrexit Violentia ‡
11 החמס קם למטה רשע לא מהם
non & ,eorum tumultu e † neque ,eorum multitudine à * neque
ולא [f]מהמונם ולא [g]מהמהם ולא
,dies attigit ‡ ,tempus Venit .eis in ‡ lamentum
12 [h]נה בהם: בא העת [i]הגיע היום
ira quia :lugeat ne ,vendens † & ;lætetur ne ,Emens *
הקונה אל ישמח והמוכר אל יתאבל כי [k]חרון
ad vendens Quoniam .eius turbam ‡ omnem ad ‡
13 אל כל המונה: כי המוכר אל
.* eorum vita viuentibus ‖ in etiam Et .reuertetur non venditionem
הממכר לא ישוב ועוד [l]בחיים חיתם
,reuertetur non eius turbam † omnem ad visio Quia
כי [m]חזון אל כל המונה לא ישוב
.confortabunt se non sua vita sua iniquitate in vnusquisque ‡ &
ואיש [n]בעונו חיתו לא יתחזקו:
vadens * non & ,omnia præparare ‡ & ,tuba in Clanxerunt
14 תקעו בתקוע והכין הכל ואין הלך
.eius turbam vniuersam ad † mea ira nam .prælium ad
למלחמה כי חרוני אל כל המונה:
Qui ,domo à ‡ fames & pestis & ,foris Gladius
15 החרב בחוץ והדבר והרעב מבית אשר
,fames ,ciuitate in * qui ‡ & ,morietur gladio in ,‖ agro in
בשדה בחרב ימות ואשר בעיר רעב
,eorum euasores euadent Et .eum perdet † pestis &
16 ודבר יאכלנו: ופלטו פליטיהם
ipsi vniuersi vallium columbæ veluti montes super erunt &
והיו אל ההרים כיוני הגאיות כלם
.sua iniquitate in ‡ vnusquisque ,gementes
[o]המות איש בעונו:
genua omnia & :debilitabuntur manus Omnes
17 כל הידים [p]תרפינה וכל ברכים
operiet & ,saccis se accingent Et .aquæ ‡ ibunt
18 תלכנה מים: וחגרו [q]שקים [r]וכסתה
omnibus in & ,pudor facies omnes ad ‡ & :formido eos
אותם פלצות ואל כל פנים בושה ובכל
plateas in suum Argentum .caluitium eorum capitibus
19 ראשיהם קרחה: כספם בחוצות
,eorum Argentum .erit elongationem in ‖ corũ aurum & ,proiicient
ישליכו וזהבם לנדה יהיה כספם
indignationis ‡ die in eos liberare valebit non eorum aurum &
וזהבם לא יוכל [s]להצילם ביום עברת
non sua viscera † &, saturabunt non suam animam ;Domini
יהוה נפשם לא ישבעו ומעיהם לא
.fuit eorum iniquitatis offendiculum ‡ quia implebunt
ימלאו כי מכשול עונם היה:
imagines & ,eum posuit excellentiam in eius ornamenti decor * Et
20 [t]וצבי עדיו [v]לגאון [u]שמהו וצלמי
:eo in fecerunt suarum spurcitiarum ‖ ,suarum abominationum
תועבתם שקוציהם [x]עשו בו
.elongationem in ipsis illud ‖ dedi hoc propter
על כן [y]נתתיו להם [z]לנדה:

Margin (Cap. VII): sententia tibi — * propè est ‖ occisionis, † echo — היום[a] — הדד[b] — * furorem — † ponam — ‖ iniquitate. — ‡ miserebor: — היה[c] — ‡ sum ‖ qui percutio. — * sententia. — * germinauit † iniquitas ‡ remanebit — נטה[d] — זיד[e] — * ex diuitiis, † ex semine — המה[f g] — ‡ erit ‡ adest — נהה[h] — נגע[i] — * Qui emit † qui vendit. — חרה[k] — ‡ venit super ‡ populum ‖ vita existente anima * non reuertetur. — † multitudinẽ — חיה[l] — חזה[m] — ‡ vnusquisque vita propter iniquitatẽ suã non confortabitur. Clangite — עון[n] — * præparate * est qui vadat † super vniuersum populum ‖ intrinsecus ‖ fuerit, ‡ eum * fuerit † consumet. — ‡ propter iniquitatẽ suam. — המה[o] — רפה[p] — † tanquam — שק[q] כסה[r] — ‡ in omni facie — ‡ elongabitur ‡ furoris — נצל[s] — † ventres suos ‡ ruina hæc propter iniquitatem — * templũ quod erat gloria ornamenti eius in magnificentiam posuit, — צבה[t] גאה[v] — ‡ idolorũ suorũ — שום[u] עשה[x] — ‡ eam — נתן[y] נדד[z]

impiis & *prædam in* alienorum manum in illud dabo Et
21 ונתתיו ביד־הזרים לבז ולרשעי
auertam Et .illud contaminabunt & :*spolium* ‡ in terræ
22 הארץ לשלל וחללוה: והסבתי[a]
introibunt & :meum *abditum* ‡ violabunt & ,eis ab meas facies
פני מהם וחללו את־צפוני ובאו־
: catenam Fac .illud polluent & ,*effractores* * illud in
23 בה פריצים וחללוה: עשה הרתוק
ciuitas & ,sanguinum iudicio est plena terra quoniam
כי הארץ מלאה משפט דמים והעיר
,gentium pessimos adducam Et .*extorsione* ‖ est plena
24 מלאה חמס: [b]והבאתי [c]רעי גוים
,fortium superbiam faciam cessare & :eorum domos possidebunt &
וירשו את־בתיהם והשבתי [d]גאון [e]עזים
quærent & : venit Præcisio .eorum sanctuaria polluentur &
25 ונחלו מקדשיהם: קפדה בא ובקשו
contritionem super Contritio . * non & ,pacem
26 שלום ואין: הוה על־הוה
visionem quærent & : erit auditum *ad* ‡ auditus & , veniet
תבוא ושמעה אל־שמועה תהיה ובקשו [f]חזון
:senioribus à consilium & ,sacerdote à peribit lex & , propheta à
מנביא ותורה תאבד מכהן [g]ועצה מזקנים:
,desolatione induetur princeps & , lugebit Rex
27 המלך יתאבל ונשיא ילבש שממה
faciam eorum *via à* : terrebuntur terræ populi manus &
וידי עם־הארץ תבהלנה מדרכם אעשה
quod scient & ,eos iudicabo eorum iudiciis in & ,eis
אותם ובמשפטיהם אשפטם וידעו כי־
.Dominus *ego* * * sum
אני יהוה:

ad diripiendum
‡ spolia:
סבב[a]
‡ adytum
* latrones,
‖ iniquitate.
בוא[b] רוע[c]
גאה[d] עזז[e]
* erit.
‡ super
חזה[f]
יעץ[g]
secundum viam
* sum

CAP. VIII. ח

‡ quinta in , † sexto in , sexto anno in fuit Et
1 [g]ויהי בשנה הששית בששי בחמשה
sedentes * Iehudah seniores & ,mea domo in *sedens* ‡ ego , mensis
לחדש אני יושב בביתי וזקני יהודה יושבים
.Dei Domini *manus ibi* † me super cecidit & : *meas facies ad*
לפני [h]ותפל עלי שם יד אדני יהוה:
,ignis aspectus tanquam similitudo ecce & ,vidi Et
2 ואראה והנה [i]דמות כמראה־אש
, eius lumbis à & :ignis ‡ infrà & , eius lumborum aspectu ab
ממראה מתניו ולמטה אש וממתניו
.*flammæ crepitantis oculus* tanquã , splendoris aspectus tanquam ,suprà &
ולמעלה כמראה־זהר כעין החשמלה:
: mei capitis concinno in me tulit & ,manus *instar* † misit Et
3 וישלח [k]תבנית יד ויקחני [l]בציצת ראשי
,cælos inter & terram inter spiritus me eleuauit &
[m]ותשא אתי רוח בין־הארץ ובין־השמים
ad ,Dei visionibus in , Ierusalaim in me adduxit &
ותבא אתי ירושלמה במראות אלהים אל־
quò ‡ , aquilonem ad *respicientis* † , interioris * portæ ostium
פתח שער הפנימית הפונה צפונה אשר־
. * facientis zelare zeli *imaginis* ‡ habitatio *ibi*
שם [n]מושב סמל הקנאה המקנה:
visionem secundum :Israel Dei gloria ‖ ibi ecce Et
4 והנה־שם כבוד אלהי ישראל כמראה
Fili :me ad dixit Et .campo in vidi quam
5 אשר [o]ראיתי בבקעה: ויאמר אלי בן־
: aquilonem ad viam † , tuos oculos nunc leua , hominis
אדם [p]שא־נא עיניך דרך צפונה
,aquilone ab ecce & ,aquilonem ad viam ‡ meos oculos leuaui &
ואשא עיני דרך צפונה והנה מצפון
.introitu in *hac* ‖ zeli *similitudo* * ,altaris portam ad
לשער המזבח סמל הקנאה הזה [q]בבאה:
isti quid tu *videns* ‖ nónne ,hominis Fili :me ad dixit Et
6 ויאמר אלי בן־אדם הראה אתה מהם
Israel domus quas , magnas abominationes :*facientes* ‡
[t]עשים תועבות גדלות אשר בית־ישראל
adhuc & ?meo sanctuario *desuper fieri longè ad* * ,hîc :*facientes* ‡
עשים פה לרחקה מעל מקדשי ועוד
.magnas abominationes videbis *conuerteris* †
תשוב תראה תועבות גדלות:

† mense,
‡ die
חיה[h]
‡ sedebam
* sedebant coram me:
† prophetia spiritus
נפל[h]
מרה[i]
‡ erat
visio electri.
† similitudine
בנה[k] צוץ[l]
נשא[m]
* atrij
† quod respiciebat
‡ vbi erat
‡ idoli
* Deum.
ישב[n]
‖ erat
ראה[o]
† ad
נשא[p]
‡ ad
* idolum
‖ hoc
בוא[q]
‖ vides
מה הם
ק
‡ faciunt:
עשה[t]
‡ faciunt
* vt procul recedam
† conuerteris

ecce & ,vidi & :atrij ostium ad me adduxit Et
7 ויבא אתי אל־פתח החצר ואראה והנה
hominis Fili ,me ad dixit Et .pariete in vnum foramen
8 חר־אחד בקיר: ויאמר אלי בן־אדם
odium ecce & , parietem *in* fodi & :parietem *in* nunc fode
חתר־נא בקיר ואחתר בקיר והנה פתח
vide & , Ingredere : me ad dixit Et .vnum
9 אחד: ויאמר אלי בא וראה את־
.hîc *facientes* isti quas , malas abominationes
התועבות הרעות אשר הם עשים פה:
similitudo omnis ecce &, vidi & , sum ingressus Et
10 ואבוא ואראה והנה כל־תבנית
domus idola vniuersa & , abominatio ,animalis & , reptilis
רמש ובהמה שקץ וכל־גלולי בית
.*circum circum* ‖ pariete *super exaratum* * :Israel
ישראל [a]מחקה על־הקיר סביב סביב:
Iazaniahu & ,Israel domus senioribus de viri septuaginta Et
11 ושבעים איש מזקני בית־ישראל ויאזניהו
,*eorum facies ad* ‡ stantium *eorum* medio in *stans* † ,Saphan filius
בן־שפן עמד בתוכם עמדים לפניהם
suffimẽti nebulæ vapor & : sua manu in *suum* thuribulum *vir* &
ואיש מקטרתו בידו ועתר ענן־הקטרת
hominis fili vidisti Nóne : me ad dixit Et .*ascendens*
12 עלה: ויאמר אלי הראית בן־אדם
vir , *obscuritate in facientes* ,Israel domus seniores quæ
אשר זקני בית־ישראל עשים בחשך איש
videns * Dominus Non :*dicentes* ‡ quia ?*suæ prospectura conclauibus in*
בחדרי [h]משכיתו כי אמרים אין יהוה ראה
: me ad dixit Et .terram Dominus dereliquit , nos
13 אתנו עזב יהוה את־הארץ: ויאמר אלי
quas magnas abominationes videbis ,*conuerteris* † Adhuc
עוד תשוב תראה תועבות גדלות אשר־
portæ ostium ad me adduxit Et .*facientes* ‡ isti
14 המה [c]עשים: ויבא אתי אל־פתח שער
ibi ecce & : aquilonem ad ‡ quod ,Domini domus
בית־יהוה אשר אל־הצפונה והנה־שם
.Tammuz *flentes* *sedentes* mulieres
הנשים ישבות [d]מבכות את־התמוז:
conuerteris * Adhuc ?hominis fili vidisti Nónne :me ad dixit Et
15 ויאמר אלי [e]הראית בן־אדם עוד תשוב
.his *præ* *magnas* † abominationes videbis
תראה תועבות גדלות מאלה:
interius Domini domus atrium ad me adduxit Et
16 [f]ויבא אתי אל־חצר בית־יהוה הפנימית
inter & , vestibulum inter Domini templi ostio ‡ ecce &
והנה־פתח היכל יהוה בין האולם ובין
‡ *eorum* posteriora * :viri quinque & viginti circiter ‡ altare
המזבח כעשרים וחמשה איש אחריהם
ipsi & ,orientem ad eorum facies & ,Domini templum ad
אל־היכל יהוה ופניהם קדמה והמה
:me ad dixit Et .solis ortum ad se *incuruantes*
17 [g]משתחויתם קדמה לשמש: ויאמר אלי
Iehudah domui est leue Nunquid ?hominis fili vidisti Nónne
הראית בן־אדם [h]הנקל לבית יהודה
repleuerunt quia :hîc fecerunt quas abominationes *faciendo à* ‡
מעשות את־התועבות אשר עשו־פה כי־מלאו
, me irritandum ad sunt conuersi & , iniquitate terram
את־הארץ חמס [i]וישבו להכעיסני
?*suum nasum ad ramum mittentes* † ipsi ecce &
והנם שלחים את־הזמורה אל־אפם:
parcet non , *excandescentia* ‖ in faciam ego etiam Et
18 וגם־אני אעשה בחמה לא־תחוס
voce meis auribus in clamabunt & : miserebor nec ,meus oculus
עיני ולא אחמול וקראו באזני קול
.eos exaudiam non & ,magna
גדול ולא אשמע אותם:

CAP. IX. ט

: dicendo ,magna voce meis auribus in clamauit Et
1 ויקרא באזני קול גדול לאמר
instrumentum *vir* ‡ & :ciuitatis *visitationes* † Appropinquauerunt
קרבו פקדות העיר ואיש [k]כלי

faciunt
* depicta erant ‖ per circuitũ.
חקה[a]
† stabat
‡ ante ea,
vnusquisque
ascendebat.
faciunt in tenebris, vnusquisque in cubiculis picturæ
‡ dicunt:
* videt
שכה[b]
† conuersus,
‡ faciunt.
עשה[c]
‡ est
sedebant plangentes
בכה[d]
* conuersus
ראה[e]
† maiores
בוא[f]
‡ in
‡ erant
‡ quorum
‡ erant
incuruabant
שחה[g]
קלה[h]
‡ quod faciat
שוב[i]
† mittunt fœtorem ad nares suas?
‖ furore,
† præfecti
‡ vnusquisque
כלה[k]

viri sex ecce Et .sua manu in sua perditionis ‖
2 משחתו בידו: והנה ששה אנשים
respiciens quæ ,superioris portæ via de venientes $
באים מדרך שער העליון אשר מפנה
vir & ,sua manu in sua dissipationis vas vir † & ,aquilonem ad
צפונה ואיש כלי מפצו בידו ואיש
scribæ tabella + & ,lineis vestitus eorum medio in † vnus
אחד בתוכם לבוש בדים וקסת הספר
altare iuxta steterunt & ,sunt ingressi & :eius renibus in $
במתניו ויבאו ויעמדו אצל מזבח
desuper !est eleuata Israel Dei gloria Et .æreum
3 הנחשת: וכבוד אלהי ישראל נעלה מעל
.domus limen ad ,eum super erat quem $ Cherub
הכרוב אשר היה עליו אל מפתן הבית
tabella ‖ qui ,lineis indutum * virum ad vocauit &
ויקרא אל האיש הלבש הבדים אשר קסת
Transi :eum ad Dominus dixit Et .suis lumbis in scribæ
4 הספר במתניו: ויאמר יהוה אלו עבר
Tau signabis + & ,Ierusalaim medium per ,ciuitatis medium per
בתוך העיר בתוך ירושלם והתוית תו
vociferantium † & ,suspirantium $ virorum frontes super
על מצחות האנשים הנאנחים והנאנקים
.eius medio in factis ‖ abominationibus cunctis super
על כל התועבות הנעשות בתוכה:
,eum post ciuitatem per Transite:meis auribus in dixit illis Et
5 ולאלה אמר באזני עברו בעיר אחריו
.misereamini nec ,vester oculus parcat non ;percutite &
והכו על תחוס עיניכם ואל תחמלו:
occidetis † ,mulieres & ,paruulum & ,virginem & ,electum ,Senem
6 זקן בחור ובתולה וטף ונשים תהרגו
,Tau eum super $ quem ‡ virum omnem ad Sed :perditionem ad
למשחית ועל כל איש אשר עליו התו
inceperunt Et .incipietis meo sanctuario à & ,accedatis ne
אל תגשו וממקדשי תחלו ויחלו
.domus facies ad † qui ,senioribus viris in *
באנשים הזקנים אשר לפני הבית:
implete & ,domum Contaminate :eos ad dixit Et
7 ויאמר אליהם טמאו את הבית ומלאו
,sunt egressi Et .Egredimini :vulneratis ‡ atria
את החצרות חללים צאו ויצאו
,eos percutere iuxta $,fuit Et .ciuitatem per percusserunt &
8 והכו בעיר: ויהי כהכותם
:dixique ,clamaui & ,meas facies * super rui & ,ego remansi &
ונאשאר אני ואפלה על פני ואזעק ואמר
omne tu corrumpens † Nunquid :Deus Domine Ahah
אהה אדני יהוה המשחית אתה את כל
super tuum furorem te effundendo in † ,Israel residuum
שארית ישראל בשפכך את חמתך על
Israel domus Iniquitas :me ad dixit Et ? Ierusalaim
9 ירושלם: ויאמר אלי עון בית ישראל
terra est repleta & ,valde vehementer in $ magna Iehudah &
ויהודה גדול במאד מאד ותמלא הארץ
:dixerunt Nam .‡ peruerso est plena ciuitas & ,sanguinibus *
דמים והעיר מלאה מטה כי אמרו
.videns * Dominus non & ,terram Dominus Dereliquit
עזב יהוה את הארץ ואין יהוה ראה:
.miserebor neque ,meus oculus parcet Non .* ego etiam Et
10 וגם אני לא תחוס עיני ולא אחמל
indutus vir ecce Et .dedi eorum caput in eorum Viam
11 דרכם בראשם נתתי: והנה האיש לבש
verbum reddens † ,suis lumbis in tabellam $ qui ,lineis
הבדים אשר הקסת במתניו משיב דבר
.mihi præcepisti quæ ‖ iuxta Feci :dicendo
לאמר עשיתי כאשר צויתני:

CAP. X. יוד

caput super quæ ,expansionem ad $ ecce & ,vidi Et
1 ואראה והנה אל הרקיע אשר על ראש
similitudinis aspectu † veluti sapphiri lapis tanquam Cherubim
הכרבים כאבן ספיר כמראה דמות
virum ad dixit Et .eos super apparuit ,solij
2 כסא נראה עליהם: ויאמר אל האיש

‖ suum ad perdendum
$ veniebant * versæ
† vnusquisque habebat instrumentum suum ad perdendū, † erat ‡ atramentariā $ erat ad renes
נפץ a
‖ à
$ super
* illum qui induebatur erat ‖ habebat atramentarium
‖ signa
תו b
$ gementium, † clamantium
‖ quæ fiunt
עשה c
אל ק עינכם ק
‡ Senes, adolescentes, & virgines & paruulos,
נכה d טפף
† occidite ‡ super $ fuerit
נגש f חלל
‡ à
† erant coram domo. ‡ interfectis:
יצא h
$ cùm percussissent * faciē meam,
נפל i
† perdere facis
‡ dum effundis
עוה k
$ est vehementer
* sanguinariis, ‡ iudicio.
נטה l
* videt.
* non parcam, sicut nec ipsi pepercerunt.
$ habebat atramentarium ‡ respondit ‖ omnia
ככל אשר ק
צוה m
$ super firmamentum quod erat † species
דמה n

rotam inter ad ‡ Ingredere :dixit & ,lineis indutum
לבש הבדים ויאמר בא אל בינות לגלגל
ignis prunis ,tuas volas $ imple & ,Cherub subter ad
אל תחת לכרוב ומלא חפניך גחלי אש
est ingressus & :ciuitatem super sparge & ,Cherubim inter * de
מבינות לכרבים וזרק על העיר ויבא
,domus dextera à stantes † Cherubim Et .meos oculos ad †
3 לעיני: והכרבים עמדים מימין לבית
atrium impleuit nubes & ,virum illum intrando in $
בבאו האיש והענן מלא את החצר
Cherub desuper † Domini gloria se extulit * Et .interius
4 הפנימית: וירם כבוד יהוה מעל הכרוב
atrium & ,nube domus est repleta & :domus limen ad
על מפתן הבית וימלא הבית את הענן והחצר
.Domini gloriæ splendore est repletum
מלאה את נגה כבוד יהוה:
atrium ad vsque est audita $ Cherubim alarum vox ‡ Et
5 וקול כנפי הכרובים נשמע עד החצר
.ipso loquendo in Sadai * Dei vox tanquam ,exterius
החיצנה כקול אל שדי בדברו:
, lineis induto viro ipso præcipiendo in † ,fuit Et
6 ויהי בצותו את האיש לבש הבדים
inter $ de rotam inter * de ignem Tolle :dicendo
לאמר קח אש מבינות לגלגל מבינות
.rotam iuxta stetit & ,est ingressus & :Cherubim
לכרובים ויבא ויעמד אצל האופן:
Cherubim inter * de suam manum Cherub misit Et
7 וישלח הכרוב את ידו מבינות לכרובים
dedit $ & ,tulit ‡ & ,Cherubim inter † qui ignem ad
אל האש אשר בינות הכרבים וישא ויתן
.est egressus & ,accepit & ;lineis induti volis * in
אל חפני לבש הבדים ויקח ויצא:
subtus hominis manus exemplar ‖ Cherubim in apparuit Et
8 וירא לכרבים תבנית יד אדם תחת
rotæ quatuor ecce & ,vidi Et .eorum alas
9 כנפיהם: ואראה והנה ארבעה אופנים
, vnum Cherub iuxta $ vna Rota .Cherubim iuxta
אצל הכרובים אופן אחד אצל הכרוב אחד
‡ rotarum aspectus & .vnum † Cherub iuxta vna * rota &
ואופן אחד אצל הכרוב אחד ומראה האופנים
,earum aspectus Et .Tarsis lapidis color tanquam
10 כעין אבן תרשיש: ומראיהם
rota fuisset si ac ‡ ipsis quatuor vna similitudo
דמות אחד לארבעתם כאשר יהיה האופן
suis quadraturis † quatuor in eis eundo In .rotæ medio in
11 בתוך האופן: בלכתם אל ארבעת רבעיהם
quem $ locum $ sed ,ipsis eundo in circuibant ‡ non ,ambulabant
ילכו לא יסבו בלכתם כי המקום אשר
.eis eundo in ,circuibant ‡ nec ,ibant illud ‖ post caput † se vertebat
יפנה הראש אחריו ילכו לא יסבו בלכתם:
.earum manus & ,earum dorsa & ,earum caro omnis Et
12 וכל בשרם וגבהם וידיהם
circum † oculis *. plenæ rotæ & ,earum alæ &
וכנפיהם והאופנים מלאים עינים סביב
.ipsarum rotarum ipsarum quatuor
לארבעתם אופניהם:
.meis auribus in ,rota ô ,‡ est clamatum ipsis Rotis
13 לאופנים להם קורא הגלגל באזני:
facies vnius † facies: * vnicuique $ facies quatuor Et
14 וארבעה פנים לאחד פני האחד פני
facies tertiæ & ,hominis facies secundæ facies & ,Cherub
הכרוב ופני השני פני אדם והשלישי פני
se exaltauerunt Et .aquilæ facies quartæ & ,leonis
15 אריה והרביעי פני נשר: וירמו
.Chebar flumine in vidi quod animal ‡ ipsum :Cherubim
הכרבים היא החיה אשר ראיתי בנהר כבר:
:eos iuxta rotæ ambulabant ,Cherubim eundo in $ Et
16 ובלכת הכרובים ילכו האופנים אצלם
desuper se eleuandum ad † suas alas Cherubim eleuando in * &
ובשאת הכרובים את כנפיהם לרום מעל
.eos apud ‡ ipsæ etiam .rotæ reuertebantur non ,terram
הארץ לא יסבו האופנים גם הם מאצלם:

‡ inter rotas, inter Cherubim,
בוא a בין b
$ manus
* medio
† in conspectu meo.
‡ stabant $ cùm ingrederetur vir ille,
* recessit † à
רום d פנה e
‡ sonitus $ auditus
* omnipotentis quando loquitur.
חוץ e
† cùm præcepisset ‡ medio rotarū $ medio
צוה f לקח g
* medio
† erat ‡ sumpsit, $ posuit * manibus
נשא h יצא i
‖ similitudo
ראה k בנה l
* erat
* altera † alterum: ‡ erat
Cùm ambularent † lateribus
הלך m
‡ reuertebantur cùm ambularent, $ ad † primus Cherub ‖ illum
סבב o ילך
‡ reuertebātur, cùm ambularent. * erant † in circuitu
à Cherub.
$ erant Cherub † rotæ
פנה p
שנה q
רום r
‡ est
ראה s
$ cùm ambularent
* cùm eleuarēt † vt exaltarentur super
נשא t
‡ erant

:eis cum se eleuabant se eleuando ‡ & :stabant ,ipsos stando in
17 בְּעָמְדָם יַעֲמֹדוּ וּבְרוֹמָם יֵרוֹמּוּ אוֹתָם — Dum starent ipsi. * dum eleuabant
Domini gloria est egressa Et .eis in ‡ animalis spiritus nam
18 כִּי רוּחַ הַחַיָּה בָּהֶם׃ וַיֵּצֵא כְּבוֹד יְהוָה — † erat
.Cherubim super stetit & :domus limine desuper ‡
מֵעַל מִפְתַּן הַבָּיִת וַיַּעֲמֹד עַל־הַכְּרוּבִים׃ — ‡ à
sunt eleuati & ,suas alas Cherubim eleuauerunt Et
19 וַיִּשְׂאוּ הַכְּרוּבִים אֶת־כַּנְפֵיהֶם וַיֵּרוֹמּוּ
rotæ & ,ipsos egrediendo in ‡ :meis oculis in terra à
מִן־הָאָרֶץ לְעֵינַי בְּצֵאתָם[a] וְהָאוֹפַנִּים — ‡ dum egredentur ipsi. יצא[a]
Domini domus portæ ostio † stetit & :eos iuxta
לְעֻמָּתָם וַיַּעֲמֹד פֶּתַח שַׁעַר בֵּית־יְהוָה — † in introitu
.desuper eos super Israel Dei gloria & ,orientalis
הַקַּדְמוֹנִי וּכְבוֹד אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃
Israel Deum subter vidi quod animal ‡ Hoc
20 הִיא הַחַיָּה אֲשֶׁר רָאִיתִי תַּחַת אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל — ‡ est
.ipsi ‡ Cherubim quod cognoui & :Chebar flumine in
בִּנְהַר־כְּבָר וָאֵדַע[b] כִּי כְרוּבִים הֵמָּה׃ — ‡ essent. ידע[b]
alæ quatuor & ,vni ‡ facies quatuor Quatuor
21 אַרְבָּעָה אַרְבָּעָה פָנִים לְאֶחָד וְאַרְבַּע כְּנָפַיִם — † erant vnicuique,
.eorum alis sub hominis manuum ; similitudo Et .vni †
לְאֶחָד וּדְמוּת[c] יְדֵי אָדָם תַּחַת כַּנְפֵיהֶם׃ — † vnicuique. * manus
quas facierum eorundem * eorum facierum similitudo Et
22 וּדְמוּת פְּנֵיהֶם הֵמָּה הַפָּנִים אֲשֶׁר — דמה[c] * erat vt
,ipsæmet & earum aspectus ,Chebar fluuium iuxta vidi
רָאִיתִי עַל־נְהַר־כְּבָר מַרְאֵיהֶם[d] וְאוֹתָם — ראה[d]
.ibant ipsius facierum transitum ad ‖ vnusquisque
אִישׁ אֶל־עֵבֶר פָּנָיו יֵלֵכוּ׃ — ‖ contra faciem suam ibat

CAP. XI. יא

portam ad me introduxit & ,spiritus me eleuauit Et
1 וַתִּשָּׂא[e] אֹתִי רוּחַ וַתָּבֵא[f] אֹתִי אֶל־שַׁעַר — נשא[e] בוא[f]
ecce Et .orientem ad respicientem ,orientalem Domini domus
בֵּית־יְהוָה הַקַּדְמוֹנִי הַפּוֹנֶה קָדִימָה וְהִנֵּה — quæ respicit
vidi & ,viri quinque & viginti portæ ostio in
בְּפֶתַח הַשַּׁעַר עֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה אִישׁ וָאֶרְאֶה
Pelathiahu & ,Hazur filium Iaazaniah eorum medio in
בְתוֹכָם אֶת־יַאֲזַנְיָה בֶן־עַזֻּר וְאֶת־פְּלַטְיָהוּ
Fili :me ad Dixitque .populi principes Benaiahu filium
2 בֶּן־בְּנָיָהוּ שָׂרֵי[g] הָעָם׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־ — שור[g]
consulentes ‡ & ,iniquitatem cogitantes † viri * isti ,hominis
אָדָם אֵלֶּה הָאֲנָשִׁים הַחֹשְׁבִים אָוֶן וְהַיֹּעֲצִים — * sunt † qui cogitant ‡ consulunt
Non :Dicentes ‡ .ista vrbe in malum consilium
3 עֲצַת[h]־רָע בָּעִיר הַזֹּאת׃ הָאֹמְרִים לֹא — ‡ Qui dicunt יעץ[h]
.caro ‡ nos & ,lebes ‡ hæc :domos ædificare ‡ propinquo in
בְּקָרוֹב בְּנוֹת[i] בָּתִּים הִיא הַסִּיר וַאֲנַחְנוּ הַבָּשָׂר׃ — * est contrita, ædificem ‡ Ierusalaim est vt ‡ vt
.hominis fili vaticinare ,eos super vaticinare Idcirco
4 לָכֵן הִנָּבֵא עֲלֵיהֶם הִנָּבֵא בֶּן־אָדָם׃ — בנה[i]
:me ad dixit & ,Domini spiritus me super cecidit Et
5 וַתִּפֹּל[k] עָלַי רוּחַ יְהוָה וַיֹּאמֶר אֵלַי — נפל[k]
:Israel domus dixistis ‡ sic ,Dominus dixit Sic :Dic
אֱמֹר כֹּה־אָמַר יְהוָה כֵּן אֲמַרְתֶּם בֵּית יִשְׂרָאֵל — ‡ dixisti
fecistis Multiplicate .illud noui ego vestri spiritus ascensiones ‖ &
6 וּמַעֲלוֹת[l] רוּחֲכֶם אֲנִי יְדַעְתִּיהָ׃ הִרְבֵּיתֶם[m] — ‖ quæ ascendūt in spiritu vestro
.occiso ‡ eius plateas impleftis & :hac vrbe in vestros interfectos
חַלְלֵיכֶם בָּעִיר הַזֹּאת וּמִלֵּאתֶם חוּצֹתֶיהָ חָלָל׃ — עלה[l] רבה[m] ‡ interfectis.
vestri Interfecti :Deus Dominus dixit sic Propterea
7 לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה חַלְלֵיכֶם
ipsa & ,caro † ipsi ,eius medio in posuistis * quos
אֲשֶׁר שַׂמְתֶּם[n] בְּתוֹכָהּ הֵמָּה הַבָּשָׂר וְהִיא — * posuisti † sunt
:metuistis Gladium .eius medio de eduxit ‡ vos Et .lebes ‡
8 הַסִּיר וְאֶתְכֶם הוֹצִיא[o] מִתּוֹכָהּ׃ חֶרֶב יְרֵאתֶם — שום[n] ‡ est * educere faciam
.Deus Dominus dixit ,vos super inducam gladium &
וְחֶרֶב אָבִיא עֲלֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ — יצא[o]
manu in vos daboque ,eius medio de vos educam Et
9 וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִתּוֹכָהּ וְנָתַתִּי אֶתְכֶם בְּיַד־
:cadetis gladio In .iudicia vobis in faciam & ,alienorum
10 זָרִים וְעָשִׂיתִי[p] בָכֶם שְׁפָטִים׃ בַּחֶרֶב תִּפֹּלוּ — עשה[p]
quod scietis & :vos iudicabo Israel termino in
עַל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל אֶשְׁפּוֹט אֶתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי־
,lebetem in ‡ vobis erit non Hæc .Dominus ego ‡
11 אֲנִי יְהוָה׃ הִיא לֹא־תִהְיֶה לָכֶם לְסִיר — † fueris ‡ vt lebes,

Israel termino in :carnem in ‡ eius medio in eritis vos & ‖
וְאַתֶּם תִּהְיוּ[a] בְתוֹכָהּ לְבָשָׂר אֶל־גְּבוּל יִשְׂרָאֵל — ‖ nec ‡ vt caro היה[a] ‡ sum,
quia .Dominus ego ‡ quod scietis Et :vos iudicabo
12 אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם׃ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר
:fecistis non mea iudicia & ,ambulastis non meis statutis in
בְּחֻקַּי[b] לֹא הֲלַכְתֶּם וּמִשְׁפָּטַי לֹא עֲשִׂיתֶם — חקק[b]
.fecistis ,vestris circuitibus ‖ quæ ,gentium iudicia iuxta sed
וּכְמִשְׁפְּטֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם עֲשִׂיתֶם[c]׃ — ‖ sunt in circuitu vestro, עשה[c]
,Benaiah filius Pelatiahu & ,me prophetare iuxta ‡ ,fuit Et
13 וַיְהִי[d] כְּהִנָּבְאִי וּפְלַטְיָהוּ בֶן־בְּנָיָה — ‡ cum prophetarem, היה[d]
,magna voce clamaui & ,meas facies ‡ super cecidi & :est mortuus
מֵת[e] וָאֶפֹּל[f] עַל־פָּנַי וָאֶזְעַק קוֹל־גָּדוֹל — ‡ faciem meã, מות[e] נפל[f]
tu consummationem ,Deus Domine Ahah :dixi &
וָאֹמַר אֲהָהּ אֲדֹנָי יְהוִה כָּלָה אַתָּה
Domini verbum fuit Et .Israel residui faciens ‡
14 עֹשֶׂה אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה — ‡ facis
viri tui fratres,tui fratres ,hominis Fili :dicendo ,me ad
15 אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם אַחֶיךָ אַחֶיךָ אַנְשֵׁי
dixerunt quibus ,ipsa tota Israel domus omnis & ,tuæ redemptionis
גְאֻלָּתֶךָ וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלֹּה אֲשֶׁר אָמְרוּ — propinqui tui,
,Domino desuper vos Elongate : Ierusalaim habitatores eis
לָהֶם יֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ רַחֲקוּ מֵעַל יְהוָה — ‡ à
:dic Propterea .possessionem in terra est data ipsa nobis ‡
16 לָנוּ הִיא נִתְּנָה הָאָרֶץ לְמוֹרָשָׁה[g]׃ לָכֵן אֱמֹר — † quia ירש[g]
,gentes in eos elongare feci Quia ‖ : Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה כִּי הִרְחַקְתִּים בַּגּוֹיִם — ‖ Licet
sanctuarium in eis fui & ,terras ‡ in eos dispergere feci quia &
וְכִי הֲפִיצוֹתִים[h] בָּאֲרָצוֹת וָאֱהִי לָהֶם לְמִקְדָּשׁ — † terram, fui tamen פוץ[h]
.illuc venerunt quo ‡ terris in ,paruum
מְעַט בָּאֲרָצוֹת אֲשֶׁר־בָּאוּ[i] שָׁם׃ — † ad quas בוא[i]
congregabo Et : Deus Dominus dixit Sic :dic Propterea
17 לָכֵן אֱמֹר כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְקִבַּצְתִּי
,terris de vos colligam & ,populis de vos
אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים וְאָסַפְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאֲרָצוֹת — ‡ adunabo
humum vobis dabo & ‡eis in estis dispersi quibus ‡
אֲשֶׁר נְפֹצוֹתֶם בָּהֶם וְנָתַתִּי לָכֶם אֶת־אַדְמַת — † in
omnes ‖ remouebunt & ,illuc ingredientur Et .Israel
18 יִשְׂרָאֵל׃ וּבָאוּ שָׁמָּה וְהֵסִירוּ[k] אֶת־כָּל־ — ‡ omnia סור[k]
.illa de eius abominationes cunctasque ,eius contaminationes
שִׁקּוּצֶיהָ וְאֶת־כָּל־תּוֹעֲבוֹתֶיהָ מִמֶּנָּה׃ — idola
dabo nouum spiritum & ,vnum cor eis dabo Et
19 וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב אֶחָד וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן — tribuam
,eorum carne de lapidis ‡ cor remouebo & :eorum interiori in
בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי לֵב הָאֶבֶן מִבְּשָׂרָם — visceribus ‡ lapideum
meis statutis in Vt carnis ‡ cor eis dabo &
20 וְנָתַתִּי לָהֶם לֵב בָּשָׂר׃ לְמַעַן בְּחֻקֹּתַי[l] — ‡ carneum. חקק[l]
fint & :ea faciant & ,custodiant mea iudicia & ,ambulent
יֵלֵכוּ וְאֶת־מִשְׁפָּטַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אֹתָם וְהָיוּ־
ad * Et .Deum in eis fim ego & ,populum in mihi
21 לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְאֶל־ — * secundum
suarum abominationum & ,suarum contaminationum cor
לֵב שִׁקּוּצֵיהֶם וְתוֹעֲבוֹתֵיהֶם
dixit ,dabo eorum caput in eorum viam : vadens ‡ eorum cor
לִבָּם הֹלֵךְ דַּרְכָּם בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם — ‡ ambulat:
Cherubim eleuauerunt Et .Deus Dominus
22 אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַיִּשְׂאוּ[m] הַכְּרוּבִים אֶת־ — נשא[m]
Dei gloria & :eos contra rotæ & ,alas suas
כַּנְפֵיהֶם וְהָאוֹפַנִּים לְעֻמָּתָם וּכְבוֹד אֱלֹהֵי־
gloria ascendit ‖ Et .desuper eos super ‡ Israel
23 יִשְׂרָאֵל עֲלֵיהֶם מִלְמָעְלָה׃ וַיַּעַל[n] כְּבוֹד — ‡ erat ‖ recessit עלה[n]
,montem super stetitque ,ciuitatis medio desuper ‡ Domini
יְהוָה מֵעַל תּוֹךְ הָעִיר וַיַּעֲמֹד עַל־הָהָר
.me eleuauit spiritus Et .vrbis oriente ab ‡ qui
24 אֲשֶׁר מִקֶּדֶם לָעִיר׃ וְרוּחַ נְשָׂאַתְנִי — ‡ est
visione in transmigrationem ad Chasdim * in me adduxitque
וַתְּבִיאֵנִי כַשְׂדִּימָה אֶל־הַגּוֹלָה בַּמַּרְאֶה — * terram
quam visio me desuper ascendit ‡ & :Dei spiritu in
בְּרוּחַ אֱלֹהִים וַיַּעַל מֵעָלַי הַמַּרְאֶה אֲשֶׁר — † recessit à
omnia transmigrationem ad sum locutus Et .vidi
25 רָאִיתִי׃ וָאֲדַבֵּר אֶל־הַגּוֹלָה אֵת כָּל־
.mihi ostenderat quæ ,Domini verba
דִּבְרֵי יְהוָה אֲשֶׁר הֶרְאָנִי׃

CAP. XII. יב

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
sedens ‡ tu rebellionis domus medio in hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם בְּתוֹךְ בֵּית־הַמֶּרִי אַתָּה יֹשֵׁב
† eis aures : viderunt non & videndum ad eis ‡ oculi quibus
אֲשֶׁר עֵינַיִם לָהֶם לִרְאוֹת וְלֹא רָאוּ אָזְנַיִם לָהֶם
.ipsi rebellionis ‡ domus quia ,audierunt non & ,audiendum ad
לִשְׁמֹעַ וְלֹא שָׁמֵעוּ כִּי בֵּית מְרִי הֵם׃
,transmigrationis vasa tibi fac ,hominis fili tu Et
3 וְאַתָּה בֶן־אָדָם עֲשֵׂה לְךָ כְּלֵי גוֹלָה
tuo loco de transmigrabis Et .eorum oculis in interdiu transmigra &
וּגְלֵה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְגָלִיתָ מִמְּקוֹמְךָ
quia ,aspiciant forte si ,eorum oculis in alterum locum ad
אֶל־מָקוֹם אַחֵר לְעֵינֵיהֶם אוּלַי יִרְאוּ כִּי
vasa tanquam tua vasa educes ‡ Et .ipsi rebellionis ‡ domus
4 בֵּית מְרִי הֵמָּה׃ וְהוֹצֵאתָ כֵלֶיךָ כִּכְלֵי
egredieris tu Et .eorum oculis in interdiu ‡ transmigrationis
גוֹלָה יוֹמָם לְעֵינֵיהֶם וְאַתָּה תֵּצֵא
.transmigrationis exitus secundum eorum oculis in vespera in
בָעֶרֶב לְעֵינֵיהֶם כְּמוֹצָאֵי גּוֹלָה׃
exire facies * & ,parietem in tibi perfode eorum oculis In
5 לְעֵינֵיהֶם חֲתָר־לְךָ בַקִּיר וְהוֹצֵאתָ
;portabis humerum super eorum oculis In .eum per
6 בּוֹ׃ לְעֵינֵיהֶם עַל־כָּתֵף תִּשָּׂא
videbis non & ,velabis tuas facies : efferes caligine † in
בָּעֲלָטָה תוֹצִיא פָּנֶיךָ תְכַסֶּה וְלֹא תִרְאֶה אֶת־
.Israel domui te dedi portentum quia : terram
הָאָרֶץ כִּי־מוֹפֵת נְתַתִּיךָ לְבֵית יִשְׂרָאֵל׃
protuli mea Vasa .sum iussus ‖ quemadmodum sic feci Et
7 וָאַעַשׂ כֵּן כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי כֵּלַי הוֹצֵאתִי
perfodi vespera in ‡ & ,interdiu † transmigrationis vasa tanquam
כִּכְלֵי גוֹלָה יוֹמָם וּבָעֶרֶב חָתַרְתִּי־
humerum super ,protuli ‡ caligine In : manu in parietem in mihi
לִי בַקִּיר בְּיָד בָּעֲלָטָה הוֹצֵאתִי עַל־כָּתֵף
,eorum oculis in portaui
נָשָׂאתִי לְעֵינֵיהֶם׃
:dicendo ,mane in me ad Domini verbum fuit Et
8 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי בַּבֹּקֶר לֵאמֹר׃
,Israel domus te ad dixerant nonne ,hominis Fili
9 בֶּן־אָדָם הֲלֹא אָמְרוּ אֵלֶיךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל
:eos ad Dic ?facies ‡ tu quid ,rebellionis ‡ domus
10 בֵּית הַמֶּרִי מָה אַתָּה עֹשֶׂה׃ אֱמֹר אֲלֵיהֶם
hoc onus Prælato ‖ : Deus Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יֱהוִה הַנָּשִׂיא הַמַּשָּׂא הַזֶּה
ipsi * quæ ,Israel domui omni ‡ & ,Ierusalaim in
בִּירוּשָׁלַםִ וְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הֵמָּה
,feci Sicut .vestrum portentum Ego ,Dic .eorū medio in
בְתוֹכָם׃ אֱמֹר אֲנִי מוֹפֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי
.ibunt captiuitatem in ,transmigrationem In .eis fiet sic
11 כֵּן יֵעָשֶׂה לָהֶם בַּגּוֹלָה בַשְּׁבִי יֵלֵכוּ׃
portabit humerum ad * ,eorum medio in ‡ qui prælatus ‖ Et
12 וְהַנָּשִׂיא אֲשֶׁר־בְּתוֹכָם אֶל־כָּתֵף יִשָּׂא
educendum ad † ,perfodient ‡ ,parietem per egredietur & ,caligine in ‡
בָּעֲלָטָה וְיֵצֵא בַּקִּיר יַחְתְּרוּ לְהוֹצִיא
oculo in videat non quod propter ‖ . operiet suas facies ‡ :ipsum per
בוֹ פָּנָיו יְכַסֶּה יַעַן אֲשֶׁר לֹא־יִרְאֶה לַעַיִן
,eam super meum rete extendam Et .terram ipse
13 הוּא אֶת־הָאָרֶץ׃ וּפָרַשְׂתִּי אֶת־רִשְׁתִּי עָלָיו
:terram ,Babel in eum adducam & : mea sagena in prehendetur ‡ &
וְנִתְפַּשׂ בִּמְצוּדָתִי וְהֵבֵאתִי אֹתוֹ בָבֶלָה אֶרֶץ
.morietur ibi & ,videbit non ipsam & ,Chasdim
כַּשְׂדִּים וְאוֹתָהּ לֹא־יִרְאֶה וְשָׁם יָמוּת׃
omnes ‡ & ,eius auxilium † eius circuitibus * qui omnes Et
14 וְכֹל אֲשֶׁר סְבִיבֹתָיו עֶזְרֹה וְכָל־
euacuabo † gladium & :ventum omnem in dispergam eius militiæ alas
אֲגַפָּיו אֱזָרֶה לְכָל־רוּחַ וְחֶרֶב אָרִיק
me spargendo in * ,Dominus ego ‡ quòd scient Et .eos post
15 אַחֲרֵיהֶם׃ וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּהֲפִיצִי
.terras in eos ventilauero & ,gentes in eos
אוֹתָם בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִי אוֹתָם בָּאֲרָצוֹת׃

,fame à ,gladio à ,numeri viros eis ex relinquam Et
16 וְהוֹתַרְתִּי מֵהֶם אַנְשֵׁי מִסְפָּר מֵחֶרֶב מֵרָעָב
suas abominationes omnes narrent vt ; peste à &
וּמִדָּבֶר לְמַעַן יְסַפְּרוּ אֶת־כָּל־תּוֹעֲבוֹתֵיהֶם
.Dominus ego * quòd scient & ,illuc ingredientur quò † ,gentibus in
בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
17 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
tuas aquas & ,comedes tremore in tuum panem ,hominis Fili
18 בֶּן־אָדָם לַחְמְךָ בְּרַעַשׁ תֹּאכֵל וּמֵימֶיךָ
.bibes solicitudine in & commotione in
בְּרָגְזָה וּבִדְאָגָה תִּשְׁתֶּה׃
Dominus dixit Sic :terræ populum ad dices ‡ Et
19 וְאָמַרְתָּ אֶל־עַם הָאָרֶץ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
:Israel humum ad * ,Ierusalaim habitatoribus ‡ Deus
יֱהוִה לְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַםִ אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל
desolatione in suas aquas &,comedent solicitudine in ‡ suum Panem
לַחְמָם בִּדְאָגָה יֹאכֵלוּ וּמֵימֵיהֶם בְּשִׁמָּמוֹן
,sua plenitudine à eius terra desoletur vt :bibent
יִשְׁתּוּ לְמַעַן תֵּשַׁם אַרְצָהּ מִמְּלֹאָהּ
.ea in habitantium omnium iniquitatem propter
מֵחֲמַס כָּל־הַיֹּשְׁבִים בָּהּ׃
deserta terra & ,desolabuntur habitatæ ciuitates Et
20 וְהֶעָרִים הַנּוֹשָׁבוֹת תֶּחֱרַבְנָה וְהָאָרֶץ שְׁמָמָה
.Dominus ego † quòd scietis & :erit
תִהְיֶה וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
21 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
super ‡ vobis istud prouerbium † quod ,hominis Fili
22 בֶּן־אָדָם מָה־הַמָּשָׁל הַזֶּה לָכֶם עַל־
peribit ‖ & ,dies Prolongabuntur : dicendo ,Israel humo
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר יַאַרְכוּ הַיָּמִים וְאָבַד
dixit Sic :eos ad dic Ideò ?visio omnis
23 כָּל־חָזוֹן׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר
non & ,istud prouerbium feci Cessare :Deus Dominus
אֲדֹנָי יֱהוִה הִשְׁבַּתִּי אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה וְלֹא־
loquere quinimò ‡ :Israel in vltrà illud prouerbium dicent
יִמְשְׁלוּ אֹתוֹ עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כִּי אִם־דַּבֵּר
.visionis omnis verbum & ,dies Appropinquauerunt :eos ad
אֲלֵיהֶם קָרְבוּ הַיָּמִים וּדְבַר כָּל־חָזוֹן׃
diuinatio & *,frustrà visio omnis vltrà erit non Quia
24 כִּי לֹא יִהְיֶה עוֹד כָּל־חֲזוֹן שָׁוְא וּמִקְסַם
Dominus ego Quia .Israel domus medio in : lenientia †
25 חָלָק בְּתוֹךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי אֲנִי יְהוָה
protrahetur nec ,fiet & ,verbum loquar quod ‡ ,loquar
אֲדַבֵּר אֵת אֲשֶׁר אֲדַבֵּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה לֹא תִמָּשֵׁךְ
.verbum loquar ,rebellionis domus ,vestris diebus in sed :amplius
עוֹד כִּי בִימֵיכֶם בֵּית הַמֶּרִי אֲדַבֵּר דָּבָר
.Deus Dominus dixit ,illud faciam &
וַעֲשִׂיתִיו נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
26 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Visio : dicentes Israel domus ecce ,hominis Fili
27 בֶּן־אָדָם הִנֵּה בֵית־יִשְׂרָאֵל אֹמְרִים הֶחָזוֹן
longa tempora in & ,multos dies ad videns ‡ hic quam
אֲשֶׁר־הוּא חֹזֶה לְיָמִים רַבִּים וּלְעִתִּים רְחוֹקוֹת
dixit Sic :eos ad dic Propterea .prophetans ipse
28 הוּא נִבָּא׃ לָכֵן אֱמֹר אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר
Quod mea verba omnia vltrà protrahetur Non :Deus Dominus
אֲדֹנָי יֱהוִה לֹא־תִמָּשֵׁךְ עוֹד כָּל־דְּבָרָי אֲשֶׁר
.Deus Dominus dixit ,fiet & ,verbum loquar
אֲדַבֵּר דָּבָר וְיֵעָשֶׂה נְאֻם אֲדֹנָי יֱהוִה׃

CAP. XIII. יג

: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
,Israel prophetas ad vaticinare hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא אֶל־נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל
Audite : suo corde de prophetantibus dices † & ,vaticinantes
הַנִּבָּאִים וְאָמַרְתָּ לִנְבִיאֵי מִלִּבָּם שִׁמְעוּ
.Domini verbum
דְּבַר־יְהוָה׃

consuentibus ‡ Væ :Deus Dominus dixit Sic :dices ‡ Et
18 ואמרת כה־אמר אדני יהוה הוי למתפרות
facientibus * & ,mearum manuum axillis omnibus super puluinaria
כסתות על כל־אצילי ידי [o]ועשות
.animas venandum ad staturæ omnis caput super velamina
המספחות על־ראש כל־קומה לצודד נפשות
vobis † animas & , mei populi venabimini animas Nunquid
הנפשות תצודדנה לעמי ונפשות לכנה
meo populo in me prophanastis Et ? viuificabitis
19 [p]תחיינה: ותחללנה אתי אל־עמי
interficiendum ad ‡ ,panis buccellis in & , hordei pugillos propter
בשעלי שעורים ובפתותי לחם להמית
,animas viuificandum ad & , morientur † non quæ animas
נפשות אשר לא־[q]תמותנה ולחיות נפשות
audientibus ‡ meo populo vos mentiendo in , viuent ‖ non quæ
אשר לא־תחיינה בכזבכם לעמי שמעי
:Deus Dominus dixit sic Propterea .mendacium
20 כזב: לכן כה־אמר אדני יהוה
venantes * vos quibus vestra ceruicalia ad ego Ecce
הנני אל־כסתותיכנה אשר אתנה מצודדות
eá dirumpam Et .euolandum ad ‡ animas ibi
שם את־הנפשות לפרחות וקרעתי אתם
quas animas ‡ dimittam & , vestris brachiis desuper ‡
מעל זרועתיכם ושלחתי את־הנפשות אשר
.auolantes in † animas venantes * vos
אתם מצדדות את־נפשים לפרחת:
liberabo & , vestra velamina dirumpam Et
21 וקרעתי את־מספחתיכם [r]והצלתי את־
vestra manu in vltrà erunt non & ,vestra manu de meum populū
עמי מידכן ולא־יהיו עוד בידכן
.Dominus ego † quòd scietis & : venationem in
למצודה וידעתן כי־אני יהוה:
non ego & , mendaciter iusti cor conterere † Pro
22 יען [s]הכאות לב־צדיק שקר ואני לא
non ad ‡ , impij manus confortando * & : illud affeci dolore
הכאבתיו ולחזק ידי רשע לבלתי־
.eum viuificando , mala sua via à redeundum †
שוב מדרכו הרע להחיתו:
non diuinationem & , videbitis non vanum Propterea
23 לכן שוא לא תחזינה וקסם לא־
:vestra manu de meum populum eruam & : amplius diuinabitis
תקסמנה עוד [t]והצלתי את־עמי מידכן
.Dominus ego † quòd scietis &
וידעתן כי־אני יהוה:

‡ dic
‡ iis quæ sunt
* faciunt
[o]עשה
† quæ sunt
[p]חיה
* propter fragmentum
‡ vt interficiatis
† moriuntur, & viuificetis
[q]מות
‖ viuunt, mentientes
‡ audienti
* venamini
† vt volent.
‡ è ‡ liberas
* venamini
† vt volent.
[r]נצל
† sum
† eo quòd dolore affecistis
[s]כאה
* pro eo quod confortastis
‡ vt
† reuerteretur
[t]נצל
† sum

CAP. XIIII. יד

,Israel senioribus de viri me ad venit ‡ Et
1 ויבוא אלי אנשים מזקני ישראל
.meas facies ad * sederunt &
וישבו לפני:
:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
2 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
fecerunt ascendere isti viri , hominis Fili
3 בן־אדם האנשים האלה [u]העלו
suæ iniquitatis offendiculum & , suum cor super sua idola
גלוליהם על־לבם ומכשול [x]עונם
?eis requirar requirendo * nunquid : suas facies ‡ contra dederunt ‖
נתנו נכח פניהם האדרש אדרש להם:
Sic : eos ad dices † & ,eos alloquere Propterea
4 לכן דבר־אותם ואמרת אליהם כה־
Israel domo de vir Vir ‡ :Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה איש איש מבית ישראל
offendiculum & ,suum cor in sua idola fecerit ascédere qui
אשר יעלה את־גלוליו אל־לבו ומכשול
ad venerit & , suas facies ‡ contra posuerit suæ iniquitatis
עונו [y]ישים נכח פניו ובא אל־
multitudine in venienti ipsi respõdebo Dominus Ego : Prophetam
הנביא אני יהוה [z]נעניתי לו בה ברב
Israel domum capiendum Ad * .suorum idolorum
5 גלוליו: למען תפש את־בית־ישראל
suis idolis in me desuper ‡ se alienauerunt † quòd , suo corde in
בלבם אשר נזרו מעלי בגלוליהם

[u]עלה
[x]עוה
‖ posuerunt
‡ faciem suam:
* interrogatus respondebo
† dic
‡ Quicunque
‡ faciem suam,
[y]שום
[z]ענה
בא
ק
* Vt capiam
† separauerunt
‡ à

prophetis super Væ :Deus Dominus dixit Sic
3 כה אמר אדני יהוה הוי על־הנביאים
nihil & , suum spiritum post ambulantes ‖ qui , caducis †
הנבלים אשר הלכים אחר רוחם ולבלתי
tui prophetæ , desertis in vulpes Tanquam .viderunt
4 [a]ראו: כשעלים בחרבות נביאיך
.fracturas in ascendistis Non .fuerunt Israel
5 ישראל היו: לא [b]עליתם בפרצות
prœlio in standum ad † ,Israel domũ super sepem sepiuistis & ‖
ותגדרו גדר על־בית ישראל לעמד במלחמה
diuinationem & , vanum Viderunt .Domini ‡ die in
6 ביום יהוה: [c]חזו שוא וקסם
non Dominus Et .Dominus Dixit : dicentes mendacij ‡
כזב האמרים נאם־יהוה ויהוה לא
.verbum firmãdũ ad † sperare fecerunt * & : eos misit
שלחם ויחלו לקים דבר:
diuinationem & , vidistis vanitatis ‡ visionem Nónne
7 הלא מחזה־שוא חזיתם ומקסם
non ego & , Dominus Dixit , dicentes ‡ & : dixistis mendacij ‖
כזב אמרתם ואמרים נאם־יהוה ואני לא
Propter † : Deus Dominus dixit sic Propterea ? sum locutus
8 דברתי: לכן כה אמר אדני יהוה יען
† ego ecce ideò , mendacium vidistis & , vanum vos loqui *
דברכם שוא וחזיתם כזב לכן הנני
mea manus † erit Et .Deus Dominus dixit , vos ad
9 אליכם נאם אדני יהוה: והיתה ידי
:mendacium diuinantes † & , vanum videntes * prophetas ad ‡
אל־הנביאים החזים שוא והקסמים כזב
Israel domus scripturà in & ,erunt non mei populi secreto ‡ in
בסוד עמי לא־[d]יהיו ובכתב בית־ישראל
:ingredientur non Israel humum ad ‡ & , scribentur non
לא יכתבו ואל־אדמת ישראל לא [e]יבאו
quòd eo pro & ,eo Pro .Deus Dominus ego * quòd scietis &
10 וידעתם כי־אני אדני יהוה: יען וביען
non & , pax , dicendo meum populum fecerunt errare
[f]הטעו את־עמי לאמר שלום ואין
cum oblinentes ‡ ipsi ecce & ,parietem ædificans ‡ ipse & ;pax †
שלום והוא בנה חיץ והנם [g]טחים אתו
,‡ est casurus Et : insulso ‡ complanantes ad Dic .insulso ‡
11 תפל: אמר אל־טחי תפל [h]ויפל
,cadetis Elgabis lapidibus vos * & : inundans imber fuit
היה גשם שוטף ואתנה אבני אלגביש תפלנה
:paries cecidit ecce Et .† scindet turbinum ventus &
12 ורוח סערות תבקע: והנה נפל הקיר
?liuistis ‡ quam , litura ‡ Vbi , vos ad ‖ dicetur Nonne
הלוא יאמר אליכם איה הטיח אשר טחתם:
faciam scindere Et : Deus Dominus dixit sic Propterea
13 לכן כה אמר אדני יהוה ובקעתי
meo naso * in inundans imber & , mea ira in turbinum spiritum
רוח־סערות בחמתי וגשם שטף באפי
.consumptionem ‡ ad ira in Elgabis † lapides & , erit
יהיה ואבני אלגביש בחמה לכלה:
,insulso liuistis ‡ quem parietem diruam Et
14 והרסתי את־הקיר אשר־טחתם תפל
discooperietur & ; terram ad eum faciam pertingere &
[i]והגעתיהו אל־הארץ ונגלה
,eius medio in consumemini & ,cadet & : eius fundamentum
יסדו ונפלה [k]וכליתם בתוכה
complebo Et .Dominus ego † quòd scietis &
15 וידעתם כי־אני יהוה: וכליתי את־
Dicámque .Insulso eum linentibus * in & ,pariete in meum furorem
חמתי בקיר ובטחים אתו תפל ואמר
.eum complanantes † non & , paries * Non : vobis
לכם אין הקיר ואין [l]הטחים אתו:
videntes † & , Ierusalaim ad vaticinantes * Israel Prophetæ
16 נביאי ישראל הנבאים אל־ירושלם [m]והחזים
.Deus Dominus dixit , pax † non & , pacis visionem ei
לה חזון שלם ואין שלם נאם אדני יהוה:
filias ad tuas facies † pone hominis fili tu Et
17 ואתה בן־אדם [n]שים פניך אל־בנות
.eas super vaticinare & , suo corde de vaticinantes * ,tui populi
עמך המתנבאות מלבהן והנבא עליהן:

† insipientibus,
‖ ambulant
[a]ראה
[b]עלה
‖ Inque
† vt staretis
‡ furoris
[c]חזה
‡ mendacem,
* populum
† vt confirmarent suæ prophetiæ
‡ cassam
‖ mendacem
‡ dicitis,
† Quia
* locuti estis
† venio
† percussio
‡ super
* qui vident
† diuinant
‡ cœtu
[d]היה
‡ terram
[e]בוא
* sum
[f]טעה
† erat
‡ ædificabat
‡ complanabant
‡ luto absque firmitate.
[g]טוח [h]נפל
‡ paries,
' dabo lapides grandinis cor ruere facient parietem
† illum.
‖ vobis,
‡ est complanatio,
‡ complanastis
* furore
† grandinis
‡ consumendũ.
‡ complanastis luto absque firmitate,
[i]נגע
[k]כלה
† sum
* complanantibus eum luto absque firmitate
' est † sunt
[l]טוח
* prophetant
† vident
[m]חזה
† est
‡ faciem tuam
[n]שום
* quæ prophetant

:Israel domum ad dic Propterea .ipsi vniuersi
כלם׃ לכן אמר אל־בית ישראל 6
conuerti facite & ,Conuertimini :Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה שובו והשיבו
.vestris abominationibus vniuersis *desuper* † & ,vestris idolis *desuper* *
מעל גלוליכם ומעל כל־תועבותיכם׃
[* alios ab † ab]
domo de *vir vir* Cùm .vestras facies facite conuerti
השיבו פניכם׃ כי איש איש מבית 7
[Si quispiam]
se separauerit & ,Israel in *peregrinabitur* † qui ,*peregrino** de & ,Israel
ישראל [a]ומהגר אשר־יגור בישראל וינזר
[* peregrinis, † peregrinantur. a גור]
.suum cor in sua idola fecerit ascendere & ,me post à ‡
מאחרי ויעל גלוליו אל־לבו
[‡ ne eat]
:*suas facies* $ contra posuerit suæ iniquitatis offendiculum &
ומכשול עונו ישים נכח פניו
[$ faciem suam:]
Ego :me pro eum *inquirendum ad* ,prophetam ad venerit &
ובא אל־הנביא לדרש־לו בי אני 8
[vt inquirat]
* *meas facies* † dabo Et .me *in** ei *respondebitur* || Dominus
יהוה נענה־לו בי׃ ונתתי פני
[|| respondebo * pro † faciem meam contra]
,prouerbia in & , signum in eum *vastabo* $ & , ipsum virum *in*
באיש ההוא והשמותיהו לאות ולמשלים
[$ ponere faciā]
quòd scietis & :mei populi medio è eum faciam succidere &
והכרתיו מתוך עמי וידעתם כי־
,fuerit seductus cùm propheta Et .Dominus *ego* ‡
אני יהוה׃ והנביא כי־יפתה 9
[‡ sum]
prophetam seduxi Dominus ego ,verbum fuerit locutus &
ודבר דבר אני יהוה פתיתי את הנביא
eū faciam delere & ,eum super meā manum extendam & , illum
ההוא ונטיתי את־ידי עליו והשמדתיו
.Israel mei populi medio è
מתוך עמי ישראל׃
,quærentis iniquitas † Sicut .*suam iniquitatem ferent** Et
[b]ונשאו עונם [c]כעון הדרש 10
[* luent pœnam iniquitatis suæ. † est pœna iniquitatis ‡ pœna iniquitatis]
vltrà errent non Vt .erit prophetæ *iniquitas* ‡ sic
כעון הנביא יהיה׃ למען לא־[d]יתעו עוד 11
[b נשא c עוה d תעה]
vniuersis in vltrà polluantur non & ,me post à $, Israel domus
בית־ישראל מאחרי ולא־יטמאו עוד בכל־
[$ non euntes]
ero ego &,populum in mihi erunt Et .suis præuaricationibus
פשעיהם והיו־לי לעם ואני אהיה
.Deus Dominus dixit ,Deum in eis
12 להם לאלהים נאם אדני יהוה׃
:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
13 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
præuaricando , mihi peccauerit cùm terra , hominis Fili
בן־אדם ארץ כי תחטא־לי למעל־
,eam super meam manum extendam & ,præuaricationem
מעל [e]ונטיתי ידי עליה
[e נטה]
:famem eam in mittam & :panis virgam ei conteram &
ושברתי לה מטה־לחם והשלחתי־בה רעב
fuerint* Et .*iumentum & ,hominem* † ea ex succidere faciam &
והכרתי ממנה אדם ובהמה׃ והיו
[† homines, & iumenta. * fi]
14 ,Daniel ,Noach , eius medio in isti viri tres
שלשת האנשים האלה בתוכה נח דנאל
dixit , suam animam liberabunt sua iustitia in ipsi ; Iiob &
ואיוב המה בצדקתם ינצלו נפשם נאם
fecero transire malam bestiam Si .Deus Dominus
אדני יהוה׃ לו־חיה רעה אעביר 15
transeunte absque desolata fuerit & ,eam orbauerit & ,terram in
בארץ ושכלתה והיתה שממה מבלי עובר
* isti viri .*bestiæ faciebus à*
מפני החיה׃ שלשת האנשים האלה 16
[propter bestiā $ Et * fuerint]
sit ‡ .Deus Dominus dixit , ego *viuens* † ,eius medio in
בתוכה [f]חי־אני נאם אדני יהוה אם־
[† viuo ‡ neque f חיה]
.liberabuntur ipsi soli ipsi : liberabunt filias *si* & $, filios
בנים ואם־בנות [g]יצילו המה לבדם ינצלו
[‡ neque g נצל * si]
induxero gladium * Vel .desolata erit terra &
והארץ תהיה שממה׃ או חרב [h]אביא 17
[h בוא † gladio,]
,terram per transeas ,*gladie*† dixero & , ipsam terram super
על־הארץ ההיא ואמרתי חרב תעבר בארץ
tres Et .*iumentum & ,hominem* || ea ex fecero succidere &
והכרתי ממנה אדם ובהמה׃ ושלשת 18
[|| homines, & iumenta. * fuerint † viuo]
Dominus dixit : ego *viuens*† ,eius medio in * isti viri
האנשים האלה בתוכה חי־אני נאם אדני

ipsi soli *ipsi* *quia* , filias & filios liberabunt non , Deus
יהוה לא [i]יצילו בנים ובנות כי הם לבדם
[i נצל * super]
,ipsam terram *ad** immisero pestilentiam Vel .liberabuntur
ינצלו׃ או דבר אשלח אל־הארץ ההיא 19
succidendum ad ,sanguine in eam super meam iram effudero &
ושפכתי חמתי עליה בדם להכרית
[vt succidere faciam]
Iiob & ,Daniel ,Noach Et .*iumentum & ,hominem* ea ex
ממנה אדם ובהמה׃ ונח דנאל ואיוב 20
[homines & iumenta]
filium si ,Deus Dominus dixit ,ego *viuens* †,eius medio in
בתוכה חי־אני נאם אדני יהוה אם־בן
[† viuo]
.suā animam liberabunt sua iustitia in ipsi :liberabunt filiam si
אם־בת יצילו המה בצדקתם יצילו נפשם׃
quatuor quòd *etiam* ‡ :Deus Dominus dixit sic Nam
כי כה אמר אדני יהוה אף כי־ארבעת 21
[‡ profectò]
,malam bestiam & , famem & , gladium ,mala mea iudicia
שפטי הרעים חרב ורעב וחיה רעה
succidendum ad , Ierusalaim ad misi pestilentiam &
ודבר שלחתי אל־ירושלם להכרית
ea in remanebit ecce Et .*iumentum & , hominem* ea ex
ממנה אדם ובהמה׃ והנה [k]נותרה־בה 22
[homines, & iumenta. k יתר]
egredientes † ipsi ecce ,filiæ & filij eductorum euasio
פלטה [l]המוצאים בנים ובנות הנם יוצאים
[† egredientur l יצא]
:eorum *actiones* ‡ & ,eorum viam videbitis & ,vos ad
אליכם [m]וראיתם את־דרכם ואת־עלילותם
[‡ opera m ראה]
,Ierusalaim super induxi quod malo super cōsolabimini &
ונחמתם על־הרעה אשר הבאתי על־ירושלם
.eam super induxi quæ omnibus cum
את כל־אשר הבאתי עליה׃
,eorum viam videritis cùm ,vos consolabuntur Et
ונחמו אתכם כי־תראו את־דרכם 23
feci *gratis* $ non quòd , scietis & : eorum *conatus* † &
ואת־עלילותם וידעתם כי לא חנם [n]עשיתי
[† opera ‡ frustra n עשה]
.Deus Dominus dixit , ea in feci quæ omnia
את כל־אשר [n]עשיתי בה נאם אדני יהוה׃

CAP. XV. טו

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
?ligno omni præ vitis lignum erit quid ,hominis Fili
2 בן־אדם מה־יהיה עץ־הגפן מכל־עץ
[magis quàm aliud quoduis lignum? labrusca scilicet, quæ]
?siluæ ligna inter fuit *qui* palmite
הזמורה אשר היה בעצי היער׃
Si† ?opus faciendum ad lignum eo ex tolletur Nunquid
3 [o]היקח ממנו עץ לעשות למלאכה אם־
[† Num o לקח]
?vas omne illo in *dependendum ad* ‡ ,paxillum eo ex tollent
יקחו ממנו יתד [p]לתלות עליו כל־כלי׃
[‡ vt dependeat p תלה]
Duas .consumendum ad est datum igni Ecce
4 הנה לאש נתן לאכלה את שני
.est *exustum* ; eius *medium* † & , ignis *comedit** eius *extremitates* $
[q]קצותיו אכלה האש ותוכו [r]נחר
[$ summitates * consumpsit † media pars ‡ exusta q קצה r חרר]
ipsum essendo in $ Ecce ?opus ad prosperabitur nunquid
5 היצלח למלאכה׃ הנה בהיותו
[$ cùm esset]
,illud comederit ‡ ignis *quia etiam* † ,operi *fiebat** non ,integrum
תמים לא יעשה למלאכה אף כי־אש אכלתהו
[* erat aptum † quanto magis cùm ‡ deuorauerit $ non erit aptū vltrà]
?operi *adhuc* *fiet* & $, sit combustum &
ויחר ונעשה עוד למלאכה׃
Quemadmodum : Deus Dominus dixit sic Propterea
6 לכן כה אמר אדני יהוה כאשר
igni *illud* dedi quod siluæ *ligno in** vitis lignum
עץ־הגפן בעץ היער אשר־נתתיו לאש
[* inter ligna]
.Ierusalaim habitatores tradidi sic ,consumendum ad
לאכלה כן נתתי את־ישבי ירושלם׃
,sunt egressi igne De .eos in *meas facies*† dabo Et
7 ונתתי את־פני בהם מהאש יצאו
[† faciem meam contra]
,Dominus *ego* $ quòd scietis Et .eos *comedet* ‡ ignis &
והאש תאכלם וידעתם כי־אני יהוה
[‡ consumet $ sum]
.eos contra *meas facies* *me ponendo in* *
בשומי את־פני בהם׃
[* cùm posuero faciem meam]
sunt præuaricati quòd eo , desolatam terram dabo Et
[r]ונתתי את־הארץ שממה יען מעלו 8
[r נתן]
.Deus Dominus dixit , præuaricationem
מעל נאם אדני יהוה׃

excelsa tibi fecisti & , tuis vestimentis de sumpsisti Et
16 וַתִּקְחִי מִבְּגָדַיִךְ וַתַּעֲשִׂי־לָךְ בָּמוֹת טְלֻאוֹת[a]
multicoloria, non & , ventura † non : eis super * es fornicata & , maculosa
וַתִּזְנִי עֲלֵיהֶם לֹא בָאוֹת וְלֹא
meo auro de tuæ gloriæ vasa tulisti Et . † erit
17 יִהְיֶה׃ וַתִּקְחִי כְּלֵי תִפְאַרְתֵּךְ מִזְּהָבִי
imagines tibi fecisti & , tibi dedi quæ , meo argento de &
וּמִכַּסְפִּי אֲשֶׁר נָתַתִּי לָךְ וַתַּעֲשִׂי־לָךְ צַלְמֵי[b]
. eis in ‡ es fornicata & : masculi
זָכָר וַתִּזְנִי־בָם׃
: eas operuisti & , tuæ recamationis vestimenta sumpsisti Et
18 וַתִּקְחִי אֶת־בִּגְדֵי רִקְמָתֵךְ וַתְּכַסִּים
. earum facies ad dedisti * meum suffimentum & , meum oleum &
וְשַׁמְנִי וּקְטָרְתִּי נָתַתְּ לִפְנֵיהֶם׃
, oleum & , similam , tibi dedi quem meum panem Et
19 וְלַחְמִי אֲשֶׁר־נָתַתִּי לָךְ סֹלֶת וָשֶׁמֶן
odorem in , earum facies ad illud dedisti ‡ & , te comedere feci † , mel &
וּדְבַשׁ הֶאֱכַלְתִּיךְ וּנְתַתִּיהוּ לִפְנֵיהֶם לְרֵיחַ
. Deus Dominus ait , fuit & , quietis
נִיחֹחַ וַיֶּהִי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃[c]
generasti quos tuas filias & , tuos filios tulisti Et
20 וַתִּקְחִי אֶת־בָּנַיִךְ וְאֶת־בְּנוֹתַיִךְ אֲשֶׁר יָלַדְתְּ
parum Nunquid : comedendum ‖ ad eis eos immolasti & , mihi
לִי וַתִּזְבָּחִים לָהֶם לֶאֱכוֹל הַמְעַט
: meos filios immolasti Et ? tuis fornicationibus de
21 מִתַּזְנוּתָךְ׃ וַתִּשְׁחֲטִי אֶת־בָּנַי
. illis † eos faciendo transire in * , eos dedisti &
וַתִּתְּנִים בְּהַעֲבִיר אוֹתָם לָהֶם׃
. tuis fornicationibus & , tuis abominationibus omnibus cum Et
22 וְאֵת כָּל־תּוֹעֲבֹתַיִךְ וְתַזְנֻתַיִךְ
te existendo in : tuarum pueritiarum ‡ dierum es recordata non
לֹא זָכַרְתִּי אֶת־יְמֵי נְעוּרָיִךְ בִּהְיוֹתֵךְ
. fuisti tuo sanguine in conculcatam , discoopertam & , nudam
עֵירֹם וְעֶרְיָה[d] מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמֵךְ הָיִית׃
, tibi væ væ : tuam malitiam omnem post fuit Et
23 וַיְהִי אַחֲרֵי כָּל־רָעָתֵךְ אוֹי אוֹי לָךְ
fornicem tibi ædificasti Et . Deus Dominus dixit
24 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְנִי־לָךְ[e] גֵּב
. platea omni in excelsum tibi fecisti &
וַתַּעֲשִׂי־לָךְ רָמָה בְּכָל־רְחוֹב׃
, tuum excelsum ædificasti viæ caput omne Ad
25 אֶל־כָּל־רֹאשׁ דֶּרֶךְ בָּנִית רָמָתֵךְ
tuos pedes divaricasti & , tuum decorem es abominata &
וַתְּתַעֲבִי אֶת־יָפְיֵךְ[f] וַתְּפַשְּׂקִי אֶת־רַגְלַיִךְ
. tuas fornicationes multiplicasti & : transeunti omni
לְכָל־עוֹבֵר וַתַּרְבִּי[g] אֶת־תַּזְנוּתָךְ[h]׃
magnos tuos vicinos ‡ Aegypti filios ad † es fornicata Et
26 וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי־מִצְרַיִם שְׁכֵנַיִךְ גִּדְלֵי
. me irritandum ad tuam fornicationem multiplicasti & : carne
בָשָׂר וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנֻתֵךְ לְהַכְעִיסֵנִי׃
diminui & , te super meam manum extendi ecce Et
27 וְהִנֵּה נָטִיתִי[i] יָדִי עָלַיִךְ וָאֶגְרַע
filiarum te habentium odio animam in te dedi & : tuum ‖ statutū
חֻקֵּךְ[k] וָאֶתְּנֵךְ בְּנֶפֶשׁ שֹׂנְאוֹתַיִךְ בְּנוֹת
: tua saturitate absque , Assur filios ad ‡ es fornicata Et
פְּלִשְׁתִּים הַנִּכְלָמוֹת מִדַּרְכֵּךְ זִמָּה[l]׃
. saturata eras non etiam & ‖ , eis * es fornicata &
28 וַתִּזְנִי אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר מִבִּלְתִּי שָׂבְעָתֵךְ
terra in tuam fornicationem multiplicasti Et
וַתִּזְנִים וְגַם לֹא שָׂבָעַתְּ׃
. es satiata non hoc in etiam & : ‡ Chasdim in † . Chenahan
29 וַתַּרְבִּי אֶת־תַּזְנוּתֵךְ אֶל־אֶרֶץ
: Deus Dominus dixit , tuum cor est infirmatum Quam
כְּנַעַן כַּשְׂדִּימָה וְגַם־בְּזֹאת לֹא שָׂבָעַתְּ׃
meretricis mulieris opus , ista omnia te faciendo in
30 מָה אֲמֻלָה לִבָּתֵךְ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
capite in tuum excelsum te ædificando In . imperiosæ *
בַּעֲשׂוֹתֵךְ[m] אֶת־כָּל־אֵלֶּה מַעֲשֵׂה אִשָּׁה־זוֹנָה
non & : platea omni in fecisti tuum excelsum & ; viæ omnis
31 שַׁלָּטֶת׃ בִּבְנוֹתַיִךְ גַּבֵּךְ בְּרֹאשׁ
כָּל־דֶּרֶךְ וְרָמָתֵךְ עָשִׂיתִי בְּכָל־רְחוֹב וְלֹא

Margin: [a] multicoloria, * in † futura sunt similia, ‡ populus qui talia facit. [b] עֶשֶׂר ‖ masculinas: † cum ‡ discoloria, * posuisti corā eis. נתת ק † quæ ‡ posuisti corā eis. ‡ ita, [c] נוֹחַ ‖ consumendū: ‡ est tibi * vt transire faceres † per ignem ‡ adolescentiæ tuæ: quando nuda, discooperta, & conculcata [d] ערה excelsum: [e] בנה aperuisti [f] יפה [g] רבה [h] זנה תזנותיך ק † cum filiis ‡ vicinis tuis magnorum membrorum: [i] נטה ‖ cibum tibi. ‡ secundum voluntatem [k] חקק * quæ erubescūt † turpi. [l] זמם ‡ cum filiis ‡ eo quòd non esset tibi saturitas: * cum ‖ eo quòd † terræ ‡ assimilata: ‡ cùm facias [m] עשה * dominium sui habentis. Cùm ædificauerit יתיר י

CAP. XVI. יו

: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
. suas abominationes Ierusalaim fac notas hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם הוֹדַע[b] אֶת־יְרוּשָׁלִַם אֶת־תּוֹעֲבֹתֶיהָ׃
: Ierusalaim * Deus Dominus dixit Sic : dices Et
3 וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לִירוּשָׁלִַם
tuus pater : Chenahanæa terra de tui natales & , tuæ Mansiones †
מְכֹרֹתַיִךְ[c] וּמֹלְדֹתַיִךְ[d] מֵאֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי אָבִיךְ
. Chittæa tua mater & , Emoræus
הָאֱמֹרִי וְאִמֵּךְ חִתִּית׃
fuisset præcisus non , te nasci die in ‡ tuæ natiuitates Et
4 וּמוֹלְדוֹתַיִךְ בְּיוֹם הוּלֶּדֶת אֹתָךְ לֹא־כָרַּת
saliendo & : lenimen * ad fuisses lota non aquis in , & , tuus vmbilicus
שָׁרֵּךְ וּבְמַיִם לֹא־רֻחַצְתְּ לְמִשְׁעִי וְהָמְלֵחַ
. fores fasciata ‡ non inuoluendo & , fuisses salita non
לֹא הֻמְלַחַתְּ וְהָחְתֵּל לֹא חֻתָּלְתְּ׃
vnum tibi faciendum ad † oculus te super ‖ pepercit Non
5 לֹא־חָסָה עָלַיִךְ עַיִן לַעֲשׂוֹת[e] לָךְ אַחַת
facies ad * es proiecta & : te super indulgendum ad ‡ , his ex
מֵאֵלֶּה לְחֻמְלָה עָלָיִךְ וַתֻּשְׁלְכִי אֶל־פְּנֵי
te nasci die in , tuæ animæ abiectione in , agri
הַשָּׂדֶה בְּגֹעַל נַפְשֵׁךְ בְּיוֹם הֻלֶּדֶת אֹתָךְ׃
: tuis sanguinibus * in conculcatam te vidi & , te iuxta transiui Et
6 וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ[f] וָאֶרְאֵךְ מִתְבּוֹסֶסֶת בְּדָמָיִךְ
tuis sanguinibus ‖ In : tibi dixi & , viue tuis sanguinibus ‖ In : tibi dixi &
וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ חֲיִי וָאֹמַר לָךְ בְּדָמַיִךְ
, te dedi agri germen veluti millia Decem . viue
7 חֲיִי[g]׃ רְבָבָה כְּצֶמַח הַשָּׂדֶה נְתַתִּיךְ
ornamento in est ingressa & , es magnificata & , es multiplicata &
וַתִּרְבִּי וַתִּגְדְּלִי[h] וַתָּבֹאִי[i] בַּעֲדִי
tuus pilus & , sunt facta firma ‡ vbera : ornamentorum
עֲדָיִים שָׁדַיִם נָכֹנוּ וּשְׂעָרֵךְ
. discooperta & , nuda tu & , germinauit
צִמֵּחַ וְאַתְּ עֵרֹם וְעֶרְיָה׃
tempus tuum tempus ecce & , te vidi & , te iuxta transiui Et
8 וָאֶעֱבֹר עָלַיִךְ וָאֶרְאֵךְ וְהִנֵּה עִתֵּךְ עֵת
: tuā nuditatem † operui & , te super meam alam expandi & , amorum
דֹּדִים וָאֶפְרֹשׂ כְּנָפִי עָלַיִךְ וָאֲכַסֶּה עֶרְוָתֵךְ
Dominus ait , tecum pactum in sum ingressus & , tibi iuraui &
וָאֶשָּׁבַע לָךְ וָאָבוֹא בִבְרִית אֹתָךְ נְאֻם אֲדֹנָי
inundaui & , aquis in te laui Et . mihi ‡ fuisti & , Deus
9 יְהוִה וַתִּהְיִי־לִי׃ וָאֶרְחָצֵךְ בַּמַּיִם וָאֶשְׁטֹף
. oleo in te vnxi & : te desuper tuos sanguines
דָּמַיִךְ מֵעָלָיִךְ וָאֲסֻכֵךְ[k] בַּשָּׁמֶן׃
te strati & : taxo ‖ te calceaui & , acupicto ‡ te vestiui Et
10 וָאַלְבִּישֵׁךְ רִקְמָה וָאֶנְעֲלֵךְ תַּחַשׁ וָאֶחְבְּשֵׁךְ
: ornamento te ornaui Et . serico te operui & , bysso in
11 בַּשֵּׁשׁ וַאֲכַסֵּךְ מֶשִׁי׃ וָאֶעְדֵּךְ עֶדִי
super torquem & , tuis manibus super armillas dedi &
וָאֶתְּנָה צְמִידִים עַל־יָדַיִךְ וְרָבִיד עַל־
, circulos & , tua nare super inaurem ‖ dedi Et . tuo gutture †
12 גְּרוֹנֵךְ׃ וָאֶתֵּן[l] נֶזֶם עַל־אַפֵּךְ וַעֲגִילִים
. tuo capite in gloriæ coronam & : tuis auribus super
עַל־אָזְנָיִךְ וַעֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת בְּרֹאשֵׁךְ׃
, byssus * tua vestis & , argento & auro es ornata Et
13 וַתַּעְדִּי[m] זָהָב וָכֶסֶף וּמַלְבּוּשֵׁךְ שֵׁשִׁי
: comedisti oleum & , mel & , similam ; polymitum & , sericum &
וָמֶשִׁי וְרִקְמָה סֹלֶת וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן אָכָלְתִּי
. regnum in es prosperata & , valde vehementia in es facta decora &
וַתִּיפִי[n] בִּמְאֹד מְאֹד וַתִּצְלְחִי לִמְלוּכָה׃
: tuam speciem propter gentes in nomen tibi est egressum Et
14 וַיֵּצֵא[o] לָךְ שֵׁם בַּגּוֹיִם בְּיָפְיֵךְ
, te super posueram quem , meo decore in ipsa * perfecta quia
כִּי כָּלִיל הוּא בַּהֲדָרִי אֲשֶׁר־שַׂמְתִּי[p] עָלַיִךְ
. tua pulchritudine in ‖ fidisti Et . Deus Dominus dixit
15 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ וַתִּבְטְחִי בְיָפְיֵךְ
tuas fornicationes effudisti & : tuum nomen propter es fornicata &
וַתִּזְנִי[q] עַל־שְׁמֵךְ וַתִּשְׁפְּכִי אֶת־תַּזְנוּתַיִךְ
. erat eum erga , transeuntem omnem super
עַל־כָּל־עוֹבֵר לוֹ־[r]יֶהִי׃

Margin: [a] חיה [b] ידע ‡ dic : * super † Opera tua sunt ac si habitationes tuæ, & natiuitates tuæ fuissent [c] כור [d] ילד ‡ ac si ‡ qua nata es, * nitorem: & sale ‡ inuoluta ‖ tibi † vt faceret [e] עשה ‡ vt misereatur tui: * super faciem ‡ qua nata es * sanguine tuo: [f] ראה ‖ sanguine tuo viues. [g] חיה [h] בוא [i] עדה ‡ intumuerūt, ‡ eras amictū meum † ignominiam ‡ mea. ‡ aqua, & laui sanguinem tuū qui erant in [k] סוך ‡ discoloribus, ‖ hyacinthino: & cinxi te † gutturi ‖ circulum naribus tuis, & inaures [l] נתן ‡ capiti tuo. * fuit [m] עדה יתיר י ‡ vehementer nimis. [n] יפה [o] יצא * erat ‖ pulchritudini tuæ, [p] שום [q] זנה * desiderii tui [r] היה

Mulier . † mercedem ſpernendo meretrix tanquã fuiſti
32 היית כזונה לקלס אתנן׃ האשה
† à fornicante ſibi datam.
.alienos ſuſcipiet ſuo viro pro adultera
המנאפת תחת אישה תקח את־זרים׃
dediſti tu & :domum † dabunt ‡ meretricibus Omnibus
‡ fornicantes † mercedem:
33 לכל־זנות [a] יתנו־נדה ואת נתת
remunerabas & ,tuis amatoribus cunctis tua præmia *
[a] נתן
את־נדניך לכל־מאהביך ותשחדי
* dona
.tuis fornicationibus in vndique , de ad intrandum ad ‖ ,illos
‖ vt intrarent
אותם לבוא אליך מסביב בתזנותיך׃
,tuis fornicationibus in mulieribus à oppoſitum te in fuit Et
mulierum
34 ויהי־בך הפך מן־הנשים בתזנותיך
,mercedem te dando in & :fuit fornicatum non te poſt &
cùm dederis
ואחריך לא זונה ובתתך אתנן
..oppoſitum in fuiſti & ,tibi data ſit non merces &
aliis contraria.
ואתנן לא נתן־לך ותהי להפך׃
.Domini verbum audi meretrix Propterea
35 לכן זונה שמעי דבר־יהוה׃
,tuum æs effundi Pro :Deus Dominus dixit Sic
eo quòd effuſa eſt turpitudo tua,
36 כה־אמר אדני יהוה יען השפך נחשתך
† fœditas
:tuos amatores ſuper tuis fornicationib. in tua nuditas † eſt reuelata &
ותגלה [b] ערותך בתזנותיך על־מאהביך
[b] ערה
ſanguines iuxta & ,tuarum abominationum idola omnia ſuper &
ſanguinem
ועל כל־גלולי תועבותיך וכדמי
ego ecce ideò :eis dediſti quos tuorum filiorum
37 בניך אשר [c] נתתי להם׃ לכן הנני
[c] נתן
,eis ſuper dulcuiſti quibus ‖ tuos amatores omnes congregans *
* congrego ‖ cum quibus iocundata es, † cum
מקבץ את־כל־מאהביך אשר ערבת עליהם
:habebas odio quos vniuerſis ſuper † dilexiſti quos omnes &
ואת כל־אשר אהבת על כל־אשר שנאת
reuelabo & ,vndique te aduerſus eos congregabo &
וקבצתי אתם עליך מסביב [d] וגליתי
[d] גלה
:tuam nuditatem ‖ omnem videbunt & ,eos ad ‡ tuam nuditatem †
† fœditatem ‡ eis, ‖ turpitudinem
[e] ערותך אלהם וראו את־כל־ערותך׃
effundentium & ,adulterarum iudiciis te iudicabo Et
[e] ערה
38 ושפטתיך משפטי נאפות ושפכת
.zeli & iræ ſanguinem * te dabo & :ſanguinem
* in
דם ונתתיך דם חמה וקנאה׃
,tuum excelſum deſtruent & ,eorum manum in te dabo Et
39 ונתתי אותך בידם והרסו גבך
,tuis veſtimentis te exſpoliabunt ‖ & ,tua excelſa demolientur † &
† confringent ‖ nudare facient
ונתצו רמתיך והפשיטו אותך בגדיך
,nudam te dimittent & :tuæ gloriæ vaſa capient † &
† auferent
ולקחו כלי תפארתך והניחוך עירם
obruent & ,concionem te ſuper facient aſcendere Et .diſcoopertam &
cœtum, & lapidabunt
40 ועריה׃ [f] והעלו עליך קהל ורגמו
[f] עלה
:ſuis gladiis in te perfodient & :lapide in te
אותך באבן ובתקוך בחרבותם׃
iudicia te in facient & ,igni in tuas domos comburent Et
41 ושרפו בתיך באש [g] ועשו־בך שפטים
[g] עשה
,meretrice à te faciam ceſſare & :plurimarum mulierum oculis in
ne ſis meretrix
לעיני נשים רבות והשבתיך מזונה
faciam requieſcere Et :vltrà dabis non mercedem etiam &
42 וגם־אתנן לא תתני־עוד׃ [h] והניחתי
[h] נוח
:quieſcam & :te à meus zelus recedet & :te in meam iram
חמתי בך [i] וסרה קנאתי ממך ושקטתי
[i] סור
non quòd eo Pro :amplius iraſcar non &
43 ולא אכעס עוד׃ יען אשר לא־
prouocaueris & ,tuarum pueritiarum dierum fueris recordata
adoleſcentiæ tuæ,
זכרתי את־ימי נעוריך ותרגזי־
caput in tuam viam ecce ego etiam & :his omnibus in me
לי בכל־אלה וגם־אני הא דרכך בראש
cogitationem feciſti non Et .Deus Dominus dixit ,dedi
נתתי נאם אדני יהוה ולא עשיתי את־הזמה
omnis Ecce :tuis abominationibus omnibus ſuper
44 על כל־תועבתיך׃ הנה כל־
qui componit parabolas ‖ componet parabolas
.eius filia ‡ mater Sicut :dicendo ,parabolizabit ‖ ;te ſuper parabolizans
המשל עליך ימשל לאמר כאמה [k] בתה׃
‡ ſic * es
:ſuos filios & , ſuum virum reſpuens † ,tu * tuæ matris Filia
† qui abominabatur ‡ es
45 בת־אמך את געלת אישה ובניה
ſuos viros ſunt abominatæ quæ ,tu ‡ tuæ ſororis ſoror &
[k] בנה
ואחות אחותך את אשר געלו אנשיהן

.Emoræus veſter pater & ,Chittæa veſtra Mater :ſuos filios &
ובניהן אמכן חתית ואביכן אמרי׃
;eius filiæ & ,‡ ipſa Someron magna ‡ tua ſoror Et
‡ maior ‡ eſt, & villæ
46 ואחותך הגדולה שמרון היא ובנותיה
,te præ parua † tua ſoror Et .tuam ſiniſtram ſuper habitans
quæ habita ad † minor
[a] היושבת על־שמאולך ואחותך הקטנה ממך
[a] ישב
non Et .eius filiæ ‡ & ,Sedom ,tuis dexteris à habitans ‡
‡ quæ habitat ‡ villæ ‖ nec
47 היושבת מימינך סדם ובנותיה׃ ולא
earum abominationes ſecundum & ‖ ,ambulaſti earum viis in
בדרכיהן הלכת וכתועבותיהן
illis præ es corrupta & ,pauxillum ‡ paululum velut :feciſti
‡ pauxillum, que foret, ſed
[b] עשיתי כמעט קט ותשחתי מהן
[b] עשה
Dominus dixit ,ego Viuens ‡ .tuis viis omnibus in
‡ Viuo
48 בכל־דרכיך׃ חי־אני נאם אדני
,eius filiæ * & ,ipſa tua ſoror Sedom fecit Si :Deus
* villæ
יהוה אם־עשתה סדם אחותך היא ובנותיה
fuit iſta ecce :tuæ filiæ † & ,tu feciſti ſicut
† villæ
49 כאשר עשית את ובנותיך׃ הנה־זה היה
,panis ſaturitas ,ſuperbia :tuæ ſororis Sedom iniquitas
[c] עון סדם אחותך [d] גאון שבעת־לחם
[c] עוה [d] גאה
manum & ;eius filiabus † & ,ei fuit * :otij abundantia &
* hoc † villis
[e] ושלות השקט היה לה ולבנותיה ויד־
[e] שלה
,ſunt eleuatæ Et .firmauit ‖ non mendici ‡ & ,egeni
‡ pauperis ‖ tenuit.
50 [f] עני [g] ואביון לא החזיקה׃ ותגבהינה
[f] ענה [g] אבה
feci remouere & :meas facies ad ‡ abominationem fecerunt &
‡ coram me:
ותעשינה תועבה לפני ואסיר
dimidium ſecundum Someron Et .vidi ſicut eas
51 אתהן כאשר [h] ראיתי׃ ושמרון [i] כחצי
[h] ראה [i] חצה
multiplicaſti & :peccauit non tuorum peccatorum
חטאתיך לא חטאה ותרבי את־
tuas ſorores iuſtificaſti & ;illis præ tuas abominationes
תועבותיך מהנה ותצדקי את־אחותיך
.feciſti quas tuis abominationibus omnibus in
בכל־תועבותיך אשר עשיתי׃
יתיר
Etiam tu porta pudorem tuum quæ iudicium pronunciaſti
iudicaſti ſororem tuam
52 גם־את [k] שאי כלמתך אשר פללת
[k] נשא
,eis præ feciſti abominationes quibus ,tuis peccatis in tuæ ſorori
לאחותך בחטאתיך אשר־התעבת מהן
porta & ,erubeſce tu etiam Et .te præ erunt ‡ iuſtificatæ
‡ ſunt
תצדקנה ממך וגם־את בושי ושאי
.tuas ſorores te iuſtificando in ‡ ,tuam ignominiam
‡ cùm iuſtificaueris
כלמתך בצדקתך אחיותך׃
,Sedom captiuitatem ,earum captiuitatem conuertam Et
53 [l] ושבתי את־שבותהן את־שבית סדם
[l] שוב
:eius filiarum * & ,Someron captiuitatem & ,eius filiarum * &
ובנותיה ואת־שבית שמרון ובנותיה
שביתהן ק
.earum medio in tuarum captiuitatum captiuitatem &
ושבית שביתיך בתוכהנה׃
שבות ק
omnibus de erubeſcas & ,tuam ignominiam portes Vt
54 למען תשאי כלמתך ונכלמת מכל
* villarum cùm conſolata fueris
,tuæ ſorores Et .eas te conſolando in :feciſti quæ
55 אשר עשית בנחמך אתן׃ ואחותיך
.ſuam antiquitatem ad reuertentur eius filiæ ‖ & ,Sedom
‖ villæ
סדם ובנותיה תשבן לקדמתן
tu & :ſuam antiquitatem ad reuertentur eius filiæ & ,Someron Et
villæ
ושמרון ובנותיה תשבן לקדמתן ואת
.veſtram antiquitatem ad reuertimini tuæ filiæ &
villæ
ובנותיך תשבינה לקדמתכן׃
tuo ore in auditu in tua ſoror Sedom fuit non Et
56 ולוא היתה סדם אחותך לשמועה בפיך
reuelaretur Antequam .tuarum ſuperbiarum die in
57 ביום גאוניך׃ בטרם תגלה
omnium ‡ & ,Aram filiarum ‖ opprobrij tempore ſicut ,tua malitia
‖ villarum ‡ cunctarũ villarũ quæ ſunt in circuitu
רעתך כמו עת חרפת בנות־ארם וכל־
te ſpernentium * ,Peliſtim filiarum eius circuituum
* quæ ſpernunt
סביבותיה בנות פלשתים [m] השאטות אותך
[m] שאט
tu tuas abominationes & ,tuum Scelus ‖ .vndique
58 מסביב׃ את־זמתך ואת־תועבותיך את
‖ Turpitudinem tuam,
Dominus dixit ſic Quia .Dominus dixit ,ea portaſti
59 נשאתים נאם יהוה׃ כי כה אמר אדני
[n] עשה
contempſiſti quæ ;feciſti ſicut tecum faciam Et :Deus
ועשיתי
יהוה [n] ועשית אותך כאשר עשית אשר־בזית
ק

vt irritum faceres
ego recordabor Et .pactum *infringendum ad* ,iuramentum
60 אלה [a]להפר ברית׃ וזכרתי אני
[a] פור
confirmabo & : *tuarū pueritiarum* † diebus in tecum * mei pacti
את־בריתי אותך בימי נעוריך [b]והקימותי
* quod pepigi † adolescentiæ tuæ:
,tuarum viarum recordaberis Et * .*seculi* ‡ pactum tibi
לך ברית עולם׃ וזכרת את־דרכיך
‡ sempiternum.
61
[b] קום
ad † , *te præ magnas* * tuas sorores *te capiendo in* ‡ erubesces &
ונכלמת [c]בקחתך את־אחותיך הגדלות ממך אל־
‡ cùm susceperis *maiores † cùm minoribus
non & , filias in tibi eas dabo Et .*te præ paruas*
הקטנות ממך ונתתי אתהן לך לבנות ולא
[c] לקח
:tecum meum pactum ego confirmabo Et .tuo pacto ex
62 מבריתך׃ והקימתי אני את־בריתי אתך
.Dominus *ego* ‡ quòd scies &
‡ sum
וידעת כי־אני יהוה׃
vltrà tibi sit non & ,afficiaris pudore & ,recorderis Vt
63 למען תזכרי [d]ובשת ולא יהיה־לך עוד
[d] בוש
omnibus in tibi *me propitiando in* ,*tui pudoris faciebus à* ,*oris apertio* ‡
‡ excusatio propter pudorem tuum, cùm placatus fuero
פתחון פה מפני כלמתך בכפרי־לך לכל־
.Deus Dominus dixit ,fecisti quæ
אשר עשית נאם אדני יהוה׃

CAP. XVII. יז

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 [e]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
[e] היה
loquere parabolicè & ænigma loquere Aenigmaticè ,hominis Fili
2 בן־אדם חוד חידה ומשל
dixit Sic : *dices* ‖ Et .Israel domum ad parabolam
‖ dic:
3 משל אל־בית ישראל׃ ואמרת כה־אמר
longa , *alis magna* * ,grandis Aquila : Deus Dominus
* grandium alarum, longis alis,
אדני יהוה הנשר הגדול גדול הכנפים ארך
ad venit ; *variegatio ei* ‡ quibus ,*pluma* † plena ,*penna*
† plumis, ‡ erat varietas,
האבר מלא הנוצה אשר־לו הרקמה בא אל־
.cedri summitatem tulit & , Lebanon
הלבנון ויקח את־צמרת הארז׃
illud † adduxit & : auulsit eius *ramorum tenerorum Caput* ‖
‖ Summitatem nouellarum plantationum † illam
4 את ראש יניקותיו קטף [f]ויביאהו
[f] בוא
.*illud* † posuit negotiatorum vrbe In .Chenahan terram ad
אל־ארץ כנען בעיר רכלים שמו׃
‡ posuit
.seminis agro in illud *dedit* ‡ & , terræ semine de tulit Et
5 ויקח מזרע הארץ [g]ויתנהו בשדה־זרע
[g] נתן
.illud posuit *salicem* †, multas aquas iuxta * Tulit
*illud † veluti ponitur salix
[h]קח על־מים רבים צפצפה שמו׃
‡ effectum est vitis luxurians, humilis
,statura *humilem* ,*luxuriantem vitem in fuit* ‡ & .germinauit Et
6 ויצמח ויהי לגפן סרחת שפלת קומה
‡ vt respiciant rami
.sint ea sub eius radices & ,eam ad eius *ramos respiciendum ad* ‡
[i]לפנות [k]דליותיו אליו ושרשיו תחתיו [l]יהיו
[h] לקח [i] פנה
.*ornamenta* † emisit & , palmites fecit & , *vitem in fuit* * Et
[k] דלה [l] היה
ותהי לגפן [m]ותעש בדים ותשלח פארת׃
*effecta est vitis, † propagines.
multa ‡ & ,*alis magna* ‡ grandis vna aquila fuit Et
עשה
7 ויהי נשר־אחד גדול גדל כנפים [n]ורב
,eam ad suas radices *inflectebat* * hæc vitis ecce Et .*pluma*
‡ magnarum alarum,
נוצה והנה הגפן הזאת כפנה שרשיה עליו
‡ multarum plumarum.
lineis de eam *irrigandum ad* ‡ ,eam ad *emittebat* † suos ramos &
*aggregabat † extendebat
ודליותיו שלחה־לו [o]להשקות אותה מערגות
‡ vt irrigaret
aquas *ad* * bono agro In .suæ plantationis ‡
[n] רבב [o] שקה
8 [p]מטעה׃ אל־שדה טוב אל־מים
ferendum ad & , frondem faciendum ad ,† plantata ipsa multas
‡ fulcorum *iuxta
רבים היא שתולה [q]לעשות ענף ולשאת
† est, vt faciat frondes, & ferat
.*magnificam vitem in existendum ad* ‡ , fructum
[t]פרי להיות לגפן אדרת׃
[p] נטע
? prosperabitur ‡ : Deus Dominus dixit Sic : Dic
[q] עשה
9 אמר כה אמר אדני יהוה תצלח
‡ vt efficiatur vitis grandis.
,excidet eius fructum & , euellet eius radices Nónne
הלא את־שרשיה ינתק ואת־פריה יקוסס
[r] ירה
non & , *arescet* ‡ eius germinis frondes omnes ,*arescet* † &
‡ Num † siccabit, ‡ siccabit,
ויבש כל־טרפי צמחה תיבש ולא
eam *tollendum* † ad , multo populo *in* & , grandi brachio *in* *
* erit opus † euellendum
בזרוע גדולה ובעם רב [s]למשאות אותה
[s] נשא
?suis radicibus à
משרשיה׃
‡ est.
Nónne ? prosperabitur nunquid .‡ plantata ecce Et
10 והנה שתולה התצלח הלא

‡ cùm tetigerit
? siccando siccabitur ,orientalis ventus eam *in tangere iuxta* ‡
[a]כגעת בה רוח הקדים תיבש יבש
[a] נגע
.arescet sui germinis lineis In
על־ערגת צמחה תיבש׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
11 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
*rebellem:
cognouistis Nónne : *rebellionis* * domum ad nunc Dic
12 אמר־נא לבית המרי הלא ידעתם
† sunt?
,Ierusalaim Babel rex venit Ecce : Dic ? † hæc quid
מה־אלה אמר הנה־בא מלך־בבל ירושלם
‡ tulit
cos adduxit & ; eius principes & , eius regem *cepit* ‡ &
[b]ויקח את־מלכה ואת־שריה [c]ויבא אותם
[b] לקח [c] בוא
‡ percussit
excidit ‡ & , regni semine de tulit Et .Babel in se ad
13 אליו בבלה׃ ויקח מזרע המלוכה ויכרת
*fortes
arietes * & , iusiurandum in eum induxit & : fœdus eo cum
אתו ברית ויבא אתו באלה ואת־אילי
‡ sustulit. Vt sit † ne eleuet se, vt custodiat *vt stet in eo.
non pro † ,humile regnum *existendum Ad* .*cepit* ‡ terræ
14 הארץ לקח׃ להיות ממלכה שפלה לבלתי
.*ei astandum ad* * , eius pactum *custodiendum ad* ,*se eleuare*
התנשא לשמר את־בריתו לעמדה׃
† ad
,Aegyptum † suos nuncios mittendo ,eum contra rebellauit Et
15 וימרד־בו לשלח מלאכיו מצרים
vt det
? prosperabitur nūquid : multum populū & , equos sibi *dandum ad*
[d]לתת־לו סוסים ועם־רב היצלח
[d] נתן
qui facit
? effugiet & , pactum irritauit & ? hæc *faciens* euadet nunquid
16 הימלט העשה אלה [e]והפר ברית ונמלט׃
[e] פור
Viuo
loco in nisi , Deus Dominus dixit , ego *Viuens*
[f]חי־אני נאם אדני יהוה אם־לא במקום
[f] היה
*qui † facit
,*eius* iuramentum spreuit cuius eum *facientis* † regnare * ,regis
המלך הממליך אתו אשר בזה את־אלתו
Babel medio in eo cum , *eius* pactum irritauit cuius &
ואשר [g]הפר את־בריתו אתו בתוך־בבל
[g] פור
multo cœtu *in* & , grandi exercitu in non Et .morietur
17 ימות׃ ולא בחיל גדול ובקהל רב
cùm effuderint
,aggerem *effundendo in* , prœlio in Parhoh eo cum faciet
יעשה אותו פרעה במלחמה בשפך סללה
‖ extruxerint vallum: vt succidant
.multas animas *succidendum ad* : *ligneam turrim ædificando in* ‖ &
ובבנות דיק להכרית נפשות רבות׃
‡ vt irritaret
dedit ecce & : pactum *irritandum ad* ‡ ,iuramentum spreuit Et
18 ובזה אלה להפר ברית והנה נתן
? euadet non , fecit hæc omnia &, suam manum
ידו וכל־אלה עשה לא ימלט׃
Viuo
nisi : ego *Viuens* : Deus Dominus dixit sic Propterea
19 לכן כה־אמר אדני יהוה [h]חי־אני אם־לא
[h] היה
:irritauit quod meum fœdus & , spreuit quod meū iuramentum
אלתי אשר בזה ובריתי אשר הפיר
,meū rete eum super expandam Et .eius caput in *illud* dedero &
20 ונתתיו בראשו׃ ופרשתי עליו רשתי
eum faciam adducere & : mea sagena in comprehendetur &
ונתפש במצודתי [i]והביאותיהו
[i] בוא
qua ,*eius præuaricatione* , ibi eo cum iudicabor & , Babel in
propter præuaricationē suam,
בבלה ונשפטתי אתו שם מעלו אשר
,eius profugi omnes Et .me contra est præuaricatus
21 מעל־בי׃ ואת כל־מברחו
מברחיו
omnem in residui & , cadent gladio in suis *alis* ‖ omnibus cum
ק
בכל־אגפיו בחרב [k]יפלו והנשארים לכל־
‖ exercitibus
.sum locutus Dominus ego quòd scietis & : *expandentur* † ventum
[k] נפל
רוח יפרשו וידעתם כי אני יהוה דברתי׃
† dispergentur;
summitate de ego sumam Et : Deus Dominus dixit Sic
22 כה אמר אדני יהוה ולקחתי אני מצמרת
‖ ponam de vertice nouellarū plantationum
,eius *tenerorum ramorum capite de* dabo ‖ & , sublimis cedri
הארז הרמה ונתתי מראש ינקותיו
,excelsum montem super ego plantabo & , excindam tenerum
[l]רך אקטף ושתלתי אני על הר־גבה
[l] רכך
‡ instar cumuli
,illud plantabo Israel sublimi monte In .eleuatum ‡ &
23 ותלול׃ בהר מרום ישראל אשתלנו
* efficietur cedrus magna.
.*illustrem cedrum in erit* * & , fructum faciet & ,ramum eleuabit &
ונשא ענף ועשה פרי והיה לארז אדיר
† omnes aues, omne alatum
vmbra in *ala omnis* , *auis omnis* † ea sub habitabunt Et
ושכנו תחתיו כל צפור כל־כנף בצל
‡ habitabit
.*habitabunt* ‡ eius ramorum
[m]דליותיו תשכנה׃
[m] דלה

Dominus ego quòd , agri ligna omnia scient Et
24 וְיָדְעוּ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה כִּי אֲנִי יְהוָה
:humile lignum feci sublimare , sublime lignum feci humiliare
הִשְׁפַּלְתִּי עֵץ גָּבֹהַּ הִגְבַּהְתִּי עֵץ שָׁפָל
Ego ,aridum lignum feci florere &, viride lignum feci siccare
הוֹבַשְׁתִּי עֵץ לָח וְהִפְרַחְתִּי עֵץ יָבֵשׁ אֲנִי — יבש [b] לוח [a]
.feci & , sum locutus Dominus
יְהוָה דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי׃ — עשה [c]

CAP. XVIII. יח

:dicendum ad , me ad Domini verbum fuit Et — vt diceren:
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
istam parabolam parabolizantes vos vobis Quid — vt parabolicè loquamini
2 מַה־לָּכֶם אַתֶּם מֹשְׁלִים אֶת־הַמָּשָׁל הַזֶּה
,acerbam vuam comedent Patres : dicendo , Israel humo* super — *terram
עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָבוֹת יֹאכְלוּ בֹסֶר
dixit , ego Viuens ? obstupescent filiorum dentes & — Viuo
3 וְשִׁנֵּי הַבָּנִים תִּקְהֶינָה׃ חַי־אָנִי נְאֻם — שֵׁן [d] קהה [e]
parabolizare vltrà vobis erit si : Deus Dominus — vt parabolicè loquamini
אֲדֹנָי יְהוִה אִם־יִהְיֶה לָכֶם עוֹד מְשֹׁל
animæ omnes En .Israel in istam parabolam — ‡Ecce
4 הַמָּשָׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל׃ הֵן כָּל־הַנְּפָשׁוֹת
ipsæ mihi † filij anima sic &, patris anima Sicut .ipsæ mihi * — *meæ sunt. †meæ sunt:
לִי הֵנָּה כְּנֶפֶשׁ הָאָב וּכְנֶפֶשׁ הַבֵּן לִי־הֵנָּה
fuerit cum ‖ vir Et .morietur ipsa , peccans ‡ anima — ‡quæ peccauerit. ‖si
5 הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת׃ וְאִישׁ כִּי־יִהְיֶה
.iustitiam & , iudicium fecerit & , iustus
צַדִּיק וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה׃
leuauerit non suos oculos &, comederit non † montes Ad* — *Super †scilicet
6 אֶל־הֶהָרִים לֹא אָכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא
non sui socij ‖ vxorem & : Israel domus idola ad — ‖proximi
אֶל־גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא — רעה [f]
.accesserit non elongatam ‖ mulierem ad &, violauerit — ‖menstruatam
טִמֵּא וְאֶל־אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב׃
,reddiderit debitori suum pignus ,depopulauerit non quempiam Et — oppresserit,
7 וְאִישׁ לֹא יוֹנֶה חֲבֹלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב
nudum & , dederit esurienti suum panem : rapuerit non raptum — ‡aliena
גְּזֵלָה לֹא יִגְזֹל לַחְמוֹ לְרָעֵב יִתֵּן וְעֵירֹם
amplius & , dederit non vsura Cum .vestimento operuerit
8 יְכַסֶּה־בָּגֶד׃ בַּנֶּשֶׁךְ לֹא־יִתֵּן וְתַרְבִּית — רבה [g]
iudicium : suam manum auerterit iniquitate ab : acceperit non — redire fecerit
לֹא יִקָּח מֵעָוֶל יָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפַּט — לקח [h]
.virum ad ‡ virum inter fecerit veritatis — *verum ‖&
אֱמֶת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ׃ — אמן [i]
,custodierit mea iudicia &, ambulauerit meis statutis † In — †præceptis
9 בְּחֻקּוֹתַי יְהַלֵּךְ וּמִשְׁפָּטַי שָׁמַר — חקק [k]
dixit , viuet viuendo , ipse ‡ iustus : veritatem faciendum ad ‡ — ‡vt faciat ‡est
לַעֲשׂוֹת אֱמֶת צַדִּיק הוּא חָיֹה יִחְיֶה נְאֻם — עשה [l]
,effractorem † filium genuerit * Et .Deus Dominus — *Si †grassatorem,
10 אֲדֹנָי יְהוִה׃ וְהוֹלִיד בֵּן־פָּרִיץ — ילד [m]
istis ex vno ab fratrem ‡ fecerit & : sanguinem effundentem — ‡vnum aliquod ‡super
שֹׁפֵךְ דָּם וְעָשָׂה אָח מֵאַחַד מֵאֵלֶּה׃
ad ‡ etiam sed: fecerit non hæc omnia ipse Et
11 וְהוּא אֶת־כָּל־אֵלֶּה לֹא עָשָׂה כִּי גַם אֶל־
.profanauerit sui socij * vxorem & , comederit montes — *proximi sui violauerit,
הֶהָרִים אָכַל וְאֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ טִמֵּא׃
,rapuerit rapinas † , oppresserit pauperem & , Egenum — †& aliena
12 עָנִי וְאֶבְיוֹן הוֹנָה גְּזֵלוֹת גָּזָל — ינה [n]
:suos oculos leuauerit idola ad & : reddiderit non pignus ‡ — ‡&
חֲבֹל לֹא יָשִׁיב וְאֶל־הַגִּלּוּלִים נָשָׂא עֵינָיו
augmentum ‡ &, dederit vsura Cum .fecerit abominationem — ‡amplius
13 תּוֹעֵבָה עָשָׂה׃ בַּנֶּשֶׁךְ נָתַן וְתַרְבִּית
abominationes Omnes .viuet Non ? viuet & ‖ , acceperit — ‖nunquid
לָקַח וָחָי לֹא יִחְיֶה אֵת כָּל־הַתּוֹעֵבוֹת — חיה [o]
.erit ipso in eius Sanguines* .morietur moriendo , fecit istas — *Sanguis
הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוּמָת דָּמָיו בּוֹ יִהְיֶה׃
peccata omnia viderit & , filium genuerit ecce † Et — †si
14 וְהִנֵּה הוֹלִיד בֵּן וַיַּרְא אֶת־כָּל־חַטֹּאת — †timuerit ‡similia.
.illa sicut ‖ fecerit non & , viderit ‡ &, fecit quæ , sui patris
אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּרְאֶה וְלֹא יַעֲשֶׂה כָּהֵן׃ — וירא ה ק
non suos oculos & , comederit non montes Super
15 עַל־הֶהָרִים לֹא אָכָל וְעֵינָיו לֹא — ראה [p]

†proximi — non sui socij † vxorem ;Israel domus idola ad leuauerit
נָשָׂא אֶל־גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא
‡violauerit. — non pignus , oppresserit non quenquam Et .profanauerit ‡
ינה [a] — טִמֵּא׃ 16 וְאִישׁ לֹא הוֹנָה חֲבֹל לֹא
*in pignus, aliena — esurienti suum panem : rapuerit non raptum & ,pignori * acceperit
חִבֵּל וּגְזֵלָה לֹא גָזָל לַחְמוֹ לְרָעֵב
‖A paupere retraxerit — conuerterit afflicto Ab .vestimento operuerit nudum &, dederit
שוב [b] — נָתָן וְעֵרוֹם כִּסָּה־בָגֶד׃ 17 מֵעָנִי הֵשִׁיב
‖amplius — mea iudicia , acceperit non augmentum ‖ & , vsuram ; suam manum
יָדוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקָח מִשְׁפָּטַי
‡præceptis — morietur non ipse : ambulauerit meis statutis ‡ in , fecerit
חקק [c] — עָשָׂה בְּחֻקּוֹתַי הָלָךְ הוּא לֹא יָמוּת
‡propter iniquitatem ‡sed — quia , eius Pater .viuet viuendo ‡ , sui patris iniquitate in ‡
בַּעֲוֹן אָבִיו חָיֹה יִחְיֶה׃ 18 אָבִיו כִּי־
‖à fratre, — non quod &, fratris ‖ rapinam rapuit , oppressionem oppressit
עָשַׁק עֹשֶׁק גָּזַל גֵּזֶל אָח וַאֲשֶׁר לֹא־
†est — est mortuus ecce & : sui populi medio in fecerit bonum †
מות [d] — טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמָּיו וְהִנֵּה־מֵת
‖propter iniquitatem suam. — filius portabit non Cur : dixistis Et .sua iniquitate in ‖
עוה [e] — בַּעֲוֹנוֹ׃ 19 וַאֲמַרְתֶּם מַדֻּעַ לֹא־נָשָׂא הַבֵּן
‖pœnam — .fecit iustitiam & iudicium filius Et ‡patris iniquitate in ‖
בַּעֲוֹן הָאָב וְהַבֵּן מִשְׁפָּט וּצְדָקָה עָשָׂה אֵת
præcepta — .viuet viuendo * ,ea fecit & , custodiuit mea statuta Omnia
כָּל־חֻקּוֹתַי שָׁמַר וַיַּעֲשֶׂה אֹתָם חָיֹה יִחְיֶה׃
quæ peccauerit — portabit non Filius .morietur ipsa peccans Anima
נשא [f] — 20 הַנֶּפֶשׁ הַחֹטֵאת הִיא תָמוּת בֵּן לֹא־יִשָּׂא
‡pœnam — .filij iniquitate in ‡ portabit non pater & , patris iniquitate in ‡
בַּעֲוֹן הָאָב וְאָב לֹא יִשָּׂא בַּעֲוֹן הַבֵּן
cum super impij impietas & , erit eum super iusti Iustitia
הרשע ק — צִדְקַת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרִשְׁעַת רָשָׁע עָלָיו
†si — suis peccatis omnibus ab fuerit auersus cum † impius At .erit
תִּהְיֶה׃ 21 וְהָרָשָׁע כִּי יָשׁוּב מִכָּל־חַטֹּאתוֹ
‡præcepta — fecerit &, mea statuta ‡ omnia custodierit & , fecit quæ
אֲשֶׁר עָשָׂה וְשָׁמַר אֶת־כָּל־חֻקּוֹתַי וְעָשָׂה
.morietur non , viuet viuendo iustitiam & , iudicium
מִשְׁפָּט וּצְדָקָה חָיֹה יִחְיֶה לֹא יָמוּת׃
memorabuntur non , fecit quas eius præuaricationes Omnes
22 כָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזָּכְרוּ
propter iustitiam suam — .viuet , fecit quam sua iustitia in : ei
לוֹ בְּצִדְקָתוֹ אֲשֶׁר־עָשָׂה יִחְיֶה׃
‡volo vt moriatur impius, — Dominus dixit , impij mortem volam ‡ volendo Nunquid
23 הֶחָפֹץ אֶחְפֹּץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲדֹנָי
‡si auersus fuerit — ?viuet & suis viis à ‡ se auertendo in ‡ Nónne ? Deus
יְהוִה הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וְחָיָה׃
‖si autem fuerit auersus iustus †& fecerit, — iniquitatem fecerit & , sua iustitia à iustum se auertendo in Et
24 וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה עָוֶל
,faciet † , impius fecit quas abominationes omnes secundū
כְּכֹל הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה הָרָשָׁע יַעֲשֶׂה
‖num — :memorabuntur non , fecit quas eius iustitiæ Omnes ? viuet & ‖
חיה [g] — וָחָי כָּל־צִדְקֹתָו אֲשֶׁר־עָשָׂה לֹא תִזָּכַרְנָה
propter præuaricationem suam — suum peccatū propter &, est præuaricatus quam sua præuaricatione in
בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר־מָעַל וּבְחַטָּאתוֹ
Non , dixistis Et .morietur eis in , peccauit quod
25 אֲשֶׁר־חָטָא בָּם יָמוּת׃ וַאֲמַרְתֶּם לֹא
‖est æqua — .Israel domus nunc Audite. Domini via dirigetur ‖
יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי שִׁמְעוּ־נָא בֵּית יִשְׂרָאֵל
æqua est? — non vestræ viæ Nónne ? dirigetur non mea via Nunquid
הֲדַרְכִּי לֹא יִתָּכֵן הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא
‡æqua est? Cùm auersus fuerit iustus — fecerit & , sua iustitia à iustum se auertendo In ? firmabuntur ‡
26 יִתָּכֵנוּ׃ בְּשׁוּב־צַדִּיק מִצִּדְקָתוֹ וְעָשָׂה
*propter eam: Propter iniquitatem suam — quam sua iniquitate in : eis super * morietur & , iniquitatem
עָוֶל וּמֵת עֲלֵיהֶם בְּעַוְלוֹ אֲשֶׁר־
‖cùm auersus fuerit impius — sua iniquitate ab impium se auertendo in ‖ Et .morietur , fecit
מות [h] — עָשָׂה יָמוּת׃ 27 וּבְשׁוּב רָשָׁע מֵרִשְׁעָתוֹ
ipse , iustitiam & , iudicium fecerit & , fecit quam
עשה [i] — אֲשֶׁר עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וּצְדָקָה הוּא אֶת־
est auersus & , vidit Et .viuificabit suam animam
ירא — 28 נַפְשׁוֹ יְחַיֶּה׃ וַיִּרְאֶה וַיָּשׁוּב
.viuet viuendo : fecit quas suis præuaricationibus omnibus ab
חיה [k] — מִכָּל־פְּשָׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה חָיוֹ יִחְיֶה
.morietur non
לֹא יָמוּת׃

.Domini via dirigetur † Non :Israel domus dixerunt Et
29 וְאָמְרוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל לֹא יִתָּכֵן דֶּרֶךְ אֲדֹנָי
Nōne :Israel domus dirigentur ‖ non meæ viæ Nunquid
הַדְּרָכַי לֹא יִתָּכְנוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל הֲלֹא
vnumquemque Idcirco ?dirigetur non vestræ viæ
30 דַּרְכֵיכֶם לֹא יִתָּכֵן׃ לָכֵן אִישׁ
dixit ,Israel domus vos iudicabo suas vias iuxta
כִּדְרָכָיו אֶשְׁפֹּט אֶתְכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל נְאֻם
omnibus ab facite conuerti & ,Conuertimini :Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה שׁוּבוּ וְהָשִׁיבוּ מִכָּל־
.iniquitas offendiculū in vobis erit non & ,vestris prævaricationibus
פִּשְׁעֵיכֶם וְלֹא־יִהְיֶה לָכֶם לְמִכְשׁוֹל עָוֹן׃
vestras prævaricationes † omnes vobis desuper † Proiicite
31 הַשְׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת־כָּל־פִּשְׁעֵיכֶם
nouum cor vobis facite & ,eis in estis prævaricati quibus
אֲשֶׁר פְּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לָכֶם לֵב חָדָשׁ
:Israel domus moriemini quid vt & :nouum spiritum &
וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תָמֻתוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
Dominus dixit ,mortui morte in volam non Quia
32 כִּי לֹא אֶחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת נְאֻם אֲדֹנָי
.viuetis & ,facite reuerti & :Deus
יְהוִה וְהָשִׁיבוּ וִחְיוּ׃

† est æqua ‖ sunt æquæ — sunt æquæ? — שׁוּב[a] iniquitatibus — † à iniquitates — עָשָׂה[b] — nolo mortem

CAP. XIX. יט

.Israel prælatos † super planctum tolle ‖ tu Et
1 וְאַתָּה שָׂא קִינָה אֶל־נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל׃
?cubauit leones inter leæna tua mater Quid :dices ‡ Et
2 וְאָמַרְתָּ מָה אִמְּךָ לְבִיָּא בֵּין אֲרָיוֹת רָבָצָה
.suos catulos multiplicauit leunculorum in medio In
בְּתוֹךְ כְּפִרִים רִבְּתָה גוּרֶיהָ׃
:fuit leunculus ,suis catulis de vnum fecit ascendere Et
3 וַתַּעַל אֶחָד מִגֻּרֶיהָ כְּפִיר הָיָה
audierunt Et .comedit hominem ,prædam rapere didicit &
4 וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף אָדָם אָכָל׃ וַיִּשְׁמְעוּ
eum adduxerunt & :est captus eorum scrobe in ‖,gentes eum ad
אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ וַיְבִאֻהוּ
,expectata quia vidit * Et .Aegypti terram ad hamis ‡ in
5 בַחַחִים אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַתֵּרֶא כִּי נוֹחֲלָה
,suis catulis de vnum tulit & :sua expectatio periereit
אָבְדָה תִּקְוָתָהּ וַתִּקַּח אֶחָד מִגֻּרֶיהָ
.leonum medio in ambulabat ‡ Et .eum posuit leunculum †
6 כְּפִיר שָׂמָתְהוּ׃ וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ־אֲרָיוֹת
.comedit hominem ‖,rapinam rapere didicit & :fuit leunculus
כְּפִיר הָיָה וַיִּלְמַד לִטְרָף־טֶרֶף אָדָם אָכָל׃
:fecit desolare eorum ciuitates & ,eius viduas cognouit Et
7 וַיֵּדַע אַלְמְנוֹתָיו וְעָרֵיהֶם הֶחֱרִיב
.eius rugitus voce à eius plenitudo & ,terra est desolata &
וַתֵּשַׁם אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ מִקּוֹל שַׁאֲגָתוֹ׃
:prouinciis de circum † gentes eum super dederunt ‡ Et
8 וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב מִמְּדִינוֹת
.est captus earum scrobe in ‖ ,suum rete eum super expanderunt &
וַיִּפְרְשׂוּ עָלָיו רִשְׁתָּם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ׃
eum adduxerunt & ,hamis † in claustrum * in eum dederunt ‡ Et
9 וַיִּתְּנֻהוּ בַסּוּגַר בַּחַחִים וַיְבִאֻהוּ
non vt ,munitiones in ‡ eum adduxerunt :Babel regem ad
אֶל־מֶלֶךְ בָּבֶל יְבִאֻהוּ בַּמְּצֹדוֹת לְמַעַן לֹא־
.Israel montes ad ‡ vltra eius vox audiretur
יִשָּׁמַע קוֹלוֹ עוֹד אֶל־הָרֵי יִשְׂרָאֵל׃
:plantata aquas iuxta tuo sanguine in ‡ vitis tanquā * tua Mater
10 אִמְּךָ כַגֶּפֶן בְּדָמְךָ עַל־מַיִם שְׁתוּלָה
.multas aquas propter fuit frondescens ‡ & ,fructificans
פֹּרִיָּה וַעֲנֵפָה הָיְתָה מִמַּיִם רַבִּים׃
.dominantium sceptra ad fortitudinis ‡ virgæ ei fuerunt Et
11 וַיִּהְיוּ־לָהּ מַטּוֹת עֹז אֶל־שִׁבְטֵי מֹשְׁלִים
est cōspecta &:perplexitates ‖ inter supra eius statura est exaltata Et
וַתִּגְבַּהּ קוֹמָתוֹ עַל־בֵּין עֲבֹתִים וַיֵּרָא
.suorum ramorum multitudine in ,sua altitudine in
בְגָבְהוֹ בְּרֹב דָּלִיֹּתָיו׃
ventus & ,est proiecta terram in ,ira in est euulsa Et
12 וַתֻּתַּשׁ בְּחֵמָה לָאָרֶץ הֻשְׁלָכָה וְרוּחַ
,aruerunt & † ,sunt confracti :eius fructum fecit siccare orientalis
הַקָּדִים הוֹבִישׁ פִּרְיָהּ הִתְפָּרְקוּ וְיָבֵשׁוּ

‖ assume † principes — קִין[c] ‡ dic: Cur — rapinam, homines comedens. — ‖ reti — בּוֹא[d] ‡ catenis * videns illa esse diu expectatū; & quòd — רָאָה יָחַל[f] † & ‡ incedebat — לָקַח שׂוּם[g] ‖ homines comedens. — ‡ constituerunt se in † per circuitum ‖ reti — נָתַן[i] שַׁחַת ‡ posuerunt * carcere ‡ catenis ‡ ad בּוֹא[l] ‡ super — * fuit ‡ in similitudinem tui, ‡ faciens ramos — פָּרָה[m] ‡ fortes pro sceptris — נָטָה עָזַז[n] ‖ ramos — רָאָה[p] — נָתַשׁ[q] † ramos eius, — יָבֵשׁ[r]

.eam consumpsit ignis eius roboris virgam
מַטֵּה עֻזָּהּ אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ׃ וְעַתָּה שְׁתוּלָה 13
.sitiū & ,ariditatis ‡ terra in ,deserto in
בַמִּדְבָּר בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצָמָא׃
eius fructum ,eius membrorum ‖ virga de ignis est egressus Et
14 וַתֵּצֵא אֵשׁ מִמַּטֵּה בַדֶּיהָ פִּרְיָהּ
:dominandū ad sceptrum ,roboris * virga ea in fuit non & ,comedit ‡
אָכָלָה וְלֹא־הָיָה בָהּ מַטֵּה־עֹז שֵׁבֶט לִמְשׁוֹל
.planctum in erit & , ipsa † planctus
קִינָה הִיא וַתְּהִי לְקִינָה׃

‡ est — * arida, & sitibunda — ‖ ramorum — יָצָא[a] — ‡ consumpsit, vt in ea non supersit — * fortis, † est, — קִין[b]

CAP. XX. כ

* decima in ,‡ quinto in ‡, septimo anno in fuit Et
1 וַיְהִי בַּשָּׁנָה הַשְּׁבִיעִית בַּחֲמִשִׁי בֶּעָשׂוֹר
inquirendum ad ,Israel senioribus de viri venerunt ,mensis
לַחֹדֶשׁ בָּאוּ אֲנָשִׁים מִזִּקְנֵי יִשְׂרָאֵל לִדְרֹשׁ
.meas facies ad sederunt & :Dominum
אֶת־יְהוָה וַיֵּשְׁבוּ לְפָנָי׃
:dicendum ad ,me ad Domini verbum fuit Et
2 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
dices & ,Israel seniores alloquere ,hominis Fili
3 בֶּן־אָדָם דַּבֵּר אֶת־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ
inquirendum ad Nunquid :Deus Dominus dixit Sic :eos ad
אֲלֵהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלִדְרֹשׁ
dixit ,vobis requirar ‖ si ego viuens ?venientes vos me
אֹתִי אַתֶּם בָּאִים חַי־אָנִי אִם־אִדָּרֵשׁ לָכֶם נְאֻם
iudicabis nunquid ?eos iudicabis Nunquid .Deus Dominus
4 אֲדֹנָי יְהוִה׃ הֲתִשְׁפֹּט אֹתָם הֲתִשְׁפּוֹט
.eos scire fac eorum patrum Abominationes ?hominis fili
בֶּן־אָדָם אֶת־תּוֹעֲבֹת אֲבוֹתָם הוֹדִיעֵם׃
:Deus Dominus dixit Sic :eos ad dices † Et
5 וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
semine pro meā manum leuaui & ,Israel in me eligendi ‡ die In
בְּיוֹם בָּחֳרִי בְיִשְׂרָאֵל וָאֶשָּׂא יָדִי לְזֶרַע
:Aegypti terra in eis sum cognitus & ,Iahacob domus
בֵּית יַעֲקֹב וָאִוָּדַע לָהֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם
Dominus Ego :dicendo ,eis † meam manum leuaui &
וָאֶשָּׂא יָדִי לָהֶם לֵאמֹר אֲנִי יְהוָה
,eis * meam manum leuaui illa die In .vester Deus
6 אֱלֹהֵיכֶם׃ בַּיּוֹם הַהוּא נָשָׂאתִי יָדִי לָהֶם
explorantī † quam terram ad ,Aegypti terra de eos educendum ad
לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֶל־אֶרֶץ אֲשֶׁר־תַּרְתִּי
omnibus in ipsa ornamentum ‡ ;melle & lacte fluentem ,eis
לָהֶם זָבַת חָלָב וּדְבַשׁ צְבִי הִיא לְכָל־
abominationes Vnusquisque :eos ad dixi Et .terris
7 הָאֲרָצוֹת׃ וָאֹמַר אֲלֵהֶם אִישׁ שִׁקּוּצֵי
.vos polluatis ne Aegypti idolis in & ,proiicite suorum ‖ oculorum
עֵינָיו הַשְׁלִיכוּ וּבְגִלּוּלֵי מִצְרַיִם אַל־תִּטַּמָּאוּ
.vester Deus Dominus Ego
אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃
,me ad audire cupierunt non & ,me contra rebellauerunt Et
8 וַיַּמְרוּ־בִי וְלֹא אָבוּ לִשְׁמֹעַ אֵלַי
,proiecerunt non suorum oculorum abominationes Vnusquisque
אִישׁ אֶת־שִׁקּוּצֵי עֵינֵיהֶם לֹא הִשְׁלִיכוּ
effundendum ad † dixi Et .reliquerunt non Aegypti idola &
וְאֶת־גִּלּוּלֵי מִצְרַיִם לֹא עָזָבוּ וָאֹמַר לִשְׁפֹּךְ
medio in eis in meum nasum implendum ad ‡ ,eos super meam iram
חֲמָתִי עֲלֵיהֶם לְכַלּוֹת אַפִּי בָּהֶם בְּתוֹךְ
,meum nomen propter feci Et .Aegypti terræ
9 אֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאַעַשׂ לְמַעַן שְׁמִי
:earum medio in ipsa quæ † ,gentium oculis in pollui * non pro ‡
לְבִלְתִּי הֵחֵל לְעֵינֵי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה בְתוֹכָם
eos educendum ad ‡ ,eorum oculis in eos ad innotui quorum
אֲשֶׁר נוֹדַעְתִּי אֲלֵיהֶם לְעֵינֵיהֶם לְהוֹצִיאָם
:Aegypti terra è eos eduxi Et .Aegypti terra a
10 מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וָאוֹצִיאֵם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם
.mea statuta ‡ eis dedi Et .desertum in eos adduxi
11 וָאֲבִאֵם אֶל־הַמִּדְבָּר׃ וָאֶתֵּן לָהֶם אֶת־חֻקּוֹתַי
ea faciet qui ‡ :eos feci scire mea iudicia &
וְאֶת־מִשְׁפָּטַי הוֹדַעְתִּי אוֹתָם אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אוֹתָם
.eis in ‖ viuet & ,homo :
הָאָדָם וָחַי בָּהֶם׃

‡ mense, * die — coram me. — vt diceremus: — הָיָה[c] dic — venistis? viuo ‖ respondero — חָיָה[d] — יָדַע[e] † dic — ‡ qua elegi — נָשָׂא[f] — † pro * pro — vt educerem † prospexi — יָצָא[g] תּוּר[h] — ‡ desiderabilis est — צָבָה[i] — ‖ vestrorum — noluerunt parere mihi, — מָרָה[k] — אָבָה[l] — † vt effunderem — ‡ vt implerem iram meam — עָשָׂה[m] — ‡ vt * violaretur † in quarum erant medio: — חָלַל[n] — ‡ vt educerem — ‡ præcepta — נָתַן[p] חָקַק[o] — * quæ si faciat — ‖ propter ea. — חָיָה[q]

exiſtendum ad† , eis dedi mea ſabbatha inſuper Et
12 וגם את־שבתותי נתתי להם [a] להיות
Dominus ego ‖ quòd ſciendum ad ; eos inter &, me inter ſignũ in
לאות ביני וביניהם לדעת כי אני יהוה
Iſrael domus me contra rebellauerunt Et .eos ſanctifica: ‡
13 מקדשם: וימרו־בי בית־ישראל
mea iudicia & ,ambulauerunt non meis ſtatutis *in ,deſerto in
במדבר בחקותי לא־הלכו ואת־משפטי
.eis in ‡ viuet & ,homo ea faciet qui :reprobauerunt †
מאסו אשר יעשה אותם האדם [b] וחי בהם
effundendum ad ‖ dixi Et :vehementer violauerunt mea ſabbatha &
ואת־שבתתי חללו מאד ואמר לשפך
.eos conſumendum ad ‡ deſerto in .eos ſuper meam iram
חמתי עליהם במדבר [c] לכלותם:
oculis in polluí non pro ‡ meum nomen propter feci Et
14 ואעשה למען שמי לבלתי [d] החל לעיני
ego etiam Et .earum oculis in eos eduxi quarum ,gentium
15 הגוים אשר [e] הוצאתים לעיניהם: וגם־אני
inducendum ‡ non ad † , deſerto in eis meam manum leuaui
נשאתי ידי להם במדבר לבלתי [f] הביא
;melle & lacte fluentem ,dedi quam terram in eos
אותם אל־הארץ אשר־נתתי [g] זבת חלב ודבש
.terris omnibus in ipſa ornamentum ‖
צבי היא לכל־הארצות:
non meis ſtatutis * &,abiecerunt mea iudicia in quòd eo Pro
16 יען במשפטי מאסו ואת־[h] חקותי לא־
poſt quia polluerunt † mea ſabbatha & ,eis in ambulauerunt
הלכו בהם ואת־שבתותי חללו כי אחרי
meus oculus pepercit Et .vadens ‡ eorum cor ſua idola
17 גלוליהם לבם הלך: [i] ותחס עיני
conſummationẽ eis cum feci non & :eos corrumpendo à ,eis ſuper
עליהם משחתם ולא־[k] עשיתי אותם כלה
,deſerto in eorum filios ad dixi Et .deſerto in
18 במדבר: ואמר אל־בניהם במדבר
eorum iudicia & , incedatis ne veſtrorum patrum ſtatutis In
בחוקי אבותיכם אל־[l] תלכו ואת־משפטיהם
.vos polluatis ne eorum idolis in & : cuſtodiatis ne
אל־תשמרו ובגלוליהם אל־תטמאו:
,ambulate meis ſtatutis In.veſter Deus Dominus Ego
19 אני יהוה אלהיכם בחקותי לכו
.ea facite & , cuſtodite mea iudicia &
ואת־משפטי שמרו [m] ועשו אותם:
,me inter ſignum in erunt & ,ſanctificate mea ſabbatha Et
20 ואת־שבתותי קדשו והיו לאות ביני
.veſter Deus Dominus ego † quòd ſciendum ad , vos inter &
וביניכם [n] לדעת כי אני יהוה אלהיכם:
non meis ſtatutis * In .filij me contra rebellauerunt Et
21 [o] וימרו־בי הבנים בחקותי לא־
faciendum ad † ,cuſtodierunt non mea iudicia & , ambulauerũt
הלכו ואת־משפטי לא־שמרו לעשות
.eis in ‡ viuet & homo ea faciet quòd † :ea
אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם את־
meam iram effundendum ad dixi & :polluerant mea Sabbatha
שבתותי חללו ואמר לשפך חמתי
.deſerto in eis in meum naſum complendum ad * eos ſuper
עליהם לכלות אפי בם במדבר:
:meum nomen propter feci & ,meam manum auerti Et
22 [p] והשבתי את־ידי ואעש למען שמי
eos eduxi quarum ,gentium oculis in polluendum non ad
לבלתי החל לעיני הגוים אשר־הוצאתי אותם
eis meam manum leuaui ego Etiam .earum oculis
23 לעיניהם: גם־אני נשאתי את־ידי להם
ventilandum ad ‖& , gentes in eos diſpergendum ad :deſerto in
במדבר [q] להפיץ אתם בגוים [r] ולזרות
,fecerunt non mea iudicia quòd Eò .terras in eos
24 אתם בארצות: יען משפטי לא־[s] עשו
poſt & :violauerunt mea ſabbatha & ,abiecerunt mea ſtatuta &
וחקותי מאסו ואת־שבתותי חללו ואחרי
.eorum oculi fuerunt ſuorum patrum idola
גלולי אבותם [t] היו עיניהם:
,bona non ſtatuta eis dedi ego etiam Et
25 וגם־אני [u] נתתי להם [x] חקים לא טובים

†vt eſſent [a] היה ‡vt ſcirent ‖ ſum ‡ qui ſanctifico *præceptis †abiecerunt: quæ ſi faciat ‡ propter ea. [b] חיה ‖vt effunderem ‡vt cõſumerem [c] כלה ‡vt *violaretur [d] חלל [e] יצא †vt ‡inducerem [f] בוא [g] זוב ‖ quæ deſiderabilis eſt *in præceptis [h] חקק †violauerunt ‡gradiebatur. [i] חוס ne interficeret [k] עשה præceptis [l] ילך גלל גלל præceptis [m] עשה vt ſciatis † ſum [n] ידע *præceptis [o] מרה †vt facerent †quæ ſi faciat ‡ propter ea. vt effunderem * vt complerem iram meam [p] שוב vt non violaretur vt diſpergerem ‖ventilarem [q] פוץ [r] זרה [s] עשה præcepta [t] היה præcepta [u] נתן [x] חקק

eos pollui Et .eis in viuent non † iudicia &
26 ומשפטים לא [a] יחיו בהם: ואטמא אותם
:vuluæ apertionem omnem faciendo tranſire in ‖ ,ſuis muneribus in
במתנותם בהעביר כל־פטר רחם
ego ‡ quòd ſcirent quod propter ‖ ,eos facerem deſolare ,vt
למען [b] אשמם למען אשר ידעו אשר אני
fili ,Iſrael domum ad loquere Quamobrem .Dominus
27 יהוה: לכן דבר אל־בית ישראל בן־
:Deus Dominus dixit Sic :eos ad dices * & ,hominis
אדם ואמרת אליהם כה אמר אדני יהוה
ipſos præuaricando in ‖ ,veſtri patres me affecerũt probris hoc † Adhuc
עוד זאת גדפו אותי אבותיכם במעלם
quam † terram in eos induxi Et .præuaricationem me in
28 בי מעל: [c] ואביאם אל־הארץ אשר
viderunt & :illis eam dandum ad ‡ ,meam manum leuaui
נשאתי את־ידי לתת אתה להם [d] ויראו
,perplexum * lignum omne & , excelſum collem omnem
כל־גבעה רמה וכל־עץ עבות
iram ibi dederunt & ,ſua ſacrificia ibi ſacrificabant &
ויזבחו־שם את־זבחיהם ויתנו־שם כעס
,ſuarum quietum † odorem ibi poſuerunt &.ſuæ appropinquationis ‡
קרבנם [e] וישימו שם ריח [f] ניחוחיהם
:eos ad dixi Et .ſua libamina ibi libauerunt &
29 [g] ויסיכו שם את־נסכיהם: ואמר אלהם
eſt vocatũ Et ?illuc ingredientes ‖ vos quod ‡ ,excelſum ‡ Quid
מה הבמה אשר־אתם הבאים שם ויקרא
.hanc diem ad vſque Bamah * eius nomen
שמה במה עד היום הזה:
dixit Sic :Iſrael domum ad dic Propterea
30 לכן אמר אל־בית ישראל כה אמר
vos veſtrorum patrum via in ‡ Nunquid :Deus Dominus
אדני יהוה הבדרך אבותיכם אתם
?fornicantes vos ‡ eorum ſpurcitias † poſt & :polluti *
נטמאים ואחרי שקוציהם אתם [h] זנים:
veſtros filios faciendo tranſire in , veſtra dona eleuando * in Et
31 [i] ובשאת מתנתיכם בהעביר בניכם
vſque , veſtris idolis omnibus in polluti vos † ignem per
באש אתם נטמאים לכל־גלוליכם עד־
Viuens ‡ :Iſrael domus vobis requirar ‡ ego & ,hodie
היום ואני אדרש לכם בית ישראל חי־
.vobis requirar † ſi ,Deus Dominus dixit ,ego
אני נאם אדני יהוה אם־אדרש לכם:
:erit non eſſendo veſtrum ſpiritum ſuper aſcendens ‡ Et
32 והעלה על־רוחכם היו [k] לא תהיה
cognationes ſicut ,gentes ſicut Erimus ,dicentes † vos quia
אשר אתם אמרים נהיה כגוים כמשפחות
,ego Viuens ‡ .lapidi & ligno miniſtrandum ad † , terrarum
33 הארצות לשרת עץ ואבן: חי־אני
brachio in & , forti manu in non ſi * Deus Dominus dixit
נאם אדני יהוה אם־לא ביד חזקה ובזרוע
.vos ſuper regnauero ,effuſa furore in & ,extento
[l] נטויה ובחמה שפוכה אמלוך עליכם:
vos congregabo & ,populis de vos educam Et
34 [m] והוצאתי אתכם מן־העמים וקבצתי אתכם
,valida manu in, eas in eſtis diſperſi quas ‡ ,terris de
מן־הארצות אשר [n] נפוצתם בם ביד חזקה
.effuſo furore in & , extento brachio in &
ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה:
:populorum deſertum ad vos adducam Et
35 [o] והבאתי אתכם אל־מדבר העמים
.facies ad faciebus ibi vobiſcum me iudicabo &
ונשפטתי אתכם שם פנים אל־פנים:
deſerto in veſtris patribus cum me iudicaui Sicut
36 כאשר נשפטתי את־אבותיכם במדבר
dixit ,vobiſcum me iudicabo ſic :Aegypti terræ
ארץ מצרים כן אשפט אתכם נאם
ſub vos faciam tranſire Et .Deus, Dominus
37 אדני יהוה: והעברתי אתכם תחת
.fœderis vinculo in vos adducam & :virga
השבט והבאתי אתכם [p] במסרת הברית:
,me in præuaricantes & ,rebelles vobis ex repurgabo Et
38 [q] וברותי מכם המרדים והפושעים בי

†propter quæ [a] חיה ‡dum tranſire facerent per ignem omne primogenitum: ‡vt ‡ſum [b] שמם *dic †in ‡cùm præuaricati eſſent †ſuper [c] בוא ‡vt darem [d] ראה *denſum, ‡oblationis †ſuauitatis ſuæ. [e] שום [f] נוח [g] נסך ‡eſt ‡ad ‖ingredimini? *excelſum ‡more *polluitis: † abominationes ‡fornicamini? *oblatione donorum veſtrorum.cùm traducatis [h] זנה [i] נשא † polluitis vos ‡reſpondebo ‡Viuo †reſpondero ‡quod aſcendit *penitus [k] היה †dicitis, ‡in ſeruiendo ‡Viuo *niſi [l] נטה [m] יצא ‡in [n] פוץ [o] בוא facie ad faciem. [p] אסר eligam [q] ברר

humum † ad & ,eos educam *suarum peregrinationum* terra è

מארץ מגוריהם אוציא אותם ואל־אדמת

incolatus eorum
† terram

.Dominus ego ‡ quòd scietis & :*veniet* * non Israel

ישראל לא יבוא וידעתם כי־אני יהוה׃

* veniente
‡ sum

:Deus Dominus dixit sic ,Israel domus vos Et

ואתם בית־ישראל כה־אמר אדני יהוה

39 *vos non si post* ‡ & ,seruite ‡ ,ambulate sua idola *Vir* †

איש גלוליו [a]לכו עבדו ואחר אם־אינכם

† Vnusquisque post ‡ &
‡ postquam non paretis mihi:

polluetis non *meæ sanctitatis* † nomen & :*me ad audientes*

שמעים אלי ואת־שם קדשי לא תחללו־

† sanctum meū
[a] ילך

monte in Quia .vestris idolis in & , vestris *dona* * in adhuc

40 עוד במתנותיכם ובגלוליכם׃ כי בהר־

* muneribus ‖ sancto meo, † excelso

Dominus dixit ,Israel *altitudinis* † monte in , *meæ sanctitatis* ‖

קדשי בהר מרום ישראל נאם אדני

ipsa tota ,Israel domus omnis , mihi seruient ibi . Deus

יהוה שם יעבדני כל־בית ישראל כלה

quæram ibi & .eos volam ibi :terra in

בארץ שם ארצם ושם אדרוש את־

omnibus in *vestrarum eleuationum initium* & ,vestras oblationes

תרומתיכם ואת־ראשית משאותיכם בכל־

primitias munerum vestrorum

volam quietis odorem In .vestris sanctificationibus

41 קדשיכם׃ בריח [b]ניחח ארצה

[b] נוח

congregauero,& .populis de vos *me educendo in* * .vos

אתכם [c]בהוציאי אתכם מן־העמים וקבצתי

* cùm eduxero
[c] יצא

: *eas in* estis dispersi quas † ,terris de ,vos

אתכם מן־הארצות אשר נפצתם בם

† in

.gentium oculis in vobis in me sanctificabo &

ונקדשתי בכם לעיני הגוים׃

vos *me inducendo in* ‡ .Dominus *ego* † quod scietis Et

42 וידעתם כי־אני יהוה בהביאי אתכם

† sum
‡ cùm induxero

leuaui qua * terram in ,Israel humum in

אל־אדמת ישראל אל־הארץ אשר נשאתי את־

* pro

.vestris patribus eam *dandum ad* † ,meam manum

ידי [d]לתת אותה לאבותיכם׃

† vt darem
[d] נתן

omnium & ,vestrarum viarum ibi recordabimini Et

43 וזכרתם־שם את־דרכיכם ואת כל־

vos fastidietis * & :*eis in* vos polluistis quibus ‡ vestrorum operum

עלילותיכם אשר נטמאתם בם [e]ונקטותם

‡ in
* succisione dignos reputabitis vos in conspectu vestro,

.fecistis quæ vestra mala omnia ob , *vestris faciebus in*

בפניכם בכל־[f]רעותיכם אשר עשיתם׃

[e] קטט [f] רוע

vobiscum *me faciendo in* † ,Dominus *ego* ‡ quòd scietis Et

44 וידעתם כי־אני יהוה [g]בעשותי אתכם

‡ sum
† cùm fecero

;malas vestras vias secundum non ,meum nomen propter

למען שמי לא כדרכיכם הרעים

[g] עשה

dixit ,Israel domus corrupta vestra *studia* ‖ secundum &

וכעלילותיכם הנשחתות בית ישראל נאם

‖ opera

.Deus Dominus

אדני יהוה׃

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et

45 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

stilla & ,austrum ad viam *tuas facies* * pone ,hominis Fili

46 בן־אדם [h]שים פניך דרך תימנה [i]והטף

* faciem tuam contra
[h] שום [i] נטף

.*meridiei* † agri siluam ad propheta &,*austrum* ‡ ad

אל־דרום והנבא אל־יער השדה נגב׃

‡ meridiem,
† meridiani.
‡ meridianæ,

:Domini verbum Audi ,*meridiei* ‡ siluæ dices Et

47 ואמרת ליער הנגב שמע דבר־יהוה

,ignem te in *succendens* ‖ ego Ecce :Deus Dominus dixit Sic

כה־אמר אדני יהוה הנני [k]מצית־בך אש

‖ succendo
[k] יצת

aridum lignum omne & ,viride lignum omne te in *comedet* ‡ &

ואכלה בך כל־עץ־[l]לח וכל־עץ יבש

‡ consumet
[l] לוח

omnes ea in comburentur & ,*flamma* flamma extinguetur non

לא־תכבה להבת שלהבת ונצרבו־בה כל־

.aquilonem ad *meridie à* facies

פנים מנגב צפונה׃

ab austro

;eam succendi Dominus ego quòd , caro omnis *videbunt* † Et

48 [m]וראו כל־בשר כי אני יהוה בערתיה

† videbit
[m] ראה

.extinguetur nec

לא תכבה׃

:mihi *dicentes* * Ipsi : Deus Domine Ahah : dixi Et

49 ואמר אהה אדני יהוה המה אמרים לי

* dicunt

?iste parabolas *parabolizans* ‖ Nonne

הלוא ממשל משלים הוא׃

‖ parabolis loquitur

CAP. XXI. כא

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et

1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

faciem tuam

stilla & ,Ierusalaim ad *tuas facies* * pone hominis Fili

2 בן־אדם שים פניך אל־ירושלם והטף

‡ super
* super terram

.Israel *humum ad* * propheta & : sanctuaria *ad* ‡

אל־מקדשים והנבא אל־אדמת ישראל׃

† dic terræ

ego Ecce :Dominus dixit Sic : Israel *humo dices* † Et

3 ואמרת לאדמת ישראל כה אמר יהוה הנני

‡ venio

faciā succidere & :sua vagina de meum gladium educam & ,te ad ‡

אליך[a] והוצאתי חרבי מתערה והכרתי

[a] יצא
† autem

feci succidere quòd † eo Pro . .impium & , iustum te ex

4 ממך צדיק ורשע׃ יען אשר־הכרתי

meus gladius egredietur idcirco :impium & , iustum te ex

ממך צדיק ורשע לכן תצא חרבי

† ab austro

.aquilonem ad *meridie à* † carnem omnem ad sua vagina de

מתערה אל־כל־בשר מנגב צפון׃

sciet

eduxi Dominus ego quòd , caro omnis *scient* Et

5 וידעו כל־בשר כי אני יהוה הוצאתי

.vltrà reuertetur non : sua vagina de meum gladium

חרבי מתערה לא תשוב עוד׃

† ingemisce

,lumborum contritione in *suspira* † , hominis fili tu Et

6 ואתה בן־אדם האנח בשברון מתנים

† ingemisce

.eorum oculis in *ingemisces* † amaritudine in &

ובמרירות תאנח לעיניהם׃

* gemis

?*suspirans* * tu quid propter , te ad dixerint cùm erit Et

7 והיה כי־יאמרו אליך על־מה אתה נאנח

‡ propter

omne liquefiet & , venit quia : auditum *ad* ‡ , dices &

ואמרת אל־שמועה כי־באה [b]ונמס כל־

[b] מסס
‡ debilitabūtur
‡ angustiis afficietur

,spiritus omnis *rugabitur* ‡ &, manus vniuersæ *remittentur* ‡ & ,cor

לב [c]ורפו כל־ידים וכהתה כל־רוח

[c] רפה
* tanquam

;fiet & , venit Ecce .aquæ * ibunt genua omnia &

וכל־ברכים תלכנה מים הנה באה ונהיתה

.Deus Dominus dixit

נאם אדני יהוה׃

:dicendo , me ad Domini verbum fuit Et

8 [d]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃

[d] היה
† dic:

:Dominus dixit Sic :*dices* † & , propheta hominis Fili

9 בן־אדם הנבא ואמרת כה אמר יהוה

‡ limatus.

.*extersus* ‡ etiam & ,est exacutus gladius , Gladius , Dic

אמר חרב חרב הוחדה וגם־מרוטה׃

Vt iugulet

fit vt , est exacutus iugulationem *iugulandum Ad*

10 למען טבח טבח הוחדה למען היה־

‡ splēdor vt fulguri, limatus
* Quomodo
† de hoc gladio tribum filiorum Israel abiiciente &

mei filij virga † gaudebimus *Vel* * .est *tersus* ,*fulgor* ‡ ei

לה ברק מרטה או [e]נשיש שבט בני

tergendum ‡ ad eum dedit Et ?lignum omne *spernente*

11 מאסת כל־עץ׃ [f]ויתן אתה למרטה

‡ limandum
[e] שוש [f] נתן

hic & ,gladius est exacutus hic :*vola* ‡ in tenendum ad

לתפש בכף היא הוחדה חרב והיא

‡ manu:
* limatus

.interficientis manu in eum dandum ad ,est *tersus* *

מרטה לתת אותה ביד־הורג׃

fuit iste quia , hominis fili vlula &, Clama

12 זעק [g]והילל בן־אדם כי־היא היתה

[g] ילל
‡ ducibus

ob Timores :Israel *prælatis* ‡ cunctis in iste , meo populo in

בעמי היא בכל־[h]נשיאי ישראל מגורי אל־

[h] נשא
‡ gladij ‖ super

.femur *ad* ‖ percute idcirco , meo populo fuerunt *gladium* ‡

חרב היו את־עמי לכן ספק אל־ירך׃

non spernens tribum ‡ etiam si , * quid Et .*probatio* ‡ Quia

‡ ad probationē eductus est.
* erit,
† tribum non abiecerit:

13 כי בחן ומה אם־גם־שבט מאסת לא

hominis fili tu Et .Deus Dominus dixit :*fuerit*

14 יהיה נאם אדני יהוה׃ ואתה בן־אדם

‡ manum ad manum:

gladius duplicetur & :*volam ad volam* ‡ percute & ,propheta

הנבא והך כף אל־כף ותכפל חרב

[i] נכה
‡ est
* occisorū magnorum qui percutiet,&
† eorum.

occisi * gladius ‡ Hic .interfectorum gladius tertiò

שלישתה חרב חללים היא חרב חלל

.*eos ad* † cubiculis in *penetrans magni*

הגדול החדרת להם׃

‡ Vt liquefaciat
‡ multiplicet

,offendicula *multiplicare* ‡ & ,cor *liquefieri ad Propter* ‡

15 למען למוג לב והרבה המכשלים

heu :gladij terrorem dedi eorum portis omnibus in

על כל־שעריהם [k]נתתי אבחת־חרב אח

[k] נתן

te Vni ‖ .iugalationem ad inuolutus ‡ ,fulgorem ad † factus
16 עשויה לברק מעטה לטבח: התאחדי
.parata tua † facies quò ,te sinistra ,pone ,te dextera
הימיני [a]השימי השמילי אנה פניך [b]מעדות:
,meam manum ad meam volam ‡ percutiam ego etiam Et
17 וגם־אני אכה כפי אל־כפי
.sum locutus Dominus ego :meam iram faciam requiescere &
והניחתי חמתי אני יהוה דברתי:
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
18 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
,vias duas tibi pone ,hominis fili tu Et
19 ואתה בן־אדם שים־לך שנים דרכים
egrediantur vna terra E : Babel . regis gladium veniendum ad
לבוא חרב מלך־בבל מארץ אחד יצאו
.elige ciuitatis viæ capite in * .elige manum & :ipsæ ambæ
שניהם ויד ברא בראש־דרך עיר ברא:
filiorum Rabbath ,gladium veniendum ad † pones Viam
20 דרך תשים לבוא חרב את רבת בני־
.munita Ierusalaim in Iehudah ‡ & :Hammon
עמון ואת־יהודה בירושלם בצורה:
capite in ,viæ matrem ad ‡ Babel rex stetit Nam
21 כי־עמד מלך־בבל אל־אם הדרך בראש
tersit ; diuinationem diuinandum ad ,viarum duarum
[c]שני הדרכים לקסם־קסם קלקל
.iecore in respexit ,Theraphim in petiit ,sagittis in *
[d]בחצים שאל בתרפים ראה בכבד:
ponendum ad ,Ierusalaim diuinatio fuit eius dextera In
22 בימינו היה הקסם ירושלם לשום
vocem eleuandum ad † ,cædem ad os aperiendum ad ,arietes
כרים לפתח פה ברצח [e]להרים קול
fundendum ad * portas super ‡ arietes ponendū ad ,vociferatione in
בתרועה לשום כרים על־שערים לשפך
eis erit Et .ligneam turrim ædificandum ad † ,aggerem
23 סללה [f]לבנות דיק: והיה להם
iuramenta iurantes ‡ ,eorum oculis in mendacium diuinare secundum ‡
כקסום־שוא בעיניהם שבעי שבעות
.prehendi ad ,iniquitatem commemorans * hoc & :eis
להם והוא־מזכיר [g]עון להתפש:
vos recordari ‡ Pro : Deus Dominus dixit sic Idcirco
24 לכן כה־אמר אדני יהוה יען הזכרכם
videri ad ,vestras præuaricationes detegi in ‡ ,vestræ iniquitatis
עונכם [h]בהגלות פשעיכם להראות
,vos recordari † pro : vestris studiis * omnibus in vestra peccata
חטואתיכם בכל עלילותיכם יען הזכרכם
dux ,impie prophane tu Et .capiemini vola in
25 [i]בכף תתפשו: ואתה חלל רשע נשיא
.finis ‖ iniquitatis tempore ‡ in ,eius dies venit cuius :Israel
ישראל אשר־בא יומו בעת [k]עון [l]קץ:
,cidarim Remoue :Deus Dominus dixit Sic
26 כה אמר אדני יהוה הסיר המצנפת
,subleuando humilem :hæc † non hæc :diadema leua † &
[m]והרים העטרה זאת לא־זאת השפלה הגבה
peruersam ,peruersam ,Peruersam ‡ .humiliando altum ‡ &
27 והגבה השפיל: עוה עוה עוה
cui venire vsque * fuit non hoc Etiam .eam ponam
אשימנה גם־זאת לא היה עד־בא אשר־
hominis fili tu Et .eam tradam & ,iudicium ei †
28 לו המשפט ונתתיו: ואתה בן־אדם
filios ad Deus Dominus dixit Sic :dices ‡ & ,propheta
הנבא ואמרת כה אמר אדני יהוה אל־בני
mucro ,Mucro :dices ‡ & ,eorum opprobrium ad & ,Hammon
עמון ואל־חרפתם ואמרת חרב חרב
.fulgur propter ,sustinendum ad tersus * ,iugulationem ad solutus ‡
פתוחה לטבח מרוטה [n]להכיל למען ברק:
,mendacium tibi diuinando in † ,vanum tibi videndo In
29 [o]בחזות לך שוא בקסם־לך כזב
quorum ,impiorum vulneratorum colla ad ‡ te dandum ad ‡
לתת אותך אל־צוארי חללי רשעים אשר־
.finis * iniquitatis tempore in eorum dies venit
[p]בא יומם בעת עון קץ:
quo ‡ loco In ? suam vaginam ad Reducendum †
30 [q]השב אל־תערה במקום אשר־

† est
‡ amictus est
‖ Solus esto in aliquo loco, pone te ad dexteram, pone te ad aquilonē, pone te ad sinistram.
† tua constituit.
‡ manum
[a]שום [b]יעד
vt veniat gladius
‖ locum
* caput
† vt veniat gladius ad
‡ ad
‡ in biuio
[c]שנה
* sagittas, interrogauit imagines,
[d]חצץ
‡ vt ponat duces, vt aperiat
† vt eleuet
‡ contra
* vt fundat
[e]רום
† & ædificet munitionem.
[f]בנה
‡ cùm diuinauerint frustrà
‡ ac si iurassent
* recordari facit iniquitatis, vt capiatur.
‡ eo quòd recordari estis
‡ discoopertis præuaricationibus vestris, conspectis peccatis vestris
[g]עוה [h]גלה
* operibus
† eo quòd recordati estis, manu
‡ opportuno
‖ consummatæ.
[i]כפף [k]עוה
† tolle coronam: † est
[l]קצץ [m]רום
‡ superbum
‡ Subuersionē, subuersionem, subuersionem,
* ei ad coronā, donec veniretis † est
‡ dic:
‡ dic:
‡ euaginatus
* limatus vt cōsumat, ob ídque fulget. Quando videbant
† quando diuinabant
[n]כול [o]חזה
‡ vt darent
‡ cum collo
* propter quam venit
† Num redire faciam in ‡ in
[p]שוא [q]שוב

.te iudicabo tuarum mansionum ‡ terra in ,es creatus
נבראת בארץ מכרותיך אשפט אתך:
ignem Per .meam indignationem ‖ te super effundam Et
31 ושפכתי עליך זעמי באש
virorum manum in te dabo Et .te super ‡ faciam sufflare mei furori
עברתי [b]אפיח עליך ונתתיך ביד אנשים
eris Igni .corruptionis * artificum insipientium
32 בערים חרשי משחית: לאש תהיה
non : terræ medio in erit tuus sanguis ,deuorandum ad
לאכלה דמך יהיה בתוך הארץ לא
.sum locutus Dominus ego quia ,memoraberis
תזכרי כי אני יהוה דברתי:

CAP. XXII. כב

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
iudicabis nónne ,iudicabis nónne, hominis fili tu Et
2 ואתה בן־אדם התשפט התשפט
omnes cam facies scire & :sanguinum ciuitatem
את־עיר הדמים [c]והודעתה את כל־
:Deus Dominus dixit Sic :dices ‡ Et ? eius abominationes
3 תועבתיה: ואמרת כה אמר אדני יהוה
veniendum ad * ,sui medio in sanguinem effundens Ciuitas
עיר שפכת דם בתוכה לבוא
:se polluendum ad seipsam contra idola fecit & eius tempus
עתה [d]ועשתה גלולים עליה לטמאה:
tuis idolis in & : deliquisti ,effudisti quem tuo sanguine In
4 בדמך אשר־שפכת אשמת ובגלוליך
,tuos dies fecisti appropinquare & ,te polluisti ,fecisti quæ
אשר־[e]עשית טמאת ותקריבי ימיך
opprobrium te dedi propterea : tuos annos ad vsque venisti &
ותבוא עד־שנותיך על־כן [f]נתתיך חרפה
.terris omnibus irrisionem & ,gentibus in
לגוים וקלסה לכל־הארצות:
:te in subsannabunt ‡ ,te à longinquæ & .Propinquæ ‖
5 הקרבות והרחקות ממך יתקלסו־בך
.contritionis multæ ,nomine polluta
טמאת השם רבת המהומה:
suū brachium secundū vnusquisque ,Israel prælati † Ecce
6 הנה [g]נשיאי ישראל איש לזרעו
matrem & Patrem .sanguinem effundendum ad ‖ te in fuerunt
7 היו בך למען שפך־דם: אב ואם
:tui medio in oppressione in ‡ fecerunt peregrino ‡ ,te in spreuerunt
[h]הקלו בך לגר [i]עשו בעשק בתוכך
.te in oppresserunt viduam & pupillum
יתום ואלמנה [k]הונו בך:
.polluisti mea sabbatha & ,spreuisti mea Sanctuaria
8 קדשי [l]בזית ואת־שבתתי חללת:
.sanguinem effundendum ad ‡ ,te in fuerunt dilationis * Viri
9 אנשי רכיל היו בך למען שפך־דם
.tui medio in fecerunt scelus † : te in comederunt montes ad * &
ואל־ההרים אכלו בך [m]זמה עשו בתוכך:
elongatione † immundam : te in reuelauit * patris Nuditatem ‡
10 [n]ערות־אב גלה־בך טמאת הנדה
sui socij ‡ vxore cum vnusquisque Et .te in compresserunt
11 [o]ענו־בך: ואיש את־אשת [p]רעהו
polluit suam nurum vnusquisque & ,abominationem fecit
עשה תועבה ואיש את־כלתו טמא
compressit * sui patris filiam suam sororem vnusquisq. & :scelere in ‡
בזמה ואיש את־אחתו בת־אביו ענה־
.sanguinem effundendum ad ‡ ,te in acceperunt Munus † .te in
12 בך: שחד לקחו־בך למען שפך־דם
tuos socios appetebas ‡ & ,accepisti superabundantiam & Vsuram
נשך ותרבית לקחת ותבצעי רעיך
.Deus Dominus dixit ,es oblita mei & :oppressione in *
בעשק ואתי שכחת נאם אדני יהוה:
quam tuam auaritiam ad ‡ meam volam † percussi ecce Et
13 והנה [q]הכיתי כפי אל־בצעך אשר
.tui medio in fuerunt ‖ qui ,tuum sanguinem super & : fecisti
עשית ועל־דמך אשר היו בתוכך:
tuæ manus præualebunt Num ? tuum cor stabit Nunquid
14 היעמד לבך אם־תחזקנה ידיך

‡ peregrinationum
[a]כור
‖ iram
‡ in
[b]פוח
‡ ad destructionem
effundentem sanguinem innoxium:
[c]ידע
‡ dic:
* vt veniat
[d]עשה
[e]עשה
[f]נתן
‖ Quæ propè sunt, & quæ longè sunt
‡ ridebunt de te sordida
† duces
[g]נשא
‖ vt effunderent
‡ aduenæ
‡ quicquid fecerunt cum
[h]קלל
[i]עשה [k]ינה
[l]בזה
* fraudulenti
‡ vt effundant
* super † fœda
[m]זמם
‡ Turpitudinem
* reuelauerunt
† menstruo affixerunt
‡ proximi
[n]ערה [o]ענה
[p]רעה
‡ turpiter:
* humiliauit
† Munera
‡ vt effunderet
‡ fraudabas proximos
* cum
† manum
‡ super
[q]נכה
‖ fuit

.sum locutus Dominus Ego ?tecum faciens ego ‡ quos diebus in
לַיָּמִים אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה אוֹתָךְ אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
te ventilabo & ,gentes in te faciam dispergere Et .faciam &
15 וְעָשִׂיתִי׃ וַהֲפִיצוֹתִי אוֹתָךְ בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִיךְ
hareditabis Et .te à tuã immunditiam faciã deficere & : terras in
16 בָּאֲרָצוֹת וַהֲתִמֹּתִי טֻמְאָתֵךְ מִמֵּךְ׃ וְנִחַלְתְּ
.Dominus ego † quòd scies & :gentium oculis in te in
בָּךְ לְעֵינֵי גוֹיִם וְיָדַעַתְּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
17 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
.scoriam in Israel domus mihi fuerunt , hominis Fili
18 בֶּן־אָדָם הָיוּ־לִי בֵית־יִשְׂרָאֵל לְסוּג
medio in plumbum & ,ferrum & ,stannum & ,æs * isti Omnes
כֻּלָּם נְחֹשֶׁת וּבְדִיל וּבַרְזֶל וְעוֹפֶרֶת בְּתוֹךְ
.fuerunt argenti scoriæ ‡ ,fornacis
כּוּר סִגִים כֶּסֶף הָיוּ׃
vos omnes fuisse † Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea
19 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן הֱיוֹת כֻּלְּכֶם
medium in vos congregans ego † ecce propterea :scorias in *
לְסִגִים לָכֵן הִנְנִי קֹבֵץ אֶתְכֶם אֶל־תּוֹךְ
,ferri & ,æris & ,argenti Congregatione .Ierusalaim
20 יְרוּשָׁלִָם׃ קְבֻצַת כֶּסֶף וּנְחֹשֶׁת וּבַרְזֶל
sufflandum ad ,fornacis medium ad stanni & ,plumbi &
וְעוֹפֶרֶת וּבְדִיל אֶל־תּוֹךְ כּוּר לָפַחַת־
,meo naso ‡ in congregabo sic :fundendum ad ,ignem ea super †
עָלָיו אֵשׁ לְהַנְתִּיךְ כֵּן אֶקְבֹּץ בְּאַפִּי
.vos fundere faciam & ,faciam requiescere & ,mea ira in &
וּבַחֲמָתִי וְהִנַּחְתִּי וְהִתַּכְתִּי אֶתְכֶם׃
igne in ,vobis super ‖ sufflabo & ,vos congregabo Et
21 וְכִנַּסְתִּי אֶתְכֶם וְנָפַחְתִּי עֲלֵיכֶם בְּאֵשׁ
.eius medio in eritis fusi Et :mei furoris
עֶבְרָתִי וְנִתַּכְתֶּם בְּתוֹכָהּ׃
eritis fusi sic ,fornacis medio in argentum fundi Secundum
22 כְּהִתּוּךְ כֶּסֶף בְּתוֹךְ כּוּר כֵּן תֻּתְּכוּ
effudi Dominus ego quòd scietis & :eius medio in
בְּתוֹכָהּ וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה שָׁפַכְתִּי
.vos super meam iram
חֲמָתִי עֲלֵיכֶם׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
23 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
:ipsa mundata * non ‡ terra Tu :ei dic ,hominis Fili
24 בֶּן־אָדָם אֱמָר־לָהּ אַתְּ אֶרֶץ לֹא מְטֹהָרָה הִיא
eius prophetarum Coniuratio .indignationis ‡ die in eius pluuia † nec
25 לֹא גֻשְׁמָהּ בְּיוֹם זָעַם׃ קֶשֶׁר נְבִיאֶיהָ
animam :rapinam rapiens ,rugiens leo sicut :eius medio in
בְּתוֹכָהּ כַּאֲרִי שׁוֹאֵג טֹרֵף טָרֶף נֶפֶשׁ
eius viduas ,acceperunt gloriam & robur * ,comederunt
אָכָלוּ חֹסֶן וִיקָר יִקָּחוּ אַלְמְנוֹתֶיהָ
violauerunt eius Sacerdotes .eius medio in multiplicauerunt
26 הִרְבּוּ בְּתוֹכָהּ׃ כֹּהֲנֶיהָ חָמְסוּ
sanctum inter ;mea sanctuaria polluerunt & , meam legem
תוֹרָתִי וַיְחַלְּלוּ קָדָשַׁי בֵּין־קֹדֶשׁ
mundum ad † immundum inter & :discreuerunt ‖ non profanum ad †
לְחֹל לֹא הִבְדִּילוּ וּבֵין־הַטָּמֵא לְטָהוֹר
,suos oculos occultauerunt meis sabbathis à & :scire fecerunt non
לֹא הוֹדִיעוּ וּמִשַּׁבְּתוֹתַי הֶעְלִימוּ עֵינֵיהֶם
,eius interiori ‖ in eius Principes .eorum medio in coinquinabar &
27 וָאֵחַל בְּתוֹכָם׃ שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ
,sanguinem effundendum ad ,rapinam rapientes lupi tanquam
כִּזְאֵבִים טֹרְפֵי טָרֶף לִשְׁפָּךְ־דָּם
.concupiscentiam appetendum ad ‡ ,animas perdendum ad
לְאַבֵּד נְפָשׁוֹת לְמַעַן בְּצֹעַ בָּצַע׃
,vanum videntes ,insulso † eos linebant * eius prophetæ Et
28 וּנְבִיאֶיהָ טָחוּ לָהֶם תָּפֵל חֹזִים שָׁוְא
Dominus dixit Sic :dicentes :mendacium eis diuinantes &
וְקֹסְמִים לָהֶם כָּזָב אֹמְרִים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
terræ Populum .est locutus non Dominus & ,Deus
29 יְהוִה וַיהוָה לֹא דִבֵּר׃ עַם הָאָרֶץ
afflictum & :rapinam rapiebant & ,oppressione opprimebant egenum,
עָשְׁקוּ עֹשֶׁק וְגָזְלוּ גָּזֵל וְעָנִי
absque opprimebant aduenam & ,populabantur egenum & pauperem
וְאֶבְיוֹן הוֹנוּ וְאֶת־הַגֵּר עָשְׁקוּ בְּלֹא

‡ peregrinationum · ‡ Et · † Sume · Vt scoria. · ‡ Vt · † eo quòd fuistis · * vt scoriæ · ‡ congrego · † in · ‡ furore · ‖ in · Vt funditur · ‡ quæ · * mundata · † complura · ‡ furoris · * opes · contempserunt · † & · ‖ fecerunt distinguere · ‖ medio · ‡ vt auarè sectentur auaritiam. · * complanabant · † luto absque firmitate.

.sepem sepientem virum eis ex quæsiui Et .iudicio
30 מִשְׁפָּט׃ וָאֲבַקֵּשׁ מֵהֶם אִישׁ גֹּדֵר־גָּדֵר
non ad * terra pro meas facies ad ‡ fracturã in stantem &
וְעֹמֵד בַּפֶּרֶץ לְפָנַי בְּעַד הָאָרֶץ לְבִלְתִּי
eos super effudi Et .inueni non & :eam corrumpendum
31 שַׁחֲתָהּ וְלֹא מָצָאתִי׃ וָאֶשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם
eorum viam :eos consumpsi meæ iræ igne in ,meam indignationem
זַעְמִי בְּאֵשׁ עֶבְרָתִי כִּלִּיתִים דַּרְכָּם
.Deus Dominus dixit , dedi eorũ caput in
בְּרֹאשָׁם נָתַתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

CAP. XXIII. כג

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
vnius matris filiæ mulieres Duæ ;hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם שְׁתַּיִם נָשִׁים בְּנוֹת אֵם־אַחַת
suis pueritiis in ,Ægypto in sunt fornicatæ Et .fuerunt
3 הָיוּ׃ וַתִּזְנֶינָה בְמִצְרַיִם בִּנְעוּרֵיהֶן
compresserunt † ibi & ,earum vbera sunt compressa ibi . sunt fornicatæ
זָנוּ שָׁמָּה מֹעֲכוּ שְׁדֵיהֶן וְשָׁם עִשּׂוּ
Aholah earum nomina Et .earum virginitatis mammas
4 דַּדֵּי בְּתוּלֵיהֶן׃ וּשְׁמוֹתָן אָהֳלָה
pepererunt & ,mihi ‖ fuerunt & ,eius soror Aholibah & ,maior
הַגְּדוֹלָה וְאָהֳלִיבָה אֲחוֹתָהּ וַתִּהְיֶינָה לִי וַתֵּלַדְנָה
, Aholah Someron earum nomina & :filias & ,filios
בָּנִים וּבָנוֹת וּשְׁמוֹתָן שֹׁמְרוֹן אָהֳלָה
:me sub Aholah est fornicata Et .Aholibah Ierusalem &
5 וִירוּשָׁלִַם אָהֳלִיבָה׃ וַתִּזֶן אָהֳלָה תַּחְתָּי
.propinquos Assur ad ,suos amatores super adamauit &
וַתַּעְגַּב עַל־מְאַהֲבֶיהָ אֶל־אַשּׁוּר קְרוֹבִים׃
desiderij electos ,magistratus † & , duces ,hyacintho Indutos
6 לְבֻשֵׁי תְכֵלֶת פַּחוֹת וּסְגָנִים בַּחוּרֵי חֶמֶד
dedit Et .equos equitantes equites , ipsos vniuersos
7 כֻּלָּם פָּרָשִׁים רֹכְבֵי סוּסִים׃ וַתִּתֵּן
.ipsorum omnium ‡ Assur filiorum electione ‡ ,eis super * suas fornicationes
תַּזְנוּתֶיהָ עֲלֵיהֶם מִבְחַר בְּנֵי־אַשּׁוּר כֻּלָּם
.se polluit eorum idolis cunctis in adamauit quos omnibus in ‖ Et
וּבְכֹל אֲשֶׁר־עָגְבָה בְּכָל־גִּלּוּלֵיהֶם נִטְמָאָה׃
quia † ,dereliquit non ,Ægypto * suas fornicationes Et
8 וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִמִּצְרַיִם לֹא עָזָבָה כִּי
vbera compresserunt ipsi & ,suis pueritiis in concubuerunt ei
אוֹתָהּ שָׁכְבוּ בִנְעוּרֶיהָ וְהֵמָּה עִשּׂוּ דַּדֵּי
.eam super suam fornicationem effuderunt & :eius virginitatum ‖
בְּתוּלֶיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ תַזְנוּתָם עָלֶיהָ׃
manum in ,suorum amatorum manum in eam tradidi Propterea
9 לָכֵן נְתַתִּיהָ בְּיַד־מְאַהֲבֶיהָ בְּיַד
ipsos super adamauit quos Assur filiorum
בְּנֵי אַשּׁוּר אֲשֶׁר עָגְבָה עֲלֵיהֶם׃
eius filias & ,eius filios ,eius nuditatem discooperuerunt Ipsi
10 הֵמָּה גִּלּוּ עֶרְוָתָהּ בָּנֶיהָ וּבְנוֹתֶיהָ
nomen fuit & : occiderunt gladio in ipsam & , tulerunt
לָקָחוּ וְאוֹתָהּ בַּחֶרֶב הָרָגוּ וַתְּהִי־שֵׁם
.ea in fecerunt iudicia & ,mulieribus
לַנָּשִׁים וּשְׁפוּטִים עָשׂוּ בָהּ׃
suum amorem ‖ corrupit & , Aholibah eius soror vidit Et
11 וַתֵּרֶא אֲחוֹתָהּ אָהֳלִיבָה וַתַּשְׁחֵת עַגְבָתָהּ
. suæ sororis fornicationibus præ suas præuaricationes & : illa præ
מִמֶּנָּה וְאֶת־תַּזְנוּתֶיהָ מִזְּנוּנֵי אֲחוֹתָהּ׃
,magistratus ‡ & , duces ,adamauit Assur filios Ad
12 אֶל־בְּנֵי אַשּׁוּר עָגָבָה פַּחוֹת וּסְגָנִים
equitantes equites , vestitu absoluto indutos ,propinquos
קְרֹבִים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל פָּרָשִׁים רֹכְבֵי
.ipsos vniuersos desiderij electos ‡ :equos †
סוּסִים בַּחוּרֵי חֶמֶד כֻּלָּם׃
.ipsis ambabus vna via esset polluta ‡ quòd vidi Et
13 וָאֵרֶא כִּי נִטְמָאָה דֶּרֶךְ אֶחָד לִשְׁתֵּיהֶן׃
viros vidit & :suas fornicationes ad * addidit Et
14 וַתּוֹסֶף אֶל־תַּזְנוּתֶיהָ וַתֵּרֶא אַנְשֵׁי
descriptas ‡ Chasdim imagines , pariete in depictum †
מְחֻקֶּה עַל־הַקִּיר צַלְמֵי כַשְׂדִּים חֲקֻקִים
.minio in
בַּשָּׁשַׁר׃

‡ coram me · * ne dissiparem · item · ‖ mea, · † contuderunt · † principes magnos, iuuenes desiderabiles · * eum · ‡ electis filiis · ‡ vniuersis ipsis. · ‖ omnes · * quas didicit · † Nam cum ea dormierunt in adolescẽtia sua, · ‖ virginitatis · ‖ hominiam · ‖ se amore suo · ‡ principes, magnos, omni genere pulchrarum vestium. · † super · ‡ adolescentes desiderabiles · ‡ polluerant se eodem modo ambæ. · * super · † depictos · ‡ depictos · Snopide.

tinctas tiaras ,suis lumbis in cingulo ‡ Accincti
15 חגורי אזור במתניהם סרוחי טבולים
similitudinem ipsi vniuersi triariorum aspectu* .eorū capitibus in
בראשיהם מראה שלשים כלם דמות
.eorum natiuitatis terræ ‡ Chaldim † , Babel filiorum
בני־בבל כשדים ארץ מולדתם:
: suorum oculorum aspectum ad eos super adamauit Et
16 ותעגב עליהם למראה עיניה
.Chasdim ‡ in eos ad nuncios misit &
ותשלח מלאכים אליהם כשדימה:
,amorum cubile ad Babel filij eam ad venerunt Et
17 ויבאו אליה בני־בבל למשכב דדים
, eis cum se polluit & : sua fornicatione in eam polluerunt &
ויטמאו אותה בתזנותם ותטמא־בם
suas fornicationes detexit † Et .eis ab eius anima est emota* &
18 ותקע נפשה מהם: ותגל תזנותיה
, ea desuper* mea anima est remota ‡ & ‡suam nuditatem detexit ‡ &
ותגל את־ערותה ותקע נפשי מעליה
.eius sorore desuper ‡ mea anima se dimouerat † quemadmodum
כאשר נקעה נפשי מעל אחותה:
commemorandum ad ‖ :suas fornicationes multiplicauit Et
19 ותרבה את־תזנותיה לזכר את־
Ægypti terra in est fornicata quibus ,suarum pueritiarum ‡ dies
ימי נעוריה אשר זנתה בארץ מצרים:
asinorum caro † quorum ,eorum pellices super* adamauit Et
20 ותעגבה על פלגשיהם אשר בשר־חמורים
.eorum fluxus ,equorum fluxus & eorum caro ‡
בשרם וזרמת סוסים זרמתם:
comprimendo in tuarum pueritiarum scelus, visitasti ‡ Et
21 ותפקדי את זמת נעוריך בעשות
.tuarum pueritiarum vbera † propter tua vbera Ægypto ab
ממצרים דדיך למען שדי נעוריך:
ego Ecce :Deus Dominus dixit sic ,Aholibah Propterea
22 לכן אהליבה כה־אמר אדני יהוה הנני
est emota* quibus ,te super ‖ tuos amatores suscitans ‡
מעיר את־מאהביך עליך את אשר־נקעה
.vndique te aduersum eos faciam venire & :eis ab tua anima
נפשך מהם והבאתים עליך מסביב:
,Choah &, Schoah &, Pechod †,Chaldim omnes & ,Babel Filios
23 בני בבל וכל־כשדים פקוד ושוע וקוע
,magistratus ‡ & ,duces ,desiderij electos , eos† Assur filios omnes
כל־בני אשור אותם בחורי חמד פחות וסגנים
equorum ascensores ,inuitatos & triarios* ,ipsos vniuersos
כלם שלשים וקרואים רכבי סוסים
,rota &, curru ,rheda ‡ te super venient Et .ipsos omnes
24 כלם: ובאו עליך הצן רכב וגלגל
ponent galeam & ,clypeum & , scutum populorum cœtu in &
ובקהל עמים צנה ומגן וקובע ישימו
iudicium eorum facies ad ‡ dabo & :vndique te contra
עליך סביב ונתתי לפניהם משפט
meum zelum dabo Et .suis iudiciis in te iudicabunt &
25 ושפטוך במשפטיהם: ונתתי קנאתי
tuas aures & ,tuum nasum :furore in tecum facient & , te in ‖
בך ועשו אותך בחמה אפך ואזניך
Ipsi .cadet gladio in tuum nouissimum &,remouebunt
יסירו ואחריתך בחרב תפול המה
deuorabitur tuum nouissimum & ,capient tuas filias & ,tuos filios
בניך ובנותיך יקחו ואחריתך תאכל
tollent & : tuis vestimentis te facient exuere Et .igni in
26 באש: והפשיטוך את־בגדיך ולקחו
tuam fœditatem faciam cessare Et .tuæ gloriæ vasa
27 כלי תפארתך: והשבתי זמתך
non & :Ægypti terra de tuam fornicationem & ,te à
ממך ואת־זנותך מארץ מצרים ולא־
recordaberis non Ægypti & ,eos ad tuos oculos leuabis
תשאי עיניך אליהם ומצרים לא תזכרי־
ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Quia amplius
28 עוד: כי כה אמר אדני יהוה הנני
est remota ‡ quibus † ,manū in :odisti quos* manum in te dans ‡
נתנך ביד אשר שנאת ביד אשר־נקעה
.eis ab tua anima
נפשך מהם:

‡ balteo lumbos suos, * aspectum habentes ducum
דמה [a]
† hoc est, ‡ secundum morem
ילד [b]
ותעגבת
ק
‡ terram
בוא [c] דוד [d]
* recessit
יקע [f] גלה [e]
† denudauit ‡ discooperuit ignominiam ‡ recessit * ab
ערה [g]
† recesserat ‡ ‖ vt commemoret ‡ adolescentiæ tuæ,
* seruos † membra ‡ sunt
‡ recordata es fœditatis adolescentiæ tuæ quando compresserunt in
זמם [h]
† compressione vberum tuorum. ‖ suscito ‖ contra ‡ * recessit
בוא [i]
† præfectum, & principem, & ducem, ‡ cum eis, iuuenes desiderabiles, ‡ principes, * principes, & maiores,
† in rhedis curribus, & rotis,
שום [k]
† coram eis
נתן [l]
‖ contra
עשה [m]
סור [n] נפל [o]
נשא [p]
‡ trado * eorum † recessit

,tuū laborem omnem tollent & ,odio in ‖ tecum agent Et
29 ועשו אותך בשנאה ולקחו כל־יגיעך
nuditas* reuelabitur & :nudam ‡ & , nudam te dimittent &
ועזבוך עירם ועריה ונגלה ערות
.tuæ fornicationes & ,tua fœditas & ,tuarum fornicationum
זנוניך וזמתך ותזנותיך:
super* ,gentes post te fornicando in ‡ tibi ista † Faciendo
30 עשה אלה לך בזנותך אחרי גוים על
tuæ sororis via In .earum idolis in te polluisti quibus
31 אשר־נטמאת בגלוליהם: בדרך אחותך
dixit Sic .tua manu in eius calicem dabo & :ambulasti
32 הלכת ונתתי כוסה בידך: כה אמר
,profundum bibes tuæ sororis Calicem :Deus Dominus
אדני יהוה כוס אחותך תשתי העמקה
,magnus substantiam ad &, ridendum ad eris† :latum &
והרחבה תהיה לצחק וללעג מרבה
calice :repleberis dolore & ,Ebrietate .continendum ad
33 להכיל: שכרון ויגון תמלאי כוס
.Someron tuæ sororis calice ,desolationis & ,stuporis*
שמה ושממה כוס אחותך שמרון:
confringes eius testas & ,exprimes ‡ & ,illum bibes Et
34 ושתית אותה ומצית ואת־חרשיה תגרמי
Dominus dixit ,sum locutus ego quia :euelles tua vbera &
ושדיך תנתקי כי אני דברתי נאם אדני
quòd eo Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea .Deus
35 יהוה: לכן כה אמר אדני יהוה יען
etiam & :tuum corpus post me proiecisti & ,mei es oblita
שכחת אותי ותשליכי אותי אחרי גוך וגם־
dixit Et .tuas fornicationes & ,tuum scelus ‖ porta tu
36 את שאי זמתך ואת־תזנותיך: ויאמר
,Aholah iudicabis nónne , hominis Fili :me ad Dominus
יהוה אלי בן־אדם התשפוט את־אהלה
.earum abominationes eis nuncia Et ? Aholibah &
ואת־אהליבה והגד להן את תועבותיהן:
cum & ,earū manibus in ‡ sanguis & ,sunt adulteratæ Quia
37 כי נאפו ודם בידיהן ואת־
genuerunt quos ,suos filios etiam & :sunt fornicatæ suis idolis
גלוליהן נאפו וגם את־בניהן אשר ילדו־
hoc Amplius .comedendum ad eis fecerunt transire ,mihi
38 לי העבירו להן לאכלה: עוד זאת
,illa die in meum sanctuarium polluerunt :mihi fecerunt
עשו לי טמאו את־מקדשי ביום ההוא
eos immolando in Et .profanarunt mea sabbatha &
39 ואת־שבתותי חללו: ובשחטם את־
meum sanctuarium ad ingrediebantur & , suis idolis suos filios
בניהם לגלוליהם ויבאו אל־מקדשי
medio in fecerunt sic ecce & :illud polluendum ad ,illa die in
ביום ההוא לחללו והנה־כה עשו בתוך
viros ad miserunt quia etiam Et .meæ domus
40 ביתי: ואף כי תשלחנה לאנשים
ecce & ,eos ad ‡ missus nuncius quos † longè à venientes
באים ממרחק אשר מלאך שלוח אליהם והנה־
te ornasti & ,tuos oculos colorasti* ,te lauisti quos ad ‡ ,venerunt ‡
באו לאשר רחצת כחלת עיניך ועדית
mensa & ,honorabilem lectum super sedisti Et .ornamento
41 עדי: וישבת על־מטה כבודה ושלחן
,meum vnguentum & , meum thymiama & ,eius facies ad dispositæ †
ערוך לפניה וקטרתי ושמני
,ea in †pacificæ multitudinis vox Et .eam super posuisti
42 שמת עליה: וקול המון שלו בה
,Sabæi ‡ adducti ,hominem multiplicando à ,viros ad ‖ &
ואל־אנשים מרב אדם מובאים סובאים
coronam & ,earum manus ad † armillas dederunt* Et .deserto è
ממדבר ויתנו צמידים אל־ידיהן ועטרת
:adulteriis ‡ inueteratæ dixi Et .earum capita super gloriæ
43 תפארת על־ראשיהן: ואמר לבלה נאופים
.ipsa &* eius fornicationes exibunt ‡ nunc
עת יזנה תזנותיה והיא־
,meretricem mulierem ad ingredi secundum ! :eam ad venit † Et
44 ויבוא אליה כבוא אל־אשה זונה
mulieres Aholibah ad & , Aholah ad sunt ingressi sic
כן באו אל־אהלה ואל־אהליבה אשת

‖ cum
‡ discooperta, * turpitudo
ערר [a]
זמם [b]
† faciam ‡ eo quòd fornicata es * cum
שתה [c]
† eris vt derideant, & subsannent te gentes, eo quòd sit calix magnus, & multum capiat vini.
כול [e] ינה [d]
* solitudinis, ‡ exauries,
שתה [f]
‖ fœditatem tuam,
זמם [g] זנה [h]
‡ est
consumendū.
cùm immolarent
בוא [i]
‡ vt pollueretis
עשה [k]
‖ vtique
† ad ‡ est
‖ illi ‡ Propter * decorasti stibio
עדה [l]
‡ parata est ante lectū ipsum, † audita est
שום [m]
‖ cum viris, vt multiplicarent homines, ‡ sunt
שלה [n]
רבב [o]
* posuerunt † super ‡ in
נתן [p]
‡ desinent * cum ea.
עתה
ק
† ingressi sunt ‖ sicut egreditur quispiam

,incalescat vt : vacuam eius prunas super eam statue Et
11 והעמידה על גחליה רקה למען [a]תחם
eius medio in fundetur & , eius *as* † comburatur &
וחרה נחשתה ונתכה בתוכה
. eius spuma consumetur , eius inquinamentum
טמאתה תתם חלאתה:
multa ea de exiuit non & , *se afflictauit* *Iniuriis*
12 [b]תאנים חלאת ולא [c]תצא ממנה רבת
tua immunditia In . eius spuma ‡ igni in , eius spuma
13 חלאתה באש חלאתה: בטמאתך
; te mundasti non & , te *mundaui* † quòd eo pro : fœditas*
זמה יען טהרתיך ולא טהרת
ad vsque ‡ , amplius te mundabis non tua immunditia ab
מטמאתך לא תטהרי עוד עד
Dominus Ego . te in meam iram *me faciendum quiescere*
14 [d]הניחי את חמתי בך: אני יהוה
, parcam non & , *retractabo* ‖ non . feci & , ‡ Venit . sum locutus
דברתי באה [e]ועשיתי לא אפרע ולא אחום
tua *studia iuxta* * & , tuas vias iuxta *: ducar pœnitentia* ‡ non &
ולא אנחם כדרכיך וכעלילותיך
. Deus Dominus dixit , te iudicabunt
שפטוך נאם אדני יהוה:
: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
15 [f]ויהי דבר יהוה אלי לאמר:
desiderium † te à *capiens* ‖ ego ecce , hominis Fili
16 בן אדם הנני לקח ממך את מחמד
, plores nec , plangas nec : percussione *in* , tuorum oculorum
עיניך במגפה ולא תספד ולא תבכה
, tace clamando ‡ . tua lachryma veniat neque
17 ולוא תבוא דמעתך: האנק דם
, te super liga tuam tiaram ; facias ne luctum mortuorum
[g]מתים אבל לא תעשה פארך חבוש עליך
super inuoluas ‖ ne & : tuis pedibus in *pones* tua calceamenta &
ונעליך תשים ברגליך ולא תעטה על
. comedas ne * hominum panem & : *mystacem*
שפם ולחם אנשים לא תאכל:
mea vxor est mortua & mane in populum ad sum locutus Et
18 ואדבר אל העם בבקר [h]ותמת אשתי
. *sum iussus* ‡ sicut mane in fecique : *vespera in* ‖
בערב ואעש בבקר כאשר [i]צויתי:
quid nobis indicabis Nónne : populus me ad *dixerunt* † Et
19 ויאמרו אלי העם הלא [k]תגיד לנו מה
: eos ad dixi Et *faciens* ‡ tu quia ? nobis * ista
20 אלה לנו כי אתה עשה: ואמר אליהם
: dicendo , me ad fuit Domini Verbum
דבר יהוה היה אלי לאמר:
Dominus dixit Sic : Israel domui Dic
21 אמר לבית ישראל כה אמר אדני
superbiam , meum sanctuarium *polluens* ego Ecce , Deus
יהוה הנני מחלל את מקדשי גאון
indulgentiam & , vestrorū oculorum *desiderium* * , vestræ fortitudinis
[l]עזכם מחמד עיניכם ומחמל
, reliquistis quas vestræ filiæ & , vestri filij & : vestræ animæ
נפשכם ובניכם ובנותיכם אשר עזבתם
: feci quemadmodum facietis Et . cadent gladio in
22 בחרב [m]יפלו: ועשיתם כאשר עשיתי
non hominum panem & , *obuoluetis* ‡ non *mystacem super*
על שפם לא [n]תעטו ולחם אנשים לא
, vestra capita super *vestrum ornamentum* ‡ Et . comedetis
23 תאכלו: ופארכם על ראשיכם
neque , plangetis non ; vestris pedibus in vestra calceamenta &
ונעליכם ברגליכם לא תספדו ולא
gemetis & , vestras iniquitates propter tabescetis & : flebitis
[o]תבכו [p]ונמקתם בעונתיכם ונהמתם
vobis Iechezchel Eritque *suum fratrem ad vir* †
24 איש אל אחיו: והיה יחזקאל לכם
, illud *veniendo in* ‖ : facietis fecit quæ omnia iuxta : portentum in
למופת ככל אשר עשה תעשו בבאה
. Deus Dominus *ego* * quòd scietis &
וידעתם כי אני אדני יהוה:
eis ab *me capere* die in nónne , hominis fili tu Et
25 ואתה בן אדם הלוא ביום [q]קחתי מהם [q]לקח

[a]יחם † fundum
Mendacia faciendo laborare fecit seipsam,
[b]און [c]יצא ‡ consumetur * est quæ est † iussi vt mundares ‡ donec quiescere faciam
[d]נוח ‡ quod decreui ‖ retrocedam,
[e]עשה ‡ pœnitebit me: * opera
[f]היה ‖ tollo † vxorem quæ est
‡ A
[g]מות pone ‖ operias labrū superius, * lugentium
[h]מות ‖ vesperi: ‡ iussum fuit mihi. † dixit
[i]צוה [k]נגד * portendant ‡ facis illa.
polluo
* desiderabile
[l]עזז
[m]נפל labrum superius ‡ operietis,
[n]עטה ‡ tiaræ vestræ erunt
[o]בכה [p]מקק † alter cum fratre suo. ‖ cùm venerit
* sum
qua tollam

eas iudicabunt ipsi iusti viri Et *sceleris* ‡
45 [a]הזמה: ואנשים צדיקים המה ישפטו אותהם
quia : sanguinem effundentium iudicio & , adulterarum iudicio
משפט נאפות ומשפט שפכות דם כי
. earum manibus in † sanguis & , *ipsæ* * adulteræ
נאפת הנה ודם בידיהן:
eas *super facere* ‡ Ascendere : Deus Dominus dixit sic Quia
46 כי כה אמר אדני יהוה העלה עליהם
. rapinam in & , commotionem in eas *dare* ‡ & , cœtum
קהל ונתן אתהן [b]לזעוה [c]ולבז:
eas succident & , *cœtus* † lapide eas *super obruent* * Et
47 ורגמו עליהן אבן קהל וברא אותהן
, interficient earum filias & , earum filios : suis gladiis in
בחרבותם בניהם ובנותיהם יהרגו
faciam cessare Et . comburent igni in earum domos &
48 ובתיהן באש ישרפו: והשבתי
non & . mulieres omnes erudientur & : terra è fœditatem
זמה מן הארץ [d]ונוסרו כל הנשים ולא
. vestram fœditatem secundum facient
[e]תעשינה כזמתכנה:
vestrorum idolorum peccata ‖ & , vos super *vestrum scelus dabunt* † Et
49 ונתנו זמתכנה עליכן וחטאי גלוליכן
. Deus Dominus *ego* ‡ quòd scietis & : *portabitis*
[f]תשאינה וידעתם כי אני אדני יהוה:

CAP. XXIIII. כד

, nono anno in me ad Domini verbum fuit Et
1 [g]ויהי דבר יהוה אלי בשנה התשיעית
: dicendo , mensis ‡ decima in , decimo mense in
בחדש העשירי בעשור לחדש לאמר:
, diei nomen tibi scribe , hominis Fili
2 בן אדם כתוב לך את שם היום את
, Ierusalaim ad Babel rex *se adiunxit* ; *istius diei corpus*
עצם היום הזה סמך מלך בבל אל ירושלם
domum ad loquere parabolicè Et . *istius diei corpore in* ‡
3 בעצם היום הזה: ומשל אל בית
Dominus dixit Sic : eos ad *dices* † & , parabolam rebellionis
[h]המרי משל ואמרת אליהם כה אמר אדני
. aquas eam in funde etiam & , *instrue* † ollam *Instrue* ‖ : Deus
יהוה שפת הסיר שפת וגם יצק בו מים:
femur , bonum frustum omne , eam in eius frusta Congere
4 אסף נתחיה אליה כל נתח טוב ירך
pecoris Electionem † . imple *ossium electione* : humerum &
5 וכתף מבחר עצמים מלא: מבחר הצאן
ebullire fac : ea sub ossa incende etiam & , assume
לקוח וגם דור העצמים תחתיה רתח
. eius medio in eius ossa *coquantur* etiam , eius bullitiones
רתחיה גם בשלו עצמיה בתוכה:
ciuitati Væ : Deus Dominus dixit sic Propterea
6 לכן כה אמר אדני יהוה אוי עיר
non eius spuma & , ea in *eius* * spuma cuius ollæ sanguinum
הדמים סיר אשר חלאתה בה וחלאתה לא
non , eam educ *eius frusta in eius frusta in* ; ea ex exiuit
יצאה ממנה לנתחיה לנתחיה [i]הוציאה לא
eius medio in eius sanguis Quia . sors illam super cadat
7 נפל עליה גורל: כי דמה בתוכה
illum effudit non : eum posuit *petra laue fastigium* ‖ super , fuit
היה על צחיח סלע [k]שמתהו לא שפכתהו
. puluere illum *super* operiendum ad terram super
על הארץ לכסות עליו עפר:
dedi ‡ ; vltionem vlciscendum ad iram *faciendum ascendere Ad*
8 [l]להעלות חמה לנקם נקם נתתי
. *operiri non ad* : *petra laue fastigium* ‡ super eius sanguinem
את דמה על צחיח סלע לבלתי [m]הכסות:
ciuitati Væ , Deus Dominus dixit sic Propterea
9 לכן כה אמר אדני יהוה אוי עיר
. pyram grandem faciam ego etiam : sanguinum
הדמים גם אני אגדיל המדורה:
: carnem consume , ignem succende , ligna Multiplica
10 הרבה העצים הדלק האש [n]התם הבשר
. comburantur ossa & , aromatibus condimentum condi &
והרקח המרקחה והעצמות [o]יחרו:

‡ fœdas.
[a]זמם
* sunt, † est
‡ faciam ad
‡ dabo
[b]זוע [c]בזז * lapidabunt † multitudo
[d]יסר
[e]עשה † ponent fœditatem vestram ‖ pœnas propter idola vestra luetis: ‡ sum
[f]נשא
[g]היה ‡ die
ipsummet die quo appropinquauit ‡ ipsomet die hoc.
† dic
[h]מרה ‖ Pone † pone,
† Electis ossibus † Electū pecus
coquite,
* est
frustatim, frustatim
[i]יצא
‖ eminentem petram
[k]שום
Vt ascendere faceret ‡ posui
[l]עלה ‡ eminentem petram, ne operiretur.
[m]כסה
[n]תמם
[o]חרר

desiderium. :eorum gloriæ gaudium ,eorum fortitudinem
אֶת־מָעֻזָּם מְשׂוֹשׂ תִּפְאַרְתָּם אֶת־מַחְמַד
eorum filios ,eorum animæ eleuationem & ,eorum oculorum
עֵינֵיהֶם וְאֶת־מַשָּׂא נַפְשָׁם בְּנֵיהֶם
,te ad euasor veniet ipsa die In :eorum filias &
26 וּבְנוֹתֵיהֶם׃ בַּיּוֹם הַהוּא יָבוֹא הַפָּלִיט אֵלֶיךָ
appropinquabit
tuum os aperietur illa die In .aurium auditum ad
27 לְהַשְׁמָעוּת אָזְנָיִם׃ בַּיּוֹם הַהוּא יִפָּתַח פִּיךָ
auris.
eris & : vltra eris mutus non & ,loquêris & ,euasore cum
אֶת־הַפָּלִיט וּתְדַבֵּר וְלֹא תֵאָלֵם עוֹד וְהָיִיתָ
‡ sum
.Dominus ego ‡ quòd scient & ,portentum in eis
לָהֶם לְמוֹפֵת וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XXV. כה

: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
propheta & : Hammon filios ad tuas facies pone ,hominis Fili
faciem tuam super
2 בֶּן־אָדָם [a] שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְהִנָּבֵא
[a] שׂוּם
verbum Audite : Hammon filiis dices * Et .eos super
* dic
3 עֲלֵיהֶם׃ וְאָמַרְתָּ לִבְנֵי עַמּוֹן שִׁמְעוּ דְּבַר־
te dicere Pro : Deus Dominus dixit Sic :Dei Domini
eò quòd dixisti
אֲדֹנָי יְהוִה כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אָמְרֵךְ
ad ‖ & ,est pollutum quia ,meum sanctuarium ad ‖ euge
‖ super
הֶאָח אֶל־מִקְדָּשִׁי כִּי־נִחָל וְאֶל־
,Iehudah domum ad ‡ & ,est desolata quia ,Israel humum ‖
‖ terram ‡ super
אַדְמַת יִשְׂרָאֵל כִּי נָשַׁמָּה וְאֶל־בֵּית יְהוּדָה
te dans ego ecce Idcirco .captiuitatem in abierunt quoniam
do
4 כִּי הָלְכוּ בַּגּוֹלָה׃ לָכֵן הִנְנִי נֹתְנָךְ
suas ades ‡ facient inhabitare & ,hæreditatem in orientis filiis
‡ habitationes
לִבְנֵי־קֶדֶם [b] לְמוֹרָשָׁה וְיִשְּׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם
[b] יָרַשׁ
,tuum fructum † comedent ipsi :sua habitacula te in dabunt & ,te in
* ponent † fruges tuas,
בָּךְ וְנָתְנוּ בָךְ מִשְׁכְּנֵיהֶם הֵמָּה יֹאכְלוּ [c] פִרְיֵךְ
[c] פָּרָה
Rabbah dabo Et .tuum lac bibent ipsi &
5 וְהֵמָּה [d] יִשְׁתּוּ חֲלָבֵךְ׃ וְנָתַתִּי אֶת־רַבָּה
[d] שָׁתָה
cubile in Hammon filios & ,camelorum habitaculum in
לִנְוֵה גְמַלִּים וְאֶת־בְּנֵי עַמּוֹן לְמִרְבַּץ־
.Dominus ego ‡ quòd scietis & :pecoris ‖
‖ pecorum ‡ sum
צֹאן וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
,manu te plaudere Pro :Deus Dominus dixit sic Quia
eo quòd plausisti
6 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן מַחְאֵךְ יָד
tuo contemptu omni in ‖ es gauisa & :pede in te dilatare † &
† percussisti ‖ cum
וְרַקְעֵךְ בְּרֶגֶל וַתִּשְׂמַח בְּכָל־שָׁאטְךָ
ego ecce Idcirco .Israel humum ad animo in
super terram
7 בְּנֶפֶשׁ אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן הִנְנִי
,gentibus cibum in te dabo ‖ & ,te super meam manum extendi
‖ tradam te in direptionem
[e] נָטִיתִי אֶת־יָדִי עָלֶיךָ וּנְתַתִּיךָ לְבַג לַגּוֹיִם
[e] נָטָה
לבז
ק
de te faciam perdere & ,populis è te faciam succidere &
וְהִכְרַתִּיךָ מִן־הָעַמִּים וְהַאֲבַדְתִּיךָ מִן־
.Dominus ego ‡ quòd scies & ,te faciam delere † :terris
הָאֲרָצוֹת אַשְׁמִידְךָ וְיָדַעְתָּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
† conterere ‡ sum ‖ eo quòd dixit
,Sehir & ,Moab ducere ‖ Pro :Deus Dominus dixit Sic
8 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן אֲמֹר מוֹאָב וְשֵׂעִיר
.Iehudah domus gentes omnes sicut Ecce
הִנֵּה כְּכָל־הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה׃
vrbibus ab ‡ ,Moab humerum aperiens ‖ ego ecce Idcirco
‖ aperio latus ‡ latus ciuitatum eius quæ sunt in
9 לָכֵן הִנְנִי פֹתֵחַ אֶת־כֶּתֶף מוֹאָב מֵהֶעָרִים
, haicsimoth-Beth terræ decorem * ,eius extremo ab eius vrbibus ab
* desiderabiles terras
מֵעָרָיו [f] מִקָּצֵהוּ צְבִי אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁימוֹת
orientis filios Ad .Chiriathaimah & ,mehon-Bahal
[f] קָצֶה
10 בַּעַל מְעוֹן וְקִרְיָתָמָה׃ לִבְנֵי־קֶדֶם
וקריתימה
ק
vt :hæreditatem in eam dabo & ,Hammon filios contra †
עַל־בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתַתִּיהָ לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן
Moab in Et .gentes inter Hammon filiorum memoria fit ‡ non
† vocabo vt veniant
11 לֹא־תִזָּכֵר בְּנֵי־עַמּוֹן בַּגּוֹיִם׃ וּבְמוֹאָב
‡ memorentur filij ‡ sum
.Dominus ego ‡ quòd scient & :iudicia faciam
אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
,Edom facere * Pro :Deus Dominus dixit Sic
* eo quòd fecit
12 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן עֲשׂוֹת אֱדוֹם
deliquerunt & :Iehudah domum contra vltionem vlciscendo in †
† quando visa est
בִּנְקֹם נָקָם לְבֵית יְהוּדָה וַיֶּאְשְׁמוּ
:Deus Dominus dixit sic Idcirco .eis in † vt viri & ,delinquêdo
† de
13 אָשׁוֹם וְנִקְמוּ בָהֶם׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה

ea ex succidam & ,Edom super meam manum extendam Et
וְנָטִתִי יָדִי עַל־אֱדוֹם וְהִכְרַתִּי מִמֶּנָּה
Dedan & ,Teman à ,desolationē † eam dabo ‖ & :animal & hominem
homines & iumenta: ‖ ponam ‖ in
אָדָם וּבְהֵמָה וּנְתַתִּיהָ חָרְבָּה מִתֵּימָן וּדְדָנֶה
Edom in meam vltionem dabo Et .cadent gladio in
14 בַּחֶרֶב [g] יִפֹּלוּ׃ וְנָתַתִּי אֶת־נִקְמָתִי בֶּאֱדוֹם
[g] נָפַל
Edom in facient & ,Israel mei populi manum per
בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל [h] וְעָשׂוּ בֶאֱדוֹם
[h] עָשָׂה
furorem
,meam vindictam scient & : meam iram iuxta & ,meū nasum iuxta
כְּאַפִּי וְכַחֲמָתִי וְיָדְעוּ אֶת־נִקְמָתִי
;Deus Dominus dixit Sic .Deus Dominus dixit
15 נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
vltionem sunt vlti & ,vltione in † Pelistim facere * Pro
* eo quòd fecerunt † propter vindictam ‡ vastationem inimicitiis perpetuis, ‡ extendo
יַעַן עֲשׂוֹת פְּלִשְׁתִּים בִּנְקָמָה וַיִּנָּקְמוּ נָקָם
.seculi inimicitia corruptionem ‡ ad animo in contemptu cum
בִּשְׁאָט בְּנֶפֶשׁ לְמַשְׁחִית אֵיבַת עוֹלָם׃
extendens ‡ ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea
16 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי נוֹטֶה
,Cherethæos faciam succidere & ,Pelistim super meā manum
יָדִי עַל־פְּלִשְׁתִּים וְהִכְרַתִּי אֶת־כְּרֵתִים
.maris portus residuum faciam disperdere &
וְהַאֲבַדְתִּי אֶת־שְׁאֵרִית חוֹף הַיָּם׃
increpationibus in ‡ magnas vltiones eis in Faciámque
‡ cum
17 וְעָשִׂיתִי בָם נְקָמוֹת גְּדֹלוֹת בְּתוֹכְחוֹת
me dando in ‡ ,Dominus ego † quòd scient Et .iræ
† sum ‡ cùm dedero
חֵמָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה [i] בְּתִתִּי אֶת־
[i] נָתַן
.eis in meam vindictam
נִקְמָתִי בָּם׃

CAP. XXVI. כו

,mensis vna in ,anno vndecimo In fuit Et
1 [k] וַיְהִי בְּעַשְׁתֵּי־עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ
[k] הָיָה
:hominis Fili : dicendo ,me ad Domini verbum fuit
2 הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־אָדָם
est confracta ,euge ,Ierusalaim super Sor dixit quòd eo Pro
יַעַן אֲשֶׁר־אָמְרָה צֹּר עַל־יְרוּשָׁלַםִ הֶאָח נִשְׁבְּרָה
.est deserta ,me replebo ,me ad se conuertit .populorum fores
porta
דַּלְתוֹת הָעַמִּים [l] נָסַבָּה אֵלַי אִמָּלְאָה הָחֳרָבָה׃
[l] סָבַב
te super ‡ ego Ecce : Deus Dominus dixit sic Propterea
‡ venio contra
3 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי עָלַיִךְ
ascendere iuxta ,multas gentes te contra faciam ascendere & : Sor
sicut ascendit
צֹר [m] וְהַעֲלֵיתִי עָלַיִךְ גּוֹיִם רַבִּים כְּהַעֲלוֹת
[m] עָלָה
destruent & ,Sor muros dissipabunt Et .suis fluctibus mare
4 הַיָּם לְגַלָּיו׃ וְשִׁחֲתוּ חֹמוֹת צֹר וְהָרְסוּ
eam dabo † & :ea ex eius puluerem detraham & ,eius turres
† ponam
מִגְדָּלֶיהָ וְסִחֵיתִי עֲפָרָהּ מִמֶּנָּה וְנָתַתִּי אוֹתָהּ
medio in erit sagenatum Extensio .petræ laue cacumen in
vt est summitas
5 לִצְחִיחַ סָלַע׃ מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ
:Deus Dominus dixit ,sum locutus ego quia ;maris
הַיָּם כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה
† quæ eius filiæ Et .gentibus direptionem in erit &
‖ habitatores villarum † sunt * sum
6 וְהָיְתָה לְבַז לַגּוֹיִם׃ וּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר
.Dominus ego * quòd scient & ,occidentur gladio in ,agro in
בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב תֵּהָרַגְנָה וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
adducens ‡ ego Ecce : Deus Dominus dixit sic Quia
‡ adduco
7 כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי [n] מֵבִיא
[n] בּוֹא
, aquilone ab Babel regem Nebuchadresar Sor aduersum
אֶל־צֹר נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִצָּפוֹן
,cœtu & ,equitibus in & ,curru in ‡ & ,equo in * ,regum regem
* cum equis, ‡ curribus,
מֶלֶךְ מְלָכִים בְּסוּס וּבְרֶכֶב וּבְפָרָשִׁים וְקָהָל
:interficiet gladio in ,agro in tuas Filias ‖ .multo populoque
‖ Habitatores villarum tuarū quæ sunt
8 וְעַם־רָב׃ בְּנוֹתַיִךְ בַּשָּׂדֶה בַּחֶרֶב יַהֲרֹג
,aggerem te contra effundet & :ligneam turrem ‡ te contra dabit † &
† ponet ‡ munitionem
וְנָתַן עָלַיִךְ דָּיֵק וְשָׁפַךְ עָלַיִךְ סֹלְלָה
[o] קוּם
.scutum te contra faciet consurgere &
‡ balistas cōtra eam ponet
[o] וְהֵקִים עָלַיִךְ צִנָּה׃
tuas turres & ;tuos muros contra dabit suæ catapultæ ictum ‡ Et
[p] מָחָה
9 [p] וּמְחִי קָבָלּוֹ יִתֵּן בְּחֹמוֹתַיִךְ וּמִגְדְּלֹתַיִךְ
[q] נָתַץ
.suis gladiis in ‖ destruet
‖ allis
[q] יִתֹּץ בְּחַרְבוֹתָיו׃
‡ Propter multitudinem * sonitu
voce * A .eorum puluis te operiet eius equorum copia Præ ‡
10 מִשִּׁפְעַת סוּסָיו [r] יְכַסֵּךְ אֲבָקָם מִקּוֹל
[r] כָּסָה

illo ingrediendo in ‡ ,tui muri mouebuntur currus & ,rota & ,equitis *
פָּרָשׁ וְגַלְגַּל וָרֶכֶב תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתַיִךְ בְּבוֹאוֹ
.dirupta § ciuitatis introitus tanquam ,tuas portas in
בִּשְׁעָרַיִךְ כִּמְבוֹאֵי עִיר מְבֻקָּעָה׃
omnes conculcabit suorum equorum vngulis In
11 בְּפַרְסוֹת סוּסָיו יִרְמֹס אֶת־כָּל־
statuæ & , occidet gladio in tuum populum :tuas plateas
חוּצוֹתָיִךְ עַמֵּךְ בַּחֶרֶב יַהֲרֹג וּמַצְּבוֹת
.descendet * terram in tuæ fortitudinis
עֻזֵּךְ לָאָרֶץ תֵּרֵד׃
,tuam negotiationem diripient & ,suam facultatem prædabuntur Et
12 וְשָׁלְלוּ חֵילֵךְ וּבָזְזוּ רְכֻלָּתֵךְ
,demolientur tui desiderij domos & ,tuos muros destruent &
וְהָרְסוּ חוֹמוֹתַיִךְ וּבָתֵּי חֶמְדָּתֵךְ יִתֹּצוּ
aquarum medio in tuum puluerem & ,tua ligna & ,tuos lapides &
וַאֲבָנַיִךְ וְעֵצַיִךְ וַעֲפָרֵךְ בְּתוֹךְ מַיִם
:tuorum canticorum turbam ‡ faciam cessare Et .ponent
13 יָשִׂימוּ׃ וְהִשְׁבַּתִּי הֲמוֹן שִׁירָיִךְ
te dabo † Et .amplius audietur non tuarum citharatū vox || &
14 וְקוֹל כִּנּוֹרַיִךְ לֹא יִשָּׁמַע עוֹד׃ וּנְתַתִּיךְ
nec ,eris sagenarum expansio ,petræ læue cacumen in ‡
לִצְחִיחַ סֶלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה לֹא
dixit ,sum locutus Dominus ego quia : vltrà ædificaberis
תִבָּנֶה עוֹד כִּי אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי נְאֻם
: Sor ipsi Deus Dominus dixit Sic .Deus Dominus
15 אֲדֹנָי יְהוִה׃ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה לְצוֹר
occisione occidi in ,occisum clamando in ,tuæ ruinæ voce * à Nonne
הֲלֹא מִקּוֹל מַפַּלְתֵּךְ בֶּאֱנֹק חָלָל בֵּהָרֵג הֶרֶג
descendent Et ? insulæ commouebuntur ,tui medio in
16 בְּתוֹכֵךְ יִרְעֲשׁוּ הָאִיִּים׃ וְיָרְדוּ
remouebunt & ,maris prælati † omnes suis solijs desuper *
מֵעַל כִּסְאוֹתָם כֹּל נְשִׂיאֵי הַיָּם וְהֵסִירוּ
:exuent sua recamatura ‡ vestimenta & ,sua pallia
אֶת־מְעִילֵיהֶם וְאֶת־בִּגְדֵי רִקְמָתָם יִפְשֹׁטוּ
trement § & ,sedebunt terram super ,induentur tremoribus ||
חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ עַל־הָאָרֶץ יֵשֵׁבוּ וְחָרְדוּ
te super assument Et .te super admirabuntur & ,momenta ad
17 לִרְגָעִים וְשָׁמְמוּ עָלָיִךְ׃ וְנָשְׂאוּ עָלַיִךְ
† habitata peristi Quomodo :tibi * dicent & ,lamentum
קִינָה וְאָמְרוּ לָךְ אֵיךְ אָבַדְתְּ נוֹשֶׁבֶת
,mari in fortis fuit || Quæ ?laudata ‡ vrbs ,maribus à
מִיַּמִּים הָעִיר הַהֻלָּלָה אֲשֶׁר הָיְתָה חֲזָקָה בַיָּם
omnibus suum terrorem dabant qui ,§ eius habitatores & ipsa
הִיא וְיֹשְׁבֶיהָ אֲשֶׁר־נָתְנוּ חִתִּיתָם לְכָל־
:tuæ ruinæ die insulæ * pauebunt Nunc .eius habitatoribus
18 יוֹשְׁבֶיהָ׃ עַתָּה יֶחְרְדוּ הָאִיִּן יוֹם מַפַּלְתֵּךְ
sic Quia .te ingrediendo ab § mari in quæ insulæ † terrebitur &
19 וְנִבְהֲלוּ הָאִיִּים אֲשֶׁר־בַּיָּם מִצֵּאתֵךְ׃ כִּי כֹה
, desolatam vrbem te me ponendo In § : Deus Dominus dixit
אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּתִתִּי אֹתָךְ עִיר נֶחֱרֶבֶת
te super faciendo ascendere in * :habitantur non quæ ciuitates sicut
כֶּעָרִים אֲשֶׁר לֹא־נוֹשָׁבוּ בְּהַעֲלוֹת עָלַיִךְ
.multæ aquæ te operuerint & ,voraginem
אֶת־תְּהוֹם וְכִסּוּךְ הַמַּיִם הָרַבִּים׃
ad ,lacum † descendentibus cum te fecero descendere Et
20 וְהוֹרַדְתִּיךְ אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר אֶל־
,inferorum ‡ terra in te fecero collocare & ,seculi populum
עַם עוֹלָם וְהוֹשַׁבְתִּיךְ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּיּוֹת
non vt ,lacum § descendentibus cum seculo à solitudinibus in
כָּחֳרָבוֹת מֵעוֹלָם אֶת־יוֹרְדֵי בוֹר לְמַעַן לֹא
.viuentium terra in decorem * dedero & :habiteris
תֵשֵׁבִי וְנָתַתִּי צְבִי בְּאֶרֶץ חַיִּים׃
inuenieris non & ,requireris § & ,tu ‡ non & ,te dabo Terrores †
21 בַּלָּהוֹת אֶתְּנֵךְ וְאֵינֵךְ וּתְבֻקְשִׁי וְלֹא־תִמָּצְאִי
.Deus Dominus dixit ,seculum in vltrà
עוֹד לְעוֹלָם נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

* equitum, & rotarum,& curruum
‡ cùm ingressus fuerit
§ dissipatæ.
* descendent.
עֻזֵּךְ יָרַד
opes tuas.
desiderabiles tuas destruent.
‡ multitudinem
שׁוּם
|| sonitus
† ponam
‡ vt summitatem
* sonitu
‡ cùm clamauerit vulneratus,cùm occisus fuerit
* de
† principes
סוּר
‡ discoloria sua
|| stuporibus
§ obstupescent
* super te:
† à negotiatoribus venientibus
‡ quæ laudabatur
|| fuisti
יָשַׁב
חִתַּת
§ fortes erant, insulares in
† insulares quæ sunt
|| in exitu tuo.
§ Cùm posuero
יָצָא
* cùm ascendere fecero
נָתַן עָלָה
כָּסָה
† in sepulchrū,
יָרַד
‡ inferiori,sicut solitudines quæ fuerunt
יָשַׁב
§ in sepulchrū
* gloriam
† Consummationem ponam
‡ eris
§ si requisita fueris,

CAP. XXVII. כז

;dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
.lamentum Sor super tolle * hominis fili tu Et
2 וְאַתָּה בֶן־אָדָם שָׂא עַל־צֹר קִינָה׃

חָיָה
* assume
נָשָׂא קִין

,maris ingressibus super habitanti || ,Sor ipsi dices ‡ Et
3 וְאָמַרְתָּ לְצוֹר הַיֹּשֶׁבֶתי עַל־מְבוֹאֹת יָם
Dominus dixit Sic .multas insulas ad populorum negociatrici
רֹכֶלֶת הָעַמִּים אֶל־אִיִּים רַבִּים כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
.pulchritudine absoluta * Ego :dixisti tu ,Sor :Deus
יְהוִה צוֹר אַתְּ אָמַרְתְּ אֲנִי כְּלִילַת יֹפִי׃
perfecerunt tui Ædificatores .tui termini ‡ marium corde † In
4 בְּלֵב יַמִּים גְּבוּלָיִךְ בֹּנַיִךְ כָּלְלוּ
ædificauerunt Senir * de abietibus § .tuum decorem
5 יָפְיֵךְ׃ בְּרוֹשִׁים מִשְּׂנִיר בָּנוּ
,tulerunt Lebanon de cedrum ‡ :tabulis omnibus cum † tibi
לָךְ אֵת כָּל־לֻחֹתָיִם אֶרֶז מִלְּבָנוֹן לָקָחוּ
fecerunt Basan de Alnis .te super § malum faciendum ad
6 לַעֲשׂוֹת תֹּרֶן עָלָיִךְ׃ אַלּוֹנִים מִבָּשָׁן עָשׂוּ
,Assurim filia ,dente † fecerunt tuum asserem * :tuos remos
מִשּׁוֹטָיִךְ קַרְשֵׁךְ עָשׂוּ־שֵׁן בַּת־אֲשֻׁרִים
Ægypto de recamatione in § bysso ‡ .Chittim insulis de
7 מֵאִיֵּי כִּתִּיִּם׃ שֵׁשׁ בְּרִקְמָה מִמִּצְרַיִם
,hyacintho ,vexillum || in tibi existendum ad ,suum velum * fuit
הָיָה מִפְרָשֵׂךְ לִהְיוֹת לָךְ לְנֵס תְּכֵלֶת
.tuum operimentum fuit Elisah insulis de purpura &
וְאַרְגָּמָן מֵאִיֵּי אֱלִישָׁה הָיָה מְכַסֵּךְ׃
tui Sapientes tibi remiges fuerunt Aruad & ,Sidon Habitatores
8 יֹשְׁבֵי צִידוֹן וְאַרְוַד הָיוּ שָׁטִים לָךְ חֲכָמַיִךְ
,Ghebal Senes .tui gubernatores § ipsi in fuerunt ,Sor
9 צוֹר הָיוּ בָךְ הֵמָּה חֹבְלָיִךְ׃ זִקְנֵי גְבַל
Omnes .tuam scissuram roborantes † te in fuerunt * eius sapientes &
וַחֲכָמֶיהָ הָיוּ בָךְ מַחֲזִיקֵי בִּדְקֵךְ כָּל־
fideiubendam § ad te in fuerunt earum nautæ ‡ & ,maris naues
אֳנִיּוֹת הַיָּם וּמַלָּחֵיהֶם הָיוּ בָךְ לַעֲרֹב
fuerunt ,Put & ,Lud & ,Paras .tuam fideiussionem
10 מַעֲרָבֵךְ׃ פָּרַס וְלוּד וּפוּט הָיוּ
suspenderunt galeam & ,Scutum ‡ .tui belli * viri tuo exercitu in
בְחֵילֵךְ אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ מָגֵן וְכוֹבַע תִּלּוּ־
.tuum decorem dederunt Ipsi .te in
בָךְ הֵמָּה נָתְנוּ הֲדָרֵךְ׃
,vndique § tuos muros super tua virtus & ‡ Aruad Filij
11 בְּנֵי אַרְוַד וְחֵילֵךְ עַל־חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב
suspenderunt sua Scuta .fuerunt tuis turribus in ,Pigmæi &
וְגַמָּדִים בְּמִגְדְּלוֹתַיִךְ הָיוּ שִׁלְטֵיהֶם תִּלּוּ
.tuā pulchritudinē perfecerunt ipsi .vndique || tuos muros super
עַל־חוֹמוֹתַיִךְ סָבִיב הֵמָּה כָּלְלוּ יָפְיֵךְ׃
,affluentia omnis multitudine à * ,tuus negociator Tarsis
12 תַּרְשִׁישׁ סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב כָּל־הוֹן
.tuis subsidiis † dederunt plumbo & ,stanno ,ferro ,argento in
בְּכֶסֶף בַּרְזֶל בְּדִיל וְעוֹפֶרֶת נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ
anima ‡ in ,tui institores ipsi Mesech & ,Tubal ,Iauan
13 יָוָן תֻּבַל וָמֶשֶׁךְ הֵמָּה רֹכְלָיִךְ בְּנֶפֶשׁ
.tuo mercatu * dederunt æris § vasa & ,hominis
אָדָם וּכְלֵי נְחֹשֶׁת נָתְנוּ מַעֲרָבֵךְ׃
mulos & ,equites & , equos Togharmah domo De
14 מִבֵּית תּוֹגַרְמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָדִים
,tui negociatores Dedan Filij .tuis subsidiis † dederunt
15 נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ בְּנֵי דְדָן רֹכְלַיִךְ
dentis ‡ Cornua :tuæ manus negotiatio multæ insulæ
אִיִּים רַבִּים סְחֹרַת יָדֵךְ קַרְנוֹת שֵׁן
.tuum honorarium * reddiderunt hebena §
וְהָבְנִים הֵשִׁיבוּ אֶשְׁכָּרֵךְ׃
,tuorū operum multitudinem propter tua negotiatrix Aram
16 אֲרָם סֹחַרְתֵּךְ מֵרֹב מַעֲשָׂיִךְ
,corallijs & ,bysso & ,acupictura & :purpura ,carbunculo cum
בְּנֹפֶךְ אַרְגָּמָן וְרִקְמָה וּבוּץ וְרָאמֹת
.tuis nundinis in dederunt rubinum ‡ &
וְכַדְכֹּד נָתְנוּ בְּעִזְבוֹנָיִךְ׃
frumentis cū :tui institores ipsi ,Israel terra & ,Iehudah
17 יְהוּדָה וְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הֵמָּה רֹכְלָיִךְ בְּחִטֵּי
dederunt resinam * & ,oleum & ,mel & ,Pannag & ,Minnith §
מִנִּית וּפַנַּג וּדְבַשׁ וָשֶׁמֶן וָצֹרִי נָתְנוּ
multitudine in tua negociatrix Dammesec .tuo mercatu †
18 מַעֲרָבֵךְ׃ דַּמֶּשֶׂק סֹחַרְתֵּךְ בְּרֹב
vino in , quæstus omnis ‡ multitudinem propter ,tuorum operum
מַעֲשַׂיִךְ מֵרֹב כָּל־הוֹן בְּיֵין

‡ dic
§ quæ habitat in ostiis
* perfecti decoris sum.
יָפָה
† medio ‡ sunt
בָּנָה
§ Cum
* monte
† naues
‡ cedros
§ tibi. E pinis
עָשָׂה
* tabulatum
† eburneum, congregatio
‡ E
§ opere phrygionico texta
* cortina tua, vt esset
|| velum.Ex
נֵס
שׁוּט
§ nautæ
* instaurauerūt
† rimas tuas.
חָיָה
‡ remiges
§ negotiandum negotiationem
* bellatores
‡ Scuta,& galeas
גָּנַן תָּלָה
‡ cum exercitu tuo
§ per circuitū,
|| per circuitū.
יָפָה
* ob multitudinē cunctarū diuitiarum,
רָבַב
† in nundinis tuis.
‡ animabus
§ ærea
* in negotiatione tua.
† in foro tuo.
‡ eburnea,
§ pauones
* in donum
שׁוּב
vestibus diuersorū colorum,
‡ vniones
חָנַט
§ terræ nomen fit, & balsamo, theriacam
† in negotiatione tua.
‡ vniuersarum opum

Meuzal* ,Iauan & ,Dan Et .alba lana & ,Chelbon $
19 חֶלְבּוֹן וְצֶמֶר צָחַר׃ וְדָן וְיָוָן מְאוּזָּל
calamus & ,Caua :nitidum † ferrum dederunt tuis nundinis in
בְּעִזְבוֹנַיִךְ נָתָנּוּ בַּרְזֶל עָשׁוֹת קִדָּה וְקָנֶה
vestimentis $ in tua negociatrix Dedan .fuit tuo foro in ‡
20 בְּמַעֲרָבֵךְ הָיָה׃ דְּדָן רֹכַלְתֵּךְ בְּבִגְדֵי־
,Chedar principes vniuersi & ,Harab .currum ad ingenuitatis
21 חֹפֶשׁ לְרִכְבָּה׃ עֲרַב וְכָל־נְשִׂיאֵי קֵדָר
hircis & ,arietibus & ,agnis cum tuæ manus negociatores ipsi
הֵמָּה סֹחֲרֵי יָדֵךְ בְּכָרִים וְאֵילִים וְעַתּוּדִים
,Rahamah & ,Seba * Negociatores .tui negociatores erant
22 בָּם סֹחֲרָיִךְ׃ רֹכְלֵי שְׁבָא וְרַעְמָה
lapide omni in & ,aromatis omnis capite In † .tui negociatores ipsi
הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְּרֹאשׁ כָּל־בֹּשֶׂם וּבְכָל־אֶבֶן
,Channeh & ,Charan .tuis subsidiis ‡ dederunt auro & ,pretioso
23 יְקָרָה וְזָהָב נָתְנוּ עִזְבוֹנָיִךְ׃ חָרָן וְכַנֵּה
.tua negociatrix Chilmad ,Assur ,Seba $ negociatores Heden &
וָעֶדֶן רֹכְלֵי שְׁבָא אַשּׁוּר כִּלְמַד רֹכַלְתֵּךְ׃
hyacinthi inuolucris in ,vniuersitatibus * in tui negociatores Ipsi
24 הֵמָּה רֹכְלַיִךְ בְמַכְלֻלִים בִּגְלוֹמֵי תְּכֵלֶת
funibus in ;pretiosarum vestium capsis in & ,recamationis &
וְרִקְמָה וּבְגִנְזֵי בְּרֹמִים בַּחֲבָלִים
.tua mercatura in cedri & ,ligatarum †
חֲבֻשִׁים וַאֲרֻזִים בְּמַרְכֻלְתֵּךְ׃
,es repleta & :tua negociatione tua principes ‡ Tarsis Naues
25 אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ שָׁרוֹתַיִךְ מַעֲרָבֵךְ וַתִּמָּלְאִי
multas aquas In .marium corde $ in valde es glorificata &
26 וַתִּכְבְּדִי מְאֹד בְּלֵב יַמִּים׃ בְּמַיִם רַבִּים
orientalis Ventus .te agentes remis $ te adduxerunt
הֱבִיאוּךְ הַשָּׁטִים אֹתָךְ רוּחַ הַקָּדִים
,tua subsidia & ,tuus Quæstus ‡ .marium corde † in te contriuit
27 שְׁבָרֵךְ בְּלֵב יַמִּים׃ הוֹנֵךְ וְעִזְבוֹנַיִךְ
tua ruptura fortificatores $,tui gubernatores & ,tui nautici ,tua fideiussio
מַעֲרָבֵךְ מַלָּחַיִךְ וְחֹבְלָיִךְ מַחֲזִיקֵי בִדְקֵךְ
† qui tui belli * viri omnes & ,tuæ fideiussionis fideiussores &
וְעֹרְבֵי מַעֲרָבֵךְ וְכָל־אַנְשֵׁי מִלְחַמְתֵּךְ אֲשֶׁר־
corde $ in cadent ,tui medio in ‡ qui ,tuo cœtu omni in || & ,te in
בָּךְ וּבְכָל־קְהָלֵךְ אֲשֶׁר בְּתוֹכֵךְ יִפְּלוּ בְּלֵב
.tuæ ruinæ die in ,marium
יַמִּים בְּיוֹם מַפַּלְתֵּךְ׃
contremiscent tuorum rectorum clamoris sonitum Ad
28 לְקוֹל זַעֲקַת חֹבְלָיִךְ יִרְעֲשׁוּ
tenentes omnes suis nauibus de descendent Et .suburbana
29 מִגְרֹשׁוֹת׃ וְיָרְדוּ מֵאֳנִיּוֹתֵיהֶם כֹּל תֹּפְשֵׂי
terram ad $ maris gubernatores omnes ,nautici ; remum
מָשׁוֹט מַלָּחִים כֹּל חֹבְלֵי הַיָּם אֶל־הָאָרֶץ
clamabunt & ,sua voce in * te super facient audire Et .stabunt
30 יַעֲמֹדוּ׃ וְהִשְׁמִיעוּ עָלַיִךְ בְּקוֹלָם וְיִזְעֲקוּ
,sua capita super puluerem facient ascendere & : amarè
מָרָה וַיַּעֲלוּ עָפָר עַל־רָאשֵׁיהֶם
,caluicium te ad ‡ decaluabunt Et .se conspergent † cinere in
31 בָּאֵפֶר יִתְפַּלָּשׁוּ׃ וְהִקְרִיחוּ אֵלַיִךְ קָרְחָה
,animæ amaritudine in ,te in flebunt & & :saccis se accingent &
וְחָגְרוּ שַׂקִּים וּבָכוּ אֵלַיִךְ בְּמַר־נֶפֶשׁ
,suis querimoniis in te ad tollent † Et .amaro planctu *
32 מִסְפֵּד מָר׃ וְנָשְׂאוּ אֵלַיִךְ בְּנִיהֶם
succisa sic ,Sor sicut $ Quæ :te super lamentabuntur ‡ & ,lamentum
קִינָה וְקוֹנְנוּ עָלַיִךְ מִי כְצוֹר כְּדֻמָה
,maribus de tua subsidia egrediendo In * ?maris medio in
33 בְּתוֹךְ הַיָּם׃ בְּצֵאת עִזְבוֹנַיִךְ מִיַּמִּים
,tuorum quæstuum † multitudine in :multos populos saturabas
הִשְׂבַּעַתְּ עַמִּים רַבִּים בְּרֹב הוֹנַיִךְ
.terræ reges ditasti tuorum emporiorum &
וּמַעֲרָבַיִךְ הֶעֱשַׁרְתְּ מַלְכֵי־אָרֶץ׃
,aquarum profundis in ,maribus à contrita ‡ Tempore
34 עֵת נִשְׁבֶּרֶת מִיַּמִּים בְּמַעֲמַקֵּי־מָיִם
.cadent tui medio in tuus cœtus omnis & ,tuum emporium $
מַעֲרָבֵךְ וְכָל־קְהָלֵךְ בְּתוֹכֵךְ נָפָלוּ׃
,te super obstupuerunt ,insularum habitatores Vniuersi
35 כֹּל יֹשְׁבֵי הָאִיִּים שָׁמְמוּ עָלַיִךְ
.faciebus sunt turbati ,crine horripilauerunt * earum reges &
וּמַלְכֵיהֶם שָׂעֲרוּ שַׂעַר רָעֲמוּ פָּנִים׃

$ loci * vagabundus
† purum:
‡ aromaticus in negociatione tua
$ pannis pretiosis pro curribus.
* Harabicæ
† Præcipua inter vniuersa aromata,& omnem lapidē pretiosum,& aurum in negociationibus
$ Harabicæ,
* omnibus generibus,in palliis hyacinthinis,& polymitis,
† iunctarum, & torquibus in negociatione
‡ præ cunctis ad te in
שׁרה [a]
$ medio
$ remiges tui.
בּוֹא שׁוּט [b]
† medio
‡ Diuitiæ tuæ, nundinæ tuæ, negociatio
$ instauratores fissurarum tuarum & negociatores negociorū tuorum,
* bellatores
† erant
|| cum ‡ est
$ medio
נפל [d]
nautarum
$ super
* vocem suam,
עלה [e]
† inuoluent
‡ super
$ plangēt super
שַׂק בָּכָה [f]
ploratu
† assument super te in lamentationibus
מרר־נהה [h]
‡ plangent
$ fuit
* Quando egrediebātur negociationes tuæ
† diuitiarum
יצא [k]
tuarum,& negotiationum tuarum
‡ quo eris
$ erit negociatio tua,
אי [l]
* formidauerūt formidine, indignati sunt vultu.

Terrores † .te super sibilauerunt populis in Negociatores
36 סֹחֲרִים בָּעַמִּים שָׁרְקוּ עָלַיִךְ בַּלָּהוֹת
.seculum in vsque tu ‡ non & ,fuisti
הָיִית וְאֵינֵךְ עַד־עוֹלָם׃

CAP. XXVIII. כח

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
Dominus dixit Sic :Sor duci $ Dic ,hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם אֱמֹר לִנְגִיד צֹר כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
,* ego Deus ,dixisti & ,tuum cor est eleuatum quòd eo Pro :Deus
יְהוִה יַעַן גָּבַהּ לִבְּךָ וַתֹּאמֶר אֵל אָנִי
,homo † tu & :marium corde || in ,sedi Dei cathedra
מוֹשַׁב אֱלֹהִים יָשַׁבְתִּי בְּלֵב יַמִּים וְאַתָּה אָדָם
.Dei cor tanquam tuum cor dedisti ‡ & ,Deus non &
וְלֹא־אֵל וַתִּתֵּן לִבְּךָ כְּלֵב אֱלֹהִים׃
non absconditum Omne ? Daniele præ tu sapiens $ Ecce
3 הִנֵּה חָכָם אַתָּה מִדָּנִאֵל כָּל־סָתוּם לֹא
fecisti ‡ tua intelligentia in & ,tua sapientia In .te latuerunt †
4 עֲמָמוּךָ׃ בְּחָכְמָתְךָ וּבִתְבוּנָתְךָ עָשִׂיתָ
.tuis thesauris in argentum & aurum fecisti * & ;facultatem $ tibi
לְּךָ חָיִל וַתַּעַשׂ זָהָב וָכֶסֶף בְּאוֹצְרוֹתֶיךָ׃
multiplicasti tua negotiatione in ,tuæ sapientiæ multitudine In
5 בְּרֹב חָכְמָתְךָ בִּרְכֻלָּתְךָ הִרְבִּיתָ
Propterea .tua facultate in || tuum cor est eleuatū &: tuā facultatem †
6 חֵילֶךָ וַיִּגְבַּהּ לְבָבְךָ בְּחֵילֶךָ׃ לָכֵן
cor sicut tuum cor te dare $ Pro :Deus Dominus dixit sic
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה יַעַן תִּתְּךָ אֶת־לְבָבְךָ כְּלֵב
,alienos te super adducens † ego ecce Idcirco .Dei
7 אֱלֹהִים׃ לָכֵן הִנְנִי מֵבִיא עָלֶיךָ זָרִים
pulchritudinē super suos gladios ,euaginabunt & :gentium robustos
עָרִיצֵי גּוֹיִם וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־יְפִי
foueam Ad .tuum splendorem polluent & ,tuæ sapientiæ
8 חָכְמָתֶךָ וְחִלְּלוּ יִפְעָתֶךָ׃ לַשַּׁחַת
.marium corde ‡ in occisi † mortibus morieris & ,te facient descendere
יוֹרִדוּךָ וָמַתָּה מְמוֹתֵי חָלָל בְּלֵב יַמִּים׃
? te occidentis facies ad ,* ego Deus ,dices dicendo Nunquid
9 הֶאָמֹר תֹּאמַר אֱלֹהִים אָנִי לִפְנֵי הֹרְגֶךָ
.te saucianti * manu in ,Deus non & ,† homo tu Et
וְאַתָּה אָדָם וְלֹא־אֵל בְּיַד מְחַלְלֶיךָ׃
.alienorum manu in morieris incircuncisorum Mortibus †
10 מוֹתֵי עֲרֵלִים תָּמוּת בְּיַד־זָרִים
.Deus Dominus ait ,sum locutus ego Quia
כִּי אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
11 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
:Sor regem super lamentum Tolle ‡ :hominis Fili
12 בֶּן־אָדָם שָׂא קִינָה עַל־מֶלֶךְ צוֹר
sigillans † Tu :Deus Dominus dixit Sic :ei dices * &
וְאָמַרְתָּ לּוֹ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה אַתָּה חוֹתֵם
.decore perfectus & ,sapientia plenus dispositionem
תָּכְנִית מָלֵא חָכְמָה וּכְלִיל יֹפִי׃
pretiosus lapis omnis ,fuisti Dei horti Heden In
13 בְּעֵדֶן גַּן־אֱלֹהִים הָיִיתָ כָּל־אֶבֶן יְקָרָה
,hyacinthus ,adamas & ,smaragdus ,rubinus ‡ ,tuum operimentum
מְסֻכָתֶךָ אֹדֶם פִּטְדָה וְיָהֲלֹם תַּרְשִׁישׁ
:aurum & ,smaragdus & ,carbunculus ,saphyrus ,iaspis † & ,onyx
שֹׁהַם וְיָשְׁפֵה סַפִּיר נֹפֶךְ וּבָרְקַת וְזָהָב
die in te in tuorum foraminum || & ,tuorum tympanorum opus
מְלֶאכֶת תֻּפֶּיךָ וּנְקָבֶיךָ בָּךְ בְּיוֹם
vnctus Cherub Tu .fuerunt præparata te creari †
הִבָּרַאֲךָ כּוֹנָנוּ׃ אַתְּ־כְּרוּב מִמְשַׁח
,fuisti Dei sanctitatis $ monte In .* te dedi ‡ & :protegens
14 הַסּוֹכֵךְ וּנְתַתִּיךָ בְּהַר קֹדֶשׁ אֱלֹהִים הָיִיתָ
.ambulasti ignis † lapidum medio in
בְּתוֹךְ אַבְנֵי־אֵשׁ הִתְהַלָּכְתָּ׃
donec :te creari || die à ,tuis viis in tu ‡ Perfectus
15 תָּמִים אַתָּה בִּדְרָכֶיךָ מִיּוֹם הִבָּרְאָךְ עַד־
tuæ negociationis multitudine In .te in iniquitas est inuenta
16 נִמְצָא עַוְלָתָה בָּךְ׃ בְּרֹב רְכֻלָּתְךָ
te prophanabo & :peccasti & ,iniquitate tui medium $ repleuerunt
מָלוּ תוֹכְךָ חָמָס וַתֶּחֱטָא וָאֲחַלֶּלְךָ

† Terror
‡ eris
הור [a]
$ principi
* sum,
|| medio
† es
‡ posuisti
נתן [b]
$ sapientior es
† est absconditum à
‡ congregasti
עשה [c]
$ opes:
* acquisisti
רבה [d]
† opes tuas:
|| propter opes tuas.
$ eo quòd posuisti
נתן [e]
† adduco
יפע [f]
† occisorum
‡ medio
מות [g]
* sum, coram occidente
† es
‡ interficientis
† Morte
‡ Leua
נשא קון [h]
* dic
† sigillas
summam
יפה [k]
‡ sardius, topazius, & iaspis, chrysolithus,
† beryllus,
סכך [l]
|| tibiarū tuarū
תפף [m]
† qua creatus fuisti
‡ posui
* in tali dignitate.
$ sancto
נתן [n]
† ignitorum
‡ qua creatus es:
$ cor tuum,

medio de , protector Cherub ‡ te perdam & , Dei monte de ‡ 6
מֵהַר אֱלֹהִים וָאַבֶּדְךָ כְּרוּב הַסֹּכֵךְ מִתּוֹךְ
.tua pulchritudine in † tuum cor est Eleuatum .ignis ‖ lapidum
17 גָּבַהּ לִבְּךָ [a] בְּיָפְיֶךָ : אַבְנֵי־אֵשׁ
terram super ‖ :tuum splendorem super ‡ tuâ sapientiam perdidisti
שִׁחַתָּ חָכְמָתְךָ עַל־יִפְעָתֶךָ עַל־אֶרֶץ
.te in aspiciendum ad te dabo regum facies ad † te proiciam
הִשְׁלַכְתִּיךָ לִפְנֵי מְלָכִים נְתַתִּיךָ [b] לְרַאֲוָה בָךְ :
iniquitate in ,tuarum iniquitatum ‖ multitudine Præ
18 מֵרֹב [c] עֲוֹנֶיךָ בְּעָוֶל
ignem producam & :tua sanctuaria ‡ polluisti tuæ negociationis
רְכֻלָּתְךָ חִלַּלְתָּ מִקְדָּשֶׁיךָ [d] וָאוֹצִא־אֵשׁ
super cinerem in te dabo ‡ & :te comedet ipse † ,tui medio de
מִתּוֹכְךָ הִיא אֲכָלַתְךָ וָאֶתֶּנְךָ לְאֵפֶר עַל־
.te videntium omnium oculis in terram
הָאָרֶץ לְעֵינֵי כָּל־רֹאָיִךְ :
terrores ‡ :te super obstupescent populis in te scientes ‖ Omnes
19 כָּל־יוֹדְעֶיךָ בָּעַמִּים שָׁמְמוּ עָלֶיךָ בַּלָּהוֹת
.seculum in vsque tu* non & ,fuisti
הָיִיתָ וְאֵינְךָ עַד־עוֹלָם :
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
20 [e] וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
propheta & :Sidon ad tuas facies pone ,hominis Fili
21 בֶּן־אָדָם שִׂים פָּנֶיךָ אֶל־צִידוֹן וְהִנָּבֵא
,Deus Dominus dixit Sic :dices † Et .eam super
22 עָלֶיהָ : וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה
:tui medio in me glorificabo & ,Sidon te super* ego Ecce
הִנְנִי עָלַיִךְ צִידוֹן וְנִכְבַּדְתִּי בְּתוֹכֵךְ
,iudicia ea in me faciendo in ‡ Dominus ego ‡ quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה [f] בַּעֲשׂוֹתִי בָהּ שְׁפָטִים
,pestilentiam eam in mittam Et .ea in me sanctificauero &
23 וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהּ : וְשִׁלַּחְתִּי־בָהּ דֶּבֶר
eius medio in vulneratus cadet & ,eius plateis in sanguinem &
וָדָם בְּחוּצוֹתֶיהָ וְנִפְלַל חָלָל בְּתוֹכָהּ
.Dominus ego † quòd scient & :vndique eam super gladio in
בְּחֶרֶב עָלֶיהָ מִסָּבִיב וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה :
,pungens spina Israel domui vltrà erit non Et
24 וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל סִלּוֹן מַמְאִיר
spernentium eorum circuitibus omnibus ex inferens dolorē spina &
וְקוֹץ מַכְאִב מִכֹּל סְבִיבֹתָם הַשָּׁאטִים
.Deus Dominus ego ‡ quòd scient & : eos
אוֹתָם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה :
domum me congregando In :Deus Dominus dixit Sic
25 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה בְּקַבְּצִי אֶת־בֵּית
me sanctificabo & ,eos in sunt dispersi quos † ,populis de Israel
יִשְׂרָאֵל מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר נָפֹצוּ בָם וְנִקְדַּשְׁתִּי
,suam terram super habitabunt & :gentium oculis in eis in
בָם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם וְיָשְׁבוּ עַל־אַדְמָתָם
.Iahacob meo seruo dedi quam
אֲשֶׁר [g] נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב :
,domos ædificabunt & ,fiducia in ‡ eam super habitabunt Et
26 [h] וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ לָבֶטַח [i] וּבָנוּ בָתִּים
me faciendo in ,fiducia in habitabunt & ,vineas plantabunt &
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְיָשְׁבוּ לָבֶטַח [k] בַּעֲשׂוֹתִי
:eorum circuitibus à* eos spernentibus ‡ omnibus in iudicia
שְׁפָטִים בְּכֹל הַשָּׁאטִים אֹתָם מִסְּבִיבוֹתָם
.eorum Deus Dominus ego † quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם :

‖ ignitorum. † propter decorem tuum, [a] יפה ‡ propter ‖ in † ante reges ponam te, vt videant [b] ראה ‡ iniquitatis tuæ, ‡ sanctificationem tuam: [c] עוה [d] יצא † qui côsumat ‡ ponam ‡ qui videbunt ‡ terror * eris [e] היה faciem tuam super † dic: * venio ad ‡ fum ‡ cùm fecero [f] עשה corruent interfecti † fum qui spernunt ‡ fum Quando congregabo † in [g] נתן ‡ confidenter, [h] ישב [i] בנה confidenter, cùm fecero [k] עשה ‡ qui spernunt * in ‡ fum

CAP. XXIX. כט

† duodecimo in ,decimo* in ,decimo anno In
1 בַּשָּׁנָה הָעֲשִׂירִית בָּעֲשִׂרִי בִּשְׁנֵים עָשָׂר
: dicendo ,me ad Domini verbum fuit : mensis
לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר :
: Ægypti regem Parhoh super tuas facies pone ,hominis Fili
2 בֶּן־אָדָם [l] שִׂים פָּנֶיךָ עַל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ מִצְרָיִם
.totam Ægyptum super & ,eum super propheta &
וְהִנָּבֵא עָלָיו וְעַל־מִצְרַיִם כֻּלָּהּ :
ego † Ecce :Deus Dominus dixit Sic :dices ‖ & ,Loquere
3 דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ כֹּה־אָמַר ׀ אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
cubans ‡ ,magnus draco Ægypti rex Parhoh ad super
עָלֶיךָ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגָּדוֹל הָרֹבֵץ

* mense † die faciem tuam contra [l] שום ‖ dic: † venio ad ‡ qui cubans

‡ Meus est :meus fluuius Mihi ‡ ,dixit qui : suorum fluminum medio in
בְּתוֹךְ יְאֹרָיו אֲשֶׁר אָמַר לִי יְאֹרִי
* hamum ,tuis maxillis in hamos* dabo Et .me feci ego &
4 וַאֲנִי [a] עֲשִׂיתִנִי : וְנָתַתִּי חַחִיִּים בִּלְחָיֶיךָ
:tuis squamis in tuorum fluminum piscem ‡ faciam adhærere † &
וְהִדְבַּקְתִּי דְגַת־יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ
& ,tuorum fluminum medio de te faciam ascendere &
[b] וְהַעֲלִיתִיךָ מִתּוֹךְ יְאֹרֶיךָ וְאֵת
.adhærebit ‡ tuis squamis in tuorum fluminum piscis omnis
כָּל־דְּגַת יְאֹרֶיךָ בְּקַשְׂקְשֹׂתֶיךָ תִּדְבָּק :
piscem omnem † & ,te ,deserto in te derelinquam Et
5 וּנְטַשְׁתִּיךָ הַמִּדְבָּרָה אוֹתְךָ וְאֵת כָּל־[c] דְּגַת
, colligeris non , cades agri faciebus super ‖ tuorum fluminum
יְאֹרֶיךָ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה [d] תִּפּוֹל לֹא תֵאָסֵף
cælorum volatili* & ,terræ feræ ‡ : congregaberis nec
וְלֹא תִקָּבֵץ לְחַיַּת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם
, Ægypti habitatores omnes scient Et .cibum in † te dedi
6 נְתַתִּיךָ לְאָכְלָה : וְיָדְעוּ כָּל־יֹשְׁבֵי מִצְרַיִם
domui cannæ fulcrum eos fuisse ‡ pro .Dominus ego* quòd
כִּי אֲנִי יְהוָה יַעַן הֱיוֹתָם מִשְׁעֶנֶת קָנֶה לְבֵית
,confringeris vola † in te in eos prehendendo In* .Israel
7 יִשְׂרָאֵל : בְּתָפְשָׂם בְּךָ [e] בַכַּפְּךָ [f] תֵּרוֹץ
te super eos innitendo in ‡ & :humerum omnem eis findes ‡ &
וּבָקַעְתָּ לָהֶם כָּל־כָּתֵף וּבְהִשָּׁעֲנָם עָלֶיךָ
.lumbos omnes eis* facies stare & ,contereris
תִּשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מָתְנָיִם :
adducens † ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Propterea
8 לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי [g] מֵבִיא
,animal & ,hominem ‡ te de faciam succidere & :gladium te super
עָלַיִךְ חָרֶב וְהִכְרַתִּי מִמֵּךְ אָדָם וּבְהֵמָה :
;solitudinem & ;desertum in Ægypti terra erit Et
9 וְהָיְתָה אֶרֶץ־מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה וְחָרְבָּה
,mihi † Fluuius ,dixit quod eo pro .Dominus ego* quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה יַעַן אָמַר יְאֹר לִי
:suum fluuium ‖ ad & ,te ad ‡ ego ecce Idcirco .feci ego &
10 וַאֲנִי [h] עָשִׂיתִי : לָכֵן הִנְנִי אֵלֶיךָ וְאֶל־יְאֹרֶיךָ
desolationis solitudinis solitudines in Ægypti terram daboque
וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחָרְבוֹת חֹרֶב שְׁמָמָה
.Chus terminum ad vsque & Seueneh turre à
מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה וְעַד־גְּבוּל כּוּשׁ :
,animalis pes & ,hominis pes eam per transibit Non
11 לֹא תַעֲבָר־בָּהּ רֶגֶל אָדָם וְרֶגֶל בְּהֵמָה
.annis quadraginta habitabitur neque :eam per transibit non
לֹא תַעֲבָר־בָּהּ וְלֹא [i] תֵשֵׁב אַרְבָּעִים שָׁנָה :
medio in desolationem ‡ Ægypti terram Daboque
12 [k] וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה בְּתוֹךְ
ciuitatum medio in eius ciuitates & , desolatarum terrarum
אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹךְ עָרִים
: annis quadraginta desolationem † erunt destructarum
מָחֳרָבוֹת [l] תִּהְיֶיןָ שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה
eos ventilabo & ,gentes in Ægyptios faciam dispergere &
13 [m] וַהֲפִצֹתִי אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹיִם [n] וְזֵרִיתִים
fine A* : Deus Dominus dixit sic Quia .terra in
בָּאֲרָצוֹת : כִּי כֹה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה [o] מִקֵּץ
populis de Ægyptios congregabo annorum quadraginta
אַרְבָּעִים שָׁנָה אֲקַבֵּץ אֶת־מִצְרַיִם מִן־הָעַמִּים
captiuitatem reducam Et .illuc fuerunt dispersi quo ‡
14 אֲשֶׁר־נָפֹצוּ שָׁמָּה : [p] וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת
super , Pathros terram † eos faciam reducere & ,Ægyptiorum
מִצְרַיִם וַהֲשִׁבֹתִי אֹתָם אֶרֶץ פַּתְרוֹס עַל־
.humile regnum ibi erunt & :eorum resistentiæ ‡ terram
אֶרֶץ מְכוּרָתָם וְהָיוּ שָׁם מַמְלָכָה שְׁפָלָה :
vltrà eleuabitur non & ,humile erit regnis Præ
15 מִן־הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפָלָה וְלֹא־תִתְנַשֵּׂא עוֹד
dominandum ‖ non ad ,eos* faciam imminuere & :gentes super
עַל־הַגּוֹיִם וְהִמְעַטְתִּים לְבִלְתִּי [q] רְדוֹת
Israel domui vltrà erit non Et .gentibus in
16 בַּגּוֹיִם : וְלֹא יִהְיֶה־עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל
eos respiciendo in ‡ , iniquitatis commonefactor confidentiam in
לְמִבְטָח מַזְכִּיר [r] עָוֹן [f] בִּפְנוֹתָם
.Deus Dominus ego † quòd scient & :eos post
אַחֲרֵיהֶם וְיָדְעוּ כִּי אֲנִי אֲדֹנָי יְהוִה :

‡ Meus est * hamum חחים ק [a] עשה † agglutinare ‡ pisces [b] עלה omnes pisces ‡ adhærebunt. † omnes pisces [c] דגה ‖ in superficie [d] נפל ‡ bestiis * volatilibus † pro esca ‡ fum ‡ eo quòd fuerunt baculus arundineus * Cùm apprehenderint † manu בכף ק [e] כפף [f] רצץ ‡ lacerabis ‡ dum innixi fuerint tibi * eos super † adduco [g] בוא ‡ homines, & iumenta, * fum † meus est, * venio ‡ flumina tua: [h] עשה iumenti, [i] ישב ‡ in [k] נתן † in [l] היה [m] פוץ [n] זרה * In [o] קצץ ‡ in quos [p] שוב † in ‡ habitationis * illud, vt ‖ dominetur [q] רדה ‡ cùm respexerint [r] עוה [f] פנה † fum

, † primo in , anno septimo & vigesimo in , fuit Et — † mense
17 וַיְהִי בְּעֶשְׂרִים וָשֶׁבַע שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן
: dicendo , me ad Domini verbum fuit : mensis vna || in — || prima die
בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
fecit seruire Babel rex Nebuchadresar , hominis Fili
18 בֶּן־אָדָם נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הֶעֱבִיר
caput Omne ; Sor aduersus magna seruitute suam virtutem $ — $ exercitum suum
אֶת־חֵילוֹ עֲבֹדָה גְדֹלָה אֶל־צֹר כָּל־רֹאשׁ
non merces & , † depilatus humerus omnis & , † decaluatum — † est,
מֻקְרָח וְכָל־כָּתֵף מְרוּטָה וְשָׂכָר לֹא־
quam seruitutem super † Sor de eius virtuti * & , ei fuit — * exercitui † propter
הָיָה לוֹ וּלְחֵילוֹ מִצֹּר עַל־הָעֲבֹדָה אֲשֶׁר־
Dominus dixit sic Propterea . eam aduersus seruiuit
19 עָבַד עָלֶיהָ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
Babel regi Nebuchadresar dans * ego Ecce : Deus — * do
יְהוִה הִנְנִי נֹתֵן לִנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־
spoliabit & , eius multitudinem tollet $ & : Ægypti terram — $ accipiet
אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנָשָׂא הֲמֹנָהּ וְשָׁלַל
merces erit & , eius prædam prædabitur & , eius spolium || — || spolia
שְׁלָלָהּ וּבָזַז בִּזָּהּ וְהָיְתָה שָׂכָר
dedi , eo in seruiuit quo eius opus $. eius virtuti † — † exercitui $ Propter
20 לְחֵילוֹ׃ פְּעֻלָּתוֹ אֲשֶׁר־עָבַד בָּהּ[a] נָתַתִּי — [a] נתן
dicit , mihi * fecerunt quod ‡ , Ægypti terram ei — ‡ propter malū * contra me,
לוֹ אֶת־אֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר[b] עָשׂוּ לִי נְאֻם — [b] עשה
cornu faciam germinare illa die In . Deus Dominus
21 אֲדֹנָי יְהוִה׃ בַּיּוֹם הַהוּא אַצְמִיחַ קֶרֶן
: eorum medio in oris apertionem dabo tibi & , Israel domus
לְבֵית יִשְׂרָאֵל וּלְךָ אֶתֵּן פִּתְחוֹן־פֶּה בְּתוֹכָם
. Dominus ego † quod scient & — † sum
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

CAP. XXX. ל

: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
וַיְהִי[c] דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ — [c] היה
1 Dominus dixit Sic : dices † , propheta , hominis Fili — † dic:
2 בֶּן־אָדָם הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי
, dies propinqua || Quia . diei væ , Vlulate : Deus — || iuxta est
3 יְהוִה הֵילִילוּ[d] הָהּ לַיּוֹם׃ כִּי־קָרוֹב יוֹם — [d] ילל
. erit gentium tempus , nubis dies : Domini dies propinqua || & — || iuxta est
וְקָרוֹב יוֹם לַיהוָה יוֹם עָנָן עֵת גּוֹיִם יִהְיֶה׃
vacillatio * erit & , Ægyptum in gladius veniet Et — * dolor
4 וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהָיְתָה חַלְחָלָה
, eius turbam || tollent & : Ægypto in occisum cadendo in † Chus in — † cùm ceciderint vulnerati || multitudinē
בְּכוּשׁ בִּנְפֹל חָלָל בְּמִצְרָיִם וְלָקְחוּ הֲמוֹנָהּ
, Lud & , Put & , Chus . eius fundamenta destruentur &
5 וְנֶהֶרְסוּ יְסוֹדוֹתֶיהָ׃ כּוּשׁ וּפוּט וְלוּד
eis cum : fœderis terræ filij & , Chub & , vulgus omne &
וְכָל־הָעֶרֶב וְכוּב וּבְנֵי אֶרֶץ הַבְּרִית אִתָּם
cadent Et , Dominus dixit Sic . cadent gladio in
6 בַּחֶרֶב[e] יִפֹּלוּ׃ כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ — [e] נפל
: eius fortitudinis superbia descendet & , Ægyptum fulcientes
סֹמְכֵי מִצְרַיִם וְיָרַד[f] גְּאוֹן עֻזָּהּ — [f] גאה
Dominus dixit , ea in cadent gladio in Seueneh turre à
מִמִּגְדֹּל סְוֵנֵה בַּחֶרֶב יִפְּלוּ־בָהּ נְאֻם אֲדֹנָי
: desolatarum terrarum medio in desolabuntur Et . Deus
7 יְהוִה׃ וְנָשַׁמּוּ בְּתוֹךְ אֲרָצוֹת נְשַׁמּוֹת
. erunt desertarum vrbium medio in eius vrbes &
וְעָרָיו בְּתוֹךְ־עָרִים נַחֲרָבוֹת תִּהְיֶינָה׃
ignem me dando in ‡ , Dominus ego † quòd scient Et — † sum ‡ cùm dedero
8 וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי[g]־אֵשׁ — [g] נתן
. eius auxiliatores omnes attriti fuerint & , Ægypto in
בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ כָּל־עֹזְרֶיהָ׃
nauibus in meis faciebus $ à nuncij egredientur illa die In — $ facie mea
9 בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מַלְאָכִים מִלְּפָנַי[h] בַּצִּים — [h] צים
vacillatio † erit & : confidenter * Chus terrendum ad — * habitantem † dolor
לְהַחֲרִיד אֶת־כּוּשׁ בֶּטַח וְהָיְתָה חַלְחָלָה
. † venit ecce quia , Ægypti diem secundum ‡ eis in — ‡ in die † tēpus eorum
בָהֶם בְּיוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה׃
turbam || faciam cessare Et : Deus Dominus dixit Sic — || multitudinem
10 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת־הֲמוֹן
. Babel regis Nebuchadresar manum per Ægypti
מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל׃

adducti † gentium fortes eo cum eius populus & , Ipse — † adducentur
11 הוּא וְעַמּוֹ אִתּוֹ עָרִיצֵי גוֹיִם מוּבָאִים[a] — [a] בוא
super suos gladios euaginabunt & : terram disperdendum ad
לְשַׁחֵת הָאָרֶץ וְהֵרִיקוּ חַרְבוֹתָם עַל־
. occiso † terram implebunt & , Ægyptum — † interfectis.
מִצְרַיִם וּמָלְאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָלָל׃
terram vendam & , siccitatem ‡ flumina dabo Et — ‡ in
12 וְנָתַתִּי יְאֹרִים חָרָבָה וּמָכַרְתִּי אֶת־הָאָרֶץ
eius plenitudinem & , terram desolabo † & : malorum manu in — † dissipabo
בְּיַד־רָעִים[b] וַהֲשִׁמֹּתִי[c] אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ — [b] רוע [c] שמם
. sum locutus Dominus Ego . alienorum manu in
בְּיַד־זָרִים אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי׃
, simulachra faciam perdere Et : Deus Dominus dixit Sic
13 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהַאֲבַדְתִּי גִלּוּלִים
Ægypti terra de prælatus & , Noph de idola faciam cessare & — dux
וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִנֹּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ־מִצְרַיִם
. Ægypti terra in timorem dabo & ; vltrà erit non
לֹא יִהְיֶה־עוֹד וְנָתַתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם׃
, Sohan in ignem dabo & , Pathros faciam desolare Et
14 וַהֲשִׁמֹּתִי אֶת־פַּתְרוֹס וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצֹעַן
meam iram effundam Et . No in iudicia faciam & — [d] עשה
15 וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא[d]׃ וְשָׁפַכְתִּי חֲמָתִי
. No turbam succidam & : Ægypti robur Sin super — multitudinem
עַל־סִין מָעוֹז מִצְרָיִם וְהִכְרַתִּי אֶת־הֲמוֹן נֹא׃
No & , Sin dolebit dolendo , Ægypto in ignem dabo Et
16 וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוּל תָּחִיל סִין וְנֹא — תחול p
. interdiu tormina ‡ Noph ipsi & : scindi ad † erit — † vt scindatur: ‡ venient angustiæ per diem.
תִּהְיֶה לְהִבָּקֵעַ וְנֹף צָרֵי[e] יוֹמָם׃ — [e] צור
ipsa $ & : cadent gladio in beseth--Pi & : Auen Iuuenes — $ vxores eorum
17 בַּחוּרֵי אָוֶן וּפִי־בֶסֶת בַּחֶרֶב יִפֹּלוּ[f] וְהֵנָּה — [f] נפל
prohibuit Techaphneches in Et . ibunt captiuitatem in
18 בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃[g] וּבִתְחַפְנְחֵס חָשַׂךְ — [g] שבה
cessabit & , Ægypti vectes ibi me frangendo in , * dies — * lucem suam, cùm cōtriuero
הַיּוֹם בְּשִׁבְרִי־שָׁם אֶת־מֹטוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת־
, eam operiet nubes ipsam : eius fortitudinis superbia
בָּהּ גְּאוֹן עֻזָּהּ הִיא עָנָן יְכַסֶּנָּה[h] — [h] כסה
iudicia faciam Et . ibunt captiuitatem in eius filiæ || & — || habitatores
19 וּבְנוֹתֶיהָ בַּשְּׁבִי תֵלַכְנָה׃ וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים
. Dominus ego † quòd scient & : Ægypto in — † sum
בְּמִצְרָיִם וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃
† septima in , * primo in , anno vndecimo in fuit Et — * mense, † die
20 וַיְהִי[i] בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בָּרִאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה — [i] היה
Fili : dicendo , me ad Domini verbum fuit : mensis
21 לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃ בֶּן־
, confregi Ægypti regis Parhoh brachium , hominis
אָדָם אֶת־זְרוֹעַ פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם שָׁבַרְתִּי
ponendum ad medicamina ponendum ad , alligatum est non ecce &
וְהִנֵּה לֹא־חֻבְּשָׁה לָתֵת רְפֻאוֹת לָשׂוּם
tenendum ad , illud roborandum ad , illud alligandum ad fasciam
חִתּוּל לְחָבְשָׁהּ לְחָזְקָהּ לִתְפֹּשׂ
ego † Ecce : Deus Dominus dixit sic Propterea . gladium in — † venio
22 בֶּחָרֶב׃ לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי
eius brachia conteram & , Ægypti regem Parhoh ad
אֶל־פַּרְעֹה מֶלֶךְ־מִצְרַיִם וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעֹתָיו
faciam cadere & : confractum * & , fortitudinem † — † ac * erit
אֶת־הַחֲזָקָה וְאֶת־הַנִּשְׁבָּרֶת וְהִפַּלְתִּי[k] אֶת־ — [k] נפל
Ægyptios faciam dispergere Et . eius manu de gladium
23 הַחֶרֶב מִיָּדוֹ׃ וַהֲפִצוֹתִי[l] אֶת־מִצְרַיִם — [l] פוץ
confortabo Et . terras in eos ventilabo & : gentes in
24 בַּגּוֹיִם וְזֵרִיתִם[m] בָּאֲרָצוֹת׃ וְחִזַּקְתִּי — [m] זרה
meum gladium daboque . Babel regis brachia
אֶת־זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וְנָתַתִּי אֶת־חַרְבִּי
clamabit & , Parhoh brachia confringam & : eius manu in
בְּיָדוֹ וְשָׁבַרְתִּי אֶת־זְרֹעוֹת פַּרְעֹה וְנָאַק
confortabo Et . eius facies interfectus clamoribus — coram eo,
25 נַאֲקוֹת חָלָל לְפָנָיו׃ וְהַחֲזַקְתִּי אֶת־
scient Et . concident Parhoh brachia & , Babel regis brachia
זְרֹעוֹת מֶלֶךְ בָּבֶל וּזְרֹעוֹת פַּרְעֹה תִּפֹּלְנָה וְיָדְעוּ
regis manu in meum gladium me dando in ‡ , Dominus ego † quòd — † sum ‡ cùm dedero
כִּי־אֲנִי יְהוָה בְּתִתִּי[n] חַרְבִּי בְּיַד מֶלֶךְ־ — [n] נתן
. Ægypti terram ad * eum extenderit & , Babel — * super
בָּבֶל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל־אֶרֶץ מִצְרָיִם׃

ventilabo & ,gentes in Ægyptios faciam dispergere Et
26 והפיצותי את־מצרים בגוים וזריתי
.Dominus *ego** quòd scient & :terras in eos — * sum
אותם בארצות וידעו כי־אני יהוה׃

CAP. XXXI. לא

Ona ‡ in ,* tertio in ,anno vndecimo in ,fuit Et — * mense, ‡ Prima die
ויהי באחת עשרה שנה בשלישי באחד 1
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit :mensis
לחדש היה דבר־יהוה אלי לאמר׃
,Ægypti regem Parhoh ad dic hominis Fili
בן־אדם אמר אל־פרעה מלך־מצרים 2
?tua magnitudine in es similis *quem Ad** :eius *turbam* ‖ ad & — ‖ multitudinē * cui
ואל־המונו אל־מי [a]דמית בגדלך׃ — [a]דמה
silua cadua ‡ & ,*fronde* ‡ pulchra ,Libano in cedrus † Assur Ecce — † fuit excelsus vt ‡ ramis ‡ ramis densis * condensa
3 הנה אשור ארז בלבנון יפה ענף וחרש
fuit *implicata** inter & :altitudine excelsa & ,inumbrans
[b]מצל וגבה קומה ובין עבתים היתה — [b]צלל
vorago ,eam fecerunt crescere Aquæ .eius cacumen
4 צמרתו׃ מים גדלוהו תהום
, eius plantationis circuitus *vadens* eius flumina :illam exaltauit — vadunt per
רממתהו את־נהרתיה הלך סביבת [c]מטעה — [c]נטע ‡ riuulos
.agri ligna vniuersa ad misit suos *aquæductus* ‡ &
ואת־תעלתיה שלחה אל כל־עצי השדה׃
lignis omnibus præ eius altitudo est eleuata Propterea
5 על־כן גבהא [d]קמתו מכל עצי — [d]קום
sunt prolongati & ,eius rami sunt multiplicati Et .agri
השדה [e]ותרבינה סרעפתיו ותארכנה — [e]רבה cùm emiserit ipsa.
.*eam mittendo in* multas aquas propter ,eius rami
פארתו ממים רבים בשלחו׃
,cælorum *volatile omne* † nidificauerunt eius ramis In — † omnia volatilia
6 בסעפתיו קננו כל־עוף השמים
illius vmbra in & :agri *fera omnis* † genuerunt eius ramis sub & — † omnes bestiæ
ותחת פארתיו ילדו כל [f]חית השדה ובצלו — [f]חיה
pulchrum Et .multæ gentes omnes habitauerunt
7 ישבו כל גוים רבים׃ [g]וייף — [g]יפה
quia :suorum ramorum longitudine in ,sua magnitudine in
בגדלו בארך [h]דליותיו כי־ — [h]דלה † iuxta
.multas aquas *ad* † eius radix fuit
היה שרשו אל־מים רבים׃
,Dei horto in eam obscurauerunt non Cedri
8 ארזים לא־עממהו בגן־אלהים
castaneæ & ,eius *ramos ad* similes fuerunt non abietes — ramis
ברושים לא [i]דמו אל־סעפתיו וערמנים — [i]דמה
Dei horto in arbor Omnis .eius rami sicut fuerunt non
לא־היו כפראתיו כל־עץ [k]בגן־אלהים — [k]גנן
Pulchrum .sua pulchritudine in *eum ad* similis fuit non — ei
9 לא־דמה אליו ביפיו׃ יפה
eum sunt æmulatæ & :eius ramorum multitudine in eum feci
עשיתיו ברב דליותיו ויקנאהו
.Dei horto in † quæ ,Heden arbores omnes — † erat
כל־עצי־עדן אשר בגן האלהים׃
quòd eo Pro :Deus Dominus dixit sic Propterea
10 לכן כה אמר אדני יהוה יען אשר
ad suam summitatem dedit & :*statura in* † es sublimatus — † in altitudine
גבהת בקומה ויתן צמרתו אל־
.sua celsitudine in eius cor est eleuatum & ,*implicata* inter — condensa,
בין עבותים [l]ורם לבבו בגבהו׃ — [l]רום ‡ fortis
,faciet Faciendo ,gentium *Dei* ‡ manum in eum tradidi Et
11 ואתנהו ביד אל גוים עשו יעשה
,eum ieci eius *impietate in* :ei — iuxta impietatem
לו כרשעו גרשתיהו׃
eum dimiserunt & ,gentium fortes ,alieni eum succiderunt Et
12 ויכרתהו זרים עריצי גוים [m]ויטשהו — [m]נטש † super
,eius rami corruerunt vallibus cunctis in & ,montes *ad* †
אל־ההרים ובכל־גאיות נפלו דליותיו
:terræ *omnibus* * vniuersis in eius rami sunt confracti & — * torrentibus.
ותשברנה פראתיו בכל־אפיקי הארץ
, terræ populi omnes eius vmbra ab descenderunt &
וירדו [n]מצלו כל־עמי הארץ — [n]צלל
omne habitabant eius ruinam Super .eum dereliquerunt & — omnia
ויטשהו׃ על־[o]מפלתו ישכנו כל־ 13 — [o]נפל

fera omnis † erant eius ramos *ad* ‡ & :cælorum *volatile*
עוף השמים ואל־פראתיו היו כל חית — volatilia ‡ super * omnes bestiæ † multitudine
sua *proceritate* † in eleuabuntur non Quamobrem .agri
14 השדה׃ למען אשר לא־יגבהו בקומתם
ad suum cacumen ‡ dabunt nec ,aquarum ligna omnia — ‡ sublimitatem suam
כל־עצי־מים ולא־[a]יתנו את־צמרתם אל־ — [a]נתן ‡ condensa,
,sua sublimitate in eorum vlni stabunt neque ,*implicata* ‡ inter
בין עבתים ולא־יעמדו אליהם בגבהם
sunt traditi ipsi omnes quia :aquarum potatores omnes
כל־[b]שתי מים כי כלם נתנו — [b]שתה
ad hominis ‖ filiorum medio in *inferiorem terram ad** ,morti — *terræ inferiori, ‖ hominū cum descendentibus in sepulchrum
למות אל־ארץ תחתית בתוך בני אדם אל־
die In :Deus Dominus dixit Sic .*lacum descendentes*
15 יורדי בור׃ כה־אמר אדני יהוה ביום
eum super feci operire ,† lugere feci internum ad *eum descendere* — qua descendit † abyssum.
[c]רדתו שאלה האבלתי [d]כסתי עליו — [c]ירד [d]כסה
sunt *occlusæ* ‡ & ,eius flumina prohibui & .‡ voraginem — ‡ facco, ‡ prohibitæ
את־תהום ואמנע נהרתיה ויכלאו
omnia & ,Lebanon eum super feci *denigrare* † & :multæ aquæ — † tenebrescere
מים רבים ואקדר עליו לבנון וכל־
animi deliquium passum † eum super ,agri ligna — † fessa sunt.
עצי השדה עליו עלפה׃
*me demittere in** ,gentes feci commouere eius ruinæ *voce* ‡ A — ‡ sonitu * dum descendere feci
16 מקול [e]מפלתו הרעשתי גוים בהורדי — [e]נפל
sunt consolata & .*lacum* † descendentibus cum infernum ad eum — † in sepulchrū: ‡ electa,
אתו שאלה את־יורדי בור וינחמו
bonum & ,*electio* ‡ ,Heden ligna omnia infima terra in
בארץ תחתית כל־עצי־עדן מבחר וטוב־
eo cum ipsi Etiam .aquas bibentes omnes ,Libani
17 לבנון כל־שתי מים׃ גם־הם אתו
,eius brachium & :gladio interfectos ad ,infernum ad descenderūt
ירדו שאלה אל־חללי־חרב וזרעו
.gentium medio in eius vmbra in sederunt † — † & qui
ישבו [f]בצלו בתוך גוים׃ — [f]צלל
magnitudine in & ,gloria in sic es assimilatus *quem Ad* ‡ — ‡ Cui
18 אל־מי [g]דמית ככה בכבוד ובגדל — [g]דמה
Heden lignis cum es factus descendere & :Heden ligna inter
בעצי־עדן והורדת את־עצי־עדן
dormies incircuncisorum medio in ,infimam terram ad
אל־ארץ תחתית בתוך ערלים תשכב
,eius *turba* ‡ omnis & ,Parhoh* Hic .gladio interfectis cum — * est ‡ multitudo
את־חללי־חרב הוא פרעה וכל־המונה
.Deus Dominus dixit
נאם אדני יהוה׃

CAP. XXXII. לב

,mense duodecimo in ,anno duodecimo in ,fuit Et
1 ויהי [h]בשתי עשרה שנה בשני־עשר חדש — [h]שנה † prima die
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit ,mensis *vna* † in
באחד לחדש היה דבר־יהוה אלי לאמר׃
regem Parhoh super lamentum leua , hominis Fili
2 בן־אדם [i]שא [k]קינה על־פרעה מלך־ — [i]נשא [k]קון ‡ die ‡ leonis
:es assimilatus gentium ‡ Catulo :eum ad *dices* ‡ & ,Ægypti
מצרים ואמרת אליו כפיר גוים נדמית
,tua flumina *in* educebas & ,maribus *in* cetus sicut tu &
ואתה כתנים בימים [l]ותגח בנהרתיך — [l]גוח
.eorum flumina conculcabas & ,tuis pedibus in aquas turbabas &
ותדלח־מים ברגליך ותרפס נהרתם׃
te super expandam Et :Deus Dominus dixit Sic
3 כה אמר אדני יהוה ופרשתי עליך את־
te faciam ascendere & :multorum populorum cœtu in meum rete
רשתי בקהל עמים רבים [m]והעלוך — [m]עלה
,agri *facies super* † ,terra in te dimittam Et .mea sagena *in* — † in superficie
4 בחרמי׃ ונטשתיך בארץ על־פני השדה
volatile omne te super faciam habitare Et .te faciam proiicere — omnia volatilia
[n]אטילך והשכנתי עליך כל־עוף — [n]טול
.terræ vniuersæ *feram** te de faciam saturare & ,cælorum — * bestias
השמים והשבעתי ממך [o]חית כל־הארץ׃ — [o]חיה
implebo & :montes super tuam carnem dabo Et
5 ונתתי את־בשרך על־ההרים ומלאתי
.tua celsitudine valles
[p]הגאיות [q]רמותך׃ — [p]גיא [q]רום

ad ‡ tuo sanguine de *tuæ natationis* terram faciam irrigare Et
6 אל־ [a]והשקיתי ארץ צפתך מדמך
, operiam Et .te de implebuntur torrentes & :montes
7 [b]וכסיתי ההרים ואפקים ימלאון ממך:
:eorum stellas faciam nigrescere & , cælos ,te *extinguendo in* ‖
בכבותך שמים והקדרתי את־כככביהם
faciet lucescere non luna & , *eum* tegam nube in Solem
שמש בענן אכסנו וירח לא־[c]יאיר
faciam *nigrescere cælis* † in lucis luminaria Omnia .suum lumen
8 אורו: כל־מאורי אור בשמים אקדירם
Dominus dixit ,tuam terram super *tenebrositatem* dabo & :te super
עליך ונתתי חשך על־ארצך נאם אדני
,multorum populorum cor faciam irasci Et .Deus
9 יהוה: והכעסתי לב עמים רבים
terras super gentibus in tuam contritionem *me inducendo in*
[d]בהביאי שברך בגוים על־ארצות
populos te super faciam stupescere Et :*eas* nosti non quas
10 אשר לא־ידעתם: [e]והשמותי עליך עמים
, formidine te super formidabunt eorum reges & ,multos
רבים ומלכיהם ישערו עליך שער
exterrebuntur & : eorum facies super meum gladium *me vibrando in*
בעופפי חרבי על־פניהם וחרדו
.tuæ ruinæ die in ,suo animo in *vir* † momenta ad
לרגעים איש לנפשו ביום [f]מפלתך:
Babel regis Gladius :Deus Dominus dixit sic Quia
11 כי כה אמר אדני יהוה חרב מלך־בבל
,tuam *turbam* faciam cadere fortium gladiis In .tibi veniet
12 תבואך: בחרבות גבורים [g]אפיל המונך
, Ægypti superbiam vastabunt & :ipsi omnes gentium fortes
עריצי גוים כלם ושדדו את־[h]גאון מצרים
omne † faciam perdere Et .*eius turba omnis* * disperdetur &
13 ונשמד כל־המונה: והאבדתי את־כל־
pes eas calcabit non & :multas aquas *desuper* ‡ ,eius *iumentum*
בהמתה מעל מים רבים ולא תדלחם רגל־
.eas *calcabit* * non *animalis* ‡ vngulæ & ,vltrà hominis
אדם עוד ופרסות בהמה לא תדלחם:
eorum flumina & , eorum aquas faciam mergere Tunc
14 אז אשקיע מימיהם ונהרותם
.Deus Dominus dixit faciam ire oleum velut
כשמן אוליך נאם אדני יהוה:
desolabitur & ,desolationem ‡ Ægypti terram *me dando In*
15 [i]בתתי את־ארץ מצרים שממה ונשמה
habitantes omnes *me percutiendo in* *sua plenitudine à terra
ארץ ממלאה [k]בהכותי את־כל־יושבי
.Dominus *ego* ‖ quòd scient & :ea in
בה וידעו כי־אני יהוה:
gentium filiæ ;eam *deplorate* ‡ & ,*ipsa* † Lamentum
16 קינה היא וקוננוה בנות הגוים
eius *turbam* * omnem super & ,Ægyptum super : eam *deplorabunt* ‡
תקוננה אותה על־מצרים ועל־כל־המונה
.Deus Dominus dixit : eam *deflebunt* †
תקוננה אותה נאם אדני יהוה:
decima quinta ‡ in , anno vndecimo in fuit Et
17 ויהי [l]בשתי עשרה שנה בחמשה עשר
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit , mensis
לחדש היה דבר־יהוה אלי לאמר:
, Ægypti *turbam super conquerere* ‡ , hominis Fili
18 בן־אדם נהה על־המון מצרים
ad *illustrium* † gentium *filias* * & ipsam ,*illam* descendere fac &
[m]והורדהו אותה ובנות גוים אדרם אל־
.*lacum* ‡ descendentibus cum ,inferorum terram
ארץ תחתיות את־יורדי בור:
.*præputiatis* * cum *iace* ‡ & , Descende ?*fuisti iucunda quo Ex*
19 ממי נעמת רדה והשכבה את־ערלים:
,est data Gladio :cadent gladio interfectorum medio In
20 בתוך חללי־חרב יפלו חרב נתנה
ei Loquentur . ‡ eius *turbas* † omnes & , eam trahite
21 משכו אותה וכל־המוניה: ידברו־לו
: suis auxiliatoribus cum , inferni medio de potentium fortes
אלי גבורים מתוך שאול את־עזריו
.gladio interfectis incircuncisis *iacuerunt* † descenderunt *
ירדו שכבו הערלים את חללי חרב:

inundantem tuam
‡ vsque
[a]שקה
[b]כסה
‖ cùm extinxero
[c]אור
† cælo tenebrescere
tenebras
cùm induxero
[d]בוא
[e]שמם
cùm coruscare fecero
† vnusquisque
[f]נפל
multitudinem
[g]נפל
[h]גאה
* cū omni multitudine sua,
† omnia iumenta
‡ vt non sint iuxta
‡ iumentorum
* calcabunt
Cùm dedero
‡ in
[i]נתן
* quando percutere faciam
[k]נכה
‖ sum
† est
‡ lamentamini super
‡ lamentabuntur super
* multitudinē
† lamentabuntur
‡ die
[l]שנה
‡ lamentare multitudinem
* villas
† robustarum
[m]ירד
‡ in sepulchrū.
Quo tu pulchior es?
‡ dormi
* incircuncisis
† populos
‡ ad inferiora,
* qui
‡ dormierunt cum

eius circuitibus ‡ ,eius cœtus omnis & ,Assur Ibi
22 שם אשור וכל־קהלה סביבותיו
.gladio in *cadentes* * interfecti ipsi omnes :eius sepulchra ‡
קברתיו כלם חללים הנפלים בחרב:
, *lacus* ‡ lateribus in *eius* sepulchra sunt posita Cuius
23 אשר נתנו קברתיה בירכתי־בור
interfecti ipsi omnes : eius sepulchri circuitus ‡ eius cœtus fuit &
[n]ויהי קהלה סביבות קברתה כלם חללים
terra in formidinem dederunt qui ,gladio in *cadentes* ‡
נפלים בחרב אשר־נתנו חתית בארץ
circuitus ‡ eius *turba* † omnis & ,Helam Ibi .viuentium
24 [o]חיים: שם עילם וכל־המונה סביבות
qui ,gladio in ,*cadentes* ‡ interfecti homines : eius sepulchri
קברתה כלם חללים הנפלים בחרב אשר־
dederunt qui ,inferiorum terram ad *præputiati* * descenderunt
ירדו ערלים אל־ארץ תחתיות אשר נתנו
,suam ignominiam portauerunt & , viuentium terra in suū terrorem
חתיתם בארץ חיים [p]וישאו כלמתם
.*lacum* ‡ descendentibus cum
את־יורדי בור:
vniuersa in † ,ei cubile posuerunt *occisorum* * medio In
25 בתוך חללים נתנו משכב לה בכל־
,incircuncisi hi omnes :eius sepulchra eius circuitus ‡ eius *turba*
המונה סביבותיו קברתה כלם ערלים
terra in eorum terror est datus quia ,gladio interfecti
חללי־חרב כי־נתן חתיתם בארץ
descendentibus cum , suam ignominiam portauerunt & ,*vitarum* †
[q]חיים [r]וישאו כלמתם את־יורדי
,Mesech Ibi .est *datus* ‖ interfectorum medio in ,*lacum* *
26 בור בתוך חללים נתן: שם משך
.eius sepulchra , eius circuitibus ‡ ,eius *turba* † omnis & ,Tubal
תבל וכל־המונה סביבותיו קברותיה
dederunt quia ,gladio interfecti incircuncisi hi omnes
כלם ערלים מחללי חרב כי־נתנו
accumbent ‖ non Et .*vitarum* † terra in suam formidinem
27 חתיתם בארץ חיים: ולא ישכבו
descenderunt qui : incircuncisis de *cadentibus* ‡ , fortibus cum
את־גבורים נפלים מערלים אשר ירדו־
suos gladios *dederunt* ‡ & ,*sui belli vasis* † cum infernum *
28 שאול בכלי־מלחמתם ויתנו את־חרבותם
,eorum ossibus in *eorum iniquitates fuit* ‡ &, suis capitibus sub
29 תחת ראשיהם ותהי [s]עונותם על־עצמותם
.viuentium terra in fortium terror * quia
כי־חתית גבורים בארץ חיים:
iacebis † & , contereris incircuncisorum medio in tu Et
ואתה בתוך ערלים תשבר ותשכב
omnes & ,eius reges ‡ ,Edom Ibi .gladio interfectis cum
את־חללי־חרב: שמה אדום מלכיה וכל־
interfectis cum sua fortitudine cum sunt *dati* † qui , eius *prælati* *
נשיאיה אשר־נתנו בגבורתם את־חללי־
cum & ,*accubabunt* * incircuncisis cum Ipsi .gladio
חרב המה את־ערלים ישכבו ואת־
.ipsi omnes aquilonis principes Ibi .*lacum* † descendentibus
30 יורדי בור: שמה נסיכי צפון כלם
,suo terrore in interfectis cum descenderunt qui ,*Sidonius omnis* &
וכל־צדני אשר־ירדו את־חללים בחתיתם
cum incircuncisi *iacebunt* * & ,*erubescentes* ‡ sua fortitudine à
מגבורתם בושים וישכבו ערלים את־
cum , suum pudorem portauerunt & , gladio interfectis
חללי־חרב וישאו כלמתם את־
cōsobilatur & , Parhoh videbit Eos .*lacum* descendentibus
31 יורדי בור: אותם יראה פרעה ונחם
omnis & ,Parhoh ,gladio *interfectus* ‡ , sua *turba* ‡ omni super
על־כל־המונה חללי־חרב פרעה וכל־
dedi Quia .Deus Dominus dixit ,eius *virtus*
32 חילו נאם אדני יהוה: כי־נתתי את־
medio in est *iacere* † factus & : viuentium terra in *meam contritionem*
חתיתו בארץ חיים והשכב בתוך
omnis & , Parhoh ,gladio interfectis cum incircuncisorum
ערלים את־חללי־חרב פרעה וכל־
.Deus Dominus dixit , eius *turba* †
המונה נאם אדני יהוה:

‡ & in
‡ sunt ceciderunt
‡ sepulchri,
‡ per
[n]היה
‡ ceciderunt
† multitudo
‡ per
[o]חיה
‡ ceciderunt,
* cum incircuncisis
[p]נשא
‡ in sepulchrū.
* interfectorū
† vniuersoque populo
‡ per
† viuentium,
[q]חיה [r]נשא
* in sepulchrū,
‖ positus
† multitudo
‡ in
† viuentium.
‖ dormient
‡ qui ceciderūt
* ad
† armis bellicis,
‡ posuerunt
‡ fuerunt pœnæ
[s]עוה
* fuerunt
† dormies
‡ &
* duces
† positi
* dormient,
† in sepulchrū.
vniuersi Sidonij,
‡ pudore affecti,
* dormierunt
in sepulchrum.
‡ multitudine
‡ interfecta
exercitus
terrorem meū
† dormire
חתיתי
ק
† multitudo

CAP. XXXIII. לג

:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי[a] דבר־יהוה אלי לאמר׃
[a] היה ‡ dic
dices ‡ & , tui populi filios ad loquere , hominis Fili
2 בן־אדם דבר אל־בני־עמך ואמרת
tulerint & : gladium *eam* * super induxero Quum *terram* , eos ad
* terram
אליהם ארץ כי־[b]אביא עליה חרב ולקחו
[b] בוא
eum *dederint* & , suis nouissimis de vnum virum terræ populus
Posuerint
עם־הארץ איש אחד [c]מקציהם ונתנו אתו
[c] קצה
venientem gladium viderit Et .speculatorem in sibi
3 להם לצפה׃ וראה את־החרב באה
præmonuerit & , buccina in clanxerit & : terram super
על־הארץ ותקע בשופר והזהיר את־
,buccinæ *vocem* audiens audierit Et . populum
sonitum
4 העם׃ ושמע השמע את־קול השופר
eius sanguis ; eum tulerit & , gladius veneritque ,*cauerit* ‡ non &
‡ obseruauerit se,
ולא נזהר ותבוא חרב ותקחהו דמו
.erit eius caput in
בראשו יהיה׃
eius Sanguis *:cauit* ‡ non & , audiuit buccinæ *Vocem* †
† Sonitum
‡ se obseruauit:
5 את קול השופר שמע ולא נזהר דמו
.eruit suam animam , *cauens* ‡ ipse & : erit ipsum in
‡ qui obseruauerit se,
בו יהיה והוא נזהר נפשו מלט׃
non & , venientem gladium viderit *cùm* * speculator Et
* si
6 והצפה כי־יראה את־החרב באה ולא־
,gladius venerit & ,*cauerit* ‖ non populus & , buccina in clanxerit
‖ obseruauerit se,
תקע בשופר והעם לא־נזהר ותבוא חרב
,est captus *sua iniquitate in* ‡ ipse ; animam eis de tulerit &
‡ propter iniquitatem suam
ותקח מהם נפש הוא [d]בעונו נלקח
[d] עוה
. requiram speculatoris manu de eius sanguinem &
ודמו מיד־הצפה אדרש׃
: Israel domui te dedi speculatorem , hominis fili tu Et
7 ואתה בן־אדם צפה נתתיך לבית ישראל
. me ex eos præmonebis & , verbum meo ore de audies &
ושמעת [e]מפי דבר והזהרת אתם ממני׃
[e] פה
non & : morieris moriendo Impie , impio *me dicendo In*
Cùm dixero
8 באמרי לרשע רשע מות תמות ולא
impius ipse : sua via à *impium sibi cauendum ad* ,fueris locutus
vt se custodiat impius
דברת להזהיר רשע מדרכו הוא רשע
.requiram tua manu de eius sanguinem & ,morietur *sua iniquitate in*
propter iniquitatem suam
בעונו ימות ודמו מידך אבקש׃
se auertendum ad ‖ , sua via de impium præmonueris *cùm* * tu Et
* si
‖ vt auertatur
9 ואתה כי־הזהרת רשע מדרכו לשוב
sua iniquitate in ipse : sua via à fuerit auersus non & ,ea ab
propter iniquitatem suam
ממנה ולא־[f]שב מדרכו הוא בעונו
[f] שוב
.liberasti tuam animam tu & , morietur
ימות ואתה נפשך הצלת׃
: Israel domum ad dic , hominis fili tu Et
10 ואתה בן־אדם אמר אל־בית ישראל
noster peccata & ,*nostræ præuaricationes* ‖ quia :dicendo dixistis *Recte* †
† Sic
‖ scelera nostra
כן אמרתם לאמר כי־פשעינו וחטאתינו
? viuemus quomodo & , *tabefacti* ‖ nos ipsa propter & , nos super †
† sunt
‖ tabescimus,
עלינו ובם אנחנו נמקים ואיך נחיה׃
, Deus Dominus dixit , ego *Viuens* : eos ad Dic
Viuo
11 אמר אליהם חי־אני נאם אדני יהוה
impium se auertendo in quinimo †, impij *morte in volam* si
volo mortem
† sed cùm auersus fuerit impius
אם־אחפץ במות הרשע כי אם־בשוב רשע
vestris viis à conuertimini , Conuertimini . viuet & , sua via à
מדרכו וחיה שובו שובו מדרכיכם
? Israel domus moriemini quid *ad* † & , malis
† vt
הרעים ולמה תמותו בית ישראל׃
: tui populi filios ad Dic , hominis fili tu Et
12 ואתה בן־אדם אמר אל־בני־עמך
eius præuaricationis † die in eum eruet non iusti Iustitia
† qua præuaricatus fuerit, & propter impietatem impius non impinget,
צדקת הצדיק לא [g]תצילנו ביום פשעו
se conuertere * die in , *ea in corruet non impij impietate &*
* qua conuersus fuerit
ורשעת הרשע לא־יכשל בה ביום שובו
,eam propter viuere poterit non iustus & : sua impietate ab
[g] נצל [h] חיה
מרשעו וצדיק לא יוכל [h]לחיות בה
.*eum peccare* ‡ die in
‡ quia peccauerit
ביום חטאתו׃

Cùm dixero
‡ fisus iustitiæ suæ,
confidit ipse ‡ & ,viuet viuendo ,iusto *me dicendo In*
13 באמרי לצדיק חיה יחיה והוא־בטח
non eius iustitiæ omnes : iniquitatem fecerit & *sua iustitia super*
על־צדקתו ועשה עול כל־צדקתו לא
propter iniquitatem suam
.morietur *ea in* ,fecit quam *sua iniquitate in* & ,memorabuntur
תזכרן ובעולו אשר־עשה בו ימות׃
* cùm dixero
fuerit auersus & :morieris moriendo ,impio *me dicendo me in* * Et
[i] שוב
14 ובאמרי לרשע מות תמות [i]ושב
Pignus .iustitiam & ,iudicium fecerit & ,suo peccato à
15 מחטאתו ועשה משפט וצדקה׃ חבל
‡ quod rapuit
‡ mandatis vitæ
vitarum statutis ‡ in , reddiderit *raptum* ‡ ,impius restituerit
[k] חקק
ישיב רשע גזלה ישלם [k]בחקות החיים
† vt
* faciat
, viuet viuendo : iniquitatem *faciendum* * non *ad* † ambulauerit
[l] עשה
הלך לבלתי [l]עשות עול חיו יחיה
non ,peccauit quæ eius peccata Omnia .morietur non
16 לא ימות׃ כל־חטאתו אשר חטא לא
.viuet viuendo ,fecit iustitiam & iudicium :ei memorabuntur
תזכרנה לו משפט וצדקה עשה חיו יחיה׃
‡ est æqua
,Domini via *dirigetur* ‡ Non :tui populi filij dixerunt Et
17 ואמרו בני עמך לא יתכן דרך אדני
* cùm tamen
‡ sit æqua.
.*dirigetur* † non ipsorum via *ipsorum &* *
והמה דרכם לא־יתכן׃
‡ Cùm auersus fuerit iustus
,iniquitatem fecerit & ,sua iustitia à *iustum se auertendo In* ‡
18 בשוב־צדיק מצדקתו ועשה עול
‡ propter eam.
* cùm auersus fuerit impius
,sua impietate ab *impium se auertendo in* * Et .*eis in* ‡ morietur &
19 [m]ומת בהם׃ ובשוב רשע מרשעתו
[m] מות
.viuet ipse ipsa propter :iustitiam & , iudicium fecerit &
ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה׃
† est æqua
‖ Vnumquemque
‡ viam suam
Virum ‖ :Domini via *dirigetur* † Non ,dixistis Et
20 ואמרתם לא יתכן דרך אדני איש
.Israel domus vos iudicabo *suas vias* ‡ iuxta
כדרכיו אשפוט אתכם בית ישראל׃
‡ mense * die
* quinta in ,decimo † in ,anno duodecimo in fuit Et
21 [n]ויהי בשתי עשרה שנה בעשרי בחמשה
[n] היה
euasor me ad venit , nostræ transmigrationis mensis
[o] גלה
לחדש [o]לגלותנו בא־אלי הפליט
Domini manus Et .ciuitas est Percussa :dicendo ,Ierusalaim de
[p] נכה
22 מירושלם לאמר [p]הכתה העיר׃ ויד־יהוה
† vesperi, antequam veniret euasor.
‡ donec veniret
aperuitque , *euasorem venire ante* , *vespera in* † me ad fuit
היתה אלי בערב לפני בוא הפליט ויפתח
aperuit *se* & :mane *in* me ad *venire vsque* ‡ ,meum os
‖ silui
את־פי עד־בוא אלי בבקר ויפתח
.amplius *obmutui* ‖ non & ,meum os
פי ולא נאלמתי עוד׃
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
23 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר׃
humum super isti solitudinum habitatores ,hominis Fili
24 בן־אדם ישבי החרבות האלה על־אדמת
* dicunt
,Abraham erat Vnus : dicendo *dicentes* * Israel
ישראל אמרים לאמר אחד היה אברהם
est data nobis , multi nos & : terram possedit &
[q] רבב
ויירש את־הארץ ואנחנו [q]רבים לנו נתנה
Sic :eos ad dic Idcirco .possessionem in terra
25 הארץ למורשה׃ לכן אמר אליהם כה־
† Cum
‖ comeditis,
vestros oculos & , *comedetis* ‖ sanguine *Super* † :Deus Dominus dixit
אמר אדני יהוה על־הדם תאכלו ועינכם
‡ leuatis
‡ funditis:
terram & *:fundetis* ‡ sanguinem & ,vestra idola ad *leuabitis* ‡
[r] נשא
[r]תשאו אל־גלוליכם ודם תשפכו והארץ
† in
[s] עשה
‖ proximi
fecistis , vestro gladio *super* † Stetistis ? possidebitis
26 תירשו׃ עמדתם על־חרבכם [s]עשיתן
: polluistis sui *socij* ‖ vxorem vnusquisque & ,abominationem
תועבה ואיש את־אשת רעהו טמאתם
dixit Sic :eos ad dices Sic ? possidebitis terram &
27 והארץ תירשו׃ כה־תאמר אלהם כה־אמר
‡ Viuo
‖ nisi
* sunt,
,* solitudinibus in qui *non si* ‖ , ego *Viuens* ‡ :Deus Dominus
אדני יהוה חי־אני אם־לא אשר בחרבות
† eum
‡ in superficie
[t] נפל
‡ deuorandum.
‖ præsidiis,
* sunt
bestiæ agri *faciebus super* ‡ qui † & , ceciderint gladio in
בחרב [t]יפלו ואשר על־פני השדה לחיה
munitionibus ‖ in qui & .*illum comedendum* ‡ ad ,*illum* tradidi
נתתיו לאכלו ואשר במצדות
.morientur peste *in* * speluncis in &
ובמערות בדבר ימותו׃

cessabit & solitudinem & desolationem terram dabo Et
28 ונתתי את־הארץ שממה ומשמה ונשבת
.Israel montes desolabuntur & eius fortitudinis superbia
גאון עזה ושממו הרי ישראל
:Dominus ego quòd scient Et .transeunte non a
מאין עובר: 29 וידעו כי־אני יהוה
vniuersas propter ,desertum &,solitudinē terram me dando in
בתתי את־הארץ שממה ומשמה על כל־
,hominis fili tu Et .fecerunt quas ,suas abominationes
תועבתם אשר עשו: 30 ואתה בן־אדם
ostiis in & ,parietes iuxta te in obloquentes .tui populi filij
בני עמך הנדברים בך אצל הקירות ובפתחי
cum vnusquisque ,vno cum vnus locutus est & :domorum
הבתים ודבר־חד את־אחד איש את־
verbum quod audite & , nunc Venite : dicendo suo fratre
אחיו לאמר באו־נא ושמעו מה הדבר
ingressum secundū te ad venient Et .Domino cum à egrediens
31 היוצא מאת יהוה: ויבואו אליך כמבוא־
audient & ,meus populus tuas facies ad sedebunt & ,populi
עם וישבו לפניך עמי ושמעו את־
suo ore in subsannationes quia :facient non ea & ,tua verba
דבריך ואותם לא יעשו כי־עגבים בפיהם
.ambulans eorum cor suam appetitionem post facientes ipsi
המה עשים אחרי בצעם לבם הלך:
,vocis pulchræ amantium canticum sicut eis tu ecce Et
32 והנך להם כשיר עגבים יפה קול
facientes & .tua verba audient & :pulsare scientis bene &
ומטב נגן ושמעו את־דבריך ועשים
scient & ,veniens ecce :illud veniendo in Et .ea ipsi non
33 אינם אותם: ובבאה הנה באה וידעו
.eorum medio in fuit propheta quòd
כי נביא היה בתוכם:

CAP. XXXIIII. לד

: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
1 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
,propheta : Israel pastores super propheta ,hominis Fili
2 בן־אדם הנבא על־רועי ישראל הנבא
:Deus Dominus dixit Sic :pastoribus ad eos ad dices &
ואמרת אליהם לרעים כה־אמר אדני יהוה
:semetipsos pascentes fuerunt qui ,Israel pastoribus Væ
הוי רעי־ישראל אשר היו רעים אותם
,comedetis Adipem ? pastores pascent pecus nonne
3 הלוא הצאן ירעו הרעים: את־החלב תאכלו
non pecus :sacrificabitis crassum ,induetis lanam &
ואת־הצמר תלבשו הבריאה תזבחו הצאן לא
& ,roborastis non Languentes .pascetis
4 תרעו: את־הנחלות לא חזקתם ואת־
& ,alligastis non confractam & ,sanastis non infirmam
החולה לא־רפאתם ולנשברת לא חבשתם ואת־
,quæsistis non perditam & ,reduxistis non expulsam
הנדחת לא השבתם ואת־האבדת לא בקשתם
.ferocia in & ,eis estis dominati robore in &
ובחזקה רדיתם אתם ובפרך:
cibum in fuerunt & :pastore absque sunt dispersæ Et
5 ותפוצינה מבלי רעה ותהיינה לאכלה
.sunt dispersæ & ,agri feræ omni
לכל־חית השדה ותפוצינה:
omnem super & ,montibus cunctis in meum pecus Errauerunt
6 ישגו צאני בכל־ההרים ועל כל־
sunt dispersæ terræ facies omnes super & :excelsum collem
גבעה רמה ועל כל־פני הארץ נפצו
.requirens non & quærens non :& mea pecus
צאני ואין דורש ואין מבקש:
.Domini verbum audite pastores Propterea
7 לכן רעים שמעו את־דבר יהוה:
esse pro non si , Deus Dominus dixit ,ego Viuens
8 חי־אני נאם אדני יהוה אם־לא יען היות
deuorationem in meum pecus fuerunt & ,direptionem in meū pecus
צאני לבז ותהיינה צאני לאכלה
quæsierunt non & ,pastore absque agri bestiæ omni
לכל־חית השדה מאין רעה ולא־דרשו

,semetipsos pastores pauerunt sed :meum pecus mei pastores
רעי את־צאני וירעו הרעים אותם
.pauerunt non meum pecus &
ואת־צאני לא רעו:
.Domini verbum audite pastores Propterea
9 לכן הרעים שמעו דבר־יהוה:
,pastores ad ego Ecce :Deus Dominus dixit Sic
10 כה־אמר אדני יהוה הנני אל־הרעים
,eos faciam cessare & ,eorum manu de meum pecus requiram &
ודרשתי את־צאני מידם והשבתים
:semetipsos pastores amplius pascent non & ,pecus pascendo à
מרעות צאן ולא־ירעו עוד הרעים אותם
eis erunt non & ,eorum ore de meum pecus eruam &
והצלתי צאני מפיהם ולא־תהיין להם
,ego Ecce :Deus Dominus dixit sic Quia .escam in
11 לאכלה: כי כה אמר אדני יהוה הנני־
.eas quæram & ,meum pecus requiram & ego
אני ודרשתי את־צאני ובקרתים:
medio in eum esse die in sui gregis pastoris disquisitio Sicut
12 כבקרת רעה עדרו ביום היותו בתוך־
eruam & :meum pecus requiram sic ,dispersarum suæ pecudis
צאנו נפרשות כן אבקר את־צאני והצלתי
illic fuerant dispersæ quò locis omnibus de eas
אתהם מכל־המקומת אשר נפצו שם
,populis è eas educam Et .caliginis & ,nubis die in
13 ביום ענן וערפל: והוצאתים מן־העמים
:suā humum in eas inducam & ,terris è eas congregabo &
וקבצתים מן־הארצות והביאותים אל־אדמתם
cunctis in & , riuis in ,Israel montibus in eas pascam &
ורעיתים אל־הרי ישראל באפיקים ובכל
,eas pascam bona pascua In .terræ habitationibus
14 מושבי הארץ: במרעה־טוב ארעה אתם
ibi :earum pascua erit Israel celsitudinis montibus in &
ובהרי מרום־ישראל יהיה נוהם שם
ad , pascent pingue pascuum & ,bona pascua in accubabunt
תרבצנה בנוה טוב ומרעה שמן תרעינה אל־
ego & ,meum pecus pascam Ego .Israel montes
15 הרי ישראל: אני ארעה צאני ואני
Perditam .Deus Dominus dixit ,eas faciam accubare
16 ארביצם נאם אדני יהוה: את־האבדת
,alligabo confractam & ; reducam expulsam & , requiram
אבקש ואת־הנדחת אשיב ולנשברת אחבש
fortem & ,pinguem & : roborabo languidam &
ואת־החולה אחזק ואת־השמנה ואת־החזקה
meum pecus vos Et .iudicio in illam pascam , disperdam
17 אשמיד ארענה במשפט: ואתנה צאני
,pecus inter iudicans ego Ecce : Deus Dominus dixit sic
כה אמר אדני יהוה הנני שפט בין־שה
vobis a parum Nunquid .hircos & ,arietes ;pecus ad
18 לשה לאילים ולעתודים: המעט מכם
vestrarum pascuarum residuum & ,paueritis bonum pascuum
המרעה הטוב תרעו ויתר מרעיכם
;biberitis aquarum fundum & ;vestris pedibus in conculcaueritis
תרמסו ברגליכם ומשקע־מים תשתו
?conculcaueritis vestris pedibus in residuas &
ואת הנותרים ברגליכם תרפשון:
,pauerunt vestrorum pedum conculcationem ,meum pecus Et
19 וצאני מרמס רגליכם תרעינה
.biberunt vestrorum pedum calcationem &
ומרפש רגליכם תשתינה:
: eos ad Deus Dominus dixit sic Propterea
20 לכן כה אמר אדני יהוה אליהם
pecus inter & ,pingue pecus inter iudicabo & , ego ,ego Ecce
הנני־אני ושפטתי בין־שה בריה ובין שה
,vos impelletis humero in & latere in quòd eo Pro .macilentum
21 רזה: יען בצד ובכתף תהדפו
donec ; languidas omnes cornupetitis vestris cornibus in
ובקרניכם תנגחו כל־הנחלות עד אשר
faciam salutem Et .extra ad eas dispergeretis
22 הפיצותם אותנה אל־החוצה: והושעתי
inter iudicabo & :rapinam in vltrà erunt non & ,meo pecori
לצאני ולא־תהיינה עוד לבז ושפטתי בין

eius montes implebo Et .redeuntem & ,transeuntem eo de
8 ממנו עבר ושב: ומלאתי את־הריו
omnibus & , tuis vallibus & , tuis collibus † :eius occisis
חלליו גבעותיך וגיאותיך וכל־
Solitudines ‡ .eis in cadent gladio in interfecti tuis torrentibus
9 אפיקיך חללי־חרב יפלו בהם: שממות
scietis & :habitabuntur non tuæ ciuitates & ,te tradam seculi ‡
עולם אתנך ועריך לא תישבנה וידעתם
Duæ , te dicere ‖ Pro .Dominus ego * quòd
10 כי־אני יהוה: יען אמרך את־°שני
,erunt mihi ‡ terræ duæ & ,gentes
הגוים ואת־שתי הארצות לי תהיינה
viuens ‡ Propterea .erat ibi Dominus & :eã † possidebimus &
11 וירשנוה ויהוה שם היה: לכן חי־
,tuam iram secundum faciam & ,Deus Dominus dixit ,ego
אני נאם אדני יהוה ועשיתי כאפך
,eos in tua odia propter ,fecisti quem tuum zelum secundum &
וכקנאתך אשר עשיתה משנאתיך בם
quòd scies Et .te iudicauero cùm ,eis in ero cognitus &
12 [p]ונודעתי בם כאשר אשפטך: וידעת כי
quæ ,tua conuicia ‡ omnia Audiui .Dominus ego *
אני יהוה שמעתי את־כל־נאצותיך אשר
nobis ;sunt Desolati ,dicendo ,Israel montes contra dixisti
אמרת על־הרי ישראל לאמר שממה לנו
me super ‖ magnificastis Et .deuorandum ad sunt dati
13 נתנו לאכלה: ותגדילו עלי
audiui ego ; vestra membra me super auxistis & ,vestro ore in ‡
[q]בפיכם והעתרתם עלי דבריכם אני שמעתי:
terram omnem lætari Sicut † :Deus Dominus dixit Sic
14 כה אמר אדני יהוה כשמח כל־הארץ
hæreditatem ob tuam lætitiam Iuxta ‖ .tibi faciam ‡ , desolatione
15 שממה אעשה־לך: כשמחתך לנחלת
‡ tibi faciam sic ,est desolata quòd super † ,Israel domus
בית־ישראל על אשר־שממה כן אעשה־לך
ipsa tota Edom omnis & ,Sehir mons eut desolatio ‡
שממה תהיה הר־שעיר וכל־אדום כלה
.Dominus ego * quòd scient &
וידעו כי־אני יהוה:

CAP. XXXVI. לו

,Israel montes ad ‡ propheta ,hominis fili tu Et
1 ואתה בן־אדם הנבא אל־הרי ישראל
.Domini verbum audite Israel Montes ,dices ‖ &
ואמרת הרי ישראל שמעו דבר־יהוה:
vos super inimicus dixit Quia † ,Deus Dominus dixit Sic
2 כה אמר אדני יהוה יען אמר אויב עליכם
.nobis fuit ‡ hæreditatem in seculi ‖ excelsa & ;Euge
האח ובמות עולם [t]למורשה היתה לנו:
Pro :Deus Dominus dixit Sic ,dices ‖ & ,vaticinare Propterea
3 לכן הנבא ואמרת כה אמר אדני יהוה יען
vos existendum ad ‡ ,vndique vos absorbere & ,desolare propter *
ביען [s]שמות ושאף אתכם מסביב [t]להיותכם
,linguæ labrum super ascendistis & ,gentium residuo hæreditatem
מורשה לשארית הגוים ותעלו על־שפת לשון
,Israel montes Propterea .populi oblocutionem &
4 [u]ודבת־עם: לכן הרי ישראל
Deus Dominus dixit Sic :Dei Domini verbum audite
שמעו דבר־אדני יהוה כה־אמר אדני יהוה
desertis ,vallibus & , torrentibus ,collibus & ,montibus
להרים ולגבעות לאפיקים ולגאיות לחרבות
,direptioné in fuerunt quæ derelictis vrbibus & .desolatis
השממות ולערים הנעזבות אשר היו [x]לבז
.vndique † quæ gentium residuo ‡ subsannationem in &
וללעג לשארית הגוים אשר מסביב:
igne in non Si ‖ :Deus Dominus dixit sic Propterea
5 לכן כה־אמר אדני יהוה אם־לא באש
Edom super & ,gentium residuum ‡ super sum locutus mei zeli
קנאתי דברתי על־שארית הגוים ועל־אדום
hæreditatem in sibi meam terram dederunt ‡ quæ ;totam
כלא אשר נתנו את־ארצי להם למורשה
propter † ,animi contemptu in * ,cordis omnis lætitia in *
בשמחת כל־לבב בשאט נפש למען

† in
‡ In
‡ perpetuas
תשובנה
ק
* sum
‖ eo quòd dixisti,
‡ meæ
[o]שנה
† eas:
‡ viuo
[p]ידע
* sum
‡ probra
שממו
ק
‖ aduersus
‡ os vestrum,& multiplicastis aduersum
[q]פרה
† Sic lætabitur omnis terra in
‡ quam
‖ Sicut læta es super hæreditatem
† propterea
‡ desolatus
* sum
‡ super
‖ dic,
† Pro eo quòd
‖ perpetua
‡ fuerunt
[r]ירש
‖ dic,
* eo quòd desolauerunt, & absorbuerunt
‡ vt essetis hæreditas residuis gentibus,
[s]שמם [t]היה
[u]דבב
[x]בזז
‡ residuis gentibus † erant
‖ Nisi
‡ residuas gentes,
‡ posuerunt
* cum † vt

,vnum pastorem eas super suscitabo Et .agnum ad agnum
שה לשה: [a]והקמתי עליהם רעה אחד 23
,eas pascet Ipse .Dauid meus seruus eas pascet &
ורעה אתהן את עבדי דויד הוא ירעה אותם
.pastorem in eis erit ipse &
והוא יהיה להן לרעה:
meus seruus & ,Deum in eis ero Dominus ego Et
ואני יהוה אהיה להם לאלהים ועבדי 24
.sum locutus Dominus Ego :eorum medio in prælatus ,Dauid
דוד נשיא בתוכם אני יהוה דברתי:
faciam cessare & ,pacis pactum eis exscindam ‡ Et
וכרתי להם ברית שלום והשבתי 52
,fiducia in * deserto in habitabunt & : terra de malam bestiam ‖
חיה־רעה מן־הארץ וישבו במדבר לבטח
circuitus ‡ & ,eas dabo ‖ Et .siluis in dormient &
וישנו ביעורים: [b]ונתתי אותם וסביבות 26
:suo tépore in pluuiam faciã descendere & :benedictioné mei collis
גבעתי ברכה [c]והורדתי הגשם בעתו
agri lignum ‖ dabit Et .erunt benedictionis pluuiæ
גשמי ברכה יהיו: ונתן עץ השדה 27
erunt & , suum fructum dabit terra & ,suum fructum
את־[d]פריו והארץ תתן יבולה והיו
, Dominus ego ‡ quòd scient & :fiducia in ‖ suam humum * super
על־אדמתם לבטח וידעו כי־אני יהוה
manu de eos eruero & ,eorum iugi vectes me frangendo in ‡
בשברי את־מטות עלם [e]והצלתים מיד
,gentibus præda * vltrà erunt non Et .eis in † facientium
העבדים בהם: ולא־יהיו עוד בז לגוים 28
,fiducia in ‡ habitabunt & : eas comedet ‖ non terræ bestia ‡ &
וחית הארץ לא תאכלם וישבו לבטח
plantationem eis suscitabo Et .exterrens † non &
ואין מחריד: והקמתי להם [f]מטע 29
nec ,terra in fame consumpti vltrà erunt non & : nomen in
לשם ולא־יהיו עוד אספי רעב בארץ ולא־
.gentium ignominiam vltrà portabunt
[g]ישאו עוד כלמת הגוים:
ipsi & ,eis cum eorum Deus Dominus ego ‖ quòd ‡ scient Et
וידעו כי־אני יהוה אלהיהם אתם והמה 30
.Deus Dominus dixit ,Israel domus meus populus
עמי בית ישראל נאם אדני יהוה:
ego ;vos homo ‖ meæ pascuæ pecus ,meum pecus * vos Et
ואתן צאני צאן [h]מרעיתי אדם אתם אני 31
.Deus Dominus dixit ,vester Deus
אלהיכם נאם אדני יהוה:

CAP. XXXV. לה

: dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
[i]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר: 1
,Sehir montem super tuas facies † pone ,hominis Fili
בן־אדם [k]שים פניך על־הר שעיר 2
Dominus dixit Sic ,ei dices ‖ Et .eum super propheta &
והנבא עליו: ואמרת לו כה אמר אדני 3
meã manum ,extendam & : Sehir mons te ad ego ‡ Ecce ,Deus
יהוה הנני אליך הר־שעיר [k]ונטיתי ידי
.solitudinem & ,desolationem ‡ te dabo ‡ & ,te super
עליך ונתתיך שממה ומשמה:
;eris desolatio * tu & ,ponam desolationé in † tuas Vrbes
עריך חרבה אשים ואתה שממה תהיה 4
inimicitiam tibi esse ‡ Pro .Dominus ego ‖ quòd scies &
וידעת כי־אני יהוה: יען היות לך איבת 5
;gladij manu super ‡ ,Israel filios effudisti & seculi
עולם ותגר את־בני־ישראל על־ידי חרב
.finis iniquitatis ‡ tempore in ,eorum contritionis tempore in
בעת אידם בעת [l]עון קץ:
quia ,Deus Dominus dixit , ego viuens ‡ Propterea
לכן [m]חי־אני נאם אדני יהוה כי־ 6
non si :te persequetur sanguis & ,te faciam ‡ sanguini
לדם [n]אעשך ודם ירדפך אם־לא
dabo Et .te persequetur sanguis & ,habueris odio ‖ sanguinem
דם שנאת ודם ירדפך: ונתתי 7
succidam & ;solitudinem & ,desolationem in Sehir montem
את־הר שעיר לשממה ושממה והכרתי

pecus,& pecus.
[a]קום
Princeps
‡ feriam cum
‖ bestias malas
* confidenter,
‖ ponam
‡ quæ sunt in circuitu
ביערים
ק
[b]נתן [c]ירד
‖ arbor
[d]פרה
* terram
‖ confidenter:
‡ sum
‡ cùm contriuero vincula
[e]נצל
† mala
* in prædam
‡ bestiæ
‖ comedent
‡ confidenter
† erit qui exterreat.
[f]נטע
[g]נשא
‡ gentes
‖ sum
* pecudes meæ, pecudes
‖ homines estis;
[h]רעה
[i]היה
† faciem tuam aduersus
[k]שום
‖ dic
‡ venio
[k]נטה
‡ ponam ‡ in
† in
* in desolationem
‖ sum
‡ eo quòd fuerunt tibi inimicitiæ perpetuæ, & effundetis sanguiné filiorum
‡ acie
‡ quo propter iniquitatem eorum venit
‡ viuo
[l]עוה [m]חיה
‡ præparabo
[n]עשה
‖ cùm

super vaticinare Idcirco ,direptionem in *eius expulsionem* eiicerent eam
6 מגרשה לבז: לכן הנבא על־
,collibus & ,montibus *dices* ‡ & , Israel humum ‡ dis
אדמת ישראל ואמרת להרים ולגבעות
ego Ecce ,Deus Dominus dixit Sic .vallibus & ,torrentibus
לאפיקים ולגאיות כה־אמר אדני יהוה הנני
ignominiam quòd eò ,sum locutus meo furore in & ,meo zelo in
בקנאתי ובחמתי דברתי יען כלמת
,Deus Dominus dixit sic Idcirco .portaueritis gentium
7 גוים נשאתם: לכן כה אמר אדני יהוה
vobis quæ gentes *non* *si* ‖ :meam manum leuaui Ego ‖ nisi
אני נשאתי את־ידי אם־לא הגוים אשר לכם
montes vos Et .portauerint suâ ignominiam ,*ipsa* ‡ vndique ‡ sunt,
8 מסביב המה כלמתם ישאו: ואתם הרי
נשא[a] †ramos vestros
afferetis vestrum fructum & ,dabitis *vestram frondem* † Israel
ענת[b] פרה[c]
ישראל ענפכם [b]תתנו [c]ופריכם תשאו
.*veniendum ad* ‡ appropinquauerunt quoniam :Israel meo populo ‡ vt veniant
לעמי ישראל כי קרבו לבוא:
,colemini & ,vos ad conuertar & :vos ad *ego* ‖ ecce Quia ‖ venio
9 כי הנני אליכם [d]ופניתי אליכם ונעבדתם
פנה[d] ‡ homines,
,*hominem* ‡ vos super faciam multiplicare Et .seremini &
10 ונזרעתם: [e]והרביתי עליכם אדם
רבה[e]
;ciuitates habitabuntur & :totam Israel domum omnem
כל־בית ישראל כלה ונושבו הערים
faciam multiplicare Et .ædificabuntur deserta &
11 והחרבות [f]תבנינה: והרביתי
בנה[f] * homines,& iumenta,
:crescent & ,multiplicabuntur & ,*animal* & ,*hominem* * vos super
עליכם אדם ובהמה ורבו ופרו
, vestras antiquitates secundum vos faciam habitare &
[g]והושבתי אתכם כקדמותיכם
ישב[g] ‡ sum
ego ‡ quòd scietis & ,vestra priora quàm faciam meliora &
[h]והטבתי מראשתיכם וידעתם כי־אני
יטב[h] * homines,
,*hominem* * vos super faciam venire Et .Dominus
12 יהוה: והולכתי עליכם אדם
‡ scilicet
eis eris & ,te possidebunt & ,Israel meum ‡ populum
את־עמי ישראל וירשוך והיית להם
. eos orbare vltrà addes non & ;hæreditatem in
לנחלה ולא־[i]תוסף עוד לשכלם:
יסף[i] ‡ dicunt
,vobis *dicentes* ‡ quòd eo Pro ,Deus Dominus dixit Sic
13 כה אמר אדני יהוה יען אמרים לכם
.fuisti tuarum gentium orbatrix & ;*tu* *hominis* ‖ deuoratrix ‡ ‡ Terra ‖hominum es;
אכלת אדם אתי ומשכלת גויך היית:
גויך
tuas gentes & ,amplius deuorabis non *hominem* ‡ Propterea
14 לכן אדם לא־תאכלי עוד וגויך
ק ‡ homines ‡ orbabis
.Deus Dominus dixit ;amplius *impingere facies* ‡ non
לא תכשלי־עוד נאם אדני יהוה:
,gentium ignominiam amplius te in faciam audire non Et
15 ולא־אשמיע אליך עוד כלמת הגוים
non tuas gentes & :vltrà portabis non populorum probrum &
וחרפת עמים לא [k]תשאי־עוד וגויך לא־
נשא[k] † cadere
.Deus Dominus dixit ,amplius facies *impingere* †
תכשלי עוד נאם אדני יהוה:
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
16 [l]ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
היה[l] † habitauerunt
super *habitantes* † Israel domus ,hominis Fili
17 בן־אדם בית ישראל ישבים על־
;suis *studiis in* & ,*sua via in* ‖ eam polluerunt & ,suam humum ‖ moribus suis, & operibus
אדמתם ויטמאו אותה בדרכם ובעלילותם
.*meas facies ad* ‡ eorum *via* *fuit* *elongatæ* * immunditia sicut * menstruatæ fuerunt mores ‡ coram me.
כטמאת [m]הנדה היתה דרכם לפני:
נדד[m]
quem sanguinem *super* ‡ eos super meam iram effudi Et
18 ואשפך חמתי עליהם על־הדם אשר־
‡ propter † quia
.eam polluerunt suis idolis *in* & †. terram super effuderunt
שפכו על־הארץ ובגלוליהם טמאוה:
:terras in sunt ventilati & ,gentes in eos dispersi Et
19 [n]ואפיץ אותם בגוים [o]ויזרו בארצות
פוץ[n] זרה[o]
.eos iudicaui eorum *studia* ‖ iuxta & ,eorum *viam* ‡ iuxta ‡ mores ‖ opera
כדרכם וכעלילותם שפטתים:
† ingressi * ad quas
polluerunt & ,*illuc* venerunt *quò* * gentes ad *venit* † Et
20 [p]ויבוא אל־הגוים אשר־באו שם ויחללו
בוא[p] ‖sanctũ meum dum diceretur ‡ sunt
,hi ‡ Domini Populus ,eis *dicendo in* ;*meæ sanctitatis* ‖ nomen
את־שם קדשי באמר להם עם־יהוה אלה

‡ nomini sancto meo;
nomine *super* ‡ peperci Et .sunt egressi eius terra de &
21 ומארצו יצאו: ואחמל על־שם
,gentibus in ,Israel domum *illud* polluerunt quod ;*meæ sanctitatis*
קדשי אשר חללהו בית ישראל בגוים
* ad quas
;Israel domui dic Idcirco .*illuc* sunt ingressi *quò* *
22 אשר־באו שמה: לכן אמר לבית־ישראל
‡ facio
faciens *ego* ‡ vos propter Non ,Deus Dominus dixit Sic
כה אמר אדני יהוה לא למענכם אני עשה
‖ sed propter ‡ sanctũ meũ,
quod ,*meæ sanctitatis* ‡ nomen *ad* *quinimo* ‖ ,Israel domus
בית ישראל כי אם־לשם־קדשי אשר
* ad quas
sanctificabo Et .*illuc* venistis *quò* * gentibus in polluistis
23 חללתם בגוים אשר־באתם שם: וקדשתי
† quod * est
quod ,gentibus in * pollutum † ,magnum meum nomen
את־שמי הגדול המחלל בגוים אשר
‡ omnes ‡ sum
ego ‡ quòd gentes ‡ scient & :earum medio in polluistis
חללתם בתוכם וידעו הגוים כי־אני
‖ cùm sanctificatus fuero
vobis in *me sanctificari in* ‖ , Deus Dominus ait , Dominus
יהוה נאם אדני יהוה בהקדשי בכם
,gentibus de vos Tollámque .eorum oculis in
24 לעיניכם: ולקחתי אתכם מן־הגוים
faciam venire & ,terris vniuersis de vos congregabo &
וקבצתי אתכם מכל־הארצות והבאתי
vos super spargam Et .vestram terram in vos
25 אתכם אל־אדמתכם: וזרקתי עליכם
aquam mundam,
, vestris inquinamẽtis omnibus ab :mũdabimini & ,*mundas* *aquas*
מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם
.vos mundabo vestris idolis vniuersis ab &
ומכל־גלוליכם אטהר אתכם:
dabo nouum spiritum & , nouum cor vobis dabo Et
26 [q]ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן
נתן[q] * medio vestri: † lapideum
,vestra carne è *lapidis* † cor amouebo & :*vestro interiore* * in
בקרבכם [r]והסרתי את־לב האבן מבשרכם
סור[r]
dabo meum spiritum Et .carneum cor vos dabo &
27 ונתתי לכם לב בשר: ואת־רוחי אתן
‡ medio vestri; ‖ præceptis
,ambuletis meis *statutis* ‖ in quod faciam & ;*vestro interiori* ‡ in
בקרבכם ועשיתי את אשר־[s]בחקי תלכו
חקק[s]
habitabitis Et .faciatis & ,custodiatis; mea iudicia &
28 ומשפטי תשמרו ועשיתם: [t]וישבתם
ישב[t]
mihi eritis & :vestris patribus dedi quam terra in
בארץ אשר נתתי לאבתיכם והייתם לי
.Deum in vobis ero ego & ,populum in
לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים:
;vestris Inquinamentis vniuersis de vos seruabo Et
29 [u]והושעתי אתכם מכל טמאותיכם
ישע[u]
non & ,illud faciam multiplicare & ,frumentum *ad* vocabo &
וקראתי אל־הדגן והרביתי אתו ולא־
faciam multiplicare Et .famem vobis *super* dabo
30 אתן עליכם רעב: והרביתי את־
‡ arborum,& fructum agrorum:vt
capiatis non *quod* *propter* :*agri* *germen* & ,*ligni* ‡ fructum
[x]פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו
פרה[x]
recordabimini Et .gentibus in famis probrum vltrà
31 עוד חרפת רעב בגוים: וזכרתם
* operum
,vestrorum *studiorum* * & ,malarum vestrarum viarum
את־דרכיכם הרעים ומעלליכם
‡ sunt † quòd succisione digni essetis, iudicabitis in cõspectu vestro, propter
super ,*vestris faciebus in vos reprobabitis* † & :bona ‡ non quæ
אשר לא־טובים [y]ונקטתם בפניכם על
.vestras abominationes *super* ‡ & ,vestras iniquitates
עונתיכם ועל תועבתיכם:
‡ propter ‖ facio,
,Deus Dominus dixit ,*faciens* *ego* ‖ vos propter Non
32 לא למענכם אני־עשה נאם אדני יהוה
קוט[y] * pudeat vos ‡ iniquitatibus † qua mundabo
domus vestris *viis* ‡ de erubescite & ,*pudete* * vobis sit notum
ידע לכם בושו והכלמו מדרכיכם בית
me mundare † die In ,Deus Dominus dixit Sic .Israel
33 ישראל: כה אמר אדני יהוה ביום טהרי
faciam habitare & :vestris iniquitatibus omnibus ab vos
אתכם מכל [z]עונתיכם והושבתי את־
עור[z]
.desolatæ erunt ædificatæ & ,vrbes
הערים ונבנו החרבות:
‖ erit exculta,
fuit quòd eo pro ,*coletur* ‖ desolata terra Et
34 והארץ הנשמה תעבד תחת אשר היתה
‡ in desolationem
.transeuntis omnis oculis in *desolatio* ‡
שממה לעיני כל־עובר:

hortus ficut est facta desolata ista Terra , dicent Et
35 וְאָמְרוּ הָאָרֶץ הַלֵּזוּ הַנְּשַׁמָּה הָיְתָה כְּגַן־
, dirutæ & , desolatæ & , desertæ ciuitates & : Heden
עֵדֶן וְהֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת וְהַנְשַׁמּוֹת וְהַנֶּהֱרָסוֹת
quæ gentes scient Et .habitantur munitæ
בְּצוּרוֹת יָשָׁבוּ׃ 36 וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר
ædificaui Dominus ego quòd , vestris circuitibus relinquentur † relictæ fuerint
יִשָּׁאֲרוּ סְבִיבוֹתֵיכֶם כִּי אֲנִי יְהוָה [a] בָּנִיתִי
. sum locutus Dominus ego : desolatam ‖ plantaui . dirutas ‡
הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה אֲנִי יְהוָה דִּבַּרְתִּי
hoc † Adhuc , Deus Dominus dixit Sic . feci &
[b] וְעָשִׂיתִי׃ 37 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה עוֹד זֹאת
multiplicabo ‖ ; eis faciendum ad ‡ , Israel domui requirar *
אִדָּרֵשׁ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל [b] לַעֲשׂוֹת לָהֶם אַרְבֶּה
. hominum pecus ‡ sicut eos
אֹתָם כַּצֹּאן אָדָם׃
, eius statis temporibus in * Ierusalaim pecus vt , sanctitatum pecus † Vt
38 כְּצֹאן קָדָשִׁים כְּצֹאן יְרוּשָׁלִַם [c] בְּמוֹעֲדֶיהָ
: hominis pecore ‖ plenæ desertæ ciuitates erunt sic
כֵּן תִּהְיֶינָה הֶעָרִים הֶחֳרֵבוֹת מְלֵאוֹת צֹאן אָדָם
. Dominus ego ‡ quòd scient &
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה׃

† reliquæ fuerint. [a] בנה. ‡ diruta, ‖ desolata: † in. [b] עשה. * ero requisitus ‡ vt faciam ‖ vt multiplicem. ‡ pecudes hominum. † pecudes sanctæ, vt pecudes * solemnitatibus. [c] יעד. ‖ pecudibus hominum: ‡ sum.

CAP. XXXVII. לז

spiritu in me eduxit & , Domini manus † me super Fuit
1 הָיְתָה עָלַי יַד־יְהוָה [d] וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ
ipse ‡ & ; campi medio in me fecit requiescere & , Dominus
יְהוָה [e] וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא
ea iuxta me fecit transire Et . ossibus plenus
מְלֵאָה עֲצָמוֹת׃ 2 וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם
, campi facies super † valde multa * ecce & : vndique vndique ‡
סָבִיב ׀ סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה
, hominis Fili , me ad dixit Et : valde ‖ sicca ecce &
וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד׃ 3 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם
Deus Domine , dixi & ? hæc ossa viueat nunquid
[f] הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר אֲדֹנָי יְהוִה
super Vaticinare , me ad dixit Et . nosti tu
אַתָּה יָדָעְתָּ׃ 4 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־
Ossa , ea ad dices † & , istis ossibus
הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם הָעֲצָמוֹת
dixit Sic . Domini verbum audite sicca
הַיְבֵשׁוֹת שִׁמְעוּ דְּבַר־יְהוָה׃ 5 כֹּה אָמַר
introducens ‡ ego Ecce . his ossibus Deus Dominus
אֲדֹנָי יְהוִה לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי [g] מֵבִיא
. vos super dabo Et . viuetis & , spiritum vos in
בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם׃ 6 וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם
incrustabo ‡ & , carnem vos super , faciam ascendere & , neruos
גִּידִים [h] וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי
scietis & ; viuetis & , spiritum vobis in dabo ‖ & , pelle vos super
עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם
: sum iussus ‡ sicut prophetaui Et . Dominus ego * quòd
כִּי־אֲנִי יְהוָה׃ 7 וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי
accesserunt & , commotio ecce & , me prophetare secundùm vox † fuit &
וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ
ecce & , vidi Et . suum os ad os ossa
עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ׃ 8 וְרָאִיתִי וְהִנֵּה
ea super incrustarat ‖ & , ascenderat caro & , nerui ‡ ea super
עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם
. eis in † non spiritus & ; desuper pelle
עוֹר מִלְמָעְלָה וְרוּחַ אֵין בָּהֶם׃
vaticinare ; spiritum ad Vaticinare , me ad dixit Et
9 וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא
Dominus dixit Sic , spiritum ad dices † & , hominis fili
בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר ׀ אֲדֹנָי
interfectos in suffla & , spiritus veni ventis quatuor A , Deus
יְהוִה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים
: mihi præceperat sicut prophetaui Et . viuent & , istos
הָאֵלֶּה [i] וְיִחְיוּ׃ 10 וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר [k] צִוָּנִי
super steterúntque , vixerunt & , spiritus ea in est ingressus &
וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ וַיַּעַמְדוּ עַל־
. valde , valde magna virtus ‡ suos pedes
רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד־מְאֹד׃

† prophetia [d] יצא. ‡ erat [e] נוח. ‡ circum circa * erant † in superficie agri, ‖ erant [f] חיה. † dic. ‡ introire facio [g] בוא. ‡ operiam [h] עלה. ‖ ponam * sum ‡ præceptum est mihi: † sonitus prophetante ‡ erant ‖ erat operta. † erat † dic [i] חיה [k] צוה. ‡ exercitus grandis.

, hæc ossa , hominis Fili , me ad dixit Et
11 וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה
Aruerunt , dicentes * ecce ipsa † Israel domus vniuersa
כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים יָבְשׁוּ
. nobis sumus succisi , nostra spes periit & , nostra ossa
עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה [a] תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ׃
Dominus dixit Sic , eos ad dices ‡ & , vaticinare Propterea
12 לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי
faciam ascendere & , vestra sepulchra apeiens ‖ ego Ecce , Deus
יְהוִה הִנֵּה אֲנִי פֹתֵחַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם [b] וְהַעֲלֵיתִי
vos faciam venire & mi populus , vestris sepulchris † è vos
אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי [c] וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם
. Dominus ego ‡ quòd scietis Et . Israel humum ad ‖
אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ 13 וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְהוָה
me ascendere faciendo in ‡ & , vestra sepulchra me aperiendo in *
בְּפִתְחִי אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי
dabo Et . mi populus , vestris sepulchris † è vos
14 אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי׃ וְנָתַתִּי
vos faciam requiescere & , viuetis & , vobis in meum spiritum
רוּחִי בָכֶם וִחְיִיתֶם [d] וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם
Dominus ego quòd scietis & : vestram humum super
עַל־אַדְמַתְכֶם וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה
. Dominus dixit , feci & , sum locutus
דִּבַּרְתִּי [e] וְעָשִׂיתִי נְאֻם־יְהוָה׃
dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
15 וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
scribe & ; vnum lignum tibi sume , hominis fili tu Et
16 וְאַתָּה בֶן־אָדָם קַח־לְךָ עֵץ אֶחָד וּכְתֹב
lignum tolle & : eius sociis . Israel filiis & , Iehudæ eo super *
עָלָיו לִיהוּדָה וְלִבְנֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו וּלְקַח עֵץ
cunctæ & , Ephraim ligno , Ioseph , eo super † scribe & , vnum ‡
אֶחָד וּכְתוֹב עָלָיו לְיוֹסֵף עֵץ אֶפְרַיִם וְכָל־
vnum ‡ ea fac accedere † Et . eius sociorum , Israel domui
17 בֵּית יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו׃ וְקָרַב אֹתָם אֶחָד
. tua manu in singula in ‖ erunt & : vnum lignum in tibi vnum ad
אֶל־אֶחָד לְךָ לְעֵץ אֶחָד וְהָיוּ לַאֲחָדִים בְּיָדֶךָ׃
Nónne : dicendo , tui populi filij te ad dixerint cùm Et
18 וְכַאֲשֶׁר יֹאמְרוּ אֵלֶיךָ בְּנֵי עַמְּךָ לֵאמֹר הֲלוֹא־
, eos ad Loquere ? tibi ista ‡ quid , nobis indicabis
19 [f] תַגִּיד לָנוּ מָה־אֵלֶּה לָּךְ׃ דַּבֵּר אֲלֵהֶם
lignum sapiens ego * Ecce , Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־עֵץ
eius socias Israel tribus & , Ephraim manu in ‡ . quod , Ioseph
יוֹסֵף אֲשֶׁר בְּיַד־אֶפְרַיִם וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל חֲבֵרָו
eas faciam & , Iehudah ligno cum ipsum super eas dabo † &
[g] וְנָתַתִּי אוֹתָם עָלָיו אֶת־עֵץ יְהוּדָה [h] וַעֲשִׂיתִם
erunt Et . mea manu in vnum erunt & , vnum lignum in
20 לְעֵץ אֶחָד [i] וְהָיוּ אֶחָד בְּיָדִי׃ וְהָיוּ
. eorũ oculis in tua manu in eis super scribes quibus ‖ ligna
הָעֵצִים אֲשֶׁר־תִּכְתֹּב עֲלֵיהֶם בְּיָדְךָ לְעֵינֵיהֶם׃
Ecce , Deus Dominus dixit Sic : eos ad loquere Et
21 וְדַבֵּר אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנֵּה
ierunt quò gentes inter ab ‡ Israel filios capiens * ego
אֲנִי לֹקֵחַ אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִבֵּין הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הָלְכוּ
in eos faciam venire & , vndique eos congregabo & : illuc
שָׁם וְקִבַּצְתִּי אֹתָם מִסָּבִיב [k] וְהֵבֵאתִי אוֹתָם אֶל־
, terra in vnam gentem in eos faciam Et . suam terram
22 אַדְמָתָם׃ [l] וְעָשִׂיתִי אֹתָם לְגוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ
: regem in ipsis vniuersis erit vnus rex & : Israel montibus in
בְּהָרֵי יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם לְמֶלֶךְ
amplius dimidiabuntur † non & ; gentes duas in * vltrà erunt non &
וְלֹא יִהְיֶה־עוֹד [m] לִשְׁנֵי גוֹיִם וְלֹא [n] יֵחָצוּ עוֹד
. amplius regna duo in
לִשְׁתֵּי מַמְלָכוֹת עוֹד׃
. suis fœditatibus † in & , suis idolis in vltrà se pollüent Nec
23 וְלֹא יִטַּמְּאוּ עוֹד בְּגִלּוּלֵיהֶם וּבְשִׁקּוּצֵיהֶם
eos faciam saluos & : suis præuaricationibus cunctis in &
וּבְכֹל פִּשְׁעֵיהֶם [o] וְהוֹשַׁעְתִּי אֹתָם
; eis in peccauerunt quibus ‖ , suis habitationibus vniuersis de
מִכֹּל מוֹשְׁבֹתֵיהֶם אֲשֶׁר חָטְאוּ בָהֶם
ero ego & , populum in mihi erunt & , eos emundabo &
וְטִהַרְתִּי אוֹתָם וְהָיוּ־לִי לְעָם וַאֲנִי אֶהְיֶה

‡ sunt: * d.cunt, [a] קוה. ‡ dic ‖ aperio tumulos vestros, [b] עלה. † tumulis. [c] בוא. ‖ in terram ‡ sum * cum aperuero ‡ ascendere fecero † tumulis [d] נוח. [e] עשה. * in חבריו ק. ‡ alterum, † in ‡ appropinqua ‡ alterum ad alterum vt sint ‖ vnum in manibus tuis. ‡ sunt [f] נגד. * assumo ‡ est † ponam [g] נתן [h] עשה [i] היה ‖ in * assumo ‡ è gentibus ad quas [k] בוא. [l] עשה. * duæ † diuidentur יהיו ק. [m] שנה [n] חצה † abominationibus [o] ישע ‖ in

, eos super rex ‡ Dauid meus seruus Et . Deum in eis
לָהֶם לֵאלֹהִים׃ וְעַבְדִּי דָוִד מֶלֶךְ עֲלֵיהֶם 24
meis iudiciis in & : ipsis vniuersis erit vnus pastor &
וְרוֹעֶה אֶחָד יִהְיֶה לְכֻלָּם וּבְמִשְׁפָּטַי
. ea facient & , custodient mea *statuta* † &, ambulabunt
יֵלֵכוּ ᵃוְחֻקֹּתַי יִשְׁמְרוּ וְעָשׂוּ אוֹתָם׃
, Iahacob meo seruo dedi quam terram super habitabunt Et
וְיָשְׁבוּ עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדִּי לְיַעֲקֹב 25
eam super habitabunt & : vestri patres *ea in* habitauerunt qua ‡
אֲשֶׁר יָשְׁבוּ־בָהּ אֲבוֹתֵיכֶם וְיָשְׁבוּ עָלֶיהָ
; seculum in vsque eorum filiorum filij & , eorum filij & ipsi
הֵמָּה וּבְנֵיהֶם וּבְנֵי בְנֵיהֶם עַד־עוֹלָם
. seculum in eis *prælatus* ‡ meus seruus Dauid &
וְדָוִד עַבְדִּי נָשִׂיא לָהֶם לְעוֹלָם׃
erit *seculi* ‡ pactum , pacis fœdus eis *excindam* ‖ Et
וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית שָׁלוֹם בְּרִית עוֹלָם יִהְיֶה 26
dabo & , eos faciam multiplicare &, ‡ eos *dabo* ‖ & : eis †
אוֹתָם וּנְתַתִּים וְהִרְבֵּיתִי אוֹתָם וְנָתַתִּי
. seculum in eorum medio in meam sanctificationem
אֶת־מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃
eis ero & , eis *super* ‖ meum tabernaculum erit Et
וְהָיָה מִשְׁכָּנִי עֲלֵיהֶם ᵇוְהָיִיתִי לָהֶם 27
scient Et . populum in mihi erunt ipsi & ; Deum in
לֵאלֹהִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם׃ וְיָדְעוּ 28
, Israel *sanctificans* ‡ Dominus ego quod gentes
הַגּוֹיִם כִּי אֲנִי יְהוָה מְקַדֵּשׁ אֶת־יִשְׂרָאֵל
. *seculum* ‖ in eorum medio in *meam sanctificationem existendo in* †
בִּהְיוֹת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם׃

‡ erit
† mandata
ᵃחֹקֶק
‡ in
‡ erit princeps
‖ percutiam cū
+ perpetuum
† cùm
‖ ponam
‡ in terra meâ
‖ in
ᵇחָיָה
‡ sanctifico
† cùm fuerit sanctificatio mea
‖ perpetuum;

CAP. XXXVIII. לח

: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et
1 ᶜוַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר׃
, Maghog terram * , Ghog *ad tuas facies* † pone , hominis Fili
בֶּן־אָדָם ᵈשִׂים פָּנֶיךָ אֶל־גּוֹג אֶרֶץ הַמָּגוֹג 2
. eum super vaticinare & ; Tubal & , Mesech capitis *prælatum* ‡
נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל וְהִנָּבֵא עָלָיו׃
te ad † ego Ecce : Deus Dominus dixit Sic , *dices* * Et
וְאָמַרְתָּ כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הִנְנִי אֵלֶיךָ 3
. Tubal & , Mesech capitis *prælatum* ‡ Ghog
גּוֹג נְשִׂיא רֹאשׁ מֶשֶׁךְ וְתֻבָל׃
: tuis maxillis in hamos dabo & , te *reducam* * Et
וְשׁוֹבַבְתִּיךָ ᵉוְנָתַתִּי חַחִים בִּלְחָיֶיךָ 4
, equos , tuum exercitum omnem & , te faciam exire &
וְהוֹצֵאתִי אוֹתְךָ וְאֶת־כָּל־חֵילֶךָ סוּסִים
multus cœtus † : ipsos omnes *vniuersitate* ‡ vestitos equites &
וּפָרָשִׁים לְבֻשֵׁי מִכְלוֹל כֻּלָּם קָהָל רָב
. ipsi omnes gladios tenentes ; *clypeum & scutum*
ᶠצִנָּה ᵍוּמָגֵן תֹּפְשֵׂי חֲרָבוֹת כֻּלָּם׃
. *galeam & clypeum* ‖ ipsi omnes eis cum Put & , Chus , Paras
פָּרַס כּוּשׁ וּפוּט אִתָּם כֻּלָּם מָגֵן וְכוֹבָע׃ 5
latera ‡ Togarmah domus , eius *alæ omnes* * & , Ghomer
גֹּמֶר וְכָל־אֲגַפֶּיהָ בֵּית תּוֹגַרְמָה יַרְכְּתֵי 6
. tecum multi populi : eius *alæ omnes* * & , Aquilonis
צָפוֹן וְאֶת־כָּל־אֲגַפָּיו עַמִּים רַבִּים אִתָּךְ׃
, *tua concio omnis &* *tu* ‖ , tibi præpara & , te Præpara
ʰהִכֹּן וְהָכֵן לְךָ אַתָּה וְכָל־קְהָלֶךָ 7
. custodiam in eis eris & ; te ad se *congregantes*
הַנִּקְהָלִים עָלֶיךָ וְהָיִיתָ לָהֶם לְמִשְׁמָר׃
annorum nouissimo in : visitaberis *multis diebus A* ‡
מִיָּמִים רַבִּים תִּפָּקֵד בְּאַחֲרִית הַשָּׁנִים 8
congregatam , gladio à *reductam* ‡ terram ad venies
תָּבוֹא אֶל־אֶרֶץ מְשׁוֹבֶבֶת מֵחֶרֶב מְקֻבֶּצֶת
fuerunt qui , Israel montes *super* † , multis populis è
מֵעַמִּים רַבִּים עַל הָרֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־הָיוּ
habitabunt & , est educta populis è hæc & : semper desolationem in
לְחָרְבָּה תָּמִיד וְהִיא מֵעַמִּים הוּצָאָה וְיָשְׁבוּ
: venies , *tempestas* † sicut ascendes Et . ipsi omnes *fiducia in* ‡
לָבֶטַח כֻּלָּם׃ ⁱוְעָלִיתָ כַּשֹּׁאָה תָבוֹא 9
omnes ‖ & , tu , eris , terram *operiendum ad* ‡ nubes tanquam
כֶּעָנָן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ תִּהְיֶה אַתָּה וְכָל־
. tecum multi populi & . *suæ alæ*
אֲגַפֶּיךָ וְעַמִּים רַבִּים אוֹתָךְ׃

ᶜהָיָה
† faciem tuam super
* super
ᵈשׂוּם
‡ principem
* dic,
† venio
‡ principem
* conteram
ᵉנָתַן
‡ omni armorum genere
† multitudinem magnam cum clypeis, & scutis;
ᶠצָנַן ᵍגָּנַן
‖ cum scutis & galeis.
* vniuersa agmina
‡ incolens
* omnia agmina
‖ omnem multitudinē tuam, quæ congregauerunt
ʰכּוּן
‡ Post dies multos
‡ contritam
† ad
‡ confidenter
† multitudo, aquarum,
‡ vt operias
‖ omnia agmina sua

illa die in , erit & : Deus Dominus dixit Sic
כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא 10
cogitationem cogitabis & , tuum cor super verba ascendent
יַעֲלוּ דְבָרִים עַל־לְבָבֶךָ וְחָשַׁבְתָּ מַחֲשֶׁבֶת
, villarum terram super Ascendam , dices Et . malam
רָעָה׃ וְאָמַרְתָּ אֶעֱלֶה עַל־אֶרֶץ פְּרָזוֹת 11
hi omnes : *fiducia in* † habitantes , quiescentes ‡ veniam
אָבוֹא הַשֹּׁקְטִים יֹשְׁבֵי לָבֶטַח כֻּלָּם
. eis * non *fores* † & , vectes & : muro absque *habitantes* †
יֹשְׁבִים בְּאֵין חוֹמָה וּבְרִיחַ וּדְלָתַיִם אֵין לָהֶם׃
reducendum ad ‖ : prædam *prædandum ad &* , *spolium spoliandum Ad* ‡
לִשְׁלֹל שָׁלָל ᵃוְלָבֹז בַּז לְהָשִׁיב 12
populum *ad* ‡ & , *habitata* ‖ desolata super tuam manum
יָדְךָ עַל־חֳרָבוֹת ᵇנוֹשָׁבֹת וְאֶל־עַם
habitantes , *emptionē & acquisitionem* * facienē , gentibus è *collectum* †
מְאֻסָּף מִגּוֹיִם עֹשֶׂה מִקְנֶה וְקִנְיָן יֹשְׁבֵי
, Dedan & , ‡ Scheba . terræ vmbilico *super* ‡
עַל־טַבּוּר הָאָרֶץ׃ שְׁבָא וּדְדָן 13
, tibi dicent eius leunculi omnes & , Tarsis negociatores &
וְסֹחֲרֵי תַרְשִׁישׁ וְכָל־כְּפִירֶיהָ יֹאמְרוּ לְךָ
prædandū ad nunquid *? veniens tu* *spolium* ‖ spoliandum ad Nūquid
הֲלִשְׁלֹל שָׁלָל אַתָּה בָא הֲלָבֹז
argentum *tollendum ad* , *tuam concionem* ‡ fecisti congregare prædam
בַּז הִקְהַלְתָּ קְהָלֶךָ ᶜלָשֵׂאת כֶּסֶף
spoliandum ad , *emptionem & acquisitionem capiendum ad* * , aurum &
וְזָהָב לָקַחַת מִקְנֶה וְקִנְיָן לִשְׁלֹל
dices † & , hominis fili vaticinare Propterea *? magnum spolium*
שָׁלָל גָּדוֹל׃ לָכֵן הִנָּבֵא בֶן־אָדָם וְאָמַרְתָּ 14
, illa die in Nōnne : Deus Dominus dixit Sic , Ghog ad
לְגוֹג כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא
? scies , *fiducia in* † Israel *meum populum habitando in* ‡
בְּשֶׁבֶת עַמִּי יִשְׂרָאֵל לָבֶטַח ᵈתֵּדָע׃ 15
populi & , tu Aquilonis lateribus è tuo loco è venies Et
ᵉוּבָאתָ מִמְּקוֹמְךָ מִיַּרְכְּתֵי צָפוֹן אַתָּה וְעַמִּים
, magnus cœtus , ipsi vniuersi equos *equitantes* ‡ tecum multi
רַבִּים אִתָּךְ רֹכְבֵי סוּסִים כֻּלָּם קָהָל גָּדוֹל 16
meum populum super ascendes Et . multus exercitus &
וְחַיִל רָב׃ ᶠוְעָלִיתָ עַל־עַמִּי
dierum nouissimo in : terram *operiendum ad* ‖ nubes sicut , Israel
יִשְׂרָאֵל כֶּעָנָן ᵍלְכַסּוֹת הָאָרֶץ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
sciendum ad ‡ , meam terram super te faciam venire & , eris
תִּהְיֶה וַהֲבִיאוֹתִיךָ עַל־אַרְצִי לְמַעַן דַּעַת
. Ghog † eorum oculis in te in *me sanctificando in* ‖ , me gentes
הַגּוֹיִם אֹתִי בְּהִקָּדְשִׁי בְךָ לְעֵינֵיהֶם גּוֹג׃
quo ‡ , ille * tu Num , Deus Dominus dixit Sic
כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה הַאַתָּה־הוּא אֲשֶׁר־ 17
meorum seruorum *manu in* ‡ antiquis diebus in sum locutus
דִּבַּרְתִּי בְּיָמִים קַדְמוֹנִים בְּיַד עֲבָדַי
, annorum illorum diebus in *prophetantium* * Israel prophetarum
נְבִיאֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּבְּאִים בַּיָּמִים הָהֵם ʰשָׁנִים
, illa die in erit Et ? eos super te *adducendum ad* ‖
לְהָבִיא אֹתְךָ עֲלֵיהֶם׃ וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא 18
Dominus dixit , Israel *humum* ‡ super Ghoh *venire die* † in
בְּיוֹם בּוֹא גוֹג עַל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲדֹנָי
, meo zelo in Et . meo furore in , mea ira ascendet , Deus
יְהוִה תַּעֲלֶה חֲמָתִי בְּאַפִּי׃ וּבְקִנְאָתִי 19
illa die in *non si* ‖ , sum locutus meæ iræ igne in
בְּאֵשׁ־עֶבְרָתִי דִבַּרְתִּי אִם־לֹא בַּיּוֹם הַהוּא
cōtremiscent Et . Israel *humum* ‡ super magna cōmotio fuerit
יִהְיֶה רַעַשׁ גָּדוֹל עַל אַדְמַת יִשְׂרָאֵל׃ וְרָעֲשׁוּ 20
, agri *bestiæ* * & , cæli *volatile* † & , maris pisces *meis faciebus* ‡ à
מִפָּנַי ⁱדְּגֵי הַיָּם וְעוֹף הַשָּׁמַיִם ᵏוְחַיַּת הַשָּׂדֶה
homo omnis & , *humum* ‡ super *repens* ‖ reptile omne &
וְכָל־הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל־הָאֲדָמָה וְכֹל הָאָדָם
cadent & , montes diruentur & : *humi faciebus super* ‡ qui
אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה וְנֶהֶרְסוּ הֶהָרִים וְנָפְלוּ
. *cadet* * terram in murus omnis & , gradus
הַמַּדְרֵגוֹת וְכָל־חוֹמָה לָאָרֶץ ˡתִּפּוֹל׃
, gladium meis montibus cunctis in eum *super* * vocabo Et
וְקָרָאתִי עָלָיו לְכָל־הָרַי חֶרֶב 21
. erit suum fratrem in *viri* † gladius : Deus Dominus dixit
נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה חֶרֶב אִישׁ בְּאָחִיו תִּהְיֶה׃

‡ ad confidenter
‡ habitant
† portæ * sunt
‡ Vt spolies spolia, & prædetis
‖ vt reducere facias
‖ habitabilia effecta, ‡ super
ᵃבָּזַז ᵇיָשַׁב
† congregatum
* pecudes, & opes,
‡ in
‡ Harabica
‖ spolia venis?
‡ multitudines tuas, vt tollas
ᶜנָשָׂא
* vt accipias pecudes & opes, vt spolies spolia magna?
† dic
‡ cùm habitauerit populus meus
† confidenter,
ᵈיָדַע ᵉבּוֹא
‡ equitabunt
ᶠעָלָה
‖ vt operias
ᵍכָּסָה
‡ vt sciant
‖ cùm sanctificauero
† ô
: es ‡ de
‡ per manum
* qui prophetauerunt
ʰשָׁנָה
‖ quòd adducerem
† qua venerit
‡ terram
‖ nisi
‡ terram
‡ facie mea
† volucres
* bestiæ
ⁱדָּגָה ᵏחַיָּה
‖ quod repiat
‡ terram, & omnes homines
‡ sunt in superficie terræ:
* corruet.
ˡנָפַל
* aduersus
‡ vniuscuiusq.

imbrem & :sanguine in & , peste in eo eum iudicabor Et
22 ונשפטתי אתו בדבר ובדם וגשם
faciam pluere sulphur & ignem ,Elgabis † lapides & ,inundantem — † grandinis,
שוטף ואבני אלגביש אש וגפרית אמטיר
,multos populos super & ,eius alas ‡ super & ,eum super — ‡ exercitus
עליו ועל־אגפיו ועל־עמים רבים
, me sanctificabo & ,me magnificabo Et .eo cum † qui — † erunt
23 אשר אתו: והתגדלתי והתקדשתי
quòd scient & ;multarum gentium oculis in me faciam scire &
ונודעתי[a] לעיני גוים רבים וידעו כי — [a] ידע
.Dominus ego ‡ — ‡ sum
אני יהוה:

CAP. XXXIX. לט

,dices * & ,Ghog super vaticinare .hominis fili tu Et — * dic,
1 ואתה בן־אדם הנבא על־גוג ואמרת
prælatum † Ghogh te ad ego ‡ Ecce ,Deus Dominus dixit Sic — ‡ venio † principem
כה אמר אדני יהוה הנני אליך גוג נשיא
,te sextabo ‡ & ,te reducam ‖ Et .Tubal & ,Mesech capitis — ‖ conteram ‡ sextam partē relinquam ex
2 ראש משך ותבל: ושבבתיך וששאתיך
te faciam venire & ,Aquilonis lateribus è te faciam ascendere &
והעליתיך[b] מירכתי צפון והבאותיך — [b] עלה
.Israel montes super
על־הרי ישראל:
;tua sinistra manu de tuum arcum faciam percutere Et
3 והכיתי[c] קשתך מיד שמאלך — [c] נכה
montes Super .deiiciam sua dextera manu de tuas sagittas &
4 וחציך[d] מיד ימינך אפיל: על־הרי — [d] חצץ
*qui populi & ,tuæ alæ omnes † & tu cades Israel — † omnia agmina tua, * erunt
ישראל תפול אתה וכל־אגפיך ועמים אשר
te dedi agri bestiæ † & ,alæ omni ,aui ,volucri ‡ :tecum — ‡ volucribus,& volatilibus, omni alato, † bestiis ‡ faciem
אתך לעיט צפור כל־כנף וחית השדה נתתיך
ego quia ; cades agri facies ‡ Super .deuorandum ad
5 לאכלה: על־פני השדה תפול כי אני
.Deus Dominus dixit, sum locutus
דברתי נאם אדני יהוה:
insulas habitantibus in & ,Maghog in ignem mittam Et
6 ושלחתי־אש במגוג ובישבי האיים
.Dominus ego ‡ quòd scient & ;fiducia in ‖ — ‖ confidentes; ‡ sum
לבטח וידעו כי־אני יהוה:
mei populi medio in faciam scire meæ sanctitatis nomen Et
7 ואת־שם קדשי אודיע בתוך עמי
:vltrà meæ sanctitatis * nomen polluam † non & ,Israel — † sinam pollui re * sanctū meum
ישראל ולא־אחל את־שם־קדשי עוד
.Israel in sanctus ,Dominus ego ‡ quòd gentes scient & — ‡ sum
וידעו הגוים כי־אני יהוה קדוש בישראל:
: Deus Dominus dixit ,est factum & ,venit Ecce
8 הנה באה ונהיתה[e] נאם אדני יהוה — [e] היה
habitatores egredientur Et .sum locutus qua ‡ dies ‖ Hæc — ‖ est ‡ de
9 הוא היום אשר דברתי: ויצאו ישבי
,armatura in ‡ comburent & ,succendent & ,Israel ciuitatum — ‡ arma,& scuta,& clypeos, arcus,& sagittas,& baculos
ערי ישראל ובערו והשיקו[f] בנשק
,manus baculo in & ,sagittis in & ,arcu in ,scutum & ,clypeum &
ומגן וצנה[g] בקשת ובחצים[h] ובמקל יד — [f] נשק [g] צנן [h] חצץ
.annis septem ignem eis in * succendent & ;lancea in † & — † lanceas; * ea igni
וברמח ובערו בהם אש שבע שנים:
de succîdent nec ,agro de ligna portabunt non Et
10 ולא־ישאו[i] עצים מן־השדה ולא יחטבו מן — [i] נשא
spoliabunt & ;ignem accendent armatura in ‡ quoniam ,siluis — ‡ arma succendent igni;
היערים כי בנשק יבערו־אש ושללו
dixit ,suos prædatores prædabuntur & ,suos spoliatores † — † qui spoliauerunt eos.
את־שלליהם ובזזו את־בזזיהם נאם
dabo ,illa die in erit Et .Deus Dominus
11 אדני יהוה: והיה ביום ההוא אתן
transeuntium vallem ,Israel in sepulchri ibi locum Ghog ipsi
לגוגי מקום־שם קבר בישראל גי[k] העברים — [k] גיא
: ‡ transeuntes ipsa obturans † & ,maris Orientem ad — † obturare faciet ‡ nares suas: ‖ multitudinē
קדמת הים וחסמת היא את־העברים
,eius turbam ‡ omnem & ,Ghog ibi sepelient &
וקברו שם את־גוג ואת־כל־המונה — ‡ eam ‖ multitudinis
.Ghog Hamon ‖ Vallem ‡ vocabunt &
וקראו גיא המון גוג:

mundandum ad ,Israel domus eos sepelient Et — vt mundent
12 וקברום בית ישראל למען טהר את־
populus omnis ‡ sepelient Et .mensibus septem , terram — ‡ eos
13 הארץ שבעה חדשים: וקברו כל־עם
dixit , me glorificari * die , nomen in eis erit & , terræ — * qua glorificabo
הארץ והיה להם לשם יום הכבדי נאם
seligent iugiter ‡ viros Et .Deus Dominus — ‡ quotidianos
14 אדני יהוה: ואנשי תמיד יבדילו
,transeuntibus cum sepelientes ,terra in † transeuntes — † per terram,
עברים בארץ מקברים את־העברים את־
fine à : eam mundandum ad ‖ , terræ faciebus super ‡ remanentes — ‡ in superficie ‖ vt emundent
הנותרים[l] על־פני הארץ לטהרה מקצה — [l] יתר
transeuntes transibunt Et .inquirent mensium septem
15 שבעה־חדשים יחקרו: ועברו העברים
;titulum * illud iuxta ædificabit & ,hominis os † videbit & ,terra in ‡ — ‡ per terram, † quis * signum;
בארץ וראה עצם אדם ובנה אצלו ציון
.Ghog Hamon valle in sepelientes illud sepeliant donec
עד קברו אתו המקברים אל־גיא המון גוג:
.terram mundabunt & ,Hamonah ciuitatis nomen etiam Et
16 וגם שם־עיר המונה וטהרו הארץ:
Dic , Deus Dominus dixit sic ,hominis fili tu Et
17 ואתה בן־אדם כה־אמר אדני יהוה אמר
,vos congregate ,agri bestiæ omni & ,alæ omnis ,aui ‖ — ‖ volucribus, omni alato,
לצפור כל־כנף ולכל חית השדה הקבצו
meum sacrificium super * vndique vos congregate ,venite & — * ad
ובאו[m] האספו מסביב על־זבחי — [m] בוא
montes super grande sacrificium, vobis immolans ego ‡ quod — ‡ sacrifico
אשר אני זבח לכם זבח גדול על הרי
. sanguinem bibetis & ,carnem comedetis & : Israel
ישראל ואכלתם בשר ושתיתם[n] דם: — [n] שתה
prælatorum ‡ sanguinem & ,comedetis fortium Carnem — ‡ principum
18 בשר גבורים תאכלו ודם־נשיאי
,vitulorum ‡ , hircorum & ,agnorum , arietum ;bibetis terræ — ‡ boum,
הארץ תשתו אילים כרים ועתודים פרים[o] — [o] פר
.eorum cunctorum Basan bubalorum
מריאי בשן כלם:
sanguinem bibetis & , saturitatem ad adipem comedetis Et
19 ואכלתם־חלב לשבעה ושתיתם דם
. vobis sacrificaui quod meo sacrificio de ,ebrietatem ad
לשכרון מזבחי אשר־זבחתי לכם:
,forti , curru & ,equo ‡ meam mensam super saturabimini Et — ‡ equis, & curribus, fortibus, & omnibus viris bellatoribus;
20 ושבעתם על־שלחני סוס ורכב גבור
.Deus Dominus dixit ;belli viro omni &
וכל־איש מלחמה נאם אדני יהוה:
omnes videbunt & : gentibus in meam gloriam dabo Et
21 ונתתי[p] את־כבודי בגוים וראו כל־ — [p] נתן
meam manum & ,feci quod ,meum iudicium gentes
הגוים את־משפטי אשר עשיתי[q] ואת־ידי — [q] עשה
quòd , Israel domus scient Et .eis in posui quam
22 אשר־שמתי בהם: וידעו בית ישראל כי
.vltrà * & ,illa die à ;eorum Deus Dominus ego † — † sum * deinceps.
אני יהוה אלהיהם מן־היום ההוא והלאה:
sunt ducti captiui sua iniquitate in ‡ quòd gentes scient Et — ‡ propter iniquitatem suam
23 וידעו הגוים כי בעונם[t] גלו[s] — [r] עוה [s] גלה
, me in sunt præuaricati quòd propterea ,Israel domus
בית־ישראל על אשר מעלו־בי
manum in eos tradidi & :eis ab meas facies ‖ abscondi & — ‖ faciem meam
ואסתר פני מהם ואתנם ביד
.hi vniuersi gladio in ceciderunt & , eorum hostium
צריהם ויפלו[t] בחרב כלם: — [t] נפל
eorũ præuaricationes secundum & , eorum immunditiam Secundum
24 כטמאתם וכפשעיהם
. eis ab meas facies ‡ abscondi & : eis cum feci — ‡ faciem meam
עשיתי אתם ואסתר פני מהם:
faciam redire Nunc ,Deus Dominus dixit sic Propterea
25 לכן כה אמר אדני יהוה עתה אשיב[u] — [u] שוב
; Israel domus omnis miserebor & ,Iahacob captiuitatem
את־שבית יעקב ורחמתי כל־בית ישראל — שבות ק
,suam ignominiam portabunt Et .meæ sanctitatis nomini † zelabo & — † pro nomine sancto meo.
26 וקנאתי לשם קדשי: ונשו[x] את־כלמתם
, me in sunt præuaricati qua ,suam præuaricationem omnem &
ואת־כל־מעלם אשר מעלו־בי — [x] נשא

.exterrens ‡ non & fiducia in * suam humum † super eos habitando in ‡
בשבתם על־אדמתם לבטח ואין מחריד: [a]
eos congregauero & ,populis è eos me reducendo In
27 בשובבי אותם מן־העמים וקבצתי אתם
eis in fuero sanctificatus & ;suorum inimicorum terris è
מארצות איביהם ונקדשתי בם
ego ‡ quòd scient Et .plurimarum gentium oculis in
28 לעיני הגוים רבים: וידעו כי אני
,gentes ad eos me transferendo in ‖ ,eorum Deus Dominus
יהוה אלהיהם [b]בהגלותי אותם אל־הגוים
vltrà relinquam non & :suam humum ad * eos congregauero &
וכנסתים אל־אדמתם ולא־אותיר עוד
meas facies ‖ vltra abscondam non Et .ibi eis ex
29 מהם שם: ולא־אסתיר עוד פני
domum super meum spiritum effudi quia ;eis ab
מהם אשר שפכתי את־רוחי על־בית
.Deus Dominus dixit ,Israel
ישראל נאם אדני יהוה:

‡ cùm habitarent † terram * confidenter. ‡ esset qui exterreret. Cùm redire fecero
[a] ישב
‡ sum
‖ cùm captiuare fecerim
[b] גלה
* super terram
‖ faciem meam

CAP. XL. מ

,nostræ transmigrationis anno quinto & vigesimo In
1 בעשרים וחמש שנה [c]לגלותנו
decimoquarto in ,mensis decima in ,anni capite ‡ in
בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה
diei corpore ‡ in ,ciuitas est percussa postquam ,anno
שנה אחר אשר [d]הכתה העיר בעצם היום
.illuc me adduxit & ,Domini manus ‖ me super fuit ,illius
הזה היתה עלי יד־יהוה ויבא אתי שמה:
,Israel terram in me adduxit Dei visionibus In
2 [e]במראות אלהים הביאני אל־ארץ ישראל
‡ eum super & ,valde * excelsum montem ad † me dimisit &
[f]ויניחני אל־הר גבה מאד ועליו
me adduxit Et .meridie à ciuitatis ædificium tanquam
3 כמבנה־עיר מנגב: [g]ויביא אותי
,æris aspectus sicut eius ‡ aspectus † ,vir ecce & :illuc
שמה והנה־איש מראהו כמראה נחשת
ipse & :mensuræ calamus & ,eius manu in linorum * filum &
ופתיל־פשתים בידו וקנה [h]המדה והוא
,hominis Fili ,vir me ad est locutus Et .porta in stans †
4 עמד בשער: וידבר אלי האיש בן־אדם
tuum cor pone & ,audi tuis auribus in & ,tuis oculis in vide
ראה בעיניך ובאזניך שמע [i]ושים לבך
pro * quia ,tibi ostendens ego † quæ ,omnibus
לכל אשר־אני מראה אותך כי למען
quæ omnia annuncia :huc es adductus tibi ostendi ‡
הראותכה הבאתה הנה [k]הגד את־כל־אשר
murus ecce Et .Israel domui videns ‡ tu
5 אתה ראה לבית ישראל: והנה חומה
calamus ‡ viri manu in & ;vndique vndique ‖ domum extra ab
מחוץ לבית סביב סביב וביד האיש קנה
est mensus & :palmi & ,cubito in † cubitorum sex mensuræ
המדה שש־אמות באמה וטפח וימד את־
.vno calamo proceritatem ‖ & ,vno calamo ædificij latitudinem
רחב [l]הבנין קנה אחד וקומה קנה אחד:
,Orientem ad via ‡ eius facies cuius portam ad venit Et
6 ויבוא אל־שער אשר פניו דרך הקדימה
portæ † limen est mensus & :eius gradus in ‡ ascendit &
[m]ויעל במעלותו וימד את־סף השער
vno calamo vnum ‡ limen & ,latitudine * vno calamo
קנה אחד רחב ואת סף אחד קנה אחד
,longitudine * vno calamo thalamum Et .latitudine *
7 רחב: והתא קנה אחד ארך
:‡ cubitis quinque thalamos inter ‡ & ,latitudine * vno calamo &
וקנה אחד רחב ובין התאים חמש אמות
calamo domo a ‖ portæ vestibulum iuxta à † portæ limen &
וסף השער מאצל אולם השער מהבית קנה
demo à ‡ portæ vestibulum est mensus Et .vno
8 אחד: וימד את־אלם השער מהבית
octo portæ vestibulum est mensus Et .vno calamo
9 קנה אחד: [n]וימד את־אלם השער שמנה
portæ vestibulum & :cubitis duobus eius postes & ,cubitis
אמות ואילו [o]שתים אמות ואלם השער

‡ exordio
[g] גלה
‡ ipsamet die,
[d] נכה
‖ prophetia
[e] ראה
† super * nimis; ‡ erat
[f] נוח
[g] בוא
† cuius ‡ erat
* lineum erat
[h] מדד
† stabat
[i] שום
† ostendo * vt
‡ ostendantur
[k] נגד
‡ vides
‖ per circuitum; ‡ erat
† communium & quatuor digitorum:
‖ altitudinem
[l] בנה
‡ erat ad viam Orientalem,
‡ per † exterius
[m] עלה
* in
‡ alterum
* in
* in
‡ parietem qui erat
‡ in latitudine
† quod erat apud
‖ interius
‡ interius
[n] מדד
[o] שנה

tres Orientis ‡ viam ‡ portæ thalami Et .domo à *
10 מהבית: ותאי השער דרך הקדים שלשה
,ipsorum trium ‡ vna mensura ,inde † tres & ,hinc
מפה ושלשה מפה מדה אחת לשלשתם
est mensus Et .inde & ,hinc postibus vna mensura &
11 ומדה אחת לאילם מפה ומפו: וימד
longitudinem ,cubitis decem portæ ost ‖ latitudinem
את־רחב פתח־השער עשר אמות ארך
facies ad * terminum Et .cubitis tredecim portæ
12 השער שלוש עשרה אמות: וגבול לפני
:hinc terminum vno cubito & ,vno cubito thalamorum
התאות אמה אחת ואמה־אחת גבול מפה
.inde cubitorum sex & ,hinc cubitorum sex thalamus &
והתא שש־אמות מפה ושש אמות מפו:
* ipsius tectum ad † thalami tecto à portam est mensus Et
13 וימד את־השער מגג התא לגגו
.† ostium contra ‡ ostium ;cubitis quinque & viginti latitudinē
רחב עשרים וחמש אמות פתח נגד פתח:
postem ad ‡ & :cubitorum sexaginta * postes fecit Et
14 ויעש את־אילים ששים אמה ואל־איל
.circum circum ‖ portæ † atrij
החצר השער סביב סביב:
vestibuli facies ad super introitus porta faciebus super ‡ Et
15 ועל פני השער [p]היאתון על־לפני אלם
.cubiti quinquaginta ‖ ,interioris portæ
השער הפנימי חמשים אמה:
in & ,thalamis in clausa ‡ fenestræ Et
16 וחלונות אטמות אל־התאים ואל[q]
sic & ,circum circum ‡ portam intra eorum postibus
אליהמה לפנימה לשער סביב סביב וכן
ad * & ,intrinsecus circum circum † fenestræ & :vestibulu ‖ in
לאלמות וחלונות סביב סביב לפנימה ואל־
,‖ exterius atrium ad me adduxit Et .palmæ postem
17 איל תמרים: ויביאני אל־החצר החיצונה
circum atrio factum pauimentum & ,cubicula ecce &
והנה לשכות ורצפה עשוי לחצר סביב
.pauimento in ‡ cubicula triginta :circa
סביב שלשים לשכות אל־הרצפה:
regione è portarum humerum ‡ ad * pauimentum Et
18 והרצפה אל־כתף השערים לעמת
.inferius pauimentum ,portarum longitudinis
ארך השערים הרצפה התחתונה:
inferioris portæ faciebus † à latitudinem est mensus Et
19 [q]וימד רחב מלפני השער התחתונה
,Orientē ad ,cubitos centum ,extrinsecus interioris atrij facies ad †
לפני החצר [r]הפנימי מחוץ מאה אמה הקדים
Aquilonis viam ‖ eius facies cuius ,portæ Et .Aquilonem ad &
20 והצפון: והשער אשר פניו דרך הצפון
.eius latitudine & ,eius longitudinē est mensus exteriori atrio in
לחצר החיצונה מדד ארכו ורחבו:
,eius postes & ,inde tres & ,hinc tres eius thalami Et
21 ותאו שלושה מפו ושלשה מפו ואילו
:primæ portæ mensuram secundum fuit * eius vestibula ‡ &
ואלמו היה כמדת השער הראשון
quinque latitudo & ,eius longitudo cubitorum quinquaginta
חמשים אמה ארכו ורחב חמש
,eius vestibula ‡ & ,eius fenestræ Et .cubito in ‡ viginti &
22 ועשרים באמה: וחלונו ואילמו
eius facies cuius ,portæ mensuram secundum eius palmæ &
ותמרו כמדת השער אשר פניו
,eam in ‡ ascendent septem gradibus in ‖ & :Orientis viam ‡
דרך הקדים ובמעלות שבע [s]יעלו־בו
‡ interioris atrij porta Et .eorum facies ad * eius vestibula † &
23 ואילמו לפניהם: ושער לחצר הפנימי
porta à est mensus & :Orientē ad & ,Aquilonem ad ‖ portam contra
נגד השער לצפון ולקדים וימד משער
viam ‡ fecit pergere me Et .cubitos centum portam ad
24 אל־שער מאה אמה: [t]ויולכני דרך
est mensus & :Austri † viam ‡ porta ecce & ,Austri †
הדרום והנה־שער דרך הדרום ומדד
.has mensuras iuxta eius vestibula ‖ & ,eius postes
אילו ואילמו כמדות האלה:

* erat intrinsecus ‡ ad Orientalem † erant ‡ erat
ᵇ ante
thalamos
† vsque * portæ
‡ erat † portæ interioris.
* à limine quod erat ante portā exteriorem, per quam intrabāt ‡ vnicuiq; posti † &
‖ per circuitum eadē erat mensura.
‡ ante portam ingressus ex aduerso ‖ erant ‡ extrinsecus latæ, & intrinsecus strictæ erant
האיתון
ק
[p] איתן
‡ per circuitū, ‖ testudinibus: † erant per circuitum * vnicuiq; posti ‖ mulierum, ‡ erant
* erat iuxta latus
† limine
[q] מדד
† vsque ad limen
[r] פנה
‖ erat ad
‡ testudines * erant
‡ cubitorum. ‡ testudines
‡ ad ‖ per gradus ‡ per eam, † testudines * ante ipsos. gradus. ‡ erat ‖ Aquilonarē; & Orientalem:
[s] עלה
‡ ad
[t] ילך
† Meridianam,
‖ testudines

mensæ quatuor & ,hinc mensæ Quatuor
41 ארבעה שלחנות מפה וארבעה שלחנות־
eas ad † mensæ octo :portæ latus ad inde
מפה לכתף השער שמונה שלחנות־אליהם
ascensionem ‡ ad mensæ quatuor Et .mactabunt ||
42 ישחטו: וארבעה שלחנות לעולה
, dimidij & vnius cubiti longitudinis dolationis ‡ lapidibus
אבני גזית[g] ארך אמה אחת וחצי[h]
cubiti altitudinis & ;dimidij & , vnius cubiti latitudinis &
ורחב אמה אחת וחצי וגבה אמה
quibus ‡ vasa ponent & eas ad * ;vnius
אחת אליהם ויניחו[i] את־הכלים אשר
.sacrificium & ,eis in ascensionem mactabunt ‡
ישחטו את־העולה בם והזבח:
circum domo in preparatæ vnius palmi crematphra ‡ Et
43 והשפתים טפח אחד מוכנים בבית סביב
.appropinquationis || caro mensas ad ‡ & :circa
סביב ואל־השלחנות בשר הקרבן:
cantorum cubicula interiorem portam ad extra Et
44 ומחוצה לשער[k] הפנימי לשכות שרים
, Aquilonis * portæ humerum † ad ‡ quod ,interiori atrio in
בחצר הפנימי אשר אל־כתף שער הצפון
portæ humerum † ad ‡ vnum ,Austri || viam ‡ eorum facies &
ופניהם דרך הדרום אחד אל־כתף שער
est locutus Et .Aquilonis ‡ viam ‡ facies , Orientis *
45 הקדים פני דרך הצפן: וידבר
.Austri ‡ viam * eius facies cuius ,cubiculum Hoc ,me ad
אלי זה הלשכה אשר פניה דרך הדרום
.domus custodiam custodientium sacerdotum †
לכהנים שמרי משמרת הבית:
sacerdotum ,Aquilonis ‡ viam || eius facies cuius cubiculum Et
46 והלשכה אשר פניה דרך הצפון לכהנים
,Sadoc filij * isti :altaris custodiam custodientium
שמרי משמרת המזבח המה בני־צדוק
.ei ministrandum ad ‡ ,Dominum ad Leui filiis de appropinquantes ‡
הקרבים מבני־לוי אל־יהוה לשרתו:
cubitorum centum † longitudo :atrium est mensus Et
47 וימד[l] את־החצר ארך מאה אמה
facies ad || altare & : ‡ quadratum ,cubitorum centum latitudo &
ורחב מאה אמה מרבעת והמזבח לפני
est mensus & domus vestibulum in me introduxit Et .domus
48 הבית: ויבאני[m] אל־אלם הבית וימד
quinque & ,hinc cubitorum quinque ,vestibuli postem
אל אלם חמש אמות מפה וחמש
,hinc cubitorum trium portæ latitudo & :inde ‡ cubitorum
אמות מפה ורחב השער שלש אמות מפו
viginti vestibuli Longitudo .inde * cubitorum trium &
ושלש אמות מפו: ארך האלם עשרים
gradibus in & ,cubitorum vndecim † latitudo & ,cubitorum
49 אמה ורחב עשתי עשרה אמה ובמעלות
vna ,postes ad ‡ columnæ & :illud ad ascendent quibus
אשר יעלו[n] אליו ועמדים אל־האילים אחד
·inde vna || & ,hinc
מפה ואחד מפה:

† super
‖ immolabunt
‡ holocaustum ex
‡ leuigatis
[g] גזז [h] חצה
* super ‡ in
[i] ינח
‡ immolabunt holocaustum,
‡ vncini ferrei ad suspendendum carnem mensuræ quatuor digitorum præparati intrinsecus
‡ super
‖ oblationis.
[k] פנה
‡ erat † latus
* Aquilonaris,
‡ ad
‖ Meridianam,
‡ cubiculum erat † latus
* Orientalis, cuius ‡ erat ad
‡ Aquilonarem.
* est ad
‡ Meridianam,
† est
‖ est ad
‡ Aquilonarē.
est
* sunt
‡ qui accedunt
‡ vt ministrent
† erat
[l] מדד
‡ erat:
‖ mensus est quod erat ante domum.
[m] בוא
‡ erat
* erat
† erat
‡ erant iuxta
[n] עלה
‖ altera

CAP. XLI. מא

:‡ postes est mensus & :templum ad * me introduxit Et
1 ויביאני אל־ההיכל וימד את־האילים
latitudo cubitorum sex & ,hinc latitudo ‡ cubitorum sex
שש־אמות רחב מפו ושש־אמות[o] רחב־
decem ostij latitudo Et .tentorij † latitudo ,inde
2 מפה רחב האהל: ורחב הפתח עשר
,hinc cubitorum quinque ostij humeri || & , ‡ cubitorum
אמות וכתפות הפתח חמש אמות מפו
eius ‡ longitudinem est mensus & :inde cubitorum quinque &
וחמש אמות מפו וימד ארכו
.cubitis viginti latitudinem & ,cubitis quadraginta
ארבעים אמה ורחב עשרים אמה:
ostij postem est mensus & ,intrinsecus est ingressus Et
3 ובא לפנימה[p] וימד איל־הפתח
ostij latitudinem & ,cubitis sex ostium & :cubitis duobus
שתים אמות והפתח שש אמות ורחב הפתח

* in
‡ portæ templi:
† erat
[o] אמה
† tabernaculi.
‡ erat,
‖ latera
‡ templi
[p] פנה

fenestræ sicut ,circa circum eius vestibula ‡ & ,ei * fenestræ Et
25 וחלונים לו ולאילמו סביב סביב כהחלנות
latitudo & ,longitudo † cubitorum quinquaginta :istæ
האלה חמשים אמה ארך ורחב
,eius gradus septem gradus Et .cubitorum viginti & quinque
26 חמש ועשרים אמה: ומעלות שבעה עלותו
,hinc vna ,ei † palmæ & :eorum facies ad ‡ eius vestibula || &
ואלמו לפניהם ותמרים לו אחד מפו
interioris atrij portam Et .eius poste in inde vna * &
27 ואחד מפו אל־אילו: ושער לחצר הפנימי
viam * portam ad porta à est mensus & :Austri ‡ viam *
דרך הדרום וימד משער אל־השער דרך
atrium in me introduxit Et .cubitos centum ,Austri ‡
28 הדרום מאה אמות: ויביאני[a] אל־חצר
,Austri † portam est mensus & :Austri porta in ‡ interius
הפנימי בשער הדרום וימד את־השער הדרום
,eius postes & ,eius thalami Et .has mensuras secundum
29 כמדות האלה: ותאו ואילו
,ei † fenestræ & : istas mensuras secundum ‡ eius vestibula || &
ואלמו כמדות האלה וחלונות לו
cubitorum quinquaginta ,circa circum eius vestibula * &
ולאלמו סביב סביב חמשים אמה
.cubitorum quinque & viginti latitudinis & ,longitudinis
ארך ורחב עשרים וחמש אמות:
viginti & quinque longitudinis ,circa circum vestibula
30 ואלמות סביב סביב ארך חמש ועשרים
.cubitorum quinque latitudinis & ,cubitorum
אמה ורחב חמש אמות:
palmæ & .exterius atrium ad || eius vestibula ‡ Et
31 ואלמו אל־חצר החיצונה[b] ותמרים
.eius gradus ‡ octo gradus & ;eius postes ad *
אל־אילו[c] ומעלות שמנה מעלו:
:Orientis via ‡ interius atrium in me introduxit Et
32 ויביאני[d] אל־החצר הפנימי דרך הקדים
.has mensuras secundum portam est mensus &
וימד[e] את־השער כמדות האלה:
mensuras secundum eius vestibula & ,eius postes & ,eius thalamos Et
33 ותאו ואלו ואלמו כמדות
lōgitudinis ;circa circum eius vestibulis ‡ & ,ei * fenestræ & ,istas
האלה וחלונות לו ולאלמו סביב סביב ארך
viginti & quinque latitudinis & ,cubitorum quinquaginta
חמשים אמה ורחב חמש ועשרים
palmæ & ,exteriori atrio eius vestibula † Et .cubitorum
34 אמה: ואלמו לחצר החיצונה ותמרים
.est gradus ,gradus octo & :inde & hinc eius poste in
אל־אילו מפו ומפו ושמנה מעלות מעלו:
est mensus & :Aquilonis ‡ portam in me introduxit Et
35 ויביאני אל־שער הצפון ומדד
.eius postes ,eius Thalamos .istas mensuras secundum
כמדות האלה: תאו אלו
36 longitudinis ;circa circum ei ‡ fenestræ & ; eius vestibula &
ואלמו וחלונות לו סביב סביב ארך
viginti & quinque latitudinis & ,cubitorum quinquaginta
חמשים אמה ורחב חמש ועשרים
palmæ & ,exteriori atrio eius postes Et .cubitorum
37 אמה: ואילו לחצר החיצונה ותמרים
. ‡ eius gradus ,gradus octo & :inde & ,hinc eius postibus in ‡
אל־אילו מפו ומפו ושמנה מעלות מעלו:
ibi ; portarum postibus in eius ostium & ,cubiculum Et
38 ולשכה ופתחה באילים השערים שם
duæ portæ vestibulo in Et .ascensionem abluent ‡
ידיחו[f] את־העלה: ובאלם השער שנים
mactandum ‡ ad ;inde mensæ duæ & ,hinc mensæ
39 שלחנות מפו ושנים שלחנות מפה לשחוט
.delicto pro sacrificiū & ,peccato pro sacrificiū & ,ascensionē * eas ad
אליהם העולה והחטאת והאשם:
portæ ostium ad ,gradum extra humerum † ad Et
40 ואל־הכתף מחוצה לעולה לפתח השער
,alterum humerum || ad & ,mensæ duæ Aquilonis ‡
הצפונה שנים שלחנות ואל־הכתף האחרת
.mensæ duæ ,portæ vestibulo in qui ‡
אשר לאלם השער שנים שלחנות:

* eius, ‡ testudines
† erat
‖ testudines ‡ ante eos † erant * altera
* ad ‡ Meridianam; ‡ Meridianam,
[a] בוא
‡ portæ Meridianæ: † Meridianam,
‖ testudines ‡ erant † eius, * testudines
testudines
‡ testudines ‖ atrio exteriori,
[b] חוץ
* posti ‡ erant ‡ per viam Orientalem:
[c] עלה [d] בוא
[e] מדד
testudines
* eius, ‡ testudinibus
† testudines
Aquilonaris
testudines ‡ eius
‡ erant
‡ lauabunt holocaustum.
[f] דוח
‡ immolandū super * holocaustum,
† latus
‡ Aquilonaris ‖ latus
‡ quod erat

,interiorem domum ad vsque & ,ostium desuper Super
17 על־מעל הפתח ועד־הבית [a] הפנימי
,circa circum pariete omni in & ,forinsecus &
ולחוץ ואל־כל־הקיר סביב סביב
. ‡ mensuras exteriori † in & ,interiori † in
בפנימי [b] ובחיצון [c] מדות:
,Cherub inter † palma & :palmis ‡ & ,Cherubim * factus ‖ Et
18 [d] ועשוי כרובים ותמרים ותמרה בין־כרוב
.Cherub † facies duæque ,Cherub ‡
לכרוב ושנים פנים לכרוב:
facies & ,hinc palmam ad ‡ hominis facies Et
19 ופני אדם אל־התמרה מפו ופני־
domum omnem ad * factum :inde palmam ad † leonis catuli
כפיר אל־התמרה מפו עשוי אל־כל־הבית
ostium desuper ‡ ad vsque terra A .circa circum
20 סביב סביב: מהארץ עד־מעל הפתח
.templi parietem * & :factæ palmæ & ,Cherubim ‖
הכרובים והתמרים עשוים וקיר ההיכל:
sanctitatis facies ‖ Et :quadratus † postis ‡ Templi
21 ההיכל מזוזת רבעה ופני הקדש
trium lignei Altaris .† aspectus sicut aspectus ‡
22 המראה כמראה: המזבח עץ שלוש
,cubitorum duorum eius longitudo & ,altitudo ‡ cubitorum
[e] אמות גבה וארכו שתים אמות
: ligni ‡ eius parietes & ,eius longitudo & ,ei eius anguli &
ומקצעותיו לו וארכו וקירתיו עץ
.Domini facies ad ‡ quæ ,mensa ‖ Hæc :me ad est locutus &
וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יהוה:
.sanctitati & ,templo fores duæ † Et
23 [f] ושתים דלתות להיכל ולקדש:
valuæ plicatiles duæ :foribus fores duæ ‡ Et
24 ושתים דלתות לדלתות שתים מוסבות דלתות
.alteri valuæ duæ † & ,vni valuæ duæ
שתים לדלת אחת ושתי דלתות לאחרת:
,Cherubim ‡ templi foribus in eas ad facta * Et
25 ועשויה אליהן אל־דלתות ההיכל כרובים
trabs & : parietibus ‡ factæ quemadmodum ,palmæ † &
ותמרים כאשר עשוים לקירות ועב
.forinsecus vestibuli facies ad ligni ‖
עץ אל־פני האולם מהחוץ:
ad † inde & ,hinc ,palmæ & .arctæ ‡ fenestræ Et
26 וחלונים אטמות ותמרים מפו ומפו אל־
.trabes * & ,domus costæ ‡ & :vestibuli humeros
כתפות האולם וצלעות הבית והעבים:

CAP. XLII. מב

viam ,viam ‡ exterius atrium ad me eduxit Et
1 [g] ויוציאני אל־החצר החיצונה הדרך דרך
contra ‡ quod ,cubiculum ad me fecit ingredi & : Aquilonis
הצפון [h] ויבאני אל־הלשכה אשר נגד
.aquilonem ad ædificium contra * quod & ,sepositum tabulatum †
הגזרה ואשר־נגד [i] הבנין אל־הצפון:
ostium ‖ centum cubitorum longitudinis facies Ad ‡
2 אל־פני ארך אמות המאה פתח
.cubitorum quinquaginta latitudinis & :aquilonis
הצפון והרחב חמשים אמות:
contra * & ,interiori atrio ‖ qui ‡ viginti Coram †
3 נגד העשרים אשר לחצר הפנימי ונגד
facies ad angulus ‡ : exteriori atrio † quod pauimentum
רצפה אשר לחצר החיצונה אתיק אל־פני־
.* tertiis in anguli
אתיק בשלשים:
cubitorum viginti deambulatorium cubiculorum facies ad ‡ Et
4 ולפני הלשכות מהלך עשר אמות
,vnius cubiti viæ interius ad † latitudinis
רחב אל־[k] הפנימית דרך אמה אחת
superiora cubicula Et .aquilonem ad eorum aperturæ &
5 ופתחיהם לצפון: והלשכות [l] העליונת
.inferioribus ex † ipsis ex angulos ‡ capiebant quia * :breuia *
קצרות כי־יוכלו אתיקים מהנה [m] מהתחתנות
.ædificij mediis ex &
ומהתיכנות בנין:

Illi quod erat super
[a] פנה
† domo,
‡ vidit.
[b] חוץ [c] מדד
‖ paries erat
* cum pictura
‡ palmarum:
† erat ‡ &
† erant
‡ erat iuxta
[d] עשה
† iuxta
* est omni domui
‡ parietem qui
‖ erant
* vsque ad
‡ vterque
† erat quadrangulus:
‖ aspectus vtriusque postis ostij ‡ erat
† postis templi.
‡ erat
[e] אמה
‡ lignei:
‖ est
‡ fuit coram Domino.
† duo ostia erāt
[f] שנה
‡ duo ostia erāt ostiis portæ tēpli, & sanctitatis duo versatilia ostia, duo ostia erāt ostio
† duo ostia
* factæ erant in ostiis
‡ figuræ
† palmatum,
‡ erant
‖ lignea posita erat coram vestibulo
‡ extrinsecus latæ, & intrinsecus strictæ,
† in lateribus
‡ cubicula
* tigna.
‡ per
[g] יצא
‡ erat
[h] בוא
† solārium,
* erat
[i] בנה
‡ Ante longitudinem erat paries ‖ ante
† Ante
‡ cubitorum
‖ erant
* ante † erat
‡ cubiculum contra faciem cubiculi
* cubiculis inferiori, medio & superiori
‡ ante cubicula erat
† interioribus
[k] פנה [l] עלה
* erant breuiora aliis:
‡ cubicula
† hoc est
ואכלו ק
[m] תחת

eius longitudinem est mensus Et .cubitis septem
4 שבע אמות: וימד את־ארכו
facies ad ‡ cubitis viginti latitudinem & ,cubitis viginti
עשרים אמה ורחב עשרים אמה אל־פני
.sanctitatum sanctitas † Hoc ,me ad dixit & :templi
ההיכל ויאמר אלי זה קדש הקדשים:
latitudinem & ;cubitis sex domus parietem est mensus Et
5 וימד קיר־הבית שש אמות ורחב
.vndique ‖ domui circa circum ,cubitis quatuor costæ ‡
הצלע ארבע אמות סביב סביב לבית סביב:
triginta & trium ,costam ad costa ,costæ † Et
6 והצלעות צלע אל־צלע שלוש ושלשים
costas ad domus qui pariete in venientes ‖ & ,pedum
פעמים [a] ובאות בקיר אשר־לבית לצלעות
apprehensæ essent * non & :apprehensæ existendum ad ‡ ,circa circum
סביב סביב [b] להיות אחוזים ולא־יהיו אחוזים
desuper circuibat & ,‖ dilatabatur Et .domus pariete in
7 בקיר הבית: ורחבה [c] ונסבה למעלה
,desuper domus circumdata † quia ,appendices ‡ desuper
למעלה לצלעות כי מוסב־הבית למעלה
latitudo idcirco :domui circa circum * desuper
למעלה סביב סביב לבית על־כן רחב־
super ‡ ascendebat inferius sic & : superius ‡ domus
לבית למעלה וכן התחתונה יעלה על־
altitudinem domus vidi Et .medium ad † superius
8 העליונה [d] לתיכונה: [e] וראיתי לבית גבה
calamo pleno costarum * fundamenta ‖ : vndique ,vndique
סביב סביב מיסדות הצלעות [f] מלו הקנה
.axilla ‡ cubitorum sex
שש אמות אצילה:
quinque ,extra ad costæ ‡ qui ,parietis ‖ Latitudo
9 רחב הקיר אשר־לצלע אל־החוץ חמש
‡ quod appendicum * domus derelictum quod ‖ & :‡ cubitorum
אמות ואשר [g] מנח בית צלעות אשר
viginti latitudo ‡ cubicula inter Et .intrinsecus
10 לבית: ובין הלשכות רחב עשרים
.circa circum domus circuitu ‡ cubitorum
אמה סביב לבית סביב סביב:
viam ‡ vnum ostium derelicto appendicis † ostium Et
11 ופתח הצלע למנח פתח אחד דרך
loci latitudo & :Meridiem ad vnum ‡ ostium & ,Aquilonis
הצפון ופתח אחד לדרום ורחב מקום
.circa circum † cubitorum quinque derelicti
[h] המנח חמש אמות סביב סביב:
angulum sepositi tabulati facies ad * quod ædificium Et
12 [i] והבנין אשר אל־פני הגזרה [k] פאת
paries & :cubitorum septuaginta latitudinis ,maris ‡ viæ
דרך־הים רחב שבעים אמה וקיר
:circa circum † latitudinis cubitorum quinque ædificij
הבנין חמש־[l] אמות רחב סביב סביב
.cubitorum nonaginta eius longitudo &
וארכו תשעים אמה:
:cubitorum centum ‡ longitudo :domum est mensus Et
13 ומדד את־הבית ארך מאה אמה
longitudine * eius parietes & ,ædificium & ,sepositum tabulatum ‖ &
והגזרה והבניה וקירותיה ארך
,domus facierum ‖ latitudo Et .cubitorum centum ‡
14 מאה אמה: ורחב פני הבית
.cubitorum centum † Orientem ad sepositi tabulati ‡ &
והגזרה לקדים מאה אמה:
sepositi tabulati facies ad ‡ ædificij longitudinem est mensus Et
15 ומדד ארך־הבנין אל־פני הגזרה
centum inde & ,hinc eius angulos & ,eius posteriora super † quod
אשר על־אחריה [m] ואתוקיהא מפו ומפו מאה
.atrij vestibula & ,interius templum & ;cubitis
אמה וההיכל הפנימי ואלמי החצר:
angulos & ,arctas * fenestras & ,Limina
16 הספים והחלונים האטמות והאתיקים
circum ligno ‖ operum limen contra ,ipsis tribus in circa
סביב לשלשתם נגד הסף שחיף עץ סביב
.opertæ ‡ fenestræ & .fenestras ad vsque terra Et .circa
סביב והארץ עד־החלנות והחלנות [n] מכסות:

‡ ante templum:
‡ est
‡ thalami
‖ per circuitum,
† thalami, thalamus super thalamum,
‖ capita trabiū ingrediebantur interstitium parietis domus per thalamos
‡ vt tenerentur in eo:
* tenerent parietem
[a] בוא [b] היה
‖ interstitium muri super quod erant capita trabium,
[c] סבב
‡ thalamos,
† instar cochleæ erat
* per circuitum domus:
‡ erat
‡ ad † per
[d] תוך [e] ראה
‖ &
* thalamorum
מוסדות ק
‡ magnorum erant.
‖ autem
‡ erat thalamo forinsecus,
† erat:
‖ interstitium
* thalamorum
* thalamorum
‡ erat ‡ in
[f] מלא [g] ינח
† thalami loco
‡ ad
‡ alterum
† erat
[h] ינח
* erat coram solario ad
[i] בנה [k] פאה
‡ Occidentis, erat
† per circuitū:
[l] אמה
‖ solarium,
* in
‡ erat
‖ faciei
‡ solarij
† erat
‡ contra faciem solarij
† erat post ipsum, & thalamos
ואתיקיה ק
[m] נתק
* extrinsecus, latas, & intrinsecus strictas, & thalamos in circuitu trium ipsorum
‖ ligneis tabulis
‡ erant
[n] כסה

columnæ eis * non & ,ipsa ‖ tertiata Quia
כי משלשות הנה ואין להן עמודים 6
,inferioribus ab est separatum † propterea :atriorum columnæ sicut
כעמודי החצרות על־כן נאצל מהתחתנות
forinsecus qua materia * Et .terra à mediis à &
ומהתיכנות מהארץ׃ וגדר אשר־לחוץ 7
facie ad ‖ exterioris atrij via ‡ cubicula contra
לעמת הלשכות דרך החצר החצונה אל־פני
.cubitorum quinquaginta eius ‡ longitudo ;cubiculorum
הלשכות ארכו חמשים אמה׃
exteriori atrio † quæ ,cubiculorum longitudo Quia
כי־ארך הלשכות אשר לחצר [a]החצונה 8
templi facies super ‡ ecce & : † cubitorum quinquaginta
חמשים אמה והנה על־פני ההיכל
.* cubitorum centum
מאה אמה׃
Oriente ab introitus † :ista cubicula subter de Et
ומתחתה לשכות האלה [b]המבוא מהקדים 9
.exteriori atrio ab ,ea in ipsum ingrediendo in ‖
בבאו להנה מהחצר החצנה׃
facies ad ‡ orientalis viæ atrij maceria † latitudine In
ברחב גדר החצר דרך הקדים אל־פני 10
.cubicula ædificij facies ad ‡ & :sepositi tabulati
הגזרה ואל־פני הבנין לשכות׃
,cubiculorum aspectum secundum eorum facies ad ‖ via Et
ודרך לפניהם כמראה הלשכות 11
† sic ,eorum longitudinem secundum ,Aquilonis via * quæ
אשר דרך הצפון כארכן כן
,corũ normas ‡ secundum & ,eorum exitus omnes & :eorũ latitudo
רחבן וכל מוצאיהן וכמשפטיהן
cubiculorum ostia secundum Et .eorum ostia secundum &
וכפתחיהן׃ וכפתחי הלשכות 12
faciebus in via ‖ ,viæ capite in ostium Austri † via ‡ quæ
אשר דרך הדרום פתח בראש דרך דרך בפני
.ipsa ingrediendo in Orientis via elegantis maceriæ
הגדרת [c]הגינה דרך הקדים בבואן׃
,Austri ‡ cubicula Aquilonis ‡ Cubicula :me ad dixit Et
ויאמר אלי לשכות הצפון לשכות הדרום 13
sanctitatis cubicula ‖ hæc sepositi tabulati facies ad † quæ
אשר אל־פני הגזרה הנה לשכות הקדש
propinqui † qui sacerdotes ibi comedent quibus *
אשר יאכלו־שם הכהנים אשר־קרובים
ponent ibi .sanctificationum sanctificationes ‡ ,Domino
ליהוה קדשי הקדשים שם [d]יניחו
,peccato pro sacrificiũ & ,munus † & ,sanctificationũ sanctificationes ‡
קדשי הקדשים והמנחה והחטאת
.‡ sanctus locus quia ,delicto pro &
והאשם כי המקום קדש׃
egredientur non & ,sacerdotes ipsa ingrediendo In
בבאם הכהנים ולא־יצאו 14
reponent ibi & ,exterius atrium ad ‖ sanctitate de
מהקדש אל־החצר החיצונה ושם יניחו
sanctitas quia ,eis in ministrabunt quibus * ,sua vestimenta
בגדיהם אשר־ישרתו בהן כי־קדש
* ad accedent & ,aliis vestimentis vestientúrque :ipsa †
הנה ילבשו בגדים אחרים וקרבו אל־
domus mensuras compleuit Et .populo ‡ quæ
אשר לעם׃ וכלה את־[e]מדות הבית 15
* eius facies cuius ,portæ via ‡ me adduxit & ,interioris
הפנימי [f]והוציאני דרך השער אשר פניו
.circa circum eam est mensus & :Orientis † viam
דרך הקדים ומדדו סביב סביב׃
:mensuræ calamo in Orientis ventum ‡ est Mensus
מדד רוח הקדים [g]בקנה המדה 16
.vndique ‡ mensuræ calamo in calamis quingentis
חמש־אמות קנים בקנה המדה סביב׃
calamis quingentis : Aquilonis ventum ‡ est Mensus
מדד רוח הצפון חמש־מאות קנים 17
Austri Ventum .circum ‖ mensuræ calamo in
בקנה המדה סביב׃ את רוח הדרום 18
.mensuræ calamo in calamis quingentis : est mensus
מדד חמש־מאות קנים בקנה המדה׃

‖ erant, * erant † angustiora erant * parietis qui ‡ in ‖ è regione ‡ erat † erant [a] חוץ † erat: ‡ ante faciem * erat lõgitudo. † erat
ומתחת הלשכות ק המביא ק
‖ dum ingrediebatur quispiam † parietis ‡ corã solario: ‡ coram ædificio erant ‖ erat ante ea [b] בוא * erant in † erat ‡ modos ‡ erant in † meridiana erat ‖ videlicet quæ erat coram pariete directè per viam Orientalem ingredientibus [c] הגן ‡ Aquilonaria ‡ meridiana, † sunt ante solarium, ‖ sunt * in † appropinquãt ‡ sanctificationem [d] ינח ‡ sanctificationem † oblationem, ‡ est. Cùm ingressi fuerint ‖ in * in † sunt * ea
ולבשו ק
‡ sunt ‡ per viam * erat ad [e] מדד [f] יצא † Orientalem: ‡ angulum Orientalem [g] קנה ‡ per circuitũ.
מאות ק
‡ angulum ‖ per circuitũ. Angulum meridianum

quin- est mensus :maris ventum ‡ ad Circuitu
סבב אל־רוח הים מדד חמש־ 19
.mensuræ calamo in calamis gentis
[h]מאות קנים בקנה המדה׃
,ei murus ,ipsum ‡ est mensus ventos ‖ quatuor Ad †
לארבע רוחות מדדו חומה לו 20
latitudinem & ,* quingentis longitudinem ,circa circum
סביב סביב ארך חמש מאות ורחב
.prophanum † sanctum inter diuidendum ad ,* quingentis
חמש מאות להבדיל בין הקדש [i]לחל׃

CAP. XLIII. מג

respiciens ‡ quæ † portam :portam ad me fecit ambulare Et
ויולכני אל־השער שער אשר פנה 1
Israel Dei gloria ecce Et :Orientis * viam
דרך הקדים׃ והנה כבוד אלהי ישראל 2
aquarum vox tanquam eius vox Et : Orientis ‖ via de veniens ‡
בא מדרך הקדים וקולו כקול מים
.eius gloria à ‡ splendebat terra & :multarum
רבים והארץ [k]האירה מכבדו׃
* vidi quam visio visionem secundum Et
וכמראה המראה אשר [l]ראיתי 3
corrumpendum ad me veniendo in ‡ ,vidi quam visionem secundum
כמראה אשר־ראיתי בבאי לשחת
vidi quam visionem secundum † visiones Et .ciuitatem
את־העיר ומראות כמראה אשר ראיתי
.meã facies ad † cecidi & :Chebar fluuium ad ‡
אל־נהר כבר [m]ואפל אל־פני׃
via * :domum ad est ingressa Domini gloria Et
וכבוד יהוה בא אל־הבית דרך 4
.Orientis ‡ viam † eius facies cuius ,portæ
שער אשר פניו דרך הקדים׃
atrium in me introduxit & ,spiritus me eleuauit Et
[n]ותשאני רוח ותבאני אל־החצר 5
.domum Domini gloria repleuerat ecce & :interius
הפנימי והנה מלא כבוד־יהוה הבית׃
stans fuit * vir & :domo de me ad dictum audiui Et
ואשמע מדבר אלי מהבית ואיש היה עמד 6
locus hominis Fili ,me ad dixit Et .me iuxta
אצלי׃ ויאמר אלי בן־אדם את־מקום 7
quo ‡ meorum pedum plantarum locus & ,mei solij
כסאי ואת־מקום [o]כפות רגלי אשר
:seculum in Israel filiorum medio in ibi habitabo
אשכן־שם בתוך בני־ישראל לעולם
nomen Israel domus vltrà polluent non &
ולא יטמאו עוד בית־ישראל שם
,sua fornicatione in eorum reges & ipsi ,meæ sanctitatis ‡
קדשי המה ומלכיהם [p]בזנותם
.suis excelsis ‡ suorum regum cadaueribus in &
ובפגרי מלכיהם במותם׃
suum postem & ,meo limine cum suum limen ipsos dando In ‡
[q]בתתם ספם את־ספי ומזוזתם 8
:eos inter & ,me inter * paries & ,meum postem iuxta
אצל מזוזתי והקיר ביני וביניהם
,suis abominationibus in meæ sanctitatis ‡ nomen polluerunt &
וטמאו את־שם קדשי בתועבותם
.meo naso † in eos consumpsi & ;fecerunt quas
אשר [r]עשו [s]ואכל אותם באפי׃
cadauera & ,suam fornicationem elongent Nunc
עתה ירחקו את־זנותם ופגרי 9
.seculum in eorum medio in habitabo & :me à suorum regum
מלכיהם ממני ושכנתי בתוכם לעולם׃
Israel domui annuncia hominis fili Tu
אתה בן־אדם [t]הגד את־בית־ישראל 10
: suas iniquitates propter erubescant & ,domum
את־הבית ויכלמו [u]מעונותיהם
.exemplar metiantur &
ומדדו את־תכנית׃
figuram ,fecerunt quæ omnibus de erubuerint si Et
ואם־נכלמו מכל אשר־עשו צורת 11
,eius introitus & ,eius exitus & ,eius dispositionem & ,domus
הבית ותכונתו [x]ומוצאיו ומובאיו

‡ angulum occidentalem: [h] מאה † Per ‖ angulos ‡ ipse murum * calamis, † & [i] חול † videlicet ‡ respiciebat ad * Orientalem: ‡ veniebat ‖ Orientali: ‡ propter gloriam [k] אור * erat [l] ראה ‡ dum venirem ad disperdendũ † erant ‡ iuxta † in faciem meam. [m] נפל * per viam † erat ad ‡ Orientalem. [n] נשא ‡ stabat ‡ est in [o] כפף ‡ sanctũ meum, [p] זנה ‡ in ‡ Cùm posuerint ipsi [q] נתן * erat ‡ sanctũ meum † furore [r] עשה [s] כלה [t] נגד [u] עוה [x] יצא

omnes † & , eius statuta omnia ‡ & ,eius figuras omnes &
וכל־צורתו ואת כל־חקתיו וכל־
scribe & , eos fac scire ,eius leges omnes & ,eius figuras
צורתו וכל־[a]תורתו [b]הודע אותם וכתב
,eius formam omnem custodiant & : eorum oculis in
לעיניהם וישמרו את־כל־צורתו
.ea † facient & ,eius statuta omnia ‡ &
ואת־כל־[c]חקתיו ועשו אותם׃
omnis ,montis caput * super : domus lex ‖ Ista
12 זאת תורת הבית על־ראש ההר כל־
Ecce . ‡ sanctitatum sanctitas circa circum eius terminus
גבלו סביב סביב קדש קדשים הנה־
altaris mensuræ ‡ istæ Et .domus lex ista
13 זאת תורת הבית׃ ואלה מדות המזבח
,cubiti sinus & ,palmus & , ‡ cubitus † cubitus , cubitis in
באמות אמה אמה וטפח וחיק האמה
pugilli circum * eius labium ad ,eius terminus & .latitudo cubiti &
ואמה רחב וגבולה אל־שפתה סביב זרת
.altaris præeminentia ‖ hæc & .vnius
האחד וזה גב המזבח׃
inferius auxilij atrium ‡ ad vsque terræ sinu † à Et
14 ומחיק הארץ עד־העזרה התחתונה
auxilij atrio ‡ à Et .vnius cubiti * latitudo & ,cubiti duo
[d]שתים אמות ורחב אמה אחת ומהעזרה
, cubiti quatuor magnum auxilij atrium ‖ ad vsque minori
הקטנה עד־העזרה הגדולה ארבע אמות
.cubiti † latitudo &
ורחב האמה׃
,suprà & Dei leone à & : ‡ cubitorum † quatuor Dei mons ‡ Et
15 וההראל ארבע אמות ומהאראיל ולמעלה
‡ viginti duo Ariel * Et .quatuor cornua
16 הקרנות ארבע׃ והאראיל שתים עשרה
ad † quadratum , latitudinis duodecim in ‡ longitudine
ארך בשתים עשרה רחב רבוע אל־
.suas quadraturas ‡ quatuor
ארבעת רבעיו׃
-quatuor in * longitudinis ‖ quatuordecim auxilij atrium Et
17 והעזרה ארבע עשרה ארך בארבע
terminus ‡ & :eius quadraturas † quatuor ad latitudinis decim
עשרה רחב אל־ארבעת רבעיה והגבול
cubiti ‖ ei sinus & , † cubiti dimidij eam circum
סביב אותה [e]חצי האמה והחיק־לה אמה
.Orientem respicere * eius gradus Et .circum ‡
סביב ומעלתהו [f]פנות קדים׃
Dominus dixit Sic ,hominis Fili ,me ad dixit Et
18 ויאמר אלי בן־אדם כה אמר אדני
:illud fieri ‖ die in altaris statuta * Hæc : Dominus ‡
יהוה אלהים חקות המזבח ביום [g]העשותו
spargendum ad & , ascensionem † illud super faciendum ascendere ‖ ad
[h]להעלות עליו עולה ולזרק
.sanguinem illud super
עליו דם׃
ipsi ‡ qui ,Leuitas sacerdotes ad * dabis Et
19 ונתתה אל־הכהנים הלוים אשר הם
,Dominus ‖ Dominus ait , me ad propinqui † ,Sadoc semine de
מזרע צדוק הקרובים אלי נאם אדני יהוה
.peccato pro sacrificium ad bouis ‡ filium vitulum : mihi ministrandũ ad
לשרתני פר בן־בקר לחטאת׃
quatuor super dabis ‡ & .eius sanguine de assumes Et
20 ולקחת מדמו ונתתה על־ארבע
ad & ,auxilij atrij * angulis quatuor in & ,eius cornibus
קרנותיו ואל־ארבע [i]פנות העזרה ואל־
.illud expiabis & ,illud mundabis & :circum terminum
הגבול סביב וחטאת אותו וכפרתהו׃
eum comburet & : peccato pro vitulum tolles Et
21 ולקחת את הפר החטאת ושרפו
secunda die in Et .sanctuarium extra domus precepto in ‡
22 במפקד הבית מחוץ למקדש׃ וביום השני
expiabunt & : peccato pro perfectum caprarum hircum offeres
תקריב שעיר־עזים תמים לחטאת וחטאו
.vitulo in expiauerunt sicut altare
את־המזבח כאשר חטאו בפר׃

‡ omnes descriptiones
† omnes picturas
[a] ירה [b] ידע
‡ omnes descriptiones
† eas.
[c] חקק
‖ est
* verticem
‡ est.
‡ sunt
† hic est
‡ communis, & quatuor digiti, Et medio altaris altitudo erat cubiti vnius, & cubiti latitudo, & clausuræ cubiti illius altitudo, vsque
* in circuitu erat palmi
‖ est, altitudo
† medio
‡ locũ inferiorem vbi manebant sacerdotes offerẽtes erant in longitudine
* erat
‡ loco illo
† locum maiorẽ erant in longitudine
† erat
[d] שנה
‡ altare † erat
‡ inferius: & ab altari,
* altare
‡ cubitorum erat in
‡ cum
† erat in
‡ quadrangulis suis.
‖ cubitorum
* cum
† quadrangulos
‡ clausura quæ erat in circuitu eius
† altitudo, & medium ‖ erat
‡ vnius per circuitum.
* erant vetius
[e] חצה [f] פנה
‡ Deus: * sunt
‖ qua facies
‡ offerendum
† holocaustum,
[g] עשה
[h] עלה
* sacerdotibus Leuitis,
‡ sunt
† qui accedunt
‖ Deus, vt ministrent
‡ vaccæ
‡ pones in
* loci vbi offerunt. & in clausura quæ est in circuitu.
[i] פנן
‡ comburens secundum preceptum

vaccæ filium vitulum offeres , expiando ab te complendo In
23 בכלותך מחטא תקריב פר בן־בקר
.perfectum pecore ‡ de arietem & , perfectum
[a]תמים ואיל מן־הצאן תמים׃
proiicient & :Domini facies ad † eos offeres Et
24 והקרבתם לפני יהוה והשליכו
ascensionem eos facient ascendere ‖ & :sal eos super sacerdotes
הכהנים עליהם מלח [b]והעלו אותם עלה
hircum facies diebus Septem .Domino
25 ליהוה׃ שבעת ימים תעשה שעיר־
de arietem & , bouis filium vitulum & : die pro peccati ‡
חטאת ליום [c]ופר בן־בקר ואיל מן־
.facient perfectos pecore ‡
הצאן תמימים יעשו׃
mundabunt & ,altare expiabunt diebus Septem
26 שבעת ימים וכפרו את־המזבח וטהרו
.suas manus implebunt ‡ & :illud
אתו ומלאו ידו׃
,octaua die in erit & :dies consummabunt ‡ Et
27 [d]ויכלו את־הימים והיה ביום השמיני
altare super sacerdotes facient vltrà &
והלאה יעשו הכהנים על־המזבח את־
, vos volam * & , vestra pacifica & ,vestras ascensiones †
[e]עולותיכם ואת־שלמיכם ורצאתי אתכם
.Dominus † Dominus ait
נאם אדני יהוה׃

CAP. XLIIII. מד

exterioris sanctuarij portæ viam † me fecit redire Et
1 [f]וישב אתי דרך שער המקדש החיצון
me ad dixit Et .clausa ipsa ‖ & : Orientem ‡ respicientis
2 הפנה קדים והוא סגור׃ ויאמר אלי
vir & ,aperietur non .erit clausa hæc Porta :Dominus
יהוה השער הזה סגור יהיה לא יפתח ואיש
Israel Deus Dominus quoniam :eam in ‡ ingredietur non
לא־[g]יבא בו כי יהוה אלהי־ישראל
.clausa eritque :eam in * est ingressus
בא בו והיה סגור׃
ea in manebit ipse princeps , ‡ Principis
3 את־הנשיא נשיא הוא ישב־בו
vestibuli via à : Domini facies ad ‖ panem comedendum ad ‡
לאכול־לחם לפני יהוה מדרך אולם
.egredietur eius via à ‡ & ,ingredietur portæ
השער יבוא ומדרכו יצא׃
facies ad Aquilonis ‡ portæ via † me adduxit Et
4 ויביאני דרך־שער־הצפון אל־פני
domum Domini gloria impleuit ecce & ,vidi &,domus
הבית וארא והנה מלא כבוד־יהוה את־בית
.meas facies ad ‖ cecidi & :Domini
יהוה [h]ואפל אל־פני׃
,tuum cor pone hominis fili ,Dominus me ad dixit Et
5 ויאמר אלי יהוה בן־אדם שים לבך
omnia audi tuis auribus in & ,tuis oculis in vide &
וראה בעיניך ובאזניך שמע את כל־
domus statutis omnibus de tecum loquens ‡ ego quæ
אשר אני מדבר אתך לכל־[i]חקות בית־
ingressu in tuum cor pones Et :eius legibus cunctis de & , Domini
יהוה ולכל־[k]תורתו ושמת לבך למבוא
.sanctuarij exitus omnes in ‡ domus
הבית בכל מוצאי המקדש׃
Sic ,Israel domum ad rebellem ad dices Et
6 ואמרת אל־[l]מרי אל־בית ישראל כה
omnibus de vobis Multum : Dominus ‖ Dominus dixit
אמר אדני יהוה רב־לכם מכל־
.Israel domus vestris abominationibus
תועבתיכם בית ישראל׃
præputiatos ‡ & ,corde præputiatos alienigenæ ‡ filios vos inducendo In *
7 [m]בהביאכם בני־נכר ערלי־לב וערלי
ipsam polluendum ad meo sanctuario in existendum ad † ,carne
בשר [n]להיות במקדשי לחללו
,adipem , meum panem vos offerendo in ‡ ,meam domum
את־ביתי בהקריבכם את־לחמי חלב

Cùm compleueris expiare,
‡ pecoribus
[a] תמם
† coram Domino:
‖ offerent eos holocaustum
[b] עלה
‡ pro peccato
[c] פר
‡ pecoribus
יכפרו
ק
‡ consecrabunt
‡ explebunt
[d] כלה
† holocausta vestra,
* pacatus ero vobis.
† Deus.
[e] עלה
‡ ad
[f] שוב
‡ ad ‖ erat
‡ per
[g] בוא
* per
‡ erit,
‡ vt comedat
‖ coram Dño: per viam
יתיר ו
‡ per viam
† per viam
‡ Aquilonaris coram domo.
‖ super faciem meam.
[h] נפל
‡ loquor
[i] חקק
[k] ירה
‡ per
[l] מרה
‖ Deus: Sufficiat
* Cùm induxeritis
‡ alienigenas incircuncisos
‡ incircuncisos
† vt essent
[m] בוא [n] היה
‡ cùm obtuleritis

omnibus in meum pactum *infregeritis* * & ,fanguinem & * diffolueritis

ודם ᵃויפרו את־בריתי אל־כל־ ᵃפור

·veftris abominationibus

תועבותיכם׃

pofuiftis & ,mearum fanctitatum cuftodiam feruaftis non Et

8 ולא שמרתם משמרת קדשי ᵇותשימון ᵇשום

.vobis † meo fanctuario in meæ cuftodiæ cuftodes † pro

לשמרי משמרתי במקדשי לכם׃

filius Omnis :*Dominus* * Dominus dixit Sic * Deus:

9 כה אמר אדני יהוה כל־בן־

non ,carne *præputiatus* ‡ & ,corde *præputiatus* ‡ alienigenæ ‡ incircuncifus

נכר ערל לב וערל בשר לא

,alienigenæ filio omni ab :meum fanctuarium *ad* ingredietur

יבוא אל־מקדשי לכל־בן־נכר

.Ifrael filiorum medio in * qui * eft

אשר בתוך בני ישראל׃

,me *defuper* ‖ fe elongauerunt qui Leuitæ *Quinimò* Sed ‖ ‡

10 כי אם־הלוים אשר רחקו מעלי

poft † , me *defuper* ‡ errauerunt qui ,Ifrael *errando in* ‖ ‖ errante ‡ à † euntes

ᶜבתעות ישראל אשר תעו מעלי אחרי ᶜתעה

.*fuam iniquitatem* ‡ portabunt & : fua idola ‡ pœnam iniquitatis fuæ.

גלוליהם ונשאו ᵈעונם׃ ᵈעוה

ad præfectura † ,miniftri meo fanctuario in erunt Et † præpofiti portis

11 והיו במקדשי משרתים פקדות אל־

mactabunt ipfi :domus miniftri & , domus *portas*

שערי הבית ומשרתים את־הבית המה ישחטו

ftabunt ipfi & ,populo victimam & ,*afcenfionem* † † holocauftum

את־העלה ואת־הזבח לעם והמה יעמדו

.eis *miniftrandum ad* ‡ ,eorum *facies ad* * * in confpectu ‡ vt miniftrent

לפניהם לשרתם׃

facies ad ‡ illis miniftrauerunt quòd eo Pro ‡ in confpectu

12 יען אשר ישרתו אותם לפני

offendiculum in Ifrael domui fuerunt & ,fuorum idolorum

גלוליהם והיו לבית־ישראל למכשול

dixit ,eos fuper meam manum leuaui idcirco ,iniquitatis

עון על־כן נשאתי ידי עליהם נאם

.*fuam iniquitatem* ‡ portabunt & ,*Dominus* ‡ Dominus ‡ Deus, ‡ pœnam iniquitatis fuæ.

אדני יהוה ונשאו עונם׃

facerdotio *fungendum ad* † me ad appropinquabunt non Et † vt fungantur

13 ולא־ᵉיגשו אלי לכהן ᵉנגש

ad meas fanctificationes omnes *fuper accedendum ad* ‖ & ,mihi ‖ accedant ad

לי ולגשת על־כל־קדשי אל־

, fuam ignominiam portabunt & * ; fanctitatum *fanctitates* † † fanctitatem * fed

קדשי הקדשים ונשאו כלמתם

.fecerunt quas ,fuas abominationes &

ותועבותם אשר עשו׃

omni in :domus cuftodiæ cuftodes eos dabo Et

14 ונתתי אותם שמרי משמרת הבית לכל

.eo in fiet quod omni in & , eius *feruitio* ‡ ‡ minifterio

עבדתו ולכל אשר יעשה בו׃

,Sadoc filij Leuitæ .facerdotes Et

15 והכהנים ° הלוים בני צדוק

errando in † , mei fanctuarij cuftodiam cuftodierunt qui † cùm errarent

אשר שמרו את־משמרת מקדשי ᶠבתעות ᶠתעה

, me ad accedent ipfi ,me *defuper* ‖ Ifrael *filios* ‡ ‡ filij ‖ à

בני־ישראל מעלי המה יקרבו אלי

mihi *offerendum ad meas facies ad* * ftabunt & :mihi *miniftrandum ad* ‡ ‡ vt miniftrent * in confpectu meo, vt offerat

לשרתני ועמדו לפני להקריב לי

.*Dominus* † Dominus ait ,fanguinem & ;adipem † Deus.

חלב ודם נאם אדני יהוה׃

accedent ipfi & ,meum fanctuarium *ad* ingredientur Ipfi

16 המה ᵍיבאו אל־מקדשי והמה יקרבו ᵍבוא

cuftodiant & :mihi *miniftrandum ad* * meam menfam ad * vt miniftrent

אל־שלחני לשרתני ושמרו

ad *ipfos ingrediendo in* ‖ erit Et .meam cuftodiam ‖ cùm ingredientur

17 את־משמרתי׃ והיה בבואם אל־

: fe induent *linorum* ‡ veftibus interioris atrij portas ‡ lineis

שערי החצר הפנימית בגדי פשתים ילבשו

portis in *eos miniftrando in* ‡ ,lana eos fuper afcendet non & ‡ cùm miniftrauerint

ולא־יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי

.intrinfecus & , interioris atrij

החצר הפנימית וביתה׃

‡ lineæ feminalia & ,eorum caput fuper erunt *linorum* ‡ Cidares

18 פארי פשתים ʰיהיו על־ראשם ומכנסי ʰחיה

‡ linea * in ‡ poft fudorem. .*fudore in* ‡ fe accingent non ,eorum lumbis *fuper* * erunt *linorum* ‡

פשתים יהיו על־מתניהם לא יחגרו ביזע׃

† cùm egredientur atrium ad ,exterius atrium ad *eos ingrediendo in* † Et

19 ⁱובצאתם אל־החצר החיצונה אל־החצר ⁱיצא

;fuis veftimentis fe exuent populum ad exterius

ᵏהחיצונה אל־העם יפשטו את־בגדיהם ᵏחוץ

‖ miniftrauerant, cubiculis in ea reponent & ,*eis in miniftrantes* ‖ ipfi quibus

אשר־המה משרתם בם ˡוהניחו אותם בלשכת ˡינח

† fanctuarij, fanctificabunt non & ,aliis veftimentis fe veftient & .*fanctitatis* †

הקדש ולבשו בגדים אחרים ולא־יקדשו

.fuis veftibus in populum

את־העם בבגדיהם׃

: demittent non cæfariem & , radent non fuum caput Et

20 וראשם לא יגלחו ופרע לא ישלחו

.fua capita attondebunt *æquè æquè* tondendo

כסום יכסמו את־ראשיהם׃

† quando ingreffuri funt in *eos intrando in* † :facerdos omnis bibent non vinum Et

21 ויין לא־ᵐישתו כל־כהן בבואם ᵐשתה

.interius atrium *ad* ⁿפנה

אל־החצר ⁿהפנימית׃

‡ repudiatam .vxores in fibi accipient non *expulfam* ‡ & ,viduam Et

22 ואלמנה וגרושה לא־ᵒיקחו להם לנשים ᵒלקח

* fed ,viduam & , Ifrael domus femine de virgines *quinimo* *

כי אם־בתולות מזרע בית ישראל והאלמנה

.accipient facerdote à , vidua fuerit quæ

אשר־תהיה אלמנה מכהן יקחו׃

‡ difcernere *& :profanum *ad* * fanctum inter ‡ docebunt meum populum Et

23 ואת־עמי יורו בין קדש לחל

& * docebunt eos difcernere. .*eos facient fcire* * mundum *ad* immundum inter &

ובין־טמא לטהור יודעם׃

‡ in ‖ iudicandum: fecundum iudicia mea :*iudicium* ‖ ad ftabunt ipfi controuerfia *fuper* ‡ Et

24 ועל־ריב המה יעמדו לשפט

למשפט & , meas leges & : eam iudicabunt *meis iudiciis in*

ק במשפטי ושפטהו ואת־תורתי ואת־

ישפטוהו , cuftodient meis *ftatutis temporibus* † omnibus in mea *ftatuta* ‡

ק ᵖחקתי בכל־מועדי ישמרו

.fanctificabunt mea fabbatha &

ואת־שבתותי יקדשו׃

‡ decreta † follennitatibus * facerdos, vt polluat , * ingredietur non hominem mortuum ad Et

25 ואל־ᵖמת אדם לא יבוא

ᵖחקקᑫמות filium *ad* & ,matrem *ad* & ,patrem *ad* *quinimo* ‡ :fe *polluendum ad*

לטמאה כי אם־לאב ולאם ʳולבן

‡ fed fuper fuerit non quæ ,fororem *ad* & , fratrem *ad* ,filiam *ad* &

ולבת לאח ולאחות אשר־לא־היתה ʳבנה

‖ contaminabit †poftquã mundatus fuerit: ‡ numerabit : *ipfius mundationem poft* † Et .*fe contaminabunt* ‖ viro

26 לאיש יטמאו׃ ואחרי טהרתו

.fibi *numerabunt* ‡ dies feptem

שבעת ימים יספרו־לו׃

‡ quo introierit in ad fanctitatem *ad illum ingrediendi* ‡ die in Et

27 וביום באו אל־הקדש אל־

* vt miniftret offeret ,fanctitate in *miniftrandum ad* * ,interius atrium

החצר ᶠהפנימית לשרת בקדש יקריב ᶠפנה

‡ Deus. .*Dominus* ‡ Dominus ait : fuo peccato pro oblationem

חטאתו נאם אדני יהוה׃

† facerdotium eorum hæreditas Ego .hæreditatem in eis † erit Et

28 והיתה להם לנחלה אני נחלתם

ego : Ifrael in eis dabitis non poffeffionem &

ואחזה לא־תתנו להם בישראל אני

‡ Oblationem, ,peccato pro facrificium & ,*Munus* ‡ .eorum poffeffio

29 אחזתם׃ המנחה והחטאת

‖ dedicatum Domino Ifrael in *anathema* ‖ omne & :*ea* comedent ipfi delicto pro &

והאשם המה יאכלום וכל־חרם בישראל

* ipforum † primitiuum primitiuorum omnium *principium* † Et .erit *eis* *

30 להם יהיה׃ וראשית כל־בכורי

‡ fructuum, * fpontanea omnibus ex omnium * oblatio omnis & , ‡ omnium

כל וכל־תרומת כל מכל

‡ fpontaneis, † primitiuum *principium* † & : erit facerdotum , veftris ‡ oblationibus

תרומתיכם לכהנים יהיה וראשית

‡ vt reponat benedictionem *reponendum ad* ‡ ,facerdoti dabitis veftrarũ paftarum

עריסתיכם ᵗתתנו לכהן להניח ברכה ᵗנתן

tollendum ad ‡ , erit vnius ponderis * batus & , † Ephah

11 הָאֵיפָה וְהַבַּת תֹּכֶן אֶחָד יִהְיֶה לָשֵׂאת

; Ephah chomer decimum & : batus chomer decimum

מַעְשַׂר הַחֹמֶר הַבָּת וַעֲשִׂירִת הַחֹמֶר הָאֵיפָה

.eius æquilibrium ‡ erit chomer ad *

אֶל־הַחֹמֶר יִהְיֶה מַתְכֻּנְתּוֹ׃

; sechalim viginti : obolorum viginti † Sechel Et

12 וְהַשֶּׁקֶל עֶשְׂרִים גֵּרָה עֶשְׂרִים שְׁקָלִים

sechel quinque & decem ,sechalim viginti & quinque

חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה וַחֲמִשָּׁה שֶׁקֶל

quam oblatio ‡ ista .vobis erit mina

13 הַמָּנֶה יִהְיֶה לָכֶם׃ זֹאת הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר

,triticorum † chomer de Ephah partem sextam ,offeretis

תָּרִימוּ שִׁשִּׁית הָאֵיפָה מֵחֹמֶר הַחִטִּים

.hordeorum ‡ chomer de Ephah sextabitis ‡ &

וְשִׁשִּׁיתֶם הָאֵיפָה מֵחֹמֶר הַשְּׂעֹרִים׃

de bati decimum ,olei batum ‡ olei statutum ‡ Et

14 וְחֹק הַשֶּׁמֶן הַבַּת הַשֶּׁמֶן מַעְשַׂר הַבַּת מִן־

† batim decem quia : chomer † bati decem :coro

הַכֹּר עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים חֹמֶר כִּי־עֲשֶׂרֶת הַבַּתִּים

ducentis è pecore † de vnam agnam Et .chomer

15 חֹמֶר׃ וְשֶׂה־אַחַת מִן־הַצֹּאן מִן־הַמָּאתַיִם

:pacifica in & ascensionem & ,munus ‡ in ,Israel irriguo de ‡

מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לְמִנְחָה וּלְעוֹלָה וְלִשְׁלָמִים

.Dominus * Dominus ait ,eos super expiandum ad

לְכַפֵּר עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

,ista † oblatione in erunt terræ populus Omnis

16 כֹּל הָעָם הָאָרֶץ יִהְיוּ אֶל־הַתְּרוּמָה הַזֹּאת

.Israel in prælato ‖

לַנָּשִׂיא בְּיִשְׂרָאֵל׃

, munus & ascensiones ‡ erit prælato super † Et

17 וְעַל־הַנָּשִׂיא יִהְיֶה הָעוֹלוֹת וְהַמִּנְחָה

sabbathis in & ,Calendis in & ,solennitatibus in libamen &

וְהַנֵּסֶךְ בַּחַגִּים וּבֶחֳדָשִׁים וּבַשַּׁבָּתוֹת

faciet ipse Israel domus solennitatibus vniuersis in

בְּכָל־מוֹעֲדֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל הוּא־יַעֲשֶׂה אֶת־

& ascensionem ‡ & munus ‡ & ,peccato pro oblationē

הַחַטָּאת וְאֶת־הַמִּנְחָה וְאֶת־הָעוֹלָה וְאֶת־

.Israel domum propter expiandum ad pacifica

הַשְּׁלָמִים לְכַפֵּר בְּעַד בֵּית־יִשְׂרָאֵל׃

vno † in ‡ primo In :Dominus * Dominus dixit Sic

18 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה בָּרִאשׁוֹן בְּאֶחָד

mundabis & : perfectum ‖ bouis filium vitulum sumes mensis

לַחֹדֶשׁ תִּקַּח פַּר־בֶּן־בָּקָר תָּמִים וְחִטֵּאתָ

sanguine de sacerdos tollet Et .sanctuarium

19 אֶת־הַמִּקְדָּשׁ׃ וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם

in & ,domus poste in dabit ‡ & ,peccato pro oblationis

הַחַטָּאת וְנָתַן אֶל־מְזוּזַת הַבַּיִת וְאֶל־

poste super * & :altare ad auxilij atrij † angulis quatuor

אַרְבַּע פִּנּוֹת הָעֲזָרָה לַמִּזְבֵּחַ וְעַל־מְזוּזַת

.interioris atrij portæ

שַׁעַר הֶחָצֵר הַפְּנִימִית׃

,errante viro à mense in ‡ septima in facies Sic Et

20 וְכֵן תַּעֲשֶׂה בְּשִׁבְעָה בַחֹדֶשׁ מֵאִישׁ שֹׁגֶה

.domum expiabitis & : simplici à &

וּמִפֶּתִי וְכִפַּרְתֶּם אֶת־הַבָּיִת׃

erit ,mensis die decima quarta in * primo In

21 בָּרִאשׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ יִהְיֶה

infermentata ,dierum septem solennitas : Pesach vobis

לָכֶם הַפָּסַח חַג שְׁבֻעוֹת יָמִים מַצּוֹת

.se pro illa die in prælatus ‡ faciet Et .comedetur †

22 יֵאָכֵל׃ וְעָשָׂה הַנָּשִׂיא בַּיּוֹם הַהוּא בַּעֲדוֹ

.peccato pro sacrificij vitulum :terræ populo vniuerso pro &

וּבְעַד כָּל־עַם הָאָרֶץ פַּר חַטָּאת׃

Domino ascensionem * faciet solennitatis diebus septem Et

23 וְשִׁבְעַת יְמֵי־הֶחָג יַעֲשֶׂה עוֹלָה לַיהֹוָה

,die in integros ‖ arietes septem & ,vitulos septem

שִׁבְעַת פָּרִים וְשִׁבְעַת אֵילִים תְּמִימִם לַיּוֹם

captarum hircum peccato pro sacrificium & : diebus septem

שִׁבְעַת הַיָּמִים וְחַטָּאת שְׂעִיר עִזִּים

.diem per

לַיּוֹם׃

Margin (left column): † mensura aridorum, * mensura liquidorum mésuræ ‡ vt capiat * in ‡ æqualitas — נשא תכן teſt — ‡ eſt — † framenti, רום i — ‡ tertiam partem offeretis ‡ hordei. ‡ præceptum ‡ & — חקק k — † ſunt — † pecudibus — ‡ è pinguibus ‡ ſacrificium, & holocauſtum, * Deus. — † ſpontanea — ‖ propter principem — † principis ‡ offerre holocauſta, & ſacrificium, — עלה m — חגג n — ‡ ſacrificium, ‡ holocauſtum, — * Deus ‡ menſe † prima die ‖ immaculatū: — לקח o — ‡ ponet — † loci qui coniunctus eſt altari: * in — פנן p — פנה q — ‡ menſis pro vnoquoque ignorante, & pro decepto: — * menſe — חנג r — † comedentur. ‡ princeps — פר s — ‡ holocauſtum — ‖ immaculatos — ‡ oblationem

de ‡ ,raptum & ,morticinium Omne .suam domum ad ‖

31 אֶל־בֵּיתֶךָ׃ כָּל־נְבֵלָה וּטְרֵפָה מִן־

.sacerdotes comedent non : iumento ‡ de & ,aue †

הָעוֹף וּמִן־הַבְּהֵמָה לֹא יֹאכְלוּ הַכֹּהֲנִים׃

CAP. XLV. מה

,hæreditatem in terram vos faciendo cadere in † Et

1 וּבְהַפִּילְכֶם אֶת־הָאָרֶץ בְּנַחֲלָה

terra de sanctitatem Domino oblationem offeretis

תָּרִימוּ תְרוּמָה לַיהֹוָה קֹדֶשׁ מִן־הָאָרֶץ

latitudo & ,longitudine millium viginti & quinque ‡ longitudo

אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְרֹחַב

eius termino omni in ipsa ‡ Sanctitas : millium decem

עֲשָׂרָה אָלֶף קֹדֶשׁ־הוּא בְּכָל־גְּבוּלָהּ

quingenti sanctitatem in ‖ hoc ex Erit † .circum ‡

2 סָבִיב׃ יִהְיֶה מִזֶּה אֶל־הַקֹּדֶשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת

cubitorum quinquaginta & ,circum ‡ quadratum † quingentis in ‡

בַּחֲמֵשׁ מֵאוֹת מְרֻבָּע סָבִיב וַחֲמִשִּׁים אַמָּה

.circum ‡ ei suburbanum

מִגְרָשׁ לוֹ סָבִיב׃

longitudinem mensurabis ista mensura à Et

3 וּמִן־הַמִּדָּה הַזֹּאת תָּמוֹד אֹרֶךְ

decem latitudinem & ,millium viginti & ,quinque

חֲמֵשׁ וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת

.sanctitatum sanctitas ,sanctuarium erit ipso in Et .millium

אֲלָפִים וּבוֹ־יִהְיֶה הַמִּקְדָּשׁ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים׃

ministris sacerdotibus ipsa terra de Sanctitas

4 קֹדֶשׁ מִן־הָאָרֶץ הוּא לַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי

ministrandum ad accedentibus ‡ , erit sanctuarij

הַמִּקְדָּשׁ יִהְיֶה הַקְּרֵבִים לְשָׁרֵת אֶת־

* sanctuarium & ,domibus * locus eis erit & : Domino

יְהֹוָה וְהָיָה לָהֶם מָקוֹם לְבָתִּים וּמִקְדָּשׁ

, longitudo † millium viginti & quinque Et . sanctuario

5 לַמִּקְדָּשׁ׃ וַחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ

ministris Leuitis erit & ,latitudo millium decem &

וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים רֹחַב יִהְיֶה לַלְוִיִּם מְשָׁרְתֵי

.cubicula viginti possessionem .in ipsis domus

הַבַּיִת לָהֶם לַאֲחֻזָּה עֶשְׂרִים לְשָׁכֹת׃

† millium quinque , dabitis ciuitatis possessionem Et

6 וַאֲחֻזַּת הָעִיר תִּתְּנוּ חֲמֵשֶׁת אֲלָפִים

contra millium viginti † ,quinque longitudo ,latitudo

רֹחַב וְאֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף לְעֻמַּת

.erit Israel domui omni :sanctitatis * oblationem

תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל־בֵּית יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה׃

, sanctitatis oblationem ad ‡ inde & , hinc principi Et

7 וְלַנָּשִׂיא מִזֶּה וּמִזֶּה לִתְרוּמַת הַקֹּדֶשׁ

, sanctitatis oblationis facies ad * ciuitatis possessionem ad † &

וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר אֶל־פְּנֵי תְרוּמַת־הַקֹּדֶשׁ

, mare ad maris † angulo ab vrbis possessionis facies ad ‡ &

וְאֶל־פְּנֵי אֲחֻזַּת הָעִיר מִפְּאַת־יָם יָמָּה

regione è † longitudo & : Orientem ad ‖ Orientali angulo ab &

וּמִפְּאַת קֵדְמָה קָדִימָה וְאֹרֶךְ לְעֻמּוֹת

.orientalem terminum ad maris ‡ termino à partium vnius

אַחַד הַחֲלָקִים מִגְּבוּל יָם אֶל־גְּבוּל קָדִימָה׃

non & : Israel in possessionem in ei erit terra In

8 לָאָרֶץ יִהְיֶה־לּוֹ לַאֲחֻזָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא־

terram & , meum populum mei prælati † vltrà populabuntur ‡

יוֹנוּ עוֹד נְשִׂיאַי אֶת־עַמִּי וְהָאָרֶץ

. eorum tribus per Israel domui dabunt

יִתְּנוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטֵיהֶם׃

vobis Multum , Dominus * Dominus dixit Sic

9 כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי יֱהֹוִה רַב־לָכֶם

iudicium & amouete ‡ vastationem & ,violentiam † Israel prælati ‡

נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל חָמָס וָשֹׁד הָסִירוּ וּמִשְׁפָּט

. meo populo desuper * vestras exactiones tollite † , facite iustitiam &

וּצְדָקָה עֲשׂוּ הָרִימוּ גְרֻשֹׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי

. Dominus ‡ Dominus dixit

נְאֻם אֲדֹנָי יֱהֹוִה׃

iustitiæ † batus & , iustitiæ ‡ Ephah & , iustitiæ Bilances

10 מֹאזְנֵי־צֶדֶק וְאֵיפַת־צֶדֶק וּבַת־צֶדֶק

. vobis erit

יְהִי לָכֶם׃

Margin (right column): ‖ domui tuæ. ‡ tam — † auibus, quàm ‡ animalibus; — † quando diuidetis — נפל a — ‡ erit — ‡ erit — ‡ per circuitū. † Erunt ‖ pro ſanctitate ‡ in lōgitudine cum † in latitudine ‡ per circuitū. — מאה b — מדד c — חמשה — ק — ‡ qui accedunt — * pro — † erit — והיה — ק — † erit — נתן d — * ſpontaneam — ‡ erit in — † iuxta * ante oblationem ‡ ante poſſeſſionem † Occidentali ſeu ad Occidentem, ‖ vſque † erit contra vnam è partibus ‡ Occidentali vſque — ‡ oppriment † principes — ינה e — * Deus , Sufficiat — ‡ principes † iniquitatem, ‡ declinate, † Auferte angarias — עשה f — ‡ Deus. — Statera iuſta, ‡ iuſta, † iuſta

cùm Et .Ephah per Hin olei & :eius manus donum
12 מתת ידו ושמן הין לאיפה: וכי־
deuotionem † pacifica aut ,ascensionem spontaneam prælatus fecerit
יעשה הנשיא נדבה עולה או־שלמים נדבה
,Orientem * respicientem portam ei aperiet & ,Domino
ליהוה ופתח לו את־השער הפנה קדים
faciet sic ,sua pacifica & suam ascensionem ‖ faciet &
ועשה את־עלתו ואת־שלמיו כאשר יעשה
portam claudet & , egredietur & :sabbathi die in
ביום השבת ויצא וסגר את־השער
.ipsum egredi post $
אחרי צאתו:
13 ascensionem * facies integrum eius anni † filium agnum Et
וכבש בן־שנתו תמים תעשה עולה
.illud facies mane in mane in ‡ : Domino diem per
ליום ליהוה בבקר בבקר תעשה אתו:
14 partem sextam mane in mane in * eo super facies munus † Et
ומנחה תעשה עליו בבקר בבקר ששית
subigendam ad , Hin partem tertiam olei & , Ephah
האיפה ושמן שלישית ההין לרס את־
.iugiter seculi $ statutis Domino munus † ,similam
הסלת מנחה ליהוה חקות עולם תמיד:
15 & ,munus † & ,agnum facient Et
ועשו את־הכבש ואת־המנחה ואת־
iugitatis ascensionem * : mane in mane in ‖ oleum
השמן בבקר בבקר עולת תמיד:
16 prælatus † dederit cùm : Dominus ‡ Dominus dixit Sic
כה־אמר אדני יהוה כי־יתן הנשיא
eius filiis ipsa $,eius hæreditatem in suis filiis de viro * donum
מתנה לאיש מבניו נחלתו היא לבניו
.hæreditatem in ,ipsa ‖ , eorum possessio † : erit
תהיה אחזתם היא בנחלה:
17 vni sua hæreditate de donum dederit cùm ‡ Et
וכי־יתן מתנה מנחלתו לאחד
,libertatis annum ad vsque illius erit & ,suis seruis de
מעבדיו והיתה לו עד־שנת הדרור
,eius filiorum ,eius hæreditas Veruntamen :prælatum ‡ ad reuertetur &
ושבת לנשיא אך נחלתו בניו
hæreditate de prælatus * accipiet non Et .erit eis $
18 להם תהיה: ולא־יקח הנשיא מנחלת
sua possessione De .eorum possessione de ,eos populandum ad ‡ populi
העם להונתם מאחזתם מאחזתו
dispergantur non quod propter ‖ ,suis filiis dabit hæreditatem
ינחל את־בניו למען אשר לא־יפצו
.sua possessione à vir ‡ ,meus populus
עמי איש מאחזתו:
19 portæ humero super $ qui ,ingressum in * me introduxit Et
ויביאני במבוא אשר על־כתף השער
respicientia sacerdotes ad ‡ sanctitatis cubicula in
אל־הלשכות הקדש אל־הכהנים הפנות
.mare † ad lateribus in locus ‖ ibi ecce & ; Aquilonem ad
צפונה והנה־שם מקום בירכתם ימה:
20 . ibi coquent quo * locus $ iste , me ad dixit Et
ויאמר אלי זה המקום אשר יבשלו־שם
quo * : peccato pro & , delicto pro oblationem sacerdotes
הכהנים את־האשם ואת־החטאת אשר
atrium ad educendum $ non ad ,munus ‡ coquent
יאפו את־המנחה לבלתי הוציא אל־החצר
.populum sanctificandum ad , exterius
החיצונה לקדש את־העם:
21 me fecit transire & exterius atrium ad ‡ me eduxit Et
ויוציאני אל־החצר החיצונה ויעבירני
angulo in atrium * ecce & : atrij angulos quatuor ad ‡
אל־ארבעת מקצועי החצר והנה חצר במקצע
.atrij angulo in atrium ,atrij
החצר חצר במקצע החצר:
22 ligata atria $ atrij angulis quatuor In
בארבעת מקצעות החצר חצרות קטרות
mensura : latitudine ‡ triginta & , longitudine † quadraginta
ארבעים ארך ושלשים רחב מדה
.angulatis ‖ ipsis quatuor * vna
אחת לארבעתם מהקצעות:

princeps spontaneum holocaustum, † spontanea * ad
‖ holocaustum suum, עלתו[k]
$ postquam egressus fuerit.
† anniculū eius immaculatum * holocaustum ‡ singulo
† oblationem * singulo
miscendum רסס[l]
‡ oblationem $ perpetuis
‡ sacrificium, עשה[m] יעשו ק
‖ singulo * holocaustum iuge.
‡ Deus: Si † princeps * alicui $ ipsum quod donauit, filiorū † in possessionem ‖ hoc est ‖ si
היה[n] ‡ principe: Sed
‡ hæreditas eorum * princeps
לקח[o] ‡ vt opprimat ‖ vt
יגה[p] פוץ ‡ vnusquisque
* per $ erat ex latere
בוא[r] ‡ quæ erant sacerdotum quæ respiciebant
פנה[s] ‖ erat † Occidentem.
בירכתים ק
$ est * in sacrificium, vt $ efferant in
אפה[t] חוץ[u] ‡ in
‡ per * in singulis quatuor angulis erat atrium. hoc est cubiculum $ erant
† cubitorum in ‡ in מדד[x]
* erat habentibus angulos,

arietem ad * , Ephah & , vitulum ad ‖ , Ephah , munus ‡ Et
24 ומנחה איפה לפר ואיפה לאיל
.Ephah ad $ Hin olei & :faciet
יעשה ושמן הין לאיפה:
25 solennitate in mensis die decimaquinta in ‡ septimo In
בשביעי בחמשה עשר יום לחדש בחג
,peccato pro sacrificium sicut * :diebus septem ista sicut faciet
יעשה כאלה שבעת הימים כחטאת
.oleo sicut & ,munere sicut $ & , holocausto sicut $
כעלה וכמנחה וכשמן:

CAP. XLVI. מו

1 atrij Porta : Dominus ‡ Dominus dixit Sic
כה־אמר אדני יהוה שער החצר
diebus sex clausa erit , Orientem respiciens † interioris
הפנימית הפנה קדים יהיה סגור ששת ימי [a]
mensis $ die in & , aperietur sabbathi die in & ; operis
המעשה וביום השבת יפתח וביום החדש
2 portæ vestibuli via prælatus ‖ intrabit Et ,aperietur
יפתח: ובא הנשיא דרך אולם השער
sacerdotes facient & ,portæ poste super † stabit & ,doloris
מחוץ ועמד על־מזוזת השער ועשו[b] הכהנים
se incuruabit & ,eius pacifica & ,eius ascensionem †
את־עולתו[c] ואת־שלמיו והשתחוה[d]
non porta Et .egredietur & ,portæ limen super
על־מפתן השער ויצא והשער לא־
.vesperam ad vsque claudetur
יסגר עד־הערב:
3 ipsius portæ ostium ‡ terræ populus se incuruabit Et
והשתחוו עם־הארץ פתח השער ההוא
.Domini facies ad $,Calendis in & , sabbathis in
בשבתות ובחדשים לפני יהוה:
4 die in : Domino prælatus † offeret quam ascensionem Et ‖
והעלה אשר־יקרב הנשיא ליהוה ביום
.integrum $ arietem & ,integros * agnos sex ,sabbathi
השבת ששה כבשים תמימם[e] ואיל תמים:
5 donum munus † agnis in & ,ariete ad ‡ Ephah munus ‖ Et
ומנחה איפה לאיל ולכבשים מנחה מתת
.Ephah ad ‖ Hin olei & : suæ manus
ידו ושמן הין לאיפה:
6 :integri ‡ ,bouis filius vitulus ,nouilunij † die in Et
וביום החדש פר בן־בקר תמימם
.erunt integri ‡ ,aries & ,agni sex &
וששת כבשים ואיל תמימם יהיו:
7 faciet arietem per Ephah & , vitulum per Ephah Et
ואיפה לפר ואיפה לאיל יעשה
:eius manus apprehenderit sicut agnis in & , munus $
מנחה ולכבשים כאשר תשיג[f] ידו
.Ephah per Hin olei &
ושמן הין לאיפה:
8 portæ vestibuli via :prælatum ingrediendo in ‖ Et
ובבוא הנשיא דרך אולם השער
.exibit eius * viam in ‡ & , ingredietur
יבוא ובדרכו יצא:[g]
9 Domini facies ad † terræ populum intrando in $ Et
ובבוא עם־הארץ לפני יהוה
,se incuruandū ad Aquilonis ‖ portæ viam ingrediens ‡ solennitatibus in
במועדים הבא דרך שער צפון להשתחות[h]
portæ viam ingrediens & ,meridiei $ portæ via † egredietur
יצא דרך־שער נגב והבא דרך־שער
reuertetur Non .aquilonaris portæ via † egredietur , meridianæ
נגב יצא דרך־שער צפונה לא ישוב
illius regione è sed ,eam in est ingressus quam ‡ , portæ via †
דרך השער אשר־בא בו כי נכחו
,ipsos ingrediendo in * eorum medio in ,prælatus $ Et .egredientur
10 יצאו:[i] והנשיא בתוכם בבואם
.egredientur , ipsos exeundo in † & ,ingredietur
יבוא ובצאתם יצאו:
munus * erit statutis temporibus in & ,festiuitatibus in Et
11 ובחגים ובמועדים תהיה המנחה
agnis in & , arietem per Ephah & , vitulum per Ephah
איפה לפר ואיפה לאיל ולכבשים

† oblationem, ‖ per vitulum, per arietem $ per
‡ mense
* tam
‡ quàm $ sacrificio;
‡ Deus:
† quæ respicit ad
פנה[a] $ calendarum
‖ princeps per viam
† in limine
עשה[b] † holocaustum
עלה[c]
שחה[d]
‖ Holocaustum autem quod † princeps * immaculatos $ immaculatū.
תמם[e]
‖ oblationem ‡ per † sacrificium ‖ per
† Calendarum, ‡ immaculatus:
‡ immaculati
‡ sacrificium, נשג[f]
‖ quando ingredietur princeps: per viam * per ipsam
יצא[g] $ cùm intrabit populus † in conspectu $ qui ingreditur per ‖ Aquilonaris vt incuruet
שחה[h] † per viam meridianæ, & qui ingreditur per viam ‡ per $ princeps * quando ingredientur ipsi
יצא ק
† quādo egressi fuerint ipsi,
יצא[i] ‡ sollennitatibus * sacrificium

,hinc eius *labium super* ‡ ascendet torrentem *super* ‡ Et
12 וְעַל־הַנַּחַל יַעֲלֶה עַל־שְׂפָתוֹ מִזֶּה וּ
,eius folium defluet non *cubi lignum omne* † inde &
וּמִזֶּה׀ כָּל־עֵץ־מַאֲכָל לֹא־יִבּוֹל עָלֵהוּ
,maturabit suis mensibus In .eius fructus consumetur nec
וְלֹא־יִתֹּם פִּרְיוֹ לָחֳדָשָׁיו יְבַכֵּר
erit Et *egredientes* † *ipsa* sanctuario de eius aquæ quia
כִּי מֵימָיו מִן־הַמִּקְדָּשׁ הֵמָּה יוֹצְאִים וְהָיוּ
medelam † ad eius folium & ,cibum in eius fructus
פִרְיוֹ לְמַאֲכָל וְעָלֵהוּ לִתְרוּפָה׃
quo ‡ terminus *Iste* : *Dominus* ‖ Dominus dixit Sic
13 כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה גֵּה גְבוּל אֲשֶׁר
tribubus duodecim terram diuidetis hæreditatem
תִּתְנַחֲלוּ אֶת־הָאָרֶץ לִשְׁנֵי עָשָׂר שִׁבְטֵי
funiculi ‡ Ioseph : Israel
יִשְׂרָאֵל יוֹסֵף חֲבָלִים׃
quam ‖ suus frater sicut *vir* ‡ eam accipietis hæreditate Et
14 וּנְחַלְתֶּם אוֹתָהּ אִישׁ כְּאָחִיו אֲשֶׁר
.vestris patribus eam *dandum ad* ‡ meam manum leuaui
נָשָׂאתִי אֶת־יָדִי לְתִתָּהּ לַאֲבֹתֵיכֶם
hæreditatem in vobis hæc terra cadet &
וְנָפְלָה הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם בְּנַחֲלָה׃
à ,aquilonarem *angulum* ‡ ad terræ terminus ‡ hic Et
15 וְזֶה גְּבוּל הָאָרֶץ לִפְאַת צָפוֹנָה מִן־
.Sedad in veniendum ad ,Chethlon via magno mari
הַיָּם הַגָּדוֹל הַדֶּרֶךְ חֶתְלֹן לְבוֹא צְדָדָה׃
terminum inter † quæ Sibraim ,Berothah ,Chamath
16 חֲמָת׀ בֵּרוֹתָה סִבְרַיִם אֲשֶׁר בֵּין־גְּבוּל
,Hathichon Chaser ‖ ; Chamath terminum *inter* & ,Dammesec
דַּמֶּשֶׂק וּבֵין גְּבוּל חֲמָת חָצֵר הַתִּיכוֹן
.Chauran *terminum ad* *qua*
אֲשֶׁר אֶל־גְּבוּל חַוְרָן׃
terminus Henon ,Chasar mari à terminus erit Et
17 וְהָיָה גְבוּל מִן־הַיָּם חֲצַר עֵינוֹן גְּבוּל
:Chamath terminus & ,*Aquilonem ad Aquilo* * & ,Dammesec
דַּמֶּשֶׂק וְצָפוֹן׀ צָפוֹנָה וּגְבוּל חֲמָת
Aquilonis angulum † &
וְאֵת פְּאַת צָפוֹן׃
inter *ab* & ,Chauran inter *ab* Orientalem *angulum* ‡ Et
18 וּפְאַת קָדִים מִבֵּין חַוְרָן וּמִבֵּין
Israel terram *inter ab* & ,Ghilhad inter *ab* & ,Dammesec
דַּמֶּשֶׂק וּמִבֵּין הַגִּלְעָד וּמִבֵּין אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
& : metiemini orientale mare *super* ‡ termino à Iarden
הַיַּרְדֵּן מִגְּבוּל עַל־הַיָּם הַקַּדְמוֹנִי תָּמֹדּוּ וְאֵת
.orientalem *angulum* †
פְּאַת קָדִימָה׃
aquas ad vsque Thamar à ,*austrum* ‡ ad *meridiei angulum* * Et
19 וּפְאַת נֶגֶב תֵּימָנָה מִתָּמָר עַד־מֵי
: magnum mare ad ‡ torrentem , Cades contradictionum
מְרִיבוֹת קָדֵשׁ נַחֲלָה אֶל־הַיָּם הַגָּדוֹל
Meridiem ad Austri angulum * &
וְאֵת פְּאַת־תֵּימָנָה נֶגְבָּה׃
contra vsque termino à magnum mare *maris angulum* ‖ Et
20 וּפְאַת־יָם הַיָּם הַגָּדוֹל מִגְּבוּל עַד־נֹכַח
maris angulus hic ‡ ,Chamath *intrandum ad* †
לְבוֹא חֲמָת זֹאת פְּאַת־יָם׃
tribubus vobis hanc terram diuidetis Et
21 וְחִלַּקְתֶּם אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת לָכֶם לְשִׁבְטֵי
hæreditatem in eam *cadere facietis* ‡ ,erit Et .Israel
22 יִשְׂרָאֵל׃ וְהָיָה תַּפִּלוּ אוֹתָהּ בְּנַחֲלָה
qui , vestrum medio in *peregrinantibus* ‡ peregrinis & , vobis
לָכֶם וּלְהַגֵּרִים הַגָּרִים בְּתוֹכְכֶם אֲשֶׁר־
indigena sicut vobis erunt & ,vestrum medio in filios genuerunt
הוֹלִדוּ בָנִים בְּתוֹכְכֶם וְהָיוּ לָכֶם כְּאֶזְרָח
medio in hæreditatem in cadent vobiscum , Israel filios inter
בִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִתְּכֶם יִפְּלוּ בְנַחֲלָה בְּתוֹךְ
.Israel tribuum
שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃
ibi , *eo cum* peregrinus *peregrinans* ‡ qua † tribu in ,erit Et
23 וְהָיָה בַשֵּׁבֶט אֲשֶׁר־גָּר הַגֵּר אִתּוֹ שָׁם
:*Dominus* † Dominus dixit ,eius hæreditatem dabitis
תִּתְּנוּ נַחֲלָתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי יְהוִה׃

‡ iuxta ‡ iuxta ripam † omnis arbor fructus comestibilis, נִבֹּל[n] תֹּם[o] † egrediuntur. וְהָיוּ הָיָה[a] ק † fractionem sanandam vtile. תְּרוּפָה[p] Deus: Hic est ‡ in שְׁנֵה[q] ‡ sortes duæ erunt. ‡ vnusquisque accipiet, super ‡ vt darem ‡ est * plagam † est ‖ atrium medii, תִּיכוֹן[r] quod est in termino * terminus Aquilonaris terræ Israel, & ad Aquilonem mundi, † plagam Aquilonarem. ‡ plagam פְּאַת[s] ‡ vsque ad מָדַד[t] † plagam * plagam meridianam ‡ meridiem ‡ vsque * hæc est plaga meridiana australis. ‖ plagam occidentalem † ingressum ‡ hæc est plaga occidentalis. פֵּאָה[u] ‡ sortiemini נָפַל[u] ‡ qui peregrinantur גּוּר[x] יָלַד[y] ‡ in ‡ peregrinatur † Deus. נָתַן[z]

ipsis † quatuor *circum* eis in *circum* *ordo* ‡ Et
23 וְטוּר סָבִיב בָּהֶם סָבִיב לְאַרְבַּעְתָּם
circum * parietes subter *facta* ‡ culinæ &
וּמְבַשְּׁלוֹת עָשׂוּי מִתַּחַת הַטִּירוֹת סָבִיב׃
qua * , coquentium domus † Istæ : me ad dixit Et
24 וַיֹּאמֶר אֵלַי אֵלֶּה בֵּית הַמְבַשְּׁלִים אֲשֶׁר
.populi victimam domus ministri *ibi* coquent
יְבַשְּׁלוּ־שָׁם מְשָׁרְתֵי הַבַּיִת אֶת־זֶבַח הָעָם׃

CAP. XLVII. מז

aquæ ecce & ,domus ostium ad me conuertit Et
1 וַיְשִׁבֵנִי אֶל־פֶּתַח הַבַּיִת וְהִנֵּה־מַיִם
facies nam .Orientem ad domus limine *desub egredientes* †
יֹצְאִים מִתַּחַת מִפְתַּן הַבַּיִת קָדִימָה כִּי־פְנֵי
humero ab subter † *de descendentes* * aquæ Et : Orientem ‡ domus
הַבַּיִת קָדִים וְהַמַּיִם יֹרְדִים מִתַּחַת מִכָּתֵף
.altaris meridie à dextero domus
הַבַּיִת הַיְמָנִית מִנֶּגֶב לַמִּזְבֵּחַ׃
me circuire fecit ‡ & ,aquilonaris portæ *via* † me eduxit Et
2 וַיּוֹצִאֵנִי דֶּרֶךְ־שַׁעַר צָפוֹנָה וַיְסִבֵּנִי
‡ respicientem viam ‡ extrinsecus portam *ad* extra viam
דֶּרֶךְ חוּץ אֶל־שַׁעַר הַחוּץ דֶּרֶךְ הַפּוֹנֶה
.dextero *humero ab scaturientes* ‖ aquæ ecce Et .Orientem
קָדִים וְהִנֵּה־מַיִם מְפַכִּים מִן־הַכָּתֵף הַיְמָנִית׃
.eius manu in *linea* ‡ & ,Orientem *virum egrediendo In* ‡
3 בְּצֵאת־הָאִישׁ קָדִים וְקָו בְּיָדוֹ
aquas *in* * me fecit transire & ,cubito in ‖ mille est mensus Et
וַיָּמָד אֶלֶף בָּאַמָּה וַיַּעֲבִרֵנִי בַמַּיִם
me fecit transire & , mille est mensus Et *talorum* ‡ aquas
4 מֵי אָפְסָיִם׃ וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי
me fecit transire & ,mille est mensus Et *poplitum* ‡ aquas aquas *in* †
בַמַּיִם מַיִם בִּרְכָּיִם וַיָּמָד אֶלֶף וַיַּעֲבִרֵנִי
lumborum * aquas
מֵי מָתְנָיִם׃
poteram non quem , torrentem ‖ ; mille est mensus Et
5 וַיָּמָד אֶלֶף נַחַל אֲשֶׁר לֹא־אוּכַל
natationis ‡ aquæ , aquæ se eleuauerant quoniam : transire
לַעֲבֹר כִּי־גָאוּ הַמַּיִם מֵי שָׂחוּ
transibatur † non qui , *torrentem*
נַחַל אֲשֶׁר לֹא־יֵעָבֵר׃
,me ire fecit Et ‡ hominis fili vidisti Nonne : me ad dixit Et
6 וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בֶן־אָדָם וַיּוֹלִכֵנִי
.torrentis *labium super* ‡ me conuertit &
וַיְשִׁבֵנִי עַל־שְׂפַת הַנָּחַל׃
lignum * torrentis *labium ad* ‡ ecce & , *me conuertendo In* †
7 בְּשׁוּבֵנִי וְהִנֵּה אֶל־שְׂפַת הַנַּחַל עֵץ
: me ad dixit Et .inde & ,hinc : valde *multum*
8 רַב מְאֹד מִזֶּה וּמִזֶּה׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי
,Orientalem *reuolutionem* ‡ ad *egredientes* * istæ Aquæ
הַמַּיִם הָאֵלֶּה יוֹצְאִים אֶל־הַגְּלִילָה הַקַּדְמוֹנָה
ad ‡ mare intrabunt & : planitiem *super* ‡ descendunt &
וְיָרְדוּ עַל־הָעֲרָבָה וּבָאוּ הַיָּמָּה אֶל־
.aquæ sanabuntur & ; *eductæ* † mare
הַיָּמָּה הַמּוּצָאִים וְנִרְפְּאוּ הַמָּיִם׃
omne ad , *serpet* ‖ quæ , viuens anima omnis , erit Et
9 וְהָיָה כָל־נֶפֶשׁ חַיָּה אֲשֶׁר־יִשְׁרֹץ אֶל כָּל־
piscis erit ‡ & ,viuet ,torrentes duo *illuc intrauerit quod*
אֲשֶׁר יָבוֹא שָׁם נַחֲלַיִם יִחְיֶה וְהָיָה הַדָּגָה
,istæ aquæ illuc intrauerunt quia ; valde *multus*
רַבָּה מְאֹד כִּי בָאוּ שָׁמָּה הַמַּיִם הָאֵלֶּה
torrens ‖ illuc intrauerit *quod omne* * viuet & ,sanabuntur &
וְיֵרָפְאוּ וָחָי כֹּל אֲשֶׁר־יָבוֹא שָׁמָּה הַנָּחַל׃
,Ghedi Hen ab piscatores eo *super* ‡ stabunt ,erit Et
10 וְהָיָה יַעַמְדוּ עָלָיו דַּוָּגִים מֵעֵין גֶּדִי
.erunt *reticulis extensio* † , Heghlaim Hen ad vsque &
וְעַד־עֵין עֶגְלַיִם מִשְׁטוֹחַ לַחֲרָמִים יִהְיוּ
magni maris piscis sicut , eorum *piscis erit* ‡ sua specie In
לְמִינָה תִּהְיֶה דְגָתָם כִּדְגַת הַיָּם הַגָּדוֹל
sanabuntur non & , eius *fossæ* * & ,eius Cænosa .valde *multus*
11 רַבָּה מְאֹד׃ בִּצֹּאתָו וּגְבָאָיו וְלֹא יֵרָפְאוּ
.dabuntur *salem* ‡ in
לְמֶלַח נִתָּנוּ׃

‡ paries erat in circuitu ipsorū cubiculorū per circuitum † ipsorum: ‡ factæ erant * per circuitum. † sunt * in עָשָׂה[a] שׁוּב[b] † egrediebātur de loco qui erat sub ‡ erat ad * descendebant † loco qui erat sub latere † per viam ‡ conuertit me ad יָצָא[c] סָבַב[d] ‡ ad ‖ egrediebantur à latere פָּכָה[e] † Cùm egrederetur vir ad ‡ filum lineum erat קָוָה[f] ‖ mensuras * per ‡ pertingentes ad talos. מָדַד[g] † per ‡ vsq; ad genua pertingentes. * aquas vsque ad renes. ‖ & ecce ‡ natabiles torrentis, גָּאָה[h] † poterat transiri. רָאָה[i] ‡ ad ripam שָׂפָה[k] † Cùm vertissem ‡ in ripa * erant ligna multa * quæ egrediūtur ‡ terminum * per † Orientale, & ad † Occidentale educentur; ‖ serpit quocū que ingressi fuerint ij ‡ erunt multi pisces * quicquid ‖ vbi erat ‡ in עָמַד[l] ק דּוּג[l] † extensiones retium ‡ erunt pisces רָבָה[m] ‖ multi * paludes ‡ salinas

,millium viginti & quinque longitudo Omnis .millium
אֲלָפִים כָּל־אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
.millium decem latitudo &
וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃
neque ,commutabit ‡ non & ,eo ex venundabunt non Et
14 וְלֹא־יִמְכְּרוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא יָמֵר וְלֹא
.Domino ‡ sanctitas quia : terræ principium facies transire
יַעֲבוֹר רֵאשִׁית הָאָרֶץ כִּי־קֹדֶשׁ לַיהוָה׃
facies super ‡ latitudine in residuum * millia quinque Et
15 וַחֲמֵשֶׁת אֲלָפִים הַנּוֹתָר בָּרֹחַב עַל־פְּנֵי
civitatis ipsum prophanum ,millium † viginti & ,quinque
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף חֹל־הוּא לָעִיר
.eius medio in civitas erit & : suburbanum in & ,habitaculū in
לְמוֹשָׁב וּלְמִגְרָשׁ וְהָיְתָה הָעִיר בְּתוֹכֹה׃
quingentorum Aquilonis angulus ‡ eius mensuræ hæ Et
16 וְאֵלֶּה מִדּוֹתֶיהָ פְּאַת צָפוֹן חֲמֵשׁ מֵאוֹת
,quingentorum meridiei angulus ‡ & ,millium quatuor &
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת־נֶגֶב חֲמֵשׁ חֲמֵשׁ מֵאוֹת
quin- Orientali angulo ab † & : millium quatuor &
וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּמִפְּאַת קָדִים חֲמֵשׁ
quin- maris angulus ‡ & ,millium quatuor & ,gentorum
מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים וּפְאַת־יָמָּה חֲמֵשׁ
.millium quatuor & ,gentorum
מֵאוֹת וְאַרְבַּעַת אֲלָפִים׃
quinquaginta Aquilonem ad civitatis suburbanum erit Et
17 וְהָיָה מִגְרָשׁ לָעִיר צָפוֹנָה חֲמִשִּׁים
;ducentorum & quinquaginta meridiem ad & ,ducentorum &
וּמָאתַיִם וְנֶגְבָּה חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם
mare ad & ; ducentorum & quinquaginta ,Orientem ad &
וְקָדִימָה חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם וְיָמָּה
longitudine in residuum ‖ Et .ducentorum & quinquaginta
18 חֲמִשִּׁים וּמָאתָיִם׃ וְהַנּוֹתָר בָּאֹרֶךְ
,Orientem ad millia decem sanctitatis oblationis regione è
לְעֻמַּת תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים קָדִימָה
oblationis regione è erit & ,mare ‡ ad millia decem
וַעֲשֶׂרֶת אֲלָפִים יָמָּה וְהָיָה לְעֻמַּת תְּרוּמַת
servitoribus panem in eius proventus † erit & : sanctitatis
הַקֹּדֶשׁ וְהָיְתָה תְבוּאָתֹה לְלֶחֶם לְעֹבְדֵי
omnibus ex ei servient ,civitatis servitor ‡ Et .civitatis
19 הָעִיר׃ וְהָעֹבֵד הָעִיר יַעַבְדוּהוּ מִכֹּל
,quinque oblatio Omnis .Israel tribubus
20 שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ כָּל־הַתְּרוּמָה חֲמִשָּׁה
: millibus viginti & quinque in ‡ millium viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף בַּחֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף
ad ‖ sanctitatis oblationem offeretis partem quartam *
רְבִיעִית תָּרִימוּ אֶת־תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ אֶל־
,hinc prælato residuum ‡ Et .civitatis possessionem
21 אֲחֻזַּת הָעִיר׃ וְהַנּוֹתָר לַנָּשִׂיא מִזֶּה
civitatis possessionem ad & ,sanctitatis † oblationem ad inde &
וּמִזֶּה לִתְרוּמַת־הַקֹּדֶשׁ וְלַאֲחֻזַּת הָעִיר
ad vsque oblationis millium † viginti & ,quinque facies ad ‡
אֶל־פְּנֵי חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף תְּרוּמָה עַד־
quinque facies super mare ad & ,Orientalem terminum
גְּבוּל קָדִימָה וְיָמָּה עַל־פְּנֵי חֲמִשָּׁה
partes contra mare ad † terminum super ‡ millia viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף עַל־גְּבוּל יָמָּה לְעֻמַּת חֲלָקִים
domus sanctuarium & ,sanctitatis oblatio erit & : prælato *
לַנָּשִׂיא וְהָיְתָה תְּרוּמַת הַקֹּדֶשׁ וּמִקְדַּשׁ הַבַּיִת
possessione de & ,Levitarum possessione de Et .eius medio in
22 בְּתוֹכֹה׃ וּמֵאֲחֻזַּת הַלְוִיִּם וּמֵאֲחֻזַּת
terminum inter : erit prælato ‡ quod medio in civitatis
הָעִיר בְּתוֹךְ אֲשֶׁר לַנָּשִׂיא יִהְיֶה בֵּין גְּבוּל
.erit prælato ‡ ,Biniamin terminum inter & .Iehudah
יְהוּדָה וּבֵין גְּבוּל בִּנְיָמִן לַנָּשִׂיא יִהְיֶה׃
ad vsque Orientali angulo ab ‖ : tribuum residuum Et
23 וְיֶתֶר הַשְּׁבָטִים מִפְּאַת קָדִימָה עַד־
.vna Biniamin ,maris angulum †
פְּאַת־יָמָּה בִּנְיָמִן אֶחָד׃
ad vsque Orientali angulo ab ‡ Biniamin terminum super ‡ Et
24 וְעַל גְּבוּל בִּנְיָמִן מִפְּאַת קָדִימָה עַד־
.vna Simhon ,maris angelum *
פְּאַת־יָמָּה שִׁמְעוֹן אֶחָד׃

Marginalia: ‡ permutabunt מִיר[e] ‡ transferent primitias ‡ est · יַעֲבִיר · ק · * quæ supersunt ‡ contra · יֹתֶר[g] חוֹל[f] · † millia, erunt prophana · יֹשֵׁב[h] · ‡ plaga Aquilonaris · ‖ plaga australis · מֹדֵר[i] · חמש כתיב ולא קרי · † à plaga · ‡ plaga occidentalis · פֵּאָה[k] · מֵאָה[l] · * Occidentem · ‖ quod reliquū fuerit · יֹתֵר[m] · ‡ Occidentem, · † fructus · תו · ק · ‡ seruitores · ‡ cum · * per ‖ in · רוּם[n] · ‡ quod residuū fuerit principis erit · † sanctuarij, · ‡ ante · † millia · * Occidentem ante · ‡ vsque ad · † Occidentalem · * principis: · ‡ principis · ‡ principis · ‖ à plaga · † plagam occidentalem, · ‡ iuxta · ‡ à plaga · * plagam occidentalem,

CAP. XLVIII. מח

aquilonem ad fine à : tribuum nomina hæc Et
1 וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הַשְּׁבָטִים מִקְצֵה צָפוֹנָה
,Henan ,Chasar Chamath veniendo Chethlon viæ manum ‡ ad
אֶל־יַד דֶּרֶךְ־חֶתְלֹן לְבוֹא־חֲמָת חֲצַר עֵינָן
.Chamath manum ‡ ad Aquilonem ad ,Dammesec terminus
גְּבוּל דַּמֶּשֶׂק צָפוֹנָה אֶל־יַד חֲמָת
.vna Dan ,mare orientalis angulus † ei erunt Et
וְהָיוּ־לוֹ פְאַת־קָדִים הַיָּם דָּן אֶחָד׃
ad vsque orientali angulo ab * Dan terminum super ‡ Et
2 וְעַל גְּבוּל דָּן מִפְּאַת קָדִים עַד־
.vna Aser ,maris angulum ‡
פְּאַת יָמָּה אָשֵׁר אֶחָד׃
ad vsque & ,Orientali angulo ab ‡ Aser terminum super ‡ Et
3 וְעַל גְּבוּל אָשֵׁר מִפְּאַת קָדִימָה וְעַד־
.vna Naphthali ,maris angulum ‖
פְּאַת־יָמָּה נַפְתָּלִי אֶחָד׃
ad vsque ,Orientali angulo ab ‡ Naphthali terminum super † Et
4 וְעַל גְּבוּל נַפְתָּלִי מִפְּאַת קָדְמָה עַד־
.vna Menasseh ,maris angulum ‖
פְּאַת יָמָּה מְנַשֶּׁה אֶחָד׃
ad vsque .Orientali angulo ab * Menasseh terminum super † Et
5 וְעַל גְּבוּל מְנַשֶּׁה מִפְּאַת קָדְמָה עַד־
.vna Ephraim .maris angulum
פְּאַת יָמָּה אֶפְרַיִם אֶחָד׃
ad vsque & ,Orientali angulo ab ‡ Ephraim terminum super * Et
6 וְעַל גְּבוּל אֶפְרַיִם מִפְּאַת קָדִים וְעַד־
.vna Reuben ,maris angulum †
פְּאַת־יָמָּה רְאוּבֵן אֶחָד׃
ad vsque ,Orientali angulo ab ‡ Reuben terminum super † Et
7 וְעַל גְּבוּל רְאוּבֵן מִפְּאַת קָדִים עַד־
.vna Iehudah ,maris angulum †
פְּאַת יָמָּה יְהוּדָה אֶחָד׃
ad vsque ,Orientali angulo ab † Iehudah terminum super ‡ Et
8 וְעַל גְּבוּל יְהוּדָה מִפְּאַת קָדִים עַד־
elevabitis ‖ quam * oblatio erit ,maris angulum ‡
פְּאַת יָמָּה תִּהְיֶה הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר־תָּרִימוּ
,longitudinis & ,latitudinis millium viginti & quinque
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף רֹחַב וְאֹרֶךְ
angulum * ad vsque ,Orientali angulo ab partium ‡ vna sicut
כְּאַחַד הַחֲלָקִים מִפְּאַת קָדִימָה עַד־פְּאַת־
.eius medio in sanctuarium erit Et .maris
יָמָּה וְהָיָה הַמִּקְדָּשׁ בְּתוֹכוֹ׃
longitudo : Domino elevabitis † quam Oblatio
9 הַתְּרוּמָה אֲשֶׁר תָּרִימוּ לַיהוָה אֹרֶךְ
.millium decem latitudo & ,millium viginti & quinque
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים׃
sacerdotibus sanctitatis oblatio erit istis Et
10 וּלְאֵלֶּה תִּהְיֶה תְרוּמַת־הַקֹּדֶשׁ לַכֹּהֲנִים
latitudinis mare ad & ,millia viginti & quinque Aquilonē ad
צָפוֹנָה חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף וְיָמָּה רֹחַב
decem latitudinis Orientem ad & ,millia decem
עֲשֶׂרֶת אֲלָפִים וְקָדִימָה רֹחַב עֲשֶׂרֶת
viginti & quinque longitudinis meridiem ad & ,millia
אֲלָפִים וְנֶגְבָּה אֹרֶךְ חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים
.eius medio in Domini sanctuarium erit & ,millia
אָלֶף וְהָיָה מִקְדַּשׁ־יְהוָה בְּתוֹכוֹ׃
custodierunt qui ,Sadoc filiis de sanctificato * Sacerdotibus
11 לַכֹּהֲנִים הַמְקֻדָּשׁ מִבְּנֵי צָדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ
filios errando in † ,erraverunt non qui : meam custodiam
מִשְׁמַרְתִּי אֲשֶׁר לֹא־תָעוּ בִּתְעוֹת בְּנֵי
.Levitæ ‡ erraverunt sicut ,Israel
יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר תָּעוּ הַלְוִיִּם׃
sanctitas ,terræ oblatione de oblatum eis erit Et
12 וְהָיְתָה לָהֶם תְּרוּמִיָּה מִתְּרוּמַת הָאָרֶץ קֹדֶשׁ
.Levitarum terminum ad † : sanctitatum
קָדָשִׁים אֶל־גְּבוּל הַלְוִיִּם׃
quinque ,sacerdotum terminum contra Levitæ Et
13 וְהַלְוִיִּם לְעֻמַּת גְּבוּל הַכֹּהֲנִים חֲמִשָּׁה
decem latitudinis & ,longitudinis millium viginti &
וְעֶשְׂרִים אֶלֶף אֹרֶךְ וְרֹחַב עֲשֶׂרֶת

Marginalia: ‡ latus · ‡ latus · † plaga · ‡ iuxta · * à plaga · הָיָה · ‡ plagam occidentalem. · ‡ iuxta · ‡ à plaga · ‖ plagam occidentalem, · † iuxta · ‡ à plaga · ‖ plagam occidentalem, · † iuxta · * à plaga · plagam occidentalem, · * iuxta · ‡ à plaga · † plagam occidentalem, · † iuxta · ‡ à plaga · † plagam occidentalem, · ‡ iuxta · † à plaga · ‡ palgam occidentalem, · * spontanea · ‖ offeretis · רוּם[b] · ‡ è partibus · à plaga · * plagam occidentalem. · † offeretis · רוּם[c] · Occidentem · * sanctificatis · † cùm errarent · תָּעָה[d] · ‡ filij · † iuxta

Et ‖ super terminum Simhon ‡ ab angulo Orientali usque ad — reversed as printed:

ad vſque Orientali *angulo ab* ‡ Simhon terminum *ſuper* ‖ Et
25 ועל גבול שמעון מפאת קדימה עד־
.vna Iſſchar :*maris angulum*
פאת־ימה יששכר אחד׃
ad vſque Orientali *angulo ab* ‡ Iſſchar terminum *ſuper* ‡ Et
26 ועל גבול יששכר מפאת קדימה עד־
.vna Zebulun :*maris angulum*
פאת־ימה זבולן אחד׃
ad vſque Orientali *angulo ab* ‡ Zebulun terminum *ſuper* ‡ Et
27 ועל גבול זבולן מפאת קדימה עד־
.vna Ghad :*maris angulum*
פאת־ימה גד אחד׃
:meridiem ad Auſtri *angulum* * ad Ghad terminum *ſuper* ‡ Et
28 ועל גבול גד אל־פאת נגב תימנה
, Cades contradictionis aquæ Thamar à terminus erit &
והיה גבול מתמר מי [a]מריבת קדש
.magnum mare *ſuper* † hæreditas
נחלה על־הים הגדול׃
tribubus hæreditate de *facietis cadere* † quam , terra ‡ Hæc
29 זאת הארץ אשר־[b]תפילו מנחלה לשבטי
.*Dominus* ‡ Dominus dixit , earum portiones hæ & : Iſrael
ישראל ואלה מחלקתם נאם אדני יהוה׃
quin- *Aquilonis angulo ab* ‡ ciuitatis egreſſus hi Et
30 ואלה [c]תוצאת העיר מפאת צפון חמש
.menſura millium quatuor & ,gentorum
מאות וארבעת אלפים [d]מדה׃

‖ iuxta ‡ à plaga plagam occidentalem: ‡ iuxta ‡ à plaga plagam occidentalem: ‡ iuxta ‡ à plaga plagam occidentalem: ‡ iuxta * plagam
[a] רוב † contra
‡ eſt † ſortiemini [b] נפל ‡ Deus.
‡ à plaga Aquilonari [c] יצא [d] מדד

.Iſrael tribuum nomina *ſuper* ‡ ciuitatis portæ Et
31 ושערי העיר על־שמות שבטי ישראל
porta ,vna Reuben porta :Aquilonem ad tres portæ
שערים שלושה צפונה שער ראובן אחד שער
.vna Leui porta ,vna Iehudah
יהודה אחד שער לוי אחד׃
quatuor & quingentorum Orientalem *angulum* ‡ ad Et
32 ואל־פאת קדימה חמש מאות וארבעת
porta ,vna Ioſeph porta Et .tres portæ & ,millium
אלפים ושערים שלשה ושער יוסף אחד שער
meridiei angulum ‡ Et .vna Dan porta ,vna Biniamin
33 בנימן אחד שער דן אחד׃ ופאת־נגבה
portæ & ,menſura † millium quatuor & quingentorum
חמש מאות וארבעת אלפים מדה ושערים
,vna Iſſchar porta ,vna Simhon porta :tres
שלשה שער שמעון אחד שער יששכר אחד
quin- ,*maris Angulum* † .vna Zebulun porta
34 שער זבולן אחד׃ פאת־ימה חמש
porta :tres eorum portæ ,millium quatuor & ,gentorum
מאות וארבעת אלפים שעריהם שלשה שער
.vna Naphthali porta ,vna Aſer porta ,vna Ghad
גד אחד שער אשר אחד שער נפתלי אחד׃
ciuitatis nomen & :millium decem octo *Circum* ‡
35 סביב שמנה עשר אלף ושם־העיר
.ibidem Dominus die ‡ ex
מיום יהוה שמה׃

‡ per ‡ plagam ‡ ad plagam meridianam † in † Et ad plagam occidentalem, ‡ Per circuitum ‡ eo

Finis libri Iechezchel.

תם ספר יחזקאל

ספר דניאל

LIBER DANIEL.

CAPVT. I.

א

In

anno tertio regni
1 שנת שלוש למלכות
; Iehudah regis Iehoiachim
יהויקים מלך־יהודה
Babel rex Nebuchadneſar venit
[a]בא נבוכדנאצר מלך־בבל
.eam *ſuper* obſedit & ,Ieruſalaim
ירושלם [b]ויצר עליה׃
regem Iehoiachim eius manum in Dominus dedit Et
2 ויתן אדני בידו את־יהויקים מלך־
ea adduxit & ,Dei domus vaſorum partem & ,Iehudah
יהודה [c]ומקצת [d]כלי בית־האלהים ויביאם
intulit vaſa & :ſui Dei domum † , Sinhar terra ‡
ארץ־שנער בית אלהיו ואת־הכלים הביא
Aſpenaz ad rex Dixitque .ſui Dei theſauri domum †
3 בית אוצר אלהיו׃ ויאמר המלך לאשפנז
, Iſrael filiis de *introducendum ad* ‡ ,ſuorum eunuchorũ *magiſtrum*
רב סריסיו להביא מבני ישראל
.principibus de & , regni ſemine de &
ומזרע המלוכה ומן־הפרתמים׃
bonos & ‡ .macula omnis *eis in* * non quibus † Pueros
4 ילדים אשר אין־בהם כל־מאום וטובי
,ſcientiam ſcientes & , ſapientia omni in *intelligentes* ‖ & , aſpectu
מראה ומשכלים בכל־חכמה וידעי [e]דעת
ſtandum ad ,*eis in vigor* † quibus * & ,*ſcientiam* ‡ intelligentes &
ומביני מדע ואשר כח בהם לעמד

[a] בוא [b] צור [c] קצה [d] כלה ‡ in † in principem ‡ vt introduceret † in * eſſet ‡ decoros ‖ eruditos [e] ידע ‡ cogitationem; * in † eſſent vires;

:regis palatio in & ‡ *ad docendum eos litteraturam*, & linguam
בהיכל המלך וללמדם ספר ולשון
.Chaſdim Et conſtituit eis rex *rem* * *dici*
כשדים׃ [f]וימן להם המלך דבר־יום
in die ſuo de buccella eſcæ ‡ *regis*, & de vino potus ſui,
ביומו מפת־בג המלך ומיין [g]משתיו
& ‖ *ad euchendum* eos annis tribus: & † *extremitas* eorum ſtarent
ולגדלם שנים שלוש ומקצתם יעמדו
6 ‡ *ad facies regis*. Et ‡ *fuit* inter eos de filiis Iehudah,
לפני המלך׃ ויהי בהם מבני יהודה
Daniel , Chananiah , Miſael & Hazariah.
דניאל חנניה מישאל ועזריה׃
Et impoſuit eis princeps eunuchorum nomina:
7 [h]וישם להם שר הסריסים שמות
& impoſuit Danieli Belthesaſar , & Chananiah , Sadrach;
וישם לדניאל בלטשאצר ולחנניה שדרך
& Miſaeli , Meſach , & Hazariah , Habed--nego.
ולמישאל מישך ולעזריה עבד נגו׃
8 Et propoſuit Daniel † *ſuper* corde ſuo , * *quòd* non
[i]וישם דניאל על־לבו אשר לא־
ſe pollueret in ‡ *buccella* eſcæ ‡ *regis*, & in vino † *potuum* eius:
יתגאל בפתבג המלך וביין [k]משתיו
& requiſiuit à principe eunuchorum; ‖ *quòd* non pollueret ſe.
ויבקש [l]משר הסריסים אשר לא יתגאל׃
9 Et dedit Deus Danielem in miſericordiam,
ויתן האלהים את־דניאל לחסד
& in miſericordias: † *ad facies principis* eunuchorum.
ולרחמים לפני שר הסריסים׃

‡ vt doceret eos literas, * per ſingulos dies portionem [f] מנה ‡ regiæ, [g] שתה ‖ vt nutriret † aliqui ‡ coram rege. ‡ fuerunt [h] שום † in * vt [i] שום ‡ portione ‡ regiæ, † potus [k] שתה ‖ vt ‡ corã principe

sciendum ad ‡ , meus spiritus *se terruit vicibus* * & :somniaui
חלמתי ותתפעם רוחי [a] לדעת את־
: *Aramicè* ‖ regem ad Chaſdim ſunt locuti Et . ſomnium
4 החלום: וידברו הכשדים למלך ארמית
, tuis ſeruis ſomnium Dic . viue *ſecula* ‡ in Rex
מלכא לעלמין [b] חיי אמר חלמא לעבדיך
. indicabimus interpretationem &
ופשרא נחוא:
. *effluxit* † me à *Verbum* ‡ : Chaſdim ad dixit & , rex Reſpondit
5 ענה מלכא ואמר לכשדיא [c] מלתה מני אזדא
, eius interpretatione & , ſomnium me ſcire *facietis* ‡ non *En* †
הן לא תהודעונני חלמא ופשרה
. ponentur *ſterquilinium* † veſtræ domus & , ſiemini ſruſta ‡
[d] הדמין תתעבדון ובתיכון נולי [e] יתשמון:
, indicaueritis eius interpretationem & , ſomnium *ecce* ‡ Et
6 והן חלמא ופשרה [f] תהחון
à recipietis magnum honorem & , *erogationem* ‡ & , dona
מתנן ונבזבה ויקר שגיא תקבלון מן־
. mihi indicate eius interpretationē & , ſomniū propterea : mea facie
קדמי להן חלמא ופשרה החוני:
ſomnium Rex : *dicentes* ‡ & , ſecundò Reſponderunt
7 [g] ענו [h] תנינות ואמרין מלכא חלמא
. indicabimus eius interpretationem & , ſuis ſeruis dicat
יאמר לעבדוהי ופשרה נהחוה:
quòd *ego ſciens certo* Ex * : dixit & , rex Reſpondit
8 ענה מלכא ואמר מן־יציב ידע אנא די
quòd videatis *quòd reſpectu* omni : ementes ‖ *vos* tempus
עדנא אנתון זבנין כל־קבל די [i] חזיתון די־
non ſomnium ſi *Quòd* † . verbum me à *effluxerit* *
9 אזדא מני [k] מלתא: די הן־חלמא לא
, mendacem ſermonem & , veſtra lex *ipſa* ‡ vna , me ſcire feceritis
[l] תהודענני חדה־היא דתכון ומלה כדבה
tempus donec , me coram dicendum ad *præparaſtis* * corruptum &
ושחיתה [m] הזדמנתון למאמר קדמי עד די עדנא
quòd ſciam & , mihi dicite ſomnium propterea : mutetur
[n] ישתנא להן חלמא אמרו לי ואנדע די
. mihi indicabitis eius interpretationem
פשרה [o] תהחונני:
Non : *dicentes* † & , rege coram Chaſdim Reſponderunt
10 ענו כשדיא קדם־מלכא ואמרין לא־
poſſit regis ſermonem qui , aridam ſuper homo eſt
איתי אנש על־יבשתא די מלת מלכא יוכל
, *potens* & , *magnus* ‖ rex omnis *quòd reſpectu omni* ‡ : indicare
להחויה כל־קבל די כל־מלך רב ושליט
, *ſophum* ‡ & , genethliacum omnem *poſtulauit* † non *iſtum vt ſermonem*
מלה כדנה לא שאל לכל־חרטם ואשף
, * grauis , *poſtulans* ‡ rex quem ſermo Et . Chaſdi &
11 וכשדי: ומלתא די־מלכה שאל יקירה
præter : rege coram *illum* indicet qui eſt non alius &
ואחרן לא איתי די יחונה קדם מלכא להן
. *ipſa* eſt non carne cum *eorum* habitatio quorum , Deos
אלהין די [p] מדרהון עם־בשרא לא איתוהי:
: *multum eſt iratus & : ſæuijt* * rex *hoc reſpectu Omni* ‡
12 כל־קבל דנה מלכא בנס וקצף שגיא
. Bibel ſapientes omnes *perdendum ad* † dixit &
ואמר להובדה לכל חכימי בבל:
quæſierunt & : interficiebantur ſapientes & , eſt egreſſa lex Et
13 ודתא נפקת וחכימיא מתקטלין [q] ובעו
Daniel tunc *In* . *interfici ad* ‡ eius ſocios & , Danielem
14 דניאל וחברוהי להתקטלה: באדין דניאל
carnificum * principem Arioch ad ſtatutum & , conſiliū fecit redire
[r] התיב עטא וטעם לאריוך רב־טבחיא
. Bibel ſapientes interficiendum ad *exierat qui* , *regis* τοῦ
די־מלכא די נפק לקטלה לחכימי בבל:
, regis τοῦ præfectum Arioch ad dixit & , Reſpondit
15 ענה ואמר לאריוך שליטא די־מלכא
Tunc : regis facie à *feſtinans* ‡ lex quid Propter
על־מה דתא מהחצפה מן־קדם מלכא אדין
. Danieli Arioch *fecit notum* ‖ ſermonem
מלתא הודע אריוך לדניאל:
tempus vt : rege à quæſiuit & , eſt ingreſſus Daniel Et
16 ודניאל על ובעה מן־מלכא די זמן

* contritus eſt
‡ vt neſciam
[a] ידע
‖ Syriacè:
‡ æternum
[b] חיה
‡ Res
† receſſit.
[c] מלל
† Si
‡ feceritis
‡ in
† in latrinas
[d] דמה [e] שום
‡ ſi
[f] חוה
‡ munera,
‡ dixerunt:
[g] ענה [h] תנה
* Certè cognoſco
‖ emitis: cùm
[i] חזא
* receſſerit.
† Sed
[k] מלל
‡ eſt
[l] ידע
* præparatis
[m] זמן
[n] שנא
[o] חוה
† dixerunt:
‡ cæterum
‖ princeps, & poteſtas, aliquid ſimile
† interroget
‡ aſtrologum,
‡ poſtulat
* eſt,
[p] דור
‡ At
* in ira: & furore magno:
† vt perderent
[q] בעא
‡ vt interficerentur.
* occidentium
[r] תוב
quem rex exire fecerat
‡ feſtinat
‖ indicauit

ego Timens ‡ : Danielem ad eunuchorum princeps Dixitque
10 ויאמר שר הסריסים לדניאל ירא אני
, veſtram eſcam conſtituit qui , regem meum dominum
את־אדני המלך אשר מנה את־מאכלכם
veſtros vultus *videbit quòd ad* ‖ qui : *veſtros potus* ‡ &
ואת־משתיכם אשר למה יראה את־פניכם
, veſtrā ſimilitudinē ſecundū † qui , pueris *præ triſtes* ‡
זעפים מן־הילדים אשר [a] כגילכם
. regi meum caput condemnabitis &
וחיבתם את־ראשי למלך:
conſtituerat quem , Melſar † ad Daniel dixit Et
11 ויאמר דניאל אל־המלצר אשר מנה
, Miſael , Chananiah , Daniel ſuper eunuchorum princeps
שר הסריסים על־דניאל חנניה מישאל
diebus tuos ſeruos obſecro Tenta . Hazariah &
12 ועזריה: נס־נא את־עבדיך ימים
, comedemus & , *ſeminibus* * de nobis dent & : decem
עשרה ויתנו־לנו מן־הזרעים ונאכלה
tuas facies ad ‖ videantur Et . bibemus & , aquam &
13 ומים ונשתה: [b] ויראו לפניך
buccella veſcentium ‡ puerorum aſpectus & , noſtri aſpectus
מראינו ומראה הילדים האכלים את פת־
. tuis ſeruis cum fac , videris ſicut & : *regis* † cibi
בג המלך וכאשר תראה עשה עם־עבדיך:
diebus eos tentauit & : hoc *verbo* in eis *obaudiuit* ‖ Et
14 וישמע להם לדבר הזה [c] וינסם ימים
eſt viſus decem dierum fine in Et . decem
15 עשרה: ומקצת ימים עשרה נראה
omnibus præ , † carne pinguiores & , *bonus* ‡ eorum aſpectus
מראיהם טוב ובריאי בשר מן־כל־
fuit Et . *regis* ‡ cibi *buccella veſcentibus* * pueris
16 הילדים האכלים את פתבג המלך: ויהי
: eorum *potuum* * vinum & , eorū cibi portionem *ferens* † Melſar
המלצר נשא את־פתבגם ויין משתיהם
ipſis quatuor iſtis pueris Et . *ſemina* † eis *dans* ‖ &
17 ונתן להם זרענים: והילדים האלה ארבעתם
. libro omni in intellectum & , ſcientiam Deus *eis* dedit
נתן להם האלהים [d] מדע והשכל בכל־ספר
viſione omni in † fecit intelligere Danielem & : ſapientiam &
וחכמה ודניאל הבין בכל־חזון
dixit quibus dierum fine in Et . ſomnia &
18 וחלמות: ולמקצת הימים אשר־אמר
eunuchorum princeps eos introduxit & : eos *introducendū ad* * , rex
המלך להביאם [e] ויביאם שר הסריסים
non & , rex eis cum eſt locutus Et . Nebuchadneſar *facies ad* ‖
19 לפני נבכדנצר: וידבר אתם המלך ולא
, Miſael , Chananiah , Daniel ſicut illis vniuerſis de eſt inuentus
נמצא מכלם כדניאל חנניה מישאל
verbum omne Et . *regis facies ad* ‡ ſteterunt & : Hazariah &
20 ועזריה ויעמדו לפני המלך: וכל דבר
; rex , eis ab *quæſiuit* † quod , intelligentiæ ſapientiæ
חכמת [f] בינה אשר־בקש מהם המלך
. genethliacos omnes ſuper *manibus* ‡ decem eos inuenit &
וימצאם עשר ידות על כל־החרטמים
Daniel fuit Et . ſuo regno omni in ‡ qui , *ſophos* *
21 האשפים אשר בכל־מלכותו: ויהי דניאל
. regis Chores *vnum* † annum ad vſque
עד־[g] שנת אחת לכורש המלך:

‡ Timeo
‡ potum veſtrū:
‖ ſi viderit
‡ macilentiores
† ſunt
[a] גיל
† archimagirum,
* leguminibus,
‖ coram te
[b] ראה
‡ qui veſcuntur parte
† regij
‖ morem geſſit
[c] נסה
‡ melior,
† viſi ſunt,
* qui veſcebantur portione
‡ regij.
† tollebat
* potus
‖ dabat
† legumina.
[d] ידע
† omnem viſionem
* vt introduceret
[e] בוא
‖ coram
‡ coram rege.
† ſciſcitatus eſt
[f] בין
‡ partibus
* aſtrologos,
‡ erant
† primum
[g] שנה

CAP. II. ב

ſomniauit Nebuchadneſar regni ſecundo anno *in* Et
1 ובשנת שתים למלכות נבכדנצר חלם
, eius ſpiritus *ſe terruit vicibus* * & : ſomnia Nebuchadneſar
נבכדנצר חלמות ותתפעם רוחו
rex dixit Et . *eo ſuper* ‖ eſt fractus eius ſomnus &
2 ושנתו [h] נהיתה עליו: ויאמר המלך
, Chaſdim & , maleficos & . *ſophos* † & ‡ , genethliacos *vocandū ad*
לקרא לחרטמים ולאשפים ולמכשפים ולכשדים
ſteterunt & , venerunt & : ſua ſomnia regi *indicandum ad* *
[i] להגיד למלך חלמתיו ויבאו ויעמדו
Somniando : rex eis Dixitque . *regis facies ad*
3 לפני המלך: ויאמר להם המלך חלום

* contritus eſt
‖ ei
[h] היה
vt vocarent
† aſtrologos,
* vt indicarent
[i] נגד
‡ coram rege.

.regi *indicandum ad* † interpretationem & , ſibi daret
ינתן־לה ופשרא להחויה למלכא׃
,Chananiah & : perrexit ſuam domum in Daniel Tunc
17 אדין דניאל לביתה אזל ולחנניה
.notificauit ſermonem ſuis ſociis Hazariah & , Miſael
מישאל ועזריה חברוהי מלתא הודע׃
cælorum Dei facie à *quærendum ad* † miſericordias ‡ Et
18 ורחמין למבעא מן־קדם אלה שמיא
eius *ſocios* ‖ & , Daniel *perderent* * non vt : iſto ſecreto ſuper
על־רזא דנה די לא יהובדון דניאל וחברוהי
Danieli Tunc .Babel *ſapientum reſiduo* ‡ cum
19 עם־שאר חכימי בבל׃ אדין לדניאל
Daniel tunc : eſt reuelatum ſecretum noctis τῆς viſione in
בחזוא די־ליליא רזא גלי אדין דניאל
,dixit & , Daniel *Reſpondit* * .cælorum Deo benedixit
20 ברך לאלה שמיא׃ ענה דניאל ואמר
,ſeculo à benedictum Dei τοῦ *ipſius* nomen *exiſtendum ad* ‡
להוא שמה די־אלהא מברך מן־עלמא
ei * *qua* fortitudo & , ſapientia quia : ſeculum in vſque &
ועד־עלמא די חכמתא וגבורתא די־לה
;*opportunitates* * & , tempora *mutans* † ipſe Et .*ipſa*
21 היא׃ והוא מהשנא עדניא וזמניא
ſapientiam *dans* ‡ : reges *ſtabiliens* † & , reges *remouens*
מהעדא מלכין [a] ומהקים מלכין יהב חכמתא
.intelligentiam ſcientibus ſcientiam & , ſapientibus
לחכימין [b] ומנדעא לידעי בינה׃
quid ‡ nouit : *abſtruſa* & , *profunda reuelans* *Ipſe* ‡
22 הוא גלא עמיקתא ומסתרתא ידע מה
.manet eo cum lux & , *tenebroſitate in*
בחשוכא ונהורא עמה שרא׃
quia , *ego celebrans* & , *confitens* ‖ mei patris Deus Tibi
23 לך ׀ אלה אבהתי [c] מהודא ומשבח אנה די
,me feciſti ſcire nunc & : mihi dediſti fortitudinem & ſapientiam
חכמתא וגבורתא יהבת לי וכען הודעתני
.nos feciſti ſcire regis ſermonem quia : te à quæſiuimus quod
די־בעינא מנך די־מלת מלכא הודעתנא׃
,Arioch *ſuper* † eſt ingreſſus Daniel *hoc reſpectu* *Omni* ‡
24 כל־קבל דנה דניאל על על־אריוך
, Abiit .Babel ſapientes perdendum ad rex conſtituerat quem
די מני מלכא להובדא לחכימי בבל אזל
me introduc , perdas ne Babel Sapientes : ei dixit ſic &
וכן אמר־לה לחכימי בבל אל־תהובד [d] העלני
.indicabo regi interpretationem & , rege coram
קדם מלכא ופשרא למלכא אחוא׃
25 Danielem introduxit feſtinatione *in* ‡ Arioch Tunc
אדין אריוך בהתבהלה הנעל לדניאל
de virum inueni *Quòd* : ei dixit ſic & : rege coram
קדם מלכא וכן אמר־לה די־השכחת גבר מן־
.notificabit regi ſolutionem qui , Iehudah τοῦ captiuitatis filiis
בני [e] גלותא די יהוד די פשרא למלכא יהודע׃
eius † nomen cuius , Danieli dixit & ,rex Reſpondit
26 ענה מלכא ואמר לדניאל די שמה
mihi *notificandum ad potens tu es* ‡ Nunquid : Belteſaſar
בלטשאצר האיתיך כהל להודעתני
? eius interpretationem & , vidi quod ,ſomnium
חלמא די־[f] חזית ופשרה׃
Secretum : dixit & , rege coram Daniel Reſpondit
27 ענה דניאל קדם מלכא ואמר רזא
;genethliaci , *ſophi* † , ſapientes non , *poſtulans* * rex quod
די־מלכא שאל לא חכימין אשפין חרטמין
.regi indicare *potentes* , *decretores* ‡
גזרין יכלין [g] להחויה למלכא׃
,ſecreta *reuelans* ‡ cælis in Deus eſt Veruntamen
28 ברם איתי אלה בשמיא גלה [h] רזין
exiſtendum ad ‡ quod *quid* * Nebuchadneſar regi notificauit &
[i] והודע למלכא נבוכדנצר מה די להוא
tui capitis *viſiones* ‖ & tuum Somnium .dierum nouiſſimo in
באחרית יומיא חלמך [k] וחזוי ראשך
.*ipſum hoc* † ,tuo cubili *ſuper* ‡
על־משכבך דנה הוא׃
tuo cubili *ſuper* † tuæ cogitationes ‡ rex Tu
29 אנתה מלכא רעיונך על־משכבך

† indicaret
‡ vt
† quærerent
* perirent
‖ ſocij
‡ aliis ſapientibus
* Locutus eſt
‡ eſſet
* eius.
† mutat
* ætates, remouet
† ſtare facit
‡ dat
[a] קום
[b] ידע
‡ Reuelat profundum,
‡ illud quod eſt in tenebris.
‖ confiteor, & te laudo nunc.
[c] ידא
‡ Cæterùm
† ad
[d] עלל
‡ cum
[e] גלא
† erat
‡ eſt tibi facultas notificandi
[f] חזה
* interrogat,
† aſtrologi,
‡ diuini poſſūt
[g] חוה
‡ qui reuelat
[h] רז
* illud
‡ futurum eſt
[i] ידע
‖ viſio
[k] חזא
‡ in † hæc eſt.
‡ cogitabas, &
† in

reuelans ‡ & : hac poſt *exiſtendum ad quod* † quid * . aſcenderunt
סלקו מה די להוא אחרי דנה וגלא
.*exiſtendum ad* ‡ quod *quid* ‖ te fecit ſcire , ſecreta
רזיא הודעך מה־די להוא׃
omnibus præ me in eſt quæ *ſapientia in non ego* † Et
30 ואנה לא בחכמה די־איתי בי מן־כל־
ſuper ſed , *mihi* eſt reuelatum hoc ſecretum , viuentibus
[l] חייא רזא דנה גלי לי להן על־
cogitationes & , notificarent regi interpretationem vt *verbum*
דברת די פשרא למלכא יהודעון [m] ורעיוני
,*fuiſti videns* * rex Tu .ſcires tui cordis
31 לבבך תנדע׃ אנתה מלכא חזה [n] הוית
eius ſplendor ‡ & ,magna *hac* † imago ,grandis vna imago ecce &
ואלו צלם חד שגיא צלמא דכן רב וזיוה
.terribilis eius forma & : te contra *ſtans præſtans*
יתיר קאם לקבלך ורוה דחיל׃
,eius pectus , *bono* ‡ auro *de eius* ‡ caput ſtatuæ Huius
32 הוא צלמא ראשה די־דהב טב [o] חדוהי
.*ære de* ‡ eius femora &, eius *viſcera* ,*argento de* * eius brachia &
ודרעוהי די כסף מעוהי וירכתה די נחש׃
ferro de eis ex ‡ eius pedes : *ferro de* ‖ eius Tibiæ
33 שקוהי די פרזל רגלוהי מנהין די פרזל
quo vſque eras Videns .*teſta de eis ex* &
34 ומנהון די חסף׃ חזה הוית עד די
ſtatuam percuſſit & . ‡ manibus in non qui , lapis eſt abſciſſus
התגזרת אבן די־לא בידין ומחת לצלמא
.eos *comminuit* & , *teſta* & , *ferro de* † ſuis pedibus *ſuper* ‡
על־רגלוהי די פרזלא וחספא [p] והדקת המון׃
, teſta , ferrum pariter ſunt contrita tunc *In*
35 באדין דקו כחדה פרזלא חספא
de *palea* ‡ ſicut fuerunt & , aurum & , argentum , æs
נחשא כספא ודהבא והוו כעור מן־
non locus omnis & , ventus *ea tulit* & ‡ , æſtatis areis
אדרי־קיט ונשא המון רוחא וכל־אתר לא־
eſt effectus ſtatuam percuſſit qui lapis Et : eis *eſt inuentus* †
השתכח להון ואבנא די־[q] מחת לצלמא הות
.terram omnem impleuit & ,*magnum montem in* ‡
לטור רב ומלאת כל־ארעא׃
coram dicemus *eius* interpretationem & , ſomnum † Hoc
36 דנה חלמא ופשרה נאמר קדם־
Deus quia , regum rex ‡ rex Tu . rege
37 מלכא׃ אנתה מלכא מלך מלכיא די אלה
gloriam & fortitudinem & , potentiam , regnum cælorum
שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא
filij habitantes * quibus *omnibus in* ‡ Et .tibi dedit
38 יהב־לך׃ ובכל־די [r] דארין בני־
,tua manu in dedit *cælorum volatile* ‖ & , agri *beſtiam* , *hominu*
אנשא חיות ברא ועוף־שמיא יהב בידך
‡ ipſe tu .ipſis omnibus in *te conſtituit dominum* † &
והשלטך בכלהון אנתה־הוא
regnum conſurget te ‡ poſt Et .*auro de ipſius* † caput
39 ראשה די דהבא׃ ובתרך תקום מלכו
de aliud tertium regnum & , *te præ inferius* * aliud
אחרי ארעא מנך ומלכו תליתאה אחרי די
.*terram vniuerſam in* ‡ dominabitur quod .*ære* ‖
נחשא די תשלט בכל־ארעא׃
,ferrum ſicut forte erit quartum regnum Et
40 ומלכו רביעיא תהוה תקיפה כפרזלא
,omnia *atterens* & , *comminuens* ‡ ferrum *quo reſpectu omni* ‡
כל־קבל די פרזלא [ſ] מהדק וחשל כלא
. comminuet * , hæc omnia *conterens* † quod ferrum ſicut &
וכפרזלא די־מרעע כל־אלין תדק
eis ex † digitos & , pedes vidiſti quod Et .conteret &
41 ותרע׃ ודי־[t] חזיתה רגליא ואצבעתא מנהין
,erit diuiſum regnum , *ferri eis ex* & , *figuli* τοῦ *teſta*
חסף די־פחר ומנהין פרזל מלכו פליגה תהוה
omni ‡ : eo in *exiſtendum ad* ‖ ferri planta de &
ומן־נצבתא די־פרזלא להוא־בה כל־
.*luti* * teſta *in* ‡ mixtum ferrum vidiſti quod *reſpectu*
קבל די חזיתה פרזלא מערב בחסף טינא׃
ex : *teſtæ eis ex* & , *ferri eis ex* * pedum digitos vt
42 ואצבעת רגליא מנהון פרזל ומנהין חסף מן־

* vt ſcires
† futurum eſſet
‡ qui reuelat
‖ illud
‡ futurum eſt.
† mihi non propter ſapientiam
[l] חיא
[m] רעא
* videbas,
[n] הוא
† quæ ſic erat
‡ gloria eius ſublimis ſtabat
‡ erat ex
‡ optimo,
[o] חדא
* argentea, venter
† ærea.
‖ ferreæ:
‡ partim erant ferrei, & partim fictiles. Videbas donec
‡ abſciſſus erat,
‡ in
† ferreis, & fictilibus, & contriuit
[p] דקק
‡ quiſquiliæ
‡ quas eleuat
† inuenitur
[q] מחא
‡ mons magnus,
† eſt
‡ es
‡ omnia in
* habitabant filij hominum, beſtias
‖ volucres cæli
[r] דור
† dominium tuum eſt
‡ es
† aureum,
* humilius
יתיר א
‖ æreum.
* vniuerſæ terræ.
‡ & quomodo
‡ comminuit, & domat
[ſ] דקק
† conterit
* ſic
† partim fictiles figulo, & partim ferreos,
[t] חזא
‖ erit
† ſecundum
‡ cum * lutea.
* partim ferreos. & partim fictiles:
מנהין

erit ea † ex & , forte erit regnum parte
a קצת מלכותא תהוה תקיפא ומנה תהוא
† parte — a קצא

testa in ‡ mixtum ferrum vidisti quod Et .contritum
תבירה: ודי חזית פרזלא מערב בחסף 43
‡ cum

non & , hominis semine in existendum ad se miscentes , luti ‡
טינא מתערבין b להון בזרע אנשא ולא־
‡ lutea, se miscebunt cum

ferrum sicut ecce : illo * cum hunc adhærentes existendum ad ‡
להון דבקין דנה עם־דנה הא־כדי פרזלא
‡ adhærebunt sibi alter * altero:

.testa cum se miscens ‡ non
לא מתערב עם־חספא:
‡ miscetur — b הוה

Deus suscitabit , ipsorum regum eorum diebus in Et
44 וביומיהון די מלכיא אנון c יקים אלה
c קום

eius regnum & ,corrũpetur non secula ‡ in quod ,regnum cælorum
שמיא מלכו די לעלמין לא תתחבל ומלכותה
‡ æternum

consumet & , comminuet : dimittetur non alteri populo
לעם אחרן לא תשתבק תדק ותסף

.secula in stabit ipsum & , regna ista omnia
כל־אלין מלכותא והיא תקום לעלמיא:

est abscissus monte de quòd , vidisti quo respectu Omni †
45 כל־קבל די־חזית די מטורא אתגזרת
† Secundum quod

,æs , ferrum comminuit & , ‡ manibus in non qui lapis
אבן די־לא בידין והדקת פרזלא נחשא
‡ abscissus est,

notificauit magnus ‡ Deus , aurum & , argentum , testam
חספא כספא ודהבא אלה רב d הודע
‡ cæli — d ידע

,somnium † verum & : hæc post ,existendum ad quod quid * regi
למלכא מה די להוא אחרי דנה ויציב חלמא
* illud quod venturum est, † est

Nebuchadnesar rex tunc In .eius interpretatio ‡ fidelis &
ומהימן פשרה: באדין מלכא נבוכדנצר 46
‡ est

,munus ‖ & : se incuruauit Danieli & , suas facies ‡ super cecidit
נפל על־אנפוהי ולדניאל סגד ומנחה
‡ faciem suam, ‖ sacrificium, suffitum

.ei libandum ad * dixit fragrantias &
e וניחחין אמר לנסכה לה:
* vt sacrificarent — e נוח

,veritate A † : dixit & ; Daniel ad rex Respondit ‡
עַנה מלכא לדניאל ואמר מן־קשט 47
‡ Loquens † Verè noui,

,regnum dominus & , deorum Deus ipse ‡ vester Deus quòd
די אלהכון הוא אלה אלהין ומרא מלכין
‡ est

.hoc secretum reuelare potuisti quia : secreta reuelans
וגלה f רזין די יכלת למגלא רזא דנה:
f רז

magna munera & , magnificauit Danielem rex Tunc
אדין מלכא לדניאל רבי g ומתנן רברבן 48
g נתן

,Babel prouincia omni super ‡ eum præfecit & , ei dedit multa
שגיאן יהב־לה והשלטה על כל־h מדינת בבל
‡ omnibus prouinciis

.Babel sapientes omnes super ,magistratuum † principem &
ורב־סגנין על כל־חכימי בבל:
h דון — † præfectum,

super præfecit & , rege à postulauit Daniel Et
49 ודניאל בעא מן־מלכא i ומני על
i מנה

-Habed & ,Mesach , Sadrach , Babel prouinciæ ‡ administratione
עבידתא די מדינת בבל לשדרך מישך ועבד
‡ operibus prouinciarum

.regis porta in ‡ Daniel & : nego
נגו ודניאל בתרע מלכא:
‡ erat in foribus

CAP. III. ג

, auro de imaginem fecit rex Nebuchadnesar
1 נבוכדנצר מלכא עבד צלם די־דהב
auream, &

: sex cubitorum eius latitudo ; sexaginta cubitorum † eius altitudo
רומה אמין שתין פתיה אמין שת
† erat

.Babel prouincia in , Dura campo in eam statuit ‡
אקימה בבקעת דורא במדינת בבל:
‡ &

congregandum ad misit rex Nebuchadnesar Et
2 ונבוכדנצר מלכא שלח למכנש

,Adarghezeraæos ‡ duces & , magistratus , rege à secundos ‖
לאחשדרפניא סגניא ופחותא אדרגזריא
‖ magnos principes, pontifices summos

præfectos omnes & , Tiphthæos , Dethabraæos , Ghedebraæos
גדבריא דתבריא תפתיא וכל שלטני
‡ nomophylacas, quæstores, iurisperitos, accensos,

quam , imaginis dedicationem ad veniendum ad ‡ : prouinciarum
מדינתא k למתא לחנכת צלמא די
‡ vt venirent — k אתא

.rex Nebuchadnesar erexerat
l הקים נבוכדנצר מלכא:
l קום

, duces & , magistratus , rege à secundi se congregantes † tunc In
3 באדין מתכנשין אחשדרפניא סגניא ופחותא
† congregati sunt magni principes, summi sacerdotes.

omnes & , Tiphthaæi , Dethabraæi , Ghedebraæi , Adarghezeraæi
אדרגזריא גדבריא דתבריא תפתיא וכל־

quam imaginis dedicationem ad , prouinciarum præfecti
שלטוני מדינתא לחנכת צלמא די

imagine coram stantes ‡ & : rex Nebuchadnesar erexerat
הקים נבוכדנצר מלכא וקאמין לקבל צלמא
‡ stabant

.Nebuchadnesar erexerat quam
די הקים נבוכדנצר:

,populis dicentes ‖ Vobis : virtute in clamans * præco Et
4 וכרוזא קרא בחיל לכון אמרין עממיא
* clamabat valenter: ‖ dicitur tribubus,

audieritis quo tempore In .linguis & , nationibus
5 אמיא ולשניא: בעדנא די־תשמעון

,psalteriorum ‡ ,sambucæ , citharæ ,fistulæ , cornu vocem †
קלי קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא פסנתרין
† sonitum ‡ psalterij, יתיר י

genuflectetis & , cadetis : cantus specierum omnium ‡ & ,symphoniæ
סומפניה וכל m זני זמרא n תפלון ותסגדון
‡ omnis speciei instrumenti musici, prosternetis vos:

.rex Nebuchadnesar fecit erigere quam , auri * imagini
לצלם דהבא די o הקים נבוכדנצר מלכא:
* aureæ, — m זון n נפל

hora ea in ‡ ,genuflexerit & , ceciderit ‖ non quisquis Et
6 ומן־די־לא יפל ויסגד בה־שעתא
o קום

.ardentis ignis fornacis medium in proiicietur
יתרמא לגוא־אתון נורא יקידתא:
‖ prostrauerit se, ‡ cadem

audientes quod secundum ‖ tempore eo ; in hoc respectu Omni †
7 כל־קבל דנה בה זמנא כדי שמעין
† Propter quod ‖ quo audierunt

, citharæ , fistulæ , cornu vocem ‡ populi omnes
כל־עממיא קל קרנא משרוקיתא קיתרס
‡ sonitum

omnes cadentes ; cantus specierum omnium & ,psalteriorum * , sambucæ
שבכא פסנטרין וכל זני זמרא נפלין כל־
* psalterij, & omnis speciei musici instrumenti; prostrauerunt

, auri imagini se incuruantes ‖ linguæ & , nationes † ,populi
עממיא אמיא ולשניא סגדין לצלם דהבא
† tribus, ‖ incuruauerunt se statuæ aureæ,

.rex Nebuchadnesar fecerat erigere quam
די הקים נבוכדנצר מלכא:

viri accesserunt tempore ipso in hoc respectu Omni ‡
8 כל־קבל דנה בה־זמנא קרבו גברין
‡ Ob quam rem

.Iehudæorum τῶ eorum accusationes ‡ accusauerunt & : Chasdim
כשדאין ואכלו קרציהון די יהודיא:
‡ proderet ipsos Iudæos.

:regem Nebuchadnesar ad dicentes & , Responderunt
9 p ענו ואמרין לנבוכדנצר מלכא
Locuti sunt, & dixerunt — p ענה

posuisti rex Tu .viue secula † in Rex
10 מלכא לעלמין q חיי: אנתה מלכא r שמת
† æternum — q חיא r שום

,cornu vocem † audierit qui , homo omnis quòd ,decretum
טעם די־כל־אנש די ישמע s קל קרנא
† sonitum — s קול

,symphoniæ & , psalteriorum ‡ sambucæ , citharæ , fistulæ
משרוקיתא קיתרוס שבכא פסנתרין וסומפניא
‡ psalterij, יתיר י

.auri ‖ imagini se incuruet & ,cadat : cantus specierum omniũ ‡ &
וכל זני זמרא יפל ויסגד לצלם דהבא:
‡ omnis speciei instrumẽti musici: prosternat se, ‖ aureæ.

proiicietur : se incuruauerit & , cadet ‡ non quisquis Et
11 ומן־די־לא יפל ויסגד יתרמא
‡ prostrauerit se

.ardentis ignis fornacis medium in
לגוא־אתון נורא יקידתא:

super eos constituisti quos , Iehudæi viri Sunt
12 איתי גברין יהודאין די־t מנית יתהון על־
t מנא

-Habed & , Mesach , Sadrach , Babel prouinciæ opus †
עבידת u מדינת בבל שדרך מישך ועבד
† opem prouinciarum — u דון

.decretum ‡ , rex te super * posuerunt non isti viri : nego
נגו גבריא אלך לא־שמו עליך מלכא טעם
* cor suum ‡ vt obseruent — עלך ק

,fecisti erigere quam , auri † imagini & , colentes † non tuos Deos
לאלהיך לא פלחין ולצלם דהבא די הקימת
† colunt, † aureæ, — לאלהך ק

.se incuruantes ‡ non
לא סגדין:
‡ incuruant

adducendũ ad * dixit ira & furore in Nebuchadnesar tunc In
13 באדין נבוכדנצר ברגז וחמא אמר להיתיה
* vt adducerent

isti viri tunc In .nego-Habed & , Mesach , Sadrach
לשדרך מישך ועבד נגו באדין גבריא אלך

,Nebuchadnesar Respondit * .rege coram sunt adducti
14 x היתיו קדם מלכא: ענה נבוכדנצר
* Locutus est — x אתא

.Habed & , Mesach , Sadrach desolatio Nunquid ‖ : eis dixit &
ואמר להון הצדא שדרך מישך ועבד
‖ Num verè

,auri ‡ imagini & , colentes vos estis ‡ non meos deos ,nego
נגו לאלהי לא־איתיכון פלחין ולצלם דהבא
‡ colitis, ‡ aureæ,

? genuflectentes † non , feci erigere quam
די y הקמת לא־סגדין:
† incuruatis vos? — y קום

quo tempore in vt parati vos estis ecce * Nunc
15 כען הן איתיכון עתידין די בעדנא די
* nonne

,Habed & ,Mesach ,Sadrach : dicens & ,respondens ‡ ,ardentis ignis
נורא יקדתא ענה ואמר שדרך מישך ועבד־
:venite & ,egredimini ,excelsi Dei תו eius serui ,nego
נגו עבדוהי די־אלהא עליא פקו ואתו
,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach egredientes ‡ tunc in
באדין נפקין שדרך מישך ועבד נגו
rege à secundi se congregantes ‡ Et .ignis medio de
27 מן־גוא נורא: ומתכנשין אחשדרפניא
viros intuentes ‖ regis ductores * & ,duces & :magistratus
סגניא ופחותא והדברי מלכא חזין לגבריא
,eorum corporibus in ignis fuerat dominatus non quia ,istos
אלך די לא־שלט נורא בגשמהון
non eorum saraballa ‡ &,erat adustus non eorum capitis crinis † &
ושער ראשהון לא התחרך וסרבליהון לא
.eos in ‡ transierat non ignis odor & ;erant mutata ‖
שנו וריח נור לא עדת בהון:
eorum Deus † Benedictus :dixit & ,Nebuchadnesar Respondit *
28 ענה נבוכדנצר ואמר בריך אלההון
misit qui ,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach תו
די־שדרך מישך ועבד נגו די־שלח
:eo super ‡ sperauerunt qui ,suos seruos eruit & ,suum angelū
מלאכה ושיזב לעבדוהי די התרחצו עלוהי
,sua corpora tradiderunt & ,mutauerunt regis verbum &
ומלת מלכא שניו ויהבו גשמהון
nisi Deo omni genuflecterent nec ,seruirent non vt
די לא־יפלחון ולא־יסגדון לכל־אלה להן
omnis vt ,decretum † positum me à Et .suo Deo
29 לאלההון: ומני שים טעם די כל־
eorum Deum super errorem † dixerit quæ ,lingua & ,natio ‡ ,populus
עם אמה ולשן די־יאמר שלה על־אלההון
:fiat frusta * ,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach תו
די־שדרך מישך ועבד נגוא הדמין יתעבד
quòd respectu omni † :ponatur sterquilinium ‡ eius domus &
וביתה נולי ישתוה כל־קבל די
hic sicut eruere possit qui ,alius Deus est non
לא איתי אלה אחרן די־יכל להצלה כדנה:
.Habed & ,Mesach ,Sadrach fecit prosperare * rex tunc In
30 באדין מלכא הצלח לשדרך מישך ועבד
.Babel prouincia in ,nego
נגו במדינת בבל:
,nationibus ‡ ,populis omnibus rex Nebuchadnesar
31 נבוכדנצר מלכא לכל־עממיא אמיא
vobis Pax ,terra vniuersa in habitantes ‡ qui ,linguis &
ולשניא די־דארין בכל־ארעא שלמכון
mecum fecit quæ mirabilia & ,Signa .multiplicetur
32 ישגא: אתיא ותמהיא די עבד עמי
indicare * me coram est decorum .excelsus Deus
אלהא עליא שפר קדמי להחויה:
eius mirabilia & ,‡ magna quod secundum eius Signa
33 אתוהי כמה רברבין ותמהוהי
,seculi ‡ regnum eius Regnum .† fortia quod secundum
כמה תקיפין מלכותה מלכות עלם
,generatione & ,generatione cum eius potestas &
ושלטנה עם־דר ודר:

‡ locutus est, & dixit: / עלה ‖ נפק [m] / אתא [n] / ‡ egressi sunt / ‡ congregati sunt magni principes, summi sacerdotes: / * optimates / ‖ & contemplabantur / חזו [o] / † capillus / ‡ vestes / ‖ mutatæ / ‡ per / שנא [p] / עדא [q] / * Locutus est / † Dominus / ‡ in / ‡ festo / שום [r] / ‡ tribus, / † blasphemiam contra / * in / ‡ in latrinam / † eo / שוה [s] / נצל [t] / * magnificauit / ‡ tribubus, / ‡ habitant / דירין / ק / תמה [u] / * vt narrem. / אח / ק / ‡ sunt. / † sunt, / ‡ sempiternum,

CAP. IIII. ד

,mea domo in eram quietus Nebuchadnesar Ego
1 אנה נבוכדנצר שלה הוית בביתי
;me terruit & ,vidi Somnium .meo palatio in ,frondosus ‡ &
2 ורענן בהיכלי: חלם חזית וידחלנני
mei capitis visiones & ,meo cubili super conceptus † &
והרהרין על־משכבי וחזוי ראשי
introducendum ad ‡ decretum est positum me à Et .me terrebant
3 יבהלנני: ומני שים טעם להנעלה
somnij interpretationem qui :Babel sapientes omnes me coram
קדמי לכל חכימי בבל די־פשר חלמא
genethliaci ingredientes * tunc In .me facerent scire
4 יהודענני: באדין עלין חרטמיא
ego dicens ‖ somnium & ;diuini & ,Chasdim ,sophi †
אשפיא כשדיא וגזריא וחלמא אמר אנה

‡ florens / חזא [x] / † cogitationes in / ‡ vt introducerentur ad / עלל [y] / * ingressi sunt / ידע [z] / † astrologi. / ‖ dixi

,sambucæ ,citharæ ,fistulæ ,cornu vocem ‡ audieritis
תשמעון קל קרנא משרוקיתא קיתרס שבכא
,cadatis ,cantus specierum omnium † & ,symphoniæ & ;psalteriorum ‡
פסנתרין וסומפניה וכל זני זמרא תפלון
non ecce ‖ Et ! feci quam ,imagini genuflectatis &
ותסגדון לצלמא די־עבדת והן לא
fornacis medium in proiiciemini hora ipsa in ,genuflexeritis
תסגדון בה־שעתא תתרמון לגוא־אתון
de vos eruat qui ,Deus ipse † quis Et .ardentis ignis
נורא יקדתא ומן־הוא אלה די ישיזבנכון מן־
,Habed & ,Mesach ,Sadrach Responderunt ! meis manibus
16 ידי: ענו שדרך מישך ועבד
curantes † non ,Nebuchadnesar :regi dicentes * & ,nego
נגו ואמרין למלכא נבוכדנצר לא־חשחין
est Ecce .tibi respondere verbo hoc * super nos
17 אנחנה על־דנה פתגם להתבותך: הן איתי
:nos liberandum ad ‡ potens ,colentes † nos quem noster Deus
אלהנא די־אנחנא פלחין יכל לשיזבותנא
eruet rex tua manu de & ,ardentis ignis fornace de
מן־אתון נורא יקדתא ומן־ידך מלכא ישיזב:
quòd ,rex tibi existendum ad ‡ notum ,non ecce † Et
18 והן לא ידיע להוא־לך מלכא די
quam ,auri imagini & ,colentes nos sumus ‡ non ,tuos deos †
לאלהיך לא־איתנא פלחין ולצלם דהבא די
Nebuchadnesar tunc In .genuflectemus * non ,fecisti erigere
19 הקימת לא נסגד: באדין נבוכדנצר
super est immutata eius vultus imago & ,furore est repletus
התמלי חמא וצלם אנפוהי אשתנו על־
dixit & ,respondit ‡: nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach
שדרך מישך ועבד נגו ענה ואמר
erat visum ‡ quod † super septies semel * fornacem succendendum ad ‖
למזא לאתונא חד־שבעה על די חזה
‡ qui ; robore fortibus viris Et .eam succendere
20 למזיה: ולגברין גברי־חיל די
-Habed & ,Mesach ,Sadrach ligandum ad † dixit suo exercitu in
בחילה אמר לכפתה לשדרך מישך ועבד
.ardentis ignis fornacem in proiiciendum ad :nego
נגו למרמא לאתון נורא יקדתא:
,suis saraballis in * ,sunt ligati ‡ isti viri tunc In
21 באדין גבריא אלך כפתו בסרבליהון
sunt proiecti Et .suis vestibus & ,suis cucullis † & ,suis femoralibus ‡
פטשיהון וכרבלתהון ולבשיהון ורמיו
.ardentis ignis fornacis medium in
לגוא־אתון נורא יקדתא:
regis verbum quod propterea hoc respectu Omni †
22 כל־קבל דנה מן־די מלת מלכא
qui illos viros :præstanter ‡ succensa fornax & ,vrgens *
מחצפה ואתונא אזה יתירה גבריא אלך די
occidit ,nego-Habed & ,Mesach ,Sadrach fecerant ascendere
הסקו לשדרך מישך ועבד נגו קטל
.ignis scintilla * eos
המון שביבא די נורא:
-Habed & ,Mesach ,Sadrach illi tres isti viri Et †
23 וגבריא אלך תלתהון שדרך מישך ועבד
ardentis ignis fornacis medium in ceciderunt ,nego
נגו נפלו לגוא־אתון־נורא יקדתא
,obstupuit rex Nebuchadnesar Tunc .ligati
מכפתין: אדין נבוכדנצר מלכא תוה
Nonne :suis ductoribus ‡ dixit & ,respondit ‡ festinando in ‡ surrexit &
24 וקם בהתבהלה ענה ואמר להדברוהי הלא
: ligatos ignis medium in proiecimus tres viros
גברין תלתה רמינא לגוא־נורא מכפתין
.rex Verè ;regi dicentes & ,Respondentes *
ענין ואמרין למלכא יציבא מלכא:
quatuor viros videns ego ‡ Ecce :dixit & ,Respondit
25 ענה ואמר הא־אנה חזה גברין ארבעה
est non corruptio & ,ignis medio in ambulantes solutos
שרין מהלכין בגוא־נורא וחבל לא־איתי
.Dei filio est similis quarti תו eius species & ; eis in
בהון ורוה די רביעאה דמה לבר־אלהין:
fornacis ostium ad Nebuchadnesar accessit tunc In
26 באדין קרב נבוכדנצר לתרע אתון

‡ sonitum / יתיר י / ‡ psalterij, / † omnis speciei instrumenti musici, vt prosternatis vos, / זון [a] / ísi / † est / ענה [b] / * dixerunt / † oportet / * hac re / תוב [c] / † colimus, / ‡ est vt eruat / † si noluerit, eruere nos, / ‡ sit / † deis tuis / יתיר י / ‡ incuruamus nos, & statuæ aureæ, / * genuflectimus. / מלא [d] / ני / ק / שנא [e] / ‡ locutus est, / ‖ vt succenderent / * septuplum / † id / ‡ consueuerant / † vt ligarent / אזא רמא [f] / ‡ vincti / * cum femoralibus / ‡ tiaris, / † operimentis / רמה [h] / † Propterea autem quod à sermone / מלל / * vrgebatur, / ‡ erat valde: / נסק [i] / * flamma / † At / ‡ properè: locutus est, / ‡ optimatibus / * Responderunt, & dixerunt / ענה [k] / ‡ vides

$ Locutus est * dixit:
,somnium ,Belthesasar :dicens* & rex Respondens $
עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר בֵּלְטְשַׁאצַּר חֶלְמָא
,Belthesasar Respondit .te terreat non eius interpretatio &
וּפִשְׁרֵהּ אַל־יְבַהֲלָךְ עָנֵה בֵלְטְשַׁאצַּר
‡ sit — eius interpretatio &c ,tuis inimicis ‡ somnium ,mi Domine : dixit &
יתירא — וְאָמַר מָרְאִי חֶלְמָא לְשָׂנְאָךְ וּפִשְׁרֵהּ
† erat magna, & fortis: — ,creuerat † quæ, vidisti quam , Arbor .tuis hostibus
17 לְעָרָךְ: אִילָנָא דִּי חֲזַיְתָ דִּי רְבָה
לערך — eius aspectus &,cælum ad pertingebat eius altitudo & :inualuerat &
ק — וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ
חזא[m] — .terram omnem in
לְכָל־אַרְעָא:
† rami ‡ pulchri, — esca & ,multus eius fructus & ,pulchra ‡ eius frons † Et
18 וְעָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן
זון[n] — ,agri bestia habitabat $ eam subter :ea in omnibus
‡ habitabant bestiæ — לְכֹלָּא בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תְּדוּר חֵיוַת בָּרָא
.cælorum volucres habitabant eius ramis in &
וּבְעַנְפוֹהִי יִשְׁכְּנָן צִפֲּרֵי שְׁמַיָּא:
‡ es — :es roboratus &,es magnificatus qui ,rex ‡ ipse Tu
19 אַנְתְּה־הוּא מַלְכָּא דִּי רְבַיְתְ וּתְקֵפְתְּ
tua potestas &,cælum ad peruenit &,creuit tua magnitudo &
רבה[o] — וּרְבוּתָךְ רְבָת וּמְטָת לִשְׁמַיָּא וְשָׁלְטָנָךְ
,Vigilem rex vidit quòd Et .terræ finem ad
20 לְסוֹף אַרְעָא: וְדִי חֲזָה מַלְכָּא עִיר
qui dixit: — Succidite :dicentem & ,cælis è descendentem sanctum &
גדד[p] — וְקַדִּישׁ נָחִת מִן־שְׁמַיָּא וְאָמַר גֹּדּוּ
† dissipate illam, — eius radicum radicem attamen ,eam corrumpite † & ,arborem
אִילָנָא וְחַבְּלוּהִי בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי
† ferreo,& æreo ponatur, — herba in ,æris & ferri † τοῦ vinculo in &,dimittite terra in
בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָה
* aspergatur, $ bestiis — agri bestiæ $ cum &,intingatur* cæli rore in & :agri τοῦ
דִּי בָרָא וּבְטַל שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוַת בָּרָא
‖ sit — .eum super mutentur tempora septem donec ,eius pars ‖
חֲלָקֵהּ עַד דִּי־שִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי:
* est ‡ δ † est — quod : hoc † altissimi decretum & :rex ‡ interpretatio* Hæc
21 דְּנָה פִשְׁרָא מַלְכָּא וּגְזֵרַת עִלָּאָה הִיא דִּי
.regem meum dominum super peruenit
מְטָת עַל־מָרִאי מַלְכָּא:
$ eiicient ab hominibus, * bestiis ‡ erit habitatio tua & herbæ — agri fera* cum &,homine ab trudentes $ te Et
22 וְלָךְ טָרְדִין מִן־אֲנָשָׁא וְעִם־חֵיוַת[q] בָּרָא
,sipient tibi bobus sicut herba & ,tuam habitatione existendum ad ‡
לֶהֱוֵה מְדֹרָךְ וְעִשְׂבָּא כְתוֹרִין לָךְ יְטַעֲמוּן
חזא[q] — tempora septem & ,tingentes † te cælorum rore ex &
† tingent, — [r]וּמִטַּל שְׁמַיָּא לָךְ מְצַבְּעִין וְשִׁבְעָה עִדָּנִין
טלל[r] — altissimus dominator* quòd scias donec ,te super mutabuntur
* dominetur $ hominum, — יַחְלְפוּן עֲלָךְ עַד דִּי־תִנְדַּע דִּי־שַׁלִּיט עִלָּאָה
.illud dabit ,voluerit cui ei & ,hominis $ regno in
נתן[s] — בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־דִּי יִצְבֵּא [s]יִתְּנִנַּהּ:
† vt dimitterent — eius radicum radicem dimitteret † dixerunt quod Et
23 וְדִי אֲמַרוּ לְמִשְׁבַּק עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי
† manebit: ‡ eo tempore — quo ‡ ex :constans † tibi tuum regnum,arboris $
דִּי אִילָנָא מַלְכוּתָךְ לָךְ קַיָּמָא מִן־דִּי
$ potestas cæli est. — .cæli dominantes $ quòd cognoueris
[t]תִנְדַּע דִּי שַׁלִּטִן שְׁמַיָּא:
ידע[t] — ,te super sit pulchrum* meum consilium ,rex Quamobrem
* placeat tibi, — 24 לָהֵן מַלְכָּא מִלְכִּי יִשְׁפַּר עֲלָךְ
‡ misericordia pauperum: si erit sit — miserando in ‡ tuas iniquitates & ,redime iustitia in tua peccata &
וַחֲטָיָךְ בְּצִדְקָה פְרֻק [u]וַעֲוָיָתָךְ בְּמִחַן
עוה[u] — .tuæ paci prolongatio erit ecce :afflictorum
שלה[x] — עֲנָיִן הֵן תֶּהֱוֵה אַרְכָה [x]לִשְׁלֵוְתָךְ:
Omnia venerunt — .regem Nebuchadnesar super venit Omne ‖
25 כֹּלָּא מְטָא עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא:
mensium ‡ in aula — regni palatio super ‡ :duodecim lunarum* fine In
26 לִקְצָת יַרְחִין תְּרֵי עֲשַׂר עַל־הֵיכַל מַלְכוּתָא
* ambulabat. — .fuit deambulans Babel τοῦ
דִּי בָבֶל מְהַלֵּךְ הֲוָה:
Locutus est ‖ est — Babel ipsa ‖ hæc Nonne :ait & ,rex Respondit
27 עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר הֲלָא דָא־הִיא בָּבֶל
robore in ,regni domum in eam ædificaui ego quam : magna
רַבְּתָא דִּי־אֲנָה בֱנַיְתַהּ לְבֵית מַלְכוּ בִּתְקַף
? mei decoris gloriam in & ,meæ fortitudinis
חִסְנִי וְלִיקַר הַדְרִי:

.mihi notificantes † non eius interpretationem & ,eis coram † indicauerunt
קָדָמֵיהוֹן וּפִשְׁרֵהּ לָא־מְהוֹדְעִין לִי:
cuius ,Daniel me coram intrauit nouissimum ad vsque* Et — * donec demum introductus est
5 וְעַד אָחֳרֵין עַל קָדָמַי דָּנִיֵּאל דִּי־
$ quo* & ,mei Dei nomen secundum ,Belthesasar eius ‡ nomen — ‡ est
שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר כְּשֻׁם אֱלָהִי וְדִי — * in $ est
ipse coram somnium & ,eo in sanctorum Deorum spiritus
רוּחַ־אֱלָהִין קַדִּישִׁין בֵּהּ וְחֶלְמָא קָדָמוֹהִי
quod ,genethliacorum magister † Belthesasar .dixi — † princeps
6 אַמְרֵת: בֵּלְטְשַׁאצַּר רַב חַרְטֻמַיָּא דִּי
,te in † sanctorum Deorum spiritus quòd noui ego — † est
אֲנָה יִדְעֵת דִּי רוּחַ אֱלָהִין קַדִּישִׁין בָּךְ
,mei somnij visiones :tibi negotium facit $ non secretum omne & — $ absconditum est
וְכָל־[a]רָז לָא־אָנֵס לָךְ [b]חֶזְוֵי חֶלְמִי — רזז[a] חזה[b]
.dic eius interpretationem & ;vidi quod
דִּי־חֲזֵית וּפִשְׁרֵהּ אֱמַר:
ecce & ,fui videns* :meo cubili super ‖ mei capitis visiones ‡ Et — ‡ visio ‡ in * videbam
7 וְחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי חָזֵה הֲוֵית וַאֲלוּ
.multa † eius altitudo & ,terræ medio in arbor — † magna.
אִילָן בְּגוֹא אַרְעָא וְרוּמֵהּ שַׂגִּיא:
8 pertingebat eius altitudo & :fortis & ,arbor erat Magna
רְבָה אִילָנָא וּתְקִף וְרוּמֵהּ יִמְטֵא
.terræ vniuersæ finem ad eius aspectus & ,cælum ad
לִשְׁמַיָּא וַחֲזוֹתֵהּ לְסוֹף כָּל־אַרְעָא:
‡ vniuersis esca & ,multus eius fructus & ,pulcher eius Ramus — ‡ erat
9 עָפְיֵהּ שַׁפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמָזוֹן לְכֹלָּא־
eius ramis in & ,agri bestia † faciebat vmbram se sub :ea in — † bestiis
בֵהּ תְּחֹתוֹהִי תַּטְלֵל [c]חֵיוַת בָּרָא וּבְעַנְפוֹהִי — חוא[c]
.caro omnis vescebatur ea ex & ,cæli volucres habitabant
יְדוּרוּן צִפֲּרֵי שְׁמַיָּא וּמִנֵּהּ [d]יִתְּזִין כָּל־בִּשְׂרָא: — ידרן
:meo statu super ,mei capitis visionibus in sui Videns $ — ק
10 חָזֵה הֲוֵית בְּחֶזְוֵי רֵאשִׁי עַל־מִשְׁכְּבִי — זון[d]
Clamans .descendens :cælo de sanctus & ,vigil ecce & — ‡ Videbam in visione
11 וַאֲלוּ עִיר וְקַדִּישׁ מִן־שְׁמַיָּא נָחִת: קָרֵא — ‡ descendit. Clamauit fortiter,
præcidite & ,arborem Succidite :dicens † sic & ,virtute in — † dixit:
בְחַיִל וְכֵן אָמַר [e]גֹּדּוּ אִילָנָא וְקַצִּצוּ — גדד[e]
:eius fructum ‡ dispergite & ,eius frondem ‖ excutite ,eius ramos — ‖ ramos ‡ fructus
עַנְפוֹהִי אַתַּרוּ עָפְיֵהּ וּבַדַּרוּ אִנְבֵּהּ
,eius ramis à volucres & :ea sub de bestia vagetur* — * elongent se bestiæ quæ sunt
[f]תְּנֻד חֵיוְתָא מִן־תַּחְתּוֹהִי וְצִפְּרַיָּא מִן־עַנְפוֹהִי: — נוד[f]
,finite terra in eius radicum radicem Veruntamen
12 בְּרַם עִקַּר שָׁרְשׁוֹהִי בְּאַרְעָא שְׁבֻקוּ
rore in & :agri τοῦ gramine in æris & ,ferri τοῦ vinculo in & — ‡ ferreo,& æreo ponatur in herba
וּבֶאֱסוּר דִּי־פַרְזֶל וּנְחָשׁ בְּדִתְאָה דִּי בָרָא וּבְטַל
herba in eius pars bestia † cum & ,tingatur cæli — † bestiis sit
שְׁמַיָּא יִצְטַבַּע וְעִם־חֵיוְתָא חֲלָקֵהּ בַּעֲשַׂב
bestiæ cor & ,mutent † homine ab eius Cor .terræ — † mutetur,
13 אַרְעָא: לִבְבֵהּ מִן־אֲנָשָׁא [g]יְשַׁנּוֹן וּלְבַב חֵיוָא — אנשא
.eum super mutentur tempora septem & :ei detur — ק
יִתְיְהִב לֵהּ וְשִׁבְעָה עִדָּנִין יַחְלְפוּן עֲלוֹהִי: — שנא[g]
sanctorum sermone in & ,verbum vigilum decreto In
14 בִּגְזֵרַת עִירִין פִּתְגָמָא וּמֵאמַר קַדִּישִׁין
quod ,viuentes cognoscant quo verbum ad vsque ‖ :petitio — ‖ vt
שְׁאֵלְתָא עַד־דִּבְרַת דִּי [h]יִנְדְּעוּן חַיַּיָּא דִּי־ — ידע[h]
quod cui & ,hominis $ regno in altissimus dominetur — $ hominum,
שַׁלִּיט עִלָּאָה בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמַן־דִּי — יתיר
,illud super constituit hominum* humilem & ,illud dabit voluerit — * inter homines
[i]יִצְבֵּא יִתְּנִנַּהּ וּשְׁפַל אֲנָשִׁים יְקִים עֲלַהּ: — קום[i]
.Nebuchadnesar rex ego vidi somnium Hoc
15 דְּנָה חֶלְמָא חֲזֵית אֲנָה מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר
respectu omni* ,dic eius interpretationem Belthesasar tu & — * eo
וְאַנְתְּה בֵלְטְשַׁאצַּר פִּשְׁרֵא אֱמַר כָּל־קֳבֵל
interpretationem valentes ‡ non mei regni sapientes omnes quòd — ‡ potuerunt
דִּי כָּל־חַכִּימֵי מַלְכוּתִי לָא־יָכְלִין פִּשְׁרָא
Deorum spiritus quia ,valens † tu Et .mihi notificare — † potes,
[k]לְהוֹדָעוּתַנִי וְאַנְתְּה כָּהֵל דִּי רוּחַ־אֱלָהִין — ידע[k]
.* te in sanctorum * est.
קַדִּישִׁין בָּךְ:
,Belthesasar eius ‖ nomen cuius ,Daniel Tunc — ‖ erat
16 אֱדַיִן דָּנִיֵּאל דִּי־שְׁמֵהּ בֵּלְטְשַׁאצַּר
.cum terrebat eius cogitationes & ,vna hora in est obstupefactus ‡ — ‡ siluit
[l]אֶשְׁתּוֹמַם כְּשָׁעָה חֲדָה וְרַעְיֹנֹהִי יְבַהֲלֻנֵּהּ — שמם[l]

†vxores ,eius coniuges † , eius principes & ,rex eis in biberunt . &
ואשתיו בהון מלכא ורברבנוהי שגלתה
Deos laudauerunt & :vinum Biberunt .eius concubinæ &
ולחנתה: אשתיו חמרא ושבחו לאלהי 4
*aureos,& argenteos,æreos, ferreos,ligneos, & lapideos. .lapidis & , ligni ,ferri ,æris , argenti & ,auri *
דהבא וכספא נחשא פרזלא אעא ואבנא:
,hominis manus ‡ digiti sunt egressi hora ipsa In
נפקה ק בה־שעתה נפקו אצבען די־יד־אנש 5
† scribebant ‡ in superficie * aulæ regiæ. ‖ aspiciebat parietis quod gypso super ‡ candelabrum contra scribentes † &
וכתבן לקבל נברשתא על־גירא די־כתל
quæ manus palmam videns ‖ rex & .regis τοῦ palatij*
היכלא די מלכא ומלכא חזה פס ידא די
* facies mutatá est, ,ipsum mutauerunt eius splendores* regis Tunc .scribebat
זיוי כתבה: אדין מלכא [i]זיוהי שנוהי 6
,eius lumbi ligamina † & :eum conturbauerunt eius cogitationes &
† cingula lumborum ‡ sunt, ‡ alterum ad alterum [k]ורעינהי יבהלונה וקטרי חרצה
.sunt collisa illud ad hoc ‡ eius genua & ,‡ soluta
[l]משתרין וארכבתה דא לדא נקשן:
[k]רעא [l]שרא ,sophos introducendum ad virtute in ‖ rex Clamans ‡
‡ Clamauit ‖ fortiter , vt introducerent genethliacos † locutus est ‡ Quicunque קרא מלכא בחיל להעלה לאשפיא 7
sapientibus dixit & ,rex respondit † : diuinos & , Chaldæos
כשדיא וגזריא ענה מלכא ואמר לחכימי
,hanc scripturam legerit qui , homo omnis Quód ‡ :Babel
בבל די כל־אנש די־יקרה כתבה דנה
,vestietur purpura ,mihi indicauerit eius interpretationem &
[m]חוא ופשרה [m]יחונני ארגונא ילבש
† aurea erit in tertius & , eius collo super auri τοῦ † torques &
והמניכא והמונכא די־דהבא על־צוארה ותלתי
ק omnes sunt ingressi Tune .imperabit regno in
עלין במלכותא ישלט: אדין עללין כל 8
ק , legere scripturam valentes † non & :regis sapientes
חכימי מלכא ולא־כהלין כתבא למקרא
† potuerunt ‡ nec * indicare Tunc .regi notificare* eius interpretationem & ‡
ופשרא [n]להודעה למלכא: אדין 9
[n]ידע cius splendores ‖ & ,* territus multum ‡ Belsasar rex
‡ satis * est, ‖ formæ * mutatæ sunt in ‡ conturbati sunt. מלכא בלשאצר שגיא מתבהל וזיוהי
.perplexi ‡ eius principes & : eo super mutati*
שנין עלוהי ורברבנוהי משתבשין:
* autem ob eius principum & , regis verba aduersum* Regina
מלכתא לקבל [o]מלי מלכא ורברבנוהי 10
[o]מלל :dixit & regina respondit ‡ : est ingressa conuiuij domum in
‡ locuta est לבית משתיא עללת [p]ענת מלכתא ואמרת
עלת ,tuæ cogitationes te terreant non : viue secula ‡ in Rex
ק מלכא לעלמין חיי אל־יבהלוך רעיונך
.mutentur non tui splendores † &
[p]ענה וזיוך אל ישתנו:
‡ æternum † formæ tuæ deorum spiritus ‡ quo* , tuo regno in vir Est
* in ‡ est איתי גבר במלכותך די רוח אלהין 11
,intelligétia & ,illuminatio ,tui patris diebus in & ,eo in sanctorum
קדישין בה וביומי אבוך נהירו ושכלתנו
est inuenta Deorum sapientiam secundum sapientia &
וחכמה כחכמת־אלהין השתכחת
principem tuus pater Nebuchadnesar rex & ;eo in
בה ומלכא נבוכדנצר אבוך רב
*astrologorum, eú contriuit ,diuinorum ,Chaldæorum ,sophorum * ,genethliacorum
חרטמין אשפין כשדאין גזרין הקימה
‡ inquam, †δ .rex † tuus ‡ pater
אבוך מלכא:
* Præsertim cùm ‡ amplior, † problematum, ,scientia & , abundans ‡ spiritus quód respectu Omni*
כל־קבל די רוח יתירא ומנדע 12
,ænigmatum † indicatio & , somnia interpretans intellectus &
ושכלתנו מפשר חלמין ואחוית אחידן
solutio ligatorum ‡ videlicet, cui . ‡ Daniele in,eo in sit inuenta nodos soluens &
ומשרא קטרין השתכחת בה בדניאל די־
Daniel nunc : Beltesasar eius nomen imposuit rex
מלכא שם־שמה בלטשאצר כען דניאל
.indicabit interpretationem & , vocetur
[q]קרא [q]יתקרי ופשרה יהחוה:
‡ locutus est respondit ‖ : rege coram est adductus Daniel Tunc
באדין דניאל העל קדם מלכא ענה 13
‡ es de ‡ qui ,Daniel ipse ‡ Tu ,Danieli dixit & ,rex
מלכא ואמר לדניאל אנתה הוא דניאל די־מן־

cælis è vox , regis ore in sermo † Adhuc
28 עוד [a]מלתא בפום מלכא קל מן־שמיא † sermone existente
regnum ,rex Nebuchadnesar , dicentes ‡ Tibi .est delapsa ‡ [a]מלל
נפל לך אמרין נבוכדנצר מלכא מלכותא ‡ ruit. ‡ dicunt,
,trudentes* te homine ab Et .te à transiuit * eiicient,
29 טרדין לך ומן־אנשא עדת מנך:
tibi bobus sicut herba † , tua habitatio ‡ agri bestia ‖ cum & ‖ bestiis
ועם־חיות ברא מדרך עשבא כתורין לך ‡ erit † herbæ
donec , te super mutabuntur tempora septem & , sapient
יטעמון ושבעה עדנין יחלפון עליך עד די
ei & ,hominis ‡ regno in altissimus dominator ‡ quòd agnoscas ‡ dominetur ‡ hominum,
תנדע די־שליט עליא במלכות אנשא ולמן
.illud dabit voluerit cui
די־יצבא יתננה:
,Nebuchadnesar super est finitus* sermo hora ea In ‖ ‖ Eadem * completus
30 בה שעתא מלתא [b]ספת על־נבוכדנצר [b]ספ
,comedebat boues vt herbam & ; est detrusus homine † ex & † hominibus abiectus est,
ומן־אנשא טריד ועשבא כתורין יאכל
,eius capillus donec : tingebatur eius corpus cælorum rore de &
ומטל שמיא גשמה יצטבע עד די שערה
.auium sicut eius vngues & , creuit aquilarum sicut ‡ ‡ vt plumæ aquilæ
כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין:
meos oculos Nebuchadnesar ego dierum fine in Et
31 ולקצת יומיא אנה נבוכדנצר עיני
altissimo & ,est reuersa me super ‡ mea cognitio & ,leuaui cælos ad ‡ mihi data
לשמיא נטלת [c]ומנדעי עלי יתוב ולעליא [c]ידע
quia , glorificaui & ,laudaui seculi* viuentem & , benedixi * in secula
ברכת ולחי עלמא שבחת והדרת די אה
generatione cum eius regnum & ; seculi † potestas , eius potestas ק
שלטנה שלטן עלם ומלכותה עם־דר † sempiterna,
nihil tanquam terræ habitatores omnes Et .generatione &
32 ודר: וכל־דארי ארעא כלה דיורי
,cælorum exercitu in faciens ‖ suam voluntaté iuxta & , ‡ reputati ק
חשיבין [d]וכמצביה עבד בחיל שמיא ‡ sunt, ‖ facit
,eius manum in percutiat qui est non & : terræ habitatoribus &
ודארי ארעא ולא איתי די־ימחא בידה [d]צבא
tempore ipso In ? fecisti Quid : ei dicat &
33 ויאמר לה מה עבדת: בה־זמנא
mei regni gloriam ad & , me super est reuersa* mea cognitio * reddita est mihi,
מנדעי יתוב עלי וליקר מלכותי
,mei duces ‡ me & , me super rediit meus splendor* & meus decor ‖ ‖ decoris mei reuersus sum, * figura mea data est mihi,
הדרי וזיוי יתוב עלי ולי הדברי
,est confirmatus † meo regno super ‡ & : quæsierunt mei principes & ‡ optimates ‡ in † confirmatus sum,
ורברבני [e]יבעון ועל־מלכותי [f]התקנת
.mihi est addita amplior magnificentia &
ורבו יתירה הוספת לי: [e]בעא [f]תקן
,exaltans & , laudans ‡ Nebuchadnesar ego Nunc ‡ laudo,& magnifico, & glorifico
34 כען אנא נבכדנצר משבח ומרומם
,veritas eius opera omnia quia , cælorum regem glorificans &
ומהדר למלך שמיא די כל־מעבדוהי קשוט
valens † superbia in ambulantes ‡ qui † & : iudicium eius semitæ & † eos ‡ gradiuntur † potest
וארחתה דין ודי מהלכין בגוה יכל
.humiliare
להשפלה:

CAP. V. ה

suis principibus multum panem ‡ fecit rex Belsasar ‡ conuiuium grande
1 בלשאצר מלכא עבד לחם רב לרברבנוהי
Belsasar. .bibens ‡ vinum mille contra † & : mille † coram ‡ bibebat
2 אלף ולקבל אלפא חמרא שתה: בלשאצר
auri ‡ vasa afferendum ad † vini sapore* in dixit * dulcedine † vt afferrent ‡ aurea, & argentea , quæ asportauerat
אמר בטעם חמרא [g]להיתיה למאני דהבא
de eius pater Nebuchadnesar eduxerat quæ ,argenti &
וכספא די הנפק נבוכדנצר אבוהי מן־ [g]אתא
rex eis in biberunt & ; Ierusalem in* quod ,palatio ‖ ‖ templo, * fuerat
היכלא די בירושלם [g]וישתון בהון מלכא
.eius concubinæ & , eius coniuges ‡ , eius principes & [k]שתא
ורברבנוהי שגלתה ולחנתה: ‡ vxores * aurea, ‡ asportauerat
de eduxerant ‡ quæ auri* vasa sunt allata tunc In
3 באדין היתיו מאני דהבא די הנפקו מן־
:Ierusalem in ‡ quod Dei domus τοῦ templo ‡ erat
היכלא די־בית אלהא די בירושלם:

meus pater rex adduxit quem ,Iehudah captiuitatis filius
בני [a]גלותא די יהוד די [b]היתי מלכא אבי — [a]גלא [b]אתא
spiritus quòd ,te super † Audiui Et ?Iehudah de — †de
14 מן־יהוד: ושמעת עליך די רוח
abundans ‡ sapientia & , intellectus & illustratio & ; te in *Deorum — *sanctorum est ‡ amplior
אלהין בך ונהירו ושכלתנו וחכמה יתירה
me coram sunt adducti nunc Et .te in est inuenta
15 [c]השתכחת בך: וכען העלו קדמי — [c]שכח
legerent hanc scripturam qui ,sophi ‡ ,sapientes — ‡ Astrologi,
חכימיא אשפיא די־כתבה דנה יקרון
valentes* non & ; mihi notificandum ad ‡ eius interpretationem & — ‡ indicarent *potuerunt
ופשרה [d]להודעתני ולא־כהלין
.indicare sermonis interpretationem — [d]ידע
פשר־[e]מלתא [f]להחויה: — [e]מלל [f]חוא
interpretationes poteris ‡ quòd ,te super* audiui ego Et — *de ‡ Possis obscura
16 ואנה שמעת עליך די־[g]תוכל פשרין — [g]יכל
scripturam poteris en† nunc : soluere nodos || & , interpretari — ||ligata † si potueris
למפשר וקטרין למשרא כען הן תוכל כתבא
purpura , mihi notificare ‡ eius interpretationem & , legere — ‡ indicare
למקרא ופשרה להודעותני ארגונא
tertius & , tuo collo super auri τοῦ † torques & , vestieris — † aurea erit in
תלבש והמונכא די־דהבא על־צוארך ותלתא
dominaberis regno in
במלכותא תשלט:
.rege coram dicens † & , Daniel respondens* Tunc — *respondit †dixit
17 באדין ענה דניאל ואמר קדם מלכא
: da alteri tua honoraria ‡ & , existendum ad ‡ tibi tua Munera — ‡ sint, ‡ dona
מתנתך לך להוין ונבזביתך לאחרן [h]הב — [h]יהב
interpretationem & , regi legam scripturam veruntamen
ברם כתבא אקרא למלכא ופשרא
altissimus Deus, ‡ rex Tu .ei notificabo † — †indicabo ‡ audi,
18 אהודענה: אנתה מלכא אלהא עליא
dedit decorem & , gloriam & ,magnificentiam & ,regnum
מלכותא ורבותא ויקרא והדרא יהב
.tuo patri Nebuchadnesar
לנבוכדנצר אבוך:
,populi omnes ,ei dedit quam magnificentiam propter Et
19 ומן־רבותא די יהב־לה כל עממיא
:eius facie à timentes & trementes fuerunt || linguæ & nationes ‡ — ‡ tribus || tremuerunt & timuerunt
אמיא ולשניא הוו [i]זאעין ודחלין מן־קדמוהי
erat , volens erat quos & , occidens erat , volens erat ‡ quos — ‡ volebat, occidebat, & quos volebat percutiebat, & quos volebat, exaltabat.
די־הוה צבא הוה קטל ודי־הוה צבא הוה
erat || quos & , extollens erat, volens erat quos & , viuificans
מחא ודי־הוה צבא הוה [k]מרים ודי־הוה
.humilians erat , volens — || volebat, humiliabat.
צבא הוה משפיל: — [i]זוע [k]רום
eius spiritus & ,eius cor fuit eleuatum quando Et* — *Sed
20 וכדי רם לבבה ורוחה
solio de est factus descendere † : superbiam ad est roboratus ‡ — ‡ induratus † depositus
תקפת להזדה הנחת מן־כרסא
filiis à Et .eo ab abstulerunt gloriam & ,sui regni
21 מלכותה ויקרה [l]העדיו מנה: ומן־בני — [l]עדא
,adæquatum bestia † cum eius cor & , est detrusus hominis* — * hominum abiectus †bestiis positum est,
אנשא טריד ולבבה עם־[m]חיותא [n]שוי
,ei sapuerunt ‡ bobus vt herba : eius habitatio onagris* cum &
ועם־ערדיא מדורה עשבא כתורין יטעמונה — [m]חוא
cognouit donec; fuit tinctum eius corpus cælorum rore è & — [n]שוא
ומטל שמיא גשמה יצטבע עד די־ידע — * gregibus ‡ sapuit
eum & , hominis || regno in altissimus Deus , potens ‡ quòd — ‡ dominaretur || hominum
די־שליט אלהא עליא במלכות אנשא ולמן־
.illud super constituet , voluerit quem
די יצבא [o]יהקים עליה: — [o]קום
,tuum cor humiliasti non Belsasar eius filius tu Et
22 ואנתה ברה בלשאצר לא השפלת לבבך
.scires hoc totum quòd respectu omni* — *cùm
כל־קבל די כל־דנה ידעת:
vasa & ,es eleuatus cæli Dominum super ‡ Et — ‡contra
23 ועל־מרא שמיא התרוממת ולמאניא
,tui principes & .tu & , te coram attulerunt eius domus τῆς
די־ביתה [p]היתיו קדמך ואנתה ורברבניך — [p]אתא
Deos & : eis in bibentes † vinum tuæ concubinæ & ,tuæ vxores — †bibistis
שגלתך ולחנתך חמרא [q]שתין בהון ולאלהי — [q]שתא

qui ,lapidis & ,ligni ,ferri ,æris .auri & ,argenti || — || argenteos & aureos, æreos, ferreos, ligneos, & lapideos, ‡ vident, †audiunt, *sciunt,
כספא ודהבא נחשא פרזלא אעא ואבנא די
:laudasti ,scientes* neque , audientes † neque , videntes ‡ non
לא־[r]חזין ולא־שמעין ולא ידעין שבחת
tuæ viæ omnes & , eius manu in tua mens cuius ‡ , Deum & — [r]חזא
ולאלהא די־נשמתך בידה וכל־ארחתך — ‡ in cuius manu est anima tua,
est missa eius facie à Tunc .honorasti non ,eum apud
24 לה לא הדרת: באדין מן־קדמוהי שליח — ‡ exarata
.est designata ‡ hæc scriptura & , manus τῆς palma
פסא די־ידא וכתבא דנה רשים:
, Techel , Mene ,Mene ; est designata* quæ scriptura † hæc Et — †est *exarata est; Numera, numera, appende, & diuidentes Persæ.
25 ודנה כתבא די רשים מנא מנא תקל
;Mene ; sermonis interpretatio || Hæc .Vpharsim — || est
26 ופרסין: דנה פשר [s]מלתא מנא — [s]מלל
.illud compleuit & ,tuum regnum Deus Numerauit
מנה אלהא מלכותך והשלמה:
imminutus || es inuentus & ,bilancibus ‡ in es Appensus ,Techel — ‡ statera, || deficiens.
27 תקל תקילתא במאזניא והשתכחת חסיר:
Madai* est datum &, tuum regnum est diuisum , Peres — *Medis
28 פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי
induerunt & ,Belsasar dixit Tunc .Paras || & — || Persis,
29 ופרס: באדין אמר בלשאצר והלבשו
:eius collo super auri τοῦ || torques & , purpura Danielem — || aurea posita est in
לדניאל ארגונא והמונכא די־דהבא על־צוארה
tertium imperantem existendum ad † quòd ,eo super* prædicauerũt & — *de † dominaretur tertius
והכרזו עלוהי די־להוא שליט תלתא
Belsasar est interfectus nocte in ipsa In .regno in
30 במלכותא: בה בליליא קטיל בלשאצר
.Chaldæus rex
מלכא כשדיא: חצי הספר
annorum iam , regnum suscepit Medus Dariaues Et
31 ודריוש מדיא קבל מלכותא כבר שנין — מדאה ק
.duorum & sexaginta
[t]שתין ותרתין: — [t]שית

CAP. VI. ו

super constituit & , Dariaues coram fuit Pulchrum — Placuit
1 שפר קדם דריוש [u]והקים על־ — [u]קום
existendũ ad* qui ; viginti & centum secundos rege à ‡ regnum — ‡ magnos principes *essent
מלכותא לאחשדרפניא מאה ועשרין די להון
.regno toto in
בכל־מלכותא:
*Daniel quibus † ,tres præsides illis ab supra || Et — || super eos principes †ex *erat ‡ redderent rationem, ne rex molestia afficeretur.
2 ועלא מנהון סרכין תלתא די דניאל
dantes ‡ ipsi principes magni essent quibus : eis ex vnus
חד מנהון די להון אחשדרפניא אלין יהבין
.affectus damno esset non rex & ,consilium eu
להון טעמא ומלכא לא־להוא נזק:
super superans ‡ erat ipse Daniel Tunc — ‡ præualens
3 אדין דניאל דנה הוא מתנצח על־
spiritus quòd respectu omni ‡, magnos principes & ,præsides † — †principes, ‡ eo
סרכיא ואחשדרפניא כל־קבל די־רוח
super eum constituere cogitabat rex &: eo in præstans || — || amplior esset
יתירא בה ומלכא עשית להקמותה על־
satrapæ & ,præsides ‡ Tunc .regnum totum — ‡ principes,
4 כל־מלכותא: אדין סרכיא ואחשדרפניא
Danielem contra inuenire occasionem quærentes fuerunt † — † quærebant
הוו בעין עלה להשכחה לדניאל
corruptelam & , occasionem omnem & : regni parte ex
[x]מצד מלכותא וכל־עלה ושחיתה — [x]צדד
,ipse ‡ fidelis quòd respectu omni ‡ inuenire valentes || non — || potuerunt ‡ eo ‡ esset, *in
לא־יכלין להשכחה כל־קבל די־מהימן הוא
.eo super* inueniretur non corruptela & ,error omnis &
וכל־[y]שלו ושחיתה לא השתכחת עלוהי: — [y]שלא
inueniemus non Quia , dicentes † isti viri Tunc — † dixerunt,
5 אדין גבריא אלך אמרין די לא נהשכח
inueniamus ‡ nisi ; occasionem omnem hunc Danielem contra — ‡ fortè
לדניאל דנה כל־עלה להן השכחנא
.sui Dei lege in eum contra
עלוהי בדת אלהה:
conuenerunt tumultuariè † isti satrapæ & ,præsides ‡ Tunc — principes, iuaserunt
6 אדין סרכיא ואחשדרפניא אלן הרגשו

secula in rex Dariaues , ei dicentes ‡ sic & ; regem super †
עַל־מַלְכָּא וְכֵן אָמְרִין לֵהּ דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא לְעָלְמִין
† regi ‡ dixerunt || æternum ‡ principes

,regni præsides † omnes inierunt Consilium .viue
7 חֱיִי: [a] אִתְיָעַטוּ כֹּל סָרְכֵי מַלְכוּתָא
חֲיָא [a] * optimates,

statuere ,duces & ,ductores * ,satrapæ & ,magistratus *
סִגְנַיָּא וַאֲחַשְׁדַּרְפְּנַיָּא הַדָּבְרַיָּא וּפַחֲוָתָא לְקַיָּמָה

qui omnis quod ;obuinctionem † roborare & ,regis ‡ statutum
קְיָם מַלְכָּא וּלְתַקָּפָה אֱסָר דִּי כָל־דִּי־
‡ regium, † pactum;

dies ad vsque homine & Deo omni ab petitionem petierit
יִבְעֵא בָעוּ מִן־כָּל־אֱלָהּ וֶאֱנָשׁ עַד־יוֹמִין

.leonum lacum in proiiciatur rex te à nisi , triginta
תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא יִתְרְמֵא לְגֹב אַרְיָוָתָא:

designabis * , obuinctionem confirmabis ‡ rex Nunc
8 כְּעַן מַלְכָּא [b] תְּקִים אֱסָרָא וְתִרְשֻׁם
‡ confirma sententiam, *describe ‡ mutetur || Medorum & Persarum

Paras & Madai || legem iuxta mutandum ad ‡ non vt ; scripturam
כְּתָבָא דִּי לָא [c] לְהַשְׁנָיָה כְּדָת־מָדַי וּפָרַס
קוּם [b] שְׁנָה [c]

rex ,hoc respectu Omni † .transgrediatur non vt
9 דִּי־לָא תֶעְדֵּא: כָּל־קֳבֵל דְּנָה מַלְכָּא
† Propterea ‡ descripsit ‡ sententiam.

.obuinctionem ‡ & ,scripturam designauit ‡ Dariaues
דָּרְיָוֶשׁ רְשַׁם כְּתָבָא וֶאֱסָרָא:
‡ descripta esset

,scriptura designata ‡ quòd cognouit quando Daniel Et
10 וְדָנִיֵּאל כְּדִי יְדַע דִּי־רְשִׁים כְּתָבָא

suo cœnaculo in sibi apertis fenestris & ,suam domū in est ingressus
עַל לְבַיְתֵהּ וְכַוִּין פְּתִיחָן לֵהּ בְּעִלִּיתֵהּ
*incuruabat se

genuflectens ipse * die in tribus temporibus & : Ierusalaim contra
נֶגֶד יְרוּשְׁלֶם וְזִמְנִין תְּלָתָה בְיוֹמָא הוּא בָּרֵךְ

Domino coram confitens ‡ & ,orans ‡ & ,sua genua super
עַל־בִּרְכוֹהִי וּמְצַלֵּא וּמוֹדֵא קֳדָם אֱלָהֵהּ
‡ orabat, † confitebatur

,hoc ante ab faciens fuerat quo pacto omni *
כָּל־קֳבֵל דִּי־הֲוָא עָבֵד מִן־קַדְמַת דְּנָה:
*quemadmodum antea fecerat. ‡ explorauerūt;

inuenerunt & , venerunt tumultuariè ‡ illi viri Tunc
11 אֱדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ הַרְגִּשׁוּ וְהַשְׁכַּחוּ

.suo Deo coram deprecantem & ,postulantem || Danielem
לְדָנִיֵּאל בָּעֵא וּמִתְחַנַּן קֳדָם אֱלָהֵהּ:
|| orantem

super rege coram dicentes ‡ & ,accesserunt Tunc
12 בֵּאדַיִן קְרִבוּ וְאָמְרִין קֳדָם־מַלְכָּא עַל־
‡ dicunt

omnis quod ,designasti obuinctionem || Nonne ,regis obuinctione †
אֱסָר מַלְכָּא הֲלָא אֱסָר רְשַׁמְתָּ דִּי כָל־
† edicto regio. || dictum

ad vsque homine & , Deo omni ab petierit qui homo
אֱנָשׁ דִּי־יִבְעֵא מִן־כָּל־אֱלָהּ וֶאֱנָשׁ עַד־

lacum in proiiceretur , rex te à nisi , triginta dies
יוֹמִין תְּלָתִין לָהֵן מִנָּךְ מַלְכָּא יִתְרְמֵא לְגוֹב

sermo Constans ‡ , dixit & ,rex respondit : leonum
אַרְיָוָתָא עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר יַצִּיבָא [d] מִלְּתָא
‡ Verus est מלל [d] * Medorum & Persarum,

.transgredietur non qui , Paras & Madai * legem iuxta
כְּדָת־מָדַי וּפָרַס דִּי־לָא תֶעְדֵּא:

quòd' , rege coram dicentes ‡ & ,responderunt Tunc
13 בֵּאדַיִן [e] עֲנוֹ וְאָמְרִין קֳדָם מַלְכָּא דִּי
‡ dixerunt עֲנָא [e] † est

posuit non , Iehudah τοῦ captiuitatis filiis de † qui Daniel
דָּנִיֵּאל דִּי מִן־בְּנֵי [f] גָלוּתָא דִּי יְהוּד לָא־שָׂם
גְּלָא [f] *cor

:designasti quam obuinctionem super † & ,rationem ‡ rex te super *
עֲלָיךְ מַלְכָּא טְעֵם וְעַל־אֱסָרָא דִּי רְשַׁמְתָּ
‡ vt impleret sententiam, † edicto quod descripsisti : sed

.suam petitionem petens || die in tribus temporibus &
וְזִמְנִין תְּלָתָה בְּיוֹמָא בָּעֵא בָּעוּתֵהּ:
|| petit † displicuit ei,

fuit malum † multum ,audisset sermonem cùm ,rex Tunc
14 אֱדַיִן מַלְכָּא כְּדִי מִלְּתָא שְׁמַע שַׂגִּיא בְּאֵשׁ

.eum eruendum ad ,cor ‡ posuit . Daniel super & , eo super
עֲלוֹהִי וְעַל דָּנִיֵּאל שָׂם בָּל לְשֵׁיזָבוּתֵהּ
‡ purgationem vt erueret ‡ occasum *conatus est

.eum eruere satagens fuit * Solis occasum ‡ ad vsque &
וְעַד מֶעָלֵי שִׁמְשָׁא הֲוָה מִשְׁתַּדַּר [g] לְהַצָּלוּתֵהּ:
נְצַל [g]

,regem super tumultuariè venerunt * illi viri Tunc
15 בֵּאדַיִן גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ הַרְגִּשׁוּ עַל־מַלְכָּא
*suaserunt regi, & dixerunt ‡ Medorum & Persarum est,

,Paras & Madai ‡ lex quòd ,rex Scito ,regi dicentes &
וְאָמְרִין לְמַלְכָּא [h] דַּע מַלְכָּא דִּי־דָת לְמָדַי וּפָרַס
יְדַע [h]

,statuerit rex quod statutum & ,obuinctionem omnem † quòd
דִּי־כָל־אֱסָר וּקְיָם דִּי־מַלְכָּא [i] יְהָקֵים
† omne decretum,

.mutandum ad † non
לָא לְהַשְׁנָיָה:
קוּם [i] † est

proiecerunt & ,Danielem adduxerunt & ,dixit rex Tunc
16 בֵּאדַיִן מַלְכָּא אֲמַר [k] וְהַיְתִיו לְדָנִיֵּאל וּרְמוֹ
אָתָא [k] † locutusque est

,Danielem ad dixit & ,rex respondit † : leonum הָא lacum in
לְגֻבָּא דִּי אַרְיָוָתָא עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל

ipse ,continuatione in ei seruiens ‡ tu cui, tuus Deus
אֱלָהָךְ דִּי אַנְתְּה פָּלַח־לֵהּ בִּתְדִירָא הוּא
‡ seruis iugiter,

ei super est positus & , vnus lapis est allatus Et .te eripiet
17 יְשֵׁיזְבִנָּךְ: וְהֵיתָיִת אֶבֶן חֲדָה וְשֻׂמַת עַל־פֻּם
שׂוּם [l]

annulo in & , suo annulo in rex cum obsignauit & :laci
גֻּבָּא וְחַתְמַהּ מַלְכָּא בְּעִזְקְתֵהּ וּבְעִזְקָת

.Daniele in † voluntas immutaretur ‡ non vt , suorum principum
רַבְרְבָנוֹהִי דִּי לָא־תִשְׁנֵא [m] צְבוּ בְּדָנִיֵּאל:
‡ irritaretur † eius צְבָא [m]

,ieiunus pernoctauit ‡ &,suum palatium in ‡ rex abiit Tunc
18 אֱדַיִן אֲזַל מַלְכָּא לְהֵיכְלֵהּ וּבָת טְוָת
§ mansit in cœnaculo, || mensa *posita † eo: *fugit ab ‡ dum splendesceret

est elongatus * eius somnus & : se ‡ coram introduci fecit | non mensam &
וְדַחֲוָן לָא־הַנְעֵל קָדָמוֹהִי וְשִׁנְתֵּהּ נַדַּת

splendore in || surrexit diluculo in rex Tunc .eo super
19 עֲלוֹהִי: בֵּאדַיִן מַלְכָּא בִּשְׁפַרְפָּרָא יְקוּם בְּנָגְהָא

.perrexit leonum הָא lacum ad festinatione cum &
וּבְהִתְבְּהָלָה לְגֻבָּא דִּי־אַרְיָוָתָא אֲזַל:

dolenti * voce in Danielem , lacui cum appropinquare secundum † Et
20 וּכְמִקְרְבֵהּ לְגֻבָּא לְדָנִיֵּאל בְּקָל עֲצִיב
† cùm appropinquasset *tristi ‡ locutus est

serue Daniel , Danielem ad dixit & ,rex respondit ‡:vocauit
זְעִק עָנֵה מַלְכָּא וְאָמַר לְדָנִיֵּאל דָּנִיֵּאל עֲבֵד

,perseuerantia in ei seruiens * tu cui ,tuus Deus ,viuentis Dei
אֱלָהָא חַיָּא אֱלָהָךְ דִּי אַנְתְּה פָּלַח־לֵהּ בִּתְדִירָא
*seruis iugiter,

? leonibus à te liberare potuit nunquid
הֲיִכִל לְשֵׁיזָבוּתָךְ מִן־אַרְיָוָתָא:

secula in ‡ Rex , est locutus rege cum Daniel Tunc
21 אֱדַיִן דָּנִיֵּאל עִם־מַלְכָּא מַלִּל מַלְכָּא לְעָלְמִין
‡ in æternum

os conclusit & ,suum angelum misit meus Deus .viue
22 [n] חֱיִי: אֱלָהִי שְׁלַח מַלְאֲכֵהּ וּסֲגַר פֻּם
חֲיָא [n]

eo coram quod respectu omni ‡ ,me corrumpere * non & , leonum
אַרְיָוָתָא וְלָא חַבְּלוּנִי כָּל־קֳבֵל דִּי קָדָמוֹהִי
*perdiderunt ‡ quia

corruptela rex te coram etiam & ,mihi est inuenta puritas ||
זָכוּ [o] הִשְׁתְּכַחַת לִי וְאַף קֳדָמָךְ מַלְכָּא חֲבוּלָה
|| iustitia שְׂכַח [o]

fuit bonus multum † rex Tunc .feci non
23 לָא עַבְדֵת: בֵּאדַיִן מַלְכָּא שַׂגִּיא טְאֵב
† vehementer iucundus

:lacu de faciendum ascendere ad dixit ‡ Danielem & , eo super
עֲלוֹהִי וּלְדָנִיֵּאל אֲמַר לְהַנְסָקָה מִן־גֻּבָּא
‡ iussit educi

corruptio † omnis & , lacu de Daniel est factus ascendere || &
וְהֻסַּק [p] דָּנִיֵּאל מִן־גֻּבָּא וְכָל־חֲבָל
§ eductus || læsio נְסַק [p]

.suo Deo in credidit quia ,eo in est inuenta non
לָא־הִשְׁתְּכַח בֵּהּ דִּי הֵימִן בֵּאלָהֵהּ:

accusauerunt qui isti viri sunt adducti & ,rex dixit Et
24 וַאֲמַר מַלְכָּא [q] וְהַיְתִיו גֻּבְרַיָּא אִלֵּךְ דִּי־אֲכַלוּ
אָתָא [q] † qui quæsierunt perdere

sunt proiecti leonum lacum in & ,Daniel quæ eius accusationes †
קַרְצוֹהִי דִּי דָנִיֵּאל וּלְגֹב אַרְיָוָתָא [r] רְמוֹ
רְמָא [r]

fundum † ad peruenerunt non & .eorum vxores & ,eorum filij, ipsi
אִנּוּן בְּנֵיהוֹן וּנְשֵׁיהוֹן וְלָא־ [s] מְטוֹ לְאַרְעִית
† pauimentum מְטָא [s]

omnia & ,leones eis in sunt dominati donec ,laci
גֻּבָּא עַד דִּי־שְׁלִטוּ בְהוֹן אַרְיָוָתָא וְכָל־

scripsit rex Dariaues Tunc .contriuerunt eorum ossa
25 גַּרְמֵיהוֹן [t] הַדִּקוּ: בֵּאדַיִן דָּרְיָוֶשׁ מַלְכָּא כְּתַב
דְּקַק [t] † tribubus, ‡ habitabant

habitantes ‡ qui ,linguis & ,nationibus † ,populis omnibus
לְכָל־עַמְמַיָּא אֻמַיָּא וְלִשָּׁנַיָּא דִּי־ [u] דָאְרִין
דּוּר [u] דיירין

.multiplicetur vobis pax ,terra vniuersa in
בְּכָל־אַרְעָא שְׁלָמְכוֹן יִשְׂגֵּא:

imperio vniuerso in vt , decretum † positum mea facie A
26 מִן־קֳדָמַי [x] שִׂים טְעֵם דִּי בְּכָל־שָׁלְטָן
† test. שׂוּם [x]

eius Dei facie à timentes & ,contremiscentes sint ‡ mei regni
מַלְכוּתִי לֶהֱוֹן זָאְעִין וְדָחֲלִין מִן־קֳדָם אֱלָהֵהּ
‡ tremant, & paueant

permanens & , viuens Deus * ipse quoniam ; Danielis qui
דִּי־דָנִיֵּאל דִּי־הוּא אֱלָהָא חַיָּא וְקַיָּם
זוּעַ

eius potestas & ‡corrumpetur non quod eius regnum &, secula in
לְעָלְמִין וּמַלְכוּתֵהּ דִּי־לָא תִתְחַבַּל וְשָׁלְטָנֵהּ
*est

.finem ad vsque
עַד־סוֹפָא:

cælo in mirabilia & ,signa faciens & ,liberans & , Eruens
27 מְשֵׁיזִב [y] וּמַצִּל וְעָבֵד אָתִין וְתִמְהִין בִּשְׁמַיָּא
נְצַל [y] * Potestate

.leonum manu * de Danielem eruit qui : terra in &
וּבְאַרְעָא דִּי שֵׁיזִב לְדָנִיֵּאל מִן־יַד אַרְיָוָתָא:

Dariaues regno in est prosperatus ipse Daniel Et
28 וְדָנִיֵּאל דְּנָה הַצְלַח בְּמַלְכוּת דָּרְיָוֶשׁ

.Persæ Chores regno in &
וּבְמַלְכוּת כּוֹרֶשׁ פָּרְסָאָה:

CAP. VII. ז

Daniel ,Babel regis Belsasar — vno $ anno In — $ Primo
1 בשנת חדה לבלשאצר מלך בבל דניאל
tunc :eius cubili super ‖ eius capitis visiones $ & ,vidit somnium — $ visio ‖ in
חלם חזה וחזוי ראשה על־משכבה באדין
Respondit dixit ‡ verborum caput ‡ ,scripsit somnium — ‡ summam edisserens. Locutus est * Videbam ‖ in
חלמא כתב ראש מלין אמר׃ 2 ענה
,nocte cum ‡ mea visione in fui Videns* , dixit & , Daniel
דניאל ואמר חזה הוית בחזוי עם־ליליא
.magno mari in pugnantes ‖ cæli venti quatuor ecce & — ‖ pugnabant, גוח a
וארו ארבע רוחי שמיא a מגיחן לימא רבא׃
variantes $;mari è ascendentes * grandes bestiæ grandes Et — * ascendebant $ diuersæ ab inuicem.
3 וארבע b חיון רברבן סלקן מן־ימא c שנין
* alæ & ,leo sicut ‖ Prima ista ab illa — חיא b שנא c * erat ‡ erant * videbam
דא מן־דא׃ 4 קדמיתא כאריה וגפין די־
, eius alæ sunt euulsæ donec eram videns † ;ei ‡ aquilæ
נשר לה חזה הוית עד די־מריטו גפה
homo tanquam pedes super & , terra à est eleuata &
ונטילת מן־ארעא ועל־רגלין כאנש
.ei est datum hominis cor & ,stetit
הקימת ולבב אנש יהיב לה׃
latus ad & ,visa similis secunda alia bestia ecce Et — חיא d דמא e
5 וארו d חיוה אחרי תנינה e דמיה לדב ולשטר־
:eius dentes inter eius ore in costæ tres $ & ,stetit vnum — $ tria latera
חד הקמת ותלת עלעין בפמה בין שנה
.multam * carnem comede , Surge ,ei dicentes ‖ sic & — ‖ dicebant * plurimam,
וכן אמרין לה קומי אכלי בשר שגיא׃
,pardus veluti alia ecce & ,eram videns † hoc Post — † videbam,
6 באתר דנה חזה הוית וארו אחרי כנמר
quatuor & : eius dorso super auis ‡ quatuor alæ † ei & — † erant
ולה גפין ארבע די־עוף על־גבה וארבעה — יתיר' * erant
.ei est data potestas & ,bestiæ capita
ראשין לחיותא ושלטן יהיב לה
ecce & , noctis visionibus † in fui videns ‡ hoc Post — ‡ vidi † visione
7 באתר דנה חזה הוית בחזוי ליליא וארו
abundanter $ fortis & , terribilis & ,formidolosa quarta bestia — $ valde,
חיוה רביעאה דחילה ואמתני ותקיפא יתירה — אה
comminuens & , comedens † ,magni ei ferri ‖ ש dentes & — ק
ושנין די־פרזל לה רברבן אכלה ומדקה
ab varia ipsa ‡ & :conculcans* suis pedibus in residuum & — ‖ ferrei erant † comedebat,& comminuebat, * conculcabat ‡ erat distincta
ושארא ברגליה רפסה והיא משניה מן־
.ei decem cornua & ,eam ante ‡ quæ , bestiis omnibus — † fuerunt * erant $ Considerabã
כל־חיותא די קדמיה וקרנין עשר לה׃
paruum aliud cornu ecce & ,cornua in fui Attentus $
8 משתכל הוית בקרניא ואלו קרן אחרי זעירה
primis cornibus de tria & ,ea inter ascendebat
סלקת ביניהן ותלת מן־קרניא קדמיתא
oculi tanquam oculi ecce & : eius facie à sunt euulsa
אתעקרו מן־קדמיה ואלו עינין כעיני — רה ק
.grandia loquens os & ,isto cornu in ,hominis
אנשא בקרנא־דא ופם ממלל רברבן׃
dierum antiquus & ,sunt elati throni donec fui Videns — Videbam f רמה
9 חזה הוית עד די כרסון f רמיו ועתיק יומין
eius capitis pilus & ,candidum nix sicut eius vestimentum :sedit
יתיב לבושה כתלג חור ושער ראשה
eius rotæ ,ignis flammæ * eius thronus ,pura lana sicut — * vt
כעמר נקא כרסיה שביבין די־נור גלגלוהי
egrediens & , trahens ignis ‡ Fluuius ,ardens ignis — * vt ‡ igneus trahebatur,& egrediebatur
10 נהר די־נור נגד ונפק גור דלק׃
myrias ‖ & ,ei ministrabant millium mille † eius facie à — † millia ‖ decies millies centena millia
מן־קדמוהי אלף אלפים ישמשונה ורבו
.sunt aperti libri & ,sedit iudicium ;stabant eo coram myriadum
רבון קדמוהי יקומון דינא יתב וספרין פתיחו׃
grandium sermonum voce à interim fui Videns — ‖ Videbam tunc propter vocem
11 חזה הוית באדין מן־קל מליא רברבתא
est interfecta donec eram videns ; loquens * cornu quos — * loquebatur, videbam
די קרנא ממללה חזה הוית עד די קטילת
est traditum & ,eius corpus est perditum & ,bestia
חיותא והובד גשמה ויהיבת
.ignis combustionem ad
ליקדת אשא׃

‡ reliquis bestiis ablata esset potestas ‖ vita — longitudo & ‡ earum potestatem abstulerant bestiarum residuo ‡ Et
12 ושאר חיותא g העדיו שלטנהון וארכה
.tempus & ,tempus ad vsque eis esset data vitis ‖ in — עדא g חיא h † Videbam
בחיין יהיבת h להון עד־זמן ועדן׃
nubibus cum ecce & ,noctis visionibus in fui Videns †
13 חזה הוית בחזוי ליליא וארו עם־ענני
antiquum ad vsque & :erat veniens * hominis filius tanquam cæli — * veniebat:
שמיא כבר אנש אתה הוא ועד־עתיק
.eum fecerunt appropinquare eo coram & ,peruenit dierum
יומיא מטה וקדמוהי הקרבוהי׃
omnes & ,regnum & ,gloriam & ,potestatem dedit ei Et
14 ולה יהב שלטן ויקר ומלכו וכל
eius potestas :seruient ei linguæ & nationes ‡ ,populi — ‡ tribus
עממיא אמיא ולשניא לה יפלחון שלטנה
quod eius regnum & ,auferetur non quæ seculi* potestas — * æterna,
שלטן עלם די־לא יעדה ומלכותה די־
Daniel ego ,meus spiritus fuit AEger ‡ ,corrumpetur non — ‡ Contritus est
15 לא תתחבל׃ i אתכרית רוחי אנה דניאל — כרה i
.me terrebant mei capitis visiones & ,vagina* medio in $ — $ habebam spiritũ contritum. * corporis,
בגו נדנה k וחזוי ראשי יבהלנני׃ — חזא k * ad ‖ veritatem
certitudinem ‖ & ,assistentibus de vnum super * Accessi
16 קרבת על־חד מן־קאמיא ויציבא
interpretationẽ & ,mihi dixit & ,hoc omne super eo ab quærebam
אבעא־מנה על־כל־דנה ואמר־לי ופשר
,magnæ bestiæ Istæ .me fecit scire sermonum — מלל l ידע m $ sunt † qui
מליא l m יהודענני׃ 17 אלין חיותא רברבתא
de consurgent † reges quatuor ;quatuor ipsa $ quæ
די אנין ארבע ארבעה מלכין יקומון מן־
:altissimorum sanctorum regnum suscipient Et .terra
ארעא׃ 18 ויקבלון מלכותא קדישי עליונין
seculum in vsque & ,seculum in vsque regnum possidebunt &
ויחסנון מלכותא עד־עלמא ועד־עלם
bestiam super verum ‖ volui Tunc .seculorum — ‖ stare super veritate bestiæ quartæ, ‡ erat distincta
עלמיא׃ 19 אדין צבית ליצבא על־חיותא
formidolosa : ipsis cunctis à varians ipsa ‡ quæ ,quartam
רביעיתא די־הות שניה מן־כלהון דחילה
æris ‖ eius vngues & ,ferri $ ש eius dentes ,abundanter † — † valde, $ ferrei, ‖ æreis,quæ comedebat, comminuebat, ‡ conculcabat.
יתירה n שניה די־פרזל וטפרה די־נחש
conculcans ‡ suis pedibus in residuum & comminuens ,comedens
אכלה מדקה ושארא ברגליה רפסה׃
altero &,eius capite in $ quæ ,decem cornibus super Et — ‡ erant
20 ועל־קרניא עשר די בראשה ואחרי — שנן n
cornu & : tria eius facie à ceciderant & ,ascendebat quod — ונפלה ק
די סלקת ונפלו מן־קדמיה תלת וקרנא
eius aspectus & ,grandia loquens os & ,ei ‡ oculi & isti* — * cui similiter † erant, † maior
דכן ועינין לה ופם ממלל רברבן וחזוה
.sociis suis præ magnus †
רב מן־חברתה׃
cum prælium faciens sic ‖ quod cornu & ,eram Videns $ — * Videbam, ‖ similiter faciebat bellum † præualebat
21 חזה הוית וקרנא דכן עבדא קרב עם־
antiquus venit Donec .eis præualens † & :sanctis
קדישין ויכלה להון׃ 22 עד די־אתה עתיק
tempus & ,altissimis sanctis est datum iudicium & ,dierum
יומיא ודינא יהב לקדישי עליונין וזמנא
Sancti possidebant regnum & ,aduenit
מטה ומלכותא החסנו קדישין׃
erit quartum regnum quarta Bestia ,ait Sic
23 כן אמר חיותא רביעיתא מלכו רביעיא תהוא
deuorabit & :regnis omnibus ab differet $ quod ,terra in — $ maius erit
בארעא די תשנא מן־כל־מלכותא ותאכל
.eam comminuet & ,eam calcabit † & ,terram vniuersam — † turbabit
כל־ארעא ותדושנה o ותדקנה׃ — דקק o
reges decem ,regno ipso ex ,decem cornua Et
24 וקרניא עשר מנה מלכותה עשרה מלכין
differet † ipse & ,eos post consurget alius & ; consurgent — † maior erit
יקמון ואחרן יקום אחריהון והוא ישנא
.humiliabit reges tres & ,prioribus à
מן־קדמיא ותלתה מלכין יהשפל׃
sanctos & ,loquetur altissimi parte ex sermones Et
25 ומלין לצד עליא ימלל ולקדישי
,legem & ,tempora mutare putabit & ;abolebit † altissimorum — † conteret:
עליונין יבלא ויסבר להשניה זמנין ודת

vnum cornu est egressum illis ex vno & Et

9 וּמִן־הָאַחַת מֵהֶם יָצָא קֶרֶן־אַחַת

,Orientem ad & ,Meridiem ad præstanter ‡ creuit & :paruum

מִצְּעִירָה וַתִּגְדַּל־יֶתֶר אֶל־הַנֶּגֶב וְאֶל־הַמִּזְרָח

cælorum exercitum ad vsque creuit Et .ornatum † ad &

10 וְאֶל־הַצֶּבִי׃ וַתִּגְדַּל עַד־צְבָא הַשָּׁמָיִם

.eas conculcauit & ,stellis de & ,exercitu de terram ‡ deiecit &

וַתַּפֵּל אַרְצָה מִן־הַצָּבָא וּמִן־הַכּוֹכָבִים וַתִּרְמְסֵם׃

eo ab & ;est magnificatum exercitus principem ad vsque Et

11 וְעַד שַׂר־הַצָּבָא הִגְדִּיל וּמִמֶּנּוּ

.eius sanctuarij ‡ locus est proiectus & ,† iuge est ablatum

הֻרַם הַתָּמִיד וְהֻשְׁלַךְ מְכוֹן מִקְדָּשׁוֹ׃

proiiciet & ,præuaricatione in ‡ iuge contra dabitur exercitus ‡ Et

12 וְצָבָא תִּנָּתֵן עַל־הַתָּמִיד בְּפָשַׁע וְתַשְׁלֵךְ

.prosperabitur & ,faciet & ,terram in veritatem

אֱמֶת אַרְצָה וְעָשְׂתָה וְהִצְלִיחָה׃

vnus dixit & ;loquentem sanctum ‡ vnum audiui Et

13 וָאֶשְׁמְעָה אֶחָד־קָדוֹשׁ מְדַבֵּר וַיֹּאמֶר אֶחָד

visio Visquequo ,loquenti cuidam sanctus ‡

קָדוֹשׁ לַפַּלְמוֹנִי הַמְדַבֵּר עַד־מָתַי הֶחָזוֹן

exercitum & sanctitatem & ,dare † desolans præuaricatio & ;‖ iuge

הַתָּמִיד וְהַפֶּשַׁע שֹׁמֵם תֵּת וְקֹדֶשׁ וְצָבָא

,mane vesperam ad Vsque ,me ad dixit Et ?conculcationem ‡

מִרְמָס׃ וַיֹּאמֶר אֵלַי עַד עֶרֶב בֹּקֶר

14 ,fuit Et .sanctitas * iustificabitur & ;trecentis & mille

אַלְפַּיִם וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְנִצְדַּק קֹדֶשׁ׃ וַיְהִי

15 quæsiui ‡ & ,visionem Daniel ego me videndo in *

בִּרְאֹתִי אֲנִי דָנִיֵּאל אֶת־הֶחָזוֹן וָאֲבַקְשָׁה

.viri aspectus tanquam me coram stans † ecce & ,intelligentiam

בִינָה וְהִנֵּה עֹמֵד לְנֶגְדִּי כְּמַרְאֵה גָבֶר׃

,clamauit & ;Vlai inter hominis vocem audiui Et

16 וָאֶשְׁמַע קוֹל־אָדָם בֵּין אוּלָי וַיִּקְרָא

.visionem istum fac intelligere ,Gabriel ,dixit &

וַיֹּאמַר גַּבְרִיאֵל הָבֵן לְהַלָּז אֶת־הַמַּרְאֶה׃

,sum territus ,ipsum veniendo in ‖ & ;meum stare ‡ iuxta venit Et

17 וַיָּבֹא אֵצֶל עָמְדִי וּבְבֹאוֹ נִבְעַתִּי

,hominis fili intellige ,me ad dixit & :meas facies super ‡ corrui &

וָאֶפְּלָה עַל־פָּנָי וַיֹּאמֶר אֵלַי הָבֵן בֶּן־אָדָם

,mecum ipsum loquendo in ‡ Et .visionis finis * tempus ad quia

18 כִּי לְעֶת־קֵץ הֶחָזוֹן׃ וּבְדַבְּרוֹ עִמִּי

,me in tetigit & ,terram in ,meas facies super sum correptus sopore †

נִרְדַּמְתִּי עַל־פָּנַי אָרְצָה וַיִּגַּע־בִּי

.meum stare super ‡ me fecit stare &

וַיַּעֲמִידֵנִי עַל־עָמְדִי׃

erit quod te faciens ‖ cognoscere ego Ecce ,dixit Et

19 וַיֹּאמֶר הִנְנִי מוֹדִיעֲךָ אֵת אֲשֶׁר־יִהְיֶה

quem ,Aries finis statutum ‡ ad quia ,iræ nouissimo in

20 בְּאַחֲרִית הַזָּעַם כִּי לְמוֹעֵד קֵץ׃ הָאַיִל אֲשֶׁר־

.Paras & ,Medai * reges ;cornua habentem vidisti

רָאִיתָ בַּעַל הַקְּרָנַיִם מַלְכֵי מָדַי וּפָרָס׃

,grande cornu & Iauan ‖ rex pilosus * hircus Et

21 וְהַצָּפִיר הַשָּׂעִיר מֶלֶךְ יָוָן וְהַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה

.primus rex ipse † ,eius oculos inter ‡ quod

אֲשֶׁר בֵּין־עֵינָיו הוּא הַמֶּלֶךְ הָרִאשׁוֹן׃

quatuor ;eo pro quatuor steterunt & ,‡ contritum Et

22 וְהַנִּשְׁבֶּרֶת וַתַּעֲמֹדְנָה אַרְבַּע תַּחְתֶּיהָ אַרְבַּע

.eius fortitudine in non & ,stabunt gente de regna

מַלְכֻיוֹת מִגּוֹי יַעֲמֹדְנָה וְלֹא בְכֹחוֹ׃

prævaricatores consummari secundum ,eorum regni nouissimo in Et

23 וּבְאַחֲרִית מַלְכוּתָם כְּהָתֵם הַפֹּשְׁעִים

.ænigmata intelligens & ,faciebus ‡ fortis rex stabit

יַעֲמֹד מֶלֶךְ עַז־פָּנִים וּמֵבִין חִידוֹת׃

,sua fortitudine in non & ,eius fortitudo roborabitur Et

24 וְעָצַם כֹּחוֹ וְלֹא בְכֹחוֹ

corrumpet * & ;faciet & ,prosperabitur & ,corrumpet mirabilia ‖ &

וְנִפְלָאוֹת יַשְׁחִית וְהִצְלִיחַ וְעָשָׂה וְהִשְׁחִית

.sanctorum populum & ,robustos

עֲצוּמִים וְעַם־קְדֹשִׁים׃

dolus prosperabitur & eius intellectum super † Et

25 וְעַל־שִׂכְלוֹ וְהִצְלִיחַ מִרְמָה

tranquillitate ‖ in & ,se magnificabit eius corde in & ,eius manu in

בְּיָדוֹ וּבִלְבָבוֹ יַגְדִּיל וּבְשַׁלְוָה

‡ valde

† terrā desiderabilem Israel.

‡ in

† sacrificium, ‡ sanctificationis

‡ tempus ‡ sacrificium, propter præuaricationem,

‡ è sanctis

‡ è sanctis

חָזוֹן

‖ sacrificium, † ad dandum, & sanctuarium ‡ in

* sanctuarium.

מַרְאֶה

* cùm viderem ‡ quærerem

† stetis

בִּין

‡ locum ‖ cùm venissem,

‡ in faciem meam:

* destinatum

‡ cùm loqueretur † cecidi stupore in faciem meā, ‡ iuxta locum

נָגַע

‖ faciam

יָדַע

‡ tempus erit

* Medorum, & Persarum sunt.

* hircus ‖ Græciæ est:

‡ erat † est

‡ est,

cùm consummati fuerint

תָּמַם

‡ facie,

‖ mirabiliter ‡ vastabit, * vastabit

‖ secundum

‖ dolo

,tempora & ,tempus ad vsque eius manu in tradentur &

וְיִתְיַהֲבוּן בִּידֵהּ עַד־עִדָּן וְעִדָּנִין

eius potestatem & ;sedebit iudicium Et .temporis partem ‡ & ‡ dimidium

26 וּפְלַג עִדָּן׃ וְדִינָא יִתִּב וְשָׁלְטָנֵהּ

.finem in vsque perdendum ad & ,delendum ad ‡ ,auferent

יְהַעְדּוֹן לְהַשְׁמָדָה וּלְהוֹבָדָה עַד־סוֹפָא׃

regnorum † ‖ magnitudo & ,potestas & ,regnum Et

27 וּמַלְכוּתָה וְשָׁלְטָנָא וּרְבוּתָא דִּי מַלְכְוָת

altissimorum sanctorum populo est datum * cælum omne subter

תְּחוֹת כָּל־שְׁמַיָּא יְהִיבַת לְעַם קַדִּישֵׁי עֶלְיוֹנִין

ei potestates omnes ,seculi ‡ regnum eius regnum

מַלְכוּתֵהּ מַלְכוּת עָלַם וְכֹל שָׁלְטָנַיָּא לֵהּ

‖ finis vsque Huc .obedient & seruient.

יִפְלְחוּן וְיִשְׁתַּמְּעוּן׃ עַד־כָּה סוֹפָא דִי־

28 meæ cogitationes multùm ,Daniel ego :verbi

מִלְּתָא אֲנָה דָנִיֵּאל שַׂגִּיא רַעְיוֹנַי

sermonē & ,me super sunt immutati mei splendores † & ,me terruerunt

יְבַהֲלֻנַּנִי וְזִיוַי יִשְׁתַּנּוֹן עֲלַי וּמִלְּתָא

.conseruaui meo corde in

בְּלִבִּי נִטְרֵת׃

‡ vt disperdant & disperdant

אֲבַד

† regni

* dabitur

‡ æternum,

רְעָא

† vultus meus mutatus est in

CAP. VIII. ח

regis Belsasar regni tertio anno In

1 בִּשְׁנַת שָׁלוֹשׁ לְמַלְכוּת בֵּלְאשַׁצַּר הַמֶּלֶךְ

apparuit postquam ‖ Daniel ego :me ad * apparuit visio

חָזוֹן נִרְאָה אֵלַי אֲנִי דָנִיֵּאל אַחֲרֵי הַנִּרְאָה

fuit & ,visione in vidi Et .principio in me ad *

2 אֵלַי בַּתְּחִלָּה׃ וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַיְהִי

Helam in ‡ quæ ,metropoli † Susan in ego & ,me videndo in ‡

בִּרְאֹתִי וַאֲנִי בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעֵילָם

riuum super * eram ego & ,visione in vidi & :prouincia

הַמְּדִינָה וָאֶרְאֶה בֶּחָזוֹן וַאֲנִי הָיִיתִי עַל־אוּבַל

aries ecce & ,vidi & ,meos oculos leuaui Et .Vlai

3 אוּלָי׃ וָאֶשָּׂא עֵינַי וָאֶרְאֶה וְהִנֵּה אַיִל

cornua & ;cornua † ei & ,riui facies ad stans ‡ vnus

אֶחָד עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וְלוֹ קְרָנָיִם וְהַקְּרָנַיִם

excelsum ‡ & secundo præ excelsum ‖ vnum & ,excelsa

גְּבֹהוֹת וְהָאַחַת גְּבֹהָה מִן־הַשֵּׁנִית וְהַגְּבֹהָה

cornupetentem arietem Vidi .nouissimo in ascendens

4 עֹלָה בָּאַחֲרֹנָה׃ רָאִיתִי אֶת־הָאַיִל מְנַגֵּחַ

non bestiæ omnes & ,Meridiem ad & ,Aquilonem & ,mare ‖ ad

יָמָּה וְצָפוֹנָה וָנֶגְבָּה וְכָל־חַיּוֹת לֹא־

fecit & :eius manu de eruens † nec ,eius facies ad * stabant

יַעַמְדוּ לְפָנָיו וְאֵין מַצִּיל מִיָּדוֹ וְעָשָׂה

.est magnificatus & ,suam voluntatem secundum

כִרְצֹנוֹ וְהִגְדִּיל׃

caprarum hircus ecce & ;perpendens ‡ eram ego Et

5 וַאֲנִי הָיִיתִי מֵבִין וְהִנֵּה צְפִיר־הָעִזִּים

non & ,terræ totius facies ‡ super Occidente ab veniens ‖

בָּא מִן־הַמַּעֲרָב עַל־פְּנֵי כָל־הָאָרֶץ וְאֵין

.eius oculos inter visionis † cornu ‡ hirco & :terram in tangens ‖

נוֹגֵעַ בָּאָרֶץ וְהַצָּפִיר קֶרֶן חָזוּת בֵּין עֵינָיו׃

quem ,cornua habentem arietem ad vsque venit Et

6 וַיָּבֹא עַד־הָאַיִל בַּעַל הַקְּרָנַיִם אֲשֶׁר

ira in eum ad cucurrit & ;fluuium ante stantem videram

רָאִיתִי עֹמֵד לִפְנֵי הָאֻבָל וַיָּרָץ אֵלָיו בַּחֲמַת

.arietem iuxta pertingentem ‡ eum vidi Et .suæ fortitudinis

7 כֹּחוֹ׃ וּרְאִיתִיו מַגִּיעַ אֵצֶל הָאַיִל

confregit * & ,arietem percussit & ,eum in est commotus bile ‖ &

וַיִּתְמַרְמַר אֵלָיו וַיַּךְ אֶת־הָאַיִל וַיְשַׁבֵּר

,ariete in fortitudo erat non & ,eius cornua duo

אֶת־שְׁתֵּי קְרָנָיו וְלֹא־הָיָה כֹחַ בָּאַיִל

,eū conculcauit & terram in eum proiecit & ;eum ante standum ad

לַעֲמֹד לְפָנָיו וַיַּשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּרְמְסֵהוּ

hircus Et .eius manu de arietem eruens * erat non &

8 וְלֹא־הָיָה מַצִּיל לָאַיִל מִיָּדוֹ׃ וּצְפִיר

illum roborari vt & :valde vsque ‡ est magnificatus caprarum

הָעִזִּים הִגְדִּיל עַד־מְאֹד וּכְעָצְמוֹ

quatuor apparentia † ascenderūt & ,magnum cornu est fractum

נִשְׁבְּרָה הַקֶּרֶן הַגְּדוֹלָה וַתַּעֲלֶנָה חָזוּת אַרְבַּע

.cæli ventos quatuor in ,eo pro

תַּחְתֶּיהָ לְאַרְבַּע רוּחוֹת הַשָּׁמָיִם׃

* mihi: ‖ post illud quod

חָזָה

* mihi ‖ cùm viderem, eram † regia; ‡ erat

רָאָה

* iuxta flumen

יְבַל

נָשָׂא

‡ stabit ante fluuium, † erant ‡ excelsius altero, ‡ excelsius ascendebat

נָגַח

רָאָה

‖ Occidentem, * coram ipso, * erat qui erueret

נָצַל

רָצָה

‡ hæc ‖ veniebat ‡ faciem

עָזַז

‖ tangebat ‡ erat † visibile

‡ appropinquantem ad

נָגַע

‖ eleuatus est contra * comminuit

מָרַר

נָכָה

* qui erueret

‡ vehementissimè & cùm creuisset, † in visu

עָלָה

peccauimus quia , Dei serui Moseh lege in est scriptum
כְּתוּבָה בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֶבֶד־הָאֱלֹהִים כִּי חָטָאנוּ
,nos super est locutus quæ sua verba statuit Et .ei
12 לוֹ׃ [a] וַיָּקֶם אֶת־דְּבָרָיו אֲשֶׁר־דִּבֶּר עָלֵינוּ
דברו ק
adducendum ad * ,nos iudicauerunt qui , nostros iudices super &
וְעַל־שֹׁפְטֵינוּ אֲשֶׁר שְׁפָטוּנוּ לְהָבִיא
[a]קום
sub fuit factum non quod grande malum nos super
עָלֵינוּ רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר לֹא־נֶעֶשְׂתָה תַּחַת
* vt adduceret
.Ierusalaim in est factum quemadmodum , cælo omni
כָּל־הַשָּׁמַיִם כַּאֲשֶׁר נֶעֶשְׂתָה בִּירוּשָׁלָם׃
malum omne , Moseh lege in est scriptum Sicut
13 כַּאֲשֶׁר כָּתוּב [b] בְּתוֹרַת מֹשֶׁה אֵת כָּל־הָרָעָה
[b]ירה
‡ rogauimus faciem
faces sumus deprecati ‡ non & ;nos super venit hoc
הַזֹּאת בָּאָה עָלֵינוּ וְלֹא־[c]חִלִּינוּ אֶת־פְּנֵי
* vt reuerteremur
,nostris iniquitatibus ab nos auertendum ad * , nostri Dei Domini
יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לָשׁוּב [d] מֵעֲוֹנֵנוּ
[c]חלה [d]עוה
. tuam veritatem in intelligendum ad &
וּלְהַשְׂכִּיל [e] בַּאֲמִתֶּךָ׃
[e]אמן
‖ festinauit
illud adduxit & ,malum super Dominus vigilauit ‖ Et
14 וַיִּשְׁקֹד יְהוָה עַל־הָרָעָה וַיְבִיאֶהָ
* est ‡ in
omnibus super ‡ noster Deus Dominus * iustus quia ; nos super
עָלֵינוּ כִּי־צַדִּיק יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עַל־כָּל־
† vocem
. eius voce in † audiuimus non & , fecit quæ , suis operibus
מַעֲשָׂיו אֲשֶׁר עָשָׂה וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקֹלוֹ׃
eduxisti qui , noster Deus Domine nunc Et
15 וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר [f] הוֹצֵאתָ אֶת־
[f]יצא
tibi fecisti & , forti manu in Ægypti terra de tuum populum
עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ־לְךָ
.egimus impiè , peccauimus ; hanc diem secundum nomen
שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ׃
‡ obsecro furor
,tuus nasus nunc ‡ auertatur tuas iustitias omnes secundum Domine
16 אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶךָ יָשָׁב־נָא אַפְּךָ
‖ sancto tuo;
quia ; tuæ sanctitatis ‖ monte , Ierusalaim tua ciuitate à , tua ira &
וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַם הַר־קָדְשֶׁךָ כִּי
‡ propter peccata nostra, & propter iniquitates
Ierusalaim , nostrorum patrum iniquitatibus in & nostris peccatis in ‡
בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֹנוֹת אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַם
* sunt
† in circuitu nostro.
.nostris circuitibus † cunctis * opprobrium in tuus populus &
וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבֹתֵינוּ׃
, tui serui orationem ad noster Deus audi nunc Et
17 וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־[g]תְּפִלַּת עַבְדְּךָ
[g]פלל
‡ faciem tuam
tuum sanctuariũ super tuas facies ‡ illustra &, eius deprecationes ad &
וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו [h] וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ
[h]אור
‡ quod est ‡ idque fac
meus Deus Inclina . Dominum propter ‡ desolatum ‡
18 הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי׃ [i] הַטֵּה אֱלֹהַי
[i]נטה
.nostras desolationes vide & ,tuos oculos aperi ; audi & ,tuam aurē
אָזְנְךָ וּשֲׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ
יתיר ה
† super
quia ; eam super tuum nomen est inuocatum quam † ciuitatem &
וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי
* in ‡ prosternimus
nostras preces facientes cadere nos ‡ nostris iustitiis super * non
לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ [k] מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ
[k]נפל
‖ coram te ‡ in
.multis tuis miserationibus super ‡ sed , tuas facies ad ‖
לְפָנֶיךָ כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃
, attende , Domine , parce Domine , exaudi Domine
19 אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה
quia , meus Deus temetipsum propter ; moreris ne , fac &
וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־
super & ; tuam ciuitatem super est inuocatum tuum nomen
שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־
* loquebar, ‡ orabam,
, orans ‡ & , loquens * ego adhuc Et . tuum populum
20 עַמֶּךָ׃ וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר וּמִתְפַּלֵּל
[l]ידה
; Israel mei populi peccatum & , meum peccatum confitens ‖ &
[l] וּמִתְוַדֶּה חַטָּאתִי וְחַטַּאת עַמִּי יִשְׂרָאֵל
‖ confitebar † prosternebam
meo Deo Domino coram meam deprecationem deijciens † &
וּמַפִּיל [m] תְּחִנָּתִי לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהַי
[m]חנן
‖ pro ‡ sancto * loquebar
.mei Dei sanctitatis ‡ monte super ‖
עַל הַר־קֹדֶשׁ אֱלֹהָי׃
,Gabriel vir & ; oratione in loquens * ego adhuc Et
21 וְעוֹד אֲנִי מְדַבֵּר בַּתְּפִלָּה וְהָאִישׁ גַּבְרִיאֵל
‡ volatu, tetigit
,lassitudine in ‡ volans , principio in visione in videram quem
אֲשֶׁר רָאִיתִי [n] בֶחָזוֹן [o] בַּתְּחִלָּה מֻעָף בִּיעָף
[n]חזה [o]חלל
† tépore sacrificij vespertini.
.vespera muneris tempus secundum † me ad tangens
נֹגֵעַ אֵלַי כְּעֵת מִנְחַת־עָרֶב׃

,stabit principum principem super & ‡ : multos corrumpet * * vastabit
וְיַשְׁחִית רַבִּים וְעַל שַׂר־שָׂרִים יַעֲמֹד ‡ etiam contra
,matutini & vespera † visio Et .conteretur manus nihilo in ‡ & ‡ absque manu
26 וּבְאֶפֶס יָד יִשָּׁבֵר׃ וּמַרְאֵה הָעֶרֶב וְהַבֹּקֶר † vespertina & matutina,
,visionem obstrue ‖ tu & : ipsa * veritas , est dicta quæ * est:
אֲשֶׁר נֶאֱמַר אֱמֶת הוּא וְאַתָּה סְתֹם הֶחָזוֹן ‖ claude
,sum affectus † Daniel ego Et .multos dies ad ‡ quia ‡ erit
27 כִּי לְיָמִים רַבִּים׃ וַאֲנִי דָנִיֵּאל [a] נִהְיֵיתִי † contritus
opus feci & , surrexi & , dies ‡ ægrotaui &
[a]היה
וְנֶחֱלֵיתִי יָמִים וָאָקוּם וָאֶעֱשֶׂה אֶת־מְלֶאכֶת ‡ per
.erudiens * non & ; visione super stupebam & ; regis * erat qui faceret intelligere.
הַמֶּלֶךְ [b] וָאֶשְׁתּוֹמֵם עַל־הַמַּרְאֶה וְאֵין מֵבִין׃
[b]שמם

CAP. IX. ט

semine de Achasueros filij Dariaues vno anno In
1 בִּשְׁנַת אַחַת לְדָרְיָוֶשׁ בֶּן־אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ מִזֶּרַע
.Chasdim regnum super rex fuit constitutus qui ; Madai ‡ ‡ Medorum;
מָדָי אֲשֶׁר הָמְלַךְ עַל מַלְכוּת כַּשְׂדִּים׃
intellexi Daniel ego , ipsum regnare vno ‡ anno In ‡ primo quo regnauit,
2 בִּשְׁנַת אַחַת לְמָלְכוֹ אֲנִי דָּנִיֵּאל [c] בִּינֹתִי
verbum fuit quo ‡ , annorum numerum : libris in
[c]בין
בַּסְּפָרִים מִסְפַּר הַשָּׁנִים אֲשֶׁר הָיָה דְבַר־ ‡ de
desolationes complendum ad prophetam Irmeiah ad Domini
יְהוָה אֶל־יִרְמְיָה הַנָּבִיא לְמַלֹּאות לְחָרְבוֹת
meas facies dedi ‖ Et .annos septuaginta Ierusalaim ‖ posui faciem meam
3 יְרוּשָׁלַם שִׁבְעִים שָׁנָה׃ וָאֶתְּנָה אֶת־פָּנַי
,deprecationes ‡ & ,orationem quærendũ ad ‡ , Deum Dominum ad ‡ vt quærerem ‡ deprecationé,
אֶל־אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים לְבַקֵּשׁ [d] תְּפִלָּה וְתַחֲנוּנִים
[d]פלל
. cinere & , sacco & , ieiunio in
בְּצוֹם וְשַׂק וָאֵפֶר׃
; confessus sum & , meum Deum Dominum oraui Et
4 וָאֶתְפַּלְלָה לַיהוָה אֱלֹהַי וָאֶתְוַדֶּה
, terribilis & , magne Deus Domine Obsecro , dixi &
וָאֹמְרָה אָנָּא אֲדֹנָי הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא
,eum ‡ diligentibus misericordiam & pactum custodiens ‡ te,
שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לְאֹהֲבָיו
,peruertimus † & , Peccauimus .eius ‖ mandata custodientibus & ‖ tua.
5 וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃ חָטָאנוּ [e] וְעָוִינוּ † iniquitatem fecimus,
, tuis mandatis à recedere * & ; rebellauimus & , egimus impiè &
[e]עוה
וְהִרְשַׁעְנוּ וּמָרָדְנוּ וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶךָ * recessimus
tuos seruos ad audiuimus ‡ non Et . tuis iudiciis à & ‡ obediuimus seruis tuis prophetis,
6 וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ׃ וְלֹא שָׁמַעְנוּ אֶל־עֲבָדֶיךָ
; nostros reges ad † , tuo nomine in sunt locuti qui . prophetas † regibus nostris, principibus nostris, &
הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר דִּבְּרוּ בְּשִׁמְךָ אֶל־מְלָכֵינוּ patribus nostris,
.terræ populum omnem ad & , nostros patres & ,nostros principes & omni populo
[f] שָׂרֵינוּ וַאֲבֹתֵינוּ וְאֶל כָּל־עַם הָאָרֶץ׃
[f]שור
,facierum ‡ pudor nobis & , iustitia Domine Tibi
7 לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ [g] בֹּשֶׁת הַפָּנִים ‡ faciei,
, Ierusalaim habitatoribus & , Iehudah viro ; hac die sicut
[g]בוש
כַּיּוֹם הַזֶּה לְאִישׁ יְהוּדָה וּלְיוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם
vniuersis in , longinquis & , propinquis , Israel omni &
וּלְכָל־יִשְׂרָאֵל הַקְּרֹבִים וְהָרְחֹקִים בְּכָל־
, eorum præuaricatione in * illuc eos expulisti quò ‖ , terris ‖ ad quas eiecisti
הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר [h] הִדַּחְתָּם שָׁם בְּמַעֲלָם * propter præuaricationem
pudor nobis Domine . te in sunt præuaricati qua
[h]נדח
8 אֲשֶׁר מָעֲלוּ־בָךְ׃ אֲדֹנָי לָנוּ בֹּשֶׁת
,nostris patribus & , nostris principibus , nostris regibus facierum † † faciei
הַפָּנִים לִמְלָכֵינוּ [i] לְשָׂרֵינוּ וְלַאֲבֹתֵינוּ
[i]שור
nostro Deo Domino . tibi peccauimus quia
9 אֲשֶׁר חָטָאנוּ לָךְ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ
.eum in fuimus rebelles ‡ quia ; indulgentiæ ‖ & , misericordiæ ‖ propitiationes;
הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בּוֹ׃ ‡ recessimus ab eo.
, nostri Dei Domini voce in * obediuimus non Et * voci
10 וְלֹא שָׁמַעְנוּ בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ ‡ vt ambularemus ‖ lege
manu in nostras facies ad † dedit quas ‡ , eius legibus ‖ in eundum ad ‡ ‡ quam
[k] לָלֶכֶת בְּתוֹרֹתָיו אֲשֶׁר נָתַן לְפָנֵינוּ בְּיַד † coram nobis per manum
Israel omnis Et . prophetarum suorum seruorum
[k]הלך
11 עֲבָדָיו הַנְּבִיאִים׃ וְכָל־יִשְׂרָאֵל
audiendum non ad , recedere ‖ & , tuam legem sunt transgressi ‖ declinauerunt vt non obtéperarent voci tuæ:
עָבְרוּ אֶת־תּוֹרָתֶךָ וְסוֹר לְבִלְתִּי שְׁמוֹעַ † maledictio,
quod , iusiurandum & , execratio † nos super stillauit & : tua voce in
[l]נתך
בְּקֹלֶךָ [l] וַתִּתַּךְ עָלֵינוּ הָאָלָה וְהַשְּׁבֻעָה אֲשֶׁר

Daniel, dixit & ;mecum est locutus & ,me fecit intelligere Et
22 ויבן[a] וידבר עמי ויאמר דניאל
.intelligentiam te *faciendum* ‡ intelligere *ad* * ,sum egressus nunc
עתה יצאתי להשכילך בינה:
,verbum est egressum tuarum deprecationum principio In
23 בתחלת תחנוניך יצא דבר
intellige & :*tu* ‖ desideriorum ‡ quia ,*indicandum ad* * veni ego &
ואני באתי [b]להגיד כי חמודות אתה ובין
Septuaginta Hebdomadæ .*visione in* † intellige & ,*verbo in* ‡
24 בדבר והבן במראה: שבעים שבעים
,*tuæ sanctitatis* ‡ ciuitatem super & ,tuum populum super *decisa* *
נחתך על עמך ועל עיר קדשך
,peccata *sigillandum* † ad & ,præuaricationem consumendum ad
לכלא הפשע ולחתם חטאות
iustitiam adducendum ad & ,iniquitatem expiandum ad &
ולכפר [c]עון ולהביא צדק
vngendū ad & ,prophetam & ,visionem *sigillandū* ‡ ad & ;seculorum
עלמים ולחתם חזון ונביא ולמשח
ab intelliges & ,scies Et .sanctitatum sanctitatem
25 קדש קדשים: [d]ותדע ותשכל מן
Ierusalaim ædificandū ad & ,faciendum reuerti ad ,sermonis exitu
מצא דבר [e]להשיב [f]ולבנות ירושלם
hebdomadæ & : septem hebdomadæ ,ducem *vnctum* * ad vsque
עד משיח נגיד שבעים שבעה ושבעים
,*fossa* † & platea ædificabitur & ,redibit duæ & sexaginta
ששים ושנים תשוב [g]ונבנתה רחוב וחרוץ
hebdomadas post Et .temporum *coarctatione* ‡ in &
26 ובצוק העתים: ואחרי השבעים
,ciuitatem & : ei † non & ,*vnctus* ‡ excidetur duas & sexaginta
ששים ושנים יכרת משיח ואין לו והעיר
;eius finis & ,venturi ducis populus *corrumpet sanctitatem* ‖ &
והקדש ישחית עם נגיד הבא [h]וקצו
.desolationes *decisa* * ,belli finem ad vsq. & ,inundatione in
בשטף ועד קץ מלחמה נחרצת שממות:
:vna hebdomada multis pactum roborauit Et
27 והגביר ברית לרבים שבוע אחד
super & ,*munus* ‡ & ,sacrificium faciet cessare *hebdomadæ dimidio* ‖ &
[i]וחצי השבוע ישבית זבח ומנחה ועל
,consummationem ad vsq. & ,*stupefaciens* * abominationum *alam* †
כנף שקוצים משמם ועד כלה
abstupescentem † super se effundet *decisam* ‡ &
ונחרצה [k]תתך על שומם:

Margin: [a] בין * vt ‡ facerem — [b] נגד * vt indicarem ‡ vir ‖ est — ‡ verbum, † visionem. * decisæ sunt ‡ sanctā tuam, ‡ finiendum ולהתם ק — [c] עוה ‡ finiendum — [d] ידע — [e] שוב [f] בנה * Christum — [g] בנה † murus, ‡ angustia — ‡ Christus, † erit ‖ sanctuarium dissipabit — [h] קצה * decisæ sunt — ‖ dimidia hebdomada ‡ oblationem, † extensionem * admirari faciet, ‡ decisionem † admirantem; — [i] חצה [k] נתך

CAP. X. יוד

verbum ,*Paras* ‖ regis Cores tertio anno In
1 בשנת שלוש לכורש מלך פרס דבר
: Belthesasar *eius* nomen vocatur cuius ,Danieli est reuelatum
נגלה לדניאל אשר נקרא שמו בלטשאצר
,verbum intellexit & ,magna militia & ,verbum *veritas* ‡ &
[l]ואמת הדבר וצבא גדול ובין את הדבר
ego illis diebus In .visione in *ei* * intelligentia &
2 ובינה לו במראה: בימים ההם אני
.diebus hebdomadarum trium *lugens* fui † Daniel
דניאל הייתי מתאבל שלשה שבעים ימים:
non vinum & caro & ,comedi non desideriorum Panem
3 לחם חמדות לא אכלתי ובשר ויין לא
ad vsque ‡ ; sum vnctus non vngendo & ,meum os in *venit* †
בא אל פי וסוך לא סכתי עד
.dies hebdomadarum trium *complere*
מלאת שלשת שבעים ימים:
ego & ;primi mensis quarta & vigesima die in Et
4 וביום עשרים וארבעה לחדש הראשון ואני
.Chiddechel ‖ *ipsum* ,magni fluminis *manum super* ‡ eram
הייתי על יד הנהר הגדול הוא חדקל:
vnus vir ecce & ,vidi & ,meos oculos leuaui Et
5 [m]ואשא את עיני [n]וארא והנה איש אחד
.*obrizi auri massa in* ‡ accincti eius lumbi & :lineis vestitus
לבוש בדים ומתניו חגרים בכתם אופז:
aspectus velut eius facies & ,Tarsis sicut eius corpus Et
6 וגויתו כתרשיש ופניו כמראה
,eius brachia & ,ignis lampades vt eius oculi & ,fulguris
ברק ועיניו כלפידי אש וזרעתיו

Margin: ‖ Persarum; — ‡ verum est [l] אמן * eius — † lugebam — † intrauerunt ‡ donec complerentur — ‡ iuxta ripam ‖ Tygris. — [m] נשא [n] ראה ‡ auro obrizo.

eius verborum vox & ;politi ‡ æris *oculus* ‖ sicut eius pedes &
ומרגלתיו כעין נחשת קלל וקול דבריו
solus Daniel ego vidi Et .*tumultus* * vox sicut
7 כקול המון: וראיתי אני דניאל לבדי את
viderunt non ,mecum erant qui viri & :visionem
המראה והאנשים אשר [a]היו עמי לא [b]ראו
,eos super irruit magnus terror sed ;visionem
את המראה אבל חרדה גדולה נפלה עליהם
,solus sum relictus ego Et .absconditum in fugerunt &
8 ויברחו בהחבא: ואני נשארתי לבדי
remansit non & ,hanc magnam visionem vidi &
ואראה את המראה הגדלה הזאת ולא נשאר
,corruptionem *in* ‖ me in est *versa* ‡ mea vis & ;fortitudo me in
בי כח והודי נהפך עלי למשחית
vocem audiui Et .fortitudinem retinui non &
9 ולא עצרתי כח: ואשמע את קול
,eius verborum vocem *me audire secundum* † & :eius verborum
דבריו וכשמעי את קול דבריו
.terrā super *mea facies &* ;*meas facies* super soporatus fui ego &
ואני הייתי נרדם על פני ופני ארצה:
super me fecit mouere & ;me *in* tetigit manus ecce Et
10 והנה יד נגעה בי [c]ותניעני על
.mearum manuum palmas & ,mea genua
ברכי [d]וכפות ידי:
intellige desideriorum vir Daniel ,me ad dixit Et
11 ויאמר אלי דניאל איש חמדות הבן
,tuū *stare* † super sta & ,te ad *loquens* ‡ ego quæ ,*verbis in* *
בדברים אשר אנכי דבר אליך ועמד על עמדך
mecum *ipsum loquendo in* ‖ & :te ad sum missus nunc quia
כי עתה שלחתי אליך ובדברו עמי את
,me ad ait Et .tremens steti ,hoc verbum
12 הדבר הזה עמדתי מרעיד: ויאמר אלי
quo primo die ex quia ,Daniel timeas Ne
אל תירא דניאל כי מן היום הראשון אשר
coram te affligendum ad & ,intelligendum ad tuum cor dedisti
נתת את לבך להבין [e]ולהתענות לפני
tuis verbis in ‖ veni ego & ; tua verba sunt exaudita ,tuo Deo
אלהיך נשמעו דבריך ואני [f]באתי בדבריך:
viginti me contra *stans* * Persidis regni princeps Et
13 ושר מלכות פרס עמד לנגדי עשרים
primorum principum † vnus Michael ecce & ,*die* ‡ vno &
ואחד יום והנה מיכאל אחד השרים הראשנים
reges ‡ apud ibi remansi ego & : mihi auxiliandū ad venit
בא לעזרני ואני [g]נותרתי שם אצל מלכי
est euenturū quod ,*te faciendū* ‡ intelligere *ad* ‖ veni Et .*Paras*
14 פרס: ובאתי להבינך את אשר יקרה
.dies in visio adhuc quoniā ,dierum nouissimo in tuo populo
לעמך באחרית הימים כי עוד [h]חזון לימים:
dedi ‡ ,hæc verba secundum mecum *ipsum loquendo in* * Et
15 ובדברו עמי כדברים האלה נתתי
similitudo tanquam ecce Et .*obmutui* ‡ & ,terram ad *meas facies*
16 פני ארצה ונאלמתי: והנה [i]כדמות
,meum os aperui & ;mea labia *super tangens* ‖ hominis *filiorum* †
בני אדם נגע על שפתי ואפתח פי
,mi Domine ,me contra stantem ad dixi & :sum locutus &
ואדברה ואמרה אל העמד לנגדי אדני
retinui non & ,me *super mea tormina sunt versa* ‡ visione in
במראה נהפכו [k]צירי עלי ולא עצרתי
loqui illius mei domini seruus poterit quomodo Et .fortitudinē
17 כח: והיך יוכל עבד אדני זה לדבר
,fortitudo me in stetit non *tunc* * ex *ego* & ;illo meo dño cum
עם אדני זה ואני מעתה לא יעמד בי כח
tetigit & ,addidit Et .me in remansit non *mens* ‖ &
18 ונשמה לא נשארה בי: [l]ויסף [m]ויגע
,dixit Et .me confortauit & ,hominis visio tanquam ,me *in*
19 בי כמראה אדם ויחזקני: ויאמר
,te conforta ,tibi pax ,desideriorum vir timeas Ne
אל תירא איש חמדות שלום לך חזק
,*sum* confortatus ,mecum *ipsum loqui secundum* ‖ & :te robora &
וחזק וכדברו עמי התחזקתי
.me confortasti quia ,meus dominus Loquatur ,dixi &
ואמרה ידבר אדני כי חזקתני:

Margin: ‖ color ‡ candentis: * multitudinis. — [a] היה [b] ראה — ‡ mutata ‖ propter — † cùm audissem — faciem meam, & facies mea — [c] נוע — [d] כפף — * verba, ‡ loquar † gradum ‖ cùm loqueretur — [e] ענה ‖ propter verba tua. — [f] בוא * stetit ‡ diebus, † è principibus primis ‡ regem Persarum. — [g] יתר ‖ vt ‡ facerem — [h] חזה * cùm loqueretur ‡ posui vultum meum ‡ tacui. — [i] דמה † filij ‖ tangebat — ‡ conuersi sunt dolores mei in — [k] צור — * hoc tempore ‖ halitus — [l] יסף [m] נגע — ‖ cùm loqueretur

nunc & ? te ad venerim quid vt nosti Num , ait Et
20 ויאמר הידעת למה באתי אליך ועתה
, *egrediens* * ego :Persidis principe cum *bellandum ad* ‖ reuertar ‖ vt prælier * egredior
אשוב להלחם עם־שר פרס ואני יוצא
tibi annunciabo Sed .venit *Iauan* ‡ princeps ecce & ‡ Græciæ
21 והנה שר־יון בא: אבל [a]אגיד לך את־ [a]נגד
se fortificans ‡ vnus non & : veritatis scriptura in *designatum* † † quod expressum est ‡ qui teneat
הרשום בכתב [b]אמת ואין אחד מתחזק [b]אמן
.vester princeps Michael nisi ,his super mecum
עמי על־אלה כי אם־מיכאל [c]שרכם: [c]שור

CAP. XI. יא

me stare ‡ ,Medi Dariaues *vno* * anno in ego Et * primo ‡ stabam
1 ואני בשנת אחת לדריוש המדי עמדי
veritatem nunc Et .eum roborandum ad & confortandum ad
2 למחזיק ולמעוז לו: ועתה אמת
stantes † reges tres adhuc Ecce :tibi annunciabo † stabunt
אגיד לך הנה־עוד שלשה מלכים עמדים
: omnibus præ *magna opulentia* ‖ ditabitur quartus & ,Perside in ‖ opibus magnis
לפרס והרביעי יעשיר עשר־גדול מכל
cum ‡ omnes suscitabit ,*sua opulentia in ipsum roborari secundum* ‡ & ‡ cùm roboratus fuerit opibus suis, ‡ contra regnũ Græciæ.
וכחזקתו בעשרו [d]יעיר הכל את
dominabitur & ,fortis rex stabit Et .*Iauan regno*
3 מלכות יון: ועמד מלך גבור ומשל [d]עור
.suam voluntatem secundum faciet & ,multo dominio
ממשל רב ועשה [e]כרצונו: [e]רצה
diuidetur & ,eius regnum conteretur ,*ipsum stare secundum* ‖ Et ‖ cùm steterit.
4 וכעמדו תשבר מלכותו [f]ותחץ [f]חצה
non & ,eius posteritatem in non & ; cælorum ventos quatuor in
לארבע רוחות השמים ולא לאחריתו ולא
extirpabitur quia ,est dominatus quo eius dominium secundum
כמשלו אשר משל כי תנתש
confortabitur Et .istos præter aliis & ,eius regnum
5 מלכותו ולאחרים מלבד־אלה: ויחזק
;eum super roborabitur & ;eius principibus de & ,Austri rex
מלך־הנגב ומן־[g]שריו ויחזק עליו [g]שור * erit
.eius dominatio * multa dominatio :dominabitur &
ומשל ממשל רב ממשלתו:
Austri regis filia & ,coniungentur annorum fine in Et
6 [h]ולקץ שנים יתחברו ובת מלך־הנגב [h]קצץ
; rectitudines *faciendum ad* ‡ . Aquilonis regem ad veniet ‡ vt faciat
תבא אל־מלך הצפון [k]לעשות מישרים [i]בוא [k]עשה
;eius semen & ,stabit non & ,brachij fortitudinẽ obtinebit non &
ולא־תעצר כוח הזרוע ולא יעמד וזרעו
eam cõfortans & , eius genitor & ,eã adducentes & ,ipsa tradetur &
ותנתן היא ומביאיה והילדה ומחזקה
;eius *basis* ‡ eius radicum *virgulto* ‖ de stabit Et .temporibus in ‖ germine ‡ super basim
7 בעתים: ועמד מנצר שרשיה [l]כנו [l]כון
regis munitionem *in* ingredietur & , exercitum ad veniet &
ויבא אל־החיל ויבא [m]במעוז מלך
.confortabitur & ,eis in faciet & ,Aquilonis
הצפון ועשה בהם והחזיק: [m]עזז
cum ,eorum principibus cum eorum Deus etiam Et
8 וגם אלהיהם עם־נסכיהם עם־
adducet captiuitatem in *auri & ,argenti* ‡ , eorum *desiderij* ‡ vasis ‡ concupiscibilibus ‡ argenteis,& aureis
כלי־חמדתם כסף וזהב [n]בשבי יבא
.Aquilonis *rege à* ‡ stabit annos * ipse & :Ægyptum † [n]שבה
מצרים והוא שנים יעמד ממלך הצפון:
ad reuertetur & ,Austri rex regnum in intrabit Et † in * per ‡ contra regem
9 ובא במלכות מלך הנגב [o]ושב אל־ [o]שוב
turbam colligent & ,se miscebunt ‡ eius filij Et .suam *humum* ‖ ‖ terram ‡ irritabuntur. & congregabũt multitudinem
10 אדמתו: ובניו יתגרו ואספו המון
,inundabit & , veniendo veniet & , plurimorum exercituum
חילים רבים ובא בוא ושטף
.eius *fortitudinem* ‡ ad vsque irritabitur & ,reuertetur & ;transibit & ‡ munitionem
ועבר וישב [p]ויתגרה עד־מעזה: [p]גרה
pugnabit & ,egredietur & ,Austri rex *mouebitur bile* ‖ Et ‖ concitabitur
11 [q]ויתמרמר מלך הנגב ויצא ונלחם [q]מרר
, magnam *turbam* ‡ faciet stare & ;Aquilonis rege cum *eo cum* ‡ multitudinẽ
עמו עם־מלך הצפון והעמיד המון רב
.eius manu in *turba* dabitur & ‖ multitudo
ונתן ההמון בידו:

deiiciet & ;suum cor exaltabit ,multitudo eleuabitur Et
12 ונשא ההמון ירום לבבו והפיל ירם
.roborabitur non & ,millia decem
רבאות ולא יעוז: ק
multam turbam ‖ faciet stare & ,Aquilonis rex reuertetur Et ‖ multitudinẽ maiorẽ quàm prius:
13 ושב מלך הצפון והעמיד המון רב
veniendo veniet annorum temporum fine in & : *priore præ*
מן־הראשון ולקץ העתים שנים יבוא בוא
temporibus in Et .multa substantia *in* & ,magno exercitu *in* ‡ ‡ contra eum
14 בחיל גדול וברכוש רב: ובעתים
filij & ; Austri regem *super* ‡ stabunt multi illis ‡ contra
ההם רבים יעמדו על־מלך הנגב ובני
,visionem *faciendum stare ad* * ,eleuabuntur tui populi dissipatorum * vt stare faciãt
פריצי עמך ינשאו להעמיד [r]חזון [r]חזה
effundet & , Aquilonis rex veniet Et .corruant &
15 ונכשלו: ויבא מלך הצפון וישפך
Austri brachia & ; *munitionum* ‡ ciuitatem capiet & , aggerem ‡ munitam
סללה ולכד עיר מבצרות וזרעות הנגב
fortitudo ‡ non & ,eius electorum populo & ,stabunt non ‡ erit
לא יעמדו ועם מבחריו ואין כח
eum ad veniens faciet Et .resistendum ad
16 לעמד: ויעש הבא אליו
stabit & ; *eius facies ad stans* ‡ non & ,suam voluntatem secundũ ‡ erit qui stet coram eo;
כרצונו ואין עומד לפניו ויעמד
.eius manu in deficiet & ,*ornamenti* * terra in * Israel desiderabili,
בארץ־[s]הצבי וכלה בידו: [s]צבה
omne fortitudine *in ingrediendum ad ,suas facies* ‡ ponet Et ‡ faciem suam, vt ingrediatur cum * expediti erũt
17 וישם פניו לבוא בתקף כל־
filiam & : faciet & , eo cum *recti* * & , eius regnum
מלכותו וישרים עמו ועשה ובת
, stabit non & ,illam *corrumpendum ad* † ei dabit mulierum † vt euertat cõgregationem
הנשים יתן־לו להשחיתה ולא תעמד
,insulas ad *suas facies* ‡ conuertet Et .erit ei non & ‡ faciem suam
18 ולא־לו תהיה: [t]וישב פניו לאיים [t]שוב
,*ei eius opprobrium gubernator* ‖ faciet cessare & : multas capiet & ‖ princeps probris afficientẽ eum, ‡ quispiam
ולכד רבים והשבית קצין חרפתו לו
.ei inferat suum probrum ‡ ne
בלתי חרפתו ישיב לו:
;impinget & ,eius terræ *fortalicia* ‡ ad *suas facies* * conuertet Et * faciem suam ‡ munitiones
19 וישב פניו למעוזי ארצו ונכשל
.inuenietur non & , corruet &
ונפל ולא ימצא:
gloria , exactorem transferens † eius *basi super* ‡ stabit Et ‡ in loco † exigens gloriam
20 ועמד על־כנו מעביר נוגש הדר
, *faciebus* ‖ in non & ,conteretur *vnus* * diebus in & : regni * paucis ‖ furore,
מלכות ובימים אחדים ישבר ולא באפים
, despectus eius *basi super* ‡ stabit Et .prœlio in non & ‡ in loco
21 ולא במלחמה: ועמד על־כנו נבזה
, *quiete* † in veniet & ;regni gloriam *eo super* dabunt non & ‖ ‖ cui † dolo,
ולא־נתנו עליו הוד מלכות ובא [u]בשלוה [u]שלה
.blanditiis in regnum *apprehendet* * & * obtinebit
והחזיק מלכות בחלקלקות:
,eius *faciebus* † à inundabuntur inundatione brachia Et † facie
22 וזרעות השטף ישטפו מלפניו
.fœderis dux etiam & ;conterentur &
וישברו וגם נגיד ברית:
,ascendet & : dolum faciet , *eum ad se associando ab* * Et * cum iis qui secum erunt confœderati,
23 ומן־התחברות אליו יעשה מרמה ועלה
.gente modica *in* se roborabit &
ועצם במעט־גוי:
faciet & ,ingredietur *prouinciæ pinguia in & ,quietem In* ‡ ‡ Quietam, & pinguem prouinciam
24 בשלוה ובמשמני [x]מדינה יבוא ועשה [x]דון
, prædam: eius patrum patres & ,eius patres fecerunt non quæ
אשר לא־עשו אבותיו ואבות אבותיו בזה
munitiones *super* ‖ & disperget *eis* ‡ substantiam & ,*spolium* * & * spolia. ‡ eius ‖ contra
ושלל ורכוש להם יבזור ועל מבצרים
.tempus ad vsque & ,suis cogitationibus cogitabit
יחשב מחשבתיו ועד־עת:
regem *super suum* * cor & ,*suam fortitudinem* excitabit ‡ Et ‡ suscitabitur fortitudo eius, * eius aduersum † cum ‡ irritabitur
25 [y]ויער כחו ולבבו על־מלך
se miscebit ‡ Austri rex & : magno exercitu *in* † Austri
הנגב בחיל גדול ומלך הנגב יתגרה [y]עור

non & :valde vsque forti ‡ & ,magno exercitu in † bellum ad
למלחמה בחיל־גדול ועצום עד־מאד ולא
.cogitationes eum super ‖ cogitabunt quia ,stabit
יעמד כי־יחשבו עליו מחשבות:
,eum conterent eius escæ buccellam comedentes Et
26 ואכלי פתבגו ישברוהו
.multi interfecti cadent & ;inundabitur eius exercitus &
וחילו ישטוף ונפלו חללים רבים:
,malignandum ad eorum ‖ cor regum ipsorum duorum Et
27 ושניהם המלכים לבבם [a]למרע
,prosperabitur non & :loquentur mendacium vna mensa super &
ועל־שלחן אחד כזב ידברו ולא תצלח
.tempus certum ad finis adhuc quia
כי־עוד קץ [b]למועד:
eius cor & ,magna substantia in † suam terram in reuertetur Et
28 וישב ארצו ברכוש גדול ולבבו
.suam terram ad reuertetur & ,faciet & :sanctitatis † pactum super ‡
על־ברית קדש ועשה [c]ושב לארצו:
non & ;Austrum in veniet & ,reuertetur statutum tempus Ad
29 למועד ישוב ובא בנגב ולא־
.posterius sic & ,prius sicut erit
תהיה כראשנה וכאחרונה:
,reuertetur & ,attereretur * & ,Chittim Sim † eo cum venient Et
30 ובאו בו ציים כתים ונכאה ושב
reuertetur & ;faciet & ,sanctitatis ‡ pactum super ‖ irascetur &
וזעם על־ברית־קודש ועשה ושב
.sanctitatis ‡ pactum derelinquentes super intelliget &
[d]ויבן על־עזבי ברית קדש:
sanctuarium polluent & :stabunt eo ex brachia Et
31 וזרעים ממנו יעמדו וחללו המקדש
abominationem dabunt ‡ & ,*iuge remouebunt & ,fortitudinis
המעוז [e]והסירו התמיד ונתנו השקוץ
faciet simulare pacti præuaricatores Et .obstupefacientem ‖
32 משמם: ומרשיעי ברית יחניף
.facient & ,tenebunt suũ Deum scientum † populus & :blanditiis in
בחלקות ועם ידעי אלהיו יחזקו [f]ועשו:
;multos facient intelligere populi intelligentes Et
33 ומשכילי עם יבינו לרבים
præda in & ,captiuitate in ,flamma in & ,gladio in corruent &
ונכשלו בחרב ובלהבה [g]בשבי ובבזה
;paruo auxilio iuuabuntur ,ipsos corruere in * Et .† diebus
34 ימים: ובהכשלם יעזרו עזר מעט
.blanditiis in ‖ multi eis super copulabuntur ‡ &
[h]ונלוו עליהם רבים בחלקלקות:
,eis in † conflandum ad ,corruent intelligentibus de Et
35 ומן־המשכילים יכשלו לצרוף בהם
;finis tempus ad vsque dealbificandum ad & ,mundandum ad &
ולברר וללבן עד־עת קץ
suam voluntaté iuxta faciet Et .tempus statutum ad adhuc quia
36 כי־עוד למועד: ועשה כרצנו
,deum omnem super se magnificabit & ,se eleuabit & ,rex
המלך ויתרומם ויתגדל על־כל־אל
ad vsq. prosperabitur & ;mirabilia loquetur deorum Deũ super † &
ועל אל אלים ידבר נפלאות והצליח עד־
.est facta ,est decisa † quia ,iræ consummationem
כלה זעם כי־נחרצה נעשתה:
super & .intelliget non suorum patrum Deum super Et
37 ועל־אלהי אבותיו לא יבין ועל־
;intelliget non Deum omnem super & ,mulierum desiderium ‡
חמדת נשים ועל־כל־אלוה לא יבין
.se magnificabit vniuersa super quia
כי על־כל יתגדל:
,deum & ,glorificabit sua basi super Mahuzim * Deum Et
38 ולאלה מעזים על־[i]כנו יכבד ולאלה
,auro in :glorificabit ‡ ,eius patres eum nouerunt non quem
אשר לא־ידעהו אבותיו יכבד בזהב
.desiderabilibus in & ,pretioso lapide in & ,argento in &
ובכסף ובאבן יקרה ובחמדות:
,alieno Deo cum Mahuzim munitionibus † faciet Et
39 ועשה למבצרי [k]מעזים עם־אלוה נכר
eos faciet dominari & ;gloriam multiplicabit ,agnoscet quem ‡
אשר הכיר ירבה כבוד והמשילם

† cùm
‡ fortissimo:
‖ aduersus
‖ erit vt malefaciant,& in
[a] רוע
* erit prosperitas,
[b] יעד
† cùm diuitiis multis,
‡ contra
† sanctum:
[c] שוב
† naues
* dolebit;
‖ contra
‡ sanctum;
‡ sanctum:
[d] בין
* sacrificium;
‡ ponent
[e] סור
‖ admirari facientem.
† sciens
[f] עשה
[g] שבה
† multis.
רבים:
* Cumque corruerint,
‡ applicabũtur
‖ fraudulenter.
[h] לוה
† ex
† contra
† decisio;
‡ amorem
contra
* fortitudinum in loco suo venerabitur,
[i] כון
‡ venerabitur:
† ædificia
[k] עוז
‡ vt agnosceret faciat vultum eorum,
יכיר
ק

tempore in Et .pretio in diuidet humum ‖ & ,multis in
40 ברבים ואדמה יחלק במחיר: ובעת
eum super turbinabit ‡ & ,Austri rex eo cum se cornupetet finis
קץ יתנגח עמו מלך הנגב וישתער עליו
;multis nauibus in & ,equitibus in & ,curru in † Aquilonis rex
מלך הצפון ברכב ובפרשים ובאניות רבות
.transibit & ,inundabit & ,terras in ingredietur &
[l]ובא בארצות ושטף ועבר:
istæ & ;corruent multæ & ,decoris ‡ terram in intrabit Et
41 ובא בארץ הצבי ורבות יכשלו ואלה
filiorum principium ‖ & ,Moab & ,Edom ,eius manu de euadent
ימלטו מידו אדום ומואב וראשית בני
terra & ;terras in suam manum mittet Et .Hammon
42 עמון: וישלח ידו בארצות וארץ
.euasionem in erit non Ægypti
מצרים לא תהיה לפליטה:
omnibus in & ,argenti & ,auri thesauris in dominabitur Et
43 ומשל במכמני הזהב והכסף ובכל
.eius gressibus in Chusim & ,Lubim & :Ægypti desiderabilibus ‖
חמדות מצרים ולבים וכשים במצעדיו:
;Aquilone ab & ,Oriente ab eum terrebunt rumores Et
44 ושמעות יבהלהו ממזרח ומצפון
interficiendum ad & ,perdendum ad magna ira in † egredietur &
ויצא בחמא גדלה להשמיד ולהחרים
,maria inter sui palatij tentoria * plantabit Et .multos
45 רבים: [m]ויטע אהלי [n]אפדנו בין ימים
,eius summitaté ad vsque veniet & ;sanctitatis decoro ‡ monte in
להר צבי־קדש ובא עד־קצו
.ei adiutor ‡ non &
ואין עוזר לו:

‖ terram
‡ instar turbinis veniet contra
† cum curribus;
[l] בוא
‡ Israel desiderabilem,
‖ primitiæ
‖ concupiscibilibus
† cum
* tabernacula
[m] נטע [n] פדן
‡ inclyto
‡ erit

CAP. XII. יב

,magnus princeps Michael stabit illo tempore in Et
1 ובעת ההיא יעמד מיכאל השר הגדול
quod ,angustiæ tempus erit & ,tui populi filiis super stans *
העמד על־בני עמך והיתה עת צרה אשר
:hoc tempus ad vsque gentem existendo ab * est factum non
לא־נהיתה מהיות גוי עד העת ההיא
inuentus ‡ omnis tuus populus euadet ipso tempore in &
ובעת ההיא ימלט עמך כל־הנמצא
humi dormientibus è † multi Et .libro in scriptus
2 כתוב בספר: ורבים מישני אדמת־
ij & :seculi vitas ‡ ad ij :expergiscentur pulueris
עפר [o]יקיצו אלה [p]לחיי עולם ואלה
.seculi ‡ contemptum ad opprobria ad
לחרפות לדראון עולם:
;expansionis * splendor sicut fulgebunt intelligentes Et
3 והמשכילים יזהרו כזהר הרקיע
.perpetuum ‡ & ,seculum in stellæ sicut multos iustificantes &
ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד:
librum signa & ,verba obstrue ‡ Daniel tu Et
4 ואתה דניאל סתם הדברים וחתם הספר
multiplicabitur & ,multi discurrent :finis tempus ad vsque
עד־עת קץ ישטטו רבים ותרבה
alij duo ecce & ,Daniel ego vidi Et .scientia
5 [q]הדעת: [r]וראיתי אני דניאל והנה שנים אחרים
inde vnus ‡ & fluminis labium † ad hinc vnus ;stantes
עמדים אחד הנה לשפת היאר ואחד הנה
.fluminis labium † ad
לשפת היאר:
desuper ‡ qui ,lineis induto viro dixit Et
6 ויאמר לאיש לבוש הבדים אשר ממעל
? mirabilium finis quo Vsque ,fluminis aquas
למימי היאר עד־מתי קץ הפלאות:
qui ,lineis indutum virum audiui Et
7 ואשמע את־האיש לבוש הבדים אשר
,suam dexteram eleuauit & ,fluminis aquas desuper ‡
ממעל למימי היאר [s]וירם ימינו
viuente in † iurauit & ,cælos ad suam sinistram &
ושמאלו אל־השמים וישבע בחי
:dimidium & ,statuta tempora statutum tempus ad quia ;seculi ‖
העולם כי [t]למועד מועדים וחצי

* qui stat pro
* ex eo tempore quo fuit gens
‡ qui est
† dormientes in terra
‡ vitam æternam:
[o] קוץ [p] חיה
‡ sempiternũ.
* firmamenti;
‡ in æternum.
‡ claude
[q] ידע [r] ראה
† ripam
‡ alter
† ripam
‡ erat super
‡ erat super
[s] רום
† per virtutem
‖ in æternum;
[t] יעד

, sanctitatis populi manus dispergere consummare secundum † &
וּכְכַלּוֹת נַפֵּץ יַד־עַם־קֹדֶשׁ
† cùm consummata fuerit dispersio
non & , audiui ego Et . hæc vniuersa consummabuntur
8 [a]תִּכְלֶינָה כָל־אֵלֶּה׃ וַאֲנִי שָׁמַעְתִּי וְלֹא
[a] כָּלָה ‡ in
? horum nouissimo ‡ quid ,Domine ,dixi & : intellexi
אָבִין וָאֹמְרָה אֲדֹנִי מָה אַחֲרִית אֵלֶּה׃
signata & ,obstrusa † quia ;Daniel Vade ,dixit Et
† clausa sunt,
9 וַיֹּאמֶר [b]לֵךְ דָּנִיֵּאל כִּי־סְתֻמִים וַחֲתֻמִים
[b] הָלַךְ
, se Purificabunt :finis tempus ad vsque verba
הַדְּבָרִים עַד־עֵת קֵץ׃ יִתְבָּרְרוּ 10
, impij agent impiè & , multi se constabunt † & ,dealbabuntur &
† probabuntur
וְיִתְלַבְּנוּ וְיִצָּרְפוּ רַבִּים וְהִרְשִׁיעוּ רְשָׁעִים

.intelligent intelligentes & ;impij omnes intelligent non &
וְלֹא יָבִינוּ כָּל־רְשָׁעִים וְהַמַּשְׂכִּלִים יָבִינוּ׃
‡ quo ‡ sacrificium. || & posita fuerit abominatio admirari faciens,erunt .
abominationem dandū ad || & ,‡ iuge fuerit remotum ‡ tempore à Et
11 וּמֵעֵת [c]הוּסַר הַתָּמִיד וְלָתֵת שִׁקּוּץ
.nonaginta , ducenti .mille dies ;obstupefacientem
שֹׁמֵם יָמִים אֶלֶף מָאתַיִם וְתִשְׁעִים׃
[c] סוּר
-tre , mille dies ad attinget & ,expectantis Beatitudines ‡
12 אַשְׁרֵי הַמְחַכֶּה [d]וְיַגִּיעַ לְיָמִים אֶלֶף שְׁלֹשׁ
‡ Beatus qui expectat,
:finem ad vade tu Et .quinque & triginta , centos
13 [e]מֵאוֹת שְׁלֹשִׁים וַחֲמִשָּׁה׃ וְאַתָּה לֵךְ לַקֵּץ
[d] נָגַע [e] מֵאָה
.dierum fine in tua sorte in stabis & ,requiesces &
וְתָנוּחַ וְתַעֲמֹד לְגֹרָלְךָ לְקֵץ הַיָּמִין׃

Finis libri Daniel.

תם ספר דניאל

ספר הושע

LIBER HOSEAH.

CAPUT I. א

fuit quod Domini Verbum
1 דְּבַר יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה
, Beeri filium Hoseah ad
אֶל־הוֹשֵׁעַ בֶּן־בְּאֵרִי
, Achaz , Iotham , Huziiah diebus in
בִּימֵי עֻזִּיָּה יוֹתָם אָחָז
; Iehudah regum Iechizkiiah
יְחִזְקִיָּה מַלְכֵי יְהוּדָה
. Israel regis Ioas filij Iarobham diebus in &
וּבִימֵי יָרָבְעָם בֶּן־יוֹאָשׁ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל׃
Dominus dixit & :Hoseah in Dominus est locutus Principio *
2 [a]תְּחִלַּת דִּבֶּר־יְהוָה בְּהוֹשֵׁעַ וַיֹּאמֶר יְהוָה
* Principium sermonis Domini || filios
natos || & .fornicationum vxorem tibi accipe , Vade ,Hoseah ad
אֶל־הוֹשֵׁעַ לֵךְ [b]קַח־לְךָ אֵשֶׁת זְנוּנִים וְיַלְדֵי
[a] חָלַל [b] לָקַח † ne cat
post à † terra fornicabitur fornicando quia , fornicationum
זְנוּנִים כִּי־זָנֹה תִזְנֶה הָאָרֶץ מֵאַחֲרֵי
: Diblaim filiam Ghomer accepit & ,iuit Et .Dominum
3 יְהוָה׃ [c]וַיֵּלֶךְ וַיִּקַּח אֶת־גֹּמֶר בַּת־דִּבְלָיִם
[c] יָלַךְ
.filium ei peperit & , concepit &
וַתַּהַר וַתֵּלֶד־לוֹ בֵּן׃
:Izrehel eius nomen Voca ,eum ad Dominus dixit Et
4 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלָיו קְרָא שְׁמוֹ יִזְרְעֶאל
, Izrehel sanguines † visitabo & , paululum adhuc quoniam
† sanguinem
כִּי־עוֹד מְעַט וּפָקַדְתִּי אֶת־דְּמֵי יִזְרְעֶאל
. Israel domus regnum faciam cessare & , Iehu domum super
עַל־בֵּית יֵהוּא וְהִשְׁבַּתִּי מַמְלְכוּת בֵּית יִשְׂרָאֵל׃
arcum conteram & ,illa die in erit Et
5 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא וְשָׁבַרְתִּי אֶת־קֶשֶׁת
peperit & ,adhuc concepit Et . Izrehel valle in Israel
6 יִשְׂרָאֵל בְּעֵמֶק יִזְרְעֶאל׃ [d]וַתַּהַר עוֹד [e]וַתֵּלֶד
[d] הָרָה [e] יָלַד
quia ;Ruchamah-Lo || eius nomen Voca ,ei dixit & ,filiam
|| Non misericordiam cōsecutam.
בַּת וַיֹּאמֶר לוֹ קְרָא שְׁמָהּ לֹא רֻחָמָה כִּי
tollendo quia ‡ , Israel domus miserear ‡ vltrà addam non
‡ vt ‡ sed obliuiscendo obliuiscar eorum.
לֹא [f]אוֹסִיף עוֹד אֲרַחֵם אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי־נָשֹׂא
. miserebor Iehudah domui Et . eos tollam
7 [g]אֶשָּׂא לָהֶם׃ וְאֶת־בֵּית יְהוּדָה אֲרַחֵם
[f] יָסַף [g] נָשָׂא
eos seruabo non & :suo Deo Domino in eos faciam saluos &
[h]וְהוֹשַׁעְתִּים בַּיהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְלֹא אוֹשִׁיעֵם
[h] יָשַׁע
equitibus in & , equis in , bello in & ,gladio in & , arcu in
בְּקֶשֶׁת וּבְחֶרֶב וּבְמִלְחָמָה בְּסוּסִים וּבְפָרָשִׁים׃
.filium peperit & , concepit & , Ruchamah-Lo ablactauit Et
8 וַתִּגְמֹל אֶת־לֹא רֻחָמָה [i]וַתַּהַר [k]וַתֵּלֶד בֵּן׃
[i] הָרָה [k] יָלַד

vos quia ;Hammi Lo † eius nomen Voca , dixit Et
† Non populus meus.
9 וַיֹּאמֶר קְרָא שְׁמוֹ לֹא עַמִּי כִּי אַתֶּם
.vobis * ero non ego & , meus populus non
* vester.
לֹא עַמִּי וְאָנֹכִי לֹא־אֶהְיֶה לָכֶם׃
, maris arena sicut Israel filiorum numerus erit Et
10 וְהָיָה מִסְפַּר בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחוֹל הַיָּם
* mensuratur, ‡ numeratur:
loco in erit & :numerabitur || non & ,mensurabitur * non quæ
אֲשֶׁר לֹא־[l]יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר וְהָיָה בִּמְקוֹם
[l] מָדַד ‡ in
dicetur ; vos meus populus Non ,eis dicetur quo ‡
אֲשֶׁר־יֵאָמֵר לָהֶם לֹא־עַמִּי אַתֶּם יֵאָמֵר
filij congregabuntur Et .viuentis Dei Filij ,eis
11 לָהֶם בְּנֵי אֵל־[m]חָי׃ וְנִקְבְּצוּ בְּנֵי־
[m] חָיָה
caput sibi ponent & ,pariter Israel filij & ,Iehudah
יְהוּדָה וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל יַחְדָּו [n]וְשָׂמוּ לָהֶם רֹאשׁ
[n] שׂוּם
.Izrehel dies magnus quia ;terra ,de ascendēt & ,vnum
אֶחָד וְעָלוּ מִן־הָאָרֶץ כִּי גָדוֹל יוֹם יִזְרְעֶאל׃

CAP. II. ב

vestris sororibus & ;Hammi vestris fratribus Dicite
1 אִמְרוּ לַאֲחֵיכֶם עַמִּי וְלַאֲחוֹתֵיכֶם
, contendite , vestra matre cum Contendite .Ruchamah
2 רֻחָמָה׃ [o]רִיבוּ בְאִמְּכֶם רִיבוּ
[o] רוּב
‡ est † sum
auferat & ;eius vir † non ego & ,mea vxor ‡ non ipsa quoniam
כִּי־הִיא לֹא אִשְׁתִּי וְאָנֹכִי לֹא אִישָׁהּ [p]וְתָסֵר
[p] סוּר
‡ facie sua.
inter ab sua adulteria & ,suis faciebus ‡ à suas fornicationes
זְנוּנֶיהָ מִפָּנֶיהָ וְנַאֲפוּפֶיהָ מִבֵּין
† suis vberibus.
eam statuam & ,nudam eam expoliem forte Ne .sua vbera †
3 שָׁדֶיהָ׃ פֶּן־אַפְשִׁיטֶנָּה עֲרֻמָּה [q]וְהִצַּגְתִּיהָ
[q] יָצַג
‡ natiuitatis suæ; † solitudinem, * inuiam,
,desertum † tanquam eam ponam & ;se nasci ‡ diem secundum
כְּיוֹם הִוָּלְדָהּ [r]וְשַׂמְתִּיהָ כַמִּדְבָּר
.siti in eam interficiam & ,siccitatis * terram velut eam ponam &
[s]וְשַׁתִּהָ כְּאֶרֶץ צִיָּה [t]וַהֲמִתִּיהָ בַּצָּמָא׃
[r] שׂוּם [s] שׁוּת [t] מוּת
fornicationum filij quia ;miserebor non eius filiorum Et
4 וְאֶת־בָּנֶיהָ לֹא אֲרַחֵם כִּי־בְנֵי זְנוּנִים
† sunt.
est affecta pudore ,eorum mater est fornicata Quia .ipsi †
5 הֵמָּה׃ כִּי זָנְתָה אִמָּם [u]הֹבִישָׁה
[u] יָבֵשׁ
|| quæ concepit eos;
meos amatores post Vadam ,dixit quia : eorum conceptrix ||
הוֹרָתָם כִּי אָמְרָה אֵלְכָה אַחֲרֵי מְאַהֲבַי
,meum linum & ,meam lanam ,meas aquas & ,meum panem dantes
נֹתְנֵי לַחְמִי וּמֵימַי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי
|| potum meū. ego ecce Propterea .meas potationes || & , meum oleum
6 שַׁמְנִי וְשִׁקּוּיָי׃ לָכֵן הִנְנִי־[x]שָׂךְ
[x] שׂוּךְ
† sepio
,sepem sepiam & : spinis in tuam viam sepiens †
[y]שָׂךְ אֶת־דַּרְכֵּךְ בַּסִּירִים וְגָדַרְתִּי אֶת־גְּדֵרָהּ
[y] שׂוּךְ

ſequetur Et .inueniet non ſuas ſemitas &
7 וּנְתִיבוֹתֶיהָ לֹא תִמְצָא׃ וְרִדְּפָה אֶת־
non & ,eos quæret & ,eos apprehendet non & ,ſuos amatores
מְאַהֲבֶיהָ וְלֹא־[a]תַשִּׂיג אֹתָם וּבִקְשָׁתַם וְלֹא
[a] נשג
meum virum ad reuertar & ,Vadam ,dicet & ; inueniet
תִמְצָא וְאָמְרָה אֵלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל־אִישִׁי
.nunc præ ‡ ,tunc mihi bonum ‖ quia ,priorem
הָרִאשׁוֹן כִּי טוֹב לִי אָז מֵעָתָּה׃
‖ bene fuit ‡ magis quàm
,frumentum ei dedi ego quia ,neſciuit hæc Et
8 וְהִיא לֹא יָדְעָה כִּי אָנֹכִי [b]נָתַתִּי לָהּ הַדָּגָן
aurum $ & ,ei multiplicaui argentum & :oleum & ,muſtum * &
וְהַתִּירוֹשׁ וְהַיִּצְהָר וְכֶסֶף הִרְבֵּיתִי לָהּ וְזָהָב
[b] נתן — * vinum $ ex auro
ſumam & ,conuertar Idcirco .Bahal fecerunt
9 [c]עָשׂוּ לַבָּעַל׃ לָכֵן אָשׁוּב וְלָקַחְתִּי
[c] עשה
meum muſtum ‖ & , ſuo tempore in meum frumentum
דְגָנִי בְּעִתּוֹ וְתִירוֹשִׁי
‖ vinum
,meum linum & , meam lanam auferam & :ſuo ſtatuto tempore in
בְּמוֹעֲדוֹ וְהִצַּלְתִּי צַמְרִי וּפִשְׁתִּי
.eius nuditatem * operiendum ad ‡
‡ quæ dedi * ignominiam
לְכַסּוֹת[d] אֶת־[e]עֶרְוָתָהּ׃
[d] כסה [e] ערה
;eius amatorum oculis in eius vilitatem * reuelabo nunc Et
$ ſtultitiam
10 וְעַתָּה אֲגַלֶּה אֶת־נַבְלֻתָהּ לְעֵינֵי מְאַהֲבֶיהָ
faciam ceſſare Et .mea manu de eam eruet non vir ‡ &
‡ quiſquam
11 וְאִישׁ לֹא־[f]יַצִּילֶנָּה מִיָּדִי׃ וְהִשְׁבַּתִּי
[f] נצל
,eius neomeniam , eius ſolemnitatem ,eius gaudium omne
כָּל־מְשׂוֹשָׂהּ חַגָּהּ[g] חָדְשָׁהּ
[g] חגג
.eius feſtiuitatem omnem & ;eius ſabbathum &
וְשַׁבַּתָּהּ וְכֹל [h]מוֹעֲדָהּ׃
[h] יעד — ‡ vineas * ficus
, dixit quòd eo ,eius ficum * & ,eius vitem ‡ faciam deſolare Et
12 [i]וַהֲשִׁמֹּתִי גַּפְנָהּ וּתְאֵנָתָהּ אֲשֶׁר אָמְרָה
[i] שמם
:mei amatores mihi dederunt quod $,mihi ipſa Donum †
† Mercedes ſunt $ quas
אֶתְנָה הֵמָּה לִי אֲשֶׁר נָתְנוּ־לִי מְאַהֲבָי
.agri fera ea comedet ‖ & ,ſiluam in ea * ponam &
* eam ‖ comedent ea beſtiæ
וְשַׂמְתִּים לְיַעַר וַאֲכָלָתַם [k]חַיַּת הַשָּׂדֶה׃
[k] חיה
quibus ,Behalim dies eam ſuper viſitabo Et
13 וּפָקַדְתִּי עָלֶיהָ אֶת־יְמֵי הַבְּעָלִים אֲשֶׁר
ibat & ,ſuo monili & ,ſua inaure ornabatur & ,eu adolebat
תַּקְטִיר לָהֶם וַתַּעַד נִזְמָהּ וְחֶלְיָתָהּ וַתֵּלֶךְ
[l] עדה
.Dominus dixit ,obliuiſcebatur mei & :ſuos amatores poſt
אַחֲרֵי מְאַהֲבֶיהָ וְאֹתִי שָׁכְחָה נְאֻם־יְהוָה׃
eam faciam ire & ;eam ſeducens ‡ ego ecce Propterea
‡ ſeduco
14 לָכֵן הִנֵּה אָנֹכִי מְפַתֶּיהָ וְהֹלַכְתִּיהָ
ei dabo Et .eius cor ſuper * loquar & ; deſertum †
† in * ad
15 הַמִּדְבָּר וְדִבַּרְתִּי עַל־לִבָּהּ וְנָתַתִּי לָהּ
oſtium in Hachor vallem & ,inde ſuas vineas ‡
‡ vinitores eius
אֶת־כְּרָמֶיהָ מִשָּׁם וְאֶת־עֵמֶק עָכוֹר לְפֶתַח
,ſuarum adoleſcentiarum † dies iuxta ibi reſpondebit ‖ & :ſpei
‖ canet † iuuentutis ſuæ,
תִּקְוָה [m]וְעָנְתָה שָּׁמָּה כִּימֵי נְעוּרֶיהָ
[m] ענה
.Ægypti terra è eam aſcendere † diem iuxta &
וּכְיוֹם [n]עֲלוֹתָהּ מֵאֶרֶץ־מִצְרָיִם׃
† quo aſcendit — [n] עלה
vocabis ‡ ,Dominus ait ,illo die in erit Et
‡ vocabit me † vocabit
16 וְהָיָה בַיּוֹם־הַהוּא נְאֻם־יְהוָה תִּקְרְאִי
.Bahali vltrà me vocabis † non & ;meus maritus
אִישִׁי וְלֹא־תִקְרְאִי־לִי עוֹד בַּעְלִי׃
non & ;eius ore de Behalim nomina remouebo Et
17 [o]וַהֲסִרֹתִי אֶת־שְׁמוֹת הַבְּעָלִים מִפִּיהָ וְלֹא־
[o] סור
.eorum nomine in vltrà memorabuntur
יִזָּכְרוּ עוֹד בִּשְׁמָם׃
fera ‖ cum ,illa die in fœdus eis exſcindam † Et
† percutiam cū ‖ beſtiis
18 וְכָרַתִּי לָהֶם בְּרִית בַּיּוֹם הַהוּא עִם־חַיַּת
:humi reptili † & ,cælorum volatili ‡ cum & ,agri
‡ volucribus † reptilibus terræ:
הַשָּׂדֶה וְעִם־עוֹף הַשָּׁמַיִם וְרֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
,terra de conteram bellum & ,gladium & ,arcum &
וְקֶשֶׁת וְחֶרֶב וּמִלְחָמָה אֶשְׁבּוֹר מִן־הָאָרֶץ
mihi te deſponſabo Et fiducia in ‖ eos recumbere $ faciam &
$ dormire ‖ fiducialiter
19 וְהִשְׁכַּבְתִּים לָבֶטַח׃ וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי
,iudicio in & ,iuſtitia in mihi te deſponſabo & ;ſeculum in
לְעוֹלָם וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט
te deſponſabo Et .miſerationibus in & ,miſericordia in &
20 וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים׃ וְאֵרַשְׂתִּיךְ
.Dominum ſcies & ,fide in mihi
לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת־יְהוָה׃

,Dominus dicit ,exaudiam illa die in ,erit Et
21 וְהָיָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶעֱנֶה נְאֻם־יְהוָה
.terram exaudient ipſi & ;cælos exaudiam
אֶעֱנֶה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְהֵם [p]יַעֲנוּ אֶת־הָאָרֶץ׃
[p] ענה — vinum.
,muſtum & ,triticum exaudiet terra Et
22 וְהָאָרֶץ תַּעֲנֶה אֶת־הַדָּגָן וְאֶת־הַתִּירוֹשׁ
.Izrehel ‡ exaudient hæc & ;oleum recens &
‡ ſeminationem Dei.
וְאֶת־הַיִּצְהָר וְהֵם יַעֲנוּ אֶת־יִזְרְעֶאל׃
-Lo miſerebor & , terra in mihi eam ſeminabo Et
23 וּזְרַעְתִּיהָ לִּי בָּאָרֶץ וְרִחַמְתִּי אֶת־לֹא
:tu * meus Populus ,Hammi Lo ad dicam & ;Ruchamah
* es:
רֻחָמָה וְאָמַרְתִּי לְלֹא־עַמִּי עַמִּי־אַתָּה
.$ meus Deus ,dicet ipſe &
$ es.
וְהוּא יֹאמַר אֱלֹהָי׃

CAP. III. ג

mulierem dilige ,vade Adhuc ,me ad Dominus dixit Et
1 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֵלַי עוֹד לֵךְ אֱהַב־אִשָּׁה
Domini dilectionem ſecundum ; adulteram & ,ſocij ‡ dilectam
‡ ab amico,
אֲהֻבַת רֵעַ[q] וּמְנָאָפֶת כְּאַהֲבַת יְהוָה
[q] רעה
deos ad reſpicientes ipſi & $,Iſrael filios ad
$ qui reſpiciunt
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהֵם [r]פֹּנִים אֶל־אֱלֹהִים
[r] פנה
.vuarum dolia diligentes † & ,alienos
† diligunt
אֲחֵרִים וְאֹהֲבֵי אֲשִׁישֵׁי עֲנָבִים׃
argenteis quindecim in mihi eam ſum mercatus † Et
† poſſedi
2 וָאֶכְּרֶהָ לִּי בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר כָּסֶף
.hordeorum Lethech & .hordeorum Chomer * &
* coro hordei, & dimidio coro hordei.
וְחֹמֶר שְׂעֹרִים וְלֶתֶךְ שְׂעֹרִים׃
ne :mihi ſedebis † multos Dies ,eam ad dixi Et
† manebis mecum:
3 וָאֹמַר אֵלֶיהָ יָמִים רַבִּים [s]תֵּשְׁבִי לִי לֹא
[s] ישב
.te ad ‖ ego etiam & ;viro $ ſis ne & ,forniceris
$ viri alterius: ‖ non ingrediar
תִזְנִי וְלֹא תִהְיִי לְאִישׁ וְגַם־אֲנִי אֵלָיִךְ׃
non * ,Iſrael filij manebunt multos dies Quia
* abſque rege, & abſque principe,& abſque ſacrificio,& ſine ſtatua,& ſine
4 כִּי יָמִים רַבִּים יֵשְׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵין
non & ; ſtatua non & ſacrificium non & ,princeps non & ,rex
מֶלֶךְ וְאֵין שָׂר וְאֵין זֶבַח וְאֵין [t]מַצֵּבָה וְאֵין
[t] יצב
.Teraphim & ,Ephod
אֵפוֹד וּתְרָפִים׃
quærent & ,Iſrael filij reuertentur Poſtea
5 אַחַר יָשֻׁבוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּבִקְשׁוּ אֶת־
pauebunt & :ſuum regem Dauid & ,ſuum Deum Dominum
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְאֵת דָּוִד מַלְכָּם וּפָחֲדוּ
.dierum nouiſſimo in eius bonum ad † & ,Dominum ad
† reuertentur ad eum,&
אֶל־יְהוָה וְאֶל־טוּבוֹ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים׃

CAP. IIII. ד

lis $ quia ;Iſrael filij Domini verbum Audite
$ iudicium
1 שִׁמְעוּ דְבַר־יְהוָה בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי [u]רִיב
[u] ריב
non & ,veritas † non quia ;terræ habitatoribus cum Domino
† eſt
לַיהוָה עִם־יוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי אֵין־אֱמֶת וְאֵין־
.terra in Dei ſcientia † non & ,miſericordia †
† eſt
חֶסֶד וְאֵין־דַּעַת אֱלֹהִים בָּאָרֶץ׃
;adulterari & ,furari & ,occidere & ,negare & ,Peierare ‡
‖ Sed mentiri,
2 אָלֹה וְכַחֵשׁ וְרָצֹחַ וְגָנֹב וְנָאֹף
.attigerunt ſanguinibus in ſanguines ‖ & ,* fregerunt
* maceriam, ‖ ſanguis cum ſanguine tetigit ſe.
פָּרָצוּ וְדָמִים בְּדָמִים נָגָעוּ׃
habitans † omnis infirmabitur ‡ & ,terra lugebit ‖ Propterea
‖ deſolabitur ‡ deſtruetur † qui habitat
3 עַל־כֵּן תֶּאֱבַל הָאָרֶץ וְאֻמְלַל כָּל־יוֹשֵׁב
etiam & ,cælorum volatili in $ & ,agri beſtia in * ,ea in
* cum beſtiis $ volucribus
בָּהּ בְּחַיַּת הַשָּׂדֶה וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וְגַם־
non & litiget non vir ‡ Verè .colligentur † maris piſces
† morientur. ‡ nemo alterū iudicet nemo
4 [x]דְּגֵי הַיָּם יֵאָסֵפוּ׃ אַךְ אִישׁ אַל־יָרֵב וְאַל־
[x] דגה
.ſacerdotem indicantes tanquam ‡ tuus populus & ‖ ;vir arguat
‖ ſiquidem ‡ eſt quaſi iudicans
יוֹכַח אִישׁ וְעַמְּךָ כִּמְרִיבֵי כֹהֵן׃
,tecum propheta etiam corruet & ,hodie $ corrues Et
$ tempore hoc, * vt corruit quis
5 וְכָשַׁלְתָּ הַיּוֹם וְכָשַׁל גַּם־נָבִיא עִמְּךָ
.tuam matrem ſuccidam & ,nocte *
לַיְלָה [y]וְדָמִיתִי אִמֶּךָ׃
[y] דמה ידע
† tu quia ;ſcientia abſque ‡ meus populus ſunt Succiſi ‖
‖ Succiſus eſt ‡ eo quòd eſt † ſacerdos ‖ repellam te ne ſacerdotio fungaris
6 נִדְמוּ עַמִּי מִבְּלִי הַדָּעַת כִּי אַתָּה
:mihi fungendo ſacerdotio à te reprobabo ‖ & repuliſti ſcientiam
[z]הַדַּעַת מָאַסְתָּ וְאֶמְאָסְאךָ מִכַּהֵן לִי

tuorum filiorum obliuiscar , tui Dei legis es oblitus ‡ &
ותשכח [a]תורת אלהיך אשכח בניך
‡ quia [a] ירה
peccauerunt sic ,eorum multitudinem secundum .ego etiam
7 גם־אני: כרבם כן חטאו־
.commutabo ignominiam in eorum gloriam :mihi
לי כבודם [b]בקלון אמיר:
[b] קלה
eorum iniquitatem ad ;comedetunt mei populi Peccatum
8 חטאת עמי יאכלו ואל־[c]עונם
[c] עוה
;sacerdos sic , populus sicut fuit ‡ Et .suam animam leuauerunt
9 [d]ישאו נפשו: והיה כעם ככהן
‡ est [d] נשא
.ei reddam eius studia † & ,eius vias eum super visitabo &
ופקדתי עליו דרכיו ומעלליו אשיב לו:
† opera
non & ,sunt fornicati ,saturabuntur non & ,comedent Et
10 ואכלו ולא ישבעו [e]הזנו ולא
[e] זנה
.custodiendum ad ‡ dereliquerunt Dominum quoniam :erumpent ||
יפרצו כי־את־יהוה עזבו [f]לשמר:
|| multiplicabuntur: ‡ vt custodirent † auferet [f] שמר
.cor sapiet † mustum & ,vinum & ,Fornicatio
11 זנות ויין ותירוש [g]יקח־לב:
annunciabit eius baculus & ,postulabit suo ligno in ‡ ,meus Populus
‡ lignum suum interrogabit, [g] לקח [h] נגד
12 עמי בעצו ישאל ומקלו [h]יגיד
sunt fornicati & , ‡ fecit errare fornicationum spiritus nam :ei
לו כי רוח זנונים התעה ויזנו
‡ eos,
montium capita Super .sub dio desuper ||
‡ à Deo suo.
13 מתחת אלהיהם: על־ראשי ההרים
, quercum subtus , adoleuerunt colles super & ,immolauerunt
יזבחו ועל־הגבעות יקטרו תחת אלון
ideo : eius vmbra‧ bona quia ,terebinthum & ,populum &
‧ erat
ולבנה ואלה כי־טוב [i]צלה על־כן
[i] צלל
.erunt adulteræ vestræ nurus ‡ & , vestræ filiæ fornicabuntur
‡ sponsæ
תזנינה בנותיכם וכלותיכם תנאפנה:
,fuerint fornicatæ cùm ,vestras filias super visitabo Non
14 לא־אפקוד על־בנותיכם כי [k]תזנינה
[k] זנה
hi ‡ quoniam ,commiserint adulteria cùm ,vestras nurus ‡ super &
‡ sponsas ‡ fornicantes
ועל־[l]כלותיכם כי תנאפנה כי־הם
[l] כלל
: sacrificauerunt scortis cum & , ‡ se diuiserunt meretricibus cum
‡ ab vxoribus,
עם־הזנות יפרדו ועם־הקדשות יזבחו
.cæspitabit ‡ ,intelliget non‧ populus &
‧ qui ‡ corruet.
ועם לא־יבין ילבט:
:Iehudah ‡ delinquat ne ,Israel tu fornicans || Si
|| fornicatio ‡ saltem
15 אם־זנה אתה ישראל אל־יאשם יהודה
,Beth-auen ‡ ascendatis ne & ,Ghilgal ingrediamini ne & ‡ in
ואל־תבאו הגלגל ואל־תעלו בית און
.Dominus Viuens‧ ,iuretis ne &
‧ Viuit
ואל־תשבעו חי־יהוה:
nunc :Israel declinauit declinans ‡ vacca sicut Quoniam
‡ peruersa
16 כי כפרה סררה סרר ישראל עתה
.latitudine in agnum ‡ tanquam Dominus eos pascet
|| pecudes
ירעם יהוה ככבש במרחב:
.eum dimitte ‡ , Ephraim dolorum Socius †
† Particeps simulachrorum ‡ &
17 חבור עצבים אפרים [m]הנח־לו:
[m] נוח
, ‡ dilexerunt ,sunt fornicati fornicando ;eorum potus Recessit ||
18 סר סבאם הזנה הזנו אהבו
|| Putidum est vinum ‡ munera, inquiunt ad suam principes
eam † spiritus Ligauit .eius clypei ‡ ignominiam‧ afferte
19 [n]הבו קלון [o]מגניה: צרר רוח אותה
.suis sacrificiis à afficientur pudore & : suis alis in
† Ephraim
בכנפיה ויבשו מזבחותם:
[n] יהב [o] גנן

CAP. V. ה

,Israel domus attendite & ,sacerdotes hoc Audite
1 שמעו־זאת הכהנים והקשיבו בית ישראל
quoniam ‡ iudicium vobis quia , auscultate ,regis domus &
‡ est
ובית המלך האזינו כי לכם המשפט כי־
.Tabor super expansum rete ‡ & ,Mispah in‧ fuistis laqueus †
† vt ‧ super monte
[p]פח הייתם למצפה ורשת פרושה על־תבור:
;eruditio † ego & ;profundauerunt || declinantes iugulandum ad Et
‡ vt || à via recta in profundum: † vir correctionis sum
2 ושחטה שטים העמיקו ואני [q]מוסר
Israel & . Ephraim noui Ego .ipsis omnibus
3 לכלם: אני ידעתי אפרים וישראל
[p] פוח [q] יסר
,Ephraim es fornicatus nunc quia : me à est absconditus non
לא־נכחד ממני כי עתה הזנית אפרים
.Israel se polluit
נטמא ישראל:

suum Deum ad reuertendum ad sua studia dabunt || Non
|| sinent opera eorum vt reuertantur
4 לא יתנו מעלליהם לשוב אל־אלהיהם
Dominum & ,eorum interiori in fornicationum ‡ spiritus quia
‡ fornicationis est in medio
כי רוח זנונים בקרבם ואת־יהוה
Israel superbia respondebit † Et .cognouerunt non
† testificabitur
5 לא ידעו: וענה [a]גאון־ישראל
[a] גאה
sua iniquitate in † ruent Ephraim & ,Israel & ;eius faciebus ‧ in
‧ facie † propter iniquitatem suam; cecidit
בפניו וישראל ואפרים יכשלו בעונם
.eis cum Iehudah etiam corruit
כשל גם־יהודה עמם:
Dominum quærendum ad ibunt suo boue in & suo pecore In
Cum pecoribus suis,& bobus suis
6 בצאנם ובבקרם ילכו לבקש את־יהוה
.eis ab se subtraxit || ;inuenient non &
|| diuisit
ולא ימצאו חלץ מהם:
:genuerunt alienos filios quia ,sunt præuaricati Domino In
7 ביהוה בגדו כי־בנים זרים ילדו
.eorum partibus cum mensis eos comedet || nunc
|| consumet
עתה יאכלם חדש את־חלקיהם:
:Ramah in tuba , Ghibhah in buccina Clangite
8 תקעו שופר בגבעה חצצרה ברמה
.Biniamin te post ,Beth-auen ‡ taratantarizate
‡ in
הריעו בית און אחריך בנימין:
: correctionis die in erit desolationem in Ephraim
9 אפרים לשמה תהיה ביום תוכחה
.verum feci notum ‡ Israel tribubus in
‡ ostendi fidem.
בשבטי ישראל [b]הודעתי נאמנה:
[b] ידע
; ‡ terminum transferentes vt || Iehudah principes Fuerunt
|| verè comprehendentes ‡ alienum: ‡ iram
10 היו שרי יהודה [c]כמסיגי גבול
[c] נסג
.meam indignationem ‡ aquam tanquam effundam eos super
עליהם אשפוך כמים עברתי:
.voluit‧ quoniam ;iudicio ‡ fractus ,Ephraim † Oppressus
† est ‡ duro ‧ cœpit ire,
11 עשוק אפרים רצוץ משפט כי [d]הואיל
[d] יאל
Ephraim tinea sicut ego ‡ Et .iube‧ post iuit
‧ præceptum Iarobham. ‡ ero
12 הלך אחרי־[e]צו: ואני כעש לאפרים
Ephraim vidit Et .Iehudah domui putredo tanquam &
[e] צוה
13 וכרקב לבית יהודה: וירא אפרים
abiit & ,suam plagam Iehudah & ,suum languorem
את־חליו ויהודה את־[f]מזרו וילך
[f] זור
ipse & : Iareb regem ad misit & ,Assur ad Ephraim
אפרים אל־אשור וישלח אל־מלך ירב והוא
vobis à curabit || non & , vos sanare poterit non
|| sanabit
לא יוכל לרפא לכם ולא־יגהה מכם
Ephraim panthera ‡ vt ego ‡ Quia .plagam purulentam
‡ ero ‡ leo
14 מזור: כי אנכי כשחל לאפרים
,vadam & ,rapiam ego ego ;Iehudah domui leunculus ‡ veluti &
‡ catulus leonis
15 וככפיר לבית יהודה אני אני אטרף ואלך
ad reuertar‧ , Vadam ,eruens || non & ,tollam ‧
‧ & || erit qui eruat.
[g]אשא ואין [h]מציל: אלך אשובה אל־
[g] נשא [h] נצל
:meas facies ‡ quærant & , delinquant † donec , meum locum
† deficiant, ‡ faciem meam: || sua
מקומי עד אשר־יאשמו ובקשו פני
.me quærent manè ipsis || tribulatione in
[i]בצר להם ישחרנני:
[i] צור

CAP. VI. ו

ipse quia , Dominum ad reuertamur & , Venite
1 לכו ונשובה אל־יהוה כי הוא
.nos fasciâ alligabit & , percussit ;nos sanabit & ,rapuit
טרף וירפאנו יך ויחבשנו:
.nos suscitabit tertia die in ;diebus duobus à ‡ nos Viuificabit
‡ post duos dies.
2 [k]יחינו מימים ביום השלישי [l]יקמנו
[k] חיה [l] קום
sciendum ad sequemur ‡ .Sciemusque .eius facies ad || viuemus &
|| in conspectu ‡ vt sequamur vt cognoscamus
3 ונחיה לפניו: ונדעה נרדפה לדעת
,eius egressus est præparatus aurora tanquam :Dominum
את־יהוה כשחר נכון [m]מצאו
[m] יצא
temporaneus ‡ serotinus veluti , nobis imber tanquam veniet &
‡ imber
ויבוא כגשם לנו כמלקוש יורה
faciam quid : Ephraim tibi faciam Quid .terræ
4 ארץ: מה אעשה־לך אפרים מה אעשה
, matutina nubes vt vestra misericordia & ? Iehudah tibi
לך יהודה וחסדכם כענן־בקר
.vadens manicans † ros tanquam &
† manè
וכטל משכים הלך:

verbis in eos occidi ,prophetas in succidi Propterea
5 על־כן חצבתי בנביאים הרגתים באמרי־
.egredietur ‖ lux ‡ tua iudicia & :mei oris ‡
‡ vt ‖ egrediens.
פי ומשפטיך אור יצא:
scientiam & ;sacrificium non & ,volui † misericordiam Quia
† volo,
6 כי חסד חפצתי ולא־זבח [a]ודעת
[a]ידע
sunt transgressi Adam sicut ipsi Et .ascensionibus ‡ præ Dei
‡ holocaustis.
7 אלהים [b]מעלות: והמה כאדם עברו
[b]עלת
ciuitas Ghilhad .me in sunt præuaricati ibi ;pactum
8 ברית שם בגדו בי: גלעד קרית
.sanguine à fœdata ; iniquitatem operantium
פעלי און עקבה מדם:
sacerdotum societatem* ,latrones virum expectare iuxta † Et
† sicut expectât * sic collegium
9 [c]וכחכי איש גדודים חבר כהנים
[c]חכה
.fecerunt scelus ‖ quia :humero ‡ interficiebant via †
† in ‡ cõsensu vno: ‖ abominationem ‡ inquinamentum.
דרך ירצחו שכמה כי זמה עשו:
fornicatio ibi ,turpitudinem ‡ vidi Israel domo In
10 בבית ישראל ראיתי שעריריה שם זנות
שערוריה
posuit Iehudah Etiam .Israel se contaminauit ,Ephraim
11 לאפרים נטמא ישראל: גם־יהודה שת
ק
.mei populi captiuitatem me conuertendo in* : tibi messem †
† plantarium * cùm conuertero
קציר לך בשובי שבות עמי:

CAP. VII. ז

iniquitas se discooperuit & ,Israel me sanare Secundum
Cùm sanarem
1 כרפאי לישראל ונגלה [d]עון
[d]עוה ‡ malitia
:mendacium sunt operati quia ,Someron malitia ‡ & ,Ephraim
אפרים [e]ורעות שמרון כי פעלו שקר
[e]רוע
.foris latro spoliauit ,est ingressus fur &
וגנב יבוא פשט גדוד בחוץ:
* cogitant
eorum malitiæ omnis ,suo corde in dicent* non Et
2 ובל־יאמרו ללבבם כל־רעתם
coram ,eorum studia ‡ eos circundederunt nunc :sum recordatus
‡ opera
זכרתי עתה סבבום מעלליהם נגד
:regem lætificauerunt sua malitia In .fuerunt mea faciebus ‡
‡ facie mea fecerunt.
3 פני היו: ברעתם ישמחו־מלך
,adulterantes ‖ ij Omnes .principes suis mendaciis in &
‖ adulterio incalescunt,
4 ובכחשיהם [f]שרים: כלם מנאפים
[f]שור
excitando ab * cessabit :panifice † à succensus clibanus sicut
† coquente: * coquens à ciuitate
כמו תנור בערה מאפה ישבות מעיר
.eam fermentari ad vsque pastam subigendo ‡ à
‡ commixtione pastæ donec fermentetur ipsa.
מלוש בצק עד־חמצתו:
;vino à † vtre principes fecerunt ægrotare nostri regis ‡ Die
‡ natalis eius regem nostrũ † pleno,
5 יום מלכנו [g]החלו שרים חמת מיין
applicuerunt Quia .illusoribus cum suam manum protraxit
[g]חלה
6 משך ידו את־לצצים: כי־קרבו
dormiuit nocte tota ;eos insidiando ‡ in ,suũ cor clibanũ ‖ veluti*
* ad malè cogitandum ‖ ardentem ‡ insidiis suis
כתנור לבם בארבם כל־הלילה ישן
.flammæ ignis tanquam succensus ipse manè ,eos coquens
אפהם בקר הוא בער כאש להבה:
deuorauerunt & ,clibanus* veluti se calefecerunt Omnes
* calefit
7 כלם [h]יחמו כתנור ואכלו
[h]חמם
clamans † non ,ceciderunt eorum reges omnes ;suos iudices
† est qui clamet
את־שפטיהם כל־מלכיהם נפלו אין־קרא
ipse populis in Ephraim .me ad eos inter
8 בהם אלי: אפרים בעמים הוא
.versum ‡ non libum* fuit Ephraim ;se commiscuit
* vt panis subcinericius ‡ versus.
יתבולל אפרים היה [i]עגה בלי הפוכה:
etiam :nesciuit ipse & ,eius robur alieni Comederunt
[i]עוג
9 אכלו זרים כחו והוא לא ידע גם־
.nesciuit ipse & ,eo in se sparsit canicies
שיבה זרקה בו והוא לא ידע:
non & ;eius faciebus ‡ in Israel superbia est contestata † Et
† humiliabit se ‡ facie
10 וענה [k]גאון־ישראל בפניו ולא־
[k]גאה
cum quæsierunt nec ,suum Deum Dominum ad sunt reuersi
[l]שוב
[l]שבו אל־יהוה אלהיהם ולא בקשהו
columba veluti Ephraim fuit Et .hoc toto cum
11 בכל־זאת: ויהי אפרים כיונה
.abierunt Assur † ,inuocabant Ægyptum :cor non stolida ‡
‡ seducta absque corde: † ad ‡ volucres
פותה אין לב מצרים קראו אשור הלכו:
volatile ‡ vt ,meum rete eos super expandam abierint Cùm
12 כאשר ילכו אפרוש עליהם רשתי כעוף

audi.tionem iuxta* eos castigabo ;eos faciam descendere cælorum
* quemadmodum audiuit
השמים אורידם איסירם כשמע
,me à vagati sunt ‡ quoniam ,eis Væ .eorum cœtus
‡ elongauerunt se
13 לעדתם: אוי להם כי־נדדו ממני
,eos redemi ego & :me in sunt præuaricati quoniã ,eis ‡ vastitas
‡ erit
שד להם כי־פשעו בי ואנכי אפדם
.mendacia me super ‡ sunt locuti ipsi &
‡ contra
והמה דברו עלי כזבים:
super ‖ vlularunt quia ‡ ,suo corde in me ad clamauerunt non Et
‡ sed ‖ in
14 ולא־זעקו אלי בלבם כי ייליליו על־
,se congregauerunt † mustum & ,triticum super :suis cubilibus
† collegerunt
משכבותם על־דגן ותירוש יתגוררו
;eorum brachia roboraui ,ligaui ‡ ego Et .me à defecerunt*
* rebellauerunt contra ‡ erudiui,
15 יסורו בי: ואני יסרתי חזקתי זרועתם
.malum cogitauerunt me contra &
ואלי יחשבו־[m]רע:
[m]רוע
:doli* arcus tanquam fuerunt ,suprà † non Reuertentur
† ad altissimũ, * dolosus:
16 ישובו לא על היו כקשת רמיה
: suæ linguæ furorem propter eorum principes gladio in cadent
[n]יפלו בחרב שריהם מזעם לשונם
[n]נפל ‡ est
.Ægypti terra in eorum subsannatio ‡ Ista
זו לעגם בארץ מצרים:

CAP. VIII. ח

domum super ‡ aquila veluti ,tubam* tuum palatum Ad
* pone ‡ veniet
1 אל־חכך שפר כנשר על־בית
super & ,meum pactum sunt transgressi quòd eo pro :Domini
יהוה יען עברו בריתי ועל־
.sunt præuaricati meam legem
תורתי פשעו:
.Israel te cognouimus ,meus Deus ,clamabunt ‡ me Ad
‡ Israel.
2 לי יזעקו אלהי ידענוך ישראל:
.eum persequetur inimicus ;bonum Israel Elongauit
Dereliquit
3 זנח ישראל טוב אויב ירדפו:
,constituerunt principẽ ;me ex non & ,fecerunt regnare Ipsi
4 הם המליכו ולא ממני [o]השירו
[o]שור
sibi fecerunt suo auro & ,suo argento :cognoui non &
ולא ידעתי כספם וזהבם עשו להם
tuus vitulus Reiecit ‡ .excisio erit ideo ,dolores ‖
‖ imagines, ‡ Dereliquit te
5 עצבים למען יכרת: זנח עגלך
† potuerũt non vsquequo ;eos in meus furor est iratus, Someron*
* ô † custodire
שמרון חרה אפי בם עד־מתי לא יוכלו
,illum fecit artifex .† ipse & Israel ex Quia ?innocentiam
† vitulus fuit
6 [p]נקין: כי מישראל והוא חרש עשהו
[p]נקה ‖ est ‡ conteretur
vitulus erit contritiones ‡ quoniam ;ipse ‖ Deus non &
ולא אלהים הוא כי־שבבים יהיה עגל
turbinem & ,seminauerunt ventum Quia .Someron
7 שמרון: כי רוח יזרעו וסופתה
:farinam faciet non ,germen ei* non stanti culmo :metent
* erit
יקצרו [q]קמה אין־לו צמח בלי יעשה־קמח
[q]קום
est Absorptus* .eam deglutient alieni ,fecerit fortè si
* Perditus
8 אולי יעשה זרים יבלעהו: נבלע
voluntas ‖ non ‡ vas tanquam gentibus ‡ in fuerunt nunc :Israel
‡ nationibus ‡ in quo ‖ est complacentia.
ישראל עתה היו בגוים ככלי אין־חפץ
solitarius onager † ,Assur ‡ ascenderunt ipsi Quia .eo in
‡ ad † vt
9 בו: כי־המה [r]עלו אשור פרא בודד
[r]עלה
.amores mercede experierunt ‡ Ephraim :sibi
‡ conducere fecerunt mercede amatores ‖ quasi conduxerunt
לו אפרים [s]התנו אהבים:
;eas congregabo nunc ,gentes ad miserunt munera quia ‖ Etiam
‡ &
[s]תנה [t]חול
10 גם כי־יתנו בגוים עתה אקבצם
.principum ‡ ,regis onus propter paululum dolebunt &
[t]ויחלו מעט ממשא מלך שרים:
.peccandum ad altaria Ephraim multiplicauit Quoniam
11 כי־הרבה אפרים מזבחות לחטא
ei Scripsi .peccandum ad altaria ei fuerunt
† honorabilia * aliena ‡ ab eo.
12 היו־לו מזבחות לחטא: אכתוב־לו
. ‡ sunt reputata alienum* sicut :meæ legis præcipua †
רבי ק
[u]רבו תורתי כמו־זר נחשבו:
,carnem sacrificauerunt meorum donorum Hostiis ‡
‡ Pro
13 זבחי הבהבי יזבחו בשר
[u]רבב ‖ vult
recordabitur nunc :ea voluit ‖ non Dominus ;comederunt &
ויאכלו יהוה לא רצם עתה יזכר

Ægyptum † ipsi , eorum peccata visitabit & , eorum iniquitatis † in
[a] עוה — [a]עונם ויפקד חטאתם המה מצרים
ædificauit & ,sui factoris Israel est oblitus Et .reuertentur
[b] בנה — ישובו׃ וישכח ישראל את־עשהו [b]ויבן 14
mittam & ; munitas vrbes multiplicauit Iehudah & , templa ‖ ‖ delubra,
היכלות ויהודה הרבה ערים בצרות ושלחתי
.eius ædes comedet ‡ & ,eius ciuitates in ignem ‡ consumet
אש בעריו ואכלה ארמנתיה׃

CAP. IX. ט

,populi sicut exultationem ad Israel læteris Ne
[c] גול — אל־תשמח ישראל אל־[c]גיל כעמים 1
super mercedem dilexisti : tuo Deo desuper * es fornicatus quia * à
כי זנית מעל אלהיך אהבת אתנן על־
; eos pascet non torcular & Area .tritici areas omnes
כל־גרנות דגן׃ גרן ויקב לא ירעם 2
terra in habitabunt Non .ea in mentietur mustum &
ותירוש יכחש בה׃ לא ישבו בארץ 3
Assur in & , Ægyptum * Ephraim reuertetur & ; Domini * in
[d] שוב — יהוה [d]ושב אפרים מצרים ובאשור
nec , vinum Domino libabunt Non .comedent polluta
[e] נסך — טמא יאכלו׃ לא־[e]יסכו ליהוה יין ולא 4
; eis * lugentium panis sicut eorum sacrificia .ei dulcescent ‖ ‖ dulcescet * reputabuntur
יערבו־לו זבחיהם כלחם אונים להם
eorum panis quia ; se contaminabunt , eum comedentes ‡ omnes ‡ qui comedent
כל־אכליו יטמאו כי־לחמם
.Domini domum ‡ intrabit non eorum anima * * pro anima ‡ in
לנפשם לא יבוא בית יהוה׃
festiuitatis die in & ; solemnitatis die in facietis Quid
[f] עשה [g] חגג — מה־[f]תעשו ליום מועד וליום [g]חג־ 5
,vastitatem propter abierunt ecce Quia ?Domini
יהוה׃ כי־הנה הלכו משד 6
desiderium ‖ : eos sepeliet Moph ,eos congregabit Ægyptus ‖ domos desiderabiles, quæ erant thesauri
מצרים תקבצם מף תקברם מחמד
.eorum tabernaculis in spina , ea possidebit ‡ vrtica ,eorum argenti ‡ hæreditate accipiet eas, lappa
לכספם קימוש יירשם חוח באהליהם׃
,retributionis dies venerunt , visitationis dies Venerunt
[h] בוא — [h]באו ימי הפקדה באו ימי השלם 7
, venti ‡ virum ,furiosum , prophetam stultum ; Israel scient ‡ ventosum,
ידעו ישראל אויל הנביא משגע איש הרוח
.odium multum & ,tuæ iniquitatis multitudinem super propter
[i] עוה — על רב [i]עונך ורבה משטמה׃
, prophetam ; meo Deo cum ‖ Ephraim Speculatorem ‖ posuit sibi
צפה אפרים עם־אלהי נביא 8
domo in odium , eius vias omnes super aucupis laqueus ‡ ‡ qui fuit
פח יקוש על־כל־דרכיו משטמה בבית
dies secundum ‡ corruperunt , Profundauerunt ‡ .eius Dei ‡ Profundam fecerunt auersionem.
אלהיו׃ העמיקו שחתו כימי 9
.eorum peccata visitabit ,eorū iniquitatis recordabitur † ; Ghibhah ‡ se † nunc
הגבעה יזכור עונם יפקוד חטאותם׃
Israel inueni deserto in vuas Tanquam
כענבים במדבר מצאתי ישראל 10
vidi eius principio ‖ in , ficu in maturum fructum ‡ veluti ‡ primitiua ‖ cacumine
[k] ראה — כבכורה בתאנה בראשיתה [k]ראיתי
se separauerunt & , Pehor-Bahal † sunt ingressi ipsi : vestros patres † ad
אבותיכם המה באו בעל־פעור וינזרו
.eorum amorem secundum abominationes fuerunt & , pudori * * à me eundo ad idolum pudoris,
לבשת ויהיו שקוצים כאהבם׃
,partu à ; eorum gloria ‡ ,auolabit auis tanquam Ephraim ‡ filij eorum qui sunt
[l] ילד — אפרים כעוף יתעופף כבודם [l]מלדה 11
enutrierint si Quia . ‖ conceptu à & ,vtero ab & ‖ morientur.
[m] הרה — ומבטן [m]ומהריון׃ כי אם־יגדלו את־ 12
eis væ etiam quia ; homine ab * eos orbabo & ,suos filios * vt non sint homines;
בניהם ושכלתים מאדם כי־גם־אוי להם
vidi vt * Ephraim .eis ab me recedendo in ‡ ‡ cùm recessero * vidi in opulentia
בשורי מהם׃ אפרים כאשר־ראיתי 13
educendum ad † Ephraim & ; habitaculo in plantata Sor in † paratus est
[n] יצא — לצור שתולה בנוה ואפרים [n]להוציא
quid ,Domine eis Da .suos filios interfectorem ad
[o] נתן — אל־הורג בניו׃ [o]תן־להם יהוה מה־ 14
.arentia vbera & , orbantem † vuluam eis Da ?dabis † quæ orbet eos,
תתן תן־להם רחם משכיל ושדים צמקים׃

eos habui exosos ibi quia ,Ghilghal in eorum malitia Omnis
15 כל־רעתם בגלגל כי־שם שנאתים
non ; eos eiiciam mea domo è ,eorum studiorum ‖ malitiam super † — † propter ‖ operum
[a] רוע — על [a]רע מעלליהם מביתי אגרשם לא
.declinantes eorum principes omnes , eos diligere * addam — * vt diligam
[b] יסף — [b]אוסף אהבתם כל־שריהם סוררים׃
non fructum † ,exaruit eorum radix ‡ ,Ephraim est Percussus — ‡ & † vt
16 [c]הכה אפרים שרשם יבש פרי בלי — בל
desiderabilia interficiam & ‡ ,genuerint cùm ‡ etiam : faciant
יעשון גם כי ילדון והמתי מחמדי — ק
audierunt non quia ,meus Deus eos Abiiciet .eorum vteri
[c] נכה — 17 בטנם׃ ימאסם אלהי כי לא שמעו
.gentibus in * vagi erunt & ; eum — ‡ si ‡ ego * inter gentes.
לו ויהיו נדדים בגוים׃

CAP. X. יוד

multiplicare secundū : sibi ponet fructum ,Israel vacua Vitis — quemadmodū multiplicaui
[d] רבב — 1 גפן בוקק ישראל פרי ישוה־לו [d]כרב
, eius terræ benefacere secundum † ,altaria multiplicauit * ,eius fructū — * sic † quemadmodum benefeci
[e]לפריו הרבה למזבחות כטוב לארצו
nunc ,eorum cor se Diuisit .statuas benefecerunt * — * sic
[e] פרה [f] נצב — 2 היטיבו [f]מצבות׃ חלק לבם עתה
.eorum statuas vastabit ,eorum aras confringet ipse : desolabuntur
יאשמו הוא יערף מזבחותם ישדד מצבותם׃
*dicunt, ‡ est — non nam : nobis rex ‡ Non ,dicent * nunc Quia
3 כי עתה יאמרו אין מלך לנו כי לא
* timemus — ?nobis faciet quid rex & : Dominum timuimus *
יראנו את־יהוה והמלך מה־יעשה־לנו׃
† feriendo — ; fœdus excidendo † ,mendaciter iurando verba sunt Locuti
4 דברו דברים אלות שוא כרת ברית
‡ venenum ‡ omnes — .agri sulcos ‡ super iudicium caput ‡ sicut germinabit &
ופרח כראש משפט על תלמי שדי׃
* habitatores — ; Someron habitator * pauebunt Auen-Beth vitulas Ad
5 לעגלות בית און יגורו שכן שמרון
† qui priùs — eum super † eius sacerdotes & ,eius populus eum super luxit quia
כי־אבל עליו עמו וכמריו עליו
.eo ab migrauit quia ,eius gloria super ,exultauerant
[g] גול — [g]יגילו על־כבודו כי־גלה ממנו׃
regi munus ducetur Assur in ipsemet Etiam
6 גם־אותו לאשור יובל מנחה למלך
Israel afficietur pudore & ,capiet Ephraim pudor ; Iareb
[h] לקח — ירב בשנה אפרים [h]יקח ויבוש ישראל
‡ in — spuma vt ,eius rex Someron ‡ est Succisus .suo consilio à
7 מעצתו׃ נדמה שמרון מלכה כקצף
‖ in superficie — Auen excelsa disperdentur Et .aquæ faciebus super ‖
8 על־פני־מים׃ ונשמדו במות און
: eorum aras super ascendet tribulus & spina .Israel peccatum
חטאת ישראל קוץ ודרדר יעלה על־מזבחותם
.nos super Cadite ,collibus & ,nos Operite ,montibus dicent &
[i] כסה — ואמרו להרים [i]כסונו ולגבעות נפלו עלינו׃
,steterunt ibi : Israel peccasti , Ghibhah diebus A
9 מימי הגבעה חטאת ישראל שם עמדו
filios super prœlium Ghibhah in eos comprehendet non
[k] נשג — לא־[k]תשיגם בגבעה מלחמה על־בני
‡ Secundū desiderium meum — congregabuntur & ; eos corripiam & meo desiderio In ‡ .iniquitatis
[l] אוה — 10 עלוה׃ [l]באותי ואסרם ואספו
‡ dum corriperentur — .suas iniquitates duas propter eos corripere in ‡ .populi eos super
עונותם ק — עליהם עמים באסרם [m]לשתי [n]עינתם׃
ego & : triturare diligens docta † vitula Ephraim Et
11 ואפרים עגלה מלמדה אהבתי לדוש ואני
,Ephraim faciam equitare : eius ceruicis bonitatem ‖ super transiui
[m] שנה [n] עוה — עברתי על־טוב צוארה ארכיב אפרים
† assueta ‖ pulchrum collum ‖ secundū misericordiam, — Seminate .Iahacob sibi agricolabit ,Iehudah arabit
12 יחרוש יהודה ישדד־לו יעקב׃ זרעו
vobis arate ,misericordiæ os ad ‖ metite ,iustitiam ad vobis
לכם לצדקה קצרו לפי־חסד נירו לכם
,veniat donec ,Dominum requirendi tempus & ; arationem
ניר ועת לדרוש את־יהוה עד־יבוא
,impietatem Arastis .vos iustitiam doceat &
13 ויורה צדק לכם׃ חרשתם־רשע
quia ; mendacij frugem comedistis , messuistis iniquitatem
עולתה קצרתם אכלתם פרי־כחש כי־

confurget Et .tuorum fortium multitudine in ,tua via in ‖ es fisus   ‖ viæ tuæ, multitudini
4 בטחת בדרכך ברב גבוריך׃ וקאם
vastabitur † tuæ munitiones omnes & ,tuis populis in sonitus ‖   ‖ tumultus † vastabuntur
שאון בעמיך וכל מבצריך יושד[a]   שדד[a]
:belli die in Arbeel domum Salman vastare * secundum   * quod vastaui
כשד שלמן בית ארבאל ביום מלחמה
vobis fecit Sicut .est allisa filios super mater
15 אם על בנים רטשה׃ ככה עשה לכם
succidendo aurora in ;vestræ malitiæ malitiæ faciebus à † Bethel   † propter malitiam
בית אל מפני[b] רעת רעתכם בשחר נדמה   רוע[b]
.Israel rex est succisus
נדמה נדמה מלך ישראל׃

CAP. XI. יא

Ægypto ex & ;eum dilexi & ,Israel puer Quia
1 כי נער ישראל ואהבהו וממצרים
abierunt sic ;‡ eos Vocauerunt .meum filium vocaui   ‡ prophetæ;
2 קראתי לבני׃ קראו להם כן הלכו
sculptilibus & ,sacrificauerunt Behalim ,eorum faciebus ‡ à   ‡ facie
מפניהם לבעלים יזבחו ולפסלים
eos cepit ‡ ,Ephraim ire assuefeci * ego Et .suffiuerunt   * ambulare feci super pedes ‡ portauit
3 יקטרון׃ ואנכי תרגלתי[c] לאפרים קחם
.eos curauerim quòd cognouerunt non & ;suis brachiis super   רגל[c]
על זרועתיו ולא ידעו כי רפאתים׃
,charitatis funibus in ,eos traham hominis † funibus In   † hominum
4 בחבלי אדם אמשכם[d] בעבתות אהבה   משך[d]
;eorum maxillis super ‖ iugum exaltantes tanquam eis ero &   ‖ in
ואהיה להם כמרימי[e] על על לחיהם   רום[e]
ad reuertetur Non .cibum eum ad declinabo &
5 ואט[f] אליו אוכיל׃ לא ישוב אל   נטה[f]
quoniam ;eius rex † ipse Assur & ‡ ,Ægypti terram   ‡ at † erit
ארץ מצרים ואשור הוא מלכו כי
,eius vrbibus in gladius impendebit ‡ Et .* conuerti renuerunt ‖   ‖ noluerunt * ad me. ‡ cadet & manebit
6 מאנו לשוב׃ וחלה חרב בעריו
.eorum ‡ consilia propter ,comedet & ,eius membra ‖ consumet &   ‖ villas ‡ eius.
וכלתה בדיו ואכלה ממעצותיהם[g]   יעץ[g]
* ad & ;me à auersionem † propter suspensi ‡ meus populus Et   † suspensus est rebellionem; * Deum ‡ prophetæ, ‡ nemo extulit caput.
7 ועמי תלואים למשובתי ואל
.exaltauit non ‡ simul ,† eum vocabunt excelsum
על יקראהו יחד לא ירומם׃
quomodo !Israel te tradam ,Ephraim te dabo ‡ Quomodo
8 איך אתנך אפרים אמגנך ישראל איך
est conuersum !Seboim vt te ponam ,Adamah sicut te dabo ‡   ‡ ponam ‡ ponam
אתנך כאדמה אשימך[h] כצבאים נהפך   נתן שום[h]
.meæ pœnitudines sunt commotæ ‖ pariter ,meum cor me super ‡   ‡ in ‖ incaluerunt
עלי לבי יחד נכמרו נחומי׃
conuertar non ;mei furoris iram ‡ faciam Non   ‡ secundum
9 לא אעשה חרון[k] אפי לא אשוב   חרה[k]
:vir non & ,ego ‡ Deus quoniam :Ephraim corrumpendum * ad   * disperdendum ‡ sum,
לשחת אפרים כי אל אנכי ולא איש
.ciuitatem in ingrediar non & ,sanctus tuo interiori † in   † medio tui
בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר׃
quia :rugiet leo veluti ambulabunt ‖ Dominum Post   ‖ enim
10 אחרי יהוה ילכו כאריה ישאג כי
Pauebunt .mari à * filij pauebunt & ,rugiet ipse   * ab Occidente.
11 הוא ישאג ויחרדו בנים מים׃ יחרדו
:Assur terra ‡ è ‡ columba veluti & ,Ægypto ab auis ‡   ‡ aues qui sunt in ‡ qui sunt in ‡ collocabo ‡ in
כצפור ממצרים וכיונה מארץ אשור
.Dominus dixit ,suis domibus super ‖ eos faciam sedere ‡
והושבתים[l] על בתיהם נאם יהוה׃   ישב[l]

CAP. XII. יב

domus dolo in & ,Ephraim mendacio in me Circundederunt
1 סבבני בכחש אפרים ובמרמה בית
cum & ,Deo cum dominans ‡ adhuc Iehudah & ;Israel   ‡ dominatus
ישראל ויהודה עד רד עם אל ועם
sequens * & ,ventum pascens † Ephraim .est fidelis sanctis.   † pascit * sequitur
2 קדושים נאמן׃ אפרים רעה רוח ורדף
fœdus & ;multiplicabit vastitatē & mendacium die omni ;Eurum   multiplicauit
קדים כל היום כזב ושד ירבה וברית
,ducetur † Ægyptum in oleum & ,incident ‡ Assur cum   ‡ percusserunt * ducitur.
עם אשור יכרתו ושמן למצרים יובל׃

super visitandum ad & ;Iehudah cum Domino lis * Et   * iudicium
3 וריב[m] ליהוה עם יהודה ולפקד על   ריב[m]
.ei reddet eius studia ‡ iuxta ,eius vias iuxta .Iahacob   ‡ opera
יעקב כדרכיו כמעלליו ישיב לו׃
.sua fortitudine in & ;suum fratrem supplantauit vtero In
4 בבטן עקב את אחיו ובאונו
,angelum in fuit princeps † Et .Deo cum fuit princeps ‡   ‡ præualuit angelo. † præualuit angelo, ‡ in
5 שרה את אלהים׃ וישר אל מלאך
,eum inuenit Babel ‡ :eum rogauit & ,fleuit ;præualuit &
ויכל בכה ויתחנן לו בית אל ימצאנו
.nobiscum est locutus ibi &
ושם ידבר עמנו׃
.eius memoriale Dominus :exercituum Deus Dominus Et
6 ויהוה אלהי הצבאות יהוה זכרו׃
judicium & misericordiam :conuerteris tuum Deum ad tu Et   conuertere:
7 ואתה באלהיך תשוב חסד ומשפט
.semper tuum Deum ad expecta ‡ & ,custodi   ‡ fide Deo tuo
שמר וקוה אל אלהיך תמיד׃
.dilexit opprimere doli bilancibus ‖ eius manu in Mercatoris   ‖ statera dolosa
8 כנען בידו מאזני מרמה לעשק אהב׃
inueni ,sum ditatus Veruntamen ,Ephraim dixit Et
9 ויאמר אפרים אך עשרתי מצאתי
mihi ‡ inuenient non meis laboribus omnibus * ;mihi robur †   † diuitias * in ‡ in me
און לי כל יגיעי לא ימצאו לי
,tuus Deus Dominus ego Et .peccatum quæ ‡ ,iniquitatem   ‡ &
10 עון[n] אשר חטא׃ ואנכי יהוה אלהיך   עוה[n]
tentoriis † in te faciam habitare adhuc ,Ægypti terra è *   * qui eduxi te † tabernaculis
מארץ מצרים עד אושיבך[o] באהלים   ישב[o]
,prophetis super ‖ sum locutus Et .festiuitatis dies secundum   ‖ cum
11 כימי[p] מועד׃ ודברתי על הנביאים   יעד[p]
.assimilabo * prophetarum manu in † & :multiplicaui visionem ego &   † per manum * proposui similitudines. Nónne
ואנכי חזון הרביתי וביד הנביאים אדמה׃
,fuerunt mendacium ; veruntamen iniquitas ‡ Ghilhad Si
12 אם גלעד און[q] אך שוא היו   חור[q]
aceruis sicut * eorum altaria etiam ;immolauerunt boues Ghilgal in   ‡ incepit iniquitatem? ‡ frustra * fuerunt
בגלגל שורים זבחו גם מזבחותם כגלים
;Aram agrum ‖ Iahacob fugit Et .agrorum sulcos super   ‖ in regionem ‡ propter vxorem, * pecudes.
13 על תלמי שדי׃ ויברח יעקב שדה ארם
.* custodiuit vxore in ‡ & ,vxore in † Israel seruiuit &
ויעבד ישראל באשה ובאשה שמר׃
Israel Dominus fecit ascendere propheta in ‡ Et   ‡ per prophetā
14 ובנביא העלה יהוה את ישראל
fecit Irasci .se custodiuit propheta in ‡ & ;Ægypto ex   ‡ per prophetā
15 ממצרים ובנביא נשמר׃ הכעיס
,deseret ‖ eum super eius sanguines ‡ & ;acerbitatibus * Ephraim   * Deum amaritudinibus; ‡ sanguis ‖ diffundet se.
אפרים תמרורים ודמיו עליו יטוש[r]   נטש[r]
.suus Dominus ei reddet eius opprobrium &
וחרפתו ישיב לו אדניו׃

CAP. XIII. יג

:Israel in † ipse eleuauit ,‡ tremor ,Ephraim loqui Secundum   Quando locutus est ‡ fuit audienti, † caput suum * cæsus est ac si fuisset mortuus. * vt peccarent,
1 כדבר אפרים רתת נשא הוא בישראל
addiderunt nunc Et .est mortuus * ,Bahal in deliquit &
2 ויאשם בבעל וימת׃ ועתה יוספו
suo argento ex conflatile sibi fecerunt & ,peccare *
לחטא ויעשו להם מסכה מכספם
illa ‡ :totum artificum opus dolores ,sua intelligentia in ‡   ‡ secūdum intelligentiam suam, idola fecerunt
כתבונם עצבים מעשה חרשים כלה להם
osculentur † vitulos ,hominem Sacrificantes ,dicentes ‡ ipsi   † propter eos ‡ sacerdotes dicunt, sacrificantibus, hominibus, † quisque osculetur.
הם אמרים זבחי אדם עגלים ישקון׃
matutina ‖ ros sicut & ,matutini ‡ nubes veluti erunt Idcirco   ‡ matutina, ‖ matutinus, citò recedens:
3 לכן יהיו כענן בקר וכטל משכים
fumario è * fumus sicut & ,area ab exturbabitur † gluma sicut :vadens   † quæ turbine propellitur * qui egreditur de fenestra.
הלך כמץ יסער מגרן וכעשן מארבה׃
Deum & ,Ægypti terra è ‡ tuus Deus Dominus ‡ ego Et   ‡ sum
4 ואנכי יהוה אלהיך מארץ מצרים ואלהים
.me absque ‖ non seruator & ,nescies me præter
זולתי לא תדע ומושיע אין בלתי׃
locorum torri dorum ‡ terra in ;deserto in te noui Ego   ‡ qui eduxi te ‡ fest ‡ sitibunda. pascua sua
5 אני ידעתיך במדבר בארץ תלאבות׃
est eleuatū & ,sunt saturati ,sunt saturati & suum pascuum * iuxta
6 כמרעיתם[s] וישבעו שבעו וירם   נשק רעה[s]

.tanquam eis fui Et .mei sunt obliti idcirco ; eorum cor

7 לִבָּם עַל־כֵּן שְׁכֵחוּנִי׃ וָאֱהִי לָהֶם כְּמוֹ־

.obseruabo ‡ viam super * pardus sicut : leo

שָׁחַל כְּנָמֵר עַל־דֶּרֶךְ אָשׁוּר׃

* qui iuxta ‡ grassatur.

dirumpam & , orbatus vrsus tanquam eis Occurram

8 אֶפְגְּשֵׁם כְּדֹב שַׁכּוּל וְאֶקְרַע

,leo veluti ibi eos consumam & ; eorum cordis clausuram

סְגוֹר לִבָּם וְאֹכְלֵם שָׁם כְּלָבִיא

.eos scindet agri bestia

חַיַּת הַשָּׂדֶה תְּבַקְּעֵם׃

‡ tuo auxilio in † me in quia *, Israel tua Corruptela ‡

9 שִׁחֶתְךָ יִשְׂרָאֵל כִּי־בִי בְעֶזְרֶךָ׃

‡ Vituli quos fecisti, fuerunt causa perditionis tuæ * sed † auxilium tuũ, ‡ in perpetuũ, sed ‖ nunc, * de

:tuis vrbibus omnibus in te seruet & , vbi ‖ tuus rex , ‡ Ero

10 אֱהִי מַלְכְּךָ אֵפוֹא וְיוֹשִׁיעֲךָ בְּכָל־עָרֶיךָ

.principes & , regem mihi Da , dixisti quibus * , tui iudices &

וְשֹׁפְטֶיךָ אֲשֶׁר אָמַרְתָּ תְּנָה־לִּי מֶלֶךְ וְשָׂרִים׃

,mea ira in abstuli & ,meo furore in regem tibi Dedi

11 אֶתֶּן־לְךָ מֶלֶךְ בְּאַפִּי [a] וְאֶקַּח בְּעֶבְרָתִי׃

[a] לקח

.eius peccatum absconditum † , Ephraim iniquitas ‡ Ligata

12 צָרוּר עֲוֺן אֶפְרָיִם צְפוּנָה חַטָּאתוֹ׃

‡ est in me † abscondita est, pœna peccati ‡ fuit

,sapiens non ‡ filius ipse: ei venient parturientis Dolores

13 חֶבְלֵי יוֹלֵדָה יָבֹאוּ לוֹ הוּא־בֵן לֹא חָכָם

.filiorum alui ruptura ‡ in stetisset non tempore † quia

כִּי־עֵת לֹא־יַעֲמֹד בְּמִשְׁבַּר בָּנִים׃

† si fuisset sapiens ad tempus ‡ vulua * potestate

ero : eos redimam morte à , eos redimam inferni manu * E

14 מִיַּד שְׁאוֹל [b] אֶפְדֵּם מִמָּוֶת אֶגְאָלֵם אֱהִי

[b] פדה

se abscondet consolatio ,inferne tua excisio ‡ ero . mors ‡ tua pestis ‖

דְבָרֶיךָ מָוֶת אֱהִי קָטָבְךָ שְׁאוֹל נֹחַם יִסָּתֵר

‖ mors ‡ ô † morsus tuus

veniet ; crescet ‡ fratres inter ipse Nam † .meis oculis ab

15 מֵעֵינָי׃ כִּי הוּא בֵּין אַחִים יַפְרִיא יָבוֹא

† Licet ‡ creuerit;

arescet ‡ & , ascendens deserto è Domini ‡ ventus Orientalis *

קָדִים רוּחַ יְהוָה מִמִּדְבָּר עֹלֶה וְיֵבוֹשׁ

* tamen Assyrius vt ‡ vehementissimus

omnium thesaurum diripiet ipse , eius fons siccabitur ‖ & ,eius vena

מְקוֹרוֹ וְיֶחֱרַב מַעְיָנוֹ הוּא יִשְׁסֶה אוֹצַר כָּל־

‡ siccabit venam ‖ siccabit fontẽ * concupiscibilium.

.desiderij * vasorum

כְּלִי חֶמְדָּה׃

CAP. XIIII. יד

; suum Deum in rebellauit quia , Someron Desolabitur

1 תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה בֵּאלֹהֶיהָ

eius prægnantes & , allidentur eorum paruuli , ‡ cadent gladio in

בַּחֶרֶב [c] יִפֹּלוּ עֹלְלֵיהֶם יְרֻטָּשׁוּ וְהָרִיּוֹתָיו

‡ viri eius, & [c] נפל

.disrumpentur

יְבֻקָּעוּ׃

:tuum Deum Dominum ad vsque Israel Reuertere

2 שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוָה אֱלֹהֶיךָ

.tua iniquitate in ‡ corruisti quoniam

כִּי כָשַׁלְתָּ [d] בַּעֲוֺנֶךָ׃

‡ propter iniquitatem tuã. [d] עוה

.Dominum ad conuertimini & , verba vobiscum Tollite

3 קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל־יְהוָה

,bonum accipite & , iniquitatem tolles † Omnem : eum ad Dicite

אִמְרוּ אֵלָיו כָּל־[e] תִּשָּׂא עָוֺן וְקַח־טוֹב

† dimitte [e] נשא

.nostrorum labiorum vitulos reddemus &

וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ׃

:equitabimus ‡ non equum super * , nos seruabit non Assur

4 אַשּׁוּר לֹא יוֹשִׁיעֵנוּ עַל־סוּס לֹא נִרְכָּב

* & ‡ ascendemus:

:nostrarum manuum operi , nostri Dei , vltrà dicemus non &

וְלֹא־נֹאמַר עוֹד אֱלֹהֵינוּ לְמַעֲשֵׂה יָדֵינוּ

.pupilli est miseratio te in quia

אֲשֶׁר־בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם׃

quia : vltrò † eos diligam ; eorum auersionem ‡ Sanabo

5 אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה כִּי

‡ rebellionem † ex liberalitate: ‡ furor

.eo ab meus nasus ‡ est auersus

שָׁב אַפִּי מִמֶּנּוּ׃

:lilium tanquam germinabit , Israeli ros tanquam Ero

6 אֶהְיֶה כַטַּל לְיִשְׂרָאֵל יִפְרַח כַּשּׁוֹשַׁנָּה

.Libanus tanquam eius radices percutiet * &

[f] וְיַךְ שָׁרָשָׁיו כַּלְּבָנוֹן׃

* percutient [f] נכה

: eius gloria olea tanquam erit & , eius ramuli Ibunt ‡

7 יֵלְכוּ יֹנְקוֹתָיו וִיהִי כַזַּיִת הוֹדוֹ

‡ Serpent rami

.Libani tanquam ei odor &

וְרֵיחַ לוֹ כַּלְּבָנוֹן׃

,triticum † viuificabunt ,eius vmbra in sedentes Reuertentur

8 [g] יָשֻׁבוּ יֹשְׁבֵי בְצִלּוֹ יְחַיּוּ דָגָן

† seipsos vt [g] שוב

.Libani vinum sicut ,eius memoria ‡ :vitis sicut germinabunt * &

וְיִפְרְחוּ כַגָּפֶן זִכְרוֹ כְּיֵין לְבָנוֹן׃

* germinabit ‡ odor

,exaudiam ego ? dolores ‖ ad vltrà mihi Quid † , Ephraim

9 אֶפְרַיִם מַה־לִּי עוֹד לָעֲצַבִּים אֲנִי עָנִיתִי

† tunc dicet, ‖ idola?

tuus fructus me ex ; frondosa ‡ abies vt † ego : eum respiciam &

[h] וַאֲשׁוּרֶנּוּ אֲנִי כִּבְרוֹשׁ רַעֲנָן מִמֶּנִּי פֶּרְיְךָ

† ero ‡ virens; [h] שור

.est inuentus

נִמְצָא׃

?ista sciet & , intelligens ? ista intelliget & , sapiens Quis

10 מִי חָכָם [i] וְיָבֵן אֵלֶּה נָבוֹן וְיֵדָעֵם

[i] בין

:eis in ambulabunt iusti & , Domini viæ rectæ quia

כִּי־יְשָׁרִים דַּרְכֵי יְהוָה וְצַדִּקִים יֵלְכוּ בָם

.eis in corruent præuaricatores &

וּפֹשְׁעִים יִכָּשְׁלוּ בָם׃

Finis libri Hoseah.

תם ספר הושע

ספר יואל

LIBER IOEL.

CAP. I. א

fuit quod Domini VERBUM
1 דְּבַר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה
.Pethuel filium Ioel ad
אֶל־יוֹאֵל בֶּן־פְּתוּאֵל׃
, senes hoc Audite
2 שִׁמְעוּ־זֹאת הַזְּקֵנִים
habitatores oẽs percipite auribus &
וְהַאֲזִינוּ כֹּל יוֹשְׁבֵי
diebus in si & , vestris diebus in hoc fuerit an : terræ
הָאָרֶץ הֶהָיְתָה זֹּאת בִּימֵיכֶם וְאִם בִּימֵי
: narrate vestris filiis hoc Super .vestrorum patrum
3 אֲבֹתֵיכֶם׃ עָלֶיהָ לִבְנֵיכֶם סַפֵּרוּ
.alteræ generationi eorum filij, & , suis filiis vestri filij &
וּבְנֵיכֶם לִבְנֵיהֶם וּבְנֵיהֶם לְדוֹר אַחֵר׃
locustæ residuum & . locusta comedit Ghazam ‖ Residuum — ‖ erucæ
4 יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה וְיֶתֶר הָאַרְבֶּה
.* chasil comedit bruchi residuum & . Ielec ‖ comedit — ‖ bruchus, * alterum locustæ genus.
אָכַל הַיָּלֶק וְיֶתֶר הַיֶּלֶק אָכַל הֶחָסִיל׃
omnes vlulate & , flete & , ebrij Expergiscimini
5 הָקִיצוּ [a] שִׁכּוֹרִים וּבְכוּ [b] וְהֵילִלוּ כָּל־ — קוּץ [a] ילל [b]
est exitsum ‡ quoniam , nouum vinum super ‡ : vinum bibentes † — † qui bibitis ‡ propter ‡ periit
שֹׁתֵי יָיִן עַל־עָסִיס כִּי נִכְרַת
meam terram super ascendit gens Nam .vestro ore ab
6 מִפִּיכֶם׃ כִּי־גוֹי עָלָה עַל־אַרְצִי
molares & , leonis dentes * eius Dentes . numerus non ‖ & , fortis — ‖ absque numero. * vt
עָצוּם וְאֵין מִסְפָּר [c] שִׁנָּיו שִׁנֵּי אַרְיֵה וּמְתַלְּעוֹת — שֵׁן [c]
,desolationem in meam vitem Posuit .ei leonis ‡ — ‡ vt molares
7 לָבִיא לוֹ׃ שָׂם גַּפְנִי [d] לְשַׁמָּה — שָׁמַם [d]
.eam nudauit Nudando . decorticationem in meam ficum &
וּתְאֵנָתִי לִקְצָפָה חָשֹׂף חֲשָׂפָהּ
.eius plicatiles rami sunt facti albi ,fecit proiicere &
וְהִשְׁלִיךְ הִלְבִּינוּ שָׂרִיגֶיהָ׃
patronum * super sacco accincta virgo tanquam Vlula † — † Plange * maritum
8 אֱלִי כִּבְתוּלָה חֲגֻרַת־שַׂק עַל־בַּעַל
domo de libatio & , munus ‡ est Excisum .suarum pueritiarum — adolescentiæ suæ. ‡ sacrificium,
9 נְעוּרֶיהָ׃ הָכְרַת מִנְחָה וָנֶסֶךְ מִבֵּית
.Domini ministri sacerdotes luxerunt : Domini
יְהוָה אָבְלוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי יְהוָה׃
est deuastatum quia : humus luxit † , ager est Vastatus — † desolata est
10 שֻׁדַּד שָׂדֶה אָבְלָה אֲדָמָה כִּי שֻׁדַּד
.recens oleum est infirmatum , mustum ‡ aruit , triticum — ‡ vinum, excisum
דָּגָן [e] הוֹבִישׁ תִּירוֹשׁ אֻמְלַל יִצְהָר׃ — יָבֵשׁ [e]
super vinitores vlulate , agricolæ vos afficite Pudore
11 הֹבִישׁוּ אִכָּרִים [f] הֵילִילוּ כֹּרְמִים עַל־ — ילל [f]
.agri messis periit quia : hordeum super & , frumentum
חִטָּה [g] וְעַל־שְׂעֹרָה כִּי אָבַד קְצִיר שָׂדֶה׃ — חנט [g] † desolata
malogranatum : est infirmata † ficus & , aruit Vitis
12 הַגֶּפֶן הוֹבִישָׁה וְהַתְּאֵנָה אֻמְלָלָה רִמּוֹן
quia , aruerunt agri ligna omnia ‡ , malus & , palma etiam ‡ — ‡ & ‡ omnes arbores
גַּם־תָּמָר וְתַפּוּחַ כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה יָבֵשׁוּ כִּי־
,vos Accingite .hominum filiis à gaudium aruit
13 הֹבִישׁ [h] שָׂשׂוֹן מִן־בְּנֵי אָדָם׃ חִגְרוּ — שׂוּשׂ [h]
, ingredimini ; altaris ministri vlulate ; sacerdotes plangite &
וְסִפְדוּ הַכֹּהֲנִים הֵילִילוּ מְשָׁרְתֵי מִזְבֵּחַ בֹּאוּ
est prohibitum quoniam : mei Dei ministri saccis in pernoctate ‡ — ‡ manete
[i] לִינוּ בַשַּׂקִּים מְשָׁרְתֵי אֱלֹהָי כִּי נִמְנַע — לוּן [i] * sacrificium,
.libatio & , munus * vestri Dei domo de
מִבֵּית אֱלֹהֵיכֶם מִנְחָה וָנָסֶךְ׃
.senes colligite , retentionem ‡ vocate ,ieiunium Sanctificate — ‡ cœtum, congregate
14 קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ עֲצָרָה אִסְפוּ זְקֵנִים
: vestri Dei Domini domum † terræ habitatores omnes — † in
כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם

prope quia : diei Ahah .Dominum ad clamate &
15 וְזַעֲקוּ אֶל־יְהוָה׃ אֲהָהּ לַיּוֹם כִּי קָרוֹב
.veniet Omnipotente ab vastitas tanquam & , Domini dies ‡ — ‡ est
יוֹם יְהוָה וּכְשֹׁד מִשַּׁדַּי יָבוֹא׃
domo de , est excisa esca nostris oculis coram Nonne
16 הֲלוֹא נֶגֶד עֵינֵינוּ אֹכֶל נִכְרָת מִבֵּית
? exultatio & , lætitia nostri Dei
אֱלֹהֵינוּ שִׂמְחָה [k] וָגִיל׃ — גּוּל [k]
sunt desolati , suis glebis † sub grana Computruerunt — † pulueribus eius,
17 עָבְשׁוּ פְרֻדוֹת תַּחַת מֶגְרְפֹתֵיהֶם [l] נָשַׁמּוּ — שָׁמַם [l]
.triticum aruit quoniam : horrea sunt dissipata , thesauri
אֹצָרוֹת נֶהֶרְסוּ מַמְּגֻרוֹת כִּי [m] הֹבִישׁ דָּגָן׃ — יָבֵשׁ [m]
bouis ‡ greges sunt confusi , iumentum ingemuit † Cur — † ingemuerunt animalia, ‡ boum, ‡ sunt ‡ pecorum
18 מַה־נֶּאֶנְחָה בְהֵמָה נָבֹכוּ עֶדְרֵי בָקָר
pecoris ‡ greges etiam : eis pascua ‡ non quia
כִּי אֵין מִרְעֶה לָהֶם גַּם־עֶדְרֵי הַצֹּאן
quia , clamabo Domine te Ad .sunt desolati
19 נֶאְשָׁמוּ׃ אֵלֶיךָ יְהוָה אֶקְרָא כִּי־
succendit flamma & , deserti herbifera loca ‡ consumpsit ignis — ‡ pascua
אֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת מִדְבָּר וְלֶהָבָה לִהֲטָה
.agri ligna omnia — omnes arbores
כָּל־עֲצֵי הַשָּׂדֶה׃
quoniam : te ad vociferabitur ‡ agri animalia † Etiam — † bestiæ ‡ clamabunt
20 גַּם־בַּהֲמוֹת שָׂדֶה תַּעֲרוֹג אֵלֶיךָ כִּי
pascua consumpsit ignis & , aquarum riui sunt exsiccati
יָבְשׁוּ אֲפִיקֵי מָיִם וְאֵשׁ אָכְלָה נְאוֹת
.deserti
הַמִּדְבָּר׃

CAP. II. ב

monte in taratantarizate & , Siion in tuba Clangite
1 תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן [n] וְהָרִיעוּ בְּהַר — רוּעַ [n] ‖ sancto meo.
quia , terræ habitatores omnes Contremiscant meæ sanctitatis ‖
קָדְשִׁי יִרְגְּזוּ כֹּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ כִּי־
propinqua ‡ quia , Domini dies venit — ‡ propè est.
בָא יוֹם־יְהוָה כִּי קָרוֹב׃
obscuritatis ‡ & , nubis dies , caliginis & tenebrositatis * Dies — * tenebrarum ‡ tenebrositatis,
2 יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל
fortis & , multus populus : montes super expansa aurora veluti
כְּשַׁחַר פָּרֻשׂ עַל־הֶהָרִים עַם רַב וְעָצוּם
addet non eum post & , seculo à fuit non ille sicut † — † cui similis
כָּמֹהוּ לֹא נִהְיָה מִן־הָעוֹלָם וְאַחֲרָיו לֹא יוֹסֵף
.generationis & , generationis annos ad vsque
עַד־שְׁנֵי דּוֹר וָדוֹר׃
, flamma exuret eum post & , ignis comedit ‡ eius facies Ad † — † Ante faciem ‡ consumpsit
3 לְפָנָיו אָכְלָה אֵשׁ וְאַחֲרָיו תְּלַהֵט לֶהָבָה
eum post & , eius facies ad ‡ terra ‡ Heden hortus Tanquam — ‡ fuit vt ‡ ante eum,
כְּגַן־עֵדֶן הָאָרֶץ לְפָנָיו וְאַחֲרָיו
.ei erit non euasio * etiam & , solitudinis desertum ‡ — ‡ fuit vt * euasor
מִדְבַּר שְׁמָמָה וְגַם־פְּלֵיטָה לֹא־הָיְתָה לּוֹ׃
, equites tanquam & : eius aspectus equorum aspectus Tanquam
4 כְּמַרְאֵה סוּסִים מַרְאֵהוּ וּכְפָרָשִׁים
.current sic
כֵּן יְרוּצוּן׃
subsilient montium capita super quadrigarum vox † Sicut — † sonitus
5 כְּקוֹל מַרְכָּבוֹת עַל־רָאשֵׁי הֶהָרִים יְרַקֵּדוּן
populus velut : stipulam deuorantis † ignis flammæ vox ‡ sicut — ‡ sonitus † consumentis
כְּקוֹל לַהַב אֵשׁ אֹכְלָה קָשׁ כְּעַם
.bellum * præparatus fortis — * ad
עָצוּם עֱרוּךְ מִלְחָמָה׃
contrahent vultus omnes : populi dolebunt eius faciebus ‡ A — ‡ facie
6 מִפָּנָיו [o] יָחִילוּ עַמִּים כָּל־פָּנִים קִבְּצוּ — חוּל [o] nigredinem.
.fuliginem
פָארוּר׃

ascendent belli † viri tanquam , current potentes Sicut

7 כְּגִבּוֹרִים יְרֻצוּן כְּאַנְשֵׁי מִלְחָמָה יַעֲלוּ חוֹמָה

deflectent * non & ,ambulabunt suis viis in vir ‡ & : murum

חוֹמָה וְאִישׁ בִּדְרָכָיו יֵלֵכוּן וְלֹא יְעַבְּטוּן

vir ,vrgebunt $ non suum fratrem vir || Et ,suis viis

8 אָרְחוֹתָם׃ וְאִישׁ אָחִיו לֹא יִדְחָקוּן גֶּבֶר

.erunt auari † non , cadent missile ‡ super & : ibunt || suo colle in

בִּמְסִלָּתוֹ יֵלֵכוּן וּבְעַד הַשֶּׁלַח [b] יִפֹּלוּ לֹא יִבְצָעוּ׃ [a]

domos in ‡ , current muro in , armis crepabunt Vrbe In*

9 בָּעִיר [c] יָשֹׁקּוּ בַּחוֹמָה יְרֻצוּן בַּבָּתִּים

.fur veluti intrabunt fenestras per : ascendent

יַעֲלוּ בְּעַד הַחַלּוֹנִים יָבֹאוּ כַּגַּנָּב׃ [d]

:cæli tremuerunt , terra se mouit eius facies Ad †

10 לְפָנָיו רָגְזָה אֶרֶץ רָעֲשׁוּ שָׁמַיִם

.suum splendorē retraxerunt stellæ & , nigruerunt || luna & , sol

שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם׃

11 Sui exercitus facies ad † suam vocem dedit Dominus Et

וַיהוָה נָתַן קוֹלוֹ לִפְנֵי חֵילוֹ

faciens fortis $ quia , eius castrametatio ‡ valde * multa quia

כִּי רַב מְאֹד מַחֲנֵהוּ כִּי עָצוּם עֹשֵׂה

,valde terribilis & , Domini dies magnus quia : eius verbum

דְבָרוֹ כִּי־גָדוֹל יוֹם־יְהוָה [e] וְנוֹרָא מְאֹד

? eum sustinebit quis &

וּמִי יְכִילֶנּוּ׃

me ad Conuertimini : Dominus dixit nunc etiam Et

12 וְגַם־עַתָּה נְאֻם־יְהוָה [f] שֻׁבוּ עָדַי

.planctu in & ,fletu in & ,ieiunio in & : vestro corde toto in

בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְצוֹם [g] וּבִבְכִי וּבְמִסְפֵּד׃

couertimini & ,vestra vestimenta non & ,vestrum cor scindite Et

13 וְקִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל־בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ

miserator & , gratiosus † quia : vestrum Deum Dominum ad

אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם כִּי־חַנּוּן וְרַחוּם

super pœnitens & ,misericordia multus & , naribus longus , ipse ‡

הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וְנִחָם עַל־

. † eum pœniteat & , conuertatur sciens $ Quis .malum

14 הָרָעָה׃ מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחָם

libamen & , munus || , benedictionem se post relinquat &

וְהִשְׁאִיר אַחֲרָיו בְּרָכָה מִנְחָה וָנֶסֶךְ

? vestro Deo Domino

לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם׃

vocate , ieiunium sanctificate : Sion in buccina Clangite

15 תִּקְעוּ שׁוֹפָר בְּצִיּוֹן קַדְּשׁוּ־צוֹם קִרְאוּ

.ecclesiam sanctificate , populum Congregate .retentionem ‡

16 עֲצָרָה׃ אִסְפוּ־עָם קַדְּשׁוּ קָהָל

: vbera sugentes & , paruulos colligite , senes congregate

קִבְצוּ זְקֵנִים אִסְפוּ עוֹלָלִים וְיֹנְקֵי שָׁדָיִם

.suo thalamo de sponsa & ,suo cubili de sponsus egrediatur

יֵצֵא חָתָן מֵחֶדְרוֹ וְכַלָּה מֵחֻפָּתָהּ׃

ministri , sacerdotes plorent altare & vestibulum Inter

17 בֵּין הָאוּלָם וְלַמִּזְבֵּחַ [i] יִבְכּוּ הַכֹּהֲנִים מְשָׁרְתֵי

.tuo populo super Domine Parce : dicant & : Domini

יְהוָה וְיֹאמְרוּ חוּסָה יְהוָה עַל־עַמֶּךָ

dominandum ad ‡ opprobrium in tuam hæreditatem des ne &

וְאַל־[k] תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־

? eorum Deus † Vbi : populis in sunt dicturi Quare : gentes eos in

בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם׃

super pepercit & : sua terra pro Dominus est zelatus Et

18 וַיְקַנֵּא יְהוָה לְאַרְצוֹ וַיַּחְמֹל עַל־

: suo populo dixit & , Dominus respondit Et .suo populo

19 עַמּוֹ׃ [l] וַיַּעַן יְהוָה וַיֹּאמֶר לְעַמּוֹ

, mustum * & , frumentum vobis mittens ego ‡ Ecce

הִנְנִי שֹׁלֵחַ לָכֶם אֶת־הַדָּגָן וְהַתִּירוֹשׁ

vltra vos dabo non & : eo $ vos saturabitis & ,nouum oleū &

וְהַיִּצְהָר וּשְׂבַעְתֶּם אֹתוֹ וְלֹא־אֶתֵּן אֶתְכֶם עוֹד

.gentibus in opprobrium † ‡

חֶרְפָּה בַּגּוֹיִם׃

,vobis desuper ‡ faciam elongare † Aquilonarem Et

20 וְאֶת־הַצְּפוֹנִי אַרְחִיק מֵעֲלֵיכֶם

,desolationis & , ariditatis ‡ terram ad eum faciam expellere &

[m] וְהִדַּחְתִּיו אֶל־אֶרֶץ צִיָּה וּשְׁמָמָה

mare ad eius finem & , Orientale mare ad eius facies

אֶת־פָּנָיו אֶל־הַיָּם הַקַּדְמֹנִי וְסֹפוֹ אֶל־הַיָּם

Marginal notes (right): † bellatores. ‡ vnusquisque * tardabunt in semitis suis. || vnusquisque $ opprimet. vnusquisque * ambulabit. ‡ gladium proiicient se, † vulnerabitur. [a] בַּשֶּׁלַח יִפֹּל * Per vrbem incedent, ‡ & [b] [c] יָשֹׁקּוּ [d] עָלָה † Ante eum obtenebrati sunt † coram exercitu suo, * sunt ‡ castra $ fortia facientia [e] יִרָא [f] שׁוּב [g] בְּכֵה † misericors, ‡ est, longanimis, & multæ misericordiæ, $ scit si || mali, || sacrificium, ‡ coetum. [h] חָפַף [i] בָּכָה ‡ vt dominentur [k] נָתַן eis nationes, † est [l] עָנָה ‡ mitto * vinum, $ eis: † exercitum ‡ à $ desertam, & desolatam, faciem [m] נָדַח

.nouissimum & ,eius fœtor ascendet & ,eius grauceolentia ‡ ascendet

הָאַחֲרוֹן וְעָלָה בָאְשׁוֹ [n] וְתַעַל צַחֲנָתוֹ

quia magnificauit † ad faciendum.

כִּי הִגְדִּיל לַעֲשׂוֹת׃

Ne timeas $ humus : exulta & lætare quia

21 אַל־[o] תִּירְאִי אֲדָמָה [p] גִּילִי וּשְׂמָחִי כִּי־

magnificauit Dominus, * ad faciendum. Ne timeatis,

22 הִגְדִּיל יְהוָה לַעֲשׂוֹת׃ אַל־תִּירְאוּ

animalia agri , quia germinauerunt pascua deserti : quia || lignum

בַּהֲמוֹת שָׂדַי כִּי דָשְׁאוּ נְאוֹת מִדְבָּר כִּי־עֵץ

attulit suum fructum , ficus & vitis dederunt † facultatem suam.

נָשָׂא [q] פִרְיוֹ תְּאֵנָה וָגֶפֶן נָתְנוּ חֵילָם׃

Et filii Sion , exultate & lætamini in Domino Deo vestro,

23 וּבְנֵי צִיּוֹן גִּילוּ וְשִׂמְחוּ בַּיהוָה אֱלֹהֵיכֶם

quia dedit vobis doctorem iustitiæ & : descendere faciet

כִּי־נָתַן לָכֶם אֶת־[r] הַמּוֹרֶה לִצְדָקָה וַיּוֹרֶד

vobis imbrem , pluuiam ‡ , & serotinam in * primo.

לָכֶם גֶּשֶׁם מוֹרֶה וּמַלְקוֹשׁ בָּרִאשׁוֹן׃

Et implebuntur areæ frumento; & || stridebunt torcularia

24 וּמָלְאוּ הַגֳּרָנוֹת בָּר [s] וְהֵשִׁיקוּ הַיְקָבִים

‡ musto , & oleo recenti.

תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר׃

Et reddam vobis annos quos comedit

25 וְשִׁלַּמְתִּי לָכֶם אֶת־הַשָּׁנִים אֲשֶׁר אָכַל

locusta , bruchus & , chasil † , & ‡ Ghazam : exercitus $ meus

הָאַרְבֶּה הַיֶּלֶק וְהֶחָסִיל וְהַגָּזָם חֵילִי

magnus , quem misi in vos.

הַגָּדוֹל אֲשֶׁר שִׁלַּחְתִּי בָּכֶם׃

Et comedetis comedendo , & saturando ; & laudabitis

26 וַאֲכַלְתֶּם אָכוֹל וְשָׂבוֹעַ וְהִלַּלְתֶּם אֶת־

nomen Domini Dei vestri , qui fecit vobiscum † mirificando:

שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְלִיא

& non pudore afficientur populus meus in seculum.

וְלֹא־[t] יֵבֹשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם׃

Et scietis quod in ‡ interiori Israel † ego, ego &

27 וִידַעְתֶּם כִּי בְקֶרֶב יִשְׂרָאֵל אָנִי וַאֲנִי

Dominus vester Deus , & non * amplius : & non † pudefient

יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא־יֵבֹשׁוּ

populus meus in seculum.

עַמִּי לְעוֹלָם׃

CAP. III. ג

Et erit post hæc , effundam spiritum meum super

1 וְהָיָה אַחֲרֵי־כֵן אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־רוּחִי עַל־

omnem carnem , & prophetabunt , filii vestri & filiæ vestræ.

כָּל־בָּשָׂר וְנִבְּאוּ בְּנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם

Senes vestri somnia || somniabunt ; electi vestri visiones

זִקְנֵיכֶם חֲלֹמוֹת יַחֲלֹמוּן בַּחוּרֵיכֶם [u] חֶזְיֹנוֹת

videbunt : Et etiam super seruos , & super ancillas

2 יִרְאוּ׃ וְגַם עַל־הָעֲבָדִים וְעַל־הַשְּׁפָחוֹת

in diebus illis effundam spiritum meum.

בַּיָּמִים הָהֵמָּה אֶשְׁפּוֹךְ אֶת־רוּחִי׃

Et dabo prodigia in cælis , & in terra : sanguinem,

3 וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ דָּם

& ignem , & columnas fumi. Sol conuertetur

4 וָאֵשׁ וְתִימְרוֹת עָשָׁן׃ הַשֶּׁמֶשׁ יֵהָפֵךְ

in * tenebrositatem , & Luna in sanguinem : $ ad faciem venire diem

לְחֹשֶׁךְ וְהַיָּרֵחַ לְדָם לִפְנֵי בּוֹא יוֹם

Domini || magnum , & terribilem.

יְהוָה הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃

Et erit , omnis qui inuocauerit ‡ in nomine Domini

5 וְהָיָה כֹּל אֲשֶׁר־יִקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה

euadet : quia in monte Sion , & in Ierusalaim erit

יִמָּלֵט כִּי בְּהַר־צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַםִ תִּהְיֶה

euasio , sicut dixit Dominus , & in superstitibus , quos

פְלֵיטָה כַּאֲשֶׁר אָמַר יְהוָה וּבַשְּׂרִידִים אֲשֶׁר

Dominus † vocans.

יְהוָה קֹרֵא׃

Quia ecce in diebus illis , & in tempore illo quo

6 כִּי הִנֵּה בַּיָּמִים הָהֵמָּה וּבָעֵת הַהִיא אֲשֶׁר

conuertam captiuitatem Iehudah , & Ierusalaim:

אָשׁוּב אֶת־שְׁבוּת יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם׃

Marginal notes (left): ‡ putredo [n] עָלָה † vt faceret. $ terra: [o] יָרֵא [p] גּוּל * vt faceret. $ arbor † fructus suos. [q] פָּרָה [r] יָרָה ‡ temporaneā, * mense || redundabunt [s] שׁוּק ‡ vino, † aliud locustæ genus, ‡ erucæ: $ scilicet † mirabilia faciendo: [t] בּוּשׁ $ medio † sum, * est † pudore afficietur || iuuenes [u] חָזָה * tenebras, $ antequam veniat dies || magnus, & horribilis. ‡ nomen † vocat. אָשִׁיב קֵן

eas faciam descendere & ,gentes omnes congregabo Et
7 וְקִבַּצְתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם וְהוֹרַדְתִּים
super ibi eis cum *subibo iudicium* † & :Iehosaphat vallem in
אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט וְנִשְׁפַּטְתִּי עִמָּם שָׁם עַל־
† congregabo me in iudicio
quos ,Israel meam hæreditatem & ,meum populum
עַמִּי וְנַחֲלָתִי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר
.diuiserunt meam terram & ,*gentes* ‡ in disperserunt
פִּזְּרוּ בַגּוֹיִם וְאֶת־אַרְצִי חִלֵּקוּ׃
‡ nationes,
dederunt ‖ & :sortem proiecerunt meum populum *ad* *Et
8 וְאֶל־עַמִּי [a] יַדּוּ גוֹרָל וַיִּתְּנוּ
* super ‖ posuerunt pro pretio meretricis,
.biberent & ‡ vino *in* $ vendiderunt puellam & ,*meretrice in* puerum
הַיֶּלֶד בַּזּוֹנָה וְהַיַּלְדָּה מָכְרוּ בַיַּיִן [b] וַיִּשְׁתּוּ׃
$ pro ‡ vt
[a] ירה
omnes & ,Sidon & ,Sor mihi vos quid etiam Et
9 וְגַם מָה־אַתֶּם לִי צֹר וְצִידוֹן וְכֹל
[b] שתה
reddentes vos retributionẽ Nunquid ? Palæstinæ termini
גְּלִילוֹת פְּלָשֶׁת הַגְּמוּל אַתֶּם מְשַׁלְּמִים
redditis mihi
citò ,leuiter ? *me super vos retribuentes* ‡ num & ,*me super*
עָלָי וְאִם־גֹּמְלִים אַתֶּם עָלַי קַל מְהֵרָה
‡ retribuetis mihi ?
Quia .vestrum caput in vestram retributionem reddam
10 [e] אָשִׁיב גְּמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃ אֲשֶׁר־
[c] שוב
mea desiderabilia & :tulistis meum aurum & ,meum argentum
כַּסְפִּי וּזְהָבִי לְקַחְתֶּם וּמַחֲמַדַּי
.*vestra palatia* ‡ in intulistis *bona* †
הַטֹּבִים [d] הֲבֵאתֶם לְהֵיכְלֵיכֶם׃
† optima ‡ delubra vestra.
filiis vendidistis Ierusalaim filios & ,Iehudah filios Et
11 וּבְנֵי יְהוּדָה וּבְנֵי יְרוּשָׁלַםִ מְכַרְתֶּם לִבְנֵי
[d] בוא
.suo termino *desuper* † eos *faciendum* $ elongate *ad* :*Ieuanim* *
הַיְּוָנִים לְמַעַן הַרְחִיקָם מֵעַל גְּבוּלָם׃
* Græcorum: vt $ faceretis † à
vendidistis quo ‡ loco de eos *suscitans ego* ‖ Ecce
12 הִנְנִי [e] מְעִירָם מִן־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־מְכַרְתֶּם
‖ suscito ‡ in
[e] עור
.vestrum caput in vestrã retributionẽ conuertam & :*ibi* eos
אֹתָם שָׁמָּה [f] וַהֲשִׁבֹתִי גְמֻלְכֶם בְּרֹאשְׁכֶם׃
[f] שוב
manu in vestras filias & ,vestros filios vendam Et
13 וּמָכַרְתִּי אֶת־בְּנֵיכֶם וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם בְּיַד
gentem ad ‡ Sabæis † eos venundabunt & :Iehudah filiorum
בְּנֵי יְהוּדָה וּמְכָרוּם לִשְׁבָאִים אֶל־גּוֹי
† Harabicis ‡ genti longinquæ:
.est locutus Dominus quia :*longinquam*
רָחוֹק כִּי יְהוָה דִּבֵּר׃
suscitate :bellum *sanctificate* $,gentibus in hoc Clamate
14 קִרְאוּ־זֹאת בַּגּוֹיִם קַדְּשׁוּ מִלְחָמָה הָעִירוּ
$ præparate
belli † viri omnes ascendant ,accedant ,robustos
הַגִּבּוֹרִים [g] יִגְּשׁוּ [h] יַעֲלוּ כֹּל אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה׃
† bellatores.
[g] נגש [h] עלה
vestras falces & ,gladios in *vestros ligones Contundite* ‖
15 [i] כֹּתּוּ אִתֵּיכֶם לַחֲרָבוֹת וּמַזְמְרֹתֵיכֶם
‖ Concidite bidentes
.*ego* ‡ Fortis ,dicat Debilis :lanceas in
לָרְמָחִים הַחַלָּשׁ יֹאמַר גִּבּוֹר אָנִי׃
[i] כתת
‡ sum.
,circuitu de gentes omnes venite & ,vos *Conglobate* $
16 עוּשׁוּ וָבֹאוּ כָל־הַגּוֹיִם מִסָּבִיב
$ Congregate

.tuos robustos *Domine fac* † descendere illuc :vos congregate &
וְנִקְבָּצוּ שָׁמָּה הַנְחַת יְהוָה גִּבּוֹרֶיךָ׃
† fecit Dominus
:Iehosaphat vallem ad gentes ascendant & ,se Suscitent
17 יֵעוֹרוּ וְיַעֲלוּ הַגּוֹיִם אֶל־עֵמֶק יְהוֹשָׁפָט
gentes omnes iudicandum ad sedebo ibi quia
כִּי שָׁם [k] אֵשֵׁב לִשְׁפֹּט אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם
[k] ישב
.messis maturauit quoniam ,falcem Mittite .circuitu de
18 מִסָּבִיב׃ שִׁלְחוּ מַגָּל כִּי בָשַׁל קָצִיר
exuberant ,torcular est plenum quia ,descendite ,Venite
בֹּאוּ [l] רְדוּ כִּי־מָלְאָה גַּת [m] הֵשִׁיקוּ
[l] ירד [m] שוק
$ est
.eorum malitia $ multa quia ,torcularia
הַיְקָבִים כִּי רַבָּה רָעָתָם׃
propinquus ‡ quia :concisionis valle in *turbæ* Turbæ †
19 הֲמוֹנִים הֲמוֹנִים בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ כִּי קָרוֹב
† Populi populi ‡ prope est
Luna & Sol .concisionis valle in Domini dies
20 יוֹם יְהוָה בְּעֵמֶק הֶחָרוּץ׃ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ
.suum splendorem retraxerunt stellæ & :*nigruerunt*
קָדָרוּ וְכוֹכָבִים אָסְפוּ נָגְהָם׃
obtenebrati sunt:
dabit Ierusalaim de & ,rugiet Siion de Dominus Et
21 וַיהוָה מִצִּיּוֹן יִשְׁאָג וּמִירוּשָׁלַםִ יִתֵּן
Dominus & :terra & cæli contremiscent & ,suam vocem
קוֹלוֹ וְרָעֲשׁוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וַיהוָה
.Israel filiorum fortitudo & ,sui populi spes
מַחֲסֶה לְעַמּוֹ [n] וּמָעוֹז לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל׃
[n] עזז
Siion in *habitans* ‡ vester Deus Dominus *ego* † quòd scietis Et
22 וִידַעְתֶּם כִּי אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן
† sum ‡ qui habito
,alieni & ,*sanctitas* $ Ierusalaim erit Et .*mea sanctitatis* * monte
הַר־קָדְשִׁי וְהָיְתָה יְרוּשָׁלַםִ קֹדֶשׁ וְזָרִים
* sancto meo. $ sancta,
illa die in erit Et .amplius eam *in* ‖ transibunt non
23 לֹא־יַעַבְרוּ־בָהּ עוֹד׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא
‖ per
,*lacte diffluent* ‡ colles & ,mustum montes stillabunt
[o] יִטְּפוּ הֶהָרִים עָסִיס וְהַגְּבָעוֹת [p] תֵּלַכְנָה חָלָב
‡ decurrere facient lac,
[o] נטף [p] ילך
† stillabunt
domo è fons Et .aquæ *ibunt* † Iehudah riui omnes &
וְכָל־אֲפִיקֵי יְהוּדָה יֵלְכוּ מָיִם וּמַעְיָן מִבֵּית
.*Sittim* $ torrentem *irrigabit* ‖ & ,egredietur Domini
יְהוָה יֵצֵא וְהִשְׁקָה אֶת־נַחַל הַשִּׁטִּים׃
‖ irrigabunt $ spinarum.
desertum in Edom & ,erit desolationem in Aegyptus
24 מִצְרַיִם לִשְׁמָמָה תִהְיֶה וֶאֱדוֹם לְמִדְבַּר
quia ,Iehudah filiorum iniuriam propter :erit solitudinis
שְׁמָמָה תִּהְיֶה מֵחֲמַס בְּנֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־
.eorum terra in innocentem sanguinem effuderunt
שָׁפְכוּ דָם־נָקִיא בְּאַרְצָם׃
generationẽ in Ierusalaim & :habitabit seculum in Iehudah Et
25 וִיהוּדָה לְעוֹלָם [q] תֵּשֵׁב וִירוּשָׁלַםִ לְדוֹר
[q] ישב
non $,eorum sanguinem mundabo Et .generationem &
26 וָדוֹר׃ [r] וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא־
$ quem
[r] נקה
.Siion in *habitans* † Dominus & ,mundaui
נִקֵּיתִי וַיהוָה שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן׃
† habitat

Finis libri Ioel.

תם ספר יואל

ספר עמוס

LIBER HAMOS.

CAPVT. I. א

fuit qui ,Hamos VERBA

1 דברי עמוס אשר היה

vidit quæ : Tecoah *de pecuariis* in †

בנקדים מתקוע אשר חזה

† inter pastores

Huzziiahu diebus in Israel super

על ישראל בימי עזיה

diebus in & ,Iehudah regis

מלך יהודה ובימי

annis duobus ,Israel regis Ioas filij Iarobham

ירבעם בן יואש מלך ישראל [a] שנתים

[a] שנה

Sion de Dominus ,Dixitque *.commotionis facies ad* ‖

‖ ante terræmotum.

2 לפני הרעש: ויאמר יהוה מציון

lugebunt & :suam vocem dabit Ierusalaim de & , rugiet

ישאג ומירושלם [b] יתן קולו ואבלו

[b] נתן

.Carmel *caput* † arescétque ,pastorum habitacula

† vertex loci fertilis

נאות הרעים ויבש ראש הכרמל:

præuaricationibus tribus Super :Dominus dixit Sic

3 כה אמר יהוה על שלשה פשעי

eos triturasse super :eũ conuertam † non quatuor super & ,Dammesec

† parcam ei: eò quòd triturauerint

דמשק ועל ארבעה לא [c] אשיבנו על דושם

[c] שוב

.Ghilhad ipsam ferreis plaustris in

בחרצות הברזל את הגלעד:

deuorabit & : Chasael domum in ignem mittam Et

4 ושלחתי אש בבית חזאל ואכלה

,Dammesec *vectem* ‡ conteram Et dad-Ben *ædes* ‡

‡ palatia

‡ vectes

5 ארמנות בן הדד: ושברתי בריח דמשק

tenentem & ,Auen valle de habitatorem faciam excidere &

והכרתי יושב מבקעת און ותומך

, Chir in , Aram populus *migrabunt* ‖ & : Heden domo de sceptrum

‖ transferentur

שבט מבית עדן [d] וגלו עם ארם קירה

[d] גלה

tribus Super :Dominus dixit Sic .Dominus dixit

6 אמר יהוה: כה אמר יהוה על שלשה

:eum conuertam non quatuor super & , Hazzah præuaricationibus

parcam ei: eò quòd captiuam duxerint captiuitatem

פשעי עזה ועל ארבעה לא אשיבנו

concludendum ad ‡ , perfectam *transmigrationem eos transportasse super*

‡ concluserintque in manum

על הגלותם גלות שלמה להסגיר

: Hazzah murum in ignem mittam Et .Edom *in*

7 לאדום: ושלחתי אש בחומת עזה

habitatorem faciam excidere Et .eius ædes deuorabit &

8 ואכלה ארמנתיה: והכרתי יושב

conuertam & : Aschalon de sceptrum tenentem & , Asdod de

מאשדוד ותומך שבט מאשקלון והשיבותי

, Pelistim *residuum* † peribunt & ,Heeron super meam manum

† reliquiæ

ידי על עקרון ואבדו שארית פלשתים

Super :Dominus dixit Sic *. Dominus* ‡ Dominus dixit

‡ Deus.

9 אמר אדני יהוה: כה אמר יהוה על

non quatuor super & , Sor præuaricationibus tribus

שלשה פשעי צר ועל ארבעה לא

Edom ipsi perfectam transmigrationẽ ipsos conclusisse super ;eum conuertã

parcam ei: eò quòd tradiderint captiuitatem

אשיבנו על הסגירם גלות שלמה לאדום

ignem mittam Et .fratrum fœderis sunt recordati non &

10 ולא זכרו ברית אחים: ושלחתי אש

.eius ædes deuorabit & :Sor murum in

בחומת צר ואכלה ארמנותיה:

præuaricationibus tribus Super :Dominus dixit Sic

11 כה אמר יהוה על שלשה פשעי

super : eum conuertam ‖ non quatuor super & ,Edom

‖ parcam ei: eò quòd persecutus est

אדום ועל ארבעה לא [e] אשיבנו על

[e] שוב

,suas misericordias corruperit & ,suum fratrẽ gladio *in ipsum persequi*

רדפו בחרב אחיו ושחת רחמיו

‡ eum in seculum

seruauit *suam iram* ‡ & , eius *nasus* * *perpetuum in* ‡ rapuerit &

* furor

‡ furorem suũ

ויטרף לעד אפו ועברתו שמרה

† in perpetuũ.

deuorabit & :Theman in ignem mittam Et *. perpetuò* †

12 נצח: ושלחתי אש בתימן ואכלה

.Bosrah ædes

ארמנות בצרה:

‡ Deus:

præuaricationibus tribus Super :‡ Dominus dixit Sic

13 כה אמר יהוה על שלשה פשעי

† parcam ei: eò quòd sciderint montes

: *eum conuertam* † non quatuor super & , Hammon filiorum

בני עמון ועל ארבעה לא אשיבנו

dilatandum ad , Ghilhad *prægnantes eos scidisse super*

על בקעם הרות הגלעד למען הרחיב את

,Rabbah muro in ignem succendam Et . suum terminum

14 גבולם: והצתי אש בחומת רבה

,belli die in vociferatione in : eius ædes deuorabit &

ואכלה ארמנותיה בתרועה ביום מלחמה

† turbinis.

:captiuitatẽ in eorũ rex ibit Et *.tempestatis* † die in , turbine in

15 בסער ביום סופה: והלך מלכם בגולה

. Dominus dixit , simul eius principes & , ipse

[f] שור

הוא [f] ושריו יחדו אמר יהוה:

CAP. II. ב

‡ Deus:

Præuaricationibus tribus Super : ‡ Dominus dixit Sic

1 כה אמר יהוה על שלשה פשעי

‡ parcam ei: eò quòd combusserit

* cinerem.

eum combußiße super :eum conuertam ‡ non quatuor super & ,Moab

מואב ועל ארבעה לא אשיבנו על שרפו

.calcem * in Edom regis ossa

עצמות מלך אדום לשיד:

ædes deuorabit & , Moab in ignem mittam Et

2 ושלחתי אש במואב ואכלה ארמנות

[g] מורת

‖ sonitu

‡ medio

, vociferatione in , Moab sonitu in morietur & : Cheriioth

הקריות [g] ומת בשאון מואב בתרועה

: eius *interiori* ‡ de iudicem faciam excidere Et .tubæ *voce* ‖ in

3 בקול שופר: והכרתי שופט מקרבה

.Dominus dixit , eo cum interficiam eius principes omnes &

וכל שריה אהרוג עמו אמר יהוה:

præuaricationibus tribus Super : Dominus dixit Sic

4 כה אמר יהוה על שלשה פשעי

‡ parcam ei: eò quòd abiecerint

eos reprobasse super :eum conuertam ‖ non quatuor super & ,Iehudah

יהודה ועל ארבעה לא אשיבנו על מאסם

[h] ירך

‡ post

:seruauerint non eius statuta & , Domini legem

את [h] תורת יהוה וחקיו לא שמרו

corum patres abierunt quæ ‡ ,sua mendacia eos fecerunt errare &

ויתעום כזביהם אשר הלכו אבותם

deuorabit & ; Iehudah in ignem mittam Et *.ea post*

5 אחריהם: ושלחתי אש ביהודה ואכלה

Super : Dominus dixit Sic .Ierusalaim ædes

6 ארמנות ירושלם: כה אמר יהוה על

non quatuor super & .Israel præuaricationibus tribus

שלשה פשעי ישראל ועל ארבעה לא

‖ parcam ei: eò quòd vendiderint

† pauperem

egenum † & , iustum argento *in eos vendidisse super : eum conuertam* ‖

[i] אשיבנו על מכרם בכסף צדיק [k] ואביון

[i] שוב [k] אבה

* Qui conculcauerunt

puluerem super *Anhelantes* * .duo calceamenta propter

7 בעבור נעלים: השאפים על עפר

:fecerunt declinare humilium viam & ,pauperum caput *in* terræ

[l] ענה [m] נטה

‖ vt violarent

ארץ בראש דלים ודרך [l] ענוים [m] יטו

violandum ad ‖ ,puellam ad iuerunt eius pater & , vir &

ואיש ואביו ילכו אל הנערה למען חלל

‡ sanctũ meum.

* in pignus acceptis recumbebant

‡ pœnis affectorum

oppignoratis * vestimentis super Et *.meæ sanctitatis* ‡ nomen

8 את שם קדשי: ועל בגדים חבלים

multatorum ‡ vinum & : altare omne apud *faciebant declinare*

יטו אצל כל מזבח ויין ענושים

† in

.suorum deorum domo † biberunt

[n] שתה

‡ facie vestra,

[n] ישתו בית אלהיהם:

,*eorum faciebus* ‡ à Emoræum feci disperdere ego Et

9 ואנכי השמדתי את האמרי מפניהם

ipse ‡ fortis & , eius * altitudo cedrorum altitudo sicut cuius
אשר כגבה ארזים גבהו וחסן הוא
,eius radices & , sursum eius fructum feci perdere & ,quercus sicut
2 כאלונים ואשמיד ᵃפריו ממעל ושרשיו
: Aegypti terra è vos feci ascendere ego Et .deorsum
10 מתחת : ואנכי ᵇהעליתי אתכם מארץ מצרים
possidendũ ad ‖ ,annis quadraginta desertũ in † vos feci ambulare &
ᶜואולך אתכם במדבר ארבעים שנה לרשת
,prophetas in † vestris filiis de suscitaui Et .Emoræi terram
11 את־ארץ האמרי : ואקים מבניכם לנביאים
filij hoc † non etiam * Nunquid :separatos in ‡ vestris iuuenib. de &
ומבחוריכם לנזרים האף אין זאת בני
Neziræis dedistis potum Et ? Dominus dixit ,Israel
12 ישראל נאם־יהוה : ᵈותשקו את־הנזרים
,prophetabitis Nõ ,dicendo ,præcipiebatis prophetis super & : vinum
יין ועל־הנביאים ᵉצויתם לאמר לא תנבאו :
coarctaret * quemadmodum : vos subter coarctans ‡ ego Ecce
13 הנה אנכי ᶠמעיק תחתיכם כאשר תעיק
fuga peribit Et . manipulo sibi † plenum plaustrum
14 העגלה המלאה לה עמיר : ואבד מנוס
robustus & ;suam fortitudinem fortificabit non fortis & , leui à
מקל וחזק לא־יאמץ ᵍכחו וגבור
; stabit non , arcum tenens ‡ Et .suam animam eruet non
15 לא־ימלט נפשו : ותפש הקשת לא יעמד
non , equum equitans * & : euadet non suis pedibus in leuis &
וקל ברגליו לא ימלט ורכב הסוס לא
: potentibus in sui cordis roborator ‡ Et .suam animam saluabit
16 ימלט נפשו : ואמיץ לבו בגבורים
.Dominus dixit, illa die in fugiet nudus
ערום ינוס ביום־ההוא נאם־יהוה :

* erat. ‡ est
² פרה
ᵇ עלה
† p r
‖ vt possideretis
ᶜ לך
† vt essent prophetæ,
‡ vt essent Neziræi:
* ira † est
ᵈ שקה
ᵉ צוה
‡ obsidionem facio in loco vestro:
* obsidetur
ᶠ עוק
† manipulis.
ᵍ כוח
‡ qui tenet
* qui conscendit
‡ qui roborat cor suum si..
potentes:

CAP. III. ג

Dominus est locutus quod , hoc verbum Audite
1 שמעו את־הדבר הזה אשר דבר יהוה
quam ,cognationem omnem super : Israel filij , vos super
עליכם בני ישראל על כל־המשפחה אשר
vos Tantum :dicendo , Aegypti terra è feci ascendere
2 ʰהעליתי מארץ מצרים לאמר : רק אתכם
idcirco : humi † cognationibus omnibus ex cognoui
ידעתי מכל משפחות האדמה על־כן
. vestras iniquitates omnes vos super visitabo
אפקד עליכם את כל־ⁱעונתיכם :
? conuenerint nisi pariter duo ambulabunt Nunquid
3 הילכו שנים יחדו בלתי אם־ᵏנועדו :
dabit nũquid ? ei † non præda & ‡ ,silua in leo rugiet Nũquid
4 הישאג אריה ביער וטרף אין לו היתן
? apprehẽderit nisi , suo habitaculo de suam vocẽ leunculus
כפיר קולו ממענתו בלתי אם־לכד :
laqueus & , terræ laqueum super † , auis cadet Nunquid
5 ˡהתפול צפור על־ᵐפח הארץ ומוקש
capiendo & , humo ‡ è laqueus ascendet Nunquid ? ei * non
אין לה היעלה־פח מן־האדמה ולכוד
populus & ,ciuitate in tuba clangetur Nunquid ? capiet ‡ non
לא ילכוד : אם־יתקע שופר בעיר ועם
6 Dominus & ,ciuitate in malum erit Num ? expauescent ‖ non
לא יחרדו אם־תהיה רעה בעיר ויהוה
; verbũ Dominus ‡ Dominus faciet non Quia ? fecerit non
7 לא עשה : כי לא יעשה אדני יהוה דבר
.prophetas suos seruos ad † suum secretum reuelauerit nisi
כי אם־גלה סודו אל־עבדיו הנביאים :
Dominus * Dominus ? timebit non quis , rugiit Leo
8 אריה שאג מי לא יירא אדני יהוה
ædes super Promulgate ? prophetabit non quis ,est locutus
9 דבר מי לא ינבא : השמיעו על־ארמנות
: dicite & , Aegypti terra in ‡ ædes super & , Asdod in ‡
באשדוד ועל־ארמנות בארץ מצרים ואמרו
contritiones videte & ,Someron montes super vos Congregate
האספו על־הרי שמרון ⁿוראו מהומת
nescierunt Et .eius medio in oppressos & ,eius medio in multas
10 רבות בתוכה ועשוקים בקרבה : ולא־ידעו
,rapinam recondentes ‡ : Dominus dixit , rectum facere
עשות־נכחה נאם־יהוה האצרים חמס

ʰ עלה
† terræ:
ⁱ עוה
ᵏ יעד
‡ quando
† fuerit
† in
נפל ˡ פוח ᵐ
* est ‡ terra
‡ cepit?
‖ expauescet
‡ Deus
† seruis suis prophetis.
* Deus
Congregare facite
‡ quæ sunt
ⁿ ראה
‡ qui recondũt quæ rapiunt,

. suis ædibus in prædam † &
11 ושד בארמנותיהם : לכן כה אמר אדני
te à faciet descendere & ,terram circum † & ,tribulatio ‡ ,Deus
יהוה צר וסביב הארץ ᵃוהוריד ממך
dixit Sic .tuæ ædes diripientur & ,tuam fortitudinem
12 ᵇעזך ᶜונבזו ארמנותיך : כה אמר
duo leonis ore de pastor eruat ‖ Quomodo : Dominus
יהוה כאשר יציל הרעה מפי הארי שתי
Israel filij eruentur sic : auris tenerum ‡ vel , crura
כרעים או בדל־אזן כן ינצלו בני ישראל
strati ‡ angulo in & , lecti angulo in Someron in habitantes
הישבים בשמרון בפאת ᵈמטה ובדמשק ערש :
dixit : Iahacob domo in facite contestari & , Audite
13 שמעו ᵉוהעידו בבית יעקב נאם־
die in Quia . exercituum Deus Dominus Dominus
14 אדני יהוה אלהי הצבאות : כי ביום
super visitabo & : eum super Israel præuaricationes me visitare ‡
פקדי פשעי־ישראל עליו ופקדתי על־
cadent & , altaria cornua amputabuntur & , el-Beth altaria
מזבחות בית־אל ונגדעו קרנות המזבח ונפלו
domo super , hyemis † domum faciam percutere Et .terram in
15 לארץ : ᶠוהכיתי בית־החרף על־בית
: multæ domus deficient & , dentis * domus peribunt & :æstatis ‡
הקיץ ואבדו בתי השן ᵍוספו בתים רבים
.Dominus dixit
נאם־יהוה :

‡ quæ prædantur
‡ afflictio veniet,
† in circuitu terræ:
ᵃ ירד ᵇ עזז
ᶜ בזז
‖ st
‡ extremum
‡ grabati.
ᵈ נטה
ᵉ עוד
‡ qua visitabo
† hyemalem, vna cum
ᶠ נכה
‡ æstiua:
* eburneæ,
ᵍ סוף

CAP. IIII. ד

monte in † quæ , Basan ecce hoc verbum Audite
1 שמעו הדבר הזה פרות הבשן אשר בהר
: egenos allidentes ‡ , pauperes opprimentes ‡ , Someron
שמרון העשקות ʰדלים הרצצות ⁱאביונים
, bibemus & , Affer : suis * dominis dicentes
האמרות לאדניהם הביאה ונשתה :
ecce quia : sua sanctitate in Dominus ‡ Dominus Iurauit
2 נשבע אדני יהוה בקדשו כי הנה
, spinis in † vos tollet & : vos super venientes ‖ dies
ימים ᵏבאים עליכם ונשא אתכם ˡבצנות
interruptiones † Et . piscis ollis in ‡ vestram posteritatem &
3 ואחריתכן בסירות ᵐדוגה : ופרצים
, * palatium facietis proiicere & : eam ‡ contra vnaquæq; exibitis
תצאנה אשה נגדה והשלכתנה ההרמונה
præuaricamini & , el-Beth ‡ Venite .Dominus dixit
4 נאם־יהוה : באו בית־אל ופשעו
manè afferte & : præuaricandum ad * multiplicate ,Ghilghal ‖
הגלגל הרבו לפשע והביאו לבקר
.vestras decimas diebus † tribus , vestra sacrificia
זבחיכם לשלשת ימים מעשרתיכם :
voluntaria , * vocate & ,confessionem fermento de adole Et
5 וקטר מחמץ ⁿתודה וקראו נדבות
Dominus dixit Israel filij dilexistis sic quia : promulgate ‡
השמיעו כי כן אהבתם בני ישראל נאם אדני
mundiciem vobis dedi ego etiam Et . Dominus †
6 יהוה : וגם אני נתתי לכם ᵒנקיון
cunctis in panis defectum ‡ & ,vestris vrbibus cunctis in dentium
שנים בכל־עריכם וחסר לחם בכל
.Dominus dixit , me ad estis reuersi non & : vestris locis
מקומתיכם ולא־שבתם עדי נאם־יהוה :
adhuc in ‡ ,imbrem vobis à prohibui ego etiam Et
7 וגם אנכי מנעתי מכם את־הגשם בעוד
ciuitatem super faciam pluere & , messem ad † menses tres *
שלשה חדשים לקציר והמטרתי על־עיר
pars : faciam pluere non vnam ‡ ciuitatem super & , vnam
אחת ועל־עיר אחת לא אמטיר חלקה
,eam super pluet non quam † pars & , compluetur vna
אחת תמטר וחלקה אשר־לא־תמטיר עליה
ad ciuitates tres ‡ duæ se mouebunt Et .arescet
8 תיבש : ᵖונעו ᑫשתים שלש ערים אל־
non & : satiabuntur non & , aquam bibendum ad ‡ ,vnam ciuitatem
עיר אחת ʳלשתות מים ולא ישבעו ולא־
.Dominus dixit , me ad estis reuersi
שבתם עדי נאם־יהוה :

† estis
‡ quæ opprimitis
‡ quæ confringitis pauperes: quæ dicitis
ʰ דלל ⁱ אבה
* vestris, Afferte
‡ Deus per sanctitatem suam.
‖ veniunt
† inimicus
ᵏ בוא ˡ צנן
‡ hamis quibus capiũtur pisces.
† per muri
‡ alteram:
* hoc,
‡ in
ᵐ דוג
‖ in
* vt præuaricemini:
† anni
* ad sollennitatem,
ⁿ ידה
‡ congregare facite.
† Deus.
ᵒ נקה
‡ indigentiam
‡ cùm
* essent
† vsque
‡ alteram
† super
‡ vel
ᵖ נוע ᑫ שנה
‡ super quam pluere feci vt bibant
ʳ שתה

multiplicando ‡ ,rubigine in & , *vredine in* † vos Percussi
9 הכיתי^a אתכם בשדפון ובירקון הרבות
†ariditate, ‡ quando multiplicastis
vestra olivueta & , vestra ficeta & , vestras vineas & , vestros hortos
נכה^a
גנותיכם וכרמיכם ותאניכם וזיתיכם
.Dominus dixit , me ad redistis non &: *Ghazam comedet* *
*comedit eruca:
יאכל הגזם ולא־^bשבתם עדי נאם־יהוה:
שוב^b
occidi , Aegypti via in pestilentiam vos in Misi
10 שלחתי בכם דבר בדרך מצרים הרגתי
: vestrorum equorum captiuitate cum , vestros *electos* ‖ gladio *in*
‖ iuuenes
בחרב בחוריכם עם ^cשבי סוסיכם
שבה^c
; *vestrum nasum* ‡ in *&* vestrorũ castrorum fœtorem feci ascendere &
‡ nares vestras,
ואעלה באש מחניכם ובאפכם
vos *in* Subuerti .Dominus dixit , me ad redistis non &
11 ולא־שבתם עדי נאם־יהוה: הפכתי בכם
,Hamorah & ,Sedom *Dei subuersionem secundum* †
† quemadmodum subuertit Deus
כמהפכת אלהים את־סדם ואת־עמרה
redistis non & : incendio de erutus torris sicut fuistis &
ותהיו כאוד ^dמצל משרפה ולא־שבתם
נצל^d
tibi faciam sic Quapropter . Dominus dixit , me ad
12 עדי נאם־יהוה: לכן כה אעשה־לך
teipsum præpara , tibi faciam hoc quòd eo pro : Israel
ישראל עקב כי־זאת אעשה־לך הכון
formans $ ecce Quia .Israel tui Dei occursum in
$ qui formans
13 לקראת־אלהיך ישראל: כי הנה יוצר
quid homini *annũcians* ‡ & , ventum *creans* † & , montes
† creat ‡ annunciat
הרים וברא רוח ^eומגיד לאדם מה־
נגד^e
super *calcans* † & ; *obscuritatem* $, auroram *faciens* * , eius *meditatio* ‖
‖ opus * qui facit $ & tenebras; † qui graditur
שחו עשה שחר עיפה ודרך על־
.eius nomen exercituum Deus Dominus : terræ excelsa
במתי־ארץ יהוה אלהי־צבאות שמו:

CAP. V. ה

tollens ego $ quod , hoc verbum Audite
$ leuo
1 שמעו את־הדבר הזה אשר אנכי נשא
non , Cecidit .Israel domus lamentum vos super
2 עליכם ^fקינה בית ישראל: נפלה לא־
קון^f
, suam *humum* * super *est derelicta* ‖ : Israel virgo *surgere* † addet
† vt surgat ‖ prostrata * terram
תוסף קום בתולת ישראל נטשה על־אדמתה
: *Dominus* † Dominus dixit sic Quia .eam *suscitans* ‡ non
‡ qui suscitet † Deus: In vrbe ex qua egrediebantur
3 אין ^gמקימה: כי כה אמר אדני יהוה
prodiens & : centum faciet dimittere , mille *prodiens Vrbe*
‡ ex qua egrediebantur
העיר ^hהיצאת אלף תשאיר מאה והיוצאת
Quia . Israel domui decem faciet relinquere , centum
קום^g יצא^h
4 מאה תשאיר עשרה לבית ישראל: כי
. viuetis & , me Quærite : Israel domui Dominus dixit sic
כה אמר יהוה לבית ישראל דרשוני ^iוחיו:
חיה^i
ingrediemini nõ Ghilghal & , el-Beth quæratis ne Et
5 ואל־תדרשו בית־אל והגלגל לא ^kתבאו
בוא^k
demigrando Ghilghal quia : transibitis non sebah-Beer &
ובאר שבע לא תעברו כי הגלגל גלה
Quærite . nihilum in erit el-Beth & , demigrabit
6 יגלה ובית אל יהיה לאון: דרשו את־
, Ioseph domum ignis quasi findat forte ne : viuetis & , Dominum
יהוה וחיו פן־יצלח כאש בית יוסף
Vertentes † el-Beth in *extinguens* ‡ non & , *comedat* ‖ &
‖ consumat, ‡ sit qui extinguat † Qui verterunt
7 ואכלה ואין־מכבה לבית־אל: ההפכים
. reliquerunt terra in iustitiam & : iudicium absynthium in
ללענה משפט וצדקה לארץ ^lהניחו:
ינח^l
mane ‖ in conuertens & , Orionem & . Arcturum *Faciens* $
$ Ipse facit ‖ lucem matutinam * in † faciens, vocat
8 עשה כימה וכסיל והפך לבקר
vocans : *fecit* † tenebrescere noctem * diem & , mortis vmbram
צלמות ויום לילה החשיך הקורא
Dominus , terræ *faciebus super* ‡ eas effundit & , maris aquas
‡ in superficie
למי־הים וישפכם על־פני הארץ יהוה
: robustum ‡ super vastatorem *Confortans* $ .eius nomen
$ Qui roborat ‡ populum
9 שמו: המבליג שד על־^mעז
עזז^m
porta in Oderunt : veniet munitionem super vastator &
10 ^nושד על־מבצר יבוא: שנאו בשער
שדד^n
.sunt abominati perfectè loquentem & , corripientem
^oמוכיח ודבר תמים יתעבו:
יכח^o דלל^p
tritici onus & , tenuem super vos conculcare pro † Idcirco
† qui onerastis pauperem, & cibum electum
11 לכן יען בושסכם על־^pדל ומשאת־בר

† in domibus lævigatis quas
: *eis in* habitabitis non *&* , ædificastis *incisionis domos* † , eo ab tulistis
תקחו ממנו בתי ^aגזית בניתם ולא־^bתשבו בם
גזז^a ישב^b
.earum vinum bibetis non & , plantastis *desiderij* * vineas
* desiderabiles
כרמי־חמד נטעתם ולא ^cתשתו את־יינם:
שתה^c
fortia & , vestras præuaricationes multas cognoui Quia
12 כי ידעתי רבים פשעיכם ועצמים
egenos & propitiationem ‡ accipientes *iusti* † hostes : vestra peccata
† viro iusto ‡ pretium & pauperum iudicium $ peruerterunt.
חטאתיכם צררי צדיק לקחי כפר ואביונים
ipso tempore in intelligens Ideò *fecerunt declinare* $ porta in
13 בשער ^dהטו: לכן המשכיל בעת ההיא
נטה^d
, bonum Quærite . *ipsum* * malum tempus quia ; tacebit
*est.
14 ידם כי עת רעה היא: דרשו־טוב
Deus Dominus sic erit & : viuatis vt , malum non &
ואל־רע למען תחיו ויהי־כן יהוה אלהי־
, malũ habete Odio .dixistis sicut , vobiscum exercituum
15 צבאות אתכם כאשר אמרתם: שנאו־רע
forte si : iudicium porta in constituite & , bonum diligite &
ואהבו טוב והציגו בשער משפט אולי
. Ioseph residuo exercituum Deus Dominus misereatur
יחנן יהוה אלהי־צבאות שארית יוסף:
: dominator exercituum Deus Dominus dixit sic Propterea
19 לכן כה־אמר יהוה אלהי צבאות אדני
*erit
: dicent plateis cunctis in & , planctus * plateis omnibus in
בכל־רחבות מספד ובכל־חוצות יאמרו
‡ ad
planctum ‡ & , luctum ad agricolam vocabunt Et . heu , heu
הו־הו וקראו אכר אל־אבל ומספד
† eos qui sciunt lamentum. *erit
: planctus * vineis omnibus in Et . *quærimoniam scientes ad* †
17 אל־יודעי ^eנהי: ובכל־כרמים מספד
נהה^e
$ per medium tui,
.Dominus dixit , *tuo interiori in* $ transibo quia
כי־אעבר בקרבך אמר יהוה:
hoc quid vt : Domini diem desiderantibus Væ
18 הוי המתאוים את־יום יהוה למה־זה
‡ enim ‖ tenebræ,
.lux non & , *tenebrositas* ‖ , hæc Domini ‡ dies ? vobis
לכם יום יהוה הוא־חשך ולא־אור:
† si *facie
ei occurrat & , leonis *faciebus* * à vir fugiat † Quomodo
19 כאשר ינוס איש מפני הארי ופגעו
‡ parieti,
, *pariete super* ‡ sua manu innitatur & , domũ ingrediatur & : vrsus
הדב ובא הבית וסמך ידו על־הקיר
‡ tenebræ est
, Domini dies *tenebrositas* ‡ Nonne ? coluber eum mordeat &
20 ונשכו הנחש: הלא־חשך יום יהוה
*caliginosa ‖ est
, Odiui ? ei splendor ‖ non & , *caligo* * & : lux non &
21 ולא־אור ואפל ולא־נגה לו: שנאתי
‡ oblationes cœtuum vestrorum.
. *vestras retentiones in* ‡ odorabo non & : vestras solennitates reprobaui
מאסתי ^fחגיכם ולא אריח בעצרתיכם:
$ holocausta,
non vestra munera & , *ascensiones* $ mihi obtulerit si Quia
חגג^f עלה^g
22 כי אם־^gתעלו־לי עלות ומנחתיכם לא
* acceptabo, & pacifica
. respiciam non vestrorum pinguium *pacificationem & : volam* *
ארצה ושלם מריאיכם לא ^hאביט:
נבט^h
cantum $ & : tuorum *canticorum turbam* * me *desuper* ‡ Remoue
‡ à * multitudinem carminum $ cantica lyrarum tuarum † inundabit
23 הסר מעלי המון שריך וזמרת
, aquæ sicut *se voluat* † Et .audiam non *tuorum nablorum*
24 נבליך לא אשמע: ^iויגל כמים
גלל^i
‡ oblationem
, sacrificia Nunquid . fortis torrens veluti iustitia & : iudicium
25 משפט וצדקה כנחל איתן: הזבחים
quadraginta , deserto in mihi fecistis appropinquate *munus* ‡ &
נגש^k
ומנחה ^kהגשתם־לי במדבר ארבעים
† idolum
Zichuth † portastis Et ? Israel domus annis
סכך^l
26 שנה בית ישראל: ונשאתם את ^lסכות
‖ regis vestri, & $ acentam $ sydus quoque
stellam $: vestrorum imaginum *Saturnum* & , *vestrum regem* ‖
מלכבם ואת ^mכיון צלמיכם כוכב
כון^m
.vobis fecistis quos , vestrorum deorum
אלהיכם אשר עשיתם לכם:
dixit : Dammesec trans vos faciam migrare Et
27 ^nוהגליתי אתכם מהלאה לדמשק אמר
גלה^n
.eius nomen exercituum Deus Dominus
יהוה אלהי־צבאות שמו:

CAP. VI. ו

‡ monti † nominatis à principio
, Someron *monte in* ‡ fidentibus & , Sion in quietis Væ
1 הוי השאננים בציון והבטחים בהר שמרון
domus eos ad venerunt & , gentium *principium nuncupatis* †
בוא^o
נקבי ראשית הגוים ^oובאו להם בית

inde ite & , videte & , Calneh *Transite .Israel *in
2 ישראל: עברו כלנה[a] וראו [b]ולכו משם
bonæ ‖ Nunquid .Pelistim Ghath † descēdite & : magnā Chamath §
חמת רבה ורדו גת־פלשתים הטובים
eorum terminus multus ‡ num ? istis regnis præ
מן־הממלכות האלה אם־רב גבולם
:malum diem ad Elongantes * ? vestro termino præ
3 מגבלכם: [c]המנדים ליום רע
.rapinæ habitare appropinquare fecistis † &
[d]ותגישון שבת חמס:
super distenti & , dentis ‖ lectis super Iacentes
4 השכבים על־[e]מטות שן וסרחים על־
medio de vitulos & ,pecore de ‡ agnos comedentes * & : suis stratis
ערשותם ואכלים כרים מצאן ועגלים מתוך
Dauid sicut :nabli os super Particularizantes .saginarij †
5 מרבק: הפרטים על־פי הנבל כדויד
phialis in Bibentes .cantici § instrumenta sibi excogitauerūt
6 חשבו להם כלי־שיר: [f]השתים במזרקי
condolent non & : se vngunt vnguentorum præcipuo ‡ & , vinum
יין וראשית שמנים ימשחו ולא [g]נחלו
migrabunt nunc Quapropter .Ioseph contritione super
7 על־שבר יוסף: לכן עתה [h]יגלו
.extensorum funeris conuiuium recedet † & :transmigrantium capite in
בראש גלים [i]וסר מרזח סרוחים:
Dominus dixit ,sua anima in Dominus ‖ Dominus Iurauit
8 נשבע אדני יהוה בנפשו נאם־יהוה
superbiam ego Abominans * : exercituum Deus
אלהי צבאות מתאב אנכי את־[k]גאון
ciuitatem concludam † & :odi eius palatia & , Iahacob
יעקב וארמנתיו שנאתי והסגרתי עיר
decem remanserint si , erit Et .eius plenitudinem &
9 ומלאה: והיה אם־יותרו עשרה
,morientur & , vna domo in viri
אנשים בבית אחד [l]ומתו:
educendum ad ,eum cremabit ‡ &. suus patruus eum ‖ tollet Et
10 ונשאו דודו ומסרפו [m]להוציא
:domus lateribus in § qui ei dicet & ,domo de ossa
עצמים מן־הבית ואמר לאשר בירכתי הבית
,Tace , dicet Et . * Finis : dicet & ? ‡tecum adhuc ‖ Num
העוד עמך ואמר אפס ואמר [n]הס
ecce Quia .Domini nomine in memorandum ad † non quia
11 כי לא להזכיר בשם יהוה: כי־הנה
magnam domum faciet percutere & ,præcipiens § Dominus
יהוה מצוה [o]והכה הבית הגדול
current Nunquid , scissionibus paruam * domum & : rimis
12 רסיסים והבית הקטן בקעים: [p]הירצון
conuertistis quoniā ? bobus in ‡ arabit Num ? equi petra in
בסלע סוסים אם־יחרוש בבקרים כי־הפכתם
? absinthium in iustitiæ fructum & ,iudicium venenum in
לראש משפט [q]ופרי צדקה ללענה:
Nōnne : dicentes : verbo ‡ non in Lætantes †
13 השמחים ללא דבר האמרים הלא
? cornua nobis assumpsimus nostra fortitudine in
בחזקנו לקחנו לנו קרנים:
dixit , Israel domus vos super suscitans ego § ecce Quia
14 כי הנני [r]מקים עליכם בית ישראל נאם־
vos oppriment & , gentem , exercituum Deus Dominus
יהוה אלהי הצבאות גוי ולחצו אתכם
.deserti torrentem ad vsque , Chamath introitu ab
מלבוא חמת עד־נחל הערבה:

CAP. VII. ז

fictor ecce Et : Dominus ‡ Dominus mihi ostendit Sic
1 כה הראני אדני יהוה והנה יוצר
ecce Et : serotinam herbam ascendendi ‡ principio in locustarum
גבי בתחלת [s]עלות הלקש והנה־
sit † , fuit Et .regis ‖ tonsiones post § serotina herba
לקש אחר [t]גזי המלך: והיה אם־
2 Domine : dixi & , terræ herbam comedere finierit ‖
כלה לאכול את־עשב הארץ ואמר אדני
quia , Iahacob suscitabit quis . obsecro parce Domine §
יהוה סלח־נא מי יקום יעקב כי

[a] ראה [b] ילך
§ ad † in
‖ meliores sunt
‡ amplior est
* Qui longinquum putant
[c] נדד
† propinquam cogitant sedem iniquitatis.
* Qui dormiunt in ‖ eburneis, & extendunt se in
[d] נגש [e] נטה
* comedunt ‡ pingues de pecoribus, † pascuæ pinguis. Qui particularia habent cantica secundum musicum instrumentum Nebel: ‡ musica. Qui bibunt ‡ electis vnguentis
[f] שתה
[g] חלה
† appropinquabit luctus se extendentium lectis.
‖ Deus per seipsum,
* Abominor
[h] גלה [i] סור
† tradam
[k] גאה
[l] מות
‖ singulum eorū ‡ auunculus eius, vt educat
[m] יצא
§ erit ‖ mortui ‡ sunt? * est.
[n] הסה
† est recordandum nominis § præcipit,
[o] נכה
* minorem
[p] רוץ
‡ arans in petra
[q] פרה
† Qui lætamini ‡ aliquid: qui dicitis:
§ suscito
[r] קום
‡ Deus:
‡ quo ascendebat serotina herba: § ascendebat
[s] עלה
‖ herbarū quas fecit rex.
† cùm finiuisset § Deus
[t] גזז

Non : hoc super Dominum Pœnituit ? ipse * paruulus
3 קטן הוא: נחם יהוה על־זאת לא
Dominus mihi ostendit Sic . § Dominus dixit , erit
4 תהיה אמר יהוה: כה [a]הראני אדני
Dominus igne in litem ‖ ad vocans § ecce Et : Dominus †
יהוה והנה קרא [b]לרב באש אדני
consumpsit & ,magnam voraginem consumpsit & : Dominus ‡
יהוה ותאכל את־תהום רבה ואכלה
.nunc cessa , Domine ‡ Domine : dixi Et .partem
5 את־החלק: ואמר אדני יהוה חדל־נא
? ipse paruus † quia : Iahacob surget *Quis
מי יקום יעקב כי קטן הוא:
non istud etiam . hoc super Dominum Pœnituit
6 נחם יהוה על־זאת גם־היא לא
: mihi ostendit Sic , Dominus * Dominus dixit , erit
7 תהיה אמר אדני יהוה: כה הראני
eius manu in & ,perpendiculi § murum super stans ‖ Dominus ecce &
והנה אדני נצב על־חומת אנך ובידו
tu Quid : me ad Dominus dixit Et .perpendiculum
8 אנך: ויאמר יהוה אלי מה־אתה
: Dominus dixit & , Perpendiculum : dixi & ? Hamos videns ‡
ראה עמוס ואמר אנך ויאמר אדני
: Israel mei populi intimo ‡ in perpendiculum ponens † ego Ecce
הנני [c]שם אנך בקרב עמי ישראל
deuastabuntur Et .eum pertransire ‖ vltra adiiciam non
9 לא־אוסיף עוד עבור לו: [d]ונשמו
consurgam & :desolabuntur Israel sanctuaria & , Ischac excelsa
במות ישחק ומקדשי ישראל יחרבו [e]וקמתי
.gladio in Iarobham domum super §
על־בית ירבעם בחרב:
Iarobham ad el-Beth sacerdos Amasiah misit Et
10 וישלח אמציה כהן בית־אל אל־ירבעם
Hamos te super § Coniurauit : dicendo , Israel regem
מלך־ישראל לאמר קשר עליך עמוס
sustinere terra posset non : Israel domus interiore † in
בקרב בית ישראל לא־[f]תוכל הארץ להכיל
: Hamos dixit sic Quia .eius verba omnia
11 את־כל־דבריו: כי־כה אמר עמוס
migrabit migrando Israel & : Iarobham morietur gladio In
בחרב ימות ירבעם וישראל גלה יגלה
: Hamos ad Amasiah dixit Et .sua humo desuper ‡
12 מעל אדמתו: ויאמר אמציה אל־עמוס
comede & : Iehudah terram ad tibi fuge , vade , Videns
חזה לך ברח־לך אל־ארץ יהודה ואכל־
non ,el-Beth § Et .prophetabis ibi & , panem ibi
13 שם לחם ושם תנבא: ובית־אל לא־
,ipsum † regis sanctuarium quia : prophetandum ad ‖ vltrà adiicies
[g]תוסיף עוד להנבא כי מקדש־מלך הוא
,Hamos Respondítque .ipsum ‡ regni domus &
14 ובית ממלכה הוא: ויען עמוס
filius neque, ego * propheta non : Amasiah ad dixit &
ויאמר אל־אמציה לא־נביא אנכי ולא בן־
disquirens † & , ego armentarius sed : ego prophetæ
נביא אנכי כי־בוקר אנכי ובולס
: pecus ‡ post de * Dominus me ,tulit Et .sycomoros
15 שקמים: [h]ויקחני יהוה מאחרי הצאן
meum populum ad , propheta , Vade , Dominus me ad dixit &
ויאמר אלי יהוה לך הנבא אל־עמי
Tu : Domini verbum audi nunc Et .Israel
16 ישראל: ועתה שמע דבר־יהוה אתה
super stillabis non & . Israel super prophetabis non : dicens ‡
אמר לא תנבא על־ישראל ולא [i]תטיף על־
: Dominus dixit sic Propterea .Ischac domum
17 בית ישחק: לכן כה־אמר יהוה
gladio in tuæ filiæ & tui filij & , fornicabitur ciuitate in tua vxor
אשתך בעיר תזנה ובניך ובנתיך בחרב
super tu & : diuidetur funiculo in tua humus & , cadent
[k]יפלו ואדמתך בחבל תחלק ואתה על־
migrabit migrando Israel & ,morieris pollutam humum †
אדמה טמאה תמות וישראל גלה יגלה
.sua humo desuper *
מעל אדמתו:

* est?
§ Deus.
[a] ראה
† Deus: § vocat ‖ iudicium ‡ Deus:
[b] רוב
‡ Deus,
* suscitabit † paruulus est?
* Deus,
‖ stabat § ædificatum perpendiculo,
‡ vides
† pono § medio
[c] שום
‖ vt pertrāseam
[d] שמם
[e] קום
§ contra
§ contra
† medio
[f] יכל
‡ è terra
§ in
‖ vt prophetes:
[g] יסף
§ est, ‡ est.
* eram,
† colligens
* euntem ‡ pecora:
[h] לקח
‡ dicis:
[i] נטף
[k] נפל
† terram
* è terra

CAP. VIII. ח

caniſtrum ecce Et :Dominus † Dominus mihi oſtendit Sic
1 כה הראני ארני יהוה והנה כלוב
:dixi & ?Hamos videns* tu Quid :dixit Et .æſtatis ‡
2 קיץ: ויאמר מה־אתה ראה עמוס ואמר
finis Venit :me ad Dominus dixit Et .æſtatis‖ Caniſtrum
כלוב קיץ ויאמר יהוה אלי בא הקץ
.eum tranſire * vltrà adiiciam non .Iſrael meum populum ad †
אל־עמי ישראל לא־אוסיף עוד עבור לו:
dixit ,illa die in palatij ‡ cantica vlulabunt‖ Et
3 [a]והילילו שירות היכל ביום ההוא נאם
proiecit loco omni* in cadauer multiplex :Deus Dominu
s ארני יהוה רב הפגר בכל־מקום השליך
abolendum ad & ,egenum abſorbentes † hoc Audite .tace ‡
4 הס: שמעו־זאת השאפים [b]אביון ולשבית
,menſis tranſibit Quando : ‡ dicendo .terræ manſuetos
5 [c]ענוי־ארץ: לאמר מתי יעבר החדש
,frumentum aperiemus & ,ſabbatum & ; venale * venundabimus &
ונשבירה שבר והשבת ונפתחה־בר
peruertendum ad † &,Sechel magnificandũ ad & .Ephah imminuendũ ad ‡
להקטין איפה ולהגדיל שקל ולעות
,egenos argento in emendum Ad .doli bilances
6 מאזני מרמה: [d]לקנות בכסף דלים
.vendemus frumenti labile ‡ & ,calceamenta propter egenum * &
ואביון בעבור נעלים [e]ומפל בר נשביר:
fuero oblitus Si ,Iahacob celſitudine in‖ Dominus Iurauit
7 נשבע יהוה [f]בגאון יעקב אם־אשכח
hoc ſuper Nunquid .eorum opera omnia æternum in ‡
8 לנצח כל־מעשיהם: העל זאת
? ea in habitans* omnis lugebit & ,terra ſe mouebit non
לא־תרגז הארץ ואבל כל־יושב בה
abſorbebitur & .eiicietur & ,ipſa tota amnis vt ‡ aſcendet Et
[g]ועלתה כאר כלה ונגרשה ונשקה
dixit ,illa die in erit Et .Aegypti fluuius veluti
9 כיאר מצרים: והיה ביום ההוא נאם
,meridie in Solem faciam ingredi † & ,Deus Dominus
ארני יהוה [h]והבאתי השמש בצהרים
conuertam Et .luminis die in terram faciam tenebreſcere &
10 והחשכתי לארץ ביום אור: והפכתי
,lamentum ‡ in veſtra cantica omnia & ,luctum in veſtras feſtiuitates
[i]חגיכם לאבל וכל־שיריכם [k]לקינה
omne ſuper &,ſaccum lumbos omnes ſuper faciam aſcendere &
והעליתי על־כל־מתנים שק ועל־כל־
,vnigeniti luctum tanquam eam ponam & :caluitium caput
ראש קרחה [l]ושמתיה כאבל יחיד
dies Ecce .amarum diem vt eius nouiſſimum &
11 ואחריתה כיום מר: הנה ימים
famem mittam & ,Deus Dominus dixit ,venientes*
באים נאם ארני יהוה והשלחתי רעב
,aquæ ſitim neque ,panis famem non ;terram in
בארץ לא־רעב ללחם ולא־צמא למים
ſe mouebunt Et .Domini verba audiendi quinimo †
12 כי אם־לשמע את־דברי יהוה: [m]ונעו
;Orientem ad vſque & ,Aquilone ab & ,mare ad vſque mari à
מים עד־ים ומצפון ועד־מזרח
.inuenient non & ,Domini verbum quærendo ,diſcurrent ‖
ישוטטו לבקש את־דבר־יהוה ולא ימצאו:
,pulchræ virgines patientur animi deliquium ‡ illa die In
13 ביום ההוא תתעלפנה הבתולות [n]היפות
delicto in Iurantes* .ſiti in iuuenes &
14 והבחורים בצמא: הנשבעים באשמת
via viuit & ,Dan tuus Deus Viuit :dixerunt ‡ & ,Someron
שמרון ואמרו חי אלהיך דן וחי דרך
.vltrà reſurgent non & ,cadent & :ſebah-Beer
באר־שבע ונפלו ולא־יקומו עוד:

CAP. IX. ט

:dixit & .altare ſuper ſtantem Dominum Vidi
1 ראיתי את־ארני נצב על־המזבח ויאמר
eos concidet* & ,poſtes contremiſcent & ,ſphærulam ‡ Percute
הך הכפתור וירעשו הספים ובצעם

† Deus: ‡ fructuum æſtiuorum. * vides ‖ fructuum æſtiuorum. † ſuper * vt pertranſeam ‖ in vlulatum vertentur ‡ templi [a]ילל * quouis ‡ ſilentium. † deglutientes pauperes,& cogitantes ſuccidere è mundo pauperes עניו ק ‡ pauperibus emere volẽtibus [b]אבה [c]ענה * frumentum; & hebdomada cùm tranſierit, ‡ vt imminuere faciamus modium,& vt augere faciamus † peruertamus ſtateras doloſas. Vt emamus * pauperem ‡ quiſquilias [d]קנה [e]נפל ‖ per celſitudinẽ ſuam notam in ‡ vſque in finem * qui habitat ‡ tanquam fluuius vniuerſus, ונשקעה ק [f]נאה [g]עלה † occumbere [h]בוא ‡ planctum, [i]חגג [k]קין [l]שום * veniunt, † ſed [m]נוע ‖ circuibunt, ‡ deficient [n]יפה * Qui iurant ‡ dicunt: ‡ ſuperliminare, * concidam in irella

.interficiam gladio in eorum nouiſſimum & ,ipſos omnes ,capite in
בראש כלם ואחריתם בחרב אהרג
,euaſor eis ‡ euadet non & ,fugiens eis ‡ fugiet Non
לא־ינוס להם נס ולא־ימלט להם פליט: 1
:eos tollet mea manus inde ,infernum in perfoderint ‡ Si
אם־יחתרו בשאול משם ידי [a]תקחם 2 2
.eos faciam deſcendere inde ,cælos aſcenderint ſi &
ואם־יעלו השמים משם [b]אורידם:
,ſcrutabor inde ,Carmel capite* in ſe abſconderint ſi Et
ואם־יחבאו בראש הכרמל משם אחפש 3
meorum oculorum regione à ‡ ſe celauerint ſi & :eos tollam &
ולקחתים ואם־יסתרו מנגד עיני 3
.eos mordebit &,ſerpenti mandabo inde ;maris pauimẽto in
בקרקע הים משם אצוה את־הנחש ונשכם:
,ſuorum inimicorum facies ad † captiuitatem in abierint ſi Et
ואם־ילכו [c]בשבי לפני איביהם 4 4
ponam & :eos occidet & ,gladio mandabo inde
משם אצוה את־החרב והרגתם [d]ושמתי 5
.bonum in non & ,malum in eos ſuper meum oculum ‖
עיני עליהם לרעה ולא לטובה:
,terram in tangens * exercituum Deus Dominus Et
וארני יהוה הצבאות הנוגע בארץ 5
aſcendet Et .ea in habitatores omnes lugebunt &, liqueſcet ‡ &
ותמוג ואבלו כל־יושבי בה ועלתה 6
.Aegypti fluuius † quaſi ſubmergetur & ,ipſa tota fluuius ſicut
כיאר כלה ושקעה כיאר מצרים:
ſuum faſciculum * & ,ſuas aſcenſiones cælos in Ædificans ‡
הבונה בשמים [e]מעלותו ואגדתו 6 7
eas effundit & ,maris aquas vocans ‡ :eum fundauit terram ſuper
על־ארץ יסדה הקרא למי־הים וישפכם 8
.eius nomen Dominus ,terræ facies ſuper †
על־פני הארץ יהוה שמו:
,Iſrael filij mihi vos* Chuſiim ‡ filij ſicut Nónne
הלוא כבני כשיים אתם לי בני ישראל 7
terra è feci aſcendere Iſrael Nónne ? Dominus dixit
נאם־יהוה הלוא את־ישראל העליתי מארץ 9
?Chir † de Aram & ,Caphthor ‡ de Peliſtim & ,Aegypti
מצרים ופלשתיים מכפתור וארם מקיר:
,peccati regnum in Dei Domini oculi Ecce
הנה עיני ארני יהוה בממלכה החטאה 8 10
veruntamen :humi faciebus deſuper ‡ illud faciam diſperdere &
והשמדתי אתה מעל פני האדמה אפס כי
.Dominus dixit ,Iahacob domum delebo delendo* non
לא השמיד אשמיד את־בית יעקב נאם־יהוה:
omnibus in faciam commouere & ,præcipiens ego ‡ ecce ,Quia
כי־הנה אנכי מצוה [f]והנעותי בכל־ 9
,cribro in † agitatur quemadmodum ;Iſrael domum gentibus
הגוים את־בית ישראל כאשר ינוע בכברה 11
morientur gladio In .terram ‡ lapillus cadet non &
ולא־[g]יפול צרור ארץ: בחרב ימותו 10
,accedet ‡ Non ,dicentes* ,mei populi peccatores omnes
כל חטאי עמי האמרים לא־[h]תגיש
.malum nos propter anticipabit nec
ותקדים בעדינו הרעה: 12
,collabens Dauid tabernaculum erigam illa die In
ביום ההוא [i]אקים את־[k]סכת דויד הנפלת 11
illud ædificabo & ,erigam eius diruta & ,earum rupturas † ſepiam &
וגדרתי את־פרציהן והרסתיו אקים [l]ובניתיה
.ſeculi diebus ‡ ſicut
כימי עולם: 13
gentes* omnes & ,Edom reſiduum poſſideant Vt
למען יירשו את־שארית אדום וכל־הגוים 12 14
,Dominus dixit ,eas ſuper meum nomen eſt inuocatum quas
אשר־נקרא שמי עליהם נאם־יהוה
,Dominus dixit ,venientes ‖ dies Ecce .hoc faciens
עשה זאת: הנה ימים [m]באים נאם־יהוה 13
trahentem ad † vuarum calcator & ,meſſorem ad arator attinget &
ונגש חורש בקוצר ודרך ענבים במשך
colles omnes & ,muſtum montes ſtillabunt & ,ſemen
הזרע [n]והטיפו ההרים עסיס וכל־הגבעות 1
.liquefient
תתמוגגנה:

‡ ex ‡ penetratint [a]לקח [b]ירד * vertice ‡ contra oculos meos † coram inimicis ſuis, [c]שבה [d]שום ‖ oculos meos * eſt qui tangit ‡ defluet, † à fluuio ‡ Qui ædificat * peculium ſuum [e]עלה ‡ qui vocat † in ſuperficie ‡ Æthiopum * eſtis ‡ Cappadocia, † Cyrene? ‡ à ſuperficie terræ: * deſtruendo deſtruere faciam ‡ præcipio,& vagari [f]נוע † triticum ‡ in [g]נפל * qui dicunt, ‡ appropinquabit, [h]נגש [i]קום [k]סכך † aperturas eius [l]בנה ‡ in * nationes ſuper ‖ veniunt, [m]בוא † portantem [n]נטף

Israel mei populi captiuitatem conuertam Et

14 וְשַׁבְתִּי אֶת־שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל — שׁוּב שְׁבָה

plantabunt & : inhabitabunt & , desolatas vrbes ædificabunt &

וּבָנוּ עָרִים נְשַׁמּוֹת וְיָשָׁבוּ וְנָטְעוּ — שָׁמֵם

,hortos facient & : earum vinum bibent & , vineas

כְרָמִים וְשָׁתוּ אֶת־יֵינָם וְעָשׂוּ גַנּוֹת — שָׁתָה

תם ספר עמוס

super eos plantabo Et .eorum fructum comedent &

15 וְאָכְלוּ אֶת־פְּרִיהֶם׃ וּנְטַעְתִּים עַל־ — terra

quam , sua humo desuper * vltrà euellentur non & , suam humū

אַדְמָתָם וְלֹא יִנָּתְשׁוּ עוֹד מֵעַל אַדְמָתָם אֲשֶׁר־

.tuus Deus Dominus dixit , eis dedi

נָתַתִּי לָהֶם אָמַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ׃

Finis libri Hamos.

ספר עובדיה

LIBER HOBADIAH.

CAP. I. א

dixit Sic .Hobadiah Visio

1 חֲזוֹן עֹבַדְיָה כֹּה־אָמַר — חָזָה

: Edom ad Deus Dominus

אֲדֹנָי יֱהוִה לֶאֱדוֹם

cum à audiuimus Auditum

שְׁמוּעָה שָׁמַעְנוּ מֵאֵת

gentes in legatus & , Domino

יְהוָה וְצִיר בַּגּוֹיִם

.prœlium in eam *super* surgamus & , Surgite : est missus — aduersus

שֻׁלָּח קוּמוּ וְנָקוּמָה עָלֶיהָ לַמִּלְחָמָה׃

tu *contemptus , gentibus in te dedi paruulum Ecce — * es

2 הִנֵּה קָטֹן נְתַתִּיךָ בַּגּוֹיִם בָּזוּי אַתָּה — בּוּז

scissuris in habitantem te *decepit* || tui cordis Superbia .valde — munitionibus ‡ extulit

3 מְאֹד׃ זְדוֹן לִבְּךָ הִשִּׁיאֶךָ שֹׁכְנִי בְחַגְוֵי־ — זוּד נָשָׂא

Quis : *suo* † corde in *dicens* ‡ , eius habitationis celsitudine , petræ — ‡ quæ dicebas † tuo:

סֶלַע מְרוֹם שִׁבְתּוֹ אֹמֵר בְּלִבּוֹ מִי

,aquila vt * exaltaueris Si ? terram ‡ me faciet descendere — ‡ in * locum tuum

4 יוֹרִדֵנִי אָרֶץ׃ אִם־תַּגְבִּיהַּ כַּנֶּשֶׁר — יָרַד

inde ,tuum nidum *pone* ‡ stellas inter si & — ‡ posueris

וְאִם־בֵּין כּוֹכָבִים שִׂים קִנֶּךָ מִשָּׁם — שׂוּם

fures Num .Dominus dixit , te faciam descendere

אוֹרִידְךָ נְאֻם־יְהוָה׃ אִם־גַּנָּבִים

Quomodo ? *noctis* ‡ prædatores num ,te ad introierunt — ‡ nocturni?

5 בָּאוּ־לְךָ אִם־שׁוֹדְדֵי לַיְלָה אֵיךְ

Si ? *suam sufficientiam* ‡ fuissent furati ‡ Nonne ? es succisus — ‡ fures ‡ quæ sufficiesent sibi?

נִדְמֵיתָה הֲלוֹא יִגְנְבוּ דַּיָּם אִם־ — דָּמָה

? racemos dimisissent nónne ,te ad introissent vindemiatores

בֹּצְרִים בָּאוּ לָךְ הֲלוֹא יַשְׁאִירוּ עֹלֵלוֹת׃

eius abscōdita sunt inquisita , Hesau * fuerūt quæsita Quomodo — * quæ erant

6 אֵיךְ נֶחְפְּשׂוּ עֵשָׂו נִבְעוּ מַצְפֻּנָיו׃

: *tui fœderis* viri omnes te miserunt terminum ad Vsque — confœderati tibi:

7 עַד־הַגְּבוּל שִׁלְּחוּךָ כֹּל אַנְשֵׁי בְרִיתֶךָ

, ‡ tuum Panem . *tuæ pacis* * viri tibi inualuerunt ,te deceperunt — * pacifici tui. ‡ comedentes,

הִשִּׁיאוּךָ יָכְלוּ לְךָ אַנְשֵׁי שְׁלֹמֶךָ לַחְמְךָ

.eo in intelligentia † Non .te subter languorem ponent — † est

יָשִׂימוּ מָזוֹר תַּחְתֶּיךָ אֵין תְּבוּנָה בּוֹ׃ — בִּין

faciam perdere & ; Dominus dixit ,illa die in Nónne

8 הֲלוֹא בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם יְהוָה וְהַאֲבַדְתִּי

? Hesau monte de intelligentiam & , Edom de sapientes

חֲכָמִים מֵאֱדוֹם וּתְבוּנָה מֵהַר עֵשָׂו׃

vir succidatur vt , Teman tui fortes *frangentur* ‡ Et — ‡ timebunt

9 וְחַתּוּ גִבּוֹרֶיךָ תֵּימָן לְמַעַן יִכָּרֶת־אִישׁ — חָתַת

,Iahacob *tui fratris rapina A* .*occisione ab* * , Hesau monte de — * propter magnam interfectionem. Propter iniquitatē in fratrem tuum

10 מֵהַר עֵשָׂו מִקָּטֶל׃ מֵחֲמַס אָחִיךָ יַעֲקֹב

die In .seculum in succideris & ,pudor te operiet

תְּכַסְּךָ בוּשָׁה וְנִכְרַתָּ לְעוֹלָם׃ בְּיוֹם — כָּסָה

,eius exercitum *alienos captiuare* ‡ die in , aduerso ex *te stare* † — † qua stabas ‡ qua captiuos ducebant alieni

11 עֲמָדְךָ מִנֶּגֶד בְּיוֹם שְׁבוֹת זָרִים חֵילוֹ

Ierusalaim super & , eius portas ingrediebantur extranei & — שָׁבָה

וְנָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרָו וְעַל־יְרוּשָׁלִַם

.eis ex vnus tanquam * tu etiam, sortem proiiciebant — * eras

יַדּוּ גוֹרָל גַּם־אַתָּה כְּאַחַד מֵהֶם׃ — יָדָה

,ipsius alienare † die in , tui fratris ‡ die in intuearis ne Et — Non debebas videre ‡ afflictionis † qua alienatus est,

12 וְאַל־תֵּרֶא בְיוֹם־אָחִיךָ בְּיוֹם נָכְרוֹ

ne & , *ipsos perire* * die in Iehudah filiis *in lætitia* ‡ nec

וְאַל־תִּשְׂמַח לִבְנֵי־יְהוּדָה בְּיוֹם אָבְדָם וְאַל־ — רָאָה

ingrediaris ‡ Neque .angustiæ die in tuum os *magnifices* — ‡ debebas lætari * qua perierunt, & non debebas magnificare

13 תַּגְדֵּל פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה׃ אַל־תָּבוֹא

aspicias † nec , eorum contritionis die in mei populi portam *in* — ‡ debebas ingredi

בְשַׁעַר־עַמִּי בְּיוֹם אֵידָם אַל־תֵּרֶא — † aspicere debebas &

nec : eius contritionis die in eius malum *in* tu *etiam*

גַם־אַתָּה בְרָעָתוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ וְאַל־ — צוּר רָאָה

.eius contritionis die in eius substantiam in *mittant* ‡ — ‡ mittere debebas manus tuas

תִּשְׁלַחְנָה בְחֵילוֹ בְּיוֹם אֵידוֹ׃

:eius euasores *succidendum ad* ‡ biuio *super stes* * Neque — * stare in ‡ vt succidere faceres † tradere

14 וְאַל־תַּעֲמֹד עַל־הַפֶּרֶק לְהַכְרִית אֶת־פְּלִיטָיו

Quoniam .angustiæ die in eius superstites *concludas* † nec

15 וְאַל־תַּסְגֵּר שְׂרִידָיו בְּיוֹם צָרָה׃ כִּי־

sicut :gentes omnes super Domini dies *propinqua* ‡ — ‡ iuxtà est

קָרוֹב יוֹם־יְהוָה עַל־כָּל־הַגּוֹיִם כַּאֲשֶׁר

,tuum caput in conuertetur tua retributio : tibi fiet fecisti

עָשִׂיתָ יֵעָשֶׂה לָּךְ גְּמֻלְךָ יָשׁוּב בְּרֹאשֶׁךָ׃ — עָשָׂה

montem super bibistis quemadmodum Nam

16 כִּי כַּאֲשֶׁר שְׁתִיתֶם עַל־הַר — שָׁתָה

,bibent & :iugiter gentes omnes bibent , meæ sanctitatis

קָדְשִׁי יִשְׁתּוּ כָל־הַגּוֹיִם תָּמִיד וְשָׁתוּ

.fuissent non si ac erunt & , *deglutient* * & — * absorbebunt,

וְלָעוּ וְהָיוּ כְּלוֹא הָיוּ׃ — לוּעַ

:sanctitas ‡ erit & , euasio erit Sion monte in Et — ‡ sanctus:

17 וּבְהַר צִיּוֹן תִּהְיֶה פְלֵיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ

.suas possessiones Iahacob domus possidebunt &

וְיָרְשׁוּ בֵּית יַעֲקֹב אֵת מוֹרָשֵׁיהֶם׃ — יָרַשׁ

Ioseph domus & , ignis † Iahacob domus erit Et — † vt

18 וְהָיָה בֵית־יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף

,eos in succendent & ; *stipulam in* ‡ , Hesau domus & , flamma † — † vt ‡ vt stipula,

לֶהָבָה וּבֵית עֵשָׂו לְקַשׁ וְדָלְקוּ בָהֶם

quia : Hesau domui superstes erit non & : eos consument &

וַאֲכָלוּם וְלֹא־יִהְיֶה שָׂרִיד לְבֵית עֵשָׂו כִּי

,Meridiem hæreditabunt Et .est locutus Dominus

19 יְהוָה דִּבֵּר׃ וְיָרְשׁוּ הַנֶּגֶב

possidebunt & , Pelistim *cum* planitiem & , Hesau monte cum * — * vna

אֶת־הַר עֵשָׂו וְהַשְּׁפֵלָה אֶת־פְּלִשְׁתִּים וְיָרְשׁוּ

Biniamin & , Someron agrum & , Ephraim agrum

אֶת־שְׂדֵה אֶפְרַיִם וְאֵת שְׂדֵה שֹׁמְרוֹן וּבִנְיָמִן — ‡ ipsum

.Ghilhad ‡

אֶת־הַגִּלְעָד׃

qui , Israel filiorum huius exercitus transmigratio Et

20 וְגָלֻת הַחֵל־הַזֶּה לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר־ — גָּלָה

Ierusalaim transmigratio & , Sarphath ‡ ad vsque *Chenaanim* † — † sunt inter Chenahanæos ‡ *Franciam*,

כְּנַעֲנִים עַד־צָרְפַת וְגָלֻת יְרוּשָׁלִַם

.Austri ciuitates possidebunt , Sepharad ‡ in * quæ — * est ‡ *Hispania*,

אֲשֶׁר בִּסְפָרַד יִרְשׁוּ אֵת עָרֵי הַנֶּגֶב׃

iudicandum ad Sion montem in seruatores ascendent Et

21 וְעָלוּ מוֹשִׁעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט — עָלָה יָשַׁע

.regnum Domino erit & , Hesau montem

אֶת־הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיהוָה הַמְּלוּכָה׃

Finis libri Hobadiah.

תם ספר עובדיה

ספר יונה

LIBER IONAH.

CAPVT. I. א

1 Et
ad Domini verbum fuit
ויהי דבר־יהוה אל־
: dicendo , Amithai filium Ionah
2 יונה בן־אמתי לאמר׃
*in
[a]ילך
Nineueh ad* vade , Surge
קום [a]לך אל־נינוה
prædica & , magnam ciuitatem
העיר הגדולה וקרא
.meas facies ad eorum ‖ malitia ascendit quòd , ea in
‖eius coram me.
עליה כי־עלתה רעתם לפני׃
facibus ‡ à Tarsis in fugiendum ad † Ionah surrexit Et
† vt fugeret
‡ facie
3 ויקם יונה לברח תרשישה מלפני
venientem* nauem inuenit & , Iapho descendit & , Domini
* euntem in
[b]ירד
יהוה [b]וירד יפו וימצא אניה באה
veniendum ad † , eam in descendit & , eius mercedē dedit & , Tarsis
‡ vt iret
[c]נתן
תרשיש [c]ויתן שכרה וירד בה לבוא
Dominus Et .Domini faciebus ‡ à , Tarsis in eis cum
‡ facie
4 עמהם תרשישה מלפני יהוה׃ ויהוה
magnus turbo fuit & , mare ad ‡ magnum ventum extulit*
* eleuauit
‡ in mari.
[d]הטיל רוח־גדולה אל־הים [e]ויהי סער־גדול
[d]טיל [e]היה
timuerunt Et .conteri putabat † nauis & ; mari in
† putabatur
בים והאניה חשבה להשבר׃ וייראו
5 proiecerunt & , suum Deum ad vir ‡ clamauerunt & , nautici
‡ vnusquisque
המלחים ויזעקו איש אל־אלהיו ויטלו
alleuiandum ad † , mare ad ‡ naui in * quæ , instrumenta
* erant ‡ in
† vt alleuiaretur ab
את־הכלים אשר באניה אל־הים [f]להקל
.nauis latera ‡ ad descenderat Ionah Et .eis desuper
[f]קלל
מעליהם ויונה ירד אל־ירכתי הספינה
‡ vnum è lateribus
magnus eum ad accessit Et .erat soporatus & , iacebat* &
* dormiebat,
6 וישכב וירדם׃ ויקרב אליו רב
clama , Surge ? soporato tibi Quid : ei dixit & , gubernator
החבל ויאמר לו מה־לך נרדם קום קרא
placeret
non & , nobis Deus recogitet fortè si : tuum Deum ad
אל־אלהיך אולי יתעשת האלהים לנו ולא
, Ite † , suum socium ‡ ad vir* dixerunt Et .pereamus
* vnusquisque
‡ proximum
7 נאבד׃ ויאמרו איש אל־רעהו לכו
† Venite,
‡ est
hoc malum ‡ quem propter sciamus vt , sortes proiiciamus &
[g]ונפילה גורלות ונדעה בשלמי הרעה הזאת
[g]נפל
.Ionah super sors cecidit & , sortes proiecerunt Et .nobis
לנו ויפלו גורלות ויפל הגורל על־יונה׃
propter , nobis nunc Indica : eum ad dixerunt Et
8 ויאמרו אליו [h]הגידה־נא לנו באשר
[h]נגד
vnde & , tuum opus quod : nobis hoc malum ‡ quem
‡ est
למי־הרעה הזאת לנו מה־מלאכתך ומאין
? tu † populo quo de & , tua terra quæ , venies ‡
‡ venis; † es?
תבוא מה ארצך ואי־מזה עם אתה׃
Dominum & ego ‡ Hebræus : eos ad dixit Et
‡ sum,
9 ויאמר אליהם עברי אנכי ואת־יהוה
, mare fecit qui , timens ego* cælorum Deum
* timeo,
אלהי השמים אני ירא אשר־עשה את־הים
timore viri timuerunt Et .aridam &
10 ואת־היבשה׃ וייראו האנשים יראה
nam ? fecisti hoc Cur : eum ad dixerunt & , magno
גדולה ויאמרו אליו מה־זאת [l]עשית כי־
[l]עשה
: fugiens ipse ‖ Domini faciebus † à quòd viri cognouerunt
† facie
‖ fugeret:
ידעו האנשים כי־מלפני יהוה הוא ברח
Quid : eum ad dixerunt Et .eis indicauerat quia
11 כי [k]הגיד להם׃ ויאמרו אליו מה־
[k]נגד
mare quia ? nobis desuper* mare silebit & ‖ , tibi faciemus
‖ vt sileat
נעשה לך וישתק הים מעלינו כי הים
.tumultuans & . vadens ‡
‡ ibat, & intumescebat.
הולך וסער׃

ad † me proiicite & , me Tollite : eos ad dixit Et
† in
12 ויאמר אליהם [a]שאוני [b]והטילני אל־
[a]נשא [b]טיל
quòd ego sciens nam* : vobis desuper ‡ mare tacebit & , mare
‡ à
* scio enim
הים וישתק הים מעליכם כי יודע אני כי
, ‖ vos super hæc magna tempestas me propter
‖ est.
בשלי הסער הגדול הזה עליכם׃
non & , aridam ad reducendum ad † viri fodiebant ‡ Et
‡ nitebantur remis
† vt reducerent nauem
13 ויחתרו האנשים [c]להשיב אל־היבשה ולא
.eos super turbinans & vadens ‡ mare quia : valebant
[c]שוב
יכלו כי הים הולך וסער עליהם׃
Quæsumus : dixerunt & , Dominum ad clamauerunt Et
‡ ibat & intumescebat
14 ויקראו אל־יהוה ויאמרו אנה
ne & , istius viri anima in ‖ pereamus nunc ‡ ne , Domine
‡ obsecro
‖ propter animam
יהוה אל־נא נאבדה בנפש האיש הזה ואל־
Domine tu quia, innocentem sanguinem nos super des ‡
‡ ponas
[d]תתן עלינו דם נקיא כי־אתה יהוה
[d]נתן
, Ionah tulerunt Et .fecisti , voluisti sicut
15 כאשר חפצת עשית׃ וישאו את־יונה
.sua ira ab mare stetit & , mare in eum proiecerunt &
ויטלהו אל־הים ויעמד הים מזעפו׃
, Dominum magno timore viri timuerunt Et
16 וייראו האנשים יראה גדולה את־יהוה
.vota vouerunt & , Domino hostiam immolauerunt &
ויזבחו־זבח ליהוה [e]וידרו נדרים׃
[e]נדר

CAP. II. ב

deglutiendum ad ‖ , grandem piscem Dominus præparauit Et
‖ vt deglutiret
1 [f]וימן יהוה דג גדול לבלע
[f]מנה
, diebus tribus piscis visceribus ‖ in Ionah fuit & ; Ionah
‖ ventre
את־יונה ויהי יונה במעי הדג שלשה ימים
Dominum ad Ionah orauit Et .noctibus tribus &
2 ושלשה לילות׃ ויתפלל יונה אל־יהוה
Clamaui : dixit Et .piscis visceribus à * suum Deum
* in ventre
3 אלהיו ממעי הדגה׃ ויאמר קראתי
ventre à : mihi respondit † & , Dominum ad mihi angustia præ ‡
‡ in afflictione mea
† exaudiuit me: in
[g]מצרה לי אל־יהוה [h]ויענני מבטן
[g]צור [h]ענה
.meam vocem exaudisti , clamaui inferi
שאול שועתי שמעת קולי׃
flumen & ; marium cor* in , profundum ‡ , me fecisti proiicere Et
‡ in
* medium
4 ותשליכני מצולה בלבב ימים ונהר
me super tui fluctus & , tuæ illisiones ‡ omnes : me circundedit
‡ vndæ
יסבבני כל־משבריך [i]וגליך עלי
[i]גלל
regione ‡ è sum Expulsus † : dixi ego Et .transierunt
† Proiectus
‡ conspectu
5 עברו׃ ואני אמרתי נגרשתי מנגד
templum ad respicere* addam veruntamen , tuorum oculorum
* vt respiciam
עיניך אך אוסיף [k]להביט אל־היכל
[k]נבט
, animam ad vsque aquæ me Circundederunt .tuæ sanctitatis ‡
‡ sanctum tuū.
6 קדשך׃ אפפוני מים עד־נפש
.meo capiti alligatum carectum ‡ , me circundedit vorago
‡ alga alligata est
תהום יסבבני סוף חבוש לראשי׃
suis vectibus ‡ terram , descendi montium excisiones † Ad
† extrema
‡ clausam
7 לקצבי הרים ירדתי הארץ בריחיה
, meas vitas* fouea è fecisti ascendere & : seculum in me propter
* vitam meam,
בעדי לעולם [l]ותעל משחת חיי
[l]עלה
, meam animam me super deficiendo In ‡ .mi Deus Domine
‡ Cùm deficeret in me anima mea,
8 יהוה אלהי׃ בהתעטף עלי נפשי
ad mea oratio te ad venit & ; sum recordatus Domini
את־יהוה זכרתי ותבוא אליך [m]תפלתי אל־
[m]פלל
, mendacij ‡ vanitates Custodientes .tuæ sanctitatis ‡ templum
‡ sanctum tuū.
‡ mendaces,
9 היכל קדשך׃ משמרים הבלי־שוא
voce in ego Et .derelinquent suam* misericordiam
* eius
10 חסדם יעזבו׃ ואני בקול
, reddam voui quod , tibi immolabo confessionis
[n]תודה אזבחה־לך אשר נדרתי אשלמה
[n]ידה

euomuit & ,pisci Dominus dixit Et .Domini ‡ salus ‡ est

11 ישועתה ליהוה׃ ויאמר יהוה [a]לדג [b]ויקא

.aridam ad ‡ Ionah

את־יונה אל־היבשה׃

[a] דגה ‡in [b] קוא

CAP. III. ג

,secundò Ionah ad Domini verbum fuit Et

1 ויהי דבר־יהוה אל־יונה [c]שנית

.magnam ciuitatem Nineueh ad ‖ vade ,Surge :dicendo

2 לאמר׃ קום [d]לך אל־נינוה העיר הגדולה

loquens ego ‖ quam ,prædicationem eam ad ‡ prædica &

וקרא אליה את־הקריאה אשר אנכי דבר

Nineueh ad abiit & ,Ionah surrexit Et .te ad

3 אליך׃ [e]ויקם יונה וילך אל־נינוה

magna ciuitas erat Nineueh & ;Domini verbum iuxta

כדבר יהוה ונינוה היתה עיר־גדולה

.dierum trium itinere ,Deo ‡

לאלהים מהלך שלשת ימים׃

, vnius diei itinere ciuitatem in introire Ionah cœpit Et

4 ויחל יונה לבוא בעיר מהלך יום אחד

Nineueh &, dies quadraginta Adhuc :dixit & , clamauit &

ויקרא ויאמר עוד ארבעים יום ונינוה

,Deo in Nineueh viri crediderunt Et .subuersa ‡

5 נהפכת׃ ויאמינו אנשי נינוה באלהים

eorum maiore à ,saccis sunt vestiti &,ieiunium prædicauerunt &

ויקראו־צום וילבשו [f]שקים מגדולם

ad verbum pertigit ‖ Et .eorum minorem ad vsque &

6 ועד־קטנם׃ [g]ויגע הדבר אל־

fecit transire & ,suo solio de surrexit & ,Nineueh regem

מלך נינוה ויקם מכסאו ויעבר

sedit & ,sacco se operuit & ,se desuper suam magnificam vestem

אדרתו מעליו [h]ויכס שק וישב

Nineueh in dixit & fecit proclamare Et .cinerem super

7 על־האפר׃ ויזעק ויאמר בנינוה

,iumentum & ,Homo ‖ :dicendo ,eius magnatũ ‡ & ,regis ‡ decreto ex

מטעם המלך וגדליו לאמר האדם והבהמה

,pascantur nec ,quicquam gustent non ,pecus & ,bos

הבקר והצאן אל־יטעמו מאומה אל־[i]ירעו

homo † saccis operiantur Et .bibant non aquam &

8 ומים אל־ישתו׃ [k]ויתכסו שקים האדם

conuertantur & .fortitudine in * Deum ad clament & ,iumentum &

והבהמה ויקראו אל־אלהים בחזקה [l]וישבו

.suis volis in ‖ quæ ,rapina à ‡ &, mala sua via à vir

איש מדרכו הרעה ומן־החמס אשר בכפיהם׃

, Deum pœniteat & conuertatur sciens ‡ Quis

9 מי־יודע ישוב ונחם האלהים

?peribimus non &,suæ naris * furore à auertatur &

ושב [m]מחרון אפו ולא נאבד׃

sunt conuersi quia :eorum opera Deus vidit Et

10 [n]וירא האלהים את־מעשיהם כי־שבו

quod ,malo super ‡ Deum pœnituit & :mala sua via à

מדרכם הרעה וינחם האלהים על־הרעה אשר־

.fecit non & ,eis faciendum ad † fuerat locutus

דבר [o]לעשות־להם ולא עשה׃

[c] שנה ‖in
[d] ילך ‡ in ea ‖ loquor
[e] קום
‡ valde,
‡ subuertetur.
[f] שק ‖ peruenit
[g] נגע
vestimentum suum à
[h] כסה * ac dicere
‡ regio,
‡ maiorum
‖ Homines, & iumenta, & boues, & pecudes,
[i] רעה † homines & iumenta, * fortiter, & conuertatur vnusquisque
[k] כסה [l] שוב ‡ ab iniquitate, ‖ est in manibus
‡ scit si fortè * iræ
חרה
[n] ראה ‡ mali,
† vt faceret
[o] עשה ‡ displicuit Ionæ, displicentia magna, & iratus est.

CAP. IIII. ד

.ei fuit ira & ,magnum malum ,Ionah ad fuit malum ‡ Et

1 [p]וירע אל־יונה רעה גדולה ויחר לו׃

[p] רוע

,Domine Obsecro :dixit & ,Dominum ad orauit Et

2 ויתפלל אל־יהוה ויאמר אנה יהוה

?mea humo super me existente adhuc ‡ ,meum verbum * hoc nónne

הלוא־זה דברי עד־[a]היותי על־אדמתי

quòd noui quia :Tarsis in fugere † præoccupaui Ideo

על־כן קדמתי לברח תרשישה כי ידעתי כי

multus & ,narium longus ‡ ,misericors & ,gratiosus * Deus ‡ tu

אתה אל־חנון ורחום ארך אפים ורב־

.malo super pœnitens & ,misericordiæ

חסד ונחם על־הרעה׃

;me à meam animam quæso tolle ,Domine nunc Et

3 ועתה יהוה [b]קח־נא את־נפשי ממני

.meis vitis præ ‡ mea mors bona † quia

כי טוב מותי מחיי׃

?tibi est ira benefacere Num ‖ :Dominus dixit Et

4 ויאמר יהוה ההיטב חרה לך׃

Oriente ab sedit & ,ciuitate de Ionah est egressus Et

5 [c]ויצא יונה מן־העיר וישב מקדם

sedebat & ,tabernaculum ibidem sibi fecit & ,ciuitatis

לעיר ויעש לו שם [d]סכה וישב

futurum esset quid videret donec ,vmbra in illud subter

תחתיה בצל עד אשר יראה מה־יהיה

,ricinum ‡ Deus Dominus præparauit Et .ciuitate in *

6 בעיר׃ [e]וימן יהוה־אלהים קיקיון

,eius caput super vmbram existendum ad ‡ ,Ionah desuper † ascendit &

[f]ויעל מעל ליונה להיות צל על־ראשו

super Ionah est lætatus &:eius malo à eum eruendum ad ‖

[g]להציל לו מרעתו וישמח יונה על־

.magna lætitia ricino *

הקיקיון שמחה גדולה׃

auroram ascendendo in ‡ vermem Deus præparauit Et

7 וימן האלהים תולעת בעלות השחר

.aruit & ,ricinum ‡ percussit & :crastino in

למחרת [h]ותך את־הקיקיון וייבש׃

ventum Deus præparauit & ,Solem oriri iuxta ‡ fuit Et

8 ויהי כזרח השמש וימן אלהים רוח

,Ionah caput super Sol percussit & ,exundantem * Orientalem

קדים חרישית ותך השמש על־ראש יונה

dixit & ,mori † suæ animæ petiuit &:patiebatur deliquium ‡ &

ויתעלף וישאל את־נפשו למות ויאמר

ad Deus dixit Et .meis vitis præ * mea mors Bona ‡

9 טוב מותי [i]מחיי׃ ויאמר אלהים אל־

:dixit & ?ricinum super † tibi est ira benefacere ‡ Nónne :Ionah

יונה ההיטב חרה־לך על־הקיקיון ויאמר

:Dominus dixit Et .mortem ad vsque mihi est ira Bene ‡

10 היטב חרה־לי עד־מות׃ ויאמר יהוה

,eo in laborasti non quo ricino super * pepercisti Tu

אתה [k]חסת על־הקיקיון אשר לא־עמלת בו

filius ‡ & ,fuit noctis filius quòd ,illud ‖ fecisti crescere nec

ולא גדלתו שבן־לילה היה ובן־

Nineueh super parcam non ego Et .periit noctis

11 לילה אבד׃ ואני לא אחוס על־נינוה

-duo præ multum ea in est † qua ,magna ciuitate *

העיר הגדולה אשר יש־בה הרבה משתים־

.suam dexterã inter sciuit non ‡ qui ,hominũ myriadibus decim

עשרה [l]רבו אדם אשר לא־ידע בין־ימינו

.multum iumentum * & ,suam sinistram ad ‖

לשמאלו ובהמה רבה׃

* est
‡ cùm adhuc essem in terra
[a] היה † vt fugerem
‡ es
* clemens,
‡ longanimis, & multæ,
[b] לקח † melior est ‡ quàm vita mea.
‖ Nónne vehemens
[c] יצא
[d] סכך
* ciuitati.
‡ cucurbitam,
[e] מנה † super ‡ vt esset vmbra ‖ vt erueret
[f] עלה [g] נצל * cucurbitam
‡ ascendente aurora
† cucurbitam,
[h] נכה ‡ oriente Sole,
* vehementem,
‡ æstuabat: † vt moreretur,
‡ Melius est * quàm vita mea.
[i] חיה ‡ vehemens † contra cucurbitam?
‡ Vehemens * cucurbitæ, in qua
[k] חוס ‖ eam, quæ vna nocte ‡ vna nocte * ciuitati magnæ, in † sunt plus quã duodecies decem millia hominum, ‡ nesciunt ‖ &
[l] רבב * animalia multa.

Finis libri Ionah.

תם ספר יונה

ספר מיכה
LIBER MICHAH.

CAPVT I. א

fuit quod Domini VERBVM
1 דבר־יְהוָה אֲשֶׁר הָיָה
diebus in Morastiten Michah ad
אֶל־מִיכָה הַמֹּרַשְׁתִּי בִּימֵי
Iechizchiiah ,Achaz ,Iotham
יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּה
vidit quod ,Iehudah regum
מַלְכֵי יְהוּדָה אֲשֶׁר־חָזָה
populi Audite .Ierusalaim & ,Someron super
2 עַל־שֹׁמְרוֹן וִירוּשָׁלָם׃ שִׁמְעוּ עַמִּים
Dominus fit & ;eius plenitudo & .terra attende ,ipsi omnes
כֻּלָּם הַקְשִׁיבִי אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ [a]וִיהִי אֲדֹנָי
,sua sanctitatis palatio de Dominus ,testem in vobis in Deus
יֱהוִה בָּכֶם [b]לְעֵד אֲדֹנָי מֵהֵיכַל קָדְשׁוֹ׃
,descendet & ;suo loco è egrediens Dominus ecce Quia
3 כִּי־הִנֵּה יְהוָה יֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ וְיָרַד
montes liquescent Et .terræ excelsa super calcabit &
4 וְדָרַךְ עַל־בָּמוֹתֵי אָרֶץ׃ [c]וְנָמַסּוּ הֶהָרִים
;ignis faciebus à cera sicut :se scindent valles & ,eum subtus
תַּחְתָּיו וְהָעֲמָקִים יִתְבַּקָּעוּ כַּדּוֹנַג מִפְּנֵי הָאֵשׁ
prævaricationem Propter .præceps in effusæ aquæ sicut
5 כְּמַיִם [d]מֻגָּרִים [e]בְּמוֹרָד׃ בְּפֶשַׁע
.Israel domus peccata † propter & ,hoc totum Iahacob
יַעֲקֹב כָּל־זֹאת וּבְחַטֹּאות בֵּית יִשְׂרָאֵל
excelsa ‖ quis & ?Someron Nónne Iahacob prævaricatio Qua ‡
מִי־פֶשַׁע יַעֲקֹב הֲלוֹא שֹׁמְרוֹן וּמִי בָּמוֹת
Someron ponam Et ? Ierusalaim nónne ,Iehudah
יְהוּדָה הֲלוֹא יְרוּשָׁלָם׃ [f]וְשַׂמְתִּי שֹׁמְרוֹן
diffundam & .vineæ plantationes in ,agri acervum in
6 לְעִי הַשָּׂדֶה [g]לְמַטָּעֵי כָרֶם וְהִגַּרְתִּי
.reuelabo eius fundamenta & ,eius lapides vallem in
לַגַּי אֲבָנֶיהָ וִיסֹדֶיהָ אֲגַלֶּה׃
eius mercedes omnes & ,contundentur † eius sculptilia omnia Et
7 וְכָל־פְּסִילֶיהָ [h]יֻכַּתּוּ וְכָל־אֶתְנַנֶּיהָ
:desolationem ponam eius dolores omnes ‡ & ,igni in cōburentur
יִשָּׂרְפוּ בָאֵשׁ וְכָל־עֲצַבֶּיהָ אָשִׂים שְׁמָמָה
mercedem ad vsque & ,congregauit ‖ meretricis mercede de quia
כִּי מֵאֶתְנַן זוֹנָה קִבָּצָה וְעַד־אֶתְנַן
:vlulabo & ,plangam hoc Super .reuertantur meretricis
8 זוֹנָה יָשׁוּבוּ׃ עַל־זֹאת אֶסְפְּדָה וְאֵילִילָה
,draconum velut planctum faciam :nudus & spoliatus vadam
אֵילְכָה שׁוֹלָל וְעָרוֹם אֶעֱשֶׂה מִסְפֵּד כַּתַּנִּים
desperata ‡ Quia .vlula filiarum veluti luctum &
9 וְאֵבֶל כִּבְנוֹת יַעֲנָה׃ כִּי [i]אֲנוּשָׁה
portam ad vsque pertigit † ,Iehudah ad vsq; venit quia ; eius plagæ
מַכּוֹתֶיהָ כִּי־בָאָה עַד־יְהוּדָה נָגַע עַד־שַׁעַר
,annunciétis ne Gath In .Ierusalaim ad vsque ,mei populi
10 עַמִּי עַד־יְרוּשָׁלָם׃ בְּגַת אַל־[k]תַּגִּידוּ
.teipsam inuolue puluere .pulueris domo in fleueritis ‡ ne flendo
[l]בָּכוֹ אַל־תִּבְכּוּ בְּבֵית לְעַפְרָה עָפָר הִתְפַּלָּשִׁי׃
Non .pudore nuda ,pulchrè habitans vobis ‡ Transi
11 עִבְרִי לָכֶם יוֹשֶׁבֶת שָׁפִיר עֶרְיָה־[m]בֹשֶׁת לֹא
accipiet :haeſel-Beth † planctum ‡ Saanan habitatrix est egressa
יָצְאָה יוֹשֶׁבֶת צַאֲנָן מִסְפַּד בֵּית הָאֵצֶל יִקַּח
bonum propter doluit Siquidem .suam stationem vobis a
12 מִכֶּם עֶמְדָּתוֹ׃ כִּי־חָלָה לְטוֹב
Domino cum à malum descendit quia : Maroth ‖ habitatrix
יוֹשֶׁבֶת מָרוֹת כִּי־יָרַד רָע מֵאֵת יְהוָה
veloci equo currum Apta ‡ .Ierusalaim portam ad
13 לְשַׁעַר יְרוּשָׁלָם׃ רְתֹם הַמֶּרְכָּבָה לָרֶכֶשׁ
,Sion filiæ ipsa peccati principium :Lachis habitatrix
יוֹשֶׁבֶת לָכִישׁ רֵאשִׁית חַטָּאת הִיא לְבַת־צִיּוֹן

Marginal notes: [a]יְהִי templo sancto suo. — [b]עוֹד ‖ egredietur — [c]מסס * facie — [d]נגר [e]ירד ‡ accidit, † peccatum — ‡ Quis fuit causa prævaricationis ‖ fuit causa excelsorum — [f]שׂוּם * plantationem ‡ dispergere faciam — [g]נטע † confringentur, — [h]כתת ‡ omnia idola * in quæ habet, — שׁוֹלל — ‡ struthionis. ‡ desperatæ sunt — [i]אנשׁ [k]נגד * peruenit ‡ fleueris propter domos Haphrah. — התפלשׁי — ‡ habitatrix Saphir. ‡ ad † domus separationis. — [l]בכה [m]בושׁ ‡ inimicus qui stetit in obsidione vestra. ‡ quo priuata est † amaritudinum. ‡ Liga quadrigas ad equos velocissimos. * fuit — [n]לקח בכה

Propterea .Israel prævaricationes * sunt inuenta ‖ te in quia
14 כִּי־בָךְ נִמְצְאוּ פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל׃ לָכֵן
‡ Achzib domus :Ghath Moreseth † super missiones ‡ dabis
[a]תִּתְּנִי שִׁלּוּחִים עַל מוֹרֶשֶׁת גַּת בָּתֵּי אַכְזִיב
adducam hæredem Adhuc .Israel regibus mendacium in
15 לְאַכְזָב לְמַלְכֵי יִשְׂרָאֵל׃ עֹד הַיֹּרֵשׁ [b]אָבִי
gloria * veniet Hadulam ad vsque :Maresah habitatrix tibi
לָךְ יוֹשֶׁבֶת מָרֵשָׁה עַד־עֲדֻלָּם יָבוֹא כְּבוֹד
super temetipsam tonde & ,teipsam Decalua .Israel
16 יִשְׂרָאֵל׃ קָרְחִי [c]וָגֹזִּי עַל־
quia ,aquila sicut tuum caluitium dilata tuarum deliciarum filios
בְּנֵי תַּעֲנוּגָיִךְ הַרְחִבִי קָרְחָתֵךְ כַּנֶּשֶׁר כִּי־
.te à transmigrauerunt
[d]גָּלוּ מִמֵּךְ׃

CAP. II. ב

super ‡ malum operantibus & ,iniquitatem cogitantibus Væ
1 הוֹי חֹשְׁבֵי־אָוֶן וּפֹעֲלֵי רָע עַל־
est quoniam ,illud facient manè illucendo In † .suis cubilibus
מִשְׁכְּבוֹתָם בְּאוֹר הַבֹּקֶר [e]יַעֲשׂוּהָ כִּי יֶשׁ־
:rapuerunt & ,agros concupierunt Et .illorum manu facultate in ‡
2 לְאֵל יָדָם׃ וְחָמְדוּ שָׂדוֹת וְגָזָלוּ
,eius domum & virum oppresserunt & ;tulerunt & ,domos &
וּבָתִּים וְנָשָׂאוּ וְעָשְׁקוּ גֶּבֶר וּבֵיתוֹ
:Dominus dixit sic Idcirco .eius hæreditatem & virum &
3 וְאִישׁ וְנַחֲלָתוֹ׃ לָכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה
quo * ,malum hanc familiam super cogitans ‖ ego Ecce
הִנְנִי חֹשֵׁב עַל־הַמִּשְׁפָּחָה הַזֹּאת רָעָה אֲשֶׁר
ambulabitis non & ,vestra colla inde remouebitis non
לֹא־[f]תָמִישׁוּ מִשָּׁם צַוְּארֹתֵיכֶם וְלֹא [g]תֵלְכוּ
,illa die In .ipsum ‖ malum tempus quoniam ,superbè
4 רוֹמָה כִּי עֵת רָעָה הִיא׃ בַּיּוֹם הַהוּא
, lamenti ‡ lamentum lamentabitur & ,parabolam vos super tollet ‡
[h]יִשָּׂא עֲלֵיכֶם מָשָׁל וְנָהָה נְהִי נִהְיָה
:mutauit mei populi partem , sumus vastati Vastando ‖ :dixit
אָמַר שָׁדוֹד נְשַׁדֻּנוּ חֵלֶק עַמִּי יָמִיר
.† diuidit ‡ ,nostros agros restituendum ad mihi * remouit quomodo
אֵיךְ יָמִישׁ לִי לְשׁוֹבֵב שָׂדֵינוּ יְחַלֵּק׃
coetu in sorte in funiculum projiciens ‡ tibi erit non Idcirco
5 לָכֵן לֹא־יִהְיֶה לְךָ מַשְׁלִיךְ חֶבֶל בְּגוֹרָל בִּקְהַל
,istis stillabunt non .stillabunt ,stilletis Ne .Domini
6 יְהוָה׃ אַל־תַּטִּפוּ יַטִּיפוּן לֹא־יַטִּפוּ לָאֵלֶּה
,Iahacob domus dicta O .ignominias comprehendat non
7 לֹא [k]יִסַּג כְּלִמּוֹת׃ הֶאָמוּר בֵּית־יַעֲקֹב
hæc nónne ? Domini spiritus est abbreuiatus nunquid
הֲקָצַר רוּחַ יְהוָה אִם־אֵלֶּה
:eunte recto eum ‡ benefaciet mea verba Nónne ? eius studia *
מַעֲלָלָיו הֲלוֹא דְבָרַי יֵיטִיבוּ עִם הַיָּשָׁר הוֹלֵךְ׃
aduerso ex ; insurrexit inimicum in ‡ meus populus heri & †
8 וְאֶתְמוּל עַמִּי לְאוֹיֵב יְקוֹמֵם מִמּוּל
reuersis ‡ ,confidenter transeuntibus à expoliabatis pallium , vestem *
שַׂלְמָה אֶדֶר תַּפְשִׁטוּן מֵעֹבְרִים בֶּטַח שׁוּבֵי
domo è faciebatis expellere ‡ mei populi Vxores .prœlio
9 מִלְחָמָה׃ נְשֵׁי עַמִּי תְּגָרְשׁוּן מִבֵּית
meum decorem ‡ tollebatis eius * paruulis desuper eius deliciarum ‡
תַּעֲנֻגֶיהָ מֵעַל עֹלָלֶיהָ [l]תִּקְחוּ הֲדָרִי
:requies ‡ hæc † non quia ,ite & Surgite .seculum in
10 לְעוֹלָם׃ קוּמוּ [m]וּלְכוּ כִּי לֹא־זֹאת הַמְּנוּחָה
.acri ‡ corruptione & corrumpet immunda est quod propter *
בַּעֲבוּר טָמְאָה תְּחַבֵּל וְחֶבֶל נִמְרָץ׃
mendacium & ,ventum perambulans ‡ quispiam * Si
11 לוּ־אִישׁ הֹלֵךְ רוּחַ וָשֶׁקֶר
erit & ‡ sicchat pro & ,vino pro tibi stillabo † ,fuerit mentitus
כִּזֵּב [n]אַטִּף לְךָ לַיַּיִן וְלַשֵּׁכָר וְהָיָה [n]נָטַף

Marginal notes: ‖ inueni * præuaricatores ‡ dona ipsi † possessione ‡ erunt — [a]נתן [b]בּוֹא * hæres gloriæ — [c]גזז [d]גלה — ‡ in — † Cùm illuxerit — עשׂה ‡ facultas in manu eorum. — ‖ cogito * à — [f]מוּשׁ [g]ילך ‡ test — ‡ sumat lamentator ‡ lamentum, — נשׂא ‖ Penitus * à nobis, quos sperabamus nobis restitui † hostis † tibi. ‡ qui proiiciat sortem — נטף נסג — * sunt opera ‡ rectè ambulanti. † Equidem ‡ vt inimicus stabat alter cōtra alterum: * tunicam,& ‡ quasi reuerterentur de † pauperis eiicere ‡ maritorum, in qua erant delectationes eorum, à * earum ‡ coniunctionē mariti & vxoris, quæ est honor meus † est ‡ ciuitas * & quia ‡ forti valde. — [l]לקח [m]ילך ‡ fuerit * qui ambulet per viam venti, dicendo: † hic

Iahacob congregabo Congregando .isti populo *stillans* * | * vates

2 יעקב אאסף אסף :מטיף העם הזה 12

pariter : Israel residuum congregabo congregando, *te totum* ‡ | ‡ per totum,

יחד ישראל שארית אקבץ קבץ כלך

medio in gregem tanquam ; Bosrah pecus veluti illum ponam

בתוך כעדר בצרה כצאן [a]אשימנו | [a]שובם

effractor * Ascendit .*homine* ‡ præ tumultuabunt ,*qui ductus* † | † caulæ suæ, ‡ hominibus. * dissector

13 עלה הפרץ :מאדם [b]תהימנה הדברו | [b]היום

sunt egressi & ,portam transierunt & ,effregerunt ;*eorum facies ad* ‡ | ‡ ante eos;

ויצאו שער ויעברו פרצו לפניהם

Dominus & ,*eorum facies ad* † eorum rex transiuit Et .eam per | † ante eos,

ויהוה לפניהם מלכם ויעבר בו

.eorum capite in

:בראשם

CAP. III. ג

gubernatores * & ,Iahacob † capita quæso Audite :dixi Et | † domus * duces

1 וקציני יעקב ראשי שמעו־נא ואמר

? iudicium scire *vobis* ‡ Nónne : Israel domus | ‡ vestrum est

:בית ישראל הלוא לכם [c]לדעת את־המשפט | [c]ידע

eorum pellem *rapientes* * :malum *diligentes* ‡ & ,bonum *Odientes* † | † Qui odio habetis ‡ diligitis * qui rapitis

2 שנאי טוב ואהבי רעה גזלי עורם | רע

.eorum ossibus *desuper* ‡ eorum carnem & , eis *desuper* ‡ | ק

:מעליהם ושארם מעל עצמותם

eorum pellem & , mei populi carnem comederunt qui Et | ‡ ab

3 ועורם עמי שאר אכלו ואשר | † ab

:confregerunt eorum ossa & , nudauerunt eis *desuper* †

מעליהם הפשיטו ואת־עצמתיהם פצחו

.*caldarij* ‡ medio in carnem sicut & .lebete in sicut conciderunt & | ‡ ollæ.

:ופרשו כאשר בסיר וכבשר בתוך קלחת

exaudiet non & , Dominum ad clamabunt Tunc

4 אז יזעקו אל־יהוה ולא יענה

, illo tempore in eis ab *suas facies* abscondet & : eos | faciem suam

אותם ויסתר פניו מהם בעת ההיא

Dominus dixit Sic .sua *studia* ‡ mala fecerunt sicut | ‡ opera

5 כאשר [d]הרעו מעלליהם: כה אמר יהוה | [d]רוע

mordentes ‡ , meum populum *facientes errare* † ,prophetas super | † qui errare faciunt ‡ qui mordent

על־הנביאים המתעים את־עמי הנשכים | * prædicant ‡ contra eum

dederit non qui ‡ & , pacem *prædicauerunt* * & ,suis dentibus *in*

[e]בשניהם וקראו שלום ואשר לא־יתן | [e]שנן

.bellum *eum super sacrauerunt* ‡ & ,eorum ore in | ‡ præparant

:על־פיהם וקדשו עליו מלחמה

vobis *obtenebrescet* ‡ & , visione ex vobis * nox Propterea | * erit ‡ tenebræ erût

6 לכן לילה לכם [f]מחזון וחשכה לכם | [f]חזה

nigrescet ‡ & , prophetas super Sol *intrabit* † & ,diuinatione ex | † occumbet ‡ obtenebrescet

מקסם ובאה השמש על־הנביאים וקדר

erubescent & ,videntes afficientur pudore Et .dies eos super

7 עליהם היום: [g]ובשו החזים וחפרו | [g]בוש

non quia :ipsi vniuersi *mystacem super* * operient & ,diuini | * labrum

הקסמים [h]ועטו על־שפם כלם כי אין | [h]עטה

fortitudine sum repletus ego verè Et .Dei *responsum* ‡ | ‡ est verbum

8 מענה אלהים: ואולם אנכי מלאתי [i]כח | [i]כוח

indicandum ad † ,fortitudine & ,iudicio & ,Domini spiritus | † vt annunciem

את־רוח יהוה ומשפט וגבורה [k]להגיד | [k]נגד

.suum peccatum Israel & , suam præuaricationem Iahacob

:ליעקב פשעו ולישראל חטאתו

imperatores ‡ & ,Iahacob domus capita hoc quæso Audite | ‡ duces

9 שמעו־נא זאת ראשי בית יעקב וקציני

omne & , iudicium *abominabile facientes* * ,Israel domus | * qui abominandum facitis

בית ישראל המתעבים משפט ואת כל־

,*sanguinibus in* ‡ Siion *Ædificans* .*distorquetis* ‡ rectum | ‡ peruertitis. Qui ædificatis in

10 הישרה יעקשו: [l]בנה ציון בדמים | ‡ domos sanguine.

iniquitate in Ierusalaim * &

:וירושלם בעולה | [l]בנה

pretio *in* eius sacerdotes & ,iudicabant *munere in* † eius *Capita* ‡ | * in ‡ Principes † muneribus

11 ראשיה בשחד ישפטו וכהניה במחיר

Domino *super* & :diuinabant argento *in* eius prophetæ & , docebant

[m]יורו ונביאיה בכסף יקסמו ועל־יהוה | [m]ירה

non ? *nostro interiori in* ‡ Dominus Nónne :dicendo ,innitebantur | ‡ est in medio nostrûm?

ישענו לאמר הלוא יהוה בקרבנו לא־

.malum nos super veniet

:תבוא עלינו רעה

CAP. IIII.

Ierusalaim & ;arabitur ager * Siion vos propter Idcirco | * vt

12 לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלם

.siluæ excelsa *in domus* ‡ mons & ,erit aceruí * | * vt ‡ templi vt

:עיין תהיה והר הבית לבמות יער

CAP. IIII. ד

domus mons erit dierum nouissimo in ,erit Et

1 והיה באחרית הימים יהיה הר בית־

ipse exaltabitur ‡ & ,montium *capite* † in præparatur Domini | † vertice ‡ altior erit

יהוה נכון בראש ההרים ונשא הוא

gentes ibunt Et .populi eum ad fident & :collibus *præ*

2 מגבעות ונהרו עליו עמים: והלכו גוים

montem ad ascendamus & ,Venite :dicent & , multæ

רבים ואמרו [a]לכו ונעלה אל־הר־ | [a]ילך

nos docebit & , Iahacob Dei domum ad & , Domini

יהוה ואל־בית אלהי יעקב ויורנו

Siion de quia :eius semitis in ambulabimus & ,*suis viis de* ‡ | ‡ vias suas,

מדרכיו ונלכה בארחתיו כי מציון

.Ierusalaim de Domini verbum & , lex egredietur

[b]תצא תורה ודבר יהוה מירושלם: | [b]יצא

gentes corripiet & , multos populos inter iudicabit Et

3 ושפט בין עמים רבים [c]והוכיח לגוים | [c]יכח

fortes : longinquum in vsque & *contundent* ‖ suos gladios | ‖ concident

עצמים עד־רחוק וכתתו חרבתיהם

,ligones in :falces in suas hastas & † non *tollent* gens | † sumet

לאתים [d]וחניתתיהם למזמרות לא־[e]ישאו גוי | [d]חנה [e]נשא

.bellum vltrà discent nec ,gladium gentem contra

:אל־גוי חרב ולא־ילמדון עוד מלחמה

,suam ficum subtus & , suam vitem subtus *vir* manebunt Et | vnusquisque

4 וישבו איש תחת גפנו ותחת תאנתו

.est locutum exercituum Domini os quia :*exterrens* non & | erit qui deterreat:

:ואין מחריד כי־פי יהוה צבאות דבר

: sui Dei nomine in *vir* ambulabunt populi omnes Quia | vnusquisque

5 כי כל־העמים ילכו איש בשם אלהיו

nostri Dei Domini nomine in ambulabimus nos &

ואנחנו [f]נלך בשם־יהוה אלהינו | [f]ילך

,Dominus dixit ,illa die In .*perpetuum* ‖ & seculum in | ‖ vltra.

6 לעולם ועד: ביום ההוא נאם־יהוה

quam & ,congregabo *expulsam* * & ,claudicantem congregabo | * eiectam

אספה הצלעה והנדחה אקבצה ואשר

,residuum in claudicantem ponam Et .*affeci malo* ‡ | ‡ affixi.

7 [g]הרעתי: ושמתי את־הצלעה לשארית | [g]רוע

Dominus regnabit & :robustam gentem in eiectam procul &

והנהלאה לגוי עצום ומלך יהוה

.seculum in vsque & *nunc* ‖ ex Siion monte in eos super | ‖ eo tempore

:עליהם בהר ציון מעתה ועד־עולם

te ad vsque Siion filia *locus editus* ‡ ,gregis turris *tu Et* † | † Ad te autem ‡ turris

8 ואתה מגדל־עדר עפל בת־ציון עדיך

regnum , primum dominium veniet & : veniet

תאתה ובאה הממשלה הראשנה ממלכת

?vociferationem vociferabis quid vt Nunc .Ierusalaim filiæ

9 לבת־ירושלם: עתה למה תריעי רע

quia ?periit tuus consiliarius *An* ‡ ? te in * non rex Nunquid | * est ‡ Num

המלך אין־בך אם־יועצך אבד כי־

ingemisce & ,Dole .parturientis tanquam dolor te apprehendit

10 החזיקך חיל כיולדה: חולי [h]וגחי | [h]גוח

,ciuitate de egredieris nunc quia , parturiens veluti Siion filia

בת־ציון כיולדה כי עתה [i]תצאי מקריה | [i]יצא

:erueris ibi : Babel ad vsque venies & , agro in habitabis &

ושכנת בשדה ובאת עד־בבל שם תנצלי

.tuorum inimicorum *vola* ‖ de Dominus te redimet ibi | ‖ manu

:שם יגאלך יהוה [k]מכף איביך | [k]כפף

,multæ gentes te super se congregauerunt nunc Et

11 ועתה נאספו עליך גוים רבים

.noster oculus Siion in aspiciet & ,*se Profanabit* :*dicentes* ‡ | ‡ quæ dicunt: Peccabit

:האמרים תחנף [l]ותחז בציון עינינו | [l]חזה

nec ;Domini cogitationes cognouerunt non ipsæ Et

12 והמה לא ידעו מחשבות יהוה ולא

manipulum veluti eas congregauit quia ;eius consilium intellexerunt

[m]הבינו עצתו כי קבצם כעמיר | [m]בין

tuum cornu quia :Siion filia tritura & Surge .aream ad

13 :גרנה קומי ודושי בת־ציון כי קרנך

conteres & ,æs * ponam tuas vngulas & ,ferrum † ponam
† ferreum, * æreas.
אָשִׂים בַּרְזֶל וּפַרְסֹתַיִךְ [a] אָשִׂים נְחוּשָׁה וַהֲדִקּוֹת [b]
שׂוּם[a]
.earum desiderium Domino anathematizabo & ,multos populos
עַמִּים רַבִּים וְהַחֲרַמְתִּי לַיהוָה בִּצְעָם
דָּקַק[b]
Nunc .terræ vniuersæ Domino earum fortitudinem &
* interficere faciam
14 עַתָּה וְחֵילָם לַאֲדוֹן כָּל־הָאָרֶץ׃
:nos super ‡ posuit obsidionem ,turmæ filia excurres turmatim †
† turmis cingeris ‡ aduersum
תִּתְגֹּדְדִי בַת־גְּדוּד מָצוֹר שָׂם עָלֵינוּ
.Israel iudicem * maxillam super percutient virga in
* iudicis
בַּשֵּׁבֶט יַכּוּ [c] עַל־הַלְּחִי אֵת שֹׁפֵט יִשְׂרָאֵל׃
נָכָה[c]

CAP. V. ה

ex:stendum ad ,† paruulus ,Ephrathah lechem-Beth tu Et
† es, vt sis
1 וְאַתָּה בֵּית־לֶחֶם אֶפְרָתָה צָעִיר לִהְיוֹת [d]
הָיָה[d] ‡ vt sit
ex:stendum ad ‡ ,egredietur mihi te Ex .Iehudah millibus in
בְּאַלְפֵי יְהוּדָה מִמְּךָ לִי יֵצֵא לִהְיוֹת
diebus à quondam à * eius egressiones & ;Israel in dominatorem ‡
‡ dominator * ab antiquo
מוֹשֵׁל בְּיִשְׂרָאֵל וּמוֹצָאֹתָיו מִקֶּדֶם מִימֵי
parturiens ‡ ,tempus ad vsque eos dabit Propterea .seculi
‡ quo
2 עוֹלָם׃ לָכֵן יִתְּנֵם עַד־עֵת יוֹלֵדָה
filios super ‡ reuertentur , eius fratrum residuum † & : pepererit
† residui fratres ‡ qui sunt apud
יָלָדָה וְיֶתֶר אֶחָיו יְשׁוּבוּן עַל־בְּנֵי
Domini fortitudine in pascet & stabit Et .Israel
3 יִשְׂרָאֵל׃ וְעָמַד וְרָעָה בְּעֹז [e] יְהוָה
עֹז[e]
quia : manebunt & ;sui Dei Domini nominis sublimitate in
בִּגְאוֹן [f] שֵׁם יְהוָה אֱלֹהָיו וְיָשָׁבוּ כִּי־
גָּאָה[f]
.terræ terminos ad vsque magnificabitur nunc
עַתָּה יִגְדַּל עַד־אַפְסֵי־אָרֶץ׃
,nostram terram in venerit cùm Assur ,pax iste erit Et
4 וְהָיָה זֶה שָׁלוֹם אַשּׁוּר כִּי־יָבוֹא בְאַרְצֵנוּ
eum super statuemus & , nostris ædibus in calcauerit cùm &
aduersus
וְכִי יִדְרֹךְ בְּאַרְמְנֹתֵינוּ [g] וַהֲקֵמֹנוּ עָלָיו
קוּם[g]
.hominum principes octo & ,pastores septem
שִׁבְעָה רֹעִים וּשְׁמֹנָה נְסִיכֵי אָדָם׃
terram & ,gladio in Assur terram depascent Et
confringent
5 וְרָעוּ [h] אֶת־אֶרֶץ אַשּׁוּר בַּחֶרֶב וְאֶת־אֶרֶץ
רָעַע[h]
venerit cùm , Assur ab eruet & : suis gladiis in Nimrod
נִמְרֹד בִּפְתָחֶיהָ [i] וְהִצִּיל מֵאַשּׁוּר כִּי־יָבוֹא
נָצַל[i]
nostro termino in calcauerit cùm & ,nostram terram in
finibus nostris.
בְאַרְצֵנוּ וְכִי יִדְרֹךְ בִּגְבוּלֵנוּ׃
,multorum populorum interiore in Iahacob residuum erit Et
medio
6 וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים
quæ ,herbam super imbres tanquam Domino cum à ros sicut
כְּטַל מֵאֵת יְהוָה כִּרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב אֲשֶׁר
* hominis † filios præstolabitur ‡ nec , virum expectabit * non
* expectat † præstolatur ‡ hominum. ‡ medio
לֹא־יְקַוֶּה לְאִישׁ וְלֹא יְיַחֵל לִבְנֵי אָדָם׃
interiori ‡ in , gentibus in Iahacob residuum erit Et
7 וְהָיָה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב בַּגּוֹיִם בְּקֶרֶב
leunculus vt * , siluæ iumenta inter leo sicut ,multorum populorum
* & catulus leonis
עַמִּים רַבִּים כְּאַרְיֵה בְּבַהֲמוֹת יַעַר כִּכְפִיר
,conculcauerit & ,transierit si qui : pecoris greges ‡ inter
‡ pecora:
בְּעֶדְרֵי־צֹאן אֲשֶׁר אִם עָבַר וְרָמַס
tua manus Exaltabitur . eruens † non & , rapuerit &
† est qui eruat. רוּם[k]
8 וְטָרַף וְאֵין מַצִּיל׃ תָּרֹם [k] יָדְךָ
.succidentur tui inimici omnes & ; tuos hostes super
עַל־צָרֶיךָ וְכָל־אֹיְבֶיךָ יִכָּרֵתוּ׃
faciam succidere & ,Dominus dixit , illa die in erit Et
9 וְהָיָה בַיּוֹם־הַהוּא נְאֻם־יְהוָה וְהִכְרַתִּי
.tuas quadrigas faciam perdere & ,tuo interiori de tuos equos
medio tui,
סוּסֶיךָ מִקִּרְבֶּךָ וְהַאֲבַדְתִּי מַרְכְּבֹתֶיךָ׃
omnes diruam & , tuæ terræ vrbes faciam succidere Et
10 וְהִכְרַתִּי עָרֵי אַרְצֶךָ וְהָרַסְתִּי כָּל־
,tua manu de maleficia faciam succidere Et .tuas munitiones
11 מִבְצָרֶיךָ׃ וְהִכְרַתִּי כְשָׁפִים מִיָּדֶךָ
diuinationes
faciam succidere Et .tibi erunt non præstigiatores &
12 וּמְעוֹנְנִים לֹא יִהְיוּ־לָךְ׃ וְהִכְרַתִּי
medio tui:
te incuruabis non & : tuo interiori de tuas statuas & , tua sculptilia
פְּסִילֶיךָ וּמַצֵּבוֹתֶיךָ [l] מִקִּרְבֶּךָ וְלֹא־תִשְׁתַּחֲוֶה
נָצַב[l] שָׁחָה
tuos lucos euellam Et .tuarum manuum operi vltrà
13 עוֹד לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ׃ וְנָתַשְׁתִּי אֲשֵׁירֶיךָ
medio tui.
.tuas ciuitates delebo & : tuo interiori de
מִקִּרְבֶּךָ וְהִשְׁמַדְתִּי עָרֶיךָ׃

,gentibus cum ‡ vltionem ira in & naso * in faciam Et
* furore ‡ *
14 וְעָשִׂיתִי [a] בְּאַף וּבְחֵמָה נָקָם אֶת־הַגּוֹיִם
עָשָׂה[a]
.audierunt non quæ
אֲשֶׁר לֹא שָׁמֵעוּ׃

CAP. VI. ו

,Surge :dicens * Dominus quod quæso Audite
* dicit
1 שִׁמְעוּ־נָא אֵת אֲשֶׁר־יְהוָה אֹמֵר קוּם
,tuam vocem colles audient & , montibus cum litiga ‡
‡ ostende iudicium
רִיב [b] אֶת־הֶהָרִים וְתִשְׁמַעְנָה הַגְּבָעוֹת קוֹלֶךָ׃
רוּב[b]
fortia & ,Domini litem † montes Audite
† iudicium
2 שִׁמְעוּ הָרִים אֶת־רִיב יְהוָה וְהָאֵתָנִים
,suo populo cum Domino lis ‖ quia , terræ fundamenta
‖ iudicium est
מֹסְדֵי אָרֶץ כִּי רִיב לַיהוָה עִם־עַמּוֹ
feci quid mi Popule argumentabitur Israel cum &
‡ disputare vult.
3 וְעִם־יִשְׂרָאֵל יִתְוַכָּח [c]׃ עַמִּי מֶה־עָשִׂיתִי
יָכַח[c]
.me in responde † ?te feci laborare quo ‡ & ,tibi
‡ in † loquere cõtra
לְךָ וּמָה הֶלְאֵתִיךָ עֲנֵה בִי׃
domo è & ,Ægypti terra è te feci ascendere Quia
4 כִּי הֶעֱלִתִיךָ [d] מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וּמִבֵּית
עָלָה[d]
,Moseh tuas facies ad ‡ misi & :te redemi seruorum
‡ ante faciem tuam
עֲבָדִים פְּדִיתִיךָ [e] וָאֶשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת־מֹשֶׁה
פָּדָה[e]
quid nunc memento ,mi Popule .Miriam & , Aharon
5 אַהֲרֹן וּמִרְיָם׃ עַמִּי זְכָר־נָא מַה־
ei responderit quid & ,Moab rex Balac consuluerit *
* cogitauerit
יָּעַץ בָּלָק מֶלֶךְ מוֹאָב וּמֶה־עָנָה אֹתוֹ
,Ghilghal ad vsque Sitthim de ,Behor filius Bilham
בִּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִן־הַשִּׁטִּים עַד־הַגִּלְגָּל
.Domini iustitias sciendum ad ‡
‡ vt scias
לְמַעַן דַּעַת [f] צִדְקוֹת יְהוָה׃
יָדַע[f]
Deo me curuabo ? Dominum præoccupabo quo In
6 בַּמָּה אֲקַדֵּם יְהוָה אִכַּף [g] לֵאלֹהֵי
כָּפַף[g]
vitulis in ,ascensionibus ‡ in eum præoccupabo Nunquid .celsitudinis †
† excelso. ‡ holocaustis,
מָרוֹם הַאֲקַדְּמֶנּוּ בְעוֹלוֹת בַּעֲגָלִים
,arietum millibus in ‡ Dominus volet Nunquid ? anni filiis *
* anniculis? ‡ millia
7 בְּנֵי שָׁנָה׃ הֲיִרְצֶה יְהוָה בְּאַלְפֵי אֵילִים
meũ primogenitum dabo nunquid ?olei torrentium myriadibus in †
† decem millia
בְּרִבְבוֹת נַחֲלֵי־שָׁמֶן הַאֶתֵּן בְּכוֹרִי
?meæ animæ peccatum * ,mei ventris fructum ?meum scelus ‡
‡ pro mea præuaricatione? * pro peccato
פִּשְׁעִי [h] פְּרִי בִטְנִי חַטַּאת נַפְשִׁי׃
פָּרָה[h]
Dominus quid & ,bonum ‡ quid homo * tibi Indicat
* ô ‡ sit
8 הִגִּיד לְךָ אָדָם מַה־טּוֹב וּמָה־יְהוָה
diligere & ,iudicium facere nisi ‡ ,te à quærens †
† requirit ‡ vtique
דּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כִּי אִם־עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת
.tuo Deo cum ambulando se humiliare & ,misericordiam
חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֶכֶת עִם־אֱלֹהֶיךָ׃
timebit sapientia & ,clamabit * ciuitatem ad Domini Vox
* clamat,& vir constans
9 קוֹל יְהוָה לָעִיר יִקְרָא וְתוּשִׁיָּה יִרְאֶה
?eam constituit quis & ,virgam Audite .tuum nomen
שְׁמֶךָ שִׁמְעוּ מַטֶּה וּמִי יְעָדָהּ׃
modius & ,impietatis thesauri impij domo vir num Adhuc
nónne sunt in † impietate cõgregati, ‡ deficiens destatus Dño. * iustificabo stateram impiam & sacculum ponderum dolorosum? ‡ ciuitatis † iniquitate, ‡ erat.
10 עוֹד הַאִשׁ בֵּית רָשָׁע אֹצְרוֹת רֶשַׁע וְאֵיפַת
,impietatis bilancibus in ero purus * Nunquid .abominatus tenuitatis †
11 רָזוֹן זְעוּמָה׃ הַאֶזְכֶּה בְּמֹאזְנֵי רֶשַׁע
?fraudis lapidum loculo in &
וּבְכִיס אַבְנֵי מִרְמָה׃
eius habitatores & ,rapina † sunt repleti eius diuites ‡ Cuius
12 אֲשֶׁר עֲשִׁירֶיהָ מָלְאוּ חָמָס וְיֹשְׁבֶיהָ
. ‡ eorũ ore in fraudulenta eorum lingua & ,mendacium sunt locuti
דִּבְּרוּ־שָׁקֶר וּלְשׁוֹנָם רְמִיָּה [k] בְּפִיהֶם׃
יָרָה[i] רָמָה[k]
desolando ,te percutiendo feci ægrotare ego etiam Et
13 וְגַם־אֲנִי הֶחֱלֵיתִי [l] הַכּוֹתֶךָ הַשְׁמֵם
חָלָה[l]
saturaberis non & comedes Tu .tua peccata super *
* te propter
14 עַל־חַטֹּאתֶךָ׃ אַתָּה תֹאכַל וְלֹא תִשְׂבָּע
:producet non & ,apprehendet & ;tuo interiori in † tua depressio ‡ &
‡ humiliatio † erit in medio tui:& tanges vxorem tuam, & non seruabit conceptum: ‡ seruatis,
וְיֶשְׁחֲךָ בְּקִרְבֶּךָ וְתַסֵּג [m] וְלֹא תַפְלִיט
.dabo gladio ,produxeris ‡ quem &
וַאֲשֶׁר תְּפַלֵּט לַחֶרֶב אֶתֵּן׃
,oliuam * calcabis tu : metes non & ,seminabis Tu
נָסַג[m]
15 אַתָּה תִזְרַע וְלֹא תִקְצוֹר אַתָּה תִדְרֹךְ־זַיִת
* oliuas, ‡ vuas,quib⁹ fit vinum nouũ
.vinum bibes non & ,mustum ‡ & :oleo te vnges non &
וְלֹא־תָסוּךְ שֶׁמֶן וְתִירוֹשׁ וְלֹא תִשְׁתֶּה־יָּיִן׃

‡ quæ dicit — dicens ‡ , pudor eam operiet & , mea inimica aspiciet Et
10 וְתֵרֶא אֹיַבְתִּי וּתְכַסֶּהָ בוּשָׁה הָאֹמְרָה [h] רָאָה
• est — videbunt mei Oculi ? tuus Deus Dominus ipse • Vbi : me ad
אֵלַי אַיּוֹ יְהוָה אֱלֹהָיִךְ עֵינַי תִּרְאֶינָּה
‡ quæ — plateatum lutum vt conculcationem in erit nunc ‡ , eam in
בָּהּ עַתָּה תִּהְיֶה לְמִרְמָס כְּטִיט חוּצוֹת׃
† qua ædificabit Dominus — elongabitur illa die , tuas macerias ædificandi † Die
11 יוֹם [i] לִבְנוֹת גְּדֵרָיִךְ יוֹם הַהוּא יִרְחַק־ [i] בָּנָה
‡ tributum. — ipso de veniet te ad vsque & , illa Die statutum ‡
12 חֹק׃ [k] יוֹם הוּא וְעָדֶיךָ יָבוֹא לְמִנִּי [k] חָקַק
• ad ‡ munitas, & à ciuitate munita — ad vsque & munitione ipsa ab & munitionis ‡ ciuitates • & , Assur
אַשּׁוּר וְעָרֵי מָצוֹר וּלְמִנִּי מָצוֹר וְעַד־
† vsque ad ‡ à • cum — montem ad monte ‡ & , mari à mare † & , flumen
נָהָר וְיָם מִיָּם וְהַר הָהָר׃
, suis habitatoribus super • desolationem in terra erit Et
13 וְהָיְתָה הָאָרֶץ לִשְׁמָמָה עַל־יֹשְׁבֶיהָ
‡ operum [l] פָּרָה — . eorum studiorum ‡ fructum propter
מִפְּרִי [l] מַעַלְלֵיהֶם׃
, tuæ hæreditatis pecus , tua virga in tuum populum Pasce
14 רְעֵה עַמְּךָ בְשִׁבְטֶךָ צֹאן נַחֲלָתֶךָ
† qui habitas confidenter in silua ‡ agri feracis: • longi temporis. — Basan pascent : Carmel ‡ medio in siluam solitariè habitans †
שֹׁכְנִי לְבָדָד יַעַר בְּתוֹךְ כַּרְמֶל [m] יִרְעוּ בָשָׁן
‡ egressionis tuæ — te egrediendi ‡ dies Iuxta seculi • dies iuxta Ghilhad &
15 וְגִלְעָד כִּימֵי עוֹלָם׃ כִּימֵי [n] צֵאתְךָ
mirabilia ei ostendam : Ægypti terra è
מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אַרְאֶנּוּ נִפְלָאוֹת׃
[m] רָעָה [n] יָצָא — † pudore afficientur — Ponent . sua fortitudine omni ab pudebunt † & , gentes Videbunt
16 יִרְאוּ גוֹיִם וְיֵבֹשׁוּ מִכֹּל גְּבוּרָתָם יָשִׂימוּ
. obsurdescent eorum aures , os super manum
יָד עַל־פֶּה אָזְנֵיהֶם תֶּחֱרַשְׁנָה׃
terræ reptilia sicut , serpens sicut puluerem Lingent
17 יְלַחֲכוּ עָפָר כַּנָּחָשׁ כְּזֹחֲלֵי אֶרֶץ
‡ A Domino Deo nostro — nostrum Deum Dominum Ad ‡ , suis clausuris de se mouebunt
יִרְגְּזוּ מִמִּסְגְּרֹתֵיהֶם אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
[o] יָרֵא — . te à timebunt & , formidabunt
18 יִפְחָדוּ וְיִרְאוּ [o] מִמֶּךָּ׃
• parcens iniquitati, — super transiens & , iniquitatem tollens • , tu sicut Deus Quis
[p] עָוָה — מִי־אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא [p] עָוֹן וְעֹבֵר עַל־
perpetuum in tenuit non ? suæ hæreditatis residui præuaricationem
פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא־הֶחֱזִיק לָעַד
‡ furorem † vult — . ipse misericordiam voluit † quoniam , suum nasum ‡
אַפּוֹ כִּי־חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃
: nostras iniquitates subiiciet , nostri miserebitur , Reuertetur
19 יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבֹּשׁ עֲוֺנֹתֵינוּ
‡ nostra. — eorum ‡ peccata omnia maris profunda in proiicies &
וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתָם׃
, Abraham misericordiam , Iahacob veritatem Dabis
20 [q] תִּתֵּן [r] אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם [q] נָתַן [r] אָמַן
† antiquis. — quondam ‡ diebus à nostris patribus iurasti quam
אֲשֶׁר־נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃

domus opus omne & , Homri statuta est custoditum Et — custodita sunt præcepta
16 וְיִשְׁתַּמֵּר [a] חֻקּוֹת עָמְרִי וְכֹל מַעֲשֵׂה בֵית־ [a] חָקַק
te me dare pro ‡ eorum consiliis in ambulastis & , Achab — ‡ vt darem
אַחְאָב [b] וַתֵּלְכוּ בְּמֹעֲצוֹתָם לְמַעַן [c] תִּתִּי אֹתְךָ [b] יָלַךְ [c] נָתַן
opprobrium & , sibilum in eius habitatores & , desolationem in
לְשַׁמָּה וְיֹשְׁבֶיהָ לִשְׁרֵקָה וְחֶרְפַּת
portabitis • mei populi — • portabis.
עַמִּי [d] תִּשָּׂאוּ׃ [d] נָשָׂא

CAP. VII. ז

, † æstatis collectiones ‡ sicut fui quia , mihi Væ — ‡ fructus † collectus à pauperibus, ‡ est
1 אַלְלַי לִי כִּי הָיִיתִי כְּאָסְפֵּי־קַיִץ
, comedendum ad botrus ‡ Non , vindemiæ racemi sicut
כְּעֹלְלֹת בָּצִיר אֵין־אֶשְׁכּוֹל לֶאֱכוֹל
misericors Periit . mea anima desiderauit primitiuum • — • primitiua eius
2 בִּכּוּרָה אִוְּתָה נַפְשִׁי׃ אָבַד חָסִיד
ipse Vniuersi , † non hominem ‡ inter rectus & , terra de — ‡ homines † est.
מִן־הָאָרֶץ וְיָשָׁר בָּאָדָם אָיִן כֻּלָּם
sagena venabuntur suum fratrem vir , insidiabuntur sanguinibus — sanguini insidiantur, vnusquisque
לְדָמִים יֶאֱרֹבוּ אִישׁ אֶת־אָחִיהוּ יָצוּדוּ חֵרֶם׃
• postulans † princeps benefaciendo pro , volæ ‡ malefaciendo Pro — • venatur reti ‡ manibus,
3 עַל־הָרַע כַּפַּיִם לְהֵיטִיב הַשַּׂר שֹׁאֵל — † postulat, & iudex iudicat
contritionem loquens • magnus & : retributionem propter iudicans & — • loquitur : afferre munera, quod ad perditionem
וְהַשֹּׁפֵט בַּשִּׁלּוּם וְהַגָּדוֹל דֹּבֵר הַוַּת
eam complicarunt & , ipse ‡ suæ animæ — ‡ eius est, qui audiunt, multiplicant illa.
נַפְשׁוֹ הוּא וַיְעַבְּתוּהָ׃
‡ Dies , implicatione præ ‡ rectus , paliurus vt † eorum Optimus — † est
4 טוֹבָם כְּחֵדֶק יָשָׁר מִמְּסוּכָה יוֹם
erit nunc , venit tua visitatio , tuorum speculatorum — ‡ eorum est, asperior maceria spinarum.
מְצַפֶּיךָ פְּקֻדָּתְךָ בָאָה עַתָּה תִהְיֶה
fidatis ‡ ne , sodali in • credatis Ne . eorum perplexitas ‡ — ‡ venit
5 מְבוּכָתָם׃ אַל־תַּאֲמִינוּ בְרֵעַ אַל־תִּבְטְחוּ — • desolatio
. tui oris ostia custodi , tuo sinui incumbente ab : duce in ‡ — • amico, ‡ vxores
בְּאַלּוּף מִשֹּׁכֶבֶת חֵיקֶךָ שְׁמֹר פִּתְחֵי־פִיךָ׃ — • marito : Ab vxore quæ dormit in sinu
, suam matrem insurgens ‡ filia , patrem vilipendens • filius Quia — • vituperat ‡ surgit
6 כִּי־בֵן מְנַבֵּל אָב בַּת [e] קָמָה בְאִמָּהּ — [e] קוּם
. eius domus viri , viri inimici : suam socrum in nurus
כַּלָּה בַּחֲמֹתָהּ אֹיְבֵי אִישׁ אַנְשֵׁי בֵיתוֹ׃
Deum expectabo , speculabor Domino in † ego Et — † Dominum expectabo.
7 וַאֲנִי בַּיהוָה אֲצַפֶּה [f] אוֹחִילָה לֵאלֹהֵי — [f] יָחַל
læteris Ne . meus Deus me audiet : meæ salutis
8 יִשְׁעִי יִשְׁמָעֵנִי אֱלֹהָי׃ אַל־תִּשְׂמְחִי
cum surrexi • , ceciderim quòd me propter mea inimica — • surgam, &
אֹיַבְתִּי לִי כִּי נָפַלְתִּי קָמְתִּי כִּי־
Domini Iram , mihi † lux Dominus , tenebrositate ‡ in sedero — ‡ tenebris, † mea erit.
9 אֵשֵׁב בַּחֹשֶׁךְ יְהוָה אוֹר לִי׃ זַעַף יְהוָה
, meam litem litiget † donec , ei peccaui quoniam , feram — † iudicet iudicium meum.
אֶשָּׂא כִּי חָטָאתִי לוֹ עַד אֲשֶׁר יָרִיב רִיבִי — נָשָׂא
. eius iustitiâ in videbo , lucem in me educet : meū iudicium faciat &
וְעָשָׂה מִשְׁפָּטִי יוֹצִיאֵנִי לָאוֹר אֶרְאֶה בְּצִדְקָתוֹ׃

Finis libri Michah.

תם ספר מיכה

ספר נחום

LIBER NACHVM.

CAPVT I. א

visionis Liber .Nineuch ONVS*
1 חזון[a] ספר נינוה משא
Deus . Elchosei Nachum
2 אל האלקשי: נחום
,Dominus vlciscens & ,zelotes
יהוה ונקם קנוא
,iræ compos ‖ & ,Dominus vlciscens
נקם יהוה ובעל חמה
ipse reseruans † & ,suis hostibus ‡ Dominus vlciscens
הוא ונוטר לצריו יהוה נקם
magnus & ,narium longus ‡ Dominus .suis inimicis
3 וגדול אפים ארך יהוה לאיביו:
tempestate in ,Domini :mundabit non mundando * & ,virtute ‖
בסופה יהוה לא ינקה ונקה כח[b]
.* eius pedum puluis ‡ nubes & ;eius via † turbine in &
ובשערה דרכו וענן אבק רגליו:
flumina omnia & ,illud exiccauit & ,mare in Increpans ‡
4 גוער בים ויבשהו וכל הנהרות
Lebanon flos & ,Carmel & Basan est infirmatus † :fecit exiccare
החריב אמלל בשן וכרמל ופרח לבנון
colles & ,eo ab tremuerunt Montes .est infirmatus †
5 אמלל: הרים רעשו ממנו והגבעות
orbis & ;eius faciebus* à terra conflagrauit & :sunt liquefacti ‡
התמוגגו ותשא[c] הארץ מפניו ותבל
eius indignationum facies Ad ‡ .eo in habitatores omnes &
6 וכל יושבי בה: לפני זעמו
est effusa eius Ira ? eius nasi* ira in stabit quis & ,stabit quis
מי יעמוד ומי יקום בחרון[d] אפו חמתו נתכה
.eo ab sunt confractæ petræ & ,ignis sicut
כאש והצרים נתצו ממנו:
sciens & ;angustiæ die in robur ad ‡ . Dominus Bonus
7 טוב יהוה למעוז ביום צרה[e] וידע
consummationem transeunte inundatione in Et .eo insperantes
8 חסי[f] בו: ובשטף עבר כלה
.tenebrositas persequetur * eius inimicos & : eius loci faciet
יעשה מקומה ואיביו ירדף חשך:
ipse consummationem ? Dominum ad cogitabitis ‡ Quid
9 מה תחשבון אל יהוה כלה הוא
.angustia bis consurget non .faciens †
עשה לא תקום פעמים צרה:
eos potare secundum † &, complexas spinas ad vsque ‡ Quia
10 כי עד סירים סבכים וכסבאם
. plena arida ‡ stipula sicut ,sunt comesti ,potores
סבואים אכלו כקש יבש מלא:
,malum Dominum super cogitans * est egressus te Ex
11 ממך יצא חשב על יהוה רעה
?pacifici † num ,Dominus dixit Sic .Belijahal consulens ‡
12 יעץ בליעל: כה אמר יהוה אם שלמים
, te afflixi Et .transibit & ,excindentur certè & , ‖ multi certè &
וכן רבים וכן נגוזו ועבר ועניתך
eius iugum conteram nunc Et .vltrà te affligam non
13 לא אענך[g] עוד: ועתה אשבר מטהו
te super præcipiet Et .dirumpam tua vincula & ,te desuper ‖
14 מעליך ומוסרתיך[h] אנתק: וצוה עליך
domo De .amplius tuo nomine de seminabitur * non ,Domine
יהוה לא יזרע משמך עוד מבית
ponam conflatile & ,sculptile faciam succidere tui Dei
אלהיך אכרית פסל ומסכה[i] אשים
.fuisti despectus quia ,tuum sepulchrum
קברך כי קלות:

a חזה * Prophetia
‖ habens iram,
‡ de † iram
‡ longanimis,
‖ potentia,
* impunè iudicando impunè non iudicabit impios: † est ‡ velut * erunt.
b כוח
‡ Qui increpauit
† desolatus
† desolatus
‡ dissoluerunt se: & exusta est
* facie
c נשא
‡ Ante iram
* furoris
d חרה
‡ fortitudo
e צור f חסה
* persequentur tenebræ.
‡ cogitatis contra
† facit,
‡ venient
† cùm inebriati fuerint ebrij, consumentur,
‡ ariditate
* qui cogitat contra
‡ Qui consulit consilium impium.
† erunt in pace & verè
‖ sunt,& verè
g ענה
‖ à
h יסר
* semen erit vocatum
i נסך

CAP. II. ב

facientis audite euangelizantis pedes montes super Ecce
1 הנה על ההרים רגלי מבשר משמיע
quia :tua vota redde ,tuas festiuitates Iehudah Celebra . pacem
שלום חגי[k] יהודה חגיך שלמי נדריך כי
.est succisus ipse totus ,Belijahal ‡ te per transire † vltrà addet non
לא יוסיף עוד לעבור בך בליעל כלה נכרת:
:munitionem custodiendo ,tuas facies * super dissipator Ascendit
2 עלה מפיץ על פניך נצור מצורה
.valde potentiam robora ,lumbos conforta ,viam contemplare
צפה דרך חזק מתנים אמץ כח מאד:
,Iahacob superbiam Dominus conuertit Quia
3 כי שב[l] יהוה את גאון יעקב
, ‡ euacuantes eos euacuauerunt quia : Israel superbiam sicut
כגאון[m] ישראל כי בקקום בקקים
.corruperunt eorum propagines &
וזמריהם שחתו:
exercitus viri ,est rubefactus eius fortium Clypeus
4 מגן[n] גבוריהו מאדם אנשי חיל
: se præparare * die in , ‡ currus lampadarum igne in ,vermiculati †
מתלעים באש פלדות הרכב ביום הכינו[o]
.fuerunt venenatæ ‡ abietes &
והברושים הרעלו:
:plateas per coxis collident ,currus † insanient plateis In
5 בחוצות יתהוללו הרכב ישתקשקון ברחבות
.discurrent fulgura tanquam , faces veluti eorum aspectus
מראיהן כלפידם כברקים ירוצצו:
:eorum ambulatione in ‡ impingent ,suorum fortium Recordabitur
6 יזכר אדיריו יכשלו בהליכותם
.operimentum præparabitur & , eius murum ad festinabunt
ימהרו חומתה והכן[p] הסכך:
.est liquefactum palatium ‖ & ;sunt apertæ fluminum Portæ
7 שערי הנהרות נפתחו וההיכל נמוג:
eius ancillæ & ,est ascédere iussa ‖ ,est ducta captiua ‡ Hussab Et
8 והצב[q] גלתה העלתה ואמהתיה
.sua corda super tundentes ‡ ,columbarum vocem iuxta deducentes *
מנהגות כקול יונים מתפפות על לבבהן:
ipsi * & .ipsa ‡ diebus à aquis piscina sicut † Nineueh Et
9 ונינוה כברכת מים מימי היא והמה
.respiciens † non & , ‡ state ,State .fugientes
נסים עמדו עמדו ואין מפנה:
finis ‡ non & ;aurum diripite ,argentum Diripite
10 בזו[r] כסף בזו זהב ואין קצה
.desiderij ‖ vase omni præ gloria ,præparationem * ad
לתכונה כבד מכל כלי חמדה:
,est liquefactum cor & : interrupta ‡ & ,exinanita & ,est Euacuata
11 בוקה ומבוקה ומבלקה ולב נמס[s]
facies & , renibus cunctis in inualetudo † & ,genuum collisio &
ופק ברכים וחלחלה בכל מתנים ופני
.fuliginem contraxerunt ‡ ipsorum vniuersorum
כלם קבצו פארור:
ipsum pascuum & ,leonum habitaculum * Vbi
12 איה מעון אריות ומרעה הוא
catulus ,ibi maior leo † ,leo iuit quod ‡ ,leonum catulorum
לכפרים אשר הלך אריה לביא שם גור
.exterrens ‡ non & ,leonis
אריה ואין מחריד:
suffocans ‡ & ,suis catulis sufficientia in rapiens * Leo
13 אריה טרף בדי גרותיו ומחנק
sua habitacula & , sua foramina præda impleuit & :suis leænis
ללבאתיו וימלא טרף חריו ומעונתיו
.rapina
טרפה:

k חגג
† vt transeat
‡ impius vniuersi succisi sunt.
* faciem tuam,
l שוב
‡ bonis,
m גאר
n גנן
† induti vestibus vermiculatis, vt ignis
‡ erat,
* qua præparare fecit currus:
‡ tremuerunt,
o כון
† ascésores curruum, festinâter ambulabût
‡ cùm perrexerint:
יתיר ו
p כון
‖ ædes dissoluta
‡ regina
‖ currum
q יצב
* ducebât eam, vox lamentationis eius sicut gemitus
‡ percutientes
† plena fuit omni bono
‡ antiquis fuit.
* nunc fugiunt.
‡ dicebant,
† erat qui retrò aspiceret.
‡ est
* ponderandû, pulchritudoq. maior quouis
† côcupiscibili.
‡ succiditur:
r בזז s מסס
† dolor
‡ redactæ sunt in nigredinem.
* est
‡ ad
† vt leæna
‡ erat
* rapiebat sufficienter
‡ suffocabat

;captiuitatem in , iuit transmigrationem in ipsa Etiam
10 גַּם־הִיא לַגֹּלָה הָלְכָה בַשֶּׁבִי[a]
super & : platearum omnium capite in sunt elisi eius paruuli etiam
גַּם עֹלָלֶיהָ יְרֻטְּשׁוּ בְּרֹאשׁ כָּל־חוּצוֹת וְעַל־
eius magnates † omnes & , sortem proiecerunt eius inclytos
נִכְבַּדֶּיהָ יַדּוּ[b] גוֹרָל וְכָל־גְּדוֹלֶיהָ
eris , inebriaberis tu Etiam .compedibus in sunt constricti ‡
11 רֻתְּקוּ בַזִּקִּים: גַּם־אַתְּ תִּשְׁכְּרִי תְּהִי[c]
.hoste ab || robur quæres tu etiam ;abscondita
נַעֲלָמָה גַּם־אַתְּ תְּבַקְשִׁי מָעוֹז[d] מֵאוֹיֵב:
si , primitiuis cum ficus * tuæ munitiones Omnes
12 כָּל־מִבְצָרַיִךְ תְּאֵנִים עִם־בִּכּוּרִים אִם־
.comedentis os super † cadent & ,fuerint commota ‡
יִנּוֹעוּ[e] וְנָפְלוּ עַל־פִּי אוֹכֵל:
tuis Inimicis . tuo interiori * in mulieres ‡ tuus populus Ecce
13 הִנֵּה עַמֵּךְ נָשִׁים בְּקִרְבֵּךְ לְאֹיְבַיִךְ
ignis comedit ‡ , tuæ terræ portæ sunt apertæ aperiendo
פָּתוֹחַ נִפְתְּחוּ שַׁעֲרֵי אַרְצֵךְ אָכְלָה אֵשׁ
fortifica , tibi hauri munitionis Aquas . tuos vectes
14 בְּרִיחָיִךְ: מֵי מָצוֹר שַׁאֲבִי־לָךְ חַזְּקִי
,lutum in calca & , lutum in intra ;tuas munitiones
מִבְצָרָיִךְ בֹּאִי בַטִּיט וְרִמְסִי בַחֹמֶר
. lateraria m || tene
הַחֲזִיקִי מַלְבֵּן:
te comedet ‡ , gladius te succidet ,ignis te comedet Ibi
15 שָׁם תֹּאכְלֵךְ אֵשׁ תַּכְרִיתֵךְ חֶרֶב תֹּאכְלֵךְ
.locusta vt aggrauare ‡ ,bruchus vt aggrauare ‡ : bruchus vt
כַּיָּלֶק הִתְכַּבֵּד כַּיֶּלֶק הִתְכַּבְּדִי כָּאַרְבֶּה:
: cælorum stellis præ tuos negotiatores Multiplicasti
16 הִרְבֵּית[f] רֹכְלַיִךְ מִכּוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם
.auolauit & ,est grassatus bruchus
יֶלֶק פָּשַׁט וַיָּעֹף:
,locustarum locusta * vt tui principes & ,locusta sicut tui Coronati ‡
17 מִנְּזָרַיִךְ כָּאַרְבֶּה וְטַפְסְרַיִךְ כְּגוֹב גֹּבָי
,est ortus Sol ,frigoris die in sepibus in castrametantium ‡
הַחוֹנִים[g] בַּגְּדֵרוֹת בְּיוֹם קָרָה שֶׁמֶשׁ זָרְחָה
.ipsæ || vbi eius ‡ locus est cognitus non & ,euagatus † &
וְנוֹדַד וְלֹא־נוֹדַע מְקוֹמוֹ אַיָּם:
,tui illustres iacebunt * , Assur rex tui pastores Dormitauerunt
18 נָמוּ רֹעֶיךָ מֶלֶךְ אַשּׁוּר יִשְׁכְּנוּ אַדִּירֶיךָ
congregans † non & , montes super tuus populus sunt dispersi ‡
נָפֹשׁוּ עַמְּךָ עַל־הֶהָרִים וְאֵין מְקַבֵּץ:
Omnes .tua plaga est infirmata, tuæ fracturæ restrictio ‡ Non
19 אֵין־כֵּהָה לְשִׁבְרֶךָ נַחְלָה מַכָּתֶךָ כֹּל
nam :te super vola * plauserunt ,tuam auditionem audientes
שֹׁמְעֵי שִׁמְעֲךָ תָּקְעוּ כַף עָלֶיךָ כִּי
? semper tua malitia transiuit non quem super
עַל־מִי לֹא־עָבְרָה רָעָתְךָ תָּמִיד:

[a] שבה
† optimates
[b] ידה
‡ alligati
[c] היה
|| ob inimicum.
[d] עזז
* vt
‡ concussæ
† in
[e] נוע
‡ vt
* medio tui.
‡ deuorauit
|| fornacem.
‡ deuorabit
* multiplica te
[f] רבה
‡ Maiores
* locustæ
‡ quæ castrametantur
[g] חנה
† elongauerunt se ‡ earum
|| fuerunt.
* requiescent fortes
‡ dispersus est
† est qui congreget.
‡ est curatio
* manu

exercituum Dominus dixit ,te ad ego Ecce
14 הִנְנִי אֵלַיִךְ נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת
comedet ‡ tuos leunculos & ,eius currum fumo in † faciam succendere &
וְהִבְעַרְתִּי בֶעָשָׁן רִכְבָּהּ וּכְפִירַיִךְ תֹּאכַל
audietur non & , tuam prædam terra de faciā succidere * & ;gladius
חֶרֶב וְהִכְרַתִּי מֵאֶרֶץ טַרְפֵּךְ וְלֹא־יִשָּׁמַע
.tuorum nunciorum vox vltrà
עוֹד קוֹל מַלְאָכֵכֵה:

† ignē fumantem quadrigas,
‡ consumet
* exterminare

CAP. III. ג

exorsione ‡ mendacio ipsa vniuersa ;sanguinum ciuitati Væ
1 הוֹי עִיר דָּמִים כֻּלָּהּ כַּחַשׁ פֶּרֶק
vox ‡ & ;flagelli Vox ‡ .præda recedit non † ,est plena
2 מְלֵאָה לֹא יָמִישׁ טָרֶף: קוֹל שׁוֹט וְקוֹל
subsilientis currus & sonipedis equi & ,rotæ ‡ commotionis
רַעַשׁ אוֹפָן וְסוּס דֹּהֵר וּמֶרְכָּבָה מְרַקֵּדָה:
,hastæ fulguris & gladij laminæ & ,ascendere facientis Equitis
3 פָּרָשׁ מַעֲלֶה וְלַהַב חֶרֶב וּבְרַק חֲנִית
finis ‡ non & ;cadaueris ponderis || & ,interfectæ multitudinis &
וְרֹב חָלָל וְכֹבֶד פָּגֶר וְאֵין קֵצֶה
multitudinem propter ‡ .eorum corpora in * impingent ,corporum
לַגְּוִיָּה יִכְשְׁלוּ בִּגְוִיָּתָם:
,maleficiorum patronæ ,gratiæ bonæ † meretricis fornicationum
4 מֵרֹב זְנוּנֵי זוֹנָה טוֹבַת חֵן בַּעֲלַת כְּשָׁפִים
familias & , suis fornicationibus in gentes vendentis
הַמֹּכֶרֶת גּוֹיִם בִּזְנוּנֶיהָ וּמִשְׁפָּחוֹת
Dominus dixit ,te ad ego ‡ Ecce .suis maleficiis in
5 בִּכְשָׁפֶיהָ: הִנְנִי אֵלַיִךְ נְאֻם יְהוָה
ostendam & :tuæ faciebus super * tuas fimbrias reuelabo & , exercituū
צְבָאוֹת וְגִלֵּיתִי שׁוּלַיִךְ עַל־פָּנָיִךְ וְהַרְאֵיתִי
.tuam ignominiam regnis & ,tuam turpitudinem gentibus
גוֹיִם מַעְרֵךְ וּמַמְלָכוֹת קְלוֹנֵךְ:
,te faciam vilipendere ‡ & ,abominationes te super faciā proiicere Et
6 וְהִשְׁלַכְתִּי עָלַיִךְ שִׁקֻּצִים וְנִבַּלְתִּיךְ
,te videntes omnes , erit Et .stercus † tanquam te ponam &
7 וְשַׂמְתִּיךְ כְּרֹאִי: וְהָיָה כָל־רֹאַיִךְ
condolebit quis ,Nineueh est Vastata :dicet * & ,te à vagabitur †
יִדּוֹד מִמֵּךְ וְאָמַר שָׁדְּדָה נִינְוֵה מִי יָנוּד
? tibi consolatores quæram vnde ,ei
לָהּ מֵאַיִן אֲבַקֵּשׁ מְנַחֲמִים לָךְ:
? flumina inter sedente Amon † No præ es bona ‡ Nunquid
8 הֲתֵיטְבִי מִנֹּא אָמוֹן הַיֹּשְׁבָה בַּיְאֹרִים
,eius murus mari à , mare * antemurale cuius :ei vndique ‡ Aquæ
מַיִם סָבִיב לָהּ אֲשֶׁר־חֵיל יָם מִיָּם חוֹמָתָהּ:
Put . ‡ finis * non & ,Ægyptus & ,eius fortitudo Chus
9 כּוּשׁ עָצְמָה וּמִצְרַיִם וְאֵין קֵצֶה פּוּט
.tuo auxilio in fuerunt Lubim &
וְלוּבִים הָיוּ בְּעֶזְרָתֵךְ:

‡ & rapinis
† è medio eius
‡ Sonitus
‡ rotatum;& equorum concutientium terram,& quadrigarum saltantium.Equitum ascendentium, & micantium gladiorum,& fulgurantium hastarum,
|| multitudinis cadauerū, ‡ est
* inimici
‡ Euenerunt hæc ei
† decoræ, & gratiam habētis,quæ vendit
‡ venio
* in facie tua:
‡ vituperare
† inquinamentum.
† elongabunt se
* dicent;
‡ fortior es ciuitate
† populos habent multos, quæ manet
‡ sunt in circuitu eius:
* est
‡ populi eius

Finis libri Nachum.

תם ספר נחום

ספר חבקוק

LIBER CHABACCVC.

CAPVT I. א

Chabaccuc vidit quod ONVS*
משא אשר חזה חבקוק 1
quo--Vsque .propheta
הנביא: עד־אנה 2
? exaudies non & ,*elamaui* ‡ Domine
יהוה שועתי ולא תשמע
non & , *rapinam* † te ad vociferabor
אזעק אליך חמס ולא
miseriam * & ,iniquitatem mihi *ostendes* ‡ quid Vt ?saluabis
תושיע:[a] למה תראני און ועמל 3
† fuit & ? me contra iniquitatem & ,vastitatem & ,*facies* ‡ aspicere
[b]תביט [c]ושד וחמס לנגדי ויהי
.*tulit* ‡ contentionem & litem
ריב ומדון [d]ישא:
seculum in egredietur non & ,lex est debilitata Propterea
על־כן תפוג [e]תורה ולא־יצא לנצח 4
,iustum coronæ instar *circumdans* * impius quia :iudicium
משפט כי רשע מכתיר את־הצדיק
,gentibus in Videte .peruersum iudicium *egredietur ideo* ‡
על־כן יצא משפט מעקל: [f]ראו בגוים 5
operans ‡ opus quia :obstupescite ,*estote attoniti* † & ;aspicite &
והביטו והתמהו תמהו כי־פעל פעל
.narrabitur cùm credetis non *,vestris diebus in
בימיכם לא תאמינו כי־יספר:
,*amaram* † gentem Chasdim *suscitans* ‡ ego ecce Quia
כי־הנני[g]מקים את־הכשדים הגוי המר 6
possidendum ad * ;terræ *latitudines* ‡ in ambulantem ,*properatam* ‖ &
והנמהר ההולך למרחבי ארץ לרשת
: *ipsa* † terribilis & Horribilis .*sibi* ‡ non habitacula
משכנות לא־לו: אים ונורא הוא 7
.egredietur eius exaltatio & ,eius iudicium ipsa se ex
ממנו משפטו ושאתו יצא:
lupis *præ* erunt *acuti* * & :eius equi pardis *præ* erunt *leues* ‡ Et
[h]וקלו מנמרים סוסיו [i]וחדו מזאבי 8
longè de eius equites & :eius equites *patebunt latè &* ,*vesperæ* ‡
ערב ופשו פרשיו ופרשיו מרחוק
.comedendum ad festinans aquila tanquam volabunt ,venient
יבאו[k]יעפו כנשר חש לאכול:
eorum * facierum *oppositio* ‡ : veniet rapinam *ad* † ipsa Tota
כלה לחמס יבוא [l]מגמת פניהם 9
.captiuitatem arenam tanquam congregabit & ;Orientem ad
קדימה ויאסף כחול [m]שבי:
risus *gubernatores &* ,*erit illusor* ‡ regibus *in* * ipse Et
והוא במלכים יתקלס ורזנים משחק 10
;puluerem *coaceruabit* * & ,irridebit *munitionem* ‡ omnem ipse :ei †
לו הוא לכל־מבצר ישחק ויצבר עפר
,*prateriit* † & ,spiritus *pertransiit* ‡ Tunc .eam capiet &
וילכדה: אז חלף רוח ויעבר 11
.eius Dei *eius* potentia hæc : delinquet &
ואשם זו כחו לאלהו:
? meus sanctus meus Deus Dominus ,*quondam à* † tu Nónne
הלוא אתה מקדם יהוה אלהי קדשי 12
petram ‡ & ,eum posuisti * iudicium ad Domine .moriemur non
לא נמות יהוה למשפט [n]שמתו וצור
.eum fundasti increpandum ad
להוכיח יסדתו:
ad respiciendo & ,malum *videndo à* ‡ oculis † Mundus
טהור עינים מראות רע [o]והביט אל־ 13
tacebis ,*præuaricatores respicies* † quid Vt . ‡ poteris non *laborem* *
עמל לא תוכל למה תביט בוגדים תחריש
? se *præ* *iustum* ‡ impio *deglutiendo in*
בבלע רשע צדיק ממנו:

* Prophetie quam
‡ ego clamabo,
† propter iniquitatem.
‡ ostendisti
* peruersitatē
[a] ושע
‡ fecisti, † qui
[b] נבט [c] שדד
‡ contra me accepit.
[d] נשא
[e] ירה
* circundat
‡ ob idque egreditur
[f] ראה
† in stuporem acti,
‡ est qui operatur * quod
‡ suscito
† acerbam,
[g] קום
‖ agilem,
‡ latitudinem
* vt possideat
‡ sua. † fest;
‡ leuiores
* acutiores
[h] קלל [i] חדד
‡ vespertinis,
& multiplicabuntur
[k] עוף
† gens propter
‡ exaduerso
* suarū venient
[l] גמה
[m] שבה
* de
‡ ridebit,&
principes
† erunt
‡ vrbem munitā
* congregabit
‡ trāsgressus est
† præuaricatus est,
† fuisti ab initio,
* faciendum
‡ fortem
[n] שום
† es
‡ vt non videas
[o] נבט
* prauitatem
‡ ferre,
† igitur respicis contemptores,
& taces dispendente
‡ iustiorem

* facis homines reptile tanquam ,maris pisces veluti *hominem facies* * Et
ותעשה אדם [a]כדגי הים כרמש 14
‡ cui non est dux, ,faciet ascendere hamo *in* Totum .*eo in dominator non* ‡
לא־משל בו: כלה בחכה העלה 15
:suo reti *in* illud congregabit & ,sua sagena *in* illud congregabit
[b]יגרהו בחרמו ויאספהו במכמרתו
;exultabitque ,lætabitur propterea
על־כן ישמח [c]ויגיל:
: suo reti suffiet & ,suæ sagenæ sacrificabit Propterea
על־כן יזבח לחרמו ויקטר למכמרתו 16
.*pinguis* † eius cibus & ,eius pars est incrassata ipsis in quia
כי בהמה שמן חלקו ומאכלו בראה:
semper & ‡ ?suam sagenam euacuabit ea propter Nunquid
העל כן יריק חרמו ותמיד 17
?parcet non gentes interficere
להרג גוים לא יחמול:

[a] דגה
[b] גור
[c] גול
† pinguior est factus.
‡ sempérne

CAP. II. ב

super *subsistam* * & , stabo meam custodiam Super
על־משמרתי אעמדה ואתיצבה על־ 1
loquatur quid *videndum ad* ‡ contemplabor & , munitionem
מצור ואצפה [d]לראות מה־ידבר־
.*mea increpatione super* † respondeam quid & ,mein
בי ומה אשיב על־[e]תוכחתי:
,visionem Scribe :dixit & , Dominus mihi respondit Et
[f]ויענני יהוה ויאמר כתב חזון 2
.*ea in legens* ‡ percurrat vt ,tabulis *super* * explana &
ובאר על־הלחות למען ירוץ קורא בו:
,*finem ad efflabit* † & ,tempus *statutum* in visio adhuc Quia
כי עוד [g]חזון למועד [h]ויפח לקץ 3
veniendo quia : eum expecta ,fecerit moram Si .mentietur non &
ולא יכזב אם־יתמהמה חכה־לו כי־בא
recta * non ,*est elata* ‡ Ecce .tardabit non ,veniet
יבא לא יאחר: הנה עפלה לא־ישרה 4
.viuet sua fide in iustus & : eo in *eius* anima
נפשו בו וצדיק באמונתו יחיה:
non & ,superbus ‡ vir *præuaricans* † vinum *quia etiam* ‡ Et
ואף כי־היין בוגד גבר יהיר ולא 5
ipse ‖ & ,suam animam infernus sicut dilatauit qui :*habitabit* *
ינוה אשר הרחיב כשאול נפשו והוא
omnes se ad congregabit & :saturabitur non & , mors veluti
כמות ולא ישבע ויאסף אליו כל־
.populos omnes se ad coadunabit & ,gentes
הגוים ויקבץ אליו כל־העמים:
,sument parabolam eum super ipsi omnes *illi* Nónne
הלוא־אלה כלם עליו משל [i]ישאו 6
multiplicanti Væ *: dicet* ‖ & : ei ænigmatum interpretationem &
ומליצה חידות לו ויאמר הוי המרבה
? lutum densum se super *aggrauans &* * quo vsque *:sibi* ‡ non
לא־לו עד־מתי ומכביד עליו עבטיט:
euigilabunt & ,te *mordentes* ‡ consurgent repentè Nónne
הלוא פתע יקומו נשכיך [k]ויקצו 7
? eis rapinas in eris & ,te *commouentes* †
[l]מזעזעיך והיית למשסות למו:
te spoliabunt , multas gentes spoliasti *tu* Quia
כי־אתה [m]שלות גוים רבים ישלוך 8
terræ *rapina &* ,*hominis sanguinibus à* ‡ :populorum residuum omne
כל־יתר עמים מדמי אדם וחמס־ארץ
concupiscenti † Væ .ea in habitantium omnium & ,ciuitatis *
קריה וכל־ישבי בה: הוי בצע 9
,suum nidū excelso in *ponendum ad* ,*suæ domui* ‡ malam *concupiscentiam*
בצע רע לביתו לשום במרום [n]קנו
.mali *vola de se eruendum ad* *
להנצל מכף [o]רע:

* stabo
‡ vt videam
[d] ראה
† arguenti contra me.
[e] יכח
[f] ענה
* in
‡ qui legerit ea.
‡ quæ demum fient, edisserit,
[g] חזה [h] פוח
‡ viti superbi,
* est
‡ profectò quod ob
† præuaricatur
‡ fit
* permanebit:
‖ est
[i] נשא
‖ dicent:
‡ sua:
* aggrauat
‡ qui mordeant
[k] יקץ
† qui commoueant
[l] זוע
[m] שלל
‡ propter sanguinem hominum, & rapinas
* &
† auarè sectanti auaritiam
‡ vt domum suam ædificet,
vt ponat
* vt euadat de manu
[n] קנן [o] רוע

populos *decurtando* ‡ ,tuæ domui pudorem Consuluisti
יעצת בשת לביתך קצות[a]־עמים 10
pariete e ‡ lapis Quia .*tua anima peccans* † & ,multos
רבים וחוטא נפשך: כי־אבן מקיר 11
.*ei respondebit ligno e rudimentum* * & clamabit
תזעק וכפיס מעץ יעננה[b]:
constituenti & ,*sanguinibus in* † ciuitatem ædificanti Væ
12 הוי בנה עיר בדמים וכונן
Domino *cum* à ecce Nónne .iniquitate in ciuitatem
13 קריה בעולה: הלוא הנה מאת יהוה
,gentes & ,*ignis sufficientia* † in populi laborabunt & ,exercituum
צבאות וייגעו עמים בדי־אש ולאמים
.*lassabuntur vacui sufficientia* * in
בדי־ריק יעפו[c]:
,Domini gloriam *sciendum ad* † terra replebitur *Nam* ‡
14 כי תמלא הארץ לדעת את־כבוד יהוה
.mare *super operient* ‡ aquæ tanquam
כמים יכסו[d] על־ים:
,tuum *venenum* ‡ adiungenti , suo *socio* * propinanti Væ
15 הוי משקה רעהו מספח חמתך
.eorum nuditates *super aspiciendum ad* ‡ ,inebriando etiam &
ואף שכר למען הביט[e] על־מעוריהם:
etiam bibe :gloria *præ* ‡ , ignominia † es Saturatus
16 שבעת קלון מכבוד שתה גם־
dexteræ calix te super se vertet : ‡ præputium *denudare* * & , tu
אתה והערל תסוב[f] עליך כוס ימין
.tuam gloriam super † ignominiosus vomitus & , Domini
יהוה וקיקלון על־כבודך:
iumentorum † præda & , te operiet Lebanon ‡ rapina Quia
17 כי־חמס לבנון יכסך ושד[g] בהמות
,terræ rapinam & ,*hominis sanguines* * propter ,ea conteret
יחיתן מדמי אדם וחמס־ארץ
.ea in habitantium omnium & ,ciuitatis ‡
קריה וכל־ישבי בה:
,eius fictor illud sculpsit quia ?sculptile *profuit* † Quid
18 מה־הועיל פסל כי פסלו יצרו
fictor sperauit quia : mendacium docens & ,conflatile
מסכה ומורה שקר כי־בטח יצר
? muta *vana facıendum ad* ‡ ,*eo super* ,suo figmento *
יצרו עליו לעשות[h] אלילים אלמים:
lapidi ,te suscita :Expergiscere ; ligno dicenti Væ
19 הוי אמר לעץ הקיצה[i] עורי לאבן
;argento & ,auro coopertus *ipse* * Ecce ?*docebit* ‡ ipse † :tacenti
דומם הוא יורה הנה־הוא תפוש זהב וכסף
‡ Dominus Et .eius *interiori in* ‡ non spiritus omnis &
20 וכל־רוח אין בקרבו: ויהוה
.terra omnis eius *faciebus à sile* : *suæ sanctitatis* † templo in
בהיכל קדשו הס[k] מפניו כל־הארץ:

‡ eò quòd succidisti
קצה[a]
† peccasti in animā tuam.
‡ parietis
* tignum arboris testimonium feret.
ענה[b]
† sanguine, & ei qui stabiliuit
† igne,
* vacuum deficient.
יעף[c]
‡ Certè
† vt cognoscat
‡ quæ operiunt
כסה[d]
* amico
‡ vtrem
‡ vt aspicias
נבט[e]
† potius eorum
‡ quàm
* apparebit
‡ tuum:
סבב[f]
† veniet
‡ quā fecisti in
† quam fecerūt animalia
שדד[g]
* sanguinem hominum,
‡ &
† prodest
* in
‡ vt faceret idola
עשה[h]
קוץ[i]
† Num
‡ te docet? *est
‡ est in visceribus
‡ est
† sancto suo: fileat à facie
הסה[k]

CAP. III. ג

.*Sigionoth* ‡ super prophetæ Chabbacuc Oratio
1 תפלה[l] לחבקוק הנביא על שגינות[m]:
Domine , timui * ,tuum auditum audiui Domine
2 יהוה שמעתי שמעך יראתי יהוה
annorum *interiori* ‡ in ,illud viuifica annorum *interiori* ‡ in tuū opus
פעלך בקרב שנים חייהו בקרב שנים
.*recordaberis* ‡ misericordiæ ira in :*facies* † notum
תודיע[n] ברגז רחם תזכור:
.Selah :Paran monte de Sanctus & ,veniet *Theman* ‖ à Deus
3 אלוה מתימן יבוא וקדוש מהר־פארן סלה
.terra est plena eius laudis & ,eius *decor* * cælos operuit
כסה שמים הודו ותהלתו[o] מלאה הארץ:
.ei, † eius manu de *cornua* † ,erat lux vt ‖ splendor Et
4 ונגה כאור תהיה קרנים מידו לו

‡ ignorantiis.
פלל[l]
שגה[m]
* &
‡ medio
† fac:
‡ recordare.
ירע[n]
‖ Meridie
* gloria
הלל[o]
‖ eius
‖ splendores
‡ fuerunt

, pestis iuit eius *facies Ad* ‖ .eius fortitudinis absconsio * ibi Et
5 ושם חביון[a] עזה: לפניו ילך דבר
.*eius pedes ad carbo* ‡ egrediebatur & , Stetit est mensus &
6 ויצא רשף לרגליו: עמד וימדד
montes sunt contriti & ,gentes fecit *exsilire* † & ,vidit : terram
ארץ ראה ויתר[b] גוים ויתפצצו הררי־
seculi * itinera : *seculi* ‡ colles se incuruauerunt ,*perpetuitatis* ‡
עד שחו[c] גבעות עולם הליכות עולם
.ei † *Sub iniquitate* vidi tentoria ,Cusan se mouerunt
7 לו: תחת און ראיתי[d] אהלי כושן ירגזון
cortinæ terræ .Midian ‖ Nunquid est iratus flumina *in*
8 יריעות ארץ מדין: הבנהרים חרה
? Dominus Num * *in* flumina ‡ *nasus* ?tuus num *in* mare
יהוה אם בנהרים אפך אם־בים
† ?tua ira quia ‖ *equitabis* super ,tuos equos ‡ tuas quadrigas
עברתך כי תרכב על־סוסיך מרכבתיך
* .salutem ‡ *Denudatione denudabitur* tuus arcus ,iuramenta
9 ישועה: עריה תעור קשתך שבעות
† *tribuum* , *dictum* Selah : fluuios scidisti ‖ .*terram*
מטות אמר סלה נהרות תבקע־ארץ:
:transiit aquarum inundatio ,montes tremuerunt ,te Viderunt
10 ראוך[e] יחילו[f] הרים זרם מים עבר
.eleuauit *suas manus* * altitudo ,suum sonitum vorago dedit
נתן תהום קולו רום ידיהו נשא:
Sol ‡ Luna stetit † suo habitaculo : ad lucem tuarū sagittarū
11 שמש ירח עמד זבלה לאור חציך[g]
.tuæ hastæ fulguris splendorem ad , *ibunt* ‡
יהלכו לנגה ברק חניתך[h]
.gentes *triturabis naso* * in ,terram *incedes* ‡ ira In
12 בזעם תצעד־ארץ באף תדוש גוים:
cum salutem in ,tui populi salutem in es Egressus
13 יצאת לישע עמך לישע את־
. tuo Christo Transfixisti caput de domo impij , denudando
משיחך מחצת ראש מבית רשע ערות
.Selah ,collum ad vsque fundamentum
יסוד עד־צואר סלה:
Perfodisti *in* baculis eius caput ‡ *paganorum* eius, † *turbinabunt*
14 נקבת במטיו ראש פרזו יסערו
afflictum comedendum ad quasi * eorum exultatio :me dispergendū ad
להפיצני עליצתם כמו־לאכל עני[i]
,aceruo ‡ ,tuos equos mari in fecisti Calcare .abscondito in
15 במסתר: דרכת בים סוסיך חמר
,meus venter expauit & , Audiui .multarum aquarum
16 מים רבים: שמעתי ותרגז בטני
,mea ossa in putredo est ingressa ,mea labia *palpitarunt* † vocem ad
לקול צללו שפתי יבוא רקב בעצמי
ascendendo ‡ ,angustiæ die in *requiescam* * qui ,expaui *me subtus* ‡ &
ותחתי ארגז אשר אנוח ליום צרה לעלות[k]
.eum *excidet* † , populum *ad*
לעם יגודנו:
;vitibus in *germen* * non & ,*florebit* ‡ non ficus Quia
17 כי־תאנה לא־תפרח ואין יבול בגפנים
: cibum *fecit* ‡ non arua & , oliuæ opus mentiebatur
כחש מעשה־זית ושדמות לא־עשה אכל
.*bouilibus* ‡ in bos ‡ non & ,pecus ouili de *abscidit* †
גזר ממכלה צאן ואין בקר ברפתים:
Deo in lætabor , exultabo Domino in ego Et
18 ואני ביהוה אעלוזה אגילה[l] באלהי
.mea salute Deus Dominus ‡ *virtus* mea, & ponet pedes meos
19 ישעי: יהוה אדני חילי וישם[m] רגלי
tanquā † *ceruarum*, & super mea excelsa calcare me faciet : victorem
כאילות ועל־במותי ידרכני למנצח
.meis *modulationibus* ‡ in
בנגינותי:

* fuit
‖ Ante faciem
חבה[a]
‡ pestis propter eum.
† transire
נתר[b]
‡ longi tēporis
‡ æterni:
* æternitatis
† In loco iniquitatis
שחח[c]
ראה[d]
‖ contra
* contra
‡ est furor
† est
‖ ascendisti
‡ &
* ad
‡ Manifestatione manifestauit se
† quæ fecisti tribubus, ad confirmādum sermonem
‖ terræ.
ראה[e] חול[f]
* locum suum
‡ & ‡ in
חצץ[g]
‡ iuerunt,
חנה[h]
‡ incessisti super
* furore triturasti
‡ exercituum
† venerunt vt turbo
* fuit vt quando voluerunt comedere pauperem
פרזון
ק
ענה[i]
‡ in
† contremuerunt
‡ in loco meo
* me putabam requiescere
‡ quæ erit quādo hostis cogitabit ascendere contra
עלה[k]
† vt succidat
‡ florebat,
* erat fructus
‡ faciebant
† abscindebatur ‡ erat
‡ stabulis.
גול[l]
‡ fortitudo
† ceruorem,
‡ psalmis

Finis libri Chabbacuc.

תם ספר חבקוק

ספר צפניה

LIBER SEPHANIAH.

CAPVT I. א

fuit . quod Domini VERBVM
1 דְּבַר־יְהוָה ׀ אֲשֶׁר הָיָה
, Chusi filium Sephaniah ad
אֶל־צְפַנְיָה בֶּן־כּוּשִׁי
, Amariah filij , Ghedaliah filij
בֶּן־גְּדַלְיָה בֶּן־אֲמַרְיָה
Iosiahu diebus in , Chizchiiah filij
בֶּן־חִזְקִיָּה בִּימֵי יֹאשִׁיָּהוּ
omnia faciã deficere Deficiendo .Iehudah regis Amon filij
2 בֶּן־אָמוֹן מֶלֶךְ יְהוּדָה׃ אָסֹף אָסֵף כֹּל
faciam Deficere .Dominus dixit ,*humi faciebus desuper* ‖
‖ è superficie terræ;
3 מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נְאֻם־יְהוָה׃ אָסֵף
pisces & ,cælorum volatile faciam deficere ,*iumentum* & ,hominem
animalia,
אָדָם וּבְהֵמָה אָסֵף עוֹף־הַשָּׁמַיִם [a]וּדְגֵי
[a] דָּגָה
faciam succidere & , impiis *cum* * offendicula & , maris
* erunt
הַיָּם וְהַמַּכְשֵׁלוֹת אֶת־הָרְשָׁעִים וְהִכְרַתִּי אֶת־
.Dominus dixit ,*humi faciebus desuper* ‖ hominem
‖ è superficie terræ,
הָאָדָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה נְאֻם־יְהוָה׃
omnes super & , Iehudah super meam manum extendam Et
4 [b]וְנָטִיתִי יָדִי עַל־יְהוּדָה וְעַל כָּל־
[b] נָטָה
isto loco de faciam succidere & ,Ierusalaim habitatores
יוֹשְׁבֵי יְרוּשָׁלָ͏ִם וְהִכְרַתִּי מִן־הַמָּקוֹם הַזֶּה
.sacerdotibus cum *pullatorum* nomen ,Bahal residuum
eorum qui nigras induunt vestes
אֶת־שְׁאָר הַבַּעַל אֶת־שֵׁם הַכְּמָרִים עִם־הַכֹּהֲנִים׃
,cælorum militiæ tecta super se incuruantes Et
5 וְאֶת־[c]הַמִּשְׁתַּחֲוִים עַל־הַגַּגּוֹת לִצְבָא הַשָּׁמָיִם
[c] שָׁחָה
iurantes † & Dominum per *iurantes* † se incuruantes &
† qui iurant
וְאֶת־הַמִּשְׁתַּחֲוִים הַנִּשְׁבָּעִים לַיהוָה וְהַנִּשְׁבָּעִים
, Dominum post à *retrocedentes* ‡ Et .Malcham *in* *
* per regem suũ
‡ retrocedunt vt non eant
6 בְּמַלְכָּם׃ וְאֶת־הַנְּסוֹגִים מֵאַחֲרֵי יְהוָה
,eũ inuestigauerunt neque ,Dominum quæsierunt non qui &
וַאֲשֶׁר לֹא־בִקְשׁוּ אֶת־יְהוָה וְלֹא דְרָשֻׁהוּ׃
:Domini dies ‡ propè quia ,Dei Domini *faciebus* * à Tace
* facie
‡ est
7 [d]הַס מִפְּנֵי אֲדֹנָי יְהוִה כִּי קָרוֹב יוֹם יְהוָה
[d] הָסָה
.suos vocatos *sanctificauit* † ,sacrificium Dominus fecit præparare quia
† parauit
כִּי־[e]הֵכִין יְהוָה זֶבַח הִקְדִּישׁ קְרֻאָיו׃
[e] כּוּן
,principes *super* visitabo & ,Domini sacrificij die in erit Et
8 וְהָיָה בְּיוֹם זֶבַח יְהוָה וּפָקַדְתִּי עַל־הַשָּׂרִים
indumento indutos omnes *super* & , regis filios *super* &
וְעַל־בְּנֵי הַמֶּלֶךְ וְעַל כָּל־הַלֹּבְשִׁים מַלְבּוּשׁ
super transilientem omnem *super* visitabo Et .peregrino
9 נָכְרִי׃ וּפָקַדְתִּי עַל כָּל־הַדּוֹלֵג עַל־
suorũ dominorum domum *implentes* ,illa die in limen
qui implent
הַמִּפְתָּן בַּיּוֹם הַהוּא הַמְמַלְאִים בֵּית אֲדֹנֵיהֶם
ait , illa die in erit Et .dolo & , rapina
10 חָמָס וּמִרְמָה׃ וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נְאֻם־
à vlulatus & ,piscium porta à clamoris vox , Dominus
יְהוָה קוֹל צְעָקָה מִשַּׁעַר הַדָּגִים וִילָלָה מִן־
Vlulate .collibus à magna contritio & ,*secunda* †
† schola,
11 הַמִּשְׁנֶה וְשֶׁבֶר גָּדוֹל מֵהַגְּבָעוֹת׃ הֵילִילוּ
, Chenahan populus omnis est succisus quia ; Machtes habitatores
יֹשְׁבֵי הַמַּכְתֵּשׁ כִּי נִדְמָה כָּל־עַם כְּנַעַן
tempore in , erit Et .argentum ferentes omnes sunt succisi
12 נִכְרְתוּ כָּל־נְטִילֵי כָסֶף׃ וְהָיָה בָּעֵת
visitabo & , lucernis in Ierusalaim scrutabor illo
הַהִיא אֲחַפֵּשׂ אֶת־יְרוּשָׁלַ͏ִם בַּנֵּרוֹת וּפָקַדְתִּי
dicentes * ,suis fecibus *super* *coagulatos* ‡ viros *super*
‡ stantes in
* qui dicunt
עַל־הָאֲנָשִׁים הַקֹּפְאִים עַל־שִׁמְרֵיהֶם הָאֹמְרִים
.malefaciet nec ,Dominus benefaciet Non : suo corde in
בִּלְבָבָם לֹא־יֵיטִיב יְהוָה וְלֹא [f]יָרֵעַ׃
[f] רוּעַ
eorum domus & ,direptionem in eorum substantia erit Et
13 וְהָיָה חֵילָם לִמְשִׁסָּה וּבָתֵּיהֶם

: habitabunt non & , domos ædificabunt & : desolationem in
לִשְׁמָמָה וּבָנוּ בָתִּים וְלֹא יֵשֵׁבוּ
.earum vinum bibent non & , vineas plantabunt &
וְנָטְעוּ כְרָמִים וְלֹא [g]יִשְׁתּוּ אֶת־יֵינָם׃
[g] שָׁתָה
‡ Iuxtà est
festinus & ,*propinquus* ‡ ,magnus Domini dies *Propinquus* ‡
14 קָרוֹב יוֹם־יְהוָה הַגָּדוֹל קָרוֹב וּמַהֵר
* clamat
.fortis ibi *clamans* * ,amara Domini diei vox : nimis
מְאֹד קוֹל יוֹם יְהוָה מַר צֹרֵחַ שָׁם גִּבּוֹר׃
‡ afflictionis,
,*arctationis* ‡ & angustiæ dies ,illa dies iræ Dies
15 יוֹם עֶבְרָה הַיּוֹם הַהוּא יוֹם צָרָה וּמְצוּקָה
‡ tenebrarum
, caliginis & *tenebrositatis* ‡ dies ,desolationis & tumultus dies
יוֹם שֹׁאָה וּמְשׁוֹאָה יוֹם חֹשֶׁךְ וַאֲפֵלָה
† caliginis.
.*obscuritatis* † & nubis dies
יוֹם עָנָן וַעֲרָפֶל׃
‡ taratantara,
,munitas ciuitates super , *ouationis* ‡ & tubæ Dies
16 יוֹם שׁוֹפָר וּתְרוּעָה עַל הֶעָרִים הַבְּצֻרוֹת
* turres
.excelsas *pinnas* * super &
וְעַל [h]הַפִּנּוֹת הַגְּבֹהוֹת׃
[h] פִּנָּה
‡ homines,
,cæci vt ambulabunt & ,*hominem* ‡ afficiam angustiis Et
17 וַהֲצֵרֹתִי לָאָדָם וְהָלְכוּ כַּעִוְרִים
eorum sanguis effundetur & : peccauerunt Domino quia
כִּי לַיהוָה חָטָאוּ וְשֻׁפַּךְ דָּמָם
† caro
.sordes sicut ,eorum *panis* † & ,humus sicut
כֶּעָפָר וּלְחֻמָם כַּגְּלָלִים׃
poterit non eorum aurum etiam ,eorum argentum Etiam
18 גַּם־כַּסְפָּם גַּם־זְהָבָם לֹא־יוּכַל
cõsumetur eius zeli igne *in* & ,Domini iræ die in eos eruere
[i]לְהַצִּילָם בְּיוֹם עֶבְרַת יְהוָה וּבְאֵשׁ קִנְאָתוֹ תֵּאָכֵל
[i] נָצַל
festinatam profectò consummationem quia : terra omnis
כָּל־הָאָרֶץ כִּי כָלָה אַךְ־נִבְהָלָה
.terræ habitatoribus omnibus cum faciet
יַעֲשֶׂה אֵת כָּל־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ׃

CAP. II. ב

* Scrutamini vosipsos, & scrutamini
.desiderabilis non gens *congregamini &* , *vos Colligite* *
1 הִתְקוֹשְׁשׁוּ וָקוֹשּׁוּ הַגּוֹי לֹא נִכְסָף׃
‡ Antequam pariat decretũ diei, in quo eritis † quæ
prius , *die* transit † ,gluma vt ,*statutum parere Ante* ‡
2 בְּטֶרֶם לֶדֶת חֹק כְּמֹץ עָבַר יוֹם בְּטֶרֶם ׀
‡ furoris
antè , Domini *nasi* ‡ ira vos super veniat quàm
לֹא־יָבוֹא עֲלֵיכֶם [k]חֲרוֹן אַף־יְהוָה בְּטֶרֶם
[k] חָרָה
* inquam
‡ furoris
.Domini *nasi* ‡ dies vos super veniat * quàm
לֹא־יָבוֹא עֲלֵיכֶם יוֹם אַף־יְהוָה׃
† humiles
qui ,terræ *mansueti* † omnes Dominum Quærite
3 בַּקְּשׁוּ אֶת־יְהוָה כָּל־[l]עַנְוֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
[l] עָנָה
‖ estis:
,humilitatem quærite ,iustitiam quærite :*sunt* ‖ operati eius iudicium
מִשְׁפָּטוֹ פָּעָלוּ בַּקְּשׁוּ־צֶדֶק בַּקְּשׁוּ [m]עֲנָוָה
[m] עָנָה
‡ possitis abscondere
* furoris
.Domini *nasi* * ore in vos *absconderis* ‡ fortè si
אוּלַי תִּסָּתְרוּ בְּיוֹם אַף יְהוָה׃
; desolationem in Aschelon & ,erit relicta Hazzah Quia
4 כִּי עַזָּה עֲזוּבָה תִהְיֶה וְאַשְׁקְלוֹן לִשְׁמָמָה
.eradicabitur Hecron & ,*eam* eiicient Meridie *in* Asdod
אַשְׁדּוֹד בַּצָּהֳרַיִם יְגָרְשׁוּהָ וְעֶקְרוֹן תֵּעָקֵר׃
‡ in regione maritima,
.Cerethim genti ,*maris portum* ‡ habitantibus Væ
5 הוֹי יֹשְׁבֵי חֶבֶל הַיָּם גּוֹי כְּרֵתִים
; Palæstinorum terra , Chenahan vos super Domini Verbum
דְּבַר־יְהוָה עֲלֵיכֶם כְּנַעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים
† vt non sit habitator.
.*habitatore non à* † te faciam perdere &
וְהַאֲבַדְתִּיךְ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃
‡ regio maritima,
* caulæ
,pastorum *caularum* * habitacula , *maris portus* ‡ erit Et
6 וְהָיְתָה חֶבֶל הַיָּם [n]נְוֹת כְּרֹת [o]רֹעִים
[n] נָוָה [o] רָעָה
‡ pecorum.
.*pecoris* ‡ septa &
וְגִדְרוֹת צֹאן׃
* in
eis *super* * ,Iehudah domus residuo regio erit Et
7 וְהָיָה חֶבֶל לִשְׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה עֲלֵיהֶם

B.

succidetur non & , disciplinam suscipies , me timebis profectò
אַךְ־תִּירְאִי אוֹתִי תִּקְחִי מוּסָר וְלֹא־יִכָּרֵת
:eam super * visitaui quod ‡ omne † , eius habitaculum
מְעוֹנָהּ כֹּל אֲשֶׁר־פָּקַדְתִּי עָלֶיהָ
.sua studia † omnia corruperunt ,surrexerunt manè certè $
אָכֵן הִשְׁכִּימוּ הִשְׁחִיתוּ כֹּל עֲלִילוֹתָם׃
me surgere ‡ diem ad ,Dominus dixit ,me expectate Quapropter
8 לָכֵן חַכּוּ־לִי נְאֻם־יְהוָה לְיוֹם קוּמִי
, gentes colligendum ad $ meum iudicium quia :spolium * ad
לְעַד כִּי מִשְׁפָּטִי לֶאֱסֹף גּוֹיִם
,meam iram eas super effundendum ad ‡ ,regna me congregandum ad †
לְקָבְצִי מַמְלָכוֹת לִשְׁפֹּךְ עֲלֵיהֶם זַעְמִי
omnis comedetur $ mei zeli igne in quia : mei nasi' iram omnem
כֹּל חֲרוֹן אַפִּי כִּי בְּאֵשׁ קִנְאָתִי תֵּאָכֵל כָּל־
labium populos † ad conuertam tunc Quia .terra
9 הָאָרֶץ׃ כִּי־אָז אֶהְפֹּךְ אֶל־עַמִּים שָׂפָה
ei seruiendum ad * ,Domini nomine in ipsos omnes inuocandum ad ,purum ‡
בְרוּרָה לִקְרֹא כֻלָּם בְּשֵׁם יְהוָה לְעָבְדוֹ
,Hatharai ,Chus fluminis trans .vno humero
10 שְׁכֶם אֶחָד׃ מֵעֵבֶר לְנַהֲרֵי־כוּשׁ עֲתָרַי
die In .meum munus deferent ,meorum dispersorum filia
11 בַּת־פּוּצַי יוֹבִלוּן מִנְחָתִי׃ בַּיּוֹם
quibus ,tuis studiis † omnibus ab afficieris pudore non , illa
הַהוּא לֹא תֵבוֹשִׁי מִכֹּל עֲלִילֹתַיִךְ אֲשֶׁר
,tuo interiori ‡ de faciam remouere tunc quia :me in espraeuaricata
פָּשַׁעַתְּ בִּי כִּי־אָז אָסִיר מִקִּרְבֵּךְ
amplius extolli $ adiicies non & ,tui superbia gaudio gestientes
עַלִּיזֵי גַּאֲוָתֵךְ וְלֹא־תוֹסִפִי לְגָבְהָה עוֹד
tuo interiori † in faciam relinquere Et .meae sanctitatis monte in
12 בְּהַר קָדְשִׁי׃ וְהִשְׁאַרְתִּי בְקִרְבֵּךְ
.Domini nomine in sperabunt & ,tenuem ‡ & ,humilem populum
עַם עָנִי וָדָל וְחָסוּ בְּשֵׁם יְהוָה׃
loquentur $ nec ,iniquitatem facient * non Israel Residuum
13 שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל לֹא־יַעֲשׂוּ עַוְלָה וְלֹא־יְדַבְּרוּ
,fraudis ‖ lingua eorum ore in inuenietur neque ,mendacium
כָזָב וְלֹא־יִמָּצֵא בְּפִיהֶם לְשׁוֹן תַּרְמִית
.exterrens ‡ non & ,accubabunt & pascentur ipsi quoniam
כִּי־הֵמָּה יִרְעוּ וְרָבְצוּ וְאֵין מַחֲרִיד׃
exulta & ,laetare ,Israel * clamate ,Sion filia Praeconiza
14 רָנִּי בַּת־צִיּוֹן הָרִיעוּ יִשְׂרָאֵל שִׂמְחִי וְעָלְזִי
Dominus fecit Remouere .Ierusalaim filia corde toto in
15 בְּכָל־לֵב בַּת יְרוּשָׁלָםִ׃ הֵסִיר יְהוָה
Israel rex : tuum inimicum complanauit $,tua iudicia
מִשְׁפָּטַיִךְ פִּנָּה אֹיְבֵךְ מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל
die In .vltra malum videbis ‖ non ,tuo interiori in † Dominus
16 יְהוָה בְּקִרְבֵּךְ לֹא־תִירְאִי רָע עוֹד׃ בַּיּוֹם
ne , Sion ‡ :timeas ne , Ierusalaim dicetur ,illa
הַהוּא יֵאָמֵר לִירוּשָׁלַםִ אַל־תִּירָאִי צִיּוֹן אַל־
tuo interiori * in tuus Deus Dominus .tuae manus debilitentur
17 יִרְפּוּ יָדָיִךְ׃ יְהוָה אֱלֹהַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ
silebit ,laetitia in te super gaudebit .$ seruabit potens
גִּבּוֹר יוֹשִׁיעַ יָשִׂישׂ עָלַיִךְ בְּשִׂמְחָה יַחֲרִישׁ
.praeconio cum † te super faciet exultare ,suam dilectionem propter
בְּאַהֲבָתוֹ יָגִיל עָלַיִךְ בְּרִנָּה׃
,fuerunt te ex :congregaui tempore à affectos Maestitia ‖
18 נוּגֵי מִמּוֹעֵד אָסַפְתִּי מִמֵּךְ הָיוּ
conficiens * ego Ecce .opprobrij eam super ‡ onus
19 מַשְׂאֵת עָלֶיהָ חֶרְפָּה׃ הִנְנִי עֹשֶׂה אֶת־
faciam seruare & , illo tempore in te affligentes omnes
כָּל־מְעַנַּיִךְ בָּעֵת הַהִיא וְהוֹשַׁעְתִּי אֶת־
,laudem in eos ponam & ,congregabo expulsam $ & ,claudicantem
הַצֹּלֵעָה וְהַנִּדָּחָה אֲקַבֵּץ וְשַׂמְתִּים לִתְהִלָּה
tempore In .eorum pudoris terra omni in ,nomen in &
20 וּלְשֵׁם בְּכָל־הָאָרֶץ בָּשְׁתָּם׃ בָּעֵת
vos me congregandi in † tempore in & ,vos adducam illo
הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם
populis omnibus in laudem in & ,nomen in vos dabo nam
כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי
,vestris oculis in vestras captiuitates me conuertendo in † terrae
הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם
.Dominus dixit
אָמַר יְהוָה׃

לֶקַח a · † nec · ‡ malum · * veniet · $ sed · † opera · ‡ qua consurgam · חַכֵּה b · * spolia: · $ ponam vt congregem · † vt colligam · ‡ vt effundam · * furoris · $ consumetur · חָרָה c · † populum · ‡ electum, vt inuocent nomen · * vt seruiant ei consensu · $ Hi sunt qui · † operibus · ‡ medio tui eos qui exultant in · סוּר d · $ vt superbias · גָּאָה f יָסַף e · † medio tui · ‡ pauperem, · עָנָה g הָלַל · * facient · $ loquetur · † dolosa, · רָמָה i · ‡ erit qui exterreat. · Lauda * vos · רָנַן k רוּעַ · $ euacuauit · † est in medio tui, · ‖ timebis · רָאָה m · ‡ ad · : medio tui · רָפָה n · $ te · שׂוּשׂ o · † in laude. · ‖ Dolore · יָגָה p · ‡ fuit · * contundam · נָשָׂא q · † eiectam · עָנָה r יָשַׁע · שׂוּם t הָלַל · † congregabo · * cum conuertero · שָׁבָה x

:accubabunt vespera in † ,Aschelon domibus in ,pascentur
יִרְעוּן בְּבָתֵּי אַשְׁקְלוֹן בָּעֶרֶב יִרְבָּצוּן
auertet & ‖ ,eorum Deus Dominus eos visitauit quia
כִּי יִפְקְדֵם יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְשָׁב
conuicia ‡ & ,Moab opprobrium Audiui .eorum captiuitatem
8 שְׁבוּתָם׃ שָׁמַעְתִּי חֶרְפַּת מוֹאָב וְגִדּוּפֵי
, meum populum exprobrauerunt quibus ,Hammon filiorum
בְּנֵי עַמּוֹן אֲשֶׁר חֵרְפוּ אֶת־עַמִּי
viuens ‡ Propterea .eorum terminum super * magnificabant &
9 וַיַּגְדִּילוּ עַל־גְּבוּלָם׃ לָכֵן חַי־
Moab quia ,Israel Deus exercituum Dominus dixit , ego
אָנִי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי מוֹאָב
stridor † .Hamorah sicut Hammon filij & ,erit Sedom sicut
כִּסְדֹם תִּהְיֶה וּבְנֵי עַמּוֹן כַּעֲמֹרָה מִמְשַׁק
:‡ seculum in vsque desolatio & ,Salis fodina & , vrticae
חָרוּל וּמִכְרֵה־מֶלַח וּשְׁמָמָה עַד־עוֹלָם
meae gentis residuum & , eos diripient mei populi residuum
שְׁאֵרִית עַמִּי יְבָזּוּם וְיֶתֶר גּוֹי
quia ,eorum superbiam propter eis $ Hoc .eos possidebunt
10 יִנְחָלוּם׃ זֹאת לָהֶם תַּחַת גְּאוֹנָם כִּי
Domini populum super † magnificauerunt & , affecerunt probris
חֵרְפוּ וַיַּגְדִּלוּ עַל־עַם יְהוָה
confecit macie ‡ quia ,eos super Dominus Terribilis .exercituum
11 צְבָאוֹת׃ נוֹרָא יְהוָה עֲלֵיהֶם כִּי רָזָה
suo loco de vir * illi se incuruabunt & ,terrae Deos omnes
אֵת כָּל־אֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְיִשְׁתַּחֲווּ־לוֹ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ
interfecti Chusim vos Etiam .gentium insulae omnes
12 כֹּל אִיֵּי הַגּוֹיִם׃ גַּם־אַתֶּם כּוּשִׁים חַלְלֵי
,Aquilonem super suam manum extendet Et .ipsi † meo gladio
13 חַרְבִּי הֵמָּה׃ וְיֵט יָדוֹ עַל־צָפוֹן
desolationem in Nineueh ponet & :Assur perdet &
וִיאַבֵּד אֶת־אַשּׁוּר וְיָשֵׂם אֶת־נִינְוֵה לִשְׁמָמָה
.greges eius medio in accubabunt Et .desertum sicut siccitatem inuiam
14 צִיָּה כַּמִּדְבָּר׃ וְרָבְצוּ בְתוֹכָהּ עֲדָרִים
ericius etiam ,pellicanus * etiam ,gentis eius bestia omnis
כָּל־חַיְתוֹ־גוֹי גַּם־קָאַת גַּם־קִפֹּד
desolatio ,fenestra in cantabit † Vox .commorabuntur eius sphaerulis in
בְּכַפְתֹּרֶיהָ יָלִינוּ קוֹל יְשׁוֹרֵר בַּחַלּוֹן חֹרֶב
ciuitas * Haec .nudauit eius cedrum quoniam ,limine in ‡
15 בַּסַּף כִּי אַרְזָה עֵרָה׃ זֹאת הָעִיר
Ego :suo corde in dicens fiducia in habitans ,exultans $
הָעַלִּיזָה הַיּוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח הָאֹמְרָה בִּלְבָבָהּ אֲנִי
cubile desolationem in fuit Quomodo .vltra me praeter † ‡
וְאַפְסִי עוֹד אֵיךְ הָיְתָה לְשַׁמָּה מַרְבֵּץ
.suam manum mouebit ,sibilabit ,eam super transiens * omnis ? bestiae ‡
לַחַיָּה כֹּל עוֹבֵר עָלֶיהָ יִשְׁרֹק יָנִיעַ יָדוֹ׃

CAP. III. ג

.columbae $ ciuitati inquinatae & foedatae Vae
1 הוֹי מֹרְאָה וְנִגְאָלָה הָעִיר הַיּוֹנָה׃
:disciplinam suscepit nec , voce in † audiuit Non
2 לֹא שָׁמְעָה בְּקוֹל לֹא לָקְחָה מוּסָר
.appropinquauit non suum Deum ad ‡ ;fidit non Domino in
בַּיהוָה לֹא בָטָחָה אֶל־אֱלֹהֶיהָ לֹא קָרֵבָה׃
,eius iudices ;rugientes leones * ,eius interiori ‖ in eius Principes
3 שָׂרֶיהָ בְקִרְבָּהּ אֲרָיוֹת שֹׁאֲגִים שֹׁפְטֶיהָ
eius Prophetae .mane in exossarunt non , vesperae $ lupi
4 זְאֵבֵי עֶרֶב לֹא גָרְמוּ לַבֹּקֶר׃ נְבִיאֶיהָ
polluerunt eius sacerdotes :praeuaricationum ‡ viri ,leues †
פֹּחֲזִים אַנְשֵׁי בֹּגְדוֹת כֹּהֲנֶיהָ חִלְּלוּ־
iustus Dominus . $ legem oppresserunt * sanctitatem
5 קֹדֶשׁ חָמְסוּ תּוֹרָה׃ יְהוָה צַדִּיק
mane in mane in ‡ ,iniquitatem faciet non , eius interiori † in
בְּקִרְבָּהּ לֹא יַעֲשֶׂה עַוְלָה בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר
iniquus scit nec , deficit non ,lucem in dabit suum iudicium
מִשְׁפָּטוֹ יִתֵּן לָאוֹר לֹא נֶעְדָּר וְלֹא־יוֹדֵעַ עַוָּל
,earum anguli sunt desolati ,gentes feci Succidere .pudorem
6 בֹּשֶׁת׃ הִכְרַתִּי גוֹיִם נָשַׁמּוּ פִּנּוֹתָם
sunt desolatae :transeunte absque * ,earum plateas feci desolare
הֶחֱרַבְתִּי חוּצוֹתָם מִבְּלִי עוֹבֵר נִצְדּוּ
,Dixi .habitatore non à ,viro absque $,earum ciuitates
7 עָרֵיהֶם מִבְּלִי־אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב׃ אָמַרְתִּי

רָעָה a · † vespere · ‡ vt auerteret · שׁוּב b · ‡ opprobria · שָׁבָה c · שְׁבִיתָם ק · * os tuum · $ viuo · חָיָה d · † exitus · † eritis · בָּזַז e · $ erit · גָּאָה f · † os tuum · † attenuauit · * vnusquisque · שָׁחָה g · † eritis, · נָטָה h · שׂוּם i · * onocrotalus · superliminaribus † auis · לוּן k · ‡ erit * est · $ quae exultabat, quae habitabat confidenter, quae dicebat · † sum, & nõ est · שָׁמַם l · ‡ bestiarum · * qui transiens per · נוּעַ m · $ quae spoliat. · רָאָה n · † docentium vocem, · יָסַר o · ‡ Deo suo · ‖ medio · * vt · * vt vespertini, nec ossa quidem dimiserunt · † contemptibiles, · ‡ praeuaricatores · * transgressi sunt · $ meam. · יָרָה p · † medio · ‡ quotidie · פָּנָה q · * vt non sit qui transeat: · $ vt non sit quisquam, nec sit habitator,

ספר חגי

LIBER CHAGGHAI.

CAPUT I. א

Dariaues secundo ANNO
1 שְׁנַת ᵃשְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ — ᵃשָׁנָה ‡ prima
die in ,sexto mense in ,regis
הַמֶּלֶךְ בַּחֹדֶשׁ הַשִּׁשִּׁי בְּיוֹם
verbum fuit ,mensis vna ‡
אֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־
Chagghai manu in Domini
יְהוָה בְּיַד־חַגַּי
ducem Sealthiel filium Zerubabel ad prophetæ
הַנָּבִיא אֶל־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל פַּחַת
,magnum sacerdotem Iehosadac filium Iehosuah ad & , Iehudah
יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל — ‖ vt diceretur:
:dicendo ,exercituum Dominus dixit Sic :dicendum ad ‖ — dixit:
2 לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת לֵאמֹר — ‡ venit,
domus tempus ,venire ‡ tempus Non :dixerunt iste Populus
הָעָם הַזֶּה אָמְרוּ לֹא עֶת־בֹּא עֶת־בֵּית — ‖ vt ædificetur.
manu in Domini verbum fuit Et .ædificandæ ‖ Domini
3 יְהוָה ᵇלְהִבָּנוֹת׃ וַיְהִי דְּבַר־יְהוָה בְּיַד־ — ᵇבָּנָה ‡ vt diceret: * est
,vobis * tempus Nunquid :dicendum ad ‡ ,prophetæ Chagghai
4 חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר׃ הַעֵת לָכֶם — ‡ vt vos habitetis
ista domus & ,laqueatis vestris domibus in habitare vos ‡
אַתֶּם ᶜלָשֶׁבֶת בְּבָתֵּיכֶם סְפוּנִים וְהַבַּיִת הַזֶּה — ᶜישׁב
:exercituum Dominus dixit sic nunc Et ‡ deserta ‡ — ‡ sit
5 חָרֵב׃ וְעַתָּה כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
.vestras vias super vestrum cor Ponite
ᵈשִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם׃ — ᵈשׂוּם
non & ,comedere ‡ :parum inferre * & ,multum Seminastis — * inferetis ‡ comedetis,& non saturabimini:bibetis,
6 זְרַעְתֶּם ᵉהַרְבֵּה וְהָבֵא ᶠמְעָט אָכוֹל וְאֵין־
non & ,induere :inebriandum ad † non & ,bibere :saturandum ad — ᵉרבה ᶠבוא
לְשָׂבְעָה ᵍשָׁתוֹ וְאֵין־לְשָׁכְרָה לָבוֹשׁ וְאֵין־ — † inebriabimini:induetis vos,& non calefacietis vos:
in se locans * mercede ,se elocans ‡ mercede & :sibi calefaciendum ad
ʰלְחֹם לוֹ וְהַמִּשְׂתַּכֵּר מִשְׂתַּכֵּר אֶל־ — ‡ qui locauerit * locabit se,quæ erit ac si poneret eam
:exercituum Dominus dixit Sic .pertuso sacculo
7 צְרוֹר נָקוּב׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת
.vestras vias super vestrum cor Ponite
שִׂימוּ לְבַבְכֶם עַל־דַּרְכֵיכֶם׃ — ᵍשָׁתָה
,domum ædificate & ,lignum afferetis & † ,montem in Ascendite — † afferte ligna,
8 ⁱעֲלוּ הָהָר וַהֲבֵאתֶם עֵץ וּבְנוּ הַבָּיִת — ʰחמם ⁱעלה
.Dominus dixit,meipsum glorificabo & ,ea in complacebo & — ואכבדה
וְאֶרְצֶה־בּוֹ וְאֶכָּבְדָ אָמַר יְהוָה׃ — ק
intulistis & :parum ad ecce & ,multum ad Respicere ‡ — ‡ Respiciebatis
9 פָּנֹה אֶל־הַרְבֵּה וְהִנֵּה לִמְעָט וַהֲבֵאתֶם
Dominus dixit ,quid Propter illud in sufflaui & , domum in
הַבַּיִת וְנָפַחְתִּי בוֹ יַעַן מֶה נְאֻם יְהוָה — ‡ est
vos & ,deserta ipsa ‡ quæ ,meã domum Propter :exercituum
צְבָאוֹת יַעַן בֵּיתִי אֲשֶׁר־הוּא חָרֵב וְאַתֶּם
suam ‖ domum in vir currentes † — † curritis vnusquisque ... vestram.
ᵏרָצִים אִישׁ לְבֵיתוֹ׃ — ᵏרוּץ
terra & ,rore à cœli se clauserunt ‡ vos super Propterea
10 עַל־כֵּן עֲלֵיכֶם כָּלְאוּ שָׁמַיִם מִטָּל וְהָאָרֶץ — ‡ prohibiti sunt * prohibita est à fructu suo.
super siccitatem vocaui Et .suum germen reclusit *
11 כָּלְאָה יְבוּלָהּ׃ וָאֶקְרָא חֹרֶב עַל־
super & ,triticum super & ,montes super & ,terram
הָאָרֶץ וְעַל־הֶהָרִים וְעַל־הַדָּגָן וְעַל־
proferet quod † super & ,oleum super & ,mustum ‡ — ‡ vinum, † illud
הַתִּירוֹשׁ וְעַל־הַיִּצְהָר וְעַל אֲשֶׁר ˡתּוֹצִיא — ˡיצא
super & ,animal * super & ,hominem ‡ super & ;humus
הָאֲדָמָה וְעַל־הָאָדָם וְעַל־הַבְּהֵמָה וְעַל — ‡ homines, * animalia, manuum.
.volarum ‡ laborem omnem
כָּל־יְגִיעַ כַּפָּיִם׃
Iehosuah & ,Sealthiel filius Zerubabel audiuit Et
12 וַיִּשְׁמַע זְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל וִיהוֹשֻׁעַ

residuum omne & ,magnus sacerdos Iehosadac filius
בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְכֹל ׀ שְׁאֵרִית
‖ vocem — Chagghai verba super & ,sui Dei Domini voce in ‖ populi
הָעָם בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם וְעַל־דִּבְרֵי חַגַּי
†quæ ‖ipse — :eorum Deus Dominus eum ‖ misit quemadmodum † ,prophetæ
הַנָּבִיא כַּאֲשֶׁר שְׁלָחוֹ יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
‡ timuit * facie — .Domini faciebus * à populus timuerunt ‡ &
וַיִּירְאוּ הָעָם מִפְּנֵי יְהוָה׃
‡nunciatione — Domini legatione ‡ in Domini nuncius Chaggai dixit Et
13 וַיֹּאמֶר חַגַּי מַלְאַךְ יְהוָה בְּמַלְאֲכוּת יְהוָה
‡ sum, — .Dominus dixit , † vobiscum Ego :dicendo populo
לָעָם לֵאמֹר אֲנִי אִתְּכֶם נְאֻם־יְהוָה׃
filij Zerubabel spiritum Dominus suscitauit Et
14 ᵐעור — ᵐוַיָּעַר יְהוָה אֶת־רוּחַ זְרֻבָּבֶל בֶּן־
filij Iehosuah spiritum & ,Iehudah ducis Sealthiel
שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת יְהוּדָה וְאֶת־רוּחַ יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־
residui omnis spiritum & ,magni sacerdotis Iehosadac
יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וְאֶת־רוּחַ כֹּל שְׁאֵרִית
Domini domo in opus fecerunt & ,sunt ingressi & ;populi
ⁿבוא — הָעָם ⁿוַיָּבֹאוּ וַיַּעֲשׂוּ מְלָאכָה בְּבֵית־יְהוָה
.sui Dei exercituum
צְבָאוֹת אֱלֹהֵיהֶם׃

CAP. II. ב

‖ sexti, — ,sexto in ‖ mensis quarta & vigesima die In
1 בְּיוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ בַּשִּׁשִּׁי
.regis Dariaues secundo anno in
בִּשְׁנַת שְׁתַּיִם לְדָרְיָוֶשׁ הַמֶּלֶךְ׃
‖ mense, ‡ prima — verbum fuit ,mensis vna ‡ & vigesima in ‖ septimo In
2 בַּשְּׁבִיעִי בְּעֶשְׂרִים וְאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָיָה דְּבַר־
:dicendo ,prophetæ Chagghai manu in Domini
יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא לֵאמֹר׃
ducem Sealthiel filium Zerubabel ad nunc Dic
3 אֱמָר־נָא אֶל־זְרֻבָּבֶל בֶּן־שַׁלְתִּיאֵל פַּחַת
, magnum sacerdotem Iehosadac filium Iehosuah ad & , Iehudah
יְהוּדָה וְאֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל
:dicendo ,populi residuum ad &
וְאֶל־שְׁאֵרִית הָעָם לֵאמֹר׃
‡ est ex — domum viderit qui ,derelictus vobis in ‡ Quis
4 מִי בָכֶם הַנִּשְׁאָר אֲשֶׁר רָאָה אֶת־הַבַּיִת
* qualem ‡ videtis — eam videntes ‡ vos quam * & ?prima sua gloria in istam
ᵒראה — הַזֶּה בִּכְבוֹדוֹ הָרִאשׁוֹן וּמָה אַתֶּם ᵒרֹאִים אֹתוֹ
‖ sic est — ?vestris oculis in nihil quasi illa sicut ‖ Nónne ?nunc
עַתָּה הֲלוֹא כָמֹהוּ כְּאַיִן בְּעֵינֵיכֶם׃
te robora &;Dominus dixit ,Zerubabel te robora nunc Et
5 וְעַתָּה חֲזַק זְרֻבָּבֶל ׀ נְאֻם־יְהוָה וַחֲזַק
omnis te robora & ,magne sacerdos Iehosadac fili Iehosuah
יְהוֹשֻׁעַ בֶן־יְהוֹצָדָק הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל וַחֲזַק כָּל־
† sum, — , † vobiscum ego quia :facite & ,Dominus dixit ,terræ populus
ᵖעשׂה — עַם הָאָרֶץ נְאֻם־יְהוָה ᵖוַעֲשׂוּ כִּי־אֲנִי אִתְּכֶם
.exercituum Dominus dixit
נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
† Stat ‡ pepigi ‖ quando egrediebamini * perstat — vos egrediendo in ‖ vobiscum excidi ‡ quod verbum †
6 אֶת־הַדָּבָר אֲשֶׁר־כָּרַתִּי אִתְּכֶם בְּצֵאתְכֶם
ne .vestri medio in stans * meus spiritus & ,Ægypto ex
מִמִּצְרַיִם וְרוּחִי עֹמֶדֶת בְּתוֹכְכֶם אַל־
.timeatis
תִּירָאוּ׃
vnum Adhuc :exercituum Dominus dixit sic Quia
7 כִּי כֹה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עוֹד אַחַת
‡ est, ‖ facio — & ,cælos faciens ‖ tremere ego & ,ipsum ‡ pusillum
מְעַט הִיא וַאֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־
.aridam & ,mare & ,terram
הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־הֶחָרָבָה׃

desiderium *venient* & ,gentes omnes faciam tremere Et — veniet
8 וְהִרְעַשְׁתִּי אֶת־כָּל־הַגּוֹיִם [a]וּבָאוּ חֶמְדַּת — [a]בּוֹא
.gloria hanc domum implebo & ,gentium omnium
כָּל־הַגּוֹיִם וּמִלֵּאתִי אֶת־הַבַּיִת הַזֶּה כָּבוֹד
mihi * & ,argentum *Mihi* * .exercituum Dominus dixit — * Meum est
9 אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת׃ לִי הַכֶּסֶף וְלִי
.exercituum Dominus dixit ,aurum
הַזָּהָב נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
quàm nouissimæ huius domus gloria erit *Magna* ‖ — ‖ Maior
10 גָּדוֹל יִהְיֶה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאַחֲרוֹן מִן־
isto loco in & :exercituum Dominus dixit ,primæ
הָרִאשׁוֹן אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת וּבַמָּקוֹם הַזֶּה
.exercituum Dominus dixit ,pacem dabo
אֶתֵּן שָׁלוֹם נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃
secundo anno *in* , ʒ noni * quarta & vicesima In — * die ʒ mensis,
11 בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁיעִי בִּשְׁנַת [b]שְׁתַּיִם — [b]שָׁנָה
,*prophetæ* ‖ Chagghai *manu in* * Domini verbum fuit ,Dariaues
לְדָרְיָוֶשׁ הָיָה דְּבַר־יְהוָה בְּיַד־חַגַּי הַנָּבִיא — * ad ‖ prophetam,
Interroga :exercituum Dominus dixit Sic :dicendo
12 לֵאמֹר׃ כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת שְׁאַל־
feret En * :dicendo ,legem sacerdotes modò — * Si acceperit
13 נָא אֶת־הַכֹּהֲנִים תּוֹרָה לֵאמֹר׃ הֵן [c]יִשָּׂא־ — [c]נָשָׂא
tetigerit & ,sui vestimenti ora in *sanctuarii* ʒ carnem quispiam — ‡ sanctam
אִישׁ בְּשַׂר־קֹדֶשׁ בִּכְנַף בִּגְדוֹ וְנָגַע
,vinum *ad* & ,pulmentum *ad* & ,panem *ad* sua ora *in*
בִּכְנָפוֹ אֶל־הַלֶּחֶם וְאֶל־הַנָּזִיד וְאֶל־הַיַּיִן
? sanctificabitur nunquid ,cibum omnem *ad* & ,oleum *ad* &
וְאֶל־שֶׁמֶן וְאֶל־כָּל־מַאֲכָל הֲיִקְדָּשׁ
.Non :dixerunt & ,sacerdotes responderunt &
וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים וַיֹּאמְרוּ לֹא׃
omnia *in* anima immundus tetigerit Si :Chagghai dixit Et
14 וַיֹּאמֶר חַגַּי אִם־[d]יִגַּע טְמֵא־נֶפֶשׁ בְּכָל־ — [d]נָגַע
,sacerdotes responderunt Et ? erit immundus nónne ,hæc
אֵלֶּה הֲיִטְמָא [e]וַיַּעֲנוּ הַכֹּהֲנִים — [e]עָנָה
:dixit & ,Chagghai respondit Et .erit Immundus :dixerunt &
15 וַיֹּאמְרוּ יִטְמָא׃ וַיַּעַן חַגַּי וַיֹּאמֶר
dixit ,*meas facies ad* ista gens sic & ,iste populus Sic coram me,
כֵּן הָעָם־הַזֶּה וְכֵן־הַגּוֹי הַזֶּה לְפָנַי נְאֻם־
quod & ,eorum manuum opus omne sic & :Dominus
יְהוָה וְכֵן כָּל־מַעֲשֵׂה יְדֵיהֶם וַאֲשֶׁר
ponite nunc Et . *ipsum* ‖ immundum ,ibi *offerent* offerunt — ‖ est.
16 יַקְרִיבוּ שָׁם טָמֵא הוּא׃ וְעַתָּה [f]שִׂימוּ־ — [f]שׂוּם
antequam :suprà & hac die à vestrum cor quæso
נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה מִטֶּרֶם

‖ sit positus lapis super — .Domini templo in lapidem *ad* *lapidem* *poni* ‖
שׂוּם־אֶבֶן אֶל־אֶבֶן בְּהֵיכַל יְהוָה׃
Antequam essent in ædificio — *erat* † & ,viginti ʒ aceruum ad * veniebat *eorum existere Ab*
* quispiam — 17 [g]מִהְיוֹתָם בָּא אֶל־עֲרֵמַת עֶשְׂרִים וְהָיְתָה
ʒ frumenti, ex — quinquaginta *hauriendum ad* * torcular ad *veniens* ‡ :decem
quo putabatur quòd deberent — עֲשָׂרָה בָּא אֶל־הַיֶּקֶב לַחְשֹׂף חֲמִשִּׁים
exire modij — vos Percussi .viginti *erat* ‖ & ,torculari ʒ
† erant ‡ & qui veniebant — 18 פּוּרָה וְהָיְתָה עֶשְׂרִים׃ [h]הִכֵּיתִי אֶתְכֶם
* ad euacuandum batos — opus omne .grandine *in* & ,rubigine *in* & ;*segetũ percussione in* †
ʒ in ‖ erant — בַּשִּׁדָּפוֹן וּבַיֵּרָקוֹן וּבַבָּרָד אֵת כָּל־מַעֲשֵׂה
.Dominus dixit ,me ad vos *non &* * :vestrarum manuũm
[g]הָיָה [h]נָכָה — יְדֵיכֶם וְאֵין־אֶתְכֶם אֵלַי נְאֻם־יְהוָה׃
† ariditate, — , supra & ,ista die à vestrum cor nunc Ponite
* nec fuit qui conuerteret — 19 [i]שִׂימוּ־נָא לְבַבְכֶם מִן־הַיּוֹם הַזֶּה וָמָעְלָה
[i]שׂוּם — die à : noni ʒ quarta & vigesima die à
ʒ mensis — מִיּוֹם עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַתְּשִׁיעִי לְמִן־הַיּוֹם
.vestrum cor ponite ,Domini templum est fundatum qua
אֲשֶׁר־יֻסַּד הֵיכַל־יְהוָה שִׂימוּ לְבַבְכֶם׃
† est — *vitem ad vsque* ‡ & . horreo in semen † adhuc Nónne
‡ est adhuc vitis & ficus. — 20 הַעוֹד הַזֶּרַע בַּמְּגוּרָה וְעַד־הַגֶּפֶן
* arbor — ʒ tulit non oleæ *lignum* * & ,malogranatum & *ficum &*
ʒ fructum — וְהַתְּאֵנָה וְהָרִמּוֹן וְעֵץ הַזַּיִת לֹא נָשָׂא
Domini verbum fuit Et .benedicam hac die A
21 מִן־הַיּוֹם הַזֶּה אֲבָרֵךְ׃ וַיְהִי דְבַר־יְהוָה׀
† die — , mensis † quarta & vigesima in ,Chagghai ad secundò
[k]שָׁנָה — [k]שֵׁנִית אֶל־חַגַּי בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה לַחֹדֶשׁ
‡ vt diceret: — :dicendo .Iehudah ducem Zerubabel ad Dic *:dicendum ad* ‡
22 לֵאמֹר׃ אֱמֹר אֶל־זְרֻבָּבֶל פַּחַת־יְהוּדָה לֵאמֹר
facio — .terram & ,cælos *faciens* tremere Ego
אֲנִי מַרְעִישׁ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ׃
disperdam & . regnorum solium subuertam Et
23 וְהָפַכְתִּי כִּסֵּא מַמְלָכוֹת וְהִשְׁמַדְתִּי
currus — *quadrigam* subuertam & :gentium regnorum fortitudinem
חֹזֶק מַמְלְכוֹת הַגּוֹיִם וְהָפַכְתִּי מֶרְכָּבָה
ascensores eorum; — ,eorum ascensores & ,equi descendent & ;*eam equitantes* &
וְרֹכְבֶיהָ וְיָרְדוּ סוּסִים וְרֹכְבֵיהֶם
‖ vnusquisque — dixit ,illa die In .sui fratris gladio *in* *vir* ‖
24 אִישׁ בְּחֶרֶב אָחִיו׃ בַּיּוֹם הַהוּא נְאֻם־
† tollam — Scalthiel fili Zerubabel te *capiam* † , exercituum Dominus
יְהוָה צְבָאוֹת אֶקָּחֲךָ זְרֻבָּבֶל בֶּן־שְׁאַלְתִּיאֵל
quia :signaculum sicut te ponam & ,Dominus dixit ,mi serue
עַבְדִּי נְאֻם־יְהוָה וְשַׂמְתִּיךָ כַּחוֹתָם כִּי־
.exercituum Dominus dixit ,elegi te *in*
בְךָ בָחַרְתִּי נְאֻם יְהוָה צְבָאוֹת׃

Finis libri Chagghai.

תם ספר חגי

ספר זכריה

LIBER ZECHARIAH.

CAPVT I. א

IN

anno *in* ,octauo MENSE

1 חדש השמיני בשנת

verbum fuit ,Dariaues secundo

[a]שתים לדריוש היה דבר־ — [a] שנת

filium Zechariah ad Domini

יהוה אל־זכריה בן־ — * prophetam,

,*prophetæ* * Hiddo filij Berechiah

ברכיה בן־עדו הנביא

.iracundia vestros patres *super* ‡ Dominus est Iratus :dicendo — ‡ contra

2 לאמר: קצף יהוה על־אבותיכם קצף:

: exercituum Dominus dixit Sic ,eos ad *dices* ‖ Et — ‖ dic

3 ואמרת אליהם כה אמר יהוה צבאות

conuertar & ,exercituum Dominus dixit ,me ad Conuertimini

שובו אלי נאם יהוה צבאות ואשוב

sitis Ne .exercituum Dominus dixit ,vos ad — [b] היה * ad

4 אליכם אמר יהוה צבאות: אל־[b]תהיו

prophetæ *eos ad* clamauerunt quos * , vestri patres sicut

כאבותיכם אשר קראו־אליהם הנביאים

:exercituum Dominus dixit Sic :dicendo , priores

הראשנים לאמר כה אמר יהוה צבאות — ‖ ab operibus

vestris *studiis* ‖ & , malis vestris viis à nunc Conuertimini — יתיר ;

שובו נא מדרכיכם הרעים ומעליליכם — ‡ mihi;

dixit ,*me ad* ‡ attenderunt neque ,audierunt non & : malis

הרעים ולא שמעו ולא־הקשיבו אלי נאם־

prophetæ & ‡*ipsi* ‡ vbi vestri † Patres .Dominus — † illi ‡ sunt?

5 יהוה: אבתיכם איה־הם והנביאים

,mea verba Veruntamen ? viuent *seculum* * in nunquid — * sempiternum

6 הלעולם [c]יחיו: אך ׀ דברי — [c] חיה

nónne ,prophetis meis seruis mandaui quæ , mea statuta &

וחקי אשר [d]צויתי את־עבדי הנביאים הלוא — [d] צוה

: dixerunt & ,sunt conuersi Et ? vestros patres comprehenderunt

[e]השיגו אבתיכם וישובו ויאמרו — [e] נשג

faciendum ad , exercituum Dominus cogitauit Quemadmodum vt faceret

כאשר זמם יהוה צבאות לעשות

fecit sic,nostra opera secundum & ,nostras vias secundum nobis

לנו כדרכינו וכמעללינו כן עשה

vn- quarta & vigesima die In .nobiscum

7 אתנו: ביום עשרים וארבעה לעשתי־ — * est

secundo anno *in* ,Sebat mensis * ipse ,mensis decimi

עשר חדש הוא־חדש שבט בשנת שתים

filium Zechariah ad Domini verbum fuit , Dariaues

לדריוש היה דבר־יהוה אל־זכריה בן־

:dicendo , *prophetæ* Hiddo filij Berechiahu prophetam,

ברכיהו בן־עדוא הנביא לאמר:

equum super *equitans* * vir ecce & ,nocte Vidi — * equitabat

8 [f]ראיתי הלילה והנה־איש רכב על־סוס — [f] ראה

;profundo in ‡ quæ ,myrtos inter *stans* *ipse* ‡ & ,rufum — ‡ stabat ‡ erant

אדם והוא עמד בין ההדסים אשר במצלה

,albi & ,*nigri* ‖ ,rufi equi ‡ eum post & — ‡ erant ‖ varij,

ואחריו סוסים אדמים שרקים ולבנים:

me ad dixit Et ?mi Domine ij * Qui : dixi et — * sunt

9 ואמר מה־אלה אדני ויאמר אלי

.isti *ipsi* † qui tibi ostendam Ego :me in *loquens* ‡ angelus — ‡ qui loquebatur † sint

המלאך הדבר בי אני אראך מה־המה אלה:

:dixit & ,myrtos inter *stans* ‡ vir respondit Et — ‡ qui stabat [g] ענה

10 [g]ויען האיש העמד בין־ההדסים ויאמר — * sunt

.terram *in deambulandum ad* ‖ Dominus misit quos * Ij — ‖ vt perambulent

אלה אשר שלח יהוה להתהלך בארץ:

inter *stanti* ‡ Domini angelo responderunt Et — ‡ qui stabat

11 ויענו את־מלאך יהוה העמד בין

omnis ecce & ,terram Perambulauimus :dixerunt & ,myrtos

ההדסים ויאמרו התהלכנו בארץ והנה כל־

terra *sedens & quiescens*. Et respondit angelus Domini, — habitatur & quiescit.

הארץ ישבת ושקטת: ויען מלאך־יהוה 12

& dixit: Domine exercituum , quo-vsque tu non

ויאמר יהוה צבאות עד־מתי אתה לא־

misereberis Ierusalaim , & vrbium Iehudah, quibus

תרחם את־ירושלם ואת ערי יהודה אשר

iratus es iam septuaginta annos ?

זעמתה זה שבעים שנה:

Et respondit Dominus angelo, *loquenti* in me — qui loquebatur

13 ויען יהוה את־המלאך הדבר בי

verba , bona verba consolatoria.

דברים טובים דברים נחמים:

Et dixit ad me angelus *loquens* in me: Clama , dicendo : — qui loquebatur

14 ויאמר אלי המלאך הדבר בי קרא לאמר

Sic dixit Dominus exercituum ; Zelatus sum Ierusalaim ,

כה אמר יהוה צבאות קנאתי לירושלם

& Siion zelo magno. Et ira magna *ego*

15 ולציון קנאה גדולה: וקצף גדול אני

* *irascens super* gentes , ‡ *pacatas*. quia *ego* iratus sum — * irascor cōtra ‡ quietas;

קצף על־הגוים השאננים אשר אני קצפתי

parum , & ipsi auxiliati sunt in malum. Propterea sic

16 מעט והמה עזרו [h]לרעה: לכן כה־ — [h] רוע

dixit Dominus : reuersus sum ad Ierusalaim in misericordiis.

אמר יהוה שבתי לירושלם ברחמים

domus mea ædificabitur in ea , ait Dominus exercituum.

ביתי יבנה בה נאם יהוה צבאות

& perpendiculum extendetur super Ierusalaim.

וקוה ינטה על־ירושלם: — וקו ק

17 Adhuc clama , dicendo : Sic dixit Dominus exercituum:

עוד ׀ קרא לאמר כה אמר יהוה צבאות

Adhuc dispergentur ciuitates meæ præ bonitate : & consolabitur

עוד תפוצנה ערי מטוב ונחם

Dominus adhuc Siion, & eliget adhuc *in* Ierusalaim.

יהוה עוד את־ציון ובחר עוד בירושלם:

Et leuaui oculos meos , & vidi , & ecce quatuor

18 [i]ואשא את־עיני וארא והנה ארבע — [i] נשא

cornua. Et dixi ad angelum ‡ *loquentem* in me: — ‡ qui loquebatur

19 קרנות: ואמר אל־המלאך הדבר בי

Quid * hæc ? Et dixit ad me : Hæc * cornua quæ — * sunt

מה־אלה ויאמר אלי אלה הקרנות אשר

ventilauerunt Iehudah , Israel & Ierusalaim.

[k]זרו את־יהודה את־ישראל וירושלם: — [k] זרה

20 Et ostendit mihi Dominus quatuor fabros.

[l]ויראני יהוה ארבעה חרשים: — [l] ראה

21 Et dixi : Quid ipsi ‖ *venientes* ad faciendum? Et dixit, — ‖ veniunt

ואמר מה אלה [m]באים לעשות ויאמר — [m] בוא

dicendo : Ista * cornua , quæ ventilauerunt Iehudah, — * sunt

לאמר אלה הקרנות אשר־[n]זרו את־יהודה — [n] זרה

‡ *adeo vt* vir non leuauit caput suum : & venerunt isti — ‡ quando adhuc

כפי־איש לא־נשא ראשו ויבאו אלה

ad terrendum eos , ad proiiciendum cornua gentium

להחריד אתם [o]לידות את־קרנות הגוים — [o] ידה

‡ *leuantium* cornu ‖ *ad* terram Iehudah , ad ventilandum eam. — ‡ quæ leuauerunt ‖ super

הנשאים קרן אל־ארץ יהודה לזרותה:

CAP. II. ב

Et leuaui oculos meos , & vidi , & ecce vir , & in manu eius

1 [p]ואשא עיני [q]וארא והנה־איש ובידו — [p] נשא [q] ראה

funiculus mensuræ. Et dixi : Quò ‡ tu *vadens*? Et dixit — ‡ vadis?

2 חבל מדה: ואמר אנה אתה הלך ויאמר

ad me : † *Ad* metiendum Ierusalaim , ‡ *ad videndum* quanta — † vt metiar ‡ vt videam

אלי [r]למד את־ירושלם לראות כמה־ — [r] מדד

latitudo eius , & quanta * longitudo eius. — * sit

רחבה וכמה ארכה:

angelus Et :exiens † ,me in *loquens* ‡ angelus ecce Et
3 והנה המלאך הדבר בי יצא ומלאך
,Curre :eum ad dixit Et .eius occursum in *egrediens* ‡ alius
4 אחר יצא לקראתו: ויאמר אלו [a]רץ
habitabitur *Villæ* || :dicendo ,istum puerum ad loquere
דבר אל־הנער הלז לאמר פרזות [b]תשב
.eius medio in *animalis & ,hominu* * multitudine præ Ierusalaim
ירושלם מרב אדם ובהמה בתוכה:
:*circum ignis* ‡ murus ,Dominus dixit ,ei ero ego Et
5 ואני אהיה־לה נאם־יהוה חומת אש סביב
fugite & ,*væ* ,*Væ* || .eius medio in ero gloriam in &
6 ולכבוד אהיה בתוכה: הוי הוי [c]ונסו
quatuor *iuxta* ‡ quia :Dominus dixit ,Aquilonis terra de
מארץ צפון נאם־יהוה כי כארבע
.Dominus dixit ,vos dispersi cælorum ventos
רוחות השמים פרשתי אתכם נאם־יהוה:
.Babel filiæ habitatrix ,te erue ,Siion *Væ* ‡
7 הוי ציון המלטי יושבת בת־בבל:
gloriam Post :exercituum Dominus dixit sic Quia
8 כי כה אמר יהוה צבאות אחר כבוד
,vos *in tangens* ‡ quia :vos *spoliantes* * gentes ad me misit
שלחני אל־הגוים השללים אתכם כי הנגע בכם
agitans ego ‡ ecce Quia .eius oculi pupillam *in tangens* †
9 נגע בבבת עינו: כי הנני [d]מניף את־
scietis & :suis seruis *spolium* * erunt & ,eos super meam manū
ידי עליהם והיו שלל לעבדיהם וידעתם
lætare & *Præconiza* ‡ .me miserit exercituum Dominus quòd
10 כי־יהוה צבאות שלחני: [e]רני ושמחי
,tui medio in habitabo & ,*veniens ego* ‡ ecce quia ,Siion filia
בת־ציון כי הנני־בא ושכנתי בתוכך
multæ gentes adhærebunt Et .Dominus ait
11 נאם־יהוה: [f]ונלוו גוים רבים
:populum in mihi erunt & ,illa die in *Dominum ad* ‡
אל־יהוה ביום ההוא והיו לי לעם
exercituum Dominus quòd scies & :tui medio in habitabo &
ושכנתי בתוכך וידעת כי־יהוה צבאות
Iehudah Dominus possidebit Et .te ad me miserit
12 שלחני אליך: ונחל יהוה את־יהודה
.Ierusalaim *in* adhuc eliget & ,sanctitatis *humum* || super suam partē
חלקו על אדמת הקדש ובחר עוד בירושלם:
est excitatus ‡ quia :Domini *faciebus* † à caro omnis Sile
13 [g]הס כל־בשר מפני יהוה כי נעור
.suæ sanctitatis habitaculo de
ממעון קדשו:

Margin: ‡ qui loquebatur † egrediebatur; ‡ egrediebatur — [a]רוץ — || Absque muro — [b]ישב — * hominum & iumentorum — ‡ igneus in circuitu, — || O, ô egredimini, — [c]נוס — ‡ in — ‡ Q — * quæ spoliauerunt — ‡ qui tangit † tangit ‡ leuo — [d]נוף — * spolia — ‡ Lauda — [e]רנן — † veniam, — [f]לוה — ‡ à Domino — || terram — † facie ‡ surrexit — [g]הסה

CAP. III. ג

stantem ,magnum sacerdotem Iehosuah mihi ostendit Et
1 [h]ויראני את־יהושע הכהן הגדול עמד
,eius dexteram *super stans* * Satan & :Domini *angeli facies ad* ‡
לפני מלאך יהוה והשטן עמד על־ימינו
Increpet :Satan ad Dominus dixit Et .ei *aduersandum ad* ‡
2 לשטנו: ויאמר יהוה אל־השטן יגער
eligens ‡ ,te in Dominus increpet & ,Satan te in Dominus
יהוה בך השטן ויגער יהוה בך הבחר
?igne de erutus torris ‡ hic nónne :Ierusalaim *in*
בירושלם הלוא זה אוד מצל מאש:
stans * & ,sordidis vestibus indutus erat Iehosuah Et
3 ויהושע היה לבוש בגדים צואים ועמד
stantes ad dixit & ,respondit Et .*angeli facies ad*
4 לפני המלאך: [i]ויען ויאמר אל־העמדים
.eo *desuper* || sordida vestimenta Remouete :dicendo ,*eius facies ad* ‡
לפניו לאמר [k]הסירו הבגדים הצאים מעליו
,tuam iniquitatem te *desuper* ‡ feci transire .Vide ,eum ad dixit ‡ &
ויאמר אליו ראה העברתי מעליך [l]עונך
cidarim Ponant :dixi Et .mutatoriis ,te * induere &
5 והלבש אתך מחלצות: ואמר [m]ישימו צניף
mundam cidarim posuerunt Et .eius caput super mundam
טהור על־ראשו וישימו הצניף הטהור
Domini angelus Et .vestibus eum induerunt & ,eius caput super
על־ראשו וילבשהו בגדים ומלאך יהוה
:dicendo ,Iehosuah *in* Domini angelus contestabatur Et .*stans*
6 עמד: [n]ויעד מלאך יהוה ביהושע לאמר:

Margin: [h]ראה — ‡ coram angelo * stabat ad — ‡ vt aduersaretur — ‡ qui eligit — ‡ est vt — * stabat — coram angelo. — [i]ענה — ‡ coram se, || ab — [k]סור — ‡ à — [l]עוה — * fesi — [m]שום — stabat, — [n]עוד

meis viis in Si :exercituum Dominus dixit Sic
7 כה־אמר יהוה צבאות אם־בדרכי
etiam & ,custodieris meam custodiam si & ,ambulaueris
[o]תלך ואם את־משמרתי תשמר וגם־
custodies etiam & ,meam domum iudicabis tu
אתה [p]תדין את־ביתי וגם תשמר את־
.ipsos stantes inter *itinera* tibi dabo & :mea atria
חצרי ונתתי לך מהלכים בין העמדים האלה:
,tu magne sacerdos Iehosuah nunc Audi
8 שמע־נא יהושע הכהן הגדול אתה
:*ipsi portenti* ‡ viri quia :*tuas facies ad habitantes* * ,tui *socij* || &
ורעיך הישבים לפניך כי־אנשי מופת המה
.germen meum seruum *adducens ego* † ecce quia
כי־הנני [q]מביא את־עבדי צמח:
super ,Iehosuah *facies ad dedi* ‡ quem lapis ecce Quia
9 כי הנה האבן אשר נתתי לפני יהושע על־
,eius *apertionem aperiens ego* ‡ ecce :oculi septem * vnum lapidem
אבן אחת שבעה עינים הנני מפתח פתחה
iniquitatem remouebo & ,exercituum Dominus dixit
נאם יהוה צבאות [r]ומשתי את־[s]עון
dixit ,illa die In .vna die in illius terræ
10 הארץ־ההיא ביום אחד: ביום ההוא נאם
ad suum *socium ad vir* † vocabitis ,exercituum Dominus
יהוה צבאות תקראו איש אל־רעהו אל־
.ficum subter *ad* & vitem subter
תחת גפן ואל־תחת תאנה:

Margin: [o]ילך — [p]דון — viam — || amici * qui habitant coram te: ‡ ad portenta sunt: † adduco — [q]בוא — ‡ posui coram * sunt ‡ cælo cælaturam — [r]מוש [s]עוה — † vnusquisque ad amicum

CAP. IIII. ד

qui loquebatur me suscitauit & :me in *loquens* angelus est reuersus Et
1 וישב המלאך הדבר בי [t]ויעירני
:me ad dixit Et .suo somno è suscitatur qui virum sicut
2 כאיש אשר־יעור משנתו: ויאמר אלי
candelabrum ecce & .Vidi :dixi Et ?*videns* † tu Quid
מה אתה ראה ויאמר ראיתי והנה מנורת
septem & ,eius caput super lenticula & ,*ipsum* totum aureum
זהב כלה וגלה על־ראשה ושבעה
,lucernis infusoria septem & ,Septem .illud super eius lucernæ
נרתיה עליה שבעה ושבעה מוצקות לנרות
:illud super oliuæ duæ Et .eius caput super * quæ
3 אשר על־ראשה: ושנים זיתים עליה
.eius sinistram *super vna* † & ,lenticulæ dextera à vna
אחד מימין הגלה ואחד על־שמאלה:
:dicendo ,me in *loquentem* angelum ad dixi & ,respondi Et
4 [u]ואען ואמר אל־המלאך הדבר בי לאמר
loquens || angelus respondit Et ?Domine hæc * Quid
5 מה אלה אדני: ויען המלאך הדבר
?hæc *ista* † quid nosti Nónne :me ad dixit & ,me in
בי ויאמר אלי הלוא ידעת מה־המה אלה
,me ad dixit & respondit Et .mi Domine Non :dixi Et
6 ואמר לא אדני: ויען ויאמר אלי
:dicendo .Zerubbabel ad Domini verbum * Hoc :dicendo
לאמר זה דבר־יהוה אל־זרבבל לאמר
,meo spiritu in sed ,potentia in nec ,exercitu in Non
לא בחיל ולא בכח כי אם־ברוחי
magne mons tu Quis .exercituum Dominus dixit
7 אמר יהוה צבאות: מי־אתה הר־הגדול
lapidem educet Et ?planiciem in Zerubbabel *facies ad* ‡
לפני זרבבל למישור [x]והוציא את־האבן
.ei gratia ,gratia ;*strepitibus* || primarium
הראשה [y]תשאות חן חן לה:
:dicendo ,me ad Domini verbum fuit Et
8 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:
eius manus & ,istam domum fundauerunt Zerubbabel Manus
9 ידי זרבבל יסדו הבית הזה וידיו
me misit exercituum Dominus quòd scies & :illam *elaborabunt*
תבצענה וידעת כי־יהוה צבאות שלחני
,lætabuntur & ?*exiguarum* || diem despexit quis Quia .vos ad
10 אליכם: כי מי [z]בז ליום קטנות ושמחו
septem * Zerubbabel manu in *stanni* ‡ lapidem videbunt &
וראו את־האבן הבדיל ביד זרבבל שבעה־
.terram vniuersam *in discursantes ipsi* † Domini *oculi illi* ‡
אלה עיני יהוה המה משוטטים בכל־הארץ:

Margin: [t]עור — † vides? — ואמר קּ — * erant — † altera ad — qui loquebatur — [u]ענה — * sunt || qui loquebatur † sunt — * est — ‡ coram || cum clamoribus; — [x]יצא — [y]שוא — perficient || illum qui exigua habuit initia; — [z]בוז — ‡ stanneum * cum ‡ illis oculis † qui ipsi oculi Domini sunt circumeuntes

istæ oliuæ duæ ‡ Quid : eum ad dixi & , respondi Et ‡ sunt

11 ואען ואמר אליו מה־שני הזיתים האלה [a]ענה

? eius sinistram *super* * & : candelabri dexteram *super* * * ad

על־ימין המנורה ועל־שמאולה:

spicæ duæ $ Quid : eum ad dixi & , secundo respondi Et $ sunt

12 ואען שנית ואמר אליו מה־שתי שבלי

, *auri* *ampullarum* ‡ duarum *manu in* † quæ , oliuarum † in medio

הזיתים אשר ביד שני צנתרות הזהב ‡ fistularum aurearum, quæ euacuant à

13 : dicendo , me ad ait Et ? aurum se *desuper* *euacuantium*

המריקים מעליהם הזהב: ויאמר אלי לאמר

. mi Domine Non : dixi Et ? hæc * quid nosti Nonne * sunt

הלוא ידעת מה־אלה ואמר לא אדני:

super *stantes* † , olei filij duo $ Isti : dixit Et $ sunt

14 ויאמר אלה שני בני־היצהר העמדים על־ † quæ sunt iuxta

. terræ vniuersæ Dominatorem

אדון כל־הארץ:

CAP. V. ה

ecce Et . vidi & , meos oculos leuaui & , sum conuersus Et

1 ואשוב [b]ואשא עיני ואראה והנה [b]נשא

? *videns* *tu* * Quid : me ad dixit Et . *volans* ‡ volumen ‡ volabat. * vides?

2 מגלה עפה: ויאמר אלי מה אתה ראה

eius Longitudo . volans volumen *videns* *Ego* $: dixi Et $ Video

ואמר אני ראה מגלה עפה ארכה

. *cubito in* † decem eius latitudo & , *cubito in* † viginti † cubitorum,

עשרים באמה ורחבה עשר באמה:

facies $ super *egrediens* *execratio* * Hæc : me ad dixit Et * est maledictio quæ egreditur $ faciem

3 ויאמר אלי זאת האלה היוצאת על־פני

: est succisus *ipsa sicut* *hinc* † fur omnis Quia . terræ vniuersæ † sicut scriptum est ex vna parte ipsius,

כל־הארץ כי כל־הגנב מזה כמוה נקה

. est succisus *illa sicut* *inde* ‡ , iurans omnis & ‡ sicut scriptum est ex altera parte ipsius, similiter

וכל־הנשבע מזה כמוה נקה:

veniet & , exercituum Dominus dixit , *eam* * feci Exire * maledictionẽ illam,

4 [c]הוצאתיה נאם יהוה צבאות ובאה [c]יצא

meo nomine in iurantis domum ad & , furis domum ad

אל־בית הגנב ואל־בית הנשבע בשמי

, eam consumet & , eius domus medio in cõmorabitur & : *falsitate in* ‖ ‖ mendaciter

לשקר [d]ולנה בתוך ביתו [e]וכלתו [d]לון [e]כלה

. eius lapides & , eius ligna &

ואת־עציו ואת־אבניו:

: me ad dixit & , me in *loquens* ‡ angelus est egressus Et ‡ qui loquebatur

5 ויצא המלאך הדבר בי ויאמר אלי

. hoc egrediens ‡ quid vide & , tuos oculos nunc Leua ‡ est

שא נא עיניך וראה מה היוצאת הזאת:

Ephah $ Hæc : dixit Et ? *ipsum* * Quid : dixi Et * est? $ est mensura

6 ואמר מה־היא ויאמר זאת האיפה

. terra vniuersa in eorum oculus † Hæc : dixit & : egrediens † est

היוצאת ויאמר זאת עינם בכל־הארץ:

mulier *hæc* & : portabatur plumbi talentum ecce Et

7 והנה ככר עפרת נשאת וזאת אשה

. *Ephah* $ medio in *sedens* ‡ . vna ‡ sedebat $ mensuræ.

אחת יושבת בתוך האיפה:

medium *ad* ‡ eam proiecit & , impietas $ Hæc : dixit Et $ est ‡ in

8 ויאמר זאת הרשעה וישלך אתה אל־תוך

. eius os *ad* *plumbi* ‖ lapidem proiecit & ; *Ephah* † † mensuræ; ‖ plumbeum in

האיפה וישלך את־אבן העופרת אל־פיה:

mulieres duæ ecce & , vidi & , meos oculos leuaui Et

9 [f]ואשא עיני [g]וארא והנה שתים נשים [f]נשא

alæ sicut alæ † eis & , earum alis in $ spiritus & , *egredientes* * [g]ראה * egrediebantur, $ erat

יוצאות ורוח בכנפיהם ולהנה כנפים ככנפי

, terram inter *Ephah* * leuauerunt & : *ciconia* ‡ † erant ‡ milui: * mensuram

החסידה [h]ותשנה את־האיפה בין הארץ

. cælos inter &

ובין השמים: [h]נשא

istæ Quò : me in *loquentem* $ angelum ad dixi Et $ qui loquebatur

10 ואמר אל־המלאך הדבר בי אנה המה

: me ad dixit Et ? *Ephah* *deducentes* † † ambulare faciunt mensuram?

11 [i]מולכות את־האיפה: ויאמר אלי

præparetur & , Sinhar terra in *domum* *ei* *ædificandum* *Ad* ‡ ‡ Vt ædificetur ei domus

[k]לבנות־לה בית בארץ שנער [l]והוכן [i]ילך [k]בנה

. suam basem super ibi reponatur &

[m]והניחה שם על־מכנתה: [l]כון [m]ינח

CAP. VI. ו

ecce & ; vidi & , meos oculos leuaui & , sum conuersus Et

1 ואשב ואשא עיני וארא והנה

: montes duos inter *ab* *egredientes* ‡ , quadrigæ quatuor ‡ egrediebãtur

ארבע מרכבות יצאות מבין שני ההרים

quadriga In . *æris* $ montes * montes & * erant $ ærei.

2 וההרים הרי נחשת: במרכבה

secunda quadriga in & ; rufi equi † prima † erant

הראשנה סוסים אדמים ובמרכבה השנית

tertia quadriga in Et , nigri equi

3 סוסים שחרים: ובמרכבה השלישית

equi quarta quadriga in & : albi equi

סוסים לבנים ובמרכבה הרביעית סוסים

angelum ad dixi & , respondi Et . fortes , *grandinati* * * varij,

4 ברדים אמצים: [n]ואען ואמר אל־המלאך [n]ענה

? mi Domine hæc † Quid : me in *loquentem* $ $ qui loquebatur † sunt

הדבר בי מה־אלה אדני:

quatuor ‡ Isti : me ad ait & , angelus respondit Et ‡ sunt

5 ויען המלאך ויאמר אלי אלה ארבע

Dominatore *super* *consistendo à egredientes* * , cælorum venti * qui egrediuntur à loco vbi stabant coram

רוחות השמים יוצאות מהתיצב על־אדון

, nigri equi *ea in* † qua $. terræ vniuersæ $ Quadriga in † erant

6 כל־הארץ: אשר־בה הסוסים השחרים

ad sunt egressi albi * & , Aquilonis terram ad *egredientes* ‡ ‡ egrediebãtur * equi

יצאים אל־ארץ צפון והלבנים יצאו אל־

. Austri terram ad sunt egressi *grandinati* $ & : eos post $ varij

אחריהם והברדים יצאו אל־ארץ התימן:

ire † quærebant & sunt egressi fortes Et † vt irent

7 והאמצים יצאו ויבקשו [o]ללכת [o]ילך

: terram *in* ‡ ambulate , Ite : dixit Et . terram *in* *ambulatum* & ambularent ‡ per

להתהלך בארץ ויאמר לכו התהלכו בארץ

est locutus & , me vocauit Et . terram *in* ‡ ambulauerunt & ‡ per

8 ותתהלכנה בארץ: ויזעק אתי וידבר

, Aquilonis terram ad *egredientes* * Vide : dicendo : me ad * qui egrediuntur

אלי לאמר ראה היוצאים אל־ארץ צפון

. Aquilonis terra in meum spiritum fecerunt requiescere

[p]הניחו את־רוחי בארץ צפון: [p]נוח

: dicendo , me ad Domini verbum fuit Et

9 ויהי דבר־יהוה אלי לאמר:

, Thobiiahu à , Cheldai à , transmigratione à Accipe

10 לקוח מאת הגולה מחלדי מאת טוביהו

intrabis & , illa die in tu venies & : Iedahiah à &

ומאת ידעיה ובאת אתה ביום ההוא ובאת

. Babel de venerunt qui , Sephaniah filij Iosiah domum

בית יאשיה בן־צפניה אשר־באו מבבל:

, coronas facies & , aurum & , argentum sumes Et

11 ולקחת כסף־וזהב [q]ועשית עטרות [q]עשה

sacerdotis Iehosadac filij Iehosuah capite in pones &

[r]ושמת בראש יהושע בן־יהוצדק הכהן [r]שום

dixit Sic : dicendo eum ad dices Et . magni

12 הגדול: ואמרת אליו לאמר כה אמר

, eius nomen germen vir Ecce : dicendo , exercituum Dominus

יהוה צבאות לאמר הנה־איש צמח שמו

. Domini templum ædificabit & , germinabit eum subter &

ומתחתיו יצמח ובנה את־היכל יהוה:

ipse & , Domini templum exstruet ipse Et

13 והוא יבנה את־היכל יהוה והוא־

: eius solio *super* dominabitur & sedebit & , gloriam portabit

[s]ישא הוד וישב ומשל על־כסאו [s]נשא

erit pacis consilium & , eius solio *super* * sacerdos erit & * coram

והיה כהן על־כסאו [t]ועצת שלום תהיה [t]יעץ

. *ipsos* *ambos* inter vtrumque.

בין שניהם:

, Thobiiah *ipsi* & , Chelem *ipsi* *erit* *diademata* ‖ Et ‖ coronæ erunt apud

14 והעטרת תהיה לחלם ולטוביה

templo in memoriale in , Sephaniah filio Chen & : Iedahiah *ipsi* &

ולידעיה ולחן בן־צפניה לזכרון בהיכל

templo in ædificabunt & , venient longinqui Et . Domini

15 יהוה: ורחוקים יבאו [u]ובנו בהיכל [u]בנה

me miserit exercituum Dominus quòd scietis & . Domini

יהוה וידעתם כי־יהוה צבאות שלחני

Domini *voce in** audieritis audiendo si .§ erit Et .vos ad
§ hoc, * vocem
אליכם והיה אם־שמוע תשמעון בקול יהוה
.vestri Dei
אלהיכם:

CAP. VII. ז

fuit ,regis Dariaues quarto anno in fuit Et
1 ויהי בשנת ארבע לדריוש המלך היה
mensis * quarta in ,Zechariah ad Domini verbum
* die † Nouembri,
דבר־יהוה אל־זכריה בארבעה לחדש
‖ Postquam captiuitas
Sarefer ipsum Dei domum ‡ misit Et ‖ .Chisleu † in * noni
‡ in
2 התשעי בכסלו: וישלח בית־אל שראצר
§ faciem
facies § orandum ad ,eius viros & ,melech-Reghem &
a חלה
ורגם מלך ואנשיו a לחלות את־פני
* vt dicerent
domo in † qui sacerdotes ad *dicendum Ad** .Domini
† erant
3 יהוה: לאמר אל־הכהנים אשר לבית־
flebo Nunquid :dicendo ,prophetas ad & ,exercituum Domini
יהוה צבאות ואל־הנביאים לאמר האבכה
† à cibis,
iam feci quemadmodum ,† me separando ,quinto mense in
b עשה
בחדש החמשי הנזר כאשר b עשיתי זה
? annis tot
כמה שנים:
: dicendo me ad exercituum Domini verbum fuit Et
4 ויהי דבר־יהוה צבאות אלי לאמר:
sacerdotes ad & ,terræ populum omnem ad Dic
5 אמר אל־כל־עם הארץ ואל־הכהנים
‡ septima in & , quinta in *plangere* † & ,ieiunaretis Cùm :dicendo
† plangeretis ‡ die
לאמר כי־c צמתם וספוד בחמישי ובשביעי
c צום
? ego mihi § ieiunastis ieiunium nunquid ,anni septuaginta iam &
§ propter me?
וזה שבעים שנה הצום צמתני אני:
,*comedentes* ‖ vos ‡ nónne , *bibetis* † cùm & ,*comedetis* * quando Et
* comeditis, † bibitis, ‡ propter ‖ comeditis, § bibitis ? * eiusmodi sunt
6 וכי תאכלו וכי תשתו הלא אתם האכלים
quæ verba * Nónne *? bibentes* § vos &
7 ואתם d השתים: הלוא את־הדברים אשר
,priorum prophetarum manum per Dominus prædicauit
d שתה
קרא יהוה ביד הנביאים הראשנים
eius vrbes & ,*quietam* ‡ & ,*habitantem Ierusalaim existendo in* ‖
‖ cùm Ierusalaim habitaret confidenter, ‡ esset quieta † in circuitu, § pars meridiana, atque campestris habitaretur?
בהיות ירושלם ישבת ושלוה ועריה
? *sedentem planiciem & ,meridiem* § & ; eius *circuitus* †
סביבתיה והנגב והשפלה ישב:
:dicendo , Zechariah ad Domini verbum fuit Et
8 ויהי דבר־יהוה אל־זכריה לאמר:
Iudicium : dicendo , exercituum Dominus dixit Sic
9 כה אמר יהוה צבאות לאמר משפט
facite miserationes & , misericordiam & ;iudicate *veritatis**
* verum
e אמת שפטו וחסד ורחמים עשו
e אמן
, peregrinũ , pupillum & , viduam Et .suo fratre cum vnusquisq.
10 איש את־אחיו: ואלמנה ויתום גר
sui fratris ‡ vnusquisque malum & :opprimatis ne *afflictum* † &
† pauperem ‡ de fratre suo
ועני אל־תעשקו ורעת איש אחיו
,attendere renuerunt Et . vestro corde in cogitetis ne
11 אל־תחשבו בלבבכם: וימאנו להקשיב
aggrauauerunt suas aures & , *deflectentem* ‖ scapulam dederunt &
† auersam,
ויתנו כתף סררת ואזניהם הכבידו
audiendo ab * ,adamantem † posuerunt suum cor Et .*audiendo ab*
‡ ne audirent. † vt ne audirent
12 משמוע: ולבם f שמו שמיר משמוע
Dominus misit quæ verba & , legem
f שום
את־g התורה ואת־הדברים אשר שלח יהוה
g ירה
.priorum prophetarum manum per ,suo spiritu *in* exercituum
צבאות ברוחו ביד הנביאים הראשנים
.exercituum Domino à magna ira fuit Et
ויהי קצף גדול מאת יהוה צבאות:
sic :audierunt non & ,prædicauit quemadmodum , fuit Et
13 ויהי כאשר־קרא ולא שמעו כן
. exercituum Dominus dixit , exaudiam non & , clamabunt
יקראו ולא אשמע אמר יהוה צבאות:
,*illas* ‖ nescierunt quas gentes omnes in eos *exturbaui* ‡ Et
‖ dispersi
14 ואסערם על כל־הגוים אשר לא־ידעום
posuerũt & :*redeunte à & transeunte à* eos post est desolata terra &
vt non esset transiens & rediens:
והארץ נשמה אחריהם מעבר h ומשב i וישימו
.desolationem in *desiderij* † terram
h שוב i שום † desiderabilem
ארץ־חמדה לשמה:

CAP. VIII. ח

: dicendo , † exercituum Domini verbum fuit Et
† ad me,
1 ויהי דבר־יהוה צבאות לאמר:
Siion sum Zelatus : exercituum Dominus dixit Sic
2 כה אמר יהוה צבאות קנאתי לציון
.eam sum zelatus magna ira & : magno zelo
קנאה גדולה וחמה גדולה קנאתי לה:
habitabo & ,Siion ad sum Reuersus :Dominus dixit Sic
3 כה אמר יהוה שבתי אל־ציון ושכנתי
, veritatis Ciuitas , Ierusalaim vocabitur & : Ierusalaim medio in
k אמן
בתוך ירושלם ונקראה ירושלם עיר k האמת
.*sanctitatis* § mons ,exercituum Domini mons &
§ sanctus.
והר־יהוה צבאות הר הקדש:
senes habitabunt Adhuc :exercituum Dominus dixit Sic
4 כה אמר יהוה צבאות עד ישבו זקנים
sua manu in *eius fulcrum viri* ‖ & , Ierusalaim plateis in anus &
‖ viro erit baculus
וזקנות ברחבות ירושלם ואיש משענתו בידו
implebuntur ciuitatis plateæ Et .dierum multitudine præ
5 מרב ימים: ורחבות העיר ימלאו
. eius plateis in ludentibus puellis & pueris
ילדים וילדות משחקים ברחבותיה:
oculis in erit *mirum* Si ; exercituum Dominus dixit Sic
difficile
6 כה אמר יהוה צבאות כי יפלא בעיני
meis oculis in etiam ‡ ; illis diebus in illius populi residui
‡ nunquid
שארית העם הזה בימים ההם גם־בעיני
? exercituum Dominus dixit , erit *mirum*
difficile
יפלא נאם יהוה צבאות:
faciens saluum ego Ecce :exercituum Dominus dixit Sic
facio
7 כה אמר יהוה צבאות הנני l מושיע את־
l ישע
.Solis occasus terra de & , orientis terra de meum populum
עמי מארץ מזרח ומארץ מבוא השמש:
: Ierusalaim medio in habitabunt & , eos adducam Et
8 m והבאתי אתם ושכנו בתוך ירושלם
m בוא
Deum in eis ero ego & , populum in mihi erunt &
והיו־לי לעם ואני אהיה להם לאלהים
: exercituum Dominus dixit Sic : iustitia in & veritate in
9 באמת ובצדקה: כה־אמר יהוה צבאות
istis diebus in *audientes* † , vestræ manus Confortentur
† qui auditis
תחזקנה ידיכם השמעים בימים האלה
‡ die in † qui , prophetarum ore de hæc verba
† sunt ‡ qua
את הדברים האלה מפי הנביאים אשר ביום
. ædificari templum † ,exercituum Domini domus est fundata
† qua cœpit
יסד בית־יהוה צבאות ההיכל n להבנות:
n בנה
non hominis merces *illorum dierum facies ad* ‖ Quia
‖ ante dies hos
10 כי לפני הימים ההם שכר האדם לא
introeunti & ,exeunti & : *ipsa** non animalis merces & , fuit
* fuit:
נהיה ושכר הבהמה איננה וליוצא ולבא
, *hominem omnem* *misi* ‖ & , angustia præ pax † non
† erat ‖ effudi omnes homines, vnũquemque
אין־שלום מן־o הצר ואשלח את־כל־האדם
o צור
dies iuxta non nunc Et . suum *socium* ‡ in *virum*
‡ proximum
11 איש ברעהו: ועתה לא כימים
Dominus dixit : huius populi residuo *ego* † priores
† faciam
הראשנים אני לשארית העם הזה נאם יהוה
, suum fructum dabit vitis : † pacis semen Sed . exercituum
† erit:
12 צבאות: כי־זרע השלום הגפן תתן p פריה
p פרה fructum
: suum rorem dabunt cæli & , suum *germen* dabit terra &
והארץ תתן את־יבולה והשמים יתנו טלם
vniuersa huius populi residuum faciam possidere &
והנחלתי את־שארית העם הזה את־כל־
gentibus in maledictio eratis sicut erit Et .hæc
13 אלה: והיה כאשר q הייתם קללה בגוים
q היה
, vos seruabo sic , Israel domus & , Iehudah domus
בית יהודה ובית ישראל כן אושיע אתכם
. vestræ manus confortentur ,timeatis ne : benedictio eritis &
והייתם ברכה אל־תיראו תחזקנה ידיכם:
Quemadmodum : exercituum Dominus dixit sic Quia
14 כי כה אמר יהוה צבאות כאשר
,me. *vestros* † patres *faciendo* * irasci *in* § ,vobis *malefacere* ‡ cogitaui
‡ vt malefacerem § cùm * fecerunt † vestri
זממתי t להרע לכם בהקציף אבתיכם אתי
t רוע
. sum misertus non & : exercituum Dominus dixit
אמר יהוה צבאות ולא נחמתי:

benefacere istis diebus in cogitaui ,sum conuersus Sic
[a] שוב
15 כן [a]שבתי זממתי בימים האלה להיטיב
.timeatis ne :Iehudah domui & ,Ierusalaim
את־ירושלם ואת־בית יהודה אל־תיראו׃
† sunt
veritatem Loquimini .facietis quæ verba † Hæc
[b] עשה
16 אלה הדברים אשר [b]תעשו דברו אמת
‖ proximo
iudicate pacis iudicium & ,veritatem ;suo socio ‖ cum vnusquisque
איש את־רעהו אמת ומשפט שלום שפטו
† proximi
ne sui socij † malum vnusquisque Et .vestris portis in
17 בשעריכם׃ ואיש את־רעת רעהו אל־
* mendax
,diligatis ne falsitatis * iuramentũ & ,vestris cordibus in cogitetis
תחשבו בלבבכם ושבעת שקר אל־תאהבו
† sunt
.Dominus dixit ,odi quæ † hæc omnia quia
כי את־כל־אלה אשר שנאתי נאם־יהוה׃
: dicendo ,me ad exercituum Domini verbum fuit Et
18 ויהי דבר־יהוה צבאות אלי לאמר׃
,quarti Ieiunium :exercituum Dominus dixit Sic
19 כה־אמר יהוה צבאות צום הרביעי
ieiunium & ,septimi ieiunium & , quinti ieiunium &
וצום החמישי וצום השביעי וצום
,lætitiam in & , gaudium in Iehudah domui erit ,decimi
[c] שוש
העשירי יהיה לבית־יהודה [c]לששון ולשמחה
* præclaras.
.diligite pacem & veritatem Et .bonas * solennitates in &
[d] אמן
ולמעדים טובים [d]והאמת והשלום אהבו׃
† erit tempus
quo † Adhuc :exercituum Dominus dixit Sic
20 כה אמר יהוה צבאות עד אשר־
‡ magnarum
ibunt Et .multarum ‡ vrbium habitatores & ,populi venient
21 יבאו עמים וישבי ערים רבות׃ והלכו
‡ vrbis * alteram,
, eundo Eamus : dicendo ,vnam * ad ‡ vnius habitatores
יושבי אחת אל־אחת לאמר נלכה הלוך
‖ vt deprecemur faciem ‡ quæramus
Dominum quærendum ad ‡ & ,Domini facies deprecandum ad ‖
[e]לחלות את־פני יהוה ולבקש את־יהוה
[e] חלה
populi venient Et .ego etiam vadam :exercituum
22 צבאות אלכה גם־אני׃ ובאו עמים
Dominum quærendum ad robustæ gentes & multi
רבים וגוים עצומים לבקש את־יהוה
* faciem
.Domini facies * deprecandum ad & :Ierusalaim in exercituum
צבאות בירושלם ולחלות את־פני יהוה׃
illis diebus In :exercituum Dominus dixit Sic
23 כה־אמר יהוה צבאות בימים ההמה
linguis, omnibus ex homines decem apprehendent cum
אשר יחזיקו עשרה אנשים מכל לשנות
:dicendo , Iehudæi viri oram in apprehendent & : gentium
הגוים והחזיקו בכנף איש יהודי לאמר
‡ esse,
. ‡ vobiscum Deum audiuimus quia ,vobiscum Ibimus
נלכה עמכם כי שמענו אלהים עמכם׃

CAP. IX. ט

* Prophetia
Dammesec & Chadrach terra in Domini verbi Onus *
[f] נשא
1 [f]משא דבר־יהוה בארץ חדרך ודמשק
† erit
omnium & ,hominis oculus † Dominum ad quia : eius requiei
מנחתו כי ליהוה עין אדם וכל
,ea in terminabit Chamath etiam Et .Israel tribuum
2 שבטי ישראל׃ וגם־חמת תגבל־בה
ædificauit Et .valde fuit sapiens quia ,Sidon & , Sor
[g] בנה
3 צר וצידון כי חכמה מאד׃ [g]ותבן
humum.
, puluerem tanquam argentum coaceruauit & ; sibi munitionem Sor
צור מצור לה ותצבר־כסף כעפר
Dominus Ecce .platearum lutum vt , aurum &
4 וחרוץ כטיט חוצות׃ הנה אדני
[h] נכה
ipsa & :eius fortitudinẽ mari in percutiet & ,eam faciet expellere
יורשנה [h]והכה בים חילה והיא
‖ consumetur. [i] ראה
,Hazzah & ;timebit & , Aschelon Videbit .comedetur ‖ igni in
5 באש תאכל׃ [i]תרא אשקלון ותירא ועזה
† pudore afficietur
:eius aspectus pudebit † quoniam ,Hecron & ; valde dolebit &
[k] יבש [l] נבט
ותחיל מאד ועקרון כי־[k]הוביש [l]מבטה
[m] ישב
.habitabitur non Aschelon & ,Hazzah de rex peribit &
ואבד מלך מעזה ואשקלון לא [m]תשב׃
Superbiam faciam succidere & :Asdod in spurius habitabit Et
6 וישב ממזר באשדוד והכרתי גאון
‖ sanguinem [n] סור
,eius ore de eius sanguines ‖ faciam remouere Et .Pelistim
7 פלשתים׃ [n]והסירתי דמיו מפיו

† dentibus
etiam relinquetur & ,eius dentes † inter ex eius abominationes &
[a] שנן
ושקציו מבין [a]שניו ונשאר גם־
Hecron & ,Iehudah in dux veluti erit & :nostro Deo ipse
הוא לאלהינו והיה כאלף ביהודה ועקרון
‖ ero sicut castra
exercitu ab ‡ ,meæ domui castrametabor ‖ Et .Iebusæus sicut
‡ vt non timeat
8 כיבוסי׃ וחניתי לביתי מצבה
vltra eos super transibit non & ;redeunte à & , transeunte à
[b] שוב
מעבר [b]ומשב ולא־יעבר עליהם עוד
valde Exulta .meis oculis in vidi nunc quia : exactor
[c] ראה
9 נגש כי־עתה [c]ראיתי בעיני׃ גילי מאד
veniet tuus rex Ecce .Ierusalaim filia iubila , Sion filia
[d] רוע
בת־ציון [d]הריעי בת־ירושלם הנה מלכך יבוא
, asinum super equitans & :humilis :ipse saluatus & ,iustus tibi
[e] ענה
לך צדיק ונושע הוא [e]עני ורכב על־חמור
‡ vnius ex asinabus.
faciam succidere Et .asinarum ‡ filium pullum super &
10 ועל־עיר בן־אתנות׃ והכרתי־
* quadrigas † equos ‡ succidentur ‡ bellici,
succidetur ‡ & :Ierusalaim de equum † & ,Ephraim de currum *
רכב מאפרים וסוס מירושלם ונכרתה
eius potestas & :gentibus pacem loquetur & ,belli ‡ arcus
קשת מלחמה ודבר שלום לגוים ומשלו
* terminos
.terræ fines * ad vsque flumine à & ,mare ad vsque mari à
מים עד־ים ומנהר עד־אפסי־ארץ׃
ועד
ק
tuos vinctos emisi : tui fœderis sanguine in ‡ tu Etiam
11 גם־את בדם־בריתך שלחתי אסיריך
‡ Ierusalaim exulta
,munitionem ‖ ad Conuertimini .ea in aqua ‡ non † cisterna de
† in qua ‡ erat
12 מבור אין מים בו׃ שובו לבצרון
‖ Deum qui est munitio vestra, vos qui ‡ vestram expectatis redemptionem: * duplicia
reddam duplum * annuncians hodie etiam :spei ‡ vincti
אסירי התקוה גם־היום [f]מגיד משנה אשיב
impleui † , arcum ‖ Iehudah mihi extendi Quoniam .tibi
13 לך׃ כי־דרכתי לי יהודה קשת מלאתי
[f] נגר
:Iauan tuos filios super Sion tuos filios suscitaui & , Ephraim
אפרים ועוררתי בניך ציון על־בניך יון
‖ tanquam † extendi vt sagittam
eis super Dominus Et .fortis gladium veluti te ponam &
14 [g]ושמתיך כחרב גבור׃ ויהוה עליהם
[g] שום
Deus Dominus & :eius iaculum fulgur vt exibit & , conspicietur
[h] חצץ
יראה ויצא כברק [h]חצו ואדני יהוה
‡ vt turbines venti australis.
Dominus .austri turbinibus in ‡ vadet & ,clanget tuba in
15 בשופר יתקע והלך בסערות תימן׃ יהוה
‡ consument,
lapidibus subiicient & ,comedent ‡ & ,eos super proteget exercituum
[i] גנן
צבאות [i]יגן עליהם ואכלו וכבשו אבני־
se replebunt & :vinum sicut tumultuabuntur ,bibentque , fundæ
[k] המה
קלע ושתו [k]המו כמו־יין ומלאו
Dominus eos seruabit Et .altaris anguli tanquam ,peluis vt
[l] ישע
16 כמזרק כזוית מזבח׃ [l]והושיעם יהוה
‡ oues
quia : suum populum pecus ‡ sicut ,illa die in eorum Deus
אלהיהם ביום ההוא כצאן עמו כי
* eleuantur
Quia .eius humum † super se eleuantes * coronæ lapides
† terram
17 אבני־נזר מתנוססות על־אדמתו׃ כי
frumentum ? eius pulchritudo quanta & , eius bonitas quanta
[m] יפה
מה־טובו ומה־[m]יפיו דגן
‖ cantare
.virgines faciet germinare ‖ nouum vinum & ,iuuenes
בחורים ותירוש ינובב בתולות׃

CAP. X. יוד

† opportuno
,serotinam tempore in † pluuiam Domino à Petite
1 שאלו מיהוה מטר בעת מלקוש
† facit ‡ ex
,eis ‡ dabit imbris pluuiam & :coruscationes faciens † Dominus
יהוה עשה חזיזים ומטר־גשם יתן להם
† per ‡ locuti
sunt locuta ‡ imagines † Quia .agro in herbam vnicuique
2 לאיש עשב בשדה׃ כי התרפים דברו־
somnia & ,mendacium viderunt diuini & , vanitatem
[n] חזה
און והקוסמים [n]חזו שקר וחלמות
* vana
, ‡ sunt profecti idcirco :consolabuntur vanè ,sunt locuti vanitatis *
‡ in captiuitatem, † pecudes, ‡ est
השוא ידברו הבל ינחמון על־כן נסעו
.pastor ‡ non quia ,se humiliauerunt ,pecus † sicut
[o] ענה
כמו־צאן [o]יענו כי־אין רעה׃
* furor
hircos contra & ,meus nasus * est iratus pastores Contra
[p] רעה
3 על־[p]הרעים חרה אפי ועל־העתודים
, suum gregem exercituum Dominus visitauit quia: visitabo
אפקוד כי־פקד יהוה צבאות את־עדרו
suæ gloriæ equum tanquã eos posuit & , Iehudah domum
את־בית יהודה ושם אותם כסוס הודו

‡ erit
ipso ex ,palus ipso ex ,angulus ‡ ipso Ex .bello in
4 במלחמה: ממנו פנה ממנו יתד ממנו
‡ præfectus
.simul exactor ‡ omnis egredietur ipso ex :belli arcus
[a] יצא
קשת מלחמה ממנו [a]יצא כל נוגש יחדו:
platearum luto in conculcantes fortes sicut erunt Et
[b] חיה
5 [b]והיו כגברים בוסים בטיט חוצות
* inimicos
afficiétur pudore,& : eis cũ Dominus quia pugnabunt & ,bello in *
[c] יבש
במלחמה ונלחמו כי יהוה עמם [c]והבישו
,Iehudah domum roborabo Et .equorum ascensores
6 רכבי סוסים: וגברתי את בית יהודה
quia ,eos conuertam & ;seruabo Ioseph domum &
[d] ישע
ואת בית יוסף [d]אושיע והושבותים כי
:eos elongaui non quando sicut erunt & ,eorum sum misertus
רחמתים והיו כאשר לא זנחתים
.eos exaudiam & ,eorum Deus Dominus ego quia
כי אני יהוה אלהיהם ואענם:
‖ quasi gigas viri
eorum cor lætabitur & ,Ephraim fortis vt ‖ erunt Et
7 והיו כגבור אפרים ושמח לבם
sicut bibentis
exultabit ;lætabuntur & ,videbunt eorum filij Et :vinum tanquam
[e] ראה
כמו יין ובניהם [e]יראו ושמחו יגל
,illos congregabo & ,eis Sibilabo .Domino in eorum cor
8 לבם ביהוה: אשרקה להם ואקבצם
.fuerunt multiplicati sicut ,multiplicabuntur & : eos redemi quia
[f] פדה
כי [f]פדיתים ורבו כמו רבו:
:mei recordabuntur longinquis in & ,populos in eos seminabo Et
9 ואזרעם בעמים ובמרחקים יזכרוני
.reuertentur & ,suis filiis cum viuent &
[g] חיה
[g]וחיו את בניהם ושבו:
:eos cõgregabo Assur de & ,Ægypti terra è eos reducam Et
[h] שוב
10 [h]והשבותים מארץ מצרים ומאשור אקבצם
non & ,eos adducam Lebanon & ,Ghilhad terram ad &
[i] בוא
ואל ארץ גלעד ולבנון [i]אביאם ולא
‖ sufficiet
percutiet & , angustia mare in transibit Et .eis inuenietur ‖
11 ימצא להם: ועבר בים צרה והכה
: fluminis profunda omnia siccabuntur & , fluctus mari in
[k] יבש
בים גלים [k]והבישו כל מצולות יאור
.recedet Ægypti sceptrum & , Assur superbia deponetur &
[l] ירד
[l]והורד גאון אשור ושבט מצרים יסור:
,ambulabunt eius nomine in & ,Domino in eos roborabo Et
12 וגברתים ביהוה ובשמו יתהלכו
.Dominus dixit
נאם יהוה:

CAP. XI. יא

‡ portã tuam: * consumat
.tuas cedros in ignis comedat * & :tuas fores ‡ Lebanon Aperi
1 פתח לבנון דלתיך ותאכל אש בארזיך:
magnifici quoniam , cedrus cecidit quia ,abies Vlula
[m] ילל
2 [m]הילל ברוש כי נפל ארז אשר אדרים
† prostrata est
silua cecidit † quoniam ,Basan quercus vlulate :sunt vastati
שדדו הילילו אלוני בשן כי ירד יער
est vastata quoniam , pastorum vlulatus Vox .munita
הבציר ק
3 הבצור: קול יללת [n]הרעים כי שדדה
‡ magnificẽtia ‡ catulorum leonum,
est vastata quoniam ,leunculorum ‡ rugitus vox :eorum fortitudo ‡
אדרתם קול שאגת כפירים כי שדד
: meus Deus Dominus dixit Sic .Iarden superbia
[n] רעה
4 [o]גאון הירדן: כה אמר יהוה אלהי
ea ementes Quæ .occisionis pecus * Pasce
[o] גאה
5 רעה את צאן ההרגה: אשר [p]קניהן
* pecora
; dicet ,ea vendentes † & ,delinquent non & ,occident
[p] קנה
יהרגן ולא יאשמו ומכריהן יאמר
† quilibet vendentium quia diues factus
parcet non eorum pastor & :sum ditatus & ,Dominus Benedictus
ברוך יהוה ואעשר ורעיהם לא יחמול
* Equidem
habitatoribus super vltrà parcam non Nam * .eis super
6 עליהן: כי לא אחמול עוד על ישבי
† facio
faciens † inueniri ego ecce & :Dominus dixit ,terræ
הארץ נאם יהוה והנה אנכי ממציא
‖ vnumquemq. ‡ proximi
,sui regis manu in & ,sui socij ‡ manu in virum hominem ‖
את האדם איש ביד רעהו וביד מלכו
‡ concutient
.eorum manu de eruam non & ,terram contundent ‡ &
[q] נצל [r] ענה
וכתתו את הארץ ולא [q]אציל מידם:
* pecora † pauperes pecorum:
:pecorũ afflictos † profectò ,occisionis pecus * pascam Et
7 וארעה את צאן ההרגה לכן [r]עניי הצאן

‡ Iucunditatẽ,
. Noham ‡ vocaui vnam , virgas duas mihi assumpsi &
[a] לקח
[a]ואקח לי שני מקלות לאחד קראתי נעם
‡ alteram * Dissipantes † pecora.
.pecus † paui & ,Chobelim * vocaui vnam ‡ &
ולאחד קראתי חבלים וארעה את הצאן:
: vno mense in pastores tres feci succidere Et
8 ואכחד את שלשת הרעים בירח אחד
afflicta ‡ propter eos,
nauseauit eorum anima etiam & ,eis in ‡ mea anima est abbreuiata &
ותקצר נפשי בהם וגם נפשם בחלה
* quod moritur
moribundum * :vos pascam Non :dixi Et .me in
[b] מות
9 בי: ואמר לא ארעה אתכם [b]המתה
† quod succiditur, † quæ sunt ‡ oues
deuorent ‡ reliquæ ‡ & :succidatur abscindendum † & :moriatur
תמות והנכחדת תכחד והנשארות תאכלנה
* alterius.
meam virgam tuli Et .suæ sociæ * carnem vnaquæque
10 אשה את בשר רעותה: ואקח את מקלי
† Iucunditatẽ, ‡ vt irritum facerem
,meum pactum dissipandum ad ‡ :eam abscidi & ,Noham †
את נעם ואגדע אתו להפיר את בריתי
die in est irritum Et .populis omnibus cum pepigi quod
[c] פור
11 אשר כרתי את כל העמים: [c]ותפר ביום
‡ pauperes pecorum, qui custodiunt
,me custodientes ,pecoris afflicti ‡ sic cognouerunt & :illa
ההוא וידעו כן [d]עניי הצאן השמרים אתי
[d] ענה
Si :eos ad dixi Et .ipsum † Domini verbum quòd
† erat. ‡ est
12 כי דבר יהוה הוא: ואמר אליהם אם
‡ sin autem
,non si & ‡ ,meam mercedem afferte ,vestris oculis in ‡ bonum
[e] יהב
טוב בעיניכם [e]הבו שכרי ואם לא
.argenteis triginta meam mercedem appenderunt & :cessate
חדלו וישקלו את שכרי שלשים כסף:
* illos ‖ thesaurarium,
,fictorem ‖ ad illum * Proiice :me ad Dominus dixit Et
13 ויאמר יהוה אלי השליכהו אל היוצר
† magnificum pretium, quo ‡ ab
tuli & :eis desuper ‡ sum appretiatus qua ,gloriæ magnificentiã †
[f] לקח
אדר היקר אשר יקרתי מעליהם [f]ואקחה
‡ illos in
Domini domum illud ‡ proieci & ,argenteos triginta
שלשים הכסף ואשליך אתו בית יהוה
‖ thesaurarium.
,secundam meam virgam præcidi Et .fictorem ‖ ad
[g] שנה
14 אל היוצר: ואגדע את מקלי [g]השני
* Dissipantes, vt dissiparem
, Iehudah inter fraternitatem dissipandum ad ,Chobelim *
[h] פור
את החבלים [h]להפר את האחוה בין יהודה
Adhuc :me ad Dominus dixit Et .Israel inter &
15 ובין ישראל: ויאמר יהוה אלי עוד
ego ecce Quia .stulti pastoris vas tibi sume
16 קח לך כלי רעה אולי: כי הנה אנכי
† suscito ‡ quæ sunt
;visitabit non ,succisa ‡ , terra in pastorem suscitans †
[i] קום
[i]מקים רעה בארץ הנכחדות לא יפקד
‡ quod pusillũ est * quod est † quòd stat ‡ sustinebit,
stantem † : sanabit non contritum * & , quæret non iuuenem ‡
הנער לא יבקש והנשברת לא ירפא הנצבה
eorum vngulas & , comedet pinguis carnem & ,sustentabit ‡ non
לא יכלכל ובשר הבריאה יאכל ופרסיהן
‡ O ‖ idoli, * pecorum
Gladius ,pecoris * derelictor ,vani ‖ pastor Væ ‡ .abrumpet
17 יפרק: הוי רעי האליל עזבי הצאן חרב
eius brachium :eius dextrum oculum super & ,eius brachium super
על זרועו ועל עין ימינו זרעו
† obscurando obscurabitur.
.caligabit caligando † eius dexter oculus & ,arescet arescendo
יבוש תיבש ועין ימינו כהה תכהה:

CAP. XII. יב

‡ Prophetia
Dominus Dixit :Israel ad Domini verbi Onus ‡
[k] נשא
1 [k]משא דבר יהוה על ישראל נאם יהוה
‡ qui extendit ‖ fundauit * formauit
hominis spiritum formans * & ,terram fundans ‖ & , cælos extendens ‡
נטה שמים ויסד ארץ ויצר רוח אדם
† medio ‡ pono
Ierusalaim ponens ‡ ego Ecce .eius interiori † in
[l] שום
2 בקרבו: הנה אנכי [l]שם את ירושלם
‖ calicem ebrietatis * per circuitũ:
Iehudah super etiam & :circum * populis omnibus soporis scyphum ‖
סף רעל לכל העמים סביב וגם על יהודה
.Ierusalaim contra obsidione in erit
3 יהיה במצור על ירושלם:
lapidem Ierusalaim ponam ,illa die in erit Et
והיה ביום ההוא אשים את ירושלם אבן
† onerosum, ‡ qui eum subleuare contenderint, lacerando lacerabuntur:
incidendo ,eo se onerantes ‡ omnes : populis omnibus ,oneris †
מעמסה לכל העמים כל עמסיה שרוט
.terræ gentes omnes eum aduersus colligentur & : incidentur
ישרטו ונאספו עליה כל גויי הארץ:
equum omnem Percutiam ,Dominus dixit illa die In
[m] נכה
4 ביום ההוא נאם יהוה [m]אכה כל [n]סוס

domum super & :amentia in eius ascensorem & ,stupore in
[a]בתמהון ורכבו בשגעון ועל־בית
populorum equum omnem & ,meos oculos aperiam Iehudah
יהודה אפקח את־עיני וכל סוס העמים
Iehudah duces dicent Et .cæcitate in percutiam
אכה בעורון: ואמרו אלפי יהודה 5
Domino in Ierusalaim habitatores ‡ mihi Robur :suo corde in
בלבם אמצה לי ישבי ירושלם ביהוה
.suo Deo exercituum
צבאות אלהיהם:
focum sicut ,Iehudah duces ponam illa die In
6 ביום ההוא אשים את־אלפי יהודה ככיור
,manipulo in ‖ ignis lampadem sicut & ligna inter ignis
אש בעצים וכלפיד אש בעמיר
omnes sinistram super ‡ & ,dexteram super ‡ deuorabunt &
ואכלו על־ימין ועל־שמאול את־כל־
se subter adhuc * Ierusalaim habitabitur & :circum ‖ populos
העמים סביב וישבה ירושלם עוד תחתיה
tentoria † Dominus seruabit Et .Ierusalaim in
7 בירושלם: [c]והושיע יהוה את־אהלי
gloria magnificetur non vt :principio in Iehudah
יהודה בראשנה למען לא־תגדל תפארת
contra Ierusalaim habitatoris gloria & ,Dauid domus
בית־דויד ותפארת ישב ירושלם על־
super Dominus proteget illa die In .Iehudah
8 יהודה: ביום ההוא [d]יגן יהוה בעד
die in eis in corruens ‡ erit & .Ierusalaim habitatorem
יושב ירושלם והיה הנכשל בהם ביום
,Deus tanquam Dauid domus & :Dauid sicut † illa
ההוא כדויד ובית דויד כאלהים
.eorum facies ad ‖ Domini angelus tanquam
כמלאך יהוה לפניהם:
disperdendum ad † quæram :illa die in erit Et
9 והיה ביום ההוא אבקש להשמיד את־
.Ierusalaim contra venientes * ,gentes omnes
כל־הגוים [e]הבאים על־ירושלם:
habitatorem ‡ super & ,Dauid domum super effundam Et
10 ושפכתי על־בית דויד ועל יושב
me ad aspicient & ,miserationum & ,gratiæ spiritum Ierusalaim
ירושלם רוח חן ותחנונים [f]והביטו אלי
planctum veluti eum super plangent & :transfixerunt quem
את אשר־דקרו וספדו עליו כמספד
super amarificare vt ‡ eum super amarificare † & ,vnigenitum super
על־היחיד [g]והמר עליו כהמר על־
planctus erit magnus illa die In primogenitum
11 הבכור: ביום ההוא יגדל המספד
.Meghiddon campo in Hadadrimmon planctus sicut ,Ierusalaim in
בירושלם כמספד הדדרמון בבקעת מגדון:
familia :seorsum familiæ ‖ familiæ ,terra planget Et
12 וספדה הארץ משפחות משפחות לבד משפחת
familia :seorsum eorum mulieres & ,seorsum Dauid domus
בית־דויד לבד ונשיהם לבד משפחת
.seorsum eorum mulieres & ,seorsum Nathan domus
בית־נתן לבד ונשיהם לבד:
:seorsum eorum mulieres & ,seorsum Leui domus Familia
13 משפחת בית־לוי לבד ונשיהם לבד
.seorsum eorum mulieres & ,seorsum Simei familia
משפחת השמעי לבד ונשיהם לבד:
familia ‖ familiæ ,reliquæ † familiæ Omnes
14 כל המשפחות הנשארות משפחת משפחות
.seorsum eorum mulieres & ,seorsum
לבד ונשיהם לבד:

[a] תמה · ‡ erunt · [b] שום · ‖ inter manipulos, · ‡ ad · ‖ in circuitu · * rursus in loco suo · † tabernacula · [c] ישע · [d] גנן · ‡ qui infirmus fuerit inter eos · † erit · ‖ coram eis. · † vt conteram · * quæ veniunt · [e] בוא · ‡ habitatores · [f] נבט · † amaritudine afficientur · ‡ sicut amaritudine afficitur quispiam · [g] מרר · ‖ singulæ · † quæ remanet, ‖ singulæ

CAP. XIII. יג

Dauid domui patens vena erit illa die In
1 ביום ההוא יהיה מקור נפתח לבית דויד
.menstruum in & ,peccatum in ‡ Ierusalaim habitatoribus &
ולישבי ירושלם לחטאת [h]ולנדה:
,exercituum Dominus dixit ,illa die in erit Et
2 והיה ביום ההוא נאם יהוה צבאות
non & ,terra è idolorum * nomina faciam succidere
אכרית את־שמות העצבים מן־הארץ ולא

‡ pro expiatione peccati, & pro aspersione · [h] נדד · * simulachrorum

& ,prophetas etiam & :amplius memorabuntur
יזכרו עוד וגם את־הנביאים ואת־
.terra è faciam transire immundum spiritum
רוח הטמאה אעביר מן־הארץ:
dicent & ,vltra quispiam prophetauerit cùm erit Et
3 והיה כי־ינבא איש עוד ואמרו
,viues Non :eius genitores eius mater & ,eius pater eum ad
אליו אביו ואמו ילדיו לא תחיה
eum configent & :Domini nomine in es locutus mendacium quia
כי שקר דברת בשם יהוה ודקרהו
ipsum prophetando in ‡ ,eius genitores eius mater & eius pater
אביהו ואמו ילדיו בהנבאו:
,prophetæ afficientur pudore ,illa die in erit Et
4 והיה ביום ההוא יבשו הנביאים
induentur non & :ipsum prophetando in ‖ sua visione à vnusquisque
איש [i]מחזינו בהנבאתו ולא ילבשו
.mentiendum ad ,pili † pallio *
אדרת שער למען כחש:
humum colens ‡ vir :ego * propheta Non :‡ dicet Et
5 ואמר לא נביא אנכי איש עבד אדמה
.meis pueritiis ‖ à me fecit acquirere † Adam quoniam ,ego
אנכי כי־אדם [k]הקנני מנעורי:
?tuas manus inter istæ plagæ * Quid :eum ad dicet Et
6 ואמר אליו מה [l]המכות האלה בין ידיך
.me diligentium domo † sum percussus quibus ‡ :dicet &
ואמר אשר הכיתי בית מאהבי:
virum super & ,meum pastorem super te suscita ,gladie O
7 חרב עורי על־רעי ועל־גבר
Percute * :exercituum Dominus dixit :meum proximum
עמיתי נאם יהוה צבאות הך את־
meam manum conuertam & ,pecus ‖ dispergentur & ,pastorem
הרעה [m]ותפוצין הצאן [n]והשבתי ידי
dixit ,terra omni in erit Et .paruulos super
8 על־הצערים: והיה בכל־הארץ נאם־
tertia & :obibunt ‡ ,succidentur ea in duorum os † ,Dominus
יהוה פי־שנים בה יכרתו יגועו והשלישית
partem tertiam inducam Et ,ea in relinquetur
9 [o]יותר בה: והבאתי את־השלישית
,argentum conflare iuxta * eos conflabo & ,ignem per
באש וצרפתים כצרף את־הכסף
inuocabit Ipse .aurum probare iuxta ‡ eos probabo &
ובחנתים כבחן את־הזהב הוא יקרא
meus Populus ,Dixi .eum exaudiam ego & ,meo nomine in *
בשמי ואני אענה אתו אמרתי עמי
.meus Deus Dominus ,dicet ipse & :‡ ipse
הוא והוא יאמר יהוה אלהי:

CAP. XIIII. יד

tuum spolium diuidetur ‡ & :Domini venit dies Ecce
1 הנה יום־בא ליהוה וחלק שללך
ad * gentes omnes congregabo Et .tuo interiori in
2 בקרבך: ואספתי את־כל־הגוים אל־
diripientur & ,ciuitas capietur & .prœlium in Ierusalaim
ירושלם למלחמה ונלכדה העיר [p]ונשסו
dimidium egredietur Et .violabuntur mulieres & ,domus
הבתים והנשים תשגלנה [q]ויצא חצי
succidetur non populi reliquum & ,captiuitatem in ciuitatis †
העיר בגולה ויתר העם לא יכרת
prœliabitur & ,Dominus egredietur Et .vrbe ex
3 מן־העיר: ויצא יהוה ונלחם
.conflictus ‖ die in eum bellare ‡ diem secundum :illas gentes contra
בגוים ההם כיום הלחמו ביום קרב:
,oliuarum montem super illa die in eius pedes stabunt Et
4 ועמדו רגליו ביום־ההוא על־הר הזיתים
scindetur & ;oriente ab Ierusalaim facies super * qui
אשר על־פני ירושלם מקדם ונבקע
valle ,mare ad & orientem ad ‡ sui dimidio de ‖ oliuarum mons
הר הזיתים מחציו מזרחה וימה גיא
,aquilonem ad montis dimidium recedet & :valde grandi
גדולה מאד ומש חצי ההר צפונה
.meridiem ad eius medium &
וחציו נגבה:

‡ cùm prophetauerit. · ‖ cùm prophetauerit: · * vltrà · † piloso, vt mentiantur. · ‡ interroganti: · * sum: · ‡ agricola sum, · † vt essem pastor, docuit · ‖ iuuentute mea. · * sunt · [k] קנה · [l] נכה · ‡ Hæ sunt · † in · ‡ percutiam · ‖ oues, · [m] פוץ · [n] שוב · † partes duæ. · ‡ ac deficient: · [o] יתר · * sicut cōflatur · ‖ sicut probatur · * nomen meū, · ‡ est: · ‡ diuidentur spolia tua in medio tui. · * contra · [p] שסס · תשכבנה ק · [q] חצה · † habitatorum · ‡ quo prœliatus est · ‖ belli. · * est contra faciem · ‖ per dimidium · ‡ ab oriente ad occidentem,

vallis pertinget quia, montium vallem * fugietis Et
5 ונסתם גיא־הרי כי־יגיע גיא־[a]
faciebus à fugistis quemadmodū fugietis Et . Asal ad montium
הרים אל־אצל ונסתם כאשר נסתם מפני
veniet & ; Iehudah regis Huzziah diebus in terræmotus
הרעש בימי עזיה מלך־יהודה ובא
, erit Et . tecum ‡ sancti omnes , meus Deus Dominus
יהוה אלהי כל־קדשים עמך׃ והיה 6
. coagulationis & , preciositatum lux erit non , illa die in
ביום ההוא לא־יהיה אור יקרות יקפאון׃
non , Domino erit * notus ipse , vnus dies erit Et
והיה יום־אחד הוא יודע ליהוה לא־ 7
. lux erit vespera ‡ tempore in erit sed : nox neque dies
יום ולא־לילה והיה לעת־ערב יהיה־אור׃
; Ierusalaim de viuæ aquæ egredientur , illa die in erit Et
והיה ביום ההוא יצאו מים־חיים מירושלם 8
ad earum medium & , orientale mare ad earum medium
חצים אל־הים הקדמוני וחצים אל־
. erit hyeme in & æstate in : nouissimum mare
הים האחרון בקיץ ובחרף יהיה׃
die In . terram omnem super regem in † Dominus erit Et
והיה יהוה למלך על־כל־הארץ ביום 9
. vnum eius nomen & , vnus Dominus erit illa
ההוא יהיה יהוה אחד ושמו אחד׃
Ghebah à planicies veluti terra omnis Circundabitur ‡
10 יסוב[b] כל־הארץ כערבה מגבע
habitabitur & . exaltabitur & * : Ierusalaim castrum ad Rimmon ad
לרמון נגב ירושלם וראמה וישבה
portæ locum ad vsque Biniamin porta à se sub †
תחתיה למשער בנימן עד־מקום שער
Chananel turre à & , angulorum portam ad vsque , prioris
הראשון עד־שער הפנים ומגדל חננאל
anathema & ; ea in habitabunt Et . regia torcularia ad vsque
עד יקבי המלך׃ וישבו בה וחרם 11
. fiducia in Ierusalaim habitabitur Et : amplius erit non
לא יהיה־עוד וישבה ירושלם לבטח׃
Dominus percutiet qua , plaga erit hæc Et
וזאת תהיה המגפה[c] אשר יגף יהוה 12
: Ierusalaim aduersus militauerunt qui , populos omnes
את־כל־העמים אשר צבאו על־ירושלם
eius oculi & , suos pedes super stans ‡ ipse & , eius carnem tabefacere
המק[d] בשרו והוא עמד על־רגליו ועיניו
liquescet eius lingua & , suis foraminibus in liquesient
תמקנה בחריהן ולשונו תמק
contritio erit , illa die in , erit Et . eorum ore in
בפיהם׃ והיה ביום ההוא תהיה מהומת־ 13
manum vnusquisque apprehendent ‡ Et : eis in magna Domini
יהוה רבה בהם והחזיקו איש יד

‡ sui socij . sui sodalis ‡ manum super eius manus ascendet * &
רעהו ועלתה[e] ידו על־יד רעהו׃
colligetur ‡ & : Ierusalaim in pugnabit Iehudah etiam Et
וגם־יהודה תלחם בירושלם ואסף 14
vestes & , argentum & aurū , circum ‡ gentium omnium facultas
חיל כל־הגוים סביב זהב וכסף ובגדים
, equi * plaga erit sic Et . valde multitudine in
לרב מאד׃ וכן תהיה מגפת הסוס 15
erit quod animalis omnis & , asini & , cameli , muli
הפרד הגמל והחמור וכל־הבהמה אשר יהיה
omne , erit Et . hæc plaga sicut , illis castris in
במחנות ההמה כמגפה הזאת׃ והיה כל־ 16
: Ierusalaim contra venientibus ‡ gentibus vniuersis de residuum
הנותר[f] מכל־הגוים הבאים על־ירושלם
se incuruandum ad ‡ annum in anni sufficientia à ‡ ascendent &
ועלו מדי שנה בשנה להשתחות[g]
festiuitatem celebrandum ad & , exercituum Domino regi
למלך יהוה צבאות ולחג[h] את־חג
de ascenderit non qui , erit Et . tabernaculorum
הסכות[i]׃ והיה אשר לא־יעלה מאת 17
regi se incuruandum ad * , Ierusalaim in terræ familiis
משפחות הארץ אל־ירושלם להשתחות למלך
. imber erit eos super non & : exercituum Domino
יהוה צבאות ולא עליהם יהיה הגשם׃
venerit non & , ascenderit non Aegypti familia si Et
ואם־משפחת מצרים לא־תעלה ולא באה 18
Dominus percutiet qua , plaga erit , † eos super neque
ולא עליהם תהיה המגפה אשר יגף יהוה
festiuitatem celebrandū ad ascenderint non quæ , gentes
את־הגוים אשר לא יעלו[k] לחג את־חג
peccatum ‡ & : Aegypti peccatum * erit Hoc ‡ . tabernaculorum
הסכות[l]׃ זאת תהיה חטאת מצרים וחטאת 19
celebrandum ad ascenderint non quæ gentium omnium
כל־הגוים אשר לא יעלו לחג את־
super erit illa die In . tabernaculorum festiuitatem
חג הסכות׃ ביום ההוא יהיה על־ 20
lebetes erit † & ; Domino sanctitas equi tintinnabula
מצלות הסוס קדש ליהוה והיה הסירות
. altari coram pelues sicut , Domini domo in
בבית יהוה כמזרקים לפני המזבח׃
sanctitas Iehudah in & , Ierusalaim in lebes omnis erit Et
והיה כל־סיר בירושלם וביהודה קדש 21
sument & , immolantes omnes venient Et . exercituum Domino
ליהוה צבאות ובאו כל־הזבחים ולקחו
vltrà mercator † erit non Et . eis in ‡ coquent & , eis ex
מהם ובשלו בהם ולא־יהיה כנעני עוד
. illa die in exercituum Domini domo in
בבית־יהוה צבאות ביום ההוא׃

Marginal notes (outer margin, right column): * ad — [a] נום facie — ‡ cum eo. — pretiosa, & nix coagulata. — וקפאון ק — * est — ‡ vespertino — † tex — ‡ Erit in ambitu — [b] סבב — * quæ tunc — † in suo loco — occisio — confidenter. — [c] נגף — liquefiet caro — ‡ stabit — [d] מקק — ‡ apprehendet

Marginal notes (inner margin, left column): ‡ amici — * succidetur — [e] עלה — ‡ congregabuntur opes — ‡ in circuitu, — * equorum, & mulorum, & camelorum, & asinorum, & omnium iumētorum, quæ erunt — ‡ quæ veniunt — [f] יתר — ‡ ab anno — ‡ ad adorandū regem Dominum — [g] שחה — [h] חגג — [i] סכך — * vt adorent regem Dñm — † erit pluuia, sed — [k] עלה — ‡ Hæc — * pœna peccati — ‡ peccati — [l] סכך — equorum — † erunt — ‡ ex — † Chenahanæus

Finis libri Zechariah.

תם ספר זכריה

ספר מלאכי
LIBER MALACHI.

CAP. I. א

ad Domini verbi ONVS

1 משא דבר־יהוה אל־ ‡ Prophetia

. Malachi manum per Israel

ישראל ביד מלאכי׃

dixit , vos Dilexi

2 אהבתי אתכם אמר

quo In : dixistis Et , Dominus

יהוה ואמרתם במה

, Dominus dixit , Iahacob *ipsi* Esau * frater Nonne ? nos dilexisti * erat

אהבתנו הלוא־אח עשו ליעקב נאם־יהוה

posui & . odiui Hesau Et Iahacob dilexi &

3 ואהב את־יעקב׃ ואת־עשו שנאתי ואשים

dracones in eius hæreditatem & , solitudinem * eius montes * in

את־הריו שממה ואת־נחלתו לתנות

, sumus pauperes Effecti : Edom dixerit *Cùm* ‖ . deserti ‖ Si

4 מדבר׃ כי־תאמר אדום רששנו

Dominus dixit sic : desolata ædificabimus & , reuertemur &

ונשוב ונבנה חרבות כה אמר יהוה

vocabunt & : destruam ego &, ædificabunt Ipsi : exercituum

צבאות המה [a]יבנו ואני אהרוס וקראו [a] בנה

est detestatus quem , populum & , impietatis Terminum eos

להם גבול רשעה והעם אשר־זעם

. seculum in vsque Dominus

יהוה עד־עולם׃

Magnificetur ; dicetis vos & , videbunt vestri oculi Et

5 ועיניכם [b]תראינה ואתם תאמרו יגדל [b] ראה

honorabit † filius ‡ . Israel terminum *desuper* * Dominus * super

6 יהוה מעל לגבול ישראל׃ בן יכבד ‡ Porrò † honorat

* vbi , ego ‡ pater si & : suum dominum seruus & , patrem ‡ sum * est

אב ועבד אדניו ואם־אב אני איה

dixit ? mei timor ‡ vbi , ego ‡ Dominus si & ? meus honor ‡ sum ‡ est

כבודי ואם־אדונים אני איה [c]מוראי אמר [c] ירא

. meũ nomẽ despiciẽtibus sacerdotibus vobis exercituum Dominus

יהוה צבאות לכם הכהנים [d]בוזי שמי [d] בזה

? tuum nomen despeximus quo In : dixistis Et

ואמרתם במה בזינו את־שמך׃

, pollutum panem meum altare super *accedere Facientes* ‖ ‖ Offertis

7 [e]מגישים על־מזבחי לחם מגאל [e] נגש

Domini Mensa : *vos dicendo* * *In* ? te polluimus quo In : dixistis & * in ipso quòd dicitis:

ואמרתם במה גאלנוך באמרכם שלחן יהוה

cæcum *facietis accedere* † quando Et . *ipsa* ‡ despecta ‡ est. † offertis

נבזה הוא׃ וכי־תגשון עור

8 , claudum *facietis accedere cùm* ‡ Et . malum * Non , ‡ . immolandũ ad ‡ dicitis: * est

לזבח אין רע וכי תגישו פסח ‡ si obtuleritis

; tuo duci nunc illud Offer . malum ‡ Non : *morbidum* † & † languidum: ‡ est

וחלה אין רע הקריבהו נא לפחתך

dixit , *tuas facies* * suscipiet nunquid vel ; tibi complacebit nunquid * faciem tuam,

הירצך או [f]הישא פניך אמר [f] נשא

quæso deprecamini nunc Et ? exercituum Dominus

יהוה צבאות׃ ועתה [g]חלו־נא [g] חלה

9 . † hoc fuit vestra manu De . nostri miserebitur & , Dei *facies* ‡ ‡ vultum † nobis.

פני־אל ויחננו מידכם היתה זאת

? exercituum Dominus dixit , *facies* ‡ vobis ex suscipiet Nunquid ‡ faciem,

הישא מכם פנים אמר יהוה צבאות׃

non & ? ostia claudet & vobis in etiam Quis

10 מי גם־בכם ויסגר דלתים ולא־

, vobis in voluntas mihi ‡ Non ? gratis meum altare *facietis lucere* * * incendetis ignem super ‡ est

תאירו מזבחי [h]חנם אין־לי חפץ בכם [h] חנן

volam non munus & ; exercituum Dominus dixit

אמר יהוה צבאות ומנחה לא־ארצה

. vestra manu de

מידכם׃

magnum eius occasum ad vsque & , Solis ortu ab Nam

11 כי ממזרח־שמש ועד־מבואו גדול

‖ offertur incensum, *oblatum suffumigatum* ‖ loco omni in & , gentes inter meũ nomen

שמי בגוים ובכל־מקום מקטר [i]מגש [i] נגש

meum nomen magnum quia : munda oblatio & , meo nomini

לשמי ומנחה טהורה כי־גדול שמי

. exercituum Dominus dixit , gentes inter

בגוים אמר יהוה צבאות׃

* polluitis ‡ dicentes; Domini Mensa : *vos dicendo in* ‡ , illud *polluentes* * vos Et

12 ואתם מחללים אותו באמרכם שלחן יהוה

† est, verbum ‡ contemptibile . eius esca *contempta* * eius *fructus* ‡ & . *ipsa* † contaminata

מגאל הוא וניבו נבזה אכלו׃

‖ labor. * proiecistis illum dixit , *illam efflastis* * & , *defatigatio* ‖ Ecce : dixistis Et

13 ואמרתם הנה מתלאה [k]והפחתם אותו אמר

, claudum & , raptum intulistis & . exercituum Dominus

יהוה צבאות והבאתם גזול ואת־הפסח [k] נפח

‡ languidum, volam num : munus intulistis & , *morbidum* ‡ &

ואת־החולה [l]והבאתם את־המנחה הארצה [l] בוא

? Dominus dixit , vestra manu de illud

אותה מידכם אמר יהוה׃

† cuius ‡ est , masculus *eius* ‡ grege † in *est & dolosus* maledictus Et

14 וארור נוכל ויש בעדרו זכר

* vouet & immolat ‡ sum, magnus rex quia : Domino corruptum *immolans & vouens* * &

ונדר וזבח משחת לאדני כי מלך גדול

terribile meum nomen & , exercituum Dominus dixit , *ego* ‡

אני אמר יהוה צבאות ושמי [m]נורא [m] ירא

. gentes inter

בגוים׃

CAP. II. ב

* a . : sacerdotes * , hoc mandatum vos ad nunc Et

1 ועתה אליכם המצוה הזאת הכהנים׃

, cor super posueritis non si & , audieritis non Si

2 אם־לא תשמעו ואם־לא [n]תשימו על־לב [n] שום

† vt detis , exercituum Dominus dixit , meo nomini gloriam *dandum ad* †

לתת כבוד לשמי אמר יהוה צבאות

maledicam & maledictionem vos in mittam &

ושלחתי בכם את־המארה [o]וארותי את־ [o] ארר

* ponitis *ponentes vos* * non quoniã : ei maledixi etiã & : vestris benedictionib.

ברכותיכם וגם ארותיה כי אינכם שמים

‡ corrumpo dispergam & , semen vobis *corrumpens ego* , Ecce . cor super

3 על־לב׃ הנני גער לכם את־הזרע וזריתי

: vestrarum sollennitatum stercus , vestros vultus super stercus

פרש על־פניכם פרש [p]חגיכם [p] חגג

misi quòd scietis Et . se ad vos assumet &

4 ונשא אתכם אליו׃ וידעתם כי שלחתי

vt esset meum pactum *existendum ad* , hoc mandatum vos ad

אליכם את המצוה הזאת להיות בריתי

meum Pactum . exercituum Dominus dixit , Leui cum

5 את־לוי אמר יהוה צבאות׃ בריתי

‖ vitæ, illi ea dedique , pacis & , *vitarum* ‖ eo cum fuit

היתה אתו החיים והשלום ואתנם־לו

* propter ‡ quo † facie est contritus mei nominis *faciebus* † à & , me timuit & ‡ , timorem *

מורא וייראני ומפני שמי נחת

non iniquitas & , eius ore in fuit veritatis Lex . *ipse*

6 הוא׃ [q]תורת אמת היתה בפיהו ועולה לא־ [q] ירה

æquitate ambulauit *rectitudine* ‖ in & pace in : eius labiis in est inuenta

נמצא בשפתיו בשלום ובמישור הלך

labia Nam . iniquitate ab auertit multos & , mecum

7 אתי ורבים [r]השיב [s]מעון׃ כי־שפתי [r] שוב [s] עוה

: eius ore ex requirent legem & , scientiam custodient sacerdotis

כהן ישמרו־[t]דעת ותורה יבקשו מפיהו [t] ידע

‡ est. . *ipse* ‡ exercituum Domini angelus quia

כי מלאך יהוה־צבאות הוא׃

multis fuiſtis offendiculo , via de receſſiſtis vos Et
8 ואתם [a]סרתם מן־הדרך הכשלתם רבים
[a]סור
Dominus dixit , Leui pactum corrupiſtis : lege in
בתורה שחתם ברית הלוי אמר יהוה
contemptibiles vos dedi ego etiam Et . exercituum
9 צבאות: וגם־אני נתתי אתכם [b]נבזים
[b]בזה
vos non quod os ſecundum , populo omni humiles &
ושפלים לכל־העם כפי אשר אינכם
.lege in facies aſſumentes ‡ & ,meas vias ſeruantes*
*ſeruaſtis ‡ accepiſtis faciem †eſt
שמרים את־דרכי ונשאים פנים בתורה:
vnus Deus nónne ? nobis omnibus † vnus pater Nónne
10 הלוא אב אחד לכלנו הלוא אל אחד
pactum violando , ſuo fratre in vir fraudatur ‡ Cur ? nos creauit
‡ ſpernit vnuſquiſq. noſtrum fratrem ſuum,
בראנו מדוע נבגד איש באחיו לחלל ברית
abominatio & , Iehudah fecit Fraudem ? noſtrorum patrum
11 אבתינו: בגדה יהודה ותועבה
contaminauit quia; Ieruſalaim in & , Iſrael in eſt facta
נעשתה בישראל ובירושלם כי חלל
* ſanctum ‡ quod † rem habuit cum filia
vxorem duxit † & , dilexit quam ‡ , Domini ſanctitatem* Iehudah
יהודה קדש יהוה אשר אהב ובעל
qui virum Dominus Succidet .alieni dei filiam
12 בת־אל נכר: יכרת יהוה לאיש אשר
offerentẽ & ,Iahacob tentoriũ de reſpondentem & vigilantem ‡ ,hoc fecit
‡ magiſtrum, & diſcipulum de tabernaculo
[c]יעשנה ער וענה מאהלי יעקב ומגיש
.exercituum Domino munus
[c]עשה
מנחה ליהוה צבאות:
alkare lachrymæ operire facietis* ſecundò hoc Et
* facitis operiũt vxores veſtræ lachrymas
13 וזאת שנית תעשו [d]כסות דמעה את־מזבח
ad reſpiciendo † vltrà non à ‡ ,clamore & fletu ,Domini
[d]כסה
יהוה בכי ואנקה מאין עוד [e]פנות אל־
‡ vt † reſpiciam
.veſtra manu de beneplacitum capiendum ad & , munus ‡
[e]פנה
המנחה ולקחת רצון מידכם:
‡ ſacrificium, & accipiam oblationem
Dominus quòd Propterea ? quid Propter ; dixiſtis Et
14 ואמרתם על־מה על כי־יהוה
quam ,tuarum pueritiarum* vxorem inter & te inter ſit teſtificatus
* adoleſcentiæ tuæ,
[f]העיד בינך ובין אשת נעוריך אשר
[f]עוד
.tui fœderis vxor & ,tua ſocia ipſa & ,eam in es præuaricatus ‖ tu
‖ deſpexiſti, cùm ſit †quidem Abraham
אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך:
quid & , ei ‡ ſpiritus reſiduum* & , ‡ fecit † vnus ne Et
15 ולא־אחד עשה ושאר רוח לו ומה
‡ vt facitis, *excellentia ‡ fuit †fecit ‡quæſiuit
,veſtro ſpiritu in cauti eſtote Et* : Dei ſemen quærens ‡ ? vnus †
האחד מבקש זרע אלהים ונשמרתם ברוחכם
.præuaricetur † ne tuarum pueritiarum ‡ vxorem in &
* Cuſtodite igitur vobis ſpiritum veſtrum, ‡ adoleſcentiæ tuæ †præuaricetis. ‡Si oderis *iniquitas
ובאשת נעוריך אל־יבגד:
,Iſrael Deus Dominus dixit , dimitte , oderit Cùm ‡
16 כי־שנא שלח אמר יהוה אלהי ישראל
Dominus dixit , eius veſtimentum ſuper rapina* operiet &
וכסה חמס על־לבושו אמר יהוה
.frauderis ne & ,veſtro ſpiritu in vos cuſtodietis ‡ &: exercituum
‡ cuſtodite
צבאות ונשמרתם ברוחכם ולא תבגדו:
; dixiſtis & , veſtris verbis in Dominum feciſtis Laborare
17 [g]הוגעתם יהוה בדבריכם ואמרתם
[g]יגע
,malum faciens ‡ Omnis :vos dicendo In ? † fecimus laborare quo In
† eum? Dum dicitis: ‡qui facit *eſt
במה הוגענו באמרכם כל־עשה רע
* vbi aut : placuit ipſe eis in & , Domini oculis in * bonus
טוב בעיני יהוה ובהם הוא חפץ או איה
.iudicij Deus
אלהי המשפט:

CAP. III. ג

,meas facies ad † vias præparabit ‡ & ,meũ angelum mittens ego ‡ Ecce
‡ mitto ‡ vertet † ante faciem meam, ‖ templum
1 הנני שלח מלאכי ופנה־דרך לפני
vos quem ;Dominator ſuum palatium ‖ ad veniet ſtatim &
ופתאם יבוא אל־היכלו האדון אשר־אתם
: volentes* vos quem , fœderis angelus & , quærentes ‡
‡ quæritis, * vultis:
מבקשים ומלאך הברית אשר אתם חפצים
ſuſtinens ‡ quis Et .exercituum Dominus dixit , venit ecce
‡ ferre poterit
2 הנה־בא אמר יהוה צבאות: ומי מכלכל
† quando veniet?
ipſe nam ?eum conſpici in ſtans ‡ quis & ?eum veniendi † diem
‡ poterit ſtare cũ apparuerit?
את־יום בואו ומי העמד [h]בהראותו כי־הוא
‡ ſapo
.fullonum borith* tanquam & , conflans ignis tanquam
[h]ראה
כאש מצרף וכברית מכבסים:

purgabit & .argentum emundans & , conflans ſedebit Et
3 וישב מצרף ומטהר כסף וטהר
: argentũ ſicut & ,aurum ſicut eos excoquet* & ,Leui filios
* conflabit
את־בני־לוי וזקק אתם כזהב וככסף
dulceſcet Et . iuſtitia in munus offerentes ‡ Domino erunt &
‡ offerent
4 [i]והיו ליהוה מגישי מנחה בצדקה: וערבה
[i]היה † ſacrificium
dies ſecundum , Ieruſalaim & , Iehudah munus † Domino
ליהוה מנחת יהודה וירושלם כימי
accedam Et . antiquos annos ſecundum & , ſeculi
5 עולם וכשנים קדמניות: וקרבתי
,maleficos in velox teſtis ero & , iudicium ad vos ad
אליכם למשפט והייתי עד ממהר במכשפים
* mendaciter; ‡ vt retinentes
ſubtrahentes in ‡ & ; falſitate in* iurantes in &, adulteros in &
ובמנאפים ובנשבעים לשקר ובעשקי
peruertentes & , pupillum & : viduam , mercenarij mercedem
שכר־שכיר אלמנה ויתום [k]ומטי־
[k]נטה
.exercituum Dominus dixit , me timuerunt nec , peregrinum
גר ולא יראוני אמר יהוה צבאות:
filij vos & : ſum mutatus non Dominus ego Nam
6 כי אני יהוה לא [l]שניתי ואתם בני־
[l]שנה
veſtrorum patrum diebus A .eſtis conſumpti non Iahacob
7 יעקב לא [m]כליתם: למימי אבתיכם
[m]כלה
,me ad Reuertimini . cuſtodiſtis non & ,meis inſtitutis ab receſſiſtis
סרתם [n]מחקי ולא שמרתם שובו אלי
[n]חקק
: dixiſtis Et .exercituum Dominus dixit , vos ad reuertar &
ואשובה אליכם אמר יהוה צבאות ואמרתם
‖ rapiet ‡ quæ ſunt Dei;
: Deum ‡ homo vt auferet ‖ Nunquid ? reuertemur quo In
8 במה נשוב: היקבע אדם אלהים
† rapitis mea?
quo In : dixiſtis Et ? me vi auferentes † vos quia
כי אתם קבעים אתי ואמרתם במה
‡ rapuimus tua? in
maledictione In .oblatione & decima? te vi abſtulimus ‡
9 קבענוך המעשר והתרומה: [n]במארה
[o]ארר
.ipſa omnis gens , vi rapientes vos me ‡ & , maledicti vos*
* eſtis ‡ mea rapitis, † in
אתם נארים ואתי אתם קבעים הגוי כלו:
, theſauri domum ad † decimam omnem Adferte
10 [p]הביאו את־כל־המעשר אל־בית האוצר
[p]בוא
‡ quod rapitis
dixit , hoc in nunc me probent & , mea domo in præda ‡ ſit &
ויהי טרף בביתי ובחנוני נא בזאת אמר
cataractas vobis aperuero non ſi : exercituum Dominus
יהוה צבאות אם־לא אפתח לכם את ארבות
adeò vt non ſint vobis ſufficientia vaſa.
.ſufficiens non ad vſque ,benedictionem vobis euacuauero & ,cælorum
השמים [q]והרקתי לכם ברכה עד־בלי־די:
vobis corrumpet non &.deuorantem in vobis increpabo Et
[q]רוק
11 וגערתי לכם באכל ולא־ישחת לכם
‡ terræ, * fructum ſuum
,agro in* vitis vobis orbabit nec , humi ‡ fructum
את־[r]פרי האדמה ולא־תשכל לכם הגפן בשדה
[r]פרה
vos beatificabunt Et .exercituum Dominus dixit
12 אמר יהוה צבאות: ואשרו אתכם
‖ deſiderabilis,
dixit , beneplaciti ‖ terra vos eritis quia : gentes omnes
כל־הגוים כי־[s]תהיו אתם ארץ חפץ אמר
[s]היה
, veſtra verba me contra Inualuerunt .exercituum Dominus
13 יהוה צבאות: חזקו עלי דבריכם
? te contra ſumus locuti Quid : dixiſtis Et .Dominus dixit
אמר יהוה ואמרתם מה־נדברנו עליך:
* eſt colere Deum,
,emolumenti quid & : Deo ſeruire* Vanum , Dixiſtis
14 אמרתם שוא עבד אלהים ומה־בצע
ambulauerimus quòd & , eius cuſtodiam cuſtodierimus quòd
כי שמרנו משמרתו וכי הלכנו
humiliter à facie
.exercituum Domini faciebus à obſcurè
קדרנית מפני יהוה צבאות:
beatificamus
beatificamus etiam , ſuperbos beatificantes nos nunc Et
15 ועתה אנחנו מאשרים [t]זדים גם־
[t]זוד
,Deum probauerunt etiam ,impietatem facientes ſunt ædificati
[u]נבנו עשי רשעה גם בחנו אלהים
[u]בנה
Dominum timentes ſunt locuti Tunc .euaſerunt &
16 וימלטו: אז נדברו [x]יראי יהוה
[x]ירא
vnuſquiſque ad amicum
,audiuit & , Dominus attendit & : ſuum ſocium ad vir
איש אל־רעהו ויקשב יהוה וישמע
‖ memorialis coram eo,
;Dominum timentibus ,eius facies ad memoriæ ‖ liber eſt ſcriptus &
ויכתב ספר זכרון לפניו ליראי יהוה
.eius nomen cogitantibus &
ולחשבי שמו:

qua die in , exercituum Dominus dixit , mihi erunt Et

17 והיו לי אמר יהוה צבאות ליום אשר

parceret ‡ ſicut , eis ſuper parcam & ; peculium faciens * ego — * facio ‡ parcit

אני עשה סגלה וחמלתי עליהם כאשר יחמל

. ſibi ſeruienti ſuo filio ſuper vir

איש על־בנו העבד אתו׃

; impium ad ‡ iuſtum inter videbitis † & , conuertemini Et — † diſcernetis ‡ &

18 ושבתם[a] וראיתם בין צדיק לרשע

.ei ſeruit non qui eum ad ‡ , Deo ſeruientem inter — [a] שוב

בין עבד אלהים לאשר לא עבדו׃

CAP. IIII. ד

erunt & ; clibanus tanquam ardens veniens dies ecce Nam — venit

1 כי הנה היום בא בער כתנור והיו

inflammabit & : ſtipula * , impietatē faciens omnis ‡ & , ſuperbi omnes — ‡ omnes facientes * vt

כל־זדים וכל־עשה רשעה קש ולהט

quia : exercituum Dominus dixit , veniens ‡ dies eos — ‡ venturus,

אתם היום הבא אמר יהוה צבאות אשר

vobis orietur Et . ramum & , radicem eis derelinquet non

לא־יעזב להם שרש וענף׃ 2 וזרחה לכם

: eius alis in † ſanitas & , iuſtitiæ Sol meum nomen timentibus — † erit

יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה

conculcabitis ‡ Et . ſaginarij * vituli ſicut creſcetis ‡ & , egrediemini & — ‡ multiplicabimini * ſaginati.

3 ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק׃ ועסותם[b]

, veſtrorum pedum plantis ſub puluis ‡ fuerint cùm impios — ‡ diruetis ‡ vt [b] עסס

רשעים כי־יהיו אפר תחת כפות רגליכם

. exercituum Dominus dixit , faciens ego † quam die in — † facio,

ביום אשר אני עשה אמר יהוה צבאות׃

ei mandaui quam , mei ſerui Moſeh legis Mementote

4 זכרו תורת[c] משה עבדי אשר צויתי אותו — [c] ירה

. iudicia & , ſtatuta , Iſrael omnem ſuper ‡ Choreb in — ‡ ad

בחרב על־כל־ישראל חקים[d] ומשפטים׃ — [d] חקק

, prophetam Eliiah vobis mittens * ego Ecce — * mitto

5 הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא

. terribilem & , magnum † Domini diem venire ante ‡ — ‡ antequam veniat dies † magnus, & terribilis. || ad

לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא[e]׃

ſuper filiorum cor & , filios ſuper || patrum cor conuertet Et — [e] ירא [f] שוב

6 והשיב[f] לב־אבות על־בנים ולב בנים על־

. anathemate * terram percutiam & , veniam fortè ne , eorum patres — * occiſione.

אבותם פן־אבוא והכיתי[g] את־הארץ חרם׃ — [g] נכה

Finis libri Maleachi.

תם ספר מלאכי

סכום פסוקי ספר ישעיה אלף ומאתים ותשעים וחמשה וסימ̇ ארצה̇ וחציו כי אם שם אדיר ה̇ לנו׃

סכום פסוקי ספר ירמיהו אלף ושלש מאות ושׁשים וחמשה וסימ̇ אשסה̇ וסדרי̇ שלשים ואחד וחציו ויאמר חנניה׃

סכום פסוקי ספר יחזקאל אלף ומאתים ועג̇׃

הושע קצ̇	יואל ע̇ג	עמוס קמ̇ו	עובדיה כא̇	יונה מח̇	מיכה קח̇		
נחום מ̇ז	חבקוק נ̇ו	צפניה נ̇ג	חגי לח̇	זכריה ריא̇	מלאכי נה̇׃		

Hos quatuor & viginti veteris Teſtamenti libros Hebraicos, cum Latina interpretatione è verbo reddita, à CHRISTOPHORO PLANTINO ſumma fide excuſos, & ad vetuſtiſſimorum exemplarium fidem, incredibili diligentia & labore caſtigatos, BENEDICTVS ARIAS MONTANVS Sacræ Theologiæ Doctor, atque ad id operis, à PHILIPPO Catholico Hiſpaniarum rege delegatus, ſuo decreto approbauit.

B. Arias Montanus.

HANC SANTIS PAGNINI *ex Hebræo Latinam verſionem, diuerſorum eiuſdem auctoris exemplarium ſubſidio atque collatione reſtitutam, nos infraſcripti Theologi, quibus ex Philippi Catholici regis mandato à Louanienſi Academia id muneris commiſſum fuerat, examinauimus, examinatámque probauimus, & non modò ad Hebræum textum intelligendum, verumetiam ad Latinam editionem vulgatam, multis in locis illuſtrandam, vtilem iudicamus. Actum Louanij* VIII. *Calendas Apriles. Anno Domini* CIↃ IↃ. LXXI.

Auguſtinus Hunneus S. Th. Profeſſor regius & ordinarius.

Cornelius Reyneri Goudanus, S. Th. profeſſor ordinarius.

Iohannes VVihel. Harlemius, Louanij in Collegio Societ. IESVS. Scripturæ & linguæ Hebr. profeſſor.

BIBLIA
HEBRAICA

